Nueve tomos: en 18: xas.
Sab.o 19. de Sep.re de 1772.

Biblioteca Universitaria
GRANADA
2
2

.VL-10918

Nicolai Tudeſchij Catinenſis Siculi,

ABBATIS PANORMITANI

PONTIFICIAE DISCIPLINAE CORYPHÆI,

Tertia Pars Commentariorum In Secundum Decretalium Librum,

Adnotationibus quamplurium Iuriſconſultorum illuſtrata, eiſdemq́; propenſo ſtudio ac labore, ex integro ad fidẽ veterum exẽplarium reſtitutis, præſertim Bartholomæi Bellencini, & Zachariæ Ferrerij, quæ magna ex parte multis ab hinc annis, non ſine iactura, fuerant omiſſæ.

Acceſſerunt his noſtris typis multa in ſtudioſorum gratiam & vtilitatem: QVAESTIO quędam in primis eiuſdem Abbatis ſubtiliſſima in vetuſto Parmenſi Gymnaſio anno 1418 diſputata.
Item REPETITIO ſiue Pręlectio in c. Per tuas, De arbitris, cũ in alma Bononiẽſi Academia anno 1452 profiteret, ę diu malignitate hoĩum cũ Epimenide dormierãt, & quaſi ab inferis reuocatę, nũc recens nr̃a opera in lucẽ editę. am doctiſſimę INTERPRETATIONES ad Clementinas epiſtolas, hactenus cum his Commentarijs ad ecretales non impreſſæ, quæ Typographorum incuria penè interciderant.

Additiones etiam Ant. Corſeti I. C. Clariſs. in Abbatis Repertorium, Vtiles & neceſſariæ, in multis editionibus, non abſque iniuria, prætermiſſæ.

Loca verò deprauata, ſuoq; priſtino candori reſtituta, quę innumera propè fuerunt, verbis exprimere ſuperuacaneum duximus, namq;, ſi cętera exemplaria cum his conferes, exploratum erit cenſuram hanc omnibus pręſtare.

Petro Vendramæno Corrigente.

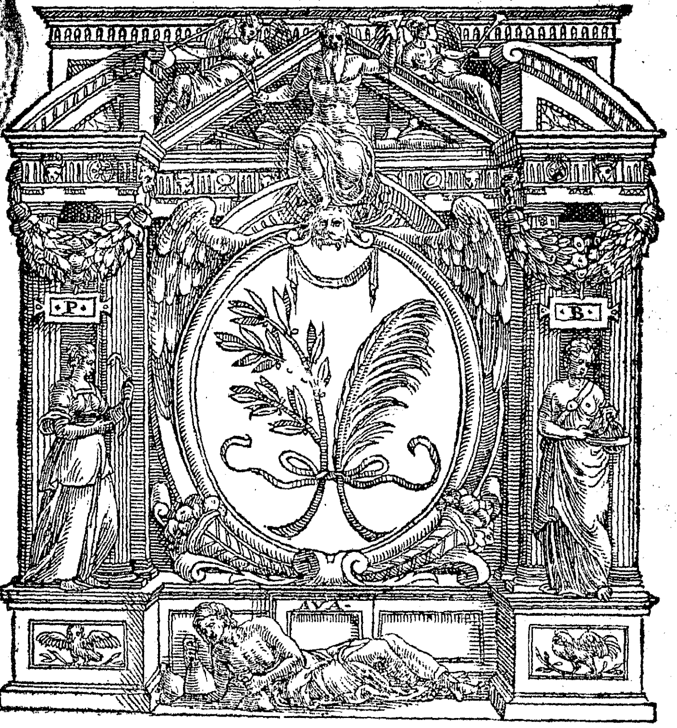

VENETIIS, Apud Bernardinum Maiorinum Parmenſem, M D LXIX.

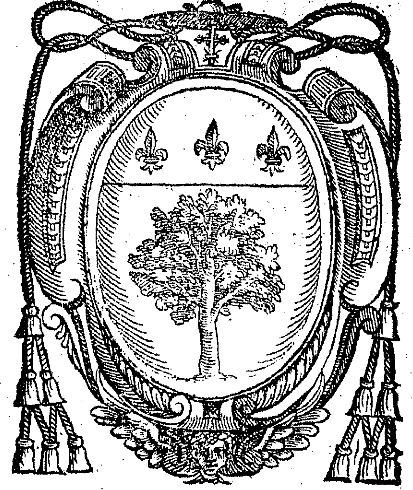

Rubricarum Tomi huius Sillabus.

Appellationibus,recuſationibus,& relationibus,106.
Clericis peregrinantibus.fo.173.
De Confirmatione utili uel inutili.fo.174.
Exceptionibus.fo.2.
Præſcriptionibus.fo.24.
Sententia & re iudicata.fo.58.

ABBATIS PANORMITANI IN SECVNDVM DECRETAL. LIBRVM

COMMENTARIA PENE' DIVINA,

quamplurium Iuriſconſultorum adnotationibus illuſtrata;

Et hac omnium poſtrema editione ab innumeris propè mendis, quibus undiq; ſcatebant, ſic purgata, ut ſi cum aliis editionibus conferas,noſtram proculdubio diligentiam probabis.

De exceptionibus. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Exceptionis diffinitio.*
Exceptio actionis quæ ſit.
Exceptio intentionis quæ ſit.

Viſo de iure actorũ,quo muniuntur, ut lanceis ſeu gla-
diis,meritò ſubiicitur ius reorũ,quo muniunt̃ ut clypeis &
loricis. uel aliter & ſic. Suprà uiſum eſt de ꝓbõnib⁹ in ge-
nere & ĩ ſpẽ:ſed qa ut plurimũ fundata intẽtiõe actoris re⁹
opponit peremptoriã ꝯ ꝓbõnẽ actoris;cõgruo igitur ordi
ne ſubiicit̃ tractatus de exceptionibus. Oppo.ꝯ ſituationẽ
rubricæ.uṙ.n.malè ſituata. debuit poni ante rub. de litis cõ
teſt. cũ tunc opponãtur dilatoriæ fori.Sol.dic ꝙ reſpũ dila
toriarũ congruẽtius fuiſſet ibi poſita rubrica,ſed potius re
ſpũ perẽptoriarũ neceſſariò debuit poni hic. Et ſi diceres,
quare nõ poſuit ibi,ſicut hic? dicit,Io.An.hoc eſſe de arbi-
trariis.uel uoluit hic ponere:qa ꝑemptoriæ magis afficiũt
negotiũ principale. iõ fuit ęqus illas in ordine põderare,
arg.in.l.q̃ritur,ff.de ſtat.hom.&.4.q.3.c.hermaphroditus.
Et ſi diceres ꝙ aliquæ perẽptoriæ proponũtur ante lit.cõ-
te.ut.j.de lit.cõt.c.uno,li.6.rñdet ipſe,ꝙ hoc caſuale ñ fuit
ꝑpõderãdũ regulæ. uel dic ꝙ iura adaptãtur ad ea,quæ fre
1 quẽti⁹ accidũt,ut.l.nã ad ea,ff.de legib.†Quæro quid eſt ex
ceptio? Sol.dico ꝙ ẽ actiõis uel intẽtiõis excluſio. ſic alter
a natiuè dico,ꝙ aliqñ excludit actionẽ, aliqñ ĩtẽtionẽ tm̃[a].
Exẽplũ primi, cũ in ueritate actori cõpetit actio, & eã per
exceptionẽ excludi oportet.nã ſi metu coactus,uel dolo in
ductus tibi ſtipulanti promitto, de iure ciuili obligatus ti-
bi ſum.uñ ex ſtipulatu recte q̃dẽ agit̃,ſed inique. iõ ꝑ exce-
ptionẽ,qđ met.cã.uel doli mali excludẽ
a dus eſt actor;ꝙ idẽ in ſilibus.Exẽplũ ſe-
cũdi,qñ actio ĩ ueritate nõ cõpetit acto
ri:ſed đ facto agit,vt ſi petas à me decẽ;
& ego excipio, & dico me ſoluiſſe.ſi.n.
uerũ eſt,qđ dico.ſ.me ſoluiſſe,nulla cõ-
petit tibi actio:qa ſol̃one ei⁹,qđ dẽtur,
oĩs tollit̃ obligõ,inſti.q̃b.mod.tol. obl.
in prin.& ꝙ exceptio excludat qñq; nõ
actionẽ,ſed intentionẽ uel actorẽ,ꝓbat̃
ff.e.l.2.& de his ꝑ Gof.in ſum.h⁹ tit.& đ
multiplici exce.uide qđ not.j.e.c.exce-
ptionẽ,& uide per Inn.in c.cũ dilecti,&
c.dudũ.2.đ ele. ubi appellat exceptionẽ
intẽtionis,qñ excipitur ꝯ eũ,q nõ petit:
ẽ tñ in facultate petẽdi, & hẽt ĩtẽtionẽ,
uł hr̃e dẽt petẽdi; ut qñ excipit ꝯ electũ
añ,quã petat cõfirmationẽ,uel cõſecra-
tionẽ. nã & exceptio ꝑt deduci qñq; in
iudicio,licet nõ deducat̃ actio,ut no.ĩ.l.
ſi cõtẽdat,ff.đ fideiuſ.& ĩ.l. Aureli⁹.§.ſi
cẽtũ,ff.đ li.leg. uide qđ dixi ĩ c. ſi qs ꝯ
clericũ đ fo.ꝯꝑ. Adde unũ notabile di-
ctũ Spe.dicẽtis,ꝙ qñ perẽptoria ꝓponit̃
añ lit.ꝯt.ẽ ĩtẽtiõis excluſio.ſi uerò ꝓpo
nit̃ p⁹,tũc ẽ actiõis excluſio;ita no.ĩ tit.
e.§.1.uer.& no.& ĩ ti.đ li.ꝯt.§.1.ver.ſed
nũqd ꝑ exceptionẽ;& hæc oĩa ꝓcedũt ĩ
exceptiõe perẽptoria.đ reliqs uidebitis
j.e.c.paſto.& c.exceptionẽ.vñ ãt habuit
ortũ exceptio?dic ꝙ ĩ paradiſo, Adã ex
cipiẽte,ꝙ decept⁹ ab Eua peccauerat, ut
põit Spe.ĩ ꝓę.§.ſanè.Ego credo,ꝙ ꝓceſ
ſit ab ĩpa nã:qa exceptio ẽ q̃dã đfenſio,
b q̃ ẽ de iure nãli[b],ut ĩ cle.paſtor.de re iu.
Et Tul.li.1.of.ĩ tractatu ſic inq̃t. Princi
pio gñi aĩantiũ oĩ ẽ à nã tributũ, ut ſe,
uitã corpuſq; tueat̃, declinetq; ca,q̃ ſibi
nocitura videant̃: queq; ſint ad uiuẽdũ
neceſſaria inq̃rat & patet,ut paſtum uel
latibula,& alia eiuſdẽ generis:formali-
tatem tamen ſumpſit à iure poſitiuo.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis repellitur à teſtimonio,ſi fuit cõuictus de crĩe contra eũ excepto: non tamen de illo punitur,ſi non tangit cauſam principalem 6.14.15.*
2 *Teſtis criminuſus & toleratus an poſſit reddere teſtimonium,ſi de crimine conuincatur?*
3 *Teſtes non poſſunt repelli tanquam criminoſi poſt ſententiam uel concluſionem in cauſa.*
4 *Teſtis integer & qui nõ poſſit repelli,qualis eẽ dẽat.*
5 *Sententia lata in alio iudicio,& quæ inter alias perſonas afficit hominem & ipſum notat, facit fidem in omni iudicio.*

ZACHARI.
a Aliqñ intẽtionẽ
tm̃,Tu uiđ bo.gl.
in.l.2.in uer. intẽ
tionẽ,ff.eo.& illa
dr̃ ĩpropriè exce-
ptio,qm̃ ꝓpriè ex
ceptio ẽ actionis
excluſio, denoĩat̃
q; ab ea & appel
lat̃ exceptio actio
nis. altera uerò.ſ.
qñ actor ſine actio
ne agit: ita ꝙ ei
nulla actio ꝯpetit
q̃cq̃d oppõit re⁹
dr̃ exceptio intẽ-
tionis & facti, ut
ꝑal.gl.& no. Lãf.
de Oria,in c.qm̃ ꝯ
§.exceptiones, in
prin.ſ.de ꝓba. &
his paucis abſolu
tũ eſt qđ in rub.
iſta dicitur.

ANT. FRAN.
de doctoribus de
Padua.

Circa hoc qđ dr̃
de exceptione in-
tentionis & facti,
dicas ꝙ illa nõ ꝑt
opponi poſt tran
ſactionẽ finitã. l.
nec ĩtẽtio, ubi ꝑ
Bal.C.de trãſac.&
adde qđ talis ex-
ceptio põt obiici
ẽt ſtãte ſtatuto,ꝙ
nulla exceptio ad
mittatur, ita Bal.
ĩ.l.ſãcim⁹,ĩ.2.col.
C.đ dõa.đ quo ꝑ
eũdẽ in.l.perẽpto
rias,C.ſen.reſcin.
non poſ.& ꝑ Ale.
in l.qui ſe debere,
ff.de condi.ob cã.
& uide Spe.in tit.
de exce.in. §.1. in
uer. defenſionis,
& in uerſi. ſi. ubi
dicit ꝙ exceptio
intentionis dr̃ ꝓ
priè defenſio,non
exceptio, & in ti
tu.de emp. & uen.
in.§.1.in.1.forma
libelli, ubi ponit
materiã iſtius ex
ceptionis. & uide
Bal.in addi.Spec.
in tit.de lit.cont.in.§.1.in uer. per exceptionem, & Inno.in c.cum
ſuper,de ord.cogni.ubi dicit ꝙ tres ſunt ſpecies intentionum. nã
quædã opponuntur in iudicio: q̃dã ſententiæ,& quædã executioni.
SEBA. SAPI. De iure naturali. Vide latè per Ange. Are. in-

ſu tu.de exceptio.col.5.uerſi.ueniamus ad ſm.Bar.in.l.ex hoc iure, col.pen.ubi Moder.ff.de iuſtit.& iure. nunquid aũt exceptio ſit de
fenſio,uide Gem.poſt gl.in c.1.de litis,conteſt.lib.6. Bal.in.l.1. C.
qui accuſ.nõ pñt.Fe.in c.ex.parte,ſecundo, in princ.ſ.de of. deleg.

a SEB. SAP. Toleratur.Qñ tolerantia inducat diſpenſationem, tangit Fel. in c.1. col. 5. ver. limita hoc tripliciter,de treuga & pace, & in c.ſicut.j.de iude,Ale.in cõ.107. inc. pro inueſtigatione,col. fina. in 2. uolumine.

ZACHAR.

b Exceptionis. Vr iſte ſentire,q ſi ꝯ teſtem excipiat de crimine añ tamen ſnĩam in cã; q repellitur,& iſta eſt veritas. ſed caue ne erres, qa oportet ſpecificè opponere declarando qualitatem criminis, nec ſufficit dicere eſſe criminoſum,ita not. Bald. ĩ.l.3.§. lege Iulia, ff.de teſti.& in c. præſentium, eo ti. lib.6.imo ẽt ut uoluit idem Bald. in aut. ſi dicatur, in fi.C.eo ſpecificari dẽt locus, & tps cõmiſſi criminis.

ANT. FRAN. de doctoribus de Padua.

Tu adde quòd ſine dubio crimen dẽt opponi ſpecificè, neque ſufficit illud opponere in gènere;imo debet qualitas declarari per modum, locum & tempus, de quo ultra hic allega.p.Bar.poſt gl. in.l.cum apud, C. de teſti,& Bal. in l.1.in.2.q.e. tit.& uide do. Cardi.in cle.conſtitutionẽ, ĩ.§.j.ď ele.& dños de Rota in deci. 269. in nouis. ubi dicunt eſſe ſpecificandum, locum, annum, & mẽſem, non autem diem neq; horam, niſi dies & horæ eſſent de ſubſtantia materiæ, de quo plenè per d. Cardin. vbi.ſ.in.3.q.

c SEB. SAPIA. An teſtis.Vide latè per d.Iaſo.in.l. 1.§.qui mandatũ, col.2.ff.de of.eius cui manda.eſt iuriſd.Fel. & Dec.in c. præterea. ĩ. de offi.deleg.

6 *Teſtis conuictus de crimine per uiam exceptionis, an ueniat puniendus?*
Sufficit,iſtud uerbum de natura ſui importat, ut nil aliud requiratur.
7 *Exceptio contra perſonas uel dicta teſtium uſque ad quantum tempus poteſt opponi.* 3. 10.
Exceptio contra teſtes non eſt peremptoria. 2
Exceptio peremptoria uel habens naturam peremptoria,poteſt opponi uſque ad ſententiam. a
8 *Exceptio contra perſonas teſtium an & quo caſu poſſit opponi in cauſa appellationis?*
Exceptio, quæ poteſt opponi in primo iudicio ante ſententiã & litis conte. põt opponi in cã appellationis. 3
9 *Exceptio omnis, quæ malitiosè nõ fuit oppoſita in prima inſtãtia uel tpe cõgruo, nõ põt ulterius opponi.* b
10 *Exceptio contra perſonas teſtium an poſſit opponi poſt ſententiam in caſibus, in quibus ſententia non tranſit in rem iudicatam.*
11 *Teſtis criminoſus, qui egit pœnitentiam criminis, non repellitur à teſtimonio.*
12 *Non appellans uidetur acquieuiſſe actui contra ſe facto,ubi nouiter cõuinceretur de crĩe,uel cõfiteret.*
13 *Teſtis interrogatus de ꝓprio crĩe an teneat rñdere?* 4
14 *Teſtis uacilans uel falſum dicens punitur: ſed qua pœna uide remiſſiuè.*
15 *Præſertim, iſta dictio ponitur pro tantum.*
Teſtis conuictus per teſtes ſeu inſtrumenta non punitur nec ordinarie, nec extraordinariè.
16 *Crimen incidenter confeſſatum an ſit punibile?*
17 *Crimen quando dicatur contingere cauſam.*
Factum diuerſum dicitur in iudicium deductum per uiam connexionis,ſicut quando contingit idem factum,& exigit quod tangat & idem factum, & eaſdem perſonas.
Sententia lata contra producentem, cuiuſcunque conditionis & ſtatus ſit perſona producens, non præiudicant teſti,nec econtra.

C A P. I.

1 Deniq. †Si teſtis de crimine ꝯ eũ excepto conuincitur: uel aliàs cõuictus appareat, repellitur à teſtimonio 5
ſed de crimine nõ punitur,ſi nõ tangit negotium principale. h. d. tria ſunt dicta. ſm,ibi:*quod ſi*.tertium,ibi:*cæterum*. Ego materiam huius c. clariſſime expediui ĩ duobus locis: primũ enim & ſm dictum expediui in c.teſtimoniũ, ſ. de teſtibus. ultimum in c. 2. de ord.cog. hic autem aliqua ſimpliciter dicam pro forma & materia huius capituli,quę utilis eſt, & quotidiana in practica. Caſus lit. Quęſitum fuit à pa. an in perſona teſtium crimina obiici poſſint, ut ſic à teſtimonio repellantur,qb⁹ ante iurm uel depoſitiones nihil fuerat obiectũ? Rñdit papa, q pñt opponi; & ſubdiſtinguendum eſt in hunc modum.ſi crimina obiiciuntur teſtib⁹,de qb⁹ nõdũ fuerãt accuſati, ſed tãdẽ opponũtur in modũ exceptionis;crimina illa probari debent ante, q̃ cã per ſnĩam termineť: quę ſi probata fuerint, à teſtimonio repelleť: qa (ut dñt canones) teſtes abſq; ulla infamia, vel ſuſpicione, uel macula manifeſta in ferendo teſtimonium requirunť.q ſi ſola crĩa,de quibus alio tempore conuicti uel confeſſi ſunt in iudicio, teſtibus obiiciuntur,à teſtimonio repelluntur:quia eorum cõfeſſioni nõ eſt credẽdũ ꝯ alios, niſi prius ſe probauerint innocẽtes,& innocẽtia ꝓbata bñ eis credi,& fides adhiberi pt.Cęterũ quęret forſan aliquis,& q ſibi vr in iure canonico aliqd ꝓfeciſſe.Ecce crĩa ꝓbata ſunt ꝯ teſtes,vtrũ punieť pęna ordinaria?Rñdet papa,q in eos accuſatio iuris ordine non ꝓcedit;ſed ſufficit,ſi à teſtimonio repellanť,pcipuè ubi crimen,qď eis obiicit,nõ cõtingit cãm,de qua agiť.Et hęc eſt,ſnĩa,& rñſio papę; quę placet ex toto. B.
2 †Not. teſtẽ quãtũcũq; ẽt publicè toleratũ[a] poſſe repelli à teſtimonio ſi nũc de criminis ſuſpicione aut infamia cõuinci pt;cõcor.d.c.teſtimoniũ,& c.ſup eo,de teſtib.& ibi no.qd de iure ciuili:ſecus ãt,ſi erat tolerat⁹ tpe,quo reddit teſtimoniũ ut.l.1.C.ď teſtib.& qď ibi no.&.3.q.7.c.infamis.§. verũtñ.
3 †No.2.q ſnĩa eſt terminus excluſiu⁹ ꝓbõnis exceptiõis[b] oppoſitę ĩ pſonas teſtiũ.pñt ergo uſq; ad ſnĩam ꝓbõnes induci,& intelligo añ cõcluſionẽ in cã,p c.dilect⁹, de fi.inſtr.& c.auditis,ď ꝓcu.& qď no.Inn.in c.paſtoralis, de cã poſſ.& ꝓprie.exceptio tñ dẽt oppõi ante aperturã atteſtationũ, ď quo dic ut legiť & not.in c.pſentiũ,ſ.ď teſti. An aũt ꝓbões poſſit induci añ,q̃ teſtis recipiať,dixi plenè in c. ex parte Adę,ď teſt.ubi uideas mãm pulchrã & quotidianã,& frequẽter tractatã à doctoribus.
4 †Not.q ad hoc ut teſtis oĩno dicať integer,oportet q ſit oĩnõ imunis ab his quatuor, ſ. crĩe;qď intellige,ut dixi in d.c.teſtimoniũ.Infamia.an hoc ꝓcedat infamia facti,dic.ut d.c.teſtimoniũ.Suſpiciõe,ſ.inimicitię.3.q.5.accuſatores.Vel criminis:qa nõ dẽt ĩ aliquo uacillare,ſicut opi.ordinãdi.80.diſt.c.tantis. Itẽ à macula manifeſta,& hoc dupliciter pt intelligi, ſ. de macula aĩę,q potius attẽdiť,q̃ vitiũ corporis;q prioſior ſit; & tũc nõ differt à crĩe, & ſic fortè ſumiť hic: qa primò fecit in gñe mẽtionẽ de crĩe:& poſteà exẽplificãdo dixit à macula manifeſta.Scďò pt intelligi de macula corporis; & tũc oportet reſtringere ſm Io.An.& bñ,qñ qs teſtificari uult in cã crĩali ꝯ clericũ.repelliť.n.corpore vitiatus eo caſu,quo repelleret ab ordine,ſm Pet.& Abb.uide tex.cũ gl.2.q.7.c.ipſi apoſtoli,& in c.fi.ſ.de teſt.
5 †Not.in.§. *q ſi*, q ſnĩa corporis afflictiua facit fidẽ in alio iudicio & ĩter alias pſonas.uide.n. hic, qñ cõfeſſus,uel cõuictus ĩ alio iudicio, pt nũc repelli à teſtimonio inter alĩs pſonas.Iſtæ.n.ſnĩę,q afficiũt & notant hominẽ,ſequuntur hoĩem,ſicut lepra leproſum,arg. in c. cito turpẽ.1.q.1.facit c.teſtimoniũ,& qď ibi dixi.ſ.ď teſti.
6 †No. in.§.*cæterum*,arg.ꝓ & ꝯ,an teſtis[c] cõuictus de crimine ſit aliqua pęna puniendus.nã tex.à ꝯrio,ibi:*pœna ordinaria*, facit ut puniri poſſit pœna extraordinaria;& ꝓ hoc uide.l.nullum,C.de teſti.In ꝯriũ,& nulla pœna puniať,faciunt multũ uerba ſequẽtia ibi.*ſufficit ergo ſi à perhibendo teſtimonio, repellatur.* Nã uerbũ, ſufficit,importat, ut nil aliud requirať ſeu imponať,ut no.gl.in c.ſtatutũ,in princ.de reſcr.lib. 6.uide tñ circa hoc,qď plenè dixi in c.2.de ord.cog.
7 †Opp.& vr q nõ ſolũ uſq; ad ſnĩam,ſed ẽt p.20. annos poſt pt opponi & exceptio ꝓbari ꝯ teſtes.ut in c.licet,de ꝓba.& c.cũm uenerabilis. j.eo.&.l.q̃relã,C.de fal. Secundò pt argui, q non uſq; ad ſnĩam,ſed tm uſq; ad litis cõteſta.dẽt pars admitti. hęc.n.exceptio ꝯ pſonas teſtiũ nõ eſt perẽptoria,cũ nõ perimat actionem, ſeu ius agendi, cùm & aliis teſtibus ſeu probationibus poſſit fieri probatio; ad hoc infrà eodem capitu. inter. Solu. capiendo mentem gloſ. 4. hæc exceptio, quę opponitur in perſonas teſtium, non poteſt dici dilatoria uel peremptoria, cùm non differat iudicium; & ſic nõ dẽt regulari ſm regulas dilatoriarũ. & licet nõ ſit propriè peremptoria: accedit tamen magis ad naturam peremptoriarum,q̃ dilatoriarũ: quia ſi non directè, ſaltẽ per obliquũ perimit: quia ſublata ꝓbatione, remanet ius partis inutile, ut in c.ſępe,de reſti.ſpo.&.l.duo ſunt Titii,ff.de teſ.tu.& iõ pt dici quaſi pẽptoria, ar.4.q.3.c. ſi teſtes.§.itẽ hermaphrodit⁹.iõ uſq; ad ſnĩã põt opponi, ſicut alię peremptoriæ,vt in.l.2.C.ſen.reſcin.nõ poſ.Nõ obſt.ꝯriũ:qa ꝓcedit ĩ exceptiõe falſi,qñ. ſ. oppóniť ĩ dicta & ñ ĩ pſonas;quo caſu ẽ diſtiguẽdũ,vt ĩ gl.& no.bñ hoc dictũ, ſimile no.ĩ c.ex parte Adæ,ſ.ď teſti.& ibi pleni⁹ dixi.
8 †Sed q̃ro,an ĩ cã appellatiõs poſſit oppõi ꝯ pſonas teſtiũ?Gl.iſta ĩ vltima parte notabiľr dicit q ſic,ſicut dr de aliis peremptoriis,ſeruata tñ di. c.pſentiũ,ſ.de teſti.no.ſin.hoc dictũ,& ꝓ eo facit illud gña le:ñ oppoſitũ opponã:ñ ꝓbatũ ꝓbabo,ĩ c.cũ Ioa.de fid.iſtr. &.C.de tẽp.app.l.p hãc.Itẽ ꝓbo alia rõne:appellatio reſcĩdit oĩa vſq; ad lit.cõteſt.ita,q illud, qď poterat oppõi ante ſnĩam & lit.cõteſt.pt opponi ĩ cã appel.vt leg.& no ĩ l.ita demũ,C.de ꝓc.& maximè p Bar.ſed añ ſnĩam poterat opponi,& ꝓbari ꝯ pſonas teſtiũ iuxta diſtinctionẽ c. pſentiũ,
a palle.ergo & ĩ cã appellationis[a] eadẽ diſtinctione ſeruata.
9 †Aduerte tñ ad vnũ notabile dictũ tã circa iſtã exceptionẽ quã circa alias peremptorias, qď ſi malitiosè cã vexãdi aduerſariũ pars diſtulit opponere in prima inſtãtia?ñ audieť ĩ cã appel.ita no.ſentiũt Io.An.& Hoſti.ĩ c.ĩter monaſteriũ. j.de re iud.qď ẽ mẽti tenẽdũ;& idẽ pt dici in qualibet exce
b ptiõe[b],q̃ malitiosè tpe determinato ñ fuit oppoſita,ut poſt illud tps ñ admittať,arg. p locũ à ſpãli ĩ c.exceptionẽ.j.e.
10 †Sed circa hæc q̃ro,nũqd ĩ cauſis,in qbus ſnĩa ñ trãſit in rẽ iudicatã(vt ĩ mrimonialib⁹) poſſit opponi in pſonas teſtiũ citra appellationẽ?gl.hoc ñ apit, loqť.n.,qñ opponiť circa dicta inferẽdo falſitatẽ:tũc.n.clariſſimũ ẽ,q in ĩfinitũ pt opponi:qa apparet p nouã ꝓbationẽ fuiſſe eccleſiã in ſnĩa deceptã,& ſic ꝓcedũt illa iura vulgaria, de re iud.c.lator,& c. cõſanguinei,&.35.q.9.c.q qs,ſed p exceptionẽ & ꝓbationẽ ꝯ pſonas teſtiũ ñ inferť neceſſariò falſitas: qa licet qs ſit criminoſus,nihilomin⁹ poterit veritatẽ dicere,& aptè patet ex ſe,vt ĩ c. p tuas.j.ď ſimo.& meli⁹ ĩ c.fidei fauorẽ,ď here.li.6.ergo ñ dẽt recedi à cõib⁹ regulis iuris. In ꝯriũ tñ facit:qa ſolus trãſitus in rẽ iudicatã excludit iſtas exceptiões ꝯ pſonas teſtiũ.nã,vt uides,admittũť in cã appel.ſed hęc rõ ceſſat ĩ cauſis,ĩ qb⁹ ſnĩa nõ trãſit in rẽ iu.ad hoc optimè facit c.cãm matrimonii,& ibi no.ſ. de ꝓb.&.c.fraternitatis, poſt prin.de frig.& malefi.& c.ſicut nobis,maximè ĩ fi.ſ.de
11 teſtib⁹,& vide oĩno q̃ ibi dixi.†Opp.ꝯ.§.*quod ſi*. vbi diciť,q alias cõuict⁹ vel cõfeſſus ñ dẽt admitti, niſi pri⁹ ꝓbauerit ſe innocẽtẽ,nõ.n.vr hoc poſſe ꝓcedere:qa,ex quo fuit ꝓbatũ eũ fore criminoſum,maximè poſt cõfeſſionẽ ſuã,ñ dẽt admitti ad ꝓbãdũ negatiuã,vt ĩ c.ad noſtrã,ſ.de ꝓb.Sol.gl.q̃ ẽ ĩ verbo,ꝓbauerit,q nõ ꝓbauerũt directè ſe innocẽtes,ſď ĩdirectè,puta probãdo q egerũt pnĩam, & ꝓbabũt hoc p ſacerdotẽ ꝓpriũ.No.hoc dictũ,q poſt pnĩam qs pt dici innocẽs,facit.50.di.c.ferrũ,& vide ad iſtũ intellec.qď dixi,ĩ d.c. teſtimoniũ. Abbas dixit ꝓbari innocẽtiã ſuã ꝓbãdo abſentiã à loco,vbi dr delictũ cõmiſſũ:ſď hęc lectura ñ placet Io. An. licet eñ ꝓcedat reſpectu illi⁹ verbi,cõuicti:ñ tñ ꝓcedit reſpectu illi⁹ verbi,cõfeſſi;quaſi dicat, licet admittať ad ꝓbãdũ ꝯ ꝓbationẽ:ñ tñ admitteť ꝯ cõfeſſionẽ ꝓpriã. d.An. dicit,q ẽt reſpectu cõfeſſionis põt admitti,nõ tñ pimendo cõfeſſionẽ,ſed potius excuſando iuxta ea q̃ no. & habẽť in d.c.cũ dilecti,de accu. mihi nõ placet hoc dictũ quo ad iſtũ tex.nec reſpectu ꝓbatiõis, neq; reſpectu cõfeſſiõis,loqť.n. text.qñ alio tpe fuerãt cõuicti,uel cõfeſſi,& tũc opponũtur crimina illa certũ ẽ aũt, q ex quo ñ ꝓbauerũt tũc ꝯriũ,nec
12 excuſauerũt cõfeſſionẽ,nõ dẽnt nũc admitti.† Quia nõ appellãdo vñr ſimpľr acqeuiſſe cõuictioni & cõfeſſiõi; arg.c. qď ad cõfeſſionẽ,de re iud.&.c.1.j.ď fri.& ma.vbi ẽ bo.tex. ĩ ſimili:ſed hæc dicta doc.ꝓcedũt:vbi nouiter cõuincerenť de crimine,vel cõfiterenť,alii aliter ſoluũt,ſed tene lect.gl.
13 †Gl.ĩ uer.*confeſſi*,intrat mãm:an teſtis interrogatus de pro
c prio crimine teneať reſpõdere[c],vide in hoc qď ſatis latè dixi poſt gl.in c.cũ cãm,de teſtib⁹.Vltimò gl.colligit arg.q ſi iudex recuſať corã arbitro,pt ab iſto q̃ri:& dẽt inde dicere ueritatẽ.Aduerte,ſi q̃riť de crimine,dic vt no.ĩ d.c.cũ cãm, ſi extra cãm criminis,ſatis ẽ honeſtũ,vt reſpõdeat, cũ arbitri ſint in hoc articulo iudices,de of. de
14 le.c.ab arbitris,li.6.†Circa.§.*cæterum*,q̃ro,qd ſi crimẽ obiectũ teſti ꝯtigit cãm, de qua agiť?reſpõdet gl.fi. q tũc nõ ſolũ repelliť,ſed ẽt puniť ſi autẽ nõ cõtingit crimen,ſolũ repelliť:qa ad hoc ſolũ recipiť,fateť tñ,q ſi teſtis teſtificãdo vacillauit,vel falſũ dixit,punitur à iudice,ut l. nullũ,C.de teſti. Qualiter aũt hoc ultimo caſu iſte punieť,dic vt no.Bar.in d.l.
15 nullũ,& dixi,ĩ d.c.2.de ord.cogniti.†Ex
d his vr velle,gl.q dictio pſertim[d],poſita ĩ tex,ponať ꝓ tm.Idẽ Hoſ.& Goff.Inn.verò iſtat in duabus gl.& vr velle ĩ effectu, q aut teſtis cõuincitur per teſtes, ſeu inſtrumenta, & nõ punitur nec ordinarie, nec extraordinariè, & hoc reſpectu dictio,præſertim, ſtat pro maxime,quaſi idem ſit, ſi idem crimen contingat cauſam,de qua agitur. Aut eſt conuictus p confeſſionem propriam, & tunc ſi contingat cauſam,de qua agitur,punitur pęna ordinaria,ſupra de confeſ.c.2. & c.p inquiſitionem,de elec.& ſi non contingit cauſam,uidetur dubitare,quia loquitur alternatiuè:videtur tamen magis inclinare, ut puniatur pœna extraordinaria,quod hic non negatur ſecundum eũ, facit d.c.per inquiſitionem, & ſic h bes clare intentum, & mentem Inno.Ioan. And.videtur velle,quod ſi contingat crimen,de quo agitur,puniatur pœna ordinaria,ſiue conſtet confeſſione,ſiue probatione, & in hoc accedit ad dictum gl. Hoſti. & Gof. quod dictio, præſertim, ſtat pro tantum, ſi uero non contingit cauſam,ſequitur Inn. ut non imponatur pœna etiam extraordinaria,ſi aliter conſtat de crimine,quam per confeſſionem ſi autem conſtat per confeſſionem, puniatur extraordinariè d.An.plus placet hæc opinio Inn.vt etiam in connexis di
e ſtinguatur,an conſtet[e] confeſſione,an ꝓbatione,quia cum non ſit iudicium ordinabiliter agitatum contra teſtem, non debet imponi pœna ordinaria, de accu. c.inquiſitionem. nam probationes exigunt telam iudicii, ut ſupra ut lit. non conte. per totum: ſecus in confeſſione iuxta no.per Inn.in c. qualiter & quando,el.2.de accu.Item quia probatio per confeſſionem eſt lucidior. hoc dixi, ut non deſint, hæc dicta antiquorum, quę ſatis declaraui, ego autem, pleniſſimè hanc materiam explicaui in d c.2. dic,
16 ut ibi.† Nota. tamen ex iſto text. quod crimen, incidenter confeſſatum, ubi aliud agebatur, non eſt punibile ſaltem pœna ordinaria,cum non contingat crimen, de quo agitur, pro hoc l.ſi filium, C.de libe. cauſa, & ſic uidetur hic text. pro dicto Bartol. in l.ſi confeſſus, ff. de cuſto.& exhib. reo. & ſic limitat Inn.in
17 d.c.qualiter,præalleg.†Quando dicitur crimen contingere cauſam,dicit hic Inno.quod quando teſtis confitetur ſe inuolutum illo delicto,de quo agitur.Hoſti.hic confitetur,quando eſt circa idem.

a In cauſa appellatiõis.Adde, quod hoc uidetur intelligendum, quando appellatum fuit ab admiſſione exceptionis. nam ſi pars nihil opponat, exceptio non oppoſita in prima inſtãtia poterit opponi in ſecunda, ſecundum Ro. coñ. 384. ubi ita conſuluit ď exceptione, tu non potes eſſe procurator.

SEB. SAPI.

b Exceptione. Vide And. Siculum in conſi. 35.inci. in minimis, in.3. uol.& Fel.in c.ad audientiam.2.infra de reſcriptis.

ANT. FRAN.

c Teneatur reſpondere. De, præſertim, dictione ultra hic allegata uide Car.in cle.1. de rer. permut.& in c.cõtinebatur, de deſpon. impu. & in cle.1.in §.1. de priui.& in cle. 1. in princ.de ſent. exc.ubi exponitur pro maxime, & uide gloſſ. in l.illud,ff. ad l. Aqui. & ibi per Flo. & gloſſ.in l. quod ſi minor, ĩ. §.reſtitutio, ff.de mino. quæ dicunt, quod includunt utrunque caſum, ſicut dictio, maxime,adde tamen, quod quandoque ponitur pro ſolummodo, & comprehendit caſum expreſſum tantum,ut in c.1.infra de except. & uide Spec.in titu. de diſputa. in.§. poſt hoc,in uerſi. itẽ maxime qñq;.

d Dictio, præſertim. Adde de hac dictione Cal. conſ.3.de uer.ſig.

e An conſtet.Vide de hoc dominum Anto. poſt Inno. in c. per inquiſitionem,in. 5.col. de ele. Sed limita hoc non procedere,ſi confeſſio de delicto eſſet facta

foro.mixto iter
iudiciale & pœni
tẽcialẽ, qa tũc ex
illa ↄfeſsiõe ema
nãte i tali foro ↄ
fitẽs nõ poſſet pu
niri, ita ſingulari
ter dicit Do.poſt
gl.ĩ. c.ex pœnitẽ-
tibus ꝓpe fi. 50.
di.& do.An.poſt
Hoſti.ĩ.c.quãuis,
in.3.colũ.de æta.
& quali.

a Nec e cõtra. Ad
de intelligẽdum,
niſi fuerint citati
vt dicit Ang.cõſi.
308.& an crimen
probatum ꝑ mo
dũ exceptiõis ue
niat puniendũ, ui
de Oldr. con.78.
& an excep.con-
tra ꝑſonas teſtiũ
ſit perẽptoria, ui
de Lap. alle. 82.
SEBA. SAPI.

b Cõicans, quid
aũt ſi q̃s ſciuerit
aliquẽ excõicatũ,
ſed nõdũ fuit de
nũciatus, an cum
eo cõicans ſit ex
cõicatus, uid̃ Pe.
de Ancha.in con
ſil.185. ubi tenet
ꝙ nõ, de cuius ue
ritate uideas late
per Feli.in c.Ro-
dulphus, cha.pẽ.
col.3. uer.limita
quarto, ſupra de
reſcri.
ZACHARI.

c Alium accuſare.
Etiã ſi accuſatus
eſſet excommuni
catus, nec põt re-
plicare de excom
munica.rei accu-
ſandi Bal. in ſua
mar. in uer.excõ
municatus, uerſi.
11. poſt Inn.in c.
a nobis.j.de exc.
e.& ꝑ Bar.in l.ſer
uos, ff.de accuſ.

factũ; quaſi ſecꝰ ſit, ſi agat̃ de ſimonia cõ
miſſa in certa eccleſia, & teſtis cõfitet̃ ſe
cõmiſiſſe ſimoniam ĩ alio facto, qd̃ ſatis
placet. nã qñ ẽ diuerſum factũ, nõ p̃t di-
ci in iudiciũ deductũ ꝑ uiã cõnexiõis, ſi
cut qñ cõtĩgit idẽ factũ.d.c.ꝑ ĩq̃ſitionẽ,
& c.2.de confeſ. Bar.ĩ l.2.§.ſi publico, ff.
d̃ adul.exigit, ꝙ tãgat idẽ factũ, & eaſdẽ
ꝑſonas, vt ꝓduxit teſtẽ ↄ me, & ego op- 2
pono, ꝙ falsũ dixit ĩ hac cã ↄ me, & vr̃ ꝑ b
hoc exẽplũ ſentire ꝙ nõ ſit neceſſe, ꝙ tã 3
gat̃ ſpecificè delictũ, de quo agit̃: ſed ſa-
tis ẽ, ꝙ tãgat illã cãm d.Ant.dicit ſe pu 4
tare quẽlibet bñ dicer̃, licet ſint dicta di c
uerſa. Ego ĩtelligerẽ hoc dictũ Bar. quã
do agit̃ cũ teſte: ſecꝰ, ſi cũ ꝓducẽte, quia
ſnĩa lata ↄ ꝓducẽtẽ ñ p̃iudicat teſti, nec
a e cõtra. l.ª Titius, ff.de his qui no.infa.&
hoc videtur ibi velle Bar.facit.c.2.in fi. 5
de or.cog.uide qd̃ ibi dixi, & ita ſentit
Bart.ibi cũ hac opi.gl.fi. & dicit hic eſſe
caſum.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio excommunicationis non eliditur, ſi contra excipientem replicatur, quod ipſe ſit per participationem excommunicatus.*
2 *Excommunicatio non incurritur, ſi aliquis participat ignoranter cum excommunicato.*
3 *Cum excommunicatis non eſt communicandum etiã in bonis operibus.*
4 *Excommunicatus non poteſt neque agere, neque accuſare etiam ſuam iniuriam proſequendo.*
5 *Excõmunicatio maior, & minor quomodo differãt.*
Excõicatus minori excõicatione nõ repellitur a limine iudicij, ſed tãtũ a participatione ſacramentorũ.
6 *Excõicationem minorẽ incurrit quis ẽt ex participatione coacta, niſi fuiſſet quædam coactio præciſa.*
7 *Excõicatis ẽ reſeruata oĩs exceptio, et defenſio. 8. ii.*
Si aliquem approbaui, an poſſum eundem reprobare?
9 *Excommunicatus minori excommunicatione quo caſu repellatur a limine iudicij.*
10 *Accuſatio nõ põt fieri ab exiſtente in pc̃õ mortali, niſi accuſans proſequatur iniuriam propriam.*
11 *Infamis, & criminoſus repellunt ſuum accuſatorem regulariter.*
12 *Excommunicatus an admittatur ad replicandum, ſicut ad excipiendum?*
13 *Excommunicationem maiorem incurrit participans excommunicato a papa.*
14 *Replicatio quid ſit, cui competat, & quando competat, num. 15. 16.*
17 *Annalia ad agendum ſunt perpetua ad excipiendũ.*
Exceptio, quæ poteſt opponi agenti, an poſſit opponi excipienti?
18 *Effectus replicationis.*
Replicatio impertinens repellitur.
19 *Replicatio quomodo tollatur, uel uitietur.*
20 *Quæ ſit primo probanda exceptio, uel replicatio.*
Exceptio peremptoria quo caſu ſit probanda per excipientem.
21 *Iudex an debeat pronunciare, utrum replicatio obſtet, uel non.*
Iudex procedendo ad ulteriora cenſetur pronunciare exceptiones non obſtare.

CAP. II.

1 A Nobis. † Reo excipiente
cõtra actorem de
excõicatione nõ obſtat replica
tio cõmunionis. ſcd̃a pars, ibi:
nos. Caſus lit. Aliquis eſt excommunica
tus maiori excõicatione, puta Martinus
participauit Titio ſcienter in locutione
uel oratione, & ſic Martinus eſt excõi-
catꝰ minori excõicatione, ecce Titius ac

cuſat martinũ. Martinus excipit contra Titiũ dicens ipſum
eſſe excommunicatum maiori excõmunicatione. Titius re
plicat contra Martinum dicens, non potes excipere contra
me, quia tu ſcienter participaſti mihi in locutione uel ora
tiõe quæritur, utrũ Martinꝰ poſſit repellere Titiũ à ſua accu
ſatione, non obſtante replicatione Titii? Reſpondet papa,
ꝙ Titiꝰ bñ p̃t repelli à ſua accuſatiõe ñ obſtãte replicatiõe:
qa Titiꝰ remotꝰ ẽ à cõione fideliũ. Martinꝰ vero ſolũmodo
2 à participatiõe. Bar. † No. 1. arg. ibi: *ſcienter*, ꝙ cõicãs[b] cũ ex-
b cõicato ignorãter, nullã excõicationẽ ĩcurrit; ad idẽ c.nuꝑ
3 de ſen.exc. † No.2. ꝙ ẽt ĩ oratione ñ ẽ excõicato cõicãdũ, &
dic ĩ oratione. i. ſecũ orãdo, vid̃ tex.11.q.3.c. cũ excõicato,
4 & c.nuꝑ, ꝑalic. † No.3. excõicatũ nõ poſſe aliũ accuſare[c], qd̃
c intelligo, ẽt ſi ꝓſequat̃ iniuriã ꝓpriã. vñ petenti reſtitutio
nẽ obſtat exceptio excõicatiõis, vt dicit gl.no.ĩ c. ex inſinua
tione, de procur. ꝓ hoc, qa iura gñal̃r repellũt excõicatum
ab agẽdo, ſ̃.de iud.c.intelleximus, &.c.pia, de excep.li.6.No.
ꝙ cõicãs excõicato ñ ĩcurrit eandẽ excõicationẽ, ſed mino
5 rẽ.j.de ſent.exc.c.nuꝑ, &.c.fi. de cle.exc.mi. † Et no.unã diffe
rẽtiã ĩter minorẽ excõicationẽ & maiorẽ. nã maior priuat
nedũ à participatione ſacrorũ, 11.q.3.c. audi deniq;, &.c.is
cui, & c.1.de ſen.exc.li.6, ſed ẽt à cõione fideliũ, vt hic, & in
d.c.cũ excõicato, & c.iter, de ſent.exc.dẽt ẽt ſibi ꝓhiberi in
greſſus eccleſiæ.21.di.c.cleros, &.25.di.c.plectis, minor ue-
ro ſolũ priuat à participatione ſacrorũ, de quo dic, vt legit̃
& no.ĩ c.fi.de cle.exc.min. Ex quo ĩfert̃ hic tex. excõicatum
minori nõ poſſe a limine iudiciorum repelli, nedum ab ex
cipiendo. Oppo.& uidetur, quod is qui communicauit ex-
communicato, non poſſit illi excõicationem obiicere, quia
non poteſt reprobare, quem ſemel approbauit c.quemad-
modum, ſupra titu.proxi.cum ſi.allegatis in princ. gl. Solu.
glo.1. latius formando hoc contrarium ſoluit duobus mo
dis, primo per dictum Augu. Nonnullos ſuſtinemus, quos
inutiles toleramus.24.q.1.c. quiſquis, & uult dicere, quod
cõmunio & tolerantia uoluntaria nocet, ut in contrariis: ſe
cus, ſi eſt inuoluntaria. Hæc ſolu. tollitur iudicio meo duo-
6 bus modis. † Primo, quia communicatione coacta quis in-
currit excommunicationem, niſi fuiſſet uis præciſa, ut in c.
ſacris, ſupra quod met.cau. Secundò, quia non præſupponi
tur hic, quod uoluntariè ſibi communicauerit, nec deciſio
7 literę fundat ſe ſuper uoluntate. † Ideo forte gloſ. ad ſecun-
dam ſolutionem tranſit dicens, quem approbaui, reprobare
non poſſum agendo contra eum, ſed excipiendo ſic, quia
quilibet reus etiam excommunicatus poteſt excipere con-
tra ſuum actorem, quia omnis legitima defenſio eſt reſerua
ta reo etiam excommunicato infra eo.c.cum inter, & cum
hac ſolutione tranſeunt hic communiter doc. ſed iudicio
meo non, euacuat funditus contrarium. nam ex ſolutione
gl. ſequeretur, ꝙ ſi mulier peteret dotem a uiro in caſu per-
miſſo, poſſet vir excipere de adulterio prius commiſſo, quia
videtur approbaſſe, ſolum quoad actionem, & non quoad
exceptionem, quod eſt contra mentem d.c.quemadmodũ,
&.l.ſi uxor, ff.de adul. quinimo tex.in d.c. quemadmodum,
proprie loquitur de exceptione, vt non poſſit excipere con
tra mulierem, cuius mores, ſemel approbauit. Vnde dicerẽ
ſic, quod ubi approbatio ſeu habilitatio dependet a uolun-
tate approbantis, tunc non poteſt illum approbatum impu
gnare nec per viam actionis, nec exceptionis, & hoc caſu lo
quuntur iura allegata in prin. gl. ibi uero non dependent a
uoluntate ſua, tunc non obſt. illa cõmunione ſeu tacita ap-
probatione põt ↄ illũ inſtare, ſaltẽ ꝑ viã exceptiõis, ꝓ hoc
ẽ bo.tex.in c.dilecto, de preb.&.c.noſti, de ele.& qd̃ no.Io.
An.in regula, ſcienti, de re.iu.li.6.in Mercuriali.& gl.in l.1.
C.ubi de cri.agi.opor. quę dicit, ꝙ ſi litigaui coram eo, quẽ
mea voluntate non poteram iudicem facere, poſſum de nul
litate experiri, licet a principio non exceperim. unde cum
cõicando excommunicato, non poſſim eum habilitare ad
iudicia, poſſum illa communione non obſtante eum exci-

pere,

pere, vt hic; ꝓ hoc ẽ bo.tex.j.e.c.exceptionẽ, &.c.pia.e.ti.li.
8 † Sed q̃ro tex.hic loq̃t̃, qñ excõicatꝰ minori, excipiebat ↄ ex
a cõicatũ maiori, qd ſi iſte excipiẽs fuiſſet ẽt excõicatꝰ[a] maio
ri, nũq̃d poſſet à ſua accuſatione repellere excõicatũ? vr̃ lr̃a
hic facere ꝙ ñ qa iſte excipiẽs ẽ remotꝰ nedũ à participatio
ne ſacrorũ, ſed ẽt à cõione fideliũ, & ſic ceſſat rõ illiꝰ lr̃ę. Cõ
trariũ tenet hic gl.& bñ, ꝙ licet excõicato interdicat̃ ptãs
agẽdi, ñ tñ excipiẽdi, &c. vt ĩ gl.& hoc cõiter approbãt hic
do.& ĩ c.cũ ĩter.j.e. dicẽtes, ꝙ oĩs defenſio cõpetit excõica-
to, ſiue ſit realis, vt perẽptoria, ſiue ꝑſonalis, vt ↄ iudicẽ ĩcõ
petẽtẽ: ſiue ſit declinatoria, ſiue cõpetat rõne tꝑoris feriati,
vel loci ĩcõpetẽtis, vl̃ reſcripti ſurreptitii, vel inepti libelli,
& idẽ ĩ dilatoria ſolutiõis, de quo ẽt uide ꝙ no.j.in c.ſi ad-
9 uerſus, de here. † Pꝰ lꝰ dicit hic Inn. qd̃ excõicatꝰ maiori repel
lit ab accuſatiõe ſua excõicatũ ẽt miori tãtũ, cũ ſit crimino-
ſus. ſ̃. ꝙ met cau.c.ſacris ſicut.n.repelleret illũ ñ excõicatꝰ,
ſic ẽt excõicatꝰ ꝑ iura hic alle.ĩ gl. Io.An. ĩtelligit hoc dictũ,
vt excõicatꝰ minori repellat̃ ab accuſatiõe his caſibꝰ, q̃bꝰ cõ
munio cũ excõicato ĩducit pc̃m mortale, de q̃bꝰ plenè no.ĩ
10 d.c.ſacris, & no.ſigul̃r hoc dictũ. † Ex hoc.n. ĩfert̃, qd̃ exiſtẽs
ĩ mortali tãquã illegitimꝰ repellit̃ ab accuſatiõe; facit ad ea
q̃ dixi ĩ c.teſtimoniũ, d̃ teſti. q̃ ſũt no. multũ ad limitationẽ
b c.1.j.de accu. ꝙ ĩtellige, niſi ꝓſequat̃ iniuriã ꝓpriã,[b] vt ĩ c.
11 oĩbꝰ.4.q.6. † Itẽ ex p̃dictis & ex gl.not. ꝙ q̃tũcũq; q̃s ĩfamis
uel criminoſus ſit; p̃t tñ excipere ↄ ſuũ accuſatorẽ d̃ illegiti
mitate; fallit ĩ caſibꝰ alle.ĩ gl. & ĩ criminibꝰ exceptis, de q̃bꝰ
no.ĩ c.cũ P. d̃ accu.& ĩ c.1. d̃ teſt.li.6.& uide ꝙ no.gl.in d.c.
12 oĩbꝰ. † Sed q̃ro, nũq̃d excõicatus admittat̃ ad replicãdũ, ſicut
admittit̃ ad excipiẽdũ? exẽplũ, ago ↄ te occaſiõe mutui, exci
pis de pacto de nõ petẽdo, replico de pacto d̃ petẽdo, oppo
nit̃ excõicatio ↄ me, ſeu replicationẽ meã. Spe.e.ti.§.fi.ver.
itẽ q̃rit̃, dicit hãc exceptionẽ, ſeu duplicationẽ ñ obſtare re
plicatiõi, qa replicatio ſe hẽt ad exceptionẽ, ſicut exceptio
c ad actionẽ. Eſt.n. replicatio q̃dã defenſio[c] ↄ exceptionẽ, in-
ſti. d̃ repli.ĩ pri. vñ ſicut excõicatio ñ repellit ab excipiẽdo,
ita nec à replicãdo. Itẽ duplicatio ñ admittit̃, niſi directè ↄ
cernat ipſã replicationẽ, vt ĩ loco ꝓx.alle. ſed excõicatio ñ
elidit replicationẽ, ergo &c. abſurdũ.n. foret, ꝙ haberet̃ re-
ſpectꝰ ad pactũ d̃ ñ petẽdo, & ñ ad pactũ ſeq̃ẽs de petẽdo,
dico tñ reũ poſſe excipere d̃ excõicatione ñ ↄ replicationẽ,
ſed ↄ ꝑſonã actoris vt repellat̃ à iudicio: qa hęc exceptio p̃t
opponi ĩ qualibet parte iudicii, vt ĩ c.pia.j.e.ti.li.6. & c.pe.
13 j.e. † Gl.fi. opponit d̃ c.ſignificauit.j. de ſen.exc. vbi cõicans
excõicato ĩcurrit excõicationẽ maiorẽ: cuiꝰ tñ ↄriũ innuit
iſte tex.& ſoluit multipl̃r vera ſol̃o ẽ, ꝙ ꝓcedit ĩ cõicãte ex
cõicato à p̃p̃ cõcurrẽtibꝰ aliis, de q̃bꝰ dicã ibi. Vltĩò ſcias, ꝙ
qa iſtud ca.facit mẽtionẽ de replicatione, Io.An. poſuit ad
mãm explicãdã ſeptẽ q̃õnes, quas ſuccinctè ponã ad inſtru
ctionẽ iuuenũ. Prĩo q̃rit̃, q̃d ſit replicatio. Scd̃o, cui cõpetat.
Tertiò, qñ cõpetat. Quartò q̃s ſit eius effectus. Quintò, q̃ũo
tollat̃, vel vitiet̃. Sextò, q̃ ſit prius ꝓbãda exceptio, vel repli d
catio. Septiò, an ſuꝑ replicatiõe ſit neceſſario ꝓnuntiandũ,
14 † Ad primũ dicit, qd̃ replicatio ẽ allegatio actoris, ꝑ q̃ ſol
uit̃ exceptio, inſt. d̃ repli.ĩ pri. vel latiꝰ dicẽdũ ẽ, qd̃ replica
tio ẽ verbũ actoris ꝑ id, ꝙ dicet̃.j. vñ replicatio ẽ ↄria exce
ptiõi, quaſi exceptiõis exceptio, ff.e.l.añpe. ſẽ ꝑ.n. obiicit̃, vt
exceptionẽ purget, ff.e.l.2.§.i. potes põere exẽplũ ſupra po
ſitũ d̃ ↄrio pacto. Itẽ ĩ terminis c.accedẽtis, d̃ priui. põe q̃õ-
nẽ: parochialis eccl̃ia petit d̃cimas, reꝰ excipit d̃ priuilegio,
ꝙ hẽt d̃ decimis ñ ſoluẽdis, replicat agẽs, qd̃ p̃ſcripſit ↄ pri
uilegiũ, hoc ꝓbato elidit̃ exceptio, & obtinebit agẽs, & idẽ
15 in ſimilibꝰ. † Ad ſcd̃m cui cõperat replicatio patet reſpõſio ex
p̃dictis, qa cõpetit actori. vñ dicit lex, ꝙ actores nõ muniũt
ſuã ĩtẽtionẽ exceptiõibꝰ, q̃ ſunt reorũ, ſed replicatiõibꝰ. C.e.
ti.l.ñ exceptiõibꝰ. Et ſi dicas, ꝙ actore excipiẽte ↄ teſtẽ ꝑ ꝓ
batiões rei ipſe reꝰ replicat, reſpõdet̃, ꝙ reꝰ ĩ eo, qd̃ ꝓbat, cẽ
ſet̃ actor, ff.e.l.1. Vel lex loq̃t̃ quo ad exceptiones perẽpto-
rias, uel q̃ reſpiciunt principale, & ꝑ hoc intellige, quare ſu

pra dictũ ẽ in diffinitiõe primi dubii, ꝙ
16 verbũ actoris p̃t ibi ſumi largo mõ. † Ad
tertiũ q̃ſitũ, qñ cõpetat rñſio, ẽt patet ex
p̃dictis. nã cũ veniat ↄ exceptionẽ, cõpe-
tit cũ reꝰ excipit, & ñ priꝰ. ñ.n. p̃t reſol
ui nec expugnari nõdũ obiectũ, d̃ d̃ ſpõ.
ĩpu.c.ad diſſoluẽdũ, cũ concor.& ſecũdũ
hoc erit ꝑpetua replicatio, & competet
qñcũq; excipiet̃; cũ.n. replicatio ſit exce
17 ptio, ut ſuprà dictũ ẽ, & annalia † ad agẽ
dũ ſint ꝑpetua ad excipiendũ, vt l.purè.
§.fi.ff.d̃ do.exce. ergo replicatio ẽ ꝑpe-
tua, dicit tñ Io.An. ꝙ vbi eẽt q̃d imputã
dũ actori, ea rõne qua tꝑe perit actio, pe
riret ẽt replicatio cũ eadẽ actiõe, & ſic ĩ
telligit̃, ff.qñ actio d̃ pec. ẽ anna.l.q̃ſitũ,
& ſic aliud ẽ ĩ exceptiõe rei originalis, &
aliud ĩ exceptiõe actoris, q̃ dr̃ replicatio
qa in ptãte actoris ẽ agere, nõ in ptãte
rei, vt C.d̃ dila.l.ſi qñ. Si ergo ↄ exceptio
nẽ rei iud. replico de applł̃one mea, quã
deſerui, uel ꝓſeq̃ neglexi, ſicut mihi ob-
ſtaret hoc agẽti, ita ob. mihi replicãti, d̃
appell.c.ſæpe, & cle.ſi appellationẽ, e.ti. b
hoc verũ, niſi exceptione paret̃ mihi ali-
qua ꝑpetua exceptio, puta nullitatis in
his, q̃ ſunt poſt illã, de quo legi.& no.in
18 ca.licet, de ſen.exc.li.6. † Venio ad quar-
tũ, q̃s ſit replicatiõis effectus, & dic ꝙ re
ſoluit uel expurgat exceptionẽ, ut.ſ̃.di-
ctũ ẽ, & iõ oportet, ꝙ replicatio ſit talis,
qd̃ vitiet exceptionẽ. nã ĩpertinẽs repel
lit̃.j.e.c.dilecti, uel ꝑſonã afficiẽs, ut ibi.
Et ſcias qd̃ fortiꝰ ſe hẽt replicatio ad ex- c
ceptionẽ, quã exceptio ad actionem. nã
exceptio qñq; defendit reũ ſuper re pe-
tita, quãdoq; afficit ꝑſonã actoris, quan
doq; iudicis, quãdoque teſtis, qñq; pro-
curatoris, qñq; formã libelli: qñq; reſcri
ptũ, qñq; locum, ſed replicatio ſemꝑ affi
cit ipſam exceptionem, ut nõ proſit ex-
cipienti, uel ut nõ noceat replicanti, in-
ſti.de repli.in prin.uide ad hoc ꝙ no.in
19 c.2.de or.co. † Ad quintũ, q̃ũo tollat̃, vel
vitiet̃, dicas, ꝙ tollit̃ ꝑ duplicationẽ rei,
q̃ ipſam afficit, pone exemplũ per decre.
dudum, de conuer. coniu. duplicatio tol
litur per triplicationẽ, & ſic deinceps, d
ut.ff.eo.l.2.& inſtit.de repli. poſt princ.
20 † Ad ſextũ, q̃ ſit prius probãda[d], an exce
ptio, vel replicatio, de hoc ſatis ĩſtat Io.
An. hic poſt Spe.ĩ ti.de exce.& repli.§.fi.
vbi de hac mã ĩuenies. Cõcluſio uera ẽ,
ꝙ ſicut reꝰ ñ aſtrĩgit̃ probare perẽptoriã
ſibi cõpetẽtẽ, niſi ex quo fundata fuit a-
ctoris intẽtio, quã ĩtẽdit ꝑ exceptionẽ
elidere, C.eo.l.ſi q̃dẽ, facit ꝙ leg.& no.ĩ
c.finali, d̃ do.& cõtu.&.c. d̃ teſt.ſ̃. d̃ teſti.
niſi ſit dilatoria ſolutiõis, de qua dicam
j.e.c.exceptionem. ita nec actor cogit̃ re
plicationẽ ꝓbar̃, niſi ſit ꝓbata exceptio
rei, quã ipſe actor ĩtẽdit ꝑ replicationẽ
elider̃, & hoc tenet Spe.ĩ d.§.fi. poſt pri.
poſſet tñ replicans (ſi uellet) priꝰ ꝓbare,
ar.c.1.d̃ ꝓb.& l.circa, & ꝙ ibi no. ff.d̃ ꝓ
ba. ſed uid̃ ꝙ ĩ ſimili dixi ĩ c.1. d̃ or.cog.
vbi plene dixi de actione, & exceptiõe, q̃
ſit priꝰ ꝓbãda. ſic dicẽdũ ẽ d̃ excep. & re

a Excõicatus ex.
cõicatiõe maiori
p̃t repellere ꝑ ex
ceptionẽ ↄſimilẽ
excõicatũ ↄ eum
agẽtem, idẽ dicit
Bar. ĩ l.ſi credito
ribꝰ ad fi.C.d̃ ſer.
da.pig.ma. & ĩ l.
ſeruos, ff.de accu.
q̃ dicit ſe plene
dixiſſe ĩ l. cũ mu
lier ff.ſo.ma.& fa
cit qd̃ no. d.Ab.ĩ
c.illud, de cle.ex.
mini.
Adde, an excõica
tus poſſit perſeq̃
ſuam, uel ſuorum
iniuriam Fed.cõ.
116.& an dolus
cũ dolo cõpẽſet̃,
& an bãnitus poſ
ſit repellere bãni
tum, uide q̃ poſui
in d.l.mulier, ſol.
matrimo.
SEB. SAPIA.

b Iniuriã ꝓpriam.
Vide Pet.de Anc.
in conſ.417.inci.
plura ex prædi-
ctis, ubi dicit, ꝙ
freq̃ñs accuſator
nõ accuſat & late
Frã. Areti.in d.c.
teſtimoniũ, ſ̃.de
teſti.
ZACHARI.

c Eſt enim replica
tio quædã defen-
ſio. Pondera uer
bũ, defenſio, & cõ
peries replicatio
nẽ non eſſe exce-
ptiõis defenſionẽ
ſed illiꝰ exceptio
nẽ, ut l.ĩ exceptio
nibꝰ, & ibi Bal.C.
e.l.2.ff.e. Spe.e.ti.
in.§.fi. in prin.&
Bal.ĩ aut̃. ſi teſtis
productus dicat̃,
in.1. oppo.col.1
C. de teſtib.
ZACHA.

d Quæ ſit prius ꝓ
banda. Adde q̃a
iſte alle.Spe.in ti.
de exc. & repl.§.
fi. facit melius, §.
2.uer.ſed de qua,
ubi dicit̃, ꝙ poſt
except.& i.§.hoc
quoque, eo.ti.qd̃
ẽ uerum niſi talis
replicatio ſit d̃ di
recto exceptioni
cõtraria quia tũc
dicitur ſimul pro
bare, quãdo exce
ptio ꝓbat̃, ſed, ſi
nõ eſt de directo,
cõtraria, põt pro
bari poſt, ut no.ĩ
c.illud.j. de p̃ſc.

2 plica.iō limita,ut ibi dixi.† Ad ſeptimū
&ultimum,quo q̄rebaẗ,an ſit neceſſariò
ꝓnūtiādū ſuꝑ replica.dicit Io.An.pōdc
rādā nāin exceptiōis, ꝯ quā replicaẗ:qa
ſi emergēs,quātūcūq; ſequaẗ replicatio,
duplicatio, triplicatio, quadruplicatio,
& ī īfinitū;ſatis ē ꝙ ſuꝑ exceptiōe iſta ꝓ
nūtieẗ,ſuꝑ qua neceſſe ē ꝓnūciari iuxta
ea,q̄ dixi in c.1. de or.cog.vbi ſatis expe
diui,qd dicaẗ emergens,& qd incidēs,&
an, & qn̄ ſit neceſſe tacitè vel expſſe ſuꝑ
eis ꝓnūciare,exēplū hui⁹ dicti ē,excipio
teſtē excōicatū,replicas illū abſolutū,du
plico abſoluētē,nō habuiſſe ptātē abſol a
uēdi, hoc ipſo ꝙ iudex ꝓnūtiat teſtē ad
mittēdū,ſatis ſuꝑ replicatiōe & duplica 2
tiōe ꝓnūtiat,ſi tñ ēt ſuꝑ his ſpāliter uel
let īterloq,nō eēt pc̄tm̄,ſi vero exceptio 3
ē īcidēs,ſuꝑ qua nō ē neceſſe ꝓnūtiari,
ergo nec ſuꝑ replicatiōe ꝓnūciabiẗ,exē 4
plū, excipio de pacto đ nō petēdo,repli
caẗ de renūciatiōe,uel ꝯrio pacto,ſatis ē
vt cōdēnet iudex ,uel abſoluat ſuꝑ prin
cipali, ꝑ ꝙ erit expedita exceptio,& re-
plicatio,ſꝫ ſi uelit ēt ſuꝑ illis ſpeciaľr ꝓ
nūciare poſſit.Cōcluſio ergo ē,ꝙ ſuꝑ re
plicatiōe ñ ē neceſſe ſpeciaľr ꝓnūciare,
quia ſufficit tacita ꝓnūciatio,q̄ reſultat
ex pronūciatione ſuper exceptione, uel
ſuꝑ ipſo facto principali, ut patet ex ꝑ-
dictis,& his,q̄ dixi in c. 1. de ordin.cog.

SEBA. SAPI.
a Per inueſtiturā. Vide Bal. in rub. C.đ cōtrah. emp. in.17.qō. Alexan. late in l.3.in prī. col.5.ff. de acqr. poſſeſ.

SVMMARIVM.

1 *Replicatio paris criminis repellit excipientem.*
2 *Beneficia quis poteſt plura poſſidere in diuerſis eccleſiis,intellige,ut infra nu.7.& 8.*
3 *Exce.alicuius rei non debet opponi ab illo,qui in eadem re laborat.4.9.*
4 *Alienans male bona eccleſiæ poteſt bona per alium alienata repetere.*
5 *Beneficiatus pluribus beneficijs utrum poſſit opponere,& quo nomine contra aliquem quærentem plura beneficia?*
Exceptio,tu habes uel quæris plura beneficia, an poſſit obijci per illum, qui etiam habet plura beneficia?10.11.
6 *Collatio beneficij facta ex certa ſcientia licet excludat ſurreptionem, tamen non includit diſpenſationem, uidelicet quod papa uelit cum eo diſpenſare.*
8 *Iudex poteſt ex officio libellum lacerare, ſi uidet ius non competere actori, maxime in ſpiritualibus,quibus regulariter iudex ſupplet ex officio.*
9 *Criminoſus non debet opponere in alium id, in quo ipſe uerſatur.*
Excep.non debet opponi ab illo,qui poſſet eadem exceptione repelli.
12 *Habere plura beneficia an ſit peccatum?*
13 *Rei uoluntarij æquiparantur actoribus in multis caſibus.*
14 *Accuſator illegitimus non admittetur ad accuſandum.*
15 *Excep.famoſa uel de iure communi notoria admittitur contra illum,cui de beneficio eſt prouiſum.*

CAP. III.

Cum eccleſiaſticæ.

1 † Habēs plura bñficia ꝯ aliū de
pluralitate nō excipit,ita ſum-
mat Io.An.hęc ſūmatio ē multū gñalis;
cōuenit tñ lrę ī gñe,alii ſūmāt ſic.Re⁹ ñ
neceſſari⁹ ab exceptione repelliẗ ꝑ repli
catiōnē paris criminis, uel obiecti.poſ-
ſet aliter ſūmari & ītelligi,vt ĩ.patebit.
Eſt.n. hæc decre. difficilis quo ad ītelle- 8
ctū,& adhuc reddiẗ magis difficilis, ꝑꝑ dicta doct.Diuidiẗ
ī duas partes. In pria pōit deciſū exordiū. In ſcđa mādatū,
ibi:*mandamus*.Caſus lit. Quidā Iacob⁹ noīe fuit īueſtitus ꝑ
dñm Papā de quadā ꝑbēdā vacāte in Nouarīeſi eccľia,& de
mādato ipſi⁹ ī corporalē poſſeſſionē ipſi⁹ ꝑbēdæ īductus,q̄
ñ ꝑmittebāt eū Nouarīeſes canonici poſſidere. Hoc propo
ſuit Iac. ꝑdict⁹ ī pñtia Papæ. e ꝯrio pars capituli exceptionē
quādā ꝓpoſuit ꝯ ipſū,uidelicet ꝙ ī alia eccľia bñficiū obti
nebat.ille replicauit ꝯ eos,ꝙ & ipſi plura,bñficia ī pluribus
eccleſiis obtinerēt.Inn. cognita veritate mādat Laudicenſi
epō,quaten⁹ dictū Iac.faciat ꝑbēdæ illi⁹pacifica poſſeſſione
gaudere,đ qua fuit ꝑ.C.ꝑdeceſſorē ſuū īueſtit⁹ñ obſtāte ex
ceptiōe ꝑdicta,q̄ ñ pñt ei obiicere,cū & ipſi varia bñficia in
a diuerſis eccleſiis hr̄e noſcunẗ. B.No.ar.ꝙ ꝑ īueſtiturā[a] factā
ī abſētia bñficii ñ acqriẗ illi⁹ bñficii poſſeſſio,đ quo,dic,vt
2 no.ī c.trāſmiſſā,đ ele.&.c.2.de cōſue.†No.2.quē poſſe eſſe
pluralē ī diuerſis eccleſiis, ꝙ ītellige iuxta no.ī c.gratia,de
3 reſcr.li.6.& cle.gratiæ,e.ti.†No.2. quē ñ poſſe repħēdere ī
alteri⁹ ꝑſona ꝙ ī ſua putat ęquū.32.q.6.c.nihil cū trib⁹ ſeq.
4 &.25.diſ.c.ſi.&.3.q.7.c.iudicet.†Oppo.ꝯ tex. vr̄.n.,ꝙ ꝯ iſtū
poſſint plurales excipere ſaltē noīe eccleſiæ,arg.in c. ſi qs ꝑ
ſbyterorū,& qđ ibi no.de reb.ecc.ñ alie.ubi patet,ꝙ ēt is q
malè alienat, ꝑt noīe eccľiæ malè alienata repeteẗ.Itē ꝑtex
tu criminis,vel excōicatiōis ñ repelliẗ qs à defenſiōe eccľię
ſuę,vt ī c. dilecti.ĩ.eo.Itē ſaltē ñ debuiſſēt plurales admitti
volētes excipere ꝯ iſtū īpetrātē ſol.ꝑꝑ hęc ꝯria & ſimiliale
giẗ hoc c.multipľr ī gl.& ex gl.Et diuiđ hāc gl.ī tres partes.
In pria pōit opi.Vi.In ſcđa opi.Tā. & Io.illi ꝯriā.In tertia
gl.approbat opi.Vi. & reſpōdet ad aliqua motiua ī ꝯriū. Se
cūda,ibi.*Tan.& Ioā.* Tertia,ibi:*mihi uidetur* vt clari⁹habeas
5 gl.recitabo eā cōcluſiuè.†Vi.fuit ī opi.vt plurales ī bñficiis
admittāẗ ad ꝯdicēdū noīe eccľię,& ñ ꝓprio, ñ plurales ue
rò admittanẗ ad ꝯdicendū noīe ꝓprio,& noīe eccleſiæ. Ad
iſtū tex.reſpōdet dupľr,& prio ñ fuerūt admiſſi iſti noīe ec
cleſię:qa ꝑꝑ Celeſtin⁹ ex certa ſciētia iſti ꝓuiderat, i.ſciēs
6 eū hr̄e alia bñficia, & ex hac ſolutiōe colligiẗ pria lec.†Sed
ꝯ hūc ītellectū facit,qa collatio ex certa ſciētia facta, licet
excludat ſurreptionē,ñ tñ īducit diſpēſatiōnē circa plura-
litatē iuxta ea q̄ no.ī cle.ſi Roman⁹,de ꝑb.& ī c. ſi motu ꝓ-
prio,e.ti.& meli⁹ ī c.ñ ꝑt,hic aūt ñ obiiciebaẗ de ſurreptio
ne,ſed ꝙ obtinebat bñficiū ī alia eccleſia.Itē hæc lect.gl.di-
uinat ad tex.nec tex.fundat ſe ſuꝑ iſta rōne.ſ. ꝙ iſti obiiciē
tes laborāt eodē morbo.iō fortè gl.trāſit ad ſecūdā lect.di
cēs,ꝙ iō ñ fuit hęc exceptio admiſſa, qa iſte iā erat ꝯfirma
t⁹,& poſſeſſionē bñficii adept⁹,& ſic ñ habebat exceptio,cū
nil iuris iſte nūc peteret,ſꝫ qd facti ut liberè poſſideret, ꝑ
hoc c.ꝯſtitut⁹,& ꝙ ibi no.ĩ.đ appe.& hæc lect corruit,ut ꝑ
cedēs.diuīat.n.nec tex.ſuꝑ ea ſe fundat,ex rōne.n.deꝑhēdi
m⁹ mētē diſponētis.ĩ.đ ver.ſig c.ītelligētia,& l.cū pater.§.
dulciſſimis,ff.đ le.2.Io.& Tā.fuerūt ī ꝯria opi.Vi.dicētes,ꝙ
nec noīe eccľę,nec noīe ꝓprio pñt canōici opponeẗ ēt illi,
q ñ hētur plura bñficia,tū qa ñ uerſaẗ dānū eccľię,tū qa uti
7 le ē ei hr̄e plures bñficiatos,& dic latius ut in gl.†Sed ꝯ hāc
opi.facit,qa pluralis ī bñficiis ñ poterit ita bñ ſeruiẗ eccle-
ſiæ,ſicut ſi haberet vnū bñficiū tm̄,vt patet ī c. qa ñnulli,de
cle.ñ reſi.& c.relatū,e.ti.Itē ē ꝯtra eccľię uniuerſalis vtili-
tatē,vt ī c.qa intm̄,de ꝑb.& c.ad aures,de reſcr. & ſic ꝑ hāc
opi.nō ſolueret cōtrariū facit ꝙ leg.& not.in c.ſi.de reſcri,
li.6.& ꝑ Io.de Lig.in cle.gratiæ,eo.ti.vbi probat,ꝙ licet exi
gere beneficiū per ſingularem clericum,facit c.cōquerente,
de cle.nō reſi.Itē contra hanc opi.Tanc. & Io.facit iſta li-
tera a contrario ſenſu,quę innuit non plurales in beneficiis
admittēdos,& ſic hęc tertia lec.nō procedit.Ber. approbat
opi.Vin.ut ſaltē illi, q nō habent plura beneficia admittan
tur,alii uero non,niſi nomine eccleſię, & uide motiua ſua
in gl.& ſaluando hanc lectu.poſſet dici ad iſtum tex. ꝙ iſti
non fuerunt admiſſi,quia opponebant ſe nomine proprio,
non autem eccleſiæ. † Sed contra hunc intellectum oppo-
ni.ſic.

ni.ſic.ſi hoc ī ſe erat illicitū , dēbat ſaltē ꝑꝑ ex ſuo offō hūc
repellere,arg.ei⁹,qđ no.Inn.ī c.1.đ of.vic.&.11.q.1.c.ſacer
dotib.ubi colligiẗ iudicē dēre ex offō ſuo libellū lacerare,
ſi uidet i⁹ nō cōpetere actori,maxime ī iſtis ſpūalib. in qb⁹
rľr ſuppleẗ ex offō,ut ī c.cū nobis,& c.cū dilecti,de ele.& c.
cū ueniſſent,ī fi.đ inſt. ſaluādo hūc intelľm poſſet ſic rñde-
ri,ꝙ hic nō cōſtabat pluralitatē eſſe illicitā.nā ī multis ca-
ſib⁹ licitū eſt hr̄e plura bñficia cōpatibilia iuxta no. ī c.du-
dū,el.2.đ ele.& c.gr̄a,de reſc.li.6.& ꝑ Inn.ī c.iādudū, đ ꝑb.
de quo ꝑꝑ noluit nūc īueſtigationē ſumere ꝯ iſtos ſe oppo-
nētes,ſed excludere ex gñali rōne:qa nō dēnt reputare re-
prehenſibile , & illicitum in perſonis aliorum , quod in ſe
putant licitum & honeſtum.32. q.6. c. nihil iniquius, cum
tribus ſeq. & ꝙ quiſq; iuris in alterum ſtatuit , ipſe debet
9 uti eo.ff.quod quiſq; iuris.l.3. & c. cum omnes , de conſti.
†Et ꝑ illū tex.& ꝑdicta āpliādo hāc lect.ponerē quartā , ꝙ
nec noīe proprio,nec noīe eccleſiæ iſti plurales dēnt admit
ti ad opponēdū ꝯ ꝑſonā,nō dico ꝯ reſcriptū. Et idē ēt dice
rē ꝯ reſcriptū,ſi ipſi eodē morbo laborarēt, noīe ꝓprio nō
ꝑ ſupradicta,nec noīe eccľiæ,ēt ſi utilitas eccleſię uerſareẗ:
qa nō uidenẗ moueri bono zelo. nō.n.dēnt ēt noīe eccľiæ
a reputare iniquū in aliorū ꝑſonis,qđ in ꝑſonis ꝓpriis repu
tāt æquū,[a]ut ꝓbaẗ ī d.c.cū oēs,ſm̄ unā lec.cōiter ibi appro
batā.dēnt.n.iſti à ſe incipere,arg.l.ſi pupilli,ff.de neg. geſt.
& pōt eis dici.eiice trabē đ oculo tuo,&c.3.q.7.c.infames,
§.itē in Euāgelio,& alibi. Iudicet ille de aliorū errore,qui
nō agit eadē, q̄ in alio putauerit puniēda.3.q.7.c. iudicet,
& c.poſtulat⁹, & hunc puto uerū intelľm c.Nec ob.ſi dicaẗ
criminoſum poſſe defendere eccleſiā,ut in ꝯrio. hoc.n. fa-
teor,niſi ſequaẗ illud abſurdū,ut in aliis dicāt iniuſtū,quod
in ſe putant iuſtū.tūc.n.tāquā ꝯrii , & non bono zelo moti
nō debet admitti, ī c.ſolicitudinē,in fi.de app.&.l.ubi repu
gnātia,ff.de reg.iur. alii uero nō plurales admittereñt : qa
ceſſat in eis hæc rō,ſuꝑ qua ſe fundat litera . Ex his hr̄ no.
limitatio ad ꝯria ſuperi⁹ allegata,& lr̄a iſta nullā patiẗ uio
10 lētiā ēt à ꝯrio ſenſu. †Vel dic,ꝙ iſti canonici excipiēdo de
pluralitate certabāt de lucro captādo,ut.ſ.haberēt pinguio
res portiones,iō repellūẗ ꝑ replicatiōnē paris delicti,& ita
ſic iudicio meo vr̄ ſenſiſſe Bar. allegādo hūc tex.in.l.cū mu
lier,ff.ſo.mat.pro hoc facit ille tex. & qđ plene dixi in c.di
b lecti.ĩ.e.Pōt ēt dici,[b] ꝙ iſti canonici plurales cōmiſerūt ꝯ
legē dānātē pluralitatē,ex qua ꝯpetebat eis exceptio. meri
to ergo repellūtur ab hac exceptione, qa fruſtra auxiliū le
gis inuocat,q cōmittit in eā,ut ī c.fruſtra,ne uſur.facit.26.
diſt.c.una,& hunc ītellectū ad iſtū tex.reperio ſenſiſſe Inn.
in c.intellexim⁹,de adul. & hēs in his multa ultra alios.Et
hæc clariſſime ſufficiāt ad ītellectū c. Sed ne deficiāt dicta
antiquorū,ea recitabo,maximè qa egēt declaratione,cum
11 confusè ꝑ alios recitētur.†Inn.ponit quintā lec.dicēs,ꝙ ſi
reſcriptū peccat ſurreptiōe,puta qa ñ fecit mētionē đ aliis
bñficiis,nec ex certa ſcīa ꝑꝑ cōtulit,ēt qlibet hēns plura be
c neficia poterit excipere, qa nūc ñ excipitur ꝯ ꝑſonā [c] ſed ꝯ
reſcriptū,qđ ſumit uires ex intētione cōcedētis. de uerb.
ſign.c.dilecto. de intētione aūt papæ nō eſt ꝓuidere ei,qui
hēt aliud bñficiū de illo nō habita mētione,de reſcr.c.ſi ꝑ
ponēte,& melius in c.ſi motu ꝓprio, de ꝑbē.lib.6. ego hoc
puto uerū,niſi (ut dixi) iſti excipiētes laborarēt eodē mor
bo.Si uero reſcriptū nō peccat in ſurreptione ita, ꝙ nūc ex
cipitur dūtaxat ꝯ ꝑſonā , ſ. ꝙ nō pōt plura beneficia ſimul
obtinere,& tunc,ſi nō uertitur in dānū eccleſię, nō pōt agi
noīe eccleſię,ſecus,ſi uertereẗ in dānū,puta qa ꝑꝑ pauper-
tatē ꝑbēdarū deſeriẗ eccleſia,tūc.n.quilibet ꝯ eum agere ēt
aliis inuitis.Itē quilibet admittereẗ ſi ſuū ſpeciale intereſ-
ſe proſequereẗ,ēt cæteris inuitis,ff. de proc.l.licet, puta ſi
ſua ꝑbēda ſpālis ex hoc diminuereẗ:ſecus, ſi verſareẗ ad in-
tereſſe cōe,ut ſi diceret minorē ꝑbēdā habebo , ſi iſte reci-
piaẗ. forte.n.oīa ſunt in cōi , & in fi.anni reditus diuidunẗ
12 inter canonicos. †Rō āt,quare admittūtur ꝯ reſcriptū indi
ſtincte, & nō ꝯtra ꝑſonā eſt ſm̄ Inn.qa
hoc ultimo caſu nō uerſaẗ pc̄tm̄,cū non
ſit pc̄tm̄ hr̄e plura bñficia iuxta no. ple-
nius ꝑ eū in c.cū iādudū, de ꝑb.Et circa
hoc inſtat hic Inn. & certè licet iſta vi-
deanẗ exqſita,non tñ cōueniūt literæ,q̄
nullatenus iſta cōſiderauit,ſed fundauit
ſe ſuꝑ alia rōne,vt ſ̄.dixi.Hoſt.tenet hic
pluralitatē bñficiorū eē pc̄tm̄,& ad iſtū
tex.dicit,ꝙ ꝑꝑ ꝓuidit ex certa ſcīa , ſed
circa hęc dic,ut dixi.ſ̄.& an ſit pc̄tm̄ col
lige ex notatis ī d.c.gr̄a,& cle.gratię,&
13 c.cū iādudū,ꝑa.†Sextā lect.ſētit Io.An.
ſ̄.c.ꝓxi.& latius attingit eā hic d.Car.
licet d.Io.An.nō faciat mētionē , dicēs
ꝙ iſti opponētes erāt rei uolūtarii,& ſic
nō dēbant admitti, niſi prius ītīmarent
eorū perſonas,cū in multis cōueniāt cū
14 actorib.iuxta not.in c.ſuꝑ eo,de ele. †Il
legitimus āt accuſator nō dēt admitti,
de accu.c.1.ſecus autē,ſi eſſent rei neceſ
ſarii:qa tūc admittereñt ad defenſionē
eccleſiæ,& ſic intelligatur.ĩ.eo.c.dilecti,
quod dixi in ꝯtrario,hæc lec. mihi non
placet, qa ſi uerſaẗ dānū uel utilitas ec-
cleſiæ, nunquā canonici dr̄ rei uolūta-
rii, cū teneātur defendere iura eccleſiæ,
& eorū ēt intereſt,ne eccleſia eorum de
paupereẗ,ut no.ſentit Inn.in c. ſuꝑ his,
de accuſ.& qđ no.ĩ.e.c.dilecti. Tene er
go quartā lect.ꝯ quā & ꝯ tex.à ꝯrio op-
op.vr̄ enim,ꝙ nō plurales nō dērent ad
mitti ad excipiendū, cū iſte iā eſſet inue
ſtitus: ſed opus eſſet agere, nō aūt exci-
pere,ut plene no,in d.c.cōſtitutus,de ap
pel.& facit qđ legi.& not.in c.accedens.
ĩ.de accuſa.Sol.dicit Inn.ꝯtrariū nō pro
cedere,cū excipitur,ꝙ per obreptionem
impetrauit,ut not.in c.cū olim,de dolo
& cont.& de cau.poſ. & proprie. c. cum
olim.Hęc ſol.eſt bona in ſe.nā tūc nega
tur ius prorſus competere inſtituto,ſed
in caſu noſtro nō procedit:quia hic non
opponebaẗ ꝯ reſcriptū,ſed ꝯtra perſonā
& ipſemet In.ſ̄.uoluit. vñ ꝑt dici, ꝙ hęc
exceptio pōt admitti eo caſu, quo de iu
re admitti poteſt,ut puta,ſi tale erat bñ
ficiū, quod de iure non poterat cum ſe-
15 cundo retineri. †Si enim admittitur ex
ceptio famoſa cōtra prouiſum,ut d.c.ac
cedens , multo fortius exceptio de iure
cōi notoria,arg.c.1. de offi. vic.& quod
ibi not.& c.ad decimas, de reſtitu. ſpo-
lia.lib.6.

a Reputant ęquū. Pondera ēt.l.ſi qs in graui.§.hi quoque,ff.ad Syll.ubi īhabilis fauoř rei pub. cenſeẗ habilis. & ita dicamus in caſu nr̄o, & per conſeques non ꝓcedat iſta deciſio. pondera iſta. Andre. Barba.
b Dici. Pondera ſi poſſet dari alia iactura,vt dicamus, ꝙ vbi excipiens eſt grauioris defectus,q̄ ſit aduerſarius,ꝙ non poſſit illum repellere;& facit illud,quod ī euange.legitur de habēte trabē ī oculo ſuo,& rdarguit feſtucam ī oculo fratris ſui.3.q.7. c.infames. §.item cū ī euāgelio.mō dr̄ hic ꝙ illic oppoſuerūt habere beneficiū ī alia eccleſia,& cōtra eos fuit replicatum,ꝙ ī diuerſis eccleſijs habebāt varia beneficia ; ſiľe quod habetur in autē. quomodo oportet epi.§. hæc aūt vbi diciẗ, de deo, ꝙ quando mulier contraxit ter matrimōiū, nō diciẗ caſtè viuere. Andre. Barba.
SEBA. SAPI.
c Cōtra perſonā. Celebratur dictū Inno.hic,ꝙ reſcriptū conſideratur ſecundū intētionē cōcedentis,vt per Bal.in.l.reſcripta, col. pen.C.de ꝑci. imp.of & And.Si. in conſi. 13.colū. 9.i.2.vol. & inter conſi.Alex.in cōſ. 13.ſcripſit eccleſiaſtes, char. vlti. in.v.volū.

SVMMARIVM.

1 *Exceptiones dilatoriæ non poſſunt opponi poſt elapſum terminum datū à iudice niſi in caſibus expreſſis in textu,& in nume.4.*
2 *Exceptiōes dilatoriæ poſſunt opponi uſque ad lit. cōte. de iure. 5.*
Iudex pōt terminū à iure ſtatutū abbreuiare, ſi ſibi uidebitur.
3 *Dictio,extunc,denotat extremitatē temporis.*
Terminus præfixus ad aliquid faciendum in dubio præſumitur peremptorius.
Terminus, quando debeat eē perēpto. uel trinus, uide remiſſ.
Quid iuris erit,ſi ultima dies termini erit feriata?
4 *Exceptiones perēptoriæ pñt de iure opponi uſque ad*

Inclusionē in cā, ſed quid ſi ad eas opponēdas fuit ſtatutus per iudicem terminus, an eo elapſo poterunt opponi, uide hic plene. 9.
6 Vtrū ſtet iuramēto partis dicētis, quod poſt terminū peruenit ad notitiā ſuā exceptio perēptoria, uel dilatoria, quā uult opp. 8.
Reſtitutio in integrū nō habet locum in criminalibus.
Iuramentum non eſt deferendum illi, qui eſt ſuſpectus deierare.
7 Notorium uel publicū præſumitur quòd quis ſciat, niſi ille probet ſe ĩ tali loco fuiſſe, quòd uerſimiliter potuit ignorare.
8 Ignorantia præſumitur, niſi probetur ſcientia.
9 Exceptiones peremptoriæ poſſunt opponi uſque ad concluſionem in cā; nec debet præfigi terminus ad ipſas proponendas ſine cauſæ cognitione.
10 Poſt terminū elapſū ad opponendas dilatorias poſſunt opponi exceptiones mixtæ.
Exceptiões mixtæ poſſūt opponi poſt litē conteſtatā indiſtinctè.
11 Exceptio dilatoria orta poſt concluſionē in cauſa, nō poteſt amplius opponi.
Poſt concluſionem in cauſa non admittuntur nec probationes, nec allegationes conſiſtentes aut in facto, aut in iure.
12 Exceptio excōicationis poteſt dilatoriè opponi ēt poſt terminum.
13 Iudex, de cuius incompetentia eſt oppoſitum, non poteſt ſe in cauſa intromittere, donec de ſua iuriſdictione ſit iudicatum, & interim ſuper illa cauſa non eſt ei parendum.
14 Exceptio, tu nō eras iudex, an poſſit opponi elapſo termino, quē talis iudex dederat ad probandum, & nil fuit probatum.
15 Præfixio termini habet uim litis conteſtationis.
Terminus hominis ſurrogatus in locum termini iuris cenſetur idem cum termino iuris.
16 Incompetentia iudicis poteſt allegari etiam poſt ſententiam.
Litigās coram iudice non ſuo an cenſeatur in ipſum conſentire adeò, quòd nō poſſit ipſius incompetentiā allegare?
17 Exceptio dilatoria, quando poſt terminū opponitur, quæ forma ſpectatur?
18 Exceptiones dilatoriæ utrum indiſtinctè non opponantur poſt terminum.
19 Exceptiones contrariæ an poſſint uno & eodem tempore opponi?
20 Terminus dat⁹ à iudice ad excipiendū ſi ſit lapſus, an perdatur facultas excipiendi, uel agendi?
21 Exceptio dilatoria poſt litem conteſtatam & poſt terminum datum à iudice poteſt opponi.
22 Exceptio dilatoria orta poſt terminū datū à iudice, uel ueniēs ad notitiam partis poſt li. conte. nūquid indiſtinctè admittatur? 23.
24 Termin⁹ dat⁹ reo ad reſpondendum, an uelit cedere, uel contendere, quo caſu extendatur, ut in eodem termino reus opponat dilatorias; alias ulterius non audiatur.
25 Citatio cū tenore libelli debet continere terminū, ut re⁹ ueniat ad reſpondendū libello, & ad dilatorias proponendum.
26 Terminus ad opponendum dilatorias datur reo ad inſtātiam actoris, uel ex officio ipſius iudicis.
27 Termin⁹ ad dilatorias opponēdas eſt ĩ iudicis arbitrio uel in elongando, uel breuiando.
28 Terminus ad opponendas dilatorias an ſit indiſtinctè præfigendus tā ſm ius canonicū quā ſm ius ciuile?
29 Exceptio dilatoria non oppoſita in cauſa principali non poteſt opponi in cauſa appellationis.
30 Appellatio reſtituit appellantem ad eum ſtatutum in cauſa, quo fuit litem conteſtatus: ſecus ante.
Terminus datus ad dilatorias opponendas habet uim lit. conteſt.
31 Iudex poteſt opponere dilatorias poſt lapſum terminū ex offō ſuo in caſibus, in quibus pot ex offō ſupplere.
Termini iudicia. licet excludant partem, non tamen excludunt iudicem.
Exceptio dilatoria, quæ poſt lapſum terminum non poteſt opponi; poteſt tamen prius oppoſita declarari.
Declarare nō ē aliquid de nouo adducere, uel facere.

C A P. IIII.

a
1 PAſtoralis, & infra. [a]†Iudex ſtatuere dēt terminū
ad oēs dilatorias proponēdas, poſt quē, excipiē-
tē non audiet, niſi in tribus caſibus hic exceptis.
Diuidit. nā primò poniṫ deciſa conſultatio. In ſecunda rñ
ſio, in qua duo facit. Primo ponit decretū, & ipſius cām. Se-
cundo pœnam, & tres caſus exceptos ibi: ita quòd. Caſus lit.
Quidam malitioſè dilatorias exceptiones ꝓponebant, ut
cārum terminatio differetur. Ad iſtorū malitiā conuincen
dā ſtatuit Papa, vt intra certū tp̄s aſſignādū à iudice oēs di
latoriæ exceptiones ꝓponātur, ita, ꝙ ſi partes poſt terminū
aliquas uoluerint proponere, quas in termino fuerint pro
teſtatæ, nullatenus audianṫ, niſi de nouo poſt terminū exor
tæ fuerint, uel niſi ille, q eā opponere uoluerit, fidem faciat
iurō, eā poſt terminū ad i'lius notitiā perueniſſe. B. No. ibi:
inquiſitioni, iūcto ver. decernimus, ꝙ qñq; ad inquiſitionē ali
cui⁹ Papa edit ius de nouo, qđ intellige, qñ cōſtitutio non
uenit in p̄iudiciū cauſæ præcedētis. Nec ob. qđ hr̄ in auṫ. ut
factæ nouæ conſtōnes; facit ad primū dictū c. paſtoralis, in
princ. de reſcri. ſic limita quod no. in c. cōſultatiōi, de tēp.
2 ordin. & c ex tua, de fi. p̄sby. †Not. 2. ar. opt. iudicē[b] poſſe ex
b cā abbreuiare terminū à iure ſtatutū ſine hominis miniſte
rio. nā ad ꝓponēdas dilatorias ius p̄figit terminū lit. cōte.
ut in c. inter monaſteriū. j. de re iu. & C. de excep. l. fin. & tñ
iudex pōt abbreuiare, ut hic, ad hoc adducit iſtū tex. Bar. in
l. 2. ff. de re iud. Iſte tñ text. poſſet adduci in ꝯriū: qa hoc fa
cit iudex authoritate h⁹ cōſtōnis, ut patet ibi, decernimus; &
de mā uide qđ no. ĩ c. cū ſit Romana, de app. ubi latius dicā
3 †No. ibi, ex tūc. de hac dictione, extunc.[c] denotat. n. extre-
c mitatē t p̄is, & dic, extunc, i. poſt terminū lapſum. Et ex hoc
not. ꝙ terminus præfixus ad aliquid faciēdū intelligitur e ĩ
dubio peremptorius, niſi aliud iure exprimaṫ, qđ tenet hic.
Hoſt. alleg. decr. conſuluit, de of. deleg. & uide bo. gl. in cle.
1. e. ti. in uer. perēptorio. Idē Guil. in Spe. in ti. de dila. §. 1.
uer. exceptorię, & uer. ſeq. ubi ēt tractat qd iuris ſit, ſi dies ul
d tima termini ſit feriata.[d] uide bonā gl. ĩ c. 1. de dolo & cōt.
li. 6. q̄ ſentit, ꝙ ſi ĩ iure uel alia diſpoſitiōe ſit mētio de ter-
mino, intelligiṫ đ ſimplici termino vñ nō eſt neceſſe, ꝙ ſta
tuaṫ perēptoriè. Et rr̄, an & qñ terminus dēat eſſe perem
ptorius, ſeu trinus, vide qđ plene no. in c. cōſuluit, de of. de
leg. & c. ad petitionē. j. de accu. ſatis ꝑ Inn. & d. de Ro. dec.
29. & 248. & ꝑ Bar. in. l. ſi finita. §. Iulian. ff. de man. infec. &
l. mācipiorū, de opt. leg. uide tex. cū ibi no. ĩ. l. fi. ff. de ſerui.
†Not. regulā, & tres caſus exceptos à rl̄a. Rl̄a. n. eſt, ꝙ poſt
4 terminū lapſum pars nullatenus dēt audiri uolens propo-
nere dilatorias. Fallit primò, ſi pars fuit proteſtata in ter-
mino, qđ intellige, ut in gl. 3. Secundo. ſi de nouo exceptio
ſit orta. Tertio, ſi prius erat orta, & de nouo uenit ad noti-
tiā rei. Adde quartū caſum, ſi de nouo ſuperuenit facultas
ꝓbādi ea, q̄ orta erāt t p̄e termini ſeu dilationis. paria. n.
iſta ſunt. ſ. ꝙ de nouo ſciaṫ, uel ſuperueniat ꝓbādi facultas,
ut ꝓbaṫ in c. ut circa, de ele. l. 6. ita ſentit Pau. de Lea. in cle.
cōſtōnē, de ele. Adde quintū, cū uult proponere exceptio-
nē illi ꝯriā, quā primo ꝓpoſuit: qa nō potuit à principio
ſimul exceptiones ꝯrias proponere; ita no. dixit gl. in c. cū
dilect⁹, de reli. do. & 13. q. 2. c. ad hoc, in gl. ĩ uer. ut aſſeritis
& hic, de hoc lati⁹ cū gl. His notabilib. expeditis, aſſumā 1.
gl. & poſtea expediā aliqua dicta doct. q̄ nō poterūt ad gl.
5 ꝯmode applicari. †Quęro ergo priò, an diſpoſitio h⁹. c. ha
e beat locū in perēptoriis?[e] Gl. 1. dicit ꝙ nō. Aduerte, gl. p̄t
intelligi dupl̄r. Priò, ꝙ ſtatuto termino ad ꝓponēdas dila
torias nihil obſtat, quī p⁹ terminū poſſit ꝓponi p̄ēptoriæ,
& iſte intelĺs nō hēt dubitationē, maxime qa p̄ēptorię ꝓ
ponūtur poſt litē cōteſt. & nō ante, vt in c. 1. & 2. ut lite con
teſtata. libro ſexto, & iſte terminus p̄figitur ante litem
conteſta. Secundò pōt intelligi, ꝙ nō obſtāte termino præ
fixo ad ꝓponēdū peremptorias, poſſunt ipſæ peremptoriæ

a Pro itellectu huius dec. uide quæ latè et elegāt ſcribit do. An. in c. itē cum quis, in. 3. & 4. col. de reſti. ſpo. Bal. in. l. 1. §. & par ui, ff. qđ vi aut clā. Itē uide quæ latè ſcribit d. An. in c. licet cām, in. 4. & 5. col. ſ. de proba. & quod ibi late ſcribit Inno. & in l. quādiu, la ultima, ff. de acqui. hære.
S E B. S A P.
b Iudicem. Vide Abba. in conſi. 40. in c. uenio, in. 1. uolu. Ro. conſi. 497. uo. 1.
S E B. S A P.
c Extunc. uide Ro. in conſi. 131. inci. prima dubitatio, & in conſi. 138. inci. noua ſuperuenit, & Deci. in conſil. 63. in. 1. col. & ĩ conſi. 89. in. 4. col. & in conſi. 90. co. penul.
d Et de hoc uide ꝑ Pet. de Anch. in c. frequēns, de reſtit. ſpol. li. 6. & ꝑ Bal. in. l. 2. ad fi. de tē. app. & d. Ant. hic in. 3 col. uer, quæro tertio.
e Peremptoriis. Et de hoc no. per Ange. in. l. ſi ea, C. qui accu. non poſ. ſed ꝑ gl. hic, uide gl. in uer. libere, in c. ordinarii, de offi. or. lib. 6. ſed adde quod no. poſt do. Ant. ĩ c. licet cām, ſ. de proba. in. 4. col. & ad hoc uidē gl. in uer. partes, & ibi Imo. in cle. ſæpe, de uer. ſigni. & ꝙ iſta decre. non habeat locū in p̄ēptoriis, tenet Imo. in. l. q̄diu, in prin. in. 6. col. ff. de acq. hær. & al. Cōpoſ. ĩ d. c. ſicut, & uide Ang. in. l. perēptorias, ad fi. C. ſen. reſcin. non poſ. & in l. 1. C. de re iudi. ubi dicit, ꝙ perēptoria ſupueniēs poſt ſñiam pōt opponi. ſed credo ꝙ uelit dicere, ꝙ caſus illius. l. ſit ſpālis. Itē de iſto art. uide ēt per Bal. in addi. ad Bar. in. l. 1. ff. de excep.

rię nihilominus proponi, nō tñ reddit rōnē h⁹ dicti: ſed re
mittit ad no. j. e. c. exceptionē, & ibi gl. ſingul̄r dicit perem
ptorias poſſe ꝓponi uſq; ad cōcluſionē in cā, ut in c. finē, đ
do. & cōt. & l. exceptionē, C. de ꝓba. ſed certe illa iura, & cō
ſilia ñ faciūt: qa loquūṫ, qñ nō fuit ſtatutus aliqs terminus.
nā dilatoriæ p̄nt đ iure uſq; ad lit. cōt. ꝓponi. j. đ re iud. c. ĩ
ter. ſecus tñ ē, ſi termin⁹ ad eas ꝓponēdas fuit à iudice p̄fi-
xus, ut hic. Idē ergo poſſet dici in perēptoriis, ſed ꝑ gl. iſta
facit, quia indultū à iure bñficiū nemini eſt auferēdū, ut in
rl̄a, ĩdultū đ re. iu. li. 6. Nec ob. iſte tex. qa loqṫ ĩ dilatoriis.
in qbus nō tractatur de tāto p̄iudicio, ſicut in perēptoriis.
Et ex his potes colligeṙ dubiū eē ꝓbabile, qd ergo dicēdū?
dico. 4. opi. p̄ricipales ĩ hoc articulo reperiri. Prima, ꝙ ĩ pe
rēptoriis ñ hēt locū p̄fixio h⁹ termini. hāc tenuit iſta gl. Se
cūda hēt totū oppoſitū. hāc tenēt Inn. & Hoſ. hic. Tertia, ut
cū cāæ cognitiōe poſſit termin⁹ p̄figi: al̄s ſec⁹. hęc fuit opi.
Dy. ĩ rl̄a, ĩdultū, đ re. iu. li. 6. Quarta, vt quo ad rl̄am hic cō
tētā hēat locū iſte tex. ĩ perēptoriis, ſ. ut termin⁹ poſſit p̄fi
gi ad oēs p̄ēptorias ꝓponēdas, ſed quo ad exceptiones nō;
6 & hęc opi. uariaṫ. †Nā Cōpoſt. ĩ c. cū ſicut, đ ele. recitās do.
de Ro. dec. 39. dicit nō credēdū iurō partis, ſi poſt terminū
dicit ad ſuā notitiā perēptoriā ꝑueniſſe, qa cū tex. iſte de-
uiet à reg. iu. ut credaṫ ĩ facto ꝓprio iurō ꝑtis, nō dēt extē-
di ad perēptorias, maxime qa ꝑꝑ grauitatē p̄iudicii pars
de facili deieraret, iurm̄ non eſt ſuſpecto deferendū. c. cleri-
cos, de coha. cle. & mu. Spe. in ti. de exce. §. dicto, uer. utrū,
tenet indiſtinctè hūc text. hr̄e locū in perēptoriis, niſi quo
ad ꝓponēdū cr̄ia. In illis. n. uult, ꝙ nō credaṫ iurō ꝑtis, ſi
dicit illā nouiter ad notitiā ſuā ꝑueniſſe: qa poſt terminū
nō dēt audiri ſine reſtōne in integrū ex clauſula gñali, ut
no In. in c. corā, de in ĩte. reſ. In criminibus aūt nō habet lo
cū in integ. reſt. qa nō ſubeſt æqtas, & c. do. de Ro. deci. ꝓx.
alle. plene ꝓſequūṫ, & final̄r, licet dñi fuiſſent uarii, fuit tñ
ſñiatū, ut ĩ actore, cui fuit p̄fix⁹ termin⁹ ad oīa iura & muni
menta ꝓducēda, nō ſteṫ iurō partis ꝑꝑ grauitatē p̄iudicii
ex ꝑte rei imínētis, qa al̄s ueniret abſoluēd⁹: ſed in reo ſtan
dū eſt ſuo iurō, qa fauorabilior, & ſic habebit locū iſte tex.
in eo. ēt quo ad exceptiones. Pau. de Leaza. in cle. conſtitu
tionē, đ ele. dicit, ꝙ aut exceptio nouiter eſt orta, & admit-
tiṫ, ſed ñ ſtaṫ iurō ſuo, ar. đ of. dele. c. inſinuāte, & 3. q. 10. c.
placuit, & qđ ibi no. ĩ gl. fi. Aut uult opponeṙ antiquā, q̄ no
7 uiter ad ei⁹ notitiā ꝑuenit; †Et diſtinguit, ꝙ ſi nūc alle. ſibi
notū eē, qđ prius erat publicū, nō audiṫ, qa eſt p̄ſumptio ꝯ
eū, ut in c. 1. de poſt. p̄l. & 26. di. c. ꝙ dicitis, niſi ꝓbet ſe ĩ tali
loco fuiſſe, ꝙ uerıſimil̄r potuit ignorare, ut ĩ c. fi. q ma. acc.
poſ. & hoc credo admittēdū ēt ĩ dilatoriis, & ſic pōit limi
8 tādū ēt iſtū tex. ar. c. fi. de iureiu. in fi. Si illud nō allegat no
tū ſeu publicū, admitti dēt cū iurō: †qa p̄ſumiṫ ignorantia,
niſi ꝓbeṫ ſcīa, ut in rl̄a, p̄ſumiṫ, lib. 6. niſi exceptio ſurgeret
à facto ꝓprio, qđ debuit ĩdagaṙ, đ ele. c. ĩnotuit, & c. nulli,
e ti. li. 6. & de cri. fal. c. ad falſariorū, uel niſi aduerſarius ꝓ
a bet aliqua,[a] ꝑ q̄ p̄ſumaṫ ſcīa, qa tūc non ſufficeret iurm̄ ſm
eū: ſed ꝓbare hēbit aliqua, ꝑ q̄ p̄ſumaṫ ignorātia, & nihilo
minus iurabit, ut ĩ c. innotuit, iūcta gl. de elec. hęc oīa puto
ꝓcedere ēt in dilatoriis, qa nūq̄ dēt credi ſoli iurō ꝑtis, qñ
uerıſimilitudo eſt in ꝯriū, ut ꝓbaṫ in. c. nulli, de ele. li. 6. in
uer. uerıſimiliter, iuncta glo. Aut ſuꝑuenit nouiter facultas
ꝓbādi, & idē dicit, qđ in caſu ꝓx. Caute. n. egit ñ ꝓponēdo
qđ ꝓbare ñ potuit, all. 2. q. 2. c. pleriq;. Ego allego tex. exp̄ſ-
ſū ĩ c. ut circa, đ ele. li. 6. ꝑ quē tex. dicit Arc. 13. q. 2. ſuꝑ ſū-
ma, ꝙ ēt reſpū criminū ꝓponēdorū ſtādū eſt iurō partis ꝯ
opi. Cōpoſt. Spe. qđ mihi placet, ad idē facit tex. ĩ d. c. nul-
9 li. †Ego dicerē, ꝙ ſine[b] cāæ cognitione nō poſſit p̄figi iſte
b termin⁹ ad ꝓponēdū p̄ēptorias, ut dicit Dy. tā reſpū acto-
ris, q̄ reſpū rei. vñ fateor actori poſſe terminū p̄figi ad oīā
munimēta cāę, ꝓducēda, ut ĩ c. corā, & qđ ibi no. đ ĩ ĩte. re
ſti. & c. auditis, đ ꝓc. Sed nō ſine cāę cognitiōe, ar. l. diffa-
mari, C. de inge. ma. & l. cū Titia, ff. de accu. & l. ſi ea, C. qui
acc. non poſ. hoc ꝓbo ēt ꝑ locū à ſpecia
li. nā hoc ſimpl̄r ꝑmittiṫ in cauſis ſūma
riis, ut ĩ cle. ſæpe, de uer. ſig. ergo ſec⁹ in
aliis. Itē nō dēt de facili recedi à reg. iu.
q̄ uolūt, ꝙ uſq; ad concluſionē in cā p̄nt
munimēta ꝓduci, & allegationes noui
ter fieri, ut de fide inſtr. c. cū dilect⁹, & c.
cū ueniſſent, đ teſti. Idē dico ĩ reo. cū. n.
hēat à iuṙ, ut perēptorias poſſit ꝓpone
re uſq, ad ſñiam ſeu cōcluſionē ĩ cā, ut ĩ
l. perēptorias, C. ſent reſci. nō poſ. ñ dēt
ſine cā ita arctari. nā ſi idē eēt ĩ perēpto
riis, qđ ĩ dilatoriis, tex. hic de utriſq; di-
xiſſet; ꝓ hoc facit qđ no. ĩ cle. unica, e. ti.
ĩ uer. dilatoriæ, & ĩ c. pia, e. ti. li. 6. Cū eñ
mai⁹ p̄iudiciū uertaṫ ĩ omiſſiōe ꝑempto
riarū, quā dilatoriarū, cauti⁹ ē in eis ꝓ-
cedēdū, de ele. c. ubi ꝑiculū, lib. 6. & ſic cā
arctādi ñ ſubſiſtēte poſſet iſta gl. ꝓcede
re, reſpū uero exceptionū placet, vt qñ
hēt locū rl̄a, hēant locū ēt exceptiōes:
qa ſi rigor extēdiṫ ad p̄ēptorias, forti⁹
dēt extēdi æqtas, & hoc ꝓbaṫ ĩ d. c. vt cir
ca, & ĩ d. c. nulli, cū limitatōe tñ eorū, q̄
ſ. tetigi ſm Pau. nec ē curādū đ grauita
te p̄iudicii: qa licet admittaṫ ad ꝓbādū,
ñ tñ hr̄ ꝓbō. vñ ipſa admiſſio ē ĩ ſe mo-
dici p̄iudicii, ſed uide oīno ad p̄dicta, q̄
10 dixi ĩ d. c. cū dilect⁹, de fi. iſtr. †Sed circa
p̄dicta & circa tex. q̄riṫ de ſubtili, & diffi
cili qōne: pone terminū ꝑfixū ad dilato
rias ꝓponēdas fore lapſum. nūqd pote-
rūt ꝓbari exceptiones mixtæ, q̄ opponi
p̄nt ad merita, & ad ꝓceſſum, de qb. no.
ĩ c. 1. de li. cōt. li. 6. & ꝑ Bar. ĩ. l. cū q̄rebaṫ.
ff. iudi. ſol. Spe. hāc qōnē format ĩ ti. de
dila. §. 1. ver. Itē q̄riṫ, & allegatis aliqb⁹
ꝓ & ꝯ, reliqt diſputatiōi. Io. An. in add.
ibi plene ꝓſeqṫ, & vr̄ primo ꝙ nō; quia
termin⁹ iſte p̄figiṫ, ne ĩpediaṫ lōgo tꝑe
lite cōteſt. ſed ſi iſte exceptiones admit
terenṫ, iā fruſtrareṫ principalis intētio
h⁹ capit. ergo & c. Scđo facit, qa ſi ꝓpo-
nūṫ in uĩ dilatoriæ, dēnt aſſumere nām
dilatoriarū, ar. c. recolētes, đ ſtat. reg. In
ꝯriū facit, qa licet poſſint ꝓponi in vim
dilatoriæ; tñ nō ꝑdūt nomē ꝑēptoriarū
ut in d. c. 1. ergo ĩ termino excluſiuo nō a
includunṫ cū hoc ſit odioſum, al̄s ſequē
reṫ abſurdū, ꝙ ſtatuto termino ad dilato
rias ꝓponōdas videreṫ ſtatut⁹ ēt ad pe-
rēptorias, qđ ñ eſt dicēdū, cū diuerſitas
noīnū arguat diuerſitatē rerū c. ad au-
diētiā, đ dec. & l. ſi idē, C. de cod. & hāc
ꝑtē finaliter tenet ibi Io. An. Nec ob. iu
ra ſuperius alle. qa per oppoſitionē iſta
rū exceptionū nō ꝓrogaṫ lis: imo facili⁹
terminaṫ, qa ante lit. cōt. hāc uim perē-
ptoriæ & dilatorię, & ſic poterit ferri dif b
finitiua abſque alia cōteſtatione litis: di
cit tamen, quòd uolendo tenere con-
trarium, ſcilicet ꝙ non poſſit opponi
poſt terminū (quod tñ nō placet) poſſet

Adde ꝙ Ro. ſin. ſuis fo. 8. dicit, ſicut declinatoria ſuꝑueniens poteſt opponi poſt lit. conteſt. ita poſt concluſionem in cauſa.
Z A C H A R. Adde, ꝙ uoluit allegare ſing. Ro. nu. 354. qđ incip. tu ſcis, ꝙ exceptio declinatoria, ꝓ quo dicto adde text. in. l. elegā ter. §. ſi qs poſt. ff. de cōd. inde. & in c. inſinuante, ſ. de of. de leg. Io. An. ſing. in c. auditis, ſ. de proc. qđ ad hoc r̄fert Ro. ubi. ſ. & Lāf. ĩ cle. ſæpe, nu. 15. uerſi. ex hoc ſeqṫ, & ibi in. apoſ. Celſi, in uer. poſt litis cōt. de uerb. ſigni.
A N T. F R A N.
Circa hoc, an exceptio ꝑēptoria ſuꝑueniens poſt terminū poſſit opponi, uide Card. ĩ cle. cōſtōnē, in. §. 1. in. 7. q. de elec. vbi dicit, ꝙ pōt opponi poſt terminū, dūmō ꝓbeṫ ſuperueniſſe al̄r, q̄ ꝑ iurm̄ opponētis, de quo uide oĩno Ale. de Imo. in l. ſi inſulam, in pe. char. de uer. obl. & ꝑ And. Sicul. in c. paſtoralis in. 2. colū. de excep. & adde ꝙ exceptio ꝑēptoria r̄r non p̄t oppōi poſt ſñiam, niſi per oīno reſtitutū in integrū ad opponendum, ut ĩ l. peremptorias, C. ſentē. reſcin. nō poſ. & ibi plene đ materia, & uide Spe. ĩ ti. de excep. in. §. 3. in uer. ſic. hoc tñ. ubi ponit ſeptē caſus, in quibus exceptio ꝑemptoria admittitur poſt rem iudicatā. adde tñ, ꝙ qñ opponiṫ poſt ſñiam, debet opponi ꝯ actionē primęuā, & non ꝯ executionem de quo uide Bar. poſt gl. in l. 1. & ibi plene, ꝑ do. C. đ iur. & fa. ignoran.
S E B. S A P.
a Aduerſarius. Nō ſtatur iurō in his, quæ dependent a conſcientia alicuius, quando aliqua præſumptio eſt contra aliquē, ut per Feli. in c. ſi diligenti, col. 3. j. de reſcr. & Are. in c. ad præſentium, per illum tex. ſ. de teſti.
S E B. S A P.
b Quod ſine. Vide Bar idem concludentem in l. 1. col. ſcđa, & ibi Mod. ff. de re iudi. & ita

ſeruatur in curia ſcḋm Arch. ĩ c. 1. 13. q. 2. & Bal. in rub. ſ. de cõſue. col. 2.

SEBA. SAPI.

a Poſt cõcluſionẽ. Quę admittantur poſt cõcluſionẽ ĩ cã, tradit pulchrè do. Iaſ. ĩ repe. l. ad monendi, co. 25. ver. ex ſupraſcriptis oibꝰ ḋ iurei.

ZACHAR.

An exceptio excõ. uid. Lanf. de Oria in c. qm̃ cõtra. §. exceptiones, nu. x. uer. idem in exce. exc. ſ. de ꝓbat. gl. ĩ cle. 1. & ibi car. eo. tit. de excep. 1. q. 16. Bar. in l. 1. §. et parui. ff. qḋ ui, aũt clã. Bal. in cõclu. tit. de ſtat. cõ. libertatẽ eccleſiæ: Spe. in tit. de exce. & repli. §. 2. uer. idẽ quoq;, & Fed. de Sen. conſi. 8.

b Eo. ti. Et vide ꝙ ibi ĩ alia ſimili. q. no. Imo. & vide hic d. An. in 2. co. ver. vł dic & melius ꝓ quo facit qḋ no. Bar. ĩ l. ab executore, circa fi. C. quorũ app. nõ reci. vbi dicit, ꝙ licet exceptio cõfectionis inuẽtarij poſſit oppõi poſt ſniam, vt l. Nẽ ſenniꝰ. § fi. ff. de re iudi. tñ nõ poterit opponi, ſi ãtea datꝰ fuerat terminꝰ ad opponẽdas exceptiones dilatorias & ꝑẽptorias; & meliꝰ facit tex. i. l. exceptiões, ĩ fi. & ĩ l. ſi ex falſis, in fi. C. de trãſ. & rñdet ad gl. ĩ d. cle. ĵ de exc. ꝙ ibi eſt diuerſa ratio. ſ. peccati, ꝓpter cõiõnẽ cum excõicato. q̃ ratio non militat hoc caſu.

AN T. FRAN.

Circa exceptionẽ inuẽtarij dicas, ꝙ nõ ĩpedit litis cõteſtatiõẽ, vt ꝑ Pa. ḋ Ca. ĩ l. fi in. §. donec, C. de iure deli. & dicit ibi Bal. ꝙ eſt exce. dilatoria iudicij & ſolutiõis, & põt opponi ꝑ heredẽ, ne cõueniat̃ ĩtra tẽpora inuẽtarij actiõe ꝑſonali; qḋ dixit Bal. ibi ĩ. §. cũ igit̃, ꝓcedere, ẽt ſi hæredi

diſtingui, utrũ opponat̃ merè dilatoriè, ut puta dico te nõ audiẽdũ, qa reſcriptũ eſt ſurreptitiũ, & nõ dẽt admitti poſt terminũ, aut ꝑẽptoriè, & dẽt admitti: quia tũc nullo mõ ĩcludũtur ĩ termino, & hoc hẽt æquitatẽ ſummã iudicio meo, ar il lius. c. recolẽtes: ſed de rigore vr̃ ſimpl̃r dicẽdũ ꝯriũ, qa qualitercũq; opponant̃ exceptiones iſtæ, ſꝑ ſunt perẽptoriæ in ſe, licet habeant ex priuilegio effectũ dilatiuũ. Itẽ dic, ꝙ poſt lit. cõt. indiſtincte non admittũtur, qa, ut notãter dicit ibi Io. An. licet ante lit. cõt. habeãt utranq; vim: nõ tñ poſt cõteſtationẽ pñt hr̃e niſi naturã ꝑẽptoriarũ: nõ. n. pñt amplius differri, ex quo lis eſt cõte. & hoc not. ꝓ

11 intellectu hꝰ c. 1. † Itẽ q̃rit̃ circa ꝑdicta, & circa tex. qd ſi oriat̃ excep. poſt cõcluſionẽ[a] in cã, nũqd dẽat admitti poſt terminũ iuxta caſũ hic exceptũ? dic ꝙ ñ, qa pꝰ cõcluſionẽ ĩ cã nõ admittũt̃ ꝓbõnes ſiue all. ſiue ꝯſiſtãt in facto, ſiue ĩ iure, ut in c. cũ dilectꝰ, de fide inſtr. & no. Inn. in c. paſtoralis, de cã poſ. & ꝓpri. facit c. auditis, ḋ ꝓc. niſi euidẽs rõ iudicẽ moueat d. c. paſtoralis, & hoc tenẽt d. ḋ Ro. dec.

12 29. & ſic limito hũc tex. † Quæro, an exceptio excõ.[b] poſſit dilatoriæ ꝓponi poſt terminũ? gl. iſta dicit, ꝙ ſic, hodie habes tex. ĩ cle. unica, e. ti. & uide qḋ no. ĩ gl. pẽ.

13 † Gl. 2. exponit tex. ex tũc, i. poſt terminũ a iur̃ aſſignatũ. Ego circa hoc quęro, an iudex poſſit hũc terminũ aſſignare, ſi ꝯ eũ ſeu ſua iuriſd. fuit exceptũ, ut ſic non ꝓbata prius excep. ꝯ iudicẽ ꝓpoſita, teneat̃ ꝑs oẽs ſuas exceptiões dilatorias in termino ꝓponere? Hoſ. dicit ꝙ ſic: tũ qa iudicis ẽ examinare, an ſua ſit iuriſdõ de reſc. c. ſuꝑ lr̃is. ff. ḋ iudi. l. ſi qs ex alienatũ qa, ſi hoc ñ poſſet, nimium ꝓtelari poſſet iudiciũ ſucceſſiue illas ꝓponẽdo ꝯ mẽtẽ hꝰ c. & ꝯ hæc ſubterfugia p̃t ẽt iudex recuſatꝰ ꝓuidere, ut in c. ltima, de app. li. 6. facit de diuor c. q̃to, in fi. nec p̃t excipiẽs de hoc cõq̃ri, cũ ad diẽ aſſignatũ poſſit oẽs ꝓponere, primo ꝯ iudicẽ, ſecũdo ꝯ reſcriptũ, tertio ꝯ aduerſarium & per ordinẽ illas oppoſitas poſtea ꝓſequi. Ego dubito, an hoc dictũ ſit uerũ, & potiꝰ putarẽ oppoſitũ. nã, ex quo excipio ꝯ iuriſdõnẽ iudicis, nõ dẽt ſe ĩpedire de principali, prius nõ diſcuſſo an ſit iudex ut ĩ c. cũ ſpãli, ḋ app. & c. ſuſpiciõis, de of. deleg. Inſurgeret. n. q̃dã ꝯrietas, ꝙ negẽ illũ iudicẽ, vł dicã mihi ſuſpectũ, & ad ipſius interlocutoriã, & ꝑfixionẽ termini ꝓponã oẽs dilatorias mihi cõpetẽtes, facit qḋ no. Inn. ĩ c. ſolicitudinẽ, ḋ appe. & l. ſolonẽ, C. de re iud. Itẽ ſi nego illũ iudicẽ, nego illũ mihi poſſe ſtatuere terminũ, ergo nõ teneor recipere terminũ, ar. c. ſolicitudinẽ, ꝑal. rõ. n. q̃ ẽ ĩ tota cã, militat in ꝑfixiõe termini, & ſi eſt mihi ſuſpectꝰ, poſſet me grauare ĩ ꝑfixiõe termini, & hãc opi. teneo.

14 Iuxta † ꝑdicta q̃ro qd ſi is, q ſtatuit mihi terminũ ad ꝓponẽdas dilatorias, in ueritate nõ erat iudex, nũqd potero pꝰ terminũ allegare cũ ñ iudicẽ? Spe. e. ti. §. nũc videdũ, ver. qd ſi ĩ termino, & ver. qd ſi iudex, ur̃ uelle ꝙ ſic: & idẽ uult ĩ oĩ exce. q̃ reddit iudiciũ retro nullũ, ar. ĩ c. ĩ nr̃a, ḋ ꝓc. & ꝓ hoc facit, ꝙ ſi ñ erat iudex, ñ potuit ꝑfigere terminũ. nec vr̃ ex ꝑfixiõe termini ꝓnũtiar̃ ſe iudicẽ, qa ad hoc, ut ex ꝓnũtiatiõe acqrat̃ iuriſdõ, oportet ꝙ ſpecifice ꝓnũtiet̃ ñ ãt tacitè, ut no. dicit Inn. ĩ c. 2. ḋ dila. d. An. diſtĩguit, ꝙ aut ſtatuit terminũ ſpecifice ad ꝓponẽdas declinatorias, ex defectu iuriſdõnis, & pꝰ terminũ nõ poterit. aut ĩ gñe ad dilatorias ꝓponẽdas, & poterit, qa ñ intelligit̃ terminũ ſtatuiſſe adhoc, & nihil aliḋ all. Ego adduco ĩ ar. opt. tex. ĩ cle. unica, e. ti.[b] ubi ſpecifice fit mẽtio, qñ ſtatuit̃ terminꝰ ad declinatorias & dilatorias ꝓponẽdas. ſi. n. ĩdiſtincte poſtea opp. qd opar̃et ꝑfixio termini reſpũ declinatoriæ? certe nihil. Itẽ facit optĩe ille tex. ꝓ opi. Spe. ꝙ ꝑfixio termini ad dilatorias ꝓponẽdas ñ extẽdat̃ ad declinatorias. illa. n. ponũt̃ ibi ut diuerſa. Ego meliꝰ iudicio meo ſic diſtĩguerẽ, ꝙ aut is, q gerebat ſe ꝑ iudice, erat talis, quẽ ꝯſenſu poterã mihi iudicẽ facer̃; & nõ potero pꝰ terminũ ꝓponere declinatoriã, quã ſciẽter omiſi. uideor. n. illi

15 renũtiaſſe. hoc ꝓbo ſic, † qa iſta ꝑfixio termini hẽt uĩ lit. cõt. ut hic, facit qḋ no. Inno. ĩ c. ex rõne, ḋ app. ubi dicit, ꝙ terminꝰ hoĩs ſurrogatꝰ ĩ locũ termini iuris, cẽſetur idẽ cũ termino iuris, facit ad hoc c. cũ ſit Roma. & c. ꝑſonas, ḋ app. ſed pꝰ terminũ iuris, ſ. ꝯt. lit. ñ poſſũ declinatoriã hoc caſu ꝓponer̃, ꝓbat̃ ĩ c. iter, ḋ re iud. ergo nec pꝰ terminũ hoĩs, nec facio vim utrũ fuerit ſtatutꝰ terminꝰ ſimpl̃r ad dilatorias ꝓponẽdas, an ad ḋclinatorias, qa q̃libet declinatoria iudicis ẽ dilatoria, ut ꝓbat̃ i. d. c. iter. Ad ꝑdicta facit ãt, offerat̃, C. ḋ lit. ꝯt. canõizata. 3. q. 3. c. offerat̃, & vr̃ ſatis hoc innuer̃ iſte tex. mãdat n. ꝑfigi terminũ, ne cãrũ terminatio ꝓrogetur. q qdẽ rõ vẽdicat ſibi locũ ĩ oĩ dilatoria, licet ẽt ſit declinatoria, alr̃s ñ ſufficiẽter iſte terminꝰ ſurrogat̃ ĩ locũ ꝯteſtatiõis ꝯ c. maiores, ĩ pri. ḋ bap. & c. eccl̃ia ut lit. pẽ. nec ob. tex. ĩ d. cle. vnica: qa ad maiorẽ cautelã ibi exprimit̃ ẽt d ḋclinatoriis.

16 † Aut ẽ talis, quẽ ego ñ poſſũ facere iudicẽ, & potero pꝰ lapſũ termini ꝯ iudicẽ ꝓponere, q immo pꝰ ſniam[c] potero illũ allegare nõ iudicẽ allegãdo nullitatẽ, qa taciturnitas mea nihil officit, ex quo nõ poſſum illũ facere iudicẽ, facit ad hoc qḋ no. Io. An. in r̃ła, ſciẽti, de re iu. li. 6. in Mercu. & gl. ĩ l. 1. C. ubi de cri. agi oportet, & gl. ĩ cle. una, ḋ ſeque. poſ. & fru. & tex. cũ gl. i cle. 1. de re iud. & facit ad idẽ, qa lit. cõt. nõ excluderet hoc caſu dictionẽ nullitatis, ut in iuribꝰ ꝑal. ergo fortius nec termini ꝑfixio, facit qḋ le. & no. ĩ c. ſignificaſti, ḋ fo. ꝯp. ꝑ doc. & hoc caſu ꝓcedit dictũ Spe. facit ẽt iſte tex. cũ fundat ſe ſuꝑ termino ꝑfigendo à iudice, ſi ergo nõ eſt iudex, non hẽt locũ iſte text. qa ceſſat qualitas, ſuꝑ qua ſe fundat hæc decre. iuxta no. per Bar. in l. 1. ff. qḋ ui aut clã, & in c. ſtatutũ, de reſcrip. lib. 6. Ex his habes ſextũ caſum, in quo

17 põt opponi dilatoria, non obſt. termini lapſu. † Quęro, qualis debet eſſe proteſtatio ad hoc, quòd poſt terminum

taſ ſit euidẽter ſucroſã. & tene mẽti gl. & Bal. ĩ l. 1. C. ḋ iu & fac. igno. & ĩ l ꝑẽptorię, ĩ. 1. col. C. ſen. reſc. nõ poſ. ꝙ exceptio inuẽtarij nõ cõfecti põt opponi ẽt poſt ſententiã, & de modò opponẽdi tales exceptiões vide Bar. ĩ. l. ĩ illa ſtipu. de verbo. obli. vbi dicit, ꝙ debet oppõi hoc modo: tu nõ feciſti ĩuẽtariũ; & ſi feciſti, peto mihi copiã exhiberi tñ Angel. in. d. l. ĩ illa Bal. ĩ. l. cũ mulier, ff. ſolu. mat. & d. An. in c. ſuper his, ḋ accu. tenent contra Bar. dicẽtes, ꝙ ſufficit dicere, tu nõ feciſti inuẽtarium, & qui dicit feciſſe inuentariũ, debet ꝓbare: quia allegantí incumbit probatio. l. 2. ḋ proba. ff. & in. l. actor, C. e. Adde, ꝙ dilatorijs ꝓpoſitis nõ põt opponi declinatoria fori vt dicit Ro. conſi. 169. & ꝙ exceptio incompetẽtię iudicis poſſit qñcũque opponi, vide Pau. de Caſt. cõſi. 288. in ſecundo impreſsis.

SEB. SAP.

c Poſt ſentẽtiam. Vide Pe. de Anc. in. cõſi. 271. inc. de titul. criminũ, col. pe. Ale. in. l. de pupillo. § q. opus, ff. de ope. no. nun. Peru. in. c. dilecto, ĩ. 3. q. ver. ſexto limita. ĵ. de appell. Alex. in cõſi. 111. ĩ cip. viſo themate, in. 1. vo. Ang. i. cõſi. 184. inc. A. & B. cõtraxerũt, in fin. & ĩ cõſil. 192. ic. dña Guillelma.

nũ admittat̃? & ſic ſumꝰ ĩ ꝯria excep. c. Sol. dicit gl. 3. qḋ dẽt eẽ ſpãlis, ñ aũt ſufficit gñalis, & bñ loq̃t̃: alr̃s eẽt inutilis ꝓuiſio huiꝰ decre. & idẽ tenet Hoſ. & Spe. e. ti. §. 2. ver. ſed q̃d,

18 & §. viſo, ver. ſed qual̃r. † Iuxta hoc & tex. q̃ro, nũqd ĩdiſtinctè repellat̃ volẽs oppõere ꝯrias pꝰ terminũ? Gl. 4. no. dicit decr. ꝓceder̃ ĩ excep. ñ ꝯriis, ſḋ ĩ ꝯriis ſecꝰ. ñ. n. potuit ſimul ꝓſeq ꝯria; iõ ad ea ꝓſequẽda admittit̃ pars pꝰ terminũ. Idẽ no. gl ĩ c. cũ dilectꝰ, de reli. do. & 13. q. 2. ĩ sũma, & qḋ ſ. teti gl. d. An. dicit, ꝙ fortè hæc ꝯrietas ñ excuſat, cũ poſſit illas ꝓponere cũ diſiũctiõe, ſeu vnã purè, & aliã ſub ꝯditiõe, vt ĩ

19 r̃ła, nullꝰ pluribꝰ, de re. iu. li. 6. † Hæc q̃õ pẽdet iudicio meo ab alia, videlicet an plures excep.[a] ꝯriæ poſſint ſimul & eodẽ tꝑe ꝓpõi purè, uł cõdõnal̃r. nã ſi pñt ꝓponi ſaltẽ cõdõnal̃r, ĩ dubio putarẽ hãc gl. ñ bñ dicere: qa debuit reꝰ de illis ꝓteſtari; & ſic potuit ſibi ꝓſpicere, & huiꝰ cõſtõnis mẽtẽ & verba ſeruare, ꝯ q̃ cõmittit, ſi ſucceſſiuè poſſent ꝓpõi. Si verò ñ pñt ꝓpõi ſimul, gl. optimè loq̃t̃: qa ꝑceptũ ñ obligat ad ĩpoſſibile. Dy. ĩ re. nullꝰ, de re. iu. li. 6. põit exq̃ſitam theoricã. dicit. n., ꝙ ſi id qḋ ꝓponit̃ ĩ vna excep. ñ põt ꝯcurrer̃ cũ eo, qḋ põit̃ ĩ alia, ñ pñt ſimul ꝓpõi, nec ſucceſſiue, qa cõuicit̃ reꝰ de mẽdacio; ad hoc aut̃. q ꝯ ꝓpriã, C. ḋ ñ nu. pe. & l. 1. ff. ſi quadru. pau. fe. di. & l. fi. C. ḋ noxa. act. Aut ẽ poſſibilis ꝯcurſꝰ, & admittit̃, & ſic vult, ꝙ vbi exce. ſũt ꝑrsꝰ ꝯriæ ñ p̃t reꝰ eis vti ẽt diuerſo tꝑe, & ſ̃m hãc opi. ꝓcederet iſta gl. ſḋ gl. ſẽtit ꝯriũ ĩ l. nemo, ff. ḋ exce. & clariꝰ ibi Bar. dicẽs ꝙ ꝯ Dy. vr̃ eẽ tex. ĩ l. cũ ḋ ĩdebito, ff. ḋ ꝓb. facit. c. fi. ḋ ſo. vbi põit̃ ꝯſil̃is caſus, ĩ quo p̃t reꝰ traſir̃ ad ꝯriã exc. Cy. ĩ l. 1. C. ḋ ſur. pꝰ aliquos dicit ſub ꝯdõne reſultãte ex eadẽ exce. poſſe ꝯria ſil̃ ꝓpõi; all. l. ſi qdẽ, C. ḋ exce. & idẽ Ia. Bu. ĩ d. aut. ꝯ q ꝓpriã. Bar. ĩ d. l. nemo ſic diſtĩguit, ꝙ aut ꝯrietas reſultat ex eadẽ exce. & ñ admittit̃ uolẽs ea vti, vt. l. 2. §. ſḋ ſi aliꝰ, ff. qñ ap. ſit. Aut ex diuerſis exce. reſultat ꝯrietas: & tũc aut onꝰ ꝓbãdi[b] vtrãq; ĩcũbit ipſi excipiẽti; & admittit̃ uolẽs ſil̃ ꝓponere, all. c. auditis, & c. cũ oli. ĵ. ḋ ꝑſc. Aut onꝰ ꝓbãdi vnã ĩcũbit actori, & onꝰ ꝓbãdi aliã ĩcũbit reo ordine ſucceſſiuo; & ñ admittit̃. Exẽplũ. ſi nego pecũiã mihi mutuatã. Itẽ dico ꝙ ſolui, nã q̃tenꝰ nego, ĩcũbit onꝰ ꝓbãdi actori: & q̃tenꝰ dico ꝙ ſolui. ĩcũbit mihi; & ſic reſultaret q̃dã ꝯrietas ẽt ĩ ordine ꝓbãdi, & iõ ñ debeo admitti. mihi placet, ꝙ ſi exce. ſunt ꝑrſus ꝯriæ, ñ pñt ſimul ꝓponi pure, ſed cõditional̃r ſic: qa allegãs ꝯria nõ ẽ audiẽdus, vt ĩ c. ſolicitudinẽ, de app. & l. vbi repugnãtia, ff. de re. iu. ad. c. auditis, rñde vt no. gl. ĩ d. re. nullus luribꝰ. Ex his apparet, qualiſcũq; opi. teneat̃ ꝑter illã Dy. gl. hãc male dicere, qa ſaltẽ p̃t ꝓponere ſ̃m cõem opi. excep. ꝯrias ſub cõditione, & ſic poterit unã ꝓponere pure, & de aliis ꝓteſtari, & ſic ſeruabit̃ mẽs huiꝰ c. & ẽt verba, & habes ĩcidẽter illũ articulũ plene & exꝑſſe diſcuſſũ, an plures exceptiones ꝯriæ poſſint ſimul ꝓponi; & uide qḋ dixi ĩ c. ĩputari, ḋ fi. ĩſtr. † Quæro, utrũ lapſo termino ꝑdat̃ facul-

20 tas excipiẽdi, uł agẽdi? gl. iſta ĩ ſcḋa ꝑte dicit, ꝙ ñ. Aduerte, qa gl. p̃t hr̃e duplicẽ ĩtell̃m. Prĩo, ꝙ ſtatuto termĩo ad agẽdũ ñ ꝑdit̃ ꝓptereà actio lapſo termĩo; & iſte ĩtell̃s ñ ẽ uerꝰ ĩ ſe: qa ĩ effũ ꝑdit̃ ſicut exceptio, vt. l. diffamari, C. ḋ ĩge. ma. & c. lator, q fi. ſint le. & l. Titia, ff. ḋ acc. nec puto gl. habuiſſe hũc ĩtell̃ũ cũ ꝯriũ ſẽtiat ĩ ſeq̃ntib. Scḋò p̃t ĩtelligi, ꝙ ſtatuto termĩo ad exce. ꝓponẽdas ñ ꝑdit̃ actio, ſ. ſurgẽs ex illa mã, ex q̃ poterat excipi, & ſic ĩtelligit hic Io. An. & bñ põe exẽplũ ĩ ſpoliatiõe, ḋ q̃ p̃t agi, & excipi, ut ĩ c. 2. ḋ or. co. ſḋ ĩ termĩo ꝑfixo ad dilatorias ꝓponẽdas ſpo. ñ excipit, nec tollit̃ actio ſ. q ꝑ uiã actiõis poſſit ſpol. ḋduci: qa ad aliḋ nũc agit̃. Itẽ ĩ ſil̃i vult Io. an. ĩ r̃ła, mora, ḋ re. iu. li. 6. ĩ Mer. & no. ĩ d. c. 2. ui de Fe. ꝯſ. 98. & ꝓſeq̃t Io. An. & Fe. An. ꝑ viã accuſatiõis ſeu denũtiatiõis poſſit peti remotio illiꝰ, q fuit ad bñfi. ꝓmotꝰ ꝑmiſſo termino perẽptorio uolẽtibꝰ excipere ꝯ ꝑſonã, uel

21 reſcriptũ, & noĩe opponẽtis &c. † Venio nũc ad ſ̃m caſũ exceptũ, & q̃ro, qd ſi exceptio[c] dilatoria oriat̃ nedũ pꝰ termi-

c nũ, ſed ẽt pꝰ lit. ꝯteſt. nũqd poterit oppõi? gl. 5. tenet ꝙ ſic ꝑ c. ĩſinuãte, ḋ off. dele. vr̃ ẽt tex. vltra gl. ĩ l. 2. C. ḋ cõſor. eiuſ. li. tenet gl. ĩ d. c. ĩſinuãte, & In. ibi: ſḋ ipſe In. dedit admirabilẽ limitationẽ ĩ c. 2. ḋ or. cog. dicẽs, ꝙ ſi de mã except. nouiter orta ẽ ꝓuiſũ ḋ mõ agẽdi, ñ poterit excipi pꝰ li. cõt. ſed dẽt agi. põe exẽplũ ĩ ſpoliatiõe cõtigẽte pꝰ li. cõt. Io. Cal. ĩ c. fi. ĵ. e. tenet ꝯriũ dicẽs ꝙ ẽt excipi poterit, ꝑ r̃łam q ad agẽdũ, de re. iu. li. 6. & hoc mihi plꝰ placet, faciliꝰ. n. ẽ excipere q̃ ager̃; & ꝓ hac ſnĩa facit iſte tex. q ĩdiſtĩcte admittit exceptionẽ pꝰ terminũ ortam, & iſte terminꝰ ſurrogat̃ ĩ hoc loco ꝯteſta. litis, vt. ſ. dixi & tene mẽti ĩ hoc iſtũ tex. ſic ĩtellectũ, & uide qḋ dixi in d. c. 2. & fi.

22 † Vẽio nũc ad ultimã exceptiõẽ & capio prĩo finẽ gl. q̃ meliꝰ adaptat̃ ad tex. & q̃ro, nũqd iudi. admitat̃ excepti. pꝰ terminũ, ſi eã ſibi cõpeter̃ ꝑs ignorauit ĩ termino? gl. fi. ꝓpe fi. vr̃ velle ꝙ ñ, & intelligit tex. ĩ exceptiõibꝰ facti, & ñ iuris ĩ his, q bꝰ qs ignorauit factũ, & ñ iꝰ, vt puta ignorabãt iudicẽ eẽ ꝯſãguineũ ꝑtis meæ, certe poſteà certificatꝰ debeo admitti cũ iura. ut hic: ſecꝰ, ſi ſciebã ꝯſã. ſḋ ignorabã eũ ob hoc poſſe recuſari, tũc. n. mihi ĩputabit̃ ſ̃m gl. & idẽ vr̃ ſeq. Io. And. qḋ placet ꝑ r̃łam, ignorãtiã, ḋ re. iu. li. 6. idẽ ſẽtit Io. Cal. ĩ c. fi. ḋ or. cog. idẽ dic vbi alia ꝑſũptio ſcię eẽt ꝯ alle. ignorãtiã, vt. ſ. di

23 xi pꝰ Pau. ḋ Leaza. † Nũc redeo ad prĩ. gl. & q̃ro, qḋ ſi ḋuenit ad notitiã ꝑtis[d] pꝰ li. ꝯt. gl. recitat quoſdã tener̃ eã ꝓpõi poſſe ñ ob. li. ꝯt. ſḋ gl. tenet ꝯriũ: qa ab initio ḋbuit ĩq̃rer̃, an ſibi cõpeteret. iura. n. ſubueniũt vigilãtibꝰ & ñ dormiẽtibꝰ ſeu negligẽtibꝰ, ut l. nõ. n. ff. ex qb. cau. ma. primã opi. t3. Goſ. ĩ sũma hꝰ ti. §. ſciẽdũ, & In. ḋ of. ḋ l. c. prudẽtiã, & Spe. ĩ ti. ḋ rec. §. fit ãt, & gl. ĩ. l. exc. C. ḋ ꝓb. Arc. & gl. 3. q. 6. c. exce. Sḋ aduerte, qa gl. ĩ rõne ſui ñ ꝓprie ĩpugnat primã opi. ſḋ potiꝰ limitat, ut ꝓcedat, qñ nihil p̃t parti ĩputari, quar̃ ñ oppoſuit tꝑe ḋbito: ſecꝰ, ſi p̃t ĩputari, & negligẽtia notari, ar. op. ĩ c. innotuit, ḋ ele. & c. nulli, e. ti. li. 6. ĩ uer. uero ſimil̃r, ut qa diligẽter ĩdagauit, & hoc tenet. d. An. hic. Ego allego Cal. q hoc exꝑſſe tẽuit ĩ c. fi. ḋ or. co. q dicit ſe ita ĩtelliger̃ iſtũ tex. cũ gl. Idẽ dicit reſpũ teſtis, qñ ꝑuẽit ad notitiã pꝰ terminũ, vt admittat̃, ſi ꝓbabil̃r ignorauit, alr̃s ſecꝰ, vt d. c.

24 nulli. † Expeditis gl. cũ ſuppletiõib. nũc ad maiorẽ ḋcl̃onẽ mãæ q̃ro: põe, qḋ iudex à prĩcipio ñ ꝑfixit hũc terminũ, ſed ſtatuit dilationẽ ipi reo ad deliberãdũ, an uelit ceder̃ vł ꝯtẽder̃ iuxta id, qḋ hr̃. 3. q. 3. c. offerat̃. reꝰ verò ꝯparẽs ĩ termĩo petit ĩducias ad oẽs dilatorias ꝓponẽdas, q̃rit̃ an dari dẽant? vr̃ prĩò ꝙ ſic ꝑ c. cũ cãm, ḋ app. ꝯriũ tenẽt Ho. In. Ab. & cõiter do. qa ĩ termĩo dato ad rñdẽdũ dẽt exciper̃, uł rñder̃, & ad hoc habuit illũ terminũ, & l3 iſte terminꝰ der̃ ad petitionẽ actoris: ñ tñ dat̃ ad petitiõẽ rei ſ̃m eos. Ad. c. cũ cãm, rñdet ꝙ factũ narrat̃, nec ille ar. ibi examĩat̃ & dicit Io. An. addẽdũ qḋ no. ĩ Sp. ĩ ti. ḋ dil. §. 1. ver. ſḋ qd ec. & ver. ḋliberatoriæ, & §. nũc uideamꝰ, ver. ĩ sũma zẽzc. ĩ cl. 1. e. ti. d. An. ḋt ſe putar̃ ꝙ ſi terminꝰ ẽ ſtatutꝰ reo ad ḋliberãdũ ñ d3 iudex ad petitionẽ ipſiꝰ rei dar̃ aliũ terminũ, qa hoc ĩcludit̃ ĩ prĩo. Idẽ, ſi datꝰ ẽ terminꝰ ad rñdẽdũ libell. nã vr̃ datꝰ ẽt ad ꝑam

a Exceptiones cõtrariæ. Adde Frã. Are. con. 96.

ANT. FRAN.

An excipiẽs dẽat ꝓbar̃ oẽs exceptiones propoſitas, ſi uult ĩ cã obtinere dicas cõcluſionẽ hic factã eẽ uerã, & ſi excipiẽs ñ ꝓbat exceptiões neceſſarias ꝓ uictoria, dẽt ĩ expẽſis ꝯdẽnari, c. finẽ litibus, de dol. & contu. c. ſniam, de pę. l. ñ ignoras, & ibi ꝑ Bar. C. de fru. & lit. expẽ. & ꝑ Spe. ĩ ti. ḋ exc. ĩ §. 2. in uer. porro, & ĩ. §. 3. & 4. in uer. qḋ ſi reꝰ. ubi dicit hoc eẽ uerũ, ſi actor ꝓbat ſuam intẽtionẽ, alias ſecꝰ ꝑ l. qui accuſare C. de edẽ. nec põt app. cõdẽnatꝰ in expẽſis à tali cõdẽnatione expenſarũ, ita ĩ c. ſæpe, de appel. & refert & ſeq̃tur Ro. in fin. in uer. exceptio, inc. q̃dã opponit, & Bal. ĩ add. Spe. ĩ ti. de expen. uerſi. 2.

SEB. SAP.

b Onus ꝓbãdi. Vide Ab. pꝰ In. ĩ c. auditis, co. 8. uer. oppõit̃. tertio. ĵ. ḋ ꝑſcr. & Bar. in l. 1. in 2. oppo. C. de fal. cã. adiec. le. ubi uult, qḋ reus põt opponere, qḋ ſoluit, & qḋ liberatꝰ eſt in teſtamento.

SEB. SAPI.

c Exceptio, uide Ro. late in l. ſi uero. § de uiro, ĩ. 51. fallẽ. ff. ſo. ma. Fe. ĩ c. ĩſinuãte, ſ. ḋ of ſi. del. & ĩ c. cũ M. Ferr. uer. & hic icidẽter, ſ. ḋ conſtit.

SEB. SAPI.

d Partis. Vide Ale. in l. ita demum, in. 4. fallen. C. de procura. late per Aret. in c. 1. in. 2. co. ĵ. de accu.

a Declarare. An poſt lapſum termini ad proponẽdas exceptiones propoſitas poſſit declarare, uide d. An. ĩ c. 50. licet, ĩ. 7. col. ſupra de ꝓba.

SEBA. SAPI.

a Declarare. Vide Bal. in l. 1. §. hui⁹ ſtudii, col. 1. ff. de iu. & iure. Arez. in l. hæredes palam. §. ſi quid poſt, ff. de teſtamen. Ful. in conſ. 147. inci. uiſa, in fin. & Ro. in conſil. 45. inci. ſuper eo, in princi. & And. Sicu. in conſi. 18. co. 9. in. 1. uolu. & Io. de Ana. in conſilio. 84. inci. uideñ. colum. 2. & ibi qualis debeat eſſe declaratio.

bula, q̃ fieri dẽant añ rñſionem: ſed ſi ab
initio eo cõparẽte null⁹ termin⁹ é dat⁹,
ſi tũc peteret maiorẽ terminũ termino
iuris, de quo ĩ d. auť. offerať, ñ admittiť,
ſi breuiorẽ, admittiť: q̃a ex quo vult ſe
arctare, ñ apparet q̃d repugnet huic aſſi
gnatiõi; & ſic p̃t intelligi d. c. cũ cãm, ſm
eũ. Mihi hęc dicta ñ placẽt. dico. n., ꝙ ſi
ab initio re⁹ petit terminũ ad dilatorias
ꝓponẽdas, ñ dẽt iudex, niſi ex iuſta cã ſi
bi videať, cõcedere, q̃a poſſet malignari
petẽdo ſibi terminũ cã ſubterfugii, cum
fortè nullã exceptionẽ dilatoriã hẽat.
vñ cũ iſtud. c. veniat ad breuiãdas lites,
ñ dẽt eẽ cã ꝓrogãdi. Nec ob. ſi dicať, ꝙ
à iure hẽt terminũ, de quo ĩ d. auť, offerať, ſ. 20. dierũ, q̃d ẽt ſentit Spe. ĩ d. ver. ĩ
sũma, & ſe. q̃a nego illũ terminũ ſimpľr
dari ad ꝓponẽdas dilatorias, ſed ut eas
ꝓpõat, vel rñdeat libello, vt colligiť ibi
ex fi. gl. & c. vxor. 17. q. 4. & iõ dico, ꝙ ſi
re⁹ petit à principio terminũ, dẽt iudex
volẽs obuiare malitiis diceř, ego ſtatuo
tibi talẽ terminũ ad dilatorias ꝓponẽdas, q̃d ſi nullã ꝓponeř volueris, ſtatuo
ad rñdẽdũ libello, q̃d fieri p̃t ut no. Io.
An. p⁹ Gul. Naſo. ĩ d. ver. ĩ sũma, ĩ addit.
Spe. ſi aũt iudex à pricipio ſtatuat termi
nũ ſimpľr ad đ liberãdũ, & cõparẽs ĩ ter
mino petit terminũ ad dilatorias, dico
ꝙ iudex p̃t p̃ſumere fraudẽ, & ex hac cã
denegare, ſed ſi re⁹ ĩ termino aliquã dilatoriã ꝓponit, & petit terminũ ad ꝓpo
nẽdũ oẽs alias, ñ uideo, quať iudex dẽat
denegare: imò ex offõ ſuo dẽt ĩdulgere:
q̃a re⁹ poſſet ſucceſſiuè ꝓponẽdo plures
dilatorias ꝓrogare nimiũ iudicium, q̃d
poſſet termino ñ ſtatuto, vt ĩ rľa, nullus
plurib⁹, de re. iu. li. 6. & l. nemo ex his, ff.
đ re. iu. nã tex. ĩ d. auť. offerať, ñ dicit, ꝙ
dẽat ꝓponere oẽs exceptiões, & ꝓ hoc
facit, q̃d no. ĩ Spe. ĩ loco ꝓx. alle. ubi dicit, ꝙ ſi re⁹ nihil dicit, iudex ñ dẽt p̃fige
re terminũ ad dilatorias, q̃a fortè nullã
ꝓponet: ſec⁹, ſi incipit aliquã ꝓponere,
25 & ſic limita oĩa p̃dicta. † Et tene menti
hãc cautelã ad lites breuiãdas, vt iudex ĩ
citatiõe inferat tenorẽ libelli, & p̃figat
terminũ ad cõparẽdũ, & dilatorias pro
ponendũ, uel ad rñdẽdũ libello, & uide
26 q̃d dixi ĩ c. 2. de dila. † Et ex his deciditť
alĩa q̃õ, ad cui⁹ petitionẽ dẽt iudex hũc terminũ p̃figere, & a
dicẽdũ ꝙ ad petitionẽ actoris: q̃a in eius fauorẽ principaľr
emanauit hæc prouiſio. Itẽ iudex ex offõ ſuo: q̃a boni iudi
cis é lites dirimere, & malitiis hominũ obuiare, vt ĩ l. q̃dã
æſtimauerũt, ff. ſi cer. pet. & c. finẽ litib⁹, de dolo & cõtu. &
Spe. ĩ d. ver. ĩ sũma, & ad rei petitionẽ, q̃ oĩa intellige, vt. s̃.
27 dictũ é. † Quæro, an termin⁹, de quo hic dř, poſſit excedere
terminũ iuris. ſ. 20. dierũ, de quib⁹ ĩ d. c. auť. offerať. 3. q. 3.
Spe. ĩ d. ver. ĩ sũma, dicit ꝙ ñ, dicẽs ꝙ hoc c. uenit ad abbre
uiãdũ lites, & ñ ad augẽdũ, iõ p̃t ille termin⁹ abbreuiari, &
ñ elõgari, ego dubito đ hoc dicto: q̃a ut. s̃. dixi auť. offerať,
nõ loq̃ť ꝓpriè ĩ caſu hui⁹ c. ſed de termino ad deliberãdũ,
an velit cedere, vel litẽ ꝯteſtari, vel iudicẽ recuſare, vel aliã
exceptionẽ ꝓponere, nõ aũt teneť uigore illi⁹ termini ꝓponere oẽs dilatorias ſimul: ſed termin⁹, de quo hic, principaľr p̃figiť ad ꝓponẽdũ oẽs dilatorias, ita, ꝙ poſteà nõ
audiť ampli⁹; & ſic cũ hoc poſſit eẽ magnę ĩdaginis p̃p cãę
magnitudinẽ, & ſim⁹ extra caſum à lege ꝓuiſum, puto ſim
pľr hũc terminũ fore arbitrarium, ar. l. 1. ff. de iu. deli. & q̃d
28 no. ĩ. c. 2. de dila. † Quæro, vtrũ ĩdiſtinctè tã de iure cano. q̃
ciuili poſſit iſte termin⁹ p̃figi? Sol. Io. An. ĩ addi. Spe. ĩ ti. đ
dila. §. 1. ver. & no. dicit Gul. de Su. tenuiſſe, ꝙ đ iure cano.
p̃t ſtatui, vt hic: ſed de iure ciuili nõ põt p̃figi à pricipio: q̃a
iã ſtatut⁹ é à iure termin⁹ ad dilatorias ꝓponẽdas, ſ. lit. cõ
te. vt ĩ l. exceptionẽ, C. de ꝓbat. ſed ſi ex poſt facto timeť đ
malitia partis, poterit ſtatui. Io. An. ibi dicit, ꝙ ĩ hoc i⁹ canonicũ ñ diſcordat ꝑ ea, q̃ habenť ĩ d. ver. ĩ ſum. ubi Spe. vř
velle hũc terminũ ſtatuendũ, niſi q̃ñ timeť de malitia, & ex
hoc innuiť hũc terminũ nõ eẽ p̃figẽdũ ſiue cãę cognitione;
hoc ẽt ſeq̃tur hic. d. An. Ego đ hoc dubito ꝑ iſtũ tex. ĩ uer.
non nunquam, &c. ex quo vř innui, ꝙ cõtingere p̃t ꝓrogatio
ex dilatoriis ſucceſſiuè ꝓponendis iõ &c. Et iõ citra malitiã p̃ſumptã p̃t iudex ab initio p̃figeř terminũ, vt citi⁹ finis
litib⁹ ĩponať, & ſic vř ſatis bñ ꝓcedere opi. d. Guil. notãtis
differẽtiã ĩter i⁹ canonicũ & ciuile quãtũ ad pricipiũ, ſed
19 poterit ſeruari cautela, q̃. s̃. dixi. † Quæro, an poſt terminũ
lapsũ hoĩs audiať volẽs opponere ĩ cã appella. d. An. dicit,
ꝙ ſic ꝑ c. cũ Io. de fi. iſtr. & l. ꝑ hãc, C. de tẽp. ap. & c. fraterni
tatis, de teſti. & q̃a termin⁹ ab hoĩe ſtatut⁹ reſtringiť ad in
ſtãtiã opponẽtis eſt. n. q̃dã cõminatio nõ ſe extẽdẽs ad ap
pell. C. cõmi. uel epi. ꝑ totũ, alle. ẽt Io. Mo. & Arch. in c. cu
piẽtes, §. q̃d ſi ꝑ. 20. de ele li. 6. & 24. q. 3. c. de illicita. Ego
tenerẽ ꝯriã opi. q̃a, vt. s̃. ſæpe dixi, iſte termin⁹, q̃ ſtatuiť ab
hoĩe hic, ſuccedit loco termini iuris. ſ. cõteſ. litis: ergo dẽt
ẽt cẽſeri eo iure cũ illo, ut no. Inn. ĩ d. c. ex rõne, ſicut ergo ĩ
cã applľonis nõ licet ꝓponere dilatoriã ñ oppoſitã añ lit.
cõteſta. ut. l. ita demũ, C. de ꝓc. ubi notabiľr ꝓbať, ita nec
30 omiſsũ ĩ hoc termino. † Nã (vt notãter dicit Bar. in d. l. ita
demũ) applľo nõ reſtituit ad eũ ſtatũ, ĩ quo cã erat añ cõte
ſta. ſed ad eũ, ĩ quo erat poſt, ut ibi ꝓbať: ſed iſte terminus
hẽt uim cõteſta. quo ad excluſionẽ dilatoriarũ: ergo nõ re
ſtituiť ꝑ appel. ad ſtatũ cãę, ĩ quo erat añ lapsũ termini. itẽ
ſi bñ põdereť rõ lrę, militat tã ĩ iſtãtia pricipali, q̃ ĩ app. er
go idẽ dẽt eẽ i⁹, vt ĩ cle. 2. de teſti. alias de facili hui⁹ decre.
ꝓuiſio euacuareť, & ad iura. s̃. in ꝯriũ alle. dico, ꝙ ꝓcedũt
ĩ termino perẽptorio ſtatuto ad ꝓbãdũ perẽptoriã, uel in
tẽtionẽ principalẽ, nã applľo reſcindit oĩa, ut. s̃. dixi, & ſic
loq̃ť Arch. ĩ d. c de illicita: ſed nos loq̃mur ĩ termino p̃fixo
ad dilatorias ꝓponẽdas, q̃ hẽt vim ĩ hoc cõteſt. litis, cuius
31 effectũ nõ reſcindit appel. ut. s̃. † Vlt. q̃ritur, an iudex ex off.
ſuo poſſit opponere dilatoriã poſt lapsũ termini ĩ caſibus,
ĩ q̃b⁹ p̃t ex offõ ſupplere? d. An. dicit q̃d ſic, alle. bo. gl. ĩ ſimi
li ĩ c. ĩ primis. 2. q. 1. in uerbo, q̃rẽdũ, ex qua colligi p̃t, ꝙ iſti
termini iudiciales licet excludãt p̃tẽ; nõ tñ excludũt iudi
cẽ, ꝓ hoc vř facere bo. tex. ĩ c. cũ Io. de fi. iſtr. & q̃d le. & no.
ĩ c. cũ clamor, de teſti. uide gl. no. ĩ c. 1. de ele. li. 6. ĩ uer. ab
ſentia, ĩ fi. vide ẽt ad limi. p̃dictorũ Arch. 13. q. 2. ĩ ſumma, q̃
dicit, ꝙ licet p⁹ terminũ pars nõ poſſit excipere, poterit tñ
exceptionẽ prius ꝓpoſitã declarare[a], q̃a qui declarat nihil
agit đ nouo, ut. l. hæredes palã, ff. đ teſt. ad hoc ego adduco
bo. tex. ĩ c. cũ dilecti, đ accu. & q̃d no. Inn. ĩ c. ꝑ ĩq̃ſitionẽ, đ
ele. ſcias ꝙ Inn. plenè hic tractat đ dilatoria ſolutiõis, & ſimilib⁹ dicã p⁹ gl. ĩ. e. c. exceptionẽ, q̃a hoc c. é ſatis oneratũ.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus poteſt appellare, & omnem aliam defenſionem facere, reconuenire autem non poteſt. 4. 11.*
2 *Excom. conuentus poteſt per procuratorem reſpondere.*
3 *Si unus ex iudicibus datis allegetur ſuſpectus, uel moriatur, expirat iuriſdictio omnium, quia cenſetur talis iuriſdictio data pro parte: ſecus, ſi inſolidum.*
4 *Exceptio qualibet maxime declinatoria poteſt dici defenſio. 6.*
5 *Coram iudice ſuſpecto litigare periculoſum eſt.*
7 *Argumentum ab abſurdo ualidum eſt in iure.*
8 *Ex certa ſcientia aliquid non præſumitur factum, niſi hoc exprimatur.*
Ex certa ſcientia quando Papa reſcribit, cenſetur perinde, ac ſi diceret ſe uelle facere ex plenitudine poteſtatis.
9 *Iudices ſuſpecti utrum poſſint dari per pap. ex certa ſcientia?*
Recuſatio iudicis eſt de iure naturali.

Princeps

Princeps non tollit ea, quæ ſunt de iure naturali ſine cauſa.
In principe ſemper præſumitur iuſta cauſa.
10 *Excommunicatus in caſu, in quo poteſt eſſe in iudicio, an poſſit petere ſententiam pro ſe ferri?*
Excõmunicatus conuentus nõ poteſt compellere actorem ad agendum, ſi actor oblato libello negligit proſequi.
11 *Reus quomodo dicatur actor in excipiendo?*
12 *Excommunicatus an tanquam reus poſſit indiſtinctè eſſe in iudicio?*
Reus voluntarius aut neceſſarius quis propriè dicatur?
13 *Excõicatus poteſt eſſe in iudicio tanquam actor, ſi reus eſt fugitiuus vel res eſt tempore peritura, ſed hoc vltimo aliqui contra.*
Geſta per excommunicatum coram ordinario valent antè, quam repellatur, ſed coram delegato dubitatur.
Excõmunicatus non interrumpit præſcriptionem contra ſe currẽtem per actus ciuiles, ſed naturales ſic.
14 *Excommunicatus, contra quem eſt facta miſſio in poſſes ob contumaciam, auditur poſteà petens poſſeſſionem ſibi reſtitui.*
15 *Excommunicatus poteſt indiſtinctè appellare, & apellationem iudicialem proſequi in caſibus, in quibus poſſet non excommunicatus idem facere.*
Excommunicatus appellando, ſi non fecerit mentionem de excommunicatione non reddit literas nullas.
16 *Excommunicatus appellatus an poſſit aduerſario non proſequente appellationem interpoſitam proſequi?*
17 *Excõmunicatus an poſſit appellare extraiudicialiter, & ipſam app. proſequi?*
18 *Excommunicatus an poſſit appellationem extraiudicialem proſequi, ſi poſt appellationem fuerit excommunicatus?*
19 *Excommunicatus abſolutus an poterit appellare, non obſtante quod tempora ſint decurſa?*
Excommunicato non valenti ius ſuum proſequi an currant tempora?
20 *Excomunicato quo caſu poſſit deferri iuramentum.*
21 *Excõ. conuentus ſuper eo, pro quo fuit iniuſtè exc. an poterit excipere, ꝙ non teneatur rñdere, niſi prius reſtituatur ad cõionem, qua fuit iniuſte priuat⁹.*
22 *presbyter parochialis, qui non exhibet ſacramenta parochianis, ſi petat ab eis decimas; poterit repelli quod non exhibet ſacramenta.*
23 *Sententia non retractatur ex eo, quod dicatur lata à iudice ſuſpecto, etiam ſi ſuſpicio poſteà detegatur.*
Reſcriptum non redditur nullum ipſo iure ex eo, quod ſit impetratum a ſuſpecto iudice.
24 *Excommunicatus conuentus non poteſt petere debitum compenſari.*
Compenſare non poteſt, qui non poteſt agere.
Excommunicatus licet per aduerſarium non repellatur ab agendo, poterit: tamen à iudice ex ſuo officio repelli.
25 *Cõpẽſare eſt ſoluere adeo, & ꝙ qui iurat ſoluere, & cõpẽſat, non eſt periurus.*
26 *Excommunicatus, ſi aliquid ab eo petitur vigore alicuius contractus, poterit à petente ſibi dari id, quod tenetur ex eo contractu.*
Excommunicatus, ſi conuenitur ab emptore, vt tradat ſibi rem emptam, ipſe poterit petere, ut pretium det.
27 *Excommunicatus conuentus, ſi non poteſt compenſare, poterit eius fideiuſſor hoc facere, ſi ipſe conueniatur.*
Excommunicatus repellitur a petendo propter communionis periculum, ut rubore ſuffuſus citius ad communionem redeat.
Exceptio competens reo principali competit etiam eius fideiuſſori.
28 *Excõic. habens exceptionem non auditur imploratus officium iudi. vt vigore exceptionis imponat ſilentium actori nondum contra eum agenti.*
29 *Excommunicatus non poteſt ſuam iniuriam proſequi.*

C A P. V.

1 CVm inter Excõicat⁹ excipere, appellare, &
oẽm ſuã defenſionẽ facere põt:
ſed recõuenire nõ põt. Cõis diuiſio. ſcđa ibi: *inqui*
ſitioni. Caſus lit. Inter priorẽ & cõuẽtũ de Argẽ- b
tolio ex parte vna, & S. nobilẽ uirũ de Malileone diœc. Pi
ctau. ex altera controuer. ſuper quibuſdã damnis & rebus
aliis uertebatur coram tribus delegatis iudicibus propter
hoc conſtitutis: procurator ipſius nobilis excipiendo pro
poſuit, ꝙ duos de iudicibus habebat certa ratiõe ſuſpectos,
procurator monaſterii allegauit, ꝙ cum nobilis ille excõ
municationis uinculo teneretur aſtrictus, exceptiones hu
iuſmodi proponere non ualebat. iudices conſuluerunt do
minum papam. Reſpondet papa, quod ipſi nobili quælibet
legitima defenſio in iudicio reſeruatur, & præcipuè iudi
cis recuſatio, cum periculoſum ſit ſub iudice litigare ſuſpe
cto, & apoſtolica ſedes iudicibus ſuſpectis ex certa ſcien
tia cauſam non committit, unde in talibus nõ cõſideratur
fauor excõicati, ſed æquitas iudicãtis, & abſurdũ eſt reo cõ
tra actorẽ defenſionis copiã denegare, q̃a ſic condemnare
tur, qui deberet abſolui, cum nec excõicato deneganda ſit 9
ſnĩa, q̃ñ eſt in cã abſolutiõis, & ſi cõdem a
neť, põt appellare, ſi ꝯ iuſtitiã fuerit con
demnatus, & eadẽ rõne alia ſuffragia in
uno & eodẽ iudicio nõ denegantur ei
dẽ, ſed excõicatus reconuenire actorem
non põt, ne quod in remedium defenſio
nis ſuſtineť, ad impugnationis materiã
2 extẽdať. B. † No. 1. excõicatũ poſſe cõue
niri, & rñdet tũc ꝑ ꝓcuratorẽ. An autẽ
a poſſit ĩteruenire ꝑſonaľr,[a] no. ĩ. c. ĩtelle
3 xim⁹, s̃. de iud. & ibi plenè dixi. † No. quẽ
poſſe oĩum iudicũ iudiciũ decliař, ſi hẽt
aliquẽ ex eis ſuſpectũ, q̃d ĩtellige, q̃ñ nõ
ſuſpect⁹ neq̃ ꝓcedeř ſine ſuſpecto, ſicut
eñ ceſſat iuriſdõ aliorũ ꝑ mortẽ uni⁹,
ĩ c. uno delegatorũ, de off. dele. ita & ꝑ
ſuſpicionẽ. Et rõ rõnis ẽ, q̃a exercitium
iuriſdõnis cõpetit oĩb⁹ delegatis ꝓ par
te, & ñ ĩſolidũ, ut no. ĩ c. prudẽtiã, đ of.
dele. ſec⁹ dic ubi ex forma reſcripti un⁹
põt ſine alio ꝓcedere, & hoc caſu đ mõ
ꝓponẽdi, & ꝓcedẽdi in cã recuſationis
dic, ut le. & no. ĩ c. ſi ꝯ unũ, de off. dele. li.
6. ĩ c. ſi q̃s ꝯ cleri. đ fo. cõpe. † No. 3. regu
4 lã, ꝙ oĩ defenſiõe lĩtima p̃t excõicat⁹ uti:
ĩpugnare uerò aliũ directe, vel indirectè
nõ põt, & hæc ẽ alia regula, q̃ ĩ fi. c. colli
giť. Et ex hoc & ex tex. no. ꝙ oĩs declina
toria iudicii maximæ rõne ſuſpecti iudi
5 cis p̃t dici defenſio. † Itẽ no. ꝑiculoſũ fo
re corã iudice ſuſpecto litigare, ꝯcor. c.
6 q̃d ſuſpecti. 3. q. 5. ubi tex. ẽ bo. † No. ibi:
ſed æquitas, ꝙ exceptio fundať ſuꝑ æq̃ta
b te ꝑ hoc, q̃a exceptio ẽ defenſio,[b] ut hic
& l. exceptio, ff. e. defenſio uero ẽ de iu
re nãli, cle. paſtoralis, de re iu. No. iudi
ciũ non dẽre claudicare: claudicaret aũt
ſm Gof. ſi audireť ĩpugnatio, & ñ defen
ſio, puto ꝙ ſemꝑ diceret claudicare, vbi
cũq; iudex pẽderet ad alterã partiũ for
te fauore, uel odio ꝑſonæ, licet ſit diſpa
ritas ĩter ꝑſonas, q̃a ĩ iudicio ñ dẽt eſſe
7 acceptio ꝑſonarũ, de iudi. c. nouit. † No.
ibi: *abſurdũ*, ꝙ ualet ar. à uitatione abſur
ditatis, ſimile arg. facit tex. ĩ c. ex ore, de
8 pri. & c. quẽadmodũ, s̃. de iurei. † No. ꝙ ĩ
dubio p̃p ñ cẽſeť cõmitteř cãm ſuſpectis
ex certa ſcĩa. Q̃ñ aũt dř facere ex certa
ſcĩa, dic q̃ñ hęc exprimit, ar. c. paſtoralis
§. p̃tereà, đ of. đ l. & no. gl. q̃ tenebis mẽ
ti, ĩ cle. 2. đ reſc. Idẽ dic, ubi ex his, q̃ ĩ re
b ſcripto[b] exprimũť, patet de certa ſcĩa Pa
pæ, ut no. uoluit Inn. ĩ c. pñti, q̃d hodie ĩ
cipit, ſtatutũ, de reſcr. li. 6. ſẽtit Io. An. ĩ
c. ñnulli, e. ti. & ſcias ꝙ q̃ñ p̃p actũ gerit
ex certa ſcĩa, ꝑinde ẽ, ac ſi diceret ſe uel
le facere ex plenitudine p̃tãtis ſi illa op⁹
ẽ ĩ actu, q̃ geriť, ut ẽ gl. ſẽꝑ mẽti tenẽda
ĩ c. ad hæc, đ reſcr. facit q̃d no. ĩ c. ex mul
tiplici, ĩ fi. de deci. & ĩ c. 1. đ ꝯſti. li. 6. No.
ĩ uer. *qua rõne &c.* ꝙ vno cõceſſo vñr oĩa
ſimilia eſſe cõceſſa, facit c. cũ dilecto, de
cõfir. vtil. vel inutil. & q̃d no. gl. ĩ l. 1. C. đ
cõdi. ĩde. Not. ꝙ recõuẽtio ñ ẽ defenſio,
ſed ĩpugnatio, & cui ꝓhibeť cõuẽtio, ꝓ
hibeť ẽt recõuẽtio. nã recõuẽtio ẽ ſcđa
cõuẽtio, vt ĩ c. 1. & 2. de mu. pet. & c. fi. đ
9 ord. cog. † Ante, q̃ deſcẽdã ad gl. q̃ro ꝓ

a Defenſio. Quæ autem differentia ſit inter exceptiones, & defenſiões, uide gl. in c. 1. in uerſi. defenſionis, de lit. cõte. li. 6. ꝙ ſtrictè appellatione unius alia nõ cõtineť, ꝙ eſt no. ſm doc. ibi ad ſtatutũ, adde hic, ꝙ ĩ ſtatuto appellatione exceptiõis nõ cõtineť recuſatio, ad hoc ẽ gl. ĩ uer. exceptiões, quam ibi no. do. Ant. in c. q̃ñ contra, de proba.

ANT. FRAN.

An appellatione defenſiõis ueniat exceptio, dicas ꝙ uenit exceptio declinatoria ſecundũ Abb. in hoc c. & uide Car. ĩ cle. ſæpe, ĩ. §. 1. đ uer. ſig. ubi dicit, ꝙ uenit omnis exceptio, niſi ſit friuola, & uide eũdem in c. qualr & q̃ñ, el. 2. đ acc. & Bal. ĩ l. ſi q̃dẽ, C. de exceptı. ubi dicit, ꝙ appellatione defenſionis non uenit negatio.

SEB. SAPI.

b In reſcripto. Vide Imolã & alios in l. quidam conſulebant, ff. de re iudi. Are. in l. põt quis, colũ. 3. ff. de uulg. & pup. Feli. ĩ c. nõnulli, colũ. 15. in. 4. fallẽtia, uerſ. cõfirmať iſta quarta fallẽtia, s̃. de reſcr. & ibi q̃d opereť certa ſciẽtia pricipis, uide etiam Fran. Cur. in conſi. 65. incip. ſuper præmiſſa, ubi plura ẽt adducit circa hoc, ꝙ dicitur conſtare de certa ſcientia, q̃ñ ex narratis colligitur. Quid aũt ſi princeps dicat expreſſe ſe feciſſe ex certa ſciẽtia, & ignoret, quomodo intelligãt illa uerba, uide pulchre per Card. in conſi. 142. in ulr. colũ. ultra ea quæ adducit Fely. hic.

a SEB. SAPI. Quid ſi ꝑꝑ,an ꝑꝑ poſſit cõmittere cãm recuſatione remota, uide latè per And.Sicu.in c.ex parte. 2. de offic.delega.

b Non poſſet.Adde Franc.Are. conſi.29.

c Petere. tu pondera,quia uno permiſſo uidetur permiſſum id &c.l. 2.ff.de iuriſd.omn.iud.Andræ. Barba.

a decłone ꝑdictorũ & tex.q̃d ſi ꝑꝑ[a] ex cer
ta ſcĩa cõmitteret cãm ſuſpectis,nunq̃d
ualeret cõmiſſio? Hoſ.dicit ꝙ ſic ꝑ.c.ex
ꝑte.2.đ of.del. dicit tñ hoc ñ decere,qa
ſic poſſet de facili grauari & dãnari ĩno
cẽs,q̃d eẽt iniquũ,đ ꝓbat.qm̃ ꝯ,nec ĩde
dẽnt iniuriæ naſci, vñ iura naſcũt,đ ac.
c.quaꝛr & qñ Idẽ q̃d Hoſ. hic tenuit In
no.ĩ c.ex trãſmiſſa,đ fo.cõpe.Ego uerò
aꝛr dicerem , & ſic, q̃d aut ꝑꝑ cõmittit
cãm, cuiꝰ deciſio dcpẽdet à ꝑtãte ſua,&
ꝓcedat dict.Ho. ad hoc q̃d not.in c.ue
niẽs, đ iureiu.aut ñ đpẽdet à ꝑtãte ſua,
puta qa agiꝛ đ ſtatu ꝑſõę,uł đ rebꝰ tꝑa
libꝰ ĩter laicos,& tũc puto, ꝙ ſine cã rõ
b nabili ñ poſſet[b] cãm cõmitteꝛ ſuſpecto ꝑ
te reluctãte:qa recuſatio iud. ẽ đ iu.na.
ut ꝓbaꝛ ĩ c.ꝙ ſuſpecti.3.q.5.&.ĩ c.2. req
ris,ĩ fi.de ap.ea uerò q̃ sũt de iuꝛ. nat.ꝑ
prĩcipẽ ſine cã tolli ñ pñt d.cle.paſtora.
ĩſti.đ iu.na.gẽ.& ciui.§.ſđ nãlia, & hoc
vꝛ sẽtiꝛ gl.ĩ c.ad hæc,đ reſcr.q̃ ẽ no.ĩ fi.
2.gl.In dubio tñ forte ꝑſumereꝛ iuſta cã
ĩ prĩcipe iuxta no.ĩ c.q̃ ĩ ecc. đ ꝯſti.& ꝑ
legiſtas ĩ l.fi.&.l.ꝑſcr.C. ſi ꝯ 1ꝰ uel utili.
pu.& ad hãc diſtict.puto reducẽdũ.c.ex
10 ꝑte,ꝑal.†Scđò q̃ro,nũq̃d excõ. ĩ caſibꝰ,ĩ
q̃bꝰ ꝑt eẽ ĩ iudicio,poſſit peteꝛ ſnĩam ꝓ
ſe ferri?Sol.iſte tex.ĩ uer.*porro*, vꝛ ĩueꝛ
ꝙ ſic,& clariꝰ hoc sẽtit d. An. ĩ quodã
notabili dicẽs,ꝙ ĩ caſibꝰ ĩ q̃bꝰ excõicatꝰ
ꝑt eẽ ĩ iudicio,ñ ſolũ eẽ ꝑt,ĩquãtũ repel
latꝰ ſnĩã ꝓ alio ferẽdã,đ ſ ẽt ĩquãtũ ꝯſeq
uelit iuſtã ſnĩam ꝓ ſe. Ego dicerẽ ſic,ꝙ
aut excõ. ẽ ĩ iudicio ut actor in caſu,quo
ꝑt,ut puta in cã abſołonis, & ꝓcedit di
ctũ d.An.qa ex quo iꝰ ꝑmittit,vt poſſit,
c vꝛ ꝑmitteꝛ, vt ſnĩam poſſit peteꝛ,[c] facit
c.1.đ reſcr.li.6.& ſic ꝓprie iſte tex.loq̃ꝛ
ĩ uer.*porro*.Aut ẽ ĩ iudicio in caſu, ĩ quo
eẽ ñ ꝑt,& tũc ĩ qualibet parte iudicii ꝑt
repelli ẽt ex offõ iudicis,ut ĩ c.pia,e.tit.
li.6.&.c.exceptionẽ.ĩ.e.Aut ẽ ĩ iudicio
ut reꝰ,& puto ꝙ ñ poſſit peteꝛ ſnĩam ꝓ
ſe:qa nil ꝑt ĩ iudicio peteꝛ.ſ̃.đ iu.c.ĩtel
leximꝰ lꝫ iudex ex offõ ſuo poſſit illũ ab
ſolueꝛ,ſi videat actorẽ ñ ꝓbaſſe,vñ cre-
do,ꝙ ſi actor oblato libello,negligit ꝓ
ſeq,ñ valeret ĩpe excõ.peteꝛ ĩpm actorẽ
cõpelli ad agendũ iuxta auꝛ.q ſemel,C.
q̃uo & qñ iud.qa ſolũ ꝑt ſtare ĩ iudicio,
quatenꝰ ab alio ſtimulaꝛ,ne reportet cõ
modũ đ ſua malitia,ut d.c. ĩtelleximꝰ,q̃
q̃d ẽ rõ ceſſat actoꝛ ñ ꝓſeq̃nte, đ quo ui
21 de q̃d no.ĩ d.c.ĩtelleximꝰ.†Venio ad gl.
& op.vꝛ.n.,ꝙ excõicatꝰ ñ poſſit ẽt excipere,qa reꝰ ĩ excipiẽ
do fit actor.l.ĩ exceptiõibꝰ,ff. đ ꝓb.Sol.gl.1.sẽtit hoc ꝯtriũ
ĩ prĩa ꝑte,ſed formaꝛr nõ ſoluit. dic ꝙ efficiꝛ actor quo ad
onꝰ ꝓbãdi,ñ aũt ẽ actor ꝓprie,qa ñ petit ſibi aliq̃d adiudi
cari,vel dari ſeu fieri,ſed ĩtẽdit repellere actorẽ ĩ totũ,et in
partẽ à petitiõe ſua.l.exceptio,ff.de excep.& ſic defendit ſe
aduerſus actorẽ:oĩs aũt defenſio ſibi reſeruaꝛ.vñ ſm gl.ea-
dẽ defenſio ꝯpetit excõicato,q̃ ꝯpetit ñ excõicato, q̃d no.
ꝑꝑ q̃d ꝑt appellare,& applłonẽ ꝓſeq:qa appellatio ẽ q̃dã
defenſio,& prĩcipaꝛr ĩſtituta ad remouẽdũ grauamẽ,c. ſug
12 geſtũ,ĩ fi.đ appel.† Aduerte ꝓ clara expeditiõe iſtiꝰ partis
duo sũt vidẽda. Prĩò, nũq̃d excõicatꝰ poſſit sẽꝑ ut reꝰ eẽ ĩ
iudicio.Scđò,an ĩdiſtĩcte poſſit appellaꝛ, & appełonẽ ꝓſe
q.Circa primũ dicit hic Inn. ꝙ excõicatꝰ ut reꝰ neceſſarius
ꝑt eẽ ĩ iudicio,& oĩ defenſione uti, & de tali reo ꝑt ĩtelligi
iſte tex.& dꝛ neceſſariꝰ,cũ actio dirigiꝛ ꝯ eũ, vel ſpãliter vo
caꝛ ad iudiciũ,reddiꝛ.n.iudiciũ ĩ ĩuitũ,ut.l.ĩter ſtipulãtẽ.§.
d ſi Stichũ,ff.đ uerb.obli.Si aũt excõicatꝰ[d] uenit ut reꝰ uolun
e tariꝰ,ñ ẽ audiẽdꝰ ſm eũ.Et dꝛ uolũtariꝰ[e],qñ ñ neceſſitaꝛ ꝑ
iudicẽ uenire ad iudiciũ,ſed qa ĩpe uolũtarie uenit forte ꝓ
ſuo ĩtereẽ,uel cõi.exẽplũ ĩ auꝛ.ſi oẽs,C.ſi mi. ſe ab hęredi.
abſtine. ubi dꝛ,ꝙ cũ minor petit ſe reſtitui aduerſus aditio
nẽ hæreditatis,uocãdi sũt oẽs creditores, uel põe exẽplũ ĩ
c.ueniẽs.2.teſti.dicit tñ Inn.ꝙ ſi ĩ libello ſpecificareꝛ certa
ꝑſona,ut ſi petat mĩor,uel eccłia reſtitui ꝯ ſnĩam ꝓ,Petro,
ꝯ ſe latã,vel qa dãnoſa ẽ hęreditas ꝑꝑ debita Petro vel ꝑꝑ
legata ſibi relicta,tũc Petrꝰ ueniẽs audireꝛ, excõicatiõe nõ
obſtãte,cũ videaꝛ ꝯ ĩpm ſpãliter actio dirigi,vñ ꝑt dici reꝰ
neceſſariꝰ.Dicit tñ,ꝙ aliq̃ dicũt ẽt hoc caſu ĩpsũ eẽ repel-
lẽdũ.d.An.dicit iſtũ ñ admittẽdũ, qñ acta iſti tertio ñ ꝑiu
dicarẽt,uel ſi ꝑiudicarẽt ñ tñ ĩ ſuo iure priuato,uel eccłiæ
ſuę:ałs cũ ſtimuleꝛ à ꝑiudicio ſnĩę,q̃ ei ꝑiudicat,poterit ap
pellare,qa iſte ẽ reꝰ neceſſariꝰ,hoc dicit Hoſ.ĩ.e.ĩ c.dilecti,
ſentit Inn.ĩ c.ſuꝑ his.ĩ.de accu.& facit q̃d.ĩ. dicã de appel.
extraiudiciali.Tene ergo,ꝙ aut ille cõparẽs ꝓ ſuo ĩtereẽ uult
aliq̃d ꝯſeq,& ñ admittiꝛ,qa ẽ mere uolũtariꝰ ĩ c. pia.ĩ.e.ti.
li.6.Aut uult euitare ꝑiudiciũ, & grauamẽ ſibi ĩminẽs,niſi
cõpareat,& dẽt audiri, ſicut ẽ uidere ĩ applłone.nã ad ap-
pellãdũ ñ moleſtaꝛ ꝑ iudicẽ,ſed ſolo ꝑiudicio ſnĩę,ẽ.n.iſta
mera defenſio,q̃ ĩdiſtĩcte ꝑmittiꝛ excõicato,vt hic,& đ hac
mã uide q̃d no.ĩ.e.c.dilecti,hæc ꝓcedũt,qñ timet ꝑiudiciũ
ſibi ĩferẽdũ,uel illatũ ꝑ iudicẽ,ſi aũt grauaꝛ extra iudiciũ ꝑ
priuatũ,ñ audiꝛ cõquerẽs,ẽt ſi petit reſtitutionẽ ſpoliatio-
f nis,[f] ut ĩ c.2.de ord.cog.no.gl.ĩ c.ex ĩſinuatiõe, de ꝓc.& c.ĩ
noĩe dñi.23.di.& Inn.ĩ c.cũ noſtris, de cõceſ.ꝑbẽ.& no.in
c.dilectꝰ,de reſcr.diuerſitatis rõ ꝑt eẽ iudicio meo: qa pri
mo caſu mere ſe đfendit,nec ĩtẽdit prĩcipaꝛr ꝯſeq, ut hic.
In ſcđo verò vult cõſeq,& aliũ ĩpugnat, iõ nõ audiꝛ,nec fit
ꝑiudiciũ irreuocabile,ſi nũc nõ audiaꝛ,cũ obtẽta abſołone
poterit agere,ſed ĩ iudicialibꝰ, niſi audireꝛ de ꝑſenti,ñ poſ
3 ſet poſtmodũ agere,obſtãte trãſitu ĩ rẽ iudicatã.†Et ꝑ hãc
rõnẽ puto poſſe attẽtari,ꝙ ſi reꝰ ẽ fugitiuꝰ,uel res ẽ tꝑe ꝑi
tura excõicatũ dꝛe audiri,ſtimulaꝛ.n. ad agẽdũ ex ĩminẽti
ꝑiudicio,& ꝑt dici defenſio q̃dã,& hoc ẽ æquiſſimũ,facit q̃d
leg.& no.ĩ l.ait ꝑtor.§.ſi debitorẽ,ff.đ his q̃ ĩ frau.cred.& ĩ
l.nullus,C.de Iudæis, hoc tñ puto uerũ reſpectu debitoris
fugiẽtis,ſed ſi res eẽt aꝛr tꝑe ꝑitura,ſecus poſſet dici,cum
poſſit facere ſe abſolui,& hoc expꝛſſe tenet Hoſt.ĩ.e. in c.ſi
gnificauerũt.ubi dicit, ꝙ ſi actio excõicati perit tꝑe, ñ per
hoc dẽt admitti,& ſi de facto fuit admiſſus,nõ ualet etiam
quo ad interrũpẽdã ꝑſcriptionem , unde dicit ſe putare,ꝙ
nulla ciuilis interruptio habet excõicatũ iuuare,ff. de reg.
iu.l.ꝙ q̃s,in c.1. de poſtu.ꝑla.naturalis uero, quæ omnibus
prodeſt,ſibi proderit,ff.de uſuca.l.nãliter,primũ dictũ,vt
nõ ualeat iudiciũ ad interrumpẽdã ꝑſcriptionẽ,ſi de facto
fuit admiſſus,ñ puto uerũ, qa oĩa geſta corã ordinario te
nẽt añ,q̃ repellaꝛ,vt ĩ c.pia,de excep.li.6. ſed corã đlegato
ĩpetrato tꝑe excõicationis poſſet dubitari : quia illa geſta
non tenent,

d Excõicatus,excipit,ſi ſit reꝰ neceſſarius, nõ uolũtariꝰ.Et uide d.An. ĩ c.exhibita,ĩ antepe.co.de iud.& đ hoc uide late ꝑ d.Ant.ĩ c.dilecti, in.3.col.ĩ. eo.tit. & ad idẽ vid Pau. đ Caſt. ĩ l.libertꝰ à patrono, ff.de ĩ ius uoc.& ꝓbatur ĩ l. de pupillo. §. ĩ inducẽdo, & ibi per Bartol. ff. de ope.not.& per eũdẽ Bar. ĩ l.ſi fide, §. ſi neceſſaria,ff. q ſatiſd.cog.& ad de q̃d exc. põt opponere exceptionẽ præſcriptionis ſecundũ Bal.in c. intelleximus, ſupra de iudi.

Adde,ꝙ licet excõicatus non poſſit agere q̃d tñ ꝑt cõmiſſionẽ impetrare ĩ curia Ro. ut dñt do.de Ro. deci.594. in antiquis, de ſen.excõ. Item põt beneficiũ acceptare, ut dicũt iidẽ do. eo. ti.dec. 126.optaꝛ tñ ꝑbendã nõ poteſt,ut ibidem.

ANT. FRAN.

An excõ. poſſit ĩpetrare bñficiũ eccle.habeꝛ in c. poſtulaſti,de cle. exc.mi.ubi habeꝛ ꝙ nõ. & uide do. Car.ĩ cle.1. ĩ.§.i. đ reli.do.& dños de Ro. ĩ dec.149. inc.not.ꝙ nõ admittiꝛ in antiq̃s. ubi dicũt hoc eſſe verũ ĩ excõ.à lege ſecꝰ in excõic. ab hoĩe,& uide d.de Ro. in dec. 175.ĩ anti. ubi dicũt,ꝙ nõ põt optare, de quo no. ĩ c.referẽte,đ ꝑbẽ.utrũ aũt poſſit ĩpetrare reſcriptũ, uiđ q̃ plene habentur per And. Sicu.in c.ſignificauerunt, in ult.col. de excep. & per.Phi.Franc.in c.bonæ,de appel.& per Spe.in tit.de actioni.§.1.in uer.item quod eſt excommunicatus,& de reſcri.præſen.in §.5. in uer.ad primum,& per Io.And.in c.1.de reſcri.lib.6. & per Card. in cle. 2.in.q.4. ut lite pen.

e SEB. SAPI. Voluntarius.Quis ſit reus neceſſarius & quis uoluntarius declarat Bart.& latius Alexan.in l.de pupillo.§.ſeruos,ff.de oper.no.nun.Ro.in con.217.inci. res iſta.

f SEB. SAPI. Reſtitutionem ſpoliationis,uide Fel.in c.dilectus, col.pe.uer.no.regulam,ſupra de reſcript.

nõ tenẽt,ut in.c.1.de reſc.li.6.vñ eſſet in
cidere in q̃õnẽ , an ꝑ actũ iudicialẽ nul-
14 lũ interrũpaꝛ ꝑſcriptio; de quo diceꝛ. ĩ.
a ti.de ꝑſcri.†Quid ãt,ſi ꝯ reũ[a] neceſſariũ
fuit facta miſſio in poſſeſſionẽ ob cõtu-
maciã, poſtmodũ in excõicatiõe exiſtẽs
petit poſſeſſionẽ ſibi reſtitui, nunq̃d dẽt
audiri?uide q̃d dixi ĩ.c.qm̃.§.in aliis , &
ſeq.ſ̃.ut lit.nõ cõt.& ꝑ Spe.ĩ ti.de cõtu.
§.ſi.uer.ſed penè.plenius ꝑ Bart.in.l. de
pupillo.§.ſi.ff.đ no.ope.nũ.ubi cõcludit,
ꝙ aut venit ut reus prĩcipaꝛr ad ſubeũdã
defenſionẽ cãæ, & cõſequẽter ad recupe
rãdã poſſeſſionẽ;& dẽt audiri: qa reꝰ eſt
attẽto prĩcipali,ar.l.ſi pupillꝰ. §.1. ff. de
priui.cre.& d.c.1.§.ĩ aliis.Aut prĩcipaꝛr
petit reſcĩdi,q̃d factũ ẽ ꝯ ſe,uel petit poſ
ſeſſionẽ ſibi reſtitui; & dꝛ actor, arg.l.in
tribꝰ,ff de iud. vñ oĩa iura illa loquẽtia
đ actore hẽnt locũ ĩ iſto:& ſic ñ uult reũ
debeꝛ hoc ultĩo caſu audiri;& idẽ hic d.
Ant.Ego dico hoc ultimũ ñ ꝓcedeꝛ,qa
venit ſtimulus ex ſcõ iudicis, & ſic ẽ reꝰ
neceſſariꝰ.Quẽadmodũ.n.reus grauatus
appellat,ut defendat ſe aduerſus ſnĩam ,
ut hic &.ĩ.c.pe. & fina. ita & iſte grauatꝰ
ꝑ miſſionẽ,& ſic ꝑ ĩterlocutoriã iudicis
ꝑt cõparere , & allegare defenſionẽ ſuã
&,petere grauamẽ reuocari, maxĩè ſi ti-
met , ne lapſu anni miſſus efficiaꝛ uerus
poſſeſſor,& ſic ꝑdat poſſeſſionẽ,ut.d.§.ĩ
15 aliis.†Venio ad ſm,uidelicet an excõica
tus ualeat ĩdiſtĩctè appellare,& applło-
nẽ ꝓſeq , & dic ꝙ aut q̃riꝛ de applłone
b iudiciali, aut extraiudiciali . Primo caſu
ꝑt excõicatꝰ[b] ſꝑ appellare:eo tñ caſu,quo
poſſet non excõicatus.In hoc.n.differũt
ut hic ẽt ſi excõicatus fuit actor origina-
rius;qa ad actũ applłonis uenit neceſſita
tus ſtimulo ſnĩæ,ut ꝓbaꝛ ĩ.c. ſignificaue
rũt.ĩ.e. ti. & appellationẽ a ſe ĩterpoſitã
ꝓſeq & literas ſuꝑ ea ĩpetrare ꝑt,ẽt mẽ-
tionẽ de excõicatione nõ faciẽdo, ut ꝓ-
16 baꝛ.ĩ.e.ti.c.ſi.†An ãt excõicatus appella
tus poſſit applłonẽ ĩnterpoſitã ꝑ aduer
ſariũ ꝓſeq aduerſario nõ ꝓſequẽte,vꝛ ꝙ
ſic:qa nõ excõicatus poſſet eã ꝓſeq.ĩ.de
app.c.oblatę.ergo idẽ eſt ĩ excõicato,cũ
in hoc nõ differãt,vt.ſ̃.dixi.ꝯr ũ vꝛ uelle
Io.An.in.c.pia, ꝑall. qa reſpectũ ꝓſecu-
tiõis excõicatus nõ ſtimulaꝛ , cũ rata re-
maneat ſnĩa ꝓ eo lata aduerſario nõ ꝓ-
ſequẽte.ĩ.de ap.c.ꝑſonas, &.c. cũ ſit : q̃d
17 placet: ad q̃d facit q̃d. ſ̃. dixi. †Secundo
c caſu[c].ſ.cũ q̃riꝛ de appellatione extraiudi
d li[d]:Inn.fuit uarius:ſed hic tenuit ꝙ nõ,cũ
talis appellatio ſit ad cãm ꝓuocatio, ut
d.c.cũ ſit, & ſic habet vim cõuctionis , q̃
excõicato interdiciꝛ. Cõtrariũ ſentit in
c.dilecti,de ma.& obe.Io.An.poſt alios
cõcordãdo dicit in.d.c.pia,ꝙ aut appel-
latio eſt merè extraiudicialis ; & ꝓcedit
primũ dictũ . Aut nõ eſt mere extraiudi-
cialis,& ꝓcedit dictũ ꝯriũ. ponit exẽplũ
huius ultimi dicti in eo,q appellat ab exe
cutore uolẽte alicui ꝓuidere de bñficio,
q põt vexare & grauare.dicit.d.Ant.pri
mum dictum procedere,inquãtum appel
lat a grauamine futuro. ſed inquantũ à
grauamine ꝑterito quo ad finẽ deuoluẽ
di,iuxta not in. c.bonæ, de appel. putat
ꝙ deberet audiri,cũ ſtimuletur à graua-
mine,maxime, ubi eſt grauamẽ poſſeſſio
nis.hoc dictũ puto oĩno falſum;qa talis
appellatio eſt oĩno extraiudicialis,cũ ſit
ad cauſam prouocatio, nec ob grauamẽ
ĩminens,cũ ut.ſ̃.dixi, nõ poſſit petere re
ſtitutionẽ,ẽt ſi fuit ſpoliatus, nec hoc ca
ſu defendit ſe: ſed potius uult aliũ impu-
gnare,& poterit abſołone obtẽta agere,
cũ nullũ ſibi ſit iuris ꝑiudiciũ, tene ergo
18 ſimpłr diſt.Io.An.†Iuxta ꝑdicta q̃ro, po
ne ꝙ aliq̃s nõ excõicatus extra iudicium
appellauit,& poſtea excõicaꝛ,nũquid ꝑ-
dictã appellationẽ ꝓſeq poterit, non ob
ſtãte ꝑdicta excõicatione , q̃ ſuperuenit?
& intellige,ut ꝓcedat dubitatio , in ap-
pellatiõe mere extraiudiciali.Inn.diſtin
guit,ꝙ aut negotiũ eſt delatũ ad ſuꝑiorẽ
puta qa poſt applłonẽ & añ excõicatio
nẽ grauatꝰ fuit ĩ eo , ſuꝑ quo appellauit,
maxĩe ſi arripuit iter eũdi ad curiã ante
excõicationẽ;& poterit dictã appellatio
nẽ ꝓſeq, ar.3.q.9.c. reuera , qa gñaꝛr dꝛ
excõicatũ poſſe ſuã applłonẽ ꝓſeq,ut in
c.ſi.ĩ.e.ti.qa iã vꝛ cęptũ iudiciũ,uł appel
lationis cã;ad hoc q̃d no. de off. dele.c.
gratũ,&.c.cũ cãm . Aut añ excõicationẽ
nõ fuit grauatꝰ,& ꝑ ꝯñs appellatio nõdũ
hẽbat effectũ , nec negotiũ erat trãſlatũ
ad ſuꝑiorẽ,& nõ poterit hoc caſu appel
lationẽ ꝓſeq.Refert tñ Inn.alios tenere
ꝯriũ,dicẽs ꝙ indiſtinctè talẽ appellatio c
nẽ poterit ꝓſeq excõicatus. Do.Ant.te
net primã diſ.& reddit rõnẽ diuerſitatis
inter primũ caſum & ſm, dicens ꝙ qñ iã
ſuperuenit grauamẽ, ſe defendit ſtimula
tus, quod non eſt ante:iõ repellitur.Sed
hęc iudicio meo nõ eſt ſufficiẽs diuerſi-
tatis rõ:qa tꝑe ꝓſecutionis ſꝑ repetitur d
grauamen preceſſiſſe,& ſic ſm rõnem ſꝑ
deberet admitti,cum ueniat a grauami-
ne ſtimulatus , quod eſt falſum . Ego aũt
ſaluo meliori iudicio dicerẽ,ꝙ nec ĩ pri
mo caſu,nec in ſecũdo ꝑt excõicatus ꝓſe
q,ex quo applło eſt merè extraiudicia-
lis.Moueor principłr;qa applło extra iu
diciũ nõ eſt ꝓprie & ſtrictè appellatio,
ſed potius quędã ꝓuocatio ad cãm,ut ẽ
tex.ſin.ĩ.d.c.cũ ſit.ĩ.de app.nec ſuꝑueniẽ
tia grauaminis mutat naturã iſtiꝰ appel
lationis:ſed eã verificat, & facit eã uires
aſſumere, ubi primo erat quaſi ꝯdõnalis,
& pẽdebat à futuro grauamine.vñ rłr nõ
teneꝛ appellatus cõparere ad terminum
appoſitũ ꝑ appellãtẽ:ſed dẽt iudex ad ip
ſius inſtantiã citare aduerſariũ,ut no.gl.
in d.c.cũ ſit,& Inn.in.c. dilecti, & de ma.
& obe. & ſic cũ appellãs ſꝑ teneat locũ
actoris , ꝑt ſꝑ repelli pręrextu excõica-
tionis ẽt ſuperuenientis,ut in.c.prudẽtiã
§.6.de of.del.&.ĩ.e.c.exceptionẽ, & ĩ d.
c.pia. Nec ob.c.ſi.ĩ.eo.ſuꝑ quo ſe fundat
Inn. dicẽs ibi caueri excõicatũ poſſe ap-
płonẽ ꝓſeq: qa loq̃ꝛ de appellatione ꝓ
prie ſumpta,ſ.iudiciali.nã,niſi tũc poſſet

a Contra reũm,añ excõicatus poſſit petere reuocari tenutam , & de hoc aliquid per dom. Ant.in.c.dilectus, el.1.de reſcri.& ꝑ D.poſt Ioã. An.in c.1.in.2. col.de reſcrip.in.6.quid de bãnito? uide Bar. in.l. nõ cogendũ, §.ſi procura. ff.de procu.& de.q.hic poſita ĩ terminis uide Lapũ alleg. 55.in.4.col.

ZACHARI.

Adde Inno.in.c. dilecto, de uerbo. ſig.& But.hic,qui tenẽt gl. do.Ant. de quo Spe. in tit. de contu.§.ſi.uer. ſed pone. Alex. in l.libertus. de ĩ ius uoc.Bal.in addit. Spe.in prælle.ti. de contu. uer. an ueniens.Gemi. in c.1.& ibi in apo. Cel.de reſcri.li.6. & Bald.& Pau.de Caſ.in.l.teſtamenta,C. de teſta.

Adde Cald.conſil.1.de arbit. ubi ponit,an petẽti reductionẽ ad arbitriũ boni uiri obſtet exceptio excõmunicationis .

ANT. FRAN.

An excõicatus , uel bannitus poſſit petere reuocationem tenutæ,dicas vt habetur per oc .ĩ.c. intelleximus,de iudi. & an eodẽ modo poſſit petere reuocari attẽtata appellatio ne pendente, uide Ioan. de Imol. & Phil.Frã.ĩ.c.bonæ de ap.ubi dicũt,ꝙ ſic , ſi appellatio ſit iudicialis, ſecꝰ ſi ſit extraiudicialis,ut per Io. An. in.c. 1. de except. lib. 6.

a SEBA. SAPI. Contra reum.Vide Rom.in conſil. 217. incipien. res iſta,& Nellum de ſancto Gemini.in trac.bannitorũ,in 1.parte ſecundi tẽporis.q.64. Fel.in c.intelleximus, ſ̃. de iudi. colum. 2. uer.utrum autẽ excommunicatus,& in. c. ſignificauerunt.ĩ. eodem.

b Excõicatus. Sed tu hoc intellige uerum,ſi ante,quàm proſequeretur appellationẽ , petat ſe abſolui ab excõmunicatiõe. nam ſi hoc nõ petit repellitur à proſequendo tanquam contemnens excõicationem , ita no.limitat domi. Ant.in.c.ab excõicato,in.23.col.de reſc.& uide Arch. 4.q.1.ĩ ſum. ultra medium.ubi dicit ꝙ nulla defenſio ſiue fauorabilis ſiue odioſa eſt denegãda excõicato, uel hæretico,& uꝛ reprobare ibi dictũ Vin.ĩ.c.ſi. aduerſus, de hære. ꝙ dixit,ꝙ mulier hęretica nõ poterit uti beneficio uelleiani, q̃d erat inductum in fauorẽ mulierũ,ſed dicebat ꝙ bene hæreticus poterat ſe iuuare auxilio Macedoniani , cũ nõ ſit inductum in fauorẽ , ſed in odiũ creditorum. item uide,quod de hoc no.Arch. in.c. q̃d. autem, in. 2. col. 4.q. 1.

c Secundo caſu. utrum excõicatus poſſit appellare extra iudicium,& de hoc per Pet.de Anc.in c.cõcertationi,circa pri.de appel.eo.li.

SEB. SAPIA.

d Extraiudiciali. Vide Phil. Peru. in.c.bonæ, in. 11. q. 1.de app.Gemi. in.c.1.§.1. colũ.2. uer.quid de appellatione extraiudiciali, đ exce.in.6.

appellare,& appellationē ꝓſeq,ſnīa trāſiret in rē iudicatā;& ſic ꝓpriè ſe defendit appellādo & appellationē ꝓſequēdo ſed nos loqmur in applłōne exiudiciali, & in grauamine exiudicialiter facto per partē,quo caſu ceſſant rōnes p̄dictæ : tn̄ poterit poſtmodū qn̄cūq;ꝓſeq grauamē ſaltē ꝑ uiā q̄relæ,de app.c.cōcertationi, li.6.& & ſic nō timeē de trāſitu in rē iud. nec ob. qđ opponiē de grauamine, quia hoc idē ē reperire circa oēm appellationē;& tn̄ nō p̄t excōicatus id ꝓſequi,ēt ſi fuit ſpoliat⁹,ut.ſ̄.dixi, licet ſpoliatio ſit ī multis priuilegiata,ut đ ordi.cog.c.fi.ad

19 hoc facit quod.ſ̄.dixi.†Iuxta p̄dicta q̄riē: ſ̄.uidimus, qn̄ excōicatus appellare non p̄t,nūc q̄ritur, an in aliis caſibus poterit ſaltē abſolut⁹ appellare nō obſtāte lapſu decēdii a tꝑe grauaminis ſeu ſnīæ? Sol. Inn. ponit circa hoc duas opi. Prima,ut poſt abſołōnē audiaē nō uia directa,ſed ꝑ reſti.in integ. dēt.n. ſibi reſtitui facultas appellādi,ex quo nec ꝑ ſe nec ꝑ procuratorē potuit excōitaciōe obſtāte ius ſuum ꝓſeq,ff.ex qb.cā.maio.l.ſed & ſi,& ff.de mino.l.Papinian⁹ exuli. Scđa opin. eſt, ꝙ excōicato nō currit tp̄s ex quo nō potuit agere ſeu appellare,vn̄ p⁹ obſoło nē poterit appellare,intra.10.dies, qua ſi tp̄s decēdii ad appellādū currat poſt abſołōnē obtērā,& inducit ī ar. ꝙ excōicato tp̄s nō currit,ut in.c.qa diuerſitatē,de cōceſ.p̄bē.fateē tn̄ Inn.ꝙ factū ꝯ excōicatū tenet,nec p̄t retractari.qa uocatus nō fuit uel admiſſus,q̄uis nō excōicatus poſſet ob hoc dicere actū nullū,ut not.ſ̄. de ꝓcu.c.ī nr̄a.hoc ultimū dictū Inn.intelligo uerū,qn̄ actio nō dirigebaē ſpecifice ꝯ excōicatū,ut puta cū petiē cōfirmatio electionis,uel ī caſu auē.ſi oēs,C.ſi mi.ſe ab hære.abſti.uł ſiſi:ałs dicerē actū nullū, ſi ꝓceſſum fuit ꝯ excōicatū eo nō uocato, ar.hic iūcto.c.oīa.2.q.9.&.c.caueāt.Sed circa p̄ricipale dictū plus placet Inn.p̄ria opin.ut audiaē ꝑ uiā reſtōnis,[a] quā dicit cōcedēdā,qn̄ ałr ſuꝑ iure ſuo ſibi ſubuenire nō p̄t. Si aūt ałr agere p̄t, ut ī cōfirmato,q p⁹ cōfirmationē pōt accuſari de criminib⁹,n̄ reſtitueē ille nūc abſolut⁹ ad appellādū,ad p̄dicta facit.c. cōſtitutus,đ app.iūcta.l.1.&.2.ff.ex qb.cā ma.Aduerte,qa idē Inn.ī c.prudētiā,đ off.dele. vr̄ magis accedeē ad ſcđam opi.dicit.n. ꝙ ſi excōicatus n̄ fuit admiſſus ad agēdū, p⁹ abſołōnē agere poterit p̄ſcriptiōe nō obſtāte : qa ꝑ iudicē uel aduerſariū ſtetit, quomin⁹ ageret ī tꝑe,adducit. no.ī.c. ex rōne.j̄.đ app. Hoſ.hic n̄ placet p̄ria, nec ſecūda opi.primā ipugnat ex eo,qa cum fuerit excōicatus ꝑꝑ delictū,ſuū,n̄ mereē reſti.in integ.licet aliud ſit in abſente cā reipu. uel detēto iuſto īpedimēto. ī qb⁹ caſibus loquūē iura ſupius īducta ꝑ Inn. vn̄ de uno caſu ad aliū nō eſt bona illatio.Secūdā opi.īpugnat.qa aut fuit caſus in quo poterat excōicatus appellare, & ſuccurrit ſibi decendiū, cū appellare poſſit;ut hic,&.j̄.e.c.fi. Aut erat caſus, ī quo nō poterat appellare,& tūc ceſſat q̄ō.Sed ī.c.ſignificauerūt.j̄.e.formās qōnē, nūqd excōicatus poſſit petere reſtōnē ꝯ ſentētiā,à qua nō appellauit,refert ꝯrias opi. ipſe uerò dicit,ꝙ ſi petiē reſtō ex clauſula gn̄ali,tali cła exp̄ſſa,qua ꝓbata,niſi ſubueniret dānareē inocēs,uel ꝑiret aīa,ſubueniēdū ē,ar.hic,&.ſ̄.de ī integrū reſti.c. ex lr̄is. Si uerò petiē reſtō ex alio fauore depēdēs, excōicatus repelleret,cū de iniqtate iudicis,uel iniuſta ſnīa nō cōqueraē,arg.ff. de mino.l. p̄fecti.Nec ob.iſte tex.ubi excōicato ſubueniē ex æqtate, qa æquitas ſuadet,ut hi q ſunt excluſi à participatione eccleſię,repellātur ab oī legū fauorabili auxilio.imputeē ergo ſibi,ſi nō appellat.& licet loquaē in excōicato.tn̄ in rōne ſua vr̄ limitare primā opi.ſecūdā opi. vr̄ limitare in.d.c. prudētiā,nō ſolū reſpū appellatiōis,ſed gn̄ałr ſentit,ꝙ ſi excōicatus fuit in mora petēdi abſołōnē,currit ſibi tp̄s, quaſi tūc īpediaē agere ex culpa ſua,& nō ꝑ iudicē uł aduerſariū, ſec⁹ ſi nō fuit in mora.do. An.hic dicit ſatis æquè poſſe diſtīgui, an excōicatus ſit iniuſtè;& audiaē,uel ſibi nō currat tp̄s,uel ſaltē reſtituaē:an iuſtè; & ſi eſt in culpa petēdi abſołōnem, currit tp̄s à tꝑe culpę,& nō reſtituiē, nō à tꝑe ſnīe,ſi nō eſt in culpa,qa fortè uellet,ſed nō p̄t,tūc nō currit,uel ſaltē reſtitueret.Nec ob.ꝙ delictū nō p̄t cām legitimā īpedire, uel curſum reſtituēdi : qa delictū uel culpa nō eſt īmediata cā, quare nō p̄t: ſed eſt excōicatio,ut no.de cōce.p̄b.c.qa diuerſitatē,ſm̄ eū.Et uide ad hoc ultimū,qđ no.gl.in regula,īputari,de re.iur.li.6. Ego latius cōſiderādo diſtinguerē ſic, ꝙ aut loquimur ī facultate appellādi,aut ałr agēdi, puta ꝓ reb⁹ ſeu iurib⁹ p̄ſcriptis ꝑꝑ defectū facultatis agēdi.P̄rio caſu aut q̄ritur de facultate appellādi ī iudicio,aut ex̄.ſi in iudicio, nō dēt audiri poſt tp̄s a iure p̄fixū nec ipſo iure, nec ꝑ viam reſtōnis, ſiue excōicatio fuerit iuſta, ſiue iniuſta, ſiue fuerit in mora petēdi abſolutionē,ſiue non.Ratio huius dicti eſt;qa excōicatio nō īpedit facultatē appellādi,vt hic,& j̄.e.c.ſi hoc uerū, qn̄ p̄tēdit īpedimētū ex capite excōicationis,ſecus,ſi p̄tēdit aliud īpedimētū ex cā probabili, & hoc caſu ꝓcedit dictū Hoſt.j̄. e. in.c. ſignificauerūt. Si uero de appellatione extra iudiciū q̄riē,tūc in caſibus,in qb⁹.ſ̄. dixi excōicatū poſſe appellaē,puto diſtīguēdū,ut.ſ̄.dixi.In aliis caſib⁹ ſecus,cū ſubſit remediū agēdi ꝑ uiā q̄relæ,ut ī.c. concertatiōi,de app.li.6. & ſi tp̄s agēdi eſſet elapſum, & ſic obſtaret p̄ſcriptio,tūc dicēdū:ut ī ſequēti caſu,& hoc đ primo mēbro. Quo ad ſm̄ mēbrum ſatis puto ꝓcedere dictū dn̄i Ant.& facit.d.l.Papinianus exuli, ff. de mino. & ꝑ hoc eſt

20 expedita prima pars gl.†Venio ad ſecūdā partē,& op.ꝯ tex. vr̄.n.excōicatū nō admittēdū ēt ſe defendēdo : qa reus hēt iurare,ſicut actor,de calūnia.ſ̄.de iuram.calū.ꝑ totū. excōicato uero nō licet tāgere ſacra,ſicut nec ingredi. 5. di.c. ad eius,& 21.di.c.cleros.Sol.ut in glo.q̄ ſoluēdo dicit excōicatū admittēdū,qa hic uenit in odiū ſuū,aliàs reportaret cōmodū de malitia ſua cōtra.c.intelleximus, de iudi. & hæc eſt bona ſoło,& uide in periuro qđ le.& no.ī.c.cū in eccleſiis,de maio.& obe.uide ēt qđ no.1.q.1.c.q ſtudet,& 23.q.

21 4.c.uir cū ꝓpria. †Quero, qđ ſi excōicatus conuenitur ſuꝑ eo pro quo fuit iniuſtè [b] excōicatus,nunquid pōt excipere, ꝙ non teneatur reſpondere, niſi prius reſtituatur ad cōionem.qua fuit iniuſte priuatus?gl.in.3.parte concludit,ꝙ ſic, dūmō probet,ꝙ iniuſte excōicatus fuit. Hoſt.hoc dicit eſſe uerū,ſi agat excōicatus, uel is q fecit iſtū excōicari: ſecus, ſi alius,arg.j̄.de reſti.ſpo.c.frequēs,li.6.& credo,ꝙ hoc fuit đ mēte gl.& id qđ no.hic,firmat gl.in.c nullus. 2.q.2. ubi dicit idē in ſuſpēſo, & uide ibi ꝑ Archi. Ex quo ſing.no. quē poſſe petere reſtōnē illorū iuriū,q̄ ꝓprie poſſideri,uel quaſi poſſideri nō pn̄t:ſed cōcernūt quodāmodo ſtatū perſonæ,

22 facit ad mām.c.q̄relā,de ele.†Et ꝑ hoc dicit Lap. allegatione.71.ꝙ ſi p̄ſbyter[c] parochialis nō exhibet parochiano ſacramēta,ſicut dēt & ſolit⁹ erat facere,ſi petit ab eo decimas uel alia iura parochialia,poterit parochian⁹ excipeē,ꝙ n̄ exhibet ſacra,ut prius, & ꝙ eū priuauit quaſi poſſeſſione exhibitionis

SEB. SAPIA.

a Per uiam reſtitutionis. Vide Abb. in.c.1.uer.ſed ego formo quæſtionē, col.3.j̄.de p̄ſcrip. Gemi. in cōſi.142 inc.pro intellectu Abb. in conſi. 22. inci.quidā Ioānes in.2.uol.& Are.in conſi 101. incipi. in cauſa Georgii.

ZACHARI.

b Iniuſte. Adde,ꝙ etiam ſi iuſte fuit excōicatus,non tenetur reſpondere, ſi conuenitur ſuꝑ eo, pro quo eſt excōicatus iuſte,niſi prius abſoluatur ita concludit Ro. deci.31.inci. not. ꝙ ubi in auti.

c Et facit ad hoc gl. & qđ ibi not. in.c. ois chriſtianus,de conſec.di. 1.& de iſta q̄ō. in terminis uide per doct.in.c. frequēs §.fi.in ulti. colū. de reſti.ſpo.lib.6. & latius per dom. Ant.in.c. cum dilectus.in.15.colū. uerſi. ex his deciditur,de ord.cog.

a Conferre iuriſdictionē.ſed p̄ōdetā, ꝙ iſta gl.ſentit,quòd reſcriptū recipit uim ex mēte reſcribētis, modò ſi cōmitendo cām iudici ſuſpecto extra mentē papæ,vr̄ ꝙ reſcindatur reſcriptū, uel ſit nullū ipſo iure:ergo reſcinditur ſnīa: quia tale reſcriptum non præſtat iuriſdictionē:nec dicit ꝙ reſcriptū teneat: qa ego tenui,ꝙ ſit ipſo iure nullum per id quod habetur ī.c. cœterū, de reſcri. uide ibi Andre. Barba.

b Excōicat⁹. An excōicatus poſſit compenſare,& de hoc & đ heretico uide per Albe. in 4. parte ſtatu. q. 91. de hoc etiā uide per gl.4.q.1.in ſum.ꝑ Inn. in.c.ſi uero, in fi.gl.magnæ, de ſen.exc.ꝑ Bal.i.l.cū papinianus,ī fi.C.đ ſen.et īterlo. om. iud.et in.l.quoniā Alexādrū,C.de adult.et per Barto, in.d.l. ampli⁹ n̄ petitū, ff.rē ra.ha. Et dato ꝙ excōicat⁹ n̄ poſſit cōpenſare, an eius fideiuſſor poſſit opponere exceptionē cōpēſationis cōpetētē principali excōicato, uide per Pe. đ Anch.in.c.intelleximus, đ iudi.ad quē locum ipſe et do.Petr.in hac.q. ſe remittunt,in.c. pia,circa fi.de excep.l.6 & ꝙ excōicatus poſſit cōpēſare,tenet Bar.brixi.in.q.uenereali, quę incipit quæritur, utrū excōicatus; cui⁹ op.dicit verā Archi.4.q. 1. in ſum.in fi.ſi debitū ē liquidū, et cōſentit aduerſarius:qa tūc ī nullo impugnatur,et. ceſſat ratio hui⁹ c.cum inter. Et ꝙ excōicatus n̄ poſſit cōpēſare,tenet Bal.in.c.intelleximus,ī prin.2.col. đ iudi. & idē Sal. poſt Iac. đ Are.in d.l. quoniā alle.ī 3.col.C.de adult. & idē Bal.ī ſimili penitus.q.in diſputatiōe ſua quę incipit,ſtatuto cauet quod fœnerator,in. 12.colum.

Adde an exceptio cōpenſationis dicatur propriè exceptio, & an cōpenſas dicatur agere, Alexā. cōſil. 12.2.li. & conſil. 23.3.lib.

hibitionis;& ſatis bn̄ facit tex.in.d.c.nul

23 lus,& uiđ ꝙ no.84.diſt.c.qſquis.† Quæro dr̄ hic, ꝙ ſuſpectis iudicibus ex certa ſciētia p̄p̄ cām nō cōmittit.pone, ꝙ ſentētia late detegaē iudicis ſuſpicio,nūqđ dēat retractari?Sol.gl.in verbo, de certa ſciētia,argumē.ꝑ iſtū tex.ꝙ ſic:qa literę ſic obtētę nullam vn̄r cōferre iuriſdictionē:[a] đ quo tn̄ remittit ad no.in.c.ad audiētiā.2. đ reſcri.Idē vr̄ notari ī ordinario,ī.c.quoties.2.q.6.Aduerte:qa fundamētū hui⁹ dicti ē falſū.ſuſpicio .n. n̄ īducit nullitatē reſcripti ipſo facto,licet per exceptionē poſſit iuriſdictio elidi, ut patet ī.c.īter monaſteriū.j̄.đ re iudi. quinimo nec q̄libet alia ſurreptio,vt not.in.c. cœterū,&.c.ad audiētiā,ſ̄.đ reſcri.uñ puto, ꝙ nec ī ordinario, nec ī delegato ex hac ſola cā poſſit retractari ſententia: qa n̄ ſeqē,iudex fuit ſuſpect⁹: ergo tulit iniquā ſnīam.Si .n. credebat ſnīam iniquā, debuit appellare. quapropter ſibi imputeē,ſi ſnīæ acquieuit. j̄.đ re iudi. c. ꝙ ad ꝯſultationē;facit ꝙ le.& no.ī.c.cū I. & A. đ re iudi.&.c.ſicut,đ teſti.Et ad iſtū text. dico,quòd papa n̄ cōmittit ſuſpecto cām ex certa ſcientia, ſ.quin recuſari poſſit; iuriſdictionē tn̄ cōfert,quod patet ex eo quia parte non recuſante. tenet ſententia,vt in.c.inſinuāte,de offic. deleg.&.d. c.inter monaſterium; ꝙ non eſſet,ſi nul

24 lam iuriſdictionē iudex recepiſſet.† Venio ad gl.fi.quę in effectu qnęrt,nūquid excommunicatus [b] conuentus poſſit ſuū debitum cōpenſare;& concludit quòd n̄: qa qui cōpenſat, quodāmodo agit & petit.l.amplius, ff.rem ra.ha. quinimo ſm̄ gl.ſi aduerſarius excommunicatū non repelleret,poſſet iudex ex officio illud facere, j̄.eo.c.exceptionē.hāc opi.gl.tenēt Io.Vin.& idē Tan.hic.&.j̄.đ ſentē.excō. c.ſi aliquādō.Gof.primò arguit pro opi. ꝯria:ſed finaliter putat opi.gl.ueriorem, ut excommunicatus cōpenſationē obiicere non poſſit : qa q damnatus eſt non petere,cōpenſare non poteſt. d.l.ampli⁹, ad fi.Bartho.Brixien̄.in qōne uenereali, quę incipit, q̄ritur utrū excommunicatus, dicit quòd licet Tan.& Ioan. dicant ꝯ:ipſe tamen putat excommunicatū poſſe cōpenſare,& idem Phi.j̄.eod. in. c.dilectę,& per.l.uerū,ff.de compen. Hoſtiē. primò arguit pro compenſatione : quia q cōpenſat,propriè n̄ agit;ꝙ patet ex eo: quod uenit in cōpenſatione ſm̄ leges,ꝙ non uenit in petitione ut debitum naturāle,ff.de compen. l.1. Item excommunicatus ſoluere dēt; & hoc uř facere qui cōpenſat.l.ſi debitor,ff.qui po.ī pig.ha.Demum diſtinguit,ꝙ aut debitum eſt liquidum,nec aduerſarius negationem, uel exceptionem pretendit:ſed cōſentit, ꝙ fiat compenſatio;& debet admitti,ut.l. fi.C. [d] de cōpē.&.c.bona fides.j̄.de depo.& ſufficere debet iudici qualitercunq; ſatiſfiat actori,ff.đ pig.actio.l.ſi rem.§.omnis.Si aūt aduerſari⁹ excōmunicati negat, uel excipiat,tunc ſec⁹ ſm̄ eū.Io.An.expreſſe n̄ eligit more ſuo qđ uelit.Primò .n. cōfirmādo opi.gl.dicit,ꝙ duplex ē defenſio vna quę hēt naturā ſolius excluſionis;& hæc excōicato permittitur,ut hic,&.ff.đ accu.l.ſeruos.alia,quę hēt naturā impugnationis & actiōis,ut cōpēſatio,& hęc n̄ cōcediē,ut.C.de adult.l.quoniā Alexādrū:ſed in alia addi. ad fi. ſentit ꝯriū, dicēs n̄ obſtare ꝙ cōpenſans dicatur agere qa idem dicitur de excipiente: tamē excōmunicatus excipit,ut hic.unde uerum eſt ſm̄ eum, qui compenſat, agit quo ad hoc,qa habet probare:ſed ueritate in ſpecta non agit:quia iā cōpelleretur actor, reſiduum reſtituere; quod tamen non facit;ſed ſolū fit compenſatio:& hanc opi. ꝙ poſſit cōpēſare ſequiē hic domi.Anto. & mouetur, qa excommunicatus poteſt excipere:& compenſare excipere eſt.dēt enim attēdi,ꝙ principaliter agitur, ut.l. 1.ff.de autho.tuto.finis autem compenſantis eſt principaliter actorē à ſua petitione repellere, licet ī ꝯſequentiā ſibi debitū conſequatur ; & hoc idē cōſequitur excipiēdo.Non obſt.l.ampli⁹, ubi ꝓmittens nō petere nō p̄t cōpenſare, quia uerū eſt, ꝙ in effectu cōpenſans petit.quem qdem effectū aduertit recipiens promiſſionē đ n̄ petēdo,ſed directè nō agit;ita, ut ob hoc excōmunicat⁹ repellaē.Iacob. de Are.cū quo trāſit Cy.ī.l.quoniā Alexādrū,C.de adul.dicit ꝙ excommunicatus,uel bānitus,qui nō p̄t agere,non poteſt cōpenſare,qa cōpenſatio habet in ſe quādam impugnātiam & petitionē.Bar. in.l.amplius,p̄alleg. tenet idē,qđ gl.hic, ut n̄ admittaē cōpenſatio; & hoc idē dicit tenere Old.& Iac.de Are.per illam l. amplius; per quā ēt dicit cōpēſantem in debitū ſolitū īcidere ī pœnam ſtatuti puniētis petētē idebitè ſolutū; ꝙ no. Puto quo ad noſtrā q̄ſtionē ſatis æquè poſſe diſtīgui,ꝙ aut aduerſari⁹ ꝯfiteē debitū et acqeſcit cōpēſationi,& admittiē,nec dēt iudex ex officio ſuo eū repellere, qa non agit,ſed poti⁹ ſoluit,& n̄ refert qualitercūq; ſatiſfaciat,ut.d.l.ſi rē.§.oīs; & ſic ꝓcedit opi.Hoſtiē.aut aduerſari⁹ negat & n̄ acquieſcit cōpēſationi; & tūc đ rigore ꝓcedit opi.gl.& ſequaciū, quę vr̄ magis cōis,ſed đ ęquitate (q̄ puto obſeruādā) vr̄ admittēda,cū ſit qđā defenſio,cū ideo n̄ ſoluit;qa impediē ex facto aduerſarii. ſi .n. ille actor ſibi ſolueret, iſte excōicatus ſatisfaceret.vn̄ impediē ꝑ actorē ipm

25 quomin⁹ ſibi ſatisfaciat. † Ad hoc ꝙ no. Bar.ī.d.l.ampli⁹.ubi cōcludit eū n̄ incidere ī ꝑiuriū,q iurat ſoluere,[d] ſi cōpēſat rō

ANTO. FRAN. An excōicat⁹ poſſit opponere exceptionē cōpēſatiōis,uiđ Bal.ī addi.Spe.ī ti.đ arbi.ſ̄n uer.hac ratione, & Pau. de Ca.ī cōſi.64.& Bal.ī.l. quoniā alexādrū,C.đ adul. Alex.đ mo. ī.l.libertus,ff.de in ius uo.ubi ultra hic allegata cōcludūt,ꝙ excōicat⁹ n̄ p̄t opponere exceptionē compēſationis:ꝙ dicit Abb.uerū in c.cū īter, hic alle. ſi actor negat debitū: aliàs ſec⁹.& ibi ēt pōit,quid đ fideiuſſore excōmunicati, an poſſit opponere compenſationem.

SEBA. SAPI.

c Excōicatus. Vide Tindarū in trac. compenſa.char.8. uer.nūc uideamus & Pau.de Caſt. in cōſi.64. inci. Nanes,& Georgi⁹,ſecūdū antiquā impreſſionem. Albē. de Ro.in.4. parte ſtatutorū, q̄ō.92.

d Qui iurat ſoluere. Adde Alexan. cōnſi.alleg. 12.& 21.2.lib.

ANT. FRAN.

Adde ꝙ compenſatio diciē eſſe uera ſolutio. l. 4.ff. q prior.in pi.ha. & ideò, q iurauit ſoluere,ſi cōpēſat nō uidetur periurus.& uide Bar.in l.diuortio,ī.§.ob donatio̅es, ff.ſol. ma.in.1.oppo.& ī l.aufertur, in.§.q cōpenſationē, ff. de iu.fi. & ibi per Alexā.& habetur ꝑ Paul. de Caſtr. in cōſi.35.& Bal. in. l. ex cauſa, in prin. C. de compen. & in. l. tam mādatori, C.de n̄ nu. pec.in. 3.col. & ideo videtur,ꝙ deciſio iſtius apoſtillantis ſit dubia ; tamen Spec. in titu.de uſu.ſ̄in. §. ſed pone,dicit, quòd ſi per ſtatutum requireretur ſolutio,ut qa dicit ſtatutū n̄ relaxari debitorē,qui n̄ ſoluit;uel ſi dat terminū ad ꝓbandum ſolutionē, n̄ habet locū in eo qui cōpenſationē opponit ſecundū Bar.not.in.l.i ea, in fi.C. de cōpen. & uide Bar.ī.l.Iulian⁹,ſla.1.ff.đ cōdi.& demō.ubi dicitur, ꝙ exceptio cōpenſationis ī propriè diciē exceptio ſolutionis & nō uere,& ideo po ſſet dici, quod cum iuramentum

…ERSITARIA

debeat obſeruari, quod non excuſetur is à piurio, ꝙ obiicit compēſationem. c. debitores, de iureiuran.

SEBA. SAPI.

a Excõicat⁹. Vide latè per Albe. de Roſa. in. 4. parte ſtatutorũ. q. 92. incip. an fideiuſſor bãniti, & Nel lũ in tract banni torum, in. 1. parte ſecundi temporis q. 67.

b Ipſi fideiuſſori, adde an fideiuſſor poſſit ſe tueri exceptione rei iudi. eundem Abbe. conſil. 60. & Fran. Areti. conſi. 34.

c Mihi non placet. Idē qđ Abb. tenet hic. Inn. pro qb⁹ optime facit ꝙ no. do. Anto. ĩ. c. intelleximᵘ, i ult. col. de iud. ubi dicit, ꝙ excõicatus non poteſt cõpellere actorem, ut agat condictiõe ex. l. diffamari, contrarium tene. hic Imo.

ne p̄dictã; & hoc puto magis iuri rõni cõſonũ, cũ omnis defenſio excõicato reſeruetur, ut hic. & ad. l. amplius, reſpõde ut. s̃. ꝙ ibi conſideratur effectus cõpenſationis, qa dãnificat partē ꝯ pactũ de nõ petẽdo, ſed excõicat⁹ nõ repellit̃ à iudicio, c quatenus aliũ ſtimulat, ſed ſi ſtimulat̃, admittit̃ uolẽs ſe defendere cõpẽſando, uel 26 alio modo.† Vnũ tamē notabis ꝙ ſi ñ excõicatus petit aliqd ex aliquo contractu ab excõicato, ꝙ nõ excõicat⁹ cogit̃ dare excõicato oē id, ad ꝙ tenet̃ ex eo contractu; ita notanter ꝑ iſtũ tex. dicit Inn. in. c. ſi. uerò, de ſen. excõ. ꝑ hoc dixit Io. An. hic excõicatũ poſſe excipere ꝯ emptorē, ꝙ nõ tenet̃ tradere rē, quã uendidit, niſi ſibi p̄tiũ numeret̃; & idem no. in. c. 1. s̃. de 27 pac.† Quæro præſuppoſito, quod excom a municat⁹ ᵃ nõ poſſet ſuũ debitũ cõpẽſare, nunqd ſaltē ipſius fideiuſſor cõuentus poſſit cõpēſare debitũ ipſius excõicati? & uĩ primò, ꝙ ñ, qa hoc eſſet ꝓuidere etiã excõicato; & ſic ꝓpter cõnexitatē đ uno dicto debet extẽdi ad aliud, de conſti. c. trãſlato, & facit. l. pedius, ff. de arbi. & l. 1. §. itē querit̃, ff. de aqua quo. & eſti. Itē ſi admitteret̃, uitiarent̃ duæ regulę, qa ñ ſequeret̃ acceſſoriũ naturã principalis. Itē denegatũ una uia admitteret̃ alia uia ꝯ regulã, acceſſoriũ, & regulã, cũ qd una uia, de reg. iur. lib. 6. Io. An. tenet ꝯriam ſñiam, ſ. ꝙ ſi debitũ eſt cõpenſabile, poſſit indiſtinctè fideiuſſor cõpenſare excõicatione principalis nõ obſtante. Mouetur, quia ius permittit fideiuſſori ſoluere de ſubſtãtia debitorũ, ff. mã. l. ſi ꝓcuratorē. §. ſi ignorantes, & q cõpēſat, ſoluit, ut. s̃. dictũ eſt. nec obſtare debet excõicatio fideiuſſori onerosã cãm habẽti, ff. de do. excep. l. apud, §. ſi cũ legitima. Item cum exceptio perſonalis rei nõ iuuet ipſum fideiuſſorē, ff. de excep. l. exceptiones quę perſonę, multominus perſonalis ꝯ reum debet nocere, ff. de reg. iur. l. 1. & regula, odia, de reg. iur. li. 6. & hãc opi. ſequitur hic. d. Ant. q̃ uĩ mihi uerissima; facit ꝙ no. gl. in. c. uno, de iure pa. li. 6. Itē adduco talē rõnē, excõicatus repellit̃ agendo ſeu petẽdo ꝓpter cõmunionis periculũ, & ut rubore ſuffuſus citius ad cõionē redeat, ut ĩ. c. pia. de excep. l. 6. q̃ ratiões ceſſant in fideiuſſore. audit̃. n. ipſe ꝓpones exceptionē cõpetẽtē reo principali ex ꝑſona ſua, cũ oĩs exceptio competẽs ipſi reo prĩcipali cõpetat ex iuris diſpoſitio b ne ipſi fideiuſſori ᵇ ēt inuito reo, ut in. l. oēs excep. ff. de exce. ꝓpter cõnexitatē ñ dẽt innocẽs ꝓpter nocẽtē puniri, ſed nocens ꝑ ꝑ innocentem tolerari, ut in. c. ſacris, de ſepultu. & in c. q̃ magnũ. 23. qõ. 4. 28† Vltimò q̃rit̃ hic, generaliter dicit̃ hic excõicatũ poſſe uti omni defenſione. nũ qd excõicatus habens exceptionem poſſit antè, q̃ cõueniat̃ implorare officium iudicis, ut ſilẽtiũ imponat actori ea probata, ſicut p̄t ñ excõicatus, iuxta ea q̃ no. ĩ. l. ſi cõtendat, ff. đ fideiuſ. & l. Aureli⁹. §. cẽtũ, ff. đ libe. leg. dixi ĩ. c. ſi qs ꝯ clericũ, de fo. cõpe. do. Anto. recitat Fede tenere ꝙ ſic, conſi. 282. & placet ſibi hæc opi. qa quicquid agit, ordinat ad finē defenſionis. adducit no. ꝑ Inn. ĩ. q fil. ſint legi. c. lator. nã dato ꝙ ꝓuocet ad iudiciũ: tñ totũ, qđ facit uenit ad defenſionem: qa nil petit, uel impugnat, niſi ut abſoluat̃. Sed hoc dictum c mihi ñ placet ᶜ. Primò ꝑ iſtũ tex. q ꝑmittit defenſionē excõicato, q impugnat̃ ab actore; & durũ eſſet ꝙ actore impugnãte reus excõicatus nõ poſſet ſe defendere. nã ſic multoties cõdẽnaret̃ abſoluẽdus. q̃ qdē ratio ceſſat actore nõ agẽte. Itē qs ſatis lucrat̃, cũ ſatisfacit uolũtati ſuę, ut no. in. l. pe. ff. đ cõdi. cau. da. ñ ergo dẽt admitti cũ ipſe ꝓuocat ad iudiciũ ꝑ ꝑ rõnes, quas ponit tex. in. c. pia, p̄alle. faciat ergo ſe prius abſolui. nã repellit̃ à iudicio, ut citius reſipiſcat. admittit̃. n., qñ uenit ut re⁹: qa neceſſitat̃ ab alio, & ne reportet cõmodũ đ malitia ſua, ut in. c. intelleximus, đ iudi. quę ratio ceſſat, qñ ultro ſe offert, ut implorãdo officium iudicis ſub ſua defenſione. hic enim officiũ iudicis non exercetur in ſui odiũ, ſed potius ad ſui cõmodũ. & hanc ꝯriã opi. puto uerissimam, ex quo habet facultatem faciendi ſe ab 29 ſolui.† Et facit ꝙ dicit Fede. conſi. 114. ubi dicit excõmunicatũ non audiendũ uolentem propriã iniuriã proſequi: quia indiſtinctè iura repellũt excommunicatũ, facit quod dixi ſupra eo. c. à nobis, & admitti non debet, niſi in caſibus à iure expreſſis: caſus autem noſter non eſt expreſſus, ſi bene ponderetur iſte tex. & d. c. intelleximus.

SVMMARIVM.

1 *Excipiens non uidetur fateri ea, quæ in exceptione includuntur, & numero. 26.*

Exceptio falſi poteſt poſt ſententiam opponi.

2 *Libellus poteſt eſſe generalis in acceſſorijs.*

3 *Rei uendicatio poteſt competere pro rebus ſacris, ipſis prælatis uel rectoribus, licet non ſint domini rerum ſacrarum.*

4 *Vna eccleſia poteſt cum pluribus permutari, ſiue iure proprietatis, uel tituli, dummodo illæ plures eccleſiæ teneren tur de iure communi: ſecus ſi cum diſpenſatione: quia diſpenſatio non tranſit in tertium.*

5 *Tutor bene adminiſtrans habetur loco domini, ſed malè adminiſtans habetur loco furis.*

6 *Epiſcopus uel alius prælatus non poteſt ad libitum diſponere de rebus ad eius eccleſiam pertinentibus.*

Epiſcopus uel alter prælatus poteſt præſcribere, ut habeat aliquas eccleſias ſibi temporaliter ſubiectas.

7 *Ad originale recurritur, ſi tranſumptum diſcordat cum originali.*

8 *Actor poteſt fundare intẽtionem ſuam ſuper inſtrumentis per reum productis.*

9 *Procurator uel prælatus ſi falſat inſtrumenta, non debet puniri dominus uel eccleſia.*

Mandatum procuratoris non extenditur ad illicita.

10 *Iudex poteſt ſupplere ex officio allegando falſitatem inſtrumenti, quando falſitas eſt euidens.*

11 *Concedo, iſtud uerbum non ſemper importat tranſlationem dominij.*

12 *Confeſſio in deliberatè & feſtinanter emanata præiudicat confitenti data perſeuerantia.*

Confeſſio facta calore iracundiæ non præiudicat.

13 *Litis conteſtatio an inducatur per exceptionem factam à parte?*

14 *Actio pignoratitia directa & contraria quibus competat.*

Actio pignoratitia contraria non datur creditori ſcienti rem pigneratã alienam, uel alteri obligatam, uel morboſam.

15 *Actiones bonæ fidei quare potius dicantur illæ, quæ enumerantur in. §. actionum, de act. quam aliæ, cum in omni contractu requiratur bona fides?*

16 *Vſuræ petuntur ut intereſſe hodie in actionibus bonæ fidei poſt moram, quatenus intereſt.*

Vſuræ an ſint prohibitæ de iure ciuili?

17 *Pecuniam dari quando eſt in obligatione, habetur ratio lucri ceſſantis.*

18 *In obligationibus facti quare ſuccedit obligatio ad intereſſe, & in obligationibus dandi non?*

19 *In obligationibus facti poſt moram intereſſe eſt in obligatione, ſecus in obligationibus dandi.*

20 *In bonæ fidei contractibus non ueniunt ea, de quibus cogitatum non fuit, niſi comprehendantur ex natura actionis, & nu. 21.*

22 *Permutatio an poſſit fieri cum alio, quàm cum domino?*

Res permutata ſi euincatur, datur regreſſus contra illum, qui talem rem dedit.

23 *Si duo permutant beneficia, & unus non habet ius in beneficio, non poteſt ille alius propria authoritate redire ad beneficium ſuum, cum tenuerit renunciatio.*

24 *Agens ad beneficium permutatum non habet neceſſe probare permutantem habuiſſe ius in beneficio.*

25 *Confitens unum, uidetur confiteri omne id, quod ſequitur ex illo.*

27 *Replicans non uidetur confiteri, quæ continentur in replicatione.*

28 *Falſitatem committens in cauſa perdit cauſam.*

29 *Delictum prælati & capituli ſimul præiudicat eccleſiæ.*

30 *Falſificans inſtrumenta uel acta in aliqua cauſa, an debeat perdere illam cauſam, uel aliter puniatur?*

31 *Producẽs inſtrumẽtũ falſũ uel minus ſolẽne in ſui fauorẽ, an debeat ſecundum illud, licet falſum uel inualidum, iudicari ipſe producens? & nume. 39.*

Producens inſtrumentum, cenſetur approbare & confiteri omnia in eo cõtenta.

32 *Producens inſtrumentum falſum ſine dolo & ignoranter, non cenſetur in eo contenta confiteri, nec debet ſecundum illud iudicari, etiam ſi expreſſe confiteatur contenta in inſtrumento eſſe uera, & nu. 33.*

34 *Confeſſio emanata non habita mentione inſtrumẽti, ſi illud inſtrumẽtũ reprobetur, remanet confeſſio, niſi prætextu inſtrumenti reprobati reuocetur.*

35 *Confeſſio emanata uigore inſtrumenti non ſolennis ualet, & non tollitur etiam inſtrumento apparente non ſolenni.*

Producẽs inſtrumẽtũ nõ ſolenne, cenſetur in eo contenta confiteri, & num. 38.

36 *Producens inſtrumẽtũ pro ſe, uel ſtatutum, uel legem, malè eã intelligens, ſi poſtea appareat contra ſe, an poſſit condemnari?*

37 *Reſcriptum licet dicatur ſurreptitium, poteſt tamen allegari in fauorem aduerſarij, inquantum in eo narrabantur aliqua in ſuum fauorem.*

40 *Inſtrumentum continens factum indiuiduum non poteſt pro parte acceptari & pro parte non, alias ſecus; & idem dic in confeſſione.*

41 *Sententia lata prætextu falſæ probationis an ſit nulla?*

42 *Falſitas poteſt allegari uſque ad uiginti annos.*

Sententia lata per probationes falſas intra quantum tempus, & qualiter poſſit retractari.

43 *Epiſcopus poteſt dici dominus redituum eccleſiæ quo ad adminiſtrationem, nõ quò ad hoc, ut poſſit fructus in uſus proprios conuertere.*

44 *Patronus an poſſit petere, quòd clericus eccleſiæ patronatæ aſſignet, quid & quantum expendat pro ſuo uictu?*

45 *Quando eccleſia eſt collegiata, electio ſpectat ad collegium, non autem ad epiſcopum, niſi conſuetudo aliter diſponat.*

46 *Eccleſia quando eſt ſita in parochia alterius, an epiſcopus, uel rector parochiæ in ea præſentabit?*

Ius patronatus non quæritur niſi ex conſtructione & ædificatione.

47 *Ius patronatus non acquiritur populo, ſi eccleſia non habet patronum.*

Ius patronatus an acquirat populus ex conſuetudine, uel præſentatione?

48 *Sententia an poſſit dici nulla ratione incertitudinis?*

49 *Sententia generalis in iudiciis uniuerſalibus, uel generalibus toleratur: in particularibus ſecus, & nu. 50.*

Sñia hoc modo lata: ꝓnuntio prout talis iudex in tali cã ꝓnuntiabit, nõ ualet.

50 *Sententia lata hoc modo: pronuntiamus per omnia ut in conſilio in actis reddito continetur, an ualeat?*

51 *Sententia interlocutoria ualet etiam ſine ſcriptis, dummodo notarius eam reducat in ſcriptis: diffinitiua uerò debet fieri in ſcriptis.*

52 *Sententia lata hoc modo: condemno te ad petita: uel ad id quod debes ualet.*

Sententia lata, ut ſuprà proximè, ex quibus actis debeat certificari?

53 *Eccleſia ſi aliquid allegat pro ſe, non tenetur illud contra ſe acceptare.*

54 *Producens pro ſe ſcienter inſtrumentum falſum, non poteſt contra illud allegare falſitatem: ſecus ſi ignoranter.*

55 *Approbatus ad unũ officiũ, nõ põt idē reprobare reſpectu eiuſdē officij uel diuerſi, ubi cõſimiles ꝑſonæ admittũtur, niſi ex noua cã ſuperueniẽte, et nu. 56.*

Approbatus in iudicem, poteſt reprobari in teſtem.

Scholaris approbatus in rectorem ſtudij poteſt reprobari in examine.

57 *Dubia probatio recipit interpretationem ex partium confeſſione.*

58 *Ex rei exceptione non fundatur intentio actoris, nec declaratur dubia probatio eius.*

Articulans non fatetur.

CAP. VI.

CVm uenerabilis. † Si reus, à quo res petitur, excipiat de permutatione ipſius rei facta cũ actore, non fatetur ꝑ hoc actorē fuiſſe dñm: & exceptio falſi etiam poſt ſñiam p̄t opponi. Vel gñali⁹ ſumma ſic. Excipiẽs ñ uĩ fate a ri ᵃ ea q̃ ĩ exceptiõe includunt̃, & hoc primò. Exceptio falſi p̄t ēt poſt ſñiam oppõi. & ſcđò. Diuidit̃ prĩcipaliter ĩ duas partes. In prima ponit̃ facti, & ꝓceſſus narratio. In ſcđa diffinitio, ibi: *intelleximus* Prima ſubdiuidit̃ ĩ tres partes. nã primò ponit petitionē actoris. ſcđò, ibi: *idem*, reſpõſionē, exceptionē: & ꝓbationē reorũ. tertiò, ibi: *ad hæc* replicationem & ꝓbationē actoris. Scđa ſubdiuidit̃ ēt ĩ tres partes. Prima ponit quoddã motiuũ diffinitionis ſoluẽs obſtaculũ. Scđa diffinit cãm quo ad ſpũalia, ibi: *quia uero*. Tertia quo ad tꝑalia, ibi: *uerum*. colligã notabilia principaliora. Caſus literalis. Ep̄us Sabineñ. habebat cãm cum monaſterio Farfeñ. ſup ecclĩa ſancti Viti coram auditoribus utriuſq; partis petebat Sabineñ. epiſcop⁹ ipſam eccleſiã in monaſterio Farfeñ. cum poſſeſſionibus & pertinentiis ſuis, dicens eandē tã ĩ ſpũalibus, q̃ in tēporalibus pertinere ad eccleſiã Sabiñ. ꝓcurator monaſterii, ñdũ ep̄i intẽtione fundata, p̄properè ſic reſpõdit, ꝙ & ſi eccleſia p̄dicta olim fuerit eccleſię Sabiñ. eã tamen epiſcopus ñ põt uendicare cũ cã permutatiõis monaſteriũ Farfeñ. eã obtineat. ad hoc probãdum quoddã exhibuit inſtrumẽtũ, in quo prima facie contineri uidebatur, ꝙ Theodoſius ep̄s cũ aſſenſu canonicorum ſuorũ prædictam ecclĩã ſancti Viti conceſſerat monaſterio Farfeñ. in cãbiũ pro quibuſdã eccleſiis & rebus aliis. ad hoc ep̄s memorat⁹ intẽtionē ſuã fundatã eſſe reſpondit ꝑ hmõi rñſiõnē: qa cum procurator monaſterii rñderit dictã eccleſiã ex ꝑmutatiõe facta ꝑ Sabi. ep̄m obtinere ꝑ cõſequens confitebat̃ ſe credere, ꝙ dicta eccleſia tꝑe permutationis pertinuit ad eccleſiã Sabiñ. cũ ꝑmutatio inter cõtract⁹ bonæ fidei cõputet̃, & celebrari ñ poſſit niſi cũ uero dño: uel cũ eo, q loco dñi habet̃. & ad ꝓbandũ ꝙ dicta eccleſia pertineat in temporalibus ad ep̄m prędictũ, quoſdã teſtes induxit, ꝑ quos oſtendere nitebat̃, ꝙ tã dictã eccleſiã, q̃ molendina, terras, & alia bona eius Sabiñ. ep̄i diutius poſſederũt, de illis ꝓ ſuę uolũtatis arbitrio diſponẽdo. His & aliis examinatis domin⁹ papa intellexit dictum ep̄m intẽtionem ſuã non probauiſſe ꝑ teſtes, uel reſpõſionem ſupradicti procuratoris: quia qui opponit exceptionem, nõ uĩ cõfiteri intentionem aduerſarii: uel ꝑ inſtrumẽtũ ad hoc exhibitũ ex aduerſo: qa ĩ eo Theodoſi⁹ ep̄s, à quo ꝑmutatio facta ꝓponit̃, ñ dĩ ep̄s Sabiñ, q̃uis in trãſcripto, quo ꝓcurator utebat̃ appoſitum fuit, Sabiñ. ꝑ uitiũ falſitatis. licet aũt nimis exceſſerit, q trãſcriptũ illud falſauit, & delictũ ꝑſonæ ñ dẽat ĩ damnũ monaſterii redundare, & falſitatis exceptio & ante ſñiam, & poſt obiici poſſit uſq; ad. 30. an. ueritate cõperta ñ uult papa, ꝙ ꝑ hoc monaſterio pręiudicium generet̃. Verũtamen, qa conſtitit papę dictam eccleſiam ſancti Viti ſitã eſſe in dioceſi Sabiñ. ideò adiudicauit ei ius epiſcopale ĩ oĩb⁹ in eadē, exceptis illis, q̃ ꝑ authẽtica ſcripta eidē ep̄o ſũt ſubtracta, cũ exẽpta ñ ꝓbẽt̃. quo ad tẽporalia eiuſdē eccleſiæ abſoluit monaſteriũ ab impetitiõe ep̄i, cũ ſuꝑ hoc nõ ꝓbauerit ſe legitima præ 2 ſcriptiõe munitũ. Ber. † Et not. primò, ꝙ in acceſſoriis p̄t libell⁹ eſſe gñalis, ut patet ibi: *cum ſuis poſſeſſionibus et pertinentijs*. & de hoc plenè ꝑ Inn. in. c. tãta, de exceſ. p̄la. & de hoc, & quid cõprehendat̃ noĩe pertinentiarũ plene dixi in. c. cũ ad ſedē, 3 de reſti. ſpo.† Secũdò no. ibi. *uendicare*, ꝙ licet rei vendicatio ſtricta & directa nõ cõpetat, niſi ei, qui eſt effectus dñs đ iure gẽtiũ, uel ciuili, ut. l. in rē actio, ff. đ rei vẽdi. tñ larga & vtilis cõpetit ei, q habet ius in re ſacra & religioſa, licet nõ ſit ue-

ZACHARI.

a Non uidetur fateri. Adde Ro. in. l. cũ mulier, col. 5. et 6. ff. ſol. matr. & in. l. alia, C. de his q b. ut ĩdi. & Alex. ĩ l. decē, col. 7. ff. de uer. obl. & Dy. in reg. exce. & ibi apoſt. do. Boerii, ipſum Imo. qui ēt dubiã illi⁹ probationē nõ declarat & per Feli. hic co. 4. & ſeq. ſaluis tñ limitatiõibus ad primum dubium, quas ēt ibi ponit Ange. in rub. inſt. de exce. co. 20. in prin. de quo plenè per Lãfran. in c. quoniam cõtra falsã. §. exceptiones, n. 4. uer. iſtud quoq; eſt notãdũ, & ibi ĩ apoſ. Celſi, ſuprà de proba.

SEB. SAPIA.
a Eccleſiam. Vide Bal.& Pau.de Ca. ĩ.l.monumēta, C. ď lega. ubi dicũt, quòd admittit̃ libellus, in quo patron⁹ eccleſiã tanquam ſuam petit; quod ēt tenet Ab. in.c.ꝓ illorum, in pri.ȷ.de præbend.
b ZACHARIAS. Cõcord.c.qm̃.Ad de ibi Lanf. ĩ pri. nu.2. uer. item ſi diuerſitas apparuerit.& ibi remiſi in apo.Cel.ĩ uer. ſtatur protocollo,& dixi, in apo. ad iſtum in.c.litteris, in pen. no. poſt eum ſuprà ď reſt.in int.
c Verbũ, concedo. De hoc uerbo cõcedo, utrũ importet traſlationem dominii uel iuris vide tex.iũcta gl. ĩ.l.1.ff. de cõſtit. prin. & ibi Ang. diſtinguentem, ꝙ aut cõceſſio fit ex cã, ex qua conſueuit dñium traſſerri, tunc importat dñii translationē; alias ſec⁹ iuribus ꝑ eũ al. de quo uide ēt ꝑ gl.Bart. & oẽs ĩ.l.fi.ĩ pri. ff.de don.ꝑ Bart. ĩ l.uxori.§.fi.ꝑ illũ tex.cũ glo. ff.ď leg.3.ꝑ Bal.ĩ.§.titi⁹ filios, ſi ď feu. fue.cõtro.ĩter do. & agna.Ang. ĩ.§. qa,ver.1.ĩ aut.ď ñ alie. & pleni⁹ per do.Alexã. Imol.ĩ. l.cũ qd, ff.ſi cert. pe.ad quem te remitto cũ aliis cõcor. ibi ꝑ eũ alle.
SEB. SAPIA.
d Verbũ, concedo. An & qñ uerbũ, concedo, inducat dñii translationem, uide Salic.ĩ. l.iĩ donatione, C. de col. Bald.in l. cum uirũ, colũ.3. C.de fideicõ.in.l. non ambigitur, ĩ fin. ff. de legi. & Fran.ret. in cõſil. 365.inci.lõga eſt iſta ꝯſultatio, ĩ c. 9.&.10.col. Alex. ĩ.l.à titio, colũ.fi. ff.de uer.obl.& in d.l. ſi donatione, char,pe. & in.l.ſi quis añ, in fi ff.de acq. poſ.Iaſo.ĩ.l. ȷ.co.2.uer.ſecũdò, põdera, ff.de legi.

ris dñs. Vnde (ut hic uides) eṗs uendi-
a cat ſibi eccleſiã [a] ratiõe iuriũ ꝗ hēt ĩ ea;
& ď hoc dic, vt no.Inn.ĩ.c.uenerabilis, ď
reli.do.& uiď ꝙ dixi ĩ.c.examinata, ď iu
di.facit.l.ꝗ tabernas, ff.ď cõtrahē. emp.
4 † No.tertiò, ꝙ una eccleſia põt cũ pluri
b⁹ ꝑmutari,& ad hoc quotidie ſolet al-
legari iſte tex. tñ hic loquit̃, qñ ꝑmuta-
tio fit iure ꝓprietatis. Nũquid aũt poſ-
ſit fieri iure tituli.Ioã.And.dicit hic poſ
ſe argui ꝙ ſic, & ꝙ hoc dicit uidit ſæpe
fieri; alle.ĩ arg.c.2.de mu.peti.ꝙ parum
facit: dictum tñ ſuũ cõiter approbat̃, &
maximè ꝑ Fede.in tract.ſuo ď permuta
tiõe.c.12.& ꝑ Io.Cal.hic, & do. de Ro.
deci. 15.hoc tñ dicũt ꝓcedere, ſi habēs
plura bñficia, illa tenebat de iure cõi. ſi
aũt cũ diſpēſatione, vt qa erãt incõpaſſi
bilia; tũc ñ põt hoc fieri: qa diſpēſatio
ñ trãſit ĩ tertiã ꝑſonã, de priui.c.ſanè, &
7.q.1.c.petiſti.No.quartò, ꝙ una eccle-
ſia põt ꝑmutari ꝓ alia eccleſia, & reb⁹
aliis.& ſi intelligit̃ de rebus aliis, ſ.ſpũa
libus, litera ē clara. ſi verò intelligit̃ de
reb⁹ tēporalibus, tũc obſtat.c.ad qõnes,
de re.permu.Sed põt dici hoc.c.ꝓcede-
re, qñ eccleſię permutantur iure ꝓprie
tatis.nã tũc ꝑmutant̃ uelut quędã tem-
poralitates, ar.c. 1. de eo qui mit.ĩ poſ.
ideo admixtio tēporaliũ nõ nocet illi,
qñ ꝑmutant̃ iure tituli; & hoc no. Not.
ibi: *loco domini &c.* ꝙ licet eṗs ñ ſit rerũ
eccleſiaſticarũ & ipſarũ eccleſiarũ domi
nus, vt in d.c.2.de don.habet̃ tñ loco do
mini; unde permutat, ſicut domin⁹. idē
5 dic in quolibet alio prælato. † Nã & ip-
ſe tutor, cũ bñ adminiſtrat, habet̃ loco
domini: ſed cũ malè, loco furis, ut. l. qui
fundũ.§.ſi tutor, ff.pro empt.ñ tñ ꝑ hoc
dēt eṗs exigere ſeruitia more ſeruili: qa
ſcriptũ eſt. Neq; ut dominãtes in clero.
6 10.q.3.c.1.in fi.† Not.ſextò, ꝙ eṗs non
põt ď iure cõi diſponere ad libitũ de re
b⁹ ꝑtinentib⁹ ad eccleſias ſibi ſubiectas.
Vel ſic.no.ꝙ licet eṗs fundet intentũ de
iure cõi ſuper eccleſiis ſuę dioceſis re-
ſpectu ſpũaliũ, ſeu iuriũ eṗaliũ: nõ tamē
quo ad tēporalia, ut de eis poſſit ad ſuũ
uſum diſponere, niſi aliud ſibi cõpetat
ď iure ſpeciali, ēt ſi eccleſiæ uacēt, vt hic,
& in.c.ꝓſenti, de offi.ordi.li. 6. Idē dic ĩ
abbate reſpectu prioratuũ & eccleſiarũ
ſibi ſubiectarũ, ut in cle. quia regulares.
de ſup.neg.præla.põt tamen epiſcopus,
uel alius prelat⁹ p̃reſcribere, ut aliquas
eccleſias habeat tēporaliter ſubiectas,
ut hic no.ꝓbatur ĩ fi. facit d.c. ꝓſenti.&
uide oĩno ꝙ legi.& no.ĩ.c.ut ſup, ď reb.
eccle.ñ alie.& cle. 1.de exceſ. ꝑla. & ibi
no.ꝗ eccleſię dicant̃ ď mēſa ꝑlati:& uiď
no.Io.An.in reg.ꝗ ꝯ, ď re.iur.lib.6.Mer
7 cu.† No.ꝙ ſi trãſumptum, diſcordat ab
originali, ſtãdum eſt originali.cõcor.c.
b quoniã ꝯ [b] falſam, s̃.de prob.† No. ꝙ ex
8 inſtrumentis ꝓductis ꝑ aduerſariũ, ēt ſi
ſit reus, põt actor fundare ĩtētionē ſuã,
& ꝙ plus ē, ēt ſi ſint ꝓducta ad ꝓbãdã
exceptionē, ſup qua actor ſe fundare nõ
põt: & ē ratio: qa utēdo inſtrumētis efficiunt̃ illa cõia, ut. l.
1.§.edēda, ff.ď edē.&.c.G.perpetuus, cũ ibi no.ď fi. inſtr.&.
9 c.cũ olim, de cēſi. † No.ꝙ eccleſia nõ dēt puniri, ſi procura
tor uel prælatus falſat inſtrumētũ. facit ēt ꝙ procurator ñ
vr̃ habere mãdatũ ad illicita. l.ſi ꝓcurator, ff de cõdi.inde.
&.l.1.§.ſi procurator, ff.ſi quis ius dic.ñ obtē. ubi patet, ꝙ
procurator ipe, & nõ domin⁹ punit̃ ex ſua cõtumacia, ut in.
10 c.1.ut lit.nõ cõteſt.† Not.ꝙ iudex p̃t ſupplere ex officio al-
legando falſitatē notoriã inſtrumenti, maximè ad commo
dũ publicũ, licet fuerit falſatũ ꝑ producentem. Alia expe-
11 dient̃ ȷ.cũ.mã.† Potes tñ notare, ibi: *cõcedēdum*, ꝙ ꝑ uerbũ,
c cõcedo, [c] trãſfert̃ dñiũ. ego dico, ꝙ hic nõ probat̃ hoc per
uerbũ, in cãbiũ, huic uerbo adiunctũ. põt enim hic colligi,
ꝙ per uerbũ, cõcedo, tranſfert̃ dñiũ, ſi uerba p̃cedētia uel ſe
quētia hoc innuũt; ut ſi dicit̃ cõcedo hãc rē utēdã uel fruē
dã ñ ꝯn: tũc uenit dominiũ; ſed uſuſfruct⁹. 16.q.1.c.poſſeſ-
ſiones. Vel ſi dico: tibi cõcedo cã mortis. nã tũc uerbũ, con-
cedo, reſtrĩgit̃, ut ñ uideat̃ de p̃ſenti cõcedere, ff.de do. cau.
mor.ꝑ totũ, &.l.nõ oĩs, ff.ſi cer.pe. Quid aũt dicendũ in du
bio, ut cũ ſimpliciter concedit̃ per hoc uerbũ, concedo? dic
ꝙ idē importat, ꝙ dono; ad hoc uide bonũ tex.in.l.fi.ff.de
dona.&.c.paſtoralis, eo.ti.no.gl.& Bart.ĩ.l.uxori.§.fi.ff. de
leg.3.qď puto uerũ, niſi ex circũſtantiis cõtrariũ eliciat̃; ut
ſi pulcherrimũ equũ quærēti cõmmodatũ quis cõcedat; fa-
cit qď no.gl.in.l.cũ quid, ff.ſi certũ pet.& hoc not. † Expe-
diã more ſolito prius gl. Prima glo. dicit ſimilē caſum ha-
beri in c.præterea.2. de trãſac. dic ꝙ eſt ſimilis quo ad nar-
rationē facti: ſed diſſimilis quo ad deciſionē. nam ibi fertur
ſñia ex ſola cõfeſſione rei: hic e contra: ſed dic & bene ſm
Ioan.And.ꝙ ibi reſpõdēdo fuit purè cõfeſſus, & ñ ꝑ uiã ex
ceptiõis, ſicut hic. nã excipiēs nõ fatet̃, ut in reg.exceptionē
obiiciens, de reg.iur.lib.6.&.l.nõ utiq;, ff. de excep. Et no.
hoc pro teſtibus cõcordãdis, ꝗ dixerunt aliquã rē ſimilē, ut
nõ exigat̃ oĩmoda ſimilitudo, uide quod dixi in.c. transla-
to, de cõſti.&.c.cũ dilecta, de cõfir. uti uel inuti. Op. uř eñ
12 †, ꝙ ex iſta cõfeſſiõe rei potuit eṗs actor ſuã fundare intē
tionē, ut in.d.c.p̃terea, & de elec.c.ꝑ ĩquiſitionē. Sol. dupli
citer ꝑ gl.2.prĩo, ꝙ huic fuit repētina ꝯfeſſio, ꝗ nõ habet p̃-
iudicare, nec dēt ſufficere ꝓ lit.cõteſ. No.bñ hãc gl.ĩ ſeq. ꝙ
cõfeſſio facta indeliberatè & properè nõ p̃iudicat, ſicut ĩ ſi
mili dicit gl.no.de cõfeſſiõe facta calore iracũdię, in.c.ex li
teris, de diuor. ſed quo ad iſtũ tex. nõ placet mihi hęc gl. qa
licet poſſit illico talis confeſſio reuocari, ut eſt gl.no. in.c.
apud.32.q.1.&.c.ſi.de iureiu.li.6.tñ ex quo nõ reuocat̃, ſed
dat̃ ꝑſeuerãtia, ut hic dabat̃, debebat ualere, ut ĩ dictis iuri-
13 b⁹, &.c.p̃terea, ď teſti.cog. † Fortè ob hoc tranſit ad ſecũdã
ſol.ꝙ lit.cõteſt.dēt fieri ꝑ directã reſpõſionē ad libellũ, ut
ĩ.c.uno, ď lit.ꝯte. hic aũt excipiēdo ſub ꝯditione reſpondit.
Hęc ſol.an ſit uera ĩ ſe, dic ut habes tex.& gl.ĩ.c.2.ď.li ꝯteſt.
li.6.& dicit hic Inno.& bñ, ꝙ ſiue excipiendo, ſiue rñdēdo
petitioni rñdeat̃ aĩo cõteſtãdi litē, facta erit cõteſtatio; qď
dicit hic patere: qa hic id, qď uocat̃ reſponſio, ēt uocat̃ ex-
ceptio: ſed dic ꝙ ñ ē bona & formalis rñſio ad ꝯ̃riũ, & ad
iſtũ tex. qa hic ñ q̃rit̃, an fuerit facta ꝯteſtatio. nã ꝯfeſſio fa-
cta añ litē cõteſt. p̃iudicat, ut ĩ.l.1.ff.ď cõfeſ.& no. gl.ĩ. c.du
dũ.2.ď elec.&. 2.q.1.c.nos ĩ queq;& ideo dic, ꝙ ꝯfeſſio hic
ñ p̃iudicat: qa emanauit excipiēdo, vt.s̃.dixi, & dicit text.&
dicet̃ lati⁹ ĩ gl. ſup uer.fuiſſe cõfeſſus Glo. in uer. *bonæfidei*,
facit duo, nã primò q̃rit, ꝗ dicantur actiones bonæfidei, &
ꝗ ſtricti iuris. Secũdò q̃rit, quare aliquę actiones dicuntur,
dũtaxat bonęfidei, cũ ĩ oĩ ꝯtractu cõſideret̃ bõa fides? Scďa
pars ibi: nec dicũt. Venio ad primã partē, ĩ qua dic declarã
do iſtã gloſſã, ꝙ oẽs actiões rľr ſũt ſtricti iuris p̃ter actiões
enumeratas, iſt.ď act.§.actionũ, & hic ĩ gl.ĩ qua enumerant̃
17 †. Et quaten⁹ enumerat actionē pignoratitiã, dic ſm Pe.&
Abb.tã directã ꝗ ꝯ̃riã. eſt enim duplex. quędã ꝗ dat̃ debito
ri debito ſoluto; alia ꝗ datur creditori, ſi res ſibi pignorata
ſit aliena, & iſta appellatur pignoratitia contraria; ad hoc
alle.

alle.tex.apertũ ĩ.l.tutor.§.ꝯ̃ria, ff.de pig. act. nõ tñ cõpetit,
ſi creditor ſciebat rē pignoratã eſſe alienã, uel obligatã vľ
morboſã, ut ibi dicit̃, adde ad gl. actionē ex ſtipulatu, de do
15 te, ut habet̃ ĩ.d.§.actionũ.† Venio ad ſcďã, partē, & q̃ro, qua
re aliꝗ dicant̃ actiones bonęfidei, & aliꝗ ſtricti iuris, cũ in
oĩ ꝯ̃ctu ꝯſideret̃ bona fides l.bonã fidē, C.ď acti.obli. vñ hoc
reſpectu oĩs ꝯ̃ct⁹ p̃t dici bonæfidei, ita ſumit̃ ĩ.c.2.27.q.1.&
adeò conſiderat̃ bõa fides, ꝙ ſi interuenit dol⁹, aut ꝯ̃ct⁹ eſt
nullus, aut irritat̃, de quo dicēdũ, ut plenè no.ꝑ glo.& doc.ĩ
c.cũ dilecti, de emp.& vēdi. Sol.gl.fatet̃, ꝙ ĩ oĩ ꝯ̃ctu conſide
rat̃ bona fides: ſed ponit tres, differētias, rõne quarũ diuerſi
16 ficant̃ in oĩbus. Prima, † qa in actione ſtricti iuris nõ uenit,
niſi qď ſtrictè exigit actionis nã, vñ nõ ueniũt uſurę ex mo
ra, niſi ſpecialiter ſint ꝓmiſſæ; ut.l.3.ff.de uſur. ſed in actio
nib⁹ bonęfidei ſic; ut in.l.Iulian⁹.§.ex uēdito, ff. de act.emp.
& l.curabit, C.e.ubi dicit̃, ꝙ ſi emptor diſtulit ſoluere pre
tiũ rei emptę, cuius fructus percepit, agitur cõtra eũ nedũ
ad precium, ſed etiam ad uſurã precii: qa ex quo percepit,
fructus, æquiſſimum eſt, ut ſoluat pretiũ, & uſurã precii, ut
ibi. dicit Io. An. hoc ꝓcedere ſm leges, ſed ſm canones ꝯ̃.
Idē fortè hodie ſm leges ſm eũ, & ſm Abb. ꝑ no.ĩ.c.3.de
uſur. quaſi dicãt, ꝙ cũ hodie multi tenēt uſuras ꝓhibitas ēt
de iure ciuili, ceſſabũt uſurę ēt in iſtis ꝯ̃ctib⁹ bonęfidei. Ad
a uerte, an uſurę ſint ꝓhibitę de iure ciuili [a] ego pleniſſimè di
xi in.c.cum ſit, de fo.cõpet. ſed an in ꝯ̃ctibus bonæfidei ceſ-
ſent hodie uſuræ ſaltē de iure canonico, ego dico, ꝙ ceſſãt,
quaten⁹ petunt̃ ut uſurę, ſed ſi petãtur ut intereſſe, tũc qua
tenus intereſt, peti poſſunt, ita uoluit glo.no.ĩ.d.l.curabit
& in.c.cõqueſtus, de uſu. vbi plenè hoc examino, facit.c.di-
lecti, de fo.cõpe.& in.c.peruenit, de fideiuſ.cũ ſi. & per Inn.
17 in.c.ſacro.de ſen. excõ.ubi dicit̃ † ꝙ ubi pecuniã dari eſt in
b obligatione habebit̃ ratio lucri ceſſantis [b] qď eſt bene no.
ad idē alle.l.nõ utique, in fi. & quod ibi no.Barto.ff.de eo
18 qď cer. lo. dico pleni⁹ in.d.c.cõqueſtus. † Secũda differētia
eſt, qa in actionibus ſtricti iuris nõ uenit intereſſe, ſi rē mi
hi dari eſt in obligatione: ſecus, ſi rem tradi uel factũ, ut.l.
ubi aũt.ff.de uer.oblig. &.l.ſi quis ab alio.§.fi. de re iudi.
ſed iſta omnia ueniũt in actionibus bonæfidei.l.1.ff.de act.
emp. Aduerte. hęc enim differentia põt intelligi dupliciter.
Primò, ꝙ in actionibus ſtricti iuris nõ uenit intereſ-
ſe, id eſt non liberatur quis ſoluendo intereſſe, ubi rem dari
eſt in obligatione: ſecus, ſi rem tradi, uel factum, & hic in-
tellectus eſt uerus in ſe, & probatur in iuribus ſuperius al-
le. Et eſt ratio diuerſitatis, qa ſi p̃ciſè compelleret̃ ad factũ
uel ad rem tradēdam (quod etiã cõſiſtit in facto) eſſet quæ
dã ſpecies ſeruitutis, quod iura abhorrēt. l.titio centum, ff.
de condi.& demon. facit quod not.gl.in.l.cum antiquitas,
C.de uſu & habi. nõ ſic, cũ rem dari eſt in obligatione. quia
dare eſt accipientis facere, id eſt facere alium dominum per
traditionem, inſti.de act.§.ſic itaque diſcretis, qď conſiſtit
in puro facto. hanc rationē alle.Bart.in.l. ſtipulationes nõ
diuidunt̃, ff.de uer.obli. vbi pleniſſimè proſequitur iſtã ma-
teriam. ſed licet hoc dictũ ſit uerũ ĩ ſe: tñ nõ cõuenit huic ĩ
tellectui materiæ noſtræ: qa ex hoc ſequeret̃, ꝙ in cõtracti-
bus bonęfidei dãdo intereſſe quis liberaretur: qď eſt falſũ
apparente re, quæ debet̃, ut.l.is qui, ff.cõmo.&.l.ex empto,
19 ff.de ac.emp.not.in. c. cum Ioannes, de fide inſtr. † Ideo do
ſecundũ intellectũ, qui conſiſtit magis in ſubtilitate, ut di-
camus, ꝙ in actionibus ſtricti iuris uenit intereſſe, ſi rē tra-
di, uel factũ eſt in obligatione, id eſt ꝙ ipſum intereſſe eſt ĩ
obligatione, & peti poteſt, quod intellige poſt moram, ut.
d.l.ſtipulationes, in fi.& ibi hoc tenet gl. & Bar. & Din.in
reg.mora, de reg.iur.lib.6. nam aliqui uolũt, ꝙ intereſſe nõ
eſt in obligatione, nec peti poterat etiam poſt moram; ſed
debet peti ipſa res, & ĩtereſſe uenit poſt cõdēnationē ꝑ offi
ciũ iudicis. Sed primũ dictũ eſt magis cõe & ueri⁹. ĩ actioni
b⁹ uero bonęfidei ipſũ ĩtereſſe non uenit. i.nõ eſt in obliga
tione, vt peti poſſit: ſed dēt peti res, & in defectũ uenit ĩter

ZACHARI. De iure ciuili. Et qď de iure cano.uide de, utroq; an.& quãdo ſint permiſſæ, per Alex.cõſi.49.in.c.1.&.2.co.& quaſi ꝑ totum.uol.4.
ANT. FRAN. Circa hoc an uerbũ, cõcedo, importet. translationem dñij, dicas ꝙ ſi ñ apparet alia cã, ex qua fiat cõceſſio, importat̃

eſſe, ut ꝓbari uidet̃ in. d.l.ex emp.nã ut
ibi dicit tex. *nihil magis bonæfidei congruit*
quã id præſtari, quod inter cõtrahentes actũ
20 *eſt* † qď no. fatet̃ tñ iſta gl. quia in bonę
fidei ꝯ̃ctib⁹ qñq; ñ ueniũt ea, de qb⁹ cogi
tatũ ñ fuit. nã ſi uēdo fundũ, uel domũ, ñ
ueniunt cęſa & rupta: qa ñ ſũt pars fundi
niſi actũ extiterit, ut uenirēt, ut.l. fundi.
§.rupta, ff.de actio.emp.& uēdi.& dic cę
ſa, ut carbones & arbores cęſę. rupta ut
arena, creta & ſilia, ꝗ ſũt ĩ fundo, vt ibi di
cit tex. Tertia differētia eſt, qa ĩ actioni-
bus bonæfidei multũ exuberat officiũ iu
dicis, & pleni⁹ ſuccurrit̃, ꝗ in aliis, & ꝑ ꝑ
has differētias illę actiones uocãt̃ ſtricti
21 iuris, & iſtę bonæfidei. † Cõtra p̃cedens
dictũ gl.opp.de c.cũ eccľia ſutrina de cã.
poſ.& ꝓprie. ubi dicit̃, ꝙ ĩ iudicio veniũt
ea ēt, de qb⁹ actũ nõ fuit. vt venirēt, qď ē
ꝯ̃.d.l.fundi. ſed dic ꝙ illud ĩtelligit̃ ď his,
ꝗ p̃nt comprehēdi ex natura actionis, vt
pleni⁹ no. ĩ. d.c. cũ eccľia ſutrina, & in.l.
ſolem⁹, ff.de iud. alias extranea ñ veniũt
ut.l.ñ p̃t uideri, ff.eo.& hoc ſic declaraui
ultra alios in fauorē canoniſtarũ, [e] ꝗ hãc
e materiã ut pur legalē ĩtelligere nõ ſolēt
& habes ꝯſimilē gl.in.d.§.actionũ, ĩ ſti.de
act. Sed q̃ro, ad quē effectũ allegauit iſte
ꝙ ꝑmuatio cõputet̃ inter cõtractus bonę
fidei? Sol.ñ p̃t hoc colligi ex tex. nec ex̃,
ſed fortè uoluit dicere, ꝙ cũ ꝑmutatio eſ
ſet ꝯ̃ct⁹ bonęfidei dēbat iſte abbas agno
ſcere bonã fidē ēt debuit credere eccle-
ſiã iſtam pertinere ad epiſcopum, cũ quo
ꝯ̃hebat permutationem: hoc tamen non
22 multũ refert. † Quæro, quare ꝑmutatio
ñ põt fieri niſi cũ domino, uel eo qui eſt
loco dñi? Sol. dicit gl. in uerſ. loco dñi,
qa qui dat alienã rē, ñ contrahit permu-
tationē ut.l.1.ff.de rerum ꝑmu. ſed certè
ꝑ hoc non ſoluitur formaliter q̃ſitum.
nam de hoc poteſt quæri, quare nõ ꝯ̃hit
permutationem, nec hoc abſolutè tenet̃;
qa tradēs rem alienam bona fide ꝯ̃trahit
ꝑmutationē, ut no.gl. ponēs opi.contra
rias ĩ.d.l.1. ſed gl. fuit hic locuta ſecundũ
opi. Pedii iuriſc. de qua ibi, & plenè ꝑ Di
ĩ.l.1.ff.de rer.ꝑmu. dic tu poſt Bar.ĩ.d.l.
1.ff.e.ꝙ aut uolētes permutare utuntur
uerbis denotantibus trãslationē dñii, ut
puta, dabis mihi equũ & dabo tibi codicē
& tũc cũ nõ dño ꝑmutatio contrahitur,
& ꝓcedit hoc caſu opi. Pedii; & eſt ratio

donationē.l.uxori.§.fi.& ibi gl.& Bar.ff.de leg. 3.& plenius ꝑ Alexan. in.l.cũ quid, in fi. 2.col.ff.ſi cer.pet. & in.l. ſi pecuniã, ff.de cõd.ob. cau. & ĩ.l. ſed ſi me puté.ĩ.§.1.de cõd.in de.& ꝑ Alex. in.l. à Titio, ď uer. ob. ubi dixit, ꝙ ſi peto à te equũ cõmodato, & tu dicis concedo ſimpliciter. intelligitur in cõmodatum, ꝑ tex.in cã. paſtoralis, de loca, & uide gloſ. in.c.1.de vſur.in 6. quæ dicit ꝙ uerbum, cõcedo, eſt uerbum generale. & tenementi ꝙ Bal. in.l. in uēdentis, in.5. opp.C.de cõtrah. emp.dicit, ꝙ ſi cõcedo alicui uſum pecũiæ, dicor mutuare pecuniã. & uide eundem in.c. 2. in §.ſi Titius, ĩ uer. & nota ꝙ per uerbum, concedo. ſi de feu.fue.ꝯtro. ubi dicit, ꝙ uerbũ, per qď trãsfertur ius præcedente titulo habili ad translationē; alius non. & uide Abb.in.c. paſtoralis, de dona, ubi dicit, ꝙ cõcedens videt̃ concedere ius qď habet in re, & idem dicit ĩ.c. cũ aũt, de iure pa. & ideo dicebat Bal. in.l.monumenta, C.de leg.ꝙ concedens caſtrum uidetur concedere ius, quod habet in illo. & uide Flo. in.l.arboribus, in §. uſufructuarius ff de uſuf. ubi dicit, ꝙ eſt uerbum, trausferens titulum habilem ad trãslationē dñii.
SEB. SAPIA.

b Lucri ceſſantis. Quando habeat̃ rõ lucri: ultra alle.hic per Feli.uide Deci.in cõſ.161.col. 3.uerſi.tertiò gñaliter: Are. in conſil.9.inci. eleganter & uerè, circa ſi. Alex. in conſ.199.ĩci. uiſa ſcriptura priuata, in ſi.2.co. Rapha Cu.in conſ.139.ĩnci.P. laicus, co. fin. & Ro. in conſi.101.inci.propoſitæ conſultationis. ubi dicit, quod ſi non dediſti pecuniam, quam debebas, & ego accepi pecuniam ſub cambio teneris mihi ad illud intereſſe.
SEB. SAPIA In fauorē canoniſtarũ. Vides tñ, ꝙ hæc materia ad canoniſtas nihil ſpectet; qa ĩquit Bal.ĩ.c.ſ.col.ult. ꝓpe fi.ď plus pet.ꝙ ď æquitate canonica oẽs cõtract⁹ mũdi ſũt bonæ fidei, ꝗ ſequtur Iaſ.in.§.actionũ, co.2.& col.7.inſti.de acti.tñ idē Iaſ.in.l.ſi fun

dus, ĩ pri. ff. ſi cer. pe. ſentię cõtrariũ & clarius ĩ. l. ꝙ te, col. pen. eo. ti. ubi contra Bal. adducit hanc decreta. & ita ſentit Abb. hic.

ZACHARI.

a Bñficia. Adde de hac q. 4. Cardi. in cle. 1. de rer. ꝑmu. & Bal. in. l. 1. col. 3. uerſi. quæro an poſſet ſpiritualia C. e. tit.

SEB. SAPIA.

b In beneficio. Vide do. de Rota ita cõcludẽtes ĩ deci. 1. & 3. in nouis, & Gemi. in c. 1. co. 6 uer. ſed circa ꝑmiſſa, de re permu. li. 6. ſed cõtrariã partẽ dicit magis cõiter teneri, & eam defendit do. Soz. in cõſ. 166. inc. in primis, ĩ. 1. parte.

c Non utiq;. Tu põdera, quia tex. iſte dicit non intelleximus ꝑ exceptionem huius ꝓcuratoris; ſed iſte procurator excipit conditionaliter. ergo intelligitur ꝙ tunc nõ fatetur excipiens, quare excipit conditionaliter, & all. iſte tex. formaliter, & l. non utiq;. ubi dicitur, nõ exiſtimatur cõfiteri de intentione actoris, cum reus utiꝉ exceptione. & pondera unũ, ꝙ cũ gloſ. ſint diſcordes in hoc, quia gl. in. l. non utiq;, eo. ti. & in. l. nemo, tenet, ꝙ non uidetur cõfiteri. & gl. in. l. ſi quidem, C. eod. ti. tenet contra, & in §. ſancimus, ĩ auẽ. de exhi. reis, & ſic iſtæ gl. ſunt contrariæ, & eſt dubitatio non mediocris. unde uidetur ꝙ iſte text. tollat iſtam dubitationem. & iſtud eſt dictum meum, & ad hoc adduco text. in c. cũ ueniſſent, de inſtit. cũ excipit, ꝙ non ſpectabat ad archiepiſcopum, quia perpetuũ contulerat archiepiſcopo.

And. Barba.

quia nõ dñs; nõ facit tradendo rem alienã, aliũ dñm; qa nemo dat, quod nõ hẽt, ut. l. traditio, ff. de acq. re. domi. & c. qđ ãt, de iure patrona. nã, ut ibi dr̃, ꝓ nõ dato hr̃, quod ab illo daꝉ, qui de iure dare nõ p̃t. permutatio aũt ſumit initiũ nõ ex cõſenſu ſimplici, ſed ex rerũ traditione & trãſlato in aliũ dñio, ut d. l. 1. & l. ex placito, C. de re. permu. cũ ſit ꝯtus innominatus, ut ibi. Aut uolentes permutare utunꝉ uerbis ſapiẽtib⁹ puri facti traditionẽ: ut ego accipio codicẽ tuũ, & tu meũ digeſtũ: uel utunꝉ uerbo, tradere, uel ſili & tũc ꝑmutatio p̃t ꝑfici cũ nõ dño: quia ſatisfactũ eſt uerbis ꝯhentiũ, & cũ hoc tẽperamẽto intelligas hãc allegationẽ, q̃ ponit ĩ tex. puto tñ, ꝙ re alterius euicta p̃t is, q rẽ ꝑdidit, hr̃e regreſſum ꝯ tradẽtẽ; ſic obſeruaꝉ in ꝯctu uẽditiõis: de quo tñ dicẽdũ, ut no. ĩ. d. l. 1. C. eo. & hoc no: qa canoniſtę nõ declarãt hic. In dubio ãt credã actũ, ut traosferaꝉ dñiũ: qa hoc

23 vr̃ de natura permutatiõis, arg. d. l. 1. † Et a ꝓ hoc dicẽdũ, ꝙ ſi duo ꝑmutãt bñficia,[a] & alter nõ habet ius in ſuo, nulla ꝯhitur permutatio. vñ recipiẽti bñficiũ alteri⁹ nullum ius acqriꝉ, tũ qa nõ ꝯhiꝉ permutatio cũ nõ habẽte ius, cũ ſaltẽ tacitẽ videaꝉ actũ, ut bñficiũ ſuũ aſſignet, & ñ alienũ: tũ qa ſuperior nõ intẽdit cõferre ius niſi loco bñficii ſui; & ita cõcludit Fed. ĩ trac. ꝑmutationũ. c. 10. ꝑ iſtã & alias rõnes; & iſto caſu non curarẽ de uarietate uerborũ de qua. s̃. ꝑ rõnes ꝓxi. alle. nõ tñ dẽt qs ꝓpria authoritate redire ad bñficiũ ſuũ, ex quo tenuit renũtiatio, licet ex cã permutatio nõ tenuerit, ſed cũ ſuperioris authoritate; de quo tu dic, ut not. Fed. in d. trac. c. 5. & ꝑ Io. An. ĩ. d. c. unico de re. ꝑmu. li. 6. uide tex. no. & qđ ibi no.

24 ĩ. c. ſi bñficia, de p̃b. li. 6. † An aũt agẽs ꝓ bñficio permutato habeat neceſſe ꝓbare b ꝑmutãtẽ ſecũ habuiſſe ius in bñficio,[b] uide ꝑ dom. de Rota dec. 115. vbi dñt ꝙ ñ: ſed ſufficit ꝓbare illũ habitũ & reputatũ ꝓ tali, & fuiſſe in poſſeſſiõe illius bñficii, qđ no. & facit quod in ſiñ not. Inn. in c. ueniẽs, de uer. ſig. li. 6. Opp. & vr̃, ꝙ ſuper illa cõfeſſione ꝓcuratoris poſſit ep̃s fundare intẽtionẽ ſuã: nã ex quo fuit cõfeſſus ꝑmutationẽ fuiſſe factã cũ ep̃o; ergo cõfitebaꝉ eccleſias illas ꝑtinuiſſe ad epiſcopũ. qa ꝑmutatio nõ fit niſi cũ dño, ut

25 s̃. dixi. † Et q cõfiteꝉ unũ, cõfiteꝉ oẽ id, qđ ex illo ſeqꝉ. 8. di. c. quo iure. Sol. gl. ĩ uer. fuiſſe cõfeſſus, intrat hãc materiã, & du-

26 bie loqꝉ: ſed ſi bñ põdereꝉ, † hoc intẽdit, ꝙ procurator fuit hic cõfeſſus excipiẽdo is ãt q excipit, licet cõfiteaꝉ factũ cõtẽtũ in exceptione, nõ tñ cõfiteꝉ id, quod iure eſt tacite cõprehenſum in ipſa exceptione. Exẽplũ, excipio de permutatione per hoc bene fateor permutationem interueniſſe inter te & me: qa expreſſe hoc dico: ſed nõ fateor, ꝙ res vere ſpectabat ad te: qa potuit eſſe permutatio de facto & hoc; ꝙ pertinuerit ad te, ego non confi cor. unde, cũ propo. iam factũ excipiendo & repellẽdo te ab intẽtione tua, nõ dẽt dici, ꝙ ego cõfiteor ĩtẽtionẽ tuã, ne una & eadẽ cõfeſſio opeꝉ ꝯrios effect⁹ ꝯ c. maiores, de bapt. cõſuluit tñ gl. ad oẽ periculũ euitandũ, ut qs excipiat ſub cõditione, ut ſi uolo excipere de pacto de nõ petẽdo; dicã ñ cõfiteor te mihi mutuaſſe, & eſto ꝙ ꝓbareꝉ, dico te feciſſe pactũ de nõ petẽdo. & idẽ dic đ excipiente de interruptione ꝯ p̃ſcriptionẽ, & in cõiuge excipiente de cõſanguinitate ꝯ coniugẽ eam uendicantẽ, & ſimilibus. tũc. n. in dubio non p̃t aduerſarius ſe fundare ſuꝑ illa cõfeſſione: & hãc gl. ſic clarè & apertè intellectã not. & perpetuo tene menti. Et ſcias, ꝙ extra glo. multũ in hac materia in diuerſis locis uariarunt doct. & per ordinem ſit prima hæc opi. gl. quã apertius tenet hic Inn. dicens, ꝙ aut nõ excipiẽdo, ſeu alio mõ cõfiteꝉ qs intẽtionẽ aduerſarii: & ſi bi p̃iudicat adeo, ꝙ ꝯ ſuã cõfeſſionẽ nõ põt aliqd dicere, niſi ꝓbaret errorẽ ante ſentẽtiã, de quo dicẽdũ eſt, ut plenè dixi in. c. ſi. de confeſ. ſed ſi non confiteꝉ, ſed ſolũ excipiendo ꝓponit, nõ p̃t dici, ꝙ cõfiteaꝉ, nec ꝙ credat. q. n. excipit, nõ credit ſm eũ, nec diſcredit: imo dic p̃t, ꝙ dubitat, & quaſi inter duo uerіſimilia deduciꝉ, C. e. l. ſi quidẽ. hãc opi. clarius & latius ꝓſeqꝉ, & tenet gl. in reg. exceptionẽ, de reg. iur. lib. 6. ubi diciꝉ, ꝙ illa uia negãdi factũ nõ eſt tuta, cũ doceat mẽtiri, ſi ueritas uel cõſcĩa eſt in oppoſitũ: dicit tñ, ꝙ ſi pure excipit, nõ ꝑ hoc actor p̃t intẽtionẽ ſuã fundare ꝑ regulã hic & ibi traditã, & huis dicti triplicẽ reddit rõnẽ; quã ibi uideas. Idẽ vr̃ tenere Spe. eo. ti. in. §. uiſo, uerſi. qd ſi re⁹, & ſeq. ſentit Cy. in. l. exceptionẽ, C. de ꝓba. & l. ſi quidẽ, C. de except. vbi latè hoc ꝓſequiꝉ. Secunda opi. eſt Accur. in.

c l. non utiq;,[c] ff. e. & in. l. ſi quidẽ, C. eo. ꝙ aut excipiens primò negat; & nõ vr̃ fateri, ut puta ſi dicit nego obligationẽ, & inquãtũ apparet; dico te mihi feciſſe pactũ de nõ petẽdo & in hoc caſu intelligit iura; quæ dñt ꝙ excipiẽs nõ vr̃ fateri. Aut ſimpl'r excipit, & ur̃ fundata intentio aduerſarii. hãc opi. ſecutus eſt Din. in reg. pręalle. Tertia fuit opi. Bar. in d. l. nõ utiq;, reducentis ad concordiã dictas opi. dicit. n. ꝙ ſi reus pure excipit, & actor ex toto negat exceptionẽ: & non p̃t actor ſuꝑ illa ſe fundare per. l. cum de indebito, ff. de proba. & ꝑ regulã, ex eo, de reg. iu. li. 6. Exẽplũ; dicis me tibi obligatũ occaſione mutui. excipio, ꝙ mihi feciſti pactũ de non petendo. tu hoc negas: dicis intentionẽ tuã fundatã ex uerbis meis. certè non bñ dicis ꝑ prædicta. Aut cõfiteris factum ſed negas ius, ut puta, quia fateris pactũ de nõ petẽdo: ſed dicis illud eſſe inualidum rõne minoris ętatis, uel alia rõne; & tunc poteris te fundare ſuꝑ exceptione mea ꝑ l. qm̃, ff. de his q not. infa. Hæc opi. Bart. iudicio meo eſt ꝯ hunc tex. nam ep̃s hic confitebatur ꝑmutationem de facto interceſſiſſe, ut clarè colligiꝉ ex text. ſed eam impugnabat fortè ex defectu alicuius ſolẽnitatis: & tñ non potuit fundare intẽtionẽ ſuã ſuꝑ illa exceptiõe, niſi diceres, ꝙ iſte ꝓcurator nõ excipit pure, ſed cõditional'r. ſed ꝓ primo facit rõ literę; qa papa in decidendo nõ ſe fundat ſuꝑ cõdõne, ſed ſimpl'r ſuꝑ exceptione. & ad. l. qm̃, quã alleg. Bart. rñdeo, ꝙ hoc non ꝓbat. loquiꝉ. n. in tranſigente ſuper crimine, & dicit ꝙ tranſigendo ur̃ fateri crimen. Videtur enim feciſſe metu probationis futuræ, & ſic non loquitur in excipiente: quia excipiendo intendit repellere aduerſarium ab intentione ſua. Quartam opin. poſuit Iacob. de Are. ut recitat Cyn. in. d. l. ſi quidem, diſtinguẽs multas formas excipiendi. Aut. n. reus ſic rñdet, cõfiteor obligationẽ: ſed tu feciſti mihi poſtea pactũ de non petendo, & tunc niſi probet exceptionẽ, condẽnabiꝉ: quia fundata eſt per ſuam puram confeſſionẽ intentio actoris, ad hoc adducit. d. l. ſi quidẽ, in. 2. reſpon. & l. 1. & l. exceptionẽ, C. de probõnibus. & no. hoc quia uerіſſimũ eſt, quia confeſſio eſt ſeparata ab exceptiõe; & eſt de hoc bonus tex. in. c. prꝫterea 2. de tranſactionibus Aut reus dicit, non confiteor obligationem. & ſi de ea appareat, dico ꝙ feciſti mihi pactum de non petendo, & tunc non poteſt actor ſe fundare ex illa cõfeſſione: qa obligationem

nẽ negauit, aut dixit, ſi obligatio p̃ceſſit, ut aſſeris: tñ tu feciſti mihi pactũ de ñ petẽdo; & tñ ñ diciꝉ cõfiteri, nec negare, & ſic ñ põt actor ſuꝑ illa ſe fundare; & hoc caſu dicit lo-

a qui hanc decre. & l. nõ utiq;[a], p̃al. cũ ſimi. quaſi uelit ſec⁹ eſſe, qñ re⁹ purrè exciperet; puta ſi diceret, tu feciſti mihi pactũ đ nõ petẽdo: qa tũc vr̃ tacitè cõfiteri obligationẽ; & in hoc accedit ad opin. Accur. & Dyn. do. Ant. vr̃ in effectu ſequi primã opi. q̃ mihi ſatis placet, cũ regula exceptionẽ, & l. ñ vtiq;, loquaꝉ indiſtinctè. ergo ſimpliciter ſunt intelligẽdę, ũt ſtãs in finib⁹ merę exceptiõis nõ uideaꝉ cõfiteri; & ſic niſi actor ꝓbet intẽtionẽ ſuã, vr̃ re⁹ abſoluẽdus, ut hic. limita tñ, ut colligi p̃t ex p̃dictis: qa ſi purè confiteꝉ obligationẽ, & immediatè excipit, ſibi p̃iudicat. Itẽ ſuper puro facto exceptionis p̃t actor ſe fundare, ad hoc allego tex. no. ĩ. c. ex parte decani, de reſcr. ubi ille excipiẽdo dixit ſe ꝓcuratorẽ reuocaſſe, & aduerſari⁹ ſuꝑ illa reuocatiõe ſe fundauit. nã reſpectu ei⁹, ꝙ poniꝉ explicitè in ipſa exceptione, nõ hẽt ipſe re⁹ aliquã excuſationẽ. uidem⁹ eñ, ꝙ ſi excipiẽdo negauit, & poſtea ſuꝑ illo cõuinciꝉ, puniꝉ in pœnã mendacii, ut. l. pe. ff. de rei ven. & auꝉ. ꝯ q ꝓpriã, C. đ non nu. pec. Tertiò limitari põt ſm do. Ant. qñ actor vult ſe fundare ſuper facto intercluſo, ꝓut eſt in facto nõ prout eſt in iuris effectu. nã illud ur̃ reus fateri excipiendo. Exemplũ. ſi. n. agiꝉ ex maleficiò infamãte, opponẽs trãſactionẽ ur̃ fateri factũ, ex quo infamaꝉ; all. d. l. qm̃, ff. de his qui not. infa. certè illa lex hoc nõ ꝓbat: quia, vt. s̃. dixi, ñ loqꝉur in excipiente, ſed in trãſigẽte, cum cõſtat de trãſactione, & de maleficio obiecto: ſed hic nos loqmur, qñ nullo modo cõſtat de facto, ni-

27 ſi ex eo, qa ſimpliciter iſte excipit. † Itẽ aduerte, quia ꝙ dixi de exceptione habet locũ in replicatione. ut actor replicãs nõ videaꝉ fateri, ut dixi in reo excipiẽte, ſm gl. no. in. d. regula, exceptionẽ. ideò ſicut ſe habet exceptio ad actionẽ, ita ſe hẽt replicatio ad exceptionẽ. eſt eñ replicatio quædã exceptio exceptionis, ut. l. 2. ff. de excep. & per hęc habes plenè & clarè hunc articulũ examinatum. Et notabis ex p̃dictis multas practicas excipiendi, ut euiteꝉ opi. ideo ſis caut⁹, ut taliter excipias, ꝙ nullo mõ uidearis fateri. Itẽ tene menti dictũ Bar. ꝙ actor negans ex toto exceptionẽ nõ poteſt ſuper ea aliquo mõ ſe fundare; quod intelligo ẽt ſuꝑ eo, quod explicitè contineꝉ in ipſa exceptione: quod decla-

28 ra, vt. s̃. † Oppo. ulterius. de. c. olim, de reſcri. ubi cõmittẽs falſitatẽ in cã perdit cãm. ergo monaſteriũ debuit hic ſuccũbere, cũ pars ſua falſauerit inſtr̃m. Sol. gl. in uer. per uitiũ ſentit hoc ꝯriũ, & ñ ſoluit. ſed gl. ſequẽs ur̃ ſoluere, ꝙ ꝯriũ ꝓcedit in priuato falſante in cã propria: hic verò cũ ꝓcurator falſauit in cã eccleſię. nã (ut dr̃ in text.) delictũ ꝑſonæ non dẽt redũdare in damnũ eccleſię. Non ob. c. tũ ex literis, de ĩ integr. reſti. vbi ex delicto falſitatis fuit lata ſñia ꝯ eccleſiã: qa ſm gl. ibi deliquit tota eccleſia. hic uerò non ꝯſtitit capitulũ fuiſſe in culpa: imò innuiꝉ ꝯriũ in eo, ꝙ di-

29 cit, *delictum perſonæ, &c.* † No. duo ſing. ex hac gl. Primò, ꝙ delictũ p̃lati & capituli nocet eccleſię. idẽ no. gl. in. c. 2. de ordi. cogn. uide tu de hoc ꝙ plenè dixi in. c. 1. de dol. & cõ

b tu. qa ſentit hic gl. ꝙ ẽt ĩ iudicio delictũ ſolius p̃lati non nocet eccleſiæ;[b] cuius ꝯriũ tenet gl. in reg. delictũ, de regu. iur. in. 6. per. c. cum olim, de cenſi. ſed uide ꝙ dixi in dicto. c. 1.

30 † Scđò principaliter no. ꝙ cõmittẽs ĩ iudicio uitiũ falſitatis dẽt ꝑdere cãm, ſi falſitas eſt talis, q̃ cauſæ p̃iudicare poſſit. Ioan. & domi. Anto. tranſeunt ſimpliciter cum dicta gl. ſed ego alle. Barto. in. l. in fraudem. §. quoties, ff. de iu. fiſ. in ꝯriũ. n. dicit, ꝙ cõmittens falſũ circa inſtr̃a uel teſtes ñ ex hoc ꝑdit cãm, licet aliter poſſit puniri đ falſo; alleg. l. diu⁹, ff. đ re iud. & l. qui agnitis, ff. đ excep. q leges bñ faciũt: ſec⁹, ſi cõmittitur falſũ circa acta cauſę ꝑ textũ illi⁹. §. quoties. ubi tex. apertè ur̃ innuere, ꝙ debebat ꝑdere cãm. generaliter tñ gl. ibi dicit, ꝙ q falſitatẽ cõmittit ĩ cã, dẽt ꝑdere cãm ſed (ut p̃dixi,) Barto. reſtringit ad acta; & ſic in ueritate loquiꝉ ille tex. A ita intelligit gl. in leg. 1. C. de formu. quę ẽ not. & ponit ibi aliũ intellectũ ad. §. quoties, ꝙ loqꝉur in cã fiſci, q̃ agiꝉ apud ꝓcuratorẽ fiſci; & ſic in ueritate loqꝉ, licet Barto. & gl. ibi extẽdãt ad omnes. & ꝙ ñ habeat locũ ĩ priuata cã, optimè facit capit. cũ olim. 2. de offi. deleg. vbi ille qui uiolauit ſigilla iudicũ circa acta, nõ fuit punit⁹ in ꝑditione cauſæ: ſed ſolũ vt non poſſit opponere ꝯ illa acta. Vel niſi uelis reſpondere, ut no. dicit Barto. in. l. qui teſtium, ff. de fal. quòd ibi nõ fuit ꝓpriè cõmiſſa falſitas, cùm nõ immutauerit acta: ſed ſolum aperuit & ꝑlegit; & ideo fuit extraordinariè punitus. Quid dicemus circa hanc uarietatẽ? ut reducantur aliqua ad concordiã, facio in hoc duo mẽbra. aut q̃ritur, nunquid cõmittens falſitatẽ in iudicio dẽat ꝑdeꝉ cãm: aut quæritur nunquid falſans inſtr̃m ſeu ꝓducens inſtr̃m falſum dẽat ſaltẽ iudicari, ac ſi inſtrumẽtũ eſſet legitimũ: ita; ꝙ ꝯ ipſũ faciat plenã fidẽ. Circa primum puto, ꝙ re-

c gulariter nõ dẽat ꝑdere cãm,[c] licet poſſet aliter puniri: qa cum hęc pœna nullo iure caueatur, ñ dẽt ei capitalis ſentẽtia imponi; facit ad hoc ꝙ ĩ ſimili no. gl. ĩ. c. fin. de iure patro. & pœna dicti. §. quoties, cũ loquaꝉ ĩ cã fiſci, in quo ſunt multa ſpecialia, ñ dẽt extẽdi, ut in regu. odia, de regu. iur. l. 6. & de pœn. diſtin. 1. c. pœnę. ubi dr̃, ꝙ pœnę non debent excedere caſum ꝓpriũ. Itẽ text. in dicta. l. diuus, in diſtinctè dicit, ꝙ aduerſus ſententiã latã ex falſis probationibus dẽt ſuccumbens in integrũ reſtitui. nõ. n. dicit ꝙ falſari⁹ dẽat puniri in amiſſione cauſę: ſed poti⁹ innuit ꝯriũ apertè, cũ cã ſit de nouo agitanda remedio reſtitutionis in integrũ; ꝙ eſt ꝯ hanc gloſſam, & gloſſ. capit. tum ex literis, de reſtitu. in integr. Nec obſt. cap. cum olim, de reſcript. quia ibi fuit clericus priuatus beneficio propter delictum falſi; propter quod poteſt etiã clericus deponi ab ordine, & detrudi etiam in monaſterium, ut nota. dicit text. in capitul. ſi epiſcopus. l. diſtinctio. Ad cap. tum ex literis, dico quòd ſecundum aliũ intellectum magis communem nihil facit. tulit enim ibi papa ſententiam contra eccleſiam, credens quod inſtrumẽtũ productum per eccleſiam eſſet falſum, & ſic quod nihil probaret; quod tamen nõ erat falſum. unde nõ tulit ſententiam puniendo eccleſiam: ſed credẽs eccleſiã nullum ius habere ex defectu ꝓbatiõis. Ad iſtũ text. reſpondetur, quòd non ꝓbat, ꝙ ꝑ delictũ falſitatis debeat qs cadere à cauſa: ſed quòd, ſi cauſa non fuiſſet eccleſię, debuiſſet iudicari ſm iſtud inſtr̃m; quia opponẽdo inſtr̃o, quod ille fuit Ep̃s Sabiñ. ur̃ falſarius cõfiteri, ꝙ in ueritate iſte Epiſcopus (de quo diciꝉ in originali) fuit Sabiñ. & hoc ꝓbat not. iſte tex.

31 ut dicã in ſeq. mẽbro. † Venio ad ſm, in quo cõcludã aliqua bona & quotidiana dicta per Inn. hic. & vr̃ primò, ꝙ dẽat ꝓducens inſtrumentum falſum, uel minus ſolemne iudicari ſm illud; quia non põt

SEBA. SAPI.

a In. l. non utique. Vide ibi latiſſimè per Barth. Sozi. & ꝑ Ale. Arc. & Mode. ĩ. l. decem, ff. de uer. oblig. & Bal. ĩ. l. polla, co. 2. C. đ his qui. vt indi.

ZACHARI.

b Non nocet eccleſię. Tu dic pro cõcor. harũ differentiũ, ut nota. in ap. ad iſtũ in. c. ſi diligẽti, nu. 24. ĩ uerſ. nocet eccleſię. vbi diſtin. pono concluſionem hãc. s̃. de fo. cõpe. & ĩ. c. imperatorũ, nu. 3. ĩ uer. p̃iudicat eccleſię. s̃. de iu. cal.

SEBA. SAPI.

c Perdere cauſam. Vide Bal. in. l. fin. co. 1. C. đ pœ. iud. q ma. iud. Imol. ĩ cõſ. 119. incip. ad primũ, uer. adſcđ. Pe. de Anc. in conſi. 399. inci. caſu præmiſſo, col. 9. uer. prꝫterea. Ioã. de Ana. in conſi. 12. incip. primò ad intellectum, & multa alle. per Ale. & Mod. in. d. l. diuus, ff. de re iudi.

qs dicere ɔ̃ inſtrumẽta ꝑ eũ ꝑducta tum
a rõne ꝑductionis & approbationis[a], ut ĩ c. cũ olĩ, đ cẽſi. tũ ẽt rõne tacitę cõfeſſionis. nã ꝑducẽdo inſtra vr̃ tacite cõfiteri oĩa in eis cõtẽta, ut no. Inn. in d. c. olĩ, & hic, Bar. ĩ l. poſt legatũ, ff. de his q. vt ind. & facit iſte text. arguẽdo ꝑ locũ à ſpãli. Expediã hãc mãm ponendo aliquos ca-
32 ſus, q erũt quaſi cõcluſiones in mã. † Primꝰ caſus ſit, qñ qs ſine dolo & ignorãter ꝑduxit inſtr̃m, qđ poſtea ꝑbat̃ falſum; & nõ dẽt ẽm illud iudicari: quia, ex quo
b fecit ignorãter, nõ debet ex hoc puniri[b] ſicut hic dicimus in eccleſia, quæ nõ fuit in culpa; & facit. l. poſt legatũ, p̃alle. nec rõne cõfeſſiõis tacitę p̃t aduerſarius ſe fundare, ſi aliqđ ibidẽ cõtinet̃ in fauorẽ
c ſuũ: quia illa tacita cõfeſſio,[c] quę reſultat ex ꝑductione, eſt cohærẽs inſtrõ, unde ſublato inſtrõ ut falſo, tollit̃ & tacita cõfeſſio tanq̃ acceſſoria. vr̃. n. qs confiteri, quatenus inſtr̃m ꝑbat & non alr̃, ut. d. l. poſt legatũ, & hoc uoluit Inn. hic & Bar.
33 in. d. l. poſt legatũ. † Secundus caſus retentis p̃miſsis terminis ẽ, qñ ꝑducẽs inſtr̃m expreſsè fuit confeſſus uera eſſe oĩa, quę continentur in inſtrõ, & idẽ qđ. s̃. dictũ eſt in inſtrõ poſtmodũ falſo ꝑbato ẽm Inn. & Bar ĩ. d. l. poſt legatũ: qa licet hoc caſu emanauerit ultra ꝑductionẽ expreſſa confeſſio, tñ eſt applicata & relata in inſtrõ: & ſic vr̃ cõfiteri, quatenus inſtr̃m probat, & nõ alr̃, ut. d. l. poſt legatũ, facit. c. fraternitatis, & quod ibi no. de hæreti.
34 † Tertius caſus eſt, qñ cõfeſſio emanauit nulla habita mẽtione đ priuil. ſeu inſtrõ &, tũc reprobato inſtrõ, nihilominus tñ remanet cõfeſſio ẽm eos rõ p̃t eẽ, qa ex ſeparatis ñ fit illatio, đ trãsl. p̃l. c. 2. & l. Papinianꝰ exuli. ff. đ min. ĩ. l. neq; natales, C. đ ꝑb. Adde ad hũc caſũ no. limitationẽ Bar. in. d. l. poſt legatũ, quã ñ ſolẽt hic alleg. canoniſtę, uidelicet ꝙ licet hoc caſu nõ corruat cõfeſſio reprobato inſtrõ; tñ ſi cõfitens uult rõne erroris reuocare cõfeſſionẽ, hoc poterit allegãdo illud priuilegiũ reprobatũ, quaſi fuerit cã illius ꝑbõnis & cõfeſſionis, quod no. facit quod in ſimili no. in. c. finẽ, de do. & cõtu. & l.
35 q ſolidũ, ff. de leg. 2. † Quartus caſus eſt
d qñ agit̃ ignoranter[d] ꝑducto inſtrõ illud reprobat̃ ꝑ aduerſariũ nõ ut falſum, ſed ut minꝰ ſolẽne, puta qa deficit cõſenſus canonicorũ, ubi neceſſario debebat interuenire, uel chartã nõ eſſe ſufficientẽ ad ꝑbãdũ id, ad quod inducit̃, & tũc ẽm Inn. rata manent oĩa ibidem cõtẽta ꝑp cõfeſſionẽ.[e] Rõ diuerſitatis inter hũc caſum & p̃cedẽtẽ eſt, qa ꝑbato inſtrõ falſo, tollit̃ fundamentũ, cui inhærebat confeſſio, & ita ꝑ cõſequẽs totũ tollitur ędificium: ſed in hoc caſu, ubi nõ ꝑbat̃ falſum, remanet inſtr̃m in ſuo uigore, licet nõ habeat tãtũ vigorẽ, ut credebat ille,
36 q ꝑducebat. † Aduertẽdũ tñ ẽ ſubtiliter circa hoc. nam Inno. in ſeq. co. vr̃ prima frõte uelle reſcindere, uel limitare hunc caſum dicit. n. ꝙ ſi qs malè intelligens legem, allegat eam pro ſe, uel inſtr̃m uel chartã ſimplicem dicit ſibi fauere in ſua cauſa, cũ in ueritate de iure nõ faueat: quia nõn eſt authẽtica charta, uel eſt teſtimonialis tm̃: tñ ſi poſtea ꝑp aliũ articulũ, q in eadẽ charta continet̃, inducatur ɔ̃ eũ, nõ facit ſibi p̃iudicium ꝑ rationem iſtam; quia veritas geſtorũ p̃ferenda eſt opin. l. illicitas. §. veritas, ff. de offi. p̃ſi. & 7. diſ. c. ueritate, & c. conſuetudo, & quia errat in iure ut in caſibus præcedentibus, non ſolũ ſe corrigere põt; imo & iudex corrigere & ſupplere dẽt, ut no. in ſummis, de erro. aduo. Non ob. ẽm eum, ſi dicat̃, ꝙ ꝑducens hãc chartã credebat ꝑbare ꝑ eam id, qđ ꝑ eo faciebat. ergo & eadem rõne debet ꝑbare ɔ̃ eũ; ergo debet haberi pro cõfeſſo, maxime ſi cõfiteatur ea, quę continentur in charta eſſe ꝑbata. nam, ex quo veritas eſt in ɔ̃rium, nec probari põt ẽm quod credebat, patet ꝙ cã confitendo errauit in iure, & ideo ſibi non p̃iudicat, ut eſt dictum; ſecus, ſi confitet̃, ſe credere ea, quę ſunt in charta, eſſe uera. hic tñ fatet̃ Inn. ꝙ ſi per talem chartam minus authenticã aliquid iudicatum eſſet, tunc tã iudex, q̃ aſſeſſor, q̃ ẽt litigator eandẽ chartã uel conſimilẽ, uel idem ius cõdẽnato agente ɔ̃ ſe admittere tenent̃; alle. not. in ſumma, quod quiſq; iur. quod eſt no. Ecce ergo (ut patet ex proximè dictis) uult Inn. ꝙ licet inſtr̃m non reprobet̃ ut falſum, ſed ut minus ſolẽne, nõ tñ nocet cõfeſſio tacita, cuius ɔ̃rium vr̃ ſenſiſſe in p̃cedẽtibus, nec doct. noſtri aliter declarant. Põt primò dici, ꝙ prius dicta procedunt, quando ſcienter quis produxit inſtr̃m minus ſufficiens; ſecus ſi ignoranter, ut hic. ſed certè hęc ſolu. ſtare nõ p̃t: qa ſi ſcienter ꝑduxiſſet, nõ eſſet dubiũ, & idẽ fortè eſt in inſtrõ falſo, ut ſtatim dicet̃, cuius ɔ̃rium uoluit. s̃. Inn. Secundo p̃t dici (& melius) ꝙ aut inſtr̃m reprobatur eſt defectu extrinſecæ ſolẽnitatis, ut puta qa non interuenit in alienatione conſenſus canonicorũ; eſt tñ inſtrumẽtum in ſe publicum & authenticũ; & tunc ꝑcedãt primo loco dicta. Aut nõ eſt authenticũ; & tunc procedũt hęc ultima. nõ. n. vr̃, ꝙ aduerſarius poſſit pro ſe inducere, ex quo non approbauit illam chartam ut authenticã: ſecus ſi approbauit ut authenticam;
37 ſed ex alio defectu intrinſeco reprobauit. † Ad hoc alle. dictum Io. An. in. c. cum in poſitionibus, de iureiu. li. 6. ubi dicit, ꝙ ſi aduerſarius meus impetrauit reſcriptũ ɔ̃ me, ĩ quo narrauit aliqua ꝑ me, poſſum illa pro me facientia approbare & allegare in alio iudicio, quãquã illud reſcriptum reprobem ut ſurreptitium: quia per hoc, quòd ſit ſurreptitiũ, non deſinit eſſe authenticum reſpectu narratorum.
38 † Vel tertiò dicerem, ꝙ aut inſtrumentum ſeu charta ꝑducta continet factum producentis uerisimiliter ſibi notum; & tunc, ex quo producẽs; uidetur confiteri oĩa ibidẽ contenta eſſe uera, nec põt ab hac tacita confeſſione deſiſtere, licet poſtmodum probetur illam chartam eſſe minus ſolẽnem, argu. c. ab excõicato, & quod ibi no. de reſcr. Aut continet factum ſibi uerisimiliter incognitum: & tunc cùm uideat̃ ex ignorantia approbaſſe, diſtingue vt. s̃. ꝑxi. dixi. ꝙ aut non eſt authenticum; & non p̃t ɔ̃ eũ ꝑduci, aut ſic, licet aliis ſolẽnitatibus deficiat reſpũ cõtẽtorũ; & ſecus dicendum, ut. s̃. rõ diuerſitatis patet ex ſe, & hoc not. † Quintus
39 f caſus eſt, qñ quis ſciẽter & doloſe[f] produxit inſtr̃m falſum; & dicunt quidam (ut Inn.) ꝙ nullum in hoc eſt ſpeciale in eccleſia: quia quicunq; priuatus inducit inſtr̃m falſum, comprobato falſo non cõdemnabitur productor inſtr̃i ad id, qđ falſum inſtr̃m dicebat eum teneri, cum in ueritate nõ teneret̃: fateor tñ, ꝙ poſſet condẽnari de falſo, arg. de ca. poſ. & ꝑprie. c. cũ ſuꝑ. Itẽ alia rõne ſecundũ eũ nõ debet condemnari ad id, quod continetur in inſtrõ, quia excipiendo ꝑponit, & ideo non cõfitet̃. alii dicũt (ut ipſe refert) quia ex quo ſcienter producit inſtrumentum falſum, ferenda eſt ſententia ɔ̃ eum in eo quod facit contra producentem, per ſuperius dicta, quia ſcilicet uidetur fateri omnia contenta in inſtrumento, ſed in eccleſia eſt ſpeciale, ut hic, & cum hoc tranſit hic Innocent. Ex hoc potes colligere intelle-
ctum

a Approbationis. Adde ꝙ ꝑducens inſtrumentum uidetur oĩa contẽta in eo fateri, Rom. conſi. 71. O. d. conſi. 198.
ZACHARI.

b Puniri. Dũmodo non conſtet, ſed eum pœniteat, ita no. Sal. in. l. ſi falſos, C. de falſis, & Bar. in. l. diuus. ff. e. Bal. in. l. 3. C. de infe. & in. l. 3. C. de fi. inſtr. & Ioã. Papi. in ſua ſum. tit. de fal. ver. doloſè uſus. ubi dicit, ꝙ uſq; ad ſñiam poteſt pœnitere.
SEB. SAPIA.

c Tacita cõfeſſio. Vide Pau. de Ca. ĩ conſi. 208. inc. aduertendum, col. 4. & Ale. in cõſ. 108. inc. uiſo proceſſu, co. 3. 5. uol. Ro. in conſi. 294. incipi. hæc confeſſio.
SEB. SAPIA.

d Ignoranter. Vide Bal. in. l. alia, col. 2. C. de his qui, ut indig. & Ro. in p̃alle. conſi. 294. incip. hæc cõfeſſio.

e Cõfeſſionẽ. Adde uidendum Ro. cõſil. 294.
SEB. SAPIA.

f Doloſe. qño hoc procedat uide Io. de Ana. in con. 12 inci. primo ad intellectum, in ſecũdo dubio, & Bal. in. l. ſi quis teſtibꝰ col. 1. uer. ſed numquid, C. de teſtib.

ctũ ad iſtũ tex. in eo, ꝙ dicit. ꝙ delictũ perſonę ñ dẽt p̃iudicare eccleſię. nã ĩ alio tale inſtrumẽtũ ꝑbaſſet ɔ̃ ꝑducẽtẽ, licet ꝑbaret̃ falſum. nõ em̃ ꝑbat litera, ꝙ alius debuiſſet perdere cãm ꝑp delictũ falſitatis, ut. s̃. dixi, & ſatis ſentit Inn. Ex p̃dictis no. caſũ, ĩ quo iudex fert ſñiam ẽm inſtrumẽtum falſũ. do. Ant. hoc tẽperat, ut nõ tã ex uiribus inſtrumẽti, q̃ in pœnã ſciẽter ꝑducẽtis ſentẽtia ferri dẽat: aliàs eſſet ſen-
40 tẽtia iniqua. † Ego in hoc articulo ſic dicerẽ, ꝙ aut inſtrumẽtũ ɔ̃tinet unũ factũ indiuiduũ; & tũc ſi aduerſariꝰ uult recipere ꝑ ſe, dẽt recipere ẽt ɔ̃ ſe. uñ ſaltem ex officio ſuo iudex dẽt cõſulere ꝑducẽti, ex quo aduerſarius fundat ſe ſuꝑ illo, arg. in reg. ex eo, đ reg. iu. lib. 6. & ĩ. c. cũ olim, đ cenſi. & ſic intelligo no. ibi ꝑ Inn. & Bart. in. d. l. poſt legatũ; facit ꝙ in ſimili no. in cõfeſſione expreſſa cõtinente unũ factũ indi-
a uiduũ[a], ut no. Io. An. ĩ. c. 1. de cõfeſ. lib. 6. & Bar. in. l. Aureliꝰ. §. idẽ q̃ſiit, ff. đ lib. le. & ĩ. l. ſi qdẽ, C. de excep. & ſic intellige Bar. in. l. ſi cõſul, ff. de adop. ubi dicit, ꝙ ſi in facto proprio tabellio ſcripſit inſtrumẽtũ, & ꝑduxit illud in iudicio, ſi pars aduerſa vult recipet̃ ꝑ ſe, tenet̃ ẽt recipere ɔ̃ ſe. Aut ĩſtrumẽtũ ɔ̃tinet plura ſeparata, & tũc ꝑcedit dictũ Inn. hic, ut poſſit ſe aduerſariꝰ fundare ex illo ĩſtrumẽto ñ ĩ pœnã, ut dixit domi. Ant. ſed qa ex quo ſciẽter ꝑduxit, ur̃ fateri oĩa ɔ̃tenta in inſtrõ eẽ uera. unde, ſicut in confeſſione expreſſa p̃t aduerſariꝰ recipere, ꝙ facit ꝑ ſe, & reiicere ꝙ facit ɔ̃ ſe, ut ĩ. c. p̃tereà. 2. đ trãſactio. & no. ĩ iuribꝰ p̃alle. ita & in hac ɔ̃feſſione tacita maximè in odiũ ipſiꝰ doloſi; & hoc ur̃ ꝑbare hęc litera. nã ut clarè habeas factũ, ĩ originali inſtrõ dicebat̃ ſolũ ꝙ ipſe Theodoſius Eṗs ꝑmutauit cũ monaſterio, nec dicebat̃, uñ eſſet Eṗs. ꝑcurator uerò monaſterii doloſè ĩ trãſũpto ex originali appoſuit, ꝙ erat Sabineñ. Eṗs. poſtq̃ Eṗs fundauit intẽtionẽ ex inſtrõ, dicebat ꝙ ñ proderat Eṗo: qa ĩ originali ñ dicebat̃, ꝙ eẽt Epiſcopꝰ Sabiñ. Replicabat Eṗs, ꝙ hoc ñ poterat allegari: qa ꝑcurator falsò appoſuit, & ſic vr̃ fateri, ꝙ erat Sabiñ. reſpõdet̃ per Papam, *quod delictum perſonæ &c.* Sed dices ſi Eṗs [illegible]piebat inſtr̃m ꝑ ſe quare ñ cõpellebat̃ ſtare ꝑmutatiõi factę ꝑ p̃deceſſorẽ vt ĩ. c. cũ uenerabilis, đ cẽſi. reſpõdeo ẽm Inn. ꝙ fortè ĩſtr̃m ñ ɔ̃tinebat oĩa ſubſtãtialia ad ꝑmutationẽ; ut qa ñ interuenerat cõſenſus ſuperioris, nec alia q̃ iteruenire deberet, de quibꝰ. 12. q. 2. c. ſine exceptione, & 17. q. 4. in ueditionibus, cũ ſimil. Et ex hoc, ꝙ. s̃. dixi, no. ꝙ ex inſtrõ ꝑducto ad ꝑbationẽ exceptiõis p̃t aduerſariꝰ ſe fundare, licet ñ poſſit ſuꝑ illa exceptiõe: qa ĩmediatè, ꝙ ꝑbatio ꝑducit̃ in iudicio, efficit̃ cõis, ut. l. 1. §. edẽda, ff. de eden. & c. G. ꝑpetuꝰ, & ꝙ ibi
41 no. de fi. inſtr. † Venio nũc ad gl. añpe. & pe. Quęro, an ſen-
b tẽtia lata p̃textu falſæ ꝑbationis teneat[b], & intra q̃tũ tẽpus poſſet retractari? gl. pe. arguit ꝑ & ɔ̃. ur̃. n. primò, ꝙ ſit nulla: ꝙ patet: qa ex ea ñ cõpetit excep. l. q agnitis, ff. eo. In ɔ̃riũ facit: qa ſi eẽt nulla, ñ ɔ̃ualeſceret poſt uiginti annos. nã, ut dicit hic tex. poſt. 20. annos nõ p̃t retractari; & ſic ſentit, ꝙ intra. 20. annos dũtaxat p̃t retractari, & idẽ ſentit gl. antepe. tãdem gl. ſoluit & obſcurè. ſed intentus glo. eſt ẽm Hoſ. ꝙ nulla eſt quo ad ueritatẽ, ſed aliqua quo ad opi. un-
c de q̃diu ñ detegit̃ falſitas, dẽt obſeruari, & poſt tempꝰ. 20. annorũ p̃cludit̃ uia dicẽdi nullitatẽ. Et ex hac glo. no. ꝙ id ꝙ eſt nullũ quo ad ueritatẽ & quo ad opinionẽ, tractu tẽporis ñ ɔ̃firmat̃: ſed id, ꝙ eſt nullũ quo ad ueritatẽ, ſed aliqd quo ad opinionẽ, p̃t ɔ̃firmari, ñ ut in ueritate teneat, ſed ut p̃cludat̃ uia dicẽdi nullũ; & ſic intelligo gl. Io. An. multũ inſtat hic circa mã. ego pleniꝰ examinaui hos duos articulos ĩ. c. licet, đ ꝑba. Et breuiter q̃tũ attinet ad hoc. c. dic, ꝙ ſentẽtia tenet mero iure, ſi eſt lata ɔ̃ p̃ſẽtẽ, ut. l. diuus, ff. đ re iud. C. ſi ex fal. inſtr. ꝑ totũ, maximè ĩ. l. 3. tenet glo. & poſt eã Bart. in. l. ſi p̃tor. §. Marcellus, ff. đ iud. Non obſt. l. q agnitis, q facit gl. iſtã ceſpitare: qa ſolũ dicit, ꝙ ñ p̃t excipi đ re iudi. ɔ̃ uolẽtẽ agere de falſo, quominus examinetur q̃ſtio falſi: ſentẽtia tñ interim tenet, ut in. c. accepimꝰ, de fid. inſtr. donec ꝑ iudicẽ retractetur. aut ſentẽtia eſt lata ɔ̃ abſentẽ ex falſis inſtrumẽtis ſeu allegationibꝰ doloſis, & tũc ſẽtẽtia ẽ nulla, & iſte caſus eſt ĩ. d. §. Marcellꝰ, & tenet ibi glo. & Bar. & uide ꝑ Inn. in. c. cũ Bertoldus, de re iud. & c. cũ dilecta, đ reſcri. Quo ad
42 d ẽm † intra q̃tũ tempꝰ[d] & qualiter dẽat retractari, dic ꝙ de falſo põt agi multis modis. Primò criminaliter; ut falſarius puniat̃; & tũc dẽt accuſatio inſtitui intra 20. ann. ut. l. querelã, C. đ fal, q̃ lex in hoc caſu loquit̃, & ñ qñ agit̃ ad effectũ retractãdi ſñiam. vñ cõiter dicit̃, ꝙ p̃p hic poſuit falsã allegationẽ, & ɔ̃tingit hoc propter uarie no. in. d. l. querelã. Scđò p̃t agi ciuiliter actione in factũ ad intereſſe; & tũc p̃t agi uſq; ad. 30. annos: qa tãto tꝑe durat q̃libet actio ꝑſonalis. ut l. fi. C. de p̃ſc. 30. uel. 40. an. Tertio mõ p̃t excipi: & durat hæc facultas perpetuo. l. pure, ff. de doli excep. & in. d. l. querelã. Quarto mõ cũ qs uult obtinet̃ directè retractationẽ ſñiæ, ſi fuit reꝰ, uel ſi actor uult reduci ad priſtinã actionẽ; & peti dẽt reſtõ in integrũ itra quadriẽniũ: ut d. l. diuus. Quĩto mõ p̃t deduci falſitas ꝑ uiã replicationis: & dic, ut dixi ĩ d. c. licet, ubi inuenies hãc mãm lõgè latiꝰ diſcuſſam. Et aduertè, qa loquor de falſitate ꝑbõnis ſi. n. reſcriptũ đ legati erat falſũ. ut ĩ iuſtũ inſtr̃m ꝑcuratoris, dicẽdũ ẽ, ut ĩ c. ſuꝑ lr̃is, đ reſc. & ĩ. c.
43 ĩnfra, đ ꝑcu. † Nũc ex gl. priõ op. vr̃. n. ꝙ đ iure cõi eccleſię ſitę ĩ diœceſi ꝑtineãt ad Eṗm loci ẽt in tꝑalibus, ut ĩ. c. Eṗm. 10. q. 1. petit. n. ibi rõnẽ adminiſtrationis redituũ, itẽ agit ꝑ rebꝰ tꝑalibꝰ ſpectãtibꝰ ad eccleſiã, ut ĩ. c. fi. de ſuc. ab ĩte. Itẽ adduco tex. not. in. c. cũ ad ſedẽ, de reſti. ſpol. ubi Eṗs fundabat intẽtionẽ ſuã ẽt ſuꝑ hoſpitali, & ſuꝑ oĩbus poſſeſſionibus ad illud pertinentibus. Solu. dic ut. s̃. dixi in quodã notabili, & adhuc latiꝰ, ꝙ aut Eṗs dicit tẽporalia eccleſię ad ſe pertinere, ſcilicet ut eorũ redditus poſſit conuertere ad vſus ꝑprios, & đ eis diſponere ad libitũ & ñ p̃t qa redditꝰ particulariũ eccleſiarũ ſũt deputati ad vſũ miniſtrorũ, & alia neceſſaria ipſarũ eccleſiarũ ut in. c. paſtoralis, đ his q fi. à p̃la. adeò, ꝙ ẽt ſi vacat eccleſia, ñ p̃t Eṗs illius redditus ſibi appropriare: ſed debẽt conuerti in utilitatẽ eccleſiarũ vel reſeruari futuro ſucceſſori, vt in. c. p̃ſenti de offi. ord. lib. 6. facit ꝙ legit̃ & no. ĩ. c. ſi ꝑp tua debita, de reſcri. eo. li. Aut uult fundare intẽtionẽ ſuã ſuꝑ tẽporalibus quo ad iuriſdictionẽ & ꝑtectionẽ, & ut exigat rationẽ de adminiſtratione ipſorũ; & p̃t; & hoc caſu loquuntur cõtraria; & his reſpectibus admitteret̃ libellus Eṗi, ſi peteret tẽporalia eccleſię ſibi ſubiectæ; ut no. Inno. in dicto. c. cũ ad ſedẽ, ubi uideas. dicit ẽt hic Inno. ꝙ uacante eccleſia p̃t Eṗs ꝑ ea agere per. c. fi. de ſuc. ab inteſ. dic tñ, ꝙ ẽt ñ uacãte p̃t agere, ut not. ĩ. d. c. fi. & ad hoc induco c. nouerit, & c. regẽda. 10. q. 1. & no. in cle. 1. đ reſcrip. dixi plenius in c. cum deputari de iud. ubi tractaui poſt Inno. ꝙ ſi cõcurrũt Epiſcopus & rector immediatus eccle-

a Indiuiduum. Adde, quando confeſſio connexa poſſit pro parte acceptari, Ro. cõ. 172. Oldra. conſil. 292.
ZACHARI.
Adde Lanfran. de Oria. in. c. quantũ contra. § confeſſiones nu. 2. & ibi in apo. Cel. ĩ uer. defenſionem, s̃. de proba.

b. Teneat. Adde Rapha. Cu. conſi. 68. ubi de ſententia lata propter falſos teſtes.

ZACHARI.
c. Debet obſeruari. Adde iſtum & qđ no. ĩ apoſt. ad ipm in. c. cũ ĩ cã, n. 25. in apoſt. mea in uer. poſt ſententiã, ſuprà de iur. cal.
SEB. SAPIA.

d. Tempus. Vide latè per Ioan. de

Anania ĩ.c. ſuper
eo, col. pe. infrà
de cri.fal.
a SEB. SAPIA.
Cõmunis error.
Vide Fed. de Se.ĩ
cõſ. 234. inci.ſup
primo pũcto,ĩ fin.
& Card. in conſi.
65.inci.pro diſcu
ſione, col. 1. &
Card. in cle. 1. in
princ.col.13.uer.
ſolutio ꝓ declara
tiõe quæſtionis,đ
ſup. negli. prælа.
b Preſẽtationẽ.Ad-
de eũdẽ cõſil. 67.
c Incertitudinis.
An & quando in-
certa ſẽtẽtia tene
at, uide hic ꝑ d.
Ant.ĩ.c.cõſtitut⁹,
&.c. cũ uenerabi-
lis,de rel. do.
d Per inſtrumenta.
Et ꝙ ſentẽtia poſ-
ſit certificari ex
actis ñ ꝓductis,te
net Bal.in.l.pe.C.
de ſent.q̃ ſi.cer.q̃-
ti.ꝓfe.ſed ꝯriũ ur
ꝓbare text. ĩ d.l.
pe:põderãdo uer-
bũ, aliqua parte,
ibi poſitũ. Adde
an ſnĩa poſſit cer
tificari ex actis,
Paul.de Ca. cõſil.
229.in primo im
preſſis. Andreas
Barbà.
An ſententia poſ-
ſit certificari ex
actis, dicas ꝙ põt
certificari ex actis
eiuſdẽ inſtãtię,de
quo ꝑ Ang ĩ ſum.
ĩ.§.ſortis,ff.de re
iudi. idẽ dicit ſic
fuiſſe iudicatum
Florẽtię.uiđ Ale.
ĩ. l. ex diuerſo,de
rei uẽdi.& Io.An.
ĩ ad.Spe.ĩ tit.đ ſẽ.
ĩ.§.qualiter,ĩ uer.
q d.ſi iudex. & An
ge.ĩ.l. ſi cũ uene-
rit, de re iudi. &
Bald.& Imo.in.c.
cũ uenerabilis, đ
reli.domi.ubi al-
le.Io.An.in ꝑalle.
ad.& uiđ Pau. de
ca. in conſi. 331.
inci. uiſis & põde
ratis oib⁹. ubi po
nit an ualeat ſẽtẽ
tia, ſi iudex dicit
ꝯdẽno, ꝓut cõſtat
ĩ actis.& uiđ Bar.
ĩ.l. 3.đ ſẽ.q̃ ſi cer.
q̃ti. ꝓfe.vbi tenet
ꝙ ſic.& vide Bal-
dũ ĩ.l.terminato,
ĩ ſcđa column.C.
đ fruc.& lit.expẽ.
ubi ponit, an ua-
leat ſẽtẽtia, ĩ qua
iudex dicit;abſol
uo abſoluendũ,

ſiæ, quis eorum debeat ꝑferri.dicit etiã,
ꝙ ſi eccleſia nõ habet patronum, erit li-
bera, & ad Eṗm pertinet ponere ibi re-
ctorem,ſi non eſt collegiata,nec in paro
chia alterius eccleſię, q̃uis aliqui dicant
ſecundum eũ, ꝙ Eṗs petit rõnẽ admini-
ſtratiõis:ſed populus prẹſentabit; quod
ipſe nõ credit,quia nullo iure probatur.
44 † No.plura ex dictis Inno.Primò, ꝙ epi
ſcopus petit rationẽ adminiſtratiõis ec-
cleſiarũ;quod dicit ipſe uerum, exceptis
eccleſiis,in quibus clericus eſt patronus;
de quo uide quod leg.& no.in.c. in late-
ranenſi,de prębe.&.c.cũ & plãtare. §. in
eccleſiis,de priui.ubi ẽt uide ꝑ Inn.quali
ter ſit exigenda hęc rõ per Eṗm, uel pa-
tronum eccleſiaſticum an ſit opus ꝙ cle
ric⁹ particularis aſſignet q d & q̃tũ expe
45 diat ꝓ ſuo uictu.† No.ſcđò,ꝙ vbi eccl'ia
eſt collegiata,electio ꝑtinet ad collegiũ
& ñ ad Eṗm,ut in.c.1. de cle.nec ẽt ad le
gatũ,ut in.c.3.&.4.de offic.lega.li. 6.dic
tñ ꝙ Epiſcop⁹ hẽt confirmare electionẽ,
ẽt ſi ſit collegiũ religioſorũ: ad hoc all.
bo.tex.cũ gl.in.c.1.18.q.2.& ꝙ no. in.c.
nihil,de ele.facit.16.q.7.c. oẽs baſilicę.
uide ad mãm bo.gl.in.c.q̃q̃,de ele.lib. 6.
& hoc dicit uerũ Hoſt. niſi ex conſuetu-
dine hoc cõpeteret Eṗo, vt in. c.2.de in d
46 integ.reſt.† Tertiò no.ꝙ ſi eccleſia ſita eſt
in parochia alteri⁹,nõ Eṗs,ſed rector pa
rochiæ habet prẹſentare miniſtrum: ſed
eo negligente hoc fecit Eṗs ſcđm Hoſt.qui
ſe remittit ad.c.audiẽtiã, de eccle.ædifi.
Et ſic no.ꝙ ẽt Hoſt. approbat hoc dictũ,
& trãſeunt cum eo cõiter doct.hic,& fir
mat Io.An.in.c.1.de c.mona.l.6.ſed cer
tè hoc nullo iure ꝓbat̃:ſed emanauit iſte
a cõis error [a] ꝑ illud.c.ad audiẽtiã,ꝙ loq-
tur,qñ ecleſia parochialis cõtulit de ſuo
ad ædificationẽ & dotationẽ capellę. de
dit enĩ ibi oẽs obuẽtiões illi⁹:ſecus ergo
qñ nihil de ſuo ꝯtulit:qa ius patronatus
ñ acqritur niſi ædificatione, cõſtructio-
ne,uel dotatione &c.ut no.16. q.7.c.piæ
mẽtis,& hoc plenius dico ĩ d.c. ad audiẽ
tiã.ubi hoc etiã ſentit do. Ant. licet hic
47 ſimpliciter trãſierit cũ dicto Inn.† Quar
tò no.ꝙ ẽt,ubi eccleſia nõ hẽt patronum
b populus ñ hẽt ꝑſentationẽ. [b] An aũt ex
ꝯſuetudine vel ꝑſcriptiõe poſſit acqrere
uide no.in.c.querelã,de elec.plenius per
Io. An.in reg ꝙ alicui gratioſè, de reg.
iur.in Mercu.dico tñ, ꝙ Eṗs dẽt conari,
inq̃tũ ṗt,deputare rectorẽ cũ beneplaci-
to populi,ar.in.c.nullus.61.di.c.1.& uiđ
ibi bonam gl. quid ſi populus non uult
ſine ſcandalo acceptare Epiſcopũ,ſeu re-
48 ctorẽ deputatũ per ſuperiorẽ? † Op. ſe-
cũdo ꝯ hanc ſnĩam Papę. nã rõne incerti
c tudinis [c] dẽt eſſe nulla,C.de ſen.q̃ ſi.cer.
quanti ꝓfe.ꝑ totũ,& 2.q.2.c.diffinitiua.
ꝙ aũt hęc ſnĩa fuerit incerta,patet in ex
ptiõe ſnię,ibi: *quæ per authen. ſcripta ei no
ſcuntur eſſe ſubtracta &c* & ñ dicit, q̃ ſunt
ĩ illa aut. ſcripta,& q d contineãt. Sol. tri
plex colligi põt ex dictis Inno. Prima, ꝙ
Papa in ſnĩa (licet nõ dicat̃ hic) diſtin-

guit certis nominibus vel circũlocutiõi-
bus hęc ĩſtrumẽta;ita,ꝙ cõſtabat de q̃b⁹
inſtrumentis ſnĩa faciebat mẽtionem,ꝙ
ſufficit ad certitudinem,ar. in. c. licet ex
quadam,ſ̃.de teſt.& in.l.certum,ff.ſi cer.
pe.Secundò põt intelligi,ꝙ iſta inſtrumẽ
ta erãt ꝓducta ibi in actis, & ſic ex par-
te actoris certificabatur ſnĩa; quod fieri
põt,ut.l.pe.& vl.C.de ſen.q ſi.cer.q̃ti. ꝓ-
fe.Tertiò dicit hãc ſnĩam certã, etiam ſi
in nulla parte actorũ exprimantur capi-
tula: qa ſcripta aut. certa & indubitata
fuerũt;ideo eis fides ẽ adhibẽda; & ideo
ꝑ hũc tex.& per prędicta conſului,ꝙ is à
quo petunt̃ iura eṗalia,faciat illa expri-
mi.nã ſi ſimpliciter cõſideraret̃, teneret̃
ad oĩa,nec releuaret̃, ſi poſtmodũ dice-
ret ſe excẽptũ ab aliquib⁹.iudex tñ prudẽ
ter faciet,ſi de aliquibus dubitet,ꝙ ꝓnũ-
tiet faciẽdo exceptionẽ,ut hic. No. ſing.
ex tertia & prima ſol. Inn. ꝙ ſnĩa poſſet
certificari ex inſtrumentis ꝓductis apud
acta,ad quę iudex ſe in ſnĩa retulit ſpã-
liter uel in genere.ꝯriũ ipſemet ſentit ĩ.
c.2.de lib.obla.in fi.ubi dicit, ꝙ ſnĩa dẽt
eſſe certa in ſe,uel ꝑ acta, ff. de re iud.l.
ait ṗtor,&.l.pe.C.de ſent.quæ ſine cer.q̃
ti.ꝓfe.do.Ant.dicit,ꝙ exceptio ſnię põt
bene certificari per inſtrumẽta [d] non ꝓ-
ducta;& ſic intelligit iſtũ tex.quia de du
bitabili põt iudex excipere, ut uult, cum
exceptum non declaret,ſed ſuꝑ eo prote
ſtatur.hoc dictum poſſet ꝓcedere: qa iu
dex exciperet certa capitula: quia ſatis ẽ
ſnĩam eſſe certã in principali, ubi ſit con
dẽnatio; & ſic vr̃ intelligere Spe. in ti.de
ſen.prola.§.qualiter,uer. ſed quod peto.
ſed qñ exceptio ẽ ualida & generalis,ut
hic erat, nec poterat certificari ex actis,
tũc incertitudo exceptionis reddit prin
cipale incertũ:qa nec apparet hic, nec ex
actis apparere ṗt, in q̃bus articulis ſit fa-
49 cta ꝯdẽnatio.† Ideo pone hic ſingularẽ ĩ
tellectũ,ꝙ ꝓcedit illa generalitas in iudi
ciis uniuerſalib⁹,ſeu generalibus, in qui
bus multa ſunt ſpecialia,ut plenè dixi in.
c.2.de libe.obl.& hũc ĩtellectũ ad hoc.c.
&.c.cũ uenerabilis.j.đ reli.do.ſentit no.
Ioã.An.ĩ addi.Spe.ṗal.§.qualiter,uer.q d
ſi reu⁹.ubi dicit,ꝙ ĩ particularib⁹ nõ ua-
let ſentẽtia, niſi ſit certa ex ſe, uel certifi-
cari poſſit ꝑ acta ꝑ l.pe.ṗall.Ideo conclu
e dit ñ ualere hãc ſentẽtiã,[e] ꝓnũtio,ut ta-
lis iudex in tali cã pronũciauit, ex quo il
la ſnĩa nõ ẽ ꝓducta ĩ actis:ſecus ĩ uniuer
50 ſalib⁹ iudiciis ſeu gñalibus, ut hic.† No.
bñ ex hoc & ex tex.ꝙ cũ eṗs petit ſubie-
ctionẽ ĩ eccleſia,ualet hæc ſẽtẽtia:adiu-
dicam⁹ tibi ius Eṗale ĩ tali eccleſia, licet
aliter iura epiſcopalia nõ exprimãt̃.hoc
dico notãdũ ꝓꝑ ea,q̃ no.Inn.ĩ. c.ꝯquerẽ
te,đ off.ord.vide tñ q̃ dixi ĩ.d.c.2.Et hęc
faciũt ad q̃õ.quotidianã, aſſumptus fuit
ſapiens ad conſulendũ in certa cauſa,qui
ꝯſuluit reũ condenandum:iudex redacto
cõſilio ĩ actis ꝓnũtiauit hoc modo: ꝓnũ
ciam⁹ ꝑ omnia,ut ĩ cõſilio in actis reda-
f cto cõtinetur, an ualeat talis ſententia,[f]
legiſtę

& condemno cõ-
demnãdũ:& dicit
ꝙ ualet, & certifi
catur ex actis.
e SEB. SAPIA.
Hãc ſentẽtiã. Viđ
Alexan. tenentem
contrariũ in.l.ait
ṗtor.§.ſi iudex,ff.
de re iudic.Mode.
ĩ.§. curare, inſti.
de actio. Rapha.
Cũ.in.conſilio.7.
inci. uiſis cõpro-
miſſo,colu.7. Sed
cũ hac opi. Ioan.
Andr. & Spec.te-
net Alexã.ſibi cõ-
trarius in cõ.109.
inci. uiſo ꝓceſſu,
colũ.2.ĩ.5.uol. &
in cõſi.37. incip.
uiſo,in.2.uolu.

f Sententia. An ua-
leat ſentẽtia lata
ſcđm formã cõſilii.
de hac q.uide ple
nè per do.Ant.in.
c.cõſtitutus,&.c.
cũ uenerabilis,de
reli.do.& Bal.ĩ.l.
1.circa prin.C.de
ſen.ex peric.reci.
ubi dicit,ꝙ iudex
ñ ṗt ꝓnũtiare ſcđm
conſiliũ ſapientis
clauſum, ſed dẽt
aperire & legere,
ſcđm domin. Bar-
tho.de Belẽ.adde
ultra eũ pro con-
firmatione,ꝙ ſin-
gu. tenet Ange.
conſilio. 242.
quod incip.domi
na liberina đ Mã
tua, & teneas be-
ne mẽti, quia poſ
ſes lucrari unam
bonam ueſtem.
ubi conſuluit, ꝙ
ſi de cauſa uerten
tente coram ordi
nario, puta corã
poteſtate, ſit peti
tum conſilium ſa
piẽtis,& cauſa ſit
cõmiſſa conſilio
unius confidentis
partium,pone por
tatur iſtud conſi-
lium clauſum iu-
dici ordinario, ꝙ
diſſigillat & di-
cit, ꝓnũtio,prout
in iſto cõſilio cõ
tinetur ad uerbũ,
& poſtea tradit
cõſilium notario
banchi, & notari
us in fine ſcribit

qualiter ordinarius pronuntiauit, prout in iſto cõſilio cõtinet̃,cõ
ſuluit Ang.& bñ,ꝙ iſta ſnĩa eſt ipſo iure nulla.quare? qa ſnĩa diffi
nitiua dẽt de neceſsitate ꝓferri đ reſcripti recitatione, iudex ergo
ordinarius debuit primò ſcribere iſta uerba ꝓnũtio, ꝓut in iſto cõ
ſilio cõtinet̃,& poſtea ꝓferre,ſi ſecus fecit,ſnĩa eſt nulla. & iſtã de-
ciſionem Ange.ꝑ
ſingulari refert &
ſequitur do. Ant.
& Alex.in.l.1.cir-
ca fi.C.ſi aduer. li
ber.& ſic refert &
ſequitur do.Iaſo.
de Mayno ĩ.l. nec
q cq̃.§. ubi decre-
tũ,ff.de of. ꝓcõſu.
ANT. FRAN.
Circa hoc,an ua
leat ſnĩa lata ſcđm
cõſiliũ ſapientis,
dicas, ꝙ conſilio
clauſo non ualet,
ſed eo aperto ſic,
al's ẽ nulla, ita no
tabil'r voluit Bal.
in.l.1. in.1.col.C.
de ſent. ex peric.
recitã. quod intel
lige uerũ, ſi ferat̃
a iudice, non ſi fe
ratur ab arbitrato
re, prout etiã uo-
luit Bal.& poſteũ
Ange.in.d.l.1. in
ult.col.& Lãfr.de
Oria.ĩ.c.qm̃ con-
tra,ſ̃. de ꝓbat. in
uer.ſnĩa,& Inn.in
c.q ntauallis,ĩ.2.
col.đ iureiu.& ui
de Pau.đCa. in.l.
ſi ꝑſes,C. de ſent.
imo.dixit Bart.in
l.1.C. ſi aduer. li-
berta. hic all. in
uer.facit ad q̃õnẽ
ꝙ ſnĩa nõ eſt cõdẽ
natoria, q̃ fert̃ ſe
cundum cõſilium
in quo concludit̃
eſſe cõdẽnandum
ſecus ſi conſultor
utitur uerbo con
demnam⁹,uel ſi iu
dex dicit, condẽ-
namus ſecundum
conſilium,de quo
uide ꝑ Alex. poſt
Bal. & Ang.ĩ. l.1.
§.ſi q̃s ita,de uer.
obli.& Rotã in.l.
1.de iud.& ĩ rub.
de arbi.& Bar. in
l.fundus,ff. de re-
ſcin.uen. & Paul.
de Ca.in cõſi. 15.
incip. ꝓ clariori.
& uide Alexã. in
conſi. 184.in.3.ꝑ-
te ad fi.ubi ponit,
an ualeat ſnĩa, q̃
fertur ſecundum
cõſilium habẽdũ
à cõſultore. & an
ualeat ſentẽtia fe
renda de conſilio
ſapiẽtis,ſi feratur
ſine eo,qñ ſtatutũ
reqrit, ꝙ feratur
de conſilio ſapiẽ
tis,uide Bar.ĩ.l.1.
§.ſi plures,in uer.

legiſte plenè tractãt in.l.1.C.ſi aduer.li·
& plene Io.An.in addi.Spe.đ excep.§.ui
ſo,uer.porrò.ubi Sp. ponit hoc caſu bo-
nã practicã,ꝑ quã euitat̃ uarię opi.de q
bus ſtatĩ dicet̃, & eã ibi uide. ſed ĩ q̃õne
prĩcipali Bar.ĩ.d.l.1.tenet ſnĩam ñ uale-
re:qa ꝯſiliũ dicit cõdẽnãdũ. iudex ergo
ſequẽdo formã ꝯſilii refert ſe ẽt ad futu
rũ,& ſic đ pñti ñ ꝯdẽnat, nec abſoluit ꝯ
l.q d tñ,ff.đ arb.&.l.ait ṗtor,ff. đ re iud.
Cy.poſt.Pet.tenet ꝯriũ, ut res poti⁹ ua-
leat &c.Idẽ ibi Bal.qa uerba cõſilii diri-
gũt̃ ad iudicẽ, iõ ſũt đ futuro; ſed iudex
vr̃ ꝓnũtiare đ pñti,cũ al's ſnĩa ñ eſſet cõ
formis libello,all.l.fund⁹,đ reſci. vẽ.Io.
An.ĩ loco ṗal. poſt multa diſtinguit ĩter
diffinitiuã & ĩterlocutoriã,ut diffinitiua
nõ teneat:ĩterlocutoria ſic.Rõ diuerſita
51 tis ẽ,†qa diffinitiua dẽt ꝓferri ĩ ſcriptis,
ñ ſic interlocutoria.qa ſatis ẽ,ꝙ poſtmo
dũ reducat̃ ꝑ notariũ ĩ ſcriptis, ut leg.&
no.ĩ.c.fi.đ re.iu.li.6.& c.qm̃ ꝯ falſam,ſ̃.đ
ꝓb.ſed qñ iudex ſic ꝓnũtiat,nec abſoluit
nec ꝯdẽnat ex ſcripto;cõiter tenet̃,ꝙ ſnĩa
valeat,qđ vr̃ tenẽdũ ſaltẽ ĩ re dubia, ꝑ.c.
abbate,đ uer.ſi.&.l.quoties,ff. đ uer.ob.
& de ſubtilitate iuris vr̃ multũ reſtringe
re ꝯſideratio Io. An.ſed qa maxime ĩ ſẽ
tẽtiis dẽmus cõſiderare mẽtẽ potius, q̃
uerba.mẽs ãt iudicis ẽ cõdẽnare đ pñti,
qa al's nõ eſſet ſnĩa. & ĩterṗtatio dẽt fie
ri,ut ꝯueniat rei đ qua agit̃,vt in.c. inter
dilectos,de fi.inſtr.teneo ꝑtẽ,ꝙ ſnĩa ua-
leat, ꝓ quo all.tex. ſatis no.ĩ.c. ĩ his,q̃.j.
đ.uer.ſig. q optĩe facit, maxime cõiũcta
52 l.ait ṗtor,ff.de re iu.†Ex q̃b. ãt actis dẽt
ſnĩa certificari, q dã dñt ꝙ ex ꝓbatoriis,
ut ex atteſtationib⁹,inſtr̃is,uel cõfeſſioni
b⁹,ut no.ĩ.d.l.pe. Alii dñt ſufficere,ꝙ ex
aſſertoriis,ut ex libello qđ ſentit Io.An.
ĩ.d.uer.q d ſi iudex,ubi dicit ualere ſnĩam
ſi iudex dicat, ꝯdẽno te ad petita. Bar.ĩ.
d.l.3.ſic diſtĩguit, ꝙ aut iudex retulit ſe
ad certa acta,& ñ ẽ ius,q̃ ſint illa, dũmõ
ex illis poſſit certificari, ut d.l.ait ṗtor,
&.l.q d tñ.Aut ñ retulit ſe ad certa acta:
ſed gñal'r dixit,cõdẽno te ad id, qđ dẽs,
& tũc oportet cõſtare ex actis ꝓbatoriis
& bñ loq̃t̃,ꝙ ex ſola aſſertiõe libelli ñ cõ
ſtat illũ dẽre,& ꝙ ualeat talis ſnĩa,ẽ tex.
53 iũcta gl.ĩ.d.l.q d tñ,ff.đ arb. † Tertio prĩ
cipal'r opp. ꝓducẽs ĩſtr̃m nõ ṗt ꝯ illud di
cere,ut ĩ.c.cũ olĩ đ cẽſi.facit qđ leg.& no.
b ĩ.c.ĩputari,de fi.ĩſt. ergo ꝑs monaſterii[b]
ñ potuit aliq d allegare ꝯ inſtr̃m ꝑ ſe ꝓ-
ductũ.So.dicit Inn.ꝙ licet ꝓducẽs ĩſtr̃m
nõ poſſit illud redarguere de falſo,ut ĩ ꝯ
rio,ṗt tñ dicere,ꝙ ꝯ ipm nõ facit.ita dice
bat hic monaſteriũ,ꝙ ĩ inſtr̃o auctẽtico
nõ erat,Sabiñ.ſed certè hoc ñ ſoluit ꝯriũ
qa reſpũ trãſſumpti, qđ monaſteriũ ſeu
ipſius ſindicus ꝓduxit allegabat̃ falſitas,
ut in lr̃a.Ideo dico,ꝙ hoc eſt ſpeciale fa-

4.q̃ro,ff.de exc. ci.act.ubi dicit,ꝙ nõ ualet.& uide Bal.& Imo.ĩ.c.cũ
oli,de arb.& Alex.ĩ cõſ. 52.ĩ.4.ꝑte,cõſi.& in.l. 1.ff.de libe. & poſth.
a ZACHARIA. Ex quibus aũt actis.Adde Lãf.in.c.qm̃.cõtra in
§.interlocutiones,app.nu.18.uerſi. attendite tamen.ſ̃. de probat.
b SEB. SAPIA. Pars monaſterii.Vide Bald.in.l.ſi q̃s teſtibus,C.
de teſt. ubi dicit,
ꝙ ſi ꝓduxi ĩſtr̃m
ſcriptũ manu cu-
iuſdam notarii a-
lias inhabilis,ui-
deor eum appro-
bare adeo, ꝙ ſi ꝯ
me ꝓducat̃ aliud
inſtr̃m ſcriptum
manu illius nota
rii,nõ potero di-
cere illũ notariũ
inhabilẽ. & an &
qñ q̃s poſſit ueni
re contra illud,
qđ ſemel appro-
bauit, uide latè ꝑ
Fel.in.c. capitulũ
ſanctæ crucis,col.
13. cum pluribus
ſeq.ſ̃. de reſcri.&
nunq d approbat⁹
in uno off. poſſit
in alio reproba-
ri,uide all.ꝑ Dec.
in conſ.86. col.6.
c Reprobare. Vtrũ
ſi approbo aliquẽ
in uno officio,ui-
dear eum appro-
bare in alio, & ui
de ꝑ Ant. in.c. ꝑ-
ſentium, de teſt.ĩ
5.col.& in d.c.ẽt
ponit, an ſi ſemel
approbaui teſtẽ,
poſtea iter alias
perſonas poſſim
eum reprobare.
ANT. FRAN.
Verum approba
tus in uno officio
poſſit in alio re-
probari, dicas ꝙ
non, quãdo illud
aliud officium re
quirit eãdẽ ido-
neitatẽ perſonæ:
ita Bal.in. l.1. in
ulti.col.C.de ſer-
ui.& in.l.ſi q̃s te-
ſtibus,in.1.col.C.
de teſt. ubi dicit,
idẽ eẽ ĩ teſte, quẽ
ſemel approbaui:
& ita dicit intel
ligẽda eſſe dicta
Inn.hic,& d. An.
& aliorũ in. c. pñ
tiũ hic all.qđ in-
telli ge uerũ, niſi
ſit medic⁹,uel grã
maticus,qa ſemel
approbatus poteſt
etiam reprobari,
ut habetur per
gloſ.& doc. in.l.
Põpo. de neg. ge.
& ꝑ Bar.in.l. di-
ſpenſatorem, ff.
de ſo.& vide Spe.
hic oĩno ĩ ti.dear
bit.ĩ.§.ſeqtur, in
prin.& in ti.de te
ſte.in. §.pe. Adde
tñ, ꝙ põt appro-

uore eccleſiæ:qa,ut in lr̃a dr̃,delictũ ꝓ ſo
54 nę nõ debuit eccleſiæ ꝑiudicare.†Itẽ dic
ꝙ dictũ Inn.nõ ẽ indiſtinctè uerũ. vñ di-
ſtingue, ꝙ aut ſciẽter q̃s ꝓduxit inſtr̃m;
& ꝓcedit dictũ Inn. ut nõ poſſit ꝯ illud
allegare falſitatẽ,cũ ipſe de hoc poſſit ac
cuſari & puniri,& hoc ẽt uoluit Bar.ĩ.d.
l.poſt legatũ. Aut ꝓduxit ignoranter: &
tũc ipſemet ṗt dicere illud falſum, ut ꝓ-
bat̃ in.d.l.poſt legatũ,& ibi Bar.& optĩè
facit.l.q ignorãs,ff.de fal.ubi hoc ꝓbat̃:
55 & ĩtellige qñ ꝓbabiliter ignorauit.†Et
ex ṗdictis ẽt ĩfert̃ ſcđm Inn. ꝙ ex quo ſe-
mel approbaui aliquẽ ad certũ officiũ,ñ
poſſum amplius illũ reſpũ eiuſdẽ officii
reprobare,ut patet ĩ teſte, quẽ ſemel ꝓ-
duxi,ut.4.q.3.c.ſi teſtes,§.ſi q̃s teſtib⁹ niſi
ex cã ſuperueniẽte,ut ĩ.c.inſinuãte,đ of.
dele.Et pl⁹ no.dicit,ꝙ ẽt reſpũ alteri⁹ of
c ficii nõ poſsũ re ꝓbare[c],dũmõ ſit tale,ad
qđ ꝑſonę cõſimiles admittant̃: ſecus, ſi
diſſimiles,vñ,ſi approbaui aliquẽ in iudi
cẽ,poſſum eũ reprobare,ſi ꝓducit̃ ꝯ me ĩ
teſtẽ. qa ꝑſona criminoſa ṗt eẽ iudex iu
xta not.plenè ĩ.c.ſciſcitatus,đ reſcr.ſed ñ
teſtis,ut ĩ.c.teſtimoniũ,đ teſt.qđ not.ex
hoc aliàs dixi,ꝙ licet ſcholaris fuerit ap
probatus in rectorẽ ſtudii, nõ tñ ꝑ hoc
cõcludit̃,ꝙ nõ poſſit reprobari in exami
ne qa illud eſt diuerſum officiũ.nã illite
ratus ṗt eſſe iudex,dũmõ habeat peritiã
cauſarum,ut in.l.licet,C. de iudi.no. gl.
in.d.c.ſciſcitatus;nõ tñ doct.ut in.l.ma-
giſtros,C.de ꝓfeſ.& medi.li.10.& l.uni-
ca,C.de ꝓfeſ.q ĩ ur. cõſtã.li.12.nec ſtatu
tũ uniuerſitatis in ꝯriũ ualet;quia hoc ñ
eſt in ṗtãte eorũ. doct.n. in approbando
ſunt ut teſtes,& cancellarius confert hõ-
norẽ doctoratus loco principis; ad hoc
cle.2.de magi.facit quod no.Bart.ĩ ꝓœ.
ff.& uide qđ dixi in.c.ꝑpoſuiſti,de ꝓba
tio.& ꝓ dicto Inn.alleg.bon.tex.cũ glo.
in c.accepimus,de ęta.& qualita.ubi hoc
vr̃ quaſi expreſſum,& uide ẽt gloſſ. in.c.
56 ſcriptum,de elect. †Limita tñ hoc dictũ,
ut procedat reſpectu priuati:quia appro
bauit, uel tolerauit in uno offõ;ſed reſpe
ctu ſuperioris non procedit indiſtinctè.
dico enim, ꝙ poteſt illum examinare,
cum eſt transferendus ad illud officium;
quia potuit effici indignus, argu.leg.ma
giſtros, & quod ibi not. C. de profeſ. &
medic.li.10.& pro hac limitatione mea
uidetur textus in c. in cauſis, de elect. &
in cap.ſcriptum, prælleg. & ibi hoc idẽ
uidetur uelle Ioan. And. poſt Vinc. ſuꝑ
57 gloſſ.in uer.præſumptione. † Quartò &
ultimò fortiter ultra alios oppo.ſic. du-
bia probatio recipit interpretationem
ex partium confeſſione, ut in cap. cum
Ioannes, de fide inſtrumen.ſed hæc pars
monaſterii ꝓpoſuerat, ꝙ permutatio fa
cta fuerat cũ Eṗo Sabiñ. ergo originale

faciẽs mẽtionẽ de epo Theodoſio ſim-
plr,dẽbat intelligi, ꝙ ille Theodo. erat
eps Sabin.Sol.dico ꝙ hic nõ fuit fcã mẽ
tio.de epo Sabiñ.in forma cõfesſiõis, ſi-
cut in.c.cũ Ioãnes: ſed ĩ forma exceptio
5 8nis,ut colligiẽ ex lra.†Et ex hoc intelle-
ctu colligo ſingulare & notabile dictũ,
quod neſcio alibi,uidelicet ꝙ ex rei exce
ptione nõ ſolũ ñ fundat actoris intẽtio:
q̃nimo nec declarat dubia ,pbõ ipſius a-
ctoris ad ipſius cõmodũ; & idẽ dic bre-
uiter,ſi reus aliq̃d ponit in articulis; qa
articulãs non fatetur,ut no.Io.An. in.c.
cũ in poſitionibus,de iureiur.li.6.Secun
do poteſt dici, ꝙ hęc confeſſio emanaue
rat falſo, & erat fundata ſup falſo inſtru
mento , unde ſicut falſitas non nocet
monaſterio , ita nec illa confeſſio.

S V M M A R I V M.

1 *Exceptio non admiſſa, & ob id fuit appellatum, debet coram iudice appellationis declarari uera.*
2 *Dieta ultra quam prohibetur quis trahi, connumeratur a fine diœceſis, non autem a loco habitationis.*
3 *Citatus non tenetur comparere, quotieſcunque notorium eſt,quòd ſibi competit declinatoria fori, nec tenet proceſſus contra eum factus, & nu.4.*
5 *Dieta an ſit conſiderãda per aquã,an per terram, dato quòd una iſtarũ uiarũ ſit breuior,uel longior alia?*
6 *Dieta an conſideretur uſq; ad locum,ubi cauſa eſt cõmiſſa,uel ad locum ad quem ſe iudices conferunt?*
Iudex cõmiſſarius deputatus,ut iudicet ſub commemoratione loci,ubi reſidet, non poteſt ultra illum locum iudicare.
7 *Iudex appellationis, ſi ad ipſum fuit appellatum circa unum articulum, an debeat,uel poſſit ſe intromittere ſuper tota cauſa?*

CAP. VII.

1 *Olim & infra.* †Qui propter exceptionem non admiſſam appellat, coram iudice ap
pellationis probare debet exceptionem
eſſe ueram, ita communiter ſummatur:
ſed ſecundum hanc ſummationem hęc a
decre.eſt de indubio per.c.interpoſita,đ b
app.ideo poteſt ſummari aliter intelligẽ
do, ꝙ hic ſcribitur executoribus illa-
rum ſententiarum, & ſic exceptio infe-
rens nullitatẽ ſnĩę ẽt corã executore au
ditur ad effectũ, ut ſi uerã eſſe cognoue-
rit, ſuperſedeat. Vel tertiò ſic intelligẽ 4
do,ꝙ iſti erant iudices appellationis. Si
exceptio iuriſdõnis excluſiua, pp quam
fuit appellatum,probaẽ uera; iudex ap-
pellationis nõ dẽt de principali cogno-
ſcere,ſed ſuperſedere;& tã iſte, q̃ pręce-
dẽs eſt notabilis ĩtellectus. In prima po 5
nitur appellantis quærela. In ſecunda ,p
uiſio,ibi: *diſcretioni.* Et ut patet ex prędi
ctis, habet iſte text.duos intellectus. ẽm
primum & magis communem pone ſic
caſum.V.tractus coram iudice delegato
oppoſuit, ꝙ trahebaẽ ultra duas dietas.
replicabatur,ut in litera.demum pp ex- c
ceptionem nõ admiſſam fuit appellatũ:
delegatus appellatione non obſtante ex
cõicauit illum.V.& fuerunt impetratę li
terę ab aduerſario ſuper executiõe iſtius
ſentẽtiæ ad iſtos, de quibus in ſuprafcri 6
ptione,coram quibus.V propoſuit exce
ptionẽ ſuam:& quia nõ audiebatur,mã-
dat eis papa,ut in litera patet. Secundum alium intellectũ
pone caſum,ꝙ. V. appellauit, & impetrauit literas ad iſtos
iudices in ſuperſcriptione contentos, quibus papa mãda-
uit,ut patet in litera, & iſte intellect⁹ eſt magis planus & li
teræ conſentaneus. nã ſi ſcriberetur executoribus, papa nõ
mãdaret eis,ut ipſi decernerent appellationẽ eſſe legitimã;
quia nõ pertinet hoc ad eorũ offm: ſed ſolùm debẽt cogno
ſcere ad effectum exequẽdi uel ſuperſedendi, ut in.c.de cę-
tero.j̃.de re iudi.ubi plene tractabo hũc articulũ,an & quas
exceptiões dẽt executor admittere.Itẽ facit.c.cũ cõtingat,
de reſcri.& no.in.c.paſtoralis.§.qa uerò, & qđ ibi no.de of
ficio deleg.Prętereà pro iſto intellectu facit, quia appella
tione pendente nõ dẽt fieri executio latę ſnĩæ poſt appella
tionem, cum ualiditas geſtorũ poſt appellationẽ a graua-
mine depẽdeat ab ipſa appellatiõe,ut in c.nõ ſolũ,đ appel.
li.6.unde,ſi factũ contigiſſet,ut recitat gl.fina. non mandaſ
ſet papa, ut executores cognoſcerent aliquo mõ de appel-
latione.ſed ut ſuperſederent in euẽtũ cauſæ appellationis,
& miror ꝙ gl.& docto.hoc non ponderauerunt, ideo tene
2 alium intellectum. †No. ibi: *extra ſuam diœceſim &c.* ꝙ duæ
dietæ,quibus prohibeẽ tractus,non cõputanẽ à loco habita
tionis,ſed a fine diœce.concor.c.nonnulli, de reſcri.& cla-
rius tenent docto.ibi. hodie uerò non põt quis trahi ultra
unam,ut in.c.ſtatutũ,de reſcri.lib.6. No.ſecundò practicam
procedendi,cũ quis citatur ultra duas dietas.dẽt.n.hoc pro
3 ponere corã iudice;& ſi nõ audieẽ, dẽt appellare. † Ex hoc
infero ad duas qõnes.prima, nũquid citatus ultra duas die
tas,hodie ultra unam teneatur comparere ad excipiendum
ꝯ reſcriptum?Gof.& Hoſ.arguũt ad partes, ꝙ teneatur ire;
alleg.l.arbiter calendis.§.1.ff.de arbit.&.ſ̃.de off. deleg.c.
prudentiam.In contrarium eſt.l.non uẽ,&.l.ſi quis ex alie-
na,ff.de iud &.l.ex quacũq;ff.ſi q̃s in ius uoc.tamen hęc ul-
tima duo iura uidentur potius ,p ꝯria parte .Concludunt
tamen præfati doct.ꝙ ire tenetur,ſi dubitatur de dietis:uel
an literę ſint obtentę de conſenſu procuratorum,quos par
tes habent in curia: alias non teneretur ire, ſi nullũ dubiũ
eſt. Aduerte ꝙ doc.hanc eandẽ qõnẽ formant in. d.c. non-
nulli,& cõiter cõcludunt oppoſitum,dicẽtes ꝙ debet ire ad
allegandũ priuilegiũ ſuũ p.d.l.ſi quis ex aliena, cũ ſimilib⁹,
ſed mihi plus placet opi.præcedẽs, quia, ubicũq; notoriũ[a]
eſt,ꝙ citato competit declinatoria, nõ tenetur cõparere,[b]
ut.d.l.non uẽ,ff.de iudi.no.Inn.in.c.2.de dila.& glo.in.c.ſu
per literis,de reſc.in uerſi.niſi forſan,q̃ loquiẽ quaſi in ter-
minis noſtris,& glo.in.c.ueniens,de accu. & in.c. ſi Eps, 3.
q.2.& Io. An.in regula,ſcienti,de reg.iu.in Merc. facit opti
mè tex.cum glo.in.c. paſtoralis. §. Piſana, de re iud. Et ad
iſtum tex.dicit,ꝙ iſte uoluit,ut ſaltẽ euitaret pręiudicium
4 facti,comparere,uel factum erat dubium. † Secũda quęſtio
eſt,nunquid teneret proceſſus,ſi non compareret? Dic ꝙ re
exiſtente dubia teneret, ẽt ſi prius non pronuntiaret ſe iu-
dicem:quia reſcriptũ tenet mero iure,licet competat exce-
ptio iuriſdõnis eliſiua,ut ſatis colligi poteſt ex. c. nõnulli:
ſed hodie poteſt dici ꝯrium per.c.ſtatutum, de reſcrip. lib.
5 6.in fi. †Tertiò quęritur,quid ſi ad iudicem citantẽ iter eſt
per aquam,& per terrã,ſed per aquã nõ diſtat ultra unã die
tam:per terrã uero quatuor, uel e conuerſo,quę uia atten-
ditur,an terreſtris,uel marina? Quidam dixerunt cõſiderã
dũ eẽ uiã uſitatiorẽ & frequentiorẽ, arg.in.50.diſt.c.ſæpe,
&.l.ſi putator,ff.ad legẽ Aquil. & de ſpon.c. ex literis, &.l.
cũ de lanionis.§.aſinã, ff.de fundo inſtrct.Gof. & Hoſt. di-
cũt frequẽtius eſſe,ut conſiderentur itinera terreſtria,[c]ma-
ximè tpe hyemali,quo ſolet periculoſa nauigatio eẽ, C.đ
off.recto.prouin.l.ciuitas.Itẽ termini diœce. melius diſtin
guntur per terram,q̃ in mari, uel aquis; facit quod not.in
Specu.de cita.poſt princip.& hæc ſatis placẽt.de mã iſta vi
6 de plures qõnes doct.in dicto.c.nonnulli. †Gloſſ.1.quęrit,
quid ſi literę impetrantur ultra duas dietas.ſed iudices con
ferunt ſe ad locum propinquũ, nunq̃d reus teneaẽ ꝛñdere?

Gloſſ. iſta

bari factũ & reprobari eius qualitas ut no. uoluit Bal. in.l.1.in.2.col.C. de furt. Et adde etiam,ꝙ hæres approbans teſtamentum obligat ſe ad legata facta in ipſo teſtõ etiam inualida,ita Bal. in l.non dubium, C. de teſta. in princ.
SEB. SAPIA.
a Notorium.Vide not.per Fel.i.c.cũ ordinẽ,co.7.uerſ. prima declaratio ſ.de reſc. ubi tangit, qñ notoriũ ñ indigeat allegatione.vide ẽt Moder.in.l.2.ff.ſi q̃s ius di.nõ obtẽpe.
b Et in hoc, contrarium tenet hic d.Ant.& ,p eo facit gl.ĩ uer.notoriè,in cle.paſtoralis, de re iudi. & quod no. doct in ca.ex parte,el.1.đ appel.
ZACHARI.
Adde Fel.in.c.cũ ordinẽ,uer.ad allegandum.ſ̃.de reſcr.& qđ poſui in apo.ad iſtũ in.c.ſi duob⁹ nu. 9.ĩ uer. ad allegandum.j̃. de app.
c Attenditur potius uia terreſtris q̃ aq̃ſtris. de quo ultra.do.Ant.hic ſatis ẽt p.do.Ant. in.d.c.nõnulli,de reſcri.& Archi.in c.ſtatutũ.§.cũ añt de reſc.in.6. & uide Bar.in.l. in itinere,ff.de uer.ſig. & Bal.hic.& ꝙ attẽdi dẽat uia breuior, dũmõ nõ ſit piculoſa,all.opi. Bar.in. l. veteres, ff.de ex cu. tu. ſed tu ſup hoc ar. diſtingue pulchrè, ut per Bar. in.l. 1. in fin.ff. ſi q̃s cau. Imo. in. l. continu⁹.§.cũ ita,ff. de uer.obl.& ad hoc all.bo.tex.in. l.2. §.pen.ff.ſi quis cã & refert Plutarchus in uita Catonis ,p tribus,eũ per oẽm ætatem pniam egiſſe, primò,ſi quod arcanũ mulieri credidiſſet, ſecundo ſi p aquã traieciſſet, & poterat per terrã ,pficiſci.tertiò, ſi aliquos dies p incuriam ſine ſtu

Glo.iſta dicit quod ſic:quia hic & in.d.c.nõnulli, ſolum põ
deraẽ tractus. olim tẽpore iſtorũ iuriũ erat hęc opi.uera,&
ſatis faciebat iſte tex.& ratio.d.c.nõnulli. ſed hodie p̃t ,pce
dere,dũmodo iudex non exeat locum commiſſiõis,ut puta
ſi eſt deputatus ĩ certa diœceſi, nõ põt illã exire; ſed intra
illã p̃t ſe appropinquare,vt ,pbaẽ ĩ.c.ſtatutũ.§.ĩ nullo,ꝑalle.
& vẽ iudicio meo facta cõmiſſio in certo loco nõ ſolum,qñ
hoc exprimitur:ſed ẽt ſi in cõmiſſione exprimatur diœce.
iudicis.Et ſi dicatur in tali loco commorãti,põt tũc cogno
ſcere in loco moræ,licet non ſit intra ſuã diœceſim, ad hoc
bon⁹ text.in.c.fi. de rerũ permu.& ibi hoc tenet Ioã.An.ꝙ
7 ſemper notabis:quia quotidie accidit. †Gl. 2. opponit de
multis iuribus & bene ſoluit.ſed tu de iſta materia dic, ut
lati⁹ diceẽ in.c.interpoſita.j̃.de appel.& ibi eſt bo.tex.prin
cipalis & fundamentũ huius materiæ. Vltima gl. op. uide-
tur eñ,ꝙ iuſtificata appellatione nõ debeant iudices ſuper
ſedere;ſed procedere in cauſa,cum ipſi ſuccedant loco pri-
morũ iudicũ,ut in.c.ut debitus,de appel.Sol.gl.ponit intel
lectum quẽ.ſ̃.recitaui,ut patet ex ea. Ex quo intellectu col
lige no.quod dixi ĩ ſcđo ſummario.Pet.& Abb.ponũt aliũ
intellectũ,ꝙ iſti,quibus nũc ſcribitur, erãt iudices appella-
tonis,& hęc lec.eſt uerior & notabilior,ut.ſ̃. dixi.Et ad ꝯ-
riũ dic,ꝙ procedit,qñ exceptio,propter quã appellatur,nõ
uenit ad declinandã & extinguendam iuriſdictionẽ iudi-
cis:ſed concernit intẽtionẽ actoris.tunc eñ cum iudex ap-
pellationis ſuccedat loco primi iudicis,debet iuſtificata ap
pellatione de cauſa cognoſcere. ſed cũ exceptio extinguit
iuriſdõnẽ iudicis, debet iſte facere quod primus iudex q̃
erat de iure futurus dẽat, ſ. ſuperſedere & pronunciare ſe
non iudicem: alias ſi diceremus oppoſitum, iſte per ſuam
exceptionẽ quaſi nihil obtineret, nec huic intellectui obſt.
c.ex parte.3.de quo Pet.& Ab.opponũt & nõ ſoluunt: quia
(ut ibi no.) illi iudices fuerunt de nouo dati non contra
matrem appellantem, ſed contra filios, in quos erat actio
dirigenda;& ita potuiſſet papa facere hoc, ſi uoluiſſet: ſed
uoluit ſupplere de facto.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatus & periurus poſſunt pro defenſione eccleſiæ ipſorum excipere & opponere illa crimina,quibus ipſi tenentur.*
Excommunicati poſſunt electionem de indigno factam incuſare.
2 *Excommunicati & periuri non ſunt ipſo iure priuati beneficio.*
3 *Electio facta de excommunicato eſt ipſo iure nulla.ſi uerò excommunicatio uenit poſt electionem,talis electio poteſt caſſari.*
4 *Periuri repelluntur ab agendo uel accuſando,ſicut alij criminoſi: ab excipiendo uerò non repelluntur.*
5 *Replicatio ubi elidit exceptionem,debet primò probari:quia ex probata manet exceptio inefficax.*
6 *Excommunicatus & periurus an audiantur tanquàm rei uoluntarij? Ius ſuum dicitur proſequi ille,qui non uult ſuperiorem non idoneum.*
7 *Exceptio criminis an tollatur per replicationem eiuſdem criminis; & ſic an paria delicta mutua compenſatione tollantur. 17.*
8 *Si tu excepis quod gabella non eſt ſoluta de contractu,in quo me fundo, et ego excipio quod nec tu ſoluiſti;tua exceptio non tollitur per meam replicationẽ.*
9 *Replicatio debet elidere exceptionem.*
10 *Bannitus poteſt alium bannitum impune occidere,ſtante ſtatuto, quod bannitus poſſit impune occidi.*
11 *Bannitus ex forma ſtatuti non poteſt nec agere,nec excipere,nec unus bannitus poteſt agere,nec excipere contra bannitum.*
12 *Iudex poteſt ex officio etiam parte non excipiente perſonas indignas à teſtimonio repellere.*
13 *Statutum tollens defenſionem tam circa perſonam, quã circa res an ualeat?*
14 *Appellatio poteſt tolli per principem.*
15 *Statutum,quod bannitus poſſit impune offendi,ualet.*
16 *Teſtis,contra quem excipitur de crimine, non poteſt contra excipientem de ſimili crimine replicare.*
18 *Calor iracundiæ non excuſat quem ab iniuria.*
19 *Vſurarius uolens repetere uſuras non auditur,niſi reſtituat quas extorſit.*

C A P. VIII.

Dilecti filij. Per excommunicationis,uel piu
rii exceptionem a ſua uel eccle-
ſię ſuæ defenſione quis repelli non debet. uel ſic.
Pro defenſione ſuę eccleſię põt quis opponere
exceptionem excommunicationis,periurii, uel aliã legiti-
mam exceptionem,nec per replicationẽ
excõicationis, uel piurii repelli poteſt.
h.d.Pria pars ponit appellãtis. Scđa dat
iudicẽ,ibi;*quocirca.*Caſus literalis. Qui-
dã canonic⁹ Gradeñ.M. nomine. electus
fuit in priorẽ eiuſdẽ eccleſiæ.ſed S. G. &
P.canonici ſanctæ Mariæ ſe opponebant
electioni illius;unde ꝯ illos literas impe
trauit. Ipſi corã iudicibus cõſtituti pro-
poſuerunt,ꝙ dictus.M. nõ debebat audi-
ri eo,ꝙ erat excõicatus & periur⁹; ſed di
ctus.M.ꝯ.G.&. P.in modũ exceptionis &
replicationis obiecit periuriũ,& excõica
tionẽ,& replicationẽ excõicationis ꝯ.S.
ut eorũ exceptionẽ eliderct. ſed ,pcura-
tor illorũ rñdit,ꝙ ,pbatio illius electi ſu
per hoc recipi nõ debebat; qa & ſi illa ẽt
,pbarenẽ,ñ eſſent ,pterea a defenſiõe ſuæ
eccleſię repellẽdi.& ſi excõicatio ꝯ dictũ
electũ ,pbareẽ ĩ modũ exceptionis repel
lereẽ ab agendo: ſed replicatio excõica-
tiõis etiã ,pbata ꝯ.S.ñ repelleret eũ à de
fendẽdo.iudices ĩterlocuti fuerũt, ꝙ pri⁹
reciperẽt ,pbatiões ſup replicatiõe pręmiſſa; pp ꝙ ad ſedẽ apoſtolicã appella-
uit.mãdat papa,quaten⁹,ſi ẽ ita, reuocẽt
in irritũ q̃cq̃d fuit factũ poſt appellatio-
1 nẽ.Berñ.† No.primò, ꝙ excõicati uel p-
iuri poſſunt ſe opponere ꝯ electione de
indigno facta in eorũ eccleſia; ac illa ea-
dem crimina,qb⁹ ipſi tenenẽ, electo op-
2 ponere.† Ex quo ĩferẽ,ꝙ excõicat⁹, & p-
iur⁹ ñ eſt ipo iure priuat⁹ titulo ſui bene
ficii,ꝙ ĩtellige,ut no.Inn.in.c.cũ noſtris
de cõceſ.pb.uide ꝙ dixi.ſ̃.in.c. q̃relã, de
3 iureiurã.facit c.1.de iud.† No. tertiò, ꝙ
electo petenti ſuam cõfirmationem, uel
agenti ꝯ ſibi reſiſtentes obſtat exceptio
periurii,& excõicationis;& ſi iſta inerãt
tpe electiõis,electio fuit nulla,ut in.c.ſi.
đ cle.excõ.&.c.cũ ĩ cũctis,de ele. & quod
no.in.d.c.querelã. ſi aũt ſuperuenerunt,
poſſunt opponi ad effectum repellendi
electũ ab agendo, ut eius electio caſſeẽ,
4 vt in c.ſup his,de accu.& dic ut ibi.† No.
arg.p locũ à ſpãli, ꝙ piuriũ repellit quẽ
ab agẽdo.hic eñ diciẽ, ꝙ ñ repellit quẽ
à defenſione ſuę eccleſiæ;ergo aliter agẽ
tem repellit.Ioan.And.hic dicit, ꝙ per-
2 iurium [a] non impedit agentem, ſed con
firmationem petentem ſic:quia illius in
tẽtionẽ perimit, ſicut repellit ordinan-
dum,de temp.or.c.ſi.& teſtem,ſ̃.de teſti.
c.teſtimonium.Ego dico, ꝙ periuriũ nõ
repellit,niſi quemadmodum alia crimi-
na.nam criminoſi à multis repelluntur,
ut in.c.1.& in.c.cum dilectus,de accu.&.
4.q.6.c.omnib⁹.unde criminoſi non poſ
ſunt alios denuntiare,uel accuſare,ut in a
iuribus præalleg.hic eñ admittuntur:
quia defendebant eccleſiam propriam,
& ſecundum hoc procedit hic arg.à ſpe
ciali,an ſuſpenſus ab officio & beneficio

dio tranſiuiſſet.& adde ꝙ imputatur alicui caſus fortuitus eo, qa ñ iuit per uiã,ſeu iter conſuetum ſecundùm Bar. in.l. cum proponas, C.de nau.fœ.& in.l.1.ff.de his qui deie. uel effu.facit quod no Ang. in.§.his igitur,in prin.inſtit.de inſti.& iure.
ANTO. FRAN. Quomodo fiat cõputatio dietarum,& qualiter dẽt fieri menſuratio, primo dicas, ꝙ menſuratio non fit à porta; ſed à cõtinẽtib⁹ ædificiis.itẽ fit p uiam magis uſitatã,uel ẽt p aerẽ, ſi aliter fieri ñ p̃t,ut ple.p Bart.ĩ.l.1.ff.ſi q̃s cau.hic alle.& qñ vna uia ẽ lõgior altera dicas quod mẽſuratio dẽt fieri p uiam lõgiorem,ſi fortè agaẽ de uita hominis, ut per. d. Anto.& Imol.in.c. nõnulli,de reſcrip. & p Imo. plenè i.l.cõtinu⁹,in.§.cũ ita, hic allega.& uide Bar in.l. imperator,de appel.utrũ aut dieta intelligaẽ ſecũdũ legalẽ diſpoſitionẽ, an uero ſm cõſuetudinẽ regionis,uide glo. & docto. in.c.nõnulli,đ reſcri.& in.c.ſtatutũ.§. cum uero,e. tit.l.6. & adde,ꝙ dieta cõputaẽ a fine diœceſis domicilii ipſius rei ſm Io.An.in. dic.ſtatutũ, & uide do. de Rota.in deci. 644. incip. communiter tene Ro. in antiq̃s. & adde ẽt ꝙ dietæ in realib⁹ computantur a loco,in quo eſt res.& p d.Car. ĩ cle.1. de reſcri. & tene menti ꝙ dixit Bal.in.l. ſi tibi mandauero,ff. cõm. ꝙ qui facit dietam nimis longam, dicitur eſſe in culpa.
SEB. SAPIA. Terreſtria. Vide Alexã.i cõſ.22.in cip. conſideratis uerbis ſtatuti,in. 4. uolu. & quot miliaria faciant unã dietã p mare tangit Bart. ĩ tractatu de inſula, col.3 ubi dicit,ꝙ quinquaginta miliaria requirũtur.
SEB. SAPIA. Periurium. Vide Ro.i ſin. 391.inc. tu ſai.ubi dicit,ꝙ piur⁹ nõ p̃t agere i cã,ĩ qua fuit piur⁹.uide Alc.i cõſ.

5 poſſit agere; dic vt no.ĩ.c. ꝓxi. † No. ꝙ
ubi replicatio elidit exceptionẽ,dẽt priꝰ
ipſiꝰ ꝓbatio admitti:qa ea ꝓbata rema-
neret exceptio inefficax : de hoc tñ uide
ꝙ in ſimili dixi ĩ.c.1.đ or.cog.&.l.circa,
ff. de ꝓb. & plenius in terminis noſtris
dixi poſt Io.An.in.c.à nobis,ſuprà.e.dic
6 ut ibi.† Gl.1.colligit ꝙ quilibet admittẽ
dus eſt ad defenſionẽ ſuę eccleſię:ẽt per-
iurus & excõicatꝰ.Sed ɔ̃ hoc & ɔ̃ tex.op-
po.vř em̃,ꝙ iſti ñ eſſent admittendi,cum
ipſi opponerẽt ſe iſti electo , & ſic erant
rei volũtarii , qui cẽſentur actores;& ad
hoc.c.exhibita,de iudi. & quod no. in.c.
ſuper eo,de cle.facit.c. cũ inter, ſ.eo.ubi
excõicato permittitur dũtaxat ſtricta de
fenſio;vnde ꝓhibetur recõuẽtione reme
diĩ defenſionis permiſſum trahatur ad
impugnatiõis materiã ; & ſic nullo mo-
do excõicatus p̃t impugnare alium ẽt ad
cõmodũ eccleſię,ut in.d.c.exhibita. Sol.
Inn.ſ.eo.c.cũ inter.fatetur ɔ̃riũ,dicẽs ex
cõicatũ nõ poſſe excipere ɔ̃ petẽtem cõ-
firmationẽ, ne defenſio trahaẽ ad impu-
gnationẽ;& quia cũ ſit extra eccleſiã pro
pter delictũ ſuũ,ñ intereſt ſua,nec p̃t ex-
cõmunicationẽ, vel aliud crimen obiice
re,argu.25.diſt.c.una tantũ ; & quia cum
trabẽ geſtet in oculo, nõ p̃t feſtucam de
oculo fratris eruere.3.q.7.§.tria, ĩ fi. Ad
hanc decre. reſpõdet, ꝙ loquiẽ in reo ne
ceſſario;ꝙ uř colligi ex litera ibi: *traxiſ-
ſet in cauſam &c.* uoluntarius aũt dẽt pri
mò fundare intentionẽ ſuã in iudicio;ꝙ
facere nõ p̃t excõmunicatus : neceſſarius
aũt firmat ĩtẽtionẽ ſuã ĩ pſonã hoc ipo,
ꝙ uocatus & citatus ẽ ad iudiciũ, đ iudi.
c.intelleximus,&.l.inter ſtipulantem.§.
1.ff.de uerb.obl.Hoſ.in.d.c.cum inter,&
hic tenet oppoſitũ, adducens iſtũ tex. in
eo , ꝙ iſti canonici prius ſe opponebant
huic electo,& ſic erant uoluntarii.Itẽ ad
ducit caſum de tranſlato ad aliũ epiſco-
patũ,cui ꝑ canonicũ ad impediendã poſ-
ſeſſionẽ opponebatur crimẽ cũ infamia,
ɔ̃ q̃ ipſe translatus replicat excõicatio-
tionẽ:& dicit Clementem quartũ diffini
uiſſe,ꝙ replicatio ñ elidebat exceptionẽ,
licet ille eſſet reus uolũtarius prouocãs,
ñ ꝓuocatus.ideo concludit Hoſti.illã di
ſtinctionem Inn. inter reũ neceſſariũ &
uoluntariũ nõ admittendã, niſi illã ſal-
uando dicamus ẜm eũ, iſtũ, qui uult ma-
lũ p̃latũ repellere,forè neceſſarium & nõ
uolũtariũ.Quid em̃ grauius,intolerabi-
lius & periculoſiꝰ eſt,q̃ ꝙ dẽt lupus loco
paſtoris, diſſipator loco tutoris:homi-
cida pro medico : tyrannus ꝓ defenſore:
inimicus pro aduocato?certè nihil, ut.ſ.
de elect.nihil eſt,&. c. ne ꝓ defectu, &.
40.diſt.c.multi.Itẽ cũ excõmunicato re
ſeruet exceptio ɔ̃ tẽporalẽ iudicẽ dele-
gatũ ſuſpectũ,fortiꝰ dẽt reſeruari ɔ̃ ordi
8 nariũ,q ẽ ꝑpetuus.& hoc dictũ Hoſt.di-
c xit Spe.curiã ſeruare, ſ.ꝙ excõicatꝰ ꝓ ec
cleſia ſua poſſit opponere ɔ̃ petentẽ con
firmationẽ,ẽt ſi uolũtariè ueniat,ut no.ĩ
Spe.de actore.§.1.uer. itẽ ꝙ excõicatus.

hoc ẽt vř ſequi Io.An.Et ad.c.exhibita,p̃alle.dicit poſſe di
ci,ꝙ ſi canonicꝰ excõmunicatꝰ ꝓuocat ad iudiciũ, dãs libel
lũ ut caſſeẽ electio,repelliẽ ꝑ exceptionẽ:ſi verò ɔ̃ prouocã
tẽ cõfirmationẽ excipit, ẽt ſi ſponte veniat , admitteẽ. hoc
ẽt dictũ uř ſequi do.Ant.nec Inn.cõtradicit in hoc caſu ꝓ
poſito,ſi bene ponderentur dicta ſua in.c.ſuper his, de ac-
cu.in.2.col.vbi dicit, ꝙ criminoſus ñ admittiẽ ɔ̃ petentem
ɔ̃firmationem,niſi ſua interſit;puta ꝙ ſit futurus ſuus præ-
latus,uel ſit patronus . nemini em̃ ius ſuũ ꝓſequenti obſtat
exceptio criminis,arg.4.q.6.c.oĩbus,ẜm eum.& põdera bñ
ſuã rõnẽ,uel em̃,ꝙ excipiẽs ɔ̃ futurũ p̃latũ ſuum,dicitur *ius*
ſuũ ꝓſequi,nedũ eccleſiã ſuã defendere. excõicatus aũt nõ
repelliẽ à ꝓſecutiõe iuris ſui. ꝓcedat ergo dictũ Inn. in.d.
c.cũ inter,cũ criminoſus excipit tanq̃ unus de populo ɔ̃ pe
tentẽ ɔ̃firmationẽ;& fortè poſſet attentari,ꝙ quilibet etiã
laicus futurus ẽt ſubiectus eẽt admittẽdus ɔ̃ petentem ɔ̃fir
mationẽ ñ obſtãte replicatione criminis ꝑ rõnẽ.ſ.dictã;&
facit.c.audacter,in fi.7.q.1.ad p̃dicta etiã facit ꝙ no. Ioan.
An.in.c.pia.ĩ.eo.li.6.ubi ɔcordando Inn.dicit, ñ admittiẽ
excõicatꝰ appellãs ex̃. iudiciũ,qñ aliqđ p̃iudiciũ ex omiſ-
ſione p̃t ſibi generari. ſed in caſu noſtro p̃iudiciũ genera-re
tur huic excõicato , ſi ñ poſſet ſe opponere ɔ̃ petẽtẽ ɔ̃firma
tionẽ:qa obtenta ɔ̃firmatione mitteret in poſſeſſionem,&
durius tũc repelleret,iuxta ea q̃ leg.& no. in.c.ueniẽs,2.de
teſt. † Oppo.hic ɔ̃ exceptionẽ criminis ñ daẽ replicatio cri
7 minis;[a] & ſic vř ꝙ ɔ̃ exceptionẽ doli ñ deẽ replicatio doli
a ꝙ vř ẽt ꝓbari in.l.apud Iulianũ,§ Marcellus,ff.de doli ex-
ce.Sed ɔ̃ hoc op.de.l.cũ mulier,&.l.uiro atq; vxore , ff.ſol.
mat.ubi, ſi ɔ̃ mulierẽ repetẽtem dotem uir excipit de adul
terio,admittiẽ replicatio mulieris ɔ̃ uirũ de lenocinio.Ad
idẽ.c.penul.& ult. ĩ. de adul.ubi ɔ̃ proponentem adulteriũ
mulieris,mulier admittiẽ ꝓponens adulterium uiri ; & ſic
mutua cõpenſatione crimina tolluntur.Sol. gl. fi. hic latis
in ſua materia notãda intrat hanc difficultatem;& in effe-
ctu pro ſolutione cõcludit,quòd replicatio admittitur,qñ
ea nõ admiſſa excipiens remaneret in lucro;exẽplũ in.d.
l.cũ mulier,&.d.c.pen.reiicitur uerò replicatio,ſi ea admiſ
ſa agẽs remaneret ĩ lucro ; ſic loquiẽ.d.§.Marcellꝰ,& caſꝰ ẽ
hic.nã ſi replicatio iſtius electi fuiſſet admiſſa, admitteret
iſte electꝰ excõicatus ad agendũ,& ſic reportaret cõmodũ;
& ſic admittendo uel denegando eadẽ eſt rõ,ne alter rema
neat in lucro,alter in dãno.hoc uult in effectu tota iſta gl.
hũc articulũ attingit Inn.ĩ.c.ĩtelleximus, đ adult.& aliqd
poſuit in.c.ſi quis presbyterorũ,de reb.eccl.ñ alie.ſed Bart.
& Bal.poſt Iac.de Are.& Butriga.clarius ꝓcedũt ĩ.l.cũ mu
lier,& l.uiro,ff.ſol. matri. Et primò ponã duas theoricas
b ad cognoſcẽdũ,an & qñ[b] exceptio doli,ſeu criminis tollaẽ
replicatiõe doli,ſeu alteriꝰ criminis. Scđò ſubiiciã exẽpla
ad maiorẽ claritatẽ:qa mã ẽ difficilis.Tertiò ponã aliquas
q̃ſtiones notabiles & dubitabiles. Quartò formabo ex me
unã paruã diſtinctionẽ ꝓ aliquali introductione ad mãm.
Prima theorica ẽ legiſtarũ & maximè Bar.ĩ. d.l.cũ mulier,
dicentis,ꝙ aut excipiens certat de lucro captãdo; & admit
titur replicatio doli,ne cõis malitia proſit ſibi, & alteri no
ceat.exẽplũ ĩ.d.l.cũ mulier.uxor repetit dotem,uel agit ut
admittaẽ ad cõſortiũ uiri.maritus aũt excipit de adulterio
ad lucrãdũ dotem.mulier replicat , ꝙ ẽt ipſe fuit adultera-
tus.certè admittiẽ replicatio mulieris,ut ibi,& in.c.intelle
ximꝰ,đ adulteriis.Aut excipiẽs tractat đ damno uitãdo;et
ñ admittiẽ replicatio.Exemplũ pone hic in c. noſtro,& in.
l.apud Celsũ.§.Marcellus,ff.de do.Itẽ ẜm eũ,qñ ſunt actor
& reus in pari cauſa.magis enim fauendum eſt tunc reo ex
cipienti,quàm actori replicanti,ar.in regula,in pari cauſa,
de reg. iur. lib. 6. † Et per hoc dicit Bartol. poſt Iacob.
Butr. quòd ſi ſtatuto[c] cauetur , quòd non ualeat ipſo iure
contractus,ſi non ſit ſoluta gabella,& nos ſimul contraxi-
mus,nec ſoluimus gabellam;quòd ſi poſtmodum peto a te,
quia uendidiſti,& tu excipis de inualiditate ɔtractus, quia
non ſolui

col.2.ĩ.3 uol.& in
cõſ.75.inci.uiſis,
col.4. in.5.uol. &
ĩ.4. ſi quis maior,
col.fi.C. đ trãſac.
ZACHARI.
a Replicatio crimi
nis.Dic,ꝙ piurus
teſtis ñ replicaẽ đ
crimine. ɔ̃. exci-
pientẽ,ut not.iſte
ĩ.c. teſtimoniũ, &
melius in. c.teſti-
mo. ſ. de teſt. de
quo eſt tex. in. c.
quicunq; . 6. q. 1.
b No. hic pleniſſi-
ɔm an & qñ con-
tra excipientẽ de
dolo,ſeu crĩe ad-
mittatur replica-
tio doli,uel alte-
rius criminis : &
adde his,quæ ſcri
bũt do.Ab. & do-
cto.in.c.pe.& ult.
de adult. & uide
pulchrè per Bar.
in.l.uiro atq; uxo
re,in vl.col.ff.ſol.
ma.& ꝑ Inno.c.ſi
qs p̃ſbyterorũ,de
re.eccle.non alie.
ANT. FRAN.
An replicatio do
li uel alterius cri
minis,& qñ nõ ad
mittiẽ cõtra repli
cationẽ alteriꝰ,di
cas ꝙ nõ admitti
tur , qñ replicans
tractat de lucro;
ita Bar.in. l.papi
nia.§. Marcellus,
ff.de doli except.
& ibi ꝑ Alex. ſed
ſi replicãs tractat
de dãno,admittiẽ
replicatio, niſi in
odiũ fœneratoris
ut in.c. qa fruſtra
de uſur. & niſi qñ
exceptio eſt de in
habilitate perſo-
næ ad agendum:
quia tunc iudex
etiã ex officio re-
pelleret,vt in leg.
quos ꝓhibet , de
poſtu. & habetur
ꝑ Inn. in.c.intel-
leximus, de adul.
& per Specu. in
ti.de exc.in.§.fin.
SEBA. SAPI.
c Si ſtatuto . Vide
And. Sic in con-
ſi. 93. col.2.in.1.
vo.Are.ĩ cõſ.101.
in fi.& ĩ cõſi.128.
col.3.& ſeq.

a non ſolui gabellã ,[a] & ego replico ꝙ nec tu ſoluiſti hæc re-
plicatio mea nõ dẽt admitti.eſt tñ alia rõ efficacior,qa ꝑꝑ
tuũ nõ ſoluere gabellã non ualidaẽ ɔ̃ctꝰ & ſic hęc replicatio
nõ elidit exceptionẽ meã qđ facere dẽt replicatio ut ĩ.dicã.
Hæc dicit Bar.uera qñ replicatio opp.poſt lit.conteſt. & ad
merita cauſę ut tunc excipiẽs certãs de lucro repellaẽ,ꝑ re
plicationẽ paris criminis,quo caſu ĩtelligiẽ d.c.cũ eccřiaſti.
ſ.e.qđ no. ꝓ intellectu illiꝰ,c.ſecꝰ dicit qñ exceptio inhabi-
litãs opponiẽ ad pſonã,tũc.n. nõ elidiẽ ꝑ replicationem pa
ris criminis.rõ,qa reus eo ipſo habilitatur ꝙ trahiẽ ad iudi
ciũ,iõ põt excipere ɔ̃ actorẽ, nec põt repelli ꝑ replicationẽ
cũ ſit reus neceſſarius ut hic.ita dicit Inn.ĩ.e.c.cũ iure.& ui
de bo.glo.in c.a nobis.ſ.eo. hæc dicit ipſe uera niſi actor ſit
domeſticꝰ familiaris ipſiꝰ rei,qa tũc nõ poterit ipſe reꝰ,licet
neceſſariꝰ excipe ɔ̃ pſonã ipſius actoris cũ ante ipm tollera
uit in familiaritate,allegat.c.nulli.de accu.Sed aduerte quia
gl.ibi Inn.& gl.in §.hoc.2.q.7.dicũt illud.c.ponere ſpãle in
epõ q teneẽ hr̃e in ſua familiaritate bonos & graues iõ non
põt ɔ̃ illos poſtea excipe.quinimo.Inn.uoluit reſtringere il
lũ tex.ad cubicularios duntaxat,quia p̃cipiẽ epõ ut eos hẽat
honeſtos & graues 2.qõ.7.cũ paſtoris . ſecus in aliis clericis
quos interdũ bonꝰ p̃latꝰ tollerat ꝑꝑ ſcãdalũ qđ eſt bñ not.
9 & ex his hẽs theoricã Bar.extẽſam & declaratã. †Venio ad
ſcđam q̃ licet ſenſerit hic d.An.tñ latius & clariꝰ poſuit Io.
An.ſ.eo.c.a nobis.nõ adſtringens ſe ad replicationẽ crimi
nis, ſed gñařr loquẽs dixit qđ effectꝰ replicationis eſt reſol
uere uel expugnare exceptionem.nã ſicut ſe hẽt exceptio ad
actionẽ ita ſe hẽt replicatio ad exceptionem.l.2.ff.e.ti.op3
ergo ad hoc ut replicatio admittaẽ & opeẽ effectũ ſuũ ꝙ ſit
ꝑtinẽs & talis q̃ uitet exceptionẽ.nã imꝑtinẽs repellere. al
legat ad hoc iſtũ tex.uel ꝙ pſonam officiat,ut hic.Et ſi dice
res qñ dř reſoluere exceptionem , dico ꝙ nõ põt dari certa
doctrina ſed ex nã exceptionis & replicationis põt ꝑpendi
10 conſideratis maxime q̃ dicta ſunt. † Ex his infert ad aliquas
qõnes,& ꝓpone,ſtatutũ dicit ꝙ bãnitꝰ poſſit ĩpune offendi,
accuſaẽ Titiꝰ ꝙ ꝑcuſſit ſempronium, excipit titiꝰ ꝙ ſempro
niꝰ ẽ bãnitꝰ & ſic poterat impune offendi. replicat Sempro
niꝰ ꝙ ẽt ipſe titiꝰ eſt bãnitꝰ. nũqd dẽat admitti replicatio,
ɔcludit Bar.poſt Iac.de Are.in d.l.cũ mulier. ꝙ nõ,qa cum
titiꝰ ſit reꝰ neceſſariꝰ põt ꝓponere oẽm exceptionẽ inhabi-
litantẽ accuſatorẽ,nec põt ipſe repelli. ad hoc optime facit
11 iſte tex.& gl.in d.c.a nobis.& quod ſ.dixi.†Scđo q̃riẽ,qd ſi
b ſtatuto caueẽ ut bãnitꝰ[b] nõ audiaẽ nec agẽdo nec excipiẽdo
agit titiꝰ ɔ̃ ſemproniũ , excipit Sẽproniꝰ titiũ eſſe bãnitũ,&
ſic nõ dẽre audiri excipiẽs ɔ̃ agẽtẽ replicat titiꝰ ꝙ ipſe ſem
proniꝰ eſt bãnitꝰ. & ſic nõ dẽt audiri excipiẽs qd fiet non.n.
poterit audire unũ qn ĩcidat in ſtatutũ Iac.de Are.tenuit ex
cipientẽ nõ audiendũ obſtante ſtatuto.ſed Bart.poſt multa
cõcludit ꝙ nõ ꝓcedit iudiciũ,qa qua rõe nõ dẽt audiri reus
excipiẽs,eadẽ rõne nõ dẽt audiri actor agẽs, ex quo uterq;
eſt bãnitus, & rõne bãni dẽt iudex utrunq; repellere & hoc
mihi placet,nã actor põt repelli iudicis officio ut in l. quos
ꝓhibet.ff.de poſtulã.uñ licet reus nõ audiaẽ nõ tñ ſilet iudi
12 cis offm̃.†Et uide ad hoc qđ no.Inn.in c.intimauit.de teſti.
ubi dicit iudicẽ ex officio ſuo poſſe ẽt nullo excipiẽte indi-
gnas pſonas a teſtimonio repellere.d.l.quos ꝓhibet.Idem
dico in aliis actibꝰ iudicialibꝰ. ut ĩ.e.c.exceptionẽ.uide bo.
tex.cũ gl.no.in c.q̃rendũ.& in c.ſi q ſunt 2.qõ.7. & põt iu-
dex ex officio repellere pſonas inhabiles etiã ſi aduerſarius
ꝑꝑ ſuũ delictũ ſit priuatꝰ facultate excipiendi,ut no.uolue-
13 runt gl.& Inn.in c.nulli.de accu.& gl.in c.alieni.2.q.7.†Re
uocat tñ Bar.in dubiũ nunqd ualet ſtatutũ tollẽs defenſio-
nẽ, cũ nec bãnito nec excõicato nec q̃tuncũq; criminoſo ſit
auferẽda defenſio ut in c.cũ inter.ſ.eo.eſt.n.de iure nãli . &
iõ nec ꝑ legẽ nec ꝑ principalẽ tolli põt ut eſt tex.in c. paſto
ralis. de re iudi.& per hanc rõnem dicit ipſe non ualere ſta
c tutum[c] exceptionẽ uero uoluntariam põt ẜm eum ſtatutũ
tollere,ut pura, ut nõ poſſit alium defendere . Sed tu dic la-

a Gabellã.Si tu excipis ɔ̃ me ꝙ ego non ſolui gabellã de ɔ̃ctu replica
tio mea ꝙ ẽt tu nõ ſolueris gabella non iuuat me , & uide de hac.q.
ꝑ d.Ant.hic.& Bar.in l.fi.§.pe. ff. de eo per quem:
b SEB. SAPIA. Vt bãnitus.Vide Ang.de Are.ĩ prĩ.iſti.đ excep.Alex.
in cõſ.30.in 4.uo.& ĩ fiĩ Pe.đ Anc.ĩ c.canonũ ſtatuta,ſ.de cõſt.nul
lũ in trac.bãnitorũ, in 2.qõ ſecũdi temporis.

tius poſt Bal.ibi , ꝙ quædam eſt defenſio
in qua nil agit quis ſed ſolum negat,& il
la nõ põt tolli. unde actore non probãte
reus negãs dẽt abſolui.de iureiu.c.2.& l.
qui accuſare.C.de eden.Quędam eſt de-
fenſio in qua reus aliquid uult conſequi,
& tunc ſi illa eſt de iure nãli nõ põt ꝑ ſta
tutũ tolli ut puta ſi reus ꝓponit ꝙ homi-
d cidium[d] cõmiſit ad defenſionẽ ſuam uel
qd ſimile.l.ut uim.ff.de iuſti.& iu.& c.di
lecto.de ſen.exc.li.6.& iſte eſt ꝓprius ca
ſus.d.cle.paſtoralis. aut eſt de iure ciuili
ut exceptio p̃ſcriptionis rei iudi.uel ſimi
lis.& ille p̃nt per ſtatutum tolli ar.bo.in
c.quo iure.8.di. facit auth.quæ ſupplica-
tio.C.de preci.impe.offe. ciuilis enim ra
tio poteſt ea quæ iuris ciuilis ſunt tolle-
rẽ . naturalia uero iura corrumpere non
poteſt.iſti.de iure na.gen.§. ſed natura-
lia.& 5.diſt.in prin.facit quod no.gl.in l.
quoties.C.de preci. imper.offe. & ꝑ hoc
habes intellectum ad cle.paſtoralis.p̃al-
leg.ut nõ intelligatur in qualibet defen-
14 ſione . † Vide ſimili,appellatio eſt defen
ſio,ut in c.ſuggeſtum.de appel.& in c. cũ
inter ſ. eo. & tñ põt tolli per principem
ut in c.ſuper qõnum.de offi. delega. & l.
1.ff.qui.app.non licet. † Poſſe etiam cir-
ca prędicta dubitari nunquid ualeat ſta-
tutum ut poſſit bannitus impune offen-
di.& dic ꝙ ſic de quo plene per Bar. in l.
omnes populi.ff.de iuſti.& iur.& per Io.
And.in addi.ſpecu. in tit.de conſti. poſt
prin.ſunt enim hoſtes ciuitatis & perdũt
omnia iura ciuitatis.ut in l.amiſſione.ff.
de capi. dimi. & l.minime.ff. de relig. &
14 ſump.fu.& utrobiq; plene ꝑ Bar.†Tertio
pricipaliter quęro pone ꝙ teſtis cui obii
ciẽ crimen cum infamia replicat contra
opponentẽ ꝙ etiam ipſe criminoſus eſt,
nunquid debeat admitti replicatio . in l.
3.ff.de teſti.uidetur ſentire,quod ſic,cõ-
trarium tenet Bar. in d.l.cũ mulier. nam
excipiens tractat de damno uitando, er-
go nõ debet repelli replicatione crimi-
nis ut dixi. Item hæc replicatio non eli-
dit ſeu reſoluit exceptionem quia teſtis
produciẽ ut fiat fides iudici,ſed iudex non
dẽt inclinari ad magis credendũ,qa exci
piẽs eſt infamis. & ſic ꝑ utrãq; theoricã.
ſ.traditã replicatio eſt repellenda. & idẽ
tenet gl.in c.teſtimonium ſ.de teſti.uide
17 qđ no.Inn.in c.intelleximus.†Finařr cir
ca hanc mãm, pone hanc breuẽ diſtictio
nẽ,qđ aut agiẽ criminařr,aut ciuiřr.Pri-
mo caſu nõ obſtat replicatio alteriꝰ, nel
exceptio alterius criminis, quia nõ rela-
tione criminis, ſed innocẽtia reus purga
tur,ut l.negãda.C.q accu.nõ poſ. canoni
zata.3.qõne 11.negãda.tñ de hoc articu

c Statutũ. Vtrũ ua
leat ſtatutũ qđ bã
nitus nõ audiatur
nec agẽdo nec ex
cipiendo uel đfen
dendo,& uide qđ
đ hoc late ſcripſit
do.Bar.đ belleui.
ĩ cle. paſtoral. de
re iu.
ANT. FRAN.
Qñ bãnitꝰ,nõ de
bet audiri ex for-
ma ſtatuti nõ ua-
let ſñia lata pro
eo.uiđ ꝑ Alex.ple
ne in cõſi.81.in 2.
ꝑte conſi.& adde
ꝙ bannitus ꝓhibi
tus agere ꝑ ꝓcu.
uř ceſſionariũ ita
Bal.in l. ſi cũ do-
tẽ, §. ſi patri.in 3.
no.ff. ſol. mat. &
no.ĩ l.4. §. ſi cõe,
ff.finium reg.& ꝑ
Bal.ĩ c.1. in ti.hic
finitur lex. ɔ̃,& ꝑ
Io.An.ĩ c. ueniẽs,
de accu. & ꝑ Pau.
de caſt.ĩ l.papinia
nus exuli.ff.de mi
no.adde tñ ꝙ ban
nitus ꝓhibitꝰ age
re poteſt cãm ce-
ptã añ bannum fi-
nire & proſeq. ad
quod uide Bar.in
l.deferre. in prin.
ff.de iu.fiſ.& Bar.
& Ang. in rub.C.
de dila. lib.10. &
Bart.in l. mutius.
ff.de fideiuſ. & hẽ
ꝑ Bal. in l. leges.
la 1.C. de legi. &
uide Bald. in l.ne
intentio. in fi.de
trãſac.& in l.pem
ptoria.C. ſen. re-
ſci.nõ poſ.ubi di-
cit ꝙ bannitꝰ,ꝓhi
bitus audiri põt
opponere exce-
ptionem intẽtio-
nis & facti.
SEB. SAPIA.
d Homicidium.
Qñ talem defen-
ſionẽ ſtatutũ poſ-
ſit tollere ſentit
Barr. in l.ut uim.
ff.de iuſti. & iur.
ubi uult ꝙ bãnitꝰ
poſſit impune of
fendi ſi quis bãni
tum aggrediatur
nõ põt bãnitus li
cite ſeipm defen-
dere. quod dictũ
tenet nullũ in tract. bannitorũ in ſecunda parte ſecundæ partis qõ.
49.& Paul.de Ca.in l.ſeruus.C.de his qui ad eccle.confu.& hoc di-
ctum Bar.dicit eſſe ſtupendum Feli.hic.

lo dicendũ eſt ut plene legi. & no.p Bar.
in l.is q.reus.ff.de publi.iudi. admittitur
tñ obiectio annexi criminis, ut accuſa-
tor non repellatur, ſed utrunq; probato
delicto puniatur. ut ſi maritus accuſat
uxorem de adulterio criminaľr, & uxor
excipit de lenocinio, admittitur enim &
habet effectum cuiuſdam accuſationis.
iſte eſt caſus not.in l.2.§.ſi publico.ff.de
adulte.& dicendum plenius, ut ibi no.p
archi.in d.c.neganda. Secundo caſu ſub-
diſtingue, cum agitur ciuiliter. Et aut re
plicatio aut exceptio concernunt diuer-
ſa facta aut idẽ. Primo caſu ſi habet diuer
ſos effectus, nõ tollitur exceptio p repli-
cationẽ, ſed q.libet agit de facto ſuo exẽ
plum. ſi tu dediſti mihi damnum in una
re, & ego dedi tibi in alia uel ſi tu dixiſti
mihi iniuriã, & ego tibi &c.ad hoc.l.quẽ
admodum.§.ſi nauis.ff.ad l. Aquil.& no.
Spe.in ti.de accu.uer.qđ ſi uocauit te. &
Inn.in d.c.intelleximꝰ. recitat tñ ibi ſpe.
a unũ dictũ notabile[a] & ſemper menti te-
nendum. Dicit quoſdam dicere quod ſi
dicto uľ facto feciſti mihi iniuriã & ego
dicto uel facto tuo ꝓuocatus intuli tibi,
ꝙ ex hoc nõ ſum tibi cõdẽnãdus. arg. in
l.1.§.cum arietes.ff.ſi quad.pau.fe.qđ ca-
lore iracundie fit calunnia caret.2.qõ.3.
c.ſi quẽ.2. notãdũ ꝙ ego nõ credo ex to
18 to uerũ. †Quia calor iracundie nõ excu-
ſat ab iniuria ut l.ſi cõuitii. & ibi plene p
Cy.C.de iniur.facit.l.ſi ex plagis.§. taber
nariꝰ.ff.ad l.Aqui. credo tñ ꝙ mitiꝰ ſum
puniẽdus, qa iuſto calore motus intuli ſi
bi iniuriã, ut eſt tex.no.in l.ſi adulteriũ.
19 §.imperatores.ff.de adul. †Prędicta pro
cedunt regulariter qñque tñ in odiũ cer
ti delicti admittiť exceptio uľ replicatio
in diuerſis factis ſeparatis in c. quia fru-
ſtra.de uſur. ubi nõ audiť uolens repete-
re uſuras niſi ipſe uſuras per eũ extortas
reſtituat. Regulariter enim cõtra ſm In-
no.in d.c.intelleximus. firmans pro regu
la ꝙ licet qs cõmittat ꝯtra unam legem,
tñ per hoc nõ priuať bñficio aliarũ legũ
uel eiuſdem in diuerſis factis. Vñ ſtultum
eẽt dicere ſm eũ qđ ſi filiuſfa.mutuauit fi
liofa.& ſic commiſit ꝯ macedonianum ꝙ
iuueť macedoniano ſi alter ſibi mutuauit
dicit tñ notanter ꝙ ſi qs cõmiſit in eam
legem per q̃ datur ſibi exceptio qđ remo
uebitur ab exceptione. & ſic dicit ſm unũ
intellectũ poſſe intelligi. c. eccleſiaſtice.
§.e.qđ no. Si uero replicatio & exceptio
ꝯcernũt diuerſa hñtia eundẽ effectũ ſeu
ꝯcernunt unũ & idẽ factũ exẽplũ in diuer
ſis adulteriis uiri & mulieris ꝯcernẽtibꝰ
idẽ mřimoniũ, & tũc diſtĩgue ut §.dixi &
declaraui ĩ theorica pall. & hęc bñ nota 2
bis tu canoniſta, qa ñ hẽs alibi hãc mãm
ita bñ & clare enucleatã. Vltimo ſcias ꝙ
Inn. tractauit hic mãm cam cõmittitur
ut citentur oẽs qui ſe opponunt alicui fa
cto & qa parũ eſt utilis iõ cõſulto omiſi. 3

SVMMARIVM.

1 *Iudex non debet ad utilitatem priuatam ſuum officiũ non petitum interponere.*

Abſolutio ab excommunicatione nõ eſt non petenti impẽdenda niſi ubi imminere t utilitas publica.

2 *Suſpenſi poſſunt eligere & agere, nec ſunt priuati communione hominum quando eſt ſuſpenſio minor. ſecus ſi maior.* 3.4 5.8.

6 *Suſpenſus an poſſit agere nomine proprio pro iuribus ſui beneficij.* 4. 5.

7 *Suſpenſi a beneficio non debent habere redditus beneficij modicam tamen ſuſtentationem habere debent ſi non habent unde uiuant.* 5.

9 *Suſpenſus ab officio poteſt aliquo caſu cenſeri etiam ſuſpenſus a beneficio de quo uide remiſſiue.*

10 *Abſolutio ad cautelã petitur ab illo qui reputatur excommunicatus, & non eſt.*

Excommunicatus quando petit abſolutionem debet dare cautionem ſaltem iuratoriam de parendo mandatis eccleſiæ, & de ſatiſfaciendo.

11 *Abſolutio ad cautelam per quẽ iudicem poteſt fieri.*

12 *Abſolutio in dubio cẽſetur petita ab excommunicato non ad cautelã ſed pure & uere, niſi aliud exprimatur.*

Petens abſolutionem an præſupponat uinculum.

CAP. IX.

A*Poſtolicæ.* † Si per exceptionem ſuſpenſionis
ꝯ quã replicatur de nullitate or
dinato eccleſiæ retardatur fit abſolutio ad caute-
lã.h.d. Põt diuidi in quatuor ptes. nam prima põ
nit exceptionem. ſcđa ibi, quas. replicationem. tertia ibi, ne
tñ relaxationis cãm. quarta relaxationem. ibi, ſñias. Caſus
lřalis. Duo canonici pragenſes. I & M. acceſſerunt ad ſedem
apo.pp ordinationẽ pragen.eccľiæ. quidã uolentes ĩpedire
ꝓpoſitũ illorũ obiiciebãt eis quandã ſñiam ſuſpenſionis &
remotionis a bñficiis in modũ exceptionis, & ipſi rñdebant
ſñias illas nullas eſſe, & hoc ꝓbare uolebãt p teſtes & inſtru
mẽta. dñs papa ne pp hoc ĩpediret ordinatio pragen.eccľiæ
pp q̃ uenerãt ſñias illas relaxauit ad cautelam. B.No.1.unã
cãm legitimã pp q̃ põt fieri añ oĩa abſoľo ad cautelã cũ.ſ.
b allegať nullitas[b] ſñiæ cenſure & ex dilatione iudicii retar-
dať ꝓuiſio ſeu alia utilitas eccľiæ. & credo ꝙ hoc ultimum
põderať ad hoc ut ex officio ſuo iudex tales ſñias relaxaret.
1 Nã ad cõmodũ principaľr priuatum nõ dẽt iudex ſuũ offiñ
nõ petitũ interponere, ut l.ad peremptoriũ.ff.de iudi.& l.4.
§.hoc aũt iudiciũ.& qđ ibi plene no.ff.đ dam.infec.no.Inn.
in c.ad nřam.2.§.de iureiu.& ſic põt intelligi tex.cũ gl.not.
c.ſignificaſti. de eo q dux. in ma. ubi cõcludiť quod abſoľo
ab excõicatione nõ eſt nõ petenti ĩpendenda. ceſſante ergo
utilitate eccľiæ non dẽt iudex ex ſuo officio ſuã ſñiam rela
xare ẽt ad cautelã, ſed dẽt ꝓcedere ſup ueritate cauſæ & ſi
cõſtiterit de nullitate ſñiæ ꝓnuntiare eam nullã aľs abſol-
uere nõ ad cautelã ſed ſm qđ ius exigit ad hoc qđ in ſiľi no.
gl.de delegato in c.ſolet.de ſen.exc.li.6.ſed ſi ps petit abſol
ui ad cautelã allegãdo nullitatẽ & p̃ſtãdo cautionem de ſtã
do iuri dẽt iudex abſoluere ẽt ſi nõ ĩpediať ex dilatione ꝓ-
uiſio eccľiæ p d.c.ſolet.& ꝙ ibi no.Ioã ſeruato tñ eo qđ hř
in d.c.ſolet.& ſic ultra alios intelligo iſtũ tex. Ex quo infero
unũ notabile ꝙ ubi ĩminet utilitas eccľiaſtica ſeu ĩpediť or
c dinatio eccľiæ põt iudex abſoluere[c] quem ab excõicatione
licet nõ petat. ad hoc bñ facit.c.ueniẽs.2. in fi.de teſti. & qđ
ibi no.dixi & ſic limita no.in d.c.ſignificaſti.& hoc no. No.
2. ꝙ abſoľo ad cautelã ĩpediť nõ ſolũ in ſñia excõicationis,
ſed ẽt in ſñia ſuſpẽſionis ut hic qđ no.eſt.n.eadẽ rõ in iſta,
ſicut in illa ut patebit ex ĩ.dicendis. Et ſcias ꝙ quẽadmodũ
in abſoľone excõicationis ad cautelã p̃ſtať cautio in d.c.ſo
let. ita & in iſta. ut eſt tex.no.in c.uenerabili.ĩ.de ſen.exc.&
d ſic dẽmꝰ intelligere[d] iſtum tex. ꝙ iſti canonici p̃ſtiterũt cau
tionẽ ſaltẽ iuratoriã de parẽdo mãdatis iudicis ſi cõſtiterit
eos fuiſſe culpabiles in eo ꝓ quo late fuerũt dictæ ſentẽtiæ.
2 †Oppo.vř.n.ꝙ p̃textu ſuſpenſionis nõ poterãt iſti canonici
repelli ab agẽdo, qa ſuſpẽſus ab officio ac ẽt bñficio nõ eſt
priuatꝰ cõione hominũ p c.a nobis.§.eo. Itẽ ſuſpẽſi pñt eli
gere ut in c.ſi.de cleri.excõ.mi.ſol. gl.1. intrat hanc mãm &
(ut clariꝰ intelligas gl.& hanc mãm) primo ſcias hře iſtum
3 tex.duos intellectꝰ principales. †Primus eſt, ꝙ iſti canonici
uenerunt ad curiã ut in p̃ñtia papæ eligerent forte pp ſcan
dalũ ſedãdum in partibus & excipiebatur nunc cõtra eos
de ſuſpẽſione ut repellereť ab eligẽdo, & tũc lřa cẽt clara.
quia

a Notabile. Vide Bar.in l. quæ oĩa. §.1.ff. de procur. ubi dicit p illum tex.qđ ſi q.s mihi dicat cõuitiũ uel aliq.d crimẽ obiici poſſum ei ĩpune dicere tu mẽtiris. refert, & ſequitur. d.Iaſ. in l.ut uim.ff. de iuſti.& iure.
ANT. FRAN.

b Nullitas. An & qñ abſoľo poſſit cõcedi ad cautelã & qũo fiat & an poſſit fieri p iudicẽ appľonis uide plene p Spe. ĩ tit. de ſen. ĩ §.ut aũt. in uer.porro.el 3. uſq; ad uerſi. poſtremo. & in uer. q.d ſi ſcribať. ubi ple.examinat iſtã mãm abſolutiõis ab excõicatione ad cautelã. & ibi ẽt ponit an abſolutio iniuſta teneat ſiue q.s ſit ligatus unica ſiue pluribus excõicationibus. & uide ẽt in tit.de ꝓba. ĩ §.52.i uer.ſed nũ. q.d.& uide Inn.in c.ſolet. circa prĩ. de ſen. excom.
Iudex abſoluere. põdera bñ qa inq̃rũ dicebat ſe ꝓbare p teſtes nullitatẽ ꝙ non loq̃ť de nullitate q̃ reſultat ex uarietate facti. And.Barba.
SEB. SAPIA.

c Abſoluere alios caſus ponit Io. de Ana. in c.1. ĩ. de maledi. Alberi.de roſ.in l.a p̃cedẽte C.de dilatio.glo. & alii in c.ſignificaſti. ĩ. de eo qui duxit ĩ mřĩ.Ab.& Inn.in c.ab excõicato.§.de reſcrip.

d Debemus intelligere. pondera qa ſeq̃ť ꝙ iſta abſolutio ad cautelã ſi fit fauore eccľiæ ſeq̃ť ꝙ indultum operatur ad fauorem ſuſpenſi cum illud nõ petierit põdera qa oppoſuit de nullitate pondera etiã qa nõ appet de qua nullitate. uide c. ſolet de ſen. exc. in 6.& ibi ſcribentes. And.Barba.

qa ſuſpẽſus ab offõ ñ p̃t eligere, vt ĩ.c.cũ dilectꝰ, de cõſue.&
ĩ.c.cũ iter.R.de elec.& ad.c.fi. đ cle.exc.mi.reſpõdeť ſm gl.
ꝙ loq̃ť de ſuſpẽſiõe minori, q̃ q.s ĩcurrit ex participatione
cũ excõicatio. illa.n. ſolũ priuat a participatiõe ſacramẽto
rũ, & electiõe paſſiua, ñ actiua, ut ibi hic loq̃ť de ſuſpẽſione
facta à iudice, vel à cañone ĩferẽte ſuſpẽſionẽ ĩ pœnã delicti,
uel ꝯtumaciæ; & hæc priuat electiõe ẽt actiua, ut ĩ iurib.p̃al
4 le.†Scđus ĩtellectꝰ ẽ, ꝙ iſti repellebãť a limine iudiciorũ, dũ
agerẽt ſup iure eligẽdi: vel dũ ꝓſequerẽť electionẽ iã factã
ĩ partibꝰ; & hũc ĩtellectũ alternatiuè ſentit Hoſt.& vtrũq; ĩ
tellectũ ſẽtit Petrꝰ; & tũc vrget ꝯriũ priò formatũ, ad qđ rñ
dẽt priò notabiliter hæc gl. ꝙ agẽtẽ negotia ꝓpria uľ eccle
ſię cũ mãdato, & ſic noĩe eccľię ñ repellit exceptio ſuſpẽſio
nis, ut ĩ ꝯrio: ſđ ꝓmouẽtẽ negotia eccľię noĩe ꝓprio ſic: qa
cũ ſit ſuſpẽſus ab offõ & bñficio, ñ p̃t agere ꝓ iurib.bñficii,
maxĩè ſpũalib. cũ ab illo ſit remotꝰ ſeu ſuſpenſus, cũ eo tpe
ſua ñ ĩterſit, p̃ſertĩ cũ agit de iure eligẽdi, ꝙ ſuſpẽſi exerceř
ñ pñt; meritò iſti canõici p̃textu ſuſpẽſiõis nõ poterãt tali
5 ter repelli a limine iudiciorum.† Ex hac gl.habes colligere
a unũ ualde notabile dictũ, ꝙ ſuſpẽſus ab offõ[a] & bñficio ñ p̃t
agere ꝓ iurib. bñficii tpalib. uel ſpũliab. noĩe proprio tãq̃
bñficiatꝰ. iſti.n. canonici dicebanť eſſe ſuſpenſi ab officio &
bñficio. vnde uerbũ, ſuſpenſionis, poſitũ in tex. referť ad offi
ciũ ſm doc. ut differat à uerbo, amotionis, ꝙ ſequitur. Et ad
uerte, quia Io. And.& alii uſq; ad tempus ſuum ſimpliciter
tranſeunt cũ hac gl.d. An. diſtinguens has ſuſpẽſiones dicit,
ꝙ ſuſpẽſus à beneficio nõ p̃t agere noĩe proprio & iure ſuo:
qa priuatꝰ eſt adminiſtratiõe, & ſic ſua nõ intereſt; adducit
no.in.c.cũ vitonienſis, §. de electio. ſed certè malè adducit.
nã ibi gl.no.quã do.hic nõ reprobant, dicit ꝙ ſuſpẽſi a bene
ficio nõ ĩpediunť eligere: qa talis ſuſpẽſio non repellit eos
ab electione, nec a diuinis officiis vñ ꝯcludit, ꝙ ſuſpenſi oĩa
negotia tã ſpũalia q̃ tẽporalia pñt exercere, adeò; ꝙ tali tẽ
pore tales tenenť officiare eccľiã, qa in pœna eorũ talis ſu-
ſpẽſio ĩtroducta eſt, iõ nõ dẽt in eorũ relaxationẽ aliquid
operari, dicit tñ, ꝙ ſuſpẽſi modicã ſuſtẽtationẽ dẽnt tũc ha
bere, ne ex toto egeãt, & ſic concludit totũ oppoſitũ. Redeo
ad uerba d. An. aut eſt q.s ſuſpenſus ab officio tm̃, & tũc pu
tat, ꝙ cum non ſit remotus ab adminiſtratiõe bñficii, pote-
rit agere cãs tẽporales & ſpũales in iudicio, qa iſti nõ anne
ctunť ordini. fallit in cã electiõis, q̃ agere nõ poterit, tũ qa
ipſam facere nõ poteſt, tum quia annectitur ordini, & quia
6 ſua non intereſt. †Ego in hoc paſſu concluderẽ, ꝙ ſuſpenſio
operatur ad limites ſuſpẽſionis. Aut enim q.s ſuſpẽditur ab
officio & beneficio, & tũc ꝓpetuo tene menti dictum huius
gl. q̃ puto ueriſſimã, ut ſic ſuſpẽſus nõ poſſit agere noĩe pro
prio tanq̃ beneficiatꝰ ꝓ iurib. ipſius beneficii. nã tãtũ dẽt fa
cere ſuſpẽſio tẽporalis quo ad tempus, quantũ perpetua in
perpetuũ, arg.in.l.quę de tota, ff.de rei uend.& in.c.at ſi cle
7 rici, de iud. †Ex hac gl. ẽt infertur, ꝙ ſuſpenſus a beneficio ñ
dẽt hře reditus beneficii, cũ pro eo agere non poſſit, ꝙ mi-
nus eſt, ad hoc bene facit.c.p̃ter: 22.diſt. modicã tamen ſu-
ſtentationem habere poterit, ſi non hẽt, unde uiuat, ut dicit
gl.no.in.d.c.cum vitonienſis, & glo.in cle. vt hi q, de ęta. &
qual.in uer.dimidia; facit qđ no.gl.ĩ.c.paſtoralis, ĩ fi.de ap.
& hoc puto uerius, qcq.d dixerit Aegi.ĩ.c.ꝓuenit, đ fideiuſ.
ubi p illũ tex.& cõem obſeruantiã dicit, ꝙ ſuſpenſio referť
ad quotidianas diſtributiões, & nõ ad corpꝰ p̃bendę ad illũ
tex.dic, ut ibi no.in.5.ſolutiõe, ꝙ illa ſuſpẽſio fit poſtmodũ
ſine p̃iudicio creditoris, cui reditus erãt adiudicati. uel dic
ꝙ non intelligiť de reditibꝰ beneficii, ſed de ꝓpriis p̃rimo
nialib.; & de hoc eſt bo.tex. iũcta gl.ĩ.c.de multa, de p̃bẽ.qđ
8 latius declaro ĩ.d.c.ꝓuenit. †Aut eſt quis ſuſpenſus a benefi
cio tm̃, & tũc tene gl. valde ſin.ĩ. d.c. cũ uitonienſis, & eã de
clarãdo & limitando dico ſic, ꝙ ſuſpẽſus a beneficio p̃t eli-
b gere[b] hoc ꝓbať in.c. cũ in cũctis.§.fi.iũcto.c.cũ vitoniẽſis, đ
elect. uide glo.in.c.cupientes.§. cæterũ, ĩ uer.a beneficiis, de
ele.li.6.& hoc, qa iꝰ eligẽdi annectitur ordini ſeu officio, a
quo nõ reperiť ſuſpẽſus. hoc no.do.ĩ c.cũ
dilectꝰ de cõſue. eligi aũt nõ p̃t in illa ec-
cleſia, vbi ẽ ſuſpẽſus. de hoc vř caſus ſing.
in.c.per inquiſitionẽ, de ele.& not.gl.p̃al
le.in.d.c.cupiẽtes. oĩa alia uero, quę ſpe-
ctant ad officiũ, poterit exercere, ſiue ſint
ſpũalia, ſiue tpalia, & ſic reſtringerẽ gl.in
d.c.cupiẽtes, ĩ eo qđ dicit ꝙ ſuſpẽſus a be
neficio p̃t exercere oĩa negotia ſpiritua
lia & tpalia. nã ſi ĩtelligereť đ negotiis p
tinẽtib. ad beneficiũ, a quo ẽ ſuſpẽſus, eẽt
de directo contra hanc gl. Itẽ quomodo
poſſet agere ꝓ bñficio, ſi ab illo ſuſpẽſus
eẽt? & in hoc reſtringo illã gl. ut ꝯcordet
cũ iſta, & facit rõ.c.paſtoralis, in fin. ĩ.de
app.& ſentit hic no.Inn. dicens, ꝙ ex quo
iſti erãt amoti a bñficiis ſuis, licet tempo
raľr, tñ ĩtra tẽpꝰ amotiõis ſuæ cõibus ne-
gotiis eccľię intereſſe nõ poterãt, qđ di-
cit no.dignũ. Aut ẽ q.s ſuſpenſus ab offi-
cio tm̃, & tunc nec eligere p̃t, nec eligi, ut
ĩ.d.c.cũ dilectꝰ, ubi plenè de hoc not. nec
alia exercere, q̃ ſunt deputata ordini, ut ĩ
c.1.de ſen.& re iud.li.6. ſpectãtia vero ad
beneficiũ exercere p̃t, ut in.c.presbyterũ.
9 28.diſt. facit c.ſtudeat.l.di. † Hęc limita,
niſi ſit pro tali cã ſuſpẽſus ab officio, ꝙ p
cõſequentiã ẽt cenſeatur ſuſpenſus a be-
neficio, qđ qñ contingat uide per gl.fi.in
cle.cupiẽtes.§.q uero, in gl.no.nouam, đ
pœ. Et uide ad mãm ꝙ no.in.c.ſicut, đ co
ha.cle.& mu.& in.c.cum bonę, de æta.&
quali.& hęc notabis, quia nõ habes alibi
10 hũc articulũ ita late deciſum. † Extra gl.
ſcias, ꝙ Inn. tractauit hic mãm hꝰ abſolu
tionis ad cautelã, q̃ poſſet hic omitti, cũ
eam longe diffuſius tractauerit Io. And.
poſt alios ĩ.d.c.ſolet. Sed ad intellectum
terminorũ dicã hic aliq.d breuiter. & pri
mò q̃ro, quare iſta abſolutio dř ad caute
lã? Sol. dic ꝙ dř ad cautelã. i. ad maiorẽ ſe
curitatẽ & ad hoc, vt res ſit potiꝰ ĩ tuto, q̃
ĩ periculo uñ alibi dicit lex, ꝙ abũdãs cau
tela nõ nocet, ut ĩ.l.teſtm̃, C.de teſt. nã p̃
tẽdẽs excõicationẽ nullã, quo caſu dũta-
xat hẽt locũ hęc abſolutio, ut no.in.d.c.
ſolet, &.c.uenerabilẽ, de ſent.excõ.li.6.&
hic, ſi innitiť ueritati, nulla ĩdiget abſolu
tiõe, ut ĩ.c.p tuas, de ſent.exc.&.c.cũ ꝯtin
gat, de offi.deleg. ſđ qa ſup nullitate liti-
gãdo poſſet ĩteri ſibi ĩminere aliquod p̃-
iudiciũ ut ſi p̃textu nullitatis ĩmiſceret ſe
diuinis, & poſtmodũ reperireť aliqua, uľ
notareť apud uulgares, qđ ẽ excõicatꝰ, &
nõ ſe abſtineret a diuinis, & a cõione ho
minũ, uel q.d ſimile, & iõ, ut hęc pericula
euitenť, & res ſit ĩ tuto, ĩuenerũt iura, ut
peti poſſit ſeu fieri hęc abſolutio ad cau-
telã, ut.ſ. de p̃ſenti abſoluať, inquantum
opus ſit, p̃ſtita cautiõe de parendo mãda
tis eccľiæ, & poſtmodũ litigeť ſuper ueri
tate rei, & ſi fuerit repertꝰ culpabilis, com
pellať ſatisfacere, ut in.d.c.uenerabilib.;
alias in totũ abſoluať. unde ſm In. fit ad
cautelam illius, qui petit, ut tute & cum
bõa cõſciẽtia & ſine aliquo ſcrupulo poſ
ſit ſe ĩmiſcere diuinis. Itẽ ad cautelã opi
niõis ſuę, ut.§.dixi. Itẽ ad cautelã aliorũ,

ccc 2

a De hoc uide p do.Ab.& p Imol. in cle. quoniam, ſuper gl. in uer.beneficiorũ, de uit.& ho. cle.& decide hic ex his quę no. tradit Do.in. c. presbyterum, ĩ. 12.col.28. diſtin.

b Poteſt eligere. Adde Old.conſil. 286.
ZACHARIA.
Adde eundẽ Old. conſi.49. & quod dixi in apoſt. ad iſtum in.c.cũ dilectus per eum hic alleg. in apoſt.in uer.a ſuſpenſis, & in. c. cum inter R.nu.6. in apo.in uer. dilectꝰ, ſupra de elec.
SEB. SAPIA.

b Eligere uide Gẽ. in. c. presbyterũ. 28.di. Ant.đ But. in.c.cum dilectus de cõſue. & Abb. in.d.c. cum uitonienſis, col. 5.ſupra de electio. ubi ex tollit glo.ibi. in uerbo, amiſerunt.

q nolũt ſibi cõmunicare,& ad cautelã eo
rũ,q́ iſte facturus eſt,& ne ꝑtextu excõica
tiõis iſringant,& ſimiliũ;q́ ſtudioſus ex ſe
poterit cogitare. Secundo q̃rit qñ hẽt lo
cũ hec abſolutio ad cautelã? Sol. q̃dã te-
nuerunt,ꝙ in duob. caſib. tm̃. Primus,qñ
qs ꝑtẽdit excõicationẽ latã poſt appellõ
nẽ tm̃. Scd̃us,cũ dicit errorẽ fuiſſe expreſ
ſum ĩ ipſa excõicatiõe; & ſic cum ꝑtendit
nullitas altero ꝓdictorũ caſuũ; vt no.per
Inn.ĩ.d.c.ſolet,đ ſen.exc.li.6. & facit tex.
ĩ.d.c.venerabilibus;ſed hic. Inn. firmiter
tenet,ꝙ qñ ex quacũq; cã allegat nullitas
ſemꝑ hẽt locũ iſta abſolutio ad cautelã,
& hæc opi.eſt cõior & uerior,& cõiter te
net,vt ẽt no.ĩ.d.c.ſolet. nã eadẽ ẽ rõ,ubi
cunq; ꝑtẽdit nullitas,q́ verſat ĩ dictis duo
bus caſib.vñ dicit,ꝙ cã exẽpli text.ĩ.d.c.
venerabilib. fecit mẽtionẽ de illis duob.
caſib.,& ea q́ dicunt cã exẽpli , rl̃a nõ re-
11 ſtringunt.† Vltimò q̃rit quis iudex poſſit
ad cautelam abſoluere? So.dicit Inn.ꝙ q̃
libet de ſentẽtiis ꝑ ſe vel authoritate ſua
latis:nõ tñ poſſet ſñias aliorum relaxare,
niſi in caſibus ſuis remittẽs de hoc ad no.
in.c.ad reprimendã,&.c.paſtoralis,de of-
fi.ordi. Quid aũt de iudice delegato ĩ ſen
tentia a ſe nõ lata,uide gl.no.& quod ſup
12 eã not.in.d.c.ſolet.† Vnum tamen in hac
mã ſemper notabis , ꝙ vbicunq; fit men-
tio de abſolutione nõ adiecto ad cautelã
intelligitur de vera & pura abſolutione,
quæ ꝑſupponit uinculum,ad hoc uide gl.
no in.c.capitulũ ſanctæ crucis,ſ̃.de reſcri.
in fi.vbi dr̃ ꝙ nunq̃ abſolutio intelligitur
fieri ad cautelã,niſi exprimatur. An peti-
tio abſolutionis purè facta præſupponat
uerum uinculum,plene dic,ut in.c.uene-
rabilem,de ele.hic non ſunt alia.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio excommunicationis non nocet,quin excommu*
nicatus poſſit proſequi appellationem.
2 *Excommunicatio lata in collegium uel uniuerſitatem,*
an afficiat omnes?
3 *Reſcriptum quando impetratur, debet impetrans face*
re mentionem plene de proceſſu & ſerie negocij; alias
eſſet ſurreptitium,niſi talis proceſſus ſit factus poſt ap
pellationem,quo caſu de eo non eſt fienda mentio per
cauſas hic poſitas.
Reſcriptum non debet facere mentionem de alio reſcri
pto,quod eſt nullum.
4 *Appellatione pendente nil eſt innouandum , quomodo*
iſta regula intelligatur tam in perſona iudicis a quo,
quam in perſona partis.

CAP. X.

Dilectæ in Chriſto.

1 D†Per excõicationis exceptionẽ
a proſecutione appellatiõis qs
repelli nõ debet. ſic communiter ſumma
tur,ſed hæc ſummatio nõ cõtinet aliquã
dubitationem per.c.cum inter.ſ̃.e. &.j̃.e.
c.fi.ideo ſummo ſic. Excõicationis exce-
ptione non obſtãte ualet reſcriptũ ĩpetra
tũ in cã appellationis, licet de excõicatio
ne lata poſt appellationẽ đ grauamine ñ
faciat mẽtionẽ, & ſm̃ hoc caſus ẽ notabi
lis & forte ſingularis,ꝑ quẽ poſſet colli-
gi vna rl̃a,ꝙ de innouato poſt applõnẽ;
ẽt ab ĩterlocutoria ñ ẽ neceſſe ĩ reſcripto facere mẽtionẽ;
de quo.j̃.dicã. Diuidit hæc decreta.nã in prĩa ponit appel-
lãtis narratio.ĩ ſecũda appellatiõis cõmiſſio ſcd̃a,ibi:*quocir*
ca.Caſus lir.Inter priorẽ & cõuẽtũ đ Bucellia ex parte vna,
& prioriſſam & conuentũ de Cãpeſſia ex altera ſuꝑ q̃buſdã
decimis quæſtio uertebat.ad petitionẽ prioris & cõuentꝰ ꝓ
dictorum cõmiſſa fuit cã illa abbati ſancti Benedicti & eius
cõiudicibus.ſed moniales ex grauamine ſufficiẽti ab eis ad
ſedẽ apo.appellarũt,& nuntiũ ſuũ ad appellationẽ ꝓſequẽ
dã trãſmiſerũt. Iudices appe.ñ obſtãte tulerũt excõicatiõis
ſñiam in eaſdẽ .Papa appellõnis cãm cõmiſit priori de An
gles & cõiudicib.ſuis,coram quib. pars aduerſa ꝓpoſuit,ꝙ
cum eſſent excõicatæ, & in literis appellationis non fieret
mentio de ſententia excõicationis lata ꝯ ipſas,lr̃e nõ vale-
bant,& quia iudices hãc exceptionem non admittebant,di
ctus prior ad ſedẽ apoſt.appellauit, & cauſam fecit cõmitti
priori de Gernemoe & cõiudicib. ſuis corã quibus ex parte
monialiũ fuit excipiẽdo ꝓpoſitũ ꝙ ſententia excõicationis
in eas lata fuit poſt appellationẽ legitimã , & cuilibet etiã
excõicato defenſiõis auxiliũ in iudicio reſeruat quare iudi-
ces mõialiũ, exceptionẽ partis aduerſæ admittere ſicut nec
debebãt non admiſerunt, & iõ appellatio propter hoc ĩter
poſita nõ ualuit. Sed quia prior de Gernemoe & eius coniu
dices exceptionẽ huiuſmodi admittere denegabãt,ipſe mo
niales ad ſe.apo.appellarũt; vnde mãdat Papa decano Lico
nic̃ſi,quatenꝰ,ſi ẽ ita,q̃cq̃d fuerit factũ poſt appellationem
ipſarũ ĩ irritũ reuocet,& ĩ cã procedat iuxta mandatũ dire
2 ctũ ad priorẽ de Gernemoe & coniudices ſuos.B.†No.ibi:
in eaſdem,ꝙ in cã monaſterii põt ex cã ferri excommunica-
a tio in ſingulos[a] de collegio.hic.n.ipſæ moniales fuerũt ex-
cõicatæ forte.n. iudex proceſſit propter earum cõtumaciã;
ad hoc.c.Romana.§.in vniuerſitatẽ,de ſen.excõ.li.6.Et per
hoc tollit, ꝙ q̃dã colligebãt hic, dicẽtes ꝙ tenet excommu
nicatio lata in uniuerſitatẽ,de quo tñ dicẽdũ,ut ĩ.d.§.ĩ vni
b uerſitatẽ.No.2.ꝙ excõicatus[b] pt in cauſa appellationis im-
petrare reſcriptũ. ex quo.n.ſibi ꝑmittit appellatio tãquam
defenſio , ergo & facultas ſuꝑ ea iudicem impetrandi & ꝓſe
ſequendi.parum.n.aut nihil prodeſſet appellatio, ſi ẽt non
daretur facultas iudicẽ impetrãdi & ꝓſequẽdi; ꝙ ꝓcedit,
ẽt ſi pro aliis cauſis fuiſſet excõicatus vt clarius probatur ĩ.
3 c.fi.j̃.eo.&.ſ̃.eod.c.cum inter.†Opp. & vr̃,quod reſcriptum
impetratum per moniales nõ debuerit ualere tanquã ſurre
ptitium,cum nõ fecerit mentionẽ plenam de proceſſu,ut in
c.inter monaſterium.j̃.đ re iud. & ĩ.c.dilectꝰ,đ reſc.&.c.ſu
ꝑ eo,đ coh.cle.& mu.&.c.ex lr̃is,đ do.& ꝯt.&.c.ĩ nr̃a,đ ꝓc.
In q̃b.iurib.ꝓbat ꝙ reſcriptũ dẽt facere mẽtionẽ de ꝓceſſu
cãe,& ſerie negotii,& ſimilib.ut ĩ eis patet. Soluit notãter
gl.ꝙ ꝓdicta ſunt vera reſpectu eorũ,q́ fiũt añ applõnem,q̃a
eorũ,q́ fiũt ſeu nouant poſt appellationẽ;nõ pt fieri mẽtio.
cũ.n. ꝑ appellationẽ ſit à iudice receſsũ,nõ teneor ſcire,qđ
ipſe faciat. vñ nõ facta de illis mentione reſcriptũ tenet,ut
hic,&.j̃.de cõfir.uti.uel inuti.c. bonæ.Idẽ tenet Phi. dicens
ꝑ illam decr.bonæ,ꝙ ſicut de lr̃is,q́ nullæ ſunt,nõ eſt neceſſe
fieri mẽtionẽ,ut ibi,& no.in.c.ex tenore,ſ̃.de reſcr.ubi hoc
plenè examinaui,ita nec đ excõicatiõe,ut hic, ꝙ ẽ bñ notã
dũ.puto ꝙ ẽt alio reſpectu taciturnitas illiꝰ excõicatiõis ñ
hẽat vitiare,q̃a illiꝰ expꝓſſio ñ ſubtraxiſſet,vl̃ retardaſſet prĩ
cipẽ a cõceſſiõe reſcripti.nã ꝓpꝑ excõicationẽ ñ,ut.j̃.c.fi.&.
ſ̃.e.c.cũ ĩter ꝓpꝑ innouationẽ factã ñ : q̃a ualiditas illiꝰ ĩno
uatiõis pẽdet ab exitu illiꝰ appellõnis,ut ĩ.c.ñ ſolũ,đ ap.li.
6.ergo ceſſat oĩs ſurreptio,vt ĩ.c.ſuꝑ lr̃is,đ reſcr.Op.2.vr̃.n.
ꝙ ꝑꝑ ñ debuit dare reſcriptũ iſtis mõachis appellãtib. cũ ex
primerẽt cãm iniuſtã,Sol. Inn.ꝙ lr̃æ mõachorũ ñ habebãt
bonã formã,ſđ ſurreptitiã.dixerũt.n.ĩ ĩpetratiõe,ꝙ iudices
ñ admiſerãt exceptionẽ excõicatiõis ꝯ actorẽ.ſi.n. expreſſi
ſsẽt qualitatẽ excõicatiõis & quõ excõicati agebãt ꝓſequẽ
4 do appellõnẽ ſuã,lr̃as ñ habuiſsẽt †Op.3.ĩ eo.ꝙ Papa mã-
dat ſimplr̃ reuocari innouata poſt appellõnẽ nõ.n.uidetur

ZACHARI.
a In ſingulos de col
legio. Add̃ qđ no
taui ĩ apo.ad iſtũ
in.c. bonæ,lo.1.n.
20.in apoſ.ĩ uer.ñ
ꝑt,& ibi, an & qñ
excõicet uniuerſi
tas , & qualiter,&
an talis excõica-
tio afficiat ſucceſ
ſores,ſ̃.de elec.

ANT. FRAN.
a De excõicatiõe.
an poſſit ferri in
uniuerſitatem , &
quos liget dicasꝙ
uniuerſitas nõ ꝑt
ĩterdici, nec excõ
municari ex deli-
cto unius, uel etiã
plurium, tamen ſi
excõicatur uel in
terdicat, timenda
eſt ſñia,ut plene ꝑ
d.Fior.in.l.uſufru
ctuarius uenari,ff.
đ uſufr.& ſi excõi
catur uniuerſitas,
an ſinguli ſint ex-
cõicati, uide in.c.
Romana.§. in uni
uerſitate,đ ſen.ex
cõ.ĩ.6. & uide per
Spe.ĩ ti. de ſen.ex.
ubi tenet, ꝙ nõ ꝑt
excõicari,q̃a ñ ha
bet animã,& uide
gl.ĩ.c.ſicut .7. q.1.
& an q́ poſtea na-
ti ſunt , uel ſucceſ
ſerunt ĩ locũ mor
tuorũ, uel eorũ,q́
ſe abſentarunt, de
beãt talẽ excõica
tionem timere,ui
de Bart.in.l.quod
ĩ rerũ.ĩ.§. fi.ĩ ult.
q.ff. de le.1. & ĩ.l.
inter ſtipulantem
ĩ.§.ſcimus,de uer.
obl.& Ang.in.l.ſi
grege,de lega.i.&
Inn.in.c. grauem,
de ſen.excom.

SEB. SAPIA.
b Excõicatus . qñ
ualeat impetratio
reſcripti facta per
excõicatũ, tradit
Car.in conſi. 3.in
titu.de reſcr. & in
conſi. 12. in tit.de
regula & multa po
nit Fel.i.c.1.colũ.
6.ſ̃. de reſcript.&
in.c.fi.col.2.j̃.eo.

hoc indiſtincte de iure fiẽdũ ut no.in c.nõ ſolũ ꝑal.So. Inn.
a multũ ſingulr̃ limitat hic illã iuris rl̃am nil ĩnouari[a] appel
latione pẽdẽte de qua.ff.nil.no.app.pẽ.ꝑ totũ.& in l.appel-
latione,C.de ap.& c.dilectꝰ.e. ti.& 2.q.6. applõne,dicit. n.
cãm ꝓcedere reſpũ iudicis nõ reſpũ ꝑtis , & ſic ẽt intelligit
qđ hr̃ in aut.ut nulli,in.§.ſuꝑ hoc , ubi ꝓhibet poſſeſſionẽ
trãſferri de uno litigãtiũ in aliũ , & iõ ſi aliq̃d ꝑ ꝑtẽ fiat nõ
eſt id reuocãdũ maxime ſi non ĩmutat ſtatus litis.Et ex hoc
dic ꝙ ſi agat ꝑſonali actiõe ut ex empto uel cõſili , & res q́
petit alienet,tenet alienatio cũ ꝑ hoc nõ mutet ſtatus litis,
nec ꝑiudicat applõni,q̃a ita cõdẽnabit ꝑſona facta aliena-
tione ſicut ſi nõ fuiſſet facta , ſi ãt agat reali actiõe de dñio,
tũc fatet,ꝙ nõ tenet alienatio nõ ea rõne q̃a applõne pẽdẽ
te factũ eſt.ſed q̃a res eſt litigioſa.Hoſt.uero dicit ꝙ iſta rl̃a
b ap.pen.[b]&c.reſpicit nedũ iudicẽ ſed ẽt ꝑtes,ne uidelicet ali
q̃d innouẽt in cã in ꝑiudiciũ aduerſariorũ ad minus uiolẽ
ter,nec mirũ ſm̃ eũ,q̃a ẽt nulla lite uel app.pẽd.nõ dat lnĩa
parti inuadẽdi poſſeſſionẽ quã tenet alia ꝑs uel circa illam
inferẽdi aliquã uiolẽtiã, imo ꝑ ius ꝓhibet expreſſe. C. uñ
ui.l.ſi q̃s in tãtã,& l.extat,ff. qđ me.cã.& c. placuit.16.q.6.
fortius ergo ſm̃ eũ intelligit ꝓhibitũ ap. pe. & cũ his trãſit
ſimplr̃ d. Ant.hic.Ego ꝯ hãc diſtinctionẽ Inn. adduco bon.
tex.cũ gl.in l.chirographis.§.fi.ff.de adm.tuto. ubi dicit qđ
iudex relegauit quẽdã adẽptis ſibi bonis & cã ap.pẽd.con-
demnatos illa bona alienat . confirmata uero ſñia ꝯ appel-
lantẽ fuit facta illius alienationis reuocatio,& dicit glo.ibi
hoc eſſe quia app.pẽd.nõ debuit ex iudicis offõ fieri illa re-
uocatio,idẽ tenet gl.in l.furti.ff.de his qui not.infa.& ſic ur̃
duplr̃ illa lex cũ gl. facere ꝯ opi.Inn.prĩo q̃a remediũ illius
titul. nil innouari &c. hẽt locum ꝯ innouationẽ ꝑtis.ſcđo
q̃a fit innouatio,licet ageret ꝑſonali.Quid dicẽdũ.Ego di-
cerẽ ſequẽdo illã gl. Hoſt. ꝙ illius tituli remediũ hẽt locũ
ẽt reſpũ partis ubi ꝑ factũ ꝑtis mutaret ſtatus litis. ad hoc
adduco.c.bonæ.& quod ibi no.Inn.de ap.& gl.in d.c.nõ ſo-
lũ,ꝓ hoc q̃a inſtãtia cauſæ appellatiõis ſuccedet loco in-
ſtãtiæ cauſæ principalis.vñ ſicut pẽdẽte illa inſtãtia nihil ẽ
innouandũ ẽt ꝑ ꝑte,ut in cle.2.ut lit.pẽd.ita nec pẽdẽte in
ſtãtia cãe ap.q̃a ſurrogatũ dẽt ſapere naturã illius in cuius
locũ ſurrogat,ut ĩ c.ecc.ut li.pẽd.& c. maiores de bap. eadẽ
enim eſt cã licet iuſtã,ſit diuerſa,ut 2.q.6.§.poſt ſm̃, iuncta
glo.& ꝑ Bar.in l.cum apud,ff.iudi. ſol. Vel poteſt ſic dici &
melius.ꝙ aut appellationis pendẽtia ut dubito hẽt locum
ꝯ innouata applõnis pẽdẽtia ut ꝓbat in d.c.bonæ. & ibi ꝑ
Inn.& ꝑ eũdẽ ĩ.c.dilecti.de ma.& obe.& in.c.ex ꝑte.ſ̃.de re
ſcr.aut appellat ĩ iudicio,& ꝓcedit opi.Inn.hic. Dico tñ ꝙ
c innouata reuocabunt ñ ꝑ remediũ illius tituli nil innoua-
ri.&c.ſed ꝑ remediũ alteriꝰ videlicet ut lit. pen.nã(ut.ſ̃.di-
xi)nõ minꝰ lis pẽdet nũc, q̃ prĩo,ar. op.ĩ.l.ita demũ.C.đ ꝓ
cu.ubi patet ꝙ effectus lit.cõte.durat ẽt poſt interꝓtationẽ
applõnis ad idẽ tex.op.qui ad hoc ꝑt adduci in c.cũ tenea
mur.de ap.& ſic ꝑt ſaluari illud ſingulare dictũ Inn.Et rõ di
uerſitatis inter appellationẽ iudicialem & extra iudicialẽ
põt eſſe. hæc appellatio enim extraiudicialis directe dirigi
tur ad ꝑtẽ ut nihil innouet,ut d.c.bonæ,& in c.cõcertatiõi,
e.ti.li. 6. & loquor qñ appellat extra iudicium non a iudi-
ce,& iõ. operat offm̃ ſuũ ꝯ partẽ innouãtẽ , iudicialis uero
dirigit ad iudicẽ.eſt.n.appellatio iudicialis de minori iudi-
ce ad maiorẽ prouocatio.ut.l.1.ff.de ap.uide bo.gl. ĩ c.2.đ
cõſue.li.6.uñ per appellationem agit appellans ſuſpendere
iuriſdõnẽ primi iudicis & cãm deducere ad ſuperiorẽ ut ĩ.
c.ſi a iudice.de ap.li.6. ꝯ partẽ.n. nihil agit ad hoc c.ĩterpo
ſita.§.ſane.de ap.iõ illud remediũ nil innouari &c.fuit prin
cipalr̃ inductũ cõtra iudicẽ,cuius iuriſdõ erat ſuſpenſa per
appellationẽ,& tene mẽti hãc rõnẽ puto ẽt dictũ Inn. uerũ
ꝙ ſi agat ꝑſonali nõ dẽt fieri reuocatio alienatiõis applõ
ne pẽdẽte facta ꝑ id qđ no.Inn.in.c.cũ. M. de conſtitu.& li
cet ibi loquat pendente prima inſtãtia,idẽ tñ eſt dicendũ ĩ
cã applõnis , q̃a q̃cq̃d ꝑt fieri in prima inſtãtia poſt litem
cõteſt.ꝑt fieri in cã appellationis , ut ĩ c.
cũ Ioãnes.de fide inſtru.& qđ no. in.d.l. a
ita demũ.& ꝑ Bar.appellatio.n ſolũ re-
ſcĩdit effectũ ꝓnũtiãtis & deuoluit cãm
ad maiorẽ iudicem ut. l. per hanc C. de
temp.ap.&.c.ueniens.de iureiu. Ad.l.chi
rographis.§.ſi ꝑall.ꝑt rñderi ꝙ ibi bona
erãt effecta cũ ſñia fuerit lata ſpecifice ſu
ꝑ illis,vt in l.cõmiſſa.ff.de publica. vnde
ꝑ alienationẽ mutat ſtatꝰ litis cõtra titu
lũ,ut li.pẽdẽ.iõ debet fieri reuocatio . &
hoc negat Inn . Sed qñ agit ꝑſonali bõa b
nõ afficiunt ẽt ꝑ ſñiam ſed ſolũ ꝑcipit ꝙ
dẽat rẽ tradere.de quo tñ dicẽdũ ut not.
ĩ.l.1.de act.emp.& dixi ĩ.c. cũ Ioãnes ꝑal
leg.de fi.inſtru. Item & ſcđo ꝑt rñderi ꝙ
ſi nõ reuocaret ibi alienatio nõ poſſet ꝑ
ſona condẽnari ſicut prius. Vel tertio ꝑt
dici ꝙ id ẽ ſpeciale in fiſco ĩ cuius fraudẽ
alienatio facta fuit , faciunt plene circa
hoc no.in.l.poſt contractum.ff.de dona.
ſed prima ſolu.eſt ſubtilior.Venio ad gl.
quas præter ordinem ſolitum in fine re-
ſeruaui propter earũ facilitatẽ,& oẽs cla
re ſatis ſunt ꝑter finalẽ q́ diuidit in duas
partes . In prima op. quod hic emanarẽt
quatuor cõmiſſiones.Prima ad abbatem
ſancti benedicti ad petitionẽ monacho-
rum. Secunda ad priorem de angleſia ad
petitionem monialiũ appellãtium. Ter-
tia ad priorem de gernemoe ad petitio-
nem monachorum appellantium.Quar-
ta ad decanum linonen.ad petitionẽ mo
nialium iterum appellãtium. Et hæc fuit
ultima commiſſio de qua ut hic in text.
cui decano papa mandat ꝙ iuſtificata ap
pellatione ex ꝑte monialiũ dẽat ꝓcedere
ſm̃ tenorem prioris mandati directi ad
priorem de gernemoe ſed illud fuit ter-
tiũ mandatũ & non primum ut patet ex
ꝓdictis & ex tex.quare male. Sol.gl.ꝙ re-
ſpectu primi mandati ꝓcedit ꝯrium,ſed
reſpectu iſtius ultimi illud dr̃ primum .
fuit.n.primum reſpectu iſtius ultimi fa-
cit qđ in ſimili hr̃ in c.Ioſeph.de uerb. ſi-
gnifi.& hoc no.ꝓ teſtibus[c] concordãdis.
Scđo quærit gl. de ordine ꝓcedendi per
iſtum decanum,& rñdet ut in ea patet.&
in effectu uult ꝙ licet iuſtificetur applõ
monialiũ interpoſita a priore de gerne-
moe, nõ tñ ꝑ hoc cognoſcet de prĩcipali
cã ſed ſuccedit in locũ prioris de gerne-
moe. Hoſt.reprehẽdit gl.dicens ꝙ poſtq̃
cõſtiterit de grauamine tertiorũ iudicũ
debet iſte decanus ꝓcedere in cã princi- c
pali ut ꝓbat in lr̃a ſm̃ cum.& hoc uoluit
papa ut euitarẽtur circuitus. Ioã. And. &
cõiter doc.ſequẽtes tenent cũ gl.& certe
gl.ꝓcedit ut ius dictat. arg. c. ut debitus.
de appell. ſed iudicio meo non oportet
nos in illo fatigare , quia papa mandauit
huic decano ut iuſtificata appellatione
procedat iuxta tenorem cõmiſſionis pri-
mæ factæ priori de gernemoe ideo inſpi
cienda erat illa forma & ſequẽda. arg. c.
cũ dilecta. de reſcrip. & ſi de nouo accide
rent iſtæ appel.ꝓcedẽdũ foret,ut hr̃ ĩ gl.
niſi aliud hr̃et forma cõmiſſionis,ut hic.

SEB. SAP.
a Nil innouari. Qñ
procedat illa regu
la ponit do.Iaſ.in
l.1. C. de bo. poſ.
ſm̃ tab.d. præpoſi
tus in rub.j̃.de ap.
2.uer. facite ergo
regulam. Corſe.in
ſing.ſuis. in uerbo
appel.uerſi.regula
ẽ d. Vitalis ĩ trac.
clauſularum.
b Pendente.Reme-
diũ attentatorum
appellatione pen-
dẽ.non ſolũ habet
locum ĩ attentatis
ꝑ iudicẽ ſed ẽt ĩ at
tẽtatis ꝑ ꝑtem ad
minus uiolẽter &
de hoc uid̃ ꝑ Bal.
ĩ l.3.C.đ ap.& qua
liter formari dẽat
libellꝰ ſuꝑ attenta
tis appellatiõe pẽ
dẽte.uide hic.ꝑ.d.
Ant.& late ꝑ eũdẽ
in c.cõſuluit.el.2.
j̃.de app.& qđ ibi
notatur.

ANT. FRAN.
An remediũ attẽ
tatorũ hẽat locũ
ita in attentatis ꝑ
iudicem ſicut per
partẽ,uide Old.in
cõſi.205. & do.de
ro.in deciſ.190.in
ci. licet in nouis.
ubi dicũt nõ reuo-
cantur ꝑ uiã atten
tati quæ ſunt attẽ-
tata ꝑ partẽ ſed ꝑ
officiũ iudicis &
bñficio iuris. & ui
de etiã do. de ro.
in deci.58.inci.ad
iſtantiã.in nouis ,
ubi loquuntur de
attentatis lite pen
dente. & eoſdem
ĩ deci.60.inci.attẽ
tata.in nouis. ubi
dicit ꝙ petuntur
reuocari uſque ad
concluſionẽ in cã.
& uid̃ cõtra eoſdẽ
in deci. 188. inci.
ꝙ ſi pars.in nouis
quæ omnia ſunt
notanda ad mate-
riam.c. nõ ſolum,
de appel.
c Pro teſtibus. Nõ.
pro concordia te
ſtium , & uide do.
Ant. in c.cum uin
tonienſis.c. ſi autẽ
de elec.

SVMMARIVM.

1 Exceptio excommunicationis non impedit appellantem quominus poſſit ſuam appellationem proſequi.
2 Nomẽ collectiuũ poteſt adiungi uerbo pluralis numeri.
3 Quando eccleſia eſt collegiata, electio ſpectat ad collegium confirmatio uero ad ſuperiorem.
4 Excõicatus pt ſtare ĩ iudicio ſemp ad ſui defenſionem.
5 Eligens indignum priuatur ipſo facto poteſtate eligendi; & talis poteſtas deuoluitur ad ſuperiorem.
6 Sententia oſtendit ſuper qua re erat contentio.
7 Appellari poteſt a ſententia per utranque partem.
8 Appellari poteſt a ſñia iudicis quãdo fuit omiſſum condẽnare uictũ in expẽſis.limita et intellige ut hic late.
9 Appellari non poteſt pars quæ habuit ſententiã pro ſe.
8 Sententia continẽs plures articulos poteſt in effectu dici habere uim plurium ſententiarum.
9 Iudex an teneatur condemnare uictum in expenſis ſi non fuerunt petitæ. & ſi non condemnarit an pars poſſit appellare.
10 Quotieſcunq; iudex poteſt aliquid facere ex officio ſuo & non facit non poteſt ab hoc appellari.
Iudex non tenetur impartiri officiuum ſuum ad commodum priuatum niſi petatur.
Iudex ſi omiſit condemnare partem in expenſis petitis tenetur reſarcire de ſuo, alias ſecus.
11 Iudex appellationis põt habere conſiderationem expenſarum licet non fuerint petita in primo iudicio.
12 Appellans ſimpliciter a ſententia cenſitur appellaſſe tam in cauſa principali quam ab expenſis.
Per appellationem a diffinitiua non poteſt appellans proſequi condemnationem expenſarum iam d.u in eadem cauſa factarum ſi tunc non appellauit.
13 Inſtitutus non legitime ad beneficium tenetur ad reſtitutionem fructuum.
14 Excommunicatus iuſte uolens litigare ſuper iniuſtitia excõicationis, non auditur niſi petita abſolutione.
15 Iudex appellationis ſi uidetur appellantem fouere iuſtitiam & eſſe excõicatum an debeat pro appellante excõicato pnũtiare an expectabit ipſum abſolutum.
Excõicatus non dẽt in ſui fauorẽ reportare ſentẽtiam.
16 Sententia abſolutoria poteſt ferri pro reo contumace non autem adiudicatorie.
17 Exceptio excõicationis poteſt in qualibet parte litis opponi ẽt poſt ſententiã ad executionem differendam.
18 Sententia lata in fauorem actoris excommunicati non poteſt mandari executioni niſi poſt abſolutionem.
19 Procurator qui appellauit a ſententia an poſſit appellationem pſequi ſi poſtea excommunicetur.
Procurator tenetur appellationem interponere non autem ipſam proſequi.
20 Excommunicatus auditur dicendo ſententiã nullam.
21 Excommunicatus an poſſit petere quod laudum reducatur ad arbitrium boni uiri, uel retractari ſententiam quæ non tranſiuit in rem iudi.
22 Excommunicatus non audiatur petens ſe reſtitui aduerſus ſententiam a qua non appellauit.

CAP. XI.

Significauerunt.

1 † Per exceptionem excõicatio
nis a pſecutione applonis qs
etiã originalis actor repelli nõ dẽt.& eſt
caſus ſingularis quaten⁹ dicit de actore.
Diuiditur in duas partes in prima ponit
quærelam appellantis, in ſecunda in-
ſtruit iudicem a quo.ibi, mandamus. Ca-
ſus literalis. Canonici de conarce, lege-
runt.P.in ſuum archipręſbyterum,& elle
ctionẽ ſuã pſentauerũt archiepo Medio-
laneñ.ipſe uero eam renuit confirmare,
quẽdã Zepũ clericũ inſtituẽs in archipſ
byterum ecclię ſupra dicte, pp qđ cano-
nici ad ſedem apoſt.appellauerũt,& cãm
appel. fecerunt cõmitti propoſito ſancti
Stephani, qui electionẽ ſuam ꝯfirmauit,
pronuntians ius eligendi ptinere ad ca-
pitulũ de conarc. & abſoluens partẽ aduerſam ab impetitio
ne clericorum a qua ſententia partes ad ſedem apoſto.ap-
pellauerunt & cauſam obtinuerunt committi abbatis ſan-
cti Saluatoris Papienſis & prępoſito Vercellenſi.coram qui
bus ex parte archiepi & dicti Zepi exceptio excõicationis
fuit propoſita ꝯ capitulum de conarc. Iudices non conſide-
rantes quod a proſecutione appellationis prætextu excom
municationis non debeat quis excludi (cum omnis defen-
ſio legitima in iudicio excommunicato reſeruetur) pronun
tiauerunt partem archiepi non eſſe cogendam ad reſpondẽ
dum clericis ſupradictis, propter qđ clerici ad ſedem apoſt.
appellauerunt & ſignificauerunt factum domino papę. un-
de mandat eiſdem iudicibus quatenus, ſi ita eſt, procedant
2 in cauſa exceptione huiuſmodi non obſtante. Ber. † No. ibi,
ſignificauerunt capitulum. & ibi capitulum appellauerunt,
ꝙ nomen habens ſignificatum plurale uel nomen collecti-
uum poteſt coiungi cum uerbo pluralis numeri & de hoc in
3 c. capitulum ſancte Crucis, de reſcrip. † No. 2. qđ in collegia
ta eccleſia & iam ſeculari eps non fundat intentum ſuum ſu
per libera collatione, ſed duntaxat ſuper confirmatione, ele
ctio uero ſpectat ad collegium ad hoc. c. 1. de elec. & 18. q. 2.
c. 1. iuncta glo. dix, ſ. eo. c. cum uenerabilis. No. 3. quod capi-
a tulum [a] poteſt excõmunicari, dic ut plene legi. & no. in c. ro
mana. §. in uniuerſitatem excom. lib. 6. Nota quid fiendum
cũ ſuperior non uult confirmare electionem. debet enim re-
curri ad ſuum ſuperiorẽ, & poteſt adiri etiam appellationis
uia. grauat enim in non confimando prout de iure debet,
ñec tempus eſt pręfixum ad confirmandum ſeu inſtituẽdnm
ideo oportet (ut pdix) reccurrere ad ſuperiorẽ, ut dixi poſt
4 domi. de rota in c. 2. de cõceſ. pręben. † Nota ultimo regulã
generalem quod omnis defenſio conceditur excõicato. ha-
bet enim ſemper legitimam perſonam ſtandi in iudicio &
extra ubicunq; ſe defendit legitime. cõcordat. ſ. eo. cũ inter.
5 † Opp. uř enim ꝙ legitime potuerit archieps non confirma
re electũ a capitulo. nã ſi capitulum eligit indignum priua-
tur ipſo facto ptãte eligẽdi & poteſtas deuoluit ad ſuperio-
rẽ ut in c. cũ in cunctis, in fi. de ele. Solu duplex eſt intelle-
ctus. Primus ꝙ cauſa indignitatis electi fuit quare archieps
alium inſtituit, ſed tunc appellatio fuiſſet iniuſta. Secundus
intellectus eſt ꝙ archieps pręt ndebat ius eligendi ad ſe ſpe
ctare & nõ ad capitulũ. Et iſte intellectus magis placet glo.
primę. & eſt uerior p tex. in eo ꝙ fuit pnuntiatũ ius eligen
6 di pertinere ad capitulum. † Nam ex forma ſententie pręſu
mitur qualis erat cõtentio. ut not. gl. in c. inter dilectos. de
7 fi. inſtru. expreſſius no. gl. in c. audita, de reſtitu. ſpo. † Opp.
2. uidetur enim quòd capitulum non poterit appellare cum
ſententia fuerit pro eo lata, ut in l. omnem honorem. C. qñ
prouo. non eſt ne. Solu. dicit glo. 2. & bene ꝙ imo fuit lata
in parte contra capitulum in eo, qđ pars aduerſa fuit abſolu
ta ab impetitione capituli. forte enĩ ſm gloſ. capitulum pe-
tiit partẽ aduerſã expenſas facta in cauſis & pronuntiari ius
eligẽdi ad ipſum capitulum ptinere iudices pnunciauerũt
pro capitulo quo ad ius eligendi & reſpectu expenſarum
abſoluerũt partẽ aduerſam & ſic utraque ps reſpectu diuer
ſorũ appellauit quod fieri poteſt ut in c. Raynaldus. & in c.
Raynuti⁹. de teſta. Et ex hoc intellectu no. ꝙ uictor in princi
pali poteſt appellare [b] reſpectu condemnationis expenſarũ
omiſſę, licet pars dicta appellauerit ab ipſa ſententia. Pet. &
Abbas tenẽt hic cõtrariũ dicentes ꝙ ex quo iudex tulit hic
ſentẽtiam in fauorem unius ptis non põt illa pars dehone-
ſtare iudicem appellando dũtaxat ex omiſſione condemna
tionis expenſarum. allegant. d. l. omnem honorem. Aduer-
te hęc decertatio depẽdet ab intellectu illius. l. omnẽ hono
rem. ſed cõis opi. ibi & alibi, ut ĵ. allegabo. eſt in cõtrarium.
Concludendo ueritatẽ cum quęritur nũquid uictor poſſit
appellare ex ſola omiſſione condemnationis expenſarũ uř
q̃a minis ſufficienter cõdẽnatio facta eſt, diſtĩgue, aut enim
pars uicta appellauit, & nõ põt victor ex eo ſolo appellare &
hoc

SEB. SAPIA.

a Quia capřm. ui. de Ang. in l. 1. §. fi. de acqui. poſ. Ioã. de Ana. in c. dilectus. 2. uerſi. adde prædictis. ĵ. de ſymo. cũ multis cõgeſtis per Feli. in c. præcedẽti. uide etiam Fel. ĩ c. eam te. uer. ſecunda declaratio. ſ. de reſcrip.

b Põt appellare uide Bal. in c. fraternitatis. ſ. de teſti. ubi dicit quod ſi uictor appellauit ab omiſſione expenſarnm quãuis talis applo nõ teneat. l. fi. C. quãdo prouo. non eſt neceſ. tamen non excuſatur iudex negligens, quin ſoluat expenſas ꝙ dictum commendat d. Iaſ. in l. properandum. §. ſin autẽ alterutra. uerſi. au autem poſſit appellari ab omiſſione. C. de iudi.

hoc iõ: q̃a p appellationẽ aduerſarii põt
cõſequi reformationẽ expẽſarũ ideo, ex
quo poteſt intentum ſuum conſequi ſine
appellatione, non debet appellare iudicẽ
dehoneſtãdo, ꝙ procedit etiam ſi pars vi
cta appellauerit, & appellationẽ non pro
ſequat. eſt. n. ius acq̃ſitũ appellato, ut poſ
ſit illã inuito appelatore proſeq, & iſte ẽ
uerus caſus. d. l. oẽm honorẽ, licet glo. ali
ter ibi ſentiat; & hoc tenet Bar. ibi, & do.
de Ro. deci. 364. & Spe. in ti. de app. §. ĩ q
bus, ver. 33. & Io. An. ĩ addi. & d. Ant. hic;
& hoc rectẽ iudicio meo uoluit ille tex.
hoc tñ limitat hic do. An. qñ fuit omiſſa
expenſarũ cõdemnatio. Si aũt ſit lata con
demnatoria ꝯ reũ, & abſolutio expenſa-
rũ pro eo, tunc oportet actorem appella-
re [a], ſi vult expenſas cõſeq, q̃a non poſſet
releuari ex appellatiõe aduerſarii, cũ p il
lã ñ ſuſpẽdat abſolutoria ab expẽſis & ſic
dicit poſſe ĩtelligi iſtũ tex. [b] Sed ego ñ ui
deo ſufficientẽ rõnẽ differẽtiæ inter hũc
caſum, & pcedentẽ. nã, qñ iudex condem
nat minus ſufficiẽter, uidetur partem ab-
ſoluere a reliqua parte [c], vbi non fuit peti
ta certa quãtitas, ut ĩ. l. 1. ſi aduer. rẽ iudi.
ſm unũ intellectum, qui communiter ibi
tenet, & not. Inn. ĵ. de re iud. c. cũ inter: tñ
uidem⁹, ꝙ p appellationẽ aduerſarii po-
teſt uictor conſeq reformationẽ ſenten-
tię, ut. d. l. omnẽ honorẽ. In hoc tamẽ di
ſtinguerem, ꝙ aut uictus appellat a ſñia,
quatenus erat ꝯ eum dũtaxat, & tunc pu-
to, ꝙ oportet victorẽ appellare reſpectu
expenſarũ, ſiue iudex omiſerit cõdemna-
8 tionẽ expẽſarũ, ſiue abſoluerit: † Quia cũ
tot in effectu ſint ſñiæ, quot ſunt articuli,
ut. l. ẽt, de mino. & no. gol. in. c. 2. de ord.
cog. licuit uicto appellare, quatenus facit
ꝯ ſe, [d] & p cõſequens non reperitur ſen-
tentia ſuſpẽſa, niſi quaten⁹ facit ꝯ victum
appellantem, & ideo, niſi uictor appellet,
nõ poterit pro ſe aliquid dicere, facit ꝙ
no. in ſimili in. c. cum olim, de cenſi. & qđ
habetur in. d. l. etiam aut uictus ſimplici-
ter appellat a ſententia, & tunc indiſtin-
cte poteſt uictor reformationem expen-
ſarum conſequi, quia ſimplex appellatio
a ſententia ſuſpendit totam ſententiam,
licet cõtineat plures articulos, vt ĩ. c. Ray
naldus, & c. Raynutius, de teſt. & ſic intel
ligo & reſtringo tex. ut in. d. l. omnem ho
norem. Aut uictus non appellat, & tunc
poteſt uictor appellare. ſumus enim ex-
tra caſum. l. omnem honorem. Et ſi dice-
remus contrarium, ſequeretur abſurdum
quia ex non appellatione aduerſarii ui-
ctor perderet ſumptus factos in litem, &
eſſet in optione iudicis non condemna-
re ad expenſas contra. l. properãdum, C.
de iu. & c. calumnia, de pœ. & hanc opi. te
nuerunt do. de Ro. & Barto. & Spe. in lo-
9 co. palle. † Sed circa prędicta quęro, quid
ſi expenſę non fuerunt per actorem peti-
tę, nunquid poſſit appellare, ſi iudex tu-
lit p eo ſñiam ĩ prĩcipali, & omiſit cõdẽ
nationẽ expẽſarũ? do. de Ro. deci. palleg.
cõcludunt p maiori parte, ꝙ ſic: q̃a iudex
ex officio ſuo debebat cõdẽnationẽ face
re, ut. l. ædiles. §. itẽ ſciendũ, ff. đ ædi. edi.
& iura dicũt uictũ uictori cõdemnandũ,
ut. d. l. pperãdũ, & c. calũnia, q̃dã tñ fue-
rũt in ꝯria opi. & ſñia, ut ibi refert colle-
ctor deciſionũ, ſđ cũ pria opi. vř hic trãſi
10 re. d. Ant. † Aduerte, q̃a hæc ẽ ſubtilis cõ
ſideratio. nã, ubicũq; pt iudex aliq̃d face
e re ex officio ſuo, [e] ſi ñ facit, ñ põt ex hoc
appellari. dictũ eſt no. Spe. ĩ ti. de off. iu.
§. impedit, uer. quid ſi iudex. tenet Ioan.
An. & cõiter do. poſt Pet. ĩ. c. px. rõ ẽ, q̃a
iudex non tenetur impendere officiũ ſuũ
ad commodum priuati, ſi non poſtulatur
vt in. l. 4. §. hoc autem iudicium, ff. de dã.
infe. & no. Inn. in. c. ad noſtram. 2. de iure
iu. ideo cõiter dicitur quod ſi iudex omit
tit condemnationem expenſarum ideo,
quia non fuit petitum, non tenetur reſar
cire de ſuo: ſecus, ſi fuit petitum. hoc not.
gl. in. c. fi. de reſcr. & Bar. in. d. §. hoc autẽ
iudiciũ, & d. l. pperãdũ & d. l. omnẽ ho-
norem. & ꝙ nõ poſſit appellare, qñ expẽ
ſę nõ fuerunt petitę, ſentit Spec. in. d. §. ĩ
q̃bus, uer. ſed q̃d ſi vict⁹, & forte hęc opi.
ẽ uerior de rigore iuris imputet. n. ſibi ui
ctor, q̃a nõ petiit. magis. n. debuit ſibi p-
ſpicere, q̃ expectare ppriũ motũ iudicis.
Et ſi diceres nõne ſępe appellat q̃s, ut p-
bet nõ pbatũ, uel ut opponat ñ oppoſitũ
in. l. p hanc, C. de tẽp. appel. & c. cũ Ioan-
nes. de fid. ĩſtr. Rñdeo, ꝙ ob iſtas cãs põt
appellare: nõ aũt ut de nouo aliq̃d petat:
q̃a hoc nõ ſpectat ad iudicẽ appel. 2. q. 6.
in fi. & l. eos, C. de appel. dices tu, ergo ex
toto iſte perdet ſumptus, cum non cõpe-
tat ſibi aliquod remedium? ut in l. termi
nato, C. đ fru. & li. expẽ. & l. ĩ bonę fidei,
C. de vſur. dico ꝙ ſic, & ſibi ĩputet, ar. ĩ. l.
4. C. depoſi. ſic limita pdicta, vt poſſit ap-
pellari, quando expenſę fuerunt petitę.
11 † Fateor tamẽ, ꝙ ſi pars uicta appellaue-
rit, poterit iudex, ad quem habere conſi-
derationem expenſarum, licet non fue-
rint petitę in primo iudicio, quia cũ ſuc
cedit in locum primi iudicis, ſicut ille po
terat ex ſuo officio condemnare, ita iſte;
facit ad hoc, ꝙ not. do. de Ro. deciſ. 354.
ubi dicũt, ꝙ ad appellationẽ alteri⁹ par-
tis poterit iudex reformare ſñiam ẽt ĩ fa
uorẽ ñ appellantis, q̃a ſuccedit loco pri-
mi iudicis; facit ꝙ no. Bar. in. l. ſi expreſ-
ſim. ff. de appel. vñ cõſeq̃tur appellat⁹ ex
pſona alteri⁹, qđ ex propria pſona ꝯſeq
nõ pt ſimile habes ĩ. l. petẽdę, C. de tẽp. ĩ
ĩteg. reſ. & ĩ. c. authoritate Martini, de cõ
ceſ. pb. li. 6. & pręd icta bene notabis, q̃a
18 faciunt ad multa. 1 † Subſequenter ad idẽ
quæro, quid ſi aliquis fuit ſimul condẽna
tus in principali, & expenſis? Sol dicit. d.
Ant. quod oportet ipſum ab utraque ap-
pellare, & proſequi utranque, quia una p
aliam non ſuſpenditur, & hoc dicit tene
re Arch. in. c ſi. in fi. de appel. li. 6. Sed tu
aduerte, quia Arch. non ſic loquitur, ut
allegatur. loquitur enim ipſe, quando cõ
demnatio expenſarum fuit facta ante dif
finitiuam ſup aliquo articulo ſi enim cõ

a Adde ꝙ de hoc ſcribit Ang. ĩ ſuo con. 88. ꝙ incipit in dei noĩe & ſuæ matris. &c. & ꝙ no. d. Abb. ĩ. c. finẽ litib. ppe fi. đ do. & cõtu. ĩ recollectis. & uide ꝙ no. Pe. de Anch. in. c. ſi. alias. ĵ. ĩ. 3. co. đ app. li. 6. Et p parte ꝙ ille p quo ẽ lata ſñia ſup principali licet cõtra ſe in expẽſis ñ poſſit appellare a cõdẽnatiõe expenſarũ ẽ tex. ĩ. l. properandũ. §. ſin aũt ex geſtis ibi, nullæ penitus, &c. C. de iud. ſđ reſpõde ꝙ iõ ibi ñ appellat, q̃a condemnatus ĩ expẽſis erat manifeſtus cõtumax ſed pro parte ꝙ actor poſſit appellare a cõdẽnatione expenſarum ſi reus appellauit a ſentẽtia principali facit q̃a ambæ partes poſſunt ſimul appellare ab eadẽ ſententia, ut eſt tex. in. c. raynutius & c. raynald⁹ de teſt. & c. ſi duobus. in prin. đ ap. & uide Bal. ĩ. d. l. omnem honorẽ. ĩ uer. quæro de tali caſu. & ibi ĩuer. & no. ꝙ idem. ubi dicit ꝙ idem erit ĩ cauſa nullitatis, q̃a ſi iudex dimiſit cõdemnare uictum uictori ĩ expẽ. iudex nullitatis hoc poterit, & qñ contingit ambas partes, ab eadẽ ſñia appellare forte ſup diuerſis articulis an poſſit appellari ad diuerſos iudices. uide tex. Inn. & do. Ant. & do. Car. & ibi eleganter per do. Abb. in d. c. ſi duobus.

ANT. FRAN.

An appellatio ad plures iudices qñ ſñia cõtinet in ſe plures articulos ualeat dicas ꝙ ẽt ſi copulatiue fiat ualet đ iure canonico, & intelligiř facta ad Papã, de qua uide Spe. ĩ ti. de app. §. nunc tractemus. in uer. ſed pone aliq̃s. de ap. & ibi per Io. An. ĩ addi. ubi põit & dicit hoc eẽ uerũ ſi qñ eſt appellatũ ad plures & ñ ẽ declaratũ ad quẽ ſit ĩterpoſita appellatio declarabiř intra decem dies. de quo ẽt p Ang. & Imo. in. l. 1. in. §. ſi q̃s de appel. & uide Alex. ĩ. cõ. 143. & 182. in. 2. parte conſi.

b Iſtũ textũ. Iſtud ẽ ꝯ text. d. l. omnẽ hon. i uerſi. nihil capere pro expenſis iuſta ſit, & ſic male loquitur d. Ant. An. Barb.

c Reliqua parte. Põdera, q̃a iſte male dicit, q̃a qñ cõdemnat in minus ſunt in eodẽ articulo. iõ nõ eſt mirũ, ſi uř abſoluere in reſiduo, ſed nõ eſt ſic ĩ caſu expẽſarum, quia ẽ articulus ſeparatus a ſententia. Item ſumus in tacito, qñ cõdẽnat in min⁹, ſđ qñ abſoluit ab expẽſis ſumus ĩ expreſſo expreſſa nocent, tacita nõ, & ſic male reprehendit. And. Barba.

d Facit contra ſe. Et iõ cautela eſt, ꝙ dicat appello ĩ parte & partibus facientibus cõtra me. uide quæ dixi ĩ. c. inter dilectos, de fid. inſtr. And. Barba.

SEBA. SAP.

e Officio ſuo. Qũo hoc pcedat, late explicat Fel. in. c. exceptionem, col. 3. ĵ. eo. Mod. in. l. ubi pactum, C. de tranſact.

dēnatꝰ n̄ appellauit,& lapſum ē decēdiū,
nō poterit poſtea ī appellōne a diffiniti
ua illā ꝯdēnationē ꝓſeq; & optimè loqͭ
ꝑ.c.ſi. p̄all. q̄a illud grauamē n̄ ē cōiūctū
a negotio principali:[a] imò plꝰ voluit Inn.ī.
c.ſæpe,de appel. ꝙ ſi iudex ꝓnuntiat ſuꝑ
aliqua exceptiōē ɔ̄ ꝓponētē,licet tūc nō
ꝯdēnauit ī expēſis n̄ poterit poſtea appel
lari,ſi poſt decēdiū ſit cōdēnatio: q̄a iſta
ē executio prīæ ꝓnūtiatiōis.vn̄ ad ꝓpo-
ſitū dico,ꝙ ſi in eadē ſn̄ia iudex cōdēna-
uit ī prīcipali & ī expēſis ſatis ē ſimplr̄ a
ſn̄ia appellari:q̄a vnica p̄t dici ſn̄ia,vt in.
c.2.s̄.de ordi.cog. q̄ ſuſpēdit ꝑ unā appel
lationē, licet hēat plures articulos,ut ī.c.
13 Raynutius,&.c.Raynaldus, de teſt.† Re-
deo nunc ad ɔ̄riū prīo formatū ꝑ gl.tene
ſequentē ſolutionē ī gl. ꝙ fortè capitulū
petiit fructꝰ ab īſtituto. & hęc ſolutio eſt
bona, ex qua collige,ꝙ inſtitutus n̄ legiti
mè tenet ad reſtitutionē fructuū: ꝙ tn̄ in
tellige ſc̄m ea,q̄ plenè dixi in c. grauis,de
reſt.ſpo.Op.2.de ɔ̄rictate lr̄ę.nā prīo in
nuit iſtos canōicos fuiſſe actores:& tn̄ po
ſtea vr̄ velle oppoſitū, dicendo ꝙ excōica
to defenſio reſeruat.Itē ex quo iſti d̄ ca-
pitulo erāt actores:q̄a petebāt ꝯfirmatio
nē quarę nō repellunt p̄textu excōicatio b
nis? ɔ̄.c.pia,de excep.li.6.Sol.gl.ī uer.de-
fenſio,q̄ ītrat hāc mām,ī effectu cōcludit
ꝙ iſti erant actores, ut ſatis patet ex lr̄a:
ſed, ex quo ſn̄ia fuit lata ɔ̄ eos,ītelligunt
rei.veniūt.n.ad appellādum ſtimulati ex
ſn̄ia;iō p̄textu excōicatiōis n̄ dēnt repel-
li,ne iꝰ eorū pereat.Ex hac ſolutione col
ligit,ꝙ dixi in ſummario, ꝙ ad pro ſecu-
tionē appellōnis admittit ēt actor origi
nariꝰ. hāc opi. clariꝰ tenet Inn.hic,dicēs
hoc eſſe exp̄ſſum: q̄a nō ſolum reus origi
narius,ſed ēt actor p̄t appellationē ſuam
proſeq excōicatiōe nō obſtāte. Et ꝙ capi
tulū fuerit actor,patet ſc̄m eum,q̄a primo
egit corā archiep̄o petēdo cōfirmationē
Petri quē elegerāt, & appellauit ab ipſo;
q̄ appellationē ꝓſecuti fuerūt corā p̄po-
ſito.Tertio egit corā abbate ſancti Salua
toris & collegis petēs ſn̄iam abſolutoriā
latā ꝓ aduerſario retractari.Hoſt. hic te
net ɔ̄riū:q̄a is, q̄ in prīcipali eſt actor,eſt
ēt actor in cā appellationis, facit.l.hi qui
ad ciuilia,C. de app.& ꝙ no. in c.in p̄ſen
tia,de renū. ſicut ergo ī principali fuiſſet
repulſus,ita & in cā appellationis.ſi ergo
vult audiri, faciat ſe abſolui; ꝓ hoc facit.
ɔ̄.e.c. ꝓximo. vbi ī qualibet parte litis p̄t
repelli.dicit ēt,ꝙ ſi tanto tꝑe ſteterit ex
cōicatꝰ, ꝙ lapsū ſit tp̄s appellōnis exercē c
dæ,n̄ audiet ampliꝰ.de ſe.n. ꝯquerat,arg.
ff.d̄ mino.l. cū mādato.n̄ ob.hęc decre.q̄
vr̄ admittere actorē originariū;q̄a quate
nꝰ caplm̄ petebat ꝯfirmationē erat actor,
& hoc reſpectu n̄ dēt audiri;ſed eo reſpe-
ctu, quo appellauit ab inſtitutiōe Cephi,
q̄a tenebat locū rei:q̄a defēdebat iura ec
clię,& hoc reſpectu dēt audiri.Io.An.in-
ſtat,ſ; tādē ꝯcludit,ꝙ aut appellat excōi
catꝰ ab īterlocutoria,& tūc finito articu-
lo appellōnis p̄t p̄textu excōicatiōis re-
pelli,ex quo eſt actor:q̄a iā opponit cāę prīcipali,cū finito
applōnis articulo aggrediatur iudex cām prīcipalē,facit ad
hoc,q̄d leg.& no.ī.c.1.d̄ appel.ī.6.ſ; priꝰ repelli n̄ p̄t,cū ve
niat ſtimulatus:aut appellauit a diffinitiua, & tenet ſimplr̄
opi.Inn.vt n̄ poſſit repelli,& hoc ꝑꝑ cōmixtiōe appellōnis
& prīcipalitatis n̄.n.p̄t cognoſci d̄ applōne, quī cognoſcat
d̄ prīcipali vn̄ potiꝰ ꝑꝑ iniq̄tatē grauaminis ſaltē re ipſa,&
ſi n̄ ex iudico ꝓpoſito dēt audiri ēt ſuꝑ prīcipali q̄ ꝑꝑ prī
cipale cōmixtū ipsū excludi a ꝓſecutione grauaminis facit.
c.ſacris,d̄ ſepul.& q̄d ibi no.&.l.vna,ī pri.C.d̄ rei vxo.act.
& ī.c.1.ne ſede ua.hāc opi.(vt audiat)tenet Abb.ī.c.1.d̄ ex
ce.li.6.& cōiter moderni hic. hāc opi.credo veriſſimā & di
co aptè ꝓbari ꝑ iſtū tex.nā ſi bn̄ ponderet ſn̄ia lata ſuꝑ ap
pellōne,aꝑtè colligit ꝙ capitulū prīcipalr̄ ꝓſequebat cām,
ī qua erat actor fuit.n. ꝓnūciatū iꝰ eligēdi ad caplm̄ ꝑtine
re,& ꝯfirmatꝰ fuit ab eo electꝰ.Itē patet ex ꝓnūciatiōe prio
rū iudicū ī eo,ꝙ decreuerūt partē aduersā n̄ cogēdā ad re
ſpōdēdū eiſdē;& ſic caplm̄ nūc erat actor,ſicut priꝰ. nō ob
ſtat,c.ꝑ tuas.ɔ̄.d̄ appel.q̄a illud ꝓcedit,cū excōicatus appel
lauit a ſn̄ia excōicatiōis,& fatet ſe ligatū vn̄,cū nomnē euē
14 tū ſit abſoluēdꝰ,† ex quo excōicatio tenuit,ut ī.c.cū ꝯtīgat,
d̄ offi.del.n̄ dēt audiri uolēs litigare ſuꝑ iniuſtitia excōica
tiōis, niſi priꝰ abſolutionē petat,ne ipsā excōicationē cōtē
nere videat:ſ; hic n̄ fuit appellatū ab excōicatiōe, ſ; ſuper
alio articulo,nec fatebat ſe ligatum, vn̄ n̄ dēt admitti exce
ptio ex quo ꝓſeq̄t grauamē ꝑ iudicē iflictū n̄ ob.c.ɔ̄. ꝓx.q̄a
verū ē,ꝙ ī qualibet parte litis ſuꝑ prīcipali p̄t oppōi excōi
b catio,& ita loq̄t illud.c.ſecꝰ ī cā appellōnis.rō diuerſitatis [b]
ē,q̄a nullū ſubē periculū, ſi repellat a prīcipali,ſ; ī cā appel
latiōis ſic,q̄a deſeret īterī applō,& ſic n̄ poſſet ſe defēdere
15 aduerſus oppreſſionē iudicis.† Et ꝑ hoc ſoluit alia q̄ō,q̄ ſe-
q̄tur ī gl.p̄ſuppoſito,ꝙ audiri dēat, ꝓut s̄.dictū eſt,q̄d erit
offm̄ iudicis applōnis,nūq̄d ſimplr̄ reꝑta iniquitate ſn̄ię
caſſabit illā,an ēt ꝯdēnabit reū actori excōicato? pone exē
plū,actor petebat cētū a reo.iudex ꝓperā reū abſoluit, a cu
ius ſn̄ia appellauit actor ꝯſtat iudici,ad quē, ꝙ debuit reꝰ ꝯ
dēnari actori.nūq̄d ipſe faciet hāc ꝯdēnationē, ex quo op-
ponit appellātē eē excōiatū? Gl.iſta attīgit q̄ōnē,pōit duas
opi.Prīa ē,ꝙ caſſabit ſn̄ia d̄ p̄ſenti,ut ſic releuet a grauami
ne,ſ; ꝯdēnatio differet ī euētum abſolutiōis;q̄a n̄ dēt ferri
ſn̄ia ꝓ excōicato. Sc̄da opi. in qua gl.vr̄ reſidere eſt,ut etiā
ferat cōdēnatoria:q̄a cū n̄ ꝯſtat illū excōicatū,cū nec ad ꝓ-
bādū dēt admitti aduerſarius,ex quo actor eſt in cā appel-
lationis,nō p̄t dici ꝙ ſn̄ia ferat ꝓ excōicato.not.rōnē gl.vr̄
eūm ſentire,ꝙ ſi cōſtaret,nō dēt ꝯdēnatoria pro eo ferri.Io.
An.tenet idē q̄d.s̄.dixi,vt rōne grauaminis admixti audiat
ēt ſuꝑ prīcipali.Io.Cal.tenet ī prima parte ɔ̄ Hoſt. ꝙ actor
originariꝰ audiat ī cā applōnis ꝑ iſtū tex. ſed dicit ꝙ caſſa
ta ſn̄ia nō dēt iudex ferre cōdēnatoriā,& ſic tenet primam
opi.gl.ſed dēt differri in tp̄s abſolutionis deferēdæ.erit er
go hęc diuerſitas ī ꝓnūtiatiōe ex cā, vt ſicut ex æq̄tate pōt
ſe ī cā applōnis defendere,ita dēt ſeruari iuſtitia,q̄ n̄ vult,
vt aliq̄d adiudicet excōicato.s̄.d̄ iud.c.ītelleximꝰ.Et dicit ꝙ
iudex applōnis caſſando ſn̄iam dēt ꝓteſtari,ꝙ ꝑ hoc n̄ cō
dēnat reū actori ī prīcipali,ex eo q̄a d̄ excōicatiōe actori ſi
bi ē lrīmè f̄ctā fides,& hāc ꝓteſtationē dicit obſeruādā,q̄a
c ſimplr̄ caſsādo ſn̄iam[c] vr̄ reū actori cōdēnare. Sed hoc ulti
mū ſimplr̄ n̄ admitto,& ɔ̄riū vr̄ ſentire Bar.in.l.cū apud,ff.
iu.ſol.& bn̄ facit tex.ī.c.cū cā,d̄ re iud.primū tn̄ tenuit Bar.
ī.l.eos,C.d̄ ap.ubi latiꝰ hūc articulū ꝓſeq̄t.hic tn̄ n̄ ꝓcedo
ulteriꝰ,q̄a nō eſt proprie mā nr̄a.iō alibi dicā. uide ī.d.c.cū
cā.Sed redeo ad primū principale dictū,& eſt ſciēdū,ꝙ pro
16 prīo dicto Cal.† facit q̄d ī ſilī dicūt do. de Ro. deci.189.di
cētes,ꝙ licet ꝓ reo cōtumace poſſit ferri abſolutoria,n̄ tn̄
p̄t adiudicatoria,ar.ī.c.cū īter,s̄.e.&.l.q̄uis indubitati,C.d̄
adul.d.An.putat hāc opi.ꝓcedere, ſi reꝰ a principio oppo-
nit eū nō audiēdū,inquātū uelit cōdēnatoriā obtinere, ſeu
declaratoriā,ſecꝰ dicit,ſi expectat cōcluſionē ī cā an̄,quam
opponat,

a Principali. Tu pondera, quia ſententia ſuper expēſis pōt ferri ſeorſum a diffinitiua, ut.l.paulꝰ, ff.d̄ re iu.ergo una ē diuerſa ab alia item q̄a pōt ferri ſn̄ia expenſarum ſine ſententia diffinitiua, ut in clemē. 1.de reſcr.& in.c. ſi.eo.ti. ideo non ē mirum, ſi appellatur a diffinitiua quod nō uidetur appellari a ſententia expēſarum.ui de.d.l.omnem honorē.ubi ꝓbatur formaliter, quod appellatio a prīcipali comprehēdit appellationē ab expenſis,etiam ſi fuit facta abſolutio ab expenſis, ut probatur ī tex. in uerbo, omiſſa. Andre. Barba.

b Ratio diuerſitatis.tu dicas ꝙ opi. Hoſti.cōfunditur ꝑ text. ad hoc mirabilem.ī.l libertus,la. 1. ff.d̄ in iꝰ uocā.ubi ille,qui petit abſolui, eſt reus ſed appellās petit ſe abſolui a ſn̄ia lata ɔ̄ eū, ergo eſt reus. uide ibi Gul.& Bal.Andre.Barba.

SEB. SAPIA.

c Caſſandam ſententiam. Nunquid,ſi iudex pronuntiat male iudicatū,importet cōdemnatoriā, ubi prima ſn̄ia,a qua fuit appellatū,erat abſolutoria, tradit An.Are.late in.l. ſi exp̄ſſim, colū. 38.uer. quæro de forma,ff.de appe. Im.in.l.ī ſumma, ff.de re iud.& ī.l. ex conſenſu.§.1. ff. de appellatio.

opponat.q̄a tūc n̄ p̄t excipi,nec ꝓbatio fieri,ut de ꝓc.c.au-
ditis.hęc diſtinctio d.Ant.mihi n̄ placet, q̄a ſi p̄t obiici ad
17 cōdēnationē differēdā an̄ cōcluſionē,ergo & pꝰ.† Cū hęc
excōicatiōis exceptio ſit multū priuilegiata,ut ī qualibet ꝑ
te litis poſſit obiici,ut ɔ̄.c.ꝓxi.& c.pia,e.ti.6.ubi patet,ꝙ ēt
pꝰ ſn̄iam p̄t obicii ad executionē differēdā,multò ergo for-
tiꝰ pꝰ cōcluſionē ad cōdēnationē differēdā.Et ꝓ hoc facit,
q̄a rōnes poſitę ī c.pia,p̄al.militāt ēt pꝰ ꝯcluſionē.Itē q̄a æ-
q̄tate ſugerēte q̄nq; admittit ꝓbō, & ſuſpēdit primū iudi-
ciū,ut ī c. paſto. de cā poſ. & ꝓprie. & poſtmodū reꝑi hoc
idē tenere Spe.ī ti.de renū.& cōclu.§.1.uer.& ſcias.ī hoc tn̄
articulo credo,ꝙ de rigore iuris poſſet defendi prīa opi.gl.
q̄ ſeq̄t Cal. q̄a ī cōdēnatiōe ſeu declarōne ceſſat illa æq̄tas
grauaminis,q̄ fecit excōicatū audiri.ſufficit. n. ꝙ ſibi ꝓui-
deat aduerſus ſtimulū iniq̄tatis ſn̄iæ ꝑ ceſſationē,nā cōceſ-
ſū ɔ̄ rlas iuris ex neceſſitate durat,quetenꝰ urget illa neceſ
ſitas,ſeu cā,ut ī c.deꝰ q̄,de ui.& ho.cle.& ī c.ex trāſmiſſa,d̄
p̄ſcri.alia tn̄ opi.ur̄ uerior,& minꝰ deuiat a reg.iur.tū q̄a ſe
quēdo primā opi.ferē ſn̄ia ꝑ ꝑtes ɔ̄ id,q̄d hr̄ in l. ī hoc iudi
cio,ff.de fa.her.q̄d no.ī l.1.C.ſi aduer.rē iud. & ꝑ Inn. d̄ re
iud.c.cū īter.Itē oriret alia difficultas,q̄a ex tꝑe ceſſat offm̄
iudicis appelōnis.Itē adduco bonū tex.ɔ̄.c.ꝓxi.ubi certo ca
ſu ſit cōdēnatio expēſarū ī fauorē excōicati,& ſatis ē ꝙ exe
cutio & cōmodū ſn̄iæ differat in tp̄s abſolōnis, ita & fortiꝰ
18 credo dicēdū hoc caſu,ut oēs iſtæ difficultates ceſſent.† q̄rit
gl.circa mediū,q̄d ſi ſn̄ia in cā principali fert ꝓ actore ex-
cōicato? & rn̄det eā nō ualere.intellige tu,ꝙ nō ualet ī effe-
ctu,q̄a nō poterit ꝓ ea agere, durāte excōicatiōe,ſed pꝰ ab-
ſolōnē poterit petere illiꝰ executionē,ut dr̄ in fi.gl. & ꝓbat
ī c.pia,p̄all.ubi de hoc,niſi fuiſſet lata uigore reſcripti impe
19 trati ab excōicato,ut in c.1.de reſcr.li.6.ubi de hoc.† Ex̄ gl.
a q̄ro.q̄d ſi ꝓcurator[a] alicuiꝰ appellauit a ſn̄ia lata ɔ̄ ſe,demū
fuit excōicatꝰ,nūq̄d poterit applōnē ꝓſeq.uariæ ſunt opi.
ut recitat hic Inn.Quidā dixerūt,ꝙ nō,q̄a excōicatꝰ eſt uo-
lūtarius,licet.n.teneat applōnē īterponere, nō tn̄ ipſam ꝓ
ſeq;ut ī l.inuitꝰ,C.de ꝓc.& c.nō iniuſtè,e.ti.Alii dn̄t,ꝙ aut
ꝓmiſit applōnē ꝓſeq,& tūc,ne ueniat ɔ̄ fidē, dēt admitti,
aut nihil ꝓmiſit, & ꝓcedat prīa opi. & hāc opi. ur̄ ſeq Inn.
licet nō firmet pedes.Io.An.dicit poſſe dici,ꝙ ēt ubi exp̄ſ-
ſe ꝓmiſit,nō tenet hoc obſeruare,q̄a, ſi exp̄ſſe dixerit, pro
mitto tibi,ꝙ ſi etiā cōitngat me excōicari, applōnē proſe-
quar, turpis eſt ꝓmiſſio ꝑꝑ periculum animarū, & ſic non
eſt obſeruāda.12.q.4.c.in malis.Si uerò ſimpliciter ꝓmiſit
applōnē proſequi,nō tenet ſtatu ſic immutato ſeruare,ēt ſi
ſuꝑ hoc fuiſſet p̄ſtitū iurm̄,quia ſubintelligebat hæc condi-
tio,ſi ſtatus meus fuerit nō immutatus,ut patet ex no. in c.
quemadmodū,de iureiu.& hāc opi. puto ueriſſimam, facit
q̄d in ſimili no.Inn.in cap.qualiter,& q̄n,el primo,de accu
ſa.in illa quæſtio.cum quis iurauit nulla ratiōe reuelare ſe-
cretum,& poſtea producitur in teſtem.Itē non uideo,quo-
modo potuit iſte nec tacitè,nec expreſſe ſe obligare contra
iuris diſpoſitionē,cum pactis priuatorum ius publicū non
immutet,in cap.ſi diligēti,de foro.comp.& leg.ius publicū,
ff.de pact.nec ualet ꝓteſtatio iuxta no.in l.alimēta, C. de
20 neg.ge.† Quæro hic excommunicatus auditur per uiam ap
pelōnis,nunquid eodem modo debet audiri,ſi impetrat ſu
per nullitate ſententię.Hoſti.ꝙ ſic,& idem tenuit infra, de
re iudi.in c.q̄d ad conſultationē mouet,quia excommuni-
b cato [b] reſeruatur omnis defenſio,ut hic,& s̄.eod.c. cū inter
& nullum excludit,qui oēs incluſit, ſupra de maio. & obed.
c.ſolitæ,ad fi.Item ſi ſe defendit appellando,ubi ſn̄ia eſt ali
qua,fortius,ubi eſt nulla,de ele.c.cum in cunctis. & qui filii
ſint leg.c.per uenerabilem,in prin.Item ſi diceremus cōtra-
rium,poſſet de facto in non modicum tempus grauamen
executioni mādari,& ſic excluderetur excommunicatꝰ a de-
fenſione:ſubueniendum ergo eſt illi ante tp̄s,ne contra iu-
ſtitiā opprimatur,arg.de ſer.non ordina.cap.1. & quod ibi
no.Io.And.tenet contrarium per c.primum,de reſcrip. lib.
6. Hoſtiēſis tenet idem,q̄d ſupra in ex-
ceptionib.quæ poſſunt opponi,ne man-
detur ſn̄ia executioni, de quib. in dicto
c.q̄d ad conſultationē.† Ex his putat d.
Ant. ꝙ petens laudū reduci ad arbitriū
boni uiri,dēt audiri non obſtante excō
c municatione,[c] & ſimiliter petens retra
ctari ſententiā,quæ nō tranſit in rem iu
dicatam,quia ſe defendit aduerſus ſtimu
lum ſn̄ię ſtimulātis & periculū aīę, ubi
in obſeruatione ſn̄ię uerſatur periculū
d animę. Ego puto,ꝙ excōmunicatus[d] ꝓ
uocans non debet audiri,niſi q̄n præiu-
dicium de præſenti ſibi infertur ex ſn̄ia,
alias debet expectare, & cum mandabi-
tur executioni, poterit de nullitate op-
e ponere,[e] & ſic poteſt obſeruari opinio
Ioannis And.& hęc ſufficiant. Alii quę
doc.hic tractant, ſunt ſatis expedita ſu-
pra cod.cap.cum inter, & in c.a nobis.†
Et maxime de illa quęſtione, an excom
municatus [f] audiat petens in integ.reſt.
aduerſus ſn̄iam,a qua non appellauit, q̄ c
format hic Hoſt. & refert cōtrarias opi.
ipſe uerò concludit, ꝙ ſi petit reſtitutio
ex clauſula generali tali cā exp̄ſſa, qua
probata,niſi ſubueniret,dānaretur inno
cens,uel periret anima,tūc eſt ſubueniē-
dū,argu.ſupra eod.tit.c.cum inter.§ pri
mo,& ſupra de reſtitutio.in integ. capi.
ex literis.ubi uerò petitur reſtitutio ex
ſolo fauore dependens,repellet, cum de d
iniquitate iudicis,uel de iniuſta ſenten-
tia nō quæratur,argu.ff.de mino. leg.p̄-
fecti.ęquitas enim ſuadet ut hi,qui ſunt
excluſi a participatione eccleſiæ. ab om
ni legū fauorabili auxilio repellātur, ut e
in authen.de pri.do.hęre.nō p̄ſtād.cir-
ca mediū.colla. 8. hoc idem tenent do-
mi. de Rot. deciſio.442. ut principali-
ter non petat, ſed ſi uelit reſtitui ad ap-
pellandum, tunc dicunt, quòd admit-
titur,quia ut pręambulum quoddam in
cidenter petitur, & omnia ordinantur
ad fidem defenſionis,argument. in lege
oratio,ff.de ſpon. & hoc ſequitur dom.
Antoni.hic mihi placet indiſtincte opi-
g nio Hoſtien. [g] niſi immineat periculū f
animę. non enim eſt ſibi ſubueniendum
ex mero fauore, cum omni fauore ca-
rere debeat,ut citius reſipiſcat.d. c. pia,
eo.ti.libro ſexto. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio excommunicationis poteſt opponi contra actorem in quacunq; parte litis,& ſi malitioſè reus diſtulerit opponere, condēnatur in expenſis.22.23.24.ubi ponitur an indiſtincte hoc caſu reus condemnabitur in expenſis.*

Iudex poteſt ex officio publice excommunicatū a iudicio repellere.

2 *Exceptio excommunicationis eſt dilatoria.*

Exceptiones dilatoriæ regulariter opponuntur ante litem conteſtatam.

a Vtrū ſi procurator alicuius,qui appellauit a ſn̄ia contra ſe lata,excōicetur a iudice cōpe.poſſit hac excōicatione nō obſtāte proſequi appellationem,& d.Ant.hic concludit ꝙ non.

b Et uide ibi ꝑ d.Ant.in ult.col.uer.nūq̄d aūt,& ꝑ Mod.in l.de pupillo.§.qui remiſſionē,ff.de ope.no.nun.& ꝑ Bal.ī c.intelleximus, in 1.col. de iudi. Et utrū excōicatꝰ audiat ɔ̄ ſn̄iam per uiā ſupplicatiōis, uide per d.Ant.in d.c.ꝙ ad conſultationem,ulti. col.

ANT. FRAN.

An excōicatꝰ poſſit ſupplicare, dicas ꝙ corā ordinario excōicāte pōt ſupplicare, ut reuocet ſn̄iā, uel ēt corā delegāte, nō āt corā delegato, de q̄ uide per Io. An.poſt Hoſ.in c. ꝙ ad cōſultationē de re iud. & an excōicatus poſſit cōq̄ri tā ꝑ uiā appellationis,quā ꝑ uiā querelę, uide quæ habentur in.c.qua frōte, & ibi plenè per docto.de app.

c An excōicatus petat reductionē ad arbitriū boni uiri,an autem excōmunicatus poſſit compromittere in arbitrum, uide per do. Anto.i.c. cum iter,i.vi.col. s̄.eod.

SEB. SAPIA.

d Excōicatus.Idē tenet Bal.ī c.cū īter ad fi.s̄.eo.ſed contrariū tenet Cald. in conſi.1. ſuo tit. de arbitris.

e Nullitate opponere.Pōdera ſi exceptio nullitatis eſt notoria, ꝙ poſſit opponi, alias ſecꝰ uide Bar.ī l. de pupillo,§.ſi.ff.de no. ope.nun.ubi dicit ꝙ ſi petit tenutam nullā dici, uel reuocari, nō audit, alias ſecꝰ,ut ibi ꝑ eū.Andr.Bar.

f Et uide q̄d de hoc late ſcribunt d.de Ro.in nouis deci. 434.

SEB. SAPIA.

g Opi.Hoſt.Vide late Rotā deci.7. in ti.de excep.in nouis.ubi tenet cum Hoſt.ꝙ excōicet, non petit reſtitetionē in integrum, niſi ubi uertit pū,riculum animæ.e-

SEB. SAPIA.
a Iudicare. Vide d. Ant.de Bu.ĩ c.bonę,col.6.s̃. de po ſtu.p̃la. ubi dicit, qđ ubi cõſtat aliq̇d iudici ex actis p̃t ſupplere in notorio,ẽt ſi ps non petat quẽ ſeqtur Ale.in l.1.C. ut q̃ deſunt aduo. par. iu. ſupple. & Feli. in c.cũ ordinẽ co col.7.uer. prĩa declarõ,& colũ. 10. uer.qnta declarõ, s̃.de reſcriptis.
b Si iudex. Iudex ubi p̃t ex offõ agẽtẽ repellere,& ſi ñ repellit,nõ põt tñ ab eo appellari. Ad idem uide d. Ant.hic in 4. col. circa mediũ,uerſ. q̇d ſi iudex,& Pe. de Anc. poſt Lap. in c.pia,in antep. co.de excep. li.6.

3 *Participans cum excommunicato etiam in iudicio non euitat peccatum mortale,ſi excõĩcatus eſt actor ſi autem ſit reus,uide remiſſiuè.*
4 *Terminus præfixus ad aliquid faciendum non præcludit uiam,quin lapſo termino id poſſit fieri, quod ſi non eſſet factum,immineret periculum animæ.*
5 *Ratio, quare in matrimonialib. ſententia nunquam tranſit in rem iudicatam.*
6 *Sñĩa lata in fauorem excõĩcati nunquam mãdatur executioni,niſi poſt abſolutionem.*
7 *Iudex ex officio ſuo poteſt ſupplere in multis caſibus, & in quibus.*
8 *Appellare non poteſt pars,ſi iudex non facit id,qod poteſt facere ex officio ſuo.*
9 *Exceptionum quot ſint ſpecies.*
10 *Exceptiones dilatoriæ concernentes ipſum iudicium, quando opponendæ ſint.*
11 *Exceptio declinatoria ipſius iudicis, quando proponenda ſit.*
12 *Exceptiones dilatoriæ concernentes negotium principale,quæ ſint,de quo.nu.13.*
13 *Teſtes poſt dĩdicita teſtificata non poſſunt examinari ſuper directo contrarijs.*
14 *Exceptio dilatoria concernens negotium principale nota,uel non nota iudici,ſi non ſit oppoſita per partem,quid eſt agendum?*
Iudex poteſt repellere actorem, quando conſtat ſibi, quòd nullum ius habet.
15 *Exceptionum peremptoriarum aliquæ non poſſunt opponi,niſi poſt litem conteſt.aliquæ ante, & poſt,de quibus uide hic exempla.*
16 *Iudex in notorijs,non debet pati cauſam deduci in iudicium.*
17 *Exceptiones peremptoriæ non oppoſitæ in cauſa principali poſſunt opponi in cauſa appellationis,niſi maliiosè fuerint prætermiſſæ,dilatoriæ uero ſecus.*
18 *Exceptiones,quæ poſſunt opponi poſt lit.conte. poſſunt opponi in cauſa appellationis.*
Appellatio ſuſpendit effectum actoris uſque ad litem conteſtatam.
Exceptiones peremptoriæ concernentes ex actionẽ ſententiæ poſſunt opponi poſt ſententiam.
19 *Exceptiones anormalæ peremptoriæ quæ dicantur.*
Exceptiones anormalæ dilatoriæ quæ ſint.
Exceptio falſi procuratoris reddit iudicium retronullum & poteſt quandocunque opponi.
20 *Regulariter poſt concluſionem in cauſa non admittuntur aliquæ probationes aut allegationes, niſi ex magna æquitate.*
21 *Exceptione excommunicationis probata, uel detecta an proceſſus prius ualidus remaneat nullus,uel ſententia tam reſpectu iudicis,actoris,aut rei,ſiue in cã principali,uel appellationis, ſiue coram ordinario, uel delegato?23.26.*
25 *Exceptio excõmunicationis ſi malitiosè non fuit propoſita per reum in tempore congruo,in quib.expenſis condemnabitur?*
27 *Publice excommunicatus quis dicatur ad effectum, quòd participans cum eo peccet,uel quod ipſum poſſit iudex a iudicio repellere.*
28 *Iudex tenetur ex offõ ſuo inquirere de hab.litate actoris,uel accuſatoris,et ẽt ſuper hoc examinare.*
Excommunicatus ingerendo ſe communioni hominum magis peccat.
29 *Reus non p̃t compellere actorem excommunicatũ, ut proſequatur iudiciũ contra ipm,uel quòd incipiat.*
Actor excommunicatus niſi proſequatur per p̃curatorẽ,procedetur contra ipm tãquã contra contumacẽ.

CAP. XII.

1 EXceptionem. † Reus in qualibet p̃te litis excõĩcationem ꝯ actorẽ obiiciens,auditur, & ſi malitiosè diſtulerit in expenſis cõdẽnabitur,& dato ꝙ non excipiat, ipſe iudex publicè excõĩcatum repellet. Diuiditur.nã.prima pars ponit dictum, qđ dicit ſpeciale,& exprimit cãm.ſecunda,ibi:*qui ſi*, puniri iubet reum doloſum.tertia præcipit ſine ope exceptionis publi-
2 cũ excommunicatum repelli.† Caſus literalis. Exceptio ex communicationis inter dilatorias numerat̃,tñ ſi reus illam ſcienter omittat, nihilominus eã in qualibet parte litis opponere poteſt,quod eſt ſpeciale in hac exceptione, cũ aliȩ dilatoriæ ante litis ingreſſum ſint p̃ponendȩ,& hoc ſtatutum eſt ne aliquis in periculum aĩȩ ſuæ excõĩcato cõicare cogat̃, ſed ſi eã omiſerit ut actor fatiget̃ laborib.& expenſis condemnandus eſt in expenſis legitimis actori.In fi.dicit, ſi aliquis eſt excõĩcatus,iudex offõ ſuo repellet eum ab agendo,quamuis hmõi exceptio nõ opponat̃. B.† No. ibi.*in peri*
3 *culum,&c.*ꝙ cũ excõĩcato non communicat̃ ſine peccato ẽt in iudicio,qđ p̃cedit indubie,cũ excõmunicatus eſt actor, & ſic loquit̃ iſte tex. Quid aũt,ſi eſt reus,nunquid per ſe ualeat eſſe in iudicio ſine aliorũ periculo? dic ut legi.& not.in
4 c.intelleximus,de iudiciis.† No.2.unã regulã notabilem,q̃ poteſt ex tex.colligi,ꝙ terminus p̃fixus ſimpliciter ad aliquid faciendũ non p̃cludit uiã ad faciendum ſeu proponendum id,ex cuius omiſſiõe imminet aĩȩ periculũ, & hȩc eſt rõ,quare in cauſa matrimoniali ſñĩa non tranſit in rẽ iudi. ut ĩ c.lator,& c.cõſanguinei,de re iudi.de quo uide qđ plene dixi in c.iurauit,de pro.& uide bo.gl.in c. lator, & ibi p
5 Hoſt.† Not.3.ꝙ excõĩcationis exceptio poteſt p̃poni poſt lit.conteſt.etiam ſi malitiose nõ fuit propoſita tẽpore debito.Ex quo infert̃, ꝙ crimen,qđ poteſt proponi tempore ordinario,& extraordinario in ſubſidium, poteſt illud proponi extraordinario tempore,etiam ſi malitioſe fuerit prætermiſſum ordinario tempore. Sed certe hoc eſt propter peccatum imminens,qñ urget pariter utroq; tempore, aľs uideretur ſecus,ar.in l.auxilium,ff.de mino.ad hoc glo.no. in c.ad audientiam.2.de reſcri.& in c.inter monaſterium.j.
6 de re iud.& quod no.ibi Hoſt.† No.hic caſum notabilẽ, in quo fertur ſententia condemnationis expenſarum in fauorem excommunicati.optime facit iſte tex. ad no. s̃. c. proxi.ut etiam ſuper principali poſſit pro eo ferri in cã appellationis a diffinitiua,dicit tamen Inn.&placet communiter doc.ꝙ licet hic fiat condemnatio expenſarum,executio tamen differtur,donec excommunicatus fuerit abſolutus, uel ſm eum eſt ſpeciale in pœna iſtius rei, q doloſe diſtulit hanc exceptionem proponere.ego fateor hoc eſſe ſpeciale, ſed dico,ꝙ ſicut inducit̃ ſpãle hic ratione prȩdicta,ita dicendum eſt,ut ſit ſpeciale,qñ cã grauaminis eſt cõiuncta cũ negotio principali,ut tunc in cã appellationis poſſit ferri ſen
7 tentia ẽt pro actore originali,ut plene dixi.s̃.c.proxi.† Vl-
a timo no.ꝙ in publice notis iudex ſupplet ex offõ.Itẽ iudicẽ poſſe iudicare [a] de eo,quod eſt ſibi notum,ut notorium, facit ad hoc bo.tex.cum gl.in l.1.C.qui & aduer.quos.Item inhabilem poteſt iudex a limine iudiciorum ex offõ repellere,etiam ſi non repellatur a parte, quia hoc non eſt ſimpliciter ſtatutum in fauorẽ partis, ſed publicum, ad hoc l. quos prohibet,ff.de poſtulan.& tex.cum gl.in c.quærendũ. 2.q.7.qđ p̃cedit,ẽt ſi pars ob culpã ſuã nõ poſſet excipere ut eſt gl.no.in c.alienæ,ea cã & qõne,facit qđ no.gl.in c.1.
8 de ele.li.6.† Nũqd aũt poſſit pars appellare,ſi iudex [b] ex of
b ficio ſuo inhabilem non repellit,Io.An.& do.cõiter ſequẽtes poſt Pet.tenent,ꝙ nõ.idẽ Spe.uult in tit.de of.iud. §.impedit.ubi generaliter dicit iudicẽ non grauare,ſi non facit, quod ex mero officio ſuo facere poteſt, ad qđ bñ facit qđ legi.in l.4.§.hoc aũt iudiciũ,ff.de dã.infe.quod eſt ſingulari
9 ter no.& uide qđ dixi.s̃.c.proxi.† Quȩro tex. hic dicit, ꝙ exceptio excõĩcatiõis in dilatoriis p̃ponẽdis omiſſa p̃t p̃poni poſtmodũ,ſed reus uenit cõdẽnãdus in expẽſis,ſi malitioſe p̃ponere diſtulerit.q̃ro igit̃,qñ eſt tp̃s dilatoriarum p̃ponendarum.Sol.gl.1.hinc ſumpta occaſione p̃ſequitur hanc materiam exceptionum p̃ponẽdarũ,& in effectu ponit tres ſpecies exceptionum,quædam eñ ſunt dilatoriȩ, q̃dã peremptoriȩ,& quȩdam anormalȩ, & declarant̃ in gl.
ſed dic

ſed dic lati⁹& clari⁹,qđ q̃dã ſunt dilatoriȩ tp̃ales:q̃dã perẽptoriæ & p̃petue:ita diſtinguit,tex.inſt.e.§.appellãt.q̃dã uero ſunt anormale reſpũ nãȩ earũ, qa ex toto nõ ſequuntur nãm dilatoriarũ,uel pẽptoriarũ.†Dilatorie uero ſunt dupli
10 ces,q̃dã.n. cõcernũt ipm iudiciũ ut pſonã iudicis ptis, uel reſcriptũ:q̃dã cõcernũt ipm negotiũ principale, ſeu rem de qua agit̃.primȩ dẽnt p̃poni & p̃bari añ lit.cõt.ſeu,j.terminũ expreſſum p̃fixũ a iudice ad oẽs dilatorias p̃ponẽdas:ut p̃bat̃ in c.paſtoralis.s̃.e.& c.inter monaſteriũ.j.de ſen. & re iud.&.l.fi.C.e.ti.& no.in.l. exceptionẽ C.de p̃ba.ubi ſatis hẽs de hac mã,& maxime p Cynum poſtea ãt proponi non pñt niſi orte fuerint[a] poſtmodũ:ut in d.c.paſtoralis.& c. inſinuante,de of.del.&.l.2.de cõcor. eiuſ.li. uel ubi de nouo p-
a uenerunt ad noticiã partis.arg.in d.c.paſtoralis, & ĩ d. c. ut circa.de ele.li.6.& gl.no.3.q.c. ſi qs. §. exceptio uoluit Inn. in c.paſtoralis.p̃al.& uide ꝙ circa hoc dixi in c. 2. in fin. de or.cog.Rõ ãt rľæ,quare,ſ.nõ pñt opponi p⁹ litẽ conteſtatã, eſt,qa ps lit.cõteſtãdo dicit ſe uelle litigare, & ſic ingredit̃ negotiũ principale: ſed p iſtas dilatorias dicit ſe nolle litigare cũ ueniat ad differendũ iudiciũ,ille.n. dñr dilatoriæ q̃ ueniũt ad differẽdũ iudiciũ ut ĩ d.§.appellãt.& ſic ex p̃poſitiõe iſtarũ p⁹ li.cõt.reſultat q̃dã ꝯrietas ut ĩ c.cũ cã.j.de ap. & qđ ibi no.merito tãq̃ ꝯrius nõ dẽt audiri:ut in c. ſolicitudinẽ,de ap.& in.l.ubi repugnantia.ff.de re iu. Idẽ dicẽdum cũ proponũtur poſt terminũ datũ ad dilatorias proponendas:qa ille ſuccedit loco termini iuris.i.lit.cõt.iõ dẽt eodẽ iure cũ illo cenſeri d.c.paſtor.& no.Inn.in c.ex rõne.de ap. facit c.maiores.đ bap.rõ ãt exceptionũ ẽ, qa qñ de nouo ſuperuenerũt uel ad notitiã nouiter p̃ductȩ ſunt ñ fuit liber cõſenſus in litigãdo,qa ignorãs nõ cõſentit ut l. nec igno-
11 rãs C.de don.& l.ſi p errorẽ.ff.de iur.om.iu. †Dicit tñ no. iſta gl.ꝙ exceptio declinatoria circa iudicẽ nõ ſolũ dẽt p̃poni añ lit.cõt.ſed ẽt añ alias declinatorias:quia p̃ponẽdo aľs corã iudice ur̃ approbare pſonã iudicis;& ſic nõ p̃t poſtmodũ iudicẽ declinare. & idẽ tenet gl. in c. inter monaſteriũ.j.de re iud.& ibi plene p doc.hãc tñ.opi. ſequit̃ Bar. in .l.qdam cõſulebãt.ff.de re iud.&.l.fi.C.đ exce.& l.nõ ur̃.2. ff.de iud.& placet mihi hȩc opi. qa queãdmodũ p̃ducẽdo teſtẽ uideor ipſi⁹ pſonã approbare & poſtmodũ reprobar̃ ñ poſſũ.4.q.3.teſtes.§.ſi qs teſtib.ita & ipm iudicem approbo litigãdo corã eo ſu p aliis dilatoriis,facit.c.inſinuãte.de of. dele.& plenius dicã ĩ d.c.inter monaſteriũ.Iõ cautela eſt ad euitãdas opi.ꝙ exceptio ꝯ iudicẽ p̃ponat̃ ſimpľr. alie uero differãtur in exitũ iſti⁹ aut proponãt̃ ſub cõdõne ſi prima ñ p̃cedit.Si uero p̃ponũt̃ oẽs ſimpľr dic ꝙ ur̃ in dubio p̃ponere illã q̃ eſt ꝯ iudicẽ & alias ſub cõdõne,ar.in c.cãm. đ reſcri.& ita uoluit Bar.ĩ d.l.qdã cõſulebãt ꝙ eſt notãdũ. †Se
12 cundȩ dilatoriȩ.ſ.cõcernẽtes negotiũ p̃ricipale ſunt illȩ q̃ cõcernũt ipsã rẽ đ qua agit̃ ut ẽ dilatoria ſoľonis uñ ſi petis a me.x.& ego dico ꝙ ego nõ teneor ibi ſoluere niſi hinc ad annũ qa ſic fuit a principio cõuentũ uel feciſti mihi pa-
b ctũ ex poſt facto & de hoc eſt dubiũ qñ dẽat. p̃poni & p̃bari de hoc per gl.hic ut ĩ d.l.exceptionẽ.& plene p Inn. in d. c.paſtoralis.& p Bar.& Cy.in d.l.exceptionẽ,& cõclude ſic maxime poſt Inn.ꝙ aut exceptio opponit̃ ad p̃ceſſum ut repellat actorẽ ab agẽdo,& dẽt p̃poni & p̃bari añ lit.cõt.ſic ſuat̃ in aliis dilatoriis ñ.n.p̃t actor agere añ tp̃s ut in l.cõtinu⁹.§.eoq; tp̃e.ff.de uer.ob.& l.itẽ qa,ff.de pac. Aut opponit̃ ad merita cãȩ.ſ.ne ꝯdẽnet̃ ad ſoluẽdũ añ tp̃s. & tũc ſũt opi.Quidã dñt ꝙ dẽnt p̃poni neceſſario añ li. cõt.& p̃bari uñ nõ ſufficit p⁹ lit. cõt. p̃ponere & p̃bare & hoc dñt p illã,l.exceptionẽ.q̃ ſic ur̃ loq.& ita ur̃ uelle gl.hic & ĩ d.l. exceptionẽ & ĩ d.c.exceptio.& ita tenuit qñq; Pe. ut ibi recitat Cy.& hoc qa p̃ponẽdo p⁹ lit.cõt. ur̃ p̃ponere cã ſubterfugiẽdi iudiciũ.& hãc opi.recitat ẽt Inn.ĩ d.c. paſtor. Alii dñt ꝙ ſatis ẽ proponere,& probare p⁹ li.cõt.tex.in d.l. exceptionẽ.dũ dicit,ꝙ dẽt p̃poni añ,loq̃t de cõſilio,& nõ de neceſſitate:& hæc opi.ur̃ cõior:& eã tenet Inn.ĩ pal.c. paſtoralis.& Bar.ĩ d.l.exceptionẽ.& Iac.de Are. & Pe.ut ibi recitat Cyn.& hæc mihi plus placet.nam ſi opponit̃ ad merita cã ſatis eſt eã p̃ponere p⁹ lit. cõt. Cõcludit.n.actorẽ male petere.ut ĩ d.iurib.Ho.in d.c.
13 paſtoralis,tenuit primã opi.& d.Ant.ſecundã. †Sed circa hoc q̃rit̃,uſq; ad ꝙ tp̃s hoc ultimo caſu p̃t p̃bari Inn.dicit ibi ꝙ uſq; ad cõcluſionẽ ĩ cãm & ñ poſtea,dixerũt qdã qđ p teſtes p̃bari nõ põt niſi añ publicationẽ atteſtationũ ſup p̃ricipali: ſed tu dic meli⁹ qđ aut articul⁹ q nũc format̃ ẽ directe ꝯrius primo:& p̃cedit hȩc op.& p̃bat̃ ĩ c.fraternitatis. de teſt. & ſic ĩtellige & reſtringe gl.ĩ l.perẽptorias,C. ſen.reſcin.nõ poſ. Aut nõ ẽ directe ꝯrius in ambo facta ſũt cõpaſſibilia, & tunc p̃t p̃bari poſtea ſicut obſeruat̃ ĩ qualibet perẽptoria ut plene dixi ĩ c.1.de ord.cog.& facit c.finẽ de d.& ꝯt.& ĩ c. de teſtib.s̃.de teſt. Exẽplũ primi,ſi p⁹ publicatas atteſtatiões dico ꝙ ego p̃miſi dare ñ pure ſđ ad tp̃s.Exẽplũ ſcđi.ſi dico ꝙ ex poſt facto feciſti mihi pactũ de ñ petẽdo uſq; ad annũ hic.n.ceſſat timor ſubornatiõis ſicut ĩ qualibet alia perẽptoria cõpaſſibili cum facto p̃ricipali, & hoc expreſſe uoluit Io. An.in hac dilatoria ſoľonis in addi.Spe. e.ti.§.nũc dicẽdũ facit qđ no.Bar.in aut. q ſemel.C.đ prob.& facit optĩe tex.ĩ d.l. a
14 exceptionẽ.† Ad idẽ q̃rit̃ q̇d ſi hȩc exceptio dilatoria ſoľonis nõ fuit oppoſita. cõclude p⁹ Bar.ĩ d.l.exceptionẽ ꝙ aut de eo nõ cõſtitit iudici & tunc iudex ſimpľr cõdẽnabit ſm inſtrm,& p̃bões actoris. Aut cõſtitit iudici ꝙ reo cõpetebat hȩc exceptio licet ñ fuerit oppoſita:& tunc aut inerat obligõni,ut puta qa a p̃ricipio fuit cõuẽtũ ut fieret ſoľo poſt biẽniũ uel fuit appoſitũ pactũ incõtinẽti de ñ petẽdo, j. biẽniũ, & tũc qa hoc pactũ ur̃ ineſſe illi obligõni ut.l.lecta, ff.ſi cer.pet.iudex dẽt illũ cõdẽnare ad ſoluẽdũ in termino qa de qua re iudex cognouit,de ea dẽt p̃nunciare.l.de qua. ff.de iud.& c.cum ſu p,de cauſa poſ.& proprie.& in hoc caſu intellige Inn.ĩ d.c.paſtoralis.Hoſt.tñ ibi dicit ꝙ iudex, dẽt duplicare ſiducias p ea q̃ hñtur ĩ c.uno đ plus peti.ſđ đ hoc reo ultimo dic ut ibi not.aut pactũ de ñ petẽdo,j. biẽnium fuit appoſitũ & ex poſt facto & tunc iudex cõdẽnabit pure, qa ex quo nõ opponit̃ exceptio remanet actio nõ eliſa ſm Bart.& not, bñ hoc dictũ & ita reſtringe dictũ Inn. ex quo
b habes qđ iudex [b] nõ debet ſupplere perẽptoriã ad cõmodũ partis nõ opponentis, licet de ea cõſtet, facit l.4. §. hoc aũt iudiciũ,ff.de dã.infe.& qđ no. Inn.in c.ad noſtrã.2 de iure iur.ſecus ubi cõſtaret nullũ ius cõpetere actori.ut in c.ſacerdotib.11.q.1.no.Inn.ĩ c.1.de of.dele. & in.l.ſi pupilli.§.uideamus.ff.de nego.geſt.& uide quod no.Bar.ĩ d.l.lecta, &
15 hæc de dilatoriis. †Circa perẽptorias dic qđ q̃dã ſunt perẽptoriæ reſpũ actionis,ut qa directe opponũtur actiõi,ut pactũ de non petẽdo,q̃dã ſunt perẽptoriæ,reſpũ intẽtionis,ut qñ nõ cõpetit actio puta qa reus ſoluit ut dixi. s̃. ſu p rub. Itẽ,ꝙ q̃dã perẽptoriȩ cõcernũt ipſam obligõnẽ,ut pactum de nõ petendo.Quȩdã uerò cõcernũt exactionem,ut eſt exceptio,q̃ cõpetit uiro,cũ cõuenit̃ ſu p reſtitutione dotis, ut nõ teneat̃ ultra,q̃ facere poſſit,de qua ĩ.l.alia,& in.l.ex diuerſo,ff.ſol.matr.Itẽ pone exẽplum in exceptione cõpenſationis.ut in.l.ꝙ in diẽ.§.1.ff.de cõpenſa. primȩ exceptiones rľr dẽnt p̃poni & p̃bari poſt litẽ cõt. uſq; ad cõcluſionem in cã.d.l.perẽptorias intelligendo tñ, ut dixi in d.c.1.

SEB. SAPI.
a Orte fuerint. Aliũ caſum, in quo exceptio dilatoria p̃t oppõi poſt li. cõte.ponit Ang. ĩ l. ſi qs libertatẽ. ff.de pet. hȩr. quẽ ſequitur Fel.ĩ c.ſuper e. s̃.de of.dele. in prin. uidelicet qñ tertius cõparet p ſuo interreſſe, & caſum in quo exceptio dilatoria ſuperueniens poſt litis cõt.nõ p̃t opponi ponunt Bar. & Bal.ĩ.l.nihil.C. de p̃cu. uidelicet qñ poſt dilatoriã ſupuenientẽ alienatus eſt aliqs actus ulterior circa merita cauſȩ cũ pte aduerſa,qa tũc ſicut lit. cõte. ſequens excludit dilatoriã uide Feli.ĩ c.cũ M. ferrarienſis. uer. & hĩc incidẽter. s̃.de cõſtitutio.

SEB. SAP.
b Iudex. Vide Pau. de Ca.& Al. in.l. ubi pactum. C.de trãſ. ubi dñt iudicẽ no teneri ſupplere exceptionẽ ẽt quæ ĩeſt obligõni.uide Fel.in c.cũ ordinẽ.uer.6. declaratio.

de ord.cog. & ſm qđ.ſ. dixi in dilatoria ſolōne.n̄ āt pn̄t ꝓponi an̄ li.cōt.quia cū iſte cōcernāt negotiū principale,oportet qđ prius partes ingrediant̄ iudiciū ſuper ipſo negotio principali, q̄ deueniant ad conflictū ſicut in bello mālı:non.n prius pn̄t pugnare, q̄ utraq; ꝑs ingrediat̄ in cā pū,hoc fallit in exceptionib.litis finitę,q̄ pn̄t opponi an̄ & pꝰ, ut eſt exceptio rei iudicate,trāſactiōis uel iuriſiurādi, de qbꝰ dicēdū, ut i c. 1.de li cōt.li.6.rō eſt ī illis, qa cū ſup inſtātia lis inchoata fuerit & finita,noluerūt iura ut ꝑs iterū cōpellerent̄ aſſumere nouū iudiciū, qa ſic proceſſus b poſſet eē īfinitus. Itē fallit ubicūq; ꝑem-
16 ptoria eſt notoria. †Quia in notoriis nō dēt iudex pati cām deduci in iudiciū.ut ē bo.tex.in c.qm̄,de fil.pſb.uoluit no. Spe. in tit.de exceptio.§.dicto.uerſi.ſed pone, & uerſi.maritus,& no.Io. An.in c.1.Idē n̄ ꝓbat̄ ꝑ inſtrm̄ ꝯ quod actor. nihil excipit.ſeu excipere p̄t,ut no.dicit Io. An.in addi.Spe.e.tit.§.d.uer. ſed an reus. Idem
a ubicūq; exceptio [a] cōcludit actori ius nō cōpetere, ut puta ſi excipio, ꝙ ego ſolui: poſſum.n.ꝓponere an̄ lit.cōt. & impedire cōteſtationē, quia ſi nullū ius cōpetit actori ergo nō p̄t agere, qa ſine actione nemo expit̄,ut.l.ſi pupilli. ergo n̄ teneor intrare iudiciū,& hoc tenet Bar.in.l.cum c q̄rebatur,&.l.uir bonus,ff.iudica.ſolui.& bn̄ facit ibi tex.uide aliquas al's exceptiones in mā ꝑ Spe.in d.§.d.uer.hoc tn̄ fallit,& ꝑ Archi.in d.c.teſtes.§.excepcio.3.
17 q.6.†Itē ſcias,ꝙ ſi iſte exceptiones ꝑemptoriæ omittunt̄ in inſtantia principali, pn̄t opponi in cā applōnis, ut in c. cum d Ioānes,de fide inſtr.&.l.per hāc, C.de tē po.appe.niſi malitioſe fuerint ꝑtermiſſę. uide ad hoc qđ no.gloſ.& Hoſ. in c.inter monaſteriū,de re iudic. & in c.ad audientiā.2.de reſc. & hoc ſequit̄ d.Ant.hic qđ eſt not.ſecus in dilatoriis,ille.n.indiſtincte proponi nō pn̄t in cā appellationis, ut eſt tex.not.in.l.ita demū.C.de ꝓcura. & hoc,qa in cā appellationis durat effectus cōteſtationis factæ in principali ut ī c.ꝑ tuas,de appel.& in.l.fi.C.de tēp.app. †Cōclude tn̄ ꝙ in illis caſib. in qb. potē-
18 rāt ꝓponi in cā principali poſt cōteſtationē poterūt rl'r opponi in cā appellationis,quia appellatio ſuſpēdit effectum actionis uſq; ad tp̄s lit.cont.ut dictis iuribus,&.l.1.ff.ad turpillia.& in c.ueniēs, de iureiur.& no.Bar.in.l. ita demū. Aliæ uero perēptoriæ nō concernentes principalem obligationē ſed exactionē pn̄t ꝓponi,& probari poſt ſn̄iam, ut d.l. ex diuerſo.in fine.& l.qđ in diē,de cōpenſa,& idem in ſiſ'ib.& uide [b]gl.in d.c. exceptio, & no.Cy.in d.l.exceptionē.†Quædā ſūt
19 (ut dixi)exceptiōes anormalę q̄ nō ſequūtur rl'am aliarū,de perēptoriis habuiſtis, ſ.multa exēpla, ut patet in illis q̄ pn̄t opponi li.ꝯt. uel poſt ſn̄iam.đ dilatoriis p̄t exēplū poni in ſn̄ia excōicatiōis,q̄ p̄t opponi in qualibet ꝑte iudicii,& uide bon. tex.in cle.una,e.ti. Itē exceptio falſi ꝓcuratoris:& q̄libet alia q̄ reddit iudiciū retro nullū pōt opponi qn̄cūq; de quo in c.in nr̄a,de ꝓcu.& in.l.licet,C.e.ti. dico tn̄, ꝙ exceptio excōicationis p̄t opponi, ēt poſt cōcluſionē in cā.ar. in c. pia.p̄al.
20 & no.uoluit Spe.ī ti.de renū. & cōclu. §. 1.uer. & ſcias.† Rl'r aūt pꝰ cōcluſionē nō admittunt̄ aliq̄ ꝓbōnes,nec ēt allegationes,ut in c.cū dilectus, [c] de fide inſtr.no. Inn.in c.poſtoralis,de cā poſſ.& proprie. niſi ęquitas magna ꝯriū ſuadeat, ut in c.
21 paſtoralis.no.Spe. in uer.p̄al. & hęc ſufficiant quo ad mām primę glo.†In eo tn̄ ꝙ gl.iſta uariat an probata exceptiōe excōicationis ꝓceſſus prius habitus remaneat nullꝰ,[d]dic melius, ꝙ aut ꝓbat̄ excōicatio ꝯ iudicē,& dic ut.leg.& no.in c.ad ꝓbādū,de re iud.Aut ꝯ ꝑtē. aut ꝯ reum, & nō nocet excōicatio,ut in c. intelleximus.de eo tn̄ dic ut leg.& no.ī c. cū inter & c.dilecti.ſ.e.Aut ꝯ actorē,& ſi ſumus ī cā appellationis,dic ut.ſ.c.proxi. & ſi in cauſa principali, aut agebatur coram ordinario & ualet geſta, ante, q̄ repel-

a

SEB. SAPIA. Exceptio.Vide Fel.in c. ſup literis.in fin.uer. nl.in q̄tū ab.ubi reprobat abbatē ibi tenentē,quod oīs exceptio peremptoria p̄t opponi ante litē cōteſtatā dū pars ſtatim & inconti-
b nenti uelit probare eam,& idē reprobat hic uer.dat̄ alia fallentia. Et uide.Tu qa Panor.hic uult, ꝙ iſta exceptio,ne maritus exigat̄ ultra,q̄ facere poſſit,ſit perēptoria, &idē uoluerūt gl. & Bar.in l.1.C.de iur.& fac.igno.ſđ in hoc errāt, quia imo exceptio, ꝙ qs nō exigat̄ in effectu ultra quam facere poſſit,q̄ cōpetit marito dāna to inſolidū ſocio militi donatori, eſt exceptio dilatoria. ita tenet gl.ord. melior de iure & not.in d.§. appellantur,ī uer. agētibus.in fi.inſt. eo. & ibi Ange. de Are.gl.& ibi ipſemet Bar.in.l.3.ff.đ exceptio.Barto.& alii in d.l.ex diuerſo.§.fi.ff. ſol.mat. Bar.in.l. ꝙ noīe.ī fi.ff.de cōd.indeb. Fulg.& do. Iaſ.de May. in d. l. 1. & iſtud apparet uiua rōne, nam ille dn̄r exceptiōes perēptoriæ, q̄ in totū & in perpetuū tollunt intētionē agētis. Iſte uero q̄ nō tollūt in totū, ſed differūt ad aliqđ tp̄s ſunt dilatoriæ, ut declarat tex.in d. §. appellantur. Sed ſic eſt ꝙ exceptio cōpetens marito donatori, & ſil'ib. non tollit in totū, ſed differt,quia poſſet maritus fieri ſoluēdo quod lex in dubio p̄ſumit.l.ſi defunctus.C. arbitute.ergo apparet quod eſt exceptio ſolum dilatoria, itē non competit niſi marito ergo, eo mortuo,ceſſat,ſolum ergo eſt dilatoria. Tertio patet quia ſi maritus ſoluat non repetit, quare quia iſta exceptio cenſetur dilatoria.nam ſi cēſeret̄ perēptoria poſſet ſolutū repetere..l.nam & ſi maritus,ff.de cond.indeb.

ANT. FRAN. An exceptione qs cōueniatur ultra, q̄ facere poſſit ſit dilatoria uel peremptoria uide quæ habentur in.l. ſunt qui.ff.de re iud.ubi per Bar.& in.l.4.ff.de exce.& in.l. ſi creditores. ff.de ſepara.& uide Bar.in.l.cura.§.deficientiū.ff. de mune. & hono. ubi dixit,ꝙ eſt tp̄is qa non ꝓdeſt ei, qui poſtea locupletior factus eſt.& quod ēt uoluit Bar.in l. 3.pręal. & in l.ſed maritus, C. ſo.ma. & in l.non tantum in §.eos.de excu.tuto.& uide Pau.de Ca. in conſi.141.ubi dicit, ꝙ talis exceptio pōt opponi ēt in executione ſn̄iæ & quibus perſonis cōpetat talis exceptio & quibus nō, uide glo.& abbatem in c.cū tu.de uſur.ubi inter reliqua dicit, ꝙ debitor pauper in foro conſcientiæ non tenetur ultra, quam facere poſſit. & uide Ange.in.l.1.§. hæc ſtipulatio, ff. ſi cui pluſquam per. l. falcidiam.

c SEB. SAPIA. In c.cum dilectus.Vide ibi Fel. ampliantem,& limitantem plurib. modis,& d. Iaſ.in repe.l.admonendi.in uerſi.ex ſupra ſcriptis omnibus,ff.de iureiur.

d Nullus.Tu uide ēt gl.in.l.exceptiones autem perpetue,& in.l.fi.ff. de exce.gl.& ibi Pau.de Caſ.in l.inter eos,ff.de re iud.eſt ēt tex.aptior.qđ exceptione qs cōueniatur,niſi in q̄tū facere pōt: pōt opponi ēt poſt ſn̄iam in.l.q id qđ,in prin.ff.de do,& in.l.neſennius,ff.de re iudi.Quod limita,ut ꝑ Bal.ī l.ab executione.circa.fi.C.quorū ap. nō reci.ut ſit uerum, niſi iudex an̄ ſn̄iam ſtatuiſſet terminū parti ad opponendum omnes exceptiones perēptorias,dilatorias,& anormales,put tota diæ h t, tunc ſi iſte exceptiones q̄ diminuūt executionē non fuerūt oppoſitę an̄ ſn̄iam nō poterūt ēt opponi poſt ſn̄iam ꝙ ſi eſt uerū multum limitat iſtā doctrinā Panor. & Bal.in l.1. C.de iur. & fa. igno.& iſtā limitationem ſimpliciter ſequit̄ d.Ale. de Imo. in d.l.ex diuerſo,§. fi.& nullus contra dicit. benefacit tex.ī c.paſtoralis. ſ.e.tn̄ ille tex.loq̄tur in exce.dilatoriis teneas ſp cordi quia in practica quotidie fit.ſecundo limita niſi tales exceptiones fuiſſent oppoſitę ante ſn̄iam per partē & reprobatę per iudicē,tunc non poſſent opponi poſt ſn̄iam in execu. rō eſt, quia ex quo fuerunt expreſſe reprobatę dicerentur tūc opponi cōtra ſn̄iam nec eſſent tunc cōpaſſibiles cū ſn̄ia gl.eſt ordi.in d.l. neſennius.§.fi.no. Dy.& Bar. in d.l. ex diuerſo. §. fin. Bal.in d.l.ab executione.Nunquid autē in iſtis caſibus & ſimilibus in quibus tales exceptiones perempto, poſſunt opponi poſt ſententiam poſſint etiam opponi poſt tempus quadrimeſtre ꝙ datur condemnatis ad ſoluendum glo. eſt multum ſing. quod ſic,quam multum not. ad extenſionem huius doctrinæ in d. l. ab executione, in uerſi. excedat circa medi. quam Bar. ibi. multum not. & commendat.

ANT. FRAN. Circa hoc de exceptione peremptoria an poſſit opponi poſt ſententiam & infra tempus ꝙ datur iudicatis ad ſoluendum dicas quod regulariter non poteſt opponi poſt ſententiam niſi per minorem reſtitutum in integrum. ad opponendum, ut in.l. peremptorias, C.ſenten.reſcin.non po. de quo etiam per Pau.de Caſtr.in.l.1.C. de iuris & fac. igno. poſt alios. & uide glo.ordin.in l.tamenſi.ff.de excep.rei iudi. & in l. poſt rem. in.§.1 ff.de tranſactio, & uide Specu.in titul.de exceptio.in §.tertio uerſicu.hoc tamen ubi ponit ſeptem caſus in quibus admittitur poſt rem iudi.

Adde quòd cum exceptio ſemel eſt appoſita & ſuper ea cognitum & iudex proceſſit ad ulteriora quòd ulterius non poteſt deduci ad eundem finem.Rom.conſi.312.& quæ exceptiones poſſunt opponi poſt ſententiam,uide Anch.conſi. 6.

latur

lat̄,ut in c.pia,eo.ti.li.6.Aut corā delegato,& dic ut ī c.1.de
22 reſcr.e.li.† Op.& ur̄, ꝙ ſi ſciēter omittit̄ exceptio excōicatiōis an̄ lit.cōteſt.nō poſſit opponi poſtea,ut in c.inſinuāte de of.del.Sol.gl.3.hoc eſſe ſp̄ale in excōicatiōe,ut dixi ſ.rō ſp̄alitatis colligit̄ ex tex. & facit hęc gl.ad id,qđ dixi in notabilib.& aduerte,qđ.n.hic dr̄,ꝓcedit,qn̄ excōicatio opponit̄ dilatoriè,ſ.ad differēdū lites mō p̄ dicto,ſi uero peremptoriè,puta ad inferēdā electionē nullā ꝑꝑ excōicationem eligētiū, tūc opponit̄ poſt lit.cōt.ſicut alia perēptoria, ad
23 hoc qđ no.in d.cle.1.e.ti.† Opp.& ur̄,ꝙ reus nō dēat condēnari in expēſis,ſi excōicationem probat ꝯ actorē,quoniā actor nō fruſtra fecit illas expenſas,cū teneant oīa geſta,donec expellat̄,& eo abſoluto poterit illis uti,ut in d.c.pia,eo. ti.li.6.Sol.dicit gl.in uer.cōdēnādus,ꝙ olī ꝓceſſus erat nullus,alias ꝓcederet ꝯriū,hodie uerò ſecus,ut in d.c.pia,& ſic ſentit ꝙ hodie nō hēret locū iſta cōdēnatio expēſarum, & hoc,reſpectu excōicatiōis actoris,ſed reſpectu iudicis dicit gl.ꝓceſſum nō tenere,ſi excōicatio erat notoria ꝑ d.c.ad ꝓbādū,de re iud.ſed gl.nō aperit,an malitioſè differēs opponere ꝯ iudicē ſit condemnandus in expenſis, cū fruſtra aliqua ꝑs reperiat̄ expenſas feciſſe ꝯ proceſſum nullum. Ego credo,ꝙ aut actor ignorabat, & hēbit locū cōdēnatio ꝑ rōnē huius tex. Aut ſciebat iudicē excōicatum,& ſeipſum decepit.ideo dēt ceſſare condēnatio.a l hoc.l.1.ff.de act.emp. & qđ no.in d.c.ad ꝓbandum.Itē reſpectu partis, dicit Io. An.ꝑ rōnē huius gl.& hunc tex.ꝙ ſi malitioſè diſtulit reus opponere exceptionē excōicatiōis ꝯ reſcriptū impetratum ab excōicato, ꝙ locus erit cōdēnationi expenſarum,cū ex-
24 penſę litis interim ſint ꝑditę,ꝑ c.1.de reſcr.li.6.†Sed ex̄ gl. b q̄ro,nunquid indiſtinctè hēat locum hęc condemnatio expenſarū data inualiditate ꝓceſſus?dic,ꝙ nō.Primo.n.req̄rit̄,ꝙ malitioſè reus diſtulerit opponere, ut patet ex litera. & iō dicit Inn.ꝙ ſi ex iuſta cā reus diſtulerit, puta quia tūc nō hēbat ꝓbationes paratas,ceſſabit hęc cōdēnatio, qđ ēt placet Hoſt.alle.l.argentarius.§.pe.ff. de eden. adduco bo. tex.in c.plerūq;,2.q.7.Scđo requirit̄,ꝙ actor ignorauerit ſe excōicatū,ut puta qa abſens exiſtēs ī remotis fuit excōicatꝰ ar.de app.c.cū ſit,& reꝰ hoc ſciebat,& malitioſe diſtulit.un̄ cū actor nō dephēdat̄ in aliqua culpa, meritò reus doloſus cōdēnat̄ actori bonę fidei,ut hic,& ar.in c.apl'icæ,de cle.ex cō.mi.ſi uerò actor ſciebat ſe excōicatū,tunc ceſſabit hęc cōdēnatio ſm Hoſ.Pe.& Ab.qa uterq; reperit̄ in culpa,un̄ cōpēſabit̄ dolus,cū dolo,& culpa cū culpa,ff.de dolo.l. ſi duo, & ff.de cōpē.l.ſi ambo,& ī.de adul.c.pe.& ulti. Ego dubito
a a an hoc ſit uerū.Priò,qa tex. iſte expoſcit ſeu ponderat malitiā rei,& nil dicit de ignorātia actoris.Scđo, qa p̄ſuppoſito,ꝙ actor ſciat ſe excōicatū,nō tn̄ eſt in dolo, ſed in culpa dūtaxat,de cleri.excō.mi.c.illud,ſed reus,q malitioſe diſtulit cā decipiēdi ipm̄ actorē,eſt in dolo, dolꝰ aūt ꝑponderat culpę,ut l.itē ſi obſtetrix,ff.ad le.Aq. Itē reus punit̄ ex ſuo dolo dūtaxat,qa nō oppoſuit tp̄e debito, ſed malitioſe diſtulit.nō.n. dēret de rigore poſt tp̄s admitti, pro prima tn̄ opi.p̄t ſic argui.ſciēti nō ſit iniuria,neq; dolꝰ,ut in rl'a, ſciēti,de reg.iur.li.6. & actor ſciēs ſe excōicatū, & nihilominꝰ ſe ingerēs ſeipſum decipit,ut in l.1.ff.de acti.emp.Itē iſte ꝓceſſus erat nullus,ēt ſi iſte reus nunquā oppoſuit ſaltem ſm hęc tp̄a,ut uoluit iſta gl.ergo,ꝙ reus nunc excipit,nō lędit actorē,imò potius conſulit,qa melius eſt nunc opponere,q̄
25 nūq̄ opponere,forte hęc pars eſt uerior. † Vlterius q̄ro, in qb.expenſis fiet iſta cōdēnatio?conclude ſm Inn.ꝙ aut excōicatio probat̄, & habebit̄ reſpectus ad oēs expēſas factas ſuꝑ principali,uel aliis exceptiōib.uſq; ad tp̄s oppoſitę exceptiōnis excōicatiōis,ad expēſas aūt,quas reus fecit ī hac ꝓbāda exceptiōe nō cōdēnabit̄ actor,qa in hoc nō uexauit actorē,qđ patet ex ſn̄ia ꝓ ipſo lata,arg.C.de iud.l.rē n̄ nouā.Ego intelligo hoc de expenſis factis a tp̄e,quo fuit ī mora excōicationē obiiciēdi.nā an̄ morā,cū nō fuerit ī culpa, nō uideo,quare dēat cōdēnari in expēſis,ar.ī c.2.de cōſt.& qđ no.ī c.cū dilecti,de do.& cōtu. ut puta ī expēſis,quas fecit actor ī citādo,uel libellū porrigēdo,& ſimilib.nō.n. tenet̄ reꝰ illico obiicere,cū ī multis caſib.p̄t excōicatꝰ īteruenir̄ ī iudicio, iō potuit reꝰ an̄ oīa petere copiā libelli,arg.in l.nō ur̄ ī iudicē,& qđ ibi no.ff.de iudi. Si uero reꝰ excōicationē ꝓbauit, tūc ſolū actor cōdēnabit̄ ī expēſis factis ī hac exceptione,nō aūt in aliis, qa nō fruſtra actor illas fecit,cū poſſit ꝓſeq̄ negotiū princi-
26 pale.ī.c.pia,hoc ti.li.6.† Quæro,qđ ſi excōicatio erat occulta,nūqd reuocabit̄ ꝓceſſus,uel ſn̄ia, excōicatione nō detecta. Sol.gl.antepe.arguit ꝑ iſtū tex.ꝙ nō,qa nō cogit̄ qs diuinare. Aduerte,quia hoc poterat ꝓcedere de iure antiquo, ſed hodie dicī iudice,ul' legato, ut no.ī c.ad ꝓbādū,p̄al.reſpectu actoris, dic ꝙ ſi geſtū ē corā ordinario,ualet indifferēter, ſiue ſit occultꝰ,ſiue publicꝰ ut ī d.c.pia.ſi corā đlegato,nō tenet ꝓceſſus, ſi reſcriptum fuit īpetratū ab excōicato, lȝ occulto, ꝑ c.1.đ reſcri.li.6.& ibi ꝑ Ioā.An. facit qđ no.Inn. ī cū dilectꝰ,đ cōſue.†Sed q̄ro hic
27 dr̄ excōicatū publice ꝑ iudicē repellēdū, licet reus nō excipiat qn̄ dr̄ publicus.So. dicit gl.multū no.ꝙ ſi iudex [b] tulit illam b ſentētiā ī loco,ubi publicare iude conſueuit pn̄ſentib.officialib.ſuis & partib. uel altera ꝑ ꝯtumaciā abſente, ſatis dr̄ publicus,al's ſecus, ad hoc adducit. l.ſi ut ꝓponis,C.qūo & qn̄ iu.illa lex (ut dicit Ioā. An.& bn̄) parū facit.ſolū.n. ꝓbat à ꝯrio ſenſu,ꝙ ſn̄ia tenet,nō aūt, ꝙ dicat̄ notoria ſeu publica,ſed meliꝰ facit ſm eū. l.in donationib.C.de dona.& qđ ibi no.& đ teſ.l.omniū.Finalit.dicit tenendū,ꝙ no.ī c.eoſ.de.ſepul.in gl. uer publicè & ibi obſcure loquit̄.uidet̄ tamē ibi uelle,ꝙ reſpectu aliorū nō dicit̄ qs publice excōicatus eo,ꝙ ſentētia fuit lata p̄ſentibus officialibus & partibꝰ,ut dicit iſta gl.qa iura exigūt publicitatē reſpū aliorū quo ad hoc ut p̄ſumat̄ ſciētia, & ſic ex multitudine aſſiſtētiū tēpore excōicationis dicemus eā publicā,uel occultā.Ego dicerē,ꝙ aut agit̄ de pęna incurrēda reſpectu cōicatiū publice ipſi excōicato, & hēt locū illud dictū Io.n.qa uerba debēt ſtricte capi,ne qs puniat̄,& maxime ſine culpa,nā de facili nō hr̄ notitia de eo,qđ iudex egit in bācho ſuo corā paucis, ſed reſpectu ipſiꝰ excōicati ſatis credo excōicationē eē publicā,ſi ipſe interfuit, ul' fuit ad hoc citatus,qa id,qđ fit in iudicio,dr̄ notorium in c.ueſtra,& in c.fi.de coha.cle. & muli. qnimo dr̄ id,qđ ex probōne cōſtat, manifeſtū,ut in c.cū olim, de uer.ſign.& per hoc infero,ꝙ ēt ubi agit̄ de īcurrēda pęna,ut in caſu illius cle.eos,reſpectu ſcientiū ſn̄iam eſſe latā,ꝓut hic dr̄ ī hac gl. dico iſtū dici publice excōicatū,& ſic iſti incurrerēt pœnas inflictas ꝯ cōicantes uel ſepelientes publice excōicatū,licet al'r & minꝰ bn̄ uideat̄ ſentire iſta gl.Itē quo ad diſpōnē hꝰ.c.ut iudex illū repellat. gloſ. iſta optime loquit̄,ut in d.cap. ueſtra, in

a Ego dubito,tu pōdera,qa hic dr̄, ꝙ ideo punit̄ reꝰ, qa fatigauit actorē, laborib.& expenſis, ſed iſta rō hēt locū, licet actor ſciat ſe excōicatū, ergo,&c. Itē quia mitius agitur cum actore hoc caſu, qa aliter p̄t excuſari, ſed in reo arguitur malitia. Andr.Barba.

SEB. SAPIA.
b Qđ iudex. uide Feli.in c. ad ꝓbadū. in 2.col.uer.& no. ꝙ ſi teſtes. ī. de re iu.ubi dicit, ꝙ ad hoc ut geſta ꝑ excōicatū ualeat̄,requirit̄ ꝙ non ſolū ſit occultus uni ꝑti,ſed ambabus, & ibi latè attingit quid poſſit facere excōmunicatus occultus.

ſi. Credo ẽt, ꝙ ſi nõ fuit excõicatus in iu
dicio, ſed ex̃, ex quo nõ fuit publicè excõi
catus, ſufficit, & credo, ꝙ uerbũ, publicè,
non dẽt hic capi ꝓ notorio, ſed ꝑ ſpeciè
diſtincta a notorio iuxta no. ĩ d. c. uſ̃a, &
ſatis eſt, ſi ꝓbari p̃t excõicat⁹. ſicut. n. ꝑs
p̃t opponere excõicationẽ, licet nõ ſit no
toria, ut hic, & ĩ d. c. pia, ita & iudex, cũ
hoc fiat in fauorẽ publicũ, rõne cui⁹ põt
iudex ſupplere ex offõ, ut no. ĩ l. 4. §. hoc
28 ãt iudiciũ, ff. de dã infe. † Itẽ iudex teneť
ex offõ ſuo inq̃rere de habilitate accuſa-
toris, ſeu actoris, ut 2. q. 7. c. q̃rẽdum, & l.
quos ꝓhibet, ff. de poſtu. l. filiusfa. §. mili
tes, ff. de ꝓcu. & ad hoc p̃t teſtes accipe,
ad hoc qđ no. Bar. in l. 1. ꝓpe. fi. ff. de qõ.
uñ ponit hic publicũ, ut differat ab occul
to, qa ſi ꝓbari nõ p̃t excõicatus, licet ſit
ueritate excõicat⁹, dẽt iudex ſilire, alias
opponere, & repellere, ad hoc. 2. q. 7. ca.
plerũq;, & 7. q. 2. c. ſi qñ, & c. placuit. q̃ iu
ra ad hoc optimè faciũt, hoc. n. ꝓdeſt ip
ſi excõicato, cũ ſe cõioni hoĩnũ ingeren-
a do peccet, de cleri. excõ. miniſtrã. ca. *a* il-
lud, ac aliis, q ſciẽter cũ aĩarũ p̃iculo ipſi
cõi cauerũt, facit. c. cũ nõ ab hoĩe, & qđ
ibi no. de ſen. excõ. & qđ ibi hr̃ in gl ſe-
29 quen. † Et per hæc pñt decidi duę qõnes
quas ponit hic Inn. prĩo, qd ſi actor obla
to libello repelliť iudicis offõ, ſed re⁹ in
ſtat, ut agat, & ꝓſequať, qđ p̃t reus face-
b re, *b* iuxta no. in auth. q ſemel. C. qũo &
qñ iudex & c. cãm, de dolo & cõtu. nũqd
iudex dẽt eũ repellere? Inn. dicit, ꝙ ñ. idẽ
uŕ ibi dicẽdũ, ſi reus nõ fuerit ad huc cõ-
uẽtus, ſed timet ab eo conueniri. uñ põt
re⁹ *c* inſtare, ut cõpellať agere iuxta for-
mã. l. diffamari, C. de inge. manu. & c. cõ
querente, ſ̃m unã lect. de of. ord. nã ſi di-
ceremus ꝯ̃rium, ſeq̃reť ꝙ id qđ ſtatutum
eſt in fauorẽ nõ excõicati, retorq̃reť ĩ ip
ſius odium ꝯ̃ l. qđ fauore, C. de leg. & c.
qđ ob gratiã, de reg. iur. li. 6. Ego ꝑ p̃di-
cta dubito, an hæc ſint uera. qa non agiť
hoc caſu de utilitate ꝑtis tm̃, ſed de pu-
blica. hinc eſt, ꝙ ꝑte nõ excipiẽte iudex
ſupplet, & pro hoc dicto ſunt duę glo.
Prima in c. q̃rẽdũ eſt, ſuꝑ uerbo, a iudice
& in c. alieni. in gl ĩ uer. arg. ꝙ iudex. 2. q.
7. ergo nõ p̃t ſola uolũtas rei ĩpedire iu-
dicis offm̃. ſed ſi reus p̃t in hoc aliqđ p̃tẽ
dere intereſſe, ꝓcedat tunc opini. Inn. &
uŕ ſatis honeſtum, ut agat ꝑ ꝓcuratorẽ,
alias procedat contra eum tanq̃ ꝯ̃ contu
macem, quia non legitimè comparet in
iudio, & hæc ſufficiant. Abb.

a Vide Pau. de Lea. in cõmen. c. ſi celebrat, de cler. excõm. mi. in pe. q.

b Reus facere, qd ſi reus iſtat, ꝙ actor excõicat⁹ agat, an iudex poterit illũ repellere. uide Io. de Fan. & do. 2. q. 7. c. q̃rẽdum, & c. alieni. ubi pulcrè loquũť ꝯ̃ Inn. & ꝓ eorũ ſnia uŕ tex. ĩ d. c. pia, in prin. de excep. li. 6.
Andr. Barba.

ANT. FRAN.
Circa iſtud de excõicato, an cõpellať agere, dicas, ꝙ excõicat⁹ rľr non agit, ut plene traditũ in c. intelleximus, de iudi. imò ſi ageret ẽt parte nõ opponẽte põt offõ iudicis repelli, ut in c. pia, ĩ fi. de exce. li. 6. & per Phi. in c. cũ parati, in 1. col. de appel. & uide Spe. in ti. de of. iud. in §. 2. in fi. & in 4. in uer. itẽ poſt. & uide d. Car. in cle. 1. in 16. qõ. de exce. imò p̃t excõicat⁹ repelli, ẽt a tertio cuius nõ intersit, ſi opponat ꝯ̃ eum, ſ̃m Phil. in d. c. cũ parati, de quo tñ ibi dubitat Io. de Imo. nec credo, ꝙ poſsit cõpelli agere per ſe, niſi uel ut cõſtituat ꝓcuratorẽ, uel niſi abſoluať, ut poſsit agere ꝑꝑ periculũ participii, per ea, q̃ habentur in d. c. intelleximus.

b No. ſin. limitatio nẽ ad c. inſinuante de off. dele. & idẽ dicit d. Ant. hic in 6. col.

SEB. SAP.

c Poteſt reus. Vide abb. & alios in c. intelleximus, col. pe. s̃. de iud. & Io. de Ana. in c. dura col. 3. uer. qd aũt j̃, de cri. fal. Bald. & Ang. in l. nulla ff. de legib.

d De ĩtellectu h⁹ decre. uide d. Ant. in c. 1. ĩ 23. co. đ reiu.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio rei iudicatæ non competit reo abſoluto, quia non poſſidebat, ſi poſt ſententiam incœperit poſſidere 3. intellige, ut infra. nu. 10.*

2 *Conuentus reali, ſi non deſijt poſſidere, abſoluitur.*

4 *Si reus fuit abſoluto, quia non uenerat dies, uel conditio, non prodeſt ſibi exceptio rei iudicatæ adueniẽte die uel conditione.*

5 *Rei uendicatio datur etiam contra ſimplicem detentorem, niſi nominauerit dominum in iudicio.*

6 *Dolo deſinens poſſidere habetur pro poſſeſſore.*

7 *Poſſeſſor, quia a principio fuit in dolo, uel in mala fide, tenetur re perẽpta, uel ſi ſine dolo deſierit poſſidere.*

8 *Dolus debet probari ab illo, qui ipſum allegat.*

Poſſeſſor quomodo probabitur dolo deſijſſe poſſidere?

Dolus probatur ex coniecturis.

9 *Offerre liti qũo quis dicatur ad hoc, ut non uitet pœnã offerentis ſe liti?*

11 *Cõuentus rei uendicatione, & abſolutus, an cenſeatur abſolutus, quia nõ poſſidet, an quia nil fuit probatum contra ipſum?*

Sententia præſumitur lata in id, quod acta ſonant.

Sententia præſumitur lata ex leuiori cauſa.

12 *Poſſeſſor qui rem, ad quam conueniebatur, deſijt poſſidere, an condemnabitur, & ad quid, & quommodo, & an teneatur ad fructus ſi rem nõ poſſidet ſine culpa?*

Fructus quo caſu poſſunt peti re perempta?

13 *Exceptio rei iudicatæ obſtat, ſi finis agendi idem eſt, licet modus agendi ſit diuerſus.*

14 *Exceptio, rei iudicatæ obſtat tantum in proſecutis, licet petitio fuerit generalis.*

CAP. XIII.

d
1 A*Duerſario.* *d* † Non competit exceptio rei
iudicatæ reo abſoluto, qa nõ
poſſidebat, & nõ diuidiť. Caſus literalis. Aliquis
cõuenit aduerſariũ ſuum ſuper aliqua re, q̃ poſſi-
debat tempore litis conte. Sed, quia poſtea ſine dolo deſiit
rem illam poſſidere, fuit abſolutus, poſtea eadem rem cœ-
pit poſſidere, actor petit eandem rem, quæritur an res iudi
cata ei obſtet? Et rñdet papa, ꝙ non obſtat exceptio rei iud.
2 Ber. † No. primò, ꝙ in actiõe reali uenit ſnĩa abſolutoria fe
renda, ſi reus ſine dolo pendente iudicio deſiit rem petitam
3 poſſidere. † No 2 exceptionẽ rei iudicatæ non competere;
qñ ceſſat cã ſnĩæ iam latæ, licet eadem ſit cauſa petendi, &
idem corpus uel quantitas petať, ac eadẽ ſit ꝑſonarum con
ditio. hic enim omnia iſta concurrebãt, ſed quia abſolutio
fuit facta, qñ reus deſierat poſſidere ſine dolo, qa ceſſat rõ
ſnĩę, ꝓcedit iudicium exceptione rei iudicatæ nõ obſtante,
4 facit. c. odoardus, & qđ ibi no. de ſol. † Hinc dicit Gof. hic,
ꝙ ſi reus abſoluiť, quia actor ante diem uel cõditionẽ age-
bat, nõ obſtat adueniẽte die uel cõditionis euẽtu exceptio
rei iudicatæ, all. l. Græcè, ff. de pig. §. fi. & ff. de ędil. edi. l. bo
uẽ. §. pen. & ult. Idẽ dicit, ſi fuit abſolut⁹ reus, qa ineptè age
bať, ut s̃. de iud. c. examinata, & l. 1. ff. ſi men fal. mo. dixi. †
Gl. 1. eſt clara & tu canoniſta no. eã. Et in eo, ꝙ dicit ſuffice
re reũ poſſidere ſaltẽ tꝑe ſnĩę, dic ꝙ req̃riť pręciſe poſſeſ-
ſio nec a principio, nec tempore ſententię, ſed ſufficit detẽ-
5 tatio, ut leg. offm̃, in fi. ff. de rei uen. & no. in d. c. examinata
niſi nominauerit dñm in iudicio, ut in c. quoniã, ut lit. non
cont. §. ꝙ ſi, & leg. ſecunda, C. ubi in rem act. exerce. de † Ve
nio ad gl. ſecundam, quã recitabo, nõ ut iacet, ſed ſ̃uato or-
dine cõpetentiori. Et primo q̃ro, quare põderať in text. ꝙ ſi
ne dolo iſte deſierat poſſidere? Sol. glo. iſta formauit prope
mediũ hãc qõnẽ, quam competentius poſuiſſet hic in prin-
cipio, & ſoluẽdo dicit, ꝙ ideò, ſi dolo deſiiſſet poſſidere, nõ
fuiſſet abſolutus, ſed condemnatus ac ſi poſſideret, qa dolo-
ſus ꝓ poſſeſſore habeť allegat multa iura, & hodie hẽs tex.
in regu. ꝓ poſſeſſore, de reg. iur. libro ſexto. & dic ꝙ cõtra
poſſidentem, qui dolo deſiit poſſidere, nõ competit rei uẽ-
dicatio directa, qa uerba deficiunt, ut in leg. ſi quis id qđ. ff.
de iuriſdictione omnium iudicum, & plenè no. ꝑ Cy. in le.
ex placito, C. de rerũ permu. ſed competit utilis ꝓpter mẽ-
tẽ iuris, uñ illa, q̃ prius & anteq̃ dolo deſineret poſſidere,
erat directa, efficiť utilis rõne doli ex iuris diſpoſitione, ita
Spec. in tit. de interro. act. §. 3. uer. antepen. † Itẽ limita hoc
dictum, & tex. niſi a principio dolo incœpiſſet poſſidere, ut
in l. ſi me ui deieceris, ff. de ui & ui. arm. & hoc ſentit Goff.
& clarius Spe. in præall. §. 3. uerſicu. item doct. ubi dicit, ꝙ ſi
dolo, uel alias iniuſtè & malitioſè incœpit poſſidere, teneť
licet nunc ſine dolo deſierit poſſidere, ut in d. l. ſi me ui, & in
ca. cum tu, de uſur. & in capitul. ſicut dignum. §. eos, de ho-
mi.

mi. facit. l. ꝙ te. ff. ſi cer. de. & l. fi. ff. pe ꝯ̃d. fur. & his duab. ulti
mis cõcor. ꝓbať hũc illicitũ poſſeſſorẽ teneri, ẽt ſit res ſit ꝑẽ
8 pta. † Nũc q̃ro capiẽdo primã ꝑtẽ gl. qs hẽat ꝓbare ſi nega
tur dol⁹ gl. arguit ꝓ, & ꝯ̃ & uŕ in pricipio inclinare ꝙ onus
ꝓbãdi incũbit dolũ allegãti: quia rľa eſt, ꝙ dolũ allegãs ꝓ
bare eũ teneť ut l. quoties. §. q dolũ. ff. de ꝓb. ſed. j̃. ĩ uer. uel
dic. q dẽbat cõtinuari ad p̃cedẽtia: aľr ſoluit dicẽs, ꝙ ſi tꝑe
litis cõte. poſſidebat, præſumiť, ꝙ dolo deſiit poſſidere; ſi ãt
tũc nõ poſſidebat, nõ p̃ſumiť dolus: & ſic pñt reduci ad cõ-
cordiã opi. de qb. in prin. gl. doc. cõiter tranſeũt cũ iſta glo.
Ego allego pro hac opi. tex. iuncta gl. in. l. nõ ignorabit. C.
ad exhi. & dicit Io. An. ꝙ dolus ꝓbabiť ex cõiecturis. de re-
9 nũ. c. 2. li. 6. & l. dolũ. C. đ dolo. † Op. uŕ. n. qđ ẽt nõ poſſidẽs
dẽat cõueniri, ex quo litẽ aſſumpſit. ut in. l. is q ſe obtulit. ff.
de rei uẽdi. & l. q ſe liti. de peti. hær. Gul. dicit ꝯ̃rium proce
dere duob. concurrentib. Primo, qđ reus nõ poſſidẽs obtule
a rit ſe liti *a* quaſi ſentiat, ꝙ iſte ñ obtulerit ſe liti. Scđo, ꝙ a-
ctor ignorauit reũ nõ poſſidere, aľs ſeipm̃ decipit. Aduerte
b qa gl. nõ declarat, qñ dŕ ſe liti offerre: dic, ꝙ tũc dŕ ſe offer-
re, qñ in iudicio uel extra dicit ſe poſſidere, ſi aũt uocatus *b*
uenit ad iudiciũ & aſſumpſit defenſionẽ, nec fuit interroga-
tus, an poſſideret, nõ dŕ ſe liti offerre: ſed potius ſe defendeť
qa ex quo fuit uocatus, tenebať uenire: cũ iudiciũ reddať in
inuitũ. ut. l. inter ſtipulãtẽ. § ſi ſtichũ: ff. de uerb. ob. & đ iud.
intellexim⁹. hoc ꝓbari uŕ in. l. q petitorio. ff. de rei uen. ubi
dicit, ꝙ qui petitorio iudicio utiť, ne fruſtra experiať, dẽt in
terrogare rem an poſſideat, uel dolo deſiit poſſidere. & hãc
opi. tenet Spe. in p̃al. §. uer. ſed pone. & Bar. in. l. is qui ſe ob-
10 tulit. p̃al. qđ eſt notandũ. † Gl. ẽt in ultima parte q̃rit quę &
quot exigaň ad hoc ut obſtet exceptio rei iudicatę. gl. di-
cit ꝙ tria, ut patet in ea. Et in fi. uŕ addere quartũ; uc3 ꝙ ille
q fuit abſolutus poſſidebat tꝑe ſnĩę: nam ſi nõ poſſidebat &
nõ ob. hęc exceptio: licet ſit eadẽ cã petendi idẽ corpus ſeu
q̃titas, & eadẽ ꝑſonarũ cõdõ ut hic. Nõ intelligas hoc dictũ
gl. indiſtincte qa ꝓcedit ſolũ, qñ reus fuiſſet abſolutus: qa ñ
poſſidebat ſi aũt fuiſſe abſolutus, qa non poſſidebat, & qa
actor ñ ꝓbauit: tũc obſtat poſtmodũ exceptio rei iudicate;
qa nõ ceſſat ſcđa cã licet ceſſet prima. inſti. de nup. §. affini-
11 tatis. hoc notabiliter uoluit gl. q̃ ſeq̃ť Bart. in. l. ſi qs ad exi-
c bendũ. ff. de excep. rei iudi. † Sed circa hoc, & circa tex. q̃riť
qd ſi reus fuiť ſimpľr abſolutus. *c* Sol. dicit Bar. p⁹ gl. in d. l.
ſi qs ꝙ dẽt inſpici & cõiecturari cã ſnĩę ex actis, ut in. l. nõ
intelligiť. §. 1. ff. de iure fiſ. facit. l. 3. C, de ſent. q̃ ſine cer. q̃t.
uidebo. gl. in c. audita. de reſt. ſpo. & iõ ſi apparet ꝓbatũ in
actis. ꝙ iſte nõ poſſidebat, p̃ſumiť ꝙ ex hac cã fuerit abſolu
tus. ſi ãt appareat ꝙ actor nõ ꝓbauit: p̃ſumiť ꝙ fuit abſolu-
tus ſimpľr. Quid ãt ĩ dubio, dicit d. Ant. qđ p̃ſumeť ex mi-
nori cã. ſ. ꝙ nõ poſſidebat. & ꝓ hoc dicto allego: qa in du-
bio dẽm⁹ p̃ſumere ſnĩam, fuiſſe latã ex leuiori cã. ut in. l. ſi
p̃ſes. ff. de pe. & l. hæ cauſæ. ff. de ſuſpe. tut. tñ in pñti puncto
aľr diſtinguerẽ, & ſic ꝙ aut iudex abſoluerit reũ ab impeti-
tione actoris: & uŕ abſolutus: qa actor nõ ꝓbauit. nam hæc
uerba iſtud important, ut in c. cũ uenerabilis. s̃. e. ti. cũ ſim.
Aut fuit abſolutus ab iſtãtia iudicis: & tũc poſſet ꝓcedere
opi. ꝯ̃ria. ꝓ hoc facit cõis ſtilus iudiciorũ q attendendus ẽ
arg. ĩ c ex lr̃is đ cõſtit. nã ubi qs abſoluiť; qa nõ poſſidet, uľ
quia actor inepte egit, ſemper hoc ſolet ex primi in ſnĩa.
ut ĩ c. examinata, & qđ ibi no. s̃. de iud. Nũc gl. expeditis, &
ſuppletis, inſerã aliqua quę poſuit Inn. ſuꝑ rub. j̃. de re iud.
quæ melius cadũt hic. & Spe. in ti. de interrog. §. 2. uerſi. ue
rum. cũ ſeq. quæ ueniunt ad intellectum huius. c. & materiæ.
12 † Quęro igitur quid ſi cõtingat reũ euocatũ a iudice cade-
re a poſſeſsione ſuꝑ qua agebatur, an ex eadẽ inſtãtia poſ
ſit cõdẽnari qui deſiit poſsidere, & quid & qũo ſit ſnĩandũ.
ſol poſt Inn. dic ꝙ aũt reus cadit a poſſeſsione uolũtarie cã
mutandi iudicii, & tunc põt condemnari remedio illius. ti.
ff. de alie. iu. de quo in c fi. e. ti. & hoc ſiue añ lit. conte. ſiue
poſt. ſi uero non tranſtulit poſſeſsionẽ modo p̃dicto, ſed ali
ter deſiit poſsidere, tunc ſi agiť ꝑſonaľr, a
non eſt uis, an culpa an ſine culpa deſierit
poſsidere qa cũ perſona & nõ res ſit obli
gata p̃t ad ſnĩam ꝓcedi: facit qđ no. idẽ
Inn. in c. cũ. M. de cõſtit. ſi uero agebať rea
li & tũc ſi ſine culpa deſiit poſsidere, non
cõdẽnabiť. ſed abſolueť: ut hic. & s̃. latius
dixi. ſed ſi cũ culpa, ꝓcedeť ꝯ̃ eũ ut ad li-
tis æſtimationẽ & ĩtereſſe cõdẽneť. ff. ad
exhi. l. de eo. & l. ſi nautẽ. §. poſsidere. ff. de
rei uen. In priori tñ caſu, cũ ſine culpa de-
ſiit poſsidere, dicit Innoc. ꝙ actor inuito
actore poterit petere ut ꝓcedať ad ſnĩam
diffinitiuã ꝑꝑ fructus, & expenſas, & inte
reſſe, & alia acceſſoria ad principale iudi
ciũ, & ꝑꝑ ſtipulationẽ de euictiõe. & idẽ
in hoc ultimo caſu tenet gl. in l. utiq;. ff.
de rei. uen. & loquitur Inn. quando deſi-
nit poſſidere poſt lit. cõte. nã ſi prius, nõ
deberet peti res principalis, quia inepte
peteret, cũ deſiiſſet poſsidere ſine culpa.
de quo in. l. utiq;. ff. de rei uẽ. neq; poſſet
petere fructus, & partus qñ eſſent oĩno
acceſſuri ad ꝑſam rẽ perẽptã. arg. l. 4. C.
de poſi. & hoc ultimũ uoluerũt gl. & Bar.
in d. l. utiq; ſecus puto, qñ nõ eſſent oĩno
acceſſorii ſed poſſet peti principaľr ſicut
ip̃a res; ut puta quia percepiſti fructus ex
re mea, iuxta no. ꝑ Bar. ĩ. l. & ex diuerſo. ff.
de rei uẽ. & ꝑ Inn. in c. 2. de li. obla. & in
c. tãta de exceſ. p̃la nã tũc puto ꝙ perem
pta re, ẽt ante lit. conteſt. poterunt peti
fructus: quia potuerunt peti iure actiõis,
& ſic principaliter de quo dicendũ, ut ple
nius no. in iurib. p̃al. Nũquid ãt nomine
fructuũ ueniant hoc caſu actiones q̃ſitũ
rei peremptę, ut actio legis aquiliæ, & ſi-
miles, dic ut no. Inn. in d. c. 1. ubi uŕ teneŕ:
ꝙ tales actiones reus ſuccumbẽs tenetur
cedere actori uincenti. Qualiter iudex
dẽt ſe hr̃e in ſnĩa ferẽda ſi reus nõ repiť
poſsidere: dic quod aut conſtitit reum nõ b
poſsidere ante, quã actor fundaret inten
tionẽ ſuã, aut poſtea. Primo caſu dẽt re⁹
abſolui nec in aliquo pronuntiatur pro
actore, de hoc eſt caſus in c. examinata.
s̃. de iudi. niſi actor uel reus inſtaret ut ꝓ
cedatur ꝑꝑ fructus, & alia acceſſoria, ut c
s̃. dixi. Si ãt iã cõſtitit de iure actoris, tũc
dẽt pronuntiari ẽt pro actore: quia ꝓnũ-
tiabiť dñs, ut ꝓbať ſ̃m unũ intellectum ĩ
l. ſi a te. ff. de exceſ. rei iud. & no. Bar. in. l.
is qui ſe obtulit. & ualebit illa pronũtia
tio tm̃ ꝯ̃ reũ, ꝙ ſi reperiť poſtea illã rem
poſsidere mandabitur ſnĩa executioni ꝯ̃
reum abſq; alio iudicio nouiter inchoan
do. ad hoc l. 4. & ꝙ ibi no. ff. de peti. hęr.
& no. Bar. in l. ſi a te. & uide ꝙ dixi in d. c.
examinata. Inn. in loco p̃al. ſ. ſuper rubr.
de re iudi. quẽ ſequiť Spec. in d. §. 2. uer.
quaľr. dicit ꝙ ſi ſnĩa eſt ferẽda pro acto-
re, iudex ſnĩabit ſic; quia inuenimus, ꝙ
reus erat in cã cõdemnationis, ſi poſside
ret, iõ cõdẽnamus eũ ad fructus & expen-
ſas, ſed quia non poſſidet nec culpa ſua
deſiit poſsidere, iõ abſoluimus eũ; q̃tum
ad rem petitã. dicit tñ ꝙ prius dẽt iudex
facere, ut p̃ſtet cautionẽ de reſtituenda

a Se liti. Vtrum ã acceptans libellũ ab actore porrectũ uideatur ſe offerre liti. uide hic d. An. & gl. magiſtralẽ in l. is qui ſe obtulit. ff. de rei uen. & tex. in l. 4. in prin. & ibi Bar. & doc. ff. đ re iud.

ANT. FRAN.
Circa hoc an acceptãs libellũ uideať ſe offerre liti, dicas ꝙ niſi libellus offeratur reo, non cogitur reus rñdere, et ita gl. & Bart. ĩ l. 2. in fi. C. de h. ſr. uel ac. uen. & uide Bar. in ru. ff. de dãm. infe. ubi dixit, ꝙ libellus nõ eſt de ꝓceſſu, niſi poſt. q̃ e datus parti. & uide Bal. in addi. Spe. in tit. de cẽſi. ĩ uer. libelli. & adde ꝙ libellus non põt dari uel offerri iudici parte non citata, ita ro. l. 1. ff. de. ĩ ius uoc. & uide Spe. in ti. de exce. c. 1. §. 2. in uerſ. illud quoq;. ubi dixit, ꝙ iudex ñ dẽt recipere exceptionem dilatoriam priusq̃ libellus recipiatur a reo. & uide Spe. ibi, ubi dixit, ꝙ receptio libelli facta per reũ inducit cõſenſum in iudicem.

SEB. SAP.

b Vocatus. de Abb. ĩ c. examinata. s̃. de iu. Bal. in l. cogi. ad fin. C. de pe. hr̃. Bal in. l. ſi a te. §. 1. ff. de excepti, rei iudi.

c Abſolutus. Ex q̃ cã in dubio præſumatur reus abſolutus, uide Bar. in l. Iul. uerum debitorem. ff. de cond. inde. ubi dicit ꝙ ĩ dubio, ñ præſumitur abſolutus, quia innocens, ſed quia actor ꝓbauit, ꝙ intellige & declara ut no. ibi per eum cum quo ẽt cõcordat Bar. in l. duob. §. fideiuſſor. ff. de iureiu. & đ hoc uide bo. gi. & Bar. in l. ſi quis ad exhibendum. ff. de exc. rei iudi. & Spec. in tit. de of. iud. §. de ſerui. uerſi. quid ſi reus.

Ex qua cā q̄s p̄ſumatur abſolut⁹, uide Bar. in l. Iul. hic alle. in uerſi. qm̄q; q̄s abſoluit ubi dicit, q̄ p̄ſumitur abſolutus ex cā, quę apparet ex actis, & uide do. Ale. in l. admonē. di. de iure iu. & ad de q̄ abſolutus p̄ ſnīam iniuſtā tenet in foro conſcientiæ ita Bald. in l. cū quis C. de iu. & fa. ign. & in aut. ad hoc C. de uſuc. ubi dicit, q̄ poteſt talis denunciari eccleſiæ ſi fateat iuſtitia ſnīæ.

a Sed ēt a grauamine. Adde ſpe. in tit. de ac. uer. item q̄ eſt excōicatus. & ibi per Bal. in apoſt. dixi in apo. ad iſtum in c. qua fronte. ē. de app. ANT. FRAN.

b Procuratorem. An excōicatus uolens ſe defendere poſſit cōpelli cōſtituere procuratorem, puto q̄ ſic ut euitetur periculum participii iuxta ea, quę plene traduntur in c. in tellleximus. hic al leg. & quas exceptiones poſſit facere excōicatus uide Archid. in c. 1. 4. q. 1. SEB. SAPIA.

c Vbi excōicatus. Nunquid autem ualeat cōtrahens excōicatus nō p̄t literas impetrare ergo nec cōparere, uide Io. d' Ana. in c. dura. ē. de cri mi. fal. & Fel. in c. ſignificauerūt. ad unum aduerte. ē. eo.

d Executionē. utrū excōica. poſſit petere executionem ſnīę, uide d. Anto. in cap. ſignificauerunt. ē. & quod not. do. Barto. de Bellenzi. in d. cap. pia e. ti. lib. 6. & in quantum do. Ant. hic & dicit quod in iudiciis duplicibus ſine cōibus excōicatus indiſtinctè h̄r legitimā perſonā ſtandi in iudicio. adde, quod contra. hoc facit tex. in l. non ſolum. §. ſi ita tui. in fi. ff. d proc.

re actori, ſi ad eū peruenerit. ff. de rei uē. l. ſi uero. Si aūt non eſt ſnīa ferenda pro actore: dicit iudex, abſoluimus reū ab im petitione actoris, & condemnamus actorem ad expenſas. Refert tñ Inn. alios dice 2 re, q̄ ſp iudex ſnīam ſuit p reo, q̄ petit̄, non q̄ dicat, cōdēnamus reū ad æſtimatione rei ſimpl'r: ſed ſic. ſ. qñ eā habuerit. uel ſic: 3 q̄a iudicabit rē petitā eſſe actoris. ar. pro eis. ff. iudi. ſol. l. ſi ſeruus. Sed primū dictū plus placet Inn. Satis iudicio meo p̄t teneri. q̄ prius dixi. dicit ēt Inn. ī loco pal. b q̄ ſi eſt ſpes q̄ reus cito recuperabit rē q̄ iudex poterit differre ſnīam & abſoluere 4 cū ſimpl'r a termino aſſignato, & cū poſtea recuperauerit rē ,pcedet̄ in cā cepta, pōt ēt iudex ſm eū aliqñ abſoluere nō a re petita ſed ab inſtantia iudicii, & tūc ſi poſtea recuperauerit rē incipiet̄ iudiciū 13 de nouo. & hæc bene notabis †Vltimo ad limitationē eius, q̄ dr̄ in fi. glo. uide no. dictum Bar. in l. 1. C. de ord. iu. ubi dicit, q̄ ubi prorſus idē eſt finis agendi obſt. exceptio rei iud. non obſt. q̄ uariet̄ modus agendi ideo concludit nō poſſe deduci p uiam actionis q̄ primo fuit deductū per uiam exceptionis: ſi idē eſt prorſus finis agendi. ad hoc habes tex. no. in c. duob. ff. de exce. rei iud. uide de hoc ultimo quod no. Inn. in c. 2. de ordi. cog. & q̄ ibi dixi. 14 †Item adde aliud notabile dictū, q̄ ubi petitio fuit gn̄alis, perſecutio uero ſpālis, obſtet exceptio rei iudicate ſolū in proſecutis, & ſnīa gn̄alis referē ad proſecuta dūtaxat, niſi ſcienter & malitioſe fuerit facta proſecutio ſpecialis. ad hoc habes tex. multū no. i. l. de reb. ff. de arb. no. Bar. in l. & an eadem. §. actiones. ff. de excep. rei iud. & uide ibi de materia glo. in l. ſi mater. §. eadem eo ti.

SVMMARIVM.

1 *Excōicatus p̄t proſequi appellationē, licet in reſcripto ad hoc īpetrato ñ fuerit facta mētio de excōicatione.*
2 *Excōicatus p̄t appellare ab oī grauamine illato.* 7.
3 *Excōicatus in ſe defendendo poteſt perſonaliter cōparere, & non per procuratorem.*
4 *Procurator ad agendum poteſt ſuper hoc literas impetrare citra aliud mandatum.*
5 *Conceſſo uno cenſetur alia conceſſa ſine quibus illud non poteſt commode experiri.*
6 *Excōicatus dū litigat ſup ualiditate uel inualiditate ſua* 8 *excōicationis nō audit niſi prius petat abſolutionem.*
Snīa lata pro excōicato, ſiue ſit ante uel poſt excōicatus non mandatur executioni ante abſolutionem.

CAP. XIIII.

Venerabilem. †Valet reſcriptum īpetratū ab excōicato ſup ,pſecutione appllōnis: licet de excōicatiōe nō fecit mētionē. Primo ponit dictū. Secūdo ſubiungit ipſius cām. ibi: quia nihil. Caſus lit. Archieps Narbōn. appellauit a iudicib. p p grauamē ſibi illatū & ſup appllōne ſnīa l'ras impetrauit contra iudicib. appllōnis obiiciebat l'ras ñ ualere ,p eo, q̄ tpe impetrati reſcripti erat ex aliis cauſis excōic. Iudices conſuluerūt 1 papā, & ipſe rñdet q̄ licet ex aliis cauſis 2 tpe impetrati reſcripti excōicationis uin 3 culo teneret̄ archieps de quib. in l'ris ſuis nō mētio nō h̄ret: nihilominus ad ,pſequendam appllōne ſuā dēt admitti: quia nihil prodeſſet excōicato appellare ſi non poſſet appellationem proſequi, & l'ras impetrare. Ber. †No. 1. excōicatum poſſe appellar ne nodo adiffinitiua. ut, ē. c. ſignificauerūt ſed ēt a grauamine[a] illato ante ſnīam: ut hic. & ē. e. c. cū inter. †Not. 2. & tene menti q̄ excōicatus pōt ſe defendēdo eē in iudicio per ſe: & impetrare l'ras per ſe, nec cōpellit̄ cōſtituere procuratorē.[b] & facit hoc ad intellectū. c. itelleximus. ē. de iud. †No. 3. regulā q̄ ubi excōicatus[c] pōt eſſe in iudicio, pōt ēt l'ras impetrare, & facit iſte tex. in arg. q̄ procurator ēt gn̄alis p̄t ſine alio ſpeciali mandato literas impetrare in cauſis, in quib. ex ſuo mandato 5 agere pōt: de quo uide qđ dixi in c. nonnulli. de reſcr. §. 1. †Not. 4. q̄ uno conceſſo intelliguntur cōceſſa oīa ſine quib. illud cōmode expediri nō p̄t. cōcor. de of. 6 deleg. c. prudētiā. & c. preterea. †Op. contra text. in eo q̄ dicit excōicatum poſſe appellare, & appellationem poſſe proſeq & c. uñ. q̄ nō debeat admitti ad proſecutionē niſi prius petat abſolōnem ut in c. per tuas. de ſen. excō. Sol. dico ḡriū ,pcedere, qñ quis appellat a ſnīa excōicationis quā dicit iniuſtā. nā cum fateat̄ ſe ligatū, non dēt admitti ad litigandum de iniuſtitia niſi prius petat abſolōnē. ut in c. p tuas. de ſen. ex. ex ,pmiſſæ, uñ oēm euentum ſit obtinēda abſolutio. ut in c. cū contingat. de offi. dele. differendo abſolutionē, uī cōtemnere excōicationem in d. c. per tuas. hic uero loquitur cum appellatur ab alio grauamine, & de excōicatione nihil ipſe dicit nec cōfitēdo eā iniuſtā neq; nullā: ſed aduerſarius opponit de excōicatione ad finem iſtū repellendi ad quod nō dēt admitti, cū iſte ſe defendat. †Quæ 7 ro tex. hic loquit̄ qñ appellās fuerat excōicatus ex aliis cauſis & c. qd ſi fuiſſet excōicatus ,p eadē cā ,p qua ē ī iudicio. So. dnt doc. q̄ idē. uñ ſatis eſt ipm appellare ex grauamine litmo: ut hic. & ē. e. c. cū inter. & pro hoc all. c. 1. de reſcr. li. 6. ubi in diſtinctè in appellationis articulo pmittit̄ excōicato reſcriptū impetrare. †Que 8 ro nūqd petenti executionē[d] ſnīæ obſtabit excōicationis exceptio. doct. hic olī d inſtabant. ſed hodie nō eſt diſputandū p c. pia. de exce. lib. 6. ubi cōcludit, q̄ ſic, qđ p̄t dupl'r cōtigere. Aut q̄a fuit excōicatus p⁹ ſnīam ,p eo latā nōdū executioni mādatā. Aut q̄a fuit in iudicio agēs tolleratus & nō repulſus exceptiōis ope: ſed nūc tpe executionis excipitur, qđ fieri pōt. ut in d. c. pia. Cetera clara ſunt & ſatis expedita in precedentibus capitulis.

ubi in dubio q̄s cenſetur actor, & contra hoc dictū facit tex. in c. cū deſideres. de ſen. excom. ANT. FRAN. An excōicatus, poſſit petere ſnīę executionē uide Inn. in c. exceptionem. eo. tit. & Archi. in c. intelleximus. ē. de iud. & uide Bald. in margarita ſuper Inn. in uerſ. excōicatis in uerſi. 24.

De præſcriptionib. Ru.

SVMMARIVM.

1 *Diffinitio præſcriptionis.*
2 *Præſcriptio non dicitur contraria iuri naturali.*
3 *Præſcriptio quid ſit, & an comprehendat præſcriptionem uel econtra.*

4 *Per uſucapionem acquiritur dominium directum, per præſcriptionem uero dic, ut hic late.*
Dominium ac acquiratur utile, uel directum, uel utrunque ex præſcriptione?
Præſcriptio dicitur odioſa, uſucapio uero fauorabilis.
5 *Statutum inducens præſcriptionem debiti non tollit naturalem obligationem.*
Statuta, quæ poſt certum tempus non admittunt creditorem ad agendum, an ualeant, quin ſaltem poſſit agi in foro eccleſiaſtico? 8.
7 *Præſcriptioni non poteſt per pactum renuntiari, licet in aliquibus ſic.*
Renuntiare iuri introducto in odium alterius nemo poteſt.

Rubrica iſta cōtinuat ad ,pximè hoc ordine. Suprà uiſū eſt de exceptionib⁹ in gn̄el ſed q̄a frequēter obiicit̄ p̄ſcriptio & plerūq; dubitat̄, an & qñ cōpetat, meritò poſt pcedētē ſe-
1 q̄t iſta. †Quæro primo ,p intellectu l're q̄d ſit p̄ſcriptio. uide bo. gl. 16. q. 3. in ſumma, q̄ ,pſequit̄ qđ ſit p̄ſcriptio, quid uſucapio, q̄ in eis exigant̄, & de earū effectu, & ipſarū interruptione. Et ad qſitū nūm dicit, q̄ eſt exceptio ex tpe ſubſtātiā capiēs, q̄ actioni pſonali, uel in rē opponit̄. hæc ,pfectò diffinitio nō ,pcedit: tū q̄a p̄ſcriptio nō capit ſubſtātiā ex ſolo tpe. alias ,pcederet a nā, cū tps ſit qđ nāle. Itē nō explicat cām finalē rei ad oēs partes ſubſtātiales ipſius, ſicut dēt facere quis bona diffinitio, ſicut leg. & no. in l. 1. §. 1. ff. de dolo, & in reg. poſſeſſor, de reg. iu. li. 6. in Mercu. Iō diffi-
a nit ſic & melius, ut no. ſup dicta rl'a, q̄ p̄ſcriptio[a] eſt quoddā ius ex tpe cōgruēs, authoritate legū uim capiēs, pœnā ne-
2 gligētibus inferēs, & finē litibus imponēs. † Scd̄o q̄rit̄, an p̄
b ſcriptio[b] ſit ḡ ius nāle, & prima frōte uī q̄ ſic: q̄a eſt ḡ illā regulā nāle, neminē debere locupletari cū alteri⁹ iactura, ut ī rl'a, locupletari, li. 6. & in l. nā hoc nā, ff. de cōdi. indeb. ſed ḡriū cōcludit p Io. An. & bene ſup dicta rl'a, poſſeſſor. nam d
c infert pœnā negligētib⁹,[c] & finē imponit litibus, qđ eſt rōni naturali cōgruū. unde nō ſimpl'r recedit ab illa rl'a naturali: q̄a nō ſine cā locupletat̄ qs ex p̄ſcriptione cū alterius iactura: ſed fit ut obſeruent̄ duæ rl'æ p̄miſſæ, uñ nec ex toto recedit a iure naturali, nec ei in totū deſeruit, uide plenè de
3 mā in d. rl'a, poſſeſſor. †Subſequēter quæro, qđ eſt uſucapio? Sol. pmitto, q̄ uſucapio eſt nomē generale, cōprehendit. n. lato ſumpto uocabulo p̄ſcriptionē, & ecōuerſo p̄ſcr'ptio cōprehendit largo mō uſucapionē, ut probat̄. ff. de uſuca. iſto rubro cū nigro, & ff. de diuer. & tēpo. p̄ſcri. p totū: ſed proprie & ſtrictè differunt inter ſe. nā uſucapio eſt in reb⁹ mobilib⁹ & ſe mouētibus. p̄ſcriptio uerò in rebus immobilibus & iuribus incorporalib⁹, ut inſti. de uſuc. & lōg. temp. p̄ſcri. 1. reſpōſo, & uide ibi gl. q̄ eſt in uerbo, uſucapiant, & dicit Bar in l. ſeruitutes, la 2. ff. de ſerui. q̄ olim nomē uſucapionis cōprehendebat uſucapionē & p̄ſcriptionē, all. l. 2. & l. eū qui ædes, ff. de uſuc. ſed poſtea Iuſtinianus uſucapionē attribuit reb⁹ mobilib⁹, & p̄ſcriptionē rebus immobilibus, ut l. una, C. de uſucap. transfor. & q̄libet ſolo bona & in uſucapione ſufficit trieniū, ut ibi, & latius dic ut no. 16. q. 3. in ſumma, & de tempore requiſito ad p̄ſcribendū uide bo. tex. in §. pōt, ea. cā & q. Et an uſucapio habeat locū ḡ eccleſiā, uide per Di. in d. rl'a, poſſeſſor, & plenius p do. in c. 1. de in integ. reſt. ubi tangā. Capiendo aūt uſucapionem in ſua ſpē dicit, q̄ uſucapio eſt acquiſitio dominii p cōtinuationē poſſeſſionis tpis lege diffiniti; ita diffinit iuriſconſultus in l. 3. ff. de uſuc. & pōdera bene in eo, qđ dr̄, q̄ eſt acquiſitio
4 dominii & c. †Ex quo no. collige, q̄ per uſucapionē acquiritur dominiū, & idē dicit tex. in l. traditionibus, C. de pa. qđ intellige ſm Di. in rl'a, poſſeſſor, pall. ēt de directo. nam appellatione dominii intelligitur de directo, ff. ſi ager uecti. uel emph. peta. l. 1. & 2. qđ eſt notandū. ſecus aūt eſt in p̄ſcriptione. nā in præſcriptione decē uel uiginti annorū, quę ,pcedit in rebus priuatorum cū titulo, acquiritur dominium, ſed non directum. Illud enim remanet apud dnm, ratione cuius ſm Di. poſſet dn̄s in rē agere nō ḡ præſcribentē, ſed ḡ tertiū. In præſcriptione uerò lōgiſſimi tpis puta 3 o. uel 40. annorū non acquirit̄ dominiū utile, aut directū: ſed eſt tutus p̄ſcribēs exceptione contra dnm, ut in l. ſi qs emptionis, C. de p̄ſcr. 30. annorū, & in d. §. pōt. Et rō diuerſitatis

ſm Cyn. eſt, quia uſucapio eſt inducta in merū fauorē poſſidētis. ideo fauor facit, ut acquirat̄ dominiū ēt directū. p̄ſcriptio uero 10. uel 20. anno. eſt inducta partim in fauorē poſſidentis pp bona fidē, quā habet, & partim in odiū negligentis, unde fauor facit, ut trāſeat̄ dominiū utile. odiū uerò ex parte dn̄i inducit, ut apud eū remaneat dominiū directū. p̄ſcriptio uerò 30. uel 40. ann. eſt inducta in merū c odium negligentis, q̄a cū procedat cū mala fide, iura uolunt ſubuenire malę fidei poſſeſſoribus. Et ex hac ratione dico, q̄ in præſcriptione longiſſimi tpis cum bona fide, qñ præſcribitur cōtra eccleſiam ē. eo. c. de quarta, uel cōtra priuatum ſine titulo, q̄ acquirit̄ dominium utile, ſicut in p̄ſcriptione lōgi tēporis, cū tunc ceſſat ratio malę fidei, quod uidet̄ uelle text. in d. §. pōt, & in l. ſi quis emptionis, pall. & idē ibi Bar. Aduerte tamē in eo, qđ dixi poſt d Di. q̄ p præſcriptionē acquirit̄ utile dominium,[d] & nō directum. ſcias enim, q̄ in præſcriptione cum mala fide omnes cōueniunt, q̄ non acquirit̄ dominium, ſed tm̄ exceptio, ut in d. l. ſi quis, & d. §. pt. Sed in præſcriptione cū bona fide ſunt opin. uarię. quidā ēm tenent illā opi. Di. Alii uero dicūt, q̄ acquirit̄ dominiū etiā directū, de quo uide per gl. in d. l. ſi quis emptionis, & plenius per Io. An. in d. regula, poſſeſſor, in uer. quarū proponebatur. ubi ponit motiua urgētia ad utrāq; partē, & tandē cōcludit, q̄ quo ad modum utēdi acquirit̄ p̄ſcribēs oē dn̄iū: quia pōt illa re ut uult, uti & ſicut p̄t q̄libet dn̄s diſponere de re ſua, & ſic iudicio meo poſſet intelligi Inn. in c. cæterū, ē. de iudi. ubi dicit, q̄ per præſcriptionē quis acq̄rit directū & utile dominium, quod eſt notandū, qđ uide per gl. & Cy. in aut. niſi triēnale, C. de bo. ma. & per Bar. in l. 1. §. fi. ff. de aqua plu. arcē. & in l. minor, §. 1. ff. de euic. ſed diſtingue ibi no. ſm diſtinctione iſtā. Sed capiēdo dn̄ium directū, ,prout deſcendit a iure naturali, qđ inhęret oſſibus hoīs, ut in l. 3. ff. pro ſocio, illud nō p̄ſcribit: q̄a nō pōt lege humana & ciuili tolli, qđ eſt naturali rōne acq̄ſitū. reſiſtit enim in hoc d ęquitas naturalis, q̄ ſatis placet. Et addo adhoc tex. no. in c. ad aures ē. e. ubi dr̄, quòd præſcriptio cum bona fide omnem prorſus actionem excludit, & uide omnino quod ibi dicam. †Vide ſimilem quęſtionem per Bartol. in l. ſi. ff. rem ratam habe. ubi quærit, an per præſcriptionem debiti tollatur obligatio naturalis? & cōcludit idem in effectu, quod ſupra, quòd tollitur obligatio quo ad omnem effectum tamen remanet naturalis & utilis apud eum, ad idem uide gloſſa in l. obligationem ferè, §. placet, ff. de actione & obligat. Aduerte, hoc poteſt ſatis

a SEB. SAPIA. Præſcriptio. Hanc diffinitionē tenet Alb. de Roſ in rub. C. de præſcr. rerū immo. in prin. & Pau. de Caſ. in conſil. 293. incip. uiſis & pōderatis omnibus, ſm antiquā impreſſionē.

b SEB. SAPIA. An, præſcriptio. An præſcriptio ſit cōtra ęquitatē, uide Ang. in l. ſequit, §. ſi uiā, ff. de uſuc. q̄ tenet q̄ ſic, ſed reprobat Roma. relata per Fel. hic, & d. And. Siculus in cap. ex te 2. ē. de offi. deleg. & Are. in c. dilecti, ē. de iud. & ī l. ſi ſeruū, §. ſequitur, ff. de uerb. ob. & ita etiam tenet Bal. in c. quintauallis, col. ult. ē. de iureiur.

c Pęnā negligētibus. tu pōdera gl. in aut. ut ecc. Ro. §. habeat itaque ubi dr̄, q̄ eſt iniq̄ ſimum iuris ſubſidiū, ut noluit Bal. in l. 1. C. de præſc. 30. ann. & Angel. in l. ſequitur, §. ſi uiam, ff. de uſuca. Andr. Barba.

d Vtile dominiū. Adde quale dominiū acquirat, Ale. conſi. 38. Ang. conſil. 162. ANT. FRAN. Circa hoc, qđ dn̄ium acquirat ex p̄ſcriptione. dicas, q̄ acquirit̄ utile dominiū, ut p Bart. in l. minor, ī §. 2. ff. de euic. & p Bal. in aut. niſi triennale, C. de bonis mat. q̄ intellige uerū, niſi ſtatuto cautū ſit, q̄ p̄ſcriptione q̄ratur dominiū, q̄a tunc q̄ritur directū, ut ſtatutū aliqđ operet̄ cōtra ius cōe. ut per Bar. in l. 2. in 2. q. ff. de uſuc. & uide Arch. in c. 1. de præſcri. li. 6. qui tenet, q̄ de iure canoni. acquiritur nō ſolū utile dominium, ſed etiam directum.

d SEB. SAPIA. Dn̄iū. Vide latè p Imo. in repe. ca. ſi. col. 24. ē. eod. Mari. Soci. in ru. de cauſa poſ. & p prie. uerſi. 18. Ale. in cōſi. 88. incip. eximie domine uicariæ, col. 3. ī 2. uol. uide pra. Papienſem in forma libelli in actione reali, in uerbo, iure dominii, & Decium in l. ſi. col. 1. & 2. C. de edic. diui Adr. tollen.

admitti de iuř canonico,ubi fuit prȩſcri
6 ptũ cũ mala fide. † Et quotidie hoc cõtin
git hodie pp ſtatuta, q̃ poſt certum tp̃s
nõ admittunt creditorẽ ad agẽdũ, nũq̃d
ualent talia ſtatuta,quin ſaltẽ poſſit agi
in foro eccleſiaſtico rõne peccati, ut di-
xi,Bar.fuit ſibi contrarius:vř tñ magis ut
ualeãt,& ꝙ tollať oĩs obligatio natura-
lis in effectu:ſed ꝯriũ uoluit Io. An. in c.
fi.de excep.li.6. Bal.in c.ſi q̃s ꝑ triginta;
ſi de feu.fue.cõtrouer.col.10. dicit cõſide
rãda eſſe uerba ſtatuti. Aut.n.dicit,ꝙ cre
ditor q nõ petierit intra tm̃ tp̃s, intelli-
gať feciſſe pactũ de nõ petẽdo, uel intelli
gať ꝑ acceptilationẽ debitorẽ liberaſſe,
& tunc bñ tolleret naturalẽ obligationẽ
in effectu,& ſic ſentit, ꝙ hoc caſu nõ poſ
ſit recurri ad eccleſiã, facit qđ in ſiři no.
Bar.in l.oẽs populi,ff.de iuſti.& iure, qñ
ſtatutũ præſumit fictionẽ, uel ſimulatio-
nẽ. Aut ſtatutũ dicit,ꝙ tollať rõne negli-
gẽtiȩ obligatio naturalis, & tũc dicit ſe
putare, ꝙ in foro ſtatuentiũ tollať obli-
gatio naturalis ſaltẽ in effectu:ſecus in fo
ro canonico rõne peccati:q̃a nõ põt dire
ctè tollere naturalẽ,& uide ibi lati⁹. Aut
ſtatutũ ſe refert ſolũ ad exercitiũ, ut q̃a
a dicit creditor nõ audiať[a] poſt tm̃ tp̃s, &
tũc nõ tolliť aliqua obligatio: q̃a ſolùm
excludiť ꝑſona agẽs:ſiľr in excõicato:q̃a
tũc agit poſt abſoľonẽ, & ideo hoc caſu
ſtatutũ nõ impedit,q̃n dẽat audiri in fo-
ro eccleſiaſtico,no.bñ hȩc uerba, & uide
7 qđ dicã ĩ.c.fi.†Vltimò hic quero,an per
b pactũ poſsit impediri[b] p̃ſcriptio?uide per
Bar.poſt Din.in l.nemo põt, ff. de leg.1.
& in l.1.ff.de uſuc.ubi in effectu cõcludit,
ꝙ uſucapio ſeu p̃ſcriptio cũ bona fide nõ
põt pacto directe renũtiari: q̃a ſunt indu
ctæ in fauorẽ publicũ, ne dñia ſint incer-
ta,ut ĩ d.l.1.ius aũt publicũ pacto priua-
torũ nõ remittiť,ff.de pa.l.ius publicũ, &
in c.ſi diligẽti,de fo.cõp. indirectè tñ bñ
remittiť pp ſuperueniẽtiã malȩfidei, q̃
impedit curſum p̃ſcriptionis, ut in c.fi.ĩ.
c.Præſcriptio uerò, q̃ eſt inducta in odiũ
negligẽtis,ut illa q̃ currit cũ malafide,nõ
põt remitti: q̃a nõ põt q̃s renũtiare iuri
introducto in odiũ alterius,ut no.in l.fi-
8 liusf.ff.ad Mace.† Ex quo infert Bar.ꝙ ſi
ſtatuto caueť, creditorẽ nõ audiẽdũ poſt
xx.an.nõ p̃t debitor tali ſtatuto renũtia
re,& ex hoc ſentit ualere tale ſtatutũ, &
idẽ innuit in l.ſeq̃ť,§.ſi uiã,ff.de uſuc.ſed
ꝯriũ no.ĩ, l.oẽs populi,ff. de iuſtit.& iur.
Tu uide in hoc,qđ dixi in.c. qđ clericis,
de fo.cõpet. Quædã eſt p̃ſcriptio ĩducta
in merũ fauorẽ alicuius, & tali p̃ſcriptio
ni renũtiari põt. exẽplũ in p̃ſcriptione ĩ
ducta ꝯ uolẽtẽ redhibere aĩal morboſũ,
ut.l.qđ ſi nolit.§.ſi q̃d ita,ff.de ȩdi. edic.
Io. An.ſuꝑ rub.hui⁹ ti.ĩ.add.poſt Roſ.for
mat q̃õnẽ de.eo,cui fuit cõſtituta ſeruit⁹,
& appoſitũ pactũ, ꝙ nõ tollať lapſu tꝑis,
& cõcludit idẽ qđ.ſ.dixi poſt Di. & Bar.
ut impediať p̃ſcriptio pp malã fidẽ. Itẽ
videť ſẽtire, ꝙ ẽt impediať ui pact.dicit
.n.tale pactũ nocere emptori illi⁹ fundi,

a Non audiatur. Ad
de uidendum Ro.
conſi.102. Pet. de
Anc.cõſi.256.Ra-
pha.Cu.conſi.90.
b Impediri præſcri
ptio.Addě qđ Ro.
conſ.201.dicit,ꝙ
præſcriptioni cõ
pletæ quis renun-
tiare põt, futuræ
uero non.
SEB. SAPIA
c Impediri. Vide
Ro.in rep. rub.ff.
de arb.col. 20.&
in conſi.201.inci.
pro deciſione p̃-
ſentis conſultatio
nis.Raph. Comẽ.
in conſi.129. inc.
uiſa copia prȩce-
pti,in fi. & Ang.ĩ
conſi. 55.inci.Gui
lielmus, & Franc.
circa fin.

in quo fuit cõſtituta ſeruit⁹:q̃a pactũ nocet & ꝓdeſt habẽti
cãm à paciſcẽte.l. emptori,C. de euic.&.l.quoties,ff.ſi fa.
fur.fe.dic.ſed extraneo ñ nocet,cũ fuerit ꝑſonale.l. ſi vn⁹.§.
ante oĩa,ff.đ pac.d.Ant.ĩ.c.cũ ñ liceat.ĩ.eo.uideť idẽ uelle
.ſ.vt ex uirib⁹ pacti impediať p̃ſcriptio; q̃a hoc tãgit prĩci-
paliter utilitatẽ priuatã:ſecũdariò publicã,cui pacto p̃t re-
nũtiari,ut no.in.c.ſi diligẽti,de fo.cõp. qđ maximè ꝓcede
ret ẜm eũ ĩ p̃ſcriptiõe merè odioſa.nã cũ poſſit pacto inter
rũpi,ut no.Di.ĩ.l.ſicut,C.đ p̃ſcr.30.anno.multò magis ĩm-
pediri,ne inchoeť,de iureiur.c.quẽadmodũ.Sed mihi ñ pla
cet,quaten⁹ dixit d.Ant. pactũ ualere in p̃ſcriptione merè
odioſa.nã cũ illa nõ ſit inducta in fauorẽ poſſeſſoris, q̃a iu-
ra nõ fauent malȩ fidei poſſeſſoribus,nõ uideo q̃uo poſsit a
principio ꝑ pactũ renũtiari,ar.c.uigilãti, & qđ ibi dicã ĩ. e.
ſed in merè fauorabili,uel partim odioſa & partim fauora-
bili,poſſet ꝓcedere hæc opi.Io.An.ar.in cle.quãdiu, de ap.
in aut.ſi tñ,C.de tẽp.app.fac.l.ſi quis emptionis, C.de p̃ſcr.
30.ann.& melius c.ad apoſtolicã,de reg.c.cũ ibi no. Bal.tñ
in c.1.§.p̃terea,de cap.Conra.coll.10.vř ſequi opi.Bar. ſim-
pliciter. Et hæc ſufficiant ad intellectum rubricæ.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio rei eccleſiaſticæ immobilis in aliquo caſu poteſt currere per ſpatium trium annorum cum mala fide, quod eſt fauore religionis.*
2 *Præſcriptio non currit contra pupillum etiam habentem tutorem, nec contra eccleſiam uacantem, licet habeat epiſcopum.*
3 *Præſcriptio non currit contra, iura imperij uacante imperio. 5.*
4 *Præſcriptio an currat contra bona pertinentia ad capitulum, uel ad capitulum & epiſcopum?*
Capitulum an ſede uacante exerceat iura ſpectantia ad prælatum ſolum, uel ad prælatum & capitulum?
6 *Præſcriptio incorporalium non requirit quaſi poſſeſſionem, ſed ſcientiam & patientiam aduerſarij, uel poſſeſſoris.*
7 *Præſcriptio non currit contra eccleſiam excõicatum prælatum habentem.*
8 *Præſcriptio non currit contra excommunicatum.*
9 *Eccleſia reſtituitur aduerſus præſcriptionem, ſicut minor.*
10 *Prælatus poteſt præiudicare eccleſiæ in iudicialibus, ſed in contractu non.*
11 *Reſtitutio aduerſus præſcriptionem datur etiam maiori propter ignorantiã. 13.*
12 *Aduerſus quadrienum, quod datur ad petendam reſtitutionem in inte. non reſtituitur quis niſi quis ignorauerit præſcriptionem.*
Negligentia non cadit in ignorantem.

C A P. I.

PLacuit. Epiſcopus ꝯ ep̃m locũ per ſe cõuer
ſum ad fidẽ p̃ſcribit triẽnio. ſed cũ
uacat eccleſia,uel eſt in ſchiſmate,nõ p̃ſcribitur ꝯ
ipſam.Diuiditur.Nã primò ponit dictũ. Secundo
determinat,ibi:*ſi tamen*, caſum determinatũ exponẽs,ibi: *ſi
autem*. & aliũ addens,ibi:*item ſi fuerit*. Caſus literalis. Epi-
ſcopi & prælati negligebãt plebes ſuas cõuertere ad catho
licã unitatẽ. unde ſtatuit cõciliũ illud, ut ſi aliquis aliquẽ
locũ ad catholicã unitatẽ conuerterit,ſi per trieniũ tenue-
rit locũ illum,nullo ipſum repetente, de cȩtero nõ repeta-
tur ab eo.hoc uerũ,eſt ſi per ipſum trienniũ fuit ep̃s, q poſ-
ſit illũ repetere,& tacuit.Si uerò nullus fuerit ep̃s, nõ p̃iudi
cať eccleſiȩ.Sed cũ eccleſia ipſum habuerit, liceat ex ea die
intra triẽniũ ipſum repetere.Itẽ ſi ep̃s ꝑ triẽniũ illud catho
licus nõ fuerit,nõ currit tũc p̃ſcriptio. ſed ſi ad catholicam
unitatẽ cõuerſus fuerit,ex ea die,qua cõuerſus fuerit, ꝑ triẽ-
niũ habeat poteſtatẽ repetẽdi locũ illũ, q ꝑtinebat ad ec-
1 cleſiam ſuam. Be.† Not. 1.duo ſingularia ex iſto tex.Primò
in eo,ꝙ habes caſum, in quo cõtra eccleſiã in re immobili,
ſeu in iuribus incorporalibus currit p̃ſcriptio per ſpatium
triennii cõtra c.de quarta,in fi.ĩ.e.& aut.quas actiones, C.
de ſac.ſanc.eccl.Secũdò,ꝙ currit p̃ſcriptio de iure canonico
ẽt ꝯ eccleſiã cũ mala fide ꝯ c.uigilãti,& c. fi. ĩ. e. ſed dic iſta
emanaſſe in fauorẽ fidei, ut prælati eſſent promptiores in
reducẽdo ad fidelitatẽ loca collapſa in hæreſim. multa.n.
in fidei fauorẽ ſpecialia inducta ſunt,ut in c.in fidei fauorẽ,
de hære. lib.6. & 2.q.7. c.ſi hȩreticus, cũ ſimi.Prȩterea au-
thoritate canonũ,& ꝑ monitionẽ, quȩ debet acquiſitionẽ
prȩcedere,ut no.hic in glo.& in regula, poſſeſſor, de regul.
iur.libr.6. Et ex hoc & ex text.collige, ꝙ ex cauſa urgenti
& rationabili

& rõnabili poſſet induci in certis caſibus p̃ſcriptio cũ mala
a fide:[a] ſed cũ agať de excluſiõe pcti credo authoritatẽ cano-
nis neceſſariã.Lex ãt ciuilis nõ poſſet hoc inducere;ad hoc
hẽs tex.cũ gl.no.in c.inter hæc.32.q.2.No.2.ꝙ eccleſiȩ ma
trici uacanti, uel inutilẽ p̃latũ ad agendũ hñti nõ currit p̃-
b ſcriptio;[b] & dic ꝙ hoc tꝑe dormit p̃ſcriptio,ſi prius tꝑe ha
bilis p̃lati fuiſſet inchoata. vñ tꝑe uacationis ſeu inhabili-
tatis p̃lati dẽnt de medio p̃ſcriptiones ſubduci,ut in c.audi
tis.ĩ.e.Ad mãm uide qđ no.ĩ.e. in c.ex trãſmiſſa,& c.illud,
& ꝑ nãliter,ff.de uſuc.Gl.1.opponit & ſoluit:ſed q̃a facilis
eſt,iõ eã ꝑ te uideas.Aduerte tñ in eo,qđ dicit,ꝙ iſtud triẽ
niũ cõputať poſt illos ſex mẽſes,qui dẽnt intercedere poſt
admonitionẽ factã ꝓprio ep̃o,ut locũ propriũ cõuertat ad
fidẽ. nã ſanè intelligas,ut ſꝑ fiat cõtinuatio triennii imme
diatè poſt lapſum illorũ ſex menſiũ.nã hoc trienniũ currit
à die cõuerſionis ſeu poſſeſſionis:q̃a abſq; poſſeſſione non
curreret p̃ſcriptio,ut in rľa,ſine poſſeſſione,de reg.iu. li.6.
Vñ dicũt hic Inn.& Hoſt.& bñ. in ꝯriis ſignatis in gl.poniť
tp̃s,poſt qđ licet populũ lapſum in hæreſim acquirere & lu
crari.hic uerò poniť tp̃s, poſt quod ep̃s populi lapſi nõ põt
illud repetere.Gl.fi.primò colligit duos caſus, in quibus ec
cleſiȩ nõ currit p̃ſcriptio.Scđò opp.& ſoluit,ut patet in ea:
ſed nõ rñdet formaľr ad c.nobis,& c.uulteranæ.12.q.2.Gof.
dicit,ꝙ hȩc capľa nõ loquunť in œconomo, ſed in admini-
ſtratore,q plenã hẽt adminiſtrationẽ in tꝑalibus.Itẽ prȩ-
ſuppoſito ꝙ arg. eſſet uerũ,ſ.ꝙ œconomus poſſet agere; tñ
a nõ cõcluderet. † Et patet inſtantia in tutore,q p̃t cõuenire
& conueniri ꝓ pupillo, uel pupillus eius authoritate iuxta
diſt.poſitã in l.1.ff.de autho.tuto. tñ nõ currit ꝯ pupillum
p̃ſcriptio 30.an.l.ſicut,& l.fi.C.in qui.cau.in int.reſt.nõ eſt
neceſ.ẜm Inn.ego do aliã inſtantiã magis cõcludentẽ ad ꝓ
c poſitũ.nã uacante eccleſia[c] inferiore nõ currit ꝯ eã prȩſcri
ptio,licet ep̃s ꝓ ea poſſit agere. hoc ultimũ ꝓbať in c.fi. de
ſucceſ.ab inteſt.& l.ſancimus,C.de ſacroſ.ec.primũ,ſ.ꝙ nõ
currat p̃ſcriptio tunc tꝑis,notanter firmat Inn.in c.olim,el
1.de reſt.ſpo.moueť,quia tũc eccleſia caret immediato de-
fenſore;& ſic nõ eſt,q illius curã utiliter agat; & ꝓ hoc fa-
cit,ꝙ licet ep̃s poſſit agere;nõ tñ hẽt uel hře p̃t de facto cu
rã,ſicut immediatus adminiſtrator,ar.opt.in c.fi.de offi.ar
3 chi.& in c.fi.de reb.ec.nõ alie.†Et ꝑ hoc p̃t defenſari & ꝓ-
bari notabile dcm̃ Barto.in l.nãliter,ff.de uſuc.ubi dicit,ꝙ
uacãte imperio nõ currit ꝯ iura eius p̃ſcriptio,licet p̃p tunc
ſuccedat in ptãte adminiſtrãdi,ut in c.licet ex ſuſcepto, de
fo.cõp.& ſic ciuitates uel alii principes nõ pñt p̃ſcribere tũc
merũ & mixtũ imperiũ,ẜm eũ; & not.hoc dcm̃ rõne robo-
ratũ:q̃a ipſe nõ ita bñ ꝓbat:ſed facit fundamentũ falſum in
œconomo,q licet adſit tꝑe uacationis eccleſiȩ:nõ tñ currit
p̃ſcriptio ẜm eũ,ut hic:ſed hoc ar.eſt falſum; q̃a œconomus
agere non p̃t uacante eccleſia,ut dixit gl.& hoc indubitatũ
eſt in iuribus ſpectantibus ad ſolũ p̃latũ;ad hoc.c.1.in fi.ne
4 ſe.uac.& in cle.ꝓcuratorẽ,de ꝓcu.cũ ibi not.†Sed dubium
magis p̃t eſſe in aliis bonis & iuribus,q̃ nõ pertinẽt ad p̃la-
tũ tm̃; & ꝓfecto in bonis ſpectãtibus ad ſolũ conuentũ ſeu
capľm,ſatis puto,ꝙ currat p̃ſcriptio:q̃a nihil ad ep̃m de il-
lis, niſi fortè ſint talia & tãta, ꝙ capľm nõ poſſet agere ſuꝑ
illis ſine cõſenſu p̃lati iuxta no.in c.edoceri,de reſcr. & c.1:
de ꝓcu.& tũc puto in illis hũc tex.ꝓcedere. Si ãt ſunt bona
cõia,ſ.p̃ſato & eccleſiȩ,tunc nõ eſt paruũ dubiũ ẜm me,utrũ
tũc p̃ſcriptio currat uacãte eccleſia:in quo ſic dicerẽ,ꝙ ſi te
neremus opi.ꝙ tunc eccleſia nõ poſſit agere,qđ ſentit gl.fi.
in d.cle.ꝓcuratorẽ,nõ currit p̃ſcriptio; q̃a militat ĩ illis rõ
h⁹.c.Aut teneremus ꝯriã opi.quã vř fouere Archi.& Pau.
ut ibi not.& tũc vř dicendũ oppoſitũ:& facit qđ not.Inn.in
c.cũ dilectus, de conſue. ubi dicit,ꝙ uacãte monaſterio per
mortẽ abbatis licitè p̃t cõuentus agere,& ſyndicũ creare,al
le.l.1.ff.qđ cuiuſq; uni.ſed mihi plus placet,ut nõ currat tũc
p̃ſcriptio.q̃a non dẽt p̃iudicare p̃lato,q nõ adeſt,arg.in l.ſi
cõem,ff.quẽad.ſer.amit.ubi patet,ꝙ pp perſonã pupilli cõ-
ſeruať maior lȩſus in prȩdio cõi. Præte-
rea hoc ꝓbo ꝑ iſtũ tex.nã(ut dicit Inno.
in c.dilecti,de ma.& obe.) hæc ſp̃ualia &
dignitates eccleſiȩ ſunt cõia, & cõiter te
nenť ab ep̃o & capľo, licet ep̃s ſit caput,
ut in c.cũ clerici,de uer.ſig.& tñ(ut uides
hic) nõ currit p̃ſcriptio in his iuribus ſe-
de uacãte.Plus ẽt placet mihi prima opi.
ut ſede uacãte nõ poſſit capľm agere ſuꝑ
iuribus & bonis cõibus:quia p̃latus eſt ca
put,ut p̃dixi,& patet in c. nouit,& c.q̃to,
de his quæ fi.à p̃la.vñ ſine capite non dẽt
licere mẽbris iura cõia in iudiciũ dedu-
cere,cũ poſſit p̃iudicari p̃lato; ſed ĩ aliis,
in quibus nõ timeť de magno p̃iudicio,
põt admitti,ut capľm ſede uacante exer-
ceat iura pariter ſpectantia ad utrũq;, &
ſic intelligo.c.fi.de re iudi.lib.6.& c.uni-
cũ,ne ſede uacante,eo.lib.& hȩc bñ nota
5 bis:quia ꝑ doct.non ſunt bñ diſcuſſa.† Et
d notabis illud dcm̃ Bar. ꝙ uacante impe-
rio nõ currit p̃ſcriptio,[d] licet eccleſia ſuc
cedat in adminiſtratione.nã ipſe Bar.ali
bi dubitauit, & dimiſit q̃õnẽ indeciſam,
ut ipſe no.in l.1. ff.de aq.plu.ar. Itẽ qua-
tenus dicit Bar. in d.l.nãliter, ꝙ uacante
imperio nõ p̃ſcribiť merũ aut mixtũ im-
periũ,dico idẽ, ſi imperiũ non uacat, ſed
imperator ẽ in remotis, & nõ hẽt aliquẽ
loco ſui in ꝓuincia, ut hodiè cõtingit in
Italia. nã inferior non p̃t p̃ſcribere merũ
6 aut mixtũ imperiũ.† Quia in iſtis incor-
poralibus nõ acquiriť quaſi poſſeſſio,niſi
e ſciẽte aduerſario ſeu poſſeſſore[e],ut ĩ l.2.
C.de ſer.& aq.not.in c.bonȩ.2. de poſtu.
p̃la.& c.cõquerẽte,de offi.or.& c.2. de in
int.reſti.& in multis aliis locis;& ideo ſi
imperator ignorat,nõ p̃t quis hæc iuriſdi
ctionalia p̃ſcribere.ut ipſemet Bar.uoluit
in l.1.ff.de aq.plu.ar.& in l.ſi publicanus,
§.in uectigalibus,ff.de pub.qđ tene mẽti.
ex p̃dictis hẽs ampliatũ hoc c.ut non po-
nat caſum ſpãlẽ in eccleſia matrice uacã-
te,ſed idẽ eſt in alia dignitate.Ex̃ gl.quæ
7 ro,q̃d ſi p̃latus eſt excõicatus, nunq̃d tũc
ꝯ eccleſiã currit p̃ſcriptio? gl.in c. prima
actione.16.q.1.tenet ꝙ nõ; & idẽ hic Ho
ſti. q ꝑ hanc literã arguit,ꝙ licet eccleſia
hẽat ep̃m,ſi tñ non eſt talis ꝙ poſſit iura
eccleſiæ repetere,ut q̃a eſt excõicatus, nõ
currit p̃ſcriptio eccleſiȩ;allegat c.quia di
uerſitatẽ,de cõceſ.p̃bẽ.qui tex.bñ facit,&
c.cũ inter.ſ.de excep. & hoc eſt ſatis rõna
bile in bonis eccleſiæ: q̃a malitia prælati
non dẽt nocere eccleſiæ.16.q.6.c.ſi ep̃m;
& paria ſunt nullũ hře prȩlatũ, & inutilẽ

a Cum mala fide. Adde Alex. conſi. 182. lib.2.
b SEB. SAPIA. Præſcriptio.Caſus, in quibus dormiat p̃ſcriptio,
latè enumerat Practicus. Papi.in formã rñſionis rei cõuenti in uer.
exceptionẽ præſcriptionis,& Io.Fran.Balbus Taurinenſis in tractã.
p̃ſcrip.in 2.parte ſextæ partis principalis,& ibi in quarto caſu me-
minit de iſto caſu
q̃n uacat eccleſia,
uel habet prælatũ
inutilem.
SEB. SAPIA.
c Vide Abb.in c.cũ
deputati,ſ.de iu-
di.& in c.q̃m fre-
quenter.§.porrò,
ut lite nõ conteſt.
& in conſi.33.in-
cipiẽ. quia defun
ctus, in 1.uol.
ANT. FRAN.
d Præſcriptio. in
quibus ſuccedat
capľm ſede uacan
te,dicas.1 ꝙ capi
tulũ non põt con
ferre bñficia quo
rum collatio,ſpe
ctat ad capľm &
ep̃m ſimul.c.1.ne
ſede uacante.& ui
de Inno. in c.dile
cti, ubi dicit de
ma.& obe. ꝙ con
ſeq̃ť iura ep̃alia.
& uide glo.in c.is
q.,& in c.cũ olim
e.ti.& Bar.in l.ubi
abſunt,đ tu.& cu.
datis ab his. ubi
dicitur, ꝙ capi-
tulum uacãte ſede
hẽt iuriſdõnalia;
de quo uide Spec.
in ti. de inſtr.edi.
in §.nũc uerò ali-
qua, in uer. circa
legitimos,& Car.
in cle.1.in §.2. de
hæreti. & in c. ad
abolendã, de hȩr.
li.6. dicas tñ ꝙ ca
pitulũ ſede uacan
te non põt pñtare
ad bñficia, quorũ
præſentatio perti
net ad prælatum
iu.Spe.in ti.ne ſe
de uacã. & Car.in
clem.2. in 2.q. de
procu.& uide no.
in c.1.ne ſede ua-
can.lib.6. ubi di-
citur, ꝙ capitulũ
mortuo prælato
poteſt ꝓſequi ea,
quȩ ſimul ſunt cœ
pta cũ epiſcopo.
& uide. d.Abb. in
c.uerũ,de fo.com
pe. & Car. ĩ cle.2.
in 4.q.de ſta.mo.
& in cle.1. in §.2.
in 9. q. de hære.
ubi dicunt, ꝙ ca-
pitulum ſede uacante ſuccedit in his,quæ pertinent ad ep̃m iure cõ
muni.& uide glo.in cle.1.de rerum permut.quæ dixit, ꝙ capitulum
ſede uacante poteſt anthorari in permutationibus beneficiorum, ni
ſi ambo beneficia uel alterum tantum ſpectet ad collationem epiſco
pi;& uide ibi do.Card.in 11.q.& in cle.1.in §.2.de hære.
e SEB. SAPIA. Seu poſſeſſore. Vide Iaſ.in l.imperium, col.6.de
iuriſd.om.iud.& Alexan.in conſi.16. col.7.in 5.uolu.& Feli.in c.de
quarta, col.14.ĩ.eo.

SEB. SAPIA.

a Intra quadriennium. Vide d. Iaſ. in aut. quas actiones, colū.8. circa fi. C. de ſacroſan. eccl. Car. in cle. 1. in. 8. qõ. de reſtit. in integr. & late Alex. in conſi. 81. in ci. reuocatur in dubium, col. 2. in 5. uol.

b Conſului. Adde eius conſil. 32. ubi idem dicit, & uide Roma. conſil. 166. & 47. Ale. cõſil. 166. lib. 2.

c Delictum prælati. Adde quod poſui in apo. ad iſtū ĩ. c. ſi diligẽti, nu. 24. in uerſi. nocet eccleſiæ. ſ. de for. cõpe. & in. c. imperatorū. n. 3. ĩ uer. præiudicat eccleſiæ, ſ. de iura. cal.

SEB. SAPIA.

d Dubium. Vide Alexã. in conſi. 4. in. 2. uol. & in cõſi. 89. eod. uol. Deci. in conſi. 42. in fi. Rom. in conſil. 369. inc. circa primum propoſitæ qõnis articulum, colu. 7. & in conſ. 123. & in conſil. 407. circa finem, & in conſi. 58. in fi. Iaſ. in. §. rurſus, col. 16. inſtit. de actio.

8 hr̃e, ut in. c. 2. de trãſla. prȩla. † Sed ego
formo qõnẽ, quid in iuribus & rebus ꝓpriis ipſius excõicati, an currat ꝯ eū p̄ſcriptio, cū nõ deberet reportare cõmodū ḋ malitia ſua? de iud. c. intelleximus: & facit qḋ dixi poſt Ho. ſ. ti. ꝓx. c. ſignificauerūt. Sed puto idẽ dicẽdū, ut p̄ſcriptio nõ currat. Moueor ꝑ d. c. qa diuerſitatẽ, qḋ loquiť de iurib⁹ & p̄eminẽtiis ipſius excõicati, & ꝑ rõnẽ gl. in rĺa, imputari, de reg. iur. li. 6. Nã hoc ĩpedimẽtū agẽdi nõ oriť immediatè ex culpa excõicati, ſed ex pȩna excõicatiõis. & iõ, cū ſit ĩpedit⁹ a lege, nõ dẽt ꝯ eū currere p̄ſcriptio. l. 1. in fi. C. de anna. excep. cū ſim. & uide plures cõſimiles caſus, in qb⁹ nõ currit p̄ſcriptio, ꝑ gl. ĩ. d. c. prima actiõe, & plures adhuc no. ꝑ doc. in. d. c. trãſmiſſa. ĩ. e. ubi dicã, & ibi ẽt tãgiť, an in iſtis & ſiĺib⁹ ĩpedimẽtis nõ currat p̄ſcriptio; an uero currat, ſed deť reſtõ, & dic ut ibi diceť.
9 †Vlteri⁹ q̃ro, an ꝯ p̄ſcriptionẽ deť eccleſiȩ intra quadriẽ-
a niū[a] bñficiū reſtõnis in integ. Hoſ. primo ſentit hic ꝙ ſic. dicit. n. ꝙ poſt trienniū, ḋ quo hic, nõ audieť p̄latus repetẽs iure cõi ſed ꝑ bñficiū reſtõnis in integ. forſan ꝙ ſic remittẽs ad no. in. c. 1. de reſt. in integ. ſed ſtatim ab hoc dicto recedit, dicens ꝑ iſtū tex. reprobari opi. Naſonis, q dixerat eccleſiã reſtituẽdã ꝯ p̄ſcriptionẽ, ſicut pupillus. nã (vt dicit) ſi id uerū eſſet, hæc tẽporalis p̄ſcriptio nõ curreret ꝯ eccleſiã, ſicut nec ꝯ adoleſcẽtẽ, C. in q. cau. ĩ inte. reſt. nõ eſt neceſ. l. fi. & ita trãſeūt hic cõiter doct. ſed ipſemet Hoſt. tenuit ꝯriū in ſum. de in integ. reſt. §. 3. ꝓpe. fi. ubi dixit p̄ſcriptionẽ currere, ſed ſibi ſubuenitur ꝑ bñficiū reſtõnis. Ego alias in hac. q. con-
b ſului,[b] & uarias reperi opi. & ꝓfecto eſt elegãs & ſubtile dubiū. & primo Ber. gloſſator multū uariat in. c. auditis, de ĩ inte. reſti. nūc in unã; nūc in ꝯriã ſnĩam declinãdo, ſed tãdẽ adhȩſit opi. Io. ꝙ Vin. q tenuerūt reſtõnẽ denegãdã, moti, qa iura voluerūt eccleſiis ꝑ p̄ſcriptionẽ p̄iudicari, ut in. c. placuit. 16. q. 3. & ea. cã. q. 4. c. uolumus. Itẽ qa, ſi cõſidereť reſtõ, fruſtra emanaſſent iura de p̄ſcriptiõe loquentia aduerſus eccleſiã. Idẽ tenuit Goz. in ſum. de inte. reſt. ĩ. 2. col. dicẽs, ꝙ nūq̃ inuenit eccleſiã reſtitui in uſucapione, uel p̄ſcriptione, licet q̃dã tp̄a ſubducanť de medio, ut in. c. auditis. ĩ. e. & hic: ſed in ꝯctu, & præſcriptionibus iudicialibus eccleſiã æquiparať minori. hãc eãdẽ opi. ſentit gl. in cle. 1. dẽ in inte. reſt. dicẽs illã cle. loq. de reſti. aduerſus lapſum tp̄is, & nõ aduerſus p̄ſcriptionẽ, ꝯ quã nõ dať reſtõ, remittẽs ad not. in. d. c. auditis, nihil de nouo inducẽs. Sed ĩ ꝯriã ſnĩam cõueniūt numero plures & ingenii elegantioris. primò Accur. gloſſator iuris ciuilis in. d. aut. quas actiones, & aptius in auť. de eccle. tit. §. tp̄alib⁹. ubi dixit hoc cõiter teneri. ſcḋo tenuit hoc Io. gloſſator decreti in. c. placuit. 2. 16. q. 3. idẽ tenuit In. p̄p doctor ſubtiliſſimus in c. 1. de ĩ int. reſt. hãc opi. ſecuti ſunt Paul. de Leaza. & zenze. Ioã.
de Lig. in d. cle. una, ḋ ĩ ĩte. reſt. Col. ĩ. c. auditis, & idẽ ibi oẽs fere moderni. Hoſt. ĩ. d. §. 1. ſenſerunt Bar. & Bald. in. d. auť. quaſ actiões licet Cy. aĺr (& malè & ĩfideĺr) recitet ibi opi. canoniſtarū. Pro hac opi. ego ꝯſului ĩ qõne facti ĩ quodã legato ſcõ eccĺiȩ fratrū minorū ḋ Senis: & ꝓbať hȩc opi. rõne. Minori currit p̄ſcriptio. & tñ reſtituiť. l. una, C. ſi aduer. uſu. & l. fi. C. ĩ q. cau. reſt. ĩ ĩteg. ñ eſt neceſ. no. gl. ĩ. l. ſicut, C. ḋ p̄ſc. 30, an. ergo idẽ ẽ dicẽdū ĩ eccl. q̃ fungiť iure minorū ĩ reſtõnis mã. ut ĩ. c. 1. & ĩ. c. auditis, ḋ ĩ int. reſt. & ĩ c. 1. & 2. e. ti. li. 6. & ĩ cle. vna, e. ti. Nec ualet ſi dicať dicta iura loq in ꝯctibus & p̄ſcriptionib⁹ iudicialib⁹, qa ñ apparet rõ ſic reſtrĩgẽdi. ſi. n. aduerſus ꝯctū ꝑ quẽ ſecuta traditiõe trãsferť dñiū dať reſtõ, ergo fortius ẽ cõcedẽda reſtõ aduerſus p̄ſcriptionẽ, cū ꝯctus ſit de iure gẽtiū. l. ex hoc iure, ff. ḋ iuſti. & iure. & interuenit utriuſq; ꝑtis cõſenſus, l. ſicut, C. de acti. & obl. & utrinq; naſciť obligatio. l. Labeo. 2. ff. ḋ ver. ſig. p̄ſcriptio aũt ẽ ḋ iure ciuili, & inuẽta & cãta citra partiū cõſenſum. Si ergo ꝑ reſtõnẽ fortius vinculū diſſoluiť, multo fortius minus forte, aut. multo magis, C. ḋ epiſ. & cle. & c. cū in cūctis, ḋ ele. Itẽ actus iudiciales ſunt multū fauorabiles, ut teneãt & ſit licita finis, ut in. c. fi. de do. & cõtu. & l. qdã ȩſtimaue-
10 rūt ff. ſi cer. pet. † Hic alibi dixit gl. no. delictū p̄lati[c] nocere
c eccĺiȩ in iudicialib⁹, ſed nõ in ꝯctu, ut no. ĩ rĺa, delictū ꝑſonȩ, ḋ reg. iu. li. 6. ſed aduerſus act⁹ iudiciales reſtituiť eccĺia ẽt aduerſus ſnĩam, ut in. d. c. 1. de ĩ ĩte. reſt. li. 6. & c. auditis; ergo multofortius aduerſus p̄ſcriptionẽ extraiudicialẽ. Preterea cle. una, de ĩ ĩte. reſt. loqť ĩdiſtĩcte, ut aduerſus lapſum tp̄is reſtituať eccĺia, ergo aduerſus p̄ſcriptionẽ, q̃ cãtur ex tp̄is curſu; & ꝑs illa ꝓfectò uerior, ẽ maximè ubi p̄ſcriptio ꝓceſſit ꝯ ignorãtẽ de iure ſuo, ut erat in illa qõne circa le-
11 gatū eccĺȩ factū. † Nã, ut ſinguĺr. uoluit Bar. in. l. 1. §. ſi qs aũt, ff. de iti. actuq; priua. ẽt maior eſt reſtituẽdus ꝑꝑ ignorantiã aduerſus p̄ſcriptionẽ, arg. illius. l. Ego adduco ad idem glo. no. quȩ hoc ſentit in. l. 1. C. de pa. põt. & facit optimus tex. ĩ. l. Pãtonius, ff. de acq. hȩre. Nõ obſtãt iura, q̃ uoluerūt eccĺiæ p̄iudicari ꝑ p̄ſcriptionẽ; qa idẽ repiť ĩ minori, & tñ cõcediť reſtõ. idẽ ẽt eſt reperire in ꝯctu, q obligat, ſed tñ reſcindiť ꝑ reſtõnis bñficiū, nec ſeqť, ꝙ ꝑꝑ hoc iura ſint fruſtratoria, qa hoc eſt falſum, cū reſtõ debeat peti intra quadriẽniū, quo elapſo, alia iuſta cã non apparẽte firma manet p̄ſcriptio, ut ĩ. c. 1. & 2. de in inte. reſt. li. 6. Nõ obſt. ꝙ de hac reſtõne iure nõ caueať; qa ſatis eſt, ꝙ includať ſub uerbis generalibus. iura. n. gñaliter uolunt eccleſiȩ lȩſæ ſuccuri per
12 rẽſtõnis bñficium, ut in iuribus præal. † Sed occurrit aliud
d pulchrū dubiū[d] circa curſum illius quadriẽnii, qḋ dat ad petẽdū bñficiū reſtõnis. nã cõiter tenet, ꝙ aduerſus illud quadriẽniū nõ dať reſtõ, ne proceſſus ſit infinitus, cū ueniat ad firmãdã p̄ſcriptionẽ, & vr̃ ꝓbari in. d. c. 1. & 2. de ĩ inte. reſt. li. 6. Quãdo ĩcipiat currere illud quadriẽniū, certū dicẽdū, ꝙ à tp̄e lȩſiõis, ut in dictis iuribus, & ſic poſt cõpletã p̄ſcriptionem, qa tūc eccleſia incipit lædi. Sed dico vnū notabile, uidelicet ꝙ illud tp̄s eſt à principio utile: vñ non currit ignorãti. hoc vr̃ ꝓbari ꝑ tex. illius, c. 1. ubi dr̃: ſi qs negligẽter omiſerit &c. ignorãs. n. nõ negligit, ut ꝓbať in. c. 2. iuncto. c. qa diuerſitatẽ, de cõceſ. p̄b. Ad idẽ hẽs gl. in. c. quã ſit, de ele. li. 6. in uer. diſtulerit, & inſti. de act. §. itẽ mixta, ĩ uer. diſtulerit. Et hãc opi. ſing. tenuit Io. ḋ Lig. p⁹ zenze. ĩ d. cle. una, ĩ uer. cõtinuū. Pro hoc, qa quadriẽniū illud ſuccedit loco anni utilis, q olĩ ꝯpetebat, ut dicit tex. ĩ. l. fi. C. ḋ tẽp. ĩ ĩt. reſt. dẽt ergo eẽ utile à principio, ut ſic ſapiat nãm eius, in cuius locū ſubrogať, arg. c. eccle. ut lit. pen. ꝓterea ibi in. d. c. 1. dr̃ poſt quadriẽniū eccleſiã nõ audiẽdã uolẽtẽ petere reſtõnẽ in inte. niſi aliqua rõnabilis cã ſubſit, q̃ moueat ſuperiorẽ ad hoc bñficiū cõcedẽdū, ſed ꝓfecto ignorãtia ẽ ꝓbabilis cã, cū inducat reſtõnẽ ẽt in maiori, ut. ſ. dixi; & ſic hẽs hoc. c. utiĺr expeditū. Alia q̃ tãguntur ſunt facilia. Abbas.

S V M M A R I V M.

1 *Religioſi non peccant ius ſuum proſequendo in iudicio, licet ſit honeſtum, ut ſyndicum conſtituant.*

2 *Peccatū an incurrat ille, qui petẽdo rẽ ſuã nõ põt eam ſine ſcandalo conſequi?*
3 *Furem licitum eſt occidere pro recuperanda re ſua de iure ciuili, de iure uero canonico omnia licent præter cædem.*
4 *Prælatus quo caſu peccet non repetendo res eccleſiæ, uel pauperum, ad hoc ut uitiet ſtrepitum iudiciorum.*
Negligentia in prælato eſt peccatum mortale.
5 *Papa loquens in literis in numero ſingulari, reddit illas falſas.*
6 *Delictum priuati præiudicat eccleſiæ in omittendo.*
7 *Præſcribi non poteſt res uitioſa uitio reali etiam per ſingularem ſucceſſorem, quia uitium reale ſequitur quemlibet ſucceſſorem.*
8 *Succeſſor uniuerſalis non præſcribit etiam ex perſona ſua, ſi defunctus habuit malam fidem, etiam ſine uiolentia de nullo iure.*
Hæres tenetur exonerare conſcientiam defuncti.
9 *Præſcriptio interrumpitur ciuiliter per proteſtationem, uel querelam factam coram iudice, uel epiſcopo, notario, uel honeſtis uiris.*
Papa interrūpit præſcriptionem etiam per proteſtationem extraiudi. & quare?
Interruptio uel proteſtatio extraiudicialis non interrumpit uſucapionem inchoatam, ſecus ſi non eſt inchoata, uel niſi inchoauerit ſine titulo 12.
10 *Præſcriptio currit 40. an. contra res debitas incertis perſonis, puta pauperibus, uel pro captiuis redimendis, & etiam ad alias pias cauſas.*
Legatum factum pro anima dicitur ad pias cauſas.
11 *Præſcriptio currit contra minorem etiam curatorem habentem, item contra eccleſiam ex negligentia curatoris, uel prælati.*

CAP. II.

NIhil prodeſt. Hoc c. legitur uariis modis
in gl. & extra, ut ĩ. patebit, ſed Io. An. ſummat duob⁹ modis ſcḋm duas primas lectu. q̃ eliciunť ex gl. fi. & primò ſic. Taciturnitas prȩlati non nocet eccleſiȩ, donec ſit prȩſcriptū. ſecundo ſic. In rebus inuaſis nõ currit præſcriptio. Poſſet ſummari & aliter, ut ĩ. patebit. ſed iſtȩ duȩ lec. ſunt uerȩ in ſe, & procedunt ſine ſcrupulo. De aliis uerò poſſet dubitari, ut dicã in ſequẽtib⁹. diuidiť. nã primò repetit, qḋ ſcripſerat olim. ſecūdo ꝓteſtať, ibi: *ſed illud.* Caſus lĩal. Quȩdã dña Patritia occupauerat partẽ patrimonii beati Petri. Papa Greg. ſcripſit ei, ꝙ ipſa dimitteret p̄rimoniū illud, & ipſa ei ſcripſit, ꝙ parata erat facere rõnẽ, & papa remãdauit eidẽ, ꝙ nihil cū ſcãdalo: nihil cū ſtrepitu iudicii uolebat de cauſis pauperū diffinire. ult. cū ipſa nõ dimitteret bona pauperū, reducit eidẽ dñȩ ad memoriã, quaĺr olim ſcripſerat ſibi dicẽs, ꝙ taciturnitas & patiẽtia ſua nõ faciet p̄iudiciū ſucceſſorib⁹ ſuis in reb⁹ pauperū. B. No. 1. arg. ꝙ ꝓ ſcãdalo euitãdo dẽt quis
a ius ſuū indiſcuſſum dimittere;[a] & idẽ vr̃ probare tex. qñ res recuperari ſine forali ſtrepitu. i. contentioſo iudicio nõ p̄t, ut potius ſit cõtẽnenda, q̃ in iudicio litigãdñ. Sed Inn. dicit, ꝙ hȩc fecit papa ex ſuperabūdãti iuſtitia. nã & ſi cū forali ſtrepitu hoc faceret, nõ peccaret. Ego hoc fateor apertè quo ad ſtrepitū iudiciorū. † Nã & religioſi nõ peccant ſi ius ſuū proſequunť in iudicio, licet ſit honeſtū, ut conſtituant ſyndicū, ut leg. & no. in c. uno, de ſyndico, & c. cū deputati, de iud. & 5. q. 3. c. fi. & probať aperti⁹ in omnib⁹, in c. qḋ dẽt 14. q. 1. † Sed dubito circa tex. de duob⁹. Primò, nūqd q̃s ſine peccato poſſit rẽ ſuã ſic repetere, ſi ſine ſcãdalo eã cõſequi nõ põt ſeu ualet? Scḋo, nūqd p̄latus citra papã poſſit licite rẽ eccleſiȩ, uel pauperū nõ repetere, ut euitet anfractus iudiciorū, ſicut vr̃ hic papa feciſſe? Circa primū hic dicerem, ꝙ aut timeť de ſcãdalo circa ꝑſonã rẽ noſtrã detinẽtem, & de iure ciuili nõ eſt de tali ſcãdalo curãdū.[b] Nã ſi nõ põt res aĺr recuperari, licitū eſt ẽt occidere inuadẽtẽ, ut no. Bar. in l. furẽ, ff. de ſica. multò fortius nõ eſt curãdū de ſcãdalo, qḋ aliũde põt cõtingere in ꝑſonã illi⁹ illiciti detẽtoris. Et idẽ vr̃ de iure can. qñ nõ timeť cȩdes: ſed qd ualde ſæuū & horribile, arg. c. de occidẽdis 23. q. 5. & in c. 2. de homi. li. 6. Si aũt tale quid graue & horridū timereť, nõ conſulerẽ bono uiro, ut pro repetitione bonorū tp̄aliū tm̃ ſcãdalū ſuſcitaret, ad hoc adduco bo. tex. in c. ſuſcepim⁹, de hom. & vide quod ibi no. & in. c. 2. de no. oper. nū. ubi eſt bo. tex. ad mãm, & uide ꝑ Inn. in. c. ſi uero, el. 1. de ſen. excõ. fortius ergo dẽt abſtine-
4 re pro euitando aliorū ſcãdalo, ut in. d. c. 2. dic ut ibi. † Quo ad ſcḋm dicerẽ, ꝙ ſi prȩlatus ueriſimiliter arbitratur, ꝙ ad tẽpus differẽdo recuperabit rẽ ſuã ſine litigio, ñ peccat ſuperſedẽdo, ar. hic, & arg. 23. q. 8. c. cõuenior, & c. qñ 11. q. 3. hinc apĺus: Redimẽtes tp̄s, qm̃ dies mali ſunt: ſed ubi p̄latus iſta uerisimiliter nõ arbitrať, puto ipſum pecca-
c re: qa de negligẽtia cõuinciť,[c] q̃ eſt peccatū mortale in p̄lato, ut no. gl. ĩ c. ea. de de offi. arch. & facit c. ſi qs abbas 18. q. 2. & vr̃ pro hac cõcluſione tex. in c. in canonibus 16. qõ. 1. & cap. ſit rector 63. diſti. facit c. expedit 12. q. 1. & c. error, cui non reſtituiť 83. diſt. † Vltimò potes notare,
5 ibi: *uobis*, & ibi; *uos*, poſt me. ꝙ papa loquitur uni in plurali, & de ſe in ſingulari, & hoc fecit Greg. ex magna humilitate. hodie aũt ꝓpter ſtylū curiȩ tales literȩ p̄ſumerenť falſȩ, ut in ca. q̃ graue, de cri. fal.
5 † Venio ad gl. 1. & 2. ſunt faciles. Vltima colligit, ꝙ taciturnitas p̄lati nõ p̄iudicat ſucceſſori, ꝯ quod immediatè opp. de ca. prȩcȩdẽti. ubi patet, ꝙ taciturnitate prælati inducitur p̄ſcriptio. delictū enim p̄lati in omittẽdo p̄iudicat eccĺiȩ, ut not. in regula, delictū, de reg. iur. li. 6. & hoc ꝯriū militat cõtra tex. iſtū, in quo papa dicit, ꝙ taciturnitas ſua nõ nocebit aliis ſucceſſoribus. nã & cõtra papã in iurib⁹ Romanȩ eccĺiȩ currit p̄ſcriptio, licet requirať cẽtenaria, ut ĩ. ca. cū nobis ĩ. eo. & in aut. quas actiones, C. de ſa. ſan. eccl. Sol. metu huius cõtrarii iſte tex. legiť uariis modis. Primò ſcḋm gl. ut intelligať de p̄ſcriptione non cõpleta. nã cū ſola cẽtenaria currať ꝯ eccleſiã Romanã, nõ poterat iſte papa tãto tp̄e uiuere, ut taciturnitas ſua eccleſiæ p̄iudicaret, arg. l. fi. C. de ſac. ſan. eccl. hȩc lec. eſt in ſe uera, ſed nõ cõgruit lr̃æ, q̃ in plurali dicit, ꝙ nõ nocebit põtificib⁹ futuris &c. ẽt ſi potuiſſet cõpleri in uita ſucceſſoris. Prȩterea hæc le. nullã cõtinet dubitationẽ: nã ſola taciturnitas ẽt in reb⁹ priuatorū nõ nocet ante p̄-
d ſcriptionẽ cõpletã, qa qs nõ p̄ſumiť[d] cõſentire, ut l. fi. iuſſa. ſi inuitus, ff. de ꝓc. & l. quas, §. uetare, ff. de fur. & ĩ. e. ꝑ totū.
7 † Scḋo legiť in gl. ut intelligať in reb⁹ inuaſis, quas iſta Patritia uiolẽter inuaſerat, in qbus nõ currit p̄ſcriptio; alleg. 16. q. 3. c. licet in rĺis. Hȩc le. eſt ẽt in ſe uera ſed ad ipſius intellectū aduerte. nã reſpectu occupantis nulla eſt ſpecialitas ſaltẽ in iure canonico in uiolẽto: qa mala fides impedit p̄ſcriptionẽ ĩ. e. c. uigilãti, & c. fi. ſed reſpū aliorū ſucceſſorū, ẽt ſingulariū, uiolẽtia afficit rem inuaſam, ut quãtūcūq; hẽat bonã fidẽ, nõ poſſit p̄ſcribere ꝑꝑ unū uitiū reale, qḋ ſeqť quemlibet poſſeſſorẽ, ut l. uitia, C. de acqr. poſ. & ex preſſius inſti. de uſuca. §. furtiuæ, cū ſeq. ſed ille tex. loqť de p̄ſcriptiõe lõgi tp̄is, uel 10. uel 20. anno. cū titulo, q̃ ꝯ priuatū currit: ſecus in præſcriptione longiſſimi tp̄is, ut 30. uel 40. ann. nã illa ꝓcedit etiam in rebus inuaſi, ſi ſucceſſor ſingu

a Indiſcuſſum dimittere. Pondera, qa tex. hic dicit uelle: & ſic uoluntarie, & non ex debito. And. Barb.

a SEB. SAP. Dimittere. Specialia inducta ad euitandum ſcandalū ponit Fel. hic, quibus adde unū, quod refert idem Fel. in. c. 1. col. vlt. ſ. de reſ. aliud quod ponit Io. An. poſt egi. in. c. de hoc. ĩ. de ſi. aliud quod ponit Imo. in. c. oĩs. ĩ. de pœni. & remiſ. & do. Abb. in. c. dilectus ĩ. de exceſ. præla. & aliud ponit decius in. l. fi. col. 2. in fi. C. de edi. diui Adr. tol. & multa de ſcandalo euitãdo ſcribit diuus Tho. ſecunda ſecundæ. qõ. 43. art. 1. & 4. ſent. diſtin. 23. arti. 6.

b Scandalo curandū. Contra iſtud facit dictum Inn. in. c. olim, de reſt. ſpo. ubi dicit, ꝙ licitū eſt recuperare rẽ ſuã, uel æquiualentem, qñ non põt conſequi illã in iudicio, niſi eſſet ſcandalum pro quo eſt glo. in. c. ius militare. 1. diſt. ad. l. furem rñde, quia loquitur, quando ſine periculo ſuo non poterat illud facere, uel dic ꝙ loquitur in fure nocturno, & ſic loquitur in caſu ſpãli, And. Barb.

c Cõuincitur. Iſtud eſt contra iſtum tex. dū dicit uelle. nam ſi ita eſſet, papa daret materiam peccãdi, qḋ eſſe nõ dẽt. & ut euitetur negligẽtia, dico ꝙ debet proteſtari, ꝙ ꝑꝑ ſcandalum ñ proſequitur rẽ eccleſiȩ. Et ad iura in contrarium allegata reſponde, ꝙ limitãtur ꝑꝑ ſcãdalum euitandū, & reſtringuntur ſcḋm diſtinctionẽ, gl. in. c. qui ſcandalizauerit, de regu. iu. ĩ. An. Barb.

d Non præſumūtur. Tu pondera, quia imo nocet; quia incepta cum prælato continuãtur in ſucceſſorem ꝑ id, quod habetur in. l. Aemilius. ff. de minor. &. l. cum fundus, ff. de fun. d. And. Barb.

a Procedere qa iſta erat res eccleſiaſtica,& poterat cōueniri laicus corā eccleſiaſtico,ut in c.cū ſit,de fo.cōp.ideo potuit iſta proteſtatio fieri per iudicē cauſę, corā quo dēt cōueniri, qa pōt eſſe iudex in cauſa eccleſiæ, ut no.in c.ex parte,de uerb.ſign.iſtud militat in inferiori eccleſiaſtico per dictum c.ex parte.Andr.Barb

SEB. SAPIA.

b Denūtiationes. Qūo hoc ꝓcedat declarat Imo. in rep.c.ſi.col.5.uer. qualiter aūt probari poterit, & col.9. in ſi.j̃.e.& Cor.in cōſi.l.inc. in cā uertite,col. ult.in 2.uol.Alex. in cōſi.89.incip. excellētiſsimi iuriſcōſulti,ī 5.uol.

c Malafide.Tu pōdera etiā, qa non fuit opus iſta ꝓteſtatione, ut dicimus quo ad illā, & quia erat in mala fide, ñ erat opꝰ proteſtatione.idē quo ad ſucceſſorē niſi dicamꝰ,ꝙ hic ē caſus,quo de iure canonico mala fides prædeceſſoris non tranſit in ſucceſſorē. Andr. Barbat.

ANT. FRAN.

An malafides p̄deceſſoris noceat ſucceſſori, dicas, ꝙ nocet uniuerſali ſucceſſori,ut no præſcribat,ſecundū Bar in l.Neratius,ff.de pet.hæredi.& in l.ſin. C. cōmu. de uſuc.& uide Pau. de Caſt. in conſil.48.& in conſil. 248.& per Alex.in conſi.89. in 2.parte, & in conſi.80.in 4.parte,& 99.& plenius in l.Pomponius, in §.1.ff.de acqui. poſſ.ubi dicit hoc eſſe uerum in mala fide uera, non autē præſumpta cauſata ab errore iuris,per glo. no. in l.tutor,ff.de ad min. tuto. nunqd autem noceat ſingulari ſucceſſori, uide Bald.in l.ancillæ, C.de fur.& per Alex.in conſi.4.in 2.parte, & ꝑ eundem in l.ex diuerſo, de rei uen. & an mala fides p̄deceſſoris noceat ſucceſſori in beneficio habēti bonā fidē, uide Abb. in c.inter, de iure patr.& per Di. in reg. poſſeſſor, de reg.iur.lib. 6.

d Currit præſcri-

laris fuit bonæ fidei ſucceſſor,& a ſe uult
incipere p̄ſcriptionē,ut no.gl.ī d.§.furti
uę,ꝑ hoc l.ſicut,& l.oēs,C.de p̄ſcri.30.
8 an.†Succeſſor verò vr̃is nō p̄ſcribit de iu.
ci.ſi defunctꝰ habuit malā fidē ēt ſine uio
lētia,ut l.cū hæres,ff.de diuer.& tēp.p̄ſc.
qa cēſet̄ eadē ꝑſona cū defūcto, ut ī aut.
de iur.iu.a moriē.p̄ſti. in pri.ſed de ęqta.
te canonica dicit Di.in r̃la,poſſeſſor, de
re.iur.li.6.ꝙ pōt p̄ſcribere.ex quo eſt bo
ne fidei poſſeſſor, & inchoat a ꝑſona ſua
p̄ſcriptio,per ea q̄ l.& no.j̃. e.i c.de quar
ta,& c.cura,de iu.pa.Licet poſſet iudicio
meo dici, ꝙ illa iura loquunt̄ in ſucceſſo
re,q nō cauſat ius ſuū a defuncto,ſed a ſu
periore,q inueſtiuit eū de bñficio.hic.n.
nō cēſet̄ eadē ꝑſona cū defuncto, meritò
igit̄ mala fides p̄deceſſoris nō nocet ſuc-
ceſſori:ſecꝰ āt vr̃ in herede,q cāt ius ſuū a
defuncto,& cēſet̄ eadē ꝑſona cū defūcto,
& cū hoc ſit exp̄ſſū de iu.ciu.ut d.l.cū hę-
res,nec habeamꝰ ꝯriū de iu.can.ſtādū eſt
iuri ciuili,ut in c.1.de op.no.nū.maximè
qa heres tenet̄ exonerare aīam defuncti,
q fuit in mala fide,ut in c.ſi.de ſepul.& ī
c.lr̃is,de rap.& c.a nobis 2.de ſent.excō.
Et adhoc fortè nō aduertit Di.& ꝑ hæc
hēs declaratā hāc ſcd̃ā lec.q̄ minꝰ gñal̃r
9 ponit̄ hic ꝑ gl.& do.†Tertiū intellectum
ſentit hic gl.ꝓpe fine, ꝙ ꝑ hāc proteſta-
tionē,quā fecit hic p̄p̄, fuit p̄ſcriptio pa-
tricię interrupta,nō tñ firmat pedes; ſed
vr̃ recedere ab ea in eo,ꝙ dicit ꝙ p̄p̄ ñ ſer
uauit, id qđ hr̃ in l.2.C.de anna.exce-
ptio.& 16.q.3.c.placuit,el 2.§.pōt ibi.n.
dr̃,ꝙ q uult p̄ſcriptionē interrūpere, dēt
adire iudicē,& q̄relā exponere, & ſi non
pōt illū hr̃e,adeat ep̄m, & in ipſius defe-
ctū ꝓteſtet̄ corā notario,& ſi nō eſt tabel
lionis uſus,ꝓteſtet̄ corā uiris idoneis:al̃s
aūt nō fit ciuiliter interruptio.Inn.uerò
ponit hic iſtas tres lect.& ultimā ēt ap-
probat, dicens ſpāle in principe, ut unus
princeps ꝯ aliū ꝑ tales ꝓteſtationes in-
terrūpat p̄ſcriptionē, cū nō ſit alius,corā
quo cōueniat̄,arg.illius l.2.& qđ no.j̃.c.
ꝓxi.& ſic ēt trāſit Io.An.& approbāt eā
cōiter doc.ſequētes, & eſt ꝑfecto lec.no
tabilis & ueriſſima in ſe, habito reſpectu
nō ad uerba,ſed ad mentē illiꝰ l.2.nō em̄
decet,ut p̄p̄ adeat ep̄m loci, cū ipſe ſit eo
maior,ſed nō puto in aliis inferioribꝰ ꝓ-
a cedere:[a] qa ſi poſſeſſor nō p̄t de facili cō-
ueniri,dēt actor adire loci ep̄m,q eſt iu-
dex in defectū p̄ſidis ꝓuinciæ, in auth.ut
diffe.iudi.col.9.in prin.nā iſtę denūtia-
b tiones[b] extraiudiciales nō cōſtituūt quē
c in mala fide[c] r̃lr poſt uſucapionē inchoa
tā,ut leg.& no.in l.pe.ff.ꝓ emp.no.Bar.
in l.naturaliter, ff.de uſuc.& Arch.in §.
p̄t 16.q.3.& gl.22.q.4.c.quā magnā;ſecꝰ,
ſi fiat in prin.acquiſitionis.all.l.ſi fundus,
C.de rei uen.& not.in iuribus p̄all.& ſic
dēt intelligi gl.j̃.e.in c.ſi diligenti:puto tñ, ꝙ in principibꝰ
ſuperiorē nō recognoſcētibꝰ ſaltē de facto poterit d.lec.In.
obſeruari.Hęc tñ le.iudicio meo nō cōgruit iſti lr̃æ,q̄ aper
tè præſupponit hāc Patriciā potuiſſe in iudicio conueniri,
ut patet in tex.ibi: *nihil cū forali ſtrepitu &c.* Itē ſaltē erat
ſub papa,ſi nō recognoſcebat aliū ſuperiorē,ut dixi ſ̃.c.ꝓx.
no.Inn.in c.licet ex ſuſcepto,de fo.cōp. q̄ poterit eſſe iudex
ſuper rebꝰ eccleſiæ uel pauperū 2.q.7.c.ſi qs erga, & no.ſ̃.de
iudi.in c.cū ueniſſent.cū ergo remedium ſit prōptū, non dēt
ꝯ r̃las iuris denūtiatio extraiudicialis interrumpere p̄ſcri-
10 ptionē,ſeu cōſtituere quē in mala fide.† Quartā lec.ponit
d.Ant.& eſt no.intellectus ſ̃m eū,ut intelligat̄ hęc decr.in
debitis uel rebꝰ legatis,uel al̃s debiti pauperibꝰ incertis, ut
illis ex taciturnitate p̄lati, uel executorū nō declarātiū ſeu
ꝓcedentiū nō p̄iudicet̄,ex quo legatū uel debitū nō deter-
minat̄ ad certū locū:qa pauperibus nō pōt imputari, quare
nō agūt,ex quo nō ſunt certi,nec certificati, ad qđ inducit
l.1.C.de anna.except.& ſic dicit al̃s dixiſſe ī q̄ōne facti, qc-
qd dixerit Fed.ſuo cōſ.101.ubi dicit,ꝙ ep̄o in uēditione re
rū ꝓ incertis dat̄ cōdictio ex l.nulli,C.de epi.& cl.q̄ ſpatio
30.ann.tollit̄,C.de p̄ſcr.30.an.l.ſicut.Nec ob.ſ̃m eū, ꝙ ec-
cleſiæ nō currat p̄ſcriptio,niſi p̄ſcriptiones 40.an.ut j̃.eo.c.
de quarta:qa in c..ſu p̄dicto nō currūt eccleſiis, uel rebꝰ ec-
cleſiaſticis ſeu indebitis eccleſiis. nā hoc caſu nō cōpetunt
actiones ep̄o ut ep̄o,ſed ut adminiſtratori & œcónomo bo
norū pauperū,ut l.nulli,& l.ſiquis,C.de epi.& cle.ſ̃m Fed.
ſed hæc nō placēt d.Ant.ut p̄dixi:qa ſ̃m eū, ex quo paupe-
res ſunt incerti,negligētia ep̄i ut executoris,nō dēt nocere
illis agere nō ualētibꝰ,ſicut nec negligētia p̄ris adminiſtra-
toris nocet filio,ut l.1.in ſi.C.de ann.exce.hęc lec.d.Ant.ſi
uera foret,eſſet notabilis & ſingularis; ſed minimè eā uerā
puto:quinimò ꝯ eā dico eſſe caſum in l.ſi.C.de ſa.ſan.eccl.
ubi p̄ſcribit̄ ꝯ legatū factū ꝓ redimēdis captiuis,licet capti-
ui ñ eſſent exp̄ſſi,nec agere poſſent,& idē qñ legatū ſit pau
peribꝰ,ut ibi no.gl.in uer.captiuorū,& hoc, qa utroq; caſu
cōpetit ep̄o uēdicatio,ut dicit ibi gl.& ꝓbat̄ in l.nulli, & l.
ſi qs ad declinādā,C.de epi.& cle.& hoc qñ teſtator de exe
cutore ſibi nō ꝓuidit,ut in p̄all.iuribꝰ:al̃s executor uēdicat,
ad idē all.tex.no.ī aut.de eccl.ti.§.ꝓ t̄palibꝰ,col.9.ubi gña-
liter dr̃,ꝙ in exactione legatorū & hereditatū,q̄ ad pias cās
relinquuntur,hēt locū dūtaxat p̄ſcriptio 40.an.Certūq; ē,
ꝙ id qđ relinq̄t̄ ꝓ aīa qualitercūq;,dr̃ relictū ad pias cās,ut
in l.ſi qs Titio,ff.de leg.2.& ibi ꝑ Bar.& gl.Nec ob.rō do.
11 Ant.ꝙ pauperes ſunt incerti,& ſic agere nō p̄nt.† Cape in-
ſtātiā.minor nō pōt eſſe in in iudicio ſine curatore inſti.de
cura.in prin.& tñ ꝯ eū currit p̄ſcriptio ex negligētia uel de
fectu curatoris,ut in l.ſicut,C.de p̄ſcr.30.ann.facit l.ſi.in ſi.
C.in q̄b.cau.in inte.reſt.nō eſt neceſ.Itē eccleſia tanq̄ cor-
pus inanimatū agere nō p̄t, & tñ ex negligētia rectoris cur
rit ꝯ eā p̄ſcriptio.ita dicēdū eſt in ꝓpoſito, licet pauperes
incerti nō p̄nt agere: qa tñ hñt adminiſtratorē legitimū.ſ.
d ep̄m,ex eius negligētia currit p̄ſcriptio,[d] ut in d.l.ſi.Nō ob.
l.1.C.de anna.excep.quā ꝓ ſe all.d.Ant.qa pater ibi poſſi-
det bona filii ñ ut adminiſtrator filii,ſed ꝑ uſumfructū, quē
hēt in illis bonis,ut ibi patet.& ideo cū filius nō ualeat age
re,illo tēpore ſibi nō currit pręſcriptio, ſicut in ſimili uide
mus in rebꝰ dotalibꝰ,pro quibꝰ cōſtante matrimonio uxor
agere nō pōt,ut l.doce ancillam,C.de rei uen.& hoc,qa ma
ritus eſt quaſi dñs,poſſidēs illa bona, non ut adminiſtrator
uxoris,ſed iure ſuo,ideo non currit cōtra uxorē pręſcriptio
cōſtante matrimonio,ut in l.rebus,C.de iure dotiū. etiā di
co,ꝙ contra dictū Fed.de quo ēt ualde admiror in eo, ꝙ di
cit,ꝙ in iſtis legatis incertis ſeu factis pauperibus currit ꝯ
ep̄m p̄ſcriptio 30.anno. eſt de directo caſus rotundus in d.
§.pro temporalibus,in aut.de eccl.titu.ubi dicitur, ꝙ in le-
gatis ad pias cauſas non currit minor pręſcriptio quadra-
genaria,ad idem optimè facit l.ſi.C.de ſa.ſan.eccl.ibi enim
ęquiparantur legatum factū eccleſiis,& factū ꝓ redēptione
captiuorum,

a captiuorū[a] ſeu pauperibꝰ quo ad p̄ſcriptionē inducēdā. nā
in utroq; caſu illo t̄pe ſtatuebat̄ terminus cētū annorū.Ex
quo euidēter colligit̄,ꝙ hæc actio ñ regulat̄ ſ̃m aliàs actio
nes,& ī hoc fuit deceptꝰ Fede.qa voluit iudicare ī iſtis,ſicut
ī aliis actiōibꝰ ñ priuilegiatis, & nimirū hæc actio cōpetēs
ꝓ legatis factis ad pias cās eſt priuilegiata. nā iura ñ minꝰ
fauēt pauperibꝰ,q̄ eccleſiis,ut.d.l.ſi.nā & bona eccleſiarū di
cunt̄ pauperū,ut in.c.ſi.16.q.1.& hoc ſ̃m ītellectū gl.& ꝑꝑ
pauperes alēdos iubent̄ bona eccleſiis iā acq̄ſita vēdi vt.ī.c.
aurū hēt eccl̃ia.12.q.2.Et ꝑꝑ pauperes alēdos p̄ícipaliter
fuerūt bōa eccl̃iis collata reſeruata,q̄ olī ī primitiua eccl̃ia
diſtrahebāt̄,ut ī.c.uidētes.12.q.1.& ex p̄dicto.§.ꝓ t̄palibꝰ,
&.16.q.4.c.ſi.dico,ꝙ hodie ēt ī legatis factis eccl̃is currit p̄
ſcriptio.40.an.nec expectat̄ lapsꝰ cētū annorū, & ſic.l.ſi.C.
de ſac.ſā.eccl.ēt ī legatis eſt correcta,licet gl.ibi uideat̄ du
bitare ꝑ aut̄.quas actiōes,e.tit.& p̄dicta bñ notabis. tene er
go alterā ex tribꝰ primis lec. nā papa iudicio meo nil noui
uoluit hic inducere:ſed fecit hāc denūtiationē ad cōfuſio-
nē illiꝰ patriæ,ne crederet,ꝙ taciturnitas papę ſibi ꝓdeſſet
in acq̄ſitione dñii,& ſic induceret̄ ad illa bona inuaſa vł oc
cupata retinēda. Et ꝙ hoc ſit uerū, ꝓbo ꝑ text.ibi: *Sed illud
nos ſcire credimus &c.* q̄ uerba innuunt clariſſimè,ꝙ hæc de
nūtiatio nil noui inducit, ſed declarat iꝰ antiquū. Et ꝓ ter-
tio ītellectu,quē firmat Inn.vide ī ſīlī bo. tex.& qđ ibi no.
12 Bar.ī l.de pupillo.§.ſi qs ipſi p̄tori,ff.de noui ope.nū.† Vel
dic ponēdo q̄ntā lect,ꝙ ī rebꝰ pauperū ſeu eccl̃ię ſola denū
tiatio ēt poſt acq̄ſitionē cōſtituit quē in mala fide, & ideo
tex.hic ñ ſine miniſtrio dicit in rebꝰ pauperū &c.& eſt no-
tabilis & ſingularis ītellectꝰ & multū ꝓbabilis.uideo.n.ꝙ ī
petitione hæreditatis eſt ſpāle ſ̃m doc.ī.c.grauis.ſ̃.de reſti.
ſpo.&.j̃.c.ꝓx.vt is,q audit ſibi litē mouēdā, cōſtituat̄ ī ma
la fide,& ꝓbat̄ ī.l.itē ueniūt,ff.de peti.hære.§.petitā,cū ſeq.
fortiꝰ ī rebꝰ pauperū vł eccl̃æ talis denūtiatio dēt nocere,
ut hic.nā credēdū eſt huic denūtiatiōi,vel ſaltē facit hoīem
uacillare, cū nō faciat ꝓ priuato cōmodo, ſed publico.uel
poſſumꝰ dicere tenēdo ītellectū, quē tenet do.Ant.ī.c.gra
uis,p̄alle.ad.d.l.itē ueniūt,ubi dicit illā ꝓcedere r̃lr,qñcun
que qs poſſidet ſine titulo,ut tūc denūtiatio cōſtituat quē
ī mala fidę:qđ eſt bñ notādū.Ita dicamꝰ ī ꝓpoſito, ꝙ cum
iſta patritiā poſſideret ſine titulo,meritò hęc denūtiatio p̄
ſertim iterata habuerit interrūpere p̄ſcriptionē ēt bona fi
de inchoatā,maximè cū ſit ꝑ ſupiorē, ut hic,& hoc eſt iuris
antiq,ideo nihil đ nouo hæc decr.inducit,cū rō ceſſet anti
qua,& ideo dixit illa uerba *ſcire uos credimus &c.* & hęc mul
tum notabis. Abbas.

SUMMARIUM.

1 *Eccleſia præſcribit rem priuati per ſpatium.30.an.cum bona fide & ſine titulo; cum titulo uerò per ſpatium.10.anno.5.*
2 *Quietè poſsidere quis dicitur, quando non ſtimulatur in iudicio: ſincerè uerò quando habet bonam fidem.*
3 *Bona fides in dubio præſumitur.*
4 *Mala fides ex quibus coniecturis probetur.*
5 *Res clericorum præſcribuntur,ſicut res priuatorum.*

CAP. III.

1 SAnctorum. † Hoc.ca.habet principaliter
duos intellectus. Primus in
pręſcriptione eccleſiæ actiuè. Secundus paſſi-
uè.ſ̃m primū hoc intendit. Per quietam & ſince
rā poſſeſſionē.30.an.pręſcribit eccleſia rē priuati.ſ̃m aliū.
h.d.Eccleſia ꝯ eccleſiam pręſcribit ſpatio.30.anno.ꝙ ho-
die nō procedit ꝑ.c.j̃.ꝓxi.ideo tene primū.Caſus literalis.
Olim habebat locū præſcriptio.30.an.in rebus eccleſię,ho
2 die nō;vnde tene qđ hic dr̃.† No.1.ibi:*quietè & ſincere*, iun-
cta gl.pro intellectu horum uerborū.quiete.n.poſſidet,qui
nō ſtimulat̄ in iudicio.ſincerè uerò,qui habet bonā fidē.ex
quibus bñ notabis,ꝙ q patitur cōtrouerſiā, nō dr̃ illā rem
quiete poſſidere,licet cōtrouerſia ſit iudicialis, quod facit
ad intell̃m iuriū exigētiū quietā poſſeſſionē,& ad no.in.c.
cōmiſſa,de elec.in.6.No.ſecūdo ibi: *abſque ſynodali procura-
tione*, ꝙ olim cāæ referebant̄ in ſynodū.
6.q.3.c.1.&.2.& de iud.c.1.Op.primò,&
vr̃ ꝙ ſynodalis ꝓclamatio, & iudicialis
nō ſufficiūt ad p̄ſcriptionē interrūpēdā;
b ſed requiritur litis conteſtō[b],ut.l.pe.C.
ne de ſta.defun.&.16.q.3.§.p̄t.Sol.dicit
gl.2.hunc tex.procedere, qñ nō poterat
actor litē cōteſtari:ſed tu dic, ut dictum
fuit.ſ̃.c.proxi.& plenius notabitur.j̃.e.ī
c.illud.vbi dicā,qual̃r præſcriptio inter-
rūpit̄ nāliter & ciuiliter, de quo ꝑ Bart.
3 in.l.naturalr̃, ff.de uſucap.† Quęro, qa
tex.exigit hic,ꝙ ſincere, ī.bona fide quis
poſſederit,qūo ꝯſtābit ꝙ bona fide? Sol.
dicit gl.ſi.poſt prin.ꝙ in dubio pręſumit̄
bona fides,& hoc no.& idē no.gl.in.ca.ſi
diligenti,j̃.eo.& ibi plene de hoc dicet̄.
4 † Qualiter āt probat̄ mala fides,no.Bar.
in.l.Celſus,ff.de uſuc.dicā in.d.c.ſi dili-
genti.probat̄.n.ꝑ cōfeſſionē propriā poſ
ſidentis,ut in.c.2.de confeſ.&.c.ꝑ inquiſi
tionē,de elect.Itē per famā,q̄ erat in ui-
cinia,arg.c.quoſdā,&.c.quāto, de p̄ſum.
uel ꝑ denuntiationē factam t̄pe ꝯctus.l.
cum fundus,C.de rei uen.ſupra.c.proxi.
& in.c.1.& per ſiles cōiecturas, arg.in.c.
2.de renū.li.6.&.l.dolū,C.de dolo. Vlti-
mo op.de.c.proxi.vbi dr̃,ꝙ ꝯ eccleſiā ſo-
la quadragenaria currit pręſcriptio, ut ī
aut.quas actiones,C.de ſac.ſan.eccl. So.
hoc.c.dupliciter,ſeu duobus modis legi-
tur,ut prædixi.Primo in gl.ſ.ꝙ procedit
de iure antiquo: ſecus de iure hodierno,
ut in ꝯrio,& hęc lectu.procedit intelligē
do tex.ut loquatur de pręſcriptione ꝯ ec
cleſiā. Secundo principaliter intelliga-
tur de p̄ſcriptione eccleſiæ ꝯ priuatū,ſ̃m
Ho.Pe.& Abb.ſed dicit Io.An.falſum,&
remittit ad not.j̃.c.illud;& idem tenet ī
regula,qui ad agendū,de reg.iur.lib.6.in
Mercu. Et reprobare uidetur ea ratione,
qa præſcriptio.30.an. procedit ſecundū
ius ciuile cum mala fide,quā pręſcriptio
nē canones nullo modo admittunt.j̃.c.
c.ſi.Sed profecto hęc ratio ur̃ mihi ſatis
debilis.nā ſine titulo,& bona fide res pri
uatorū pręſcribitur ſpatio.30.ann.ēt de
iure ciuili,vt.leg.ſi quis emptionis,C.de
pręſcri.30.an.&.16.q.3.§.pōt.& iſte tex.
expreſſe exigit bonā fidē per uerbū, ſince
re,ut prędixi,& ſic approbat illā pręſcri
ptionē, quatenus ſit cū bona fide & ſine
5 interruptione. † Et ideo dico tenendo
principaliter hunc ſecundum intellectū,
ꝙ ēt hodie iſte tex.procedere pōt, qñ ec
cleſia pręſcribit ꝯ priuatum bona fide &
ſine titulo,& ſic pōt ſaluari gl.j̃.e.in.c.il
lud.Sed ſi eccleſia haberet titulum, tunc
præſcriberet rem priuati, ſicut priuatus
ꝯ priuatū,ſ.10.an.inter pręſentes,&.20.
inter abſentes,ut.l.ſi.C.de pręſcrip.lon.
tēp.no.Io.An.in.regula,q ad agendū, de
reg.iur.li.6.in Mercu.& not.in aut.quas
actiones,C.de ſac.ſan.eccl.nā quadrage
naria requirit̄ ſolū,qñ præſcribitur ꝯ ec
cleſiā,uel ad pias cauſas,ut dixi.ſupra.c.
proxi.nō āt qñ eccleſia præſcribit ꝯ pri
uatū,ut no.in locis pręall.e.quod eſt no.

ptio. Pondera gl. in.l.1.C.de anna. exce.quæ dicit, ꝙ nō currit præſcriptio in eo, quod conſiſtit in uoluntate alterius: An. Barb.

SEB. SAPIA.

a Pro redemptione captiuorū. Quòd pauperes & miſerabiles perſonæ quo ad præſcriptionem gaudeāt priuilegio eccleſiæ, tenet.do.Iaſ. poſt Bal.in auth. quas actiones,circa prin.C.de ſac. ſan.ecc.& in.§.ex maleficiis,co.11. inſti.de actio.

SEB. SAPIA.

b Litis conteſtatio. Nunquid ad interrumpendā præſcriptionē ſemꝑ req̄ratur litis cōteſtō, late ponit Felin.in.ca.illud, col.2.j̃.eo.& Iaſ. in.l.ſi.in prin.co. 2.&.3.ff.de eo, ꝑ quem factū erit. Io.Frā.Bal.ī trac, pręſcriptio.in.3. parte ſextæ principalis, colu.10. uer.ſecunda concluſio.

tandum,& uide quod dicam.j̃.ca. proxi.
6 †Tertio principaliter poteſt intelligi,qñ preſcribũtur patrimonia clericorum[a], & ita uidetur intelligere glo.allegãdo hic. c.16.q.3.in c.poſſeſſiones,& intellige,qñ preſcribitur ſine titulo:alias ſufficeret tẽpus.10.uel.20.an.ſicut diſponitur in rebus priuatorum, ut not. in dicta regula, qui ad agendum,& dicam latius.j̃.c.proxi.Et notabis ſingulariter gl.in d.ca.poſſeſſiones. Abbas.

SVMMARIVM.

1 *Canonica portio, quæ debetur epiſcopis de decimis & mortuarijs præſcribitur ſpacio.40.an. ſi interim cathedralis eccleſia non uacauerit.3.*
2 *Decimæ non debentur epiſcopo,ſed decimarum quarta,decimæ uero debentur eccleſiæ parochiali.*
4 *Quarta portio decimarum,uel funeralium debita epiſcopo poteſt per ipſum in alium transferri,& ſic alienari & alteri concedi.an autem requiratur conſenſus capituli,uide in nu.11.*
5 *Præſcriptio contra bona epiſcopi ut epiſcopi, non currit minor quadragenaria:idem contra bona capituli debita canonis ut canonicis.*
6 *Præſcriptio non currit ſede uacante etiam circa bona communia prælato & capitulo.*
Reditus eccleſiæ ſunt communes epiſcopo & capitulo.
7 *Præſcriptio contra bona eccleſiæ uel legata pia, uel alia loca pia non currit minor quadragenaria.*
8 *Præſcriptio non currit iacente hæreditate.*
9 *Mala fides prædeceſſoris in beneficio non nocet ſucceſſori habenti bonam fidem.*
10 *Titulus putatiuus quibus cauſis cauſetur.*
Fama præſtat iuſtam cauſam credendi.
12 *Error iuris impedit præſcriptionẽ ſed non error facti.*
Præſcribere an poſſit emens res eccleſiæ uel à ſolo prælato,uel ſine ſolennitatibus requſitis?
13 *In præſcriptione ſeruitutum diſcontinuam cauſam habentium duplicatur tempus in aliis præſcriptionibus determinatum.& an in hoc ſit differentia inter ius canonicum & ciuile,uide nu.14.*
Ius decimandi an habeat cauſam continuam.21.
15 *Præſcriptio circa bona patrimonialia clericorum non eſt minor quadragenaria.*
16 *In præſcriptionibus fere nulla differentia eſt inter ius canonicum & ciuile.14.*
17 *Vſucapio mobilium an ſit triennalis contra eccleſiã, ſicut contra priuatum,uide remiſſiue.*
18 *Præſcriptio contra iura eccleſiæ habentia cauſam diſcontinuam currit non duplicato tempore, prout contra priuatum.*
19 *Præſcriptio contra laicum habentem rem communem cum eccleſia eſt quadragenaria, niſi eſſet dare caſum,quo ius eccleſiæ remaneret illæſum.*
20 *Præſcriptio inchoata contra priuatum,cui ſuccedit eccleſia,non finitur tanquam contra priuatum, ſed contra eccleſiam.*
Præſcriptio inchoata contra aliquem,dormit, ſi eidem ſuccedat pupillus.
21 *Seruitutes habentes cauſam continuam uel perpetuã præſcribuntur,prout res immobiles,licet in huiuſmodi ſeruitutibus non requiratur titulus, ſed ſcientia & patientia illius,contra quem præſcribitur.24.*
22 *Patientia illius,contra quem præſcribitur, per quem debet probari.*
23 *Præſcriptio ſeruitutum habentium cauſam diſcontinuam requirit tempus,de cuius initio non extet memoria.*
25 *Titulus regulariter non requiritur in præſcriptione iurium,ſed in præſcriptione immobilium ſic,licet aliquo caſu à pari procedant.*
26 *In præſcriptione iurium, quando ſcilicet præſcriptio eſt contra ius commune,requiritur titulus.*
27 *Præſcribens uſumfructum debet habere titulum,alias non præſcriberet.*
28 *In præſcriptione iurium reſpicientium & obligantiũ ipſam perſonam requiritur titulus.*
29 *In præſcriptione iurium requiritur neceſſario ſcientia & patientia illius,contra quẽ præſcribitur.ſecus in præſcriptione aliarum rerũ,quæ uere poßidẽtur.*
30 *Præſentes in materia præſcriptionum dicuntur illi,qui ſunt in eadem ciuitate,ibi domicilium habentes.*
Ciuitas quælibet hodie habet uim unius prouinciæ & habetur ꝓ una prouincia.
31 *Seruitutes habentes cauſam continuam uel diſcontinuam quanto tempore perdantur,ſiue ruſtica, ſiue urbanæ.*

CAP. IIII.

1 DE *quarta.* †Quarta decimarum & funeraliũ perſcribitur ɔ̃ epiſcopum. ſi.40.an.ſpatio non ſoluatur,& cathedralis eccleſia interim non uacauit Primo ponit dictũ.Secundo caſum exceptũ,ibi:*niſi*. Tertio ius antiquum reprobat,ibi: *nam Romana.* Caſus literalis.Quidam clericus preſcripſerat quartam decimarum,& oblationũ defunctorum,quę ad epiſcopum pertinebant.quęrebatur,an poſſit ſe tueri ab impetitione epiſcopi ſuꝑ quarta prædicta preſcriptione 40.ann. Rñdet pa.ſe tueri poſſe,niſi interim eccleſia paſtore uacaret,qui iura ipſius exigere debuiſſet.In fine rñdet tacitæ qõni,quę poſſet fieri per canones antiquos in c.precedẽte.nõne ſufficit præſcr.30.an.ut dicunt canones?Rñdet Ro.eccle.
2 tricennalẽ preſcriptionẽ ɔ̃ eccleſiã non admitti Ber.†Not.1.ꝙ non decima,ſed decimarũ quarta ab eccleſiis parochialibus eſt ep̃o iure cõi debita, ipſa uero decima pertinet ad eccleſiã parochialẽ,intra cuius parochiã prędia ſita ſunt,ut in c.cũ contingat.j̃.de deci.& dic ut ibi plenè dicã,& cõcor
3 dat huic.c.cõquerente,de offi.ord.†No.2.ꝙ hic quarta ep̃o debita eſt in totũ preſcriptibilis.Idẽ in quarta funeraliũ,i.eorũ,quæ ueniunt occaſione defunctorũ,& tunc tene mẽti hoc ultimũ,qđ alibi nõ ita bene probatur,ſicut hic,& quotidie eſt de hoc cõntentio inter ep̃os & eccleſias inferiores nam ep̃i per fas & nefas nituntur hanc quartã preſcriptione non obſtante extorquere,& male faciunt,cũ tex. rotundus hic ſit,& eſt gl.ordi.in c.1.de ſta.reg.Idẽ ibi Ioã. And.& Hoſt.in ſumma,de ſepul.§.& quota ſit, licet aliqui uideant̃ hoc reuocare in dubiũ,in c.requiſiſti,de teſta.& c.certificari de ſepul.& d.c ut ibi plenius dico,& pluries pro hac par
b te conſului.[b] dico tñ,ꝙ cum hoc ſit ɔ̃ ius cõmune, ut hic, & d.c.conquerente,requiritur titulus uerus aut putatiuus,aut tanti tẽporis curſus,de cuius initio non ſit memoria, ut in
4 c.1.de preſcr.lib.6.†Ad prædicta facit,quia ep̃s hanc quartã poteſt alteri concedere,ut eſt text.no.in c.ſi.12.q.3.cum ergo ſit abdicabilis ab ep̃o per conceſſionẽ, ita per preſcri
c ptionẽ.uidetur.n.alienare,qui patitur uſucapionẽ[c] l. aliena
5 tionis uerbũ,ff.de uerb.ſign.†No.3.ꝙ ɔ̃ iura debita principaliter ep̃o non currit preſcriptio minor quadragenaria. nam debitum ep̃o ut epiſcopo uidetur debitũ eccleſię,ut hic aperte colligitur,maximè in ſi.Et per hoc infero, ꝙ ɔ̃ iura & bona capituli,uel debita canonicis ut canonicis nõ cur
6 rit minor preſcriptio.†No.4.ꝙ ſede uacante nõ currit preſcri.etiã in bonis cõmunibus ep̃o & capitulo.nã de iure cõmuni hęc quarta & alii reditus eccleſiæ unde cunq; prouenientes ſunt cões ep̃o & capitulo,ut in c.requiſiſti, de teſti. & 12.q.2.c.quatuor,& c de reditibus,& tñ uides hic,ꝙ uacãte eccleſia non currit præſcriptio, nec uidetur alius fuiſſe idoneus ad litigandum pro hoc facit tex.ibi:*exigere debuiſſet*
7 & facit iſte tex.ad ea quę dixi.s̃.c.1.†Not. ultimo regulam,
d ꝙ contra eccleſiam[d] non currit preſcriptio niſi. 40. ann. idem dic in legatis ad pias cauſas,ut in aut̃.de eccl.ti.§. pro temporalibus,& 16.q.3.c.ſi.idem dico in hoſpitalibus,& locis piis.nam iſta gaudent priuilegio eccleſiarum,ut eſt tex. no.in l.omnia priuilegia,C.de epiſ.& cleri.& ibi per Bart. no.Io.An.in c.2.de in integ.reſti.lib.6.& facit hoc pro his
8 quę no.in gl.1.†Quæro,nunquid iacente hæreditate impediatur preſcriptio,ſicut uacante eccleſia?Spe.e.ti.§.1.uer.itẽ no.dicit ꝙ non imo currit tunc præſcriptio,allega.l.ſi prædio,

a Patrimonia clericorũ.Cũ tñ contrarium ſoleat dici per text. iuncta gl.in c. ex literis, de pig.& c.q̃q̃, de cenſi. libr.6. & in cle.præſenti,de cẽſi.& c. ſimil'r. 16. q.1.de quo plene per d.An.in c.ſi diligenti.j̃.eo. in ſi. & ibi tenet, quod res patrimoniales clericorũ præſcribũtur minori ſpatio, 40.an.qđ etiã tenet Inn.in repe. c.ſi. de præſcri.in pen.& ult.col.

b Conſului. Adde eundem conſi. 26. Cal.cõſil.2.hoc e. tit.Ru.conſi. 371. Lapũ allega. 30.

c Vſucapi.an autẽ res prohibita alienari per teſtatorẽ extra familiã poſſit longo tp̃e præſcribi, Alex.tenet ꝙ ſic in conſil. 59. uer.6. præſupponitur,in,3.uol.& ſic ur̃, ꝙ preſcribere nõ ſit alienare. cogit.Aeneas de Fal.

SEB. SAPIA.

d Contra eccleſiã. uide Abb.in c.accedentibus, in 2. no.j̃.de priui. & i c.1.col.pe.s̃.de reſti.in inte.Alex.in cõſi.120.inci. ſuꝑ eo,qđ quęrit̃,col. 1.in 1.uol.& in cõſil.9.inci.uiſis dicto themate,co.1. & col.4.in 2. dubio, & in conſil. 209.incip.ſtatutis accurate ꝑſpectis, in princ.& col.2. in 2.uolu.

dio,ff.de ĩ diẽ adiec.& l.ſi.§.poſt mortẽ,ff.de uſuc. cũ ſimi. illa tñ iura apertè nõ probãt.loquunt̃.n.in cõuẽtionali.ſed d.An.in c.cũ nõ liceat.j̃.e.ſequit̃ hoc dictũ Spec. alia rõne quia cũ ſit in facultate hæredis adeũdi currit p̃ſcriptio, ſi ꝑ eũ ſtat,quin facere poſſit,ff.de reg. iur. l. q. põt facere ſed ſi aliter eſt impeditus, ęquũ eſt eũ reſtitui ex clauſula gñali, ad hoc.l.ſi pri⁹,ff.ad Carb.& qđ no.in l.uẽtre,ff.de acq. hæ re.Mihi hæc rõ nõ multũ placet.q.d.n.ſi ſcriptus hæres uoluit interim deliberare,quo tp̃e actiones exercere non põt? ut in l.ait p̃tor,ff.de iure delibe.durũ eſt dicere,ꝙ currat p̃ſcriptio,ar.hic.Itẽ q.d ſi hæres ſcript⁹ repudiauit interiecto tp̃e,uel eſt ɔ̃ eũ p̃ſcriptũ in iure adeũdi?iuxta no. in l. licet, C.de iur.delib.& ſic ſuccedũt ueniẽtes ab inteſtato:durũ eſt dicere, ꝙ currat p̃ſcriptio,cũ interim in nulla mora iſti, ueniẽtes ab ĩteſtato deprehẽdant̃, & hęc p̃ſcriptio ẽ inducta partim ĩ odiũ negligẽtis.16.q.3.§.põt. unde ſatis poſſet ſuſtineri,ar.h⁹ tex.ꝙ tũc nõ currat p̃ſcriptio,cũ tũc nõ ſit, qui iura hæreditatis exerceat.d.l.ait p̃tor,uel ſi uis tenere ɔ̃riũ, ar.d.l.ſi p̃dio,dic ꝙ cõpetit reſtõ,ut no.in d.l.ſi p̃dio.Venio ad gl.& oppono ɔ̃ tex. ꝙ p̃ſcriptio nõ debeat hic hr̃e locũ. reſiſtit.n.ius cõe,ut in c.cõquerẽte,de off.ord.& c.requiſiſti de teſta.ergo poſſeſſor p̃ſumit̃ in mala fide, ut in regula qui ɔ̃ iura,de reg.iu.li.6.& l.quẽadmodũ,C.de agri. & cẽſi.lib. 11.Sol.gl.pe.dupl'r.primo,ꝙ põt tex.intelligi nõ in eo, qui incipit poſſidere:ſed in ſucceſſore, q reperit eccleſiã poſſidere, & credidit ꝙ iuſte; vñ potuit à ſe incipere p̃ſcriptio.
9 †No.ſing.iſtã gl.& idẽ no.gl.in c.cura,de iure patro. Et ex hoc hẽs ſemꝑ notare,ꝙ mala fides prædeceſſoris in beneficio nõ nocet ſucceſſori habẽti bonã fidẽ,& idẽ no.Di.in regula,poſſeſſor,de reg.iu.lib.6.& gl.in regula, cũ qs in ius.e. lib.ſecus de iure ciuili ſaltẽ in hęrede uniuerſali, ut in l. cũ hæres,ff.de diuer.& tẽpo.p̃ſcri.ſed uide qđ dixi.s̃.c.2.& dic ut ibi.Io.An.hic dicit ſolutionẽ h⁹ gl.eſſe ſufficiẽtẽ quo ad malã fidẽ excludẽda:ſed nõ quo ad ualidãdã p̃ſcriptionẽ ĩ
c hoc caſu,niſi tãto tp̃e poſſediſſet,cui⁹ initii nõ ſit memoria & hoc ideo,qa ius cõe eſt hic ɔ̃ præſcribẽte.c.1.lib.6.procedit ergo rõ gl.ubi nõ requirit̃ titulus,& idẽ no.Di.in d.re
10 gula;poſſeſſor,& optimè iſti loquunt̃. †Dico tñ,ꝙ nõ ẽ ſem
a per neceſſe,ꝙ interueniat uer⁹ titulus[a]: ſed ſufficit putatiu⁹ ut ſi errore iuſto ductus qs credit titulũ p̃ceſſiſſe, ut puta ſi ꝓcurator eccleſiæ dixerat ſe emiſſe,uel fama erat in loco ꝙ res illa fuerat legata:uel ꝙ papa conceſſerat priuilegiũ, ſed fuit ꝑditũ tp̃e guerre,ſicut & alia.his.n. & ſimilibus caſibus ꝓcedit p̃ſcriptio etiã ɔ̃ ius,ad hoc tex.no.in l.qđ vulgo, ff. ꝓ empt.& no.ponit Bar.in l.Celſus,poſt prin.ff.de uſuc. qđ eſt notãdũ.nã fama p̃bet iuſtã cãm credẽdi,ut nõ.gl.in c.inquiſitionis,de ſen.excõ.& c.cũ cõtingat, de reſcr.ꝑ Bart.in l.2.C.ſi ſer.uel liber ad decu.offi.aſpi.li.10.& in d.l.Celſus. Tertio ſoluit hic gl.ꝙ potuit presbyter iſte hr̃e titulũ ex cõceſſione ſoli⁹ ep̃i.vñ occaſione illius p̃ſcripſit, licet eſſet mi
11 nus iuſtus.†No.gl.ꝙ ep̃s ſine cõſenſu capl'i nõ põt hãc quartã donare alteri eccleſiæ,& idẽ dicit gl.12.q.3.c.ſi.& Hoſt. hic,dicẽs,ꝙ ſi interueniſſet cõſenſus capituli,non foret ne
12 ceſſaria præſcriptio.†Sed ɔ̃ hãc ſolutionẽ glo.opp.nã ſi credit cõceſſionẽ ep̃i ſufficere,errauit in iure,& per cñs nõ potuit preſcribere:quia error iuris nocet in uſucapione, ut in l.nunq̃,ff.de uſuc.& le.& no.in c.dudũ,de deci.& c. apoſtolicę,de do.Itẽ gl.aperte tenet ɔ̃riũ,in c.2.de his, quę fiũt à pręla.ꝑ rõnẽ prędictã.Sol.dic has gl.cõcordãdo,ꝙ aut habens ſolius ep̃i cõceſſionẽ errauit in facto, ut quia credidit cõſenſum capl'i interueniſſe,ar.c.ea noſcit̃,e.ti. & procedit gl.iſta.arg.d.l.qđ vulgo. Aut errauit in iure ut qa credidit cõceſſiones ſolius ep̃i ſufficere,& procedat gl.ɔ̃ria. Si autẽ ius,in quo errauit, erat dubiũ,credo ꝙ error excuſaret in p̃ſcribẽdo,ꝓ hoc facit tex.no.in c.cũ dilectus,de cõſue. & facit.l,2.ff.de iur.& fac.igno.Ad prædictã diſtinctionẽ reduco no.per Io.An,in c.cura,de iure pa.& gl.& Io.An. in c.2. de reb.eccl.nõ alie.lib.6.ubi ur̃ ſentire, ꝙ titulus ſolius prę lati det cãm preſcribendi, & ſimilis qõ formari poteſt,cũ res eccleſię fuit alienata,nõ ſeruata ſolennitate debita, de qua aliquid uide per Io.An.in addi.Spec.ſuꝑ rub.e.tit.& in d. c.2.ſed ego diſtinguerẽ modo prędicto & ſic põt intelligi tex.in
13 d.c.1.ubi reprobat̃ præſcriptio.†Extra gl. aſſumendo no.gl.Inn.hic opp. ur̃.n. ꝙ in preſcribẽda hac quarta decimarũ requiritur tp̃s duplicatũ,quia ubicunq; præſcribitur ſeruitus habẽs cauſam diſcontinuã ſeu interuallũ annorũ uel mẽſiũ:requirit̃ tẽpus duplicatũ, ut in l.ſi ſit cõſtituta, ff. quẽadmo.ſeruitu.amit.cũ gl.alias cum ɔ̃ eccleſiã requiratur tp̃s.40.an. r'r, ut hic, & in aut̃.quas actiones,C.de ſacroſ. eccl.
a ergo in iuribus habentibus cãm diſcõtinuã dẽt intercedere tp̃s.80.an.nam decimę nõ habẽt cãm cõtinuã,ſed diſcõtinuã cũ nõ omni die,uel ſingulis mẽſibus perueniãt. Sol.dicit Inn.ꝙ ſunt qui aſſerunt hãc diſtinctionẽ hr̃e locũ ſm canonẽ.nã
b ius perceptionis decimarũ[b] hẽt magnũ interuallũ,ſ.de meſſibus unius anni uſq; ad meſſes alterius,& de uindemiis uſque ad uindemias,& tñ in hoc iure præſcribẽdo nõ duplicat̃ tẽpus,ut hic.ſed ipſe Inn. ur̃ ɔ̃riũ dicere, qa hoc ius ñ hẽt ĩteruallũ aliquod ẽt horarũ, immo quaſi cõtinuã cãm hẽt,cũ quotidie poſſint & debeãt recipi decimę nõ ſolũ perſonales, ſed etiã prędiales,cũ quotidię prędia aliquos fructus producere poſſint,& quotidie quar
c ta ep̃is eſt ſoluẽda,& idẽ dicit Inn.[c] de iure eligẽdi,quia quotidie põt eccleſia uacare,arg.eius qđ dr̃ de ſtillicidio in l. foramẽ,ff.de ſer.urba.prædio.& ideo ſufficiunt.40.anni,ut hic,& not.in c. cũ eccleſia Sutrina.de cau.poſſ.& propr. Si aũt eſſet ius,qđ interuallũ certũ & deputatum ab homine,uel à iure reciperet, quale eſt ut ꝙ omni anno partẽ oblationis in die dedicationis,uel feſtiuitatis reciperet.13. q,2.c.eleuthericus, uel ꝙ annuatim reciperet aliqđ ſeruitiũ.j̃.de cẽſibus,c.cũ uenerabilis,tũc dicit Inn.ꝙ ſm eos, qui dr̃t tp̃s eſſe duplicãdũ,neceſſarii ſunt 80. an. Aducrte,qa Inn.ideo loquit̃ ſic dubitatiue in hoc ultimo,qa nõ habet̃ ius in hoc expreſſum.nã tex.in l.ſi ſit cõſtituta,prę alle.dixit dũtaxat, ꝙ ſeruitus nõ habens cauſam continuã amittitur per nõ uſum duplicato tp̃e cõſtituto,& gl. ponit duas opi. Quidã.n. dicunt, ꝙ requiritur tempus.20.anno.inter pręſentes & abſentes, quaſi ſolum duplicetur tempus.20.an.nõ autem tp̃s.20.an. qđ datur ɔ̃ abſentes, & hoc ideo ſm iſtos,quia nulla preſcriptio prȩter hypothechariã extendit̃ ad tempus.40.an l.cum notiſſimi, C. de preſcri. 30.uel.40. an. Alii uero dñt utroque caſu tempus in hoc duplicari, & in hoc ur̃ reſidere glo.illa tanquam in ultima opinione,& Inn.hic in alia glo.& ſatis mihi placet,cũ tex.in d.l.notiſſimi,dicat dupli tp̃s conſtitutũ.Certũq; eſt,ꝙ inter abſentes eſt conſtitutũ tp̃s.20.an.l,ſi.C. de preſcr.lõ.temp.Præterea ſcias,ꝙ reſpectu iu

SEB. SAPIA.

a Verus titulus.Vide Alex.in conſil. 127.colũ. 2. in 4. uo.Feli.in c.cũ cõtingat,col.2.s̃.de reſcr. & in c.ſi diligenti,col.3.j̃.de foro compe,

b Vtrũ ius percipiẽdi decimas dicatur habere cauſam continuã,uel diſcontinuã,& an poſſit p̃ſcribi, & q̃to tp̃e, de hoc uide late per do. An.in c.peruenit, in repe.in 20. co. de cen.
Adde uidendum Frã.Are.conſi.30 & 154.Per. de Ancha.conſi.141.

ANT. FRAN.

Decimæ debẽtur uel ex priuilegio, uel ex preſcriptione cap.dilecti, & ſeq.de deci.c.accedẽtib. de priui. & uide Car. in cle.1. de exceſ.pla.& in cle.fin. §. ad religioſos de pœ.& ꝑ Io.An.& d.Anto. in ca.1.de cenſ.& Pau.de Caſt.circa hoc in conſ.287.

c Inn.Et de hoc et uide per do. Ant. in d.rep. c. peruenit,in 24.& 27.co. cum ſeq. de cenſi. & in ca. Cumana, in 5.col.de elect.

ris decimandi Inn. hic in alia parte limi
tat, qđ.ſ̃.dixerat. dicit.n.ꝙ ius percipiēdi
decimas de fructibꝰ fundi cōtinuā habet
cām, ſed ius percipiēdi decimas de uino,
uel grano tm̄: uel de oībꝰ minutis tm̄, uel
cōſimilibus, nō hēt ꝑpetuā cām: q̃a hæc
percipiunt̃ tꝑibus certis tm̄, ut no.j̃.eo.c.
ad aures, & multa alia circa ſeruitutē ac-
q̃rēdā uel amittēdā Inn. hic inculcat: ſed
ꝓ itellectu clariori decreui ꝑ ſe quēlibet
artl'm examinare. Ho. hic dicit, ꝙ gl. iſta
In. quātū ad canones potiꝰ ē ſubtilis, q̃ uti
lis. ſiue.n. agamꝰ ſ̃m eū de corporalibꝰ uel
icorporalibꝰ, cōtinuā cā habētibꝰ, uel nō
rl'r eſt tenēdū, ꝙ ſola ꝑſcriptio quadrage
naria currit ꝯ eccleſiā, & nulla minor, ut
hic ī fi. & ſi ꝑſcriptio eſt ꝯ ius requirit̃ tit.
ſupple uel tꝑs, de cuius initio nō ē memo
ria, eo.ti.c.1.lib.6. & recitādo trāſit Ioan.
An. nullā op. firmādo more ſuo cōi, licet
qñ apponit ſtudiū, optimè decidat: ſed ra
rò hoc facit, qđ ſi feciſſet, arbitror ꝙ mul
tis ſcribētibꝰ ſilētiū impoſuiſſet, ſed cre-
do, ꝙ accelerauit ſe, ut multa ſcriberet. d.
An. dicit hic ſe nō putare, ꝙ minꝰ tꝑs exi
gat̃ à iure canonico, q̃ à iure ciuili: tū q̃a
nō ſunt iura in hoc correcta: tū q̃a plus
tēdūt canones ad tollēdas, q̃ ampliādas
ꝑſcriptiōes. j̃.e.c.fi. Sed dicit, ꝙ illa di. an
hēat ſeruitꝰ cām ꝯtinuā uel diſcōtinuā,
hēt locū, qñ agitur đ ſeruitutibꝰ realibꝰ[a]
debitis. ſ. à re rei: q̃a, cū ibi res nō habeat
animū cōtinuātē poſſeſſionē, oportet ꝙ
ipſo facto cōtinuet̃, ut currat ꝑſcriptio, q̃
nō currit ſine poſſeſſione: ſed in iuribꝰ ꝑ-
ſonalibus debitis à re ꝑſone, uel à perſo-
na perſonę ſecus eſt: q̃a ibi animus cōti-
nuat poſſeſſionē, q̃a poſſeſſio aīo retinet̃
ut eſt tex. in l. licet, C. de acqui. poſ. quaſi
ꝑ hoc uelit innuere, ꝙ cū ius percipiendi
decimā, ſeu quartā decimarū debeat̃ ꝑſo
næ, nō eſt neceſſe, ꝙ ibi duplicet̃ tꝑs. Ad-
uerte, q̃a hęc fuit originał'r opi. Cy. in l.
2. C. de ſerui. & aqua, & Bar. ī l. ſi iuſto er
rore. §. nō mutat, ff. de uſuc. licet do. Ant.
eos nō alleget. & profecto licet hāc opi.
hactenus fuerim ſecutus ꝑꝑ authoritatē
tātorū uirorū, tñ nūc ſcribēdo cogitaui il
lā opi. minimè uerā eſſe. Et moueor pri-
mo, q̃a licet ſeruitus ſit realis. i. à re rei de
bita, nō tñ eſt res, q̃ requirit uel poſſidet,
cū ſit inanimata, ſed eſt ꝑſona, ſ. dñs fun-
di; qđ patet ex eo, q̃a requirit̃ in ꝑſcribē-
da ſeruitute, ꝙ quis credat uti iure ſuo, ut
l. fi. ff. quēad. ſer. amit. & no. Inn. ī c. bonæ
el. 2. de poſtu. ꝑla. ſecūdo moueor ꝑ text.
apertū malè iudicio meo in hoc pōdera-
tū ī d. l. ſi ſit cōſtituta, quēad. ſerui. amit.
ubi eſt clauis hꝰ mãæ. ibi. n. ubi diſponit̃
đ dupl'one duplicādo tꝑs ꝑꝑ cām diſcōti
nuā pōderat̃ factū hoīs poſſidētis, & ñ rei
cui debet̃ ſeruitus. dicit. n. ꝙ iō requiritur
tꝑs duplicatū in admittēda ſeruitute; q̃a
ꝑꝑ diſcōtinuā cām nō fuit uſus illa ſerui
tute, q̃a nec uti ſemꝑ potuit. Pręterea &
melius in d. l. ſi ſit cōſtituta, ñ agit̃, nec di
ſponit̃ de ſeruitute acquirēda, ſed de ea ꝑ
dēda, & pōderat̃ dūtaxat factū & animus
nō utētis. dr̃. n. ꝙ ſi q̃s hēat aquā alternis annis uel mēſibꝰ
nō ꝑdit illā ſeruitutē, niſi duplicato tꝑe cōſtituto, q̃a non
ſemꝑ fuit in mora nō utēdi, cū nō potuiſſet ſemꝑ uti, ſi ēt
uoluiſſet, cū hr̃et cām diſcōtinuā, & ſic pōderat̃ animus & fa
ctū hoīs, ſ. dñi fundi, & multo fortius hoc dicēdū eſt, ubi tra
ctat̃ de ſeruitute nō habēte cām cōtinuā acquirēdi, ut. j̃. la-
tius dicā. nā patiētia dñi inducit poſſeſſionē in iſtis incor-
poralibꝰ, ut in aliis, ut ibi no. C. de ſer. & aqua, & ꝑ Bar. in l.
1. ff. de aqua plu. arcē. & in d. l. ſeruitutē, ff. de ſerui. not. Inn.
in d. c. bonæ, el. 2. & in c. cōquerēte, de off. ord. ſed hęc patiē
tia nō hr̃ ſemper, ubi cā nō eſt cōtinua ergo poſſeſſio ñ dēt
uniformiter operari: q̃a animꝰ poſſidētis nō ſemꝑ notꝰ eſt
aduerſario, & poſſeſſori, & poſſeſſio hēt plurimum facti, ut
no. in c. cū noſtris, de cōceſſio. ꝑbē. & forte ob iſta Inn. locu-
tus eſt gñal'r, nec diſtinxit inter ſeruitutē realē & ꝑſonalē
14 debitā, nec Cy. nec Bar. apertè probāt eorū opinionē. † Sed
quātū ad principalē articulū, an ſit in hoc tꝑe duplicando
dr̃ia inter ius canonicū & ciuile,[b] ego ꝓmitto, ꝙ rl'r inter
ius canonicū & ciuile quātū ad ꝑſcriptionē inducēdā nulla
eſt dr̃ia, ꝓter illā. q̃a ius ciuile admittit ꝑſcriptionē cū ma-
la fide. l. ſi q̃s emptionis. C. de ꝑſcr. 30. an. quā ius canonicū
dānat. j̃. c. ꝑxi. & c. fi. Alia. n. dr̃ia iure nō probat̃. Nec obſtat
ſi dicat̃, ꝙ canonica iura expoſcūt indifferēter tꝑs. 40. an. ut
hic, & j̃. e. c. illud ſecꝰ de iure ciuili. l. fi. C. de ꝑſcr. lōg. tēp. q̃a
dico, ꝙ ius canonicū nō ſemꝑ requirit illud tꝑs: ſed tūc ſolū
qñ ꝑſcribit̃ ꝯ eccleſiā, & ī fauorē eccleſiæ illud fuit inductū;
& idē eſt de iure ciuili, ut in aut̃. quas actiones, C. de ſacroſ.
eccl. & quēadmodū ꝯ eccleſiā Romanā de iure cano. nō ad
mittit̃ niſi ꝑſcriptio cētenaria. j̃. c. cū nobis, & e. tit. c. 2. li. 6.
ita de iure ciuili. d. aut̃. quas actiones. vñ eccleſia ꝯ priuatū,
& priuatus ꝯ priuatū bñ ꝑſcribit minori tꝑe, & ſic diſponit̃
de iure ciuili, ut no. in aut̃. quas actiones, & ꝑ Io. An. in re-
15 gula, q̃ ad agēdū, de reg. iu. in Mer. † Et ꝑ gl. 16. q. 4. c. poſſeſ-
ſiones, q̃ vult ꝙ in bonis patrimonialibꝰ clericorū exigatur
tꝑs 30. an. & de tēporibus requiſitis ad ꝑſcriptionē, uide bo.
16 tex. in §. pōt. 16. q. 3. † His ꝓſuppoſitis ad mãm. ſ̃. tactā diſtin
guo ſic, ꝙ aut eccleſia ꝑſcribit ꝯ priuatū; aut priuatus ꝯ pri-
uatū & indiſtincte habēt locū iura ciuilia, quarū diſpoſitio
recitat̃ in hoc in d. §. pōt ut diſtinguat̃, an q̃s pręſcribat cū
titulo aut ſine titulo, & an iura habeāt cām cōtinuā, uel di-
ſcōtinuā, facit qđ no. 13. q. 2. in ſumma. aut priuatus pręſcri
bit ꝯ eccleſiā, uel eccleſia ꝯ eccleſiā, & in immobilibꝰ, uel iu-
ribus, habētibus cām cōtinuā nō eſt dubiū, quin requiratur
17 tꝑs. 40. an. ut hic, & in c. 1. eo. tit. lib. 6. † Sed dubiū eſt primo
in mobilibus, utrū ꝯ eccleſiā habeat locū uſucapio triēnii ſi
cut de iure ciuili, & de hoc remitto ad plenè no. ī c. 1. de in
18 inte. reſt. † Secundo eſt dubiū in iuribus habentibus cām di
ſcōtinuā, in quo ſic dicerē, ꝙ ubi de iure ciuili requiritur ꝯ
priuatū tꝑs, de cuiꝰ initio nō eſt memoria, multo fortiꝰ req
reret̃, cū ꝑſcribit̃ ꝯ eccleſiā, c. 1. e. tit. lib. 6. & q̃a id, qđ eſt ſta
tutū ī fauorē eccleſię de ꝑſcriptione quadragenaria, ñ dēt
retorqueri in ipſius læſionē, ut in regula, qđ ob gratiā, li. 6.
& l. qđ fauore, C. de legi. & optimè facit aut̃. quas actiones.
ubi patet, ꝙ ꝑſcriptio quadragenaria fuit ſtatuta ī fauorē ec
cleſię illis caſibus, q̃bus ꝯ, priuatū ꝑſcribebat̃ minori tꝑe ſe
cꝰ ergo in illis, ī quibꝰ requirit̃ tꝑs, de cuiꝰ initio ñ ē memo
ria, đ q̃bꝰ. j̃. dicet̃. nā īducta ad augm̃ ñ dēnt operari diminu
tionē, ar. c. fi. de uer. ſi. aut ñ req̃rit̃ tm̄ tꝑs ſed tꝑs duplicatū
ſicut qñ agit̃ de ſeruitute habēte cām diſcōtinuā amittēda
& tūc puto ꝙ nō duplicabit̃ tꝑs. 40. an. q̃a cū ius ſtatuerit ꝓ
aliis priuatis tꝑs ꝓlixius in eccleſiis, ut hic, & in d. aut̃. quas
actiones, & hoc fecerit purè, ſimpl'r, & indiſtincte, ut hic, &
in d. aut. quas actiones, tꝑs dēt eſſe uniforme & nō duplica-
tū. priuilegiū. n. nō dēt excedere ꝓprios terminos. j̃. de pri
uile. c. ſanè, & c. porro, & 7. q. 1. c. petiſti. ius. n. ciuile iō for-
taſſe requiſiuit tꝑs duplicatū, q̃a priꝰ ꝓuiderat de breui tꝑe
vñ cū eccleſiæ fuerit cōceſſum tꝑs ſatis prolixū & lōgiſſimū
ſ. 40. an. nō debet duplicari, ſed debet eſſe ſuo priuilegio cō
tenta,

a Realibus in ſeruituribus debitis à re ꝑſonę habet locū pręſcri. cōis ſecus, ſi deberet̃ à re rei, & idē dicit do. Ant. in ca. cum eccleſia. §. fi. in 2. co. de cau. poſſ. & propr. & in ſua repe. in c. ꝑuenit, in 18. col. de cenſi. & Bal. ī l. 2. C. de ſer. & aqua, in 4. colū. uer. quæro ergo, ſi uolo præſcribere ius eligendi &c. Doct. poſt Imo. in c. non eſt, in fi. de cōſue. lib. 6. d. An. in c. cū nō liceat, in ult. col. j̃. e. tit.

SEB. SAPIA.

a Realibus. Qūo præſcriptio inducatur in ſeruitutibus realibus, uide late per Petr. de Ancha. in reg. ſine poſſeſſione, col. 7. de regu. iu. in 6. & Alex. in cōſi. 108. inc. in cā & lite, in 2. & 3. co. in 2. uo. & in conſi. 79. incip. circa primum colū. 2. in 5. uo. & Bar. Vero. in trac. ſerui. urb. pręd. c. 19. & 20. Ioan. Fa. Ange. & Iaſ. in §. ęque inſti. de acti.

SEB. SAPIA.

b Et ciuile. hęc uerba refert & ſequitur do. Bar. Vero: in tract. ſerui. urba. prædi. c. 24. circa finem. & Card. in conſi. 38. incip. primo rationes, col. 1.

tēta, & hoc eſt ſatis de mēte gl. ī. d. l. ſit cōſtituta, q̃ dubita-
uit, nūq̃d tꝑs. 20. an. dēret duplicari, ne req̃reret̃ curſus. 40.
an. fortius nō ē dicēdū, ꝙ duplicet̃ tꝑs. 40. an. & hoc caſu ꝑt
16 ſaluari opi. Hoſ. & hæc puto ueriſſima. † Sed circa ꝑdicta q̃-
ro, q̃d ſi laicus hēt rē cōem & indiuiſibilē cū eccleſia, an ꝯ
laicū ꝑſcribat̃ ſpatio à iure cōi ſtatuto ꝯ laicū? dic ꝙ nō, ſed
cōſeruat̃ ius ſuū ꝑꝑ eccl'iā, ex quo dat̃ iuris īdiuiſibilitas,
ar. optimū & quaſi expreſſum ī. l. ſi cōem, ff. quēad ſer. amit.
& vide bo. gl. in. c. uno, de iure pa. li. 6. & ibi Io. An. in nouel
la firmat iſtā ꝑtē, dicit tñ (& bñ) ꝙ ubi poſſet ꝑſcribi ꝯ lai-
cū, iure eccleſiæ manēte illeſo, ꝙ ſufficeret ꝑſcriptio cōis; fa
20 cit qđ no. j̃. e. c. ad audiētiā. & 16. q. 4. c. uolumus. † Sed q̃rit̃,
q̃d ſi eccleſia ſucceſſit laico, ꝯ quē erat inchoata ꝑſcriptio,
nūq̃d utet̃ iure priuati, an priuilegio eccleſię? hāc. q. tetigit
gl. in aut̃. quas actiōes, C. de ſac. ſan. ecc. & nō firmat pedes:
tāgit Io. An. in. c. vno, de iure pa. li. 6. referēdo qđ in. d. aut̃.
tāgūt ēt ibi Bar. & Bal. & opi. cōior & uerior vr̃ ampliādo
terminos q̃ōnis, ꝙ aut priuilegiū, qđ habet ſuccedens præ-
ſcriptionē extiguit, aut ꝑſcriptionē differt, aut illā mutat.
Primo caſu ſuccedēs nō utit̃ priuilegio ſuo. exēplū in. l. ſi
fundū, ff. de fun. do. ubi dr̃, ꝙ ſi q̃s incipit ꝑſcribere certū fū
dū, licet poſtea mulier illū aſſignauerit ī dotē, nō minꝰ cur
rit ꝑſcriptio, licet a principio, ſi fuiſſet dotalis, nō potuiſſet
inchoari ꝑſcriptio. & eſt rō q̃a priuilegiū uniꝰ nō dēt abſor
bere ius alteri q̃ſitū, qđ faceret iſto caſu, ſi mulier poſſet uti
priuilegio ſuo. Secūdo caſu, qñ differt, tūc vtit̃ ſuo priuile-
gio. exēplū in pupillo alteri ſuccedēte, ꝯ quē nō currit ꝑſcri
ptio durāte pupillari ętate, l. ſicut, C. de ꝑſc. 30. uel. 40. an.
Tertio caſu, qñ mutat ꝑſcriptionē, ut ī caſu. q. noſtræ. nā ꝑ-
ſcriptio ꝯ eccl'iam currit, ſicut ꝯ priuatū; ſed aliō mō; q̃a ꝯ
priuatū currit ꝑſcriptio. 10. uel. 20. an cū titu. ſed ꝯ eccleſiā
currit quadragenaria dūtaxat, & hoc caſu dicēdū eſt, ꝙ ꝓ
tꝑe pręterito vtit̃ eccleſia iure priuati, ꝓ futuro vtit̃ priuile
gio ſuo, ar. in. l. fiſcus, ff. de iure fiſ. iō ſi contra priuatū ꝑſen
tē currerēt quinq; anni, & ſic medietas ꝑſcriptionis, ſatis ē
ꝯ eccleſiā ſuccedentē cōplere aliā medietatē, habito tñ re-
ſpectu ad priuilegiū ſuū, & ſic requirūt̃ ad cōplendā pręſc.
20. an qui ſunt medietas tꝑis reſpectu eccleſiæ, & idē dic in
ſimilibus; facit aut̃. ſi quis, ſ̃. de ꝑſcri. lon. tēp. qđ notabis, q̃a
21 clare & utiliter eſt expeditum. † Expediēdo & ampliādo re
liqua dicta Inn. quęro principał'r de duobus. Primò, quał'r
acquirāt̃ ſeruitutes, & iura cōſimilia. Scđo, quał'r ꝑdant̃. &
q̃to tꝑe. Venio ad primū. ad qđ dicit Inn. ꝙ ſi ius, de quo
agit̃, hēt cām cōtinuā & ꝑpetuā, ſicut eſt ſeruitus aquędu-
ctus, q̃ ſine intermiſſione ducit̃; uel hēt cām quaſi ꝑpetuā,
ut in electiōe ſeu iure eligēdi, & in iure percipiēdi decimas
ex agro, acq̃rit̃ ſeruitꝰ ꝑ ꝑſcriptionē. 10. an. iter ꝑſentes. &
20. inter abſentes, ad ſimilitudinē rerū immobilium, C. de
ꝑſcri. lon. tēp. l. fi. Sed hęc eſt dr̃ia ſ̃m eū inter hęc incorpo-
ralia, & alia corporalia immobilia, q̃a in rebꝰ immobilibꝰ
requirit̃ titulus, ut in. d. l. fi. & in. d. §. pōt. 16. q. 3. ſed in ſerui
tutibꝰ ſiue iuribus nō requirit̃, imo ſufficit ſolus uſus, ut pa-
tet. ff. ſi ſer. uē. l. ſi q̃s diuturno, & in eo qđ no. j̃. eo. c. ſi dili
gēti, & incipit hoc tꝑs currere ſ̃m eū, ex quo q̃s cœpit uti il
lo iure nō ui, aut clā, nec ꝑcario, ſciēte uidelicet illo, cui fie-
bat ꝑiudiciū, & nō ꝯdicente. † Et hoc ipſum ꝓbare dēt ſ̃m
22 quoſdā, & ſic intelligūt. ff. quēad. ſer. ami. l. fi. ff. đ iti. actuq; d
pri. l. 1. §. Iulianus, & hæc pōdera, q̃. j̃. latius reaſſumā. † Si āt
23 nō habeāt cām ꝑpetuā & cōtinuā, ut ſeruitus viæ, & ſerui-
tiorū exordinariorū ꝑſtatio; hęc & ſimilia nō ꝑſcribunt̃, ni
ſi tāto tꝑe ꝑcipiant̃ cuius initii memoria ñ exiſtit, 10. q. 3.
c. q̃a cognouimus. c. diſt. c. ꝯ morā, & ex eo, qđ le. & no. j̃. de
uer. ſig. c. ſuꝑ q̃buſdā. §. 3. uer. fin. & ff. đ aqua plu. ar. l. 1. §. 1.
& l. 2. & antep. & ff. de aqua quotidiana. & æſt. l. hoc iure. §.
ductus aquę. Hæc ſunt Inn. dicta † ad primā q̃ōnē: & uide[a]
24 tu. bo. gl. iuris ciuilis, quæ hoc in effectu dicit in l. ſeruitutes
a 2. ff. de ſer. aliq̃d ī. l. 1. ff. de aqua plu. ar. & ꝑ Bal. ibi, & in d.
ſeruitutes, ꝑ Cy. in. l. 1. & 2. C. de ſer. & aqua. † Et circa ꝑ-
dictorū declarationē ego prīo q̃ro, nūq̃d
ſit verū, ꝙ ī iſtis iuribꝰ ꝑſcribēdis nō req̃
rat̃ ti. doc. hic cōiter trāſeūt cū opi. Inn.
vt tit. nō req̃rat̃. Idē uult gl. ī. c. cū eccle.
furtiua, đ cā. poſ. & ꝓprie. & gl. & Bar. in
d. l. ſeruitutes, vr̃ ꝓbari ī. d. l. ſi q̃s diutur
no, & Di. ī rł'a, poſ. li. 6. ſed doc. ñ reddūt
rōnē diuerſitatis īter hęc iura, & bona ī-
mobilia. Di. ī. d. rł'e, poſſeſſor, & Bar. ī. d.
l. ſeruitutes, dñt ꝙ ī ꝑſcribendo rei dñio
agit̃ đ magno ꝑiudicio,[b] cū dñs ꝓrſus ip-
ſā rē amittit, iō cautiꝰ fuit agēdū, ut ſine
titulo ñ ꝑſcribat̃ lō. tē. ſed lōgiſsimo ſic,
ut ī. d. l. ſi q̃s emptiōis, C. đ ꝑſc. 30. an. Sed a
qñ agit̃ de ſeruitute acq̃rēda, nō agit̃ de
tāto ꝑiudicio, cū dñs ñ ꝑdat ipſa rē, ſed
patit̃ dūtaxat ſeruitutē. Et hac rōnē no.
26 † Ego uero hoc dictū. ſ. ꝙ ñ req̃rat̃ titulus
limito multipl'r. Prīò, ut ñ ꝓcedat, qñ ꝑ-
ſcriptio ē ꝯ ius[c], ꝑ. c. 1. e. ti. li. 6. & q̃q̃ hoc
nō repiat̃ ſpecificè cautū đ iure ciuili, tñ
idē credo eē illo iure, q̃a ius canonicū exi
git titulū hoc caſu; q̃a ē ꝑſcriptio malæ fi
dei ꝯ poſſidētē ꝑꝑ reſiſtētiā iuris cōis, fa
cit optiè. l. quidam. C. đ agri. & cēſi. li. 11
& qđ ibi no Bar. ſtādū ē ī hoc diſpoſitiōi b
iuris canonici ꝑꝑ ꝑctū, ut ī rł'a, poſſeſſor,
& qđ ibi no. ꝑal. & . j̃. c. fi. & ꝑ Bar. ī. l. pri
27 uilegia, C. đ ſac. ſan. ecc. † Scđo limito id
dictū in uſufr. ꝑſcribēdo. licet. n. ſit ius in
corporale. l. 1. ī fi. ff. ad. l. Fal. & ē q̃dā ſer-
uitus ī rebꝰ alienis. l. 1. ff. đ uſufr. accr. tñ ī
eo ꝑſcribēdo req̃rit̃ tit ał's ñ ꝑſcriberet̃
ſpatio. 10. vł'. 20. an. ut ꝓbat̃ ī. l. fi. C. de ꝑ-
ſcrip. lō. tēp. & đ hoc ꝑ. Di. ī dicta rł'a, poſ
ſeſſor, đ reg. iu. li. 6. & ꝑ Bar. ī. l. iuſto erro
re. §. nō mutat, ff. đ uſuf. & ē rō, q̃a uſusfr.
eſt ꝑs dñii. l. 4. ff. đ uſuf. iō req̃rit̃ titulus, c
ſicut ī ꝑſcribēdo dñio, un no. Dy. ī. d. rł'a,
poſſeſſor, & dicit gl. ſatis no. ī. l. corruptio
nē, C. đ uſufr. ꝙ ēt ſi uſusfructꝰ cōſiſtat in
re mobili; tñ actio ꝑſonalis ad iꝑm cōpe
tēs nō tollit̃ triēnio, & ita vr̃ dicendū in
acquiſitione. & hoc iō, q̃a uſusfructus rei
īmobili cōparat̃, ita no. dicit gl. ꝑal. dico
tñ, ꝙ fructus, q̃ ꝑcipiūtur ex agro alieno
bona fide uſucapiunt̃ triennio tex. ē no. ī
l. ſequit̃. §. fructus, ff. de uſucap. & ibi per
Bar. & hoc iō, q̃a ibi nō agit̃ de ꝑſcribēdo
iure, ſed de uſucapiēdis rebus mobilibꝰ.
qđ ergo dr̃, ꝙ q̃s tenet̃ reſtituere fructus
extātes, ut inſtit. de offi. iud. ī prin. & no.
in. c. grauis. de reſt. ſpo. hoc eſt uerū, ut ꝑ-
dixi, niſi poſſeſſor illos ꝑoſſederit bona
28 fide, & iuſto titulo ꝑ triēniū. † Tertio li-
mito principale dictū, ubi agit̃ de obligā
da uel diſtringēda ꝑſona[d] ad aliq̃đ ſerui
tiū. nā tunc ꝑꝑ grauitatē ſaltē eſt neceſ-
ſe, ꝙ allleget̃ titulus, & probet̃ ꝓſumptiuè
ꝑ lapſum longi tꝑis; & ſic ꝑt intelligi. l.
cū de in rem uerſo, ff. de uſur. no. Dyn. in
d. regula, poſſeſſor. Quartò limito, ut nō
ꝓcedat, cū ꝑſcribit̃ ꝯ eccleſiā. nā tūc li-
cet non req̃ratur titulus, requirit̃ tñ tꝑs
40. an. ut hic, & ī. d. aut̃. quas actiōes, C. đ
29 ſac. ſan. eccl. † Secundò circa dicta Inno.
reuoco in dubium an requiratur ſcientia
aduerſarii in ꝑſcriptiōe iſtorum iurium

a Vide ēt de hoc, quanto ſcilicet tēpore præſcribuntur iura & ſeruitutes d. Ant. in c. peruenit, in 11. cnl. cū ſequen. in repe. de cēſi. & ibi ēt uide Inn. in. c. accedētibus, de priui. gl. in c. cum acceſſiſſent de conſti. & in. c. neq;. 16. q. 7.

ZACHARI.

Agitur de magno præiudicio. Adde Bal. in. l. q̃bus diebus. §. dñs, ff. de condi. & demō. & Alexā. conſ. 185. incip. uiſo ti. q̃onis, col. 12. uer. uenio ad ſecūdum dubiū, uol. 2. & cōſil. 34. incipi. uiſo proceſſu. in. 1. co. uo. 3.

SEB. SAPIA

Contra ius. Vide Car. in conſi. 114. incipi. dico Peteū nō audiēdū, circa fi. ubi uult, ꝙ qñ præſcriptio eſt cōtra ius, requiritur tꝑs, cuiꝰ initii memoria non exiſtit quod hr̃ loco tituli, qđ latè ꝓſequitur Feli. in. c. ſi diligenti, co. 7. in 1. reſtrictione. j̃. eod.

SEB. SAPIA.

Diſtringēda perſona. Quando ad præſcribendum ſit naceſſarius titulꝰ, uide late per Ian. in repe. c. ñ. col. 7. & ſequenti. infrà e. & Deciū in cōſi. 134. incip. uiſo pūcto, colū. pe. & Feli. in. d. c. ſi diligēti. infra eod.

Inn.(vt patet ex prædictis)dicit ꝙ ſic,& tenet idē in multis locis; in. c. bonę. de poſtul.p̄la.plenius in.c.cōquerēte,đ offi. ord.& in c.2.C.de in integ.reſt. cũ ſimi. Quidã tñ,ut no.ĩ.l.2.đ ſerui.& aqua & ĩ l.1.ff.de aqua plu.arcē.tenuerũt ꝯriũ; qa p̄ſcriptio currit ꝯ ignorãtē, ut.l.fi. C. de p̄ſcri. lõ.tē. ſed primũ dctm̃ cõiter tenet̃ ꝑ legiſtas & canoniſtas,ut no.ĩ locis p̄al. dicẽtes(& bñ)aliud eē in p̄ſcriptione re
1 rũ mobiliũ:aliud in p̄ſcriptione iuriũ, &
2 ſeruitutũ. Rõ ē, qa prĩo caſu qs poſſidet
3 ipſam rē,q̃ ſibi dēt ſufficere : ideo nõ curat̃ de aduerſarii ſcĩa : ſed ſcđo caſu non poſſidet ipſe illã rē: ſed dñs; iõ reqrit̃ il
4 lius ſcĩa. Reddit̃ alia rõ , quę plus placet Bar.in.d.l.1.de aqua plu.arc.& d.l.ſerui-
5 tutes.nã in iſtis ſeruitutibus, & iurib⁹,cũ
6 ñ poſſint uere poſſideri, nõ p̄t acqri qua
a ſi poſſeſſio,[a]niſi ſciẽte aduerſario,q rem poſſidet,ut vr̃ ꝓbari ĩ d.l.2.C.đ ſerui. tenet Inn.ĩ locis p̄al. & ſine poſſeſſione nõ ꝓcedit p̄ſcriptio; iõ reqrit̃ ſcĩa. †Tertiò
30 ad declarationẽ p̄dictorũ q̃ro, qa dixi ꝙ inter p̄ſentes reqrit̃ tp̄s.10.an.& 20.ĩter abſẽtes,q dicat̃ p̄ſentes?So.dico,ꝙ qs dr̃ p̄ſens varíis modis ſcḋm mãm ſubiectã;de quo uide gl.no.ĩ aut̃.đ fideiuſ.ĩ uer.p̄ſentes,ſed quãtũ ad ꝓpoſitũ noſtrũ eſt tex. ſin.ĩ.l.fi.C.đ p̄ſc. lõ.tē. ubi dr̃, ꝙ p̄ſentes dicunt̃, ſi poſſidẽs & aduerſarius hẽt domiciliũ ĩ eadẽ ꝓuincia.vñ nõ ſpectat̃,ubi res ſita eſt;ſed ubi hẽnt domiciliũ;& ſi alter hẽt alibi domiciliũ , nõ dñr p̄ſentes, & ſpectat̃ ꝓuincia,qñ tota regit̃ eodẽ p̄ſide,ut olĩ erat, hodie vero q̃libet ciuitas hẽt regimina ſua,ſicut olĩ ꝓuincia:vñ exiſtẽtes in ciuitate dñr p̄ſentes , ut eſt glo. ſin.ab oĩbus cõiter approbata;in d. l.fin.
31 Nũc uenio ad ſecũdã qõnē Inn. quaṙr,ſ. ſeruitutes ꝑdant̃.Sol. dicit Inn. ꝙ ſcḋm leges ſeruitus ruſtica , q̃ nõ hẽt interuallũ, vel hẽt ſed modicũ, puta aliquorũ dierũ vel horarũ,ꝑdit̃ ſpacio.10.an. inter p̄ſentes.20.inter abſentes. ſi ãt hẽat interuallũ annorũ,uel mẽſiũ,tũc duplicat̃ tp̄s?uidelicet ut inter p̄ſentes neceſſarii ſint viginti anni,& inter abſentes.40.arg.in d. l.ſi ſit cõſtituta,ff.quẽadm.ſerui.ami.Idẽ eſt dicẽdũ ſcḋm eũ, ſi hẽt interualla ſeptimanarũ.ſunt.n.odia reſtringẽda, ff. de li be.& poſthu.l.cũ qdã; & rr̃a odia,li.6. & in hoc ultimo,ꝙ idẽ ſit ĩ interuallo ſeptimanarũ,no.gl.in.d.l.ſi ſit.cõſtituta:dicit tñ Inn.alios dicere,ꝙ licet hẽat interuallũ, nõ ſunt neceſſarii inter abſentes niſi 20. an. quaſi iſtud tp̄s nõ dẽat duplicari; quod dixi.ſ̃.primũ tñ puto verius.Dicit Inn.ꝙ ẽt ſer.urb.p̄di.tp̄e amittunt̃.Sed ẽ dr̃ia inter ſeruitutẽ ruſticã, & urbanã;ꝙ ruſtica perit certo tp̄e nõ vtẽdo . urbana uero ꝑ ſolũ nõ uſum nõ perit oĩno : ſed ita demũ,ſi vicin⁹ ſimul uſucapit libertatẽ,ueluti ſi ædes tuæ ędibus meis ſeruiãt ne tuę altius tollant̃,ne luminibus mearũ officiant.In hoc.n.caſu,ſi ego ꝑ ſtatutũ tp̄s feneſtras meas p̄fixas habuero,uel obſtruxero , ita demũ ius meũ amitto , ſi tu ꝑ idẽ tp̄s altius ſublatas habueris ædes tuas , alioquin ſi nihil noui feceris,retineo ſeruitutem. hęc ꝓbant̃.in.l.hoc aũt,ff.de ſerui.urba.p̄di.Et aduerte,qa licet Inn. dicat p̄dicta ꝓcedere ſcḋm leges,idẽ dic ſcḋm canones ; qa in hoc canones nõ reperiunt̃ ꝯriũ diſponere,niſi reſpũ eccleſię,uñ in foro canonico ſeruabunt̃ p̄dicta ad vnguẽ ꝑ ea q̃ ſuperius dixi. ideò inſtiti circa p̄dicta tanquã canoniſtis ꝑ neceſſaria.

SVMMARIVM.

1 *Malæfidei poſſeſſor dicitur ille,qui habet ſcientiam rei alienæ.*
2 *Præſcriptioni ualidæ non poteſt quis renuntiare.*
3 *Præſcriptio ſi habet alia ſubſtantialia currit contra ignorantem & abſentem niſi ignorans uel abſens retineat ciuilem poſſeſſionem illius rei, quam quis uult præſcribere.*
Ignorans an reſtituatur aduerſus præſcriptionem?
4 *Poſſeſſio ciuilis perditur ſpacio.10.ann. puta, quia eam neglexi per decenniũ; uel quia ſcio alium ingreſſum,& ſuſpicor me poſſe repelli.*
5 *Mala fides an indiſtincte uitiet,uel impediat præſcriptionem.*
6 *Præſcribens ſi finita præſcriptione nouerit rem fuiſſe alienam, non tenetur in foro conſcientiæ nec alij reſtituere.*

CAP. V.

Vigilanti. Poſſeſſor malęfidei non præſcribit. Primò ponit dictũ.ſcđò,ibi; *Epheſinus*,rõnē legis ꝯriæ. tertiò corrigit,ibi:*nobis*.Caſus literal. ſcḋm leges malęfidei poſſeſſor p̄ſcribit rem alterius.vñ dubitauit qdã Ep̄s,an idem eſſet ſcḋm canones ſuper hoc ſcribit Papa dicens ꝙ ualde cauendũ eſt,ne ſimus malæfidei poſſeſſores in prędiis alienis,qa nulla antiqua dierũ poſſeſſio iuuat malæfidei poſſeſſorẽ,niſi rē reſtituerit poſt,q̃ eã nouerit alienã,cũ poſtea bonęfidei poſſ. dici nõ poſſit,oſtendens quare aliter ſcḋm leges. Epheſinus.n. legiſlator hanc legẽ inuenit,ut locum haberet pręſcri.30. uel.40.an.in malęfidei poſſ. ſolũmõ ꝑꝑ uitandã negligentiã miſerorũ,& lõgi tp̄is errorem & confuſionẽ . ſed papæ hoc nõ placuit,ſiue uerus dñs ſciat rē ſuã p̄ſcribi,ſiue ignoret.Ber. Not. principiũ pro vigilãtia ſtudii: & ꝑ hoc patet ſcḋm Hoſt.ꝙ ſtudẽti cõpetunt uigilię, & ego dico ꝙ ſunt neceſſarię:quia nemo p̄ot ſapientię laudem ſine maximo labore & ſtudio conſequi . unde ſtudere eſt idem,ꝙ ualde cupere. hinc à cupiditate lectionis dictum eſt ſtudiũ literarũ, ut no.Arch.in.c.in noua,16.q.7. & qui eſt in collegio ali-
b cuius art's[b]ſeu profeſſionis ſi illam non exercet actu,minime gaudere debet priuilegio profeſſionis, uel artis,ut.l.ſp & ibi ꝑ Bar.ff.de iure immu.&.l.1.§.negotiatores,e.ti. no.
1 Io.de Lig.in ꝓę.cle.& uide qđ dixi ſuꝑ rub.de iudi. †Not. ſecundo,ibi; *aliena ſe nouerit*, ꝙ is dr̃ poſſeſſor malęfidei, q habet rei alienæ conſcientiam,34.q.1.c.ſi uirgo.Quid aũt
2 ſi tribuat dicã.j̃.e.c.fi.†No.tertiò , ꝙ p̄ſcriptio cũ mala fide fuit inducta partim in odiũ negligentis, & partim in fauorem publicũ.ſ.ꝑꝑ errorem & cõfuſionẽ,ne dñia eſſent incerta:facit.l.1.ff.de uſuca.Ex quo infertur,ꝙ p̄ ſuppoſita ualiditate nõ p̄ot quis huic prę ſcriptioni renũtiare,arg.in.c.ſi diligẽti,de foro cõp.&.l. ius publicũ,ff. de pac. & qđ no.gl.in
2 l.tametſi,ff.ad Macc.dixi plenè poſt Bar.ſ̃.e.ſuꝑ rub. †Not. ultimo tex.in fi.& tene mẽti iuncta penul.& ult. gl. ꝙ præ-
c ſcriptio[c]currit ꝯ ignorãtē, dummodo adſint alia ſubalia p̄ ſcriptionis , ut bona fides , & titulus in caſibus eſt neceſſarius,& ꝙ p̄ſcriptio currat ꝯ ignorãtē , probat̃ apertius in.l. fi.C.de prę ſcri.lon.tem.quod ꝓcedit,ubi agitur de præſcribendo dominio,ſecus aũt eſt in iſtis immobilibus incorporalibus, ut in. l.2. C. de ſerui. & aqua.Dicit tñ notabiliter Bar.in.l.1.§.ſi qs aũt, ff. de iti. actuq; pri. ꝙ hoc caſu dabit̃
d ex iuſta cã reſtitutio; [d]& hoc per illum tex.ad hoc allego[e]
e bon.glo.in.l.1.C.de pa.po. facit quod in ſimili not. Specu. eo.ti.§.1.in uer.pone colonus.in ꝯrium tñ multũ facit tex. in d.l.fi.ubi dr̃ nulla ſcientia,uel ignorãtia expectanda,&c. ſed p̄t intelligi,ꝙ ignorãtia ñ ĩpedit curſum p̄ſcriptiõis: tamen,

SEB. SAP.
a Quaſi poſſeſſio. Vide Iaſ.i.l.imperiũ.col.12.ff.de iuriſd.om.iud. Ale. in conſi.16.inc.in cã & lit.colum.4. ver. poſſet etiã declinari,in.5.uo.& Bar.veronẽ.ĩtrac. ſer.urb. prædi.ca. 10.co. 2.
SEB. SAPIA.
b Artis . Vide Bar. in.l. q ſub p̄textu, C.de ſac.ſan. eccl. ĩn.l.3. C. de tyro, li.12.Ab.in.c.clericis.ſ̃.đ iud. Bal. & Ale.in.l. ſcriniarios;C. de teſtam. mili. & oĩno Are. ĩ.d.c.cle.ubi põit pulchrã diſtinct.
c An in p̄ſcriptione requiratur ſcĩa eius, contra quem præſcribitur,uide ꝑ Bart. in.l. ſi publicanus,§. in uectigalib. ultra medi.ff.de publi.
Adde an præſcriptio currat cõtra ignorantes, Alex. cõſi.61.1.li.& 166 2.li.Pau.de Ca.cõſil. 215. in primo impreſſis.
SEB. SAPIA.
d Reſtitutio. ultra infinita allegata per.Fel.hic in hoc art.an ignorantia ſit iuſta cã concedendi reſtõnem in integrũ, uide Ale. tenentẽ opi. Bar.ĩ conſilio inci.qdã Ludouic. in.5.uo. & Ale.in cõſi.180. inc.an arbiter,eo. uol.& in cõſi.116. inci. an aduerſus, eo.uo. 5.& uide ẽt Ang.in conſi. 116 inci. exthemate ſupradicto,in fin. & Ful.in conſi. 123. inci.S.&.And. Siculum in cõſi. 53. inci.illud afferam in mediũ,in.1.vo. ubi dicit opinio. Bar. non ꝓcedere in p̄ſcriptione lõgiſſimi tp̄is. uide & Alex. in con. 5. & conſ.199.& cõſi.95.&.199. in.2. uo. & nouiſſimè uide Bulg. in rep. l.1.ĩ fi.ff.ſol. mat. ubi tenet contra Bar.
e Vide etiam per Imo.in repe. cap. fi. in antepenult. char infrà eodẽ.

mẽ ſi fuerit iuſta & ꝓbabilis,ẽ illi ſubueniẽdũ,ar.c.cũ illorũ,de ſen.exc.uer.circa. Addo tñ ad p̄dicta unũ notabile dictũ,ꝙ p̄ſcriptio currit ꝯ abſentẽ & ignorãtē,niſi abſens & ignorãs poſſideat ciuiṙr.nam tũc ꝯ eũ nõ ꝓcedit præſcriptio,ut.l.malè
4 agit̃,C.de p̄ſcr.30.uel 40.an.†Ex hoc infero,ꝙ ſi me abſente aliqs ingrediat̃ poſ. meã nõ incipit tũc p̄ſcriptio , licet bona fide fuerit ingreſſus qa ꝑ hũc ingreſſum nõ ꝑdo. poſ.ut in l.ſi id qđ,ff.de acq.poſ. ſed oportet, ꝙ prius perdã poſ. ut puta, qa ſciẽs aliũ ingreſſum ſuſpicor me poſſe repelli.d.l.ſi id qđ uel trado obliuioni,ꝙ eã neglexi ꝑ decẽniũ,ꝑ d.l.ſi id qđ,& l.ſi de eo,& ab eo tp̄e & nõ prius incipit currere p̄ſcriptio,ut notãter dicit Dy. in rr̃a ſine poſſeſſione,de reg.iu.lib.6. & ſentit.
a gl.notabilis & aperti⁹ ibi Bar.in l.1.[a] C.
5 de ſer.fug.& p̄dicta bñ notabis.†An autẽ mala fides indiſtincte uitiet & impediat p̄ſcriptionẽ,Bar.in l.ſequit̃.§.ſi uiã,ff. de uſuc.dicit ꝙ nõ ſed ſolũ impedit, ubi prę ſcriptio cauſat̃ ex facto poſſidẽtis,& ſic ĩtelligit regulã,poſſeſſor,de reg. iu. lib 6. ſec⁹ aũt ſcḋm eũ,ubi p̄ſcriptio currit ex mera negligẽtia nõ petẽtis,ut in actionibus perſonalibus,in quib⁹ nõ ẽ dare poſſeſſionẽ uel quaſi.ſed ꝯriũ ipſe tenuit in l. oẽs populi,ff.de iuſt.& iu.ubi dicit nõ ualere ſtatutũ diſponẽs,ut poſt decẽniũ ñ audiatur creditor ſuper debito rõne peccati. Ego hũc articulũ plenius examinabo ĩ.c. fi.ubi ſolet tractari, qa nõ intẽdo ad oñtationẽ meã(ut multi faciũt) trãſportare materias cũ difficile ſit ſtudẽtibus poſteà inuenire , ſed hęc ita ſuccincte uolui tangere , ne qs ruditer aggrederet̃ mã m.
6 †Quæro.certũ ẽ ꝙ mala fides qñcũq; ſuꝑ ueniẽs añ impletã p̄ſcriptionẽ eã interrũpit,ut hic,& ĩ c.fi.& in regula , poſſeſſor, de reg.iu.li.6.no.Bar.in l.nãliter,ff.de uſuc.qd ſi ſuperuenit poſt impletã p̄ſcriptionẽ nũquid teneat̃ præſcribẽs rē p̄ſcriptã reſtituere?Gl.2.hic plene examinat, & tãdẽ hic ponit tres opi.Prima opi. hẽt ꝙ ſic:alias peccat nõ reſtituẽdo & hãc tenuit Hugo,ut refert hic Io.And.Secunda opi.vr̃ uerior ſcḋm gl.eſt huic ꝯria,ut nõ teneat̃ reſtituere,quia nõ eſt amplius aliena,ſed propria ex præſcriptione authoritate iuris.Et hãc opi.tenuerunt Io. Dyn. Tan.Gof.Hoſt.& Io.An.in regula,poſſeſſor,de reg.iu.lib.6.in Mer.ubi plene examinat,& uide ibi per eũ.dicit tñ Hoſt. ꝙ ſi cõſciẽtia eius ex hoc eſſet lęſa,ſatisfacere deberet cõſcientię,& remittit ad ſummã eo.ti.ſuper rub.de pręſcriptione rerũ immobiliũ.§.quæ exigant̃,ſub uer.uerum quicquid.Tertia fuit opi.Alani diſtinguẽtis,an res fuiſſet p̄ſcripta ex cã lucratiua, aut ex cã nõ lucratiua , ut primo caſu teneat̃ reſtituere:ſecũdo nõ ar.13.q.1.c.qđ habet̃.qui quidẽ canõ parũ facit. ſed hęc diſtinctio reprobatur ſcḋm Hoſt.C.de p̄ſcr. lõg.tẽp.l.pe.& j̃.de dona.c.apoſtolicę . q̃ iura bene faciũt in hac mã.do.Ant.refert hic ſe hunc articulũ diſputaſſe,& tenuiſſe op.theologorũ, ut forus canonicus nõ arctet ad reſtituẽdũ, prout eſt cõtẽtioſus ſed forus pœnitẽtiæ ſic,qđ maxime procedit in eo,cui nõ p̄ot imputari negligẽtia:quia cã quærẽdi cũ dãno alterius nõ eſt oĩno ſufficiẽs quo ad ęquitatẽ ęqua lãce mẽſurãdã,ut ſic meũ auferat̃ ſcḋm eũ, & ſic in effectu do.An. ſequit̃ primã opi. Ego uero indiſtincte dico opinionẽ ſecũdã,quę ur̃ cõior canoniſtis,ueriorẽ,& in foro cõſcientię eſſe ſeruãdã.Moueor ultra alios,quia ius canonicũ,etiã quaten⁹ diſponit in foro cõtentioſo ſemꝑ tẽdit in ſalutẽ animæ,de iureiu. c. cũ cõtingat, & qđ ibi no.nã finis iuris canonici eſt dirigere hoĩem ad bonum cõe , ſcḋm qđ congruit humanæ ſocietati nõ ſolũ ciuiliter uiuẽti,ſed ſcḋm fidẽ in deũ tendẽdo & uitã aliã expectãdo,ut in ca.rex pacificus. ſ̃.in proœmio,& in c.prodeſt.23.q.5.no.ĩ regula,peccatũ,& regula,poſſeſſor,de regu. iu.lib.6. Itẽ lex humana iniquitatẽ non cõtinẽs ſeruãda eſt etiã in foro cõſciẽtię ut no.Io.Cal.ſ̃.in proœmio,& Ioã.And. poſt B.Tho,in c.3.de uſu.li.6.cũ ergo lex humana etiã canonica ex iuſta cã tollat actionẽ,& cõferat dñium præſcribẽdi ſaltẽ in effectu,ut plenè dixi.ſ̃.ſuꝑ ru. & facit tex.j̃.ca.proxi.nõ apparet rõ ſufficiẽs quare teneatur reſtituere in foro animæ, facit optimè c.1.ſ̃.e.ubi inducit̃ præſcriptio ex cã cũ notitia rei alienæ; p̄ot.n.lex ex iuſta cã priuare quẽ re ſua,& alteri tradere uel ꝑꝑ delictũ,uel ꝑꝑ bonũ publicũ ut in l.itẽ ſi uerberatũ,ff. de rei uen. & c. ꝓ humani de homi.lib.6.Itẽ ius canonicũ nunq̃ ſciẽter iniicit alicui laqueũ, nec ſciẽter defendit aliquẽ in peccato,ut c. literas,de reſt.ſpo.& c.conſanguinei, de re iud.& in c.fi.Si.n.prę ſcribere cũ bona fide induceret peccatũ poſt noticiã habitã cõpleta p̄ſcriptione, ius canonicũ profecto ñ diceret quẽ poſſe p̄ſcriptione ſe tueri,ſicut facit.ſ̃.e.c.de quarta,& j̃.c.ꝓxi. & optimè facit.c.cũ dilect⁹,de cõſue.ubi patuit p̄ſcriptionẽ fuiſſe ĩductã iurib⁹ ſtatuti male ĩtellecti. Nec p̄p̄ mãdat p̄ſcriptionẽ reſcindi,imo expreſſe eã approbat,ad idẽ facit c.auditis.j̃.e.ubi licet poſtmodũ cõſtiterit illi abbati uiro religioſo nullũ ius cõpetere,decreuit tñ Papa illũ dr̃e defendi ex iuribus p̄ſcriptionis.& hãc opi. tenet Inn.in c.cura,ĩ fi.de iure pat.ubi dicit,ꝙ licet poſt cõpletã p̄ſcr. appareat de illegitimo tit.nihilomin⁹ tñ ſalua cõſcĩa p̄nt hi,q p̄ſcripſerũt , bona p̄ſcripta retinere,qa tuti ſunt authoritate illius q poteſtatẽ cõdẽdi ius ſuꝑ tp̄alibus hẽt,q hãc pœnã amiſſionis iuriũ ſuorũ induxit ĩ odiũ negligẽtiũ,& ĩ fauorẽ ſolicitorũ.Idẽ tenet ĩ c.pleriq;,de immu.eccl.quo ad p̄ſcriptionẽ,q̃ inducit̃ cũ titulo & bona fide;qa illa eſt inducta nõ ſolũ in odiũ negligẽtis,ſed etiã in fauorẽ p̄ſcribẽtis, ſed uidetur dubitare de eo , q p̄ſcripſit bona fide ſine tit.vr̃ tñ inclinare,ut rõne bonę fidei nõ teneatur,& hoc eſt uerius.nã iſtę prę ſcriptiones ęquiparantur, quod de-

a Et ſcḋm Imo. in l. 1.§.per ſeruũ, qui in fuga,ff.de acq. poſ.iſta gl. eſt ad hoc ſing. in iure. Sed tu adde ſimilẽ ad verbũ in §. ſed aliqñ,inſti.de uſuc.Et aliã gl.in d.l. malè agit̃, in gl.magna, cir.me diu.C.de p̄ſcr. 30. an.quã gl.alle. ad hoc Bar.in l.3. §. ex ꝯrio , in 1.col. ff.de acq. poſſ. & ſequũtur.d.glo.in d.l.1.antiqui Bar. & Sali.ibi,& Bar. in l.Celſus , in 4. colũ.ubi pro hoc tradit no.cautelã .ff.de uſuc.Et pro iſta determinatione facit uiua rõ. nam ſola ciuilis poſſeſſio,quę animo retinetur , eſt ſufficiens & potens ad præſcribẽdũ,ſed nõ ſola naturalis,& ideo ciuilis poſſeſſio in hoc cenſet̃ nobilior & potẽtior, q̃ ſit naturalis ſcḋm Bar.in l. ſi ut certo.§.ſi duobus,ad fi.ff.cõmo. glo.& ibi latè Barto. & Mod. in l.3.§. ex ꝯrio,in 1.& 2.co. ff.de acqui.poſſe. cũ limitatio . de qua ibi per Bart. no.gl. ord. & cano.ibi in ca.cãm, in hoc tit. donec ergo durat ciuilis poſſ. impoſſibile eſt, ꝙ ali⁹ naturaliter poſſidẽs poſſit præſcribere: alias eueniret abſurdum, ꝙ duo poſſent eodẽ modo & tp̄e prę ſcribere.& per illam glo.in d.l.1.dixit alibi Io.An.no.in addi.Spe.ſuꝑ rub. in 2.co.in uer.28. quẽ ſequũtur Ange.& Paul. de Ca. in d.l.1.ꝙ ſi uaſallus alienat rẽ feudalem ignorante dño, ꝙ licet ille, in quẽ alienauit poſſit prę ſcribere 30.an.quo ad prę iudiciũ uaſalli,tñ quo ad præiudiciũ directi dñi p̄ſcribere nõ p̄ot, qa cũ directi dñs retineat ciuilem poſſeſſionem in re feudali, iterim alius nõ p̄ot inchoare prę ſcriptionẽ,ut.d.gl.no. Sed ꝯ Io. An.facit & iſta erit una limitatio ad illam gl. ciuilis poſſeſſio exiſtẽs penes directũ dominũ impedit poſſidentẽ naturaliter p̄ſcribere: iſtud eſt uerũ, qñ ille uellet prę ſcribere ꝓprietatẽ ꝯ directũ dominũ, & ſic utile dñium , per qđ dñs excludit̃ . ita loquit̃.d.glo. Sed qñ naturaṙr poſſidens uellet ſolum præſcribere aliqđ i⁹ feudale, uel aliquod ius uſufru. uel aliqđ ius emphyteoticum , certè iſta iura recognoſcunt directũ dñm , & ſe cõpatiuntur, & tunc ciuilis poſſeſſio exiſtens penes directũ dominũ nõ impedit talẽ præſcriptionem ſcḋm Bar. & alios poſt Inn.in d.l. 3.§. ex contrario,& Pau. de Ca.ĩ d.l.1. i pe. col. & hoc oſtendit̃ uiua ratione, nã qui non eſt uaſallus,ſi poſſideat 30.an.rem tanquã uaſallus, præſcribit.30.an.& conſtituitur, ac ſi eſſet uaſallus.cap.ſi quis per 30. ſi de feu.fue.contro.inter do.& agn. q d ergo impedit in deciſione Io. An. quin emptor poſſit præſcribere. 30.an. ius feudale,ꝑ qđ recognoſcit̃ directũ dñiũ, niſi fortè diceres intereſſe directi dominii non mutari uaſallum , & iſtam deciſionem Io. etiam reprobat ad literã Pan. ipſe in c.ad audiẽtiam,in pen.co.in hoc eo.tit.
Adde tu prædictis Ro.latius ei⁹ conſi.156 & Fulgo.conſi.163.

ſectum tit. hic ſupplet tp̃s maius,ad hoc.
16.q.3.c.placuit.§.pōt,& facit qđ dixi.ſ.
ſup rub.idē Bal.in c.ſi qs per triginta, ſi
de feu.fue.cōtro.coll.10.ubi dicit, ꝙ is q
præſcripſit,pōt rem cū bona cōſcīa poſſi
dere,alias nullus poſſet excipere de pręſcriptione:qa
cū iudex uideret eū delinquere,ex officio ſuo repelleret,eū.ille.n.
qui pręſcripſit.hēt ueritatē pro ſe, licet
nō habeat primordiū ueritatis.alle.gl.in
l.1.ff.de eden.in prin.in magna gl.quā di
cit eſſe notandam,& maximè hæc proce
dunt in eo,qui ſcit rem ſuam ab alio uſu-
capi.& non contradicit.uidetur.n. tacitè
alienare,ut l.alienationis uerbum, ff. de
verbo.ſignifica.& hęc ſufficiant.

SVMMARIVM.

1 *Ius decimandi præſcribitur in aliena parochia ſpatio. 40.annorum.*
2 *Vna eccleſia præſcribit contra aliam, etiam iura ſpiritualia.*
Iura ſpiritualia non poſſunt poſſideri per laicum etiam per tantum tempus, de cuius initio non eſt memoria in contrarium.
3 *Priuilegiatus quo caſu utatur priuilegio contra pariter priuilegiatum.*
4 *Per præſcriptionem tollitur omnis actio, & ſoluens debitum præſcriptum poteſt repetere: non tamen tollitur obligatio naturalis, uel directum dominium, licet ſint inefficacia ad agendum.*
Præſcribens dicitur ſoluere.
Per præſcriptionem quæritur de iure canonico dominium utile & directum.
5 *Iudex ex officio ſuo poteſt actorem repellere, quando notoriè conſtat, quod nulla competit ſibi actio.*
Paria ſunt non habere actionem uel inutilem habere.
6 *Titulus requiritur in præſcriptione contra ius, uel tantum tempus, de cuius initio non ſit memoria.*

CAP VI.

1 ADaures †Vna eccleſia in parochia alte-
rius.40.an ſpacio decimas pręſcribit.Cōis diuiſio.ſecūda, ibi
iure. Caſus literalis. Quædā eccleſia poſſe
dit decimas in parochia alterius.40. an q̃
rit,an tuta ſit eccleſia p̃ſcriptione? Rñdet
papa,ꝙ *de iure melior eſt conditio poſſidentis*
quia præſcr.40.an.excludit oēm actionē
Ber.†Not.1.ꝙ una eccleſia [a] poteſt ꝯ aliā
2 eccleſiā,etiā iura ſpiritualia pręſcribere,
a requiritur tñ tēpus.40.an. Ex quo colli-
ge,ꝙ iura ſpiritualia ſunt pręſcriptibilia
per eū,qui illa poſſidere poteſt: ſecus per
laicū,qui illa poſſidere nō pōt.j.eo.c.cau
ſam,etiā per tm̃ tēpus,de cuius initio nō
eſt memoria,ut notanter dicit Io.An.in
3 c.2.de prob.lib.6.dicā in d.c.cām.†Secun
do ex eodē collige,ꝙ priuilegiatus utitur
priuilegio ſuo ꝯ pariter priuilegiatū. nā
eccleſia ex priuilegio habet, ut ꝯ eā non
pręſcribaẽ ſpacio cōmuni, ſed requiritur
tp̃s.40.an.ut in auth.quas actiones,C.de
ſacroſ.eccle.&.ſ.eo.c.de quarta. & tñ uti
tur hoc priuilegio ꝯ eccleſiā præſcriben-
tē,quę eſt pariter priuilegiata. Sed hoc
cōtingit: quia eccleſia nō eſt priuilegiata
in pręſcriptiōe actiua,ſed paſſiua, ſi eccle
ſia pręſcribēs eſt priuilegiata in illo caſu
merito eccleſia utiẽ priuilegio ſuo ꝯ eccle
ſiā aliā. Et de hoc,an priuilegiat⁹ utatur
priuilegio ꝯ pariter priuilegiatum, uide
per Bar.in aut.quas actiones,præall. teti
gi in c.in pręſentia,de proba.No.3.ꝙ eccleſia pōt ſe defen
dere ex ſola pręſcriptione, etiā ſuper rebus ſpiritualibus.
4 †No.ult.& tene mēti iſtū tex.in fi.ꝙ pręſcriptio tollit pror
ſus oēm actionē.& no.id uerbū,prorſus.facit.n.optimè hęc
litera pro opi. l.quā ſequnẽ Bar.& multi alii in l.fi.ff.rem
ra.habe.ubi cōcludiẽ,ꝙ ſi tutus pręſcriptione ſoluit ignorā
ter,pōt ſolutū repetere;quia ſoluit indebitū.uel ſaltem erat
tutus exceptione perpetua,ideo competit ei repetitio.l.qui
exceptione,ff.de cōdi.inde.Itē facit iſte tex.pro opi. Arch.
in c.1.eo.ti.lib.6.ubi dicit,ꝙ per pręſcriptionē acquiritur
de iure canonico tā utile,q̃ directū dñium, non tñ alllega-
uit iſtū tex.ſed 16.q.3.c.quicunque,& c.licet, ſed melius fa
cit iſte tex.uide tā in dñio,q̃ in actione quid dixi.ſ.ſuper ru
br.poſt Bar.& Cy.in l.fi.C.ex quib.cau.ma. & per iſtū text.
dicit hic.d.Ant.iudicē poſſe repellere illū ex officio ſuo ab
agendo,cui obſtat legitima pręſcriptio: qa ſine actione ne
mo experiẽ; qđ puto uerū,quia pręſuppoſito ſm cōem opi.
ꝙ remaneat obligatio naturalis in debito, & in re præſcri-
pta remaneat dominiū illud directū,qđ cōpetat de iure na
turali,ut dixi.ſ.ſuper rubr.tñ illa ſunt inefficacia & prorſus
inutilia ad agendū,ut optimè probaẽ hic,& eſt tex.no.iuris
ciuilis in l.ſi pupillus,ff.de admi.tut.ubi dicit,ꝙ pręſcribēs
5 eſt ſimilis ſoluenti.†Et dicit Inn.in c.1.de offi.uic.ꝙ ubi ap
paret de ineptitudine libelli,licet nō contineatur in libello,
ſed eſt notoriū de ineptitudine libelli & impotētia agēdi,
b pōt tñ & debet iudex ex officio ſuo libellū lacerare, [b] facit
c.ſacerdotibus.11.q.1.Itē nemo ſine actione recte experiẽ
l.ſi pupilli,ff.de neg.geſt.& 8.diſt.ca.quo iure, & paria ſunt
nullā habere actionē,uel prorſus inefficacē habere,argu.in
6 c.2.de transla.pręla.† Gl.2.hic inſtat,an in iſta præſcriptio
ne ſit neceſſarius titulus contrarius?ſed hodie eſt tex.apert
in c.1.eo.tit.lib.6.ubi concluditur,ꝙ ſic,cū ſit ꝯ ius commu
ne,ꝙ una eccleſia percipiat decimas in aliena parochia, ut
in c.ad decimas,de reſt.ſpo.libr.6. unde requiritur titulus,
uel tantum tempus,de cuius initio non ſit memoria,ut ibi.
unde intelligo,quòd interuenit titulus:alias ſecus.

SVMMARIVM.

1 *Laici non poſſunt præſcribere ius decimandi, quia cum ſit quid ſpirituale, non poſſunt illud poſſidere. nu.2.*
3 *Præſcribi poteſt id quod ex priuilegio quæri poteſt, ſed, non id, quod de iure poſſideri non poteſt.*
Collatio beneficiorum, & ius excommunicandi poteſt per papam cōcedi laicis.
4 *Spiritualia & eis annexa non poſſunt per laicum præſcribi.*
5 *Laici conuerſi, qui poſſunt dici religioſi, poſſunt ſpiritualia præſcribere, quia non ſunt ſimpliciter laici.*
Naturalis poſſeſſio ſola non eſt ſufficiens ad præſcriptionem, ciuilis uero ſic.
6 *Poſſeſſio nulla dicitur eſſe penes religioſos ſine licentia eorum ſuperioris.*
7 *Fœmina non poſſunt concedi laicis in titulum, ſed in alimoniam ſic.*

CAP. VII.

1 CAuſam. Laicus decimas non pręſcribit. uel
ſic laicus.†Laici ſpiritualia poſſide
re nō poſſunt,ergo per ꝯñs nec pręſcribere.h.d.&
quotidie allegatur.Cōis diuiſio.ſecunda.ibi:*ideoque.*
Caſus literalis.Inter archidiaconū Regiñ.& nobilē ui-
rū.G.quęſtio ſuper decimis uertebatur. Papa cōmittit cām
illā,mādans iudici,quatenus cām ipſam decidat nō obſtan
te præſcriptione tēporis,uel cōceſſione eccleſiaſticę perſo
næ uel ſecularis,ſi idē.G.eā opponere uoluerit: quia,cū lai-
ci decimas poſſidere nō poſſint, eas præſcribere nō ualent.
2 Ber.†No.2.ibi *non obſtante præſcriptione temporis &c.* ꝙ nulla
c tēporis præſcriptio [c] iuuat laicū in iſtis ſpūalibus. ponde-
ra literā,quæ nō reſtringit ſe ad p̃ſcriptionē certi tp̃is: ſed
indiſtinctè dicit,tp̃is,& ſic induco hāc literā ad ꝓbādū no
tabile dictū Io.An.& Io.imo.ī c.p.đ p̃b.li.6.ubi dñt,ꝙ laici
nō pñt p̃ſcribere ſpūalia,ēt per tm̃ tp̃s, de cui⁹ initio memo
ria nō exiſtat,& eſt rō,qa cū illa poſſideri nō poſſint,ut hic
ergo nullo tp̃is curſu pñt p̃ſcribi;qa ſine poſſeſſione ñ ꝓce
dit præſcri-

3 dit p̃ſcriptio,ut in regu.ſine poſſeſſiōe, de reg.iu.li. 6.†Ex
quo habes limitaẽ aliā regulā,q̃ hēt, ꝙ ea q̃ ſunt q̃ſibilia pri
uilegio,pñt quęri p̃ſcriptiōe, de offi.or.c. duo ſiẽ nō ꝓce-
dit in his,quæ de iure poſſideri nō pñt.nā data incapacita-
te poſſidēdi p̃t priuilegiū principis o pari, & nō p̃ſcriptio,
primū ꝓbaẽ ex no.in.c.q̃uis,de deci.ſm ꝓbaẽ hic.Rō diuer
ſitatis patet: qa pr̃iceps p ſuū priuilegiū p̃t facere quē capa
cē,ut no.gl.32.di.§.uerū,& 15.di.c.bñ q̃dē, q̃ dicit, ꝙ papa
p̃t laico dare ptātē excōicādi. Itē antiqtus eccl̃ia ſeu p̃p̃ cō
ceſſit Impatori & multis regib⁹ ptātē cōferēdi bñficia.63.
di.c,Adrianus.& ī c.in ſynodo, & multis laicis cōtulit deci
mas,ut no.in.d.c.q̃uis p̃ſcriptio uero hoc ñ p̃t,qa ē fundata
ſup poſſeſſiōe,& ſic poſſeſſio dēt p̃cedere laicus āt ex ſe nō
4 eſt capax h⁹ poſſeſſiōis.†Et qđ dixi in ſpūalibus, ꝓcedit ēt ī
annexis ipſis ſpūalib.nā laici nec illa poſſidere ualēt,niſi ex
priuileg.ut in.c.de iu.c.qm̃,đ iure pa.& iō laic⁹ nō p̃t p̃ſcri
a bere ius patronat⁹, [a] ſaltē qñ uult p̃ſcribere ꝯ eccleſiā nō pa
tronatā,ut no.Io.An.in re qđ alicui gratioſe,de re iu.li.6.ī
Mer.& uide qđ no.in.c.q̃relā,de ele.& p Arc.plene ī c.hor
tamur.71.di.plene in quadā diſputatione,quæ incipit, Au-
5 gerio.†Pręd̃icta oīa limito in puris laicis. cōuerſi aūt laici
nō dēt tractare cū clericis ſpūalia: tñ pñt iura ſpūalia p̃ſcri
bere;qa nō ſunt oīno laici,ſed pñt dici religioſi:ad hoc ui-
de tex.iūcta gl.in.c.ex eo,de ele.li.6.& p Inn.in.c.2.de inſt.
†Secūdò colligo principaẽr ex fine tex.iūcta gl. ꝙ poſſeſſio
ciuilis neceſſario reqritur ad p̃ſcriptionē,naturalis aūt nō
ſufficit:de quo plene p Dyn.in rl̃a, ſine poſſeſſione, p̃alle.
Colligiẽ aūt hic, ꝙ laici bñ poſſidēt nāliter, ſeu detinent
decimas:ſed qa nō pñt ciuiẽr poſſidere,iō nō p̃ſcribūt. hæc
aūt ciuilis poſſeſſio ē illa, q̃ germinat prolē ſm gl.i. fructū
parit.ſ.acqrēdo dñiū,ſm Io.An.q ita exponit gl.& bñ,li-
cet alii aliter,& minus bñ.Et no.ex tex.iūcta gl.ꝙ detinere
ſumiẽ qñq; ꝓ poſſidere,ut hic.ſic qñq; e cōuerſo. 12.q.1.c.
2.nā laici pñt detinere decimas,qa detētio eſt qd facti,& ñ
ſonat ī ius,ut not.Bar.ī.l.1.ff. de acq. poſ. & ſatis ſentit hic
gl.quā no.Hinc eſt ꝙ ſeruus p̃t detinere,ut.l.ſtipulatio iſta
§.hæc quoq;,ff.de uer.ob.in ſeruū aūt ñ cadūt ea q̃ ſunt iu-
7 ris,nec pñt p momētū cōſiſtere.l.placet, ff.de acq.hęr. †Et b
vide gl.in religioſo ſimplici,ꝙ nil dicaẽ poſſidere ſine lnīa
ſui p̃lati:ſed tm̃ detinere in.c. nō dicatis.12. q.1.nec puto,
ꝙ laicus dicatur decimas poſſidere ēt nāliter: qa poſſeſſio
naturalis eſt ius inſiſtēdi rei nō ꝓhibitæ poſſideri, ut not.
Bar.in.d.l.1.ubi plene tractaẽ hęc mā diuerſarū ſpērū poſſeſ
8 ſionū & detētionis.†Oppo.ultimo,& vr̃ decimas poſſe lai-
cis cōcedi.10.q.1.c.pe.& fin. Sol. dicit Inn. ꝙ in titulū non
poſſunt eis cōcedi,ut illas hēant ut clerici, ſed in alimoniā
concedi poſſunt pauperibus laicis,ut in cōtrario. hoc dico
poſſe procedere reſpectu fructuum,& ad tempus,ar.c. poſ-
ſeſſiones.15.q.1. nam hoc modo poſſunt quibuſcunq; loca
ri,ut in.c.2.de loca.& uide ad materiam quod leg.& no.in
c.quamuis,&.c.prohibemus,de deci.

SVMMARIVM.

1 *Stylus curiæ Romanæ eſt ſeruandus data contrarietate canonum.*
2 *Præſcribens non tenetur rem præſcriptam reſtituere, ſi poſtea ſuperuenit notitia rei alienæ.*
3 *Allegans interruptionem contra præſcribentem, non confitetur præſcriptionem; quia excipiens non fatetur.*
4 *Præſcriptio quibus & quot modis interrumpatur, uide per diſcurſum.*
5 *Præſcriptio aliquando non currit, aliquādo dormit, & aliquādo interrūpitur.*
6 *Titulus quo caſu requiratur in præſcriptionibus.*
7 *Naturalis poſſeſſio aliquo caſu ſufficit ad præſcribendum.*
8 *Mala fides an & quo caſu interrumpat præſcriptionem.*
9 *Præſcriptio indiſtinctè interrumpitur, ſi præſcribebā rem Titij, quam putabam Sempronij.*
Iniuriam qui cōmittit, habet animū iniuriādi, licet erret in perſona.
10 *Præſcriptio an et quando interrumpatur ex defectu tituli.*
11 *Præſcriptio uel uſucapio quomodo interrumpatur per litis conteſtationem, uel per alios actus ciuiles, uide per diſcurſum.*
12 *Præſcriptio ſtatutaria interrumpitur per ſolam citationē.*
13 *Præſcriptio. 30.annorum cum bona fide, & ſine titulo quomodo interrumpatur.*
14 *Præſcriptio non interrūpitur p lit.cōt. corā incōpetenti iudice factam, uel p alios actus ciuiles inualidos.*
Præſcriptio interrumpitur per conteſtationem factam corā arbitro, ſi cōpromiſſum in ipm factū ſit ualidū.
15 *Actus factus coram iudice incōpetēti an ſaltē ualeat ut actus extraiudicialiter factus.*
16 *Mala fides præſumitur ex coniecturis.*
17 *Præſcrptio non interrumpitur per conteſtationem factā corā arbitratore uel amicabili cōpoſitore, niſi p talem conteſtationē aduerſarius incipiat eſſe in mala fide.*
18 *Præſcriptio interrupta ſiue naturaliter, ſiue ciuiliter, an ceſſante interruptione iterū incipiat currere? 24.*
19 *Actiones temporales efficiuntur perpetuæ per conteſtationem.*
20 *Mala fides præſumpta non impedit præſcriptionem.*
Inſtantia ſi eſt perempta, res inducitur fere ad illum ſtatum, in quo erat res prius, uide hic exempla.
21 *Præſcriptio iurium corporaliū qualiter interrūpatur.*
22 *Præſcriptio libertatis qualiter interrumpatur.*
23 *Præſcriptio qualiter interrumpatur in criminalibus.*

CAP. VIII.

ILlud autem Si ꝯ pręſcriptionē.40.an. quę ſola currit ꝯ ec-
cl̃iā opponaẽ īterruptio;utrūq;
probabit,& ſunt duo dicta. ſecūdū,ibi:*uerum.*
Caſus lit.In canonib⁹ reperiẽ, ꝙ qui
rē alterius p̃ſcribit.30.an.tutus eſt p̃ſcri-
ptione.q̃ſitū fuit a papa,utrū locū habeat
talis p̃ſcriptio?Rñdeẽ, ꝙ Romana eccle-
ſia ñ admittit minorē p̃ſcriptionē,q̃.40.
an.licet qdā canōes admittāt tricēnalē.
& ſi eccleſia p 40.an.rē aliquam īcōcuſsè
poſſedit aduerſus aliā eccleſiā, p̃t ſe tue-
ri quadragenaria p̃ſcriptiōe. ſi uero de p̃
ſcriptiōe. qō fuerit inter ꝑtes, ab utraq;
ꝑte teſtes recipi dēnt, & ſi ꝓbata fuerit
interruptio,p̃ſcrptio nō ualebit B. †Not.
1 primo ꝙ data ꝯrietate ſeu varietate ca-
nonū,recurrendū eſt & tenēdū, qđ ſeruat b
Romana eccleſia,ſeu ſtyl⁹ curię Ro. [b] fa-
cit.c.ex literis.& qđ ibi no. de cōſt. & de
cri.fal.c.q̃ graui. †No. Secūdo,ꝙ eccleſia
ex ſola p̃ſcr. p̃t ſe tueri aduerſus eccleſiā.
& ſic licet ex poſtfacto ſuꝑueniat rei alie
nę notitia: nō teneẽ tñ is;q p̃ſcripſit,rem
reſtituere, licet ſit eccl̃ia, & p̃ſcripſerit ꝯ
eccleſiā,qđ eſt no.cōcordat.ſ.c.ad aures:
facit ad ea q̃ dixi.ſ.e.ī.c.uigilāti. No.ter
tio in uer. *uerum*, ꝙ excipiēs de interru-
ptione ꝯ allegātē p̃ſcriptionē nō vr̃ p̃ſcri
ptionē cōfiteri.nā ſi ipſam tacite cōfitere
tur, releuareẽ allegās p̃ſcriptionē ab one
re ipſo ꝓbādi,ut ī.c.p̃terea,de trāſac.ſed
hic teneẽ allegās ipſam ꝓbare. & hoc cō
tingit ex eo,qa excipiēs ñ fateẽ,ea, q̃ taci
te includunẽ ī exceptione,ut in.c.cū uene
rabilis.ſ.ti.ꝓx.& uide qđ ibi dixi. No. ꝙ
p̃ſcriptio tp̃is nō nocet ꝓbata īterruptio
ne,concordat.j.e.c. auditis. p̃ſcriptio an-
4 tē p̃t interrūpi. †Qualiter aūt interrum-
patur.gl.fi. hic inſtat, quā notabis, quia
quotidie ad eā in hac mā fit remiſſio, &
in effectu dicit,ꝙ interruptio fit qñq; nā
liter,qñq; ciuiliter, & nālis interruptio-
nis ponit duos caſus:ciuilis vero octo. &
idē facit Inn.hic. & uide cōſimilē gl. 16.
q.3.§ p̃t,in uer.interrupta,&.in.l.cū no-
tiſſimi.C.de p̃ſcri.33.an. in uer. interru-
pta.& ibi p Cy.& plenius de mā p Bar.in
5 l.naturaliter, ff. de uſuc. †Et ꝓſequendo

---

a Vna eccleſia. uide Alex.in conſil. 195.inci. uiſo teſtamēto,col. pen. & ult.uer. de præſcripti. aūt & Io. Fran. Bal. in trac. pręſcri.in prima parte quintæ partis principalis.q. 14. ubi tangit an eccleſia poſſit p̃ſcribere cōtra eccleſiam quartam parochialem.
SEB. SAPIA.

b Lacerare. Vide gl.& quæ ibi Moder.no.in l.1.ff.de offi.aſſeſſo.
SEB. SAPIA.

c Præſcriptio. uide Fulg.in conſil. 166.inci. in qōne quæ uertiẽ, & per Raph.Cu.in cōſi. 83.incipi.quia cā decimalis.

a Iuſpatronatus. Adde eundem conſi. 47.
SEB. SAP.

a Ius patronatus. Vide Abb. in diſpu.ſua inci. Augerio,col.6.& conſ. 106.ī uerſi. caſus, uer.2.prīcipaliter in.2.uol. Alexa.in conſi.75.inci.uiſo in fi.in.4.uol.& d. Dec.in rub.de iudi.col.peñ.Abb in conſi.76.inci. plura ſunt examinandā,in.2.uo. Ro. in conſi. 268.incipi. pręſens conſultatio, & Ab. dñm meum.d. Rochum Curtium latè in tract.de iure pat. ī ulti.qōne.& Deci. in conſi.134. inci. uiſo puncto,colū. penul.
ZACHARIAS.

b Stylus curiæ Romanæ. Adde,ꝙ eſt hoc caſu pro lege ſeruandus, ita no. Spe.in tit.de teſti. §.publicatis,uerſ. deinde,& in ti. de reſcrip.p̃ſen.§.rōne formę quoque. Et ratio eſt, quam ipſe dat in titu.de appella.§.de officio,col.4.uerſi. ut autem eſt, quia curia Romana tanq̃ magiſtra eſt ab oībus ſequenda, ꝙ eſt uerum limitando, ut hic.ſ. data contrarietate inter canones, ut no. in.c.cum olim, ſ. de conſue.

Quando & quali ter interrūpatur præſcriptio, uide hic d. Ant. melius q̄ alibi, & cōiter noſtri canoniſtę reaſſumpſerunt ī hac materia dicta Bar. in l. naturaliter, ff. de uſuc. itē adde ꝙ per receptionē teſtiū, quæ fit lit. non conteſ. ꝓp imminens periculum, nō interrumpitur præſcriptio. hoc fuit dictum elegans Vin. in c. quoniam frequenter, in prin. ut lit. non conte. prout refert & ſequitur do. Ant. in 7. col. Itē adde, ꝙ perempta inſtantia non periit īterruptio facta ꝑ lit. conteſt. factā in illa inſtātia ſecūdū Bar. i. l. 2. C. đ fru. & li. expē. licet gl. ibi aliter dicat, de quo per do. Ant. in c. cauſam, el. 1. ī 4. col. & quod ibi not. de teſt. itē adde, ꝙ ad interrūpendā præſcriptionē non requiritur libelli oblatio ſed ſufficit alius actꝰ p̄cedens, text. eſt in l. ſicut, uer. nec ſufficiat, C. de p̄ſc. 30. an. qualiter āt interrumpatur p̄ſcriptio in incorporalibus, declarat do. Anto. in c. auditis, in 4. colū. ī. eo. ti. Vtrum āt interrupta præſc. contra reum principalē intelligatur interrupta cōtra eius fideiuſſorem, glo. tenet ꝙ ſic in l. ſi fideiuſſ. §. fin. ff. mand. de quo ibi per Bart.

ANT. FRAN. Quibus modis interrumpatur pręſcriptio, dicas, ꝙ ꝑ ſimplicem controuerſiam interrumpitur, per gl. in l. ſed ſi leg. ff. đ peti. hære. & per Bar. & doc. in l. fi. in prin. ff. de eo, ꝑ quem fac. erit. & multos modos ꝑ quos interrumpatur, uide per Ioā. Ber. in ſuo rep. in litera. P. i uer. præſcriptio interrumpitur, ubi latè per Lanfrā. circa hāc materiam.

hic ſubſtātialia ad declarationem glo. & materię, ſcias ꝙ præſcriptio qn̄q; nullo
mō currit: qn̄q; dormit: qn̄q; interrumpitur antē, q̄. ſ. cōpleat. Non currit, qn̄ res
non eſt præſcriptibilis, ut patet ex his, q̄
leg. & not. in c. cum non liceat. ī. e. & dic,
ut ibi not. facit quod leg. & not. in l. fi. C.
in qb. cau. in integ. reſt. nō eſt neceſſaria,
& in l. ſicut, uer. ſed pupillari ætate, C. de
p̄ſcr. lō. tē. Dormit qn̄q;, qn̄ ex aliquo defectu tꝑali nō currit, ut puta ꝓp defectū
prelati. ſ̄. c. 1. & c. de quarta. Vel propter
hoſtilitatem, qn̄ tāta eſt, ꝙ non redditur
ius in loco. ī. e. c. extranſmiſſa, & de hoc
articulo dic, ut ibi dicam. Dixi in tertio
membro, ꝙ qn̄q; præſcriptio iā inchoata
interrumpitur; & de hoc articulo hic.
6 †Ad cuius declarationem ſcias, ꝙ interru
a ptio[a] fit prīcipalr̄ duobꝰ modis, ſ. nāliter,
& ciuiliter. naturaliter dr̄ fieri, qn̄ aliqđ
de reqſitis ad ſubām p̄ſcriptionis perit.
nā ad ſubām præſcriptionis qn̄q; requiruntur tria: qn̄q; duo; qn̄q; unū dūtaxat
ſ̄m naturā p̄ſcriptionū. Tria. n. requiruntur, qn̄ pręſcriptio eſt talis, quæ deſiderat
titulū bonā fidem, & poſſeſſionem, ut in
p̄ſcriptione ꝯ ius cōe, ut in c. 1. eo. tit. lib.
6. uel in preſcriptione, 10. uel. 20. ann. ꝯ
prælatum iuxta ea, quę dixi. ſ̄. eo. in c. de
quarta. Duo uerò requiruntur, ubi non
eſt titulus neceſſarius, ut rl̄r contingit in
præſcri. 40. an. iure cōi non refragāte, ut
hic, & ſ̄. e. c. de quarta, ſ. poſſeſſio, & bona
fides. Vnū uerū ſaltē reqrit̄ in p̄ſcriptiōe
inducta in odiū negligētis, ut in actionibus p̄ſcribēdis. ſ. curſus tꝑis; ut in l. ſi qs
emptionis, C. de p̄ſcri. 30. an. Vbicūq;. n.
alterū de reqſitis perit, nāliter p̄ſcriptio
interrūpit; qa deficiēte altero ſubalr̄ requiſito ad cōfectiōe actus naturalr̄ deficit ipe actus, in c. fi. de cōdi. app. & in c.
cū ſuper abbatia, de offi. del. Et pro maiori declaratione ꝓſequamur quodlibet đ
ſubſtantialr̄ requiſitis de ꝑ ſe. De poſſeſſione. n. certiſſimū & abſolutū eſt, ꝙ ſi ea
interrumpitur, præſcriptio ipſa naturaliter interrupta eſt. Pōt aūt poſſeſſio interrūpi multis modis, ut ꝑ inundationē maris, uel fluminis, uel ſi ui eiiciat̄ qs de poſſeſſione, ut. d. l. nālr̄, uel ꝑ ſimiles actus.
nam ſine poſſeſſione præſcriptio non ꝓcedit, ut in regula, ſine poſſeſſiōe de reg.
iu. li. 6. & cum hæc interruptio nō reſtringatur ad certā perſonā, ꝓdeſt oībus p̄tēdētibus intereſſe d. l. naturaliter, & intellige de poſſeſſione ciuili, ut no. Di. in d.
regula ſiue poſſeſſiōe, & dixi. ſ̄. eo. c. cām;
facit. l. clā poſſidere, & quod ibi no. ff. de
acq. poſ. †Vel de naturali eo caſu, quo na
7 turalis ē ſufficiēs ad uſucapionē ſ̄m Bar.
in d. l. naturaliter. pone exēplū in p̄ſcribēte uſumfructū. nā vſufructuarius poſſidet
naturaliter tm̄, ut. l. naturalr̄, ff. de acq.
poſ. defectus aūt poſſeſſiōis corporalis ñ
vitiat. l. ſi id qđ. §. fi. ff. de acq. poſſ. & de
his ſpeciebus poſſeſſionū plene ꝑ Bar. in
l. 1. de acq. poſ. ff. & tetigi in. c. olim. ſ̄. de
8 reſt. ſpo. †Venio ad ſ̄m reqſitū. ſ. ad bonā
fidē, & in hoc conſidero tria. qn̄q; ſuperuenit ex toto mala fides; quia incipit hr̄e
conſcientiam rei alienę. qn̄q; eſt in dubitatiōe, qn̄q; ſuperuenit mala fides quo
ad unū & non quo ad aliū: qa putabat rē
eſſe Martini, & nō Titii. Primo caſu certū eſt, ꝙ de iure canonico interrūpit̄ p̄ſcriptio ꝑ ſuperueniētē malā fidē qn̄cūq; ante cōpletā p̄ſcriptionē, ut. ī. e. c. fi. & in regula, poſſeſſor, de re. iu. li. 6. & huic iuri canonico eſt ſtādū, iō nō curo ꝓſeq qd de
iure ciuili, ut no. Bar. in. d. l. naturaliter,
& no. ī. eo. c. fi. Secundo caſu, cum non ſu
b ꝑuenit mala fides,[b] firmiter, ſed incępit
dubitare, Bar. tenet, ꝙ non eſt interrupta
p̄ſcriptio. in ꝯriū facit. c. 1. 16. q. 3. dicam
9 plenius poſt gl. ī. e. c. fi. †Tertio caſu putat
hic. do. Ant. ꝙ poſſit p̄ſcribere quo ad eū
apud quē erat bona fides: qa bōa fides &
mala pn̄t referri ad vnū, & nō ad aliū, &
reſpicere unū ita, ꝙ ñ aliū, ar. l. Fulcinius.
§. qd ſi aduerſus, ff. ex qbꝰ cau. ī poſ. ea. E-
c go firmiter puto[c] ꝯriū ꝑ tex. aptū in. d. c.
fi. ubi patet, ꝙ poſſidēs repugnāte cōſciētia peccat, ſed iſte credebat rē ñ ſuā, ergo
peccat; & ſic nō poterat p̄ſcribere, ad idē.
c. ſi uirgo. 33, q. 2. ubi dr̄, ꝙ tādiu qs dr̄ poſſeſſor bonę fidei. q̄diu ignorat ſe poſſidere alienū. ſed iſte credebat rē nō eſſe ſuā,
licet putaret eā eē illius, cuius nō erat, ergo erat in mala fide, ad idē optime facit
ī ſilī. l. eū q nocētē, ff. đ iniur. ubi patet, ꝙ
īiuriarū tenet̄, q intulit iniuriam, ex quo
hēbat īiuriādi aīum, licet errauerit ī ꝑſo
10 na; & hoc de ſcđo reqſito. †Quo ad tertiū de defectu tituli ſatis cōfusè Bar. tractauit ī d. l. naturalr̄. Sed clariꝰ dico ſic;
ꝙ aut ſuꝑuenit defectus tit. qa certior effectus eſt poſſeſſor de illius nullitate, &
tunc impedit̄ & interrūpit̄ p̄ſcriptio; qa
talis defectus ſuꝑueniēs cōſtituit eū ī mala fide, ar. c. veniēs. ī. e, Aut ſuꝑuenit defectꝰ ti. reſpū reſolōnis: qa ego poſſidēs rē
bona fide, vēdidi tibi rē illā ſub pacto, ut
deficiēte cōdōne appoſita res eēt incepta;
& tūc licet deficiat cōdō, nō tn̄ eſt interrupta p̄ſcriptio inchoata ꝯ dn̄m, ſed pōt
primus poſſeſſor priora tꝑa cū ſequētib.
cōtinuare; quia nō pōt illa prima ꝓpriè
vēditio dici, cū eſſet reſolubilis in euētū
cōdōnis, & idē eſt dicēdū in ſilībꝰ; & hec
ꝓcedūt quo ad interruptionē naturalē.
†Venio ad ſ̄m prīcipale, ſ. ad interruptionē ciuilē, & dicēdū eſt, ꝙ interruptio ciuilis ē qn̄ aliqd de naturalibus & ſubſtātialibus non extinguitur, ſed aliquis actus
celebrat̄, q de iure ciuili īpedit p̄ſcriptionem, & illa interruptio dicit̄ ciuilis, quia
a ciuili iure inuenta eſt. ꝙ in hoc dicendum eſt, ꝙ quędam eſt præſcriptio merè
fauorabilis, ut vſucapio, q̄ triēnio cauſat̄
cum titu. & bona fide, ut inſt. de uſuc. in
prin. hęc. n. eſt introducta in merum fauorē poſſidētis rem mobilem cum titulo &
bona fide ut dicit tex. 26. q. 3. c. placuit, el.
2. §. poteſt. not. Di. in reg. poſſeſſor, de re
iud. libr. ſexto & Barto. in l. 2. §. ſi rem,
ff. pro empto. & dict. leg. naturaliter, &
hæc non

SEB. SAPIA

b Mala fides. Vide late per Alexa. & Iaſ. in l. 3. §. genera, col. 2. & 3. ff. de acq. poſſ. & quō dubitans & ignorans æquiparent̄, declarat do. Iaſ. ī l. q̄diu, C. qui ad mitti.

c Sed tu dic ueriorem eſſe opi. Bar. in d. l. naturaliter & do. Anto. hic, quā tenebat dom. meus Franciſc. de Aret. in uoce legēs hanc decre. & pro hoc adduxit text. in l. aut qui aliter. §. ſi qs dum putat, ff. quod ui aut clam, & ibi Bar. ꝑ quē tex. dicebat reprobari no. in l. 3. §. item uideamus, in uer. ulti. ff. vti. poſ. & idem in terminis quod d. Ant. tenet hic Pet. de Anc. in c. 1. in pe col. e. ti. li. 6. ubi alle. hoc caſu. l. q. balneū, ff. qui po. in pign. ha.

hęc ñ interrūpit̄ li. cōt. niſi in effectu: qa pēdēte iudicio currit uſucapio; & ſi interim implet̄ tēpus, tenet̄ rē reſtituere:
ſed ꝓnūciabit̄ rē eē petētis, ut le. & no. ī d. §. ſi rē. ꝑal. Quędā eſt p̄ſcriptio merè odioſa, ut illa, q̄ inducit̄ de iure ciuili ꝑ ſpatiū. xxx. anno. cū mala fide. hęc. n. nō eſt introducta
aliquatenus ī fauorē poſſidētiū: qa iura nō fauēt malæfidei
poſſeſſoribꝰ. ſ̄. e. c. uigilāti, & ī. e. c. fi. & l. ſi qs emptionis, C.
đ p̄ſcr. xxx. ann. & hęc interrūpit̄ ꝑ ſolā citationē, ut ī d. §.
pōt, & l. cū notiſſimi, C. đ p̄ſcri. xxx. ann. Et eſt rō, qa cū hęc
p̄ſcriptio ſit fundata ſuꝑ odio & negligētia nō petētis, ceſſat negligētia, cū mittit executorē ſeu nūtiū: & iō interrūpit̄ p̄ſcriptio: ſed p̄cedēs, q̄ eſt merè fauore poſſidētis, ñ īterrūpit̄ lit. cōte. ꝑ hoc. n. nō tollit̄ titulus & poſſeſſio p̄ſcribētis, ex qbus cauſat̄ fauor; ſed expectat̄ ſn̄ia. Quędā eſt p̄ſcriptio mixta. i. partim introducta ī fauorē p̄ſcribētis, & partī
in odiū negligētis, ut eſt p̄ſcriptio. x. uel. xx. an. cū titulo ꝯ
priuatū; & hęc interrūpit̄ litis cōte. facta corā iudice cōpetēti, ut in d. §. pt̄, & in l. pe. C. ne de ſta. defun. & ī l. more litis,
C. đ rei uē. & hoc in actionibꝰ ꝑpetuis ſeu tꝑalibus. In annalibꝰ uerò & p̄toriis. i. inductis ꝑ p̄tores, q̄ rl̄r durāt anno
ut in l. in honorariis, ff. de act. & ob. fit interruptio litis ꝯte.
vel quaſi, vt ꝑ libellū prīcipi oblatū; đ quo dicēdū, ut in l. ii.
C. qn̄ libel. prin. obl. lit. cōte. faciat, & dicit Bar. in d. §. fi. Idē
dicēdū ſi eſſet p̄ſcriptio annalis inducta ex ſtatuto prīcipis,
uel alicuiꝰ comitis ſeu baronis. nā ſtatuta ipſorū pn̄t ęquiparari iuri p̄torio, ut no. idē Bar. in l. 3. ff. de uerb. obl. & ī l.
12 fi. ff. de pęnis. †Sed dubitat̄ circa p̄dicta, qd de ſtatutis,[a] ſeu
a p̄ſcriptionibus ſtatutariis, vt puta cauet̄ ſtatuto, ꝙ q ñ petierit debitū ſuū intra decēniū, cadat à iure ſuo. dicit Bar. ī d.
b §. fi. ꝙ hęc p̄ſcriptio interrūpit̄ ꝑ ſolā citationē:[b] qa hęc introducta ē mero odio negligētis ſine titulo & poſſeſſione.
13 †Pręterea dubitat̄, qd de p̄ſcriptio. 30. an. cū bona fide ſine
titulo. Bar. apertè ñ tāgit in locis p̄alle. Sed do. Ant. tenet
hic, ꝙ interrūpit̄ ꝑ ſolā citationē, ſicut illa, q̄ inducit̄ cū mala fide; & hoc refert idē ſe putare dicēdū in p̄ſcriptionibus
currentibus ꝯ eccleſiā, ubi nō exigit̄ titulus: qa currit mera
negligētia; ad qđ alle. ſ̄. e. c. nihil ſ̄m unī lect. qđ ꝓfecto. c.
nihil facit ad ꝓpoſitū, & credo ꝙ in hoc do. Anto. errauit.
vr̄. n. locutus expreſsè ꝯ tex. in d. §. pōt. ubi expreſsè dicit̄, ꝙ
p̄ſcr. xxx. an. ſine titulo ęquiparat̄ p̄ſcriptioni. x. uel. xx. an.
cū titulo, & utraq; eſt inducta partim in odiū negligētis &
partim in fauorē poſſidētis cū bona fide. nā curſus maioris
tēporis ſupplet defectū tituli; & hoc ēt ſatis expreſsè colligit̄ in l. ſi qs emptionis, C. de p̄ſcr. xxx. an. Hinc eſt, ꝙ utroq; caſu acqrit̄ dn̄ium p̄ſcribēti. ſed in p̄ſcriptione cū mala
fide acquirebat̄ ſolū de iure ciuili, de quo eſt dicēdū, ut ī d.
§. pōt. & in d. l. ſi qs emptionis. & an ualeat dictū ſtatutū factū ꝯ nō petētē debitū intra decenniū, dicā. ī. e. in c. fi. in fi.
Itē interrūpit̄ p̄ſcriptio ciuiliter, ſi ñ ualēs litē cōteſtari ꝓcedit ꝑ modū hic traditū in gl. & habet̄ in d. §. pōt, & in l. vt
ꝑfectiꝰ, C. de anna. excep. Itē ꝑ ſacrū oraculū ſeu petitoriū,
uel reſcriptū principi oblatū, cū ꝑ executorē ſeu nūtiū fuerit poſtmodū ſubſecuta cōuētio ſeu citatio, vt l. 3. C. đ p̄ſcr.
xxx. an. & an hoc caſu ſit neceſſe libellū ꝓducere, no. ibi. &
in Spe. in ti. de exec. §. 1. uer. executorū, & ſeq. ꝑ exceptionē
verò ñ fit īterruptio, vt no. in c. 2. de or. cog. in gl. in ver. hic
patet. Itē fit īterruptio ſ̄m gl. ꝑ ſolutionē uſurarū. d. l. ſi qs
emptionis. Hęc interruptio nō pōt hr̄e locū in uſucapione,
uel in p̄ſcriptione. x. uel. xx. an. uel in p̄ſcriptione de iure canonico: ſed ꝓcedit cum qs vult p̄ſcribere pignus, vl̄ debitū.
nā ꝑ ſolutionē vſurarū, qa debitū ꝑ hoc recognoſcit̄, & interrūpit̄ p̄ſcriptio. Itē ſ̄m gl. fit interruptio ꝑ ſynodalē pro
clamationē. ſ̄. e. c. ſanctorū. hoc intelligo, prout no. in gl. &
dic ut ibi. Itē interrūpit̄ ꝑ ſcđam cautionē à debitore factā
ut l. cū notiſſimi, alleg. in gl. hoc ꝓcedit in p̄ſcriptione aduerſus debitū. Vltimò interrūpit̄ ſ̄m gl. ꝑ denūtiationē fa
c ctā colono[c]. ſ̄. ut lit. cōte. c. qm̄. §. qđ ſi ſuꝑ, & l. 2. C. ubi ī rē
act. ſed intellige hūc caſum, ut in illis iuribꝰ ꝓximè alleg.
hr̄. An aūt ꝑ denūtiationē extra iudiciū
factā interrūpat̄ p̄ſcriptio, dic ut dixi. ſ̄.
e. ī c. nihil, & no. ī. e. in c. ſi diligēti. †Sed
14 qa. ſ̄. dixi p̄ſcriptionē inductā in fauorē
p̄ſcribētis, & in odiū negligētis īterrūpi
ꝑ litis cōt. corā ſuo iudice factā, q̄ro, qd
ſi fiat corā iudice incōpetēti[d] Sol. tex. vr̄
d dicere iū. gl. in d. l. pe. C. ne de ſta. defun.
ꝙ ñ fiat īterruptio. Idē ꝑ iſtū tex. uoluit
gl. 16. q. 3. §. pōt, & in c. ex tuarū, đ priui.
& in c. ut debitꝰ, de appel. ſentit Io. An. ī
addi. ſpe. in ti. de li. ꝯte. §. effectꝰ, & tenet
Gui. de Suza. ut ipſe ibi refert; q ēt dixit
ꝑ illū tex. ꝙ interruptio ñ inducit̄ ꝑ lit.
cōteſt habitā corā arbitro, ſi cōpromiſſum nō ualuit ꝓp defectū arbitri, ul̄ cōpromittētiū, uel aliā rōnē, licet aliàs ualēte cōpromiſſo inducat̄ interruptio, ſicut corā iudice, ut eſt tex. in l. pe. C. de ar
bi. Ad p̄dictā opi. facit qđ no. Bar. in l. ac
cuſaturꝰ, ff. đ adul. & bn̄ fac. ibi ille tex. ꝑ
quē ibi dicit Bar. ꝙ q̄dā ē p̄ſcriptio, q̄ ꝑ
dationē libelli interrūpit̄, & in illa inſpicit̄, utrū libellꝰ ſit bn̄ cōceptus ul̄ ñ, ut eſt
caſus in d. l. accuſaturꝰ, iūcta. l. mariti. §.
qnquēniū, e. ti. in p̄ſcriptione uero, q̄ interrūpit̄ ꝑ ſolā citationē, inſpicitur ſolùm an citatio ſit bn̄ facta, ut l. cū notiſſimi, C. đ p̄ſcri. 30. an. In p̄ſcriptione uerò, q̄ interrūpit̄ ꝑ lit. cōte. inſpicimus, an
ſit lis nūc ꝯteſtata; all. d. l. pe. C. ne đ ſta.
defun. Et ex his uerbis infero, ꝙ quēadmodū p̄ſcriptio ñ interrūpit̄[e] ꝑ lit. cōte.
e factā corā iudice incōpetēti; ita nec ꝑ citationē factā ꝑ iudicē incōpetētē, licet
alr̄s ꝑ legitimā citationē fieret interruptio, ut in caſu p̄lle. d. An. in c. ut debitꝰ,
p̄all. licet p̄dicta oīno ñ referat, dicit tn̄
ad principalē. q. ꝙ ubi ad interruptionē
reqrit̄ litis cōteſtatio, ꝓcedit p̄miſſa cōcluſio, ut nō interrūpat̄ ꝑ actū geſtū corā iudice incōpetēti. ubi aūt exigeret̄ ſola fides mala, ſi ex illo actu cōſtitueret̄ ī
mala fide, interrūperet̄, alr̄s ñ qa talia ut
in facto ꝯſiſtētia o parent ēt ſine iudicis
cōpetētia. no. ī ſilī ī c. cū dilectꝰ, đ or. co.
in illa qō. an ꝑ exceptionē interrūpat̄ p̄
15 ſcriptio. † Et in ſilī ī c. at ſi clerici, đ iudi. in illa. q. an actꝰ geſtꝰ corā iudice incōpetēti ualeat, ſaltē vt geſtꝰ extiudicialiter
& fuit hęc optima ꝯſideratio, licet clarè
nō exprimat. Vn̄ clariꝰ ꝓſequēdo & cōcordādo dic ſic, ꝙ qn̄q; tale qd expreſſit
corā iudice incōpetēti, qđ cōſtituit aduerſariū ī mala fide; ut qa īformauit ī facto cōſciam ſuā, ul̄ tale qd dixit, qđ īformar̄ debuit, ar. l. qđ te, ī fi. ff. ſi cer. pe. & ī
c. īquiſitioni, dē ſen. exc. & ꝑ Bar. in extrauag. ad repri. ī uer. denūtiationē, in fi. &
tūc ē inducta p̄ſcriptio ñ uirtute actꝰ iudicialis, ſed ꝓp malā fidē ſuperuenientē,
16 †Quæ p̄ſumit̄ ex cōiecturis, arg. in l. cum
quærebat̄, C. vn̄ ui, & in c. 2. đ renū. li. 6.
Aut nō fuit tale qd expreſſum, ſed nuda
citatio facta: uel petitio emanauit ſimplr̄ à iudice incōpetēti; & tūc ñ fit interruptio: qa cū hęc ſit interruptio ñ nālis,
ſed ciuilis, oportet ꝙ actus teneat mero

SEB. SAPIA.

a De ſtatutis. Vide Ale. & Iaſ. in l. fi. in prin. colū. 3. ff. de eo, ꝑ quē factū erit. ubi latè. & Ro. in conſ. 39. inci. in quæſtione propoſita.

b Præſcriptiones ſtatutariæ interrūpuntur ſola executionis miſsione: ſed dic, ꝙ debent interrūpi, prout præſcriptiones iuris communis, ut plenè no. Io. And. in addi. Specu. in ti. de appel. §. nūc breuiter, circa princip. Bal. in l. fi. C. in qb. cau. re. in inte. nō eſt neceſ. & in ca. 1. §. ſi qs ꝑ. 30. ſi de feu. fue. cōtro. & in c. 1. §. in cauſis, đ pace. iur. fir. & utrū per ſolā cautionē de iudicio ſiſti, interrūpat̄ præſcriptio, & perpetuetur actio iniuriarū, dic ꝙ non; tex. eſt in l. ſi eum. §. q iniuriarū, ff. ſi qs cau.

Adde quod Bal. cōſ. 167. li. 1. dicit ꝙ citatio facta ēt in alio loco, quā domicilii interrūpit pręſcriptionē. & an iudicium, in quo agens ſuccubuit, interrumpat p̄ſcriptionē, uide Pau. de Caſt. conſ. 293. in primo impreſsis. & ꝙ citatio interrumpat præſcriptionē, uide Ro. cōſ. 38.

SEBA. SAPI.

c Colono. Vide Bal. in l. 2. col. pe. C. ubi in rē actio. & Ale. in l. naturaliter, ī apo. ad Bar. ff. de uſuca. co. 4.

d Incompetenti. Adde eundē conſ. 14. li. 2. & ꝑ quem actū interrumpat̄ præſcriptio, ubi lis cōteſtatur, uide eundem conſil. 3. q. 18.

SEB. SAPIA.

e Non interrumpitur. Vide Bald. in aut. offeratur, C. de litis conteſt. col. fi. uerſi. uenio ad illud, ubi tangit, an & qn̄ proceſſus nullꝰ interrumpat præſcriptionem, uñcunq; cauſetur nullitas.

SEB. SAPIA.
a Litis cõteſtatio. Vide Old. in cõſi. 276.inci.factũ tale eſt, in uertice cuiuſdam mõtis, quẽ refert & ſeq̃t Bal.in l. cũ ante, col.pe.C. de arbi.
b Quòd non. Adde ꝙ ila dicta fuerũt originaliter Old. conſi. 176.
Et adde, ꝙ licet per lit. cõte. interrũpat̃ preſcriptio de iure ciuili,& ꝑpetuet̃ uſq; ad 40. an.ut d.l.fi.hic alle. tñ interruptio facta ꝑ citationẽ, uel executoris ſolã miſſionẽ, licet interrũpat ꝑſcriptionẽ præcedẽtẽ, tñ non perpetuat actionẽ uſque ad. 40.an.de hoc ẽ gl. ſing.in l.cũ notiſſimi,ĩ prin.in uer. conuentionẽ, quã ſequit̃ & cõmẽdat ibi Bar.C.de ꝑſcr. 30.an.& idẽ dicit glo.16.q.3. c.placuit,el.2.§.põt,addẽs ꝙ nãlis interruptio nõ perpetuat̃ uſque ad. 40. an.Et ad idem qđ dixi de executoris miſſiõe, unde etiã gl.in uer. executorẽ,in fi.in l. ſicut, C.de ꝑſcr.30.ann.
ANT. FRAN.
c An præſcriptio interrũpatur per miſſionẽ executoris, & an per illã perpetuet̃ actio,& quanto tpe, uide ꝑ Bal.in l.ſicut,in 1.col.& in l. 3. C. de præſcr. 30.ann. & Bal.& Ale.in l. ſi ſeruũ,in §.ſequitur,de uer. obl. & ꝑ Ang.ĩ l.2.ĩ §. ſi rẽ,ff.ꝓ emt. & per Alex.in l. 1. ff. de eo ꝑ quẽ fac.erit. ubi dicũt,ꝙ ꝑſcriptio ſtatutaria interrũpitur ꝑ miſſionẽ executoris, & etiã perpetuat̃ in tantũ tps,quãtũ habet ex ſtatuto,ſed ſi interrũpatur per litis cõteſtationẽ, perpetuatur in. 30.an.& de multis modis interrũpendi præſcriptionẽ,uide ꝑ Bal.in c.1.ĩ §. qđ ergo,de inueſti.de re,alie.fac. & in l. 1.in 8.colũ. C. de furt.& ꝑ Bal.in l.

iure,& ſic loquit̃.l.pe.ꝑal.& ↄ̄ria opi.pro
17 qua fac.c.ſanctorũ,iũcta gl.ſ̃.e.† Iuxta ꝑ-
a dicta q̃rit̃,nũquid lit.cõteſ.[a] facta corã ar
bitratore & amicabili cõpoſitore inter-
rũpat ꝑſcriptionẽ? Io.An.tãgit.ĩ d.§.effe
b ctus,& tãdẽ uꝛ̃ cõcludere,ꝙ nõ:[b] qa corã
eo nõ eſt iudiciũ;ſed hẽt uim cuiuſdã trã
ſactionis qđ corã eo fit,ut ĩ aut̃. ut d ffe.
iudi.§.ſi uerò,& no.ꝑ Inn.in c. quintaual
lis,de iureiu.ergo &c.fac.l.alienã, ff. pro
em.Hoc dictũ no. & limita ꝓut.ſ̃.dixi,ni
ſi tale q̃d ſit dictũ,qđ habuit ĩducere ma-
18 lã fidẽ,& hæc bñ notabis.†Sed q̃ro ad de
clarationẽ ꝑdictorũ,an interruptio, ſeu
eius effectꝰ duret perpetuo? dic ꝙ in nãli
durat tãdiu,quãdiu durat effectꝰ interru
ptionis.ſi.n.recuperat poſſeſſionẽ amſſã:
uel ſuperuenit bona fides,uel titulus,inci
pit đ nouo ꝑſcribere: qa ceſſauit cã impe
diẽs,& ſuperuenit cã cõfirmãs,ut no.ĩ ſi-
mili in c.nõ firmat̃,de reg.iu.lib.6.In ĩter
ruptione uerò;q̃ fit ciuilr̃ modis ꝑdictis
idẽ ſentit hic Inn.dicẽs,ꝙ ĩ his oportet
ꝑſcriptionẽ ĩchoari.q.d.ẽm Ho.ꝙ tꝑa ꝑ-
cedẽtia nõ ꝓſint ꝑſcribẽti.Et intelligo ꝙ
de nouo inchoat̃ à tꝑe. ſ. quo ceſſat effe-
ctꝰ interruptionis.v.g.ꝑ lit.cõte. interrũ
pit̃ ꝑſcriptio,ut.ſ̃.dixi, & noua preſcrip-
tio nõ incipit ſtatim poſt factã ↄteſtatio
nẽ:ſed poſtq̃ partes ceſſauerunt litigare,
puta poſt perẽptã inſtãtiã,ut ĩ l.fi.C.de ꝑ
19 ſcr.30.an.† Et ſcias ꝙ de iure ciuili actio,
q̃ priꝰ erat tꝑalis,ꝑ cõteſtationẽ litis effi
cit̃ ꝑpetua.i.durat ꝑ 40.an.ut ĩ d.l. fi. Sed
de iure cano.dicit gl. no.in c.1.16. q.3.ꝙ
ex quo facta eſt ſemel litis cõte.nõ currit
ꝑſcriptio.qa ꝑſumit̃ poſſidẽs iã hr̃e malã
fidẽ,& de iure ſuo titubare,C.đ acq.poſ.l.
c nemo.vñ nõ ꝑſcribit ad mille annos[c],ar.
c.fi.ĵ.e.& idẽ tenet gl.in rl̃a, ſine poſſeſſio
ne,de reg.iu.li.6.& ſequit̃ d.Ant.hic. Sed
ego dubito & ꝓ gl.facit,qa perẽta ĩſtãtia
ꝑ lapſum triẽnii,uel ꝑ renũtiationẽ par-
tiũ,durat uitiũ litigioſi,ut lc.& no.ĩ l.1. C.
de ꝑſcr.lõ.tẽp.vñ nõ põt poſſeſſor ꝑſcri-
bere cõi tꝑe.ſ.10.uel.20.an.ſicut prius. er
go,cũ duret,dẽt de iure canonico ſemper
impedire.ſ̃.c.c.uigilãti.Sed hoc nõ obſtã
te ↄ̄riũ arbitror ueriꝰ.ſ.ꝙ iterũ poſſit in-
choari ꝑſcriptio,ſicut de iure ciuili. hoc
primò ſentit Gra.ĩ §.ꝑſcriptione. 16.q.3.
nõ faciẽdo ibi dr̃iã interꝰ canonicũ & ci
uile.Pretcrea hoc eſt de iure ciuili indu
ctũ,& ñ reperit̃ ↄ̄riũ de iure canonico. er
20 go &c.de no.ope.nũ.c.1.†Non ob. fundm̃
gl.ĩ eo,qđ fundat ſe ſup aſſiſtẽtia malę fi
dei:qa iura canonica loquunt̃ de uera ma
la fide,nõ de ꝑſumpta,ſicut ill.,q̃ ꝑſumit̃
ꝑ litis cõte.nã certũ eſt, ꝙ illa ẽ ꝑſumpta
& nõ uera,ut no.ĩ d.l.nemo, C. de acqr.
poſ.nã poſſidẽs rẽ, & credens firmiter eã
ſuã nõ mouet̃ firmiter ad credendũ ↄ̄riũ
ex eo,ꝙ aliꝰ fecit.ſibi q̃õnẽ, alias de facili
daret̃ mã impediẽdi ꝑpetuò curſum ꝑſcri
ptionis:qa nõ hr̃et,niſi lit.cõte.Itẽ illa ꝑ
ſumptio uacillatiõis & malę fidei iã ex-
orta tollit̃ & purgat̃ ꝑ perẽptionẽ ĩſtãtię
ſaltẽ cõtingentẽ culpa actoris,ar.c.cũ ceſ

ſante,de app.Et ad ꝑdicta optimè fac.gl.
no.ĩ l.2.C.de fruc.& lit.expẽ.ubi dicit, ꝙ
perẽpta inſtãtia lapſu tꝑis poſſeſſor facit
fructꝰ ſuos:qa uꝛ̃ bonę fidei,nec tenet̃ ad
reſtõnẽ;& eſt illa gl.multũ no.Bar. ibi tñ
ſentit ↄ̄riũ,& uꝛ̃ uelle,ꝙ ꝑ cõteſtationẽ ĩ
terrũpat̃ ꝑſcriptio,& efficiat̃ malę fidei,&
ꝙ iſti effectꝰ durẽt etiã perẽpta inſtãtia,
& cõcernãt ipſam cãm,& nõ inſtãtiã,al-
leg.gl.in l.ꝓperãdũ,§.& ſi quidẽ,ĩ uer. iu
dicii;C.de iud.& Inn.in c.cãm, de teſti.q
dñt,ꝙ perẽpta inſtãtia durat uitiũ litigio
ſi.Et ſi uelles tenere hãc partẽ, poſſes di-
cere,ꝙ ius ciuile admittit ꝑſcriptionẽ ibi
de nouo nõ ſimplr̃,ſed requirit̃ tps.40.an.d.
l.fi.nã & cũ mala fide currit de iure ꝑſcri
ptio cũ tãto tꝑe:imo rl̃r nõ requirit̃ niſi
tps.30.an.ut l.cũ notiſſimi,ꝑall.Sed tenẽ
do aliã partẽ poſſet dici, ꝙ lex exigit de
nouo 40.an.ñ ꝑꝑ ꝑſumptionẽ malæ fidei
ſed ꝑꝑ diligẽtiã habitã ꝑ actorẽ.nã pur-
gauit ad tꝑs negligẽtiã litẽ cõteſtãdo, &
certè articulus iſte eſt dubiꝰ.pars gl.eſt tu
tior & cõior,& ĩ iudicio ſeruaret̃:ſed alia
21 uꝛ̃ uerior.† Quæro,qualr̃ interrũpat̃ præ-
d ſcriptio iurium incorporaliũ?[d] Sol.dicit
Bar.ĩ d.l.nãlr̃, ꝙ q̃dã ſunt iura incorpo-
ralia debita fundo,& tũc interrũpit̃ ꝑdita
poſſeſſione fundi dominãtis, ut l. ſi ædes.
§.1.ff.de ſer. ur. ꝑd. Itẽ interrũpit̃ ↄ̄ illũ,
qñ ille,ↄ̄ quẽ ꝑſcribit̃,impedit eũ uti ſer-
uitute,ut.l.ſequit̃.§.ſi uiã,ff.de uſuc.cũ.n.
in incorporalibꝰ nihil aliud ſit quaſi poſ
ſeſſio niſi aduerſarii patientia, ut l. quo
ties,ff.đ ſerui.& ſtatim ꝙ q̃s deſinit pati
ĩterrũpit̃ quaſi poſſeſſio ſeruitutis.Idẽ di
cit in iuribꝰ incorporalibus nõ cohęrẽti-
bꝰ ꝑdio,ut ĩ iuriſdictionibꝰ & ſitibus . nã
ſtatim,cũ ſit unus actus; ꝑ quẽ q̃s ꝓhibet̃
uti illo iure,uꝛ̃ interrupta quaſi poſſeſſio
& de hoc eſt bon.tex.ĩ c.auditis.ĵ.e.& me
liꝰ ĩ c.cũ eccleſia Sutrina,de cau.poſ. & ꝓ
pr.quinimo ſentit plꝰ Inn.ĩ d.c.auditis,vi
delicet ꝙ eo ipſo,ꝙ is, ad quẽ ſpectat iu-
riſdõ de iure,exercuit illa iura intra tps ꝑ
ſcriptionis,uꝛ̃ illã ĩterrupiſſe, & facit qđ
no gl.ĩ c.1.ĵ.e,li.6.uide qđ dicã ĩ d.c.audi
22 tis.†Quæro qualiter interrũpat̃ ꝑſcriptio
libertatis? So.Bar.ĩ d.l.nãlr̃,ꝙ ꝑ quẽcũq;
actũ,quo q̃s utat̃ ſeruitute,ut in l. arbori
bus.§.itẽ cõſtat,ff.de uſufru.Itẽ credo, ꝙ
quis poſſit interrumpere nãlr̃ & ciuiliter
23 modis ꝑdictis eadẽ rõne.Quęro.certum
eſt,ꝙ ſaltẽ de iure ciuili currit ꝑſcriptio
e ↄ̄ accuſationes criminales,[e]& rl̃r excludũ
tur per tꝑs.20.an.ut l.querelã,C.de fal.di
xi rl̃r,quia quædã ſunt, quæ præſcribunt̃
minori tꝑe,ut accuſatio adulterii, quæ ꝑ
ſcribit̃ ſpacio quinquẽnii.l.adul.C. de a-
dul.& uide đ his plenè ꝑ gl.ĩ d.l.querelã
q̃rit̃ igit̃, qualiter i his fiat interruptio?
Sol.dicit Bar.in d.l.nãlr̃,ꝙ per ſolã libel
li oblationẽ,ut l.mariti.§.quinquẽniũ,ff.
de adul.nõ ergo requirit̃ citatio,nec litis
cõteſta.ſed ſola libelli porrectio,qđ not.
& aduerte,ꝙ iõ dixi,ꝙ currit de iure ciui
li:qa de iure cano.eſt dubiũ,& gl.no.in c.
admonere.33.q.2.dicit,ꝙ ſemper maritꝰ
poteſt

naturaliter, ff. de uſucap. & ꝑ Pau. de Ca.in cõſ. 288. inci.uiſa ſuper in ſtro facti mẽcione
SEB. SAPIA.
d Incorporalium. Vide Are. in cõſi. 30.inci. uiſo themate,co.fi. ĩ prin. & latè Bar. ueron. in tract. ſerui.uer. prædiorum, c.20. col.4.
e De interruptione præſcriptionis criminalis, & per quẽ actũ interrũpatur, uide plene ꝑ d. Ant. hic in 3. col.& uide ꝑ Bar. in l. accuſaturus, ff. de adul. Et no. ꝙ per citationem rei nõ dr̃ inchoatũ iudiciũ, ita, ꝙ ſit interrupta præſcriptio, ſi actor, q fecit citari eũ, nõ cõparuit, ẽm Bal.in l.1.ff. de in ius uoc.q alle.no. per.Gul.in l.ſicut, C.de ꝑſcr.30.ann. ad idẽ uide Bald. in l.fi.in prin.ff.de eo,per quem fact. erit.itẽ de iſta materia uide ꝑ Bart. in d.l.fi.ff.de eo,ꝑ quem fac.erit.
ANT. FRAN.
An in criminalibus interrumpat̃ præſcriptio, & ꝑ quẽ actũ, & an ꝑ oblationẽ libelli malè cõcepti fiat talis interruptio, uel ꝑ litis cõteſtationẽ factã ſine libello,uide ꝑ Spe. in tit.de execu. in uer. ſed nunquid, & ĩ ti. de libel.cõcep.ĩ §.9.& 16. in uer.intra ẽm quoſdã, & in ti.de ĩ in teg.reſt.in §.1. in uer.fi.& an interruptio facta ꝑ accuſatorẽ proſit iudici inquirenti,uide ꝑ Bald.in l.negãda,C.qui accu. nõ poſ. & ꝑ Alex. ĩ l. intra quatuor de diuer.& temp. præſcrip.

ꝑt accuſare uxorẽ ẽt ad mille annos, ſi tãto tẽpore cõtin-
geret eã uiuere.Et idẽ ſentit in aliis criminibꝰ: qa quãdo-
cũq; crimina claruerint,puniẽda ſunt.24.q.3. c.ecce. ſed tu
24 uide ꝙ dixi poſt doct.in.c.licet,de ꝓbatio. † Quæro an in-
terruptio ciuilis proſit oĩbꝰ:puta ſi fuit litẽ ↄteſtatꝰ ↄ̄ me,et
ſic interrũpit̃ ꝑſcriptio iuxta ꝑdicta; an operabit̃ ſuũ effe-
ctũ etiã ↄ̄ alios.Solu.cõmuniter tenetur ꝙ ñ,ſed ſolũ prod
eſt actũ exercẽti,quaſi reſtrĩgat̃ actꝰ ad certã ꝑſonã,ad hoc.
l.intra quatuor,ff.de diuer.& tem preſcrip.no.gl.in. c.pla-
cuit.§.hęc đ ꝑſcriptionibꝰ.16.q.3.in uer. interrupta. no.ĩ.
d.l.cũ notiſſimi,& Bar.ĩ.d.l.naturaliter,& do.Ant.hic.Ego
dico,ꝙ de iure ciuili ſatis ꝑt hoc admitti,ſed de iure cano-
nico pẽdet iudicio meo ab illa q̃ſtione,q̃.ſ̃.examinaui. Nã
ſi tenemꝰ, ꝙ ꝑ ↄteſtationẽ litis efficit̃ malę fidei poſſeſſor,
&ꝙ durat hoc uitiũ ẽt perẽpta inſtãtia, neſcio uidere q̃uo
ñ interrũpat̃ quo ad oẽs,qa qđ ñ eſt ex fide.i.cõſciẽtia,pec
catũ eſt,ut ĵ.e.c.fi.& facit ꝙ dixi.ſ̃.Sed ſi tenemus aliã opi.
quã.ſ̃.dixi ueriorẽ,ꝙ hæc eſt ficta ĩterruptio, & ꝙ durat pe
rẽpta inſtãtia;ſatis ꝑt hæc opi.iuſtentari: & uide ad limita-
tionẽ ꝑdictorũ gl'.ꝓxi.alle.in.d.§.hęc de ꝑſcri.q̃ dicit, ꝙ ↄ-
teſtatio litis interrũpit ꝑſcriptionẽ, qñ .ſ. fit eo animo, ut
ducat cãm uſq; ad finem;ſꝫ impedit̃ poſt modũ ꝑ caſus for
tuitos;alias ñ prodeſt ↄteſtatio, arg. a ↄ̄rio ſenſu ĩ.l.ul.C.đ
ꝑſcri.30.an.& ĩ aut̃.đ litig.§.oẽm,circa fi. & hæc ſufficiant.
Poſſunt .n. ꝑ ꝑdicta decidi ſimiles q̃ſtiones, ut puta ſi res
poſſeſſa efficiat̃ ſacra,uel religioſa,uel extinguat̃ nãliter.de
ficit enim pręſcriptio,quia interrumpitur poſſeſſio,ut ĩ.d.
l.naturaliter.Vel ſi poſſeſſor efficiatur incapax illius rei do
minii,ut in Iudęo,qui non poteſt habere mancipium chri-
ſtianum infrà de iudę.c.fi.& idem in ſimilibus.

SVMMARIVM.

1 *Hortamur, per iſtud uerbum committitur aliquando iuriſdictio.*
Rogo, iſtud uerbum ponitur pro præcipio ſecundum ſubiectam materiam.
2 *Agrimenſor ſi malè ſe geſſerit in menſurando, tenetur actione in factum, ſi dolo uel lata culpa fecerit in caſu, de quo. ĵ. nu.4.*
3 *Actio locati non datur inter iſtos, qui exhibent operas ſuas conſiſtentes in aliquo notabili exercitio, uel arte liberali, & puta inter aduocatum & clientulum, uel medicum & infirmum, & ſimiles.*
5 *Actio contra agrimenſorem quanto tempore duret.*
6 *Agrimenſor quando eligitur, uel quando uadit ad menſurandum, debet pars citari, quia poteſt ipſum melius informare.*
7 *Agrimenſor dicitur & inducitur quaſi ut quidam teſtis.*
Agrimenſor quãdo uadit ad mẽſurãdum, non eſt neceſſaria ꝑſentia iudicis.
8 *Sententia in cauſa limitum eſt ferenda lite conteſtata.*
9 *In cauſa limitum terminandorum quo ordine ſit procedendum.*
10 *Arbitratores & ſimiles perſonæ, quæ interuenerunt inter partes ad diſcordias ſedendas, tenentur ſi aliquid dolo uel culpa fecerint.*
11 *Limites eccleſiarum, uel prouinciarum quo caſu præſcribuntur.*

CAP. IX.

QVia indicante. Fines prediorum eccle-
ſiaſticorũ. xl. an. ſpatio
pręſcribũtur.Primò ponit dictũ, qđ ſcđo exequẽ
do cõmittit,ibi;*hortamur*.tertiò circa exceptionẽ
inſtruit,ibi. *xl. tantum*. Caſus literalis. Inter duos orta fuit
q̃ſtio de finibus.papa mãdat illã q̃ſtionẽ diffiniendã ꝑ agri
menſores,q ad loca,đ qbꝰ ↄtentio eſt,accedãt, & ĩ ꝑſentia
illorũ q̃ſtionem faciãt terminari;ꝑſcriptione.40.an tãtum
vtriq; parti ſeruata.Ber.No.primò, q̃d debet facere iudex,
qñ q̃ſtio corã eo mota decidi allegationibus ſeu probatio-
nibꝰ ñ ꝑt,vt puta,qa opus eſt induſtria & artificio peritorũ.
debet.n. ire,uel ſaltem mittere una cũ peritis ĩ illa arte,et
ad illorũ relationem q̃ſtionem decidere: & facit; qñ illud
vulnus infirmi eſſet mortale,vt iudex uadat,vel mittat una
cũ peritis medicis;& đ iudicio iſtorũ peritorũ uiđ ꝑ Bart.
1 ĩ procemio fforũ.dixi plenè in.c.ꝓpoſuiſti,de proba. † No.
ſcđò,ꝙ ꝑ uerbũ,hortamur, aliq̃ñ committit̃ iuriſdictio;de
quo uiđ ꝙ no. in.c.2.đ teſta.nã uerbũ,rogo,ponit̃ ꝓ ꝑcipio
ẽm ſubiectã mãm,ut leg.& no.in.c.rogo.11 q.3.No. ꝙ ad-
uerſus eccleſias ñ currit ꝑſcriptio niſi quadrãgenaria, etiã
ſi agat̃ de modico ꝑiudicio,puta de finibꝰ ꝑdiorũ, ut hic,ꝙ

2 not.† Quęro, quia hic tractatur de agri
a menſore, [a] qd ſi iſte malè renũtiauerit,
ſeu ĩ mẽſurãdo malè ſe geſſerit? Sol.di-
cit gl.ꝙ tenet̃ actione in factũ, dũmodo
doloſè hoc faciat,qa đ culpa, uel negli-
gentia ñ tenet̃,ff.ſi menſor fal.mo.dix.l.
b 3.§.1.Gof.dicit,& bene, [b] ꝙ nõ tenet̃ de
culpa,ſ.leui, ſed de lata:qa equiparat̃ do
lo,ut.l.1.ff.e.ubi tex.expreſſus.Item hęc
hęredi,ſed ñ ↄ̄ hæredẽ agrimenſoris: qa
licet reſpectu actoris ſit rei ꝓſecutoria:
tñ reſpectu menſoris eſt quodãmõ pœ-
nalis,ut.ff.đ eo, ꝑ quem fac.erit.l.1. ꝑdi
3 ctã ꝓbant̃ ĩ.d.l.3.ĩ fi. † Extra gl.& doc.q̃
ro hic đ pluribꝰ.& primò,quare ñ datur
ↄ̄ mẽſorẽ actio locati,cũ ſoleat ꝓ hmõi
labore accipere mercedẽ? Sol.tex.in.d.l.
1.dicit,ꝙ inter mẽſorẽ & illũ,q eũ adhi
buit,ñ eſt ꝓpriè locatio,ſed magis ope-
ra bñficii loco ꝑbet̃;& id,ꝙ ad remune-
rãdũ dat̃,honorariũ appellat̃. Si aũt age
ret̃ ex locato uel cõducto,nõ teneret li-
bellus ẽm tex.ibi;ꝙ eſt bñ notãdum. Ex
quo no.ibi.Bar.ꝙ cũ iſtis,q exhibẽt ope
ras ſuas cõſiſtentes ĩ aliquo artificio,vel
arte aliqua liberali ñ ↄſiſtit locatio: ſed
poti͛ dicit̃ ꝑberi opera bñficii gratia; &
hoc eſt ẽm eũ ꝓpter notabile exercitiũ;
facit ꝙ leg.& no.ĩ.l.1.ff.de uar.& extra-
ord.cog.& ideo dicit notãter,ꝙ ĩter ad
uocatũ & cliẽtulũ:doctorẽ,& ſcholares:
ĩfirmũ & medicũ ñ eſt ꝓpriè locatio;ꝙ
no.in ↄ̄riũ tñ facit,ꝙ no. ipſe Bar. ĩ. d.l.
1.§.illud quoq;, ff. de uar. & extraord.
cog.ubi q̃rit, qualiter ↄſulet̃ doctori iu-
ris circa ſalariũ,& reſpõdet,ꝙ ſi q̃dẽ ſala
riũ eſt ꝓmiſſũ,aget̃ ex ꝓmiſſione. aliàs,
ſi iſte ẽ talis,q ꝓfecit & cõſueuit operas
locare,uꝛ̃ locaſſe ẽm ſuam conſuetudi-
c ne,[c] ut in.l.excepto,C.locati, & ĩſti.eo.
poſt prin. & ſic ſentit, ꝙ ꝑt agere actio-
ne locati. Sed dic meliꝰ,ꝙ ageret̃ ꝓpter
cõſuetudinem actiõe quaſi locati;qa nõ
eſt uera locatio;ita uult ipſe in notario,
ut.l.argentariꝰ,ff.de eden. Alii uerò,qui
ñ ſunt iuris periti,poſſunt ꝓ eorũ mer-
cedibꝰ implorare iudicis officiũ, đ quo
4 dicendũ,ut plenè leg.& no.in.d.l.1.† Se
cũdò q̃ro,ad q̃d dat̃ hæc actio in factũ ↄ̄
menſorem? Sol.dic,ꝙ ad intereſſe, & uꝛ̃
tũc cõpetere ↄ̄ eũ,qñ ñ ſubeſt remedium
actori ↄ̄ partem; ita uꝛ̃ tex. dicere in.d.
l.3.ff.ſi mẽ.fal.mo. di.Exemplum,quidã
fuit iudici cõqueſtus, ꝙ quidam promi
ſit ſibi dare decem iugera terrę, & non
dedit niſi nouem, iudex uerò miſit men
ſorem,qui menſuraret. ille renuntiauit
eſſe.10.iugera; & ſic iudex abſoluit reũ,
& ſñĩa trãſiuit ĩ rem iudicatã.ſecꝰ aũt, ſi
cõpetit remediũ;ut puta emit q̃s decem
iugera terrę,& interueniente falſo men
ſore aſſignauit tantũ nouem. certè põt
ↄ̄ uenditorem actione exempto, ut aſſi-
gnet unũ aliud, nec poterit agere ↄ̄ mẽ-
ſorẽ,niſi uenditor non ſit ſoluendo, ita
uidetur uelle tex.ind.l.3.†Quæro tertio
aliquis fuit grauatus dolo,uel lata culpa
agrimenſoris,intra q̃tum tempus debet

SEB. SAPIA.
a De agrimẽſore. de qua culpa teneatur agrimẽſor proxeneta & ſimiles ꝑſonæ, tradit Georg. Natta in repe. cle. ſæpe. §. quæ oĩa,col.6. in fi.cũ ſeq.de uerb. ſig.ubi pulchrè limitat.l.3.ff.ſi mẽ. fal.mo.dixerit.
ZACHARI.
b Goff.dicit & bñ. Dic,ꝙ iſta eſt uera opi. non enim tenetur de leuiſſima, ſed nec leui, licet Abb. añ. hic & do. aliqui obſtrepant. Pro opi Goff. facit quod Bar.not.idem do. ĩ.l.qđ Nerua,col. pe.ff.depo.& in.l. 1.§.1.ff.ſi mẽ. fal. mo.di.& ĩ fi. Bal. & Alex. in. l. ubi exigit,ff.de eden.
c Conſuetudinẽ. Adde qđ uoluit Fede.conſi. 218.

conqueri?dicit Bal.in d.l.q. bona fide, ff.
de dã.infec. q̃ ĩtra annũ p.l. q grauatos,
C.de agri.& cẽſi.li.11.ſed mihi ñ placet:
qa cũ cõpetat actio ſpãlis dẽt audiri tã-
diu,quãdiu erit p̃ſcriptũ ꝯ actionẽ cõpe-
tẽtẽ. Actio uerò ex uẽdito,uel actio ĩ fa-
ctũ,cũ ſint pſonales durãt 30.annis.l. ſi-
cut,C.de p̃ſcri.30. an. Vel ſaltẽ nõ pce-
dat dictum Bal. qñ grauatus intra annũ
fuit cõqueſtus,ſaltẽ extra iudiciũ;ſicut in
ſimili not. Bar. in petitione reductionis
ad arbitriũ boni viri,in l.ſi ſocietatẽ.§.ar
6 bitrorũ, ff.pro ſo. † Quartò quęro, nũ
quid partes debẽt eſſe præſentes tpe mẽ-
b ſurationis? Sol. dico q̃ ſic. [b] Vnde iudex
dẽt ſpãlr eas citare ad hoc, vt ſint die ta-
li & hora tali cũ tali magiſtro,vel ſecũ,vt
in.l.3.C.ſi.regũ.no.Bar.in d.l.qui bona ſi
de.§.in quadã,ff.de dã.infe.& facit.l.gña
liter.§.pe.ff.de iureiur.Et eſt rõ, quia per
partis præſentiã põt iudex, vel agrimen-
ſor aliter informari. & iõ conſuluit Bar.
q̃ iudex de hoc, cũ eſt in loco faciat con
fici inſtrumentũ: alr proceſſus poſſet pe-
7 riclitari. † Quintò circa prędicta quę-
ro,nũquid iudex teneatur pręſentialiter
ire tpe menſurationis? vr iſte text. uelle
hic q̃ ſic.ego credo hoc eſſe ut le,arg.op.
hic,ſed non eſt neceſſariũ.ſatis enim ẽ,q̃
iudex mittat menſorẽ,partibus,vt inter-
ſint,citatis;& ſiue partes vadant, ſiue nõ,
põt menſor ſuũ officiũ exercere, & per ſe
uel nuntiũ, vel epiſtolã iudici renũtiare;
tex.eſt in d.l.3.C.ſi.regũ. iũcta.l.1.in fin.
cũ ſeq.ff.ſi mẽ.fal.mo.dix.& clarè ſentiũt
gl.& doc.in d.l.3.C.ſi.regum.& forte ad
hoc dicit tex.hic,*hortamur &c.* quod in ſe
non eſt neceſſitatiuũ, ſed exhortatiuum,
vt in c.deniq;.§.hęc & ſi legibus.4.diſ.iſti
enim sũt quaſi quidã teſtes;vnde ſatis ẽ,
ut uideãt,& iudici referãt.3.q.9.c. teſtes,
&.l.ſi qñ,C.de teſti. & in ppoſito nr̃o vr̃
bo.tex.in.c.fraternitatis,in prin.de fri.&
8 male.& ĩ.l.1.ff.d̃ uẽ.inſpi.† Sextò q̃ro,an
in cã limitũ poſſit pcedi ad diffinitiuã
lite nõ cõt.gl.ĩ.d.l.3.C.ſi.reg.q̃ nõ,dicẽs
q̃ ibi erat lit.cõt.tpe ſnię,vñ appellat ibi
qõ: ſed in principio appellat ibi q̃rimo-
nia:qa lis nõdũ erat cõteſt.ex qua gl. col
ligit ibi notabilis dr̃ia inter q̃rimoniã &
qõnẽ.Bar.dicit ibi poſſe dici,q̃ lite ẽt nõ
cõte.pt pcedi ad diffinitiua:qa hoc caſu
nõ ẽ de remedio mẽſorũ puiſũ: alle.no.
ĩ aut.ſi oẽs,C.ſi mi.ſe ab hę.abſti.ſed Bal.
ſeqt ibi gl.melius:qa cũ hoc caſu nõ repe
rit receſſum a rl̃a iuris,illi eſt ĩſiſtẽdũ; &
pfecto theorica Bar.cõfundit in.c.tuæ,ut
lit.nõ cõte.& dic,vt ibi no.& bñ facit,qd̃
9 le.& no.ĩ c.2.ut lit.nõ cõt. † Vltimò q̃ro
ſu p hac glo.de mõ pcedẽdi ĩ cã limitũ.
Sol.uide bo.gl.ĩ.d.l.3.& ibi p doc.maxi-
me p Bar.& duplex põt dari practica.Pri
ma, ut depoſita q̃rela iudex inquirat, qs
poſſideat,& quãtũ. poſt modũ uideat cir
ca pprietatẽ quãtũ dẽat qſq; hr̃e, & hac
informatione adhibita uadat cũ agrimẽ
c ſore;uel aliũ mittat citatis partib[9] [c]& in-
iũgat, ut circa pbõnem habitã mẽſuret

agrũ aſſignãdo cuiq; quod ſuũ eſt,& terminos ſtatuat. poſt
modũ uerò iudex pnuntiet illos terminos in futurũ ut le-
gitimos obſeruãdos. Secũda practica eſt, ut iudex habita
informatione pronũtiet terminos ponẽdos ſm pbõnẽ ha-
bitã.prima tñ certior & melior,arg.inſti.de act.§ curare,&
pl[9] placet ibi Bal.gl.tñ ibi ſentit ſecũdã,& dic ut ibi. Et ad-
uerte,qa ut dicit Io. An.hic,& originalr fuit dictũ gl.in d.l.
3.tũc ẽ ſtãdũ in hoc iudicio agrimẽſoris, qñ cõſtat quot iu
gera.i.mẽſuras terræ dẽt hr̃e utraq; ps? puta un[9].15. ex pte
ſuperiori:alr.10.ex parte inferiori;als ſępe põt cõtingere,
10 q̃ qõ finiũ p agrimẽſorẽ diffiniri ñ poterit. †Ex p̃dictis ha
bes ultra gl.& doc. nr̃os hãc mãm clarè & utilr expeditam.
Sed unũ nolo omittere;agrimẽſor tenet d̃ dolo & lata cul
pa:qd de aliis,q adhibent inter ptes ad aliquã diſcordiã ſe
dandã,ut rõnẽ ſeu calculũ faciãt;ut ſunt arbitratores,uel ſi
miles,nũqd iſti teneant de dolo,& lata culpa, ſicut agrimẽ
ſor?dic q̃ ſic,& tex.eſt nota.& ibi p Bar.in.l.ſi. ff. ſi mẽſor.
fal.mo.dixe.& p eũdẽ in.l.ult.ff.de uar.& extraor. cog. qd̃
eſt notãdũ;& uide bo.gl.in arbitro,inſt. de obli. q̃ ex quaſi
deli.naſcũ.in prin.puto ẽt, q̃ iſti, q exercẽt aliquã artẽ tãq̃
periti & magiſtri teneant nõ ſolũ de lata culpa,ſed ẽt de le
ui,uel leuiſſima ſm quãtitatẽ culpæ & imperitię. fuit enim
in culpa immiſcẽdo ſe rei, q̃ ad ſe non pertinebat; ſicut di-
cimus in iudice,qui p imperitiã iudicat,ut no. inſti. de ob.
q̃ ex quaſi delic.in glo.3.probat in illicitas.§.ſicuti, ff.de of
fi.pręſi.& in regula, nõ eſt ſine culpa. de reg.iur. lib. 6. &.l.
imperitia,ff.e.& in.c. tua,& ibi no.de hom.& in.c.ad aures
de æta.& qua. Alię aũt gl.ſunt faciles.†Et ad gl.ſi.ĩ ſi.dicas,
11 q̃ limites parochiarũ,& puinciarũ,ſeu ep̃atuũ bñ pñt p̃ſcri
bi iure proprietatis,ſed non iure finiũ,[d] vt.ſ.limes unius ex
d tẽdat,& alterius reſtringatur,ne cõfundant termini,de quo
uide bo.glo.16.q.3.c.quicunq;,& quod no.j. de parochiis.
c.ſi.& in.c.ex literis;de proba. ubi de materia iſta habetur.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio non currit tempore hoſtilitatis.*
2 *Eccleſia parochialis ſiue baptiſmalis poteſt pertinere ad ius monachorum.*
3 *Oblationes,quæ ſiunt capellis ſitis iuxta aliquam parochiam,cedunt de iure eccleſiæ parochiali, ſub qua ſunt ſita.*
4 *Præſcriptio continuatur cum tempore habili, remoto tempore,quo dormiuit.*
5 *Præſcriptio dormiuit non ſolum tempore hoſtilitatis,ſed etiam quando in loco non redditur ius ex defectu iudicis, uel rei, quibus caſibus oportet, quòd actor proteſtetur,quòd non potuit ius ſuum proſequi, uide.j.nu. 14. ubi uidetur poni contrarium.*
6 *Impedimentum non ſufficit probare,niſi probetur, quòd fuit cauſa impeditiua quod probatur,ſi ipſe fuit ſolicitus,non tamen potuit agere.*
7 *Præſcriptio interrumpitur,uel dormit tempore peſtis.*
Citatus in loco,ubi eſt peſtis,habet iuſtam cauſam non comparendi.
Præſcriptio licet currat tempore peſtis, ſi in loco reddebatur ius, tamen ille, contra quem præſcribitur,reſtituitur ex clauſula generali.
8 *Præſcriptio dormit contra eccleſiam,quæ non habet prælatum, uel habet, ſed inutilem.*
9 *Præſcriptio dormit aduerſus eos,qui non ualent agere, nu. 13.*
10 *Præſcribi non poſſunt res,quæ ſub conditione debentur.*
11 *Præſcriptio currit etiam tempore feriarum,licet aliquo caſu ille, contra quem præſcribitur,reſtituatur.*
12 *Præſcriptio an & quo caſu currat aduerſus illũ,qui abeſt cauſa reipubli.*
13 *Præſcriptio in caſibus, in quibus interrumpitur; uel dormit an interrumpatur,uel dormiat ipſo iure,an uero currat, ſed aduerſus eam detur reſtitutio?*
14 *Præſcriptio an indiſtinctè non currat non ualenti agere?*

CAP. X.

1 *EX transmiſſa.* †Tempore hoſtilitatis nõ
currit pręſcriptio. Prima
pars ponit querelã. Secunda dat iudices,ibi:*diſcre
tions.* Caſus literalis. Eccleſia de Camenone per-
tinet ad monaſterium de Haben.& homines de Sibino uin
tonien.eccleſiæ ſunt parochiani matricis eccleſiæ, & illi de
Sibino, q p̃dictã habẽt eccleſiã minutati oẽ ius parochia-
le p̃ter ius funerãdi ſubtraxerũt illi matrici eccleſiæ, ſ.deci
mas & oblationes.vñ abbas & monachi de Haben. p eccle-
ſia ſua matrice d̃ Came.cõqueſti sũt d.pa.uñ p̃p̃ mãdat iudi
cibus,

SEB. SAPIA.
a Nũquid partes.
Vide ad hanc ma
teriam per Ange.
de Aret.in.§.quæ
dam, ante finem,
inſti. de actioni.
b Quòd ſic. Adde
q̃ in relatione,
quam facit iudi-
ci, non eſt neceſ-
ſaria citatio,ut di
cit Ro. conſi.61.
ANT. FRAN.
Ad hoc,de agri-
menſore referente
iudici mẽſuram p
eum factam uide
Spe.in ti. de. 1.&
2.decre.in.§.uidẽ
dum,in uerſ. exa-
ctione aũt,& uide
eundẽ in ti.de pa-
ro.in uer.& quia,
& quæ habentur
in.l.1.& toto tit.
ff. ſi menſor fal.
mo. dixe.
ZACHARI.
c Citatis partib[9].
Aduerte,dum di-
cit, q̃ partes de-
bẽt citari, q̃ hoc
eſt uerum,ut inter
ſint, ſi uelint, in
menſuratione,qa
menſores poſſunt
facere eorum re-
lationẽ parte nõ
citata, ſicut nun-
cius,ita no.Ange.
in.l.1.§. Marcell[9]
ff. ſi cui plus, q̃ p
le.Fal. & Bart. in
l. Theopõpus, ff.
de do.præ.
d Hoc eſt uerum,
etiam ſi per mille
annos in diœceſi
uicina nõ fuiſſet
ep̃s,ut eſt gl. ſi. in
c.felix.16.q.1.
Adde quod. Ol.
conſi.82. dicit, q̃
limes diœceſis nõ
põt p̃ſcribi,ſed fi-
nes territorii ſic.

cibus,quaten[9] faciãt reſtitui decimas & oblationes cũ aliis
obuẽtiõib[9] p̃dictę matrici ecc̃lię de Came.ñ obſtãte p̃ſcri-
ptione tpe hoſtilitatis,a clericis p̃dictarũ eccleſiarum.Ber.
2 †No.priò,q̃ ecc̃lia parochialis & baptiſmalis, q̃ aliàs dr̃
matrix,pt ptinere ad ius monachorũ; de quo uide qd̃ le. &
no.ĩ c.de monachis,& c.ĩ Lateran.de p̃bẽ. No.ſcd̃ò,q̃ p̃-
lat[9] pt agere p eccleſiis ſibi ſubiectis;de quo ĩ c.ſi.de ſuc.ab
3 ĩte. & plenè dixi ĩ c.cũ deputati,de iud. †No.tertiò & te-
ne mẽti,q̃ oblõnes, q̃ ſiũt ĩ capellis ſitis ĩtra alicui[9] ecc̃lię
a parochiã, cedũt de iure ipſi ecc̃liæ parochiali,[a] nõ aũt pti-
nẽt ad capellas;& facit p locũ a ſpãli tex.ĩ c. ad audiẽtiã,de
eccle.edi.& vide qd̃ ibi dixi,& ſup rub.de parochiis,& c.pa
ſtoralis,de his q̃ ſi.a p̃la. No.quartò, q̃ ius funerãdi pti-
net ad eccleſiã parochialẽ;qd̃ ĩtellige ſm qd̃ le.& not.ĩ c.i.
& ĩ c.ĩ nr̃a,de ſepul. No.q̃ matrix eccleſia,i.eccleſia baptiſ
malis,vel plebanalis fundat ĩtẽtũ de iure cõi ſup decimis;&
facit iſte tex. q̃ decimę ñ ptinẽt ad capellas, ſed ad eccleſiã
b plebis:[b] tu verò dicas,vt plenè dico poſt doc.ĩ c.cũ cõtigat,
de deci.Et tenẽdo,q̃ ptineat ad ecc̃liã parochialẽ,vt vr̃ tex.
ĩ c.ad decimas,de reſti.ſpo.li.vi.& d.c.cũ cõtigat,qd̃ mihi ſa
tis placet;pt dici ad iſtũ tex,q̃ iſtę capellę ñ habebãt paro-
chiã diſtinctã: vel melius dic,q̃ loqt de decimis pſonalib[9],
4 q̃ debẽt,vbi qs audit diuina,vt ĩ c.ſi.d̃ parochiis. †Vltimò
collige vnũ caſũ, ĩ quo ñ currit p̃ſcriptio,ſ.tpe hoſtilitatis.
Et põdera tex.ĩ eo,qd̃ dicit tũc ñ currere p̃ſcriptionẽ.Dor-
mit aũt tũc p̃ſcriptio:ñ tñ ĩterrũpit; qd̃ tenet Inn. & cõiter
doc.ita q̃ finita hoſtilitate tp̃s ſequẽs cõtinuabit cũ p̃cedẽ-
te; & ſic pficit p̃ſcrip.xl.an.ſubducto tpe medio.j.e.c.audi-
tis,& hẽt locũ ſm Inn.nõ tñ ſm canones ĩ eccleſiis, ſed; ẽt
c ſm leges & ĩ laicis;[c] & ſiue vna die tñ,ſiue plurib[9] annis hęc
hoſtilitas ĩteruenerit, ſemp hoc tpe p̃ſcriptio dormitabit,
& hoc tp̃s,q̃tũcũq; magnũ,ſiue modicũ ſit,de medio ſubdu
cet,ſm Inn.qd̃ ſatis iudicio meo pbat hic ĩ fine, vbi ĩfinitè
dr̃,*hoſtilitatis tẽpore nõ currẽte præſcriptione*; facit c.ſolitę,de
ma.& obe.& xxxi. q.i.c.qd̃ ſi dormierit; ſile.j. c auditis,&
c.de quarta. Sed q̃ro nũqd ſunt & alii caſus,ĩ qb[9] ñ currit
p̃ſcriptio, ſed dormiat, q̃ ĩ caſu noſtro? Sol.Inn. ponit hic
d plures caſus,[d] quorũ aliquos enumerat gl.j.e.c.cũ ñ liceat,
ubi bo.gl.& ĩ c.prima actiõe.xvi. q.iii. & hic enumerabo,vt
eos examinẽ; & poſtmodũ ſubiiciã rl̃am gñalẽ,an & qñ cur
5 rat p̃ſcriptio. † Scd̃s eſt ſm Inn. ĩ quo ñ currit p̃ſcriptio,
vbi ius ñ reddit pp defectũ iudicis, vel rei; allegat.ff.ex qb.
cau.ma.l.ſed & ſi p p̃torẽ, p totũ vſq; ad §.quoties: limitat
tñ Inn.multũ notãter hũc caſum & p̃cedẽtẽ.dicit.n.q̃ ẽ ne
ceſſe,q̃ actor doceat ſe voluiſſe agere;ſed nõ potuit pp cãs
p̃dictas ĩpedit[9];vt qa ius nõ reddebat ĩ illo loco pp hoſtili-
tatẽ; & ſic ĩtelligit iſtũ tex.vel pp iudicis defectũ,vel rei, ñ
potuit ius ſuũ pſeq; allegat.d.l. ſed & ſi p p̃torẽ.§. ſi feriæ.
vñ & vtile ẽ ſm eũ:vt ſ. pteſtet ſup hoc.C.de anna.excep.l.
vt pfecti[9],& le.no.ſ.de offi.or.c.paſtoralis.§.ſi.qd̃ bñ nota-
6 bis. †Ex quo tene mẽti,q̃ nõ ſufficit pbare ĩpedimẽtũ af
fuiſſe,niſi doceat,q̃ id ĩpedimẽtũ fuit cã ñ agẽdi; & id pba
tur pbãdo tũc tpis ſollicitudinẽ;& idẽ no.Arch.ĩ c.pria a-
ctione,pall.& Bar.in l.ii.§.qd̃ dicimus,ff.ſi qs cau. vbi dicit
nõ ſufficere pbare tẽpeſtatẽ fuiſſe tũc tpis ĩ mari; adeò, q̃
nauigare nõ potuiſſet, niſi pbet ſe iuiſſe ad mare,vt nauiga
ret: ſed pp tpis qualitatẽ ñ potuiſſe nauigare;facit ẽt qd̃ ip
7 ſe no.ĩ l.de pupillo.§.ſi qs ipi p̃tori,ff.de ope.no.nũ. † Itẽ
ſub iſtis caſibus pt cõprehẽdi caſus,quẽ ponit Bar. ĩ l. nãli-
e ter,ff.de vſuc.vbi dicit,q̃ ſicut tpe hoſtilitatis,[e] ſeu guerræ
hominũ ñ currit p̃ſcriptio,vt hic,& in d.c.pria actione; ita
nec tpe mortalitatis,ſeu peſtilẽtiæ,qñ ita ſæuit ĩ loco,q̃ ius
ĩ eo ñ reddit.plus ego credo,q̃ ẽt ſi ius reddat ĩ loco morta
litatis:tñ,ſi actor erat abſens pp timorẽ: qa peſtis multũ ſę
uiebat ĩ loco,q̃ tũc currit p̃ſcriptio: tñ ẽ iuſta cã petẽdi re-
ſtõnẽ ex cl̃a gñali;ad hoc allego notabile dcm̃ Bar.ĩ l.d̃ ęta
te,ff.ad Treb. vbi dicit,q̃ tũc citatus hẽt iuſtã cãm ñ cõparẽ
di;alleg.ĩ arg.bo.tex. ĩ c.ad ſupplicationẽ,de renũ.ego alle-

go bo.gl.ĩ c.ſi verò, d̃ iureiurã.& ĩ c.cõis
filius.xxiii.di.facit tex.xxii.q.iiii. ĩ c.ĩno
cẽs.§.vlti.verſi. qſqs; & vide qd̃ dixi ĩ c.
8 cũ dilecti,de do. & cõtu. † Tertius ca-
ſus cõprehẽdẽs ĩ ſe multos alios eſt,cũ ec
cleſia nullũ hẽt p̃latũ, vel hẽt inutilẽ ad
agẽdũ;& ſub iſto cõprehẽdit tp̃s vacatio
nis ecc̃lię;de quo ĩ c.i.ſ.e.tp̃s excõicatio
nis,vel ſuſpẽſionis, vel captiuitatis ipſius
p̃lati.de cõceſ. p̃ben. c. qa diuerſitatẽ,;&
xvi.q.iii.c.i.& c.porrò,& de elec.c.qa di-
ligẽtia.Itẽ tp̃s p̃lati dilapidãtis,ſeu alie-
nãtis,vt in c. ſi ſacerdotes.xvi.q.iii. facit
qd̃ legi.& no.ĩ c.i.de ĩ ĩteg.reſt.li.vi.& vi
de ad prædicta gl. in d. c.prima actione.
9 †Quartus caſus ẽt ſatis gñalis ẽ,cũ qs
de iure ĩpedit agere.exẽplũ ĩ filiof.viuen
te p̃re, vt l.i.ĩ ſi.C.de anna.except. & ĩ v-
xore,viuẽte marito, reſpectu rerũ dota-
liũ.l.ĩ rebus,C.de iure dot. itẽ in pupillo
ętate pupillari durãte.l. ſicut, vltra me-
10 diũ,C.de p̃ſcrip.xxx.ann. †Quintus ca
ſus tpe ſchiſmatis.j. e. c. cũ nobis. Se-
xtus ĩ rebus,q̃ ſub cõditione debẽt. nõ.n.
currit p̃ſcriptio durãte cõditione, vt ĩ l.
cũ notiſſimi.§.ſed illud, C. de p̃ſcri.xxx.
11 an.qa tũc nulla cõmittit mora. †Septi
mus eſt dubitabilis.ſ.tpe feriarũ;& ĩ hoc
dicit Inn. q̃ in vſitatis & ſolẽnibus feriis
bñ currit p̃ſcriptio:qa p̃uideri potuerũt;
de quo ẽ tex.ĩ d.l. ſed & ſi p p̃torẽ.§.ſi fe
riæ,ff.ex qb.cau.ma.facit.l.ii.ff.ſi qs cau.
& l.ſi qs domũ,ff.loca.ſed ĩ repẽtinis fe-
riis currit p̃ſcriptio:ſed ĩdulgeri pt reſtõ
tãti tpis, quãti fuit cã reipublicę & ĩpe-
dimẽti; & hoc,qa iſtæ ferię repẽtinę nõ
potuerũt p̃caueri, vt dicit tex. ĩ d.§.ſi fe-
rię. ergo a rõne lr̃ę ſm hoc,ſi nõ potuiſ-
ſent vſitatę feriæ & ſolẽnitates p̃caueri,
ẽt ĩ illis daret reſtõ,ar.eorũ q̃ no. in c.li-
cet,de pba. †Octauus caſus in abſente
cã reipublicę.In hoc tñ dicit Inn.ſ.in p̃-
cedẽti caſu,q̃ currat p̃ſcriptio:ſed indul-
gebit reſtõ p tẽpore abſentię: limitat tñ
hũc caſum & p̃cedẽtẽ, qñ p̃ſcriptio fuit
cõpleta tpe feriarũ, vel tẽpore abſentiæ
cã rei publicę, vel parũ poſt:ſecus,ſi poſt
magnũ tp̃s poſt reuerſionẽ cõputãdũ cõ
pleta ſit: qa tũc fit nulla reſtõ,cũ habue-
rit tp̃s ſatis plixũ ad cõueniẽdũ aduer-
ſariũ, & interrũpẽdã p̃ſcriptionẽ. negli-
gẽtia ergo ſua & nõ tp̃s feriarũ,vl abſen
tię fuit cã p̃ſcriptionis. nã bñficiũ reſtõnis ĩ ĩtegrũ,cũ ſit ex
traordinariũ,nõ eſt relaxãdũ,ſed potius reſtringẽdũ,vt pa-
tet ĩ l.ĩ cauſę.ii.ff.de mino.ex quo ergo ſibi potuit puidere
iure ordinario:nõ tñ dẽt ſibi ſubueniri remedio extraordi
nario.Goff.recitat priò hãc opi.q̃ placuit Inn.& p ea addu
cit verba p̃toris,q ait.Si qd ex bonis abſentis reipublicæ cã
p̃ſcriptũ fuerit, cũ is abeſſet, poſteave, reſtituã &c. dicẽs, q̃
id, poſtea, ad modicũ tp̃s refert,ſ.dũ reuerſus cõduxit hoſpi
tiũ cõponit ſarcinulas, & aduocatũ q̃rit.q̃ modica pñtia p
abſentia reputat;vt ĩ l.ab hoſtibus.§.ſed qd̃ ſimplr,ff.ex qb.
cau.ma. facit.l.hæc adiectio, ff.de ver.ſig. Scd̃o ponit a-
liã opi.q̃ hẽt,vt nõ ſolũ vnũ tp̃s,ſed ẽt plura tpa talis abſen
tię p iſtã reſtõnẽ d̃beãt de p̃ſcriptiõe ſubduci: qa ex totali
tpe p̃ſcriptiõis qs lędit,ñ tñ ex eo,q̃ p̃ſcriptio ꝯplet;alioqn
ſolũ vltimi diei,vl momẽti tp̃s p̃ſcriptiõis laberet reo,& ad
illd̃ ſolũ reſtitui dẽret,qd̃ vidret abſurdũ.&hoc tenẽtes dñt,

ZACHARIAS.
a Eccleſiæ paro-
chiali. Adde Inn.
in c.j. in prin. de
ſepul.Flo.in l.ſta-
tuas,de vſufruc.&
Car. in cle. dudũ,
§.olim, de ſepul.
b Eccleſiã plebis.
Adde Cal. cõſi.ij.
de decimis, & qd̃
cõſuluit Fed.cõſi.
ccxxiiij. vbi te-
nuit,q̃ capellæ te
nẽtur ad repara-
tionẽ plebis, cũ il
la nõ eſt ſufficiẽs,
& quòd a capellis
poſſint exigi iura
ep̃alia, illis nõ ſo
lutis,per plebem.
c In laicis. Adde
Pau.de Ca. conſi.
cclxxxviij. in pri
mo impreſſis. &
vide p eũdẽ Abba
tem conſi.xlvj. &
xciij.li.ii.
SEB. SAPIA.
d Plures caſus.Vi
de Practicũ Pap.
in forma reſpon
ſionis rei cõuẽti
in verb. exceptio
nẽ p̃ſcriptionis.
SEBA. SAPIA.
e Tẽpore hoſtili
tatis.Nunqd autẽ
currat p̃ſcriptio
cõtra populũ ho-
ſtilitate deſtru-
ctũ poſt tp̃s hoſti
litatis, vide Bal.
tenẽtẽ,q̃ nõ in cõ
ſil.ccclviij.incip.
pponit q̃ qdam,
uerſi.tertiò q̃rit ĩ
i.vo.Nũquid aũt,
qñ qs hẽt ſaluum
cõductũ, cõtra eũ
currat p̃ſcript. cã
hoſtilitatis, vide
Are. in conſi. xvi.
incip.p̃ſupponit ĩ
facto,& Fel. in c.
accedẽs.ii. col. i.
& iiij.ſ.vt lite nõ
cõteſt.& Fel. hic,
col.ij.

ꝗ hęc opi.hēt ęqtatē,& iuuaẗ legib⁹,ff.ex
qb.cau.ma.l.nec n̄.§.ſi qs ſępi⁹.C.đ tēp.ī ī
te.reſt.l.vlt.cū ſi. ſubdit tn̄ Goff.ꝗ dn̄s ſu⁹
dicit ī ſūma,ꝗ lȝ iſta opi.ſit ęqor:pr̄ia tn̄
ſm leges eſt ſecurior;& ſic recitādo tran
ſit ſimpl̄r Ioā. An. hic. iudicio meo pr̄ia
opi.Inn.eſt verior;& ſatis vr̄ ꝓbari ī l.ab
hoſtib⁹,p̄al.& facit.c.dilecto.ī.de ver.ſig.
licet adduci poſſint ꝓ & ꝯ no.ī c.rōne,de
app.ī illa.q.īpedimētū ꝯtīgit ītra annū ap
13 pellōnis exercēdę. †Nūc vltiò,vt hēam⁹ ī
mā rl̄am,q̄ro an ī p̄dictis & ſil̄ib⁹ caſib⁹ ī-
pediaẗ p̄ſcriptio, ita, ꝗ nō ſit opus reſtō-
nē petere ; an verò currat, ſed deẗ reſtō?
Sol.But.& ſequaces dixerūt,ꝗ op⁹ eſt bn̄
ficio reſtōnis,arg.ff.ex qb.cau.ma.l.ab ho
ſti.ī fi.& C.de reſt.mil.l.ii.& l.ignorare:
ſed Inn. tenet, ꝗ ipſo iure īpediẗ p̄ſcri-
ptio,niſi ī caſib⁹.ſ.exceptis,ita,ꝗ illa tp̄a
īpedimēti ſubducunẗ de medio p̄ſcriptio
nis,vt ī iurib⁹.ſ.īductis.nec obſtāt iura ꝓ a
ximè allegata:qa loquunẗ ſm Inn.de re-
ſti.ī īte.q̄ daẗ abſenti cā reipublicę. cū.n.
p̄ſcriptio ſit odioſa, vt patet ex eo,qđ le-
gi.& no.ī c.vigilāti.ſ.eo. nō eſt relaxāda,
ſed poti⁹ reſtringēda, arg.ff.de libe.& po
ſthu.l.cū qdā. bn̄ eſt ergo ſm Inno. ꝗ ex
cauſis ſupradictis retardeẗ vſucapio , nec
currat ; & p ꝯn̄s nec reſtitutio neceſſaria
ſit;& notāda eſt hęc rō. Bar.verò ī d.l.na
turaliter,ponit caſū hoſtilitatis,vt tūc nō
currat p̄ſcriptio: ſed dicit,ꝗ ſi ī aliis caſi-
b⁹ qs īpediaẗ agere, currit ꝯ eū p̄ſcriptio:
ſed reſtituiẗ, vt ī titulo qb⁹ ex cau.ma. p
totū, & maximè.l. ſed & ſi qs p p̄torē, in
prin. Sed idē Bar.aliā theoricā ponit ſe-
quēdo Guil. de Cu.ī l.ſenat⁹.ff.de offi.p̄-
ſi.dicēs, ꝗ aut aliqs eſt īpedit⁹ īpedimen-
to iuris, aut facti. Primo caſu aut īpedi-
mētū accidit an̄ actionē cōpetētem , aut
poſt. Si an̄,nō valēti agere nō currit p̄ſcri
ptio,vt ī d.l.i.ī fi. C.de anna.excep. Si ve-
rò īpedimētū ſupuenit poſt actionē cō-
petētē,tūc currit p̄ſcriptio:daẗ tn̄ reſtitu-
tio.d.l.ſenat⁹. Scđo caſu principali, qn̄
qs īpediẗ īpedimēto facti ; & tūc aut īpe
dimētum eſt iuſtū,& p̄ſcriptio currit; ſed
daẗ reſtitutio,vt ī l. & Atilicin⁹.ff.de ſer.
ruſt.p̄dio. Si verò nō eſt iuſtū īpedimētū;
& tūc p̄ſcriptio currit, & nō daẗ reſtitu-
tio,vt l.ii.§.ſi qs cau.Iac. But.reprehēdit
Guil.ī primis duob⁹ caſib⁹, vt refert Bar.ī
d.l.ſenat⁹.primò ī eo,ꝗ Guil.dicit,ꝗ ſi ī-
pedimētū accidit an̄ actionē cōpetentē ,
nō currit p̄ſcriptio. nā ꝯ hoc adducit.d.l.
ſenat⁹, dicēs ꝗ ſi illi officiales ꝯxiſſent
poſt, q̄ ī ꝓuinciā ꝑuenerit, multòminus
debet eis ius dici,vt ibi no.ī i.gl.ma.Item
reſpectu ſcđi mēbri ī eo,qđ Guil.dixit,ꝗ
ſupueniēte īpedimēto poſt actionē cōpe
tētē currit p̄ſcriptio:ſed daẗ reſtō,addu-
cit ī ꝯriū.l.fi.§.donec.C. de iure delib.v-
bi ſupueniēte īpedimēto p̄ſcriptio n̄ cur
rit. vn̄ īpe Iac.Bu.ponit aliā theoricā, &
ſic ī ordine quartā, dicēs,ꝗ aut eſt īpedi-
mētū ex ꝑte rei, ꝗ res īpa n̄ eſt p̄ſcriptibi
lis ; & tūc tale īpedimētū ſupueniēs non
tollit p̄ſcriptionē inchoatā,ſed īpedit in
choādā,vt ī l.ſi fundū,ff.de fun.do.& no. hoc mēbrū; ꝓ quo
ēt facit tex.ī l.Aemili⁹.ff.de mi.qđ no.Io.An.ī c.vno, de iu
re pa.li.vi. Si verò īpedimētū eſt ex ꝑte agētis, ſeu agere de
bētis:& tūc aut oīno īpediẗ agere; & tale īpedimētū īpedit
p̄ſcriptionē īchoatā & īchoādā.d.l.i.§.fi.C. de anna.excep.
Aut nō īpediẗ oīno agere,ſed cōmodè nō p̄t agere ; & tunc
currit p̄ſcriptio;ſed daẗ reſtō;& ita ītelligebat.d.l.ſenat⁹; &
vr̄ hæc diſtinctio ſatis ꝓbabilis.ſed Bar. (vt dixi) ſeqẗ opi.
Guil.dicēs,ꝗ l.ſenat⁹,nō facit ꝓ opi.Iac.qa ibi nil dr̄,an cur
rat p̄ſcriptio,ſi īpedimētū accidat an̄ actionē cōpetētē.Nec
ob.ſm eū.§.donec,p̄al.qa p̄t dici, ꝗ ibi īpedimentū accidit
cū actione cōpetēte;& cū Bar.trāſit d.Ant.hic. ſed certè iu
dicio meo ille tex. hāc reſtrictionē nō patiẗ. vn̄ optimè fa-
cit ꝓ opi.Ia.ad quā ēt adduco bo.tex.ī c.cū nobis.ī.e.vbi de
p̄ſcriptione tollūẗ tp̄a ītercedētiū ſchiſmatū.& pōdera ver-
bū, ītercedētiū,quaſi ſchiſma ītercefferat poſt īchoatā prę
ſcriptionē;& nihilominus īpediẗ īpo iure p̄ſcriptio;ad idē
c.auditis.ī.e.vbi exp̄ſsè ꝓbaẗ,ꝗ tp̄s vacationis eccleſię īter
cedēs poſt īchoatā p̄ſcriptionē ſubduciẗ īpo iure đ medio ;
ita,vt illo tp̄e nō curreret p̄ſcriptio ; facit ēt c.qa diuerſita-
tē,de cōceſ.p̄b.vn̄ dicerē,ꝗ aut qs directè īpediẗ[a] ſeu inha-
bilitaẗ a iure ad agēdū;& īpo facto īpediẗ p̄ſcriptio durāte
īpedimēto,ſiue īpedimētū acciderit à principio, ſiue poſt ī
choatā p̄ſcriptionē. exēplū ī filioſa.durāte pr̄na ptāte.d.l.i.
C.de anna.excep.& ī muliere durāte mr̄imonio ī rebus do
talibus.d.l.ī rebus.C.de iure do.& in p̄lato excōicato,vel ſu
ſpēſo, vel mortuo. nā eccl̄ia tūc inhabilitaẗ ad agēdū. Aut
directè qs nō inhabilitaẗ ad agēdū,ſed extrinſecus venit im
pedimētū; & tūc licet illud ſit iuridicū,currit p̄ſcriptio: ſed
daẗ reſtō; & ſic p̄t ꝓcedere qđ dixi.ſ.de tp̄e feriarū repēti-
narū: vel ſi p iudicē ſteterit,vt ꝓbaẗ ī d.l.ſed & ſi p p̄torē,ī
prin.& §.ſi ferię,ff. ex qb. cau.ma.licet aliud in hoc vltimo
ſentiat hic Inn.vt ſ.dixi.hoc verū,niſi,vbi ꝯriū,vt p̄ſcriptio
nō currat,repiẗ exp̄ſſum.nā tūc ſerua ius exp̄ſſum,vt eſt tp̄e
ſchiſmatis,hoſtilitatis,& ſil̄ibus;& ſic p̄t ītelligi gl.no.in c.
auditis.ī.e.ī ver.īponētes,ꝓpe mediū. Ad l.ſenatus,p̄t mul
tipliciter rn̄deri. primò, ꝗ ibi loqẗ de īpedimēto extrinſe-
co:vel ſecūdò,vcȝ vt ibi gl.dicit,ꝗ qn̄ qs p̄t īterrūpere prę
ſcriptionē, licet nō cōmodè,iō daẗ reſtō. vel tertiò loqẗ in
officialibus priuilegiatis, vn̄ diſpō ſpālis nō p̄t īpedire di-
ſpoſitionē iuris cōis.quaẗ n̄ curriẗ p̄ſcriptio:ſed daẗ reſtō;&
14 hoc vltimū tenuit hic Old. †Sed circa p̄dicta q̄ro, vtrum
indiſtinctè nō valēti agere nō currat p̄ſcriptio?gl.in d.l.ſe-
natus,vr̄ velle hoc mirabiliter limitare, qn̄ qs nō potuit p̄-
ſcriptionē interrumpere,puta mittēdo executorē, vel aliàs
extraiudicialiter,iuxta ea q̄ hn̄r in l.vt ꝑfectius,C.de anna.
excep & xvi.q.iii.c.placuit.§.p̄t.al̄s āt currit p̄ſcriptio. ſed
ſi n̄ potuit cōmodè īterrūpere,daẗ ſibi reſtō;& ſic ītellexit il
lā l.vt ſ.tetigi; & hoc firmat.d.Ant.hic,ſed mihi nō plȝ. nā
cui dubiū ē,ꝗ tp̄e hoſtilitatis,quātūcūq; ius n̄ reddaẗ,poſ-
ſit actor adire ep̄m loci,vl̄ ꝓteſtari corā tabellione, vl̄ aliis
bonis viris?& tn̄ tex.hic īdiſtinctè dicit, ꝗ illo tp̄e n̄ currit
p̄ſcriptio.ſic ēt potuiſſet facere filiusfa. vel vxor,cū hæc q̄ri
monia ſeu ꝓteſtatio ꝯſiſtat ī fcō:& tn̄ iura īdiſtinctè dn̄t,ꝗ
tūc n̄ currit p̄ſcriptio.Et ad.l.vt ꝑfecti⁹,dico ꝗ loqẗ ī īterru
ptione,p quā ꝯquaſſaẗ tota tela p̄ſcriptiōis.vn̄ ē necēe đ no
uo īcipere.ſed nos loqmur ad effectū,vt p̄ſcriptio dormiat;
& ad hūc effectū caſſādū ſufficit iuris īpedimētū,vt in dictis
iurib⁹. Fateor āt,ꝗ īpedit⁹ volēs ſibi pīgui⁹ ꝓuidere,vtile ē,
ſi poterit p̄ſcriptionē īterrūpere:ſi tn̄ n̄ facit,n̄ currit tp̄s,ex
quo agere n̄ p̄t;& hūc ītell̄m aptiſſimè ſētit hic Inn.ī fi.vbi
dicit,ꝗ ī caſib⁹,ī qb⁹ ſ.dcm̄ ē p̄ſcriptionē n̄ currere,ſeu dor
mire,licitū ē actori,ſi vult interrūpere p̄ſcriptionē ſiue litē
cōteſtādo ī caſib⁹,ī qb⁹ ſola ꝓteſtatio ſufficit,vt ſ.de offi.or.
c.paſtoralis,ī fi.C.de anna.excep.l.vt ꝑfectius. illud.n.bn̄fi-
ciū a iure cōceſſum,ꝗ aliqbus caſibus currat p̄ſcriptio,non
tollit maius bn̄ficiū,ſcilicet vt p̄ſcriptionē interrūpat, ſecū
dum eum; quod eſt bene notandū. hic nō ſunt alia vtilia.

SEB. SAPIA.
a Impeditur. Vide Bal.ī repe.l.fi. col. xiiij. C de præſcri. lon.tem. Alex.in l. fin. §. donec, circa med.C.de iure delibe.Bal.in l.ſicut,ad fin. ubi Ang. C. de præſcri.xxx.vel xl. an. & quot modis quis dicatur n̄ poſſe agere, declarat Bal. in l. in rebus, col.ij.C.de iu.do.

SVMMARIVM.

1 *Procurationes , quæ debentur nuntiis ſedis apoſtolicæ , ullo tempore non præſcribuntur, non ſolum contra ipſos nuntios , ſed etiam aliqui clerici contra totum clerum.* 6.
2 *Ad procurationes debitas legatis & nuntiis ſedis apoſtolicæ tenentur contribuere omnes eccleſiæ,& epiſcopus loci.* 4.
3 *Non omne,quod poteſt concedi per priuilegium,poteſt præſcribi.*
Procurationes debitæ legatis &c. poſſunt priuilegio remitti.
5 *Canonici non tenentur ad præſtationem procurationum debitarum legatis ſedis apoſtolicæ,uel ad alia ſimilia onera, quando eſt eis aſſignata aliqua præbenda pro eorum ſuſtentatione tantum.*
6 *Præſcribere an poſſit una eccleſia,ne teneatur ad onera,ad q̄ teneẗ totus cler⁹?*
7 *Titulus cauſatur præſcriptione tanti temporis,de cuius initio non ſit memoria.*
Cauſa in dubio præſumitur.
8 *Immunitas onerum conceſſa aliquibus an operetur , ut onus incumbens immineat in ſolidum reliquis?*
9 *Appellare non licet ab eo,quod motu proprio princeps concedit.*
10 *Præſcribi an poſſint illa,ad quæ tenētur eccleſia pro cōſecratione ep̄orū ſuorū.*

CAP. XI.

a ACcedentes. [a] Procurationes, quæ debētur
legatis & nuntiis apoſtolicę
ſedis,pręſcribi non poſſunt.Prima pars ponit q̄-
1 relā.ſcđa dat iudicē, ibi: *uolentes* . † Caſus litera-
lis.Prępoſitus ſancti Nazarii &. A.canonic⁹ ſancti Stepha
ni ſyndici & procuratores primicerii & clerici Mediolan.
ad ſe.apo.accedētes cōqueſti ſūt grauiter đ ordinariis ma
ioris eccleſię, ꝗ cū ipſi ꝓcurēt legatos & nuncios apoſtoli
cę ſedis , dicti ordinarii nolunt illos ꝓcurare , nec aliqd
conferre ad ꝓcuratiōes p̄ſtādas.uolēs papa,ut qđ oībus im
minet, ab oībus cōportetur,mandat abbati de Cirieto,qua
ten⁹,niſi dicti ordinarii p ſpāle priuilegiū apo.ſe. a p̄ſtādis
ꝓcurationibus oſtēderint ſe īmunes decernat ipſos teneri
ad ꝓcurationes ordine debito faciēdas,ēt ſi lōgiſſimo tp̄e
nō īpēderint ꝓcurationē;cū ī talib⁹ nō hēat locū p̄ſcriptio.
Ber. Not.ꝗ clerici ēt habētes dignitatē & canonicatū pn̄t
eſſe ſindici,ſeu ꝓcuratores clericorū;de quo uide qđ leg.&
not.in.c.in nr̄a,de procura.No. ſecūdò, ibi: *ſyndici & procuratores*,& tene mēti tex. ꝓ cōſuetudine hodierna, ꝗ nō ui-
tiaẗ ꝓcuratoriū,licet accumulenẗ plura & diuerſa nomina
adminiſtratorum.iſta enim hic ꝓ eodē ſummunẗ,licet ſtri
ctè inter ſe differāt:ſed ſatis eſt,ꝗ cōſtet de intētione cōſti
tuētis,de quo uide qđ le.& no.in.c.petitio,de ꝓcu.ſolēt.n.
hæc & ſimilia ad cautelā accumulari.No.tertiò,ibi.*primicerij & Clerici*,& tene mēti,ꝗ clericus ciuitatis p̄t cōuenire &
cōſtituere uniuerſitatē , & creare in factis pertinētibus ad
clerū,ſyndicū,q agat noīe totius cleri.habēt.n.clerici toti⁹
ciuitatis pp onera & alia eis cōiter incūbētia iuſtā cām cō
ueniēdi in unū.& ideo pn̄t uniuerſitatē cōſtituere.l.i.ff.de
colle.illi hoc idē uoluit Inn.in.c.dilecta,de exceſ. p̄la.cir.
fi.ubi dicit,ꝗ clerici ciuitatis,uel caſtri pn̄t cōſtituere uni-
uerſitatē cā religiōis,ſ.ut miſſas celebrēt ꝓ uiuis & defun-
ctis & ſimilibus;ut puta ꝓ oneribus eis incūbētibus,ut hic.
Et not.ꝗ pn̄t facere uniuerſitatē ſine ep̄o, & pn̄t hr̄e alium
p̄ſidētē,ut erat primicerius;facit qđ no.Inn.i.c. cū ab eccle
ſiarū,de offi.or.quinimò notāter dicit Inn.in.c. cū nō igno
res,de p̄bē,ꝗ ad eſſe collegii nō reqriẗ de neceſſitate rector
ſed īpm collegiū tēet locū rectoris reſpectu ſingulorū ꝗ;fa
2 cit.l.i.ff.qđ cuiuſq; uni.† No.ꝗ nedum legatis,ſed etiā nū-
tiis apo.ſe.debēẗ ꝓcurationes p clerū totius ciuitatis; & in
tellige,ꝗ & tenenẗ clerici rōne eccleſiarū.vn̄ hoc on⁹ vr̄ prī
cipal̄r imminere eccl̄iis,ut ī.c.cū īſtātia,de cēſi. & teneẗ ēt
ep̄s in his cōtribuere,ar.hic,& melius in.c. ego, de iureiur.
& in.c.cū inſtātia,p̄al.No.ibi:*ordinarij*, ꝗ canonici appellāẗ
ordinarii:& eſt uulgare illius loci: Rauēnę uerò dn̄t cardi-
b nales.[b] † Not.ꝗ ualet priuilegiū eximēs aliquos à procura
3 tione legatorū & nuntiorū ſe.apo.p̄ſcriptio uero nō ualet.
Et ſic not. ꝗ priuilegiū & præſcriptio nō hēt eādē uim , &
c ꝗ multa poſſint quęri priuilegio[c] quæ non pn̄t quæri p̄ſcri
ptiōe;facit quod dixi.ſ.e.cām,qđ p̄t intelligi,qn̄ p̄ſcriptio,
uel cōſuetudo nō induciẗ ad cōſcietiā illius , q p̄t priuilegiū
tribuere:aliàs ſecus,ut ſentit hic do.An.ꝓ hoc adduco.l. de
quibus,ff.de legi.ubi hr̄,ꝗ īducta cōſue-
tudo ab habēte ptātē hēt vī legis;& q pa
tiẗ p̄ſcriptionē vr̄ alienare, ut. l. aliena-
tiōis uerbū,ff.de uer.ſig.facit.c.duo ſil̄, đ
4 off.ordi.ꝗ no. †No. ꝗ canonici eccleſię
cathedralis tenenẗ de redditib⁹ p̄bēdarū
ad ꝓcuratiōes legatorū & nūtiorū apo-
ſtolicorū : & idē vr̄ in aliis onerib⁹ toti
5 clero īcūbētib⁹, qđ ꝓbat iudicio meo li
tera in uerbo , *uolētes*. † Opp.ꝯ hoc,& ꝯ
tex.ur̄ enim , ꝗ canonici nō debeant ad
hoc aſtringi; qa hoc onus incūbit eccle-
ſiis.d.c.cū inſtātia. canonici uerò nō ha
bēt eccleſiā:qa ep̄s eſt ſpōſus eccleſiæ ca
thedralis.ſ.de trāſla.p̄la.c.2.&.c.quāto,
& ipſe eſt,qui ꝑcipit reditus eccleſię pro
onerib⁹ incūbētib⁹ , ut in.c.uidentes.12.
q.1.canonicis uero ſunt aſſignatę p̄ben
dę ꝓ eorū neceſſariis.12.q.1.c.uidētes.§.
fi.vn̄ dn̄r bn̄ficiati ꝑſonal̄r, ut no.ī.c. p̄-
ſenti,de of.or.li.6.certū eſt, ꝗ qs nō dēt
indebite grauari in hac cōtributiōe fiē
da ultra quā poſſit ; ſed debet cōſiderari
ne egeat,ut no.ī.d.c.cū inſtātia. So.ꝯriū
vr̄ difficile,nec p doc.tactū.Ego dico, ꝗ
canonici nō allegabāt hic īpotētiā, ſed
p̄ſcriptionē tm̄.quare fateor planè , ꝗ ſi
canonicis fuiſſent aſſignatę p̄bēdæ ꝓ eo
rū ſuſtētatione tm̄ reliqs bonis eccleſię
remanētibus penes ep̄opū, ꝗ ipſe ep̄s ſo
lus pro ſua eccleſia ſubiret hęc onera
ar.bo.ex his q̄ no.ī.c.đ monachis , đ p̄b.
& ī cle.1. de iure pat.§.1.ubi bo.tex. ſed
p̄bēdę ſolēt cōiter aſſignari ꝓ uictu &
aliis neceſſariis.d.c.uidētes.§.fi.12.q.1.
d Ex hoc dico,ꝗ in eccleſiis regularib⁹ ma
xime cathedralibus, in quib⁹ de antiqua
cōſuetudine,uel ſtatuto bona oīa rema-
nēt penes ep̄m,uel abbatē, modica por-
tiōe relicta cōuētui ꝓ fratrū ſuſtētatio
ne:& hęc & ſimilia onera debēt ſubiri p
p̄latū,& nō p cōuētū. Idē dico ī eccleſiis
ꝑtinētib⁹ ad ius & ꝓprietatē monacho
rū,ī qbus ponūt rectores vl̄ uicarios, eis
aſſignata modica portiōe,p eorū ſuſtēta
tiōe dūtaxat,ut ī.d.cle.1.đ iure pa. §.1.iū
6 cta gl̄ ī uer.obſeruenẗ,qđ notabis.Quę-
d ro:hic dr̄,ꝗ ꝓcuratio[d] nō p̄ſcribiẗ; an ꝓ-
cedat indiſtinctè?Sol.Io. đ Lig. quē ſe-
quiẗ hic.d.Ant dicit, ꝗ clerici nō pn̄t p̄-
ſcribere ꝯ legatos ; & ita intelligit hunc
tex. ſed aliq bn̄ pn̄t p̄ſcribere ꝯ reliquos
clericos,puta in terminis capituli , cum
potuiſſent ordinarii ſeu canonici iſti p̄-
ſcribere ꝯ totū reſiduū cleri.nā tota ꝓcu
ratio p̄ſtabiẗ p alios clericos.nihil aūt p̄
iudicabiẗ legatis & nūtiis ſedis apo.& ſic
ceſſat rō ꝓhibōnis hui⁹.c.qđ ꝓcedit ſm
do.Car.niſi p̄ſcribentes eſſent tot , quot
īdirectè minuerēt ꝓcuratio, ut qa reliq
n̄ ſunt ſoluēdo,uel nimiū grauāẗ. nā tūc
poſſent appellare, uel iudicis offm̄ īplo
rare,vt,ī.dicā .Et q̄q̄ hoc dictū uideatur
ſubtile;tn̄ iudicio meo iſte tex. vehemē
ter reſiſtit. hic enim non conquerebanẗ
legati , aut nuntii ſedis apo. ſed clerus
nec proponebat,ꝗ ibi ordinarii nollent
procurare legatos ſimpliciter: ſed ꝗ ipſi

a Amplia iſtū tex. multū no.ut p. d. Ant.poſt Inno.in c.cū ex offiii, in. 3.col.ī.eo.ti.
ZACHARIAS.
b Dicuntur cardinales.ita dicit Ioan.An.in addi.ad Sp.in tit.de iura. ca.§.reſtat uidere uer. quid ſi aliqđ de quo ēt p Car. in cle.2. poſt gl.ī prin.de cele. miſ. ubi idē dicit đ canonicis eccleſię Cōpoſtellanę , q dicuntur cardinales : ſed non ſunt ſimpliciter cardinales ut.32.q.2.c. pudor.
c Vtrū omne, qđ poteſt acqri ex uilegio,poſſit acquiri ex cōſuetudine,ul̄ p̄ſcriptione,& uide qđ late ſcribitur poſt gl.in.c. catholicam.21.diſt.& de hoc in terminis per Ange. in aut. ut ccc. Rom.c.an gaudeat p̄ſcri.circa fi.ubi dicit, ꝗ non ualet pactum ꝗ non currat niſi centenaria præſcriptio
SEB. SAPIA.
d Procuratio . Vide Abb. in cōſil. 94. inci. uidetur primò,in 1. uol. ubi dicit,ꝗ licet ī ꝓcuratione legatorū & nunciorū ſedis apoſtolicæ nō currat pręſcriptio,tamen ꝯ reſiduum cleri bene currit, de quo ēt meminit Io. Frā. Balb.in trac. Præſcrip. in. 1. parte quītæ partis principi.q. 16.

clerici legatos nūtios deuotè recipiebāt
ꝓcurabāt. ipſi uerò ordinarii renuebāt
ꝓcurare, ꝓcurātib⁹ ad expēſas ſubſidiū
īpartiri. vñ pōdera hoc ultimum. ex quo
clarè īferē, ꝙ legatis nil deerat in ꝓcura
tionibus debitis: ſed totū on⁹ incūbebat
reſiduo cleri: & tñ p̄p̄ mādat, ut hoc on⁹
ab oīb⁹ cōportet, ēt ſi lōgiſſimo tp̄e aliq
ꝓcurationis offm̄ nō īpēderint, reddēs
rōnē, ꝙ in talibus p̄ſcriptio nō procedit.
hoc ergo vr̄ īpreſcriptibile, fortè p̄p bo- c
nū obediētiæ, ar. ī. c. c. cū nō liceat, & p̄p
utilitatem cōem. facit optime ad p̄dicta
qđ no. in cle. 1. de cēſi. iuncta gl. in uer. le
gitima. Ex qua iuncto tex. īferē, ꝙ ī oneri
b⁹ alias p̄ſcriptibilib⁹ ualet p̄ſcriptio per
aliquos clericos, uel eccleſias ꝯ reſiduū
a cleri: & ſic al's cōſului[a] in q̄ōne facti quæ
talis erat. Quedā eccleſia ñ curata p tp̄s,
de cuius initio nō erat memoria, cū aliis
eccl'iis ciuitatis ad onera cōiter incūbē
tia minimè cōtribuit: ſed aliis ſoluētib⁹
ꝓ rata illā minimè ſoluebat. urgebat̄ p
clerū, ut ſolueret, cōſuetudine nō obſtā-
te. dixi ꝙ poterat ſe defendere ex illa p̄-
ſcriptione. allegabā d. cle. 1. de cēſi. iun-
cta gl. vbi ꝓbatur ꝙ p̄ſcriptio prodeſt in
his onerib⁹ uitādis: in his tñ, q̄ p̄ſcripti-
bilia ſunt. Et fortè ideò illa glo. adiecit
hāc limitationē: qa dubitabat̄, nunquid
aduerſus cathedraticū currat p̄ſcriptio.
nā gl. in c. q cunq;. 16. q. 7. uoluit, ꝙ licet
currat p̄ſcriptio in quātitate: ñ tñ in to-
tū, ut nihil debeat̄. aliud tñ ſentit Arch.
in c. 1. de p̄bē. li. 6. & pleni⁹ de hoc p Io.
An. in c. cū uenerabilis, de cēſi. Itē dubi-
tat̄ in charitatiuo ſubſidio. ſentit .n. Io.
An. in d. c. cū venerabilis, ꝙ nō poſſit ec-
cleſia ſuo nomine allegare p̄ſcriptionē,
& idē in ꝓcuratione rōne uiſitationis,
ut in c. cū ex officii. ī. c. & in ꝓcuratio-
ne legatorū & nūtiorū ſedis apo. vt hic.
ſunt ergo q̄dā imprææſcriptibilia. in aliis
uerò onerib⁹ regularib⁹ currit p̄ſcriptio
ut ēt ſentit Io. An. in d. c. cū venerabilis.
uidem⁹ .n., ꝙ in quarta decimarū & mor
tuariorū currit p̄ſcriptio, ēt ꝯ epiſcopū,
vt ī. c. đ quarta. ſ. e. Itē una eccleſia p̄ſcri
bit decimas ī parochia alterius. ſ. e. c. ad
7 aures, & c. 1. eo. ti. li. 6. † Et p̄ſertim hoc
ꝓcedit in p̄ſcriptiōe tāti tēporis, đ cui⁹
initio ñ ē memoria. illa .n. p̄ſcriptio ha
bet vī tituli ſeu ꝯceſſiōis. d. c. 1. & l. hoc
iure. §. duct⁹ aquę, ff. đ aqua quot. & ęſti.
& l. 1. §. 1. & 2. & l. 2. §. pe. ff. de aqua plu.
ar. Præterea uidem⁹, ꝙ ī p̄ſcriptiōe cēs⁹
& ſeruitiorū ſufficit allegare tm̄ tēp⁹, đ
cui⁹ initio ñ eſt memoria, alia cā ñ alle-
gata: qa cā p̄ſumit̄, vt no. Io. An. c. puenit
đ cēſi. & Bar. in l. cū de in rē uerſo, ff. de
uſur. & gl. ī. c. null⁹ ep̄s. 1. q. 1. ergo forti⁹
eſt admittēdū ī p̄ſcriptiōe libertatis, & pleni⁹ đ hoc uideas
8 in d. cō. 95. † Nūc q̄ro: certū ē, ꝙ papa p̄t aliquē eximere ab
9 iſtis onerib⁹, ut hic, & c. cū inſtātia, đ cēſi. † nūqd onus [b] īcū
b bēs immineat in ſolidū reliqs? & ē notabilis q̄ſtio & quoti
diana, cū ſæpe ciuis uel comitatiu⁹ uel forēſis ab iſtis oneri
bus eximat̄. an ītegrū on⁹ oīb⁹ incūbēs remaneat reliqs, ut
priuilegiū ſic tēdat ī diſpēdiū aliorū, cū alii pl⁹ aggrauabūt̄
qbuſdā exēptis, iſte tex. facit ꝙ ſic; & idē vr̄ velle. d. c. cū iſtā
tia, facit optimè l. ab oīb⁹, ff. đ leg. 1. vbi patet, ꝙ ſi teſtator
mādauit p heredes ſuos ſolui cētū, & poſtea aliquē ex he-
redib⁹ exemit ab onere ſoluēdi; tenēt̄ reliq ad ītegrā ſolu
tionē. nā & princeps, q hēt plenitudinē poteſtatis, p̄t quē
uult ab onerib⁹ eximere, & cui uult, onera imponere, ut pa
tet. C. đ ꝓfeſ. & medi. l. medicos, & ff. đ iure immu. p totū,
& l. una, C. đ ſupindic. li. 10. In ꝯriū facit ꝙ no. Spe. ī tit. de
c cēſi.[c] §. nūc dicēdum, ver. qd ſi uniuerſitas. ubi dicit, ꝙ ſi ali
qua vniuerſitas tenet̄ ad aliquā annuā p̄ſtationē dño ſuo, ſi
dñs aliquem exemerit, ñ tenent̄ illi de neceſſitate ad inte-
grā ſolutionē: ſed tm̄ min⁹, quātū ē illud, ꝙ debebat ſolue
re priuilegiat⁹, & idē vr̄ ſentire Bar. in d. l. ab oīb⁹, ī obliga-
tiōe ex ꝯtractu, ut uno liberato reliq ñ teneāt̄ ī ſolidū, ar. ī.
l. epiſtola, & l. ſi vn⁹. §. ante oīa, ff. đ pac. cū ſi. & đ hac q̄ſtiōe
vid ibi p eū, & pleni⁹ p Io. An. ī. c. 2. de immu. eccle. Et ꝯclu
dēdo & reducēdo oīa ad ꝯcordiā dicerē, ꝙ ſi on⁹ imminet
plurib⁹ ñ ī ſolidū, ſed ꝓ uirili portiōe: & tūc aut incūbit ex
ꝯtractu, aut ex ultima uolūtate, aut ex diſpoſitiōe iuris cōis
aut ex ꝯſuetudine. Primo caſu vno exēpto p creditorē, alii
tenent̄ ꝓ uirili portione, & ñ ī ſolidū p iura ſuperi⁹ alle. fa
cit. l. 1. C. ſi plures vna ſnīa. iud. ſint: ſec⁹, ſi fuiſſent obligati ī
ſolidū, ut. l. fi. ff. đ duo. re. no. Bar. ī. d. l. ab oīb⁹. Scđō caſu, cū
tenent̄ ex ultima uolūtate, & ſi teſtator exemit aliquē, reli
qui tenent̄ ī ſolidū. d. l. ab oīb⁹: qa hęc ur̄ fuiſſe đ mēte teſta
toris, cui⁹ mēs ē habēda ꝓ lege. 13. q. 2. c. ultima volūtas, et
d. l. ab oīb⁹. Tertio caſu, cū ex diſpoſitione iuris imperator
ſol⁹ p̄t eximere rl'r ī tēporalib⁹, & p̄p̄ ī ſpiritualib⁹, ꝙ onus
accreſcit aliis, & ſic ītellige hūc tex. & ea q̄ plenè not. p Io.
An. ī. c. 2. đ immu. ec. alii uero reges, prīcipes, & barones, &
ſimiles ñ habētes iura imperii licet poſſit eximere aliquē
ī eorū p̄iudiciū: ñ tñ ī p̄iudiciū aliorū, & rei publicæ, & pro
hoc tex. opti. ī. l. uacuatis, iūcta gl. & Bar. C. đ decu. li. 10. p
eūdē Bar. ī. l. 2. ff. đ iure immu. idē dicerē in obligatis rōne
ſtatuti, & ſic diſtinguerē ſm̄ Bar. & Iac. đ Are. ī. d. l. ab oīb⁹.
vbi dicūt p illā. l. ꝙ ſi ſtatuto cauet̄, ut comitatiui teneāt̄ ſol
uere ſalariū ptātis, & poſtea uilla aliqua eximit̄ ab onerib⁹;
tenēt̄ reliq comitatiui ſoluere ītegrū ſalariū. hoc puto ue-
rū, niſi ex cā rōnabili qs eximat̄ p īferiorē, ut l. 1. C. đ decre.
decu. li. 10. ſentit Bar. ī. d. l. uacuatis, ī fi. In quarto mēbro ī
obligatis rōne ꝯſuetudinis credo idē dicēdum, qđ ī obliga
tiōe ex ꝯtractu: qa ex quo oēs tenēt̄ ad on⁹ rōne cōſuetudi
nis, ñ dēt vn⁹ eximi ī aliorū p̄iudiciū; facit qđ no. Io. An. in
add. Spe. ī. d. §. nūc dicēdum ī. 3. co. ubi dicit, ꝙ ſi đ ꝯſuetudi
ne forēſes cōſueuerūt eſſe immunes ab onerib⁹, ñ pñt nūc
ad illa p ſtatutū obligari; facit qđ ī ſiſi no. Bar. ī. l. qđ ſemel
ff. đ decre. ab. or. fa. & p̄dicta notabis. Ex his infert̄ ad q̄ſtio
nē. qd ſi multi p priuilegiū apoſtolicū ſint exēpti à ꝓcura
tiōib⁹ legatorū ita, ꝙ alii nimiū grauēt̄? So. modicā lęſionē
debēt ſuſtinere, ut ī. l. quoties, C. đ p̄ci. imp. offe. no. ī. c. re-
ſcripta. 25. q. 2. & ēt magnā; ubi clare ꝯſtaret đ intētione pa
pæ, vt ī. c. ī memoriā. 19. diſt. ſed ī dubio princeps ñ p̄ſumit̄
hoc uelle, vt ī. c. ſup eo, đ offi. deleg. & meli⁹. ī. c. ſuggeſtū. et
c. dilecti, đ deci. & l. ex facto ff. de uul. & pup. ſubſt. quo ca-
ſu dicit Car. ꝙ reliqu⁹ cler⁹ p̄t reſiſtere, ne ſoluat totā ꝓcu
rationē, & appellare, expreſſa ī appellatiōe hac cā: qa enor
miter ex hoc grauāt̄; & debebit prīceps hoc uiſo priuilegia
illa reuocare tāq̄ tēdētia ad noxā. d. c. ſuggeſtū: uel ꝓcura-
10 tionē minuere; & ita dicit ſe cōſuluiſſe. † Ego al'r dicerē, &
d ſic, ꝙ aut priuilegia [d] fuerūt ꝯceſſa ꝓprio motu prīcipis; et
tūc ñ uideo, ſup quo poſſit fundari appel'o, cū ꝯ prīcipis di
ſpoſitionem

a Cōſului. Adde eūdē cōſi. 26. 2. li. Ro. cō. 368. Lapū alle. 30. Cal. con.
2. & dicūt dñi de Ro. dec. 10. hoc. eod. ti. in antiquis, ꝙ eccleſia pa-
rochialis & hoſpitalarii poſſunt p̄ſcribere iura aliarū eccleſiarum.
ANT. FRAN. An eccleſia parochialis & hoſpitalia poſſit p̄ſcri
bere bona aliarū eccleſiarū; dicas ꝙ pōt p̄ſcribere, ſicut præſcribit
eccleſia ꝯ eccle-
ſiā, quia appella-
tiōe eccleſię ue-
niūt omnia mo-
naſteria & omnis
locus pius, ſecun-
dum Io. An. ī. c. 2.
in prin. de in inte-
grum reſti. in. 6.
ī nouel. & Ab. in
c. 2. de conſue. &
Car. in cle. 2. in. 3.
q. de Iudæ. ꝙ ſine
dubio procedit,
qñ hoſpitale ē cō
ſtructū authorita
te ep̄i, qđ ī dubio
p̄ſumit̄, ſi ī eo miſ
ſæ celebrantur, vt
p Arch. ī. c. nemo,
đ cōſe. di. 1. & ad-
de, ꝙ hoſpitale ꝯ-
ſtructū authori-
tate ep̄i hēt oīa
priuilegia, q̄ hēt
eccle. vt in cle. q a
cōtingit, đ relig.
do. & p Bal. ī aut.
quas actiones, C.
đ ſacroſan. ece. &
ꝓpterea dicit, ꝙ
bona hoſpitalia
gaudēt eo priuile-
gio, quo bona ec-
cleſiæ. l. omnia, &
ibi per Bar. C. de
epi. & cle. & uide
Alex. in con. 120.
in. 1. parte cō. & ī
cō. 9. in. 2. parte,
et Paul. đ Caſtro.
conſi. 178. & 295.
vbi dicit, ꝙ aduer
ſus hoſpitale non
detrahitur falci-
dia uel trebellia-
nica, ſicut non đ
trahitur aduer-
ſus alia loca pia,
ut in autē. ſimili-
ter, C. ad. l. fa.
SEBA. SAPI.
b Nunquid onus. vi
de Bal. in. l. ēt, in
ulti. co. C. de exe.
rei iud. Car. ī cle.
p̄ſenti, in ul. q. de
cēſi. & Pe. đ Anc. ī
conſi. 243. inc. ad
p̄dicta, & in. con.
406. inci. uiſo in
ſtrō, ad fi. Ro. i. l.
4. in prin. đ re iu.
& in cō. 252. inc.
deciſiōe ꝓpoſitæ
cōſultationis, &
Ale. ī cō. 101. ī ci.
uiſis inſtrīs, in.
3. col. in. 1. uol. &
126. inci. in cā &
lite, in. 2. uolu.
c In ti. đ cēſi. Adde
Pe. đ An. cō. 251.
q hoc dictū ſeqt̄.
d SEBA. SAPI. Aut priuilegia. Aliam diſtinctionem ponit. d. Iaſ.
in. l. auus neptis, col. 3. ff. de pac. ubi plura ad propoſitum.

ſpoſitionē ñ ſit licitū appellare. 9. q. 3. c. cūcta p mūdū, & c.
p principa lē. ſed ſi nimiū grauat, dēt implorari remediū à
prīcipe, cui⁹ ē decernere đ ſuis priuilegiis, ut no. ī c. cū ueniſ
ſēt, đ iud. & ī. c. ſuggeſtū, p̄alle. Si uero fuerint conceſſa ad
inſtātiā, tūc poterit dici, ꝙ emanauerūt vel p ambitionē, ul'
p importunitatē impetrātiū. qđ ſi princeps ſciuiſſet, ꝙ talia
p̄ceſſiſſent, nūq̄ cōceciſſet cū tanto eorū p̄iudicio, maximè
cùm ſint ꝯ rē publicā, & à iure dānata, ff. ſi ꝯ ius uel uti. pub.
l. fi. & l. uacuatis, C. de decu. li. x. & ſi hęc exceptio ñ admit-
tat̄, poterit appellari, ar. in c. ſup eo, de off. dele. & hęc uñr đ
10 mēte Io An. in ſimili. q. in d. c. 2. de immu. eccl. † Itē p p̄di-
cta ur̄ ſolui q. q̄ inſolutā reliqt hic Hoſ. q̄rēs, q d de capellis
a nolētib. cōtribuere ad expēſas, [a] q̄ fiūt ꝓ cōſecratiōe Ep̄o-
rū ſuorū p̄tēdētes ſolā p̄ſcriptionē, uel cōſuetudinē; & ar-
guit ꝙ nō iuuent̄ p hoc. c. cū ſuis cōcordātiis: demū remit-
tit ad no. in c. ut p̄teritę, đ ele. Ego dico, ꝙ expēſę principl'r
incūbūt ipſi p̄lato, cuius factū agit̄, ut no. in d. c. ut p̄teritę. Si
uerò facultates p̄lati nō ſufficiūt, tūc alii ſubditi tenent̄ ad
charitatiuū ſubſidiū, ut in c. cū apoſtol⁹, de cēſi. & no. in d. c.
ut p̄teritę. [b] Sol. ergo q̄ōnis dependet nūc, an ꝯ charitatiuū
ſubſidiū currat p̄ſcriptio, & an ſaltē poſſint aliq ꝯ reſiduū
b cleri p̄ſcribere; uide q̄ ſupra ultra alios plenè examinaui.

SUMMARIUM.

1 *Subditi nullo tempore præſcribūt obedientiam domino. 3.*
2 *Clerici tenentur obedire capitulo ſiue ſede ua. ſiue non.*
Epiſcopus cum capitulo dicunt explicare negotia eccleſiæ, nec unus ſine alio.
Capitulū & ſinguli canonici nō iudicantur a pari, nam plus eſt capitulū, quàm ſinguli canonici.
3 *Obedientia propter quæ crimina eſt deneganda prælatis?*
4 *Clerici uel prælati notoriè fornicatores uel ſimoniaci, ſunt ipſo iure ſuſpenſi à beneficio.*
5 *Hæreticus eſt priuatus omnibus iuribus & bonis, & eſt excommunicatus.*
6 *Tāquā hæreticus punitur ille, qui credit eccleſiā nō hēre ptātē canones cōdēdi.*
7 *Res prohibita alienari per legem, uel ſtatutum, uel defunctum, ſiue per pactum, an poſſit præſcribi? uide per diſcurſum.*
8 *Error iuris impedit præſcriptionem: error facti non, nu. 9.*
10 *Præſcriptio nō currit cōtra pupillū furioſum, aut prodigum, & quatenus curat., reſtituuntur.*
11 *Præſcribere non poſſunt colonus habens precario, uſufructuarius, creditor pignoris, & ſimiles perſonæ.*
12 *Præſcribere poteſt ille, qui bona fide emit rem à colono: ſed dominus ignorans aduerſus hanc præſcriptionem reſtituitur. Deficit 13.*
14 *Articuli non ſunt admittendi, quādo ueniūt contra deciſionē alicuius teſtus.*
15 *Præſcriptio libertatis, quā faciunt ſubditi, procedit ſine poſſeſſione.*
16 *Præſcribere licet qui poſſit iura imperij in territorio ſuo: tamen non poteſt præſcribere, ut nemini ſubſit.*
Imperator non poſſet concedere priuilegium omnimoda exemptionis: quia eſſet lacerare imperium.
17 *Abbas poteſt præſcribere iura Epiſcopalia.*
Monachi poſſunt exercere curam animarum, ubi de hoc eſt conſuetudo.
Abbas poteſt præſcribere aliquam eccleſiam contra epiſcopum.

CAP. XII.

1 *Cum non liceat.* † Subditus non p̄ſcribit
obediētiā ꝯ p̄latū. Sunt
duæ partes. Prima rep̄hēdit factū iſtorū, q b. ſcri-
bit, exprimēdo cām. Scđa illud corrigi p̄cipit, &
exceptionē remouet, ibi: *ideoq;*. Caſus l'ralis. Archiep̄s Bra-
chareñ. cōqueſtus eſt do. Papæ, ꝙ priores de Coſta & đ ſan
cto Donato denegabāt ſibi obediētiā & reuerētiā exhibere
licet eccl'iæ ſuę in diœceſi ipſi⁹ archiep̄i eſſent cōſtitutæ, di-
cētes, ꝙ eā ſibi exhibere nō ꝯſueuerūt. Mādat p̄p̄ dicti prio-
rib. quatenus p̄dicto archiep̄o exhibeāt obediētiā & reuerē
tiā debitā, ſicut alii clerici ſuę diœceſis, p̄ſcriptiōe tp̄is ñ ob
ſtāte. Ber. No. primò, ꝙ ep̄s dr̄ eſſe caput oīum de diœceſi. in
feriores verò p̄lati dñr eſſe mēbra; & ſic nō ſolū canonici di
cūt̄ mēbra; ut ī c. nouit, de his q̄ fi. a p̄la. facit qđ le. & no. in
c. ſignificaſti, de ele. in fi. No. ſcđō, ꝙ qs nō p̄t eſſe ſine capite,
eſſet. n. accephalus, de quo uide tex. cū gl. in c. nulla rōne. 93.
diſt. Et no. ꝙ caput eſt honorabili⁹ mēbrū, qđ ſit in corpo-
re. mēbra. n. ſequūt̄ caput, & nō e ꝯ. hinc eſt, ꝙ ſolū caput ſi-
ne aliis mēbris facit locū, in quo ſepelit̄, religioſum. l. cū in
diuerſis, ff. de reli. & ſum. fu. & amputato capite fruſta iactat
ſe qs hēre reliqua mēbra. 1. q. 1. c. illi of-
2 ferūt, in fi. † No. tertiò, ꝙ oēs clerici diœ-
ceſis, ēt ſi ſint p̄lati tenēt̄ Ep̄o ad obedien
tiā & reuerētiā. ꝯcordat qđ leg. & no. in c.
his, q̄ de maio. & obe. ubi fit mētio đ obe
diētia, & reuerentia, & honorificentia, &
dic ut ibi de dr̄ia inter hæc. Et aduerte, qa
ur̄ uelle iſte tex. ꝙ nō ſolū Ep̄o tenēt̄ obe
dire, & eū reuereri, ſed ēt ca. ut patet, ibi:
archiepiſcopo & eccleſiæ. nā appellatiōe ec-
cleſiæ uenit capitulū, ut ī c. reqſiſti, de teſt.
Io. An. intelligit iſtū teſt. reſpectu cap'li ſe
de uacāte, alle. c. his q̄, c. cū olim, de ma. &
& obe. & ſic ſentit, ꝙ ſupſtite Ep̄o nō te-
nent̄ inferiores cap. ad obediētiā & reue-
rētiā. Ego verò dico ꝯriū p tex. exp̄ſſum.
in c. cū clerici, de uer. ſig. ubi patet, ꝙ cle-
rici iurāt obedire Ep̄o, & eccl'ię, 1. c. & di
cit ibi tex. in fi. ꝙ p tale iuramētū Ep̄o tā
quā capiti principl'r obligāt̄; & p illū tex.
dicit Inn. in c. dilecti, de ma. & obe. ꝙ ſp̄ūa
lia & dignitates eccleſię ſunt cōia, & cōi
ter tenent̄ p Ep̄m & capitulū, licet Ep̄s ſit
caput. ſatis bñ facit ille tex. in d. c. dilecti
cū ma ſua. ꝓbo rōne. Epiſcopus oīa facit
aut cū cōſilio, aut cū cōſenſu capituli: aut
ſimul p utrūq; explicāt̄. faciūt. n. unū cor-
pus iuxta ea, q habent̄ & no. in c. nouit, &
c. quāto, de his q̄ fi. à p̄la. & in c. edoceri,
de reſcri. & in c. 1. de ꝓc. qua rōne oēs de
diœceſi debēt exhibere reuerētiā, & obe-
diētiā Ep̄o, & c. ſd Ep̄o tāq̄ capiti ñ ſic di
co in ſingulis canonicis: qa aliud eſt capi
tulū: aliud ſinguli; ꝓ hoc faciūt no. p Inn.
in c. cū dilectus, đ cōſue. ubi dicit, ꝙ ſingu
li canonici nō hñt publicū officiū, ſed ca-
pitulū. Idē no. ipſe in c. cū uintonieñ. de
ele. p d. Ant. ī c. illā, e. ti. & ſic aliud eſt ca-
pitulū, aliud ſinguli, ut hic dicit Io. And.
& dic ut no. in c. ad ꝓbādū. ī. de re iud. &
12. q. 2. q manumittit̄. Nec ob. illud. c. his
q̄; & c. cū olim, allegata p Io. An. qa dico,
ꝙ vacā. ſede debet̄ cap. obediētia & reue-
rētia principal'r, & ī ſolidū, ſicut ep̄o: ſed
ſede repleta debet̄ acceſſoriè tāq̄ mēbris
ep̄i; facit qđ in ſimili no. Io. mo. in c. ſup
3 eo, de hęre. li. 6. † Op. ꝯ tex. & vr̄, ꝙ liceat
recedere a p̄lato, ut in c. ſane. 24. q. 2. & c.
qa diligētia, de ele. cū ſi. Sol. dicit gl. 1. ꝙ
rl'r ꝓcedit, qđ dr̄ hic in tex. fallit in caſi-
bus, ut in crimine hęreſis primò. ſcđō in
ſchiſmate. tertiò in crimine notorio for
nicatiōis. quartò in ſimonia in ordine cō
miſſa, ſi ꝓbari pñt. 32. di. c. p̄ter. §. uerū. In
c aliis aūt criminib.[c] ēt ſi ſint notoria, nō
eſt licitū ab obediētia p̄lat: añ ſnīam cō-
tra eū ferēdā recedere, 8. q. 4. c. nonne; &
no. hāc gl. idē no. glo. in ca. nullus, 32. di.
Quare aūt in p̄dictis caſibus licitū eſt añ
ſnīam ab obediētia recedere? dicit gl. ꝙ
īuoluti in illis criminibus ſunt a iure ſu
ſpenſi. Sed contra hoc glo. inſtat. nam &
alii criminoſi uidentur prohibiti a per-
ceptione ſacramentorum, de conſe. di.
2. cap. quotidie. Sol. dicit glo. ꝙ canon di
cit, ꝙ iſtos ſymoniacos & fornicarios ui
tare poſſumus, ſed alios non, niſi ſint
excommunicati, uel ſuſpēſi, uel depoſiti,

a Vide d. Ant. & d.
Bar. de Bellē. in c.
ſi archiepiſcopus
de tempo. ordi.
b Vt præteritæ, ad
de p hac opi. qđ
uoluit Feli. cōſil
224.
ZACHARIAS.
c In aliis aūt crimi
nib. limita hoc di
ctum per gl. in c.
ſacerdotes. 2. q. 7.
quæ uult, ꝙ p̄lato
non ſeruanti con
ſtitutiōes, ſeu ca-
nones, poſſit im-
punè leuari obe-
diētia, & ab eo re
cedi ēt añ latā ſu-
per hoc ſentētiā.
quā tñ glo. limita
ut per Ge. ibi ſ. ſi
non ſeruet ex ſim
plicitate: ſecus, ſi
ex contemptu, ut
etiam no. Car. in
cle. 1. q. x. de æta.
& quali. Aliā glo.
habes in c. uenera
bili, & ibi Gem.
& Celſus in apo.
ad ip̄m, đ ele. li. 6.
quam ad hoc ſin-
gularizat Ro. ſin.
496. inci. curialis
de Florentia.
ANT. FRAN.
Circa hoc an obe
diētia poſſit leua
ri nō ſeruāti cano
nes uel leges non
expectata ſnīa, di
cas, quòd canones
ſunt ab oīb. obſer
uādi, q ſunt chri-
ſtiāi & ſubditi pa
pæ, ut in c. 1. đ cō
ſti. & ſupiori quis
tenet̄ obedire, ut
ī c. legebat̄, đ ma.
& obe. & recuſās
obedire iudici &
ſuperiori pōt ab
eo puniri, ut per
Spe. in ti. de accu.
in §. 6. in uerſi. ſi
credit: adde tñ, ꝙ
obediētia ēt papæ
nō eſt p̄ſtāda i illi
citis, ut p Inn. i c.
inqſitionis, đ ſen.
ex. & in c. propo-
ſuit, de cōceſ. p̄bē.
& habetur in c. ſi
dominus, & in c.
q reſiſtit. 11. q. 3.

hęc gl. ſm Io. An. (& bñ) nõ reddit ſuffi-
ciẽtẽ rõnẽ diuerſitatis: quia repetit ipm,
quare. ipe verò Io. An. dicit, ꝙ rõ diuerſi-
tatis ſeu ſpãlitatis ĩ ſimoniaco ĩ ordine ẽ:
qa int⁹ ort⁹ occidit, q̃tũcũq; occultus, ut
no. de ſimo. c. tãta. vr̃ tex. 1. q. 1. c. qbuſdã.
fornicatio aũt inqnat aĩam & corp⁹. Itẽ
qa nimis frequẽtat̃, iõ iura magis exaſpe
rãt. 32. q. 7. c. qd in oĩb. & ff. d̃ pœnis. l. aut
facta, in fi. & idẽ no. Gof. in d. c. tãta. Ad-
uerte lati⁹, qa cùm q̃rit̃, an & qñ ſit licitũ
recedere ab obediẽtia p̃lati licet. n. qñ p̃-
lat⁹ eſt ab eccl'ia p̃ciſus; ut qa ẽ excõicat⁹,
de app. c. paſtor. in fi. & 11. q. 3. c. excõica-
tos, & c. cũ excõicato. & dicit Inn. in c. 1. d̃
ſchiſma. ꝙ q̃tũcũq; iſte toleret̃, dũmõ ꝓ-
bari poſsit, ſi vocat aliquẽ ſubditũ ad or-
dines, ul' ad alia ſacramẽta, p̃t ei dici; ñ re
cipiã hoc à te: qa es excõicat⁹. vñ tibi ꝑti-
cipãdũ nõ eſt. & ex hac cã legitima ẽ appel
latio ſm eũ: ſec⁹ dicit in aliis, puta irregu
larib. infamib. & aliis criminoſis: qa ꝯ eos
nõ eẽt admittẽda talis exceptio ñ recipiã
hoc à te: qa es irregularis. ſufficit. n. ꝙ to-
leret̃. 8. q. 4. c. nõne. Rõ diuerſitatis ſm eũ
eſt: qa excõicato nõ põt cõicari ſine ꝑicu
lo: ſed in aliis ſec⁹. & adde ad hoc qd̃ no.
idẽ Inn. in c. inter dilectos, de exceſ. p̃la. &
in c. ſciſcitat⁹, de reſcr. & in c. cũ ſuꝑ, de of
fi. dele. Idẽ qd̃ in excõicato dicit hic Inn.
in notorio fornicatore, & ſimoniaco; &
hoc ea rõne: qa ab eorũ obediẽtia ſua au-
thoritate receder̃ licet. 32. di. c. uerũ. No.
hoc dictũ; & idẽ voluit gl. hic licet nõ ita
clarè. Ex quo hẽs, ꝙ nõ ſolũ ĩ diuinis poſ
ſum⁹ ꝓpria authoritate vitare fornicato-
rẽ notoriũ & ſimoniacũ in ordine: ſed ẽt
poſſum⁹ recedere ab eorũ obediẽtia: iura
tñ clarè nõ dñt: ſed p̃t ſic argui ꝓ hac opi.
4 † iſti ſm cõem opi. ſunt ipſo iure ſuſpenſi
ab officio; de quo dic, vt no. in c. veſtra, de
coha. cle. & mu. in c. ꝑ tuas, de ma. & obe.
7 ergo & bñficio; de quo dic, vt no. in c. cu-
pietes, de pœnis, ĩ gl. noua. Pręterea ſuſpẽ
c ſus ab offõ eſt ſuſpẽſus à iuriſdõne, ut no.
in c. cũ dilect⁹, de cõſue. Sed an hoc ſit ue-
a rũ indiſtinctè, ꝙ notori⁹ fornicator [a] ſit
ſuſpẽſus ab offõ: dic ut no. in d. c. ur̃a. Idẽ
qd̃. s̃. dic in aliis p̃ciſis ab eccl'ia, ut in ſu-
ſpẽſis & depoſitis, ut hic in gl & in d. c. 1.
5 ꝑ Inn. † Et hæc eſt rõ ſpãlitatis in hæreti
co & ſchiſmatico. hęretic⁹. n. eſt priuatus
oĩb. iurib. & bonis, & eſt excõicat⁹, ut in c.
excõicamus, de hær. & c. uergẽtis. e. tit. &
cùm ſm leges, e. ti. li. 6. Schiſmatic⁹ ẽt eſt
excõicat⁹, ut in c. licet. d̃ ele. li. 6. & 23. di.
c. ĩ noĩe dñi. Adde alios duos caſus multũ
no. primũ ponit gl. in c. ſacerdotes, el. 1. 2.
b q. 7. ſi p̃lat⁹ nõ ſeruat canones; [b] & ur̃ hoc
mirabile, nec iudicio meo aptè iure pro-
bat̃: p̃t tñ adduci. c. alieni. 2. qõ. 7. ſed non
facit intelligẽdo, ut ibi no. gl. q̃ intelligit
6 iſtũ tex. in ſchimatico. † Poſſet tñ intelli-
gi in nõ obſeruãte canones illos cõtenẽ-
do: qa nõ credit eccl'iam hẽre ꝑtãtẽ cõdẽ
di. talis. n. dẽt puniri ut hæretic⁹, ut no. gl.
in c. gñali, de ele. li. 6. facit tñ ꝓ illa gl. a-
li⁹ caſus, quẽ ponit Io. An. in c. 1. de cẽſi.

a Notorius fornicator. Adde Ale. ĩ conſi. 72. 1. li.
b Canones. Add̃ Ro. ſing. ſuis fo. 14.
c Vſucapio. Adde Alex. cõſi. 1. 4. li.
SEB. SAPIA.
c Vſuca. Vide circa hãc materiam pulchrè ꝑ Bal. in l. 1. col. 5. cum ſe. C. de ſer. fugi. per Pau. de Ca. in l. fi. §. pen. C. cõmu. de leg. ꝑ Moder. in l. filiusf. §. diui, ff. de leg. 1. & Ale. in cõ. 59. ĩ c. attẽtis uerbis teſtamẽti, col. 3. in 3. vol. & d. Soci. in cõ. 251. in c. qm̃ in p̃ſenti, col. pe. Corn. in conſi. 308. inci. placet, ĩ 4. col. in 1. uol. & in conſi. 304. in c. rẽ arduã, in 4. col. in 4. uol. & Bal. in conſ. 121. in c. Qd' non poſsit, in fi. in 4. parte, ubi dicit, ꝙ prohibita alienari fauore publicæ vtilitatis p̃ſcribi non poſſunt.

poſt Hoſt. & meli⁹ loq̃t̃, & clari⁹ Hoſt. in c. licet in corrigen
dis, de off. or. ubi dicit, ꝙ ſi p̃lat⁹ corrigẽs ſubditũ eodẽ p̃ctõ
mortali æquali, ul' minori notorio ſi detẽt⁹, ur̃ appellatũ ab
eo; & uide no. in d. c. de priore, de app. in fi. ubi dicit, ꝙ à p̃la
to ẽt religioſo cõſtituto in mortali p̃ctõ, cui⁹ crimẽ eſt noto
riũ, vl' famoſum, ſi eſt incorrigibilis, p̃t appellari: & ſi defert
bñ qdẽ: alias acriter puniret̃ per. c. de priore, de app. & red-
dit cãm: qa iudicialis correctio ad talẽ p̃latũ nõ ſpectat. 3.
q. 7. c. iudicet. & q̃q̃ iſtorũ ſit magna authoritas: ego tñ hoc
ñ puto uerũ, & eſt exp̃ſsè ꝯ authoritatẽ h⁹ gl. q̃ dicit, ꝙ rl'r,
ẽt ſi crimina ſint notoria, ñ eſt licitũ añ ſñiam recedere à p
lato. 8. q. 4. c. nõne; & idẽ no. gl. in d. c. nullus, & d. c. ſacerdo-
tes; & ad c. iudicet, dic, ut rñdet Gra. in c. ſancim⁹. §. itẽ ĩ euã
gelio. 3. q. 7. ꝙ criminoſus ñ iudicat ex merito uitæ: al's ſibi
nocet: ſed ei⁹ iudiciũ nõ dẽnt ſubditi uitare, q̃ diu tolerat̃; ad
hoc. c. dictũ. 1. qõ. 1. facit optimè qd̃ no. Inn. in d. c. ſciſcitat⁹.
& uide bo. tex. ĩ c. ſacerdotes, el. 2. 2. q. 7. ubi tradit̃ rl'a, ꝙ ſub
diti dẽnt obedire p̃ceptis p̃latorũ, licet ipſi al'r agant, q̃ de-
beãt, niſi in fide errauerint; & ſic ſolũ excipit unũ caſum. nõ
ergo licet ab eis recedere p̃textu criminis, niſi reperiat̃ iure
ꝑmiſſum; qd̃ no. Vltima gl. diuidit̃ principal'r ĩ tres partes.
In p̃ria ponit. 26. caſus, in qb. p̃ſcriptio nõ ꝓcedit, aut dor-
mit. In ſ'a ponit q̃nq; ꝑſonas, q̃ nõ p̃ſcribunt. In tertia ꝓpe
fi. format unũ ꝯriũ ꝯ tex. & ſoluit. ſ'a ꝑs, ibi: itẽ qdã ſunt. ter-
tia, ibi. arg. eſt ꝙ ꝯ. Et ꝓ intellectu primę ꝑtis ſcias, ꝙ qñq;
p̃ſcriptio currit: ſed ꝑ interruptionẽ tota tela cõquaſſat̃, ita,
ꝙ nõ ꝓſunt p̃cedẽtia tꝑa; qd̃ qñ cõtingat nõ eſt mã nr̃a: ſed
eã expediui. s̃. eo. in c. illud. Qñq; uerò p̃ſcriptio dormit iam
inchoata ꝑꝑ aliqd̃ accidẽs ſuꝑueniẽs: nõ tñ cõquaſſat̃ p̃ſcri
ptio: ſed ceſſante impedimẽto currit, & cõtinuant̃ p̃cedẽtia
tꝑa cũ ſequẽtib. nec eſt iſta mã nr̃a: ſed eã tradidi in c. ex trã
ſmiſſa, s̃. e. Qñq; verò p̃ſcriptio nullo mõ currit, ita, ꝙ ñ eſt
opus ut interrũpat̃, aut ut dormiat; & hæc eſt ꝓpriè mã no-
ſtra; & ſic gl. imꝑtinẽter ponit hic aliquos caſus, in qb. p̃ſcri
ptio dormit. Scire. n. dẽs, ꝙ lex ſeu canõ in multis caſib. di-
rectè impedit uſucapionẽ, ut in tex. nr̃o, & in multis caſibus
notatis in gl. in quib. caſib. nõ ꝓdeſt bona fides poſsidẽti, ut
dicit tex. in l. ubi lex, ff. de uſuca. & quaten⁹ hæc gl. dicit, ꝙ ĩ
reb. fiſci nõ currit uſucapio, min⁹ ꝑfectè mãm fiſci explicat
in tꝑe p̃ſcriptiõis. nã in ꝯriũ ur̃ tex. in l. q̃uis, ff. de uſu. & l.
inter quatuor, & l. in oĩb. ff. de diuer. & tẽp. p̃ſcr. & l. 1. C. de
quadri. p̃ſcri. nec ẽt hoc doc. declarãt. Ego verò dicã lati⁹. j.
e. c. cũ nobis: qa hoc c. ſatis eſt oneratũ. † Et circa iſtã primã
ꝑtẽ gl. q̃ro, qd ſi lex ul' canõ directè ſeu exp̃ſsè ñ inhibet uſu
ca. ſed tacitè; ut qa ꝓhibet rẽ alienari, nũqd poſsit uſucapi, [c]
ſeu p̃ſcribi? & ur̃ primò ꝙ nõ: qa res ꝓhibita alienari, tacitè
ꝓhibet̃ uſucapi, ut no. gl. in d. l. ubi lex. ur̃ tex. in l. alienatiõis
uerbũ, ff. de uer. ſig. ubi dicit, ꝙ alienatiõis uerbũ ꝯtinet uſu-
ca. uix eſt. n ut nõ uideat̃ alienare, q patit̃ uſuc. In ꝯriũ facit,
qa res minoris ꝓhibet̃ alienari ſine decreto, ut C. d̃ p̃di. mi.
ſine decr. ñ alie. ꝑ totũ; & tñ p̃t p̃ſcribi, ſi bo. fide res fuit em
pta: puta qa emptor putabat illũ maiorẽ, ut l. 2. §. ſi à pupil-
lo, ff. ꝓ empto. Itẽ res eccl'iæ ꝓhibẽt̃ alienari, de reb. ec. nõ
alie. ꝑ totũ; & tñ p̃ſcribunt̃, ut hic, licet poſsit rñderi, ꝙ iura
nõ ſimpl'r alienatione ꝓhibẽt rerũ pupilli, uel minoris, uel
eccl'æ: ſed ꝓhibẽt ſine cã & certa ſolẽnitate; & ſic iura ñ reſi
ſtũt ſimpl'r alienatiõi, ut ſentit Bar. in l. fi. C. in q. cau. in int.
re. nõ eſt ne. Itẽ aliud ẽ exp̃ſsè ꝓhibere uſucapionẽ, aliud ta
citè; puta ꝑ ꝓhibitionẽ uſucapiõis, ut no. gl. in d. l. ubi lex.
Pro ſol'one dico, ꝙ qñq; lex ꝓhibet rẽ alienari: qa eius cõ-
merciũ hẽri ñ p̃t, nec poſſeſsio, ut in reb. ſacris, & religioſis,
ſpũalib. reſpectu laicorũ; & ĩ illis nõ ꝓcedit uſucapio: qa defi
ciẽte poſſeſsiõe nõ ꝓcedit p̃ſcriptio, ut in c. cãm, s̃. eo. Qñq;
res ꝓhibet̃ alienari ſimpl'r fauore ipſius rei. exemplũ in feu
do dotali; & tũc ꝓhibitio ipſa impedit uſucapionẽ inchoa
ri, ut in l. ſi fundũ, ff. de fun. do. no. gl. & Bar. in l. 2. C. de uſu.
ꝓ emp. ſed ſi erat inchoata, & poſtmodũ ſuꝑuenit qualitas,
ſuꝑ qua ſe ius fundat in prohibitione; ut puta qa poſt factũ
res efficitur

res efficit̃ dotalis, tũc nõ ipedit̃ uſuca. tex. eſt. ĩ d. l. ſi fundũ,
ff. de fun. do. Idẽ, eſt qñ res peruenit ad priuilegiũ, ut nõ poſ
8 ſit ꝯ eũ p̃ſcribi, ut no. Io. An. c. unico, de iure pa. li. 6. † Et in-
tellige ſꝑ ꝙ poſſidẽs ſit bonę fidei: ut qa ignorat ꝓhibitio-
nẽ iuris ꝓbabil'r: al's aũt error iuris nõ iuuaret in uſucapio b
ne. d. §. ſi à pupillo, &. l. nũq̃, ff. d̃ uſuc. no. ĩ. c. apoſtolicæ, de
9 do. † Qñq; res ñ ꝓhibet̃ ſimpl'r alienari, ſeu ſine certa ſolẽ
nitate, ut ĩ reb⁹ minorũ, & eccleſię, & tũc data bona fide, &
excluſo iuris errore ꝓcedit p̃ſcriptio, ſi habet cõcomitãtiã
ſuã, ut in ꝯriis alle. ſuꝑius; facit quod dixi. s̃. e. c. de quarta;
ut puta emi rẽ eccl'ię à p̃lato, ſed putabã capl'i cõſenſum
interceſſiſſe; q tñ nõ interceſſerat, ut dixi in. d. c. de quarta;
uel putabam venditorem maiorem, q tñ erat minor. Secus
ſi errabã ĩ iure; ut qa putabã minorẽ poſſe vẽdere ſine decre
to, uel p̃latũ ſine cõſenſu capl'i, ut d. §. ſi à pupillo: ſic ĩtelli-
ge gl. ĩ. c. 2. d̃ his q̃ fi. à p̃la. & tex. iũcta gl. ĩ. c. 1. d̃ re. ecc. non
ali. li. 6. & ſic ĩtelligo & diſtiguo Bar. ĩ. l. fi. C. ĩ q. cã. in inte.
reſt. ñ ẽ nece. p̃dicta ꝓcedũt, qñ res ẽ ꝓhibita alienari ꝑ le
ges ul' canones. Qñq; res ẽ ꝓhibita alienari ꝑ defunctũ, &
tũc idẽ dicẽdũ qd̃ ĩ ꝓhibõne legis, ut uſucapi nõ poſſit; tex.
eſt no. ĩ. l. 2. C. d̃ uſuc. ꝓ emp. & ibi gl. & Bar. q idẽ not. in. l.
ubi lex, p̃al. nã diſpoſitio teſtatoris ĩ ĩpediẽdo alienationẽ
hẽt vĩ legis, ut no. Inn. ĩ. c. Raynald⁹, d̃ teſta. & no. ĩ. l. fi. C. d̃
reb. ecc. nõ alie. facit. 13. q. 2. c. ultima volũtas; & hoc ĩtelli-
ge, qñ ꝓhibitio fit ꝑ teſtatorẽ ex cã. nã ſine cã nõ ualet, ut
leg. & no. ĩ. l. filiusfa. §. diui, ff. de leg. 1. ubi plenè ꝑ Bar. Idẽ
no. & ſing. dixit Bar. ĩ. d. l, ubi lex, qñ ꝓhibõ fit in ꝯctu, & eſt
talis, q̃ hẽt ĩpedire dñii trãslationẽ. qd̃ qñ ſit, ibi ꝓſeqtur:
remitto ad plenè no. ꝑ eũ & alios ĩ. l. ea lege, C. d̃ cõdi. ob
cã &. l. nemo, ff. de pact. & in effectu dicit, ꝙ tũc impedit̃ ꝑ
pactũ dñii trãslatio, cũ paciſcens reſeruat ſibi aliqd̃ ius in
re. exẽplũ ĩ creditore, cui res eſt obligata, & appoſuit pactũ,
ut illa res interim nõ alienaret̃. tũc. n. ĩpedit̃ dñi trãslatio;
tex. eſt no. & ſingularis ĩ. l. ſi creditor. §. ult. ff. d̃ diſtrac. pig.
al's nõ ĩpedit̃ dñii trãslatio ſed ſi paciſcẽtis ĩtereſt, agit ad
ĩtereſſe, ut ĩ. l. fi. C. de pac. ĩter em. & uẽ. & no. ĩ dictis iurib⁹.
Sed ego dubito, an illud dictũ Bar. ſit uerũ, ut pactũ hoc ca-
ſu hẽat ĩpedire uſucapionẽ. moueor, qa pactũ priuatorũ ñ
p̃t ĩpedire p̃ſcriptionẽ, ut ipſemet Bar. no. ĩ. l. nemo p̃t, ff. d̃
leg. 1. ff. de uſuca. dixi. s̃. ſuꝑ rub. qa hoc eſt ĩtroductũ ĩ fauo
rẽ publicũ, & ĩ odiũ negligẽtis. s̃. e. c. uigilãti, & in. d. l. 1. &
hęc nõ p̃nt pactiõibus priuatorũ remitti. c. ſi diligẽti, d̃ fo.
cõpe. Nõ obſt. qd̃. s̃. dixi in defuncto; qa p̃t dici ſpãle in ipſi⁹
ꝓhibõne: qa uolũtas defuncti ꝓ lege ſeruãda eſt, ut in aut̃.
de nup. §. diſponat. no. in. c. ultima uolũtas. Idẽ dic, ubi ꝓhi
10 bitio fit ꝑ ſtatuta, ut no. Bar. ĩ. d. l. ubi lex. nã ſtatutũ ẽ in lo
a co iuris ciuilis. i. dr̃ ius ciuile. c. ius ciuile. 1. d. & hoc not. † Se
cũdò q̃ro. dr̃ in gl. ꝙ ꝯ pupillũ [a] nõ currit p̃ſcriptio, & ẽ tex.
in. l. ſicut, C. de præſcr. 30. an. nũqd idẽ ſit in furioſo & ꝓdi-
go? vide ĩ furioſo gl. no. ĩ. l. 2. C. d̃ curat. furio. q̃ ſingul'r dicit
ꝙ priuilegia & bñficia collata minori ĩ p̃ſcriptionib⁹ & in
aliis, vñr collata furioſo. Idem in ꝓdigo dicit Io. An. poſt
Vber. de Bo. in add. Spe. e. ti ſuꝑ rub. ĩ. 2. co. ar. illius. l. cũ fil'i
bus, & facit. l. 2. ff. de cu. furio. Et ad oẽ dubiũ tollẽdũ dicit,
11 ꝙ ꝓſuppoſito, ꝙ currat: daret̃ tñ reſtõ, & no. hoc ultimũ ꝓ
his, q̃ ĩ eccl. dixi. s̃. e. ti. c. fi. † Venio ad ſecundã partẽ gl. q̃ di-
cit p̃ſcriptionẽ qñq; ĩpediri defectu ꝑſonæ. & priò exẽplifi
cat in precario tenẽte. & rõ hui⁹ eſt; qa nõ ipſe, ſed dñus poſ
ſidet. l. certè. §. is q rogauit, de p̃ca. Scd̃us caſus eſt in colo-
no: & eadẽ rõne in iſto: qa non ipſe, ſed dñus poſſidet ꝑ eũ,
ut ĩ l. malè agit̃, C. de præſcr. 30. an. & ĩ l. 1. C. cõia. de uſuc.
Terti⁹ caſus eſt in eo, q alieno noĩe poſſidet. j. e. c. ſi diligen
ti; & hoc p̃miſſa rõne; qa is poſſidet, cui⁹ noĩe poſſidet̃. c. cũ
ueniſſent, de reſti. ſpol. Quart⁹ caſus eſt in uſufructuario.
iſte. n. nõ p̃ſcribit ꝓprietatẽ ipſius rei: tũ qa nõ poſſidet ip-
ſe ciuiliter, ſed nãl'r, ut in l. nãliter, ff. de acq. poſ. tũ qa ñ ha
bet bonã fidẽ, ut dicit, tex. inſt. ꝑ quas ꝑſo. no. acqui. §. fru-
ctuarius. uſumfructũ uero poſſet qs bñ p̃ſcribere, ſi haberet
bonã fidẽ, ut l. fi. C. de præſcr. lõ. tẽ. & nõ.
a in l. corruptionem, C. de uſu & habi. l. ſi
iuſto errore. §. non mutat. ff. de uſufru.
ꝑ Bar. Quint⁹ & ult. caſus eſt in credito-
re, [b] q nũquã p̃ſcribit pign⁹ qd̃ intelligit
gl. in lõga p̃ſcriptione: nõ in longiſsima.
l. 30. an. ut l. ſicut, & l. omnes. C. d̃ præſcr.
30. ann. Aduerte, illud ꝓcedit de iure ci-
12 uili, nõ aũt de iure canonico, repugnante
mala fide. j. e. c. fi. † Circa iſtã partẽ quę-
ro. certũ eſt, ꝙ colon⁹ nõ p̃ſcribit, ut s̃. di-
xi, nec poteſt mutare cãm poſſeſſiõis, ut
l. cũ nemo, C. de acq. poſ. pone ꝙ colon⁹
alteri bona fid̃ recipiẽti uẽdidit & tradi
dit. nũqd iſte emptor poterit p̃ſcribere,
q hẽt cãm à colono? Spe. hãc qõnẽ tãgit
e. ti. §. 1. uer. pone. colonus; & ibi tãdẽ cõ
cõcludit, ꝙ ſic: ſed ſi dñs ignorauit, pote
rit petere reſtitutionẽ in inte. ex clauſu-
la gñali. l. 1. ff. ex q cau. ma. & no. hoc ul-
timũ ad ea, q̃ dixi. s̃. e. in c. uigilãti. Ego
reperio, ꝙ gl. iuris ciuilis format hanc qõ
nẽ & latè eã ꝓſequit̃ in d. l. cũ nemo, &
tãdẽ cõcludit, ꝙ p̃ſcribere põt: qa colon⁹ b
ipſe nõ p̃ſcribit; qa ñ poſſidet, & hẽt ma-
lã fidẽ: ſed ẽptor acqſiuit poſſeſsionẽ ꝑ
traditionẽ. l. 3. §. qd̃ ſi ſeru⁹, ff. d̃ acq. poſ.
& l. fi. C. e. Itẽ hẽt bonã fidẽ nã credebat
poſſeſſionẽ & titulũ hr̃e à colono; & cir-
ca hoc uide, qd̃ latè ſcribit Bar. in l. cũ ſo
13 lus. ff. de uſuc. & hęc de ſecũda parte glo.
† Venio ad tertiã & ultimã partẽ glo. &
op. ꝯ tex. vr̃. n. ꝙ obediẽtia & ius ſuperio
ritatis poſſit p̃ſcribi, ut in c. cũ olĩ, de pri
ui. ubi eccl'ia p̃ſcribit libertatem ꝯ Ep̃m
Sol. dicit gl. ꝙ ibi interuenit priuilegiũ,
cui⁹ rõne p̃ſcripſit. Itẽ ibi nõ p̃ſcripſit li-
bertatẽ ſimpliciter: ſed ut ſubeſſet alteri,
ſ. Rom. eccle. & Romana eccl'ia vr̃ potius
p̃ſcripſiſſe ꝯ Ep̃m; ꝙ cõcordat huic c. cùm
ꝑſonæ, de priuile. li. 6. ubi ualet p̃ſcriptio
ꝯ Ep̃m iure ſuperioritatis. idẽ qd̃ gl. vult
hic ĩ effectu, Cal. licet ꝑ uerba ſubtiliora
& latiora dicẽs ĩ effectu, ꝙ cũ qs ñ poſſit
ſibiipſi ĩperare, nec ĩ ſe i⁹ iuriſdõnis exer
cere. l. pe. ff. de arb. & c. fi. d̃ pę. & re. ꝑ ꝯſe
quens nec ſeipſũ poſſidere, & ſine poſſeſ-
ſione p̃ſcriptio nõ ꝓcedit, ut in regula, ſi
ne poſſeſſione, li. 6. Ex quo infert̃, ꝙ quis
ſimpliciter nõ põt p̃ſcribere, ut nõ ſit ſuo
ſuperiori ſubiect⁹ ut hic: ſed ſi alter in eo
exercuit iuriſdõnẽ, tũc bñ põt pręſcribe
re, ille ꝯ ſuperiorẽ iſtius, ut in c. auditis,
& ibi ꝑ Inn. j. eo. & iſtud eſt clarũ. Itẽ ſm
Cald. põt iſte ſubdit⁹ p̃ſcribere, ut nõ ſub
ſit iſti, ſed alteri, & in hoc p̃ſcribit iſte li-
bertatẽ. ꝯ ſuperiorẽ ſuũ: & ita loquit̃. d. c.
14 cũ olim, & d. c. cùm ꝑſonę. † Et idẽ uolue
rũt in effectu domi. de Rot. deci. 226. ubi
dicũt, ꝙ ſi ſubdit⁹ Ep̃o format articulos,
ꝙ eſt exẽptus. ab oĩ ſua iuriſdõne, & ꝙ p̃-
ſcripſit oĩmodã libertatẽ, tales articuli
nõ ſunt admittẽdi: qa ſunt ꝯ iſtũ textũ &
rõnes p̃dictas: ſecus aũt, ſi dicit ꝙ alter p̃-
ſcripſit in eis hãc iuriſdictionẽ: uel ẽt ꝙ
ipſe p̃ſcripſit, ꝙ eſſet alteri ſubiectus; alle
15 gãt no. hic, & in d. c. auditis. † Sed ꝯ hoc
ſic op. vr̃. n. ꝙ nõ poſsit dicere ſe p̃ſcripſiſ

SEBA. SAPI.
a Cõtra pvpillũ. Vide Alex. in l. ſi curatorẽ habẽs, ĩ 2. not. C. de in int. reſt. mino, ubi tradit, an priuilegia cõceſſa minorib⁹ habeãt locũ ĩ prodigo & furioſo. uide quo modo furios⁹ & minor ęq̃parent̃ ꝑ Fel. in c. paſtoralis, co. 2. d̃ iud. & qũo minor & ꝓdigus ęquiparent̃ ꝑ Fel. in ca. 1. col. v. circa fi. s̃. e. Iaſ. in l. is cui bonis, co. 3. ff. de uer. obli.
b Adde, ꝙ licet creditor nõ poſsit p̃ſcribere pign⁹, ut dicit hic gl. & ĩ c. clerici. 16. qõ. 3. tamẽ præſcribit, ne cõueniatur pignoratitia actione à d̃bitore; gl. ẽ no. ĩ. l. 1. §. pe. ĩ uer. ꝓ ſo. in fi. C. de ãna. excep. & gl. in l. pignori, ff. de exc. Ille aũt, q cœpit p̃ſcribere rẽ alienã. nõ deſinit præſcribere, licet eã tradiderit pignori, tex. eſt in l. q pignori, ff. de acqui. poſ. & in l. nõ ſolũ §. qui pignori, ff. de uſuca. ꝙ eſt uerũ, niſi ea traderet̃ pignori vero dño, quem ẽt ignoraret eſſe dñm; tex. ẽ in d. l. ñ ſolũ. §. ſi rẽ tuã. Et ſimiliter erit iterrupta p̃ſcriptio ſi locaret vero dño uel deponeret pęnes uerum dominũ; tex. eſt in l. ei à quo, ff. de uſu. qd̃ eſt uerũ non ſolũ, ſi ille, cui fuit data res pignori à prin. erat dñs rei ſi tẽpore dati pignoris creditor, cui fuit datũ pign⁹, nõ erat dñs: ſed ſuperuenit ex poſt facto; qa ex tꝑe ſuperueniẽtis dominii interrũpitur preſcriptio, caſus eſt no. in l. ſi rem alienam, ff. de pig. a c. ꝙ ẽ verum ẽt ſi creditor debitori pignorãti

eandem rem precario conceſſiſſet,ut eſt caſus in. d.l. ſi rem alienã.
SEB. SAPIA.
a Præſcribere.Vide Old.in conſ. 263. & in conſ. 253.& Pe. de Anchar.in con. 161. incipi. clarior et breuior.

SEBA. SAPI.
b Poſſibile. Vide Soci.in con. 275. inci.in cauſa fratrum, colum. 2. & 3.in.2.parte.Iaſo. in. l. imperium, co. 11. ff. de iu. om. iu. do.Præp. in.c.per uenerabilem,in.5. op. qui fi.ſint leg.
c Iura epiſcopalia. Adde Bal. conſi. 93.5.li.

ſe,ut alteri ſit ſubiect⁹: qa ſicut dixi.ſ. ſi-
ne poſſeſsione p̃ſcriptio nõ ꝓcedit. ſed
iſte nihil poſſedit, ſi alius in eũ exercuit
iuriſdictionẽ;ergo ñ p̃t allegare præſcri
ptionẽ.Sol.eſt duplex. primò aut allegat
p̃ſcriptionẽ ex parte ſuperioris; & p̃t ip-
ſe allegare: qa intereſt ſua nõ mutare do
minũ,ut plenè no.ĩ.c.ſi.de ma. & obe.&.
j.eo.c.auditis,p Inno.ꝓbat ĩ.c.imperia-
lẽ.§.p̃terea ducat⁹,de prohi.alie. feud. p
Fed.collatio.10.Scd̃ò p̃t allegare ex p̃ſo
na ſua allegãdo,ꝙ p̃ſcripſit libertatẽ.Nã
ſm Cal.aut p̃ſcriptio inducit ad acquiſi c
tionẽ rei,uel iuris ĩ re; & tũc ꝓpriè ꝓce
dit rła p̃dicta,ꝙ ſine poſſeſſione &c. Aut
ĩ ducit ad extinguendũ ius alteri⁹,uel ad
defenſionẽ ꝯ ius alteri cõpetens;& tũc ta
li defendenti ñ eſt neceſſaria uera poſſeſ
ſio, vel quaſi:alias ſequeret̃,ꝙ ñ p̃ſcribe-
ret̃ actioni pſonali,ꝯ id ꝙ habet̃ ĩ.l.2. C.
de cõſti.pec. &.l.ſicut,C.de p̃ſcrip.30.an.
qa nemo uerè eã poſſidet,niſi is,cui com
petit,ut no.Inno.in.c.in lr̃is,de reſti.ſpo.
In p̃ſcriptione autẽ obedientię duo ſunt
cõſiderãda,vnũ ẽ, ĩquãtũ dicit relationẽ
duorũ terminorũ, .ſ. præcipiẽtis & obſe
quẽtis,& tũc ꝓcedit,ꝙ dictũ ẽ, ꝙ nemo
ſibiipſi imperat,cũ ſint relatiua. Nã rela
tiuorũ ẽ,ut unũ ñ ſit aliud.j. de baptiſ.c.
debitum,cũ ſi.& ſic ipſe non dr̃ præſcribe
a rẽ[a] obedientiã,ſiue ſubiectionẽ vel exce
ptionẽ,ſed alius,ut.j. eo.C.cũ ex officii.
Aliud,inquantũ hẽt effectũ abnegatiuũ,
cui⁹ uigore dicit ſe liberũ ab obedientia 1
hui⁹ epi,uel p̃lati,& p cõſequẽs dicit ſe p̃
ſcribere ñ obediẽtiã ꝓpriè loquẽdo,ſed 2
libertatẽ,C.d̃ p̃ſcri. q. p li. ĩ rubro & ni- 3
gro,ff.d̃ acq.poſſeſ.l.3.§.ſi ſeru⁹; facit.l.ſi 4
partẽ,ff.quẽad.ſer.amit. & ſic poteſt in- 5
16 telligi.d.c.cũ pſonę.† Et p hunc tex.& p̃
dicta puto Bar.ñ bñ ſenſiſſe in.l. infamẽ, 6
de pub.iud.in ſi.& in.l.hoſtes,ff. de capt. 7
ubi ſentit,ꝙ ꝯ Romanũ imperium poſſit
aliqs prĩceps,uel cõmunitas p̃ſcribere, vt 8
ſit ab illa iuriſdõne uniuerſali exẽpt⁹ uel 10
exẽpta,& ut ſit loco imperatoris in ſuo 11
territorio nullũ ſuperiorẽ recognoſcen
b do.hoc .n. ñ uĩ poſſibile,[b] ut hic. fateor 12
ꝙ poſſit p̃ſcribere iura imperii,ut in.c.q
buſdã,de uer.ſig.& ꝙ le.& no.in. l. ſi pu- 13
blicanus.§.in uectigalibus, ff.de publica.
ſed ꝙ ipſe poſſit p̃ſcribere, ut nemini ſub 14
ſit,ñ ẽ poſſibile,p rõnes p̃dictas, &.c.nul
la.63.di.&.8.di.c.quo iure.no.Hoſt.in.c.
p uenerabilẽ,q ſi.ſint leg. nec ẽt impera 16
tor poſſet concedere priuilegiũ omnimo
dę exẽptionis:qa eſſet lacerare imperiũ, 17
& abdicare à ſe iuriſdõnẽ; ꝙ nõ eſt poſſi 18
bile,arg.l.legatus,ff.de offi.p̃ſi. & hoc ul 19
timum tenet Bal.in procem o ſup li.feu.
Põt ẽt decidi alia q̃ſtio,q̃ de facto pendet
17 hic Senis.† Quidã abbas exẽptus habens
ĩ monaſterio ſuo certã parochiã populi
ñ exẽpti exercuit curã animarũ p mona
chos ſuos nunc uni,nunc alteri cõmittẽ
do,prout uidebat̃ ſibi expedire, nec unq̃
recepit ipſe curam ab epo, nec ab eo fuit
ipe abbas uel p̃poſit⁹ curę p eũ uiſitatus,

& hoc durauit p tm̃ tẽp⁹, de cuius initio non eſt memoria.
nunc epus uult uiſitare,& allegat tria ꝯ abbatẽ. Primò,ꝙ ꝯ
uiſitationẽ ñ currit p̃ſcriptio.j.eodẽ.c.cũ ex officii,& arg.
hic.Scd̃ò,ꝙ abbas ñ p̃t p ſuos monachos curã exercere: ſed
hoc dẽt facere p capellanũ,q curã populi dẽt ab epo habe-
re,ut ĩ.c.1.de capel.mo.Tertiò, ꝙ ius inſtituẽdi quo ad cu-
rã populi ñ p̃t p̃ſcribi p inferiorẽ epo,ut in.c.cũ ſatis, de of
fi.archi.& ibi tenuit hoc Ho.& ꝓfectò circa hoc multa pñt
ſcribi,q̃ breuitatis cã omitto;& concluſiuè teneo ꝯriũ.Cũ
.n. abbas hoc caſu ñ intẽdat ſeipſum p̃ſcribere;cũ ſubſit ſu-
periori ſuo.ſed potius p̃ſcripſit ꝯ Epm, ut ipſe committat
curã,& p̃poſitũ curæ uiſitet,corrigat,& caſtiget; ñ eſt impu
gnãda præſcriptio:qa p̃t p̃ſcribere iura epiſcopalia,[c] ut in.
c.auditis,&.c.cum olim infra eo.& p Io.And.in.c.cũ epus,
de off.ord.lib.6. & dixi in. c. cum contingat, de fo.compe.
Ipſe uerò abbas uiſitabitur à ſuperiore ſuo, cùm ſit exem-
ptus; & ſic ceſſat prima obiectio epi. Non obſtat ſecunda,
quia procedit,niſi ſit conſuetudo,ut p monachos cura exer
ceatur,ut nõ. Io. de lig.poſt Lau. in cle.ne in agro. §. cęte-
rũ,de ſta.reg.& Io.An.in.c.ſtatutum,de elec.lib.6. & ſentit
Pau.de lea.in cle.frequens,de exceſſ.præla.dico plenius in.
d.c.1.de capel.mon. Ex his colligitur tertia obiectio.dico
eñ,quod imò ualet præſcriptio ut in. d. c. auditis, & in.c.
cum olim,& ſentit Inn.in.d.c.auditis,& Io.An.ĩ.d.c.ſi Eps;
& in.d.c.cum uenerabilis,de cenſi.& Pau.in.d.cle.frequẽs;
facit quod no.Archi.16.q.2.in ſumma,& Io. An. in.c.lite-
ras,de reſt.ſpo.& gl.iuncto tex.in.c.accendentibus, de ex-
ceſſ.præla.In iſtis enim ultimis concordantiis patet, quòd
ea quæ ſunt dignitatis epiſcopalis, poſſunt per inferiorem
pręſcribi.In prioribus uero concordantiis expreſſe dicitur
de curra,& ad.c.cum ſatis, dic ut ibi no.

SVMMARIVM.

1 *Infeudare bona ad Romanam eccleſiam pertinentia ſolus Papa poteſt: ſed an hoc poſſit facere ſine cauſa?*
2 *Cenſus an debeatur alicui ratione conſuetudinis.*
3 *Priuilegium Papæ facit fidem de contentis in eo etiam contra laicum poſſeſſorem: de quo uide infra.nu.9.*
4 *Liber cenſualis alicuius eccleſiæ repertus in loco non ſuſpecto facit fidem.*
5 *Camera camerarij Papæ, uel alterius cardinalis, uel Epiſcopi dicitur locus non ſuſpectus.*
6 *Notarius præſumitur bene & diligenter exercere officium ſuum, & non præſumitur aliud ſcribere, niſi id quod teſtes dicunt.*
7 *Teſtis aſſerens ſe non ita depoſuiſſe, prout notarius ſcripſit, an credatur magis ſibi, quam notario?*
8 *Inſtrumenta in quibus caſibus habeant maiorem fidem, quam teſtes?*
10 *In dubijs pleniſſimè creditur aſſertioni papæ.*
11 *Libri antiqui probant diuiſionem diœceſum.*
Libris extractis ex archiuo publico habentibus teſtimonium notarij archiui fides adhibetur.
12 *Præſcriptio tantum centenaria currit contra Romanam eccleſiam, ſed de rebus ad ipſam principaliter ſpectantibus: ſecus, ſi ſecundariò.*
13 *Subditorum intereſt non mutare dominum.*
Papa non habet ſuperiorem in orbe.
14 *Feudum an quis poſſit præſcribere reſpectu utilis dominii, quod eſt penes uaſallum, directo remanente penes dominum? 16.*
Feudum poteſt quis præſcribere poſſidendo per triginta annos, & ſeruitia praſtando. 15.
16 *Feudum ſi fuerit perditum, & dominus recuperauerit; non tenetur illud ulterius uaſallo reſtituere.*
17 *Vaſallus an poſſit præſcribere libertatem & directum dominium aduerſus feudi dominum?*
18 *Præſcriptio an currat aduerſus præſtationem cenſus aut tributi?*
19 *Præſcriptio contra ſupremam poteſtatem Papæ nunquam currit.*

CAP. XIII.

AD audientiam. In feudo Romanæ eccl. contra ipſam eccleſiam,& uaſallum currit ſola pręſcriptio. c. annorũ, vel generali⁹ ſic.In iurib⁹ ad Ro.eccleſ.ſpectantibus currit ſola centenaria præſcriptio. Duę ſunt partes principales.In prima ponitur proceſſus narratio. In ſecunda diffinitio,ibi:*nos igitur.* Prima ſub diuidit̃. Primò ponit petitionẽ actoris.Scd̃ò rñſionẽ rei,ibi:*ſed ea.*Tertio, ꝓbati ones

a Et an & qñ ſcriptura ꝓducta de archiuo probet,uide per Inn. in c. 1.in ult.ſua gl.& qđ ibi notaui, de procur. & qđ habetur in auth.ad hæc,C.de fi.inſtr.Adde ꝙ libri cenſuales faciunt plenam fidem,Ro. conſi.127.Abb.conſi.67.

ANT. FRAN.An credatur libris & ſcripturis repertis in archiuo publico, uide q̃ habentur in c.1. de proba. & quis dicatur archiuus, uide gl.in cle.1.in fi.de iureiu. & gl. in aut.ad hęc, C. de fid.inſtru.& an credatur libro cẽſuali canonicorũ uel aliorum etiã ſcripto manu priuata, uide glo. & Inn.in c.ad audiẽtiam, de præſcri. ubi dr̃, ꝙ probat tam pro tẽpore p̃terito, quàm futuro.& uide Io. An. in addi.Spe. in ti. de inſtr. edi. in §. nunc dicendũ, in 3.additio. & habetur per Bal. ĩ rub. C.de fi.inſt. in pe. col.& in l.exẽplo C.de proba.& ibi per Salic. qui dicit, ꝙ probat contra ſubditos, non cõtra alios.& eũdẽ Bald. in l.fi.C. ſine cenſ. uel re. ubi dicit, ꝙ ſi in libro cẽſuali reperitur ſic eſſe ſcriptũ per. 10.an.nõ eſt aliud quærendum, & per tales probatur cõſuetudo. uide Petr. de Anch.in conſ.12. inci.ĩ Chriſti nomine,circa primũ dubiũ.

SEB. SAPIA. 1
b Officiũ ſuum.Vide Bal.in c.literas j.de præſumpt. & Io.de Ana.in c.cũ dilecti,col.3.j.de accu. Salic. in l.ſi ſi quis decurio,ff. 2 de falſis. Ro. in l. 1.§.fi.col. ulti.ff. de uerb. oblig.
c Cui credendum ſit ſi teſtis dicat ſe dixiſſe contrariũ eius,quod ſcripſit notarius,uide hic d.An.&Ab. ipſum in c. cũ cãm, el. 1. circa prin. de teſti.& eundem aliter loquentem in 3 c.ſicut,eo.ti.& de hoc etiã per Inn. 4 in c. cũ Ioannes, circa princi. de fi. inſtr.& audiui allegari & uidi allegatũ,ſed non potui reperire Inn. hoc dicere ĩ c.qm̃ 5

tiones actoris,ibi:*ad quod.* Quartò ꝓba
tionũ ipſarũ impugnationes,ibi: *ſed ĩter*
Caſus literalis.Inter nobilẽ uirũ Mataſe
lonẽ ex una parte,& caſtellanũ de caſtro 6
Palatioli ex alia uertebat̃ qõ ſup quibuſ- b
dã iuribus,q̃ nobilis p̃dict⁹ dicebat ſe dr̃e
pcipere in dicto caſtro ꝓ eccl.Ro. parti-
b⁹ pp hoc ĩ pñtia Papæ cõſtitutis,ex par-
te ipſius nobilis ꝓponebat̃,ꝙ Alex.Papa
cõceſſerat ſibi in dicto caſtro. 40.ſolidos
Papiẽſes,quos Ro.ecc.ibi cõſueuit pcipe
re annuatim,ĩſup comeſtiões,placita, bã
na,& oĩa iura,q̃ ibi Ro. eccl. habebat ca-
ſtellanus e ꝯ dicebat ſe ad ea nulla rõne 7
teneri.Ad hoc ꝓbãdũ p̃dictus nobilis in-
ducebat priuilegiũ Alexãdri & librũ cen
ſualẽ,& hoc idẽ nitebat̃ ꝓbare p teſtes,q c
dicebãt ſe uidiſſe p̃dictũ cẽſũ nuntiis apo.
ſe.à.l.annis &.j.fuiſſe ſolutum.Sed ex ad
uerſo fuit rñſum,ꝙ nec priuilegiũ,nec li-
ber cẽſualis aliqd cõmodi ꝯferebãt, cũ ip
ſe priuilegio us⁹ ñ fuerit ſpacio.30.an.nec
liber cẽſualis:qa ſuſpect⁹ erat ex eo,ꝙ nõ
fuerat ĩuẽt⁹ ĩ camera Papę,& notari⁹ alr
ſcripſerat dicta teſtiũ,q̃ dixiſſent.D. pa.ꝯ
ſiderãs poti⁹ authoritatẽ priuilegii,q̃ di-
cta teſtiũ,nec librũ cẽſualẽ hẽt ſuſpectũ,li
cet ĩ camera Papæ ñ fuiſſet ĩuẽt⁹, nec cre-
dit notariũ alr ſcripſiſſe dicta teſtiũ,q̃ di
xiſſent,cũ iurat⁹ ſit offm̃ ſuũ fideliter exeq
cõſiderãs inſup,ꝙ ẽ lõgè ualidius nego-
tiũ ipſum tãgere principalr Ro.eccle.ꝯ q̃
niſi cẽtenaria currit p̃ſcriptio, cõdẽnauit
dictũ caſtellanũ in ſolonẽ omniũ petito-
rũ iniũgẽdo eidẽ,ut dicto nobili nõ tanq̃
ſibi,ſed tanq̃ Ro.eccl.cui⁹ authoritate p-
cipere dẽt p̃dicta,& cui⁹ ẽt uaſall⁹ pp p̃-
dicta exiſtit,pſoluat.Ber.† No.1. ꝙ ſolus
Papa põt etiã laico in feudũ cõcedere cer
ta iura ĩ aliquo loco ad Ro.ec. ſpectãtia.
põt ergo ſol⁹ bona eccleſię alienare. An
aũt ualeat hoc ſine cã legitima facere,ui-
p Arc.ĩ c.nõ liceat Papę.12.q.2. qđ not.
Io.mo.ĩ c.ſup eo,de hære.li.6.† No.2. ibi:
cõſueuit,ꝙ cẽſus põt dr̃i rõne ſolius cõſue
tudinis.ſufficit ergo ĩ petitione cẽſus con
ſuetudines exprimere ꝓ cã,& vr̃ cõcorda
re tex.in c.dilectus,de off.ord. & ibi p Io.
An.ſic limita qđ le.& no.in c. ꝓuenit, de
cẽſ.dic tñ meli⁹,ut ibi no.& p Bar.in l.cũ
de in rẽ uerſo,ff.de uſu.& uide gl.1.q. 1.ĩ
c.nullus Eps grauamẽ,q̃ requirit tm̃ tp̃s,
de cuius initio nõ ſit memoria, dic ut in
iuribus præall.† No.3.in uer.*nos igitur*, mi
rabilẽ tex.ꝙ priuilegiũ Papæ facit fidẽ de
cõtẽtis in eo,etiã ꝯ laicũ tertiũ poſſeſſo-
rẽ,& de hoc aliquid.j.† No.4.& tene mẽ-
ti,ꝙ credit̃ libro cẽſuali antiquo alicuius
eccleſię,dũmodo reperiat̃ & cõſeruet̃ in
a loco nõ ſuſpecto.[a] uide qđ dixi ĩ c.cũ cãm
de prob.& qđ no.Bar,in l.1.ff.ſi cer.pe.fa
cit aut.ad hęc,de fi.inſtr.C.† Et no.ꝙ ca-
mera camerarii Papæ,uel cardinalis ẽ lo- d

contra,de prob.ſed hoc ibi apertè decidit.d.Ant.in 14.col.in uerſi. inquantũ dixi,& de hoc per Bar.remiſsiue in l.1.§.fi.ff.quemadmo. teſt.aper.& Inn.in cle.1.in ult.col.de hære.& uide Petr.de Anch. in c.cũ ab uno,in fi.de re iud.lib.6.ubi allegat Cy.in l.ſi quis decurio C.de fal.& de iſto articulo uide pulchrè p Flo.in l.de ætate,in fi. ff. proba. & Bart. in apo.ĩ l. ob carmẽ in 3.col.uerſi. ſed quid ſi teſtes,ff.de teſti.ubi dicit, ꝙ non creditur teſti,& allegat Inn. in d.c.cũ Ioannes, & in d.c. qm̃ contra,& de hoc articulo uide Ang. & Salic. in d.l. ſi qs decurio,C.de fal. ubi firmant,ꝙ credi debeat notario ſi non eſt ſuſpect⁹ dicens de hoc eſſe caſum in l.3. §. duæ. ff. de Carb. edi. & uide etiam per Inn.hic, & uide no.q.j. de appell. in c. cũ parati,& ꝙ potius credi debeat notario quam teſti, tenet Ro.in l. 1. §. fi. in 5.co.ff.de uer.ob. hoc referendo & quando Cy. in d. l.ſi quis decurio, C.d̃ fal.de quo ui de ibi per Salic. in ult.col.

Adde Alex. conſil. 56.2.lib.

cus ꝓbabilis & nõ ſuſpect⁹. Idẽ dixit hic
Pe.de camera Epi,qđ no.& uide qđ not.
c.poſt ceſſionẽ,de ꝓb.& gl.in c.1.8.q.1. &
in cle.ne.Romani,de ele.† No.5.ĩ uer. *nec*
credẽtes,ꝙ p̃ſumit̃ ꝓ tabellione, ꝙ diligẽ
ter exercuerit offm̃ ſuũ[b],nec pręſumit̃ ali
ter ſcripſiſſe depoſitiones teſtiũ, q̃ ipſi di
xerint,licet ſine teſtiũ p̃ſentia illorum di
cta receperit,ut hic,& dicit hic Inn.ſpãle
eſſe in actis,ut ſoli notario credat̃ ſine te
ſtiũ inſcriptione,niſi probet̃ ꝯriũ, de quo
remittit ad no.in c.poſt ceſſionẽ,de ꝓba.
& dixi plenius in c.qm̃ ꝯ falſam,de ꝓb.&
facit tex.in l.ĩ donationib⁹,C.de do.† Et
facit iſte tex.no.ad.q.teſtis publicatione
dicti facta dixit ſe ita nõ dixiſſe, ſicut no-
tari⁹ ſcripſit,cui⁹[c] debeat magis credi ſibi
an notario,& fuit hęc qõ dñicalis, & cã
plenè Spe. ꝓſequit̃ in ti.de teſ.§.1.uer.ſed
pone ecce iudex,& ĩ ti.d̃ inſt.edi.§. reſtat
uer.qd ſi dũ atteſtationes, cũ duob⁹ ſequẽ
tib⁹.Et ibi ĩ effectu cõcludit, ꝙ ĩ ciuilib⁹
dẽt credi notario p hũc tex. cũ teſtes ſint
ſingulares.Et notari⁹ rõne publici officii
p̃ſumit̃ diligenter ſuũ exercuiſſe offm̃, ut
hic,& hoc uerũ,niſi notari⁹ ſit ſuſpectus,
uel teſtis ſit multũ notabilis pſona, facit
qđ ĩ ſimili notat Cy.ĩ l.ſi qs decurio, C.
de fal.& Io.An.ĩ c.cũ parati, de teſ. p̃ſertĩ
ſi teſtes ſint multi,& oẽs cõueniãt. ſed ſi
ꝯ teſtẽ ageret̃ crĩaliter de falſo,& ꝓduce
ret̃ dictũ ſuũ,& ille negaret ſe ſic dixiſſe,
Spe.dixit ĩ d.§.reſtat,uer. qd ſi unus, oẽs
doc.in ſua examiõe priuata cõcordaſſe,ut
ſcripturę notarii nõ credat̃,qa in crĩali-
b⁹ debẽt eſſe ꝓb.luce meridiana clariores
ut ĩ l.ſciãt cũcti,C.de ꝓb.canonizata. 2.
q.7.ĩ c.ſciãt:nec credit̃ dicto teſtis ꝯ no-
tariũ,cũ ſint ſing.licet plures ſint,d̃ electi,
& uide de hoc qđ no.ĩ c.ſicut,de teſ. Vlti
mo collige ibi:*beneficia* ꝙ feudũ dr̃ benefi
ciũ,& clarius ꝓbat̃ in c.1.quibus cau.feu.
amit.ubi dr̃,ꝙ beneficiũ generaliter ſum
ptũ diffinitur, ꝙ eſt beneuola actio gau-
diũ tribuẽs capienti. Alia declarabuntur
cũ gl.ad quas deſcendẽdo primò quęro,
de intellectu iſtorũ, quę fuerunt data in
feudũ hic,ut comeſtiones,banna, placita
& foriſfacta.Sol.gl.1. & 2, exponunt duo
ex prędictis,& dic ut in eis.ſed Io.An.ex
ponit comeſtiones,i. albergarias ſeu ꝓcu
rationes,quas à ſingulis ſeu certis perci-
pere poterat.Banna.i.ius indicendi ban-
num,uel edictũ.Placita.dic ut in gl. & al
ludit vulgari,ꝩcut.j.ne clerici uel mona-
chi.c.1.& 15.q.3.c.placita.Foriſfacta. dic
8 ut in gl.& eſt vulgare loci.† Opp.ꝯ tex. ĩ
verſi.*nos igitur*, ubi dicit̃, qđ papa magis
conſiderauit priuilegiũ,q̃ dicta teſtiũ.Nã
priuilegiũ ſeu inſtr̃m,& teſtes habẽt parẽ
uim in ꝓbõne fiẽda,ut ĩ l.in exercẽ.C.de
fi.inſt.& c.cũ Io.de fi.inſtr. So.dicit gl.3.ꝙ
d cõtrariũ[d] procedit rlr.Fallit primo in an d

ANT. FRAN.
An magis credatur notario aſſerẽti uerum in inſtrumento,quam teſtibus deponentibus contrarium,dicas ꝙ magis creditur notario in dubio niſi aliæ ſint præſumptiones in cõtrarium, ut per Cy.in l. ſi quis decurio,hic alleg.& qñ teſtes deſcripti uel non,in inſtrumento faciãt uacillare fidem inſtrumẽti, uide per Bal.& alios in l. in exercendis, C. de fid.inſtru. & in l.proxime, & ibi per Bart.ff. de his quę in teſt. delen.
SEB. SAPIA.
d Contrariũ. Quòd

tiquitate facti.nã facta antiqua melius ꝓ
bant̃ p inſtrũ,q̃ p teſtes: qa hominũ me-
moria labilis eſt,C.de ꝓb.l.cẽſus. Secun
dò fallit,ubi ſcriptura eſt neceſſaria. l. 1.
C.de mã.prin.qđ qñ ſit hẽs gl.no.in c.1.
de cẽſi.lib.6.Tertiò ubicũq; allegat̃ pri-
uilegiũ.magis.n.tunc credit̃ ſcripturæ, q̃
teſtib⁹,ar.in c.porrò,& c.cũ olim, de pri-
ui.Prima ſo.õ eſt uera in ſe: ſed nõ conue
nit huic literæ:qa priuilegiũ nõ fuit cõfe
ctũ tp̃e quo cẽſus cõpetit Ro.ecc.ſed poſt
teſtes aũt deponebãt de lõgiori tp̃e, ſ. de
l.an.&.ĩ.& ſic debebãt inducere ualidio-
9 rẽ ꝓbõnẽ.†Et fortè ob hoc Io.An.ſoluit
hic alr̃ dicẽs,ꝙ Papa habuit hic reſpectũ
ad factũ narratũ:qa teſtes dicebãt ſolũ ui
diſſe cẽſum ſolutũ:priuilegiũ uerò aſſere
bat illũ debitũ, & facit ẽm cũ de priuile-
giis,c.ſi Papa lib.6.& pp̃ hoc ꝓbõ priui-
legii erat ualidior;facit qđ le.& no.de cẽ
ſi.ĩ c.ꝑuenit.Ex p̃dictis ſentit Io.An. unũ
mirabile,ut dixi ſuꝑ tex.ꝙ aſſertis cõtẽ-
tis in priuilegio Papæ,ſu p qb⁹ fundat̃ Pa
pæ intẽtio,credit̃ ẽt ad p̃iudiciũ laici nõ
ſuppoſiti,licet narrata tẽdãt in fauorem
Ro.ecc & cõmodũ,qđ ſi eſt uerũ, extẽdit
a miro modo cle.ĩ literis,[a]de probõ.In ꝯ-
triũ tñ facit qđ no.Inn.ĩ c.ĩquiſitioni, de
ſen.excõ.cũ.n.laic⁹ hoc caſu nõ ſit ſubie-
ct⁹ Papæ nec rõne ꝑſonæ,nec cãæ, nõ ap-
paret,quare debeat credi verbis ſuis enũ-
ciatiuis ad cõmodũ Ro. ecc.& ĩ p̃iudiciũ
laici nõ ſuppoſiti . põt dici iudicio meo,
ꝙ fortè iſtud caſtrũ Palatioli erat de pa-
trimonio Ro.ecc.& ab iſto caſtellano te-
nebat̃ in feudũ,rõne cui⁹ debebat ſoluere
cẽſum,ut patebat ĩ libro cẽſuali, & ſubi-
re alia onera,q̃ hic narrant̃ . vñ rõne rei
cã erat ſuppoſita foro eccleſiæ,ut in ca. ſi
cleric⁹ laicũ,de fo. cõpe. merito credẽdũ
10 erat Papę. † Vel ſcđò ſpeciale eſt ĩ Papa,
ut in dubiis credat̃ pleniſſimè aſſertioni
ſuę.ar.in c.ꝑ venerabilẽ,q ſi. ſint le. & in
c.1.40.di.& c.quicũq;,11.q.1.Ex quo ĩfer
tur,ꝙ.d.cle.ĩ literis,dẽt intelligi indiſtin
ctè.Vel tertiò dic,ꝙ hic nõ credit̃ priui-
legio ad plenũ p̃iudiciũ laici,nã põderãt̃
hic cẽſualis liber,& dicta teſtiũ,ſed ꝑ ma
ximè priuilegiũ,& ſic facit cũ aliis plenã
ꝓbõnẽ,nõ aũt ꝑ ſe tm̃ , & q̃libet ſolò eſt
11 ꝑ ſe notabilis,& poſſet ſuſtineri.†Glo.3.
adducit duo ſimilia.ſicut. n. credit̃ hic li-
bro cenſuali, ita in ſiſi ꝑ libros antiquos
ꝓbat̃ diuiſio diœceſũ;de quo dicendũ,ut
plenè dixi.ĩ c.cũ cãn,đ ꝓb. Itẽ credit̃ pa
ri rõne inſtrõ ꝓducto ex archiuo publi-
co[b]habet teſtimoniũ publicũ, ut ĩ aut̃. ad
b hęc,C.de fi.inſtr.Et dr̃ hr̃e teſtimoniũ pu
blicũ,ſiue magiſtrat⁹ atteſtet̃ illud de ar-
chiuo eſſe,ar.hic,ſiue manu cõmẽtariẽſis
hẽat ſigna ſolita & ꝯſueta imponi, & dic
cõmẽtariẽſis, i. tabellionis ſuꝑ archiuo
deputati:tñ ſi nõ ſit tabellio, dũmodo ſit
publicè deputat⁹ ad illud offm̃,ſufficit ad
fidẽ imponẽdã,nt no.ĩ d.aut̃.ad hęc, & ẽ
archiuus loc⁹ in quo ſolẽt reponi ſcriptu
rę publicę & authẽticę.Quero,quare Pa
pa dicit ꝙ hoc negotiũ tãgebat principa
liter Ro.eccl.ideò erat neceſſara p̃ſcriptio?Sol.dicit glo. in
uer.principalr̃,ꝙ ideo,quia ſi nõ principalr̃,ſed ſecundariò
ſpectaret ad Papã nõ requireret̃ tã lõga pręſcriptio,ar.ĩ.de
priui,c.accedẽtibus,& c.ſi de terra,ubi ꝯ eccleſiã exẽptã, ſeu
eccleſiã inferiorẽ ſubiectã currit in ſuis iuribus.40.an. pręſ-
ſcriptio,& tñ quælibet eccleſia ſpectat ad Papã:ſed iura illa
12 rũ pertinẽt ad Ro.ecc.ſecũdario.nõ principalr̃.†Et no.hãc
ſolutionẽ iũcto tex.pro intellectu iuriũ dicentiũ ꝯ Ro. ecc.
ſolũ currere præſcriptionẽ cẽtenariã.debet.n. intelligi re-
c ſpectu rerũ & iuriũ principaliter,& nõ ſecũdario[c]ſpectãtiũ
ad Ro.eccl.Et idẽ uoluit Hoſt.hic exponẽs verbũ, principa
liter,i.propriè quo ad propriã mẽſã,uel patrimoniũ, qđ tã
quã principale & ꝓpriũ ab aliis eſt excluſum,in aut̃.hęc cõ
ſtitutio,colla.8,Et ſic nõ colligit̃ hic ẽm Io. And.eccleſiam
Ro.ſe poſſe opponere ꝯ omnẽ quadragenariã pręſcriptio-
nẽ factã ꝯ minorẽ eccleſiã,quaſi illa primò & principalr̃ ſi
bi ſit ſubiecta,ſicut quidã arguebãt in c.2.s̃.e.ꝑ illũ tex. qđ
eſt falſum,ut hic patet.Fateor. n. ꝙ Papa audiret̃ ꝓ iuribus
eccleſiæ illius,q̃ principalr̃ ad eũ pertinerẽt: ſec⁹ in ſpectãti
b⁹ ad illã eccleſiã inferiorẽ;& de hoc uide tex.iũcta gl.not.
in c.uolumus.16.q.3.q̃ dicit,ꝙ ꝯ eccleſiã exẽptã currit præ
ſcriptio cõi tp̃e,quatenus p̃iudicat̃ illi eccleſię:ſed nõ qua-
tenus pręiudicat̃ Papæ.Idẽ & clarius dicit gl.no.ĩ c. dilect⁹
de capel.mona.in uer.generet̃,quæ dicit ꝯ monaſteriũ exẽ-
ptũ pręſcribit̃ ſpacio.40.an.licet nõ ꝯ Papã,& alle.d.c.uo-
lumus.& vr̃ hoc procedere etiã reſpectu exẽptionis, quate
nus pręſcriptio p̃iudicat exẽpto tm̃ ad hoc alle.bo. tex .ĩ c.
cũ dilecta,in uer.quia uerò,de cõfir.uti.uel inuti.ſicut.n. ec
cleſia inferior põt pręſcribere libertatẽ ꝯ ep̃m,ut dixi.s̃. e.
in c.cũ nõ liceat,ita & ep̃s põt pręſcribere ꝯ libertatẽ & pri
uilegia libertatis ſpatio.40.an.nõ tñ pręiudicabit eccleſię
Romanæ reſpectu iuris ſui,ut in d.c.cũ dilecta.vñ poterit di
cere ep̃s,ꝙ ad te liberas ædes habeo.l.loci corpus.§.cõpetit
ff.ſi ſer.uẽ.Ex quo infert̃,ꝙ eccleſia inferior,ꝯ cuius liberta
tẽ eſt præſcriptũ,non poterit ſe tueri ex perſona Papæ . cui
fortè Papa cõſtituit ꝓcuratricẽ abbatiſſam monaſterii , ut
poſſet allegare ius cõpetẽs Romanæ eccleſiæ,ut in d.c.cum
dilecta,qđ alias allegare nõ potuiſſet . In ꝯrium tñ iudicio
meo multũ facit,qđ no.in c.mandatũ,s̃.de reſcr.ubi cõclu-
dit̃,ꝙ quis põt defendere ſe ex iure tertii, ex quo concludit̃
actori ius nõ cõpetere,ſaltẽ ubi nõ allegat turpitudinẽ pro
priã;facit.c.cũ dilectus,de iure pa.& c.authoritate Martini
de cõceſ.pręb.ſed certũ eſt,ꝙ ꝯ ecleſiã Romanã etiã reſpe-
ctu iuris,qđ hẽt in eccleſia exẽpta nõ currit præſcriptio,niſi
cẽtenaria,ut in d.c.cũ dilecta,ergo põt eccleſia inferior di-
cere Ep̃o : non potes erga nos uti iuriſdõne: quia ſumus im
mediatè ſuſpecti eccleſię Ro.ꝯ quã non eſt cõpleta pręſcri-
13 ptio.†Nã intereſt ſubditorũ non mutare dñm, maximè Pa
pam,quo nullus eſt in orbe maior,nt no,ĩ.eo. in c. auditis,
per Inn.& in c.ſi.de maio.& obe.per Hoſt.& tũc oportet di
cere ad c.cũ dilecta,ꝙ ad maiorẽ cautelã Papa cõſtituit illã
abbatiſſam procuratricẽ;& forte hæc pars eſt uerior,cũ exẽ
pt⁹ nõ poſſit,etiã ſi uelit expreſſe renũciare priuilegio liber
tatis,uel in inferiorẽ iudicẽ cõſentire,ut in c. cũ tempore,
de arbi.no.Io.An.in regula,ſcienti,de re.iur.li.6. in Mercu.
facit qđ no.Pau.de Lea.in cle.frequẽs,de exce.pręla:& reus
poteſt uti diuerſis exceptionibus etiã cõtrariis,ut in regu-
la,uolum⁹pluribus,& qđ ibi no.de re iu.li.6.ĩ l.nemo,ff.de
excep.& uide ad prius dicta Arch.in d.c.uolumus,& in c.2.
eo.ti.lib.6.qui dicit,ꝙ eccleſia Lateranẽ.cui Papa immedia-
tè præſidet,& res ipſius eccleſię & gñalr̃ omnia, quę imme
diatè pertinẽt ad diſpoſitionẽ apo.ſedis, gaudẽt hoc priui
legio p̃ſcriptionis,ſed intellige,ut dixit in iuribus & bonis
q̃ immediatè pertinẽt ad diſpoſitionẽ ipſius Papę,& idẽ uo
luit Io. An.ĩ.c.proxi.vbi dicit,ꝙ eccleſia Roma.gaudet hoc
priuilegio quo ad ſingulare patrimoniũ ſuum alle. no. hic.
Ex his infertur ad quęſtionem,quę ſequitur in gl. an iſte ca
ſtellanus potuiſſet pręſcribere cõmuni ſpacio contra illum
vaſallum

in multis admitta
tur probatio per
teſtes,in quib⁹ nõ
admittitur per in-
ſtrm̃, uide And. Si
culum in rep.rub.
s̃.de fi.inſtru. col.
21. & Iaſ. in repe.
l.admonendi,col.
23.ff.de iureiu.ui-
de etiam Dec. in
cõſi.29.in ult.col.
in 3. dubio , & in
conſi.82.in 2.co-
lumna.

SEB. SAPIA.

a Clem. in literis. Ad intellectum.d. cle.in literis,uide Are.in c.cum à nobis,s̃.de teſt. Pau. de Ca.in cõſi. 156. inci.uiſo & examinato,ad fi. ẽm antiquam impreſſionem.

b Archiuo publico.Adde Ro.cõſi. 316.& dicit idem Ro. conſi.350. ꝙ ſcriptura archiui publici facit notorium.

c Secundariò.Adde Petrum de Ancha.conſi.116.

vaſallum Papę,ut ipſe eſſet uaſall⁹ Romanę eccleſię?& cõ
cludit ꝙ ſic:quia ꝑ hoc nullũ p̃iudiciũ patitur Papa , cũ ſo-
14 lũ p̃ſcribat̃ ius uaſalli. † Ex hac gl.ſing.no.ꝙ qs p̃t p̃ſcribe-
a re feudũ reſpectu utilis dominii [a] ꝙ ẽ penes vaſallũ , dire-
cto remanẽte penes dominũ. ſed hoc ñ credit Hoſt. ꝙ ec-
cleſia Romana hẽat vaſallũ,quẽ nollet,uel quẽ ſibi habere
ñ expedit.Et idẽ pari rõne eſt dicẽdũ ĩ alio dño. Ego redu
cendo hęc ad cõcordiã dicerẽ, ꝙ gl.ſaluari p̃t,qñ dñs ſen-
tit iſtũ extraneũ ſe gerere ꝓ uaſallo,& ñ ꝯdixit. nã ſicut p̃t
de nouo acq̃rere ꝑ huiuſmodi patientiã ius feudale, ut in.
b c.ſi qs ꝑ.30.ſi de feu.fue.contro.colla.10.ubi dicit̃,ꝙ ſi qs[b]
ꝑ. 30. an.rẽ aliquã ut feudũ poſſidet, & ſeruitiũ dño exhi-
buit, q̃uis de ea re nunq̃ fuit inueſtitus p̃ſcriptione tñ. 30.
an.poterit ſe tueri,& eſt tex. no. fortius patiẽte dño p̃t hoc
ius iã formatũ & cõſtitutũ & in aliũ trãſlatũ p̃ſcribere:ſed
ubi dñs ignorauit, & p̃t p̃tẽdere aliquod intereſſe ĩ immu
tatione uaſalli,poſſet fortè ꝓcedere dictũ Hoſt.cũ quo trã
ſeũt hic cõiter doc.facit ꝙ in ſimili leg. & no.maximè per
Inn.in.c.ueniens.2.de teſti.& in.c.piſanis, de reſt. ſpo. Sed
nihilominus,licet hoc uideat̃ æquũ;ꝯriũ tñ puto uerius,ut
hoc caſu ẽt ñ poſſit dñs iſtũ , q p̃ſcripſit ad minus ſpatio.
30.an.moleſtare.hoc ꝓbo ꝑ tex.apertũ iuncta gl.q̃ ſequit̃
ibi Bal.ĩ.c.1.de capi.Corã.§.1.ubi dr̃, ꝙ licet domino alie
nationẽ feudi factã nulla obſtãte p̃ſcriptiõe reuocare & in
telligit ibi gl.& bene,de p̃ſcri.10,uel.20.an.ſec⁹ in quadra
genaria;nec diſtinguit̃ ibi ſciẽtia,uel ignorãtia dñi,ex quo
ñ agit̃ đ p̃ſcriptione ꝓprietatis. Nã & ꝯ ignorãtẽ ĩ ſui p̃iu
diciũ currit p̃ſcriptio , maximè.30.an.in.l.ſi.C.de p̃ſcr.lõ.
tẽp.&.l.ſicut,C.de p̃ſcri.30.an.facit ꝙ dixi. s̃.eo.ĩ.c. uigilã
ti;& hoc ur̃ ſentire Inno.hic,dicens ꝙ p̃ſcriptio. 40. an.hic
currebat ꝯ iſtũ:ſed ex ꝑſona ec.Ro.ꝯ q̃ ñ currit niſi cẽtena
ria,iſte iuuat̃ ar.in.l.ſi cõem,ff.quẽad.ſer.amit. & ſic ſentit
ꝙ ſi iſte caſtellan⁹ uoluiſſet excludere eccleſiã Romanã. ua
luiſſet p̃ſcriptio ꝯ illũ ; & ſatis hoc iudicio meo innuit tex.
15 iſte. † Sed Io. An.in addi. Spe.in ti.de feu. ſuꝑ rub.in.2.co.
uer.38.poſt Pile.ſentit ꝯriũ.ibi.n. uult, ꝙ licet præſcriptũ
ſit ꝯ uaſallũ ſpatio 30.an.tñ dñs,cui uaſallus ꝯtinuè ſeruie e
rat,& caſu ignorauerat,p̃t feudũ recuperare,& illud eripe-
re à manib⁹ p̃ſcribẽtis,nec tenet̃ amplius reſtituere primo
uaſallo:qa fuit negligẽs & ingrat⁹ ĩ patiẽdo feudũ p̃ſcribi.
alienauit enĩ,quãtũ ĩ ſe fuit,feudũ,ut ĩ.l.alienatiõis uerbũ,
ff.de uer.ſig.Et fundamẽtũ primi dicti eſt : qa dñs poſſide-
bat ciuiliter,& ſic ñ currebat p̃ſcriptio ꝯ eũ, iuxta no. in.l.
1.C.đ ſer.fug.dixi pleni⁹ ĩ.c.uigilãti, s̃.e.& ſic ſentit:ſec⁹,ſi
ſciuiſſet dñs aliũ poſſidere;uel ſi ignoraſſet , ñ tñ fuiſſet in
poſſeſſiõe ciuili: ſed iſta ꝯſideratio licet multũ ęqua poſſet
ꝓcedere reſpectu ꝓprietatis,ñ aũt reſpectu uſuſfruct⁹,quẽ
hẽt uaſall⁹,ut ĩ.c.1.ĩ ſi.ĩ q.cau.feu.amit. Nã ad uſũfructũ p̃-
ſcribẽdũ ſufficit naturalis ſeu corporalis poſſeſſio,vt.l.ſi.C.
đ p̃ſcr.lõg.tẽp.no.Bar.ĩ l.1.ff.đ acquir.poſ.dico tñ,ꝙ tenẽ
do p̃ſcriptionẽ currere, daret̃ reſtitutio domino ignorãti,
ne cogat̃ habere vaſallũ,quẽ noluit, iuxta ea q̃ dixi ĩ.d.c.ui
gilãti.Opinio tñ diſtinguens ĩter ſcientiã,& ignorãtiã eſt
multũ ęqua.Et no. illud incidẽter tactũ,qa dñs feudũ recu f
16 perãs ñ tenet̃ reſtituere uaſallo.†Sed q̃ro & reuoco ĩ dubiũ
q̃to tp̃e p̃ſcribat̃ ꝯ uaſallũ reſpectu iuris ſui;dico ꝙ ad hoc,
ut p̃iudicet dño,ñ currit p̃ſcriptio minor.30.an.& ẽ ſpãle ĩ
feudo,quãtũcunq; p̃ſcribẽs habuerit titulũ & bonã fidẽ ; ca
ſus ẽ ĩ.d.c.1.iũcta gl.đ c.Corã.& ſentit Io.An.ĩ addi. s̃.ĩ ꝓ
xima qõne allegata:ſed reſpectu & ĩ p̃iudicium ſoli⁹ uaſalli
quo ad utile dñiũ ſuũ ẽ magis dubiũ;& ꝓfectò, ubi ñ inter
uenit tit.ſed tm̃ bona fides, requirit̃ p̃ſcriptio.30.an.ſicut ĩ
aliis reb⁹ p̃ſcribẽdis immobilibus & iurib⁹,vt ĩ.l. ſi qs em-
ptionis,C.đ p̃ſc.30.an.&.16.q.3.c.placuit, el.2.§.p̃t,& per
gl.ĩ.d.c.1.đ cap.Corã.Si uerò ĩteruenit titul⁹ putatiu⁹,pu-
ta qa ſucceſſit defuncto,uel erat fama,ꝙ pater ſu⁹ habuerat
ĩ feudũ iuxta ea q̃ leg.& no.maximè ꝑ Bar. ĩ.l.celſus , ff. de
uſuc.ẽ magis dubiũ,ut dixi,tex.hic ſẽtit, ꝙ req̃rit̃ tẽp⁹. 30.
c an.[c] & clari⁹ ſentit Inn.& Io.An.in præ
alle.addi.& ꝓfecto hoc vr̃ clarũ, vbi nũq̃
habuiſſet poſſeſſionẽ:qa ꝯ actionem ñ p̃
ſcribit̃ rlr̃ minori tẽpore,vt ĩ.l.ſicut,C.đ
p̃ſcrip.30.an.ſđ ſi habuiſſet poſſeſſionẽ,q̃
ſtio ẽ ſatis dubitabilis.nã ſicut p̃ſcribitur
directũ dñiũ,& ius ĩcorporale ſpacio.20.
an.cũ titulo,ut ĩ.l.ſi.C.đ p̃ſcri.lõ.tẽp.ita
ur̃ dicẽdũ & forti⁹ ĩ dñio utili; & hoc ur̃
uериſſimũ,niſi dicaſ ſpãle in feudo,ꝑ tex.
d.c.1. đ ca.Corã. ut ñ p̃ſcribatur minori
tp̃e.30.an.ille tñ tex.loq̃t ĩ dño recupe-
rãte,& ñ ĩ uaſallo;niſi diceres, ꝙ ſi p̃ſcri-
ptio curreret minori tp̃e ꝯ uaſallũ,ñ da-
ret̃ ibi facultas dño recuperãdi feudũ p̃-
ſcriptiõe ñ obſtãte,niſi reſpũ ꝓprietatis;
& hoc ſatis bñ p̃t admitti , ut ſit ſpãle in
feudo, ut ñ currat p̃ſcriptio minor trice-
17 naria;& hoc no. †Sed iuxta p̃dicta q̃ro đ
d notabili qõne,nũqd uaſall⁹[d] poſſit p̃ſcri-
bere libertatẽ & directũ dñiũ feudi.30.an.
nõ ſeruiẽdo?hæc fuit q.Vbe.ut recitat Io.
An.ĩ add.Spe.,ꝓ uaſſallo facit.l.oẽs,C.đ
p̃ſcr.30.an.In ꝯriũ facit,qa nũq̃ ĩterpella
uit ius dñi dicẽdo eũ ñ ſuũ dñm , & ſic nõ
potuit ſibi mutare poſſeſſiõis cãm.l.cũ ne
mo,C.đ acq̃r.poſ.Dicebat Vber.poſſe di
ſtigui,an dẽret uaſall⁹ dar̃ certas pẽſiões
dño,puta tenere equũ ꝓ feudo, & tũc ſit ĩ
putãdũ dño,ꝙ illas nõ exegit.Si aũt erat
feudũ honorificũ,ñ eſt ꝙ poſſit dño ĩputa
ri,q nihil potuit exigere, & hoc ſatis ſibi
placet.Vel diſtingue ẽm eũ,an intra illud
tp̃s.30.an.dñs habuerit negotia,ad q̃ ua-
ſalli eẽnt vocãdi,& ueriſile eẽt,ꝙ dñs hũc
uocaſſet,ſi uaſall⁹ fuiſſet,ut ĩ militia , & ĩ
e vxore ducẽda,& ſilib⁹.In talib⁹.n.[e]ſi aliis
eũtib⁹ iſte ñ iuit ĩterpellaſſe ur̃ ius dñi,&
ſic poſſet libertatẽ p̃ſcribere . nã & liber-
tas ſerui,ſi mala fides nõ obſtat, lõgo tp̃e
p̃ſcribit̃,C.de p̃ſcr.lõ tẽ.q̃ ꝓ lib.l.1. &.2.
hæc dicta ſatis mihi placẽt,dũmõ uaſall⁹
ſit ĩ fide bona,ut.puta qa credebat id ñ eẽ
feudũ;qa alteri ſucceſſit . Aduertẽdũ tñ,
ne uitiũ reale ſibi noceat,iuxta.l.uitia,C.
de acq.poſ.l.cũ hæres,ff.đ diu.r.& tẽp. p̃
ſcr.dixi ĩ.c.nihil.s̃.e.nã ſine bona fide nõ
p̃t p̃ſcribi,nedũ directũ dñiũ,ſed nec ſolũ
utile,ut.ſ. res teneat̃ in feudũ p̃ſtãdo ſer
uitiũ,nt nõ.Bal.ĩ.c.ſi qs ꝑ 30.ſi đ feu fue.
cõtrouer.colla.10.licet gl.alr̃ ſẽtiat ĩ hoc
18 ult.(licet min⁹ bñ)ꝑ.c.ſi.ĩ.e. †Vlti.opp.ꝯ
tex.vr̃.n.ꝙ ꝯ cẽſus p̃ſtationẽ nõ currit p̃-
f ſcriptio,[f]ut.l.cõpetit,C.đ p̃ſc.30.an. ſol.
dicit Gof.ꝙ ꝯriũ loq̃t̃ in tributo, uel hic
allegabat̃ p̃ſcriptio nõ tm̃ in cẽſu,ſed ẽt ĩ
aliis ẽm eũ.Prima ſol.eſt uerior. ꝓ cuius
tñ ĩtellectu ſcias,ꝙ ĩter cẽſum & tributũ
ſeu publicã functionẽ;uel pẽſionẽ nõ eſt
dr̃ia, cũ hæc p̃ſtãtur principi in ſignũ ſuꝑ
mę p̃tãtis.ſunt.n.hęc ſynonyma, ut not.
gl.& Bar.ĩ.l.1.ff.đ publi.ſed cũ p̃ſtatio ſit
priuato,uel ciuitati,uel alicui dño ĩferio-
ri,ẽ dr̃ia ĩter cẽſum,& pẽſionẽ,đ qua dic
ut not.glo. & Inn.ĩ.c.ꝯſtitutus,de reli.do.
dic ergo, ꝙ aut tributum ſeu cenſus p̃ſtat̃
principi in ſignũ ſupremæ p̃tãtis, & uni-
uerſalis dñii, & tunc non p̃t pręſcribi,ſi-

a Vtilis dominii. Adde Ro.cõ.145. & Anc.ubi. s̃.

SEB. SAPIA.

b Si qs.uide Alex. in cõſi.169.incip. uiſo themate, ĩ.1. col. ĩ.2. uol. & in conſi.113.inci. uiſo & diligẽter cõſiderato,col. ſi.in 4. uolũ. & Ang.in cõſi.106.inci.ſanctiſſima deci. ĩ cõſi.144.inci.& maturè,co.3.uer. ſed his nõ obſtãtib⁹. Iac.de S. Georgio in ſua inueſtitura feudali,in uer.ita ꝙ ipſi inueſtiti habeant, col.2.

SEB. SAPIA.

c Tempus. 30. an. Vide Bal. in cõſi. 117.inci.uerba in ueſtiturę,co.2.in. 1.uol.

d Nunqd uaſallus. Adde Ro.cõ.469. & 371.& quod dixit Fulgo. de emphyteota,eius cõſil.164.

SEBA. SAPI.

e In talibus enim. Iſtud ꝓcedit , qñ dominus egeret opera uaſalli , & non fuiſſet uſus, ſed ſi nõ fuit uſus, qa nõ egebat,non uidetur poſſe præſcribere cõtra dominum,per not.ꝑ Bar.in.l. cũ ſcini⁹ C.de agrico.& cẽ. lib.11. cũ allegatis per Fel.in.c.cũ acceſſiſſent,col.9. cũ ſe.s̃.de cõſt. & ꝑ Iaſo.in.l.ſi. col. 12.ff.de cõſt.prin. & hoc etiam uoluit Feli.hic.

f Nõ currit præſcriptio.Adde tamẽ, ꝙ præſcribitur ſolutio ; quæ fieri debet in una re,per legitimum tempus, ſi ſit in alia,ut uult Rom. conſi.198.

ut nec ipſa ſubiectio, ut ĩ.d.l.cõpetit; facit ĩ ſimili.c.cũ ex officii.ĩ.e.aut cẽſus debet alia cõſideratiõe, & tũc pt pſcribi, vt hic, & no.Cy.in.d.l.cõpetit.ſicut .n. alia iura eccleſię Romanę, vel principis poſſunt pſcribi, ita & cẽſus, ex quo ceſſat cã pdicta. Et ꝑ pdicta puto, ꝙ ubi pt pſcribi ſubiectio, puta epi uel alteriꝰ circa principẽ, ꝙ poterit pſcribi cẽſus, ẽt ſi pſtaret in ſignũ ſubiectionis: qa ſicut pt pſcribi ſubiectio, ita & fortiꝰ ſubiectionis ſignũ, ne ſortius ſit ſignũ, q̃ ſignatum; ad qđ de cathedratico no.in.c.olim, &. c.cũ uene-
19 rabilis, đ cẽſi.† Dubitaẽ tñ, an remanente ſubiectiõe poſſit in totũ pſcribi ſubiectiõis ſignũ; & dic vt no.ĩ iuribus ꝓx.all. Cõtra papã uerò certũ ẽ, ꝙ ſuprema poteſtas pſcribi ñ pt, ſicut nec ꝯ deũ, cuiꝰ vices gerit, & notãter dicit Inn. ĩ.c. bonæ. 2.de poſt.præla.& dicam infra. c. proxi. in caſu uerò huius. c.nõ pſtabaẽ cẽſus papę ĩ ſignũ ſupremę poteſtatis, ſeu vniuerſalis dominii, ſed potius ex alia cã fortè.

SVMMARIVM.

1 *Laicus poteſt ſtatuere ſuper rebus eccleſiæ ipſas priuilegiando.*

2 *Præſcriptio quãto tempore currat aduerſus res, quæ ſpectãt ad papã, & ex ſpeciali ſua prærogatiua.*

3 *Iura reſeruata imperatori ĩ ſignũ ſupremæ poteſtatis præſcribuntur tanto tempore, de cuius initio non ſit memoria.*

4 *Conſuetudo tanti temporis, de quo non ſit memoria in contrarium, habet uim concesſionis.*

5 *Præſcriptio cẽtum annorum quomodo probabitur.*
Poſſesſio quomodo probetur tradita alicui.

6 *Teſtes poſſunt facti maiores teſtificari de his, quæ uiderunt in pupillari ætate, niſi ius requirat maioritatem tempore actus celebrati.*

7 *Præſcriptio contra Romanam eccleſiam non ſemper requiritur centenaria. 9. 10.*

8 *Inquiſitores hæreticæ prauitatis an poſſint inquirere poſt quinquennium à morte hæretici ad effectum confiſcationis bonorum?*

10 *Præſcriptio cẽtenaria an requiratur tã cõtra bona delata tm̃ Romanæ eccleſiæ, q̃ ĩcorporata. 12*

11 *Præſcriptio aduerſus imperatorem, uel fiſcum quãto tempore finiatur.*

13 *Præſcribere an poſſit Papa contra eccleſias inferiores, uel alter contra ipſum?*

CAP. XIIII.

CVm nobis. De cẽtenaria pſcriptione, q̃ ſolũ currit ꝯ Romanã eccleſiã, tpa ſchiſmatũ deducunẽ. In prima parte poniẽ cõſultatio. In ſecũda, rñſio, ibi: *licet*. Caſus literalis. Hildeſemenſis eps monuit quæſtionem ſubiectionis ꝯ monaſteriũ Gradeñ. & eccleſiã Ro. dicẽs ꝙ pſcripſerat ſubiectionẽ ꝯ libertatem monaſterii papa commiſit qbuſdã abbatibꝰ, ut reciperẽt teſtes epi ad ꝓbãdã pſcriptionẽ ꝯ libertatem monaſterii. Sed poſt, q̃ ĩchoata fuit pſcriptio ꝯ monaſteriũ, ſciſſura triũ ſchiſmatũ fuit in eccleſia Romana. unde Papa iterũ ſcribit eiſdẽ abbatibꝰ dicẽs, ꝙ tã de iure canonico, q̃ ciuili Romana ec. gaudet priuilegio ſpeciali, ut ꝯ eã nõ currat pſcriptio niſi. c.anno. tñ nõ vult Papa tẽpora triũ ſchiſmatũ cõputari in pſcriptione, ſed de medio pſcriptiõis deduci. Ber. No. primò, ꝙ in eodẽ pũcto, ſeu ſuꝑ eodẽ facto pt cõcurrere & allegari utriuſq; iuris diſpoſitio ẽt in foro canoñ. ſic limita ꝙ no.glo.x.di.in.c.ſi ĩ adiu-
1 toriũ. † No. ſecũdò, ꝙ princeps ſecularis poteſt edere ſtatutũ ſuꝑ rebus eccleſię etiã Romanæ. In ꝯriũ facit. c. eccl. de cõſt. & .96.di.c.bene qdẽ: ſed intellige hũc tex. ĩ ſtatuto priuilegiatiuo. priuilegiauit eñ ius ciuile eccleſiã in curſu pſcriptiõis, ut in auẽ. quas actiones. C. de ſacroſan. eccl. nã & ñ ſubditũ pt quis priuilegiare, ut legi. & no. ĩ.c.nouit, de iu. & .11.q.1.c.qcũq;. No. tertiò, ꝙ ꝯ eccleſiã Romanã ñ currit rľr niſi pſcriptio cẽtenaria. dixi rľr, qđ qñq; fallit, ut. ĩ. dicã. Itẽ hẽt ĩ hoc ecclia Romana ſpãle priuilegiũ: qa ꝯ alias ecclias ĩferiores currit rľr pſcriptio. 40. anno vt ĩ.c.đ quarta, ſ̃.eo. & ĩ auẽ. quas actiões, palle. No. ultimò, & tene mẽti, qđ impedimẽtũ ẽt ſuperueniẽs poſt inchoatã pſcriptionẽ impedit curſũ pſcriptionis, ñ aũt interrũpit ſed facit eã durãte impedimẽto dormire; & ꝙ hic eſſet inchoata pſcriptio, ſatis innuit tex. & apertè tenet gl. ꝙ ẽ ꝯ Bar. ĩ.l. ſenatꝰ, ff. đ off. pſi. & vid ꝙ dixi plenè ĩ.c. ex trãſmiſſa, ſ̃.eo. Opp. et vr̃, ꝙ ꝯ Romanã eccleſiã ñ currit pſcriptio, cũ ſit cunctis diſpoſitiõe diuina plata. 22. diſt.c.1.& .2. nec pt q̃s ſe ab unitate ecclę diuidere. 24.q.1.c. loqẽ. ne eẽt acephalꝰ. 93. di. nulla, & .ſ̃.e.c. cũ ñ liceat. Soluit gl. 4. bñ ꝙ ꝯ eccleſiã Romanã reſpectu platiõis & ſupremę poteſtatis nõ currit pſcriptio, ut in ꝯrio; ſed in rebus & poſſeſſionibꝰ & iuribus ipſiꝰ eccleſię Romanę ſic, ut hic; & no. hãc ſolutionẽ. Idẽ no. Inno. in. c. bonę. 2. đ poſt. pla. ubi dicit hoc ꝓcedere ẽt reſpectu ciuitatũ, & villarũ ecclię Romanę; all. ſ̃.e c. ad audiẽtiã. In qbꝰ aũt bonis eccla Romana gaudeat hoc priuilegio cẽtũ anno-
2 rum dixi plenę. ſ̃.c. ꝓxi. & uiđ Arc. ĩ.c. nemo. 16.q.6. † Sed circa hãc pticulã gl. q̃ro, qd ĩ his, q̃ ſpectãt ad papã ſpeciali ꝓrogatiua ſeu ĩ ſignũ priuilegii ſingularis? gl. no. in.c. uno, đ cle. ægro. li. 6. in uer. ñ obſtãte, dicit ꝑ iſtũ tex. ñ ualere in
a illis cõſuetudinẽ in ꝯriũ[a]; & ſic ñ pñt ꝑ cõſuetudinẽ cõpe-
3 tere inferiori.† Sed ego allego ĩ ꝯriũ. c. ſuꝑ qbuſdã, đ uerb. ſig. ubi patet, ꝙ iura ſeruata imperatori ĩ ſignũ ſpãlis priuilegii poſſunt pſcribi tãto tꝑe, đ cuiꝰ initio ñ ẽ memoria, & no. ꝑ Bar. in .l. ſi publicanus. §. in uectigalibus, ff. đ pub. đ reſeruatis uerò papæ allego textũ ĩ.c. qđ trãſlationẽ, đ offi.
4 leg.† Nã cõſuetudo tãti tꝑis hẽt uim ꝯceſſionis, ut ĩ.l. hoc iure. §. ductꝰ aquę, ff. đ aqua quo. & ẽſti. & .l.1. & .2. ff. đ aqua plu. arcẽ. & .c.1. e.ti. l.6. In hac tñ cõſuetudine ſeu pſcriptione reqriẽ ſciẽtia papæ: qa ĩ iſtis incorporalibꝰ ñ pt haberi poſſeſſio ſine licentia illiꝰ, qa ea poſſidet, ut. l.2. C. de ſer. & aqua. no. Inn. ĩ.c. bonæ pall. & .c. cõquerẽte, đ offi. or. & multis aliis locis. ꝑ Bar. ĩ.l.1. ff. đ aqua plu. ar. & .d. §. ĩ uectigalibus; & hęc ſciẽtia papæ hẽt uim cõſtituti, ut in dictis iuribꝰ. Ex his pt ĩferri ad ĩtellectũ illiꝰ. c. unici vt ĩtelligaẽ ĩ ꝯſuetudine ĩducta ſine ſciẽtia papę, uel q̃ ñ ẽ tãto tꝑe pſcripta; qđ ẽ notandũ, & uide ĩ ſimili qđ dixi ĩ.c.1. ut lite. pen. ubi tractaui, an facultas deferẽdi inſignia põtificalia poſſit cõſue-
5 tudine q̃ri; tãgit Io. An. ĩ.c. abbates, đ priui. l.6.† Scđò prĩcipaliter op. ꝯ tex. ĩ eo, ꝙ ꝯ ecclĩã Romanã reqrit pſcriptionẽ cẽtũ annorũ. uľ eñ ꝙ hęc diſpoſitio ſit fundata ſuꝑ im-
b poſſibili: qa nũq̃ poterit ꝓbari poſſeſſio cẽtũ annorum[b]. ꝑ inſtrã ñ: qa ꝑ ea ñ ꝓbaẽ poſſeſſio, arg. c. ĩter dilectos, de fide inſtru. nec per teſtes: quia oporteret teſtes habere centum & quatuordecim annos, ut per centum annos uiderint iſtũ allegantem præſcriptionem poſſidere, nec potuerunt uidere à tempore natiuitatis ſuę: ſed ad minus debebant eſſe puberes; ſed communiter homines non uiuunt ultra centum annos. ergo requirere ita longiſſimam pręſcriptionem nihil aliud ẽſt in effectu, quàm impedire pręſcriptionem; & ſic utriuſq; iuris diſpoſitio uidetur ĩ hoc fundata ſuper uerbis & non ſuper rebus, contra. c. commiſſa, de elec. lib. 6. ſol. dicit gl. pręalleg. in ſecunda parte, quòd propter difficultatem probandi uidetur ſufficere probare poſſeſſionem per tantum tempus, de cuius initio non extat me-

moriæ

SEB. SAPIA.
a In contrariũ. Qđ nõ currat præſcriptio cõtra papã ĩ his, q̃ ſunt reſeruata in ſignũ ſuꝑioritatis, uoluit Bal. in.l.2. in.6.q. C. de ſeruitu. & aqua, & Iaſ. in.l. imperiũ, col. 11. ff. de iuriſdi. om. iud. & Bozi. ĩ cõ. 277. incip. in cã fratrum, col.2. in ſecũda parte. Cõtrariũ voluit Bal. in.l.1. co.1. C. ne rei domi. uel templo. uide Feli. in. c. non liceat, colum.4. de pſcrip.
b Qualiter probeẽ poſſesſio. c. annorum, uide plenè per Bal. in.l.ſi. C. đ ſac. ſãc. eccleſi.
ANT. FRAN. Qnomodo ꝓbetur poſſeſ. Vide Bar. Ang. & Imo. in. l. qui uniuerſas. §. quod ꝑ colonũ, & in.l. quãnis. §. ſi. cõductor ff. de aqui. poſ. & per Ang. in.l. quædã mulier, de rei uendi. & in.l. litibus. C. de ag. & cenſi. & per Alex. in conſil. 10. in. 3. parte, & in cõ. 132. in. 1. parte. & adde quod ꝑ locationem & fructuum perceptionẽ probatur poſſeſſio, & non per locationem tm̃, ut ꝑ Bart. in.l.2. C. de acqui. poſ. et per Bald. in. l.1. ĩ ulti. colũ. C. de ſer. fug. & an ꝓbetur poſſeſſio ꝑ ſolã inueſtiturã inter cõtrahentes, in ꝑiudiciũ tertii uide Angel. in.l. quiſquis, C. de dona. & ꝑ Bald in.l. emptione, in uer. q̃ro qualiter, C. plus ual. qđ agi. & an cõſtõne precarii probetur poſſeſſio uera, uel ficta, & quando habens conſtitutionem precarii præferatur habenti ueram traditionem poſſeſſionis, uide q̃ habentur ĩ.l. quoties. C. đ rei uẽdi.

moriæ: vel ꝙ teſtes dicãt ſe ſemꝑ audiuiſſe, &c. vt ĩ gl. ſed ĩ effectu finalr nõ placet gl. qa ñ eſt recedẽdũ a verbis iuris. vñ neceſſe eſt ſm eũ ꝓbare pſcriptionẽ cẽtũ annorũ, ꝓut hic dr̃. Sed aduerte, qa ꝑ hoc gl. nõ ſoluit ꝯriũ: qa nõ eſt veriſile, ꝙ lex ſit poſita ſuꝑ ĩpoſſibilitate. nõ. n. eſſet tũc lex. iiii. diſt. c. erit aũt lex, & ĩ l. ſi. q̃ ſen. ſine ap. reſcin. gl. tñ ſimplr ꝓſequũẽ Ta. Vin. & Hoſt. q dicit hoc priuilegiũ ꝑ nullã gl. lędẽdũ: maxime qa reſpicit honorẽ dei & fauorẽ ecclię. nã & priuilegiũ cõceſſum priuato a principe a priuato ñ debet minui vel lędi, de reg. iur. ĩ reg. decet, li. vi. ſed nec ꝑ hoc dictũ ſoluiẽ ꝯriũ. Io. An. ſoluit dicẽs, ꝙ licet ꝓbare ſit diffi-
a cile, nõ tñ ĩpľe, cũ ĩterdũ ĩueniãẽ tã antiq teſtes. Itẽ ꝑ ĩſtrã[a] põt ꝓbari poſſeſſio, vt ipſe not. ĩ.e. ĩ c. ſi diligẽti. vbi ponit vnũ modũ ꝓbãdi poſſeſſionẽ, vel quaſi; vt ſi volo ꝓbare quaſi poſſeſſ. ſubiectionis, potero ꝓbare ꝑ iſtrã ꝯfecta de fidelitate ꝑ.cc. annos, vel plus. Itẽ pt ꝓbari poſſeſſio ſm eũ ꝑ confeſſionẽ ꝑtis aduerſę; & licet hoc ſit rarũ; ſatis eſt tñ ꝙ poſſit ꝓbari, vt viteẽ obiectio. Ego verò dico, ꝙ multis modis ꝑ iſtrã pt ꝓbari poſſeſſio ẽt lõgiſſimi tꝑis; vt puta ſi authoritate iudicis vel volũtate ꝑtis tradẽtis appħẽdit tenutã, đ qua appħẽſione fuit rogatꝰ notariꝰ. nã ꝑ traditionẽ trãsfertur poſſeſſio, ĩſti. de re. diui. §. ꝑ traditionẽ, & l. traditionibꝰ, C. de pact. & c. ii. de ꝯſue. Itẽ pt ꝓbari poſſeſſio, ſi vendi-
b tor ĩ pñtia rei mihi poſſeſſionẽ tradidit, & notariꝰ[b] ſcripſit, ꝙ vẽdidit, tradidit, & aſſignauit, &c. & eſt tex. multũ nota. ĩ l. ii. C. de acq̃r. poſ. & ibi ꝑ doct. Itẽ pt ꝓbari ꝑ viã ꝯſtituti; vt q̃a vẽditor vel donãs cõſtituit ſe alteriꝰ noĩe poſſidere, vt ĩ l. qđ meo, ff. de acq̃r. poſ. & l. certẽ, de pca. & vide plures alios modos quos poſui ĩ c. cũ veniſſent, de reſti. ſpo. & d. c. ii. de cõſue. Pręterea nõ eſt neceſſe ĩ teſtibꝰ, vt habeãt cẽtũ
6 & quatuordecim annos. † Nã rľr ſatis eſt, ꝙ tꝑe appħẽſionis erat doli capax, & nũc tꝑe depoſitionis ſit maior, vt no. gl. ĩ c. relatũ. xxxvii. di. & Spe. in tit. de teſte. §. opponiẽ, ver. ſed nũqd factꝰ pubes, & Io. An. ĩ c. ex ꝑte, de cor. vitia. vide tex. iũcta gl. ĩſti. de teſ. §. teſtes. hoc verũ, niſi ius req̃rat ſpecificè maiorẽ ętatẽ tꝑe appħẽſionis, vt ĩ teſtõ, ĩ quo teſtes debẽt eſſe puberes, d. §. teſtes. & hãc cõclõnẽ firmat gl. in l. iii. §. lege Iul. ff. de teſti. & ꝙ ꝑ teſtes poſſit hęc pſcrip. ꝓbari, vr̃ tex. ĩ c. cũ dilecta, de cõfir. vtili. Itẽ poterit partim ꝑ teſtes, partim ꝑ ĩſtrã ꝓbari, cũ parẽ vim habeãt, vt ĩ l. ĩ exercẽdis, C. de fi. ĩſtr. & c. cũ Ioãnes, eo. tit. nec hęc difficultas ꝑ teſtes ꝓbãdi dẽt eẽ alicui moleſta, cũ plura ſint, q̃ ad ſui ſub-
7 ſtãtiã exigãt ſcripturã, vt no. gl. ĩ c. i. de cẽſi. lib. vi. † Extra gl. op. ꝯ tex. & vr̃, ꝙ minor pſcriptio cẽtenaria currat ꝯ eccleſiã Romanã, vt ĩ c. ii. §. i. e. tit. lib. vi. vbi dr̃, ꝙ bona hęreticorũ, q ignorabanẽ ĩ vita, ꝙ eſſent hęretici, pſcribunẽ ꝑ catholicos bona fide illa poſſidẽtes, ẽt ꝯ ecclĩã Romanã ſpatio. xl. an. ſo. qđ poniẽ hic, ꝓcedit rľr, vt ſ̃. dixi. ille verò eſt
8 caſus ſpãlis, vt colligiẽ ibi ex tex. & gl. † Et aduerte diligenter, qa ꝑ illũ tex. dico, ꝙ cõfundiẽ opi. Bar. ĩ l. ii. C. đ apoſt. vbi ꝑ illũ tex. dicit, ꝙ inq̃ſitores hæreticę prauitatis nõ pñt inq̃rere poſt q̃nquẽniũ a tꝑe mortis ad effectũ bonorũ; qđ aꝑtè eſt ꝯ illũ tex. niſi ſaluãdo dictũ ſuũ dicaẽ, ꝙ quatenꝰ bona veniũt publicãda fiſco iudicis ſecularis, ꝓcedit illa pſcriptio q̃nquẽnii; ꝓ quo adduco bonam & no. gl. quã nõ alle. Bar. ĩ l. Manicheos, C. de hære. nã tex. quẽ alľ. Bar. aꝑtè nõ ꝓbat. & iõ gl. pdicta loqẽ ſub dubio fortè; & facit in ſiľi bo. tex. ĩ l. ii. C. de vect. & cõmi. vbi tex. not. dicit ꝙ in bonis de-
c latis fiſco ꝑꝑ vectigal nõ ſolutũ pſcribiẽ ſpacio. v. anno.[c] & ño. Bar. ĩ l. cõmiſſa, ff. de publ. aut bona veniũt ſeu cedũt fi-
9 ſco ecclĩæ; & hẽt locũ. d. c. ii. † Et ex hoc pone vnũ ſingulare dictũ, ꝙ licet ĩ iuribꝰ principis, ſeu fiſci fiat diſtinctio ĩ curſu pſcriptionis ĩter bona fiſco ĩcorporata & bona delata nõ dũ ĩcorporata, vt ĩ. latiꝰ dicã: tñ reſpectu ecclĩæ nõ vr̃ dr̃ia faciẽda: ſed ſemꝑ vniformis eſt pſcriptio: requiriẽ. n. tꝑs. xl. ann. vt ꝓbaẽ ĩ d. c. ii. quatenꝰ loqẽ de aliis eccleſiis citra eccleſiã Ro. ſed ĩ ecclia Ro. ẽ dr̃ia ſaltẽ quo ad illũ caſum: qa ĩ corporatis req̃riẽ curſus. c. annorũ: ĩ delatis verò ſufficit tẽ-
10 pus. xl. ann. ſicut ĩ aliis eccleſiis. † Sed põt dubitari, nũqd idẽ ſit ĩ aliis caſibꝰ, ĩ qbꝰ bona deferũẽ, ſed nõdũ ſunt ĩcorporata; vt ſufficiat tꝑs. xl. an reſpecto ecclię Romanæ? & credo ꝙ nõ pt ꝑ illũ tex. q ponit caſum ſpãlẽ, vt patet, ibi: ĩ hoc caſu; & ius nouũ, vt patet, ibi: ſancimꝰ. Et q̃q̃ Io. An. ibi ĩ nouella dicat, ꝙ niſi eẽt ille tex. nõ curreret ibi pſcriptio: qa ñ facta priꝰ đ clamatione ſuꝑ hęreſi ñ pñt appħẽdi bona, vt ĩ c. cũ ſcđm, đ hære. li. vi. & ꝑ ꝯñs ñ currit pſcriptio, cũ ñ poſſint bona peti. Ego dico ꝯriũ: qa q actionẽ hẽt, nõ ĩpediẽ agere, vt l. q actionẽ, ff. de reg. iur. vñ ſatis eſt, ꝙ bona ſunt ĩpo fctõ publicata, & potuiſſet agere, vt ꝓnũtiareẽ iuxta formã. d. c. cũ ſcđm. Præterea ĩ rebꝰ latẽtibꝰ currit pſcriptio, vt ĩ c. vigilãti, ſ̃. e. & l. ſi. C. de præſcrip. lõ. tẽp. Itẽ ꝙ currat pſcriptio in tali caſu eſt tex. ĩ d. l. ii. C. de apoſta. & l. ii. C. de vecti. & cõmiſ. & tex. iũcta gl. in ver. & hoc debet, C. de hęre l. Manicheos, & qđ no. Bar. in d. l. cõmiſſa. Ponit ergo tex. ille caſum ſpãlẽ ĩ hoc: qa ꝯ ecclĩã Ro. currit pſcriptio minor cẽtenaria; & hoc fauore catholicorũ, q bona fide illa poſſederũt; & arbitror, ꝙ licet als iuſta ignorãtiæ cã ĩtercedẽte poſſit peti ĩ ĩtegrũ reſtõ aduerſus pſcriptionẽ, vt dixi ĩ d. c. vigilãti: tñ ĩ caſu illiꝰ. c. ii. peti ñ poterit de iuſtitia ordinata: qa ꝓhibet ille tex. poſt. xl. annos aliquã moleſtiã poſſeſſoribus bonorũ fieri; & hæc ſunt multũ no. ad ĩtellm̃ iſtiꝰ. c.
11 & huiꝰ mãæ. † Nũc q̃ro: viſũ eſt, qualr pſcribaẽ aduerſus ecclĩã Romanã, & ĩferiores ecclĩas tã reſpectu bonorũ ĩcorporatorũ, q̃ delatorũ dũtaxat; qd aduerſus imꝑatorẽ ſeu fiſcũ? Sol. gl. ſ̃. e. c. cũ nõ liceat, ſimplr dicit res fiſci ñ vſucapi; alleg. ĩſtit. de vſuc. §. res fiſci; & ꝓfectò nimis breuiter ſe expediuit gl. ibi. ſ. ĩ §. res fiſci, dũ intellexit illũ tex. ĩ vſucapione triẽnii, vel ſaltẽ ĩ pſcriptione. x. vel xx. an. ſecꝰ dicit ĩ pſcript. xl. an. l. oẽs, & l. cõpetit, C. de pſcr. xxx. vľ xl. an. ſed ꝙ ẽt currat pſcriptio minoris tꝑis, allego multa iura ciuilia, q̃ in hoc variè loquũẽ, vt patet ĩ l. i. C. đ quad. pſcrip: vľ đ pſcriptiõe quatuor an. vt ĩ l. ĩter quatuor, ff. đ diuer. & tẽp. pſcri. & ĩ l. oĩbꝰ, e. ti. vbi req̃riẽ pſcri. xx. an. & l. q̃uis, ff. đ vſuc. vbi req̃riẽ pſcri. x. vľ xx. an. & l. ii. C. đ vect. & cõmi. & l. ii. C. đ apoſ. vbi ſuffi-
d cit pſcri. v. an. Quid ergo[d] ĩ tãta varietate dicẽdũ? ꝓfectò vario mõ dixerũt ad horũ cõcordãtiã gl. & ſcribẽtes ĩ locis palleg. ſed ego ero ꝓ cõclõne cõtẽtꝰ recitatiõe Bar. q oĩm iudicio cũctos ſcribẽtes ĩ æq̃tate & veritate pceſſit. dixit. n. ĩ l. ii. C. đ apoſt. & l. cõmiſſa, đ vec. ꝙ aduerſus bona publicata nõdũ ĩcorpata ſufficit pſcri. v. an. vt ĩ iuribꝰ pal. & dicebat hoc notãdũ ꝑꝑ ſtatuta, q̃ ĩ multis caſibꝰ ĩducũt ĩpo fctõ bonorũ publicationẽ, vt poſt q̃nq; annos a tꝑe publicatiõis ñ poſſit agi: ſed ꝯ eũ facit textꝰ iũcta gl. ĩ d. l. ĩ oĩbꝰ, vbi hr̃, ꝙ rľr in talibus requiriẽ pſcri. xx. an. exceptis cauſis, in quibus minora tẽpora ſeruari ſpãlr cõſtitutũ eſt, & gl. ibi; & ꝓ caſu ſpe-

 ciali

ZACHA.
a Per inſtrã. vide quid debet ĩferri ĩ iſtrĩs ad hoc, ut probẽt poſſeſſionẽ: & an ſi ſolũ inſeraẽ clauſula, ꝓcario poſſidere, ꝑ uẽdẽtẽ uel donãtẽ, & quid, ſi cõſtituat ſe uſufructuariũ, & gñaliter plures modos probãdi poſſeſſionẽ, uĩ de ꝑ Lãf. de Ori. ĩ c. qm̃ cõtra falſã. §. teſtiũ depoſitiones, nu. 96. uerſ. tertio uenit probanda, & ꝑ diſcurſum totius uerſ. & in apo. Bened. Vadi ĩ uer. poſſeſſio, & ĩ uer. pręcario, & ĩ uer. ꝑ æſtimũ, ſ̃. de prob.
SEB. SAPIA.
b Et notarius. Vide Bar. in l. pdia, vbi Alex. & alii. ff. de acqui. poſ. Bal. in l. iudicia, col. i. C. de rei uendicat. Alex. in l. ii. §. ſtipulatio, ff. de uerb. obl.
c Qninque annorum. Adde Roni. ſingu. ſuis fol. v. Franciſ. Are. conſilio. cliiii.
SEB. SAPIA.
d Quid ergo. Vide Ioã. Fa. & Ang. ĩ §. res fiſci, inſti. de vſuca. Pau. de Caſt. in l. ſi. co. pe. C. de ſacroſan. ec. Are. in cõſil. cliii. inci. cõſultatio ꝓpoſita, co. vlt. Bal. in conſil. xxxviii. ante finẽ in tertia ꝑte, & ĩ cõſil. ccc. viii. incip. quidã Lucanus, in tertia parte, & Alex. in conſi. lxxxiiii. i. i. vo. & ĩ cõſil. xxxi. incip. ponderatis his, in ſi. in v. vol. Sozi. in cõſi. lxxxvi. co. ſi. uer. v. hęc cõcluſio, & in cõſi. clvi. col. ſi. uer. ſed clarũ, in ĩ. ꝑte.

ciali alleg.d.l.ii.C.de vect.& cõmiſ.& l.
inter quatuor, p̃alleg. iõ diſtingue meli⁹
poſt eũ ĩ l.ĩ oĩbus p̃alleg. vbi melius exa-
minauit hãc mãm, ꝙ aut q̃rit in bonis ſeu
in iuribus reſeruatis principi in ſignũ ſu-
biectionis, vt in tributo ſeu cẽſu; & in il-
lis nullo tp̃e currit p̃ſcriptio, vt in l. cõpe
tit, C.de p̃ſcrip. xxx.ann.idẽ dico & for-
tius ĩ ipſa ſubiectione, vt actiuè p̃ſcribi ñ
poſſit, ne ſit acephalus, vt dixi s̃.e. in c. cũ
nõ liceat, & ĩ c.ꝑ venerabilẽ, q filii ſint le
gi. Quædã ſunt iura reſeruata principi in
ſignũ priuilegii ſingularis; vt legitimare
ſpurios, creare tabelliones: exigere vecti-
galia, pedagia, & ſĩlia; & ĩ iſtis currit præ
ſcriptio; ſed reqrit̃ ſcĩa ipſius principis,
& tm̃ tp̃s, de cuius initio nõ exiſtat me-
moria, vt eſt tex.no.ĩ c.ſuꝑ qbuſdã, d̄ ver.
ſig.Inn.ĩ c.cũ P.tabellio, de fi.inſtr.& per
Bar.ĩ l.ſi publican⁹.§.ĩ vectigalibus, ff. de
pub.& l.i.de aqua plu.ar.& l.cũctos popu
los, C.de ſum.tri.& fi.cath. Quædã.n.sũt
bona, & iura pariter poſſeſſibilia; & iſta ſi
ſunt pricipi ĩcorporata, reqrit̃ p̃ſcriptio.
xl.an.vt ĩ d.l.cõpetit; & ſic ꝑcedit gl.in d.
§.res fiſci. Si verò nõ ſunt ĩcorporata, ſed
dũtaxat delata tãq̃ vacãtia, ſeu ex cã pu-
blicata; & tũc bonis delatis ꝑꝑ vectigal
ñ ſolutũ ſufficit tp̃s.v.an.vt d.l.ii. Idẽ di-
co ĩ bonis ſibi delatis ꝑꝑ hæreſim, vt d.l.
ii.C.de apoſt.& ꝑ gl.ĩ d.l.Manicheos. In
aliis verò ſi p̃ceſſit denũtiatio bonorũ va
cãtiũ, ſufficit tp̃s quatuor ann. vt d.l. ĩter
quatuor, & d.l.i.C.de quadri.p̃ſcri. Si ve
rò denũtiatio ñ interuenit: & tũc aut qs
illa bona poſſidet bona fide tm̃; & reqrit̃
tp̃s.xx.an.& ſic loqt̃ d.l.in oĩbus: aut ha-
buit ẽt titulũ; & tũc ſufficit pręſcriptio.x.
an.& ſic loqt̃.l.quãuis, ff.de vſuc.& ꝑ hæc
hẽs clarè hãc mãm reſpectu Papæ, & Im-
ꝑatoris; & de priuatis & inferioribus ec-
12 clesiis dixi in c.de quarta, s̃.eo. †Vltimò
hic q̃ro, an eccl̃ia inferior poſſit p̃ſcribe-
a re ꝯ papã: vel eꝯ [a] papa ꝯ eccl̃ias inferio-
res? Specu.hãc qõnẽ poſuit e. tit.uer.illd̄
ẽt; & final̃r cõcludit ꝙ nõ: qa res eccl̃iæ
ſunt ſuæ, & ſic nõ pñt amplius effici ſuę,
de fide inſtr.c.inter dilectos.§.cæterũ.nec
ꝯ eũ p̃t p̃ſcribi: qa licet ꝑ p̃ſcriptionẽ ali-
qs ſibi q̃rat in rebus eccl̃iæ papę ſubie-
ctę: ius tñ papæ remanet ſemꝑ ſaluũ: qa
intelligit̃ ſemꝑ excepta authoritas ſua,
de re iudi.c.ſuborta, & de capel.mo.c.di-
lectus.do.Ant. tenet ꝯriũ, dicẽs papã eſſe
dñm vl̃em. vñ põt p̃ſcribere in ſpẽ; & pu-
tat ꝙ xl.anni ſufficiãt papę ad p̃ſcribẽdũ,
ne ius ꝓ eo introductũ ꝯ eũ retorqueat̃,
de re iud.qd̄ ob gr̃am, li.vi. Ego dico la-
tius ſic, ꝙ aut papa vtit̃ plenitudine ptã-
tis; & tũc ñ p̃ſcribit, nec poſſeſſionẽ q̃rit:
qa p̃ſcriptio fundat̃ ſuꝑ bona fide; qa cre
dit rẽ eſſe ſuã, vel ad ſe ꝑtinere.xxxiiii.q.
ii.c.ſi virgo, & j̃.e.c.ſi. Ex quo infert̃, ꝙ ſi
papa ꝑ maximũ tp̃s ex plenitudine ptã-
tis viſitaſſet aliqd̄ monaſteriũ ep̃o ſubie-
ctũ, nõ ꝑ hoc p̃ſcribit ꝯ eũ: qa ep̃s nõ fuit
negligẽs, nec papa cõi aliorũ iure id fe-
cit: ſecus aũt, ſi alius rẽ a papa recepit cõ-

a Vel econtra. Ad de eundem conſil. vii.lib. ii. vbi latius.

ferẽte illã ex plenitudine ptãtis: qa ex illo titulo fortè mi-
nus ſufficiẽti potuit inferior hr̃e cãm præſcribẽdi, ar. in c.
cũ ꝑſonę, de priuil.lib.vi.& c.cũ dilectus, de cõſue.hoc in ef
fectu voluit Inn.in c.bonę ii. de poſt.pręla.in ii.col.& Ar-
chi.in c.volumus.xvi.q.iiii. Aut papa vſus eſt ſimpl̃r iure al
terius priuati; & tũc præſcribit, ſicut alius & cõi ſpatio, ſicut
de eccl̃ia pręſcribẽte ꝯ priuatũ dixi.s̃.e. c. de quarta, & no.
Io.An.in rl̃a, q ad agẽdũ, de reg.iu.li.vi. in Mercu.& gl. in
aut̃.quas actiones, C.de ſac.ſan.ec. ſi aũt fuit vſus re eccl̃iæ
inferioris, eã pręſcribit & ſpectat ĩmediatè ad eccl̃iã Ro.
& idẽ dico, ſi fuit vſus ĩmediatè ſubiectiõe alicuius eccl̃ię,
credẽs illã ĩmediatè ꝑtinere ad eccl̃iã Ro.vt ĩ c. cũ ꝑſonæ,
præal.primò.n.illa eccl̃ia ſuberat papæ vl̃r & iure aliorum;
nũc aũt erat ſubiecta ſpãliter, ut in c.ſi papa, de priui.li. vi.
de eccl̃ia verò inferiore dico, ꝙ nõ põt pręſcribere ꝯ papã
reſpectu ſupremæ ptãtis, vt s̃.dixi, ſed bñ põt pręſcribere iu
ra ſua & bona, vt ĩmediatè ſibi ſubſint, licet teneat̃ recogno
ſcere papã ĩn vl̃em dñm, vt ꝓbat̃ in c.cũ dilecta, de confir.
vti.& d.c.volum⁹; & idẽ in priuato contra papã.s̃. c.proxi.

SVMMARIVM.

1 *De præſcriptione facta contra eccleſiam vel iura epiſcopalia, ſubducuntur tẽpora, quibus eccleſia fuit ſine paſtore.*
2 *Sententia eſt ſtricti iuris.*
3 *Dubia probatio inſtrumenti non releuat, niſi factum aliter certificetur.*
4 *Monaſterium poteſt habere pleno iure eccleſiam inferiorem ſubiectam aut ex priuilegio, aut ex præſcriptione.*
Iura epiſcopalia poſſunt pleno iure p̃ſcribi.6.ſed non illa, quæ ſunt ordinis.13.
5 *Præſcriptio contra eccleſiam vacantem non currit.*
6 *Cognitio cãrũ matrimonialium poteſt per inferiorem prælatum præſcribi.*
7 *Præſcribi an poſſit per inferiorem prælatum certa pars diœceſis cum territorio, excludendo prorſus epiſcopum?*
Præſcribens iuriſdictionem excludit illum, ad quem pertinebat, non autem cũ illo concurrit.
8 *Titulus ſiue bona fides in præſcribendo cauſari poteſt ex priuilegio dubio.*
9 *Interruptio præſcriptionis reſpectu certæ rei non extenditur ad alias etiam conſimiles.*
Præſcribens iuriſdictionem reſpectu certorum articulorum non porrigit effectum ſuum ad alios etiam conſimiles.23.
10 *Interruptio proueniens poſt finitam præſcriptionem, nil nocet.12.*
11 *Conſuetudo iam in eſſe deducta non tollitur, ſi contra eam bis, uel ſemel aliquid intentetur.*
13 *Præſcriptio iurium incorporalium, puta iuriſdictionalium, quomodo interrumpatur.*
14 *Præſcriptio iurium epiſcopalium quomodo interrumpatur per ipſum ep̃m.*
Ius excommunicandi, vel viſitandi poteſt eſſe apud plures inſolidum, & locus eſt præoccupationi.17.
15 *Teſtes deponentes veriſimiliora, & concordantes iuri communi præferuntur aliis.*
16 *Indefinita non ſemper æquipollet uniuerſali.*
Teſtes deponentes indefinitè ſuper capitulis, neceſſariò non concludunt; & ideo non probant.
18 *Poſſeſſio alicuius rei ſi probatur æqualiter fuiſſe apud duos, eſt vtrique res illa adiudicanda.*
19 *Sententia lata contra ſubditum an noceat ſuperiori?*
Subditi an ſint moleſtandi ſiue conueniendi ab his, qui prætendunt habere intereſſe?
20 *Subditorum intereſt non mutare dominum; & dominorum intereſt non mutare ſubditos.*
21 *Subditis facientibus vel ignorantibus an præiudicet dominus tranſigendo, vel aliter componendo de feudo?*
22 *Subditus non poteſt præſcribere, ne præſtet obedientiam ſuperiori; ſed iura ſuperioris bene poteſt præſcribere.*
24 *Res mea non poteſt eſſe mea ex pluribus contrariis acquiſitionibus.*
Exceptiones contrarias ſi quis oppoſuerit, videtur illas diſiunctiuè oppoſuiſſe.
25 *Probatio debet in ſpecie & non in genere concludere.28.*
Equus ſi probetur mortuus, & non probetur talis equus talis pilaminis, &c. nõ releuat probantem.
26 *Pignus quod probetur venditum a creditore ex pacto, debet probari, quod illa met res pignorata fuit vendita.*
27 *Articulans præſcriptionem non debet ſe arctare ad tempus ſtatutum ad finiendam præſcriptionem, ſed ad maius tempus: quia ſi deducuntur aliqua tempora, tempus ſufficiens remanebit.*
29 *Factum quando eſt punibile certo loco vel tempore, debet exprimi locus & tempus: alias dubia probatio non releuaret.*
30 *Delictum, quod poteſt eſſe punibile & non punibile ſecundum exceptionem rei, præſumitur potius non punibile.*

31 *Agens ad mutuum, debet probare mutuum factum ante libellum datum; aliàs actor ſuccumberet.*
32 *Confeſſio inquiſiti poteſt acceptari, quatenus facit contra ſe, & non aliter, niſi probetur, & quid operetur.*
33 *Ex præſumptionibus uehementibus non debet quis corporaliter puniri.*
34 *Prælatus præiudicat eccleſiæ ſuæ in omittendo: puta in permittendo rem eccleſiæ præſcribi, tenetur tamen de ſuo reſarcire.*
35 *Reſtitutio in integrum aduerſus præſcriptionem intra quantum tempus debet peti?*
36 *Præſcriptio an currat aduerſus debitum annuum, ſi creditor ceſſauit petere?*

CAP. XV.

1 AVditis. †De præſcriptione ſubducit̃ tp̃s, quo
uacauit eccleſia ꝯ quam p̃ſcribit̃. ita
ſummat Ioa.An.hic. ſed hęc ſummatio de nihilo
ſeruit, cũ hoc ſit expreſſum in multis iuribus. s̃.c.
c.de quarta, &.c.1.cum ſi.ideo ſummo ſic. Prælatus inferior 3
põt pręſcribere in certis eccleſiis diœceſis totum ius ep̃ale:
ſubducitur tñ de p̃ſcriptione tp̃s, quo uacauit eccleſia cathe
dralis.h.d.no. Primò ponit ꝓceſſum, & cõcluſionẽ negotii. 4
Secũdò indeciſè narrat reſtõnẽ ab una ꝑte petitã & cõceſ-
ſam. Tertio ꝯmittit ꝓbõnes recipiẽdas ſuꝑ reſtõne, & cãm
diffiniẽdã. tertia, ibi: *quo circa*. Caſus lit. Inter ep̃m uigo. &
abbatẽ d̄ Heueſcã uertebat̃ cõtrouerſia ſuꝑ qbuſdã eccleſiis
in ualle de Heueſchã cõſtitutis, quas dicebat ep̃s ad ſe ſpe-
ctare.leg.diœceſana. cã ſuꝑ his cõmiſſa fuit iudicib⁹ corã q
bus petiit ep̃s eccleſias ſibi dẽre ſubeſſe quo ad legẽ diœce-
ſanã, & oĩa iura ep̃alia ſibi dẽre adiudicari ĩ illis eccl̃iis. ab
bas.uerò dicebat ecc. illas ab ei⁹ iuriſdõne ꝓrſus exẽptas ꝑ 4
priuilegia. Itẽ dicebat ſe illas eccl. ltĩmè p̃ſcripſiſſe. ſuꝑ his
utraq; ps ſuas ꝓbõnes induxit. abbas ĩduxit tã priuilegia,
quã teſtes ad ꝓbãdũ ſuã intẽtionẽ; & ep̃s ad ꝓbãdũ interru
ptionẽ. tãdẽ cã ſic ĩſtructa remiſſa fuit ad ſedẽ apo. poſt al-
legatiões multiplices ĩtellexit ep̃s, ꝙ licet abbas ꝑ priuile-
gia nõ ꝓbaſſet ſuã ĩtentionẽ: tñ ꝓbauerat p̃ſcriptionẽ, pe-
tiit ep̃s ſe admitti ꝑ bñficiũ reſtõ. ad ꝓbãdũ, ꝙ Vigorẽ. ecc. 5
tãto tp̃e uacauerat, ꝙ tp̃e uacatiõis ſubducto, p̃ſcriptio nõ
ſit cõpleta. abbas uidẽs ꝙ iſta ꝓbõ p̃iudicabat ſibi ĩ totũ, pe
tiit ſe admitti ꝑ idẽ bñficiũ ad ꝓbãdũ ꝑ priuilegia Theo.&
Off.regũ. ꝙ uallis d̄ Heueſchã ẽ ille loc⁹, quẽ Celeſtin⁹ li-
bertati donauit. Papa uidẽs, ꝙ utraq; ecc. neceſſariã ꝓbõnẽ
omiſit, utrãq; reſtituit ꝯ alterã ĩ p̃dictis articulis: ſed qa ꝓ
bõ abbatis p̃iudicialis erat, mãdat p̃p̃ iudicib⁹, quatenus in
ſpiciãt priuilegia Theo.& Of.regũ. q̃ abbas ſuꝑ libertate p̃
miſſa aſſerit ſe hr̃e, & ſi ꝑ illã ꝯſtiterit, ꝙ uallis d̄ Eueſcha ſit
ille locus, quẽ Celeſtinus libertati donauit, abſoluant abba
tẽ ab impetitione ep̃i ſuꝑ eccleſiis p̃dictis, ep̃o ſuꝑ illis ſilẽ
tiũ ĩponẽtes. ſi uerò abbas in hac ꝓbõne defecerit. audiãt ꝓ
bõnes ep̃i ſuꝑ tp̃e, quo intra.40.an. ſedes ep̃alis uacauit: &
ſi ꝑ tm̃ tp̃s illã uacaſſe cõſtiterit, ꝙ illo ſubducto p̃ſcriptio
nõ ſit cõpleta, adiudicent ep̃o ius ep̃ale in illis eccleſiis: ab-
bati ſilentiũ imponẽdo. ſi aũt ep̃s hãc exceptionẽ nõ ꝓba-
uerit: qa tñ interruptionẽ ꝓbauit in qbuſdã articulis, adiu-
dicent eidẽ ius ep̃ale in illis, dũmõ intra quadraginta an-
nos interuptio facta fuerit, in cęteris, in qbus abbas p̃ſcri-
ptionẽ ꝓbauit, ep̃o ſilẽtiũ ĩponẽtes. B.Not.1.iũcta glo.1.ꝙ
lex diœceſana gñal̃r ſumpta cõprẽhẽdit legẽ iuriſdõnis. col
ligit̃ aũt hic, qa petebat ep̃s in iſtis eccleſiis ius ep̃ale, ut pa
tet in ſequẽtib⁹ hoc ãt ius conſiſtit in utraq; lege, & p̃cipuè
in lege iuriſdõnis, & cũ ab illa monaſteria nõ ſunt exẽpta,
ut plenè legi.& no.in.c.dilectus, d̄ of.ord.&.10. q.1. ĩ ſum.
capit̃ ãt hic ita largè tũ ꝑꝑ ſubiectã mãm: tũ qa uerba libel
a li ſunt latè interpretãda in fauorẽ libellãtis, [a] ut.l.ſi qs intẽ
tione ambigua, &.l.ſolemus, ff.d̄ iud.&.c.cũ ecc.Sutrina, de
cã poſ.& ꝓprie.& bo.tex. cũ ibi notatis in.c.cõſtitutus, de
reli.do. ſecus aũt, ubi hoc uerbũ ꝓferret̃ in mã ſtricta: quia
tũc nõ cõprehẽderet legẽ iuriſdõnis, ſed legẽ diœceſanam
2 tm̃ in ſpẽ ſua: ſic intellige text.d.c.dilectus. † Nã iſtud uer-
bũ fuit ibi ꝓlatũ in ſnĩa, q̃ eſt ſtricti iuris, ut.l.una, C.ſi plu.
una ſen.no.Bar.in.l.ſi expreſſim, ff.de appel.in.2.col.qd̄ no.

Ex his do hãc regulã, ꝙ in materia diffe-
rẽti, ſi ſumus in fauorabilibus una lex cõ
prehẽdit aliã: ſecus in odioſis. Not. ſecũ-
do, ꝙ reus põt ſimul & ſemel ſe defende-
re ex priuilegio, & p̃ſcriptiõe, de quo ui-
de bonã gl. in regula, nullus pluribus de
reg.iu.li.6.& qd̄ not.j̃.e.c.ueniens. Itẽ ꝙ
pluribus defenſionibus allegatis (quarũ q̃
libet eſt ꝑ ſe ſufficiẽs ad ĩtẽtũ ꝓponẽtis)
recipiẽda eſt prius ꝓbõ ſuꝑ leuiori. unde
papa mãdauit hic recipi prius ꝓbõnes ſu
per priuilegio, & in defectũ ſuꝑ præſcri-
ptione: ſil̃e in.c.ſi forte, de ele.li.6. †Not.
tertiò, ꝙ ꝓbõ inſtr̃i dubia nõ releuat, ni-
ſi aliter certificet̃; nec recipit interpreta-
tionem ab articulis ſeu cõfeſſione ꝓdu-
centis, facit.c.in p̃ſentia, de ꝓba. &. c.cũ
Ioãnes, de fi.inſt. †No.4.duos modos, q-
bus eccleſię ſeculares poſſunt pleno iure
ſubeſſe abbati, ꝑ priuilegiũ. ſ.Romani põ
tificis, & per p̃ſcriptionẽ, & dñr ſubiectę
pleno iure, qñ ep̃s nullũ ius ep̃ale in illis
exercet, ſed utraq; lege ſubiiciũtur abba-
ti, ut leg.& no.in.c. qm̃, de priui. Ex quo
ſingulariter no. ꝙ totum ius ep̃ale in cer
tis eccleſiis eſt p̃ſcriptibile ꝑ inferiorem;
& de hoc latius.j̃.ſuꝑ gl.3. †No. ibi. *intra.* a
40.*annos &c.* ꝙ uacatio eccleſię impedit
ꝯ cam p̃ſcriptionẽ currere, & facit eam
dormire, ſiue ante p̃ſcriptionẽ inchoatã
cõtigerit, ut.s̃.e.c.1.&.c.de quarta, ſiue pẽ
dẽte p̃ſcriptione, ut hic, & facit ad ea q̃
dixi.s̃.c.ex trãſmiſſa, &.c.cũ noxis. †Not.
ibi: *cauſarum matrimonialium*, iuncta gl.3.
in ſi. habes.n.hic tex.expreſſum, ꝙ cogni
tio cauſarũ matrimonialiũ p̃t p̃ſcribi per
inferiorẽ prælatũ [b] ep̃o ẽt regularẽ. Abbas
enim hic p̃ſcripſiſſet, niſi interruptio ob-
ſtitiſſet; cuius ꝯrium (& minus bñ) tenuit
Hoſ. in.c.lr̃as, de reſ.ſpol. ſatis vr̃ concor
dare huic text.c.accedẽtibus, iũcta gl. ſi.d̄
exceſ.pręla.&.c.1.iuncta.gl.4.de cõſang.
& affi.tenet Io.An.in.d.c.literas, &.c. ac-
cedẽtibus. Ex quo not. ꝙ nedũ ea, q̃ ſunt
ſimplicis iuriſdõnis, pñt ꝑ inferiorẽ p̃ſcri
bi: ſed ẽt ſi ſint dignitatis ep̃alis. nã cogni
tio cauſarũ matrimonialiũ eſt dignitatis
ep̃alis, ut in.d.c.accedẽtibus. Ex quo infe
ro, ꝙ inſtõ ẽt authorizabilis p̃t ꝑ inferio
rẽ p̃latũ p̃ſcribi, cũ hoc nõ ſit ordinis ep̃a
lis & ſic ceſſat ꝯriũ.c.quãto, d̄ cõſue. &.c.
q̃uis.68.diſt. cuius ꝯriũ uoluit hic Hoſt.
& in.c.cum ſatis, de offi. archi. ſed minus
bene iudicio meo, & ꝯ hũc tex. locut⁹ eſt:
qa ſub cura eccleſiarũ iſtarũ erat tota il-
la uallis d̄ Eueſchã. hinc eſt, ꝙ ẽt p̃ſcripſe
rat abbas iuriſdõnẽ ep̃alẽ reſpectu popu
li, ut patet in cognitione cãrum matrimo
nialiũ, circa quã facta fuit ĩterruptio; &
ſic abbas acqſiuit plenũ ius ep̃ale in iſtis
eccleſiis & ĩ tota illa ualle, p̃terq̃ in exce-
ptuatis hic, in qbus facta fuit interruptio
ꝑ ep̃m, aliàs ꝓceſſiſſet in totum præſcri
ptio. ergo cõpetebat huic abbati inſtitu-
tio etiam authorizabilis reſpectu curæ
populi, & no. ſingul̃r, qa nemo ad hoc põ
derauit iſtũ tex. Et ꝙ hæc inſtõ queſibilis
ſit per inferiorem ep̃o, ſentit hic Inno.&

SEB. SAPIA.
a Libellantis. Vid̃ quod decidit. do. Ab.in.c.ex parte, s̃.de reſcrip. & in c.ſedes, in.1. not. s̃.de reſt.& multa accumulat Felin⁹ hic & mod. in.1. ſed & ſi poſſeſſori.§. itẽ ſi iurauero, ff.de iurei. qd aũrẽ ſi in libello eẽt clauſula, omni meliori modo, an libellus ꝯtinẽs repugnãtiã ſaluari poſſit. uide Alex. in conſi.110.in 5. uolũ. ubi uidetur cõtrariari de his, quæ dicit Felin. hic col. 3.
b Inferiorem prælatum. Adde Cal. latè conſi. 2. hoc eo.tit. Bal. conſi. 93. 5. libr.

a clarius.j.e.c.cũ olim.[a] ubi vr̃ text.iudicio
meo nõ cauillãdo literã,& tenet gl.ĩ.d.c.
cũ ſatis,& Io.An.aptè ſenſit ĩ.c.cũ uene-
rabilis,đ cẽſi.& Pau.đ Leaz.ĩ cle.1.đ ex-
ceſ.pla.ĩ cle.ne ĩ agro.§.cęterũ,đ ſtatu re
gu.facit qđ no.Io.An.p⁹ Arch.ĩ.c.cũ ep̃s,
đ off.or.li.6.& Arch.16.q.2.in ſum. & d.
7 đ Ro.dec.231. †Ex p̃dictis & tex.no.aliđ
b ſingulare dictũ;[b] qđ alibi ita bñ nõ ꝓbaẗ,
ꝙ ĩferior p̃latus p̃t p̃ſcribere certã ꝑtem
diœceſis cũ territorio,excluden do ꝓrſus
ep̃m in illo loco ab exercitio iuris ep̃alis
cuius ꝯriũ,& nõ bñ,ſen ſit Hoſt.in.c. cum
cõtingat,de fo.cõp.ſed primũ dictũ tenet
Archidia.& Ioa.And.in.d.c.cũ ep̃s,& ui
de in hoc,qđ plenè dixi in.d.c. cũ cõtin-
gat. Aliud ẽt ſingulaꝛ̃ colligo ex hoc tex.
ꝙ exercẽs iuriſdõnẽ in aliquo loco uni-
uerſaꝛ̃,uel ĩ certis articulis,uꝛ̃ illã p̃ſcri-
bere excludẽdo illũ,ad quẽ pertinebat iu
riſdõ:nõ ẽt, ut in exercitio cũ illo cõcur-
rat,licet gl. & q̃dã alii ſentiãt ꝯriũ in. c.
paſtoralis,in prin. de off. ord. ſed hic eſt
tex. ꝓrſus in ꝯriũ.hic.n.dr̃, ꝙ ep̃s fuit ali-
q̃ñ ꝓhibitus exercere iura ep̃alia;ſed ab-
bas exercẽdo p̃ſcripſit ꝯ ep̃m negligẽtẽ,
& ĩponiẗ ſilẽtiũ ep̃o, & abbati adiudicaẗ
ius ep̃ale,& ad idẽ.j.eo.c.cũ olim,& facit
quod no.Inn.in.c. dilectus,de capel. mo.
8 †Not.ꝙ priuilegiũ incertũ & dubiũ,ut e-
rat hic priuilegiũ Celeſtini,qđ refebat ſe
ad priuilegiũ illorũ regũ, dat lĩmã cãm
p̃ſcribẽdi certa iura; ad idẽ uide bonum
9 tex.in.c.cũ dilectus,đ cõſue. †Not.ex fine
c tex.ꝙ ĩterruptio[c] facta in certis capitulis,
alio poſſidẽte iuriſdõnẽ uniuerſaꝛ̃, non
operaẗ effectũ ſuum reſp̃ũ iuriſdõnis uni
uerſalis,ſed ſolũ reſp̃ũ aliorũ articulorũ,
in q̃bus facta fuit,ſimile in poſſidente ſeu
exercente iuriſdictionẽ reſp̃ũ certorũ ar-
ticulorũ alio poſſidẽte uniuerſaꝛ̃.nõ.n.
extẽdiẗ poſſeſſio ad alios articulos ẽt cõ
ſimiles;ſed tm̃ p̃ſcribiẗ q̃tũ poſſidet, ut ẽ
tex.bo.ĩ.d.c.cũ olĩ,&. c.cũ cõtingat. j. de
decimis,no.ponit Inn.ĩ.d.c.cũ dilectus đ
10 capel.mona.†Vltimo no.ĩ uer.*ſi aũt*,ꝙ in
terruptio,poſt cõpletã p̃ſcriptionẽ ñ hẽt
lædere ius ex preſcriptione iã q̃ſitũ.opor
tet ergo, ut ualeat, ꝙ fiat intra tp̃s p̃ſcri-
11 ptionis. Ex quo infero † ꝙ p̃ſcriptio ſeu
cõſuetudo iã cõpleta non tolliẗ, licet bis
uel ſemel fiat ꝯriũ,qđ tenet Spe.e.tit.§.1.
uerſi.q d ſi poſt cõpletum;allegat.l. ſi un⁹,
§.ſed ſi pactũ, ff. de pact. ſed iudicio meo
hic magis clarè ꝓbaẗ,& ad hoc clarius.l.
t palis,iũcta gl.de reg.iur.aꝛ̃s eſt.§.l. p̃ce-
dẽtis,q̃ incipit,nemo alieno.no.Io.And.
in c.fi.de cõſue. reqriẗ ergo ad tollẽdã p̃-
ſcriptionẽ uel cõſuetudinẽ ꝯria p̃ſcriptio
uel cõſuetudo,ut no.in iurib⁹ ꝓximè alle
gatis;facit.c.1.j.de reg.iu.†Et no.ꝙ ex ſo
12 la p̃ſcriptiõe poſſunt ſe tueri ẽt religioſi,
licet expreſſe & ex poſt facto cõſtet titulũ
q dedit cãm p̃ſcribẽdi,nõ ſufficere ad ius
trãsferẽdũ;ſiꝛ̃e in.c.cũ dilect⁹, de cõſue.
Sed anteq̃ deſcẽdã ad gl.q̃a tex. facit mẽ
tionẽ de interruptione,& nõ dicit,quaꝛ̃
13 fiat iſta interruptio. † Quæro, quaꝛ̃ fiat
interruptio p̃ſcriptiõis in incorporalibus? So.hãc mãm ſa-
tis examinaui.ſ.e.in c.illud. Sed ꝓp aliqua dicta Inno.hic,
q̃ mihi nõ placẽt,nec illa in totũ ibi recitaui, dicã hic. dicit
enim,ꝙ interruptio fit in iuribus,& in aliis incorporalibus,
ſ.p litis cõt.& aliis modis no.in.d.c.illud.fit ẽt in his ſp̃alis
interruptio,ſi ep̃s ſaltẽ una uice fuiſſet uſus his iuribus an-
tẽ cõpletã præſcriptionẽ abbatis,arg.C.de p̃ſc.30.ann.l.cũ
notiſſimi.Idẽ dicit,ſi ꝓhibuiſſet ep̃s ꝑ uiolẽtiã abbatẽ uo-
lẽtẽ exercere iuriſdõnẽ, quã p̃ſcribebat, ita, ꝙ timore ep̃i
dimiſerit illã exercere:q̃a cũ poſſeſſio ꝑdaẗ ſolo aĩo, mul-
tofortius interrũpiẗ,ff.de acq.poſſ.l.poſſidere.§.in amittẽ
da,&.l.quẽadmodũ,& q̃a deiect⁹ uꝛ̃, q ñ utiẗ:q̃a ſuſpicatur
ſe poſſe repelli,ff.de acq.poſſ.l.ſi id ꝙ.§. fin.hoc dictũ ſatis
14 placet,& tenet Bar.ĩ.l.naliter, ff.de uſuc.† Sed ꝯ p̃cedẽs di
d ctũ in eo,ꝙ uoluit,ꝙ ep̃s,[d] exercẽdo & utendo illis iurib⁹
ſaltẽ una uice ante cõpletã p̃ſcriptionẽ uideaẗ interrũpe-
re p̃ſcriptionẽ;op.q̃a licet ep̃s exercuerit ep̃alia,ñ min⁹ po
terit abbas illa exercere,cũ uſitatio,excõmunicatio & ſimi
lia poſſunt eſſe inſolidũ apud plures,ſicut ſunt apud archi-
presbyterũ,archidiaconum,ep̃m,& archiepiſcopũ,q in pro
prios ſubditos exercẽt p̃dicta.j.c.proxi.no.de of.archidia.
c.1.&.c.cũ ſatis,de off.archipreſ.c.2.&.3. ſic & abbas pote
rit cũ p̃dictis hęc iura exercere,nec p̃ſcribet ſibi ius alteri⁹,
ſed p̃ſcribet ſibi ius conſimile.ſol.hoc ꝯrium formauit ipſe
met Innocent. ſed iudicio meo min⁹ bene ſoluit.dicit .n.,
ꝙ Abbas p̃ſcribit ꝯ ſingulos & ꝯ oẽs.nã quicũq; fuerit ille,
q hẽt ius excõmunicãdi,uel uſitãdi,uel quodcũq;, ſiue ar-
chiepiſcopus, ſiue ep̃s,ſiue q̃s ali⁹, ẽt ſi ex p̃ſcriptione hẽat,
ꝯ eũ,uel oẽs p̃ſcriberet abbas; & ſi aliqs ipſorũ interrũpat
aliquo modorũ ſupradictorũ,ꝯ eum nõ ꝑficieẗ p̃ſcriptio;&
hoc dicit bñ ꝓbari ex hoc.c.&.j.e.c.cũ olim. Certè hic,&
in.c.cũ olim,ñ ꝓbaẗ, ꝙ ep̃s exercẽdo ꝑ ſe interrũpat p̃ſcri
ptionẽ abbatis.ſolũ .n. hic fit mẽtio de interruptione: ſed
ñ dicit,qualiter fuit facta. nec puto id dictũ Inn.uerũ;& ꝯ-
riũ ipſemet ſenſit in dicto.c.cũ olim,in princip. vbi dicit,ꝙ
ſi ep̃s uidit aliũ iura ep̃lia exercere, & populũ obedire,uel
illi⁹ ſentẽtiã obſeruare,& paſſus ẽ in tm̃,ꝙ parochianos al
teri obedientes no puniuit, nec exercuit, animo puſillani
mi deſeruiſſe uꝛ̃ ſuã poſſeſſionẽ, & ſic eſt in aliũ translata,
arg.ff.ſi ſer.uen.l. &.ſi fortè.§.1. ſed ſi ep̃s nõ eſt paſſus ſuũ
populũ alterius ep̃i, vel p̃lati ſentẽtias ſeruare puta q̃a uel
tẽporaliter puniuit parochianos, q ſeruabãt ſentẽtias alte
rius in tm̃,ꝙ eos uilipẽderet: uel ſaltẽ excõmunicauit eos,
licet ñ poſſit facere eo,ꝙ alterius ſentẽtias nõ ſeruauerũt:
uel alio modo ꝓceſſiſſet ꝯ eos;ita,ꝙ bñ appareat, ꝙ poſſeſ
ſionem,quæ ñ amittiẗ niſi animo;& iſte nullo modo uꝛ̃ ha
bere animũ poſſeſſionem amittẽdi.Et idẽ dicit Inno. ſi ali
ter ꝯ parochianos huiuſmodi ꝓceſſiſſet, puta mulctando,
uel eorũ bona occupando.Ex his .n. ſatis arguo,ꝙ ep̃s non
impedit nec interrũpit poſſeſſionẽ alterius illa iura exercẽ
do:ſed oporet ꝙ ipſe ꝓhibeat illũ exercere,uel ſubiectos ſi
bi obedire,uel litẽ cõteſteẗ,uel aliũ actũ exerceat, ꝑ quem
interrũpaẗ præſcriptio;de quo in d.c.illud; facit optimè.l.
ut perfectius,C.de anna.excep.& ẽt.16.q.3.c.placuit. §.po
teſt. ubi ponitur modus interrumpendi preſcriptionem,
nec numeratur prædictus modus.Bar.etiam in. d.l.natura-
liter, ponit dicta Innocent. hic:ſed omiſit hunc modum;
quia fortè ſibi non placuit. Preterea,ſi hoc dictum. Inn.eſ-
ſet uerum, ſequeretur, quòd nunquam quis preſcriberet
iuriſdictionem accumulatiuè ad epiſcopum, ut ſic ambo
exercerent, & ſit locus preuentioni: cuius contrarium
ſentit gloſſ. & clarius Ioann. Andr. in. capitulo. paſtoralis
de officio ordinar. Dico ergo concludendo, quod aut
ſolus preſcribens uſus fuit illis iuribus, & uidetur præ-
ſcripſiſſe excluſo epiſcopo; & hoc tenet Innocent. in di-
cto capitulo cum olim;aut etiam epiſcopus fuit uſus, & tũc
preſcripſit accumulatiue ad epiſcopum. Epiſcopus enim
non utendo, & patiendo alium uti, uidetur conſenſiſſe,
ut ambo

a Olim. Et ibidem
de hoc uide per
d.Anto. in.2. col.
SEB. SAPIA.
b Singulare dictũ.
Vide Fel.in c.irre
fragabili, circa
princip. ſ. de off.
ordi.Abb.in.c. au
ditis,in,4.no.ſ.de
in inte. reſt. & in.
c.cum uenerabilis
j.de cenſib.
c Interruptio. V-
trum per interru-
ptio. preſcriptio
nis,uel acquiſitio
nem poſſeſſionis
quo ad unum arti
culum intelligaẗ
in terrupta p̃ſcri-
ptio.uel acquiſita
poſſeſſio quo ad
alios, uide oĩo
Pet.đ Anc. in rep.
c.beneficiũ,in ult.
char.ver.10. q̃ro,
de reg. iur. in.6.
Adde Ro. conſi.
381.abbatẽ conſ.
57.2. li.
SEB. SAPIA.
d Quod epiſcopus.
Vide Io.Fra. Bal-
bum in trac. præ-
ſcriptionũ i.3.par
te ſextæ partis pri
cipalis in prima.
q.ubi refert uer-
ba Abb. hic.

vt ambo vtanẗ;& ſic intelligo not.ĩ d.c.paſtoralis; & ꝓ hoc
facit tot⁹ ferè titulus,de offi.archi.nã ꝓ maiori ꝑte illa ſpe
ctãt ad archidiaconũ de cõſuetudine; & nihilomin⁹ ep̃s illa
exercet;& hęc notabis:q̃a ñ bñ ꝑ alios declarata.Ex p̃dictis
ĩfero ad aliã q̃õnẽ,quã ponit Inn. ꝙ ſi teſtes ꝑ ep̃m ꝓducti
dñt,ꝙ exercuit iura ep̃alia,& teſtes abbatis deponũt ꝓ ab-
bate;quorũ dicto ſtabiẗ?ſol.dicit Inn.ꝙ ſi teſtes ep̃i & teſtes
abbatis oĩno ſunt pares;vt q̃a teſtes ep̃i dñt eũ exercuiſſe iu
15 ra ep̃alia.& teſtes abbatis illud idẽ dñt de abbate. †Data in
aliis teſtiũ paritate p̃ferũẗ teſtes, q cõcordãt iuri cõi, & ſic
a dñt veriſiꝛ̃ora,[a] ar.ſ.de ꝓba.c.licet,ver.ex p̃miſſis. Si uerò
teſtes abbatis dicãt gñaꝛ̃ abbatẽ exercuiſſe iura ep̃alia, &
teſtes ep̃i ꝓbãt ſolũ eccꝛ̃iã ſitã ĩ dioceſi,& ꝙ ep̃s exercuit ibi
ep̃alia:ñ tñ dñt,ꝙ oĩa tũc oĩa ep̃alia adiudicabũẗ abbati,il-
lis exceptis.de quib⁹ ꝓbauit ep̃s,& exceptis his, de quib⁹ ꝓ-
bauerit ĩterruptionẽ ĩterueniſſe, qđ fortè ſufficit ꝓbare ꝑ
duos teſtes ſm̃ eũ,licet abbas gñaꝛ̃ ꝓbauerit ꝑ plures, arg.
ſ.eo.c.illud.dicit tñ Inn.ꝙ prudẽter faciat examinator,ſi đ
ſingulis capꝛ̃is iuris ep̃alis ſigillatim interroget teſtes abba
tis. Hoſt.dicit ꝙ hęc dẽt eẽ cautela aduocati ep̃i, ꝯ quẽ te-
ſtes ꝓducunẗ;ad hoc de teſti.c.ii.li.vi.& tũc ſm̃ Inn.ñ ꝑde-
16 rit p̃ſcriptio abbatis,niſi ĩ capꝛ̃is ꝓbatis,vt ſ.e.cũ olim.†Mi
hi ñ placet hoc ſm̃ mẽbrũ Inn.;quia licet ĩdefinita ĩ multis
æquipolleat vꝛ̃i iuxta no.ĩ c.ut circa,de elect.li.vi.& bñ facit
b tex.ĩ l.fi.ff.de vi.trit.& oleo leg.tñ aliud[b] dicẽdũ ĩ teſtibus,[c]
c cũ eorũ dcm̃ dẽat cõcludere neceſſariò,& ñ preſumptiuè,vt
ĩ c.ĩ p̃ñtia,de ꝓbat.nã ĩdefinita poſſet uerificari ĩ duob⁹ ca-
17 pꝛ̃is,ſeu iuribus ep̃alibus;& ĩ hoc not.dcm̃ Inn. †Sed primũ
mẽbrũ Inn.nõ mihi placet ĩ eo,qđ dicit, ꝙ ſi teſtes vtriuſq;
ſunt equales,p̃ferẽdi ſunt teſtes ep̃i:quia cõcordãt iuri cõi.
nã poſſibile eſt,ꝙ vtriuſq; teſtes verũ dicãt,ſ.ꝙ ep̃s & abbas
exercuerũt,iuxta ea,q̃ dixi ĩ prece.q Saluãdo tñ certo caſu
dcm̃ Inn.diſtinguo ſic,ꝙ aut ep̃s & abbas dñt ſe illa iura ĩſo
lidũ poſſediſſe; & tũc cũ ĩpoꝛ̃e ſit,ꝙ duo illa eadẽ iura poſ-
ſederint ĩſolidũ,ſñiandũ eſt ꝓ eo,qui hẽt preſumptionẽ iu
ris ꝓ ſe;& iſte ẽ ꝓpri⁹caſus dicti.c.licet,ver. ex premiſſis,de
proba.Aut dicit abbas,ꝙ exercuit & poſſedit illa iura, ep̃o
tñ excluſo,ſed cõcurrẽte ĩ exercitio,ita,ꝙ locus erat preuẽ
tioni;& tũc ſñiabiẗ ꝓ vtroq;,cũ utrũq; ſit poꝛ̃e,quia diſtin-
18 ctũ,ar.c.cũ tu,de teſti.& eorũ q̃ not.ĩ d.c.paſtoralis. †Facit
optimè qđ no.Bar.ĩ l.ſi duo,ff.vti poſſi.vbi dicit,ſi duo pro
bãt equaꝛ̃ poſſediſſe eãdẽ rẽ,adiudicãda ẽ eadẽ res vtriq;,
& de hoc vltimo dixi plene ĩ d.c.licet. Nũc venio ad gl.&
19 op.ꝯ textũ ĩ eo,†ꝙ ep̃s egerit ſuꝑ eccleſiis ſitis ĩ valle đ Eue
ſchã ꝯ abbatẽ. vꝛ̃.n. ꝙ debuiſſet agere ꝯ capellanos ſeu re-
ctores illarũ eccꝛ̃iarũ,vt ĩ c.q̃relã,de electio.Sol.gl.ii.hic ꝯ-
trariũ ſenſit. & ĩ effectu voluit ſic ſoluere,ꝙ aut agiẗ de ſu-
biectione; & tũc nõ illi,qui poſſederunt iure ſubiectionis,
ſed ille,qui dicit illos ſibi ſubiectos, cõuenire dẽt; quaſi i-
ſtius principaꝛ̃ ĩterſi; & ita loquiẗ hic.Aut agiẗ de facto ſu-
biecti uel rectoris; vt q̃a dꝛ̃ ipſum ẽt eccꝛ̃iã occupaſſe,& pe-
tiẗ deinde remoueri; & cõueniẗ ipſe ſubiectus,& ita loq̃ẗ.d.
c.q̃relã.Aut agiẗ de aliis iuribus;puta q̃a q̃s petit cẽſum vel
ꝓcurationẽ a capellanis;& tũc illos cõuenit;quaſi principa
liter interſit capellanorũ,& nõ illius,qui poſſidet ſubiectio
nẽ;& hæc ẽ mẽs huius gl.Extra gl multa dicunẗ.Vin.ſẽtit,
ꝙ ꝯ vtrũq; p̃ot agi,licet agaẗ de ſubiectione, & obtinẽdo ꝯ
vnũ,alteri nõ fit p̃iudiciũ.j.đ re iu.c.cũ ſuꝑ,& c.ſuborta.no.
bñ hoc dcm̃ Vin.& idẽ tenet Tã.ſed Phi. hoc limitauit, niſi
is,qui dicit eos ſibi ſubditos,ſciuerit cãm ſuã agi, & tacue-
rit, ꝑ c.quãuis.j.e.Inn.ĩ hoc multa ſcribit hic,& ĩ c.ĩter qua
tuor,de maio.& obe.& ĩ c.cũ deputati,de iudic. & c. cũ ſuꝑ,
& c.pe.j.de re iud.Ego aliqua tetigi ĩ d.c.deputati, & infra
remittã.Sed hic annectã,q̃ dicit Inn.hic,qui primò dicit,ꝙ
tũc nocet taciturnitas hoc caſu,q̃ñ lata ẽ ſñia ꝯ illũ,ad quẽ
p̃rĩo loco ꝑtinet defenſio, ſciẽte illo,ad quẽ ꝑtinet ſcđo lo
co, ꝑ p̃alle.decre.q̃uis,& l.ſæpe,ff.de re iud. ſecus dicit ẽ ꝯ;
alleg.d.c.cũ ſuꝑ:& dicit quoſdã dicere,ꝙ p̃rĩo loco ſpectat
ad p̃latũ defenſio eccleſiæ,de cuius ſubie-
ctione agiẗ, qui ſubiectionẽ poſſidet:ſe-
cũdo ad miniſtrũ illius eccleſiæ ſiue ad re
ctorẽ:ſecus,ſi agereẗ de poſſeſſionibus ec
d cle. quaſi ꝑ hoc ſentiat Inn. ꝙ ſñia lata[d]
ſuꝑ ſubiectione ꝯ ſuperiorẽ ipſam poſſi-
dẽtẽ nocet ſubiectis ſciẽtibus illã cãm a-
gi,quibus cõpetit ſcđo loco defenſio: ſe-
cus, ſi eſt lata ꝯ ſubiectos; quia tũc nõ no
cet ſuperiori, licet ſciuerit cãm agi. Sed
Hoſti.ait,ꝙ ꝑ illa iura.c.quãuis,& l.ſæpe,
potius eſſet dicẽdũ oppoſitũ. q.d. Hoſti.
ꝙ magis eſſet ĩputãdũ ei,cui primo loco
cõpetebat defenſio,& ꝑmiſit ſequẽtẽ age
re:quia poterat illũ repellere, & cãm ĩ ſe
aſſumere,ꝙ ẽ ꝯ.Et fortè melius dicit,ſi il
la iura rectè põderenẗ:ſed dic,vt j.poſtea
not.dicit Inn.alios dicere, & forte meli⁹
ſm̃ eum,ꝙ hoc caſu nõ dꝛ̃ ꝑtinere primò
ad vnũ: ſcđo ad aliũ: ſed plenè & æquali-
ter defenſio ꝑtinet ad vtrũq;, C. de lib.
cau.l.principaꝛ̃.Et no. quia hoc dcm̃ ſa-
20 tis mihi placet. † Nã(vt dicit Inn.& bñ)
ſicut intereſt dñi nõ ꝑdere ſubiectos, ita
intereſt ſubiectorũ nõ mutare dñm; ad
hoc alleg.qđ leg.& not.ĩ c.humilis,đ ma
io. & obe.& in l.imperialẽ,§.p̃terea duca
tus, de prohi.feud.ali.collat.x.& l.1.§. ex
eadẽ,de cap. Cõ.ea.colla.vbi dꝛ̃ nõ poſſe
dñm alienare feudũ ſine cõſenſu vaſalli,
ne cõpellaẗ habere dñm,quẽ nolit,vel ſi-
bi nõ expediat hꝛ̃e, ĩ d.c. humilis. citanẗ
prælati inferiores, cũ agiẗ de iure prima-
ciæ; quaſi eorũ interſit nõ hꝛ̃e nouũ dñm
& ſuperiorẽ. dicit ẽt Inn.ꝙ ſñia ꝯ vnũ ex
predictis lata nõ preiudicat alteri igno-
rãti,ſed ſciẽti ſic,ꝑ iura præalleg.ſed cer-
te iudicio meo hoc dictum ſe nõ cõpatiẗ
cũ præcedẽti.nã ſi ad vtrũq; ꝑtinet defen
ſio equè principaliter, ergo ſñia lata ꝯ
vnũ nõ debet præiudicare alteri ẽt ſciẽti,
ꝑ iura, q̃ ad ſuã opin. adducit Inn.c.quã-
uis,& l. ſepe, loquunẗ, q̃ñ ſñia fuit lata ꝯ
eũ,cui ſcđo loco cõpetebat defenſio; q̃a
tunc eſt quid imputandũ tacẽti & ſciẽti,
cui cõpetebat primo loco defenſio, qua-
re ꝑmiſit ſequentẽ agere. nã vꝛ̃ litigaſſe
de ſuo cõſenſu, ex quo potuit illũ remo-
uere,& nõ remouit, & ſuꝑ hac rõne ſunt
fundata illa iura:ſed q̃ñ defenſio ꝑtinet ſi
mul ad utrũq;, ceſſat hæc rõ,cùm non ſit
quid imputeẗ tacenti in iudiciũ nõ uoca-
to,cũ nõ poſſit remouere illũ,cui princi-
paliter,ſicut ſibi cõpetebat defenſio,cum
exequereẗ ſeu defenderet ius ſuũ. vñ ꝓp
par intereſſe negotiũ agitatũ cũ vno dꝛ̃
reſpectu alterius res inter alios acta ad
hoc,ꝙ alteri nõ preiudicat; ad hoc alle-
go tex.apertũ in d.c.cũ ſuꝑ,qui eſt ſingu-
laris iudicio meo in hac mã, & ibi latius
hũc articulũ examinabo; & ſic intelligen
do p̃ot ſaluari dictũ Vin.& Tã.qđ ſ.reci-
taui. †In cõpoſitione ſeu tranſactione

a Veriſimiliora. Vtrum indiſtinctè preferantur teſtes deponentes ve-
riſimiliora, & de hoc ꝑ d.Ant.ĩ d.c.licet cãm,ĩ xvj.co.& qđ ibi not.
Adde dictis Panor. Oldr.conſil.cclxxiiij.
b SEB. SAPIA. Tñ aliud. Idẽ tenet Alex.ĩ cõſi.cx.ĩcip.viſis acutiſ
ſimis,in iij.col.in j.vol.& Deci.in c.cũ oẽs,in i.lect.in i.co.ſ.de cõ
ſtit.cũ multis alle
gatis ꝑ Felin.hic,
co.xiiii.Alex.ĩ cõ
ſi.lxviii.in ii.vol.
& in cõſi. cxxix. ĩ
eo.vol.
c In teſtibus. Not.
limitationẽ a re-
gula,q̃ hẽt, ꝙ ĩde
finita equpollet v-
niuerſali. nã iſta
rꝛ̃a fallit in dicto
teſtis: q̃a cũ de-
bet neceſſariò cõ
cludere indefini-
ta ꝓlata a teſte, ñ
equpollet vꝛ̃i;puta
ꝙ teſtes deponũt
qualiter canoni-
ci talis eccle.cõſẽ
ſerũt in electione
talis ſyndici. ꝑs
aduerſa dicit: eſt
bñ uerum, ꝙ duo
uel tres cõſẽſerũt:
ſed in illa eccle-
ſia ſunt.x. canonĩ
ci.ꝑfecto illa ĩde
finita ꝓlata a te-
ſte non æqpollet
vniuerſali,nec ꝓ-
bat,ꝙ oẽs cano.ꝯ-
ſenſerint: imo ni-
hil releuat; & idõ
qđ Pano. hic, te-
nẽt Pet.de Ancha.
& Inn.in c.quãto,
de his q̃ fi.a p̃la.ſi
ne cõſen.c. & iſtã
deciſionẽ ſeq̃ẗ d.
Alex.ĩ multis cõ-
ſiliis in cõſi.cx.in
ci. viſis acutiſſi-
mis dubitationi-
bus,in ii.co.& cõ
ſi.ccx.inci.viſo &
bñ diſcuſſo pro-
ceſſu, in ii. col.&
in cõſi.ccl.incip.
in cã & lite uertẽ-
te inter dños, pe.
col.& in cõſi.cccc
lxxvi. qđ incipit
uiſo ſuꝑiore the-
mate,in iiii. co.&
in cõſil.ccccxv.in
cip. uiſo proceſſu
cauſæ vertẽtis in
ter dñm Frã.ad ſi.
alibi tamẽ neſcio
quo ſpiritu d.Ale
xã. tenuit ꝯtrariũ,
& malè in conſil.
cxviii.in ii. col.
SEB. SAP.
d Sñia lata. Vide
Ioã.de Imo.in l.a
ſẽtẽtia,co.xii.ff.đ
appella.cũ multis
alleg.ꝑ Alex.in re
petitio.l.ſæpe,co.
lxxvi.ff.de re iud.

a SEBA. SAPIA. Nec e contra. vide Feli.in c.dilecti,ſ. de maiorita.& obedi.in c.a daudientiã.col.ii.ſ.eo.& Iaſ.in præludiis feud. char.viii.col.iii.

b Subiectis. Adde eũdẽ cõſi.iii. Adde ꝙ iſtã deciſionẽ ſequit̃ hic do. Ant.in iiii.col.& do.Alex.cõſil.cxviii.incip.in cã,& lite uertẽte inter Peregrinũ, in vlt.col.& in cõſi. ſeq. qđ incipit,uiſo ꝓceſſu, in iiii. col. Et ex prædictis infero, ꝙ in rebus præſumitur pluralitas; & ſic his colligere limitationẽ ad regulã, q̃ hĩt,ꝙ pluralitas in dubio p̃ſumit̃,niſi probetur.l.omnia, iuncta gl.in uerſi.cõprobat,C.de teſt. l.ſi ubi no.Bar.C. ſi cert.pet.bo.tex. in c.in p̃ñtia.§.uerũ ii.& ibi exp̃ſè no.d. Ant.de But. & alii, de proba. idẽ tenet Bal.in l. ii.C.de err.aduo. ubi dicit, ꝙ in dubio nõ p̃ſumitur pluralitas ſententiarũ,& ibidẽ Sali.no. ꝙ in dubio nõ p̃ſumit̃ pluralitas teſtamentorũ. & ꝙ nõ p̃ſumatur pluralitas in actib⁹ hominũ,nec in ꝑſonis, niſi probetur,dicit Bal.in l. neq; natales,in ii. col. C. de proba. ſic nec p̃ſumit̃ pluralitas in noĩe ꝓprio,ſm Bar.in l. ſi in rẽ,ff.de rei uẽdi. & Bar. in pulchra.qõ.in l.ſi q̃s ſeruos. §. inter duos,in fi.ff. đ le. ii.ad lrã.d. Anto.de But. in c.ii. in ii.co.in fi.de liber.oblig. iſta regula multum reſtrĩgit ꝯ dicta hic ꝑ Io.An.Pano. & ſequaces,niſi dicamus, ꝙ p̃dicta regula fallit in rebus. ita loquũtur hic.Io.An.& Pau. ut ſ.colleg.& iſtã limitationẽ exp̃ſſè ponit.d.Alexã. nullã tñ mẽtionẽ faciẽs de p̃dictis in cõſi.cclxxv.inci.in cã & lite uertẽte inter Alber. de Mainardis, in ii. col. ubi exp̃ſè cõſuluit, ꝙ in rebus p̃ſumit̃ pluralitas, niſi idẽtitas probet̃;alleg.not. ꝑ Iac.But. & Bal. in d.l.ii. C. de erro.aduoca.

fatetur Inno. ꝙ facta ab vno alteri etiam ſcienti non prȩiudicat,ar. in eo qđ leg.& no. in c. contingit de tranſa. qđ eſt bene notandum: ſi ergo ſuperior componit & tranſigit ſuper ſubiectione non prȩiudicat ſubiectis etiam ſcientibus & tacentibus,nec e contra;[a] & hoc puto procedere reſpectu ſuperioritatis eccleſiaſticæ.In ſecularibus verò diceré, vt in comitatibus, ducatis & ſimilibus,de iure vendicare nõ poſſe, cum ſint publici iuris,niſi conſuetudo aliud habeat; quo caſu poterunt vendi ad libitum non obſtante ꝯdictione ſubiectorum, & ſentit Bal.in c.i.§. ex eadẽ, de lege Cõ. collat.x. & hoc caſu puto, ꝙ dominus poterit ſolus in iudicium ſubiectionem deducere, componere,& tranſigere,& prȩiudicabit ſubiectis[b] etiã ignorantibus: quia qui poteſt ſolus vendere, poteſt fortius in iudicio experiri & componere,arg. in l. ait prȩtor, ff.de iur. delib. idem dico in feudo, vt poſſit dominus cum vniuerſitate illud in alium trãſferre & experiri in præiudicium vaſallorum,ſeu ſine conſenſu eorum,vt in d.§.ex eadem. Poterit etiam ſine vniuerſitate, ſi conſuetudo habet, vt ſolus poſſit alienare,de quo in d.c.i.§.ex eadem,& in c.imperialem.§. præterea ducatus, de prohi. feud.aliena. Finaliter Inn. hic circa ordinem agendi diſtinguit, ꝙ aliquando non poſſidet quis iura aliqua:aliquando non poſſidet,ſed tantum in eo poſſidentur.inter quȩ duo ſcilicet eſt differentia notãda. ponit exemplum. quandoq; eſt aliquis in poſſeſſione, ꝙ non teneatur ire ad concilium, vel ꝙ poſſit ordinari & benedici a quo maluerit epiſcopo,& conſimilia ĩ.eo.c.veniens.quandoq; verò non poſſidet hȩc iura:ſed ab alio poſſidentur in eo,ſicut monaſterium (de quo hic agitur) dicebat ſe habere & poſſidere quȩdam iura in quibuſdam eccleſiis: quȩ tamen eccleſiȩ non poſſidebant, neque poſſidere poterant in ſeipſis: quia nullus poteſt in ſeipſo ius vel ſeruitutem habere: nec mirum, quia nec in re propria quis poteſt habere ſeruitutem.l. in re cõmuni,ff.de ſer.vrb.præd.hoc vltimo caſu poteſt agi.ſ.cõtra vtrunq;,ſ.contra detinentem ſubditos,& contra ſubditos,qui non obediunt. contra detinentem verò agi poteſt:quia ſua intereſt,cum ſit in poſſeſſione ſubiectionis, vt hic, & c. inter quatuor,de maio.& obe. contra ſubditos verò agi poteſt: quia actorem non patiuntur vti iure ſuo,non obediendo. Item ſicut intereſt prȩlatorum non perdere iura ſua, quȩ habent in ſubditos,ita quandoque intereſt ſubditorum non mutare dominos,vt ſ.dixi. Et ex hac ratione dicit Inn.ꝙ ſubditi poſſeſſi admittuntur ad defendendam litem,& ad aſſiſtendum defendenti,& ad appellandum,vt no. ĩ.tit.proxi.c.cum ſuper; & hoc membrum ſatis placet Ioã. And. & credo veriſſimũ per ea, quæ ſuperius dixi. & ꝙ poſſit agi contra poſſeſſum, allego.c.cum inter,& d.c.cum ſuper ĩ.tit.proxi.facit c.cum dilecta,de confir.vti. In prȩcedenti verò membro, cum q̃s poſſidet aliqua iura,non autem poſſidentur, in eo dicit Inno. ꝙ prælatus talis poſſeſſoris,ſiue ſit reus,ſiue actor,non poteſt ſuper huiuſmodi iuribus vel libertate conuenire,nec conueniri, vel aſſiſtere conuenienti vel conuento, nec appellare, cum eius non interſit.ii. q.vi. c. non ſolent. quid enim ſecundum eum intereſt epiſcopi diœceſani,ſi clericus ſuus vadat ad concilium, vel ſinodum alterius epiſcopi,dũmodo epiſcopo nihil detrahatur?hȩc dicta non placẽt Hoſti. dicenti ſe non poſſe capere iſta verba.non enim concipiebat, quomodo poſſit eſſe, ꝙ meus ſubditus teneatur ire ad alterius ſynodum; vel ꝙ poſſit ab alio benedici,vel ordinari, vel quod alius poſſit habere in eo aliquam ſeruitutem,quin & mihi aliquod prȩiudicium generaretur.d Anto.concordando dicit,ꝙ dictum Hoſtien.poſſet procedere, quando eſſet aliàs reſpectu horum iurium ſubiectus: ſed quando in illis prætendit ſe liberum,procedit dictum Inn. niſi dicatur ſecundum eum, quòd tunc intereſt epiſcopi, vt liber ſit potius;quam habeat alium dominum propter faciliorem venditionem; ad hoc quod not. in c. veniens.ii. de teſti. putat tamen,quòd licet hoc caſu poſſit ſuperior aſſiſtere defenſioni; libellus tamen eſſet dictandus contra prȩtendentem ſe liberum. Ego puto dictum Inn. verius indiſtinctè, ꝙ ex quo conuenitur ſuper iuribus ab eo poſſeſſis, vel in quibus prȩtendit libertatem, ſuperior iſtius non eſt admittendus, etiam vt aſſiſtat in lite: quia ſicut poteſt ſubditus acceptando beneficium ab alio illi ſe obligare ſine prioris prȩiudicio iuxta no.per Inno. in c. cum iam dudum, de prȩben. facit.c.iii. de tempo. or.li. vi.& vaſallus vnius poteſt recipiendo feudum ab alio illi ſe obligare ſine prioris prȩiudicio, vt in c.ii.de prohi.feu.alie. per Lotha. colla. x. ita poteſt & debet iſte ſolus de illis iuribus litigare; facit quod not. Inn.in c. conquerente, de offi. ord. & in c. dile-
22 ctus,de appel. Opp. ſecundò & videtur,† ꝙ abbas nequiuerit contra epiſcopum prȩſcribere iura epiſcopalia per c. cum non liceat,ſ. eo. Sol.dicit gl. iiii. quòd aut quæritur, nunquid abbas poſſit prȩſcribere ſuam propriam libertatem,vt.ſ.amplius non ſubſit ep̃o;& dicendum ꝙ non: alius tamen bene potuiſſet ſubiectionem in eo contra ep̃m præſcribere concurrente titulo,cum hȩc prȩſcriptio ſit contra ius cõe,vt in d.c.cum non liceat, iuncto.c.ĩ.proxi. Aut quȩritur nunquid abbas poſſit prȩſcribere eccleſias epiſcopo ſubiectas,vt ſibi pleno iure ſubſint,& non ep̃o; & dicẽdum eſt ꝙ ſic,vt hic. Gl.verò reddit diuerſitatis rationem inter hũc caſum & præcedẽtem,& dicit rationem eſſe: quia abbas vel quis alius ſeipſum poſſidere non poteſt, ſicut nec imperare ſibi poteſt.l.ii. ff.de arbit.meritò non poteſt prȩſcribere ſeipſum contra ep̃m,cũ ſine poſſeſſione prȩſcriptio nõ procedat,vt in regula ſine poſſeſſione,de reg.iur.li.vi.ſed aliàs eccleſias bene pñt poſſidere, meritò illas p̃ſcribunt,vt hic, & ĩ.c.proxi. & pondera bene quia gl. apertè ſentit,ꝙ abbas ẽt epiſcopo ſubiectus poteſt præſcribere iura ep̃alia in eccleſiis ſubiectis ep̃o, licet ipſe abbas remaneat ſub ep̃i obediẽtia; & hoc in effectu voluit hic Inno.& clarius. ĩ.e.c. cũ olim,in fi.& vide circa hoc,qđ plene dixi in d.c.cũ nõ liceat.
23 †Cõtra hoc gl.iſta in ſcđa parte oppo.de.c.quãuis.lxviii. diſt.Sol.in effectu & bene, ꝙ ea,q̃ ſunt ordinis ep̃alis,ꝑ inferiorem p̃ſcribi non pñt, & probat̃ clarius in c.quanto de conſue. Sed alia,q̃ ſunt iuriſdictionis,ſiue ſpectent ad legem diœceſanam,ſiue ad legẽ iuriſdictionis, p̃ſcribi pñt, ut hic; & ĩ.eo.c.cũ olim;& intellige,ꝙ requirit̃ titulus putatiuus, cum ius cõe reſiſtat,vel tñ tempus, de cuius initio memoria hominũ non exiſtat,vt in.c.i.e.tit.lib. hic aũt ſuberat illud priuilegium Celeſtini,licet ẽt incertum; tñ putabat

abbas,ꝙ uerificaret̃ ĩ illis eccleſiis.ſufficit .n. ĩ hoc error ꝓ-
24 babilis,ut.l.ꝙ uulgo,ff.ꝓ empto.†Opp.3.in eo,ꝙ hic abbas ꝓpoſuit ꝯrias defẽſiones, ſ.priuilegiũ,& p̃ſcriptionẽ. nã ꝙ meũ ẽ,ex alia cã meũ fieri ñ pt, niſi deſierit eſſe meũ.c.inter dilectos.§.cȩterũ,đ fide ĩſtr.tanq̃ ergo ꝓponẽs ꝯria,ñ erat audiẽd⁹,ĩ.c.ſolicitudinẽ.ĩ.đ app.&.l.vbi repugnãtia,ff.đ regu.iu.gl.ĩ ver.p̃ceſſiſſe ſoluit duob⁹ modis:primò qđ has exceptiones ñ ꝓpoſuit abbas ſimul:ſed đ una trãſiuit ad aliã. ſcđo,ꝙ eas ꝓpoſuit diſiũctiuè vt ſi vna ñ ſufficeret,alia iuuaret.Ego remitto ad gl.ĩ rl̃a,null⁹ plurib⁹,đ regul.iu. libro ſexto,& no.ĩ.c.ueniẽs.ĩ.eo.plenè ꝑ Bar.ĩ.l.nemo ff.đ exceptio.& uiđ qđ dixi poſt Ioã.An.Io.de lig.ĩ.c.imputari, đ fide ĩſtr.& dic vt ibi.Et dicit hic Inn.vno mẽti cõmẽdãdũ ꝙ ꝓponẽs exceptiões ꝯrias intelligit̃ ꝓponere ſub diſiũctione,quaſi ſi unũ ñ poterit ꝓbare,aliud ꝓbet, argumẽ.d.l.nemo,&.ff.đ inoffic.teſta.l.veterani.§.ſed nec impuberis.Opponi.primò ꝯ tex.ĩ eo, qđ papa mãdat ad ꝓbationẽ libertatis eccleſiarũ inſpici priuilegiũ regũ ſeculariũ. nã principes ſeculares ſuꝑ huiuſcemodi ñ ualẽt priuilegia ꝯcedere, vt ĩ.c.dudũ,đ deci.&.96.diſt.c.bñ q̃dẽ.Solut.dic,ut not.in gl.ĩ uer.ſi ꝑ illa.ñ .n. reges cõceſſiſſent libertatẽ ſuꝑ ſpiritualib⁹ & ſuꝑ tẽporalib⁹. papa uerò Celeſtin⁹ (ut ĩ lr̃a dr̃) exemit ĩ ſpiritualib⁹ referẽdo ſe ad priuilegia illorũ regũ, puta dicẽdo ꝙ illa loca, q̃ illi reges exemerũt ĩ tẽporalib⁹, & cõtulerãt monaſterio, ipſe eximebat à poteſtate epiſcoporũ & aliorũ ordinariorũ,& pleno iure illa tribuebat monaſterio.aduocatus monaſterii incautè ꝓduxit ſolũ priuilegiũ Celeſtini,ꝑ ꝙ ñ potuit ꝯſtar̃,an illa uallis đ Eueſchã eẽt ille loc⁹, cũ papa retuliſſet ſe ad priuilegiũ illorũ regũ. ideo ad uerificationẽ & liq̃dationẽ priuilegii Celeſtini papa mãdat nũc ĩſpici priuilegia illorũ regũ. debuit ergo aduocat⁹ eſſe caut⁹,ut ꝓbatio cõcluderet neceſſariò; facit ĩ ſimili qđ no.ĩ Spe.de loca.§.nũc aliqua,uer.58. ĩ fi.& uer. ſe-
25 quẽ.Et dicit hic Io.An.ſe alr̃ praticaſſe ſimiles cas⁹. †Quidã bidell⁹ ꝯduxit equũ ad certũ locũ,q̃ mortu⁹ ẽ ĩ uia,naturaliter,ut dicebat̃.locator petebat emẽdã equi. ꝯductor ꝓbauit ĩ genere equũ mortuũ naturaliter. ꝓbauit.n. ꝑ illos, q̃ ſecũ erãt,ꝙ equus,quẽ equitauit die tali mortu⁹ erat naturaliter.dicebat dict⁹ locator ꝓbaſti unũ mortuũ,ſed non illũ,quẽ tibi locaui;quare ꝓbatio te nõ iuuat[a], & bñ dicebat,ut patet ſm eũ.debuerat ergo formaſſe articulos ſuper
26 inſigniis eq̃,& ꝓbare illũ equũ mortuũ.† Similiter dicit ſe uidiſſe ĩ quodã ĩfortiato, ꝙ ſcholaris debitor petebat poſt annũ à creditore vniuerſitatis mercatore,q̃ dicebat ſe uẽdidiſſe,ꝙ licebat ex pacto;& ꝓbauit,ꝙ uẽdiderat unũ infortiatũ:ſed ꝓbatio ñ ꝓfuit:q̃a ñ ꝓbauit de illo,cuius interſignia debuiſſet capitulis expreſſiſſe,ut.ſ.dictum eſt de equo.
27 † Et hȩc ſunt utilia ad ĩſtructionẽ nouitiorũ aduocatorũ, quos ẽt inſtruit hȩc decret.ĩ alio,ſ.ꝙ ñ arctẽt ſe uel clientulos habẽtes ꝓbare p̃ſcriptionẽ[b] ſolũ ad tẽp⁹ p̃ſcriptiõi neceſſariũ,puta.40.an.ꝯ eccleſiã:q̃a ſi ſic ſe arctãt, facilè inuenier̃ aliq̃d ĩterim occurriſſe,ꝙ fecit dormire p̃ſcriptionẽ, puta uacationẽ,ſchiſma,uel hoſtilitatẽ,vel his ſil'e. quo ꝓbato inutilis erit hȩc ꝓbatio.uñ aduocati moderni ſic formãt articulos.ĩtẽdit ꝓbare,ꝙ poſſedit rẽ talẽ. 40. uel.l.annis,uel plus tãto tẽpore, cuius initii uel ꝯrii ñ ẽ memoria; & ſic teſtes deponãt de q̃ remoto tẽpore nouerint, ſm Io.
28 An.q̃ no.ĩ practica.† Ego uerò adduco ad ꝓximè p̃cedentia q̃ no.Bar.poſt gl.ĩ.l.ñ ſolũ.§.ſed ut ꝓbari, ff.đ no.ope. nũ.ubi gl.dicit, ꝙ ad deſtructionẽ operis nõ ſufficit ꝓbare op⁹ nouũ fuiſſe nũtiatũ niſi ꝓbet̃,ꝙ poſteà fuit ȩdificatũ:q̃a ꝓbatio actoris dẽt eſſe clara;& optimè facit.c.ĩ p̃ſentia,de ꝓba.ubi ñ ſufficit ꝓbare ĩ genere,ꝙ ille erat minor annis, cũ ĩtrauit religionẽ:q̃a poterat eſſe minor.25.tñ maior.14
29 † Et ꝑ gl.p̃all.dicit Bar.ſe dixiſſe ĩ q̃ſtione facti ſtatuto cauebat̃,ꝙ ĩ talib⁹ pratis ñ poſsũt tenere homines beſtias ad paſcẽdũ intra terminos deſignatos; & ſic ĩ certa parte prati poterãt paſcere, ſed in certa ñ.fuit q̃dã accuſat⁹ eo,ꝙ tenuerat beſtias ĩ dictis pratis: ñ tñ fuit dictũ intra terminos aſſignatos;& ſic ſimpl'r fuit ꝓbatũ, ꝙ debebat ſeq̃ abſolutio et ñ ꝯdẽnatio;alleg.ẽt.d.l.đ pupillo.§.q̃ nũtiat,ff.đ no.ope.nũ.ꝑ quæ dicit,ꝙ q̃ñ unũ & idẽ factum nõ eſt punibile in qualibet parte loci,dẽt exprimi & ꝓbari illa pars loci,ĩ qua factũ ẽ punibile, pro hoc vr̃ tex.ĩ.l.1.in fi.cum.l.ſeq.ff.de incẽ.rui. nau.& idẽ dicit ĩ diuerſitate tẽporis. pone licitũ ẽ uigore ſtatuti poſt mediũ mẽſis Martii paſturare in certis pratis, ñ antè,accuſo titiũ, ꝙ paſturauerit de menſe Martii, & ita gñaliter ꝓbo;ẽ ne ꝯdemnãd⁹?certè ñ:q̃a factũ ĩ parte dicti mẽſis eſt punibile,ĩ parte ñ.ad hoc ergo ꝙ ſequat̃ condemnatio, oportet ꝙ exprimatur & ꝓbetur illa pars loci, in quo factum eſt punibile;[c] pro hoc facit, ꝙ no. ff. de ne. geſ.l.eũ actũ, ĩ fi.ubi eſt quaſi expreſſum; facit gl.no.in cle.ſi.de reſcri.Prȩdicta ꝓcedunt, q̃ñ actor clarè ſuã intẽtionẽ nõ ꝓbauit,ꝑ q̃b⁹ uĩ caſus ĩ dicto.c. ĩ p̃ñtia.
30 † Sed q̃ñq; contingit, ꝙ probatio redditur dubia propter exceptionem rei,& ipſa probatio exceptionis eſt etiam dubia propter probationẽ actoris. pone exemplũ accuſat̃ Titius,ꝙ uulnerauit Sẽproniũ de mẽſe Maii.Titi⁹ uerò ꝓbat ad ſui defenſionẽ,ꝙ ille potuit offendi de iure municipali:q̃a erat bannit⁹,& ꝓducit bãnimẽtũ factũ ĩ medio mẽſis Maii;& ſic ꝑ exceptionẽ aduerſarii ẽ dubiũ,an talis ꝑcuſſio fuerit delictũ, uel ñ;hoc eſt an fuerit ꝑcuſſus ante bannimẽtũ, uel poſt. Pone aliud exẽplum:ſtatutũ eſt, ꝙ nobiles nõ poſſunt intrare palatiũ, niſi tẽpore ꝯſilii.quidã nobilis accuſat̃, ꝙ intrauit palatiũ de menſe Maii.ipſe uerò probat ad ſui defenſionẽ,ꝙ fuit factũ conſilium de illo menſe.an autẽ intrauerit t̃pe cõſilii ꝑmiſſo,uel tẽpore ꝓhibito dubitat̃.q̃ro, an abſolutio,an cõdemnatio ſeq̃ dẽat?& primò uĩ ꝙ non ſit abſoluẽdus: q̃a ſicut actor dẽt intẽtionẽ ſuam clare probare, ut ĩ iurib⁹.ſ.alle. ita & reus ſuã exceptionẽ:q̃a in excipiẽdo fit actor.l.1.ff. de excep.& ĩ.l.ĩ exceptionib⁹,ff. đ prob. & uĩ expreſſum ĩ.l.matrẽ,C.de prob. Bar. notãter dicit, ꝙ in delictis[d] in dubio debem⁹ p̃ſumere actũ factũ tẽpore quo licet, ut ſic delictũ uitet̃.l.meritò, ff.ꝓ ſo.&.l. interpretatione,ff.đ pœnis;facit ꝙ dicim⁹ in teſtibus, ut ꝑ p̃ſumptionẽ act⁹ multiplicati ſeu geminati reducãtur ad concordiã,ne ꝑiurio notent̃, ut in. c. cũ tu, de teſti.Ad idẽ eſt optim⁹ tex.iuncta gl. ĩ.l.2.C.đ pe.hȩre.ibi eñ fundata ĩtẽtiõe actoris excipiebat re⁹ đ titulo ſuæ ẽptionis ſed dubitabat̃ an dicta emptio p̃ceſſerit litẽ,uel fuit ſecuta; & dicit ibi glo.ꝙ in dubio p̃ſumit̃ p̃ceſſiſſe; q̃a alia p̃ſumptio faceret delictũ,ſ.ꝯctũ litigioſum. Si

a SEB. SAPIA. Nõ iuuat.Idẽ tenet Alex.in.cõſi.118.inci.in cã uertẽte inter Peregrinũ,in ult.co.in.1 uol.& in cõ.119.inci.uiſo ꝓceſſu.ſuꝑ cã uertente,in.2.co.in.1.uo.ſed de ueritate dubitat.d.Iaſ. in.l.non hoc.col.3.uer.9.ad iſtam regulam, C. unde legiti.

b Præſcriptionẽ.No.formã articulãdi, q̃ñ quis intendit ꝓbare p̃ſcriptionẽ.& uide do. Ant.hic in.12.cõ. & in. c. licet cauſam,de ꝓbat.in.7. col.& quod ibi late not.

c Punibile. Facit qđ refert Paul.de Ca.in.l.1.§. in eũ, ff,ne q̃s eũ,q̃ in ius uocatus.ubi refert Mart.Sil.determinaſſe; quòd ſtante ſtatuto, ꝙ uilla teneat̃ ꝓ homicidio cõmiſſo in ſuo territorio,& repĩthõ occiſus in illo territorio,q̃a no fuit ꝓbatũ, ꝙ ſuꝑ illo territorio fuiſſet occiſus, defendit uillã a tali cõdenatione, quia potuiſſet eſſe occiſus in alio territorio, & delatus ſeu portatus ſuper iſto territorio.Vide ẽt ad p̃dicta, ꝙ pulchre decidit Io.An. in c.1.de homi. in.6. in nouella.ubi refert ſe euaſiſſe quẽdã prȩlatũ a pœna impoſita de iure p̃lato facienti aſſaſſinari chriſtianũ, ubi eſt text. nã bñ ꝓbatũ ẽ,ꝙ prȩlat⁹ fecerat aſſaſſinari quendam hominẽ ſed quia non fuerat capitulatũ,nec probatũ quòd ille hõ eſſet chriſtianus, defendit illũ prælatum à pœna. & idem dicit Bal. in.l. ſi quis non dicam rapere, in. 3. col.C. de epiſc.& cleri. & iſtam deciſionem refert,& ſequitur in multis locis do. Alex. in conſi.213.inci.viſis & opportune diſcuſſis.in.2.col. & in conſil. 365. incip. uiſo proceſſu inquiſitionis ꝯ Peregrinum,& in conſil.ſeq.quod incip. uiſo proceſſu inquiſitionis formarȩ contra Ant. in.9.co. & in conſil.447.incip. uiſo proceſſu cauſa uertentis inter uniuerſitatem, in.6. colum.

SEB. SAPIA.

d In delictis. Q̃uo hoc ꝓcedat, uide

aut ſumus in aliis nõ delictis, tũc ſi exci-
piens clare nõ ꝓbat ſuã intentionẽ, dẽt
in dubio ſuccumbere;ut hic,& in d.l.ma-
trem.no. gl.in cle.fi.de reſcrip.& facit.l. b
Titię textores,de leg. 1.In cã tñ liberali
dicit Bar.ꝙ ſtaret pro libertate,niſi alius
eſſet in poſſeſſione ſeruitutis , & hoc , ſi
conueniatˢ. ſi aũt ageret , dicens ſe liberã
uel liberũ , credit idem quod ſupra, ſ. ut
habeat plenè ꝓbare;& pro hoc.l matrẽ
31 †;Item prędicta faciunt, ꝙ ille , qui petit
centum occaſione mutui, debet probare
mutuum factũ ante libellum datũ , alias
ſuccumberet,ut in.c.abbate ſanè,de re iu
dic.li.6.circa fi.no.in.l.& ad ea.§. actio-
nis.ff.de excep.rei iudi.& hæc ſingulr no
tabis,qa aperiunt intellectum ad multa.
32 †Sed contra prędicta in eo , quod dictũ
eſt, ꝙ in delictis exceptio dubia releuat,
ut non præſumatˢ delictum:fortiter facit
qđ ipſe Bar.no.ĩ.l. Aureli⁹.§.idẽ quęſiit,
ff.de liberat.le.ubi dicit,ꝙ ſi accuſatus đ
homicidio excipit , ꝙ hominem illum
a interfecit ad ſui defenſionẽ, [a] põt ex ſua
confeſſione dãnari;qa,licet confeſſio ſit
ſub uno conſtructu & qualificatè prola-
ta:tamen quia præſumptio orta ex ho-
micidio eſt ꝯ confitentẽ,põt recipi con-
feſſio,quatenus eſt contra cõfitentem,&
reſpui,quatenus eſt pro eo;& facit qđ in
ſimili not.in c.cũ acceſſiſſent , de conſti.
ſed ſaluando præcedens dictũ poſſet di
ci,ꝙ procedit,qñ exceptio eſt probata ,
ſed probatio eſt dubia:ſecus,qñ non cõ-
ſtat,niſi per confeſſionem;quia confeſſio
non releuat cõfitentem,ubi præſumptio
eſt ꝯ eum, ut not. in c. cum acceſſiſſent.
14.q.2.in princ.putat tamen ꝙ ex illa ſo
la confeſſione non debeat damnari, ſal-
tẽ capitaliter ; quia in tali pœna inferen
da probationes debent eſſe luce meridia
na clariores. l.ſciant cuncti,C.de proba.
canonizata,ſecunda q.7.c.ſciant, & .l. q
ſententiam,C.de pęnis;& optimè facit,
quod not.eſt hic,cùm illa confeſſio non
emanauerit purè, ſed qualificatè: nec ex
pręſumptione,licet vehementi,debet qs
de tanto crimine condemnari, ut in.c.li
teras,de pręſumpt.facit quod not. Inno.
in c.quia ueriſimile, de pſumpt.ubi dicit
notanter, ꝙ quando iudex procedit ſup
delicto ex pręſumptione,debet multum
temperare ſententiam ſuam;maximè ne
condemnet , niſi rarò & modicè ad pę-
nam corporalem, uel ad pęnam pecunia
riam . vide ad prædicta quę dixi in capi
tulo tertio loco,de probatio.& in. capit.
33 in pręſentia,eod.ti. †Oppon.quartò ,qa
interruptio facta in uno articulo iuriſ-
dictionali debet prodeſſe quo ad totam
iuriſdictionem , quia qui aurem homi-
nis tetigit,totum tetigiſſe uidetur,ut in
l.uulgaris,ff.de fur.canonizata, de pęni.
diſt.1.c.uulgaris.Sol.glo.in uer.interru-
ptionem,tangit,ſed formaliter non ſol-
uit:dicit tamen & bene , ꝙ licet pręſcri-
batur in uno capitulo,nõ tamen pręſcri-
bitur in alio,ſic interruptio facta in uno
prodeſt in alio,& not.glo.& limita præcedens dictum gl.
ut not. Innocent. in .c.dilectus, de capel. mo.&. ſ. aliquid
tetigi.Hoſtie.uero ſoluit contrarium de d.l.uulgaris,dicẽs
ꝙ illud ius[b]& ſimilia loquuntur de indiuiſibilibus & con-
tiguis,ad hoc.l.eum actũ,ff.de nogotiis geſtis,&.ff. de uſuc.
l.reum mixtura;facit de pręben.c.quia ſæpe,&.c.antepe.li-
bro.6.de conſe.eccle.uel alta.c.uno, eod.lib. de ſenten.ex-
communic.c.ſi ciuitas,in fin.eod.libr.hoc uero.c.& ſimilia
procedunt in diuiſibilibus & ſeparatis. cum uero abbas poſ
ſideret uniuerſaliter iuriſdictionem epiſcopalem,interru-
ptio non prodeſt,niſi in articulis, in quibus facta fuit inter
ruptio. ita exercitium in uno articulo non extenditur ad
totam iuriſdictionem alio illam uniuerſaliter poſſidente;
34 ut not.Inn.in.d.c.dilectns. †Gloſ.ulti. diuiditur in tres par
tes.In prima colligit, ꝙ taciturnitas pręlati eccleſiæ nocet
in pręſcribendo. In contrarium oppo.de.c.nihil.ſ.eodem.
& remitit ad ibi not. & dic ut ibi , tenetur tamen p̄latus de
ſuo ſatisfacere eccleſię in eo, ꝙ eccleſiam lęſit permittẽdo
pręſcriptionẽ ꝯ eam currere,ut dicit glo.ſing.in.c.placuit,
el.2.16.q.3.In ſecunda parte gl.quęrit, an non ualenti age
re currat pręſcriptio,& no.eam;& dic ut plenius dixi.ſ.eo.
35 in.c.extranſmiſſa. †In tertia parte quærit , intra quantum
tempus debet lęſus ex præſcriptione petere reſti.in integr.
& ſic taticè præſupponit , ꝙ ꝯ pręſcriptionem poteſt peti
reſtitutio ; quod eſt uerũ ex clauſula generali iuxta ea quæ
dixi.ſ.eo.in,c.uigilanti,ſed iure ſpeciali,puta quia eccleſia
36 dic ut dixi plene.ſ.eodẽ.c.1.†Extra gloſ.quero, quid ſi ſin-
gulis annis debes mihi decem.& ceſſaui petere,tolletur ne
debitũ pręſcriptione? de hoc plenè no.in.l.cum notiſſimi,
C.de pręſci.30.an.Io.An.poſt Gof.diſtinguit,ꝙ aut debetˢ
ex ſtipulatione:aut ex legato.Primo caſu,qa ſtipulatio uni
ca eſt,& unicã obligationẽ inducit,una pręſcriptione tol-
letur,ad hoc.l.ſenatus,§ fi.ff.de do. cã mor. Secundo caſu,
qa legata ſunt plura,cum tot ſint quot ſunt annuę, præſta-
tiones.d.l.ſenatus,in.fi.tot ſunt neceſſariæ præſcriptiones,
quot ſunt petitiones,quę cõpetunt ad ipſa legata,& ſic tale
legatũ non perit non utendo; ſed curret pręſcriptio à prin
cipio ſingulorum annorum.d.l.cũ notiſſimi.hæc fuit opin.
glo.in.d.l.cum notiſſimi.Vide plenius de materia in Spec.
de loca.§.nunc aliqua,uerſi.51.Sed doct. ultramon. tenue-
runt ꝯrium,ut not.Cy.in.d.l. cum notiſſimi, dicentes ꝙ tã
in legato , quã in ſtipulationibus præſcriptio incipit quoli
bet anno per iſtum textum,qui uˢ iſta equiparare.Sed Bar.
ibi nititur ſuſtinere opi.illius gl.dicens,ꝙ ubi obligatio eſt
orta de præſenti,licet,exactio ſit dilata in diem,incipit uni
formiter præſcriptio contra debitũ annuũ: ſed ibi obliga-
tio nõ eſt orta de pręſenti, ſed oritur quolibet anno, ut in
legato ſimpliciter annuo procedit ꝯria opinio : quia cum
obligatio ſit in diem,nõ currit præſcriptio niſi a t pe extan
tis obligationis,& ſic intelligit dictam.l.cum notiſſimi. §.
illud. Ex hoc concludit , ꝙ non eſt differentia inter legatũ
& ſtipulationem : ſed debemus in utroq; animaduertere,
an obligatio ſit nata de pñti,licet dilata ſit exactio:an verò
obligatio ſit in diem.non autem ponit exemplum,quando
in legato annuo eſſe poteſt orta obligatio de pręſenti: ſed
poteſt ſic poni iudicio meo.Dixit teſtator lego mille nepo
ti meo,& uolo ꝙ tradantur ſibi decem annuatim.ſolùm.n.
hoc caſu eſt dilata exactio,argu.l.ex his,C.quando di. leg.
ce.Et pro primo membro Bar.ego adduco.c. de quarta, ſ.
eod. ubi patet ꝙ unica pręſcriptione quadragenaria tolliˢ
quarta decimarum debita epiſcopo, quę communiter ſol-
uitur quolibet anno:quia obligatio, eſt orta de præſenti,li
cet exactio ſit dilata ad tempus debitum .

SVMMARIVM.

1 *Procurationes,quæ debentur prælatis uiſitantibus,non poſſunt præſcribi etiam per tempus,de quo non ſit memoria in contrarium.4.rationes ponuntur infra numero. 11.*
2 *Archiepiſcopus poteſt uiſitare etiam diœceſes ſuorum ſuffraganeorum, & audire confeſſiones & abſolutiones facere.*

Archie-

Are.in. c. cũ dile-
cti,in.7. not.ĩ. de
accu.Feli.in.c. nõ
nulli.§. ſũt & alii
co.6. ſ. de reſcri.
& in.c.1. col.4. ſ.
de re iudi. & late
per Deci. in. c. in
pſentia,in.12. no.
ſ. de proba.
ZACHARIAS.
a Defenſionẽ. Ad-
de Ludo.Ro.ſing.
ſuo.28.inci.accu-
ſatus de homic. &
ibi in apo.ad ipſũ
Hipp.de Marſ. ſin
gul.125. inci.con
feſſio iquiſiti. ple
niſſime per Lãfr.
in.c.quoniam cõ-
tra falſam.§.con-
feſſione,n.12.uer.
quæro iuxta præ-
miſſa.& ibi diffu-
ſe & remiſſiue in
apo.Cel.in uer.de
fenſionem , ſuprà
de prob.de quo ut
de Bal.conſi. 225.
inc.dauãti da uoi.
uol.2. & quod di-
xi in apo. ad iſtũ,
ĩ.c.bonę,lo.2. nu.
13.in apo. in uer.
ad ſui defenſionẽ
ſ.de poſt. pręla.
SEB. SAPIA.
b Illud ius . Vide
d.Iaſ.in.l. de qui-
bus,col.7. ff.de le
gib.uer.not. tu di
ligenter.ubi dicit
ꝙ illa regula,quæ
habet. & tantum
intelligitur præ-
ſcriptum,quãtum
poſſeſſum & non
plps,fallit qñ ali-
quis uenit acceſſo
rie,ut puta præſcri
pto fundo intelli
gitur ẽt pſcripta
ſeruitus fundo de
bita, quod multũ
extollit,ut ibi per
eum.

Archiepiſcopus habet aliquo caſu iuriſdictionem in ſubditos ſuffraganeorũ.11.
3 *Archiepiſcopus poteſt uiſitare monaſteria,& alia loca pia ſuæ prouinciæ .*
4 *Bona fides non ſufficit ad uſucapiendũ , quando lex prohibet uſucapionem.*
5 *Præſcribi ſi non poteſt principale,nec acceſſorium eſt præſcriptibile.*
6 *Procurationes quis poteſt præſcribere petendo,non negando.*
Quædam iura epiſcopalia præſcriptibilia.
7 *Prædicatores licitè poſſunt petere temporalia pro ſuſtentatione .*
8 *Militare nemo cogitur ſtipendijs ſuis.*
9 *Procurationes quare ſunt debitæ prælatis,cum habeant reditus ſuorum beneficiorum,ad hoc ut uiſitent diœceſim ?*
10 *Reditus epiſcopatuum non omnes integri debentur prælatis.*
11 *Archiepiſcopus an iure poſſit excommunicare ſubditos ſuffraganei denegantes ſibi aut procurationes,aut hoſpitalitatem.*
12 *Procuratio an aliquo reſpectu ſit præſcriptibilis,aut in totum,aut in partem?*
13 *Conſuetudo ſi eſt rationabilis,tollit ius publicum,etiã ꝙ nõ interueniat conſenſus papæ.*
14 *Procuratio an poſſit remitti per prælatos , aut in totum aut in partem ſiue expreſſè, ſiue tacitè ?*
15 *Procuratio an poſſit commutari in aliud ; puta quòd clerici ſint obligati pro procuratione aliud dare,ſiue uolentes,ſiue inuiti?*
16 *Archiepiſcopus concurrit cum ſuffraganeo,ſiue negligente,ſiue non in uiſitatione diœceſum;& præfertur archiepiſcopus.*
17 *Illud, quod debetur ratione conſuetudinis , poteſt contraria conſuetudine tolli : ſed ſi aliter deberetur,non poſſet tolli conſuetudine.*
18 *Ordinarius ſi eſt delegatus papæ,põt procedere utraque authoritate.19. & tunc ab eius ſententia appellatur ad papam.25.*
A ſententia epiſcopi appellatur ad patriarcham.
Ordinarius & idem delegatus poteſt in eadem cauſa partim ordinaria, & partim delegata iuriſdictione procedere .
19 *Ordinaria iuriſdictio non cenſetur reuocata per delegatam,num.20. 21. 23.*
21 *Inquiſitor hæreticæ prauitatis non perdit officiũ per mortem committentis .*
22 *Iuriſdõ ordinaria cenſetur tũc reuocata per delegatam,quando princeps delegat ex certa ſcientia.*
23 *Papa licet mandet epiſcopo,ut prouideat alicui de præbenda:tamen ſi ipſe prouidet alteri,ualet collatio,licet ueniat puniendus.*
24 *Exceptio litis pendentiæ ſi non opponatur,non uitiat plures proceſſus coram pluribus ſuper eadem cauſa agitatos.*
Duæ poteſtates delegatæ diuerſæ poſſunt eſſe in eadem perſona.
26 *Proceſſus factus corã ordinario,qui proceſſit tãquã delegatus ualeat? 32.*
27 *Proteſtatio ſi eſt contraria facto,factum præualet .*
28 *index uel tutor,qui in ueritate habet officium ,ſi ipſe ignoret & procedat circa aliquem actum explicandum;annullat illum.*
29 *Sententia lata ſuper aliquo iure,quod non faciat ad propoſitum, non eſt nulla , maximè ſi poteſt alio iure ſuſtineri .*
Intelligere malè legem uel canonem,non eſt peccatum mortale .
30 *delegatus unius aſſerens ſe delegatum alterius,reddit proceſſum coram eo agitatum nullum.*
31 *Iudex ordinarius & idem delegatus procedendo in cauſa ſimpliciter non exprimendo poteſtatem,cenſetur procedere eo iure,quo proceſſus ualidetur .*
32 *Citatus non tenetur comparere, ſi citans non exprimat poteſtatem ordinariã , uel delegatam.*
33 *Cauſa ſi eſt commiſſa uel delegata inutiliter ordinario,& partes coram eo litigarunt;an ualeat proceſſus? 38.*
34 *Iuriſdictio ſi ſuperueniat illi,coram quo partes cœperunt litigare, an confirmet acta iam facta?*
35 *Collatio beneficij facta alicui inutiliter an confirmetur per ſuperuenientiã poteſtatis conferendi?*
36 *Contrahere ſi quis impediatur ab aliquo obſtaculo , & tamen contraxerit , contractus ualebit remoto obſtaculo.*
37 *Vẽdens rem alienam.ſi ſuccedat dño illius rei,transfert dñium in emptorẽ ſine alia traditione.ſi in tali emptiõe nõ requirebatur traditio:alias fortè ſecus.39.*
39 *Actus uel cõtractus a prin.nullus an & quãdo conualidetur iure ſuperueniẽte.*

CAP. XVI.

Cum ex officij. †Procuratio , q̃ dẽtur or-
dinario uiſitanti , pſcribi
nõ põt.h.d.ſm Io.An. Vel ſumma ſic & pingui⁹ ,
Nõ põt ſubditus ꝯ ſuperiorẽ uiſitationẽ aut ꝓcu
rationẽ rõne uiſitatiõis debitã in ſeipſo pſcribere,q̃uis ali⁹
in pſonã alteri⁹ pſcribere poſſet utrãq; . Prima pars narrat
factũ & allegationẽ eorũ.Scđa,ibi:*nos igitur*, allegationẽ re
ꝓbat,& ꝓceſſum ꝯ eos factũ ſeruari pcepit,tertia,ibi:*ſi qui-
dẽ enim*,reſeruat allegationes aliquas,ſi quas hñt legitimas.
Caſus literalis.Archieps Senoñ.dũ uiſitaret ꝓuinciam ſuã,
trãſitũ faciẽs per diœceſim Pariſieñ. deſcẽdit ad ecclias ab- 7
batis ſancti Maglorii & prioris de Caſtris,a quib.petiit ꝓ-
curationẽ:ſed ipſi eã ſibi denegauerũt,allegãtes in ſuam de
fenſionẽ , ꝙ nunquã hmõi procurationẽ
pręſtiterunt prędeceſſorib.ipſi⁹ archiepi,
nec petita fuit ab eis;qđ ipſi meminerint;
pp quod archieps tulit in eos ſñiam ſu-
ſpenſionis,ſignificans hoc dño papę.Sed
ipſe hanc allegationẽ friuolã reputauit ,
cùm contra procurationem,quæ ratione
uiſitationis debetˢ,pſcribi nõ poſsit,nec ꝯ
ipſam uiſitationẽ põt aliquo mõ pſcribi ,
quãuis alius poſsit contra ipſum pſcribe
re.vñ mãdat Pariſieñ.epiſcopo quatenus
ſñiam,quã tulit præfatus archieps in hu-
iuſmodi contẽptores de antiqua metro-
poli,cõſuetudine , uſq; ad debitã ſatisfa-
ctionẽ faciat obſeruari : quia, ut dicit a-
poſtolus.Qui ſpũalia ſeminat, nõ eſt ma
gnũ,ſi carnalia metat,cùm nemo ſuis ſti-
pẽdiis militare cogatˢ.Si aliquid aliud vo
luerint allegare ꝯ intentionẽ archiepi ac
probare,papa faciet eis iuſtitiã exhiberi.
2 Ber.† No.primò , ꝙ archieps põt nedum a
ſuã diœceſim , ſed & totã prouinciã ſibi
decretã uiſitare.Primò tñ dẽt uiſitare ſuã
diœceſim,& poſtea diœceſes ſuorũ ſuffra
ganeorũ:dẽt tñ præſertim in ſcã uiſitatio
ne ſeruare ordinẽ,qui traditˢ in c.1. de cẽ
ſi.lib.6.& iſte eſt unus de caſib.in quib.ar
chieps hẽt iuriſdõnem in ſubditos ſuo-
rum ſuffraganeorũ. & quę crimina poſsit
tunc punire,dic ut legi.& no.in d. ca.1.§.
notoria;& põt tunc tpis audire cõfeſſio-
nẽ,& abſolutionẽ ſalutarem impẽdere,ut
3 in cap.fi.eo.tit.lib.6.† Not.ſecundò quòd
archiepiſcopus põt etiã uiſitare monaſte
ria ſuæ prouinciæ. idem dic de hoſpitali-
bus, & aliis piis locis & clero & populo ,
4 ut d.c.1.† Not.ibi: *non meminerant*, ꝙ pro-
a pter procurationem [a] debitã rõne uiſita-
tionis non currit præſcriptio, etiam tãti
temporis , de cuius initio memoria non
exiſtit;pro hoc facit:quia ex quo lex pro-
hibet præſcriptionẽ, bona fides uſucapiẽ
di nil prodeſt,ut in l.ubi lex,ff. de uſuca.
qđ no.ꝓ limitatiõe.c.1.e.ti.li.6.& hoc di
5 ctũ tenet hic Vin.† No.ꝙ ſtãte iure uiſitã
di nõ currit præſcriptio ꝯ procurationẽ,
tanquã acceſſoriã & annexã iuri uiſitan-
di.Ex hoc inferˢ,ꝙ ſi principale eſt impręſcriptibile,nõ põt præſcribi acceſſorium,
6 uel cõnexũ.† Not.ꝙ põt quis præſcribere
uiſitationẽ & ꝓcurationẽ in ſubiectos
epo.& cùm iſte tex. dicat , *& ſi alius &c.*
nec diſtinguit inter ſubditũ & exneũ, in-
ferˢ ꝙ etiã ſubditus epi poſsit præſcribe-
re hęc iura ꝯ epm propriũ ; qđ uoluit gl.
ſ.eo.in c.auditis,& ibi dixi.tenet Inno.in
c.cũ olim,in fi.ĩ.e.facit.c.de quarta,ſ.eo.
Itẽ infero a paritate rõnis, ꝙ cũ hæc duo
iura intãtũ ſint reſeruata epiſcopis,ut ab
hoc expreſſo cõſenſu abdicari ñ poſſint
ut in c.cum uenerabilis,& qđ ibi not.per
Ioã.And.ĩ.de cenſi. pręſcribi põt eadem
rõne inſtitutio authorizabilis quo ad cu-
rã populi,& multò forti⁹ cũ prędicta ſint
maioris põderis & pręiudicii,q̃ inſtitõ;đ
7 quo dixi.ſ.eo. in c.auditis. † Not.ibi: *qui
ſpũalia ſeminat,&c.* ꝙ prędicator licitè ca
pit bona tpalia ꝓ ſua ſuſtẽtatiõe; đ quo

SEB. SAPIA.
a Procurationem .
An ſublata pſcri-
ptione etiam cen
ſeatˢ ſublata pſcri
ptio,de cuius ini
tio memoria non
exiſtit , declarat
Bal.in l.oẽs. C.de
pſcri.xxx. uel 40.
an.Feli.in rub.hu
ius ti.co.ult. uer.
cõſidera ſecũdò.
Aret.in conſi.15.
inci. reuerendiſsi
me pater,col.pe.ĩ
3.dubio.ubi dicit
ꝙ nũq̃ cenſetˢ ex-
cluſa. & idẽ tenet
Alex.in conſi.60.
incip.omiſſo mul
tiloqo, circa fi.ĩ
1. uol. & in cõſil.
11.inci.in cã & li
te, co.11.in 5.uo.
& Are in cõſi.30.
inci. uiſo thema-
te,in 3.col. quod
qualiter ꝓcedat,
declarat ẽt Fel.in
c.accedẽtes , col.
4. uer. fallit ter-
tio,ſ.eod.

uide qđ leg.& no.in c.cũ uolũtate.§.p̃di-
catores,de ſen. excõ. nõ p̃t tñ exigere ab
ĩuito,niſi ſit ordinari⁹,ut hic. vñ intelli-
git Ho ſ.iſtũ tex.in eo, q ſeminat ſpũalia
ex debito,qđ ꝓbat uerbũ,cogat,qđ ſeqt.
8 † No.ꝙ ep̃s uiſitãdo dr̃ militare, ſicut, &
clerici dicũtur milites,ut in c.1.de cle.ę-
gro.ſunt.n.cœleſtes milites.11.q.1.chri-
ſtianis & dẽnt gaudere priuilegio militũ
ut no.gl.in l.miles,ff.de re iud.Et not. id
ad qđ quotidie allegat̃ hæc lr̃a, ꝙ nemo
cogẽdus eſt ſuis ſtipẽdiis militare. & ali-
bi dr̃,ꝙ nemo dẽt cogi đ ꝓprio facere be
9 neficiũ.x.q.2.c.p̃cariæ.† Sed ꝯ hãc rõnẽ,
antẽq̃ deſcẽdã ad gl.op.vr̃.n.ꝙ nõ ſit bo-
na:qa licet p̃latus uiſitet ſine ꝓcuratione
ſubditorũ:nõ tñ ꝑ hoc dr̃ ſuis ſtipẽdiis mi
litare:qa ad hoc hẽt bona ep̃atus, ut ex
eis hęc & alia ad ſuũ officiũ ꝑtinẽtia fa-
ciat;ad hoc bo.tex.in c.cũ ab oĩ,de uita &
hone.cle.& hẽnti dare.nihil aliud eſt,quã
ꝑdere,ut in c.paſt.eccľiæ.1.q.2. nec illi, q
ſua poſsidẽtes dari ſibi ab eccľiis aliquid
uolũt,ſine grãdi pc̃tõ ſuo,uñ pau ꝑ uictu-
rus erat;accipiũt,ut ĩ d.c.paſt.dr̃.Sol.doc.
hoc nõ tãgũt.ſed Inn.in c.Rom.de cẽſi.li.
6.fateri vr̃ ꝯriũ,dicẽs ꝙ hoc ꝯuiuiũ, ſeu ꝓ
curatio in ſignũ poti⁹ ſubiectiõis dat̃, &
ꝑꝑ hoſpitalitatẽ potius, q̃ de iuris nãlis a
neceſſitate: qa ob hoc & ſimilia hẽnt re-
ditus ep̃atus.hinc eſt ſm̃ eũ, ꝙ ſi aliq̃ ec-
cleſię ſunt paupes, ad hãc ꝓcurationẽ ñ
cogunt̃.ĩ.de cenſi.c.cũ apoſtolus, in fi. &
x.q.3.c.cauẽdũ.Ego adde rõnẽ,ut.ſ. p̃lat⁹
facili⁹ inducat̃ ad eccleſiã uiſitãdã. nã fa-
ciliter negligeret uiſitationem, ſi neceſſe
hẽret ſecũ ſuis ſumptib. ducere uictualia:
vel ad ep̃atũ pro refectione ſumẽda redi
re.ar.eius, qđ fuit ſtatutũ ꝓ diſtributio-
nib.canonicorũ diuinis intereſſentiũ, ut
leg.& no.ĩ c.uno,de cle.nõ reſi.li.6.& cle
mẽ.ſi dñum, de reli. & uene. ſan. Quarta
p̃t eſſe rõ,qa denegare refectionẽ p̃lato vi
ſitãti,& ea q̃ Ieſu Chriſti ſunt exercenti
eſt ꝯ charitatẽ & oẽm humanitatẽ,cũ bo-
na eccleſiarũ ſint deputata uſib.publicis,
ut in c.uidentes.12.d.1.& indignũ eſt,ut
qđ pro cõi utilitate datũ eſſe cognoſcit̃,
uſib.propriis cuiuſq; applicet̃, ut in c. rõ
nulla ꝑmittit,de p̃bendis.Cõſuetudo ue-
rò ꝯ bonũ charitatis nõ ualet, ut no.in c.
cũ apoſtolus,& c.cũ uenerabilis,de cenſi.
& c.fi.de cõſue.& hoc tenẽdo oportet di-
cere,ꝙ rõ literę eſt ꝑſuaſiua potius, q̃ ne
10 ceſſaria. † Vel ſi uolumus ſaluare hãc li-
terã,dicamus ꝙ ep̃s nõ dẽt de bonis ep̃a-
tus ꝑcipere niſi neceſſaria. reliqua uerò
tenet̃ diſpenſare neceſſitatẽ habentib. ut
in c.ep̃s.x.q.2.& c.uidẽtes,p̃alle.& ꝓ ſuis
neceſſitatib.fuit ſibi poſt modum ꝑ anti-
quos canones decreta quarta redituũ, ut
in c.quatuor,& in c.cõceſſo.12.q.2 cũ aũt
uitat,agit & ꝓmouet ſpecialr̃ curã & bo-
nũ cuiuſq; eccľię.igit̃ tũc dẽt uiuere de bo
nis illarũ eccleſiarũ, & bona ep̃atus reſer
uare ꝓ aliis cõib.neceſſitatib. cũ nõ dẽat
ligari os bouis triturãtis,ut in c.extirpã-
dę,de p̃b.maximè cũ ipſe ſit generalis ſpõ
ſus oĩum eccleſiarum ſuę diœceſis.7.q.1.c. ſicut. hinc tota
diœceſis dr̃ eſſe in ſua parochia,ut ĩ c.apoſtolicę, de donat.
11 & hęc no.† Venio nunc ad gl.& primò ſupplet ad tex.ꝙ ar-
chiep̃s excõicauit iſtos ſubditos ſuffraganeorũ ſuorũ ꝑꝑ ꝓ-
curationẽ denegatã,ut patet ex rñſione papę. Sed gl. hic ñ
aꝑit,an de iure cõi potuerit hãc ſnĩam excõicationis ferre,
tex.n.vr̃ in hoc ſe fundare ſuꝑ cõſuetudine,ut patet,ibi: *de
antiqua metropolis cõſuetudine,&c.* & ita vr̃ uelle hic do. Ant.
in ult.no.ꝑ eũ hic collecto.colligit.n.ꝙ rõne iuriũ denega-
torũ archiep̃o,q̃ ſibi iure cõi debent̃,nõ põt archiep̃s exer-
cere iuriſdõnẽ in ſubſtitos ſuffraganei ſui, niſi aliud habeat
ex cõſuetudine.Sed aduerte hic tu: qa gl.hic in uerbo,con-
ſuetudine,ſenſit oppoſitũ,dicẽs ſupplẽdo ad tex.ꝙ ẽt de iu
re cõi potuit:allegat tñ ad hoc.c.ſopitę,de cẽſi.qđ nihil di-
cit de excõicatiõe; ſed ſolũ de ꝓcuratiõe archiep̃o debita,
tñ do.Ant.tranſit ibi cũ gl. ut de iure potuerit iſtos excõica
re;& ſic ur̃ ſibi quodãmõ ꝯrius.Ego cõcordãdo dicerẽ ſic, q
aut archiep̃s nõ uiſitat;& tũc nõ põt p̃textu debiti ferre ſen-
tẽtiã in ſubditos ſui ſuffraganei,niſi in caſib. à iure exp̃ſſis,
de quib.in c. paſtoralis,de offi.ord.hic dicit Inn.ꝙ ſi archie
p̃o fuit denegatũ hoſpitiũ ex alia neceſsitate, q̃ rõne uiſita-
tionis trãſeũti,nõ dẽt ipſe punire ſubditos ſui ſuffraganei:
ſed gratioſè tm̃ petere ꝓcurationẽ.ep̃s aũt illos puniet: qa
inhumaniter ſe habuerũt ꝯ ſuũ archiep̃m;& not.hoc dictũ.
nã clerici tenent̃ ad hoſpitalitatẽ tꝑe neceſſitatis.47.diſ.c.
ſicut,& c.1.& ibi no.de emp.& uẽ.Aut archiep̃s uiſitat,& de
negat̃ ſibi ꝓcurario debita; & dico ꝙ poterit mero iure de-
negãtes excõicare,ſeu aliter punire publici rõne.Prima,qa
ex hac denegatione [a] inhumaniter facta orit̃ delictũ noto-
riũ;qđ p̃t archiep̃s tꝑe uiſitatiõis punire,ut in c.1. §. noto-
ria,de cẽſi.l.6.Scđa rõ,qa ex hac denegatiõe ꝓcuratiõis im
pedit̃ ꝑ ꝯſequẽtiã uiſitatio,& ſic ipſi⁹ iuriſdõ: quo caſu põt
aĩaduertere in ſubditos ſuffraganei,ut in c.1.de pœnis, li 6.
p̃t addi & tertia rõ:qa ꝑ denegationẽ iſtã fit ĩiuria, ꝑ q̃ p̃t
aĩaduertere tꝑe uiſitatiõis,ẽt ſi ñ impediat̃ ſua iuriſdõ,ut ĩ
d.c.1.§.1.ſi uerò ſubditi ep̃i allegarẽt aliq̃ iuſtã cãm ĩ dene
gãdo ꝓcurationẽ,ſatis credo,ꝙ tũc ñ ipſe archiep̃s,ſed ſuf-
fragane⁹ hẽt de hoc cognoſcere,ar.in d.§.notoria,cũ p̃cedẽ
ti,& in d.c.1.de pœnis,& ob iſtã cãm allegata fuit hic anti-
qua cõſuetudo illi⁹ eccľię,q̃ tribuit iuriſdõnẽ.9.q.3.c. ꝯque
ſt⁹,& c.duo ſimul,de off.ord.cũ ſimi.Op.1.ꝯ tex. & ur̃, ꝙ ex
lapſu tãti tꝑis ſit p̃ſcriptũ,ut l.quẽadmodũ,C.đ agri.& cẽſi.
li.11.Sol.gl.2.format hãc oppoſitionẽ, & nõ ſoluit; dic ꝙ
hic loqt̃ de re imp̃ſcriptibili,in qua tp̃s ñ releuat.l. ubi lex,
ff.de uſuc.ſimile in l.cõperit,C.de p̃ſcript.xxx.an. Eſt aũt ꝓ
curatio imp̃ſcriptibilis ꝑꝑ rõnes p̃all.† Quero,nũqd indi-
ſtinctè ſit prohibita p̃ſcriptio procuratiõis?Sol.gl.3.refert
quoſdã tenuiſſe ꝙ nõ:ſed tũc tm̃,qñ ep̃s nõ uiſitauit.ſi ãt ui-
ſitat,& procurationẽ nõ exigit,tũc bñ p̃t p̃ſcribi;alle. in ar.
c.ſopitę.ĵ.de cẽſi.qđ nihil facit.Mouebãt & ſcđò,qa talis ꝓ
curatio p̃t cõmutari;ergo & p̃ſcribi:ſed gl. nr̃a tenuit ꝯriũ.
Mouet̃ primò.qa ep̃s ẽt ſi uellet, nõ p̃t procurationẽ iſtã re
mittere,ut in c.cũ uenerabilis.ĵ.de cẽſi.Itẽ lex dicit,ꝙ q hẽt
iter eũdi ad fontẽ,hẽt & hauſtũ.l.3.§.fi.ff.de ſer.ruſti.p̃di. &
ſic retinẽdo principale ur̃ retinere & acceſſoriũ. ita in pro-
poſito retinendo ius & habẽdo ius uiſitãdi retinet & habet
ius procurationes recipiẽdi,qu[illegible]cunq; non exigit procu-
rationem.Duo hic ſunt uidẽda. primò an procuratio poſ-
ſit pręſcribi aliquo modo.ſecundò an poſſit expreſſe remit
ti per ſuperiorem. poteſt addi & tertium, an poſſit cõmu-
tari in aliud. Ad primum dicit hic Vincen.ꝙ aut procura
tio non fuit hic petita,& uidetur remiſſa,& poſt præſumptã
renuntiationem poteſt ſubditus illã præſcribere, ſicut poſt
priuilegium.ĵ.de priuili.c.cùm olim.hęc opi. mihi nõ pla-
cet, cum apertè uideatur contra hunc tex.dicebant eñ iſti
ꝙ nõ meminerant,ꝙ aliqñ procurationem exoluiſſent, uel
quòd ab eis fuiſſet petita; & tñ non profuit nec tacita re-
miſſio,nec præſcriptio. Innoc.dicit,ꝙ qui nihil ſoluit, non
poteſt ſe

a Denegatio re ꝓcurationis. Adde quod uoluit Cal. conſi.xi. de ſentẽ. excommu.

põt ſe tueri p̃ſcriptione:ſec⁹,ſi aliqd,licet modicũ.ĩ. đ cen a
ſib.ex parte.Ioã. An.ĩ.c.fi.de cẽſi.refert idẽ tenuiſſe Inn.qđ
hic ĩ quadã extrauag.q̃ ĩcipit,uenerabilis:ubi cõcluſit, ꝙ ꝓ b
curatio ex toto p̃ſcribi ñ p̃t:ſed quota ſic,qa ius,quo diſpo
nitur,ut aliqua det̃ ꝓcuratio, ẽ publicũ utilitate et authori
tate;ſicut ius,qđ diſponit đ uiſitatiõe & correctiõe; & hoc
ne negligat̃ uiſitatio.no.bñ hãc rõnẽ Inn.qa facit ad id qđ
13 s̃.ĩ tertia rõne dixi.† Cõſuetudo aũt ꝯ ius publicũ authori-
tate & vtilitate ñ valet niſi ĩducat̃ expreſſo cõſẽſu papę,uel
tacite ĩteruenĩẽte iuſta cã;alle.12.diſt. c. nos cõſuetudinẽ;
& no.bñ hoc:ſed ego remitto ad no.ĩ.c.fi.de cõſue.& puto
ꝙ ſi cõſuetudo ẽ rõnabilis tollit tale ius publicũ, licet ñ in
teruenĩat cõſẽſus papę expreſſ⁹ uel tacit⁹,ut dicit gl. no.4.
diſt.c.ĩ iſtis.§.leges.8.diſt.c.fruſtra.ſatis .n. habet̃ cõſenſus
papę ex diſpoſitiõe.c.fi.đ cõſue. ubi ꝑmittit gñalr̃ cõſuetu
dinẽ ꝯ ius poſitiuũ,ſi ẽ rõnabilis & p̃ſcripta. Sed,ĩ caſu nr̃o,
ꝙ nihil det̃ ꝓ ꝓcuratione,ñ p̃t eſſe rõnabilis, ꝓ ea q̃.s̃.dixi d
poſt notabilia.Ius aũt,ꝙ diſponit de ĩtegra ꝓcuratiõe, eſt
utilitate priuatũ;ideò pacto & cõſuetudine p̃t tolli eã mo-
derãdo,ſm̃ Inn.ĩ loco p̃all.alleg.10.q.3.c.relatũ.Io. An.in.
d.c.fin.allegat ꝓ mẽbro:Inn.ꝙ ex toto p̃ſcribi ñ poſſit,al-
leg.illũ tex.ꝙ quota p̃ſcribi poſſit.ĩducit.c. olim, de cẽſib⁹,
eo.tit.c.fœlicis,li.6.& ꝙ no.gl.in.c.quicũq;.16.q.7.q̃ dicit,
ꝙ in quãtitate cathedratici currit p̃ſcriptio,ñ aut ĩ totum:
hãc tñ opin.ñ firmat ibi Io.An.ſed dicit dubitari,ne rõ ne
gligendi,q̃ Inn.reddit đ tota ꝓcuratione, locũ hẽat ẽt in
parte:qa uidẽs viſitator, ꝙ đ ſuo hẽat impẽdere ĩ ꝓcurã-
do,ſe abſtineat a uiſitãdo. d. Ant.hic dixit ſe putare, ꝙ de
iure ſit uera opi.Inn.dicit ẽt ualere p̃ſcriptionẽ in mõ ꝓcu
rãdi,all.de exceſ.p̃l.c.ſane.& Spe.ĩ ti.de leg.§. ſupeſt. uer.il
a lud.quoq: Ego puto [a] ꝙ nec ĩ toto;nec ĩ ꝑte ualeat p̃ſcriptio
ꝑ iſtũ tex.q dicit,qđ *cõtra procurationem,quæ ratione uiſitatio
nis debetur,nõ currit præſcriptio,quemadmodum nec contra uiſita
tionem ipſam põt aliquo modo præſcribi.* vñ primò põdero tex.
cũ dicit,ꝙ *cõtra procurationem,quæ debetur ratione uiſitationis,
&c* ſed rõne uiſitatiõis debet̃ integra ꝓcuratio ꝓ ſe & ſuis
ſm̃ numerũ taxatũ.ĩ c.apoſtolus, de cenſi. ergo pręſcriptio
nõ ꝓcedit ẽt in ꝑte:qa ſubtrahẽdo ꝑtẽ ſubtraheret̃ debitũ
ar.eius qđ leg.& no.in.l.qdã ęſtimauerũt,ff.ſi cer.peta.Itẽ
põdero ſimilitudinẽ,quã facit hic tex.dũ dicit:*nec contra ui
ſitationem ipſam aliquo modo præſcribi,&c.*uñ pondera illa uer
ba,aliquo mõ.ſicut ergo uiſitatio ñ p̃t in totũ, uel in partẽ
b p̃ſcribi,ita nec ꝓcuratio [b] illi annexa; & ſic de cõnexis idẽ ẽ
iudiciũ,ut hic,& in.c.trãſlato,đ cõſt.Prȩterea licet arguere
de parte ad totũ,qñ eſt eadẽ rõ in utriſq;.l.q̃ de tota, ff. de
rei vẽ.& in.c.paſt.§.itẽ cũ totũ,đ off.deleg.ſed uiſitatio ita
leuiter negligeret̃ dãdo modicũ,ſicut nihil dãdo:qa de mo
dico nil curat̃,ĩ.c.& ſi qõnes,đ ſimo.ergo,&c.Itẽ iſte tex.in
c diſtincte ꝓhibet p̃ſcriptionẽ ꝯ ꝓcuratorẽ, [c] nec hẽmus tex.
in ꝯriũ;ergo ꝑ opiniones magiſtrorũ nõ dẽmus à uerbis li
teræ recedere,ar.in.c.ſolitæ,de ma.& obe.&.19.diſt.c.ſi Ro
14 manorũ.†Venio ad ſm̃,an ꝓcuratio poſſit remitti expreſsè c
ꝑ p̃latũ? Inn.tenet hic,ꝙ ſic,cũ in iure priuato; & tꝑalitate
cõſiſtat.7.q.1.c.quã ꝑiculoſum.ſed tacite,remitti,nõ p̃t ſm̃
eũ.ſ.multo tꝑe nõ recipiẽdo ꝓcurationẽ,cũ nõ p̃ſcribat̃ ꝯ ip
ſam,ut hic,ꝓcuratio.n.debet̃ acceſſorie ꝑꝑ uiſitationẽ,qua
uiſitatiõe retẽta tenet̃ acceſſoriũ.ſ.ꝓcuratio.ſed uiſitatio-
nẽ,& correctionẽ,q̃ cõſiſtũt ĩ iure publico, ẽt expreſſe non
poſſet remittere ſuꝑior ſm̃ Inn.ad hoc allego.qđ le.& no.
ĩ.c.ſi diligenti,de foro cõp.Ego all.c.cũ uenerabilis, qđ ibi
le.& no.de cẽſib.& ĩ.l.legatus,ff.đ of.p̃ſi.& qđ ibi no.Idẽ ꝙ
poſsit ꝓcuratio expreſſe remitti,tenuit hic Vin.niſi remiſ-
ſio fiat ꝑ vĩ.1.q.3.q̃ſitũ,vel p̃cario.l.male agit̃, C.đ p̃ſcr. 30.
an.Hoſt.ãt tenet ꝯriũ;qa eſt iuris publici,ſicut ipſa uiſitatio
cui eſt annexa,arg.ĩ.d.c.trãſlato. Inn. ãt in dicta extrauag.
magis ſtricte locut⁹fuit.nã tenuit,ꝙ pacto p̃t remitti,ĩ ꝑtẽ,
nõ aũt in totũ,ꝑ.d.c.relatũ.10.q.3.ad qđ dictum nõ aduer
tens d.Ant.ſed tñ ad opin.Inn.hic poſitã dixit,ꝙ hæc opin.
Inn.ꝙ poſſit expreſſe remitti, eſt uera in
remiſſiõe tꝑali ad p̃iudiciũ prȩlati:nõ ãt
in perpetua ad p̃iudiciũ ſucceſſoris, ar.in
c.2.de prȩca. & c.1. de trãſa.ego dico, ꝙ
aut querit̃, nũquid prȩlatus quolibet an-
no,dum uiſitat, poſſit remittere hãc ꝓcu
rationẽ,& dico ꝙ ſic & expreſſe & tacite
non petẽdo,ar.opti.in.c.fi.22.q.3.& in.d.
c.quã periculoſum,&.c.ad apoſtolicã, de
reg.cũ ex hoc lædat̃ iuſtitia publica. Aut
q̃ritur,nũqd poſſit illã remittere ſe obli-
gãdo ad nõ petendũ ꝓ futuro tꝑe, & in-
dubie dico,ꝙ nõ nec [d] reſpectu ſui,nec ſuo
rũ ſucceſſorũ:qa ea rõ,quę militat,ut nõ
poſſit præſcribi,de qua.s̃.militat, ut non
poſſit pro futuro tꝑe remitti ſi.n.eſſet re
miſſibile ꝑ prȩlatũ, fortius eſſet p̃ſcripti
bile iuris authoritate,arg.l. alienationis
uerbũ,ff.de uerbo.ſign.rõ.n. annexiõis &
iuris publi. & ne uiſitatio negligat̃ ex de
fectu procuratiõis, militat ꝯ remiſſionẽ,
ſicut ꝯ procurationem,arg.in.c.ſi diligẽ-
ti,de fo.cõp.& tãto fortius,quãto in re-
miſſione nõ interuenit iuris authoritas,
ſicut nec aliquis fauor publicus, q uerſat̃
in p̃ſcriptione iuxta ea,q̃ dixi.s̃.ſuꝑ rubr.
hinc eſt ꝙ bona eccleſię pñt p̃ſcribi, ut ꝑ
totũ iſtũ titulũ; q̃ tamen ꝑ p̃latũ alienari
ſeu remitti nõ pñt.12.q.2.c.ſine exceptio
ne.& ꝙ nõ ualeat remiſſio ſeu ẽt cõpoſi-
tio,qđ fortius eſt,allego.glo.no.in cle.2.
de cẽſ.in uer.cõpoſitiões.fateor (ut dicit
gloſ.illa) ꝙ ſuꝑ modo ꝓcurandi & ſuper
numero ꝓcurãdorũ poterit interuenire
cõpoſitio,arg.in c.cum apoſtolus,de cẽſi.
& de trãſactio c. ſtatuimus,de deci. c. ex
multiplici:qđ tñ intelligo,ut fiat ita & ta d
liter,ꝙ indirecte ꝓcuratio non tollatur,
nec uiſitatio debita negligatur. quid.n.ſi
interueniſſet cõpoſitio, ut ꝓcuraret̃ tm̃
epiſcopus cum uno clerico? certe paria
ſunt nil dare,& ita modicum dare, quod
ex modicitate euidenter negligeretur ui
ſitatio,ar.optim.in.l. ſi quis antea, in fin.
ff.de acquiren.poſſ.ubi dicitur, ꝙ condu-
ctio ſeu locatio facta pro uno nũmo nul
lius momenti eſt; [e] & ſic limito illam gl.
& quod leg. & not. 10. q.3. c. rel. tum.
15 † Ad tertium, an poſſit in aliud procu-
ratio commutari, dicit,Inno.quod poſ-
ſet pactum fieri, quòd pro ea certa pecu-
niam pręſtaretur annuatim per. c. rela-
tum proxi.alle.dummodo fraus excluda
tur,ar.C.de tranſ.l. præſes. Hoſt. contra
dicens,quod in.c.relatum, ſtatutum fuit
ad tempus ex cã,nec ibidẽ cõuentio con
firmatur.de hoc dicas, ut hodie habetur
in.c.exigit,&.c.fœlicis,de cenſi. lib. 6. Et
concluſio eſt,quod poteſt prȩlatus recipe
re pecuniã a uolẽtibus pro procurationi
bus debitis,non autẽ ab inuitis,imò p̃la-
tus tunc incurrit pœnas,de quibus in.d.c.
exigit.Itẽ ſcias, quòd cum prȩlatus uiſi-

a Ego puto. Adde Roma.conſi. 361. Abbat.conſi.7. & melius. 26. 2. libr.Lapum.alleg. 30.

b Nec procuratio. Iſte tex.dicit de tota procuratione, & non de parte,nec eſt uerum ꝙ ſit idem in parte,quod in toto per id quod habetur per glo.in d.c.quicunque. 17.q.2. And. Barba.

c Contra ꝓcurationem. Verba. hic nõ dicunt,ſed ubi nõ habemus.l.licitũ eſt alleg.authoritatẽ maiorũ,l.ſi ide,ff.de iuri.om.iud.c.1.de dec. Itẽ pondera, qa iſte tex.fũdat ſe, quia non dẽt propriis ſtipendiis militare,& ſic fundat ſe ſuꝑ cõmõ priuato licet uiſitatio p̃ſcribi non poſſit nec procuratio,tñ in parte poterit. And. Barb.

SEBA. SAPI.

c Procurationem. Reſtringe tñ ut ꝑ Ab.in conſi.94.in ci.vr̃ primò in 1. uolu.ubi dicit, ꝙ licet in procuratione legatorũ & nũtiorũ ſedis apoſtolicæ nõ currat præſcriptio ꝯ ipſos legatos; tñ ꝯ reſiduũ cleri benecurrit, ut reliqui clerici ſeu eccleſiæ teneãtur ad integrã procurationẽ illa eccleſia excepta, de quo ẽt uide Cal. conſi.2. ſub titu. de p̃ſcriptio.Fel.in cap.accedẽtes.colum.5. uer.cæterum limitauit,s̃.eo.

d Quod non. Adde pro hoc Feli.cõſi. 268.ubi cõſuluit, ꝙ ep̃s non poteſt locum conſtruendum a ſe eximere ab uniuerſali iuriſdictione, & maxime a uiſitatione, & à quarta epiſcopali, ergo multo minus locum conſtructum & iam acquiſitũ, ut ibi per eum.

e Momenti eſt. Adde, an hoc ſit uerum,Pet. de Anc. conſi.ulti.

a tñ ꝑ aliũ [a] in caſibus, in qbus à iure ei ꝑ
mittiť, ñ p̃t aliquid a viſitatis petere:ſed
uiſitati teneť ꝓcurare uiſitantẽ dũtaxat
in uictualib⁹;de quo dic ut legi.& no.in.
16c.ſi ep̃s,de off.or.li.6.† Gl.in uer.conſue
tudine,fuit.s̃.expedita ĩ.1.gl.& dic ut ibi
dixi.In eo tñ, ꝙ gl.dicit archiep̃m debe-
re uiſitare,cũ ep̃s ẽ negligẽs,dic meli⁹ ꝙ
ẽt negligẽtia ceſſante hoc poterit,ut ĩ.c.
1.& in.fi.ď cẽſi.lib.6.& dic ut ibi.& dicit
hic Inn.ꝙ ſi cõcurrerẽt archiep̃s, & ep̃s,
p̃ferri dẽt archiep̃s.11.q.3.c. q reſiſtit,&
idẽ Hoſt.Dicũt tñ,ꝙ cauere dẽt,ne impe
diat ep̃m tẽporib⁹ ↄgruis.Ioã.An.remit
tit ad plenè no. ꝑ eũ in.d.c.1.in gl.in uer
17bo,ſi cõcurrat;& dic ut ibi.† Extra gl.op.
vř iſte tex.innuere, ꝙ ꝓcuratio iſta erat
debita rõne cõſuetudinis, ergo uř ꝙ po-
terat tolli ↄ̃ria cõſuetudine, ar. c. 1.ĩ.de
reg.iur.& ĩ.l.ď qb⁹,ff.ď leg.Soluit Inno.
dupliciter.Primò, ꝙ uniuerſalis ꝓuincia
bñ potuiſſet hoc ius p̃ſcribere, licet ſin-
gularis ecclĩa,uel diœceſis ñ poſſit: quia
turpis eſt pars, q̃ ſuo ñ cõgruit uniuerſo,
de ſpõ.duo.c.fi. Hæc ſolutio mihi ñ pla-
cet:qa licitũ ẽ cuilibet acqrere liberatio
nẽ.Itẽ qa nil efficit eccleſiæ Dei diuerſa
cõſuetudo,de cõſe.di.4.c.doctrina.Secũ-
da ſolu.q̃ pl⁹ placet Inn.eſt, ꝙ ꝓcuratio
ſola cõſuetudine debita,ↄ̃ria conſuetudi
ne tolli p̃t:ſed illa,de qua in tex.dř, ñ ſo-
lũ cõſuetudine,ſed ẽt iure cõmuni publi-
co debeť. uñ neq; pacto,nec p̃ſcripta con
ſuetudine tolli poterat.ĩ.de cenſi. c. ſopi
tæ,&.c.cũ uenerabilis &.c.Romana,eod.
tit.li.6.&.s̃.dixi pleni⁹.Ego pl⁹ dico,ꝙ ꝓ
curatio debita rõne uiſitatiõis dũtaxat ẽ
priuilegiata,ut cõſuetudine ñ tollať:ſec⁹
aũt ĩ qualibet alia, ſiue ſit debita rõne in
ſtitutionis, cũ ſundata fuit eccleſia, ſiue
rõne pacti,uel alia cõſimili rõne, ut not.
gl.ĩ.c.accedẽtes,s̃.eo.ſentit gl.ĩ.c.ꝓcura
tiones,de cẽſi.facit iſte tex.q fundat ſe ſu
ꝑ viſitatiõe.rõ diuerſitatis eſt quia ĩ aliis
ceſſat rõ annexorũ & iuris publici & alię
ď qb⁹.s̃.Vel p̃t ĩtelligi iudicio meo,quod
iſte tex.alleget cõſuetudinẽ eccleſię me-
tropolitanæ ſuꝑ excõicatiõe ꝓferẽda, vt
s̃.dixi:ñ aũt ſuper ꝓcuratione recipiẽda:
alias reſultaret ex lřa ↄ̃rietas q̃dã.Itẽ in
tellige ſm Inno.ꝙ iſte archiep̃s declina-
bat ad iſtas eccleſias ex neceſſitate iuris.
ſ.ꝓ neceſſitate uiſitãdi,ut crimina corri
geret & mores reformaret,ñ aũt ꝓ neceſ
ſitate ſui corporis.nã tũc ſententię ñ te-
nuiſſent,cũ ñ fuiſſet iudex,iuxta no.in.c.
paſtoralis,de offic.ord..& dic,ut.s̃.dixi.
18† Expedita nũc mã intrinſeca.c.uenio ad
mãm extriſecam,q̃ ſubtiliter hic tractat
Inn.ĩ antiqua .n. decre.dicebať, ꝙ iſte ar
chiep̃s ꝓceſſerat ad ſñiam excõmmuni-
cationis tã authoritate reſcripti apoſtoli
ci q̃ ſm antiquã cõſuetudinẽ,&c.Ex hac
n. lřa dicebat Inn.no. ꝙ p̃t ordinari⁹ ha
bẽs delegatã ꝓcedere utraq; authorita-
b te.[b] ſic.s̃.ď cor.uiti.c.ſignificauit, &. ĩ.de
p̃bẽd.c.niſi eſſent.& tũc, qñ ſimul utraq;
authoritate ꝓcedit,ad Papam,nõ ad pa-
triarchã, appellandũ eſt poſt q̃ authoritati metropolitani
admiſta eſt authoritas papæ, ut maius dignũ min⁹ dignum
ad ſe trahat.ĩ.de conſec.eccl.uel alta.c.ꝙ in dubiis,& de of
fic.deleg.c.ſi duo,li.6.& ex hoc no.ẽt Inn. ꝙ q duab⁹ aut-
horitatib⁹ p̃t ꝓcedere, ñ cogiť alterã eligere: ſed ſi eligat,
ualet electio,& illa authoritate uteť,arg.s̃.ď offi.dele.c.ſi-
gnificãtib⁹.Itẽ ſm eũ poſſet eligere,ꝙ ĩ una parte cauſę vte
reť ptãte ordinaria,ĩ alia delegata,s̃.ď arbit.c.innotuit.me
li⁹ facit ſm Hoſt.c.niſi eſſent,ď p̃bẽ.ubi dicit,ꝙ ñ ualet eo
caſu applĩo ĩterpoſita ad ordinariũ ĩ eo,ꝙ ꝓcedit ptãte de
legata:ualet aũt ĩ eo,ꝙ ꝓcedit ordinaria;& ſi ad papã ut ꝓ
ximũ ordinariũ appellareť, remittit ad.c.ſi duob⁹,ď appel.
19& hoc quo ad primã qõ.q̃ ponit hic Inn.† Do.Ant.uř con
fundere primũ dictũ. dicit eñi ſe ñ putare, ꝙ ſimul utraq;
ptãte poſſit ꝓcedere: qa poteſtas ordinaria in ſpecie dele-
gata ẽ reuocata & trãsfuſa ĩ delegatã.caret ergo ordinaria
in illa quo ad principalẽ ꝓceſſũ;& ſic ñ cõpatiť ſe ꝓceſſus
ordinarii,&,ꝓceſſ⁹delegati;ſi ꝑ ſe ꝓcederet,ď app.c.ſi duo
b⁹,&.c.ut noſtrũ,& no. de cõſtit.c.cũ.M.ſic nec cõpatiť ĩ ea
dẽ ꝑſona,qa illã ꝑſonam facit iure diuerſorũ cẽſeri,ar.e.q̃
no.ĩ.c.cũ olĩ,ď re iud.Nec obſtãt ſm eũ ↄ̃ria iura:qa loquũ
tur in arbitraria ptãte & iuriſdictionali, q̃ ñ ſunt ſic incom
patibiles,cũ in aliqb⁹ iudex ꝓcedat ut arbiter: putat tñ,ꝙ
ĩ exequẽdo poſſet delegata iuuare ordinariã,ar.s̃. ď reſcri.
c.cũ cõtingat,& ď off.deleg.c.cum ĩ iure;& ex hoc dicto de
ſtrueretur aliud dictũ Inn.nã ſi p̃dicta uera ſint,ñ poſſet eli
gere alterã ex illis,cũ ordinaria eẽt reuocata quo ad ſpẽm
20delegatã.† Sed certè his dictis do.An.ñ acquieſco. &. pri-
mò ñ reſpõdit ad.c.ſignificauit,ď cor.viti. ubi qs ꝓcedit au
thoritate delegata & ordinaria.ad idẽ ĩduco notabiliter.c.
ꝑ hoc,ď hęre.li.ubi ĩqſitor hæreticę prauitatis, q hẽt dele
21legatã vt ibi no.Ioã.An.ꝓba.& ĩ.c.ne aliq eo.tit.li.6.† Vbi
dř,ꝙ fauore fidei ñ expirat offm̃ illud ꝑ mortẽ cõmittẽtis
ſi .n. haberet ordinariã,ceſſãte oĩ fauore ñ expiraret, ut ĩ.
c.2.de offic.lega.li.6.ꝓcedit ẽt ep̃o habẽte ordinariã;& ſic
ñ indiſtinctè uerũ,ꝙ p̃p̃ cõmittẽdo negotiũ uideať ordina
22riã ptãtẽ quo ad illud reuocare. Nõ obſtãt iura allegata ꝑ
do.An.illa .n. notãter limitat Inn.ĩ.c.cũ.M.ĩ.fi.ĩ ultima ſua
opi.dicẽs,tũc uř iuriſdõ inferiorẽ reuocare, qñ aliqď nego
tiũ ex certa ſciẽtia ad ſe reuocat;ſec⁹ aũt,qñ ordine iudicia
rio ꝓcedit;ꝙ ẽ notãdũ,quaſi tũc cognoſcat ſicut qlibet or
23dinari⁹.† Pro hoc ego.no.adduco.c.dilect⁹.2.ď p̃bẽ.ubi dř,
ꝙ licet p̃p̃ mãdat ep̃o,ut p̃bẽdã cõferat alicui clerico: tñ ſi
ep̃s ipſe authoritate ordinaria cõfert alteri,ualet collatio,
licet ueniat ep̃s puniẽd⁹:qa eluſit mãdatũ apoſtolicũ,& tñ
certũ eſt,ꝙ mãdãdo ſibi,ut alicui cõferret,faciebat eũ dele-
gatũ,ut dicit gl.no.ĩ.c.cũ aliquib⁹,ď reſcri.li. 6.& nihilomi
n⁹ remãſit apud eũ poteſtas ordinaria. niſi ergo appareat,
ꝙ p̃p̃ uoluit reuocare poteſtatẽ ordinariã dando delegatã,
remanet ordinaria maxime ĩ eadẽ ꝑſona.Pręterea ĩ ĩferio
rib⁹ ordinariis poſſet ĩ dubio practicari opi.Inn. ꝙ ꝑ dele
gationẽ uni⁹ ñ ſuſpẽdiť iuriſdõ alteri⁹:qa par ĩ parẽ nõ hẽt
24imperiũ ď elect.c.innotuit.†Ad hoc qď no.Inn.ĩ.d.c.cũ.M.
ubi dicit,ꝙ ſi qs hẽt plures ordinarios,ualet ꝓceſſus ſuꝑ ea
dẽ re ab utroq; diuiſim agitatus,ſi ñ fuit corã ſcďò exceptũ
de pẽdẽtia cauſę corã alio.ſi ergo un⁹ delegat alteri, nõ ſu
ſpẽdiť ꝑ hoc ordinaria iuriſdictio;ad hoc.c.ſuꝑ q̃ſtionũ. §.
ſi uerò duo,de offic. deleg. ubi patet, ꝙ in eadẽ ꝑſona poſ-
ſunt cõcurrere duę ptãtes delegatę, q̃ ſunt diuerſæ naturę,
25& ĩ p̃dictis oĩb⁹ illis poſſunt practicari dicta Inn.† Et qua-
ten⁹ dicit,quòd data in eadẽ ꝑſona ptãte ordinaria & dele
gata principis eſt ad papã appellãdũ, ego allego ꝓ hoc ca-
ſu.d.c.ꝑ hoc,ď hære.li.6.qď eñi ſtatuiť in duob⁹, hẽt locũ ĩ
eadẽ ꝑſona cõcurrẽtibus in ea illorũ duorũ qualitatib⁹,ut
26no.in.d.c. cum olim, &.c.ex literis, de probatio.† Quęro,
c prædicta procedũt, quando quis hẽt duas [c] iuriſdictiones.
Sed pone quod non habeat niſi unã & credit habere duas
qď facile accidere põt,Nã ſæpe,quis credit ſe habere dele-
gatam

a Peralium. Adde Oldr. loco præallega. 26.

SEBA. SAPI.

b Vtraq; authoritate. Vide Bal.in.l.1.ad fi. C. de fur. & in.c.ſi inter pares, de. l. Conra. in uſibus feudo. Rom. in ru. ff. de arbi.c.10.uer.qd ſi in eo tempore. Abb.in.c.quintauallis, char. pe. uerſi. ego autem cum reuerentia, s̃.de iure iu. Ioã de Imo. in.c.niſi eſſent, colũ.1.ĩ.ď præb. Pau.de Ca. & Moder. in. l.& ſi prętor, ff.de iuriſd. omn. iud.

c Habet duas. Adde Roma. conſil. 408.ubi. latè.

gatã & ordinariã,& nõ hẽt niſi alterã.exẽplũ,ut in c. licet,
de of.ord.& in cle.atte dẽtes,de ſta.mon.& de reli. do.c.qa
ↄtingat,& de ſup.neg.p̃la.cle.qa regulares,& in ꝓcedẽdo ſi
eligit illã,q̃ ñ hẽt,puta delegatã, nũqd ualeat ꝓceſſus rõne
ordinariæ ptãtis,q̃ hẽt?Sol.dñt qdã,ut refert Inn.& licet e-
ligat & ꝓteſteť, ꝙ tãtũ papæ authoritate uult ꝓcedere: tñ
ualet ꝓceſſus habit⁹,ñ obſtãte tali errore: qa ꝓcedere uole
bat,licet ñ authoritate ordinaria;& ita qď principale eſt.ſ.
ꝓceſſus,tenet,ar.op.ff.de iniu.l.eũ q.§.ſi iniuriã,& ff.ad le.
Aql.l.ſciam,& ff.fam.er.l.cũ putarẽ.Cũ. n. iſte ſit error iu-
ris,nõ dẽt impedire uerũ ꝓceſſũ,ar.8.diſ.c. ueritatẽ, ff. de
of.p̃ſid.illicitas.§.ueritas:qnimo pl⁹ credũt iſti,q̃ ſi diceret
c nolo ꝓcedere authoritate ordinaria,tñ ualet ꝓceſſ⁹ autho
27ritate ordinaria p̃dictis rõnib.† Et qa ꝓteſtatio eſt ↄ̃ria fa-
cto.vñ factũ p̃ualet.ĩ.de app.c.ſolicitudinẽ,in fin.Itẽ qa ne-
mo p̃t a ſe abdicare imꝑiũ,ff.de offi.p̃ſi.l. legatus. Alii uerò
(ut ipſe Inn.refert) dñt ↄ̃riũ in duob.caſib.ꝓximis, & alle-
gãt ꝓ ſe,qa qď potuit,noluit,& qď,uoluit &c. de off. deleg.
c.cũ ſuꝑ,& qa nil ſic ↄ̃riũ cõſenſui,ſicut error,ff.de iuri.om.
iud.l.ſi ꝑ errorẽ,& ff.de ar.l.ſed & ſi in ſeruũ,& duab.ſequẽ
tib.Nec obſtat.d.l.eũ q de iniu.qa hic ẽ ipſa authoritas,quã
p̃cedit, ordinaria uel delegata qd principale:qua deficiente
deficit ꝓceſſus,nõ aũt eſt principale,ſi erraret in ſenſu legis
ſeu indulgẽtiæ,uł priuilegii,uł hmõi,ff.de re iud. l. cũ ꝓla-
tis,& no. ĩ.de priu.c.ex ꝑte abbatiſſæ,hãc op. tenere uř Inn.
& clari⁹ eligit Hoſ.ꝑ.d.decr.cũ ſuꝑ,de off.deleg.Io. An. de
28mã remittit ad Spe.de iuriſ.om.iud.uer.ulti.† No.do.Ant.
d vř hãc ultimã opi.ſeq nihil adducẽs de nouo: ſed rñ.ad l.2.
de iu.ubi ualuit ꝓceſſus errore iudicis nõ obſtãte.dicit.n.ꝙ
ibi error ñ nocuit:qa iuriſdõ illa,q̃ iudex putabat ſe hẽre,ñ
erat deffęrẽs ab ea,q̃ hẽbat,ſed eadẽ.ignorabat.n.ſuã iuriſ-
dõnẽ ꝓrogatã:credebat tñ iuriſdõnẽ hẽre;& dic clarius, ut
ibi no.Bar.ꝙ ibi hẽbat iuriſdõnẽ,& ſciebat ſe hẽre,ſed igno
rabat modũ:ſecus aũt,qñ iudex errat in fundamẽto iuriſdi-
ctiõis:qa ignorat ea,q̃ ſunt neceſſaria ad exercitiũ iuriſdõis;
puta qa fert ſñiam ↄ̃ cõtumacẽ,& nõ eſt certus,an ille ſit cõ
tumax,uel an ſit lis cõte.tũc.n.nõ ualet ſñia,ut no.Bart.in l.
multũ,ff.de cõdi.& demõ.& l.ſi finita.§.Iulia.ff.de dã.infe.
& d.l.2.facit optime.l.q̃ro,ff.de eo q ꝓ tu .ne.ge.ubi nõ ua-
let geſtũ ꝑ tutorẽ.ſi ſe ignorabat tutorẽ eſſe;ad idẽ.c.prudẽ
tiã,de off.deleg.& qď ibi no.doc.ubi patet,ꝙ ſi iudex igno-
ret ſuã iuriſdõnẽ purificatã p̃p ĩpedimẽtũ collegę, & ꝓce-
dit:ñ ualet ꝓceſſus,licet ĩ ueritate ſi purificata;& tenet Bar.
ĩ d.l.multũ.Idẽ & forti⁹ dico in caſu nřo,ꝙ cũ iudex ñ intẽ-
dat ꝓcedere ptãte ordinaria,q̃ hẽt, ſed ex authoritate dele
gata,q̃ nõ hẽt,nõ ualet ꝓceſſus: qa errat ĩ eo,qď neceſſario
reqriť ad exercitiũ iuriſdõis,& ualiditas,cuiuſq; actus depẽ-
det a ptãte & uolũtate,& altero deficiẽte nil ſolide explica
ri p̃t,ut d.c.cũ ſuꝑ,& l.multũ intereſt,C.ſi qs ſibi uel alii, &
l.q ĩ alienã,& l.ſi is ad quẽ,ff.de acqui. hær.cũ ſimilib.In ca
ſu uerò nřo in delegata deficiebat ptãs,ĩ ordinaria deficie-
bat uolũtas.& puto,ꝙ de hac qõ.ſit melior tex.q poſſit alle
gari in c.ex ꝑte Aſtẽſis,de cõceſ.p̃b.cũ ibi no.ubi patet,ꝙ vo
lẽs explicare actũ uno mõ,ſi eligit aliũ modũ ĩ cõpetẽtẽ,cor
ruit act⁹;& facit.d.l.q in aliena,& l.ſi is ad quẽ,& l.is q pu-
29tat,ff.de acq.hær.† No.tñ & põdera bñ dictũ Inn.p̃all. in eo,
qď dicit,ꝙ ſi iudex errat ĩ ſenſu legis.uel ĩdulgẽtię,uel priui
a legii, uel hmõi,tenet actus.Ex quo infero,ꝙ ſi iudex [a] ferat
ſñiam fundãdo ſe ſuꝑ aliqua l.q̃ ñ facit, ꝙ ſñia nõ ẽ nulla,
ex quo ałr nõ exp̃ſſit errorẽ ↄ̃ ius:nec ẽt eſt irritãda, ſi põt
b alia lege ſubſtineri, [b] licet Hoſt.tenuerit ↄ̃riũ in d.c. ex ꝑte
Aſtẽſis,ſed ꝓ prio ego adduco bo.tex.in c.ꝑ tuas, & qď ibi
no.Io. An.q fi.ſint legi.& in l.cũ ꝓlatis, ſm unũ intellectũ,
ff.de rẽ iud.& dicit Inn.in c.ꝑ tuas,2.de homic.ꝙ nõ ẽ pctm̃
mortale malè intelligere canonẽ,uel legẽ,cũ ſint de iure po
30ſitiuo:qď no.† Vide ad p̃dictã cõcluſionẽ qď no.Spe.in tit.
de ſent.ꝓla.§.qm̃,uer.qď ſi dixerit.ubi dicit ꝙ ſi qs dixit ſe
delegatũ unius,cũ eſſet delegatus alterius,nõ tenet ſñia ſua,
ſeu ꝓceſſus;facit l.antepe.ff.de eo q ꝓ tu.
31† Sed iuxta p̃dicta q̃ro.pone,ꝙ hñs ptãtẽ a
ordinariã & delegatã ꝓcedit ſimpł r. do.
Ant.refert Fede.cõſi.125.alias.14.tenuiſ
ſe ꝙ ñ ualet ꝓceſſus:qa in dubio ex ordi-
naria ptãte ꝓcedere vř.qa ex quo ñ expri
mit delegatã,p̃ſumiť,niſi aliud apꝑeat, ď b
of.dele.c.cũ ĩ iure,maximè ſi exprimit no
mẽ ordinarii;all.de of.ord.c.licet,in uer
bo,faciẽdũ;ad hoc,de p̃b.c.niſi,& qď no.
gl.l.1.de iud.d.Ant.putat ↄ̃riũ:qa in du-
bio elegiſſe uř ptãtẽ,ꝑ q̃ actus ualeat [c] all.
l.neq; ff.de mil. teſta. q̃ iudicio meo parũ
facit,ſed lõgè meli⁹ facit.l.3.ff.e.ti.q̃ for-
tè uoluit allegare.ibi.n.dř,ꝙ in dubio nõ
uř miles in teſtãdo eligiſſe uiã.ꝑ q̃ poſſit
ſuũ iudiciũ infringi.itẽ poti⁹ debem⁹ in-
terp̃tari rem,ut ualeat,q̃ ut pareat.l.quo-
ties,la.2.ff.de reb.du.& de uer.ſig.c.abba-
te.Ego nõ uideo, qualiter poſſet ſaltẽ ita
indiſtinctè ꝓcedere dictũ Fed.nã (ut s̃.di
xi) hñs utrãq; ptãtẽ nõ cõpelliť alterã e-
ligere,ſed utraq; põt ꝓcedere,ut hic, & ĩ
d.c.ſignificauit,& eo caſu quo reuocať or
32dinaria ꝑ delegatã (qď qñ ſit s̃.dixi)†Di c
co,ꝙ niſi exprimat in citatiõe ptãtẽ, quã
hẽt,nõ teneť citat⁹ cõparere, [d] ut no.Inn.
in c.2.de dila.ſed ſi cõparuit,dico ꝙ ĩ du-
bio vř eligere ptãtẽ,quã hẽt ꝑ. d. l.3. de
mili.teſta.Nec obſtat, ꝙ exp̃ſſit dignita-
tẽ ordinariã:qa ſæpe exprimiť cã demon d
ſtrãdi ꝑſonã,ut in ſimili dř in l.iuriſgen-
tiũ.§.pactorũ,ff.de pac.uide in hoc qď in
ſimili dixi in c.cęterũ,ď iud. uł dic & me
li⁹, ꝙ inſpicienda ſunt hoc ulti.caſu acta,
& ſi in eis apꝑet ꝙ ꝓceſſit ut ordinari⁹, ñ [e]
ualet iudiciũ,ut in ſimili no.Bar. ĩ l. una.
C.q ꝓ ſua iuriſ.in dubio uerò ualebit.ar. e
ĩ l.quoties,de uer.ob.& c.abbate, de uer.
33ſig.† Vlti.ſcias,ꝙ Io.An.hic formať duas
qõnes quas ponit gl.in l.uni. C. q ꝓ ſua
iuriſ.Pria ẽ.pone ꝙ ałs hñti iuriſdõnẽ ſit
delegatio inutiliter; ptes hoc ſciẽtes liti-
gãt corã illo,nũqd ualebit ꝓceſſus?gl.p̃al
le.tenet ꝙ ſic,ar.l.1.C.de iuriſ.om.iu.Pe.
Azo.& Bar.dñt dẽre inſpici acta.ſi.n.ꝓ-
ceſſit ut delegat⁹,ñ ualet ꝓceſſ⁹: ſecus ut
ordinari⁹qa tũc cẽſeť ꝓrogata iuriſdõ;&
hęc opinio placet:ſed ĩ dubio ſi ñ apꝑret
q̃ łr ꝓceſſit,puto,ꝙ ualeat ꝓceſſus;qa li-
tigãdo corã ↄpetẽti iudice uiř ꝓrogaſſe
iuriſdõnẽ,q̃ erat ꝓrogabilis,ſ.ordinariã,
ñ ãt illã,q̃ erat ĩprorogabilis,ſ.delegatã,
ar.ĩ d.l.3.ff.de milit.teſt. & hoc caſu ꝓce
dit illa gl.vł qñ exp̃ſſè ꝓceſſit iudex ord.
34†Scďa q.ẽ [e] pone ꝙ ĩ prin. delegatiõis de
legãs carebat iuriſdõne. ſed poſtea eſt eã
adeptus.nũqd teneat ꝓceſſus?Solu. dicit
glo.in d.l.una,ꝙ delegatio uř confirmari
per ſuperueniẽtiã poteſtatis,argum. in l.
licet,ff.de iudi.tamẽ a tꝑe ſuperueniẽtis
iuriſdictionis & non prius,ff.de offi.pro-
conſul.l.obſeruare.§.ultim.Iacob. de A-
re.dicit in d.l.una,gl.procedere,qñ iuriſ-
dõ delegãtis iã erat radicata, puta qa li-
cet exercitiũ ñ hẽret,iã tñ elect⁹ erat, ut
d.l.obſeruař:ad idẽ.ff.ď pig.act.l.ſi rẽ§.fi.
& ff.ad Tr.l.ſed ſi añ,ſi ãt radicata ñ erat

SEB. SAPIA.

a Si iudex. Hoc dictũ ſimpliciter ſeqtur Feli.in ca. 1. col.8.in fi. ſecũdæ limitationis ĩ.de re iudica.

b Suſtineri. Adde qď Ro.ſingu.ſuis, fol.1.dicit hoc eſſe ſingulare dictũ And.hic.

ZACHARIAS.

Adde qď uoluit all.Ro. ſingu. ſuo 45.inci.iudex pronuntiat,de quo ꝑ Feli.poſt Mari. de Se.in c.illa,in fin. ubi alleg.Inn.pro Ro.hic,& ſing. ĩ. de accuſa. dixi.in apo.ad iſtum in c. cãm quæ,nu. 2. in apoſ.ĩ uer.male intelligendo, s̃. de reſcrip.

SEB. SAPIA.

c Actus ualeat, idẽ tenet Io.An. in c. ſi poſtquã,in uerbo ordinariũ, de ele.in 6.Pe de An. in conſi.211.inci. ſcripſit p̃p̃,col. 1.

ZACHARIAS.

d Citatus cõparere. Adde Lanfran. in c.qm̃ contra in prin.nu.2.uer. attendite,ibi cauti, tamen iudices, s̃. de probatio.

SEB. SAPIA.

e Quæſtio eſt. Vide Bal.in l.eũ,qui in 4.q. ff. de iuriſdi omnium iudi.

SEB. SAPIA.
a Hanc diſtinctionem. Vide Pet. de Anc. in c. ſtatutũ ad fi. de pbẽ. in 6. Abb. in diſputatione ſua incipiẽ. Augurio, col. 26. Car. latè in conſ. 116. incip. A. & B. clerici, in cle. j. in 25. col. uerſ. quib. attentis, de ſup. negl. prelat.

delegatiõis, non ualet delegari ꝓceſſus, cũ delegatio nulla fuerat ſine radice iudicis; facit qđ de dño no. ff. de rei uen. l. ſi a
35 titio; & cũ hac opi. trãſit hic. Io. An. † Ad
a uerte, q a hãc diſtinctionẽ [a] adduco ad q̃ſtionẽ no. & quotidianã. eṗs cõtulit bñficiũ añ lapſum mẽſis, de quo in cle. 1. đ cõceſ. pb. demũ habens gratiã iuxta illã cle. nõ acceptauit beneficium infra menſem. nũq d cõualeſcat dicta collatio, cũ intra mẽſem haberet ordinari⁹ collator man⁹ ligatas? uř p iſtã diſtinctionẽ dicẽdum ꝙ ſic: ſecus vř, ſi contulit beneficiũ, cuius collatio, uel inſtitutio ſpectat ad inferiorẽ. licet enim poſtmodũ ad eũ deuoluaꝛ collatio, nõ tñ p hoc recõualeſcit collatio, uel inſtitutio añ deuolutionẽ factã: quia primo caſu eṗs hẽt iuriſdõnẽ & ptãtẽ in habitu, licet exercitiũ ſit ſibi interdictum ĩ. mẽſem. ſed in ſcđo caſu nõ ſpectabat ad eũ ptãs cõferẽdi nec in habitu, nec in actu añ deuolutionẽ factã: de quo tñ ſatis poſſet dubitari. & in prĩo caſu credo, ꝙ ipſo facto reconualeſcat collatio: q a nullũ ius ſuperuenit de pñti, ſed ſolũ fuit remotum
36 obſtaculũ. † Ad hoc adduco no. dictũ Bar. in l. cũ uir pdiũ, ff. de uſuca. ubi q̃rit. caueꝛ ſtatuto fauore creditorũ, ꝙ debitor ex bãnitus, uel cõdẽnatus pro debito nullũ ꝯctũ poſsit facere, donec ſoluat, cõtingit ꝙ prius ꝯxit, & poſtea ſoluit, an ꝯctus cõfirmeꝛ? & tenet ꝙ ſic, ſiue ſua interſit, ſiue ñ: q a hic nõ ſupuenit ius, ſed obſtaculum remoueꝛ; alleg. l. pignori, ff. q & a qb. & C. ne tut. uel cu. l. nec. puto ẽt in alio caſu ꝙ teneat collatio, uel cõualeſcat, ſi eṗs cõtulit ſciẽter beneficiũ, quod cõferre non poterat: q a obligatus eſt ad cõferẽdũ aliud, ne ille decipiatur, ut in c. inter cætera, de pbẽ. ergo ſtatim, ꝙ ad eũ fuit deuoluta poteſtas, cõualidata fuit illa collatio ſiue inſtitutio, cũ ñ req raꝛ alia traditio; ad hoc l. ſi rẽ alienã, in fi. ff. de pig actio. † Et qđ
37 no. in ſimili Bar. in d. l. cũ uir pdiũ. ex quo dicit ibi Bar. ꝙ ſi aliqs uẽdidit ecc lię rem alienã, & uẽditor ſuccedit dño, ꝙ ſtatim trãſit utile dñium in ecclĩã: rõ eſt, q a ñ requiriꝛ ibi traditio. l. fi. C. de ſac. ſan. ecc. & intererat uẽditoris ꝯctum cõfirmari, cũ ipſe eſſet obligatus ex ꝯctu ſuo: ſed ſi pſuponimus ꝙ collator nõ erat obligatus ad aliud bñficiũ cõferendũ, ut puta q a contulit ignorãter, uel ſciẽti illud conferri non poſſe p eũ; & tũc credo, ꝙ nõ conualeſcit collatio ex ſupueniẽtia ptãtis: q a ſua nõ intererat, ut ualeat. vñ oportet, ꝙ interueniat noua collatio, ar. in d. l. cũ uir pdiũ, & qđ ibi no. Bar. & in regula, non firmaꝛ, de re. iur. li. 6. & qđ no. Dy. & in l. ſi ſeruo, ff. q & à quib. & l. 1. ff. de pig. act. qđ puto verũ, niſi poſtea fecerit aliquẽ actũ, p quẽ tacitè videaꝛ approbaſſe illã collationẽ, cũ hic nõ requ raꝛ alia ſolẽnitas, uel traductio; ſed ſufficit nudus cõſenſus, ar. bo. in c. dilecto, de pb. & in c. ſi tibi abſenti, eo. ti. lib. 6. & qđ no. Bar. in l. quo eñ, ff. rem ra. ha. & qđ leg. & no. in c. ex ore. de priu. & no. hoc ſingulariter qđ nemo diſcutit, nec unquã ita latè examinaui, ſicut nũc; & ẽm hoc puto limitãda ea, q̃ no. do. de Ro. deci. 207. in antiqs. & pro hoc ultimo mẽbro facit qđ no. Bal. in d. l. una, C. q p ſua iuriſd. Et quo ad principale q̃ſitũ, de quo, ŝ. uide p Bald. in l. 1. C. ubi de crimi. agi oportet. ubi ẽt de mã habeꝛ bo. gl. & p Bal. in d. l. unica, & Spec. in tit. de dele. §. excipi põt, uer. qđ ſi com
38 mittẽs. † Sed cõcludẽdo dico ſic, ꝙ aut ante ſuperueniẽtiã iuriſdictiõis in delegãte delegatus exercuit aliquẽ actũ de ſubſtãtialib. iudicii; & tunc dico, ꝙ q̃tũcunq; ſuperueniat iuriſdictio, nõ põt cõualidari ꝓceſſus: q a cũ fuerit ꝓrſus nullus ex defectu ſubſtãtialiũ, nõ põt poſtmodũ cõualidari; ad hoc. c. dudũ, de elec. & c. 1. de litis cõt. lib. 6. & l. momentaneæ, C. q le. pſo. uoluit in ſimili Inn. in cap. prudẽtiam, de offi. dele. & ibi aliqua tetigi. firmat hoc Bal. in d. l. unica, & Spe. in loco pall. nec ualebit reliquus ꝓceſſus, cũ deficiat in fundamẽto, d. l. momẽtaneæ, & d. c. dudũ. Aut nil de ſubſtãtialib. fuit actũ tpe ſupueniẽtię iuriſdictiõis, & ſic ſolũ q̃riꝛ an cõfirmeꝛ delegatio; & cõiter teneꝛ illa opi. Iac. de Are. ſu praſcripta, ut hř p Bal. in d. l. 1. C. ubi de cr mi. agi oportet. ubi p alia uerba dicit, ꝙ aut ſupuenit iuriſdõ ex cã de pterito; & cõfirmaꝛ. d. l. obſeruare, in fi. aut ex cã de pñti poſt đle
39 gationẽ orta. † Et ſecus, ut d. l. ſi a Titio, ff. de rei uen. ubi dř, ꝙ ſi emi fundũ ab eo, q nõ erat dñs, licet poſtea efficiaꝛ dñs, nõ p hoc ipſo facto in me trãſit dñiũ: de hoc tñ, an & qñ ꝯctus nullus a princ. cõualideꝛ iure ſupueniẽte, dic ut pleni⁹ no. Bar. in d. l. cũ uir pdiũ. hoc tñ ultimũ mẽbrũ limito, niſi poſt iuriſdictionẽ de nouo ſupuenientẽ delegãs fecerit aliquẽ actũ, p quẽ uideaꝛ approbari primã delegationẽ, cũ ſufficiat ſol⁹ ꝯſenſus; ad hoc l. ſi filiusf. ff. ad Maced. & cle. 1. đ ꝓc. Qđ tñ ŝ. dictũ eſt de electo delegãte añ cõfirmationẽ ñ bñ ꝓcedit de iure canonico in dignitatib. eccl̃iaſticis p. c. auaritiæ, de elec. li. 6. quia qualitercunque ſe ingerit ante confirmationem, priuatur ipſo facto, iure, quod prius habebat ibi: & hoc idem ſenſit Ioann. Andr. in addit. Spec. in loco præalleg.

SUMMARIUM.

1 *Præſcribere non poteſt ille, qui alieno nomine poſſidet.*
Titulus non requiritur in præſcriptione quadragenaria contra eccleſiam, niſi cùm ius commune, uel præſumptio eſt contra præſcribentem.
2 *Papa & Imperator licet ſint domini in uniuerſo, non tamen ſunt domini rerum particularium.*
3 *Vaſallus habet utile dominium rei feudalis: directum uerò eſt apud dominum.*
4 *Confeſſio prælati non nocet eccleſiæ, niſi præſumptio ſit contra eccleſiam.*
5 *Incorporalia quaſi poſſidentur, & poſſunt quaſi poſſideri per alium.*
6 *Præſcribere poteſt quis rem, quam per alium poſſidet.*
7 *Acquirens res cum peccato uel contra iuramentum proprium, tenetur illas reſtituere.*
Iuramentum non impedit ualiditatem actus, licet attentans ſit periurus.
8 *Res feudalis poteſt præſcribi contra dominum, non tamen per uaſallum.*
9 *Præſcribi poſſunt ciuitates ad eccleſiam Romanam pertinentes ſpatio centum annorum & non minori.*
10 *Præſcriptio centenaria quomodo probabitur.*
11 *Iura & bona ſpectantia ad papam poſſunt præſcribi per eccleſiam inferiorem: ſed eius ſuprema poteſtas non præſcribitur.*
12 *Bona fides an requiratur in præſcriptione iurium?*
13 *In bona fide, dicitur ille, qui non habet notitiam rei alienæ.*
14 *Bona fides præſumitur, niſi in quatuor caſibus, & ignorantia præſumitur, niſi probetur contrarium.*
15 *Bona fides an & quo caſu præſumatur tam in præſcriptione rerum corporaliũ, quàm iurium.* 18.
16 *Bona fides præſumitur poſt .xxx. annos retro ſempre fuiſſe penes illum, qui non fuit moleſtatus per dictum tempus.*
17 *Remedium canonis, reintegrãda, datur etiam contra bona fide poſſidentẽ probata antiquiori poſſeſſione aduerſarij.*
18 *Titulus non requiritur in præſcriptione iurium, puta ſeruitutum: ſed ſufficit probare, quòd de hoc erat fama, & ſimilia.* 19.
20 *Titulus requiritur in præſcriptione, quando ius commune, uel præſumptio eſt cõtra præſcribentem.*
21 *Bona fides in præſcribente libertatem indiſtinctè præſumitur, licet poſſit probari contrarium.*
22 *Mala fides præſumitur, ſi fuit denuntiatum emptori, ne emeret: quia res erat alterius: ſecus, ſi eſt poſt facto.*

23 *Mala fides præſumitur, ſi res fuit acquiſita contra ius uel non ſeruata iuris ſolennitate, niſi longo tempore quis poſſederit.*
24 *Error iuris licet noceat ad præſcribendum, tamen non nocet in acquiſitione fructuum ſed in præſcriptione fructuum ſic.* 25. *ubi ponitur ratio.*
Error iuris non præſumitur, ſed debet probari per allegantem.
26 *Emenas prodigo aut luxurioſo an poſſit præſcribere?*
27 *Ludendo ſi unus uendit alteri, emens non præſcribit, & uenditor, non tenetur de euictione: ſecus ſi uendit alteri.*
28 *Præſcribere poſſum rẽ, quã emi à bonæ fidei poſſeſſore, licet ego ſciã alienã,*
29 *Mala fides authoris an noceat ſucceſſori in bona fide, ſiue ſit ſucceſſor uniuerſalis, ſiue particularis?* 30.
31 *Errans in iure an præſumatur in mala fide?*
32 *Titubans an præſcribat tanquam ſit in bona fide?*
33 *Titulus requiritur in præſcriptione non ille, per quem transfertur dominium ſed putatiuus.*
34 *Præſcribit quis contra eccleſiam ſpatio. 40. an. cum bona fide, & ſine titulo, ſi præſcriptio non eſt contra ius: alias requiritur titulus.*
35 *Titulus an indiſtinctè requiratur iure communi reſiſtente?*
36 *Præſcribuntur bona patrimonialia clericorum ſicut priuatorum.*
Clericus non gaudet in bonis patrimonialibus priuilegio eccleſiarum, niſi in caſibus iure expreſſis. 37.
Priuilegia non debent extendi ad perſonas in eis non comprehenſas.
37 *Iuſtantia in cauſa fiſcali & eccleſiaſtica non perit triennio.*

CAP. XVII.

1 SI diligenti. † Qui alieno nomine poſſidet, non pręſcribit: nec ẽt is, q ꝓprio, niſi hẽat bonã fidẽ, & iuſtũ titulũ. ita ſummat Io. Andr. & ſatis cõuenit lřę quo ad corticẽ. Sed ad ĩtellectũ adde, ſi pſumptio eſt ꝯ eũ: hoc dico, q a titulus ñ requiriꝛ ĩ pſcriptione quadragenaria ꝯ eccleſiã, ni
3 ſi cũ ius cõe uel pſumptio eſt ꝯ pſcribentẽ, vt in. c. 1. e. ti. li. 6. Diuidiꝛ. nã primò inducit unã rõnẽ ꝯ archieṗm, & ſcđò reprobat excuſationẽ ipſius p locũ à diuiſione. Secũda, ibi: *nos igitur.* Caſus lřalis. Archieṗs piſanus fecit ſibi pſtari iuramẽtũ fidelitatis noĩe ſuo & eccleſiæ piſanæ a marchione Maſſę iudice Calaritano ꝓ ipſo iudicatu, cũ tñ iudicat⁹ ille ptineat ad Roma. eccleſiã. papa hoc intelligẽs mãdauit archieṗo Piſano, ut illũ abſolueret ab illo iuramento, niſi aliud poſtea exhiberet eccleſiæ Ro. eo ñ obſtante, archieṗs receptis lřis domini papæ miſit nuntios ſuos ad eũ, ut ſup hoc ſe excuſaret, ſcribens eidem, ꝙ poſt q̃ fuit in archiepiſcopũ aſſũptus, iuramẽtũ illud recepit ab illo iudice ꝓ eccleſia Rom. & hoc idem fecit anteceſſor ipſius. papa audita reſpõſione archieṗi, & aliis quę nũtii ꝓponere uoluerunt, reſcripſit eidẽ archieṗo in hũc modũ dicẽs, ꝙ iudicat⁹ Calaritanus ad ius & ꝓprietatẽ Romanę eccleſię ptinet, ſicut tota Sardinia nullo mediante. unde non licuit ei ꝓ ſe uel eccleſia ſua pdictũ exigere iuramẽtũ, & intellectis, quæ
4 nuncius ipſius ꝓpoſuit corã papa, nõ intellexit ipſum uel eccleſiã ſuã aliquo iure iuuari, cũ authoritate apo. ſe ſuper hoc ñ oñdat p quẽ iuramẽtũ illud aliqñ ſit exactũ, nec pręſcriptione aliqua muniaꝛ: imò ẽm cõfeſſionẽ archieṗi non eccleſia Piſana; uel ipſe archieṗs fuit in quaſi poſſeſſiõe exigendi hmõi iuramẽtũ, ꝙ ab ipſius iudicibus ꝓ ſe apoſt. cõfiteneꝛ fuiſſe receptũ; p ꝙ cõſtat, ꝙ eccl. Ro. ſemp fuit in quaſi poſſeſſiõe; q a miniſterio illi⁹ & anteceſſorũ ſuorũ ꝓ Romana eccl. exactũ fuit & pſtitum huiuſmodi iuramẽtum. ille .n. poſſidet, cuius nomine poſſideꝛ. ſi uerò dicat archiepiſcop⁹, ꝙ noĩe ſuo & ñ noĩe Roma. eccleſię iuřm fuit exactũ
5 poſſet ei inferri, ꝙ ipſe uiolauit iuřm pſtitũ ꝓ cõſeruando iure & honore Roma. eccleſię. unde licite retineri non poſſet ꝙ ꝯ iuřm huiuſmodi fuerit ſcienter obtentũ: q a ẽt ẽm hoc locũ pſcriptio habere nõ poſſet, cũ in pſcriptione rerũ eccleſiaſticarũ, bona fides & iuſtus titulus exiganꝛ: & ſi pſcriptio locũ poſſit habere: ñ tñ poſſet centenariã pſcriptionẽ ꝓbare, q̃ ſola currit ꝯ Romanã eccleſiam. Ber. No. 1. ꝙ tota
6 Sardinia ptinet ad eccleſiã Romanã nullo mediante; & ſic hẽt eccleſia Romana iura imperii ibidẽ, ſicut hẽt in toto patrimonio eccleſię, ut in. c. p uenerabilẽ, qui fil. ſint leg. & habuit papa illam inſulam Sardiniæ ex donatione Con
7 ſtantini, & aliorũ imperatorũ unà cũ aliis prouinciis, ut in c. tibi domino, & in. c. ego ludouicus. 66. di. & 69. diſt. c. Cõſtantinus. & đ Sicilia, qualiter ptinet ad eccleſiã Romanã, uide in. c. mãdata, de pſum. & melius in cle. paſtoralis, de re iu. & c. ad apoſtolicę, e. ti. li. 6. de Roma. uiđ
2 ĩ. c. fundamẽta, de elec. li. 6. † No. 2. ꝙ ualet arg. de toto ad partẽ. habẽs .n. ius in toto fundat intẽtionẽ in qualibet ei⁹ parte. & eſt arg. ẽm Hoſtiẽ. ꝙ comites & domini tpales fundat ĩtẽtionẽ ſuã de iure cõi quo ad res ſitas intra limites ſuę terræ, de quo. uide ꝙ no. Io. An. ĩ. c. fi. de of archi. ꝙ intelligo reſpectu iuriſdictiõis, ñ aũt reſpectu ꝓprietatis rerũ & bonorũ intra limites exiſtentiũ, ſicut de impera
a tore [a] reſpectu totius orbis no. in. l. bñ à zenone, C. de quadri. pſcrip. Et idẽ dico ĩ papa quo ad patrimoniũ eccl̃iæ. fundat eñ intẽtũ ſuũ quo ad iura imperalia, nõ autẽ in ꝓprietate bonorũ, arg in. d. c. p uenerabilẽ, & ĩ. l. traditio, ff. de acq. rer. do. & c. nup, đ dote poſt diuor. reſti. & arguit hic pp đ toto ad partẽ hoc mõ. ducat⁹ Calaritan⁹ ẽ ĩ Sardinia; ſed tota Sardinia ptinet ad eccle. Ro. immediatè; ergo & ducat⁹ Calaritan⁹; ſimile đ rel. do.
3 c. cũ uenerabilis. † No. 3. ibi: *ad ius & proprietatẽ*, ꝙ dñiũ rei feudalis ẽ penes dñm feudi; & intelligit Inn. ĩ dñio directo. vtile .n. ẽ penes uaſallũ ẽm eũ; ad ꝙ allegat Hoſt. d. c. nuper. illud. c. ſolũ ꝓbat, ꝙ ꝯcedẽs feudũ dř dñs, & hoc ẽ clariſſimũ: ſed difficultas ſtat in uidẽdo, quale ius hẽat vaſall⁹. Inn. n. (ut hic uides) dicit, ꝙ utile dñiũ; ꝙ not. ſed nihil alle. ego alľ. tibi tex. ĩ. c. 1. ĩ q. cau. feu. amit. coll. 10. ubi dř ꝙ ꝓprietas remanet apud dñm. vs⁹ fruct⁹ uerò trãſit ĩ uaſallũ. ſed Bal. ibi dicit, ꝙ uſusfruct⁹ poniꝛ ibi ꝓ utili dñio; qđ dicit ibi notãdũ. & alibi poſt gl. aſſumit diſputationẽ ſup hoc. ſ. ĩ. c. 1. de ca. Corã. col. 10. & tãdẽ dicit ꝓ firma ꝯcluſione tenẽdũ, ꝙ utile dñiũ cõpetit uaſallo; qđ ꝓbaꝛ ex eo: q a ſibi daꝛ uẽdicatio; facit qđ leg. & no. ĩ. l. 1. ff. ſi ager uect. p Inn. ĩ. c. cę
4 terũ, đ iud. † No. ibi. *cum ſecundum cõfeſſionẽ tuã, &c.* ꝙ cõfeſſio ſoli⁹ plati nocet eccl̃iæ; cõcor. c. 2. đ capel. mo. ſed ĩ ꝯrĩũ facit, ꝙ le. & no. ĩ. c. 2. đ teſ. li. 6. & ĩ. c. đ Cõſtãtinopolitana. 22. di. ubi patet, ꝙ ĩ eccleſia collegiata cõfeſſio ſoli⁹ plati ñ obeſt. & credo hũc tex. ꝓcedere, cũ pſũptio ſeu ius cõe ẽ ꝯ eccleſiã, ut hic erat. nam tota Sardinia ptinebat ad papã, ut ĩ tex. alias ſecus, ut ĩ ꝯriis; & no. hãc limitationẽ ad
5 illa iura. † No. ibi: *ĩ quaſi poſſeſſione*, ꝙ ẽ dare quaſi poſſeſſiõnẽ iuris exigẽdi iuřa fidelitatis; & ſic poſſet q s petere reſtitutionẽ, ſi uaſall⁹ denegaret tale iuřm fidelitatis exhibere. Et no. ꝙ iura ĩcorpalia quaſi poſſideꝛ. & iõ dicit, quaſi: q a uere non poſſideꝛ, cũ tãgi ñ poſſunt, inſt. đ re. corpora. & incor. §. 1. & l. 1. in prĩ. ff. đ acq.
6 poſſ. † No. ꝙ detinẽs noĩe alieno ñ dř poſſidere: ſed nudũ pbere miniſterium. is aũt poſſidet, & p ꝯſequens pſcribit cui⁹ noĩe poſſideꝛ, ut hic, & in c. cũ ueniſſẽt, đ reſt.
7 ipo. & no. ꝙ ẽt ĩcorporalia pt q s p alium poſſidere. † No. ibi: *ꝙ cõtra iuramẽtum, &c.*

SEBA. SAPI.
a De imperatore. Vide Bar. ĩ. l. 1. §. per hãc, ff. de rei uẽd. ubi declarat qualiter imperator ſit dominus totius mundi.

a SE BA. SAPI. Iuramētũ. Vide Alexã.ĩ.l.ſtipulatio hoc mõ con cepta,i.2.co. ff.de uer.ob.& ĩ cõſ.16.ĩ.3.uo.& remiſ.ꝑ Fel.hic,co.2.
b Quis dicaẽ habere bonã fidẽ,uiđ Inn.ĩ rep.c.fi.ĩ.e.in.10.col.uer.q̃s aũt dicaẽ habere. & đ q̃õne hic poſita uiđ ꝑ Pet.đ Anch. in.c.1.i.8. col.de ꝑſcrip. li.6.& ꝑ do.Ant.in.c.peruenit,in.14. colum.de cenſi.

hac decre.d.meus.Franc.de Are.
Adde an in dubio præſumatur mala fides uel bona,Alex. conſi.21. &.35.4.lib.
A N T O. F R A N. An & q̃ñ præſumatur bona uel mala fides, dicas ꝙ regulariter p̃ſumitur in eo,q facit acta in p̃ſentia iudicis,uel

c An p̃ſumatur bona fides. Et đ hoc uide per Old. in con.244.& plenè ꝑ Imo.in c. fi.in. 5.co.ĩ.eo. & qualiter probeẽ bona uel mala fides, per Pe.de Anch.ĩ c.1.ĩ pe.col.đ p̃ſ. li.6.& Imo. in repe.c. fi.in. 8.col. uer. redeo ad gl. infrà. e. tit. & de hoc qđ hic dicit. d. Ant. uide per Bal. latè ĩ. §. ſed iſte, in pe.co.in. iti.đ acti.& đ q̃õne hic poſita uiđ ĩ terminis ꝑ Bal. in.l.1 in antepe. co.C.đ ſer.& qđ no.Bar.in. l.1.§. hoc interdictum ff. de iti. actuq;. pri. & in. l. 1.§. Ariſto. ff.đ aqua quoti. & æſti. & quod no. Inn.& gl.in.c.bonæ, de poſt.p̃l.& de iſto articulo an & q̃ñ p̃ſumaẽ bona fides, uide elegãtiſſimè per Ant.in l. cũ q.§.in publicia,ff.de pu.q ha buit dicta ſua ꝓ maiori parte a Bar.in.l.2.§. ſi a pupillo,in fi.ff.ꝓ ẽpt.& in.l. q Romæ. §. duo fratres, in ſua repe. ff.de uer.ob.& uide text. ſingul. ſecundum Bald. ibi in.cap. 1.§. ſi duo, de pace tenẽ.Bar.in.l. inteſtate, ff. ꝓ ẽpt.& Bar. in. l. 2. ff.de re milita. Bal.ĩ.l. iuſtitia,ĩ ult.col. C.de rei uẽ. & in c.1.§.ſi q̃s ꝑ. 30. ſi de feu.fue.con. tex. ẽ ſing. quem põderat ibi Bar. al's Bal.ĩ.l. fi.ĩ fi. ff. ꝓ ſuo. Bar.ĩ.l. q fundum.§.q ꝓ curator,ĩ ultimis uerbis,ff.ꝓ ẽpt.& uideas Bar. in.l.ĩ ter oẽs. §. rectè, ff. de fur. ex q b[9] oib[9] iurib[9] ſupra dictis reperies uarias & ſin.doctrinas in hac mã. q̃ p̃dicta oia allegãdo & in uoce legẽdo ꝓſequutus ordinate fuit in

& tene menti,ꝙ teneẽ q̃s reſtituere qđ ↄ̄
iuſm ꝓpriũ acq̃ſiuit,qđ no.hic Hoſ. alle.
c.ad audiẽtiã,qđ me.cã. idẽ dicit đ aliis
cũ p̄ctõ acq̃ſitis. ĩ.đ Iudæ.c.cũ ſit. Ego ꝓ b
hoc ult.all.& remitto ad meli[9], & ad ple
ni[9] no.ĩ.c.ex trã ſmiſſa,đ deci.& 14. q.5.ĩ
ſum.&.1.q.1.c.cito turpẽ,&.c.ñ ẽ putãda
& ꝑ Io.An.ĩ r'ła,q ſemel,đ reg.iu.li.6.in
a Mer. Sed ex p̃rio dcõ no.ꝙ iuſm [a] nõ ĩpe
dit ualiditatẽ actus,licet attẽtans ſit piu
rus,đ quo ꝑ Inn.& alios ĩ.c.dilecto,đ p̃-
8 bẽ.& ꝑ Io.An.ĩ d.r'ła,q ſemel. †No.ulti.
ꝙ in rebus feudalib.currit p̃ſcriptio ẽt ↄ̄
dñm. uñ p̃t ẽt tertius p̃ſcribere directum
dñiũ, qđ erat penes dñm utili remanẽte
penes uaſallũ;uide qđ dixi.ſ̃.e.c.ad audiẽ
9 tiã.†Itẽ no.ꝙ ↄ̄ eccleſiã Romanã p̃t p̃ſcri
bi in rebus,ciuitatib[9],& regnis a d eã ꝑti
nẽtibus pleno iure;ſed req̃riẽ p̃ſcriptio ñ
minor cẽtenerarıa,vide qđ dixi.ſ̃.e.c. cũ
10 nobis.†Opp.ↄ̄ finẽ tex.ĩ eo qđ dicit:ꝙ po
ſito ꝙ hoc caſu locũ habuiſſet p̃ſcri.tñ cẽ
tenaria p̃ſcriptio, q̃ ſola currit ↄ̄ eccleſiã
Rom.ꝓbari ñ poterit.Et ſic vr̃, ꝙ lex ſeu
canõ req̃rẽs,hãc p̃ſcriptionẽ ſit impoſita
uerbis & nõ rebus ↄ̄.c.cõmiſſa,de ele.li.6.
Itẽ tex.ĩ.cũ dilecta,đ cõfir.uti.uel inu.te-
net eã poſſe ꝓbari.ad idẽ quod plenè di-
xi.ſ̃.e.ĩ.c.cũ nobis.So.dicit. Io.An.ꝙ p̃p
põderat hic factũ ſp̃ãle quo ad hũc casũ,
& nõ ius : q. d. ꝙ de iure bñ poſſibilis eſt
ꝓbõ : ſed p̃p credebat hic,ꝙ nõ poſſediſ-
ſet archiep̃s Piſanus tãto t̃pe,ut poſſet ꝓ
bari p̃ſcriptio cẽtenaria. uel ſ̃m Hoſt.p̃p
no.hic ꝓbõnẽ teſtiũ,ꝑ quos ñ credit hoc
poſſe ꝓbari: al's tñ ꝓbari poſſet ꝑ inſtr̃a
de fidelitatibus facta ꝑ ducentos annos
& plus.prima ſol.plus mihi placet, cũ ar-
chiep̃s ñ allegaſſet hic ꝓbõnẽ teſtiũ : &
11 vide qđ dixi in.d.c. cũ nobis. † Ex prędi-
ctis & tex.no.ꝙ eccl. inferior p̃t p̃ſcribeẽ
iura & bona ad pãpã ſpectãtia : ſuprema
tñ p̃tãs pręſcribi nõ p̃t, ut dixi in d.c. cũ
nobis.Venio ad gl.in uerbo,*bona fide*, qa
alię ſunt faciles,quę multa facit. Primò
enim format duas q̃õnes, & ſoluit. Scđò
unã oppoſitionẽ,& ñ rñdet. Tertio iterũ
formar duas q̃õnes,& nõ ſoluit. Quartò
opponit & ſoluit.Quintò ponit duas q̃õ
12 nes,& ſoluit.†Primò igitur q̃rit,an ſp̃ ſit
ſ̃m canones neceſſaria bona fides? & rñ-
det ꝙ ſic,ſiue agaẽ de iure ſp̃ũali, ſiue ci-
uili.ĩ.e.c.fi.Aduerte tñ , ꝙ ubicũq; p̃ſcri-
ptio cãtur ex poſſeſſione p̃ſcribentis,cõi
ter teneẽ ꝙ neceſſariò req̃raẽ bona fides
ut.ſ̃.e.c.uigilãti,&.c.fi.ĩ.eo.& in hoc iuri
canonico ſtãdũ eſt hodie ẽt in foro ciui-
li rõnc p̄cti,ut no.Bar.ĩ.l.priuilegia,C.đ
ſac.ſan.ecl.& gl.in regula , poſſeſſor , de
reg.iu.li.6.Qñq; ꝓcedit præſcriptio ſine
poſſeſſione p̃ſcribẽtis,ut ĩ actionib[9]; & ſi
milib[9],& tũc Bar.in.l.ſeq̃tur.§.ſi viã,ff.de
uſuc.dixit.ꝙ ñ req̃riẽ ibi bona fides: q a p̃

ſcriptio cãtur ex negligẽtia nõ petẽtis.
Ego hũc articulũ plenè examinabo. ĩ.e.
c.fi.†Secũdo glo.q̃rit, q̃ñ p̃ſcribẽs dr̃ eſſe
b in bona fide?[b] rñdet, ꝙ cũ credit tradẽtẽ
dñm,uel hr̃e ius diſtrahẽdi, licet erret in
facto.Ego gñal'r dico , ꝙ bonęfidei eſt cũ
nõ habet notiã rei alienę: ſicut ille diciẽ
malæfidei.ꝙ habet notitiã rei alienę , ut
in.c.ſi uirgo.34.q.2. ita ꝑ ↄ̄riũ dr̃ bonęfi
dei,q poſſidet cogitatione dñi,ita, ut nõ
erret in iure; qa error iuris nõ excuſat in
p̃ſcriptione,ut.l.nũq̃,ff. de uſuc. & c.du-
dum,đ deci.no.gl.ĩ.c.apoſtolicæ , đ don.
14 †Tertiò q̃rit, an bona fides [c] p̃ſumaẽ ? gl.
c rñ.ꝙ ſic:qa p̃ſumiẽ ignorantia , niſi ꝓbeẽ
ſciã. Idẽ no.in.c. ſanctorũ,ſ̃.e. Excipit gl.
4.caſus.Primus,ſi facta fuit denũtiatio ac
quirẽti,ꝙ res eſſet alterius,C.de rei uẽd.
l.ſi fundũ. Secũdus , ſi rẽ acquiſiuit ↄ̄ ius.
l.queadmodũ,C.đ agri.& cen. li.10.Ter
tius,ſi emit à ꝓcuratore meo ꝑ colluſio
nẽ.Quart[9],ſi emit à ꝓdigo,uel luxurio-
ſo,cui bonis ĩterdictũ ẽ, cũ ſciret illũ ꝓ-
tin[9] cõſumpturũ pecuniã; iura allegãẽ in
15 gl.Examinem[9] nũc regulã, & caſus exce-
ptos. dicit eñ primò gl.ꝙ r'r bona fides
p̃ſumiẽ.gl.ĩ.c.dilecti.16.q.3.dicit , ꝙ par
ti,q̃ allegat titulũ & bonã fidẽ, ſi ñ p̃t ꝓ-
bare,ꝑmittẽdũ ẽ iurare , ꝙ bona fide poſ
ſederit rẽ illã,& iuſto titulo eã acq̃ſierit
gl.ĩ.§.alię,inſt.đ act.& ĩ.l.pe. C. de euic.
ſimpl'r dicũt ꝙ bona fides p̃ſumiẽ.Aduer
te.aut q̃riẽ ĩ reb[9] corporalib[9],aut ĩcorpo
ralib[9].Prĩo caſu dicit Bar.ĩ.l.Celſus,ff.đ
uſuc.ꝙ aut p̃ceſſit titul[9] ẽt errore iniuſto
& p̃ſumiẽ bõa fides,ut ĩ.d.l.pe. C.đ euic.
facit.l.igiẽ.§.p̃t,ff.đ libe.cau.Idẽ dicit de
quolibet poſſidẽte, niſi ali[9] poſſeſſor an
tiquior appareat.ille .n. p̃t bñ faceret llã
allegationẽ , ꝙ tuũ ñ erat , debebas ſcire
ad aliũ ꝑtinere.l.fi.C. uñ ui. quo ad aliũ
licitè & bona fide p̃ſumiẽ tenere, niſi ius
cõmune ſibi ↄ̄tradicat, facit.e.ti.c.1.li.6.
ſ̃m eũ;& cũ eo trãſit.d.An.hic,ſed ego al
lego ĩ mã duo dicta multũ no. quorum
16 unũ ẽ Bar.& aliud Inn. † Bar.n. in.l.fi.in
fin.C.uñ ui,uĩ dictũ ſuũ p̃cedẽs limitare
d ut malas fides [d] poſſit allegari per anti-
quiorẽ poſſeſſorẽ.ſ.itra.30.an. ſđ poſtea
ñ ꝑ tex.illi[9].l.fi.nã p̃ſũptio malę fidei ↄ̄
ingrediẽtẽ poſſeſſionẽ ſine titulo tolliẽ
ꝑ curſũ.30.an.& extũc p̃ſumiẽ illũ retro
fuiſſe bonæ fidei : qđ ẽ ſingulare dictũ &
ſemꝑ mẽti tenẽdũ ad cui[9] cõfirmationẽ
& ampliationẽ allego ſingulare dictum
Inn.ĩ.c.2.đ in integr. re. ubi dicit eſſe no
tãdũ,ꝙ licet q̃libet p̃ſumaẽ eſſe bon[9],niſi
ꝓbeẽ malus,de p̃ſump.c.fi.ſ̃.de ſeru. ĩ or.
facien.c.uno:ñ tamen ſic eſt in bona fide:
quia oportet ad hoc, ut præſumatur bo-
na fides,ꝙ habeat iuſtum titulũ , uel ꝙ ꝓ
babilibus ratiõibus quęſiuerit poſſeſſio
nem,ff.de li.cã.l.igitur.§.2. & quod lon-
go tem-

ꝓpinquorũ pupilli,ita Bar.in.l.frater à fratre,in ul. char. ff.de cõd.in de.& habetur per Bal. in.l.1. in pe. col.C.đ fur.& in. l.fi. §. cũ igitur, C.de iur. del. ubi dicit,ꝙ bõa fides p̃ſũptiuè ꝓbaẽ ꝑ inſtrũ. & multos effectus qui inducuntur ex iudicię authoritate, uide ꝑ Bal.in.c.1.in.v. col.q feu.da.poſ. in ul.feu. & per nouiſ. in. l.pacta nouiſſima , C. de pac. & uide Inno. in.c. cũ ueniſſent, in uer. itẽ no.ꝙ licet,de in inte.reſ. ubi dixit,ꝙ ex titulo & lõga poſſeſſione p̃ſumitur bona fides , licet Bar.ĩ.l.fi.C.uñ ui, ĩ.6.col.in uer. ſed ↄ̄ videatur tenere, ꝙ ex poſſeſſione. 30.an. ẽt ſine titulo p̃ſumatur bõa fides , de quo per Io. de Imo.in.l. Celſ[9].ff. de uſuca. & c.fi.de præſcri.

SEBA. SAPI. Bona fides . Vide Abb.in.c.conſultationib[9].ĩ.de iure pa. Alex.in cõ. 75.inc. uiſis & põderatis,co. pe.in. 4. uo. & in conſ. 76. inci. in cã & lite, circa finem; & in cõ.94.incip. in cã & lite , col. ul.& in cõ.200.in ci.uiſo & diſcuſſo,colum.1. in.2. uol.ubi latè, ex q̃bus bona fides p̃ſumatur,do.Fran. Curtium in con. 82. inc.deus plus, co.2.

SEB. SAPIA. Mala fides . Vide practicum papienſẽ in forma rñſionis rei cõuenti,in uerbo,exceptionẽ p̃ſcriptionis, co. 4.Alex.in cõſ.35. inci. uiſo proceſſu;in.4.uol. & in. d.conſi.200. in.1. col.in.2.uol.& in conſi.192.inci.in cã & lite,in.1.colũ.in.2. uolu. ubi ſibi contrariatur.

go t̃pe fuerit in poſſeſſione.l.poſſideri.§.ſi ſeruus.ff.de acq.
poſ.& qđ dicatur longum t̃ps arbitrio boni iudicis relinq̃-
tur.ff.de iure delibe.l.1. hinc dicit ꝙ ſi alius q̃ capitulũ ma-
ioris eccleſiæ ſit in poſſeſſione eligendi & petit confirmari
ſuam electionem ſuccumbit in petitione ſua,quia non præ-
ſumitur bona fide eſſe in hanc poſſeſſionẽ,quia contra ius. b
& idem eſt in conſimilibus. Aduertendum tñ , ꝙ Inn. vr̃ ſe
reſtringere ad caſum,cũ poſſeſſio eſt cõtra ius licet.n.Bart.
ſimpliciter dixit ꝙ poſſidens cõtra ius non præſumitur bo-
nę fidei,Inn. limitat, niſi ſit poſſeſſio longi t̃pis uel plurib[9]
rõnibus fuerit acquiſita.pro hoc adduco tex.c. cum eccleſia
ſutrina.de cã poſ.& proprie.& c.ad decimas.de reſti.ſpo.li.
6.in uerbo aliquandiu.Ex quo infero ad dictum Bar.nam ſi
poſſidens longo t̃pe, iure reſiſtente pręſumitur bonę fidei ,
fortius debet præſumi bona fides ex diuturnitate t̃pis con-
tra antiquiorem poſſeſſorem, cum hoc ultimum cõſiſtat in
facto, & probabiliter ignorari põt pręcedens uero conſiſtit
in iure cuius ignorantia de facili nõ pręſumitur pro hoc re
17 gula ignoranti. & regula,pręſumitur.de reg.iur.li.6. †Nun
quid autem antiquiori poſſeſſori ſit proditum aliqđ reme-
dium contra ſ̃m poſſeſſorem, dic, ꝙ ſic etiam ſi pręſumatur
bona fide poſſidere põt.n. implorare iudicis offm̃ uel inten
tare conditionem.l.ſi coloni.C.de agri.& cenſi.li.11.ita no
tanter uoluit.Inn.in c.ſępe.prope fi.de reſtitu.ſpol.qđ dicit
notandum pro poſſeſſoribus prioribus eccleſiarum,q amit
tunt earum poſſeſſionem , nec p̃ñt probare ſuã canonicam
inſtitutionem, fiet.n.eis reſtitutio probata antiquiori poſ-
ſeſſione,licet non probetur ſpoliationem.d.l.ſi coloni,& 3.
q.1.redintegranda.& idem uoluit Barto. in d.l.ſi coloni.re
ſtringit tñ hoc contra male fidei poſſeſſorem , ſed gl.in l.in
ciuile.C.de fur.vr̃ ſentire ſimpl'r cum Inno. Sed Bar.ibi re-
mittit ad no.per eum in l.fi.eo.tit.ibi,enim. & in l.rem quę.
ff.de acqui. poſ. diſtinguit ꝙ aut ſecundus habuit ab autho-
re uitioſo, & põt agi cõtra eũ ut ſic mala fides authoris iſtũ
aliquał'r afficiat.arg.in auth. malęfidei.C. de pręſcrip.lon.
temp. idem & fortius q̃ñ iſte ſecundus eſt in mala fide.& ſic
intelligit.d.l.ſi coloni.ſecus dicit,ubi ſecundus eſt in bona fi
de & habuit ab authore non uitioſo . tunc.n.tenet . ꝙ prius
non agit contra ſ̃m per l.ſiue autem.§. ſi duobus.ff.de publ.
ubi dicitur,ꝙ ſi duo emerunt rem a diuerſis, quos putabant
dños, ſi cuiq; tradita fuit ſuo t̃pe poſſeſſio potior nunc eſt
poſſeſſor,& non ille qui primo poſſeſſionem habuerit. Sed
mihi plus placet dictum Inn.& glo.in d.l.inciuile.& per l.ſi
coloni.quę loquitur indiſtincte.& ar. eorum quę not.in d.
c.redintegranda. & per Inn.in c.poſt electionem. de cõceſ.
præbẽ.in fi.Et ad l.ſi duobus. rñdeo ꝙ loquitur cum liquet
de defectu proprietatis utriuſque,ideo in pari cauſa potior
eſt conditio poſſidentis ut in regula,in pari cauſa.lib.6.ſed
nos loquimur q̃ñ ſimpl'r quis fundat ſe ſuper poſſeſſione ,
quam dicit ſe habuiſſe & ſine iuſta cauſa perdidiſſe & ante
omnia petit illam ſibi reſtitui per officium iudicis uel per
cõditionem.l.ſi coloni. uel c.redintegranda. ſ̃m unam opi.
& uide quę dixi in c.ſępe.& c.cum ad ſedem.eo.titu.& hęc
18 notabis. †Venio ad ſ̃m membrum,principale an.ſ.in rebus
incorporalibus pręſumatur quis bonę fidei . de hoc per gl. c
& Bar.in l.1.§.2.ff.de iti.act.pri.per Cy.& alios in l.1.C. đ
ſer. Cõis opi.eſt ꝙ aut agitur de pręſcribenda ſeruitute aut
libertate.Primo caſu non pręſumitur bona fides,quia quę-
libet res pręſumitur libera,& ſic eſt pręſumptio contra poſ
19 ſidentem.arg.in l.fi.C.unde vi. † Dicunt tñ Cy.& Bar.ꝙ ad
pręſumendam bonam fidem non exigitur, ut probatur titu
lus,quia in iſtis incorporalibus non eſt neceſſe ut probetur
titulus, ut in l. ſi quis diuturno.ff.ſi ſer.uen.ſed ſatis eſt ali-
quid probare ꝑ ꝙ iſte motus ſit ad credendum ſeruitutem
ſibi competere.alleg.l.1.§. ſed & ſic.ff.de aqua quoti.& eſti.
& ſufficit ſ̃m Bar.probare ꝙ de hoc erat fama in uicinia. fa
cit ꝙ no.in c.inquiſitioni.de ſent.exc.& l.2.C. ſi ſer. uel lib.
ad decu.aſpi.li.11.idem ſi erant ibi ſigna uię uel alia uerisi-

milia quę p̃ñt adducere animum ad cre
dulitatem iſtam.Ego dico hanc opi.limi
tandam. ut pręcedentem.ſ. cum poſſeſ-
ſio eſt recens. ſed ſi ꝑ longa t̃pa poſſede
rit p̃ſumiẽ bona fides.ar.c.1.e.ti.li.6.nã ſi
poſſeſſio [b] habita iure reſiſtẽte p̃ſumitur
iuſta ex diuturnitate t̃pis . ut ſ̃.dixi. ſ̃m
Inn.forti[9] p̃ſumẽda eſt iuſta in caſu nr̃o .
hoc ꝓbo ꝑ c.cũ eccl'ia ſutrina.đ cau.poſ.
& ꝓprie . nã ibi loq̃ẽ de poſſeſſione in-
corporaliũ, & de acq̃rẽda quadã ſeruitu
te in iure eligẽdi ↄ̄ canonicos eccl'ię ca-
thedralis iure ẽt reſiſtente,& tñ non fuit
op[9] ꝓbare bonã fidem. hoc ẽt ſentit hic
Inn.dicens ꝑꝑ p̃ſumptionẽ q̃ eſt ↄ̄ p̃ſcri- a
bẽtem ſeruitutẽ ſufficit allegare titulũ ,
ſed nõ eſt neceſſe ꝓbare ſed ſufficit, ꝙ ꝑ
longũ t̃ps,ſ.ꝑ 10.anno.inter p̃ñtes.& 20.
inter abſentes ↄ̄ eccl'iam ꝑ 40.anno.fuit
uſus ſeruitute illa dño ſciente, & nõ ↄ̄di
cente.p̃ſumiẽ.n. debitũ hic ius ſeu ſerui-
tus ex ea cã,q̃ p̃tendiẽ p̃ceſſiſſe.ff.de uſu-
ris.cũ de in rem uer.& ff.de aqua plu.ar-
cen.l.1.§.ult. †Aduerte tñ quia iure nr̃o
nõ ſufficit bona fides , ſed req̃riẽ titulus
cũ ius cõe uel p̃ſumptio eſt ↄ̄ p̃ſcribẽtẽ. b
ut in c.1.e.ti.li.6.Sed intelligo hoc ꝓce-
dere in pręſumptione urgenti, nõ aũt in
qualibet pręſumptione,ut puta,quia ep̃s
exigit grauamina ſeruilia a ſubditis, p̃ſu
mitur enim,ꝙ timore ſubditi p̃ſtiterint.
ut no.hic Inn.& Io. An.in d.c.1. probaẽ.
19.q.3.quia cognouimus. & 1.q.1.nullus.
uel ſic charitatiue quis fuit receptus lon
go t̃pe ad domũ amici iuxta no. ĩ c. cum
eccl'ia ſutrina.de cã poſ.& ꝓprie . Secus
aũt q̃ñ cõcurrit modica p̃ſumptio,ut pu
ta,quia res p̃ſumitur libera, hoc.n.facił'r
tollitur ex aliis coniecturis , uel ex curſu
longi t̃pis arg.in d.l.cum de in rem uer-
ſo. & in d.l.ſi quis diuturno. & hoc bene
21 notabis pro intellectu illius.c. †Secundo
caſu principali cum agitur de pręſcribẽ
da libertate cõiter tenetur , ꝙ pręſuma-
tur bona fides quia habet fundamentum
pręſumptionis iuris pro ſe.debuit.n.cre-
dere rem talem eſſe, qualis nał'r eſſe de-
bet,ut no.Cyn.in d.l.1. põt tñ ex aduer-
ſo probari mala fides,uel ex fama uel q̃a
dixit ex̃ iudicium uel quid ſimile,ut no.
Bar.in l.celſus.ff.de uſucap.nam bona fi-
des,& mala,cum conſiſtant in animo,nõ
p̃ñt probari niſi per coniecturas . ut c. 2.
22 de reg.li.6.& l.dolum.C.de dolo. †Expe
dita regula,uenio ad caſus exceptos.[c] &
primo glo.excipit caſum cum interuenit
denuntiatio.l. ſi fundũ.C.de rei uendica
tio.dic quod aut interuenit denuntiatio
ab initio ↄ̄ctus , ut quia dum quis uellet
rem emere,fuit ſibi denuntiatum, qđ nõ
erat uendentis,ſed alterius,& ex hac de-
nuntiatione conſtituitur . in mala fide .
ſic loquitur.d.l.ſi fundum.aut denuntia-
tio fuit facta ex poſt facto, & tunc ſecus,
niſi fiat in defectũ,ꝓut hr̃ in l.ut imperfe
ctius.C.đ anna.exceptio.& 16.q̃õ.3.pla
cuit c.põt . uide in hoc ꝙ dixi in c.nihil.
& c.ſanctorũ.ſ̃.eo.& c.graui[9].đ reſt. ſpo.

SEB. SAPIA. a Poſſeſſio.hoc dictũ ẽt ſequiẽ Abb. in c.cõſultationib[9].ultra med.uer. ex p̃dictis ĩfertur. ĩ.de iure patro.& Alex.in cõſ.110.ĩci. uiſis acutiſſimis.ĩ 1.uol.reprobat Imo.ĩ rep.c. fi.ĩ.eodem.

SEB. SAPIA. b Ad caſus exceptos . Viđ ad hoc q̃ ſcribit Iaſ. in l. quoties.ĩ noua limitatio. C. de rei uẽ.& q̃ũo talis denũtiatio cõſtituat in mala fide uide Cor.ĩ cõſ.50.ĩc.cã cõpetẽte.in 2. uo. Alex.l.de pupillo. §. ſi is cui circa mediũ.uer.q̃rit ul ti.Bart. ff.de ope. no.nun.

23 †Scđs caſus ſi res fuit acqſita ꝯ ius ꝓ hoc regula q ꝯ iura mercat̃.đ reg.iur.li.6.hoc uerũ niſi longo tp̃e poſſediſſet.ut ſ.dixi. Ex quo īfert̃ qđ emẽs rẽ eccłiæ nõ ſeruata iuris ſolẽnitate p̃ſumit̃ ī mala fide.ad hoc ꝙ le.& no.in eadẽ.l.2.đ reb.eccl.nõ 24 alienã.uiđ qđ dixi.ſ.e.đ q̃rta.† Itẽ ſcias qđ uſucapione,ſeu in p̃ſcriptione iuri error nocet.l.nunq̃.ff.de uſucapio. ſed ī acqſitione fructuũ nõ nocet. ut ī l.ſed & ſi. §.ſcire.ff.de petitio.hæredi.no. Dy.regula poſſeſſor.de regulis iuris.li.6. & gl.in l.ſi furt. ff. de uſucapi. dicit tñ Bar.in d. §.ſcire qđ iſte q allegat iuris errorẽ dẽt hoc ꝓbare,qa ſcĩa rełr p̃ſumit̃. ut in l.leges.C.de legi.qđ ẽ notãdũ.facit qđ le.& no.in l.late culpę.ff.de uerborũ ſignificatio.& Bar.ī l. qđ Nerua.ff.depoſiti. Hoc tñ ſubtiliter limitat ibi Bar. qñ qs poſsidet iure reſiſtẽte ut qa aliqd ꝓhibet uel p̃cipit fieri,tũc.n. quis p̃ſumit̃ in mala fide.& ſic intelligit dictã.l.quęmadmodũ đ agri.& cẽſib.& regulã, q ꝯ iura.ſed qñ poſſidet qs iure nõ aſſiſtente, ut puta,ut teſtm̃ fiat corã ſeptẽ teſtib.ałs nõ ualeat, & tũc nõ p̃ſumit̃ malę fidei in d. §. ſcire. Ego dubito, an hęc reſtrictio ſit uera. ſi n.ex eo ſolo qđ poſſidet ſeruitutẽ p̃ſumit̃ malæfidei qa res p̃ſumit̃ libera ut uoluit ipſemet Bartolus ī dicta lege, primo fortiꝰ dẽt p̃ſumi male fidei ſi poſſidet iure ſibi non aſſiſtẽte.Pręterea qs p̃ſumit̃ ſcire iura,ut in iurib.p̃allega.ergo p̃ſumit̃ ſcire qđ ſibi ius nõ aſſiſtit.Nec ob. tex.in §. ſcire.qa nõ dicit ꝙ talis nõ p̃ſumat̃ male fidei.ſed ſolum dicit,ꝙ ille,q errat in iure,nõ eſt p̃do,qa dolo caret & ſic p̃ſupponit errorẽ q nõ ẽ p̃ſumẽdus,niſi ꝓbet̃ ex cõiecturis,qa ignorãtia iuris nõ p̃ſumit̃, ut in regula ignorantia,de reg.iur.li.6.& l.regula.ff.de iur.& facti.igno.vr̃ aũt ꝯiectura ꝓbabilis,erat poſſeſſor ſimplex p̃ſona,uel mulier,arg.in l.cũ de īdebito.ff. de ꝓba.uł error iuris erat ꝓbabilis,ut in regula alleg.& c.cũ dilectꝰ.de conſue.no. Io.An.ī c.1.de priui.li.6.facit ꝙ no.Inn. 25 in c.per tuas.2.de ſimo.25.†Et ſi quæras quare in uſucapione nocet iuris error, & nõ in acqſitione fructuum,rñdet Bar. in d.§.ſcire. ꝙ in uſucapione requirit̃ uerus titulus,uel iuſtus error iuris. ut in d. l.celſus. de uſuca. ſed error iuris non eſt iuſtus,ergo ad uſucapionẽ nõ ſufficiunt, ſed quoad acqſitionẽ fructuũ non requiritur titulus, ſed ſufficit ꝙ abſit mala fides q̃ abeſt, ubi eſt iuris error.ut in d.§. ſcire & intellige de acquiſitione fructuũ fienda ut a bonę fidei poſſeſſore. talis.n. errans ęquiparatur in hoc bonęfidei poſſeſſori, ſecus aũt,ſi agerẽt de uſucapiẽdis fructibus,quia tũc exigunt̃ neceſſaria ad uſucapionẽ. iuxta no.in l.ſequitur.§.fructus. ff. de uſucap.& in l. & ex diuerſo.ff. de rei uen.in d.§.ſcire.Tertius caſus exceptꝰ,cum quis emit a ꝓcuratore ꝑ ꝯcluſionẽ, & hic caſus eſt clarus.nã colluſio 26 detegit malã fidẽ.j̃ de coll.ꝑ totũ. † Quartus caſus ſi emit a ꝓdigo,uel luxurioſo [a] &c.Conclude in hoc latius & melius poſt Bar.in l.ſi quis cum ſciret.ff.ꝓ emp.ꝙ aut qs emit ab eo,cui bonis fuerat interdictum, & non ualet ꝯctus, nec transfert̃ uſucapiẽdi cõditio.ut in l.qui fundum.§. q ſciẽs. ff.pro empt. Aut emit ab eo,cui nõ erat bonis interdictũ,& tunc aut ſciebat eum conſumpturũ,ſed ignorabat in quem uſum, & ualet, & põt uſucapere quia eſt bonęfidei ut d.l.ſi quis cũ ſciret. Aut ſciebat,ꝙ in aliquẽ malum uſum uolebat expendere p̃tiũ,& nõ ualet in d.l.ſi quis.in fi. maxime ſi ille erat minor.ut l.ſi uero nõ remunerãdi.§. ſi adoleſcens luxu- 27 rioſus.ff.manda. †Ex p̃dictis decidit̃ qõ de eo, qui emit ab exiſtẽte in ludo & concludo ꝙ aut uendidit colluſori ſi nõ ualet ꝯctus nec tenetur uicto uenditor de euictione, cum ſimul delinquãt.ut in l.fi.§.1.ff.quarũ rerũ act.nõ da.& ꝑ cõſequens,cum ſit in mala fide & ꝯctus ſit a iure ꝓhibitus, nõ poterit p̃ſcribere. aut uendidit alteri,& ualet ꝯctus.l.fi.ff.de aleat.& eſt rõ quia is qui ſoluit ludenti,ſoluit nõ oĩno cõſumpturo,quia forte põt uĩcere ſm̃ Bar.in d.l.ſi quis.ꝙ no. & per ꝯñs ſi res erat aliena & bona fide quis emit poterit 28 p̃ſcribere.†Scđo gl.principałr opp. ꝯ tex. & ꝯ proxime dicta in eo ꝙ in p̃ſcriptione requiritur bona fides. de l. gñałr.ff.de noxa. ubi dr̃,ꝙ ſi egi actione noxali cõtra te nomine alieni ſerui,qui bona fide tibi ſeruiebat,tuque mihi illum tradidiſti pro noxa,poſſum ego illum ſeruum uſucapere,licet ſciam quod alienus ſit. Ad idem opponit de c.placuit,ut quicunq; 16.q.3.ubi loca cõuerſa ad fidem ſm̃ diſpoſitionem.c.1.ſ.eo.quis ſcienter præſcribit. Gl.nõ ſoluit,ſed dic.ad l.gñałr.ꝙ quia dñs tenebatur eſtimationem damni, uel ad dãdum ſeruum pro noxa uideor ab eo hr̃e cãm, ſi id a poſſeſſore bonæ fidei cõſecutus ſum.poterit.n.dñs uendicare offerendo eſtimationem litis, quod cum non fecerit, vr̃ cõſenſiſſe,ut ſeruus datus eſſet pro noxa.arg. in l.alienationis uerbum.ff.de uerb.ſignifi.ad c.placuit.dic ut dictum 29 fuit in d.c.1.†Tertio principałr gl.quærit an mala fides tradentis noceat accipienti [b] cum bona fide. gl. primo dicit ꝙ non,per l.an uitium.ff.de diuer.& tempo præſcrip. In contrarium adducit auth.male fidei.C. de præſcrip.30.ann.gl. rñdet diſtinguendo ꝙ in pręſcriptione longi temporis. ut 10.uel 20.ann.noceat mala fides tradentis,ut in d. authen. malę fidei,ſed in præſcriptione longiſſimi temporis. ut 30. uel 40.ann.ſecus ut in d.l.an uitium. Dic latius,ꝙ quædam ſunt uitia realia,quædã perſonalia. Realia ſunt quæ ipſam rem committantur, ut ſi res eſt furtiua uel uiolenter poſſeſſa, & hoc uitium tranſit in poſſeſſorem ſucceſſorem etiam de iure ciuili quo ad præſcriptionem longi temporis.1.10. uel 20.ann.ut inſti.de uſucap.§.furtiue.cum ſeq.& l.uitia.& ibi bo.gl.C.de acqu.poſſeſ. ſed in præſcriptione 30. uel 40. ann. ſubdiſtinguendum eſt quod aut loquimur in ſucceſſore ſingulari,& de iure ciuili iſte p̃ſcribit ut no.in d.§. furtiue.per l.oẽs.& l.ſicut.C.de pręſcrip.30.uel 40.ann.etiam ſi ſucceſſor ſit malę fidei,ut ibi,ſecus in ſucceſſore vłi ut in hęrede,quia cenſetur eadem perſona cum defuncto,ut in aut. de iureiur. a moriente pre. propter menſuram ſed ſi unius. coll.5. uide ſicut ipſe defunctus non potuiſſet pręſcribere, ita nec eius hęres.l.cum hęres.ff.de diuer.& temp.pręſcrip. ſed de iure canonico eſt dubium, de quo uide quod dixi in ca.de quarta.ſ.eo.& dic ut ibi.Si aũt loquimur de uitiis perſonalibus ut eſt mala fides poſsidentis de iure ciuili diſtingue,ut hic in gl.& plenius ut no.d.l.uitia.& d.auth.malę fidei.de iure canonico.uide quod dixi in d.c.de quarta. †Sed circa prędicta mouet d.Anto.dubium quotidianum. pone, quod ſumus in caſu in quo de iure ciuili procedit pręſcriptio cum mala fide,quo caſu certum eſt quod illo iure mala fides defuncti non nocet hęredi cum nec propria nocet, nunquid de iure canonico poterit hęres cum bona fide

a ſe

a Luxorioſo.Et uide ꝑ Inn.& in repe.c. cũ contingat. de iureiu. ubi ponit an ille ꝯctus factus cũ illo,q ſtatim erat ꝯſumptꝰ firmet̃ iurõ. Adde Fran.Are.conſi.81.

b Accipienti.An,& qñ mala fides authoris noceat ſucceſſori in p̃ſcriptione uide gl.in c.de quarta.ſ.eo.& de hoc late ꝑ Rom.& poſt gl. in l. põponius. §. cũ quis adminiculo.ff.de acqu.poſ. ubi ponit q̃ plures limitationes ad d.auth.male fidei poſſeſſor.C.đ p̃ſcri.longi tẽp.& uide tex.in § diutina.inſtit.đ uſuc. & de hoc ꝑ Pe. de Anch.in c.1.uerſi. quo ẽt malę fid.đ p̃ſcr.lib.6. & uide Imo. ī repeti.c.fi. circa prin.j̃.e. ti. & late d.Anto. in ca.cura.& de iure patro. qñ aũt fiat acceſſio tẽporum in p̃ſcriptione cõplẽda diſtĩ.ut per Bart. oĩno in d.l. põponius.§.fin.q inter alia ſingułr dicit, qđ poſſeſſio iniuſta authoris uiolẽter iũgit̃ cũ poſſeſsiõe ſucceſſoris ad cãdũ ipſi ſucceſſori p̃ſcriptionem 30. ann.licet ipſe author p̃ſcribere nõ potuiſſet. ꝙ dicit procedere de iure ciuili. ſecus autẽ dicit đ iure canonico, qđ bñ not. qa eſt pul.limitatio. ad d.l. põpo. §.fi.ſed ꝓ hoc dicto allego opt.gl. in c. placuit.2.§. hæc de p̃ſcriptionibus in uerſi.cõtinuare.16.q.3.

ANT. FRAN.

An mala fides noceat ſucceſſori, dicas, qđ illa nocet hæredi. nõ aũt ſingulari ſucceſſori ī fructibꝰ q̃rendis,ut ꝑ Bal. ī l.2.C.de pet.hęre.& in l.uitia.C. de acqui.poſ.& ꝑ Alex. poſt Bar. in l.& ex diuerſo.ad fi.ff.de rei uen. & ꝑ eundem Bal. in l.1.C.eo.tit. & in l.ſeqtur.in §. fructus.ff. de uſucap. & uide ꝑ Ioã.An. in addi.Specu. in tit.de p̃ſcr. ī §.fi. in addi.magna.& uide Inn.& d.Anto.& iſtum in c.ſi diligenti.de p̃ſcr. & ꝑ Alex.in cõſi. 4.in 2.parte. & in conſi.39.in 4. parte conſi. 52. & in conſi. 80. in eadẽ parte in conſili. 34.in 1.parte.

à ſe p̃ſcriptionẽ inchoare? dubiũ facit q̃a de iure canonico defunctus ñ poterat p̃ſcribere ꝑꝑ malã fidẽ.ergo nec hęres,cũ cenſeat̃ eadẽ ꝑſona cũ defuncto,ut ī.d.l. cũ hęres ꝯriũ ꝯcludit hic do.Ant.ꝙ licet mala fides actoris in aliquo caſu noceat ſucceſſori vbi exigit̃ bõa fides,tñ hęc mala fides ẽ ficta ſucceſſoris,ñ vera.vñ ñ apparet rõ, quare ñ p̃ſcribebat ex quo uere nõ ẽ ī mala fide,niſi dicat̃ ſm̃ eum,qđ aliter ꝯſciẽtia [a] defuncti exonerari ñ poſſit a peccato,& hæres teneat̃ exonerare ꝯſciẽtiã defuncti,de ſepul.c.fi. & aliter exonerare ñ p̃t,niſi rẽ reſtituat: qa ꝑ hoc ꝙ acquiſiuit,ñ purgat̃ peccatũ defuncti, & ad hoc dic reducẽdũ qđ no.Old.ſuo.cõ.91. & ſic dicit intelligendũ,ꝙ no.Dy.in rła. poſſeſſor,de reg.iu.li.6.ubi dicit,ꝙ de rigore hæres nõ p̃ſcribit ſed de æqtate canonica ſecus, ut patet ex p̃dictis.Ex hoc ultimo uidetur ſentire,qđ ẽt de ęquitate canonica hæres ñ p̃ſcribit,cũ teneatur ad exonerãdã animã defuncti & ſic vr̃ recedere a p̃rĩo dicto.Ego vero [b] ſimpłr puto ẽt ceſſante illa ratione de exoneranda aĩa defuncti,ꝙ hæres utroq; iure non poterit p̃ſcribere,eo caſu,quo defunctꝰ ñ poterat, qa cũ ſuccedat ī ius defuncti,& oẽ ius ſuũ cauſat̃ a defuncto,cenſetur eodẽ iure cũ illo.d.l.cũ hęres,nec habemus ꝯriũ de iure canon vt plene dixi in.d.c.đ quarta.Ex quo infero, ꝙ ſicut defunctus malę fidei nullo tp̃e potuiſſet p̃ſcribere j̃.e.c. fi. nec ſuus hęres poterit dicta.l.cũ 31 hæres,ꝙ bñ notandum eſt.†Quarto principaliter gl.quęrit, an errans in iure dicat̃ bonęfidei,& primo dicit ꝙ ſic ꝑ cap. cura, de iure patro.&.ff.đ peti.hære.l.ſđ & ſi.§.ſcire,dicit tñ,ꝙ.c.cura, loqt̃ ī alio caſu,ſecꝰ dicit ī uſucapiõe. tu de hoc dic ut meliꝰ dixi.ſ.ī ſcđo caſu excepto & ad 32 c.cora.dic ut ibi not.†Quinto quęrit,an habẽs cõſcientiã dubiã præſcribat tanq̃ bonę fidei poſſeſſor. gl.ꝯcludit ꝙ ſic per l.qui ſcit.§.bonę fidei poſſeſſor,ff.đ uſu. Ho.dicit illud verum ſm̃ leges,ſecus ſm̃ canones.j̃.e.c.pe.& ulti.& ſequẽdũ ẽ qđ animę eſt vtilius.j̃.de ſpõſa.c.iuuenis;de 33 hoc latius dicet̃.j̃.eo.c.fi.† Venio ad glo. ult.quæ primo ex tex. colligit, ꝙ bona fides ñ ſufficit ſine iuſto titulo ī p̃ſcriptiõe rerũ eccleſiarũ.ꝯ hoc gl.opp. dupliciter. Primo de multis iurib. quæ ſolum requirũt curſũ.40.anno.ut ī.c.de quarta,&.c. illud,cũ ſi.ſ.eo. Scđo đ repugnantia quadã,q̃ orit̃ ex reqſitiõe tituli.nam ex titulo,ītercedente poſſeſſione, acqritur dominiũ,vt ī.l.traditionibus,C.đ pac.& in ſp̃ualibus ex ſolo titulo tranfert̃ dominiũ,ut i.c.ſi tibi abſenti,de p̃bẽ.li.6.ergo fruſtra exigit̃ p̃ſcriptio,qa qđ meũ eſt ex una cã,ex alia meũ fieri ñ p̃t, ut in.c.īter dilectos,de fi.inſtr.So. capiẽdo metẽ gl. in p̃ſcriptione nõ reqrit̃ titulus,ꝑ quem trãsferat̃ dominiũ,ſed titulꝰ putatiuꝰ,q.ſ.putat̃ legitimꝰ, licet ex aliqua cã occulta dominium non transferatur, ut,puta emi ab eo,quem putabam dominum;uel habui venditionẽ epĩ, & putabam capitulũ cõſenſiſſe vel qd ſimile,& đ tali titulo loqt̃ hic,& exigit̃ titulꝰ ad purgãdũ vitiũ malę fidei p̃ſumptũ ex iuris reſiſtẽtia ꝯ poſſeſſorẽ,& ꝑ hoc remanet ſolutũ ſm̃ ꝯriũ. 34 †Ad primũ uero de.c.đ quarta, & ſimilib.gl.multũ īſtat ſđ ī effectu cõcludit ꝙ aut iꝰ cõe reſiſtit potẽtiæ habẽdi & poſſidẽdi & tũc nõ ꝓcedit p̃ſcriptio rõ,quia ſine poſſeſſione p̃ſcriptio non procedit, ſed p̃ſcribẽs eſt incapax poſſidẽdi & habendi,ergo &c.đ quo dic pleniꝰ,vt dixi. ſ.e.c.cãm. Aut iꝰ diſponit ſolũ reſpectu iuris ꝓprietatis nec reſiſtit facultati poſſidẽdi,& tunc reqrit̃ titulꝰ putatiuus qui cãm dederit p̃ſcribẽdi,ut in.c.1.e.ti.li.6. Idem ſi pręſumptio eſt contra poſſidentẽ,ut ī.d.c.1.& dixi.ſ.plenius, & hoc ultimo caſu p̃t ītelligi tex.iſte.erat.n.p̃ſumptio contra archiep̃m Piſanũ ex eo,quia nomine Romanę eccleſię fuerat ſępe illud iuramẽtũ fidelitatis exactum.Itẽ poteſt dici iudicio meo,ꝙ ius cõmune reſiſtebat archiep̃o, qa in iure diſponit̃, qđ tota Sardinia pertinet ad eccleſiam Romanã,ut ī.c.ego Ludouicus. 63.diſ.&.c. Cõſtãtinus.96.di.ergo neceſſariꝰ erat titulus & ī his duobus caſibus ſaluat̃,ꝙ hic in fi.dr̃.ſed ubi ius nil diſponit,nec fortis pręſumptio eſt contra poſſidentem,ſufficit cõtra eccleſiam pręſcriptio.60.an.cũ bonafide;& hoc caſu procedit.c.illud cũ ſi.& hodie habetur clarius in. d.c.1.li.6. Si aũt eccleſia p̃ſcribit ꝯ priuatũ, uel priuatus contra priuatum an & quando requiratur titulus,dic ut dixi in dicto ca.đ 35 quarta.†Sed iuxta p̃dicta quęro,an indiſtinctẽ requiratur titulus iure cõi reſiſtẽte?Sol.gl.in.d.c.1.e.ti.li.6.mirabiliter limitare uoluit iſtũ text.dicens,ꝙ aut ius commune eſt contra p̃ſcribentem, & cũ hoc fundat intentionem agentis,& tunc reqritur titulus;ſecus,ſi eſt ꝯ præſcribentem, ſed non fundat intentionem agentis.Ex quo infert̃, ꝙ ſi una eccleſia petit decimas ab alia eccleſia,quas poſſidet in aliena parochia, ꝙ ſufficiat tũc p̃ſcribẽti bõa fides,qa licet iꝰ cõe faciat ꝯ p̃ſcribentẽ,nõ tñ facit pro petente,& ſic forte ſm̃ gl.iſtam poſſet intelligi decre. ad aures, eo.ti. Sed contra hoc dictum facit dictũ. d.Ant. [c] quia contra pręſcribentem præſumitur,ex quo ius commune eſt contra eum,niſi dicatur ſm̃ eum,quod pręſumitur,inquantum poſſidet ꝯ eũ,cuius intẽtio fundatur a iure, ſecus ſi contra aliũ, & ſic non firmat in hoc articulo pedes. Ego dico,ꝙ licet text.ī.d.c.1.faciat ī pri. in ar.ꝓ gl.illa in eo,qđ loqt̃ illi,cuius ītẽtio erat fundata de iure cõi,tñ text.in medio & in fi.loqt̃ gñaliter dicẽs, ꝙ ubi ius cõe eſt contrarium pręſcribenti, uel eſt pręſumptio contra ipſum bona fides non ſufficit,ſed eſt neceſſarius titulus. Ad idem.c.ad decimas,de reſt.ſpol.li.6. ubi pręſumitur iniuſta poſſeſſio illius, qui in aliena parochia decimas percepit nec in ratione decidẽdi põderat,qđ pa-

a Conſcientia. Mala fides prædeceſſoris nocet eiꝰ hęredi bonę fidei poſſeſſori eo prætextu, quia tenetur ad exonerandum aĩam defuncti,quã aliter exonerare nõ poteſt. & uide Ro. in.l. Pomponius,in.§. cũ qs adminiculo,in.2.co. de acqren.poſ. ubi refert hanc doctrinã.d.Ant.& idem dicit Imo.in rep. c.fi.3.co. eo.ti.& hoc limita uerum in ſucceſſore uniuerſali, qui cauſat totũ ius ſuũ a defuncto. nam ſecus eſſet, ſi cauſaretꝰ ſuũ ab alio, q̃ a defuncto, ita ſingulariter dicit dom.Ant. in.c.cura,in.3.col.de iure pa. & cum eo, qđ dicit hic do. Ant. concordare uidetur ẽt Bal.in auth. ad hoc, C. de uſu. quem refert & ſequitur. Imo.in repet.c.fi. in.47.col.j̃. e.tit. Sed cõtrarium tenet Bal.ī.l. nihil, C.ꝓ hære. & Bar. in l. cum hæres, in princ.ff. de diuer. & tem. p̃ſcri. quæ ſimiliter ſequuntur Dyn. in d.regula, poſſeſſor. & qui uellet tenere iſtam faciliter rñderet ad rationem.d.Ant. hic, uidelicet ꝙ non debet impediri effectus præſcriptionis ex eo, quod habetur teneatur defunctũ exonerare, quia præſcriptio hẽt uim ſolut. ut eſt text.in l.ſi pupillus, ff.de admi.tuto. & in.l. ſi unus §.ſi aũt, ff.de iniur. mõ certũ eſt ꝙ ſol. liberaſſet aĩam defuncti,ergo &c. ita rñdebat domi. meus Franciſ. de Are.legendo hanc decre.in uoce.

SEB. SAPIA.

b Ego uero.Hanc opin. tenet Alex. in conſil. 84.inc. cauſa uertente,in 1. uolu.& late in conſi. 63.inc.ſtantibus his, colũ.2. & conſi. 99. inci. uidetur prima facie,col. fina.in.4. uol. in conſi.5.incip.uideretur,in. 2.co.in.5.uo. ſed idem Alex.ſibi cõtrarius tenet contrarium in conſi. 110.inc.uiſis, cir. fin.in.1.uol.& in conſi.39.inci. uiſis ſcripturis, in. 1.col. & con.134. inci. in cauſa,circa fina.in.2.uolu. & ita etiam tenet Corne. in conſil. 136.incip. ad euidentiam, col.2.ī. 1.uo. & in conſil. 138.inci. uidetur per totum, & cõ. 304.inci.rem arduam, col. 14.3. uo.& con. 277.incip.ad euidentiã, col. pen.4.uol.

c Dictum.do. Ant. Pro certo illa gl. dicit uerum, quia ſicut ius commune eſt contra præſcribentem, eodẽ modo eſt contra alium, & in pari cauſa melior ẽ cõditio poſſidentis. Item quia.d.c. 1.ī princi. loquitur, quando ius commune fundat intentionem agentis, ita debet intelligi mediũ, & finis illius capi. Andrea.Barba.

Quantum tempus requiratur in præſcriptione rerum patrimonialium clericorum, de hoc ſatis late uide per Imo.in repet.c.fin. j̃.eo.in pe.& ult.col.& uide per Rom.in.l. uſuc. ff. de uſuc. ubi ponit an quo ad præſcriptionẽ bona clericorum gaudeant eo priuilegio, quo res eccleſiæ,facit mẽtionem de doctrina hic tradita ꝑ d.Ant.& eam ſequtur dicens, ita cõmuniter teneri. Adde Ro.ſingul. ſuis fo.12.

rochia eēt agentis, ſed ſolū, q̄ ē aliena à poſſidēte, licet gl. ibi & malè ſenſerit. vnde Io. An. in addi. Spec. in ti. de reſti. ſpo. ſup rub. vr̄ illā gl. reuocaſſe dicēs nō referre, an ſit ius cōe pro agente; ſed ſatis ē, ꝙ ſit ꝯ poſſidētem; ꝓ quo facit ꝙ leg & no. maxiè ꝑ Inn. in. c. cōſtitut⁹, de fil. p̄ſby. & ī. c. 1. de off. vic. & vide ꝙ in mā dixi in. c. in lr̄is, de reſt. ſpo. Pręterea, ſi ſola p̄ſumptio ſufficit, vt exigaṫ titul⁹, vt ī. d. c. 1. fortius dēt exigi, cū i⁹ cōe eſt ꝯ poſſidentē, licet non fundet intentionem agentis. Itē titulus exigiṫ iure cōi reſiſtente; qa ē præſumptio malæ fidei, cū p̄ſumaṫ ſcire iura. hæc rō militat, licet nō fundet intētionē alterius, & hāc partē puto veriorē, & hoc d̄ iure canonico. Sed an de iure ciuili exigaṫ titulus in p̄ſcriptione. 30. vel. 40. ann. cum bonafide, ſi ius cōe reſiſtit p̄ſcribēti. tex. in. l. ſi qs emptiōis, C. de p̄ſcri. 30. uel. 40. an. loquēs de iſta p̄ſcriptione nō aperit; ſed ceſſante titulo reqrit curſum longiſſimi tēporis, nec Bar. ibi aperit ego puto ꝙ ſic tū arg. eorū, q̄ leg. & no. in. l. quēadmodū, C. de agri. & cenſi. li. 6. tū qa ius canonicū exigit titulū hoc caſu ꝑꝑ p̄ſcriptā malā fidē. ergo cū agatur de peccato excludendo, ſtādū eſt iuri cano. ut no. in rl̄a, poſſeſſor, de reg. iur. li. 6. & in. l. priuilegia, C. d̄ ſacroſan. ecc. & licet tex. ī. d. c. 1. loquaṫ in p̄ſcribēte rē eccleſiaſticā; tñ in hoc eadē ē rō, q̄ in aliis rebus, ex quo ius cōe reſiſtit p̄ſcribēti: qa in utroq; caſu p̄ſumiṫ mala fides, ut in. d. l. quēadmodū, in. fi. Nec obſtat, ſi dicaṫ, ꝙ tex. ibi loquṫur de p̄ſcriptione longiſſimi temporis; ſecus ergo in pręſcrip. longi temporis; vt ibi no. in glo. qa dico, ꝙ ideo reſeruat ibi text. pręſcriptionem longiſſimi temporis, qa de iure ciuili currit p̄ſcriptio tanti temporis ēt cum mala fide: ſed cū de iute cano. (cui hodie ſtādum eſt) talis pręſcri-

36 ptio non currat, ſecus eſt dicendum. †Vltimò q̄ritur hic, quanto tempore præſcri-

a batur in rebus patrimonialib. [a]clericorū? do. Ant. ſatis īpertinenter format hic iſtā qōnem. Ego eam attigi in. c. de quarta. s̄. eo. vbi melius cadebat & concludit hic, ꝙ ſpatio cōi. ſ. 10. annorū īter pręſentes, & viginti inter abſentes intercedente tamē titulo, &. 30. an. ſine titulo. & dic ī effectu ꝙ ſicut pręſcribitur contra priuatum, ita & contra clericum: quia non reperitur in hoc priuilegiatus. hoc tenet gl. in. c. poſſeſſiones. 16. q. 4. ſentit gl. no. in. c. q̄ quā, de cenſi. li. 6. quę dicit non eſſe uniuerſaliter verum, quod clericus gaudeat in rebus ꝓpriis priuilegio eccleſiarum. & idē Arch. ibi allegat gl. in d. c. poſſeſſiones; & hoc puto ueriſſimū: qa iura canonica exigunt p̄ſcriptionē, 40. ann. ſolum, cum pręſcribitur cōtra eccleſiam, ita loquitur ca. de quarta, & c. illud, cum ſimilibus, s̄. eo. ti. ita etiam loquitur auṫ. quas actiones, C. de ſacroſan. eccle. In aliis autem ſtabimus ciuili legi, arg. in. c. 1. de no. ope. nuntia. priuilegia enim nō debent extendi ad p̄ſonas in eis nō cōprehenſas vt. ī. c. ſanè, de priui. &. 7. q. 1. c. petiſti, Nō obſt. ſi dicaṫ qd̄ bōa clericorū gaudent eodem priuilegio cū rebus eccleſiarum, ut no. g. l in c. ex literis de pig. facit text. in. c. ſimilter. 16. q. 1. qa illud nullibi uniuerſaliter probaṫ, ſed in qbuſdā caſibus iure expreſſis dūtaxat, & vide in hoc, ꝙ not. Spec. in ti. de in inte. reſtit. §. qualiter, ver. ſed nunqd. ubi

b dicit, quòd clericus[b] maior nō p̄t petere reſtitutionē in integrū, ſi in reb. propriis fuit lęſus; ſecus, ſi in reb. eccleſię. & ad iura q̄ dicūt clericos gaudere codē priuilegio ī reb. ꝓpriis, quo ī reb. eccleſię, reſpōdet, ꝙ loquuntur quo ad defenſionem, al leg. 12. q. 2. c. eccleſiarū ſeruos; & hāc opi. dicit tenere Vi. Ad idē gl. no. ī cle. vna, d̄ in inte. reſt. in verbo eccleſiarū: q̄ dicit, ꝙ ſi ñ ecclīa, ſed ſolū ꝑſonæ clericorū lædereṫ ex lapſu tēporis, ñ cōpetit reſtitutio.

37 †Ad idē allego dictū Gof. in. c. pe. de iud. ubi tenet, ꝙ in cā eccleſię, ſicut in cā fiſcali ñ perit triēnio inſtātia, ſec⁹, dicit, ī cauſa patrimoniali ipſi⁹ clerici: qa hoc nō reperiṫ iure cautū. Idē ſentiūt Pe. & Abb. ī ſimili ī. c. cū ſit gñale, de fo. compe. vbi dicunt, ꝙ licet raptores bonorū ecclīæ p̄nt cōueniri corā iudice eccleſiaſtico, ut ibi: ſec⁹ in raptoribus bonorū patrimonialiū ipſorū clericorū qa priuilegiū nō dēt extēdi, ut ī. d. c. petiſti. 7. q. 1. ſatis placet mihi ratio. Quid autem in dicto principali? dic vt dixi in. d. c. cum ſit, & c. cęterum de iudi. hoc etiam, quod non gaudeant clerici eodem priuilegio in rebus propriis, quo in rebus eccleſiæ, niſi in caſib. a iure expreſſis tenet hic. d. Ant. nam multa ſecundum eum habent priuilegia eccleſiæ bona, quę non putat habere bona clericorum. nam bona eccleſiarum non poſſunt alienari abſq; ſolemnitate, de qua. 12. q. 2. c. ſine exceptione, ſecus uidetur ī rebus clericorum, quia hoc nō reperitur expreſſum; & idem in ſimilibus. cōcludit ergo, ꝙ niſi ſit iure expreſſum, uel ſubſit omnino eadem ratio, nō gaudebūt bona clericorum eodem priuilegio cum rebus eccleſiarum: in hoc tamen fuit ſibiip ſi. d. Ant. contrarius. nam contrarim tenuit in. c. peñ. de iudic. & in. c. 1. de conſue. ſed ibi non diſcuſſit ita materiam, ſed tranſiuit communiter cum dicto. gl ego ſemꝑ tenui quod. s̄. dixi, & uide quod ſcripſi ī. d. c. ex literis, de pig. & in. c. eccleſia ſanctę Mariæ, de conſtitu. ubi aliquid de materia tetigi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus de iure communi eſt ſuperior in omnibus ſpiritualibus exercendis intra diœceſim.*

2 *Epiſcopus dicitur diœceſanus in tota diœceſi.*

Ordinarij appellatione uenit non ſolum epiſcopus, ſed quilibet alius habens ordinariam poteſtatem.

3 *Arbiter poteſt eſſe prælatus uel clericus in iuribus eccleſiæ.*

4 *Abbas & alius inferior prælatus exemptus non poteſt præſcribere iura epiſcopalia, quæ numerantur. nu. 5.*

6 *Iuriſdictio tota non præſcribitur, ſi quis exercet in certis caſibus, & hoc ſi alter poſſidet uniuerſaliter, alias ſecus.*

7 *Præſcribens poteſtatem excommunicandi non cenſetur*

ANT. FRAN. An bona clericorum gaudeant eodem priuilegio, quo bona ipſi⁹ eccleſiæ, uide q̄ habentur in. c. ex literis, de pign. & ꝑ Bald. in. c. cum ſit generale, d̄ fo. comp. & per Car. in cle. fi. de cēſ. & adde, ꝙ bona clericorum non ueniunt in generali oblig. bonorum ciuitatis, & iō nō poſſunt capi pro delictis cōmunis, ſicut nec capi poſſunt bōa eccleſię, etiam ſi ſint clerici primę tonſuræ ſecundnm Bal. in. l. etiam, C. de execu. rei iud. & quātū tempus requiratur in præſcriptione rerum matrimonialiū clerici, dicas, ꝙ tantum tempus, quātum requiritur ī præſcriptione bonorū eccleſiæ iuxta not. in. c. illud, & in. c. de quarta, hoc eo. titu.

a SEB. SAPIA. Patrimonialibus. Vide Rom. in ſingu. 451. incipi. tu ſcis. Feli. in. c. 2. in fin. ſupra eo. Feli. in. c. eccleſia ſanctæ Mariæ, col. 5. s̄. de conſt. ubi latiſſime tangit, qñ bona clericorum p̄rimonialia gaudeant priuilegio eccleſię. & uide Io. Frā. Bal. ī tra-ctatu pręſcript. in. 1. p̄te quintæ partis principalis quæſtio. 5.

b Ad idem facit caſus, quem ponit gloſſa. 3. in cle. fi. de procur. facit quod dicit gl. in c. ſi tributū. 11. q. 1. & uide. d. An. in c. cū in t̄pe, in fi. de arbi. ubi dicit ꝙ clericus de bonis patrimonialibus pōt cōpromittere authoritate propria, qd̄ tamen nō poſſet de rebus eccleſiæ, ut no. Hoſ. & doc. in. c. eo. peruenit. tit. ad idem ui dè text. ſcd̄m unam lect. gloſſ. in. c. nouum genus, de deci. ubi in ſolutione decimarū non gaudent eo priuilegio, quo eccleſiæ. & hāc doctrinā ſequiṫ do Anto. hic, uidelicet ꝙ bona patrimonialia clericorū nō gaudeāt eo priuilegio, quo res eccleſiarū, niſi in caſibus in iure expreſſis. etiā ſeqtur. d. Abb. in c. eccleſia ſanctæ Marię, de cōſtit. & in. c. fi. in pe. colū. de ui. & hone. cle. ſed cōtra hāc doctrinā uidetur tenere gl. reddendo rōnē ī. c. ex literis, de pig. uide gloſſ. in. c. ſimiliter. 16. q. 1. & h. d. Anto. in. c. 1. in fi. de cōſue. & pro hac parte adducitur gloſſ. in. l. munerū. §. patrimoniorū, in uer. pontifex, ff. de mu. & hon. & text. in authen. item nulla cōitas, C. de epiſ. & cle. textus in. c. clericus laicum, de fo. comp. text. in cle. præſenti, de cenſi. & in c. eccleſiarum ſeruos. 12. q. 2. & de iſto art. uide late per. d. Car. in cle. 1. de ui. & honeſ. cle. Et adde, quod res patrimoniales imperatoris nō gaudent eo priuilegio, quo gaudent res fiſci ſui, text. eſt cum gloſſa in lege, ſi quis ſeruum, C. de ſeru. fug. Itē limita iſtā regulā traditā hic ꝑ d. Ant. & Pau. nō hr̄e locū in bonis patrimonialibus, ad q̄ clericus eſt ītitulatus: quia illa gaudēt priuilegiis, qbus res eccleſiæ; ad hoc ē glo. fin. in c. ep̄s, de p̄ben.

a Prælatus pōt eſſe arbiter in cā propriæ eccleſiæ; qd̄ no. qa limitat. d. l. pen. ff. de arbi. Et idē dicit Flo. in rep. §. arbitrorū, circa prin. ī l. ſi ſocietatē, ff. pro ſo. & ꝑ hoc facit qd̄ ſcribit d. Ant. poſt Hoſt. in d. c. cū inter. §. 1. in 1. col. de re iud. vbi ēt ponit. q. in terminis: ſed in ꝯriū facit qd̄ ſcribit. d. Ant. ī c. inſinuāte, ī fi. de offi. deleg.

ſetur præſcribere poteſtatem abſoluendi, aut interdicendi.

Præſcriptio non extenditur ad caſum etiam omnino ſimilem.

CAP. XVIII.

CVm olim. Abbas ī capellis p̄ſcribere p̄t iura ep̄alia: obtinet tñ ī his ſolis, q̄ p̄ſcripſit quo ad titulū. h. d. Diuidiṫ ī tres ꝑtes. In p̄ria ponit petitionē actoris, & ipſi⁹ iura. In ſcd̄a ponit iura ipſi⁹ abb. ibi: *ad elidēdā.* In tertia diffinit, ibi: *quia prædictus.* Caſus lr̄alis. Ep̄s Lucan⁹ in p̄ntia do. pa. liti-

4 gabat cū abbate & monachis Sancti Saluatoris de Ficheto ſup plebē Falamāſanæ, & capellis ꝑtinētib⁹ ad dictā plebē, petēs ī eis īſtitutionē & alia ad ius ep̄ale ꝑtinētia. ad ꝓbādā ītētionē ſuā primò allegabat: ius cōe, cui⁹ authoritate dicebat oīa ſp̄ūalia ī p̄dictis locis ī ei⁹ diœceſi cōſtitutis ad ipſum tāq̄ ad diœceſanū ep̄m ꝑtinere. īſup allegabat quoddā arbitriū a Piſtorieſi ep̄o, archip̄sbytero & primicerio Luca-

5 nis ſup hoc ꝓmulgatū. ex ꝑte abbatis exhibitū fuit quoddā priuilegiū Gregorii. v. i. qd̄ vr̄ p̄ceſſiſſe dictū arbitriū, ꝑ qd̄ monaſteriū, plebs, & capellę videbanṫ libertati donatę, & alia priuilegia Ro. Pōti. poſt dictū arbitriū obtēta, q̄ libertatē ſibi cōcedere videbanṫ. īduxit īſup teſtes ad ꝓbādū p̄ſcriptionē. Do. pa. examinato negotio, qa conſtitit ei, ꝙ abbas ſufficiēter oñdit monaſteriū ſup īſtitutionib⁹ & qbuſdā aliis articulis tā ī plebe q̄ ī capellis legitima p̄ſcriptione munitū; abſoluit abbatē ab īpetitione ep̄i ſup iā dictis articulis; & ſup aliis oīb⁹, q̄ ad ius ep̄ale ꝑtinere noſcunṫ, ſc̄m tenorē arbitrii eūdē abbatē quo ad plebē & capellas cōdēnauit Ber. No. p̄riò, ꝙ de ſubiectione hic agiṫ nō ꝯ ſubiectū: ſed ꝯ eū, q ſubiectionē poſſidet. agiṫ. n. hic nō ꝯ plebanū, ſed ꝯ abbatē; de quo dic, vt s̄. dixi in c. auditis. Not. ſecūdò, ꝙ plebs habet qñq; capellas adiacētes, ſ. ꝑ annexionē, vel ſubiectionē ſc̄m Io. And. vel dic & melius, ꝙ erāt intra plebanatū. qñq;. n. ꝑꝑ diffuſam parochiā plebis cōſtituunṫ ibidē capellę, vt in c. ad audiētiā, de ecc. ędifi. not. Ioā. And. ī addi. ſup rub. de deci. illud aūt certū eſt, ꝙ de iure cōi plebs nō fundat intētionē ſuā ſup ſubiectione capellarū, vt in d. c. ad

1 audiētiā, & no. ī c. dilectus, de ca, mo. †Not. tertiò, ꝙ ep̄s de iure cōi eſt ſuperior ī oīb⁹ ſpiritualib⁹ exercēdis ītra diœceſim; facit c. cū venerabilis, de reli. do. & c. oēs baſilicæ. 16.

2 q. 7. & 10. q. 1. c. placuit. †Not. 4. ꝙ ep̄s dr̄ diœceſanus ī tota diœceſi, & nō alius; facit. c. cū ep̄s, de offi. or. li. 6. vide ad hoc gl. 1. in fi. in cle. 1. de vita & hone. cleri. & in cle. 1. de iure patro. in verbo, diœceſanis. Ex qbus collige, ꝙ ꝓpriè ep̄s dr̄ diœceſanus & nō alius, licet de iure ſp̄āli habeat ordinariū in loco. Iō in mā noua appellatione dięceſani intelligitur de ſolo ep̄o, & nō de alio ordinario: ſecus, vbi mā ſubiecta pariter eſt apta cōcernere ep̄m, vel aliū ordinariū. ſic intellige & ſalua Ioā. An. in c. Ioānes, de teſta. ordinarii, verò appellatione cōprehēdiṫ nedū ep̄s, ſed & qlibet alius hñs ordinariā p̄tātē in loco. vide ad hoc vltra gl. prędictas bo. tex. iūcta gl. in c. ordinarii, de offi. ordi. lib. 6. & hoc no. & ꝓbanṫ iſta ex etymologia & alluſione vocabuli. ordinarius em̄ dr̄, q habet ordinariā iuriſdictionē; & hoc cōuenit cuilibet habēti ordinariā iuriſdictionē. diœceſanus dr̄, q p̄eſt

3 diœceſi; qd̄ cōuenit ſoli ep̄o, vt in d. c. cū ep̄s, & c. oēs baſilicæ, p̄alle. †No. quintò, ibi: *archipresbytero, ac primicerio Lucanus &c.* iuncta ſupraſcriptione, ꝙ in ꝑſonā clerici pōt fieri cōpromiſſum de iurib⁹ ipſi⁹ eccleſiæ. papa. n. cōpromiſſum iſtud approbat in fine; qd̄ ſatis pōderat hic Ioā. And. remittēs ad no. ꝑ ſe in c. inter, de re iud. & Spec. de arbi. §. ſequiṫ, ver. ſed nūqd abbas. in cōtrariū facit ſc̄m eū, ff. de arb. l. pe. ſed illa lex iudicio meo nihil facit. ſolū. n. dicit, ꝙ ī re ꝓpria nō pōt eſſe qs arbiter; & in caſu noſtro iſti archipreſbyteri & primicerius Lucani nō erāt arbitri in facto pro-prio, ſed in iurib⁹ eccleſię; quo caſu nedū ipſi, ſed ēt ipſe p̄-

a latus [a] potuiſſet eſſe arbiter; ſicut & iudex 2. q. 7. c. ſi qs ergo; not. in c. 1. de pęnis, lib. 6. dixi pleniſſimè in c. cū veniſſent, de iudi. Not. ſextò nouā ſpeciē libertatis, vt. ſ. eximatur a iuriſdictione ep̄i, & ſubiiciaṫ alteri p̄lato inferiori īmediatè papæ ſubiecto; & hoc reſpectu plebs & capellæ fuerūt ꝑ papā donatę libertati.

4 †No. ſeptimò, ꝙ abbas & ſic p̄latus inferior ep̄o pōt pręſcribere iura ep̄alia; cōcordat. s̄. eo. c. auditis; qd̄ intelligit Hoſt. de abbate exēpto: aliter aūt nō potuiſſet p̄ſcribere noīe ꝓprio ꝯ ep̄m ſc̄m eū: ſed in ꝯriū (& verius) tenuit hic Inn. & dixi plenius in d. c. audi-

5 tis. †No. octauò nouē iura p̄ſcriptibilia ꝑ inferiorē ep̄o. Primò ius inſtituēdi in eccleſia & capellis; qd̄ voluit Hoſt. reſtringere dicēs, ꝙ quo ad curata beneficia debet ſumi inſtitutio ꝓ collatione tituli colorata. nā authorizabilis inſtitutio in illis p̄ſcribi nō pōt ſc̄m eū, ꝑ c. cū ſatis, de off. arch. eſt enim neceſſe, vt curat⁹ authoritate ep̄i ingrediaṫ & egrediaṫ: vel ſc̄m eū referēdū eſt hoc verbū, inſtitutio, ad ſimplices clericos, vel capellas ſine cura, de priui. c. volentes. §. fi. lib. 6. Contrariū ego concluſi in d. c. auditis, & probaṫ apertè hic, vbi ſimpl̄r inſtitutio reſeruaṫ abbati in plebe & capellis. Secundò præſcribi pōt ius deſtituendi. tertiò ordinatio clericorū; qd̄ pōt intelligi dupliciter. Primò, vt ipſe p̄ſcribens ordinet clericos; & tunc debet intelligi de illis ordinibus, quos pręſcribens iure cōmuni po-

b teſt conferre, vt in abbate, [b]qui pōt minores ordines conferre; de quo in c. abbates, de priui. lib. 6. & 68. diſt. c. vno. de aliis verò nō poteſt intelligi ꝑ c. quanto, de conſue. vbi patet, ꝙ ea quę ſunt ordinis ep̄alis præſcribi non p̄nt. Secundo modo pōt intelligi, vt faciat ſuos clericos ordinari, ꝑ quē voluerit ep̄m. hoc em̄ eſt impræſcriptibile. ī. eo. c. veniens. Quartò pōt pręſcribi baptiſmus. i. vt habeat in eccleſia ius tenendi baptiſmū; ſimile in c. 2. de capel. mo. Quintò in p̄nīa in leuioribus culpis. Ex hoc colligit hic ar. d. Ant. ꝙ inferior p̄latus non pōt pręſcribere ius pœnitentię iniungendę quo ad grauiores culpas, & quo ad caſus reſer-

c uatos ep̄o, [c]de quibus in c. 2. de pę. & remiſ. lib. 6. ego puto ꝯrium, & dico ꝙ oīa, quæ ſunt iuriſdictionis & dignitatis epi-

d ſcopalis, poſſunt per inferiorem ep̄o [d]nomine ſuæ eccleſiæ pręſcribi, vt in c. auditis, s̄. eo. & ibi dixi. ad hunc tex. reſpōdeo, ꝙ hic dicit de leuioribus: qa in illis duntaxat fuerat præſcriptum. non. n. negat, quin potuiſſet præſcribere in grauiorib⁹. Sextò præſcribi poteſt ſepultura, i. ius liberè recipiendi aliquem ad ſepulturam. Septimò decimarum perceptio; forſan ſecundū Io. An. nullam partem tradendo ep̄o. s̄. eo. c. de quarta; quaſi ſentiat, ꝙ in perceptione decimarum non eſt opus p̄ſcriptione, cum de iure cōi pertineat ad plebem, de deci. c. cum cōtingat. Sed pōt

ANT. FRAN. Circa hoc an clericus poſſit eſſe arbiter ī cā ſuæ eccleſiæ, dicas, ꝙ ſi eligaṫ in arbitrū a parte, q̄ hēt cām cū eccleſia, ꝙ abſque dubio p̄t eſſe: quia nō pōt pars aduerſa eū recuſare, ut ſuſpectū, cū uideaṫ eius p̄ſona per ip̄m eligētem approbata, & renūtiaſſe exceptioni, q̄ forſan poſſet ſibi cōpetere, per ea q̄ hñr in c. inſinuāte, & in c. ſuſpitionis, de off. deleg. & in c. cū Ro. eo. tit. nā quotieſcūq; p̄lati ꝑſona caret ſuſpitione, prout eēt, ſi cognoſceret de cā feudali uertēte īter duos feudatarios eiuſdē p̄lati, quo caſu non ſolū eidē pōt eſſe arbiter ſed ēt iudex, vt in c. cœterū, ubi de mā. s̄. de iudic.

b SEB. SAPIA. In abbate. Vide Abb. in c. quāto, ī primo no. s̄. de cōſue. & latè ꝑ Car. ī cōſi. cxxxii. incip. uidēdū eſt plenè, & per Car. in cōſi. ii. ſub tit. de præſcrip.

c SEB. SAPIA. Reſeruatos ep̄o. Vide Old. in cōſil. clvi. inci. primū, de quo q̄riṫ an interuenerit.

d Inferiorem ep̄o. Adde Cal. cōſil. 2. hoc eo. ti. s̄. ſæpi alle.

dici, ꝙ fortè abbas p̃ſcripſit decimas, vt
caperet ad vtilitatẽ ſui monaſterii. Octa-
uò ius celebrãdi diuina ĩ his eccleſiis ep̃o
ſubiectis; ꝙ põt intelligi dupl̃r. Primò, vt
denotet libertatẽ ibidẽ celebrãdi ſ̃m In
no.i.vt abbas poſſit ibi liberè celebrare:
vel ſecũdò, ꝙ poſſit celebrare ſ̃m officiũ
monachale ſ̃m Hoſt. nã de iure mona-
chus, q̃ p̃eſt eccleſię ſeculari, nõ debet re-
gere ſ̃m officiũ monachale, vt not. gl. in
c.3.16.q.1.& in cle.2.de celebra.miſſa.&
tene mẽti hoc eẽ p̃ſcriptibile, licet eccle
ſia remaneat in aliis ep̃o ſubiecta, vt hic ĩ
fi. Nonò poteſtas excõicãdi, interdicen-
di, & abſoluẽdi. intellige reſpectu clerico
rũ & eccleſiarũ ſeculariũ. nã ſubditos ſuos
põt abbas de iure cõi excõicare, vt in c.ſi-
cut, de ſimo.& in c. cũ in eccleſiis, de ma-
6 io.& obe. †Vltimò ex his, & ex tex. not.
ꝙ alio exercẽte & poſſidẽte vl̃em iuriſdi
ctionẽ in loco exercẽdo q̃s iuriſdictionẽ
in certis articulis ẽt animo acq̃rẽdi vl̃em
iuriſdictionẽ, nõ ꝓ hoc acquirit vniuer-
ſum iuriſdictionis, ſed tñ poſſidet & p̃-
ſcribit, quãtũ exercuit; qđ tene mẽti: q̃a
hic eſt caſus ꝓ his, q̃ not. Inn. in c. dile-
ctus, de capel.mo. ſecus ſi nemo vl̃r poſſi-
debat, vt ibi no. Inn.& optimè facit c.1.
de reli.do.& qđ no. Inn.& vide ad primũ
dictũ qđ no. Bar. in l.i.§.ſi q̃s hoc inter-
dicto, ff.de iti.actuq; pri. vbi ponit aliã li
mitationẽ dicẽs, ꝙ ſi q̃s habet cõceſſio-
nẽ ab eo, qui; habet ius concedẽdi, exer-
cẽdo in vno, acquirit & retinet in aliis;
pro quo adduco.l. poſſideri, in prin.ff.de
acq.poſſeſ. vbi dr̃, ꝙ ad acquirẽdã poſſeſ
ſionẽ; fundi non eſt neceſſe, vt oẽs glebas
circũambulet: ſed ſufficit quãlibet partẽ
fundi introire, dũmodo mẽte & cogita-
tione hoc fiat, vt totũ fundũ vſq; ad ter-
minum velit poſſidere; & per hæc notabi
lia habes declaratam maiorem partẽ.c.

7 †Sed iuxta p̃dicta ego q̃ro,[a] nunq̃d p̃-
a ſcribens poteſtatẽ excõicandi videat̃ p̃-
ſcribere poteſtatẽ interdicẽdi, ſuſpendẽ-
di, & abſoluendi? Sol. iſte tex. vr̃ facere ꝙ
non tũ ꝑ ſupradicta: tum q̃a tex. ſpecificè
& diſtinctè ponit poteſtatẽ excõicãdi, in-
terdicẽdi, & abſoluendi. In contrariũ fa-
cit, ꝙ appellatiõe cẽſurę eccleſiaſticæ cõ-
prehẽdunt̃ iſta tria. j. de uer.ſig.c. q̃rẽti, &
ſemꝑ iudicant̃ iſta a pari, in c. is cui, in fi.
de ſen. excõi.li.vi.& cui cõpetit vnũ cõpe
tit & aliud, maximè ẽt reſpectu pote-
ſtatis excõicãdi & abſoluẽdi, vt in c.ver-
bũ, de pœ.diſt.i. puto ꝙ prima pars ſit ve-
rior, cũ hæc ptãs cõpetat ex p̃ſcriptione:
q̃a p̃ſcriptio nõ debet extẽdi ẽt ad caſum
oĩno ſimilẽ, vt in c. cũ contingat, de deci.
vbi bo.tex.ad idẽ.c. cũ contingat, de foro
cõpe. vbi ex p̃ſcriptione cõpetebat iuriſ-
dictio ſine ptãte excõicãdi, vel aliter coer
cẽdi; facit qđ in ſimili not. in c. cũ ex in-
iũcto, de hęre.& in hoc dico tex. iſtũ no-
tabilẽ. Cõtraria ꝓcedunt, qñ de iure cõi
cõpetit poteſtas excõicãdi, vel abſoluẽdi.
8 †Op. cõtra tex. in eo, ꝙ ꝓ abbate pro-
nuntiat̃ ſolũ reſpectu eorũ, q̃ p̃ſcripſit. vr̃

SEBA. SAPI.
a Ego q̃ro. An & qñ in p̃ſcriptionibus habeat locũ extẽſio, latè explicat Fel. in c. auditis, co.6. ver. cæterũ pro ordinãda, s̃. eo. & qñ q̃ põt excõicare, poſſit abſoluere, tradit idẽ Fel. in c. paſtoralis. §.i.s̃. de of. ordi.

enim, ꝙ rõne priuilegiorũ debuiſſet obtinere in totũ. j. de
priuile.c. cũ olim, & c. cũ perſonæ, e.tit.li.vi. Sol. gl. fi. ꝙ iõ
papa nõ habuit reſpectũ ad priuilegia: quia ab eis, quę fue-
rant impetrata ante cõpromiſſum & laudũ, fuit ceſſum per
compromiſſum & laudũ inde ſequutũ. alia verò priuilegia
impetrata poſt nõ p̃iudicabant iuri ep̃i: quia non faciebant
mentionem de laudo, arg. in c. ex multiplici, de dec. Ex hoc
vltimo dicto ſingul̃r not.& tene menti, ꝙ ſi ius ſpeciale con
currit cum iure cõi, non valet priuilegium in ꝯ̃rium, niſi
fiat mentio de illo iure ſpeciali, licet tollat̃ ius cõe: & eſt
ratio, quia papa non cẽſet̃ velle p̃iudicare iuri, qđ ignorat.
l.2.§. ſi quis a principe, ff. ne q̃d in lo.pub. & c. ſuper eo, de
off.dele. optimè facit qđ le. & no. in c. ſuper eo, de cog.ſpi.

Sed ꝯ̃ primam ſolutionẽ, & ꝯ̃ hoc ſic oppono. abbas non
potuit compromittere ſuper libertate, vt in c. cum tẽpore,
de arb. ergo compromiſſum non habuit nocere priuilegiis
præcedentibus vel ſubſequentibus, vt in regula, non pręſtat
impedimentũ, de reg.iur.li.6. Sol. gl. iſta confusè tangit ſo-
lutionem, ſed formalius & clarius ſoluendo dico ſic, ꝙ ab-
bas non compromiſit hic ſuper libertate propria, nec etiã
ſuper ſubiectione, quæ ĩmediatè pertinent ad papã; quo ca-
ſu procederet ꝯ̃rium: ſed cõpromiſit ſuper ſubiectione ple-
bis & capellarum, q̃ ꝑtinebant ad eum. potuit enim in hoc
ſuo fauori renuntiare, maximè vt res rediret ad nãm ſuam,
ar.opt.de pac.c.1.li.6. facit qđ no. Fed. cõſi.88. & no. in hoc
tex. iſtũ iũcta gl. Opp. & aliter. ſi enim cõpromiſſum fuit
validum, non potuit abbas p̃ſcribere, cum eſſet in mala fi-
de. j.e. in c. fi. Sol. gl. in ſcđa parte ſui, ꝙ arbitrium non tan
gebat illa capitula, ſuper quibus abbas præſcripſit. Vel dic
& melius, ꝙ abbas, qui pręſcripſit, ignorabat arbitrium &
laudum inde ſequutum, q̃ fortè interceſſerant tempore p̃-
deceſſoris, ar. eorum, q̃ dixi in d.c. de quarta, s̃.e. Op.& a-
liter. vr̃ enim ꝙ nõ obſtãte arbitrio poterat abbas adire iu-
dicẽ ordinariũ, ſ. papã, & vti priori iure, vt l. ſi quis rem, ff.
de arb. arbitrium.n. non arctat niſi ad pœnam, & ſi non in-
teruenit, ad intereſſe, vt in c. per tuas, de arb. Sol. Inn. &
Hoſt. inſtant, ſed obſcurè. ſed dic formalius & clarius, pri-
mò intelligendo, ꝙ iſti fuerunt arbitri. i. iudices, ſed electi
ad inſtar arbitrorum, ſ. eorum iuriſdictionem prorogãdo,
vel fuerunt arbitri iuris: quia ep̃s mouit q̃õnẽ ꝯ̃ ſubditum;
quo caſu eligunt̃ arbitri authoritate iuris, q̃ habent ordina
riam, vt in c. ſi clericus. 11.q.1. & qđ no. gl. in c. irrefragabi-
li, de off.or. ſententię vero iudicum p̃ciſè eſt parendum: q̃a
iudicium reddit̃ in inuitũ. l. inter ſtipulãtẽ.§. ſi Stichũ, ff. de
ver.ob. Scđò principaliter põt intelligi, ꝙ fuerunt meri ar-
bitri, & tunc dicendũ ꝙ arbitriũ ſeu laudũ fuit emologatũ
& approbatum expreſsè vel tacitè taciturnitate. x. dierum.
quo caſu de iure datur ex eo actio, & exceptio, in l. pe. C. de
arb.& dicendum vt ibi no. & in d.c. per tuas; per hæc habes
materiam huius capituli expeditam. Nico. Ab.

SVMMARIVM.

1 *Libellus in interdicto, uti poſſidetis, debet concludere, vt reus non impediat per ſe vel per alium, quominus actor liberè & quietè valeat poſſidere.*
2 *Decimæ poſſunt deberi religioſis intra parochiam vel diœceſim vel ex præſcriptione, vel ex priuilegio.*
3 *Conuentus interdicto, uti poſ. poteſt reconueniri interdicto, unde vi, ante lit. conteſta. non autem poſt. 26. ſecundum vnam opi.*
4 *Ea quæ ſunt ordinis epiſcopalis, non præſcribuntur.*
5 *Ordinis epiſcopalis quæ ſint.*
6 *Ordines ſacri etiam prima tonſura non debent capi, niſi a proprio epiſcopo, niſi in caſibus, de quibus. nu. 6.*
7 *Præſcribens ſi impetrauit priuilegium ſuper re, quam præſcribit, conſtituitur in mala fide, & non poteſt ſe ulterius præſcriptione iuuare.*
8 *In interdicto, uti poſſidetis, an ſufficiat probare poſſeſſionem?*
9 *Super decimis non ſoluendis an reges poſſint condere priuilegia?*
10 *Iuriſdictio epiſcopi propter eius delictum non deuoluitur ad archiepiſcopum, ſed ad papam.*
11 *Reſcripta & priuilegia non reuocant alia reſcripta, niſi de ipſis faciant ſpecialem mentionem.*
Lex communis reuocat aliam, licet de ipſa mentionem non faciat.
12 *Priuilegium non faciens mentionem de alio priuilegio alteri conceſſo an valeat*

leat, etiam quòd primum priuilegium partim ſit ſuper iure cõmuni, & partim ſuper iure ſpeciali? 15
13 *Priuilegium an debeat facere mentionem de alio priuilegio ipſimet priuilegiato conceſſo? vide in diſcurſu. 17.*
14 *Legitimatus ſi impetrat beneficium, non tenetur de priori defectu ſeu legitimatione prius facta mentionem facere.*
16 *Priuilegium contra ius commune an debeat facere mentionem de iure communi?*
18 *Priuilegium & præſcriptio an poſſint ſimul concurrere circa eandem rem, & vnum non præiudicet alteri?*
19 *Præſcriptio an interrumpatur per ſolam impetrationem priuilegij: an verò requiratur quòd priuilegio vtatur?*
20 *Præſertim, iſta dictio denotat idem in caſu contrario.*
21 *Prælatus an & quando poſſit tacitè, vel expreſsè iuribus eccleſiæ competentibus renuntiare?*
Adminiſtratio ſi eſt conceſſa alicui, non intelligitur data poteſtas dilapidandi, vel donandi, & ſimilia faciendi.
Epiſcopus & capitulum ſi volunt aliquid facere contra priuilegia eccleſiæ, poteſt vnus ſolus contradicere.
22 *Quando reuertitur ad ius commune, indiſtinctè prælatus poteſt præiudicare eccleſiæ.*
23 *Prælatus quando renuntiat tacitè vel expreſsè, an requiratur conſenſus capituli?*
Conſenſus conſentire debentis ſemper præſumitur.
24 *Interdictum recuperandæ & retinendæ ſi ſimul cumulentur, vnum ab actore, aliud a reo in reconueniẽdo, quomodo ſententiabitur & quomodo procedetur?*
In interdicto retinendæ debet probari poſſeſſio conteſtationis & turbationis.
25 *Ius tertij an & quando liceat opponere ad excludendum ius agentis?*
27 *Interdictum, uti poſſidetis, datur non ſolum contra poſſidere contendentem: ſed etiam contra illum, qui turbat, licet poſſidere non contendat.*
28 *Sententia lata pro poſſeſſore in interdicto retinendæ, non parit exceptionem rei iudicatæ, ſi conueniatur recuperandæ.*
29 *Succumbens in interdicto, vti poſſidetis, poteſt rei vendicationem intentare, vel interdictum, unde vi.*
30 *Sententia lata pro agente confeſſoria parit exceptionem rei iudicatæ, ſi conueniatur alijs remedijs poſſeſſorijs.*
Confeſſoria eſt actio realis in incorporalibus.
31 *Agens, vti poſſidetis, ſi ſuccumbat, an reus abſoluetur: an verò actor condemnabitur reo, vt ipſum reum non moleſtet?*
Poſſidens præſumitur iuſtè poſſidere, niſi aliud appareat in contrarium.

CAP. XIX.

VEniens. Qui pręſcriptione completa priuile
giũ contrariũ impetrat, & vtit̃ illo, p̃
ſcriptioni renuntiat: ſi p̃ſcriptio non erat cõple-
ta, & malam fidem habet; & ideo non p̃ſcribit. h.
d. Primò ponit̃ conuẽtio abbatis. Secũdò reconuentio ep̃i, 3
ibi: *præfatus*. Tertiò diffinitio, ibi: *chriſma*. in quo duo ſol-
uit obſtacula. primum, ibi: *non obſtante*. ſecundũ, ibi: *nec ob-
ſtare*. Caſus literalis. Inter abbatẽ ſancti Martini de Pãno-
nia ex vna parte, & ep̃m veſperimeñ. ex altera controuerſia
vertebat̃ ſuper quibuſdam iuribus ſp̃ualibus clericorũ & ec
cleſiarũ ipſius monaſterii. abbas in p̃ſentia papæ petiit, vt
ep̃s p̃dictus nõ impediat, vel faciat impediri, quominus om 4
nes; ſi q̃ conſiſtunt in Simagenſi parochia vel comitatu de-
cimas ſibi ſoluant de oĩbus, q̃ ibi habent. petiit inſuper, vt
clerici eccleſiarũ monaſterii liberè percipere poſſint chriſ-
ma, oleũ ſanctũ, conſecrationes altariũ & eccleſiarũ, & ordi
nes, a quo maluerint ep̃o. ad hæc probanda induxit priuile-
giũ Paſchalis, & ſancti Stephani regis, & priuile. Alex. &
cle. allegauit inſuper & p̃ſcriptionẽ in p̃dictis ſacramentis 5
ꝑcipiendis. Ex aduerſo petiit ep̃s decimas Simageñ. comi-
tatus cõſtitutas in diœce. ſua, quas detinet idẽ abbas, ſibi re
ſtitui faceret, niſi aliquo ſpeciali iure defendere poſſit, vt
clerici capellarũ monaſterii p̃dicta ſacramẽta reciperẽt ab
eo. Papa auditis & intellectis meritis cauſæ decernit, ꝙ cle-
rici eccleſiarũ ipſius monaſterii, qđ eſt in ipſius diœceſi con
ſtitutũ, reciperẽt p̃dicta ſacra ab ep̃o veſperimeñ. ſi catho-
licus fuerit, & ea gratis voluerit exhibere: alioquin, a quo
maluerint, ep̃o catholico recipiendi p̃dicta liberã habeant
facultatẽ, ſicut in priuilegiis Paſcha. & Alex. cõtinet̃, nõ ob
ſtante priuilegio Clemẽtis, ꝑ quod priuilegiis prędeceſſo-
rũ non extitit derogatũ, cũ de ipſis nullam fecerint mẽtio-
nem, cum ibi contineat̃, ſaluis conſtitutionibus eccleſię Ro
manę, & legatorũ ipſius. Prętereà p̃ſcriptio, quã abbas ep̃-

ponebat in eius ſubſidium, obſtare non
põt: quia ſi præſcriptio cõſummata erat,
qñ ab Alex. priuilegiũ impetrauit, iuri p̃-
ſcriptionis renuntiaſſe vr̃, cùm abbas pri
uilegio Alexãdri ſit vſus corã pa. in hac
cã; qđ tñ ꝯ̃dicebat intẽtioni abbatis quã
tũ ad hũc articulũ. Si vero nondum finita
erat p̃ſcriptio, ſed erat in pręſcribendo,
qñ priuilegium obtinuit, poſt impetratũ
priuilegiũ bonã fidẽ non habuit; & ideò
1 non p̃ſcribit. Ber. †Not. primò practi-
cam libellandi in interdicto, vti poſ. de-
bet aũt concludere, vt reus non impediat
ꝑ ſe vel ꝑ alium, quominus actor liberè
& quietè valeat poſſidere; de quo vide
qđ leg.& not. in c. licet, de probatio.& c.
2 audita, de reſt.ſpo. †No. ſecundò, ꝙ reli
gioſi p̃nt percipere decimas intra paro-
chiam ſeu diœceſim ep̃i duplici iure, ſ. pri
uilegii & p̃ſcriptionis. Not. tertio, ꝙ
a comitatus[a] nõ ponit̃ pro diœceſi. hæc.n.
erat certa pars diœce. & dicit hic Io. An.
ꝙ comitatus & parochia ponunt̃ hic pro
eodem: ſed parochia ponit̃ pro parte diœ
ceſis. Qñq; vero ponit̃ pro eccleſia tãtũ
j. de paro.c.2.& de ecc. ædi.c.3. Qñq; ꝓ
toto ep̃atu, de dona.c. apoſtolicæ. ubi de
hoc. idem puto dicendum de comitatu.
nam qñq; comitatus idem eſt, qđ tota
diœceſis. Qñq; vero eſt certa pars diœce
ſis; vt puta quia aliquis comitatus eſt in
diœceſi, vt in c. ſignificauit, de reſcriptis.
Qñq; vero ponit̃ comitatus impropriè
pro curia principis cũ oĩbus officiis ſuis
inſtructa 23.q. vlt.c. ſi vobis, iuncta gl. qđ
no. facit qđ habet̃ in libro feu. in ti. quis
dicat̃ dux. ubi dr̃, ꝙ ille dr̃ comes, qui in-
ueſtitus eſt de aliquo comitatu. Alii ue-
ro ſine comitatu dicunt̃ comites abuſiuè,
vt not. ibi Bal.& bene. †No. quartò, ꝙ
conuentus interdicto, vti poſſidetis, põt
actorem reconuenire interdicto, vnde vi,
etiam ſuper eadem re; qđ eſt bene notan
dum. Et not. ibi: *niſi aliquo iure ſpeciali
&c.* ꝙ ſpoliatus põt deducere poſſeſſo-
riũ ſine priuilegio excluſiuo iuris ꝓprie-
tatis; ſimile in c.1. de reſt.ſpo. †No. quin
tò & tene menti, ꝙ licet inferior ep̃o non
poſſit ex p̃ſcriptione ſeu cõſuetudine q̃-
rere ſibi quo ad exercitiũ ea, q̃ ſunt ordi-
nis ep̃alis, vt in c. quãto, de conſue. põt
tñ ĩ illis libertatẽ p̃ſcribere, vt ea faciat a
quo elegerit ep̃o ſubditis ſuis conferri.
†Not. ſextò qñq;, q̃ sũt ordinis ep̃alis, &
ab ep̃o ꝓprio neceſſariò poſtulãda, vt chri
ſma, & oleũ sãctũ. 95. di.c. chriſma, cũ c. ſe.
& de cele. miſſa. c. te referẽte, ꝯſecratiões
altariũ & baſilicarũ. 68. di.c. q̃uis, cũ ſeq.
& ibi vides plura, q̃ ꝑtinẽt ad ordinẽ ep̃a
lẽ. quare aũt dic &c. Tertio ponit̃ hic ꝓ-
motio ad ſacros ordines. Quare ãt dicit
đ ſacris ordinib⁹, & nõ đ aliis, multiplex
dat̃ ſolo. q̃dã priò dñt, ꝙ ideò dixit de ſa
cris: q̃a de minorib⁹ nõ eſt vis, a quo reci-
piant̃; qđ eſt falſum ſ̃m doc. ꝑ c. inter. j.
tit. proxi.& de ord. ab epiſcopo. c.1. ego
allego tex. apertiſſimũ in c. fi. de temp.
ord. li. vi. ubi probat̃, ꝙ ẽt prima tonſura

SEBA. SAPI.
a Comitatus. vide Fel. in c. rodulphus. col. 12. uer. comitatus. s̃. de reſcrip.

non dēt capi niſi a ꝓprio ep̄o, & ſtatuit
ibi certā pœnā ep̄o alieno hoc p̄ſumēti.
ſecūdò ſoluit Hoſt. ꝙ ad literā iſtā ſubau
diēdū eſt, maximè. uel tertiò, ꝙ ſic uerba
priuilegii iacebant, quę papa ſeq uoluit,
ut debuit, ut in uer. *alioquin*. quarto ſoluit
Io. And. ꝙ ſacri ordines ſumūt̄ hic largè
ut no. 35. diſt. in ſum. uel quintò hoc fuit
dictū ꝑꝑ illos minores, quos cōferre pn̄t
abbates p̄sbyteri & bn̄ dicti his, in quos
habent ep̄alē iuriſdōnē uel quaſi, de æta.
& qual. c. cū cōtingat, de priui. c. abbates,
6 lib. 6. & q̄libet ſo ſo eſt bona. †No. ſepti-
mò tria, ꝑꝑ quę dēt ſubditus abſtinere à
ſuſceptione ordinū ab ep̄o ꝓprio ſuſci-
piendorū & aliorū iuriū pertinētiū ad or
dinē ep̄alē. Primò, ſi ꝓprius ep̄s eſt hęre
ticꝰ. nō. n. poſſet conferre executionē, de
quo 32. di. c. p̄ter. §. uer. ubi de hoc, & no. ī
c. cū nō liceat, s̄. eo. Scd̄ò, ſi ep̄s ꝓprius nō
hēt gratiā ſedis apoſtolicę; puta qa excōi
catus, uel ſuſpēſus, aut interdictus, d̄ quo
ꝑ text. iuncta gl. in d. c. 1. de or. ab ep̄o, &
d. §. uerum. Tertiò, ſi nō uult ſacr̄a niſi ſi-
moniacè cōferre; ad hoc. 1. q. 1. c. quibuſ-
dā, & quaſi ꝑ totū, quod leg. & not. in. c. ꝑ
tuas. 2. de ſimo. maximè in. c. 1. ꝑ Inn. de
ſchiſma. & in. d. c. cū non liceat, & dic ut
ibi dixi, & in. c. veſtra, de coha. cle. & mu-
lie. An autē his caſibus uel corū altero li
ceat ſubdito recipere ordines, uel alia ſa-
cramēta à quocūq; ep̄orū, dic ut. j̄. dicā.
nā iſte tex. facit ꝙ nō, cū hoc ꝯpeteret iſti
abbati ex priuilegio. No. octauò tex. mi-
a rabilē, ꝙ nō ſolū[a] de priuilegio alteri cō
ceſſo eſt fiēda mētio in ſecūdo ad hoc, ut
illi p̄iudicet, ſed ēt de priuilegio limita-
to ipſi priuilegiato cōceſſo, ſi ſ̄m cōcedit̄
pure ſine limitatione in p̄iudiciū iā iuris
alteri reſeruati in primo priuilegio; qd̄
neſcio alibi, & de hoc. j̄. aliqd. No. nonò,
& tene mēti, ꝙ īpetrās ius ꝯriū primo, ſal
tē quo ad intentionē īpetrātis & utētis
vr̄ renuntiare iuri, qd̄ prius habebat, de
quo aliqd. j̄. †No. decimò, ꝙ impetratio
priuilegii cāt malā fidē reſpū iuris prius
poſſeſſi. vr̄. n. impetrans ſe fateri non ius
hr̄e: qa nō p̄ſumit̄ fruſtra impetraſſe pri-
uilegiū, arg. in. l. una, C. de theſau. lib. 10.
iō, ſi priuilegiū reperit̄ ex aliqua cā non
ualere, nō p̄t p̄ſcriptio allegari; qd̄ intelli
ge, qn̄ p̄ſcriptio nō eſt priuilegio cōfor-
mis, ut hic: alias ſecus, ut in c. cū pſonę, d̄
priui. li. 6. & de hoc clariꝰ. j̄. Venio ad gl.
& primò quæro, quā actionē intentauit
iſte abbas ꝯ ep̄m? rn̄det gl. 1. ꝙ uti poſſide
tis, & ſatis hoc iudicio meo innuit̄ ex li-
tera i eo, ꝙ petebat ꝙ ep̄s n̄ īpediret &c.
& tenēdo hūc intellectū dicit Inn. ꝙ uer-
ba iſta poſita in libello, ſicut ī priuilegiis,
ex ſu ꝑabūdati ponunt̄. Hoſt. ꝯ, dicēs ꝙ ſi
ex priuilegio fundabat̄ intētio abbatis, n̄
ur̄ ꝙ illa uerba ſuperabundent: imo ſunt
neceſſaria, de lib. ob. c. 3. de ſi. iſtr. c. īter di
8 iectos. †Io. An. ſaluādo Inn. dicit ſe puta
re, ꝙ iō Inn. ſic dicit: qa agēs uti poſ. nō
hr̄et neceſſe ꝓbare dn̄iū, ſed poſſeſſionē
tm̄. vn̄ ego dico, ꝙ licet nō ſit neceſſe ꝓ-
bare dn̄iū; eſt tn̄ utile; qa ſi uterq; pariter ꝓbaret poſſeſſio
nē, p̄ferret̄ ille, q ꝓbaret titulū, ut in. c. licet, d̄ ꝓba. ubi de
hoc. Præterea p̄t dici, ꝙ abbas n̄ allegauit hoc priuilegiū rō
ne tituli. ſed ut certificaret petitionē ſuā. dicebat. n. ꝙ ep̄s
nō īpediret, quominꝰ homines illiꝰ comitatus ſibi ſoluerēt
decimas, ſ̄m qd̄ in priuilegiis cōtinebat̄. i. ſ̄m ordinē & mo
dū in priuilegiis cōtētū. Vel p̄t ſ̄m Innoc. hic dici, ꝙ abbas
egit cōfeſſoria ꝑ iure decimarū, ff. ſi ſer. uē. l. egi. & ſuꝑ hoc
libello nō ponit̄ hæc ſn̄ia, ſed ſuꝑ ſecūda ꝑte libelli, q̄ ponit̄
in deciſa. nā abbas ēt petiit, ut clerici eccleſiarū monaſterii
libere poſſent recipere ſacr̄a, à quo ep̄o uellēt, ut in gl. 3. dr̄
& ſuꝑ hac parte ponit̄ hęc ſn̄ia; qa faciebat ad titulum. alia
uerò pars ſn̄iæ fuit deciſa; qa nō faciebat ad titulū, & mira-
bilis fuit hęc deciſio: debuit. n. ſubticeri illa pars libelli, ſuꝑ
qua nō ponit̄ hæc ſn̄ia & exprimi illa ꝑs, ſuꝑ qua ſn̄iat̄. Et
mihi placet plus primus intellectus, ꝙ abbas hic egerit uti
poſſ. & ep̄s eū reconuenerit, ut hr̄ in lr̄a, &. j̄. latius dicet̄ pꝰ
9 gl. †Gl. 2. colligit ar. ꝙ reges pn̄t dare priuilegia ſuꝑ deci-
mis. Op. de. c. dudū, &. c. tua, de deci. gl. ſtat ꝯrio; ſed nō ſol-
uit. Inn. dicit, ꝙ iſte rex ſanctus erat & apoſtolicę ſedis le-
gatus; uel ſ̄m Hoſ. rex donauit tꝑalia Paſchalis ſp̄ualia, s̄. e.
c. auditis. uel nō examinat̄ hic iſte articulus; qa ſuꝑ ꝑte li-
belli deciſa fert̄ ſn̄ia: ſed hoc nō ſoluit ꝯriū. nō debuiſſet. n.
admitti libellus patēter ineptus, ut no. in. c. 1. de offi. uicar.
& in. l. 1. ff. d̄ of. aſſe. Ego dico, ꝙ oportet p̄ſupponer̄, ꝙ aut
iſte hēbat al's ꝑtātē; puta qa legatus papę; uel ꝙ erat purus
laicꝰ, & ꝙ habuerat illas decimas ab antiquo in feudū, & pꝰ
modū illas cōceſſerat monaſterio d̄ cōſenſu diœceſani, iu-
xta. c. cū apoſtolica, d̄ his q̄ fi. à p̄l. nec ponit̄ hic p̄ciſè tenor
libelli, ſed ſub̄a. Op. ꝯ priuilegiū Paſchalis limitatè hic cō-
ceſſum. vr̄. n. ꝙ fuerit ſuperfluū, cū data prauitate ꝓprii ep̄i
liceat ab alio hęc ſp̄ualia recipere, ar. in. c. ſignificauit, d̄ of.
10 ordi. gl. in uer. Paſchalis, vr̄ fateri ꝯriū, & idē hic Gof. †Sed
Hoſ. ꝯ. ꝑ. c. Romana, de ſupp. neg. p̄la. li. 6. ubi patet, ꝙ ꝑꝑ de
lictū ep̄i iuriſdō nō deuoluit̄ ad archiep̄m; ſed ad papā; &
hoc credit Io. An. ueriꝰ, & facit ꝑ locū à ſp̄āli. c. eos, de tēp.
ord. li. 6. in fi. & ꝓ hoc facit hæc decr. ubi facultas recurrēdi
ad aliū ep̄m fuit priuilegio ꝯceſſa, & ad. c. ſignificauit, rn̄det̄
ꝙ ibi ponit̄ caſus ſp̄ālis. Præterea hoc priuilegiū cōcedebat
ut quēcūq; ep̄m ēt ex̄neū poſſet abbas eligere; qd̄ al's d̄ iu-
11 re cōi nō licet. 9. q. 2. ꝑ totū. †Op. ꝯ tex. ī eo, qd̄ dicit priui-
legiū dr̄e facer̄ mētionē d̄ p̄cedēti priuilegio. nā priuilegiū
eſt lex priuata. 3. di. c. priuilegia: ſed una lex tollit aliā, licet
de ea mentionem non faciat, ut in. capit. 1. de conſtitu. libr.
6. Gl. ſoluit in uerbo, nulla, ꝙ ꝯriū loq̄t̄ in legibus cōibus,
quas papa p̄ſumit̄ ſcire, C. de teſt. l. oīum: ſecus in legibus
priuatis, ut ſunt priuilegia; qa cū iſta cōſiſtāt in facto, nō p̄
ſumit̄ illa ſcire princeps, & ꝑ ꝯn̄s nec reuocare, niſi ſpecifi-
12 cā faciat mētionē. †Aduerte. hic ſunt duo examinādа. Pri-
mo, nūquid priuilegiū ualeat nō faciēs mentionē de priui.
legio alteri cōceſſo. Secūdò, an priuilegiū dēat facere mē-
tionē de alio priuilegio ipſimet priuilegiato prius cōceſſo:
& iſte eſt ꝓprie caſus noſter. Primū nō rāgūt hic docto. ſad
plene no. in. c. 1. de reſcr. &. c. cū ordinē, e. ti. ꝑ gl. in rl'a, gn̄i,
d̄ re. iu. li. 6. & 25. q. 2. ī ſumma. Et cōcludo ſic, ꝙ aut utrūq;
priuilegiū eſt ſp̄āle, & ſ̄m n̄ p̄iudicat p̄rio, niſi de eo fiat mē
tio, ar. opti. hic, & facit. c. cęterū, &. c. 2. de reſcr. Aut alterū
b eſt gn̄ale[b], & alternm ſp̄āle, & hoc caſu ſunt multæ uarieta
tes, de qbꝰ per doct. in. c. c. 1. &. c. cū ordinē. gl. tn̄ in. d. reg.
gn̄i, &. 25. q. 2. in ſumma, tenent idē; qa per priuilegiū acq-
ſitum eſt ius parti. In ꝯriū tn̄ multum facit. c. 1. de reſcri. &
fortius. c. dudum, &. c. quāuis. 2. de p̄bē. li. 6. pro quorū con-
cordia ego ſic diſtinguo, ꝙ aut priuilegiū eſt tale, ꝙ acqui-
ſitum eſt ius in re in omnibus ſpeciebus contētis ſub gn̄e, &
c tunc indubie puto, ꝙ priuilegiū[c] ſpeciale nō derogat gn̄ali,
cùm iam ſit ſortitū effectū ſuum & acquiſitū eſt ius parti in
qualibet ſp̄ē. pone exēplū. cuidā cōceſſum extitit ꝑ ſe. apo.
priuilegiū percipiēdi decimas in tota parochia. deinde fuit
conceſſa

SEB. SAPIA.
a Non ſolum. Vide Io. Andr. in addi. Spe. in ti. de teſta. in primà additione. & Pe. de An. in c. ſi ꝑpter. ī. 11. co. uer. ſecundo hoc probatur, de reſc. in 6. & Gemi. ī. c. quoniā. 18. di. ſed contra hoc uide difficultatē, quā mouet Fel. in. c. 1. col. 3. uer. limita. ſecūdo, s̄. de reſc.

SEB. SAPIA.
b Generale. Vide Are. in conſi. 77. inci. diligenter uiſis circa ſecundū, Pe. de Anc. in cōſ. 160. inci. uiſo, co. 3. & Deci. in conſi. 147. ubi latè.

c Si primum priuilegiū in parte continet ius cōe, non ualet ſecūdū impetratū ēt cōtra partem primi priuilegii qd̄ cōtinebat ius cōe, niſi de primo priuilegio faciat mentionem. & idē. d. Ant. in. c. 1. in prī. in. 6. co. uer. aduerte hoc dictū ē uerū, de reſcr. & idē concludit Io. An. hunc articulū diſputando in addi. Spe. in ru. de te. in 1. q. ubi idē cōcludit de ſtatuto inferioris, qd̄ nitit̄ authoritate apoſtolica. qa alias non ualeret, & adducit pro iſta parte i rōne ſui tex. in ca. 2. §. 1. de deci. lib. 6.

ꝯceſſa facultas alteri ꝑcipiēdi ex certis p̄diis illiꝰ parochie,
de p̄rio priuil. nulla habita mētiōe, certè n̄ dēt in aliquo pri
mo priuil. p̄iudicare: qa ſi ſola poſſeſſio alteriꝰ īpedit uires
priuilegii, de alteriꝰ poſſeſſiōe mētiōe nō habita, ut ī c. 2. d̄
deci. li. 6. no. in c. dudū, de priui. fortiꝰ īpedit hoc caſu ꝓprie
tas cū poſſeſſiōe. princeps. n. nō ur̄ in dubio uoluiſſe alteri p̄
iudicare, ar. in l. 2. §. ſi qs à principe, ff. ne qd ī loco publico,
& ſuꝑ eo, de off. dele. facit. c. cōſtitutus, & qd̄ ibi no. d̄ reſcri
ptis. Qn̄q; ꝑ priuilegiū cōceſſum eſt ius ad rē, & adhuc pen
det: tūc, qa n̄ fit tātū p̄iudiciū, poſſet ꝓcedere alia opinio, q̄
hēt, ꝙ gn̄ali deroget ſpeciale: & ita intelligāt̄ & limitēt̄ p̄al
le. c. dudū, & c. q̄uis, in rōne eorū. & ur̄ hæc diſtinctio eqſſi-
ma, & reducūt̄ ad cōcordiā ꝯriꝫ opi. de qb. in iurib. p̄alle. &
dat̄ intellectus nouus. ad c. 1. de reſcri. qd̄ dēt intelligi ſ̄m p̄
dictā diſtinctionē, ſ. ꝙ ibi ꝑ priuilegiū gn̄ale nō erat ius q̄ſi-
tū in re: ideo ualuit ſ̄m ſp̄āle, licet de p̄rio nō faceret mētio
13 nē: & hoc de primo mēbro. † Venio ad ſ̄m mēbrū, ī quo am
pliādo & cōcludēdo Inn. dico ſic, ꝙ aut ei cōcedit̄ aliud pri
uilegiū ſuꝑ ſeparatis: uel ſuꝑ eiſdē: uel quaſi ſuꝑ executione
primæ gratiæ: & nō eſt neceſſe, ꝙ de prima fiat mētio. qa hoc
nullibi cauet̄. ſolū. n. ꝑꝑ odioſam pluralitatē bn̄ficiorū cau-
tū hoc repit̄ in mā bn̄ficiorū, ut in c. ſi motu ꝓprio, de p̄bē.
14 li. 6. in c. in nr̄a, de reſcr. cū ſi. † Hinc notabilr̄ dicit Io. An. in
c. 2. de fi. p̄ſby. li. 6. ꝙ legitimatꝰ & diſp̄ēſatꝰ ſuꝑ defectu na-
taliū, ſi impetrat poſtea bn̄ficiū, nō tenet̄ de priori defectu,
uel diſpēſatione prius facta facere mētionē, qd̄ eſt mēti te-
nēdū. Aut habēs priuilegiū uel diſpēſationē cū certa mode
ratiōe ſeu reſeruatiōe iuris alteriꝰ impetrat ſ̄m priuilegiū
ſimplr̄ p̄iudicādo iuri alteriꝰ ꝑ primū priuilegiū reſeruatū:
& nō ualet nō facta mētiōe de priori. Et iſte eſt ꝓpriꝰ caſus
hꝰ. c. ſ̄m Inn. & bn̄. Nā p̄p̄ prius cōceſſit abbati priuilegiū cū
certa moderatiōe & reſeruatiōe iuris diœceſani, ut prius, ſ.
peteret abbas hæc ſacr̄a à diœceſano ꝓprio; & data ipſiꝰ pra
uitate poſtularet à quocūq;. poſtea uerō impetrauit ſimplr̄,
ut poſſet recipere à quocūq;, nō facta de priuilegio modera
tè cōceſſo mētiōe; & dr̄ ꝙ nō ualet ſ̄m: qa ſi papa ſciuiſſet,
& nō mutaſſet ſaltē ita de facili primū moderatū ꝑ ſ̄m im-
15 moderatū. j̄. de deci. c. ex multiplici. † Per qd̄ infert Inn. idē
a dicēdū, ſi p̄riò papa cōceſſit partē[a] alicuius rei, ut decima-
rū, ex priuilegio, & ꝑtē reliqt iuri cōi, ſi poſtea partē iuri cōi
relictā eiſdē uel alii cōcedat, nō ualet, niſi de priori conceſ-
ſiōe fecerit mētionē, ut hic: ſecus eſſet ſ̄m eū, ſi à prin. ī oēm
caſum cōcederet uſum uel libertatē in rē integrā: qa tūc nō
teneret̄ facere mētionē de iure cōi. alleg. no. in c. 1. de reſcri
16 ptis. † Ego de hoc ultimo, an in priuilegio ꝯ ius cōe ſit fiēda
mētio de iure cōi, remitto ad plenè no. in c. nōnulli, de re-
ſcriptis, ubi plenè hāc mām examinaui. d. Ant. tractat ī d. c.
1. & Io. An. in c. 1. de exceſ. p̄la. li. 6. Bart. & alii in l. quoties,
C. de p̄ci. impe. offe. & in l. fi. C. ſi ꝯ ius uel uti. pub. & in ex-
17 traua. ad reprimē. in uer. nō obſtātibus priuilegiis. † Sed ad
primū dictū alle. ꝓ cōcordia ad iſtū tex. ualde no. in c. 2 d̄ fi.
p̄ſby. li. 6. ubi dr̄, ꝙ b papa diſpenſauit cū illegitimo, ut defe-
ctu nataliū nō obſtante poſſit ꝓmoueri ad ſacros ordines,
& unicū bn̄ficiū curatū obtinere, ſi poſtmodū ille ſic cū mo
deramine diſpenſatus impetrat, ut plura curata poſſit obti-
nere, nō facta de ſuo defectu mētiōe, nō ualet ſecūda gratia:
qa (ut dicit ibi Io. An.) ſ̄a diſpoſitio addit primæ exceden-
do primū moderamē: ideo nō ualet de priori nō facta men-
tiōe: qa ſi Papa ſciuiſſet, nō cōceſſiſſet uериſimiliter diſpēſa-
tionē ita amplā. & ꝑ hoc amplio hūc tex & theoricā In. ꝙ li
cet ꝑ primū priuilegiū nō ſit alteri ius reſeruatū: tn̄, ſi ſ̄m ad
dit primo moderatè cōceſſo moderamē excedēdo, nō ualet
ſ̄m de illo nō habita mētiōe. ſi eñ Papa ſciuiſſet, fortè dixiſ
ſet: ſufficit tibi gratia primò cōceſſa cū moderatiōe, ar. in d.
c. in nr̄a. Et hęc ſinglr̄ notabis. † gl. in uer. renūtiaſſe, colli-
git ex tex. ꝙ priuilegiū, & p̄ſcriptio ſunt ꝯria, ex quo ſimul
haberi nō pn̄t: imò ingreſſus unius, alterius operat̄ excluſio
nē, ut hic. Cōtra hoc op. nā iure cōi, & priuilegio p̄t qs uti,
de cōſue. c. cū dilectꝰ. nec renūtiauit qs iu
ri militari licet utat̄ iure cōi, ut l. 3. de te-
ſta. mili. itē p̄t quis ſimul inniti iuri cōi,
& cōſuetudini, ut in c. ſopitè, de cēſi. ergo
pari rōne dēt qs poſſe uti p̄ſcriptione, &
priuilegio; & ꝓ hoc bo. text. in c. auditis,
s̄. eo. ſol. gl. in effectu, ꝙ aut qs impetrat
priuilegiū iuris collatoriū; & ur̄ renūtia-
re p̄ſcriptioni: qa ex diuerſis cauſis nō p̄t
haberi dn̄iū, de fid. inſtr. c. inter dilectos.
Aut impetrat̄ priuilegiū cōfirmatorium;
& tūc ſecꝰ. Hæc ſol. mihi nō placet: qa li-
cet qs dn̄ium ex plurib. cauſis non poſſit
acqrere: tn̄ pōt ad cautelā uarios titulos
multiplicare, nō ad effectū cōſequēdi ius
ex uariis titulis, ſed ut ex illis poſſit ſe de
fendere, ut in c. poſt electionē, de cōceſ. p̄
bē. & ibi dixi. facit etiā qd̄ no. Io. An. in
c. cū perſonę, de priui. li. 6. ubi dicit poſt
Io. mona. ꝙ ubi dubiū eſt de primo tit. p̄t
res acqri ex ſcd̄o ad cautelā: all. d. c. poſt
electionē; facit c. cū dilectus, de conſue. a
Idē dicit, qn̄ mihi pinguius ſuccurrit̄ per
ſ̄m, ar. in l. 4. ff. ad l. Fal. Itē ꝙ p̄ſcriptio, &
priuilegiū non ſunt ꝯria in effectu, plenè
ꝓſequit̄ gl. in regula, nullus plurib. d̄ reg.
iur. li. 6. & ideo dic meliꝰ, ut colligit̄ ex gl.
ſeq. q̄ dicit, ꝙ ideò ꝑ priuilegiū renuntia-
uit p̄ſcriptioni: qa priuilegiū & p̄ſcriptio
n̄ cōpatiebāt̄ ſe in caſu nr̄o: qa ꝑ p̄ſcript.
cōpetebat oīmoda libertas. priuilegium
uero in ſe hēbat moderamen, ut patet ex
litera; ſecꝰ aūt, ſi priuilegiū cōceſſiſſet qd̄
p̄ſcriptio, & hūc intellectū ſequūt hic cōi
ter doc. uñ pōderāt hic Hoſ. & Abb. uer-
bū hmōi, poſitū in fi. tex. qd̄ ur̄ reſtringe-
re diſpoſitionē huius. c. ad caſum ꝓpoſi-
tū, ſ. cū priuilegiū hēt formam ꝯriā p̄ſcri
ptioni, concludo ergo iſtā mām ſic, ꝙ aut
priuilegium habet formā ꝯriā p̄ſcriptio-
ni, aut conuenientem. Primo caſu aut p̄-
ſcriptio erat cōpleta; & ur̄ ꝑ priuilegium
renuntiare p̄ſcriptioni, ut hic. Idē in alia
diſpoſitione ꝯria alteri, ut in priuilegiis
ꝯriis, ſ̄m Inn. facit. 32. q. 1. c. cū renūtiat,
& 11. q. 3. c. exiſtimāt, cū ſeq. Aut nō erat
completa; & impedit̄ curſus pręſcriptio-
nis propter malam fidem ſuperuenientē,
ut hic. licet enim ab impetratione priui-
legii pręſcriptio poſſit inchoari ad limi
tes priuilegii, ut in c. cùm perſonę, de pri
ui. lib. 6. curſus tamen inchoatę pręſcri-
ptionis impeditur per priuilegium impe
tratū ſimpliciter à me, cùm ſimplr̄ impe-
trando fateri uideatur ſe credere rem ad
ſe non pertinere. Secundo caſu, quando
priuilegium non contrariatur pręſcrip-
tioni, etiam diſtingue, aut præſcriptio
erat completa; & dico quòd non renun-
tiat pręſcriptioni; ſed uidetur impetraſ-
ſe ſecundum titulum ad maiorem cau-
telam, dicto capitulo auditis, s̄. eodem,
& quod s̄. dixi. Aut præſcriptio non e-
rat completa; & impeditur curſus in-
choatæ præſcriptionis; quia pręſumi-
tur in mala fide impetrando priuile-
gium; poteſt tamen de nouo ad limi-
tes priuilegii inchoari pręſcriptio, ſi ali-

SEB. SAPIA.
a Partē. Vide Gemi. in c. quoniā 18. diſt. & Pe. de An. in repe. ca. ſi propter, col. 11. uer. ſecūdò probatur, de reſcri. in 6. ubi extollūt hoc dictum, & Fel. hic inducēs ad pulchram q̄ſtionē in materia legitimationis.

a No.diligēter,ꝙ pactū uel tacita renūtiatio pacti pt̄ ꝑiudicare eccle
ſiæ,qñ ꝑ hoc redit ad iuꝰ cōe,& hoc ſiue ꝑiudiciū ſit leue,ſiue graue.
adde q̄a res de facili reuertit̄ ad naturā ſuā.l.ſi unꝰ.§.pactꝰ,uer.ꝙ in
ſpecie,ff.de pac.& c.ab exordio.35.di.& ibi gl.ad idem facit qđ te-
nuit ipſemet Pau.de Lea.in c.cū ueniſſet,in ul.co.de in inte reſt.ubi
concludit ualere
cōſuetudinem, ꝙ
ep̄s poſſit ꝓui de
re de ꝑlato oib.
eccleſis etiā colle
giatis, licet in il
lis habeat ſolā cō
firmationē eo, ꝙ
hoc mō res reuer
tit̄ ad naturā ſuā
& ad ius cōe.Ad
qđ uide gl.in ca.
q̄q̄,in prin.in gl.
magna, de ele. in
6.ad idē Abb.Pa.
in cōſi.25.ꝙ inci
pit, canonicus re
gularis,in 2. col.
ubi tenet,ꝙ licet
clericꝰ nō poſſit
cōſentire in aliū
iudicē ſine cōſen
ſu ſui epiſcop.c.ſi
gnificaſti, cū ſi.đ
to.cōp.tñ clericꝰ
ſubiectus ꝑlato ī-
feriori ab ep̄o ex
iure ſpāli, ſi con-
ſentiat in ep̄m, ñ
req̄rit licētia il-
lius ꝑlati , cū ex
hoc iuriſdictō re
deat ad naturam
ſuā & ad ius cōe.
ad idē facit qđ
tenuit Pano.in d.
c.ſignificaſti , in
3. col. & plenius
idē Pa.in ſua di-
ſpu. inci.duo cle
ricali ordine īſi
gniti &c. ꝙ licet
exēptus,q̄ hēt pri
uilegiū exēptio-
nis nō poſſit ſe
ſubmittere extra
neo ſupiori ſine
licētia papæ, qui
priuilegiū exem
ptiōis cōceſſit tñ
bñ poſſet ſe ſub-
mittere iuriſdōi
illius iudicis , q̄
alias erat ſuꝰ iu-
dex ordinariꝰ ab
ſq; alia licētia pa
pæ : quia hoc mō
res reuertit̄ ad iꝰ
cōe. ad idē facit
qđ dicit idē Pa.ī
c.uerū,ī 5.col.añ
mediū, uer. ſi er-
go ecc.&c.& ī c.
licet,in ul.co.cir
ca mediū,đfo.cō
pe.ultra ꝑdicta,q̄
oia ſunt dicta ip
ſius Pan. pt̄ ēt cō
firmari dictū P .
hic ꝑ illud quod
no.d.Ant.in c.cō
ſtitutus,in 1. col.
de trāſac. ubi di-
cit, ꝙ licet ꝑlatꝰ
inferior ñ poſſit
regulariter trāſi-
gere ſine cōſenſu epi.c.de cætero,e.ti.tñ qñ agit̄ de recuperando pri
ſtino iure eccleſiæ deperdito poterit facere trāſactionē ſine conſen-
ſu epi ad hoc,ut facilius reuertat̄ res ad naturā ſuā;& dicit eſſe texr.
ſin.in c.1.de pac.in 6.all.hic ꝑ Ab.Ad idē facit qđ dicit Do.in d.c.
ab exordio.35.diſ.ubi dicit,ꝙ licet clericis iā promotis non poſſit
ſupior indicere
aſꝑiorē uitā eis
inuitis , ut habe-
tur in cap.propo
ſuiſti.87. diſt. &
ꝑ gl. ord. in reg.
ꝙ oēs, in 6. tamē
ſi indicit aſꝑio-
rē uitā redeundo
ad ſtatum anti-
quū, a quo erant
collapſi nō req̄ri
tur cōſensꝰ oium
ut no.in c.cū oēs
de cōſt. ad idē fa
cit qđ dicit Pet.
de Anc.cōſi.185.
in impreſſiōe Ro
mana,inci.qꝺ uř
magis dubia,quā
appareat pria fa
cie &c.in ul.col.
ꝙ mater q̄ erat re
licta dña& uſufru
ctuaria , mortuo
filio dēt hēre in-
tegrū uſumfr.q̄a
ceſſante fauore fi
lii res facile re-
dit ad naturā ſuā
& ſic legatum in
terꝑtatione con-
ſuetudinis alimē
torū cōuertitur ī
legatū uſufru. di
ctum tamen Pan.
hic & prædicta li
mito uerū,& ue-
ra,qñ quo ad oēs
redimꝰ ad ius cō
mune:ſed qñ redi
retur quo ad ꝑiu
dicium & dānum
aliquorū, nō pro
cederēt;tex.eſt ſe
cūdū cōem intel
lectū, quē ego ſo
lus ad hoc pōde-
ro,in c. cum oēs,
de conſti.

quo facto ītrinſeco priuilegiū corrueret,
ut ſ.dixi;& hęc uiř de mēte Ioā. And.&
Hoſ.licet ñ ita ordinatè & clarè ꝓſequāt̄
19† An āt ſufficiat ſola īpetratio ad exclu
ſionē ꝑſcriptiōis ꝯriæ,ſeu priuilegii ꝯrii,
an req̄rat̄ uſus priuilegii,gl. pe. ꝓpe me-
diū dicit ſolā īpetrationē ſufficer.Inn.ua
riat.dicit.n. hanc excluſionē ſeu tacitam
renūtiationē ꝓcedere ex uſu, ſecꝰ,ſi īpe-
trās ñ ſuiſſet priuilegio uſus:& poſtea di
cit hāc eſſe ueritatē,ꝙ īpetrādo ꝯriū pri
uilegiū prīo renūtiare uř. renūtiatio.cm̄
fit ſm eū ñ tātū expſsè,ſed ēt tacitè,C.đ
teſt.mil.l.1.& l.fi.ff.de acq.hę.& pt̄ quo-
cūq; iudicio recuſari.iō Io.An.uř ſūmā-
do decretalē req̄rere uſum. ego uerò ac-
q̄eſco priori dicto,ut ſufficiat ſola īpetra
tio:q̄a ſolꝰ animꝰ ad renūtiationē ſui iu-
ris ſufficit.l.ſi q̄s ui.§.dñia,ff.de acq. poſ.
& 11.q.3.c.exiſtimāt,cū ſeq. q̄ ſatis ꝑſu-
mit̄ ex īpetratiōe iuris ꝯrii,ar.c.2.de re-
nū.li.6.& iudicio meo ꝓbat̄ hoc ī fi.tex.
20 cū dicit:*pſertim cū fuerit uſus,&c.* † Nā di-
ctio,ꝑſertim,ex ꝓprio ſignificatu denotat
idē ī caſu ꝯrio,ut no.ī c. auditis,đ ele. &
c.qm̄ freq̄nter,ut lit.ñ cōt.& hęc notabis
21† Sed ꝯ ꝑdicta & ꝯ tex.opp.uř.n. ꝙ abbas
īpetrādo priuilegiū ꝯriū nō potuerit re-
nūtiare iuri iā eccleſiæ q̄ſito ꝑ ꝑſcriptio
nē,ar.in c.fraternitatē,de dona. & C. de
trāſac.l.ꝑſes , & ff. de pac.l.ꝯ iuris ciuilis
rłas,& ff.de don.l.filiusf.ubi dř, ꝙ cōceſ-
ſa libera adminiſtrōe alicui nō intelligit̄
ci data ptās dilapidādi,uel donādi,uł pa
ctū gratuitū faciēdi.Sol.dicit Inn.ꝙ ma-
ior & liberior eſt ptās ꝑlatorū , q̄ aliorū
adminiſtratorū,ſicut ap̄pret ex decr.cæ-
terū,de don.quaſi ſentiat,ꝙ ꝯria loquun
tur in adminiſtrōne aliis,q̄ ꝑlatis:cōceſ-
ſa:ſed ꝑ hoc nō ſoluit̄ ꝯriū.d.c.fraternita
tē,de don.ubi dř,ꝙ ꝑlatꝰ pt̄ eccleſiæ cōdi
tionē meliorē facere , nō aūt deteriorē ,
ad idē adduco notabile dictū eiuſdē In.
ī c.accedētib.de excel.ꝑla.ubi inter cæte
ra dicit,ꝙ ſiue ſint cōſuetudines,ſiue cō-
ſtitutiōes,ſiue priuilegia honorabilia,uel
utilia eccleſiis,illa nūq̄ uiř illi de eccłia
renūtiare ꝑ unū actū,uel ꝑ plures:q̄a etiā
ſi expſsè uellēt renūtiare,nō poſsēt: alle.
d.l.ꝑſes,& d.l.ꝯ iuris.§.fi.& ſubdit:ſi hoc
caſu oēs de cap. uellēt facere aliq̄d ꝯ pri-
uilegiū.uel cōſuetas cōſtitutiōes ſuas: u-
nꝰ ſolꝰ poſſet ꝯdicere,ar.in c.1.de his q̄ fi.
a ma.par.c.Et forte ob hoc dubitauit In.
& ſubiūxit hic,ꝙ ſi ex tali renūtiatōe læ-
deret̄ enormiter monaſteriū,dabit̄ in in
teg.reſt.de in inte.reſt.c.1.Soluit Io.An.
diſtinguēdo inter renūtiationē,ſeu dona
tionē magnā & paruā,ut l.& no.ī d.c.cę-
terū,de don.& c.apłicæ,e.ti.Vel pt̄ & ter-
tiò dici ſm Inn.ꝙ ideò tenuit hæc renun
tiatio:q̄a ex cā facta fuit,ut.ſ.abbas fuge-
geret indignationē diœceſani,ar.c.ꝯ mo
rē.c.di.& ff.de ſepa.l.1.§.illud ſciēdū.Cō
cludēdo ꝑdicta dico,ꝙ aut q̄rit̄ , an ꝑlatꝰ
poſſit cū enormi dāno eccłię renuntiare
iura ipſiꝰ eccleſię;& dicēdū ꝙ nō,ut in d.
c.fraternitatē,& in c.conſtitutꝰ, & qđ ibi
no.ſ.de ele.& ꝑ Inn.ī d.c.accedētib. Aut
q̄rit̄,nūq̄d poſſit cū leui ꝑiudicio:& dicē
dū ꝙ ſic,ut in d.c.cęterū,& 12.q.2.c.ter-
22 rulas.† Hæc uera niſi,ꝑ pactū a uel tacitā
a renūtiationē redeat̄ ad ius cōe.tūc.n.pu-
to ꝑiudicari eccleſię nō habita diſtinctio
ne iter ꝑiudiciū leue & graue:ad hoc tex.
no.in c.1.& fi.de pac.li.6.& qđ ponit Fed.
cōſ.88.alias.112.in fin.& hoc caſu pt̄ iu-
23 dicio meo iſte tex.intelligi. † An aūt in
hac renūtiatiōe tacitè uel expſsè exigat̄
cōſenſus capituli,Inn.primò ſenſit ꝙ ſic.
dicit.n.notādū, ꝙ hæc renūtiatio de tam
parua libertate,ſ.ꝙ a quocūq; uolūt acci
piāt clerici eccłiaſtica ſacramēta , ualet
ēt ſi cōuētꝰ cām ignoraſſet.d.c.cęterū.qđ
eſt ſingłr not. Poſt ea dicit poſſe dici , ꝙ
hic interuenit cōſenſus cōuētꝰ,qui ſemꝑ
ꝑſumit̄.ī.de his q̄ fi.à ꝑla.c.ea noſcit. V-
trūq; dictū eſt uerū in ſe:& ſic limitanda
ſunt dicta Inn.in d.c.accedētib. Vltima
pars gl. eſt facilis & hodie expedita in c.
1.eo.ti.li.6.† Sed extra gl.q̄ro: cōiter te-
net̄,ꝙ hic abbas cōueniebat ep̄m interdi
cto retinēdę poſſeſſionis. ep̄s uerò con-
uentus recōuenit actorē interdicto recu-
perādæ,q̄ritur nunc accūmulatis ꝑ acto-
rē & reū his interdictis de modo ſenten
tiādi.Sol.hic Inn.in hoc multū inſtat ; &
q̄a ponit mām quotidianā , eā ꝓſequar,
& pro clariori expeditione ſciēdū eſt, ꝙ
aut actor ſolus probat intentionē ſuā:ut
b q̄a probauit ſe poſsidere tēpore lit.cōte.
& tꝑe turbationis, b qđ eſt neceſſe,ut in-
ſti.de interdi.§. hodie : & tūc ꝓ eo fertur
ſnīa dūtaxat,ut in c.licet, de ꝓba.aut reꝰ
ſolus ꝓbat ſpoliationē:& ꝓ eo fert̄ ſnīa
ad limites petit ōis,ar.hic.Aut uterq; ni
tit̄ ꝓbare intētionē ſuā,ſ.actor turbatio-
nē,& reus ſpoliationē: & tunc ſi prius cō
ſtat de turbatione,q̄ de ſpoliatione,ꝓnū
tiabit̄ prius pro actore interdicto retinē
dę.cōpeſcet̄ cm̄ reus a turbatione, donec
ſnietur ſuꝑ interdicto,uñ ui,ſm Inn. all.
c.cū ueniſſent,de inſti.qđ ſatis placet , ut
interim euitet̄ turbatio & ſcādalum, arg.
in l.ęquiſsimum, ff. de uſufru. Aut ſimul
liquet pro utroq;,q̄a actor probat poſſeſ
25 ſionē,& turbationē. † Reus uerò probat
ſpoliationē:& tūc aut probat , ꝙ ui ab a-
lio poſsidet.i. ꝙ aliū illa re ſpoliauit;: &
nō ꝓdeſt conuento:q̄a non pt̄ ſe defende
re iure tertii;tex.eſt apertius in l.1. ff. uti
poſ.in fi.& hoc ideo contingit:q̄a ius ter
tii non excludit prorſus ius agentis. non
cm̄ ſequitur:ſpoliaui alium : ergo tu po-
tes me turbare.facit.l.bona fides,ff.depo
ſiti. ſecus autem eſſet, ubi ius tertii pror-
ſus exclu-
ſus excluderet ius agētis,tūc.n. pt̄ opponi de iure tertii , ut
l.cū ſeruū,C.de ſer.fu.no.Bar.in d.l.1.§.fi.qđ eſt no. ad hoc
reducas ꝓlixè no.ꝑ Io.An.in c.mādatū,de reſcr. ubi diſcu-
tit poſt alios,an & qñ liceat de iure tertii ꝓponere.Aut ꝓ
bat cōuētus,ꝙ ab eo poſſidet ui:& hoc caſu Inn. ponit opi.
Quidā.n.dñt,ꝙ fert̄ ſnīa ſuꝑ utroq;:ſed illa executiōi ñ mā
dabit̄,niſi ſuꝑ interdicto,uñ ui , quaſi ſnīa reſtitutoria tra-
hat ad ſe & abſorbeat ſnīam ſuꝑ turbatiōe,ar.in c. cū dile-
ctꝰ,de cauſ.poſ.& ꝓpric.Alii (ut refert Inn.) dñt,ꝙ hoc ca-
ſu nulla ſnīa fert̄ ſuꝑ īterdicto,uti poſ.& ita ītelligūt iſti. l.
1.§.fi.ꝑal.ubi dř ꝙ ſi aliq̄s ui aut clā uł ꝑcario ab aduerſario
poſſidet,ꝙ nō dēt uincere ī īterdicto,uti poſſi.& exponūt il
la uerba.i.nulla ſnīa ſuꝑ iſto īterdicto dēt ferri,ſed primi,q̄
tenēt ꝙ ſnīa dēt ferri (qđ eſt tutiꝰ ſm In.) exponūt iſta uer-
ba legis,q̄ dicūt ꝙ poſſeſſor ñ dēt uīcere hoc caſu.ſ. cū effe-
ctu: q̄a illa ſnīa nō mādabit̄ executiōi:qđ tñ tūc tantū obti
net ſm In.qñ cōuētꝰ uti poſ.recōueniebat actorē interdicto
uñ ui.ſi.n.atř uellet ītelligere illā l.ſ.ꝙ interdictū uti poſ.ñ
ꝯpetit ꝯ ſpoliatorē cū effectu, & ꝙ reꝰ poſſit excipere đ ſpo
liatiōe ſua:ſequeret̄ hæc abſurditas ſm eū,ſ.ꝙ nulla ſnīa ſuꝑ
interdicto,uti poſ.ferri poſſit, ꝓbata ſpoliatiōe:q̄a ſi ferret̄
ſnīa,ꝙ reꝰ,q̄ ꝓbauit ſpoliationē,ceſſet à moleſtia,expſſe ꝯ-
diceret.d.l.1.in fi.ubi dř,ꝙ actor nō dēt uincere ꝓbata uio
lētia,uł clādeſtinitate,ſeu ꝑcaria poſſeſſiōe.ſi uerò iudex ab
ſolueret reū ſpoliatū ab īpetitiōe actoris,hoc ēt ñ pt̄.ſtare :
q̄a ꝑ ꝯñs cōcederet,ꝙ moleſtet poſſeſſorē;qđ eſt falſum,cū
ēt ꝑdo ſit in ſua poſſeſſiōe defendēdꝰ,ut ſ.de reſt.ſpo.c.ī li-
teris.Itē ſi liceret eidē ſpoliato turbare,eadē rōne & ſpolia
re;qđ falſum ē:q̄a ēt ipſi priori ſpoliatori cōpetit īterdictū
ꝯ ſm ſpoliatorē & priō ſpoliatum ut ī ꝑall.decr.c.in lřis,&
qđ ibi no.Itē ſm eū ꝑ ꝑdictū modū agēdi.ſ.uti poſ. & exci-
piēdo de ſpoliatiōe ñ fiet rei reſtitō ſpoliato:q̄a nec ad hoc
actū eſt,nec īterdictū,uti poſ.inſtitutū ē ad poſſeſſionē recu
perādā.Itē ſi cōſtat,ꝙ malè fecit iſte ſpoliatꝰ , q̄ turbat poſ-
ſeſſorē.ergo dēt puniri. & ſi diceres fortè (ut aliq̄ inaniter
ſomniauerūt) ꝙ puniet̄ ꝑ alias actiōes,ſ.ꝑ actionē īiuriarū
uel ꝑ offm̄ iudicis;certè hoc nō ꝓcedit ſm ipm̄:q̄a actio in
iuriarū eſt ꝓdita ad uindictā tātū.vñ ꝑ hoc nō ꝯſequeretur
poſſeſſor,ꝙ ceſſet̄ ab eius moleſtatiōe.quare cōcludit Inn.ꝙ
uerba illius,l.1.in prin.& in fi.ubi dř,ꝙ poſſeſſor nō obtine-
bit in interdicto uti poſ.ꝯ iſtū,quē ſpoliat,ſic ſunt intelligē
da.ſ.ſi reus añ lit.cōt.excipiat ꝯ agētē interdicto uti poſ.nō
eſſe audiēdū,niſi priꝰ reſtituat rē,de qua agit̄, qua reū prius
ſpoliauit;ad hoc.c.ſuꝑ ſpoliatiōe,de ordi.cog.uel ſi directè
26 ꝓponat interdictū,uñ ui ꝯ agētē,uti poſſi.† Vult ergo ī ef-
fectu,ꝙ cōuētꝰ hoc interdicto hēat duplex remediū.primū,
ut actorē expellat ab agēdo ꝓponēdo ſpoliationē ſuam ꝑ
uiā exceptiōis añ lit.cōt.ſecus ſi poſt,ar.eorū,q̄ leg.& no.in
c.2.& fi.de ord.co. ſm , ut directè ꝯ actorē intētet interdi-
ctum, uñ ui;& probata ſpoliatiōe obtinebit ipſe ſolꝰ in effe
ctu,licet ēt ꝓnuntiari dēat ſuꝑ interdicto , uti poſ. ſed ſnīa
nō mādabit̄ executiōi,ar.c.cū dilectus,de cau.poſ.& ꝓprie.&
ad hāc breuē cōcluſionē pt̄ reduci tota iſta gl.Inn.ſed uolui
tota ſua uerba recitare,ut uideas ſua ſubtilia motiua.Barto.
tñ in d.l.1.§.nō placēt hęc dicta.pōderat.tex.in d.l. 1. in fi.
in eo,qđ dicit,ꝙ poſſidēs ui,clā,uel ꝑcario à cōuēto nō dēt
uincere in hoc īterdicto,uti poſſidetis.ex hoc.n.uerbo,uin
cere,oſtēdit̄, ꝙ hæc exceptio nō eſt ꝑciſè examinānda añ lit.
cōt.ſed poſtea ad merita cauſæ uſq; ad tꝑs diffinitiuę. nā ſi
añ lit. cont.examinaret̄,nō poſſet diffinitiuè pronūtiari, ut
in c.quoniā,ut lit.nō cont.ad idē tex.iuncta.l.1.in princ.ff.
uti poſſ.ubi ꝑtor dicit uim fieri ueto , quominus poſſideas
uti poſſidebas nō ui,nec clā,nec ꝑcario ; & ſic habuit reſpe-
ctū ad diffinitiuę tꝑs & non ad proceſſum.nil tamen ſpecifi
cè attingit q̄d iuris,cùm punitur ſpoliatio per uiā actionis,
nec rñdet ad abſurditates. Inn. tamē colligit unū ſingulare
dictū,qđ eſt de directo ꝯ fundamētū Inno.dicens deiectum
poſſe inquietare deiectorē ſuū,qñq;, nec tenet̄ interdicto u-
ti poſ.ſed repellere non licet,niſi incontī
nēti.l.3.§.cū igit̄,ff.de ui & ui ar.& c.olim
đ reſt.ſpo.& ita dicit tenere gl.ī l.una.C.
uti poſſ.qđ eſt mēti tenēdū.do.Ant. ſeq̄t̄
Bar.ut exceptio ſpoliatiōis poſſit oppo-
ni hoc caſu ēt poſt lit.cōte. Itē dicit , ꝙ ſi
ſpoliatio fuit deducta ꝑ uiā actiōis & pro
bata,nō eſt ꝓnūtiādum ſuper interdicto
uti poſ. dummodo dicat conuentus non
eſſe ſnīandum,licet aliud ſentiat Inn.Mo
uet̄,q̄a hęc exceptio ſpoliationis eſt per-
emptoria, quæ poteſt quādocunq; oppo-
ni,& q̄a in exceptionib. ſufficit proponī
factū,ex quo colligat̄ exceptio,& quia di
recta & cōtraria actio habet finem exce-
ptiōis:qñq; negat ius agēdi. nā ſi dicis te
dominum, ego cōtra dico me dñm ; licet
agendo excipiā te dñm nō eſſe,& q̄a noto
riè cōſtat agētē nō hēre ius agēdi , pōt &
dēt iudex ſentētiare ꝓ agēte recuperādę,
& nō ꝓ agente uti poſ. Itē q̄a inanis eſſet
illa ꝓnūtiatio,ſi in effectu mādaret̄ exe-
cutiōi,ſi liceret turbare , liceret ſpoliare;
qđ eſt falſum.d.c.in literis.q̄a aliud eſt in
turbatiōe,q̄ in ſpoliatiōe, uel e ꝯ. ſpolia-
tio.n.ſa purgat uitiū priē ſpoliatiōis, ſed
nō turbatio:& q̄a plus eſt ſpoliare, q̄ tur-
bare.nō obſtat ꝙ ſpoliato det̄ remedium
ad recuperādū:fortius dabit̄ ad defenden
dū:q̄nimo ſm.d.Ant. fortius dat̄ ad recu
perādū ꝑꝑ rōnē ꝑcedētē.Nō ob. ꝙ iniu-
ſtè faciat turbādo:q̄a ibi iniuſtè facit,do-
nec liqueat de uiolētia: ſed iuſtè facit , &
feciſſe cēſet̄ factū q̄a hoc liq̄t;ꝙ hoc ſatis
placet.Sed concludendo latius & clarius
a dico,ꝙ triplex remediū a competit con-
uento,uti poſſ.qui ꝑtēdit ſe ſpoliatum ab
actore. Primū,ut eū repellat ab agēdo ex
cipiendo de ſua ſpoliatiōe ante lit. cont.
& hæc exceptio dilatoriè propoſita ope-
rabit̄ effectum repulſiuū, non quia detra-
hat iuri agendi,uti poſſidetis,cùm nō op
ponat̄ perēptoriè: ſed ex priuilegio tribu
to ſpoliato.non.n.cōpellitur reſpondere
ſpoliatori ante reſtitutionem,ut in c.2.in
fi.de ord.cogno. & & hęc exceptio ad ef-
fectum repulſiuum agendi debeat propo-
ni ante lit.cont.eſt tex.iuncta glo. in cap.
1.2.q.2. Scđum remediū eſt , ut de expo-
liatione excipiat̄ peremptoriè; & ſic poſt
lit.cont.uſq; ad ſnīam, ſeu donec fuerit ī
cā concluſum per dictā,l.1.in prin.& in fi.
ff.uti poſ.qua ꝓbata,debet actor ſuccum-
bere:ſed non fiet reſtitutio cōuēto ſi hoc
non competit:quia ordinata ad finem re
pellendi non conſequuntur effectum con
ſequendi,ut ꝓbat̄ in d.c.2.de or.cog. Nō
ob. ſi dicat̄,ꝙ ſm hoc licebit ſpoliato im-
pune illū moleſtare:q̄a dico , ꝙ aut iſtum
moleſtabat in poſſeſsiōe ſubtracta , & nō
hēt ſpoliator,de quo cōqueraт̄ , cū poſſit
ſibi ꝓuidere reſtituen.poſſeſsionē violen
tā,& ipe fuit & ē iſtiꝰ turbatiōis cā.ñ. cm̄
uoluit ꝑtor talē ī uiolēta & iniqua poſſeſ
ſiōe defender̄,ne ſit iniq̄tatis fautor,& ne
inde ꝓcedāt iniuriæ ; uñ iura naſcuntur,
in c.quałr & qñ.ī.de acc.& l.meminimꝰ ,
C.unde ui.& hęc potuit eſſe ratio decidē

SEB. SAPIA.
b Tꝑe turbatiōis.
Quæ ſint neceſſa-
rio probanda in
poſſeſſorio reti-
nēdæ,ponit Bart.
in le.1.§. inter di
ctum,ff. uti poſſi
de.& Lāfr.de Or.
in repeti.rubr.de
cauſa poſſ.& pro
prie.col.8. uer. 1.
concluſio.

SEB. SAPIA.
a Triplex remediū.
Vide Lanfr.in ꝑal
legata repe.rub.đ
cā poſſ. & ꝓprie.
col.13. uer. ſepti-
ma concluſio, ubi
dicit ꝙ ſpoliatus
non pōt cōueniri
poſſeſſorio , uti
poſſidetis;& ideo
pōt impune turba
re in poſſeſsione
fundi , quo fuit
ſpoliatus,etiam ſi
turbaret ex inter-
uallo .

dr̃ in.d.l.1.ubi dr̃,ꝙ talis violẽtꝰ uel clãdeſtinus ñ dẽt ĩ hoc interdicto,uti poſſi. vincere, ſicut ĩ ſiſi iura mãdãt actorẽ ĩ poſſeſſionẽ rei petitę mitti,ut reꝰ cõtumax tædio affectus ueniat rñſurꝰ,vt ĩ.c.qm̃,§.in aliis,vt lit.ñ cõte.Tertiũ remediũ ẽ, ut cõuẽtꝰ deducat ſpoliationẽ ſuã directè ꝑponẽdo interdictũ recuperãdę,ſicut vr̃ feciſſe eps hic. quo caſu ꝓbabiliter p̃t d̃ mõ ꝓnũtiãdi dubitari utroq; ꝓbãte intẽtionẽ ſuã.Opiniones hincinde .ſ̃. uidiſtis. mihi placet opinio,vt ñ ꝓnũtieť ꝓ actore ĩ ĩterdicto,uti poſ.qa ex ꝓbationibꝰ ꝯuẽti clare ꝯſtat,ꝙ ſibi ius ñ cõpetit.noluit[ẽ]m p̃tor ĩ hoc interdicto vti poſ.ſubueniri violẽto poſſeſſori ꝯ ſpoliatũ.d.l.1.& ſatis ẽ,ꝙ ꝯſtet illũ violentũ poſſeſſorẽ,arg.c.ecce.24.q.3.Itẽ reꝰ petẽdo illiꝰ poſſeſſionis reſtitutionẽ ſatis uŕ excipere,ut ꝓ illo ñ ꝓnũtieť:qa q uult cõſequẽs, uult & antecedẽs.l.illud.ſ̃.d̃ acq hære.&.c.cũ.M.& qđ ibi no.d̃ cõſt.&.c.ex parte,d̃ ſpõ.uñ poterit iudex ſic ꝓnuntiare:qa tu actor ꝓbaſti poſſeſſionẽ & turbationẽ,erat ꝓ te ꝓnũtiãdũ:ſđ qa reus ꝓbauit, ꝙ vi ab eo poſſides & petiit ſibi poſſeſſionem reſtitui;ideo eũ reſtituimꝰ, & te cõdẽnamꝰ ad poſſeſſionẽ

27 liberè relaxãdã;& hęc ſufficiãt ĩ hoc articulo. † Vltimò q̃ro,qa tex.ĩ.d.l.1.ff.vti poſſi.dicit, ꝙ ñ dẽt actor ĩ hoc interdicto uti poſ.vincere ꝯ reũ,a quo poſſidet vi,vel clã, vel p̃cario;qñ dr̃ actor ſic poſſidere?Sol.dicit Inno.ꝙ licet Azo in ſumma,vti poſſidetis, faciat magnas difficultates ĩ expoſitione illorũ uerborũ:ipſe tñ Inn.ſic ſimpl̃r dicit,exponẽdo poſſideo a te ui.i.uiolẽter tibi abſtuli;& ſic d̃ aliis. Bar.ĩ.d.l.1.§.fi.dicit,ꝙ ſalua reuerẽtia Inn.labor Azo. ñ fuit idebitus.cã eſt ſ̃m eũ:qa ad hoc,ut iſtud interdictum alicui competat,neceſſe ẽ,ut ipſe poſſideat.uñ ſi ego poſſideo ui,clã, uel p̃cario,qũo potes tu agere ꝯ me,ſi ñ poſſides?Et ideò laborat multũ Bar.in ponendo exempla,ꝙ uterq;, actor.ſ.& reus poſſideat,& eorũ alter poſſideat vi,clã,vel p̃cario.Sed ꝓfectò parcat mihi reuerẽtia Bar.licet hoc poſſit cõtingere,ñ tñ eſt neceſſe:qa pariter interdictũ, uti poſ.dať ñ ſolũ inter duos q cõtẽdũt poſſidere,ut.l.ſi duo,in prĩ.ff. vti poſ.leg.& no.ĩ.c.licet,d̃ ꝓba.ſed ẽt dať poſſeſſori ad tuẽdã ſuã poſſeſſionẽ ꝯ aduerſariũ,q eũ turbat & inquietat,licet non poſſideat,nec poſſidere cõtẽdat,ut in.d.l.1.§. eſt igiť,& le.& no.in d.c.licet,in gl.in uer.uti poſſidetis,& in. c.audita, de reſt.ſpo.qua ꝓpter tenẽdo,ꝙ actor ſolus poſſideat,clarè patet expoſitio illorũ uerborũ ſ̃m Inno. potes em̃ a me, uel ab alio ui poſſidere:qa me a poſſeſſione deieciſti.clam; qa me abſente clã fuiſti poſſeſſionẽ meã ingreſſus . p̃cario: qa ad p̃ces conceſſi tibi,ut poſſideres. Si poſtea ꝯ me te in poſſeſſionẽ turbãtẽ agis hoc interdicto,uti poſ.potero excipere,ꝙ vi,aut clã , uel p̃cario poſſides.& ſi a me , deberes ſuccũbere:ſi ab alio,ſecus:qa quo ad me liberè iuſtè poſſides.d.l.1.in fi.& ſ̃m hãc uiã res eſt clariſſima. Sed ſi tenere mꝰ,ꝙ uterq; poſſideret: ſed alter ui,clã,uel p̃cario . qđ eſſe p̃t.d.l.ſi duo , in princ. tũc eſt difficultas in ꝓponẽdis exẽplis:& fortè hoc caſu laborauit Azo. ſed dic breuiter, ut no.in.d.l.1.ꝙ ui aut clã alter poſſidet . Si ego erã dominꝰ, aliꝰ erat fructuariꝰ, q poſſidebat naturaliter tu iuiſti & fructuariũ deieciſti.ui certè poſſides à fructuario,ñ à me dño. uñ uterq; noſtrum poſſidet ; ergo ciuiliter & naturaliter uterq; noſtrũ eſt tuendus in poſſeſſione : qa tu ñ debes me turbare in poſſeſſione mea ciuili: nec ego te ĩ tua naturali: ſđ ſi tu poſſides ui,aut clã a me naturaliter , debes ſuccũbere,ut ĩ.d.l.ſi duo. & ĩ eiſdẽ terminis pone exẽplũ , qñ alter poſſidet iuſtè.ſ. reſpectu iuſtę ciuilis poſſeſſionis alter clã, uel p̃cario reſpũ naturalis.Reſpũ verò eiuſdẽ ſpẽi poſſeſſionis ñ p̃t hoc cõtingere : qa duo eãdẽ rẽ eodẽ mõ ĩ ſolidũ poſſidere ñ poſſũt,ut ĩ.c.licet,d̃ ꝓba. Quid aũt ſi d̃ facto uterq; pariter ꝓbauit ſe poſſidere in ſolidũ?dic ut dixi in.d.

28 c.licet; & ꝑ hęc habes clarè hũc articulũ. † Quęrit inſuper Inn.an ſnĩa ꝓ poſſeſſore lata in interdicto, uti poſſidetis, pariat exceptionẽ rei iudicatæ,ſi idẽ, ꝯ quẽ iudicatũ fuerit agat nũc ꝓ eiſdẽ rebꝰ ĩterdicto,uñ ui?& rñdet ꝙ ñ : qa alia eſt actio,& ad aliud agiť nũc,q̃ priꝰ,ff.de excep.rei iud.l.cũ q̃riť,cũ duabꝰ ſeq.&.ſ̃.d̃ teſ.in c.cũ cãm, q̃ ĩter œconomũ,& qa ſnĩa iudicis primò lata in interdicto , uti poſ. ñ ꝓhibet moleſtationẽ iuris:ſđ facti,q̃ diu poſſi[d]et. hic aũt cõſtat,ꝙ

29 re euicta ab eo iã ñ poſſidet. † Illud aũt certũ ẽ ſ̃m eũ, ꝙ is q in interdicto uti poſ.ſuccubuit, poſſit ꝓponere rei uẽdicationẽ;quare ergo ſimiliter ꝓponere ĩterdictũ,unde ui,ñ poterit,uel aliã cõpetẽtẽ actionem? diuerſitatis rõ ñ appa

30 oret;ergo idẽ eſt dicẽdũ,C.de lib.p̃te.& exhære.l.1.† Si aũt ñ egi,uti poſſidetis, ſed cõfeſſoria,petẽs aduerſarium à ſua moleſtatione cõpeſci,& obtinui;tũc reꝰ ñ poterit agere,uñ vi,uel alio interdicto;& rõ eſt ſ̃m eũ,qa ĩ primo iudicio in quo fuit ꝯfeſſoria intẽtata,actũ fuit de ꝓprietate , q̃ p̃iudicat oĩbꝰ poſſeſſoribꝰ.ſ̃.de cã poſ.& ꝓprie.c.cũ dilectꝰ.ꝙ aũt cõfeſſoria ſit actio ĩ rẽ ĩ his ĩcorporalibꝰ,ꝓbať ĩ.l.ſi fortè,

31 ff.ſi ſer.uẽ.&.in.§. eꝯ,inſti.d̃ act. † Vltimo ultra doc.hic q̃riť,q d ſi actor ſuccubuit, qa ñ ꝓbauit ſe poſſidere;nunquid dẽat cõdẽnari reo in aliquo ſaltẽ,ut eũ de cætero ĩ ſua poſſeſſione ñ moleſtet?Gl.in.l.1.C.uti.poſ.dicit ꝙ nõ; ſed reꝰ dẽť abſolui.latiꝰ hoc ꝓſequiť Bar.ĩ.d.l.1.ff.eo.dicẽs, ꝙ aut reꝰ abſoluiť:qa actor ñ poſſidet,& tũc actor ad nihilũ cõdẽnabiť reſpectu poſſeſſionis,de qua agiť; quaſi ſecꝰ reſpectu expẽſarũ.nã in his diſtinguẽdũ eſt,ut no.ĩ.c. finẽ , de do.& cõtu.Aut reuꝰ abſoluiť;qa docuit ſe poſſidere; & tũc ſubdiſtinguiť.Aut em̃ docuit ſe poſſidere iuſte; & poterit actori imponi ſilentiũ,ne eũ de cætero moleſtet.l.circa , ff.de proba.No.hoc dictũ.ſentit em̃, ꝙ ſi ſuꝑ libello actoris reus ꝓbat de iure ſuo,eſt ꝓ reo ꝓnũtiandũ, licet expreſſe hoc nõ petierit;de quo uide qđ plenè dixi in.c.ex cõqueſtione, de reſti.ſpolia.Si aũt docuit ſe poſſidere ſimpliciter, tunc ſecꝰ ſ̃m eũ:qa poſſet eſſe, ꝙ poſſidet ab aduerſario ui,clã, uel p̃cario.hoc mihi ñ placet:qa donec aliud appareat, poſſidẽs p̃ſumiť iuſte poſſidere,ut.l.fi.C.d̃ rei uẽ. Itẽ tũc poſſeſſor ñ dẽt ĩ hoc interdicto uĩcere,cũ appareat ꝙ ui,aut clã,uel p̃cario poſſidet.d.l.1.in prin.& in fi.ſecꝰ ergo, ubi ñ apparet de iniuſtitia poſſeſſionis;facit.d.c.licet, de ꝓbat.nã in dubio poſſeſſor p̃ſumiť in bona fide,ut plenè dixi.ſ̃. eo.c.ſi diligẽti. Aut ñ cõſtitit actorẽ,uel reũ poſſidere aliquo mõ;vt puta qa actor erat colonꝰ,uel creditor miſſus ĩ poſſeſſionẽ ex primo decreto,vt.l.ſi duo.§.creditores ff.vti.poſ.& tũc ñ ẽ dubiũ,ꝙ reꝰ uenit abſoluẽdꝰ,ut ĩ.d.§.creditores;tñ actor ĩ nullo ſibi cõdẽnabiť,uel p̃iudicabiť ſ̃m Bar.ꝙ intelligo ſecũdũ p̃dicta,qa reꝰ nõ ꝓbauit ſe poſſidere.Qñq; cõtingit,ꝙ uterq; poſſidet , ſed diuerſo modo ; ut qa unus ciuiliter , & alius naturaliter,& quilibet dẽt obtinere in ſpecie ſua,ſi iuſte quiſq; poſſidet;de quo dic ut ſupra latius dixi, & ad materiam ampliandam uide plenè no.in.d.c.licet , de ꝓba.& ꝑ Bar.in.d.l.1.§.fi.&.l.ſi duo, ff.uti.poſ.& hęc no.Nico.Ab.

SVMMARIVM.

1 *Papa poteſt tollere ius ciuile in concernentibus animam.*
Lex continens in ſe peccatum etiam ueniale eſt ipſo iure nulla.
Subditi non tenentur parere ſuperiori contra legem dei.
2 *Conſtitutio , quæ abſque peccato mortali ſeruari non poteſt , eſt caſſanda & annullanda.*
3 *In bona fide dicuntur illi , qui non habent ſcientiam rei alienæ.*
4 *Bona fides requiritur de iure canonico omni tempore in præſcriptione .*
5 *Mala fides põt & debet probari per illũ,qui dicit eam fuiſſe in præſcriptione: uel quia præſcribens confeſſus fuit in iudicio, quod res erat aliena.*
6 *Mala fides interueniſſe in præſcriptione probatur;quia fama erat in loco,quod res erat aliena.*
7 *Præſcribens an teneatur docere de titulo?uide remiſſiuè .*
Præſcriptiones iurium currunt ex negligentia non petentis.
8 *Præſcriptio libertatis in ſeruitutibus urbanorum prædiorum non currit, cum præſcribens utitur facto ſuo ,uidelicet altius tollendo ædes ſuas:ſed præſcriptio ſeruitutis ruſticæ cauſatur ex mera negligentiæ non petentis.*
9 *Debitor an præſcribat tã in foro fori,quã poli contra ſuũ creditorẽ negligẽtem petere,ſi ipſe debitor ignoret ſe debere.13.14.15.uel ſciat,18.21.23.30.*
Statutum quod ſi quis non petierit debitum intra tantum tempus , quod cadat a iure ſuo,uel ulterius non audiatur,an ualeat? 13.18.& ſequenti.
10 *Renũtiare nõ p̃t q s iuri ĩtroducto ĩ odiũ alteriꝰ,ut p̃ſcriptõi et Macedoniano.*
11 *Actiones temporales , et quanto minoris , & redhibitoria de iure canonico finiuntur tempore a iure ciuili ſtatuto.*

A ſimo

12 *Actiones uel accuſationes criminales,quæ poſt certum tempus non poſſunt amplius intentari de iure ciuili,non præcludunt uiam,quin in foro canonico intententur.*
13 *Debitor an,& quando teneatur ire ad domum creditoris offerendo debitũ uel e contra,uide remiſſiuè.*
14 *Nulla,iſta dictio eſt uniuerſalis negatiua excludens omne ſub ea contentum, aliquando ſecus,uide nu.35.*
15 *Via illa eſt tenenda,per quam uitatur peccatum,quia eſt tutior.*
17 *Iura & actiones ueniunt appellatione rei,uel bonorum.*
19 *Mora interpellat pro ?omine in foro contentioſo,ſed nõ pœnitẽtiali.ſo. 10.*
22 *Denuntiatio euangelica poteſt ſemper intentari,ubi ſubeſt obligatio naturalis.*
24 *Præſcriptio ubi fuit inducta debitore ignorante debitum,non habet locum denuntiatio in foro eccleſiaſtico.*
25 *Debitor quando præſcribit contra creditorem,an.& quo caſu tollatur obligatio naturalis?*
26 *Denuntiatio in foro eccleſiaſtico non poteſt intentari quando denegatur actio de iure ciuili ob magnam æquitatem.*
Exceptio Macedoniani,& uelleiani & ſimiles habent locum in utroque foro .
27 *Denuntiatio in foro eccleſiaſtico tunc demum habet locum,quando obſeruantia iuris ciuilis induceret peccatum.*
Præſcribens non tenetur reſtituere rem præſcriptam in nullo foro,ſi poſt præſcriptionem ſuperueniat mala fides.37.
28 *Præſcriptio longiſſimi temporis ſine titulo æqualis eſt in fauore præſcriptioni longi temporis.*
29 *Filius familias non tenetur reſtituere mutuum etiam in foro animæ.*
30 *Debitum uigore ſententiæ an præſcribatur adeo, quòd contra præſcribentẽ non poſſit intentari denuntiatio in foro eccleſiaſtico?*
31 *Sententia declarat non autem inducit .*
32 *Sententia præſumitur iuſta præſumptione iuris & de iure,in qua præſumitur ineſſe naturalis obligatio.*
33 *Feudum an præſcribatur eo quòd præſtiterit ſeruitia domino per plura tempora ?*
Præſcriptio de iure ciuili nunquam currit cum mala fide,quæ pariat actionem, ſed exceptionem ſic,de iure canonico nec exceptionem parit.
34 *Allegans præſcriptionem non neceſſitatur allegare bonam fidem , quia præſumitur.*
Præſcriptio ſi fuerit capiutlata cenſetur fuiſſe capitulatum de titulo, quando requiritur.
35 *Statutum dicens quòd in caſu nulla currat præſcriptio , non excludit præſcriptionem longiſſimi temporis.*
Præſcriptio an poſſit tolli per priuilegium ?
36 *Diſpoſitio iſtius capituli an ſe extendat ad præſcriptiones præcedentes .*
38 *Præſcriptio an currat uel interrumpatur,ſi præſcribens habuit aliquando conſcientiam læſam,ſed in fine non.*
39 *Titubans an præſcribat .*
40 *Bonæ fidei poſſeſſor rectiſſime quiſque dicitur , quandiu poſſidere ſe ignorat alienum .*
Ignorans non habet,nec bonam,nec malam fidem.
41 *Prælatus qui habet ſcientiam rei alienæ, quam nomine eccleſiæ poſſidet, an teneatur illam reſtituere.42.*
Prælato ſolo non creditur etiam ut teſti.44.
43 *Confeſſio prælati aſſerentis rem per eccleſiam poſſeſſam eſſe alienam an eccleſiæ habenti bonam fidem præiudicet.*
45 *Emens bona fide rem alienam,ſi ante,quam præſcribere finiat,ſcit rem fuiſſe alienam,quod remedium habebit.*
De euictione non agitur ante,quam res euicatur licet ſciatur,quòd eſt aliena.
46 *Mala fides quomodo probetur,& quomodo purgetur .*

CAP. XX.

Q*Voniam.* Poſſeſſor malæ fidei nullo tꝑe p̃ſcribit.ita cõiter ſummatur. ſed ꝑ hoc ſummarium nihil induceret de nouo iſte tex.cũ eſſet prouiſum.ſ̃.eo.in c. uigilanti. iõ pleniuſ ſummo ſic.Nec in foro canonico,nec ciuili ualet præſcriptio cum mala fide.h.d.Diuiditur in quatuor ꝑtes . In prima ponit cõſtitõnis cãm.In ſecunda cõſtitõnẽ,ibi:ſynodali in tertia infert ex cã,ibi:cũ generaliter.In quarta concludit,ibi:uñ.Caſus literalis. Quicunq; facit ꝯ conſciẽtiã , ędificat ad gehennã.& ideo ſtatuit concilium , ꝙ nulla ualeat pręſcriptio abſque bona fide tam canonica,quã ciuilis quia gñaliter oĩ conſuetudini & cõſtitutioni derogãdũ eſt q̃ ſine pctõ mortali ſ̃uari nõ p̃t.ideo oportet, ut qui rem alterius pręſcribit, ꝙ in nulla parte p̃ſcriptionis hẽat malã fidem.Not.principium,ꝙ oẽ,quod ñ ex fide ẽ,peccatum eſt. ſunt uerba apoſtoli ad Roma.14.in fi.quę expone, ut plene proſequitur Gra.28.q.1.ca.1.§.ex his ubi dat duas expoſitiones.prima mihi placet ad ꝓpoſitum[a] noſtrum,ut dicamus,ꝙ omne , qđ cõtra conſcientiam fit , eſt peccatum.unde capitur hic fides ꝓ cõſcientia,ut uoluit ẽt hic gloſſ.1.habens enim rei alienę conſciẽtiã,pręſcribere conatur ꝯ conſcientiam , & ideo peccat, ut in c.literas, de reſt.ſpo.merito nõ iure põt pręſcribere. Quot autem [ſ]modis capiť fides , uide ꝑ glo.ſatis plenã ſuꝑ rub.de ſum.trin.quã notabis.Not.ſecundò , ꝙ ſynodus qñq; ſumitur pro concilio gñali,concor.c.1.

1 de ſpõ.qñq;[ſ]ſumitur ꝓ ſynodo, quã facit eps.j.de acc.c.ſicut.† Not. tertio ſ̃m uerũ intellectũ papã poſſe tollere ius ciuile in cõcernẽtib.aĩam ſeu pctm̃. eſt.n. in talib.ſ̃.oẽm creaturã,ut in c.nouit de iudi.uoluit Bar.in l.priuilegia.C.de ſa.ſan.ecc.uide gl.in rl̃a,poſſeſſor , de reg.

2 iur.li.6.No.abolẽdã & caſſandã eſſe cõſtitutionẽ , q̃ abſque peccato mortali ſ̃uari nõ põt.Ego dico,ꝙ talis cõſtitutio eſt ipſo iure nulla, qa de ſubſtãtia legis eſt,ut ſit iuſta & honeſta.3 .diſ.c.erit aũt lex.Si aũt cõtinet peccatũ, non põt dici lex.Itẽ ſi cõtineret aliqđ inhoneſtum , qđ tenet Bar.in l.oẽs populi,ff. d̃ iuſti.& iu.& in l.fi.C.ſi ꝯ ius uel uti.pub.q nimo talis legis ꝓmulgator tãq̃ ꝯ ius diuinũ diſponẽs conuinciť potius errare, q̃ legẽ cõdere.25 .q.1. c. ſunt quidã. nec tali legi dẽnt ſubditi parere,nẽ obediãt inferiori ꝯ legẽ ſuperioris.ſ.dei.11.q. 2. c.q reſiſtit,& c.Iulianꝰ, & ad iſtũ text. q dicit tali cõſtitutioni derogãdũ,intelligo de facto. nã de iure eſt irrita ꝑ ſupra dcta.Et idẽ uŕ,ſi cõtinet in ſe pctm̃ ueniale[a] ar.in c.2.de pact.li.6.cũ ſua gl.tenet

3 hic.d.Ant.facit qđ no.gl.14.di.in ſumma.† No.ꝙ ille dicit eſſe in bona fide,[b]

4 q nõ haber cõſciẽtiã rei alienę.qđ clarius ꝓbať ĩ c.ſi uirgo.34.q.2. † No.ultimo,ꝙ de iure cano.nõ ſufficit bonam fidẽ aſſiſtere in princ. ſed reqriť toto tꝑe p̃ſcriptionis.Gloſ.2. diuidiť in quatuor[b] partes.prĩo.n.oppo.de.c.cura,de iure patr.ubi uŕ currere p̃ſcriptio cũ mala fide. Gl.nõ ſoluit.Io.An.dicit,ꝙ ibi ſoluitur dic ꝙ uario mõ,ſed mihi placet illa ſolutio,ꝙ p̃ſcribens errabat in facto,& ſic nõ erat in mala fide, & dic ut pleniꝰ no. Secundò glo. quęrit qñ quis dicatur habere bonã fidẽ,remittit ad no.in c.ſi diligẽti,ſ̃,eo.dic ut ibi plenè no.† Tertio gl.q̃rit,q d ſi actor,ꝯ quẽ allegať p̃ſcriptio,uult probare , ꝙ pręſcribens habuit ab initio uel medio tempore malam fidem .arguit pro & contra,& tandẽ concludit,ꝙ debet ad probandum admitti ſed de hoc ego non dubito quod ſi habuit illo tempore durante curſu præſcriſcriptionis malam fidem,non potuit p̃ſcribere,ut hic in fin.probatur,& in c.ueniens,in fi.ſ̃.e.& ĩ regula,poſſeſſor,de regu.li.6.debet ergo admitti actor ad ꝓbandũ,ꝙ detrahit ſubſtãtię p̃ſcriptiõis, & ĩterimit ĩtẽtionẽ,ſeu exceptionẽ illiꝰ

6 rei. † Qualiter autem probabit malam

[a] Et uide hic d.Ant. q dicit,ꝙ l.cano. nõ ſolũ eſt ſeruanda in foro ciuili , qñ.l.ciuilis nutrit pctm̃ mortale, ſed ẽt qñ nutriret ueniale tm̃ , & idem dicit Imo. in repeti.in 1.col.

ANT. FRAN. An & qñ lex canonica ſit ſeruanda in foro ciuili, dicas, ꝙ licet leges , & canones ꝓceſſerint ex fonte diuino,& dicãť de celo ꝑ ora principũ ꝓmulgatæ, ut per Bal.no.in tractatu ſchiſma.ĩ 1.col.tñ in terris imperii leges ciuiles pręualent,canonibus, ſed in terris eccleſię, præualẽt canones, ut plenè in c.1.de cõſtit. & hoc niſi leges ciuiles eſſent nutritiuæ , peccati,uel diſponerẽt de reb.ſpiritualib.qa tũc ſtaremus canonibus, nõ legib. ut in le. priuilegia , & ibi ꝑ Bar.C.de uſur.& in c.1. & 2.de no. ope.nun. & in c.1. & c.tua,d̃ or.cog. & per Bar. ĩ l. Titia,ff.ſol.ma.& an leges ciuiles poſſit tolli ꝑ papam uide ꝑ Io.An.in c. 2.de reg.iu.li.6.& per Spe.in titu. de diſpu.in §.Pãtho. uer.ſed nũquid, & in c.conſtitutiões 10.diſt.

[b] Non ſolũ ſi ſit cãta ex iuſtis rõnib. ſed ex ĩiuſtis,& temerariis,ita Bald. in l.1.in fi.per gl. ibi q̃ ad hoc multũ no. & dicit , ꝙ reputat tenendam mẽti,C. ubi cã ſtatus,qđ multũ no.

SEB. SAP. Malam fidem, An per famam probetur mala fides, uide Car. in conſi. 38. inci. primo rationes, col. 1. uer. 2. qa. & practi. cum pa. in forma rñſionis rei ꝯuẽti in uerbo, exceptionẽ p̃ſcr. co. 5.

b SEB. SAP. Singulari opinio. hãc opi. ſequit̃ practicus pa. in loco præall. ubi etiam dicit cõiter practicari, ꝙ in materia præſcriptionũ ſeruatur indiſtincte ius ciuile in foro ſeculari. & opinio. Bart. ſequitur Maria. Soci. in cõſi. 203. inci. circa primum, per totum, & Corſe. in conſi. 176. incip. ad euidentiam col. 2. & conſ. 138. incipi. uidetur in 1. uol. & in conſil. 277. incip. ad euidentiam per totũ, in 4. uolu. ubi dat nouum intellectũ ad iſtum tex.

c Et hanc opinion. Bartol. in dicto §. ſi uiam, tenet idẽ Bartol. in leg. hæc autem iura, ff. de ſerui. urb. prædio. & in lege ſicut, in fine. C. de præſcriptio. 30. ann. contrariũ tenet Bald. in l. 1. C. de ſer. & aqua, & in c. ſi qs per. 30. anno. ſi de feu. fue. contro. inter do. & uaſallũ, & in authenti. ad hoc, in 5. colum. C. de uſuris, & Angel. in d. §. ſi uiam & in ſua repeti. l. 1. C. de iudi. de quo etiam uide ꝑ dom. Anto in ca. quia pleriſque in 4. columna de immu. ecc. & per Pe de Anch. in re. ſine. poſſeſsione, in 17. col. & do. Ant. in c. cura, in pe. col. de iurepa. & pleniſsime ꝑ d. Anto. in pe. cha. de cenſi. & pleniſsime per Hoſt. in ſum. de p̃ſcri. §. quæ res.

d Sed aduerte. utrũ ualeat ſtatutũ, ꝙ creditor nõ petẽs intra cer. tp̃s non audiatur, uide do. in rep. c. peruenit de cẽſ. in pe. char. & uide pleniſsime cõſi. d. Phi. de Fora. ici. ſtatuto cauet̃ ꝙ ſi qs creditor.

a fidẽ?[a] dic ꝑ famã, q̃ erat ĩ loco, ĩ quo erat res aliẽa, uł ꝙ ipe p̃ſcribẽs fuit aliquãdo b hoc ꝯfeſſus ex̃ iudiciũ, de quo uid̃ ꝑ Bar. c ĩ l. Celſus, ff. de uſuc. & dixi. s̃. intractatu
7 h⁹ ti. † Vlti. gl. q̃rit, an p̃ſcribẽs teneatur docere de ti. & remittit ad no. ĩ c. ſi diligẽti, s̃. eo. & tu uide qđ ibi dixi, & habes tex. expſſum in c. 1. eo. ti. lib. 6. dic ut ibi. Quero capiẽdo gl. 3. an ꝑ hoc. c. ſint iura ciuilia correcta, quaten⁹ admittũt ſic p̃ſcriptionẽ cũ mala fide? gl. prĩo adducit iſtũ tex. ꝓ pte affirmatiua ĩ eo, ꝙ tollit p̃ſcriptionẽ canonicã & ciuilẽ nõ ſuffragãte bona fide, & hãc opi. dicit tenet̃ Io. qa rõne peccati ſm̃ eũ potuit eccł'ia legib⁹ ciuilib. p̃iudicare, de iud. c. nouit. ſcđo refert gl. opi. ꝯriã, ꝙ pctm̃, dẽt cõſiderari quo ad ius diuinũ, nõ aũt quo ad forũ ciuile. & ſm̃ hanc opi. exponit̃ tex. canoni. i. cũ agit̃ de re ſp̃ũali p̃ſcribẽda ciuilis, cũ agit̃ de re ciuĩli. i. nõ ſp̃ũali, & ſic tollitur p̃ſcriptio quo ad forũ eccleſiaſticũ dũtaxat. Tertiò. gl. rñdet ad opi. Io. q̃ approbat, quoniã lex ciuilis cõſiderat negligẽtiã nõ petentis, ſed canon cõſiderat peccatũ mala fide p̃ſcribẽtis. ideo canõ p̃ualere dẽt ꝓꝑ animarũ periculũ. hãc opi. tenet hic Inn. dicẽs, ꝙ rõne peccati canon potuit corrigere legẽ, arg. c. nouit, de iudi. idẽ Hoſt. & Io. An. in rła. i. poſſeſſor, de reg. iu. li 6. in gl. & in Merc. Aduerte, ubi p̃ſcriptio cũ mala fide cauſat̃ ex ĩiuſto poſſidere p̃ſcribẽtis, oẽs cõſentiũt, ꝙ rõne peccati ſtãdũ eſt canoni, ut no. Bar. ĩ l. priuilegia. C. de ſacroſ. eccl. nã & ipſe ĩperator dicit, ꝙ in iſtis nõ dedignat̃ ſacros canones imitari, & ſic ſubiicit ſe diſpõni canonicę, ut ĩ aut̃. ut cler. apud propri. epi. pri. cõue. §. pe. colla. 6. & in c. cler. de iudi. & in c. 1. de iur. calũ. diſpoſitũ ergo in hm̃õi ſp̃ũalib. per canones põt dici diſpoſitũ ꝑ leges, facit qđ de cõcubinatu & ſimilib. no. Io. An. in rła, ſine culpa, in Merc. † Sed qñq; p̃ſcriptio cauſat̃ ſine poſſeſſiõe & facto p̃ſcribẽtis, ut in actionib. debitor. n. nil poſſidet, qđ ſit creditoris. nã licet rei ſibi mutuatæ dñiũ habeat. l. 2. ff. ſi cert. peta. tñ nõ ipſe dicitur poſſidere actionẽ, cũ det̃ contra eũ, & ſit penes ipſum creditorẽ, uide aliud in p̃ſcribenda libertate contra ſeruitutẽ ruſticã, in qua non requiritur aliquod factũ preſcribentis, ſed ſola negligẽtia nõ utentis, ſecus in preſcribenda libertate ſeruitutis urbanę, quia tunc reqrit̃ factũ hominis. exẽplum in hoc ultimo. ſi ędes tuæ ædib. meis ſeruiãt, ne altius tollant̃, uel luminib. ędiũ mea rumofficiatur, & ego feneſtras meas profixas & clauſas habuero, ita demum ius meum admitto, ſi tu ꝑ hoc tempus ędes tuas altius ſublatas habueris. nõ ſic in ſeruitute ruſtic. nã ſi habes ſeruitutem eundi per fundum meum, & per magnũ tẽpus hac ſeruitute non uſus fuiſti, illã ꝑdis, & ego acq̃ro ſine aliquo facto mero libertatẽ ĩ fundo meo, hæc ꝓbãt in l. hęc aũt, ff. de ſer. ruſt. p̃di. & l. ſeq. §. ſi uiã cũ ſeq. ff. de uſu.
9 † In iſtis ergo caſib. dubitat̃, an ꝑ ius canonicũ ſit ciuile ius correctũ, ꝙ ĩ iſtis caſib. nõ curat̃ de bona, uel mala fide p̃ſcribẽtis, ut in iurib. p̃all. Bar. fuit ĩ his caſib. in ſingulari opi.[b] in l. ſeq̃t. §. ſi uiã,[c] p̃all. dicẽs, ius canonicũ ad hos caſus nõ referẽdũ, qa ſm̃ eũ, c. illud, & rła, poſſeſſor, de reg. iur. li. 6. loquũt̃ in p̃ſcriptiõe, q̃ cauſat̃ ex poſſeſſione p̃ſcribẽtis, quo caſu req̃rit̃ bona fides ꝓꝑ factũ poſſidentis rẽ alienã, ſecus aũt in his caſib. ubi nulla rep̃it̃ poſſeſſio ex ꝑte p̃ſcribẽtis, iõ bona fides nõ req̃rit̃, ut d. §. ſi uiã. p̃ſcribo eñ his caſib. ꝓꝑ tuã negligẽtiã, uel potius tu ꝑdis, q̃ ego p̃ſcribã. Pone. n. ſm̃ eũ, ꝙ ignorẽ me dẽre, & tibi obligatũ eſſe, & tu ceſſas petere. certè nõ ſum bonę fidei, uel malę, & tñ p̃ſcriptio ꝓcedit ꝓꝑ tuã negligẽtiã. l. oẽs, & l. ſicut, C. de p̃ſcriptio. 30. uel 40. anno. & hoc firmat, ſalua tñ determinatiõe ſanctę matris eccleſię, & theologorũ, & idẽ dixit in l. fi. ff. quẽadmo. ſer. amit. & ꝑ hęc dixit ĩ d. §. ſi uiã, ualere ſtatutũ ciuitatis, quo cauet̃, ꝙ ſi creditor nõ petierit debitũ intra certũ tp̃s cadat a iure ſuo. uel ſi dicat de cętero nõ audiatur ꝑ iudicẽ. dicit tñ, ꝙ primo caſu, qñ dicit cadat a iure ſuo tollit̃ obligatio ciuilis & effectus nãlis, ut no. per eum in l. fi. ff. rẽ rat. hab. ſed ſecũdo caſu, qñ dicit, nõ audiat̃, nulla obligatio tollit̃, ſed uia agẽdi p̃cludit̃, & iõ tũc remanet, ſm̃ eum uia agẽdi ꝑ denuntiationẽ ſm̃ formã. c. nouit, de iudi. & ſic ſpectabit ad iudiciũ eccleſię. & tibi Bar. in tãtũ apꝓbauit hoc ſtatutũ, ut dixerit, ꝙ non poſſit creditor ꝑ pactũ illi renũtiare, qa eſt introductũ in odiũ negligẽtis, & ſic fa-
10 uore publico. † Nõ eñ p̃t qs renũtiare iuri ĩtroducto odio alterius, ſicut dr̃ in Macedoniano, ut s̃. de fo. cõp. c. ſi diligenti, & l. fi. C. ad Mac. hoc firmat Bar. in l. nemo põt, ff. de leg. 1. & l. 1. ff. de uſucap. Sed aduerte,[d] qa idẽ Bart. in l. oẽs populi, ff. de iuſti. & iur. in ſua ſolẽni repeti. tenuit ꝯriũ, dicens nõ ualere ſtatutũ p̃dictũ, qa eſt peccati nutritiuũ, nec lex imperialis, ſi hoc diceret, ualeret ſm̃ eũ. idõ tenuit, ꝙ leges ꝑmittẽtes malę fidei poſſeſſorẽ p̃ſcribere ñ ualẽt, qa nutriũt pctm̃, & alleg. hoc. c. ſecus dicit, ſi ſtatutũ nõ excluderet ſimpliciter creditorẽ ex lapſu tpis, ſed p̃ſumeret̃ ꝯctũ fictitium qa excluderet peccatũ d. Ant. refert hic Inn. in c. qa pleriq; de immu. ec. ſenſiſſe primã opi. Bar. & Vin. in c. cura, de iure patro. ſed iudicio meo hoc nõ ſentiũt, ſed Inn. loq̃t̃ habitu reſpectu ad ius ciuile, & loq̃t̃ indiſtincte de p̃ſcri. 30. annorũ cũ mala fide, nec aſtrinxit ſe magis ad actiones ꝑſonales, quã reales hic dicit, ꝙ p̃ſcribẽs malę fide tenet̃ in foro aĩę ad reſtõnẽ. Vin. uerò loq̃t̃ nõ in actiõe ꝑſonali, ſed reali, habito reſpectu ad diſpõnẽ illius. c. cura, dicẽs ꝙ ibi non fuit uera p̃ſcriptio: ſed potius exceptio q̃dã, q̃ cõpetit in odium Ep̃i negligentis & tacitè conſentientis, illa tñ lectura communiter non tenet̃ ad illum tex. ſed dẽt intelligi, quãdo in præſcriptione interuenit error facti, ut qa putabat̃ Ep̃m cõſenſiſſe iuxta no. in c. de quarta, s̃. eod. & dicendum, ut plenius no. in d. c. cura. Ipſe uerò dom. Ant. in effectu facit hic duo mẽbra, dicens ꝙ, aut actio ſui natura data eſt temporalis a lege in meram pœnã, & tunc putat illã tolli ẽt ſciente debitore, qa ex ſe finitur abſq; eo, qđ aliud p̃ſcribat uel acquirat, qa in pœnalib. non arctatur cõſcientia, ut notat̃. 12. quęſt. 2. capit. fraternitas, & ꝑ Hoſtien. in ſum. de pœnis, & no. hoc dictum ultimum, quia eſt contra nota. per Bal. in l. ſi pœnæ cauſa, de condit. indebi. & uide qđ dixi in capi. nouit, de iudic. in addition. nam a lege conceſſum lex tollere poteſt ſecundum eum, ut in capitul. in noſtra, & quod ibi notat Innocentius, de iniur. hoc puto ueriſſimũ, & allego gl. ſingularẽ in capit. cum ſecundum leges, de hære. libro ſe-
11 xto, in uer. caſu. † Sed ego dubito, quid ſi non in merã pœnam lex a principio introduxit actionem temporalem, ſed quia ſic fuit uiſum ſibi conuenire ſaluti republicę exẽplũ in actiõe de dolo. l. fi. C. de dolo, & quãto minoris, ſeu redhibitoria.

bitoria. l. 2. C. de edi. act. & multis aliis ſiłib. de qb. inſti. de ꝑpe. & tẽ. act. & ff. de ac. & ob. Ho. ĩ ſũ. e. ti. §. q̃ res p̃ſcribi pñt, p⁹ prĩ. tenet ꝙ hęc iura ciuilia ñ ſunt correcta ꝑ ius canõicũ, qđ eſt notã. Sed ego credo qđ in fo. aĩæ ſi ex ꝑte alterius ꝯhẽtis interceſſerit dolus ſeu aliud pctm̃ tenet̃ ſatisfacer̃ qa lex non tollit pctm̃ ſed ſolũ dedit actionẽ ad tp̃s uñ & ſi nũquã dediſſet actionẽ teneret̃ ille ſatisfacere de pctõ ſuo: ut patet in mã uſuraria. ꝓ p̃dictis facit tex. in. c. q. hẽtis. & in c. non ſane. 14. q. 5. & qđ no. Inn. in c. qa pleriq; p̃al. & ꝑ glo. ĩ c. ex trãſmiſſa. de deci. & 14. q. 5. in ſum. pctm̃. n. nõ dimittit̃ niſi reſtituat̃ ablatũ. in c. cũ tu. de uſu. in reg. pctm̃. li. 6. hinc
12 dixit gl. fin. in c. admonere 23. q. 2. † qđ licet quo ad accuſationẽ criminalẽ ꝓdita ſunt tp̃a certa a iure ultra q̃ nõ licet accuſare ut. l. q̃relã. C. de fal. & l. adul. C. de adul. tñ quo ad pñiam ꝑagendã nullũ tp̃s eſt p̃fixũ. & uide qđ in hoc dixi in c. licet de ꝓb. Vel dic & melius qđ licet in foro ciuili ñ poſſit p⁹ tp̃s agi, qa nõ dat̃ amplius actio, & ius ciuile potuit tollere qđ dedit uel poti⁹ ñ dedit ultra iſtud tp̃s., nõ tñ potuit tollere quin iuſtitia ſaltẽ rõne peccati redderet̃, ex quo ſubeſt ęquitas iuriſgẽtiũ ſeu diuini, iuxta no. ſing. ꝑ Inn. in c. q̃ in eccleſiarũ. de cõſti. & iõ potuit rõne huius æquitatis nãlis & pcti agi in foro canonico ꝑ uiã denuntiationis iudicialis iuxta no. in c. nouit de iudi. maxime per Inn. & Bar. in extrauag. ad reprimen. in uer. denũtiationẽ. & hoc iudicio meo ſenſit Hoſt. & Io. An. poſt eũ in c. ꝑ tuas de dona. ſecus aũt ubi lex introduxit actionẽ tp̃alẽ ex ſuo officio ita quod nulla culpa ſeu delicta reperit̃ ex ꝑte alterius, qa tũc p⁹ tp̃s no poſſit agi qa nullũ ius ſubeſt agendi. Redeo ad dicta d. Ant. aut actio originałr eſt ꝑpetua ſed lex coacta uitã actionis. tũc putet ipſe quod ſiue lex ſiue ſtatutũ tollat ciuilẽ effectũ nãlis, ſiue inducat ſolum exceptionẽ ꝯ actorem ut in exẽplis, s̃. poſitis Bar. qa data ſcĩa debitoris, nõ ualebit p̃ſcriptio in utroq; foro ita quod in hoc ſit lex correcta per canones, & ſic in effectu tenet ꝯ Bar. Mouet̃ qa hęc actio finit̃ ꝯ nãlẽ æquitatẽ; & finit̃ annexa negligẽtia ipſius debitoris in nõ ſoluẽdo q̃q̃ lex ciuilis nõ fundat ſe ĩ morte ipſius actionis ex terminis ipſius q liberat̃ tñ cõmodũ ꝙ ei applicat̃. ſ. liberatiõis occaſionat̃ a pctõ, nec hoc ex fide ẽ qđ ipe ſciens debitorẽ ꝓꝑ ſuum nõ ſoluere liberet̃. De⁹. n. ſic arctat debitorẽ ad ſoluẽdũ & ſatisfaciẽdũ, ſicut lex ciuilis arctat creditorẽ ad petẽdũ. Pręterea lex canonica nõ põderat poſſeſſionẽ ex parte p̃ſcribentis, ſed ſolũ hoc qđ nõ ſit ex fide, ſed cũ pctõ ut hic & ꝓ hoc dicit eẽ caſum in aut̃. ut ecc. Ro. cẽtũ. an. gau. p̃ſcri. ubi cũ mala fid̃ nõ currũt p̃ſcriptiones ꝯ eccł'iã & dr̃ currere cũ mala fide qñ p̃ſcribit̃ a debitore ſciẽte. Aduerte qa Ang. de Peru. hãc opi. ꝯ Bar. tenuit in d. §. ſi uiã directe ꝑ tex. illius aut̃. ut ecc. Ro. centũ anno. gau. p̃ſcr. & ille tex. opt. facit, appellat. n. p̃ſcriptionẽ illã q̃ ſit debitore ſciẽte iniquũ p̃ſidiũ, & aperte dicit quod talis p̃ſcriptio dat mãm peccãdi quaſi debitor ſciẽs p̃ſcr. currere ĩducẽt ad nõ ſoluẽdũ, ut ſic ſupplãtaret ꝓximũ. Idẽ dicit quod ius canonicũ nõ cõſiderat negligẽtiã creditoris, ſed pctõris creditoris & iõ, dicit, caute feciſſe Bar. q in hoc ſe ſubiecit de-
a terminationi S. Matris ecc. nã ſm̃ eũ cõiter tenet̃ ꝯriũ,[a] & all. Io. An. in reg. poſſeſſor. in Mercu. ſed certe Io. An. ſpecifice hoc nõ tãgit ſed hæc aptiſſime firmat in c. 2. de exceſ. li. 6. ubi dixit ſupraſcriptũ ſtatutũ non ualere in utroq; foro & de actione ꝑſonali q̃ iure ciuili p̃ſcribit̃ ſpatio. 30. an. c tetigit Hoſ. in c. ꝑ tuas. de dona. ubi dicit quod deficiẽte bono conſcię ex parte debitoris poterit rõne pcti agi de iure canonico ẽt poſt illud tp̃s ꝑ iſtũ text. & hãc opinio. ſ. quod d actiones nõ p̃ſcribuntur mala fide, ſequitur d. Car. in c. uigilanti. s̃. e. Bal. tetigit in plurib locis ut in. l. 1. C. de ſer. & aut̃. ad hæc. C. de uſu. & ſpãłr in c. unico. §. ſi quis per tringinta. in ti. ſi de feu. fue. cõtrou. col. 10. & ſꝑ tenuit ꝙ in foro ciuili ſeruanda eſſet opi. Bart. quia potius eſt q̃dã pęna legalis quã p̃ſcriptio, cũ cauſetur ſine pctõ debitoris, ſed in e foro canonico ſecus, quia canon non cõſiderat illã ſubtilitatẽ ſed ſimplicitatẽ, & pctm̃ ut hic quod quidẽ pctm̃ non
b dimittit̃[b] ſed auget̃ ex dilata ſołone debitoris arg. in c. fi. in prin. de ꝯſue. ſecundũ
13 eũ † Ego. in c. qđ clericis. s̃. de fo. comp. & alibi tetigi hunc paſſum ubi ſolitus ſum diſtinguere pro harum opi. cõcordia qđ aut debitor ñ tenebat̃ debitũ offerre ita qđ ceſſando a ſolutione nõ fuit in negligẽtia, & tũc procedat opi. Bar. & ſequaciũ, nõ. n. p̃ſcriptio hoc caſu uĩ hr̃e annexum pctm̃ ipſius debitoris cũ in eo nulla poſſit culpa notari, ſed ꝓcedit hoc caſu p̃ſcriptio ex mera negligẽtia ñ petẽtis, & hoc facer̃ potuit lex ſciẽte ẽt eo cui cõmodũ applicat̃, ad hoc bonus tex. in ſiłi. in c. 1. s̃. eo. Aut debitor debitũ tenebat̃ offerre tũc cũ fuerit in culpa in ñ ſoluẽdo ñ dẽt ꝓꝑ nõ ſuũ ſoluere induci p̃ſcriptio cũ ꝓcederet cũ annexiõe pcti ipſi⁹ debitoris. Ex quo infert̃ qđ in p̃ſcribẽda libertate aduerſus ſuitutẽ ruſticã nõ exigit̃ bona fides, cũ ibi ꝓcedat p̃ſcriptio ex ſolo nõ uſu ſine aliquo facto negligẽtia & culpa
14 ſeruitutẽ debẽtis. † An ãt, & qñ dẽat debitũ debitor offerre & ire ad domũ cre-
c ditoris[c] uel e ꝯ, uide bonũ tex. cũ gl. in. l. itẽ illa. ff. de ꝯſt. pecu. & ibi pleni⁹ ꝑ Bar.
15 tãgo in c. ſignificãte d̃ pigno. † Nũc uero cũ ſcriberẽ ſuꝑ hoc c. & colligerẽ ex uariis locis oĩa s̃. ſcripta: adhibito lõgo p̃ſertim nocturno ſtudio cępi multum fructuare ponderãdo ſubtiliter hunc tex. in eo maxime qđ gñałr dicit nullã ualere p̃ſcriptionẽ abſq; bona fide canonicã uł ciuilẽ: uñ põdero uerbũ nullã, qđ eſt uniuerſale negatiuũ excludẽs oẽm p̃ſcriptionẽ ẽt abſq; bona fide, ergo excludit p̃ſcr. etiã ĩ ꝑſonalib. actionib. qa q oĩa dicit nihil excludit, de maio. & obed. ſolite, & 19. di. ſi Romanorũ. p̃ſertim cũ ñ ſit rõ legitima reſtringendi imo potius ampliãdi ut euitet̃ pctm̃.
16 † Nã in dubiis tenẽda eſt illa opi. ꝑ quã oẽ euitat̃ pctm̃:[d] quia illa tutior. ut ĩ cle. exiui. de uer. ſig. & ĩ c. iuuenis, de ſponſa. not. gloſſ. in cepitulo unico. de ſcruti. itẽ qa lr̃a ĩ reprobõne p̃ſcriptionis fundat ſe nõ ſuꝑ iniuſta poſſeſſione ſed ſuꝑ mala fide: unde tex. hic ĩ

Adde: Rapha. Cuma. conſ. 147. 167. & 90: Fulgo. cõſi. 123. Ro. cõſi. 102. Pe. de Anch. conſi. 160.

ANT. FRAN. Vtrũ per p̃ſcriptionẽ ſtatutariã tollatur ipſa ciuilis ſeu naturalis obligõ dicas qđ p̃ſcriptio tollit ciuilẽ obligõnẽ & elidit naturalẽ. l. fi. §. 1. & ibi ꝑ Bar. ff. rẽ ra. hab. & ꝑ Bal. ĩ aut̃. ad hæc. in uer. itẽ dubitat̃. C. de uſu. & ꝑ Inn. & doc. ĩ c. fi. hoc eo. tit. & uid̃ Spe. in ti. d̃ exce. in. §. 3. In uerſi. ſed pone & ꝑ ale. ĩ. l. ſi pene. de cõd. Idẽ. & in. l. ſi cui §. felicib. de ſol. adde ꝙ p̃ſcrip. ẽt. 30. an. non tollit actionẽ ipſo iure ſed ope exceptionis. ita Cy. in l. cũ quis. C. de iu. & fa. ign. & ſali. in. l. ſicut. in 6. oppo. de pręſcr. 30. ann. ubi dicit hãc eſſe cõem opi. in l. ſi eũ. §. qui iniuriarũ ff. ſi qs cau & in l. at ſi quis cau. & ĩ l. atqui natura de ne. geſ. & per Bal. & Ang. ĩ. l. bñ a Zenone. C. de quadriẽ. p̃ſcr. ubi dñt quod ſi ſtatutũ dicit tolli oĩno actionẽ ꝑ p̃ſciptionẽ ĩducit̃ ipſo iur̃ liberatio & an in delictis præſcriptio ſtatutaria tollat obligõnẽ ipſo iure hr̃ per Bal. in l. ſi pęnæ. ff. de cõdi. inde. & per Hoſti. in c. ſignificauit. de cẽſi. & uide per Spe. in tit. de ſent. in uerſi. fina.

SEB. SAPIA. a Cõtrarium. Et ita firmat Io. d̃ Imo. conſ. 123. inci. in cã quę uertit̃ Ale. in conſi. 185. inc. uiſo titulo. uerſi. nec p̃dictis in. 2. uol. ubi plura adducit & Socin. in conſi. 86. inci. in cã cõitatis in. 1. parte & Corne. in cõſi. 60. incip. uiſis. ĩ. 3. uol. & in conſ. 264. inci. in hac conſultatione. in. 1. uol. & cõſi. 338. uı̃ per totũ in. 1. uol. & in cõſi. 180. per totũ in. 3. uol. & ita atteſtatur opi. Bar. cõiter reprobari, & ita ẽt atteſtatur d. Io. Baptiſta de S. Seuerino in repeti. l. omnes populi. ff. de iuſti. & iure.

Non dimittitur. Tu pondera, quia dõ. Ant. non loquitur quando quis percepit alienationem ut in uſurario ſed loquitur quando incidit in pęnã ĩ quo caſu credo qđ eẽt ipõnẽda pñia pro culpa ut dixit Inn. refert d. Abb. in c. 1. de conſtit. And. Barb.

ZACHARIAS. Ad domum creditoris. Adde pleniſſime Alexan. in alle. l. item illa Bald. in. l. fi. C. de condit. inſer. & in. l. acceptam. quęſt. 14. & per totum, C. de uſu. eundem in. l. prima C. de iuſt. & ſubſt. pleniſſime per Alexan. poſt Bar. in. l. cum filius §. fin. ubi etiam Ange. & Bart. & Immo. ubi idem Innocenc. uidetur reſtringere ſi ſunt eiuſdem fori. ſecus ſi diuerſi. uide omnino Butri. & Innocenc. in capitul. ſignificante per iſtum alleg. infra, de pigno.

SEB. SAPIA. Euitatur peccatum, & ita concludit Peruſinus in capit. poſſeſſor. de re. iur. in ſexto. Alexan. in conſi. 82. incip. uidetur in. 4. uolum. & in. 2. conſ. 86. in c. uiſo. in. 2. dubio. in 2. uo

& in conſi. 99. incip. uidetur. in ca. uo. & Rap. cu. in cõ. 77. inc. ſtatuto ciuitatis, & conſi. 177. incip. domina commitiſſa. & Ful. in conſil. 123. inci. S. P. cines.

nulla ſui parte facit mẽtionẽ de iniuſta
poſſeſſione. nec obſtare uĩ lrã in ſi. in eo
quod dicit oportere ut is qui preſcribit
in nulla tpis parte cõſcientiã habeat rei
aliene qa pſcribẽs aduerſus actionẽ ſeu
ſeruitutẽ ſatis hẽt cõſciẽtiã rei alienę
ex quo certus eſt q is ꝯ quẽ pſcribĩt hẽt
17 actionẽ aduerſus eũ. † Nã pſcribẽdo ad
uerſus rem alienã applĩone. n. rei ueniũt
actiones & iura ut no. Bar. in. l. quintus.
ff. de aur. & arg. leg. ar. l. rei appellatione,
ff. de uer. ſign. nam & appellatione bono
rum ueniunt actiones & iura, ut. l. bonorum,
ff. eo. tit. fortius appellatione rei cũ
ſit genus generaliſſimũ, & per hoc tollitur
motiuũ Bar. in eo q dicit in iſtis pſo
nalib. actionb. pręſcribendis nõ uerſari
bonã uel malã fidẽ qa pt uerſari mala fi
des in eo q ſcit actionẽ aduerſario com
petere cõtra quã ex ſuo nõ ſoluere pſcri
18 bit. † Sed poſtmodũ accuratius inueſtigãdo reperi. Hoſt. in ſum. pal. §. q. res, hũc
paſſum plenius cęteris examinaſſe quem
nemo ad hoc allegauit cuius originalr
fuit opin. primo loco recitata quæ cõiter
attribuitur Bar. in d. §. ſi uiam, & in mul
tis aliis locis ſuperius alleg, & in effectu
colligẽdo ipſius mentẽ dicit qđ in actio
nibus perſonalibus pręſcribendis nõ requiritur
q debitor credat ſe nõ debitorẽ
imo quãtuncũq; ſciat nihilominus pręſcribit
qa in illis rlr oritur obligatio a
principio ex conſenſu partium ut puta
quia mihi mutuaſti. l. ſicut. C. de actio. &
obl. unde ſi non ſoluo per hoc non ſum ĩ
mala fide ſeu pctõ, quia ex quo ñ repetis
poſſum probabiliter præſumere, quia aut
uis donare aut maiorẽ gratiã in expectã
do facere. arg. ĩ c. 1. đ cõmo. & ſi ſtas per
tm̃ tps q pſcriptio cõpleatur, potius eſt
tuæ negligẽtię imputãdũ q̃ facto meo.
19 † Quia ſed ſm eum mora interpellat pro
homine in foro contentioſo ut in c. ſi. de
loc. l. magnam. C. de contrahen. & con.
ſtip. ſecus tñ ſm eũ quo ad pctm̃ cõmittẽ
dũ, nõ. n. pecco niſi petas, niſi ſaltem interuenerit
iurm̃, arg. c. debitores, de iure
iur. quod eſt ſing. dictũ, ſecus aũt dicit ſi
ego tenui ſoluere ſeu malitioſę egi, quia
tunc licet tu pp malitiã meã uel potẽtiã
uel alio reſpũ a me ñ exegeris ñ tñ pſcri
bo ẽt ĩ ppetuũ, qa pſeuero ĩ pctõ, & hoc
reſpũ ẽt in iſtis pſonalib. actiõib. exigĩt
bona fides, ſed in realib. iõ exigĩt ignorã
tia rei alienę, qa ĩ reb. aliẽis ltime poſſeſ
ſis reqrĩt rlr ut interueniat titulus ltim⁹
ſeu traditio, & ĩ dubio ñ pſumĩt dñs, cõ
ſentire ut res ſua ab alio poſſideat, imo
pręſumĩt poti⁹ ꝯdicere, ar. ĩ. l. quas. §. ue
tare, ff. đ fur. iõ poſſidẽs rẽ alienã ſciẽter
ſine dñi cõſenſu uitioſę poſſidet & eſt in
mala fide, iõ ñ pſcribit. 34. q. 2. c. ſi uirgo
& ĩ reg. poſſeſſor. pal. Ex pdictis ĩferĩ qđ
iura ciuilia ĩ actiõib. pſonalib. ñ ſunt cor
recta p ius canonicum, ſed hoc c. & d. c. ſi
uirgo. & c. uigilant. ſ. e. & reg. poſſeſſor.
pal. loquũĩ in poſſeſſore rei alienę cũ ma
la fide, & ſic in realibus rõne prædicta

uel quando in perſonalibus. interueniret malitia & pertinatia
in non ſoluendo modo prædicto, & hęc ſunt ſingu.
not. q miror & nemo allegauit & forte ab eo habuit originaliter
Bar. illam ſuam opi. licet nõ ita pfecte & cõplete
loquaĩ ſicut ipſe Hoſ. q p uerba latiora loquiĩ: & uidere po
teris in ſum. in loco præal. Et hæc cõfirmãt in pte meam di
ſtinctionẽ. ſ. poſitam: ſed diſcrepat in eo qđ ſentit qđ licet
eſſem obligatus ad ſoluendum certa die, nihilominus pſcri
bo ſi malitioſę nõ diſtuli ſoluere: † qa dies nõ interpellat p
20 hoĩe quo ad pctm̃ cõmittẽdũ niſi interuenerit iurm̃, hoc. n.
mihi nõ placet, quia ad pctm̃ cõmittẽdũ in gñe pręſuppoſita
obligatione Deus non facit drĩam inter iurã, & ſimplicẽ
promiſſionẽ, ut in c. iuri. 22. q. 5. nec debet quis pſumere qđ
uelit ampliorẽ diẽ ſtatuta pfigere ar. in l. cũ de indebito ff.
de pb. & in c. ſuper hoc, de renũtia. pſumĩt enim unuſquiſq;
diligens in re ſua & non uelle ſuũ iactare ut in iurib. pall. &
facit quod not. glo. in. l. cũ quid ff. ſi cer. peta. & pſumitur in
ſua prima cõpoſitione pdurare & dicens ꝯriũ hẽt pbare ut
in l. eũ q uoluntatẽ. ff. de pba. facit reg. ſemel malus & qđ
ibi nota. de reg. iur. lib. 6. † Concludo ergo tenendo diſtin
21 ctionẽ meã quod ibi nullum pctm̃ ſeu culpa reperĩĩ ex parte
pſcribentis & ualet pręſcriptio quantumcunque ſciuerit
ſe eſſe debitorem & p hoc tollo fundamentum quod ſit de
iſto tex. nã hic tolliĩ oĩs pſcriptio qñ ſubeſt pctm̃ & mala
fides, ut patet ĩ lrã. ſed nullũ pctm̃ eſt ex parte mea ſi nõ ſol
ui cũ ad hoc nõ erã obligatus ſine ĩterpellatiõe, nõ. n. poſſi
deo alienũ. & ſi actio competit aduerſus habeo exceptionẽ
ex cã legitima. ab eo qui dedit tibi actionẽ ſine aliqua mea
culpa: ſed ex mera negligẽtia tua ſicut in Macedoniano. dixit
Inn. in c. quia plerique, de immuni. eccle. puto tñ quod
hoc caſu ſcienter locupletor cũ iactura tua ꝯ ęquitatem &
ius nãle ut in. l. nã hoc natura. ff. đ ꝯd. indeb. & in reg. locu
pletari, de reg. iu. li. 6. qa potero aduerſus te agere p uiã de
nũtiationis iudicialis, de qua in c. nouit, de iudic. & qđ ibi
not. maxime p Inn. & pbaĩ apertiſſime maxime iuncta glo.
in auĩ. ut ecc. Ro. centũ anno. gau. pſcri. ubi appellaĩ talis pſcriptio
iniquum pſidiũ. & hoc reſpũ iuris & æquitatis natu
22 lis nt ibi glo. † Facit quod no. Bar. in d. extrauag. ad repri.
in uer. denuntiationẽ, ubi dicit quod ubi ſubeſt obligatio
nãlis orta ex cõſenſu tuo, puta qa promiſiſti p pactũ nudũ
uĩ qa locupletaris cũ iactura mea poſſũ recurrere ad eccle
23 ſiã p uiã denũtiationis. † Et hoc apte in pſcriptione uoluit
Bal. in terminis noſtris in d. c. unico. §. ſi quis per triginta.
ſi de feu. fue. controuer. ubi dicit quod præſcribens debitũ
ſciẽter pt ſp renuntiare quia ius ciuile nõ potuit tollere
obligationem naturalẽ inſt. de iu. nat. gen. & ciui. § ſed nãlia.
niſi qñ ex lapſu termini pſumereĩ ſoĩonẽ uel acceptilationẽ
interueniſſe, quia tũc rõne pſumptionis non admit
tiĩ denũtiatio dico tñ quod re ipſa nõ tollitur obligõ natu
ralis ſi in ueritate ſoĩo uel acceptilatio nõ interuenit, quia
pręſumptio cedit ueritati. 8. diſt. uarietate facit optime qđ
no. Inn. d. c. quia pleriq; cũ ſnĩa in rei ueritate eſt iniuſta đ
quo ibi uideas rõne pſcriptionis ſtatutę nõ pſumitur nãlis
obligatio ſubeſſe. & ſm hoc pt optime reduci ad concor
24 diã Barto. in locis pręal. † Vbi tñ pſcriptio fuit inducta debitore
ignorante debitũ puto qđ non hẽt locũ hæc denuntiatio
in foro eccleſiaſtico nec teneĩ ĩ foro aĩę pſcribẽs ad
reſtõnem, ut uoluit Inn. in d. c. quia pleriq;, & c. cura de iure
patron. & dixi plene. ſ. e. uigilanti. tollitur enim hoc caſu
effectus nãlis ita quod remanet eliſa quo ad oẽs effectus
argu. ſ. eo. ad aures, & hoc caſu pt ſaluari opi. ꝯria Barto. de
qua in. l. ſi rem ratam habe. & in d. §. ſi uiam & p hęc hẽs
25 iſtum paſſum melius & plenius quã alibi diſcuſſum. † Et ſi
quæreres quare qñ concurrit ignorantia debitoris tollitur
effectus naturalis, & non ſic quando concurrit ſcientia?
reſpondeo quod primo caſu pręſcriptio inducitur non
ſolum pp odiũ negligentis ſed ẽt propter bonum & ęquũ
ut. 16. q. 4. §. põt, ſecundo uero caſu eſt mere odioſa, ideo,
cum

ZACHARIAS.
a Quo ad deum. Limitabis hoc ſingu. procedere, ſi creditor iuſtè putaſſet eũ ſui iuris ex fama publica: qa tũc ẽt nõ obſtante exceptione Macedoni. teneĩ ad mutuũ filiuſf. ſi mõ mutuãs probet iuſtã cãm id ẽ famã publicã, vt no. Bar. & Bal. in l. i. C. ad Macedo. & idẽ ſi a duob. creditorib. receperit mutuũ, quorum alter iuſtè ignorabat eũ filiũ fa. alter uerò ſciebat: quia quãtũ ad ignorãtẽ nõ eſt tutus ẽt in foro cõtẽtioſo exce. Macedo. ut per Bal. ubi. ſ. & Bar. ĩ l. ſi duobus, ff. đ duo. re.

ANT. FRAN.
Circa hoc, qđ hic dr̃ đ fama public. dicas q fama publica facit pſumi ſciẽtiã, vt p gl. Bar. Bal. An. & doc. ĩ l. ſi tutor, C. de peri. tuto. & p Bar. ĩ l. Celſus, ff. de vſu. & in l. 1. C. ſi ſer. vel li. ad decu. aſpi. li. x. & ĩ l. is põt, ff. de acqui. hęr. p Bar. ĩ l. ſi cui. §. iiſdẽ, ff. đ accu. & in l. cũ q. dã. §. ſi. de adm. tuto. & uide Sal. ĩ l. i. in ſi. C. de his q a latr. ubi dicit hãc opi. eſſe uerã, licet aliqui uideãtur tenere ꝯriũ. ſi ergo fama facit pſumi ſciẽtiã; ergo in propoſito excludetur exceptio Macedoniani: qa ſi ille filiuſf. cui fuit factũ mutuũ cõi fama, & op. reputatur paterfa. excludetur talis exceptio, tanq̃ mutuũ fuerit factũ patrifami. iuxta mãm l. Barbarius, ff. de off. pto. & no. ĩ l. 1. C. de teſt.

SEB. SAPIA.
b Bonã fidẽ allegare. Vide d. Iaſ. ĩ l. nõ hoc, co. ſi. C. unde leg. Alex. in cõſi. 76. inci. ĩ cã, circa ſi. & in cõſi. 94. inci. in cã, col. vlt. & in cõſil. cc. inci. uiſo, col. 1. ĩ 2. uol. & Bar. Veronẽ. in tracta. ſerui. vrb. præd. c. 20. col. 10.

SEB. SAPIA.
c Pręſcriptio. Nũqd per ſtatutum poſſit tolli præſcriptio, uide Fel. ĩ c. nõnulli, ĩ prĩ. co. 13. ſ. de reſcri. & Are. in cõſi. 16. inci. reuerẽdiſſime, in 2. dubio. & uide ibi in 3. dubio, ubi. tãgit, an p tale ſtatutũ tollatur pręſcriptio lõgiſſima, de quo uide p Fel. in ru. ſ. eo. col. pe. & in c. accedẽtes, co. 4. uerſi. fallit tertiò ſ. e. uide ẽt Alex. in cõſi. 60. inci. uiſo multiloquio circa finẽ, in i. uo.
d Oĩs præſcriptio. Adde Frãciſ. Are. cõſi. 30. Abb. cõſi. 104.

cũ æqtas cõcurrat data ignorãtia, & nõ
ſic data ſcĩa, elidiĩ effectus nãlis hoc caſu
dũtaxat, & nõ ĩ altero, vbi deficit oĩs
æqtas, & verſaĩ ſolũ odiũ; & facit qđ not.
26 Inn. ĩ d. c. qa pleriq;. † Hinc dixit Bal. ĩ d.
c. ſi qs p triginta, q vbi ſtatutũ laicorũ de
negat audiẽtiã in foro ſeculari pp æquũ
ſeu bonũ publicũ, nõ hẽt locũ denũtiatio
ĩ iudicio ecclĩaſtico; vt puta ſi ſtatuto ca
ueĩ, q nõ ſoluẽs gabellã ex ꝯctu ñ audiatur;
vel ſi inſtrm̃ nõ reperiĩ ĩſinuatũ ſeu
27 regiſtratũ ĩ libris cõis pſumaĩ falſũ. † Idẽ
ſentit Bar. ĩ d. c. extraua. ad repri. ĩ ver. de
nũtiationẽ. vbi dicit, q ĩ Macedoniano,
vel velleiano nõ hẽt locũ denũtiatio in
foro ecclĩaſtico: qa exceptio in eis daĩ a
iure ciuili ex maxima æqtate nãli, & pp
ſex⁹ fragilitatẽ, & vt euiteñĩ multa mala,
ad q̃ cõmittẽda inducebaĩ filiifamilias
ex mutuo recepto. ob hoc dicit Bal. ĩ d. c.
ſi qs p triginta, q tũc rlr hẽt locũ denun
tiatio ĩ foro ecclĩaſtico, qñ extra iuris ci
uilis obſeruãtiã nutriĩ peccatũ. Idẽ ſẽtit
Inn. ĩ d. c. qa pleriq;, & pſcribẽs bona fide
nõ teneĩ ĩ foro ecclĩaſtico ſeu ĩ foro aĩæ
reſtituere: qa illa pſcriptio fuit ĩducta pp
æquũ & bonũ; & loqĩ apte eo caſu, quo
28 qs pſcribit cũ titulo & bona fide. † Si aũt
pſcripſerit cũ mala fide ſine titulo, vĩ dubitare:
vĩ tñ declinare, vt idẽ ſit hoc caſu;
& hoc puto veri⁹: qa pſcriptio. 30. vel 40.
annorũ ſine titulo ęqualis eſt ĩ fauore pſcriptionis
10. vel 20. annorũ cũ titulo,
qa qđ deeſt reſpectu tituli ſuppleĩ tpe, vt
pbaĩ ĩ d. c. placuit, §. pt. 16. q. 3. & ĩ l. ſi qs
emptionis, C. de pſcri. 30. vel 40. an. dixi.
29 ſ. eo. c. de quarta. † Hoc idẽ, vt ñ teneaĩ ẽt
ĩ foro aĩę filiuſf. mutuũ reſtituere, tenuit
idẽ Inn. ĩ d. c. qa pleriq;, pp rõnẽ pdictã:
qa Macedonianũ fuit ĩtroductũ nõ ſolũ
pp odiũ creditoris, ſed ẽt pp bonũ publi
cũ, vt euitẽĩ mortes parẽtũ, C. ad Mace. l.
1. ĩ prin. vel meli⁹ ſm eũ: qa nihil eſt apud
hũc filiũfa. cui⁹ dñiũ nõ hẽat. nã & dñiũ rei
mutuatæ ĩ eũ trãſit. l. 2. ff. ſi cer. pe. ꝯ actio
nẽ verò, q̃ ꝯ eũ ĩtẽtari põt legitimã exce
ptionẽ habet. vñ cũ exceptio ſit ei data ꝯ
actionẽ ab eo, q actionẽ đdit, ſibi ſufficit,
a ut tut⁹ ſit ẽt quo ad deũ;[a] & hoc ẽ ſing. no.
qa facit ad multa ſĩlia, de qb⁹ in hac mã
30 dubitari poſſet. † Sed citra pdicta q̃ro,
qd ſi ꝯ ſnĩam ẽ pſcriptũ, nũqd habeat lo
cũ denũtiatio ĩ foro ecclĩaſtico? Bal. ĩ d.
c. ſi qs p triginta, ſi de feu. fue. contro. tenet
q nõ: qa ex ſnĩa nõ oriĩ oblõ nãlis;
maximè ſi fuerit iniuſta; not. ĩ l. Iulian⁹,
ff. de cõdi. ĩde. qđ eſt not. & intelligo qñ
fuit ſciẽter pſcriptũ; ut puta qa ſciebã me
tibi cõdẽnatũ p ſnĩam: ſed ceſſaſti petere
p 30. an. nã ſi dareĩ ignorãtia, res nõ hrẽt
dubiũ p pdicta. & aduerte lati⁹. nã ſi ſnĩa
erat iniuſta & pt pbari, cõcluſio pdicta p
cedit ſine ſcrupulo. nã ꝯ ciuilẽ oblõnẽ ẽ
31 pſcriptũ. nãlis verò nulla ſubeſt: † qa ſnĩa
declarat, nõ aũt ĩducit, vt in l. ſicut. §. ſed
& ſi q̃riĩ, ff. ſi ſer. vẽd. not. ĩ c. forus. ĩ. de
ver. ſig. vñ nõ pecco, ſi ſnĩam iniuſtã ñ ſer
uo, vt no. Inn. ĩ c. qa pleriq;, pal. ſi aũt ſnĩa

eſſet iuſta, & poſſet ĩ uſtitia pbari, tũc dic,
vt dixi. ſ. principali. q. Sed ſi ſolũ pducĩĩ
ſnĩa, p quã allegaĩ ſola pſcriptio, eſt du
32 biũ: † qa ſnĩa pſumĩĩ iuſta pſũptione iuris
& de iure, vt ĩ c. cũ ĩter, de re iudi. vbi dr̃, c
q res iudicata p veritate accipiĩ; facit. l.
ĩgenuũ, ff. đ ſta. hoĩum. ergo pſumĩĩ ineſſe
oblõ nãlis, rõne cui⁹ põt fieri denũtiatio,
nẽ alter locupleteĩ ſciẽter cũ alteri⁹ iactu
ra, vt ſ. dixi. In ꝯriũ facit, qa uirt⁹ ſnĩæ eſt
ſublata p pſcriptionẽ; ergo ceſſat pſumptio.
Præterea ĩ hac đnũtiatiõe dẽt aptè
pbari pctm̃ iuxta no. maximè p Inn. ĩ c.
nouit, de iud. ſed ĩ caſu nrõ ñ pbaĩ pctm̃
p ſolã denũtiationẽ, cũ poſſit denũtiat⁹
dicere: ego in nullo pctõ ſum, & ſnĩa fuit
iniqua, nec pt allegari, cũ virt⁹ p ſnĩam ſit
ſublata, & ſatis eſt q poſſit eſſe iniqua; er
go ueraciter ñ pbaĩ pctm̃, & ſic ceſſat de
33 nũtiatio; & hoc no. † Sed q̃ro pone, q qs
tenuit rẽ alteri⁹ tãq̃ feudalẽ pſtãdo ſeruitiũ
dño: nũqd pſcribit, vt de cętero illã rẽ
hẽat ĩ feudũ? aduerte, tex. ẽ de hoc ſin. ĩ d.
c. ſi qs p triginta, in ti. ſi de feu. fue. cõtro. d
ſupius alle. vbi cõcludiĩ q ſic, licet de illa
re nũq̃ fuerit ĩueſtit⁹; & ĩtelligo illũ tex.
qñ pſcribit ꝯ priuatũ. nã ꝯ ecclĩã nõ currit
pſcriptio minor. 40. ann. vt ĩ c. de quar
ta, ſ. eo. & c. illud. pterea ille tex. ĩdubiè p
cedit ĩ pſcriptione cõcurrẽte bona fide.
Quid aũt ſi erat poſſeſſor ĩ mala fide? gl.
tetigit in d. c. ſi qs p 30. & aliqbus viſum
fuit, q pcedit pſcriptio, quaſi dñs cõſẽſe
rit recipiẽdo ſeruitiũ. ſed Iac. de Bel. quẽ
ſeqĩ ibi Bal. tenuit ꝯriũ, q nũq̃ ſine bona
fide pſcribiĩ ẽt de iure ciuili: ſed tm̃ exce
ptio, vt l. ſi qs emptiõis, C. de pſcr. 30. an.
& de diſpõne canonica dico ẽt q ñ pt reſpectu
exceptiõis, vt hic, & ſ. e. c. vigilãti;
ita q cõcludo q ẽt reſpectu feudi ñ currit
pſcriptio cũ mala fide, & pbat tex. hic, dũ
34 dicit: *nulla pſcriptio &c.* † Sed q̃ro, an ſit
b neceſſe ĩ pſcriptione bonã fidẽ allegare?[b]
Bal. ĩ d. c. ſi qs p 30. dicit q ſic: qa nõ pſumĩĩ,
niſi allegeĩ; alle. gl. ĩſti. de ac. §. aliæ.
ſed certè illa gl. hoc ñ dicit, ſed poti⁹ ĩnuit
ꝯriũ. dicit. n. q bona fides reqrĩĩ, ſed nõ ẽ
neceſſe illã pbare, cũ cõſiſtat in aĩo, & ſic
pbari ñ poſſit; ad idẽ. c. auditis, & c. cũ olim,
cũ ſi. ſ. e. vbi ſimplr fuit allegata pſcri
ptio, nec vlla fuit facta mẽtio đ bona fide.
fateor. n. (vt ſ. dixi) q reqrĩĩ: tñ allegãdo
pſcriptionẽ, q̃ nõ currit ſine bona fide, vĩ
tacitè allegata bona fides: qa pt dici ſolẽ
nitas ĩtrinſeca ad illã pſcriptionẽ, q̃ pſumĩĩ
đducta allegata pſcriptiõe, ut ĩ l. ſciẽ
dũ, & qđ ibi no. ff. đ ver. obli. & ĩſtit. de ſi
deiuſ. ĩ ſi. & qđ no. Inn. ĩ c. ĩnotuit, đ eo q
fur. ord. rece. & clari⁹ ĩ terminis latiorib⁹
voluit idẽ Inn. ĩ c. frñitatis, de teſt. ubi di
xit, q ſi capitulaui pſcriptionẽ, ĩ qua req
riĩ titul⁹, videor ẽt deduxiſſe titulũ p ꝯñã
neceſſariã; & facit quia bona fides pſumĩĩ
vt no. gl. ĩ c. ſanctorũ, & c. ſi diligẽti. ſ. eo.
35 & uide qđ ibi dixi. † Quęro qd ſi ſtatuto
uel aliqua lege caueĩ, ut certo caſu nulla
c currat pſcriptio,[c] nunquid cẽſeaĩ ſublata
d oĩs pręſcriptio[d] quãtũcũq; longiſſima ?

a Sequit̃ hic Bal. Vide q̃ dixi. ſ. in ru, ſed Bar. tenet ꝯ trariũ in l. cũ ſatis, C. de agri. & cenſi. lib. 11. And. Barb.

b Cum tu. Nec ob. c. cũ tu, de vſu, q̃a loquit̃ in materia dãnata a lege diuina, naturali, & poſitiua; quod nõ eſt ſic i caſu iſto. And. Barb.

c Declaratoria. Cõſtitutio iuris antiqui trahit̃ ad p̃terita, de quo uide p̃ d. An. ĩ d. c. fi. ſ. de cõſt. & ibi late no. & hoc ſequit̃ Inn. in repeti. 36. col. Adde Pau. de Ca. conſi. 293. in primò impreſſis. ANT. FRAN. An & q̃n cõſtitutio trahat̃ ad p̃terita, dicas ꝙ q̃n hoc exprimit̃, ꝙ trahatur & cõprehẽdat caſus p̃teritos, tũc trahitur: alias nõ, vt in c. cũ oẽs, de cõſti. & hr̃ plenè p̃ d. Car. in cle. 1. in 5. no. de re. & adde, ꝙ cõſtõ nõ trahit̃ ẽt ad p̃ñtia, niſi hoc exprimat̃. & ſi exprimitur, nõ reſpicit pẽdẽtia p̃ appellationẽ, vt hr̃ p̃ gl. & d. Car. in cle. 2. in 13. no. & ĩ 6. op. de iud. & vide eũdẽ dominũ Car. in cle. 2. ĩ §. 1. de pœ. & remiſ. SEB. SAPIA.

d A principio. Vide Imo. in l. ſeq̃t §. ſi uiã, col. ult. ff. de uſuca. Bal. & Ang. in l. ſuper lõgi, col. 2. C. de p̃ſcri. lõgi tẽpo. & Iaſ. in l. 3. §. genera, col. 3. ff. de acqui. poſ. ubi tenẽt nouã opi. ꝙ hñs a principio cõſciẽtiã rei alienę põt præſcribere.

e Si quis dubitet. An dubitans præſcribat, & de hoc uide optimũ tex. in c. 1. 16. q. 3. gl. in c. paſtoralis, in fi. de offic. deleg. gl. in c. q̃m. §. ꝙ ſi uerò, in uer. reſeruata, vt lice nõ cõſeſt. & quod not.

ſol. de hoc alle. tex. iũcta gl. ſing. ĩ c. 1. đ capi. Cõ. col. 10. q̃ ſing. dicit ꝙ nõ: ſed ſolũ
tollit̃ p̃ſcriptio lõgi t p̃is, vt 10. vel 20. an.
q̃a nõ eſt veriſiľe, ꝙ ſtatuẽs voluerit oĩa
iura ĩ hac mã loquẽtia tollere; ad hoc l. ſicut, & l. oẽs, C. de p̃ſcrip. 30. an. facit optimè qđ no. ĩ ſiři ĩ l. ſi q̃n, C. de inof. teſt. ſatis. n. eſt, qđ ſtatutũ p̃t aliq̃d operari, licet
loquat̃ p̃ verba gñalia; & illã gl. ſeq̃t hic
a Bal.[a] & tenet Io. An. in addi. Spec. ĩ ti. de
feu. in 2. col. & refert Dy. ita cõſuluiſſe; &
ſunt mẽti tenẽda ĩ mã extẽſionis. limitat
tñ Bal. ĩ loco p̃al. q̃n ſtatutũ p̃t verificari
ĩ p̃ſcriptione lõgi t p̃is: ſed nõ p̃t verificari niſi ĩ p̃ſcriptione lõgiſſima, vt 30. vel
40. an. vt puta ĩ actiõib⁹, p̃ſonalib⁹, vel in
reb⁹ eccľiæ, tũc vt ſtatutũ aliq̃d o p̃et̃, vr̃
excludere ẽt lõgiſſimã. Et p̃ p̃dicta ego
puto, ꝙ nõ excludat̃ hoc caſu illa, de cui⁹
initio nõ eſt memoria, cũ ſit alteri⁹ nãæ
& fortioris potẽtiæ, vt ĩ c. 1. ꝯ. e. li. 6. & l.
hoc iure. §. duct⁹ aq. ff. de aqua quoti. & eſti. & ſatis eſt ſtatutũ poſſe o p̃ari reſpectu
p̃ſcriptiõis lõgiſſimæ; & hæc no. Et vide
an p̃ priuilegiũ poſſit ꝯcedi, vt nulla poſſit p̃ſcriptio currere, p̃ Bal. & Bar. poſt gl.
36 ĩ aut. quas actiões, C. đ ſacroſ. eccl. †Quæro capiẽdo finẽ hui⁹ gl. an ꝯſtitutio iſta, ĩ
quãtũ reprobat oẽm p̃ſcriptionẽ cũ mala fide, extẽdat̃ ad p̃ſcriptiones p̃cedẽtes
hãc ꝯſtitutionẽ? p̃fecto hæc q̃õ eſt hodie
nulli⁹ vtilitatis quo ad terminnos q̃õnis:
q̃a tm̃ t p̃s ẽ, ꝙ emanauit, ꝙ de p̃cedẽtib⁹
p̃ſcriptionib⁹ nõ poſſet ĩ dubiũ reuocari:
ſed expediã, q̃a poſſet eẽ vtilis ad cõſiľes
q̃ões. Gl. ꝯcludit ꝙ ñ extẽdat̃ ad p̃terita,
ſed reſpicit tm̃ futura p̃ c. fi. de cõſti. Idẽ
Io. Vin. & Goff. & Philip. his eñ, q̃ añ iſtã
ꝯſtitutionẽ p̃ſcripſerãt, ꝯſulet̃ ſm̃ Vin. ſi
agãt pñiam, & hẽant p̃poſitũ taľr deinceps ñ p̃ſcribẽdi; ſed p̃ſcripta reſtituere ñ
tenẽt̃. circa p̃ſcriptiones tñ ĩchoatas, ſed
nõdũ ꝯſũmatas t p̃e hui⁹ cõſtitutionis te d
nebat Io. illas ñ ĩterrũpi. Io. An tenet hic
ꝯtriũ gl. & p̃ ꝯñs ꝯ p̃dictos, dicẽs hãc cõſtitutionẽ extẽdi ad p̃terita p̃ nota. ĩ c. fi. đ
b cõſti. & in c. cũ tu,[b] de vſuris; quaſi ſentiat
& bñ, ꝙ hæc cõſtitutio fuerit iuris decla-
c ratoria[c] poti⁹, q̃ noui editoria. nã, vt ſuprà dixi, & patet ĩ tex. cũ nõ potuerit cũ
mala fide p̃ſcribi ſine p̃ctõ: q̃a oẽ qđ nõ ẽ
ex fide p̃ctm̃ eſt, clarè colligit̃, ꝙ lex ciuilis illã inducẽs nõ tenet, 3. diſt. c. erit aũt
lex. & hãc opi. ſequit̃ hic d. Ant. dicẽs, ꝙ
hæc cõſtõ declarat irrõnabilitatẽ iuris ciuilis, & opi. Vin. ĩ eo, ꝙ dicebat eũ, q̃ mala fide p̃ſcripſerat añ cõſtõnẽ iſtã nõ arctari ad reſtituẽdũ p̃ſcripta; a p̃tè cõfunditur. Priò p̃ iſtũ tex. ĩ eo, ꝙ apte ĩnuit iſtũ
p̃ſcribẽtẽ ẽt tũc peccare. cũ ergo acq̃ſierit rẽ cum peccato, ergo tenet̃ ad reſtõnẽ
ipſi⁹. 14. q. 5. c. nõ ſanè, & c. q̃ habetis. Præterea & meli⁹ ex p̃ſcriptiõe cũ mala fide ñ
acq̃rit̃ aliq̃đ dñiũ, nec ĩ p̃ſonalib⁹ tollit̃
obľo nãlis, vt l. ſi q̃s emptionis, C. de p̃ſcri. 30. an. & 16. q. 3. c. placuit, e. l. 2. §. p̃t.
ergo, cũ iſte p̃ſcribẽs poſſideret alienũ, vľ
eẽt obligat⁹ nãliter, licet ĩ foro ciuili ha-
beret ex ſolo odio illi⁹, ꝯ quẽ fuerat p̃ſcriptur⁹, exceptionẽ;
tenet̃ tñ ĩ foro aĩe ad reſtituẽdũ; ad hoc qđ no. Inn. ĩ d. c. q̃a
pleriq;, de ĩmu. eccle. nõ. n. dimittit̃ p̃ctm̃. niſi reſtituat̃ abla
37 tũ, vt ĩ reg. p̃ctm̃, de reg. iur. li. 6. †Venio ad gl. vlt. q̃ facit q̃nque. Priò nãq; q̃rit, q̃a tex. dicit ꝙ p̃ſcribẽs ĩ nulla t p̃is p̃te
debet hr̃e rei alienę cõſciẽtiã; q̃d ſi poſt cõpletã p̃ſcriptionẽ
ſciat rẽ ad aliũ p̃tinere? Rñdet hoc ñ nocere, & remittit ad
no. ĩ c. vigilãti, ſ. e. Idẽ tenet Inn. hic, & plene, vt p̃ Io. An. ĩ
reg. poſſeſſor, de reg. iur. li. 6. ĩ Mercu. dixi ĩ d. c. vigilãti. &
dicit Hug. ĩ c. ſi virgo. 34. q. 2. ꝙ ex quo bona fide cõtinua p̃ſcripſit, non tenet̃ iure diuino aut humano reſtituere, licet
tũc ſciat rẽ ad aliũ p̃tinuiſſe: q̃a t p̃e, quo ſcit, iã nõ poſſidet
alienũ: ſed p̃priũ, cũ iure diſponẽte res ſit p̃pria effecta. 23.
q. 4. c. q̃ peccat. & alibi dicit tex. ꝙ nõ eſt alienũ, qđ iure poſſidet̃. 14. q. 4. c. q̃d dicã. neceſſariò ergo oportet intelligere
hoc c. & ſiĩa in ſciẽte añ cõpletã p̃ſcriptionẽ: q̃a tũc res eſt
aliena: poſtea uerò res ẽ effecta ſua; & ſic nõ p̃t hr̃e cõſciam
38 rei alienę. Secũdò principaľr gl. q̃rit, q̃d† ſi t p̃e p̃ſcriptiõis
habuerit cõſciẽtiã lęſam, poſtea ĩcipit hr̃e nõ lęſã; nũq̃d ſit
ĩterrupta p̃ſcriptio? Gl. cõcludit ꝙ nõ, & vr̃ velle ꝙ ñ habuerit ĩ aliquo nocere: q̃a tãq̃ erroneã potuit talẽ cõſciẽtiã deponere. đ ſimo. c. p̃ tuas; & idẽ tenet hic Inn. Vin. & Philip.
ſed Hoſt. tenet ꝯtriũ; ad qđ facit ſm̃ Io. An. ſ. c. p̃xi. ĩ fi. do.
Ant. diſtinguit; dicẽs ꝙ ſi habuerit cõſciẽtiã læſam ex legitima ĩformatione cócurrẽte veritate, & poſtea eã aľr erroneè ĩformauit, ꝙ ñ p̃ſcribat. Si uerò habuerit cõſciẽtiã lęſã
ex leui iudicio, & poſtea aľr eã ĩformauerit ex aliis vľ ex añcedẽtib⁹ legitimis ĩdiciis ſeq̃t̃ gl. vt p̃ſcriptio ex hoc nõ ſit ĩterrupta. ĩ dubio uerò ſi nõ apparet, quaľr cõſciã ĩformauerit: ſed p̃ria cõſcia cõcurrit cũ veritate, p̃ſumit̃ ꝙ eã bñ priò
ĩformauerit, & ſcđò malè, niſi aliud ap peat. Bar. ĩ l. nãľr, ff.
de vſuca. ſimpľr refert & ſeq̃t̃ Inn. hic, dicẽs ꝙ ad hoc, vt ſu p̃ueniẽs mala fides ĩterrũpat p̃ſcriptionẽ, oportet ꝙ ſu p̃ueniat irreuocabiliter. ſi. n. in medio t p̃e putaui rẽ alienã, poſtea meli⁹ ĩformat⁹ putaui eã meã; illa mala fides, q̃ fuit illo
medio t p̃e vſucapionẽ nõ impedit, ſm̃ ꝙ ẽt iura ciuilia volũt; & ſic ſecũdũ eũ ius ciuile corrigit̃ tãtũ, in eo qđ mala fides irreuocabiliter interuenit. Aduerte. aut. n. illa mala fides fuit in principio; & tũc durãte mala fide nõ currit p̃ſcriptio, nec prodeſt ad illud tẽpus cõputandũ, licet poſtea ſuperueniret bona fides: q̃a a principio req̃rit̃ bona fides ẽt
de iure ciuili, vt no. in l. 1. C. de acqui. poſ. no. Bar. in d. l. na-
d turaliter. Aut a principio[d] fuit bona fides, & ẽt in fi. ſed in
medio habuit malã fidẽ; & credo ꝙ p̃ ſuperueniẽtiã malę
fidei fuerit ĩterrupta p̃ſcriptio; ita, ꝙ principiũ nõ põt cõputari cũ fine, quo habuerit bonã fidẽ: ſed p̃ ſuperueniẽtiã malę fidei fuerit cõquaſſata p̃ſcriptio. hoc p̃bo p̃ iſtũ tex. ĩ eo,
ꝙ in fi. dicit. *oportere ut præſcribens in nulla parte tẽporis habuerit cõſcientiã rei alienæ*; facit c. ſanctorũ, ſ. e. vbi dr̃, ꝙ prę-
ſcribẽs debet cõtinuò ſincerè & quietè poſſidere. & optimè facit c. ſi virgo. 34. q. 2. vbi dr̃, ꝙ ſtatim, q̃ habet rei alienę conſciẽtiã eſt iniuſtus poſſeſſor; & p̃bat iſte tex. ĩ prin.
q̃a qđ nõ eſt ex fide peccatũ eſt. nec põt dici, ꝙ cõſciẽtia fuerit erronea: imo iuſtiſſima, cũ habuerit concurſum cũ veritate. nam ſi fuiſſet ſua, nõ eſſet opus p̃ſcribere. Et poſſet attẽtari, ꝙ ſecundum canones, iſte talis nunquam præſcribere
poſſit per iſtum tex. in fi. per reg. poſſeſſor, de reg. iur. lib. 6.
& per id qđ no. gl. 16. q. 3. c. 1. & in d. regu. poſſeſſor. nam p̃ſumptio eſt, ꝙ ſemper titubauerit, cum habuerit veraciter
conſcientiam rei alienę. vnde ſecunda informatio fuit erronea, cum haberet veritatem ꝯ ſe: vel ſaltem dicamus, ꝙ
incępit præſcribere a tempore, quo per legitima indicia ſuperuenit bona fides, ar. eorum, quę not. in d. c. de quarta, ſ.
39 eo. & in c. cura, de iure patro. † Tertiò glo. quærit, quid ſi
e quis dubitet,[e] an res ſit ſua, & habet iuſtam cauſam dubitandi? Reſpondet, ꝙ pręſcribit: quia adhuc dr̃ bonæ fidei poſſeſſor. Item tenet gl. ſ. eo. in c. ſi diligenti, & Inn. hic, & Bar.
in d. l. naturaliter, dicit ꝙ talis a principio non præſcri-
beret:

beret, quia non habet bonam fidem, licet non habeat malã
fidẽ, ut not. in. d. l. 1. C. de acq. poſ. ſed talis defectus ſuperueniẽs nõ extinguit uſucapionẽ; q̃a req̃rit̃, ꝙ firmiter credat
ſe malę fidei poſſeſſorẽ, all. Inn. hic gl. in c. q̃m frequẽter. §.
ꝙ ſi ſu p̃, ut lit. nõ cõt. ĩ uer. ſeruato, ſentit ꝙ dubitãs nõ p̃ſcribit. d. An. dicit aduertẽdũ, qualiter iura canonica in hoc loquant̃. nã aliqua dñt malæ fidei poſſeſſorẽ ñ p̃ſcribere. ſ. e.
c. uigilãti, & c. ſi diligẽti. Aliqua exigũt bonã fidẽ; q̃a oẽ,
qđ ñ ex fide ẽ, p̃ctm̃ ẽ, ut hic; & hoc iure attẽto & uerbis h⁹
decr. ñ ſufficit ad p̃ſcribẽdũ, ꝙ deficeret extremũ malæ fidei,
niſi deẽt extremũ bonæ fidei, dubitãs ãt eſt in medio, nõ habẽs bonã nec malã fidẽ; ergo ñ p̃ſcribit: dicit tñ finaľr ſe putare, ꝙ ſi dubitatio eſt momẽtanea, nõ fixa & firma, ſđ uacillãs, ꝙ hęc ñ ĩterũpat: ſicut nec hęreticus, q̃ dubitat, ſed nõ
fixè & firmè, ut no. de hęre. c. 1. Si ãt ẽ p̃ſeuerãs fixè & firmè & ad meritè dubitãdũ ꝯcurrat ueritas, ſeu aliqua lĩtima
cã pl⁹ credẽdi rẽ eſſe alienã, q̃ p̃priã; tũc putat, ꝙ interrũpat̃ p̃ſcriptio. idem ſm̃ eũ, ſi aliq̃d ei oſtendit̃, uel p̃bat̃, ex
quo ueriſimiliter potuerit & debuerit dubitare, licet aſſerat ſe nõ dubitaſſe, ut. ſ. de iud. c. nouit; & p̃ hoc dicit ſe putare, ꝙ aliquo caſu denũtiatio ẽt p⁹ poſſeſſionẽ adeptã ĩterrũpat, q̃n ſit a tali; cui meritò erat credẽdũ, ubi ãt dubitatio
erat in principio p̃ſcriptionis, fortius tũc impedit̃; ad hoc,
quod no. ĩ. d. l. 1. C. de acq. poſ. & hęc ſunt notabilia uerba.
40 †Sed ego ad ſaluãdũ gl. & cõem opi. adduco text. opti. in, c.
ſi uirgo, p̃all. ubi dr̃, ꝙ bonæ fidei poſſeſſor rectiſſimè q̃ſq;
dr̃, quãdiu poſſidere ſe ignorat alienũ. cũ uerò ſciuerit, nec
ab illa poſſeſſione receſſerit, tũc malæ fidei p̃hibet̃, tũc iuſtè
iniuſtus uocabit̃. quę uerba ſunt multũ notãda & põderãda
in hac mã, & apertiſſimè probãt, ꝙ ẽt dubitãs dr̃ bonę fidei
poſſeſſor & p̃ſcribit, qđ uerũ eſt dicere, q̃n dubitãs ignorat
rem eſſe alienã, nec rõne dubii tenet̃ rẽ dimittere: imò ſu p̃
illo dubio p̃ſcribit, arg. bonũ in. c. cũ dilectus, de conſue. &
in. c. auditis, ſ. e. Nec obſtant not. in. l. 1. C. de acq. poſ. quia
procedũt in ignorãte ſe poſſidere. iſte. n. non p̃ſcribit. quia
ignorãs nõ habet nec malã, nec bonã fidẽ: ſecus aũt, ſi ſcit
ſe poſſider̃, licet dubitet an res ſit ſua; q̃a iſte iuſtè poſſidet,
ex quo nõ ſcit rẽ ad aliũ pertinere, nõ. n. iſte agit ꝯ cõſciẽtiã. d. c. ſi uirgo, & hic in fin. ubi requirit̃ cõſcia rei alienæ
41 ad ĩpediẽdũ curſum p̃ſcriptiõis. Quartò gl. q̃rit, †q̃d ſi p̃la-
a tus[a] hẽt lęſam cõſciam alicuius rei, quã nomine eccleſiæ
poſſidet, dẽt ne illi reſtituere, quẽ credit eſſe dñm? Rñdet
ꝙ nõ, ex quo capľm hẽt bonã conſciam: ſed dẽt intimare illi, cuius res eſt, ut illã petat, arg. in. l. atq̃ natura. §. cum me
abſente, ff. de nego. geſt. & hãc opi. tenet gl. in. c. gñalis. 54.
diſt. & in c. bonæ. 2. de poſt. præla. & Inn hic, dicẽs, ꝙ cauere debet in hoc prælatus, ne aliq̃d ꝯ cõſciam faciat, uel fieri procuret; & ſic trãſeunt hic doc. Sed Arch. in. d. c. gñalis,
ponit tres opin. Primò. n. recitat Guiliel. Na. tenuiſſe, ꝙ aut
prelatus p̃ certo ſcit; & debet illã rem reſtituere per cap.
illud, gñalis. aut dubitat; & tũc dẽt ſubmittere aliũ, puta intimare dño, ut petat. Secunda fuit Hoſt. qui dicit, ꝙ in caſu
reſtõnis debet hoc p̃latus facere cõicato cõſilio capituli; &
ſi capitulũ non uult, debet dicere, ſicut dicit apoſtolus. Mũdę ſunt manus meę ab hac cã, uoſipſi ſcitis: eã p̃curate. 43.
diſt. c. Epheſiis. Tertia eſt opi. ipſius Archi. dicentis, ꝙ licet
p̃latus habeat lęſam conſciam, poterit nihilominus ſm̃ iuris ordinem illam rem defendere in iudicio: q̃a ſcit ut priuata perſona. defenſionẽ. n. aſſumit tãquã p̃latus & perſona
publica, arg. in c. ſi ſacerdos, de off. ord. & quod not. in. c. paſtoralis. §. q̃a uerò, de off. dele. & p̃ glo. 15. q. 5. c. preſbyter.
Ego concordando opi. quãtũ fieri p̃t, ſic diſtinguerẽ, ꝙ aut
notoriè conſtat rẽ eſſe alienã, & tunc ſolus prelatus poteſt
& debet illam reſtituere, & ſic intelligatur. d. c. generalis a
nõ enim debet prælatus, uel eccleſia detinere alienum, ſed
agnoſcere bonã fidem, ut in c. per tuas, de dona. & c. ſæpe, b
de reſti. ſpo. nec dicitur ſolus prelatus hoc caſu alienare rẽ
eccleſiæ, cum notorie conſtat quòd non eſt eccleſiæ, ſed
potius dicitur procurare negotia eccleſiæ, cuius ĩfamia purgat̃ ĩ reſtõne rei alienæ. †Aut nõ cõſtat notoriè: & tũc aut ſolus p̃latus ſcit, nec aľr põt p̃bari, & dẽt
tacer̃, q̃a ſibi ſoli ñ crederet̃. 6. q. 2. c. ſi tãtũ, & c. placuit, & ea. cã. q. 7. c. plerũq; nec
detinẽdo p̃lat⁹ peccat: q̃a hoc facit tanq̃
p̃ſona publica, & ꝯſciam hẽt ut priuata.
Aut poſſet p̃bari p̃ alios, & tũc cõſiliũ
h⁹ gl. eſt ſeruãdũ. nec credo, ꝙ p̃lat⁹ cũ capľo ſufficeret ad illã rẽ r̃ſtituẽdã, ex quo
notoriè nõ cõſtat rẽ illã eſſe alienã; quia
ſicut directè cã ñ apparẽte nõ p̃t p̃latus
cũ capľo alienare. 12. q. 2. c. ſine exceptione; ita nec ĩdirectè: aľs poſſet ꝯfingi fra⁹.
notoria. n. dẽt eſſe cã alienatiõis fiẽdę,
de re. eccl. nõ alie. c. 1. li. 6. facit. l. cũ hi. §.
ſi cũ lis, ff. đ trãſac. & hęc puto ueriſſima.
Quintò & ultimò gl. retẽtis eiſdẽ termi
43 nis q̃rit, †q̃d ſi dñs, cuius eſt res p̃ eccleſiã poſſeſſa, rẽ ipſã repetit: p̃lat⁹ uero habens cõſciam lęſam cõfitet̃, nũq̃d p̃iudicat[b] eccleſię habenti bonã fidem? Rñdet
diſtinguẽdo, ꝙ aut p̃latus habebat mãdatũ à capľo, & tũc cõfeſſio ſua nocet eccleſiæ: aliàs ſecus; alle. iura. no. tñ tu. gl. Idẽ
not. glo. in. c. de Cõſtãtinopolitana. 22.
diſt. ur̃ tex. iũcta gl. in. c. 2. de reſti. li. 6. &
ad illud. c. remittit hic Io. An. Aľr diſtinguit hic. d. Ant. dicẽs, ꝙ aut p̃latus cõfitet̃
in his, in q̃bus hẽt diuiſam adminiſtrationẽ ab eccleſia, & p̃iudicat eccleſię; q̃a illa
p̃t ſol⁹ in iudiciũ deducere, niſi ſint ardua
Aut cõfitet̃ in his, in q̃bus nõ hẽt diuiſã
adminiſtrationẽ, ſed cõiũctam, & p̃cedit
iſta gl. ut p̃iudicet demũ cũ cõſenſu capľi
& hoc tenet ĩdiſtincte licet geſſerit actũ
44 ſolus, in quo cõfitet̃ † Quia non dẽt hoc
aliq̃d operari, cũ in hoc ẽt ei ut teſti non
ſ p̃ credit̃, ut no. đ teſti. c. a nobis, & ĩ hoc
vr̃ ĩpugnare gl. q̃ in hoc ultimo ſenſit ꝯtriũ. Ego ſaluãdo gl. in hoc ultimo dico,
ꝙ ubi prelatus ſolus geſſit actũ eccleſiæ
noĩe, & dubitat̃ quaľr geſſerit actũ, tũc ſtatur dicto ſuo, ex quo aľr cõſtare nõ p̃t; p̃
hoc all. tex. ĩ. c. ſi diligẽti, ſ. e. facit. c. dilectus, de capel. mona. nã & ſeru⁹ ĩterrogat̃
ſu p̃ his, q̃ ipſe geſſit, ex quo agit̃ đ facto
ſuo, ut ĩ. l. irrogari, C. de. q̃õni. & 4. q. 3.
c. ſerui: facit. l. Neſennius, ff. de nego. geſt.
ſed. quo ad p̃cedẽtia dicta dico, ꝙ aut p̃latus nõ hẽt capitulũ, & ualet ꝯfeſſio ſua,
dũmõ confiteat̃ per uiã contẽtioſe iuriſdõnis, ut in. d. c. dilectus: ſecus, ſi p̃ uiam
uoluntarię iuriſdõnis, ut in. l. certũ, § ſed

d. Ab. in c. uigilanti, in recolle. ſ. e. ti. & pleniſſime per Ro. in. d. l. naturaliter, poſt Bar. ff. de uſuca. & aliq̃d per eũdẽ in. l. 3. §. fin. circa prin. ff. de acq. poſ. & hic p̃ Im. in repe. in peñ. charta, ubi plene, de quo p̃ d. Ant. in. c. illud, in. 3. co. & qđ ibi no. ſ. e. poſſet tñ qui uellet ĩpugnare opi. Bar. dicẽs qđ tex. in. d. c. 1. 16. q. 3. non loquitur de dubio, qđ ſimpliciter uenit ĩ animo; ſed intelligitur de dubitatione iudiciali, quæ fit p̃ aliquod principium controuerſiæ in iudicio motæ, & ita exponit gl. ibi. ad de Bal. in. c. ſi. in. 3. colũ. de conſuetu. ubi dicit, ꝙ dubi in conſcientia, nõ dicitur facere ꝯ conſcientiam, niſi ubi oſtenſa fuerit ſibi ueritas, & ita dicit intelligi, qđ not. Inn. in. c. nouit, de iudi. ANT. FRAN. Circa hoc, quod hic dicitur de dubitãte, dicas, quod dubitãs poteſt licitè poſſidere, & uti poſſeſſione. l. ſi prius, ff. de no. ope. nũ. & ait Bar. in l. Barbarius, in. 12. col. ff. de offi. præto. in repeti. ſi ergo licitè poſſidet, ergo poteſt p̃ſcribere. adde tamen, ꝙ dubitanti non currit t p̃s. l. q̃ diu, C. qui admi. ad bo. poſſeſ. & an dubitans poſſit de facili certiorari, & qui poteſt de facili certiorari habet̃ pro ſciente, ut no. gl. in. l. locus, de acqu. poſ. & eſt ter. in. l. regula, in §. ſed facti, ff. de iur. & fa. igno. & habet̃ p̃ Spe. in ti. de reſt. §. 1. uerſic. item qđ ſunt uarii, ubi dicit, ꝙ dubitans habetur p̃ ignorãte, & propterea dicit, ꝙ dubitans non poteſt reddere teſtimonium, pro quo eſt bona gloſſ. in. l. de ętate, in. §. nihil, & in. l. qui interrogatur, ff. de interrog. act. SEB. SAPIA. Dubitet. vide latè per Alex. & per d. Iaſ. i. l. 3. §. genera ff. de acquir. poſſ. ubi dicunt communem opi. eſſe, ꝙ dubitatio non interrumpit præſcriptionem.

Quid ſi prælatus. Vide gl. 43. q. 1. c. 1. uide op. tex. ĩ. l. quoties. §. ſicut, ff. de admi. tuto. & in. l. idem quod. §. fideiuſſorem, ff. manda.

Præiudicat. An confeſſio prælati præiudicet eccleſiæ, uide de hoc quod plene no. poſt do. Ant. in. c. dudum, el. 2. de electio.

Adde an confeſſio religioſi confitẽtis, ꝙ bona, quæ detulit in monaſterio, detinuit cũ mala. cõſciẽtia, p̃iudicet eccleſiæ, Ang. cõſ. 80.

SEB. SAPIA.

a Qualiter ſ probabitur. Ex quibus mala fides ꝓbetur, uide late per Ang. in.l.eum q. §. fin. circa fi.ff. de pub. in rē act.d.Ant.in c.peruenit, co.18. uer.2.dicit gl.ꝯ.ď cenſi. Cal. in rub. huius ti. colū. pe. Bar.Veron. in tra. ſerui.real.c. 20.colum.1. &.2. & Fel. in.c.ſi diligēti,co. 2.§. eo.& ꝗ mala fides ꝓbari poſſit ex coiecturis, firmat Ale. in conſi. 187. incip. in hac cauſa,coll. 3. in.2. uol.& in conſ.16. inci. circa preſentes,co.vl.in.3. uo. & d. And. Sicu. in conſi.9.inc. ſupmi dei,in.1.uol.

b Rei iudicatę. Querit hic do. Pet.an iudicata res dicať intra decem dies, intra quos poteſt appellari?doct.noſtri ꝗ non,in.d.c. ad conſultationē. gl. iuris ciuilis ꝯ, ut.l.eleganter.§.ſi q̄s poſt,ff. de cōd. inde. Bart.dicit ꝗ non eſt diſcordia niſi in æquiuocatione,ſi res iudicata accipitur pro ſententia ſine cauſa,& ita loquitur §.ſi quis poſt. Si uerò aſſumat res iudicata perfectè irreuocabiliter, tunc uerum dicūt canoniſtæ qđ dic Bar.in.ff. l.1.eod. Andr.Barba.

an & ipſos,& ibi per Bart.ff.de confeſ.& per Cy.in.l.1.C. e. aut habet capīm; & tunc aut uolūtariè cōfitenť ambo;& non credo,ꝗ ꝑiudiceť eccleſię,ſi ꝑ illā deueniť ad diſtractionē rerū immobiliū: q̄a qđ nō pñt directè,nō dñr poſſe facere in directè.d.c. ſine exceptione, & d.§.ſi cū lis:ſec⁹,ſi ꝑiudiceť quo ad fruct⁹.ar.c.qđ q̄buſdā, de fideiuſſo. aut cōfiteť in iudicio cōtētioſo,& ꝑiudicat,ut in.c.2. de teſti.li.6.facit.c.ſuborta,de re iudic.& qđ not.Bar.& Cy.in locis ꝑalleg.aut ꝑlatus ſolus cōfiteť; & tūc ſi nō uolūtarie,nō ꝑiudicat; ſicut nec hoc caſu ꝯfeſſio tutoris ꝑiudicat pupillo.d.§.ſed an & ipſos. aut in cōtētioſo iudicio,& tūc aut habet mādatū a capl'o;& ꝑiudicat, ut in glo.hic & o pať mādatū: q̄a oſtēdit cōſenſū capl'i ī illa cā:nō autē operať,ut uirtute mandati admittať prelatus ad agendū,cū ſine ullo mādato admittať ex iuris diſpoſitione,ut in,c.edoceri,de reſcrip. no. Archi. in.d.c.2.aut nō hēt mādatū, & tene diſtīctionē d.Ant.ſ.recitatā;ꝗ ī diuiſis ꝑ iudicat, niſi factū ſit arduū: q̄a tūc nō pt eſſe ſolus in iudicio, ut in.c.1. de procu & not.in.d.c.edoceri.In cōibus uero ſe-
45 cus,ut hic in gl.†Quæro extra gl.dř hic, & ī d.c.ſi uirgo.33.q.2.ꝗ habēs,cōſciam rei alienæ,quā poſſidet, peccat. niſi rem reſtituat. & alibi dř ꝗ nō multū intereſt iniuſte detinere,uel inuadere alienū. pone ꝗ bona fide emi rē alienā. tractu t ꝑ ris ante,q̄ cōpleať ꝑſcriptio, ſcio rē eſſe alienā.qđ remediū mihi cōpetit; ut recedā a ꝑctō,& damnum euitē?nā ſi reſtituo ſponte,non habeo actionē de euictione, ut.l.qui rem emit, &.l.ſi poſt perfectā,C deeuict.&.l.at qui natura.§.cū me abſente,ff.de neg.geſt. nec agere poſſum ante, q̄ mihi euincať,ut iurib⁹ pal.niſi in caſib⁹ exceptis per gl.in d.l. qui rē.Solu.dic, ꝗ poſſum denuntiare domino, ut petat,uř ſubmittere aliam perſonā;quæ agat nomine domini, & omittere exceptionem defectus mādati, & re euicta potero agere contra venditorē de euictione.d.§.cū me abſente;& de hoc latius per gl.in. d.
46 a c.ſi uirgo. †Vltimò hic quæro, quaľr ꝑbabit[a] hic mala fides? vide qđ dixi in.c.ſi diligēti,ꝯ.eo. & ꝑ Bar.in.l.1.ff.de itine. actuq; priua.&.l.Celſus,ff.de uſuc. & cōclude, ꝗ cū mala fides cōſiſtat in aīo, ſicut & bona fides, nō pt uerè probari, ut no.glo.in.§.alię,inſti.de act.facit.l.dolū C.de dolo,&.c.2.de renū.lib.6.Idē probaľ ex coniecturis dūtaxat.d.l.dolū,&.c. 2.ꝗ ſi ius reſiſtit poſſidēti, eſt ꝑſūptio malæfidei,ut in reg.q ꝯ iura, ď re.iu.li.6. &.c.ad decimas,de reſti.ſpo.li.6.&.l.quē admodū,& quod ibi no.C.de agri. & cēſi.li.xi.hāc tñ ꝑſūptionē malæfidei purgat diuturnitas poſſeſſionis,uel iuſtus color in acq̄rēdo,ut no.Inn.in.c.2.de ī int. reſt.facit quod not.Bartolus in.l. cū quęrebať,in ſi.C. unde ui ſi aūt ius cōe nō reſiſtit,pōt mala fides probari, ſi poſſidēti fuit denūtiatū t̄pe acquiſitionis,ꝗ res illa erat aliena,ut.l.ſi fundum.C.de euic. Idē ſi corā aliquib⁹ dixit ſe ſciuiſſe,uel ſcire rē eſſe alienā:q̄a ꝑſūmitur illud in mente habuiſſe.l. Labeo,ff.de ſupel.leg.&.22. q.2.c. is aūt. Idē,ſi de hoc erat fama in uicinia,& ipſe poſſeſſor erat vicinus.preſumitur enim; ꝗ ipſe debat ſcire ratione uicinitatis,de preſump.c.quoſdā.&.c.quanto,de poſt.pla.c.1.&.16 di.c.quod dicitis.no. Bar. in.l.1.ff.ſi cer. pet.& d.l. Celſus. Itē ſi fuit ſibi denuntiatū poſt acquiſitionē poſſeſſionē per hominē,cui erat uerisimiľr credēdū, maxime cū dedit tāta indicia,q̄bus uerisiľr debuit credere, arg.in.c. inquiſitioni, de ſen.exc.&.c.cū contingat,de reſcr.& qđ in eis not.& eſt de mēte Bar.in extraua.ad repri.in uer.denūtiationē,in fi. facit.l.qđ te,ff.ſi cer.pet.& ſi noluit informari, hř ꝑ informato,ut no.Bar.in.d.extraua.facit.l.1.ff.qđ ui aut clā,& in c.2.de temp.ord.lib.6.uř enim affectata ignorantia, ut ibi.

De ſententia & re iudicata. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Sententia nō dicitur res iudicata propriè durante tempore appellationis.*
Sententia & res iudicata an in aliquo differant?
2 *Iudex debet ſequi in ſententiando opinionem ſuam,& non uoluntatem.*
3 *Sententia poſt lapſum.10.dierum an poſſit appellari res iudicata?*
4 *Sententia quid ſit,& quibus modis ſumatur,& quotuplex ſit.*
5 *Sententia lata ſuper exceptione peremptoria an ſit diffinitiua?*
6 *Sententia quaſi diffinitiua quæ ſit?& eius exemplum.*
7 *Præceptū quod iudex facit uel committit,an ſit ſententia, & qua? numer.8.*
8 *Sententia habens uim diffinitiuæ quæ ſit?*
9 *Sententia excommunicationis an ſit interlocutoria,an diffinitiua?*

Hæc rubr.duobus modis ſm Io.An.poſt Gof.ad precedētia continuať. Primo ſic. Viſo quō res acquirunť per ꝑſcriptionē, uidendū eſt quō aliter acquiruntur ciuiliter, ſ.per ſententias iudicum.Vel ſecundo ſic: Expedito tractu proceſſus iudiciorum,ad ſnias,quæ finem imponunt litibus,ueniamus † Quia uerò ſecundum Io.An.lata ſnias,ſi nō appellatur ab ea,ſumit nomē rei iudicatę[b],ideo & de re iudicata ſubmittit,dicit tamen, ꝗ large poteſt dici res iudicata, licet poſſit appellari:alleg.no.in.l.1.ff.eo.&.l.litigatoribus, C.de app.†Ex his uerbis Ioā. An. bene notabis differentiā inter ſniam & rem iudicatā, ut propriè & ſtrictè ſententia appelletur, cum adeſt appellandi facultas, cum uerò non ſubeſt remedium retractatiuum, appellatur res iudicata: large tamen pōt et ante dici res iudicata;& ſic intelligit.l. litigatoribus,pal.ubi appellať ſnia res iudicata, licet cōpeteret appellandi remedium.Sed ꝯ hoc dictū Ioā.And.aptè vř facere tex.in.d.l.1.ff.e.ubi dř,ꝗ res iudicata eſt, quæ finē controuerſiarū pronuntiatione iudicis accipit, quod cōdēnatione uel abſolutione contingit, & ſic aperte innuit ille tex.ꝗ ipſa ſnia nō pōt appellari res iudicata:ſed potius id, quod per ipſam ſniam iudicatur & deciditur, & ideo per illum tex.dicit ibi Bar.ꝗ aliud eſt res iudicata,& aliud res iudicans.Res iudicans eſt ipſa ſnia ſeu actus ſententiandi, & hæc imponit finē controuerſiæ.Sed res iudicata eſt cā,quæ finē controuerſiæ a ſnia eccipit;& hoc uult ille tex.ſecundū eū:& ſic in effū uoluit Bar.ꝗ ſnia ſit res iudicans. res uerò iudicata ſit cauſa deciſa. hinc eſt, ꝗ de iure ciuili ſecundū eum habetur per ſe tractatus,ſeu titulus de ſen.& per ſe tit. de re iud.q niſi eſſent diuerſa,non eſſent diuerſi tituli,ut.l. ſi idem,C.de cod. fateť tñ, ꝗ tex. & gl.q̄nq; ponūt unū pro alio.Sed ꝯ hęc dicta Bar.& pro Io. An.ego adduco text.in c.dilecti,in fi.de elect.&.c. cum inter,&.c. quod ad conſultationem.ꝯ.eo,ubi dicitur, ꝗ ſnia poſt lapſum. 10. dierum tranſit in rem iudicatam. ergo ipſa appellatur res iudicata poſt decē dies do.Ant.dicit,ꝗ proprie,& ſtrictè ſnia eſt res iudicans,& materia & queſtio, ſuper qua iudicatur,eſt res iudicata:tamen alio reſpectu ſnia appellari res iudicata. ſi enim ponderatur ſnia, prout promulgatur, eſt res iudicās:ſi prout eſt lata & trāſiit in rem iudicatā, poteſt tunc dici res iudicata,q̄a irreuocabiľr & perfecte iudicata,cū nō pendeat in aliquo ex futuro euētu. Sed ꝯ hoc ſic oppo. ſi ſnia eſt res iudicās, quō pōt effici res iudicata,cum maxima dřia ſit inter iudicātē,& iudicatum, nec vnum efficiť aliud, imò ſunt correlatiua, q̄ nō pñt cadere ī eodē ſubiecto? ſicut eſt dřia inter inſtitutū & inſtitut⁹.ī c.ſi.de inſti.& inter generātē & generatū, vt ī c.dānam⁹,de ſum.tri.& de mā in c. poſtulaſtis,de cōceſ.ꝑbē. Quare mihi poſt diligētē ſpeculationē ꝑ oīum iuriū cōcordia viſum eſt ſic dicere, ꝗ ſnia pōt dupliciter cōſiderari. Primò reſpectu ipſius diffinitiōis iudicialis,id eſt reſpectu cauſę agētis;& tūc ꝓpriè appellať ſnia: q̄a cōtinet id,qđ iudex diffiniēdo ſentit. iudex.n.habet diffinire ſm qđ ſibi vř,vt in auť.iuſiurā.qđ ꝑſta.ab his. ī prin.& in l.qualē,ff.de arbi. †Hinc dicit gl.no.in c.iudicet
a 3.q.7. ꝗ iudex tenet iudicādo ſeq opi.ſuā ſed nō volūtatē; de quo in c.1.de cōſti. Scđò pōt ſnia cōſiderari reſpectu cōtēti in ea ſeu cauſæ patiētis; & tūc q̄cq̄d ibi cōtinet ſumens deciſionē & diffinitionē facto iudicis, ſiue ſit cā principalis,ſiue acceſſoria,ſiue ſint expēſe,vel intereſſe; appellať res iudicata; & hoc voluit tex.ī d.l.1.ff.eo.dū dixit,ꝗ res iudicata dř,q̄ finē cōtrouerſiarū ꝓnūtiatione iudicis accipit.cōſiderauit.n.ſniam ex parte cōtēti,& cauſæ patiētis.nā decidēs & deciſum hñt ſe vt agēs & patiēs; ſicut in ſiſi dř de actione reſcindēte,& actione reſciſſoria,vt not.in c.tū ex literis,de in inte. reſti.& in l.ab hoſtib⁹,ff.ex q̄b.cau.maio.& 4
hoc mō debet intelligi tex. in l.litigatorib⁹,palle.& alia iu c
ra,ꝗ appellāt ſniam rē iudicatā,ēt ſi cōpetit facultas appellādi. hoc ēt reſpectu dico,ꝗ debēt iura intelligi, dū dñt ꝗ ſnia trāſit in rē iudicatā,id eſt cōtētū & deciſum ī ipſa ſnia: ſeu mā ipſius ſnię trāſit in rē iudicatā,id eſt aſſumit authoritatē rei iudicatę,vt eſt no.tex.in d.c. qđ ad cōſultationē, & ſm illū tex. ſunt intelligēda illa iura, q̄ dñt,ꝗ trāſit in rē iudicatā. aſſumit.n.poſt decēdiū authoritatē rei iudicatę; quaſi dicat prius erat res iudicata,ſed poſt decēdiū aſſumit authoritatē rei iudicatę: q̄a efficit irreuocabilis,ꝗ iuris authoritate cōpetit ex ea exceptio rei iudicatæ,q̄ fuit inducta ad iuris rigorē ſeruādū,vt eſſet finis litiū,vt no.in c.paſtoralis,§. q̄a uerò,de offi.dele.& ī l. q exceptionē,ff. de cōdi.
3 a inde. †Et ꝑ hęc decidiť alia q̄o,[a] nūq̄d añ lapſum decēdii poſſit ꝓpriè ſnia appellari res iudicata. Io.An. (vt patet ex ꝑdictis) ſentit ꝗ nō. gl.tenuit ꝯriū in d.l.1.& in l.litigatoribus,palle.Bar.ī d.l.1.diſtinguit,ꝗ aut ſumit res iudicata ꝓ ipſa ſnia, ſeu ꝓ cā deciſa; & tūc ꝓcedit opi.illius gl.q̄a ſta-
b tim eſt ſnia & res iudicata. ſi uerò ſumit res iudicata ꝓfectè & irreuocabiliter[b] adeò,ꝗ nō poſſit trāſigi;tūc ꝓcedit opi. ꝯria, quā tenuit Io. An.& eā attribuit Bar.canoniſtis ꝑ d.c.qđ ad cōſultationē;& ſic ꝓcedit.l.eleganter.§.ſi quis poſt,ff. de cōdi. inde. ſi uerò accipit res iudicata ꝓ effectu executionis ſnię,tūc ſubdiſtinguit. ſi uerò eſt effectus iuris;vt q̄a a iure ſit ſtatim executio,vt ī caſib⁹,ī q̄b⁹ſnia irrogat infamiā;tūc q̄a ſtatim ſeqť iſte effectus,vt ī l.furti,ff.de his q̄ no.infa.incōtinēti dř res iudicata. Quidā eſt effectus facti, vbi reqriť hōis executio, tūc quo ad id nō dř res iudicata:q̄a interim nō pt executioni mādari ſnia,vt in l.1. in prin.ff.nil noua,app.pen.Et q̄q̄ hæc verba Bar. prima frōte videanť exq̄ſita: mihi tñ nō placēt.dico.n. (vt patet ex ꝑdictis) ꝗ res iudicata dř incōtinēti, cū ſnia eſt ꝓmulgata reſpectu cōtētorū in ipſa ſnia.ſemel.n.iudicata ſunt,q̄ in ipſa cōtinenť.ſicut.n.ſnia dř lata reſpectu cauſæ agētis: q̄a iudicis officiū finitū eſt,vt in c.in lřis,de offi.dele.ita res dř iudicata reſpectu cauſę patiētis ſeu materiæ ipſi⁹ſniæ.Nec obſtat ꝗ poſſit appellari & retractari: q̄a ꝑ hoc nō pt argui,ꝗ res nō ſit iudicata:imò forti⁹ eſt hodie dicēdū:quia appellatio extinguit vř veri⁹ ſuſpēdit ꝓnūtiatū,vt ī l.1. ff. ad Turpil.& c.veniētes,de iureiu.& c.paſtoralis.§.ꝑterea, de offic. dele.ergo res fuit iudicata & tenuit iudicatū:quia extinctio vř ſuſpēſio ꝑſupponit habitū,vt ī l.decē,de uer.obli. & in c. ad diſſoluēdū, de deſpō.ip.quinimo dico,ꝗ ex toto effect⁹ ſnię.ſ.nō ſuſpēdiť ꝑ appellationē,vt dř ī c.ſi.de eo qui mit. 8

ī poſ.multò ergo forti⁹ pt dici res iudicata,ſi nondū fuit appellatū, licet appellari poſſit,ſed fateor,ꝗ añ lapſū decēdii,non hēt authoritatē rei iudicatę irreuocabiliter; & ſic loquiť.d.c.qđ ad cōſultationē; ſicut dicim⁹ ī ſiſi,ꝗ ꝑ miſſionē ex prīo decreto quis efficiť ver⁹ poſſeſſor ſaltē de iure canonico, ſed ñ icōmutabiľr,ſed ꝑ lapſū anni efficiť irreuocabilis,vt no.ic.q̄ñ §.ī aliis,vt lite ñ cōte.& ī c.cōtigit, ď do. & cōtu.& hāc ꝑtē,vt dicať res iudicata,licet poſſit appellari;tenet Hoſt.poſt Goff. ī ſū.e.tit.§.hoc āt. Ad l.elegāter.§.ſi quis poſt,palle.rñdeo,ꝗ pricipaľr loquiť ď re iudicata,a qua ñ pt appellari;ñ tñ ſequiť, quin & añ dicať iudicatā.vñ tex.poſtmodū ibi diſtinguit,ꝗ ſi fuit appellatū,ꝑt trāſigi; & ſic ꝑſupponit,ꝗ dř res iudicata,licet fuerit appellatū. nec reſpectu executiōis ꝑt dici res iudicata: quia is qui exequiť, ñ iudicat: imò mādat executioni rē ꝑ aliū iudicatā, vt ē tex. ī l. executorē,C. ď execu.rei iudi. & ſic ñ ꝓcedit illa Bar. cōſideratio. †Nūc ꝓ declaratione rubri. & ꝑdictorū q̄ro, quid ſit ſnia?[c] Sol. dic ꝗ ſnia ꝑt multipľr ſumi. q̄nq;.n.ſumiť ꝓ ſignificatione cuiuſq; oīonis: q̄nq; ꝓ opinione ī aliqua re,vt ī c.veniā.35.q.9.&ꝯ. dixi de feriis c.capellanus; & multis aliis modis ꝑt ſumi,ď q̄b⁹ ꝑ Hoſt.ī ſum. e.ti.in prin:ſed quo ad mām nřam ſnia ē diffinitio iudicialis cōtrouerſiæ finē iponēs. determinat.n.iurgātiū cōtrouerſias,vt l.i.ff. e.& c.iurgātiū.ꝯ.e. Dř aūt ſnia,q̄a iudex ſm qđ ſētit,declarat,diffinit & determinat lites & dubia īter ꝑtes l.ſicuti.§.ſed ſi q̄raľ,ff.ſi ſer.vēdi.& c.forus, iūcta gl.ꝯ.de uer.ſig.& ſciās ꝗ ſniarū tres ſūt ſpēs. q̄dā dř diffinitiua: q̄dā īterlocutoria:q̄dā hñs vim diffinitiuæ.gl.verò.2.q.1.in ſū.addit aliā ſpēm. dicit.n. ꝗ q̄dā ē ſnia ꝑcepti;& uide illā gl.q̄ ē optima ī mā nřa.Diffinitiua[d] ē illa,q̄ iponit finē toti cauſæ ī iudiciū deductæ,vt no.gl.ī cle.vna,de ſeq.poſſeſ.& fru.& ď diffinitiua:quia īponit finē cōtrouerſię,& finit iudicis offīn. †An aūt ſnia lata ſuper exceptione peremptoria dicatur diffinitiua, vide qđ no.in cle.ſi.de appel. in gl.2.

†Reperitur quędam quaſi diffinitiua,de qua per gl. in c. cōſultationib⁹,de offi.deleg.vt eſt ſnia lata ſuper poſſeſſorio.nam habito reſpectu,quia poteſt intētari poſtea petitorium, non dř ex toto diffinitiua. uide tñ qđ dixi in c.ſi.ꝯ.de iudi.Interlocutoria eſt illa,q̄ inter principium & finē cauſę ferť ſup his, q̄ incidunt vel emergunt,ut no.gl. in d.cle.1.de ſeq.poſſ.& fru.in uer.diffinitiua. & dicitur interlocutoria, uel quia iudex non diffinit cauſam, ſed interloquitur inter principium & finem: uel quia iudex inter partes loquēdo ſine ſolēnitate ſcripturæ pronuntiat,ut dicit Hoſt.poſt Gof. in ſum.eo.§.2.in prin. †Sed dubitať de ꝑcepto,qđ iudex ꝑ ſe uel nuntium facit de comparendo. gl. in auť. de hære. & Fal.§.illud.in uer.decreto,colla. 1.dicit, ꝗ eſt interlocutoria. Sed gl.in ea.auť. §. ſi quis autem non implens, dicit, quod eſt quaſi interlocutoria; & credo poſſe dici,ꝗ ſi cauſa erat inchoata ante præceptum, tunc dicitur verè interlocutoria:quia interlocutiuē ꝑcipiendo inter principium & finem cauſę: ſi uerò nondum erat inchoata; & tunc dicitur quaſi interlocutoria: quia non fit inter principium & finem, ſed ante. † Quædam ſententia non eſt diffinitiua: ſed

SEBA. SAPI.

a Alia qō. Adde gl.in c.nō ſolū,in uer. innouata, de ap.in 6. q̄ uult, ꝗ tūc ꝓpriè dř iudicatū,q̄n appellari nō pōt,& illā no. Gemi. ibi ad fi. prin.ad ſtatuta cuius meminit Feli. in c.ſi.in fi. ꝯ.e. & dicit eſſe addēdā hic, & ad hoc uide et Ro. in cōſil. 334.inc.circa principiū, in 2. col.

b Et irreuocabiliter. Adde Rom.cōſil.334.

c Quid ſi ſētētia. Adde Ioā.de Ana. conſil.16.

d Diffinitiua. Adde q̄ ſit ſētētia diffinitiua, q̄ interlocutoria,& q̄ ſit mīſta,Ant.de But.cōſil.6. Ang. conſil. 115.

a Ideo ſſimo ſic. Pondera, q̃a iſtud ſummariũ eſt ꝯ caſũ m.l.2.C. qñ pro uo.non eſt neceſſ. And.Barba.
b Appellatione canonũ. Adde, ꝙ in odioſis canonis appellatione uenit tñ papalis;ſecus in fauorabilibus ſecũdũ Cal.cõſi. 16.de conſti.
c Eſt nulla. qđ ſi ſnĩa ferať ꝯ cõſuetudinẽ? Ia.de Rauẽ. tenet ꝙ ualet: q̃a cõſuetudo cõſiſtit in facto, & ſic põt probabilius ignorari, q̃ lex.c. 1.de cõſti.lib.6. & ita no.ĩ l. 2. C.qñ ꝓuo. nõ eſt neceſ. & ibi Cy. ubi etiã not. qđ iuris, qñ lex habet plures ĩtellectus,& fertur ſnĩa ꝯ unũ intellectũ approbatũ per cõſuetudinẽ: ſecus ſi đ eo dubitetur, vt l. in lege,ff. de ꝯhẽ. empt. Andr. Barb.
SEB. SAPIA.
d Snĩa nulla. Hinc eſt ꝙ de ſnĩa nulla nõ eſt faciẽda mẽtio, ut ꝑ Feli.in c. ex tenore, col. 3. uer. de reſcripto nullo, ṡ.de reſcri.
e Strictè ſecus. Adde Ioã.de Ana. cõſil.83.& uide q̃ poſui ĩ §. cõdẽnatũ, in apo.ad Bar. de Tortis.
f Snĩa lata. Iſtam mãm totã reaſſumit Dñi.in c.in tãtũ,ĩ pe.& ult.col. 21.diſt.& ibidem lariſſimè.d.Bar.đ Bel. in ſuis recol.
g Notoriè excõicatus. Adde,ꝙ nec cõſenſu partiũ p̃t eius iuriſdictio ꝓrogari, vt ẽt uoluit Ro.cõſi. 148. ſed qđ ſi excõicatus nõ reputabať, uide Ro.ſing.ſuis fol.22.

habet uim diffinitiuę, ut qñ nõ ĩponit finẽ cauſæ:ſed nõ expectat aliã ſnĩam poſt ſe,vt cũ iudex ꝓnũtiat ſe nõ iudicẽ in illa cã, vt no.gl.ĩ auť.habita,C.ne fi.ꝓ patre,& ĩ c.ſignificãtibus,de offi.dele.& uide ꝑ Bar.de hoc ĩ l.Titia,ff.de accu.& qđ not.ĩ c.ꝑuenit.ĩ.de appel.Snĩa p̃cepti eſt, qñ iudex ſine cauſę cognitione aliquid p̃cipit extra iudiciũ; & hęc impropriè dř ſnĩa;& de hoc ꝑ gl.2.q.1.ĩ ſum.& ꝑ Inn.ĩ
9 c.ad aures,de tẽpo. ordi. † An uerò excõicatio dicať ſnĩa, & an trahať potius ad mãm interlocutoriarũ, q̃ diffinitiuarũ, uide ꝑ Inn.ĩ c.ꝑ tuas,de ſent.excõi.& ibi dixi, & gl.2.q.1. ĩ ſum.& ꝑ Io.An.ĩ c. venerabilibus,eo.tit.li.6. & ꝑ Archi.ĩ c. ut animarũ, de cõſti.eo.ti.li.6.ubi dicit, ꝙ ĩpropriè dř ſnĩa: quia potius punit, q̃ finẽ cauſę imponat. Abſolutio ẽt dř ſnĩa 11.q.3.c.2.& in rubr.de ſent. excõi.& abſolu. ſed impropriè rõne prædicta;& uide in locis preallegatis.

SUMMARIUM.

1 *Sententia eſt nulla, ſi error iuris in ea eſt expreſſus, & nume.4.*
2 *Sententia lata contra legem ciuilem eſt nulla, etiam in foro canonico:ſecus ſi eſt lata contra ſtatuta laicorum.*
3 *Sententia nulla non poteſt dici ſententia.*
5 *Caſus, in quibus ſententia redditur nulla, licet in ea error iuris non ſit expreſſus.*
6 *Sententia lata contra ius an & quo caſu ſit ipſo iure nulla, & nume.7.& 12.*
8 *Sententia continens plura capitula vel vnum, ſi in aliquo caſu ſit erratum, an ſaltem reſpectu reſidui valeat?*
9 *Sententia lata contra legem habentem plures intellectus non eſt ipſo iure nulla.*
10 *Iudex an teneatur in ſyndicatu, ſi iudicauit ſecundum opinionem multorum, quæ tamen non eſt vera?*
Iudex non ſequendo communem opinionem eſt in culpa, niſi ſit falſa, vel poſſit probabilibus rationibus conuinci.
11 *Appellans ſi ſuccubuerit, releuatur a condemnatione expenſarum, ſi vna opinio doctorum erat pro ipſo.*
12 *Sententia lata contra extrauagantes non incorporatas, non eſt nulla, niſi extrauagantes ſint multum notæ, & nume.16.*
13 *Sententia lata contra ius commune, non expreſſè ſed intellectualiter, non eſt nulla ipſo iure.*
14 *Sententia lata contra rationem legis, licet loquatur in alijs terminis, eſt nulla:ſecus ſi ſit lata contra ſimile alicuius legis.*
15 *Pœnalis diſpoſitio extenditur ad limites rationis expreſſæ.*
16 *Sententia lata contra ſtatuta particularia alicuius loci an ſit nulla?*
17 *Sententia lata contra conſuetudinem non eſt nulla, niſi conſuetudo ſit notoria.*
18 *Sententia lata contra priuilegium valet, quãdo ſumus in priuilegio, cuius pars poteſt renuntiare: aliàs ſecus.*
19 *Tacens non habetur pro conſentiente, quando, ſi expreſſe vellet conſentire, non poſſet.*
Exemptus non poteſt renuntiare priuilegio exemptionis ſuæ.
20 *Decretum poſitum ex falſa cauſa non tenet.*
Decretũ iudicis an prabeat iuſtam cauſam poſſidẽdi.
21 *Sententia adiudicationis ex ſecundo decreto dicitur interlocutoria, ex eo quia poteſt reuocari, quando patet, quòd non fuerat debitum.*
22 *Sententia nulla an conualidetur propter interpoſitionem appellationis?*
Sententia lata contra falſum procuratorem non habẽtem mandatum eſt nulla.
23 *Sententia nulla ex defectu ſolemnitatis poteſt confirmari per partes, quòd valeat tanquam pactum, & non tanquam ſententia, ſed non per viam appellationis.*
24 *Ratihabitio non trahitur ad ea, quæ non pendent ex voluntate partis.*
25 *Iudex qui tulit ſententiam nullam, an poſſit ſuper eadem cauſa iterum pronuntiare?*
26 *Iudex delegatus, qui probabili errore ductus tulit aliquam ſententiam, poteſt illam reuocare, & ſuper cauſa iterum pronuntiare; quod an procedat, vide nume.28.*
27 *Non facere & malè facere paria ſunt.*
28 *Si prouidetur alicui non idoneo ignoranter, prouiſio an ſit nulla?*
29 *Papa ſi mandet vt prouideatur Titio reperto habili de beneficio, ſi fiat collatio, & poſtea appareat inhabilis, an valeat?*
30 *Curator datur alicui tanquam prodigo, item minori, qui non ſit nec prodigus vel minor; an teneat?*

CAP. I.

1 SEntentia. † Non valet ſententia, quæ ꝯ ius eſt lata expreſſo errore in ſententia. ita ſummat do.Ant.quia Io.An.non ſummat propter breuitatem. Hoc ſummarium eſt in ſe verum:ſed non congruit literę, in qua nulla fit men
2 tio de expreſſione erroris in ſententia. ideo [a] ſummo ſic. Sententia lata contra leges vel canones non tenet, nec ab ea opus eſt appellare. Caſu literali non indiget: neq; tria capitula ſequentia: quia eorum litera clara eſt in ſe. Ber.
No.primò differentiã in vocabulo inter iura ciuilia & canonica. Nam legũ appellatione veniũt iura ciuilia:appella-
b tione canonũ[b] veniunt canonica. Et ex hoc vlti.& ex tex.in ferť ꝙ omnis conſtitutio eccleſiaſtica põt appellari canon; concor.c.1.de cõſti.& 31.diſt.c.Nicena; & hoc uerum ſumpto largo vocabulo: aliàs ſecus; de quo uide bo.gl.3.di. in ſum.ubi notanť uaria nomina conſtitutionis eccleſiaſticæ. Item dic ꝙ canones poſſunt dici leges, ut probatur in d. c. Nicena: facit tamen in contrarium.2.di.c.lex. No. ſecundò,ꝙ eccleſia intantum approbat leges ciuiles, vt ęquiparet eas canonibus in foro eccleſiaſtico;& intellige, quando nõ contradicunt canonibus; de quo dic, vt plenè no.in c.1.de
2 no.ope.nun.& c.ſi in adiutorium.x.di. †Et no.ꝙ ſententia
c lata contra legem ciuilem eſt nulla,[c] etiam in foro canonico:ſecus dic, ſi eſſet lata contra ſtatuta particularia laicorũ, vt in c.eccleſia ſanctę Mariæ,de conſti. & dic vt ibi dixi, licet aliud ſenſerit Bar. in l. cunctos populos, C.de ſum.tri.
3 Nota†ꝙ ſententia nulla[d] poteſt dici ſententia,& hoc lar
d go modo. nam ſtrictè ſecus,[e] arg.in l.4.§.condemnatum,ff.
e de re iudi. maximè quando fuit lata a iudice nõ ſuo; ad hoc gl.no.in cle.1.de ſequeſtra Not.vltimò ex fi. c. pro cõi vſu loquendi, cum dicimus ſententiam eſſe nullam ipſo iure; & dic ipſo iure, id eſt ipſo iure diſponente. non enim eſt ne-
4 ceſſe expectare ſentẽtiam infirmatoriam hominis. †Opp.
f contra tex.& videtur,ꝙ ſententia lata[f] contra ius teneat, vt in c.cum inter.ĩ.eo.& l.cum prolatis,& l.præſes,ff.de re iudi.Solu.gl. (vt arbitror) in prima parte metu contrarii ponit duos intellectus ad tex. Primus, vt intelligatur de legibus & canonibus diſponentibus, ut non ualeat ſententia a non ſuo iudice lata, vt in c.in primis.2.q.1.& in c.at ſi clerici.ṡ.de iud.& C.ſi a non compe.iud.ꝑ totum. Secũdus, vt intelligať generaliter, qualitercunq; ſit lata ꝯ leges aut canones, dũmodo exprimať error in ſnĩa. nã tũc nulla eſt, vt in l.ſi expreſſim,ff.de appel.& l.2.q̃ ſen.ſine appel. reſcin. & 2. q.6.c.ei q appellat.§.diffinitiua,ver.itẽ ſi ſnĩa. Ad ꝯria dic, ꝙ ꝓcedũt, qñ error ĩ ſnĩa nõ fuit expreſſus;& hoc eſt de mẽte gl.cũ qua doc.cõiter trãſeũt.ego dico nõ eſſe neceſſe tex.
5 iſtũ reſtringere ad iſtos duos intellectus. †Nam in infinitis (vt ita dixerim) caſibus ſnĩa ꝯ leges canoneſve ꝓlata eſt nulla, licet error in ſnĩa nõ ſit expreſſus; vt puta ex defectu iuriſdictionis, vt in c.at ſi clerici,ꝑ alle. Itẽ ex defectu iudicis;
g vt q̃a notoriè excõicat[g], ſvt ĩ c.ad ꝓbãdũ,de re iudi. Itẽ ex defectu litigatorũ; vt q̃a ꝯ minorẽ ſine curatoris authoritate in iudicio exiſtẽtẽ.l.ſi curatorẽ hñs,C.de in inte.reſti.& l.clarũ,C.de aut.ꝓſtã.& l.1.& l.2.C.q leg.ꝑſo. nõ ha.in iud. Itẽ rõne tꝑis; vt q̃a die feriato fuit lata, vt in c.fi.de fer. Vel de nocte, vt in c.cõſuluit,de offi.dele. Vel rõne loci: q̃a in ec clesia

ANT. FRAN.
De iſta materia ꝓrogationis iuriſdictionis plenè tra ditur in.l.conſenſiſſe,ff. de iudi.& in.c.P.&.G.de offi.dele. & an iuriſdictio prorogata dicatur eſſe delegata, uel ordinaria, uide Bald.in. l.1. ff.de iudi. & in.l. 1.C. ubi de crim. agi opor.dicas.tñ ꝙ ſi iuriſdictio ſit taxata certis finibus, illa non p̃t prorogari etiam de quantitate ad quantitatẽ, ut per Bar.in.l.intra cõueniẽtes,ff.ad municipa.& per Cy. in.l. ſi quis ex cõſenſu,C.de ep.au. & hř per gl. in.d. l.1.ff.de iudic. an autem in criminalibus habeat locũ prorogatio, ut in ꝑall.l. ſi q̃s ex cõſenſu, ubi per Bal. in.l.1.in princ.C. ubi de crim. agi. opor. uide Inno. in.c.paſtoralis,de reſcri. ubi ponit, an iuriſdictio ꝓrogetur re ipſa. & an prorogatio fieri poſſit in cãmeri uel miſti imperii, & per procuratorem, uide per Spe. in tit. de elect.in. §. excipi põt, uer. ſed no.& in ti.de iuriſ.om. iud.uer. unum.
a Ius illi reddi. Adde Rom. cõſi. 213.
b Error in ſententia. Adde Ioan.de Ana.cõ.6.Ale.cõ. 123.1. li. & conſi. 79. 2. lib. & uide Fran. Are. conſil. 25.
SEB. SAPIA.
c An ſententia. Vide Bar.in.l. is cui bonis, uer.quærit gl.ff.de uer. obli. Bar. Ang. Are. & alios.ĩ.l. ſi expreſſim,ff.de app. Moder.in.l.pen. ff.de iuſtitia & iure.
SEBA. SAPI.
d præſumẽdũ eſſe. Quomodo & qñ pro ſententia ꝑſumatur, uide Feli. latè in. c. quoniã cõtra falſam,col. 12.ṡ.de ꝓb.ubi ẽt alii.
e Tenet ſententia. Adde Roma.cõſi. 280. & uide per eundẽ, quando ſit nulla ipſo iure, ſingu.ſuis. fol.6.
SEB. SAPIA.
f Notoria. An ſententia notoriè iniuſta ualeat, uide remiſſiue per Fel. in.c.ſi qñ, in prin ṡ.de of.de.& quõ ſnĩa dicatur continere manifeſtã iniquitatẽ, colligitur ex not. per Ang. in. l. ſi pars iudicantium, in princ. ubi eſt bonus text. ad hanc materiam in uer ſic.niſi apertè ſentit enim Ang qđ dicitur cõtinere manifeſtam iniuſtitiam, quando apparet ex proceſſu: cuius tamẽ contrarium ſentit Bal. in. l. 1. in pe.col.uer.ſed qđ ſi iſte,C.ne fi.pro patre,& in.l.fi.ad ſi.C.ſen.reſc.non poſ.

cleſiã ꝑ iudicẽ ſecularẽ, ut in.c. decet, de immu.ecc.li.6.Vel ꝑ mulierẽ ſeu minorẽ q̃ iudicare nõ pñt.l.cũ p̃tor,ff.đ iudic. & plene nõ.in.c.ſuſcitata,đ in ĩte.reſti.& in multis aliis caſib⁹,đ qb⁹ uide ꝑ Spe.in ti. de ſen. p̃la. §. iuxta: & uide ibi in uer.itẽ eſt nulla rõne litigatorũ, ꝑ Ioã. An.an ualeat ſnĩa lata ꝓ bannito ꝯ ſtatutũ, qđ ꝓ-
a hibet ius illi reddi[a],& p̃cipit audientiam denegari. In oĩbus ergo iſtis caſib⁹ & ſimilib⁹ p̃t iſte textus uerificari.ſ.ꝑ.n. ſnĩa erit
b nulla, quãtuncunq; error in ſnĩa[b] non ſit expreſſus, ex qb⁹ patet, ꝙ glo. & ſummariũ do. Ant. nimium reſtringunt literam,
6 q̃ loquitur indiſtinctè. † Et pro clariori rñſione ad ꝯriũ. ṡ. formatũ diſtinguo ſic, ꝙ aut ſnĩa eſt ꝯ ius habito reſpũ ad merita cauſæ dũtaxat. aut illud ius, ꝯ qđ eſt lata ſentẽtia, cõcernit extrinſecus aliã iniuſtitiã à meritis cauſæ, puta ut ſnĩa nõ feratur die feriata, uel aliqđ ſimile. Primo ca
c ſu dẽt diſtingui, an ſnĩa[c] ſit lata ꝯ ius iuris errore in ſnĩa nõ expreſſo, & ualet ſententia; ſic loquiť.c.cũ inter.ĩ.e.&.l.cũ ꝓlatis,&.l. p̃ſes,ff.de re.iud. ſm unũ intellectum;& hoc caſu procedũt iura, quę dñt, ꝙ ſnĩa facit ius inter partes, licet ſit iniuſta.d.c.cũ inter.ĩ.e.&.ff.de re iud.l. res iudicata,&.l.ingenuũ, ff. de ſta. homi. Aut fuit in ſnĩa iuris error expreſſus, ut puta diſceptabatur ſuꝑ teſtõ à minore facto,& iudex ꝓnũtiauit teſtm̃ ualere; q̃a minor. 14.annis p̃t teſtari:uel diſputabať de ualiditate certę electionis,& iudex pronũtiauit electionẽ ualere; q̃a ſuſpẽſi pñt eligere:& tũc ſententia eſt ipſo iure nulla, ut in iuribus ſuperi⁹ alle. Secũdo cauſu principali, qñ eſt lata ſnĩa ꝯ ius concernens aliã iniuſtitiã, & nõ merita cãę; & tũc dico rřr, ꝙ ſententia eſt ipſo iure nulla, ſiue ſit expræſſus error in ſententia, ſiue nõ, ꝙ in hoc mẽbro p̃t gñařr iſte tex. uerificari. Nã rřr q̃cq̃d fit ꝯ ius eſt nullũ, ẽt ſi nõ determinat exp̃ſſe actũ eſſe nullũ, ut in.l.nõ dubiũ,C.de legi.&.l.iuriſgẽtiũ.§. ſi paciſcar,ff.de pac.& in regu. q̃ ꝯ ius, de reg.iur.li.6. & 10.di.c.uides, & in aliis iuribus.ṡ.alle. Dices tu, q̃ eſt diuerſitatis rõ inter iſtud membrũ & p̃cedẽs? Sol. nemo tãgit. Ego aũt dico ſic, ꝙ in cõcernẽtibus merita cãæ dať iudici facultas diſcernẽdi & arbitrãdi, cuius partis iura ſunt potiora; q̃a nõ p̃t dari certa regula, ut.in.l.3.ff. de teſti.& in.c.in noſtra, e.ti. &.c. cãm.ĩ. eo. cũ ſimi. & ideo in iſtis p̃ſumiť eſſe iu-
d ſtũ, qđ iudex iudicauerit. Hinc eſt, ꝙ iura dñt præſumẽdũ eſſe[d] pro ſnĩa iudicis; ſaltẽ ꝑ lapſum tꝑis.10.dierũ. d. c. in pñtia, &.c.cauſam, niſi exprimať error iuris; q̃a tũc ceſſat p̃ſumptio, q̃ erat pro iudice, cũ notorietas habeat ꝯriũ offuſcare,& confundere illã p̃ſumptionẽ.8. di.c. ueritate manifeſtata,& in incertis, nõ certis opus eſt coniecturis, ut in reg.2.ĩ.de re.iu.clarè.n. patet ſnĩam tũc eſſe ꝯ ius, iõ tũc meritò eſt nulla. In aliis uerò iuribus cõcernentib⁹ aliã iniuſtitiã à meritis cauſę nõ dať facultas iudici diſcernẽdi; ſed poniť neceſſitas obtẽperãdi, ut in.c.1.&.c.ne innitaris, de cõſt.&.l.leges ſacratiſſimæ,C. de legi.ubi dř, ꝙ leges ꝯſtringũt uitas hominũ, ut ĩ.c.1.đ cõſti.dř, ꝙ canones ab oĩbus ſunt ſeruãdi. meritò ergo, ſi ſnĩa repitur lata ꝯ ius, uirib⁹ nõ ſubſiſtit. non enim p̃t ĩſerior tollere legẽ ſuꝑioris:uel in aliquo ꝯuenire in caſibus non ꝑmiſſis, ut in cle.ne Romani, đ ele.26.q.2.c.iſtitutiõis, &.c.qđ ſuꝑ his,de maio.& obed.notabis bñ hãc rõnẽ; & optimè facit ꝓ ea parte, quod ĩ ſimili no.Bar.in.l.is cui, ff. de ver. obl.in uer.q̃rit glo.in.l.ſæpe,ff.de tuto.&
7 cur.da.ab his. † Nũc aũt quæro, an indiſtinctè procedãt ſuꝑius dicta, ut ĩ primo mẽbro ſentẽtia teneat, uel annulleť exp̃ſſo errore; & in ſecundo ſit nulla ſiue exprimať error, ſiue nõ. So. diſtinguę ſic, ꝙ aut ſentẽtia fuit lata ꝯ ius litigatoris tm̃;
e & tũc rřr tenet ſnĩa[e] unde opus eſt appellatione; q̃a ius p̃ſumit iudicẽ rectè fuiſſe motũ, ut p̃dixi fallit, ſi iniuſtitia ſit noto-
f ria[f].tunc.n.eſt nulla, arg.opti.ĩ.e.c. inter cęteras, ubi plenius dicã.no. Inn.in.c.fraterternitatis,de fri.& male.ĩ.e.c. cũ Bertoldus,& d.Ant.hic,& in.d.c. inter cęteras.ꝓbať rõne, in notorio.n.ceſſat rõ p̃ſũptiõis, qua ſuſtineť iniuſta ſnĩa.nõ.n.hẽt tũc iudex p̃tãtẽ cognoſcẽdi: ſed tm̃ iudicãdi:ſeu uerius exequẽdi, ut in.c.qm̃, đ fi. p̃sby.&.c.euidentiã.ĩ.de accu. & 2.q.1.c. manifeſta.no.Inn.in.c.ex parte,de uerbo. ſig.facit.d.c.ueritate. 8.di. nã hoc caſu p̃t ſententia iniuſta ſimpliciter dici ꝯ leges prolata,& ſic nulla, ut hic. Aut ceſſat hæc notoria iniuſtitia:& ſic ſi fuit expreſſa cã ꝯ ius cõe,& alia, q̃ nõ eſt ꝯ ius, ſnĩa tenet; ita ſingulariter tenet Inn.in.c.in pñtia, đ renũ.& Io.An.in c.cũ inter.ĩ.eo. nã tunc ſuſtineť ſnĩa rõne alterius cauſæ, quæ nõ eſt ꝯ ius; & optimè ꝓ dicto Inn. adduco c.per tuas.ĩ.qui fi.ſint leg. Iudex.n.exprimẽdo duas uř nõ præciſè fundaſſe ſe ſuꝑ altera duntaxat. vñ ſatis eſt, ꝙ ſnĩa poſſet ſuſtineri ex illa, q̃ nõ eſt ꝯ ius; ad hoc bñ facit rõ literę in.d.c. cãm.ubi dř, ꝙ iudicis animus nõ ſꝑ ad unã ꝓbationis ſpeciẽ inclinať:& in dubio debem⁹ interpretari, ut potius res ualeat.ĩ.đ uer. ſig.abbate,&.l.quoties,ff.de uerb. ſigni.& hoc uř procedere, ẽt ſi altera cã ſit ꝯ ius litigatoris, qm̃ in dubio p̃ſumiť iuſta, ut p̃dixi, & imputandũ eſt nõ appellanti. Hoc tñ dictũ Inno.limito, qñ ex cã expreſſa, quę ñ eſt ꝯ ius, poſſet, ſi eſſet uera, ſuſtineri. Exẽplũ primi. iudex pronuntiauit teſtm̃ ualere:quia minor. 24. annis p̃t teſtari: q̃a probatũ fuit, ꝙ teſtator erat maior.14.annis. nã ſnĩa põt ex hac ultima cã ſuſtineri, uñ non hẽt uitiare expreſſio cauſę falſæ ꝑ inutile. utile.n. per inutile nõ dẽt uitiari, ex quo ſunt ſeparabilia, ut in reg. utile, de re.iu.li.6. Exẽplũ ſecundi. qñ iudex ſic pronuntiat teſtm̃ ualere; q̃a minor. 14. annis põt teſtari, & quia nullus defectus affuit in numero teſtium. certè ſnĩa eſt nulla, q̃a p̃ſuppoſito, ꝙ illa cã ſit uera: tñ ex ea non põt teſtm̃ ſuſtineri; q̃a

a Et pro parte nõ. Adde Alex. conſ. 100. 4. lib. Rom. conſi. 291.
b SEB. SAPIA. Illud ius. Vide Deci. in. c. nã cõcupiſcẽtiã, co. 2. in. r. lec. ſ. de conſti. & pulchrè per alleg. pręceptorẽ meũ. d. Rochũ Curtiũ ĩ repeti. c. ſi. co. 20. de conſue. & quot modis dicaẽ ius dubiũ, declarat Alex. in apoſt. ad Bar. in. l. qđ Nerua, col. 6. ff. depo. & Soz. in ru. ff. de reb. du. uide Ab. ĩ. c. capel lanus, col. 3. ſ. de feriis.
c Non ſit bona. Ad de Pet. de Ancha. conſi. 260.
d Notiſſima. Adde ꝙ ſnĩa lata ꝯ ex trauagãtẽ ſit nul la. Ro. conſ. 255.
ANT. FRAN. Circa hoc, an ſententia lata cõ tra extrauagantẽ ſit nulla, dicas ꝙ ſentẽtia lata ꝯ ius cõe, uel ꝯ conſti tutionem, uel con tra ſtatutum eſt ipſo iure nulla, l. 2. & ibi Bart. quã do prouo. non eſt neceſ. & ibi etiam per Alex. in apo. ſe cus tamẽ eſt, ſi ſen tentia ſit lata cõ tra conſuetudinẽ: quia illa ualet, ſi ab ea non appelle tur, ut per Bal. in titu. de pa. Cõſtã. in. §. ſed nos Ro man. in pen. col. & no. in. c. 1. de con ſti. li. 6. & in. c. cũ dilectus, de con ſue. & in. l. de qui bus, ff. de leg. & ui de quæ not. in. c. 1 de conſue.
Quòd ſi ratio.
e No. de ratione ex preſſa ĩ. l. ad hoc optime facit qđ no. Pet. de Ancha. elegãter in repe. c. canonum ſtatuta, in. 25. de conſti. Item uide quod ſin. ſcribit Domi. in. c. ut. c. ne litigã tes, in ulti. col. de offi. ord. lib. 6.
SEB. SAPIA. Principis. Vide
f Bart. & alios in. l. cum prolatis, ff. đ re iud. cum multis allegatis per Fel. in. c. paſtoralis, col. 1. uer. ult. per iſtum tex. ſuprà đ of. dele. ubi latè đ ſententia lata ꝯ extrauagãtẽ, & cõ tra ſtatutum, non inſertũ in corpo re iuris, & ꝯ deci ſiones rotæ, & plu ra, ut ibi & hic, & cui⁹ authoritatis ſint extrauagãtes, ponit idem Fel. in c. 2. colũ. antepen. ſ. de reſcriptis.

nõ ſufficit ſolẽnitatẽ fuiſſe adhibitã, niſi teſtator fuerit habilis, vt ĩ. l. ſi queram⁹, ff. đ teſta. & no. bñ hãc limitationẽ; quia nemo tãgit. Aut fuit expreſſa cã ꝯ ius cõ mune dũtaxat, vel ſimul cum alia, ex qua tñ ñ p̃t ſuſtineri ſentẽtia, & tunc ſi illud ius cõmune ẽ clarũ & indubitatũ, tũc ñ ualet ſnĩa: qa ceſſat rõ p̃ſumẽdę iuſtitię, ut p̃dixi. hoc limito uerũ, qñ cã ꝯ ius ex preſſa reſpicit totã ſentẽtiã, vt puta quia cõtinet unũ articulũ uel plures cõnexos.
8 † Si aũt cõtinet plura capitula, & error ꝯ ius expreſſus cõcernat unũ dũtaxat, tunc ſolũ corruit illud capitulũ. in aliis uero remanet ſentẽtia ualida; ad hoc alle. gl. ſing. & Bar. ĩ. l. 2. C. de re iudi. ꝓbo rõne. nã qñ ſunt plura capitula ſeparata, uidẽẽ tot ſnĩæ, quot ſunt capitula, ut. l. ẽt, ff. de mino. ideo p̃t ꝓ parte ualere, & ꝓ parte
a ñ[a]. l. q̃dã mulier, ff. fami. her. Sed qñ ſnĩa cõtinet vnũ capitulũ, ñ p̃t ꝓ parte valere, ẽt ſi error ſit in parte; ad hoc gl. no. in. l. ſi. ff. de iuriſdi. om. iud. q̃ dicit, ꝙ ſi habẽs facultatẽ cognoſcẽdi vſq; ad. 10. cõdẽna uit ĩ. 15. ñ ualet ſnĩa ẽt uſq; ad. 10. & te nuit illã gl. ibi Bar. & Bal. in. l. 1. C. ſi ad uer. rẽ iud. qa cũ ſnĩa ſit res indiuiſibilis, ñ põt ualere ꝓ parte. l. in hoc iudicio, ff. fam. herciſ. & l. cũ certa rõne, C. qñ pro uo. ñ ẽ neceſ. no. Bal. ĩ. d. l. 2. ſecus ĩ re di uiſibili: qa tũc utile ñ uitiaẽ ꝑ inutile, vt ĩ. c. ſi quos, đ ſeruis. 12. q. 2. & l. ſancim⁹, C. đ dona. & hoc bene not.
9 † Si aũt illud
b ius[b], ꝯ qđ ẽ ſnĩa lata, ẽ dubiũ, ut qa ſunt multę opi. hĩc inde, uel ẽ dubiũ in ſuo in tellectu; & tunc ſnĩa ualet: qa talis error excuſat. hoc ꝓbaẽ ĩ d. l. cũ ꝓlatis. ff. de re iudi. ẽm unũ intellectũ, quẽ ſequũẽ cõmu niter doct. & ibi ĩ. l. 2. C. q̃ ſentẽ. ſi. app. & ibi ꝑ Bar. & doc. Ant. hic; & optimè facit tex. ĩ. l. rĩa, ff. đ iu. & fa. ign. & ĩ. d. c. cũ di lect⁹, đ cõſue. & ꝙ no. gl. ĩ. c. cũ venerabi
10 lis, eo. tit. & c. vno; đ poſt. pla. li. 6. † An aũt poſſit iudex ſindicari, q malè iudica uerit, qa elegit opi. q̃ multi ſequũẽ, licet
c ñ ſit bõa;[c] Bar. ĩ. d. l. cũ ꝓlatis, tenet ꝙ ſic miti⁹ tñ dẽt puniri ẽm eũ; ad hoc alle. ꝙ no. inſti. de obl. q̃ ex quaſi deli. ĩ pr. n. Sed Ang. de pe. dicit in. d. l. cũ ꝓlatis, hoc ue rũ, qñ altera opi. eẽt approbata: alias aũt licitũ ẽ alterã præeligere; alle. Inn. ĩ. c. ne innitaris, ſ. de cõſti. Ego dico, ꝙ ſi opi. ꝯ ria eſt magis cõmunis, ꝓcedit dictũ Bar. q̃a ẽ ĩ culpa ñ ſequẽdo cõem opi. ex quo erat uera, ar. ĩ. c. 2. đ deci. & dicit Io. An. ĩ. c. 1. đ cõſt. ꝙ cõis opi. ẽ ſequẽda, niſi ſit euidẽter falſa, uel poſſit ꝓbabilib⁹ rõni b⁹ cõuinci. ſed ubi tãt⁹ eẽt opinionũ cõ flict⁹, ut ñ poſſit apparere, q̃ ſit opi. ma gis cõis, tũc poſſet ꝓcedere opi. Ange. & hoc caſu poſſet ꝓcedere opi. Pe. q̃ recitat do. Ant. in. c. ut debitus, de appel. ubi di
11 cit, † quod ſi una opi. faciebat pro appel lante, releuatur, ſi ſuccubuerit, à condennatione expen
12 ſarum; & uide qđ ibi dico, & in. c. 1. de conſtit. † Et per hęc idẽ dicẽdũ, ut. ſ. ſentẽtia teneat, qñ ẽ lata ꝯ legẽ ſeu decre talẽ extrauagãtẽ. nã cũ ñ ſit in corpore iuris clauſa p̃t de ea ꝓbabiliter dubitari; & hoc ꝓbaẽ in. d. l. cũ ꝓlatis, ẽm aliũ intellectũ, quẽ ſequũẽ ibi Bar. & Ang. & alii, & Bal. ĩ. l. 2. C. quę ſentẽ. ſine appel. reſcin. & do. Ant. hic, & in. c. paſtora lis, de fi. inſtr. & uide ꝙ ibi dixi. Ego puto hoc uerũ, niſi ex
d trauagãs eẽt in loco illo notiſſima[d]. exẽplũ in extrauagan ti, ad reprimendũ, q̃ quotidie allegaẽ in ſcholis & iudiciis. tũc. n. ceſſat rõ incertitudinis; facit. c. 1. de poſtu. p̃lato. & 16. diſt. c. ꝙ dicitis; ꝙ nota, & facit ꝙ infra dicã in cõſuetu
13 dine. † Itẽ ut ſentẽtia teneat, qñ ius cõmune ñ ẽ expreſſũ, ſed ꝑ argumẽta & cõcluſiones p̃t intellectualiter reduci, ut ſit ꝯ ius cõmune, ꝙ hoc notabiliter uoluit Inn. ĩ. c. P. & G. de offic. deleg. & facit ꝙ no. gl. in. c. 2. de teſtibus cogen.
14 † Quid autẽ, ſi eſt lata ꝯ ſimile legis, nõ tamẽ reperiẽ lex ꝯ ria in illis terminis; Iaco. de Arena, & Cynus in. l. 1. C. de legibus, dicũt ſententiã ualere refert & ſequitur Bar. in. l. 2. p̃alle. facit optimè quod no. Inn. in. c. cum ſpeciali, de ap pellationibus. tunc enĩ ẽm Cynũ in dicta. l. 1. eſt ſentẽtia ꝯ ius, qñ reperitur lex ſcripta in terminis occurrentibus, uel omnino indifferentibus; ſecus ſi termini differunt, licet ꝓ pinqui ſint, & habeant rationis paritatem. Do. Anto. dicit,
e ꝙ ſi ratio[e] eſſet ſcripta in genere, licet ſub aliis terminis ſpecificis, ſatis uidetur contra legem indicatum, ſi eſſet iu dicatum contra rationẽ legis. nihil adducit. Sed mihi hęc ſententia placet. ꝓ qua opi. adduco. l. nõ dubiũ; C. de legi. & tex. in. c. fina. de regu. iur. li. 6. vbi dicitur, ꝙ is cõmittit in legẽ, q uerba legis amplectens ꝯ legis nititur uoluntatem: & ſic rõ legis eſt qñq; lex. hinc eſt, ꝙ ratione legis reſtrin giẽ & ampliaẽ dictũ legis, ut. l. cũ pater. §. dulciſſimis, ff. de
15 lega. 2. † Diſpoſitio ẽt pœnalis extenditur ad limites rõnis expreſſę; no. glo. in clemen. 1. de elec. in uerbo; eligaẽ, & in cle. 2. de uita & hone. cleri. ĩ uerb. pileũ lineũ; facit, l. 2. ff. ad tertul. ſecus, ubi allegaretur ſimile ſub faciliorib⁹ terminis uel paribus, ut no. Inn. in. d. c. cũ ſpeciali. Idẽ per omnia eſ ſet dicẽdũ, quando ſentẽtia reperiẽ lata ꝯ legẽ cõcernentẽ aliam iuſtitiam a meritis cauſæ. ubi tamen lex daret ordi nẽ cauſæ ad cãm; tũc non uitiaretur ſententia ex tranſgreſ ſione illius ordinis, ſed opus eẽt appellare, ut ĩ. l. 1. C. đ ap pella. & rĩr, an ualeat factũ ꝯ legem, uide per gl. in. c. tua, de ſponſa duo. & 10. diſtinc. c. uides. per Cynum & Bald. in. d. l. non dubium, & per Barto. in. l. ſtipulatio, ff. de noui ope
16 ris nuncia. dico in. c. fi. de poſtu. præla. † Sed q̃ro, quid ſi ſen tentia ſit lata ꝯ ſtatutũ particulare loci? Sol. dic idẽ quo ad illũ locũ, ſicut dictũ eſt. ſ. de lege cõmuni quo ad uniuerſũ. Nã ſtatutũ ẽ lex in loco, ubi uiget. l. oẽs populi, ff. đ iuſtitia & iure, & 1. diſt. c. ius ciuile. Hic dicit Bar. & Ant. poſt eũ ĩ. d. l. cũ ꝓlatis, & Bal. in. d. l. 2. ꝙ ſentẽtia lata ꝯ ſtatutũ extra uagãs a uolumine ſtatutorũ tenet, ſicut dicim⁹ in extraua
f gãti principis[f]: ſed limito, vt. ſ. dixi in extrauagãti princi pis, niſi ſtatutũ ſeu reformatio extrauagãs eẽt nota ĩ loco & in iudiciis; ſecus, ſi ſentẽtia eẽt ꝯ tenorẽ ſtatutorũ ĩ uolu
17 mine redactorum. † Quęro, quid ſi ſententia ſit lata cõtra cõſuetudinẽ; Solu. dic ꝙ ualet propter dubiũ facti, argu. eo rũ quæ dicta ſunt, niſi cõſuetudo eſſet notoria tam in po pulo, quã in iudicio, arg. eorum quę leg. & no. in. c. 1. de con ſtitutio. lib. 6. & in. l. de quibus, ff. de legib. & ita not. Bald. in. d. l. 2. pro hoc facit quod no. Bar. in. l. de quibus, pręalle. ubi concludit, ꝙ cõſuetudo eſt ius, & ꝓbatur ibi, & 1. diſt. c. conſuetudo debet tamen probari, ſi allegatur ẽm eũ, ut. l. 1. C. q̃ ſit long. conſue. & ꝓbaẽ in. c. cum dilect⁹, eo. titu. & hoc, quia conſiſtit in facto, quod ſępe prudentiſſimos fal lit. ſi enim datur ꝓbabilis ignorantia, dẽt tenere ſentẽtia, ſicut tenet ſententia ꝯ legẽ extrauagantem, ſecus ubi ceſſat
18 ignorãtia, cũ reperiaẽ lata ꝯ ius; ꝙ no. † Quærò, quid ſi ſnĩa fuit lata contra priuilegium, uidetur quod non ualeat; quia

q̃a priuilegiũ eſt lex. 3. diſ. c. priuilegia. dic ꝯ ꝑ. c. ſuborta. j. e. ubi dr̃, ꝙ aut priuilegiũ fuit oſtẽſum iudici; & dãdo ſnĩam ꝯriã uɼ reprobare: aut nõ fuit oſtẽſum, & nõ dẽt p̃textu pri uilegii de nouo rep̃ti ſnĩa retractari. rñdeo ad ꝯriũ, ꝙ priui legiũ eſt lex priuata: lex aũt cõis, ut dr̃ in ꝯrio, & cõſiſtit ĩ fa cto, & priuatus p̃t ſuo fauori renũtiare: ſecus aũt eſt in. l. cõi, q̃ eſt certa & clara, & iudici daẽ facultas iudicãdi, an priuile
19 giũ teneat iuxta no. in c. cũ ueniſſent. de iudi. † Hoc ꝓcede re in priuilegio, cui ꝑs renũtiare p̃t, ſeu quatenus uenit in p̃ iudiciũ ꝑtis: aliàs ſec⁹. uñ ſi exẽpt⁹ litigauit corã ordinario loci, & nõ allegauit exẽptionẽ, nõ tenet ſnĩa.[a] nec obſtat ta
a citurnitas: qa ſi uoluiſſet, nõ potuiſſet ẽt exp̃ſsè in illũ, ut iu dicẽ cõſentire, de arb. c. cũ tꝑe; ergo nil operaẽ taciturnitas & hoc tenet Io. An. in rĩa, ſciẽti, de reg. iur. li. 6. in Mercu. fa cit qđ no. gl. in. l. 1. C. ubi de cri. agi opor. & uide quod dixi in c. ſignificaſti, de fo. cõp. ſed hoc caſu ñ tenet ſnĩa ex eo ca pite: qa fuit lata ꝯ priuilegiũ. ſed ꝓꝑ defectũ iuriſdictiõis ſe cus puto, ſi exẽpt⁹ ꝓduxiſſet priuilegiũ exẽptiõis, & ordina rius hoc nõ obſtãte tulit ſnĩam in ꝯriũ, ſeu dicit priuilegio, nõ obſtãte: qa tũc p̃iudicat quo ad exẽptũ, licet ñ quo ad pa pã, ar. eorũ q̃ no. in c. ad audiẽtiã, de p̃ſcri. & in c. dilectus, de capel. mona. & d. c. ſuborta. Quęro an ualeat ſnĩa ꝯ ſnĩam, cùm prima ſnĩa fecerit ius inter ꝑtes? dic ut plenè dicã. j. e. c. inter monaſteriũ.[b] † Quęro, qd in decreto[c] ĩterpoſito ex
b
20 falſa cã? dic ꝙ nõ tenet, ſiue ſit error iuris in eo exp̃ſſus, ſiue
c non. & in hoc differt a ſnĩa, ut probaẽ in. l. cũ hi. §. ſi p̃tor, ff. de trãſac. & l. magis puto. §. ſi res, de reb. eo. q ſub tut. uɼ cur. ſunt, & l. 1. §. hęc uerba, ff. ne uis fiat ei, & l. cũ uero. §. ſubuen tũ, ff. de fideicõ. li. no. Bar. in. l. Seye, ff. đ tut. & cur. da. ab his & pleni⁹ ꝑ eũ in. l. iuſtè poſſidet, ff. de acq. poſ. ubi diſtinguit ꝙ aut decretũ ñ interponiẽ rite. i. ñ ſeruato iuris ordine, & in dubio nõ ualet. l. meminerint, C. uñ ui, & l. ſi. C. ſi per uim uel alio mõ; no. ĩ d. l. iuſtè. Qñq; decretũ interponiẽ rite, ſed ñ rectè, i. nõ iuſte ſeruata iuſtitia: & tũc qñq; deficit decretũ in iuſtitia reſpectu petẽtis; & nõ ualet, ut in iurib. p̃all. Qñq; deficit iuſtitia ex ꝑte cõuẽti, uel rei, in qua facta fuit miſſio, ſed iuſtitia eſt iuſta ex ꝑte agẽtis; & tũc decretũ in ſe eſt ua lidũ, & is q illud obtinuit, poſſidet ꝙ præſcribit, ut d. l. iuſte poſſidet. Exẽplũ in hoc ulti. ĩ eo, q uere eſt creditor Titii, & mittiẽ in poſſeſſionẽ rerũ Sẽpronii nõ debitoris, tãq̃ Titii; ualet ẽt tũc decretũ, licet reſtituaẽ ille Sẽpronius, ut l. a di uo pio. §. ſi ſuꝑ reb. ff. de re iudi. Quę aũt ſit rõ diuerſitatis in ter ſnĩam & decretũ, credo ꝙ decretũ ſapit poti⁹ nãm inter locutorię, q̃ reuocaẽ ꝓꝑ iniuſtitiã ex iudicis officio, ut c. ceſ ſante, de app. & l. qđ iuſſit, ff. de re iud. q̃ diffinitiuæ, q̃ irre uocabilis eſt, ex quo trãſiuit in rẽ iud. ut c. cũ inter. j. e. & C.
21 ſen. reſcin. nõ poſ. ꝑ totũ. † Et ideo no. dicit In. in c. dilecto de uer. ſig. ꝙ hęc ſnĩa, ꝙ res debitoris uẽdaẽ ex ſecũdo decre to eſt interlocutoria. ideò, ſi iudex poſtea ꝯriũ cognoſcit, ſci licet ꝙ nõ ſuberat debitũ, reuocabit miſſionẽ & uenditionẽ ar. in d. §. ſi p̃tor, & §. ſi res, p̃all. & de hoc decreto interponẽ do, & an p̃ſumaẽ pro eo, uide eleganter ꝑ Bar. in. l. 1. C. de p̃ diis mino. ſine decreto nõ alie. & ꝑ Spe. in tit. de procu. §. ſi. uer. qd ſi ſolũ, & in tit. de empt. & uend. §. nunc dicendũ uer. breuiter ſcias, & ꝑ Bal. in. l. quicunq;, C. de bo. q̃ lib. & in pri ma conſt. lib. feu. † Redeo nunc ad ſecundam particulã glo. in qua gl. opponit in eo, ꝙ in prima parte concluſerat ſen tentiam nullam non conualidari ex interpoſitione appella tionis, de. l. 3. §. falſus, ff. rẽ ra. habe. ubi dicitur, ꝙ ſi dominus appellat a ſentẽtia lata cõtra falſum procuratorem, ratifica tur: & ſic ſnĩa, q̃ erat nulla ꝓꝑ defectum mãdati, ut in c. ex in ſinuatiõe, & c. in noſtra, de ꝓcu. ratificatur ꝑ appellationẽ. Sol. gl. nitiẽ ſoluere, ut patet in ea: ſed nõ formaliter ſoluit. & hẽs gl. 2. q. 1. c. ſtatutis, q̃ dicit, ꝙ appellando cõfirmat qs ſnĩam, licet ſit nulla ex đfectu ſolẽnitatis. hoc uoluit illa gl. relata ad illũ tex. moueẽ ꝑ d. §. falſus: ſed male loq̃ẽ. uñ doc. cõiter tenent contrarium, & Bar. in. l. licet, ff. de iud. l. ſi exp̃ſ ſim, ff. de appellatio. & not. j. de appella. c. dilecto. Dic ergo formaliter ſoluẽdo ꝯriũ, ꝙ qñq; ſnĩa eſt nulla ſolũ ex defectu cõſenſus ꝑtis; & tũc p̃t ꝑs illã ratificare cõſentiẽdo, ut in d. l. licet, & appellãdo uɼ cõſentire geſtis per falſum ꝓcuratorẽ, & ſic vɼ loqui. d. §. fal ſus, nã ſnĩa lata ꝯ falſum ꝓcuratorẽ te net quo ad ip̃m ꝓcuratorẽ: qa cũ eo eſt contractũ ſeu quaſi ꝑ lit. cõt. l. plautius, ff. de ꝓcu. quo ad dñm uerò nõ tenet ex defectu conſenſus dũtaxat; ideo ratificã do tacite ꝑ ip̃m actũ appellationis cõua
23 lidatur. † Quãdoq; ſnĩa eſt nulla ex alio defectu; puta qa cõtra legẽ lata, uɼ ex de fectu ſolẽnitatis: & tunc nõ cõualidatur ꝑ actum appellationis: qa defectus ſnię nõ depẽdet ex cõſenſu ꝑtiũ; uñ non poſ ſent partes etiam exp̃ſſe eam conualida re, ut ualeret ut ſnĩa, licet poſſent appro
d bare, ut ualeret tanquam pactum[d] noui ter ꝯhendo, & ita intelligiẽ. l. 2. C. com munia utriuſq; iudi. ut ibi no. ꝑ Cy. & ꝑ Bar. in. l. unica, C. q ꝓ ſua iuriſd. & in d. l. ſi exp̃ſſim, appellãdo uerò nõ approbat ſnĩam: imò impugnat, & ſic nõ poteſt ua lere ẽt ꝑ pactũ, ut no. Bar. in d. l. ſi exp̃ſ
24 ſim. † Et aduerte ad unam limitationem eorũ, q̃ ponit gl. ratificatur enim ſenten tia lata cũ falſo procuratore ꝑ cõſenſum dñi ſuperuenientẽ, quando ille poterat eſſe ꝓcurator: alias ſecus: ita no. dixit gl. in d. l. licet, & ſequitur ibi Bart. & ꝓ hoc facit: quia ſententia hoc caſu nõ eſt nul la ex ſolo conſenſu partis, ſed alio defe ctu nõ depẽdente a ꝑtãte domini; facit qđ no. Inn. in c. prudentiam, de offi. dele. & per Dy. in regu. ratihabitio, de re. iur. li. 6. & ꝑ Io. An. in regula, ratum, eodem titu. in Mercu. † Extra glo. q̃ro, quia ſen tentia contra leges lata eſt nulla, ut hic nunquid iudex poterit iterũ pronuntia
e re?[e] Sol. tãgit hanc quęſt. hic Inn. & con cludit, ꝙ ſi eſt ordinarius, põt, ut C. quo modo & quando iud. l. pręſes, & l. 4. C. đ accu. ſecus in delegato, qui pronũciando functus eſt officio. l. ſi ut ꝓponis, C. quo modo & qñ iud. Sed tu de hac q̃ſtione dic, ut plenius notat. in c. in literis, de of ficio. delega. ubi melius cadit. † Addit tñ hic Innocen. unum notabile dictum di cens, ꝙ ubi non tenet ipſo iure, quod fe cit delegatus ex errore probabili ductus iterũ proſequi poterit. ponit exemplum in executore, cui mãdabatur, ut prouide ret Titio de præbenda, cui prouidit, de præbenda Martini, qui communi opinio ne reputabaẽ mortu⁹, ſed uiuebat ut poſt ea cõpertum eſt. ex hoc errore probabi li poterit demum de alia prouidere ſecũ dum eum, argu. infrà de ſecundis nuptiis capit. dominus, C. de iuris & facti igno rantia, l. error. Si uerò prouidit de prę benda, q̃ de iure uacabat, non de facto, prouiſus autem tenuit proſequi ius ſuũ execrans forte lites, non poteſt executor amplius prouidere: imputetur autem ꝓ uiſo, qui ius ſuum nõ defendit, argumen to, ff. de petitiõe hęredit. l. illud. nec pro deſt ignorantia facti quo ad poſſeſſionẽ,

a Non tenet ſnĩa Adde Cal. conſi 12. de iudi.
b Inter monaſte riũ. Adde quæ ibi ponã deo duce.
c Quid in decreto. Ale. cõſ. 84. 3. lib. & qd in ſnĩa, per eundẽ cõſi. 75. 2. lib. & de decreto uide Rap. Cu. cõ. 94. Aug. cõſil. 94. Ro. conſi. 454.
d Tãq̃ pactũ. Adde Alex. cõſil. 222. & Io. Ana. cõſi. 36.
SEB. SAPIA.
d Pactũ. Snia nulla an poſsit ꝑ ꝑtes ratificari, tradit Feli. in c. ſignifica ſti, col. 3. 3. uer. te ne mẽti, ſ. de fo. cõp. & in c. cũ ex officii co. 16. uer. nõ obſt. dictũ In. ſ. de præſcrip.
e Iterum pronũtia re. Adde do. đ Ro ta deciſio. 141. in nouis, hoc. e. tit.

q̃ nõ eſt talis, ꝙ de iure potuerit ꝓuiſio-
nẽ impedire ſm Inn. & bñ. Nec ob. c. cum
nr̃is, de cõceſ. ꝑb. quia loquit̃ in alio caſu
cũ, ſ. gratia fuit in prin. ſubreptitia. Idẽ di
cit Inn. ut non poſſit iterũ ꝓuidere, ſi exe
cutor errauit in iure, licet ſua ꝓuiſio fue-
rit nulla. ponit exẽplũ Hoſ. cũ diſpenſati-
uè ꝓuidit eṗs de parochiali eccl'ia ꝓuiſo
in minorib. tãtũ. executor credẽs eṗm di
ſpẽſare nõ potuiſſe, cõtulit illã ut uacãtẽ
errãs in iure, ſ̃. de ęta. & qual. c. ꝑterea. &
hodie credo, ꝙ hoc caſu nõ ſit neceſſaria
diſpẽſatio. ꝑ. c. ſi clericis pauperib. de ꝑb.
lib. 6. Aliud tñ ſenſit ibi glo. & dic ut no.
in d. c. ꝑterea, & c. 2. de inſti. lib. 6. dictũ tñ
Inn. nõ placet hic Hoſ. qui tenet, ꝙ licet
errauerit in iure, ex quo tñ ap pet, ꝙ pro-
uiſio fuerit nulla; iterum tñ dẽt de benefi
cio alio illi ꝓuidere, ut bñficiã principũ
habeãt ſuum effectum, nec illis illudatur.
27† Quia nõ facere & facere ita, ꝙ ſit nullũ.
ęquiparãt̃, de trãſla. epi. c. 2. cũ concordã.
28 ibi poſitis, de cleri. nõ reſi. c. tuæ. † Aduer
te, inquãtũ Inn. loquit̃ generaliter in ter-
minis qõnis de quolibet delegato, indu-
biè dictũ ſuum nõ eſt uerum, quatenus di
cit ꝙ ꝑt iterũ ꝓnũtiare, ſi ipſo iure ex pro
babili errore facti nõ tenuit, quod ipſe fe
cit. dico. n. ꝙ ſiue errauit in facto, ſiue in
iure, dũmõ ſeruauerit formã commiſſio-
nis, ſi tulit ſententiã diffinitiuã; non põt
amplius ſe intromittere: qa functus eſt of
ficio ſuo ſiue bñ, ſiue malè; ad hoc bo. tex.
in l. ſi ut ꝓponis, & qđ ibi no. per Bar. C.
quomodo & qñ iud. & optime facit text.
in l. dicere, in fi. cũ duab. ſeq. ff. de arbit. &
in c. ſi compromiſſarius, de elc. libr. 6. ubi
tex. optimus ad mãm, & quod no. Dy. in
regu. qđ ſemel, de reg. iur. lib. 6. & Bart. in
l. ſi expreſſim, ff. de app. ſed per rationem
Hoſt. pręalleg. poteſt ſaluari dictum Inn.
in exemplo per eum poſito, ſcilicet in exe
cutore gratiæ, ut ſiue errauerit in iure, ſi-
ue in facto, poſſit ſemꝑ iterum prouide-
re, ſi prima ꝓuiſio fuit nulla: qa princeps
uidet̃ mãdaſſe ꝓuiſionẽ effectualẽ; & be-
neficia principũ debent benignè interpre
tari, ut in c. olim, de uer. ſig. & l. fin. ff. de
cõſti. prin. Pręterea gratia eſt quid prin-
cipale: ptãs uerò executorũ uenit acceſſo-
riè ad gratiã. uñ, ſicut ꝑ inutilẽ & erroneã
ꝓuiſionẽ nõ expirat gr̃a: quia intelligit̃,
de bñficio uacãti nulli debito; ita nec dẽt
expirare ptãs executorũ, ar. optimũ in c. ſi
ſuꝑ gratia, de off. dele. li. 6. ubi uigore gra
tię ſuſtinet̃ ptãs executoris eo caſu, quo
ptãs delegati expiraſſet; qđ eſt bñ notan-
dũ; & hãc opi. tenet finaliter do. Ant. in c.
29 ex literis, ꝑ alle. † Sed iuxta ꝑdicta quæro
de queſtione, quam ponit Bald. in d. l. 2.
a C. q ſen. ſine app. reſcin. papa [a] mãdauit
in forma pauperũ hoc modo. cõferas Pe-
tro clerico aliud beneficium non habẽti
tale beneficium, quod nõ excedat tãtam
quãtitatẽ annuã, ſi eũ repereris ſufficien-
tem in lectura, conſtructione & cãtu. qui
executor eũ examinauit, & putãs ipm eſ-
ſe idoneũ, cũ ñ eſſet, bñficiũ ei aſſignauit

SEB. SAPIA.
a Papa. Vide Oldr. in cõſ. 175. ĩ c. thema tale eſt, & ĩ cõſil. 41. inci. breuiter. Bal. ĩ l. neq; natales, C. de ꝓbati. Car. ĩ cõſ. 20. inci. pẽdẽte inq̃ſitione, & multa per Feli. in c. fi. colũ. 8. uer. tertia concluſio, ſ̃. de pręſum.

nũquid ualet collatio. & uidetur primò ꝙ ñ, ꝑ l. Seiæ egreſ
ſe, ff. đ tut. & cur. da. ab his. ubi dr̃, ꝙ ſi iudex dedit adulto tu
torẽ tãq̃ minori nõ ualet datio. Ad idẽ. l. cũ uerò. ſubuẽtũ,
ff. de fideic. li. ubi nõ ualet ꝓnũtiatio ſuꝑ libertate, ſi iudici
falſo obreptũ fuit. Bal. ipſe tenuit ꝯriũ ꝑ tex. inſt. q ex ca. ma.
mit. nõ li. §. ſemel. ubi dr̃ ſatis eſſe, ꝙ ſemel fuit cã approba-
ta, ſiue ſit uera, ſiue nõ, ſiue iſta uerba ſapiant monitionẽ (ut
quidã dñt) ſiue cõditionẽ: cõditio tñ eſt purificata ꝑ obſer
uãtiã ſolius formę. & q̃uis mã. i. ꝑſona nõ ſit ſufficiẽs; ñ tñ
eſt ribellis actui, cũm diſcere poſſit, q̃ diu uiuit & pleraq; in
aptitudine recipiũt fundamẽtũ, ff. de fideicõ. li. l. apud Iulia.
Idẽ dicit, ſi ꝑꝑ dixerit, ſi eũ inueneris uirũ uitę laudabilis, &
cõuerſatiõis honeſtæ. Nã ſufficit, ꝙ fuerit tal'r, qual'r facta in
q̃ſitio: quia executor ad nullã formã arctat̃, niſi ad formam
mãdati: adducit no. ꝑ gl. in cle. una, de off. dele. Inn. in c. ex
rõne, de app. & in hoc ulti. male allegat. Nã uoluit allegare
Inn. in c. fi. de ꝑſump. ubi ponit plene hãc mãm, & ibi pleniſ
ſime dixi. Et hæc dicta Bal. ſunt notãda. Sed in ꝯriũ facit qđ
no. Inn. in c. inter dilectos, de exceſ. ꝑla. ubi dicit̃, ꝙ ſi aliquis
authoritate papę ꝓuidit alicui notoriè indigno, & ſcienter
de aliqua ꝑlatura, uel manifeſtè ꝯ tenorẽ mãdati; ꝓuiſio eſt
nulla, nec impedit aliã ꝓuiſionẽ fiẽda, ar. de ele. cũ in cũctis,
in fi. Et poſt pauca nõ reſtringẽs ſe ad caſum manifeſtę iniu
ſtæ dicit, ꝙ ſi ꝑꝑ mãdat ꝓuideri alicui ſub cõditiõe; puta ſi ẽ
de tali loco oriũdus, ꝙ executor nõ hẽt ptãtẽ ꝓuidẽdi, niſi
cõditio ſit uera, ff. de uer. ſign. l. cedere diẽ. Idẽ dicit, ſi ptãs
nõ ſit cõditionalis: ſed certũ eſt, ꝙ papa nũq̃ ſcripſiſſet ꝓ il
lo, ſi ſciuiſſet ueritatẽ, ut ſi ſcripſit ꝓ quocũq; in crimine ꝑ-
manẽte: qđ eſt ualde notãdũ. Quid ergo dicemus? Ego ultra
dixi in d. c. fi. in ult. col. dicerẽ in pñti ſic, ꝙ aut notoriè con
ſtat cõditionẽ req̃ſitã a papa nõ exiſtere, uel illũ, ꝓ quo ſcrip
ſit, fore notoriè indignũ; ita, ꝙ uериſimil'r, ſi ꝑꝑ ſciuiſſet, nũ-
q̃ ꝓ illo ſcripſiſſet; & tũc ꝓuiſio eſt nulla: qa ceſſat ꝑſumptio
q̃ eſt ꝓ facto executoris, ex quo notorietas eſt ĩ oppoſitũ, ut
ſ̃. dixi; & optimè facit. l. Seię egreſſę, ꝑall. nã ibi ñ tenuit da
tio tutoris, cũ nãliter cõſtaret illũ nõ eſſe pupillũ. Aut ceſſat
notorietas: & tũc q̃dã ſunt, q̃ cõmit tunt̃ cognitioni ipſius iu
dicis: ut puta ſi reꝑit eũ uitæ laudabilis &c. q̃dã uerò ueniũt
extrinſecus uerificãda, ut puta prouideas tali, ſi nullũ poſſi-
det bñficiũ, uel ſi acceſſerit cõſenſus capituli. Primo caſu te-
net prouiſio, licet cõditio, uel monitio in ueritate ñ exiſtat,
dũmõ executor fecerit aliquã examinationẽ, ſeu inquiſitio
nẽ. rõ, qa tũc iſta ueniũt uerificãda ꝑ iudicis cognitionẽ, ꝑ-
ſũptio ẽ, ꝙ inſint, ex quo iudex ſic declarauit, ut ĩ d. §. ſemel
inſt. q ex cama. mit. nõ li. Fateor tñ, ꝙ ſuꝑior poſtmodũ ex
officio procedẽs poterit prouiſionẽ caſſare, ſi nõ reꝑit requi
ſita, ar. in c. paſto. de app. & qđ no. glo. in d. cle. una, de off. de
leg. Secũdo caſu nõ tenet prouiſio, niſi cõditio ſit uerificata
ar. in d. l. cedere, & c. pro te, & qđ ibi no. de reſcrip. li. 6. quia
hoc caſu ceſſat ꝑſumptio ſurgens ex facto iudicis, cum iſta
3 onõ depẽdeãt à ſua cognitione. † Ad hoc optimè facit, quod
no. Bar. in d. l. is cui, ff. de uer. obl. in illa. q. ſi iudex dedit tu
torẽ adulto tãq̃ minori, uel alicui ut prodigo, qui ñ erat ꝓ-
digus. & licet multæ ſint opi. ut ibi ꝑ eũ: tñ iſti diſtingũt, ꝙ
in prĩo caſu nõ tenet datio, ex quo in ueritate ñ erat minor
ꝑ d. l. Seię. ſed in 2. caſu tenet, licet nõ eſſet prodigus, ut no.
gl. in l. 1. C. de cura. fur. Et eſt diuerſitatis rõ ſm eũ: qa eſſe
minorẽ uel maiorẽ declarat nã: ſed eſſe ꝓdigũ ſpectat ad iu
dicẽ; & ideò ꝑſumit̃ ꝓ eo, qđ ipſe fecit, & ur̃ id ius facere, qđ
iudex dicit, ar. ĩ l. 1. ff. qđ cũ fal. tu. ita dico in ꝓpoſito; qđ ẽ
notãdũ, & hic ſit finis ĩ hoc c. Nã q̃dã alia tãgit Inn. q̃ quia
non faciunt ad materiã, nec ſunt multũ utilia, omitto: & de
materia uide in c. 1. ſ̃. de alie. iudi. mu. cauſa facta, & l. 1. ff. e.

SVMMARIVM.

1 *Executio ſententiæ an & quo caſu poſſit fieri ſtatim poſt latam ſententiã, uel poſt aliquod tempus?*
2 *Sententia corporalis an poſſit mãdari executioni intra decẽ dies datos ad appellandum?*

Contra

3 *Contra ſententiam criminalem dantur decem dies ad appellandum.*
Appellatio à ſententia in criminalibus, quibus caſibus non admittatur.
4 *Non ualet ſententia lata per iudicem, qui ita celeriter pronuntiauit, quòd poteſt præſumi, quòd non ita celeriter fuerit inſtructus.*

CAP. II.

IVrgantium. Breue ẽ. uel ſum-
ma ſic. Lites debent celeriter
a terminari. [a] No. caſum, in quo
b concurrit æq̃tas [b] cũ rigore. Et no. ꝙ in
iure eſt dare rigorẽ, & ęq̃tatẽ. & eſt ęqui
c tas [c] iuſtitia dulcore miſericordię tẽpe 3
rata, ut no. ĩ c. fi. de trãſla. facit optimè. c.
diſciplina. 45. di. Bar. ĩ l. 1. C. đ leg. dixit
hãc eſſe differẽtiã ĩter ęq̃tatẽ, & ius; qa
ius ſcriptũ, ſeu rigor iuris ẽ deciſio, q̃ ſit
ſm r'las iuris ſcriptas. AEquitas uerò dr̃
q̃dã facti ꝯueniẽtia ſeu ꝯueniẽs quoddã;
ad hoc adducit. l. nulla, ff. de legib. & d. l.
1. & l. placuit, C. de iud. Sed tu dĩc me-
li⁹, ꝙ differẽtia ẽ inter eq̃tatẽ, rigorẽ, &
ius. Ius eñ tenet mediũ. & q̃d ſit ius, dic
ut habes ĩ l. 1. ff. de iuſt. & iur. Ius eñ eſt
ars boni & ęq̃ &c. ſed ĩ mã noſtra capit̃
de cõi deciſionæ, q̃ ſit ſm cões r'las iuris.
Rigor uerò eſt iuris exceſſus, q̃ q̃ñq; ſta-
tuit̃ ad terrorẽ aliorũ, ut in. c. 2. de tor-
nea. & l. aut ſcta, in fi. ff. de pœ. q̃ñq; tñ ſu
mit̃ ꝓ ordine iuris, ut in. c. ſuꝑ literis, de
reſcri. AEquitas uerò eſt ordinata iuſti-
tia tẽperata dulcedine m̃ĩę. Vid' ad mãm
bo. gl. in. c. vt conſtitueret̃. l. di. Qñ uerò
ſit ſeruãda æq̃tas, uel rigor, dic ut no. in. 4
d d. c. fi. & d. l. placuit. Vnũ ſcias, [d] ꝙ iudex g
ñ dẽt uelle uideri clementior lege, ut di
1 cit tex. ĩ aut̃. đ iudiciis. §. oportet. † Glo.
in prĩcipio ſui allegat cõcordãtias, poſt
e modũ opponit đ. c. cũ apud [e]. 11. q. 3. ubi
ſñia prĩcipis differt̃ ꝑ. 30. dies. Soluit &
bñ ꝙ ibi ñ differt̃ ſñia, ſed executio; & ẽ
ſpeciale cũ prĩceps ex iracũdia fert ſẽtẽ
tiã ꝑſonalẽ ꝯ aliquẽ. dẽt eñ tũc differri 1
ꝑ tṗs ꝑdictũ; ut re⁹ poſſit, ſi opus, ẽrit, ac
cipere pœnitẽtiã, ut ibi, & in. l. ſi uindica
ri, C. đ pœnis; & uid' plures caſ⁹, ĩ qb⁹ dif 2
fert̃ executio, ꝑ gl. ĩ. d. c. cũ apud. r'r aũt
ñ dẽt fieri talis dilatio, ut in. c. ſicut ſine. 3
2. q. 1. ſed in ciuilibus dat̃ tṗs, de quo le.
2 & no. ĩ. c. ꝙ ad ꝯſultationẽ. ĩ. eo. † Sed du 4
f biũ ẽ, an ſentẽtia corporalis [f] poſſit mã-
dari executiõi ĩtra decẽ dies q̃ dãt̃ ad ap 5
pellãdũ? Bar. hãc qõnẽ format & exami-
nat ĩ l. q ultimo ſupplicio, ff. đ pœnis. &
finaliter ꝯcludit ꝙ q̃dã ẽ executio, q̃ ſit a 6
iure, ut ꝙ efficiat̃ ĩfamis, ſeru⁹, uel ſimile
qđ; & tũc talis executio fit ſtatĩ lata ſñia
vt ĩ. d. l. q ultimo, & l. furti, ff. đ his q̃ no. 7
infa. & habes tex. đ iure canonico. 3. q. 7. 8
c. infames. §. porrò. q̃dã ẽ executio, q̃ dẽt
fieri ab hoĩe; & iſta dẽt fieri poſt decem
dies, ĩ. l. 1. ff. nil no. ap. ĩter. & hoc dicit ſe
putare đ iure ueri⁹. ſed dicit, ꝙ đ cõſuetu 9
dine ſeruat̃ ꝯriũ: qa illa dies ñ expectat̃;
& ꝓ illa ꝯſuetudine adduco tex. ĩ. l. ñ tm̃ 12
ff. đ appel. ubi dr̃, ꝙ ñ tm̃ ille, q̃ ad ſuppli
ciũ ducit̃, ꝑt appellare: ſed ẽt alius &c. & 13

a Celeriter terminari. No. ꝙ in ſententiis ferẽdis celeritas cõmẽdatur, quãdoq; reprobatur, de quo in. c. fi. de elec. lib. 6. Andre. Barba.
SEB. SAPIA.
b AEquitas. Vide Are. in. l. ſi ſeruũ, §. ſequit̃, in. 3. no. de uerbo. oblig.
c Ad cognoſcendũ quid ſit æquitas, & q̃d rigor &c. uide Spe. in ti. de le. §. diſpẽſatio, ĩ uer. notã, cũ ſeq. alibi Bal. ĩ. l. 3. C. dedo. ꝓmi. dicit, ꝙ ęq̃tas nil aliud ẽ, q̃ naturalis rõ. alibi et meli⁹ Bal. ĩ. l. 1. ĩ. prin. 3. co. ff. de iuſt. & iur. dicit, ꝙ æq̃tas ẽ applicatio animi, ſeu eſt iudiciũ, in quo circũſcripta iuris r'la aliq̃d dictante rõne naturali ſtatuitur, & iſtud plus placet.
d Quid aũt importet ſtatutũ diſpõnẽs, ꝙ ĩ curia mercatorũ procedat̃ de mera æquitate & non attẽdãtur apices iuris ciuilis, habes egregiè declaratũ ꝑ Sal. ĩ. d. l. placuit, tenẽtem in effectu cũ Bal. in. l. ſi ꝓ ea, ĩ ul. co. C. mã. tangit Bar. ĩ. l. ſi fideiuſſor. §. q̃dam, & l. Quint⁹, ff. man. & latè ꝑ Lu. Ro. in repe. rub. ff. de arb. & ĩ. l. filiuſfami. ĩ prin. ff. edendo.
Adde Ro. cõ. 205.
e Vnũ ẽt ſcias, ꝙ in arbitrariis, hoc ẽ in his, ĩ quibus iudex habet arbitriũ uel a iure cõmuni, uel ex forma ſtatutorũ, nõ tenet̃ ſeq̃ rigorẽ ſcriptũ; imo ꝑt et dẽt ſeq̃ ęq̃tatem, q̃uis non ſit ſcripta. dicit ita ad literã ſing. do. Ant. đ Bu. in. c. 1. in. 6. colũ. de conſti. & eſt magnũ uerbũ, alle. Bar. in. l. 1. C. de ſac. ſan. eccle.
ANT. FRAN.
An in arbitrariis iudex debeat ſequi æquitatẽ potius, quàm rigorem iuris, quamuis forſan rigor

ſic erat intra tẽp⁹ appellãdi, & nihilomi
nus ducebat̃ ad ſuppliciũ. Spe. ĩ ti. đ ſen.
excõ. §. uidendum, ver. porro, dicit ꝙ r'r
poſt decẽ dies ĩ criminalib⁹ eſt ſentẽtia
executioni mandãda, niſi fuerit appella
tiõe, ſupplicatiõe, uel petitione reſtitu-
tionis in inte. ſuſpẽſa. fallit in notoriis:
uel qñ re⁹ fuit ꝯfeſſus, ſeu teſtib⁹ & argu-
mẽtis ſuperat⁹, vt uix ipſe negare audeat
nã talis ñ appellat, ut. 2. qõ. 6. c. ſunt quo
rũ; & de hoc ultimo plenè dicã in. c. cum
ſpeciali. ĩ. đ app. & facit tex. ĩ. c. cũ ſit Ro-
mana, eo. tit. & hoc eſt de iure tenẽdum.
† Nã, ſi ĩ ciuilib⁹ dãt̃ decẽ dies, fortius in
criminalib⁹, ubi agit̃ đ maiori ꝑiudicio;
& uid' bonã gl. ĩ. c. ſępe, de appel. Et ad. l.
ñ tm̃, & cõſuetudinẽ cõmunẽ reſpõdeo,
ꝙ ꝓcedũt: qa cõmuniter nõ damnat̃ q̃s
ad mortẽ, niſi fuerit ſpõte confeſſus, uel
ita ĩ facinore deprehẽſus, & ita teſtibus
& argumẽtis cõuict⁹, ut uix ipſe denega-
re audeat, ut dicit tex. in. l. q ſentẽtiam,
C. de pœnis. qb⁹ caſib⁹ ñ admittit̃ appel
latio: de quo tñ dicẽdũ, ut in. l. 2. C. quo
rũ app. ñ reci. & dicã ĩ. d. c. cũ ſpeciali. Ad
iſtũ tex. dic, ꝙ loq̃t̃ ĩ ſentẽtia ꝓferẽda, q̃
dẽt celeriter ꝓmulgari. Sed ꝯ hoc oppo
no. & ur̃ ꝙ ẽt ſentẽtia ñ ſit ꝑcipitãda, ut f
in. c. tũ ex l'ris, de ĩ inte. reſt. Sol. dicit gl.
ꝙ iudex nõ dẽt tm̃ feſtinare, quo minus
plenè inſtruat̃ ĩ cã. & dic ꝙ iudex dẽt ac
celerare expeditionẽ, ita tñ, ut iuris or-
do ñ ꝑtermittat̃, & ueritas nõ occultet̃,
ut in clemẽ. ſæpe. §. amputet, đ uerb. ſig.
† Et ſi iudex [g] ita feſtinaret, ꝙ ex breui-
tate tẽporis ꝑt ꝑſumi, ꝙ nõ bene inſtru- g
ctus tulit ſentẽtiam; nõ ualet qđ agitur,
ut in. c. tũ ex l'ris, de in inte. reſti. no. Bar.
in. l. prolatam, C. de ſen. & Spec. in tit. de
ſen. ꝓla. §. quoniã, uer. itẽ oppone; facit
qđ no. gl. in. c. eccleſia, de conſti. & tex. ĩ.
c. nos in quemquã. &. c. primates. 2. q. 1.

SVMMARIVM.

1 *Clericus depoſitus non perdit characterem impreſſum in anima etiam poſt mortem.*
Clericus depoſitus ſi de facto celebret, an conficiat corpus Chriſti?
2 *Epiſcopi ueniunt appellatione ſacerdotum, ſed non in materia pœnali.*
3 *Sacerdos non poteſt deponi ab inferiore epiſcopo conſecrato.*
4 *In depoſitione epiſcoporum, ſacerdotis, diaconorum, & aliorum religioſorum quot epiſcopi requirantur, ſiue agatur ciuiliter. ſiue criminaliter. 10. & 11.*
5 *In depoſitione epiſcopi, dum agitur criminaliter, requiruntur ad minus duodecim epiſcopi ultra metropolitanum, qui habent tantum cognoſcere, diffinire uerò ſpectat ad papam.*
6 *Iudex, qui non poteſt aliquem condemnare ex aliquo reſpectu: poteſt tamen pronuntiare condemnandum, intellige ſanè, ut hic, & ſubtiliter.*
7 *Epiſcopus per ſolum papam remouetur ab epiſcopatu, & non per alium.*
8 *Epiſcopus poteſt excommunicari, ſiue alia pœna minori puniri per metropolitanum.*
Archiepiſcopus habet ordinariam poteſtatem in ſuffraganeos, quando agitur ciuiliter.
9 *In depoſitione epiſcopi electi & confirmati nondum conſecrati requiruntur ſex epiſcopi.*
12 *Conſenſus poteſt præſtari per illum, qui fuit deputatus ab illo, qui habebat præſtare.*
13 *Epiſcopi uel alii, qui requiruntur in depoſitione epiſcoporum aliorum, à quibus eligendi ſunt?*

ſit ſcript⁹ & æquitas nõ, uide Bal. & Sali. in. l. placuit, C. de iudi. ubi ẽt per Alex. & in. l. 1. ff. de le. 2. & uide Bar. in. l. 1. C. de legi. ubi dixit, ꝙ ęquitati non ſcriptæ præfertur rigor iuris ſcript⁹, niſi ĩ his, quæ ſunt in arbitrio iudicis, in q̃bus ſeruatur, ut æquitas dẽat̃ præferri, de quo etiã ꝑ Bal. in. l. 1. ff. de iur. om. iudi. & ad de, ꝙ æquitas inter mercatores ſemꝑ eſt ſeruanda & nõ ordo iuris & ſolẽnitates a iure req̃ſitæ, vt no. Bar. l. ſi fideiuſſor, in. §. q̃dam, ff. mandat. & in. l. Quint⁹, eo. ti. & per Bal. in. l. ſi pro ea, in ulti. co. C. manda.
SEB. SAPIA.
f Sententia corporalis, Vide Bar. ĩ. l. qui ultimò, ff. đ pœnis, & Salic. in. l. addictos, C. de epi. audi. Catal. in trac. ſyndicatus. q. 127.
SEB. SAPIA.
g Et ſi iudex. An ſentẽtia lata ĩtra breue tempus ſit nulla, ponit Fel. ĩ c. eccleſia ſanctæ Mariæ, col. 6. ſ̃. de conſtit.

14 *Deputati ad depoſitionem epiſcoporum uel aliorum ſufficit, quòd pro parte maiori conſentiant.* 15.
16 *Concorditer dicitur illud fieri, quod ſit nemine diſcrepante, alias ſecus.*
17 *Scholaris dum doctoratur, requiritur ad minus numerus ſeptem doctorum.*
18 *Epiſcopi uel alij electi ad deponendum aliquem, an ſint omnes iudices?* 20.
19 *Epiſcopi qui deputantur ad aliquem deponendum, debent ire ad locum iudicij ſuis ſumptibus.*
21 *Conſilium licet aliquo caſu quis teneatur requirere et expectare: non tamen tenetur illud ſequi.*

C A P. III.

NOn poteſt. Breue eſt, vel ſumma ſic ꝑ
alia uerba. Sacerdos ſine iuſta
cã ñ ẽ ab ẽpis ẽt in vnã ſñiam
cõcordãtibꝰ deponẽdꝰ; & ñ diuidit. No.
primò clericũ ñ deponẽdũ ad libitũ ẽpi,
nec ẽt cõcilii ꝓuincialis. dẽt eñ ſubeſſe
legitima cã; & dic ꝙ dẽt eſſe grauis &
manifeſta. Nã & a bñficio ñ eſt clericꝰ re
mouẽdus ſine graui cã, ut dicit tex. no. ĩ.
c. inuẽtũ. 16. q. 7. multò fortiꝰ ab ordine.
Quę aũt ſint crimina ſuſpenſione, depoſi c
tione, uel degradatiõe actuali digna, di-
1 xi plenè in c. at ſi clerici, de iudi. † Not.
ſecũdò, ꝙ ꝑ depoſitionẽ dr̃ clericꝰ remo
ueri a gradu ſuo: ñ tñ ꝑ hoc ꝑdit chara-
cterẽ impſſũ in aĩa, ꝗ ẽ indelebilis adeò,
ut remaneat ẽt poſt mortẽ; uñ clericꝰ re
ſuſcitatꝰ ñ ẽ ordinãdꝰ, vt no. gl. ĩ. c. 2. 32.
q. 7. ſed ꝑdit exercitium. An aũt de facto
celebrãs poſt depoſitionẽ conficiat uerũ c
corpus Chriſti, uide ꝑ gl. ĩ. c. 2. de pœ. li. 6
a & ſup ea plenius oĩno ꝑ Io. An. [a] † No.
2 tertiò, ibi: *ſacerdotũ*, iũcta gl. ꝗ exponit, &
bene. i. epiſcoporũ, ꝙ appellatione ſacer
dotũ ueniũt ẽpi. nã & ipſi ſunt ſacerdo-
tes, & olim ñ erat differẽtia in uocabu-
lis. oẽs eñ tam ẽpi, ꝗ ſimplices p̃sbyteri
uocabant̃ ſacerdotes, ut dicit tex. ĩ c. olĩ,
96. diſt. presbyteri enim dicũtur ſacerdo
tes: qa ſacrũ dãt, ſicut ẽpi, ut dicit tex. in.
c. cleros. 21. diſt. pñt ẽt ẽpi appellari pre
ſbyteri. eſt .n. illud nomẽ dignitatis. pre
ſbyter eñ idẽ eſt, qđ ſenior, nõ reſpectu
ętatis ſed dignitatis; & ideo olim ẽpi uo
cabãt̃ p̃ſbyteri, ut dicit tex. in. d. c. cleros. d
Sed ĩ mã pœnali credcrẽ, ꝙ appellatione
ſacerdotũ & p̃sbyterorũ ñ uenirẽt ẽpi:
qa habẽt aliũ ordinẽ, ſcilicet epiſcopalẽ
dignitatẽ. s̃. ſimplices ſacerdotes; ad hoc
qđ no. Inn. in. c. ſedes, de reſcript. & uide
ꝙ dixi ſup rub. de uita & honeſ. cler. fa-
cit. c. qa periculoſum, de ſen. excom. li. 6.
3 † Op. ꝯ tex. & vr̃, qđ ſacerdotes non pñt
aliũ ſacerdotẽ ẽt ex cã deponere: qa nec
capitulũ cathedralis eccl. ſiæ hoc p̃t, nec 7
electꝰ & ꝯfirmatꝰ ĩ ẽpm, niſi ſit cõſecratus,
ut ĩ. c. trãſmiſsã, de elec. & in. c. irrefraga
bili, §. exceſsꝰ, & qđ ibi no. de offi. ordi.
Sol. gl. ĩ pri. (ut arbitror) metu ꝯrii hu
ius exponit ſacerdotũ. i. ẽporũ, & bñ loq
tur, ut p̃dixi olĩ eñ ẽpi ſic uocabãt̃, ut p̃-
4 dixi. † Sed q̃ro, qa tex. loq̃t̃ in plurali nu
mero de epiſcopis, quot reqrunt̃ in de-
poſitiõe clerici? Sol. gl. in ſecũda parte di
b cit, ꝙ ĩ cã diaconi reqrunt̃ tres [b]: in cau-
ſa p̃sbyteri ſex ad minus. 15. q. 7. c. ſi aũt,
&. c. felix. De ſubdiacono gl. nihil dicit;
& hoc ideo, quia iura de illo non fece-
runt mẽtionẽ: qa illo tp̃e ſubdiaconatus
ñ erat ordo ſacer: ſed hodie ſecꝰ, ut in. c.
miramur, de ſer. nõ ordi. & gaudent eo
dẽ priuilegio cũ diacono. ideo dicendũ
hodie, ꝙ ĩ cã ſubdiaconi requirunt̃ tres
epiſcopi, ſicut ĩ cauſa diaconi. d. c. mira-
mur. no. Arch. in. c. ſi autẽ §. ſolus. 16. q.
7. ſentit Inn. in. c. graue, de p̃bẽ. no. gl. in.
c. 1. đ hære. li. 6. Expediẽdo hic iſtã mãm
ubi bñ congruit, ſcias ꝙ aut agit̃ ꝯ ẽpm:
aut ꝯ ſacerdotẽ: aut ꝯ diaconũ: aut ſubdia
conũ: aut ꝯ clericos cõſtitutos in mino-
ribꝰ. † Primo caſu, aut agit̃ ciuiliter, aut
criminaliter. Si criminaliter, & crimen
exigit đpoſitionẽ, debẽt ꝯuenire ẽpi to
tiꝰ ꝓuincie unà cũ metropolitano, & ad
minꝰ reqrunt̃. 12. ultra metropolitanũ,
ut no. in gl. 3. q. 8. in ſumma, & clarꝰ ibi
Arch. & ĩ. c. ſcitote. 6. q. 3. no. Inn. in. d. c.
graue, & ur̃ probari in. c. felix. 15. q. 7. &
c olim poterat epiſcopꝰ ab iſtis deponi [c] ut
ĩ. c. ſi quis ẽps criminaliter. 6. q. 4. hodie
uero iſti poſſunt cognoſcere vſq; ad con
cluſionẽ duntaxat, & diffinitio reſeruat̃
papę, vt in. c. accuſatꝰ, &. c. q̃uis, &. c. mul-
tũ ſup eo. 3. q. 6. no. Inn. in. c. qđ ſicut, de
elec. in. 1. co. & Arch. in. d. c. ſi qs ẽps cri
minaliter. Quidã dixerunt, ꝙ ab iſtis tñ
nõ p̃t cõdẽnari: ſed abſolui, ſicut not. gl.
c ĩ. c. ꝓceptis. 12. diſt. ſed ꝯriũ [c] decidit gl.
ĩ. d. c. accuſatꝰ, & illam ſeqtur ibi Archi.
per. c. dudũ, ea cã & q̃ne. idẽ tenet in. c.
ſi qs ẽp̃s. 6. q. 4. & credo ꝙ bñ: qa deciſio
cauſę reſeruat̃ indiſtincte ipſi papæ, ut in
dictis iuribus. Et ꝑ hoc puto gl. nõ bene
dixiſſe. 2. q. 6. c. biduũ, & ĩ. c. frater. 16. q.
6 1. vr̃ ſeq Arch. in. d. c. accuſatus. † Et li-
cet metropolitanꝰ non poſſit deponere
ẽpm: p̃t tñ ꝓnuntiare eũ deponẽdũ; ſicut
p̃ſes ꝓuinciæ, licet ñ poſſit in inſulã de-
portare: ꝓnũciat tñ aliquẽ deportandũ.
d. c. biduũ, & l. relegatorũ, ff. de inter. &
rele. hoc .n. placet: qa nõ ſolũ depoſitio
reſeruat̃ papę ſed ẽt ipſiꝰ cauſæ deciſio,
d ſeu diffinitio, [d] ut patet in dictis. c. accu-
ſatus. c. q̃uis, &. c. dudũ. Nec obſtat ſimile
đ p̃ſide, quia pręſes hẽt poteſtatẽ depor
tãdi, ſi hẽt iſulã, ĩ q̃ uult deportare ſubie
ctũ, ut. d. l. relegatorũ: uel ꝓnũtiat depor
tãdũ, & expectat ut princeps aſſignet ſibi
inſulam, ut ibi. & ſic ñ deficit ſibi iuriſdi
ctio, ſed ĩ caſu noſtro deficit poteſtas in
decidẽdo, nõ autẽ ĩ exequẽdo tm̃; & hoc
teneas. Si uerò nõ agitur ad depoſitionẽ
7 ab ordine, ſed ut remoueat̃ ab epiſcopa-
tu; tũc aut eſt conſecratus, & reqritur id
numerꝰ ẽporũ, & deciſio reſeruat̃ papę,
argu. in dictis iuribꝰ, & in. c. 2. de trãſla.
epi. uoluit no. Inn. in. d. c. ꝙ ſicut, ar. c. ex
tuæ. 2. reſpõ. de cle. non reſi. Hinc notabi
liter dicit Archi. ĩ. d. c. biduũ. 2. q. 6. ꝙ me
tropolitanus ñ p̃t epiſcopũ detrudere in
monaſteriũ; & credo ꝙ nec totũ cõciliũ
ꝓuĩciale: qa ſequeret̃ remotio ab epiſco
patu, ꝗ reſeruat̃ ſoli papæ, ut ĩ iuribꝰ p̃al.

Si uero

ZACHARI. a Per Io. An. Adde Gemi. in præalle. c. 2. et ibi Celſum in apo. in princi. q. cum eo tenet, ꝙ non conficiat uerum corpus Chriſti. Eũdem in. c. 2. ubi tamen heſitare uidetur. 32. q. 7. & Bern. de Fir. in trac. de ẽpo, in ulti. parte.

ANT. FRAN. An depoſitus pꝰ depoſitionẽ celebrans cõficiat uerũ corpus Chriſti & alia ſacramẽta conferat, uide gl. ſummæ. 9. q. 1. & đ materia uide pleniſſime in tracta. de Epiſcopo hic alleg. in. 4. li. in. 8. parte. & Domi. in c. degradatio, & ibi per Pet. de Anch. de pœnis, in. 6. & an depoſitus ſit de foro ſeculari & uiuere dẽat clericaliter, uide ꝑ Spe. in ti. de cõpe. iudi. adi. in. §. 1. uerſi. in quibuſdam, & per eundẽ in titu. de ſent. in §. 6. in uer. nonnũquã, ubi ponitur forma depoſitionis, & qualiter feratur ſententia: & an prælatus depoſitus poſsit ferre ſententiam, uide Spe. in titu. de ſen. excom. i. §. 1. uer. ſi.

b Requirũtur tres. An requiratur, ꝙ oẽs uel maior ps cõcordent. de Pe. hic ſequitur glo. And. Barba.

ZACHARI. c Ab iſtis deponi. Adde quot teſtibus conuictus ẽps deponat̃, & quid in papa & quid ĩ Card. habes gloſ. ſing. in c. præſul. 2. q. 4. quam ad hoc ſingularizat Lud. Ro. ſing. ſuis 206. inc. ad idem dicit ſtatutum.

c Sed contrarium. Sicut in degradatione epiſcopi requiritur numerus epiſcoporũ, ſic in abſolutione a crimine, de quo condemnatus ueniebat degradandus. ſed contra hoc facit glo. in d. c. præceptis, hic alleg.

cum qua uidet̃ ibi trãſire Archi. qui dicit, ꝙ numerus epiſcoporum põt abſoluere ẽpm à crimine đpoſitione digno, licet nõ poſſit deponere; quia depoſitio eſt reſeruata ſoli papæ: ſed dico gloſſ. iſtam male loqui ut hic ꝑ Panor.

SEB. SAPIA. d Seu diffinitio. Vide Gemi. in. c. epiſcoporum, in 5. col. uer. quicqd dicat Lapus, de p̃ben. in ſexto, & d. Maria. Sozi. in. c. recepimus. col. 11. uer. 20. ſecundum Lapum. ĩ. de priuile. ubi ponunt, an qui non habet iuriſdictionẽ ſupra exemptos, poſſit contra eos pronũtiare.

8 † Si uerò agit̃ ad aliã pœnã minorẽ citra depoſitionẽ ab or
dine uel e p̃atu, dic ꝙ cõciliũ ꝓuinciale & ẽt ſolꝰ metropoli
tanꝰ p̃t, ut in c. ſacro, de ſent. excõ. x. q. 3. c. qa cognouimꝰ no.
Io. An. ĩ c. ut litigãtes, de of. ord. li. 6. uñ ẽt excõicare p̃t ẽpm
ſuffraganeũ ipſe metropolitanꝰ, ut no. gl. ĩ d. c. accuſatus, &
ꝓbat̃, ĩ c. Rom. de off. ord. li. 6. ubi ꝓbat̃, ꝙ ẽt officialis, archi
ẽpi hoc p̃t in abſentia ipſiꝰ. Idẽ & fortiꝰ dic, ut iſti poſſint co
gnoſcere, & diffinire, ſi agit̃ ciuil̃r: qa archieps̃ eſt ordinariꝰ
ſuffraganeorũ, ut ĩ c. paſto. de off. ord. dũmõ ñ excipiat̃ đ cri
mine, uel agat̃ ciuil̃r ad depoſitionẽ ab ẽpatu, qa tũc reqrit̃
numerꝰ ẽporũ, de quo. s̃. 34. diſ. c. quorũdã, no. Inn. ĩ d. c. ꝙ ſi
9 cut, & c. graue. † Si uerò agit̃ ꝯ electũ cõfirmatũ nõdũ ꝯſecra-
tũ ſufficit numerꝰ ſex ẽporũ, ut ĩ d. c. illud. 23. diſ. ſm̃ unũ in
tell̃m, ꝗ eſt notabilis & ſatis ꝓbabilis, & tenet Arc. 3. q. 8. in
ſumma, ſup gl. ſummæ. An aũt reqrat̃ iſte numerꝰ, cũ cã ꝯ e-
p̃m delegat̃ ꝑ papã? gl. 3. q. 8. in ſumma ꝙ ſic. Sed Arc. tenet
ibi ꝯriũ, & ĩ c. illud. 23. diſ. & Inn. in d. c. graue, dicentes, ꝙ li-
cet hoc ſit honeſtũ ꝑꝑ excellẽtiã dignitatis ẽpalis: ñ tñ eſt
neceſſariũ: dicit tñ hoc ꝓpẽdẽdũ ex forma cõmiſſiõis: qua
ceſſãte ꝓcedit hęc ult. opi. qa delegatꝰ rep̃ñtat ꝑſonã papę.
l. 1. ff. de off. eiꝰ, & c. ſanè, de off. deleg. ꝗ ſolꝰ ſufficit ad depo
10 ſitionẽ. 9. q. 3. c. ꝑ principalẽ. † Scđò caſu principali, cũ agit̃
ꝯ ſacerdotẽ, dic ꝙ aut ñ agit̃ ad depoſitionẽ ab ordine, ſed
a bñficio, uel ad aliã pœnã, & ñ reqrit̃ numerꝰ ẽporũ, ut no.
gl. 15. q. 7. in ſumma, & Inn. d. c. graue; qđ ꝓcedit, ẽt ſi agat̃
ꝯ abbatẽ, uel alios p̃latus inferiores, ſeu clericos inferioris
gradꝰ, ut ꝓbat̃. 18. q. 2. c. ſi qs abbas, iũcta gl. & 16. q. 6. c. Ẽpo.
Si uerò agit̃ ad depoſitionẽ ab ordine: & tũc ꝯ ſacerdotẽ re
qrũt̃ ſex ẽpi, ultra ẽpm ꝓpriũ; & in cã diaconi reqrũt̃ tres vl
tra ꝓpriũ ẽpm, & totidẽ reqrũt̃ in cã ſubdiaconi. 15. q. 7. c.
1. & c. ſi qs tumidꝰ, & c. ſi aũt, & hoc ad minus. Nã, ſi fieri p̃t
dẽt cõgregari totũ cõciliũ ꝓuinciale. i. ẽpi totiꝰ ꝓuincię, ut
in d. c. 1. & 6. q. 3. c. ſcitote. Et qđ reqrat̃ dictꝰ numerꝰ ultra
ꝓpriũ ẽpm, uide de hoc tex. in c. 2. de pœnis, lib. 6. hoc tenet
Io. An. in nouel. & Arch. poſt Hugo. in d. c. ſcitote, & in c. ſi
quis epiſcopus, el. 2. 6. q. 4. & no. 3. q. 6. hæc qppe, & in d. c. 2.
optimè ꝓbat̃, qđ dixi de ſubdiacono. nam requiritur nume-
rus epiſcoporum, quando agitur ad depoſitionem ſacrorũ
ordinum; certumq; eſt, ꝙ hodie ſubdiaconatus eſt ſacer. or-
do. d. c. miramur; & idem tenet gl. in d. c. 2. & 1. eo. ti. licet. n.
ſolus epiſcopus poſſit honorem dare. i. ordines conferre: ſo
lus tamen auferre non poteſt, ut in d. c. 1. Quare autem plu-
res requirunt̃ ẽpi in auferendo honorem, ꝗ in conferendo,
uide plurimas rationes, quas reddit gl. in d. c. 1. in uerbo, ſo
lus. Et ſcias, ꝙ iſte numerus ẽporũ reqrit̃, dum cã examinat̃,
ut probat̃ in dictis iurib. non tamen in actuali degradatiõe:
quia illa eſt executio depoſitionis uerbalis; & ita uidentur
loqui iura p̃all. & ſic plenè examinat & determinat Io. An.
in d. c. 2. fatet̃ tñ, ꝙ de cõſuetudine hodie requiritur nume-
rus ille in examinatione cauſę, qñ epiſcopus tendit ad depo
ſitionem actualẽ: ſecus aũt, ſi uult eſſe contentus uerbali de
poſitione; & ꝓ hac cõſuetudine facit. c. at ſi clerici, & c. cũ ñ
ab hoĩe. de iudi. ubi ſolũ fit mẽtio de ẽpo proprio, & c. poſtu
laſti, de fo. cõp. quod eſt notandũ. Et pro primo dicto, quod
Io. An. dicit, ut iſte numerus reqratur in ſñia, & nõ in actua
li degradatione, adduco tex. iſtũ in uerbo, ſñia, & d. c. 2. ubi
in depoſitione uerbaliter fienda facit mẽtionẽ de ẽpis. in a-
ctuali uerò dicit dũtaxat de ꝓprio ẽpo. nã (ut p̃dixi) actua
lis eſt executio uerbalis, & in executione non requiritur ſo-
lennitas tãta. Hinc eſt, ꝙ ſñia fertur in aliis per propriũ iu-
dicẽ, & executio fit ꝑ nuntium, ut l. executionem, C. de exe-
11 cu. rei iudi. † Si uerò agitur contra clericum in minorib. cõ-
ſtitutum, etiã ad depoſitionem, ſufficit unus epiſcopus, ut ꝓ
batur in d. c. 2. & 15, q. 7. c. ſi autẽ, iuncto. §. ſequent. & dicit ꝙ
ſufficit ſolus ẽps proprius ſine aliis epiſcopis; requiritur tñ
præſentia capituli, ut in c. ẽps nullius, ea cauſa & & q̃ſt. alias
ſententia eſt nulla, ut ibi. ſufficit tamen, ꝙ de conſenſu capi
tuli adſint aliqui canonici, puta nouem, uel tres, qui rep̃ñtẽt
totum capitulum, ſecundum Archi. poſt
alios in d. c. epiſcopus; quod eſt bene no-
12 tandum. † Ex quo potes inferre, ꝙ in acti
bus, in quib. requiritur præſentia capitu-
li ſeu cõſenſus, põt capitulũ deputare ali
quos loco capituli; facit qđ no. in c. irre-
fragabili. §. exceſſus, de off. ord. & cle. 1. đ
hære. Hodie tñ ẽps ex cõſuetudine p̃ſcrip
ta audit cauſas ſine p̃ñtia capituli, & ua-
let cõſuetudo, ut in c. 3. de cõſue. lib. 6. &
dic ꝙ ualet ẽt, ut ſolus deponat clericos
in minorib. cõſtitutos: qa illud. c. 3. loq̃t̃
indiſtinctè, & hoc tenet gl. ĩ d. c. 2. & Arc.
in d. c. ẽps nullius; ꝓ quo facit illud, ca. 2.
ubi ſolũ fit mẽtio in ẽpo de depoſitione
a clericorum minoris ordinis; qđ bñ nota
13 bis. † Sed q̃ro, quia. s̃. uiſum eſt, quot ẽpi
requirantur in cauſa epiſcopi & aliorum
inferiorũ clericorũ. unde ſunt aſſumendi
iſti epiſcopi, & per quem eligẽt̃? ſol. iura
uariè in hoc loq uidet̃. Nã q̃dã dñt, ꝙ cõ-
ciliũ ꝓuinciale ẽporũ dẽt in iſtis caſibus
cõgregari. 6. q. 3. c. ſcitote, & q. 4. c. ſi quis
ẽps criminaliter. Quędã uerò dñt ſim-
pliciter de 12. in cã epiſcopi. ſex in cã pre
ſbyteri. tres in cã diaconi, & ſubdiaconi
15. q. 7. c. ſi aũt, & c. Felix, & innuit̃ in d. c.
ſi aũt, ꝙ ẽps ꝓprius hẽt eligere. Quędam
uerò innuũt, ꝙ ipſe accuſatꝰ, ut in c. iudi-
ces. 11. q. 1. & ur̃ ſentire Hoſ. in c. 1. de fo-
ro cõp. licet gl. ibi dicat, & c. illud, iudi-
ces, ſit correctũ. Ego dico ſic, ꝙ cõciliũ ꝓ
uinciale, ſi fieri p̃t, debet cõgregari: quia
non dẽt quis diſcuti & iudicari ab alie-
no iudice; ꝓbatur in c. ſcitote, p̃alle. & in
c. ſi quis ẽps criminaliter. 6. q. 4. & 3. q. 6.
c. hæc quippe, & 15. q. 7. c. 1. & ſi defecerit
aliquis iuxta prætextatum numerũ dẽt
ſuppleri de uicina ꝓuincia, ar. c. ſi quis e-
piſcopus, præall. & 65. diſt. c. ſi. Si aũt nõ
poteſt congregari concilium ꝓuinciale,
tunc uocabuntur epiſcopi de propria ꝓ-
uincia iuxta numerum in cã requiſitum;
& ſi non pñt tot haberi in ꝓpria prouin-
cia, uocabũt̃ de uicina ꝓuincia, ut in iuri
bus præal. & ſi non poſſunt haberi in nu-
mero ſufficienti, procedi non poteſt ar-
gu. c. 1. de hęre. libr. 6. arguendo per locũ
a ſpeciali. & ſi aliquos de epiſcopis uoca-
tis habebit accuſatus ſuſpectos, tunc ma
ior inter illos, puta metropolitanus, uel
proprius epiſcopus ad electionem ipſius
uocabit alios, uel a principio cauſa uitã-
dę recuſationis poterit de conſenſu ſuo
illos uocare; ſic intelligitur dictum. c. ſi
autem. 15. quęſt. 7. & capitul. iudices. 11.
quęſt. 1. & hoc uidetur de mẽte. Arch. ibi
& Innocen. in c. graue, de pręb. alias au-
tẽ ceſſante ſuſpicionis cauſa non debent
iudices uocari ad uolũtatem rei; & ſic ſal
ua quod no. glo. in c. 1. de for. compe. & l.
obſeruandũ, ff. de iudi. quinimo dixit In-
no. in d. c. graue, ꝙ imminente recuſatio-
nis cã dẽt metropolitanus alios epiſco-
pos uocare ad electionẽ accuſati, de ꝯſen
ſu tñ alteriꝰ ꝑtis; qđ placet; facit qđ not.
in ſimili gl. in c. 2. requiris, de ap. in uer. đ
recuſatorum aſſenſu. Et adde ad prędicta

SEBA. SAPI. a Numerus epiſcoporũ. Vide Abbatẽ, & alios in c. at ſi clerici. §. de adulteriis, col. x. s̃. de iudi.

14 gl.3.q.8.in ſum.† Querro circa p̄dicta,qd
a a ſi ep̄i iſti diſcordāt īter ſe,nec ī unā ſen-
tētiā cōueniūt?So. in cā ep̄i poterat olim
cadere dubitatio·qa illo tp̄e poterat ep̄s
deponi,uel abſolui a ꝯcilio ꝓuinciali,ſeu
ab illis 12.ep̄is & metropolitano ſ̄m p̄di
cta d̄putatis,ut ī c.ſi qs ep̄s.6.q.4.& c.hęc
qppe,3.q.6.no.Arc.ī d.c.ſi qs ep̄s,& tunc
uidebat̄ nōnullis,ꝙ ī cā ep̄ali dērēt eē ꝯ-
cordes,nec ſtabat iudicio maioris partis
ep̄orū ꝑ d.c.ſi qs, & ita poſt multa tenuit
ibi gl.Alii uerò,ut Hug.ītelligebāt illum
tex.qñ ep̄i nom.diſcordabāt;quo caſu re-
currebat̄ ad ep̄os ꝓuincię uicinę , ut ibi
Hodie uerò ceſſat hæc difficultas: qa d̄ci
ſio cāæ ꝯ ep̄m tā ī cōdēnādo, q ī abſoluē
do reſeruat̄ papæ,ut s̄.dixi, & tenet Arc.ī
d.c.ſi qs;& ſic ceſſat ſ̄m eum hodie diſpō
horū cap̄lorū,& ep̄orū. Sed gl.nr̄a a ne-
mine pōderata miro mō ſoluit ēt hodie
illud,c.ſi qs,dicēs,ꝓcedere ī plurib.dele-
gatis a p̄p̄ in cā ꝯ ep̄m;ꝙ tūc reqrat̄ in cō
dēnādo oīum cōcordia;& dicit ſpāle ī cā
ep̄i.Sed ꝑfectò hęc gl.ñ ur̄ uera:qa illud.
c.ſi q,loqt̄ ī ep̄is ꝓuinciœ cognoſcentib.
ordinario iure & ñ delegato , & maximè
ꝓbat̄ ex eo,ꝙ illis diſcordātib.recurrit̄ ad
ep̄os ꝓuincię uicinæ,ſi n. fuiſſent delega
ti recurreret̄ ad papā delegātē, ut ī c.fi.j.
e.Sed gl.ob hāc cām ītellexit ī delegatis,
qa ordinario iure ñ p̄t aliqs citra papam
ferre ſñiam ꝯ ep̄m,ut ī p̄all.iurib.ſed ñ cō
ſiderauit,ꝙ illud ꝓcedebat a iure antiqſ-
ſimo,ut ī d.c.hęc qppe:ſed poſtea fuit im
mutatū,ut ī d.c.accuſat⁹,& c. q̄uis. quare
puto, ꝙ ēt ī delegatis ſimpl̄r deputatis ꝑ
papā nō hēret locū opi. h⁹ gl. ut reqreret̄
oīum cōcordia : qa hoc nullo iure ꝓbat̄:
imò oppoſitū gn̄aliter cauet̄ ; qa ī eis ſtat̄
iudicio plurimorū;& ſi diſcordāt pari nu
mero,depēdet alteri⁹ ſñię approbō a p̄p̄
ut in c.fi.j.e.& ff.de re iudi.l.duo ex trib.
& l.duo iudices.nec debem⁹ recedeṙ a cōi
b.r̄lis,ex quo ꝯriū ſpecificè ñ cauet̄.nāma
ior pars iudicū rep̄ntat ꝑſonā delegātis,
& ipſe delegās cōdēnaſſe,ul̄ abſoluiſſe ur̄
niſi appellet̄,& maxime hoc ꝓcedit tenen
do qd̄ p̄dixi,ꝙ ēt un⁹ ſol⁹,cui cōmiſſa fuiſ
ſet cā,poſſet ep̄m cōdēnare.†Sed dubita-
ri p̄t in cā clericorū exiſtētiū in ſacris, nū
qd requirat̄ oīum ep̄orū cōcordia ī cōdē
nādo?tex.ur̄ hic,ꝙ ſic in uerbo.*cōcors*. ſed
b gl.[b] in 2.pte,quā nūc expedio,tenet ꝯriū
dicēs ſufficere maiorē partē. Et ad hunc
tex.r̄ndet,ꝙ ſatis dicunt̄ cōcordes,ex quo
maior ps diſponit,ar.in l.qd̄ maior, ff.ad
muni.& l.65.diſ.c.1.& cū gl. trāſeunt hic
cōiter ſcribētes†Ex hac gl.colligebat do.
16 Car.ꝙ factū a maiori pte[c] dr̄ factū cōcor
diter;qd̄ ꝓcedit ſ̄m eū,qñ actus explicat̄
a plurib.ut a collegio ; ſec⁹, ſi a ſingulis ꝑ
l.Sabinus,ff.cōi diui.& ī regula,ut re cōi,
de reg.iur.lib. 6. ſed certe teneas hoc eſſe
falſum,eſt.n. hoc ꝯ ꝓpriū ſignificatū uer-
bi.nō.n.p̄t dici cōiter factū ēt a collegio,
qd̄ fit aliquo diſcordāte;ad hoc alleg.bo.
tex.ī c.cauſis, de cle.ubi factū a maiori p-
te capl̄i,& factū cōcorditer ponūt̄, ut di-
uerſa.Idē ꝓbat̄ in c.quorūdā,e.ti.li.6.hēs gl.ordinariam, q̄
hoc exp̄ſſè tenet in duplici loco in c.cupiētes,in uerbo,cō-
corditer.e.ti.& li.& ī cle.ne Romani,& uide ibi Io. d̄ Imo.
e.ti.ī uerbo cōcorditer,& uide ꝑ Io.An.ſup reg.in toto,de
reg.iur.in Mercu.Patet ex etymologia uocabuli.dr̄.n.cōcor
dia a cō,qd̄ eſt ſimul,ita,ꝙ oportet,ut null⁹ diſcrepet. Et ex
hoc dico,ꝙ ubi in aliquo actu reqrit̄,ut aliqd fiat cōcordi-
ter,ēt a collegiatis,nō eſt diſpoſitiōi ſatisfactū , ſi aliqs ꝯdi-
cit,ut ꝓbat̄ in iurib.p̄alle.& hoc not. Ex his infero ad nouū
intellectū h⁹ gl.& dico ſic,ꝙ aut totū cōciliū ꝓuinciale fuit
cōgregatū;& ſufficit maior ps,dūmō in depoſitiōe ſacerdo-
tis cōueniāt ſex; & in depoſitiōe diaconi,uel ſubdiaconi cō
ueniāt tres;ꝓ quo allego p̄all.c.1.iūcta,glo.15.q.7.ibi.n.dr̄,
ꝙ ſtādū eſt diffinitiōi ſynodali.ſed diffinitio ſynodalis eſt,
q̄ fit a maiori pte,qa qd̄ maior ps facit &c.ut in c.1. de his
q̄ fiun.a maio.par.c.& l.qd̄ maior,ff.ad muni.cū ſimi.reqrit̄
āt ꝙ maior ps cōcilii nō ſit minor ſex,uel trib. qa alia iura
reqrūt illū numerū p̄ciſè,ut in d.ſi aūt,& c.Felix,& in c.2. iū
cta gl.de pœnis,li.6.ſi uero cōgregat̄ cōciliū:ſed ep̄s ꝓprius
uocat aliquos de ep̄is ꝓuinciæ,qd̄ p̄t,ut ī d.c.ſi aūt,& d.c.2.
tūc dico,ꝙ ad min⁹dēnt cōuenire & cōcordare ultra ep̄m ꝓ
priū ſex in cā p̄ſbyteri , & tres in cā diaconi,& ſubdiaconi.
Ad hoc prīo allego iſtū tex.q reqrit cōcordē ſñiam ep̄orū.
innuit tex.ī d.c.ſi aūt,& clari⁹ in d.c.2.de pœn.li.6.ubi dr̄,ꝙ
uerbalis degratio ſeu depoſitio dēt fieri ab ep̄o ꝓprio, aſſi-
ſtēte ſibi in actu num.ep̄orū a iure reqſito.nñ pondero uer-
bū,aſſiſtēte.ñ.n.aſſiſterēt in depoſitiōe, niſi oēs concorda-
rēt,diſcordans.n.diceret̄ poti⁹ reſiſtere,q̄ actui aſſiſtere.65.
17 di.c.1.& de his q̄ fi.a maio.par.c.1.† adduco unū ſimile ī ap
ꝓbatiōe ꝓmouēdi ad doctoratū.dēt.n.approbari ī ordine.
i.a collegio,ut l.magiſtros,C.de ꝓfeſ.& me.li.x.tñ reqrit p̄
ciſè numer⁹ 7. doctorū ad min⁹,ut no.gl.& Bar.in d.l. magi
ſtros;ꝓbat̄ in l.ſi qs,e.ti.& no.Io.An.in c.1.de cele. miſ. &
facit qd̄ olim obſeruabat̄ in cā ep̄i.ut in d.c.ſi qs ep̄s.6.q. 4.
iūcta gl.ſicut.n.reqrebat̄,ut ēt oēs.12.ep̄i reqſiti ſimul con-
cordarēt,ut ibi ſ̄m intellectū gl.ita dicēdū in minori nume
ro reqſito ī cā clericorū inferiorū.ſatis. n. inducebat̄ ſpāle
in ep̄o,cū reqrit̄ numer⁹ duodenari⁹.Et hoc diligēter nota
18 bis:qa alias examinat̄,& hic ꝑ doc.nil ſcribit̄.† Ex his infe-
ro ad aliā qōnē, nūqd iſti ep̄i ſint oēs iudices?Gl. tetigit in
ſumma,3.q.8.& refert duas opi.Quidā.n.dñt,ꝙ ſunt aſſeſſo
res,& ſol⁹metropolitan⁹ eſt iudex.ad idē poſſet dici,qñ ep̄s
ꝓprius ꝓcedit cū numero reqſito ſine metropolitano;& ꝓ
hoc ſatis bñ facit tex.in d.c.2.ubi dr̄,ꝙ ipſe ep̄s deponit aſſi
ſtēte ſibi numero ep̄orū,& ur̄ in aliis reb.ſolū reqrere p̄ñtiā
& cōſenſum,& hoc ꝑ illā literā arguit ibi Io.An.Alia ē opi.
ut oēs ſint loco iudicis ordinarii,& hāc ptē firmat Inno.&
Hoſ.in d.c.graue,& trāſit ibi cū hac opi.Io.An.firmat Arc.
ſu ꝑ p̄all.ſumma.3.q.8.Ego dicerē,ꝙ ubi cōgregat̄ cōcilium,
tūc totū cōciliū eſt iudex,nō aūt ſingulares,ut ꝓbat̄ in c. ſci
tote.6.q 3.& c.ſi qs ep̄s criminaliter,ea cā.q.4.ubi actus ſen
tētiādi refert̄ ad oēs,ad idē.3.q.6.c.hæc qppe 15.q.7.c.1.fa
cit,c.1.de iudi.& c.1.de libel.obla.& d̄ ſpō.c.primū cū ſimi.
Aut ep̄s ꝓcedit ꝯ ſubditū ſuū accerſito ſibi numero ep̄orū a
iure reqſito;& tunc audiet cām cū oīb.ut iud. c.ſi aūt. 15.q.
7. & habito ipſorum conſenſu & pręſentia in diffinitione
ipſe poterit dictare depoſitionis. ſententiam in ſuam per-
ſonam , & uidetur probari in dicto capitulo ſecundo , nec
impugnaretur ſententia , ſi omnes , ſeu omnium nomine
ſententia ferretur : quia ſuccedunt loco concilii ; & facit
dictū capitulū primū,quæſtione ſeptima , ubi dicitur, quòd
epiſcopus ſolus honorem auferre non poteſt† Quorum au
tem expenſis ueniant iſti epiſcopi ad locū iudicii,uide Arc.
in dict.cap.ſi autem ubi dicit poſt alios , quòd expenſis pro-
priis , qui cum ſint ordinarii , nil poſſunt exigere , niſi qua-
tenus iure cauetur , ut not.in capi.cum ab omni , de uita &
20 hone.cle.& in.c.cū ſit,d̄ ſimo.† Vltimò q̄ro,qd̄ de capitulo
ubi ep̄s ꝓcedit ꝯ clericos ī minorib⁹ cōſtitutos?uid̄ gl.q̄ du
bitat

a An aūt ī ſñiā de rogationis ep̄i requiratur iſta ſñia epiſcoporū nemine diſcrepāte,uid̄ gl.& ibi Do.circa fi.i c.multis.17.diſtin.

b Sed gl.Huic glo. cōcor.gl.fi.ī c. cū olim,j.e.& gl. in c.1.de maio.& obe.In cōtrariū tñ eſt gl.in c.cupientes.§. ad hoc uer. cū eo.de ele.in 6. & in c.ubi piculū in uer.ſingularis, e.ti.& li.& gl. in cle.de Romani,d̄ ele.in uer.concorditer,quib.gl.cōtrariis dicit hic do.Abb. ſibi uideri potius ſtandū.

SEB. SAPIA.

A maiori præte. Vide in Ro.in cōſi.512.incip.ꝙ ad primū.Alex.in cōſi.124.inci. in cā & lite,in 1.co. in 2.uol.ubi dicit,ꝙ ſtāte cōpromiſſo, ꝙ arbitri cōcorditer pronuntiēt, oportet, ꝙ nemo eorum diſcrepet.

bitat,an ſint iudices,uel aſſeſſores.3.q.8.in ſumma. Sed Ar
chi.in.d.c.ep̄s nulli⁹.15.q.7. dicit,ꝙ capitulū hēt tūc ordi-
nariā,& facit ille tex.in eo,qd̄ dicit irritā eſſe ep̄orū ſñiam
ſine canonicorū p̄ſentia . Sed ego credo oppoſitū ꝑ.c.3. de
cōſue.li.6.ubi patet,ꝙ cōſiliū dūtaxat tenet̄ d̄ iure ep̄s req-
rere à capitulo in corrigēdis ſubditorū exceſſib⁹;& facit.c.
21 nouit,&.c.q̄to,de his q̄ fi.à p̄.† Conſiliū aūt licet qs teneat̄
reqrere,& debito tp̄e expectare reſpōſū:ñ aūt ſeq, ut ī.c.cū
in ueteri,de ele.& ī.c.cū olim,d̄ arbi.ergo ñ p̄t dici,ꝙ capi.
hēat ordinariā.hinc ē, ꝙ iura cōiter faciūt ī actu iudicandi
mētionē d̄ dolo ep̄i, ut ī.c.d̄ ꝑſona.11.q.1.& ī.c. ſi qs ꝯ cle
ricū,&.c.poſtulaſti,&.c.cū cōtingat,de foro cōp.&. c. cū ex
iniuſto,ī fi.d̄ hære.cū multis ſil̄ib⁹,inducit̄ act⁹ nullitas: qa
a iure arctat̄ ad cōſiliū petēdum, ut in.d.c.nouit;& hæc no.

SVMMARIVM.

1 *Non ſufficit ad ualiditatem ſententiæ partem fouere iuſtitiam , ſed requiritur quòd ad illam perueniatur ſeruato iuris ordine.*
2 *Iudex non habet ſuum officiū non poſtulatū impartiri ad utilitatē priuatā.*
3 *Ex certa ſcientia,iſta clauſula quid importet .*
4 *Sētentia an & quo caſu poſsit peti ut confirmetur, ſiue ſit interpoſita appellatio,ſiue non,& quos effectus operabitur talis confirmatio.* 5.
6 *Iudex appellationis debet procedere iuris ordine ſeruato , & iudicialiter , niſi fuerit papa,qui extraiudicialiter poteſt ſuper hoc cognoſcere.*
Sententia,à qua fuit appellatum,licet præſumatur iuſta, tamen non præſumitur lata non ſeruato iuris ordine.
7 *Sententia licet iniuſta , a qua non fuit appellatum facit ius inter partes.*
8 *Clauſula,ex certa ſciētia,idē portat, quod clauſula,ex plenitudine poteſtatis.*
9 *Papa poteſt ſentētiā etiam iniuſtā & ſine ordine iudiciario prolatam confirmare,niſi deficiat in iuſtitia naturali,quo caſu papa non poteſt ſupplere.*

CAP. IIII.

Ea quæ. Breue eſt : uel ꝑ alia uerba poteſt ſic
ſummari. Iuſtè quis petit ſñiam a pa
pa confirmari , ſi iuſtè & rationabiliter fuit lata.
Et non diuiditur,& fuit forſan (ut dicit Io. An)
exordium alicuius papalis cōfirmationis:qa ñ eſt uериſimi
le,ꝙ fuit ſpālis diſpoſitio in his uerbis dūtaxat cōcepta, cū
ñ imponit neceſſitatē,ſed potius innuit cuiq; eſſe hoc petē
di facultatē cōceſſā;in hoc tñ ñ eſt uis.Not.primò differen
tiā eſſe inter hoc uerbū,iuſte,&, rōnabiliter, cū hic ponant̄
ut diuerſa,& habeāt diuerſa uocabula,ar.in.l.idē ſi codicil
l⁹,C.d̄ cod.& exponit Io.An.uerbū, iuſte. i.ñ ꝯ ius ſcriptū.
rōnabiliter.i.ñ ꝯ ius litigatoris. hęc expoſitio ſatis placet
quo ad iſtum tex.ſed dicerē ſuffeciſſe , ſi fuiſſet appoſitum
uerbū,iuſte,duntaxat:qa oē iuſtū eſt rōnabile, cū ius ſit ſuꝑ
rōne fundatū.1.diſ.c.cōſuetudo, & oīs lex dēt eſſe rōnabi-
lis.4.diſ.c.erit aūt lex,& ī.l.leges ſacratiſſimè,C.d̄ leg.ſed
ad maiorē declarationē fuit adiectū uerbum, rōnabiliter.
uel dic & meli⁹,ꝙ uerbū,iuſte,refert̄ ad iuſtitiā partis , pro
qua hic fuit lata ſñia;uerbū,rōnabiliter, ad ordinē ꝓceden
1 di ī iudicio.† Nō eñ ſufficit partē habere & fouere iuſtitiā
ad ualiditatē actus ſñię: ſed reqrit̄,ꝙ ad illā rōnabiliter ꝑ
ueniat̄.i.iuris ordine ſeruato:alias illa ſñia eſt nulla, ut in.
l.prolatā,C.d̄ ſen.&.2.q.6.c.ei q appellat.§. itē ſententia.
Et hęc expoſitio mea pl⁹ placet, q̄ iſta Io.An.nimis .n. ip-
ſe reſtringit illa uerba; & ꝓ hac mea expoſitione eſt tex. iū
cta gl.2.j.e.c.cōſanguinei.Gl. facit duo. primò opponēdo
declarat tex.ſecūdò ponit unū effectū confirmationis papa
2 lis.†Opp. cū prima parte.ñ eñ dēt papa offm̄ ſuū nō poſtu
latū impartiri ad utilitatē priuatā.l.4.§.hoc aūt iudiciū,ff.
de dā.infec.no.Inn.ī.c.ad noſtrā.2.de iureiu. Solu.metu ꝯ-
trarii (ut arbitror) gl. intellexit tex.alio poſtulāte cōfir-
mationē;& hoc mihi placet de ordinata iuſtitia:ſed ex ple
nitudine ptātis p̄t Papa ſñiam, uel qd aliud confirmare ex
ſuo officio ēt ñ poſtulato,ar.in.c.ſi motu ꝓprio,&.c.ſi plu-
3 rib⁹,d̄ p̄bē.li. 6.† In ſcd̄a parte ponit unū effectum cōfirma
a tionis factę ex certa ſciētia[a].ſed tu uide opi.gl.in.c.qa di-
uerſitatē,de cōceſ.p̄b.q̄ ponit tres effect⁹ cōfirmationis hu
ius.facit eñ rē cōfirmatā maioris authoritatis.11.di.c.qs
neſciat.ſi res eſt min⁹ ualida,reddit eā ualidā,in.c.1.de trā
ſa . Tertiò nullus inferior p̄t de ualiditate illi⁹ rei amplius
cognoſcere,in.c.1.&.2.de cōfir.vti.& ibi
4 pleni⁹ dicemus de hac materia . † Extra
gl.q̄ro,an indiſtinctè poſsit hæc confir-
matio ſentētię peti a Papa ? Sol.Io. An.
primò intelligit,ꝙ pēt ꝯfirmatio,ſi nō
ſit interpoſita appellatio , uel aduerſus
ſentētiā petita in integ.reſt.in caſu,quo
peti potuit.poſtea dicit idē eſſe , ut peti
poſſit,ēt ſi ſit appellatū,ſi exponunt̄ illa
uerba,iuſtè,&,rationabiliter,ſ̄m qd̄ p̄di
xi,quaſi ꝑ hoc ultimū ſentiat, ꝙ ſi ſentē
tia nō fuit lata ꝯ ius ſcriptū,vel ꝯ ius liti
gatoris , p̄t peti cōfirmatio, quātuncūq;
fuerit appellatū . qd̄ intelligit do. Ant.
poſt,q̄ ſentētia fuit aduerſus appellatio
nē uel aliud remediū retractatiuū iuſtifi
cata : ſed ante iuſtificationē ñ p̄t peti cō
firmatio.Dic tu meli⁹, ꝙ aut fuit ad pa-
pā appellatū; & tūc p̄t appellat⁹ in cā ap a
pellationis ea pendēte petere confirma
tionē ſentētię.Sicut eñ appellator pe-
tit illā infirmari; ita appellatus p̄t pete
re illā confirmari,ut in autht.ei ꝑ,C.de
tē.app.&.2.q.6 .c.appellatione.ſic intel-
ligo Inn.in.c.1.in fi.de cōfir.uti.uel inu
ti.ubi dicit illud eſſe indubitatum,ꝙ ſen
tētia,a qua appellatū eſt, pōt cōfirmari;
alle.d.authē.ei q,q̄ loqt̄ ſcd̄m qd̄ p̄dixi.
aut fuit appellatū ad inferiorē ; & tunc
cā corā eo pēdēte ñ dēt peti cōfirmatio
a papa, ſed dēt expectari exitus remedii b
retractatiui , ſ.appellationis uel reſtitu-
tionis in inte. ar. in. c.2. in fi.de in inte.
reſt.idē, ſi fuit appellatū ad papā:ſed ap-
pellat⁹ p̄ueniēs appellātē nulla facta mē
tione de appellatiōe impetrat literas ſu
ꝑ cōfirmatiōe ſñię.tales eñ literę tanq̄
ſubreptitię ñ dēnt ualere; & de hoc di-
cēdū,ut plenè legit̄ & no.ī.c. bonæ,.j.de
cōfir.uti.uel inuti. & ſic reducas ad con-
cordiam p̄dictas opi. & hęc eſt ipſa ueri
tas. ſi aūt nulla fuit interpoſita appella-
tio, uel fuit deſerta , tunc dic , ut in ſeq.
5 qōne. † Secūdò q̄ro , an hęc cōfirmatio
ſñiæ poſsit peti ab inferiori a papa ? So.
dic ꝙ aut fuit ad illū appellatū ; & p̄t in
cā appellationis peti ꝑ ipſum appellatū,
ut in d.authē.ei q,&.c.appellatione , p̄-
alle.in ꝓxima.q.Aut ſentētia trāſiuit in
rē iudi.& nullū pēdet remediū retracta-
tiuū,& tūc eſt dubiū: qa poſſeſſori nō eſt
ꝓdita actio,inſt.de act.§. 2. & de iudi.c.
examinata.hūc articulū plenè examina-
uit Inn.in.c.1.de confir.uti.uel inuti.ubi
cōcludit tā dē,ꝙ ēt hoc caſu p̄t,ar.ī.c.ex
īſinuatiōe,ī fi,d̄ ꝓc.&.16.q.6.c.ſi ep̄m,et
de inſt.c.2.hoc tenet Bar. ēt de iure ci.ī.
l.1.in fi.C.qñ ꝓuo.non eſt neceſ. &. l.ſi
exp̄ſsim,in fi.ff. de ap. Et ponit Inn.ī lo
co p̄all.duos no.effect⁹ huius cōfirmatio
nis factæ ꝑ inferiorem in foro iudicia-
b li[b].Primus , qa ſi prima ſñia fuit nulla,
cōfirmabit̄ nūc ꝑ iſtā ſñiam ſcd̄am,q̄ fuit
lata a iudice ſuo,& ſeruato iuris ordine,
nec fuit appellatū, & facit qd̄ idem Inn.
no.ī.c.ſuꝑ l̄ris,d̄ reſcri.Bar. ī l.ſi expreſ-
ſim,ff.d̄ appel.facit.l.1. in prin.ff.q̄ ſen.
ſine app.reſcin.Secūd⁹ effect⁹ ē, qa poſt

ZACHARI.

a Ex certa ſcientia. Adde qd̄ dixi in apoſt.ad iſtum in c.1. ꝑ eū alleg. j. de cōfirm. uti.uel inuti.Pau. d̄ Ca.ꝯſil.105.Alex. cō.38.&. conſil.103.uolu.4.And.Barba.conſi.103.col.10.uol.4.& Rotā deci. 235. incip. papæ Innocen.

SEBA. SAPI.

b In foro iudiciali qd operetur ſententię confirmatio,ponit Ang.in l.qdā cōſulebāt, circa mediū, ff.d̄ re iud.& in.l.2.in 7. fallētia, ff.ſi qs ī ius voc.nō ierit. & Rota.deci.130. incip. item nota, ī antiq.Car.in cōſil.73. inci. omnis a me charitatis,in.2.dubio.

cõfirmationẽ illi⁹ null⁹ ĩferior cõfirma-
tore poterit de illi⁹ ualiditate cognoſce
re;ar.in.c.cũ inferior,đ ma.& obe.& no.
in.c.ꝓxi.Sequiť & terti⁹ effect⁹ : qa erit
nũc hæc ſentẽtia maioris authoritatis,q̃
6 primò,ſicut.ſ. dixi ĩ ſentẽtia papę † Di-
ces ergo tu:cõfirmatio inferioris opera
biť tãtũ, quãtũ ꝯfirmatio papę qđ ſonat
in abſurdũ.Reſpõdeo, ꝙ cõfirmatio pa-
pę operať illos effectus, ẽt ſi ſit facta ex̃.
iudiciũ;dũmodo ex cerra ſciẽtia.ĩ. đ cõ
fir.vti.c.1.&.2.de trãſac.c.1. ſed cõfirma
tio inferioris quaſi nil operať niſi fiat in
iudicio ꝑ uiã cõtẽtioſę iuriſdictiõis;ita
ꝙ ſumit uim poti⁹ ex p̃ſũptiõe ſuæ ſñię,
q̃ ex ſua poteſtate ſeu volũtate. ideo di-
xit Inn.in.d.c. 1. ꝙ petẽs hãc cõfirmatio
nẽ ſentẽtię corã ĩferiore hẽt docere, ꝙ
iudex fuit,q tulit eã, & ꝙ ordinẽ ſerua-
uerit. ñ aũt hẽt neceſſe ꝓbare, ꝙ ſit iu-
ſta ſentiat,qa ꝓ iuſtitia p̃ſumiť,ar.ĩ.c.in
p̃ſentia, đ renũ.Hic diligẽter notabis,ꝙ
corã cõfirmatore ñ p̃ſumiť iuſtitia ꝓceſ
ſus,ſed iuſtitia cãę ſic,ar.c. quoniã ꝯ fal-
ſam,de ꝓba. Et p̃t eſſe rõ:qa ꝓbato illũ
fuiſſe iudicẽ,q illã tulit, & ꝙ ſeruauerit
iudiciariũ ordinẽ, inferť ſñiam fuiſſe &
& eſſe ualidam;ideo iuſtè p̃t cõfirmatio
peti:ñ aũt eſt neceſſe ꝓbare, ꝙ fuerit iu-
7 ſta: † Quia p̃ſuppoſito, ꝙ fuiſſet iniuſta.
i.ꝯ ius litigatoris:tñ,ex quo ñ fuit appel
latũ, fecit ius inter partes, nec amplius
dẽt diſcuti đ illi⁹ iuſtitia uel iniuſtitia,
ut ĩ.c.cũ inter.ĩ.e.&.l.res iudicata, ff.de
re iud.&.l.ingenuũ,dẽ ſta.hõ.& hoc dili
8 gẽter notabis:qa nemo aperit.† Sed co
rã papa ñ ẽ neceſſe hoc maximè iudicia
liter ſeruare,cũ facit ex certa ſcientia;ꝙ
idẽ importat, qđ ex plenitudine poteſta
tis,ut ẽ gl.ſi.ĩ.c.ad hęc,đ reſcri.Ex quib⁹
oĩb⁹ ĩfero ad ĩtellectũ hui⁹ ca. dico eñ,
ꝙ exigiť, ꝙ iuſte & rõnabiliter fuerit la
ta ſentẽtia ad hoc,ut ꝑ papã confirmeť.
9 ſ.ex iuſtitia ordinata.† Sed ex plenitudi
ne poteſtatis p̃t ſentẽtiã cõfirmare,quã-
tũcũq; iniuſtã & ſine iudiciario ordine
ꝓlatã,ut leg.& no.in.c.hæc quippe.3.q.
6.no.gl.in.c.null⁹,el.1.9.q.2. facit tex.ĩ.
c.ad petitionẽ,đ acc.qđ intelligo ĩ depẽ
dẽtib⁹ à libera poteſtate principis, ut in
bñficialib⁹,uel in ſupplẽdo defectũ ordi
nis poſitiui;& ita loquũť iura ſuperi⁹ al-
legata;ſed ſi ſentẽtia deficit ĩ iuſtitia na
turali,ñ p̃t ꝑ prĩcipẽ cõfirmari ſeu defe-
ct⁹ ſuppleri,ut eſt tex.no.in cle. paſtora-
lis,de re iudic. & ꝑ hoc habes enucleatũ
intellectum huius c.quod ualde breuiter
& ſuccintè tactum perſcribentes extitit,
& lento pede tranſiuerunt.

Remittet. Adde ꝙ Ro.conſi. 51.dicit,quod ſi notorie nullitas apparet,quod non debet remitti ad ſuperiorem : & ibi hoc comprobat multis rõnibus.

SVMMARIVM.

1 *Executio ſententiæ eſt delegabilis.*
De iure canonico omnia ſunt delegabilia.
2 *Coram illo,cui eſt commiſſa executio ſententiæ, poteſt allegari nullitas ipſius ſententiæ, ſuper qua ipſe executor non cognoſcet, ſed remittit ſuperiori, & interim ſuperſedetur in executione.*
3 *Executor ſententiæ non poteſt cognoſcere de fraude, uel nullitate,quæ allegatur in dicta ſententia.*
4 *Papa quando reſcribit pro aliquo beneficiando, an admittantur exceptiones propoſitæ contra executorem, contra beneficiandum, & contra reſcriptum.*
5 *Executor criminalium cauſarum ſi cognoſcit aliquem eſſe iniuſte condemnatum,non debet ipſam ſententiam executioni mandare.*
6 *Executor ſententiæ an poſſit reſiſtenti uiolentiam inferre quo ad actum executionis explendum?*
7 *poſſeſſio non eſt alicui auferenda ſine cauſæ cognitione.*
8 Executor,*cui eſt ſcriptum, ut det alicui poſſeſſionem remoto quolibet illicito detentore,an habeat iuriſdictionem?*
9 *Cui eſt commiſſa executio; an poſſit cognoſcere de ſubreptione & falſitate reſcripti,ſi coram eo opponatur?*
10 *Executor an debet exceptiones oppoſitas admittere?*
Exceptiones calumniæ poſſunt per iudicem non admitti.
11 *Executio ſententiæ an poſſit committi parti uincenti, ut propria authoritate poſſit poſſeſſionem intrare?*
12 *Poſſeſſio bonorum adiudicatorum quando capitur,nõ requiritur citatio partis.*
13 *Creditor an poſſit propria authoritate capere poſſeſſionem bonorum debitoris uigore pacti inter eos conuenti?*
Poſſidens per alium precario, poteſt illam poſſeſſionem cum uiolentia capere, quia dicitur potius ſe defendere,quàm uiolentiam inferre.
14 *Archiepiſcopus an poſſit punire ſuum ſuffraganeum, qui ſimoniacè obtinuit aliquam gratiam?*
Obtinentes aliquam gratiam ſimoniacę ſiue clerici, uel laici utriuſque ſexus ſunt ipſo iure excommunicati, & non poſſunt abſolui niſi in mortis articulo à Romano pontifice.

CAP. V.

DE cætero. Merus executor ſententiæ, coram
quo excipitur de fraude, non co-
gnoſcit,ſed remittit.Ita cõiter ſummãt doct. ſed
iudicio meo minus bene:qa iſte tex.non loquitur
de mero executore: quia merus executor nullam exceptio-
nem,executionem impedientem admittit,ut in.l.ſi ut ꝓpo
nis,&.l.executorem,C.de execu.rei iud.&.ĩ. dicam latius.
Sed tex.iſte admittit, ut is, cui executio cõmittitur admit-
tat exceptionem ad effectum,ut remittat negotium ad ſu-
periorem, non ut ſuper principali pronuntiet, ut latius in
proceſſu dicã:ideo ego ſummo ſic. Iudex deputatus ſuper
executione ſententię admittit exceptionẽ fraudis ſeu nul
litatis ſententię,non ad effectum, ut ſuper ea pronuntiet;
ſed ut negotium ad ſuperiorem,qui iudicauit,trãſmittat,ſi
illam ꝓbabilẽ repererit.h.d.notabiliter, & non diuiditur.
Caſus liter.Ecce papa pręſentibus partibus tulit ſñiam dif
finitiuam.mãdat papa alicui, quatenus ſententiã illã dẽat
executioni mandare. executor literis executionis receptis
citat partes : reus contra quẽ debet executio fieri, dicit, ꝙ
executioni ſententia non eſt mãdãda; qa ꝑ fraudẽ & dolũ
lata eſt.quęrit executor qd facere debeat, utrũ debeat co-
gnoſcere de fraude allegata? Rñdet papa, ꝙ executor de
fraude illa & dolo cognoſcere nõ debet: ſed hoc referre ad
ſedẽ apoſtolicã.Be.† Nota primo, ꝙ executio ſententię eſt
delegabilis,& hoc eſt indubitatum, ſi princeps delegat, ut
hic.ipſe.n.poteſt delegare ẽt ea,que ſunt meri imperii,ut.l.
1.ff.de off.eius,cui mãd.eſt iuriſd.ſed in inferioribus eſt du
biũ ſaltẽ de iure canonico:cõiter tñ cõcludiť,ꝙ de iure no-
ſtro oĩa ſunt delegabilia,ut plenè not.in.c.ꝙ ſedes, de offi.
ordi.ual plene dixi,facit cle. 1.de hærę.&.c.licet,de offi. ui
ca.lib.6.dixi plenè in.c.ſi quis ꝯ clericũ đ foro cõp.Ex quo
infero,ꝙ de iure canonico põt iudex ordinarius, uel dele-
gatus à principe delegare executionem ſententiæ,licet exe
cutio requirat iuriſdictionem maiorẽ & qd de iure ciuili,
dixi ĩ d.c.ꝙ ſedes, &.c.ſi qs ꝯ clericũ;facit.c.ĩ.lrĩs, &.c.quę
rẽti,&.c.ſignificaſti,de offõ dele.† Not.ſecundò, ꝙ coram
eo,cui eſt ſententię executio cõmiſſa;p̃t allegari nullitas il
lius ſententiæ:puta quia per fraudẽ,uel falſa inſtrã lata ex-
titit:nõ tamen executor habet ſuper hoc pronuntiare, ſed
a quæſtionem hanc incidentẽ corã eo remittere[a] ad ſuperio
rem, qui ſententiauit : & ſuper ſedebit interim executioni
3 ſententię.† Oppo.& videtur,ꝙ ſi coram executore interue
niat fraus,poſſit de illa cognoſcere & diffinire:quia uno cõ
miſſo intelliguntur omnia cõmiſſa,de off.dele.c.præterea,
&.c.prudentiam.Sol.gl.metu contrarii intelligit tex. & be
ne, quando allegatur fraus commiſſa circa negotium
principale

principale corã iudice,q ſentẽtiauit;ut puta is, ꝯ quẽ petiť
executio,allegat ſñiam fuiſſe latã ꝑ falſa ĩſtrã, vel teſtes fal
ſos, vel qd ſiľe; & ob hoc dicit illã ſñiam nõ mereri execu-
tionẽ;quo caſu dicit gl.executor nõ aſſumit ſuꝑ hoc cogni-
tionẽ : qa nõ debet ſibi aſſumere ꝑtes iudicis,cũ nõ habeat
iuriſdictionẽ,vt in d.l.ſi vt ꝓponis: ſed dẽt executioni ſuꝑ-
ſedere,ut hic.Et ẽm hũc ĩtellẽm expone tex.ibi : *& fraus interuenerit*, id eſt interueniſſe dicať. ſiľis expõ.ſ. de fide ĩſtr.
c.2.ẽm Aegidiũ. Sed ꝯ p̃dicta & ꝯ tex.opp.de.c.dicẽti.§.&
ſi nõ cognitio.25.q.2. & eſt lex, & ſi nõ cognitio,C.ſi ꝯ ius
vel vtili.publi.Sol.gl.ĩ ſcđa ꝑte,ꝙ illa lex intelligiť ĩ execu
tore mixto, q.ſ. habet cognitionẽ & iuriſdictionẽ annexã.
Iſtud verò.c. loqť ĩ mero xecutore, q nullã hẽt cognitio-
nẽ ſeu iuriſdictionẽ annexã,ſed nudũ miniſteriũ exequen-
di.Et certè gl.iſta nõ bñ loqť:qa (ut ſ.dixi) executor mer⁹
nullã admittit exceptionẽ,vt in dictis.ll. ſi vt ꝓponis, & l. e
executorẽ.ſed iſte,de quo in tex. admittit exceptionẽ,& de
ea cognoſcit, nõ vt ꝓnũtiet ſuꝑ principali, ſed vt remittat
negotiũ ĩfectũ ad ſuperiorẽ. hoc ꝓbat iſte tex.in eo,qđ di-
cit, ꝙ *non eſt facultas executori de toto negotio cognoſcendi.* q̃ uer
ba bñ põdera; ergo bñ p̃t cognoſcere de exceptionib⁹ corã
eo ꝓpoſitis,nõ vt ꝓnũtiet: ſed ſi reperit veras ſaltẽ apparẽ
ter,dẽt remittere negotiũ ad ſuꝑiorẽ,vt ipſe plenè cogno-
ſcat & ꝓnũtiet; & hoc voluit finis.c. & ſic illud.c.nõ ꝯdicit
l. & ſi nõ cognitio. ibi.n.dř, ꝙ executor põt cognoſcere de
fraude allegata, vt ſi fraus ĩteruenerit,de toto negotio co-
gnoſcať.vñ põdera,qa dicit,cognoſcať,& nõ dicit ꝑ execu-
torẽ.vñ gl.ĩ d.§.& ſi nõ cognitio,ĩtelligit,ꝙ dẽt poſt modũ
cognoſci & diffiniri ꝑ iudicẽ,nõ aũt ꝑ executorẽ;& ad hoc
allegat iſtud.c.& idẽ Bal.ĩ d.l.& ſi nõ cognitio, Bal.ĩ l.a di-
uo Pio,in prin.ff.de re iud. & ſatis voluit Inn. hic parũ añ
ſi.gl.ſuæ.Et colligẽdo ſubſtantiã eorũ. q̃ tãgũt hic doct. &
Bar. ĩ d.l.a diuo Pio, aliqb⁹ additis,hanc mãm clarè in tria
mẽbra cõſtringo. Aut.n. cõmiſſio alicui⁹ executionis facti
fit añ oẽm cognitionẽ & diffinitionẽ : aut poſt ſñiam, ſed
antè, q̃ executio fiẽda diſcutiať : aut poſt latã ſñiam & co-
gnitionẽ oẽm habitã ſuꝑ executione.Primo caſu ſi cõmit-
tiť nudũ miniſteriũ;puta p̃dicare, vel abſoluere, vel qd ſiľe;
& tũc nõ cõmittiť iuriſdictio, tex.eſt ĩ c.ſi.§.ulti.de offi.de-
leg.& licet gl.ibi,& ĩ c.ex lrĩs eo.ti.dicat, ꝙ acceſſoriè tran
ſit coertio,ſi nõ põt aľr cõmiſſari⁹ iniũctũ exeq:tñ Io.And.
& Hoſt.tenẽt ꝯriũ ĩ d.c.ſi.& ibi rñdeť ad c.ex lrĩs,qđ vř face
re ĩ ꝯriũ; & vide tu qđ ibi dixi.vñ puto,ꝙ talis ſit nud⁹ exe-
cutor,nec debet admittere aliquã exceptionẽ, niſi fortè ſit
aliqua nouiter orta, vel antiqua occulta nõ cõſiderata per
a mãdãtẽ,[a] ꝑ tex.no.ĩ l.ſi hominẽ,ff.mãd.[b] facit qđ no.gl.25.
b q.2.c.dicẽtis.§.& ſi nõ cognitio. Aut cõmittiť aliqd iuris;
puta ſcribit papa cõqueſtus eſt nobis talis,ꝙ violẽter fuit a
ſuo bñficio eiectus. quapp, ſi ita eſt,reſtituas ſibi dictũ bñfi
ciũ; & talis cõmiſſari⁹ habet iuriſdictionẽ,& põt de toto ne
gotio cognoſcere & iudicare. Nã talis vigore illius clauſu-
læ,ſi eſt ita,ẽt ſi nõ eſt expreſſa, cũ ſubintelligať habet iuriſ
dictionẽ cognoſcẽdi,vt ĩ c.2.de reſcrip.licet.n.mãdeť execu-
tio: tñ cũ nõ poſſit fieri ſine p̃ambulo, vt.ſ.cognoſcať, ſi ita
c eſt,vř ẽt mãdata iuriſdictio,[c] vt l.ad rẽ mobilẽ,& l.ad lega-
tũ,ff.de ꝓcur.& in c.p̃terea,& c. prudẽtiã, de offi. deleg. &
ſic p̃t intelligi ẽm aliũ intelľm.d.l.& ſi nõ cognitio; & hoc
eſt clarũ,& tenet Bar.ĩ l.a diuo Pio,& eſt gl.or.in c. paſtora
4 lis.§.qa verò,de off.dele. † Quid aũt,ſi papa ſcribit alicui,
ꝙ ꝓuideat Petro de tali p̃bẽda,ſi uacat? dicit Inn.ꝙ hęc cõ
miſſio habet cauſę cognitionẽ in hoc, vt ĩ executor inqrat
& cognoſcat,an vacet antè,quã de ipſa prouideat.ſed poſt-
d quã ei conſtiterit de vacatione,[d] merus remanet executor
quo ad ꝓuiſionẽ,q̃ nõ habet cauſæ cognitionẽ. vñ ẽm eũ ſi
qs uellet obiicere in ꝑſonã executoris, uel ẽt illi⁹, cui ꝓui-
dẽdũ eſt,nõ eſt excipiẽs audiẽdus;alle.no.ĩ c.ꝓpoſuit,de ꝯ-
ceſ.p̃b.ſed Hoſt.dicit hęc mira & noua,nec ſibi placere quo
ad hoc vltimũ,dicẽs,ꝙ cũ ſcribit papa ꝓ aliquo bñficiãdo,
admittunť exceptiones ꝓpoſitę tã ꝯ bñfi
ciandũ ꝑ reſcriptũ,q̃ ꝯ executorẽ;alleg.c.
ad aures,& c.cũ adeo,& c.poſtulaſti,& c.ſi
ꝓponẽte,đ reſcrip.& de offi.dele.c.paſto
ralis.§.qa uerò,& ibi bona gl.de hac mã;
niſi Inn.ĩtelligat hoc dictũ ſuũ intelligẽ-
dũ, ubi papa certo iudici, & ꝓ certa ꝑſo-
na,& de certa p̃bẽda p̃ciſe & de certa ſcĩa
ſcribat exprimẽs ſufficiẽter ĩ ſua lrã, ꝙ ñ
vult ꝯ ſuã lrãm aliquã exceptionẽ admit
ti.ſic.n.poſſet ſaluari dictũ ſuũ ẽm Hoſt.
& cũ papa dicat, ꝙ nec ſe, nec añceſſores
ſuos credat hoc exp̃ſiſſe, vt ĩ c.ex ꝑte.2.đ
off.deleg.& placet mihi dictũ Hoſ. qa de
putat⁹ ad ꝓuidẽdũ ſimpľr de bñficio nõ ẽ
e pur⁹ executor, ſed mixtus,[e] cũ papa nõ ſit
ĩformat⁹ de ꝑſona,cui mãdat ꝓuideri,vľ
cui cõmittit,uel de quãtitate bñficii, ut
plenè not.ꝑ gl.ĩ d.§.qa uerò, & ĩ cle.una,
de off.deleg.dixi poſt Inn.ĩ c.ſi.de p̃ſũpt.
Iõ hic hũc articulũ nõ ꝓſequor:qa habet a
mãm ſeparatã & diſtinctã : ſed no. dictũ
Hoſt. Scđo mẽbro principali,qñ cõmiſ
ſio fit poſt ſñiam dũtaxat; & tũc dic,ꝙ is,
cui fit cõmiſſio, eſt iudex, cũ ĩ actu execu
tionis multa poſſint allegari,ut ĩ l.a diuo
Pio.§. ſi ſuꝑ reb⁹,p̃alleg.hic, & in d.l.& ſi
nõ cognitio,& no.Bal.ibi; & facit qđ no.
Inn. in c.cũ ſuꝑ, in ſi.ĩ.eo. ꝓbať ibi,& ĩ c. b
ueniẽs.2. de teſtib⁹. cõmiſſari⁹.n.hoc ca-
ſu ſuccedit loco iudicis. Vide q cqd oppo
ni potuiſſet corã eo,poterit opponi corã
iſto executore; & hoc caſu bñ conſidera
ẽm Bar.in d.l. a diuo Pio, ꝙ qñq; execu-
tio cõmittiť alicui in defectũ iuriſdictio-
nis(ut qa ille,q ſentẽtiauit,nõ põt exeq;
puta qa arbiter vel delegatus inferioris a
principe; quo caſu recurriť ad ordinariũ,
& ad delegãtẽ)& tũc indubiè talis execu
tor habet oẽm cognitionem,q̃ reqriť in
executione, vt in l.a diuo Pio.& credo,ꝙ c
iſti tales tãq̃ ſuperiores poterũt ẽt ꝓnun
tiare ſuꝑ nullitate actus,ar.opt.in c.cũ ab d
eccleſiarũ,in ſi.de off.or. ſunt.n.iſti ꝓnũ
tiãdo functi officio ſuo. Et idẽ vř,qñ in-
ferior tulit ſñiam;puta Archid.in iuriſdi
ctione ſua, & pro executione recurriť ad e
epm tãquã ſuperiorẽ,qđ notabiliter cõ-
firmauit Spec.in tit.de execu.ſentẽ.§.nũc
uidẽdũ,uer.ut aũt. Sequiť hic do.Ant.di
cẽs ſe putare hoc ꝓcedere, ẽt ſi inferior
poſſit exequi, ex quo ſuperior illius adiť
ꝓ executione. Nã inferior põt exequi ꝑ
iuriſdictionẽ, quã habet,vt plenè dixi in
c. ſi qs ꝯ clericũ, de foro cõpe.ſed pro iu-
riſdictione maiori ſolet recurri ad ſupe-
riorẽ,ut ibi dixi. Item poſſet iſte ſuperior
de retractatiõe cognoſcere ꝑ uiã reſtitu-
tiõis,ut no.Spe.ĩ loco p̃allegato; facit c.
pen.de ĩ ĩteg.reſti.& qđ legiť & not.ĩ d c.
cũ ab ecclĩarũ. Qñq; cõmittiť alicui exe
cutio a ſtatuto ĩ auxiliũ iuriſdictionis; vt
qa ꝑ ſtatutũ deputať aliqs ſuꝑ executiõe
ſñiarũ; & tũc ẽm Bar.qdã ẽ cognitio cir-
ca res,ĩ qb⁹ eſt fiẽda executio;& de hoc po
terit iſte cognoſcere,vt ĩ d.l.a diuo Pio §.
ſi ſuꝑ reb⁹,& ſe.Quędã ẽ cognitio ſuꝑ ex
ceptiõe,q̃ oppõiť p⁹ ſñiã:& tũc aut oppõiť

a Per mãdãtẽ. Adde qđ ꝑ illã l. uoluit Ro.cõſil. 325. & dic,ꝙ ẽt admittiť exceptio de poteſtate mãdãtis,ut uoluit Lapus alle.2.

SEB. SAPIA.

b ff.mãdati. Vide multa,q̃ deciduntꝑ illũ tex.cumulata ꝑ Feli. ĩ c.1.co.26.uer.fallit.ſ.de cõſti.& ꝑ Iaſ.in l. nõ ſolũ.§. morte, col.21.ff.de no.ope.nũ. ꝑ And. Sicu.in c.2.ĩ 2.no.ſ.de offi. deleg. & ĩ repe. rub. C.q. admit.col. 32. circa medium.

c Iuriſdictio. Adde qđ uoluit Ro. conſi.242.

d De vacatione. Vide ad hãc materiã multa ꝑ Feli. ĩ c.ſi.col.v.cũ pluribus ſeq.ſ.de p̃ſũp.

e Sed mixtus. Adde Oldr.cõſi.227. & uide eũdẽ Abb. cõſi.34.Pet.đ Ancha.cõſi.35.incip. iſte executorũ.Fede.conſi. 251.

tale aliqd,qđ cōcernit merita principa-
lis cāę.exēplū ponit Bar.ī his, ī qb⁹loqꝫ
tex.ī l.1.C.de iur.& fact.igno.vt puta qa
dicit, ꝙ dēt excuſari a iuris ignorātia ex
ſpāli priuilegio;& de iſtis nō poterit co-
gnoſcere talis executor;ſed dēt remitte-
re ad piorē iudicē;alleg.l.pe.ff.de cōfeſ.
Quædā sūt exceptiones, q̄ reſpiciūt exe-
cutionē nec īfringūt ſnīam, vt exceptiōe
qs exigat vltra,quā facere poſſit & ſiľes;
& de iſtis executor cognoſcit.d.l.pe.& ēt
pnūtiabit,vt ibi. Quædā sūt exceptiōes,
5 q̄ directè veniūt ꝯ ſnīam,& eā īpugnāt;vt
exceptio nullitatis, vel falſorū īſtrorū, & c
ſiľes.gl.ī d.c.paſtoralis,& ī d.§.& ſi nō co
gnitio, tenet ꝙ executor p̄t de his cogno
ſcere, & ibi ē gl.multū no.đ hac mā;vide
p Spe. q idē tenuit ī tit. đ execu.ſen.§.1.
uer.ut āt. Dicit tñ illa gl.ꝙ cognoſcit ad
finē,ut ſupſedeat & remittat ad ſupiorē
nō aūt vt ſup illis pnūtiet. Et idē uoluit
Bar.ī d.l.a diuo Pio.& p hoc caſu allego
tex.hic, & ſiľr ī l.ſi p̄tor.§.Marcell⁹,ff.de
iudi.Et idē finaľr tenēt Inn. & Hoſt.hic.
7 & ſi diceremus ꝯriū,poſſet ſeq abſurditas
ſm Bar.ſ.ꝙ iudex minor,vel par poſſit in
fringere ſnīam maioris, vel paris ꝯ.l.nā
& magřat⁹, ff. de arbi. & ī c. īnotuit,s̄.de
elec.Idē p oīa tenet Bar.qñ iudex ſenten
tiās delegat executionē añ cognitionem
habitā ſup executione fiēda;& hoc finaľr
voluit Inn.hic,licet referat varias opi.ſed
hodiē tenēdū p̄dictis rōnib⁹. Addo tñ, ꝙ
ſi opponiť exceptio cōcernēs iniuſtitiā,
& ñ nullitatē;nō dēt executor ſupſedere,
ēt ſi ſciat eā iniuſtā:qa fecit ius īter ptes,
ex quo trāſiuit ī rē iudicatā,vt ī d.cle.pa-
ſtoralis.§.qa verò,de offi.dele. †Dicit tñ
ibi Inn. ſingulare verbū,ſe ñ cōſulere exe
cutorib⁹criminaliū cārū,vt ī pſonā cōdē
nati pœnā exequātur,ſi cognoſcūt illū in
iuſtè cōdēnatū,licet referat alios ꝯdicere,
8 arg.c.cū miniſter.24.q.5.& uide ī hoc qđ
dixi ī d.§.qa uerò;& hoc dictū Inn.refert
& ſeqꝫ Ang.de Peru.ī d.l.a diuo Pio,q vř d
ī aliquo deuiare a p̄dictis, & a Bar.allegā e
do.d.l.ſi p̄tor, ī fi.aľr īducēdo, q̄ Bar.ſed
Inn.ītelligit illā legē ſm qđ ītelligit Bar.
& mihi placet. Tertio mēbro principa-
a li qñq; executio ſnīæ[a] cōmittiť poſt ſnīā
& habitā cognitionē de executione, vt ī
cōmiſſione,q̄ ſit nūtio; & iſte ſm Bar.vo-
cať mer⁹ & nudus executor, & nullā hēt
cognitionē.d.l. ſi vt pponis,& l.executo
rē.& ē rō,qa oīs cognitio p̄ceſſit;& iō me
ra executio vř cōmiſſa; & hoc mō ſm eū
cognoſciť merus executor; & hoc ſequiť 9
hic d.Ant.dicēs,ꝙ iſte talis nullam exce-
ptionē p̄t admittere, & idē Bal.ī d.l. & ſi
ñ cognitio,C.ſi ꝯ ius vel uti.pu.& idē re-
fert tenere Odoſ.& oēs.ſed tu vide gl.25.
q.2.c.dicēti.§. & ſi nō cognitio,q̄ dicit ꝙ
b quātūcūq; executio ſit mera:tñ ſi euidēs[b]
eſt eā eſſe nullā, vt p falſa īſtra latā,execu
tor ñ dēt eā exeq;& mihi placet hoc,arg.
eius qđ no.ī l. iuſtè poſſidet, de acq.poſſ.
Nā,ubi ſnīa eſt nulla,nō excuſať qs autho
ritate iudicis,p̄ſertim qñ euidēs ē eā eſſe
nullā, niſi aliud dicať ī caſu nřo,ī quo fuit habita cognitio
ſup executione:ſed(vt dixi)euidētia facti dēt p̄ualere, ar.8.
diſt.c.veritate,& ī c.euidētia, de accu. poſſet tñ ſic diſtīgui,
ꝙ aut p̄ntibus ptibus ſup executione ſnīę lata fuit aliqua
ſnīa;& tūc cū trāſiuit ī rē iudi.ñ dēt amplius excipi de nulli
tate,arg.ī l.1.ff.q̄ ſent.ſine app.reſcin.ī prin. Aut nulla ſnīa
lata fuit;& tūc ſecus,& abſtinebit iſte executor ab executio
ne nō rōne iuriſdictionis, quā hēt,cū nullā hēat: ſed qa nō
mereť dici ſnīa,ex quo eſt nulla,vt l.4.§. cōdēnatū, ff.de re
iud.facit qđ no.Inn.in c.ſi qñ,de offi.deleg.vbi aliqd tetigi
ad mām poſt eū. Ex his oībus inferť ꝯ lec.huius gl.q̄ intelli
git iſtū tex.in mero executore. †Sed circa iſtū merū execu
torē q̄ro, an poſſit reſiſtēti violētiā inferre quo ad actū exe
cutionis explēdū?[c]Ang.de Peru. in d. l. a diuo Pio, dixit ꝙ
nō:qa ſua ptās,cū ſit mera & modica, nō extēdiť ad hūc ca-
ſum; alleg. Inn.in c.cū olim.2.de priuile.in verbo,p porta-
riū.Sed aduerte tu,qa Inn.nō loqꝫ ita ſimpľr, put eū alle-
gat: imò (ſi bñ pōdereť) quo ad hūc caſum ſentit oppoſitū.
loqꝫ.n.primò,qñ cōmiſſio fuit facta ſimpľr alicui nūtio, vt
mittat aliquē in poſſeſſionē alicuius rei, nulla ſnīa prius la
ta partibus p̄ntibus ſup illa re.quo caſu dic ꝙ nō debet iſte
nūtius uiolētiā inferre,ēt partibus:qa officiū ſuū ad hoc nō
extēdiť. debet.n.intelligi de poſſeſſione vacāte. Iō dicit,ꝙ
ēt abſente poſſeſſore nō debet aliū in poſſeſſionē mittere:
7 †quia nō debet priuare aliū ſua poſſeſſione,cū ipſe nō ſit iu
dex;nec ſine cauſę cognitione qs eſt a ſua poſſeſſione remo
uēdus.l.fi.C.ſi p vim vel alio modo.Oportet ergo ſm eū,ꝙ
prius poſſeſſor renūtiet,uel authoritate iudicis inde expel-
lať. hoc verū ſm eū,niſi partibus p̄ſentibus ſnīa lata fuiſſet
ꝯ poſſeſſorē. tūc.n.ſatis vř, ꝙ uiator ſeu nūtius poſſet dare
poſſeſſionē rei,quā alius poſſidet, maximè ſi pōt fieri ſine
violētia.d.l.fi.C.ſi p vim.Et pondera bñ hęc verba vltima
in eo,qđ dicit, maximè ſine violētia,ex quo clarè ſentit, ꝙ
ēt violētiā p̄t inferre, qñ eſt merus executor datus poſt ſen
tētiā; & ſic primū dictū ſuū vř reſtringere, qñ añ cognitio-
nē fuit mādatū nūtio,vt aliquē mitteret in poſſeſſionē. de-
bet.n.in dubio intelligi de vacāte,ar.c.cū nřis,de cōceſ.pb.
& c.dudū,de priui. & qđ leg.in c.2.de deci.li.6.in prin.Et ꝙ
nūtius deputatus poſt cāæ cognitionē poſſit uiolētiā infer
re,facit optimè tex.in l.q reſtituere, ff.de rei vē.& l.phibi-
tū,C.de iure fiſci.li.10.facit qđ not.gl.in c.ex lřis,& c.fi.de
offic.deleg.vt ſic illæ gl. ſaluenť ſaltē reſpectu coertionis fa
8 cti;& facit l.ad rē mobilē,& l.ad legatū,ff.de pcur. † Quæ
ro circa p̄dicta,qd ſi fuit ſcriptū alicui,vt daret poſſeſſionē,
d [d]amoto quolibet illicito detentore,[e]an talis habet iuriſdi-
e ctionem,vel ſit ſimpliciter executor?Inn.in d. c. cum olim,
dicit primò,ꝙ talis non habet iuriſdictionem,niſi ſuper no
toriis & illicitis,ar.in c.ſtatuimus,de off.deleg.li.6.alii di-
cunt & fortè melius ſecundum eum, ꝙ procedat etiam ſup
non notoriis iuris ordine ſeruato; alle.no.in c.epi,de re.ec
cle.non alie.& hoc vltimum mihi placet,ſi cōmiſſio fuit fa-
cta ante ſnīam & cognitionem ſuper executione: quia ta-
lis vř iudex,cum habeat cognoſcere, an poſſeſſor ſit illici-
tus;ad hoc qđ no.gl.in prēalleg.c.paſtoralis, §. quia uerò,
uer.mixta,de offi.deleg.Secus autem,ſi prēceſſit ſententia,
& cognitio ſuper executione fienda: quia tunc eſt merus
9 executor,ut s̄.dixi,& ſic limito Inno. † Quæro an is cui
committitur executio poſſit cognoſcere de ſubreptione,
uel falſitate reſcripti, ſi coram eo opponitur? Inn. hic di-
ſtinguit,quòd aut is, qui tulit ſententiam,commiſit execu-
tionem,& tunc opponi non poteſt de ſubreptione, cum ip-
ſe ſatis ſit certus de facto ſuo, de reſcrip. c.ab excommuni-
cato. Aut non ipſe tulit ſententiam, ſed alius, ut uincens
cauſam impetrauit reſcriptum a ſuperiore, puta a papa nar
rando multa pro executione fienda, & tunc poteſt ipſe co-
gnoſcere, & tardabit executionem, de hoc eſt caſus in d.
l. & ſi non cognitio. & hanc executionem appellat Inno.
mixtam: ſed primo caſu appellat meram: ſed hoc pro-
cedit

SEBA. SAPI.
a Executio ſenten tiæ. Vide latè per Feli.in c.paſtoralis,§.qa uerò, co.2.s̄.de offi.deleg. ubi latè ponit,qd poſſit merus executor, & quaſi reaſſumit totā hanc materiam.

SEB. SAPIA.
b Euidens Vide ad hoc Pet.de Anch. in cōſi.383.incip. retēto ordine dubiorū, dū limitat tex. in c. fi. de excep.in 6.uide Fel. in c.ſi qñ, ff.de offi.deleg.
c Explēdū. Adde qđ uoluit Alex. cōſi.143.2.lib.dic iniuſtè torto, qui ſugit de carceribus.

ZACHARIAS.
d Vt daret poſſeſſionem. Adde an poſſit aliū ſubſtituere ad exequendū, & uide ꝙ non per Inn. & Ioan. And. in c.fi. s̄. de offic. dele. Bal.in apo.ad Spec.in titu.de deleg. §.excipiť, uerſi. itē ꝙ iniūctū. Alex.in l. nemo, ff.de duo. reis, & Cardi. in cle.1.eo.ti. & qualiter talis executor procedat, uide Spec. in tit. de execu.ſen.§.2 circa prin. & in tit. de ſent.excē. §.2. uerſi.quid ſi.

SEBA. SAPI.
e Illicito detētore. de hac clauſula uide Lapū alle. 15. inci. idē eſt dicere,& Bal.in rub. s̄. de offic. deleg. col.pe.

cedit quo ad cognoſcēdū de exceptione
ſubreptionis: ſed quo ad alias exceptio-
nes admittendas uel repellēdas tene, qđ
s̄.dixi. Sed Inn.ñ aperit, an intelligat di-
ctū ſuū ī mero executore,capiēdo merū,
put.s̄.dixi.vñ dico, ꝙ capiēdo executorē
mixtū,ut dixi ī p̄cedētib⁹,poterit ī dubio
cognoſcere de exceptiōe falſi reſcripti, &
ēt iudicař,& ēt đ ſubreptiōe,ſi poſſit pba
ri ēt ī facto pprio,arg.op.ī.c.cū olī.j.e.& a
hoc pbať ī.d.l.& ſi ñ cognitio. Iſte.n.eſt
iudex ī executiōis actu,ut.s̄.dixi. meritò
p̄t cognoſcere de ptāte ſua,& ēt ſe pnū-
tiare iudicē ſeu ñ iudicē,ut ī c.ſignificāti b
b⁹,đ of.de.& cle.1.đ reſcri. Sed dubiū ē,
qd ī mero,capiēdo ppriè,ut p̄dixi?& tūc
diſtīguo,ꝙ aut alius iudex cōmiſit execu
tionē narrādo,ꝙ ſnīa fuit lata, & oīs co-
gnitio ſup executiōe habita,& p ptē ad-
uerſā hoc negať, & dř reſcriptū ſubrepti
tiū;& tūc ē dubiū,an poſſit hoc cognoſce
re,& pnūtiare:& credo ꝙ ſic,qa ſubintel
ligiť illa cľa, ſi ita eſt, q̄ in hoc perēpto-
rio dat iuriſdōnē,ut ī.d.c. ab excōicato,
đ reſc. ſecus vř, ſi ille idē, q tulit ſnīam,
hoc cōmiſit. Si tñ exciperet, ꝙ reſcriptū
ē falſum,uel ſubreptitiū, ut qa aliter pri-
us & uiua uoce dixerat,quā nūc ſcriberet
ar.d.c.olī,& tūc puto,ꝙ nō p uiā iudicii,
cū nullā iuriſdōnē hēat,arg.d.l.ſi ut ppo
nis.&.l.executorē,C.đ execu.rei iud. ſed
exīiudicialiter ad ſui inſtructionē pote-
rit de hoc inqrere ad effectū,ut exequať,
10 uel ſupſedeat,arg.c.cū cōtingat.s̄.đ reſc.
† Quæro an executor p̄ſertim mixtus de
beat ſp exceptiōes ppoſitas admittere?
So.Gof.dicit ꝙ ñ.ſi.n.executor pcipit,ꝙ
malitioſè opponiť exceptio falſi cā diffe c
rendæ executiōis,fiat executio, ſalua ma
nēte falſi qōne,C.đ fal.l.2. Ad hoc addu
co.c.ad diſſoluēdū,đ deſpō. īpub.& not.
p Inn.in c.poſt electionē, de cōceſ. præ-
ben. ubi dicit iudicē nō dēre admittere
exceptionē ēt perēptoriā, ſi uehementer
p̄ſumit illā calūnioſè oppoſitā;facit.c.cū
11 cōtingat,& c.ſup lřis,de reſcr. †Vlterius
quæro an iudex poſſit parti uincēti exe
cutionē ſnīæ cōmitteř,ut ſic uadat ppria
authoritate,& poſſeſſionē ingrediať?Gl.
in.l.meminerint,C. vñ ui,tenet ꝙ ſic, &
p illa bñ facit.l.eū q.§.ſi epiſtola, ff. de
a fur.ubi ī facto pprio qs ꝯſtituiť nūtius,[a]
& qđ legi.& no.ī.c.cū dilecti, de dolo, &
cōtu.Cōtrariū ſentit glo.in.l.iuſtè poſſi-
det,ff.đ acq.poſſ.& utrobiq; not. p doc.
b Cōis legiſtarū cōcluſio[b]eſt.maximè Bar.
ꝙ dūmō nō reperiat reſiſtētes, p̄t hæc fa
cultas dari parti: aliàs ſecus, ne deť mā
generādi ſcādalū,arg.in.l.nō eſt ſingulis.
ff.de re iud.Ego puto hoc uerū in caſu, ī
quo cōmittiť nuda & mera executio,ſed
ſi oporteret cāę cognitionē adhibeř,tūc.
ſecus: qa nō dēt qs in facto ſuo iudex cō
ſtitui.l.una,C.ne qs in ſua cā.&.4.q.4.c.
1. Exigiť āt cauſæ cognitio, qñ in rebus
nō adiudicatis eſt fiēda executio, ut in p-
ſonali actiōe.d.l.a diuo Pio; no. Inn.ī.d.
12 c.cū ſup.j.eo.in fin.†Secus in reb⁹ adiudi
catis. tūc.n. nulla ēt ſummaria cognitio
adhibeť,ut not.Inn.in loco p̄allega. hinc
dicit idē Inn.in.c.ex rōne,de appell.ꝙ ēt
citatio non exigiť,quod eſt notādum, &
13 uide quod ibi dicā. †An āt ex pacto in-
ter creditorem & debitorē inito poſſit
induci, ut liceat creditori ppria autho-
ritate poſſeſſionē bonorum debitoris ap
prehendere pro ſatisfactione debiti, ui-
de plenè p Bar.in.l.3.C.de pign. & tādē
cōcludit ꝙ ſic p illū text. dūmō nō repe-
c riat reſiſtentem;[c] alias non ualet pactum
rōne prēdicta, ne pactum ſit cā ſcandali.
l. cōuenire, ff. de pacti dot. hoc uerū ſm
eum, niſi debitor conſtituiſſet ſe preca-
rio nomine poſſidere;qa tūc,cū poſſeſſio

a Et ꝙ quis poſſit eſſe nuntius in cauſa propria ex commiſſione iudicis,dicit ēt Bal.in.d.l.iuſtè poſſidet,per.d.§.ſi epiſtola.Sal.in.d.l. dotis,ſolu.matri.facit quod uult Bar.in.l.1.C.de ſer.fug. ubi per illum tex. dicit pbari, ꝙ qs pōt eſſe nuntius & executor in cā ppria & ad ppriā utilitatē.Idē in teſtatore, q pōt dare licētiā legatario, ꝙ capiat rem legatam & poſſeſſionem ipſius propria authoritate, ē elegās gl. ī.l. Titia cū teſtō, ff. de leg.2.in.§.Lucius in uer. nō ſit iterpretādū ibi,circa finem,uel tertio a ſe,ideſt ut non petat ab aliō,not.p legiſtas ī.l. nemo poteſt,ff.de legatis primò.adde an legatarius ppria authoritate poſſit rem legatam capere & quando nō, Ro.conſil.312.

ANT. FRAN. An quis poſſit eſſe nuntius in cā propria ad citandum ēt ſuum aduerſariū,uiđ Bar. in.l.eū qui,ī.§.fi. ff.de fur.& p Bar. in extrauagan.ad reprimen. in uer. per nuntium. ubi dicit ꝙ ſic, & per Bald. in authent. & omnino, C. ne uxor pro marito, & tenet Bart.in.l.1.C.ut nemi. lice. ſine iu.auth.ſe ui. & p Paul.de Caſ. in.l.miles,in.§.q iudicati, ff. de re iu.& p gl.ī.l.ſi ut proponis,la.2.C. qūo & quando iudex, & uide Alex. in.l.iuſtè poſſidet hic allegata. ubi poſt Bar.dicit, ꝙ iudex poteſt dare licentiam actori, quòd citet ipſum reum.

b Et iſta concluſio eſt approbata.Et idē tenet Bar.in.l.1.p illū tex.C.nemi.li.ppria autho.ſine li.iu.& in repe.l.creditores,in.4.q. prin.ff.de pig.& ī.l.ſi finita.§.Iulianus,in.6.col.ff.de dā.infec.Cyn.& nouiſ.in.l.iubemus, ff.de iuriſ.om.iud.in.1.q.cū aliis cōcor.quas addit d.Alex.in.d.l.iuſtè,de acq.poſ.ubi ēt refert Bal. & Lud.Ro.uariaſſe, ad eū remitto, & facit ad prēdicta gl.in.l.miles.§.qui iudicati,ff.e.per quam dicit Ang.ibi no.ꝙ parti obtinēti ſnīam poteſt per iudicē committi vēditio bonorum cōdēnati,quod dicit eſſe mirabile uerbū p.d.l. meminerint,C.unde ui.dicit etiam Bald. in auť.ut oratio, C.ne uxor pro mar.ꝙ executio in rebus & captura perſonę poſſunt per iudicē cōmitti parti, dūmō talis executio fieri poſſit ſine uiolētia & piculo armorum.alibi ēt dicunt Cyn.& Bal.in.l.2. C.ſi in cā iudi. ꝙ iudex poteſt dare licētiam creditori, ꝙ pignus ſibimet in ſolutū accipiat per not.per gl.in d.§.qui iudicati. imò plus per iudicē p̄t dari licētia parti,ꝙ citet ipſammet,ſecundū Bart.in uer.per literas, in extraua.ad reprimen.Bal.& Sali.in.l.ſi ut proponis,per gloſ.1. C. qūo & qñ iu.do.Ant.& alii canoniſtæ plenè ponūt in.c.1.s̄.de iudi.poſt Spec.in tit.de cita.§.ſequitur.in uer.qñq; committitur parti.ubi tenet ꝙ poſſit,& in tit.de actio.& pe.in.§.ſuper, in uer.itē uide,p Anto.in.l.2. C. ut uemo priua. p̄dicta intellige parte citata & uocato poſſeſſore; alias qs nō dēt ingredi tenutā uel poſſeſſionē fundi authoritate uel licentia iudicis, niſi conceſſa ſit uocato prius poſſeſſore;aliàs caderet è iure ſuo per.l.meminerint,& ibi Bart. in ſecunda co.& alii poſt eum,C.uñ ui,& gl.ī.d.l.iuſte poſſidet.& ppterea Bar. in conſi qđ inci.miſſus in poſſ.in.4.dubio in princ.dicit not.ꝙ qui uult authoritate alicuius licentiæ ingredi poſſeſſionem rei, debet diligenter inquirere,quis ſit poſſeſſor,& eum facere citari, & ſi hoc neglexerit,punitur priuatione iuris ſui.d.l.meminerint,& ſic negligentia in nō inueſtigando poſſeſſorem & etiā in nō uocādo eū ad ius puniēda ē.d.l. meminerint,& nō excuſatur rōne ſentētiæ, ut ibi p eū. & idem dicit Bal. ī.l.fi.in.3.col. C. đ edict.d.i.Adria. tollē. Pet.de Anc. & Gemina. ī.c.fi. de elect. in.6. ubi refert Pet.de Anchara. ſe ita conſuluiſſe.& ita cōſuluit in conſilio 267.quod inci.in prio dubio, quo quæritur &c. & ī conſi.269. incip. uideretur prima facie.& dom. Alexand.de Imol. in conſi. 225. incip. uiſa facti narratione,in.5.col.ad fi.nec ob.regula, ꝙ nō ſit citādus ille, quo inuito & ꝯdicente poteſt act⁹ expediri l.4. in princ.in uer. illud.ff.de fideicōmiſ.li. & regula, ꝙ p̄t inuitus: qa p̄t dici, ꝙ iō lex requirit citationem: quia multa poſſent opponi ꝯ ſententiam, quę tranſiuit in rem iudicatā,ad impediendā executionem,quæ pulchrè ponuntur p Bart. & alios ī.l.1.C.de iuris & facti ign. Adde qd in ceſſionario creditoris, q hēbat poteſtatē ingrediendi propria authoritate,Bal.conſi.114.in lib. 5.

ANT. FRAN. Dicas circa hoc, quod hic dř de legato, ꝙ legatum recta uia in legatarium;& ſibi rei legatæ dominum acquiriť. l.a Titio,ff.de fur.& cedit ab adita hęreditate,ut plenè per Bar. & Bal.in.l.eā quā,C.de fideicō.& in.l.1.ff.&.C.quādo dies, leg. ced.& uide gl.inſti.de lega.§.ſi peculium;nō tñ p̄t propria authoritate occupare legatū,l.1.§.1.ff.quorū lega.& hř per gl.& Bar.in.l.extat,ff. quod metus cā.aliàs priuareť legato,ut in.l.non dubiū,& ibi p glo. & do.C.de legi.quod uerū eſt,qñ res legata tenereť per aliū,ſm Bar. in.d.l.extat,& p Paul.de Ca.in cōſi.inci.dñi donatio ſine dubio, in 2.col.qđ ēt eſt uerū,niſi de licētia teſtatoris rē legatā acciperet, ut in.l.Titia cū teſtō.§.2.ff.de lega.2.& no.Bar.ī.l.legitimos,ff.đ legi. tuto.& per Alex.in.l.extraneū,C.de hęr.inſtituen. ubi dixit. ꝙ ēt ſi teſtator diceret,accipe talē rē tua authoritate,uel a teipſo,ꝙ tūc & eo caſu p̄t ēt accipere additis armis, licet ñ dēat armis pcurere: ſed ſolū illis uti ad terrorem,quod etiam uoluit Bar.in.l.1. in.4. colū C. communia de lega.poteſt etiam capere propria authoritate,ſi legatarius eſſet executor teſtamentarius: ita Bal.in.d.l.non dubium, C.de legi.& eodem modo.ſi in legato eſſet adiectum uerbum,libere,ſm Bar.in.l.precibus,in ultima colum. C.de impube.& aliis ſuſti. Et ad prēdicta uide conſilium Paul.de Caſt. 283.

c SEBA. SAPI. Reſiſtentem.Vide latè do. Iaſo.in.l.2. colū. 38. uer.capio glo.magnam, C. de iure emphyteo.

ſit trāſlata in creditorē. l. certè, ff. de p̄ca
rio, poterit ui poſſeſſionē ītrare; q̄a po
tius tunc dicit̄ ſuā poſſeſſionē defendere
14 quā uiolētiā inferre: q̄d eſt notandū. †Vl
timò hic quærò de q̄ō. no. quā ponit hic
Inn. quidā electus (pone in ep̄m) obtinuit
confirmationē à Roma. pontifice, demū
accuſat̄ corā Metropolitano ſuo, q̄ ſimo
niacè illā cōfirmationē obtinuit; puta q̄a
dedit ꝓ ea obtinenda pecuniā alicui ex
familiarib⁹ papæ. q̄rit̄ nūqd talis accuſa-
tio fieri, & admitti dēat p Metropolita-
nū? Inn. tenet hic q̄ ſic, dūmō nō agatur
ad pœnā depoſitionis, ſed ad aliā pęnam,
& nihil tāgit̄ de cōfirmatione; q̄a, ſi age-
ret̄ q̄ confirmatio eſſet iniuſta, nō poſſet
agi corā inferiore à cōfirmāte. Nota hoc
dictū; pro quo allego tex. iuncta glo. no.
in. c. 1. de confirmat. util. uel inuti. ubi pa
tet, q̄ licet inferior cognoſcere nō poſſit
de ualiditate confirmationis ſeu rei per
ſuperiorē cōfirmatæ: p̄t tñ de crimine cō
miſſo ꝓ cōfirmatione obtinenda cogno
ſcere, & punire: q̄a hoc nō tāgit uires cō
firmationis. nō. n. p cōfirmationē eximit̄
à p̄tāte ſui iudicis, ut not. in cap. niſi, de
p̄b. Ex quo dico, q̄ ꝯ ep̄m confirmatū ſi-
moniace poterit agi ēt ad pœnam depo
ſitionis, dumō diffinitio reſeruet̄ papę, &
in agitatione cauſę adhibeat̄ numerus
ep̄orū: de quo ſatis dixi. ſ. eo. c. non p̄t. ꝯ
alium pręlatum inferiorē poterit agi ad
depoſitionem & priuationem ratione
p̄dicta. Et hodie excōicati ſunt ipſo facto
clerici ſeu religioſi, uel laici utriuſq; ſe-
xus, qui promiſſionē ſeu munus aliquod
ex pacto fecerint, uel receperint, uel do-
nauerint ꝓ aliqua gratia, uel iuſtitia ob
tinēda apud ſedē apoſt. à qua, p̄ter quā ī
mortis articulo, niſi a papa abſolui non
poſſunt; & gratia ſic obtenta eſt ipſo iure
nulla. Simili ſententia inuoluuntur, qui
ſcienter tali gratia utunt̄, ut habetur in
extrauaganti Boniſa. 8. quę incipit, ex-
cōicamus, & anathematizamus, &c.

a Verbo tenus. Not. q̄ miſſio in poſſeſſionem facta ſolo iuſſu, & non actualiter nullius eſt momē ti, nec poteſt acto ri ius dominii eo modo acquiri.

SVMMARIVM.

1 *Pignus prætorium non conſtituitur ex ſola iuſſione prætoris, niſi actualiter fiat miſſio, ſecus eſt in pigno re conuentionali, quod ſolo conſenſu ꝯhitur. 3.*

2 *Adiudicatio bonorum non impeditur, ſi reus eſt para- tus dare alia pignora. 12.*

4 *Obligatio bonorum ſimpliciter facta intelligitur de fu- turis. & præſentibus.*

Publicatio bonorum ſimpliciter facta intelligitur tan- tum de præſentibus.

5 *Pignus conuentionale quo ad poſſeſſionem non tranſ- fertur in creditorem ſine actuali traditione.*

6 *Actio pignoratitia directa non competit, niſi creditor ſit in poſſeſſione pignoris.*

Statuta loquentia in pignore non habent locum in hypotheca in factis odioſis.

7 *Iuſſus iudicis de mittendo aliquem in poſſ. durat bien nio: poſtea uero requiritur nouus proceſſus, niſi credi tor ex rationabili cauſa fuerit impeditus, quo caſu habetur pro poſſeſſore.*

8 *Nuntius miſſus à iudice, ut ponat creditorē in poſſeſ- ſionem bonorum, & ipſe aſſignauit unā pro alia, non transfert poſſeſſionem in ipſum creditorem.*

Poſſeſſio bonorum adiudicatorum transfertur in cre- ditorem per nuntium a longe ſtantem & bona ipſa uidentem, ſecundum ueram opi. Abb. hic. 10.

9 *Poſſeſſionem unius beneficij quando quis uult accipere, debet omnium rerum ipſius beneficij poſſeſſionem accipere, & non ſufficit, ſi acceperit poſſeſſionem unius pro omnibus, niſi conſuetudo ſit in contrarium.*

10 *Poſſeſſio beneficij acquiritur in conſpectu beneficij, licet non intrauerit actua liter, etiam ſi alius ſit in poſſeſſione, dummodo ꝯ eum ſit lata ſententia.*

11 *Creditores omnes cenſentur cepiſſe poſſeſſionem, ſi unus ipſorum ipſam ingreſ ſus eſt.*

12 *Appellari non poteſt à ſententia lata in realibus.*

Dominium rei an perdatur per ſententiam latam ſuper illa re?

CAP. VI.

CVm aliquibus. Hoc cap. poteſt intelligi
duobus modis. Primo,
q̄ loquatur in pignore prętorio: puta q̄ pretor,
uel iudex propter contumaciam rei ponit uerbo
a tenus [a] actorem in poſſeſſionem rei petite in actione reali
uel aliorum bonorum ipſius rei in actione perſonali, & in-
tentus literę eſt, q̄ ad cauſandum pignus prætorium ad hoc
ut miſſus poſſideat, non ſufficit iuſſus iudicis: ſed reqritur
ut actualiter mittatur in poſſeſſionem. Et ſecundum hunc
1 intellectum hoc dicit in ſumma. †Non ſufficit ad p̄torium
pignus, ut uerbaliter detur, niſi actualiter fiat miſſio. Secun
dò p̄t intelligi, cū poſſeſſio aliqua uel ꝓprietas alicui⁹ rei,
ſeu res aliqua adiudicatur actori iure dominii, & reus pro
executione uult dare aliquod pignus, & nō ipſam rē, ſaltem
in pręſenti. hoc caſu non ſufficit, & ſ̄m hunc intellectum,
hoc intendit. †Non impediet reus ſententiā adiudicatio-
2 nis poſſeſſionis, ſi ſit paratus dare pignora. uel ſic: non ſuf-
ficit reo damnato ad traditionem poſſeſſionis tradere pi-
gnus pro ipſa poſſeſſione, & non diuidit̄. † Vltra ſummaria
3 non poſſunt notabilia colligi. Sed pro declaratione ipſorū
&. c. opponitur, & uidetur q̄ ſolo decreto iudicis transferri
debeat poſſeſſio, ſeu induci pignus prætoriū, ut in. l. pignus
ff. de pigno. actio. & . l. ꝯhitur, ff. de pigno. ubi patet, q̄ nuda
conuentione ſine alia traditione cōſtituitur pignus, ſeu bo
norū hypotheca. ſoluit̄, ut pręmiſi. hoc cap. p̄t duobus mo-
dis intelligi. Primo in pignore prętorio, ſ. cum iudex uult
dare pignus creditori de bonis ipſius debitoris p p eius cō-
tumaciam in non comparendo, uel in non parendo iudi-
catis, quo caſu non ſufficit ſolus iuſſus iudicis, niſi corpora
liter creditor mittatur in poſſeſſionem, ut hic, & eſt text.
apertus in. l. non eſt mirum, ff. de pign. acti. ubi dr̄, q̄ cū iuſ-
ſu magiſtratus pignus conſtituitur, q̄ non aliàs conſtituit̄,
niſi uentum fuerit in poſſeſſionem. & ratio eſt: quia poſſeſ-
ſio rēr non acquiritur, niſi animo & corpore, ut in. l. 1. & . 3.
ff. de acq. poſſ. licet, C. eo. nec ius reale conſtituitur ſine tra
ditione, ut in. l. traditionibus, C. de pact. & . ff. de uſufr. l. 3.
§. 1. & . l. ſi partem, in princ. ff. quemadmod. ſer. amit. Ad ꝯ-
riū dic: q̄ loquitur de pignore conuentionali, quod ſolo
conſenſu ꝯhitur, ut ibi; & eſt ibi ſpeciale; quia modici pręiu
dicii eſt ſ̄m Bar. in. l. 1. de pigno. act. †Similis ratio not. in
4 l. ſi. C. quę res pig. oblig. ubi patet, q̄ in generali obligatio-
ne bonorum ueniunt bona præſentia & futura: ſecus in pu.
blicatione, ut in l. ſi mandauero. §. is cuius, ff. manda. & . c
Fœlicis. §. uerum, de pœnis, lib. 6. ratio diuerſitatis commu
niter ibi redditur: quia primo caſu tractatur de modico
pręiudicio. † Item dic, q̄ in conuentionali pignore non
5 transfertur poſſeſſio ſine actuali traditione: nec proprie
conſtituitur pignus, ſed potius obligatio pignoris, ut not.
gl. in. d. l. 1. ff. de pign. act. quia proprie pignus eſt, cùm poſ-
ſeſſio ſeu detentatio tranſit in creditorem. hinc dicitur pi-
gnus à pugno, quo ſtringitur. hypotheca uerò, dicitur, cùm
non tranſit, ut. l. ſi rem alienam. §. proprio, ff. eo. & inſti. de
act. §. inter pignus. Et dicit Bar. in. d. §. proprio, q̄ quantum
ad actionem hypothecariam nulla eſt differentia inter pi-
gnus & hypothecā: quia utroq; caſu cōpetit, ut. l. res hypo-
6 thecę. §. pen. ff. de pign. & . §. itē Seruiana, inſti. de acti. † Sed
quantum ad pignoratitiam directā eſt dr̄ia: quia illa cōtra-
hitur re, ut inſti. quib⁹ modis re ꝯhi. obli. in fin. Ideo, niſi
ad cre-
ditorē trāſeat poſſeſſio uel detētatio, nō haberet lo-
a cū pignoratitia. Ex p̄dictis no. Bar. ibi poſſe dici, q̄ ſtatuta, [a]
q̄ loquunt̄ de pignore, nō habeāt locū in hypotheca, cū ſ̄m
ꝓpriā ſignificationē debeat intelligi de pignore, q̄d trāſit
ad creditorē: dicit tñ, q̄ hoc ꝓ cōſtāti nō poneret. Sed mi-
hi placet, qñ ſtatutum prouideret circa factū odioſum: q̄a
tūc verba ſtrictiſſimè ſunt intelligēda, vt in c. in nr̄a, de in-
iur. & c. cū dilectus, de cōſue. & hæc not. Et hāc lecturā ſen-
tit tacitè hęc gl. in prin. dū allegat. d. l. nō eſt mirū, cum ſi.
7 † Et circa eā q̄ro, an iuſſus iudicis de mittēdo in poſſeſ-
ſionē creditorē duret magno tp̄e, ſi creditor nō curauit a-
ctualiter poſſeſſionē ingredi? & dic q̄ durat uſq; ad biēniū:
poſtea uerò opus eſt nouo ꝓceſſu. Ad hoc tex. not. in l. ſi. C.
de bo. autho. iudi. poſ. tenet Bar. in l. p̄tor ait. §. ī eū quoq;,
ff. eo. q̄d not. & hoc intelligo, qñ ꝓ eo deficit, quo minus in
poſſeſſionē intraret. Si uerò ſtetit p p potentiā debitoris:
uel q̄a fundus, in quē debebat fieri miſſio, erat inūdatus; tūc
hr̄ ꝓ poſſeſſore, ut in c. cōtingit, de do. & cōtu. & l. cū un⁹, in
8 ſi. cū l. ſeq. ff. de bo. autho. iu. poſ. & ſic limita iſtū tex. †Vl-
terius q̄ro circa hāc lectu. q̄d ſi nūtius miſſus a iudice, vt cre
ditorē mitteret ī poſſeſſionē, aſſignauit unā rē ꝓ alia, uel
ꝓ pluri b⁹ aliis, in q̄b⁹ debebat fieri miſſio, an ſit trāslata poſ
ſeſſio? Spe. ī tit. de 1. & 2. decre. §. iā de effectu, ī prin. tenet
q̄ nō: imò plus dicit, q̄ nō ſufficit ad trāſferēdā poſſeſſio-
nē, q̄ nūtius a lōge ſtās oñdat poſſeſſionē: & uerbis tradat.
nec ob. ſ̄m eū. l. q̄d meo, ff. de acq. poſ. & q̄d not. in c. 2. de ꝯ-
ſue. q̄a illud ꝓcedit ī poſſeſſione rei: ſed nūtius illā nō poſ-
ſidet; iō oportet q̄ actualiter trāſferat̄. Et hęc dicta ſequit̄
hic d. Ant. & dicit bñ notāda. Aduerte, q̄a ſępe fui hoc ſecu
tus: ſed nūc data oportunitate inueſtigādi dico aliter. & fa-
teor primò, q̄ ſi tradat unā rē ꝓ alia nō trāſfert poſſeſſio:
q̄a ad acq̄rēdā poſſeſſionē oportet q̄ actualiter intret, ut ī
9 d. l. licet, & l. poſſideri, ī prin. p̄al. † Et uide p Dy. in regu-
la. 1. de regulis iur. lib. 6. ubi dicit, q̄ ſi q̄s ponit aliquē ī poſ
ſeſſionē unius rei bñficii ꝓ illa & ꝓ oībus aliis rebus bñfi-
cii, nō acq̄rit̄ poſſeſſio, niſi illius rei tm̄, in quā eſt facta miſ
ſio. hoc limito, niſi cōſuetudo habeat, ut ſufficiat facta trad
tio, q̄ ſit interuētu alicuius rei. Ad hoc allegat tex. ſing. in
c. 2. de cōſue. & vide q̄d ibi dixi. & q̄d in eccleſia, vide q̄d di
xi plenè in c. cū ueniſſent, de reſti. ſpo. ubi tractaui, an tradi
tione pēſionis uideat̄ trāslata rei poſſeſſio; dic ut ibi. reſpe
ctu tñ eiuſdē fundi nō eſt neceſſe ad acq̄rēdā poſſeſſionē to
tius, ut oēs fundi glebas circūambulet: ſed ſufficit quālibet
partē eius fundi introire, dū mēte & cogitatione hac ſit, ut
totū fundū uſq; ad terminū velit poſſidere, ut dicit tex. in l.
10 3. in prin. de acq. poſ. †Sed quatenus dicit Spec. q̄ ſi nun
tius eſt in p̄ntia rei nō poſſit trāſferre poſſeſſionē oculo,
niſi actualiter intret; nō credo eū verū dicere. Et ꝯriū huius
dicti aptè ſenſerūt Io. And. & Cōpoſt. in c. trāſmiſſam, de
ele. ſeq̄t̄ do. Ant. ī p̄al. c. 2. de cōſue. ubi cōiter dn̄t, q̄ ſi inue-
ſtitura de bñficio ſit in cōſpectu bñficii poſt collationē ha-
bitā, trāſfert̄ poſſeſſio p d. l. q̄d meo; & ſic trāſfert̄ poſſeſſio
inſpectione p ſolā inueſtiturā factā ab eo, q̄ nō poſſidet, ex
quo habet authoritatē tradēdi poſſeſſionem; fortius debet
trāſire, qñ nūtius dicit expreſsè: trado tibi iſtā poſſeſſionē.
Ad idē allego tex. in l. 1. §. ſi iuſſerim, uer. nō enim, ff. de ac-
qui. poſ. ubi dr̄, q̄ nō ſemꝑ eſt neceſſe corpore & actu appre
hēdere poſſeſſionē, ſed ēt oculis & aſpectib⁹; patet p exem
plū ī illis rebus, q̄ p̄ magnitudine pōderis moueri nō p̄nt,
vt ſunt colūnę. pro traditis. n. haberi debēt, ſi ī re p̄nti cōſē
tiūt, & uina tradita uideri, cū claues cellæ uinariæ emptori
traditæ fuerūt. Ad idē l. clauibus, ff. de ꝯhē. emp. q̄ profectò
iura nō aſtringūt ſe ad eū, q̄ poſſidet: ſed ad diſpoſitionē ſu
biecti, ut ſufficiat rē eſſe in p̄nti, ut trāſferat̄ poſſeſſio p ha-
bētē p̄tātē tradēdi: quinimo plus ſentiūt Io. And. & Cōpo.
in c. trāſmiſſam, q̄ ēt ſi alius ſit ī poſſeſſione illi⁹ rei ſeu bñ-
ficii, trāſfert̄ poſſeſſio p inueſtiturā ī ꝯſpectu rei habitā, &
alius priuat̄ poſſeſſione, ſi ꝯ illū poſſeſſorem ſuit lata prius
ſnīa, arg. in l. dāni infecti. §. nō ſolū, ff. de
dā. infect. Nā videmus, q̄ iudex transfert
poſſeſſionē ſolo iuſſu, qñ poſſeſſor nō pa
tit̄ aliū, de quo iudex decreuit poſſeſſio-
nē intrare, vt in d. §. nō ſolū, & in c. cōtin
11 git, de dolo & ꝯtu. † Ad idē l. cū unus,
ff. de bo. autho. iud. poſ. & l. ſi. C. eo. ubi iu
dex mittēdo unū ex creditorib⁹ in poſſeſ
ſionē bonorū uṙ mittere oēs alios credi-
tores. nūtius aūt in illo actu repręſentat
iudicis authoritatē; & iura (ut dixi) indi-
ſtinctè pariſicāt mittere ī poſſeſſionem,
uel oculo oñdere in rei p̄ſentia, ex quo
uerbo tradēs habet authoritatē actuali-
12 ter tradēdi. d. uer. nō enim. †Venio nūc
ad ſecūdā lect. c. ut intelligat̄, qñ aliqua
res fuit p ſnīam actori adiudicata. nō. n.
ſatisfit ſnīę, ſi reus vult dare pignus ꝓ il
la re: ſed oportet, q̄ fiat executio in illā
rē; & hāc lecturā ſentit Inno. dū exponit
tex. ibi. *poſſeſſio,* id eſt res aliqua. Vñ po-
nit̄ hic poſſeſſio ſ̄m cōem vſum loquen-
di. Simile hr̄ in c. qm̄, §. q̄ ſi ſuper rebus,
ut lit. nō conteſta. & rō p̄ōt eſſe duplex.
Prima, quia in realibus debet ſtatim ſnīa
mandari executioni, ex quo non ſubeſt
remediū appellandi. 2. q. 1. c. ſicut, & l. vni
ca, C. de rei vx. ac. Secūda, quā tāgit glo.
hic in fine, ne lites in futurū ex litib⁹ oriā
tur, l. ſi. C. de fru. & litium expen. Et ex
hoc dicebat Hoſt. q̄ ſi conſtat de ſnīa, nō
requirit̄ ī executione libellus. Tu de hoc
dic, ut plenius dixi in c. ſi. de iud. aliquid
in c. 1. de libelli obla. & plenè p Bar. in l.
a diuo Pio. §. ſnīam, ff. de re iudic. ubi in-
ter cætera dicit, q̄ ſi petit̄ executio corā
eodem iudice uel ſucceſſore, non eſt ne-
ceſſe offerrę libellum, uel aliud iudicium
intentare; ſed ſufficit petere per officium
iudicis executionem, arg. in d. l. ſi. ſed ſi
petit̄ coram alio, tunc ceſſat æquitas, &
neceſſe eſt libellum offerre: quia agit nūc
actione in factum: non autem implorat
iudicis officium, cùm ipſe ſnīam non tu-
lerit; & dic plenius, vt no. in dictis locis.
13 † An autem per ſnīam perdatur domi
nium rei, ſuper qua, ſententia lata fuerit,
uide gl. in c. propoſuit, de conceſſ. præbē.
in uer. uacare, & ibi per Cal. & in c. cū no
ſtris, eo. tit. per gl. inſti. de offi. iud. §. ult.
& q̄d not. in l. Iulianus, ff. de condi. in-
debi. Abbas.

a SEBA. SAPI. Statuta. hoc tenet Are. in conſi. 134. inci. eximie dn̄e collateralis, circa ſi. Pau. de Ca. in l. 1. ff. de pi gno. act. Sed ꝯriū tenet Fel. hic, quorū ꝯcordiā poſui in repet. l. creditores, in 2. q. C. de pigno.

SVMMARIVM.

1 *Sententia in matrimonialibus nunquam tranſit in rē iudicatam, & poteſt quandocunque reuocari, quan do conſtat de errore. 2. 9. vel ordine iuris non ſer- uato. 5.*

3 *Sententia etiam in caſu, in quo nunquam tranſit in rem iudicatam: ſemper præſumitur iuſta, donec con- trarium doceatur: ſed præſumitur iuſta poſt decem dies. 11.*

4 *Separatio matrimonij non poteſt fieri per ſolam coniu gum confeſſionem.*

6 *Turpitudinem ſuam licitum eſt allegare, ubi non alle- gando eſſet periculum animæ.*

7 *Allegans turpitudinem ſuam in excipiendo an & quando ſit audiendus.*

8 *Sponſalia inuita confirmantur per copulam carnalem ex voluntate prouenientem: ſecus ſi per vim.*

a Quo aũt iure retractentur ſnīę, q̃ nõ tranſeunt in rẽ iudicatã, an ꝑ uiam actionis, uel reſtitutionis in integ. uel ꝑ officiũ iudicis, uide ꝑ do. Ant. in c. ad audientiam, el 2. in ult. col. de reſcrip. & an requirat̃ cauſæ cognitio in retractatione talium ſententiarum, & qualis req̃ratur, uide per do. Ant. poſt Inn. in c. tenor, in 3. col. ĩ. eo. tit.

SEB. SAP.

b Licet ſnīa. Vide Abb. ĩ c. cũ inhibitio. ĩ. de clãdeſti. deſpõ. & ĩ c. fraternitatis, col. pe. ĩ. d frigi. & maleſi. Gemi. in sũma, 2. q. 6. Pau. de Ca. in cõſi. 264. inci. vr̃ dicẽdum nõ ualere ſm matrimoniũ ſecũdũ antiquã ĩpreſſionem.

ANT. FRAN.

c An allegãs turpitudinẽ ſuã debeat audiri, dicas ꝙ regulariter ñ audit̃ agẽdo: ſed bñ excipiẽdo, ſecũdũ Bal. ĩ l. 1. ĩ 2. col. C. de cõdi. ob turpem cau. & ĩ l. mercalẽ, ꝑ illũ tex. & ĩ l. cũ ꝓfitearis, de reuo. do. & adde ꝙ ad coadiuuãdum ius dñii, vel aliud ius reale p̃t allegari ſecũdũ Bal. in l. 1. in fi. co. C. de fur. Itẽ p̃t allegari, ubi uertit̃ periculũ aĩæ, ut ꝑ Inn. in c. tertio loco, de ꝓ ſũp. & ꝑ Io. And. ĩ c. cõſanguinei, de re iud. & vide per Bar. & Alex. in l. iuſiurãdi. §. ꝓcurator, in 5. col. ubi ponũt magr̃alẽ diſtinctionẽ, ff. de iureiur. & in l. ſi ſeruus. §. 1. ff. de leg. 1. & vide Spec. in tit. de reg. in §. effect⁹, uer. ſed nũq̃d excõicatio. & uide Alex. in cõſil. 38. in 4. parte, & hr̃ in l. uiro atq; uxo. ff. ſo. ma. & in l. apud Celſum in §. Marcellus, ff. de doli excep.

d Snīa nutriẽs peccatũ nõ trãſit ĩ rẽ iudica. De ſnīa ãt in bñficialibus, an trãſeat in rẽ iudica vid̃ oĩno. d. Anto. in c. ɔſtitut⁹. de reſcri. & eſt tex. in c. cũ dilecti, in fi. de el. c. & gl. ĩ c. 1. de cõc eſ. ꝓb. & ad ꝓdicta, uide oĩno d. Ant. in c. fi. de iureiur. in 3. col. & in c. licet cãm, de ꝓba. in 19. col. uer. 11. caſus. adde eundem conſi. 60. Pau. de Ca. conſi. 292. in primò impreſſis.

e SEB. SAPIA. Ad ſuperiorem. Vide Bal. in l. edicto, C. de edic. di. Adria. tol. ubi dicit, ꝙ licet a ſentẽtia aliqua nõ poſſit appellari; poteſt tñ implorari officium iudicis querelando. refert. d. Iaſ. in l. arbitro, co. 2. uerſi. pro iſto intellectu, ff. qui ſatiſda. cogan.

9 *Sententia peccati nutritiua nunquam tranſit, in rem iudicatam.*

10 *Sententiæ, quæ non tranſeunt in rem iudicatam, recipiunt tamen quaſdam limitationes, vt regulentur in aliquibus, vt aliæ ſententiæ, vt hic latè.*

12 *Sententia, quæ non ſolet tranſire in rem iudicatam; tranſit tamen quo ad inſtantiam: quia poſt decem dies opus eſt nouo proceſſu, niſi audiatur per viam reſtitutionis.*

13 *Præſumitur pro ſententia, quæ tranſiuit in rem iudicatam.*

CAP. VII.

1 LAtor. †Snīa ɔ mr̃imoniũ nõ trãſit in rẽ iudic. vñ qñcũq; reuocat̃, a cũ ɔſtat de errore. In prima ponitur facti narratio. In ſecũda iudicis datio, ibi: *nolentes*. Caſus lr̃alis. Quidã P. noĩe quãdã duxit in uxorẽ carnali copula ſubſecuta. ſcãdalũ inter eos eſt exortũ, ꝓꝑ q̃d debitũ ei ſubtraxit. cõſanguinei mulieris hoc moleſtũ habẽtes mouerũt qõnẽ ɔ virũ, dicẽtes ꝙ illa eius nõ poterat eſſe vxor: q̃a eã inuitã & renitentẽ nec ætatis aptæ mr̃imonio exiſtẽtẽ duxiſſet in uxorẽ, & q̃m idẽ vitã cupiebat agere diſſolutã; & ſic ſtudio vtriuſq; interueniẽte fuerũt ſeparati min⁹ iuſtè. vir ꝓdict⁹ ad ɔſciã rediẽs acceſſit ad dñm papã exponẽs ſibi ꝓdicta. vñ mãdat iudicibus, quatenus ſi cõſtiterit eos nõ fuiſſe legitimè ſeparatos & eccleſiã deceptã fuiſſe: ipſos faciãt ĩſimul ſicut virũ & vxorẽ ꝑmanere. Ber.

2 †Not. primò q̃d ɔ ſnīam latã ĩ cã mr̃imoniali audit̃ ille idẽ, ad cuius inſtãtiã, ſeu cuius ſtudio lata fuit, ſi vult docere illã iniuſtã, & ꝑ ɔ̃ñs eccleſiã eſſe deceptã, quãtũcũq; a tali ſnīa nõ fuit appellatũ; & ad hoc quotidie allegat̃; concordat. ĩ. eo. c. cõſanguinei, & c. tenor.

3 b † Nota ſecũdò ibi: *ſi nobis conſtiterit*, ꝙ licet ſnīa b ĩ cã mr̃imoniali nõ trãſeat in rẽ iudicatã, quo minus poſſit detecto errore reuocari; tñ antè, quã de errore doceat̃, ꝓ ea & eius iuſticia & ꝓceſſu ꝓ̃ſumit̃, & eſt obſeruãda, donec cõſtiterit eã iniuſtã fuiſſe; vñ aſſerẽti fraudẽ ſeu errorẽ incũbit onus ꝓbãdi. Sed circa hoc q̃ro, q̃uo poterit cõſtare illos legitimè nõ fuiſſe ſeparatos, cũ hęc ſit negatiua, q̃ eſt improbabilis, de elect. c. bone, cũ ſi. & ſic mãdatũ papæ vr̃ primò fundatũ ſuꝑ impoſſibili. Sol. dic ꝙ iſta eſt negatiua ꝓ̃gnãs. habet enĩ affirmatiuã implicitã; ſimile in c. ſuꝑ hoc, de renũ. poterit. n. iſte ꝓbare ſnīam fuiſſe latã ad dictũ teſtiũ corruptorũ. ſ. de teſt. c. ſicut: vel ꝑ falſa inſtrã, de except. c. cũ venerabilis, & c. licet, de ꝓba.

4 †Vel ad cõfeſſionẽ cõiugũ, q̃ de iure nõ prodeſt ad ſeparationẽ matrimonii, ut in c. ſuꝑ eo, de eo q̃ cog. cõſan. vx. ſuę. Item ſm Hoſt. poterit cõſtare ꝑ acta cauſa, ꝑ quę patebit, ꝙ ad ſolã coniugũ confeſſionẽ ſnīa diuortii lata fuit: vel ſi negat̃ ꝓceſſus, ſeu ordo ſeruatus; de quo nõ apparet. ſ. de reſti. ſpo. c. cũ ad ſedẽ, de proba. c. q̃m ɔ.

5 †No. ex hoc dicto Hoſt. ꝙ in iſtis ſententiis, quę non trãſeũt in rem iudicatã, põt probari iniuſtitia tã reſpectu meritorũ cauſæ, q̃ reſpectu ordinis proceſſus ꝑ acta cauſę, licet tranſiuerit decendiũ a tp̃e ſnīæ. quid aũt in aliis ſententiis, vide q̃d not. in d. c. q̃m ɔ, ubi dixi.

6 †Opp. & vr̃, ꝙ iſte maritus nõ deberet ɔ ſnīam audiri, cũ allegaret turpitudinem ſuã, de dona. c. inter dilectos. Sol. dicit gl. prima. iſtud eſſe ſpeciale ꝓꝑ periculũ animę, q̃d hic ĩminebat. No. gl. iuncto tex. ꝙ audit̃ allegãs turpitudinem propriã, ut euitet̃ periculũ animę; de quo plenè no. in c. cũ ſuper, de conceſ. ꝓbẽ. Ala. poſuit hic notabilem limitationem, dicens iſtũ audiri denuntiãdo: ſed an directè accuſando dicit ſe dubitare; & credo ꝙ nõ debeat audiri: quia cùm audiat̃ ꝓꝑ periculum animæ, ſatis eſt denũtiare, arg. c. quemadmodum, de iureiur. & q̃d legi. & not. in c. ad noſtrã, 2. eo. ti. Accuſator aũt non legitimus audiri non debet, vt in c. 1. de accuſa.

7 c † An autem debeat audiri allegans ſuam turpitudinem c excipiendo, vide q̃d dixi nota. in c. inter dilectos, de donatio. ubi quidam tenuerunt ꝙ ſic. ſed Ioã. An. ſingulariter limitauit, dicens illud poſſe procedere, qñ exceptio, in qua uerſatur turpitudo eſt talis, ꝙ ea perempta perimit intentionem actoris; q̃d eſt menti tenendum: vide tñ circa hoc, q̃d ibi dixi. Nam vr̃ prima fronte ɔ illum tex. & vide ad materiam, an & quando debeat quis audiri allegans ſuam turpitudinem agendo uel excipiendo per Bar. in l. iuſiurandum, q̃d ex conuentione. §. procurator, ff. de iureiuran. dixi in d. c. cum ſuper.

8 † Quęro, q̃d ſi in ueritate iſta puella fuiſſet inuita & renitens, an matrimonium debuiſſet ſeparari? Glo. ſecunda dicit ꝙ non, ex quo ſuperuenit carnalis copula, ut in c. ad id q̃d, de ſponſa. dic tu hoc procedere, ſi conſenſiſſet cõmixtioni carnis: ſecus ſi inuita & detenta fuiſſet cognita, ut not. Vin. in c. conſultationi, de ſpon. probatur ratione: quia ſine conſenſu nõ eſt matrimonium, etiam ſi interueniſſet copula carnalis, vt in c. cùm locum, & in c. tua, de ſpon.

9 †Oppo. cum enim ab iſta ſententia non fuiſſet intra decem dies appellatum: tamen non debuit iſte audiri contra illam. ĩ. eo. c. q̃d ad conſultationem. Sol. gl. fi. q̃d ſpeciale eſt in cauſa matrimoniali, quando ex illius obſeruantia nutritur d peccatum. Vnde, ſi ſententia eſt lata contra legitimum matrimonium, uel pro matrimonio, q̃d quidem obſtante canonico impedimento ſubſiſtere non poteſt, nunquam tranſit in rem iudicatam, vt hic, & ĩ. eod. c. conſanguinei, & c. tenor: ſecus, ſi fuit lata pro matrimonio nullo ſubſiſtente impedimento: quia tunc ex eius obſeruantia non nutritur peccatum, ut pręⁿdixi. debent ergo partes de nouo conſentire; & de hac materia uide q̃d plenè dixi in c. iurauit, de proba. Idem dicit Hoſtiẽ. contra quamlibet ſententiam, cuius obſeruantia nutrit peccatum mortale, cùm tali caſu nulla ualeat pręſcriptio, uel conſuetudo, de conſue. c. vltimo, & de pręſcriptio. c. fi. Idem not. glo. fi. in c. inter monaſterium. ĩ. eo. &

10 idem ibi Inno. † Quid de ſententiis & cenſuris? uide q̃d dicam poſt Hoſtiẽ. ĩ. e. c. conſanguinei. Et circa huiuſmodi ſententias, quæ non trãſeunt in rem iudicatã, cape aliquas limitationes notabiles. Primò. n. ſcias, ꝙ poſt decendiũ nõ põt appellari, licet ꝑ uiã q̃relæ poſſet cauſa deferri ad ſuperiorẽ, e q̃ aliàs adiri põt ꝑ uiã querelæ; hoc uoluit gl. not. (quã omnes ſequunt̃) in c. ad reprimendam, de offi. ord. & ideo ſi non appellat̃ ab ep̃o, non põt cauſa deferri ad archiepiſcopũ, de offi. ordi. c. paſtoralis. Secundò non põt in talibus cauſis appellari tertiò, ſicut nec in aliis cauſis, ut eſt gl. no. in c. fraternitatis, de frigi. & male. ĩ uerbo, fornicatio, in

11 fi. †Tertiò, q̃a licet tales ſnīæ nõ trãſeãt in rẽ iudicatam,

quominus

quominus poſſent docto. de errore retractari: tñ ꝓ eis ꝓ̃ſumitur tam pro iuſtitia, q̃ proceſſu, donec ɔ̃rium probetur: quod intellige poſt lapſum decem dierum; de quo per Inn. in c. bone, de elect. not. hic Hoſti. & ſatis ꝓbatur hic in tex. ut ſupra dixi: quinimo in tm̃ ꝓ̃ſumitur, ut dicit ſingula. Inn. ĩ. eo. cap. tenor, ꝙ licet ſnīa in cauſa matrimoniali non trãſeat in rẽ iudica. nõ tñ debet poſt decem dies q̃s indifferenter admitti ad probandum ɔ̃rium, ſed oportet ꝙ allegetur aliqua iuſta & ueriſimilis cauſa iniuſtitię, quę habeat mouere iudicem ad credendum illam iniuſtitiã. Vñ nõ debet eſſe iudex facilis in audiendo partẽ ɔ illã. Nã ſi diceremus ɔ̃rium, ſequeret̃ ſm eum, ꝙ eadem rõne, & tertiò & quartò & in infinitum eſſet pars contraueniens admittenda; quod vr̃ abſurdum. Ex hoc ego noto, ꝙ non poteſt dari certa regula, quoties debeat pars admitti ɔ ſententiam: ſed iudex æſtimabit. an & qñ ex cã, q̃ corã eo allegatur: & ſic intelligo &

12 limito gl. in. d. c. fraternitatis. †Quarto dico, ꝙ ſentẽtia trãſit ĩ rem iudica. poſt decendium quo ad inſtantiã cauſæ. eſt enim opus nouo iudicio, niſi quis audiat̃ ꝑ uiã reſtõnis in integrũ aduerſus ſnīam ex iuſta cã: ſic intelligitur. c. ex literis, de in integ. reſti. & uide q̃d dixi in c. ex parte, de reſtitu. ſpolia. Quintò, q̃d ſicut ſnīa non tranſit in rẽ iudic. quo ad ſubſtantiã uinculi; ita nec quo ad ſeparationẽ tori, quominus poſſit is, ad cuis petitionem fuit ſeparatũ matrimoniũ quo ad thorũ coniugẽ ſibi reconciliare: de quo dic ut legi. & not. in aut. ſed hodie, C. de adulte. ꝑ gl. in. c. gaudemus, de conuer. coniug. ꝑ Io. And. in. c. ex literis, de diuor. Sed ualde dubito, nũq̃d is, ɔ quẽ ſnīa lata fuit, debeat audiri uolẽs probare iniuſtitiã ſnīæ. In. An. in. d. c. ex literis, ſentit, ꝙ ſic, q̃a nõ tranſit talis ſnīa in rem iudi. & facit ille tex. ſm unũ intellectum; ſequitur d. Ant. hic. Sed hoc dictũ nullibi ꝓbatur. Nã aut. ſed hodie, ꝑalleg. loquitur in marito, ad cuius fauorem ſnīa diuortii ꝓꝑ adulterium mulieris lata fuit, ut poſſit eã, donec ſit profeſſa, ſibi reconciliare. unde illud nõ fit, quia ſnīa non trãſit in rẽ iudicatã; ſed quia põt maritus

a parcere uxori, & eã ſibi reconciliare, a ut in ca. quemadmodũ. de iureiur. Ad. c. ex literis, rñdetur, ꝙ non ſtabitur cõfeſſioni mulieris; q̃a calore iracundiæ eã fecerat, ut ibi not. gl. iõ audiebatur uolẽs ɔuenire. Sed ego loquor quo ad illã, ɔ quã ſententia diuortii lata fuit. Nam, ex quo non appellauit. nõ apparet rõ, quare poſt decẽ dies debeat audiri, cũ ex ſententię obſeruatiõe nullũ pc̃tm̃ nutriatur. nõ p̃nt eſſe coniuges ſine pc̃tõ cõi conſenſu ſeparati. 33. q. 5. c. quod deo pari, & ꝓ ſnīa pręſumendum eſt, ex quo non fuit appellatũ. vnde nõ ſubeſt cã recedendi à regulis iuris. Fateor tñ, ꝙ ex officio ſuo probato errore ſnīę ſeu deceptione eccleſię poterit matrimonium reintegrare, ne ꝓꝑ diuiſionẽ coniugũ poſſit ſequi adulterium, ſaltẽ qñ coniuges ſunt talis ætatis, ut meritò poſſit dubitari de incontinentia; ad hoc allego

10 in argu. opti. tex. cum ibi not. in c. primo. de conuer. coniu. † Nec ob. pręⁿdictis, ſi opponatur de cap. tua, de iureiur. vbi patet, ꝙ ẽt cũ iuro non p̃nt temere cõiuges ſe ſeparare, etiã quo ad mutua ſeruitia; quia dico illud procedere, qñ temere ſe adiurarunt; ſed nos loquimur; qñ fuit lata ſententia diuortii, pro qua eſt pręſumendum; unde poterit dicere alius, in cuius fauorem ſnīa lata fuit; non debes audiri; quia ſententia tranſiuit in rem iudicatam; ſimile quod not. Inn. in c. quoniam contra, de proba. & hæc not.

7 *Iudex appellationis an cenſeatur tacitè condemnare, vel abſoluere, ſi pronuntiauerit malè uel bene ſententiatum, &c?*

8 *Per appellationem deuoluitur tota cauſa ad iudicem, ad quem, ut poſſit ſententiam reformare, etiam ex noua cauſa, idem, quando fuit actum de nullitate.*

9 *Citari, an debeat appellans, ſi elapſo termino ad appellationem præſentãdam non præſentauit appellationem. 13.*

10 *Citari non debet appellans ab interlocutoria, ſi iudex, à quo tanquam friuolã non admiſit.*

11 *Iudex, à quo, qui præfixit terminum ad appellationem proſequendam, & aliter non detulit appellationi, nõ poteſt termino pendente procedere contra appellantem.*

12 *Pendente termino uel dilatione iudicis ad unum actum, non debet iudex procedere ad alium maximè ſine citatione.*

14 *Executio ſententiæ poteſt fieri ſine alia citatione, quãdo appellans in termino dato ad appellandum non appellauit.*

15 *Alienatio rerum eccleſiaſticarum debet fieri cum oĩbus ſolemnitatibus iuris canonici, non obſtante conſuetudine in contrarium, quæ eſt nulla.*

16 *Dominium poteſt transferri in alium citra aliam traditionem, ſi conſuetudo hoc dictauerit.*

17 *Alienatio rei eccleſiaſticæ non ualet ſine ſolemnitatibus introductis, licet pretium ſit uerſum in utilitatem eccleſiæ, niſi prædicta alienatio fuerit approbata.*

Emens res eccleſiaſticas ſine debitis ſolemnitatibus non poteſt pretium repetere, nec fructus lucrari.

Fructus perceptos ex contractu inito contra ius nunquam quis lucratur.

SVMMARIVM.

1 *Appellationem proſequitur ille, qui arripuit iter ad principem in termino dato ad proſequendum.*

2 *Per præfixionem termini an deferatur appellationi?*

3 *Conſuetudo laicorum rationabilis, uel ſtatutum an aſtringat eccleſias?*

4 *Ciuium appellatione ueniunt clerici, & ibi beneficiati, & oĩa collegia ciuitatis.*

5 *Emens rem eccleſiæ non ſeruata ſolẽnitate poteſt conueniri ad ipſam reſtituendam in foro eccleſiaſtico.*

6 *Poſſeſſor à nemine moleſtatus, non poteſt petere, ut declaretur dominus, niſi ab alio poſtea moleſtetur.*

CAP. VIII.

CVm cauſa. Retractatur ſententia ꝓ̃textũ iniquę conſuetudinis lata contra eccleſiam. Prima pars ponit factum. Secunda diffinit. ſecunda ibi: *nos autem*. Caſus literalis. Archipresbyter cuiuſdam plebis uendidit quandam domum ſine conſenſu capituli, G. & A. laicis, qui occaſione huius uẽditionis coram legato apoſtolicæ ſedis petierunt domum illam ſibi adiudicari. quidam canonicus illius plebis. T. nomine comparuit pro capitulo ad defenſionem domus. dum cauſa illa tractaretur, ille. T. appellauit ad ſedem apoſtolicam. legatus ſtatuit terminum appellanti ad iter arripiendum ad apoſt. ſed. ſed quia ille intra terminum ſibi præfixum iter non arripuit, pręⁿdictus legatus tulit ſententiam contra. d. T. adiudicans domum illam laicis prædictis ſecundum conſuetudinem Veronenſis ciuitatis. à qua ſententia fuit appellatum, & appellationis cauſa commiſſa fuit epiſcopo Brixienſi; qui legati errorem ſequutus contra formam canonum legati ſententiam confirmauit; & iterum fuit appellatum. papa diligenter examinato negotio, licet uſus conſuetudo non minimæ ſit authoritatis, nunquam tamen legi aut ueritati pręiudicet; & ideo prædictam ſententiam caſſauit, plebem pręⁿdictam abſoluens ab impetitione dictorum laicorum, & domum illam eidem

1 eccleſiæ adiudicans. Ber. †Not. primò & tene mẽti, ꝙ arripiẽs iter ꝓ appellatiõe ꝓmouẽda dr̃ appellationem ꝓſeq. per arreptionẽ ergo itineris ſatis fit termi-

a Reconciliare. Libellum repudii dedit Moyſes ad cordis duritiam, nunc potius reconciliãda eſt uxor, ne diuortio ſequuto ſequatur adulteriũ.

a Adde tamen, ꝙ in
dubio ſtatuta &
cõſuetudines pſu-
mũtur rationabi
les ẜm d. Ant. hic:
ſed uide omnino
gl. in uer. rõnabi-
lia, & qđ ibi not.
in c. 1. de cenſi. in
6. & i ẽ dicit. d.
Ant. in c. nã cõcu
piſcentiã, in prin.
3. co. de conſtit. &
uide Arch. ĩ c. ge-
neraliter. §. iuxta
ſanctionem. 16. q.
1. ubi dicit, ꝙ ſta-
tur arbitrio iudi
cis, an ſit rõnabi-
lis cã imponendi
aliquod onus ec-
cleſiæ, & ſi de hoc
ſit cõtẽtio inter
ẽpos & inferiores
eccleſias, dicit ꝙ
arbiter de hoc co
gnoſcat, ꝑ c. ſi cle
ricus. 11. q. 1. quia
ibi nõ eſt alius iu
dex competẽs, cu
ius arbitrio dẽat
ſtari; & uide gl. cũ
eo concordãtẽ in
c. cũ apoſtolus, de
cenſi. & ꝙ ſtetur
arbitrio iudicis q̃
dicatur rõnabilis
cõſuetudo, tenet
Fe. conſ. 17. incip.
qõ talis eſt, ultra
medium. & ita di
cit tenere Hoſt. in
ſum. de conſue. §.
1. cuius dictum uř
approbare Archi.
in c. 1. de conſti.
in 6. ſed tu de iſto
articulo uide ele-
gantiſſimè & dif-
fuſiſſimè per d.
meũ Fran. Aret. in
c. 2. de proba. & ꝙ
ſtetur arbitrio iu
dicis, q̃ dicař rõ-
nabilis conſuetu-
do, tenet Arch. in
c. in iſtis. §. leges.
4. di. prout ibi re-
fert, & ſequiř Do.
qui dicit, ꝙ facit
pro hoc ẽt qđ no.
Hoſt. in ſum. đ cõ
ſue. §. 1. & Arc. in
ca. fruſtra, 7. di. &
uide do. ĩ d. c fru-
ſt. a, prope fi. & ꝙ
in dubio cõſuetu
do præſumař rõ-
nabilis tenet Io.
An. in c. fi. ĩ 2 col.
uel. 3. de cõſuetu.
ANTO. FRAN.
Qñ cõſuetudo di-
catur rõnabilis,
& qñ non, & q̃uo
cognoſcař cõſue-
tudo rõnabilis ab
irrõnabili, viđ ꝙ
habentur p. d. Ab.
in rub. de cõſue. &
quę plenè tradun

no ad appellationem proſequendã pręfi
xo; de quo uide quod not. ĩ. de appel. c. ex
inſinuatione. Itẽ ſit proſecutio appella-
tionis ꝑ impetrationis actum, ut in c. ex
2 parte, & c. dilectus. 2. de reſcrip. † No. ſe-
cundò arg. bo. ꝙ per præfixionẽ termini
ad appellationẽ proſequendã non uř iu
dex, q terminũ præfixit appellationi de-
tuliſſe; qđ colligitur ex eo, qa ſi appella-
tioni detuliſſet, ñ potuiſſet amplius cãm
reaſſumere, arg. c. cũ appellationis, de ap
pel. lib. 6. de hoc tñ dubitauit gl. in d. c. cũ
appellationibus, & uř cõcludere, ꝙ appel
latore nõ proſequente poſſit cãm reaſſu-
mere, de quo uide latius per Do. de Rot.
dcc. cccx. & qđ not. in c. oblatæ, & c. ſępe.
ĩ. tit. proxi. Primũ tñ dictũ eſt uerũ: quia
pręfigendo terminũ non dř appellationi
deferri, ut ꝓbari uř in c. oblatæ, eo. tenet
gl. in d. c. cũ appellationibus; qđ tene mẽ
3 ti. † No. tertiò ar. à cõtrario ſenſu, ꝙ ſta-
tutum ſeu cõſuetudo laicorũ aſtringit ec
a cleſias, ſi non eſt irrationabilis.[a] Et hunc
text. adducit Bar. pro ſua opi. in l. cunctos
populos, C. de ſum. trin. quaſi ſentiat, ꝙ ſi
cõſuetudo iſta fuiſſet rõnabilis, ualuiſſet
ſñia ẜm eum lata etiam contra eccleſiam.
Sed certè per iſtum text. non p̃t fieri ali-
quod bonũ fundamentũ ex duplici capi-
4 te. † Primò, quia papa ſimpliciter conſue
tudinẽ hic reprobauit. Scđò, quia hęc e-
rat totius ciuitatis cõſuetudo, ut patet in
tex. & ſic oĩum ciuiũ, quorũ appellatione
includuntř clerici indè oriũdi, uel ibi bñfi
ciati, & oĩa collegia ciuitatis, ut plenè
no. per Bart. in l. 1. ff. ad muni. facit tex. in
c. 3. de temp. or. li. 6. & ſ̃. de fo. cõp. c. dile
cti; & uide quod dixi in c. poſtulaſti, e. ti.
erat ergo cõſuetudo mixta. ſ. clericorũ &
laicorũ. Simile dixi in ca. 3. de eo, q mit.
in poſ. cauſa rei ſer. Et ex hoc intellectu
& illius. c. tertii tene menti, ꝙ cõſuetudo
b cõis[b] clericorũ & laicorum ualet ẽt quo
ad eccleſiã, dũmodò ſit aliàs rõnabilis; &
hæc ſolutio melior eſt, q̃ pręcedẽs: quia
papa uř reprobare cãm ex defectu ratio-
nabilitatis & ñ poteſtatis, ut colligiř, ibi:
veritati, &c Antè quã more ſolito ueniã
ad glo. formabo aliquas oppoſitiones ad
declarationẽ lřę, quę uř aliqualiter ob-
ſcura. Et primò opponiř ꝯ text. de ꝯrictа-
te. nã primo hęc domus fuit adiudicata
iſtis laicis. Ex quo infertur, ꝙ ipſi erãt in
hac cã actores, deinde in fine appellatio-
nis cauſę papa adiudicauit illã eccleſię;
& ſic innuiř, ꝙ illa eccleſia erat actrix: qa
adiudicatio fit actori, nõ ãt reo poſſeſſo-
ri: quia nõ datur poſſeſſori rei uendica. ſ̃.
de iud. c. examinata, & inſti. de ac. §. 1. So.
duplex eſt intellectus huius ca. Primus, ꝙ
iſti laici erãt rei & eccleſia actrix uẽdicãs
5 illã domũ iiuſtè uẽditã illlis laicis. † Hũc
intellectũ ſentit primo do. An. in primo
ſuo notabili, in quo colligit ex text. ꝙ ad
reſciſſionẽ contractus ſuper re eccleſiaſti
ca ſpreta ſolẽnitate canonica p̃t clericus
agere cõtra laicũ in iudicio eccleſiaſtico,
licet hoc dictum ſit uerum in ſe, & origi

naliter fuerit Inn. in c. cum ſit generale,
ſ̃. de for. cõp. ubi dixi: tñ nõ colligitur ex
hac lřa: ſed potius innuitur oppoſitũ: qa
(ut patet) ea domus fuit adiudicata lai-
cis in prima ſñia; ergo laici erãt actores:
alias principaliter ñ potuiſſet eis domus
adiudicari. Pręterea papa in ſñia ſua pri
mò abſoluit eccleſiã ſeu capitulũ eccleſię
ab impetitione illorũ; ergo illi erãt acto
res; pro hoc uide tex. iũcta gl. in uerb. im
ponentes, de cau. poſſe. & proprie. & c. cũ
6 olim. † Legiř & ſcđo modo, ꝙ iſti laici e-
rãt actores; & tũc ad ꝯriũ rñdetur dupli-
citer ẜm Hoſt. primò, ꝙ eccleſia cõuenta
ultro ſe obtulit petẽs domũ illã ſibi adiu
dicari, & ꝓbauit dñium: quia fortè laici
dicebãt illã domũ ad ſe pertinere: & tũc
rñdeo formaliter ad ꝯrium, ꝙ licet poſſeſ
ſor à nemine moleſtatus petere nequeat
ſibi rẽ adiudicari: tñ ſi cõuenitur ab alio,
qui dicit ſe dñm, p̃t reflectendo dicere ſe
dñm, & aſſumere ultrò onus probãdi, &
petere ſe declarari dñm; & per cõſequens
rẽ ſibi adiudicari, ut no. In. in c. ex cõque
ſtione, de reſt. ſpo. uř tex. iũcta gl. in l. cir-
ca, ff. de prob. & dicit ibi gl. multũ notabi-
c liter, ꝙ licet iſte reus[c] nõ probet dñium;
nõ tñ per hoc debet perdere cauſam, niſi
aduerſarius probet de iure ſuo: ſed acto-
re nõ probante reus abſoluetur: nõ ãt ali
ter pro eo pronũtiabitur: ſecus ãt, ſi pro-
bat ſe dñm: quia tũc non ſolũ abſoluitur
ab impetitione actoris: ſed ẽt declaratur
d dñs,[d] ut hic; & ſic intelligo hũc tex. Quid
ãt, ſi reus non petiit ſe declarari dñm, an
ſit pro eo pronuntiandũ? uide per Inn. in
d. c. ex conqueſtione, & quod ibi dixi. Se
cũdò legit Hoſt. ꝙ legatus executus fue-
rat ſñiam. quare eccleſia petiit reuocari
attentata, & domũ ſibi adiudicari; & vter
que intellectus bonus, ſed primus præſtã
7 tior. † Scđò ꝯ tex. opp. uř enim, ꝙ papa ex
ceſſerit hic finẽ iudicis appellationis in
eo, ꝙ reuocauit ſñiam iudicis, à quo, &
clericos abſoluit ab impetitione actoris,
ac eis adiudicauit domũ. Offm. n. iudicis,
ad quẽ, eſt pronuntiare bene vel malè ap
pellatũ, & hoc debet ſufficere in oĩ cã, ut
dicit text. in l. eos, C. de appel. & 2. q. 6. c.
ei qui, in fi. So. dicit do. Ant. ꝙ ſi intelli-
gař, ꝙ eccleſia egit, nõ ſufficiebat infirma
re ſñiam: ſed oportebat, ꝙ adiudicaretur
res petita; & hæc eſt practica ſñiandi pro
actore, qñ obtinuit in primo iudicio con
tra ſe ſñiam, & poſtea obtinet in cã ap-
pellationis. non. n. debet eſſe ẜm eũ ſim-
plex confirmatoria, uel infirmatoria: ſed
debet eſſe adiudicatoria petiti; quaſi ſen-
tiat, ꝙ infirmãdo ſñiam non eſt actori ſa
tisfactũ, qui petebat rẽ ſibi adiudicari; &
iudex, ad quem, ſuccedit loco iudicis, à
quo; ergo debet facere, qđ erat facturus
iudex, à quo. Si ãt erat eccleſia conuẽta,
tũc teneř facere, qđ ſupra dixi ẜm Hoſt.
Aduerte, quia pro primo dicto nihil ad-
ducit ſed ego allego primò tex. q uř hoc
ꝓbare ĩ l. cũ apud, ff. iu. ſo. Et ad hoc Bar.
diligẽter põderauit ibi illũ text. dicens ꝑ
tex.

tur in c. quãto, &
ca. fi. de conſue. &
ꝑ Bald. & legiſtas
in l. de quibus, ff.
de legi. & ĩ l. 2. C.
q̃ ſit lõ. conſue. &
adde, ꝙ in dubio
cõſuetudo eſt ſer-
uãda. l. qđ ſi nolit
§. qui aſſidua, ff. đ
ædi. edic. & ĩ l. cir
ca, C. loc. & in l. il
lud, in princ. ff. de
excu. tu. & maxi-
mè iſtud ꝓcedit
in clauſulis ſoli-
tis apponi ĩ ꝯctі-
bus ꝑ notariũ ꝙ
ſemꝑ dẽt appone
re clauſulas con-
ſuetas: aliàs ĩſtru-
mentũ eſſet ſuſpe
ctũ đ falſo: đ quo
uide ꝑ Bar. in l. pi
gnorũ. §. fin. ff. de
pig. ac. imò dice-
bat Bald. in l. fi. in
3. co. C. de ſucceſ.
edic. ꝙ in ꝯctibus
tacitè ſemꝑ intel
ligitur conſuetu-
do, & illa p̃ſumiř
deducta in ſtipula
tione; quod ẽt uo
luit in l. 1. in 2. q.
C. pro ſo. per. l. li-
cet, C. loca.

SEBA. SAPI.
b Conſuetudo cõis.
Vide Feli. in c. ec-
cleſia ſanctæ Ma-
riæ, co. 29. uer. ſe-
cũdus caſus. ſ̃. de
cõſti. ubi latè qñ
cõſuetudo, uel ſta
tutum laicorũ li-
get clericos: uide
ẽt Fel. ĩ c. dilectus,
in pri. ſ̃. de of. or.

SEBA. SAPI.
c Iſte reus. Vide la-
tè per do. Ant. de
But. in c. ex cõqõ-
ne, co. 3. cũ tribus
ſequentibus. ſ̃. de
reſt. ſpo. & Bar. in
l. circa, ff. de ꝓba.

d Declaratur domi
nus. Adde Roma.
conſi. 166.

tex. illum probari, quòd reo aſſoluto, ſi actor appellauit, fo-
uet iuſtã cãm; iudex appellatiõis debet reũ cõdẽnař, nec dẽt
ſimpř ꝓnũtiař bñ appellatũ, & malè iudicatũ, ẜm formã di
ctę leg. eos. Et idẽ dixit notari in l. offidi⁹, de leg. tertio, & ĩ
l. chirographus. §. 1. de adminiſtrõne tutorũ: qđ dixit menti
tenẽdũ. Sed allego gl. q̃ aptè ſentit ꝯriũ in l. p̃ſes, C. de ſent.
dicẽs ꝙ iudex appellatiõis infirmãdo ſñiam, qua re⁹ fuerat
abſolutus, uř tacitè illũ cõdẽnare; ita, ꝙ non eſt opus alia cõ
dẽnatione. & illã glo. ſequiř Cald. in c. ſignificauerũt, de ex-
ceptio. & latius idẽ tenuit in c. Raynaldus. de teſta. dicens ꝙ
a illa uerba cõfirmo[a] uel ĩfirmo ſñiam ęqpollẽt cõdẽnationi
uel abſolutioni; & hoc ſufficit, arg. in c. in his, de uer. ſig. Et
ꝑ hoc ceſſat ẜm eum quorũdã diſtinctio, q dicebãt, ꝙ ſi pri-
ma ſñia fuit cõdẽnatoria, ſufficit illã pronũtiari iuſtam, uel
iniuſtã: ſi abſolutoria, ſufficit illã cõfirmari: ſed ſi infirmař,
tũc oportet, ꝙ adiiciat uerbũ cõdẽnatiõis; alias ñ teneret ſen
tẽtia: qa nõ eſſet abſolutoria, uel cõdẽnatoria, ꝑ d. l. præſes,
& 2. q. 6. c. ei q appellat. §. diffinitiua. hoc. n. nõ procedit ẜm
eum ꝑ p̃dicta: qa hoc ultimo caſu infirmãdo ſñiam abſolu-
toriã uř condẽnare, quẽ prius iudex abſoluerat. Idẽ reperio
alibi fuiſſe & apertè tenuiſſe Bar. in l. eos, p̃alle. ubi poſt gl.
primò recitat illã diſtinctionẽ quorũdã, quã recitauit Cal.
poſtea cõcludit cõiter teneri ꝑ doct. ꝙ ẽt ſi nihil addař hoc
ultimo caſu in ſñia, ualet nihilominus: qa ſufficit ꝙ in ea ſit
b uerbũ, condẽno, uel abſoluo, uel æquipollẽs,[b] ut l. 1. ff. de re
iudica. & leg. in ſumma, e. tit. & eoipſo ꝙ ſñiam abſolutoriã
pronuntiauit iniuſtã, idẽ eſt ac ſi pronuntiaſſet reũ condem
nandũ, & eum condẽnaret. Declarat. n. ipſum debitorẽ eſſe,
allegat l. ſi prętor, in prin. ff. de iudi. cum ſi. & d. l. eos. ubi dř,
ꝙ in omni ſñia ſufficit iudicem appellationis dicere & pro
nuntiare primã ſñiam iuſtam, uel iniuſtã. Subdit tamẽ ibi
Bar. ꝙ iudex appellationis poterit addere in ſententia; &
ideò condemno., uel abſoluo, & ad hoc alleg. text. in l. cùm
apud, & l. creditor, §. 1. ff. de ſol. & hoc ſentit gl. in d. l. eos, dũ
dicit, conſultus tamen faciet, &c. & ſic pondera qđ Bart. dat
aliũ intellectum ad d. l. cùm apud. ubi poſuit dictũ cõtrariũ
ut intelligatur, ꝙ iudex poſſit ad cautelam cõdẽnare, nõ au-
tem ꝙ ſit neceſſe; & ſic põt intelligi tex. & c. Raynaldus, præ
alleg. Nã ſi petii domũ mihi adiudicari, & te condẽnari, &
compelli ad relaxandum, & iudex te abſoluit; ſi iudex appel
lationis retractat & infirmat illã ſñiam, ſatis uř tacitè adiu
dicare mihi domũ, & te condemnare ad relaxandũ: qđ eſt
ualde notandũ. Sed cautius eſt addere uerbũ cõdẽnationis,
ut euiteně p̃dictę opiniones, cùm (ut uides) cõis opinio eſt,
qđ induciř tacita cõdẽnatio, qđ eſt ꝯ opinionẽ do. Ant. Sed
ipſe (ut dixi) ſimpř tranſiuit nil allegando ꝓ uel ꝯ. Et pla
cet mihi ſatis illa cõmunis opi. per d. l. eos, & 2. q. 6. c. ei qui
appellat, in fi. Do tñ unam limitationem, ſine qua illa cõis
opinio uř falſa, ut procedat, quando ex cõfirmatione, uel in
firmatione ſñiæ ſimpliciter facta reſultat ſaltẽ tacite omne
id, qđ debebat facere primus iudex: ubi aũt hoc ñ reſultaret
tunc teneř iudex primã ſñiam reformare.[c] Exẽplũ primi.
c pone ꝙ actor petebat domum ſibi adiudicari: reus uerò ni-
hil petebat: ſed ſimpliciter contradicebat petitis per actorẽ.
ſi iudex adiudicabit domum actori, & ab hac ſñia fuit bene
appellatũ, ſatis eſt iudici appellationis pronũtiare bñ appel
latũ: quia tacite abſoluit reũ. Vel pone exẽplũ e cõtra, quan
do actor petebat rẽ ſibi adiudicari, & iudex male abſoluit
reũ. ſatis enim eſt iudicem appellationis reuocare ſñiã: qa
ſatis tacite illũ cõdẽnat; & his ſimilib. caſib. procedit illa cõ
munis opinio doct. quia ſufficienter parti ſatisfactũ. Secus
eſt autem, qñ non eſſet ex toto ſatisfactũ parti. Exẽplũ actor
petiit rẽ ſibi adiudicari: reus cõtradicebat & petiit ſe decla
rari dominũ, & rem ſibi adiudicari. ſi iudex iniuſtè adiudica
uit rẽ actori, cũ deberet pronũtiare ꝓ reo: qa ipſe probaue-
rat ſe dominũ, & non actor; nõ ſufficit iudicẽ appellationis
pronuntiare bene appellatũ, ſeu retractare illã ſententiam:
quia licet ex hac gñali ꝓnũtiatiõe uideař reũ abſoluere; ñ

tñ declarat ipſum eſſe dñm ꝓut petebat.
Nã illa ſñia infirmatoria p̃t bñ hře effe-
ctũ ſuũ, ſ. abſolutoriũ, & p̃t eſſe abſolutio
abſq; eo, ꝙ res adiudiceř reo: qa ñ ꝓbat
hoc eẽ; qđ ab hoc cõtingit abeſſe, ut l. ne
q; natales, C. de ꝓba. l. nõ hoc, C. uñ cog.
& c. 2. de trãſla. epi. ergo dẽt ſupplere, ad-
iudicare; ut puta reuocamus talẽ ſñiam,
& ipſam reo adiudicamus: qa ꝓbauit ſe
dñm; & iſte iudicio meo eſt ꝓprius caſus
h⁹, c. in fi. Idẽ dico, qñ prima ſñia non eſt
ex toto iuſta: ſed indiget aliqua reforma-
tiõe, ut puta adiudicauit iudex actori rẽ
in totũ, ubi debebat adiudicare ꝓ p̃te: uř
cõdẽnauit reũ in mille, ubi dẽbat cõdẽna
re in cẽtũ. certe non eſſet ſatisfactũ, ſi iu-
dex appellationis ſimpř retractaret ſen
tẽtiã, uel pronũtiaret bñ fuiſſe appellatũ:
quia ex hoc retractaret totã primã ſentẽ
tiã, quod non eſt fiendũ, cũ debeat facere
illud, quod primus iudex debebat facere
tanq̃ in illius locum ſurrogatus: ſed dẽt
illam reformare diſtinguendo, & ꝓ p̃te,
adiudicando, ſicut primus debuiſſet face-
re. De hoc eſt tex. rotũdus. in c. Raynu. &
Raynal. de teſta. & tenẽt do. de Ro. ut di-
8 xi in c. cũ Ioãnes, de fid. inſtru. † Et tenet
idẽ Bar. in l. ſi exp̃ſſim, ff. de app. in ulti.
col. ubi dicit, ꝙ cauſa appellationis deuo
d luit totã cãm ad ſuꝑiorẽ, ut poſſit ſñiam
reformare[d] etiã ex noua cã, ut l. ꝑ hanc,
C. de tẽp. app. eũ ſi. Et idẽ (qđ plus eſt) di
cit in cã nullitatis, ut deuoluat totã cãm
ad ſuꝑiorẽ, ut poſſit totã cãm primam re
formare: qđ dicit multũ eſſe notãdum, &
idẽ uř ſentire Inn. in c. cũ contingat, de of
fi. dele. Ex his dico minus bñ dixiſſe Bar.
in d. l. eos. ubi dixit per illũ tex. ĩ uer. cum
ſuper omni cã, &c. qđ quecũq; ſñia p̃ceſ-
ſerit, ſufficit iudicẽ appellationis ꝓnũtia
re primã ſñiam iuſtã, uel iniuſtã. hoc. n. ñ
eſt uerũ indiſtincte, ut patet ex p̃dictis, &
ad illum tex. reſpondeo, ꝙ debet intelli-
gi quo ad effectum. debet enim pronun-
tiare iuſtam, uel iniuſtã, prout opus fue-
rit, diſtinguendo ſcilicet iuſtitiam, uel in
iuſtitiam, prout opus fuerit, ut probatur
in d. c. Raynaldus, & hoc per rõnes p̃di-
ctas, & facit. d. l. per hanc; & ꝑ hoc diligẽ
ter notabis. † Venio ad gl. & opp. ꝯ text.
uideř. n. ꝙ etiam ex alio capite ſñia prio
ris iudicis fuit nulla, quia ſine citatione
ꝓceſſit ad ſententiam contra. c. cõſuluit,
de off. deleg. & l. de unoquoq;, ff. de re iu
dic. Sol. dicit primò glo. ꝙ ex quo termi-
nus fuit appellationi p̃fixus, & iſte in ter
mino appellationẽ nõ p̃ſentauit; perin-
de eſt, ac ſi fuiſſet citatus perẽptoriè[e] ut
in c. ſæpe, de appel. d. Ant. dicit & bñ, ꝙ
gl. male allegat illud. c. ſępe: qa loquitur
quo ad proceſſum fiendũ ꝑ iudicẽ appel
lationis. & dic ut ibi: ſed loquimur de ꝓ-
ceſſu facto poſt lapſum termini per iudi-
cẽ, a quo: dictum tamen glo. placet, ſed ñ
illum text.[f] ſed per c. cum qui, de dolo,
& contuma. lib. 6. † Aduerte diligenter,
quia per hoc multum extẽdereř iſte tex.
nã illud. c. loquitur, quãdo qs appellauit

SEB. SAPIA.
a Cõfirmo. Vide la
tè ꝑ Ang. Aret. in
l. ſi expreſſim, co.
40. uerſ. q̃ro đ for
ma, ff. de ap. Bal.
& Sal. ĩ l. eos, C. e.
ti. Ale. in l. ĩ ſum-
ma, ff. de re iudi.
b AEquipollẽs. Ad
de Ang. cõſ. 275.
SEB. SAPIA.
c Reformare. Vide
Pe. de Anc. ĩ c. pe.
in 4. no. ĩ. de app.
Bar. ĩ l. Titian⁹, ff.
qđ cũ eo. Ab. in c.
Raynutius, col. 4.
ĩ. de teſta. AEgid.
Bella. deci. 1203.
inci. concluſio, ꝙ
ſi auditor.
d Reformare. Adde
Alex. conſi. 79.

e Perẽptoriè, adde
Ro. cõſ. 176. ubi
dicit, ꝙ citatio ñ
requiriř, ubi con
uẽtiõe partiũ, uel
ſtatuto p̃fixus eſt
terminus ad au-
diendã ſñiam.

f Per illum text. tu
dic, ꝙ imò ꝓbat,
qa ſi p̃õt ꝓcedere
qñ ñ p̃fixit termi
nũ, multò forti⁹,
qñ p̃fixit & elap-
ſus eſt. And. Barb.

a Præfigẽdo terminũ. Vide Ro.deci. 33.in tit. de app. in nouis, & Io.de Ana.in c.fi. j. de acc.ubi examinat dictũ Inn. ibi qđ dictũ dicit ſingulare Ro.ĩ ſin.165. inci.iudex a quo. Tñ cõĩt reprobari atteſtať Feli.in c.cũ Bertold⁹,co. 6.j.e.& Feli.in c. prælatorum, col. 6.uerſi.2. caſu, j. de accuſa.

SEB. SAPIA.

b Rerũ eccleſiaſticarũ. Vide Cal.in cõſ.ult.ſub tit.de cõſue. Et Ro. ſub eo.ti.deciſ.prima ubi dicit ualere cõſuetudinẽ contra ſolẽnitates inductas a iure ciuili ĩ alienatiõe rei eccľiæ,& hoc ſentit Ro. in ſi 756. inci. tu ſcis ꝙ res eccleſiæ. Alex. in cõſi.79. inci. circa primũ,co.4. in 1.uol.& hoc dedu cit ad ꝓpoſitum do.me⁹.d. Roch⁹ Curti⁹ in c.fi.co. 76.uerſi. ſecundò infertur. s. de cõ ſue.ubi plura per eum.

c Solẽnitates inductas ĩ alienationibus re.ex.per auth. hoc ius porrectũ, cõſuetudo p̃t tollere, & diminuere.Sed ſolẽnitates inductas ꝑ. c.ſine exceptione 12.q.2.nõ p̃t conſuetudo ẽt clericorũ tollere, & iſta eſt ueritas, & ita cõiter cõcludũt Cano. p⁹ Io. An.ĩ d.c.nulli firmat.Im.in c.1. in 7.col. de his quæ fiũt a p̃la.ſine conſen.c.& limita,ut ibi ꝑ eũ, & ſic eſſet cõſulẽdũ.ꝙ cõſuetudines, q̃ in multis locis aliter ſeruãtur,nihil ualent, de quo ẽt uide latè ꝑ Bald. aliter diſtinguentem in dic.authẽtic.hoc ius porrectũ,in 3. col. & in c.1.in princ.in

a iudicis interlocutoria ſnĩa,qua non ob
ſtãte iudex reputãs illã friuolã uult ꝓce
dere ad ultẽriora;& dř ibi, ꝙ p̃t ſine alia
citatiõe:qa appellãdo uř ille ꝓteſtari, ꝙ
ñ uult ampli⁹ corã illo cõparere:ſed nos
hic loquimur,qñ iudex,a quo,p̃fixit ter-
minũ appellãti,& ſuꝑſedit negotio uſq;
ad finẽ termini uñ nũc dubito, an iudex
poſt terminũ poſſit ꝓcedere ſine nouaci
taciõe,cũ ſumus extra caſum illius.ca.eũ
q,& loquor eo caſu,quo ſi nõ appellaſſet
11 fuiſſet opus citatiõe.† Itẽ eſt & aliud du-
biũ,an iudex,q p̃fixit terminũ ad appella
tionẽ ꝓſequẽdã, nec aliter appellationi
detulit,poſſit pendẽte termino ꝓcedere
ꝯ appellãtẽ,& ſic ſit locut⁹ pẽdẽte termi
no.d.c.eũ q.& ſi tenem⁹ ꝙ ſic, quaſi p̃figẽ
a do terminũ [a] nõ detulerit appellatiõi,ut
p̃dixi,tũc poterit forti⁹ ſine citatiõe ꝓce
dere poſt terminũ,cùm ſit tũc deſerta ap
pellatio.j.ti.ꝓxi.c.ꝑſonas. ego credo; ꝙ
pẽdẽte termino nõ poſſet ꝓcedere,ar. c.
cũ ſit.j.ti.prox.ibi dř,ꝙ ex tũc ſeqť, ſ.cũ
nõ ꝓſequiť in termino, cogiť ſtare iudi-
12 cio iudicis,a quo;ergo nõ pri⁹. † Itẽ p̃fi-
xio termini hẽt uim cuiuſdã dilationis:
ſed pendẽte dilatiõe iudicis ad unũ actũ
nõ dẽt iudex procedere ad aliũ actũ,ma-
ximè ſine citatiõe:qa interim iudicis of-
ficiũ cõquieſcit,ut in l.ſiue pars,C.de di-
la.& c.ſignificãte,de app. facit qđ not. in
cle.ſępe,de uer.ſig. in uerbo,poſt dilatio
13 nẽ,q̃ eſt notabilis. † An aũt lapſo termi-
no,& ſic deſerta appellatiõe poſſit ꝓce-
dere ſine noua citatiõe?credo ꝙ ſic,quaſi
nõ cõparẽdo poſt terminũ uideať cõfir-
mare id,qđ tacitè fuerit ꝓteſtatus appel
lando,ſ.ꝙ ulteri⁹nõ intendit cõparere co
14 rã eo. † Et ꝓ hoc uide Inn.in c.ex rõne,
de app.ubi ſingulř dicit,ꝙ ſi appellatio ẽ
deſerta ꝑꝑ non ꝓſequi in termino, põt
iudex,a quo ꝓcedere ad executionẽ ſnĩę
ſine noua citatiõe.Pręterea iudex, a quo
potuiſſet illico ꝓcedere, ſi nõ pręfixiſſet
terminũ.d.c.eũ qui.ſublato ergo termi-
no,& ſic dilatione data appellãti, rema-
net iudex in priori ſtatu,ar.c.cũ ceſſante.
j.ti.ꝓxi. & ex his p̃t ſuſtineri dictũ gl. &
no.eã iũcto tex.& hẽs ex p̃dictis duas ſin
gulares limitationes ad d.c.eũ q. Dices
tu,quare ergo fuit retractata hęc ſnĩa,ex
quo iudex ritè ꝓceſſit? Dic ꝙ proceſſit
rite,ſed non rectè: qa fundauit ſe ſuꝑ ini
qua & irrationabili cõſuetudine,ut ſatis
15 col igitur ex ſnĩa papę.† Qualis aũt erat
hæc cõſuetudo,colligiť ex gl.ſequẽt. ubi
dř,ꝙ fortè hẽbat, ut ualeret uẽditio fa-
cta a ſolo prælato: licet non probaretur
preciſè uerſum in utilitatẽ eccleſiæ,quę
nõ ualuit,quia iuri contraria. & mala in
præiudiciũ eccleſiæ.Noţ. hanc gl. ex qua
collige, qđ cõſuetudo nõ põt diminuere
ſolẽnitatẽ inductã in alienationib. rerũ
eccleſiaſticarum. b Et idẽ ſentit hic Ioã.
Andr. dicens eã nõ ualere: quia grauamen eccleſiis inducit,ſuprà de cõſue.c.1.
& uidde latius ꝑ Io.An.in c.nulli,de re-
c bus eccl.nõ alie.ubi dicit,ꝙ ſolẽnitas [c] c.

ſine exceptione. 12.q.2. non poteſt per conſuetudinem tol-
li;facit qđ not.in c.1.de rebus eccle.non alie.lib.6. & dico
tex.eſſe iuncta gl.ſed ſolennitas authentic.hoc ius porrectũ
C.de ſacroſan.eccl.ſic idẽ dicit,ꝙ ſolennitates ad illud.c.ſi-
ne exceptione,põt conſuetudo addere; quod no.diminuere
aũt nõ;facit quod no.in c.quod ſuper his, de conſangui.&
affini.& ſ̃m prędicta põt intelligi, qđ no.glo. in auth. hoc
ius porrectum.ubi dicit ualere conſuetudinem; ut nõ ſeruẽ-
tur ſolennitates illius auth.& idẽ tenet in l.de quib.ff.de le
gi.Sed Bar.in d.authen.dicit, ꝙ ſi eccleſia acceptaſſet pro ſe
ſolennitates illius authen.quę eſt canonizata.10.q.2.c.hoc
ius porrectũ,nõ ualeret conſuetudo in ꝯrium, quia eſſet cõ
tra libertatem eccleſiaſticã, cùm hoc ſit conceſſum eccleſiæ
in priuilegiũ,ut nõ poſſit fieri alienatio ſine illa ſolẽnitate;
& conſuetudo ꝯ libertatẽ eccleſiæ non ualet,ut in auth.caſ-
ſa,C.de ſacroſanctis eccleſiis,& de ſent.excom.c.nouerit,&
c.grauẽ.ſed eccleſia nõ acceptauit illud priuilegiũ: ſed indu
xit aliã ſolẽnitatẽ,de qua in d.c.ſine exceptione; & ideo nõ
eſt neceſſaria illius auth. ſolennitas; allegat notata in d.ca.
1 & dicit ꝙ ibi hoc tenet Innoc.& glo.Et no.diligenter di-
cta Bar.& rationem.ex qua infertur, quòd ſolennitates iu-
ridicè introductę ab habente poteſtatem in alienatiõe re-
rũ eccleſiaſticarũ non poſſunt conſuetudine tolli. Itẽ, ꝙ nõ
eſt neceſſaria conſuetudo ad tollendũ ſolennitatẽ illius au
thenticæ:ſed ſatis eſt, ꝙ eccleſia non acceptauit ꝓ ſe; poſſet
ergo induci conſuetudo,ut illa ſolennitas ſeruareť: & ſic li-
mito illud dictũ Io.And.in d.c.nulli: uel dic extra gloſſ.ad
principale quæſitum ſ̃m Hoſt.& Io.An.† Quòd fortè erat
conſuetudo, quòd ex uenditione facta ſine traditione trã-
ſiret dominium;& no.hoc dictum: uel erat conſuetudo, ut
intra annum & diem teneatur eccleſia uendere poſſeſſionẽ
ſibi relictã contra id,quod legitur in c.1..de immuni.eccleſ.
lib.6.in fi.Vel pone exemplum ſecundum eos,in c.quę in ec
cleſiarũ,de conſtitutioni.† Ad unum tamen aduerte in eo,
17 quod iſta gl.ſenſit, ꝙ ualet uenditio a ſolo prælato facta, ſi
precium probatur uerſum in utilitatem eccleſię, ſaltem ſi
hoc habet conſuetudo; quod ego non puto uerum primò,
quia non ſufficit rem alienare in caſu licito, niſi etiam ſer-
uetur ſolennitas a iure introducta, ut apertè probatur in
capitulo ſine exceptione 12. quæſtione ſecunda, & in dicto
capitulo primo,de re.eccleſia.non alie.libro ſexto. Nec cõ-
ſuetudo poteſt detrahere ſollennitati,ut dixi ſupra, & etiã
audeo dicere, quòd emptor hoc caſu non poteſt etiam re-
petere precium: ſed illud amittit: quia contra ius emit,
& etiam tenetur reſtituere fructus perceptos, ut probať in
leg. iubemus nulli, C.de ſacroſanctis eccleſiis, & ex contra
ctu contra ius nunquam quis lucratur fructus,ut leg.prima,
& qđ ibi no.Bar.C.de re.decu.ſine decre.non alie.lib.10.Fa
teor tamẽ,ꝙ eccleſia poſſet talem contractum alienationis
approbare, ſi caderet in fauorem ſuum aliquo reſpectu per
tex.ſingularem in c.ſi qua de rebus.12.q.2.uide gl.in c.1.ne
ſede uacante;& hoc ſufficiant.

SVMMARIVM.

1 *Sententia continens manifeſtam iniquitatem eſt nulla,licet cauſa ſit commiſſa appellatione remota.6.intellige ut in nume.7.*
2 *Clauſula,appellatione remota,importat quòd a ſententia lata non poſſit appellari,niſi ex cauſa in iure expreſſa,uel notorio grauamine.3.& dicta clauſula, non tollit remedium nullitatis.4.*
5 *Clauſula,appellatione remota,quid operetur.*
8 *Sententia recipit interpretationem ex actis.*
Sententia,in qua eſt error expreſſus,an & quando ſit nulla.
Sententia referens ſe ad acta,& in actis aliud appareat,an ſit nulla?11.
9 *Sententia dubia continens cauſam falſam,an & quando ſit nulla.*
Excommunicatio lata per errorem cauſæ uel facti an teneat.
10 *Sententia,quam euidenter conſtat latam fuiſſe ex iniuſta cauſa,qua tamen non eſt expreſſa,eſt nulla.*
12 *Quando agitur de nullitate,an ſit ſeruandus ordo iudiciarius?*

CAP.

fi.1.col. đ feu.da. poſ.ꝑ Fed.đ Se.ꝯſi.137.dicit etiam Bal.ĩ ru.C.quæ ſit lõ. ꝯſũ. circa fi.ꝙ poſito, ꝙ tales ſolẽnitates poſſẽt ꝑ ꝯſuetudinẽ diminui,reqrereť tñ in tali conſuetudine ſpatium. 30.an.& an ſufficeret ꝯſuetudo lõga.x. ann. puto, ꝙ debuerit dicere đ ꝯſuetudine.40.an. 30. nõ, & ſic p̃ſcripta, qa de iure cañ.reqriť ꝙ conſuetudo ſit inducta.40.an.maximè ſuꝑ aliena. re.eccle.

ANT. FRAN.

An ſolẽnitates requiſitæ in alienatione rer.eccl.de quibus in.c.ſine exceptiõe.12.qõ.2. & in.c.nulli,de reb⁹ ec.nõ alie.poſſint tolli ꝑ cõſuetudinẽ uel ꝑ ſtatutum laicorũ,ẽt ſi ꝑ ſpatiũ. 30. an. fuiſſet talis ꝯſuetudo obſeruata,uiđ gl.in. l.diuturna,ff.đ le. & Pau.đ Caſ.in.l. ẽt.ff.ſol.ma. & in authẽ.hoc ius porrectũ,C.đ ſac.ſan. ecc.ubi ponit quãdã ſuã diſtinctionẽ. ego aũt puto, ꝙ ſolẽnitates itroductæ ex diſpõne iuris canonici ꝑ ꝯſuetudinem uel ſtatuta laicorum nullo mõ poſſint tolli ex defectu ptãtis iporũ laicorũ,q circa diſpoſita a iure cano. & ſpũalia nullã uidẽtur hr̃e ptãtẽ, niſi interuenire con ſenſus papæ tacit⁹ uel expreſſ⁹,ꝑ no. pleni⁹ in c.eccľia ſanctæ Mariæ, de cõſt.& uide Fed.đ Señ.ĩ cõſ.137.& ꝑ do. Abb.in.c.cum ĩ officiis, de teſt. & ꝑ In. in. c.1.de his quæ a p̃l.fi. ſine conſenſu ca.

a Manifeſtam iniquitatem. tu põdera, qa ꝯ iſtũ text. eſt caſus i.l. ciues,C. de appel.ubi ſnĩa ꝯtinẽs manifeſtã iniuſtitiã partis ẽ iniqua, & tenet,ſi ñ appelleť, hic dicitur ꝯriũ, qa male.unde gl. ibi facit differẽtiã iter notoriã iniuſtitiã

C A P. IX.

INter cæteras.† Põt intel-
ligi uario modo & ꝑ cõſequẽs
uario modo ſummari. d. An.
ſummat ſic. ſentẽtia cõtinẽs in ſe mani-
feſtã iniquitatem retractať, ñ obſtãte ꝙ
1 cã fuerit appellatione remota cõmiſſa.
Hæc ſummario ẽ uera in ſe ſ̃m unũ mo-
dũ intelligẽdi: ſed ſ̃m aliũ intellectũ no
tabiliorẽ ſummo ſic. Nulla ẽ ſentẽtia cõ
a tinẽs manifeſtã iniquitatẽ. [a] Vel aliter
ĩtelligẽdo ꝙ ponat duos caſus. Sẽtẽtia
iniqua retractať ꝑ ſuperiorẽ,licet cã fue
rit appellatiõe remota cõmiſſa. Si aũt ꝯ
tinet manifeſtã iniqtatẽ, eſt nľla. Caſus
lr̃alis. Aliqua cã cõmiſſa ẽ appellatione
remota. iudex tulit ſnĩam iniq̃ ꝯ ius ſcri
ptũ,uel expreſſo errore in ſnĩa.talis ſnĩa
ñ tenet,cũ iniqtatẽ cõtineat manifeſtã.
Ber. Notabilia poterunt colligi declara
to ĩtellectu c.ideo uenio ad declaratio-
nẽ.Et opp. ꝯ tex. primò đ ꝯrietate & re-
pugnãtia lr̃ę ĩ eo,ꝙ primò dicit ſentẽtiã
iniquã euacuãdã, & ſic p̃ſupponit ualidi
tatẽ:qa ꝙ nullũ ẽ,euacuari nõ põt, de de
ſpõ.imp.c.ad diſſoluẽdũ,ff.de uer.obl.l.
decẽ,&.32.qõ.2.c.qđ uerò ñ formatum:
tñ poſtea innuit eã eſſe nullã in eo, ꝙ ꝑ
uerba p̃ſentis tẽporis,dicit,*nec ei dẽt ſtari,&c.*facit ꝙ in ſimili no.in.c.quiſquis, de
2 ele.† Itẽ obſtat & aliud: qa cũ cã fuiſſet
cõmiſſa appellatione remota, nõ poſſet
p̃textu iniqtatis appellari,niſi ex cã ĩ iu-
re expreſſa,ut ĩ.c.paſtoralis,đ appe.Sol.
dico ꝙ tex.p̃t ĩtelligi dupliciter. Primò,
ꝙ ꝯtineat unũ caſũ. Secundò ꝙ cõtineat
duos.ſ̃m primũ intellectũ põt intelligi
multipliciter.Primò ꝙ hęc ſententia re
3 tracteť ꝑ uiã appellationis. † Nec obſtat
clauſulã,appellatione remota: qa illa nõ
impedit appellationẽ ex notorio graua
mine ĩterpoſitã, ut ẽ gl.multũ notabilis
in.c.ex cõqueſtiõe,de reſt.ſpo.ubi dixi.q
vř ſingulariter ꝓbari ꝑ iſtũ tex. ſ̃m hũc
intellectũ ĩ eo, ꝙ hic põderať manifeſta
iniqtas,& tenet hic.d.An.ſicut .n. admit
tiť appellatio ĩ caſib⁹ iure expreſſis pro-
pter notoriã & iuſtã cãm.d.c.paſtoralis;
ita uel ſubeſt notoria iniuſtitia.eadẽ em̃
ẽ rõ ĩ vtriſque.ñ cm̃ eſt ueriſimile,ꝙ ſu-
perior uelit tolerare iniuſtitiã notoriã,
ut ĩ cle.paſtoralis,đ re iud.facit ꝙ habeť
s.ĩ proœ.&.4.diſt.c.factę ſũt,&.c.erit au
tẽ lex;& tũc uerbũ,euacuari, ſtat ꝓpriè.
Ad uerbũ autẽ,nec ei ſtari dẽt, dic ꝙ nõ
dẽt ſtari,ſi ab ea fuerit appellatũ,vt ſẽtit
gl.1.hic.uel meli⁹ dico, ꝙ ñ dẽt ei ſtari.
ſ.uirtute illi⁹ clauſulę,appellatiõe remo-
ta,quomin⁹.ſ.poſſit appellari & retracta
ri. Sc̃dò p̃t ĩtelligi,ꝙ retracteť đ facto ꝑ
uiã nullitatis ex eo,ꝙ ꝯtinebat ĩ ſe mani
feſtã iniquitatẽ;& hoc dupliciter,qa aut
error iuris erat ĩ ſnĩa expreſſ⁹, quo caſu
ĩdubitãter ſnĩa ẽ nulla;& ſic ĩtelligit gl.
2.ut patet in iurib⁹ ĩ ea allegatis, uel qa
ali⁹ error erat ĩ ſnĩa exp̃ſſus. & hũc ẽt in
tellm̃ ponit & ſeqť.d.An.hic, dicẽs hoc

maxĩe ꝓcedere,qñ cã iniqua ſeu error ex
p̃ſſus cõtinet aliqd,qđ ẽ ĩpoſſibile, iuxta
no.ĩ.c.ꝑ tuas,de ſen.exc.facit qđ no.Io.
An.ĩ cle. paſtoralis,đ re iud.& hunc arti
culũ lati⁹.j.reaſſumã. Et tũc ad tex.dic,
ꝙ uerbũ,euacuari, dẽt ĩtelligi & referri
ad factũ,ſicut de facto ꝓceſſit,ut ĩtelligit
4 gl.1.† Nõ ob.remotio appel.qa illa clau
ſula ñ tollit remediũ nullitatis vt penit⁹
ſeparatũ facit qđ leg.& no. in.c.licet,de
ſent.exc.li.6.Itẽ puto, ꝙ poſſit appellari
ꝑꝑ manifeſtũ grauamẽ,ut.s.dixi.Nã & a
ſnĩa nulla appellari p̃t, ut plenè no.j.ti.
ꝓx.c.dilecto. Sc̃dò mõ p̃ricipaliter p̃t ĩ-
telligi,ꝙ iſta decretalis ꝯtineat duos ca
ſus.Prim⁹,vt ſnĩa iniqua,licet ñ ꝯtineat ĩ
ſe manifeſtã & notoriã iniqtatẽ, poſſit
5 retractari,ut.s.c.ꝓx.† Non ob. remotio
ap.qa licet illa cľã opeť,ut virtute applĩõ
nis ñ ſuſpẽdať iuriſdõ iudicis,à quo,quo
min⁹ poſſit illã exeq applĩone ñ obſtãte,
ut ĩ.c.paſto.§.p̃terea,đ of.del. ñ tñ tolliť
applĩo reſpũ iudicis,ad quẽ, q ex graua-
mine ſeu iniuſtitia p̃t applĩonẽ recipere
& ſnĩam retractare,ut notabilř ꝓbať ĩ.d.
6 c.paſtor.† Vñ tex.dicit hic ſimplř,*eã euacuari oportet*;qđ dẽt ĩtelligi mõ p̃dicto; &
iſte prim⁹ caſus poniť vſq; ad uer.*nec dẽt ei &c.*ubi mutat caſũ,& ponit,qñ ſnĩa ꝯti
net manifeſtã iniqtatẽ;quo caſu ñ dẽt ei
ſtari,qa ẽ ip̃o iure nulla,& ſic ñ ẽ op⁹, ut
alř euacueť;nec.obſt. remotio applĩonis
rõnib. p̃dictis.Ex his habes hic caſũ ual-
de notabilẽ,ꝙ ſnĩa ꝯtinẽs manifeſtã ini-
qtatẽ ẽ ip̃o iure nulla; & cũ nil dicat, ꝙ
iniqtas ſit ꝯ ius ſcriptũ,ĩtellige ĩdiſtictẽ.
7 † Sđ q̃ro nũqd hoc ſit verũ ſimplř? Aduer
te,qa hęc qõ ẽ notabilis,& ſępe dubitaui
& ultra alios diſtĩguo ſic. Aut ſnĩa cõti-
net errorẽ,ſed nõ exp̃ſſum,p̃t tñ ex actis
colligi.Aut cõtinet cãm notoriè falſam
ſeu iniuſtã.Aut nullã talẽ cãm hẽt in ſe:
ſed alṡ ẽ notoriũ,ꝙ ex iniuſta cã ferť.Pri
mo caſu dic,ꝙ ſnĩa ẽ ip̃o iure nulla,licet
error ꝯſiſtat ĩ fcõ,& ñ ĩ iure.tex. ẽ apert⁹
ĩ.l.1.§.1.q̃ ſent.ſine appel.reſcĩ. ubi dř.ꝙ
ſi iudex ſic ꝓnũtiat,qa ꝯſtat Titiũ debere
Sẽpronio quĩquaginta ex tali ſpẽ,&.30.
ex tali:iõ cũ ꝯdẽno ĩ cẽtũ:talis ſnĩa citra
remediũ applĩonis uenit corrigẽda. Et
idẽ no.gl.& Bar.ĩ.l.unica.C.đ error.cal
cu.Aut error ñ fuit exp̃ſſus ĩ ſnĩa,ut puta
in terminis p̃cedẽtib⁹ cõdẽmauit Titiũ
b in cẽtũ errãs in calculo,[b] ubi dẽbat cõdẽ
nare.in.80.hic ſunt opi.gl.ĩ.d.l.unica;di
cit ꝙ ſnĩa tenet,nec dẽt reuocari,ſi ñ fuit
appellatũ,& hoc ꝑ textũ illi⁹.l. q̃ intelli
git.ſ.qñ error ñ fuit in ſnĩa expreſſ⁹.Illã
gl.damnat Iac. de Are.† Quòd ſnĩa ſẽ ꝑ
c referť ad acta,[c] vt.l.pe.C.đ ſẽ.q̃ ſine cer.
q̃ti.&.l.ait p̃tor.†.1.ff.đ re iud.& ideo ſa
tis ẽ,ꝙ error ex actis appareat, et ĩducit
ẽt tex.ĩ.d.l.1. ñ ergo dẽt ſ̃m cũ diſtĩgui;
an ſit error exp̃ſſ⁹ vel ñ,dũmodo ex actis
colligať.hãc opi.vř ſeq Paul.de Leaz.ĩ.in
cle.paſtoralis,đ re iu.& Do.đ Rot.deci.
228.ſđ Bar.ĩ.d.l.una,dicit ꝙ ꝓ opi.gl.vř
tex.ĩ.l.p̃ſes,ff.đ re iud.&.l.2. C.qñ pro.

& manifeſtã, cum qua tranſeunt ibi. do.põdera,qa p̃t dici,ꝙ d.l.ciues, loquiť qñ poterat appellare,& ñ appellãdo uř approbare illam iniuſtitiã, iõ ſibi ĩputet, iõ ualeť ſnĩa, ſed hic ñ poterat appellare, iõ reddiť nulla talis ſnĩa, qa nõ p̃t ſibi iputari, ꝙ non appellauit,& iõ p̃t ſummari,ꝙ ſnĩa cõtinẽs manifeſtã iniqtatẽ, a qua pars non p̃t appellare, reddiť nulla ip̃o iure,ſec⁹ ſi p̃t appellař,qa tunc tenet, & ſibi imputet. uel p̃t dici,ꝙ hic poniť manifeſtũ pro notorio, & concor.cũ. d.l. c u.s.And.Barba.

ANT. FRAN.

Vtrũ error calculi reddat actum ipſo iure nullum, dicas,ꝙ calculus erroneus debet reuideri & retractari,etiam ſi ſtipulatio interceſſerit, niſi forſan ſuper eo ſit lata ſententia,uel tranſactio ut in l.1.& ibi per Bald. & do. C.de err.cal.& per Bar. in.l.1.in.1.col.C. de iu.fi.lib.20.qđ intellige uerum, quando error, eſt magnus. ſecus ſi eſſet modicus, quia tũc ñ uitiaret,ut i.l.q̃uis, & ibi ꝑ doct.ff.de condi.& demõ.& ꝑ Bal.i.l.1.i fi.C.ſi aduer.ſol.& an error calculi poſſit obiici in cã appellationis,ſi nõ fuit allegatus in cã principali,uide ꝑ Pau.de Ca. plene in conſi.34.

b Errans in calculo. Adde Fed. in con. 128. & 268.

SEB. SAPIA.

c Ad acta. Vide Anto.in.l. ſi pars, ff. de iudi. ubi di-

cit, ꝙ nullitas, quæ cõſtat ex actis, dicitur euidens; de quo vide ꝑ Abb. ĩ conſi. 44. inc. in p̃ſenti q̃one, ĩ i. vo. & Alex. in l. de pupillo. §. qui opus, co. pe. ff. đ ope. no. nũt. & nunq̃d notoria nullitas dicatur, q̃ cõſtat ex actis, vide plura ꝑ And. Sicu. in cõſi. 38. incip. ꝑclarè ſcripſit pſalmiſta, in 2. vol. cũ multis allegatis ꝑ Deciũ in c. ex inſinuatione. col. fi. infra, de appel.

a Quod per A. & B. Adde Alexan. conſi. 123. lib. 1.

b Falſam cauſam. Adde Alexan. conſi. 74. lib. 3.

SEBA. SAPI.

c Aut cã. vide Car. in cle. paſtoralis, ĩ ver. rurſ⁹, de re iu. & latè d. Anto. de But. ĩ c. fraternitatis. j. de frig. & maleſi. col. 3. vbi dñr, ꝙ ſufficit, ꝙ talis notorietas appareat ex libello. vide eũ idem do. An. c. ab excõicato, col. 8. ſupra. de reſcri.

SEBA. SAPIA.

d Iniuſtum. vide allegata ꝑ Fel. in c. cũ ordinẽ, colũ. 8. ver. ſecunda declaratio, ſ̃. de reſc. vide ẽt ad hęc Car. ĩ conſi. 56. inc. dũ reuerẽdus, & Abb. & ibi latè And. Sic. in. c. ſi qñ, ſ̃. de offi. dele. & Abb. ĩ c. ſuborta. j. e. & in c. cũ apoſtolus, infra. de cenſib.

e Sententiam nullã. Adde Oldr. conſi. 106. Abb. con. 55. Relationem ad acta. Adde Paul. de Caſt. conſi. 319. in primò impreſſis.

nõ eſt neceſ. ideo diſtinguo ſic, qđ aut error eſt expreſſus in ſnĩa; & tũc eſt ipſo iure nulla. d. l. i. & l. ii. C. qñ prou. nõ eſt neceſ. Qñq; nõ eſt expreſſus error in ſnĩa, ſed apparet in actis, & tũc aut ſnĩa eſt lata per reuelationẽ ad illa acta, in quib⁹ eſt error; & uŕ error eſſe in ſnĩa, ut in p̃dicta l. pe. C. de ſen. quę ſine cer. quam. ꝓſe. & l. ait prętor. §. i. ff. de re iu. iuncta gl. Aut eſt lata ſnĩa ſimpliciter: & tũc quædã ſũt acta, ad quæ de neceſſitate refertur ſnĩa, vt libellus. l. vt fundus, ff. cõmu. diui. Item ſententia appellationis de neceſſitate refertur ad primam ſententiã: qa iudex approbat, vel improbat eã, vt l. eos, C. de appe. & ii. q. vi. c. ei q app. in fi. & hoc caſu, ſi in libello, vel prima ſnĩa eſt error expreſſus; ſententia ſimpłr lata vŕ eundẽ errorem cõtinere; meritò eſſet nulla. d. l. i. §. i. ff. q̃ ſen. ſine app. reſcin. Et hoc caſu poſſet eſſe vera opi. Iac. de Ra. ſ̃m eum. Si verò appet error ex aliis actis, ꝑ hoc nõ redditur ſnĩa nulla; & hoc caſu procedit gl. in d. l. i. C. de erro. calcu. & l. i. ff. q̃ ſen. ſine appel. reſcind. pro his dictis Bar. facit c. cũ Bertoldus, & qđ ibi not. Inn. j. e. vbi dixit ꝑ illũ tex. ꝙ ſi iudex dixit, ꝙ per A. & B. [a] teſtes probatũ fuit iõ in centum te condẽno, ꝙ ſi ex actis apparet ꝑ illos nõ eſſe probatũ, nõ valet ſnĩa, licet aliud ſenſerit in c. qm̃ cõtra, de proba. vbi dicit, ꝙ pars nõ dẽt admitti ad probandũ iniuſtitiã, q̃ colligiť ꝑ relationẽ ad acta obſtãte exceptione rei iudicatę: ſed primũ dictũ eſt veri⁹ & cõius. Ex his tñ colligitur mẽs Inn. ꝙ vbi iudex ñ retulit ſe ad acta, nõ debet pars admitti ad probandũ errorẽ, vel iniuſtitiã q̃ colligi p̃t ex actis; qđ facit ꝓ opinione gl. & Bar. ꝯ alios; & hęc opin. mihi placet: qa potuit iudex aliũde motũ ſui animi informare; ad hoc adduco tex. vade notabilẽ cũ ibi no. j. e. c. cãm quę; facit. c. in præſentia, de renũti. Do tñ duas limitationes. Prima eſt, ꝙ ſi pars, ꝑ qua lata fuit ſnĩa, nõ excipit de trãſitu in rem iudicatã, ſed aſſumpſit diſputationẽ de iniuſtitia ſentẽtię & ex productione actorũ p̃t euidenter colligi iniuſtitia; debet iudex retractare ſententiã: qa, de qua re iudex cognouit, de ea pronuntiare debet, in c. cũ ſuper, de cauſa poſ. & prop. & l. de qua re, ff. de iud. Hoc notãter voluit In. ĩ c. cũ dilecta, de reſcr. & d. c. cũ Bertoldus: tñ dẽt ꝑ acta cõſtare, prout j. e. in d. c. cãm, dicã. Secũda limitatio. ſi notoriè cõſtaret de errorè ꝑ ea, q̃ ipe iudex prius dixit, vel facti euidẽtia: tũc. n. licet ĩ ſentẽtia nõ ſit error expreſſus, nec ꝑ relationẽ ad acta, tñ notorietas erroris, quæ ęquipollet expreſſioni (vt. j. dicã) reddit ſentẽtiã nullã, arg. ĩ cle. paſtoralis. §. Piſana, iũcta gl. de re iu. & c. ad ꝓbandũ. j. e. & ꝑ Inn. ĩ c. fraternitatis, de frigi. vbi hoc ex-
9 p̃ſsè vŕ tenere ĩ verbo ſimili. † Venio nũc ad ſ̃m mẽbrũ, qñ ſnĩa cõtinet cauſam fal-
b ſam [b], & dico ſic. ꝙ aut cã [c] ẽ notoriè fal-
c ſa, & impoſſibilis ita, ꝙ cõcurrãt iſta duo ſimul; & tũc nõ tenet ſnĩam, etiã ſi ſit excõicationis. exẽplũ: ſi iudex condẽnauerit vel excõicauerit eunuchũ, vel infantẽ: quia prægnantẽ reddidit monialẽ: ad hoc c. Ro. §. in vniuerſitate, iuncta gl. de ſen. excom. lib. 6. & ibi hoc tenet Io. An. Arch. requirebat notoriũ actus permanentis. hęc reſtrictio nõ placet ibi Io. And. & bene. qa ſatis eſt notoriũ exiſtẽs tꝑe ſnĩę, arg. in d. c. ad probandũ. j. eo. & c. cũ ſit Ro. j. ti. proxi. aut cauſa notoriè eſt falſa, nõ impoſſibilis; vt puta iudex excõicauit aliquẽ: qa ſpoliauit eccleſiam cũ incendio, & notoriè hęc cauſa eſt falſa, nõ tñ impoſſibilis: qa potuiſſet hoc facere; & tenuit Archi. in c. venerabili, de ſen. excõ. lib. 6. talem ſententiã valere: loquitur tñ in excõicatione. & fortè potuit moueri: qa iura in nullitate excõicationis loquuntur, qñ in ſnĩa fuit expreſſus error intolerabilis. & hãc opi. ſaltem in excõicatione ſenſit prima fronte gl. in c. ꝑ tuas, eo. ti. in verbo, intolerabilẽ errorẽ, ꝓpe fi. vbi q̃rit, quid ſi error cõſiſtit in facto, vt qa iudex dicat excõico te: qa talẽ ſpoliaſti, & manifeſtè falsũ eſt, nunq̃d tenet ſnĩa? arguit ad vtrãq; partẽ, & tandẽ dicit ſe credere, ꝙ in ſnĩa excõicationis lata per errorem facti modo p̃dicto tutius vel miti⁹ ſit tenere, ꝙ ſnĩa teneat, & fiat abſolutio ſaltẽ ad cautelã: qa talis cã poſſibilis eſt, licet ſit falſa, nec cõtinet errorẽ, & ſnĩa excõicationis iuſta vel iniuſta ligat. Et no. diligẽter verba gl. qa videnť ſentire ſec⁹ eſſe ĩ aliis ſentẽtiis, qđ. ſ̃. tenui, & optimè facit. j. e. c. cũ Bertold⁹. & dicit Io. An. in e. c. ꝑ tuas, ꝙ licet illa gl. ſoleat allegari, ꝙ ſententia tenet; licet ſit lata ex cauſa notoriè falſa: tñ gl. illa hoc nõ dicit apertè: qa nõ dicit de notoriè falſa, ſed manifeſtè. Hæc aũt ſunt diuerſa, vt not. in c. veſtra, de coha. cle. & mul. & ex hoc vŕ Io. An. nõ omnino ꝓbare illud dictũ Archi. d. Ant. ibi & hic tenet ſnĩam eſſe nullã, ẽt ſi ſit excõicationis: qa ſnĩa iniuſta ſuſtineť ꝑꝑ prę́ſumptionẽ iuſtitię, q̃ cadit ſuꝑ dubio; facit. j. e. c. cãm. vbi aũt iniuſtitia eſt notoria, hoc ceſſat; arg. ĩ l. pe. ff. de iuſti. & iure; & l. pars literarũ, ff. de iu. ſecus dicit in cã manifeſtè falſa: qa nõ ſufficit manifeſtũ, ſi nõ ſumiť ꝓ notorio; allegat no. in d. c. ꝑ tuas. vbi hoc ſentit Io. And. vt dixi; & hoc dictũ puto veriſſimum; ad qđ allego tex. iũcta gl. in cle. paſtoralis. §. Piſana, de re iud. Nec ob. ꝙ iura ĩ excõicatione faciũt mẽtionẽ de expreſſione erroris intolerabilis. d. c. ꝑ tuas, & c. venerabili, de ſen. excõ. qa dico, ꝙ iura illa dñt cã exẽplificãdi ſuꝑ nullitate, & ea q̃ dñr cã exẽpli, diſpoſitionẽ ñ reſtringũt, vt ĩ. c. i. & qđ ibi no. necle. vel mo. nã exp̃ſſio erroris ĩducit nullitatẽ: qa apparet đ notoria ĩiuſtitia. Idẽ ergo, vbi factũ ẽ re ip̃a notorie iniuſtũ, vt ĩ caſu nr̃o, ar. ĩ c. euidẽtia, de acc. & 2. q. i. c. đ manifeſta, & c. manifeſta. ñ refert q̃d ex ęq̃pollẽtib⁹ fiat, de teſt. c. li-
10 cet ex quadã. † Ad tertiũ mẽbrũ, q̃d ſi nulla cã ſit exp̃ſſa in ſnĩa: tñ notoriè cõſtat, ꝙ ex ĩiuſta cã ꝓferť? & puto ꝙ ſnĩa ſit nulla: qa paria ſũt aliq̃d ĩiuſtũ exprimi, vel ꝙ notoriè cõ-
d ſtet illud eẽ ĩiuſtũ, [d] vt no. Inn. ĩ c. 2. đ dila. & ẽ tex. cũ gl. ĩ cl. paſtoralis. §. Piſana, p̃al. facit, qa ſicut notori⁹ deſect⁹ ĩ iudice ŕddit ſnĩã nłlã, licet ałr ñ exprimať, ar. ĩ. c. ad ꝓbãdũ. j. c. & noto. re ip̃a fortificat ſnĩã, vt ñ admittať ap. vt ĩ c. cũ ſit Ro. j. ti. ꝓx. ita notorietas ĩiuſtiæ re ip̃a ſine alia exp̃ſſiõe dẽt reddeť ſnĩã nullã: [e] qa (vt p̃dixi) ceſſat hoc caſu rõ p̃ſũptiõis ẽ ꝓ iudice, ar. c. euidẽtia, đ ac. & notorietas fcĩ p⁹ opať q̃ notorietas iuris; ad hoc vide gl. no. ĩ cl. i. đ vſu. vł ſaltẽ ęq̃parant, đ coh. cl. & mu. c. vr̃a, & e. t. c. fi. nec iura dñt foueŕ notoriã ĩiuſtitiã, ne ĩde oriãť ĩiuriæ, vñ iura naſcũť. j. đ ac. c. qualiť & qñ, el. i. & C. vñ ui. l. meminerint; & ſic p̃t ĩtelligi text. quẽ ſic ĩtellectũ ŕputo verũ & notabilẽ. c. cũ ad quorũdã, đ
11 exce. p̃l. vbi idẽ ꝓbať reſpectu ſnĩę excõi. † Idẽ ẽ, vbi ĩiuſtitia
f poſſet colligi ꝑ ŕlationẽ ad acta, [f] vł ꝑ acta, adq̃ neceſſariò ẽ ſnĩa ŕferẽda, vt ex libello, iuxta ea q̃. ſ̃. dixi poſt Bar. & In. ĩ lo-
12 cis p̃a. & tene mẽti iſtũ ĩtellectũ, vt ſ̃. qa ẽ vald̃ no. † An aũt vbi de nłlitate agiť, dẽat libell⁹ offerri, lis cõteſtari, cert⁹q; ordo iudiciari⁹ obſeruãd⁹ ſit; vide ꝑ dños đ Rot. de. p̃al vbi ĩ effectu p⁹ mł̃ta vñr cõcludere ꝙ ſic, ſi nullitas ñ ẽ notoria; vtputa q̃ ex actis colłr, alś ſec⁹. Ad hoc q̃d no. ꝑ Inn. ĩ c. auditis

litis, de ꝓcu. bñ facit ibi tex. & in c. 2. de offi. iud. & c. cùm inter, de conſuetu. & c. quoniam, de fil. presby. cũ ſi. uide qđ gñaliter dixi in c. 1. de libel. obla. coram quo ſit de nullitate ſnĩæ agẽdũ, uide qđ no. ꝑ Dy. in regula, qđ ſemel placuit, de reg. iur. li. 6. & ꝑ doc. maximè ꝑ do. Ant. in c. in literis, đ of. deleg. & ꝑ Bar. optimè in l. ſi expreſſim, in ult. col. ff. de app.

SVMMARIVM.

1 *Infirmitas grauis excuſat quem a contumacia: ſecus ſi eſt leuis.*
2 *Præſũptio infirmitatis tollitur ꝑ exercitiũ actus nõ cõpaſſibilis cũ infirmitate.* 3.
Infirmitas quomodo probatur.
4 *Sponſalia contracta per immiſsionem annuli an tollantur per matrimonium carnali copula cum alia conſummatum?*
Sponſalia præſumuntur facta per uerba de præſenti per immiſsionem annuli. 5.
6 *Sententia, quæ eſt nulla, uel quæ de ſui natura non tranſit in rem iudicatã, nõ confirmatur ex eo, quòd pars non appellauit.*
Sententia, quæ non tranſit in rẽ iudicatã, tũc demũ retractatur, quando æquum uidebitur iudici.
Snĩa matrimonialis ideo non tranſit in rem iudicatam, quia nutriret peccatũ.
7 *Ad matrimoniũ accuſandũ, uel impediendũ, uel ad ipſum reintegrãdum, ſi eſt indebitè ſeparatũ, admittitur quilibet de populo. uide infra. c. prox. in 1. nota.*
8 *Ad euitandum peccatum in dubio mitior pars eſt eligenda.*
9 *Licet in dubio p̃ſumatur pro ſnĩa, & interim mãdetur executioni: ſecus eſt in cã matrimoniali, in qua nil innouatur pẽdẽte litigio ſuꝑ nullitate priæ ſnĩæ.*
10 *Sententia in dubio an præſumatur lata parte citata?*
11 *Inueſtitura alicuius beneficij præſumitur facta in præſentia iudicis.*
12 *Citari an debeat præſens etiam ad audiendam ſententiam?*

CAP. X.

TEnor. Iſtud c. p̃t intelligi duob. modis. Primò, ꝙ ſnĩa hic lata contra mulierẽ tenuit: qa contumaciter abfuit. Et tunc idẽ in effectu dicit, qđ. c. lator. ſ̃. e. iõ ſumma, ut ibi. Secundò p̃t intelligi hic, ꝙ mulier non fuit contumax, & tunc cõiter ſic ſummatur. Snĩa lata ꝯ abſentem nõ cõtumacẽ in matrimoniali nõ ualet. Cõis diuiſio. Secunda, ibi: *ideoq;*. Caſus literalis. Inter. R. & M. mulierẽ q̃ſtio matrimonii uertebať; q̃ cõmiſſa fuit ep̃o Rheati. iudex abſente muliere dictum. R. ab impetitione ipſius abſoluit. mulier hoc audito cãm impetrauit cõmitti iudici p̃nti, ut de cã illa cognoſceret, & fine canonico terminaret. iudex uocauit dictũ. R. ille infirmitate prætenſa nõ uenit: ſed nocte ſequẽti cũ alia contraxit, propter quod iudex ipſum excommunicauit: ille poſtmodũ comparuit, & fuit abſolutus oſtendens ſnĩam ep̃i prædicti, qualiter a muliere prædicta fuerat abſolutus. nihilominus mulier teſtes afferebat, ꝑ quos probare uolebat, ꝙ dictus. R. eã deſponſauerat. iudex dubitauit, qđ facere deberet. Cõſultus papa rñdet, ꝙ nõ obſtãte illa illicita abſolutione, q̃ fecit ep̃s in cã ꝓcedat, p̃cipiẽs. R. ſub pœna excõicatiõis, ne ad eã, q̃
1 ſuꝑduxit, accedat, donec cã iſta fuerit terminata. Ber. † No.
a 1. iũcta gl. 1. ꝙ infirmitas [a] excuſat à cõtumacia, & intellige de infirmitate graui. leuis aũt febricula, aut uetus quartana neminẽ a cõtumacia excuſat, ut in l. q̃ſitũ, 1. & 2. rñ. ff. de re
2 iud. no. gl. in c. placuit. 18. diſ. † no. 2. ꝙ ꝑ exercitiũ actus nõ uerіſimiliter cõpaſſibilis cũ infirmitate tolliť excuſatio, & p̃ſumptio infirmitatis. Si uerò dubitať de infirmitate, dẽt iudex mittere medicũ ad ęgrotũ, C. de re mil. l. ſemel. li. 12. ſ̃m Gof. & Hoſ. Idẽ no. Bar. in d. l. q̃ſitũ. ubi ẽt dicit, ꝙ poſt infirmitatẽ poterit ꝓbari per diſpoſitionẽ corporis, ut qa pallidus eſt in facie, facit. l. minor. 25. an ex aſpectu, ff. de mino. alia nõ colligo: qa aut ueniũt. j. examinãda: aut fuerũt exami-
3 nata. ſ̃. e. in c. lator, & in c. iurauit, de proba. † Opp. expediẽdo ſimul primã gl. cum ſecũda. uŕ enim, quòd iudex iniuſtè excõicauit iſtum, cum infirmitas excuſet a cõtumacia. ſ̃. de proc. ſi ægrotas. 5. q. 3. quærelã, & d. l. q̃ſitũ. Sol. ꝯriũ procederet, ſi uera fuiſſet excuſatio: ſed ex actu ſequenti: quia nocte ſubſequente contraxit matrimoniũ cum alia, tunc tollitur excuſatio infirmitatis. Ex quo no. qđ excõicatio p̃t fieri ꝓ prę́ſumpta contumacia. Fateor tamen, ꝙ ſi iſte poſtea ueniret, & ꝓbaret ſe tunc infirmitate detentũ, abſolueret ab omni onere ſnĩę, ut in c. uenerabilib. §. ſec⁹, iũcto. §. prę́cedẽti, de ſenten. excom. li. 6. Sed contra hoc, & cõtra tex. aliter op. excommunicatio nõ dẽt ab homine fieri, niſi ꝓ contumacia, ut in c. ſacro, de ſent. excom. no. gl. 11. q. 3. c. ep̃i. ſed facta nõ poſſunt pro infectis haberi. l. in libello. §. factæ, ff. de capti. & poſt li. re. & 32. q. 5. c. ſi paulus. Ex quo ergo iſte contraxerat matrimoniũ, nec poterat amplius haberi ꝓ infecto, ſed tenuit: non debuit ob hoc excõicari, cũ nõ poſſit reſpectu futuri tꝑis dici cõtumax. Sol. dicit Inno. ꝙ nõ debuit excõmunicari; qa ꝯxerat ratione prę́dicta: ſed ſi lite pendente cohabitaret eidẽ, & monitus nõ deſiſteret, excõicari potuit, ut hic ĩ fi. c. Et ſic ſentit Inn. ꝙ hæc excõicatio fuit ex hoc capite ĩiuſta: ſed ego dico eã fuiſſe iuſtã: quoniã illũ excõicauit, nõ quia contraxit, ſed propter contumaciã in non comparẽdo, quã iudex p̃ſumpſit infirmitate p̃ſente nõ obſtante ꝑꝑ contractũ matrimonii ſuꝑuenientem. fuerat enĩ iſte prius citatus, & p̃-
4 tenſa infirmitate nõ cõparuit. † Op. uideť enĩ, ꝙ nõ debuit amplius inquiri de ſubarrhatione primę, quia, etiã ſi interueniſſet fuit ſublata ꝑ matrimoniũ ſubſequens cũ alia, ut in c. ſicut, & c. pe. de ſpon. Solu. capiẽdo mentẽ tertię gl. ſubrrhatio primę duob. modis p̃t intelligi. Primò, ꝙ illam ſubarrhauit. i. fidẽ conſenſus de prę́ſenti dedit; & ſic contraxit cũ prima matrimoniũ ꝑ uerba de præſenti. eſt uulgare illi⁹ loci, ubi tale matrimoniũ appellať ſubarrhatio. Secũdò dicit gl. ꝙ ſubarrhatio fit per immiſſionem annulli interuenien-
b te conſenſu tacitè, uel expreſſè; & ſtabitur huic ſubarrhationi, quamuis nihil dicatur, quandiu non probabitur cõtrarium: quia prę́ſumptio eſt pro matrimonio, argumen. capitul. fœminę, & capit. noſtrates. 30. quęſtione quinta. ubi quis probat, quòd non animo contra-
5 hendi illud fecit. † Nota ſingulariter hanc gloſſ. quòd per immiſſionem an-
b nuli [b] in digito mulieris præſumitur cõtractum matrimonium per uerba de prę́ſenti, niſi contrarium probetur: & dic quòd poterit probari per coniecturas, uel uerba prę́cedentia, argument. eorum, quæ not, in capitulo ex literis, de ſponſal. & leg. qui filiabus, ff. de legatis primo, & leg. ſi quis in principio. ff. de legatis tertio, uel per loci conſuetudinem in contrarium, argumen. capitul. illud, & qđ ibi not. de prę́ſumptio. & leg. quod ſi nolit. §. qui aſſidua, ff. de ædil. edic. facit in ſimili quod notat Bartol. in leg. nemo eſt, qui neſciat, ff. de duobus reis, & uide aliam gloſſam, pleniorem huic concordantem in capitulo fina. de deſpon. impub. ubi de hac materia latius tractatur; & uide etiam gloſſ. in capitul. fœminæ, prę́allegato. Et ex his ſoluitur formaliter contrarium ſuprà formatum: qa hic allegabatur prę́ce

SEB. SAPIA.

a Infirmitas. Vide do. Iaſ in l. 2. §. ſi q̃s in iudicio, ff. ſi quis cauti. ubi ampliat hoc procedere etiã in infirmitate ſuorum per glo. in c. cõis, 23. diſt.

b Immiſsionẽ annulli. Adde Lapũ alleg. 58.

SEB. SAPIA.

b Annuli. Vide latè ꝑ Fel. i c. illud, co. fi. ſ̃. de præſum. ubi latè, ex quibus matrimoniũ probari poſsit.

dẽs matrimoniũ per cõſenſum de pñti, & non ſponſalia de futuro.
6 † Opp. qa, ex quo nõ fuit appellatũ ꝑ mulierem, nõ debuit amplius audiri: quia ſñiæ acquieuiſſe uṙ. j. eo. c. qđ ad cõſultationẽ. Sol. dicit gl. penul. ꝙ ſñia hęc fuit nulla: qa lata ꝯ abſentẽ nõ cõtumaciter; & ſic nõ fuit neceſſe appellare, ut in iurib. alleg. in gl. & expreſſiꝰ in l. de unoquoque, ff. de re iud. & l. 1. ff. q ſentent. ſine app. reſcin. Si uerò cõtumax non fuiſſet nõ reuocareṫ ſñia, ut in ꝯrio. ita dicit gl. cuius dictũ ultimũ ꝓcedit in aliis cauſis, in quib. ſñia trãſiuit in rem iudicatã: ſecus in cã matrimoniali. Ideo dic poſt doc. ꝙ ſi nulla p̃ceſſit citatio ad ſententiã, auditur mulier rõne nullitatis ſententię. Itẽ rõne ſubiectę materię: qa cauſa matrimonialis nõ trãſit in rẽ iudicatã. Si uerò ſñia fuit lata ꝯ contumacem etiã fictum, ſententia tenuit, ut l. ab eo, C. dè ſenten. & s̃. ut lit. non cõt. c. quoniã. §. porrò, cũ ſequen. & tunc auditur mulier priuilegio cauſę: quia propter peccatum nõ tranſit ſñia in rem iudi. ut in c. lator, s̃. eo. & j. eo. c. conſanguinei: dicit tamen not. Inn. hic, ꝙ licet ſententia non trãſit in cã matrimoniali in rem iud. non tamen auditur quis uolens contrauenire indifferẽter, ex quo lapſum eſt appellãdi tẽpus: ſed tũc demũ audieṫ, cùm iuſta cã mouebit iudicẽ ad ipm audiendum, ſicut hic mouit mulieris abſentia. Nã, ſi p̃ſens fuiſſet & aliquid non diceret, non audireṫ ſ̃m cũ alṡ eadem rõne audireṫ, 3. & 4. & in infinitũ; qđ eſſet abſurdũ. In decre. uerò ſequenti monit iudicem, ꝙ illa eadem pars, ꝓ qua erat lata ſententia, petebat ipſam infringi; & ꝙ ſine cauſa non audiatur; alṡ. c. ex literis, de in integ. reſt. ubi dicit expreſſũ. placet mihi dictũ: ſed illud c. hoc nõ probat: qa ibi pars petebat reſtitui ad primã inſtantiã: ſecus autem, ſi uoluiſſet de nouo inſtantiã inchoare probando iniuſtitiã ſñiæ. tunc enim allegata aliqua probabili rõne audiretur. s̃. eod. c. lator. & dicit hic Inn. ꝙ ſummariè etiam ꝑte nõ ꝯuocata poterit ꝑ iudicẽ fieri hæc examinatio cauſę. Nã de iure eſt ſ̃m Inn. ꝙ uterq; cõiugũ ꝯ ſñiã matrimonii audiaṫ.
7 † Hoſ. dicit ꝙ ẽt quilibet de populo audieṫ, maximè cõſanguineus. j. qui matri accuſ. poſſ. c. uṙ; ꝙ placet. ſicut enim quilibet de populo admittiṫ ad impediendũ & accuſandũ matrimoniũ. j. de clãde. deſpon. ca. fi. & q ma. accu. poſ. c. ult. ita quilibet dẽt admitti ad reintegrãdũ matrimoniũ iniuſtè ſeparatũ; & loquiṫ de ſeparatiõe quo ad uinculũ. nã quo ad torũ ipſi dũtaxat coniuges ſunt audiẽdi, ut no. Inn. in c. 1. đ adul. Concludit tãdẽ Inn. quo ad primũ, ꝙ iudex nõ dẽt eſſe facilis in audiẽdo aliquẽ cõtra ſñiam iſtã, ex quo lapſum eſt decendiũ: ſed ex iuſta cã prius arbitriũ ſuum informabit; & in dubio notãter dicit partem audiendã, arg. c. cum ſpeciali, de app. quod placet. † Quia agitur ad peccatum euitandũ, & pars tutior eſt in dubio amplectenda, de ſpon. c. iuuenis, & de uerbo.

Contra abſentẽ. Adde Ang. conſi. 185. & ſeq.
SEB. SAPIA.
a Cõtra abſentẽ. Vide Abb. in cõſ. 93. inci. cõtra ſñiam, in 1. uol. Feli. latè in c. qm̃ cõtra falſam, colũ. 13. uer. tertia cõcluſio. s̃. de proba. Ang. in l. de unoquoq;, ff. de re iud. & l. ſciẽdũ, ff. de uer. obli. ubi tenet contra Abb. hic.

ſign. cle. exiui, no. gl. in c. uno, de ſcrutinio in ord. faci. uide ad iſtã mãm multas limitatiões, quas poſui. s̃. e. in c. lator.
9 † Opp. contra ſi. c. iã eo, ꝙ iſti pręcipiṫ, ne pẽdẽte cã hẽat acceſſum ad ſuperinductã. cùm. n. mulier ſecunda ſit in poſſeſſiõe matrimonii, nõ debuit ipſo iure priuari lite pendente. s̃. ut lit. pen. c. laudabilẽ. Sol. glo. fi. ꝙ contrariũ ꝓcedit, cùm quis contrahit nulla lite ſuꝑ matrimonio pẽdente: ſed etiã approbante, &c. ut in ea. Et dic ꝙ duplici reſpectu potuit uſus ſecũdi matrimonii interdici. Primò ſi teneṫ opi. ꝙ ſñia lata contra mulierem abſentem fuit nulla. Nã cũ adhuc penderet lis cum prima, nõ debuit lite indeciſa contrahere cũ ſecũda, ut in cap. cum apoſtolica. j. de ſpon. nã ꝑ cõtractum matrimonii uir quodãmodo ſe alienat, de cõſangui. & affi. c. non debet; qđ non debet fieri lite pend. Si aũt tenemus, ꝙ prima ſñia ualuit, dic ꝙ, ex quo præceſſit citatio, ꝑ quã fuit informatus, ſuꝑ quo deberet cõueniri; non debuit aliquid innouari in litis pręiudicium, arg. in c. 2. ne lit. pend. & hoc tenuit hic Hoſt. ex hoc potes unum colligere, quod eſt menti tenendum, ꝙ licet in iſtis cauſis ſtãdũ ſit ſententię, donec contrarium probetur, ut ſuprà eodem. c. lator: nõ tamen ſtetur in tantum, ut liceat interim cum alio contrahere reuocato litigio ſuꝑ ualiditate prioris ſententię, & ſic litigium
10 nouiter exortum facit primam ſententiam uacillare. † Extra gl. quęrunt hic Inn. & Ioan. Andr. an ſententia in dubio
a pręſumatur lata cõtra abſentẽ: [a] quia mulier allegabat hic abſentiã tempore ſñiæ? remittit ad Spe. de ſenten. prola. §. ut autẽ, uer. & no. ſecundum quoſdam; & nil aliud dicit. Aduerte, quia hoc dubiũ eſt ſatis pulchrũ, & quotidianũ & alṡ habui de facto, & ſuꝑ eo conſului: & ſi tenemꝰ fuiſſe appellatũ, hoc eſt clariſſimum, ꝙ non pręſumaṫ pars citata, uel ꝙ fuerit præſens, niſi per acta probetur, ut in c. quoniam cõtra & qđ ibi no. de proba. & in c. in præſentia, de renuntia. ubi de hoc. Si uerò non fuit appellatũ, & ex inſpectione actorũ ꝓbari põt partem non fuiſſe citatam, nec præſentem tempore ſñię, non ualet ſententia. Hæc enim probatio nõ reperiṫ in actis, qđ ſufficit, argu. in d. c. quoniam contra, & ibi a ꝑte tenet Io. Cald. ſaltẽ in facto multum antiquo, & idẽ tenet Io. And. in addi. Specu. in d. uerſi. & no. ſi uerò nõ apparet in ſñia, in qua nil dṙ de p̃ſentia uel abſentia, eſt caſus ſatis dubitabilis. Spec. recitat in loco p̃alleg. uarias opi. & tãdem uṙ ibi tenere, ꝙ ex quo ſententia tranſiuit in rem iudicatã, pro ea eſt pręſumendũ, niſi probetur contrarium. Inn. uerò latiꝰ hunc articulum examinat in cap. cùm in iure, de offi. deleg. & uṙ magis inclinare in partem, ut non præſumatur partem fuiſſe præſentem, niſi ſaltẽ hoc in ſententia exprimaṫ, & hãc partẽ uideṫ tenere, Io. And. in addi. prędicta, q nimò refert Guil. diſputaſſe, qđ etiam ſi iudex dicat in ſententia, ꝙ partẽ citauit peremptoriè, & ꝙ eo non comparente pronuntiauit, &c. ꝑ hoc nõ probatur peremptoriũ præceſſiſſe; qa iudici non eſt credendum, dicto cap. quoniam, nec tabellioni ſcribenti, maximè cùm ſit atteſtatio de præterito; ad hoc facit qđ notat Inn. in d. cap. quoniam, & Barto. in authent. ſi quis in aliquo documento, C. de eden. ſecus dicit ibi Ioãnes Andreas ſi in ſententia diceretur partem fuiſſe pręſentẽ, quia tunc crediṫ notario referenti, cùm atteſtatio ſit de pręſenti. Hanc eadem opinio. uṙ tenere Fede. de Senis cõſil. 170. ubi dicit, ꝙ pars poteſt excipere contra primũ & ſecundum decretum, ꝙ non pręceſſit peremptoriũ, & onus ꝓbandi contrarium incumbit aduerſario, quia hic non põt p̃ſumi pro ſententia, ex quo non conſtat partẽ fuiſſe pñtẽ, imò negat pars, & ſic ſumus extra no. per Inn. in cap. innotuit, de eo qui furtim ordines recepit, & d. cap. quoniam, & cap. cùm in iure, qui dixit pręſumendum pro ſententia & proceſſu, quando ſententia fuit lata contra pręſentem, & non fuit appellatum. quæ ratio ceſſat, quando non apparet partem fuiſſe pręſentem, & hęc opinio mihi placuit tãquã iuri & ęquitati conſentanea. Nã ſi diceremus oppoſitũ, daretur facultas iudici condẽnãdi iniuſte partem abſentẽ nõ citatã

& indefen-

a In præſentia iudicis. Adde Old. conſil. 217. a quo Ioan. An. habuit. Ro. conſil. 409.

a SEB. SAPI. Præſentia iudicis. Vide Pau. de Caſt. in l. illud, ante finem. uer. ult. allegatur, C. de ſacroſanct. eccl. ubi uult, quod non pręſumatur præſentia, & ita dicit fuiſſe conſultum.

b Confirmo per illud, quod no. & ſequitur Panor. colligens ex uerbis Bar. in l. nemo eſt qui neſciat, ff. de duo. re. in. c. ad noſtram, đ reb. eccl. non ali. & Panor. in c. cum M. s̃. de conſti. quod contractus ſimpliciter facti intelliguntur initi ſecũdũ quod fieri cõſueuerunt in illo loco. Et ad hoc vide bo. glo. in l. 4. §. in commiſſoria, ff. de leg. commiſ. Secũdò facit, quod dicit Inno. in c. olim, ĩ prin. de uer. ſig. quem refert & ſequitur idem Abb. Pa. in cap. certificari, ĩ princip. de ſepul. quod omnis diſpoſitio de mũdo ſiue legalis, ſiue ultimarũ uolũtatum, ſiue contractuum recipit interpretationẽ & ſupplementum a conſuetudine, & ab eo, quod fieri cõſueuit. hinc dixit Pa. in. c. 1 in. 3. not. de precario, allegando Bar. quod ſi in ſtudio eſt conſuetudo, ut docto. poſſint ex cauſa legere per ſubſtitutũ, licet hoc non fuerit deductum in contractum, nihilominus poterit ſubſtituere alium in ſuum locum legentem, ut ibi latius per eum. uide etiam quod dixit idem Abb. Pa. in. c. cum aliquibus, cir. me. s̃. eodem titulo. hinc dixit ĩ ſpecie Bal. ĩ. l. 1. in. 2. q̃ſtio. C. ꝓ ſolu. ꝙ ſi ita cõſuetũ eſt, intelligitur tacite actũ in ꝯctu: qa id, ꝙ eſt ſ̃m conſuetudinẽ, tacite actũ uidetur, leg. licet. C. loca. & Bar. in l. incendiũ, circa finem, C. ſi certũ petaṫ, inquit, quod illud præſumitur factum, quod fieri conſueuit in loco, hinc & tertiò dixit ſignanter Ang. in l. bene a zenone, C. de quadri. præſcrip. per illũ tex. in uer. pactis conuentionalibus, ibi eſſe tex. in terminis expreſſum, ꝙ ꝓcurator ſimpliciter conſtitutus ad uendẽdũ, uel ad donandum, põt in inſtrumento apponere omnia pacta etiã pœnalia ſolita per notarios apponi in ſimilibus inſtrumẽtis, ꝙ dicit eſſe ualde quotidianũ, q̃uis dicamus, ꝙ ꝓcurator non poſſit egredi fines mandati. c. inter cæteras, de reſcr. Et idem uoluit Ang. in l. 2. ff. de iu. om. iud. & hoc habeṫ ẽt in lect. fratris ſui Bal. in d. l. bene a zenone. & alibi idẽ Ang. in l. ſi qs hæredẽ, ad ſi. C. de iſt. & ſubſti. dicit ꝙ ꝓcurator, q hẽt ſimplex mandatum in uno actu, uel in uno contractu, poteſt apponere omnes clauſulas & omnes pœnarũ adiectiones, quæ de cõſuetudine ſolitę ſunt apponi, & ad hoc uide ꝙ decidit Panor. de p̃latis & ambaſſiatoribus in. c. 2. de preca. Hinc & quartò dicit ſingu. Bar. in l. ſi fraudator, ff. de his quę in fraud. cre. ſe reſpondiſſe in cõtingẽtia facti, ꝙ ꝓcurator ſimpliciter conſtitutꝰ ad fideiubendum p̃t renũtiare bñficio ordinis, & p̃iudicabit ſuo principali, quia de cõſuetudine eſt, ꝙ fideiuſſores ſimiles renuntiationes faciant, & ſequitur & multum no. Abb. Pa. in. c. 1. ut lit. non cõteſt. in. 7. col. iſta impreſſiõe & Bal. in rubri. C. de his quę in frau. cred. imò ſingulariꝰ ex p̃dictis conſuluit Lud. Ro. in conſi. 59. inci. ad diſcutiẽdum, in. 2. col. ꝙ ſi papa conſueuit ĩ inueſtituris, quas facit uicariis uel principibus temporalibꝰ ſuꝑ terris & oppidis eccl. concedere iuriſdictionem publicationis bonorum, & ultimi ſupplicii, ꝙ iſta duo ueniũt in ſimplici conceſſione facta per papam, dato ꝙ in inueſtitura nõ exprimatur, ꝙ ualde notabis. facit bñ text. in. c. 2. & ibi not. Imol. de reſcr. facit quod no. Bar. in l. magiſtratus, ff. ad munic. Hinc & quĩto uidemꝰ, ꝙ ꝓmiſſio ſimpliciter facta p̃lato eccleſię đ renouãda emphiteoſi intelligiṫ ſecũdũ ꝙ eſt cõſuetum, ita Ange. in. §. in emphyteoſim, in authẽ. de nõ ali. imò fortius uide, ꝙ decidit ſing. Bal. in addi. Spe. in ti. de loc. & qđ alibi dixit ſingulariter Imo in c. potuit, de locato, & in cõmento illiꝰ. c. ad fi. uide ẽt ꝙ dixit Bal. in. l. 1. in. 5. q. C. qui teſt. fa. poſ. uide text. gl. & Sal. in l. excepto, C. lo. text. Bar. & alios in l. dñi, C. de agr. & cenſi. lib. 11. Item uide ꝙ dicit Bal. in l. liberti, in. 4. colum. C. đ ope. liber. & iſta ſunt multũ no. ad q̃ facit deciſio Paul. de Lea. hic, ut ipſe dicit facere ad multa, facit ẽt ad illud, qđ ſingulariter determinat Bal. ĩ. l. fidei cõmiſſa. §. ſeruo, ff. đ leg. 3. & qđ no. Pe. đ Anc. ĩ. c. cũ eṗs, đ off. ordi. ĩ. 6. & adde multa alia collecta ſub d. Iaſ. đ May. ĩ. l. ut liberis, C. đ col.

ANTO. FRAN. Circa iſtã materiã clauſularũ ſolitarũ apponi in reſcriptis, uel cõtractibꝰ, aut aliis diſpoſitionibus, an uideaṫ eſſe appoſitæ, ẽt ſi ñ apponantur in actibꝰ, q fiunt, uide per Io. Berth. in ſuo reper. ubi tractat ſingulariter de oĩbus clauſulis ſolitis apponi in q buſcunq; actibus, ſiue extraiudicialibus, & ultra ea, quę ibi plene diffuſe tractantur, uide per An. Barb. & alios nouiſſimos poſt eũ in. c. ex parte conuenirent, de reſcr. ubi inter reliqua concluditur, quod omnes clauſulæ, quæ ſolent apponi ex cõmuni obſeruantia, etiam ſi non apponantur, ſemper intelliguntur eſſe appoſitæ.

Adde quod notarius p̃ſumatur rogatus ad conſueta, Ale. cõ. 88. 3. lib. Et quod emphyteoſis concedi poſsit ſecundum morem ſolitũ, Pe. de Anch. conſi. 37. & 44. & quod procurator poſsit extendere mandatum ſuum ad conſueta, not. Ro. conſi. 94.

& indefenſã, & poſt lapſũ decẽ dierũ iã haberet pars aliquã defenſionẽ, cũ ñ apparẽtibꝰ actis p̃ſumereṫ ꝓ ſententia ſ̃m opi. ꝯriã ꝙ ſonat in abſurdum. Pręterea dico, ꝙ cũ ſentẽtia negeṫ lata in p̃ſentẽ ſeu citatũ, ñ p̃t dici, ꝙ trãſiuit in rẽ iudicatã, cũ ſit nulla. l. 2. C. qñ ꝓuoc. ñ eſt neceſ. & in. c. 1. s̃. e. Pręterea tranſitus in rẽ iudicatã ſurgit ex iuris authoritate fundata ſuꝑ tacito cõſenſu partiũ p̃ſumpto ex eo, qa fuerunt p̃ſentes & ñ reclamauerũt: vel abſentes cõtumaciter, q habenṫ ꝓ p̃ſentibꝰ, ut. j. e. c. ꝙ ad conſultationẽ, & c. ueritatis, de dolo & cõtu. ſed hęc p̃ſumptio omnino ceſſat cũ ñ cõſtat partẽ fuiſſe p̃ſentẽ, uel contumacem: quia imò negaṫ, & negatio uenit hic ad detrahendũ illã qualitatẽ, ſcilicet p̃ſentię, ſuper qua ius ſe fundat, & inducit authoritatẽ rei iudicatę; meritò tolliṫ ipſiꝰ effectus, niſi aliter ꝓbeṫ p̃ſentia, iuxta id ꝙ leg. & no. maximè ꝑ Bar. ĩ. l. 1. ff. ꝙ ui aut clã, & ꝙ dixi in. c. itẽ cũ qs, de reſti. ſpo. Itẽ. c. quoniam ꝯ, de proba. ad hoc ſolũ emanauit, ut præcludereṫ iudicibus uia maligna ndi. ſi ergo expreſſe noluit credi iudici ſuꝑ actis, fortius p̃ſumendũ eſt noluiſſe pro eo pręſumi. Ad idẽ in ſimili bo. text. in. c. ſacro, in princi. de ſenten. excommu. vbi mandatur iudici excõmunicare uolenti, ut faciat monitionẽ p̃ſentibus teſtibꝰ idoneis, ꝑ quos poſſit monitio probari, ſi opus erit. & ꝑ illũ tex. notanter dixit do. An. in dicto capitu. quoniã, in. 20. colũ. ꝙ ẽt poſt decẽdiũ non p̃ſumiṫ ꝓ excommunicatione quo ad monitiõem; ſed oportet, ut aliter ꝓbeṫ. An autẽ p̃ſumaṫ abſentia uel præſentia tempore ſentẽtię, dixit ibi, ꝙ ſi talis eſt ſentẽtia, q̃ ferri ſolet ꝓpter cõtumaciam, vt excõicatio; & p̃ſumiṫ lata in abſentem; alle. Fed. in loco pręalle. Si uerò eſt talis quæ ferri ſolet in pręſentem, tunc non bene firmat pedes: ſed duas dũtaxat opi. refert. ſ. Inn. & Spe. & ſatis ſuccinctè. tu uerò dic, ut. s̃. Et omnium concluſio ſit hæc, ꝙ aut iudex atteſtatur partes fuiſſe præſentes; & creditur, dummodo ſit ſcriptura tabellionis q fuiṫ rogatꝰ de ſentẽtia, ut ſentit Ioan. An. & bene ubi. s̃. ſecꝰ, ſi ipſemet iudex cõſcripſiſſet, argu. c. quoniã, p̃allega. niſi cã eẽt modica: qa tunc ſtatur uerbo iudicis etiã ſine ſcriptura; multò fortius ſtãdũ eſt ſcripturę ſuæ, ut leg. & no. maximè ꝑ Bar. in authenti. niſi breuiores, C. de ſentẽ. ex peri. reci. & ĩ l. iubemꝰ nulli, C. đ ſacro ſanct. eccl. dixi ĩ c. primo, đ libel. obl. Aut iudex atteſtaṫ perẽptoriũ p̃ceſſiſſe; & tunc nõ creditur ẽt ſcripturæ tabellionis: qa eſt de pręterito. Aut nulla fit de hoc mentio in ſententia; & nõ p̃ſumiṫ p̃ſentia ſeu citatio: quia facta nõ p̃ſumũtur & ius exigit uocationẽ. l. 1. ff. đ ĩ ius uocã. & de off. delega. c. ꝯſuluit; facit ꝙ optimè ĩ ſimili not. ꝑ Bar. in l. theopompus, ff. de do. p̃. facit
11 l. qcũq;, ff. de pub. in rẽ actio. † Quid autẽ, ſi ĩ inſtrumẽto ꝯtineaṫ, ꝙ talis titulo collationis uel donationis talẽ de tali re inueſtiuiṫ an p̃ſum. iṫ inueſtitus in pręſentia iudicis? [a] Ioan. An. qui refert hãc opi. antiquorũ ĩ tit. đ empt. & uend. §. 1. uer. nũc formã, in octaua colum. uṙ concludere ibi, ꝙ ſic: qa uerba communiter hoc importare uidentur: qa inueſtitura non fit niſi de p̃ſenti: tum qa communiter uṙ fieri per biretum, uel annulum: tũ quia cõmuniter ſic fieri ſolet, [b] argumẽ. in rṫa, inſpicimꝰ in obſcuris, de regu. iuris, lib. 6. & hoc facit ad multa. Sed dic aliud eſſe ĩ iudicibꝰ, ubi iura mãdãt citatiões fieri, & acta cõſcribi. d. c. quoniã, & capitu. ſignificauit, & capitu. Albericꝰ, đ
12 teſti. † An aũt ĩ ſentẽtia ſufficit ſola partiũ p̃ſẽtia abſque alia citatiõe, uel monitione, Ioã. An. in addi. p̃alleg. refert Guido. de Suza. in ſũma ſua in tit. đ ſentẽ. tenuiſſe, ꝙ ſola p̃ſentia abſq; expreſſo cõſenſu uel diſſenſu ſufficit: qa citatio ſolũ fit ad partis p̃ſentiã habendã. Et idẽ hic uelle uṙ Ioan. And. & clarius & latius in capitul. final. de electio. lib. ſexto. dicit tamẽ in additione pręſdicta, ꝙ ad cautelã fecit quandoq; ſeruari, quòd iudex mo-

nuit perēptoriè partes pſentes, vt ſentē
tiā audirent;& hęc eſt bona practica ad
opiniones euitādas.Hāc opi.tenuiſſe re
perio Bal.ī authēti.ſi oēs,C.ſi minor ſe
ab hæredita.abſtin.ubi dicit,ꝙ reſpectu
a act⁹ [a],q exercet de pſenti,ñ eſt neceſſa-
ria alia monitio in pſenti; alleg.leg.de
unoquoque, ff. de re iudic.ſed reſpectu
act⁹ alio tēpore exercēdi reqrit moni-
tio ut ī termino cōpareat,ut in leg.ſecū
da,C.quomodo & qñ iud.Bar.hāc quę
ſtionē mouit in leg.prima, ff.đ ī ius uo
cā.& ibi refert doctor.tenere, ꝙ aut liti
gator eſt pſens,& uult litigare;& nō eſt
neceſſaria citatio rřr, argum.l.ſi hære-
des palā.§.penul.ff.de teſta.arguendo ꝑ
locū à ſpeciali. Si aūt eſt pſens, & inui-
tus,tūc ē neceſſaria citatio,uel iuſſus iu
dicis,q hēt uim citationis;ſic intelligit
ſm eū,inſti.de pœn.teme.liti.§.fin. & l.
ea quæ, C.quomodo & qñ iudex. mihi
placet pcedēs opi.ut ſufficiat ſola pſen-
tia uelit,uel nolit litigare: qa iura exi-
gunt cōmuniter pſentiā, tertia qſtio.8.
cap.caueāt,&.c.omnia,đ maio. & obe-
diē.c.inter cū ſi. Vnde ēt libell⁹ pt dari
pręſenti,licet non fuerit ad hoc citat⁹;
non tamen cōpellitur reſpondere, ſi ne
gotium exigit deliberationem, ut dixi
in.c.1.poſt Spe.de libel.obla.ubi uide.

SVMMARIVM.

1 *Compaternitas impedit & dirimit matrimonium poſt contractum.*

2 *Sententia diuortij non retractatur ex eo,quod ille,in cuius fauorem ſit lata, aſſerat iniuſtam. 5.*

3 *Teſtes in dubio præſumuntur uera dixiſſe,niſi contrarium probetur.*

4 *Iidem teſtes non admittuntur ad probandum contra illud,quod depoſuerunt.*

6 *Negatiua quomodo probatur.*

7 *Sententia nutritiua peccati: an & quando poſſit per quemlibet de populo accuſari etiam poſt lapſum decem dierum.8.*

8 *Obtinens iniuſtam ſententiam,licet ab ea non ſit appellatum,peccat.*

9 *Sententia excommunicationis uel alterius cenſuræ an tranſeat in rem iudicatam,adeo, quod poſt decem dies non poſſi peti abſolutio?*

Excommunicationis ſententia non ſuſpenditur per appellationem.11.

10 *Sententia,quæ de natura ſui non tranſit in rem iudicatam, tranſit ſaltem quo ad hoc, ut poſt decem dies præſumatur pro ea.*

11 *Sententia corporalis & quælibet criminalis an tranſeat in rem iudicatam?*

12 *Sententia in ciuilibus non retractatur praetextu inſtrumentorum nouiter repertorum.*

CAP. XI.

C*Onſanguinei.* Idē dicit ꝙ
decre.lator,ſuprà eodem titu.
Sed ego,ut aliquid de nouo af
feram,ſummo ſic. Sententia diuortii in
cā matrimoniali rite lata ad ſolā cōiu-
gis cōfeſſionē aſſerētis ꝯriū nō reuocat:
ſed interim ei ſtatur,donec legitimè de
ꝯrio doceatur. Cōmunis diuiſio. ſecūda
ibi:*reſpōdemus*. Caſus lřalis. Quædā mu-
lier ꝯxit matrimoniū cū quodā uiro. tā
dē cōſanguinei ipſi⁹ mulieris accuſaue-
runt matrimoniū dicētes, ꝙ ipſa nō po
terat eſſe eius uxor,cum eſſet commater ipſius;quo proba
to ſententia diuortii lata fuit. poſt ſententiam latam mu-
lier confeſſa eſt epiſcopo loci, quod in ueritate ante ſentē
tiam eius commater non fuerat,ſed poſt ſeparationem cō-
paternitatem cum eo contraxit, & poſt modum cum alio
contraxit.quæſitum fuit à papa,quid iuris eſſet; & ipſe re-
ſpondit, quod per ſolam mulieris confeſſionem non eſt a
ſententia recedendum per iudicium eccleſię promulgata,
niſi legitimè in contrarium probaretur.Bern. Not.primo,
quod conſanguinei poſſunt accuſare matrimonium de co
gnatione ſpirituali, tendentes ad ſeparationem matrimo
nii;& dic idē in quolibet de populo, infra qui matrimon.
accuſare poſſunt,per totum, & maximè in capitu. uidetur.
1 † Nota ſecundò, quod compaternitas contracta in baptiſ-
mo, uel confirmatione impedit & dirimit matrimonium
poſt cōtractum;de quo in capitu.Martinus,infra de cogna-
tione ſpirituali,capitu.tertio,& fin.eo.tit., libro ſexto. No
ta tertiò,quod ſentētia lata in cauſa matrimoniali poteſt
ex ſuperuenientibus probationibus retractari, etiam ſi ne
gotium nō ſit integrum; ut puta quia coniuges trāſiuerūt
2 ad alia uota;de quo in capitul.ſicut, ſuprà de teſt. † Nota
ultimò, quod ſola confeſſio illius,in cuius fauorem & peti
tionem lata fuit ſententia diuortii; non ſufficit ad ſenten-
tiam retractandam:inducit tamen præſumptionem iniuſti
tię,ut iudex ſuper hoc probationes ſuper iniuſtitia reci-
piat;ad hoc allega Inn. decre.hanc ſuprà capitu.proxi.Op
poni. dicitur hic in text. quod hęc ſententia fuit legitimè
& rationabiliter lata: & tamen poſtea in fi.admittit proba
tionem in contrarium, quod inducit repugnantiam quan
dam:quia ſi legitimè fuit lata,non debet retractari,imò cō
firmari,ut ſuprà eodem,capitu.ea quæ.Sol.dic ut in gl.pri-
ma & ſecunda,quod hęc uerba,legitimę,&,rationabiliter,
referuntur ad ordinem iudiciarium,non autem ad iuſtitiā
probationū,ut no.gl.ſecunda pro intellectu, quem dedi ad
3 dictum capitu.ea quæ.† Vel dic extra gl. quod hęc ſenten-
tia fuit legitimè lata, ideſt ſecundum quod leges & cano-
nes diſponunt: quia in ore duorum uel trium,&c.ſecun-
da quęſtione quarta. capitu. primo, in princip. & capi. li-
cet,de teſti.& teſtes pręſumuntur uerum dixiſſe,donec fue
rit contrarium oſtenſum; & ideo interim huic ſententię
ſtandum eſt;facit capit. accepimus, ſupra de fide inſtru-
4 mentorum.† Sed quęro,nunquid illi iidem teſtes, qui de-
poſuerunt in cauſa priori,ſint idonei ad deponendum nūc
contrarium?Solut.gl.fina.in prima parte dicit,quòd non:
quia ſunt periuri,cùm iurauerint dicere primò ueritatem,
ſi nunc dicerent contrarium;& remittit ad notata in capi-
5 tul.ſicut de teſtib.& dic ut ibi leg.& not.† Vltima gl.quę-
b rit,an ad confeſſionem [b] amborum coniugum ſit ſententia
irritanda.Glo.dicit quod non.ſicut enim non ſufficit con
feſſio ad ſeparandum matrimonium,ut in capitu.ſuper eo
dem,de eo qui cognouit conſanguineam uxoris ſuę, alle-
gato in gl.nec ēt ad retractandum ſententiam.dic glo.pro
cedere,quando lata fuit ſententia occaſione impedimenti
non dependentis a uoluntate partium, ut in caſu noſtro.
Nam probatio legitima eſt eorū confeſſioni pręferenda,
maxime in facto proprio. 15.quæſtione ſecunda, in prin.
ſecus ubi ſententia dependet ex eorum facto: ut puta quia
pronuntiatum fuit eos matrimoniū non contraxiſſe. Poſ-
ſunt enim nunc dicere contrarium nullo ſubſiſtente impe
dimento,& eccleſia illis credet,cum poſſint de nouo cōtra
here,& eorū cōfeſſio non uertitur in alterius præiudiciū:
ſecus,ſi tenderet in pręiudicium alterius matrimonii. Ad
hoc quod legi.& not. in capitu. tertio, de cland. deſponſ.
6 † Extra gl.opponi.contra text.in eo,quòd admittit proba
tionem contra ſententiā iam latam. cum enim teſtes prio
res depoſuerunt ſuper cōpaternitate contracta, probatio
in ꝯriū eſt mere negatiua, ſcilicet quod cōpaternitatē iſti
aliquam non contraxerunt; quæ cum non ſit determinata
uidetur

SEB. SAPIA.
a Reſpectu act⁹.Bar. in.l. furioſo, ad fi. ff. de re iudic. Alexan. in. d.l.de unoquoq;. Bal.in c.1.ſi de inueſt.inter do.& uaſ.lis oriatur. Mod.in.d. l.ſciendum, ff.de uerbo. obl.

SEB. SAPIA.
b Ad confeſſionē: Vide Abb.ī c.duo pueri,ubi gl. uerſi. dicat infra de clande.deſp.& Archidia.ī. c.ſi duo. 35.q.6.Ro. in cō. 506.

a vř improbabilis [a] ſ.de elec.c.bonę.Sol.dicit Hoſt.ꝙ poterit
indirectè ꝓbari ꝯriū.Si.n.primi dixerūt,ꝙ mulier leuauit ſi
liū Petri.nūc ꝓbari poterit, ꝙ ille nō erat fili⁹ Petri,ſed al-
teri⁹,ar.ī.q ſil.ſint legi.c.trāſmiſſæ, & l.filiū, ff. de his q ſui
uel alie.iur.ſunt.uel teſtes primi depoſuerūt diē & locū,iſti
aūt ꝓbabāt,ꝙ illa eadē die iacuit mulier infirma, nec do-
mū exiuit:uel eā fuiſſe ī aliquo loco remoto.ſ.de teſti.c.ex
tenore. uel dic, ꝙ poterit ꝓbari primos teſtes fuiſſe corru-
ptos.iuxta not.ī d.c.ſicut. Quæro,qd ſi mulier iſta egit,&
ſuccubuit?nūqd poterit cū alio ꝯhere?Hoſt.dicit ꝙ ſuæ con
ſciē eſt relinquēdū;& bñ loqt ꝑ c.mulieri,de iureiur. nō.n.
debet ſibi nocere cōfeſſio,cū nō fuerit ī iudicio admiſſa: ſed
7 ꝯ eā lata fuit ſnīa,ut ibi. † Quæro, ſi iſta mulier ſuccubue-
rit,an poterit ali⁹ poſt ſnīam latā denūtiare īpedimētū, &
petere ut recipiant ꝓbationes ſuꝑ īpedimēto? vř primò ꝙ
nō:qa actio popularis cōſumit uno agente.l.3.ff. de popu.
act.not.gl.ī c.cū dilect⁹,ī uerbo,iudicatū,de ele.ꝯriū deter-
minat hic Goff.& Hoſt. & cōiter ſequunt doct. dicētes, ꝙ
debet admitti denūtiās uolēs facere fidē de errore; quo ꝓ-
bato debet retractari ſnīa: qa nō trāſiuit ī rē iudicatā.nul-
lū.n.uinculū,ſeu conſuetudo,vel ſnīa pōt peccatorē in ſuo
peccato defendere uel nutrire:ſed tu hoc dictū ītelligas,ꝓ-
ut dixi.ſ.eo.ī c.lator,& c.cōſanguinei. nō.n.debet admitti
indiſtinctè,ſed debet allegari ſeu ſubeſſe aliqua uериſimili
8 tudo ī cōtrariū,quare.ſ.prima ſnīa fuit iniuſta. †Sed dices,
tu,quare nō eſt idē ī aliis ſentētiis. cū obtinēs iniuſtā ſnīā
peccet ſciēter rē uictā detinēdo,nec excuſat peccatū ipſius
omiſſio appľonis alteri⁹ partis?ut notāter dicit Inn. ī c.qa
pleriq;,de īmu.eccle.Sol.ꝯriū vř urgere:ſed pt indicio meo
dici,ꝙ ī aliis cauſis priuatis ſnīa iniuſta eſt dūtaxat ꝯ ius li
tigatorū,& ut eſſet litiū finis,noluerūt iura,ꝙ poſt trāſitū ī
rē iudicatā refricaret ī dubiū de iniuſtitia ſnīę. Ad hoc qđ
no.gl.ī c.paſtoralis.§.qa uerò,de off.dele. & ī l.q exceptio-
nē,ff.de cōdi.īdebi.Sed ī caſu nřo ſnīa nedū eſt ꝯ ius litiga
torū,ſed ēt ꝯ bonū publicū ſeu iuſtitiā publicā, ne.ſ.mřimo
niū legitimè cōiūctū ſeparet.Itē ī cauſis priuatis pt qs iudi
catis cōſentire,& appľonē omittere.ī.eo.c.qđ ad cōſulta-
tionē:ſec⁹ ī iſtis publicis,cū peccatū ex iniuſta ſnīa ꝓueniēs
ſit irremiſſibile ꝑ partē. An aūt ī aliis cauſis poſſit cōtra in
iuſtā ſnīam remedio denūtiationis euāgelicę ꝓcedi, uide,
qđ dixi in c.nouit,ſ.de iudi.in quadā additione.Bar.tenuit
ꝙ nō ī extrauagāti ad reprimēdū,in uer.denūtiationē. Ho
9 ſti.ſentit oppoſitū in d.c.nouit;dic ut ibi dixi. †Quæro,qd
de ſētētiis cēſuræ an trāſeāt in rē iudicatā, ut eſt excōica-
tio,ſuſpēſio,& īterdictū.ī.de uer.ſig.c.qrēti, ut ſic ꝑ lapſum
decē dierū ñ poſſit peti abſoľo? uel dic de iniuſtitia, uel ſi
ſemel fuit qs ꝓnūtiat⁹ ñ ligat⁹, poſſit poſt decēdiū ꝓbari li
gat⁹,uel qd ſiře. Vř primò,ꝙ trāſeāt in rē iudicatā: qa ſecū
trahūt executionē,nec ſuſpēdūt ꝑ appľonē, ut in c.paſto-
ralis,de app. & c.is cui, de ſen.excō.li.6. In cōtrariū facit c.
cū cōtingat,de offi dele.& c.fi.de pœnis,& c.ſacro,đ ſen.ex.
ubi patet,ꝙ qñcūq; audit qs petēs abſoľonē, & uolēs ꝓba-
re ſnīam eſſe iniuſtā.Itē eadē rō vř in iſtis, q eſt in ſnīa lata
in cā mřimoniali,ſ.periculū animarū.Nā ꝓnuntiatio iudi-
cis,ꝙ qs excōicatus nō ſit,nō mutat ueritatē,ſi uerè excōica
tus ſit.Item uincula iſtarū ſnīarū ñ ſoluūt ꝑ mortē.nā poſt
mortē remanet qs excōicat⁹, ut ī c.a nobis,de ſent.excō. &
tñ mřimoniū morte diſſoluit, ī authē. de nup.§. deinceps,
colla.4.Sol.dicit Hoſt. ꝙ talis ſnīa quo ad priuatā utilita-
tē trāſit ī rē iudicatā:ſed quo ad publicā tāgētē aīarū ꝑicu
lū nō,ar.de excep.c.pia,li.6.licet.n.ī iſtis nō appareat ius ex
pſſum;ſubeſt tñ rōnis idētitas,& ꝑ ꝯñs idē dēt eē ius,de cō
ſti.c.trāſlato,& l.illud.ff.ad l.Aq. Vide tu ad mām qđ no.ī
c.ad reprimēdā,de offi.ordi.ī gl.ī uer.nō ſuſpēdat,q eſt no
tabilis,dicēs ꝙ ꝑ lapſum decēdii nō trāſit excōicatio in rē
iudicatā,quomin⁹ poſſit excōicat⁹ ꝑ ſimplicē qrelā de iniu
ſta excōicatione cōqueri, ſed nō audit ꝑ uiā appľonis; &
ſic ñ poterit iſtā cām deferre ad eū,q ſine appľone adiri ñ
poterat;vt puta ad archiepm, ſi excōica-
t⁹ē ſubiect⁹ epo,đ offi.or.c.paſtoralis.Qđ
limita, niſi ex nouo grauamine, puta qa
petit abſoľonē poſt decēdiū;& excōica-
tor iniuſtè abſoľonē denegat.tūc.n.pote
rit ex nouo grauamine appellari ad ar-
chiepm,ut no.ī d.c.ad reprimēdā.Itē ui-
de ꝑ Io. An. ī c. uenerabilis,de ſen.excō.
li.6.ubi dicit,ꝙ ſi qs fuerit excōicat⁹ ꝑ ꝯ-
b tumacia,& ñ appellat ītra decēdiū, [b] ñ au
dit poſtmodū uolēs ꝓbare iniuſtitiā ad
effectū euitādi expēſas,ſeu pœnā ꝯtuma-
cię,uel id, ꝑꝑ qđ fuit excōicat⁹.vř.n.in fa
cto priuato, rōne cui⁹ vř ſnīa lata, acqe-
uiſſe ſnīæ,ar.ī.e.c.qđ ad ꝯſultationē;facit
qđ no.Inn. ī c.pterea,de appel.& hoc eſt
qđ uoluit.ſ.Hoſt.ī eo, qđ dixit has ſnīas
trāſire in rē iudicatā quo ad utilitatē pri
uatā,ſed ñ quoad publicā cōcernētē aīā-
rū periculū. Et dic, ꝙ trāſit ī rē iudicatā
quo ad factū priuatū īterclusū qñ excōi-
catio fuit purè lata & cū cāę cognitiōe:
ſec⁹ ſi fuit lata ſub cōdōne ſine cāe cogni
tione;vt puta (ſicut fieri aſſolet) mādauit
iudex Titio,ut ſolueret Sempronio debi
tū,uel cōpareret corā eo;& ſi neutrū face
ret,eū excōicabat;hoc ſentit. d.Ant.hic.
ego allego ad hoc gl.ſing. ī c. ex parte,de
uer.ſig.facit qđ not.Bar.ī l.nō fatet, ff. đ
10 cōfeſ. †Præterea dic,ꝙ iſtæ ſnīę trāſeūt ī
rē iudicatā poſt lapſum decē dierū quo
ad pſumptionē iuſtitię;dictū eſt notabi-
le Inn.in c.bonæ, de ele.ubi dicit, ꝙ licet
ſnīa excōicationis nō trāſeat ī rē iudica-
tā; tñ poſt lapſum decē dierū ſemꝑ ꝓ ea
pſumit. vñ onus ꝓbationis, ꝙ ſit iniuſta
īcūbit excōicato;allegat.d.c.ſacro,& d.c.
11 ad reprimēdā. †Si āt fuit appellatū,licet
excōicatio oīno teneat;de iuſtitia tñ ex
cōicationis nō pſumit etenim illi īcūbit
ꝓbatio,cui īcūbebat añ appľonem;& ſic
habebit excōicator ꝓbare iuſtitiā; facit
c.1.de ſen.excō.li 6. & qđ not. in c.in p-
ſentia,de renū. qđ eſt menti tenendū.Li-
mita primā partem diſtinctionis, ſ. ꝙ ꝓ
ſnīa excōicationis pſumit, ſi nō fuit ap-
pellatū, niſi quo ad monitionem. illa.n.
debet ꝓbari ꝑ d.c.ſacro, de ſen. exc.dixi
ſ.c.proxi.& hoc ideo; quia talis ſnīa ſo-
let cōiter ferri in abſentem; vnde nō p-
ſumit citatio, uel monitio, niſi probet.
ceſſat.n.ratio pręſumendi pro ea, ſi pars
ignorauerit: ſecus puto,ſi iudex excōica
uit aliquem pſentem & nō appellātem in
tra decendiū: quia rōne pñtię & taciturn-
itatis omnia præſumunt rite & rectè
geſta. Ad hoc qđ no. Inn. in c. innotuit,
de eo qui fur.or. rece. facit qđ ponit Fe-
de conſil. 175. ſic limito qđ dixi.ſ.de te
12 ſti. †Vltimò quęro, an ſententia [c] corpo
c ris afflictiua tranſeat in rem iudicatam?
dic ꝙ ſic. ſi tñ apparent probationes no-
uiter repertæ pōt ſubueniri cōdēnato ex
gratia ſpeciali, & ꝑ pricipē dūtaxat;tex.
eſt ualde notabilis,& ibi ꝑ Bar. in l. diui
fratres,ff.de pœnis. Et pari rōne idē pōt
dici ī pœna honoris priuatiua, vł alia la
ta ſuꝑ crimine. Et uide tex. in ſnīa cōti-

a Vi detur improbabilis. Adde Lā frā.de Ori.ī c.qm ꝯ,in prin.in 3.no. eo.nu. uer. 3.no.& ſeq.uſque ad nu.8. de proba. ubi diuiſa trifariā negatiua docet, q ſit probabilis, & q nō,& qualiter ꝓbatur,& ī c.teſtiū depoſitiones,ī fi. & in apo.Bñd.va. & Cel.ſ.de prob.
ANT. FRAN. Circa qđ iſte dicit de triplici ſpē negatiuæ,quas ponit Lāfa.in c. qm ꝯ, hic alleg.dicas. uidendū eſſe Inn. in c.cū eccleſia ſitrina,de cā poſ.& proprie. & adde ꝙ negatiua coarctata loco & tpe pōt probari ēt ꝑ uiſum,ut ꝑ Bar.in l.1.C.đ cano.fru. ur.Ro.li.11. & in l. in illa, & in l. hoc iure,ff.de ver. obl.& uide ēt per Bar. & doc.in l.2. & in l. ab ea parte,ff. de proba. & uide per Alex. in conſi.42.4. parte. & Bar. in cōſi.qđ inci. cōe Licignani.& adde ꝙ teſtes depōētes de negatiua ēt coarctata debēt reddere rōnē dicti ſui ēt ñ interrogati: aliàs nō probant, imò ſunt ſuſpecti de falſo; ad qđ uide An.& Ale. in l.1. in §.docere, ff. ne quis eū qui. & ad de ꝙ teſtis depōnēs ſuper negatiua non coarctata dř temerariè deponere & aſſeuerare negatiuā adeo,ꝙ nedū eſt ī lata culpa, ſed ēt tenet de falſo,ſi cōſtat de dolo. ut ꝑ Alex. poſt Pau.de Ca.in l.1. in prin. ff. quod qſq; iur.

b Intra decēdiū. Adde quod uoluerūt do.de Ro.dec. 187. in nouis, de appel. in c.licet ſi ēē contumax.

SEB. SAP.
c An ſētentia. Vide late per Ioā.de Ana.& Areti.poſt Ab.in c. de his.ī. de accu.Ab. in cōſi.74. inci.in cōtētione, quæ uertit, col.fi.in 1.uol.

nente pœnam pecuniariam in l.3.C.de re iudi.Sed in ciuili non retractatur ſententia prætextu inſtrumentorum nouiter repertorum, ut in c.ſuborta.j.eo.& l.imperatores,ff.de re iudi.& l.ſub prætextu,C. de tranſac.& hæc ſufficiant.Vide alias limitationes ad materiam huius capituli, quas poſui.ſ̃. eo.c.lator,& c.tenor.

SUMMARIUM.

1 *Collatio beneficij facta per papam contra pronuntiationem, quam tulerat, dicitur ſubreptitia, ſi de pronuntiatione non fiat mentio.12.*

2 *Canonicus, qui gerit vices duarum perſonarum, uidelicet canonici & alterius dignitatis, an habeat duas voces in capitulo, & duas diſtributiones? nume. 6.*

3 *Clericus habens ſub eodem tecto diſpenſatiuè canonicatum & capellaniam, illa hora, qua celebrat ut capellanus, priuatur diſtributionibus, quas debet habere vt canonicus.*

4 *Generi per ſpeciem non derogatur, quando ſpecies eſt de per ſe, & non poteſt inferri ad genus.*

5 *Fratrum appellatione an veniat prior.*

6 *Epiſcopus poteſt habere præbendam in eccleſia de iure ſpeciali. Deficit.nu.7.*

8 *Clerici habentes dignitates in aliqua eccleſia citra canonicatum, non habent vocem in capitulo de iure cõmuni.*

9 *Canonicus poteſt dare per procuratorem vocem ſuam in capitulo, cui vult.*

Procurator ad elegendum, qui & ipſe habet ius eligendi, non poteſt ex perſona ſua vnum eligere, & tanquam procurator eligere alium, niſi habuiſſet in mandatis talem eligere.

10 *Habens duas voces circa electionem alicuius, non poteſt illas diuidere, videlicet vnam vni, & aliam alteri.*

11 *Ad Archidiaconatum poteſt quis aſſumi, licet in minoribus.*

12 *Epiſcopus poteſt quis eligi, licet non ſit niſi ſubdiaconus.*

13 *Sententiæ interlocutoriæ ſi reperiuntur duæ in eodem facto & contrariæ; prima non cenſetur reuocata per ſecundam: quia iudex non præſumitur reuocare primam, niſi fuerit de proximo lata, & in aliquo facto notabili.*

14 *Collatio facta in præiudicium alterius collationis, quam conferens ſibi reſeruauit; eſt nulla, ſi de ea mẽtionem non fecit.*

15 *Motus proprius principis non firmat gratiam contra præſumptam intentionem concedentis.*

16 *Citari an debeat pars, quando aduerſarius impetrat literas gratiæ, vel iuſtitiæ in præiudicium ipſius aduerſarij?*

Citari & conſentire debet quis, quando detrahi poteſt iuri ſibi iam de iure gentium quæſito.

17 *In principe præſumitur cauſa, quando reſcribit ex certa ſcientia.*

18 *Collatio beneficij ſi facta fuerit per ſuperiorem, & petatur confirmari per inferiorem; ille talem confirmationem pẽtens tanquam ingratus cadit a tali beneficio, niſi fiat ad cautelam.*

19 *Subreptitiæ literæ non conualidantur, etiam ſi aduerſarius conſentiat: quia hoc non dependet ex voluntate ſua.*

20 *In notorijs, in quibus nulla poteſt competere defenſio, poteſt deueniri ad ſententiam ſine citatione: aliàs ſecus; de quo dic ut j. latè vſque ad ver. qualiter autem.*

21 *In notorijs poteſt ferri ſententia ſine libello, & litis conteſtatione.*

22 *Papa non poteſt ſine citatione procedere in cauſis notorijs, vbi poteſt aliqua defenſio competere, etiam procedendo contra ſuos ſubiectos nume.24.*

Citatio non poteſt tolli etiam per papam.nu.25.

23 *Principi mandanti aliquid fieri contra ſuum ſubditum eſt parendum, etiam ſi mandat vt ſuſpendatur: quia præſumatur moueri ex cauſa contra ſuum ſubditum.*

Præſumitur pro proceſſu principis contra ſubditum; ſed non contra illum, quia dubitatur, an ſit ſubditus.

26 *Citatio eſt de iure diuino.*

27 *Proceſſus nullus ex defectu ordinis non ſeruati poteſt per ſolum principem conualidari de plenitudine poteſtatis.*

Sententia lata ſuper proceſſu inepto ratione ordinis eſt nulla.

28 *In electionibus debent uocari etiam abſentes; & ſufficit concordia maioris partis exiſtentium in collegio.*

29 *Concorditer, iſtud verbum poſitum vel prolatum in materiam iuris, & in negotio per vniuerſitatem explicando verificatur, dummodo pars ſufficiens conſentiat, niſi aliud de voluntate principis appareat.*

CAP. XII.

1 CVm olim. † Si papa ꝯ pronuntiam ſuam
confert beneficium, hoc tacito,
ſubreptitia dr̃ collatio, & non tenet. prima pars
narrat factũ. ſecunda diffinit, ibi: *nos igitur.* Ca-
ſus literalis. Vacante archidiaconatu Magaloñ.epſ nomina
uit Pe.de Ca.nouo ad ipſum archidiaconatum. Prępoſitus
eiuſdem eccleſiæ inhibuit, ne aliquis inſtitueret ibidem, ni
ſi prius duplici voce ſibi conceſſa; & ne ꝯ fieret, appellauit:
ſed epſ dictum Pet.per annulum de archidiaconatu inueſti
uit; & prępoſitus alium nominauit. propter hoc procurato
res vtriuſq; partis ad ſe.apo.acceſſerunt. Celeſtinus intelle-
cto negotio caſſauit quicquid factum fuit ab utraq; parte
pronuntians, ꝙ ſcriberet aliquibus, vt tam epm q̃ prępoſi-
tum & alios moneret ad ordinandum archidiaconatũ con
corditer; qđ ſi non facerent, ipſi executores archidiacona-
tum ordinarent. poſt hoc idem Celeſti. ꝯ pronuntiationẽ
ſuam archidiaconatũ ipſum contulit. G. qui nondum pro-
motus erat ad diaconatus officiũ, circũuentus uti dicebat
procuratore epi ignorante in curia exiſtenti. Tandem ne-
gotium iſtud delatum fuit ad Inn. ipſe uerò uolens præde-
ceſſorum ſuorum ueſtigiis inhęrere dicentium ſñiam Ro-
manæ ſedis, cum aliquid ſubreptum eſt, poſſe in melius cõ-
mutari; qđ de prædicto. G. factum fuit, in irritum reuoca-
uit; & licet abſens exiſteret ſilentium imponendo, cũ de ſub
reptione liquidò conſtitiſſet, non obſtante donatione, quã
a dicto epo in eluſionem ſe.apo.idem. G. dr̃ recepiſſe; Man-
dans capitulo Magaloñ.quatenus prædictum archidiacona
tum in concordiam eorũ, qui pręſentes in eccleſia fuerint,
ordinare procurent. Ber. Ex tex. notabilia modicæ utilita
tis colligi poſſent, cũ ea q poſſent ad corticem elici, ueniũt
2 j.plenè examinanda; ideo omitto. † Et primò pro decla-
ratione op.& vr̃, ꝙ iſti prępoſito nõ poterat competere ius
dandi duas uoces, ſed vnã dũtaxat, ar.in c.quia propter, de
elec.& c.ſcriptũ, eo.ti.ſol.gl.dupliciter. Primò, ꝙ de iure cõ
muni procedit ꝯrium: ſed fortè iſte præpoſitus ex conſuetu
dine uẽdicabat ſibi unã uocẽ rõne dignitatis ꝑpoſiturę, &
aliã rõne canonię: quia erat ẽt canonicus. Gl.tñ in hac ſolu
tione nõ ꝑſiſtit. Rõ patet ĩ ea, & trãſit ad ſecũdã ſolutionẽ,
q ſatis facilis eſt. Inn.vr̃ velle, ꝙ ex quo qs pluriũ ꝑſonarũ vi
a ces gerit, ut ſunt ꝑpoſiti, & canonici, plures voces[a] hẽat; alle
gat de ele.c.cũ inter.2.facit.c.pe.§.porrò, e.ti.li.6.Io.An.di
b cit, ꝙ ſi duo iura[b] ꝯcurrũt in eadẽ ꝑſona quorũ qđ libet ꝑdu
cit ius uocis dãdæ, dẽt talis ꝑſona hr̃e duas uoces: qa cẽſet
iure diuerſorũ, ar.in c.ex lr̃is, de ꝓba.& l.ſi ꝯſul, ff. de adop.
cũ ſi.& idẽ dicit in diſtributionibus quotidianis, qñ rõne cu
iuſq; iuriũ debent ipſę diſtributiones; ut quẽadmodũ ſi qs
haberet illa duo iura ĩ diuerſis eccleſiis, duplicẽ portionẽ &
vocẽ hr̃et; facit qđ no.gl.ĩ c.qa ĩ tãtũ, de ꝑbẽ.& ſicut duo hñ
tes ipſa iura ĩ eadẽ eccleſia duplicarent ꝑdicta, qa qlibet ha
beret uocẽ, & diſtributiões quotidianas; ſic & iſte fungẽs vi
ce duorũ.ſ.in una eccl'ia, duplicẽ uocẽ, & diſtributiones hẽ
bit. Sec[9] dicit, qñ rõne alteri[9] iuris nullã uocẽ hẽret: qa tũc
ñ hẽbit niſi unã uocẽ reſpectu iuris illã ꝓducẽtis. Et idẽ di
cit, ſi reſpectu, cuiuſq; hr̃et ex ꝯſuetudine duplicẽ portionẽ.
Nõ.n. ex tali duplicatione deberet duplici uoce uti, & ſic de
bet intelligi gl. quatenus impugnat primã ſolutionẽ: quia
oportet

a Qñ liceat alicui hr̃e plures uoces in collegio, & an rõne duplicis officii poſſit quis ꝑtẽdere ſe debere habere duas uoces ĩ eo.collegio, uide Alb.in 1.parte ſtatutorũ.q.162. Itẽ adde hic Bal.in l.ſi ad ſcribarũ, in prin.C. de appel. ubi refert & ſeqt̃ doctrinã Io. An. hic. Itẽ de duplici ꝓcuratione in eccleſia an poſſit deberi uni, & eidẽ, uide Io. An. & d. Ant.in c. cũ nup, de cẽſi. & qđ ibi no. Itẽ ſuper hoc Bal.hic, qui in oĩbus ſequitur Io. And.& oĩa, quę late.ſcripſit.d. Bar. de Bel.in d.c.cum nuper.

ANT. FRAN.

An unus & idẽ poſſit hr̃e plures uoces in actu collegiali uel capitulari, dicas ut hr̃ ĩ c.cũ olim, & ibi plenè per doc. de re iudic. aduerte tñ, ꝙ uox in electione põt ab uno alteri delegari, qñ delegãs eſt impeditus iuſto ĩpedimẽto, uel de cõſenſu ꝑſidentis capitulo uel collegio, ut in c.ſi qs iuſto, de ele. li.6. qđ intellige uerũ, dũmõ delegẽt uni đ collegio, uel uniuerſitate ſiue capitulo, nõ autẽ ꝑt delegari extraneo, ut in d.c. ſi quis iuſto, in §.1. eſt uerũ tñ, ꝙ qui hẽt uocẽ ꝓpriã & delegatã non põt illas diuidere, nec põt dare uni unã & alteri alterã, ꝑ d. c. ſi quis iuſto. & ideo dicebat Bal. in l.ſi qs plures, in prin. de condic. inſer. ꝙ uox eſt in electione indiuidua, ad qđ uide Alex.in l. ſi conuenerit.§.ſi nuda, ff. de pign. act. & d.Car.poſt gl. in cle. 1. de regu.ubi ẽt dicit, ꝙ qñq; non poteſt delegari etiã uni de collegio.

SEB. SAPIA.

b Duo iura. Vide Car. in conſil.

oportet ad hoc, ut fiat uocũ duplicatio, ꝙ cõcurrãt diuerſa
iura, quorũ quodlibet hẽt diſtributiuè facultatẽ uocis dan
dę & ſicut tribuunt, dum in diuerſis perſonis concurrunt,
ita dẽnt tribuer ĩn eadẽ ꝑſona cõcurrẽtia. nõ, n. apparet rõ,
quare magis debeat uox, uel diſtributio quotidiana rõne
unius, q̃ alterius. habeat ergo rõne utriuſq;, arg.op.in fi. in
l.gñalr̃, C.đ fideiuſ. Et ꝑ hoc dicit cõſuluiſſe ipm Io. An.in
eccl. Florẽtina, in qua theſauraria erat noua dignitas in ec
cleſia. ex ſpãli diſpoſitiõe theſaurarius, licet al's ñ canonic[9]
debebat hr̃e uocẽ in cap'lo & diſtributiones quotidianas, ſi
cut qlibet canonic[9] demũ uacãte theſauraria qdã canonic[9]
fuit aſſumptus ad theſaurariã, & ex cõſuetudine, uel diſpoſi
tione poſſidebat ſil' theſaurariã & canonicatũ. q̃rebatur an
dẽret hr̃e uocẽ ĩ cap'lo & diſtributionẽ duplicẽ? Cõſuluit,
ꝙ licet æquiſſimũ eẽt, ꝙ null[9] in uno corpore uel collegio
duas uoces, uł duo ſuffragia hr̃t ſuo iure, i. iure ſui unici ca
pitis uocis nãlis uel oris: tñ, ubi ꝯſuetudo eccleſię nõ appa-
ret, cui ſtaret in hoc, ex quo utriq; illorũ iuriũ debet uox, &
diſtributio, habẽs licitè iſta duo iura duplicẽ uocẽ & dupli
ces diſtributiões habebit: & ſic dicit ſe ĩtelligere dictũ Inn.
cũ nõ ſit iuri ꝯriũ unũ diuerſo iure diuerſis uti ſuffragiis, &
maximè realib[9], i. q̃ ſequunt, & dẽnt ex illa re; facit. j. de de-
ci.c.paſtoralis, & cle.paſtoralis, de cẽſi.cũ.ſi. ubi uerò ex di
gnitate, ꝑſonatus, uel offõ ꝑ ſe ſine canonica nõ hr̃et uocẽ,
tũc talis habẽs illud offm̃, dignitatẽ, uel ꝑſonatũ cũ canoni
ca unicã uocẽ habebit: qa unicũ ius hẽt, cui ſit uox debita.
Et ſic dicit eẽ ĩ eccl'a Bonoñ. ubi archidiaconus & archi- b
ꝑsbyter nõ canonic[9] ñ hẽt uocẽ in cap'lo, ergo exiſtẽs archi
diaconus & canonic[9] unicã uocẽ habebit, licet qñq; dupli
cẽ habeat đ cõſuetudine portionẽ: ex tali.n. redituũ dupli-
catiõe uoce duplici ñ uteret, ut.ſ̃.dcm̃ ẽ.d.An.ſeqt̃ hãc opi.
Io. An. reſpũ uocũ: qa illæ dant ad ꝯñm dignitatis; ſed nõ
placet ſibi quo ad diſtributiones, inquãtũ ſunt uerę diſtri-
butiones; qa dant rõne ſeruitii ꝑſonalis ĩtereſſendi ĩ diui-
nis; ipſe aũt in diuinis ñ ꝑt intereſſe ut plures, cũ nõ ſit niſi
un[9], & ſeruit ꝓ uno; licet hẽat plures dignitates. nã ſi duo
haberẽt illas dignitates, & alius intereſſet, alio nõ intereſ-
ſenti nihil daret. nec ob. ꝭm eũ.d.l.gñal'r. qa ibi ille, q ſucceſ
ſit correo, ñ magis grauat, q̃ prim[9]. iõ tenet ex perſona ſua
& ex ꝑſona correi, ex quo nõ apparet, quar magis dẽat tene
ri una obligatiõe q̃ alia; ſed in caſu nr̃o ꝑiudicaret eccleſię,
ſi ultra ĩpẽſum ſeruitiũ grauaret. Pro hac opi.d.Ant.q pri-
3 ma frõte vr̃ ſatis bona, facit.c.unicũ, de cle.nõ reſi.lib.6. †Et
qđ ponit Fede.cõſi.115.al's. 118. ubi dicit, ꝙ ſi qs habet in
eadẽ eccleſia ex diſpẽſatiõe canonicatũ & capellaniã, ꝙ illa
hora, qua celebrat ut capellanus, priuat diſtributionibus,
quas dẽt hr̃e ut canonicus, ar.c.cũ ꝭm apoſtolũ, de ꝑbẽ. qđ
ẽ notãdũ. Bar.tñ al's Bal.& d.Car.ĩ terminis Io.An. ꝯſulue
rũt ꝭm opi.ſuã ut cõcurrẽtib[9] illis duob[9] iurib[9] in eadẽ ꝑſo
na deberet uti duplici uoce, & recipere duplicẽ portionẽ.
4 Pro quo optimè facit.l.Titia.§.q Marco, ff.de ann. leg ubi 7
legato gñali ꝑ ſpãle eidẽ facto nõ derogat, qñ fit ſimpl'r, nõ
ob eãdẽ cãm. Vñ ſi legat uni liberto cẽtũ in ſpẽ, & poſtea ꝑ
eundẽ teſtatorẽ legat q d annuũ oĩbus libertis; habebit ille
5 annuũ legatũ & cẽtũ ſpãl'r legata. †Ad idẽ qđ no.Cy.& Pe.
in.l.cũ qõ, C.đ lega.& Bar.in.l.ſi ſeruus cõis, ff.đ ſtipu. ſer.
ubi dñt, ꝙ ſi qs legat fratrib[9] ꝑdicatoribus cuilibet unã cap
pã, priori bibliã; prior dẽt hr̃e & cappã tãq̃ frater, & bibliã
tanq̃ prior: ſecus tñ ibi dñt, ſi cl'a gñalis fuiſſet ſecuta, ut ſi
dixiſſet; lego priori unã bibliã, & cuilibet fratrũ unã cappã 8
qa tũc vr̃ excepiſſe priorẽ à numero fratrũ, & cl'a gñalis nõ
eſt ferẽda ad eum, cui eſt ſpãliter prouiſum, ut in.l.doli cl'a,
ff.de uerb.obli.l.ſanctio legũ, ff. de pœnis. Ita vr̃ dicẽdñ in
propoſito, ꝙ cũ in eadẽ ꝑſona cõcurrãt duæ diſpoſitiones
diuerſę, quælibet dẽt ſuũ effm̃ cõſeq, ſicut ſi in diuerſis ꝑſo
6 nis cõcurrerẽt. †Attñ ꝓ aliquali cõcordia maxĩe cũ dicto
a Fed.ego[a] ſic diſtinguerẽ, ꝙ qñq; is, in cui[9] ꝑſona concurrũt
talia iura, deſeruit reſpũ unius, & hoc conſtat; & non debet
hr̃e diſtributiones reſpũ alterius iuris[a].
Exẽplũ canonico hẽnte capellaniã in ec
cleſia, q celebrat tanq̃ cappellan[9]. nã tũc
nõ ꝑt dici, ꝙ ĩterſit vt canonicus: qa act[9]
iſte ꝓ tunc celebrãdi ſibi ut ſoli capella-
no cõpetit, ar.c.cũ inter, ſ̃.de elec. iuncta
gl.& eorũ q no.in.c.ut circa, e.ti.li.6.& ĩ a
c.poſtulaſti, đ cõce.ꝑbẽ. Qñq; nõ ꝑt appa
rere rõ, cuius iuris ſit; & tũc cũ nõ apparet
rõ, quare debeat hr̃e magis reſpũ unius,
quã alterius, & eccleſia ſeu eius decor re-
fulget reſpũ utriuſq; iuris, cũ ſit decor in
eccleſia eſſe præpoſitũ & canonicũ, unde
ſi uis numerare canonicos, ẽ ibi reperire
numerũ debitũ: ſi uis hr̃e propoſitũ, idẽ;
ergo dẽt hr̃e diſtributiões reſpũ utriuſq;
iuris, argu.bo.in. d. l. gñaliter & d.§.qui
Marco. facit ẽt, quia diſtributiones dant
reſpectu intereſſe diuinorum non preci-
sè reſpectu cãtus, uel alterius obſeqi, ut
in.c.uno, de cleri. non reſi.li.6. & uerum
eſt dicere iſtum interfuiſſe diuinis ut ca-
nonicum & prępoſitum.d.l.ſi conſul; &
ꝑ hoc tollitur motiuũ do.Ant. Itẽ poſſet
tolli aliud forte motiuũ de.l. alimenta.
§.baſilicę, ff.de ali.& ciba.lega. ubi lega-
tum alimentorum non vr̃ iterabile.[b] vñ
unum per aliud tollitur: ſed diſtributio-
nes fiunt ꝓ alimentis canonicorũ: ergo ñ
dẽnt duplicatæ in eadẽ ꝑſona cõcurre-
re. Solu.diſtributio particularis nõ ſuffi
cit ꝓ alimẽtis: ſed dat ꝓ parte alimẽto
rũ. Itẽ q̃to qs eſt in eccleſia clarior, anti
quior & dignior, tãto in his, q̃ dant pro
alimẽtis ꝑhonorari dẽt, ut not. Inn.in.c.
cũ oẽs, de cõſti.facit.c.nõ cogant.41. di.
cũ ergo iſte hẽat duas qualitates ꝑeminẽ
tes meritò ꝑ aliis ĩ diſtributionib. hono
rari dẽt, ar.op.ĩ.c.đ multa, ĩ fi.đ ꝑb. Et ꝑ-
dicta ĩ dubio ꝓcedere puto ĩ diſtributio
nib[9], q̃ dãt loco ꝑbẽdæ, ut ſi ꝑbẽdæ ñ ſint
ibi diſtinctæ. alias eẽt dignitas ſine ꝑbẽ-
da ſeu portione. Idẽ dico in eccleſiis, ubi
ſunt diſtinctę ꝑbẽdę, & eſt menſa groſſa
ultra diſtributiões quotidianas, ut de mẽ
ſa groſſa ĩdubiè hẽat iſte portionẽ dupli
catã; qa illa portio datur rõne intereſſen
tię, ar.ad utrũq; dictũ ſatis colligit ex no
tatis ꝑ gl.in d.c. uno, de cleri. ñ reſi.& ꝑ
hæc fortius tollitur motiũ ſupra factũ de
7 alimentorũ rõne †Nam ſi illa rõ conclu-
deret, idẽ & fortius eſſet in ꝑbendã, ut il-
la non debeatur ei, cui eſt prouiſum per
commodum alterius dignitatis, quod eſt
falſum, ut patet in epo, qui iure ſpeciali
poteſt habere prębendã, ut in.c. cũ in ec-
cleſia, de ꝑbẽ.li. 6. Præterea cleric[9] ultra
alimẽta eſt diſpẽſator ad pias cãs, ẽt ſi ſit
canonicus, ut ex tex.notabilis. 13. q.1. c.
8 dilectiſſimis, §.fi.& hæc notabis. †Sed qa
ſ̃.Io.An.nimis ſuccinctè tranſiuit in iſtis
habẽtibus dignitatẽ, ꝑſonatum, uel offm̃
in cathedrali eccleſia ſine canonicatu, q̃-
ro an de iure debeãt iſti hr̃e uocem in ca
pitulo ceſſante conſuetudine? Solu.dico
ꝙ nõ: quia habentes duntaxat ius cano-
niæ habent uocẽ in capitulo, ut not.Inn.
in.c.2.de inſti. Hinc dicitur, ꝙ canonici

54.incip. caſus talis, decan[9] eccleſię Ro.in.conſ.25.incipien.uiſo facto. Lapũ alle.99. incip.commune Florentiæ.

a Domi.Franci.d. Are.in uoce legẽs hãc decr. dicebat ꝙ in practica ſeruaret opi. Io. An. ſed ꝙ ĩ pũcto iuris credebat opi. do. Ant. eſſe ueriorẽ, quã confirmabat ſubtili rõne, uide licet qa diſtributiones dantur ꝑꝑ intereſſentiam, in qua cultus diuin[9] honorabilior tanto eſt, quanto in eſt maior numer[9] eccleſiaſticarũ ꝑſonarũ in cãticis iubilationũ. cũ ergo ꝓ honorando diuino cultu denũ diſtributiões dicẽdum eſt, ꝙ cũ cultus nõ ſit ita honorabilis, ſicut ſi adeſſent duæ perſonæ, ꝙ nõ debeat dari niſi una diſtributio. nec ob. ſi diceretur, honeſtas perſonæ ſupplet interdũ multitudinem ꝑſonarũ ut in.c. in noſtra, de teſtib. et traditur in.c. de multa de præbend. quia dico, ꝙ ſi ſint diuerſę perſonę, plura concurrẽt. primò quia ibi erit eadẽ honeſtas perſonarum, ſi unus theſaurari[9] & ali[9] canonicus. ſecũdo ibi erit numeroſitas, per quam honorabilior erit cultus diuinus.

Adde Bal. conſi. 470.4. lib. inci.& pro iſta opi. Ioã. And. ubi dicit, ꝙ Pe.đ Bel. pertica, & Cyn. ſunt in ꝯria opi. & tamen ꝑꝑ authoritatẽ. Ioã. Andr. ab ipſo non recedit.

b Iterabile. pondera, quia, ſi legãtur alimẽta, intelligitur de integris, ſed diſtributiones quotidianæ non ſunt integra alimenta, licet cedãt loco alimentorum. And. Barb.

&ceps faciunt unum corpus: de aliis ue-
rò nil dr̃,ut i.c.nouit,& ca.quãto, de his
q̃ fi.a pla.q ergo citra canonicos uult ſi-
bi ius eligẽdi vẽdicare,uel uocẽ in capi-
tulo hr̃e, dẽt hoc p aliqd ius ſpãle ,pba
re,ut in.c.cũ eccleſia Sutrina; de cã poſ.
& proprie.&.c.ſcriptũ,&.c.Cumana, de
ele.& facit.c.cũ dilectus,de conſue.quod
no.Ex his habes vnam notabilẽ ſolonẽ,
quare iſte p̃poſitus vẽdicabat ſibi duas
uoces in iſta elect.Nã,ut patet in tex.ma
ximè ĩ medio,& ĩ fi.hęc electio ad archi
diaconũ ptinebat,ſimul ad epm,& capi-
tulũ,& p̃poſitus erat canonicus, & d cõ-
ſuetudine uel ſtatuto p̃poſitus rõne p̃po
ſituræ dẽbat hr̃e uocẽ in caplo,ſicut qli
9 bet canonicus. †Secũda ſol.dat̃ in glo.q
fortè unã vẽdicabat ſibi iſte noĩe ,pprio
aliã tãquã alterius ,pcurator; qd eſſe p̃t
ut in.c. qa pp, de elect. &.c.ſcriptũ eſt,
eo.ti.& melius in.c,pe.§.porrò,eo.tit.li.
6.Et hoc caſu ibi notabilr̃ decidit̃,q ha-
bẽs tali mõ duas uoces nõ p̃t unũ ſuo no
mine eligere, & aliũ tanq̃ ,pcurator: qa,
cũ nõ hẽat niſi unũ dictamẽ rõnis, ea rõ
ne , qua putat aliquẽ meliorẽ ſuo noĩe;
dẽt putare & alieno, niſi in mãdatis ha-
buiſſet de eligẽdo certã pſonã,ut ibi; qd
a eſt notãdũ [a]. † Quid aũt in caſu p̃cedẽti,
10 cũ qs hẽt duas uoces [b] iure ,pprio,an poſ
b ſit illas diuidere? dic q ñ , qa fortius hẽt
locũ p̃miſſa rõ in iſto caſu,q̃ in p̃cedẽti:
& hoc tenuit Io.An.in.d.c.pe.Et facit,q
rector h[9] uniuerſitatis,q hẽt duas uoces
in electiõe rectoris in p̃eminentia recto
ratus & officii nõ poſſit illas in diuerſos
diuidere,qd ſi faceret nihil ageret, ut in
11 d.§.porrò.†Op.ſecũdo in eo, q text. iſte
vr̃ ĩpugnare ,puiſionẽ illius Guilielmi:
qa nõ erat tpe ĩpetrationis ſeu collatio
nis diaconus.hoc.n.nõ vr̃ obſtare, ut in.
c.multis,d ęta.& qual.ubi patet ẽt,q ad
epatũ ,pmoueri p̃t ſubdiaconus . Sol.gl.
ſecũda dicit,q iſta allegatio nõ ualebat:
ſed papa aſſumit illã nõ cãm ut cãm. Et
dicit hic Io.An.q ſm antiquos canões,p
cedebat illa allegatio.90.di.c.2.&.3 . In
no. dicit q ad hũc ordinẽ diaconatus ,p
moueri iſte aſſumpt[9] ĩ archidiaconũ de-
bebat[c],ut in ca.cũ in cũctis.§.ĩferiora,de
ele.& ẽt exiſtẽs in minoribus ad hãc di-
gnitatẽ eligi p̃t.Hoſt.dicit,hoc primũ ve
rũ diſpẽſatiuè p.c.p̃terea,de æta.& qua.
quaſi uelit, q nõ exiſtẽs in ſacris nõ poſ
ſit iure cõi ad dignitatẽ inferiorẽ uel ec-
cleſiã curatã promoueri , & ,p hoc dicto
ſatis facit.c.dudũ, el.1 .de elec.Pro dicto
Inn.facit.c.ſi ,p clericis,de p̃b.li.6.&.c.2.
de inſti.eo.li.Io.An,in.d.c.dudum,& gl.
in d.c.ſi ,p clericis,tenẽt illã opi.Inn.qñ
,pcedit̃ p uiã electionis.ſecus ſi ,pcedere
tur per uiã ĩpetrationis,uel inſtitutionis
d.c.ſi pro clericis.Io.Cal.in.d.c. dudum,
tenet indiſtincte iſtã opi. Inn. q̃ ,p fecto
eſt uerior.nã ſi ad epatũ ſufficit, q eligẽ
gẽdus ſit in ſubdiaconatu. d.c. a multis,
fortius in inferiorib[9] dẽt ſufficere,ut tpe
aſſumptionis ſit in minorib[9].d.c.cum in
cunctis.& ad iura alle.,p ꝯriis dic,ut not. Cal.in.c.dudũ.ad
ad hoc.c.p̃t dici,q in hoc procedit ſm iura antiqua.uel dic
ſm Hoſt. hic, q fortè ĩpediẽte aliqua irregularitate nõ po
terat ,pmoueri ad illũ ordinẽ diaconatus . ergo nec ad ar-
chidiaconatũ ,pmoueri poterat,de æta.& qual.c.1. Quæro
q̃ fuit principalis & potiſſima cã annullãdi , & retractandi
collationẽ iſti.G.factã p Celeſt.nã(ut.s̃.patuit)ordinis de-
fectus non habuit uitiare, niſi fortè ſm antiqua tempora .
12 †Sol.gl.3 .,pſequit̃ duas cãs . Prima q illa collatio fuit ſu-
breptitia,cũ p̃p feciſſet illã ꝯ interlocutoriã ſuã, quã ſi ſci-
uiſſet,ueriſimilr̃ nõ feciſſet.iõ p̃ſumit̃, q fuerit circunuen-
tus,ex quo de iſta ſua interlocutoria non fecit mentionẽ.
Nec obſ.c. cũ ceſſante,de appe. ubi dr̃ iudicem ẽt inferiorẽ
poſſe ſuam interlocutoriã reuocare. Illud.n.,pcedit,qñ iu-
dex ſciẽter & ex cã reuocat illã;puta qa erat iniqua:ſed in
caſu noſtro erat iuſta & ęqua,& nõ apparet,q ſcienter illã
reuocauerit,& ſic p̃ſumitur circunuentus. hanc annullatio
nis cãm communiter doct.approbant.& dicit Inn.q pro ſu
breptione iſta erat p̃ſumptio ita uiolẽta, q nõ admittebat
in ꝯrium pręſumptionẽ,ut colligit̃ ex litera. nã ita p̃p uio
lenter ſubreptionẽ p̃ſumpſit , q pronuntiauit ꝯ abſentem
nulla defenſionis exceptione expectata.Hunc intellectũ ur̃
13 approbare Bar.in.l.quod iuſſit,in fi.ff.de re iudic.†Vbi in-
ducit hunc text.ad notabilẽ qõnẽ, uidelicet.ſub eodem fa-
cto apparent duę ſententiæ interlocutoriæ ꝯrię, nec appa
d ret,q iudex tulerit ſecundam cũ animo reuocandi primã.[d]
q̃ritur,quę præualeat? Bart.ibi cõcludit,q prima nõ ur̃ re-
uocata;quia primã eſſe latã debet iudici liquere,qñ profert
ſecundam ꝯriam.l.hoc autem.§.1.ff. qui. ex cau. in poſ.ea.
ſicut uidemus in ſilĩ,q quis non renuntiat iuri,quod igno-
rat.l.mater,ff.de inoffi. teſt. nec miles ur̃ exhęredare filiũ,
quẽ ignorat hr̃e.l.ſicut,C.de teſta. milita.& ,p hoc dicit ui
deri tex.hic.& dicit q in iudice ordinario eſt præſumenda
ignorantia in dubio propter multitudinẽ factorum p iſtũ
tex.Ex quo not.q non ſolum procedit, quod hic dicitur in
impetratione bñficii,quæ eſt odioſa,& reſtringenda , ut in
c.quãuis,de p̃bẽ,li.6.ſed ẽt in interlocutoriis, ut nõ ualeat
ſecunda ꝯ primã,ſi nõ apparet iudicem fuiſſe de prima me
morẽ: p̃ſumerẽ tñ ſciam in utroq; caſu, ſi iudex de ,pximo,
p̃ſertim in facto notabili illam tuliſſet.pręſumit̃ enim hoc
caſu ſcientia in facto proprio, arg.de reſcrip. c.ab excõica-
to,&.c.cum illorum,ad fi.de ſenten. excom. Idem,ſi præmi
ſit ſup prima cauſę cognitionẽ,arg.eorum,quę no.Io .An.
in.c.2 .de ſchiſ.ſentit Bar.in.l.quod iuſſit,p̃alle.Idẽ quod s̃.
dixi in ĩpetratione à p̃p, & in ſecunda interlocutoria locũ
14 habet in aliis terminis. †Vnde p iſtũ tex.dicit Ioan.Cal.in
c.cũ dilectus, de iure pa.nõ ualere collationẽ legati ſimplr̃
factã,quæ tendit in p̃iudicium reſeruationis prius per eum
pro alio facta,licet ex certa ſcientia potuiſſet reſeruationẽ
15 reuocare.ut ibi no.†An aũt impediatur collatio ꝯ interlo-
cutoriam,ſi fuit motu proprio facta?credo q ſic ; quia mo-
tus proprius non firmat gratiam ꝯ p̃ſumptam intentionẽ
concedentis,ut not.Ioa.Andr.in.c.ſi motu proprio , de p̃b.
lib.6.& dom.de Rota deci.45 .ſentit Calde.in.d.c. cum di-
lectus,ubi dixi hic autẽ annullat̃ gratia ex defectu intẽtio-
nis.Ad idẽ gl.notabilis in cle.ſi Romanus,de p̃ben.uide tñ
ad mãm quod not.Hoſti.in.c. cùm in cunctis,§. inferiora,
de electio. & q idem ſit in facto proprio motu ſatis ſentit
Barto.in.qõ.ſua,& Ioan.Cald.in.d.c. cũ dilectus,quod ma
ximè procedit, ubi ſecunda diſpoſitio tendit in alterius p̃-
iudicium,ut in caſu noſtro.Princeps enim in dubio nõ prę
ſumit̃ uelle tertio p̃iudicare,ut.l.2.§. ſi qs à principe,ff.ne
16 quid in loco publ.& in.c.ſuper eo,de officio del.& hæc no.
quia faciunt ad multa. † Secũda cauſa annullatiõis fuit ſm
glo.quia iſte. G. impetrauit archidiaconatum præſente in
curia procuratore aduerſarii ſui, & eo non requiſito; & in
hoc gl.multũ inſtat,an ex ſe ſola ſufficiat, & tandẽ vr̃ uelle
q non,cõcludens , q non tenetur quis in impetratione ſua
requirere

a Quod eſt notandum. Adde Rom. ſin.ſuis,fo.2.
ZACHARI. Adde , q uoluit allegare Rom.ſin. ſuo.76.in c.ſcholaris , cui ẽ cõmiſſa uox,& adde q no. in apo.in.c.quanuis,nu.2.in apoſt. in uerſi. diuidere, ubi alleg. hoc ſin. s̃.de offi. deleg.& Car. Mãda. in ſuo trac.elec. pte.1.c. 15.& in gloſſ. in uer.procedere .
SEB. SAPIA.
b Duas uoces. Vide Lapũ allegatione.22.inci.an ſufficiat.Abb. & Fel. in.c.q̃uis, ſuprà,d of.delega. Abb.in c.conſtitutis. 3.J. de app.& Corſetũ in ſing.ſuis in uerbo,uox,uer.habẽs uocem nomine ,p prio .
c Debebat . Adde Fede.conſi.290.in 6. col.
SEB. SAPIA.
d Reuocandi primã.Vide Bar.in.l. cum ,pcurator. §. 1.in pen. qõ.ff. de oper.no.nũ.& Ab. in conſi. 41.incip. cauſa,quę vertitur ſeu uerti ſperatur, in primo dubio , in.1.uolu.

a Aduerſarium præſentẽ in curia an debeam ſpecialiter citare,quã
do uolo in eius præiudiciũ literas impetrare,& uide gl.in l. obſer-
uãdũ,ff.de iud.& d.Ant.in c.cũ dilectus,in 3.col.de reſcr.& uide oĩ-
no hic per Bal.& gl.in l.nam ita diuus,ff de adop.& de hoc per do.
Ant.in c.cœterum,in pe.col.de reſcr. An autem in conceſſione uel
innouatione priuilegii ſit pars ad uerſa citanda, uide do.Ant.in c.cũ dilectus,in 6.col. de confir. uti. uel inu.Et de primo, uidelicet de impetratione reſcripti, uide per Pau. de Ca.in l.de uno quoque,in fi.ff.de re iudi. & per do. Ant. in c.ex parte decani , in 2. col. uer. q non ualet , de reſcri. & uide quod not. Bar. in l. 3. circa mediũ , C.de temp.ap.ubi dicit , q in impetratione priuilegii non eſt pars citanda,ſi agitur de paruo præiudicio:ſecus,ſi de graui ; & uide Inn.in c.olim,de uer.ſig. Adde Fran. de Are.conſi.36.
ANT. FRAN.
An impetrans reſcriptum debeat partem citare ẽt in curia exiſtentem, dicas q licet regulariter ad unum quemq; actũ præiudicialem debeat pars citari , ut in l.nam ita diuus, ff.de adop. & in l.de unoquoq;, ff.de re iud.hic allegat . tamen non puto , q ad talem impetrationem , quæ etiam fieri põt nomine meo per non habentẽ mandatum , debeat quis citari ; quia citatus etiã comparens non haberet cum quo contenderet, ut p gl.ordi.in c.nonnulli, de reſcript. quæ dicit q curia non admittit talem exceptionem de non mandato . & eo magis hoc dicendum eſt : qa poſt , quàm reſcriptum eſt impetratum & iudici delegato præſentatum , iudex delegatus citat cum inſertione reſcripti,ut in c.cùm in iure peritus,de offic.deleg.& parte comparente;
uel non cognoſcit,an reſcriptum ſit ſubreptitium vel obreptitium;
& an ſua ſit iuriſdictio,ut in c.ſuper literis,de reſcrip.& ideo puto,
q in impetratione fruſtraroria eſſet citatio aduerſarii:ſuper quo ta
men relinquo cogitandum.

a reqrere aduerſariũ[a] ſuũ: ſed ſibi eſt impu
tandum , q non ꝯdixit in audientia, qñ
literæ emanauerunt ; & ſm hoc dicit Io.
And. q papa aſſumit hic non cauſam ut
cauſam;ſimile de elec.c.bonæ,el 2.Hoſt.
dicit curiam ſeruare , vt literę p̃iudicia-
les non tranſeant , qñ aduerſarius uel e-
ius ,pcurator eſt pręſens in curia,niſi ci-
tet̃ ; nec ſufficit ſm eũ citatio in audien-
tia:ſed debet fieri ad hoſpitiũ; & ſic vr̃ in
telligere iſtũ tex.Gaſ.de Cal.dicit ſe pu-
tare hoc dictũ Hoſt. practicari in literis
iuſtitiæ, ſed in lr̃is gratiæ nõ,quaſi dicat,
& lr̃as gratioſas impetrare poſſum abſq;
eo, q aduerſarium meum citari faciam.
Ego relinquo hoc ſtylo curiæ, q ſeruãd[9]
eſt,ut in c.ex lr̃is,de cõſti.& c. quã graui,
b de cri.fal. Sed de iure puto,cũ ĩpetratio[b]
nõ ſit actus iudicialis, partis p̃ſentiã nõ
requirit, maximè in literis gratioſis . nã
ſuperior in cõcedẽdo gratiã nõ tenet̃ ci-
tare,ſeu uocare illos, quibus pręiudiciũ
irrogari põt,ut no.Inn.in c.niſi cùm pri-
dẽ, prope fi.de renun. nulli enim facit in
iuriam,qui utitur iure ſuo; qd procedit ,
niſi iure aliud in certo caſu caueat̃ ; ſicut
dicimus in legitimatione , quã princeps
facit illis uocatis,q poſſent ſuccedere ab
inteſtato:de quo tñ dicendũ,ut not.Bar.
in l.Gallus.§. & quid ſi tantum, ff.de li-
be.& poſthu.& p Bal.in l.reſcripta,C.de
p̃ci.impe.offer. in fi.& in proęmio,C.pu
to tñ, q deberet quis uocari,& ẽt cõſen-
tire, qñ detraheret̃ ſuo iuri iam quæſito
de iure gentium;& ſic põt intelligi l.fi.de
nata.reſti.ff. ubi dr̃, q patrono conſentiẽ
te debet libertus per imperatorẽ reſti-
tui natalibus: quia hoc impetrato ius pa
troni amittit̃; & no.illam rationẽ, quam
17 ibi reddit tex. † An antẽ princeps poſſit
ex plenitudine ptãtis talẽ gratiam nullo
c uocato concedere, [c] uide qd not. Bar. &
Bal.in locis p̃al. & credo q ſic ſubſiſtente cauſa, arg.eorum,q̃ no.Inn.in c.quæ in
eccleſiarum,de conſti. & ſentit Bar.in lo
co pręal.& in dubio præſumeret̃ cauſa,ſi
d dicit,q ex certa [d] ſciẽtia fecit;ad hoc qd
not.idem Bar.in l.fi.C.ſi ꝯ ius uel uti.pu-
bli.& Cy.in l.p̃ſcriptione,C.eo.tit.& ita
18 latè in facto conſului. †Quæro quid in-
tẽdat litera,dum dicit, q iſte.G.in eluſio
nẽ donationis apoſtolicæ recepit colla-
tionẽ poſtmodũ ab epo.Gl.in uer.dona-
tionis rñdet,ut patet in ea. Et not.iſtam
gl. q vr̃ deludere collationẽ ſuperioris ,
qui vult eccleſiã poſtea recognoſcere ab
inferiori.vr̃ enim magis extollere ius in-
ferioris;& ſi hoc facit ſine cauſa,credo q
ſit legitima cã priuandi illum tali bene-
ficio ratione cuiuſdã ingratitudinis,ar.ĩ
c.fi.de dona.ſicut dicimus in uaſallo, qui
ab alio recognoſcit feudũ,ut dixi s̃.tit.,p
xi.in c.ſi diligẽti, & arg.hic. Sec[9]ſi face-
ret ad cautelã ; ut qa dubitabat ,pbabili-
ter de ualiditate primę collationis ; ad
hoc tex.not.ĩ c.poſt elec.d ꝯceſ.p̃b.& qd
19 ibi dixi. †Et no.ex tex.iũcta gl.hac q li-
cet aduerſarius ꝯſentiat:nõ tñ cõualeſcit,
qd ſit p ſubreptionẽ;& hoc colligit Inn.
hoc dictũ uerũ eſt in ſe: quia p ſubreptio
nẽ literę ſunt nullę, ut in c.ad audiẽtiã ,
de reſcrip.& c.ſi eo tẽpore,eo.ti.li.6. quę
nõ p̃nt cõualeſcere ex cõſenſu aduerſarii
poſtmodũ ſuperueniente,cũ ualiditas nõ
depẽdeat ab eo, ſed facto ſuperioris . hic
uerò illud dictũ nõ ,pbat̃:quia electio nõ
pertinebat ad ſolum epm , ſed ad totum
capitulum, ut patet in litera. Op. ꝯ tex.
in eo, q ſnĩa hic fertur ꝯ abſentem lite
non conteſt.nec citatione præmiſſa ; &
ſic obſtant iura infinita vulgaria. Sol.gl.
in uer.abſenti , dat plures ſolutiones in
prin.quę omnes diuinãt: ſed in fi. dat no
tandã ſolutionẽ dicens,q hic conſtabat
de ſubreptione ; ideo potuit ſnĩa ferri ꝯ
20 abſentem etiã non citatum. † Not.ſing.
gl. quę limitat alias gl. cõiter dicentes ,
q in notoriis nõ requirit̃ citatio, ut no.
in c.ad noſtrã 3 . de iureiu. & c.porrò, de
diuor.cum ſi.procedunt.n.in abſentia ſi-
ne alia citatione , ſi poſſit de facto liqdè
conſtare ſine alia diſcutione & indagine
fiẽda,ut ſingulr̃ ,pbat̃ hic iũcta glo. Sec[9]
aũt ubi poſſet aliqua defenſio cõpetere.
tũc.n.eſt citatio fienda; ſic intellige.c. fi.
de offi.deleg.li.6.ubi ĩnuitur,q conſerua
tor papæ citat:tñ non procedit niſi ſuper
notorio,ut in c.1.eo.tit.li.6.& ſic ẽt redu
co ad concordiam.Inn.in c.tua,de coha.
cle.ubi dixit ſemper in notorio reqri ci-
tationẽ : aliàs ſnĩa eſſet nulla. ꝯriũ dixit
in c.quanto,de tranſla. epiſco. ita ẽt de-
bet intelligi Inn. in c.ex inſinuatione,de
appel.ubi dixit,q in facto notorio, qd ex
actis colligit̃,põt iudex ,pcedere ẽt parte
abſente.Et idẽ ſẽtit Arch.ĩ c.q̃ Lothari[9]
2.q.1.& Bar.ĩ l.2 .§. qd de frumẽtaria, ff.
de admi.r e.ad ci.pti.& ibi tex.not. iũcta
gl.allego tex.notabilẽ ĩ c.uenerabilẽ , de
elec.& c.bonæ, el 2.e.tit.ubi ſine citatio-
ne ,pcedit̃ in facto notorio, in quo nulla
21 poterat defenſio cõpetere. † Sic ĩtelligo
& diſtinguo Hoſt. q dixit hic apertè col
ligi,q in notoriis fertur ſnĩa contra ab-
ſentem non dato libello, nec lit.conteſt.
Ad idem alleg.de ele.c.dudũ,lo.1.§.fi.de

b SEB. SAP. Impetratio.Vide Bal.in l.2.C.de tẽpo.app.& latè in rub.de reſcri. col.1.Abb.in cõſi.86.inci.illud in ſumma,col.pe. in 1.uol.Ro.in cõſi.369.inci.circa pri.col.11.uer. & huius eſt ratio.
c SEBA. SAPI. Concedere.An princeps poſſit tollere citationẽ , uide Iaſ in l.nec quicquã.§.ubi decretum, in 7. fallen. ff. de officio procon. & lega. Feli. in c. quæ in eccleſiarum , col. 24 in 6.limi.quinte concluſionis , s̃. de conſti.. Are. in conſi. 165.col. 12.uer. circa ſm, ubi concludit q non , etiam ex certa ſcientia & de plenitudine poteſtatis.& idem etiã tenet Andr.Sicul. in conſil. 24. col. antepe.in 2.uol.& Alex. in conſi.78. inci. uiſis dubitationibus,in 1.col. in 3.uol.Feli.in c. conſtitutis,col.8. de reſcri.
d Ad hoc ẽt facit qd no. ipſe Abb. Pan.per gl.ibi nota. in c. ad hæc.s̃. de reſcrip. ubi dicunt gl. & Pan. q clauſula , ex certa ſcientia, æquipollet clauſulę de plenitudine poteſtatis . idẽ uoluit gl. fi. in uerbo,obſeruari,in clem. & ſi principalis,de reſcrip. & gl.in uer. literarum,in c.ſtatutum, de reſcrip. in 6. ſed Bal.clarius in l. eos, in prin. C. de appel. pro quibus eſt bonus. tex. in l. quidam conſulebãt , in fi. ſecundum intel. Bar.& cõem , ff.eod. Et quando princeps utitur dicta clauſula ex certa ſcientia, nõ poteſt aliquid refricari in dubium , nec poteſt dici quid agis: cur ita agis? iſta ſunt uerba do. Bar. ad literam in l. conficiũtur,paulo poſt prin.ff. de iure codi. & unum tenementi perpetuò , qd quando princeps concedit talem gratiam , aut actum, quem ſcit non poſſe ualere de iure,niſi utatur plenitudine poteſtatis; q tunc ſemper præſumitur uti plenitudine poteſtatis ,etiam ſi aliquam clauſulam nõ apponat in
actu ipſo;ita uoluit Pau.de Ca.in l.ex imperfecto,per gl. ibi ſuper uer
bo,imperii,C.de teſta.idem in l.princeps,ff.de legi.
Adde quid operetur prædicta clauſula,eundem Abb.conſi.67.& Ro.
conſi.427.& 319. Fran.Areti.conſi.45.

a In proceſſu & ſētētia principis ſuper notorio ferēda nō reqrit ci
tatio;quod eſt ſin.ſm Lud.Ro.in ſuis ſin.& ſm Bal.in plu.feu.in 18.
col.allegādo iſtū tex.ꝙ qñ papa fert ſētētiā ꝯ detinētes terras eccle
ſiæ,nō reqrit citatio,de cuiꝰ dicti ueritate,uide Abb.Pan.in c.ea q̄ ,
ad fi.ſ.eo.& in c.1.de cōfir.uti.uel inuti.& uide iſtū tex. alio modo
alle.p gl.in c.ſua,
de offic.uic. Et p
Bal. allego ēt di-
ctū elegās Archi.
in c.Lotharius. 2.
q.1. quē refert &
ſequitur Domi.in
c.eos,in pen.col.
de īmu. eccl. li.6.
ſm d.Bar.de Belē.
& uide qđ ibi no.
ſed cōtra illud di
ctū Bal. p̄al. vř ur
gere tex. in cle.pa
ſtoralis, eo.ti. ſed
pōt rñderi, ꝙ li-
cet imperator ibi
fuerit motꝰ ex cau
ſis, de quibus in
prin. illius cle. tñ
nō erat uerū, nec
rex Robertus ei
fuerat rebellis,
nec cōmiſerat cri
me læſæ maieſta-
tis in eū, ut pbat
tex in §.rurſus,iū
cta gl.& ſic habes
duos caſus, in qui
bus in ſnia diffini
tiua nō requirit
citatio. Item ad-
de, ꝙ ex cā poteſt
princeps omitte-
re citationem in
ſnīa diffinitiua.
glo.eſt in fi.ualde
no.in l.antepe. ff.
ex qui. cau.ma. &
eſt tex. expreſſius
in c. in cauſis, in
fi.ȷ.eo. Adde an ī
notorio requira-
tur citatio latè
Frā. Areti. conſil.
164. & an priceps
poſſit tollere cita
tionē, uide ēt Ol-
dra.conſil. 14.
SEB. SAPIA.

b Non eſt noto-
riū. Vide ad hæc
Rapha.Cu.in con
ſil.168.incip.reue
rendus pater, col.
pe.ad fi.
SEB.SAPI.

c Citationem.Nū
quid autem poſ-
ſit tolli citatio ī
his,quæ fieri poſ-
ſunt inuita parte,
uide Ana. in con-
ſil.29.in 5.dubio,
& Iaſ. in l. ſi qñ,
col.4. C. unde ui.
ubi dicit, ꝙ omiſ
ſio citationis nō
uitiat actum, qui
poteſt fieri inuitis
partibus.

accuſ.ſi cōſtiterit,de appel.c.cū ſit Roma
na,in fi.qđ locū habet ſm eū, ubi aliq ci
ues, uel alii res ecclīæ Ro. iniuſtè occu-
pāt ſeu detinēt occupatas.Sed nō uideo
cām huiꝰ reſtrictionis;ſed intelligo gñali
22 ter mō p̄dicto. †Dñs Ant.dicit ſe puta-
re,ꝙ pceſſus papę in notoriis ualet abſ-
que citatione:qa ñ ſubiicit formę,& ma
ximè ſm eū, qñ notoriū ſurgit ex his, q̄
facta ſunt corā eo ab aliis. hoc nō placet
in his, q̄ nō depēdēt a plena ptāte papæ;
qa ex quo p̄t aliqua defenſio cōpetere, ñ
p̄t ēt princeps omittere citationē:qa eſ-
ſet tollere defenſionē, ut pbat in cle.pa-
ſtoralis,de re iudic. †Fateor tñ ꝙ in du
23 bio p̄ſumeret p pceſſu principis[a] ꝯ ſubie
a ctū,ut not.Cy.in l.reſcripta,C.ſi ꝯ ius vł
uti. pub. ubi dicit, ꝙ ſi princeps ſine alia
cauſę cognitione mādat alicui,ut aliquē
ſuſpēdat,p̄t ille ſine peccato exeq: qa p
principe p̄ſumit,ꝙ iuſtè pcedat,qđ ē no
tādū; facit.l. ſi uēdicari, C.de pœnis.11.
q.3.c.cū apud: ſed reſpectu nō ſubditi,
quē dicit aliqua rōne ſuū forū ſortiri,nō
p̄ſumerē pro ſnīa principis,nec poterit ī
iſtis omittere citationē.ſic intelligo cle.
paſtoralis,p̄alle.ubi ex defectu citationis
corruit pceſſus imperatoris ꝯ regē Ro-
bertū,qui dicebat ſubiectus eccleſię,& ñ
imperatori:ſed rōne delicti cōmiſſi ī im
perio ꝯ eū pcedebat; facit p hoc ulti.qđ
no.Inn. in c. inquiſitioni,de ſen.excō. &
uide ad p̄dicta.c. 1. de cā poſ. & ppri. &
24 qđ ibi dixi in addi. † Nā mihi plus pla-
cet,ut indiſtinctè, ex quo factū nō eſt no
b toriū,[b]ſnīa principis ēt in ſubiectum ſit
nulla abſq; citatione & cāę cognitione.
hoc vř pbare tex.apertè in d.cle.paſtora
lis,in uer. nec p̄dicta ſuppletio, ubi aptè
dicit,ꝙ nec in ſubditū p̄t princeps ſupple
re defectū citationis:aut aliā defenſionē
tollere. †Ad idē tex. iūcta gl. in l.fi.C.
de legib. ubi exp̄ſſe hoc tenet gl. & aper-
tius ibi Bal.& vř ibi tex.exigere cauſæ co
gnitionē,& p̄ſētiā partiū ad hoc, ut ſnīa
principis ēt teneat.licet.n.princeps poſ-
ſit tollere ſolēnitates iuris ciuilis; nō tñ
c citationē,[c] q̄ fit,ut reus ſe defendat, & ſic
26 ut de cā cognoſcat. † Nā & ipſe deus vř
induxiſſe citationē & cauſę cognitionē,
ut colligit ex.c.deus oīpotēs.2.q.1.ubi di
cit, ꝙ deus noluit punire peccata Sodo-
morū, niſi deſcēderet & uideret &c. Ad
idē Gene.in c.3. ubi dř, ꝙ deus antè,quā
puniret Adā de peccato inobediētię,uo-
cauit eū, & audiuit ſuā defenſionē; & ſic
dictū Cy.nō puto ſimplr uerū:ſed intelli
gat ſm p̄dicta. Dicit ēt hic d.Ant. poſſe
dici,ꝙ licet in notoriis reqrat citatio: ip
ſius tñ omiſſio nō vitiat pceſſum,cōſtito
de notorio,ſi nil in ꝯriū alle. qa circuitꝰ
ſunt euitādi. nā retractata ſnīa eſſet ite-
rū,ex quo factū eſt notoriū, ī eādē ſnīam

reducendus.allegat notata de teſt.c.ex parte Adę; q̄ iudi-
27 cio meo parū & nihil faciūt. †Sed in ꝯriū ego adduco tex.
not. iūcta glo.in uerſi.facta fides,in c.ad petitionē, de accu.
ubi pbat, ꝙ ſolus princeps pōt ex plenitudine ptātis hře
ratū pceſſum nullū ex defectu ordinis nō ſeruati,licet con-
ſtet cām rectè inſtructā quo ad ipſius merita. nā ſnīa qñq;
eſt iniuſta ex ordine, qñq; ex cauſa; & plus inficit iniuſti-
tia ex ordine,q̄ ex cauſa: quia prima reddit ſnīam nullam,
& ſecunda non, ut 11.q.3.in ſumma, & in l.ſi ergo,& l.pro-
latam,C.de ſen. & in c.proxi.in fi. & ideo dicit Inn. in d.c.
tua,de cohab. cler. prope fi. ꝙ ſnīa eſt nulla etiam in noto-
riis nulla p̄miſſa citatione: quia debuit prius iudex audire
excuſationem partis. Dicerem tñ aduertendum, qualiter
nunc iſte condemnatus comparet. aut.n. dicit ſnīam nul-
lam:quia debuit uocari & audiri ſua excuſatio, cum defen-
ſio poterat competere; & tunc licet ſpecificè defenſionem
non alleget,redditur talis ſententia nulla,ut in dicto Inn.&
facit l.de unoquoq;, ff.de re iudic.& ſolus princeps alia de
fenſione non allegata poterit proceſſum ratum hře; & ſic
intelligo.d.c.ad petitionem. Aut comparendo fatet ipſum
factum,propter qđ fuit condemnatus,& dicit ꝙ nulla defen
ſio ſibi cōpetit;& ſnīa poteſt ſuſtineri: quia apparet,ꝙ erat
tale notorium, in quo nulla competebat defenſio; & ſic nō
erat citatio neceſſaria,ut præmiſi; ad hoc not.dictum ipſius
Inn. in d.c.tua, in fi. ubi dicit, ꝙ ſi iudex proceſſit tanq̄ iu-
dex ſuper notorio,licet ſibi non conſtaret factum notoriū;
ex quo tñ uerè eſt notorium, ſnīa eius irreuocabiliter te-
net. Qualiter aūt in caſu huius capi. factum erat notoriū,
dicit Inn. ꝙ papa iſte Innocētius erat tunc cardinalis,& in
terfuit cum aliis cardinalibus,oībus hic contentis, dū age-
rent p Celeſtinum papam p̄deceſſorē ſuū, nec poterat iſte
28 G. ab alio ius acquirere. †Oppo.in eo,ꝙ papa mādat pro
uideri de archidiaconatu p p̄ſentes ī eccleſia, & interueniē
te oīum cōcordia.vñ obſtāt duo. Primū,quia ad actū colla-
tionis ſeu electionis debēt uocari ēt abſentes, ut in c. quia
ppter,de ele.& hodie eſt tex.in c.cū in eccleſiis, de p̄b.li.6.
Secūdū,quia debet ſufficere concordia maioris partis exi-
ſtētiū in capitulo,ut in d.c.quia propter,& c.1.de his, q̄ fi.a
p̄la.& l.qđ maior,ff.ad muni.Sol.gl.fi.fatet ꝯrium, & dicit
fortè ꝙ hic erat conſuetudo, ꝙ abſentes non uocarent. dic
tū quo ad primū ꝯriū,ut habes tex.iuncta gl.in d.c.cū in ec
cleſiis,& ibi in gl.2.examinat intellectus huius.c. Vel pōt
ſm Hoſt. ꝙ forſan hic erat deuoluta collatio ad papam,
quam reſtituit præſentibus tantum:nec de hoc alii cōque-
ri poſſunt: quia in re ſua &c. l. in re mandata, C.mandati.
Sed ad ſecundum ꝯrium doc. nil dicunt, nec conſiderant.
Ego dico,ꝙ de proprio ſignificatu huius uerbi, concordia,
eſt,ut nemo diſcrepet,ut plenè dixi in c.non poteſt,ſ.eo.&
tunc ad contrarium pōt reſponderi dupliciter.Primò tenen
do ultimam ſolutionem Hoſt.ꝙ papa eis de gratia hāc po-
teſtatem reſtituit; quo caſu potuit illam gratiam qualifica
re ut uoluit, ut.ſ.tantum præſentes haberent eligere, & ꝙ
fieret electio oīum intercedente concordia;& tunc nō ſuffi
29 ceret maior pars:quia uerba debent intelligi pprie. †Secū
dò modo pōt intelligi,ꝙ papa iure cōi mandauit, ut iſti eli
gerent;& tunc iſtud uerbum, concordia, ſtat impropriè, &
uerificat in concordia facti. nam fictè vř factum ab omni-
bus,qđ fit a maiori parte,ut l.aliud.§.refertur,ff.de reg.iu.
& tunc ex tex.iſto iuncta glo.ſing.notabis, ꝙ uerba hæc,plē
na omniū concordia &c.prolata in materia iuris in nego-
tio uniuerſitatis,ex quo non apparet aliter principē ius uo
luiſſe īmutare;debent īpropriari,& reduci ad terminos iu-
ris,ut uerificent in maiori pte uniuerſitatis;& hęc ſufficiāt.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ualet lata contra ius litigatoris,ſi ab ea non extitit appellatum.*
2 *Eccleſia ſecularis etiam collegiata poteſt eſſe pleno iure ſubiecta monaſterio.*
3 *Eccleſia quomodo dicatur ſubiecta pleno iure,uide remisſiue, nu.11.uſque ad nume.16.*

Pro

4 *Pro cantandis Litaniјs,quæ perſonæ debent eſſe & ad quem locum.*
5 *Libellus, in quo quis petit ſubiectionem aliquorum, & ſic in generali uel uniuerſali iudicio poteſt eſſe generalis,& in proceſſu ſufficit deuenire ad particularia illa,& probare.*
6 *Prior & omnes clerici alicuius eccleſiæ poſſunt eſſe teſtes etiam ad commodū & utilitatem ipſius eccleſiæ.*
7 *Sententia, a qua non fuit appellatum,facit ius inter partes poſt decem dies,niſi conſtet de iniuſtitia. 8.ante decem dies uero declarat ius inter partes.*
8 *Statur ſententiæ etiam iniquæ de iure canonico,licet ille,pro quo fuit lata ſi ſcit illam iniquam,non poſſit uti cum bona conſcientia.*
Sententia, quæ tranſiuit in rem iudicatam, retractatur ex confesſione partis, pro qua fuit lata,ſi aſſerat ipſam iniquam.
9 *Sententia contra ius litigatoris non eſt nulla:imo ſi non appelletur ab ea,facit ius inter partes: ſed ſententia contra ius eſt nulla.*
Sententia dicitur contra ius,quando in ea exprimitur error iuris, ſed quando non exprimitur,dicitur contra ius litigatoris.
10 *Sententia lata ex duabus cauſis, quarum una ſit contra ius, & alia non, ſuſtinetur ex illa, quæ non eſt contra ius.*
11 *Sententia poſtquam tranſiuit in rem iudicatam, habet præſumptionem pro ſe, quòd fuerit rite & rectè lata, adeo, quòd non eſt neceſſe ad probandam iniuſtitiam producere acta.nu. 22.*
12 *Eccleſia quando dicatur ſubiecta pleno iure.*
13 *Epiſcopus poteſt eccleſiam à ſe abdicare, & a iuriſdictione ſua ipſam eximere cum ſolemnitatibus,de quibus hic,exceptis quibuſdam caſibus:*
14 *Archiepiſcopus non poteſt eccleſiam ſuo ſuffraganeo ſubiectam exemptam facere,niſi cum ſolemnitatibus,de quibus hic.*
15 *Papa poteſt eccleſiam uni epiſcopo ſubiectam exemptam facere, & illam ita eximendo cenſetur priuare epiſcopum omnibus iuribus epiſcopalibus quo ad illam eccleſiam.*
16 *Eccleſia quomodo dicatur ſubiecta alteri eccleſiæ pleno iure ex præſcriptione.*
Præſcriptio non extenditur de caſu ad caſum.nu.17.
Præſcribens unum actum præſcriptionis non cenſetur præſcripſiſſe alios actus.
18 *Subſcribere debet quis ſe manu propria ſi ſcit ſcribere, alias ſecus.*
19 *Donatio facta per epiſcopum de bonis eccleſiæ cum conſenſu capituli ualet.*
Priuilegia confirmatoria alicuius actus non ualent, ſi actus ille confirmatus erat nullus.
20 *Priuilegia,& confirmationes in quibus differant.*
21 *Sententia an & quando faciat ius inter alias partes citra eas, inter quas fuit lata.*
22 *Scripturæ actorum uel aliarum rerum magis creditur,quàm aſſertioni partis aſſerentis contrarium.*
Sententia,quæ reperitur lata iam ſunt anni duo,ſi ab ea non fuit appellatum, habet præſumptionem pro ſe,quòd in ea fuerit ſeruatus iuris ordo.
23 *Sententia an & quando ualeat lata ſuper parte petitorum.*
24 *Iudex poteſt in una re ex pluribus petitis pronuntiare,ſi uiderit illam claram, & ſuper aliјs procedere.*
25 *Sententia iudicis lata in maiori ſumma, ſi ipſe non poteſt cognoſcere niſi de minori,eſt nulla.*

CAP. XIII.

1 C*Vm inter*. †Valet ſententia ꝯ ius litigato-
ris lata, ſi ab ea intra decē dies
non fuerit appellatum:uel ſic & aliter.Per ſentē-
tiam, à qua non fuit appellatum, poteſt eccleſia
ſubiici prelato inferiori epiſcopo, ſeu ad aliam eccleſiam
pertinere. Prima pars narrat proceſſum & iura unius par-
tis.Secunda diffinit, diffinitionis cauſam pręmittens, ibi;
quanuis. Caſus literalis. Inter abbatem & conuentum ſan-
cti zenonis ueroñ.ex parte una, & archipreſbyterum & cle
ricos ſancti Proculi ex altera ſuper ſubiectione ipſius eccle
ſię qō uertebatur:partibus in pręſentia domini papæ cōſti
tutis proponebatur ex parte monaſterii, ꝙ eccleſia p̄dicta
monaſterio debet eſſe ſubiecta pleno iure, in inſtitutione
uidelicet,deſtitutione, inueſtitura archipresbyteri, & eius
fidelitate,& aliis,p q̄ plena ſubiectio declarat. ad hoc pro-
bandum pars monaſterii inducebat inſtrm publicū conceſ
ſionis.B.quondā ueroñ.ep̄i,quam conceſſionem.G.ſucceſ
ſor ipſius cōfirmauit. induxit etiam priuilegiū Romanorū
pontificum & patriarcharum Aquileieñ. quorum unus de
ſubiectione plenaria in priuilegio ſuo euidenter expreſſit, a
qđ ſub teſtimonio.R.quondā ueroñ.ep̄i qui eiuſdē eccleſię
archipresbyter extitit,factū fuerat & cōpletū & ī eo à prio
re ſancti zeno. mandauit ſua uice ſubſcribi. Allegauit in-
ſuper,ꝙ olim inter abbatem S.zenonis & archipresbyterū
S.Proculi & fratres ipſius orta fuit qō de obedientia ma-
nuali & fidelitate:ſed illi ad hæc duo ſe teneri negabant,&

ſuper his teſtes inducti fuerunt, tandem
pręfatus.G.Veroñ.ep̄s ſententialiter dif
finiuit, ꝙ archipreſbyter uel dimitteret
eccleſiam, aut faceret eidem abbati obe-
dientiam & fidelitatem,ſecundum ꝙ qui
dam Cardinalis olim iudicauerat, cuius
ſnīam ep̄s fuit ſecutus & à ſnīa ep̄i appel
latū non fuit, & ſic ī rē trāſiuit iudicatā.
Ex parte aduerſa proponebatur,ꝙ p̄dicta
donatio non ualebat,& ita per cōſequēs
nec priuilegia confirmationis ipſius cō-
ceſſionis.Dominus Papa his & aliis audi
tis & intellectis dicit, ꝙ quāuis non ſit
multum inſiſtendum inſtro donationis,
nec confirmationibꝰ, uel priuilegiis q̄ ab
ipſa donatione cām & originē habuerūt;
tñ cōſiderauit. ꝙ quātū ad ipſos litigan-
tes ius ex ſnīa factū fuit,ex quo tranſiuit
in rē iud. ēt ſi ꝯ ius litigatoris lata cū la
ta nō fuiſſet ꝯ ius cōſtitutionis exp̄ſſe,ue
ritate geſtorum ſermonibus pręualente.
quę ſnīa præſumitur rectè lata.diffiniuit
papa ꝙ archipresbiter ſancti Proculi, q
p tpe fuerit,p̄ſtet obedientiā & fidelita-
tem abbati S.zenonis.Ber. No. primo &
tene mēti, ꝙ de iure ſubiectionis poteſt
agi ꝯ eccleſiam inferiorem, q̄ p̄tendit ſu-
biecta, & ſic non eſt neceſſe à principio
agere ꝯ ſuperiorem, q ſubiectionem in
illa poſſidet.Inn. reſtringit iſtam literā,
dicens hic agi ꝯ clericos, quia nemo in
eis hæc iura poſtulata poſſidebat: aliter
ꝯ poſſeſſorem agerēt:alle.not.in.c. inter
quatuor,de ma.& obed. &.ſ. de præſcri.
c.auditis,&.c.cum olim: ſed pfecto hoc
dictū eſt falſum:qa abbas hic dicebat ec-
cleſiā iſtam monaſterio pleno iure ſubie
ctā,ut in inſtitutione & deſtitutione &c.
Vnde nō eſt poſſibile, ꝙ aliter hæc ſubie
ctionis iura in eccleſia iſta non poſſide-
ret,cum non poſſit eſſe ſibiipſi ſubiecta,
nec acephala,ut in.c.cū non liceat, de p̄-
ſcri.&.93.di.c.nulla rōne; & ꝙ poſſit agi
ꝯ ſubiectum,uř tex.ȷ.e.c.cum ſuper,& de
confir.uti.uel inutili.c.cū dilecta,& ad iu
ra alle. p Inno.dic ut dixi in.d.c. auditis.
2 †Not.ſecundò,ꝙ eccleſia ſecularis etiam
collegiata pōt pleno iure ſubeſſe mona-
ſterio,concor.ſ.de præſcri.c.auditis,&.c.
cū olim. uide qualiter multiplici iure p̄t
eccleſia pertinere ad monaſterium, c. de
3 monachis,de p̄bē.&.c.uiſis 16.q.2. †No.
tertiò,ꝙ habēs eccleſiā pleno iure ſubie-
ctā hēt oīa hic.enumerata,& multa alia,
de qbus in.c.conquerente,de off. ordin.
4 †Not.ꝙ eccleſia alteri ſubiecta tenet illi
ad litanias,& ſic tenerent clerici ire cum
illis,quibus pleno iure ſubiiciuntur: regu
lariter tamen ſacerdotes tenent ire in li-
taniis.i.rogationibus ad eccleſiam cathe
dralem,ut eſt text.iuncta gl.in.c. qñ pre-
a ſbyteri.38.diſti.An autem exempti[a] te-
neantur ire ad litanias, dic ut legitur &
5 not.in.c.nimis.ȷ.de exceſ.prela. †Not.ꝙ
cum agitur de ſubiectione, iudicium di-
citur generale.unde admittitur hic libel
lus generalis,quod tenet hic Inn. dicens
admittendum hunc libellum in genere:

a Exempti. Adde
Cal.conſi.8.de re
gulā.

a SEBA. SAPI. Litigantes. Vide Feli. latè in c. quoniam ꝯ falſam, col. 13. uer. uenio ad tertium, ſ. de proba. & Moder. in l. pe. ff. de iuſt. & iu. ubi ad hęc eſt optimus tex. & ibi poſt Bar. creditur an ſit nulla ſententia lata contra ius litigatoris.

b Plus dicit ibi Innoc. ꝙ nunq̃ poteſt uel debet amplius executioni mandari. & adde ꝙ iſtud dictũ Inn. ẽt refert ꝑ ſingulari d. Ab. Panor. in c. q̃to, de ꝑſũ. & ĩ c. is q fidẽ, de ſpõ. & vtrobiq; d. Ant. & idẽ d. Ab. Pan. ĩ diſpu. ſua ĩci. ſtãte ſtatuto, in. 17. col. ubi multũ comendat hoc dictũ Inn. & ĩ c. 1. circa mediũ, ẽ cõſi uti. uel inut. & ẽt in locis hic ꝑ ipſum alle. & d. Ant. in c. fi. in 14. colũ. de ſuc. ab inte. & in c. ab ex cõicato, & ĩ c. cũ dilecta, de reſcri. in c. in ꝑſentia, de renũ. ſeq̃r, Pet. de Ancha. in repe. c. poſſeſſor, de reg. iuris, in. 6. in. 9. char. Bald. not. in aut. ad hæc, C. de uſur. in pe. col. & in l. cũ q s, ĩ. 8. col. uer. ꝑdicta ſunt uera. C. de iur. & fac. ig. Flo. de ſan. Pet. in l. cũ putarẽ, in ult. co. ff. fam. her. do. Bar. veroñ. in cau. 23. addẽ ẽt, qđ fortius dixit Bal. in l. ſi q s ĩſtituat, ĩ. §. ſi ſub ꝯditiõe, in fi. ff. de hær. iſt. & ĩ. d. aut. ad hoc, in pe. col. in uerſ. itẽ dubitatur, in eo qui iniquè abſolutus. & Inn. in d. §. ſi ſub condi. ĩn fi. limita prædicta ut per do. Bar. veron. in ꝑallega. cau. 23. in fin.

c Tenet. Adde, qñ ſit nulla ipſo iure Ro. ſin. ſuis fo. 8. SEB. SAPIA.

d Si princeps. Vidẽ Car. in conſil. 48. inci. reuerende pr̃ cũ infinitis cumulatis ꝑ Felin. in. c. auditis, co. 3. uer. itẽ ĩquãtũ abbas, ſ. de præſcriptio. & latè per Abb. in diſ. ſua incip. duo clerici, col. 33. cũ alle. ꝑ Feli. in. c. ſicut, uer. adde ẽt ad iſtum. ſ. de ꝑſcri.

Pleno iure. Addẽ Old. conſi. 312.

f Non poteſt. Adde Fede. conſilio 248.

peto ſubiectionẽ taliũ clericorũ: tñ poſt
modum debet actor ꝓbare, in quibus ar-
ticulis ſunt ſubiecti, & in illis tñ obtine
bit, ut hic in fi. & c. cõquerẽte. de off. ord.
ſm eũ, qđ not. Ego de hac mã plenè dixi
in. c. 2. de libel. obl. & placet mihi hoc di
ctũ, cum is, qui de iure intẽtionẽ fundatã
ſuper ſubiectionẽ nõ hẽt, ſubiectionẽ pe
tit. ſed ſi eṗs in eccleſia ſuę diœceſis ſubie
ctionẽ peteret, dico iudiciũ eſſe uniuerſa
le, & nõ teneẽ ſpecificare aliqua iura nec
in libello, nec in ꝓgreſſu, ut ꝓbaẽ in. c. cũ
uenerabilis, de reli. do. ſed ſi diceret illã
ſubiectã in tꝑalibus, habet hoc probare,
& ſic deſcẽdere ad ſpãlia in ꝓceſſu, ut ꝓ-
baẽ in. d. c. cũ uenerabilis. Limita tñ ꝓut
6 not. in. c. cùm ad ſedẽ, de reſt. ſpol. † No. ꝙ
prior põt eſſe teſtis deſcriptus in inſtrõ
in donatione facta eccleſiæ. Idẽ & fortius
dicẽdũ eſt in fratrib9 & clericis eccleſię;
& nimirũ, cũ uiua uoce poſſint teſtificari
ad cõmodũ eccleſię, ut in. c. inſuꝑ, &. c. cũ
nuntius, de teſti. &. c. & ſi Chriſtus, in fin.
de iureiur. de quo dic, ut plenè dixi ĩ. d. c.
inſuper. nã cã eccleſię nõ eſt ſingulorũ,
12. q. 2. c. q manumittiẽ, &. c. liberti, &. 2. q.
7 6. c. biduũ, uerſi. palã. † No. ꝙ ad probatio
nẽ iuris ꝓprietatis ſatis eſt inter eaſdẽ
ꝑſonas producere ſententiam ſuꝑ eodẽ
iure prolatã, & teneẽ iudex ſm illam iu-
dicare; quia, ex quo ab ea non fuit appel
latũ, fecit ius inter partes. Ex hoc & ex
text. not. ꝙ licet ſententia à principio
ius non conſtituat inter partes ſed decla
ret. l. ſicuti. §. ſed ſi quęratur, ff. ſi ſer. uen.
leg. & not. per gloſ. in. c. forus. ĩ. de uerb.
ſign. tamen poſt lapſum. 10. dierum di-
a citur facere ius inter ipſos litigantes;[a]
& eſt ratio, quia ſiue bene ſiue malè fue-
rit iudicatum, ſtandum eſt ſententiæ pro
pter authoritatem rei iudicatę. Vnde
eſto, ꝙ declaratio iudicis fuit mala: ta-
men ius cõſtituit inter partes: qa ꝓſumi
8 tur, ꝙ bene iudicauit. † Itẽ not. & põde
ra, ꝙ dr̃ ſnĩam trãſire in rem iudi. ſi non
fuerit appellatione ſuſpenſa; & ſic uĩ, ꝙ
ſnĩa differat à re iudicata, cuius ꝯrium
innuit rubrica. ſ. eo. ti. Sed dic & expone
hanc literam, ut ibi dixi. nã tranſit in rẽ
iudi. i. in authoritatem rei iudicatę, ut di
xit tex. ĩ. eo. qđ ad cõſultationẽ. No. ꝙ ẽt
de iure canonico ſtaẽ ſnĩę iniquæ poſt, q̃
tranſiuit in rẽ iudi. Dico tñ; ꝙ ſi is, in cu-
ius fauorẽ fuit lata, ſcit eã iniquã, nõ põt
cum bona conſcĩa illa uti quinimo, ſi cõ
b fiteretur illam ſententiam iniquam, re-
tractaretur,[b] ita ſingulariter uoluit In
noc. in. c, quia pleriq;, de immu. eccl. & ꝑ
hoc dictum reſtringo text. iſtum & con-
ſimilia iura, ut. l. res iudicata, ff. de re-
gu. iur. & leg. ingenuum, de ſtatu. ho-
mi. ubi dicitur, quòd ſententia accipi-
tur pro ueritate, & quòd facit ius inter
partes, ſ. in dubio. Secus uĩ, ſi notoriè cõſtaret de iniuſtitia,
arg. in. c. 2. de pur. uul. & qđ not. Inn. in. c. fraternitatis, de fri
9 gi. & maleſi. dixi. ſ. e. in. c. inter cæteras. † No. & tene mẽti re
c gulã q̃ eliciẽ ex tex. ꝙ ſnĩa lata ꝯ ius litigatoris tenet:[c] ſec9,
ſi eſt lata ꝯ ius cõſtõnis. i. ꝯ ius cõe. dices tu ꝯ, cũ oĩs ſnĩa ꝯ
ius litigatoris ſit ꝯ ius cõe, cũ ius cõe mãdet iuſtã ſnĩam fer
ri, ut in. c. forus, de uer. ſig. &. c. cũ æterni, de re iud. li. 6. & in
aut. iuſiurã. qđ ꝑſta. ab his, ĩ pri. dico ſtãdũ eẽ ꝯrio, ꝙ ſnĩa
ſit ꝯ ius; ſed nõ eſt expreſſe ꝯ ius, quod reqrit hæc litera ad
nullitatẽ ſnĩę. dr̃ aũt expreſsè ꝯ ius, cũ iudex in ſnĩa fundat
ſe expreſſe ꝯ ius cõe, ut plenè dixi. ſ. e. c. 1. Rõ diuerſitatis
eſt; qa qñ nil exprimit ꝯ ius cõe, preſumitur ſnĩa iuſta, ma-
ximè cũ pars uideatur acquieuiſſe nõ appellãdo, ut. ĩ. c. ꝓxi.
cũ ſeq. ſed qñ exprimit cãni ꝯ ius tollitur oĩs præſumptio
ſententiæ; meritò tãquam notoriè iniuſta iudicatur nulla.
10 † Et ob hoc dicit Inn. ſin. dictũ in. c. in pręſentia, de renũ. &
ſeq̃tur Ioan. And. hic, ꝙ ſi in ſnĩa exprimantur duę cauſę,
quarum una dũtaxat eſt ꝯ ius, ſuſtinetur ſnĩa uigore alte-
rius cauſæ, quę nõ eſt notoriè iniuſta, cum poſſit iuſtificari
11 ex aliqua cã expreſſa; quod limita, ut dixi in. d. c. 1. † No. ulti
mò & tene mẽti finẽ literæ, ꝙ poſt, q̃ trãſiuit ſnĩa in rẽ iudi
catã, ꝓſumiẽ, ꝙ fuerit rectè & rite lata, ita, ꝙ nõ eſt neceſſe
amplius ꝓducere acta ad probãdũ iniuſtitiã, uel ꝓceſſum,
licet pars aduerſa dicat eã undiq; iniuſtã: & ſic probat hæc
lr̃a dictum Inn. q hoc tenuit in. c. bonę; el. 2. de ele. &. c. cum
in iure perit9, de offi. deleg. dic ut plenè dixi in. c. qm̃ ꝯ, de
12 proba. † Venio ſolito more ad glo. & quęro, qñ dr̃ eccleſia
ſubiecta pleno iure? Rñdet gl. 1. quando ſubiicitur in ſpiri
d tualibus & temporalibus. No. hanc gl. ꝙ ſi princeps[d] ſubii-
cit eccleſiã, uel aliquẽ locũ donat pleno iure,[e] uĩ donare in
ſpiritualibus, & tꝑalibus, ſi concedens talis eſt, ut poſſit ſpi
ritualia & tꝑalia concedere; uide conſimilẽ glo. in. c. con-
queſtus, de fo. compe. & oĩno quod plenius ibi dixi. Et tra-
ctat hic Inn. aliquantulum inuolutè, quę ſunt ſigna & indi
cia plenę ſubiectiõis, & in effectu dicit, ꝙ oĩa ſimul hic enu
merata ſatis hic indicant plenam ſubiectionem: nõ aũt ſin
gula per ſe, ut ſunt litanię, & quædam alia; dicit tñ ꝙ aliqua
ex hic enumeratis ſunt ꝑ ſe ſufficiẽtia indicia, ut inſtitutio
in ſpũalibus & fidelitas in tꝑalibus, nõ ãt dicit ſic in aliis.
Nã licet abbas hẽat aliqua eṗalia in eccleſia; in aliis tñ re-
manet eccleſia ſub eṗo: refert tñ alios dicere, ꝙ tũc demũ ꝑ
tinet ad aliquẽ eccleſia pleno iure, cùm oĩa eṗalia ibi ha-
beat. nec ſufficit ſm Inn. ad hoc, ut plene ſit exempta, ꝙ
eṗs ſpecificet ſingula iura conferendo, niſi dicat, eximo, uel
uerbũ aliud æquipolens, licet facta exceptione poſſit exime
re aliqua, de quibus. ĩ. de priuil. c. cũ & plãtare, &. c. recepi-
mus, &. c. cũ capella. Hæc dicta iudicio meo nõ ſunt ꝑfecta,
licet do. Anto. ſimplr̃ tranſeat illa recitando. dico. n. ſic, ꝙ
aut inferior eṗo, uel eṗs extraneus prętendit eccleſiam ſi-
bi ſubiectam pleno iure ex conceſſione eṗi, aut archieṗi,
13 aut papę, aut ex preſcriptione. † Primò caſu dico, ꝙ eṗs uĩ
conceſſiſſe omnia iura, quę ipſe poſſidebat in eccleſia, exce
ptis quibuſdam, quæ à ſe alienare ſeu abdicare non po-
f teſt,[f] ut in. c. paſtoralis, de dona. quæ autem ſunt hęc iura
quæ à ſe abdicare nõ ꝑt, dic ut plene no. Io. An. in. c. cũ ve-
nerabilis, de cenſi. aliq d per gl. in. c. paſtoralis, præal. & 16.
q. 2. c. uiſis. nec per gñalem donationem uideẽ data ꝑtãs do
natario, ut poſſit fructus in proprios uſus cõuertere, ut no.
dicit Inn. in. c. paſtoralis, de priuile. Et intellige, ꝙ eṗs hãc
conceſſionẽ faciat cum conſenſu ſui capituli & ex cã, ut in
d. c. paſtoralis, facit cle. 2. de re. eccle. non alie. nec iſte. text.
probat, ꝙ eṗs poſſit eccleſiam in totum alteri concedere:
imo probat oppoſitum ſm Ioan. Andr. hic, & bene, cùm pa
pa non fuerit motus ex illa donatione, ſed ex ſententia, &
in hoc plus poteſt ſententia, q̃ donatio eṗi. Et ad hunc effe
ctum allegat notanter hunc text. Ioan. And. in. d. c. cùm ue-
nerabilis, de cenſi. dicens, ꝙ ex ſententia poteſt eccleſia ple
no iure alteri eſſe ſubiecta. & non ſic ex donatione eṗi. Rõ,
quia

qa ꝑ ſnĩa ꝓſumiẽ, ꝙ ex aliqua iuſta cã fuerit lata, ut hic in
fine: ſed eṗs nõ põt a ſe abiicere in totũ onus eṗale. Nã qua
rõne poſſet reſpectu uni9 eccleſię, poſſet reſpectu aliarũ; qđ
nõ eſt admittendũ. l. legatus, ff. de off. ꝑſi. & c. niſi cũ pridem
14 de renũtia. cũ ſimi. qđ no. † Secundò caſu, qñ cõceſſio fuit fa
cta ꝑ metropolitanũ dico, ꝙ aut de eccleſia ſuæ diœceſis; &
idẽ qđ in eṗo. aut fecit cõceſſionẽ de eccleſia ſuo ſuffraga-
neo ſubiecta, & nõ ualet cõceſſio, ut in c. duo ſimul, de offi.
ord. & c. paſtoralis, eo. ti. & c. nullus, de iure pat. & hoc uerũ
ſm gl. hic in uerbo, ſub teſtimonio, niſi de cõſenſu eṗi hoc
feciſſet; ita intelligit iſtũ tex. ſed gl. fi. in c. placuit. 16. q. 6. re-
qrit cõſenſum oĩm eṗorũ ꝓuinciæ ad hoc, ut dare poſſit pri
uilegia in diœceſi ſui ſuffraganei; alle. c. archieṗs. 9. q. 3. Ego
dico, ꝙ in facto graui cõcernẽte ſtatũ totius ꝓuincię proce
dit gl. in d. c. placuit; ad hoc gl. no. 9. q. 3. in fi. ſummę, & qđ
no. Inn. in c. 3. de inſti. ſed in facto cõcernẽte ꝑiudiciũ unius
eṗi dũtaxat ſufficit illius conſenſus, dũmõ interueniãt alię
debitæ ſolennitates, ut conſenſus capituli in conceſſiõe ec-
cleſiæ, & ſimiles: qa tũc cõſentiẽdo uĩr de nouo concedere,
ar. c. paſtoralis, de dona. & l. Caius, ff. de pig. act. & ſic proce-
dat iſta, gl. ar. bo. 9. q. 2. c. 2. iũcto. c. fi. & idẽ dico in patriar-
cha, ar. op. in c. duo ſimul, de offi. iud. ord. facit per locũ a ſpe
15 ciali. c. pe. de pœ. & re. & c. 1. e. ti. l. 6. iũcta gl. † In tertio mem
bro, ſ. cũ cõceſſio fit a papa, puto ꝙ in dubio idẽ dicẽdũ, qđ
dixi in cõceſſiõe facta ab eṗo. hoc addito: quia, ex quo papa
cõceſſit alicui eccleſiã pleno iure, uĩ cõceſſiſſe omne ius epi
ſcopale, nihil eṗo reſeruato: qa hoc importat uerba. nam
(ut dicit Hoſ. in c. quoniã, de priuile.) tũc eccleſia ꝑtinet ad
aliquẽ, cũ nullũ ius eṗale eṗs ibi exercet, ꝙ facit text. iſte in
ar. & qđ legi. & no. in c. cõſtitutus, de reli. domi. nec puto, ꝙ
ꝑ hãc cõceſſionẽ a papa factã poſſit ẽt donatarius cõuerte-
re fructus in ꝓprios uſus; qa cũ hęc cõceſſio ueniat in ꝑiudi
ciũ eccleſię cõceſſę, debet ſtrictè intelligi, ar. eorũ, q̃ no. Inn.
in c. cũ dilecti, de dona. & Bar. in l. fi. ff. de conſti. prin. & Io.
An. in c. olim, de uer. ſig. & habebit illã ꝑtãtẽ in tꝑalib. quã
habebat eṗs, ſ. exigẽdi rõnẽ de temporalib. ut in c. cũ & plã
tare. ĩ. de priuile. facit qđ no. Inn. in c. cum ad ſedẽ, de reſt.
16 ſpo. & d. c. paſtoralis. † Quarto & ulti. caſu, qñ ex pręſcrip-
tione uendicat ſibi eccleſiã pleno iure ſubiectam. Aut alter
(puta epiſcopus) eſt in poſſeſſiõe iuriſdictionis, & tũc tan-
tum ꝓſcribiẽ, quãtũ poſſideẽ, nec extendiẽ ꝓſcriptio de caſu
ad caſum, ut no. Inn. in c. dilectus, de app. mona. & Bart. in l.
1. §. ſi quis, ff. de iti. actuq; priua. facit optimè. c. cùm contin
gat, de deci. & hoc caſu inueſtitura in ſpiritualib. & in tꝑa-
lib. fidelitas nõ probabũt plenã ſubiectionẽ: ſed ſolùm illa
17 duo cõpeterẽt. † Aut nemo erat in poſſeſſiõe exercẽdi iuri
ſdictionẽ; & tũc ſi exercuerit aliquẽ actũ iuriſdictionalẽ ani
mo acquirẽdi uniuerſalẽ iuriſdictionẽ, illã acq̃rit, & debi-
to tꝑe illã ꝓſcribit, ut not. Inn. in d. c. dilectus, aut ſumus in
dubio, uel nõ cõſtat, in cuius diœceſi ſit talis eccleſia, & tunc
exercitiũ aliquorũ iuriũ eſt indiciũ plenè ſubiectionis. Ad
hoc tex. no. in c. 1. de reli. domi. & uide qđ ibi not. ꝑ Inn. &
18 Io. An. & ſm hoc dẽt diſtingui hęc gl. Inn. † Opp. ꝙ q s non
poſsit ꝑ aliũ ſe ſubſcribere: ſed hoc dẽt manu ꝓpria facere,
ut in l. hac cõſultiſsima, C. de teſta. Sol. gl. in uer. ſua uice, di
cit illud ꝓcedere, qñ q s ſcit ſcribere: alias ꝑ aliũ põt ſe ſub
ſcribere, & uĩ hanc diſtinctionẽ probare tex. in d. l. hac con-
19 ſultiſsima, & hoc no. † Op. contra tex. in eo, ꝙ dicit non eſſe
innitẽdo inſtrumẽto donatiõis, nec aliis priuilegiis, & con
firmationib. q̃ emanarunt a Romanis pontificib. &c. Nã pri
mò uĩ, ꝙ donatio epiſcopi debuit ualere, ſaltem quo ad iu-
ra, q̃ concedere potuit, ut in c. paſtoralis, de dona. & idẽ for
tius uĩ dicendũ in aliis priuilegiis, & cõfirmationib. q̃ ema-
narunt a Romanis pontificib. ut in c. cõſtitutus, de reli. do.
Sol. dicit gl. in uer. donationis, ꝙ donatio epiſcopi currit:
quia non interuenit debita ſolennitas, puta capituli conſen
ſus, d. c. paſtoralis, & 12. q. 2. c. ſine exceptione. Alia uerò pri
uilegia nõ ualerẽt ẽt cõfirmatoria, tanquam fundata ſuper

a In priuilegiis confirmatoriis requiritur ſubſcriptio? ſecus in confirmationib. & hoc dictũ perpetuo tene menti pro limitatione eorum, quæ ſcribit do. Ant. poſt Io. An. in c. qua fronte, in ult. col. de app. & uide ꝙ de hoc plenius ſcribit do. Bar. de Bel. in c. nouit, in 6. q. prin. de his quæ fiunt a pręla.

inſtrumẽto donationis, qđ erat nullum.
Et dic clarius, ꝙ priuilegia ſummorum
pontificum, non concedebant ſimplici-
ter eccleſiã pleno iure: ſed referebãt ſe ad
primam cõceſsionem. erant enim omnia
quaſi confirmatoria in forma cõmuni; ut
puta ſicut eṗs iuſtè conceſsit, ita conce-
dimus & confirmamus. cùm enim nõ ua-
let prima conceſsio, ita nec priuilegia ſu
per illa fundata. Et uide ad idem bo. tex.
& quod ibi dixi in capit. inter dilectos, de
20 fide inſtrument. † Quæ autem hoc caſu
ſit differentia inter priuilegia, & confir-
mationẽ, dicit Innocen. ꝙ in priuilegiis
ponunẽ multa præter confirmata: ſed in
confirmationibus ponitur ſola confirma
a tio. Item in priuilegiis[a] ponitur ſubſcri-
ptio canonicorum. in cõfirmationib. nõ
hoc ultimũ habet locum in conceſsione
ab inferiorib. a papa. dicerem tamẽ, quòd
ſubſcriptio requiritur ſm ſubiectam ma-
21 teriam. † Opponitur & uidetur, ꝙ ſenten
tia facit ius etiã inter alios, ff. de liberis
agno. l. 1. cũ aliis allegatis in gl. Sol. gl. in
uer. ad litigantes, & regulariter procedit
tex. fallit in caſib. de quibus in glo. & di-
cit ꝙ ratio fallẽtiæ eſt: quia ſententia in
illis nõ eſt reſtringibilis ad certã ꝑſonã;
& de hoc dic latius, ut no. Inn. in capitul.
cauſam, qui filii ſint legitimi, & Bert. in l.
22 ingenuũ, ff. de ſtatu homi. † Quęro quid
intendit litera, ibi: *ueritate geſtorum ſermo-*
nibus præualente? Sol. gl. ulti. exponit duo-
bus modis, & q̃libet bona: uel ſecundum
doc. fortè errauit ſcriptor in ſcribẽdo pri
uilegia, ſeu donatiões: uel fortè ꝑs aduer
ſa dicebat litẽ non fuiſſe cõteſtatam co-
ram iudice: ſed geſta contradicebant, qui
bus erat magis credẽdũ, C. de re iudicata
l. geſta. & dicit Hoſt. quòd ſi factũ eſt an-
tiquum, ſufficit producere inſtrumentũ
ſentẽcię, pro quo pręſumatur, licet alia
pars dicat ordinem in proceſſu non fuiſ-
ſe ſeruatum, & dicit factum antiquum, ſi
biennium eſt lapſum. ego remitto ad ea
quæ plenè dixi in dicto capitul. quoniam
23 contra, de probat. † Extra gloſſ. quęro
quia abbas hic petiit multa iura, ut patet
in princ. c. & ꝑꝑ ꝓnũciauit dũtaxat ſuper
duob.[b] & nil dixit de reliquis petitis nec

b An & quando ualeat ſententia lata ſuper parte petitorum, & an & quando ſuper ea parte, de qua nihil dictũ eſt, cenſeatur facta abſolutio, uel condemnatio, & quando ſententia continet plura capitula, quando poſsit ſuper uno ualere, & ſuper alio non, uide plenè ꝑ Bart. in l. 2. C. de re iudi. & uide gloſ. in ca. cum tempore, de arbi. & quando reus poſt lit. conteſt. perdit partem feudi petiti, an debeat fieri condemnatio ſuper toto, an uerò ſuper parte, quæ remanſit, uide per Barto. & Imo. in l. ſi cõſtante. §. ſin. ff. ſolu. matri. & de q. hic poſita per do. Ant. uide latè ꝑ Petr. de Anc. in regula, ex q̃ lib. 6. ſuper glo. circa fin. & uide quod de hoc latè ſcribit Bald. ĩ ſua marg. Inn. in uer. ſnĩa, q. 33. Item ſi actor in libello petiit. 150. & probat de c. an ſaltẽ pro eo dẽat ferri ſnĩa, in c. uide per Bal. in l. ſcire debem9, in princ. ff. de uer. obli. & ibi Bart. & Ange. ponũt quid e contra, ſi actor in libello petiit, l. & probantur. c. an actor dẽat obtinere in illis. l. de qua qõne uide per Cyn. in l. 1. in fin. C. de lit. conte. & per Bar. in le. quiuas, in princ. ff. de fur. ubi alle. gl. in l. 1. C. ſi aduerſ. rem iudi. & ꝑ do. Ant. in c. 1. in pe. co. de lit. cont. ubi oĩno uide, quę ibi no. Item adde hic Bal. in c. inter cæteras, in ulti. q. ſ. e. Adde, ꝙ dicebat dom. meus Fran. de Are. in uoce legens hanc decre. quòd ſi ex uerbis narratiuis ſententiæ apparet iudicem ſentire actorem in partem petitorum non habere ius, ſi condemnat reũ in alia parte, & de alia nihil dicit; cenſetur eum in parte tacita abſoluiſſe, & pro hoc dicebat eſſe caſum ſingu. Innocen. in hoc capit. cum inter. Dicebat etiam ipſe domin. Franc. hanc decr. facere pro opi. quãdo ſimpliciter pronuntians ſuper parte ſummę petitę non uideatur in alia parte abſoluere, eſt caſus in c. 1. de arbit. in 6. quia ſi diceremus ipſum uideri abſoluiſſe in alia parte, ſua ſententia eſſet cõtraria illi, qua alius iudex condẽnat in maiori ſumma, cuius cõtrariũ dicit tex. in d. c. 1. & pro hoc allegatur, qđ ſing. dicit Bal. in l. 1. circa prin. C. de ſen. q̃ ſine certa quantitate profe. ubi dicit, qđ ſi iudex

condēnauit in mi
nori ſumma,& ab
ſoluit ī alia parte
ſol.gl.nō hēt locū
diſpoſitio.d.ca.1.
& l. diē proferre,
§.ſi plures,ff.de ar
bit. Refricabat tñ
in dubiū, an illa
doctrina Bald. ſit
uera, qa dicebat
rñderi poſſe ad d.
c.1.quod eſt uerū,
ꝙ in ſūma,de qua
unus pronuntiat,
& alter ñ, iudices
ſunt cōtrarii,& ꝓ
pterea ſnīa ſuper
eo nō ualeret, ſed
in ſūma minori, ī
qua oēs ꝓnūtiaue
rūt,bñ ualet, q in
hac opiniōe dicū
tur eſſe cōcordes,
& hoc eſt qđ uult
tex.in d.c.1.& ita
rñdēdo ñ eſſet ibi
caſus ꝓ illa opin.
q̄ proximè dixi.
dato tñ,ꝙ uera eſ-
ſet opi.illa,ꝙ non
uideatur abſolue-
re in alia parte,eā
limitabat p̄dict⁹
do.meus, niſi pro
nuntiaſſet in una
parte petitorū ꝑ
dictionē dūtaxat,
uel aliā dictionē
taxatiuā. qa tunc
bñ uṝ in alia ꝑte a
abſoluiſſe, & ad
hoc allegat qđ in
ſimili no.Bart.ī l.
1.in prin.in 1.co.
ff.ſi qs ius dic. nō
ob. ego addo Ab.
Panor.hic in pen.
co.ī uer.3.caſus.
ANT. FRAN.
An ſnīa lata ſuper
parte petitorū, ēt
ſi ſuꝑ alia parte ñ
ferat̃, illa ualeat,
dicas,ꝙ qñ petit⁹
eſt totus fundus, b
& ꝓbatur tñ rcū
cōuētū poſſidere
partē, ꝙ ualet ſen
tētia ſuꝑ ꝑte pro-
bata;ita Bart.in l.
1.in 1.co.C. ſi ad-
uer.rē.iud. & in l.
ſi cōſtāte,in §.fin.
ubi ēt per do. Ale.
in 4.co.ff.ſo. mat.
& uide d. Ant. ī c.
cū inter, de re iu.
ubi dñt hoc eē ue
rum,ēt ſi de altera
parte nihil pronū
tietur, cuius tamē
cōtrariū tenuerūt
Io.de Imo.& Ro.
in d.§.niſi,l. ſi cō
ſtāte, ubi dñt, ꝙ
dēt abſolui reus
pro altera parte,
fundi, de qua non
eſt probatū,& ui-

abſoluēdo,nec ꝯdēnādo,an in aliis uidea
tur abſoluiſſe?Inn.dic ꝙ ſic, & circa hanc
mā notabilē facit tria mēbra.Qñq.n.pe-
tūt multa capl̃a ſub gñali petitiōe īcluſa.
Qñq; plura capitula ſinglr̃ & ſpecialr̃ pe
tita.Qñq; tertio petit̃ una magna ſumma
uel una magna res.Primò caſu, ſi iudex ꝓ
nūtiet ſuꝑ aliquib.ſub gñali petitiōe cōtē
tis,in aliis intelligit̃ abſoluiſſe.Scđò caſu
ſnīando ſuꝑ aliquib. nō uṝ in aliis abſol-
uiſſe,uel cōdēnaſſe;ſed poterit poſtmodū
ꝓnūtiare ēt ſeparatim.l.ēt,ff.de mino.&
j.e.c.cùm.I.& A.& ibi gl. bo. q̄ idē tenet
ēt ī delegato.Tertio caſu dicit, ꝙ ſi iudex
ꝓnūtiet ſuꝑ ꝑte, nō uṝ in alia ꝑte abſol-
uiſſe,uel cōdēnaſſe:allegat.l.qdā,ff.ſi cer.
pe.ñ tñ exprimit,an hoc caſu teneat ſnīa.
Io. An. lati⁹ exordit̃ hic mām formando
ex p̄dictis duas qōnes.Prīa,an ſnīa teneat
ꝑ ꝑtes lata.Secūda,an ī aliis uideat̃ iudex
abſoluiſſe,uel cōdēnaſſe, & refert uarias
legiſtarū opiniones, & more ſuo exp̄ſsè
nullā eligit.dñs An.recitat aliquātulū cō
fuſe.Ego cōcluſiuè dicā capiēdo opi.legi
ſtarū magis cōes & ueriores,de quib.in l.
1.C.ſi aduer.rē iudi.aliquib.additis,& di
ſtinguo ſic, ꝙ aut fuit actū ut arbiter ſeu
iudex ſuꝑ oīb.ſimul ꝓnuntiaret:& tūc nō
ualet ſnīa,niſi ſuꝑ oīb.ſimul ꝓnuntiet̃, l.
qd tñ,ff.de arbi.& c.cū dilecta,de reſcrip.
Aut nō fuit actū, & tūc ſi libellus cōtine-
bat plura capitula diuerſa,ualet ſnīa ſuꝑ
ꝑtē,& in aliis nō uṝ abſoluiſſe,nec condē
naſſe;qđ tenuit Iac.de Are. qa tot uidēt̃
petitiones,[a] quot ſunt res uel capitula,&
ꝑ ꝯñs tot ſnīę,quot res,ar.in l.ēt,ff.đ mi
no.facit.c.cùm.I.& A.j.e.iūcta gl.& in e.
cùm uenilſent,de inſti.& c.cùm dilect⁹,&
uide ibi no.de cōſue.& nimirū.Nā in plu
rib.capitulis pōt ſnīa ꝓ parte ualere,& ꝓ
ꝑte nō,ut in l.qdā mulier,ff.fami.herc.&
l.fi.ff.đ iure pa.no.Bar.& Bal.in d.l.1.C.
ſi aduer.rē iudi.facit ꝙ ī cā cōuētionis,&
recōuētiōis,ut ualeāt,ſi ſeꝑatim diffiniūt̃
l.& no.in l.1.ff.q̄ ſen.ſine ap.reſcin. & ī c.
1.de muta.pe.Ad idē qđ no.Spe.in tit.de
acti.& pe.§.ſeqt̃, uer.ſed ſi qs peti.ubi di-
cit,ꝙ ſi qs in eo.libello petiit ſortē; [b] &
pœnā,& iudex ꝓnūtiauit ſuꝑ pœna tātū,
ualet ſnīa: quia plura uñr capitula, all.c.
Raynutius,de teſt.cū ſimil. ſed nō tangit
a ꝑtē,an ſuꝑ ſorte uideat̃ abſoluiſſe: ſed
potius ſentit ꝙ nō ī eo,ꝙ dicit, ꝙ ſunt di
uerſæ petitiones.nā ubi de plurib. diuer-
ſis diſceptat̃,& pri⁹ liquet de uno,q̄ de a-
liis,p̄t iudex pri⁹ ſuꝑ illo pronūtiare, ut
in c.cū ueniſſent,de inſtit. & idē ſeruat̃ in
24 diuerſis exceptionib.ſimul ꝓpoſitis. † Si. c
n.ꝑ cōfeſſionē ꝑtis liquet de una, pōt iu-
dex,ut parcat laborib.& expēſis ꝑtiū, illi-
cò ſuꝑ illa ꝓnūtiare,& ſuꝑ alia ꝓcedere
ut eſt tex.ī c.cū inter,de ele.& ibi hoc no.
Inn.Si uerò libellus ꝯtinet unū caſum, &
tūc ſubdiſtinguo. Aut cōtinet unā rē ſin-
gularē,ſeu certā ſummā.Aut cōtinet ali- d
qđ uniuerſale,uel gñale.Primo caſu Inn.
uṝ hic ſentire,ꝙ teneat ſnīa ſuper ꝑte, &
idē Spe.in ti.de ſent.ꝓla.§.qualiter, uer.

qd ſi peto.qnimo ibi tenuit,ꝙ ſuper aliis
uṝ facta abſolutio: ſed cōis eſt opi. ut hoc
caſu nō ualeat ſnīa ſuꝑ ꝑte ꝑ tex.ī l.ī hoc
iudicio,ff. fami.herciſ.ſenſit Inn.ī d.c. cū
inter,ubi dicit,ꝙ ſi peto cētū,ñ dēt iudex
pronūtiare ſuꝑ qquaginta,tñ,uel alia ꝑ-
te.Hāc opi. ꝙ ſententia nō ualeat, tenet
Iac.de Are.& Bar.in d.l.1.C.ſi aduer. rem
iudi.& do.Ant.hic,& Bal.ī d.l.1.reddens
rōnē,qa ſi ualeret ſentētia ſuꝑ parte,non a
uidet̃ facta abſolutio ſuꝑ aliqua ꝑte: qa
nō apparet ratio, quare debeat uideri ab
ſoluiſſe, ex quo nō pronuntiauit ſaltē ta-
citè; & ſic remaneret petitio ſuꝑ aliqua
ꝑte,in cuius partis examinationē oporte
ret refricare in dubiū de ꝑte, ſuꝑ qua fuit
iudicatū;quia ñ poſſet cognoſcere de ꝑte
qn cognoſceret de toto,in l.uulgaris,ff.đ
fur.canonizata,de pœni.diſ.1.c.uulgaris.
ſed hoc eſt ꝯ nām diffinitiuę;quia,ex quo
ſemel eſt lata,nō pōt amplius in dubiū re
fricari ſine remedio retractatiōis,cū ſnīa
ſit terminus diffinitiuus litiū.l. termina-
to,C.de fruct.& lit.expē. Et ꝑ hāc rōnem b
idē dicas,qñ in petitione fuērūt plura ca
pitula cōnexa,ut nō ualeat ſentētia ſuper
parte;quod uoluit Iac.de Are,& do. Ant.
poſt eū.Itē ꝑ hanc rationē aliud eſt dicen
dū, qñ una ſumma fuit in petitione: ſed
certa pars petita fuit ex una cā, & reliqua
ex alia.tenet enim tunc ſentētia ſuꝑ par-
te,ut tenuerūt hic quidā,ut recitat hic Io.
An.quorū opi.defendo ꝑ p̄dicta. Primò,
qa ex diuerſitate cauſæ uident̃ diuerſa ca
pitula,ar.in c.abbate ſanè,de re iudi.li.6.
& l.ſi mater. §.& an eadē, ff. de excep.rei
iu.tū qa ceſſat rō,q̄.ſ̄ dixi poſt Bal. qa ſa c
tis poterit cognoſci de alia parte, q̄ ex di
uerſa cā petit̃ abſq; eo,ꝙ refricet̃ ī dubiū
de alia parte, ſuꝑ qua fuit iudicatū: quia
ex diuerſis non fit illatio.l. neq; natales,
C.de ꝓb.& c.2.de trāſla.epi.qđ eſt notā-
dū.qđ.ſ̄.dixi, ut nō ualeat ſnīa ſuꝑ parte
unius capituli,fallit in duob.caſib.Prim⁹,
qñ inſtātia eſſet ꝓ ꝑte perēpta ita,ꝙ ſeq-
ret̃ abſolutio ab inſtātia iudicii,tūc.n.ſuf
ficit ꝓnūtiare ſuꝑ illa ꝑte,in qua tenet iu
diciū;caſus uṝ in l.ſi cōſtāte,§.fi.ff.ſol.ma
tri.Exēplū,ſi a muliere petebat̃ dos,& du
rāte iudicio ſi dos ꝓ parte publicat̃,expi
rat iudiciū ſuꝑ ꝑte, in qua ſucceſſit fiſc⁹:
qa dēt conueniri ipſe fiſcus corā iudice fi
ſcali;& primus iudex iudicabit ſuper alia
ꝑte,ut ibi;& hoc dictū tenēt Bart.& Bal.
in d.l.1.& ꝑ hoc dixit ibi Bart. ꝙ ſi aliqs
cōuenit̃ rei uēdicatione ꝓ certo fundo,
& reptū eſt illū poſſidere ꝓ dimidia tñ,
c iudex eū in illa dimidia[c] cōdēnabit,& ua
lebit ſentētia, licet in alia dimidia nihil
dicat:qa ſuꝑ illa nō tenebit iudiciū.l.fin.
ff.de rei uē.cautū tñ puto, ut iudex ſuꝑ il
la dimidia abſoluat cā exp̄ſſa:qa nō repe
rit̃ illā poſſidere,ar.ſ̄.de exce.c. aduerſa-
rio,& l.ſi a te.ff.de excep. rei iudi. Secūd⁹
d caſus eſt,qñ libellus[d] fuit oblatus contra
plures,tunc. n.ſi ꝓnuntiat contra unum,
ualet, nec uidetur pronuntiatum contra
alios; ut ff. de iudi.l.non idcirco, & l. de
uno

de ad p̄dicta gl. &
doc.in c. 2. de re-
ſcri.& Cy. & Bal.
in l.cū te,C. de ꝓ
bat.& gl. & Bal. ī
l.fi.C.ſi ex fal.in-
ſtr.& ꝑ Bar.& do
cto.in l.diuus,ff.đ
re iu.& Alex.in l.
Titia,ff. ſol. mat.
SEB. SAPIA.
a Petitiones. Vide
Bal.in l.qdam mu
lier,ff.fam. her.&
in l.hoc iudicio,
e.ti.& in l.2. col.
3.C.de re iudi.nū
quid aūt, ſi in li-
bello petitur ge-
nus, poſſit iudex
iudicare ſuper ſpe
cie tñ, uide Bal.ī
l.fi.C. de fideicō.
li. & refert Fel.in
c.licet Heli.colū.
pe,uerſ.undecimò
limita.j. de ſimo.
b Qñ petitur ſors &
pœna, p̄t pronun-
tiari ſuper uno ex
his tñ,& an in a-
lio uideatur facta
abſolutio, uide ēt
hic do.Ant.in pe.
co.col.in prin.in
uer.ex his decidit̃
& do.Frā. de Are.
dicebat, ꝙ cū ha-
buiſſet iſtā qōnē,
de facto, ñ potuit
repire niſi hāc de
ciſionē Speculato
ris & doctorū hic.
c In illa dimidia.
Adde tñ, ꝙ petens
fundi medietatē,
pro idiuiſo,ſi pro
bat de medietate,
pro diuiſo, debet
ſuccumbere,ut cō
ſuluit Fede.conſi.
179.ubi multa ad
ducit.Ber. Lan.

SEB. SAPIA.
d Quando libellus.
Vide Abb.in cap.
paſtoralis,§. qm̃,
in fi. ſ̄.de reſcrip.

vno quoq;,ff.de re iud.& hoc ponit Bar.in.d. l.1. Optimè
facit ī ar.l.vna,C.ſi plu.vna ſen.iud.ſint. ſed ñ vñr duę peti
tiōes;qa à quolibet vṝ petita pars;& ſic ceſſat rō nullitatis,
q.ſ̄.tetigi.Terti⁹ caſus p̄t addi,qñ ſnīa fuit ſuꝑ parte cū di-
ctione taxatiua; ut puta petis.c.dixit iudex ꝯdēno Titiū in
qnquaginta tñ, vel dūtaxat, tūc ualet ſnīa & vṝ ꝓnuntiare
ſuꝑ toto:qa tacite abſoluit ī aliis.l. ꝑ iſtā dictionē taxati-
uā;facit.c.cū eccleſia Sutrina, de cā poſſ. & ꝓprie. hoc te-
nuit Bal.ī.d.l. 1.ꝙ ſatis placet. Secūd⁹ caſus ſubdiſtinctiōis
ē,qñ libell' ꝯtinet unū capl̃m gñale, vel uniuerſale;ut puta
peto iura ep̄alia,uel ſubiectionē uel adminiſtrationem,uel
rōnē tutelę;& tūc ſi partes fuerunt aliquas ſpecies dūtaxat
ꝓſecutę,& iudex ſuꝑ ꝓſecutione dūtaxat tulit ſnīam, valet
nec ſuꝑ aliis vṝ abſoluiſſe,uel ꝯdēnaſſe ꝑ tex. ī.l.licet,C.de
iud.facit ꝙ no.ī.c.1.đ trāſa.& ꝙ no.Bal.als Bar.ī.l.termi-
nato,C.đ fru.& lit.exp.ī.1.col.ī fi. Aut partes gñalr̃ fuerūt
ꝓſecutę ꝯtēta ī libello, & ſubdiſtingue.Aut.n. gen⁹ ē reſo
lubile in diuerſas & certas ſpecies; ut puta peto ſubiectio-
nē pleno iure;vel peto iura ep̄alia ſcit̃ em̄ q̄ ſūt iura ep̄alia,
& tūc idē puto,ac ſi fuiſſent ſingulariter petita; & ſic idē di
cēdū,ac ſi fuiſſent plura capitula,vt ſic teneat ſnīa ſuꝑ exp̄ſ
ſis ī ſnīa,& in aliis ñ videat̃ iudex abſoluere nec cōdemna-
re;& hāc partē hic tenet do. An. licet Inn.aliud ſenſerit fa
ciēdo diuerſitatē, an plura capitula ꝯtineāt̃ in gñali peti-
tione,an ſingulr̃ petāt̃:ſđ hęc ſua differētia iure ñ ꝓbat̃,vt
dicit Hoſt.& bñ.& iō oportet hic dicere, ꝙ p̄p̄ exp̄ſſe abſol
uit in aliis,ut dixit hic Pet.& Abb. licet tex.hoc ñ dicat. ꝓ
bo.rōne.Aut.n. iudicat̃ unicū capitulū; & tūc ñ deberet te
nere ſnīa ſuꝑ parte, vt ī.d.l.ī hoc iudicio. Aut iudicant̃ di
uerſa capitula habito reſpectu ad cōprehēſa; & tunc dēt te
nere ſnīa,& ī aliis ñ vṝ ꝓnūtiatū, ut ipſemet Inn.uoluit in
plurib⁹ caſib⁹.Sed hoc ultimū ē poti⁹ tenēdū,ut res poti⁹ va
leat,de verb.ſig.c.abbate ſanè,&.l.quoties,ff.đ uerb.obl.et
qa id qđ tacite ineſt,hṝ ꝓ exp̄ſſo.l.cū qd, ff.ſi cer. pe. Aut
gen⁹ deductū in libello nō ē reſolubile, uel ſaltē ñ recipit
determinationē iuris a iure,& tūc ualet ſnīa ſuꝑ parte:qa
tūc uṝ ꝓnūtiatū ſuꝑ toto,& iſte ē caſus ī.l.1.C. ſi aduer.rē
iud.ſ̄m ītellectū,quē approbat ibi Bar.& multi alii.exēplū.
peto mihi reddi.rōnē adminiſtratiōis frumēti agēdo actio
ne tutelæ, & reliqua peto mihi reſtitui.Iudex mādat mihi.
5.reſtitui, cū ī ueritate deberēt̃ decē.tūc em̄ ualet ſnīa:qa ī
dubio uṝ iudicaſſe ſuꝑ oīb⁹debitis,cū oīa illa uerba gñalia
in petitiōe cōtēta ñ recipiāt certā determinationē a iure:
& ſic ñ p̄t dici ꝙ iudicauerit ſuꝑ parte. hęc oīa ꝓcedūt,qñ
iudex ſuꝑ parte iudicat,uel tacite ſuꝑ toto mō p̄dicto. Sed
q̄ro,qd ſi ꝓnūtiauit ſuꝑ toto, ſed defect⁹ annullatiuus cō-
cernit partē dūtaxat,nunqd poſſit ſnīa valere ꝓ parte?Sol.
dic poſt Bal.in.d.l.1.ꝙ aut ſunt diuerſa capitula;& p̄t vale
re ſnīa ſuꝑ parte petitorū,& ſuꝑ aliis,ubi reperit̃ defectus,
eſt nulla,ut.l.qdā mulier,ff.fami.herciſ.& in.l.fi.ff. de iure
pa.facit.l.ēt,ff.de mino.ubi ꝯ partē p̄t peti in inte.reſti.fa-
cit qđ de inſtrumento cōtinēte aliquā falſitatē no.Inn.in.
c.fraternitatis,de hęr.Aut eſt unicū capitulū.exēplum pe-
tis decē iudex cōdēnauit in.5.ex ſcripti recitatiōe:in aliis
uerò.5.cōdēnauit uiua uoce ſine ſcriptura;& tūc ſnīa ñ te-
net:qa ñ hēt ſua ſubſtantialia.cū.n. unica ſit ſnīa, nō p̄t ꝓ
parte ualere,& ꝓ parte ñ,argu.in.c.cùm ſuꝑ,de offic.dele.
5 & in.d.l.ēt.† Idē ſi iudex habens facultatē cōgnoſcēdi vſq;
ad.10.tñ,cōdēnauit in.15. nō em̄ ualet ſnīa in. 10. qa(ut
dixi) cum unica ſit,nō p̄t ualere pro parte,& pro parte nō.
Et ꝓ hoc allego gl.no.in.l.fi.ff.de iuriſ.om.iud. Contrariū
ſenſit gl. in.l.2.C.de re iud.ſed Bar.in.d.l.fi.concordat mo
do p̄dicto diſtinguendo inter plura capitula,& unū capitu
lū,qñ aūt petit̃ certa ſumma excedēs iuriſdictionē iudicis,
in nihilū uṝ ad iuriſdictionē iudicis ꝑtinere,qa in iuriſdi-
ctione iudicis fundāda inſpicitur qd petit̃, ut.l.ſi idē cū eo
dem,&.l.cum quędam puella,eo.titu. Et hoc ſingulariter
notabis: quia nemo ita late & clare iſtam materiā tangit.

SVMMARIVM.

1 Sentētia nihil iniquitatis continens uenit in cauſa ab pellat.confirmanda, licet ſit lata contra illum, pro quo in actis extitit probatum.
2 A ſententia lata a iudice partium conſenſu electo, uel cuius iuriſdictio fuit prorogata per partes, poteſt appellari, licet de iudice prorogato recipiat limitatiōes.
Dicta teſtium an poſſint reprobari per illum, qui ipſos produxit?
3 A ſententia epiſcopi lata inter laicos non poteſt appellari, ſed inter clericos ſic.
4 A ſententia lata ſecundum conſilium ſapientis conſenſu partium aſſumpti poteſt appellari.
5 Sententia, a qua fuit appellatum, non per hoc præſumitur iniuſta, contrarium ſentit infra nume.8.
6 Pro ſententia iudicis electi ab utraque parte magis creditur, quam electi ab una parte. Nam duorum conſenſus efficacior eſt, quam unius.
7 Præter legem uel contra legem an idem ſit?
9 Teſtium uariatio uel uacillatio debet in actis deſcribi tempore depoſitionis, & non poſtea, ad effectum, de quo hic.
10 Iudex, cui eſt data certa forma in pronuntiando, ſi illam excedat, reddit actum nullum.
Arbitri in quos eſt compromiſſum, ut pronuntiēt de iure tantum, ſi iniuſte pronunciauerint reddunt laudum nullum.
11 In cauſa appellationis cui incumbit onus probandi.
Iudex, ad quem, poteſt ſe informare ex actis factis in prima inſtantia, ſi in iudicio appellationis nil adducatur.

CAP. XIIII.

CAuſam. Sufficit ad con-
firmationem ſē
tentię nihil continentis ini-
quū,ꝙ ꝯ ipſam aliqd non ꝓbe
tur;ita communiter ſummatur, ſed hęc
ſummatio iudicio meo non euacuat to-
tam ſententiam literę, nec continet ſeu
decidit aliquod factum dubitabile; ideo
aliter ſummo ſic. † Sententia cōtra acto
1 rem lata nihil iniqui continens uenit in
cā appellatiōis cōfirmanda, licet per at
teſtationes uideat̃ ꝓ actore fuiſſe ꝓba-
tū,dūmodo ꝓ ſnīa cōcurrant p̄ſumptio
nes,de qb⁹ hic in lr̃a.Et ſ̄m hunc intelle
ctum eſt hic caſus ſingularis ualde. Diui
ditur, quia in prima parte ponit delega
torum ꝓceſſum,ſententiam, & appella-
tionem.In ſecunda,ibi:*licet*, ponit alle-
gationē appellantis, motiuum ſuum, &
cōfirmationē ſententię. Caſus literalis.
Inter canonicos Nouarieñ.ex parte una
& A.clericū ex altera;q̄ſtio uertebat̃ ſu-
ꝑ p̄bēda Nouarieñ.eccleſiæ;q̄ de conſen
ſu partiū cōmiſſa fuit epiſcopo Laudeñ.
q cognito de meritis cauſę, & ab utraq;
parte reqſitus tulit ſentētiam ꝓ canoni
cis Nouarieñ.a qua dictus clericus ad ſe
dem apoſtolicam appellauit. partes pro
cauſa illa corā domino Papa comparue
runt, in cuius p̄ſentia propoſitū fuit ex
parte ipſius clerici,quod epiſcopus con-
tra formam mandati ſententiā ꝓmulga
uit, ſicut ꝑ atteſtationes nitebat̃ ꝓbare
papa auditis rationib⁹ partiū, cōſiderās,
ꝙ nō ſemper ad unā ſpeciem ꝓbationis
iudex animi ſui motum informat, & ip
ſa ſententia nihil continebat iniquum,
& eidem iudici de conſenſu partium ea
fuerat commiſſa,qui,ut ſententiam fer-
ret,poſt examinationem cauſę ab utraq;
parte fuit requiſitus; & ſententiam a ꝑ-

Bal.in aut. ſi om-
nes,ad fi.uer. ulti
mo q̄ro, C.ſi mi-
nor ſe ab hær. ab
ſti. & Bar.in.l.ſti
pulationū aliq.
§. fi. ff. de uerb.
obl. Are.ī. l.4.§.
ubi duo, co.3.ff.
de duo.re.ubi ex
hoc uult, ꝙ ad-
mittatur cumu-
latio contra di-
uerſas perſonas
ī eodem libello
qñ cumulantur
plures actiōes, q̄
ita ſe habēt,ꝙ ſē
tentia abſoluto-
ria lata ſuꝑ una
parit exceptionē
rei iudicatæ ſuꝑ
alia, qđ non ad-
mitteretur,ſi age
retur ꝯ unā per-
ſonam tantum.

a Poteſt appellari. Adde Ro.ſing.ſuis fo.1.& uide quod uoluit Fol.3. incipien.ultimò dico tibi unum.

b A ſnīa lata ſm̄ cōſiliū ſapiētis de uolūtate partiū pōt appellari.adde quia eſt utilis & ſignanda deciſio, qđ ita ēt no·Bar.in.l.ex conſenſu ꝑ illū tex.ī pri.đ ap.Bal.in.l.nouū,& ī.l.ex illo, C.de ap.& ē co l.eo.ti.& per Pau.de Caſ.in cōſi.85.& uide Bal.in.l.1.C.de rela. ubi dixit, quod qn̄ cā cōmittit cōſilio ſapiētis uirtute ſtatuti, talis cōmiſſio nō dēt fieri, niſi datis confidentibꝰ ꝑ utrāq; partē.& uide ēt Feli.in.c.intimaſti, de ap.& adde ꝙ petito cōſilio ſapiētis, nō pt iudex recipere nouas ꝓbationes,donec cā eſt in manibus conſultoris,ut uoluit Bar. in.d.l. ex illo,C. de ap. & adde ꝙ petito cōſilio, & non expectato ſētentia eſt nulla ſecundū Bal.in.d.l. ex illo,& Bar.in. l.1.C.de relatio. & uide Bal.in a d di. Spe. in tit. de executione ſentētiæ,in uer. ſed pone,el.2.& plene ꝑ Alexan. in conſ. 51.in.4.parte cō. & de materia huiuſmodi ſententiæ latæ ex conſilio ſapientis uide per Ioan.And. in. c. non eſt; de conſue. li b. 6. in nouel. & per do. Alexā. plenèpoſt Bar. & doc. in.l. 1.§.ſi plures ff.de exerci.aſt.

gl. de hoc in.c.intimaſti,& ibi no. d.An.đ Bu. & Pa. ī fi.ĵ.de ap.& gl. no.ī.l.ſi.ff.qn̄ ap. ſit.no.Bal.ī.l.tale pactū.§.q ꝓuocauit,in. 9.col.ff.đ pac. imo fortius nedum pt appellari, imo ſi non ſit appellatum, talis ſnīa tn̄ nūq̄ trāſit ī rē iud.ſed ſemꝑ & qñcūq; poterit retractari,ſi cōſiliū alteriꝰ magis periti ꝯriū cōſulentis afferat,ita decidit in terminis ſin.dom.Ant. in. c. ꝓpoſuiſti, ante ſi.đ ꝓba.ſeq̄tur ſimpl̄r Ludo. Ro. cōſi.208.inc. pro plena diſcuſſiōe,ad fi. idē in. l.cū q.dā,§. q. dr̄, ff.de acq. hær. & ſimpliciter ſeq̄t ēt.d.Ale.ī.l. ſi ab hoſtibus, ff. ſol. mat.in.4.col.ubi reputat hoc dictum eſſe ſingulariſſimum. & do. Iaſo. hæc ponens in.l.admonendi, ff. de iureiurā. in 25.col. ubi mandat perpetuò cordi tenēdū, qa tota die apud nos ferūt ſnię ſm̄ cō. ſapiētis, & ſtatuta cōiter diſponunt, ſi petatur, præſtari debet.

ANT. FRAN. Circa ea,quæ hic dicuntur de ſnīa ex conſi. ſapientis, dicas primo, ꝙ iudex non tenetur cām cōmittere conſi. ſapiētis, etiam ſi partes petāt, niſi ꝑ ſtatutū ad id arctet, ut ꝑ Bal.ī.l.ex illo, C. de app.ubi no.dicit, ꝙ ſi cā ē commiſſa conſi.ſapiētis de conſenſu utriuſq; partis,illa pōt per iudicē reuocari ēt inuitis partibus; de quo ēt per Ange. in.l.ad principē, poſt.Bar.ff.đ ap. & uide per Phil. Fran. in. c. cum ceſſante,in.7.co. de ap.& in ca. ut debitus, in. 35.

2 dicto latā cōfirmauit.Berna.† Nota pri-
mò & tene menti, ꝙ a ſnīa iudicis partiū
cōſenſu delegati poteſt appellari; con-
cordat.l.ex cōſenſu, ff.de ap.vidētur .n.
partes approbaſſe perſonā iudicis: n̄ aūt
ſnīam ferēdam, quā ignorabant; ſimile
in teſte,cuius perſona nō reprobat a pro
ducente.ſed dictum ſic, ut.4 q.3 .c. ſi te-
ſtes.§.ſi quis teſtibꝰ;not.gl.in.c.pręſen-
tiū,de teſti.Ex quo argue ab idētitate ra
tionis,ꝙ à iudice cuius iuriſdictio fuit a
partium conſenſu prorogata, poteſt ap-
a pellari;[a] qđ tenet Bar.in.d.l.ex cōſenſu.
ꝓbat ꝑ locū a ſpeciali.ī.l. epiſcopale,C.
de epā. audi. vbi ſtatuit ſpeciale in epō
ꝓpter dignitatem epiſcopalē, ut ab eiꝰ
ſnīa lata in ꝓrogatiōe iuriſdictionis n̄
poſſet appellari;qđ eſt notādū.in ꝯrium
ergo eſt ius commune. Et per illum tex.
notanter ibi dixit Bar. ꝙ in facultate ap
pellandi a iudice ꝓrogato inſpicitur ꝯ-
ſuetudo, & dignitas ipſius iudicis n̄ aūt
iudicis ipſorū ꝓrogātiū.& ideo ſi a iudi
ce ꝓrogato n̄ appellat alias inter ſubdi-
tos;& ita nec ab iſtis ꝓrogātibꝰ; & ſatis
vr̄ mihi rōnabile.rō,qa ꝑ ꝓrogationē n̄
alterat prima iuriſdictio:ſed extēdit ad
ipſos ꝓrogātes ſm̄ ſuas qualitates; facit
ꝙ no.gl.ī.l.iter ꝯueniētes,ff. ad munici.
3 † Aduerte tn̄,ne tu decipiaris tā tu cano
niſta,q̄ legiſta ꝑ illū tex.& dictū Bar.Nā
debes ſcire,ꝙ a ſnīa epī bn̄ appellat,ut ī.
c.paſtoralis,de offic.ordi.&.c. Romana,
de ap.li.6.1.reſponſo,&. §.dēt. ſed impe
rator dedit in dicta.l.epiſcopale,priuile
giū ſpeciale epō in iuriſdictione proro-
gata; qđ credo procedere duntaxat quo
ad laicos, qbus potuit imperator ꝑ ſuū
priuilegiū ꝑiudicare: n̄ aūt quo ad cleri-
cos.nā ſi de iure canonico pt ab epō ap
pellari,dū cognoſcit inter ſubditos, for-
tiꝰ idē dicēdū, cū cognoſcit inter nō ſub
ditos ipſius iuriſdictionē ꝓrogādo, nec
ī ꝑiudiciū clericorū cū derogatiōe iuris
cano. potuit imꝑator priuilegiare epm̄;
uide bonū ſimile,qđ poſt Inno. poſui in.
4 c.nuꝑ, de teſti. & hoc notabis. † Facit ēt
b iſte tex. in ar. ꝙ a ſnīa lata[b] ſm̄ conſiliū
ſapientis cōmuni partiū cōſenſu aſſum-
pti poſſit appellari. Ad idem.l. 1.§.q̄ſitū
ff.đ ap. & ibi plenè per Bar.facit ꝙ no.ī.
c.ſi pro debilitate, ſ̄.de offi. dele. & per
5 Bar.ī.l.1.§.ſi plures,ff.đ exercit. † No.ꝙ
ꝑ appellationē nō ſuſpēdit omnino præ
ſumptio iuſtitiæ,ſeu ſnīę:[c] unde, ſi ꝓdu
ctis actis non colligitur euidenter ini-
quitas, ꝑſumit iudicē iuſte fuiſſe motū;
& reputo iſtū text.ualde nōt. in eo,ut in
dubio ſtetur ſnīę, & ꝑſumat iudicē iuſtè
6 fuiſſe motum.† Nota,ꝙ magis ꝑſumitur
ꝓ iuſtitia ſnīæ, qn̄ iudex fuit deputatus
partiū conſenſu, q̄ qn̄ ad inſtātiā unius
partis,uel ex puro iudicis officio. nā in
primo caſu ꝑſumit amicꝰ vtriq; parti.nā
par affectio omnē ſuſpicionē tollit.l. nō
7 ſolū,ff.de ritu nup.† Oppo.ꝯ tex.ex quo
iudex contra mandati formam proceſ-
ſit,non debuit ualere proceſſus,nec ſen-
tentia,ut in.c.cum dilecta,de reſcrip. &.
l.diligenter,ff.man.Sol.gl. 1. fatetur ꝯ-
rium,ſi hoc probatum fuiſſet:ſed pars ni
tebatur probare,non autem probauit:ſe
cus dicit gloſſ. ſi proceſſiſſet pręter for-
mam.tunc enim teneret proceſſus.Hoſt.
dicit hoc ultimum eſſe uerum, quando
illud eſſet de coniunctis mandato; & ſic
loquuntur iura alle. in glo. alias autem
idem eſſet facere præter, quod contra;
de quo uide quod leg. & not. in. c. pru-
dentiam. 1. reſpon. de offi. deleg. & bo.
text.cum gloſſ.in.c. ſi cui, de elect.lib.6.
hoc teneas, quod ubi certa forma eſt de
d ſubſtantia,[d] ęquiparantur, præter,&,cō
tra:is autem qui facit uicinum & coniun
ctum mandato, non dicitur facere præ-
ter, uel contra. Sed circa hoc quæro pro
tex.declaratiōe, in quo dicebatur iſtum
iudicem feciſſe contra formam, & iniu-
ſtam ſententiam protuliſſe? Sol. dicit
Inn.& communiter doct.quod forte mā
datum erat ſententiari pro clerico, ſi
probaret ſe per maiorem partem capitu
li electum; quod cum probaſſet per te-
ſtes uiles & ſubornatos, iudex non pro
ipſos,ſed contra pronuntiauit;& ex hoc
dicebat clericus iniuſte & contra formā
reſcripti pronuntiatum; quod eſt fal-
ſum: quia licet teſtes forte pro clerico
teſtificarentur:iudex tamen, qui recepit
illos, cognoſcens ſubornationem illo-
rum,uel alios defectus, non fuit ſecutus
illorum dicta. hoc enim iudicis arbitrio
relinquitur,ff. de teſtib. l. 3. uer. tu ma-
gis.dicit tamen Inn.quod iudex,qui fert
ſententiam,debet in tali caſu hoc ipſum
ſignificare iudici appella.ſ̄. de teſtib.c.
cauſam.Aduerte, quia Inn. non pręſup-
ponit pro cōſtāti,ꝙ hic cōſtaret illos te
ſtes fuiſſe uiles:uel ꝙ iudex,a quo,de de-
fectu teſtiū ſignificauerit iudici, ad quē.
Nec ēt tex. hoc patitur. nā tunc clarum
eſſet,ꝙ ſnīa non fuiſſet retractanda:imo
tex.ꝑſupponit, ꝙ ꝓbatio facta per iſtū
actorē prima fronte eſſet ualida: ſed qa
iudex nō ſemper ad unā probatiōis ſpe-
ciem inclinatur;ergo &c.Et hoc apertiꝰ
uult hic domi. Anto.dicens,quod ſi con
ſtaret,quod teſtes eſſent uiles, uel iudex
hoc ſignificaſſet iudici,ad quem;hoc eſ-
ſet expeditum. ubi uero aliud non appa
ret,& ſic ſumus ī dubio, ex quo alia acta
apparent legitime facta, & ex ſe ſenten-
tia non habet apparentem iniquitatem:
quia licet appareat probatum, iudex
non arctatur applicare præciſe animum
ad unam ſpeciem probationis. ex hoc
enim

SEBA. BAPI. c Seu ſententiæ. Vide Feli. in ca. qm̄ cōtra falſam,col. 12.uer. ſecūda cōcluſio.ſ̄. de ꝓba. ubi poſt Abb.concludit, ꝙ pendente appellatiōe ꝑſumitur ꝓ rectitudine ſnīæ, non aūt pro ꝓceſſu.

SEBA. SAPI. d De ſubſtantia. Vide Abb. in. c.prudentiam, in prī.ī 2.co.ſ̄.de offi .de le.& ī.c. ſuper qō nū.§.uerū,co l.1. eo.ti.& Car.ī cle. 1.in prin.ī.6.q.đ ſup.negl. ꝑla. Feli.in.c.cū dilecta, col. 10. uer. amplia primo,ſuprà de reſcri.

enim nō retractaret ſnīa: quia acta nō cōcludūt apertam in
iuſtitiā;quod dixi notādū.Hęc dicta iamdudū mihi nō pla-
cuerūt.primò ꝑꝑ abſurditatē,quę ſequeret.poſſet eṁ iudex
ſm̄ pręditcta de facili eludere probantē pronūtiādo ſnīam
cōtra eū,nec hoc grauamē poſſet releuari ꝑ iudicē appella
tionis:qa ꝑſumeret ex aliqua cā iudicē fuiſſe motū ad pro-
nūtiādū cōtra ꝓbationē.Item hęc dicta ſunt expreſsè cōtra
no.ꝑ Cōpo.in c.bonæ,ĵ.de ele.cuius dicta recitat & ſequit.
8 Io.An.in c.in præſentia,de renun.† Nā (ut ibi no.) pēden
te appellatione nō præſumit pro proceſſu uel iuſtitia ſnīæ,
& ſufficit ad retractandā ſententiā probare coram iudice,
ad quē,aliquid fuiſſe probatū in inſtantia principali,prop-
pter quod moueri debet iudex ad pronuntiandum ꝓ acto-
9 re;facit quod le.& no.in c.cum ad ſedem,de reſtitu. ſpolia.
† Præterea hæc uidentur contra notat.per eundē Inn. in ca.
quoniā,de proba.ubi dicit,ꝙ ſi iudex,[a] qui recipit teſtes,ꝑ
pendit teſtes uariare uel uacillare,debet facere hoc in actis
deſcribi: quia licet iſte poſſet ferre iuſtam ſentētiam: iudex
tamen,ad quem,ſententiabit ſecundum atteſtationes,& ad
dit ꝙ hoc poteſt facere in actis deſcribi tꝑe depoſitionis te
ſtium,& non poſtea.Itē cōtra iſtam lectu.communem alle
go tex.quaſi apertū in c.cum Bertoldus,in fi.ĵ. eo. ubi papa
reuocat ſnīam:quia iudex pronuntiauit partē defeciſſe in ꝓ
batione:cū tn̄ cōſtaret ꝑ atteſtationes ipſam plenè ſuā intē
tionē probaſſe.Si ergo nō ꝑſumit,& iudex reperit defeciſ-
ſe in probationib. qn̄ expreſsè dixit nō fuiſſe ꝓbatū, cùm
tn̄ apparet ꝓbatū,fortius nō dēt ꝑſumi,qn̄ iudex nihil dixit
& tn̄ per teſtes alias per partes apparet pro actore probatū
& ex pręditctis remanet dubius intellectus huius cap.Primo
cogitaui poſſe dici,ut ſentit glo. 1. in fi. ꝙ actor hic nitebat
probare,ut dr̄ in tex.non tamen probauit;ideo ſatis fuit ad
confirmationem ſnīę,ꝙ nihil continebat iniquū:ſed profe
ctò hoc ſtare non poteſt: quia papa ad confirmationē ſnīæ
nō fundaſſet ſe ſuper allegationib.poſitis in tex.maximè ſu
ꝑ illa,ꝙ iudicis animus non ſemꝑ ad unam probatiōis ſpe-
ciem &c.Illa.n.allegatio ꝑſupponit aliquā probationis ſpe-
ciem prima fronte ualidā in actis patuiſſe. ideo dico poſſe
dari nouū intellectū ad iſtum text. ſm̄ quem omnes allega-
tiones,quas papa ad confirmationē ſnīę adducit,aliqd ope
rantur,uidelicet ꝙ concurrentib.omnib.iſtis tribus, de qb.
in tex.ſ.quod ſnīa nihil contineat iniquū,& ꝙ cōſenſu com
muni partiū cauſa fuit commiſſa,& ꝙ pars requiſiuit in fine
iudicē,ut ſnīam ferret;præſumēdum eſt pro ſnīa,licet in at-
teſtationib.appareat fuiſſe probatū pro actore.tūc.n. pręſu
mendū eſt cauſa aliqua iudicē fuiſſe motū ad non ſequēdū
illas ꝓbationes faciunt, ut iudex præſumatur amicus utri-
uſq; partis,& iuſtè motus.alias.n.difficile,& quaſi impoſſi-
bile erit ſaluare ſine impropriatione intellectum huius. ca.
nec fruſtra ꝑſumendū eſt papam hic ponderaſſe illa tria,li-
cet gloſſ.fi.hic innuat, ꝙ duo ex illis hic nil faciant ad con-
firmationem ſententię,quod non eſt præſumendum,ar.c.ſi
Romanum.19.diſt.& c.ſi papa,de priui.li.6.& l.ſi quādo, C.
de inoff.teſt.Hoſti.tamen.hic ponit aliquos effectus extrin
ſecos illorum uerborum, dicens ꝙ per partium conſenſum
præſumitur amicus, & per conſequens pręſumitur nō gra-
uaſſe.Idem no.quod dicitur de requiſitione, poteſt ualere,
ſi forma reſpiciēs fauorē partiū tantū fuiſſet uiolata.uidet.
n.tunc pars conſentire: ſed certè hoc ultimū non congruit
allegationi,quam papa fecit,ꝙ iudicis animus &c. dictū tn̄
Hoſt.in ſe eſt uerum.† Et aduerte,quia in eo,quod Inn.ſen-
tit,ꝙ ſi mandatur ſnīari ſub conditione concernente meri
ta cauſę,uidetur data noua forma procedendi; ita ꝙ ex tran
ſgreſſione ꝓceſſus iudicatur nullus,& facit ad hoc unum ſin
gulare dictum Bart.in l.diem proferre.§.ſtari,ff.de arbi.ubi
dicit, ꝙ fuit compromiſſum in arbitrum, ut pronuntiet de
tantum,non ualet ſententia ex defectu formę, ſi iniuſte pro
nuntiat.Sed contra Inn.facit,quod ipſemet no.in cap. pru-
dentiam,de off.deleg.ubi dicit, quòd ſi papa cōmittit cau-
ſam iudici, ut condemnet reum, ſi actor
probauerit illū ſibi eſſe obligatum, non
datur ex hoc noua forma mandati, adeo,
quòd ſi actore probante reum abſoluit.te
net nihilominus ſententia; quia potius
illa uerba ſapiunt inſtructionem iudicis,
quàm nouæ formæ appoſitionem: & ad
dictum Bart.an ſit uerum,uide quod dixi
in c.cùm dilecta,de reſcri.& in c.quinta-
uallis,de iureiur.† Vltimo hic quęritur,
cui incumbat onus probandi in appella-
tionis cauſa?Gl.2.hoc tangit, ſed non eſt
materia noſtra,dic ut plene not.ꝑ Cal.&
alios in c.qm̄ contra,de prob.& ibi dixi;
ꝑ Io. An.& alios in c.in ꝑſentia, de renū.
Illud autē certū eſt,ꝙ ſi nil in iudicio ap-
pellationis ꝑter atteſtationes in prīa cā
factas ꝓducitur,iudex,ad quē, ex illis, &
aliis pręſumptionib. motū animi ſui in-
formabit circa ſententiæ prolationem,ut
hic,& in c.cum ad ſedem,de reſt. ſpo.

SVMMARIVM.

1 *Tempus datum ad appellandum quando currat, & quando non.* 34.
Tempus quadrimeſtre,quod datur condemnatis in actione perſonali ad ſoluendum, poteſt per iudicem abbreuiari cū cā. 8.*alias lex ſuppleret, ſi iudex abbreuiaret.* 14.
Ab executione ſnīæ an & quando appellatur. 10.24.
2 *Reus poteſt condemnari ſub conditione ſi ſe non purgauerit,quando pro actore reperiuntur aliquæ præſumptiones,& an talis ſnīa ſit interlocutoria,uel non?* 12.
Geſta contra legem quando ualeant.
3 *Tempus datum ad appellandum currit de momento ad momentum ſi poteſt haberi copia iudicis,a quo, & iudicis ad quem.*
4 *Appellari poteſt coram honeſtis perſonis, ſi non poteſt haberi copia iudicis,a quo.*
5 *Executio ſnīæ facta intra tempora data ad appellandū retractatur tā in cauſa ciuili,quàm in criminali.*
6 *Nō appellās cēſetur acquieſcere ſnīæ,et ipſam approbare*
7 *Ex ſententia iniuſta, a qua non extitit appellatum non oritur naturalis obligatio.*
9 *Renuntiare cenſetur iuri ſuo, qui ſponte breuiorem dilationem recipit,quàm a iure diſponatur.* 15.
11 *In appellationib.tam ab interlocutoria, quàm à diffinitiua,an ſit neceſſe cauſam exprimere?*
13 *Condemnatus petens inducias ad ſoluendum,uel alium terminum ad parendum ſententia, an cenſeatur ſententiam approbaſſe,& appellationi renuntiaſſe?*
16 *Pars ſi non appellauerit a datione termini nimis breui an ſibi præiudicet?*
17 *Dilationes poſſunt & debent abbreuiari cum cauſa cognitione.*
18 *Appellans,an appellatus habeat probare iuſtitiam, uel iniuſtitiam cauſæ?*
19 *Tempus quadrimeſtre licet non poſſit iudex, ſine cauſa arctare,poteſt tamen illud prorogare licet a tali prorogatione poſſit appellari.*
20 *Terminus datus ad ſoluendum,uel ad aliud faciendū per quem iudicem poteſt prorogari?*
21 *Tempus quadrimeſtre,quod datur condemnatis ad ſoluendum,datur etiam confeſſis.*
22 *Condemnati qui habent dilationem ad ſoluendum,dēnt pendente tali dilatione cauere de ſoluendo adueniente termino,niſi poſſideant immobilia.*
23 *Moratoria facta alicui, ut intra tantum tempus non moleſtetur,hēt incluſam cōditionē, ut interī caueat de ſoluendo in termino,niſi ille,qui obtinuit,poſſideat immobilia.*
25 *Appellatur a iudice non admittente ligitimas exceptiones.*
26 *Executio ſententiæ non fit appellatione pendente.*
27 *Executio ſententiæ ſi fiat ordine non ſeruato,puta quia primò incœpit ab immobilib.quàm a mobilib.poteſt a tali executione appellari.*

SEB. SAPIA. a Quòd iudex. hoc dictū adducit Bar. in l. 3. in prin.ff.de teſti.& Bal.in l. q. falſa uel uaria, in apoſtillis,ff. eo. & idē Bal.in l. nullū circa prin.uer.ſed quæro,C.eo.tit de teſtib.

Q̃uo excedatur modus in exequendo? 24. & ſequen.
28 *Ab iniuſta executione ſententiæ, ad quem appellabitur.*
29 *Executio ſententiæ eſt mixti imperij, & regulariter non delegatur.*
30 *In appellatione ab executione eſt inſerenda cauſa ſpecialiter, non in genere.* 32. 33.
In appellatione ab interlocutoria eſt exprimenda cã.
31 *An per appellationem ab executione ſuſpendatur executio in totum?*
34 *Delegatus ad cauſam decidendam intra certum tẽpus, poſt illud tempus non poteſt abſoluere ſi reũ intra dictum tempus excõicauit propter contumaciam.*
35 *Excommunicatus an poſſit impetrare reſcriptum ſuper nullitate ſententiæ, a qua nõ appellauit, tacito de excommunicatione?*
Excommunicatus contra executorem ſententiæ poteſt ligitimas exceptiones opponere, ut euitet grauamen iuris, uel facti.

CAP. XV.

*Q*Vod ad cõſultatio-nẽ. Sñia ꝑ lapſum .x. dierũ trãſit in rẽ iudi. ſi prius ñ fuerit appellatũ, & quadrimeſtre tp̃s, qđ dat̃ cõdẽnatis in ꝑſonali ad ſoluẽdũ, p̃t ex cã ꝑ iudicẽ arctari. Sic cõiter ſummat̃, q̃ ſummatio iudicio meo nil noui decidit; & iõ ut 2
tex. iſte aliud noui afferat euacuãdo me-
1 dullã. c. ſummo ſic † Si ſñia p̃cipit aliqđ fieri ad certũ terminũ, tp̃s decẽdii ad appellãdũ currit a tp̃e ſñię; ñ ãt a die finiti a
termini hoc priò. Quadrimeſtre tp̃s qđ b
a l. dat̃ cõdẽnatis in ꝑſonali, p̃t a iudice ex cã arctari; & ſpõte terminũ arctatũ recipiẽs nõ p̃t poſt decẽdiũ appellare, licet ñ cõſtet iudicẽ ex cã terminũ abbreuiaſſe; hoc ſecũdò. ab executiõe ſñię ñ appel- 3
lat̃, niſi in executiõe modꝰ excedat̃; hoc tertiò. Diuidit̃ princip̃r in duas ꝑtes. ſecũda, ibi *taliter*. Et ſcias, ꝙ caſus literalis ponit̃ multis modis, qa lr̃a nimis ſuccinctè factũ narrat. Ponã ãt quatuor modos principales. Primò. n. intelligit̃, ꝙ ponat duas ſñias ſeſe minimè cõtingẽtes, quarũ fuit una ſuꝑ purgatiõis indictiõe. altera fuit cõdẽnatoria pecuniaria; & hũc intel 4
lectũ ponit gl. 1. q̃ uide: ponit ẽt Inn. & uſq; ad uer. *ſed nec* ponit̃ pr̃ia: abinde uſq; ad finẽ ponit̃ ſcđa. Scđus principalis ĩtellectꝰ eſt, ut tex. ponat duas ſñias ſe tñ contingẽtes, ita, ꝙ una pẽdeat ab alia, ut pu- 5
ta iudex ꝓcedẽs ꝯ clericũ recipit ꝓbationes ſuꝑ delicto, quo plenè ñ ꝓbato indixit iſti purgationẽ, ut intra 20. dies ſe purgaret: alias priuabit eũ bñficio ſuo, & hũc intellectũ ſenſit Inn. Tertiꝰ intellectus eſt 6
ꝙ unica fuit hic lata ſñia in ciuili: qa præſumptiõe faciẽte ꝓ actore iudex cõdẽnauit reũ, puta ad ſoluẽdũ intra. 10. dies, ut ĩtra illud tp̃s reꝰ purgaret innocẽtiã ſuã. ſ. d
iurãdo ſe ñ teneri, iuxta. c. fi. đ iure. & hũc 7
intellectũ poſuit Guil. Quartũ intellectũ poſuit Hoſ. ĩtelligẽdo, ꝙ unica fuerit ſñia e
ſed lata fuit in crimine, & ponit caſum in cõdẽnato de furto ñ manifeſto ad duplũ ſoluẽdũ, niſi intra. 20. dies ſe purgaret: q terminũ recipiẽs, & ad diẽ p̃fixũ ueniens appellabat, q̃rebat ſm̃ eũ de trib. priò an ualeret appellatio? rñdet̃ ꝙ nõ. ſecũdò an poſſit cõq̃ri, ꝙ ñ habuerit quadrimeſtre? & rñdet̃ ẽt q nõ. tertiò. an poſſit ab executore appellari? & rñdet̃ ꝙ nõ, niſi modũ excedat, & quilibet iſtorũ intellectuũ ſuſtẽtabilis eſt, & ad literã applicabilis p̃ter ſm̃ intellectũ Inn. dũ poſuit exẽplũ, ut niſi ſi purget, priuabit eũ beneficio ſuo. nã iudicio meo licet talis ſñia ferri poſſit, nõ tñ eſt iſte intellectus applicabilis ad tex. licet ĩ uer. *ſed nec*, Inn. hic dicat poſſe dici, ꝙ ſicut in perſonalibus, ſic & fortè in priuatione eccleſiæ, niſi ſe purgaret, neceſſariũ eſt tp̃s quadrimeſtre. Refert tñ alios tenere contrarium, remittit ad no. in c. cõquerente, de offi. dele. ſed mihi (ut dixi) dictũ Inn. nõ placet. ideò ſequor contrariã opi. Moueor qa ſm̃ modũ agẽdi deficiẽs in purgatiõe puniendus eſt, ut no. in c. accedẽs, de accu: uñ, ut iuſtificet̃ hæc lectu. oportet p̃ ſuponere, ꝙ hic agebat̃ de crimine expoſcẽte priuationẽ bñficii: qa deficiẽs in purgatiõe habet̃ ꝓ cõuicto, ut in c. đ hoc, & c. inſinuatũ, de ſimo. Si ergo iſte poſt lapſum terminũ habet̃ ꝓ priuato, uel dẽt priuari, nõ debet iudex pati criminoſum detinere bñficiũ, maximè ſine ti. Itẽ qa habito reſpectu ad bñficiũ ſñia p̃t dici lata in reali; ideo purificata ea dẽt illico executioni mãdari. l. una, C. de rei uxo. actio. & 2. q. 1. c. ſicut, cũ ſimil. Preterea tp̃s quadrimeſtre dat̃ cõdẽnato ad ſoluẽdũ pecuniã ꝓꝑ difficultatẽ illã inueniẽdi, ut l. 2. C. de uſu. rei iudi. q rõ ceſſat ĩ priuatiõe bñficii. Nũc uenio ad notabilia, & primò no. ꝙ purgatio qñq; indicit̃ ꝑ ſñiã. An aũt ſit diffinitiua, uel interlocutoria dicã. j̃. ſuꝑ gl. 2. † Scđò no. ſm̃ unũ intellectũ, ꝙ preſumptione faciente ꝓ actore p̃t reꝰ ſub cõditione cõdẽnari, niſi per iuramẽtũ ſe purgauerit, ad hoc. l. gñaliter, C. de re cred. & iureiur. Ex hoc & ex tex. no. ꝙ ſñia ſub cõditione p̃t ferri: [a] dic tñ, ꝙ ſub cõditiõe extrinſeca [b] ferri nõ dẽt, lata tñ tenet. l. 1. §. biduũ, ff. qñ app. ſit. & 2. q. 6. c. biduũ. Sed ꝯ hoc facit, qa geſtũ ꝯ legẽ eſt nullũ, ut l. ñ dubiũ, C. de legi. & 10. diſ. c. uides, & rł̃a, q̃ ꝯ ius, li. 6. Sol. dic ꝙ ꝯriũ ꝓcedit rł̃r. Fallit, qñ lex ꝓcedit ultra ſuſtinẽdo factũ ꝯ legẽ, ut no. Dy. in rł̃a, q̃ a iure, li. 6. ſeq̃t Bar. in d. §. biduũ; & no. hãc ſolutionẽ, uide gl. ĩ c. tua, de ſpõ. duorũ. †. No. ibi *a cuius prolatione*, ꝙ tp̃s. x. dierũ p̃fixũ ad appellãdũ currit a ꝓlatiõe ſñiæ, & ſic ñ excludit̃ a numero dies illa, ĩ qua fuit ſñia lata, ſed tp̃s currit de momẽto ad momẽtũ, a princi. tñ hoc ip̃s eſt utile: ſed in ꝓgreſſu eſt cõtinuũ, ut ꝓbat̃ in d. l. 1. §. dies, ff. qñ app. ſit ubi tex. cũ gl. & in d. c. biduũ, uer. dies. 2. q. 6. ſi. n. iudex, a quo, & ad quẽ ñ facit ſui copiã, tp̃s ñ currit, ut ĩ locis p̃all. cõſuluit tñ ibi Bar. ut ꝑs hic ꝓteſtet̃ [c] & appellet corã publicis ꝑſonis; & ꝓ hoc uĩ tex. ĩ c. paſto. §. p̃terea, de of. or. & c. fi. de ap. & dic ut ibi. † Not. ꝙ tp̃s iſtud decẽdii currit a tp̃e latæ ſñiæ, non aũt a tp̃e finiti termini p̃fixi ad aliqđ faciẽdũ, & eſt rõ, qa incõtinẽti cũ ſñia fert̃, pars grauata eſt. Nã uidemꝰ idẽ eſſe, cũ ſñia fert̃ ſub cõditione. d. c. biduũ. fortiꝰ ergo idẽ dicẽdũ, cũ ſñia pure fert̃, licet p̃figat̃ terminꝰ ad executionẽ actꝰ. † No. ꝙ ſñia añ lapſum. 10. dierũ ñ hẽt authoritatẽ rei iudi. ſi ergo añ mãdat̃ executiõi, dẽt talis executio reuocari; de quo uide bo. tex. cũ gl. in c. nõ ſolũ de ap. li. 6. Et cũ iſte tex. loquat̃ indiſtincte, dicã hoc ꝓcedere tã in ciuili, q̃ ĩ criminali; facit qđ no. Bar. ĩ l. q ultio ſupplicio, ff. de pœ. & qđ dixi. s̃. e. c. cõſanguinei. † No. ibi. *per interpretatione iuris, &c.* ꝙ ſñia trãſit in rẽ iud. ex ĩterp̃tato, & p̃ſumpto acqeſcere ꝑtis. Nã ꝑs ñ appellãdo uĩ acqeſcer̃ ſñię & ĩ hoc tene mẽti iſtũ tex. Et alibi tex. no. dicit, ꝙ nõ appellãs ꝯfirmat ſñiã, [d] ut ĩ l. fi. C. de ſen. q ſine cer. q̃ti. ꝓfe. & l. ab eo, C. qũo & qñ iudex, dr̃ ꝙ nõ app. p̃ſtat aſſenſũ ſñię. † Et hæc faciũt ad q. an ex ſñia ꝯdẽnatoria iniuſta oriat̃ obligatio nãlis, & uĩ ꝙ ſic. qa ñ appellãdo [e] ꝑs cõſentit, & ex ꝯſenſu orit̃ nãlis obligatio. l. 1. ff. de pac. & c. 1. e. ti. Hãc q. format Bar. in d. l. ab eo, & refert uarias opi. Quidã. n. tenuerunt, ꝙ ſic. Iac. verò But. dixit ꝙ aut qs potuit appellare: ſed noluit; & orit̃ naturalis, vt ĩ dictis iuribꝰ. ſed ſi appellat ſemel, uel bis, & ſuccũbit, ꝙ ñ p̃t ampliꝰ appellare, tũc, qa iuitꝰ tacet, ñ orit̃ naturalis. Bar. tenet indiſtinctè, ꝙ ex ſentẽtia ñ orit̃ obligatio naturalis uera: qa ſñia ñ tollit obligationẽ naturalẽ, ut. l. Iulianꝰ uerũ debitorẽ, ff. đ ꝯdi. indebi. ñ ergo inducit, qa

a Põt ferri. Adde Ale. cõſil. 73. in 3. li. Pa. de Ca. conſ. 315. in primo impſſis. Ful. cõſ. 143. ZACHARIAS.

b Sub conditione extrinſeca. Adde an ſub intrinſeca cõditione poſſit ferri, uide Lanfr. de Ori. in l. admonẽdi, co. 7. poſt ſecũdũ no. & ibi in apoſtil. Celſ. ff. de iureiuran.

c Proteſtetur. Adde ꝙ uoluit Ant. de Bu. conſi. 27. & Lapum alle. 39.

d Confirmat ſñiam. Adde Alex. conſi. 135. 2. lib. SEB. SAPIA.

e Non appellando. Vide Bal. in l. ex hoc iure, co. pe. ff. de iuſt. & iu. Bal. in l. eos, §. ne temere, ĩ fi. C. đ ap. Bar. & Modern. in l. Iulianus uerum debitorem, colũ. 1. ff. đ cõd. ĩdeb.

cit: qa faciliꝰ tollit̃, q̃ ĩducat̃. l. ſi unꝰ. §. pactꝰ, ff. de pac. & ad id ꝙ iura dicũt đ cõſenſu, reſpõdet ꝙ nõ appellãs uere ñ ꝯſentit, ſđ fictè: qa ſępe qs omittit appellationẽ execrãs litẽ & timẽs uexationẽ iudiciorũ. Ad hoc bo. tex. ĩ. l. itẽ ſi res, ĩ fi. ff. đ alie. iud. mu. cau. fac. & hoc ẽ ĩdubiè p̃ſumẽdũ, ar. ĩ. l. cũ đ ĩdebito, ff. đ ꝓba. ſed iura, vt ſit litiũ finis, p̃ſumũt ſeu fingũt ꝯſenſũ ad hoc, ut p̃cludat̃ uia appellãdi; & hoc ſẽtit Inn. ĩ. c. qa pleriq;, đ immu. ec. facit ꝙ no. gl. in. c. paſtoralis. §. qa uerò, đ offic. dele. & Inn. & Io. An. ĩ. c. ſacro, đ ſẽ. exc.
8 & hoc no. † No. ĩ uer. *ſed nec*. ꝙ iudex p̃t ex cã minuere tp̃s & dilationẽ à iure ꝑfixã; an hoc ꝓcedat ĩdiſtinctè, uide q̃ plenè dicã ĩ. c. cũ ſit Romana. j̃. đ ap. ꝑ Bar. ĩ. l. 2. ff. đ re iud. đ Ty. ĩ rł̃a, ĩdultũ, đ re. iu. li. 6. † No. ꝙ ſpõte recipiẽs mino-
9 rẽ dilationẽ, q̃ a iure diſponat̃, uĩ iuri ſuo renũtiare; facit. l. ad ſolutionẽ, C. đ re iud. uiđ tex. cum gl. ĩ. c. uxor. 15. q. 4.
10 † No. ultiò, ꝙ ab executore rł̃r ñ appellat̃. Rõ, qa nõ grauat ipſe: ſed, ſi q grauamẽ ĩeſt, fuit inflictũ a iudice, q mãdauit. executor em̃ ẽ ſimplex miniſter. l. executorẽ, &. l. ſi ut ꝓponis, C. đ exec. rei iud. iõ ab illo iudice erat ap. ut no. Inn. ĩ.
a c. ſępe, đ ap. ſed ſi executor [a] excedit modũ ſibi iniũctũ, tũc ab eo appellari p̃t: qa ipſe & ñ iudex grauat. l. ab executore ff. đ ap. & hic. Op. dr̃ hic, ꝙ ipe poſt decẽdiũ ñ exprimebat; cãm ĩ appellãdo. uĩ em̃ ꝙ ẽt ſi cã exp̃ſſiſſet, ñ erat audien-
b dꝰ: [b] qa ſñia trãſiuit ĩ rẽ iud. ut. s̃. e. ĩ. c. cũ ĩter. Sol. gl. 2. fatet̃ ꝯriũ; & dic ꝙ ad faciliorẽ repulſionẽ appellãtis põderabat̃
11 hoc, qđ ñ exprimebat cãm. † Et hinc ſumpta occaſione gl. ꝓſeq̃t, an ſit in ap. cã exprimẽda, & dic ut ĩ ea. & de app. ab
c interlocutoria [c] dic, ut in. c. ut debitꝰ. j̃. de appe. & pleniꝰ in cle. appellanti, e. ti. & rł̃r eſt exprimẽda cã, ut ibi. Quid in ĩterlocutoria habẽte uim diffinitiuę? dic ut no. in. d. cle. appellãti, & dicã. j̃. ti. ꝓxi. ĩ. c. ꝑuenit. đ appellatiõe à diffinitiua dic, ꝙ ñ ẽ neceſſe cãm exprimere, & ſi cãm exp̃ſſit, p̃t il-
12 lã, vł aliã ꝓſeq, vt. l. ſcio, ff. đ ap. † Sed hic q̃rit̃, an ſñia, ꝑ q̃
d inducit̃ purgatio, ſit interlocutoria uel diffinitiua? [d] tres ſunt op. Pr̃ia Inn. q vĩ tãdẽ tenere ꝙ ſit diffinitiua. Scđa ẽ Abb. ꝙ ẽ interlocutoria: qa ñ imponit finẽ cãæ: imo abſolutoria & cõdẽnatoria fert̃, cũ purgationẽ reꝰ p̃ſtitit, uel ĩ ea p̃ſtanda defecit. j̃. de pur. ca. c. cũ. P. Tertia ẽ opi. Io. An. diſtinguẽtis ĩ mõ ꝓnũtiãdi. Aut em̃ fert̃ ſñia, niſi ſe purgauerit; & ẽ diffinitiua. Aut ſimp̃r fuit ĩdicta purgatio, & tũc ẽ interlocutoria. Et ꝑ hãc diſtĩctionẽ reducas ad cõcordiã has opiniões ꝯrias & credo ꝙ hoc fuit đ mẽte Inn. & Abb. dico tñ, ꝙ ſi dubitat̃, an ſit purgatio indicẽda, & iudex ꝓnũtiauit illã ñ indicẽdã, hæc ſñia eſt diffinitiua, uel ſaltẽ hẽt uĩ diffinitiuæ, cũ ñ expectet̃ alia ſñia. Ad hoc ꝙ leg. & no. ĩ ſił̃i in. c. ſignificãtibꝰ, de of. dele. & in aut̃. habita, C. ne fi. ꝓ patre, & Bar. in. l. ſi Titia, ff. đ accu. & qđ dicã ĩ. d. c. ꝑuenit.
13 † Quæro, quare lr̃a dicit, ꝙ hic ñ erat locꝰ niſi ſuſcipiendę purgatiõis? Sol. gl. 3. ꝙ petẽdo ĩducias (ut dr̃ in pr̃i.) vĩ appꝓbaſſe ſñiam; allegat multa iura. In ꝯriũ adducit. 3. q. 3. c. ĩducię. §. offerat̃. vbi habet̃, ꝙ licet reus recipiat inducias: ñ tñ ꝑ hoc ꝯſentit ĩ iudicẽ. dicit Io. An. ꝙ ꝯriũ loq̃t ĩ induciis deliberatoriis, quaſi hic loquat̃ đ ĩduciis ad ſñiæ executionẽ. Sed aduerte, qa gl. iſta ñ põderauit bñ principiũ. c. hic em̃ ñ dr̃, ꝙ reꝰ petiit inducias ad ſe purgãdũ, ſed ꝙ terminũ ſine ꝯdictiõe recepit; & differẽtia ẽ maxima inter petere, & recipere. Itẽ gl. iſta iudicio meo loq̃t ꝯ tex. qa tex. p̃ ſupponit iſtũ potuiſſe appellare infra decẽdiũ; & ſic renunciauit appellationi interponendæ. Nec ob. l. ad ſolutionẽ, C. de re iud. quam gl. induxit ꝓ ſe: quia illa loq̃tur, cũ quis petiit terminum ad ſoluendum, & ſic ad executionem ſententiæ; quo caſu meritò uidetur approbare ſentẽtiam. Sed ob. iſte tex. in uer. *ſed nec*, ubi innuitur, ꝙ ſponte recipiens
e terminum [e] breuiorẽ uidetur appellationi renũtiare, nedũ interpoſitę, ſed ẽt ĩterponẽdę. Doct. aptè nõ ſenſerunt ꝯrietatẽ iſtã, q̃ oritur ex text. ſed inſtant duntaxat ſuper ſecunda parte. c. an recipiens breuiorẽ terminũ quadrimeſtri ſit excluſus à bñficio appellãdi, vel a bñficio legali ſuꝑ toto quadrimeſtri. Hoſt. ponderato text. ĩ uerbo *ſponte*. uñ ſecꝰ ſm̃ eũ, ſi ꝯdixit, vel inuitus recepit, qa iudiciũ reddit̃ in inuitũ. l. inter ſtipulãtẽ. §. ſi Stichũ, ff. de uerb. obliga. quaſi ſentiat quod recipiendo inuitus ſeu cũ ꝯdictione non fecit ſibi p̃iudiciũ. Inn. uerò dicit, ꝙ ſpõte p̃ſumitur recepiſſe, qui p̃fixo ſibi tali termino non appellat, licet ꝯdicat, cum nõ ſufficit hoc caſu ꝯdictio ſine appellat. Et facit quod ipſe idẽ no. in. c. ad petitionẽ, đ accu. Sed in pr̃ia parte. c. ſuꝑ verbo, *recipiens*, dicit, ꝙ ſic recipiẽdo iſtũ terminũ ad ſe purgãdũ uĩ appellatiõi factę renũtiaſſe, ſed nõ faciẽdæ. Et idẽ ibi. Io. An. hic ſuꝑ gl. expreſſe nõ eligit; ſed dicit ex p̃dictis colligi, ꝙ diuerſa ſunt [f] petere & recipere. f
Itẽ recipere ſpõte, uel ꝯdicere tm̃, uel ẽt appellare. d. An. latiꝰ ſic diſtĩguit, ꝙ aut ſuſcipit̃ terminꝰ, uel fit actꝰ tẽdẽs ad excluſionẽ iuriſdõnis, & defẽſionẽ appłonis; & tũc ñ renũtiat̃ appłoni ẽt interponẽdę, ut in. c. ſi a iudice, đ ap. lib. 6. & uiđ ibi bo. glo. ſuꝑ hoc; vt puta cũ appellans ſuſcipit terminũ ad ꝓbationẽ grauaminis ad effectũ reuocãdi grauamen; & idẽ tenẽt do. de Ro. deci. 288. circa medium. Aut ſuſcipit̃ terminꝰ ad executionẽ ſñię uel grauaminis illati; & tũc renũtiat̃ ap. pel. ut ĩ. d. l. ad ſolutionẽ. Aut terminꝰ ñ cõſonat fini grauaminis; & tũc ñ vĩ ĩterponẽdæ appellationi renuntiare, vt no. Inn. in. c. ſolicitudinẽ. j̃. tit. ꝓx. facit qđ no. ĩ. c. ſignificauerũt, đ teſt. iõ ſuſcipiendo terminũ ad deliberãdũ nõ vĩ qs renũtiare facultati appellãdi, vt in. d. §. offeratur. Si vero tempore, quo ſuſcipit̃ terminꝰ, pẽdet appellatio; tunc ſi terminus uel actꝰ p̃ſupponit iuriſdõnẽ à iudice ĩducit̃ ipſiꝰ renũciatio: alias ſecꝰ adducit no. in. d. c. ſolicitudinẽ, & Io. An. in. c. fi. de app. li. 6. ſđ ꝑ hoc, ut uides, ñ ſoluit̃ ꝯrietas, q̃ s̃. dixi ꝓcedere ex prima & ſecunda parte. c. iõ ꝓ concordia & clariori intellectu totiꝰ. c. dico ſic, ꝙ. c. iſtud (ut p̃dixi) p̃t intelligi, ꝙ ponat duas ſñias diffinitiuas. prima fuit, ut quis ſe purgaret. j̃. 20. dies; & hũc terminũ recipit reꝰ ſine ꝯdictiõe, ut dr̃ in lr̃a. An aũt ꝑ hoc renũtiauerit ap. interponende, tex. (ut dixi) uidet̃ innuere ꝙ nõ, ut patet in uer. *taliter*; & poteſt iudicio meo eẽ rõ: qa ſuſcipiẽdo quis terminũ a iudice p̃fixũ poſt illatum grauamẽ non uĩ app. interponẽdæ renuntiare, cum habeat ante app. parere iudici, & ideo, cum non fecerit actum tẽdẽtẽ ad executionẽ grauaminis, nõ renuntiat facultati appel. hoc vĩ uelle Inn. in. c. ſolicitudinẽ. Ioã. An. in. c. fi. đ appe. li. 6. Secꝰ ãt, ſi uult petere terminũ, ut ibi dicit Io. An. & ꝓbat̃ in l. ad ſol. p̃al. & ſic p̃t ĩtelligi prima ꝑs. c. Nõ ob. lr̃a in eo, qđ dicit, ꝙ nõ erat locꝰ niſi ſuſcipiendę purgationi. quia litera loq̃tur habito reſpectu ad lapſum. 20. dierũ, in quo termino includitur tp̃s decẽdii p̃fixum ad appellãdũ. Secũda pars. c. ponit aliã ſñiam, in qua cõdemnato ĩ actiõe ꝑſonali fuit

SEB. SAPIA.

a Executor. Vide Feli: poſt Ab. in. c. paſtoralis. §. præterea. s̃. de offic. de legati. ubi tangunt ad quem ſit appellandum quãdo appellatur ab executore. uide etiam Feli. in. c. ſuper quæſtionum, co. 4. uerſi. capio gl. in uerbo, executorem, eo. titu.

b Audiendus. Adde Roman. con. 324. ubi dicit, quòd appellans in caſibus prohibitis tenetur exprimere cauſam.

c Ab interlocutoria. Adde quæ requirat appellatio ab interlocutoria ad ſui ualiditatẽ, Roman. pulchrè conſi. 501.

d Vel diffinitiua. Adde, quod Ro. conſi. 351. in fi. dicit, quod aduerſus indictam purgationem non admittitur appellatio, niſi modus excedatur.

e An recipiẽdo terminum ad ſe purgandum, uel ſoluendum uideatur pars renuntiaſſe facultati appellãdi, & uide do. Anto. in. c. gratum, in ult. col. de offi. deleg. not. Perr. & Anc. poſt Ioã. An. in. d. c. fi. de ap. li. 6. in pe. co. & per Im. in. l. 4. §. ſi qs cõdemnatus, ff. e. & gl. in. d. l. ad ſolutionem, C. de re iudi. quæ uidetur ſentire contrariũ eiꝰ, qđ dicit hic Inno. & ibi uide Flo. & adde, ꝙ illud dictum Inno. all. & ſeq̃tur Ro. in rub. ff. de arbi. in. 24. colum. uer. & adde, quod ſi lata ſententia. de hoc uide omnino per do. de Rõ. ĩ deci. 275. ſecundum ordinem meũ nouiſſimũ. adde Ro. conſi. 8. & uide quod uoluit Bal. conſi. 5. de appel.

f Diuerſa ſunt. pondera, quia hodie legendo tenui in cœtu audientium, ꝙ nõ erat differẽtia, an quis ſpõte recipiat dilatio-

nē, an illā petat. & dicebā fore caſum i d.l. ad ſolutionē. ubi dr̄ ad ſolutionem dilationē petentē ac quieuiſſe ſententiæ,manifeſte ꝓbat, ſicut ꝗ ſniæ quolibet mō acqeſcit.ecce quali ter paria ſunt petere & acqeſcere quolibet ergo mō petat,ſiue patiat. ꝓiudicat ſibi,ut ñ poſſit appellare, tene menti, q̄a noua ſunt. Andre. Barba.

SEBA. SAPI.

a Quod iudex. De ueritate uide per Alex.in.d.l.3.§.ſi quis cōdennat⁹, ff.de re iud.& per Geor. Nattā ī reper. clement. ſępe,đ uerb.ſignifi.

b Prorogare. Adde conſ.25.2. libr.

c L.ſi debitori. Adde ꝙ Ro. ſin.ſuis dicit, ꝙ non hēt locū in arbitrio.

d Dēt ſatiſdare. Intellige, ſi talis ſatiſdatio petat a parte, alias ipſe ñ tenetur,gloſſ.eſt ſin.in.d.l. uniuerſa,quam ſequitur Pau.đ Ca.& dicit practicaſſe ī ciui tate Paduæ cum multis ſimilib⁹ q̄ adducit lumē noſtri tpis do. Iaſ.ī d.l.uniuerſa.& iō talis debitor nō poſſet carcerari, niſi cauerit,& niſi primo đ tali cautione requirat a parte, & ita in facto practicaui.tene menti. Aenas Falco.

ꝓfixus termin⁹ quadrimeſtri breuior;& reus hūc terminū ſpōte recepit. ꝓ hanc .n. ſuſceptionē ſpōte factā renunciauit appellatiōni et iterponēdę vt clare innuit lr̄a ī ſcd̄a parte;& hoc ideo q̄a ſpōte terminū breuiorē recepit;& ſic ñ fecit vt iudicis ꝓcepto obediret pedēte tēpore ad appellādū,ſꝫ aīo uolēdi ſoluere ī termino ꝓfixo.vñ cōſidera,ꝙ in ſcd̄a parte po nit illud aduerbiū,*ſponte*,ñ aūt in prima; qđ ñ ē ſine myſterio.Si uerò ītelligim⁹, tex. pone vnā ſnīam ſub cōditione latā, tūc eſt difficile reſpōdere ad hāc ꝯrietatē:q̄a verbū,ſpōte tūc hēt qualificare de neceſſitate totā ſnīam: & eo reſpū,quo ñ pt re⁹ appellare quo ad breuitatē termini,ita nec quo ad on⁹ ſubeūdę purgatiōis;& tūc ē dicēdū ꝙ papa ī ver.*taliter*, ponderauit lapſū. 10.dierū ad faciliorē excluſionē appellare volētis,nec reſtringit ſe ad cām, cū termin⁹ fuit ſpōte receptus ſed ſimpl'r reſpectu cuiuſcūq; ſnię; vñ iſte nec ante decēdiū potuiſſet app. quia ur̄ extūc ſnīam approbaſſe, ut in ſi. c.dicitur;& quælibet ſolutio pōt ſuſtinere.

14† Sed ego reuoco in dubiū ſcd̄am p'tē.c. an pars nō appellādo a termino iſto breuiori quadrimeſtri videat ſibi preiudicare,cū tex.in.l.4.§.ſi qs condēnat⁹,ff.e.dicat,ꝙ ſi iudex arctat illū terminum lex ſupplet?Sol.gl.hic in uer.arctat, dicit ꝙ iudex ex iuſta cā arctat hunc terminū,& a ualet vt hic,& l.2 .ff.de re iud.Aut nulla cā aſſignata; & tunc lex ſupplet,ut in.d. l.4.Aduerte quia gl.non ponderat tex. in uer. *& quæ ab initio &c.* ubi clare innuit,ꝙ ēt ſi ſine cā iudex decurtauit terminū,ıputādū ē ſpōte illi recipiētī:alias ver.ille ſu pfluerct:quia vbi iuſta cā ſubē ñ reqrit,ꝙ ſponte faciat: q̄a iudiciū reddit ī iuſtū.l.inter ſtipulantē.§.ſi Stichū. đ uer.obl.& hoc tenet Hoſt.hic:ꝙ tñ ad. q.noſtrā rn̄det,ꝙ aut ſpōte fecit;& ſibi ꝓiudicat:aut ꝯdixit;& tūc ſec⁹.Et hāc op. ſeqt̄ hic.do.An.Inn.dicit, ꝙ requirit ꝙ appellet:alias ñ ſufficeret ꝯdictio , ut.s̄. dixi.Sed certe ꝯ hāc opi.Inn.vr̄ tex. ī.d. l.4.§. ſi qs cōdēnat⁹.nā ſi lex ſuppl t:ubi ſit abbreuiatio ſine cā,ñ pt appellari: q̄a c nullū ſubē grauamē . Ideo vr̄, ꝙ ſatis ſit ad habēdū quadrimeſtre, ꝙ ps ſpōte ter

15 minū ñ recipiat.†Et tā circa primā partē.c.ꝗ ſcd̄am diſtinguo utiliter ſic,ꝙ aut cōdēnatus petiit terminū breuiorem ad ſoluēdū,q̄ ſit terminus iuris;& tūc receſſit a termino iuris,& renunciauit tā appellationi interpoſitę,ꝗ interponēdę,ꝑ hoc tex.iuncta gl.notabili in.l.ſolutionē, C.de re.iudi.aut cōtradixit,uel non ſponte recepit;& tunc nō ur̄ approbare terminū,ar.hic in eo,ꝙ pōderat,& ſponte recepit, nec recedit a beneficio appellationis interponēdæ,ut.s̄.in. d 1.parte.c.q̄a ñ tenet īcōtinēti appellare,cū hēat a iure.10. dies ad ꝓpellādū;ad hoc qđ no.Inn.ī.c.ſolicitudinę,& Io.

16 An.ī.d.c.ſi.de ap.li.6.† An aūt hoc caſu faciat ſibi ꝓiudiciū ſi ñ appellat intra.10.dies,res ē ſatis dubia ꝑ illā.l.4.§.ſi qs cōdēnat⁹.ubi dr̄ ꝙ lex ſupplet iudice ſine cā abbreuiāte: ſꝫ in ꝯriū facit.c. 1. de dila. ubi fuit opus appellare a termino breuiato.Inn.i.d.c.ad petitionē,de accu. ꝑpe.ſi.vr̄ dubitaſſe.Nā in caſu, quo iudex ſine iuſta cā moderat dilatiōes iuris,dicit ꝙ ſnīa ē nulla ſm quoſdā , uel op⁹ eſt appellare;&

iuſta erit appellatio,& ſic ñ bñ firmat . Ego diſtinguerē ſic, ꝙ aut iudex ſine cā moderat dilationē iure dandā cū miniſterio iudicis:& tūc opus eſt appellare,ēt ſi ſine cāę cognitiōe iudex terminū abbreuiat;& ſic intelligat Inno. in.d.c. ad petitionē,& in.c.1.de dila.ēt ſi eſſet talis dilatio,in qua ius diceret ñ minorē dādā,ut in caſu.l.ad perēptoriū,ff.de iud.& ēt in illa loq̄t Inn.in.d.c. ad petitionē. in iſtis enim cū interueniat iudicis miniſteriū,ſatis patet iudicis officiū, & ēt ꝑ iudice ꝓſumit. Aut iudex ſine cā moderat dilationē a iure datam ſine iudicis miniſterio, ut in quadrimeſtri, & tunc ſatis eſt ꝯdicere,ſeu nō ſponte recipere: q̄a lex immediatè ſupplet , ut in. d. l.4. & hoc iudicio meo vr̄ de mente Bar.in utroq; mēbro in.d.l.3.ff. de re iudi.in uer.item q̄ro &c.& hoc puto ꝓcedere,q̄n iudex arctauit ſine cāę cognitione.Si aūt cā cognita, licet male fuerat arbitratus , tunc opus eſt appellatione;q̄a ſnīa tūc ñ eſt ꝯ ius cōe, ſed ꝯ ius litigatorū,ut ſentit In.in.d.c.ad petitionē;facit.c.cū inter,ſ. eo.& ꝙ in ſimili no.gl.in.c.cupiētes.§.ꝗ ꝑ uiginti , in uer.

17 priuatos,de ele.li.6.† Facit hæc lr̄a in eo , qđ dicit,ꝙ iſtud quadrimeſtre pt arctari a ſedente in medio.i. cū cāę cognitione, q̄a iudex dēt ſedere ꝑ tribunali , & cū cauſæ cognitione hoc facere,ut legi.& not.in.l.a ꝓcedente. C.de dila.

18† Quis aūt hēt ꝓbare in cā appellationis,an appellās,ꝙ ſine iuſta cā terminū iuris breuiauerit, an appellat⁹ ꝙ ex cā fecerit;uide ꝑ Inn.in.d.c.ad petitionē . ubi vr̄ ſentire, ꝙ in dilationib⁹ arbitrariis habebit ꝓbare appellās,cū iudex ꝓſumat iuſtè arbitrat⁹ fuiſſe,ar.c.ad audiētiā đ ꝓſcri.In aliis uero,ꝗ determinātur à iure, licet dētur cū iudicis miniſterio,dēt appellatus,ſeu iudex cū procedit ex officio, iuſtam cām ꝓbare,q̄a ſine iuſta cā non debuit recedere a diſpoſi-

19 tiōe legis,ar.d.l.ad perēptorium,cum.l.ſeq.ff.de iudi. † Et ſcias ꝙ licet iudex [a] ñ poſſit ſine cā arctare tēp⁹ quadrimeſtre: prorogare tñ pt:q̄a ꝓrogatio eſt fauorabilior,ita tenet gl.in.d.l.2.&.l.4.§.ſi qs,ꝑall.& facit tex.in.d.§.ſi qs;q; ego intelligo quo ad hoc,ut factū iudicis ualeat, niſi appellet, ſed puto ꝙ appellari poterit,q̄a ñ dēt aliā partē ſine cā gra

20 uare.† Itē q̄a tex.in.d.l.2.vr̄ innuere, ꝙ ex cā dēt prorogare,q̄ro , utrū qſq; iudex poſſit ex cā hūc terminū prorogare? [b] dic ꝙ ordinari⁹ hoc poterit.Itē iudex deputatus ſuper executione ſnię,q̄a hoc ꝯcernit ipſ m executionē.Itē delegatus,dūmō hēat executionē ſnię,alias ſecus,quia eſſet im

21 ponere legē ſuperiori hęc legūt,& no.in. d. l. 2.† Quæro, an hoc tps quadrimeſtre ſit dādū ēt, his q a principio cōſtentur debitū,cū tunc ñ feratur ſnia, ſed ſtat pceptū de ſoluēdo?iuxta no.in.c.dudū.2.de elec.&.2.q.1.c.nos in queq̄, &.l.1.C.đ cōfeſ.Sol.gl.i.l.ſi debitor,ff.de iudi.ſentit ꝙ nō, ſed dat tūc termin⁹.10.dierū. Idē dicit gl.in.§.ois, inſt.de uer.obli.ſed in ꝯriū eſt tex.apert⁹ in.l.certū.§.ſi.ff. đ cōfeſſiō dic mel⁹,ut no.Bar.in.l.ſi debitori,[c] ff.đ iud.ꝙ iure dādū ē illud tēpus,ſed ex cōſuetudine inualuit, ut dēt illud tēpus. 10.dierū.Ex quo infero, ꝙ ceſſante conſuetudine ſeruabit.

22 l.certū,ut detur quadrimeſtre.† Sed q̄ro iuxta ꝓdicta ꝺ utili.q.nunquid indiſtinctè intra quatuor menſes , uel prædictos.10.dies reus nullā moleſtiā patiet?Sol.dic ꝙ poſt condēnationē,ſi uult uti illis dilationibus,tenetur ſatiſdare đ ſoluēdo in termino.tex.allego ſingularem in.d.l. ſi debitori?& hoc no.ibi Bar.& hęc eſt ratio,q̄a hoc tēpus datur cōdēnato miſerationis gratia.l.ſi cum militi, ff.de compē.ergo interim dēt ſatiſdare, [d] ut in.l.uniuerſa,C.de preci.impe.offe.ubi notabiliter dicit, ꝙ ſi princeps concedat alicui reſcriptū ſu p dilatione debiti,non ualet aliter, niſi caueat

23 de ſoluendo in termino.† Et ꝑ illū tex.fuit alias conſultū, ꝙ ſi dat alicui ſaluuſconductus, ut intra certum terminum ñ poſſit a ſuis creditorib⁹ cōueniri,dēt intelligi , dūmodo ſatiſdet de ſoluēdo poſt terminum: ꝙ eſt ualde notandum. Et ratio omnium prædictorum,quia poſſet iterū fugere; ꝙ eſſet iniquū;& ex hoc dixit Bar.in.d.l.ſi debitori , notādū, ꝙ intra illud tēpus quatuor menſiū poſſet debitor capi.& carce-

carcerari,niſi cauerit,vt d.l.ſi debitori: vel bonis cedat , vt l.i.C.q bo.ce.poſ.qđ ego limitarem, q̄n debitor laboraret a inopia;ita,ꝙ veriſimiliter timeret de fuga.[a]Nā ſi bona ſufficiētia habet,nō dēt capi ꝑ debito;ad hoc gl.notabilis in l. 3.§.tutores,ff.de ſuſpec.tu quā ſequit ibi Bar. q̄a ſi priō diſcutiūt mobilia,quā ꝑueniat ad immobilia,& pri⁹immobilia,q̄ deſcēdat ad noīa debitorū,vt l.à diuo Pio.§.ī vēditione,ff.đ re iu.multò magis dēt hæc mīa adhiberi circa ꝑſonā,vt pri⁹ diſcutiāt ꝓdicta,q̄ ꝑueniat ad ꝑſonā;facit.l.ſciendū,ff.q ſatiſda.cog.cōpellat ergo cauere captis pignorib⁹,ſi illa hēt ſufficiētia,ar. l.i. de vē. ī poſſ.mit.& iſtit.de ſatiſd. tut.ꝑpe ſi.Sed dictū Bar.pōt ꝓcedere ſm varias locorū cōſuetudines & ſtatuta, queꝑ debito indiſtinctè ꝑmittūt capturā;& hæc ſingulariter notabis:q̄a doctores nr̄i hācvtilē

24 mām omiſerūt.†Venio ad gl.vlt.& opp. cū ea ꝯ text.ī eo,ꝙ b dicit ab executore ñ poſſe appellari[b]niſi modū excedat.vr̄ .n.ꝙ nullo caſu ab eo appellari dēat:q̄a aut executor nō excedit modū;& tūc clarū ē,ꝙ ab eo nō appellat, vt hic,& d. l.ab executore,ff.de app. Aut excedit modū cōmiſſionis,& nō ē op⁹ appellare:q̄a nō tenet qđ agit, ꝑ trāſgreſſionem c formæ mādati,vt in c.cū dilecta,de r. ſcr.& c.venerabili,de offi.del.Sol.gl.multū inſtat,& ī effectu vult,ꝙ executor poteſt facere,qđ mādat,& aliqđ vltra,& ſic nō ꝓuerit formā; vñ rōne illi⁹ exceſſ⁹ op⁹ ē appellare,& ponit multos caſ⁹,in qb⁹ executor pōt grauare.Sed ꝯ ꝓcedēs dictū gl. in ſi.op.de l.diligēter,ff.mā.vbi fuit mādatū alicui , vt equū emeret ꝑ x.& emit ꝑ pluri.Dr̄ ibi,ꝙ iſte exceſſit fines mādati; & ſic ī d nullo obligat mandatorē.ecce ergo , ꝙ faciēdo aliqđ vltra mandatū vr̄ excedere fines mandati.gl.nō ſoluit.Io.An.dicit,ꝙ q̄ndoq; mandatū eſt limitatū in certo;& tūc id,ī quo excedit,nullū eſt,vt in ꝯrio. Q̄nq; mādatū eſt limitatū ī incerto,vt ꝙ mittat in poſſeſſionē bonorū valentiū centū, vr̄ hereditariorū,vr̄ q̄ poſſidebat teſtator: & ſic de his dubitari pōt appellādū ē,vt in ſuperiori p'te gl. & cōcordat ſuprà c.e.cū iter,in fine;& optimè loquit.& ex his habes vnā ſolutionē ad ꝯriū principale ſupra formatū,ut dicam⁹.ꝑ.ꝙ ab executore appellat ſeu neceſſe eſt appellari, vbi pōt ꝓbabiliter excedere modū,vt in exēplo.s̄.poſito. ſecūdò dic,ꝙ pōt grauare nō excedēdo fines cōmiſſionis;puta q̄a vult exequi ſibi iniunctū,ſed nō vult admittere exceptionē legitimā:q̄ tenet de iure admittere.tūc.n.q̄a grauat p'tē,& eſt iudex in actu executionis;ē op⁹ appellare:alias factū ſuū trāſiret ī rē iud.q̄a faceret ꝯ ius litigatorū , & nō ꝯ ius conſtitutionis.

25†Sicut op⁹ ē appellare à iudice,cū legitimā exceptionē nō admittit,vt ī c.interpoſita,& ī c.vt debitus,de ap.,Quas aūt exceptiones,& q̄n executor teneat admittere,tractant hic doct.itrica te.tu aūt dic,vt clarè dixi.in c.de cętero,ſ.eo.& vide ad mām hui⁹ gl.qđ no.glo.in l.ab executione,C.quorū

26 ap.nō reci.& in l.ab executore,ff.de ap.†Tertiò dic ſm Ho. ꝙ licet nō ſit neceſſe appellare, q̄n excedit mod⁹,ita, ꝙ act⁹ ſit nullus:tñ vtile eſt appellare,vt euitet grauamē facti:q̄a đ facto poſſet fieri executio,q̄ tñ ſepe iudex ꝑꝑ appellationē omittit,ſicut ſæpe appellat ad iſtū effectū à ſnia nulla,vt in c.dilecto ꝯ.ti.ꝑxi.l.Carmelia,& ē.l.ſi.ff. de iure patro. per

27 Bar.i l.ſi expſſim,ff.de ap.†Itē & quartò ſm eū,licet executor velit facere,qđ ſibi mādat,tñ mādatū poſſet eſſe iniquū, vr̄ nullū:vr̄ ſurreptitiū;& tūc pōt appellari. Pręterea & quītò ſm Io.An.poſſet excedere modū, ſi turbat ordinē executionis ; q̄ ē,vt priō in mobilib⁹, ſecūdò ī immobilibus,tertiò in noīb⁹fiat executio,vt l.à diuo Pio.§. in vēditione,ff. de re iu.ſed Io.An.nō apit,an ſit hoc caſu neceſſe appellare;qđ ē q̄rere,an teneat executio illa ordine ñ ſeruato, nec doc.alii tractāt hic.Bar.i d.l.à diuo Pio,dicit ꝙ factū tenet. vñ op⁹ ē appellare ex trāſgreſſione illi⁹ordinis:q̄a ille tex. nō ponit illū ordinē ſubſtātialē;qđ mihi ſatis placet.ſed credo,ꝙ hūc ordinē iduxit vel ꝑ minori ꝓiudicio,vr̄ vt citi⁹ fiat executio;& ſic cū verſet vtilitas partis, ſi ſenſerit ex hoc ſe grauari,dēt appellare;& hæc bene notabis. Itē dicit

ibi glo.ꝙ ī mobilib⁹ dēt ſeruari ordo:q̄a priō dēt capi,qđ min⁹nocet đbitori; qđ dicit ibi Bar.bene notādū,& ſic vr̄, ꝙ ille ordo ſit induct⁹ in fauorē debitorū . Idē putat Bar.in rebus immobilib⁹,ne ꝑ modica quātitate vēdat magna res;& ſi ꝯ ſiat,poterit appellari,quaſi excedatur mod⁹.Quid aūt,ſi nō fuerūt captæ res: ſed ꝑ ſona ē coacta ſoluere?vide bo.text.ī l.ſi. in ſi.ff.qđ met.cau.ad quē remittit Bar.ī d.l.ſi.ſed iudicio meo remediū erat à priucipio,vt appellaret ab illa captura : q̄a ex cedebat mod⁹,vt ī d.l. ab executione, C. quorū ap.nō rec.& qđ ibi no.ſed ſi nō appellauit & ſoluit debitū, tūc illud repetere inciuile ē,vt innuit tex.ī.d.l ſi.Concludere ergo ex oībus ꝓdictis , ꝙ in multis caſibus appellatio ē neceſſaria ,& q̄nq; vtilis tm̄ ab executore. Et dic, ꝙ dupliciter c ꝓt ab executore appellari,priō a ꝓnunciatione iudicis de exequēdo, ſi ꝑperā & iniuſtè dicat pronūciaſſe . ſecūdò ab executione facti,ſi facit ipſe non, ſeu ei⁹ nūci⁹ modū excedēdo,vt leg.& no. ī d.l.ab executione,& l.ab executore, ff. de ap.&

28 hic ī tex.dū generaliter loqtur.†Sed q̄ro d ad quē[d]appellabit?ſol.dic cōiūgēdo Bar. ī d.l.à diuo Pio.§.ſnīam,& d.l.ab executore,ff.de app. ꝙ aut qs appellat à iudice ꝓnūciāte ſu p executione fiēda: & tūc in dubio appellandū ē ad ſuperiorē ipſi⁹ iudicis,vt in d.c.dilecti,de ap.& l.i.C.vbi& apud quē. Aut appellat ab executione facti:& tūc aut iudex exeq̄tur ſnīam ꝑ nunciū,aut ipſo rat offm̄ alteri⁹iudicis, ī cui⁹ territorio erat res. Primò caſu nūci⁹ exeq̄tur,ꝓut ſibi fuit iniūctū;& appellādum eſt ad ſuperiorē ipſi⁹ iudicis,nō aūt ad ipſum iudicē:q̄a ipſe grauat & nō nūci⁹ , ꝙ nudè exequitur factū ſibi iniunctū . Is.n.facit,cui⁹ noīe fit,vt in c.nouit,de ap.& c.cū veniſſent, de reſtit.ſpol. Aut grauat ipſe nūcius;vtputa q̄a excedit modū;& tūc appellabit ad ipſū iudicē,qui executionem cōmiſit. quia ipſe eſt ſuperior immediatus:poterit tñ grauat⁹ ēt ſine appellatione iplorare offm̄ iudicis ꝯ grauamē nuntii,arg.in d.l.à diuo Pio.§. ſi ſuper reb⁹. Secūdo caſu cū implorauit auxiliū iudicis alteri⁹ territorii,aut ille exeq̄t, & tūc appellādum eſt ad ſuperiorē ſuum; q̄a ipſe exequit iure proprio; & non vt delegatus,cū executio ſit mixti imperii,quod re

29 gulariter nō delegatur.†Ad hoc. c. poſtulaſti,in ſi.de foro. cōp.& in c.Romana.§. ꝯhentes,eo.ti.li.vi. vbi ſatis innuitur ; ꝙ iure proprio exequit & nō vt delegat⁹ alterius iudicis;ad idē.l.cū vn⁹.§.is q poſſidere,ff.de bo.author.iudi. poſ. Aut alien⁹ iudex nō exequtur,ſed pſtat auxiliū ; & tunc aut eſt auxiliū facta,aut iuris.Primo caſu appellat ad ſuperiorē ipſius iudicis exequētis.q̄a ipe grauat, & nō ille ꝙ pſtitit auxiliū facti,puta familiā.Et ſic ſi poteſtas pſtat ī executione familiā epō modū excedēti ī executione appellabit ad archiepm,vr̄ ad Papā , nō aūt ad ſuperiorē ptātis.Si pręſtat auxiliū iuris ; puta quia

a De fuga. Adde latè Rom.con. 345.

b An & q̄n poſſit appellari, uide omnino do. de Rot. dec. 339. in ordine meo nouiſ. vbi etiam incidenter dicunt, ꝙ quando appellatur, talis appellatio dicitur extraiudicialis,Adde à ab executore appellatur Ale.con. 95.3.lib. & an à ſententia exequēda,Ioan.de Ana.cōſ.26. Ang. conſi. 115.

SEBA. SAPI.

c Dupliciter. An à pronūtiatione iudicis de exequēdo poſſit appellari , vide Alex. in con. ſi.85.inci.uiſis ꝓceſſibus, in 2.vol. vbi dicit commune opi.eſſe, ꝙ non appelletur. idem tenet do. Anto. de Cauaro in tracta. de execut. inſtru. q̄ō.46.Paul.de Caſtr.in conſil. 329. inci.ad primū, ſecūdū antiquā impreſſionem. Bart. veronē.ī qua cau. 43.cū ſe. & Benedi.de Barſi.in ſin. 4.tracta.de inſtr. garen.in ſecūda par. q.13.

SEBA. SAPI.

d Ad quē.Vide latiſimè ꝑ Fel. in c.paſtoralis §. præterea, in prin. ſupra de offi. deleg.

a Quando appellatur ab executione ſniȩ propter exceſſiuum modum exequēdi, debet exprimi cauſa in appellatione. & idē dicit Bal. in l. ab executione, in. ij. col. C. quorū appe. nō re. & d. Ant. hic in vii. col. ī prin. ver. vbi autē appellaē ab executione ſententiȩ. & idem firmat. do. Ant. in c. vt debitus, in vi. co. de appel. & ſentiūt do. ꝺ Ro. dec. ccxxxix. in ordine meo nouiſſi. Sed contrarium determinare videtur d. Ant. infra. e. ca. in pe. col. ver. nūquid autē nō appelleē. Quādo aūt appellaē à pronūtiatione de exequendo, an neceſſario debeat exprimi cauſa, pleniſſimè examinat Ro. in l. v. ī prin. in iiii. col. ff. de ver. obl. ubi cōcludit ꝗ nō, dicēs ſe ita bis obtinuiſſe in Rota. adde Io. de Ana. conſil. xxix.

b Poſt menſem. Adde Cal. conſi. v. de ſenten. excom.

c Nullitate. Adde, ꝗ etiam excōicatus ſub cōditione poteſt impetrare reſcriptū & ita limitat c. primū. Pe. de An. conſi. clii.

pro executione ſentētiȩ latæ à ptāte epi
ſcopus excōicauit iuuando ptātem iuxta
no. ī c. i. de of. ord. & c. licet ex ſuſcepto, ꝺ
fo. cōp. & tūc appellabiē ad ſupiorē iſtius
excōicatoris: qa act⁹ ſuus eſt, q me grauat
ſm Bart. Ego puto, ꝗ pōt ēt appellari ad b
ſuperiorē ptātis: qa ipſe ēt grauat implo
rādo iniuſtè auxiliū ꝯ me, & qui cām dā-
ni daē, dānū dediſſe vr̄ c. fi. de iniu. & dā.
30 da. † Quæro an in appellatione[a] ab execu
a tione ſit exprimēda cā? dic ꝗ ſic: qa regu-
lariter eſt interdicta appellatio, vt hic, &
aliis iurib⁹ ſuperi⁹ allegatis, & ex certa cā
dūtaxat permittiē, ſ. cū mod⁹ excediē. ap-
pellās ergo in materia ꝓhibita dēt expri
mere cām ad iuſtificandā appellationē, ꝑ
ſertim cū iſta ſit quædā īterlocutoria, vel
habens vim interlocutoriȩ, à qua niſi cā
expreſſa nō appellaē, vt ī c. vt debit⁹, de ap
pe. & ꝗ ſit cā exprimēda, tenet Spe. in tit.
de exec. ſen. §. nūc dicēdū, ver. ſed nunqd,
& ponit Io. An. ī addi. Spe. in ti. de ap. §. ī
qbus, ver. quintus, & do. Ant. hic, & Bar. ī
31 d. l. ab executore. † Vlteri⁹ iuxta ꝑdicta q̄-
ro, an ꝑ appellationē interpoſitā ab exe-
cūtore, ſeu ab executione ſnīæ ſuſpendaē
executio ī totū? Sol dico, ꝗ de hoc ē tex.
no. ī l. ab executione, C. quorū ap. nō rec.
& dic, ꝗ aut nō exprimitur iuſta cā in ap
pellando, vel nulla; & tūc nō eſt differēda
executio, ar. hic, & ibi. Aut exprimitur iu
ſta cā, de qua dubitaē, an ſit vera; & tūc ſu
ſpēdiē executio: ſed res mobiles, & fruct⁹
rei immobilis, ī qb⁹ erat executio fiēda,
debēt ſequeſtrari, & pēdēte appellatione
apud ſequeſtrū remanere, vt in d. l. ab exe
cutione. Et ꝑ hoc notāter dicit ibi Bar.
ꝗ ſi aliqs capitur ꝑꝑ debitū, & ab ipſa ca
ptura appellaē, nō dēt ſtatim relaxari: ſed
pēdēte appellatione dēt retineri, ſicut de
re mobili ſeruaē: qa poniē in ſequeſtrū, vt
ꝑdixi; qꝺ no. Et ad limitationē ꝑdictorū
vide notabile dictū Spe. in ti. de ſen. excō.
§. nūc dicēdū, ver. ſed nūquid. vbi diciē, ꝗ
ſi in appellatione exprimiē, in quo modū
excedit; ita, ꝗ cā nō cōcernit totā execu-
tionē: ſed partē; in illa tm̄ pte ſuſpēditur
32 executio. † Si uerò nō exprimit, ſed ī ge-
nere dixit, qa exceditis modū appellatio
nis, tūc rōne incertitudinis ſuſpēdiē exe-
cutio ī totū, & hāc opi. ſequiē hic do. Ant.
Sed tu aduerte, qa illa fuit originalis o-
pi. vbe. vt ibi recitat Spe. ſed iudicio meo
Spe. ibi ī fi. vr̄ ab hoc vltimo recedere, di
cēs ꝗ cū cā ſit in appellatione exprimen
da, hȩc q̄ſtio nō hēt dubiū, quaſi velit di-
cere, ꝗ cū teneaē ſemper exprimere cām,
nō cadit dubitatio, an appellatio concer
nat totā executionē, an partē. qa hoc fa-
cile eſt perpēdere ꝑꝑ expreſſionē cāæ; &
33 hoc puto eſſe de iure. † Vn̄ nō puto vale-
re hanc appellationē appello: qa excedit
modū ī exequēdo: qa cā grauaminis dēt
exprimi noīatim, & nō in genere, vt ī cle.
appellāti, de appe. Et no. ſingulariter hoc
dictū, ꝗ ſi cā cōcernit partē, nō ſuſpendiē
executio ī totū. facit in cōtrariū qꝺ dixi
in c. ſup eo, de ap. ſed dic ꝗ illud ꝓcedit
in iudice, qui debet ceſſare in totū, cū in multis habeat arbi
trari: ſecus in executore, q cū ſit nudus miniſter, nō repelliē
34 ꝑtextu ſuſpitiōis; no. ī c. nouit, de ap. qꝺ bene notabis. † Po
ſtremò ponit hic Hoſt. qōnē ſatis facilē iudicio meo, an iu
dex delegat⁹ deputat⁹ ad cām decidēdā intra mēſem, poſt
mēſē[b] poſſit abſoluere, ſi reū intra mēſē excōicauit ꝑꝑ cō-
tumaciam? & concluſio eſt ꝗ non: quia iam expirauit iuriſ-
dictio ꝑ mēſis lapſum, vt in c. ꝺ cauſis de offi. del. & vide qꝺ
35 legi. & not. in c. quȩrēti, eo ti. † An autem excommunicatus
c poſſit impetrare reſcriptum ſuper nullitate[c] ſententiæ, à
qua appellauit, ne mandetur executioni, tacito de excōmu
nicatione, Hoſt. tenuit ꝗ ſic: ſed Io. an. contra per. c. i. de re
ſcrip. lib. vi. & hoc eſt verius, cum hoc caſu ſit actor. Dixit ēt
Hoſt. excōmunicatum contra quē fuit lata ſententia nulla,
poſſe implorare officiū iudicis, vt illam reuocet. Io. An. di-
cit hoc verū, niſi excipiatur per decretalem, pia, de exce. li.
vi. quod placet communiter Moder. puto tamen, ꝗ contra
executorem ſententiȩ poſſit excōicatus legitimas exceptio
nes opponere, vt euitet grauamen iuris, vel facti. Nam hoc
caſu eſt reus neceſſarius: quia ſtimulatur per executorē; ad
hoc. c. cum inter, de excep. & quod no. Io. An. in d. c. pia.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia lata ſine cauſæ expreſſione, valet & tenet 9. 10.*
2 *Poſſeſſorium an competat pro iuribus perſonalibus?*
3 *Exceptio rei iudicatæ eſt exceptio litis finitæ, & impedit litis ingreſſum.*
4 *Scriptura, quæ requiritur in aliquo actu, ſi eſt deperdita, probata perditione ſcripturæ, poteſt probari per duos tantum teſtes, quod in ea continebatur.*
5 *Teſtes qui producuntur ad probandum ſic fore ſententiatum, non eſt neceſſe vt deponant de omnibus verbis per iudicem prolatis: ſed ſatis eſt, quòd recitent effectum.*
6 *Sententia quando apparet prolata, præſumuntur omnia ſolennia præceſſiſſe, & aſſerenti contrariū incūbit onus probandi. 7. ſiue ſit in facto antiquo ſiue non.*
8 *Dicta doctorum licet non neceſſitent ad deciſionem cauſæ: tamen faciunt magnam præſumptionem.*
11 *In quibus ſententijs ſit exprimenda cauſa.*
12 *Sententia appellationis an debeat continere cauſam?* 10.
13 *In ſententia debet exprimi cauſa, quando ex generalitate ſententiæ poſſunt elici diuerſæ cauſæ diuerſos effectus operantes.*
In libello debet exprimi actio, quando ex generalitate proponendi poſſunt elici diuerſæ actiones diuerſos effectus producentes
14 *Sententia lata cum expreſſione cauſæ an reddatur nulla ſi eſt falſa ipſa cauſa, maximè ſi eſt adiecta dictio, præſertim, vel, præcipuè.*
15 *Sententia cum expreſſione duarum cauſarum, quarum alia eſt contra ius, & alia non, ſuſtinetur ex illa cauſa, quæ non eſt contra ius.*
16 *Sententia, quæ tranſiuit in rem iudicatam, non retractatur per inſtrumenta de nouo reperta.*
Sententia, in qua dicitur cōdemnamus Titium, *quia fuit probatū contra ipſum &c. non redditur nulla, ſi in actis non appareat probatum contra Titium: imò tranſit in rem iudicatam, nec retractatur per inſtrumenta de nouo reperta.*
17 *Solennitas ſententiæ vel inſtrumenti an & quando præſumatur, ſi in eis de dicta ſolennitate ſit mentio.*
18 *Notarius, qui in depoſitione teſtium ſcripſit: talis iuratus ſic depoſuit &c. facit fidem, quòd talis teſtis iurauerit.*
19 *Teſtis dicens in cauſa ſcientiæ, quia promiſit, nō concludit quòd promiſerit per ſolennem ſtipulationem, licet de natura ſui hoc importet.*
Promiſit, iſtud verbum prolatum à teſte non concludit per ſtipulationem, ſed prolatum à notario in inſtrumento ſic. 17.
Solennitas intrinſeca non præſumitur in dictis teſtium, niſi referant ſe ad dictum ſeu factum iudicis in caſu, in quo pro iudice præſumeretur circa talem ſolennitatem. 20.
21 *Iudici aſſerenti ſe delegatum & habere commiſſionem, quando credatur.*
Incompetentia iudicis non poteſt allegari poſt litem conteſtatam, vel poſtquā ſententia tranſiuit in rem iudicatam.
22 *Solennitas intrinſeca an indiſtinctè præſumatur?*
23 *Onus probandi incumbit ei, qui aſſerit ſe eſſe talem, niſi multo tempore pro tali habitus fuerit.*
24 *Sententia eſt ferenda in ſcriptis, non ad finem, vt poſſit melius probari, ſed vt cum maiori moderamine feratur.*
25 *Præſumptio, quòd interuenerit ſolennitas, tollitur per aliam præſumptionem.*
26 *Teſtis tenetur reddere cauſam ſufficientem dicti ſui, quomodo ipſe percepit; nō autem quæ cauſa mouit talem ad ita faciendum.*
27 *Iudex non tenetur ſequi conſilium ſapientis, niſi ſit iuridicum, etiam quòd ex forma ſtatuti teneatur requirere.*

CAP.

CAP. XVI.

1 *Sicut nobis.* † Sentētia ſine expreſſione cau
ſȩ lata tenet. ita communiter
ſummatur. Ego plenius ſummo ſic. Sententia po-
teſt probari per teſtes, licet nō deponāt de cauſis,
que ſolent iudicē mouere ad ſententiandum. Cōis diuiſio:
ſecunda, ibi: *Cum autem.* Caſus literalis. Inter. H. ſubdiaco-
nū: & H. presbyterū vertebatur quȩſtio ſuper. v. modiis fru-
menti, quos. d. presbyter annuatim eidē ſubdiacono ſolue-
re tenebatur, cōmiſſa fuit cā ſuper hoc quibuſdā iudicibus,
coram quibus. H. ſubdiaconus petebat à. d. H. presbytero.
v. modios frumēti ſibi per annos ſingulos perſoluendos. ſa
cerdos ſe nō teneri rn̄dit, cū alia vice ſuper hoc cōuētus fue
rit ſentētialiter abſolut⁹; ad qꝺ probandū duos teſtes indu
xit, per quos cōſtitit, ꝗ magiſter. A. authoritate epi Lōdin̄.
ipſum abſoluit ab impetitiōe ſubdiaconi ſupradicti, ſed qa
teſtimoniū ipſorū quaſi nudè prolatū fuerat, cū nihil dixe-
rint de cauſis, q̄ iudicē mouere ſolēt ad ſnīam proferendā,
cōſuluerūt papā, qd ſuper hoc ſit ſeruādū, cū in pleriſq; lo-
cis in quibus copia prudētiū habeē obſerueē de cōſuetudi-
ne, ꝗ oīa quȩ mouēt iudicē ad ſnīam ꝓferēdā, nō exprimā
tur in ſnīa. Rn̄dit papa, cū ita ſit, ꝗ ex dictis ipſorū conſtet
ſnīam à iudice ſuo prolatā; ꝑſumi dēt oīa ſolēniter proceſ
2 ſiſſe ꝑꝑ iudiciariā ptātē. Ber. † No. ibi: *reſtitutionē*, ꝗ qs pōt
petere reduci ad ſtatutū recipiēdi annuā pēſionē, ſeu ꝑſta-
tionē agēdo poſſeſſorio; & habeo iſtū tex. ī ar. ꝓ ſingulari:
qm̄ hic nō dr̄, ꝗ reſpectu alicui⁹ rei repetaē hæc annua ꝑſta
a tio;[a] & ſic vr̄, ꝗ poſſit agi poſſeſſorio ꝓ iurib⁹ merè ꝑſona-
lib⁹; facit gl. ii. q. ii. c. null⁹. Sed de materia remitto ad ple-
3 nè notata ī c. qrelā, de elec. † No. ii.[b] modū & practicā exci-
b piēdi de re iud. & talis excep. ē litis finitæ. iō habet īpedire
lit. cōt. de quo dic, vt plenè le. & no. ī c. i. de lit. cōt. li. vi. quē
4 tex. voluit hic allegare gl. i. † No. iii. ꝗ id; qꝺ ad ſui ſubſtan-
c tiā exigit ſcripturā,[c] pōt ꝓbari ꝑ teſtes, ſi ſcriptura ſit ꝑdi-
ta; & ſufficiūt duo teſtes. Nā ad ualiditatē ſnīȩ requiriē ſcri
d ptura, vt ī c. fi. de re iu. li. vi. & tn̄ pōt ꝑ teſtes ꝓbari[d]. Ad idē
vide tex. no. ī l. teſtiū, C. de teſt. vbi probaē, ꝗ ēt ſi ſcriptura
ſit de ſubſtātia ꝓbationis: nihilominus pōt act⁹ ꝓbari per
duos teſtes, dūmodo probeē caſus percēptiōis; facit optimè
5 ī c. cū olim, & qꝺ ibi no. ꝯ. de priuil. † Itē no. ꝗ ad probandū
ſnīam ꝑ teſtes nō eſt neceſſe, vt teſtes deponāt de oīb⁹ ver
bis ꝑ iudicē ꝓlatis; ſed ſatis ē recitare effectū ad ſubſtātia-
lia ſnīȩ. Iſti. n. depoſuerūt ſup iudicis cōmiſſione, & de ipſo
iudice & ꝯ quē, & ꝓ quo fuit lata ſnīa. Iſta. n. (vt dicit Gof.)
6 ſunt neceſſaria veſtimēta ſnīæ. † Vnū tn̄ ſingulariter not. ꝗ
teſtes nō depoſuerūt, ꝗ interuenerit ſcriptura; ergo nō vr̄
eorū teſtimoniū valere; facit qꝺ no. Bar. ī d. l. teſtiū. ſed pōt
dici, ꝗ in caſu nr̄o, ex quo teſtes depoſuerūt de ſnīa, ꝑſumē-
dū eſt, ꝗ interuenit ſcriptura: qa illa ē ſolēnitas intrinſeca
ſnīæ. nō. n. eſt ſnīa ſine ſcriptura. d. c. fi. & l. i. C. de ſen. ex pe
ri. reci. & hoc ſentit. hic. d. Ant. & facit qꝺ no. Bar. in l. ſcien
dū, ff. de verb. obl. & optimè facit c. in ꝑſentia, de ꝓb. vbi pa
tet ſufficere, ꝗ teſtes deponāt ſup profeſſione. Nā ꝑſumunē
oīa neceſſaria ad ꝓfeſſionē requiſita; & optimè hoc vr̄ pro
bare tex. iſte in fi. vbi dr̄, ꝗ ex quo cōſtat ſnīam à iudice ſuo
prolatā, ꝑꝑ authoritatē iudiciariā oīa ꝑſumunē legitimè
7 ꝓceſſiſſe. † Ex his verbis ſingulariter no. ꝗ, ex quo cōſtat de
ſen. licet nō appareāt acta, ꝑſumendū eſt, ꝗ oīa rite & rectè
ꝓceſſerūt, & aſſerēti ꝯriū incūbit on⁹ probādi; & tene mē-
ti, ꝗ hic nō diſtinguiē inter factū antiquū, & recēs, licet ali
ter ſenſerit Hoſt. s̄. eo. in c. cū inter, nec īter proceſſum & iu
ſtitiā: ſed in genere dr̄, ꝗ ꝑꝑ authoritatē iudiciariā ꝑſumū
tur oīa legitimè ꝓceſſiſſe, vn̄ pōdera verbū, oīa: qa q totum
dicit, nihil excludit. xix. diſt. c. ſi Romanorū. c. ſolitæ. §. pe.
de ma. & obe. & l. Iulia. de l. 3. Et ſic probat iſte tex. iudicio
meo opi. Inn. in. c. bonȩ, de ele. & c. cū in iure, de off. dele. q
dixit ꝓ ſen. ꝑſumēdū quo ad oīa, ex quo trāſiuit ī rē iudica
tā; & tene mēti iſtū tex. qa nō ſolet ad hoc ꝑ alios allegari
& vide de mā q̄ dixi in ca. qm̄ ꝯ, de prob.
8 † No. bn̄ perſumēdū pro ſtylo loci, ī quo
prudētiū copia habeē; & facit tex. iſte, ꝗ
dicta doctorū licet nō neceſſitēt ad de-
e ciſionē[e] cauſȩ; faciūt tn̄ maximam ꝑſum-
ptionē pro iuſtitia; facit c. i. de dec. & l. i.
C. ꝺ ꝓfeſ. q vrbe Cōſtan. l. xii. & qꝺ no.
9 gl. ī c. i. de poſt. ꝑla. & l. i. C. de legi. † No.
vlti. ꝗ ad validitatē ſen. nō reqriē, ꝗ ī ea
f exprimaē cā[f], q̄ ipſū iudicē ad ſic ſnīam
dū induxit; & ad hoc quotidie ꝑ cano. &
10 legi. allegaē iſte tex. † Sed ꝯ hoc oppo. de
l. ii. §. ignominiȩ, ff. ꝺ his q no. īfa. & l. ꝓ
perādū. §. illo, C. de iudi. xxi. di. c. intm̄. q̄
iura videnē ꝓbare ꝯriū. Sol. gl. iii. tāgit ī
prin. & ſoluit, ꝗ iudex pōt exprimere, ſi
vult. tn̄ ſi nō exprimit, tenet ſen. vt hic, &
ꝯ. e. c. cū Bertold⁹. Dicit tn̄, ꝗ ī cā app. de
bet iu. cām exprimere, vt prioris iudicis
honorē conſeruet, vt ī. c. cū Ioānes, de fi.
īſt. gl. ī. c. intantū, ꝑal. tenet cām eē ſemꝑ
ī ſen. exprimēdā: ſi tn̄ nō exprimaē, tenet
ſen. ſed totū oppm̄ (vt ita dixerim) tenet
hic Io. āti qu⁹ gloſſator, vt refert hic Io.
An. dicēs regulare, ꝗ ī ſen. n̄ ſit exprimē
11 da cā; fallit in caſib⁹. † Prim⁹ ī cā app. ꝯ. e.
c. cū Bertold⁹, ꝑ rōnē gl. Secūdus vbi ꝑꝑ
ineptā petitionē abſoluiē. s̄. de iud. c. exa
minata. Terti⁹, vbi ſm legē. ſ. ꝓperandū
C. de iud. abſoluiē ab inſtātia iudicii. tūc
. n. dēt exprimi, ꝑ quē ſtetit, vt ī d. §. illo.
Quart⁹, vbi iudex ſententiādo recedit à
iuē cōi, ff. de ap. rec. l. ſciēdū. vn̄, ſi n̄ cōdē
nat victū in expēſis, dēt dicere cām, qua
re, ī aut. de iud. §. oportet, colla. vi. Quin
t⁹, qn̄ abſoluiē re⁹: qa nō poſſidet. s̄. de ex
ce. c. pe. Sext⁹ in ſen. excōicationis, de ſē.
excō. c. i. li. vi. Et de mā in Spe. de ſen. ꝓ-
la. §. qualiter, ver. verū ſi rōnes; & hoc ſe
quiē Io. An. hic, dicēs nō ſolū iudicē nō
teneri ad exprimendā cām: quinimo fa-
tuū eſt exprimere ſm eū: qa facilè poſſet
mala cā exprimi, & bona ſupprimi, & ſic
nō valeret ſen. remittit ad notata ī c. ex
parte, de cōceſ. ꝑbē. & ff. de excu. tut. l. qui
teſtō, & s̄. de reſt. in integ. c. cū ex literis,
ver. nos igiē; qꝺ ꝓcedit ſm eū nedū ī diſ
finitiuā, ſed ī interlocutoria, arg. s̄. de of
fi. del. c. cū ſup; & ſic refert Hoſt. iudicatū
ꝑ dn̄m Clemē. de cōſilio fratrū, & cū his
dictis tranſit do. Ant. hic: ſed tu aduerte
lati⁹. dico. n. formaliter reſpōdēdo ad cō
traria ſuperi⁹ formata, & ad iſtū tex. ꝗ ad
g ſnīæ validitatē non eſt neceſſe[g], vt cā ex
primaē in ſnīa, vt hic, & ſm Bart. in d. §.
ignominiæ: ſed quo ad certos effect⁹, q
poſſūt ex ſnīa oriri, dēt in aliquib⁹ cauſis
cā exprimi; & ita loquūtur ꝯria s̄. forma
ta & iura allegata in caſib⁹ proximè enu
meratis. Nā dānatus ex vna cā efficiē in-
famis: ſec⁹ ſi ex alia. Exemplū in tutore, q
ſi remoueē ob dolū, efficiē infamis: ſecus
ſi ꝑ negligētiā; ideo vt appareat, an ſit in
famis vel ne, debebit iudex exprimere re
motionis cām, vt ī l. iii. & l. hæ. n. cauſæ,
ff. de ſuſpect. tut. & d. §. ignominiæ. tn̄ ſi
cauſa omittiē, tenet ſnīa; ſed interpreta-
mur ob mitiorē cauſam fuiſſe ꝓlatā, vt

a Annua præſtatio. Adde Bald. conſil. xcvi. v. lib.

b Not. ii. tu pondera verbū, reſpōdit modū excipiendi: uide q̄ remiſi ad Bar. in l. i. ff. de except. And. Bar.

SEBA. SAPP.

c Scripturam. Vide multa allegata ꝑ Alexan. in. l. ii. C. de bo. poſ. ſecūdū tab. & ibi etiam ꝑ Iaſ. co. iiii. verſi. ſecundus caſus. vbi no. ꝗ per duos teſtes probatur uoluntas teſtatoris, quando teſtamentum fuit deperditum, licet in teſtamento requirātur ſeptem teſtes.

d Teſtes probari. Adde do. de Ro. deci. ſuis, in antiquis de teſti.

SEBA. SAPI.

e Ad deciſionem. Vide Bar. in repe. l. de quibus, colum. x. ff. de legi. vbi dicit ſtandū eſſe doctori atteſtāti aliquid eſſe de cōſuetudine. vide etiam Moder. in l. i. poſt Bar. ibi. col. pe. ff. ſi cer. pe.

f Vtrum in ſententia debeat exprimi cā, de hoc vide per Im. i. l. ſi is ad quē, in vlt. co. ff. ꝺ acquir. here. & ꝑ d. Maria. in repet. c. qualiter & quādo, in. xviii. q. xi. ī prin. ver. quærit ēt circa articulū, de acc. & adde ꝗ iſtā materiam latè reaſſumit et fortè melius, quā alibi dicit Do. in. c. ī tm̄ xxi. di. & do. in c. Cenomanencē, in pen. no. lvi. di. Itē adde, quòd in ꝑcepto iudicis, quod facit extra iudiciū, non eſt neceſſe exprimere cauſam, vt no. d. Ant. ī c. ad aures, circa mediū de tēp. or.

g In caſibus, in quibus in ſnīa Iudex dēt exprimere cauſam, expreſſio nō eſt de ſubſtantia. &c. adde Pau. de Ca. idē & plenius tenentē in cō. vii. inci. quidam conſi. petiit à me &c. Sali. in l. properandū. §. illo, C. de iu.

a SEBA. SAPI. Quòd iudex. Aduerte tñ, ꝙ licet canon ſit exprimēda; ſi tamen exprimatur & ineptè, vitiat ſnīam, vt not. Feli. in c. cū ordinē, col. j. s̃. de reſcri. Iaſ. in l. edita, col. 2. C. de eden.

b SEBA. SAPI. Eſt falſa. Vide latè per Feli. in c. inter cæteras, co. 7. ver. ſecunda concluſio, s̃. eo. poſt Abb. ibi col. 3. ver. venio nūc ad ſecundū membrū.

c Idē tenet ipſe Abba. Pa. in c. ex parte, ī fi. ſupra de cōceſſ. prabend. vbi dicit, ꝙ cōſiliū eſt & cautela, qñ iudex vult in ſnīa exprimere cauſam, adiiciat in ſententia, maximè, vel ſimile: puta dicat, abſoluo maximè ex tali cauſa. nam oſtēdit ſe motum non ſolum ex illa cauſa expreſſa, ſed etiam ex aliis &c. Idem tenet Hier. Tortus ī ſuo pul. conſi. quod fecit ī fauorem Florentinorum, inc. in nomine domini noſtri Ieſu Chriſti. do. meus &c. ī 15. co. in ver. ſed quid fortius &c. & nouiſ. in l. properandū. §. illo, C. de iudic. & ibidem do. Iaſ. in 2. col. vbi ēt dicit, conſiderandū eſſe ī prædictis cū habeamus tritā regulā, quòd qñ aliquid de neceſſitate non requiritur ī aliquo actu, ſi illud exprimatur & ineptè non vitiat actum, l. i. ī pri. C. de rei vxor acti. facit qđ uult gl. in l. vinum, in glo. mag. in fi. ff. ſi cer. peta. & glo. in l. qui teſtamento. §. mulier, ff. de teſta. & quod al. bi vult gl. in ver. in multis, inſti. de li. quam reputat val de ſing. Bald. in l. conſentaneū, in 6. col. C. qūo & quādo iud. ſed ego allego aliam inſti. in §. inter uenditorem, in gl. i. ibi & eſt ratio, & ibi eā no. domi. Chriſtofor. Por. ergo, cùm in ſnīa nō requiratur expreſſio cauſæ, vt hic, qūo ergo ſi exprimatur inepta, dēt actum vitiare? cogitabis pro reſpōſione.

Irita

d Tenuit Innoc.

in iurib⁹ proximè alleg. quare dico, ꝙ li-
cet nō exprimat̃ cauſa ī caſib⁹. s̃. exceptis,
12 tenet nihilomin⁹ ſnīa. † Et diſcurramus
nūc ꝑ ſingulos caſ⁹, & priò in cā appella
a tionis. dico. n. nullibi caueri, ꝙ iudex[a] te-
neat̃ exprimer̃ cām; quinimo poti⁹ innuit̃
ꝯriū 2. q. 6. c. ei q appellat, ī fi. & l. eos, C.
de ap. vbi patet, ꝙ iudicis officiū eſt ꝓnū
tiare dūtaxat appellationē iuſtā vel iniu
ſtā: fateor tñ, ꝙ de honeſtate dūtaxat de
bet cām exprimere, qñ irritat ſnīā ex no
uis actis, vt ſic cōſeruet honoré primi iu
dicis, & ſic dēt itelligi. c. cū Ioānes, de fi-
de inſtr. & c. Raynuti⁹, & c. Raynald⁹. j. đ
teſta. Quo ad ſecundū, tertiū, & quartū,
dic ꝙ ēt ſi cā nō exprimit̃, tenet ſnīa ab-
ſolutoria, vt patet in iurib⁹ p̄al. & ibi per
gl. & vide ī iſtis, q̃ dixi ī c. examinata, de
iu. & ī c. finē litib⁹, de do. & cōt. Exigit̃. n.
ī illis cā nō ad ſnīę validitatē: ſed vt ap-
pareat, an reus ſit abſolut⁹ ab obſeruātia
iſti⁹ inſtantiæ, an verò ſimpl̃r & in ꝑpe-
tuū. Itē vt appareat ī caſu. l. ꝓperādū, C.
de iud. ꝑ quē ſtetit, vt nō ſequeret̃ diffini
tiua ꝑꝑ expēſas & alios effectus. In quin
to caſu dēt exprimi cā, vt ſi de nouo inci
piat poſſidere, poſſit cōueniri nō obſtāte
exceptione rei iudicatę: nō aūt ex hac o-
miſſione cāę ſnīa eēt nulla. In ſexto. ſ. in
excōicatiōe dico, ꝙ cā dēt ibi exprimi de
neceſſitate: nō tñ ex omiſſione ſnīa red-
dit̃ nulla: ſed iudex omittēs punit̃, nec ꝓ
ſnīa ī aliquo p̄ſumitur. vñ dēt ſine diffi-
cultate relaxari, vt ꝓbat̃ in d. c. 1. & ſic il-
le caſus habet ſpecialē naturā ab aliis ca
ſibus. s̃. exceptis; & hoc iō, qa iura ſtrictè
mādāt hic cām exprimi: qa iudices erāt
faciles ī excōicatione fulminā da: ſec⁹ aūt
13 in aliis. † Vñ gñaliter alias à me fuit q̃ſi
tū, an iudex teneret̃ cām ī ſnīa exprimer̃
qñ ex gñalitate ſnīæ pñt elici diuerſę cāę
habētes diuerſos effect⁹. dixi ꝑ p̄dicta ꝙ
ſic; ſicut dicim⁹ ī libello, ꝙ tenet̃ actor ex
primere actionē, qñ ex generalitate pro
ponēdi pñt elici diuerſę actiones diuer-
ſos effect⁹ ꝓducētes, vt no. in c. dilecti, s̃.
de iu. & l. edita, C. de edē. Itē ꝑꝑ has dif-
ficultates vitādas iura voluerūt in certis
caſib⁹, de quib⁹. s̃. cās debere exprimi. Idē
ergo dicēdū, vbicūq; eadē ſubeſt rō, đ cō-
fir. vti. vel inuti. c. cū dilecta, & l. illud, ff.
ad l. Aquil. dixi tñ, ꝙ ex omiſſione cāæ ñ
reddit̃ ſnīa nulla: ſed dēt fieri īterp̄tatio
ī mitiorē ꝑtē, vt in iurib⁹ p̄al. & l. ſi p̄ſes,
ff. de pœnis; facit qđ no. Spe. ī ti. de offi.
iu. §. deſeruit, verſ. ī ſnīæ; & cū his limita-
14 tionib⁹ itelligo iſtū tex. † Itē attēde ī eo,
b qđ Io. An. dicit, ꝙ ſi cā exp̄ſſa ē falſa,[b] red
dit̃ ſnīa nulla. priò. n. dēt limitari, qñ cā
ē ꝯ ius cōe: ſec⁹ aūt, ſi ꝯ ius litigatoris, ni
ſi eēt notoriè falſā ſaltē per relationē ad
acta, iuxta ea q̃ plenè dixi. s̃. e. c. i. & facit.
c. cū iter, s̃. e. & qđ no. In. ī c. qm̃ ꝯ, de pro

ba. & Bar. ī l. i. C. de erro. cal & ꝑ d. Ant. ī c. ī p̄ñtia, de renū.
Scđò dēt limitari, qñ cā ꝯ i⁹ dūtaxat eēt exp̄ſſa. ſec⁹. n. ſi fuiſ
ſet adiecta dictio, p̄ſertim, ſeu, p̄cipuè, ſeu, maximè, ſeu alia
ſil̃is, q̃ tacitè alias cās includit; vt puta ſi iudex ita ꝓnūtiat:
dico teſtm̃ valere p̄ſertim, qa minor 13. annis pōt teſtari; &
hoc notāter dixit But. ī l. 2. §. ignominię, p̄al. Sed d. Ant. in
c. literis, de in int. reſt. dixit hoc eſſe ꝯ illū tex. ī ver. nos igr.
vbi nō ſaluat̃ ſnīa ex cā falſa lata ꝑ dictionē, p̄cipuè: qa, ex
quo apparet iudicē deceptū in exp̄ſſo, forti⁹ p̄ſumit̃ in taci-
to. ſed ī c. ī p̄ñtia, de renū. (vbi lati⁹ hāc mām tetigit) diſtin-
xit, ꝙ aut ſnīa talis ñ pōt iuſtificari ex actis ī illa cā; & ſnīa
corruit: ſec⁹, ſi iuſtificari pōt: qa tūc illa dictio, p̄ſertim, īclu
dit iudicē fuiſſe motū ex alia cā, q̃ ex actis colligitur: ſed qñ
falſā cām exp̄ſſit, & nō appoſuit aliquā ex dictis dictionib⁹
tūc nō ſufficit ꝙ ex aliis poſſit ſnīa iuſtificari: qa patet iudi
cē fuiſſe motū ex falſa cā dūtaxat; ad hoc qđ le. & no. ī c. ex
c ꝑar. de cōce. p̄bē. Sed ego[c] ſequor But. plurib⁹ rōnib⁹. Primò
qa taciti vl̃ exp̄ſſi eadē eſt rō, vt hic, & ī l. cū q d. ff. ſi cer. pe.
15 † Sed ſi iudex in ſnīa exp̄ſſiſſet duas cās, vnā ꝯ ius, & aliā ñ,
ſuſtinet̃ ſnīa ex alia cā, q̃ nō eſt ꝯ ius: qa apertè patet iudi-
cē nō fuiſſe motū ex alia cā duntaxat, q̃ eſt ꝯ ius. iō cū ſnīa
poſſit ſuſtineri ex alia cā, imputandū eſt nō appellāti. hoc
d tenuit Inn.[d] in d. c. i & in d. c. in p̄ñtia; & Io. An. in c. cū iter,
s̃. eo. dixi. s̃. eo. c. i. Ergo idē dicendū in caſu nr̃o. nā dictio p̄
ſertim, p̄t includere tacitè nedū vnā cauſam, ſed plures; er-
go ex cā tacita debuit ſuſtineri ſnīa; ad hoc allego ſingula-
riter iſtū tex. in eo, qđ dicit, ꝙ in ſnīa nō ſolēt exprimi oēs
cauſæ. cū ergo ex cōſuetudine iudicātium, nō aūt ex dictio-
ne, p̄ſertim, clarè patet iudicē nō fuiſſe motū ex illa cā dun
taxat, q̃ eſt ꝯ ius. In dubio ergo debem⁹ ſuſtinere ſnīam, ar.
in c. abbate ſanè, de verb. ſig. & l. quoties, de verb. obl. Ter-
tiò adduco. c. per tuas j̃. qui fil. ſint leg. vbi cā principalior,
qua iudex fuit motus, nihil faciebat ad cauſam, nec per hoc
iudicat̃ ſnīa nulla. hinc eſt, ꝙ ibi dicit Ioā. An. ꝙ ſæpe iudi-
ces minus eruditos mouēt cauſæ minus cōcludentes. Quar
tò allego illud c. tū ex literis, qđ d. Ant. induxit pro ſe. nā ſi
ibi illa exp̄ſſio cauſæ reddidiſſet ſnīam nullā, nō oportuiſ-
ſet, ꝙ papa diſputaſſet, an aduerſus illā ſententiam eſſet dā
da reſtitutio in integ. ſed illicò pronūciaſſet nullam. Vnde
dico, ꝙ exp̄ſſio cauſæ falſæ cū dictione, p̄ſertim, facit p̄ſumi
ꝯ ſnīam de iniuſtitia, & grauamine partis. Vñ eſt cōiectura
ꝓbationis grauaminis, vt ſic poſſit peti ī integ. reſt. ſaltē cū
aliis adminiculis; & hoc vult tex in d. c. tum ex literis; & lo-
quor de reſtitutiōe, q̃ petit̃ priuilegio ſpeciali, vt ī re mino-
ris, vel eccleſię. Nā maior nō admitteret̃, qa eſt ſibi imputā
dū, quare à tali ſentētia nō appellauit. Itē ex alio dictū. c. tū
ex literis, nō facit ꝯ dictū But. qa ibi loquit̃ de cauſa, q̃ erat
cōtra ius litigatoris, nō aūt contra ius ſcriptū. vnde dico, ꝙ
etiam ſi ibi uſus non fuiſſet dictione, prę ſertim, nō ꝑꝑ hoc
ſentētia debuiſſet retractari, ſi ex regiſtro poſtmodū ꝓdu-
16 cto apparet illā cauſam fuiſſe falſam. † Quia ꝑꝑ inſtrumē-
ta nouiter reperta non retractatur ſententia, quę tranſiuit
in rem iudicatam, vt in c. ſuborta. j. e. & l. imperatores, ff. de
re iud. vnde dixit Inn. fortius in d. c. qm̃ cōtra, ꝙ ſi iudex di
xit in ſnīa, quia probatum fuit per A. & B. iō cōdemnamus
&c. ꝙ licet nō appareat ex actis illos aliq̃d probaſſe, nō tñ
per hoc debet ſententia, q̃ tranſiuit in rē iudicatā retracta-
ri. Pōderat ergo illā falſitas cauſę in d. c. tum ex literis, ad
p̄ſumendū ꝓ iniuſtitia ſnīę, vt facilius indulgeretur in inte
17 grum reſt. ꝯ ſententiā; & hoc ſingulariter notabis. † Sed qa
s̃. viſum eſt, an & qñ ſit pro ſentētia p̄ſumendū Gl. iſta in ſe
cūda parte principali q̃rit, an idē dicendū ſit in inſtrumēto
rū ſolennitate, & tandē cōcludit ꝙ ſic, cā tñ nō p̄ſumit̃, niſi
probet̃, vt in c. ſi cautio, de fi. inſtr. & l. cū de indebito, in fin.
ff. de ꝓb. Sed attēde, qa gl. poſtea dicit, ꝙ ille, q allegat ſolē
nitatē ſnīę circa ſentētiā, ſiue circa inſtrm̃, hoc ꝓbare dēt;
& ſic vr̃ recedere à priori dicto, cū nō ponat diuerſitatis rō
nē iter primū & ſm̃. credo tñ ꝙ gl. habuit bonū ſenſum, ſed
ineptè

tu pondera, quia illud dictū Inn. nō eſt verū, vt tenet do. Car. ī d. c. ī præſentia. Item d. c. per tuas, nō loquitur in cauſa iniuſta & mala, vt loquimur nos. item d. c. ex literis, non probat, ꝙ ſit ipſo iure nulla. Gof. dicit, ꝙ pōt retractari, & ſic non bene reprehendit. d. Abb. dictum d. Ant. ſed ego dico, ꝙ non tenet ex eo: quia ibi cōcurrunt duo, quorū vnum nocet & alterū prodeſt: ſed attēditur qđ nocet. An. Bar.

SEBA. SAPI.

a Extrinſeca. Limitat Felin. hic non procedere in actu qui ſit cū expenſa: quia in dubio p̄ſumit̃ factus ab eo, cui⁹ intereſt, licet hoc ſit q d extrinſecū. adde Ab. ipul. chra qō. in cōſil. 54. inc. videtur, in i. vol. Bal. in con. 317. in 3. parte. & Dec. in cap. i. in 2. chart. de iud. in i. lectura. nunquid ex diuturnitate tēporis talis ſolēnitas præſumatur, vide Alex. in conſil. 3. & 4. vo. & ī con. 45. inci. viſa. in 3. volu. & conſi. 9. incip. viſo themate, eo. volu. 3. & in cōſil. 17. incip. viſo inſtrumento, in 4. vo. Iaſ. latè in l. i. col. 5. verſi. ex his habes ſignanter, C. qui admi. & in l. q ī aliena. §. i. ff. de acqui. hær. & ī d. l. ſciendū, ff. de ver. obli.

b Nota. differentiā inter teſtes, & inſtrumēta, ſeu ſcripturam publicā, vel priuatam. & adde glo. cōcor. ī §. ſcriptū, inſtitu. de inuti. ſtip. & ibi d. Chriſto. Por. & pleniſſimè per Anto. đ Are. & vltra rōnem Bar. quā referunt ibi præfati. Doct. videt̃ mihi, ꝙ alia ratio poſſit colligi ex glo. nota. in verbo, dubiū, ī ca. in p̄ñtia. s̃. de ꝓb. dū uult, quòd verbum teſtis ambiguum pro reo ſit interpretandum, ergo intelligimus, promiſit, ſcilicet ſine ſtipulatione: quia hoc erit vtilius reo. cogitabis. Adde de uerbo, promiſit, Alexan. conſil. 73. lib. 1.

ANT. FRAN. Vtrum verbum, promiſit, ī portet ſtipulationem, dicas, ꝙ prolatum à teſtibus non importat ſtipulationem, niſi probetur, ꝙ præceſſerit interrogatio & ſequuta fuerit reſpōſio; ita Bar. & Alex. in l. ſciendū, in 3. col. ff. de verb. obli. & not. Bal. in l. i. in 2. col. C. qñ li. ab emp. diſce. & Ang. in l. 2. de contrahen. & cōmit. ſtip. & ī l. ſciendū. §. dictum, ff. de ædi. edic. & vide Sal. in l. 1. C. de vſu. vbi dixit, ꝙ verbū, promitto, additū præſtationi vſurarum (puta ſi dicatur, ꝓmitto vſuras) etiā in ſcriptura priuata, intelligitur ꝑ ſtipulationē; qđ ēt ſētit gl. & Bar. d. l. 1. C. de vſu. & in l. lecta, in 3. co. ff. ſi cert. peta. & ī l. Titia §. fin. ff. dē verb. oblig. & vide Pau. dē Caſt. in conſ. ſuo 73. incip. cauſa Siluestr. & eūdē d. Pau. in l. iuriſgentium §. qđ ferè, ff. de pact. & adde, ꝙ ſi in inſtrumento diceretur, promitto permutare, non intelligitur ꝑ ſtipulationem. imò hēt locum pœnitentia: ita Bald. in lege ſicut. in pen. quæſti. C. de act. & obl. & vide Ange. in l. i. C. de contrah. & commi. ſtip. vbi dixit quòd ſi verbum, promitto, profertur à teſtatore iuriſperito, intellitur ꝑ ſtipulationem.

c Deponit teſtis. tu pondera, ꝙ teſtis deponens ſuꝑ æquoco, niſi ſpecificet, non probat, vt no. in l. hæredes palàm, & ibi Bal. ff. de teſta. do. Ant. in c. cū cauſā de teſti. ſed verbū promiſit, eſt æquiuocum, ergo non probat, vt dicta l. ſciēdum, in prin. ff. de ædil. edicto, vbi videtur melior ratio, And. Barba.

d Vbi uide Bal. circa medium, & ēt Salic.

ineptè loquuta eſt. Sed ꝓ ꝯcordia & ple-
niori intellectu diſtingue poſt gl. & Bar. ī
l. ſciēdū, ff. đ ver. obl. cū q̃rit̃, an ꝓ ſolēni-
tate p̄ſumat̃. aut. n. q̃rit̃ đ ſolēnitate extrī
ſeca. aut ītrinſeca. Et dr̃ extrīſeca illa, q̃ ex
verborū ꝓlatiōe abſq; alia exp̄ſſiōe ſpeci
fica ñ cōprehēdit̃. Intrīſeca verò ē illa, q̃
ex ꝓlatiōe verborū abſq; alia exp̄ſſiōe ſpe
cifica cōp̄hēdit̃, vl̃ cōprehēdi p̄t. Exēplū. ſi
inſtr̃m dicit, ꝙ Titi⁹ fuit ſtipulat⁹ &c. ītel-
ligit̃, ꝙ īteruenit īterrogatio & rñſio: qa ſi
ne his ñ fit ſtipulatio. l. 5. ff. đ ver. obl. Itē
qñ cōprehēdi p̄t, licet de neceſſitate ñ cō
prehēdāt̃. Exēplū. dicit inſtr̃m ꝙ Titi⁹ ꝓ-
miſit &c. verbū. n. ꝓmiſit, intelligi p̄t dupli
citer. ſ. ꝙ ꝓmiſit ſimpl̃r. Itē ꝑ ſolēnē ſti-
pulationē, vt dicit tex. no. ī l. ſciēdū, §. edi
ctū, đ ędic. edic. vñ ī dubio ītelligit̃, ꝙ ꝓ
miſit ſolēniter. d. l. ſciēdū, & ī l. i. đ ꝯhen.
& cōmit. ſti. & §. ſi ſcriptū, inſti. de inuti.
ſti. Exēplū de ſolēnitate extrinſeca, ſi mi-
nor ꝯxit, ñ p̄ſumit̃, ꝙ īteruēnerit authori
tas tuto. niſi ꝓbet̃. l. q cūq;, ff. de publ. ī rē
act. qa cōtrac. p̄t eſſe ſine auth. tuto. & idē
dic ſi eccl. ꝯxit nō. n. p̄ſumit̃ authoritas p̄
lati, niſi ꝓbet 12. q. 2. c. ſi qua đ reb. & c. ſi
ne exceptiōe, & ī cle. i. de re. ecc. ñ alie. ne
q;. n. ex ꝓprio, neq; ex lato ſignatu īcludit̃
hæc ſolēnitas ſicut ī p̄cedēti caſu. His præ
miſſis dic ad q̃ſitū, ꝙ aut de ſolēnitate ex-
a trīſeca[a] ñ fit mētio in inſtr̃o, & nō p̄ſumit̃
d. l. q̃dā, & multò forti⁹ nō p̄ſumit̃ d. l. q̃dā
in dictis teſtiū. l. i. C. de vſu. & c. i. de rē. ec
cl. non alie. li. 6. Aut fit mētio ī inſtr̃o, &
tūc poſſibile ē illā ſolēnitatē interueniſ-
ſe tꝑe cōfecti inſtrumēti, & ſtat̃ inſtr̃o, vt
inſt. de fidei. §. fi. & l. i. cū ſua glo. C. de fide
inſt. & iu. haſtę fi. li. x. no. Inn. in c. qm̃, đ ꝓ
18 ba. † Exēplū. dicit ſcriptura, ꝙ Titi⁹ iurat⁹
ſic depoſuit &c. hæc. n. ſcriptura ꝓbat iura
mētū teſtis; qa potuit interuenire tꝑe de
poſitiōis: de quo vide, qđ no. Bar. ī l. Theo
pōpus, ff. de dote p̄le. Aut nō fuit poſſibi-
le illā īterueniſſe tꝑe cōfecti inſtr̃i, & tūc
aut q̃ris inter eaſdē ꝑſonas, inter quas illa
verba enūciatiua fuerūt ꝓlata; & p̄ſumit̃.
dūmodo enūciet̃ tale q d, cui partes pote
rāt renūtiare, vt ē caſ⁹ ī l. optimā. C. de cō
trahē. & cōmit. ſti. alias ſi ñ poterāt renū
tiare, nō p̄ſumit̃. Exēplū, ſi ī ꝯctu vēditio-
nis cū eccleſia celebrato dr̃ p̄cedētib⁹ tra-
ctatib⁹, &c. ñ. n. p̄ſumit p̄ceſſiſſe; niſi al̃r ꝓ
bet, vt ī c. i. de reb. ecc. ñ alie. li. 6. no. Bar.
in autē. ſi q s ī aliquo documēto, C. de e-
dē. & d. l. ſciēdū, & l. ſi fortè, ff. de cōſt. pe.
Aut q̃rit̃ an ꝓbet inter alias ꝑſonas; & di
cēdū ꝙ nō, vt in d. aut. ſi q s ī aliquo. Si aūt
teſtes deponāt ſuꝑ illa ſolēnitate, tūc ſtā
dū ē, ſi deponūt & reddūt cām ſufficiētē
ſcię, vt hic ī eo, ꝙ teſtes deponūt đ cōmiſ
ſiōe iudicis & abſolutiōe, vt ī c. ad aures,
de reb. ecc. ñ alie. Scđo caſu pricipali; ſ. cū
q̃rit̃ de ſolēnitate intrīſeca, dic ꝙ ſolēni-

tas intrinſeca formalis ñ p̄ſumit̃, inſt. de
emp. & vē. §. p̄tiū. ñ. n. p̄ſumit̃ p̄tiū ſolutū,
licet ſine eo vēditio ñ cōſtet, vt d. §. p̄tiū.
Aut q̃rit̃ de ſolēnitate formali; puta qa
interuenit ſtip. vel ſimile, & de iſta dicen
dū ꝙ ī inſtr̃o publico vel priuato p̄ſumit̃.
d. l. ſciendū, & l. i. C. de ꝯhē. & cōmit. ſti.
19 & inſt. de fidei. §. fi. † In dictis verò teſtiū
b [b] nō p̄ſumit̃, vt ē tex. iūcta gl. ī l. i. C. de vſ.
multiplex aūt reddit̃ diuerſitatis rō: ſed
mihi placet opi. Bart. ī d. l. 1. §. ſciēdū, vꝫ
teſtis hēt deponere & reddere rōnē ꝑ ſē
ſū corporeū, vt probat̃ 3. q. 9. c. teſtes, & l.
teſtiū, C. de teſti. nec dēt deponere ꝑ ver
ba iuris, ſed facti; vt no. Inn. ī c. cū cā. s̃. de
teſt. vbi plenè dixi. Si ergo diceret teſtis,
ꝙ ſtipulatio īteruenit, nō valet dictū ſuū
niſi reddat rōnē ꝑ verba facti: qa decerne
re, an ex verbis reſultet ſtip. ſpectat ad iu
dicē; & iō ñ p̄t ī dictis teſtiū p̄ſumi ſolē-
nitas ītrīſeca. Teſtis. n. dēt dicère: ꝓmiſit
p̄cedēte īterrogatiōe, & iudex ex dictis te
ſtiū hēt decernere, ā reſultet iuris effect⁹,
ſed ī iſtr̃o ē aliud: qa cū cōficiat̃ de cōſen
ſu partiū, p̄t notari⁹ id, qđ ē geſtū, ſcriber̃
ꝑ q̃cūq; verba ſibi vr̃, q̃ hoc īportāt, & idē
ē ī ꝑte ſcribere ſe promiſiſſe, vel fideiuſ-
ſiſſe, vl̃ q d ſimile d. Ant. hic putat hoc di-
ctū Bar. verū, qñ đponēdo ſuꝑ facto ſe re
fert teſtis ad verba iuris, ita, ꝙ ſint ex to-
to verba iuris: ſec⁹; ſi uerba adaptant̃ ad
c q d facti, vt qa deponit teſtis [c] talē iudicē
ſic ſnīaſſe. qđ verbū non eſt iuris merè, &
hoc caſu p̄ſumit̃ ī teſte ſolēnitas ītrinſe-
ca, & de hoc dicit̃ tex. eē notabilē hic. vbi
teſtis depoſuit ſimpl̃r iudicē ſic ſnīaſſe,
& ītelligit̃ ꝙ ī ſcriptis. Ego ꝯ hāc limita
d d. Ant. adduco tex. iūcta gl. ī d. l. 1. C.[d] de
vſur. vbi teſtis deponit ꝑ verba, q̃ ſūt iu
ris merè, vt ꝑ verbū, promiſit; & tñ nō in
telligit̃, ꝙ ꝑ ſtip. ſicut p̄ſumitur ī iſtr̃o pu
bli. vel priua. vt ī iurib⁹ p̄a. Pręterea dictū
teſtis dēt ꝯcludere neceſſariò, vt ī c. p̄ñtia
de ꝓb. ñ āt p̄ſumptiuè, niſi p̄ſumptiōe iu
ris, vt l. 1. & ibi ꝑ Bar. ff. ſi cer. pe. ergo in
dicto teſtis nō ē p̄ſumēda iſta ſolēnitas,
20 licet ītrinſeca. † Ad iſtū tex. do notabilē
ītellectū, ſ. ꝙ hoc ꝓcedit nō ex p̄ſumptio
ne teſtis, ſed iudicis: qa ex quo cōſtat ſnīā
à ſuo iudice latā, oīa p̄ſumunt̃ legitimè
fuiſſe geſta, vt dicit̃ hic ī fi. c. Et ex hoc do
notabilē limi ad dictū Bar. vt ī d. teſtis ñ
p̄ſumatur ſolēnitas ītrinſeca, niſi referat̃
ad dictū, ſeu ad factū iudicis ī caſu, quo ꝓ
iudice p̄ſumeretur, vt notāter ꝓbat̃ hic.
21 † Ex p̄dictis p̄t decidi qō. an p̄ſumatur, ꝙ
iud. habuerit cōmi. ſi aſſeruerit ſe delega
tū, & vr̃ ꝙ nō: qa hæc ē ſolēnitas extrinſe
ca, ar. hic. nec p̄ſumitur ꝙ aliq s habuerit
cōmiſſionē, niſi ꝓbetur, vt ī c. cū ī iure ꝑi
tus, de offi. del. & l. vnica, C. đ mā. pri. In.
poſuit hāc qōnē in c. innotuit, de eo qui
fur. ord. rece. & concludit, ꝙ ſi ſnīa fuit

lata partibus preſentibus nec reclamãtibus,p̃ſumit̃ iuriſdictio,ex q̃uo ſnīa tranſiuit in rē iud. Idē dicit,ſi lis fuit cōteſt.vt poſtmodū incūbat parti opponēti on⁹ ꝓbādi iuriſdictiōis defectū; & vide de hoc articulo & aliis ad mām iſtā ſpectātibus ibi ꝑ Inn.& de hoc vltimo dic, vt no.ī d.c.cū in iure perit.& multas q̄ōnes in mā
22 vide ꝑ Bar.in d.l.ſciendū. † An aūt indiſtinctè p̃ſumat̃ ꝓ ſolēnitate itrinſeca?In. in d.c.innotuit,& Io. An.hic dicūt,ꝙ nō p̃ſumitur,vbi ius dicit formā probādā. j̄. de ſen. excō.c.ſacro,in prin.& s̄.de teſt.c. in nomine;qđ eſt notandū. Itē vbi ius p̃cipit interuenire ſcripturā,vr̄.n.p̃cepiſſe, vt ꝑ eā probet̃ ſolēnitas,de ſen.excō.c.cū
23 medicinalis,li.6.†Et ꝑ hoc notāter dicit Inn.in c.ſuꝑ his,de acc. ꝙ ſi excipit̃ ꝯ aliquē,ꝙ nō eſt ſubdiacon⁹;iō eligi nō potuit in epm̄,ꝙ ſibi incūbuit on⁹ probandi ſe eſſe ſubdiaconū: q̄a iura mādant ſuper hoc literas cōfici 2.q.1.c.legū,niſi ſc̄m eū tāta ſit p̃ſumptio pro ordinato,ꝙ trāsferat onus probādi in excipientē,vt ſi multo tꝑe in ſubdiaconatus ordine ſeruiuiſſet:& no.hāc limitationē. vide de hoc vltimo,qđ no.Hoſ.in d.c.innotuit, & Fed. conſi.13.Sed hoc vltimū vr̄ ꝯ iſtū tex. nā iura mandāt de ſnīa cōfici ſcripturā, vt ī c.ſi.de re iud.li. 6. & tn̄ ꝓ hac ſolēnitate p̃ſumit̃, vt hic. Ob hoc dixerūt quidā(vt refert.d.An.hic) ꝙ debet teſtis addere in teſtimonio,ꝙ iudex ſnīauit in ſcriptis, & ſic oportet ſupplere ad iſtū tex. ſed hoc ē diuinare,vel dicit hoc ſpeciale ꝑꝑ authoritatē iudiciariā;& mihi placet ꝑ finē hu
24 ius tex.vt s̄,dixi.†Vel tertiò ſcriptura requiritur in ſnīa nō ad finē illā ꝓbādi: ſed ad finē illā tūc recitādi, vt cū moderatione magna ferat̃:ſc̄m p̃dicta ſalua cōtrarietate illius gl.vt prima pars loquat̃ ī ſolēni
25 tate 2.ītrinſeca.†Nūc venio ad aliā particulā gl.an ꝯ iſtam p̃ſumptā ſolēnitatē admittat̃ probatio in cōtrariū, & dicit ꝙ ſic no.gl.plus notāter dixit Inn.ī c.innotuit & Io.An.hic,ꝙ cū p̃ſumptio ſolennitatis ī p̃cedētibus caſibus ſolū ꝓcedat ex p̃ſūptione,cito ꝑ alias p̃ſumptiōes tollit̃, & iudex de facili inquiret,ar. de p̃ſum.c.q̄a veriſimile;& vide ī hoc qđ no.Bar.in d.l. ſciendū.Sed quia gl.hic dicit, ꝙ in inſtr. publ.vel priua.nō p̃ſumatur cā,q̄d ſi īteruenit ſtipu. vide ꝙ no.ī d.ſi cautio, & per
26 Bar.ī l.2.§.purè,ff.de doli exce.† Vlt.nūc venio ad gl. .quā omiſi,vt mā p̄miſſa eſſet cōtexta. Et opp. ꝯ dictū iſtorū teſtiū, vn̄ teſtimo.ꝓferēdo ſine cā nō debuit valere 4.q.3.ſi teſtes.§.ſolā.gl.rn̄det & minus bn̄ quo ad lit. iſtā Goſ. dicit ꝙ teſti. iſtorū nō erat nudū, ſed veſtitū neceſſariis veſtimētis,vt patet ī litera: q̄a deponebāt de cōmiſſione cauſe ſnīæ &c. vt s̄. dixi:ſed nō reddebāt cauſam, q̄ mouit iudicē: q̄a ad hoc teſtis nō tenet̃, ſed tenet̃ reddere cām dicti ſui,ꝓut ipe percepit,& nō ꝓut mouit aliū ad ſic faciēdū. ſi tn̄ interrogaret̃,puto ꝙ deberet rn̄dere,quatea n⁹ ipſe ꝑcepit.ᵃ †Vlt.no.ī practica vnū di

SEBA. SAPI.

a Ipſe percepit.Aduerte tamē,quòd, ſi ex verbis præcedentibus dictis ꝑ teſtē apparet qualiter intelligit̃ ei⁹ dictū,ſi interrogatur,qualiter intelligit, non tenetur reſpondere, ita ſētit Bart.in l.i.col. 3.ff.ſi cer.pe.&ibi clarè Ia. in 3. no. vbi plus dicitur, ꝙ etiam ſi tūc nīa lè rn̄deat,nō vitiatur eius dictū. vide eundem in l. ſi. ff.de offi. procur. Cæſa. Feli. in c.cū cām,col.2.s̄.de teſti.

b Dicebat hic do. Frā.de Are.ſecūdū do.Bar. de Bel. ꝙ hoc bene dicebat Io.An.propter excellētiā & ſummā eius authoritatē. & an doctor cōſulēs.debeat allegare quotas iuris, vide hic.d.Ant. col. 2.circa princ.ver. & eſt arg. conſulētē 1 r. ciuitate &c. in i.& 3.col. verſi. vltimò q̄ro quo ad hoc &c. adde, ꝙ Mediolani doctores conſulētes & iudices ſeruant dictum Io. And.

27 ctū Io. An.ᵇ hic dicit.n.ꝙ illud,qđ hic in tex. dr̄ de cā nō ex
b primēda,ſeruāt iuriſperiti in cōſiliis circa iura.ſ. nō allegāda,cū petant̃ conſilia per iud.cauſarū:ſecus ſi petātur ꝑ partes.ſed ego nō vidi hoc hactenus ſeruari,nec puto hoc fore iuſtū:quia iudex nō tenetur ſequi.con.ſapientis,ēt ſi ex forma ſtatuti teneat̃ requirere, niſi ſit iuridicū: vt plenè nota. Bar. in l.1.§. ſi plures,ff.de exercito.act.& aliquid in c.ſi ꝓ debilitate,de offi.dele.ideo vt iudex bene decernat, an cōſiliū ſit iuri cōſonū, vr̄ neceſſariū exprimere iura & motiua.

S V M M A R I V M.

1 *Appellare poteſt tertius à ſententia pro ſuo intereſſe.* 3.14.

Sententia,à qua fuit appel.poteſt confirmari ſi per appellantem nihil doceatur contra eā.reſpectu verò tertij rationabiliter appellātis pōt infirmar.

2 *Libellus poteſt dirigi contra ſubditos abſque eo, quod prius dirigatur contra illum,qui ſubiectionis poſſeſſionem prætendit.* 17.

4 *Appellantes ſi ſint plures ab eadem ſententia, & unus obtineat,quia de iure ſuo docuit & alij non;victoria illius non prodeſt alijs.* 10.

5 *Tertius appellans à ſententia inter alios acta pro ſuo intereſſe debet cauſam grauaminis exprimere per rationes,de quibus hic.*

6 *Sententia inter alios lata non nocet tertio, etiam quod ipſe ſciuerit cauſam agi,& non contradicit.* 16.17.*vbi examinatur de veritate iſtius dicti.*

7 *Executio ſententiæ an differatur, ſi tertius ſummariè docet de iure ſuo.* 31.

8 *Tertius quando appellat pro intereſſe ſuo à ſententia inter alios lata,q̄uo pronunciabit iudex appellationis circa iſtam ſententiam?*

9 *Sententia lata pro tertio,qui appellauit pro intereſſe ſuo, an proſit illi,qui in primo iudicio fuit uictus,& ſimiliter appellauit,vel econuerſo.* 11.

12 *Tertius pōt ap à ſnīa in cā capitali cōtra aliū,& ſi obtinet prodeſt cōdēnato.*

13 *Tertius regulariter non appellat à ſententia inter alios lata, niſi oſtendat de aliquo ſuo particulari intereſſe,vel affectione,de quibus hic.*

15 *Appel.quam facit tertius pro intereſſe ſuo,dicitur iudicialis.*

16 *Sēt.lata cōtra ſubditū quale præiudicium inferat ſuperiori ſuper iure ſubie.*

17 *Subditorū intereſt nō mutare dominū. ideo poſſunt ſe oppo.ne mutēt dominū.*

18 *Poſſeſſionis commodum maximum eſt,& parit multos effectus.*

19 *Creditor litigans ſuper dominio pignoris agēdo hypothecaria infert præiudicium domino ſcienti;quia cenſetur dediſſe licentiam litigandi ſuper dominio.*

20 *Senten lata contra ſubditum an præiudicet domino,qui à tali ſenten.appellauit,& poſtmodum appellationem deſeruit?*

21 *Senten.lata contra ſubditum an præiudicet domino,qui vocatus nō cōparuit*

22 *Ex ſola contumacia quis non priuatur iure ſuo:ſed debet procedi contra ipſum alijs remedijs opportunis.*

23 *Nōīatus in iudi.ſi in termi. ſibi dato nō compa.non per hoc priua.iure ſuo.*

24 *Iudicium cōtra aduoca.an præiudicet parti principali uocatæ & præſenti.*

25 *Tertius an poſſit appel.à qualibet ſenten.etiam à tertia* 26.

27 *Tertius licet non app.à ſent.inter alios lata:tamen pōt appellatio. per uictum interpoſitam proſequi,licet ille uictus tranſegerit,vel aliter compoſuerit.*

28 *Tertius qui compa.pro ſuo intereſ.ad quem effectū pōt ſe intromittere ad cām per aliū intētatā, & quos actus & adiuuamēta pōt facere,vide in diſcurſu.*

29 *Defendere poteſt quis aliquem etiam inuitum.*

30 *Tertius cōparens pro iure ſuo tam in primo, quam in ſecundo iudicio,an teneatur libellum offerre, & litem conteſtari,& ſimilia facere?*

32 *Tertius poteſt impedire executio.ſenten.etiā reſpectu ſimplicis poſſeſſionis.*

CAP. XVII.

1 CVm ſuper. † Cōfirmatur ſnīa quo ad reū appellātem, ſi nihil doceat̃ contra eam. differtur tamē executio, ſi tertius de ſuo intereſſe doceat. Vel ſumma ſic. Ab eadem ſnīa pōt appel.nedū reus victus,ſed etiā tertius, cuius intereſt,& poterit ſnīa quo ad reū nil de ſuo iure docentē confirmari reſpectu verò tertii rōnabiliter appellātis īfirmari.h.d.Diuidit̃ in tres ꝑtes.In prima decisè narrat factū.In 2.quo ad reū pricipalē cōfirmat ſent.ibi:*cū ex parte.* In 3. verò quo ad tertiū appellā.cōmittit cām executiōis fiēdę,vr̄ n̄,ibi.*mādamus.*Et hęc decre.ſemꝑ videbat̃ mihi difficilis,cū ꝑꝑ ipſius difficilē mām,tū ꝑꝑ ītricatū modū tradēdi ipam ꝑ cōmētatores nr̄os maxīe In.adhibitū.Ego deo largitor̃ dicā clariſſimè ꝯcluſiuè.i.tex.cū gl.& mām ītrīſecā.c.trada.demū aliq̄ ſubiiciā ad mām āpliādā.Caſus lr̄alis, Cū īter epi. Auri.ex vna ꝑte;& mon.Cellę nouę ex altera ſuꝑ ſtatu ipſi⁹ diuerſæ ſnīę ꝓ epo latæ fuiſſēt tā ex ꝑte mona.q̄ ex ꝑte Ouetē.epi fuit ad ſedē apl̄icā appellatū.vn̄ eps Ouetē. ꝑ nuntiū ſuū cōquerebat̃ ꝑ ſnīas illas eccl.Ouetē.enormiter eſſe læſā,ad q̄ dicebat dictū monaſteriū pertinere.quare dicta ſnīa ꝓ epo nō deberet executioni mandari. ſuper hoc negotio multa fuerūt allegata in p̃ſentia papę, verūtn̄ ex parte monaſterii nihil

nihil rōnabile oſtēſum fuit,quare dicta ſentētia pro epo lata debuerit irritari.& iō quātū ad monaſteriū ipsā cōfirmauit,mādat papa iudicib⁹,quaten⁹,ſi cōſtitetit appellationē ꝓ eccleſia Oueten̄.rationabiliter interpoſitā, & ad eā ꝓſequendā nuntiū ſuū intra tp̄s legitimū deſtinaſſe, executio ſnīæ differat̃;ne circa poſſeſſionē Oueten̄.eccleſia detrimētū incurrat.alioquin,ſicut iuſtū fuerit executioni mādetur ſine p̃iudicio eccleſię Oueten̄.cū hoc ſibi nō p̃iudicet,quo min⁹ ſuā poſſit cōſeq rōnē, cū res īter alios acta nō noceat regulariter aliis, iuxta conſtitutiones canonicas & ciuiles
2 Ber.†Et no.priò,ꝙ cū de ſubiectiōe agit̃, p̄t libell⁹ dirigi ꝯ eū,q dr̄ ſubiect⁹,abſq; eo ꝙ priò cōueniat̃ is,q ſubiectionē, vel ſubiectiōis poſſeſſionē p̄tēdit;ꝯcordat.s̄.e.c.cū īter,vbi
3 tetigi,& pleniſſime dixi in c.auditis,de p̃ſcr.†No.ſecūdò,ꝙ ab eadē ſnīa pn̄t appellare oēs,quorū intereſt,licet in iudicio nō interuenerint.qualis autem ſit hæc appellatio iudicialis,vel extraiudicialis.j̄.dicetur;cōcordat huic tex.l.a ſētētia,in pri.cū duob⁹.§.ſeq.ff.de app.facit ꝑ ꝯriū ſensū.2.q.
4 6.c.n̄ ſolēt. †No.tertiò,ꝙ cū eadē cā ab eadē ſnīa plures appellāt, & ꝓſequūt̃,victoria vni⁹,q đ iure ſuo docuit,n̄ ꝓdeſt alteri nil rōnabiliter ꝓponēti;& ſic limita.c. vna ſnīa.j̄.tit. ꝓxi.& l.ſi q ſeparatim,ff.de ap. & j̄.ſuper gl. dicā pleni⁹ & clari⁹.No.ibi:*rationabiliter*, ꝙ terti⁹,q nō fuit in iudicio, ꝓ intereſſe ſuo appellās dēt ſeruare tꝑa appellationis īterponēdæ,& ex cā rōnabili appellare.†Et ex hoc & ex tex. ſingu
5 lariter no.caſū,ī quo cū appellat̃ à diffinitiua,ē neceſſe ex-
a primer̃ cāmᵃ appellādi, nec ſufficit dicer̃ appello ab iniqua ſnīa,vʒ cū terti⁹,q ī iudicio nō īterfuit,appellat ꝓ intereſſe ſuo:qđ tenet Bar.in d.l.à ſnīa, & hoc notāter hic ꝓbat̃, & ī d.l.à ſnīa,ī prin.Et hāc puto rōnē, q̄a regulariter nō licet appellar̃ à ſnīa īter alios,vt d.l.à ſnīa.cū ergo iſta appellatio a tertio facta ſit ꝯ regulas iuris, oportet, ꝙ exprimat̃ cā eā iuſtificās:q̄a geſtū ꝯ legē ē nullū.l.n̄ dubiū, C.de legi. & 2.q.6.c.nō ſolēt,& c.cū inter,de ele. ſicut ī ſi̇̄i dixi de appellatione īterponēda ab executore s̄.e.c.qđ ad cōſultationē;& hoc tene mēti.No.vnū modū īpediēdi executionē ſētētiæ ꝓ alio latę,vt. ſ.ꝑtēdēs intereſſe circa ipſi⁹ executionē appellet, & in appl̄ōnis cā doceat đ intereſſe ſuo:an āt
6 ſine appl̄ōne poſſit hūc effectū cōſeq,dicā.j̄.†No.ꝙ ſētētia lata ſuꝑ ſubiectiōe ꝯ ſubiectū n̄ nocet ei,q p̄tēdit hr̄e i⁹ ſubiectiōis,quātūcūq; ſciuerit illā cām agi,& n̄ cōtradixit:qui nimo reputat̃ omnino alia ꝑſona ita,vt habeat locū illa regula res inter alios acta. Et ꝓbatur hoc aptiſſimè hic ſaltē quo ad i⁹ ꝓprietatis:& tene mēti ꝑpetuò hūc tex.q̄a credo ꝙ alibi n̄ ita plenè ꝓbet̃. An inferat p̃iudiciū tacēti quo ad poſſeſſionē,ſi ipſe ſuꝑior erat in poſſeſſiōe, dicā.j̄.ſuꝑ glo.
7 †Op.ꝯ tex.in eo,ꝙ exigit vt eps Oueten̄.dēat ꝓbare rōnabiliter appellaſſe.cū.n.agit̃ đ modico p̃iudicio,ſ.vt differat̃ executio ſnīæ,ſatis erat ꝓbare ſūmariè de iur̃ ſuo,vt in.c.veniēs,& qđ ibi no.de teſt.& l.3.& l.theſaur⁹,ff.ad exhib.So. gl.2.ſētit hic ꝯriū in pri.ſed an̄,q̄ rn̄deat, inculcat aliā q̄ōnē,ſ.an ꝓbāte epo Ouetē. de iure ſuo dēat retractari ſnīa lata ꝯ monaſterium in fauorē epi Aur. Et ad vtrūq; dicit,ꝙ ad effectū differēdi executionē ſatis eſt ꝓbare de iure ſuo ſūmariè;ſed ad cōſequēdā retractionē ſnīæ oportebit plenè de iure ſuo docere. hæc vr̄ mēs gl.in prim. par.ſui.Quo ad primā partē gl.optimè loquit̃ intelligēdo, ꝙ ꝑ ꝓbationē ſūmariā differat̃ executio ad tp̄s,ſ.donec poſtmodū plenè diſcutiat̃ de iure iſti⁹ tertii,vt ꝓbat̃ in d.c.veniēs,vbi de
8 hoc.†Sed quaten⁹ gl.ſentit,ꝙ iſto epo Ouetē. plenè de iur̃ ſuo ꝓbāte dēat caſſari ſnīa in fauorē alteri⁹ lata,Inn.hic inſtat ponēdo duas practicas ꝓnūtiandi. Quidā.n.dn̄t,ꝙ ſi ille eps Ouetē. ꝓbauit ſentētiā iniquā, ꝑ q̄ ꝓnūciatū ē monaſteriū,qđ ei ſubeſt,ad Auriē.epm̄ ꝑtinere;iudex appellationis pronuntiabit ſic cum monaſterium Cellę nouę non ad Auriē. ſed ad Oueten̄. pertineat, ideo ipſum monaſteriū abſoluim⁹ ab impetitione epi Auriē.& latā ꝓ ipſo ſententiā reuocamus.Refert alios dicere,ꝙ iudex in cauſa appellatiōis ꝓnūtiauit dūtaxat ſnīā ꝓ epo Auriē.latā nō p̃iudicare epo Ouet.ar.in d.l.à ſnīa,in prin.ff.de ap.In. verò diſtinguit, ꝙ in cā, in qua ex prima ſnīa infert̃ p̃iudiciū ipſi tertio,ferēda ē ſnīa ſc̄m primū modū.exēplū in caſibus.de qb⁹ j̄.e.c. pe.Si verò nō fit ī p̃iudiciū,niſi quo ad p̃ſumptionē, vt in caſu nr̄o,tūc feret̃ ſnīa ſc̄m aliū modū d. An.limitat hoc vltimū verū,qn̄ iſte terti⁹ cōparet poſt ſnīā latā ꝯ reū:ſed ſi cōparet ex rōne ſui intereſſe, ingredit̃ litē & ꝓſequit̃ vnà cū reo. tunc quia ſnīa facit ſibi plenū p̃iudiciū, vt hic no.Inn.tūc fertur ſnīa ēt quo ad reū:ſed certè de hoc vltimo nō ē dubiū. Cōclude ꝙ aut terti⁹ appellauit in caſu, quo defen
b ſio,vel actio primo loco ſpectabat ad eū; tūc cū oīa acta ſibi ꝓſint & nocēt, ᵇſicut ſnīa ꝓdeſſet & noceret.d.c. pe. feret̃ ſnīa ſc̄m primū modū.Si verò cōparet in caſu, in quo defenſio n̄ ſpectabat ad eū primo loco,ſed rōne aliqualis ſui p̃iudicii appellauit,vt in caſu hui⁹c.& tūc nō eſt vis, an iudex ꝓnūtiet ſnīam n̄ p̃iudicare iſti tertio:an verò dicat illā iniquā & iniuſtā quo ad iſtud factū:vel ſi retractet & caſſet illā quo ad iſtū tertiū.nā ſatis illā retractat quo ad tertiū, ſi ꝓnūtiet illā ſibi nō debere p̃iudicare;& ſic pn̄t ſaluari qđ tacitè ſentit hic gl.& vr̄ hoc vltimū de mē-
9 Bar.in d.l.à ſnīa.† An aūt ſentētia lata ꝓ iſto tertio proſit victo, diſtingue ſic poſt Bar.in d.l.à ſnīa,ꝙ aut iſte vict⁹ appellauit,& ēt iſte terti⁹, & vterq; ꝓſecutus eſt appellationē ſuā.tn̄ ille vict⁹ nihil de iure ſuo ꝓbauit in cā appellatiōis:ſed ille tertius docuit de iure ſuo,& tūc ſnīa proderit ſolū illi tertio,& quātū ad eū ſnīa infirmabit̃.quātū verò ad aliū victū ſnīa cōfirmabit̃;& de hoc ē caſus hic.Vn̄ dico,ꝙ iſtud monaſteriū n̄ hēbit ampli⁹ ex ſe vocē cōtradictionis,quomin⁹ ſubiiciat̃ epo Auriē.ſed rōne epi Ouet. cōſequet̃, vt n̄ ſubiiciat̃ epo Auri. vt hic aptè colligit̃. Vbi aūt i⁹ iſti⁹ victi foret oīno ſeparatū & diſtinctū à iure tertii,tūc nullā vtilitatē directè vel indirectè cōſequeret̃ iſte vict⁹ ex ꝑſona iſtius tertii,q pro ſe obtinuit in appl̄ōnis cā,vt ſatis probatur hic,cū quo ad victū fuerit confirmata hæc ſententia.
10 †Nō obſtat huic cōcluſioni.c.vna ſententia,đ ap.& l.q ſeparatim,ff.e.vbi patet,ꝙ victoria vni⁹ prodeſt alteri in cā appellatiōis,ex quo hn̄t eandem cām:q̄a,ex quo vterq; ſibi ꝓuidit appellādo, vr̄ quilibet renūtiaſſe prouiſioni & beneficio illorū iuriū. Qualis aūt dēat eſſe tūc forma petēdi ꝑ iſtū tertiū, ſatis colligit̃ ex forma
11 pronūciandi,quā s̄.poſui.† Aut ille uict⁹ acquieuit ſnīæ,& ratā habuit; & tūc idē: q̄a ſentētia infirmabit̃ dūtaxat quo ad p̃iudiciū iſtius tertii,& nō quo ad p̃iudiciū
12 iſtius victi.†Vt probatur per locū à ſpeciali in l.non tm̄,ff.de ap. nam ibi eſt ſpeciale in cauſa capitali,vt reo approbante
c ᶜſententiam tertius audiatur appellans in eius fauorē;regulariter ergo ꝯ, & limita hoc,vt. s̄. dixi in iure diuiſibili. Et ex

a Exprimere cauſā. Adde Roma. con. 333.in fine.

SEBA. SAPI.

a Cauſam.vide Bal. & Sali.in autē. hodie,C.de app. latè per Ang.Are.in d. l.à ſentētia, & per Rapha. Cu. in l.i. ff.de app.recip.

b Proſint & nocent Adde Frā.Are.cōſil.78. & vide Ancar.conſi.86. Alecon.134.& 205.2. lib.

SEBA SAPI.

c Reo approbāte.vide Bal.Sal.& Alb. in l.addictos, C.đ epiſ. audien.Ang. & Imo.in l. nō tātū,ff.de appel.Ange.Are. in l.ſi q ſeparatim. §.ſi.eo.

a Plenum præiudiciũ. Adde Fulgo. conſi. 149. Ro. conſi. 342. Ale. conſil. 36. 1. li. & con. 82. eo. li. & dicit Ro. conſi. 343. ꝙ ratione qualiſqualis p̃iudicii licet appellare.

ANT. FRAN.

a An & quando tertius poſſit appellare, & ratione cuius p̃iudicii id facere poſſit, dicas quòd tertius põt appellare à ſententia pro ſuo intereſſe, vt per Inn. & do. in c. cũ ſuper, de re iud. & per d. Car. in cle. 1. in prin. de cã poſ. & proprie. & plenè per And. Sicu. in c. ſuper eo, de off. del. & per Old. in conſi. 252. 2. inci. contra prouiſionem. & vide Bart. in l. à ſñia, ff. de app. ubi dixit, qđ tertius põt appellare pro ſuo intereſſe, etiã ſi ſit tertia ſñia illa, à qua appellat, dum tamen ipſe non appellauerit, ſed prĩcipalis litigator, quod intellige verum ſi ipſe ignorauit cauſam agi: aliàs ſecus, vt per Bar. in d. l. à ſentẽtia, de modo formandi libellũ, qñ tertius appellat ꝓ ſuo intereſſe, vide Inno. in d. ca. cùm ſuper, & adde ꝙ tertius proſequẽs pro intereſſe ſuo appellationem interpoſitam per litigantem, non poteſt proſequi, qñ appellatio eſt nulliter interpoſita, vt no. d. Car. ĩ cle. cõſtitutionem §. ſanè, de elec. in 3. q. & adde etiã, qđ tertius inhærens appellationi ĩterpoſitæ per aliũ ꝓ ſuo intereſſe dẽt ratificare ipsã appellationem ĩterpoſitam intra tẽpora appellandi, vt no. Cal. in auten. hodie, ad fin. C. de app. & Alex. in l. ſi perluſorio, §. i. ff. de app. & ad de etiam, ꝙ terti⁹ ꝓ ſuo ĩtereſſe põt appellare, quãuis cauſa inter princi

hoc poſſet dici, ꝙ ibi nullũ ponit̃ ſpeciale: ſed hoc cõtingit ibi: qa ĩtereſſe tertii nõ erat inſeparabile à iur̃ victi. nã ibi appellat terti⁹ rõne humanitatis & cuiuſdã cognationis, quã inter hoĩes nã cõſtituit l. vt vim, ff. de iuſti. & iure. intereſt. n. cuiuſlibet, ne alter iniuſtè dãnet̃ ad mortẽ vt ibi. iõ differt̃ executio, & ꝓdeſt victoria iſti⁹ tertii illi victo. Siverò iſte vict⁹ nõ acquieuit ſñiæ, nec appellauit: ſed fuit cõtẽtus appellatione interpoſita ꝑ iſtũ tertiũ; & tũc ꝓderit victoria iſti⁹ tertii illi victo, & irritabit̃ ſñia ĩ totũ, arg. in d. l. q ſeparatim, & d. c. vna ſñia; qđ eſt bene notãdũ: qa multũ limitat iſtũ tex. & tenet expreſsè Bar. ĩ d. l. à ſñia; & qđ pl⁹ eſt, dicit iſtud ꝓcedere, ẽt ſi iſte terti⁹ ĩ appellatiõe & ꝓſecutione diceret ſe appellare reſpectu ſui p̃iudicii: qa nihilomin⁹, ex quo eadẽ eſt victoria in cã appellatiõis, porrigitur ex iuris diſpoſitione ad iſtũ, qui ſuccubuerat, vt ĩ dictis iurib⁹, & ĩ l. ſi poſt mortẽ, ĩ fi. ff. de bo. po. ꝯ tabulas; qđ eſt notandũ.

13 † Op. ꝯ p̃dicta & cõtra tex. vr̃. n. ꝙ à ſententia lata inter alios nõ poſſit appellari d. l. à ſñia, ff. de app. probat̃ per locũ à ſpeciali ĩ d. l. nõ tñ. Sol. gl. iſta in ſecũda parte format cõtrariũ, & formaliter nõ ſoluit. dic tu, ꝙ regulariter ꝓcedit cõtrariũ. fallit, vbi ex ſñia inter alios dicta infert̃ alteri plenũ p̃iudiciũ,[a] vt ĩ caſu. l. ſępe, ff. e. & c. pe. e. ti. & ĩ d. l. à ſñia. i. rñſo, cũ. ſ. ſñia eſt lata cõtra hæredẽ ĩ p̃iudiciũ teſtĩ. tũc. n. legatarii appellãt, vt ibi. Idẽ, ſi infert̃ aliud p̃iudiciũ, licet nõ plenũ; puta reſpectu poſſeſſionis. vt hic. Idẽ ſi põt inferri p̃iudiciũ reſpectu p̃ſumptionis, vt qa ſentẽtia fuit lata ꝯ vnũ ex cohęredibus, tunc alii poſſunt appellare; nec illa ſñia vel acta faciũt aliquã p̃ſumptionẽ ꝯ eos, cũ agatur ſuꝑ eorũ portionib⁹. d. l. à ſentẽtia §. 3. Idẽ, qñ intereſt rõne cuiuſdã humanitatis. d. l. ñ tñ. dic ergo, ꝙ vbi nullũ intereſſe p̃t p̃tẽdere terti⁹, tũc nõ audit̃ appellãs à ſñia lata ĩter alios 2. q. 6. c. nõ ſolẽt, & c. cũ inter. R. de ele. Secus, vbi põt aliqđ intereſſe p̃tendere, vt hic, & iurib⁹

14 pal. † Sed dices tu, quomodo auditur iſte terti⁹ ꝑ viã appellationis, cũ iudex eũ nõ grauauerit: qa nũq̃ fuit ĩ iudicio. So. dicit Inn. ꝙ iſte appellauit: qa ſñiando ꝯ vnum intulit ſibi iniuriã ĩ iure ſuo. Sed ñ placet hoc Bar. ĩ d. l. à ſentẽtia. nõ. n. potuit ĩiuriã inferre illi, quẽ nõ cognouit. vñ dicit, ꝙ iſte appellat, ne inferat̃ ſibi p̃iudiciũ ex ſñia; & hic effectus nõ p̃t haberi, niſi cognoſcat̃ de iniquitate ſẽtẽtię quo ad eũ;

15 meritò auditur appellãs. † Ex hoc infert̃, ꝙ hæc appellatio eſt iudicialis, & nõ extraiudicialis, qđ tenet Inn. dicẽs ex hoc, ꝙ nõ erit opus ꝓcedere, ſicut in appellatione extraiudiciali, vel litẽ cõteſtari data cõtumacia appellati; ſed ꝑ oĩa ꝓcedetur, ſicut in qualibet appellatione iudiciali; qđ eſt notandũ, & ſatis videtur hoc colligi ex iſto tex. & clari⁹ ex d. l. à ſñia. Nũc quæro pone, ꝙ ſentẽtia mandat̃ executioni pro Epiſcopo Auriẽ. puta quia Ouet. rõnabiliter nõ appellauit, & ſciuit cãm agi: nũqd Epiſco. Auriẽ. p̃ſtabit cautionẽ huic monaſterio, ꝙ ipſum đfendet cõtra Ep̃m Ouetẽ. iuxta. l. is à quo ff. de rei uẽ. Glo. iſta ĩ tertia & ultima parte cõcludit ꝙ nõ qa nũc aget tñ eccle. Oueten. quaſi uelit gl. ꝙ cautio, de qua in d. l. is à quo, ẽ p̃ſtãda, qñ duo eo. tꝑe agũt cõtra unũ, & alter pri⁹ obtinuit ſñiam ꝓ ſe ꝯ reũ. tunc eñ ſñia mãdat̃ executiõi in fauorẽ uincẽtis p̃ſtita cautiõe ipſi reo de cõſeruãdo illũ ĩdẽnẽ, ſi alter actor obtineret ꝯ ip̃m. Ex hoc dico, ꝙ ad tex. nr̃m gl. optimè loqtur: qm̃ ipſe ep̃s Oueteñ. ñ uẽiebat prĩcipal̃r ꝯ mona. ſed interponebat ſe ad impediẽdũ executionẽ ſñię; & ſic ceſſat hoc caſu diſpõ illi⁹. l. is à quo. Sed dubiũ eẽt, qd ſi añ executionẽ factã ep̃s Ouetẽ. moueret litẽ cõtra monaſt. nũqd poſſet monaſte. tꝑe executiõis petere hãc cautionẽ de ĩdẽnitate quo ad Ouetẽ. & fortè ꝙ ñ, ſi iſte ſciuit cãm ſuã agi, & ñ ꝯdixit. nam ſñia dẽt añ oĩa mãdari executioni; & poſtea poterit iſte Ouetẽ. ager̃ cõtra Auriẽ. Quid aũt ſi iſte ep̃s Oueteñ. eẽt in poſſeſſione? dic ut. ĩ. dicã in gl. ſequẽ. Op. ꝯ literã đ ꝯrietate. priò eñ dicit, ꝙ ſi Epiſco. Ouetẽ. põt rõnabiliter appellaſſe, ꝙ dẽt differri executio ne eccl. Ouetẽ. patiatur circa poſſeſſionẽ detrimentũ. Poſtea in uer. *alioquin*, innuit ꝯriũ. Dicit. n. ꝙ, ſi non põt docer̃ rõnabil̃r ſe appellaſſe, ꝙ fiẽda eſt executio abſq; p̃iudicio eccleſi. Oueten. qa res inter alios acta &c. cũ. n. uerſi. ille. *alioquin*, ueniat aduerſatiuè ad p̃cedẽtia, dẽt ĩtelligi, ꝙ in caſu ꝯrio fiat eccl. Ouetẽ. p̃iudiciũ. Sol. gl. in uerbo, ñ noceat, metu hui⁹ ꝯrii dicit, ꝙ primũ dictũ dẽt intelligi đ p̃iudicio reſpectu poſſeſsiõis uer. *alioquin*, de p̃iudicio reſpectu ꝓprietatis. q. d. ꝙ ſi eccl. Ouetẽ. põt docer̃ ſe ratiõabil̃r & iuſtè appellaſſe, & ſic docebit de iure ſuo; puta qa ꝓbabit illud mona. ad ſe p̃tiner̃: uel qa ẽ ĩ diœceſi ſua uel pręſcripſit ſibi oĩmodã iuriſdõnẽ ul̃. hẽt priuilegiũ, uel qd ſil̃e tũc nullũ p̃iudiciũ patiet̃ nec reſpectu poſſeſsionis, nec ꝓprietatis. ſinaũt, qa ñ rõnabil̃r appellauit, uel miſit nũtiũ ad illã ꝓſequẽdã debito tꝑe, & ſciuit cãm ſuã agi, ñ patiet̃ p̃iudiciũ. ſ. in proprietate, ſed circa poſſeſsionẽ, ſic.

6 † Aduerte, qa hic iacet difficultas principalis hui⁹. c. in vidẽdo, quale p̃iudiciũ infert̃ ſuꝑiori ex ſñia lata ꝯ ſubiectũ ſuper iure ſubiectionis,[b] & in caſu, in quo ſuperior ignorauit iugiter cãm agitari ꝯ ſubiectũ, ita, ꝙ tꝑe ſuperueniẽtis ſcientiæ lapſum eſt appellandi tempus. Dicendum eſt cõmuni omnium iudicio, ꝙ nullum dẽt ex hoc fieri p̃iudiciũ ſuperiori, ſiue ipſe poſſideat ſubiectionẽ, ſiue nemo alius ꝑ c. ueniẽs; de teſti. Vnde põt ante executionẽ occurrere ei, & de iure ſuo docere; & Inn. ſic ĩtelligit illud c. ĩ ignorãte cãm agi; & facit c. pen. ĩ. eo. & l. ſæpe, ff. de re iudic. Si uerò ſciuit, & à ſententia appellauit, idem dicendũ: quia adhuc cauſa eſt integra: qa per appellationẽ legitimè interpoſitam

paliter litigantes fuerit commiſſa appellatiõe remota; ita Bar. in l. i. § fi. ff. à quib. appel. non li. & no. And. Sic. in d. c. ſuꝑ eo, de of. deleg. vbi ẽt dicit, quòd terti⁹ appellat ab executione inſtrumenti guarentigiati, licet per ſtatutũ à tali executione ꝓhibeatur appellatio; qđ etiã voluit ipſe And. Sicu. in quodam conſi. incipien. ſcripſit eccleſiaſticus, in 14. col. quod eſt poſt conſi. Alex. 103. ĩ 4. parte. vbi alleg. d. Ant. idẽ voluiſſe in c. vt debitus, de ap. & adde, ꝙ quandoq; q̃s poteſt appellare, ſi ſua nõ interſit, puta qñ appellat pro cõdẽnato ad mortẽ pro crimine capitali, iuxta. l. non tãtum, ff. de appe. quod eſt verũ etiã ſi ſit renũciatũ beneficio illius. l. ſecũdũ Ale. ibi ꝑ gl. in l. pactum inter hæredẽ, ff. de pac. & de materia vide plenè per Alex. in d. l. non tantũ, de appella.

SEB. SAPIA.

b Super iure ſubiectionis. Vide Ab. in conſi. 3. inci. nitar i pręſenti, col. 18. in 2. vol. & in conſi. 87. incip. in quæſtione quę ad præſens vertitur, char. ſi. in i. volu. Fel. latè poſt Abb. in c. auditis, col. 16. verſic. in quãtũ latè ponit Ab. ĩ. de præſc. & Ale. in repe. l. ſæpe, co. 30. ff. de re iudi. vide etiam aliqua per Fel. in c. pe. col. 2. ĩ. e. vbi tradit, an & quando tertius agit nomine meo me ſciente, mihi præiudicet.

terpoſitã ſuſpenditur ſñia, ut in c. uenientes, de iureiu. & in d. l. à ſñia.

17 † Sed dubiũ eſt, cũ ſciuit cauſam ſubiectionis agi, & nõ ꝯdixit,[a] nec appellauit ſaltẽ legitimè: uel ſi legitimè, nõ fuit debito tꝑe ꝓſecutus; quo caſu ſuccedit uer. *alioquin*, hic poſitus. Pro cuius intellectu ego p̃mitto illud certũ eſſe, ſubditos poſſe cõueniri à tertio ſuꝑ iure ſubiectionis: tum quia intereſt eorũ dñm nõ mutare: tũ quia ipſi uidentur facere, quominus tertius poſſideat nõ patiẽdo eũ poſſidere, ſeu ſibi nõ obediendo, ut patet hic, & in c. cũ inter, ſ̃. e. & ca. auditis, ſ̃. de reſcri. ubi hoc tenet Inn. & idẽ ſentit in c. inter quatuor, de maio. & obe. dicit tñ Inn. in d. c. auditis, quoſdã tenere, ꝙ licet ſubiecti admittãtur ad defenſionẽ & poſſint cõueniri: tñ defenſio primo loco ꝑtinet ad illũ, qui poſſidet ſubiectionẽ. Refert alios dicere, & melius ſ̃m eũ, ꝙ defenſio non pertinet principalius ad unũ, q̃ ad alium, ſed plenè ad utrunq; & ęqualiter; alle. l. principaliter, C. de libe. cauſa; & cum hoc ſecũdo dicto trãſeunt cõiter doct. ibi. & hoc mihi ſemper placuit, ar. eorũ quę legunt̃ & no. in c. fi. de maio. & obe. & maximè ibi ꝑ Hoſt. & in c. imperialẽ. §. pręterea, de prohi. feu. alie. per Fede. colla. 10. ubi patet, ꝙ ſubditi poſſunt ſe opponere, ne mutẽt dominum, & ſic ꝓ eorũ ĩtereſſe poſſunt cõueniri, uel ſe offerre defenſioni, cũ de iure ſubiectionis agit̃. Hoc præmiſſo, cũ quęritur, quale præiudicium infert̃ dño, qui ſciuit cauſam agi cũ ſubiectis, & tacuit, nec à ſñia appellauit; Inn. in c. ſuborta. ĩ. eo. ur̃ ſentire, ꝙ inferatur plenũ præiudicium: requirit̃ tñ, ꝙ dñs ſciuerit cauſam agi, & non ignorauerit ſibi ius cõpetere in ſubiectos litigãtes. Idẽ ẽt ſentit in d. c. auditis. ubi dixit, ꝙ ſñia lata ꝯ unum alteri, nõ præiudicat, niſi ſciuerit & nõ defenderit; alle. c. pen. ĩ. eo. & l. ſępe. §. pe. ff. eo. tit. ſed ꝯrium tenuit ipſe Inn. hic, dicens ꝙ dño fit pręiudiciũ quo ad poſſeſſionem: quia fit executio pro illo, qui ſñiam obtinuit: non aũt pręiudicat̃ dño quo ad proprietatem; & idem tenuit in d. c. pe. & ur̃ eſſe caſus hic, & hoc cõiter tenent doct. d. Fran. de zaba. olim cardinalis florentinus pręceptor meus legendo hoc. c. magis ſe reſtrinxit. Dicit. n. ꝙ non fit pręiudicium ſuperiori, ẽt ſuper poſſeſſione, ſi ipſe poſſidebat ſubiectionem; & ad hoc. ca. reſpondebat, ꝙ intelligitur, qñ ſuperior non erat in poſſeſſione. nam, ubi alias potuiſſet impedire executionem fiendã in re uacante prætextu iuris ſui, ut legi. & no. in d. c. ueniẽs, de teſti. & per Bar. in l. à diuo pio, ff. de re iud. nunc nõ poterit, ex quo fuit ſciens, & non aſſumpſit defenſionẽ. Sed ſi ipſe ſuperior fuiſſet in poſſeſſione, non debet ea priuari ꝑꝑ ſñiam latam ꝯ ſubiectos: quia hoc eſſet de directo ꝯ mentẽ huius. c. ubi dr̃, ꝙ ſñia debet mandari executioni abſq; ep̃i Ouete. pręiudicio, & ſubdit tex. rationem: quia geſta contra monaſterium non debent pręiudicare ep̃o prętẽdenti ſubiectionem, licet ſciuerit, & non appellauerit: quia res inter alios acta regulariter aliis nocere nõ debet. Vñ placet mihi iſte intellectus, & põdero multũ duo ex iſto tex. Primò in eo, qđ dicit, ꝙ abſq; pręiudicio eccleſię Oueten. mandata eſt ſñia executioni. ſi. n. priuaretur poſſeſſione ſua, non fieret abſq;

18 pręiudicio grauiſſimo. † cũ magnũ ſit poſſeſſionis commodum, cũ ſępe ex defectu probationis de dñio perdat̃ ipſum dñium, ut in c. ſępe, de reſtit. ſpol. & onus probandi incũbit nõ poſſidẽti. l. fi. de rei uẽdi. C. & in. c. ex literis, de proba. & inſtit. de interdi. §. cõmodũ. Intelligat̃ ergo iſte text. de tali pręiudicio, quo grauatur dñs tacens, cum fit executio in re uacãte, cũ facilius ipſe obtinuiſſet, ſi nemo poſſideret; ut no. in d. c. cum ueniens; & hunc intellectum iudicio meo ur̃ tacite ſenſiſſe Inn. in. c. quãuis, in prin. ĩ. e. Secundo ponderò multum rõnem decidẽdi hic in fine poſitam, *quod res inter alios acta &c.* & ſic ſingulariter uult hęc litera, & neſcio alibi, ꝙ dominus dicitur prorſus alia perſona quo ad hoc, ut nullum fiat ſibi præiudiciũ, ſaltẽ graue ex geſtis cũ ſubiecto. Ex quo infertur, ꝙ c. pe. ĩ. eo. & l. ſępe, eo. ti. ff. habent locũ in domino ſuperiore quo ad regulã ibi poſitã, & nõ quo ad caſus ibi exceptos. Et hoc apertiſſime probo per rationem ipſius Inn. in d. c. auditis. ubi dicit, ꝙ defenſio, cum de ſubreptione agitur, ęqualiter ad ſuperiorẽ & ad ipſos ſubiectos pertinet. ergo ſententia lata contra unũ nõ dẽt nocere alteri ẽt tacẽti, ꝙ probo per. d. l. ſępe, & d. c. pen. tunc enim ſententia contra unum nocet alteri, cũ is, cui primo loco cõpetebat actio, permiſit ſequentem experiri, cum poſſet illum à iudicio repellere, ut ibi dicitur. ſed ſi æqualiter ad utrunq; pertineret, nõ potuiſſet dominus ſubditos remouere à iudicio. Itẽ quare eſt hoc imputandum dño ſeu ſuperiori, cũ ſubiecti litigẽt pro intereſſe eorũ, & ſic ſñia habebit ſuũ effectũ ꝯ ſubditos, ut non poſſint rõne eorũ intereſſe amplius ꝯdicere: ſed ꝯ ſuperiorẽ nõ, cũ non debeat ſñia excedere effectũ ſuũ, & tranſire ad alias perſonas, ut in c. quæſiuit, de his q̃ fiũt à præla. & l. ſancimus, C. đ pœ. Dicet aliquis: hęc uident̃ ꝯ tex. in d. l. ſępe. §. nã & ſi libert⁹. ubi dr̃, ꝙ ſi libertus litigãs de ſtatu ſuo cũ tertio reportat ſñiam ꝯriam, p̃iudicabit ipſi dño ſuꝑ ſuo iure patro. Ad illum tex. ẽt p̃t rñderi dupliciter. primò ꝙ tex. ille habet duos intellectus. Primò, ꝙ intelligatur, qñ dñs interuenit in iudicio; & hoc ſonare ur̃ ille tex. dũ dicit: *me interueniente &c.* & hũc intellectũ tenuit Io. An. & approbat Inn. hic. Dicit. n. Io. & bñ ſ̃m Inn. ꝙ ſi q̃s petit iura, q̃ ego poſſideo in re aliqua, me ſciẽte, & obtineat: nõ tñ mihi p̃iudicat, niſi ea defendã; &[a] exponit uer. d. l. ſępe ibi: *me interueniẽte et defendẽte*; & ſic apparet ſ̃m eũ, ꝙ ſi offerat ſe defenſioni, dẽt ꝓbare de iure ſuo: aliás fieret ſibi p̃iudiciũ. Secundus ĩtellectus fuit Roge. ut ſufficiat ſola ſcĩa. & licet Bar. hũc intellectũ teneat in d. l. ſępe: Inn. tñ & Io. An. dicũt hic, ꝙ papa ur̃ hic illũ intellectũ Roge. reprobare. Sed ſi uolumus ſeruare hũc intellectũ Roge. & Bar. dicam⁹ al̃r & ſic, ꝙ aut loqmur ĩ liberto litigãte; & fit dño ſcienti p̃iudiciũ, ut ĩ d. §. nã & ſi libert⁹. Aut loqmur ĩ ſubiecto litigãte, & nõ fit dño p̃iudiciũ licet ſciẽti, niſi ĩterfuerit ĩ iudicio, & obtulerit ſe defenſioni; & ita ꝓcedat iſte tex. Et hũc intellectum poſuit. d. Ant. hic, & ur̃ iudicio meo de mẽte Bar. ĩ d. §. nã & ſi libert⁹, ſi rõ ſua bene põderet̃. rõ diuerſitatis ẽ: qa libert⁹ fuit cõſequut⁹ libertatẽ à dño; ꝯñr ſuꝑ iure. pat. ex ſñia ipſi⁹ dñi; meritò fit dño ſciẽti p̃iudiciũ.

19 † Sicut eadẽ rõne dr̃ ĩ creditore litigãte ſuꝑ dñio pignoris agẽdo hypothecaria, ut fiat p̃iudiciũ debitori ſciẽti. habuit. n. illã obligationẽ facto dñi; & ſic ur̃ ſibi dediſſe ſñiam litigãdi ſuꝑ dñio, ut no. Bar. ĩ d. l. ſępe. ĩ ſubiecto ãt ceſſat hęc rõ, cũ nihil hẽat facto dñi ſeu ſuꝑioris: ſed merè ip̃e poſſidet̃. ſi ergo litigat đ ſubiectione, uenit merè ꝓ ĩtereſſe & facto ſuo; iõ ñ debet p̃iudicar̃ dño: imò dñs quo ad ius ſuũ cẽſet̃ ꝓrſus alia ꝑſona, ut aꝑtè uoluit tex. hic; & cũ hoc tẽperamento đ. In. ĩ d. c. ſuborta, p̃t ĩtelligi. Nã ibi litigabat̃ đ iur̃ exẽptiõis cũ p̃tẽdẽre ſe exẽptũ. Ex hoc ĩfert̃ ſingul̃r, ꝙ ſi exẽptus ex priuilegio litigat ſuꝑ iure ſubiectionis cũ ordinario loci ſciẽte papa & tacẽte, ꝙ ſñia ꝯ exẽptũ lata p̃iudicat iuri ipſi⁹ papę ad ĩſtar liberti litigãtis ſuꝑ ſtatu ſuo ſciẽte dño & nõ ꝯdicente;

a Et non contradixit. Adde uidendũ eũde conſ. 89. lib. 1. inci. Ieſu Chriſti & piiſſimę uirginis mariæ.

qđ expreſsè tenuit hic d. Ant. qa exẽptus aliqđ cõmodũ ultra ſubiectionẽ cõſeqt̃ à papa, in quo pōt dici habere cãm à papa. hinc eſt ꝙ qñ papa iudicat ſup exemptione, excipit expreſsè ſuũ ꝑiudicium. Prędicta ꝓcedunt, qñ ſuperior ſciuit & tacuit: & idẽ, ſi min⁹ rõnabiliter appella

20 uit. † Sed dubito quid ſi ſuperior debito tpe & ordine appellauit à ſnĩa lata ꝯ ſubiectũ: ſed poſtmodũ appellationẽ deſeruit, nunqd ſnĩa irrogat ſibi ꝑiudiciũ? Inno. ſentit, ꝙ ſic circa poſſeſſionẽ, ñ ãt circa ꝓprietatẽ. exponit. n. uerbũ, *alioquin*, i. ſi appellatio nõ fuit rõnabiliter interpoſita uel fuit, ſed nõ miſit nũtiũ, uel neſciuit cãm agi. Hoſ. dicit & bñ, ꝙ hoc vltimũ dẽt dicere: & ſciuit cãm ſuã agi: alias ſecus ꝑ c. pe. ꝗ. eo. q. d. & bñ, ꝙ ſi nõ appellauit, & neſciuit cãm ſuã agi, nõ fit ſibi ꝑiudiciũ, ẽt ubi primo loco defenſio ſibi cõpeteret, ut d. c. pe. multòfortius ĩ caſu huius c. ignorãtia non dẽt ſibi nocere; & ſic redeũdo ad q̃ſitũ, ſentiũt iſti aptiſſimè, ꝙ id, qđ dr̃ in uer. *alioquin*, ut ſine ꝑiudicio fiat executio ſnĩæ, hẽat locum ẽt, ubi fuit appellatum: ſed fuit appellatio poſtmodũ deſerta ꝑ nõ ꝓſecutionem. Sed ĩ ꝯtrium ego allego: qa ſi tertius offert ſe defenſioni, & ſuccũbit, facit ſibi plenũ ꝑiudicium, ut no. hic doc. arg. hic, & ſentit Bar. in l. ſi pluſorio, ff. de app. Sol. pt̃ dici ꝙ ꝯtrium ꝓcederet, qñ tertius aſſumeret plenã diſputationem de iure ſuo. hic uerò loquit̃, qñ appellat̃ reſpectu ſui ꝑiudicii circa executionẽ fiendã. uñ, ſi nõ proſequit̃ appellationẽ, perinde eſt, ac ſi nõ appellaſſet, ut hic; & ſic remanet ius ſuũ ꝑter executionem ſaluũ; qđ intelligo cũ limitatione, de qua. ſ̃. dixi in principali

21 qõne. † Præterea circa ꝑdicta quæro. pone, ꝙ ſuperior fuit uocatus ad cãm, quę mouebat̃ ꝯ ſubiectum: ſed nõ comparuit; nunqd hoc caſu ſnĩa lata ꝯ ſubiectũ præiudicat ſuperiori. d. Ant. uř hic ſentire ꝙ ſic refert. n. Cy. in l. 1. C. de aduo. diuer. iudi. tenentẽ, ꝙ ſi de iure meo cũ alio iudicat̃ me aſſiſtente uel uocato ſemꝑ mihi ꝑiudicatur. Ad hoc gl. in c. dilectus, de ſimo. Sed tu attende. nã puto, ꝙ aut lect. d. Ant. eſt corrupta, aut corruptè all. Cy. & q̃cquid ſit dictũ, nõ eſt verũ, vt ſufficiat ſola uocatio in caſu huius c. uel cõſimili. Vnde dico, ꝙ aut ſumus in caſibus, de quibus in ca. pe. ꝗ. e. in quibus infert̃ abſenti plenũ ꝑiudicium data ſcientia cãæ: & tũc fatẽdũ eſt, ꝙ ſufficiat ſola vocatio: quia ꝑ hoc arguimus illũ ſciuiſſe cãm agi: meritò fit ſibi ꝑiudiciũ, cũ ſibi primo loco cõpeteret actio, & ipſe permiſit ſequentem experiri, ut ibi, & in l. ſæpe, ff. eo. tit. Aut ſumus in caſu huius. c. uel alio ubi abſenti & ſcienti nõ fit plenũ præiudicium; & tũc nõ uideo, ꝙ ex ſola uocatione fieret illi plenum ꝑiudiciũ. nã primò tex. eſt in dictis iurib^a ꝑ locũ à ſpeciali in ꝯtrium.

22 † Itẽ ex ſola uocatione quis cõſtituitur in contumacia; & ſola cõtumacia nõ ſufficit ad priuandũ me iure meo: ſed debet procedi aliis remediis, ut in cap. tuę, & c. quoniam frequen

23 ter. §. in aliis, ut lit. non conteſtat. † Quin imo plus dicit Innocent. in cap. inter quatuor, de maior. & obed quòd, ſi ſubditus ſuper iure ſubiectionis conuentus nominat dñm in iudicio, & datur illi terminus ad cõparendum, ꝙ eo non cõparente non debet dari præſenti ẽt uera poſſeſſio ſubiectionis: quia ſubditus nõ habet facultatẽ reſtituendi ſubie

24 ctioné, cũ ille ipſam in ſe non poſſideat ẽt alieno nomine ſed poſſideatur. Et uide plenè, an hoc caſu habeat locum nominatio dñi cũ effectu. † Nec Cy. tenet id, ad quod eum allegat do. Ant. imò loquitur, qñ agitur de præuaricatione ꝯ aduocatũ parte uocata & præſente; & tũc iudicium agitatũ ꝯ aduocatum præiudicat parti, & ſic ſecus, ſi fuit uocata, ſed non præſens; & hoc idem uř uelle gl. in d. c. dilectus. 2. de ſimo. quã alle. Cy. & fortè (ut dixi) uoluit dicere. d. Anto. me aſſiſtẽte & uocato. unde iſta alternatiua, uel, debet eſſe: alias

25 non bñ diceret; & hoc no. Et per hęc habes oĩa, quæ tendũt ad intellectũ tex. & gl. quæ ſufficere debent pro lectu. huius. c. † Sed pro ſtudio camerę quęro, an tertius poſſit appellare à qualibet ſnĩa lata ꝯ reum principalẽ. Sol. Inn. hic multum inſtat: ſed uera & clara concluſio, quæ uř ſibi in effectu

26 placere, & eam approbat Bart. in d. l. à ſnĩa; eſt hæc, ꝙ ab ea ſnĩa, à qua pōt appellare reus uictus, poterit appellare ille tertius; puta à prima & ſecunda ſnĩa. † Sed d' biũ eſt in tertia ſnĩa; à qua uictus appellare non ꝑt: quia non licet tertiò appellare, C. ne in una eademq; cau. li. tertiò appel. in rubro & nigro, & in c. ſua. ꝗ. de appel. Et in hoc eſt diſtinguendũ, ꝙ aut ſciuit cãm agi per uictum ante ſnĩam; & nõ poterit tertiò app. imputet. n. ſibi, quare prius non prouidit ſibi, ar. C. de euic. l. ſi parẽtes, & ar. ꝗ. e. c. pe. & d. l. ſępe. Aut ignorauit; & poterit appel. quia ſine culpa ſua non debet damnificari. hęc tñ appel. non habebit releuare uictum per hunc tex. hic in eo, ꝙ confirmatur ſnĩa quo ad reũ cum nihil de iure ſuo docet. idẽ dicendum, qñ ex iuris diſpoſitione appel. non ꝑt. Et pro hac concluſione adduco tex. in eo, ꝙ mandat inquiri, an iſte tertius rõnabiliter appellauerit. non. n. eſt rõnabilis appel. ex quo prius potuit prouidere, & oſtẽdere de iure ſuo; ſed uoluit expectare tertiam ſnĩam. Eſt. n. præſumptio,

27 ꝙ dilationis cauſa nunc appellet. † Quęro, nunquid tertius

a ^a poſſit pro intereſſe ſuo proſequi appel. interpoſitam per reum principalem aliter per ſe non appellãdo? dic ꝙ ſic: quinimo, ſi principalis reus tranſigeret cũ actore, pōt nihilominus iſte tertius quo ad ius ſuũ proſequi: quia non pōt reus ꝑ ſuã tranſactionẽ præiudicare iuri iam quęſito tertio in eo, quod incœpit illam appel. reſpectu iuris ſui proſequi. de his uř tex. in l. à ſnĩa. §. idem ſcripſit, cum ſequen. ff. de appel. & ibi hoc firmat & not. Bar. Potuiſſet ergo ille epiſcopus Oueten. non appellare, & appel. interpoſitam per monaſte. proſequi, & ſuper illa de ſuo iure docere; nec mirum. ſicut. n. poteſt tertius pro ſuo intereſſe aſſiſtere liti, & illam promouere, ut in l. ſi perluſorio, poſt prin. ff. de app. & l. ſi ſuſpecta, ff. de inoffi. teſt. ita aſſiſtere cauſę app l. poterit, & ẽt promo

28 uere reo principali deſiſtente. † Quęro nunc generaliter, quid poſſit facere iſte tertius, qui uenit ad cãm per alium intentatam? Inn. hic multa & intricatè ponit' Bar. in d. l. ſi perluſorio §. 1. ſic clarè & not. inter dixit, ꝙ tertius poteſt uenire ad triplicem effectum. qñque. n. uenit, ut remoueat illũ, qui cãm incępit, ut ipſe proſequatur agendo, uel defendendo, prout ille faciebat. quandoque uenit ut ille aſſiſtat: probationes inducat: & alia faciat ad uictoriam conſequendã. qñque uenit poſt ſententiam ad executionẽ impediendam.

29 † Quo ad primũ effectũ diſtinguit, ꝙ aut ad illum, qui cãm incœpit, ſpectat negotium principaliter, aut ęquè principaliter, ſicut ad iſtum tertium; & tunc tertius non poteſt impedire iſtũ agere, uel defendere, ſeu aliter remouere, arg. in d. c. pe. & l. ſępe, pręalle. Aut ad iſtum principaliter non pertinet, ſed per quandam conſequentiam: ad iſtum ãt tertium pertinet principaliter. exemplum in uẽditore, qui agit cau-

ſam ſuper dñio rei uenditę: hæc autem cauſa principaliter pertinet ad ipſum emptorem, licet per quandam conſequẽtiam periculum emptoris reuertatur ad ipſum uenditorẽ, qui tenetur de euictione, ut in c. fi. de emp. & uend. & tunc ſi quidem tertius uenit ante lit. conteſ. pōt impedire illũ agere, uel defendere, ut d. l. ſępe, & c. pe. ꝗ. eo. ad hoc l. titia, ff. ſolu. matr. Si uerò iſte tertius uenit poſt lit. conteſta. & tunc ſi uenit ad impediendum illum agere, & ignoret ea, quę facta ſunt, poteſt illum adhuc impedire, ut dixi in pręcedenti caſu: quia ſicut ſnĩa non nocet ignoranti. d. c. pen. & l. ſępe, ff. de re iud. ita nec conteſtatio. Si uero ſciuit litem conteſtari, tunc poteſt ei aſſiſtere: non autem impedire ſeu remouere: quia ſicut ſnĩa ſibi ſcienti pręiudicat dictis iuribus, eadem rõne litis conteſtatio, ut no. in dictis iuribus. Si uerò uenit ad impediendum illum defendere, tunc impedire poteſt, ne illum defendat in pręiudicium ipſius tertii. non ãt,

30 ne illum defendat in pręiudiciũ ſuum propriũ: † Quia etiã inuitum poteſt quis defendere. l. ſoluere, cum ſi. ff. de ſo. Venio ad ſecundum, quando uenit tertius, ut illi aſſiſtat & coadiuuet ad uictoriã; & tunc in dubio poteſt pro ſuo intereſſe, ut in d. l. ſi perluſorio. Sed de iſto dubitatur an poſſit producere teſtes, quos principalis nõ produxit. Gl. tenuit ꝙ ſic in l. ſi ſuſpecta, ff. de inoff. teſt. ſequitur Bart. in loco pręalle. facit c. conſtitutus, de teſti. Secũdò de iſto tertio dubitatur, an in iſto ſecundo caſu ueniens poſt dilationes datas, & atteſtationes publicatas poſſit de nouo teſtes inducere; intellige ſuper antiquis articulis uel directè ꝯtriis. quibus caſib⁹ non admitteretur principaliter cauſam agẽs, ut in c. fraternitatis, de teſti. Inn. hic multum inſtat, & uidetur tandem dicere ꝙ non: quia primum proceſſum proſequitur: non ãt inchoat nouum. Bar. dicit, ꝙ acta geſta per iſtum primum ita demum ꝑiudicant iſti tertio, ſi ſciuit cãm agi; ſecus, ſi ignorauit; ſicut dicimus in ſnĩa ĩ d. l. ſępe, & d. c. pe. Aut ergo iſte tertius ueniens ſciuit iſtas dilationes dari, & teſtes examinari, & publicari; & tunc iſta acta ſibi pręiudicant, nec auditur uolens producere, ſicut nec audiretur ille primus. Si uerò ignorauit, tunc auditur; quod probat hac ratione. Nã ſi principalis de cauſa tranſegiſſet, uel ipſi inſtantię expreſsè renuntiaſſet, iſte tertius audiret̃ nihilominus, ut ſ̃. dixi multò magis eſt audiendus in caſu noſtro, ubi tacitè principalis eſt excluſus; de hoc uide quod legi. & no. in d. c. conſtitutus, ubi bo. text. Tertiò circa iſtum caſum dubitatur, quid ſi iſte principalis aliquid confiteatur, quod tendit in præiudicium iſtius tertii, nunquid ſibi præiudicat? dic ꝙ non, ut d. l. à ſnĩa, & d. l. ſi perluſorio. Venio ad tertium membrum, qñ

a iſte tertius comparet poſt ſnĩam ad executionem ^a ſnĩę impediendam: & de hoc concludit, ꝙ aut uenit intra tempora appellandi; & poteſt ſibi prouidere per uiam appellationis, & de hoc ſatis ſ̃ dictum fuit. Aut uenit poſt tempora appellationis elapſo tempore, quo debet fieri executio; & dic ut plenè no. in c. ueniens. 2. de teſti & in l. à diuo pio. §. ſi ſuper rebus, ff. de re iud. ubi plenè per Bar. Quæro an eo caſu, quo tertius pro intereſſe ſuo aſſiſtit ei, q pr mò cauſam inchoauit, ſeu ipſum adiuuat, ſnĩa contra illum principalem lata ſibi noceat? Inn. hic dicit ꝙ ſic, arg. opti. in d. l. ſæpe. §. nam & ſi libertus, in uer. *me interueniente*. Ad idem in d. l. pluſorio, & d. l. à ſententia, ff. de appel. & quod not. gl. in d. c. dilectus. 1. de ſimo. & Cy. in d. l. 1. C. de aduo. diuer. iu. † Vltimò hic

31 quæro, an iſte tertius teneatur libellũ offerre, & lit. cõt. Inn. dicit, ꝙ ſi uellet pro ſuo iure nouum iudicium inchoare cõtra eum, tunc dabit libellum & litem cõteſtabitur, & omnia alia neceſſaria ad iudiciũ inchoandũ & perficiendũ obſeruabit, & habebit tunc locũ diſpoſitio. l. is à quo, ff. de rei uen. Si verò proſequitur litem cœptam per alium, tunc nõ eſt neceſſe de nouo litem cõteſtari, uel libellum offerri. ſufficit. n. conteſtatio facta à reo principali; & hoc dicit uerũ, ſiue proſequatur litem principalẽ ante ſnĩam & appellationẽ, ſiue a cauſa appellationis uelit proſequi appellationem ꝑ aliũ ĩterpoſitã. idẽ dicere uř, ſi appellat à ſnĩa ꝯ aliũ lata: qa apꝓbare uř oĩa geſta ꝑ aliũ uſq; ad actũ appellatiõis, arg. [illegible] §. falſus, ff. rẽ rat. ha. Vř tñ ab hoc [illegible] ea ĩ alia gl. recedere, ſ. ꝙ, ex [illegible] liter appellat, requiritur libel[illegible] ex toto ñ placẽt hæc d. Inn. dicit. n. ꝙ [illegible] reus principalis nõ fuit in cã noĩe illius tertii nõ poterit ratificare, qđ ſuo noĩe geſtum nõ eſt, ut in regula, ratũ, de reg. iur. libr. 6. ideo dicit, ꝙ ſi uult ſnĩam directò proſequi, exigitur alia litis conteſtatio. Aut dicit diſtinguendũ finẽ, ad quem uenit iſte tertius. Si quidem uenit ad finem impediendi executionem ſnĩę tantum, nõ exigitur alia litis cõteſtatio; & hoc qa iſtud iudiciũ ſũmariè agitat̃. hoc mihi placet: ſed reqrit̃, ut det̃ aliqualis petitio, arg. in c. ueniẽs. 2. de teſti. nõ formaliter ꝑ modũ libelli: qa, ex quo agit̃ de modico ꝑiudicio, nec ſperat̃ ſnĩa, q̃ afferat perpetuũ præiudiciũ, ſufficit iudiciũ ſummariũ reſpectu ordinis, & reſpectu ꝓbationis, ut ſentit gl. 2. hoc no. Io. de lig. in cle. ſæpe, đ uerb. ſig. dixi in ca. 1. de lib. obla. quod intelligo, quando uult differre executionẽ,

32 donec probauerit plenè de iure ſuo. † Nã ad effectum impediendi perpetuò executionem requiritur plena probatio reſpectu ſubſtantię probationis iuxta no. in d. l. à diuo pio. §. ſi ſuper rebus, ubi pleniſſimè de hoc: quia affert magnum præiudiciũ: ſed reſpectu ordinis procedendi ſufficiet iudiciũ ſummarium: quia nõ eſt quæſtio ꝑ ſe principalis, ut in d. §. ſi ſuper rebus. Redeo ad uerba d. Ant. ſi autem principaliter iſte tertius appellat, uel ẽt proſequitur, exigitur aliqualis petitio ſecundũ eũ. Ego in hoc vltimo dicerem, ꝙ aut iſte aſſiſtit liti, ne colludatur cũ reo principali; & tunc nõ eſt neceſſe libellum uel aliquam petitionem offerre: quia nõ exigit, ut pro ſe pronuntietur: aut aſſiſtit pariter aſſumendo iudiciũ, & petit pro ſuo iure pronuntiari, & ſequor Hoſtiẽ. uel ut ſaltẽ detur aliqualis petitio: quia fatuus iudex, qui pronunciaret ſuper nõ petitis.

33 l. fi. C. de fideicom. liber. † Poſſet ẽt quęri an ſolius poſſeſſionis ratione, quam tertius habet, poſſit impedire executionem ſententię in ſui pręiudicium. Inn. inſtat. tandem uř ſentire ꝙ ſic, & idem Bar. in d. §. ſi ſuper rebus, quod placet: quia non debet contra ignorantem & non uocatum mutari ſtatus poſſeſſionis. l. fi. C. ſi ꝑ uim uel alio modo, & c. 1. de cauſa poſ. & proprie. & in c. inter quatuor, de maio. & obedi. & hæc ſufficiant.

SEB. SAPIA.

a Nunquid tertius. Vide Ang. latè in l. ſi ſuſpecta, ff. de inoff. teſta. Car. in ca. exceptionẽ, in 6. q. de excep. Ange. in l. fœminæ, ff. de reg. iu. Pau. de Caſt. in l. ſi ꝑluſorio, ff. đ app. Ang. & Imo. in l. ab executore. §. alio, ff. e. ti. de appel. Bald. in l. 1. in ult. q. C. ſi unus ex pluribus. & quæ priuilegia habeat tertius cõparens pro ſuo intereſſe, quæ non habẽt litigantes, ponit Felin. in c. ſuper eo, in prin. ſ̃. de offi. deleg. & ibi latè, quas exceptiones poſſit opponere, & quomodo habeat probare ſuũ intereſſe.

a Ad executionem. Adde uidendũ de hoc & de ſupradictis Pet. de Anch. conſi. 334. incip. ĩ Chriſti noĩe ad dubia, đ quibus q̃ritur.

SEBA. SAPI.

a Executionẽ. impedire executionẽ ſnĩæ. uide Car. in cle. 1. in 4. co. uer. gñaliter ãt, de re iu. Alex. in l. à diuo pio. §. ſi ſuper rebus, ff. de re iu. Fel. in c. ueniẽs. 2. ſ̃. de teſti. colũ. 2. uer. aduerte, cum plurib. ſequentib⁹

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata contra abſentem retractatur docto de legitima abſentia: alias ſecus.* 35.

2 *Vniuerſitas temporalis, in qua eſt ius patronatus, poteſt pignorari, uendi & locari.*

Iuſpatronatus non tranſit in creditorem, qui habet in pignus locum, ubi eſt eccleſia patronata. 36. 38

Iuſpatronatus tranſit in emptorem & conductorem.

Poſſeſsio in beneficialibus quo caſu transferatur per inſtitutionem de beneficio factam?

Iudex, qui remittit negotium ad ſuperiorem, poteſt ciuili-

tot partium dare atteſtationes ſuas ipſi ſuperiori deferendas, & ſtatuere utrique parti terminum peremptorium ad comparendum. 15. & ſuperior poteſt pronuntiare abſque alia citatione.

5 *Legatus papæ habet ordinariam iuriſdictionem, et ideo pōt cauſam iure legationis ſibi cōpetentem delegare.*

6 *Illud dicitur conſtare ex ſententia, quod conſtat ex atteſtationibus, ad quas ſe refert ſententia.*

7 *Sententia, in qua dicitur Titium non probaſſe, & tamen apparet, quòd probauit; non eſt nulla: ſed præſumitur iudicem erraſſe.*

8 *Nudum miniſterium competens alicui iure proprio poteſt per alium exerceri.*

9 *Præſentato an acquiratur aliquod ius. 11. 12.*

10 *Præſentari poſſunt plures per patronum: ſed unus ipſorum tantum inſtituitur ad libitum epiſcopi.*

Patronus non poteſt præſentare plures uariando, ſed cumulatiuè ſic.

Præſentati poſſunt implorare officium ſuperioris, ut epiſcopus uelit unum ex ipſis inſtituere.

Præſentatus, qui ex cauſa legitima non fuit inſtitutus ab epiſcopo; habet contra ipſum actionem perſonalem, ut ſibi prouideat de beneficio.

13 *Præſentatio facta a non patrono, licet alter præſentatus ſit inſtitutus; eſt ipſo iure nulla, maximè ſi uerus patronus impugnet, qui poteſt dicta præſentatione non obſtante præſentare.*

14 *Inſtitutio facta per epiſcopum in eccleſia patronata ante, quàm patronus ſit in mora præſentandi; an cōualeſcat, ſi patronus in termino præſentauit?*

16 *Impedimentum abſentiæ an probetur per ſimplex iuramentum, uel quomodo? 39.*

17 *Sententia lata contra legitime impeditum an ſit ipſo iure nulla?*

18 *Iudex an poſſit reſtituere quem etiam maiorem aduerſus ſententiam, quam ipſe iudex tulit?*

uendi poteſt. Adde Ro. conſil. 369. Bal. conſil. 1. 5. libr. ubi ponit, an ueniat appellatione omniū bonorum, & iurium datorum in dotē per mulierem.

19 *Subdelegatus utrum poſſit cauſas ſubdelegare uide in diſcurſu.*

Procurator ante litem conteſtatam non pōt alium ſubſtituere: poſtea uerò ſic: quia eſt effectus dominus litis.

Procurator poſt lit. cont. non reuocatur inuitus.

20 *Delegatus ad uniuerſitatem cauſarum dicitur quaſi ordinarius.*

21 *Vices ſuas ſi quis alteri commiſerit, nil ſibi reſeruare cenſetur.*

22 *Delegatus legati cardinalis poteſt ſubdelegare.*

23 *Delegatus regulariter non ſubdelegat: quia non habet iuriſdictionem propriam, ſed alienam.*

24 *Delegatus inferioris à principe poteſt ſubdelegare cum poteſtate ſubdelegandi.*

25 *Delegatus principis ſubdelegans an poſſit dare poteſtatem ſubdelegandi?*

26 *Teſtium examinatio in cauſa ciuili pōt alteri cōmitti.*

27 *Teſtium examinatio, uel receptio an poſſit ſubdelegari per illum, cui fuit commiſſa?*

28 *Non probare, & minus ſufficiēter probare paria ſunt.*

29 *Collatio beneficiorum debet eſſe pura, & ab ea abeſſe omnis ſubreptio.*

Sententia in cauſa beneficiali nunquàm tranſit in rem iudicatam, ſicut in cauſa matrimoniali, niſi reſpectu illius, qui ſuccubuit.

30 *Snīa lata errore iuris probabili non eſt ipſo iure nulla.*

31 *Sententia lata, quia iudex fuit doloſe circumuentus, an ſit ipſo iure nulla?*

32 *Iudex pōt procedere ad deciſionē cauſæ per iura partis præſentis, ſi credit illa ſufficere ad ipſam deciſionem.*

33 *Iudex ordinarius, qui tulit ſententiam elicitā per obreptionem, uel dolum malum poteſt eandem reuocare.*

34 *Snīa licet trāſiuerit in rē iud. tamē retractatur ex confeſſione partis, pro qua fuit lata, aſſerentis ipſam fore iniquam.*

37 *Poſſeſſio an capiatur per perceptionem penſionis alicuius rei.*

40 *A delegato legati an appelletur ad papam?*

CAP. XVIII.

1 **Cum Bertoldus.** † Probata iuſta cā abſentię, reuocaē ſnīa lata ꝯ abſentē, maximè ubi apparet iudicē circūuentū. Vel aliter & ſic. ꝯ ſnīam audit is, q fuit abſens, docto de īpedimēto ēt minꝰ ſufficiēter, ſi opponit đ iniquitate, q̄ ex tenore ſnīę & ex actis ꝯſtare dr̄, quo docto obtinebit. Vel clarius & notabilius ſic. Si citatus ad ſnīam ex legitima cā iudici ignota nō comparuit, tenet ſnīa eo abſente lata: ſed retractatur eo probante legitimam abſentię cauſam. Si uerò impedimentum probat nō plenè, non retractaē ſnīa, niſi prius doceat de ipſius iniquitate. Et iſte iudicio meo eſt uerꝰ & notabilis intellectus huiꝰ. c. quē doctores noſtri nō clare dilucidauerūt. Diuidiē principaliter in duas partes. in prima poniē ꝓceſſus narratio. In ſecūda, ibi: *licet āt*, partis reſtitutio: auditoris datio: ipſius relatio: papę diffinitio ſuū motiuū continens. Prima pars pōt ſubdiuidi, ſed nō expedit: qa ſatis patēt partes in litera. Caſus literalis. Bertoldus miles habebat uillam quandā, in qua erat eccleſia, de qua ipſe erat patronus. uillam illam obligauit. P. militi. dicto. P. creditore ſublato de medio. A. nepos eius & hæres uacāte ipſa eccleſia. D. clericū eiuſdē loci p̄ſentauit ad dictā eccleſiā archidiacono, dicēs q ius patronatꝰ cū uniuerſitate trāſiuit in eū. archid. de cōſenſu epiſcopi ipſum inſtituit in eadē, & in corporalē poſſeſſionē induci fecit eundem. d. Bertoldus dn̄s fundi hoc audiēs. T. presbyterum epiſcopo pręſentauit: ſed eps ipſum nō admiſit; ꝓp qđ dictus. T. presbyter coram Rhemenſi archiepiſcopo apoſtolicę ſedis legato ꝯ pręfatū. D. depoſuit qōnem. archiepiſcopus cām ſup hoc iudicibus delegauit ſub hac forma, ut cauſam inſtructā ad ipſum remitterent pręfigēdo partibus terminū peremptorium, in quo eius cōſpectui ſe pręſentarent ſnīam recepturi. ad quē terminū dictus. B. cū ſuis atteſtationibus acceſſit. T. presbyter nec uenit, nec tūc miſit aliquem reſponſalē. legatus inſpectis atteſtationibus dicti clerici ipſum. B. ab impetitione. T. presbyteri abſoluit. Poſtmodū uerò idē presbyter intra breue tp̄s ad legatum accedēs iuſtam cām abſentię allegauit. quo audito archiepiſcopus mandauit quibuſdā iudicibus, ut ſi iuſtā cām abſentię oſtenderet corā eis, prędictā ſnīam decernerent nullius eſſe ualoris, & cām terminarēt eandem. alioquin ſnīam ipſam facerēt obſeruari. dicti iudices cōmiſerūt aliis uices ſuas; qui teſtes ſuper pręducto articulo receperūt, à quibus dictus. B. clericus ad ſedem apo. appellauit. Papa auditis probationibus illius presbyteri ſup abſentię ſuę cauſa, licet eā minus ſufficiēter ꝓbaſſet: ne tn̄ p̄iudicaret opinio ueritati, cōmiſit papa cām illā cuidā cardinali. ipſe uerò intellectis meritis cauſę oīa retulit dn̄o papę, qui archiepiſcopū inuenit circunuentum fuiſſe ex tenore ſnīę, tū quia cōtinebatur in illa, q per atteſtationes ipſius clerici fuiſſet ſufficienter probatū, q pręfatus. A. in poſſeſſione iuris patronatus extiterat, cū ipſum ad eandē eccleſiā pręſentauit, cùm tn̄ p atteſtationes illas nil aliud oſtēſum fuit, niſi q pręducti. P. & A. annuatim ꝑceperunt decē ſolidos, qui patronis illius eccleſię dari conſueuerūt: tū quia dicebaē in ſnīa illa, q dictus. T. in probatione defecerat, cū per atteſtationes illius appareat manifeſtè ipm ſuā intentionē ſufficiēter probaſſe: tū ēt qa cām nō recepit ſufficienter inſtructā, cùm unius tm̄ partis atteſtationes receperit, quę parū faciebāt ad cauſam. unde papa ſnīam pręductā caſſauit, & pręfato. T. adiudicauit eccleſiam memoratam, cum à uero patrono ipſum pręſentatum fuiſſe clarè cōſtiterit. Ber.

2 † Pauca notabilia colligam, quia rl̄a eſt dubia: iō uenit infra examinanda. Sed pro forma colligo primò, q uniuerſitas tēporalis, in qua eſt ius patronatꝰ p̄t pignori tradi;

a & nimirum. nā & uendi p̄t [a], ut in c. cum ſeculū, de iu. pat. & l. in modicis, iuncta gl. fi. ff. de cōtr. empt. & locari, ut in c. ex literis, de iu. pat. Sed ius patronatus in contractu pignoris non tranſit in creditorem, ut hic ſingulariter probatur ſecundum uerum & communem intellectum: ſecus in aliis duobus contractibus pręcedentibus, ut in iuribus pręal. Diuerſitatis ratio. ĩ. dicetur. tranſit ēt cum hęreditate, ut hic in prin. Et quot modis transferatur hic ius patronat. uide p glo. in hac materia notabilem. 16. quæſt. 7. cap. pię mentis.

† Not.

SEBA. SAPI.

a Per inſtitutionē. Vide Alex. in l. cū hæredes, in princ. ff. de acq. poſſ. ubi dicit, q ēt in eccleſiā nō trāſferē poſſeſſio, niſi per apprehenſionem.

b Corā ſuperiore. Adde qđ uoluit Fed. conſ. 28.

c Pōt delegare. Pōdera, qa multa noua dixi circa iſtū tex. primò uera lectu. eſt vltra alias, q ideo papa hic reſtituit aduerſus ſnīam, & illā irritauit: quia erat p̄ſumptio ueritatis ꝯ ſnīam: qa libellauit, q ius patronatus tranſiuerat in creditorē: ſed nō fuit inueſtitus quo caſu datur talis cōcluſio, q ubi eſt pręſumptio ueritatis contra ſententiam, auditur quis cōtra illam ſnīam ad probandā ueritatē cōtra illam ſnīam, & ita hic eſt caſus: quia papa dicit, q audītorē dedit, ne opinio pręualeat ueritati. ergo uidebaē papæ, q ueritas eſſet cōtra ſententiā. iſtud colligiē ex libello. iſta mihi uē uera lec. itē dicebā aliud, q fortè deciſio huius c. non bene procedit: quia libellus ineptus & calūnioſus æqparantur ſm Inn. in c. 1. de of. uica. ſed ſnīa lata ſuper libello inepto eſt nulla, ut l. fi. ff. de li. & poſt. ergo ita ſuper libello calūnioſo. ergo iſta ſnīa erit nulla ipſo iure. ergo malè decidit irritandā. Itē dicebā, q inquantū Inn. hic dicit, q ſi iudex dicit, condemno; quia probatū eſt per A. & B. q talis ſnīa non tenet, & reſcindi p̄t p iſtū tex. ego dicebam, q iſte text. loquiē eo caſu, quo dictū fuit q una pars probauerat ſuam intentionē, & altera pars non; & ſic erant duo errores. ergo duplex ſiniculus fortior

3 † Not. 2. ibi: *ipſum inſtituit*, q etiam per in

a ſtitutionem [a] de beneficio factā nō tranſfertur ipſius beneficii corporalis poſſeſſio. nam iſte archidiaconus iſtū dn̄m inſtituit, & in corporalem poſſeſſionē induxit. & q per inſtitutionē factā de beneficio, uel alia re non transferatur poſſeſſio, tenet gl. in ca. per tuas, de don. & in c. ex ore, de his quæ fi. à ma. par. c. & in ca. authoritate, de inſt. & ibi eſt glo. de effectu huius inſtitutionis. Sed ꝯ̄ rium, q trāſeat poſſeſſio, tenet gl. in c. 2. de cōſue. ui de quid iuris per Io. An. poſt Cōpo. in c. tranſmiſſam, de ele. tetigi in c. 2. & ca. authoritate, præal. Et conclude, q ſi inſtitutio fit ante collationē, tunc non transfertur poſſeſſio: quia habet vim collationis. Si uerò poſt & fit in præſentia rei ſeu beneficii, & nemo eſt in poſſeſſione bn̄ficii; tūc ſecus, ut l. quod meo, ff. de acq. poſ. & ſic cōcordat gl. præal. hoc declara, ut latius not. in præal. iuribus, ad quæ remiſi.

4 † No. ibi: *per partes poſtmodum remiſiſſent*, q iudex remittens negocium ad ſuperiorem pōt cuilibet partiū dare atteſtationes ſuas ipſi ſuperiori deferēdas; concordat quod leg. & no. in c. dudum, el. 1. s̃. de elec. & ſtatuere utriq; parti terminū peremptoriū ad cōparendum corā ſuperio-

b re, *b* ut in c. fi. de accuſa. & ita fuit actum hic. nā legatus iſte ſine alia citatione protulit ſnīam remiſſo ſibi negotio per delegatos.

5 † No. q legatus Papæ pōt dele-

c gare [c] cauſam iure legationis ſibi cōpetētem. Cōcordat. c. fi. de of. leg. & nil mirū. habet. n. uim ordinariā, ut in ca. 2. eo. tit. libr. 6. & quilibet ordinarius pōt pro ſua iuriſdictione cauſam delegare, ut l. unica, C. qui pro ſua iuriſd. & c. ut litigātes, de of. ord. lib. 6. & c. ſi quis ꝯ clericum, de fo. cōpe. idē, ſi eſſet delegatus, cū haberet delegatā à principe, ut in c. paſtoralis, in prin. de of. delega.

6 † No. ibi. *ex tenore ſnīæ*,

d & tene menti, q illud dr̄ conſtare ex tenore ſententiæ, quod conſtat ex ſnīa iunctis atteſtationibꝰ, ad quas iudex in ſnīa ſe retulit. Vr̄ ergo expreſſum in ſnīa, qđ cōtineē in atteſtationibus, ex quo iudex ad illas ſe retulit; facit optimè. l. pe. C. de ſen. quæ ſine cer. quant. profe. & l. ait pręt or. §. 1. ff. de re iud. facit ad ea quę dixi. s̃. eo. ti. c. 1.

7 † Not. in uer. *tum quia*, qa probat id, quod dixi. s̃. eo. c. cām, q ſi iudex in ſnīa dixit alterā partiū in probatione defeciſſe, & per atteſtationes cōſtat, q ꝓbauit intentionē ſuā; præſumitur iudex erraſſe, uel circūuentus: non āt debet p̄ſumi, q teſtes uacillauerīt, uel alius defectꝰ, ex quo in actis non dr̄; fac. quod no. Inn. in c. qm̄ cōtra, de proba. Opp. ꝯ tex. in eo, q archidiaconus iſtū D. inſtituit. nā inſtitutio pertinet ad ep̄m, ut in c. cū ſatis, de of. arch. Sol. dicit gl. 2. q hic arch. hoc fecit ex cōmiſſione epi, ut dr̄ in tex. al's āt non potuiſſet, niſi hoc haberet ex cōſuetudine. Aduerte, q archi. fecit hic duplicē inſtitutionē, vnā tituli collatoriā, aliā corporalē, quatenus illū fecit in poſſeſſionem induci. In prima procedit dictū gl. In ſecunda nō: qa illa ſpectat iure ꝓprio ad archi. ut eſt tex. in c. ut noſtrā, & c. ad

8 hęc, de of. arch. † Et no. ex text. q iſtā inſtitutionē corporalē pōt archi. p aliū fa-

e cere, [e] licet ſit nudū miniſterium. Ex quo collige, q nudū miniſteriū cōpetens alicui iure proprio p̄t p aliū exerceri. Quid āt ſi ex delegatione, dic ut in c. fi. §. ult. de

9 of. dele. † Op. ſcđò ꝯ tex. in eo, q iſte præſentatus à uero patrono egit ꝯ inſtitutū p epiſcopū. uñ obſt. c. paſtoralis. ĩ. de iur. patro. ubi agiē ꝯ ep̄m ad intereſſe. nā ex pręſentatione ſola patroni nō uē ius acquiſitū pręſentato, ſaltem ut poſſit ꝯ inſtitutū agere, cū patronus nō trāſferat ius ſpirituale: ſed eſt illa pręſentatio quodā principiū ad inſtitutionē obtinendā, quod quidē principiū nō eſt ratū antè, q̃ p̄ſentatio approbeē per diœceſanū, ut dicit tex. in c. qđ āt. 1. rn̄. de iur. patr. Sol. gl. 3. dicit, q ius acquiriē pręſentato permanente in eadē volūtate patrono, licet ep̄s eū nolit ſine cā admittere, & uigore huius iuris p̄t agere, ut inſtituaē; ſicut p̄t agere electus, ut ſua electio cōfirmeē; ad hoc alleg. iſtū tex. ſingulariter, q quotidie ſolet ad hoc allegari iūcta gl. ſed nō rn̄det gl. ſpecificè ad iura ſuperius allegata. Aduerte, quia doctores hic inſtant, & uario mō loquunē; & Inn. uidetur in uariis locis ſibi ꝯrius. nā in c. quod ſicut, de ele. dicit, q inter p̄ſentatū & eccleſiā nullū uinculū ꝯhitur, cùm nihil ſibi iuris acqrat; allegat. d. c. paſtoralis; & pondera hoc ultimū, dū dicit, q nihil iuris acquiriē pn̄tato. ꝯriū dixit aptè in d. c. dilectꝰ, de of. lega. ibi. n. dicit, q pn̄tatus acquirit ius, ſed nō plenū, ſicut acqrit p inſtitutionē ſeu collationē, & notabiliter ſubiūgit, q per collationē ſeu inſtitutionē acquiriē ius ĩ re, qđ probaē in c. pe. de p̄bē. li. 6. & c. ult. de cōceſ. p̄bē. eo. lib. p pręſentationē uerò acquiriē ius ad rē, i. ad bn̄ficiū petēdū, & habet actionē perſonalē ꝯ ep̄m, ut in c. paſtoralis, & c. cū dilectus, de iur. patr.

f q̃ uerba bn̄ notabis. [f] Et uide bo. gl. q̃ idē ſentit. in d. ca. dilectus. qa hęc mā ꝓpriè nō adaptaē ad titulū, nō ꝓſequor hic: ſed dicā plenè in d. c. paſtoralis. ſed quatenꝰ

10 facit ad ꝓpoſitū, † Cōclude ſic nō ſequēdo uerba doc. q patronus p̄ſētauit duos ſimul, uel ſucceſſiuè antè, quā ep̄s ſpreuit primū; & tūc neutri eſt acquiſitū ius petēdi inſtitutionē: ſed eſt in optione epi ſeu debētis inſtituere eligere, quē uult ex illis, ut in c. cū āt, & ibi plenè dixi, de iure pa. nec hēt primò p̄ſentatus hoc caſu aliquā actionē ꝯ ep̄m ēt ad aliud bn̄ficiū: qa patrono licuit uariare aliū accumulādo; nō āt ex toto recedēdo, ut plenè no. per Io. An. ĩ regula, ĩ re cōi, đ re. iu. li. 6. ĩ Mer. & epo licuit uti authoritate à iuē ſibi ꝯceſſa ſine alteriꝰ ĩiuria, ut pluribꝰ p̄ſētatis eligat ex illis vnū: nemini. n. ex illis ĩiuriā facit: qa vtiē iuē ſuo, ut no. ĩ c. cū ecc'ia đ ele. & 23. q. 4. c. q peccat. ſed ſi ep̄s differret īſtituere aliquē ex eis, tūc patronꝰ p̄t eſt uno, ut in c. 1. de treug. & pa. ergo nō probat iſte tex. dictū Inn. Itē inquātum. d. Ant. in c. in præſentia, de renū. ſaluat. d. Inn. in d. c. qm̄ cōtra, de proba. qa dicit, quòd ubi iudex dicit, qa probatū eſt, & non reducit ſe ad A. & B. q valet ſnīa, qa poſſibile eſt, q ꝓbauerit p confeſſionē partis, uel alio modo, ut l. quoties, §. qui dolo, ff. de ꝓba. ego dicebā iſtud ꝓcedere eo caſu, quo exprimeret iſtud apud acta, per id quod dixit Bart. in l. Luci. ff. de his qui no. infa. alias ſecus. And. Barba.

SEB. SAPIA.

d Ex tenore ſnīæ. Qn̄ quid dicatur cōſtare ex tenore, declarat Fel. in c. tranſlato, colū. 1. s̃. de conſti. uerſi. adde ꝓ iſtis notabilibus. ubi dicit, q illud nō dr̄ cōſtare ex tenore, quod elicitur uirtualiter.

e Per alium facere. Adde, ut per Cal. cōſ. 1. de priui. in fine.

f Bene notabis. Adde, an per p̄ſentationē acquiratur ius præſentato, p Lapum alleg. 8. & 163. & an per electionem elec. Cal. de conſi. 15. de iu. pa. & q ex inſtitutione quæraē ius, per Lapū alle. 44.

inſtare,ut ep̃s cõpellat̃ ꝑ ſuperiorẽ, arg.c.
decernimꝰ, & c.filiis.xvi.q.vii.& credo ꝙ
ẽt p̃ſentati pñt ĩplorare offm̃ ſuperioris
in gñre,vt vnũ ex his eligat,ar.in l.cũ qui
11 dã,ff.d' leg.ii.† Aut patronus p̃ſẽtat vnũ,
quẽ ep̃s ſine cã legitima ſpreuit inſtitue-
re,& patronus poſtmodũ accumulauit a-
liũ,quẽ ep̃s inſtituit;& tũc valet ĩſtitutio
facta de ſcd'o,cũ fuerit p̃ſentatus ꝑ patro-
nũ,cui licuit variare aliũ accumulãdo. d.
c.cũ ãt.ſed qa ep̃s ſine cã legitima ſpreuit
à principio primũ cõfirmare ſeu inſtitue
re, ita, ꝙ ꝑ eũ primò p̃ſentatus incurrit
dãnũ;ideo tenet̃ illi ꝓuidere iuxta id,qd'
hr̃ in c.paſtoralis . p̃alle.& in hoc hẽt ille
p̃ſentatus actionẽ ꝑſonalẽ ↄ ep̃m.Aut pa
tronus nullũ aliũ p̃ſentauit,ſed ꝑſeuerat ĩ
prima p̃ſentatione;& ſumus in terminis.
c.noſtri.quo caſu dic, ꝙ p̃t p̃ſentatus age-
re,vt ep̃s cõpellat̃ eũ inſtituere : qa ius eſt
ſibi acquiſitũ ex p̃ſentatione, vt probatur
12 hic, & in c.dilectus,de off.leg.† Itẽ p̃t a-
gere ↄ intruſũ in illo bñficio, vt inde re-
moueat̃,& ſua p̃ſentatio admittat̃;tex.eſt
hic:qa cũ habeat ius ad bñficiũ petẽdum,
hẽt ꝑ cõſequens ius ad oĩa,ꝑ q̃ veniat̃ ad
bñficiũ cõſequẽdũ,ar.c.p̃terea,& c.prudẽ
tiã,de off.deleg.Nõ ob.c.cũ ãt, s̃.alle.pro
cõtrario:quia fateor , ꝙ factũ patroni nõ
eſt ratũ antè , q̃ ſequat̃ inſtitutio ꝑ ep̃m:
qa põt variare aliũ accumulãdo , vt.s̃.di-
xi:ſed dũ ꝑmanet in prima voluntate,eſt
ius acquiſitũ prę̨ſentato, ex quo põt age-
re,vt conſequat̃ inſtitutionẽ,vt hic,ſaltẽ
implorando offm̃ ſuperioris ; facit qd' in
ſiı̃i no.in c.veniẽs,de renũ.ꝙ acquirat̃ ius
prę̨ſentato,patet , qa patronus hẽt ius in
prę̨ſentãdo,vt in d.c.dilectus.ergo in prę̨
ſentatũ trãsfert ius:nõ tñ ius in re,vt prę̨
dixi,ſed ius ad illud petẽdũ.Nec ob.ſi di-
cat̃,ꝙ ſi haberet ius ex p̃ſentatione, nõ te
neret inſtitutio facta de alio ad ſecũdam
præſentationẽ patroni, nec patronus poſ
ſet aliũ p̃ſentare. Ad hoc eñ reſpõdet̃,vt
p̃dixi , qa patronus p̃t aliũ prę̨ſentare ac-
cumulãdo,nõ in totũ à priore recedẽdo,
vt in d.c.cũ ãt.Et ex hac variatione ſeu ac
a cumulatione patrono à iure ꝑmiſſa [a] ac-
quirit̃ aliquale ius ẽt ſecũdo.iõ p̃t ep̃s eli
13 gere,quẽ vult. † Qñq; p̃ſentatio eſt facta
de vno ꝑ eũ,q nõ eſt patronus, nec in poſ-
ſeſſione patronatus,& p̃ſentatus inſtitui
tur ab ep̃o putãte illũ eẽ patronũ.poſtmo
dũ verò p̃ſentat̃ alius ꝑ patronũ,qui eſt in
poſſeſſione patronatus; & valet hæc vlti-
ma p̃ſentatio ẽt facta,prima non caſſata,
nec aliter irrita renũtiata, & p̃ſentato ac
quirit̃ ius,ac ſi nulla alia p̃ſentatio prę̨ceſ
ſiſſet, & põt agere ↄ inſtitutũ ſine prę̨ſen-
tatiõe veri patroni,vt remoueat̃,& vt ſua
prę̨ſentatio admittat̃ & inſtituatur, vt eſt
tex.notabilis hic . Et ex hoc notabiliter
b colligitur , ꝙ inſtitutio [b] facta ꝑ ep̃m ſine
prę̨ſentatione veri patroni eſt ipſo iure
nulla patrono ſaltẽ illã inſtitutionẽ ĩpu-
gnãte;qd' ꝓcedit ẽt,ſi ep̃s nõ agebat in in
ſtitutione contẽnere verũ patronũ,cũ hic
crederet aliũ eſſe patronũ poſſeſſorẽ.for-
tius ergo debet eẽ nulla , cũ ſine aliqua p̃ſentatione aliquẽ
inſtituit,vt hic,& ĩ c.diſcernimus.xvi.q.vii.vbi tex.optimus.
Ex hoc infert̃ ad intellectũ.d.c.illud, d' iur.pa.vt verbũ,*irritã
do*,ibi poſitũ ſtet ꝓpriè, & ꝙ ĩſtitutio talis ſit nulla aptè ſẽ
tit Fede.in trac.ꝑmutationis,'dicã pleniſſimè. in d.c.illud.
14 † Quid ãt, ſi ep̃s ſimpl'r cõtulit,& patronus intra tp̃s ſex mẽ
ſiũ nullũ p̃ſentauit, an cõualeſcat prima inſtitutio facta per
ep̃m? vide d' hoc & aliis circa mãm ꝑ do.de Ro.dec.ccclvii.
15 dicã in d.c.illud;ſufficiãt iſta hic † Opp.& vr̃, ꝙ ex alio capi
te hæc ſñĩa fuit nulla:qa ſine perẽptorio lata . iii.q.ix.c.ca-
ueãt,& c.oĩa,& l.i.§.itẽ cũ ex edicto , ff.q ſen.ſine ap.reſcin.
Sol.gl.ſequẽs, ꝙ iudices remittẽtes negocium citauerũt par
tes,vt s̃.dixi in notabilibus.Et circa hoc vide notabile dictũ
Inn.in c.ſi.de accuſ.in prin.vbi dicit,ꝙ iudex,cui cõmittit̃ ꝑ
ſuperiorẽ aliquis articulus cauſæ ꝑ eũ inſtruẽdus,& ad ſupe
riorẽ remittẽdus , põt(ẽt ſi nihil fuerit dictũ ꝑ ſuperiorẽ)
p̃figere partibus terminũ,intra quẽ cõparcãt corã ſuperio-
re,ne ſine termino cã remaneat;qd' eſt mẽti tenendũ.Vlte-
rius opp.vr̃ eñ, ꝙ ex quo intra breue tp̃s poſt ſñĩam iſte cle
ricus cõparuit,debuit audiri abſq; eo, ꝙ aliter impedimẽtũ
ꝓbaret,vt in l.ſed & ſi poſt tres,ff.ſi qs cautio.ſol.dicit gl.ĩ
ver.breue tp̃s,ꝙ illa.l.intelligit̃ , qñ quis vult purgare mo-
rã ante lit.cõt.& cũ ius alterius partis nõ ẽ effectũ deterius.
vel dic melius,ꝙ illa.l.loquit̃ in ſtipulatione iudiciali cũ qs
ꝓmiſit ſe ſub certa pœna ſiſtere die certa in iudicio: quod ſi
nõ fecit, poterit morã purgare intra paucos dies , dũmodo
ius actoris nõ ſit effectũ deterius:ſed hic loquit̃,cũ ſñĩa lata
quis petit illã retractari allegãdo iuſtã cãm abſentię̨ ; quo
caſu nõ debet audiri,niſi probet impedimẽtũ, vt ĩ.latius di
cet: quia ſñĩa fecit ius inter partes , vt in c.cũ inter,s̃.eo.de
purgatione morę̨ vide qd' no.in c.cupiẽtes,de elc.libr.vi.in
verbo,expectari,& in regula,mora,de reg.iu.lib.vi.& plenè
16 per Bar.in l.ſi inſulã,ff.de verb.obl.† Opp.de.c.ex lr̃is,de in
inte.reſti.vbi quis fuit auditus ↄ ſñĩam probãdo impedimẽ
tũ,ſeu iuſtã cãm abſentię̨ per ſolũ iuramentum.Sol.glo.ſe-
quens,ꝙ illud proceſſit fauore matrimonii, vt ibi dr̃ in tex.
nec is,qui fraudulẽter abſentiã procurauit,erat ſoluẽdo; iõ
pars fuit audita ↄ ſñĩam.hic aũt ceſſat ille fauor, nec proba
tur alicuius fraus;ideo oportet, ꝙ probetur impedimentũ,
quo probato reuocabitur ſñĩa,vt hic &.l.ſi finita. §.ſi fortè,
ff.de dã.infe.nec dr̃ iudicatũ, vbi quis iuſta cã detentus prę̨
17 ſens eſſe nõ potuit.l.quę̨ſitũ, ff.de re iud.† Aduerte qa glo.
vr̃ ſibi contrariari;ac ẽt tex.de contrarietate notari põt. Nã
primò dicit gl.ꝙ ſñĩa reuocatur probato impedimento ; &
ſic vult,ꝙ ſñĩa tenuit;quod clarius dr̃ in gl.ſeq.& ſatis vr̃ in
nuere litera in fi.in verbo,*irritandam* & tñ poſtea ſentit cõ-
trarium,ſ.ꝙ ſit nulla in eo, ꝙ allegat.l.quæſitũ.Hoc ẽt vr̃ in
nuere tex.in ver.*poſtmodum*,in ver.*nullius decernerent eſſe va-
loris &c.* Sol.dic,ꝙ aut iudex ſciebat iuſtam cãm abſentiæ,&
nihilominus tulit ſñĩam; & non vr̃ iudicatum ; ita intelligi
põt.d.l.quæſitũ,& tenet ibi Bar.& dixi in c.querelã, de pro
cu.facit ca.ſi duobus,de ap.Aut iudex ignorabat; & ſñĩa te-
net mero iure,vt in d.c.querelã:ſed debet reuocari impedi-
mento probato,vt hic.Nec ob.tex.in eo,quod dicit : *nullius
valoris*.debet eñ intelligi in effectu;& hoc vult gl.ſequens,
& ſatis ẽt ſentit Hoſt.in tex.in verbo,*irritandã*,ponderãdo,
ꝙ nõ dixit,irritã;& ſic talis ſñĩa tenuit ſm̃ eum.Sed tũc op.
ſi tenuit,qũo potuit legatus ſuam ſñĩam retractare contra.
c.in literis, de off.deleg.& l.i.C.ſenten.reſcindi non poſſe?
Sol.dicit gl.in ver.nullius,ꝙ hoc potuit per bñficium reſti-
tutionis in integrũ ex clauſula generali,ſi qua iuſta cã mihi
18 videbitur &c.ff.ex quib.cauſ.maior. per totum . † Nota ex
hac glo.iuncto textu, ꝙ legatus põt ex cauſa reſtituere etiã
maiorem contra ſuam ſñĩam; & idem facere poteſt epiſco-
pus,& quilibet alius habens merum & mixtum imperium,
vt in l.in cauſæ.ii.§.fi.cũ l.ſeq.quæ incipit,prę̨fecti, ff.de mi
no.Quid aũt in ſimplici magiſtratu,an poſſit reſtituere, &
qd in delegato, dic vt plenè legi.& not.in l.fi.C.vbi & apud
quem

a Iure ꝑmiſſa.Adde Lap. alle. lxxviii. vbi vide ad ſequẽtia.

SEBA. SAPIA.

b Quòd inſtitutio. Vide Aegi.Bellame.in deci.clxiii. incip.collatio facta.Car.in cle.i.§. verũ,in fi i.de hære. Car.i cõſ.lxiii. inci.ĩ eccleſia Bellimẽſi, in iii.dub. & Car.in cle.i.in prin. col.xv.uerſi. ſed poſt longam cogitationem, de ſupplẽ. negli.prælа.Rom.in conſil. ccclvi.ad finem.

quẽ,& l.aduerſus ſñĩam , C.ſi aduer.rẽ iudi.& in d.§.fi.& in
19 c.pe.de in int.reſt.vbi plenè de hoc.† Op.ↄ tex.in eo, ꝙ de
legati à legato cõmiſerũt aliis vices ſuas, & ſic ↄ.l.à iudice,
C.de iud.& c.cũ cãm,de ap.vbi dr̃, ꝙ delegatus inferioris à
principe nõ p̃t alteri ſubdelegare.ſol.gl.in ver.cõmittenti-
bus,ſoluit tribus modis.Primò ꝙ hic fuit lis cõteſtata corã
iſtis delegatis legati añ,q̃ ſubdelegaſſẽt. vñ ſicut ꝓcurator
ad iudicia nõ p̃t ante lit.cont.aliũ ſubſtituere,ſed poſtea ſic,
cũ ſit dñs litis ꝑ cõteſtationẽ effectus, ut in l.nulla,C.d' ꝓ-
cu.& expreſſius in c.i.e.ti.lib.vi.ita & delegati inferioris à
principe;q.d.ꝙ ↄria loquunt̃ antè , quã ſit lis cõteſtata co-
rã delegatis:ſecꝰ,ſi poſtea,ut hic. Hãc opi.tenuerũt Azo.&
Vin.& cũ ea trãſit Spe.in ti.de li.cont.§.fi.in fi. Sed hãc ſo-
lutionẽ reprobat gl.& bene,in d.c.cũ cãm, per illũ tex.q be
ne facit,& qa iura in ↄriũ allegata loquunt̃ indiſtinctè.Nec
ob.rõ, p̃miſſa ſm̃ Io.An.in d.c.cũ cãm : qa procurator ideò
cõmiſit ſeu ſubſtituit poſt litis conteſtationẽ : quia eſt effe-
ctus dñs inſtãtiæ,ut dr̃ in d.c.i.hinc eſt,ꝙ ſine cã poſtmodũ
nõ reuocat̃ inuitus,ut in c.ii.eo.ti.lib.vi.qd nõ eſt in iudice
delegato,ut l.iudiciũ ſoluit̃,ff.de iud.& rõ rõnis eſt:quia in
cõteſtatione procurator eſt ut agẽs:iudex ut patiẽs. fortius
ergo operatur cõteſtatio in agẽte,quã in patiẽte,facit.s̃.qd'
met.cauſ.c.ſacris.Prę̨terea in cõteſtatione quaſi ↄhit̃ inter
partes,ut l.iii.ff.de pecu.nõ ãt cũ iudice : ſed corã eo fit iſte
quaſi ↄctus. Itẽ rõ, quare prohibet̃ delegatus ſubdelegare,
de qua ꝑ gl.in c.is cui,de off.deleg.li.vi.ubi uide ita militat
poſt lit.conte.ſicut ante; & hãc partẽ ſequunt̃ cõiter legiſtæ
in l.à iudice,præal.& in l.more maiorũ,ff.de iuriſ.om.iudi.
& utrobiq; per Bar. Hinc meritò gl.trãſit ad ſecũdã ſolutio
nẽ,dicẽs ꝙ hic nõ fuit exceptũ;& iõ de facto taliter proceſ
ſum fuit.p̃t glo.intelligi,ꝙ ualet cõmiſſio, niſi excipiat̃, qd'
nõ puto uerũ ex defectu p̃tãtis.d.l.à iudice,& d.c.cũ cãm;&
hoc tenet hic do.Anto.ſed credo ꝙ gl.intellexit,ꝙ de iure
nõ ualuit ille proceſſus,ſed de facto dũtaxat ; qd' clarius ex-
primit in tertia ſolutione, dicẽs ꝙ hodie ſtandum eſt ↄrio.
Hę̨c ſolutio eſt uera in ſe:ſed nõ cõgruit huic literæ,q̃ præ-
ſupponit ualiditatẽ proceſſus irreuocabiliter ,niſi fuiſſet
p̃tenſa iuſta cã abſentiæ tꝑe ſñĩæ.Quartò ſol.Inn.elegãter,
ꝙ articulũ iuriſdictionalẽ non p̃t iudex inferior à principe
delegare:ſed articulũ nõ iuriſdictionalẽ ſic; & receptio te-
ſtiũ eſt articulus iuriſdictionalis, cũ teſtes nõ ſunt approba
ti,ſeu interrogatoria nõ ſunt facta . nã tũc iudex deputat̃ ſu
per receptione teſtiũ,ut eſt tex.iũcta gl.in cle.una,de of.de
le.Secus, ubi oĩa fuiſſent examinata;ita , ꝙ cõmiſſarius hẽt
nudã facti receptionẽ . tũc.n.eſt articulus ſine iuriſdictiõe.
Ad hoc uide gl.in d.cle.una; & ſic intelligas dictũ Innoc.&
hoc ultimo caſu põt ſaluari hę̨c litera, & hãc ſolu.ſeq̃t hic
do.Ant.ego ad hoc allego gl.no.in auth.ut defun.ſeu eorũ
fu.co.v.in uerb.audiãt cãm, quę̨ hoc ſentit. Ad idem allego
tex.opti.in c.ſuꝑ qõnum,de of.dele.uer.nos ãt.ubi,qñ facit
mentionẽ de articulo nõ iuriſdictionali, dixit,à nobis, uel
quicũq; iudex &c.ſed ubi fecit mentionẽ de articulo iuriſ-
dictionali nõ replicauit illa uerba , uel quicunq; &c.& hoc
teneo,licet Bar.in l.more maiorũ, ff.de iuriſ.om.iu.ſimpl'r
a dixerit talẽ delegatũ [a] inferioris poſſe unũ articulũ ſubde-
legare,ſicut delegatus ad uniuerſitatẽ cauſarũ p̃t ſubdelega
re unã cãm;& de hoc dixit eſſe caſum in cle.una,de of.dele.
b ſed certè Bar.non bene põderauit iſtũ text.[b] loquitur.n.in
delegato Papę̨,de quo nõ eſt dubiũ, quin ex priuilegio ſpe-
ciali poſſit ſubdelegare,ut in c.paſtoralis , de of.dele.& l &
qa,ff.de iuriſ.o.iud.& l.unica,C qui ꝓ ſua iuriſd.Itẽ ↄ eum
aptè facit tex.in d.c.cũ cãm,ubi loquit̃ de articulo receptio
nis teſtiũ.Ad idẽ.l.à iudice,prę̨al.ubi dr̃,ꝙ iudex delegatus
nõ hẽt p̃tãtem dãdi iudicẽ. ſed cõmittẽdo articulũ iuriſdi-
ctionalẽ daret iudicẽ,ut ꝓbat̃ in d.cle.una, de of.dele.ergo
talẽ articulũ iuriſdictionalẽ cõmittere nõ p̃t. Nõ ob.ſimili
20 tudo ꝑ eũ allegata . † Quia delegatus ad uniuerſitatẽ cãrũ
cẽſet̃ quaſi ordinarius;iõ p̃t unã cãm ſubdelegare, ut no.in
c.cùm cãm,prę̨alle.& l.cũ prę̨tor,ff.de iu
di.& l.põponius , ff.de re iud.quæ rõ ceſ-
ſat in delegato ad unã cãm . Si ergo uis
ſaluare dictũ Bar.reſtringe eũ ad articu-
lũ nõ iuriſdictionalẽ,ut dixit Inn.& hoc
dictũ ur̃ tenere Bal.in d.l.à iudice.Alle-
gat gl.in cle.una,de of.deleg.& ẽ gl.ſing.
Hãc ſolutionẽ ſequuntur do.de Ro.dec.
xlvii.alias. clvii.uide plenè ꝑ Spe.in ti.d'
teſt.§.i.ver.ſed nũquid,& ꝑ Pau.de Leaz.
in d.cle.una. Sed quãquã hę̨c dicta mihi
placeãt:tñ iudicio meo hę̨c lect.non con
21 gruit huic lr̃ę̨ † Quia iſti delegati nõ ſub
delegauerũt unũ articulũ tm̃ : ſed ſimpl'r
aliis cõmiſerũt uices ſuas; & ſic nihil ſibi
reſeruauerũt , ut ſingulariter uoluit Inn.
in c.ſuꝑ qõnũ,de of.dele.ubi dicit,ꝙ ſi de
legatus cõmittit alicui uices ſuas , ur̃ in
totũ commiſiſſe;ad qd' allego tex.iuncto
principio cũ fi.in c.uenerabili,de of.dele.
Nec ob.qd' s̃.dixit , ſ.ꝙ litera innuit pro-
ceſſum hic ualuiſſe: qa hic nõ diſcutit̃ de
ualiditate.ꝓceſſus iſtorũ ſubdelegatorũ:
imò nil de iſtorũ ꝓceſſu dr̃ : ſed diſputat̃
dũtaxat de ſñĩa archiep̃i;& ſic,ſi bñ põde
ret̃ hæc lr̃a,nõ facit in hoc pro nec ↄ: ſed
22 ſimpl'r narrat factũ.† Quintã lec.ſeu ſo-
lutionẽ ego do valde ſingularẽ,ꝑ quã tol
litur omnis obiectio,ut dicamus ſpecia-
le eſſe in delegatis legati papę̨ deputatis
in certa ꝓuincia,ut illi poſſint alteri ſub
delegare ; ſicut hoc põt facere delegatus
procõſulis , ut probat̃ ſm̃ unũ intellectũ
c in l.legatis . [c] ff.de of.procõ.quẽ intelle-
ctũ ſenſit ibi gl.nec Bar.reprobat , ſed cũ
eo ſimpl'r tranſit, & Bal.expreſsè appro-
bat in d.l.à iudice.& per illã.l.dixit, ꝙ de
d legatus legati cardinalis [d] p̃t cõmittere,
& hoc, qa talis gerit in prouincia ſibi cõ
miſſa uices principis , & hẽt ibi ſupremã
p̃tãtem,& ſic eſt loco principis.unde, ſi-
cut delegatus principis ſubdelegat ; ita &
delegatus iſtius legati . ſed Bal.intellexit
in legato cardinali. facit ad hoc qd' not.
gl.in c.ii.de of.leg.li.vi.quę̨ dicit,ꝙ lega-
e tus cardinalis [e] æquiparat̃ proconſuli. le
gatus uerò nõ cardinalis,qualis erat iſte,
de quo in text.ę̨quiparatur p̃ſidi: text.tñ
ibi loquit̃ indiſtinctè in omni legato pa-
pæ:& ſic intelligendo habes hic lecturam
23 omnino nouam.† Quæ aũt ſit ratio,qua
re delegatus regulariter nõ ſubdelegat,
Ioan.And.in c.is cui , de offi.dele.lib.vi.

a SEBA. SAPI. Talẽ delegatũ. uide Rot.dec.3.inci.itẽ ꝙ delegatus,& dec.xiiii.inci.itẽ ſi ep̃s , ſub ti.de of.leg.in nouis.Imo.in cle.i.in gl.fi.de of.dele. Alex.in d.l.more,col.v.

b Illum tex. Et ſi diceret quiſpiã, ꝙ ſecundũ hoc ille tex.eſſet de indubitabili,quia delegatus papæ põt totã cãm ſubdelegare : fortius debet poſſe ſubdelegare unũ articulũ cauſę̨.rñdeo,ꝙ dubiũ faciebat: quia ibi delegata erat grauis cã, puta inquiſitio cõtra certas perſonas. ideo propter grauitatem negotii uidebatur, quòd nihil poſſet ſubdelegari . & contra Bar. tenent oẽs in d.l.à iudice, C.de iudi.excepto Pau. de Caſtr.& Specu. in ti.de iudi.dele. §.i.in uer.ſed nunquid ſubdelegatꝰ. Cano.hic , & in c. ſuper qõnum , §. nos autem , de of. dele.per illũ text. qui melius ꝓbat , quã alius de mundo inducendo, ut pulchrè per Imo. ibi , & do.Alex.in d.l.à iudice, Fulg. & Alexand.in d.l. more. & facit uulgata regula,ꝙ idẽ iuris eſt de parte quo ad partẽ, qd' eſt de toto quo ad totum.l.quæ de tota,ff.de rei uẽ.& l. qui ſic, in prin.cũ glo.ff.de uſu.Nec obſt. ꝙ delegatus ad uniuerſitatem cauſarũ põt unam cauſam ſubdelegare.quod iõ eſt, qa cũ p̃ſit territorio, cẽſetur ordinariꝰ. ideo nil mirum,ſi poteſt ſubdelegare.

c In l.legatis . Et in l.cum prætor, §.i. & ibi Angel.ff.de iudic.ſed dicit Sali.in dicta l. à iudice , C.de iudic. ꝙ ex quo totus mundus hoc tenet,non audet diſcedere : ſed tamen quòd aures ſuas offendit , ut latius ibi uideas per dòmi. Iaſ.de May.

d Cardinalis. Contrarium tenet expreſsè Ludoui.Roma.in l.more, ff.de iuriſdi.om.iud.per iſtum text. & c.cum cauſam , de app.quæ iura nihil obſtant : quia bene dicunt, quòd ſubdelegatus à delegato principis non poteſt ſubdelegare , fateor ut ibi,& in d.c.ſuper quæſtionum.§.ſi uerò, de offi.deleg.eodem modo ſubdelegatus à delegato cardinalis.

e SEBA. SAPIA. Cardinalis . Vide Ange.in l.cum prætor. §.i.ff. de iudic.uide Iaſ.in l.i.colum.iii.uerſi.item cardinales , ff.de offic. eius cui manda.eſt iuriſdi.ubi refert aliquos tenentes, quòd cardinales æquiparantur præfecto prætorio ; aliquos , quòd æquiparantur proconſuli.

Rationem.

a Ratione. Iſta ratio eſt uera & cōis,quā tenent doct. in d.l.à iudice,& in d.l.more.Sed eā declara pulchrè ſic.nā ille pōt delegare, qui hēt propriam iuriſdictionē. l.1.§.qui mandatum,ff.de of.eius cui man. eſt iuriſdi.hoc eſt dicere, qui habet proprietatem in iuriſdictione: ſed delegatus non habet proprietatem: quia iuriſdictio non eſt ſua ,ppria, ſed illius iudicis ordinarii cuius munere fungiť:& q non hēat proprietatē,patet q̧a pōt quādocunque reuocari.Sed delegatus hēt ſolū uſum iuriſdictionis, nō ,pprietatē. quēadmodū ergo uſuarius p̄t uti: ſed non p̄t aliis cōcedere, nec locare.§.1.& 2.inſti.de uſu & habita.ita eodem mō delegatus q non hēt proprietatem iuriſdictionis,ſed ſolum uſum,bene poteſt uti iuriſdictione,ſed aliī nō pōt cōcedere,nec delegare; ita eleganter declarat Ang.in d.l.more, qui multū gloriatur de hac ſua declaratione & ſuo ſimili,& eā ſibi tacitè aſcribit Pau. in d.l.à iudice, de Angelo mētionē non faciēs. iſtā tñ ſimilitudinem reprehendit Ful.in d.l.more, in 1.& 2.col.quia ₤m eū ſimilitudo nō eſt bona:quia qui cōcedit alicui uſū, non p̄t illū reuocare. d.§.inſti.de uſu.& hab.& tñ q delegat iuriſdō, non pōt, ut dixi, q̃cunq; reuocare: ergo ſimilitudo nō eſt bona de uſuario ad delegatum.Sed d.meꝰ d.Iaſ.de May.ī d. l.à.iudice,defēdit Ange.dicens Ful. non aduertere, q iſtud ē magis fortificare rationem Ang.quia,ſi uſuarius,qui hēt plus iuris,eo quia talis uſus nō p̄t ab eo reuocari: tñ p̄t ipſe tm̃ uti,& nō aliis cōcedere,quātòmagis delegatus, à quo p̄t ſemper & q̃cunque reuocari,poterit ipſe alii delegare? unde Ful.aliter declarat iſtā cōem rõnem, & placet multum dño meo.nā ille p̄t delegare,qui habet propriā iuriſdictionem.quare?quia in re propria q̧libet eſt moderator & arbiter,ut l.in re mandata, C.manda.& dicit tex.in l.nemo,C.de Iudæ.iuſtū eſt unicuique ſua committere.ille ergo qui habet iuriſdictionē propriā,pōt ea uti, & pōt eam delegare, prout unicuique licitum eſt in re propria: ſed ille, cui delegata eſt iuriſdictio:quia nil propriū habet,ſed fungitur iuriſdictione delegātis, & ſic utitur re aliena,non p̄t facere in re aliena illud, quod ſibi placet:ſed p̄t facere tm̃, quantum dñs ſibi concedit. l.diligenter, ff. manda.Sed ordinarius delegauit ſibi cām,ut cognoſceret; ergo iſtū finē nō debet egredi; ergo non debet poſſe alii ſubdelegare, ex quo non habet cōmiſſionem de hoc. & ideo poteſt fieri delegatio cum poteſtate ſubdelegādi;& tunc poſſet ſubdelegare.utraq; eſt pulchra & no.declaratio ſecundum præfatum dominum meum,ubi ſupra.

b Quòd nō.Delegatus principis non p̄t dare delegato ptātem ſubdelegādi.adde quod ultra gl.hic alleg.per iſtū idē tenet Archi.in c.quāuis,de of.dele.in 6.& Io.An.in c.is cui,eo.tit.de of.dele.in 6.in no. & ſequitur d.Alex.in d.l.à iudice, C.de iudi.per rõnem Io.An.quia nullus delegatus pōt dare illam facultatem ſubdelegandi: alias res tranſiret in infinitū cōtra. l.fideicōmiſ.§.ſi quis, ff.de leg.3.& idē tenet expreſsè Alber.de Roſa.in d.l.more, ff.de iuriſ.om.iu. in 7.colum.Fulg. autem ibi in 4.co. & do. Iaſ.de May. in d.l.à iudice, in 7.colum.in fin.tenent contrarium, & ſic contra communē:moueť vina rõne,cui dicit ſe magis credere, q̃ authoritati doctorum. nā maior eſt ptās delegati principis in ſubdelegando, q̃ ſit ordinarii in delegando. iſtud expreſsè patet in l.1.C.qui pro ſua iur.qa delegatus principis p̄t delegare omnē cauſam,ēt meri & mixti imperii:qđ non pōt delegatꝰ ordinarii.Si ergo ordinarius poteſt dare iſtā poteſtatē delegato ſuo, quātòmagis delegatꝰ principis pōt dare delegato ſuo? nec ob.quod dicitur, poſſet ire ī infinitū.nā ītelligit d.Iaſ.q pōt delegatus prīcipis dare iſtā facultatem ſubdelegato ſuo; ſed non trāſit vltra. patet qa ſubdelegatus à delegato principis nō pōt ultra poſtea ſubdelegare, ut hic,& in cap.ſuper qõnū. §.ſi uerò, de off.dele.& ī c.cū cām. j.de ap. & in hoc uiſi ſunt ibi doc.dormire, & ſic dicit ſe non uidere, q̃ rō diuerſa poſſit dari,quare ordinarius poſſit dare iſtā ptātem ſuo delegato, & nō delegatus principis ſuo ſubdelegato,clarius probat ſic.aut res pōt in infinitū tranſire ex parte unius. ita trāſibit in infinitū res in delegatione ordinarii,ſicut in delegatis & ſubdelegatis principis. aut non p̄t ultra trāſire quod eſt uerius;& tunc nihil obſtat,quare nō poſſit dari iſta facultas utriq;,& iſtā concluſionem dicit ſe tenere ,p uera & marmorea concluſione contra communem.

Adde q gl. in §.porrò. ſequitur Are.conſi.13.

ANT. FRAN. Delegatꝰ principis licet poſſit ſubdelegare. l.à iudice, C.de iud.hic alle.nō tñ credo,q ſubdelegare poſſit cū ptāte ſubdelegandi p gl.in c.ſup qõnum,in §.porrò,de of.dele.q̧cq̧d iſte dicat: q̧a licet ſit maior ordinario,ut in c.ſanè,& in c.ſtuduiſti,de of.del.tñ ordinarii iuriſdictio eſt firmior & vniuerſalior,quā ſit iuriſdictio delegati,ſicuti p plura ,pbat And.Sicu.ī ru.de of.del.q̧ ēt hāc partē tenet in d.§.porrò,q̃ uř eſſe cōis,& ,ppterea puto ī hoc paſſu multū cogitādū,cū durū ſit recedere à cōi opi.quicquid dixerint. nouiſſimi.

SEBA. SAPI. An aūt iudex. Vide Pe.de Anch.in.cap.præſentium. §.teſtes, col.1.de teſti.in 6. ubi refert Io. An. reprehēdere iudices cōmittētes examinationē teſtiū notario, quia debent eos examinare in propria perſona. nunq̧d poſſit fieri cōmiſſio,uide Ange.& Pau. de Ca.ī l. hac conſultiſſima.§.pe. C.de teſta.p Fe.in d. c.cū cauſam, in vlti. char.j.de teſti.

dicit,q offm̃ ſeu munus iudicandi eſt neceſſariū;alle.no.in d.l.à iudice. Ego uerò a allego aliā rõnem,[a] ſ.q delegatus nō habet iuriſdictionē ,ppriā, licet fungať munere iudicādi; iō nō p̄t alteri cōmittere: qa nemo dat,qđ nō hēt, ut in c.Daibertū 1.q.7.& in c.qđ āt, de iu.pat.Hāc rõnem ſenſit tex.in l.more maiorū, ff.de iu.o.iu. & expreſſe tenet Bal.in d.l.à iudice.iō delegatus principis hēt ex priuilegio, vt cō-
24 mittere poſſit.† Et hęc faciūt ad qõnem notabilē,q̃ ponit gl.in d.c.is cui,an delegatus inferioris a pricipe cū ptāte ſubdelegādi poſſit alteri ſubdelegare? Io.An.ī gl.ſua,& ī nouella tenuit q ſic:multi tñ ꝯ. Sed primā partē ſeq̄ť Bar.ī d.l.more maiorū,reddēs bonā rõnē: qa tūc nō vř ipſe delegatus delegare,ſed delegans,vt l.unū ex familia.§.ſi de falcidia,ff.de leg.2.& l. nō diſtīguemus.§.q̄ſitū, ff.đ arb.Itē,ſi cognitio cāæ ē iuriſdõnis,& iō delegabilis; ita iudicis dādi licentiā eſt iuriſdõnis, ut l.imperiū,in fi.ff.de iuriſ.o.iu.iō delegabilis.Et hę rõnes ſufficiunt iudicio meo in cauſis ,phibitiuis huius delegationis, de q̧bus.s̃.ſiue teneamus primā, ſiue ſecūdā. adduco optimū ſimile in c.1.de ,pcu.lib.
25 6.in fi.† Sed dubiū eſt nō tactū p doc.aliquos,qđ meminerim,q̧d in delegato prīcipis ſubdelegante,an poſſit dare ptātem ſubdelegādi? Ego allego ad hoc gl.fin.ī c. ſup qõnū,ī §.porrò,ī uer.trāſfert,q̃ tenet b q nō:[b] qa ptātem cōmittēdi hēt ipſe delegatus nō ex cōmiſſione, ſed à lege.Ego uerò ſic diſtinguerē,q aut cōmittit totaliter uices ſuas, & nō p̄t dare hāc ptātem ſubdelegādi: qa cū p talē cōmiſſionē deſinat eē iudex,nō poterit illa ſubdelegatio poſtmodū fiēda p ſubdelegatū ſibi attribui,cū deficiat extremū, ad qđ,ut in l bonorū, ff.rē ra.ha.& qđ no.Bart.in l.ſi is q̧ pro emptore, ff.de uſuca.& per gl.in c.q̃ ſit, de elec.libr.6.nec priuilegiū ſuū,cū ſit perſonale,poterit alteri cōicare, ut in regula,priuilegiū perſonale,de re.iur.lib.6. Aut cōmiſit reſeruata ſibi aliqua iuriſdictione;& tunc ualebit: quia ipſe uř committere dando ſpeciale mandatū cōmittendi,argu.in d.l.unū ex familia,& d.c.1.
26 de procu.lib.6.& hæc not.† An āt iudex c [c] delegatus à principe,uel ordinarius poſſit notario committere receptionem teſtium,Inn.dicit q ſic,quantū ad ſcribendū:ſed nō quantū ad examinandum. j.de conſang.& affin.c.1.Hoc ultimum nō placet Hoſt.nec cōiter aliis doct. quia in ciuili iudex p̄t committere teſtium examinationem,alias receptionē, ut in l.iudices,cū aut.ibi ſignata, C.de fi.inſtru.& in cle.una,de of.dele.de quo in Spe.de teſte.§.nunc tradendum,uer.ad officiū, & plenè hunc articulū examinaui in c.cauſam,
27 de teſti.dic ut ibi.† Quid de eo, cui fuit commiſſa receptio teſtium,an poſſit alteri ſubdelegare?Inn.diſtinguit, q aut fuit commiſſa receptio teſtium ſeu examinatio;& nō p̄t alteri cōmittere: quia in hoc electa eſt eius induſtria,de of.deleg.c.fin. Aut fuit cōmiſſum, ut atteſtationes ſcriberet, & tūc cōmittit:quia eligiť eius opera potius,quā induſtria, arg.j.de appel.c.cū cām.Hoſt.in hoc ultimo ꝯ: quia, licet ſit electa opera,tñ non ſubſtituet ſine cōſenſu eligentis, ff.de ſol.l.inter artifices; & certū eſt, q multū pōt in his tabellio. Itē talis confidit de electo, qui nō cōfideret de ſubſtituto;& cū hac opi.tranſit hic Io.An.& placet hoc ultimum d.Anto.Et pro hoc ego allego tex.in c.fin.§.cæterū, de of.dele.ubi patet,q cū alicui committitur nudum miniſterium induſtriale,nō pōt cōmiſſarius aliū ſubſtituere: ſed iſte tabellio licet ſit electus ad ſcribendū, tñ quia per fidē & eius legalitatem fuit electus,nō poterit aliū ſubrogare. multū.n. ualet fides boni ſcriptoris, de proba.cap. quoniam contra, & c.cum dilectus,de fi. inſtrum.ſed primum dictum,quòd deputatus ad examinationem teſtium nō poſſit alii committere, non puto uerum.ſed diſtinguo,quòd aut ad hoc fuit deputatus per Papam;& poteſt quia iudex eſt,ut eſt text.apertus in dicta clemen.una, de offic.delega.Aut fuit deputatus ab inferiori; & poteſt committere articulum nudum,ut ſuprà dixi in alio iudice, & tenet apertè gl.fi.in d.cle.una,quā notabis.ſentit ēt hoc d. Ant.&
28 hæc ſufficiāt hic, cū non ſit ,ppria mā huius.c. † Oppo. ꝯ tex.q iſte ſacerdos fuit auditus ꝯ ſñiam,licet ſufficiēter nō ,pbaret iuſtā cām abſentiæ.unde ob.c.q̃relā,de ,pcuratoribus,& p locū a ſpāli.c.ex lr̃is,de in integ.reſti. & paria ſunt nō probare,uel minus ſufficienter probare, ut in c. tā lr̃is, de teſti.& c.fi.de iureiurā. & optimè.c.cauſam.s̃.eo. Sol.gl. in uer.minus ſufficienter, ſentit duas ſolutiones. Prima,q iſte fuit auditus, ne ueritati opinio p̄ualeret, ut in lr̃a. hæc ſolutio eſt nimis gñalis.Nā eadē eſt rō in qualibet alia cā; & tñ non fit retractatio ſñię,niſi probeť legitima abſentię cā:quia cum ſñia trāſit in rem iud. iudex fecit ius inter partes,ſiue ęqua fuerit,ſiue iniqua.ideo nō debet retractari cū graui p̄iudicio alteriꝰ partis,niſi deť plena ,pbatio.s̃.eo.c.cū inter,& l.ingenuū,ff.de ſta.homi.Et fortè ob hoc glo.trāſit ad ſecūdā ſolutionē,dicēs q hic ex pluribꝰ cauſis fuerit auditus:qa iudex fuit circūuētus,&c. ut hr̃ in lr̃a,& in gl. ſed p hāc ſolutionē nō hr̃ clarè ītellectus huiꝰ ca. qa aut iuſtę cauſę reddūt ſñiam nullā; & tūc nō oportebat ,pbare cām abſentię;ſed p̄textu nullitatis debuiſſet audiri,q̃ tūcūq; fuiſſet ꝯtumax,ut ī c.licet,& qđ ibi no.de ſent.excō.li.6. facit cle. 1.de re iudic. Aut nō inferebat nullitatē; & tūc nō debebat retractari,ex quo nō trāſiuit in rē iudicatā,ut ī iuribꝰ p̄alle. ut in c.tū ex lr̃is.§.fi. de in integ. reſti. facit qđ no. Io. An. poſt Archi. & Imo.in c.1.de dolo & ꝯtu.li.6.Inn.ponit hic ſeptē ſolutiones, ſeu ſeptē lecturas, q̃ licet iudicio meo ex toto lr̃æ nō ſatisfaciūt,ut j.patebit:qa tñ in ſe ſunt notabi-
29 les,iō illas ſingul'r ,pſequamur. † Et primò dicit ipſe,q iō audiť iſte ꝯ ſñiam diffinitiuā nulla appllone ſuſpēſam: qa agebať de bñficio.nā ſpāle eſt,cū de bñficiis agiť,cū ī ipſorū collatiōe adeſſe debeat oīs puritas,& abeſſe oīs ſubreptio. s̃.eo.c.cū olim,& de elc.c.cū dilecti. Nec ob. ₤m eū.j.eo.c. cū inter,& c.ſuborta:qa nō loquūť ī bñficialibꝰ.Ex hac lec. hēs notabile, q ſicut ſñia ī cā mr̃imonii carnalis nō trāſit ī rē iudicatā.s̃.e.c.lator, & c.ꝯſanguinei,ita nec ī cā mr̃imonii ſpiritualis,ēt ſi agať de īferioribꝰ bñficiis,ut hic ₤m iſtū intellr̃m.Et hoc idē dictū fuerat Inn. in c.cū olim, de do.& ꝯtu. p illū tex. Sed hęc lec. nō vř primū cōgruere huic lr̃æ: qa ₤m eā fruſtra fuiſſet inq̄ſitū de legitima cā abſentiæ.Pręterea papa nō firmat ſe ſup qualitate cauſæ: ſed rõnes tex. pariter militāt in alia cā. Itē dictū nō eſt uerū indiſtinctè: qa in p̄iudiciū ſuccūbētis bñ trāſit ſñia in rē iudicatā ēt in cā bñficiali,& ,pbať optimè in c.cū dilecti,in fi.de elec.& p gl.in c.1.de cōceſ.p̄bē.dixi plenè ī c.cū olim, de dolo. & cōtu.do.Ant.dicit,q hęc lec.p̄t ſaluari intelligēdo, q pp abſentiā minus legitimè ,pbatā poſſit retractari ſñia,ſicut retractať in mr̃imonio,ut in d.c.ex literis,de in integ.reſt.ſatis poſſet hæc lect.ſaluari in ſe; ſed nimis reſtringit lr̃am, q̃ in retractatione ſñię nō fundat ſe ſup ſpecialitate cauſæ bñficialis.Itē poſſet ſubtilizādo hęc lect. impugnari p iſtū tex. qa ſi in cā bñficiali deberet indiſtinctè retractari ſñia pp abſentiā minus legitimè probatā,papa retractaſſet iſtā ſñiam in prin.antè,q̃ admiſiſſet alias ,pbationes ſup iniuſtitia ſñiæ; qđ non fecit:imò probata abſentia minus ſufficiēter dedit authoritatē ſup ,pbanda iniuſtitia, & ea ,pbata tūc demū retractat ſñiam,ut clarè probať in uer. *licet aūt.*

Scđa lec.Inn.eſt, ut locū habeat, qđ hic dr̃,cū ex tenore ſñiæ deprehēdiť illius euidēs iniq̄tas,ut hic erat.nā falſum reperiebať in eo, qđ dicebat p atteſtationes eſſe ,pbatū, q A.habuiſſet poſſeſſionē iuriſpatronatus.Itē in eo,qđ dicebat q.T.defecerat in ,pbatione;arg.adducit ad hoc.c.2. de purg.vul.Hæc lectu.ex toto mihi nō placet:qa, ſi ex p̄dictis reſultaſſet euidēs iniquitas ſñiæ,nō ualuiſſet ipſo iure,ut in c.inter cętera.s̃.e.& qđ plenè dixi ibidē; facit qđ no. Bar.ī l.1.C.de erro.cal.& ſic nō fuiſſet hic opus retractare ſñiam, ſi papa ,pnūtiaſſet eā ipſo iure nullā,ut ī c.accedēs,el 1.ut lite nō cōte.vř tñ,q debuiſſet eſſe nulla,ex quo error deprehēdiť ex tenore ſñiæ iūctis atteſtationibus,ad quas iudex ī
30 ſūma ſe retulit. †Sed pōt dici,q hic fuit ,pbabilis error: qa nullo iure prius erat cautū, q ius p̄ſonatꝰ nō trāſiret cū uniuerſitate ī creditorē, maximè qa creditor p cipiebat hic pēſionē ſolitā exhiberi p̄ro no,ar.opt.ī c.cū ueniſſet, đ reſt.ſpo.& ī l. q̃uis, & qđ ibi no.ff.de acq.poſ.& iō ſñia nō debebat eē nulla ipſo facto,cū nō eēt error manifeſtꝰ, & đ iure clarꝰ, ut no.ī c. 1.s̃.eo.& p Inn.ī c.P.& G.đ offi.deleg. & c.cū ſpāli,đ appel.facit qđ no. gl.ī c.uno, de poſtu.p̄la.li.6.Poſſet tñ hęc ſol.Inno.
31 ſaluari,,put j.dicā in 8.lect. †Tertia lec. eſt q iudex fuit ab aduerſario doloſè circūuētus;& iō potuit hæc ſñia retractari, ut l.ſi p̄tor,ff.de iudi. Hęc lec.ē uera ī ſe: diſtinguiť tñ,q aut fuit ſñia lata ī abſētē a dolo pñtis,[a] puta ex falſis allegationibꝰ factis doloſè p pñtē; & tūc eſt ſñia ipſo iure nulla, ut ī d.l.ſi p̄tor.§.Marcellꝰ,p̄alleg.Aut fuit lata ſñia ī pñtē;& nō eſt nulla,ſed uenit retractāda p reſtōnē in integrū,ar.in l.diuꝰ,ff.de re iudi.& c.cū uenerabilis,de excep.dixi in c.licet,de ,pba.& hāc cōcluſionē firmat Bar. poſt gl.ī d.l.ſi p̄tor;ſentit Inn.ī c.cū dilecta,de reſcri.& hic. ſed hæc lec. nō cōgruit iudicio meo huic lr̃ę:qa iudex nō fuit hic circūuētus dolo ptis pñtis:ſed ex ſua facilitate,ut patet ex ſequētibꝰ in tex.qa dixit illū plenè probaſſe,q̧ nō probauerat &c.ut ī lr̃a.uñ de dolo ptis nil dr̃ in lr̃a.Nec ob.ſi dicať, q p̄ſens dolo tacuit iura alteriꝰ ptis: qa primò p̄t dubitari, utrū ſufficiat dolus p̄ſentis ī tacēdo;de quo uide qđ Inn.not. ī c.fi.de accuſ.& c.ſi duobꝰ,de app.& c.2. de dila. Itē p̄ſuppoſito,q ſufficiat,ñ apparet hic de dolo pñtis. nā credidit,q acta ſua ſufficerēt ad inſtructionē cauſæ,& īputādū eſt alteri parti, q̃ iura ſua nō produxit, ut in c.dudū.s̃. de ele. & ſi diceremus ꝯriū, iſta ſñia fuiſſet nullā; cuius ꝯriū innuit tex.cū papa retractauit ſñiam. Et p hoc tolliť aliud argm̃, qđ pōt ꝯ tex. formari.nā hæc ſñia tāq̧ lata a minus inſtru- b cto[b] debuit eſſe nulla,ut in c.cū ex lr̃is,de ī integ.reſt.p Bar.in l.prolatā,C.de ſen. & īterlo.om.iudi.dico eñ[c] q iudex recepit acta uniꝰ partis,q̃ credidit ſufficere ad deciſionē cāę; & ſic nō fuit lata ſine mediis:ſed error cōſiſtebat ī facto.ad aliū errorē ī eo,q iudex pronūtiauit, q T.defecerat ī probatiōe; dic q cū ſe ñ retulerit ad acta, & ex aliis iudex potuit motū aī ſui informare,nō reddit illā ſñiam nullā iuxta ea,q̃ hñr & no.s̃.e.c.cām. Quarta lec. In.q hoc ſolū ſufficiebat ad caſſationē,q ordo iudiciariꝰ hic nō fuit ſeruatꝰ: qa iudex probatiōes cōdēnati nō uidit, ut in d.l.prolatā. Hæc lec. ēt nō placet: qa cōcluderet (ſi eſſet uera) ſñiam eē nullā.d.l.prolatā; cuius ꝯriū innuit hæc lr̃a, ut s̃.dixi. Itē (ut p̄dixi) hic iudex uidit atteſtationes partis comparētis,q̃ credidit ſufficere, & imputandum eſt parti alteri
32 iura ſua non producenti.d.c.dūdū. †Nā ſecundùm iura partis præſentis poteſt iudex procedere, ſi credit illa ſufficere ad

a Dolo præſentis. Adde Ang. conſi. 89.

b Minus inſtructo. Adde Anch.cōſil. 260.

a Cum dilecta. ubi ēt expreſſè tenet d. Anc. de Bur. & alii, & in c. fraternitatis, de frig. & ma. Ioã. An. in c. j. in gloſſa, in uerſi. retardet, de lit. cõteſta. in 6. idem tenet ipſe. d. Abb. Pan. in cõſi. 90. in ci. in qõne, q̃ ad p̄ſens uertitur īter ciuitatẽ, in 4. col. ſeq̄. & cõmendat Pau. de Caſt. in l. admonẽdi, in ult. co. & Lud. Rõ. in 12. d. Iaſ. de May. in 13. in fi. & alii, de iureiu. & idem Iaſ. in d. l. patre furioſo, ff. de his, q̃ ſunt ſui uel alie. iu. in 6. col.
Adde eũdẽ Abb. conſi. 55 2. lib.
SEBA. SAPI.

b Probãda. de modis ꝓbãdi cauſas abſentiæ & impedimẽti tradit Peruſi. in c. ex rõne. ĩ. de appel. mod. poſt Bar. in l. 2. §. q̄d dicimus, ff. ſi quis cautio. ubi plenè per Alex.

c Iurm̃. Adde Oldra. cõſil. 60.
SEB. SAPIA.

d Rei poſſeſſio. An ꝑceptio pẽſionis inducat acq̃ſitionẽ poſſeſſionis, uide Abb. Imo. Bal. & alios in d. c. cũ ueniſſet, ſ. de reſt. ſpol. Bal. in c. inter dilectos, col. 8. ſ. de fide inſtr. Alex. in l. q̃uis. §. 1. ff. de acqui. poſ. Bal. in l. Pomponi⁹, ff. q. mo. uſuſf. amit. & in l. ad ꝓbationẽ, col. 2. C. loca. Fed. de Señ. ĩ conſi. 130. inci. factum tale eſt, quę dã domus. Cal. in ti. de priui. cõſi. 5. & Bal. in cõſ. 102. inci. in cã q̃ uertitur, col. 3. in 1. parte cũ multis allegatis ꝑ decr. in c. bonæ, col. 7. uer. ĩ glo. in uer. unã ꝓcurationem. ĩ. de appel.

deciſionẽ cauſæ, ut l. properãdũ, C. de iudi. & c. dudũ.
33 †Quinta lect. ꝙ, ex quo apparet ſñiam diffinitiuã per obreptionẽ & dolũ malũ elicitã, ipſe idẽ iudex, qui ſñiam tulit, ſi ordinarius eſt, eam reuocare põt, arg. ff. de dolo. l. cũ a te. 35. q. 9. c. ueniam, & c. ſñiam: ſed ſi ſine dolo malo dicat̃ lata, tũc nõ reuocat̃. d. l. ſi p̄tor, ſm̃ eũ. ſed ad hãc lecturã rñde, ut dixi ſ. ĩ tertia lec.
34 † Sexta lec. ꝙ licet a principio poſſet & deberet repelli is, q̃ petebat ſẽtẽtiã reuocari, ſi tñ admiſſus ẽ de facto, & apparet ſñiam ĩniuſtè latã, reuocabit̃. & eſt rõ, q̃a ex quo cognouit, ꝓñũtiare debet, ff. de iudi. l. de qua re, & c. cũ ſuꝑ, de cã poſſeſ. & ꝓprie. ff. de offic. p̄ſid. l. illicitas. §. ueritas; & tene mẽti hãc lectu. ĩ ſe. & idẽ tenet Inn. ĩ d. c. cũ dilecta,[a] de reſcrip. & facit q̄d ipſe no. ĩ c. pleriq;, de ĩmuni. eccle. ubi dicit, ꝙ ſi is, pro quo lata fuit ſñia, ɔ̃fitet̃ eã ĩniuſtã, debet ſñia retractari. nã his caſib⁹ ceſſat p̄ſumptio iuſtitiæ, qua ſuſtinebat̃ ſñia ꝑ trãſitũ in rẽ iudi. ſed nõ cõgruit hæc lect. ad iſtũ tex. q̃a archieps̄, & Papa ex eorũ officio implorato ꝑ uiã reſtitutionis in integrũ ꝓpter iuſtã cãm abſentiæ allegatã dederũt auditorẽ ɔ̃ ſñiam. Septima & ult. lec. Inn. eſt, ꝙ hic fuit admiſſus ɔ̃ ſñiam bñficio reſtitutionis, uel potius ſupplicationis, ꝑꝑ abſentiã, q̃ licet minus ſufficiẽter ꝓbata fuerit: tñ ex illa minus ſufficienti ꝓbatione data fuit reſtitutio in inte. ad audiẽtiã cauſæ. Siře ĩ d. c. ex lr̃is, de in inte. reſti. Aduerte. c. illud ponit caſum diſſimilẽ, licet ab Inn. & multis aliis allegetur ꝓ ɔcordãti. nã ibi fauore mr̃imonii fuit illico retractata ſñia bñficio ſupplicationis ꝓbato ĩpedimẽto, licet min⁹ ſufficiẽter. hic ãt talis ꝓbatio min⁹ ſufficiẽs p̄ſtitit cãm dũtaxat, ut audiret̃ ɔ̃ ſñiam: ſed ſñia ñ fuit retractata, niſi poſt, q̃ fuit ꝓbata ipſius iniuſtitia, ut clarè colligit̃ ex tex. ĩ uer. *licet aũt*.
35 †Ego pono octauã lect. & facio tria mẽbra. Aut. n. nullo mõ ꝓbat̃ iuſta cã abſentię; & nõ debet q̃s audiri ɔ̃ ſñiam, ex quo trãſiuit in rẽ iudicatã, quãtũcũq; uelit ꝓbare iniuſtitiã ſñiæ: q̃a iã fecit ius inter partes. ſ. eo. c. cũ ĩter, & ff. de re iudic. l. res iudicata, niſi vellet ꝓbare nullitatẽ, uel aliquẽ caſum ſpãlẽ, in quo ſñia uenit retractãda bñficio reſtitutionis; ut dolũ partis, uel falſitatẽ inſtr̃orũ, uel q̃d ſiře, de ꝓba. c. licet, & l. diuus, ff. de re iudi. Aut ꝓbat̃ iuſta cã abſentiæ ſufficiẽter; & tũc debet illico ſñia retractari, nõ expectato ꝙ aliter ꝓbet̃ ipſius iniuſtitia; & poſtmodũ ꝓcedet̃ ĩ cã, ac ſi ſñia nũq̃ lata fuiſſet, ut ꝓbat̃ hic in uer. *poſtmodũ*, ĩ l. q̄ſitũ, & q̄d no. ibi Bar. ff. de re iudic. & l. ſi finita. §. ſi fortè, ff. de dã. infec. & c. q̄relã, de ꝓcu. Aut & tertiò ꝓbat̃ iuſta cã abſentiæ minus ſufficienter; & tũc capit̃ q̄dã media uia, ne ueritas ſupplãtet̃ ꝑ opinionẽ. nõ. n. debet illico ſñia retractari, ſicut fit ĩ caſu p̄cedẽti, nec debet ex toto iſti denegari audiẽtia, ſicut fit ĩ caſu priori: ſed reſtituit̃, ut audiat̃ ɔ̃ ſñiam; & ſi nõ ꝓbauerit aliq̃d ɔ̃ illã, remanebit in ſuo robore in caſu priori. Si uerò ꝓbat̃ iniuſtitia maximè ex tenore ſñiæ & ex actis, debet ſñia retractari; & de hoc eſt caſus ſing. hic iudicio meo, ſi tex. bñ põderet̃. nã in uer. *licet &c.* Papa ex illa ꝓbatiõe abſentiæ minus ſufficiẽter facta reſtituit iſtũ ſacerdotẽ dũtaxat, ut audiret̃ ɔ̃ ſñiam: nõ tñ retractauit ſñiam; & hoc fecit, ne opinio, q̃ erat ꝓ ſñia, p̄iudicaret ueritati, licet plenè ueritas nõ fuiſſet ꝓbata. deniq; ꝓbata iniuſtitia ſñiæ illã retractauit. probata. n. iniuſtitia ſẽtẽtiæ p̄ſumptio eſt, ꝙ iuſtã cãm abſentiæ habuit: tum quia non eſt veriſimile, ꝙ quis deſerat iuſtã cãm: tum quia abſentia fuerat probata, licet minus ſufficienter. unde ex ſubſequenti probatione conualidat̃ & roborat̃ p̄ſumptio, quę erat pro abſente, arg. c. cùm contumacia, de hære. li. 6. & q̄d no. in c. inſinuatũ, de ſimo. & hãc lec. puto ueriſſimã, & ꝓuidet iſte tex.
36 ſm̃ eũ de caſu nouo & ſingulari. †Qualiter aũt ſit probanda[b] iuſta cã abſentię, uel impedimentũ, uide per gl. in c. uno. 4. q. 5. & per Spe. in tit. de app. §. nunc breuiter, uer. q̃d ergo ꝑ Ioã. And. ĩ. tit. proxi. c. ex rõne, & ꝑ eũdẽ in c. 1. de dolo & cõtu. li. 6. poſt Archi. Io. mo. & Hoſt. & Fed. cõſi. 109. & cõis cõcluſio vr̃, ut inſpecta qualitate cauſæ impedimenti allegati & perſonę allegantis, qñq; ſufficit allegantis iuramentũ:[c] qñq; alia ſemiplena probatio: qñq; plena; facit iſte tex. & c. ex literis, de in integ. reſti. & c. ſi uerò, de ſen. excõ. cum ſimi. & bene facit. c. cupientes. §. q̄d ſi per uiginti, de ele. lib. 6.
37 † Nunc capiendo aliũ articulum opp. contra tex. & vr̃, ꝙ ſententia legati fuerit iuſta; quia, ex quo creditor percipiebat penſionem ſolitam patrono ſolui; ſatis probat̃ poſſeſſio iuris patronatus: q̃a q̃ minimã partẽ fundi poſſidet, totã poſſidere vr̃, ut in l. 3. ff. de acq. poſ. ſolu. dic capiendo mentẽ gl. in uer. quodã iure, ꝙ aut loquimur in cõnexis; & procedit cõtrariũ. aut in ſeparatis; & tunc ſecus, ut in c. auditis, de prę ſcrip. Penſio enim, & poſſeſſio pręſentãdi ſunt ſeparata: quia ex iure patronatus nõ cõpetit ius percipiẽdi pẽſionẽ: ſed illa qñq; conſtituit̃ extrinſecus ad petitionem patroni ex authoritate epi; & ſic non probat hoc eſſe, q̄d ab hoc contingit abeſſe, ut l. neque natales, C. de proba. l. non hoc, C. vñ cog. & c. 2. de trãsla. p̄la. Et hæc ſolutio ſic intellecta ſatis ſuſtineri põt. ſed in ɔ̃riũ fortiter vr̃ facere. c. cum ueniſſet, de reſtitu. ſpolia. & q̄d legitur & nota. in l. quãuis, ff. de acquir. poſ. ubi patet, ꝙ ſi de uoluntate domini percipio penſionem de aliqua re, ſatis vr̃ probata illius rei poſſeſſio;[d] de hoc dic, ut plenè dixi in d. c. cùm ueniſſet. d. Ant. dicit, ꝙ cum poſſeſſio iuris patronatus eſſet in debitore, perceptor illius penſionis abſq; patiẽtia debitoris nõ acquirit quaſi poſſeſſionẽ nec pẽſionis, nec patronatus: uel ſi pẽſionis, nõ iuris patronatus ꝑ no. in d. c. in lr̃is. Ego uerò formalius ſoluo hoc ɔ̃riũ tripliciter. Et primò, ꝙ cõtrariũ loquit̃, qñ quis pręcedente titulo habili ad translationẽ rei percipit penſionem de uoluntate dñi: tunc transfert̃ poſſeſſio quaſi ex titulo conſtituti; & iſte eſt proprius caſus. d. c. cum ueniſſet, q̄d hic nõ cõtingit. Secundò ſoluo, ꝙ alio exiſtẽte in poſſeſſione rei, ex qua ꝑcipit̃ penſio ꝑ aliũ, non transfert̃ poſſeſſio in percipientem: quia non põt colonus uel inquilinus alteri ſoluẽdo priuare poſſeſſorẽ poſſeſſione ſua; & iſte eſt proprius caſus in l. q̃uis, p̄al. ut ibi uo. in gl. ſecus ſi nemo eſſet in poſſeſſione, ut ibi no. ſed in caſu nr̃o remãſit in poſſeſſione iuris p̄rona-
38 tus ipſe p̄ronus ꝑ rõnẽ, q̃ ſubiicit̃ in gl. fi. †Tertiò ſoluo adhuc notabilius, ꝙ omnis cõmoditas iuris patronatus ęſtimabilis trãſit in creditorẽ cũ uniuerſitate ratione acceſſorii, ar. ĩ c. ex lr̃is, de iure pa cũ ſubiaceat reſtitutioni, & poſſit diminuere ſortẽ. Ad idẽ l. quãuis, C. in qb⁹ cau. pig. tac. ɔ̃trahi, & in c. ad noſtrã, el 1. de iureiu. ceſſant. n. quo ad iſtã cõmoditatẽ ęſtimabilem rationes poſitę in gl. fi. Sed cõmoditas inęſtimabilis non tranſit in creditorem, ẽt cũ uniuerſitate: quia non poſſet hęc utilitas reſtitui; & ideo non trãſit in contractu pignoratitio ius patronatus, uel ipſius poſ-

ſeſſio; & iſte eſt caſus. c. noſtri. & ſic potes intelligeȓ & limi-
39 tare tex. iſtũ & mãm. †Et per predicta declarat̃ gl. fi. quę opponit ɔ̃ tex. de d. c. ex literis, de iure pa. & de. l. in modicis ff. de ɔ̃he. em. in quibus iuribus patet, ꝙ res ſpũalis trãſit acceſſoriè cũ uniuerſitate tꝑali in ɔ̃ctu emptionis uel locationis Gl. ſoluit dupliciter; primò, ꝙ hic fuit in ɔ̃ctu pignoris exceptũ ius pat. aliàs tranſiuiſſet cũ uniuerſitate in creditorem. hęc ſoľo non eſt bona: tũ quia diuinat ad tex. tum q̃a, ſi hoc fuiſſet, non fuiſſet hic qõ de iuris patronatus conceſſione, arg. in. c. 2. de uer. ſigni. & l. ille, ff. de leg. 3. Secũdò ſoluit & melius, ꝙ tex. iſte ꝓcedat in ɔ̃ctu pignoratitio, in quo nõ tranſit ius patronatus in creditorem. Rõ, quia creditor tenetur reſtituere oẽm fructũ uel quaſi, quẽ capit ex pignore & ſi fructũ cõſumpſit, tenet̃ illum ſeu æſtimationẽ cõputare in ſortẽ, ut legi, & no. in. c. ad noſtrã, de iureiu. & l. 1. & 2. C. de pig. acti. ſed ſi ius patron. tranſiret in creditorẽ, nõ poſſẽt reſtitui quaſi fruct⁹ ipſius iuris, nec poſſet dari ęſtimatio: q̃a eſt inęſtimabilis tanquã res ſpũalis, uel annexa. nã ſi creditor eligeret & præſentaret, & pręſentatus ꝑ eum inſtitueret̃, nõ deberet poſtmodũ remoueri, ut in. c. cõſultationibus, de iure pat. & c. querelam, de elec. & ſic cùm iſti quaſi fructus iuris eligendi nõ poſſint reſtitui, nec in debitum cõpenſari, meritò nõ dẽt hoc ius tranſire in creditorem: ſecus in penſione debita eccleſiæ occaſione iuris patronatus; q̃a illa trãſit, cũ poſſit reſtitui, & in debitũ cõpẽſari. Vltimò glo. in uerſi. arg. ɔ̃, opp. ɔ̃ prędicta ſatis intricatè & impertinenter, adeò, ꝙ d. Ant. dicit, ꝙ nõ habet intellectũ, nec ſeipſam forte intellexit. Sed puto, ꝙ hæc fuit mens gl. videlicet, ꝙ nõ debemus ſꝑ animaduertere, ꝙ fructus diminuant ſortẽ. nam qñq; fructus põt eſſe inutilis apud creditorẽ, ſicut ſeruitus: qñq; eſt inutilis apud eũ, q̃ conſtituit, ut l. ei fundo, ff. de ſer. ergo dẽt trãſire pari mõ ius patronatus in creditorẽ, licet nullã habeat utilitatẽ, quia nõ præſentauit. Vel ſecũdo poſſumus intelligere, ꝙ licet p̄ſentauerit; ex hoc tñ nõ capit alıquã utilitatẽ æſtimabilem. Glo. directè non ſoluit: ſed ſimpľr dicit, ꝙ ius patronatus bene tranſit cũ uniuerſitate, niſi excipiatur, & non apparet ex hoc quid uelit; & fortè uoluit redire ad primã ſoľonẽ, ꝙ hic trãſiſſet ius pat. niſi ſpãľr fuiſſet exceptũ. Sed tũc ob. q̄d, ſ. dixi; iõ tene p̄cedẽtẽ ſoľonẽ, quę tenet̃ cõiter à doctorib⁹, & ad ɔ̃riũ dic, ꝙ nõ urget. nã p̄ſentare eſt honor & quaſi fructus iuris eligẽdi, ut no. Inn. in. c. in literis, de reſti. ſpol. ideo non debet tranſire in creditorem, ratione predicta.
40 †Vltimò extra gl. opp. ɔ̃ tex. in eo, ꝙ fuit hic à ſubdelegatis legati appellatum ad papam. debuit enim appellari ad ſubdelegantes, uel ſaltem ad ipſum delegatũ, qui primò delegauerat, ut in. c. ſuꝑ q̃õnum. §. porro, de offi. deleg. Sol. multiplex eſt ſm̃ docto. & primo, ꝙ fortè finita erat delegatio, & delegati fortè ſubdelegauerant in totum. Vel ſecundò nõ fuit hic exceptũ. vñ dixit Inn. ꝙ ſi excepiſſet appellatus ad inferiorẽ remitti; obtinuiſſet, ad quos ordinaria uia fuerat appellãdũ. Vel tertio p̄p̄ recepit hic appellationẽ ex certa ſciã & d̄ plenitudine p̄tãtis; forte q̃a p̄sbyter petebat ꝑ curiã expediri. Vel quartò ɔ̃riũ loquit̃ in ſubdelegatis delegatorũ papę datorũ cũ cľa appľone remota: & ſic tranſit hic Io. An. & cõiter docto. aduerte tu hæc ultima ſoľo eſſet uera, niſi fuiſſet poſita illa reſtrictio, ſ. cum delegati papę fuerũt dati cũ cľa appellatione remota. Sed puto ꝙ Io. An. fuit ſic hic loquutus: quia ſic loquitur tex. in d. §. porrò & ita intellexit Hoſ.[a] ibi illũ text. ſed gl. ibi ſupplet ad tex. maxime, q̃a idẽ eẽt, ſi non fuiſſent dati cũ illa cľa, & ſequit̃ ibi Io. An. quare conclude, ꝙ ſpãle eſt in delegato papę ſubdelegãte nõ in totũ, ut ad eũ appellat̃, nõ ad papã omiſſo medio, ut ibi, & clari⁹ ꝓbatur in. c. ſi delegatus, in fi. de offi. deleg. li. 6. & in. c. cũ te cõſulẽte, e. tit. vbi nulla fuit facta mẽtio de cľa appellatiõe remota, ſed ſimpľr dr̃, ut ad delegatũ ſubdelegantẽ appelletur. Secus ãt in delegatis ſeu ſubdelegatis legati, uel alteri⁹ citra papã; q̃a tunc omiſſis oĩb⁹ p̄t ad papã appellari. 2. q. 6 c. Ad Romanã, & ꝓbat̃ notabiliter hic. Et eſt diuerſitatis rõ: q̃a delegatus papæ gerit p̄ſonã ipſius papę, cũ iuriſdõnẽ nõ habeat iure ꝓpriõ, ſed delegantis, ut. l. 1. ff. de offi. eius cui mã. eſt iuriſd. & in. c. ſane, de off. dele. Iõ cũ appellãs hẽat iudiciũ papę paratũ in p̄ſonã delegati ſubdelegãtis, nõ dẽt audiri uolẽs appellare ad papã; q̃a q̄d q̄rit, hẽt ante oculos. Secus aũt eſt in aliis iudicibus, in quibus ceſſat hæc rõ, ẽt ſi ſit legatus papę, qui ſubdelegauerit. nã legatus habet ordinariã iuriſdõnẽ, ut in. c. 2. de of. lega. li. 6. nec ita immediate repræſentat p̄ſonã papę, ſicut delegatus, cum iuriſdõ legati tanquã ordinaria ſit radicata in perſonam ipſius, non autẽ ſic in iuriſdõne delegati, quæ eſt ipſius delegantis. Et hęc notabis.

SVMMARIVM.

1 *Papa debet ſeruare iuris ordinem, & rigorem, & aequitatem, & contra iuſtitiam nulli parcere.*
2 *Sententia lata per papam non ſeruato iuris ordine an teneat?*
3 *Sententia principis uel proceſſus ſuus non præſumitur habere maculam, uel rugam.*
4 *Sententia principis ſiue interlocutoria, ſiue diffinitiua, an habeat uim legis, ut poſſit earum exemplo iudicari?*
5 *Sententia principis lata parte abſente, licet citata, nõ facit ius inter alios.*
6 *Sententia principis lata cum cauſæ cognitione, licet ordine iuris non ſeruato, partibus tamen præſentibus facit ius inter alios.*
Litis conteſtatio fit coram papa per narrationem facti, & uerbalem contradictionem, & ſine libello.

C A P. XIX.

IN cauſis Papa in ſententiis, quas profert ordinẽ iuris ſeruat; ut ſumma ſic. Inferiores tenentur iudicare ſm̃ quod papa inter certas perſonas iudicauit, ſi ritè, & rectè ſñiam tulit. Primò ponitur dictũ. Secundò rõ. Tertiò exceptio. Secũda, ibi: *cum*. Tertia, ibi: *niſi*. Caſus lit. loco. Secundũ q̄d papa iudicat & alii debent iudicare, & ideo papa iuris ordinẽ. & ęquitatis rigorẽ in cauſis diligẽter obſeruare dẽt, cũ in ſimilibus alii debeant ſimiliter iudicare, niſi cũ ipſe aliq̃d diſpẽſãtiue duxerit ordinandũ. Bern. Nota, ꝙ papa nuncupatur ſummus pontifex: & dicitur ſummus reſpectu aliorum pontificum. Eps̄ autem poteſt appellari ſummos ſacerdos, & põtifex maximus reſpectu aliorũ ſacerdotũ, ſic intelligitur. 21. diſt. c. cleros, uer. põtifex. †No. ſecũdò ꝙ ẽt papa dẽt ſeruare iuris ordinem, & Rigorẽ æquitatis, ut ɔ̃ iuſtitiã nulli parcat. an aũt teneat ſentẽtia, ſi papa nõ ſeruauit iuris ordinẽ, dico ſic, ꝙ q̃dã eſt ordo[a] inductus mero iure poſitiuo, & illius defectus non habuit uitiare proceſſum coram principe: quia legibus non ligatur, cum ſit ſupra legem, ut. l. digna uox, C. de legi. & l. princeps, ff. eo. & c. propoſuit, de conceſ. præbendę. Hinc notanter dixit Innoc. in. c. uno, de lit. conteſt. ꝙ ſententia papę ſupplet defectum ſolemnitatum, C. de teſta. l. omnium, & c. 1. de träsla. Epiſ. facit quod not. Hoſt. hic; qui

a Ordo. Adde Ang. etiam ita diſtinguentem ĩ. l. princeps, ff. de legi. & alle. gl. in. l. fin. in princ. quam ẽt ad hoc ibi not. Bal. C. d̄ legi. & tex. in cle. paſtoralis, de re iudi. Adde tex. in. c. 2. de cauſa poſ. & propr. Bar. in. l. diui, per illũ tex. ff. de iur. au. annu. & ĩ. l. nã ita diuus, quã legit cũ. l. adoptio ff. de adop. & ĩ. l. Gallus. §. & q̃d ſi tantum. ubi uide plenè mod. ff. d̄ li. & poſth. uide ẽt Bal. in. c. 1. §. ſi. ĩ ſi. de no. for. fid. & Inn. in. c. de cauſis d̄ offi. dele. & ibi Io. An. no. & Bal. in. c. 1. ĩ. 2. colũ. ſi de inue. inter do. & uaſallũ lis ori. & uide quod no. domi. Ant. in. c. 1. in fi. 8. col. de li. ob. Et adde hic Arch. in. c. ante io rum, in. 4. colũ. 2. quæſtio. 6. ubi dicit, quod in cauſis quę per principẽ deciduntur, & ordo iuris & rigor æquitatis ẽ ſubtiliter obſeruãdus, limitat tamẽ ſecũdũ membrũ do. Abbas Panor. hic niſi ex cã, q̃a ex cauſa poſſet etiã princeps omittere citationẽ ĩ ſñia diffinitiua. gl. eſt ualde no. in. l. ante pe. ĩ fi. ff. ex qb. cau. ma. Et ẽ text. hic expreſſus, & Bal. in. l. 2. circa princ. C. quomodo. & qñ iu. Item limitat uerũ ĩ papa ferẽte ſñiam ɔ̃ tenentes res eccleſię, quia ualet ſententia eis nõ citatis ſm̃ Io. An. in. c. cum olim, ſ. eo. & ibi no. una tamẽ citatio principis habet uim peremptorii ſecundum Inn. & alios in. c. cum nobis olim de elect.
Adde late Are. conſi. 164. & conſilio. 259. & de ꝓxime dictis ĩ apo. uide Ro. ſing. iuis. fo. 14.

a Facit ius. An ſen
tentia papæ, uel
pricipis faciat iꝰ.
Et d̄ hoc uide tex.
& gl. in uer. inter
locutus eſt, & ibi
Bar. ī. l. 1. ff. d̄ ɔſti.
prī. ubi cōcludit
īterlocutoriā prī.
cipis nō hr̄e ui m
legis, niſi ipſe hoc
dicat, uel niſi fue
rit in co rpore iu
ris īſerta. & Bar.
in. §. pen. C. de no.
co. cōpo. & dicit
Iac. d̄ Ra. ut refert
Alb de Ro. in. d. l.
1. ꝙ aduocati cu-
riæ Romanæ, qn̄
deficiunt eis iura
ad allegandū dn̄t
ego ſic uidi inter
loq. papā in ſimi
li cā. & idem di-
cūt fieri in regno
Frāciæ, ubi aduo-
cati dn̄t, uidi regē
ſic interloqui in
ſi'i caſu. ſed iſtæ
interlocutoriæ ni
hil faciūt, dato ꝙ
hoc ſit uerū, cū nō
ſint redactæ ī cor
pus iuris. & ē bo.
uerbū ſm̄ d. meū
d. Iaſ. de May. in
d. l. 2. & uide om
nino Bal. in. l. 3. in
fi. C. de legi. ubi
plura diſtinguit ī
hac mā. uide bo.
tex. in. l. regula. §.
fi. ff. de iur. & facti
ign. & ꝙ ſentētia
facit ius, eſt tex. ī
l. ſiue ɔ̃, in princi.
ff de lib. agno.
Adde quod uo-
luit Ro. cōſi. 240.

b Succumbere. Ad
de, qn̄ hoc ꝓcedat
Ro. conſi. 329.

SEB. SAPIA.
Solēnitates. Vi-
de. d. Iaſ. in. l. 1. co.
2. uer. itē pōdera,
ff. de conſti. princ.
ubi dicit, ꝙ ī ſnīa
principis non re
quiritur ordo iu
ris, & ꝙ p̄t prin-
ceps procedere ſo.
lā ueritate inſpe-
cta. & ibi etiā po
nit caſum, in quo
papa pōt procede
re omiſſa citatiōe
uidelicet quando
profert ſententiā
cōtra tenētes res
eccleſię, & quomō
& qn̄ ordo iudicia
rius poſſit omitti
per principē, uide
latè Paridē de pu
teo in trac. ſyndi
catus, chart. 18.
uer. & inquatum.
ſupra tangitur.

dicit, ꝙ coram papa nō dat̄ libellus inſcri
ptis, & ſupraſcriptā ɔcluſionē firmat Bal.
in. l. fi. C. de leg. Quidā eſt ordo iuris fun
datus ſuꝑ iure nāliter; ut ꝙ ſnīa ferat̄ par
te uocata, & ſi ille ordo ꝑtermittit̄, nō ua
let ſnīa hoc uī uelle tex. iūcta gl. in d. l. fi.
& firmat apte ibi Bal. arg. cle. paſtoralis,
de re iudicata: & not. hoc dictū: ſed uide
quod dixi in. c. cū olim, ſ̃. e. & ꝑ Cy. in. l.
reſcripta, C. de p̄ci. īpe. offe. ubi uī uelle,
ꝙ ꝑ ſnīa & mādato principis ſꝑ eſt ꝓſu-
1 mēdum. †No. ult. ſm̄ Hoſt. ēt ſummum
pontificē non debere ſuꝑ ſententia ſine
cā diſpenſare. In ɔ̃riū facit quod no. Inn.
in. c. cū ad monaſteriū, de ſta. reg. dic ut
dixi in. c. d̄ multa, de p̄bē. ubi ēt ꝑ Io. An.
2 †Opp. ɔ̃ tex. & uī, ꝙ nō ſit ſm̄ ſnīam alte
rius iudicādum; qa legibus, & nō exem
plis iudicandum eſt, ut, l. nemo, C. de ſen.
ſolu. dic ꝙ ɔ̃rium procedit in ſnīa infe-
rioris: ſecus ī ſnīa principis, ut hic, & l. fi.
C. de legi. & eſt ſpecialitas rō ſm̄ Hoſti.
quia lex eſt, quicquid principi placet ani
mo condendi legem, inſtit. de iure na. §.
3 ſed quod principi. †Et qa non eſt ꝓſumē
dum, ꝙ proceſſus ſuus habeat maculam
uel rugam. 24. q. 1. c. in ſede. & in. c. hæc
eſt fides omnia enim pręſumuntur per
eū plene examinata, ut in. c. apoſtolicæ.
35. q. 9. ſed inferiorū iudicū nō ſic ꝓſumi
tur iudicium interum, nec habent pote-
ſtatem condendi leges, uel interpretandi
quo ad alios; ad hoc quod not. in. c. 1. de
poſtu. pręla. & per Inn. in. c. cum ſpeciali,
de app. Ego tamē dico, ꝙ in facto dubio
debemus iudicare, ſicut per alios in loco
illo iudicatum eſt. Ad hoc adduco bon.
tex. iuncta gl. in. c. fi. 20. diſ. & l. ſi de inter b
pretatione, ff. de legi. facit. c. ſicut nobis,
ſ̃. eo. ubi papa allegat ſtylum prudentum.
Sed contra prædicta & contra tex. op. &
uidetur, ꝙ nec ſecundum principis ſen-
tentiam ſit iudicandum, ut. l. 3. C. de legi.
Solu. dicit gl. ꝙ tex. iſte debet intelligi in
diffinitiua. Contrarium procedit in in-
terlocutoria, niſi ſit in corpore iuris clau
ſa: quia tunc idem, quod in diffinitiua, ut
l. metum. §. ſed quod ait prætor, ff. quod 6
metus cau. Idem dicunt Hoſt. & Ioā. An.
ſi interlocutoria feratur cauſa cognita &
partibus præſentibus; ut in præall. l. fi. C.
de legi. ſecus ſi ſine cauſę cognitione ex
uoluntate uel poteſtate interloquitur, & c
ſic debet intelligi. l. præalle. ad idem. C.
comminа. uel epiſtolas. l. pe. & ulti. C. de
ſen. & interlo. om. iudi. l. ex ſtipulatione;
quod uidetur placere do. Ant. ſatis mihi
etiam placet; quia eſt eadē ratio hoc caſu
in utroq;, arg. d. §. ſed quod principi. †Et
4 circa hanc materiam ponit hic Io. An di
ſtinctionem quorundā legiſtarum, qui ſic
dixerunt, ꝙ aut ſententia principis eſt in
terlocutoria, aut diffinitiua. Primo caſu
aut eſt in corpore iuris clauſa; & tūc facit
iusa C. de no. co. cōpo. ī. fi. & hoc ſi tenor
a eius patiatur: alias ſi non patiatur, non fa
cit ius generale, C. de ſac. ſanc. eccl. l. non
plures. Si uerò non eſt clauſa in corpore

iuris, nō facit ius, C. de legi. l. 2. & 3. ſed tu dic, niſi ſit lata
cā cognita, ut. ſ̃. dictū eſt. Secūdo caſu principali, ſ. cū diffini
tiua: & tunc aut eſt in corpore iuris clauſa, & facit ius, ſi te-
nor ipſius patiat̄, ut. ſ̃. de interlocutoria dictū eſt. Aut non
eſt ſcripta in corpore iuris, & tūc ſubdiſtinguit̄. Aut ſnīa il
la eſt ɔ̃ legē principis in corpore iuris ſcriptā, aut nō. Pri-
mo caſu nō facit ius gn̄ale; qa nō ꝓſumit̄ talē ſnīam tuliſſe
ad legē corrigēdā: ſed ſolū ad ius litigatoris lædendū. Secū
dò caſu, qn̄ nō eſt ɔ̃ legem, ſed ſupra uel ꝑter, & tunc refert
an lata ſit ſine cauſæ cognitione: & nō facit ius gn̄ale, arg. à
ɔ̃rio ſenſu hic, & in. d. l. fi. C. de legi. Aut cum cauſę cogni-
tione, & tūc parte abſente: & nō facit ius, ut. l. q repudiātis,
ff. de inoffi. teſta. Aut ꝓſente, & tūc quo ad oēs ius facit, ut ī
ꝑal. l. fi. ſic et illā. l. intellexit hic Inn. ſ. cū princeps ꝑtibus ꝓ-
ſentibus cognouit & diffiniuit, hoc idē uī de mēte Bar. &
Bal. in. d. li. fi. & no. hanc diſtinctionē. quia ſatis notāda, &
eā poſuit Cy. in. l. 3. C. de legibus. †Sed ego ultra alios quę
ro. pone ꝙ lata fuit ſnīa ꝑ principē ɔ̃ abſentē cōtumaciter,
cū quo fuit priꝰ lis cōteſtata, & de cā cognitū: ſed ad ſnīam
audiendā noluit citatus cōparere; uī ꝙ talis ſnīa facit ius in
ter alios, arg. in. l. ab eo, C. quō & qn̄ iudex, & ī. c. ueritatis,
de dolo & cōtu. talis enim cōtumax reputat̄ pro ꝓſenti, ut
ibi, & l. quāuis, C. de adul. & facit iſte tex. q ſolū reqrit, ut
ſnīa ferat̄ iuris ordine ſeruato, & ęqtatis Rigore. Cōtrariū
ego credo. licet enim talis ſnīa ualeat ɔ̃ condemnatū, quo
caſu loquuntur iura ſuperius allegata: tn̄ ad hoc: ut inter
alios ius faciat, reqrit̄ p̄ciſè partium ꝓſentia ꝑ. l. fi. C. de le
gi. q̄ ſic loquit̄. un̄, ut dicit ibi gl. qn̄ ſnīa fuit lata ɔ̃ abſentē,
potius uī lata ob cōtumaciā & iniuriā cōtumacię, q̄ ꝙ ha-
beat iniuſtā cā. Ad hoc optime facit tex. in. c. fi. de emp. &
uendi. & l. qui repudiantis. §. cùm ɔ̃, iuncta gl. & Bart. ff. de
inoffi. teſt. ubi reqritur ꝓſentia partiū, ut ſentētia aliis præ
iudicet. neq; ſufficit in hoc contumacia, ut no. ibi gl. & Bar.
Aduerte tn̄, qa Bart. fuit in hoc ſibi ɔ̃rius. nā aliud notauit
in. l. ſi ſuperatus, ff. de pig. ibi enim dixit, ꝙ tunc ſnīa lāta ɔ̃
contumacē non pręiudicat alii, qn̄ quis paſſus eſt eo contu
mace cauſam liquidari. tūc. n. uī magis ex contumacia, q̄ ꝙ
bonā cām non habuit, ſuccūbereb. ſed ſi totā cām tractauit
ꝓſens, & allegationibus interfuit, licet in ipſo actu ſnīandi
fuerit cōtumax, dicit ſe putare, ꝙ ſnīa aliis pręiudicet; quia
tunc ſua pręſentia nihil fuiſſet operata, & ita dicit ſe intel
ligerè iura, quę dicunt ſententiam latam in præſentē aliis
ꝑiudicare. l. ſi iō, ff. de euict. & c. fi. de empt. & uen. ɔ̃rium tn̄
ipſe ſentit. in d. §. cùm ɔ̃. Sed profectò opinio in. d. l. ſi ſupe
ratus, uī æquior, arg. l. quāuis, C. de adulte. Et ſaltē procede
re debet, qn̄ ex actis apparere poteſt de iuſtitia ſententiæ.
nam tunc abſentia non nocet, ut no. Bal. in. l. res iudicata,
6 C. qui. res iud. nō no. Additio Nic. †Vlterius quęro, quid
ſi papa tulit ſnīam cā cognita & præſentibus partibus non
ſeruato iuris ordine; puta qa non fuit corā eo lis conte. uel
libellus in ſcriptis oblatꝰ, uel qd ſit̄e? Sol. uī ꝙ talis ſnīa nō
facit ius quo ad alios, ar. bonum hic. Contrarium ego cre-
c do: qa iſtę ſolemnitates, c quæ ſunt de iure poſitiuo, non ha
bent alterare iuſtitiam ſnīę; & ſæpe princeps de eis corā ſe
nō curat. un̄ (ut narrat hic Hoſt.) habet cōſuetudo curiæ, ꝙ
ꝑ narrationē facti, & uerbalē petitionē, & ɔ̃dictionem &
rn̄ſionē corā papa & fratribus habitam inter partes intelli
gitur lis cōteſtari, ēt nullo libello oblato, ɔ̃ id, quod habe-
tur & notatur. ſ̃. de libel. obla. ꝑ totū. Ad idē adduco. l. fi.
ſæpius allegatam, C. de legi ubi tantū requiritur, ꝙ cogni-
tionaliter & partibus pręſentibus ſentētiā tulerit, & ſic uī
requirere d̄ ſubſtātia ſolēnitatis iuris gētiū dūtaxat. al̄s. n.
ſolēnitates iuris ciuilis poſitiui p̄t prīceps ad uotū omitte
re, ut ibi no. Bal. ad iſtū tex. reſpō. ꝙ p̄t intelligi dupliciter.
Primò ꝙ cautum eſt, ut ſeruet̄ iuris ordo, ut ſic magis pro
ſnīa ꝓſumatur: nō tn̄ eſt de ſubſtantia. Secundò de ordine
concernēte inſtructionē cauſæ, ut ſic recipiātur ꝓbōnes, &
de cā cognoſcat̄; & ſic ɔcordabit cū. d. l. fi. & hoc ſatis placet.

Monaſterium

SVMMARIVM

1 *Monaſterium poteſt prætendere ſubiectionem vel ius eligendi actiuè & paſſiuè in alio monaſterio.*
2 *Iudex non poteſt tanquam ſuſpectus recuſari niſi ex cauſa legitima; & quæ ſint cauſæ legitimæ, uide remiſſiuè.*
3 *Iudex debet allegari ſuſpectus ante litem conteſtatam, & quare?*
Litigans coram iudice, quem accuſauit ſuſpectum, cenſetur exceptioni renuntiaſſe.
4 *Literæ ſecundæ tunc demum reuocant primas, ſi de primis & de toto proceſſu ſuper ipſis fundato fuerit facta mentio in ſecundis: aliàs ſecus. 24.*
5 *Exceptio recuſationis iudicis an poſſit opponi quandocunque ante litem conteſtatam?*
6 *Conſentire in iudicem non cenſetur is, qui dedit ſportulas, & fideiuſſorem de iudicio ſiſti. 9.*
7 *Exceptio falſi procuratoris an debeat opponi prius, quàm exceptio declinatoria iudicij?*
8 *Iudicis perſona an cenſeatur a partibus approbata per aliquam pronuntiationem, quam ad partium inſtantiam ipſe iudex ante litem conteſtatam tulit; adeo, quòd non poſſit ulterius opponi exceptio declinatoria iudicij?*
Conſentire in iudicem an & quando quis cenſeatur ante litem conteſtatam per aliquos actus coram eo factos adeo, ut amplius non poſſit ī eius præiudiciū declinare, vide in diſcurſu.
10 *Iudex recuſatus ſuſpectus non poteſt cognoſcere de cauſa ſuſpitionis: ſed ad ipſam cognoſcendam eliguntur arbitri.*
11 *Impetrans iudicem non poteſt ulterius illum recuſare.*
12 *Exceptio, per quam negatur iuriſdictio, poteſt ſemper opponi, licet fuerint alia ante ipſam oppoſita.*
13 *Eccleſia reſtituitur aduerſus ſententiam propter neceſſariam probationem omiſſam: perſona verò eccleſiaſtica non?*
14 *Exceptio peremptoria non oppoſita in primo iudicio poteſt opponi in cauſa appellationis, niſi fuerit doloſè omiſſa in primo iudicio; quod probatur ex coniecturis, de quibus hic.*
15 *Appellatio friuola non admittitur.*
16 *Sententia ſecunda contra primam an ualeat? & nu. 18. item lata contra iuramentum, vel tranſactionem valet. & nu. 19.*
17 *Sententia lata ex probationibus priuilegiatis, licet tranſiuerit in rem iudicatam: tamen poteſt retractari propter inſtrumenta nouiter reperta.*
20 *Sententia lata contra notorium non ualet: quia debet fieri ſuper dubio, non autem ſuper certo; uide in nu. 22. 23. vbi dicitur contrarium.*
21 *Notorium inducitur ex priuilegio aliquo impetrato vel indulto, item ex probationibus factis in iudicio, & nu. 23.*
25 *Abbas electus ad regimen monaſterij poteſt dici & nuncupari abbas, licet non ſit benedictus; & poteſt omnia ad ſuum ufficium ſpectantia exercere.*
Archiepiſcopus non poteſt quis nuncupari ante, quam pallium acceperit.
Inſignia, quæ dantur abbatibus, potius ſunt ad decorem, quàm ad ſubſtantiam.
Abbas quibus diebus poſſit benedici, & qualis eſt talis benedictio.

CAP. XX.

INter monaſterium. Tenet ſecunda
ſententia diffi-
nitiua lata contra primam, ſi de prima non fuit
exceptum, neq; appellatum a ſecunda. hoc dicit ſe 3
cundum unum intellectum. Vel ſumma ſic ſecundum intel-
lectum, quem teneo. Secunda ſententia in diuerſa inſtan-
tia contra primam lata tenet mero iure: nec debet infrin-
gi, etiam ſi ſit iniuſta, ex quo ab ea non fuerit appellatum,
preſertim ſi prima ſententia ſecundis iudicibus oſtenſa nō b
fuit. Diuiditur in quatuor partes. In prima ponit thema de
ciſum. In ſecunda diffinitionis cauſam. In tertia ſoluit qd̄-
dam obſtaculum. In quarta diffinit. Secunda, ibi: *cùm con-
ſiterent.* Tertia, ibi: *non obſtante.* Quarta, ibi: *factum.* Caſus
literalis. Vacante monaſterio ſancti Lanfredi monachi ele
gerunt quendam de gremio ipſius monaſterii in abbatem:
& cùm ipſi peterent confirmationem electionis ſuę, mona-
chi ſancti Leodori ſe oppoſuerunt, dicentes electionem il-
lam infirmandam, ex eo ꝙ de monaſterio ſancti Leodori
fieri debebat: quia diœceſanus epiſcopus eam confirmare
diſtulit. unde ſuper hoc ad petitionem monachorum ſan-
cti Lanfredi cauſa commiſſa fuit quibuſdam iudicibus, co- 4
ram quibus lis fuit conteſtata, & proceſſum in cauſa, & te-
ſtes recepti. demum monachi ſancti Leodori ab aliis iudi-
cibus literas impetrarunt continentes, quòd primi iudi-
ces erant eis certa ratione ſuſpecti. vnde propoſuerunt
quaſdam friuolas exceptiones contra eos; quas cùm iudi-

ces admittere nollent illi appellauerūt.
iudices uidentes, ꝙ primæ literę non re
uocabantur per ſecundas, proceſſerunt
in cauſa non obſtante illorum appella-
tione, confirmantes electionem mona-
chorum ſancti Lanfredi; propter qd̄ de-
lata fuit cauſa ad papam, coram quo o-
biiciebatur contra ſententiam, ꝙ lata
erat a ſuſpectis iudicibus, & ꝙ cauſa fue
rat aliis iudicibus delegata; & poſt apſue
lationem allegabant ſententiam prius
latam pro eis. Super quæſtione ipſa do-
minus papa auditis hincinde propoſitis,
quia conſtitit ei, quòd ſecundæ literæ
non reuocabant primas: tum quia cauſę
ſuſpicionis friuolæ fuerunt, quæ ante in
greſſum litis debuerunt proponi; & ideo
eis renuntiaſſe videntur, & quia de pro-
ceſſu iudicum, & de priuilegiis apoſtoli
cæ ſedis nullam fecerunt mentionem;
quę ſi fuiſſent expreſſa, nullatenus ha-
buiſſent: ſententiam priorum iudicum
confirmauit, non obſtante ſentētia quæ
allegabatur a parte aduerſa, quę non
fuit oſtenſa domino papæ, nec primis iu
dicibus; quę etiam ſi ei fuiſſet oſtenſa: ni
hilominus contrarium ſtatuiſſet ea poſt
poſita: quia non ualebat: ſi autem tene-
bat, & eam non oppoſuerunt, eis impute
tur, cùm lites ſub prætextu nouorum in-
ſtrumentorum non debeant inſtaurari;
& electo munus benedictionis exhibuit
1 ſaluo iure diœceſani. B. †Not. primò,
ꝙ unum monaſterium poteſt prętende-
re ſubiectionem, uel ius eligendi actiuè
uel paſſiuè in alio monaſterio; concor.
qd̄ leg. & no. in c. cùm dilectus, de con-
2 ſue. & c. abbate. ī. de uerb. ſig. †No. ſe-
cundò, ꝙ etiam ad recuſandum iudicem
delegatum non ſufficit proponere quan
cunque recuſationis cauſam: ſed debet
a eſſe legitima, a non autem friuola. Quæ
uerò cauſa dicatur legitima & ſufficiēs,
dic ut plenè dicam poſt Inn. in c. cum
ſpeciali, de app. & uide Ioan. And. in c.
3 legitima, de app. li. 6. †No. tertio, quòd
exceptio recuſationis contra iudicem
eſt dilatoria, & ante litem conteſtatam
proponenda. per ingreſſum autem iudi-
cii videtur quis iudicem approbare, &
b exceptioni recuſationis renuntiare; b
quod intelligo, ſi talis exceptio erat pa
tens: ſecus ſi occulta. nam tunc poteſt
proponi poſt litem conte. ut no. glo. 3.
q. 6. c. exceptio. idem ſi oritur poſt li.
conte. ut in c. inſinuante, de offic. deleg.
facit in ſimili. l. 2. C. de conſor. eiuſdem
li. Et ex prędictis & ex tex. infero, ꝙ
ſi quis poſt propoſitam recuſationem
coram iudice litigat ſuper principali co
ram eo, videtur illi exceptioni renun-
tiare; ad hoc. c. gratum, de offic. deleg. &
4 c. ſolicitudinem. ī. de app. †No. quar-
tò, quòd ad reuocationem primarum li-
terarum non ſufficit de illis facere men-
tionem in ſecundis: ſed oportet, ꝙ etiā
fiat mentio de proceſſu per illas habito;
& ad hoc quotidie allegatur iſta lite-

ZACHARIAS.
a Legitima. & ſuf-
ficiens. Dic ut di-
xi plenè & remiſ
ſiuè ī apo. ad iſtū
in c. cām, nu. 9. in
apo. in uer. recuſa
ri. ſ̃. de iud.

SEB. SAPIA.
b Renūtiare. Ad-
de, ꝙ huiuſmodi
exceptio declina
toria pōt opponi
qn̄cūq; ꝑ tertium
uenientē ī iudicio
ꝓ ſuo intereſſe, ut
ꝑ Feli. in c. ſuꝑ eo,
col. 2. uerſi. tertiò
allego. ſ̃. de offic.
deleg.

ra.& idē dic quo ad hoc,ut cā abdiceť de manibꝰ ordinarii. oportet.n.ꝙ in cōmiſſione,q̄ ſit delegato, fiat mētio de ꝓceſſu corā ordinario habito:aliàs lr̄ę ſunt ſubreptitiæ,arg.hic,& ī l.ubi cœptū,ff.de iudi.no.gl.ī c. ut debitꝰ,de appel.ī uer.ſi dicat,& ī c.prudētiā,đ offi.deleg.ī uer.aliā.

No. ēt,ꝙ de iure canonico & ī cā eccleſiæ nō eſt reuocāda ſnīa[a] ꝑtextu alterius ſnīę, uel ꝓbationis in ꝯriū nouiter repertę. Not. ultimò, ꝙ qn̄ papa bn̄dictionis munus impedit electo in abbatē,licet abbas ſit loci ordinario ſubiectus: ꝑ hoc tn̄ nō eximit eū a iuriſdictione ordinarii, nec ꝑiudicat ordinario reſpectu aliorū ꝓmouēdorū, quominus ab eo teneať recipere bn̄dictionis munus; & hoc uoluit ꝓteſtatio[b] hic ī fi.poſita. Sētiūt tn̄ hic doc. & bn̄,ꝙ ēt ſine hac ꝓteſtatione nullū fuiſſet ordinario ꝑiudiciū ex hoc generatū, ar.c.ꝑ tuas,de maio.& obe. & c.q̄a diligētia,de elect.utile tn̄ eſt ꝓteſtari,qn̄ timetur, ne alicui in poſterū poſſit ex facto ēt iuſto ꝑiudiciū generari, ut hic,& in c.pōtifices.7.q.1.& c.2.ſ.de ſup neg.p̄la. Venio nūc ad gl. & primò ponit caſum lr̄alē, & dic ut in ea. Vel clarius & breuiꝰ ſic. Orta diſcordia inter monaſteriū ſancti. A.ex una ꝑte,& ſancti Leonis ex alia ꝑte ſuꝑ iure eligēdi abbatē ī monaſterio ſancti Leonis, ꝓ ꝑte huius monaſterii, qđ iā elegerat de proprio gremio ſibi abbatē, fuerūt iudices impetrati ꝯ monaſteriū ſancti.A. ꝙ ſe opponebat dictæ electioni. iudices deputati proceſſerūt utraque ꝑte p̄nte, & receperūt probationes. demū an̄ ſnīam monaſteriū ſancti.A.dicēs ſe hr̄e illos iudices ſuſpectos miſit ad papā,& impetrauit ſecūdos iudices, qbꝰ inter cætera mādabať,ꝙ ſi cōſtiterit eis, ꝙ iſtud monaſteriū habuerit legitimā ſuſpicionis cām ꝯ priores iudices; ꝙ ipſi ꝓcederēt in cā p̄dicta & nō priores.deniq; ꝯ primos iudices fuit exceptū de ſecūdis iudicibus,& de reuocatione poteſtatis ipſorū. ipſi uerò iudices uidentes ꝑ ſecundas literas non eſſe priores reuocatas ꝑ cauſas in lr̄a expreſſas proceſſerūt ad ulteriora, & tulerūt ſnīam in fauorē monaſterii ſancti Leonis, quā dictū monaſteriū petiit ꝑ ſedē apoſtolicā cōfirmari.papa uerò aduertēs ſnīam fore iuſtā eā duxit cōfirmādā, nō obſtātibus exceptionibus propoſitis ꝯ primos iudices,& tripli ci motiuo. Primò q̄a accuſationis cauſę erāt friuolę. Secundò, q̄a p̄ſuppoſito,ꝙ fuiſſent legitimæ, tn̄ debuiſſent proponi tāq̄ dilatoriæ an̄ litis cōteſt. vn̄ intrādo iudiciū illis renūtiauerūt. Tertiò, q̄a lr̄æ ſecūdæ erāt ſubreptitię: qm̄ nō fecerunt mētionē de proceſſu habito ꝑ priores literas,nec de priuilegio monaſterii ſancti Leonis cōceſſo monaſterio &c. Quæro hic dr̄,ꝙ intrādo iudiciū corā iudice ſuſpecto vr̄ qs renūtiare exceptioni declinatorię ꝯ iudicē;& hoc vr̄ indubitatū, ſi qs intrat iudiciū litē cōteſtādo ſuꝑ principali. 5 †Sed dubiū eſt,q̄d ſi reus habet multas dilatorias,nunq̄d litigando ſuꝑ illis vr̄ renūtiare exceptioni recuſationis ꝯ iudicē?Sol.gl.3.intrat hāc mām;& primò allegat pro & cōtrà,ut patet in ea.demū ponit duas opi.Prima eſt Tācre.dicētis, ꝙ ſi habēs exceptionē declinatoriā ꝯ iudicē,proponit aliā, ſiue in illa obtineat, ſiue ſuccūbat, vr̄ renūtiare declinatorię ꝯ iudicē: q̄a litigādo corā illo vr̄ eū approbaſſe,maximè ſi nō fuit proteſtatus ī principio, ꝙ nō intēdebat illi declinatorię renūtiare;pro hoc optimè facit ar.4. q.3.c.ſi teſtes.§.ſi qs teſtibꝰ,& 3.q.8.c.accuſatores.§. cuius in agēdo & l. ſed & ſi ſuſceperit, ff.de iud.& c.inſinuāte,de offic.dele.Secūda fuit opi.Io.diſtinguētis, aut proponēs aliā dilatoriā obtinuerit; & vr̄ approbaſſe iudicem: aut uerò ſuccubuit, & p̄t trāſire ad aliā ꝯ iudicē:[c] q̄a nō vr̄ cōſenſiſſe in iudicē, cùm ſemꝑ inſtet, ut declinet iudiciū,ar.in l.ꝯtra maiores, C.de inoffi.teſt.& in reg.nullus pluribꝰ, de reg.iur.li.6.& l.nemo,ff.de excep.ubi patet, ꝙ reus p̄t plures & uarias exceptiones proponere ēt ꝯtrarias, ut q̄dā ibi.dicūt;& hāc opi.firmat ibi Io.An.& 3.q.3. c.inducię.§.offerať; & idē Vincē.Goffr. & Abb. gloſſator vr̄ dicere, ꝙ licet hęc opin.ſit ęqua: p̄cedēs tn̄ plus ſibi placet. Extra gl.ſunt & alię opi.ſed recitabo prīcipaliores dūtaxat. Tertia fuit opi.quorūdā,ut refert hic Inn.dicētiū,ꝙ ſi fuerit ꝓteſtatꝰ,p̄ōt redire ad declinatoriā cōtra iudicē:al̄s ſecꝰ,ut C.de iudi.l.fi.Quarta fuit opi.aliorū,ut hic refert Io.An. & Bar.ī l.q̄dā cōſulebat,ff.de re iudi.ꝙ uſque ad 20. dies eā ꝓponere p̄ōt,ſiue aliā ꝓpoſuerit,ſiue nō,ꝑ tex. ī d.§. offerať.3. q.3. q̄a bn̄ficiū iuris nemini ē auferēdū, regula,indultū,de reg.iu.li.6. Quīta fuit opi.Phi.& Ia.de Are.Abb.Guil.& Spe.ī tit.de dilatiōe.§.nūc uideamꝰ, ī fi.ꝙ ſemper uſq; ad litis ꝯteſtationē p̄t proponi ꝑ l.nemo,C.de iuriſd.om. iudi. & l.apertiſſimi,C.de iud.& hic,ubi vr̄ inui, ꝙ uſque ad cōteſtationē litis[d] p̄t ꝓponi declinatoria ꝯ iudicē,& nō poſtea, niſi fuiſſet datus terminꝰ ad declinatorias proponēdas: q̄a tūc nō licet poſt terminū ꝓponere,ut ī c.paſtoralis,de excep. Nec ob. ſ̃m iſtos,qđ dr̄ de 20.diebus in §.offerať,p̄al leg. q̄a hodie induciæ arbitrariæ ſunt.ſ̃. ti.ꝓxi.cū ſimili.& no.in c.1.& 2.de dila. quinimo q̄dā ex p̄dictis doctoribꝰ intantū inherēt p̄dictæ opinioni, ut fatuū reputēt illū, q primò illā ꝓponit,cū ꝑ hoc iudicē ꝯ ſe prouocet:tn̄ ipſe Guil.in Spe. de recuſ.§.fit aūt recuſatio, cōſuluit tenēdā primā opinionē Tan.& idē conſuluit Hoſt. in c. qm̄ cōtra, de probatio. Sexta fuit opinio quorūdā dicētiū, ꝙ aut reus prouocat petēdo ſnīam ſuꝑ aliis exceptionibꝰ:aut prouocať ab aduerſario ſuo. Primo caſu amplius nō recuſat.Scđo ſic, ar.ff.de condi.fur.l. & iō, & c.cū inter,de excep. & hoc dn̄t ꝑꝑ incōueniēs, qđ ſequereť tenēdo ſimpl̄r contrariā opinionem.Nā ſi reus peteret ſibi dari copiam reſcripti,

a Reuocāda ſnīa. An & quando ſententia poſſit retractari ſub prætextu probationum ſeu inſtrumētorum de nouo repertorum, uide tex.& gl. ī l.imperatores,ff.de re iudi. & plenius per Ro. in l.admonēdi,ff.de iureiur.in 4.col. ubi etiam ponit,an ſtetur iuramēto partis dicentis inſtrumenta de nouo fuiſſe reperta. Et an ſententia poſſit retractari prætextu inſtrumentorum de nouo repertorum per uiam reſtitutionis in integrū ex clauſula generali,uide elegātiſſimè per d.Ant.in c.cū Bertoldus,in 17.col.uer.12.caſus.ſ.eo. tit. poſt Ioā. An. in addi. Spec. Item limita iſtā materiā, ut ꝑ Bar.in l.1.C.de ſētē.aduer.fiſ.la.ubi alle.Inn.in c.ultra tertiam, de teſt.

Adde an ſententia poſſit retractari per inſtr̄a nouiter reperta. Alex. conſil.194.

ANT. FRAN.

An ſententia retractetur ꝑ inſtr̄a de nouo reperta, dicas regulariter, ꝙ non,ut in l.ſub ſpecie, C. de re iudic.& per Pau. de Ca.plenè in cōſil. 325.inci.in cauſa, quæ uertitur, qđ eſt uerum,niſi reo non poſſit negligentia aliqua imputari, ſecundum Cy.in l.1. C.de cōdi.inde. & no.do. An.in c. cum Bertoldus,ſ.eo. & habetur per Spec. in tit.de app.in §.5. & de exe.ſen.in §.6.& in tit.de ſen. ī §.7. & uide per Alex.in l.admonēdi, in 9.col.ff. de iureiur.& adde etiam, ꝙ ſnīa latā ꝯ fiſcum, eccleſiā, uel minorem poteſt reuocari per inſtr̄a de nouo reperta quandocunque, ut per glo.& doct.in d.l. admonendi, & in l.imperatores,C.de re iud. & in l.1. hic alleg.C. de ſentē. aduer.fiſ.la.& uide Bar. in l.3. §. diuus,ff.de iu. fiſ. & idem dicas de ſnīa lata per arbitrum neceſſariū: ſecus uerò in ſententia arbitratoris,de qua ꝑ Bal. in d.l. ſub p̄textu, la 1.in 1.no. & uide Fed.de Se. cōſi. ſuo. 237. & adde etiam,ꝙ ſententia p̄ōt retractari per nouas probationes ſuperuenientes; qđ eſt uerum, niſi aliter ſit ſuccurſum ei, qui ſuccubuit: q̄a tunc retractatur per reſtitutionē in integrū ex clauſula gn̄ali, ut ꝑ Alex.in l.argētarius.§.fi.ff.de eden. & adde ēt ꝙ ſnīa retractatur ꝑ teſtm̄ nouiter repertum, ut in l. ſi mater, de exe. rei iu.& uide Ang.in l.3.§.item ꝙ ſi ipſe, poſt gl.fi. ff. ſi cui pluſq̄ per leg. Fal. & poteſt etiā retractari per teſtes de nouo repertos fauore pupilli,ut per gl.& Bar. in l.imperatores, C.de re iudi. & in d.l.admonendi.

SEB. SAPI.

b Proteſtatio. De proteſtatione illa facta cum clauſula, ſaluo iure,multa cumulat Feli. hic col. 2. ultra quem uide And. Sicu.in conſil.38. inci. præclarè, in 2.uol. & in conſi. 26.inci.ſapienter, & conſi.17. incip. præclarè, in eod. uol.2. & in conſi. 51. incip. ſcripſit ſapientiæ fons in 1. uol. & Alex.in conſi.90.inci.ferè oīs uis, in 1.uol.

c Contra iudicem. Adde Ro. conſil. 269.

d Conteſtationem litis.vſq; ad quantū tēpus poſſit opponi declinatoria iudicii.& adde oīno hic aliquos caſus, in quibus dilatoria exceptio opponiť poſt li. conte. ꝑ d.Ant.in c. dilectus, de reſcri.el 2. in 2.col. adde hic gl. in fi. §.bidnum,in uer.

reſcripti,dicet actor; talis eſt ꝑſona iudicis, cui dēt credi. 97.diſ.nobiliſſimus.ſi petat libellū,dicet actor nō eſt de cōſuetudine;& hoc faciet ſolū, ut iudex ſuper eo ꝓnūtiet,ut ſic nō liceat amplius iudicē recuſare. Septima ē opi.Io.An. dicētis,ꝙ oīs exceptio,ꝑ quā negať,quē eſſe iudicē,p̄cedere dēt exceptionē de ſuſpecto. Nā ſi nō eſt iudex,ad q̄d debeo eū recuſare, maxiè cū lōgiorē tractatū hēat recuſatio ꝓ eo,ꝙ itur ad arbitros? utile tn̄ ē hoc caſu ꝓteſtari de ſuſpicione;n̄ tn̄ putat neceſſariū.In aliis uero exceptionibus dilatoriis, ꝑ quas non negať iuriſdō, tenet ante factū opi. Tancre.ut p̄cedat recuſatio; ꝑ quo facit qđ no. Spe.in tit.đ excep.§.uiſo,uer.porrò.poſt factū uerò tenet opi.ꝯriā,ut.ſ. poſſit ad iſtā redire poſt aliàs dilatorias an̄,q̄ litē cōteſteť. Hāc opi.in effectu vr̄ ſeq d. Ant.hic dicit.n.,ꝙ ante factum tenēda eſt opi.Tancre.ut prius recuſatio proponatur:ſed de iure ſibi vr̄,ꝙ tā exceptio recuſationis, q̄ alia,quę ꝓponitur ꝯ iudicē,p̄t uſq; ad litis conteſtationē[a] ꝓponi: quia cōteſtatio ē terminus cōis dilatoriarū. Itē ſicut ꝓrogatio iuriſdōnis nō fit irreuocabiliter ante lit.cōteſt.ita nec huic exceptioni dilatorię renūtiatur per aliū actū citra cōteſtationē.Inn. uero ſimpliciter vr̄ tenere primā opi. ut ſꝑ primò ꝓponať exceptio recuſationis, & ſi primò aliā qs ꝓponeret,faceret ſibi ꝑiudiciū, alle.iſtū tex.&.3.q.8.c.accuſatores.§.cuiꝰ in agēdo,&.4.q.3.c.ſi teſtes.§.ſi qs,&.d.l.ſed & ſi ſuſceperit,ff.de iudi.Itē facit ad hoc ſ̃m eū; q̄a ſi ſꝑ uſq; ad litē cōteſtatā ꝓponi poſſet, fruſtra p̄figereť terminus. 20. dierū,ut in d.§.offerať.Itē fruſtra conſuleretur proteſtatio tꝑe abſentię iudicis,ſi uſq;ad litē cōteſtatā poſſet recuſari, C.de iudi.l.cū ſp̄ali.Ad.§.offerať,ubi dať terminus. 20.dierū,rn̄det ꝙ procedit,niſi,expreſſe uel tacitè huic exceptioni renūtiaretur, quod vr̄ fieri litigādo corā ſuſpecto ſuper 6 aliis exceptionibus. †Nec obſ.ꝙ dando ſportulas & fideiuſſorem de iudicio ſiſti nō ur̄ qs in iudicē conſentire, ut in d.§.offeratur,cū iſta præſteť in principio ex neceſſitate,ut ibi,& qn̄q; talis cautio de iudicio ſiſti p̄ſtať corā illo iudice,q de cā non eſt cognitus, ut patet in illo,q ex cā Romæ cōuētus reuocat domū,un in.l.2.ff.de iudi.& no.in.c.fi. de 7 fo.cōpe.†Ex his infert Inn.ꝙ aliqs nō p̄t recuſare iudicē, & ſimul repellere ꝓcuratorē aduerſarii ſui,cùm ſuꝑ ꝓcuratione oporteret eum audire ſnīam,& ſic videretur in iudicē cōſentire.Cōtrariū tn̄ tenet Bald.in.l.exceptionē,C.de ꝓba.ubi expreſsè dicit,ꝙ licet pars opponat exceptionē ꝓcuratoriā ꝯ partē, & iudex ꝓnūtiet ſuꝑ ea, nō vr̄ ꝑ hoc ꝑs in iudicē cōſentire, quin poſſit poſtea opponere exceptionē recuſationis.Sed ſi actor ꝓponit ꝯ ꝓcuratorē rei,& ꝓcurator recuſat iudicē,bn̄ ꝓcedunt hæ duę q̄ōnes ſimul;q̄a ille,qui recuſat nō elidit arbitriū huius iudicis ſuꝑ procuratione,ſed aduerſarius,& iudiciū reddiť in inuitū,ff.de uer. obl.l.inter ſtipulantē.§.1.Et aduerte, quia hæc opi. vr̄ concordare cū ſexta oppoſitione.ſ̃.poſita. Bar.in.d.l. quidam conſulebat,ff.de re iudi.ſimpl̄r tenet opi. Tancre. Inn.hic, quē ēt allegat, ut tā hęc exceptio recuſationis, q̄ quęlibet alia declinatoria ꝯ iudicem debeat opponi ab initio,ſ.ante q̄ cora iudice aliq̄d proponat,ꝑ qđ uideať eū approbare in iudicē,ſeu iudiciū ſuſcipere,alle.tex.in.l.fi.C.de excep.& d.l.ſed & ſi ſuſceperit,in prin.& iſtū tex.cū gl.ſua. 8 †Si autē qs ꝓponeret aliā exceptionē,puta ꝯ ꝑſonā actoris, uel ꝯ libellum.q̄a proponēdo talem exceptionē vr̄ uelle, ꝙ ſuꝑ ea ꝓnuntieť,cū ſit emergēs iuxta no.in.c.1.de ordi.cogni.uidereť iudicē approbare. 9 †Nō obſt.l.nō vr̄,ff.de iudi.ubi dr̄, ꝙ nō vr̄ qs in iudicē conſentire petēdo genus actionis ſibi edi:q̄a ſ̃m Bar.q ſibi actionē petit edi, nihil petit à iudice; iō nō vr̄ cōſentire in iudicē.Nō obſt. §. offeratur, p̄all.ubi dr̄, ꝙ p̄t recuſari poſt cautionē de iudicio ſiſti p̄ſtitā; quia ſ̃m eū habet illa cautio cōditionē in ſe ſtādo iudicio,ſi apparuerit me teneri,ut ibi colligitur.Itē nō obſt.quod ibi dr̄ de,20.diebus;quia illud debet intelligi,niſi pars aliquid fecerit,ꝑꝑ quod uideatur in iudicē cōſentire, ut ibi innuitur;& ita trāſit Bar. hāc ēt opi. ſeq̄ť hic d.Cad.& ſꝑ mihi placuit.moueor, quia ſuſpicio cōſiſtit ī aīo, iō ex cōiecturis inducit & colligiť:iuxta id,qđ no. gl. in c. Hadrianus.63.diſt.& in.c.ſi illic.23.q.4. eligendo ergo litigare ſuper aliis exceptionibus corā iudice ſuſpecto vr̄ illum approbare, & renunciare exceptioni ſuſpitiōis. Ad hoc bo. tex.in.c. inſinuante, de off.dele.ubi dr̄ qs illico in iudicē conſentire, ſi ſuꝑueniēte ſuſpitione in ꝑſonā iudicis corā illo litigat.Nā eadē eſt ſu[a]ſpitionis rō in exceptiōibus,quæ in prin 10 cipali.†Hinc eſt, ꝙ iudex recuſatus nō cognoſcit de cā ſuſpitionis ꝯ eum ꝓpoſita; ſed eliguntur arbitri: q̄a ſicut eſt ſuſpectus in principali,ita & in incidēti,ut no.Inn. in.c.prudētiā,de of.dele.ita dicēdū in ꝓpoſito. ſi enim habuiſſet illum ſuſpectū, ad q̄d corā eo litigaſſet ſuper aliis exceptionibus? facit optimè. c. 1. de iudiciis ubi ꝑ actū citra litē ꝯteſtatā qs renūtiat declinatoriæ ꝯ iudicē: licet non inducať iuriſdictionis ꝓrogatio ſ̃m unā opinionē;de quo tn̄ dic,ut ibi plenius dixi;& ꝑ hoc tolliť motiuū d. Ant.† Pręterea iudi 11 cē impetrādo ur̄ intātū in illū cōſentire, ut nō poſſit amplius recuſare iuxta illud, qđ leg.& no.in.c.inſinuāte, de offi.dele. ita dicamus, cùm elegit iudicis iudiciū ſuꝑ exceptionibus. Et ſatis bn̄ facit iſte tex.dū dicit,ꝙ ſubeūdo corā illis iudiciū illi exceptioni renuntiaſſe vr̄; ad idē & ſimilē.in.c.1.de frig.& c.ad id qđ, de ſpōſa.& ad ꝯria, que un̄r obſtare, ſ̃. ſatis eſt rn̄ſum.Et ſatis mihi placet opi. cum tenperio poſito ī ſexta opi.qđ ēt ſentit Inn. 12 †Placet ēt illud dictū Io.An.ut exceptio ꝑ quā negať iuriſdō ſꝑ poſſit proponi[b]; q̄a ſꝑ tēdit ad iudicē declinādū; & iō nō vr̄ in iudicē conſentire, iuxta no.in.c.ſi à iudice,de app.li.6.ſecus èt in aliis declinatoriis:q̄a illę tendūt ad differēdū iudiciū, ſed nō ꝯ iudicē: imò p̄ſupponūt iudicē hr̄e iuriſdōnē,cū ad ipm ſpectet ſnīa; & hęc not q̄a habes plenè & clarè hunc articulum plenius,quā alibi declaratum. Quæro,quæ ſunt iſta priuilegia, de qbus reſcriptum debeat facere mentionē?Sol. dicit gl.in uer.de priuilegiis,ꝙ fortè concedebāt monaſterio ius eligendi,ex quo glo.vr̄ uelle, ꝙ de priuilegio concernēte merita cauſæ, & eius perēptorium ſit in reſcripto ad lites conceſſo fiēda mētio; quod ſimpl̄r non ꝓcedit,ar.in.c.1.de.lit. cōte.li.6.Vn̄ tene,qđ no.in.c.cū ordinē, de reſcri.& ad iſtū text.dic ſ̃m d. Ant. ꝙ ꝓcedit, qn̄ reſcriptū habet aliquā clauſulā priuilegiatā detrahētē priuilegio:uel fortè(ut arbitror) priuilegium monaſterii habebat clauſulam derogatoriam ad reſcripta,certa forma n̄ ſeruata,ut ī ſimili habeť ī.d.c.cū ordinē.† Gl.ultima ꝓcedit multū intricatè:ſed diuidendo eā quo ad intellectū facit tria ꝯria. Primò enim opp. ꝙ cū ſnīa fuiſſet hic lata ꝯ monaſterium,debuiſſent monachi audiri ꝑ uiā reſtitutionis in integrū propter ne

qui tunc.2.q.6.Et adde quòd ſi exceptio recuſationis concernit naturā ut quia ſit mutus uel furioſus, p̄ōt opponi poſt lit. conte. hoc dicit Archid. 3.q̄ō.7.in ſum. & per Ioan. And,in.c. ſciſcitatus, de reſcriptis.

ANT. FRAN.

a Litis cōteſtatio. Circa recuſationē iudicis,quādo fieri debeat, dicas quòd regulariter debet fieri an̄ lit. cōte.nec p̄ōt fieri poſt,ut per Bal.in l.fin.in. 1. colum. C.de ſent. & inter lo. omn. iudic. & in. l. apertiſſimi. in.1.col.C. de iudi.quod intelligeuerum, niſi talis ſuſpitio inſurgeret poſt li. conte. quia tunc etiam p̄ōt ꝓponi poſt; ita Angel.in.l.fin. C.de fer.per.l. nō diſtinguemus. §. cum quidam, ff. de arbi.non tamē p̄ōt proponi poſt concluſionem in cā ſecundum Ioā. An. in.c. cum dilectus,de ordi.cog. niſi forſan talis exceptio recuſationis fuiſſet occulta, quia tunc poſſet proponi ēt poſt per gl.in.c.ſi quis epiſcoporū. §.exceptio,3. q.6. & habeť per Spec. in titu.de recu.iudi.in.§.4.uer. quidam tamen, & de dila.§. nūc uideamus,uer. pe. & de except.§.4.in uer. & not.& de materia plene habetur in.c.ſuſpitiōis, & & in ca.inſinuāte, de offi.delega.

b Poſſit proponi. Adde Paul.de Ca. conſi.85.in primò impreſſis, Angel. conſi.187.

ZACHARIAS.
a In cauſa appella tionis. Adde Bal. in addi.ad Spe. in ti.đ inſtr. edi.uer. ille qui appellat.
SEBA. SAPI.
a In cauſa appellationis. Nunqd aũt exceptio, quæ debebat opponi intra terminũ p̃fixum a iudice, poſſit opponi in cauſa appellatiõis, uide Fel. in.c. paſtoralis, col. 11. uerſ. dum ſubdit. Abba. ſ. de excep. & q̃ ñ poſſit opponi in cã appellationis, qđ fuit omiſſum malitioſè in cã principali, tenet d. An. Car. & Imo. in.c. ſuper his, in fi. j. đ accu. & Fed. de Se. in cõſil. 23. inci. Titius elect⁹ & ĩ cõſi. 102. inci. nobilis qdã. latè Fel. in.c. ad audiẽtiã. 2. col. 17. uer. omiſſum, in principali. ſ. de reſcri.
b Non debet audiri. Adde an exceptio omiſſa ĩ prĩcipali poſſit opponi in cã appellationis. Alex. cõſi. 32. 4. lib.

c Sentẽtia. No. caſus, in quibus ualet ſnĩa ꝯ ſnĩam, & de hoc uide plenè per Bald. in. l. poſt ſnĩam, circa princ. C. de ſen. & glo. in. l. 1. C. ſent. reſcin. non poſ. p gl. poſt Bar. in. l. 1. C. quãdo ꝓuoc. non eſt neceſ. ubi Ange. addit duos caſus, in qbus ualet ſnĩa ꝯ ſnĩa. primus eſt ĩ caſu. l. 1. §. fi. ff. de qõ. ſecũdus, quãdo cã eſt talis naturæ, q̃ ñ requirit inſtãtiã; ſed in ea ꝓcedit đ facto, & ſummarie, & ita dicit eẽ caſum đ executione inſtrumẽtorũ, & in.c. cùm dilecta, in. 5. col. de offi. dele. & in.c. paſtoralis in princ. in. 11. col. de reſc. & de hoc articulo uide latè per eũ in repe. c. ab excõmunicato. ĩ. 8. col. de reſcr. & in c. cauſam, el. 2. in 4. co. q. fi. ſint leg. Itẽ uide Archi. in

ceſſariã ꝓbõnẽ omiſſam, ut in.c. auditis,
ſ. de in integ. reſti. & c. 1. e. ti. li. 6. Sol. gl.
fateť ꝯriũ, ſi monaſteriũ petiiſſet reſtitu
tionẽ in ĩteg. ſed nõ petiit. hoc intellige
qñ læſio tãgit eccleſiã; ſec⁹, ſi pſonas ec-
cleſiarũ, & eorũ iura; đ quo uide bo. gl. ĩ
14cle. 1. de in integ. reſti. †Scđò principał
gl. op. exceptio perẽptoria in cã principa
a li omiſſa p̃t opponi in cã appłłonis [a], ut
in.c. cũ Ioãnes, de fi. inſtr. & l. p hãc; C. de
tẽp. app. ſed iſti monachi appellauerunt
à ſnĩa lata ꝯ monaſterium, ut patet in de
ciſa. ergo malè dicit lřa, q̃ eſt eis imputã
dũ, quare ñ oppoſuerũt tũc. Sol. gl. refert
Io. dixiſſe hãc decre. ꝓcedere, qñ qs omi
ſit ſciẽter & doloſè exceptionẽ primò ꝓ
ponẽdã cã fatigãdi aduerſariũ ſuũ; ſec⁹,
ſi ignorãter omiſiſſet exceptionẽ ꝓpone
re. Sed hęc ſol. ñ placet gl. quo ad iſtum
text. qa ex litera non apparet de dolo &
malitia iſtorum monachorũ. Sed not. tu
ſol. iſtã in ſe ualde ſingularẽ, ex qua infer
tur mirabilis limitatio ad iura ſuperius
alle. ut & perẽptoria nõ poſſit opponi ĩ
appellationis cauſa, qñ ſciẽter & doloſè
fuit omiſſa in cã principali: ſed Io. An. di
cit ſe nõ putare, q̃ hoc dixerit Io. ad ſo-
lutionẽ huius ꝯrii ſed alterius, qđ. j. ſu-
biiciã. ſed hoc dictũ. Io. placet Phi. quod
oĩno putat uerũ Hoſt. alle. in arg. ſ. de ex
cep. c. exceptionẽ, & inſti. de excep. §. itẽ
ſi in iudicio. Io. An. dicit, q̃ illa decre. ex
ceptionẽ, facere uř potius ꝯ. qa ibi, q non
oppoſuit exceptionẽ tpe debito malitio
ſe, poſt tp̃s audiť: ſed cõdẽnať in expẽſis;
ſic uř dicẽdũ in hoc caſu, ut audiať iſte, q
tpe debito non oppoſuit exceptionẽ rei
iudi. ſed condẽneť in expenſis. Sed tãdẽ
Io. An. ſeqť Hoſt. qa decre. illa exceptio
nẽ, ponit caſum ſpãlẽ in excõicatiõe, ut
ſatis apparet ibi in text. pp cãs, q̃ habenť
in c. pia, de excep. lib. 6. ergo eius ꝯriũ eſt
generale, ut is q malitioſè nõ opponit
exceptionẽ ſibi cõpetẽtẽ debito tpe, &
facit hoc cã fatigandi aduerſariũ, poſtea
uolẽs opponere nõ dẽt audiri [b]; facit de
b p̃bẽ. c. p̃ſenti. §. loca. li. 6. & qđ ibi no. Et
hęc opi. uř hic placeř. d. Ant. & facit opti
mè, qđ no. gl. in. c. ad audiẽtiã, ſ. de reſcr.
& ſatis placet mihi, ar. c. ex tenore, & c.
ſedes, đ reſcri. & 11. q. 3. c. priuilegiũ. oĩa
n. dẽnt ſuis tporibus cõuenire. 23. q. 4. c.
ſi eccleſia. Item appellatio fuit inuẽta, ut
eſſet preſidium innocentiæ & grauami-
nis releuatio: non autem ut defenderet
appellantẽ in ſua malitia, ut in. c. ſugge-
ſtum, & c. ad noſtrã, de appel. & tene hoc
ſp menti. Qualiter ãt ꝓbabiť iſte dolus
ſeu malitia, dic ex cõiecturis, uel qa ipſe
aduerſarius hoc dixerit extra iudicium.
Secundo gl. ſoluit ꝯriũ ſ. formatũ, q̃ hic
15non fuit appellatũ à diffinitiua. †Quini-
mo nec potuiſſent iſti appellař ab ea; qa
cõtumaciter receſſerũt friuolè appellan
do ab interlocutoria in eo, q̃ primi iudi
ces noluerunt admittere exceptionẽ re
cuſationis. hęc ſol. eſt bona in ſe; qa ap-
pelãs friuolè manifeſtè nõ auditur uo-

lens poſtea a diffinitiua appellare, ut in
cle. una, de do. & cõtu. ſed no. gloſ. q̃ illa
cle. habet locũ, ẽt in cã eccleſię, qđ an ſit
uerũ indiſtinctè, uide qđ leg. & not. in c.
imperatorũ, de iura. calũ. & c. 1. ut lit. nõ
conte. ubi dixi, an cõtumacia ꝓcuratoris
noceat dño, ut appellare nõ poſſit; facit
ẽt qđ dixi in. c. 1. de do. & cõtu. & in. c. fi.
16de iura. cal. §. 1. †Tertiò principaliter op.
gl. q̃ ex alio capite ſnĩa iſta fuit nulla; qa
lata ꝯ rẽ prius iudicatã, & ſic citra appel
lationẽ debuit monaſteriũ S. A. audiri,
ut. l. 1. C. qñ prouo. nõ eſt neceſ. & 2. q. 6.
c. ei q appellat. §. itẽ ſi ſnĩa. ꝯ. ſol. colligẽ
do eius mẽtẽ dat tres ſolutiões. Prima ẽ
ſm, q̃ ſentit Io. applicãdo eius dictũ ad
hoc cõtrariũ, quod uidetur fuiſſe ex ipſi⁹
mente; qa ꝯriũ procedit, niſi ſcienter &
doloſè cã fatigandi aduerſariũ ſuum qs
omiſerit exceptionẽ rei iudicatæ oppo-
nere: quo caſu intelligebat iſtũ tex. & eſt
notabilis limitatio ad iura præalleg. &
põt defendi p ſuperius dicta; ſed nõ pla
cet hæc ſol. gl. ſed tranſit ad ſecũdã ſořo
nẽ dicẽs, q̃ ſnĩa, ualet cõtra primã, ſi de
ea non fuit oppoſitũ, ſiue ignorãter, ſiue
ſciẽter, ut ſatis uidetur innuere hæc lite
ra: imputãdũ. n. eſt nõ obiiciẽti, ut dř in
tex. Tertiã ſolutionẽ ſentit gloſ. in fi. q̃
hic non fuit prima ſnĩa ẽt nunc oſten-
ſa, licet fuerit allegata papę. ſed hæc ſol.
parũ ualet ad materiam, quia tex. præſup
ponit, q̃ ẽt ſi nũc oſtẽdereť, non dẽt ſnĩa
prætextu probationis nouiter repertę
retractari. Et ſic habes ex prædictis duos
c caſus, in quibus ualet ſnĩa [c] ſecũda cõtra
primã. Ponit gl. & quatuor alios caſus;
q tñ non faciunt ad intellectũ huius. c.
ſed ad materiam ampliandã. Ad unũ tñ
ex illis aduerte, inquantũ dicit, q̃ in cã
publica ualet ſecunda cõtra primã ex ꝓ
batione nouiter rẽperta, ut in. l. impera-
tores, ff. de re iu. & per illũ tex. idẽ dicit
ibi gl. ĩ cã eccleſię, qa iura eccleſiarũ di-
cũtur publica. 1. di. c. ius publicũ, & ff. de
iuſt. & iure. l. 1. §. publicũ. Sed Ioan. hic
no. cõtrariũ, dicẽs q̃ hoc caſu eccleſia ñ
æqparať reipublicæ, & hoc uerius. unde
opus eſt, ut eccleſia hoc caſu petat reſti-
tutionẽ in integ. ut probať in. c. ſuſcitata, ſ. de in integ. reſt.
fa. c. j. ꝓxi. & ibi hoc ſentit Io. An. poſt Gof. ſup gl. fi. & d.
Ant. hic: & hoc teneas. ꝓbať iudicio meo apertè hic in uer.
alioquin. Quartus caſus cũ, iudex exp̃ſſe reprobat ſnĩam
primã corã eo ꝓductã, ut ꝓbatur hic, in uer. *non obſtante*, ſm
unũ intellectũ. & j. c. ꝓxi. Quintus caſus, cũ reuocať in du-
biũ, an ſnĩa fuerit lata, & iudex pronũtiat nõ fuiſſe ꝓnũtia
tũ, ut in. l. 1. in prin. ff. q ſen. ſine ap. reſcin. †Sextus in caſu. l.
admonẽdi, ff. de iureiu. i. cũ ſnĩa fuerit lata p probationem
17non integram, puta iudice iuramẽtum parti deferẽte. nam
ſuperuenientibus probationibus põt prima ſententia re-
probari, ut ibi: & hoc caſu dic, ut plene not. ibi, & in. c. fi. dè
iureiur. ubi dixi.

Additio. Potes addere ſeptimũ caſum, ut colligitur,
qñ imminet periculũ animarũ. Et p hoc ha
18bes declaratam totã glo. †Sed nunc extra gloſ. attende. Nã
circa primum intellectũ huius. capit. ſunt uarię opiniones
inter doctores utriuſque iuris gloſſ. enim hic tenet, ut
ſuprà dixi, quòd ſecunda ſententia directè contraria pri-
mæ tenet,

c. ei q, in uerſ. itẽ ſi ſnĩa lata fuerit ꝯ reum. 2. q. 6. ubi dicit, q̃ in notoriis ſententia fertur ꝯ ſnĩam, ẽt ſi nullus oblat⁹ fuerit libellus, & ita dicit Hoſt. in. ca. cum olim, de re iudi. & uide omnino in iſta materia ẽt glo. & Archi. in. d. uer. itẽ ſi ſententia, & Bar. in. l. nã & poſtea, §. ſi dãnetur, ff. de iniu. & in. l. duob⁹ de excep. rei iu. & omnino Paul. de Ca. in. d. §. ſi dãnetur, & per d. Ant. in. d. c. quoniã ꝯ, in ulti. colũ. de ꝓba. & in. c. aduerſario, in ult. col. đ excep. & adde, q̃ licet ſm cões ſententias doct. hic, & ubiq; ualet ſnĩa lata ꝯ ſnĩam à diuerſo iudice in diuerſa inſtãtia: tñ ſnĩa lata ab eodẽ iudice ꝯ primam interlocutoriam prius latã non ualet, niſi expreſſè appareat, q̃ hoc fecerit animo reuocãdi, primã, ita no. decidit Bar. in l. qđ iuſſit, in ult. q. ff. de re iud. quẽ ſequitur iſte in. c. cum olim. ſ. e. qđ tene mẽti, qa eſt not. limitatio ad iſta mãm, de qua faciebat magnũ feſtũ d. me⁹. Fran. de Are. in uoce legendo. d. c. cũ oli.
Adde an ualeat ſnĩa cõtra ſnĩam, Ro. conſi. 410. cõtra opi. Bar.

a me tenet, [a] ſi de prima nõ fuit exceptũ, ſiue ſciẽter, ſiue igno
rãter ñ fuerit oſtẽſa, & ita gl. intelligit iſtũ tex. Si aũt prima
ſnĩa fuit allegata & oſtẽſa, nec exp̃ſſè reprobata, ñ tenet ſe-
cũda; & ſic ĩtelligit. l. 1. C. qñ prouo. nõ eſt neceſ. Io. An. (ut
ſ. dixi) poſuit ſcđã opinionẽ, ut l. 1. ꝓcedat, qñ ñ doloſè ſen
tẽtia nõ fuit allegata; & iſtud. c. qñ doloſè cã fatigãdi aduer
ſariũ fuit tacita. Tertiã opinionẽ poſuit Inn. in d. l. 1. ut ꝓce
dat, qñ de p̃ria ſnĩa ñ fuit oppoſitũ, nec ꝓbatũ, ar. in l. qđ in
diẽ, ff. de cõpẽ. Iſtud c. intelligiť, qñ fuit ꝓpoſita exceptio
rei iudicatę: ſed inſtrumẽtũ ñ fuit ꝓductũ, uel alia ꝓbatio.
hæc ſol. ad iſtũ tex. diuinat, ſicut p̃cedẽs ſol. Io. Quartã opi.
poſuit hic Ioan. And. ſic ad ꝓpoſitũ diſtinguẽdo, q̃ aut fuit
diſputatũ de uirib. primę; & tũc ualet ſcđa, ut dř in gl. Aut ñ
fuit de hoc diſputatũ: & tũc aut is, p quo facit ſnĩa, ſciẽter &
doloſè omiſit illa uti; tũc ualet ſcđa p d. c. exceptionẽ, & a-
lia iura ſupi⁹ inducta; & hoc caſu intelligit iſtũ text. Idẽ di-
cit, ſi res iudicata opponiť, ſed ñ ꝓbať, ut dixit In. Aut ſciẽ-
ter, ſed ñ doloſè, & tũc ñ ualet ſcđa. Aut omiſit ignoranter,
& tũc licet qdã dicãt, q̃ ſi iudex ſciuerit, tũc nõ ualet ſnĩa: ſe
c⁹ ſi ignorauerit. ipſe tñ tenet ſnĩã ñ tenere, cũ ps, & iudex
ignorauerũt: qa nõ ẽ ęquũ, ut bñficiũ ignorãtię ptis lędať
p ignorãtiã iudicis, p quã poti⁹ iuuari dẽt; ad hoc. ſ. de re-
ſcr. c. ex pte decani. Nec ob. c. ſi duob. j. de ap. & l. ſi fortè, ff.
de of. p̃ſi. loquũť. n. cũ ꝓcedit, q iudex nõ eſt. quo caſu põde-
rať ſciẽtia ipſi⁹, uel ignorãtia. Et p̃dicta dicit locũ hẽre, ſiue
p actore agente, ſiue ꝯ ipm p reo fuerit iudicatũ, cũ p̃dicta.
l. 1. nõ diſtinguat; & facit qđ ibi no. ĩ fi. ult. gl. Sed certè hęc
opi. Io. An. diuinat ad iſtũ tex. cũ hic ĩ nullo allegať malitia
alteri⁹ ptis: qnimo iudicio meo (ſi nõ erro) ipſe & Inn. (ſi
fas ẽ ſic ꝯ tãtos uiros loq) dñt exp̃ſſè ꝯ iſtũ tex. in fi. ubi p̃p
referẽdo ſe ad primã ſnĩam dicit, q̃ p̃textu ĩſtrumẽtorũ no-
uorũ lites nõ dẽnt inſtaurari; & ſic p̃ſupponit ſcđã ſnĩam
ualere, licet oĩno ceſſet dolus partis, q̃ deť penit⁹ ipſi⁹ igno-
b rãtia, ita, q̃ nũq fuerit allegata. Quintã opi. [b] ponit Bart. in
l. 1. C. qñ ꝓuo. nõ eſt neceſ. ſępi⁹ alle. ubi firmat, q̃ tũc nõ ua
lẽt ſcđa ſnĩa ꝯ primã, qñ ambæ fuerũt latæ ex eadẽ inſtãtia;
& ſic intelligit iſtũ tex. ſi aũt ex diuerſis inſtãtiis, tũc ſemp
tenet ſcđa, alle. p hoc ultimo, qđ legiť & no. in l. ſi duob. ff.
de exce. rei iudi. & l. 1. C. ſi plu. una ſen. iudi. fue. moueť ad
hoc: qa cã, quare nõ ualet ſecũda ſnĩa eſt, qa repiť lata, ſine
inſtãtia, cũ p ſnĩã ꝑeat inſtãtia, l. Grecè. §. poſt litẽ, ff. de fi-
deiuſ. & l. cũ apud, ff. iudi. ſol. Itẽ qa iudex eſt p ſnĩam fun-
ctus officio ſuo, ut in c. in literis. ſ. de off. del. & l. iudex. ff. đ
re iudi. & hæ rõnes militãt ſolũ, qñ ſnĩa ferť ex eadẽ inſtan
tia: ſec⁹ ſi inſtãtia reuoceť. Quidã tñ dixerũt, q̃ ideò ñ ualet
ſecũda ſnĩa: quia prima facit ius; & ſic ſcđa uř lata cõtra ius.
Hoc dictũ reprobat ibi glo. & Bar. quia nõ eſt expreſſus er-
ror in ſententia. Præterea ſecũdũ Bart. ſententia lata contra
ius non redactũ in corpore iuris nõ eſt ipſo iure nulla, ut l.
cũ ꝓlatis, ff. de re iudi. ſed illa prima ſentẽtia non erat reda
cta in corpore iuris; ergo &c. Alii dñt hoc contingere, ut ſit
litiũ finis, & in hoc reſident cõiter glo. iuris ciuilis, & ſequiť
19Bal. in d. l. 1. † Sed nõ placet Bart. quia eadem rõne nõ uale-
leret ſnĩa lata contra iuramentũ, uel trãſactionẽ, cũ iuſiurã
dũ & tranſactio ſint introducta, ut ſit litiũ finis, ſicut & ſen-
tentia, ut l. 1. ff. de iureiu. & l. fratris, C. de trãſa. Sed utrun-
que eſt falſum. primũ ꝓbať in l. nã poſtea. §. ſi dãneť, ff. de iu
reiurã. ſecũdũ probatur in l. elegãter, ff. de cõdi. inde. quare
re ſtat in rõne ſuperius dicta, ex quo infert ad opi. ſuã p̃all.
Sextã opi. poſuit hic do. Ant. reprobando Bar. in dicto & in
rõne, nã dicit, q̃ dictũ Bar. nimis reſtrinxit text. illius. l. 1. q
indiſtinctè dixit nõ ualere ſecundã contra primã. Itẽ ꝯ hũc
tex. ſeu eius rõnem, qui ſe fundat ſuper ualiditate ſecundæ;
quia prima non fuit iudicibus oſtenſa. Item. l. 1. ff. quæ ſen-
ten. ſine app. reſcin. loqtur, qñ ſnĩę ſunt latę in diuerſis in-
ſtantiis; & tñ excipit ſolũ caſum, quando reuocatum fuit in
dubiũ, an prima fuerit lata; & p cõſequẽs nõ placet ſibi rõ
20Bar. quare non ualet ſecunda contra primam.† Aſſignat er-
go ipſe aliã rõnẽ, ſ. qa ſnĩa facit notoriũ;
& ſententia lata contra notoriũ eſt nul-
la, ut dixi in c. inter cæteras, ſ. e. & hoc di-
cit ſentire Pe. poſt Cyn. in l. 1. C. de ſen. u-
bi dicit, q̃ cã eſt, qa ſnĩa dẽt ferri ſup du-
bio, nõ aũt ſup certo, ut in d. c. inter cęte-
ras. Ex hac rõne cõcludit ad quæſtionem
noſtrã: qa indiſtincte ſnĩa lata cõtra ſen-
tentiã ẽt in diuerſis inſtãtiis nõ tenet, qñ
ſnĩa fuit prius iudicib. oſtẽſa, & ñ reuocãt
in dubiũ de uirib. eius, uel inſtãtia ei⁹, ſta-
tim iudex pronũciat ꝯ illã: qa uř lata con
tra notoriũ. Vbi autem prima non fuiſſet
oſtenſa, tũc ualet ſecũda. quia iudici non
conſtabat de notorio. Nec facit do. Ant.
dřiam, an doloſè uel nõ doloſè omiſerit
ps opponere de prima. Itẽ an ſciẽter, uel
ignorãter: qa qñq; omiſerit, ſnĩa non re-
periť lata ꝯ notoriũ, de quo iudici cõſtat
& hęc opi. eſt cõtra Bar. & Ioã. An. ſed in
effectu incidit in primã opi. gl. nřæ, q̃ ẽt
ſequiť Bal. in l. 1. C. qñ prouo. non eſt ne-
ceſ. ubi dicit, q̃ rõne morę in ꝓducendo
primã ualet ſecũda ꝯ primã; alle. iſtũ text.
cũ gl. & hoc, qa p̃ria ſentẽtia tranſit in rẽ
iudicatã exiſtenter, ſed non apparenter,
ex quo nõ fuit producta: addit tñ aliũ ca-
ſum, in quo ualet ſcđa cõtra primã, ſ. qñ
is q habuit primã ſnĩam, reperiť in culpa,
ut qa iterũ uoluit agere, & ſuccubuit, ąll.
l. ſi duob. ff. de except. rei iud. Ille tñ text.
hoc nõ ꝓbat: ſed fuit ita opi. quorũdã an
tiquorũ, & cõtrariũ ſentit hic Io. And. ut
patet ex p̃dictis. Et in hoc Bald. facit qua-
tuor mẽbra. Aut. n. ſentẽtia trãſiuit in rẽ
iudicatã apparenter & exiſtenter, & non
tenet ſecũda cõtra primã, niſi ratione cul
pę, ut p̃dixi. Aut trãſiuit in rem iudicatã
apparenter, ſed non exiſtenter: quia ſnĩa
erat nulla, & ualet indubiè ſecũda, ar. in l.
4. §. condẽnatũ, ff. de re iudi. Aut exiſten
ter, ſed non apparẽter: quia nõ fuit oppo-
ſitũ de ſnĩa, & tenet ſecunda rõne morę,
& ignorãtię, ut hic. Aut nec exiſtẽter, nec
apparẽter trãſiuit in rẽ iudicatã, puta qa
prima notorie nõ tenebat: uel fuit appel-
latũ; & indubie tenet ſecunda. Ego ſimpli
citer ſequor opin. Bart. ut lata ex diuerſis
inſtantiis ſemper teneat. moueor, quia
aut de prima nõ fuit oppoſitum; & caſus
aptus eſt hic, q̃ teneat. aut fuit oppoſitũ,
& probatũ, nihilominus iudex tulit con-
trariam ſententiam, & dico idem: qa fe-
rendo cõtrariã ſententiam uř primam ex
aliquo caſu reprobaſſe: qa prima ſnĩa cau
ſat exceptionem peremptoriã. uñ, cùm iu
dex non teneatur ſpecifice pronuntiare
ſuper perẽptorio, ſed ſuper principali: qa
pronũtiãdo ſuper principali ſatis uř pro-
nuntiare ſuper peremptorio, ut legit. &
nota. in c. 1. de ordi. cogn. dando ſenten-
tiam contrariã primę iam productę ui-
deť ſup ea pronuntiaſſe illam reproban-
do, & de hoc uideť caſus hic ſecundũ unũ
intellectũ intelligẽdo, q̃ illa uerba, poſt-
habita, ſunt una dictio, ut ſit ſenſus, poſt-
habita, id eſt poſtpoſita & abiecta, con-
trariũ ſtatuiſſent, &c. & hunc intellectũ

ZACHARIAS.
a Tenet. Tu dic, q̃ iſta eſt uera, ſtabilis & firma cõcluſio, q̃ ſnĩa ꝯ ſnĩam lata eſt nulla, ut p Lãfr. de Oria. in c. quoniã, ꝯ, in prin. nu. 22. uer. ſtat maxima difficultas, ſ. de ꝓb. a & ibi in apo. meis eũdem in l. admonendi, co. 2. circa prin. đ iureiur. Frã. Aret. in l. ait p̃tor. §. ſi dãneť, ff. de iurei. Phi. cõſ. 216. inci. multũ, uol. 1. & cõ 33. uol. 1. & conſi. 15. co. fi. eod. li. & Bart. Sozi. in ſuo trac. fallẽtia, reg. 353. ubi limitatiuè ibi. 14. reſtrictũ de quibus ibi procedetur.

SEBA. SAPI.
b Quinta opi. Cõis ſentẽtia eſt cõtra Bar. ſm do. Anto. de But. in cõſ. 27. inci. uiſis punctis, & quęſitis, uide Iaſ. in l. nã & poſt ea. §. ſi dãnetur, ff. de iureiurando.

ponit gl. in uer. poſthabita. Si aũt uolu-
mus tenere aliũ intellectũ, quẽ ẽt ponit a
illa gl. ut ſint duæ dictiões; & tũc ſit ſen-
ſus, & oſtẽſa ſnĩa iudices ꝯriũ ſtatuiſſent;
& ad hũc ſenſum adducit do. Ant. iſtum
tex. ꝓ ſe. dico ꝗ non ꝓbat litera, ꝗ ſcđa
ſnĩa nõ tenuiſſet; ſed dicit ꝗ ꝯriũ ſtatuiſ-
ſent. Sed ꝗ ſnĩa hẽat tenere, adduco tex.
21 ĩ. c. ꝓxi. in fi. † Nã priuilegiũ facit noto-
riũ, ut no. Inn. in c. ex inſinuatiõe, de app.
& tñ ſnĩa lata ꝯ priuilegiũ: qa iudex ſen-
tẽtiãdo contra illud, uř illud reprobare,
ut ibi apertè dř. Nã notoriũ primũ inficiť
per contrariã ſnĩam: quia (ut prædixi) de
bemus p̃ſumere iudicẽ fuiſſe ex aliqua cã
22 rationabili motũ. ſ. e. c. cãm † Nã & tran-
ſactio & iuſiurãdũ inducũt notorium; &
tamen tenet ſententia cõtra illa, ut ſ. di-
xi, & ibi interuenit a prin. conſenſus par-
tiũ, & in ſnĩa nõ, & ſic deberét eſſe maio-
ris roboris, quã ſnĩa, & nihilominus tol-
lunť per ꝯriã ſnĩam. Idẽ ergo, & fortius
debemus dicere in ſnĩa cõtra ſnĩam. Et
ꝑ hęc tolliť rõ do. Ant. & eius dictũ. Nec
obſt. d. l. 1. loqť. n. indiſtinctè: qa indiſtin-
ctè nõ põt intelligi, ut patet hic in text.
Nec obſt. d. l. 1. ff. quæ ſen. ſine app. quia p̃t
intelligi, qñ ſecũda fuit lata in caſu dubii
ſuꝑ eadẽ inſtãtia: uel ſi uis intelligere, ꝗ
ſuꝑ diuerſa, dic qđ dubiũ fuerat ibi: quia
ſecũda fuerat lata directè cõtra ueritatẽ:
qa fuit ꝓnũtiatũ, ꝗ nõ fuerat aliqua ſen-
tia lata; & ſic nõ uidebať ualere, ar. c. 2. de
pur. uul. & nihilominus cõcludiť ibi, ꝗ ua
let. Fortius ergo dẽt ualere, qñ fuit ꝓdu-
cta & tacitè reprobata ꝑ cõtrariã ſnĩam,
qa tũc nõ ferť ſecũda cõtra ueritatẽ: quia
debem⁹ p̃ſumere, ꝗ ex aliqua iuſta cauſa
fuerit prima reprobata, ut in d. c. cãm, ſi-
cut p̃ſumimus iuſtitiã, qñ fuit in dubium
reuocatũ de uirib. primę, ut dictum eſt in
gl. nã inter tacitum & expreſſum non dẽt
eſſe differẽtia. l. cũ qd, ff. ſi cer. peta. & l. de
quib. ff. de legi. † Pręterea probatiões fa-
23 ctæ in iudicio inducũt notoriũ, ut leg. &
no. in c. cũ olim, de uer. ſig. & tñ tenet ſen-
tẽtia cõtra probationẽ. d. c. cauſam, & prę
dicta no. † Nũc extra gl. primò q̃rò: quia
24 tex. dicit, ꝗ in ſecundis literis fienda eſt
mẽtio nedũ de primis, ſed ẽt de proceſſu,
nũquid ſufficit mẽtio gñalis? & uř ꝗ ſic:
quia ꝓlixitatẽ actorũ nõ poſſet fortè re-
cipere ꝑgamenũ. Sol. dicit Hoſt. hoc eſſe
arbitrariũ; ita tñ, ꝗ fiat ſpecialis & expreſ
ſa mẽtio de principalib. articulis. ſ. de re-
ſcrip. c. cũ dilecta. Itẽ de exceptione, ſ. de
procur. c. in noſtra. §. fi. & de ordinib. ſ. e.
c. cũ olim, ſ. tit. 1. c. ueniẽs, & de iudicibus
& litigantib. agiť, ſ. de dol. & contu. c. ex
literis. ubi de hac mã. & in ſnĩa ita eſt in-
terpretãdũ, ut rõ, quæ mouet delegãtem,
moueat delegatũ. ſ. de reſcrip. c. ſuper li-
teris, in fi. Et ſi delegatus remaneret du-
bius, conſulat delegãtẽ, de ſenten. excom.
c. inter, & de iud. c. cùm ueniſſent, & opti
mè loquitur, & doct. communiter in hoc
eum ſequuntur. & idem dic cum cauſa eri
25 pitur a manib. ordinarii, ut ſ. dixi. † Quæ

a Benedicatur. Adđ latè Old. cõſ. 14. ubi ponit, an uacẽt eius bñficia añ bñdictionẽ, & p⁹ adeptã poſſeſſionem.
ANT. FRAN. Circa hoc qđ hic dř de abbate electo nõdũ tñ bñdicto, dicas, ꝗ abbas electus dř abbas ẽt añ, q̃ ſit bñdict⁹ & põt uti baculo paſtorali, annulo, & mitra, ut ꝑ Io. An. & Ioã. de Lig. in cle. attẽdentes, in §. ſtatuim⁹, de ſtatu reg. & no. in c. 1. de ęta. & qua. & in. c. meminim⁹ de accuſa. & uide Old. i cõſ. 14. in c. q̃riť, an bñficium.
SEB. SAPIA
b Bñdicať. Vide ad hæc Aret. in c. me minim⁹. ĩ. de acc. in 2. not. ubi dicit ꝗ bñdictio abbatis nõ dř ſimplex bñdictio, qa con ferẽdi ordines, & benedicẽdi, & qs benedicať in abba tẽ, tradit Car. Alexã. in c. qm̃. 69. di. & nunqđ differat a benedictione ab batiſſæ, uide Abb. in cle. attẽdentes, de ſta. mona. uide ẽt Car. in cle. 2. §. fi. qõ. 9. de ętat. & qualita.

rò ulterius, an promotus ad regimẽ monaſterii poſſit uoca
ri abbas añ, q̃ bñdicatur? [a] Vř primò ꝗ nõ: ſed debet inte-
rim uocari electus, licet ſit electus & confirmatus, ar. hic in
fi. ſic & cõſecratio tribuit nomẽ ep̃ale: añ uerò uocať elect⁹
licet ſit cõfirmatus, uel ꝑ papã prouiſum, ut legiť & not. in
c. tua, de his q̃ fi. a p̃la. & de uſu pal. niſi ſpecialis, in fi. ubi pa
tet, ꝗ nõ appellať qs archiep̃s añ palliũ. Hoſ. tenet hic ꝯriũ ĩ
abbate; allegat. c. 1. de ſup. negl. p̃la. & de accu. c. meminim⁹
in cle. attẽdẽtes, de ſtatu. reg. uer. ſtatuimus. in quib. iurib. ſa
tis bñ ꝓbať, ꝗ añ bñdictionẽ ẽt p̃t dici abbas; & ſic trãſeunt
cõiter doc. hic, & idẽ firmãt in d. cle. attẽdẽtes, & ꝑ illũ tex.
dñt, ꝗ cũ hęc bñdictio abbatis referať poti⁹ ad cõſuetudinẽ
& ſolẽnitatẽ quãdã, q̃ ad ſubſtãtialia, ut ibi patet, ſi non eſt
cõſuetudo in monaſterio, ꝗ abbas bñdicat: poterit ſine bñdi
ctiõe monachos ſuos bñdicere, & alia ad ſuũ officiũ ſpectan
tia exercere, ar. opti. in c. 1. de ſup. neg. p̃la. Quinimo plus di
cit Io. de Lig. poſt Lau. ꝗ cũ hæc bñdictio ſit de ſolẽnitate,
& ñ de ſubſtãtia, poterit abbas uti añ bñdictionẽ baculo pa
ſtorali, qđ eſt bñ no. Et idẽ eadẽ rõne puto dicẽdũ de annu-
lo, & mitra, cùm uſus iſtorũ põtificaliũ cõcedať abbatib. po-
tius ad decorẽ ſuarũ eccleſiarũ, q̃ ad ſignificationẽ eorũ, ad
q̃ in ep̃o fuerũt inſtituta, ut patet ĩ c. ut ap̃ľicę, de priui. li. 6.
& ibi ꝑ Io. An. hoc ſatis patet in cardinalib. p̃sbyteris, q ex
priuilegio utũť ep̃alib. inſigniis, & cõferũt minores ordines
& ſolẽniter bñdicũt. & tñ nihil hẽnt ultra ſacerdotalem or-
dinem, ut no. Io. An. in c. 1. de ſup. neg. p̃la. ſuꝑ gl. 2. Qualis
aũt ſit bñdictio abbatis, in ordinaria, uel ſimplex, uide bonã
gl. ĩ cle. attẽdẽtes, p̃al. & qđ no. Io. An. in c. tuam, de ęta. &
qual. & d. c. 1. Et an diebus priuatis poſſit fieri, dic ut no. Io.
An. in c. cum contingat, de ęta. & quali. & uide ad materiã,
quod no. in cle. attendentes.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio procuratoris nocet domino, etiam ſi eccleſia ſit domina, dummodo ſit conſtitutus a prælato & capitulo, alias non præiudicabit.*
Confeſſio ſolius prælati non nocet eccleſiæ.
2 *Poſſeſſorio recuperandæ ſuper iure ſubiectionis agens quid probare debeat, & quomodo pronuntietur. nu. 3.*
4 *Sententia lata contra priuilegium principis etiam iudici oſtenſum ualet, & iudex cenſetur illud priuilegium reprobaſſe ex aliqua cauſa.*
5 *Sententia lata etiam contra eccleſiam non retractatur per inſtrumenta de nouo reperta, niſi per uiam reſtitutionis.*
6 *Snĩa lata in cauſa publica retractatur per inſtrumenta nouiter reperta.*
7 *Petitoriũ & poſſeſſoriũ ſi ſimul intẽtetur, põt iudex ſuper poſſeſſorio pronuntiare, ſi ſuper eo uiderit rẽ clarã, circa petitorium uerò ad ulteriora procederi.*
8 *Inſtrumentum reprobatur ob ſententiam contra ipſum latam.*
9 *Exceptiones ſi non admittantur, cenſentur reprobatæ.*
10 *Snĩa poſt, quã trãſiuit in rem iudicatã, non retractatur per inſtrumẽta de nouo reperta tã in cauſa ciuili, quam crimi. ratio eſt ut ĩ. n. 13. & 17.*
Indebitum ſi fuerit ſolutum uigore ſententiæ indebitè latæ an poſſit repeti?
11 *Condemnatus ſi ante executionem ſententiæ repertatur innocens non poteſt ſine licentia principis relaxari.*
12 *Teſtes poſſunt examinari poſt concluſionem in cauſa, & ante ſententiã ſuper articulis non directo contrarijs ad innocentiam in cauſa rei criminalis.*
Pœna impoſita per iudicem indebitè, uel aliter incongruenter, non poteſt per iudicem reduci: ſed oportet quòd princeps adeatur.
14 *Sententia continens notoriam iniuſtitiam poteſt retractari, licet tranſeat in rem iudicatam.*
15 *Sententia, licet tranſiuerit in rem iudicatam, poteſt retractari, ſi pars, pro qua eſt lata confiteatur eius iniuſtitiam.*
16 *Sententia reſcinditur, ſi pars ex legitimo impedimento non potuit probationes adducere.*

CAP. XXI.

S*Vborta.* Tenet ſnĩa lata cõtra priuilegium
oſtenſum, uel nõ oſtẽſum ſi ab ea ñ
fuerit appellatũ, uel ſupplicatum. Diuidiť in tres
partes. In prima p̃mittit proceſſum & ſnĩam ſup
poſſeſſorio latam. In ſecunda, ibi: *uerum*, committit
ipſius executionem, & cauſam ſuper petitorio. In tertia,
ibi: *iudicibus*, petitionẽ diffinit: diffinitũ moderať, & quod-
dã ſoluit obſtaculũ. Caſus lřalis. Inter ep̃m Melden. & mo
naſteriũ Attrebatẽſe, ſuꝑ ſubiectione ipſi⁹ monaſterii ꝯtro
uerſia

uerſia uertebať: ꝓpter hoc partibus in p̃ſentia dñi papæ cõ
ſtitutis petiit ꝓcurator ep̃i reſtitui ad quaſi poſſeſſionem
obediẽtiæ ĩ eodẽ monaſterio, qua ipſũ monachi ſpoliarãt.
qa ꝑ ꝯfeſſionẽ ꝓcuratoris monaſterii ꝯſtitit ep̃m quaſi poſ
ſeſſionẽ obediẽtię in eodẽ monaſterio habuiſſe, p̃p̃ ipſum
reſtituit ad eãdẽ. uerũtñ, qa ex parte monaſterii quoddam
priuilegiũ Inn. papę exhibitũ fuit in iudicio, ꝗ plenã liber
tatẽ monaſterii exprimebat; mandat papa qbuſdã iudici-
b⁹, vt ep̃m reſtituãt in quaſi poſſeſſionẽ obediẽtię. quo re-
ſtituto niſi ep̃s ꝯ priuilegiũ aliquod rõnabile oſtẽderet ſuꝑ
ſubiectiõe monaſterii, ſilẽtiũ imponãt eidẽ. iudices p̃dicti
reſtituerũt ep̃m: & poſtmodũ cęperũt cognoſcere ſuꝑ ſtatu
ipſi⁹ monaſterii. ꝯ priuilegiũ Innocẽtii exhibuit ep̃s quãdã
ſnĩã Alexãdri papę đ ſubiectiõe ipſi⁹ monaſterii. iudices re
ceptis ꝓbationib⁹ utriuſq; partis cãm inſtructã remiſerũt
ad dñm papã. papa auditis & intellectis rõnib⁹ partiũ, qa
intellexit rõnes ep̃i efficatiores, ſubiectionẽ in eodẽ mona
ſterio adiudicauit eidẽ, vt ibidẽ hẽat tanq̃ diœceſanus ep̃s
poteſtatẽ; ita tñ, ꝗ ꝑ hãc ſnĩam nullũ p̃iudiciũ ſedi apoſto-
licæ generet, quoniam⁹ cũ uoluerit ſuã iuſtitiã ꝓſequať ĩ fi
ne reſpõdet quaſi tacitę q̃ſtioni. diceret aliqs nõne priuile
gii uigore debuit tueri monaſteriũ ꝯ ſnĩam Alexandri? Re
ſpõdet p̃p̃, ſi priuilegiũ Innocẽtii fuiſſet Alexãdro ĩ iudicio
p̃ſentatũ, & ipſe tuliſſet ſnĩam ĩ ꝯriũ, illud ĩtelligiť reprobaſ
ſe. ſi uerò ñ fuit exhibitũ, p̃textu priuilegii đ nouo reperti
ſnĩa Alexãdri ñ dẽt reuocari. Ber. No. primo ex princ. iun-
1 cta gl. † ꝗ ꝯfeſſio ꝓcuratoris nocet dño, ẽt ſi eccľia ſit dña,
& agať đ ſtatu ipſi⁹ eccleſię; qđ tene menti; facit. c. dilect⁹, đ
ca. mona. & ꝗ plenè dixi. in. c. 1. ſ. ut lite ñ cõte. ꝗ intelligo
in ꝓcuratore cõſtituto a p̃lato & capitulo. ſi aũt eẽt cõſti-
a tut⁹ a p̃lato tm̃, tũc vř, ꝗ ſicut cõfeſſio ſoli⁹ p̃lati [a] ñ nocet
eccľię, ſicut legiť & no. ĩ. c. 2. de cõfeſ. li. 6. ita & forti⁹ cõfeſ
ſio ꝓcuratoris ſolius p̃lati ñ dẽt obeſſe, ne fortior ſit cõfeſ
ſio ꝓcuratoris, q̃ p̃lati cõſtituẽtis, & ne una uia ꝓmittatur,
qđ alia uia ꝓhibeť. c. tuę, de ꝓcu. & reg. cũ qd vna via, đ re.
2 iu. li. 6. No. ſcđò, ibi: *habuiſſe*, † ꝗ agenti poſſeſſorio ſuꝑ iure
ſubiectiõis ſufficit ꝓbare, ꝗ fuit ĩ poſſeſſiõe, uel quaſi, & ꝗ
nũc ſubditi nolũt ei obedire; ꝗ tenet hic Inn. dicens, ꝗ hoc
ipſo, ꝗ ſubdit⁹ reſiſtit apparet ſpoliat⁹, & inde cõpetit ſupe
riori uel ĩterdictũ, uel iudicis officiũ, uel cõditio, & remit-
tit ad. c. q̃relã, đ ele. & đ reſt. ſpol. c. ſępe; & idẽ tenet Hoſt.
ꝗ tene mẽti. Sed tu hoc limita, ut not. idẽ Inn. ĩ. c. olĩ. 3. de
reſt. ſpo. ubi dixi; & facit ꝗ ipſe notat ĩ. c. 2. đ ĩ ĩteg. reſt. Itẽ
ex hoc & ex tex. colligo, ꝗ ad cõſequẽdã poſſeſſiõis reſtitu
tionẽ ſufficit ꝓbare poſſeſſionẽ đ p̃terito ĩdeterminatę; vt
patet ibi: *habuiſſe*, & idẽ ꝓbať in. d. c. olim. & uiđ ꝗ ibi dixi. 8
3 † No. practicã ꝓnũtiãdi ſuꝑ poſſeſſorio cũ agiť đ ſubiectio
ne. nã ultra ꝓnũtiationẽ uerbalẽ dẽt poſtea mitti ĩ poſſeſ-
ſionẽ re ipſa. Qualř aũt fiat iſta miſſio, cũ ſubiectio ſit qd ĩ
corporale, dico ꝗ poterit p̃cipi ſubiecto, vt illi obediat: vel
mitteť ĩ poſſeſſionẽ corporalẽ ipſi⁹ eccľię tanq̃ p̃latus me
diatus, arg. ĩ. c. auditis, đ reſcri. & ĩ. c. cũ uenerabilis, đ reli.
do. & ꝗ legiť & no. ĩ. c. examinata, đ iud. & l. q tabernas, ff.
4 đ ꝯhẽ. emp. † No. ꝗ ſnĩa lata ꝯ priuilegiũ p̃cipis tenet; &
ſi priuilegiũ fuerit in iudicio exhibitũ, vř iudex illud tacitè
reprobaſſe licet đ illi⁹ uirib⁹ ñ fuiſſet diſputatũ. p̃ſumiť em̃ c
iudex mot⁹ ex aliqua cã rõnabili; & hũc tex. allegaui. ſ. c. ꝓ
xi. ꝗ pari modo dẽt ualere ſnĩa lata ꝯ ſnĩam; & dic ut ibi.
5 † Et no. ꝗ ſnĩa lata ẽt ꝯ eccľiã, & ſuꝑ ſtatu ipſi⁹ eccľiæ ñ eſt d
retractãda ex ꝓbatiõib⁹ nouiter repertis, ſ. ex remedio iu- 9
ris cõis; ſed bñ poſſet implorari bñficiũ reſtitutõis iure mi
6 norũ, vt ĩ. c. 1. đ ĩ ĩteg. reſt. li. 6. Et ſic aperte colligiť hic, † ꝗ
cã eccleſię ñ eqparať ĩ hoc cã ę publicę, ĩ qua ſnĩa retracta
b tur [b] ex ꝓbatiõe nouiter reperta, vt ĩ. l. imperatores, ff. đ re
iud. dixi. ſ. eo. c. 1. Gl. 2. colligit, qđ iura ĩcorporalia ñ poſſi
dent, ſed quaſi. alleg. iura. uiđ tu rõnẽ ꝑ no. in. c. cõqueſtus,
7 de ſo. cõpe. † Op. cũ agereť hic poſſeſſorio & petitorio qua
re papa duntaxat ꝓnuntiauit ſuper poſſeſſorio, cũ de qua re

iudex cognouit, đ ca dẽat ꝓnũtiare. c. cũ a
ſuꝑ, de cau. poſ. & proprieta. & l. de qua
re, ff. de iud. Sol. gl. 3. dat tres ſol. Prima,
ꝗ epiſcopus iſte ꝓſequutus fuit corã pa-
pa poſſeſſoriũ tm̃, de quo conſtabat per
cõfeſſionẽ partis aduerſę, licet prius in-
tentaſſet utrũq; iudiciũ, & petiuit termi
nũ ad reprobãdũ priuilegiũ monaſterii.
Papa uero, qa de poſſeſſorio clare cõſta-
bat, tulit ſuꝑ eo ſnĩam, & ad impugnãdũ
priuilegiũ exhibitũ ſuꝑ petitorio dedit
terminũ ep̃o. & ex hoc intellectu no. ſm̃
Inn. ꝗ cũ agiť poſſeſſorio & petitorio ſi-
mul, ſi pri⁹ cõſtabat de poſſeſſorio, dẽt iu
dex ſuꝑ illo ſtatĩ ꝓnũtiare, dilata q̃õne
ſuꝑ ꝓprietate; facit optimè. c. cum ueniſ
ſent, de inſti. Quidã tñ uolebant hoc re
ſtringere, qñ de poſſeſſorio conſtabat ꝑ
ſolã cõfeſſionẽ: ſed hoc ñ placet Inn. qui
dicit hoc obtinere, qualitercunq; de eo
cõſtet, ad ꝗ ĩducit. nã ſicut ſuſpẽſo petito
rio poſſit qs ꝓſeq poſſeſſoriũ đ cau. poſ.
& ꝓprie. c. paſtoralis; ita p̃t hoc caſu vno
ſuſpẽſo, ſiue dilato, ſuꝑ alio, de quo pri⁹
ꝯſtat, ꝓnũtiari; ꝗ mihi ſatis placet, & ꝓ b
hoc adduco. c. cũ ueniſſent, & c. cum dile
ct⁹, đ cõſue. & ꝗ dixi ĩ. c. 1. đ mutu. petit.
Scđò p̃cipaliter ſol. gl. ꝗ papa ex offi-
cio uoluit ꝓuidere ep̃o circa ꝓprietatẽ,
dãdo ſibi terminũ ad defendẽdũ ſe ꝯ pri
uilegiũ, qđ ꝓ ſe ẽt inducebat monaſte-
riũ. et no. ẽt hãc ſol. Tertiò ſol. ꝗ ep̃s egit
ſolũ poſſeſſorio, quo finito abbas petiit c
cãm cõmitti ſuꝑ ꝓprietate; & hic intelle
ct⁹ magis placet gl. Sed iudicio meo iſte
intellect⁹ ñ cõſonat lřę: tũ qa uer. *uerum*,
ubi agiť de ꝓprietate uenit continuati-
uè ad precedẽtia, tum quia papa man-
dat ſilẽtiũ imponi ep̃o, ſi nihil ꝓbauerit
ꝯ priuilegiũ. ergo erat actor in cã ꝓprie
tatis, alias ñ mãdaſſet ſilẽtiũ ſibi imponi
ꝗ uerbũ actori conuenit, & non reo, vt
no. in. d. c. cũ olim, de cau. poſ. & ꝓprie.
in gl. in uer. opponentes; ideo tene pri-
mum intellectum, & no. illum. Glo. ulti.
colligit, † ꝗ inſtrumẽtum uř reprobatũ,
ſi eo iudici oſtenſo fertur ſnĩa in ꝯrium.
d Cõtra ꝗ g⁹. op. de. l. qđ in diẽ, ff. de com
penſa. ubi exceptio compenſationis non
intelligitur ꝑ ꝯriã ſnĩam reprobata, ni-
ſi iudex expreſſe illam reprobauerit.
Gl. formaliter nõ ſol. ſed dicit illud eſſe
in exceptione cõpenſationis. d. Anto. di
cit, ꝗ ideo aliud eſt in cõpẽſatione: quia
illa p̃t opponi ad merita, ut in executio-
ne [c] uñ ſi expreſſe ñ reprobať, vř reſerua
ta ad executionẽ ſnĩę: ſecus, ſi expreſſe re
probať. Aliud eſt dicẽdum in aliis exce-
ptionibus [d], quæ tãtum poſſunt opponi
ad merita: † qa ex eo, ꝗ nõ admittunť,
uidenť reprobatę, cũ nõ poſſunt reſerua
ri ad executionẽ, nec ibi opponi, cũ per
ſnĩam excluduntur. l. 2. C. ſenten. reſcin.
non poſ. & optimè loquitur. Sed p̃t dari
alia ſolutio regularis, uidelicet, qñque
ſnĩa lata ſuper principali non poteſt eſſe
uera, niſi intelligatur pronũtiatũ ſuꝑ in
cidenti; & tũc ſnĩa uideť excludere & re-

a Solius prelati. Ađ de Fran. Areti. con. 63. Rom. conſil. 329.
ZACHARI. Adde Bal. in. l. in cõtractib⁹. §. ſed qm̃, uer. q̃ro qđ in tutore, C. de non nu. pe. et in auct. Contra qui propriã, ubi bo. tex. eo. ti. eundem in auct. hoc ius porrectũ, col. 5. uer. 3. qñ eſt procurator, C. đ ſacr. ſan. ecc. Gem. in. c. p̃ñtium, in uer. inuentariũ, & ibi remiſ. in apoſt. Celſi, đ teſti. li. 6. But. Imo. & iſte ĩ. c. ñ. col. antepe. uer. 5. & ult. gl. ſ. de p̃ſcrip. & Pau. de Caſt. conſ. 1. inc. ego Paulus.
ZACHARI.
b Sententia retractatur. Adde Ia. Rebuf. ĩ. l. 1. ĩ prĩci. & nu. 1. 2. & 3. & utrobique in apo. l. 1. C. đ ſen. aduer. fiſ. latis, li. decimo.
SEBA. SAPI.
c In executione. Et ita ſe iudicaſſe atteſtatur Ioan. de Imo. in. c. cum Ioannes. co. 6 ſ. de fid. inſtr. conſuluit Ro. in conſil. 76. inci. in cã nobilis uiri, col. 3. & qualiter procedat, uide Alex. in. con. 93. inci. q̃riť, utrum, in. 4. uolu. Ang. đ Are. in. §. in bonæ fidei, col. 4. inſti. đ actio.
d In aliis exceptionibus. Adde, ꝗ uoluit Rom. in ꝯſil. 412. & Ang. con. 200. & 217.

probare exceptionē ſeu inſtrumentū,ſeu aliā ꝓbationē ꝓducētē exceptionē; ita dēt intelligi iſte text.& facit. c. ex parte. 3.ĩ.ď app.qñq; ſnīa.ꝑt ſtare abſq; eo, ꝙ exceptio expreſſe reprobet̃; & tūc ñ intelligit̃ exceptio reprobata, niſi expreſſe reprobet̃;& iſte ē ꝓpri⁹ caſus.l. ꝙ ĩ diē, ff. de compēſa.nā ſnīa ꝑt ſtare & uerificari abſq; eo ꝙ reprobet̃ cōpēſatio cū illa poſſit reſeruari ad tēp⁹ executiōis . ergo nō dēt ĩtelligi reꝓbata, cū ñ ĩterueníat act⁹ ꝯri⁹,ar.in.l.ſancim⁹,C.ď teſta.&.32.q.1. c.cū renūtiat̃; & hæc ē ſolēnis limitatio ad multa iura,maximè ad iſtū tex. & ad. c.ſ̃.ꝓxi.& vr̃ ď mēte gl.ĩ.l.pe. ff. de his q ſunt ſui uel alie.iu.& Bar.ĩ.d.l.qď in diē. Extra gl.opp.ꝯ tex.in eo,ꝙ papa dicit,ꝙ nullū ꝑiudiciū ex hac ſnīa dēt irrogari Romanę eccleſiæ,ſi in futurū uellet ꝑtendere,& allegare exceptionē monaſterii. b hoc eñ vr̃ ꝯ.c.pen.ĩ.e.&.l.ſæpe,ff.eo.tit. ex quo eñ ſe defenſiōi ñ oppoſuit,vr̃ ſibi ꝑiudicaſſe.Sol.Inno.dicit, ꝙ ꝑꝑ ignorabat ius,qď habebat ĩ mōaſterio:alias ſibi ꝑiudicaſſet.No. hanc limitationē ad illa iura, ut ñ ſufficiat quē ſcire litē motā ꝯ aliquē,niſi ēt ſciat ius ſibi in re illa cōpetere;ď quo dr̃ plenius ĩ. d.c.pe. Vel ſcďò ꝑt dici ſm eum,ꝙ rōne publici & neceſſarii officii excuſat̃ hic papa: qa de qua re iudex cognouit,de ea dēt ꝓnūtiare,vt.l. de qua re,ff.ď iud.&.c.cū ſuꝑ,ď cau. poſ. & ꝓprie.vr̃ de hoc tex.ĩ.c.inter dilectos, c de fi.inſtr. Secus aūt eēt in officio volun d tario,vt aduocatiōis;de quo in.c.ex lr̃is, de tranſac.&. l.inter officiū, ff.de rei vē. tuti⁹ tñ ē ſm eū, vt iudex ſemper ſuū ius excipiat,ſicut papa hoc fecit;& hæc ſolu. ē bona:ſed ad mām vide ꝙ plene dixi in.

10 c.cū ſuꝑ,ſ̃.e.† Quęro, Titi⁹ debitor ſoluit creditori ſuo;ſď inſtrm remāſit apud ipſū creditorē; tractu tēporis repetit̃ ꝑtextu inſtrumēti illud debitū; & re⁹ ñ valens ꝓbare ſolutionē: qa ꝑdiderat ĩſtrumētū ſolutionis, fuit cōdēnat⁹ ad ſoluēdū.poſt ſnīam & lapſum tēpus ad appellādū re⁹ reperit inſtrm ſolutionis . q̃rit̃, nūquid poſſit impedire executionē; vel ſi ſoluerit,poſſit repetere? Ioā. And.hic remittit ad Spec.de ſen.excō.§.ult.ver.illud, ubi ponit Spec.uarias opi.[a] Nā qdā dixerūt,ꝙ ꝑt agere ad ĩtereſſe, ſicut agit̃ ꝯ argētariū,q noluit inſtrm edere . Alii dixerūt,ꝙ ꝑt petere bñficiū reſtitutionis ex clauſulā gñali,ar.ĩ.l.ſi ꝑtor.§.Marcellus,ff.ď iu.Tertii diſtinguebāt,ꝙ aut fuit allegata exceptio ſolutionis, & iudex ea reprobata tulit ſnīā cōdēnatoriā;& non dēt ampli⁹ audiri:alias ſec⁹,arg.l.cū aūt, ff.de nego geſtis.ipſe uerò Spec. vr̃ uelle, ut poſt ſolutionē poſſit repetere condictiōe ſine cā,arg.ĩ.l.fideiuſſor. §.in oīb⁹, ff.manda. & ſi ꝑt repetere, forti⁹ hēt ius retentionis ante ſolutionē,arg.l.1.ff.de ſuperficie.Io. An.ibi in add. retulit Ia.de Rauen.& Pe.de Bella Perti.tenuiſſe in.l. 1.C.ď cōdi.inde. ꝙ indiſtinctè reus non audiat̃ ꝑ.l. ſub ꝑtextu, C. de tranſac.ſed Iac.de Aret.diſtinxit, an ſolutio fuerit facta ipſi creditori, an ſuo authori;quaſi prio caſu poſſit agi ꝓpter dolū ipſius creditoris,ſcďò ñ.ſed Cy.ibi tenet, ꝙ ēt ſi creditor ñ fuiſſet ĩ dolo;tñ,ex quo ſnīa lata ē ex falſa cā, dēt iſte reſtitui, ar.ĩ.l.ſi is ad quē,ff.ď acqui.hær. Aduerte,qa illa opi.Spec. fuit gl.in.d.l.ſi fideiuſſor.§.in oīb⁹, & in.l.ſi ſine.§.cū autē, ff.rē ratā habe.ſed Bar.in.d.l.1.dicit, ꝙ doct.reprobant illas gl.& meritò ſm eū,cōcludēs qď ſolutū ĩdebitū ꝑ ſnīam nullo mō ꝑt repeti,cū uenit ꝯ ſnīam:ſed ſi eēt aliqua actio q ꝯ ſnīam ñ repugnat,ſed aſſerit eā eſſe uerā;tūc dat̃ repetitio,ut ē caſus in.l.in cōmodato,in fi.ff.cōmoda.ubi dr̃,ꝙ ſi ego ꝑdidi rē cōmodatā, & coact⁹ſum ꝓ ualore ſatisfacere, ſi poſt modū res illa ꝑueniat ad te,poſſum agere ꝯrio iudicio cōmodati, ut aut rē illā mihi reddas: aut ꝙ habuiſti ꝓ ſatisfactione,reſtituas. Ad idē.l.ſi fullo,ff.de condi.ſine cā. ubi agit fullo cōdictione ſine cā ad repetēdū, ꝙ ꝓ ęſtimatione rei ꝑditæ dederat, ſi res nūc ꝑuenerit ad dominum; qa nūc apparet,ꝙ ſine cā dedit.mihi placet hęc ultima ſententia,ut nullo mō poſſit agi,ſi directe uenit ꝯ ſnīam, quæ iā trāſiuit in rē iudicatā. Et ultra alios adduco duos[b] tex. ualde no.& miror,ꝙ nemo iſtorū allegauit.Primò in.l.diui,ff.de pœnis.ubi patet, ꝙ ēt in cā criminali ñ ꝑt aliquis citra principē reſcindere ſnīam ēt ꝑ bñficiū reſtitutionis in ĩntegrū ex eo, ꝙ nūc conſtat de innocētia rei:ſed ſolius principis eſt reſcindere,ſeu bñficiū reſtitutionis indulgere. Scďò vr̃ tex.tā in criminali,q̃ in ciuili in.l.1.§.fi.ff.de q̃ſtio

11 & utrobiq; facit Bar.magnū feſtū ď illis iuribus. † Vñ in.d. l.1.dicit notādū ꝑ illū tex. ꝙ ſi aliqs ē in carcerib⁹ cōdēnat⁹,& ante executionē ſnīę cōſtat ď innocētia illi⁹,ñ ꝑt po

12 teſtas illū abſoluere: ſed ad ſolū principē ſpectat . † Ponit tñ ibi unū ſpeciale & ſingulare in cā criminali, ꝙ poſt concluſionē & ante ſnīam pñt recipi ꝓbationes ꝑ inſtrumenta,[c] uel ꝑ teſtes ſuꝑ articulis non directè ꝯriis ad innocētiā rei[d] probandā;de quo uide ꝙ no. in.c. fraternitatis, de teſtib.no.in.d.l. diui.ubi colligit ipſe caſum,in quo ſnīa reſcindit̃ ꝑtextu inſtrumētorū repertorum de nouo.Nec obſtat dicta.l.imperatores,ꝑalle.quia ſm eum & bene, illa loquit̃ de iure cōi; ſed bñficio principis ꝑt reſcindi,ut in iurib⁹ ꝑ me allegatis; & ꝑdicta bene notabis . & ꝓ his optimè facit.l.moris.§.iſtæ ferè,ff.de pœnis. ubi patet, qď ſi iudex impoſuit pœnā non congruentem legib⁹,ñ ꝑt illā amplius

13 reuocare;ſed ad principē eūdum eſt. † Prædicta coadiuuat hæc ratio . nam exceptio rei iudicatę fuit inducta ad iuris rigorem conſeruandum, ut litium ſit finis, ne immortales exiſtant,ut no.in glo.in.l.qui exceptionem, ff.de condi.indeb.&.c. paſtoralis.§.qa vero,ď offi.dele.Ideo ad hūc iuris ordinis rigorē cōſeruādū ñ dēt qs audiri uolens ꝓbare,ꝙ ď nouo reperit ꝓbationes. ſæpe eñ daret̃ mā malignādi, & ĩſtrā falſificādi,& teſtes corrūpēdi;ꝙ eſſe ñ dēt, argumē.

14 in.c.quāto,de diuort.† Prędictā cōcluſionē arbitror uerā, niſi notorietate facti cōſtaret nunc ſnīam eſſe iniuſtā . tunc enim ꝑ alium citra principem poterit ex iuſta cā ſuperuenienti retractari; & hoc caſu intelligi poteſt. c. 2. de purg. uul.& ſic dico limitanda no.ibi per Hoſtiē.ꝓbo rōne.iniuſta ſententia,quæ tranſiuit in rem iudicatam, ſuſtinetur ex ſola pręſumptione,quę eſt pro iudicis proceſſu, ut in. cap. in præſentia,de renunc.&.c.cauſam,ſ̃. eodē. leges enim, q iuſtitiam fouent,non mandarent aliter iniuſtā ſnīam ſeruādā,ne inde naſcerentur iniurię, uñ iura naſcunt̃. ĩ. de accuſa.c.qualiter & qñ,&.l.meminerint, C.unde ui.ſed ubi notoriè nunc conſtat de iniuſtitia,ceſſat pręſumptio,& cedit

15 opinio ueritati.8.diſt.c.ueritate manifeſtata.† Hinc notabiliter dicit Inno.in.c.qa pleriq;,de immu. eccle.ꝙ ſi pars, q obtinuit ꝓ ſe ſnīam, fatetur illam iniuſtam; debet iudex illam retractare;[e] quia ceſſat hoc caſu legis pręſumptio;ergo fortius idem dicēdū,qñ notorietate facti, quę plus ualet,quā cōfeſſio,cōſtat de iniquitate ſententię.Præterea uidemus, ꝙ euidens & notoria iniuſtitia exiſtens tempore

ſententiæ

SEBA. SAPI.

a Spe.uarias opi. Vide practicam, q ad hoc ponit Bar.ĩ.l. Iulianus uerū debitorem, co. 6. uer.oppo. q.a ſm hoc, ff.de condi. inde. ſm quam obtinuiſſe atteſtatur Ange. Are.ĩ.l.ſi.col.pe. ff.a qbus ap. non licet, quod etiā no.Alex.in.l.imperatores,ff.ď re iu.col.ult.ſed reprobat Iaſ.ĩ.d.l. Iulianus, col. 8. uer.circa primū, inquantum glo.

b Adduco duos. Facit ad ꝑdicta gl.in uer.euincit̃ ĩ.l.3.§.itē ſi ipſe, q̃ ibi multū no. Ang. ff. ſi cui pl⁹ q̃ ꝑ.l. Falc. q idē uoluit in inſtrumēto teſtamenti poſtea repti poſt ſnīam, ut ꝑ illud ſnīa retractari ñ poſſit, & ſic ēt in ultimis uoluntatibus, quamuis in hoc ſec⁹ ſit in tranſactione, l.1. in prin.ff. quemadmo.teſ.ape.l.ď his,ff.de tranſac. & aliud ſit in iuramento.l.fin.C. de re.cre.

c Inſtrumenta.Vide Pau.de Ca.cō. 325. ubi pulchrè loquitur. Andr. Barba.

d Innocentiā rei. Adde Fran. Areti.conſi.144. SEBA SAPI.

d Innocentiā rei. Vide Alex. in.l.ſi ab hoſtibus, in ꝑin.ff. ſolu. matri. ubi ponit mirabilem caſum, in quo ſententia retractat̃ in cauſa criminali, & alios caſus ponit Aret.in.c.de his, in.1.col.ĩ.de accu.Fel.in.c. propoſuiſti, col. pe. ſupra ď proba.& in.c. conſanguinei, co. fin.ſupra eo.

e Retractare. Adde eundem conſilio.60.

ſnīæ reddit ilam nullam,ut in c.inter cęteras, & ibi dixi. ſ̃. c.ergo idē,qñ notarietas ſuꝑuenit, ut ſaltē nunc retractet̃; & hoc caſu poſſunt intelligi illa iura.l.incommodato,& l.ſi

16 fullo,ſuperius allegatis,licet aliter ea adduxerit Bar.† Vide aliū caſum notabilē,quando.ſ. pars q nunc petit reſtitui aduerſus ſnīam,nequit probationes debitas & neceſſarias producere;puta quia teſtes ſui erant in captiuitate uel peregrinatione,uel furore detinebantur, & pars petit a prin. ante ſnīam,ut differrent diffinitionē cauſę:ſed non potuit omittere inceptū;cauſæ cognitione præmiſſa per iudicem,poterit ſnīa per beneficiū reſtitutionis reſcindi ſuperueniente probationum copia;ita no.uoluit Inn.in c.ultra tertiam,de teſti.Et pōt eſſe ratio.nam ſicut reſcindit̃ ſnīa, quando pars ex legitimo impedimento nō potuiſſet intereſſe,ut in c. cū Bertol.ſ̃.eod. ita in caſu noſtro dato impedimento probationis producendæ .

17 *Additio.* Nico.† Hęc uera,niſi alia ſubſint,q ſuſtineāt ſnīam.Exēplū:quidā cognouit ſolutam,quę cōmuni opinione tenebatur pro maritata, quam & ipſe credebat coniugatam;& eo punito pœna ſtatuti,ac ſi cognouiſſet maritatam,conſtitit poſtmodū illā nō maritatā;an dēat ſnīa retractari? dicendum ꝙ non : quia culpa fuit in re ipſa & dolus in operatione,& communis opinio in qualitate;&

2 ſic alias diſputando fuit concluſum,[a] ut ponit Io.Andr. in reg.cū quis,de reg.iur.li.6.in Mer.& uide ad ꝑdicta bonā & plenā gl.c.plerūq;,de do.poſt diuor.reſt.& hæc ſufficiant.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus & quilibet ſuperior poteſt a ſuis ſubditis de crimine incuſari .*
2 *Inquiſitores poſiti ad inquirendum de aliquo crimine poſſunt repertum culpabilem priuare officio& beneficio,& nu.3.*
4 *Inquiſitores an poſsint dici iudices,& in quib.differant a iudicibus,& nu.8.*
5 *Proceſſus appellatione an ueniat ſententia?*
6 *Sententia lata ex dictis teſtium,quorum aliqui ſunt habeles & aliqui non;ſuſtinetur per illos habiles.*
7 *Inquiſitores deputati ſuper aliquo crimine, & in certo loco non poſſunt de alio crimine,& in alio loco inquirere.*
8 *Inquiſitor deputatus ſuper pluribus criminib.& contra plures perſonas, non tenetur ſuper omnib.& contra omnes ſimul procedere .*
9 *Inquiſitores habent delegatam,non autem ordinariam iuriſdictionem .*
10 *Publicatio proceſſus non eſt de ſubſtantia iudicij,adeo,quòd ſententia lata proceſſu non publicato ualet.*
11 *Snīa contra ius litigatoris dicitur lata,quando non publicatur proceſſus .*
12 *Concluſio ſeu renuntiatio in cauſa non dicitur de ſubſtantia iudicij.*
13 *Exceptio contra teſtes an poſsit opponi in cauſa appellationis,ſi in prima inſtantia non fuit oppoſita?& nu.19.*
14 *Appellatio an cenſeatur iuſta ex eo,quòd pars obtulit ſe probaturam indignitatem teſtium .*
15 *Appellatione pendente oīa attentata ueniunt reuocanda,& nu.17.*
16 *Appellatio iudicialis & extra.quomodo differant .*
18 *Exceptio contra perſonas teſtium debet tangere negotium principale,ſaltem per obliquum .*
19 *Teſtes ſi non ſint idonei,perit totum negotium.*
20 *Conſpiratores habentur,ac ſi eſſent capitales inimici;& ideò repelluntur a teſtimonio,licet aliquo caſu admittantur.*
21 *iudex poteſt ex officio ſuo teſtes indignos rebellere.*
22 *Inimicus an poſsit reputari ille,qui reſiſtit alicui, ne faciat aliquid contra iuris ordinem adeo,ut repellatur a teſtimonio?*
23 *Teſtes minus idonei admittuntur,ubi alij haberi non poſſunt .*
24 *Religioſus an & quando poſsit conſtituere procuratorem nomine proprio, & quando ipſe poteſt conſtitui,& nu.29.*
25 *Religioſus accuſans propriū prælatum debet habere expenſas a monaſterio .*
26 *Religioſus ubicunq; habet legitimam perſonam ſtandi in iudicio,nīa poſſunt actiuè concipi in perſonam ſuam.*
27 *Monachus poteſt conueniri de geſtis ante monachatum,nec liberatur per ingreſſum monaſterij,& ſi condemnatur debet ſententia ferri in perſonam utriuſque,uidelicet & monachi & monaſterij.*
28 *Monaſterium obligatur ex facto monachi,quo caſu omnia concipiuntur in perſonam monaſterij.*
29 *Monachus poteſt eſſe procurator alicuius laici,& quando.*
30 *Epiſcopus licet non poſsit eſſe procurator,tamen admittitur aliquando in cauſa alicuius magni domini.*
31 *Monachus non poteſt recipere literas;quantuncunque priuatus ſine licentia ſuperioris .*

CAP. XXII.

CVm I.& A. Snīa,a qua fuit appellatū,retractat̃,ſi cōſtat teſtes,ad quorū dicta tñ lata fuit,cōſpiratores fuiſſe & ꝯdicēte ꝑte receptos. h. d. Diuidit̃ principaliter in duas partes . In prima ponit factū corā papa narratum appellatiōis remedio.In ſcďa dat iudices appellatiōis,qbus diffinitionē cauſæ ſub certa forma cōmittit.Scďa,ibi: *quia verò*. Et q libet ꝑs ꝑt ſubdiuidi, ut patet ĩ tex. ſed ꝑdicta diuiſio ſufficit ad intellectū.Caſus literalis.I.& A.canonici ſan. Dionyſi Rhemeñ.ꝓ ſe & quibuſdā aliis canonicis ſuis denūtiauerunt dño papę abbatē ſuū ſuꝑ dilapidatione,periurio,ſimonia;& qbuſdā aliis criminoſum ſuꝑ qbus erat multipliciter infamatus . uñ papa cōmiſit quibuſdam iudicibus, quatenus ad illā eccleſiā perſonaliter accedāt,& tā in capite, q̃ in mēbris corrigerēt corrigēda,& ſtatuāt q ſm deū uiderint ſtatuēda. iudices verò receptis iuramētis abbatis & canonicorū abbatē ipſum ab adminiſtratiōe ipſius eccleſię per ſnīam remouerūt,dilata correctione mēbrorū.a qua ſnīa procurator abbatis appellauit.uñ poſtmodū in pñtia papæ ꝓpoſuit dictā ſnīam reprobari debere:primò qa iudices lit.nō cōte. in negotio ꝓceſſerunt: tū quia iuramenta conſpiratorū cōtra ipſum receperunt;depoſitionib.teſtiū coram partib.nō publicatis nec oſtēſis eiſdē ad ſnīam procedere præſumpſerūt. papa uero his & aliis intellectis,qa de articulo conſpirationis ſibi nō potuit fieri plena fides, mādat iudicibus, quatenus,ſi cōſtiterit,ꝙ illi cōſpiratores fuerint,quorū iuramēta iudices receꝑūt qď abbas ꝓbare uoluit corā eis,& iudices dicta illorū ſolūmō ſequuti (cùm ꝑ alios ea probata nō eſſent) ſnīam ꝓtulerūt,ꝓceſſum illorū dēant irritare in principali negotio iuxta formā cōprehēſam ĩ priorib.literis poſtmodū ꝓcedētes.ſi uerò abbas nō poterit ꝓbare illos conſpiratores fuiſſe:uel ſi ēt hoc ꝓbauerit,appeat tñ, ꝙ nihil depoſuerūt ſuꝑ his,ꝓ quib. fuit abbas motus:uel ēt ſi aliqua oppoſuerunt ꝯ abbatē,ea tñ ꝑ alios fuerāt ſufficiēter ꝓbata;ꝓceſſum illorū iudicū debeāt cōfirmare:qa q̃uis aduerſus abbatē nō debuerint cōſpiratores admitti,iuramēta tñ ipſorū de ueritate dicēda ſuꝑ ſtatu ipſi⁹ ecclīæ recipi potuerūt,ut ꝑ dicta illorū ſuꝑ aliis fides poſſit hēri,q ipm abbatē ñ tangebat,ꝑcipuè cùm tūc ꝓbatū ñ eſſet ipſos cōſpiratores fuiſſe.Ber.No.primò,ꝙ qñq; canonici regulares hēnt abbatem,ut hic. qñq; gubernāt̃ prioris regimine,ut ĩ c.cū in eccleſiis,de ma.& obed Monachi uerò nō dicuntur canonici, niſi ſint in eccleſia cathedrali inſtituti, ut quia eccleſia cathedralis eſt monachalis; ad hoc all.tex. iuncta gl.in c.2.58.diſtin.facit.74.diſt.ca. quorūdam; dixi plenius in c.cauſam, q ſ̃. de iud.No.ſecūdò,ibi: *ex parte quorundā canonicorum, &c.* ꝙ regularis ꝑt in cā, q̃ hēt

a Concluſum. Adde Fed.cōſil.190. ubi ponit de eo, qui uerberauit laicū, quē re uera putabat clericum.

ANT. FRAN. Circa hoc de uerberāte laicū, quē putabat clericū, an puniat̃ tanquā uerberans clericū ratione iniectionis & animi, quē hēbat, uide q hr̃ ꝑ Bart.& alios in l.1. §. ſi qs uirgigē,ff.de adu.& adde, ꝙ forſan rōne animi, quē hēbat uerberādi clericū licet eſſet laicus, quo ad deū rōne talis animi delictū ur̃ eſſe conſummatū, ita, ꝙ forſan poſſit dici, ꝙ incurriſſet pœnā canonis, ſi qs ſuadēte diabolo, 17. q.4.& hoc dependet ab illa materia, & qñ puniat̃ affectus, etiā ſi nō ſequat̃ effectus, de qua in l.raptores, & in l.ſi qs nō dicā rape, C. de epi. & cle. in l. unica C.de rap. ſup quo puto eē multū cogitandum.

SEB. SAPIA.

a Inquiſitor. Vide Fel. poſt Abb. in c. dilectus, ꝟ. de reſcrip. co. 2. ubi ponit de uiſitatore ſimpliciter dato, an poſſit deponere prælatum.

ZACHARIAS.

b Venit ſñia. Adde Lanf. de Ori. in c. qm̄ cõtra falſam, in prin. nu. 4. uerno. hic uideri caſum. ꝟ. de proba.

c Cõmiſſio. Cõmiſſura teſtiũ inhabiliũ cũ habilib. non uitiat teſtimoniũ habiliũ, dummõ ſint tot teſtes habiles, quot ſufficiãt. Adde. d. An. hic. in 6. co. uer. & ſic patet, & cõmiſſio inhabilium, &c. & uide oino, qđ no. ꝑ eundẽ. d. Ant. in c. cum nobis olim, in 3. col. in uerſi. ex his patet, ſi appellet. ꝟ. de elect.

ZACHARIAS.

d Sed delegatã. Ita no Car. i cle. 1. i 2. ꝑo. & i §. & quia 44. diſt. de hæreti.

e De iuſtitia. Adde Pe. de Anc. cõſi. 3.

SEB. SAPIA.

De iuſtitia ſæpiſſimè de hoc dubitatur in practica ẽm Imo. in l. diu⁹, in 3. co. ff. de re iu. de quo uide Bald. in c. 1 ſi de inueſt. in ter do. & uaſal. lis or ia. in uſi. feu. & Abb. in c. cũ dilectus, in 3. no ꝟ. de fid. inſtr. & late ꝑ And. Sic. in c. cum olim, col. 7. ꝟ. de off. deleg.

et ꝯ ꝑlatũ, cõſtituere ꝓcuratorẽ nedum laicũ, ſed et regularẽ cõſortẽ eiuſdẽ litis; facit cle. religioſus, de procu. & de hoc. ꝟ. dicã lati⁹ poſt Inn.

1 † No. tertiò, ꝙ regulares canonici pñt deferre ꝓpriũ ꝑlatũ nõ ſolũ de crimine: ſed ẽt de infamia criminũ, & implorarẽ, ut cõmiſſio fiat ſuꝑ ueritate. Idẽ dic in monachis, ut in c. ex parte & in c. olim, de accu. Idẽ ẽt in ſecularibus clericis reſpectu epi, ut in c. ueniẽs, & c. licet, de accu. & c. ueritatis, de do. & cõtu. cũ iſtorũ interſit hẽre bonũ ꝑlatũ. 8. q. 1. c. audacter. No. 4. ꝙ iſamato ꝑlato đ crimine dẽt fieri inqſitio tã in capite, q̃ in membris, ut hic: qa orit ſiniſtra ſuſpitio ꝯ mẽbra ex corruptione capitis; facit qđ legit̃ & no. in c. ſi. de ſtatu reg. & c. cũ oporteat, de accu.

2 † No. qntò & tene mẽti, ꝙ inqſitor ᵃ gñalis gñal̃r datus ſuꝑ aliqua ecclẽſia, ut corrigat corrigẽda, põt ex cauſa amouere ꝑlatũ a regimine eccleſię.

3 † Et no. ex hoc & ex tex. Io. An. poſt abbatẽ appellõne correctiõis iqſitionẽ cõmitti. Itẽ ꝙ is, cui correctio, cõmittit priuat bñficio & uide ad mãm, qđ legit̃ & no. in c. cũ dilectus, de reſcr. & in c. 1 de homici.

4 † Not. ibi: *iudices*. ꝙ inqſitores ſuꝑ ſtatu alicui⁹ eccleſiæ pñt dici iudices: dicit tñ Hoſt. ꝙ tex. magis ꝓpriè appellaſſet eos inqſitores: ſed iudices dicũt: qa ad modũ iudicũ ab adminiſtrõne deponũt, & exceptiões admittũt, in quo tñ differũt, ut leg. & no. in c. exhibita, de iudi.

5 † No. ibi. *proceſſum, &c.* ꝙ appellatiõe ꝓceſſus uenit ſñiab ᵇ ná hęc ẽt ſñia ueniebat irritãda. In ꝯriũ facit. c. prudẽtiã, de of. dele. & de hoc al's i hac ſcdã pte memini plenè dixiſſe.

6 † No. ꝙ cõmiſtio ᶜ inhabiliũ teſtiũ ñ uitiat pro ceſſũ ſeu ſñiã, ex quo ꝑ habiliũ dicta põt ſñia ſuſtineri: qa utile ñ ẽt ab inutili ſeparabile, ut in reg. iur. li. 6. Alia nõ colligo: qa aut clara ſunt, aut. ꝟ. examinãda. Gl. 1. qrit

7 † an iſti iqſitores deputati, ut pſona liter inqrãt, poſſint aliis uices ſuas committere, uel ex locũ, in quo ſunt deputati, inqrere? Rñdet ꝙ nõ; & bñ loqt: ſed de ultima pte uide, qđ lati⁹ hr̃ in c. ſtatuim⁹ de of. dele. li. 6. & in c. ſtatutũ. §. in nullo, de reſcri. e. ti.

8 † Sed ò qrit̃, nũqd indiſtinctè poſſit exigi ab inqſitore iuramẽtũ de ueritate dicẽda: Gl. 2. ſentit, ꝙ nõ: ſed procedendũ eſt, ut hr̃ in c. qualiter & qñ. 1. de accu. §. formæ. uide qđ plenè dixi in c. 2. de cõſeſ. Gl. 3. colligit ex tex. ꝙ officiũ inqſitoris ſuꝑ aliqb. deputati nõ expirat ꝑ ꝓnuntiationẽ ſuꝑ aliqb. articulis de ſibi cõmiſsis, ut ſatis bñ colligit hic.

9 † Ex quo no. ꝙ inqſitor ſuꝑ pluri b. articulis, ſeu ꝯ plures pſonas deputatus ñ tenet ſuꝑ oib. ſeu ꝯ oẽs ſimul ꝓcedere, ſeu ꝓnuntiare; facit qđ plenè dixi in c. cũ inter, ꝟ. eo. Idẽ eſt ẽm gl. in ordinario, & arbitro, ut in iurib. allegatis in ea. Ex quo not. ꝙ inqſitor datus ſuꝑ ſtatu alicuius eccl'ię nõ hẽt ordinariã iuriſdictionẽ, ſed delegatã; ᵈ & nil mirũ: nã & inqſitor gñal̃r deputatus a papa ſuꝑ negotio hæreſis hẽt delegatã, & nõ ordinariã, ut no. Io. An. in c. ꝑ hoc, de hęre. li. 6. qđ ꝓbo ꝑ locũ a ſpeciali in c. ne aliq, de hære ti. li. 6. iũcto. c. 2. de off. leg. e. li. Scdò no. ex gl. iũcto tex. ꝙ delegatus functus eſt officio ſuo ꝑ ſñiam, cũ. ſ. ꝓnũtiat ſuꝑ toto; & ſic dẽt intelligi. c. in literis, de of. del. & l. iudex, ff. de re iudi. ſecus ſi ꝓnũtiat ſuꝑ parte; & limita ꝑdicta ẽm ea, q̃ di xi. ꝟ. eo. in c. cũ inter. Opp. ꝯ tex. in eo, ꝙ hic lis nõ fuit cõteſtata, & tñ papa hãc exceptionẽ nõ uſ põderaſſẽ, & ſic obſt, c. cũ dilectus, de pur. cano. Sol. dicit gl. in uer. lite non conteſtata, ꝙ hæc exceptio nõ hẽbat obſtare in caſu noſtro: qa ꝑ cedebat ꝑ uiã inquiſitionis, & inqſitus erat ꝯtumax, quo caſu ꝓcedi põt lite nõ cõteſtata, ut in c. quoniã. §. ſunt & alii, ut lit. nõ cõt. qđ intelligit gl. qñ eſt ſpãlis ꝓſecutor inqſitiõis. Si. n. iudex ꝓcederet ex ſuo officio, tũc ẽt cũ pñte nõ fieret conteſtatio: qa nõ eſt, cũ quo fieret. Et no. primũ dictũ gl. ſing. ꝑ limitatiõe pal. c. cũ dilect⁹, & d. §. ſunt & alii, ubi alle. hãc gl. & expedies hũc articulũ, ut ibi dixi. Ex his ſenſit hic gl. ꝙ abbas fuit cõtumaciter abſẽns: qđ tñ ex tex. nõ colligit: imò iudicio meo poti⁹ colligit oppoſitũ in uerbo, *iudices.* ubi abbas ꝑſtitit iuramẽtũ de ueritate dicẽda. Præterea abbas hic appellauit a diffinitiua; qđ facere nõ potuiſſet. ſi fuiſſet contumax. 2. q. 6. c. ei ꝙ appellat. §. ſunt ẽt quorũ, & l. 2. C. quo appe. nõ reci. Ideo intelligo, ꝙ hic nõ erat ſpãlis ꝓſecutor inqſitiõis: ſed papa ad ſolã denũtiationẽ canonicorũ cõmiſit iqſitionẽ tã in capite, q̃ i mẽbris, ut patet in litera. Et ſic apꝑtè patet, ꝙ canonici, q denũtiauerũt infamiã abbatis, ñ ꝓſequebãt iſtã inqſitionẽ, cũ (ut ꝑdixi) iſta inqſitio fuiſſet cõmiſſa pariter ꝯ eos. Hinc eſt, ꝙ ab oib. de eccl'ia fuit exactũ iuramẽtũ de ueritate dicẽda, ut patet in uer. *iudices* meritò nõ erat hic neceſſaria lit. cõteſt. ideo pp̃ de illa exceptiõe non curauit. Opp. & al'r. ex quo. n. dicta teſtiũ nõ fuerũt publicata, & abbati inqſitio oſtẽſa, ſatis iuſtificari uř bbatis appellatio, ut in c. quał'r & qñ, el. 2. §. dẽt, de accu. & tñ pp̃ hãc allegationẽ abbatis uř neglexiſſe. Sol. dicit gl. in uer. nec oſteſis, ꝙ hic erat iuſta appellãdi cã, ſed pp̃ hic nõ curauit, qađ ea nõ cõſtitit. Sed certè hęc rñſio ñ eſt bona: qa nec de ꝯſpiratiõe cõſtabat; tñ in cõmiſsiõe appl'onis pp̃ mãdat de ꝯſpiratiõe dũtaxat inqri. Inn. dicit ꝙ forte dicta aliorũ teſtium fuerũt publicata: ſed dicta cõſpiratorũ ñ; iõ de ꝯſpiratorib. mãdat inqri, uel ẽm eũ nullę atteſtatiões fuerũt hic publicatę, nõ tñ pp̃ hoc reuocari dẽt ſñia, cũ ab ea nõ fuerit appellatũ. Ex quo no. Hoſ. ꝙ grauamẽ illatũ ꝯ ius litigatoris trãſit in rẽ iudicatã, ſi intra x. dies nõ fuerit ꝑ ptẽ appellatũ; ad hoc alle. c. ſignificauerũt, de teſti. & c. cũ dileti, de ele. qđ tñ limitãdũ eſt, ꝓut hr̃ in c. ſi. de app. li. 6. & cle. ult. e. tit.

10 † Et no. ſingl'r hoc dictũ Inn. ꝙ atteſtationũ publicatio eſt de iuſtitia ᵉ nõ aũt de ſubſtãtia, & parti illã nõ petẽti impu tãdũ eſt. debuit. n. petere, & a denegatiõe appellare: alias nõ audit̃ uolẽs impugnare ꝓceſſum ſeu ſñiam ex defectu publicationis atteſtationũ, & ita ſingl'r põt intelligi iſte text. qđ alibi nõ ita bñ probat: quinimò gl. in l. prolatã, C. de ſentẽ. ſenſit oppoſitũ. i. ꝙ publicatio ſit de ordine ſubſtãtiali, ſed Bar. ibi ſequit̃ primũ; qđ ſic probat. illud. n. eſt de ſubſtãtia rei, quo ceſſante res eſſe nõ põt, ut l. 2. ff. de contrahẽ. empt. & inſti. de empt. & uẽd. §. ptiũ, ubi dr̃, ꝙ res & ꝑtiũ ſunt de ſubſtãtia uẽditiõis. nã emptio ſine his eſſe ñ põt. Euictio autẽ eſt de naturalib. ſeu accidẽtalib. emptiõis. Nũc ad ꝓpoſitũ, cũ ſñia eſſe poſſit ſine teſtiũ examinatiõe ſeu publicatione, qđ patet ex co: quia nõ eſt de neceſsitate, ut ꝓbatio fiat per teſtes, cùm poſſit fieri ꝑ inſtrumẽta, & cõfeſsiões, pſumptiões. & ſimilia, ut in cap. afferte, de pſũp. & c. cum Ioannes, de fide inſtru. N in l. in exercẽdis, C. eodem. titul. ergo

11 publicatio non eſt de ſubſtantia ſententię. † Et ideo concluditur, quòd ſi teſtibus non ſcriptis, uel non publicatis ſententia feratur, illud eſt contra ius litigatoris, non autem contra ſubſtantialem ordinem iudiciorum; & ita refert Barto. tenuiſſe Iac. But. Idem etiam ſentit Specu. in ſecunda parte ſui lib. in princ. & Hoſtie. in ſum. de re iudic. ubi dicunt, quòd non omnia, quæ interuenire debent in iudicio, ſunt

cio, ſunt de ſubſtãtia; ſed qdã đ ſolẽnitate: qdã đ ſubſtãtia; ſicut in ſacramẽto altaris ſolũ illa uerba, qb⁹ fit tranſlatio, ſunt de ſubſtãtia: alia uerò ſunt de ſolẽnitate, ut i. c. panis, đ ꝯſe. di. 2. vñ dicit, ꝙ in iudicio de ſubſtãtia ẽ citatio, libelli oblatio, litis ꝯteſtatio, iuramẽtũ đ calumnia, & ꝙ ſñia ſeraẽ in ſcriptis cõgruo loco & tẽpore ſeruatis ſolẽnitatib⁹ debitis. ſed tu de citatione dic, ꝙ eſt đ ſubſtãtia circa abſẽtẽ, 3. q. 9. c. caueãt, & c. oĩa: ſed erga pſẽtẽ ñ ẽ đ ſubſtãtia, vt no. Io. An. i. c. ſi. đ ele. li. 6. & Bar. i. d. l. ꝓlatã, & Bal. i auť. ſi oẽs, C. ſi minor ſe ab hęred. abſt. đ lib. obl. dic vt plenè di xi i c. 1. đ lib. obl. đ lit. ꝯte. dic vt in. c. uno, đ lit. cõteſt. De iuramẽto calumnię habes bo. tex. in. c. 1. de iura. cal. li. 6. De ſñia qualiter ſit ferẽda, dic vt. c. ſi. đ re iud. li. 6. Et ad noſtrũ principale ꝓpoſitũ adde tex. ſing. i. c. ſi. de here. li. 6. vbi dr̃, ꝙ ꝓpter ſcãdalũ teſtiũ euitãdũ poſſunt ſubticeri nomina teſtiũ. & dic ꝙ ẽt dicta teſtiũ poſſunt ad tẽp⁹ occultari, ut ſi pars ñ audet cõuenire aduerſariũ pp ei⁹ potẽtiã, & iterim tenet de abſentia, uel morte teſtiũ, ut no. ponit Hoſt. in. c. quoniã, i prin. ut lit. ñ cõteſt. ubi dixi & uide ꝙ no. Io. An.

12 in. c. 1. de homi. li. 6. † Sed qro qd de renũtiatione, ſeu conclusione, quę ſolet fieri in cãde qua in. c. cũ dilect⁹, de fide inſtru. & c. paſtoralis, đ cau. poſ. & propr. e. ubi ꝑ Inn. & i. c. cũ ueniſſent, de teſti. cũ ſi. an ſint de ordine ſubſt antiali? đ hoc uid' bo. gl. in cle. ſæpe, đ uer. ſig. uer. cõcluſiõe. ꝑ Io. An. in addi. Spe. in ti. de renũ. & cõcluſiõe, in prin. ubi tenet, ꝙ ſit đ ſubſtãtia. Et ꝑfecto ſatis dico hic hoc ꝓbari ex prædi

13 ctis; & hoc teneas. † Quæro qa tex. mãdat hic inqri i cã appellatiõis, an teſtes, iſti fuerunt cõſpiratores; an ſufficiat ꝓbare in cã appellationis inhabilitatẽ teſtiũ? Sol. gl. i uer. iuramẽta, dicit ꝙ ñ; ſed reqrit, ꝙ in prima cã pars ꝓbare uoluerit: quinimo ñ ſufficit, ꝙ obtulerit ſe ꝓbaturã, niſi nũc uerè ꝓbet, arg. hic i tex. ibi: *probare noluit &c.* Sed ꝯ hoc gl. oppo. de. c. interpoſita, de ap. ubi oblatio ꝓbationis abſque alia ꝓbatione grauaminis iuſtificat appellationẽ; remittit ꝑ ſolutione ad no. in. c. ex parte Adæ, de teſt. Aduerte, duo ſunt hic uidẽda. Primò, an in cã appellationis poſſit ꝓbari indignitas teſtiũ ad ſiné retractãdi ſñiam, licet ñ fuerit opoſita in cã principali. Scdò, an ſola oblatio ꝓbatiõis indignitatis teſtiũ facta corã iudice, a quo iuſtificet appellationẽ, ut ſic ex hoc conſequat pars retractationẽ ſñiæ. Ad primũ uidiſtis, qđ ſenſerit gl. Innuit. n. ꝙ ñ; & idem ſenſit hic Inn. dicit. n. ꝙ pars uolẽs reprobare teſtes, dẽt hoc ꝓteſtari à pricipio: al's ſibi ꝑiudicat. ꝟ. de teſti. c. pſentiũ: imò, ꝙ plus ẽ, debuit ſtati ꝓbare, & petere & recipere terminũ ad ꝓbãdũ ut hic, & ꝟ. de teſtib. c. cãni. Sed tu aduerte, qa habes notabilẽ gl. in ꝯriũ. in. c. 1. ꝟ. de excep. q̃ dicit, ꝙ hęc exceptio ꝯ

a pſonas teſtiũ ẽ quaſi perẽptoria ᵃ. Ideo ꝑt opponi & ꝓbari in cã appellationis, ſicut perẽptoria. Et idẽ ſentit gl. in. c. ex parte Adę, de teſt. & in. c. đ teſtib⁹, eo. tit. Intellige tñ ẽm limitationẽ. c. pſentiũ, de teſti. & uide ꝙ dixi in. d. c. ex parte. Et ad iſtũ tex. dico, ꝙ ſi pars nõ opponit, nec ꝓteſtat in principio ñ audit̃ indifferenter poſtmodũ, ut dixi in. c. ꝑ ſentiũ; & hoc caſu ꝓcedit opi. gl. & Inn. ſed ſeruata diſpoſitione. d. c. pſentiũ, dẽt audiri, uidelicet ſi iuret, & ꝙ ad hoc ex

14 malitia ñ ꝓcedat; & dic ut ibi. † Ad ẽm dic, ut plenè dixi i. d. c. ex parte Adę. Et ad iſtũ tex. dic, ꝙ iſte abbas ñ appellauit a reiectione ꝓbationis, ſed a diffinitiua, ut patet in litera, & infra dicã; & ſic oblatio ꝓbationis, ẽt ſi fuiſſet à principio reiecta, ñ habuit iuſtificare appellationẽ. c. iterpoſita, đ app. loqt ꝙ appellat a grauamine; & dic ut ibi, & in. d. c. ex parte. Gl. pen. colligit ex tex. ꝙ ꝑ appellationẽ reuocant̃ ſolũ ea, ꝙ min⁹ legitimè ſecuta ſunt: ñ aũt oĩa, licet appellatio ſit legitima. hęc colligit gl. ex eo, ꝙ tex. mãdat inqri, an iudex fuerit ſecut⁹ dicta cõſpiratorũ, uel ñ. Nõ autẽ reuocat ſñiam ex grauamine admiſſionis cõſpiratorũ. Cõtra ꝙ gl. oppo. de. c. ſuꝑ qſtionũ, in fine. de offi. deleg. ubi reuocant oĩa innouata poſt appellationẽ. Sol. gl. & minus bñ, dicẽs ꝙ hic uidebat appellatio legitima: ſed ñ erat: qa oportebat

15 ꝓbare oẽs teſtes eſſe cõſpiratores. † Sed certe hęc ſol. ñ eſt bona: qa ad iuſtificandã appellationẽ iudicialẽ ſatis eſt ꝓbare ex iuſta & uera cã fuiſſe appellatũ; quo ꝓbato oĩa poſtmodũ attentata ueniunt reuocanda, tãquã geſta a iudice, cuius iuriſdictio erat ſuſpẽſa ꝑ appellationẽ, ut probat in. d. c. ſuꝑ qſtionũ, in ſi. & in. c. ſi

16 a iudice, &. c. nõ ſolũ, de ap. lib. 6. † Hinc notanter dixit Inn. in. c. qa ꝓpter, đ cle. in pen. col. ꝙ hęc eſt una de differentiis inter appellationẽ iudicialẽ & extraiudicialẽ: qa in iudiciis qcquid ſit poſt appellationẽ uenit reuocãdũ: qa poſt appellationẽ legitimã deſinit eſſe iudex. ꝟ. de app. c. cũ cãm: ſecus extra iudiciũ, qa ſolũ uenit reuocandum quicquid fit ꝯ appellationem: quia ꝑ talẽ appellationẽ nõ impeditur q̃s uti legitime iure ſuo, ut in. c.

17 cum nobis, de cle. † Hanc eandẽ concluſionẽ repetit Inno. in. d. c. cũ nobis, in. 1. col. ubi dicit, ꝙ ſi in iudiciis appellat in uno articulo; puta qa uoc. ſ. ad locũ nõ tutũ: uel qa recep. t teſtẽ, quem conſtat excommunicatum: ulteri⁹ quicquid fecit in tali cã iudex, reuocabitur; certumq; eſt ꝙ hec eſt legitima cã appellandi, qa iudex admittit teſtes cõſpiratores, ẽt in cã inquiſitiõis, ut ꝓbat in. c. per tuas, el. 1. de ſimo. Ideo dic meli⁹ ad ꝯriũ. ꝟ. formatum, quod hic nõ fuit appellatum ab illo grauamine: qa teſtes ꝯ piratores ad mittebant, ſed ſolũ a diffinitiua, ꝑ quam abbas fuerat remot⁹, ut dicit hic Hoſt. & bñ, & apertè hoc ꝓbat ꝑ iſtũ tex. in uer. *à qua ſententia.* & uigore huius appellationis petebat ſñiam retractari ex eo, ꝙ teſtes fuerãt ꝯſpiratores, ſed ñ obtinet, niſi ꝓbet ꝙ iudex fuerat ſecutus dicta ꝯſpiratorũ. & eſt rõ, qa ꝑ appellationẽ a diffinitiua uenit ſñia retractanda ſolũ ꝓpter iniquitatem ſñię, nõ autem propter grauamẽ pcedẽs, ex quo ab illo non fuit appellatũ. ſñia uero ñ pt dici iniqua ꝓpter admiſſionẽ conſpiratorũ, ſi nihil dixerunt, uel iudex illorũ dicta non fuit ſecut⁹. Sed dices tu, quare mãdatur tunc inquiri, ſi iudex fuerat illorũ dicta ſecutus, cum pars nõ dẽat amplius audiri, ex quo tẽpore grauaminis. ſ. admiſſionis teſtiũ ñ fuit appellatũ: debuit. n. illud grauamẽ ꝯ iuſtitiã partis tranſire in rẽ iudicatã, ut in. c. cũ dilectus, de ele. & c. ſignificauerũt, ꝟ. đ teſti. Sol. Hoſ. dicit ꝙ ideo, qa illud grauamẽ receptiõis cõſpiratorũ potiſſime tãgit ſñiam. magis eñ grauat⁹ fuit abbas circa illũ articulũ in ſñiæ ꝑlatione, ꝙ in teſtiũ receptione. Et hodie in hoc dic, ut habet in. c. ſi. de ap. li. 6. ubi habet, ꝙ ſi grauamẽ, a quo nõ fuit appellatũ tangit negotium principale, poteſt in appellatione a diffinitiua reuocari: ſecus ſi non ꝑiudicat negotio principali, đ quo dic, ut habet latius in cle. ſin. eodem

18 titul. † Et ex his ſingulariter no. quod ex

b ceptio ᵇ ꝯ pſonas teſtiũ dr̃ tangere negotiũ principale, & ſi nõ principaliter, ſaltẽ ꝑ obliquum, qa admiſſis te ſtib⁹ non

SEB. SAPIA.

a Quaſi peremptoria. Adde Lapum alle. 82.

SEB. SAPIA.

b Exceptio. Vide Fel. in c. 1. co. 1. uer. dum dicit gl. hoc. ubi dicit, ꝙ exceptio in perſonas teſtium regulatur vt peremptoria, & allegat Abb. hic.

idoneis perit ipſum negotiū; ad hoc gl. no.in. d. c. 1. de excep. & in. c. ex parte Adę,& in.c.de teſtibus,ſ.de teſti. & hoc clare probat̄ hic. Nã in cã appellationis diſcutitur de hoc grauamine, licet ab eo non ſuerit appellatū in prima cã cū grauamé infligeret̄.Et nō.ſingulariter hoc: quia neſcio, quod alibi ita bene probet̄.
19† Et ꝓbat hęc litera, ꝙ admittit̄ diſcuſſio indignitatis teſtiū ĩ appellatiõe a diffinitiua, ēt ſi in prima cã fuit oppoſitū, & iudice ad ulteriora ꝓcedēte ñ fuit appellatū;& hoc rõne p̄dicta: qa indirectè tãgit negotiū principale. uñ iudex iterū grauare vr̄ ſequēdo illorū dicta in ſñiæ
20 ꝓlatione; & tene mēti p̄dicta.† Opp. ꝯ̄ tex. in fi. ubi dr̄, ꝙ ꝯ̄ alios ab abbate hic
a potuerūt teſtes conſpiratores[a] admitti. hęc em̄ vident ꝯ.c.teſtimoniū,ſ.de teſtibꝰ,ubi dr̄, ꝙ teſtes criminoſi ſunt repellendi a teſtimonio:ſed cõſpiratores maxime peccãt, vt in.c.cõiurationum,cum duobꝰ cano.ſeq.11.q.1.ergo &c. ad idē, c.ꝑ tuas,p̄alle. de ſimo. vbi cõſpiratores & capitales inimici ęquiparant̄, & pari mō à teſtimonio repellūt.Sol.gl. fi.quatuor modis.Primò,ꝙ iſti fuerūt admiſſi, vt ď facto ſuo deponerēt.nã & ſcd̄ò īterrogant̄ ď eorū facto ĩ aliorū defectū. 4. q.3.c.ſi teſtes.§.ſerui.2. reſponſo;dic tñ, ꝙ ñ crederet̄ eis ad plenū in aliorū p̄iudiciū;ad hoc ꝙ legit̄ & not.in.c.1. de cōfeſ.Scd̄ò ſoluit, ꝙ iſti conſpiratores pñt ꝯ̄ alios admitti ñ ad plenã fidē,ſed ad p̄ſumptionē faciēdã, uel ad iudicis informationē ſm̄ Io.And.& eſt ſimile in.d.c. 1.de confeſ.Tertiò ſoluit,ꝙ ualet iſtorū dictū ꝯ̄ illos,q eos tolerauerunt, ar.in.c. nulli.ĩ.de accu.hoc nō placet Io. An.qa illud ſpeciale in ep̄o,ut ibi no. &.2.q.7. c.pagani.§.in hoc. Quartò ſoluit,ꝙ hoc nō cõſtabat tēpore depoſitiõis illos fuiſſe cõſpiratores, vt in fine lr̄ę dr̄. hęc ſol. ñ videt̄ ſufficiēs:qa lr̄a vtit̄ uerbo, *præſertim*;quaſi dicat,ꝙ idē ſi conſtitiſſet. Præterea tex.exp̄ſſe dicit, ꝙ tales pñt ꝯ̄ alios admitti.Quintò extra gl. ſoluit Inn.ꝙ ſi alii obieciſſent hoc crimē cõſpiratiõis, fuiſſent repulſi:ſed hoc nullꝰ p̄ter abbatē obiiciebat; ideo a ſoliꝰ abbatis nocumē
21to excluduntur. † Hęc ſolu.p̄t admitti,ſi delictū teſtiū erat incognitū alias iudex ex officio ſuo dēt repellere indignos, 2.
22q.7.c.q̄rendū,iuncta glo.1.† Sextò ſoluit idē Inn.ꝙ tex.p̄t intelligi de his,q conſpirauerūt ꝯ̄ abbatē in bonū; puta ut reſiſterēt ſibi malè alienãti,uel aliqd ſimile. iſti em̄ ñ debēt admitti ꝯ̄ eū,ꝯ̄ quem conſpirant:qa ñ ſolū inimici dicūtur, ut repellãt a teſtimonio,q odiūt mēte: ſed ēt hi,q ſine mētis odio habēt, uel habere p̄ſumūt cãs inimicitię,ut.3.q.5.c.2. cū tribꝰ ſeq. ſed ꝯ̄ alios bñ admittūt:qa ñ peccãt nec p̄ſumunt ꝯ̄ alios habere inimicitię cãm ꝙ eſt ſingulariter notãdū;& uide ꝙ no.ĩ.c.exhibita, ſ.ď iud. Septimo ſoluit Hoſt.ꝙ id ꝙ hic dr̄,ꝓcedit,cū ſit gñalis ĩquiſitio. tūc enim ñ ē locꝰ ſubtilitatibus iſtis,maximè quo ad illos, q debēt pœnitētiã agere;quo caſu nec forſan locus ē ſm̄ cū illi formę, q̄ tradit̄,ď accu.qualiter & qñ.2.§.dēt,licet abbas , q ſpecialiter expreſſus erat & ab adminiſtratione remouēdꝰ,de hoc cõqueri potuiſſet. Et not. bene hanc ſolu.q̄ ſatis mihi placet. nã cū agit̄ ad pœnitētiã,ñ reqrūt̄ ꝓbationes ita dilucidæ; de quo uiď ꝙ no. gl.ĩ.c.multi.2.qō. 1. & ꝙ dixi ĩ.c.at ſi clerici,ſ. de iudi.& ď mō ꝓcedēdi ꝯ̄ religioſos dixi ĩ.c.cū cõtingat, ď fo.cõpe.& in repet.c.ſi qs ꝯ̄ clericū,eo.tit.Octauò ſoluit Gof.ꝙ ſpeciale eſt,ꝙ tales recipiant̄ hic: qa q̄ fiunt in capitulo , ꝑ alios ſciri ñ pñt.ſ.de teſti.c.ueniens.ſicut ea q̄ fiunt domi, indagant̄ a domeſticis.l.conſenſu.C.de repu. & ideo quales inueniūt̄,tales recipiūtur.q̄libet iſtarum ſolutionū ē bona & moderata,ut.ſ.uñ eas coniungēdo dicit hic do.Ant.ꝙ cõ-
b ſpirator[b] in bonū repellit̄ a teſtimonio ꝯ̄ p̄latū nō ꝯ̄ capitulū uel alios.cõſpirator in malū repellit̄ a teſtimonio ꝯ̄ illū,ꝯ̄ quē cõſpirat̄; ꝯ̄ alios ſi ñ opponat̄, admittit̄ in gñali inqſitiõe,& ꝯ̄ infamatū,ubi agit̄ ad pœnitētiã.ꝯ̄ ñ infamatū admittit̄ in iudiciū ad informationē, vel qualēqualē p̄ſum
23ptionē ad pœnã,ñ ubi pñt alii teſtes haberi.† Vbi alii non pñt haberi,admittit̄:ſed quãta fides ei det̄,reliquēdū eſt arbitrio iudicis;& uide ad mãm ꝙ leg.& no.in.d.c. ꝑ tuas,de ſimo.& ꝙ dixi in.d.c.ex parte Adę, de teſti. dico enim breuiter, ꝙ iſti conſpiratores omnino ſunt repellēdi ēt a principio ꝯ̄ illū,ꝯ̄ quē cõſpirauerunt,ēt ſi agat̄ ꝑ uiã inquiſitionis;tex.eſt no.in.d.c.ꝑ tuas.ꝯ̄ alios uerò admittunt̄, ſi erãt cõſpiratores ex bona cã:ſi ex mala, admittūt & repelluntur,credit̄ parū, uel plus ſm̄ qualitatē perſonarū p̄iudicii, & neceſſitatem ꝓbandi,ꝓut de aliis criminoſis in iure diſponitur,de quibus plenè dixi in.d.c.ex parte, & dic ut ibi,
24&.d.c.1.de confeſ.ubi ēt plenè dixi.† Nunc extra glo.opp. contra tex.in eo ꝙ iſti regulares ꝓ ſe & ex parte quorundã conſociorū denūtiauerūt proprium abbatem apud Roma. pontificē,ut in prin.lr̄ę dr̄.vr̄ enim , ꝙ regulares nō poſſunt cõſtituere procuratores tanquã ſingulares perſonę , nec ꝓcuratores conſtitui, ſaltem ſine abbatis licentia . Primum probatur,quia non habent uelle,uel nolle: ſed eorum voluntas,uel noluntas depēdet a ſuperioris iudicio,ut in.c.ſi religioſi,ď ele.li.6.& in.c.2.de teſt.eo.li.& 12.q.1.c.ñ dicatis. Secūdū ꝓbat̄ in.c.2.de poſtu.&.16.q.1. c.monachi. ubi probat̄,ꝙ monachꝰ, uel canonicus regularis ñ p̄t ꝓcurator cõſtitui,niſi ꝓ utilitate monaſterii,& abbate nihilominus imperãte.Sol.hīc ſūpta occaſiõe Inn. ſatis egregię tractat hic mãm iſtã ꝑmixtim.Sed ego ꝓ clariori intelligētia diuido dicta ſua ĩ duas partes.In p̄ria tractabimꝰ, an religioſꝰ poſſit ꝓcuratorē ꝯſtituere noīe ꝓprio.In ſecūda, an & qñ poſſit ꝓcurator ꝯſtitui.Circa primū dicit hic Inn.ꝙ in cauſis, quas religioſi habēt ſeu habere pñt noīe ꝓprio,pñt conſtituere ꝓcuratorē,ĩ illis ēt ꝓcurare noīe ꝓprio.ex ēplū pōt ĩ multis cõſtitui,ut puta,ſi fiat inqſitio ꝯ̄ ipſos;uel inqſitionē ꝓmouerūt ꝯ̄ p̄latū ut hic,&.ĩ.c.pe.de accu.uel ſi agãt ď ꝓpria electione;ut puta,ſi fuerunt electi ad p̄laturã ꝓpriæ eccleſię, uel alienę, & electiõi iã ꝯſenſerunt de licētia abbatis;ad hoc.c.cū dilectꝰ,de conſue.&.c.cū dilecta, de reſcri.
25&.ĩ.eo.c.ad ꝓbãdū.Itē cū accuſant ꝓpriū p̄latum;quo caſu debēt habere expēſas a monaſterio,ut ĩ.c.ex parte, &.c.pe. de accu.Et circa hoc ponit Inn.regulã, ꝙ ubicūq; licet mo-
c nacho[c] agere,licet ei ꝑ aliū lr̄as impetrare, & cãm ꝓſequi; ad hoc.ſ.de excep.c.dilecti, in prin . Firmat & aliã regulã magis generalē,dicens ꝙ is,cui ꝑmittit̄ ꝑ ſe agere , poteſt ꝓcuratorē cõſtituere ꝑ.l.1.ff.de procura.Et p̄ſertim hoc ꝓcedit in religioſo:qa meliꝰ eſt,ut religioſus agat ꝑ alium,q̄
26ꝑ ſeipſum,ut in.c.uno,ſ.de ſyndi.& p̄dicta notabis.† Ex qbꝰ infero,ꝙ ubicūq; religioſus hēt legitimã perſonam ſtãdi in iudicio,ut in caſibus ſibi a iure permiſſis, in illis libellum proprio nomine poteſt conficere,ſiue agat,ſiue conueniatur;ad ꝙ allego bo.tex.in.c.dudū, de conuer. cõiug. ubi ſñia abſolutoria fuit concepta in perſona monialis . Idem ibi dicit Io. An.ĩ cõdēnatoria,qñ executio nō p̄t fieri in bonis monaſterii;ut puta qa obligatio directè cõcernit ꝑſonã monachi.27.q.1.c.ſi qua monacha. & 16.qō. 6. c. de lapſis.
27 †Quid aūt ſi executio eēt fiēda ĩ bonis? ut puta qa monachꝰ cõuenit̄ ex facto geſto añ monachatū, & bona monachi trãſierūt ĩ monaſteriū, uel ex facto geſto poſt monachatū ĩ caſu,quo obligat̄ monaſteriū iuxta no.ꝑ Inn.ĩ c.cū olim, de priui.& ꝑ gl.& doc.ĩ d.c.ex p̄te,de accu.& ꝑ Archi.ĩ c.ut ꝑiculoſa,ne cleri.uel mona.li.6.pleniꝰ ꝑ gl.& Bal.ĩ aut̄.cã q̄ fit cū monacho,C.de epiſ.& cler.Et cõclude,ꝙ ſi agat̄ ꝯ̄ monachū ĩ obl̄one orta añ monachatū, dēt narratio facti cõcipi ĩ ꝑſonã monachi:qa cū eo negotiū geſtū ē.Itē qñ obl̄o cõſiſtit ĩ ꝑſonã monachi : qa ñ potuit ꝑ ĩgreſſū monaſterii ſe ab obl̄one liberare, ar.opt. ĩ d.aut̄.cã q̄ fit cū monacho: ſed monaſteriū tenet̄ tãq̄ ꝓcurator in rē ſuã, ar.ĩſti.de acqſi.ꝑ arrog.ĩ fi.no Bal.ĩ d.authē.cã.ſed cõcluſio libelli,& ſñia cōdēnatoria debēt referri ĩ monaſteriū;qď tenet Io. And.in d.c.dudū,& multi alii ĩ d.authē.cã.Sed alii ꝯ̄ Bal.ibi cõſuluit,ꝙ ferat̄ ĩ ꝑſonã utriuſq;,qď ſatis placet,arg.eorū q̄ no.ĩ c.q̄relã,de ele.facit optimè qd not.Inn.ſup rub.de obli.ad rō.ordi.ubi dicit,ꝙ ſi obligatꝰ alicui ĩtrat monaſteriū,& nō hēat ĩ bonis,vñ ſatisfaciat, ꝙ ſcribēdo uel aliud honeſtū opꝰ faciēdo ſalua honeſtate rl̄ę ille ſuo creditori ſatisfaciat; qď not.Primò ergo executio fieri dēt ĩ bonis,ſi qua ꝑuenerūt ad monaſteriū. Secūdò ꝓuidebit̄ ĩ defectū mō p̄dicto in ꝑſonã monachi;ex quo euidēter colligit̄,ꝙ obl̄o remãſit ĩ
28ꝑſonã monachi. † Scd̄o caſu principali,cū agit̄ ex facto geſto poſt monachatū,dic ꝙ obligat̄ monaſteriū,& ꝯ̄ illud eſt agēdū:qď tñ eſt ĩtelligēdū,ut not.Inn.ĩ c.cū olim,& no.ĩ d. c.ut ꝑiculoſa,& ĩ c.qď qbuſdã,de fideiuſſ.& hoc quo ad pri-
29mū principale dictū. † Quo ad ſm̄,an religioſus poſſit ꝓcurator cõſtitui, cõcludit hic Inn.ꝙ ꝓ utilitate monaſterii
a & abbate imperãte p̄t ĩ dubiè,ut ĩ iuribꝰ.ſ.alleg.Dubiū eſt,[a] nūquid poſſit eē ꝓcurator ꝓ utilitate abbatis,ut ſi ſit accuſatꝰ uel ꝯ̄ eū ĩquirit̄;& cõcludit ꝙ ſic;& idē dicit ĩ aliis negotiis abbatis,ut ĩ electione ipſiꝰ& ſil̄ibꝰ:quia ĩ hoc uertit̄ utilitas monaſterii,ut bonꝰ abbas ei p̄ficiat̄,& p̄fectꝰ defendat̄;
b qď not.Et ꝑ hãc rõnē idē dicit Inn.[b] ut poſſit cõſtitui pro laico p̄rono,uel principe,uel magno defenſore,ſiue utili amico monaſterii. Nã ep̄o vr̄ hoc offm̄ ꝓcuratoris ĩterdicēdū magis ,quã monacho.5.q.3. c.quia ep̄s, & 9.q.3.c.cū ſcimꝰ:& tñ archiep̄s fuit ꝓcurator ꝓ quodã dño laico, ut hr̄ ĩ c.ꝑ uenerabilē,q fil.ſint legi.multò ergo fortiꝰ ĩ p̄dictis caſibus eſt monachꝰ admittēdꝰ,cū uerſet̄ utilitas monaſterii ꝓmouēdo cãm magni dñi,uel amici monaſterii,& ſi is,ꝯ̄ quē cõſtituit̄, excipiat ꝙ ĩ hoc nō uertit̄ utilitas monaſterii,replicabit̄ ſm̄ Inn.ꝙ nō ſpectat ad ip̄m de hoc ĩquirere,uel ſcire. poſſent.n.tales eē,& ita occultę utilitates monaſterii,ꝙ nō expediret,imò officeret ipſas oībꝰ eē notas: ſed cõuētus, ad quē ꝑtinet ſcire & tractare utilitatē monaſterii , uel ēt ipſe monachꝰ,q cõſtituit̄ poſſet ꝯ̄dicere ex hac cã. Itē & de mãdato ep̄i p̄t monachꝰ cõſtitui ꝓcurator ſm̄ Inn. alle. 16. q.1.c.q uerè;qď ĩtellige ꝓ utilitate cōi & publica eccl̄iarū: de quo tñ dic,ut no.ꝑ Inn.& alios ĩ c. 1.ď ſta.re.qnimo plꝰ dicit Inn.ꝙ ēt ꝯ̄ uolūtatē ep̄i & abbatis pñt monachi denūtiare malū p̄latū,& ad hoc ꝓcuratores cõſtituere,ut hic patet,& 2.q.7.c.qua ꝑp:quinimo ꝓ ꝓſecutione cuiuslibet negotii,ĩ quo plures monachi agēdo uel defendēdo admittūtur,pñt unꝰ uel plures ex his ꝓ ſe negotiū ꝓſeq, & ēt ꝯſtitui ꝓcuratores ab aliis noīe eorūdē, ut hic no. ꝓbat̄ ſm̄ Inn.&
30bñ.ĩ.de acc.c.cū olim,& allegat ad hoc bo.tex. apertū iūcta gl.ĩ uer.cõſorte,ĩ cle.religioſus,de ꝓc. †Nec obſtat p̄dictis ſm̄ Inn.ĩ d.c.nō dicatis.ubi dr̄,ꝙ nec lr̄as debet recipere monachꝰ ſine licētia ſuꝑioris;qď ĩtelligit̄ de lr̄is q̄ tūcūq; priuatis & amicabilibꝰ ſibi miſſis,ut ibi no.ergo fortiꝰ hoc idē dicēdū ĩ ꝓcuratoriis. Ad hoc.n.rñdet̄,ꝙ p̄miſſa ꝯcl̄o ꝓcedit, qñ uertit̄ utilitas monaſterii,& ĩ caſibꝰ ſibi a iure ꝑmiſſis.ꝯ̄riū uerò ꝓcedit regul̄r,& ꝓ utilitate ꝓpria;qď eſt notãdū.

Ex p̄dictis ſume multas notabiles limitatiões ad c.2.ď poſt.maximè quatenꝰ ibi fit mētio ď utilitate monaſterii, ut ſic illud uerbū ſumat̄ ualdè latè; & ex hac ſignificatione ſic latè ſūpta dicit Hoſt.ĩ c. ex reſcripto,de iureiu.ꝙ ex abbatis ꝑmiſſione p̄t monachꝰ deputari ad tp̄s ad ſeruitiū alicuiꝰ p̄lati,vel magnatis:quia hoc nō fit ſine utilitate monaſterii, cū ꝑ illū negotiū monaſterii ꝓmoueat̄;ſicut alias dr̄ de clerico ſeculari,ut in c.cū dilectus, de clericis non reſiden. ad hoc alle. tex. cum gl.in c.cum pactoris.2.q.7.

SVMMARIVM.

2 *Iniuria fit alicui,etiam ſi ei dicis ueritatem,dummodo iniuriandi animo dicas, de quo infra nu.26.*
2 *Actio iniuriarum ſiue intentetur ciuiliter,ſiue criminaliter infamat aliquem, licet aliquo reſpectu talis infamia poſſit uitari. 3.4.5.*
3 *Procurator non poteſt interuenire in cã corporali.*
Pro ĩiuria p̄t aliquo caſu ĩferri pœna corporalis,n.24.
6 *Actio iniuriarum an competat pro modica iniuria?*
Cōdēnatus ꝓ modica ĩiuria,an efficiatur ĩfamis?n.8.
7 *Delicta quantuncunque parua ſunt punienda.*
9 *Infamia facti eſt illa,quæ obuenit ex cōi hominum oblocutione , quæ non poteſt aboleri niſi contrario facto,uidelicet quòd contrarium dicatur.*
10 *Papa poteſt reſtituere famæ tam laicos ,quàm clericos ſibi ſubiectos,alios uerò non.*
Degradatus & depoſitus poteſt per papam reſtitui , non ſi conſtat, quòd ex hoc eſt effectus infamis.
11 *Legitimare,& famæ reſtituere procedunt a pari.*
12 *Collegiū cardĩaliū utrū poſſit aliquē famæ reſtituere?*
13 *Cardinales ſede uacante nil poſſunt exercere de ſpectantibus ad papam.*
14 *Epiſcopi an poſſint aliquem famæ reſtituere?*
Epiſcopi diſpenſant a uotis, iuramentis, & fidelitatibus,& huiuſmodi.
15 *Criminoſus,cum quo eſt diſpenſatum,poteſt teſtificari in omni cauſa, & quemlibet accuſare: ſi uerò non eſt diſpenſatus,non.*
16 *Reſtituere famæ nō poſſunt p̄lati inferiores epiſcopo.*
17 *Imperator poteſt imperio ſuo ſubiectos famæ reſtituere, & taliter reſtituti citra aliam diſpenſationem poſſunt promoueri ad ſacros ordines.*
18 *Senatus Romanus non poteſt hodiè famæ reſtituere: quia apud eum nulla iuriſdictio remanſit.*
19 *Principes & ciuitates non recognoſcentes ſuperiorem poſſunt famæ reſtituere.*
Ciuitates non recognoſcentes ſuperiorem habent tantã p̄tãtem in ſe, quantã habet imperator in uniuerſo.
20 *Infamis ex forma alicuius ſtatuti pōt reſtitui famæ ꝑ principes,& ciuitates ſuperiorē recognoſcentes.*
21 *Præſcriptio,qua præſcribuntur reſeruata principi,requirit tempus, de cuius initio non eſt memoria.*
22 *Reſtituere famæ non poſſunt inferiores principes, niſi in quandam conſequentiam.*
23 *Actio iniuriarum intentatur ciuiliter ad pecuniariã æſtimationem per iuramentum iniuriati ſecundum formam hic traditã:ſecuta tum taxatione iudicis.*
24 *Actio iniuriarum ſi eſt intentata ciuiliter,non poteſt ulterius criminaliter intentari.*
25 *Dicentes adinuicē iniuriã,pōt alter alterū accuſare.*
26 *Delicta paria mutua compenſatione tolluntur,quando agitur ciuiliter:ſecus,ſi criminaliter.*
27 *Dicere alicui, tu es baſtardus animo iniuriandi, eſt uerbum iniurioſum.28.*
29 *Animus an fuerit bonus uel malus,iudicatur per circunſtantias & indicia.*
30 *Libellum famoſum ſi quis repererit, & in eo contenta propalauerit,grauiter punitur.*

a Quando cõſpirator admittat ad teſtificandum, ad de hic Innocē. in c.1.de ſchiſmaticis.
Adde Old. conſilio.278. & 145. ZACHARI.
Adde Spe.in ti.ď teſti.§.1. uer.itē ꝙ eſt cõſpirator, & in ti.ď accu.§.3.ver.vidēdū.Bal. in.c.ꝯuenticulas, col.1.no.1.ď pace iura.fir. ĩ.uſi.feu. & Car.in cle.1.§. qñ vero,ď ſta.mo. SEBA. SAPI.
b Cõſpirator. Qñ conſpiratores repellant̄ ã teſtimonio, uiď Are.ĩ.c. qualiter & qñ 1. in.2. colum.ĩ.de accu. & Oldrad. in conſi. 268. incipiēte,licet quãtum ad clauſtrales.
c Vbicunq; monachus pōt propria authoritate agere,p̄t ēt ꝓpria authoritate ꝑ aliū lr̄as impetrare,& ad cauſas illas ꝓcuratorem cõſtituere, ut hic ēt ꝑ dō.Ant. in.2.co. cir.me.& hãc eãdē doctrinam tradit glo.in uerbo cõſtituere,in cle. religioſus,de ꝓcura. & ꝓ hoc facit qď no.d.Ant. in. c. edoceri, in prin.in ult. colū. de reſcri.Item ad hoc facit,quia in caſibus,in quibus minor habet legitimam perſonam ſtandi in iudicio his caſibꝰ poteſt procuratorem ꝓpria authoritate conſtituere,ut eſt tex.in.c.ex parte, de reſt.ſpo.& hãc partē tenet hic.d. An.ĩ.pri. i.8.col. & Im.in. d. clem. religioſus , ſuper illa gl.in.uer.conſtituere.& Bar.in l.etiam ex præterito.§.abſens, ff. de ma.uin.q. all. l.diuus,ff.qui pe. tu. & idem dicit Bar. in. l. neque tutores C. ď ꝓc. & uide ꝓ iſta doctrina qď no.Cy. & Bal.in.l.exigēdi,C.de procu.& quod his caſibus poſſit procuratorē cõſtituere,tenēt Bar. & Ia.de Are.in l. ſi ex legati cã,ff.de uer. ob.& alleg.ad hoc gl.ĩ l.2.ff. q. pe.tu.quã uide & alleg.no.ĩ l.3.§.1. ff.rē ra.ha.ꝓ quo optimè facit qď no.Spe.ĩ ti.de ꝓcu.§. rõne quoq; cõſtituētis,ĩ 1.col.uer.itē ꝙ cõſtitutꝰ eſt. Itē adde,ꝙ his caſibꝰ qbus cõiūcta ꝑſona pōt agere ꝓ cõiūcta,his etiã pōt cõſtituere ꝓcuratorē,ēt añ lit.cõteſ. iſte eſt caſus no.ĩ c.accedēs, ĩ fi.ibi ꝓcuratorē mittas q ad agēdū & rñdēdū,&c.ſ.de ꝓcu. ſed poſſet rñderi,ꝙ ille tex.nō dicit ꝙ cõiūcta ꝑſona cõſtituat ꝓcuratorē. ſed dū tex.dicit, ꝙ mittas ꝓcuratorē,intelligat̄.ſ.cõſtitutū ab ipſo filio,q ꝯ̄xit ſpõſalia.& adde,ꝙ ꝓ doctrina.ſ. tradita de minore ē caſus ĩ c. ſi annū,ĩ prin.2.co. de iud. in 6.& alleg.tex.ibi ꝑ Bar. ĩ l.diuꝰ,uer.ſi q.dē ff. q. pe. tut. & ad idē uide I.ap. alleg.49.i ult.col.& Bar.ĩ l. 1. in prin. circa medi. dū loquit̄ de ſeruo,ff.ď procura.
SEB. SAP.
a Dubium eſt.uide Gemi.poſt Archi. ĩ c.nullꝰ.2.q.7.ubi idē tenet, dummō fiat de mãdato ep̄i, & tenet Imo.ĩ cle.& ſi principalis,col.12.de reſcriptis, & Roma.ĩ fin.274. inc. monachꝰ nō pōt.
b Et iſtud dcm̄ Inno.ſeqt̄ d.An. ĩ c. ꝑ uenerabilē,in 3. col.q. fil.ſint legi. & ĩ c.ex p̄te, de iureiu. & in c.1.de ſyn.ĩ ult.col,& in c.cū M.Ferrariē.ĩ 12.co. de cõſti. & Imo.poſt dñm An. ĩ cle. & ſi p̄ĩcipalis,in 9.co.in fi. ď reſc.& ſeqt̄ Arch. ĩc.nullꝰ.2.q.7.Sed ꝯ̄ hoc fortiter urget qď no.Io.An. ĩ c.2.in fi.de poſt. ubi dicit,ꝙ ad hoc ut monachꝰ poſſit eē ꝓcurator,ñ ſufficit ꝯſcd̄ariò ad ſit utilitas monaſterii: ſed oportet ꝙ adſit principaliter.Itē adde hic d. de Ro. ĩ antiquis deciſio. 33. & in nouis. deci. 246. Itē uide doc.in c. quãuis,in 2. col. uer.ſed quid ſi eſt cõſtitutus,de procu.in 6.

Adde an religioſus poſſit procurator conſtitui, d.Card.conſil.66. & quid de clerico, per Fed.conſil.270.& per Ro.conſi.382.

a Pro intellectu huius decre.uide Bar.in l.infamen, ff. de pub.iudi.

b Sit uerior. No.ꝙ intellectus, q̃ placet Hoſt.uiolat literã, iõ alius ĩtellectus vr̃ uerior.nec ob.ꝙ rñſio debet cõuenire:q̃a ille nõ petebat ſimpľr ſe reſtitui: ſed timẽs eſſe notat⁹, ſed ñ affirmabat ſe notatũ.q.d. ego timeo nõ eẽ notatũ:q̃a iſta iniuria fuit nulla uel modica.tenendo aliũ intellectũ iſte tex. ꝓbaret ꝙ ſñia nulla infamaret;qđ nõ eſt dicẽdũ. & an cãcellatio bãni reſtituat famã, uide Bal.in l. gñaliter, C. de sẽ.paſ. And.Barb.

c Nõ efficit. Vide Bal.in e.c. 1.in §. iniuria, de pa.iura.fir. de dãnato de leui iniuria. And.Barb.

SEBA. SAPI.

d Procedere. Vide Bal.ĩ l.nihil, poſt mediũ, C.de ꝓcu. & in l. eos. §. ſup his, uer. extra no. C.de ap. & in l.fi. C.de iniur.

e Pęnam mortis. Adde an ꝓc. poſſit interuenire, cũ pœna eſt arbitraria, Pet.de Anch. cõſi.272. & an iudex poſſit arbitrari pœnã corporalẽ, ꝑ Ale.cõſ.111. 2.lib.

ANT. FRAN.

Circa hoc, qđ hic dr̃, an iudex poſſit arbitrari pœnã corporalẽ, qñ pœna eſt collata in arbitriũ iudicis, dicas ꝙ põt imponi etiam pœna mortis, quando pro ſimilibus delictis conſueuit imponi ſm̃ d.Ant.& Io.de Imo.in c.de cauſis, de off.dele.& uide do.Card.Abb.& Imo.in c.ex literis, de reſcr.& Io.de Imo. in l. 2.ff. de pub.iud.& Bal.in l.& ſi ſeuerior, in 2.col.C.de infa. & an & quando in arbitrariis poſſit iudex arbitrari pœnã mortis, uide Bal.in c. 1.in §.iniuria, de pace iur.firmã. ubi dicit, ꝙ pp exceſſum criminis põt arbitrari pœnã uſq; ad mortẽ incluſiuè. & uide gl. inſti. de iniu.& ibi plenè ꝑ Ang.Are.in §.in ſumma.& adde ꝙ ſemper princeps põt arbitrari pœnã mortis, ut ꝑ Bal.in l.1.C.de ſac.ſan.eccl.& in l. quicunq;, C.de ſer.fugi.Et adde, ꝙ ſi arbitraret̃ iudex imponendam eſſe pœnam mortis, tũc putarem non admitti procuratorem ad plenã cauſæ defenſionẽ, ſicut in aliis criminibus publici iudicii, iuxta q̃ hñr ĩ l.ſeruũ quoq;, ff.de ꝓcu.& ĩ l.pe.§.ad crimẽ, ff. de publ.iu. & ꝑ gl.ĩ c.ueniẽs, de acc. ubi plenè de mã, & hr̃ in c.tuæ, de procu.

f Adde Bal.in l.fi.in fi.ubi bo.text.C.de dolo, & Bal. in l.ea, quæ.C. de condi.inde.in fi.& in d.l.ſi reus, per Bal. in l.utique, de rei uendi, itẽ uide Bar.& doct.in l.iuſiurandũ ꝙ ad pecunias, in §.cũ res, ff.de iureiur. ubi Bar. dicit, ꝙ aliàs perſuaſit cuidam poteſtati exiſtenti in officio, cum ibi eſſet ſtatutum, ꝙ quando aliquis poteſtas condẽnabatur in ſyndicatu, ꝙ tunc nec ipſe, nec aliquis de ſua familia poſſit eſſe ibi poteſtas; ꝙ ſoluat antè, q̃ eſſet condemnatus. Et adde.d. Matth.in not.84.& Bart.veron.in cau.27. ubi ponit duas alias cautelas ad euitandum dictum ſtatutum.

f SEBA. SAP. Soluat. Vide Decium poſt Abb.in c.at ſi clerici, in princ.col.16.uerſi.& retenta concluſione, ſ. de iudi. ubi allegat Bal. in l.1. in ſecundo no.C.de dolo, & in l. utique, in fi.princi. ff. de rei uendi.

CAP. XXXIII.

Cum te. † Damnatus in actione iniuriarum infamis eſt, & per papam põt famę reſtitui. Ita cõiter ſummatur.& procedit hęc ſummatio ſecundum unum intellectũ, quem gl.nõ ſequitur.ſed ſecundũ qđ gl.intelligit ſummo ſic. Dãnatus pro nulla, uel modica iniuria infamis non efficit̃. Quę aũt iſtarum lecturarũ ſit uerior.ĩ. *b* ſubiiciã cum glo. 2. Diuidit̃ in duas partes. In prima ponit̃ petitio. In ſecunda eius examinatio, uel rñſio, ibi: *nos autem.* Caſus literalis. H. de caſtro Guartini, & B. habuerunt inter ſe uerba iniurioſa, ita ꝙ H.dixit ipſi B.ꝙ equus ſuus nõ erat minoris ualoris, q̃ capilli ipſius.B. quare ipſe.B.cõuenit. H.actione iniuriarũ.iudices quidam, qui ſuper hoc cognoſcebãt, condẽnauerunt dictũ H.in decẽ ſolidis. vnde ipſe timẽs, ne ꝑ dictã ſñiam notaret̃ infamiã, petiit a dño papa beneficium reſtitutionis ad c famã.papa uerò conſiderans, ꝙ nulla uel d modica ſibi fuerit facta iniuria, uult ipſum.H. ꝑ dictã ſñiam infamia nõ notari.Ber.

1 †Not. 1. ꝙ licet qs dicat uerũ, ex quo tñ iniuriãdi aĩo dicit, tenet̃ actione iniuriarũ. nã equus, quãq̃ uiliſſimus, nõ eſt ueriſimile ꝙ ſit minoris ꝑtii, q̃ capilli alicuius: ſed q̃a hoc illi improperauit aĩo iniuriãdi, tenet̃ de iniuria.& generaliter cũ quęrit̃, an dicẽs alicui cõuitium, qđ eſt in ſe uerũ, teneat̃ actione iniuriarũ, dic ut ĩ. pleniſſimè dicã in ultima q.

No.2.ꝙ licet actio iniuriarũ ſit priuati iuris, ut l.fi. C. de iniur, tñ irrogat infamiã cõdẽnato, ut hic, & l.1. de his q̃ no. infa.& ibi habent̃ multa, de q̃bus qs dãnatus efficit̃ infamis. Et ſcias ꝙ infamia iuris qñq; irrogat̃ in gñe delicti ꝑ ſñiam declarati: qñq; ex gñe pœnę: qñq; ipſo facto, ſ.ex genere facti; qđ ꝓſequere, ut legi. & no.3.q. 7.c.infames.§. porrò infamia.alia nõ colligo: q̃a ueniũt.ĩ. diſcutiẽda.

2 †Quęro nunc, an actio iniuriarũ infamet, ſiue agat̃ criminaliter, ſiue ciuiliter? Gl. 1.no.dicit ꝙ ſic; all.l.athletas, in fi.ff.de his q̃ no.infa.Ille tñ tex.aperte hoc nõ ꝓbat.ibi.n.ſolũ dr̃, ꝙ dãnat⁹ furti, ui bo.ra.& iniuriarũ, de dolo malo ſuo noĩe, pactus ve fuit, efficit̃ infamis; & ſic nõ attingit ſpecificè caſum, qñ agitur ciuiliter.do. tñ ſimpľr hic trãſeũt cũ gl.Sed tu habes gl.in ꝯriũ in c. at ſi clerici, de iudi.in uer.a nõ ſuo iudice, ꝓpe fi. q̃ tenet ꝯriũ, dicẽs generaliter, ꝙ dãnatus de crimine infamię euitat infamiã, ſi agit̃ ciuiliter: ſed primũ dictũ ſentit glo.in c.multi.2.q.1.& tenet gl.& Bar. in l.infamẽ, ff.de publi.iud.ubi plus dicit, ꝙ ẽt in crimine publico efficit̃ qs infamis, licet actũ ſit ciuiliter.ſatis eñ eſt, ꝙ habeat cãm publici iudicii; qđ ſingulr̃ not. & ꝓ glo.noſtra facit, q̃a iura ſimpľr dicũt, ꝙ dãnatus in actione iniuriarũ efficit̃ infamis.l.1. & d.l.athletas, de his q̃ no. infa.ergo indiſtinctè intelligi debẽt, de ma.& obe.c. ſolitę, & 19.di.c. ſi Romanorũ, ꝑſertim in caſu noſtro. nam cũ actio iniuriarũ ſit priuati iuris.d.l.fi.C. de iniur. non eſt curandũ, an ſit actũ ciuiliter, an criminaliter; & ꝓfectò ꝓ hac ſñia vr̃ tex. in d.l.infamẽ, in fi.

3 †Sed q̃ro, an ſubſit aliquod aliud remediũ euitãdi a principio hãc infamiã? Sol. hic gl. 1. dat unũ remediũ, ut.ſ.cõuentus actione famoſa cõſtituat ꝓcuratorẽ, & nõ patiat̃ ipſe ſñiam.l.furti.§.ſi quis alieno, ff. de his qui no.infa. ubi dr̃, ꝙ cõdemnatus alieno nomine nõ efficit̃ *c* infamis, & ideo nec procurator meus, nec ego incurrimus infamiã. Pet.dicit hanc cautelam procedere, *d* qñ ciuiliter agit̃: quia ſi criminaliter, non conſtituitur procurator in actione iniuriarũ, niſi conſtituẽs ſit illuſtris, ut in l. fi.C.de iniu.& 3.q.9.c.abſens.§. niſi in crimine. Dices tu, quare hoc, cũ vſq; ad pœnam relegationis poſſit conſtitui procurator.l.1 ff.an ꝑ aliũ cauſa ap.& no.in c.ueniens.ĩ.de accu.dico hoc ideo eſſe, quia cũ agitur criminaliter de iniuria, pœna eſt arbitraria. vnde põt iudex imponere pœnã corporis afflictiuam, ut inſti.de iniu.§.in ſumma.q̃ gl.ſingulariter dicit, ꝙ ẽt pœnam mortis *e* poſſit iudex inferre, quę e cum non ſit exequibilis in abſentem, non debet interuenire procurator, ne ſñia ſit in illum euentum fruſtratoria. Et ſic no.ſing.ex d.l.fi.& d.§. niſi, ꝙ etiam in crimine priuato non interuenit procurator, qñ poteſt imponi pœna corporis afflictiua; qđ etiam no.Bar.in d.l.fi.& ſic ampliatur intellectus.l.pe.§. ad crimen, ff.de publi.iudi.ubi ſolum dr̃ de crimine publico. An autem ſententia ſit prędicto caſu ferẽda in perſonam domini, dic poſt Cy.in d.l.fi. ꝙ cum agitur criminaliter, ſententia eſt ferenda in perſonam domini, & non procuratoris, ut dicit tex.in d.l.fi. & rationem ibi uide per Cy.Si uerò agitur ciuiliter, debet ferri in perſonam ꝓcuratoris.d.l.furti.§. ſi quis alieno, & no. Cy. in l. 1. C. de ſent.

4 †Quid autem ſi iudex ſequendo cõmunem theoricam, de qua in c.quęrelam, de elec.& l.1.C.de ſen. & interlo. om. iud. profert ſententiam contra procuratorem, & contra dominum, nunquid dominus efficiatur infamis? Cy. in l. ſi non conuitii, in ult. q. C. de iniu. ſentit quòd ſic.& ſentit idem in præalle. l. 1. dicit tamen ibi, quòd ſententia non eſt ferenda contra dominum hoc caſu; aliàs nullum eſſet conſilium legis. vnde dicendum (ut ipſe ſentit) quòd aut ſententia non tenebit per tex. pręal. in l. 1. aut dominus notabitur: quia uerum eſt dicere ipſum fuiſſe condemnatum; & ſic ceſſat ratio.

5 d. §. ſi quis alieno; quod no. † Cape aliud remedium extra glo. ut uocatus ad iudicium in actione f iniuriarum, uel alia famoſa actione ſoluat *f* antè, quam condemnetur. tunc enim abſoluetur, quia ſoluit. Ad hoc text. not. in lege ſi reus, ff. de procurator. & ibi per Bartol.& in dicta lege infamen, prope finem; & ſic

6 & ſic limita iſtam glo.ſuper qua nihil ſcribunt doct. †Quare ꝑꝑ noluit iſtũ cõdẽnatũ actione iniuriarũ notari iſamia? Gl.ſcđa reddit multas gñales cãs, ut patet in ea.Et vr̃ gl.ulť le, ꝙ iſte nõ fuit notat⁹ infamia, licet fuit cõdãnat⁹: q̃a iniuria fuit nulla, uel minima, ut ĩ tex.& ex hoc, ſi gl. eẽt uera, hr̃et̃ ſolẽnis limitatio ad iura gñaľr & indiſtinctè dicẽtia, ꝙ actio iniuriarũ infamat, ut ñ ꝓcedat in iniuria modica. Itẽ uoluit hęc gl & aliud notabile, ſi eẽt uerũ, ꝙ pro modica iniuria no dat̃ actio iniuriarũ, ſicut nec actio de dolo ꝓ modico.duo ſunt examinãda.Primũ, an ꝓ modica iniuria det̃, ſeu cõpetat actio iniuriarũ.Secũdũ, an cõdẽnat⁹ ꝓ modica iniuria, maximè uerbali, efficiat̃ ĩfamis. Circa primũ Io.An.tenet hic aptè ꝯ gl.dicẽs, ꝙ ĩ tex. colligit̃ ꝯrium, & idẽ ſentiũt hic doc.& Bar.in.d.l.infamẽ, ꝓpe fi. allegãs ad hoc iſtũ text.Sed uolens rñdere ad iſtũ tex. poſſũ dicere, ꝙ hic [illegible] iſte iniuſtè cõdẽnatus. nã papa hic dicit, ꝙ ꝓ nulla uel modica iniuria fuit iſte condẽnatus. vñ põdera uerbũ, nulla, ſed hoc ñ obſtãte teneo primũ, ut, ſ.det̃ actio iniuriarũ, q̃tũcũq; leuis fuerit iniuria.priò facit iſte tex.in quo ꝑꝑ ñ dicit ſñiam nullã, uel iniuſtã: ſed ꝙ iiuria fuerit ita modi a ca *a*, ut quaſi nulla uideret̃.Itẽ hoc ꝓbo ex etymologia uocabuli.dr̃.n.iniuria oẽ id.qđ nõ iure fit, & appellat̃ cõtumelia a cõtẽnẽdo, q̃a ĩferẽs iniuriã aliũ cõtẽnit, ut ꝓbat̃ ĩ.l.1.

7 ff.đ iniur. hic.n. cõueniũt iniurię ẽt modicæ. †Nã delictũ q̃tũcũq; paruũ puniẽdũ eſt.l.reſpiciẽdũ, ff.de pęnis.c.nõ af feram⁹.24.q.1.hinc dicit gl.no.ĩ.c.duo ſunt.96.di.ꝙ oĩs cõtumacia eſt excõicatione digna, & tãto eſt maior, quãto ex

8 minori reſurgit: q̃a vr̃ magis iudicẽ cõtenere.†Quo ad ſm̃ Spe.in tit.de in integ.reſt.in ſecũda parte.§.uidẽdũ, in fi.ſeq̃tur opi.h⁹ gl.dicẽs, ꝙ ꝑꝑ iſtũ nõ reſtituit, ſed declarat eum nõ ĩſamẽ, q̃a ꝓ modicis uerbis fuerat cõdẽnatus, & placuit hoc Pe.ſed alii doc.ut Inn.Hoſt.Io.An.& d.Car.tenẽt ꝯriã opi.uñ Inn.in uer.*uolumus*, ſupplet reſtituendo te plenè, & ſic intelligit, ꝙ papa iſtum reſtituit priſtinæ famę. Itẽ ſm̃ Io.An.rñſio dẽt cõuenire petitiõi, de fide inſtr.c.inter dilectos, uer.cęterũ, quaſi innuat, ꝙ cũ hic fuerit poſtulatũ bñficiũ reſtitutionis ad famã, ꝑꝑ rñdẽdo ꝑ uerbũ, uolum⁹, vr̃ reſtituiſſe, ꝓ hoc allego meliorẽ tex.inſti.đ inu.ſtip.§. ꝑterea. ubi dr̃, ꝙ ſi qs ſtipulat̃ à me decẽ ſub cõditiõe, uel ad diẽ, & ego ſimpľr rñdeo, ꝓmitto, uideor ſpopõdiſſe ſub cõditiõe, uel ad diẽ ſm̃ qđ ꝑceſſit interrogatio, ſubiiciẽs tex.ibi: rõnẽ, q̃a nõ eſt neceſſe in rñdẽdo eadẽ oĩa repeti, q̃ ſtipulator

b expreſſit, *b* ita dico in ꝓpoſito nr̃o. Itẽ hoc idẽ colligit̃ ꝑ uerbũ, *uolumus*, qđ eſt uerbũ ĩducẽs diſpoſitionẽ, & nõ ſimplicẽ declarationẽ, ad hoc tex.iũcta gl.in cle.una, de offi.vica.& in.c.pñti, in uer.loca, de ꝑbẽ.li.6.hoc idẽ ꝑ iſtũ tex.reperio tenere Bar.in d.l.infamẽ, ꝓpe fi. Tertiò ad utrãq; qõnẽ facit: q̃a iura ſimpľr & indiſtictè dñt, ꝙ cõdẽnatus actione iniuriarũ efficit̃ infamis, nec diſtingũt, an agat̃ ciuiliter, an criminaľr, an fuerit modica, uel magna iniuria. d.l.1. & l.athletas, de his q̃ no.infa.ergo indiſtinctè ſunt intelligẽ-

9 da.l.de pretio, ff.de pub.in rẽ act. & in iurib⁹ ꝑall. & ꝑ hoc ſit expedita gl.2.cũ mã ſua. †Opp.& vr̃, ꝙ ꝑꝑ non potuerat iſtũ liberare ab infamia: q̃a nõ eſt ſuppoſitus iuriſdõni ſuę. nec ꝑ ĩpoſitionẽ pęnitẽtiæ potuit eũ priſtinę famę reſtituere: q̃a licet ꝑ pñiam aĩas ſaluare poſſimus; infamiã tñ abolere nõ poſſumus, ut.2.q.3.c.Euphemiũ.§.hinc colligit̃.Solu.duplex dat̃ ſm̃ gl.fi.Primò, q̃a poſſumus intelligere iſtũ fuiſſe clericũ: ſed hoc nõ colligit̃ ex litera.Secũdò, q̃a fortè iſte ſuberat papæ quo ad tpalẽ iuriſdõnẽ.Sed ꝓ clariori expeditione toti⁹ materię ꝓſequar hoc gñaliter poſt Inn. q̃ poſſint famę reſtituere. & priò ſcias duplicẽ eſſe infamiã. una eſt facti, q̃ prouenit ex cõi hoĩum locutiõe, đ qua plene ꝑ Bar.in.l.de minore, §.tormẽta, ff.de qõ. & uide qđ dixi ĩ c.teſtimoniũ, đ teſti.& iſta nõ ꝑt per aliquẽ aboleri; q̃a cũ ꝯſiſtat in facto, oportet ꝙ facto ꝯrio tollat̃, & ĩ iſto hẽt locũ §.hinc colligit̃, ꝑal.nõ.n.ꝑt facere princeps, ut facta hẽant̃ ꝓ infectis.l.in bello.§.factæ, ff.de capt.&.c.ſi Paul⁹.32.q.5. nec ꝑt mutare uolũtatẽ hoĩum, ſeu eorũ expſſiões & opi.47.di. c.ſicut.2.§.neceſſe, ĩ fi.ſed bñ ꝑt princeps diſponere, ꝙ talis ĩfamia facti nõ hẽat effm̃, & dẽt facet̃ cũ uiderit illã eẽ iniuſtã, maxiè ab æmulis ortã, ut ĩ c.cũ ĩ iuuẽtute, đ ꝑſum.2. q. 5.c.Mẽnã. Alia ſpẽs ĩfamię eſt iuris, q̃.ſ. à iure infligit̃, ut ĩ.c.infames.§. porro.3. q.7.& ſuꝑ iſta verſat̃ materia noſtra.quã expediã ꝑ octo qõnes.Pria q̃d in ꝑꝑ.Secũda q̃d ĩ collegio cardinaliũ. Tertia q̃d in epõ. Quarta q̃d in inferiorib⁹ ꝑlatis. Quĩta q̃d dicem⁹ đ ĩperatore. Sexta de ſenatu.Septima de regib⁹, & aliis principib⁹ citra ĩperatorẽ. Octaua de iudicib⁹

10 inferiorib⁹. †Ad primũ de papa concludẽdo hic glo.& Inn.dic, ꝙ clericũ indubie famę reſtituere ꝑt, ut hic ſm̃ unũ intellectũ, intelligẽdo ꝙ iſte fuit clericus. Pręterea ꝑꝑ reſtituit clericum depoſitũ, ſeu ſolẽniter degradatũ, ut legit̃ & not. in.c. iõ.2.q.6.q̃ tñ ex tali degradatione fuit effectus infamis, ut legit̃ & no. tã in milite cęleſtis militiæ, q̃ ſecularis.in.l.2.§.ignom.ff.de his q̃ no.infa.Idẽ dicẽdũ đ laico eccleſię ſubdito quo ad adminiſtrationẽ tpalẽ, ut illũ papa reſtituere poſſit ut hic in glo. & ꝓbo ꝑ.c.ꝑ uenerabilẽ.q̃ fil.ſint.legi.ubi ꝓbat̃, ꝙ ĩ terris ſubiectis eccleſię papa exercet oĩa iura ĩperii, ad idẽ.96 di.c.Cõſtãtinus, &.c. fundamẽta; de ele.lib.6.& cle. paſtoralis, de re iudi. cũ ſimi. Laicũ uero alteri ſuppoſitũ cõi opinione tenet̃. ut reſtituere famę ñ poſſit: qđ mihi placet.ad qđ allego.c.cãm q̃ qui fi.ſint leg.ubi patet, ꝙ de iſtis tpalib⁹ papa ſe impedire nõ dẽt in terris aliorũ; cõcor.capit.ſolitę, de maio.& obe.&.c.ſi ĩperator.96.di.maximè: quia imperator hoc ſibi ſeruauit in pręrogatiuam imperii.l.1.§.de qua, ff.de poſtu. ꝓbo ẽt ꝑ idẽtitatẽ rõnis ꝑ c. per uenerabilẽ, ꝑall.nã, ſicut papa non legitimat alteri ſuppoſitum, ut ibi communiter tenetur, ita nec

11 famæ reſtituere poteſt. † Cum iſta pari rõne procedant, ut not.Inn.in.c.cũ.P.tabellio, de fide inſtr.Dubitat̃, tñ, q̃d ſi papa indiget eo ad clericatũ? quo caſu tenet hic Innoc. ꝙ papa tantùm, & non alius poſſit reſtituere famæ, ut ſic reſtitutus poſſit ad clericatũ aſſumi, ar.54.di.c.multos, &.c.ex antiquis, ubi põt eccleſia ſeruũ alterius aſſumere dũmodo ius ſuum domino ſerui compenſet.Hoſt.dicit, ꝙ licet ꝓ Inn.faciat, ꝙ laicus nõ eligitur: ſed tantũ poſtulatur.61. diſt.c. Oſius, ĩ prin. &.§.ſed aliud, poſtulatio aũt ad epatũ facta per aliũ approbari nõ ꝑt, q̃ per papã, ut in c.fi.de poſtu.ꝑla.ubi de hoc: tñ ipſe quo ad caſum iſtum tenet ꝯrium ſm̃ Io. An.ſed do.Ant.ſequitur Inno. & dicit ꝙ c Hoſt. nõ ſentit aptè ꝯriũ. Idem Archi. *c* 2.q.3.c.Euphemium.§.hinc colligitur.

a SEB. SAPI. Ita modica. In pęnalibus de minimis habetur rõ, ut hic, & tradit Bal.in.l.1.§.de exercitoribus, ff.nau.cau.ſtabu. ubi dicit, ꝙ pœna, q̃ imponitur cõburenti domũ, hẽt ẽt locũ in cõburente domũculã.uide multa ꝑ Deci.q̃ ẽt alleg.Abb.hic in.c. de appellationibus, in 2.not. de appel.Iaſ.in aut.qui rem colum.4.C. de ſac.ſanc.eccl. aduerte tamen, quod dicit Bal. in.c. cũ adeo, col.2. ſ. de reſcri. ꝙ notarius non poteſt puniri de falſo, quando falſitas eſt in re modica. & dicit Alex.in conſi. 94. in.3.uol.ꝙ fabricans falſam monetã paruã, non punitur pęna fabricantis falſam monetam.

b Expreſſit. Adde pro hoc, qđ dicit Ant.de But.conſi. 2.de clauſula, fiat, ut petitur, q̃ ponĩ ſolet in ſignatura ſupplicationum.

ANT. FRAN.

Circa iſtã clauſulã, fiat, ſimpliciter appoſitã in ſignatura, dicas, ꝙ refertur ad narrata in ſupplicatione, q̃a papa uidetur oĩa ſupplicata concedere, ſed ſi addat̃ in reſcripto uerbũ, ius, uel, iuſtitia ut puta quia dicat̃ ꝙ fiat ius, uel iuſtitia, operat̃ ut ualeat ſñia etiam iniuſta, licet ab illa poſſit appellari, ut per Inn.in.c. prudẽtiã, de offi. dele.& uide Paul. de Ca.in.l.fin.ff.de iuſti.& iu. ubi ponit de iſta clauſula.& Ange.in aut. de hære.& Fal.ĩ.§. exheredatos, & uide Bal.ĩ.c.cũ ueniſſet, de teſt.& ĩ c.2. in.2.col.de. of.de leg.& ꝑ nouiſſimos in.l. iuſtitia, ff.de iuſti. & iur. ubi multa ad hoc allegant.

c Item uide eũdẽ in.c.ſi quis cũ militibus.6. q.1. ubi dicit, ꝙ ſi papa reſtituit aliquem infamen ĩ ſuo ordine, eſt admittendus ab imperatore; q̃a ipſe imperator eſt minor &c. ex quo ei minora conceduntur. & ꝙ papa non poſſit tolere infamiam irrogatã per iudicem ciuilem, tenet btũs Tho.in.2.2.q.168. arti.ultim. in fin.

a Non facit. Adde q Ro.conſil.498. tenet opi. Inn.
SEBA. SAPI.
b Licet minores. Vide Imo. in.l.in famẽ,in.5.co. ff.ď publi.iud.cũ alle. p Deci. in. c.at ſi clerici,co.11.uer. ſucceſſiuè abbas cõcludit.s̃.ď iud. vbi tãgit,an poſſit eps reſtituere in cõſequẽtiam, licet nõ poſſit prin cipaliter.
c Epiſcopus diſpẽ ſat ſup infami a ñ principaliter, ſed acceſſorie, qñ uenit in cõſequẽtiã neceſſariã,de quo per Archid.in ca. Euphemiũ.§.hinc colligitur, circa fin.2.q.3. & q eps nõ poſſit reſtituere famæ, tẽet Bal. ĩ.c.at ſi clerici, in reco.de iud.& ibi uide d.Ant.in prĩ. in.15.col. ubi cir ca hoc ponit notabilem dictum.
d Adde, qď Bald. conſi.301.3.li.incip.proponitur,q qdã clericus,uidetur inclinare ſaluãdo gl.50. diſt.ĩ c.dño ſctõ, q eps poſſit diſpenſare cum infamia contracta leui cauſa.
SEB. SAPIA.
r Iſte ſenatus.Contrariũ ſentit Pau. de Ca.in.l. nõ ãbigitur,ff.de legi.uide And. Sicu.in.c. tranſlato, col.pe. s̃. de conſti.
g Vide p Archi. 10. q.3. c. cauendum, p Paul. plenius & per Imo.in.c. ueniens, de fi. p̃sby. & aliquid in.c.diuerſis,de cle.cõiu. & in.c. ſi ſummus pontifex, de ſent. excom.Arch. 6.q. 1. c. ſi quis &. 12. q.1. eos. & adde, q Franc. de Piſis dixit diſputando q ſic,qa princeps pot reſtituere infamen, niſi illa infamia ſit contracta certo loco, ut per do.Alex.Imo. in l.infamen.ff.de pub.iu.in addi.ad Bar.ibi,ubi etiam ponit, an poſſit peti p pcuratorẽ.
f Legem cõdere. Adde Rom.conſi. 228.

Ego ẽt ſequor Inno. & allego bonũ caſũ
in d.c.p venerabilẽ.ubi patet, q p̃p̃ legi-
timat aliquẽ laicũ quo ad ſpũalia, ut ſic
p oĩa reſtitutus cẽſeat̃ natalibus. Forti⁹
ergo p̃t talẽ famę reſtituer̃ quo ad ſpũa
lia,& per ɔñs cẽſet̃ reſtitutus quo ad tẽ-
poralia, p̃ſertim cũ nõ tractet̃ hoc caſu
de alterius p̃iudicio: mõſtruoſum ſi qdẽ
videret̃, ut qs cẽſeret̃ integre famæ quo
ad ſpũalia,q̃ ſunt digniora, & nõ quo ad
tpalia, ut arguit ibi text. & uide qď ibi
no.& ſic dico ibi eẽ caſũ de hac qõne, cũ
(ut dixi) legitimare, & famę reſtituere
12 iudicant̃ à pari†Venio ad ſm Inn.hic uo
luit,q collegiũ cardinaliũ poſſit famæ re
ſtituere.mouet̃,qa authoritatẽ ſenatorũ
hẽt,alle.d.c. Cõſtantinus.96.di.& ſic p̃t
intelligi ſm eũ,qď dr̃,q eccleſia hẽt Se-
natũ,& cũ Inn.trãſeũt cõiter doct. hic ſe
quẽtes.Idẽ tenuit Bar.ĩ.d l.1.§.ď qua,ff.
de poſt.ſed in.l.infamẽ, ff. de publi. iud.
ppe finẽ,vr̃ uelle hic procedere,cũ eccle
ſia caret paſtore,i.mortuo papa. Inn.ſe-
quitur Archi. & ibi gl.tenet hoc in c.ec
cleſia 16.q.1.& ĩ.§.hinc colligit̃,ſed Lau.
& Io.de Lig.ſentiũt oppoſitũ in clem.ne
Romani,de ele.per illũ tex.Et pfecto añ
q̃ eos uidiſſem, placebat mihi iſta opin.
ɔ̃ria,& facio hic fundamẽtũ. In iur̃ nõ le
git̃,q collegiũ cardinaliũ, uel ſingulares
cardinales habeãt alicuius iuriſdictiõis
exercitiũ ſine papa,p̃terquã in titulis eo
rũ in qbus ſm cõem opinionẽ habẽt iu-
riſdõnẽ quaſi epalem.ut legitur, & not.
in.c.cum in eccleſiis,de maio. & obe.& ĩ
c.uno,e.tit.li.6.facit quod no. Io.mona.
in c.ſuper eo.ĩ.de her.li.6.† Poſt mortẽ
uerò papę uacãte eccleſia iuriſdõnẽ exer
cere nõ pñt p tex. illius cle. ne Romani.
vbi dr̃,q uacante eccleſia nil pñt cardina
les exercere de ſpectãtib⁹ ad papã. Non
ob.c.Cõſtãtinus,ſup quo ſe fundat Inn.
& eũ cõiter ſequẽntes ille enim tex. ſolũ
facit in eo,q ĩperator Cõſtantinus cõceſ
ſit diuerſi ordinis clericis reuerẽdiſſimis
ſanctę Romanę eccleſiæ ſeruiẽtib⁹,ut ha
berẽt culmen & dignitatẽ ſenatus; quaſi
uelit Inn.q ſicut ſenatus Romanus pote
rat reſtituere famæ,ut in d.l.1.§.de qua,
ff.de poſt.ita & collegiũ cardinaliũ,cum
hẽat ſenatus ptãtẽ p illũ text. Sed certè
a iudicio meo nõ facit:[a] tũ qa nõ loquitur
de cardinalibus: tũ qa imperator nõ po-
tuit dare ptãtẽ hãc ĩ eccleſia dei;qa hoc
ptinet ad papã. Prętera illď nũquã fuit
reptũ, ut collegiũ cardinaliũ exerceret
iura ſenatus. nã ſenat⁹ hẽbat ptãtẽ legis
cõdẽdę,ut ĩ.l.2.§.deinde,ff.de orig. iur.
& inſt.de iur.natu.gẽ.& ciui.§.ſenatuſcõ
14 ſultũ.Venio ad tertiũ,qd de epis.Inn.in
b diſtinctè tenet,q licet minores,[b]& ma-
iores poſſint in multis reſtituere, & in
multis diſpẽſare,ut no.in.c.dilect⁹ de tẽ
po.or.&.c.at ſi clerici.§.de adulteriis,de
iud.& abſoluere a iur̃is,& uotis,& fideli-
tatibus,ut in.c.1.de uoto,& c.cũ qdã, de
iureiur.& no.ĩ.c.debitores,e.ti.&.15.q.
6. authoritatẽ: in integrũ tñ reſtituere
non poſſunt quo ad honores & ſimilia,nec infamiã remit
tere;quia hoc nullo iure cauet̃,& hoc ſequit̃ Hoſt adducẽs
q nõ diſpenſat cũ patiente defectũ in natalibus quoad or-
15 dines,ut hodie hr̃ in.c.1.de fil.p̃ſbyt. li.6.† Dicit ẽt Inn. q
ſi eps cũ alio criminoſo,q̃ cũ infami diſpẽſet, bñ admittit̃
ad accuſandũ,& teſtificãdũ non ſolũ in ciuili, ſed ẽt in cri-
minali,nõ ſolũ ɔ̃ laicos,ſed ẽt ɔ̃ clericos,cũ & talis,cũ quo
diſpenſet,poſſit(quod plus eſt)ad ordines promoueri,& ad
bñficia,& ad alios actus legitimos. quare multo fortius po
terit accuſare & teſtificari ẽt in ſacerdotes.2.q.7.c. ipſi apo
ſtoli,&.c.p̃cedẽti & ſeq.Nec ob.s̃.de teſtib.c.teſtimonium.
ubi dr̃,q condẽnatus de crimine nõ p̃t teſtificari in crimi-
nalib⁹;qď intelligẽdũ eſt,qñ nõ eſt diſpẽſatũ ſm Inno.uel
ſm Io: An. cùm fuit cõdẽnatus de crimine,ad cuius ſñiam
fit infamis;& p̃dicta no.Glo.tñ Ioan.in.c. dño ſancto.50.
diſti. & in c. Euphemium. §. hinc colligitur.2.q.3. dicit q
eps in oĩ crimine,in quo p̃t diſpẽſare, poteſt infamiam tol
lere.Inn.tñ & Hoſt. communiter ſequens ſentiunt hic op-
poſitũ,ut patet ex prædictis.Ego uerò tenui in d.§. de adul
c teriis,q eps non p̃t diſpenſare ſup infamia principaliter;[c]
& hoc caſu procedunt prędicta:ſed ubi uenit acceſſoriè ad
caſum ſibi permiſſum dico,q p̃t. Nã condẽnatus de adulte
rio efficitur infamis.l.1.ff.de his qui not.infa. & tñ eps di-
ſpenſat cũ tali,ut dixi plenè in.d.§.de adulteriis. Ad idẽ ur̃
tex.ſm unũ intellectum in.d.§.de qua.ubi hr̃,q inferior ab
ſoluit ab infamia,quãdo veniebat acceſſoriè ad ſententiam
ɔ̃ quam ex cã reſtitutionẽ in integrũ conceſſit multa.n.cõ
ceduntur acceſſoriè,quæ non ueniũt principaliter.l.1. ff.de
16 authori.tu.†Ex his infert̃ ad deciſionẽ quarti dubii.dicen-
dum eſt.n. q iſti citra epm reſtituere famæ non pñt, p̃ſer-
tim cùm nunquã diſpenſent,niſi in caſibus à iure expreſſis,
17 ut plene dixi in d.§.de adulteriis †Ad quintũ de imperato
d re[d],dicendũ q ſuę iuriſdõni ſuppoſitos indubiè p̃t famæ re
ſtituere, cùm hoc ipſe ſibi reſeruauerit in ſignũ priuilegii
ſpãlis.d.§.de qua. Alteri uero ſuppoſitos puta papę nõ po-
terit,ſicut.s̃.dixi de papa reſpectu ſubiectorũ imperatoris.
An aũt laicus infamis reſtitutus p imperatorẽ poſſit pmo
ueri ſine alia diſpenſatione ad clericatũ, poſſet adduci Inn.
p & ɔ̃,ut patet ex p̃dictis.Sed ego credo q ſic, dummodo
egerit pñiam;quia incipit eſſe,qď non fuit,ut in c.ferrũ.50.
diſt.Poſſet tñ in ɔ̃riũ argui; quia imperator non põt habi-
litare quo ad ſpiritualia,arg.in d.c.per uenerabilem:& hoc
fortè uoluit Inn.in eo, quod dixit papã tm̃,& nõ aliũ poſſe
reſtituere laicũ famæ, cùm ſibi neceſſarius eſt in clericatu.
Poſſet tñ intelligi, q illa dictio tm̃, excludat alios p̃latos
inferiores,nõ aũt ĩperatorẽ,cũ ſimpliciter reſtituat priſti-
nę famę. nã reſtõ eſt primi ſtatus reintergratio.2.q.3.c.ſi
quẽ.§.fi.&.l.1.C.de ſen.paſ. & imperator potuit tollere in-
famiã,quã p legẽ ſuam intulit,& perinde ſentire, ac ſi ille
nunquã fuiſſet infamis quo ad iuris effectũ,ut no.gl.in ſimi
li in cle.1.de immu.eccl. & reſpectu criminis, quod fuit no
torium,non p̃t haberi pro infecto: poterit tñ eps poſt mo-
dum diſpenſare,ſicut facit cũ illo, q in notorium crimen ſi
ne infamia incidit,de tẽpo. ordin.c.fi.& not.bñ hãc mediã
18 uiã,quã puto ď iure ueriſſimã.†Ad ſextũ ď ſenatu. certũ ẽ,
q olim poterat.d.l.1.§.de qua,ff.de poſtu. ſed hodie nõ eſt
e amplius iſte ſenatus[e]præſertim Romæ.nec remanſit hodie
aliqua ptãs in ſenatu. hinc not.dixit Bart.in.l.fi. C.de legi.
q hodie populus Romanus & ſenatus nõ pñt facere legẽ:
ſed olim ſic;ratio eſt hæc ſm eum.nam poſt, quam populus
Romanus tranſtulit poteſtatem in principem, adhuc apud
eos remãſit ptãs eligẽdi & priuandi,ut.l.2.§. ex actis,ff.de
ori.iur.ideo illo tpe poterat populus Romanus, & ẽt ſena
tus legẽ cõdere.[f]Sed hodie oĩs ptãs imperii eſt abdicata ab
eis.Ius n.eligendi habent principes de Alemania, de qbus
per gl.in.c.ad apoſtolicę, de re iudi. libr.6. & eos priuandi
habet ſolus papa. d. c. ad apoſtolicę; facit.c. uenerabilem,
de electione,& cle.ne Romani,de iureiuran. Cùm ergo nil
omnino,

SEB. SAPIA.
a In regibus. contrariũ ſentit Bar. in l.acta.§.1.ff.de re iudi.
SEB. SAPIA.
b Superiorem.Vide Abb. in c. ſup quibuſdã.§.præterea,de uerb.ſig.& Signoro. de Homode.in cõſi. 51. co.1.in prin.col. 4.& d.Ant. de Roſel.in tractatu legitima. char. 13. col. 2. ubi ponit de poteſtate legitimandi,an poſſit præſcribi. uide ẽt Iaſ. in l.imperiũ, col.11.ff.de iuriſ. om.iudi. & Feli. ĩ c.auditis, co.9.s̃. de præſcrip.
c Adde ipſũ. Abb. Panor. in c. fi. in 5.col.in uer. ſecũdò quæritur,in fi. s̃. de conſue. ubi dicit, q in his, q̃ ſunt reſeruata pricipi in ſignum ſupremæ poteſtatis,non poteſt induci conſuetudo, niſi eſſet tantum tempus,cuius initij memoria non eſſet in contrariũ,per ſing. text. in d.c. ſuper quibuſdam.§. præterea, & ita etiam ibi do.Anto.& Imo.& quæ ſunt iſta quæ ſunt reſeruata principi,enumerat Bal. in l.1. C.de iure au. ann. & in l. reſcripta, C. ſi contra ius uel utili.publ. ubi etiam recitat illa, quæ ſunt reſeruata papę,&ad de qď not. Bar. in l.cum neque,C.de incolis,lib.10. & in l.1.C.de muli. & ĩ quo loco.mu. lib.10.in 5.col.in uerſi. quæro cui poſſit imponi hæc collecta &c. ubi mirabiliter concludit, & eſt caſus multum frequens, q ad hoc, ut ciuitates poſſint imponere collectas forenſibus pro rebus, quas poſſident forẽſes in illa ciuitate, ſi illæ ciuitates dicant, q habent ex conſuetudine,poſſunt ſi habent ex conſuetudine tanti temporis,cuius initii memoria ñ ſit in contrarium: hoc non uidetur uerum: quia imò debet ſufficere tẽpus 10.annorum, cũ imponere collectam forenſibus non ſit de reſeruatis ſummo principi: quia iſtud põt induci per ſtatutum inferioris,expreſſè not.Bal.in l.1.in 7. col.C.de ſen. quæ pro eo, quod inter. profe.& ibi probat.lege & rationibus. & propterea ĩ cõtingentia facti.d. Alex.Imo. conſuluit contra Bar.in conſi.cc.inci. uiſo & bene diſcuſſo proceſſu, in 5. & 6.col.ubi expſ̃ſè tenet, q ſufficiat tempus. 10. an. ut poſſit imponi collecta forenſibus; & ita refert & ſequitur d. Iaſ. de May.in l.de qbus,ff.de legi.
Adde, an ciuitas non recognoſcẽs ſuperiorem poſſit famæ reſtituere, eundem Abb. conſil.104.
d Ad quid agitur. Adde Alex. conſi. 210.2.lib.& Io.ď Ana. conſil.44.s̃. al leg. Ro. conſil. 97.
SEB. SAPIA.
e Vocaui. Vide d. Iaſ.in l.ut uim,colũ.fi.ff.de iuſti. & iure.
f Adde Ang.in l. ut uim,ff.de iuſti. & iure.

omnino, quod ſit de imperio, reman-
ſit,nõ appet rõ ſm Bar. & bñ. p quã pñt
leges cõdere. Et optimè facit ad ea q̃.s̃.
dixi ĩ collegio cardinaliũ, ut nõ poſſint
famę reſtituere, cũ ptãs exercẽdi hæc p̃-
cipua ſit ĩ papa dũtaxat,licet faciat cũ cõ
ſilio cardinaliũ.d.c.p uenerabilẽ, ĩ §.rõ-
nib⁹, & p Io.mo.ĩ d.c. ſup eo,de hære.li.
6.Et ſic limit a dicta Inn.& aliorũ ſequa
ciũ,q dixerunt ſimplr̃ ſenatũ poſſe famę
reſtituere.Nã dico illud pcedere ſm an
tiqua tpa: ſed hodie ſec⁹,cũ nulla ptãs ĩ-
perii remãſit apud populũ Romanũ, uel
ſenatũ;& recognoſcit hodie ĩperator ĩ-
periũ ab ecclia, & nõ a Romanis,ut dixi
19 ĩ c.nouit,de iudi.ubi uide. †Ad ſeptimũ,
qd de regibus & aliis principib⁹ ĩferiori-
bus? dicit Inn. q ñ pñt reſtituere famę:
qa unus tm̃ princeps ĩter laicos p̃eſt oĩ-
bus aliis,ſ. ĩperator,ut patet.7.q.1.c.ĩ a-
pibus,& ff.ad l. Rho. de iactu. l. de p̃ca-
rio,C.de qua.p̃ſc.l.bñ a Zenone,cui⁹ legi
bus oẽs chr̃iani laici tã reges, q̃ alii obe
dire debẽt,C.de legi.l.leges, maximè qa
ab ecclia ſunt approbatę,& nulla lege ca
uet̃,q poſſit aliqs reſtituere,niſi ſol⁹ prin
ceps,i.imp̃ator,uel ſenatus.d. §. de qua;
quaſi p hoc oĩb⁹ aliis uideat̃ interdictũ.
Sed dicit Inn. alios dicere, q oẽs reges ĩ
integrũ reſtituere pñt,q ñ ſunt ĩperatori
ſubditi,ſed ſoli papæ ĩ dubiis, & in graui
bus,de qbus in c. p uenerabilẽ, p̃alleg.d.
Ant.dicit,q prima opi.p̃t eẽ uera ĩ reco
gnoſcẽtib⁹ ſuperiorẽ; ſcďa ĩ nõ recogno
ſcẽtibus, q pñt ponere manũ ad ea,q̃ prĩ
cipi ſunt reſeruata.d.§. rõnibus; p qď p̃t
dici ſm eũ,q ciuitates,q̃ nõ recognoſcũt
ſuperiorẽ,pñt famę reſtituere; alleg.qď
no. Bar. ĩ l.hoſtes,ff.de capt. ego primò
ad hoc allego Inn. q hoc exp̃ſsè firmat ĩ
c.cũ P.tabellio,de fide ĩſtru. & Bar.ĩ l.in
famẽ,ĩ fi.ff.de pub.iudi. ubi idẽ qď.s̃.te-
a net ĩ regib⁹[a]& principib⁹,& aliis ciuita-
tibus nõ recognoſcẽtibus ſupiorẽ,dicẽs
q populus liber tãtã ptãtẽ hẽt ĩ ſe quã-
tã ĩperator ĩ uniuerſo;& facit qď ipẽ no.
ĩ l.1.ff.de aqua plu.ar.& Bal.in l.decerni
20 omus, C.de ſacroſ. eccl. † Vide ad p̃dicta
unã limitationẽ,quã ponit Bar.in d.l.1.
§.de qua, ff. de poſtu.ubi dicit,q ciuitas
recognoſcẽs ſupiorẽ ñ p̃t famę reſtitue-
re p illũ tex.& idẽ ĩ aliis principibus re-
cognoſcẽtibus ſupiorẽ;qď dicit uerũ ĩ ĩ-
famia irrogata p ius cõe: ſecus in infa-
mia,q̃ irrogat̃ ex forma alicuius ſtatuti:
qa p aliud ſtatutũ ɔ̃riũ poſſet tolli,cũ nil
tã nãle,q̃ ut unũqďq; ſoluat̃ eo uinculo,
quo ligatũ eſt.l.nil tã nãle,ff. de reg.iur.
Ex hoc dicto not.q ciuitas nõ libera p̃t
facere ſtatutũ ĩfamiæ irrogatiuũ; facit.l.
oẽs pp̃li,ff.de iuſt.& iure,& illã infamiã
21 p̃t tollere. †Dico ẽt q iſti recognoſcẽtes
b ſupiorẽ[b]pñt remanẽte ſubiectione p̃ſcri
c bere[c] iſta reſeruata principi: ſed reqrit̃
tp̃s, de cuius initio ñ eſt memoria,ut eſt
tex.no.in c.ſup qbuſdã, de uerb.ſig. & p
Bar.in l. ſi publicanus.§. in uectigalibus,
22 ff.de publi. †Ex his patet deciſio octauæ
& ultimę qõnis. Dicẽdũ eſt.n. (ut patet
ex p̃dictis) q iſti iudices ĩferiores neqũt
famæ reſtituere.d.§.de qua, niſi ĩ quãdã
ɔñiã,ſm unã lect.d.§.de qua,ut s̃.dixi; &
p hęc hẽs pleniſſimè hãc mãm expedi-
23 tã. † Vlteri⁹ qro,ad qd agit̃[d] actione iniu-
d riarũ? Sol.dñt Hoſt.& Io.And.q agit̃ ad
pecuniariã æſtimationẽ ĩiurię,ut ĩ.de in
iu.c.olĩ,& ɔdẽnatus ĩfamis efficit̃,ut hic,
& ĩ iuribus.s̃.alle.ẽt ſi clerico,& qď plus
ẽ epo fuerit irrogata, ut ĩ p̃dicta decr.o-
lĩ,& ĩ.de ſen.excõ.c.ea noſcit̃.Ego dico,
q ď iniuria p̃t agi ciuilr̃, & criminalr̃. ſi
agit̃ ciuilr̃, pcedit qď s̃.dcm̃ ẽ,ut agat̃ ad
ęſtimationẽ pecuniariã, & æſtimabit̃ ĩiu
ria p iur̃m ĩiuriati,ſecuta tñ taxatiõe iu
dicis,ne ille ĩ ĩfinitũ iurẹt.l. ɔſtõnib⁹, ff.
ď iniur.& dẽt iniuriatus ſe referre ĩ æſti
matiõe ad dãnũ,qď poti⁹ uoluiſſet pati,
ñ ãt ad lucrũ, a quo potius uoluiſſet ab-
ſtinere;ut puta iuro,q potius uoluiſsẽ cẽ
tũ ď meo pdidiſſe, q̃ hãc ĩiuriã pati. Et
hãc practicã iurãdi & taxãdi uide p gl. ĩ
c.ſi canonici,de offi. ord.li.6.ĩ uer.dãnis.
plenius p gl.& Bar.ĩ l.ĩiuriarũ ęſtimatio
ff.de ĩiur.& pleniſſimè de hac mã uidere
poteris multas qõnes p Cy.ĩ d.l. ſi ñ cõ-
uitii,C.ď iniu.Et an ĩ libello poterit a-
ctor hãc quãtitatẽ exprimere, Bar.ĩ d.l.
ĩiuriarũ,dicit q aut ęſtimatio uenit fiẽ-
da p iudicẽ;& tũc ñ eſt exprimẽda quãti
tas ĩ libello,cũ iſta taxatio ſpectet ad iu-
dicẽ,& ñ ad ipm actorẽ. Aut æſtimatio
eſt fiẽda ab ipſo actore;& tũc p cũ dẽt ex
24 primi,arg.ĩ l.ubi, ff.ď uer. obl. † Si uerò
agit criminalr̃, tũc uenit ĩponẽda pœna
d arbitraria;& p̃t iudex arbitrari pęnã cor
poralẽ, ul̃ pecuniariã fiſco applicãdã;ad
hoc uide tex.cũ gl.ĩſti.ď ĩiur.§.ĩ sũma.&
ſi actũ fuit ciuilr̃, ñ p̃t poſtea agi crĩalr̃:
qa actio ciuilis hoc caſu tẽdit ad uindi-
ctã;de quo dic ut legit̃ & no.ĩ l.p̃tor edi-
e xit,ff.ď iiu. An ãt cleric⁹ admittat̃ hodie
uolẽs agere ad ęſtimationẽ iniuriæ,uide
25 qď no.ĩ c.olim,p̃all. †Sed pone,q uoca-
e uĩ[e]te latronẽ,& tu me,nũqd qlibet nr̃m
f p̃t agere ď ĩiuria illata?Spe.[f] format iſtã
qõnẽ ĩ titulo ď accuſatore. §.i. uer.qd ſi
uocaui te. Et priò arguit q ñ:qa ſicut uĩ
ui repellere licet,ita & iniuriã.s̃.ď reſti.
ſpolia.c.olĩ,& l.ut uĩ, ff. de iuſti. & iure.
Prętera paria delicta mutua ɔpẽſatiõe
tollũt̃,ut ĩ c.pen. & ultimo,ď adulte.l.ui
ro,ff.ma.l.ſi duo,ff.de dolo. Spec.firmat
ɔ̃riũ,ut qlibet poſſit agere ď iniuria ſibi
illata: qa iſtæ ĩiurię cõcernũt diuerſa;ad
hoc 3.q.11 c.negãda:ſec⁹ ãt,qñ ɔcernerẽt
idẽ,& ageret̃ ciuilr̃;& iſte ẽ caſus.d.c.pe.
& ult.Nã adulteria ɔiugũ ɔcernebãt idẽ
mr̃imoniũ: refert tñ quoſdã dicere,q ſi
tu dcõ vl̃ fcõ me,puocaſti,& ego dcõ uel
fcõ feci tibi ĩiuriã, q tu ñ potes agere ɔ̃
me; ad hoc.l.1.§.cũ arietes, ff.ſi quadru.
pau.fe.dica. & q icõſult⁹ calor uitio calũ
nię caret.2.q.3.c.ſi quẽ.§.notãdũ, ĩ fi. &
ita ſiplr̃ trãſit Sp.do c.hãc qõnẽ hic ñ tã
gũt. Ego uerò diſtiguo ſic,q aut ego dixi
tibi ĩiuriã poti⁹ aĩo purgãdi me ab ĩiuria

quã mihi inferebas;& nõ teneor actione
iniuriarũ.Exẽplum:ſi diceres, ꝙ ego cõ-
miſi aliqđ crimẽ; dico ꝙ tu mentiris.nã
licet mihi meã inocẽtiã defẽdere;& hoc
apertè tenet Bar.in l.quæ omnia,ff.de ꝓ
cur.alleg.l.qui cum maior. §. libertus,de
bo.lib. Aut cõuitiũ meũ concernit aliud
factũ,ita,ꝙ nonvenit ad innocentiã meã
defendendã;& tunc dico, ꝙ quilibet põt
agere de iniuria ſua,arg.opti.in c.veniẽs
de iureiur.ibi.*alternatim conuitia ingerendo &c.* Itẽ probo rõne. ſicut nõ eſt licitum
percutere eũ, qui me ꝑcuſſit,ſi nõ ſit ad
defenſionẽ,ſed ad vindictã, vt l.ſi ex pla-
gis.§.tabernarius,ff.ad l. Aqui. dixi in c. b
olim,de reſt.ſpo.ita nõ licet facere iiuriã
ferẽti;qa nemini licet ꝓpria authoritate
vlciſci.l.nullus,C.de Iudæ.puto tamẽ, ꝙ
qui prouocatus iniuriã intulit,eſt mitius
puniẽdus: qa difficile eſt cõpeſcere iuſtũ
animi dolorẽ,ar.opt. quaſi expreſſum in
ſimili ĩ l.ſi adulterium §.imperatores, ff.
de adul.facit quod legitur & not. in c.3.
26 de ſen.exc.& hæc not.†Vltimò hic reuo-
co in dubiũ,an ſit verũ,qđ dixi in prin.vt
nõ tenear actione iniuriarũ, ſi conuitiũ,
a qđ tibi ĩtuli ſit verũ? reperio Io. An.[a] ple
nisſimè hũc articulũ fuiſſe proſecutũ in
additio.Spec. in tit.de iniur. poſt prin.&
qa optimè hic cadit, vt patet ex ꝑdictis,
& materia eſt quotidiana, hic inſerã. Et
recitat ipſe circa hũc articulũ ſex varias
opiniones.Prima opi.ꝙ aut qs dixit verũ
aĩo ĩfamãdi, & tenet;aliàs ſec⁹, vt no.ĩ c.
fi.de iniur.vbi ꝑ Hoſ. Secũda fuit opi.Ac
cur.in l.eum q,in prin.ff.de iniur. q ſim-
pliciter tenuit cõuitiãtẽ teneri actiõe in
iuriarũ,ſiue in iudicio, ſiue extra iudiciũ
id agat:facit inſti.e.ti.in prin.Tertia fuit
opinio Io.2.q.1.c. ſi peccauerit, ĩ pri.vbi
vr̃ diſtinguere,an id fiat in iudicio;& li-
ceat:an extra iudiciũ:& nõ liceat; & ſm
primũ dictũ intelligit prædictã l. eũ qui.
Quarta fuit quorũdã opinio diſtinguen
tiũ, an illud conuitiũ proueniat ex culpa
eius,cui iniũgitur; puta qa dr̃ proditor,
hæreticus,vel periurus;& nõ tenet, & ſic
27 loquit d.l.eũ qui.†Aut ſine culpa,vt quia
dixit eũ baſtardũ; & tũc tenet ad hoc 56.
diſt.c.naſci,C.de natu.li. l. legẽ. Quinta
fuit opinio aliquorũ diſtinguẽtiũ aľr, ſ.
an expediat reip.iſtud cõuitiũ publicari;
& tũc nõ tenet,ſi verũ eſt; nec diſtinguit
hoc caſu,an ꝓuenerit ex culpa,vel ſine;vt
qa leproſus:talẽ.n.expedit ſeparare:quia
cõtagioſus eſt morbus,de cõiu.lepro.c.1.
de cler.ægro.c.de rectorib⁹,& ꝑdicta.l.eũ
28 q.†Aut nõ expedit reipu. talia publicari;
vt puta ſi appellauit illũ baſtardũ, clau-
dũ,cucurbitã,vel qd ſiľe;& tũc tenet: qa
iniurioſũ eſt nr̃os defect⁹ detegi,C.q.ñ&
q.quar.pars.debe.l.2.lib.10.& hoc dicit
Io. And.placuiſſe dño & magiſtro ſuo in
d.l.ſi nõ cõuitii,& Cy.& Pet.ibidẽ ſub 8.
q.& dic ꝙ ẽt placuit Bar.in l.eũ q, vt ſ.di
xi in primo notabili.Sextã opinionẽ po
ſuit Dy.dicẽs, ꝙ aut de conuitio poterat
iniuriat⁹ accuſari;& ſi dicit verum,nõ te-
netur iniuriarũ,ſic intelligitur.d.l.cum qui,& l.4.C.eo.ti.
aut nõ poterat accuſari;& tũc tenet,licet verũ dicat,vt pręall.l.2.niſi probet ſe non animo iniuriãdi dixiſſe d.l.ſi non
cõuitii.& hæc opinio idẽ in effectu hẽt, qđ pręcedẽs. Ipſe
verò Io. An.in addi.ꝑal.ſic dicit poſſe rite diſtingui,ꝙ aut
dixit qs conuitiũ in iudicio, aut extra.Primo caſu, ſi illud
ꝓbat,nõ eſt dubiũ ꝙ non tenet,vt in d.l. eũ q, cũ concor.&
intellige ſiue agẽdo,ſiue excipiẽdo illud fiat: qa iuris exe-
cutio nõ habet iniuriã,ff. eo.l.iniuriarũ, & ĩ l.nõ videnť,ff.
de reg.iu.vbi dr̃,ꝙ nõ vr̃ vim facere,q ordinaria actione ex
peritur.Secũdo caſu aut fit per libellũ famoſum;& tũc,ẽt ſi
dicit verũ,tenetur,C.de famo. li.l.i.ſm canones excuſatur
ſi procedat in publicũ,& illud probet:de quo dic,vt 5.q.i.in
ſumma.ſi verò dicatur cõuitiũ, tũc aut illud conuitiũ dicit
b ex cauſa,aut ſine cauſa.[b] Primo caſu, ſi cã correctiõis dicat
etiam publicè,nõ tenetur: puta iſta duo ſimul iũcta faciunt
ceſſare actionem iniuriarum.ſ. ꝙ ex cauſa iuſta dixit,& il-
lud quod dixit,eſt verũ;pro hoc 45.diſtin.c.ſed illud vbi po
nitur illud apoſtoli,Peccantem coram omnibus argue, vt
cæteri timorem habeant;& ex ea cauſa etiam coram ſupe-
riore,licet nõ in iudicio,ad eius correctionẽ dici poterit;
vtputa vult ordinari,& eſt ſpurius vel hæreticus occultus,
29 vel qd ſimile.†Exiſtentia.n.cauſę,vt eius veritas,indicat,ꝙ
nõ animo iniuriandi hoc fecit.per circunſtantias.n. & indi
cia apparet de animo,ſeu de eo iudicať.l.1. & qđ ibi.not.C.
ad legẽ Cor.de ſica.& in c.2.de renun.lib.6.& c.paſtoralis,
de cã poſ.& propriè.in fi.In ſecundo mẽbro,qñ ſine cã di-
cit conuitiũ;puta in rixa & animosè; & tunc etiã ſi cõuitiũ
ſit verũ,tenetur ſm eũ.hoc.n. eſt ſubiectũ huius actionis,&
animus iniuriandi,qđ verba ſonant,& dicendi modus; nec
veritas conuitii eximet eũ ab hac actione l.quiſquis, C. de
poſt.& C.de offi.rectoris prouin.l.3.ibi:*nam & ſi ueræ uoces ſint nec ad libidinem &c.* vbi patet,quod nõ ſufficit veritas
cõuitii:ſed requirit, ꝙ abſit libido & voluntas iniuriandi.
Ad idẽ facit.l.3.C.quẽad.teſt. app. vbi iubet imperator nõ
aperiri partẽ teſtamẽti,q̃ reſpicit alterius ignominiã;& vi-
de qđ no.in c.1.de col. dete.in gl.in ver.qualitas.vbi dicit,
ꝙ deus non eſt remunerator nominũ,ſed aduerbiorũ;qua-
ſi reſpiciat non id,qđ fit,ſed quo animo fit ad hoc.86.diſti.
c.nõ ſatis.Idẽ ſi denunciãdo reperitur malo zelo denũciãs
vt in c.cũ I.& A.ſupra eodẽ & c.cũ oporteat, de acc. fortius
prohibendũ eſt infamare;& ꝯ detractores remittit ad c.ex
merito, cũ ſequenti 6.q.1.& cũ hac opi.tranſit ipſe d.Ant.
& hæc dicta ſua ſatis mihi placẽt.In ꝑcedẽtib⁹.n.caſibus ſa
tis excuſatur ab iniuria verũ dicens,cũ nõ habuerit animũ
iniuriandi.Iniuria.n.abſq; affectu faciẽtis nõ cõſiſtit,vt l.il
lud,ff.de iniu.& 15.q.1.c.illud.Nã ad ſuperiorẽ ꝑt qs repre
hẽdere, dũmodo nõ faciat improbriosè & temerariè; de
quo vide bonã gl.in c.nolite 21.di.& alibi dr̃,ꝙ Pau.repre-
hẽdit Pe.qa reprehẽſibilis erat 2.q.7.c.Pa.el 2.ſed.ĩ vltimo
caſu,qñ aĩo iniuriãdi dixit,licet verũ dixerit,nõ dẽt excuſa
ri,ẽt ſi expediat reipublicæ illud publicař:qa debuit ire ad
iudicẽ,& ꝑ viã accuſationis ſeu denũtiationis illud ꝓbare;
& tũc meret laudẽ,vt ſatis ꝓbari vr̃ in l.vna,C.de famò.li.
vbi imperator prohibet aliquẽ ꝑ libellũ diffamari, ẽt ſi illa
vera ſint ſubiicit, ꝙ ſi aliqs vult ſuæ ſaluti cõſulere,& dãnũ
euitare,dẽt ire ad iudiciũ,& ea q̃ arbitrat vera eẽ,ꝓbare;&
ex hoc vlt. dicto vr̃ ibi tex. ꝓhibere oẽm diffamationẽ ex
30 traiudicialẽ ſiue ꝑ famoſum libellũ,ſiue aľr.†Qđ ẽt innuit
ibi ex alio:qa grauiter punitur is,q reperit libellũ,& eo di
miſſo vadit propalãdo ibi cõtenta.Ad idẽ adduco text.in
l.lex Cornelia.§.ſi qs libellũ,cũ ſequenti, & l.itẽ apud La-
beonẽ.§.cõuitiũ,cũ duobus.§.ſeq.ff.de iniur. hoc ẽt colli-
gitur ex tacita mẽte diuinę legis,vt colligitur 2.q.1.c.ſi pec
cauerit,& ex notatis in c.nouit,de iud.& in pſal.Miſericor
diam & iudiciũ cantabo tibi dñe,dicitur:detrahentẽ ſecre-
tò proximo ſuo hunc perſequebar.nam & bonũ non eſt fiẽ-
dũ malo animo 76.di.c.non ſatis,& 1.q.1.c. nõ eſt putãda.

SVM-

a Io. Andr. Adde ꝙ illa verba fuerunt originaliter Old. conſ. 54. de quo ꝑ Rom. conſi. 96.& vide Anc.cõ.326. SEBA. SAP.

b Sine cauſa. Vide ad hęc plura per Ang. Are. & ibi ꝑ Aug.de Arimi. in tract.malefi.char. 32.& Ange.in cõ. 94.inci. ſuper puncto Ang.in l.ſi nõ conuitii,C.de iniur.vbi etiã ꝑ Sal. Ro.in conſi.96.& Old.conſi. 53. inci.cõſueuit dubitari.

SVMMARIVM.

1 *Sententia & alia facta per iudicem notoriè excõicatum ſunt ipſo iure nulla.*
2 *Geſta per excõicatum, qui communi opinione non reputabatur excõicatus, ſunt valida,licet poſtea appareat excõicatus; & idem de alio inhabili 3.7.11.vbi proſequitur,ſiue gerantur ratione publici officij, vel non; vide in diſcurſu.*
3 *Collatio beneficij facta per excõicatum toleratum valet.15.16.*
4 *Iudices plures delegati non cenſentur in dubio habere iuriſdictionem inſolidũ ſed pro parte omnibus competentem. 21.*
5 *Confirmatio ſi non valet,remanet electio in priſtino ſtatu.*
Sententia vitiata non vitiatur proceſſus, niſi vitium ſententiæ concernat totũ proceſſum.
8 *Excommunicatus poteſt acquirere ex contractu vel quaſi,tamen non poteſt experiri niſi poſt abſolutionem.*
9 *Excommunicatus poteſt eſſe in iudicio,niſi repellatur.*
Excõicatus quantuncunque manifeſtus poteſt teſtari, niſi fortè contra eius teſtamentum excipiatur.
10 *Excommunicatus poteſt legare ad pias cauſas.*
Hæretici excommunicati non poſſunt teſtari.
12 *Scire nõ præſumimur antiquum factum, quod veriſimiliter euanuit de memoria,vel illud,quod eſt factum in longinquis partibus.*
13 *In his quæ non geruntur ratione publici officij,non eſt differentia inter excommunicatum publicum vel occultum.*
14 *Reſcriptum impetratum ab excommunicato non valet.*
17 *Prælato excõicato, etiam occulto, ſimoniaco in ordine, & notorio fornicatori impune non paretur:ſecus aliter crimino ſo.*
18 *Geſta per prælatũ intruſũ qui cõi opinione reputabatur prælatus, an teneãt?*
19 *Literis epiſcopi an credatur?*
20 *Sententia lata per publicum excommunicatum eſt ipſo iure nullã.*
Futurum exponitur pro præterito,quando materia hoc requirit.
21 *Tutores habent omnes exercitium in ſolidum.*

CAP. XXIIII.

a
1 AD probandum. [a] † Reuocata ſententia
propter defectum iuriſ
dictionis,vt quia vnus ex iudicibus publicè excõi
catus erat,vel propter iuris ordinẽ non ſeruatũ;
iterum de principali quæritur h d.& de eodem facto loqui
tur c.cum dilecta,de reſcrip. Et pone ſic caſum literalẽ quã
tum pertinet ad intellectum.c.Vacante quodã monaſterio
monialiũ duæ fuerũt electę in diſcordia in abbatiſſam eiuſ
dẽ monaſterii,cuſtos.ſ.eiuſdem eccleſię,& quędã alia mo-
nialis,vtraq; parte aſſerente ſuam electionem præualere,
Papa commiſit cauſam iudicibus delegatis, quibus manda
uit,vt examinatis vtriſq; electionibus confirmarent illam,
quæ de iure præualeret. Cognito de cauſa iudices cõfirma
uerunt electionẽ factam de cuſtode per ſnĩam diffinitiuam
a qua ſententia fuit ab altera parte appellatum, vel per viã
nullitatis cauſam introduxit ad Romanã ſedẽ,allegans ꝙ
vnus ex iudicibus.qui cõfirmationis ſententiã tulerũt, erat
tẽpore ſnię publicè excõicatus.Item,ꝙ nõ ſeruauerũt ĩ pro
cedendo iudiciariũ ordinẽ.Papa ad inſtantiã huius partis
cõmiſit cauſam aliis iudicibus ſub forma, de qua in litera
2 cõtinetur;& ꝓſequere vt in tex.†No.ibi:*publicè innodatus*,
b ꝙ geſta à iudice ẽt deleg.publicè[b] excõicato ſunt ipſo iure
c nulla[c]:ſecus,ſi nõ eſſet publicè excõicatus, ſed toleratus,vt
hic probať à ꝯrio ſenſu;& ad hoc allegať quotidie iſte tex.
Et ex hoc inferť,ꝙ tolerãtia operať ẽt in delegato,vt valeãt
geſta,ſi cõi opi.reputabať habilis,ad hoc bo.tex.3.q.7.c.in
famis.§.tria,ver.verũtñ.vbi dicit,ꝙ ſi ſeruus, dũ putareť li-
ber,ex delegatione ſnĩam dixit,tenet ſnĩa, q̃uis poſtea depꝛ
hendať,ꝙ ſit ſeruus:idẽ probať in l.2. iuncta gl.C.de ſen.&
& interlo.om.iud.& facit hoc ꝯ no.per Inn.in d.c.cũ dile-
cta,de reſcr.vbi videť velle,ꝙ tolerantia non operať in de-
legato inhabili:ſed tene primũ,& vide qđ ibi no. Quid aũt
d in arbitro[d] & arbitratore, vide in Spe.de arb.§.diſtert,ver.
itẽ ſecundũ eum & ſeq.& ibi tenet in arbitro idẽ, qđ ĩ de-
legato;qđ ſatis placet:quia arbitria ſunt redacta ad inſtar
iudiciorũ l.i.ff.de arb.ſed in arbitratore magis dubitať;de
quo vide ꝑ Io.An.in reg.dolo facit,de re.iur.li. 6. in Merc.
& ꝑ d.Ant.in c.quintauallis,de iureiu.& ibi dixi;dic vt ibi.
3 †No.2.& tene mẽti,ꝙ cõfirmatio electionis facta ab excõi
cato,q alias hẽbat ꝑtãtem confirmãdi,tenet mero iure;ex
e quo pari rõne inferť,ꝙ collatio facta[e] ꝑ excõicatum tolera-
tũ valet & tenet;qđ per iſtũ tex. ſic indu
ctũ tenuit Cal.in quadã ſua diſputatiõe,
q̃ incipit excõicatus,q cõi opi.hẽbať,&c.
Inn.apertè tenet in c.ſi verè, de ſen. exc.
& idẽ ſentit in c.i.de ſchiſma. dicã lati⁹
4 ſuꝑ gl.i.†No.3.ꝙ data inhabilitate vni⁹
ex plurib⁹ iudicib⁹ delegatis corruit qc-
quid oẽs agũt:& hoc,qa exercitium iuriſ
dictionis cõpetit eis pro ꝑte, & nõ inſo-
lidũ,vt in c.vno delegatorũ,& c. cãm ma
trimonii,de of. del.ſnĩa aũt nõ ꝑt ꝓ par
te valere;ad hoc qđ leg.& no.in c.cũ ſuꝑ
abbatia,de off.del.qđ ꝓcedit,ẽt ſi fuiſſet
dati cũ clauſula,ꝙ ſi nõ oẽs,duo, &c.Nã
procedẽdo cũ inhabili ĩficiũt iuriſdictio
nẽ propriã;de quo dic,vt plenè no.ĩ d.c.
5 cũ ſuper.†Not.4.ꝙ caſſata cõfirmatione
ex cõfirmantis defectu, vel ꝑꝑ iudiciariũ
ordinẽ nõ reſeruatũ, remanet electio in
priſtino ſtatu;qđ eſt expreſſum ĩ c. cõfir-
mationẽ,de ele.li.6. qd e contra,an ele-
ctione exiſtẽte inualida valeat cõfirma-
tio? dic vt le.& no.in c.cũ ſuꝑ de cau.poſ.
& ꝓprie.in c.q̃ ſit,de ele.li.6.& c.vno,de
6 poſtu.ꝑl.eo.li.& vtrobiq; bona gl.†Vlti-
mò no.ibi,in fi. *uerũ cognoſcatis*,ꝙ corruẽ
te ſnĩa corruit pariter totus proceſſus.
Nã papa mãdat hic iterũ de electione co
gnoſci.An aũt hoc ſit verũ ĩdiſtinctè,dic
ꝙ non:ſed fac tria mẽbra circà hoc. Aut
.n.vitiũ nullitatis cõcernit ſnĩam dunta-
xat,puta qa lata die feriata, & tũc rema-
nẽt acta in ſuo robore;facit l. ſi vt propo
nis,C.qũo & qñ iudex. Aut cõcernit ſen
tentiã pariter & acta;& tũc oĩa corruũt;
& hoc caſu iudicio meo ꝑt intelligi iſte
tex.Fortè.n.iſte iudex fuit excõicat⁹ pu
blicè in toto iudicio;meritò de nouo in
quiri dẽt de toto negotio. Aut vitiũ con
cernit ſnĩam & partẽ actorũ dũtaxat, &
tũc annullabuntur vitioſa dũtaxat,& nõ
alia.Hęc ſunt de mente Bar.in l.ſi expreſ
ſim.ff.de ap.& vide quod no.in c. literis
de of. del.& in Spe. de ſen.prola.§.iuxta
propoſitionis,ver.ſed ſi cã,vbi idẽ ſentit
7 Spe.†Venio[f] nũc ad gl.& primò querit,
quid ſi iſte iudex occultè fuiſſet excõica
tus,an tenuiſſet ſnĩa? & reſpondet ꝙ ſic.
Ad hoc allegat multas cõcordantias; &
idem tenet hic Inn.& Hoſ. & vide bonã
gl.in c.ſciſcitatus, de reſcri. Ex hoc & ex
tex.inferť,ꝙ ẽt in ſpũalibus valent geſta
rõne publici officii ab excõicato tolera-
to;qđ eſt no.Et ſcias ꝙ circa hunc articu
lũ, an & qñ tolerãtia faciat valere geſta
ab excõicato,poſuit hic Io. Cald. quędã
bona dicta, & lati⁹ videas ꝑ eũ ĩ dicta di
ſputatiõe.& addẽdo multa ad dicta ſua,
8 †dic ꝙ quidã ſunt act⁹,q cõi opi.tenẽt, li
cet gerãtur ab excõicato manifeſto;& de
iſtis nõ ẽ diſputãdũ:vt puta ꝯct⁹,vel qua
ſi. valet.n.licet ab excõicato publico ſit
init⁹, vt acqrať obligatio ẽt ipſi excõica
to:ſed nõ ꝑt excõicat⁹ agere, niſi poſt ab
ſolutionẽ; hoc aptè ꝓbať ĩ c.fęlicis.§.cũ
ãt,& ſeq.de pęnis,li.6.quẽ tex. ſemꝑ te-
nebis mẽti, dixi pleniſſimè ĩ c. veritatis.
9 de dolo & cõt.†Itẽ in quaſi ꝯctu; vt ꝓba

a Pro intellectu huius decr.uide omnino d.An. in ca. fraternitatis, in 20.col. ver. ex ꝑdictis põt decidi alia.q.ſ. de teſti. Itẽ practicã oppo nẽdi excõicationẽ cõtra iudicẽ, vel teſtẽ vide elegãter per Bart.in l.1.in 2.col.C.de teſti.

b Adde hic Bal.ĩ l. i.in 5.co.C.de iu. & fa.igno.vbi dicit ꝙ ſnĩa,decretũ, & oĩs alia authoritas ꝑ publicè excõicatũ interpoſita ſũt ipſo iuř nulla,& ita dr̃ notari in ca. pia, đ exce.li.6.ꝑ Inno. & ita dicit Pet.đ Anc.in d.c. pia, in pen. col. Adde Ro.con.48. vbi dicit,ꝙ iudicis excõicati iuriſdictio prorogari non poteſt. SEB. SAPIA.

c Nulla.vide Fel.in c.Rodulphus, co. 26.ver.& geſta,ſ. de reſcri. & lati⁹ ꝑ eũdẽ hic; & qñ qs dicať publicè excõicatus, vide Fel.poſt Abb. ĩ c. excep.co.16. ver. Itẽ dũ Abb.ſupra de exceptio.

d Vide per Petr.de An.in c.pia, ĩ pe. co.de exce. lib.6. ꝑ gl.& Barr. in l. Pedi⁹,ff. de arbi.

e Collatio facta Ad de do. de Rot.deci.ſuis in antiqs, de ſen. excom.

f Adde hic. d. An. in c.ſciſcitat⁹, in vlt.char. de reſc. vbi plenè examinat, & qñ valeat ſnĩa lata à iudice occultè excõicato. & uide Inn.in c.pia cir.fi.de exceplib.6.vbi dicit, ꝙ ſentẽtia lata à publice excõmunicato nõ tenet, ſecus ſi eſſet occultè excõicat⁹.& idẽ Bal.in l. i.in 6.co.C.đ iu. & fa.igno.& vide ꝑ Pe.de An. in d. c.pia,ĩ prin. 5.co. vbi ſeqť In.& Io. An. & de hoc vide ꝑ Inn.in c. exceptionem, circa prin.đ exc. & per Bald. in ſua mar. In.inver.ſentẽtia

35 q & Bart.in l.
Barbarius,in fi.ff.
de off.ꝑto.& ibi
Alb.in 12.col.di
cit,ꝙ ſi aliqs cõi
opin.reput.batur
iudex idoneus &
non erat, ſi ferat
ſniam excõicatio
nis ꝯ aliquem,ni-
hil ualet.& ita ẽt
tenet ſin.Arch.in
c.ſententia paſto
ris.11.q.3.& in c.
1.in gl.1.de ſen.
excõ.in 6.& glo.
24.q.1.in ſum.fa
cit. c.2.de ord.ab
epõ.idẽ tenet ex-
preſsè d. Ant.hic
in 2.col.ad fin.&
no.limitat, quod
not.ꝑ limitatio.
d.l.Barbarius, cũ
ibi no.ꝑ Bar.i fi.
SEBA. SAP.
Venio.Vide Ant.
de But.in diſput.
ſua incip. Bono-
nienſis quidã uſu
rarius, & Abb.in
c.fraternitatis,ſ.
de teſt.cũ allega-
tis per d.Iaſ.in l.
i l.Barbari⁹, col.
12.uer. ſucceſsiuè
Bart.hic in fi.ff.đ
off.ꝑto.l.1.ubi po
nit cõcluſionẽ af
firmatiuam, ꝙ ua
leant acta facta ꝑ
iudicẽ excõicatũ
occultum,& limi
tat duob⁹ modis,
ut ibi ꝑ eũ. uiđ ẽt
ad hoc An. Sicu.
in ca.ab excõica-
tó,col.14.ſ.de re
ſcriptis.

a SEBA. SAPI.
uiđ Cald.ĩ diſpu.
ſua incip.excõica
tus,& Abb.in ca.
cũ dilectus, in 2.
col. de conſue.&
in c.ueritatis,co.
pen.ſ.de dolo &
cõt.& in c.ab ex
cõicato, col.2.ſ.
de reſcrip.& La-
pũ al. 182.Gemi.
in c.decernim⁹,đ
ſen.exc.in 6.& in
c.1.col.2.đ reſcr.
eo.lib.Abb.in ca.
paſtoralis. §.ue-
rũ,col.5.ĵ.de ap-
pel.

tur in c.pia, de excep.li.6.ubi patet tenẽ
re iudiciũ agitatũ cũ excõitato añ q̃ re-
pellat:& in iudicio quaſi ꝯhim⁹.l.3.ff.de
pecu.no.Io.And.in d.c.pia. idem dic de
teſtõ excõicati quãtuncũq; manifeſti, vt
diſputauit Iac.de Bel.& ſeqtur & proſe-
qtur Io.And.in c.decernim⁹,de ſen.exc.
li.6.licet aĺr dixerit in gl.ſua:ſed illã re-
uocauit in nouella;tenet Bar.in l.ſi qra-
mus,ff.de teſta.ſentit Bal.in l.i.C.de ſa-
croſ.eccl.Idẽ Fed.con.71. & cõ. 116.vbi
10 plenè ꝓſequitur. † An aũt poſſit legare
ꝓ aĩa ſua,Bar.ꝙ nõ in d.l.i.ſaltẽ,vbi ha-
beãt legata priuilegia piæ cãæ.ſed Bald.
ibi ꝯ & melius: qa in hoc dẽt attẽdi ñ fa
uor excõicati,ſed illi⁹,cui ſit relictũ;& vi-
de,circa hoc qđ dico ĩ c.2.de teſ.facit qđ
no.gl.ĩ c.ex trãſmiſſa,de dec.& 14. q.5.ĩ
ſumma,& aut.credẽtes, C. đ hęr.& c.ex
cõicamus.§.credẽtes,eod.ti.vbi patet ꝙ
ſpeciale ẽ ĩ hęretico & fauore hęretico-
rũ,vt ſecuta excõicatiõe nõ poſſint teſta
ri:ſec⁹ergo ĩ ſimplici excõicato;& đ hoc
dicẽdũ,vt pleniſſimè no.in iuribus ꝑall.
11 †Quidã ſunt act⁹, q ipſo facto ſũt irriti:
qa ab excõicato gerunt,vt eligere, cõfer
re,excõicare; & ſimilia, & ĩ iſtis dubitat,
an tolerãtia faciat iſta valere,ex quo ge-
rẽtes cõi opiniõe putabant nõ excõicati
& hic eſt ꝓpriè mã nr̃a. Cal. dicit,ꝙ aut
iſta cõis tolerãtia non eſt ꝓbabilis; puta
qa ſnĩa fuit publicè lata: & tũc nõ iuuat
talis opinio: qa nõ eſt ꝓbabilis ignoran
tia eorũ,q̃ publicè fiũt 16.diſt. c. qđ dici-
12 tis,ĩ c.1.de poſt.pręla.cũ ſimi.†Dñs Ant.
putat hoc verũ, qñ ſnĩa fuit facta de ꝓxi
mo:ſec⁹,ſi de lõginquo, qđ veriſimiliter
euanuerit de memoria. Itẽ ꝓcedit ſm
eũ,qñ ſnĩa fuit lata in loco ꝓxi. ſec⁹ ĩ tã
lõginquo, ꝙ veriſimiliter nõ potuit trãſi
re ĩ notitiã illorũ, in quorũ loco nũc a-
ct⁹ geſt⁹ eſt;& no.hoc dictũ, & vide circa
hoc qđ dixi poſt gl.ĩ c.ad noſtrã, de iure
iu.& qđ no.Inn.ĩ add.ĩ c.inquiſitioni,de
ſen.exc aut talis opi.eſt ꝓbabilis; & tũc
ſubdiſtinguit Cal.ꝙ aut act⁹,de quo q̃ri-
tur,ñ cõpetit rõne publici officii: aut cõ
petit rõne publici officii. Prĩo caſu aut
talis excõicatus exercet actũ ꝓ ſe, & pro
ſuo iure ſingulari & intereſſe,ſicut ẽ im-
petrare ꝓ ſe reſcriptũ gratię,vel iuſtitię, a
vel eligere:& tũc dicit, ꝙ talis cõis opi-
nio talẽ actũ nõ iuuat;alleg.c. i. de reſcr.
li.6.& de cler.exc.mini. c. ꝓpoſuit,& qđ
13 not.in c.ad apoſtolicę,eod.ti.†Dic tu,ꝙ
hęc fuit generaliter opi.Inn. in c.cũ dile
ctus,de cõſue.vbi poſuit notabilẽ regulã,
ꝙ in his, q̃ nõ gerũtur rõne publici offi-
cii,nõ eſt differẽtia ĩter excõicatũ publi
cũ & occultũ,ꝙ idem voluit Io. An. poſt
Io.mona.ĩ c.i.de reſcr.ꝑal.facit d.c. cũ di
lectus,& c.cũ inter R. de elec. vbi electio
facta à ſuſpẽſis iudicat irrita, nulla facta
diſtinctiõe inter publicos & occultos.nã
in iſtis ceſſat rõ publicę vtilitatis.Et ſi di
ceres,nõne canonici eligũt iure publico?
dic ꝙ nõ:ſed ꝓſequũtur ius ſuũ propriũ:
ſed ipſum capitulũ bene hẽt iur̃ publico,

vt no.Inn.ĩ d.c.cũ dilectus; ſicut in ſimili de teſte no. Inn.ĩ
c.nihil,in fi.de ele. Aut excõicatus gerit talẽ actũ noĩe alte
rius cõmodum;& tũc aut is,cui⁹ noĩe facit,ſciẽter cõſtituit
eũ ad exercitium illi⁹ actus;& cõis opi. nõ iuuat; ad hoc de
ſen.exc.c.cũ nõ ab homine primo reſpõſo,& de ꝑbẽ.c. ſi be
neficia li.6.dignũ eſt.n.vt beneficiũ ignorãtię nõ proſit ſciẽ
tib⁹;& hoc fuit dictũ Io.An.poſt quoſdã alios ĩ d.c.1.de re
14 ſcriptis li.6.licet Io.Cal.eũ nõ alleget.†Tenuit ibi Io. An.
ꝙ nõ valet reſcriptũ impetratũ ab excõicato ẽt noĩe alteri⁹
& in illi⁹ odiũ:qa tex.ille loqtur indiſtinctè, & optimè fa-
cit.c.poſt ceſſionẽ, de prob. Aut cõſtituẽs, cuius noĩe actũ
exercebat,ignorabat eũ eẽ excõicatũ:vel ipſe excõicat⁹ id fe
cit noĩe alteri⁹ ſine mãdato;& tũc dicit Io.Cal.ſe credeȓ,ꝙ
cõis opi.iuuet talẽ actũ:qa hic nõ agit de cõmodo vel utili
tate ipſi⁹ excõicati, ſed illi⁹, cuius noĩe id actũ ẽ,q in nulla
culpa reperit;cũ ignorauerit;ad hoc ꝑdicta decretalis ſi bñ
ficia,de con.di.2.c. & dixit;ꝙ cũ hac opi.ſimpĺr trãſiuit hic
d.An.& hãc opi: tenuerũt Arc.& Hoſt.vt no. ĩ c.1.ꝑal.licet
Io.Cal.hic nihil dicat.Sed ꝯriã opi. ꝙ talis act⁹ nõ teneat,
tenuerũt Io.An.& Io.Mon. ibidẽ & gl.ordinaria ĩ d.c.poſt
ceſſionẽ;& dicit Io.An,ꝙ ſi cõſtituẽs fuit ignorãs,agat ꝯ il
lũ q nõ detexit defectũ ſuũ:& hęc opin. plus mihi placet.ex
quo.n.nõ verſat publica vtilitas,nõ debem⁹ diſtinguere ĩter
publicũ & occultũ;& facit d. c. 1. ꝙ loqt ĩdiſtinctè,& c.poſt
ceſſionẽ ꝑal.vide Inn.ĩ c.cõſideram⁹ de elec.facit ꝙ electio
facta à ſuſpẽſis nõ tenet,licet tractet de cõmodo electi,qui
ignorauit vitiũ eligẽtiũ,& de cõmodo eccĺię,vt citi⁹ ſibi ꝓ
uideatur de ꝑlato,arg.c.ne ꝓ defectu,de ele. nec eccleſia re
perit in culpa ſed ſatis ẽ eligẽtes ad actũ explicãdũ fuiſſe
inhabiles;ad hoc vt act⁹ iure nõ ſubſiſtat. Venio ad ſm mẽ
brũ principale, qñ act⁹ quẽ exercet talis excõicat⁹,cõpetit
rõne publici officii;& tenet Io.Cal.ꝙ ſiue ſit act⁹ tꝑalis ſiue
ſpũalis,cõis opi.iuuat,arg.3.q.7.ca.infamis.§.verũ tñ,ff.de
of.ꝑtoris l.Barbari⁹& d.l.2.C.đ ſen.& ĩter.& tex. nr̃ à ꝯrio
ſenſu,hoc dr̃ verũ,niſi ſit ſnĩa excõicationis,q̃ ñ tenet lata
ab excõicato quãtũcũq; occulto,vt no.23. q. 1.in ſum. & ſ.
de ordi.ab epõ excõ.c.1.& idẽ dicit fortè Gaſpar eſſe in ſen
tẽtia abſolutionis ab excõicatione: qa eadẽ rõ vr̃: facit de
15 pœn.d.c.1.verbũ.†Attẽde,qa Inn.expſsè voluit ꝯriũ in d.c.
ſi verè,de ſen.ex vbi dicit tenere excõicationẽ, collationẽ,
& ſimilia à tolerato excõicato lata: qa dignitas hoc exer-
cet,& nõ ꝑſona;& hęc opi.fortè verior,licet Io.An.ĩ c.pia,
de excep.li.6.teneat primã, & cõiter teneat. Nã cõſidero,
ꝙ excõicatio & abſolutio ſũt iuriſdictionis,& nihil aut pa
rũ operãtur quo ad Deũ,ſed principaliter vim ſuã exercent
quo ad eccleſiã militantẽ, vt dicit gl.no.in l. quodcũq; 24.
q.1.deberet ergo valere,ſicut & alia ſpũalia,vt hic.quinimo
dixit ſingulariter Inn.ĩ d.c.1. đ ſchiſma. ꝙ ẽt ſpũalia facta
ab excõicatis,ſchiſmaticis, & ſimilib⁹ ĩ forma eccleſię illa
cõferẽtib⁹,uim ſuã oĩmodã hñt; ex quo ab eccleſia tolerãt
[a];& ſic ordinati ab iſtis recipiũt nedũ ſacr̃m, ſed ẽt execu-
tionẽ ſacri abſq; alia diſpẽſatione Glo. tñ 9.q.1.In ſumma
reſpectu executiõis tenet ꝯriũ,& Io. Cal.ĩ d.diſputatione:
qa cũ tales nõ habeãt executionẽ,nõ pñt illã aliis tradere
nemo.n. dat qđ nõ hẽt, c. Daibertũ.1.q 7.ſed ſi uis tenere
opi.Inn.q̃ ẽ valde ęqua,potes dicere,ꝙ ex quo iſti ſunt tole
rati,executionẽ cõferũt: qa ꝑſbyteri ſolũ dñt verba ꝑꝑ di-
gnitatẽ ordinis Deus cõfert gratiã,quãtuncũq; illi ſint pec
catores,vt patet 1.q.1.prophetauit,& c.dedit, & c.multi.cũ
ſimi Et ad iura quę inuũt ꝯriũ,ꝑt dici,ꝙ loquũtur de nõ to
leratis,& uide ad mãm qđ no.in c.quãto, de cõſue. & in c.
veſtra,de loca.vbi ꝑ d.An.ubi ẽt tetigi, qđ pri⁹ dixi. ſ.geſta
tolerãda rõne publici officii.Limitat Cal.hoc,niſi is,ĩ cui⁹
fauorẽ act⁹ ille publici officii geſt⁹ fuit;ſciebat facientẽ ex
cõicatũ,& uolũtarie ſibi cõicauit ĩ actu illo, tũc.n. licet cõi
opi. haberet ꝓ nõ excõicato, & act⁹ in ſe teneat ꝑꝑ cõem
opi.iuſtũ eſt tñ,ꝙ irritet ĩ odiũ uoluntariè ſuſcipiẽtis à ta-
li ſciẽter,ut puniat ĩ eo,ĩ quo peccauit 1.q.1.c.ſi qui epi,cũ
concor.

cõcor.& de cleri.exc.mi.c.poſtulaſti,cũ ſimi. & no.hoc di-
ctum,quod ſequitur hic d. Ant.& dico, ꝙ hæc fuit origina-
liter opi.Io.An.poſt Io.de Deo, in c.dilectus.2.de pręben.
ubi dixit nõ ualere impetrationẽ illi⁹, q ſciẽter impetrauit
iudicẽ excõicatũ licet occultũ,facit.c.ſi bñficia,ꝑall.& c.in-
ter cętera,e.ti.& dic ꝙ hoc caſu ſciẽtia iſtius inficit actũ ip-
ſo facto: qa agebat rẽ pro priuato intereſſe,& nõ exercẽdo
publicũ offm̃.Si ãt exercet actus publici officii ꝑ eum quẽ
ſciebat excõicatum;tũc ualet actus,licet ueniat irritãdus;&
16 hoc caſu ꝓcedit opi.Cal.† Et per hoc dixit ipſe in dicta di-
ſputatione, ꝙ collatio beneficii facta per excõicatum occul
tũ ei,qui ſciebat excõicatum,tenet mero iure ratione publi
ci officii cõferentis;tñ iſte,cui facta eſt collatio, poterit pri
uari illo bñficio,ut puniatur in eo,in quo deliquit. partici-
17 pauit.n.cũ perſona prohibita & in actu prohibito. † Et not.
hoc ultimum,ad quod adduco dictũ Inn.in c.1.de ſchiſma.
ubi notabiliter dicit, ꝙ quantũcunq; excõicatus toleretur,
dũmodo probari poſſit, ꝙ ſit excõicatus, ſi uocat aliquẽ ad
ordinẽ, uel alia ſacramẽta; ꝑt ei dici:non recipiã hoc à te,
quia es excõicatus;vñ tibi participandũ nõ eſt. & hęc eſt le-
gitima cã appellãdi, ſi prælatus eũ cõpelleret:ſecus dicit in
aliis,puta in infamibus,irregularibus,& ſimilib⁹.Nam ꝯ eos
non eſſet talis exceptio admittẽda.ſ.nõ recipiã hoc à te:qa
tu es irregularis:quia ſufficit ſm eũ,ꝙ toleret. 7.q.4.c.non
ne. rõnem diuerſitatis aſſignat:quia excõicato cõicari non
ꝑt ſine periculo;ſed in aliis ſecus.Idẽ, quod in excõicatis,di
cit in ſimoniaco in ordine,& notorio fornicatore;& hoc ea
rõne:quia ab eorũ obediẽtia ſua authoritate licet recedere,
32.di.c.pręter.§.uerũ.No.ſingulariter hęc:ſed uide qđ dixi
in c.ueſtra,de coha.cle.& no.ex prędictis uitandũ eſſe excõi
catũ ẽt occultũ,licet ſit proprius ꝑlatus. Sed de hoc ultimo
uide,qđ leg.& no.in c.cũ non ab homine.1.reſpõſo. de ſen.
exc.Prędicta dico procedere,qñ toleratur is,qui alias hẽt po-
teſtatem & publicũ officiũ, licet infectum ꝑꝑ excõicationẽ.
18 † Quid ãt,ſi nullã poteſtatem habet,ſed eſt intruſus;tñ cõi
opi.hr̃ pro prælato,an ualeant per eũ geſta;uide no.ꝑ Inno.
in c.nihil eſt,de elect.& qđ leg.& no.in l.ſi urbana,ff.de cõ-
di.inde.& aliqd per Inn.in c.in literis,de reſt.ſpo.& qđ di-
xi in c.grauis,eo.tit.& hæc ſufficiant quo ad iſtũ articulum.
19 † Gl.2.colligit arg.ꝙ literis epiſciſcopi creditur. Inn.uř col
ligere ꝯrium, ar.ſ.ꝙ non credatur. ad quid. n.mandaretur
inquiri,ſi crederetur?Io.An.dicit poſſe dici,ꝙ mandatur in
quiri non de excõicatione,de qua cõſtabat: ſed de publica-
tione,de qua nõ cõſtabat: uel ꝑt dici iudicio meo,ꝙ papę ñ
conſtabat de literis allegatis; ideo mandat inquiri. uel dic
ꝙ erant literæ teſtimoniales, non ãt promulgatorię; & de
materia dic ut plenè dixi in c.poſt ceſſionẽ, de proba.Quę
ro,quę poterat eſſe alia cauſa nullitatis, de qua papa man-
dat inquiri?Gl.3.ponit multa exẽpla,quorũ aliqua non cõ-
ueniunt literę.Et primò dicit,puta quia electa fuiſſet excõi
cata,uel per ſimoniã electa,uel alias inſufficiens. certè hęc
exẽpla non ſunt bona quo ad text.qm̃ ſi tex.intellexiſſet de
uitio concernente perſonã, non mandaret amplius inquiri
de electione,cùm eſſet peremptum negotiũ principale. Itẽ
hic non agitur de cauſis infringentibus electionem, ſed pro
ceſſum & ſententiam.Ex hoc infertur,ꝙ nec ſequens exem-
plum de forma in electione non ſeruata conuenit literę; &
hodie in electione monialiũ nõ ſeruatur forma. c.quia ꝑꝑ,
de elec. et c. indemnitatibus,de elect.lib.6.ideo tene quod
ſequitur in gl.qa fortè obiiciebatur, ꝙ non fuerit ſeruatus
20 ordo iuris in iudicio. † Oppo.in eo ꝙ papa mandat caſſari
ſnĩam latã à publico excõicato.uř enim, ꝙ ſit ipſo iure caſ-
ſa & irrita:qa excõicatus eſt ſuſpenſus à iuriſdictione,& ꝑ
cõſequens nõ ꝑt aliquid attẽtare ualidè,quod ſit iuriſdõnis;
ad hoc qđ leg.& no.in c.cũ dilectus, de cõſue.& c.ueritatis,
de do.& cõtu.& in c.paſtoralis.ĵ.de appel.Solu.gl.(ut arbi-
tror)metu huius ꝯrii exponit text.in uerbo,*caſſata*, i.caſſa &
irrita nũtiata; & ſic expreſsè ſentit talẽ ſnĩam eſſe nullã; &
idẽ ſentit ĵ.eodẽ,cũ dicit: nulla in excõicatũ ꝑt cadere iuriſ
dictio.Itẽ uoluit Inn.hic q exponit textum, ibi:*infirmãdã*,i.
infirmã nũtiãdã.Et idẽ tenet gl.in c.ſciſcitatus,đ reſcriptis,
& c.exceptionẽ,de excep.in l.1.C.de iur.& facti ignoran.&
probat à ꝯrio ſenſu in c.ſi.de cler. excom. mini.uide gl.24.
q.1.in ſumma,& in c.audiuimus, ea.cau.& q.& hoc incũctã
ter teneas.Nã ſi iuriſdictio eius eſt ſuſpẽſa,nõ valet qđ agit.
d.c.veritatis:ſed data clandeſtinitate valet actus ꝑꝑ publicã
utilitatẽ rõne publici officii,ut hic, & in iuribus ſuperius al
leg.Et ꝑ hoc declarat ſequẽs particula glo.in eo,ꝙ colligit
ſnĩam retractari detecto impedimtẽo; & ſtatim opponit de
multis iuribus,qbus probat ꝯriũ. dicẽdũ eſt.n.ꝙ hoc impe-
dimẽtũ erat publicum,& ſic ſnĩa fuit ipſo iure nulla; ſecus,ſi
fuiſſet occultũ:qa tũc nõ retractaret ſnĩa,ut in ꝯriis;& hoc à
21 ꝯrio ſenſu.†Vlterius glo.opponit in eo ꝙ retractatur ſeu ui
tiat hic ſnĩa ex uitio unius iudicis dũtaxat.uñ obſt.l.1.ff.qđ
cũ fal.tuto.ubi dr̃,ꝙ ſi ueri & falſi tutores interponũt autho
ritatẽ,ſuſtinet actus ꝑꝑ uerũ tutorẽ.Ad idẽ.c.cũ uintonieñ.
de elec.vbi habiles & inhabiles ſimul elegerunt.Sol.gl.ꝙ de
legatis dat iuriſdictio, ut oẽs ſimul procedãt;ita,ꝙ exerci-
tiũ non competit in ſolidum; ſed pro parte; ideo ex defectu
unius uitiatur in totum quicquid omnes agunt, ut in c.uno
delegatorum,de offic.delega.& ad contraria gl.formaliter
non reſpondet.Sed tu dic,ut plenè no.in c.cum ſuper abba-
tia, de offi.deleg.& ſpecialiter ad d.l.1.dic ꝙ tutores habẽt
poteſtatem in ſolidum. ideo quiſque uidetur interponere
authoritatem meliori modo,quo poteſt. Ad.c.cum uinto-
nieñ.dic,quòd illi non erant inhabiles quo ad ſe, ſed reſpe-
ctu ſociorum, de cuius utilitate ipſi erant priuati; unde in-
habiles illos admittendo uidentur illos habilitaſſe, ut ibi
no.Vltimò extra glo.quæro quare text.ponit illam dictio-
nem ſuſpenſiuam, ibi.*interim*,&c.Triplex datur ſol.ſecundũ
docto.Prima,ut exponatur, interim, id eſt pendente illius
adminiſtratione, cui debuit fieri reſignatio ſubtractorum,
ut hr̃ ĩ c.cũ dilecta, de reſcrip.Secũda,ut habeat reſpectus ad
appellationis pẽdentiã.Tertia, ꝙ hic excipiebatur ꝯ procu-
ratorem dñi de excõicatione, ut ſit ſenſus, ꝙ pendente illa
cognitione interim iſti cognoſcãt de uiribus ſnĩę,& in hoc
nõ eſt uis, q̃ opinio teneatur.An ãt,qđ hic dr̃ de excõicatio
ne,habeat locum in ſuſpenſione maiori; credo ꝙ ſic per.d.
c.cùm dilectus,& quod ibi not.de conſue. & c.ſi celebrat,de
cleri.excommu.miniſtran.à contrario ſenſu.hęc ſufficiant.

SVMMARIVM.

1 *Res inter alios acta quare alijs non præiudicat?*
2 *Res inter alios acta non nocet,nec prodeſt alijs, niſi quo ad ſemiplenam probationem;quod relinquitur iudicis arbitrio. 3.*
4 *Atteſtationes & probationes inter alios actæ alijs non præiudicant,prout ſnĩa.*
Confeſſio non præiudicat confitenti,niſi reſpectu interrogantis. 31.
5 *Coniuncta perſona agens pro coniuncta non præiudicat ei, niſi ratum habeat.*
6 *Si aliquis fuit condemnatus de homicidio iniuſtè, & poſtea appareat uerus homicida poteſt non obſtante,quòd fuerit primus indebitè punitus, & iſte decapitari;& idem in alijs delictis.*
7 *Pignus ſi perdatur,uel euincatur,periculum eſt debitoris.*
8 *Res inter alios acta præiudicat tertio,ſi de re ſua litigatur, & potuit aut impedire,aut proteſtari,aut iudicium in ſe aſſumere,& non fecit. 12.& 34.*
Creditor poteſt agere hypothecaria etiam inuito debitore.
9 *Debitor agẽs ſup ꝓprietate rei pignoratæ ſi ſuccubuerit, ã noceat creditori,et e ? 10*
11 *Litem eſſe motam non ſufficit ſcire ad hoc, ut ſcienti præiudicet,niſi ſciat ſibi ius in illa re competere.*
12 *Sententia lata contra uenditorem ſuper re uendita, uel contra uxorem ſuper dote,an præiudicet emptori,uel marito,& quid econtra?*
13 *Fiſcus habens rem communem cum priuato poteſt totam uendere, & priuatus non poteſt uenditionem reuocare:ſed bene partem precij repetere:rem autẽ priuati totã non põt uendere,nec etiã imperator, niſi reputet ſuam ratione poſſeſſionis;quo caſu ualet uenditio,& pretium ſibi reſtituitur.*
14 *Præſcriptio ea ratione,qua non currit contra pupillum, eadem ratione nec contra maiorem habentem rem communem cum pupillo indiuiduè,non diuiduè.*
15 *Ratione indiuidui res inter alios acta alteri nocet.*
16 *Querelans teſtamentum & ſuccumbens perdit, quod acquiſiturus erat ex illo teſtamento,& illud fiſco applicatur.*
17 *Snĩa lata in cã filiationis an præiudicet alijs,uidelicet quòd ſit, uel nõ ſit filius.*
18 *Legitimatus ſimpliciter an habeatur pro legitimo ad omnes effectus?*
19 *Ingenuus ſimpliciter pronuntiatus an habeatur pro ingenuo quo ad omnes?*

a SEB. SAPI. Quãuis. hũc tex. reſtringit mirabiliter Bal. ĩ c. ueniẽs, 2. de teſt. ut ſolũ ꝓcedat ſnĩa lata ſuper oĩ bñfic io eccleſiaſtico. uult n. ꝙ illa ſolũ ſnĩa p̃iudicet ſciẽti: qa bñficia ẽm eũ ſũt publici iuris; & iõ ſnĩa ſup ipſis lata facit ius quo ad oẽs; qđ refert, ſed nõ firmat. d. Iaſ. in l. 1. §. huius ſtudii ff. de iu. & iur. ſed hæc reſtrictio eſt ꝯ text. in c. licet, ſ̃. de re iudi. Pro intelle-ctu huius decr. ui de oĩno Bal. ĩ ſua mar. Inn. uer. ſnĩa. q. 77. Item limita primò ſing. iſtum tex. ut ꝑ Inn. in c. ad petitionẽ. circa pri. in fi. gl. ſup uer. reclamãte, de accu. & uide oĩno qđ ibi not. Scđò limita ut ꝑ d. An. poſt Inn. ſ̃. e. Tertiò limita ꝑ Bal. in l. 2. de fi. inſtr. quã tñ intellige, prout ſingu. not. Imo. in l. à ſnĩa, ff. de appel. ĩ prin. Itẽ adde hic Alb. in 3. parte ſtatuto. q. 65. Item an ſnĩa abſolutoria lata in cã ciuili obſtet in criminali, uel ecõtra, uiđ latiſſimè & pleniſſi. per Sal. in l. 1. C. qñ ciui. act. pręiu. cri. ad quæ faciunt latè not. poſt. d. An. in ca. cãm, el. 2. ĩ 6. col. đ teſt. Itẽ an ſnĩa lata ꝯ principalẽ noceat fideiuſſori, uel econtra, uide latè ꝑ Paul. de Caſt. in l. duobus, §. 1. ultra mediũ, ff. de iureiur. & oĩno uide pulchrè Bar. in l. fin. ff. de iureiu. An & qñ ſnĩa ꝓ principali ꝓſit fideiuſſori, uel eꝯ. Itẽ ã ſnĩa lata ſup crimine ĩ iudicio ſũmario obſtet ĩ iudicio plenario, uide latè ꝑ d. Ant. poſt do. in c. cũ dilectus. §. fin. de or. cog. & quæ habẽtur ĩ l. Lucius, ff. đ infa. Itẽ an ſnĩa lata ĩ petitorio. obſtet agere uolẽti ſup eadẽ re poſſeſſorio, recuperande uiđ latiſſimè & melius, q̃ alibi ꝑ d. An. ĩ c. paſtoralis. §. ſi uerò, in 3. & 4. co. đ cã poſ. & ꝓpriè. poſt Dy. ĩ reg. q. ad agẽdũ, ĩ 6. & Bar. ĩ l. nã liter. §. nihil cõe, ff. đ acq. poſ. Itẽ an ꝓbationes ſup corruptela ſeu p̃uaricatione aduocati noceãt eius clientulo, uide Bar. in l. 1. in fi. C. de aduo diuer. iud. & in l. p̃uaricationes, ff. de præua. Item an ſnĩa lata ſuper deductis nõ principaliter, ſed per modũ cauſæ in uno iudicio profit, uel obſit in alio iudicio, uide latè per d. An. poſt Innoc. & doct. in c. cũ eccleſia Sutrina, in prin. in 6. col. cum 3. ſeq. de cã poſ. & proprieta. Itẽ, an ſnĩa lata ſuper exceptione obſtet, ſi idẽ deducatur per uiã actionis, uel e contra, uide per d. Ant. latè in c. aduerſario, in antep. col. cum. 2. ſeq. de excep. Vtrum ãt ſententia lata in interdicto, uti poſſidetis, obſtet agenti confeſſoria uel interdicto recuperãdę, uide per d. Ant. poſt Inn. in c. ueniens, in 3. col. de præſcriptio. ubi ẽt ponit, an ſnĩa ſuper confeſſoria obſtet agenti poſſeſſorio recuperandæ. Item an ſententia lata ſuper ſorte faciat fidẽ uel pariat exceptionem ſuper pœna, uide tex. ẽm unam lect. ex his, quæ ponit ibi Bar. circa princ. in l. qui Romę. §. duo fratres, & ibi omnino uide Bar. in 5. opp. ff. de uerb. ob. Vtrum autem ſententia lata contra eum, qui ſimpliciter petiit partem debiti iuxta materiam. l. quidã ęſtimauerunt, ff. ſi cer. pet. obſtet eidem petenti totum debitum; uide per Bart. no. in auth. at qui ſemel, C. de proba. text. & ibi Bar. in l. ſi quis cum totum. §. fi. ff. đ excep. rei iud. & eũdẽ Bart. ſuper hoc diſtinguẽtẽ in l. ſcire debem⁹, circa fi. pri. ff. đ uerb. obl. quẽ paſſum elegãtiſſimè diſcurit dñs me⁹. Frã. đ Are. in c. fraternitatis, de teſt. in ſuis comẽtis in 4. chart. Itẽ, utrum ſnĩa lata ꝯ cõmittẽtẽ homicidiũ obſit mãdãti, uel ecõtra, uide ꝑ Cyn. in l. 1. C. ſi re⁹ uł ac. mor. fuerit. ꝑ Bal. in l. nõ iõ min⁹, in ſua repe. C. đ accu. & in l. 1. C. de ſer. fug. ANTO. FRAN. An mandans delictũ cõmitti ueniat appellatiõe faciẽtis delictum, uide Bar. in l. ſi ꝑ aliũ, in prin. ff. ne quis eũ q. & in l. ſed ſi unus, ubi ꝑ Alex. in l. ſi ſeruus, đ in iu. & uiđ Bar. in l. ſi ſeruũ. §. prætor ait, đ acq. hæ. Bal. in c. 1. ult. col. qb⁹ mod. feu. amit. & ꝑ Alexã. in l. ſi qs id qđ, ff. đ iuri. o. iudi. & in l. 2. §. 1. ff. qđ quiſq; iur. & in l. 1. in prin. ff. đ uerb. obli. & uide Bal. Imo. & Alex. in l. Gallus. §. qd ſi is. ubi multas ꝯcordãtes aſſignãt ff. de lib. & poſth. ubi ponĩt, an mãdans homicidiũ committi cõprehẽdatur à ſtatuto loquẽte de homicida. & uide dom. Car. in cle. 1. in 5. q. de uita & hon. cleri. ubi dixit ꝑ unam gl. quæ eſt ibi, quòd mandãs comprehẽditur à ſtatuto loquẽte đ delinquente, niſi ſtatutũ mãdaret puniri tm̃ delinquentẽ ꝑſonaliter. & uide per Bar. in l. tranſigere, in ult. co. C. de tranſac. ubi dixit, quòd mandans fieri falſum comprehẽditur in lege loquente de faciente uel committente falſum. & uide Bald. in l. non dubium, in 2. col. C. de legi. ubi dixit, ꝙ mandans non comprehenditur in ſtatuto de homicidio; & uide de materia per Andream Siculum in c. 1. de offic. deleg.

b Semiplenã. Sententia lata cum alio me ignorante mihi non plenè pręiudicat, tamen facit quale quale iudicium æquiualens ſemiplenæ probationi, quod eſt habile ad deferendum iuramentum in ſupplemẽtũ ꝓbationis ẽm d. An. hic in ul. co. Abb. Pan. hic, ut uides, tenet ẽt cũ Bar. ꝙ faciat ſemiplenã ꝓbationẽ. Idẽ tenet d. An. de Bu. & Pan. in c. fi. ſ̃. de iureiu. & ibi Imo. in. 3. co. Ang. in l. 2. C. de edẽ. & d. Alex. Imo. in repe. l. ſæpe ff. eo. in 37. col. multũ exclamat hanc deciſionem Bar. dicens, teneas menti obſecro: quia dictũ iſtud eſt de pane quærendo. tñ dicit ꝙ non uł ſine dubio: quia tex. in l. à ſnĩa in princ. alleg. ꝑ Bar. ſuper qua ſe fundat Bar. & doc. non probat de ſemiplena probatione; ſed ſolũ permittit appellare. quæ appellatio cõceditur ẽt rõne leuis præiudicii, uel intereſſe, imò ratione ſolius humanitatis. l. non dum ſnĩam. unde quibus ꝓdeſt uel nocet ſnĩa, proſunt uel nocent acta; ad hoc bo. tex. in c. inter dilectos, uer. nec atteſtationes, de fi. inſt. no. Inn. in c. cãm quę, de teſti. & no. in d. l. ſępe, in fi. ff. hoc tit. & idẽ in confeſſione dicas. non. n. p̃iudicat confitenti, niſi reſpectu interrogantis, ut eſt tex. no. in l. fi. ff. de interro. ac. uide tamen circa hoc, quod no. Inno. in c. qualiter & qñ. 2. de accu. & ca. per inquiſitionẽ, de elect. & quod dixi in c. fi. de cõfeſ. Quintò quæro, quał dẽt intelligi illa regula: res inter alios acta &c? So. dic, ꝙ procedit, ſiue neuter illorum, de quorũ pręiudicio vel cõmodo agiť, fuerit in iudicio, ſed res fuit prorſus inter alios geſta: ſiue alter eorũ fuit in iudicio litigãdo cũ alio: nã geſtum per me cum aliquo aliis, qui non fuerũt in iudicio, nõ prodeſt, neq; nocet ut. C. res inter alios acta, per totũ, & l. Lucius, ff. de his qui no. infa. & ca. cũ olim, in fi. de cauſa poſ. & propric. cũ ſimi.

Summaria

20 *Sententia lata inter alios, quæ ſint, quæ alijs præiudicent.*

21 *Accuſatus, ſi nil fuit probatum contra ipſum, & ideo abſolutus, an poſſit iterum accuſari?*

De delicto unius hominis non eſt ſæpius quærendum.

22 *Sententia lata contra unum ex connexis; puta contra electum, uel electorem, uel ſimiles; an noceat alteri connexo?*

23 *Sententia lata contra adulterum non nocet illi, quæ dicitur adultera in eodem delicto. 24.*

Adultera non ſequitur quòd una ſit, licet unus de adulterio cum ipſa commiſſo fuerit condemnatus. 34.

25 *Producens falſos teſtes, licet condemnetur de falſo: nõ tamen ſequitur, quòd ipſi teſtes ſint falſi.*

26 *Notarius ſi condemnetur de falſo inſtrumento, nõ præiudicat illi, ad cuius inſtantiam fuit factum inſtrumentum.*

27 *Duo fratres uterini & conſanguinei contraxerũt matrimoniũ cũ duabus ſororibus uterinis & conſanguineis: ſi ſnĩa feratur contra unũ de impedimento matrimonij, non præiudicat alteri per rões, de quibus hic.*

28 *Snĩa lata inter duos nobiles ſuper iuriſdictione unius caſtri, non præiudicat hominibus de dicto caſtro.*

29 *Sententia lata, quòd non potuit eſſe matrimoniũ inter uirum & uxorem, an noceat filijs, & per hoc iudicentur illegitimi?*

30 *Filij nati ex matrimonio, quod uir & uxor credebant fore legitimum, & in rei ueritate non erat: ſunt legitimi, ſi fuerunt nati, uel ſaltem concepti ante ſententiam, & poſſunt ſuccedere parentibus.*

31 *Tranſactio uel compromiſſum, uel quid ſimile, an noceat alijs in caſibus, in quibus nocet ſententia?*

32 *Confeſſio cedentis an noceat ceſſionario?*

33 *Legitima an minuatur filio ex eo, quòd eius pater confiteatur debitum abſorbens totum patrimonium?*

35 *In reſtitutione in integrum, uel ſimilibus caſibus, qui poſſunt concernere plures, ſunt citandi omnes qui ſua putauerint intereſſe, ſaltem per edictum.*

36 *Hypothecaria non põt agere creditor ſi fundus hypothecatus fuit uenditus ipſo citato, & non comparente.*

CAP. XXV.

a QVamuis [a] Ponit regulã, b & duos caſus exceptos. primus ibi: *ei tamen*: ſecũdus, ibi: *ac illi*. Et poteſt ſic ſummari. Res inter alios iudicata aliis non nocet. fallit in eo, qui paſſus eſt illum litigare, cui ſecundo loco competebat actio uel defenſio: uel à quo cauſam in iure iudicato habuit. Et hęc decre. de ſe habet ſubtilem & longam materiam, nitar compendioſè loqui quantum potero. Et primò proſequar regulam. Secundò caſus exceptos tam in text. quam in gl.

1 † Quæro ergo primò de ratione regulæ. Sol. Dic ꝙ ratio regulæ eſt naturalis. nam vni per alterum non debet iniqua conditio afferri. Item res diſpoſita ad certum finẽ non debet alium effectum operari, cum. n. ſentẽtia ſit dicta inter litigantes ſuper eorũ iure, nec ſit ibi diſcuſſum de iure tertii, nec ẽt de alterius iure licuit ſine mandato diſceptare; meritò ſnĩa non debet aliis, qui non fuerunt in initio obeſſe. cõcordãtias plurimas habes in prin. gl. Pręterea cum agentẽ de iure ſuo nõ ualeã à iudicio remouere, indignum eſſet, ſi ex facto ſuo mihi præiudiciũ generaretur: quia rem, quę culpa caret, in damnum uocari non cõuenit, in c. 2. de conſti. & hanc rõnem uł reddere text. in d. l. ſæpe, uer. cùm autem.

2 † Secundò quæro, quia hic datur regula, ꝙ res iudicata non debet aliis nocere; nunquid ſaltem poſſit prodeſſe? dic quòd non; unde ſicut regulariter aliis nõ nocet, ita nec prodeſt, ut probatur in l. res inter alios, C. qui. res iudic. non noc.

3 † Tertiò quæro, an hæc regula res inter alios iudicata nemini noceat, uel proſit; procedat indiſtinctè quo ad omne pręiudicium, uel cõmodum? dic quòd procedit reſpectu pleni pręiudicii, ſeu commodi. Nam prodeſt ſeu nocet quo ad pręſumptionem, ex quo tangit ius abſentium, ut not. glo. & Bart. in l. ſi duo patroni, ff. de iureiurando, & in capitulo, dilectus ſecundo, de ſimo. & in capitu. interrogatum, ſecunda queſtione quinta; & dixit Barto. in l. admonendi, ff. de iureiurã. quòd facit ſemiplenam

b [b] probationem; quod eſt not. Hoc tamen ego relinquerẽ arbitrio iudicis, qui hoc arbitrabitur ſecundum quod ſententia tangit ius abſentium; & bene facit tex. in d. l. ſi duo pa. iuncta. l. 3. ff. de teſt. & uide Lap. alle. 54. & hoc ſequitur Barto. & do. An. hic Bart. tamen in d. l. admonendi, intelligit, quòd illi teſtes non poterunt iterum produci, ar. l. fi. C. de teſti. & c. præſentata, eod. titu. quod placet. Additio Nico.

4 † Quartò quęro, quid de aliis actis cauſę, ut atteſtationibus & ſimilibus? dic ꝙ idẽ eſt in eis, quod in ſnĩa regulantur. n. ſecũ-

tantum, in princ. ff. de app. In contrarium etiã multũ urget text. in l. Item apud Labeonẽ. §. prætor ait, el. 2. uer. mediaſtinus an qualiſqualis, ff. đ iniuriis. ubi text. uidetur innuere, ꝙ qualiſqualis ſit minus plena probatio ꝑꝑ uerbum, mediaſtinus, qđ procedit: cum tñ ad deferendũ iuramentum requiritur integra ſemiplena ꝓbatio. Itẽ adde, ꝙ iſtud qualequale præiudiciũ ſnĩæ habet aliũ effectũ & ualet, ꝙ ſi probationes eſſent hincinde pares, obtinebit ille, pro quo eſſet præſumptio reſultans ex ſentẽtia iuter alios lata; glo. eſt not. in d. l. ſi duo patroni, q̃ incipit, quaſi dicat, ff. de iure iur. qđ eſt ſingulare ẽm Fulg. ibi. & idẽ tenet Ang. in l. 1, ff. de excep. rei iud. imò plus dicit Guil. de Cu. in d. l. ſi duo, ꝙ talis ſnĩa operatur, ꝙ ẽt ſi pars ꝓbaſſet ꝑ duos teſtes, qui repelli poſſent; ꝙ præſumptio reſultans ꝓ eodẽ probante ex ſnĩa inter alios lata, facit ꝙ illi teſtes habeantur pro integris; & alle. pro hoc. l. qui liberis §. teſtamẽto, uer. planè, ff. de bonorũ poſ. ẽm tabu. quod eſt ſingulariter notandum. Adde, an acta noceant & proſint illis, quibus ſnĩa, Ro. conſil. 444. & ibi uide, an ſnĩa inter alios lata præiudicet; & an ſnĩa lata contra creditorem præiudicet aliis concreditoribus, per Alex. conſi. 157. ſecundo lib. & uide per eundem cõſi. 70. primo libr. & conſi. 188. ſecũdo lib. & an ſnĩa lata in petitorio faciat fidem in poſſeſſorio, ꝑ Alexã. conſi. 197. ſecũdo lib. & an ſnĩa lata contra principalẽ noceat fideiuſſori, per eundem conſ. 130. ſecũdo lib. per Abbatem conſil. 3. q. 10. & an ſnĩa lata contra electorẽ præiudicet electo, ꝑ eundẽ, conſil. 17. ſecundo lib. & an ſententia lata cõtra notarium de falſo præiudicet illi, cui dedit inſtrumentum, per Ang. conſi. 308.

a SEB. SAPIA. Quidam. Vide de hac qõne Bald. in l. qui ſeruum, ff. de interro. actio. & in ca. 1. §. iniuria, col. ulti. de pace iura. firman. in uſibus feudo. de quo uide Ang. de Are. in tract. maleficiorũ in uerb. dãdis & ſoluẽdis, in fi. ubi Aug. de Arim. in addi.

5 † Et ꝓcedit regula, ẽt ſi cõſanguineus meus litigaſſet de iure meo. non. n. mihi nocet, niſi ratũ habeã, ut l. 1. C. quibus res iud. non no. licet. n. ius admittat conſanguineũ ad agendũ pro coniuncto cũ cautione debita, ut in l. ſed & hæ, ff. de procu. & c. nõnulli, in fi. & c. ex parte decani, de reſcri. ñ tñ per hoc facit illũ procuratorem, ut dicit tex. no. in l. 3. ff. iud. ſol. ſed conſanguine⁹ obligat ſe facturũ, ꝙ cõiuncta perſona, ꝑ qua agit, habebit iudiciũ ratũ.

6 Sextò q̃ro, an ꝓcedat regula hic poſita, ſi ſcio aliquẽ agere noĩe meo, & nõ ꝯdico? Sol. aliquid tangit hic Inn. ſed plenius in d. c. ex parte decani, & dic ut ibi dixi, & ĩ. aliquid ſubiiciã.

a † Septimò q̃ro, quidã [a] accuſatus de homicidio, & iniuſtè conuictus uel cõfeſſus, fuit corporaliter punitus. tandẽ reperitur, ꝙ non fuit ipſe, ſed Sempronius, nũquid Sempronius debeat decapitari, ſeu ut delictũ mereť, aliter puniri? dic ꝙ ſic ꝑ regulã hic poſitã, res inter alios acta &c. & uł expreſsè quaſi in terminis noſtris ĩ l. q. ſeruũ, de interro. act. Nec ob. ſi dicať, ꝙ in iſtis criminalib⁹ ſnĩa facit fidẽ quo ad oẽs, ut l. eũ qui. §. in popularibus, ff. de iureiur. quia res inter alios acta non dẽt patrocinari malefactori; ad hoc. l. denuntiaſſe. §. quæriť, ff. de adul. & qđ no. Cyn. in l. 1. C. qui accu. non poſ. & hoc expreſſè firmat Bar. in l. res inter alios, C. q. res iud. non noc. in fi. & facit optimè qđ legitur & no. in c. 2. de pur. uul. qđ bene notabis; & hæc ſufficiãt quo ad regulã hic poſitã.

Venio nunc ad caſus exceptos. & primus eſt, cũ is, cui primũ de ea re actio, vel exceptio cõpetebat de ea re, ſuſtinuit ſequentẽ agere. Pro cuius declaratione primò q̃ro, qñ actio vel defenſio primo loco alicui cõpetere dicať? Solu. breuiter dico, ꝙ ad eũ cõpetit primo loco actio, uel defenſio, cuius eſt ius, uel res in iudiciũ deducta, ſeu de cui⁹ p̃iudicio principaliter agitur. Ad eum uerò, qui p̃t aliqđ intereſſe uel pręiudicium ſaltem facti prætendere, dř ſecundo loco competere, ꝙ põt in-

9 ſtrui ex notatis in c. cũ deputati de iud. & uaria exẽpla potes colligere ex. d. l. ſępe. Primò in debitore, q. habet pignus obnoxiũ, cũ creditore. nã ubi cõtenditur de proprietate, ſeu dñio rei pignoratę cũ tertio,

7 † actio uł defenſio primo loco ſpectat ad debitorẽ: qm̃ dñium illius rei ad eũ ꝑtinet, & periculũ ad eum ſpectat principaliter: quia illa re euicta ipſe teneť creditori ꝑſonaliter. l. creditor qui non idoneũ pignus, ff. ſi cer. pet. & p̃t agere creditor pignoratitia ꝯ debitorẽ, ut in l. tutor. §. cõtrariã, ff. de pig. act. Ad ipſum uerò creditorẽ ſpectat actio, uel defenſio ſecũdariò reſpectu hypothecarię, quã habet. Secundò p̃t poni exemplũ in marito & ſocero, ſeu uxore reſpectu rerũ dotaliũ. nã actio ſeu defenſio primo loco ꝑtinet ad maritum: quia in cũ tranſiuit dñium rerum dotaliũ conſtante matrimonio, ut in l. doce ancillã, C. de rei uen. ad ſocerum verò ſeu uxorem pertinet ſecundario ſaltẽ defenſio ꝑꝑ periculum euictionis. Idem poteſt dici in emptore & uenditore, & ſimilib⁹.

8 † Secundò, quare in hoc caſu pręiudicat res inter alios acta? Sol. tex. in d. l. ſępe, ponit rõnẽ: qa cũ diſputeť de re ad me principaliter pertinẽte, & poſſum remouere litigantẽ à iudicio, ſeu in me aſſumere iudiciũ, ſeu ꝓteſtari, ꝙ nõ intẽdo, ut litiget in mei præiudiciũ, & taceo; uideor cõſentire; & ſic ille uł litigare cũ uolũtate mea, ut. ĩ. hoc latius ſubiiciã. Et per hanc rõnẽ gl. & Bar. in d. l. ſæpe, impugnãt illud exẽplum de debitore patiẽte creditorẽ agere: quia creditor p̃t agere hypothecaria ẽt inuito debitore, ut l. cũ notiſſimi, C. de præſcr. 30. uel 40. anno. iõ dicunt, ꝙ pręcedens rõ nõ uẽdicat ſibi locũ in debitore: ſed in eo aſſignant aliã rationẽ, uidelicet ꝙ, ex quo debitor pignorauit rem, uł ſuo creditori dediſſe p̃tãtem agendi hypothecaria, in qua uenit probandũ dñium debitoris; iõ ipſi debitori ſcienti fit præiudicium: ſed d. Ant. nititur ſaluare illam rõnem ẽt in debitore, dicens, ꝙ licet creditor non poſſit impediri à debitore ſuo, quominus agat hypothecaria; inquãtum tñ aſſumit diſputationẽ ſuper proprietate, qa defenſio primo loco ad eũ ſpectat; põt in ſe aſſumere iudicium proprietatis, & impedire creditorẽ de ipſo diſceptare, ex quo paratus eſt aſſumere iudiciũ, nec hẽt, de quo cõquerať creditor; ex quo debitor uult cũ defendere fideliter: poterit tñ ſibi aſſiſtere creditor, ne colludat, arg. in l. ſi ſuſpecta, ff. de inoſ. teſta. & hoc mihi placet, cùm hoc uelit tex. apertè in d. l. ſæpe. Pręterea dico, ꝙ cũ poſſit ſibi prouidere proteſtãdo in iudicio, ꝙ non intendit, ꝙ ille ſibi præiudicet; ſi omittit, uł ille litigare ex ſuo conſenſu, nã text. iſte loquitur, cũ is, ad quem primo loco competit actio, patitur ſequentem agere: ſed per illam proteſtationẽ ſatis apparet de ſua ꝯ-ria uolũtate; ad hoc. l. ſi debitor. §. 1. ff. quibus mod. pig. uel hypo. ſol. & l. ſicut. §. non uidetur, ff. eodem tit. † Et quod ſ̃. dixi de

debitore patiēte creditorē agere, ꝓcedit
ſm gl. noſtrā poſt mediū ſm lrā Piſanā;
& in hoc habuit gl. reſpectū ad pādectas
antiquas, in qb. ſunt originalia legū, q̃ pā
dectę olī erāt Piſis: hodie uerò ſunt Flo-
rētię, & ibi eas uidi. ſed alia lrā ĩ d.l. ſępe
hēt oppoſitū, ſ. qñ creditor patiẽ debito-
rē expiri de ꝓprietate pignoris, ut faciat
ſibi p̄iudiciū ĩ iſta hypothecaria, ſi debi-
tor ſuccubuit ſuꝑ ꝓprietate: ſed ſm iſtā
lrā ob. l. ſi ſuꝑat⁹, ff. d̄ pig. & l. p̄ſes, C. e. ti.
ubi ĩnuit, ꝙ iudiciū agitatū cū debitore ñ
nocet creditori. ſed gl. iſta dicit, ꝙ tenen
do iſtā lrā poſſet rñderi, ꝙ illę leges lo-
quũẽ, qñ ignorāte creditore debitor liti-
gauit: ſed tũc aduerte. nā ceſſat ĩ credito-
re rō. d.l. ſępe, tum qa ad creditorē ñ ſpe
ctat actio, uel defenſio prĩo loco ſuꝑ pro
prietate dñii, ut s̃. dixi. ſed ad ip̄m debito
rē. Itē ñ p̄t creditor ꝓhibire debitorē ex
piri ſuꝑ ꝓprietate pignoris, quare pl⁹ pla
cet mihi p̄cedēs lrā, ut loquaẽ in debitore b
patiēte. Fateor tñ, ꝙ & alia lrā ē uera ĩ ſe,
ut patet ĩ l. p̄ſes, p̄ al. ubi dr̃, ꝙ tm̃ in duob.
caſib. iudiciū agitatū cū debitore ñ nocet
creditori in ſua hypothecaria. Prim⁹ eſt,
cùm potes docere de colluſiōe debitoris.
Scd̃us, cū ñ cā cognita plenè fuit cōdēna
t⁹, ſed fortè ꝑꝑ ſuā ɔ̃tumaciam; & puto ꝙ
rlr fiat ſibi p̄iudiciū ñ ꝑ rōnes p̄dictas; ſꝫ
ꝑ id, qd̄ hic ſubiicit in 2. caſu excepto: qa
ĩ. paſſus eſt eū, a quo cām habuit, expiri.
Ex quo. n. ſciuit debitorē ſuū, a quo habu
it ius pignoris, expiri de ꝓprietate pigno
ris, & ſibi ñ reſiſtit, nec fuit ꝓteſtatus de
iure ſuo, uĩ d̄ uolūtate ſuo fuiſſe litigatū.
Et ꝑ hoc p̄t iudicio meo rectè poni exem
plū in 2. caſu in tex. excepto. ut ĩter primū
& ſm caſum noteẽ hæc diuerſitas, uideli-
cet ut primus caſus ꝓcedat, qñ is cui pri-
mo loco cōpetebat actio uel defenſio, ꝑ-
miſit ſequētē agere. Scd̃us ꝓcedat, qñ nō
cōpetebat ſibi prĩo loco actio uel defen-
ſio: ſed ꝑmiſit ageẽ illū, a quo cām habue
rat. Ex quo. n. auctor ſu⁹ diſputauit de ſuo
iure, & iſte tacuit, uĩ egiſſe cū ſuo ɔ̃ſenſu.
Et ĩ hoc loqẽ tex. iſte magis ſpecificè, q̃ ĩ
d.l. ſępe. nā ibi ſolū excipiẽ prim⁹ caſus, &
hæc ɔ̃ſideratio plus mihi placet, q̃ dictum
do. Ant. dicētis. ꝙ ĩ effectu ē un⁹ caſus ex
cept⁹; qa prim⁹ caſus ē rō ſcd̄i: qa ñ ad au
ctorē, ſed ad ſucceſſorē ſpectat prĩo loco
actio, uĩ defenſio &c. Sed ꝓfectò ſm hoc
p̄p̄ ineptè excepiſſet duos caſus. Itē ego c
dedi tibi exēplū ĩ creditoẽ patiēte, ad quē
ñ ſpectat actio, uĩ defenſio prĩo loco, & tñ
ꝑꝑ rōnē ſcd̄i caſus fit ſibi p̄iudiciū; & per
hoc hēs ēt ſm caſum declaratū & exēpli
ficatū. † Sed añ, q̃ deſcēdā ad alios caſus
ultra tex. q̃ro, an ſit indiſtinctè uerum, ꝙ
ſnīa lata ɔ̃ creditorē [a] p̄iudicet debitori
ſciēti, & e cōuerſo? Sol. prĩò reſpectu cre-
ditoris diſtingue ſic poſt Bar. ĩ d.l. ſi ſuꝑa
tus, ꝙ aut debitor fuit uictus añ, q̃ pigno
ri rē traderet; & ĩdiſtincte ſnīa nocet cre
ditori: qa ñ potuit plus iuris in aliū trā-
ſferre, q̃ ipſe hēret, ut in c. nup, d̄ do. poſt
di. re. & l. traditio, ff. de acq. rerū do. & re

ſoluto iure auctoris reſoluiẽ ius ſucceſſoris, ut in l. lex uecti
gali, ff. de pig. Aut prĩò obligauit, & poſtea fuit uict⁹: & tunc
aut creditore ignorāte; & ſibi ñ p̄iudicat, ut ĩ d.l. ſeparatus,
ſm cōem intellectū. Aut creditore ſciēte: & tũc aut ſnīa fuit
lata ɔ̃ debitorē cōtumacē; & creditori ñ p̄iudicat, ut d.l. prę
ſes, C. de pig. ſm unā lec. & ar. in l. Papinians. §. meminiſſe,
ff. de inof. teſt. Aut debitore p̄nte, & tũc p̄iudicaẽ creditori,
ut in d.l. ſępe, ſm unā lec. & in d.l. p̄ſes, arguēdo ꝑ locū a ſpā
li. illud aũt, qd dictū ē de ſnīa lata ɔ̃ debitorē cōtumacē, in-
telligiẽ ſm no. ꝑ Bar. qñ paſſus ē cām eo cōtumace liqdari.
tũc. n. magis ꝑꝑ cōtumaciā, q̃ ꝙ malā cām habuerit, uĩ ſuccu
buiſſe: ſed ſi totā cām tractauit p̄ñs, & allegatiōib. interfuit
licet ĩ ipſo actu ſnīandi fuerit cōtumax, putat ipſe ꝙ ſnīa ñ
p̄iudicet creditori: qa eius p̄ntia nihil tũc fuiſſet oꝑata, ut l.
ſi rē. §. ſi. ff. de euic. & no. hoc dictū: qa facit ad multa, & all.
in ſi. In. in c. Raynal. de teſta. parū poſt prin. Prędicta uera ni
ſi debitor ꝑ colluſionē ſuccubuiſſet, ut ĩ d.l. p̄ſes, & hoc de pri
mo reſpectu uerò debitoris diſtingue ſic poſt Bar. ĩ d.l. ſæpe
& aut creditore agēte fuit reus abſolut⁹: qa ñ ualuit obliga-
tio pignoris, uel alia cā cōcernēte dñiū, & tũc indubiè ñ p̄iu
dicat debitori, ar. ĩ l. cū q̃riẽ, cū ſe. ff. de excep. rei. iud. & in c.
ſi. de cā poſ. & ꝓprieta. Idē, ſi ſuccubuit creditor[b] qa ñ ꝓba
uit de dñio debitoris. nam debitor poterit poſtea agere rei
uēd. qa ad aliū finē fuit q̃ſitū de dñio in prĩo iudicio, q̃ in 2.
qa in prĩo ad effectū hypothecariæ: nũc uerò directè agiẽ d̄
dñio. iō ñ obſtat debitori exceptio rei iud. d.l. cū q̃riẽ, & d.c.
ſi. & qd̄ no. in l. Iulia. uerū, ff. de cōdi. inde. in gl. magna. Aut
ſuccubuit: qa reus aſſumpſit in ſe onus ꝓbandi, & ꝓbauit ſe
dñm: & tũc p̄iudicat debitori ſciēti, & hoc caſu ꝓcedat. d.l.
ſępe, & iſte tex. & ꝓ hoc hēs tex. in d.l. ſæpe, dū p̄ſupponit, ꝙ
agebaẽ d̄ ꝓprietate pignoris. Itē p̄dicta uera, ſi plenè fuit co
gnitū de ꝓprietate pignoris, ſeu de dñio alias, ſecus, ar. in l.
a diuo Pio. §. ſi ſuꝑ reb. ff. de re iud. & qd̄ no. in l. 2. C. de or.
cog. & l. pe. ff. de his q ſunt ſui uel alie. iur. nā dñiū uenit in-
cidēter in hypothecaria; iō ñ p̄iudicat ſnīa in eo, ꝙ uenit in
cidēter, ſeu ꝑ modū cāæ, niſi prius de illo fuerit cognitū, ut
no. in iurib. ꝓximè. alle. & dixi in c. cū eccl'ia Sutrina, de cā
poſ. & ꝓprie. Ex his infert Bart. ñ ſufficere debitorē ſcire, ꝙ
creditor agat hypot. niſi ēt ſciat reū aſſumpſiſſe onus ꝓbādi
ſe dñm: qa (ut patet ex p̄dictis) in hoc 2. caſu fit ſibi p̄iudi-
ciū, & ñ in prĩo: ſed in creditore cōuēto ſatis ē, ꝙ ſciat litē
motā: qa diſputaẽ de dñio principaliẽ, & dādo ſibi pignus uĩ
11 ſibi ꝑmiſiſſe defenſionē. † Adde ad p̄dicta aliā limitationē
bonā, q̃ ponit Inn. in c. ſuborta, ẽ. e. ubi dicit, ꝙ ñ ſufficit ali-
quē ſcire litē motā ad hoc, ut ſibi ipſi iuri ſuo p̄iudicet, niſi
ēt ſciat ſibi ius in illa re cōpetere. Pro hoc qa ignorās ñ uĩ
12 cōſentire. l. ſi mulier, ff. de inof. teſ. 3 8. di. c. placuit. † Sed qa.
s̃. poſui exēplū in emptore & uēditore, & marito, & uxore,
ſeu ſocero, ut factū authoris p̄iudicet ſucceſſori, & ponit ēt
tex. id. l. ſępe, & gl. hic ā hoc ſit uerū ſĩplr? aduerte. ſi auctor
puta uēditor, uel uxor; ſeu ſocer aſſumit defenſionē ſuꝑ pro
pritate rei uēditę, ſeu in dotē datæ, marito, ſeu emptoẽ ſciē
te, ĩ dubio fit ei p̄iudiciū, ſi auctor ſuccũbit, ut hic, & ĩ d.l. ſæ
pe. Sed dubiū ē, cū uxor[c] ſeu uēditor agit; & uĩ ꝙ tũc ñ fiat p̄
iudiciū marito, uel emptori, qa cū iſti nō hēant actionē, cū
dñiū ſit trāſlatū iā in maritū & emptorē; ergo agere nō po
terũt: qa ſine actiōe nemo experiẽ. l. ſi pupilli. §. uideamus, ff.
de neg. geſt. & de iud. c. examinata, cū ſi. Itē, ſi uxor uel uēdi
tor egit, & ſuccubuit, ſatis rlr ſuccubuit, qa nō p̄ōt probare
ſe dñm; ergo nō dēt p̄iudiciū generari ſucceſſori, ut marito
ſeu emptori hēnti dñiū; & hāc partē uĩ tenere gl. in d.l. ſępe
& ad illū tex. q dicit & p̄ſupponit, ꝙ iſti p̄nt expiri, dicit, ꝙ
illud uerbū poniẽ ibi pro defendere, & ita ſentit gloſ. noſtra
hic modicū ante finē. Sed finaliter hic gl. & Inn. tenet con-
trariū dicētes, ꝙ licet de iure iſti non poſſint agere, tñ ſatis
eſt, ꝙ de facto egerũt, nec fuerũt per ſucceſſores reuocati.
Nam hoc ipſo, ꝙ paſſi ſunt, uidetur ex uoluntate eorum
iudicatum, ideo eis pręiudicat ſententia lata cum eorum
auctore, &

a De hoc uidẽ oĩno ꝑ Bal. in l. ſi ſine, circa ſi. C. ad uelleiannum.
ANT. FRAN

b Creditor. Vide Bar. ĩ l. 2. §. 1. uer. q̃ro utrū ꝓbationes factę, ff. ui bo. rap. & latè ꝑ Alc. in repe. d. l. ſæpe, col. 40. ff. de re iudi. ubi tenet ɔ̃ Ab. hic, & latè explicat hanc materiā.
SEB. SAPIA.

c Cū uxor. An autē ſnīa lata ɔ̃ maritū p̄iudicet uxori, uide Bald. in l. doce ancillam, C. de rei uē. Are. in l. iulia. §. q fundū, circa ſi. ff de uerb. obli. Ale. in l. de die, §. qui mulierē, ff. q ſatiſ. cogan.

actore, & ꝓ hoc facit iſte tex. in 2. caſu, q loqẽ indiſtinctè, &
tex. in d.l. ſæpe, in uer. cur aũt, ubi ſit mētio de actio. & de-
fenſione. Bar. in d.l. ſępe, ſic diſtinguit, ꝙ aut uēditor meus,
agit uel defendit meo noĩe; & tũc ſnīa lata ɔ̃ eū mihi nō p̄-
iudicat, ſiue fuerim ſciēs ſiue ignorās, niſi ratū habeā, ut ĩ l.
1. C. q res iudi. ñ nocet. rō eſt, qa hoc caſu iſte agit de iure,
qd̄ meū eſt: nō de eo; qd̄ mecū hēt; & ſic ceſſat rō poſita hic,
& in d.l. ſępe. ꝓhibere. n. uideor, ex quo inutiliter gerit ne-
gotiū meū, qd̄ apꝑet ex eo, qa uictus eſt. l. 3. §. in hac, ff. iud.
ſol. Mihi hoc dictū nō placet: qa ſi ſcio illū agere noĩe meo,
& ñ ꝓhibeo; uideor ſibi dare mādatū: aut inſurgit p̄ſũptio,
ꝙ hēat mādatū, ut inſti. ꝑ quas ꝑſo. age. po. no. In. ĩ c. ex ꝑte
decani, de reſcr. & ibi plenè dixi. nec uerū eſt, ꝙ agēdo noĩe
meo inutiliter agat: qa ſi hoc eſſet, ñ admitterēt iura ɔ̃ſan-
guineū ꝓ cōſanguineo. nec dēt inſpici euēt⁹: qa ſatis eſt, ꝙ
bñ incœpit. l. ſed an ultro, ff. de neg. ge. Itē fauore iudiciorū
debem⁹ interp̄tari, ut s̃. dixi. Itē rla eſt, ꝙ tacēs hr̃ ꝓ cōſen-
tiēte, ex quo p̄t impedire actū, q geriẽ, & nō impedit, ut no. ĩ
l. Gaius, ff. de pig. act. dixi plenè in c. nōne bñ dicim⁹, de prę
ſum. quare puto, ꝙ ſiue actor me⁹, ſiue alius agat noĩe meo
ꝓ iurib. meis, & ego ſcio & nō ɔ̃dico, uideor tacitè conſen
tire, & dare ſibi mādatū: uel inſurgit p̄ſumptio mādati. Re-
deo ad uerba Bar. Aut auctor me⁹, puta uēditor, uel ſocer,
agit ſuo noĩe nō exprimēdo, ꝙ uēdiderit, uel in dotē dede-
rit; & tũc aut ſnīa ſimplr fuit lata ɔ̃ eū: qa nō eſt dñs; & tunc
ſnīa ñ nocet ſucceſſori: qa uerū eſt dicere, ꝙ illo tꝑe auctor
nō erat dñs: qa iā in aliū trāſtulerat dñiū; & ſic emptor agē
do ꝓ dñio ſuo nō uenit ɔ̃ priorē ſnīam, imò approbat illā
dicēdo, ꝙ auctor ñ erat dñs, ſed ipſe; & hoc caſu p̄t ꝓcedere
ɔ̃ria opin. Aut ꝓnũtiatū fuit rē nō eſſe auctoris adiecta cā;
qa ille. a quo auctor habuit pri⁹, illā rē alteri donauit: uĩ qa
reus cōuētus ꝓbauit illā rē eſſe ſuā; & tũc p̄iudicat empto-
ri, & uiro ſciēti cām ſuꝑ hoc agitari; & ꝓcedat hoc caſu o-
pinio. Inn. & gl. nrę: reqrit tñ Bar. ꝙ emptor ſeu marit⁹ ſci-
uerit, ꝙ de ſuo dñio agereẽ, ſicut ſuprà dictū fuit in debito-
re. In auctore uerò defendēte ſufficit, ꝙ ſucceſſor ſciuerit il
lū eſſe cōuētū ſuꝑ dñio: qa illico ſuſpicaẽ de iure ſuo; ideo
dēt obuiare, ſi uult euitare p̄iudiciū. oportet ergo ĩ ſnīa, ut
alteri inferaẽ p̄iudiciū, ꝙ ille primo loco hēat actionē, uel
ꝙ ꝑmiſerit ſuū auctorē agere, & ꝙ fuerit diſcuſſū de ſuo iu
re, & hoc ſciuerit. Itē qa ſciuerit ſibi ius in illa re cōpetere,
ut. s̃. dixi; & ꝑ hoc hēs declaratū tex. & gl. in uer. itē fallit,
uſq; ad finē: q̃ ſolū tēdit ad declarationē tex. Nũc uenio ad
caſus exceptos ex̃ textū, & q̃ro nũquid ſint alii caſus, in qb.
fallit rla in tex. poſita. Sol. gl. noſtra in 1. ꝑte dicit, ꝙ ſic, &
ponit ſeptē caſus. Ego incipiā ab ultimo tāq̃ a faciliori, &
ordine retrogrado ueniā ad primū, quē mihi reſeruo in ul
13 timo tāq̃ difficiliorē. † Prim⁹ igiẽ caſus eſt in l. 2. C. de cōi
rerū alie. ubi. hr̃, ꝙ ſi fiſcus hēt rē cōmunē cū priuato, p̄t rō-
a ne ꝑtis uēdere [a] tatā: nec p̄t priuatus reuocare uēditionē
ēt rōne ꝑtis, licet poſſit ꝑtē p̄tii a fiſco peteẽ; & ſic nocet res c
inter alios acta: ſed dic ꝙ illud ꝓcedit ex priuilegio ſpāli fi-
ſco tributo; & idē ꝓbaẽ in l. 1. C. de uē. rerū fiſca. cū priua.
cōi. li. x. qd̄ eſt notādū: ſecus aũt eſt in reb. cū alio cōib. quia
tũc licet qs poſſit uēdere ꝑtē ſuā ꝓ indiuiſo ſocio ñ req̃ſi-
to: nō tñ ꝑ hoc p̄iudicare p̄t ſocio ĩ ꝑte ſua, ut l. 1. C. cōi di-
ui. Et ꝑ locū a ſpeci. ſing. no. ꝙ ubi fiſcus ñ hēt cōionē in re
b priuati, ñ [b] p̄t illā uēdere; ita ſing. dixit gl. in d.l. 2. & d.l. 1.
C. de uē. re. fiſca. cū priua. cōmu. Ex quo inferẽ, ꝙ l. bñ a ze-
none. C. de quadr. p̄ſc. (q̃ uĩ innuere ɔ̃riū) dēt intelligi, qñ
fiſcus ſeu imꝑator credidit rē ſuā rōne poſſeſſiōis, q̃ hēbat.
tũc. n. uēditio facta ꝑ principē tenet, & tũc ñ dēt infringi:
ſed is, cui⁹ eſt res, dēt agere ad p̄tiū ɔ̃ fiſcū, qd̄ not. qa multi
14 errāt in intellectu ill⁹. l. † Scd̃us caſus, qñ qs hēt rē cōmunē
cū pupillo, ut in l. ſi cōem, ff. quēadmodū. ſer. amit. ubi patet
ꝙ ſi qs hēt cōem fundū cū pupillo, retinet ſeruitutē debitā
fundo, licet illa ñ utaẽ, & hoc eſt ex ꝑſona pupilli. ſicut. n. ñ
currit p̄ſcriptio ɔ̃ pupillū, ut l. ſi. C. ĩ qb. cau. in inte. reſti. nō

eſt nec. ita nec ɔ̃ maiorē habentem fundū a
cōem cū pupillo, & ſic ꝓdeſt res ĩter alios
acta: ſed dic hoc ꝓcedere rōne ĩdiuiſibili
tatis. uñ ĩ indiuiduis qs ɔ̃ſeqẽ ꝑ ſociū, qd̄
ñ p̄t ꝑ ſe, ar. in c. ſacris, de ſepul. & qd̄ le-
gi, & no. ĩ c. q̃ magnū. 23. q. 4. ſec⁹ āt foret
ubi p̄iudiciū maioris eſſet ſeparabile a p̄-
iudicio pupilli, ar. eorū q̃ leg. & no. ĩ c. cū b
ueniſſent, de inſti. ĩ ſi. † Terti⁹ caſus in re
indiuiſibili & maiorib. cōi, ut ĩ l. loci, §. ſi
fund⁹, ff. ſi ſer. uē. ubi patet, ꝙ ſnīa lata pro
uno, uel ɔ̃ unū ex dñis, in ſolidū ꝓdeſt, &
nocet alteri in re indiuiſibili; puta ĩ ſerui
tute. ſimle qd̄ legiẽ & no. in cā applōnis,
ut ĩ c. una ſnīa. de app. ubi de hoc, & illud
16 ꝓcedit, ut dixi, in rōne indiuiſibilitatis. †
Quart⁹ caſus in q̃rela inof. teſt. ut ĩ l. Papi.
§. meminiſſe, ff. de inof. teſt. ubi patet, ꝙ ſi
qs ſuccubuit ĩ q̃rela inofficioſi teſti. ꝑdit
qd̄ ex teſtō illo cōſequi poterat, & appli-
caẽ fiſco; & ſic ſnīa ꝓdeſt fiſco, licet nō fue
rit ĩ iudicio. Et hoc iō, qa ſnīa declarat il
lū ĩdignū legato, merito fiſc⁹ p̄t illud idē
tāq̃ ab indigno auferre. talis. n. effect⁹ ne
ceſſario reſultat ex illa ſnīa: ſec⁹, qñ ſnīa
p̄t reſtringi ad certū effectū. † Quint⁹ ca-
ſus in cā filiatiōis; ut ſi qs ꝓnũtiaẽ filius,
dēt hēri ꝓ tali quo ad oēs ĩ l. 1. in ſi. & l.
2. & 3. in prin. ff. d̄ li. ag. Aduerte, aut ſnĩ a *
ferẽ ſuꝑ filiatiōe cū patre; & tũc p̄iudicat,
& facit fidē quo ad oēs agnatos & cogna
tos trahētes ius agnatiōis ſeu cognatiōis
ex illo cōi parēte; & hoc caſu loquunẽ le
ges. s̃. alle. fuit. n. talis ſnīa lata cū legiti-
mo, ɔ̃dictore, & idē eſt quo ad oēs reſpe-
ctu iuris & intereſſe publici: quia cū legiti
mo ɔ̃dictore lata fuit. Aliis uerò, qui non
ſunt d̄ cognotiōe ñ p̄iudicat quo ad eorū
priuatū intereſſe: quia quo ad illos pater
non eſſet legitimus defenſor, argum. hic.
Illa enim qualitas declarata cōcernit cer
tū genus ꝑſonarū, ſ. illos de illa cognatio
tione, ideo ad eos duntaxat reſtringitur. c
Si autem fuit lata ſententia inter pares,
puta inter conſanguineos; tunc illa ſnīa
nō facit fidem quo ad alios, quia reſpectu
iſtorum agitur de ſpeciali intereſſe, ideo
ſententia non extenditur ad alios effect⁹,
argu. hic, & in d.l. ſæpe, ff. de re iud. & hoc
in effectu uoluerunt Iac. de Are. & Cy. in l. ingenuum, ff. de
ſtatu ho. ſequitur Bal. [c] in d.l. res inter alios, C. qui. res iud.
18 non no. do. Ant. hic, & per Inn. in c. cām, qui fil. ſint leg. † Et
per hoc infertur ad deciſionem alterius q̃ōnis, qd̄ dicendū,
in ca legitimationis? Inn. in d.c. cām, refert uarias opi. Qui-
dam dicũt, ꝙ ualet ſolū inter illos, inter quos ſnīatum eſt,
uñ reſpectu unius poſſet iudicari legitimus, & reſpectu alte
rius, cū quo poſtea agiẽ, poſſet iudicari illegitimus, & uale-
ret utraq; ſnīa. Alii dicunt cōtrarium, ꝙ ſcilicet ualeat quo
ad omnes. d. Ant. hic & ibi cōcordādo dicit, ꝙ aut agiẽ ad
priuatū intereſſe, & tũc ꝓcedat prima opi. aut reſpectu iu-
ris publici, ita, ꝙ ſnīa nō eſt reſtringibilis ad certas ꝑſonas
& tũc facit fidem quo ad omnes, quia nō p̄ōt eſſe legitimus
quo ad unū, & illegitimus quo ad alium. Hoc ultimum pla
cet: ſed reſpectu primi membri dic, quòd aut fuit actum
cum patre; & tunc idem dicendum, quod s̃. dixi in filiatio-
ne eadem rōne: aut cū pari, & ꝓcedat illa opi. & hoc uoluit
Bal. ĩ d.l. res ĩter alios. Et idē dicit eadē rōne ĩ ſnīa lata ſuꝑ
patria ꝑtāte. Et idē dic, qñ ſnīa fuit d̄claratoria reſpectu rei

a Dicit tñ not. ibi Bal. ꝙ fiſcus teneẽ prius cōſortē requirere, an uelit totā rē emere pri⁹, quā uelit uendere ꝑ l. 1. cū ſi. ff. de priui. cred.

b Iſtud eſt uerū, niſi d̄ plenitudine ꝑtā tis. qa d̄ plenitudine ꝑtātis p̄t auferre dñiū rei meę ſine cā, ita expreſsè dicit Ang. in l. itē ſi uerberatū. §. 1. ff. de rei uend.
ANT. FRAN.
Circa hoc, an princeps poſsit mihi auferre dñiū, rei meæ ſine cā, uide Bar. ĩ l. ſi. C. ſi ɔ̃ 1* uel uti. publi. ubi dixit, quòd nunquā cecidit in caput ſuū, ꝙ priceps poſsit iſtud faceẽ? tñ cōis ſnīa eſt in ɔ̃riū, ꝙ ſi hoc facit cū certa ſcīa, uel d̄ plenitudine ꝑtātis, poſsit hoc facere, qa tũc p̄ſumiẽ ñ ſine cā, imò p̄ſumiẽ feciſſe ex cā adeo, ꝙ ſi ſine cā feciſſet, teneret quo ad deū, ut ꝑ Cy. & Bal. in d.l. ſi. adde tñ, ꝙ princeps nũquā intelligaẽ uti abſoluta ꝑtāte, niſi qñ hoc exprimeret, ut per Inn. in c. inotuit, in 2. col. de elect. qd̄ intellige, niſi faceret cū cla ex certa ſcīa, ꝑ gl. in

c c. ad hæc, de reſc. Et Bal. ſequiẽ ibi Sal. Alex. imo. in apo. ad Bal. qui dicit, ꝙ opi. Bal. ſibi placet, & alleg. ēt Bal. in d.l. ĩgenuū.

19ut ſi fuit ꝓnũtiatũ inſtrm̃ falſum, de quo
ꝑ Inn.in d.c.cãm. † Sextus caſus in cã li-
bertatis. [a] Nã ſi ꝓnũtiat̃ qs ingenuꝰ, hr̃
ꝓ ingenuo quo ad oẽs,d.l.ingenuũ,ff.de
ſtatu ho.qđ limitauit Inn.in d.c.cãm , ꝗ
fil.ſint leg.cũm eſt cã ingenuitatis ex ſer-
uitute,ff.đ libe.cã.l.diui.Secus,ſi ex liber
tate diceret ſe ingenuũ,ff.de inge.l.1.& l.
patronũ;& cũ hoc dicto trãſit hic Io.An.
Sed tu uide gl.in d.l.1.ꝗ recitat opi.quo-
rũ dã antiquorũ,& ponit aliã,ꝗ ur̃ uerior
ꝙ.d.l.1.& l.patronũ,ꝓcedũt, qñ ñ inter-
uenit legitimus ꝯdictor.Si aũt interueniſ
ſet legitimus ꝯdictor,puta dñs,tũc ſnĩa fa
ceret indiſtinctè fidẽ quo ad oẽs.d.l.inge
nuũ.& hãc opi.ſentit Bar.ꝗ in hoc articu
lo ſic diſtinguit,ꝙ aut iudiciũ ẽ agitatũ cũ
iuſto ꝯdictore:aut ñ.prĩo caſu,hẽt locũ.l.
ingenuũ,niſi detegat̃ colluſio,ut l.2.ff. de
coll.detegẽ.Aut ſnĩa declarat eũ ñ eſſe li
bertũ,uel ſeruũ alio agẽte;& tũc ñ facit iꝰ
quo ad alios,ut l.diui fratres.§.1.ff. de li.
cã.& uide ibi bo.tex.ꝓpe fin.an ſine ꝯdi-
ctore poſſit ꝗs petere declarari ſe ĩgenuũ
& ꝑ Inn.in d.c.cãm.Scđo caſu principali
qñ in iudicio ñ interuenit iuſtus ꝯdictor;
& tũc ſnĩa nõ facit ius,ut in l.cũ nõ iuſto,
ff.de coll.detegẽ.& ibi hr̃ ꝑ gl.ꝗs dicat̃ le
gitimꝰ ꝯdictor.Sed dices,cur tã uariè ſta
tuit̃ in legitimatiõe,& filiatiõe, & inge-
nuitate? dic quòd legitimatio poteſt re-
ſtringi ad certũ effectũ:filiatio uerò eſt re
ſtringibilis ad certũ genus ꝑſonarũ:inge
nuitas uerò nõ eſt reſtringibilis ad certas
ꝑſonas: ſed oẽs ęqualiter cõcernit ; ideò
effectus huius ſnĩę eſt maior. Et gñaliter
circa hãc mãm dic poſt Bu.& Bal.in l.res
inter alios,ꝑall.ꝙ ſex cõcurrentib.ſnĩa fa
cit fidẽ quo ad oẽs. Primò reqrit̃ unũ in
princ.cauſæ.ſ.ut interueniat legitimꝰ ꝯdi
ctor.d.l.cũ nõ iuſto ; & quis dr̃ legitimus
ꝯdictor,collige ex ꝑdictis.Secũdũ eſt ne-
ceſſariũ in ꝓgreſſu.ſ. ꝙ defendat cãm , &
ſit pñs;alias potius ex ſua contumacia ur̃
cõdẽnatus,ꝗ ꝙ hẽret malã cãm ; & iõ a-
liis nõ noceret,ut in l.qui repudiãtis , §.
cũm ꝯ.ff.de inof.teſt.& s̃.dixi. Tertiũ eſt
neceſſariũ,ut ſnĩa ferat̃ declaratiuè, ut d.
l.ingenuũ.Quartũ eſt neceſſariũ poſt ſnĩã
ſ.ut nõ detegat̃ coll. Quintũ,ut cã ſit talis
nãæ,ꝗ oĩb.ꝑiudicet.Sextũ, ꝙ cã ſit ordi-
naria,& agat̃ principal̃r ꝑꝑ ſe.ꝗ.n.incidẽ
ter decernũt̃,ius nõ faciũt.l.iudex,ff.đ his
qui ſ nt ſui uel alie.iu. & hæc duo ultima
poſuit Bal.addẽdo ad dicta But.Et certè
ſine illis ſatis in effectu ſufficiebant dicta
20 But.† Quę aũt ſunt ſnĩę [b] illius naturæ,ꝗ
b aliis ꝑiudicẽt,dic ꝙ illæ, quarũ effectꝰ nõ
eſt reſtringibilis ad certas ꝑſonas, ut ꝑdi
xi;& ponit Bal.multa exẽpla in loco ꝑal-
leg.Prĩò in ſnĩa , ꝗ irrogat infamiã , ꝗ eſt
ꝗdã lepra & ſequit̃ leproſum,quocũq; ſe
uertit.1.q.1.c.cito turpẽ,no.in l.ex ea, de
poſtu.facit.c.teſtimoniũ,de teſti. ꝑ Fede.
conſ.23. Scđò in ſnĩa deportatiõis , ꝗ eſt
ꝗdã mors,in l.1.in fi.ff.de ꝯtabu. Tertiò
in ſnĩa excõicationis,ꝗ priuat conſortio,
ſicut fętidũ cadauer , ut ꝓbatur.11.q.3.

SEB. SAPIA.
a Cã libertatis.Quõ
iſtud ꝓcedat , ui-
de ꝑ Ang. de Are.
in §.ꝑiudiciales ,
co.4.uer.in ea gl.
ibi.l. ingenuũ in-
ſtitu.de actio.
b Not. caſus in qb.
res iudicata aliis
nocet.Adde Bald.
& Ang.in l.inge-
nuũ,ff.de ſtat. ho.
& cũ Bal.ĩ d.l.res
inter alios,C. qui
res iudi.ñ noc.trã
ſit ibi idẽ Salic.
ZACHARIAS.
c Ad alios effectus.
Adde de hoc ple-
niſsimè,& remiſſi
uè ꝑ Car.in cle. 1.
q.17.de excep. nã
alias repelleretur
licet opponeretur
niſi ꝓbata excõi-
catione, ut ibi.

c.curę,& in c.1.de treu.& pac.& hoc, qñ ꝓbat̃ ipſa excõica
tio.Quid aũt,ſi ꝓbat̃ excõicatio ꝑ uiã exceptiõis,nũqd illa
ꝓbatio faciat fidẽ ad alios effectus [c] dic,ut dixi poſt Inn.in
c.cũm dilectus,de ord. cog. Quartò in ſnĩa exilii ſiue bãni ;
qa reſpu.nõ diuidit ſe,ff.de cap.dimi.l.amiſsione.§.qui defi
ciũt.Quinto in actiõe populari: qa nõ põt ferri niſi ſemel ,
ut l.eũ qui.§.in popularib.ff.de iureiu.Sextò in ſnĩa lata ſu
ꝑ colluſiõe:quia ſimil̃r nõ põt ferri niſi ſemel.l.3.ff.de ꝑua
ri.Septimò in ſnĩa lata ſuꝑ matrimonio inter maritũ & u-
xorẽ:qa ipſi ſunt principiũ & finis, & tota maſſa matrimo-
nii in eis eſt,ut in l.1.in fi.ff.de liber.agno.& no.hũc caſum
qa facit ad infrà dicẽda.Octauò in ſnĩa lata ſuꝑ patria ꝑtã
te:uel ꝙ filius ſit legitimus:qa eſt qõ ſtatꝰ & ꝑiudicialis, ut
inſti.de act.§.ꝑiudiciales,& hoc uerũ ſm eũ,qñ inter patrẽ
& filiũ ſnĩa fert̃,quorũ principal̃r & directè ius eſt:ſecus , ſi
inter cõpares ꝓnũtiet̃.i.ñ cũ ipſo fonte gñationis ſm Iac.đ
Are.& Cy.in d.l.ingenuũ:quia inter alios,puta fratres, nul
la ꝑiudicialis actio cõpetit.Nonò in ſnĩa lata ſuꝑ iure eligẽ
di ꝯ electores,ꝗ ꝑiudicat electo patiẽti.qa cã cõis eſt,ar. in
d.l.ſępe & no.hic;de quo.ĩ.latius dicã in ſeptĩo caſu princi
pali.Decimò in ſnĩa lata ꝯ unũ,ꝗ mãdat̃ executiõi ꝯ aliũ,ut
l.fi.§.ult.C.de excep rei iudi.& ꝑ In.in d.c.cãm.Vndecimò
in ſnĩa lata ſuꝑ ætate,ut l.de ętate,ff.đ mino.Duodecimo,
qñ tractat̃ de cõditiõe ꝑſonæ. Nã tũc ſnĩa afficiẽs ꝑſonã fa
cit ius inter oẽs;ut puta,ſi ꝗs ꝓnũtiet̃ clericꝰ, uel laicꝰ iſtiꝰ
originis,uel illius.l.quoties,C.de decu.li.x.Quid aũt, ſi ꝓ-
nũtiet̃ aliquẽ eſſe uaſallũ reſpectu talis feudi? dicit Bald. ꝙ
hęc qõ nõ eſt ꝓpriè de ſtatu ꝑſonę,ſed de qualitate patri-
monii:qa iſte ſtatus põt a ꝑſona remoueri;& ſic nõ hẽt inſe
ſibilẽ cãm ſeu ꝑpetuã annexã de neceſſitate ; & idẽ putat đ
ſnĩa lata nõ ſuꝑ origine,ſed ſuꝑ domicilio . Si aũt ꝓnũtia-
ret̃ aliquẽ eſſe aſcriptitiũ,uel cẽſitũ, qa iſte eſt ꝓpriè ſtatus
ꝑſonarũ,& immobilis,ut l.quẽadmodũ,C.de agri.& cenſi.
li.11.putat ſnĩam facere ius quo ad oẽs.nã iſte ſtatꝰ eſt dif-
ferẽs ab alio ſtatu,& hẽt quãdã ſpẽm ſeruitutis, licet nemi
ni ſint ſerui,ut no.inſti.de iure ꝑſo.poſt prin.Et no. bñ ꝑdi
cta:& uolui oĩa interſerere:qa ex ꝑdictis ꝑt inſtrui diligen-
ter ultra doc.nr̃os hic,an & qñ ſnĩa extẽdat̃ ad alios,ubicũ
que ſnĩa eſt declaratiua certæ qualitatis ad ꝑſonã.Et dicit
Bal.id qđ.s̃.dixi,tenere Inn.& Bar. ꝙ ubi ſnĩa nõ facit ius,
nec ꝓbationes faciũt;& idẽ e ꝯ,ut ꝑdixi. Itẽ tene id, qđ s̃.
dixi tenere Bar.& tũc abſentia & cõtumacia litigatoris im
pediat uires ſnĩę quo ad alios , qñ ex actis nõ ꝑt cõſtare de
meritis cãę:alias ſecus,qa tũc euidẽter cõſtat,ꝙ ñ ꝑꝑ cõtu
maciã,ſed ex ĩſtãtia cãę fuit lata ſnĩa.nã alias poſſet ſeq ab
21 ſurdũ ſm eũ.† Nã,ſi accuſaui aliquẽ de publico crimine, &
uidẽs ꝙ nihil ꝓbaui,abſentarẽ me tꝑe ſnĩę,& iudex ex ſuo
offõ illũ abſolueret;poſſet iterũ ab alio accuſari, ſi ñ face-
ret ſnĩa ius quo ad alios ꝑꝑ abſentiã accuſatoris,& ſic ſępe
accuſator deficiẽs ĩ ꝓbatiõe malitioſè ſe abſentaret ; ut ad
uerſariꝰ poſſet ab alio accuſari,qđ ñ ẽ dicẽdũ: tũ qa de deli-
cto uniꝰ hoĩs ñ ẽ ſępiꝰ ꝗrẽdũ,ut l.licet,§.fi.ff.nau.cau.ſta.&
ĩ c.de his.ĩ.de accu.tũ qa iudex,ꝗ fert ſnĩã ĩ criminalib.ac-
cuſator̃ abſente,gerit ꝑſonã accuſatoris,ut l.ꝗuis , C.đ a-
dul.Et ad id qđ dr̃,& ẽ iuris ꝑſũptio,ꝙ ſnĩa lata ꝯ ꝯtumacẽ
uideat̃ potiꝰ lata in odiũ ꝯtumacię, ꝗ ex iuſtitia cãæ,ut d. l.
ꝑſes,C de pig.Rñ. ipſe & elegãter,ꝙ illud fallit ĩ duob.caſi
bꝰ.Prĩo,ſi ꝓbet̃ ꝯriũ ꝑ inſpectionẽ actorũ, uꝫ ꝙ ex ueritate
actorũ & ex pleniſſima ꝓbatiõe ſnĩa lata ſit . Scđo, qñ fuit
abſens ex ꝓbabili & iuſta cã [d] ad hoc gl.no.in l.2.de ꝯri.iu
d di.tu.qđ ẽ no.faciũt hęc ad ea,ꝗ le.& no.ĩ c.fi.de ẽp.& uẽd.
22 † Septimꝰ & ultimꝰ caſus exceptus ꝑ gl.eſt,cũm cãę ſunt cõ
nexę.81.diſ.c.tãtis Daniel,& in c.hæc quippe.3.q.6. & po-
ne exemplum in ordinato & ordinatore,uñ ur̃ ꝙ ſententia
lata contra unũ præiudicet alteri,ut no.in iurib.ꝑall. & per
gl.in c.dilectus.2.de ſimo.ſed Inn.Hoſt. hoc indiſtinctè nõ
admittunt.dicunt enim , ꝙ licet ordinatus damnetur pro-
pter crimen:hoc tñ nõ ꝑiudicat ordinatori . Nullum enim
ius ocurrit

ius occurrit ſm eos , ꝙ nõ accuſatꝰ ex vi accuſatiõis alteriꝰ
damnet̃,& pœnã patiat̃, niſi in qbuſdã caſibꝰ,vt in crimine
lęſę maieſtatis,& hæreſis,de qbꝰ in.c. vergẽtis , de hæreti.
&.6.q.1.c.ſi ꝗs cũ militibꝰ.Et ad iura allegata in gl.reſpon
det̃,ꝙ intelligunt̃,qñ crimina ordinatorũ,electorũ,& ĩſti-
tutorũ erãt adeo notoria,ꝙ ẽt ſi ñ eẽt actũ ꝯ ordinatos:tñ
ordinatores ipſorũ,ꝗ ſciẽter eos malè ordinauerãt,ex hoc
puniri poterãt iuris ordine ñ ſeruato,đ accu.c.euidẽtia, &.
c.ad noſtrã,el.3.de iureiur.& fina. dicit Inn.ꝙ licet ꝑdicta
ꝗdã cõcedãt:ſibi tñ vr̃ meliꝰ,ꝙ ꝗtũcunq; ſit notoriũ crimẽ
ordinati,vel ꝙ ordinator cõtulerit ordines ex̃ tꝑa ſtatuta;
nũꝗ tñ ꝑt agi, vt caſſet̃ ordinatio,ꝗ ordinatꝰ hẽt ab ordina
tore: ſed tm̃ ad hoc,vt alter puniat̃,vel agat pñiam.vñ nũꝗ
ꝑiudicabit vni ſnĩa lata ꝯ alterũ,niſi fortè ſm Hoſt. ex offi
cii exuberatione aliud cõtingat ad aliorũ terrorẽ, ar.ff.de
pœnis.l.aut fctã,de maledic. c.1.& ſic ſm eũ poſſunt intel-
ligi.c.tẽtis,& ſimi.ꝑall. Sed aduerte tu, qa caſus iſte ratio-
ne cõnexitatis ꝑt verificari in multis caſibus.Nã primò dat̃
cõnexitas inter ordinatorẽ & ordinatũ:inſtituentẽ,& inſti
tutũ:electũ & electores:ꝑſentatũ & ꝑſentatorẽ, & in omni
bus iſtis,ꝗ vident̃ pari rõne cõſtringi.Quęri ꝑt,an ſnĩa lata
ꝯ vnũ ꝑiudicet alteri?de quo aliqd ꝑ Inn.in.c.dudum. 2.de
elect.& per do.Ant.ꝗ varia & multa in hoc dicit . Sed ego
cõprehendẽdo veritatẽ & mẽtẽ in effectu Inn.&.d.Ant.ſic
breuiter in oĩbꝰ ꝑdictis & ſimilibꝰ caſibꝰ dico,ꝙ aut agit̃ ad
pœnã ꝯ aliquẽ ex ꝑdictis,& ſimilibꝰ;& ſnĩa vnius alteri nõ
nocet;qa reſpectu pœnę ñ ẽ inter eos cõnexitas,ſed reſpe-
ctu iuris creati ſeu tranſlati,ad hoc.l.denũtiaſſe, ff.đ adult.
& in c.interrogatũ. 2.q.5. & ꝙ le.& no.in.c. ſignificaſti,de
23 adul.† Vbi patet, ꝙ ſnĩa lata ꝯ adulterũ nõ facit fide ꝯ eã,ꝗ
dicebat̃ in eodẽ delicto adultera;facit tñ ꝑſumptionẽ ꝯ al
terũ,vt ꝑdixi;& vbi daret̃ notorietas delicti,poſſet iudex ex
officio ſocios criminis punire,vt in.d.c.tãtis;ꝙ intellige ĩ-
choãdo nouã inſtãtiã:ñ aũt ſuꝑ antiqua,niſi eẽt papa,iux-
ta no.ꝑ Ioan.An.in.c.mãdatis,de reſcri.Aut agit̃ ꝯ alterũ
ſuꝑ iure iã trãſlato,vel ſuꝑ inhabilitate cõferẽdi , vel ordi
nãdi,ſeu inſtituẽdi,vel ꝑſentãdi; & tũc dico,ꝙ ſi ſnĩa lata ẽ
lata ꝯ ordinatorẽ,inſtituẽtẽ,eligẽtẽ, ſeu ꝑſentantẽ,ꝑiudi-
cat ordinato ſciẽti & patiẽti,ſeu inſtituto electo, vel ꝑſen
tato.Rõ,qa fuit lata ꝯ auctorẽ ſuũ in illo iure,ꝙ hẽt ab eo
ideo ꝑꝑ cõnexitatẽ & cõitatẽ iuris & cãę videt̃ ille egiſſe
cũ voluntate alteriꝰ,vt.s̃.plene dixi,& vr̃ ꝓbari hoc in ſcđo
caſu excepto in tex.Idẽ dico e ꝯ, vt ſnĩa lata ꝯ ordinatũ,in
ſtitutũ &c.ſuꝑ ipſo iure,qđ habuit ab ordinatore,uel inſti
tuẽte,ꝑiudicet ipſi ordinatori,vel ĩſtituẽti, ſciẽti cãm agi,
& patiẽti,vt ꝓbat̃ in ſimili in.d.l.ſæpe.ver.nã & ſi libertus.
vbi patet,ꝙ ſnĩa lata ꝯ libertũ,ſciẽte dño & patiẽte, ꝑiudi
cat ipſi dño de ſuo iure patronatꝰ:qa manumittẽdo illũ vr̃
dediſſe ſibi poteſtatẽ litigãdi ſuꝑ illo iure,vt ibi no.ꝑ Bar.
& dixi pleniꝰ ĩ.c.cũ ſuꝑ,s̃.eo.Ita dico in ꝓpoſito ordinãdo
eũ ſeu pñtãdo,vel eligẽdo aliũ,vr̃ illi dediſſe ꝑtãtẽ experiẽ
di ſuꝑ illo iure. Et hoc ẽ fortè,ꝙ voluit tex.ĩ. c. cũ olim,de
cau.poſ.& ꝓpriè.vbi papa ĩ fi. reſeruauit dũtaxat ius litigã
di ſuꝑ ꝓprietate;& ibi dixi ĩ quadã additiõe parua . Qñq;
dat̃ cõnexitas reſpectu eiuſdẽ delicti;vt puta qa ad illud de
24 lictũ ꝑpetrãdũ neceſſariò requirũtur plures ꝑſonæ. † Exẽ-
a plũ ĩ adultero. [a] quo caſu ꝗrit̃,an ſnĩa lata ꝯ vnũ, vel ꝓ vno
alteri ꝑiudicet, licet ſciẽti cãm agi cũ ſocio;& de hoc ẽ ca-
ſus no.in.l.denũtiaſſe.§.ꝗrit̃,ff. đ adul.vbi clarè ꝓbat̃,ꝙ ſi
ẽ cõdemnatoria, ñ ꝑiudicat alteri: orit̃ tñ ꝑſumptio ꝯ alte
rũ,vt no.ĩ.d.c.interrogatũ.2.q.5.&.in.c.ſignificaſti de adul.
& ibi dixi latiꝰ,& tex.illiꝰ.§.ꝗrit̃.dixit ibi Bar. bñ notandũ
25 ꝓ maleficiis cõnexis & cõiũctis. † Ex quo infert, ꝙ licet ꝓ
ducẽs falſos teſtes ſit cõdẽnatꝰ de falſo,ñ ſeqt̃ đ neceſſitate
ꝯ teſtes,ꝙ ipſi ſunt falſi; ꝓ hoc vid bo.tex.cũ rõne ſua in.l.
Luciꝰ,ff.de his ꝗ no.infa.facit.c.cũ dilectꝰ.ĩ fi.de ordi.cog.
26 † Idẽ dicit in notario [b] cõdẽnato đ falſo ĩſtrumẽto, vt hęc
b ſnĩa ñ ꝑiudicet dño, ad quẽ ſpectat inſtrm̃ . Idem dicit ibi
Bart.in ſnĩa abſolutoria vt alteri ñ ꝓſit. a
nã ſpãle vr̃ ibi in muliere nupta tꝑe,quo
accuſat̃ adulter , ut ſnĩa abſolutoria lata
ꝓ adultero ꝓſit adulterę: ſecꝰ aũt ĩ aliis
ꝑſonis : vel qñ mulier ñ eẽt tũc nupta;&
hoc firmat ipſe poſt Richar.Malũ. qui di
ſputando ita determinat,ꝙ eſt not.nam
aliqui ꝯriũ ſenſerunt ꝑ illũ tex. tenet ẽt
gl.in.d.c.iterrog.tũ: ſed primũ mihi plꝰ
placet ꝑ regulã hic poſitã , & ꝙ ſuꝑ ea
dixi,& uide pleniꝰ ꝑ Bar.in.l.ibi ſeq.quę
27 incipit adulter. † Quãdoq; dat̃ connexi
tas iuris reſpectu eiuſdẽ principii;vt pu-
ta duo fratres ex eiſdẽ parẽtibꝰ ꝯxerũt
matrimoniũ cũ duabꝰ ſororibꝰ vterinis
& cõſanguineis; an ſnĩa lata ꝯ unũ ſuper
impedimẽto matrimonii reſpectu cõſã
guinitatis ꝑiudicet alteri habẽti penitus
idẽ ius?& dicẽdũ qđ ñ ꝑ regulã hic poſi-
tã,& ꝑ ſupradicta, & hoc expreſſe firmat
gl.in.c.dilecto,in fin.de ꝑbẽ.& idẽ tenet
Spe.in ti.de ſen.ꝓla.§.nũc đ effectu, ver.
ſed pone;& efficax rõ eſt,qa potuiſſet al
ter obtinuiſſe diſpẽſationẽ , de cõſan.&
affini.c.qa circa. Itẽ poterit alter teſtes
reprobare. Pręterea forte fuit colluſum
in prima cã,vel ſecũdꝰ ẽ magis diligẽs,ꝗ
primꝰ. Qñq; dat̃ cõnexitas in eo iure re
ſpctu ſuperioritatis & ĩferioritatis, quo
caſu dubitat̃,an ſnĩa lata ꝯ ſubiectũ ad ĩ-
ſtãtiã alteriꝰ ꝑiudicet ſuperiori,ꝗ ñ fuit
in iudicio; & e ꝯ? & de hoc vide ꝙ plene
28 dixi in ca.cũ ſuꝑ,s̃.eo.† Et circa hoc uiđ
vnũ dictũ Bal.in.l.2.C. de lib.cã.vbi ad-
ducit iſtũ tex.ad ꝗſtionẽ,ſi inter duos no
biles ẽ cõtẽtio đ iuriſdictiõe ſuꝑ aliquo
caſtro,an ſnĩa lata inter eos ꝑiudicet ho
minibꝰ caſtri;& dicit ꝙ non:qa res inter
alios acta &c.vt hic:nec ſufficit ſm eũ, ꝙ
vniuerſitas caſtri ſciuerit cãm agi : quia
cũ ñ potuiſſet ꝓhibere, ñ nocet tacitur-
nitas.vñ cõſuluit,ꝙ citet̃ uniuerſitas:nõ
tñ putat expedire,ut detur libellus con-
tra uniuerſitatem , quia uenit acceſſorie
& implicite,quod no. Sed pro primo di
cto optimè facit text.cũ ibi no.in.c.fi.de
maio.& obe.&.c.expoſuit,de dila.voluit
Inn.in.c.auditis,đ ꝑſcri.dixi plene in.d.
c.cũ ſuꝑ ; & ꝑ hoc habes mãm apertam
29 ad infinitas qõnes decidendas . † Vnum
tamen nolo te omittere , an ſnĩa lata ꝯ
uirũ & mulierẽ ſuꝑ defectu matrimonii
noceat filiis,ꝗ nõ fuerunt in iudicio? do
Ant.hic diſtinguit , ꝙ aut fuit lata filiis
ſcientibus;& eis ꝑiudicat; allegat.l.3.in fine, ff. de Carbo.
edict.&.l.ait ꝑtor.§.ſed & ſi de conditione, ff. de iureiur.
ad fi.§.eis aũt ignorãtibꝰ nõ pręiudi cat Nõ ob. ſm eum,ꝙ
ſnĩa lata contra defunctum pręiudicat hęredi : qa filiꝰ ñ ẽ
hęres uel filiatione,uel legitimatione:ſed illam hẽt a natu
ra. Sed aduerte,quia ipſemet do.Ant. ſentit ſimpliciter in.
c.cãm,qui fil.ſint legi. ꝙ talis ſnĩa non nocet filiis non fa-
cta diſtinctione ſcientiæ,uel ignorantię . Ego ad hanc quæ
ſtionem adduco iudicio meo duos caſus expreſſos.Aut eñ
ſententia fuit lata contra parentes ſuper defectu matrimo
nii,& queritur nunc,an obſtet filiis ſuper legitimitate. Aut
fuit lata ſuper conditione mr̃is , quia fuit declarata ſerua
uel libera,& quærit̃ , an obſtet filiis , ut teneant̃ ſequi mr̃is
conditionem iuxta.l.partũ ancillę,C.de rei ven.In primo

a Exemplum in
adultero. Adde,
an confeſsio uniꝰ
ex adulteris alte-
ri ꝑiudicet: & ui-
de bo.gl.69.di.ĩ.
c. ordinatos , ꝙ
ſic propter conne
xitatem cauſę,li-
cet gl. in c.inter-
rogatũ.2. q. 5.te-
neat oppoſitũ &
male , ut ꝑ archi.
ibi.
ANT. FRAN.
An cõfeſsio fa-
cta ab uno noceat
alteri,dicas prĩò,
ꝙ confeſſus deli-
ctum non põt cõ-
dẽnari ex ſola cõ
feſsione.l.1.§.fin.
ff.đ ꝗſtio.& ideo
iudex dẽt conſi-
derare,vtrum con
feſsio ſit uerisimi
lis,vel ne,ita Bal.
in.l. ſi quis ĩ hoc
genus,C.de epiſc.
& cler. & uiđ bo.
tex.in.l.confeſsio
nibus ; ff.de inter
rog. act. & aduer
te, qa regulariter
cõfeſsio nocet ſo
li cõfitẽti adeo,ꝙ
licet alius, ꝗ cõfi
tens delictũ com
miſerit, tenet ip
ſe cõfitens. l. ſi is
cũ quo , ff.de con
feſ.Bart.tamen te
nuit cõtrariũ ĩ.l.
1.in.3.col.C.đ cõ
feſ. tñ ꝓpter hoc
non liberatur qui
reuera cõmiſit đ
lictum, ut per gl.
& doct.in. d.l.cõ
feſsionibus.
b Et uide dominũ
Ant.in.c.cãm, el.
2.in.5.&.6.col.ꝗ
fil.ſint legi.

caſu queſtio decidiť ꝑ ca.cū iter, q fi.ſint leg.vbi apte ꝓbať maximè iūcta gl. & dicūt doct. ꝙ oēs nati ante ſnīam sūt habēdi ꝓ legitimis;& ſic licet fuerint cōcepti poſt litē motā ſuꝑ mařionio, nihilominꝰ legitimi ſunt,& in bonis parētū dēnt ſuccedere,ex quo parētes bona fide ꝯxerūt palam & publicè;& idē ſi fuerūt nati poſt ſnīam, ex quo fuerūt añ concepti,vt ibi dř valde notabiliter. In ſcđo caſu decidiť dubiū ꝑ tex.ſing.ī.l.fi. C. de lib.cā. vbi ꝓbať, ꝙ nati poſt lit.cōte.ſequūť cōditionē matris; & ſic ob.ſnīa lata ꝯ matrē:qa cēſentur partes viſcerū matris,ex quo erāt ī vtero tꝑe lit.ꝯteſt.ſed natis añ li.cōteſt. ñ ob.talis ſnīa quātūcūq; ſciuerint cām agitari ꝯ mřem:ſed oportet eos ſuo noīe ī iudiciū vocari,vt ibi clare decidiť;& hūc ītellectū apte tenuit ibi Bal. & adducit ad qōnē đ legitimitate:ſđ poſtea ī ꝯriū adducit no.ī.d.c. cū inter.Sed tu dices, q̄ eſt dřia inter primū caſum,& ſcđm?reſpōdeo,qa partus (ut dixi) ſequiť cōditionē vētris.ideo filii tanq̄ acceſſorii ad ipsā rē & partes viſcerū tꝑe lit. cōteſt.ſequūť cōditionē mřis: ſed ñ ſic ē in legitimitate:qa in ea cōſiderať tolerātia & fauor mřimonii;ꝙ qdē liberè exerceť ex ꝑmiſſione ecclæ ēt lite pēdēte ſuper ſtatu mřimonii, vt ī ca. laudabilē,vt lite pēdēt. Ideo ſatis ē, qđ tēpore tolerātię
30 filii fuerūt cōcepti;qđ no. † Sed circa caſus exceptos q̄ro, an ſicut ſnīa ꝑiudicat, ita trāſactio, cōpoſitio, ſeu cōpromiſſū? Inn.in.c.auditis,ſ̄.de pſcri.notāter dicit ꝙ ñ,& bñ:qa iſti ſunt actꝰ volūtarii;ideo ñ dēnt ꝑiudicare alteri ī ſuo iure in eum trāslato,argu.optimū.ī.l.ſi dictū.§.ſi cōpromiſero,ff.de eui.& ꝙ no.ī.c. fi. de ēp.
31 & vēd.† Et eadē rōne idē vř dicēdū in ꝯ-
a feſſiōe[a], qđ tenuit Io. An. poſt Vber.in addi. Spe.ī ti.de confeſ.§.nūc vidē dum, ver.qđ ſi confiteor,iuxta fi.§. Et doc.hoc dicūt tenēdū:licet tñ aliq faciāt dřiam īter volūtariā cōfeſſionē & cōtētioſam; ſicut dicimꝰ in ꝓcuratore,vt leg. & no.ī. l.certū.§.ſed an & ipſos,ff.de cōfeſſis.ſed ꝓ prīo facit:qa ſicut cōtumacia litigatoris ñ nocet,ut.ſ̄.dixi, ita nec iſti actꝰ uo-
32 lūtarii. † In cōfeſſione uerò facta an con
b feſſio cedētis noceat ceſſionario , [b] uide ꝑ Bar.in.l.facta.§.ſi hęres , ff.ad Trebel.
33 † Ex his decidiť, an confeſſio patris noceat filio quo ad ſuā legitimā,ut ſi confiteať debitū abſorbens totū patrimoniū; quo uide ꝑ Cy.in.l.1.C.de confeſ.Spe.e.tit.§.nūc videndū,ver.ſed nunqd & vidēť iſti velle ꝙ ñ ꝑiudicet:qa filiꝰ in legitima ē quaſi creditor,ar.l.qm̄ in prioribꝰ,C.đ inoffic.teſt.& hoc hic ſeqť.d. Ant. qa ex magna q̄titate ꝑſumiť fraus. l. Lucius. §. oēs,ff.de his q̄ in frau.cre.dicit tñ pōderādā qualitatē ꝑſonæ;& veriſimilitudinē debiti,& tractatū filii ad fraudē cōie ētiradā;& hoc placet.Idē dic ī alienatione,q̄ pater faceret
c titulo ñ lucratiuo;viđ qđ leg.& no.in.c.Raynn.[c] de teſta.ī gl.ī uer.integraliter,& ꝑ Bar ī.l.2.ff.ſi qs a pat. fue. manu.
34 † Quęro ulteriꝰ ad declarationē caſuū exceptorū qñ dř pati aliū agere ad hoc,vt ſibi fiat ꝑiudiciū? Sol.dicit do.Ant. qñ ſcit cām agi,& tacet dř aūt nō pati, qñ venit ad iudiciū & ſuſcipit ī ſe iudiciū totū,vel ꝓ iure ſuo.tūc em̄ ñ vř ꝑmittere illū ꝓ ſe agere,ff.de libe.cau.l. ſi pariter. Idē ſcđm eū,ſi ꝓteſteť.l.ſi debitor.§.1.ff.qui.mo.pig.vel hypo. ſol. &.l.ſicut.§.ñ vř,e.ti.Et pōdera ꝙ dicit de ꝓteſtatione.Ego verò ſic dicerē,ꝙ aut cā ex ſui nā ñ ē reſtringibilis ad certā pſonā,ut ē cā ingenuitatis;& tūc ñ puto ſufficere ꝓteſtationē, ſi ꝓteſtať,vt ſibi ñ fiat ꝑiudiciū,dēt em̄,ſi timet colluſionē, liti aſſiſtere & legitimè ꝯdicere; ad hoc.l.ſi ſuſpecta; ff. de inoffi.teſt. ſnīa em̄ hoc caſu facit ius quo ad oēs ñ ex tacita volūtate aliorū,ſed ex nā cāę; iō ꝓteſtatio ꝯ ius nō ꝓdeſt. l.alimēta,C.đ neg.geſ.&.c.cū.M.đ cōſt.& idē dico,vbicūq; ſnīa extēdiť ad alios ex nā cāę.Aut ſumꝰ ī caſu,in quo ſnīa extēdiť ad alios ex ꝑſumpta volūtate tacētis , vt in caſibus hic exceptis;& tunc ſufficit hic ꝓteſtari , ꝙ nō intēdit,ꝙ ꝑ illū fiat ſibi ꝑiudiciū.Ceſſat em̄ hoc caſu rō alle.ſuperius in caſibus exceptis;& hoc caſu ꝓcedat opi.d.Ant. dēt em̄ iſte tertius cōparere ante li. cōteſt.ſi priꝰ ſciuit : alias admittiť ēt poſt lit. cōte.cū primū ſciuerit;de quo plenè ꝑ Bar.in.d.
35 l.q̄ſitū.† Vltimò hic q̄ro, q̄d ſi ſumꝰ ex̄ caſus hic exceptos in gl.& in tex.ſed ſunt qdā,quos res tāgit , videntes aliquē agere implorādo officiū iudicis ſuꝑ reſtitutione in integr. vel ſimili,& tacēt;nūqd fiet eis ꝑiudiciū , ut ſic caſus iſte ſit exceptꝰ a rła:an verò diſtringať ſub rła?Dicit Inn. ꝙ nō ſit eis ꝑiudiciū,niſi citenť noīatim,vel ꝑ edictū; adducit no.ī. c.fi.de maio.& obe.& de ꝓcu.c.in nřa:alias , bñ nocet.Nec ob.ſcđm eū rła hic poſita:qa in caſu ꝓpoſito, ex quo citatio facta eſt,iudiciū intelligiť ꝯ oēs illos,qui ſciuerint, uel ſcire debuerint cām agi: qa in talibus ſentētiis ñ noīať aliqs ſpecialiter:ſed ferť ſnīa in genere ſic: reſtituimus te in integrū:ꝑſtamꝰ authoritatē adoptiōi,&c.& idē in ſimilibus. Et in hoc differt iſte caſus ab aliis exceptis in text. nā in illis ſufficit ſciētia;& in caſu noſtro,uel ſimili requiriť citatio, ſaltē ꝑ edictū mō ꝑdicto. Aduerte , iſte caſus dēt diſtingui ſcđm ꝙ le.& not.in.l.ſi eo tēpore, C .de remiſ.pi.in authē.ſi omnes,C.ſi minor ſe ab hære.ab.& ꝙ vtrobiq; no.ꝑ Bar.et Bal.dico enim,ꝙ aut imminet caſus,in quo nō agiť ꝯ certā ꝑſonā,vt puta cū imminet confectio inuentarii, uel cū uenditur fundus,q ꝑt eſſe aliis obligatus;& tunc ſatis eſt facere
d proclama [d] generale,ꝙ qui putauerit ſua intereſſe , dēat cōparere:ñ cōparētes autē ſcientes proclama faciunt ſibi ꝑiu-
36 diciū. † Vnde fundo vēdito non pñt allegare illius hypothecam.tacētes autē videnť remiſiſſe pignꝰ, ut ē tex.no.ī.d. l.ſi eo tēpore.Ad idem.c.fi.q ma.ac. poſ.& ꝙ ibi no. Inno. ubi patet,ꝙ tēpore matrimonii ꝯhēdi fiūt gnalia edicta,vt quicūq; ſcit aliquod impedimētū,dēat ꝓcedere in publicū intra certū terminū.aut implorať officiū in aliquo, in quo aliquorū ſpecialiter intereſt;& tūc,ſi illi ſunt pñtes,dēnt citari:ſi aūt ſunt abſentes a loco,vel neſciť quorum interſit. ſufficit facere ꝓclama gnale vt cōpareat q ſua putauerit intereſſe,vt in.d.authent. ſi oēs,& ibi ꝑ doc.& facit ꝙ no.ī.d. c.fi.& ī.c.in nřa.ubi aūt actio dirigiť ꝯ certā perſonā,neceſſe eſt,ut illa ꝑſona citeť,vt in c. cām , de dolo & cōtuma.& ꝙ ibi no.in gl.& ſi non vult cōparere, ꝓcedeť, prout tradiť in c.prout,eo.ti.vt.ſ̄. dixi. An aūt fiat ꝑiudiciū tertio citato,ſi ñ vult cōparere,ſi ſnīa poſt modū ferať ꝯ reū ꝑſentem; vř ꝙ ñ,ex quo actio ſpecificata cōpetit ꝯ illum.nam Inno. hic loquitur , quando actio non dirigebatur contra abſentem;& vide in hoc,quod dixi in.c.cum ſuper , ſupra eodē.

SEBA. SAPI.

a In confeſſione. Et hoc uoluit Bar.ī.l.2. in fi.C. đ edē.qđ tñ limita ñ ꝓcedere ī cōfeſſione fctā, ut ꝑ Alexā.ī.l.cū filiꝰ, ff.de uer ob. Feli. in ru.đ prob.col. 1.Deciū in.c.at ſi clerici,in princi. col.8.uer. & dum Ab.ſ̄.đ iud. Item limita in confeſſione reprobata ꝑ iudicem , ut per Fel.in.c. capitulū ſanctæ crucis,col. 12.uer.confirmatur , ſ̄. de reſcri. & in.c. cū uenerabilis,col. 10.ſ̄.de exce. in.c.1.colū. 3.uer. fcđa cōcluſio, ſupra đ exce.

ZACHARI.

b Ceſſionario . ad de ꝙ Bar. in ꝑal. l.aut facta , colū. 2.uer. q̄ro utrum confeſſio, diſtinguit in iudiciali & extraiudiciali, ꝙ primo caſu noceat,ſecundo nō, ut per eūdem in. l.ſi cum emptore, ī fi.prin. ff. de pa. & in. l. ſi actor,đ ꝓcu.& in l. ſeruū filii.§.1.ipſe tñ ī. l.ſi partem,ff.quē adm.ſer. amit tenet indiſtincte, ꝙ non nocet, đ quo per Bal.ī addi. ad Spe.in tit.de ceſſio.ac.uer. ꝯfeſſio cedētis, & ibi plene per Spe. & Io. And. & per Sa.in. l.fin.C. de procu.

c Et ibi do. An. ī. 6.co.Ang.Are.in. §. itē ſi qs in fraudē, inſt.de act. in pe.co.& do. Ia.de May.,in colum.1. Adde Roma.ſing. ſuis fol.18.

SEB. SAPIA.

d Proclama . qñ fieri poſſit citatio per edictū,late tradit Fel. in. c.quoniā frequenter.§.porro, col. 2.uer. cōſidera in primis ſupra ut lit. non conteſta.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ duæ ſuper eodem facto & contrariæ ſi reperiantur datæ a diuerſis iudicibus ordinarijs,illa præualet,quæ eſt pro reo.4. licet fallat in quibuſdā caſibus.ſi uero reperiantur datæ a duobus delegatis, ſtatur arbitrio delegantis.6.ſi uero ab arbitris,neutra ualet.7.21.ubi late.*

2 *Reo in dubijs fauendum eſt potius, quam actori.*

3 *Cauſa matrimonialis in tantum eſt fauorabilis , quod potius ſtatur opinioni unius doctoris dicentis pro ea,quam plurium dicentium contra , niſi illa ſit euidenter falſa;*

Diſcordes

a An & quādo ſit magis fauendum actori,quam reo,in hoc tene doctrinam do.Azo.in ſumma ſua in tit.de reb.du.quem ſequuntur Anto.Pau.& alii in effectu Bar.in l.de die,ff.qui ſatiſd.cog.ut tria tempora conſiderentur,de quo eſt gl.ordi.c.cum ad ſedem,de reſti.ſpo. & in c.ex lřis,in gl.fi.ī.de ſpon.& in regula ꝯ cū, in 6.& in d.rła cū ſint partium, hic alle.per iſtū. Bar. & alii in l. inter ſtipulantem. §. 1. ff. de uerb. oblig. Bal. in l. qui accuſare, in pe. col.C. de eden. & in l. ſi ſtatus, in fi.C. de ordi.cog.& l.fi.& ſic tempore ferendæ ſententiæ magis fauetur reo ad abſoluendum , q̄ actori ad condemnandum. Et ſic in dubio debet ſententia ferri pro reo . hīc ē, quod ſi duo ordinarii pronuntiant cōtrarium , tenet ſententia ꝓ reo. fallit in cauſis fauorabilioribus, ut hic in tex. & eſt etiam tex. no.in l.lege Iulia, ff. de manu. & in iſtis caſibus ſicut fauetur in ſententia,ita fauetur circa probationes . tex.eſt in d.l.lege Iul. quam ad hoc reputat ſing. Bal. in c.domino guerram.§. ad hoc, in ti.hic fini.l. Conra.& c. ſecundò limita, ut ꝑ gl. no. in c. cum contingat, in glo. 3.magna,ad fi.de reſcr. & d. Alex. in l. de die, ff.qui ſatiſ.cogan. quando eſſet dubium ſuper iuriſdictione. Item adde, ꝙ in cauſis ciuilibus quo ad dilationes dandas, q̄uis reo non poſſint dari plures dilationes numero,quam actori:poſſunt tamen dari longiores & maiores,q̄ actori. gl. eſt de hoc ualde no.in l.ſicuti.§.ſed ſi quæratur,in glo.1.ff.ſi ſer.uendi. quam gl.Bar.ibi ſimpliciter ſequitur,&Bal.ibi reputat ualde ſing.no.Bar. in l.ſi prius,in 7.opp.1. partis prin.& ibi expreſſius Imo.ff.de oper. no.nun.Bar.in l.1.in §.1.2.col.ff.de iti.actuque priua & ita intelligendo poteſt ſaluari glo.quæ aliàs de directo diceret contra tex.in l.fi.ff.de feriis,& in l.in tribus , in glo.fi.in uer.actorem, ff. de iud. Aliàs circa media iudicii,& circa probationes pariter fauetur actori , ſicut reo ; & cogita de ratione : cætera uideas in locis in hac glo. alle.

5 *Diſcordes ſi reperiantur duo ſuperiores circa regimen alicuius rei eis ſubiectæ,debent alternis annis , uel uicibus gubernare,aut regere.*

7 *Arbitri ſiue arbitratores dicuntur habere poteſtatem pro parte,& non in ſolidum.*

8 *Arbitratores diſcordantes non compelluntur eligere tertium.*

9 *Iudices ordinarij habent iuriſdictionem in ſolidum.*

10 *Duo procuratores conſtituti ab eodem non inſolidū , ſi unus neget, & alter confiteatur,nil agunt tanquā contrarij.*

11 *Vicarius epiſcopi ſiue unus, ſiue plures dicuntur habere ordinariam iuriſdictionem.*

12 *Epiſcopi plures poſſunt præeſſe uni epiſcopatui , uel eccleſiæ.*

Coadiutores duo poſſunt dari uni epiſcopo.

13 *In his,quæ geruntur per uniuerſitatem, ſtatur maiori parti ipſius uniuerſitatis,niſi minor pars aliquid rationabile opponat in contrarium.*

Epiſcopi in concilio ſunt tanquam uniuerſitas,& non ut ſinguli: reſultat effectus, de quo hic.

14 *Ordinarius & delegatus papæ electi iudices in una cauſa ſi diſcordant,recurritur ad papam:idem ſi unus modo, & alter alio modo ſententiauerit.*

15 *Sententiæ contrariæ ſuper eodem facto ſi dentur,una ab ordinario,& alia a delegato, collige quæ iſtarum præualebit.*

16 *Ratio licet non reperiatur expreſſa in aliqua diſpoſitione,tamen illa coniecturari debet, quæ potuit mouere iuriſlatorem.*

17 *Caſus excepti a regula extenduntur ad caſus conſimiles.*

18 *Delegati ad uniuerſitatem cauſarum cenſentur ordinarij,& habent iuriſdictionem unuſquiſque inſolidum,licet Abb. hic teneat contrarium.*

Sententiæ contrariæ ſuper eodem facto latæ a duobus delegatis ad uniuerſitatem cauſarum, quæ iſtarum præualeat.

19 *Inquiſitores hæreticæ prauitatis dicuntur delegati ad uniuerſitatem cauſarum,& fauore fidei habent iuriſdictionem inſolidum.*

20 *Sententiæ contrariæ ſi reperiantur latæ a delegato papæ,& a delegato ordinarij, recurritur ad papam ; quia iſti habent poteſtatem pro parte.*

21 *Arbitri iuris an habeant delegatam,uel ordinariam iuriſdictionem;& an ſi diſcordent,teneantur eligere tertium.*

22 *Arbitri iuris , uel aſſumpti de conſenſu partium non poſſunt alijs committere uices ſuas.*

CAP. XXVI.

1 DVobus. † Si duo ordinarii pronuntiant contraria,tenet ſentētia pro reo . fallit in quatuor caſibus hic contentis & ſimilibus. Si uerò delegati diſcordant, delegans eſt adeundus.ſi arbitri,neutra tenet. Et tria ſunt dicta, q̄ per ſe patent. Caſus literalis. Ecce duo ſunt iudices in aliqua cauſa.diuerſas ꝓferunt ſententias quæritur, quæ illarum teneat?diſtinguitur,ſi ſunt ordinarii,tenet ſententia pro reo,& non pro actore, niſi in cauſa fauorabili,ſcilicet matrimonii,dote,libertate,ſeu teſtamento,& pro ipſo actore ſententia lata fuerit . ſi uerò ſint delegati,utraque pendet ſentētia ex arbitrio delegantis: ſi uerò ſunt arbitri ,
2 neutra ſententia ualet.Ber. † Not. pri-
a mò ꝙ reus[a] eſt fauorabilior actore. l. fauorabiliores,ff.de reg.iur.& c.ex literis, de proba. Et ex hoc & ex tex. collige,ꝙ in dubiis fauendum eſt potius reo, q̄ actori, ut in regula, cum iura partium,de reg.iur.lib.6. Not. ſecundò quatuor caſus fauorabiles, inter quos computatur cauſa matrimonialis; & intellige, quando ſententia fertur in fauorem matrimonii. nā in dubio ſtādū eſt ꝓ mřimo-
b nio,[b] vt ī c.licet ex quadā,ī fine,ſ̄.đ teſta.
3 †Hinc dixit no.Hoſt.ī c.ſuꝑ eo,de cog.ſpi.ꝙ ſi una reperiť doctorū opini.ꝓ mři

a SEBA. SAPI. Quod reus.Hoc intellige in fine cauſæ.nā principio fauendum eſt actori,in medio utrique,ut per Bar. in l.de die, in prin.ff.qui ſatiſd.cog.& not.Iaſ.in l.nō eſt nouum, C.de edendo; & ad hanc regulam uide Abb.in c.examinata,col. 3. ſ̄.de iudi.

b Et ideo faceret in ar.ad quæſtionem, ꝙ furioſus habens dilucida interualla,ſi non apparet,quando contraxerit matrimonium,an tēpore furoris,an tempore dilucidi interualli, ad hoc ,ut matrimoniū ualeat, & filii poſtea ſuſcepti ſint legitimi, cū in dubiis iudex debeat iudicare & ferre ſentētiā ꝓ matrimonio,ut hic Io.And.& alii in c.pe.de deſpō.impu.ꝙ in dubio capi debet ꝑſumptio,ut actus potius ualeat q̄ ꝙ ſit nullus.l.quoties,ff.de reb.dub·facit ēt,qđ uult gl.in uer.conſtiterit,in c.tua nos,de ſpō.qđ licet aliàs cōfeſſio facta in pnīa nō probet in iudicio,& ſacerdos peccat & puniri deberet reuelando.c.ſi ſacerdos,de of.or.Bal.in l.archigerontes, C.de epiſ. aud.tñ hoc fallit, qñ cōfeſſio fieret ſacerdoti ad fauorē matrimonii,ſi eam reuelaret,probaret in iudicio:& illā gl.in ſpē pōderat ꝓ ſing.ad hoc ſolus Lud.Ro.in l.ſi nō ſpāli,C.de teſta. In ꝯriū eſt ueritas, ꝙ imò in dubio mřimoniū ꝑſumitur ꝯctū tēpore furoris, aliis coniecturis ceſſantibus; & ſic in dubio mřimoniū tale & filii nō eſſent legitimi: quia alleganti matrimoniū cōtractū in illo interuallo dilucidę & ſanæ mētis īcūbit onꝰ ꝓbādi;gl.ē ord.cōiter approbata ī c.fi.đ ſucceſ.ab īte. ī uer.cōpotē,& ī c.idicas Hermanū.3.q.9.& ita firmāt d. Car. &Pe.đ Anc.ī cl.1. de homi.d.Ant. & Imo.in c.inter canonicos,de elec.& Imo. in c. fi.de ꝑſū.& Gemi.in c.1. §.ſi ucrò,de cle.ægro.in 6.& Imo. ī l.q teſtō.§.nec furioſū,ff.de teſta.& Sal.ī l. furioſū,C. q teſta.fa.poſ.&illā gl.ſeqť ioā.An. in addi. Spe.in ti. de ꝓba.§. ꝓbare , ſuꝑ uer.pone,q dā erat furioſꝰ;&iſta ē cōis ſnīa ī furioſo hñte dilucida īterualla,ꝙ actus ꝑſumať actꝰ tꝑe furoris,niſi ꝑ aliā ꝑtē, cui incūbit onꝰ ꝓbādi,ꝓbeť factꝰ in dilucidis interuallis,dūmō talis furor fuiſſet cōtinuatꝰ ꝑ aliqđ ſpatiū:ſecꝰ,ſi fuiſſet momētaneus , uel breuis tꝑis tūc.n.ſufficeret ſcđm Bar.in l.2. circa fin. ff.de bo.poſ.q̄ fu.infan. cū infinitis cōcordātiis,q̄ tradūť ꝑ docto.ī d.l. furioſū. & rō ē, qa tūc cōcurrit ꝑſūptionā ę talis furoris,q ꝑſumiť durare,ſicut ī aliis qualitatib. aī, ſcđm gl. & doc.ī d.c.cū inter:ałs,ſi ñ eēt iſta ꝑſūptionāæ,q̄ trāsfert onꝰ ꝓbādi,bñ uerū eēt,ꝙ actꝰ ꝑſumereť factus tꝑe cōgruo,& ī loco licito ꝑ doctrinā Bar.& doc.ī l.ñ ſolū.§.ſed ꝓbari,ff de ope.no.nū.Bal. in l.fi.C.an ſeruus ex ſuo fa.& in l.ꝑcibus,circa.6.co.C.de īpu.Panīpe in c.auditis,ſ̄.de pſc.& in c.pñtia,in 4.co.ſ̄.de ꝓb.d.And. Barb. in ru.C.q admit.in 2.co.& ꝑt cōfirmari ex eo,qđ decidiť Pe.đ Anc. in cle.1.de homi.& ex eo,qđ decidit.d.Car.in d.cle.1.in 3.col.quas deciſiōes ſeqť.d.Alex.Imo.in cōſi.221.inci. uiſo themate & dubiis, & in cōſi.227.inci.uiſis dubitationibꝰ elegāter formatis;ibi uideas. & ꝑ d.Iaſ.de May.in l.pře furioſo,ff.de his q ſunt ſui uel alie.iur.ubi ſubiūgit(licet iſta ſit cōis ſnīa)in quolibet actu geſto a furioſo, q hēt dilucida interualla,ut ꝑſumať geſtꝰ tꝑe furoris, qđ tñ caripēderet reperire deciſū in ſpē in mřimonio,cū poſſet dici, ꝙ ꝑdcā nō procederēt fauore mřimonii,ar.iſtiꝰ tex.cū ſi.& fauore liberorū,q.b.iura multū fauēt.l. i.ff.ſol.ma.Et ꝑpea credit in hoc paſſu,ꝙ eſſet multū pōderāda qualitatis actio,ꝓut ī ſiři dicit Bal.& clariꝰ Ang. & Mod.in d.l.furioſū,& Bar.ī tract.ſuo de teſte in c.q incipit oppoſita prudētiæ.& iō ſcđm ipm multū eēt aduertēdū, quale mřimoniū ꝯxiſſet furioſꝰ,& qualr ꝯfeſſionē dotis feciſſet.poſſet.n. eē ſic ꝯgruū & not.mřimoniū,& actꝰ dotis taliter geſtus, ꝙ ipa ꝑſūptio tolleret illū furorē;alleg.Bal.in c.1.in prin.in tit.ꝑ quos fi.inueſti.& Bal.in §.furioſi,inſti.qui.non eſt per.fa.te.

ANT. FRAN. An furioſus hñs dilucida interualla ꝑſumať ꝯxiſſe mřimoniū,uel aliū actū feciſſe tꝑe iterualli,uel tꝑe furoris;uide Spe.& ibi ꝑ Bal.in addi.in uer.ſed pone an hñs,in ti.de ꝓba.& uide Bal.& Alex.in l.furioſū,C.q teſta.fa.poſ.& Bar. in l.nec codicillū, §.i uer.fi.C.de codi.ubi dicit,ꝙ debēt fieri ꝑ poſitionē uel poſitiones,ꝙ ſemel tñ fecit teſtm̄,& ꝙ tūc loquebať fatuè. & uide Alex.in cōſ.86.in 2.par.aduerte tñ,ꝙ ſi fuit furioſus añ actū factū,debet ꝓbari,ꝙ tꝑe ꝯctus,ſiue actus fuit ſanæ mētis: aliàs actus etiam ualeret

ue eſt gl.in c.ſi. & ſucce. ſab inteſt.& uide Lanfrã. in c. qñ cõtra,in uerſi. teſtes,de proba.& Ioã.Änd.in d.c.ſi. in nouella.& de teſtõ furioſi habẽtis dilucida interualla,uide Alex. i cõſi.141 in 1.pte. Adde latè And. Sicu.cõſi.6o.2. li. ubi de furioſo hñte dilucida interualla, qui ingreſſus erat religionẽ cum bonis ſuis. ZA HA. Adde,q̃d not.in apo. ad iſtum in c.prudẽtiam, nu. 4.in apo.in uer.in q̃ plures, ſ.de off. dele. ubi enumeraui al.os caſus, in quibus præter matrimonium ſtat ſing.opin. contra communem.

monio,illa ſequẽda ẽ,licet multi teneãt ꝫ mrimoniũ, q̃d mihi placet,niſi illa opi.eẽt euidẽter falſa.nã tũc pt ſperni cõmunis opi.Idẽ,ſi pt ꝫuinci ,pbabilib⁹ rõnib⁹,iuxta no.p Io.An.i c.1.de ꝫſti. & uide ibi do.Pet.de Anch.fo.2..& facit egregiè iſte tex.,p opi.Hoſt.ſanè itellecta,ut ,pdixi. in fauorẽ mrimonii ,pualet ſñia uni⁹ ꝫ iuris rias. †.No. ultimò & te-
4 nẽ mẽti,q̃d iuris,cũ collegæ i eodẽ officio diſcordãt i pari numero? Si.n.hñt iuriſdictionẽ ordinariã , ualet ſñia lata ,p reo, niſi actor ſtet ,p cã fauorabili ; hoc
5 indubiè ,pcedit i ſñia. † In aliis aũt ordinatiõib⁹ allego tibi gl.not.i c.licet,16. q.3.,q̃ dicit,q; ſi ecclia eſt ſubiecta duob⁹ epis;puta q̃a ẽ poſita i limite diœceſum utriuſq;,& nõ ꝫueniũt i illã ordinãdo;ſuperioris erit officiũ i hac pte,ut alternis annis diſponãt,ar.i l.quoties,ff.ð uſufr. & tenẽ mẽti illã gl.facit eñ,q; ſi ſint duo dñi alicui⁹caſtri, uel ciuitatis ,p idiuiſo, & nõ ꝫueniũt in illi⁹diſpõne;q; ſuperior debet ,puidere , ut alternis annis habeãt regimina;uide ad mãm q̃d no. Bar.in l. Põponi⁹,ff.de re iudi. & uide q̃d dixi in
6 c.prudẽtiã,de off.dele. †Si uerò hñt poteſtatem delegatã,depẽdet ,pualitas a ptãte delegãtis;ꝫ credo q; delegãs poterit alterã,uel nullã approbare, ẽm q̃d ſibi uidebit.Nã tex.hic dicit,q; utraq; pẽdet ex arbitrio ð legãtis. nõ.n.tenet alterã approbare,cũ nulla ſit lata ab hñte poteſtatẽ, cũ exercitiũ ꝫpetat delegatis ,p pte & nõ i ſolidũ ; vñ un⁹ſine alio nil agit,ut i c.uno delegatorũ, & c.cãm mrimonii,de offi.dele.& no.gl.i d.c.prudẽtiã. ſi.n.alterã approbat,ſumet illã ualiditatẽ ex authoritate ð legãtis, & ñ ipſi⁹ delegati. pſtt.n. delegati a principio, dũ ñ pñt i eãdẽ ſñiam ꝫuenire,totũ negotiũ ſufficiẽter inſtructũ ad ſupiorẽ delegãtẽ remittere,vt i c.p hoc,de here.li.6. † Si
7 uerò hñt ptãtẽ arbitrariã, a neutra ſñia ualet:qa nemo illorũ hẽt ptãtẽ i ſolidũ. Et idẽ eadẽ rõne dicẽdũ puto i plurib⁹ arbitratorib⁹pari numero diſcordãtib⁹: tũ q̃a ẽ eadẽ rõ hoc caſu i arbitris & arbitratorib⁹: tũ qa tex. iſte loq̃t gñalr in hñtib⁹ ptãtẽ ex ꝫpromiſſo ; & arbitrorũ duo ſũt gña,ut i l.ſi ſocietatẽ.§.arbitrorũ,ff.,p ſocio.ergo tex.iſte loquens ſimplr dẽt itelligi i gñali ſignificatu: q̃a nõ apparet rõ reſtringẽdi.19.di.c.ſi Romanorũ,& l.de ptio,ff.ð pub.i rẽ act.& c. ſolitæ,de maio.& obe.& hoc vr i effectu ſẽſiſſe Bar. in l.1.§.ſi plures,ff.de exercito. act. ubi dicit,q; hñtes officiũ priuatũ authoritate & utilitate a litigatoribus hñt ptãtẽ nõ i ſolidũ,ſed ,p pte; alleg. i ar.l.
8 Pedi⁹,ff.ð arbi. †Et idẽ ſẽtit Bal.i c.1.ð iueſti.i ma. fa.colla.10. ubi dicit,q; duo arbitratores diſcordãtes nõ cõpelliit eligere tertiũ:qa iſti ſũt, ut q̃dã ,pxenetæ,a quorũ pſonis nõ recedit.l. ſi q̃s arbitratu,ff.de uerb.ob.patet ẽt hoc i fine.nã ſi haberẽt ptãtẽ iſolidũ, diſponeret i iſtis cõpromiſſariis, ſicut in ordinariis dr in

SEB. SAPIA.

a Arbitrariam. Vide d.Iaſ. referẽtem & approbantem hanc rõnem in l.duo iudices, col.2.ff.de re iud. ubi plura in hac materia.

prin.Vñ ego puto,q; rõ fundamẽtalis decidendi hic ſumit ex ſoliditate,uel defectu ptãtis.
9 † Nã q̃a ordinarii hñt ptãtẽ i ſolidũ,ut l.una,ff.de offi.cõſul.not.gl.in c. prudẽtiã,de offi.dele.& ibi plenè dixi,p Bar.i d.§.ſi plures,& d.l. Põponi⁹;iõ utraq; ſñia deberet ualere:q̃a lata ab hñte ſolidã poteſtatẽ : ſed pp ꝫrietatẽ ñ pñt ambę cõcurrere; iõ eligit fauorabilior abſq; alia ſupioris approbatiõe. In delegatis uerò,q ñ hñt ptãtẽ i ſolidũ,ſaltẽ reſpectu exercitii, ut ſ.dixi, nõ pt hr̃e locũ, q̃d diſponit i ordinariis: q̃a deficit ex defectu ptãtis, cũ nulla reperit lata ſñia ab habẽte totã ptãtẽ. vñ recurrit ad ſuperiorẽ nõ ſolũ ,p nuda abſolutione: ſed, ut ab eo recipiat fomẽtũ & ualiditatẽ ex noua approbatione,ut ſ.dixi.Eadẽ fuit rõ reſpectu cõpromiſſariorũ.Nã nulla ſñia ſeu laudũ reperit latũ ab hñte ſolidã ptãtẽ:nec recurrit hoc caſu ad ſuperiorẽ,ſicut in ,pcedẽti: q̃a,ex quo partes receſſerũt a ,puiſione ſuperioris, & uoluerũt ſibi ,ppria authoritate ,puidere ; ſuperior ſe de tali laudo nõ ipedit,ar.i l.ſi.C.de pac.cõuẽ.ſu,p do.facit q̃d in ſiñ no.Bar.in l.ſi ſocietatẽ.§.arbitrorũ,ff.,p ſocio. Vel dic & meli⁹,q; a pſonis arbitrorũ nõ recedit, niſi qñ malè ,pnũtiãt. Vnde,ſicut qñ nõ ,pnũtiãt , nõ hr̃ recurſus ad ſuperiorẽ : q̃a partes nõ vĩr cogitaſſe de ſuperiore:imò totũ oppoſitũ, cũ ſcienter ab eo receſſerũt eligẽdo ſibi arbitros, ſeu arbitratores,ut legi.& no.i l.ſi q̃s arbitratu,ff.de uer.ob.ita dicẽdũ eſt,ut ceſſet iudicis officiũ,qñ ,pnũtiãt pari numero: q̃a vñr nõ ,pnũtiaſſe, cũ impediuerũt ſe, & perdũt ptãtẽ ſuã ſic ſe diuidendo.
10 †Ad hoc uide q̃d no.in c.ſi duo,de ,pc.lib.6.in gl.3.q̃ nõtãter dicit,q; ſi ſint duo ,pcuratores nõ in ſolidũ,quorũ un⁹ negat,alter cõfitet,nihil agũt;& perinde eſt ,pcedẽdũ ꝫ dõminũ, ac ſi nihil dixiſſent. Et has puto rõnes decidẽdi ad totũ tex.q.q̃d ſentiat hic gl.ſi. & pcipuè malè dicit,quatenus dixit, q; in ordinariis hoc fuit ſtatutũ:q̃a nõ põt haberi recurſus ad ſuperiorẽ;q̃d eſt falſum, cũ ſpãle ſit in papa, ut ꝫ eũ deſit ſuperior,ut in c.licet, in ſi.de ele.& 9.q.3. & c.cũcta ,p mundũ. Ex his dico hic nõ fuiſſe editũ ius de nouo,cũ rõ ſit antiqua. Sed rñdet q̃d iuris; & ,p hoc: q̃a papa hic rñdet ad conſultationẽ,cum q̃o iſta acciditiet in facto,ut colligit ex tex.in prin. ibi: *ut accepimus &c.* pro hoc q̃d no. gl.in c. cõſultationi,de tẽpo.ord.& c.ex tua,de fil.pſby. Et hæc faciũt ad infra dicenda. Et primò circa primã partẽ q̃ro de exẽplis. Sol.doct.uario mõ exẽplificãt; puta in duobus cõ-
11 mitibus,cõſulibus,doct.& ſiñbus. †Et in eccleſiaſticis potes ponere exẽplũ in duobus uicariis eiuſdẽ epi, q̃ habẽt ordinariã,ut no.gl.25.diſt.c.perlectis,& Inn.in c. ſuã,de offi. uica.& gl.in c.licet,eo.ti.lib.6.& Bar.in l.una,ff.de offi.con
12 ſul. †Itẽ in duobus epis, qui ex ſpeciali diſpoſitione papæ poſſunt præfici eidem epatui , ut notanter legi. & no.in c. non autem.7.q.1. Item in duobus epis diuerſarum diœceſum,quibus eadẽ eccleſia eſt ſubiecta; q̃d põt contingere tã de iure cõi, ut ſ.dixi, qñ eccleſia eſſet in limite utriuſq;, q̃ de iure ſpeciali,ut puta pſcriptione, uel fundatione,uel priuilegio,arg.eorũ q leg & no.in c.cũ dilectus , de cõſue. Itẽ ſecũdũ Io.An.cũ duo coadiutores dati eſſent epõ,de cle.ęgro.c.1.li.6.& no.hũc caſum.Itẽ dicit, cũ epi in cõcilio ,puinciali pari numero diſcordãt. † Aduerte, q̃a nõ puto,q;
13 i hoc bñ dicat,licet doctores ſequẽtes ſimplr cũ eo traſeãt aliter nõ inueſtigãdo ueritatẽ: & q; hoc dictũ ſit falſum,,pbo.epi in cõcilio ſunt tãq̃ uniuerſitas,& nõ ut ſinguli;iõ ſtatur maiori parti,niſi minor pars aliq̃d rõnabile opponat i ꝫriũ,ut eſt tex.iũcta gl.i c.2.65.di.facit,6.q.3.c.ſcitote,& c. graue,& q̃d ibi no. de pbẽ. uide gl.no.in c.2. de arbi.lib.6. uer.circa iudices.Certũ eſt,q; in cõpetẽtib⁹pluribus ut uniuerſis nõ ualet q̃d agit,niſi cõcurrat in minus maior ps totius uniuerſitatis,nec ſufficit maior ps reſpectu minorũ ,ptiũ,ut eſt tex.no.i c.ecclia,el 1.de elect.facit.c.1.ð his q̃ fiũt a maio.par.capi.& aptè ẽt i ſynodo ſenſit gl.palleg.i d.c.2. ergo diſpõ huius tex.nõ põt hr̃e locũ in uniuerſitate,ſi ſinguli diſcordãt pari numero:q̃a in nulla pte cõſiſtit uniuerſitas;

ſitas;facit q̃d notat in gl.in c.cũ inter.R. de electio.& ipſa a iuriſdĩo ordinaria nõ eſt in ſingulis ; ſed apud ipſam uniuerſitatẽ ,ut no.Inn.in.c. irrefragabili.§.cęterũ, de offi.ordi.& in.c.cùm nõ ignores,de pbẽn.ergo neceſſariò oportet dicere , q; hoc capitulũ in principio non põt adaptari ad epos concilii ,puincialis, uel alterius uniuerſitatis habẽtis iuriſdõnẽ;& hęc eſt ipſa ueritas.Sed forte Io. An. ſentit, q; epi in ,puinciali cõcilio ſunt ut ſinguli:ſed minus bñ;q̃a ut ſinguli nõ habẽt ptãtem in diœceſib⁹ alienis,uel ſubditis aliorũ, & tñ in cõcilio ,puinciali pñt tractari cauſæ oĩum de ,puincia,ut in.d.c.ſcitote.Itẽ cauſę eporum,& tñ certũ eſt, q; unus eps non eſt ſupra alium, ergo iudicant ut uniuerſitas, quę iure cõi recipit in cõi illam ptãtem;facit quod legit &
14 notat in.c.1.de iudi.& hęc bñ notabis. †Sed dubitat, q̃d b
a ſi ordinarius a procedit cũ delegato papę, & ,pferunt diuerſas ſentẽtias,an habeat locũ prima pars capituli,an ſecũda? Io. An. dicit recurrẽdũ ad papã , & q; caſus iſte determinet per ſecũdã partẽ capituli; mouet per.c.p hoc,de hære.lib. 6.ubi patet , q; ſi ordinarius & inq̃ſitor diſcordãt, recurrit ad papã.Inquiſitor ãt hereticę prauitatis hẽt delegatã , ut ibi ex hoc innuit,& not.facit.c.ne aliqui,e.tit.li.6.quaſi uelit tex.in d.c.p hoc,q; ptãs delegata p papã tãquã dignior trahat ad naturã ſuã ordinariã potius,q̃ e ꝫ.huius aũt dicti nõ reddit Io.An. rõnem.ego ãt credo rõnem illã eſſe, qm eoipſo,q; pp dat delegatũ,& mãdat ut ordinarius abſq; eo nõ ,pcedat in certo negotio,vr ſibi admittere ptãtẽ,quã habebat,ut ſolus poſſit ,pcedere , vr dare utriq; exercitium ,p parte, ſicut in pluribus delegatis ſuprã dixi;ad hoc d.c.per quod no.in.c.ſi ſoli,de conceſ.pbẽ.li.6. & ſic ſñia non reperit lata ab habente ptãtem in ſolidũ,ſicut reperit in ordinariis,ut.ſ.dixi.meritò hoc caſu recurrit ad ſuperiorem,ſicut
15 obſeruat i plurib⁹ ð legatis.†Et p hoc pt decidi alia q̃o,quã ponit hic Io. An. uidelicet q̃d ſi cõcurrant in diuerſis ſentẽtiis ordinarius & delegatus collegę ordinarii.ſ.Io.An. q; ſi ſñia ordinarii eſt ,p reo , vr ſummè equũ , q; illa pualeat. Idẽ,ſi ,p actore in cã fauorabili,ut ſit rõ ẽm eũ;ne impediat ipſius effectũ ꝫria ſñia delegati , quẽ non impediret ſecunda ſñia ipſius collegę ordinarii delegantis, ut hic patet. Sed ſi alias ordinarius pro actore in cauſa non fauorabili ferret ſñiam : delegat⁹ uerò pro re pronuntiat , putat hoc caſu neutrã ualere,cũ utraq; à pari ptãte depẽdeat, nec ſit caſus determinatus;facit.l.cõmodiſſimẽ,de libe. & poſth.&.c.ſuſceptũ,de reſcr.li.6. Nã ſi hæc iura nõ emanaſſent, diceremus oĩ caſu ſñiam nõ ualere diſcordãtiũ numero pari.Ego uerò in hoc ultimo mẽbro teneo ꝫriũ, quia queãdmodũ ordinarius in illa cã hẽt ſolidã ptãtẽ;ita & delegatus collegę, cũ repſentet pſonã delegãtis , & quãtũ ad illã cãm hẽt ptãtẽ ſolidã ipſius delegãtis,ut in.c.ſanè.2.de off.del.&.l.ſi.& prima,ff.de off.ei⁹ cui mãd.eſt iuriſ.&.c. ſtuduiſti,de of.legati.ergo idẽ dicẽdũ.in iſtis caſib⁹,q̃d in pluribus ordinariis; nec uideo aliquã bonã rñoẽ diuerſitatis, preſertim quia (ut pdixi) hic nõ ponit ius nouũ, cum rõ ſit
16 antiqua.†Et licet rõ nõ exprimat in tex.tñ illa dẽt cõiecturari, quæ naturaliter potuit mouere iuriſlatorẽ ad ſic rñdẽdũ iuxta no.in.l.tale pactũ,ff.ð pact.& p Cy.in.l. nõ dubiũ, C.de legi.& p Bar.in.l.maximũ uitiũ, C. de lib. p. facit q̃d c
17 no.Dy.in regula ſi.de reg.iu.li.6. †Vlterius circa iſtã partẽ q̃ro,q̃d in aliis caſibus fauorabilibus,ultra caſus hic expreſſos in tex? Sol.ſentit Vincẽ. idẽ dicẽdum, ſ. q; iſti quatuor caſus ponunt hic cã exẽpli,& hoc mihi ſatis placet.nã ea q̃ ponũtur cã exẽpli,nõ habent reſtringere regulã,ut legi.& no.in.c.ne cle.uel mo.&.l.ita uulneratus,&.l.illud,ff.ad legẽ Aquiliã.Itẽ caſus excepti à regula extendunt ad cõſimiles caſus,ut not.gl.i.l.1.C.ð cõdi.indeb. allegat tex.i.c. cu dilecta,de cõfir.uti.ul inuti.quẽ ad hoc tenebis mẽti.†Ve-
18 nio ad ſecũdã partẽ.c.ad cuius declarationẽ primò q̃ro,q̃d ſi ſunt delegati ad uniuerſitatẽ cãrum? Sol.doct. hoc nõ tãgũt,ſed ex rõne Bar.in.l.Põponius,palle.&.l.1.§ plures, de

a Quando ordinarius & delegatus ſimul procedentes ferunt ſñias ꝫrias, reccurritur ad ſuperiorẽ delegati,ac ſi fuiſſent latæ à duobus delegatis,& idẽ tenet Bal.hic poſt alios,& doct.in d.c.p hoc,de hæreti.li.6.ſed tu uide Bar. Ang.& Imo.in.l.duo iudices,ff.de re iudi. ubi.Bar.& Pau.de.Ca.tenent, q; ſi procedãt ſimul unus ordinarius, & unus delega-

exerci. uideret dicendũ idẽ in eis,q̃d in plurib⁹ordinariis;q̃a iſti cẽſent quaſi ordinarii,ut not.gl.in.c.ſi cãm,de app. Vñ tenuit Bar.in locis pal. & ſentit glo.ẽm unũ intellectũ in d.l.Põponius,q; iſti habẽt iuriſdõnẽ & exercitiũ i ſolidũ , ſicut plures ordinarii, & ſic per rationem ,pdictam deberet ualere alterius ſentẽtia in caſu fauorabili . b Sed ego hoc dictũ re,pbaui i.c.cã matrimonii, ð off.dele. ,p tex.ſing.iũcta gl.i.c.ut officiũ,de hęr. li.6.i pri.i uer.ſeparati. inducẽdo illum
19 tex.,p locũ a ſpeciali. † Nã inquiſitores heretice prauitatis deputati in aliqua ,puincia,ſeu ciuitate,uel caſtro dicũt delegati ad uniuerſitatẽ cauſarũ,ut no. Io. An.in.d.c.p hoc,& idẽ ſentit hic,ut pdixi,& ,pbat ſubtiliter in.c.ne aliq; eo.ti. li.6.& tñ in eis ſpeciale eſt fauore fidei, ut poſſint ,pcedere ſeparatim, ergo r.lr debẽt ſimul conuenire;ſicut delegati ad certã cãm,ut i.d.c.cãm.Nec obſt.iura allegata p gl.& Bar. q̃a ñ reſtringũt in caſu noſtro:ſed ,pcedũt in alia mã.& ,p primo facit,q̃a delegati repſentãt pſonam delegãtis , vñ iuriſdõ ñ e fundata i pſius delegãtis,ſed in pſona delegatis. d.l.1. ff.ð off.ei⁹ cui man.e iuriſ. & i.d.c.ſanè merito qualitercũq; ſint cẽſendi,pñt habere exercitiũ ,p parte, & ñ in ſolidũ, cũ ſint loco unius.& p hoc dico; q; ſi eps conſtituit aliquos officiales ſimpliciter in aliqua parte diœceſis,niſi eis dederit poteſtatẽ in ſolidũ, ñ pñt procedere ſeparatim,& ſi proferũt ſententias ꝫrias , neutra ualet,ſed recurrendum eſt ad ipſum epm.Nam iſti officiales foranei habẽt delegatã ad uniuerſitatẽ cauſarũ & ñ.ordinariã,ut no.gl.in.cle. & ſi principales, de reſcri. & de iſtis delegatis ad uniuerſitatẽ cauſarũ uide q̃d no.Bal.i.l.
20 a ſi iudice,C.ð iudi.† Scđo quæritur , q̃d ſi delegat⁹ papę cũ ſubdelegato collegę fert diuerſas ſñias dicit Io.An.ſe putare hũc caſũ ñ habeẽ dubiũ, quin depẽdeat a poteſtate papali,de offi.deleg.c.ſup q̃ſtionũ.§.pe.& eo.ti.ſi duo ex tribus,li.6. & hoc placet:q̃a iſti hñt ptãtem pro parte & nõ inſolidũ, cũ ſup rñtet perſonam
21 vnius,ſ.delegãtis . † Circa vltimã partẽ. c
c.quero,an quod hic dr de arbitris c electis p cõpromiſſum,hẽat locũ indiſtincte?Sol.Io.An. reſtrigit tex.ad arbitros aſſumptos ex uoluntate,ſecus,ſi ex neceſſitate,quan uelit,q; in arbitris iuris ñ ,pcedat,q; hic dr, ſed eis diſcordãtibus re- b
currẽdũ ẽ ad papã ar.de offi.ð dele.c.ab arbitris,li.6.ſed hoc originaliter uoluit Vincen. in. c. ſuſpicionis , de offi. dele.

ferãt ꝫrias ſñias, & bet recurri ad prĩcipẽ delegãtẽ, tanq̃ eẽnt duo delegati, licet Ange. ibi dicat , q; ualebit ſñia ,p reo, ſicut ſi eẽnt duo ordinarii.ſed ,p opi.Bar. dico eſſe caſum in terminis in.d.c.p hoc,de hære.in.6. & hanc opi. Bar. & Pau. de Ca.tenet expſſè & in terminis Archid. in. c.ſi quis epiſcop⁹ accuſatus,circa fi. 2.q.7. Adde Alex.cõſi. 188.2.lib. ANT. FRAN. Circa hoc an & qñ plures iudices faciunt diuerſas ſentẽtias,q̃ præualeat,& an ſit recurrẽdũ ad principẽ, uide plene p Ale. in.l.ſi duo ex trib⁹ hic all. & l.ſi in tres,ff.ð arb.& q̃d ð plurib⁹ executoribus datis in teſtõ, ſi ſunt inter ſe ꝫrii in exequendo, tunc recurrendũ eſt ad epm per ea, quę habentur in.l.ſi q̃s ad declinandũ,& in.l.nulli,C.ð epiſ.& cle. & adde , q; ſi unus ex executorib⁹ datis in teſtõ moriatur , non põt eps aliũ eius loco ſubrogare , imò nec ipe executor poterit ſeipſum ſubrogare. ut p Bal. in.d.l.nulli,i ult. col.& uide Spe.in ti.de loca.§.nunc uero aliqua,i uer. q̃d ſi ſunt plures, & ibi per Io. An. in addi. & uide Pau.de Ca.in cõ. 145.ubi dicit,q; ſi tot executores ſunt uiui, quot ſunt mortui,uiui exequunt,q; e no.

b Fauorabili. Et in eo , q̃d dicit do. Ant. hic , q; pendet ex arbitrio ſuperioris, ſi eſſent duo ordinarii fe-
rentes ſñias ꝫrias, qñ non apparet quis ex litigantibus , ſit actor & q̃s reus,eſt tex.ſin.ẽm unã lec. quã ponit & ſequit ibi Bar.in.l.duo iudices,ff.de re iud.& dicit illũ caſũ nõ eẽ alibi;& idẽ dicit Bal.hic

c SEB. SAPI. De arbitris. Vide Abb. & moder.in.c. ſuſpicio-

ubi dicit, ꝗ ſi arbitri aſſumpti ſup ſuſpi-
tiōis articulo ferūt diuerſas ſn̄ias, ut qa
unus ꝓnūtiat iuſtā eſſe recuſatiōis cām
allegatā, alio ꝓnūtiāte oppoſitum re-
currendum eſt ad ſuperiorē[a], qui approba
bit unā ex diuerſis ſentētiis, ſicut obſer-
uat in duobus deleg. tis, ut hic in ſecūda
parte.c.1.& ĩ.l.duo iudices,ff. e. ſed Spe.
in tit.de recuſa.§.fi.uer.ſed qd ſi arbiter,
tenet indiſtinctè, ꝗ ſiue arbitri diſcor-
dent in ſn̄ia ferenda, ſiue in iam lata, cō-
pellunt eligere tertium.[b] & aliud eſt ſm̄
eum in puris delegatis; qa illi p ſn̄iam fi
nierunt cauſam, meritò recurrit ad dele
gantē: ſed in caſu noſtro cā principalis
remaneret impedita: iō ad faciliorē ex-
peditionē dēt tertius aſſūmi. Mihi non
placet hoc dictū Spe. licet in ſe uideatur
ęquum.nā ſibi reſiſtit iſte tex. ubi patet;
ꝗ tales arbitri nihil agūt. Item cū functi
ſunt per pronūtiationē offō ſuo, nō pn̄t
eligere tertiū.unde dico, ꝗ tertius aſſu-
mitur ante pronūtiationē, cū nō pn̄t cō
uenire in unā ſn̄iam, & nō poſt, ut innuit
tex.in.d. c. ſuſpitionis, & uide qđ ibi de
hac materia plenius dico, ubi ꝓſequor,
an iſti ſint delegati, an ordinarii, & uide
Io.An.in addi.Spe.in ti.de recu.§.fi.uer.
ſed nunqd arbiter.ubi dicit, ꝗ non ſunt
merè delegati, nec merè ordinarii, quaſi
ſentiat, ꝗ ſit qdā ſpēs p ſe, ſeu mixta. Nā
nō vr̄ dicendū, ꝗ ſint ordinarii, cū non
hēbāt iuriſdōnē niſi ĩ certo articulo: nec
merè delegati: qa princeps eos nō elegit
22 ſed fuerūt aſſumpti cōſenſu partiū. †Et
iō dixit ipſe ĩ ti.đ arbi.§.differt, uer.ſed
nūqd, ꝗ iſti arbitri nō pn̄t cōmittere ui
ces ſuas, ſicut nec alii arbitri cōpromiſſa
rii: qđ poſſent, ſi eſſent ordinarii, ul' dele
gati. Ego tn̄ puto, ꝗ ptās iſtorū magis ac-
cedat ad naturā delegatæ iuriſdōnis, q̄
ordinariæ, ar.d.c.ſuſpitiōis, & d.c.ab ar-
bitris, q̄ ponūtur in ti.de off.del. & nō in
tit.de off.ordi.& ualet ar.à ſituatione ru
bricę, ut no.ĩ.c.tibi q̄, de reſcri.li.6.& c.ſi
ſup gratia, de off.dele.li.6.& c.bonæ.ĩ.đ
conſi.uti. Ex quo infero, ꝗ in caſu huius
c.qn̄ ferūt diuerſas ſn̄ias, debent rl'ari ut
delegati, nō āt ut ordinarii, maximè qa
q̄libet pars elegit unū, ut in .c.cum ſpāli,
de appel. uñ graue eſſet dicere, ꝗ alteri⁹
ſn̄ia prēualeat, cū nec debemus dicere, ꝗ
ad ſupiorē nō ſit recurrēdū, cū authori-
tate iuris iſti ſunt deputati, merito ceſſat
in eis rō, quā aſſignaui. ſ.in arbitris uolū
tariis. Et eadē rōne idē puto dicendū in
arbitris aſſumptis inter epm & ſubditū
ſuū iuxta materiā. c. ſi clericus aduerſus
clericū.11.q.1. nā illi nō pn̄t dici ꝓprie
ordinarii.cū eligant ſup una cā dūtaxat,
& à partib⁹ licet iuris authoritate cogno
ſcāt.uñ placet, ut eis ferentibus diuerſas
ſn̄ias in pari numero, recurrat ad papā, ſi
cut predixi in aſſumptis ſup articulo ſuſpitionis, arg.d.c.ab
arbitris. Et per hoc habes lōge plenius & melius hoc.c. de-
claratū, q̄ per alios ſcribentes hic. Gl. ſunt faciles & ſatis, ſ.
expeditę. & in eo quod dicitur in prima gl. aliquos dicere,
ꝗ in cauſa criminali epiſcopi debent omnes eſſe cōcordes,
dic ut plene dixi in c.non poteſt, ſ.eo.

De appellationibus, recuſationibus, & relationibus. Rubr.

SVMMARIVM

1 *Appellatio, recuſatio, & relatio extinguunt quicquid poſt ipſas fuit attētatū.*
2 *Conſuetudo contra ſubſtantialia appellationis non ualet, puta quòd non appel letur ad ſuperiorem, ſed ad æqualem, uel inferiorem.*
Appellatio interpoſita omiſſo medio quando ualeat.
3 *Quid ſit appellatio tam iudicialis, quam extraiudicialis.*
4 *Appellatio quos effectus pariat: & an ſuſpendat, uel extinguat?*
5 *Excommunicatio non ſuſpenditur per appellationē ſubſequentem, ſed deuolui tur ad ſuperiorem, & tollitur eius præſumptio.*
Appellari poteſt à ſententia nulla, non quòd per hoc ſuſpendatur, quia nulla eſt, ſed ut deuoluatur ad ſuperiorem.
6 *Appellatio quo ad eius formam.i.quo ad modū procedendi ſuper ea eſt de iure poſitiuo; quo ad effectum uero, uel ſubſtantiam eſt de iure naturali.*
7 *Princeps poteſt tollere appellationem, ſiue quòd ab eius ſententia non appel letur, uel quia committit cauſam appellatione remota, & ratio eſt, quia pro principe multum præſumitur.*
8 *Iudex appellationis poteſt reformare, ſupplere, & pro parte approbare, prout melius ſibi uidetur ſententiam, a qua extitit appellatum.*
9 *Appellari non poteſt a ſententia illius, qui non recognoſcit ſuperiorem, niſi ſit notoriè iniuſta, quo caſu recurritur ad papam, an autem ſuccurratur per de nuntiationem euangelicam remiſſiuè.*
10 *Iudex appellationis ſi non reperiatur in loco, appellatur ad ſuperiorem loci.*
11 *A ſententia lata per rectorem alicuius collegij ſecularis appellatur ad poteſta tem loci. ſi uero collegium eſt eccleſiaſticum, appellatur ad epiſcopum.*
12 *Collegium dicitur eccleſiaſticum, ſi in eo pro maiori parte ſint clerici.*
13 *A ſententia epiſcopi, uel alterius eccleſiaſtici iudicantis tanquam ſecularis appellatur ad ſecularem ſuperiorem, non autem ad ſuperiorem eccleſiaſticum.*
14 *Iudex tenetur parti in ſindicatu reſpectu iniquæ ſententiæ, ſiue pars non appel lauerit, ſiue appellauerit, & ſuccubuerit.*
15 *Arbiter ſiue arbitrator & ſimiles, quo caſu teneantur parti ad intereſſe reſpe ctu iniquæ ſententiæ, quam tulerunt.*
16 *Aduocatus uel procurator ſi per ipſorum imperitiam, aut negligentiam quis iniuſtè cauſam perdat, an teneatur in foro animæ ad intereſſe?*
Pœnæ an habeant locum in foro animæ?

Hęc rubri. continuari pt duobus modis. Primò ad totum
præcedētē tractatū huius ſecundi libri. Secundo ſpālius ad
rubricā proxime p̄cedētē. Et primò ſic. Suprà in pręceden
tibus rubricis uiſum eſt de his, q̄ fiunt in iudiciis, & tādē de
ipſis ſentētiis: meritò reſtabat tractare de remediis, quibus
ipſi litigantes releuātur in iudiciis, iō ſubiicit &c. ſm̄ Gof.
uel ſm̄ Io.An. ſic. Quia ſi à ſn̄ia nō appellat, trāſit in r̄ē iud.
& de hoc uidimus. ſ. tit. proxi. appellatio āt ĩpedit effectū
rei iudi. iō de illa uidendum eſt; uel continua tu clarius &
tertiò. Supra uiſum eſt de ſententia & eius effectu: ſed quia
appellatio eſt remedium ꝯ ſn̄iam, merito ſubiicit hęc rubr.
de appel. & quia ſm̄ Io. An. appellatio, recuſatio, & relatio
ęque conueniunt in iuriſdōne iudicis ſuſpendenda, ne au-
1 thor haberet materiam multiplicandi rubricas, annectit
oīa illa tria ſimul. †Ex hac continuatione notabis, ꝗ ſicut
appellatio ſuſpēdit iudicis iuriſdōnē, & p ꝯn̄s reddit nullū
qcqd poſtea fuit attentatū, ut in c.ſi à iudice, &.c. nō ſolū,
de app.lib.6.&.c.ſup qōnū, in fi.de off.dele. ita dicēdū u'r đ
relatione, & recuſatione. Et de relatione dic, ut plene leg.&
no.in.c.intimaſti.ĩ.e. ubi dicā. De recuſatione uide gl. quæ
hoc tenuit in.c.quoties.2.q.7.q̄ notāter dicit p illū text. ꝗ
qcqd fit poſt recuſationē, ęque caſſatur, ſicut ſi fieret poſt
appellationē, & eſt contra Inn. qui in.c.cū ſpāli.ĩ.eo, dixit,
ꝗ non meminit ſe legiſſe, ꝗ non ualeat proceſſus poſt re-
cuſationem; ſi non fuit appellatum, ſed tu de hoc diſtin-
gue, ut plenius dicam in.d.c.cum ſpeciali. Super hac ru-
bri. ultra alios ſoleo querere de pluribus ad materia diluci
dādā. Primo, qd ſit appellatio. Secūdo de effectibus ipſius.
Tertio

nis. ſ.de offi.dele. Ale.in.l.inter pares, col.2.ff.de re iudi. Bar.in.l.fi.
in.2.no.C.de iudi. Ang. & Pau.de Ca. in.l.apertiſſimi, C.eo.tit. uide
Abb.in.c.cū dilectus, col.10.uer.& p hoc decidi pōt q.ſ. de arbi.

a Ad ſuperiorē. Adde, ꝗ ſi duo executores teſtamēti diſcordant in
exequēdo in legatis ad pias cās, eps erit diffinitor, & in aliis p̄ſes lo
ci ſm̄ Bald.in.c.ſi. circa prin. de off. dele.& alle.l. duo iudices, ff.de re iu
di.& l. maiorem, ff. de pac.

b Eligere tertium. Adde, ꝗ qn̄ duo ordinarii diſcordāt in ſn̄ia ferēda,
debent aſſumere tertiū. tex. eſt quē ibi no. Bar. in.l.in offerendis. C. de
ap. ſi tū ferāt ſn̄ias contrarias, habet locum diſpoſitio huius decre. quam
multipliciter, & ſingulariter limi ta, ut p Bal. hic qd aūt in trib⁹ iudici
bus penitus diſcordātibus, ut qa un⁹ condemnat, alius ſimpliciter abſol
uit a petitis, alius abſoluit ab inſtātia iudicii, cuius ſententia ualebit?
dic ꝗ p̄ualet ſn̄ia illius, qui abſoluit ab inſtantia, quia in illa ſaltem ta-
citè duo ex his cō cordant ſm̄ Bart. no.in.l.iter pares, ff. de re iudi. pro
quo facit tex.in.c. 1.đ arbi.li.6.& in l. diē proferre. §. ſi plures, ff.đ arbi.
ſed ubi inter eos tres penit⁹ eſſet diſcordia, ita, ꝗ non poſſit dari tacite
concordie ſaltem duorum, tunc ualebit ſn̄ia illa quæ magis fauet reo,
ut ſentit Bald. in d.l. inter pares. quid autem de iudice, q̄ dicit, pro-
nuntio, prout con ſultū eſt, quando emanauerunt duo conſilia cōtraria,
an ſn̄ia erit nulla ratione perplexitatis? dic ꝗ ſic ſecundum Bar. not.
in. l. duo iudices, in fi.ff. de re iudi. & Bald. hic, quem omnino uide, po-
nit hic mille pulcherrima ad materiam.

Tertiò quo iure ſit adiuēta. Quartò, qd
ſit offm̄ iudicis, ad quē. Quintò, qd ſi ĩ lo
co nō ſit iudex appl'lonis? Sextò ad quē
debeat appellari a rectore cuiuslibet uni-
uerſitatis ſeu collegii. Septimo, nūqd o-
mittēs appl'lonē poſſit ꝓ iniqtate ſn̄iæ
agere ad ĩtereſſe ꝯ iudicē, & nūqd tenea
tur iudex ſaltē ĩ foro aīæ? Ad primū ui-
de gl.in iſta mā ſatis bonā, 2.q.6.in ſum
ma, p Hoſt. & Goff. in eorū ſummis hu-
2 ius ti. & bo.gl.in c.2.de cōſuetu.li.6.†Et
no.illā p̄ſertim iō ꝗ dicit nō poſſe indu-
ci cōſuetudinē ꝯ ſubſtātialia appellatio-
nis: ſecus circa accidētalia. De ſubſtātia-
a libus[a] aūt appellationis inter cętera eſt,
ut appellet ad maiorē, nō aūt ad mino-
rē, uel ad parē, uel eūdē iuris fictione, ut
in d.c.2.& in l.1.§. ſi quis in appellatio-
ne, ff.eo.ti. De accidentalibus aūt eſt, ut
appellet gradatim, vñ valet cōſuetudo,
ut appellet omiſſo medio, ut in c.referen
te, iūcta gl.de p̄bē. allego tex. meliorē &
rotūdū in c.Romana.§.1.ĩ. eo.tit. lib. 6.
Itē dic, ꝗ ēt ceſſante conſuetudine ualet
b appellatio omiſſo[b] medio, ſi nō fuit obie
ctū, ut no. gl.in c.dilecti.ĩ.eo.& hoc mō
3 p̄t intelligi dictū capitulū, referēte. †Cir
ca principale q̄ſitū, ſ. qd ſit appellatio, ui
de ēt p Bar.in d.l.1.ubi poſitis & impu-
gnatis aliorū diffinitionibus diffinit ip-
c ſe ſic. Appellatio eſt ius,[c] quo interim
prima ſn̄ia extinguit, & cauſæ cognitio
ad iudicē ſuperiorē deuoluit; & hoc quo
ad appellationē a diffinitiua. Sed profe-
ctò iudicio meo nō bn̄ euacuat nām ap-
pellationis, ſicut debet facere quęlibet
bona diffinitio, ut l.1.§.1.& qđ ibi not.
ff.de dolo. vñ ego diffinirē ſic. Appella-
tio eſt a minore iudice ad maiorē ꝓuo-
catio, q̄ ſi eſt legitima, pronūtiatū & iu-
riſdictionē iudicis quo ad illā cām ſuſpē
dit, & ipſius cognitionē ad ſuperiorem
trāſfert, & hoc quātū ad appl'onē iudi-
cialē. extra *iudicialis* uerò pōt ſic diffini
ri. Appellatio eſt a p̄ſenti, uel ueriſimili
ter grauamine futuro ad ſuperiorē ꝓuo
catio; q̄ ſi eſt ueriſimilis & ꝓbabilis, ipsā
cām ad ſuperiorē trāſfert, ut ea pendēte
nihil in ipſius p̄iudiciū attētet; qđ decla
4 ra, ut plenè dicet.ĩ.e. in c. bonæ. † Quo
ad ſecūdū, qs ſit appl'onis effect⁹, dic ꝗ
principal'r opat duos effect⁹. ſ. ſuſpēſiuū,
& deuolutiuū. Effect⁹ ſuſpēſiu⁹ ē triplex.
ſuſpēdit.n. ꝓnūtiatū, & iuriſdictionē iu-
dicis quātū ad illā cām; de quo pleni⁹ di
cet.ĩ.e.c.ſup eo. p̄ſumptionē, q̄ erat ꝓ ſē
tētia, ut ĩ c.cū ad ſedē, de reſti.ſpol.& qđ
no.ĩ c.in pn̄tia, de renū. qđ limita, ut no
tāter dixi in c.fi.de ſeque. poſ.& fruc.de
primo qđ ſuſpēdit ꝓnūtiatū in c.ueniē-
tes, de iureiur.& c.paſtoralis.§. p̄terea, đ
offi.dele.ſed tex. in l.1.ff. ad Turpil.& l.
2.ff.de pœnis, dicit ꝗ extinguit. & ideo
Bar.ĩ ſua diffinitione dicit, ꝗ extinguit:
ſed primū ueri⁹ eſt; & ſaluādo utrūq; dic,
ꝗ extĩguit de pn̄ti, ſed ſuſpēdit reſpectu
futuri tp̄is. nā ſi ſimpl'r extingueret, n̄ aſ-
ſumeret uires appellatore n̄ ꝓſequēte,
cū iura dicāt, ꝗ rata maneat ſn̄ia appella
tore nō ꝓſequēte, ut ĩ c.cū ſit Romana,
& c.pſonas.ĩ.e. qnimo nec de pn̄ti in to
tū extinguit, ut patet ex his, q̄ dixi ĩ d.c.
fi.& facit cle.una, de ſeque.poſ.& cle.1.đ
5 re iudi.†Et ſcias, ꝗ nō ſemp appl'o ope-
rat oēs iſtos effectus. exēplū ĩ appl'one
ſnię cenſurę eccl'iaſticæ. Nā p appl'onē
ſequētē talis ſn̄ia nō ſuſpēdit, ut ĩ c.pa-
ſtoralis.ĩ.eo.& c.is cui, de ſen.excō. li.6.
d cū ſi. Sed opat tūc appellatio[d] effectū de
uolutiuū: qa deuoluit cām ad ſuperiorē,
ut in c.cū cōtingat, de offi.dele.c.p tuas,
de ſen.excō. & tollit p̄ſumptionē ſn̄iæ,
ut notāter dicit Inn. ĩ c.bonæ, el 1.de e-
lect.& c.qm̄ ꝯ, de ꝓba.& uide bo.glo.in
mā ĩ c ad reprimēdā, de offi.ordi. Et idē
eſt, cū appellat a ſn̄ia nulla. nā talis ap-
pellatio nō ſuſpēdit ꝓnūtiatū, cū uirib⁹
nō ſubſiſtat: ſed operat ad effectū deuolu
tiuū dūtaxat. deuoluit.n. cām ad ſuperio
rē; & hoc reſpectu appellari p̄t a ſn̄ia nul
la, ut in c. dilecto.ĩ. eo. ubi de hoc, & per
6 Bar.in l.cū exp̄ſſum, ff.e.†Ad tertiū, quo
e iure.ſ.ſit adinuēta,[e] dico ꝗ formalitas
appellationis eſt de iure poſitiuo, ut ꝓ-
bat in l.una, C.de ſentē.p̄ſe.p̄to. nā & olī
reddebat ius manu regia. Nec erāt inuē-
tę actiones & ſolēnitates iudiciorum &
appellationū, ut l.2.in col.3. ff.de origi.
iur. ſed ipſa ſubſtātia appellationis vr̄ de
f iure nāli. eſt.n. q̄dā defenſio,[f] ſeu p̄ſidiū
innocētiæ, ut in c.cū ſpāli, §. porrò.ĩ. eo.
& c.ſuggeſtū, eo.ti. Hinc eſt, ꝗ ēt excōica
to cōcedit.ſ. de exceptio.c. cū inter. fuit
em̄ principaliter inducta ad iniquitatē
ſeu imperitiā iudicis corrigēdam.l.1.ff.
eo. uel ad ſupplēdū qđ incautè in priori
iudicio fuerat omiſſum, ut in c.cū Ioan-
nes, de fide inſtru.& l. p hāc, C.de tēpo.
7 appel. †Ex quibus poſſet prima frōte in
g ferri, ꝗ licet princeps[g] poſſit appellatio-
nis formalitatē tollere: nō tn̄ vr̄ ꝗ poſſit
tollere ipſius ſubſtātiā, ut iuſtitia nō red
dat aduerſus iniqtatē, uel imperitiā iudi
cis, cū princeps nō poſſit tollere ea, quę

a De ſubſtantialibus. Quæ ſunt de ſubſtantialibus appellationis, & q̄
de accidentalibus. de forma aūt ſubſtantiali eſt, ut cōtineat nomen
appellātis, iudicē a quo appellat, ſn̄iam, a qua appellat. l.1.§.fi. cū l.
ſeq ff.eo. nomē aduerſarii.6.q.5. formā, iudicis forū.d.§.ad quē, & ꝗ
petant apoſtoli, & de hoc in c.ab eo, & in c.ut ſuper, eo.ti.in 6. & in
cle.2.eo.ti. circa prin. uide Bar. in l.1.§.fi.in fi.1.co. ff.eo. ubi ſi procu
rator appellat, debet procuratorio noīe appellare: & ſi ſimpl'r appel-
lat intelligit pro curatorio noīe, & ſi erat iam factus dn̄s litis; pōt ēt p
prio noīe appellare. de noīe iudicis, Bar. ibi cōcludit, ꝗ ſufficit ex-
primere nomē dignitatis iudicis. plus uoluit Spec. e.ti.§.de officio i
fi.in uer.ſed pone, ubi dicit, ꝗ ſi in reſcripto ſeu in cōmiſſione nō ſit
expreſſum nomen iudicis, a quo appellat, ualebit cōmiſſio appellatio
nis & reſcripti, & ſatis eſt ꝗ conſtet de cā, & de perſona, inter quas la-
ta eſt ſentētia; qđ no. de tertio uide Bar.in d.§.fi.cum l.ſeq. de noīe ad-
uerſarii dic, ꝗ ſi omittitur, non uitiatur appellatio, ut d.§.fi. cū l.ſeq.
ubi gl. & doc.per Bar. & alios in l. 3.§.ſed illud, ff.e. & adde ſin.d.Bal.
in l.etiam, C. de fal.cauſa adie. ꝗ ſi appellaui a ſententia, quā dixi la
tam ꝯ me die decimo menſis, quæ tn̄ fuerat lata die undecimo, ꝗ talis
falſa demonſtratio non uitiat appellationem; qđ tene menti.

SEBA. SAPI.

a De ſubſtantialibus. Quare non ualeat huiuſmodi conſuetudo, de-
clarat Abb. in c. fi.in no.ſ. de dilatio. aliter declarat.d.Ant.de But.
in repe.c.fi. col.4. ſ. de conſuetu. & ꝗ non ualeat conſuetudo ꝯ ſubſtan
tiam actus, tradit Alex.in l.de pupillo.§.qui nuntiat, ff.de ope.no.nun.& ꝗ ualeat tol
lens accidentalia appellationis, tenet Io.de Ana.in conſi.51 inci.in
cauſa illorum, in fi. uide ad hæc An.Siculum in repe. rub.de fide in-
ſtru.col.31.ante finem.

b Omiſſo. Intellige ſecūdū canones: quia ſecūdū leges gradatim eſt
appellandū ad proximū ſuperiorem, & non poſſet appellari ad im-
peratorē omiſſo medio, ut l.imperatores, ff.e.de quo.ĩ.e. c.ſi duob.
Adde an ſuſpēdat uel extinguat, eūdem cōſi.59.Io.de Ana. conſil.9.

c Eſt ius. tu pondera, quia hic dixi ꝗ ius, & beneficium ſunt diuer-
ſa.l.nulla, ff.de legi. cùm ergo appellatio ſit beneficium, ergo non
eſt ius, nec oblig.l.1.§.1.ff.e. inquantum dicit ius appellandi: quia
nō ſequitur, ꝗ appellatio ſit ius; ſicut dicimus in ſimili de beneficio
ſuitatis: quia dicitur ius ſuitatis. Item capitur ius appellandi. item
facultas & poteſtas appellādi: ſed pro Bar. adduxi inſti.đ act. ĩ prin.
ubi actio eſt ius, & l.1.ff.đ bo.poſ. ubi bonorū poſſeſſio eſt ius, & qđ
habetur in §. ex non ſcripto, inſt. de iure natu. gen. & ci. ubi conſue-
tudo eſt quid facti, & tamen eſt ius. adduxi.l.1.in verbo, iure appel
lationis.C. de rela. poſtea dicebā poſſe ſaluari Bar. ut dicamus, ꝗ il-
lud uerbum, ius, capiatur latè, ut comprehendat iuris beneficium, ut
dicitur in d.l. nulla iuris ratio, aut æquitatis benignitas, & per infini-
ta iura, quæ allegaui, quibus probatur, ꝗ appellatio erat beneficium,
remedium, & auxilium, ut uideri poteſt in reportatis; & dedi hanc
diffinitionem, ꝗ appellatio eſt iuris beneficium aptum impedire ſen-
tentiæ executionem, & deuoluere negotiū ad ſuperiorem.
And. Barba.

SEB. SAPIA.

d Appellatio. Vi. de Alex. & Mod. in l.ſi cauſa cognita, circa fi. C. de
trāſactio. Alex. in conſi. 37.inci.uiſo themate, col.2. in 2.uol. & Sozi.in
conſi.76.inci.uiſa facti contingentia, in 2.col.

e Sit adinuenta. De iſta facultate appellandi, quō & qualiter ſit cō-
ceſſa a iure, uide pulchrè per beatum Tho.in 2.2.q.69.arti.3.

f Quædam defenſio. Adde Fulg.conſi.165.Io.de Ana.conſi.48.

g SEBA. SAPI. Licet princeps. Vide Fel.in c.quæ in eccleſiarū
col.2d.uer.ſed hæc declara.ſ.de conſti. & Paridem de Puteo in tra
cta.ſyndica.char.18.uer.& inquantum.ſ.tangit, quem refert Fel.in
c. in cauſis, in 1. col.ſ.de r

ſunt iuris nālis,ſeu gētiū,ut in cle.paſto-
ralis,de re iudi.facit qđ not.Inn.in c.q̄ i
eccleſiarū,de cōſti. & p̄t optimè adduci.
c.paſtoralis.1.rñ.j̃.e. Finaliter tñ puto,
a ꝙ a ſñia principis nō p̄t appellari; [a] nec
tenet princeps admittere ſupplicationē,
ſi nō uult: qa licet princeps nō poſſit de
directo tollere defenſionē; tñ ꝑ princi-
pe p̄ſumit̄,cū ꝓceſſit cā cognita. Iō nō ē
dicēdū,ꝙ tollat defenſionē; facit qđ le-
gi.& no. maximè ꝑ Bar. ī l.fi.C.de legi.
& vr̄ tex.9.q.3. c. cūcta ꝑ mūdū, & d.l.1.
ff. a q. appel.nō licet.facit qđ no.Bar.in
l.fi.C. ſi ꝯ ius uel uti. publ.& Cy.in l.re-
ſcripta,C.de p̄ci.impe.offer. Idē puto,ſi
cōmiſit alicui cām appellatione remo-
ta.Nā p̄ōt,ſi uult,appellationē nō admit
tere,ſicut diſpoſuit in p̄fecto p̄torio,& ī
ſenatu.d.l.1.ff.a q. appel.nō licet,& in l.
una,C.de ſen.p̄fec.p̄to.& hoc,qa priceps
tūc p̄ſumit illū nō min⁹rectè, q̄ eū iudi-
caturū,ut ibi.hoc ꝓcedit p̄ſertim atten-
to,ꝙ exceptio rei iudicatę fuit īducta ad
iuris rigorē ſeruādū, ut no. gl. ī c.paſto-
ralis.§.qa uerò,ff.de offi.deleg.& ī l.q ex
ceptionē,ff.de ꝯdi.inde. & ut ſit litiū fi-
nis. Vñ ſicut princeps hoc ſtatuit poſt
duas ſñias: qa tertiò appellare nō licet ī
c.ſuā.j̃.e. ita aliqb⁹cauſis īſpectis p̄t hoc
ſtatuere a pricipio poſt primā ſñiam in
8 certis cauſis;& hoc not. †Circa quartū,
qđ ſit offm̄ iudicis,ad quē, vr̄ ſolū ī ꝓnū
tiādo bñ appellatū,uel malè,ut hr̄.2.q.6.
c.ei q.§.fi.& in l.eos q,C.de ſen.Sed dic
meli⁹,ꝙ cū ſuccedat loco iudicis, a quo,
p̄ōt & debet reformare ſñiam, [b] ſi opus
fuerit,uel ſupplere, uel ī p̄te reprobare,
ꝓut opus eſt, ut ꝓbat̄ in c. Raynuti⁹,& ī
c.Raynaldus,de teſta.& uide ī hoc qđ di
xi ī c.cū cām, de re iud. & ī c. Ioānes,de
fide inſtr.ꝑ Bar.in l.cū apud, ff. iudi. ſol.
& l.ſi exp̄ſſim,ff.eo.Et idē puto dicēdū ī
iudice,q adit̄, ut reducat laudū ad bonā
æqtatem, cū ſuccedat loco boni uiri,ut
no.Bar.ī l.1.ff.de leg.2. & Inn. ī c.ſtatu-
tū,de reſcrip.li.6.& hęc petitio reductio
nis eſt ſpēs cuiuſdā appllonis,ut l.nō di-
9 ſtinguem⁹.§.cū qdā,in fi.ff.de arbit.† Ad
c qntū,ad quē [c] debeat appellari, cū deeſt
iudex appellationis. Hæc qō p̄ōt intelli-
gi primò,cū deeſt ꝑꝑ defectū ſuperioris,
ut qa dux ſeu princeps ille nō recogno-
ſcit ſuperiorē in tꝑalib⁹;& puto ꝙ a tali
nō poſſit appellari:qa eſt loco principis,
a quo non appellat̄, ut s̃.dixi;& facit qđ
no.Bar.ī l.infamē,ff.de publi.iudi.ī fine,
& in l.una,C.ne qs ī ſua cā,& qđ dixi in
c.cū ueniſſent,de iudi. & uide ad hoc gl.
no.ī c.qm̄.10.diſt.q̄ apertè ſentit,ꝙ a ta-
li principe nō eſt appellādū ēt ad papā:ſi
tñ iniuſtitia eſſet notoria, poſſet dici pa
pā poſſe adiri, arg.opti. ex his q̄ notauit
Inn.in c.cū te,s̃.tit.ꝓx1.& in c.licet ex ſu
ſcepto,de foro cōpe.An aūt ꝑ uiā denun
tiationis euāgelicæ poſſit eccleſiaſticus
adiri ꝯ laicū rōne iniuſtę ſñię, uide qđ
dixi in c. nouit, de iudi. in additio. ma.
†Secūdo mō p̄t intelligi dicta qō,qñ nō

d deeſt ſuꝑior, [d] ſed deficit ſpālis iudex ſuꝑ appellatiōe; puta
ciuitas iſta elegit ſibi p̄tātē, uel aliqs princeps in ſua ciuita
te,uel oppido:ſed nō ꝓuidit ſibi de iudice appllonis. dic ꝙ
appellabit̄ ad ipm ſuꝑiorē,q p̄tātē eligit;facit c. ueniētes,
de iureiurā.no.Bar.in l.1.ff.eo.in uer.qro,ubi dr̄; & uide ꝑ
eūdē in l.ubi abſunt,ff.de tuto.& cura.da.ab his.ubi dicit,ꝙ
reſpectu p̄tātis p̄ōt appellari ad ordinē decurionū; puta ad
11 ſuperiores ſeu dños, & bñ facit ille tex. †Venio ad ſextam
qōnē,ad quē.ſ.ſit appellandum a rectore alicuius collegii.
Bar.format hanc qōnem in p̄dicta.l.1.ff.eo.in uer.quæro in
aliqua ciuitate,&c.& concludit, ꝙ debet appellari ad illū,
cui ipſum collegiū eſt ſubiectū; puta ad rectorem illius ci-
uitatis ſecūdū eum;allego.c.dilecti filii.j̃.eo. tit. qđ tamen
parum aut nihil facit.ego primò allego Inno.in c. dilecta,
de exceſſi.p̄la. in fine.ubi notanter dicit, ꝙ iſta collegia in-
feriora, & rectores eorum ſunt ſubdita maioribus & ordi-
nariis poteſtatibus; & ꝙ ad eorum dictum deſtrui poſſunt,
& prohiberi etiā poſſunt a principio,ne incipiant; qđ not.
Attende & dic latius ſic,aut ipſum corpus eſt ſeculare, non
aūt eccleſiaſticum, & ipſius rector eſt ſecularis (exemplum
in lanificibus,ſutoribus,& ſimilibus)& tūc indubiè tene pri
mum,ut appellet̄ ad maiorē officialem loci; puta poteſtatē:
quia regula eſt,ut ſemper appellet̄ ad ſuperiorem ipſius, q
iudicauit,ut l.1.C.ubi & apud quem,& qđ no.Bar.in l.2.in
fi.eo.tit.facit qđ s̃.dixi in diffinitione, & tex.in d.l.1. ff.eo.
tit.Aut ipſum corpus eſt eccleſiaſticū,& rector eſt ēt eccle-
ſtica ꝑſona;& tūc debet appellari īmediatus ſuperior, puta
ep̄s,ut in c.Romana.§.1.eo.tit.lib.6. Ex hoc habes qd di-
cendū ſit,cū appellat̄ a rectore ſcholariū, ubi ſtatuta appel.
12 nō prohibēt. †Nā ſi eſt collegiū eccleſiaſticū, puta quia ꝑ
maiori parte ſunt clerici,iuxta no.in l.fi.ff.de colle.illic. di
xi in c.ex lr̄is,de cōſti.tūc appellādū eſt ad ep̄m loci;facit d.
c.ex lr̄is.ubi fuit recurſum ad iudicē eccleſiaſticū; quo caſu
putarē nō ualere ſtatuta, ut a ſñia rectoris nō poſſit appel-
lari,niſi eſſet confirmata ꝑ papā: qa hoc eſt ꝯ canones per-
mittentes appellationem, & ꝯ ius ſuperioris,ut in c.ueniea
tes,de iureiurā. dubium uerò eſt, cum uniuerſitas eſt ſecu-
laris;puta qa plures in eis ſunt laici,ſed rector eſt clericus,
ſicut tenet̄ ex forma ſtatuti ꝑꝑ ſcholares clericos. Nam ha-
bito reſpectu ad ipſum collegium,vr̄ appellandum ad iudi-
cem ſecularē, cui ſubeſt:ſed habito reſpectu ad perſonam
ipſius rectoris, qui iudicauit, vr̄ appellandum ad ep̄m, qui
eſt ſuperior ipſius rectoris, ex quo eſt clericus.11.qō.1.c.1.
& c.de perſona. Iudico meo poſſet diſtingui ita æquè, ꝙ
quatenus iudicat de ſcholari clerico: quia tunc iudicat ut
iudex eccleſiaſticus:qa aliter in eū nō caderet iuriſdictio,ut
not.Innoc. in c.cùm ab eccleſiarum,de offi. ord. debet ap-
pellari ad ep̄m:quia regula eſt (ut prędixi) qđ ad ſuperiorē
ipſius ſententiantis appellandum eſt,d.l.1. †Sed quatenus
iudicat inter laicos, ad poteſtatem appellandum eſt: quia
tūc licet ipſe ſit clericus:nō tñ iudicat ut iudex eccleſiaſtic⁹,
ſed ut laicus tanquā rector collegii ſecularis;ideo nō eſt ab
eo appellandum tanquā a clerico;ad hoc allego tex.not. iū
cta gl. in c. Romana.§.debet,eo.tit.lib.6. ubi patet, ꝙ cùm
epiſcopus eſt iudex tanquam ciuilis iudex; puta quia habet
iuriſdictionem infeudatam a principe ſeculari,non appella
tur ad ipſum archiepiſcopū, ſed ad principem ſecularem, a
quo deriuatur feudum,ut not.Inno.in c. cæterum, de iudi.
& c.uerum,de foro compe.& Bar.in d.l.1.ff. [illegible] tit.in uer.
quæro pone,ꝙ aliquis epiſcopus. ubi inter cętera dicit, ꝙ
ſi aliquis clericus eſſet rector alicuius ciuitatis, debet ab
eo appellari ad ſuperiorem ipſius ciuitatis: quia non iudi-
cauit ut clericus, ſed ut rector ciuitatis. Idem dicendum
eſt, ſi habet comitatum non incorporatum eccleſiæ. Idem
dic,ſi unus rex teneret unum comitatum, ut ab eo appelle-
tur de facto comitatus ad ſuperiorem ipſius comitatus;
pro hoc optimè facit.l.ſi quando, C. eo. & c. cum capella,
24 de priuileg. & hęc nota quia faciunt ad multa. † Ad ſe-
ptimum

a Non p̄ōt appellari. Adde ad hoc dictum, ut ꝑ Ro. conſil.421.
SEB. SAP.
b Reformare ſentētiā. Vide Fel.in c.cū Ioannes,col.6.s̃.de fide inſtru.
c Ad quem. Adde Alex.cōſi.180.li.2.& ibi uide, qd ſi alter ſit cleric⁹, & alter laicus.
d Superior. Adde Bal. in aut̃. habita,C.ne fil.ꝓ pa.ī 8.col.uer. ſed dubitatur qs eſt iudex iſtius appellationis &c. ubi ēt dixit, ꝙ nūq̄ p̄t eſſe iudex appellationis ille, q ſemel fuit in cā declinatus ſeu recuſatus. Itē adde,ꝙ eſt neceſſe, ꝙ iudex, ad quē hēat merū & mixtum imperiū ad hoc, ut poſſit ad ipm appellari; ita dicit Bar. in l.1.§. ſolent, circa mediū,ff.qñ appellā. ſit. An ad illū, q iudicauit, & ſucceſſit iudici appellationis,poſſit appellari,uide gl.& Bar.in l.filius, in fi.ff.de inoffi.teſt.
SEB. SAP.
e Superior. Vide Ro. in conſil. 50. incip. ut declarationem, circa fi.

a Dic ꝙ ſic.Imo plus cōſuluit Lud.Ro. in cōtingentia facti in cōſi.
333.quod incipit in caſu propoſitæ cōſultationis aduertendum cen
ſeo,in.2.dubio princ. ꝙ ſi iudex negligat iuſtitiā facere, nedū tenet̄
ipſe iudex,ſed facit litē ſuā,& cōtra eū agi p̄ōt ad intereſſe. ſed qđ
fortius eſt,tenetur ēt ciuitas & princeps,q creauit talē iudicem nō
facientē iuſtitiā, & facit litē ſuam, ut ex multis comprobat Ludoui. quem omnino uide, quia eſt pulchrū conſilium.
Et adde eundem in.l.4.§. ſi tam uicinū,ff.de damno infec. & adde eundem Bart.in qōne ſua diſputata,quæ incipit iudex,qui per imperitiā.ubi tenet, ꝙ licet ille, contra quem latæ ſunt tres ſentētiæ conformes, non poſſit opponere aliquam exceptionem ad impediendum executionem ipſarum ſñiarum. cle.1.de re iud. tamen ꝯ ipſum iudicem poteſt cōqueri,& conueniri poterit in ſyndicatu.
Idem tenet Ange. in.d.l.4.§.fi.& ibidem domi.Hiero. Tor. in fin. & alii nouiſſimi Bal.ī.l. obſeruare.§. profiſciſci,ff.de off.pro cōſul.Ioa. And.in c.ſæpe.j̃. eo.& ibidem in. d.c. ſæpe. uide ipſum Abb. Panor. qui tenet cum Bal. ibi,ꝙ ēt ſi appellauerit qs, & appellationi expreſſe renunciauerit; ꝙ tñ poterit conueniri iudex in ſindicatu, quāuis in hoc Bal.ſit ſibi ꝯrius, & ꝯriū teneat in.§. iniuria,in c. 1. de pa. iura. fir. tenet ēt Ang. in præalleg. §.fi. ꝙ iudex, qui malè iudicauit,
poterit conueniri in ſindicatu,licet pars ipſa potuerit appellare,&
non appellauerit:uel licet appellauerit,&appellatio ē deſerta;uel li
cet appellauerit & proſecuta fuerit,& ſñia cōfirmata fuerit,cū quo
ēt trāſit d.Io.de Imo.& d.Hier.Tor.& alii nouiſſimi ibi. Ad de p̄di
ctis Bal.in l.1.C.de pę.iud.q.male iudi.Alex.ī.l.4.§.cōdēnatū,ff.de
re iud.Bal.& Cy.in.l.1.ff.qđ qſq; iur.Idē dicit Inn.ī.c.ſacro,de ſen.
excom.quando a ſñia non fuit appellatum, ꝙ iudex poterit conue
niri.Add[illegible] qđ no.Bart.in.l.3.§. ex quibus, ff.de alie.iud.mu.cau.
fac[illegible] appellans in appellatione obtinuit, ꝙ tunc uidetur,
ꝙ i[illegible] poſſit conueniri quo ad expenſas litis, quod latè
pro[illegible] Ioan.de Imo.in.l.1.ff.eod.
ANT[illegible]. FRAN. An ſi iudex negligat facere iuſtitiam, uel
forſan dolo ſè uerſet in iudicādo,uel malè iudicet ꝑ īperitiā,teneat̄
ipſe uel hæredes eius,dicas,ꝙ iudex negligēs in puniēdis criminib⁹
ē ipſe puniendus,ut no.Bar.& Bal.in.l.mācipia,C.đ ſer.fug.& ī.l.1.
C.de monopo.& hr̄ ꝑ Bar.ī.l.1.C.đ of. p̄fe.vr. imo punit̄ tūc tanq̄
ꝯſcius criminis,ut ī.l.nō ſolū.C.de cōmer.& merca.& dixit Bar. in
d.l.1.C.de offi.p̄f.ur.ꝙ p̄ōt remoueri ab offō. & uide Bart.& Bal.in
l.1.ff.de his q ſunt ſui uel alie.iu.ubi dñt,ꝙ ꝑꝑ ſeueritatē p̄t ſindica
ri.Et adde ꝙ iudex negligēs,uel ꝑ imperitiā iudicās tenet̄,q̄tum iu-
dici & ſuperiori ur̄ ex ti.de obli.q̄ ex qua.deli.naſ.qđ ēt uoluit Bal.
in.l.mācipia,p̄all.ſed ſi ꝑꝑ dolū malè iudicat,tenetur parti ad tota
le intereſſe,& in ſolidū,& in dubio p̄ſumit̄, ꝙ per dolum malè iudi
cauerit,ut per Alex.plene in.l.4.§. in eū, ff.de dam.infec.& adde ꝙ
ſi iudex negligit,uel denegat facere iuſtitiā,debet adiri ſuperior,ut
per Inno. in.c.ex conqueſtione, de reſti. ſpo. qđ ēt tenuit Spe.in tit. de iudi.delega.in. §. ſequitur.& ꝑ Ale. in. l. de qua re, ff. de iud.& intellige ꝙ debet adiri ſuperior ꝑ uiā querelæ,& nō ꝑ uiam appellationis, ut in.l.fi.§.illud.ubi per Bal.C.de tēp. appel.& uide Bar. & Ale.in.l.de pupillo.§.ſi qs ipſi p̄tori,ff.de ope.no.nū & prædicta intellige, ſi conſtat euidenter de iuſtitia denegata, al's poteſt in dubio dicere ſe facere iuſtitiā, & uelle ſtare ad iudicatum ī fine officii,ut per Bart.& Bald.in d. §.ſi quis ipſi, & ꝑ Bart. in.l. ſi tutor pupillo, ff. de author. tut.
Et adde ad p̄dicta Bal.in tit. quo tē.mi.c.1.uer.iudices. & uide oīno qđ no.Bar. in.l. ſi minoris,circa me. ff.de admi.tuto.in l.ſi reo,&.l.3.§.ex quibus,ff. de alie. iudi.mu.cau. fac. & an appellatione pēdente poſſit agi ꝯ iudicē, uide Bal in.d.§. ꝓficiſci.Itē adde,qđ dicit Bald.in.l. ſi ut ꝓponis in. 3. col. C. qūo & qñ iud. & ang.in d.l. 1. & Imol. & Ange. in l.1.§.hæc uerba,ff. qđ quiſq; iuris, ꝙ ubi a ſententia nō poterit appellari,
tamen iudex facit litem ſuam,ēt ſi eſt nulla.Et an ipſi iudici ſoluēti
expenſas litis aliquo caſu conſulat̄, uide ſingulare dictū Spe. in tit.
đ impē.§.poſtremò,uer.illud. ubi tenet, ꝙ iudex q cōdēnnatur in
ſyndicatu,& ſoluit expēſas litis, ī qb⁹ negligēter omiſit cōdemna
re partē uictā calumniosè litigātē, poſſit eas repetere ab eo,quē de
buiſſet cōdēnare,qđ no.ſi eēt uerū, ſed ꝯriū tenet Inn.& bñ ī.l.ſi ter
ti⁹.§.Celſ⁹,ff.de aqua plu.arcē.& Bal.ī.l. ſancim⁹, C.de iudi. & de
quo uide Lud.Ro.in.d.§.Celſus,q ſaluat.d. Spe.qñ expēſæ litis eēnt
ꝓmiſſę in ꝯtu:qa tūc iudex poſſet repetere, ex quo ēt poſt iudiciū
finitum iure actionis peti poſſunt, ſecundum glo.in.l. non ſolum,
ff.de rei uen.cum ſi.cætera ad materiam hanc uide.j̃.in. d. c.ſæpe.
b SEBA. SAPI. In arbitratore.Vide Abb. in. c. quia iudicante,
col.fi.ubi Feli.s̃.đ p̄ſcri.Feli.ī.c.paſtoralis. §.qa uero, colū. 3. s̃ de
offi.dele.& Iaſ.in.l.ſi quis in cōſcribendo,col.4.in.9.notabili,C.de
pac.vbi ponit, an ſicut iudex facit litē ſuā malè iudicādo, uel negli
gendo,ita & arbiter, & ibi etiam remiſſiuè quid de arbitratore.
Communiter ſummatur. Poſſet ſic ſummari.Collatio beneficiorū
poſt appellationem legitimam factā ab eo, cui regulariter nō cōpe
tit poteſtas conferendi,eſt nulla, hoc dicit iudicio meo, & in hoc
iſte eſt text.ſingu.non ponderatus ab aliquo. And. Barba.

primū & ultimū, nunqd poſſit agi ꝯ iu-
dicē ad intereſſe p̄textu iniquę ſñię, dic
a ꝙ ſic, [a] ſiue nō fuerit appellatū execrādo 8
lites ſiue ſuccūbēs bis appellauerit,& tūc
nō licet tertiò appellare.nec obſtabit ex 9
ceptio rei iudicatę;qa ad aliud & ꝯ aliū
nūc agit̄;đ quo uide bonā glo. & qđ ibi.
no.in.c.paſtoralis.§.qa uerò,de off.dele.
ibi idē Inn.& doc.in.c.ſæpe, de appel. &
Io.An.poſt Inn.in c.ſacro, de ſen. excō. 1
15 †Idē Barto.in.l.fi.ff.de uar.& extraordi.
cogni. ubi tractat, nūqd poſſit agi eodē
mō ꝯ arbitrū malè iudicātē, & cōcludit
b ꝙ ſic,& ibi idē gl.Sed in arbitratore [b] eſt c
qō magis notabilis,& dicit ibi,ꝙ nullibi
reperit hāc qōnē. finaliter concludit ꝙ
tenet̄ ſolū de dolo & lata culpa; qa ipſe
eſt quaſi qdā ꝓxeneta, q nō tenet̄ niſi de
dolo & lata culpa. l.2. ff. de ꝓxene. ſed
ego allego tex.quaſi exp̄ſſum,ꝙ arbitra-
tor mō p̄dicto teneatur,in.l.fi.ff. ſi men.
fal.mo di.& Bar.ſequitur ibi, & facit fe-
ſtum de illo tex. & idē dicēdū aſſumēti-
16 bus cōſimilia officia.†An āt iudex tenea
tur in foro animę, & quid in aduocato,
ſeu procuratore, ꝑꝑ quorū negligentiā
ſeu imperitiā quis iniuſtè perdit cauſam
uide quod not.doct.in.c.calūniā, de pę-
nis, ubi tetigi,& ꝑ Inn.ī.c.ſicut dignum,
de homi.ubi tractat ēt de aliis articulis,
ut puta qñ quis dedit dānū in rebus alie
nis. Et de pęna, an habeat locū in foro
animæ,uide gl.in c.fraternitatis. 12.q.2.
& quod plenè dixi in.c.3. de conſti.

SUMMARIUM.

1 *Collatio beneficij facta poſt appellationem legitimè, uel ex probabili cauſa interpoſitam eſt ipſo iure nulla, nu. 5. 6.*
2 *Promittens non facere querimoniam de aliqua re ſub pœna, incidit in pœnam ſimpliciter exponendo querelam iudici, & ſic ante litem conteſtatam.*
3 *Legatus, qui non eſt de latere, non habet collationem beneficiorum.*
4 *Appellatione extraiudiciali interpoſita, illud ſolum uenit retractandum, quod ſit contra appellationem, non autem poſt.*
7 *Appellatio non ueriſimilis, & quæ habet ius commune contra ſe non reuocat attentata, niſi doceatur de ueritate cauſæ ob quam fuit appellatum.*
8 *Fama ſola non ſufficit ad aliquem condemnandum, niſi cum uno teſte, uel alijs adminiculis.*
9 *Exceptiones, quando opponuntur in curia, an remittentur ad partes pro illarum probatione?*

CAP. I.

Dilecti filij. †Collatio be
neficii poſt &
contra appellationem legiti-
mam facta non tenet.ita com-
c muniter ſummatur. [c] ſed ut.j̃.dicam,hæc
ſummatio eſt nim's generalis, ideo ſe-
cundùm quod intelligo,ſummo ſic.Col
latio beneficii ſacta poſt appellationem
ex probabili & uериſimili cauſa interpo-
ſitā eſt ipſo iure nulla. Diuiditur. nā pri
mò ponit querelam appellantium. Secū
dò dat iudices, ibi. *ſuper quibus.* Et pro
poſitione caſus literalis aduerte.nā iſte
prior & clerici;de quibus in principio li
teræ, conquerebantur de quatuor gra-
uaminibus eis illatis per iſtum archiepi
ſcopum poſt appellationem ad papam
interpoſitam,quorum tria exprimuntur
in litera;quartum erat in antiqua,& fuit
cauſa breuitatis hic deciſum,ſ.ꝙ contu-
lerat eccleſias ſpectantes ad collationē
prioris:& ſolum huic deciſè reſpondet̄.
Ad alia uerò in litera expreſſa non re-
ſpondetur hic.& ideo dicit Ioā.And. ꝙ
fuit hęc decre.malè deciſa. ſimilis deci-
ſio hr̄ in.c.ueniens,de p̄ſcrip. ſed dic ex-
cuſando, quantū fieri p̄ōt compilatorē,
ꝙ ad alia hic expreſſa non fuit hic ſpeci
ficè inſerta reſponſio:quia ſatis qd iuris
erat hr̄ in ſuis titulis,puta in ti. de ſente.
exc.c.per tuas,de offi.deli.& c. cum con-
tingat,cum ſimi.Noluit autem decidere
ipſa grauamina, ut comprehenderemus
totum factum,ſicut accidit, uoluit autē
breuitatis cā decidere quartū grauamē:
qa ſatis p̄t ex reſponſione cōprehendi.

Nã ex reſponſione ſatis comprehenditur
interrogatio, ut in c. inter dilectos. §. cæ-
2 terũ, de fi. inſtr. † Not. 1. ibi: *querimoniam*
a *&c* ꝙ querimonia[a] dr̃ fieri ẽt añ litẽ ↄte
ſtatã; & facit ad qõnẽ, ꝙ ſi qs ꝓmiſit ſub
pęna querimoniã nõ facere, ſeu expone-
re, ꝙ exponẽdo querelã iudici dr̃ incide
re in pęnã; & ꝺ hoc & multorũ aliorũ ſi-
miliũ uerborũ ſignificatiõe uide ꝑ Bar.
3 in. l. amplius, ff. rẽ ratã habe. † No. ſecũdò
b legatũ, q nõ eſt de latere *b*, *i.* cardinalis,
bñficia cõferre ñ poſſe, de quo eſt hodie
tex. in. c. 1. de of. leg. li. 6. No. tertio, ꝙ col
latio aliquorũ bñficiorũ p̃t pertinere ad
prioré & cõuẽtũ, qꝺ p̃t intelligi de bñfi
ciis fundatis in ipſorum eccleſia, de quo
dicẽdũ ut legi. & no. ĩ. c. cũ eccleſia Vulte
rana, ꝺ ele. Idẽ ꝺ aliis inſpecto iure ſpãli,
ar. in. c. ſcriptũ, ꝺ ele. & c. cũ eccl. Sutrina,
4 de cau. poſſ. & ꝓpri. † Quæro, ut aperiam
prius intellm. c. quare collatio iſtorum
bñficiorũ nõ ualuit? So. dicit Inno. ꝙ fuit
facta poſt appellationem. Hoſt. addit & ↄ̃
ipſam appellationẽ, quaſi innuit nõ ſuffi
cere, ꝙ ſit facta poſt appellationẽ, niſi ẽt
ſit facta ↄ̃. & ꝓ Hoſt. adduco text. in. c. cũ
nobis, de elec. ubi patet ꝙ in iſtis appella
tionibus extraiudicialibus nõ conſidera
c tur ſimpl'r id, qꝺ fit poſt appellationẽ:[c]
ſed oportet, ꝙ ſit factum ẽt ↄ̃, & credo ꝙ
hoc ipſum fuerit de mẽte Inno. cũ p̃dictã
cõcluſionẽ firmauit in. d. c. cũ nobis. ubi
ꝑ illũ tex. dicit notãdũ, ꝙ ſi is à quo ap-
pellatũ ẽ extra iudiciũ, aliqd facit ↄ̃ ipſã
appellationẽ, illud ſolũ uenit reuocãdũ,
& nõ alia, q̃ facit poſt appellationẽ, ẽt ſi
appellatio iuſta ſit. De quo uide ibi lati⁹.
5 † Sed ↄ̃ prædicta & ↄ̃ tex. ego ultra alios
oppono multipl'r ↄ̃ text. & ↄ̃ hunc intel-
lectum Inn. & Hoſt. & primò de notatis
ꝑ Inn. in. c. cũ inter. R. de ele. & c. qa ꝑꝑ,
e. ti. & de deſpõſa. impu. c. ad diſſoluẽdũ.
ubi dicit, ꝙ licet qs ꝓponat legitimã ex
ceptionem corã collatore, & eã offerat
ſe ꝓbaturum, & appellat, ſi fiat collatio
in ↄ̃riũ, ꝙ ꝑ hoc nõ caſſat collatio, niſi ꝓ
betur ueritas exceptionis. cũ ergo colla
tio fiat extra iudiciũ & ꝓ iure ſuo expli
cãdo, non tenet differre ius ſuũ ꝑꝑ appel
lationẽ alterius. nec oblatio ꝓbõnis iu-
ſtificat appellationẽ: qa cũ nõ ꝓcedat ut
iudex, ſed ut ps, nõ tenet recipere ꝓbõ-
nes, & ſic nõ procedit cap. interpoſita, de
appel. ut ẽt ibi not. Secundò ẽt impugno
tex. in eo, ꝙ papa mãdat inquiri ꝑ famã
& teſtes, & an collatio fuerit facta ꝑ iſtũ
legatum. ur̃. n. ſuperuacua hęc indagatio
qa ſi non conſtat de collatione, pñt iſti
prior & clerici uti iure eorũ in cõferẽdo
eccleſias illas. Tertio ↄ̃ tex. facit in eo, ꝙ
papa in fine p̃ſeruat collationes factas à
legato, ſi malitioſè clerici diſtulerunt or
dinare illas eccleſias. Nã idẽ ur̃, ſi negle-
xerunt intra debitũ tp̃s conferre. tunc. n.
fit deuolutio ad iſtum legatũ tãquam ad
archiepiſcopum & diœceſanum iſtorum
ut in. c. 2. de conceſſio. pręben. & in. c. 2
de ſup. negligẽ. p̃lat. hæ iudicio meo ſun

difficultates intellectus huius capitu. ſuper cuius intelle-
ctu ualde ſuccinctè tranſiuerunt hic doc. ego uero ſoluẽdo
ↄ̃ria pono tres intellectus ad iſtũ text. Primus, ꝙ primum
ↄ̃riũ procedit, qñ appellatio interponit corã mero collato
re, non ut neget ptãs conferendi, ſed excipiatur, ne collatio
fiat certæ perſonæ ex aliqua cã: puta qa dr̃ crimĩnoſus; & ex
cipiens offert ſe probaturum. Iſtud uero. c. procedit, qñ is,
ad quẽ uerè collatio nõ ſpectabat, uolebat cõferre. nã, ne
uideat uerus collator cõſentire, dẽt appellare, & tũc actus
reddit nullus de quo in. c. bonæ. ĩ. e. Iſte tñ intell's nõ ur̃ oĩ
no tutus: qm̃ ſine appellatione potuiſſet iſte ↄ̃dicere, & ſuf
ficeret ſola ↄ̃dictio ad impediendã ualiditatem collatio-
nis, qa hęc incorporalia poſſident ſolo aĩo, nec perditur
poſſeſſio, niſi data patiẽtia. l. 2. C. de ſer. fug. no. plene ꝑ In
no. in. c. cum olim, el. 3. de reſ. ſpo. & in. c. 2. de in inte. reſti.
Do ergo ſcḋm intellectum fatendo, ꝙ collatio iſtius legati,
ex quo ad eũ tãquã ad archiepiſcopum non erat deuoluta,
cõferẽdi ptãs fuit nulla ex defectu ptãtis, ut ĩ. c. cũ Berthol
dus, s̃. ti. ꝓx. ſed à grauamine extraiudicialiter illato uel uериſi
militer inferẽdo p̃t pars releuari dupl'r, ſ. ꝑ uiã appellatio-
nis extraiudicialis, & per uiam querelæ, ut eſt tex. not. in. c.
concertationi. ĩ. eo. tit. li. 6. Et ſi pars ꝓſequitur grauamen
per uiam appellationis, oportet ꝙ ꝓbet appellationẽ, quia
eſt cauſa ſuæ intentionis, ẽt ſi actus expreſſe ſit nullus, ſicut
obſeruat qñ appellatur a ſñia nulla, ut in. c. exhibita, de iud.
& c. dilecto, ĩ. e. no. in. c. ex parte Adę, s̃. de teſti. & eſt tex. in
c. ad audientiam. ĩ. eo. Vnde, qa iſte prior appellauerat, &
hanc uiam proſequebat oportebat ꝙ doceret de appellatio
ne, & ꝙ collationes fuerunt factę poſt appellationẽ. & ideo
papa mandat de his inquiri: non tñ per hoc ſequit; ꝙ ſi in
hac uia ſuccumberet, quin poſſet redire ad uiã & remediũ
nullitatis. ut not. in p̃alleg. iuribus; facit qꝺ leg. & no. in. c.
licet, de ſent. exco. lib. 6. Ex his innuitur, ꝙ ẽt ſine appella-
6 tione collatio fuiſſet nulla. † Pono tertiũ intellectum & no
tabilioré intelligendo ꝙ iſte archiep̃s dicebat collationẽ
ad ſe deuolutam ꝑꝑ negligẽtiã prioris in cõferẽdo. Prior
ãt ꝓponebat cãm ꝓbabilem & uerĩſimilẽ, ꝑꝑ quam dice-
bat poteſtatem conferendi remanſiſſe penes eum, & uidens
archiep̃m diſpoſitum hoc non obſtante ad conferendum,
appellauit ad papam. Dr̃ hic; ꝙ collatio facta poſt appella-
tionem non tenet. intellige, etiam ſi in ueritate poteſtas
fuiſſet deuoluta ad archiep̃m; quia ꝑꝑ appellationem ex ꝓ
babili & uerĩſimili cã interpoſita, fuit totum negotium ad
ſuperiorem deuolutum. Ideo ante oĩa debet reuocari quic
quid fuerit in ↄ̃rium innouatum. ut in. c. bone. ĩ. eo. niſi cõſti
terit, ꝙ doloſè ille prior diſtulerit cõferre, puta ut interim
perciperet reditus illorum bñficiorum. Nam tunc patet, ꝙ
nõ exprobabili cã appellauerit, iõ in fine reſeruauit caſum
doli cõmiſſi. Et licet hic non dicat de ꝓbabili & uerĩſimili
cã. tñ ita dẽt intelligi. nam ſi appellatio nõ fuiſſet talis, nõ
fieret reuocatio attentatorum ante, q̃ probaretur ueritas
cauſæ appellationis. † Hinc dicunt d. de Ro. deci. 237. ꝙ, ſi
7 rector eccleſiæ appellat à uiſitatione ep̃i, dicens ſe eſſe exẽ
ptum, non ſufficit ad reuocandũ medio tempore attentata
docęre de appellatione, & attẽtatis poſtmodũ, niſi doceat
de ueritate cauſę, ſ. exẽptionis, ſaltẽ ſemiplene: alle. no. in
cap. dilecti, de ma. & obe. & cap. Rodulphus, & c. ſignifica-
uit, de reſcri. & cap. nõ ſolum. ĩ. e. ti. lib. 6. cũ ſi. hæc eñ ap-
pellatio non erat probabilis & uerĩſimilis, cum ius cõe fa-
ceret ꝓ ep̃o, & ↄ̃ appellantem, facit quod plene not. Inno.
in c. uenerabili, de cenſi. & per iſtam caſus poſitionẽ appll'o
hic inducit nullitatẽ collatiõis, ſine qua ualuiſſet collatio;
& ſcḋm prædicta debet reſtringi & limitari lect. doct. hic &
eorum ſummarium. & rl'r an & quando ualeant geſta poſt
appellationẽ extraiudicialem, uel ueniant irritanda, uide
qꝺ dicã. ĩ. e. c. conſuluit, & in p̃alleg. c. bonę. Venio nunc ad
gl. & priò ur̃, ꝙ iſte archiep̃s dẽt deponi, cũ nõ dux erit deſe
rẽdũ appell'oni interpoſitę. 2. q. 6. c. decreto. Gl. fatet cõtra
rium

a Querimonia. Vide Abb. in. c. quia iudicante, uer. 6. q̃ro. s̃. de reſc. Cor. in fin. ſuis in uer. querela, Are. cõſi. 75. col. 8.

b Latere. Nam hic eboracen. archiep̃s eſt legatus natus, de quibus legatis natis, uide glo. ordi. in. c. 1. de offi. lega.

SEB. SAPIA. Poſt appellationem. Et idem concludit Abb. in. c. cum. I. & A. s̃. de re iudi. co. 5. & ad hæc faciunt q̃ ſcribit Sozi. in cõſil. 45. inci. uiſa appellatione, col. 2. in prima parte. ubi ponit, quõ differant, appellatio iudicialis circa attẽtata poſt appellationem.

rium: ſed ad hoc non fuit actũ. Dic illud ꝓcedere in cã crimi-
nali; de quo dicẽdũ, ut hr̃ & no. ĩ. eo. c. de priore, & dic ut ibi
8 dicã. † Op. 2. in eo, ꝙ p̃p̃ requirit hic teſtes & famã. nã ſuffi-
cere dẽnt duo teſtes, ut ĩ c. licet uniuerſis. s̃. de teſti. Sol. dic
cõiungendo gl. q̃ eſt in uer. per idoneas, cũ ſeq. ꝙ fama ꝑ ſe
nõ ſufficit, ſed cũ uno teſte, uel aliis adminiculis ꝓbaret: ſed
teſtes per ſe bñ ſufficerẽt: ſed per hoc nõ ſoluit ↄ̃rium, cum
tex. incipiat a ꝑſonis. Hoſ. ſuꝑ tex. dicit, ꝙ forſan tex. in hoc
habuit reſpectum ad conſuetudinem Anglię, ſcḋm q̃ credit.
12. iuratis aſſerentib. ſe credere ita eſſe, & talẽ eſſe uocẽ, uel
famã patrię: q̃ tñ nõ eſt plena ꝓbatio, nec tolerat in ſñiis,
ſcḋm eũ. Ex hoc dicto dicit. d. An. bñ notãdũ, ꝙ nõ põt cõſue-
tudo inducere, ut nõ plenè ꝓbatiõi ſtet; & ꝙ nõ plena ha-
beat pro plena, remittit ad Fed. cõſ. 27. Certè hoc eſt ↄ̃. c. cũ
dilect⁹, de fid. inſtr. & uide qꝺ plenè dixi in c. 2. de prob. ubi
ipſemet do. Ant. tenuit ↄ̃riũ. nec Hoſ. ſenſit hoc dictũ. nã di-
cit, ꝙ nõ eſt plena probatio. ſ. inſpecto iure cõi: nec ualet cõ
ſuetudo. ſ. reſpectu ſñiæ, ut ferat ſñia ſcḋm credulitatẽ & iudi-
cium aliquorum; & ita loquit. c. ad noſtrã, de cõſue. & & re-
ſpectu probationis ualeat conſuetudo, facit iſte tex. in quo
papa mãdat inquiri ꝑ teſtes & famã; & cũ exigat utrũq;, ur̃
intelligere de teſtib. deponentib. ſuper credulitate ſcḋm con-
ſuetudinẽ patrię: alias nõ mãdaſſet copulatiuè inquiri. Et
a2 no. ex gl.[a] ꝙ fama cum uno teſte probat; & ſic ur̃, ꝙ poſſunt
coniungi diuerſæ partes probationis; de quo uide tu qꝺ ple
nè dixi in c. cũ cãm, de prob. Et an & qñ fama probet, dixi
plenius in c. ueniens. 1. s̃. de teſt. plenè ꝑ Bar. in l. de minore.
9 §. tormẽta, ff. de q̃ſtio. † Vltimò ex gl. hic q̃ro, qd ſi in curia
b [b] neget appellatũ fuiſſe, an teneat appellans ibi probationẽ
inducere: an uerò poſſit petere, ut fiat remiſſio ad ꝑtes pro
illius probatione? Certè in hoc iudicio meo attẽdẽdus eſ-
ſet ſtylus curię; & facit. s̃. ti. proxi. c. cũ ſuꝑ. ubi fuit ad partẽ
remiſſum reſpectu tertii proponẽtis ſe appellaſſe. Sed Hoſ.
dicit curiã tenere, ꝙ aut oppono in uim dilatoriæ; & dẽt fie
ri probatio in curia, de quo remittit ad c. ꝑ tuas, ĩ. de ſen. ex
cõ. Aut in uim perẽptoriæ poſt lit. cõte. & tunc fit remiſſio
ad ꝑtes ſuꝑ illius probatione; & ita dicit fuiſſe diffinitũ per
Cle. 4. nã ſuꝑ principali nõ cogit qs ſecũ probationẽ in cu
riã adducere: ſed qñ opponit dilatoriè ſic: qa dẽt appellans
a prin. probare fundamẽtum iuriſdictiõis; facit. c. Romana.
§. ſi uero, ĩ. eo. li. 6. & ſuper hoc dẽt uenire inſtructus.

SVMMARIVM.

1 *Appellans temerè de iure canonico nõ punitur; ſed de iure ciuili ſic; diſtingue tamen, ut hic dicitur per Abbatẽ, qui temerè appellantem redarguit duntaxat.*
2 *Pœna corporalis reperitur de iure canonico.*
3 *Appellans præſumitur calumnioſè appellaſſe eoipſo, quòd ſuccubuit.*
4 *Peccatum mortale non ſemper quis incurrit ex contrauentione canonis.*
5 *Prælatus licet poſſit pro modica cauſa a regimine repelli, tamen non ſufficit leuis cauſa.*
6 *Abbas & loca religioſa & ipſorum perſonæ quõ ſubiiciuntur ordinario loci.*
Monachus magis debet obedire abbati, quàm epiſcopo.
7 *In appellationib. debet ineſſe cauſa uera, iuſta & expreſſa.*
8 *Appellatio generalis, puta appello ad iudicem competentem, ualet de iure ciuili, ſed de iure canonico non.*
Genus, qꝺ nõ põt uerificari niſi in una ſpecie, nõ inducit aliquã incertitudinẽ. 10.
9 *Appellari poteſt omiſſio medio de iure canonico.*
10 *A ſubdelegato non appellatur niſi ad delegatum.*
11 *Appellatio alternatiuè interpoſita, puta appello ad talem, uel ad talem an & quo caſu ualeat?*
Alternatiua non inducit certitudinem, quando certum eſt, quòd in uno caſu non poteſt uerificari.

CAP. II.

I*Nter cætera.* Appellatio gñalis reſpectu
cãæ nõ ualet. tria facit: re-
fert appellationẽ: appellãtẽ redarguit, & appella-
1 tionẽ repellit. † Not. primò & tene menti, quia
ſolet ad hoc allegari, ꝙ temerè appellans nõ eſt de iure ca-
nonico pœna extrinſeca puniendus. Nam p̃p̃ iſtũ abbatẽ hic
temerè appellantem redarguit duntaxat. De iure uerò ciui 5
li ſecus; de quo dicendum, ut leg. & no. in l. a proconſulibus,
C. eo. & in l. ab executore, C. quo. ap. nõ reci. Gl. tñ in ca. ad

Romanam. 2. q. 6. ſentit idẽ de iure cano
nico, qꝺ de iuri ciuili, & clarius Io. And.
poſt Io. Vin. Gof. & Philip. in c. debitus.
ĩ. eo. ubi dixit, ꝙ ſi calumnioſè quis ap-
pellauerit punitur in q̃nquaginta libris.
In criminali verò perdita lite notatus ab
ſcedat, C. de appellat. l. a proconſulibus.
Sed primam partem, quòd de iure cano-
c nico non ueniat appellans[c] puniendus ul
tra expenſas, & quòd aliud ſit de iure ci-
uili, tenet gl. in l. 1. ff. a q. appel. nõ licet, &
Cy. in l. eos, C. de app. & Spe. e. tit. §. nunc
dicamus, in princip. Ego uerò diſtingue-
rem ſic, ꝙ aut quis temere ſeu importu-
nè appellauit; & punitur de iure ciuili, ut
in legibus prædictis, quę non requirunt
in hoc calumniam. Ad idem. l. quiſquis,
C. quo app. non reci. canonizata. 2. q. 6.
cap. ei qui. §. ſi qs etiam auſus, & §. fin. ſed
de iure canonico talis non punitur, niſi
2 in expenſis. † Sed ſi non eſt ſoluendo, põt
puniri in corpus, ut hic & melius in c. re
prehenſibilis. s̃. eo. facit ca. finem litib. de
dolo & cõtu. probat optime lex. in c. 1. de
elect. lib. 6. in uer. *hoc aũt.* puto tamen, ꝙ
alia pœna extrinſeca puniri poterit, ſi iu-
dici hoc uiſum fuerit; argu. optimum in
c. frequens, de reſtitu. ſpoliato. lib. 6. & in
l. non ignorat, C. de fruc. & lit. expẽ. Aut
quis calumnioſe appellauit; & tũc in præ-
ſumpta calumnia idem dicendum, qꝺ'. s̃.
3 † Nã eoipſo, qꝺ appellãs ſuccubuit, præ-
ſumitur calumniatus, ut probatur in d. c.
1. de elec. lib. 6. ad fin. & notanter probat
ille text. ꝙ de iure canonico nõ habẽt lo
cũ p̃dictæ pœnę legales. nam ibi pro præ-
ſumpta calumnia imponitur alia pœna,
& in certo caſu tantum, ſ. cũ quis deficit
non probando, quod obiicit in perſonã
electi. Aut quis poteſt conuinci de calũ-
nia ex perſpicuis coniecturis ſeu iudiciis:
uel quod cauſa contemptus appellauerit,
& tunc. puniri dẽt de iure canonico: pœ-
na tamen arbitraria, ad hoc c. cum para-
ti. ĩ. eo. ſecundum unum intellectum. nam
calumniæ delictum non debet remanere
impunitum etiam de iure canonico, ut ĩ.
de calumnia. per totum. ſed de iure ciuili
ſerua. s̃. alleg. & hoc not. quia non habes c
4 alibi hunc paſſum ita plene diſcuſſum. †
No. ſecundò, ꝙ non ex qualibet contra-
d uentione[d] canonis incurrit quis ſemper
mortale: uel ſaltem ſit pœna depoſitio-
nis afficiendus. Nam iſte abbas temere,
& ſic contra ius appellauit; nec tamẽ fuit d
remotus ab abbatia, uel tanquã pro mor
tali puniendus, & ſic limita gloſſam, in
cap generali; de elect. lib. 6. & uide quòd
circa hoc dixi in capi. nam concupiſcen-
5 tiam, de conſti. & in c. 1. e. ti. † Et ex hoc,
& ex tex. & not. & tene menti, ꝙ licet prę
latus regularis poſſit pro modica cauſa
a regimine remoueri, ut in c. per tuas, in

a Ex gl. & tene mẽti hãc gl. ord. & ita quotidie allegat, ꝙ in ciuilib. cauſis fama facit ſemiplenã probationẽ, & iuncta cum uno teſte, de ueritate facit plenã probationẽ; & ita uoluit ẽt alia gl. no. in ca. ueniẽs, s̃. de teſti. & ſequuntur ibi do. & gl. in uer. fama, in c. ſępe. 4. q. & in l. in bonæ fidei, C. de iurei u. & plenior in l. 3. in uer. confirmat. in §. eiuſdẽ, ff. ꝺ teſt. & uiꝺ de hoc plenè ꝑ cano. in d. c. ueniẽs, el. 1. de teſ. & hic ꝑ d. Phi. de Frã. de Peru. in 2. co. & pleni⁹ ꝑ do. Iaſo. de Mayn. in ſua aurea rep. l. admonẽdi, ff. de iure iur. in 154. co. ubi elegãter ponit, an & qñ fama faciat ſemiplenã ꝓbationẽ, & qñ plenã, & an & qñ unus teſtis ſimul cũ fama plenè ꝓbat, & qd in criminalib. & an diuerſę ſpecies ꝓbationis dẽant cõiungi, ibi uide per eum.

b In curia. Vide ẽt hic. d. Phi. de Frã. de Peru. in ult. co. ubi ẽt ponit poſt inn. an appellans teneat ꝓbare ſuã appellationẽ legitimo tempore interpoſitam.

Adde, an fama plenè ꝓbet, & qñ Roma. conſ. 7. & 310. Ale. conſ. 66. 3. li.

ANT. FRAN. An & qñ fama in ciuilib. uel criminalib. ꝓbet plenè, uel ſemiplenè, uel qñ faciat præſumptionem ſeu indiciũ, uide quæ plenè ſcribit Lãfr. in repe. l. admonẽdi, in pe. & ult. chart. ff. de iurei. & ĩ criminalib. uide quę hñr in l. de minore, §. tormẽnta, ff. de q̃ſt. & ꝑ Angel. nec nõ plenè ĩ tra. maleſi. in gl. ĩ uer. ꝙ fama publica p̃cedente, & ibi plenè ꝑ apoſtillãtes.

SEB. SAPIA. Appellans. idẽ tenet Ang. i l. ab exe cutore. C. quo ap. nõ reci. ubi tenet ꝙ ita ſeruaret in terris eccleſię.

SEBA. SAP. Contrauentione. Vide Bar. in l. ſi qs ꝓ eo, in 5. mẽbro, ff. de fideiuſſori. & Car. in cl. 2. in ul. col. de uita & ho. cle. & in cle. dudũ §. fi. de ſepul. Abb. in rub. 1. de obſer. ieiu. in fi. & in c. ſacris, col. fina. s̃. ꝙ

In l.1. Adde in §. ſi quis in appellatione poſt me. in uerſ. q̃ro q̃d ſi ali q̃s,& idẽ q̃d Bar. tenet Spe.i §. nũc tractemus,uer.ſed ſi q̃s in e.ti.de ap. & Bal.in l.aptiſſimi,C.de iudi.in 1. q.gl.& in l.cũ pro ponas,añ fin.C. de bo.aut.iud.poſ.& ipm Ab.Pa.i c. ut debitus,in fi.j.eo. & circa hãc materiã adde oĩno Pa. de Ca.ĩ l.q. Romæ §.pe.ff.de uer.obl. & q̃d ibi not.p d. Alex.de Imo.

Adde an ualeat appellatio generalis Alex.cõſil.170.& 183.2.lib.

a ANT. FRAN. Circa hoc,an ꝓcedat appellatio generalr,dicas ꝙ appellatio fit multipliciter, ut p uerbũ,appello, uel p uerbum,appello,a ſnia,uel p uerbum appello ad iudicẽ cõpetẽtẽ,ut eſt gl. ĩ l.cũ ꝓponas,C.đ bon.aut. iud. poſ. itẽ p uer. appello ad iudicẽ , q̃a tũc intelligitur.ſ. cõpetẽte,ut in l. qui Romæ.§.Seia,ff.đ uer. ob. Itẽ p uerbũ, appello ad quẽ libet iudicẽ , ſm Bal.in l.aptiſſimi in 1.co.C.de iudi. hoc tñ intereſt,q̃a ſi appelletur ab interlocutoria , dẽt inſeri cã, & iuſtificari ex eiſdẽ actis, ſi uerò appelletur a diffinitiua,ſufficit appellare abſq; aliquã expſſione cãę ; q̃ tñ poſtmodũ in ꝓgreſſu cãæ appellatiõis debit allegari,ut in c.ut debitus, & in c.interpoſita, hoc eo. ti.& in l.p hãc.C. de tempo.ap.

b Canonico. Ioã.de Imo.in d.l.1. ff. e. tenet ꝙ imò indiſtincte ualet appellatio iſta,appello ad iudice cõpetente,q̃a de iure canonice gradatim dẽt appellari.pter quã in duobus caſibus quorum unus eſt ſedes apoſtolica , & alter legatus eiuſdẽ,ut in ca 1. đ of.leg. uñ i dubio ui in aliis uti iure

ſi.de ſimo.& c.qualiter & q̃ñ,in ſi.de acc.
6 nõ tñ ſufficit q̃libet cã leuis,ut hic. † No.
tertiò abbatẽ conueniendũ corã ordinario loci.18.q.2.c.abbates,& ca.monaſteria,& j.de religio.do.c.cũ uenerabilis , cũ
ſi.nõ tñ intãtũ ſubiiciũtur loca religioſa ,
& eorũ ꝑſonæ,ſicut ſecularia, & ꝑſonæ ſeculares;de quib.dicẽdũ,ut leg.& no.in ca.
dilectus,de of.ord.p Inn.in c.1. đ ſtat.reg.
& uide gl.11.q.3.c.q reſiſtit,quę dicit, ꝙ
monachus potius obedit abbati,q̃ ep̃o,de
7 quo in c.cũ ab eccleſiarũ,de of.or.† No.4.
ꝙ ſm antiqua tpa ualebat appellatio non
expreſſa cã grauaminis,ut no.j.e.c.ut debitus:tñ ubi erat notoriè friuola,non deuoluebat cãm;& hoc operabat̃ iſta decre.
olim. hodie aũt nõ hẽt dubiũ p p̃dictam
decre.ut debitus: q̃a dẽt eſſe cã app.uera ,
iuſta,& expreſſa in ipſa app.de quo dicen
8 dũ,ut ibi,& cle.appellãti,e.ti.† Circa hũc
tex.q̃ro de duab.q̃õnib. Prima, an ualeat
app.generalis reſpectu iudicũ, puta appel
a lo ad iudicẽ cõpetẽ?Bar.in l.1.[a] ff.e.tenet
ꝙ ſic p tex.illius.l.1.ꝓpe finẽ, cũ ſequen.
q̃đ eſt uerißimũ de iure ciuili:quia genus,
q̃đ nõ põt uerificari,niſi in una ſpecie,nõ
inducit aliquã certitudinẽ;ſicut in ſimili
no.in nomine appellatiuo in c. quoniam
abbas,de of.dele.& c.ex parte.j.e.tit. Sed
cũ de iure ciuili nõ poſſit appellari omiſſo medio, ut in l.impatores , ff. ergo illa
gñalitas reſpectu iudicis nõ inducit incertitudinẽ : q̃a debet intelligi de iudice
ſu piore immediatè;& ꝓ conſequens non
9 uitiat.† Sed de iure canonico [b] puto talẽ
b appellationẽ nõ ualere.quia põt appellari omiſſo medio ad papã.2.q.6. c. ad Romanã.Itẽ ad legatũ in prouincia ſm quoſdã.ut no.in c. 1.& c.q̃đ translationẽ , de
off.leg.ubi hoc teneo.Item ad patriarthã
ſm Inn.in c.antiqua,de priuil.& gl.in ca.
renouãtes 32.diſ.de quo tñ dic , ut plenè
no.in d.c.antiqua.& ideo cũ hæc appellatio generalis inducat incertitudinẽ , non
debet ualere : quia iudex dẽt eſſe certus ,
de reſcri.c.ad hęc, nec licet cum alterius
iniuria uagari.l.pretor edixit, ff. de iniu-
10 riis.† Puto tamen,ꝙ ubi euitaretur incertitudo,ualeret talis appellatio etiã de iure canonico;puta quia appellatur a ſubdelegato delegati papę . nã tunc non poteſt
intelligi niſi de iudice ipſo delegato : q̃a
eo omiſſo nõ poteſt ad aliquem appellari,iuxta illud quod legi.& not. in c.ſuper
queſtionum.§.ſi uerò;de of.deleg.& dixi
in c.cũ Bertol.de re iud.& facit q̃đ dicam
11 in ſeq.q.† Quæro ſecũdò,q̃d ſi appellatio
c interponit̃ alternatiuè [c] reſpectu iudicũ,
nũquid ualeat?uide bonã gl.in c.is cui,de
off.deleg.li.6.& p Ioan.Andr. plenius in
regula,in alternatiuis,de reg.iu. in Meic.
Et uidet̃ concludere Ioan.An.in utroque
loco , ꝙ de iure ciuili poſſit talis appellatio tolerari:q̃a, ex quo ille iudex eſt certus,ut dixi in p̃ceden.q. alternatiua nõ p̃t
inducere obſcuritatẽ;ſed de iure canonico cõcludit,quòd non ualeret,cum poſsit
appellari omiſſo medio,ut prædixi. Sed

uide tu do,de Ro. deci.220. ubi uidentur
impugnare hoc dictum Io.An. dicentes,
ꝙ aduerſarius poterit in proſecutiõe certificare appellatum ; & referunt Ioan. de
Lig.hoc tenuiſſe.Ego dicerem , ꝙ aut talis alternatiua ẽ, quæ non habet inducere
incertitudinem;puta quia appellat ad iudicem competentem,uel incompetẽtem;
& tunc idem dicendum eſt , quod de iure
ciuili. nam illa pars repellit iudicem incompetentem. Aut poſſet ad utrunque appellare;& tũc, ſi iuſta cauſa illum excuſat
in diſcernendo quis ſit competens , puto
appellationem ualere,arg.eorum q̃ leg.&
no.maximè per Innocen.in cap.conſtitutus,de integ.reſtitu.& in leg.1.ff quorum
leg.& in c.1.de poſtu.prela.lib. 6. ceſſante autem iuſta cauſa tene opi.Ioan. And.
Glo.eſt facilis,& inſtat circa quædã brocardica,& uide quod no.in c. ſi ſacerdos,
allegato in ea. Nicolaus abbas.

SVMMARIVM.

1 *Monachi,& alij religioſi appellant a correctione ſuperioris,qui in corrigendo excedit modũ.7.ubi ponitur quid ſit agendum in tali appellatione.*

2 *Monachi delinquentes circa regulam & ipſius ordinationes ſunt plectendi per abbatem:ſi uerò delinquunt circa alia crimina , ob quæ uenit formanda contra eos inquiſitio,uide remiſsiuè.3.*

4 *Monachi & alij religioſi,uel clerici ſeculares, an poſſint poſt profeſsionem aſtringi,ut uiuant ſub ſtrictiori regula,quã ſub illa,quã ĩ ingreſſu inuenerunt.5.*

6 *Fratres mendicantes poſſunt tranſire religionẽ ſancti Benedicti ex regula,quam habent:ſed non ex conſtitutionib.quas poſtea fecerunt,quibus ſtatur.*

8 *Appellatio non eſt admittenda,ubicunq; ſententia eſt notoriè iuſta.*

9 *In appellatione à diffinitiua non eſt neceſſe exprimere cauſam.*

CAP. III.

AD noſtram. A correctione nõ
appellat̃.uel ſummo ſic inſpectamẽte. A correctiõe legitima nõ
appellat̃,niſi modus excedat̃.h.d. Prio p̃mittit cãm mãdati. Scđò mãdatũ,ibi:*mandamus*. Caſus literalis. Abbas ſancti Petri
q̃ſiuit a p̃p̃, an deberet deferre appellationib.monachorũ ſuorũ a correctiõe interpoſitis. Rñdet,ꝙ applł̃o nõ eſt inuẽta, ut
alicui p̃ſtaret patrociniũ in ſua neq̃tia exiſtenti.quare mãdat eiſdẽ,quatenus , nõ
obſtãte appellatione ſubditorũ ſuorũ,corrigat eos ſm regulã & inſtitutionẽ ordinis ſui.Ber.No.priò a ꝯrio ſenſu, quòd appellatio ꝑmittit̃ ẽt religioſis,q̃ñ indebite
prægrauãt̃ p ſuperiorem; licet ſuperior ꝓcedat p uiã correctiõis;q̃đ clarius probat̃
j.e.in c.reprehẽſibilis,ad finẽ,nulli n. denegãda eſt defenſio,ẽt ſi ſit excõicatus , s̃.
1 de excep.c.cũ inter.† No.2.ibi:*quilibet ſub
ditorũ tuorũ*.iũcta ſubſcriptione,ꝙ mona-
d chi poſſunt dici ſubditi abba.[d] eorum.Idẽ
poteſt dici de ſecularibus reſpectu p̃latorũ ſuorum,ut in c.irrefragabili , de offic.
ordi.& c.cum apoſtolus . §. prohibemus,
de cenſi.Sunt enim iſti ſub prelatis ratione iuriſdictionis & prelaturę , prelati tñ
debent

cõi & nõ ſpãli, l. q̃q̃.& l.teſtamento mili.l.1.

c Alternatiuè. An poſsit appellari alternatiuè nł̃ copulatiuè, uide per An.& Moder.in l. 1.§.ſi q̃s,ĩ fi.ff.e.& Bal.ĩ l. appellatione,in 3.co.C. e. & Bal.in l.cũ proponas,in fi.C. de bo. aut.iud.poſ.& ibi Ang. & Sal. tenet cũ Bal.ſed an poſſit pœnitere, uide Bal.in l.ſi quis libellos,C. eo.

Adde an ualeat appellatio alternatiua,Ale.cõſ.161.2. li.do.de Ro.deci. ſuis in nouis, hoc eo.ti.

d SEB. SAPIA. Alternatiuè. Vide mod.poſt Inn. & Bal.in c.ex parte , ubi ẽt do.Ant.s̃.đ reſcrip.Ang.i cõſ. 336.in c.q̃õ Bal.in cõſil.320.inci.do. Simonis,in 4.pte.

e Subditi abbati. No.ꝙ monach[9] dr̃ ſubdit[9] abbati,ergo põt inferri, ꝙ nõ poterit in ius uocare abbatẽ ſine uenia,uide q̃ dixi. in c.ex p̃te,de acc. & c.cum olim, de cau.poſſ.& ꝓprie. And.Bar.

dẽnt eos tractare ut ſocios: q̃a ñ ſunt dñi, nec dẽnt ut dñi
dominari;uide bo.tex.in.c.eſto ſubiect[9].95. diſt.& p illum
tex.arguit ibi.gl.1.ꝯ ſuperciliũ ep̃oporũ, q ſubditos appel
lãt filios,cũ dẽant eos appellare fratres,vel ſocios.8.q.1.c.
ꝙ autẽ,&.10.q.3.c.cauẽdũ.Caueãt tñ ſubditi, cũ ſcribũt p̃ e
lato,ut ñ appellẽt eũ fratrẽ,cũ dẽant eũ honorare in ſuprascriptione;ita notãter dicit illa gl.ſed tu uiđ tex. in.c. cum
clerici de uerb.ſig.&.c.graue,de exceſ.p̃la.ubi clerici appel
2 lãt ep̃m dñm.† No.3.ibi:*corrigas, & caſtiges*,iũcta ſuprascriptione,q̃đ correctio monachorũ ſpectat ad abbatẽ ſolũ.vñ
hic nulla fit mẽtio de.c.ſuo ; ad hoc.c.nullã,28.q.2. & uide
Io.An.in.c.Ioãnes.j.de reg.Ex quo infert̃,q̃đ maior eſt in
hoc authoritas Abbatis in monachos q̃ Ep̃i in clericos:q̃a
Ep̃s illos ñ corrigit de iure cõmuni ſine ꝯſilio capituli ſui. 7
15.q̃õ.7.c.Ep̃s nulli[9],licet valeat cõſuetudo in ꝯriũ,ut in.c.
3.de conſue.li.6.An aliquo caſu teneatur abbas habere cõſiliũ ſui capituli in correctione monachorũ, dicã.j.eo.c.reprehẽſibilis . Itẽ no.ex hoc & ex tex.ꝙ correctio monachorũ prĩcipaliter ſpectat ad abbatẽ ẽt excluſo ep̃o;q̃đ ñ reperit̃ in alio p̃lato ſeculari citra ep̃m iuxta no.p Inn. & alios
ĩ.c.cũ ab eccleſiarũ,&.c.quãto,đ offi. ordi.& de abbate eſt
bo.tex.in.d.c.quãto.hęc indubię ꝓcedũt ĩ his, q̃ ſpectãt ad
3 regulã & ad cõſtõnes ordinis.† Quid aũt cũ accuſat̃ monach[9] đ delicto extrĩſeco,uel ẽ formãda ꝯ eũ inq̃ſitio? uiđ p
doc.ĩ p̃alle.iurib[9].pleni[9] p Ioã.đ lig.ĩ cle.ne ĩ agro, de ſta.
reg.pleniſſimè dixi in repe.c.ſi q̃s ꝯ clericũ , đ foro cõpe.&
credo hũc articulũ poſuiſſe in.c.cũ cõtingat,e.ti.& in fauo
a rẽ [a] abbatis optimè facit.c.ĩ ſingulis,&.c.ſi. de ſta.reg.in.c.
ſuſcepimus,de homi.& cap.moniales,đ pur.ca. No.ultimò
monachos poſſe cõpelli ad obſeruãtiã religionis,& cõſtitutiõis ordinis;facit tex.ĩ cle.1.đ priuile. Et ex hoc & ex tex.
no.differẽtiã inter obſeruãtiã religiõis,& ordinis . Nã obſeruãtia religiõis ꝓprie cõſiſtit circa id , ꝙ cõtinet̃ in rł̃a illi[9] religionis.Obſeruãtia aũt ordinis cõcernit cõtẽta ĩ ſtatutis & cõſtitutionib[9] ordinis poſt rł̃am factis ab illis đ il-
4 lo ordine,ſeu p ſuperiorẽ habẽtẽ ad hoc poteſtatẽ.† Et faciũt hæc ad q̃ſtionẽ,nũq̃d religioſis poſſit poſt ꝓfeſſionẽ ĩ
dici durior & ſtrictior uita;& facit iſte tex.ꝙ ſic:q̃a nedum
ad rł̃ę obſeruãtiã tenẽt̃,ſđ ẽt ad ſtatuta ordinis . Sed tu ui
b de ad hãc q̃ſtionẽ bo.gl.[b] in rł̃a.ꝙ oẽs tangit de reg.iur.li.
6.& in c.geſta.74.diſt.& p Inn.in.c.ſup eo,de reg. & aliq̃d
p eũdẽ in.c.dudũ,de cõuer.cõiuga.& communiter tenet̃,ꝙ
c poſſit:[c] q̃a monachi renũtiauerũt ꝓpriis uolũtatib[9]. vñ nõ
p̃nt reſiſtere,ſed tenẽt̃ facere quãtum p̃nt;ad hoc facit.c.in
memoria.19.diſt.& meli[9] in.c.vnico,de ſta.reg. lib. 6. ubi
moniali fuit ĩdicta ꝑpetua clauſura; & optimè adduco tex.
ſm unũ intellectũ ĩ.c.reprehẽſibilis,p̃alle.in fi. ubi patet,ꝙ
ẽt ſtatuta Abbatis & capituli ligãt monachos,uel moniales ſingułr,& vr̃ in eis ſufficere maior pars capituli, arg.in.
c.1.đ his,q̃ fi.a ma.par.ca.† Circa clericos ſeculares ur̃ ali-
5 ter ſentire gl.in.d.reg.q̃đ oẽs:ſđ ego dicerẽ ſic,q̃đ aut q̃rit̃
nũq̃d poſſit eis indici auſterior uita p q̃ auſteritatẽ mutet̃
ſtat[9] ꝑſonę;vt puta q̃a acolyti teneãt̃ cõtinere,nec poſſint
trãſire ad nuptias,vel ꝙ abdicẽt a ſe ꝓpria ; & ꝓcedat illa
gl.& hoc ñ poſſit fieri,niſi ipſi ordinati cõſentiãt,argu.32.
q.1.c.ĩtegritas. Aut ĩdicit̃ auſterior uita circa accidẽtalia,
p q̃ ſtat[9] uitę ñ mutat̃;& tũc ſuperior poterit , maximè p̃p̃,
ar.opti.ĩ.c.q̃ñ.đ ui.& ho.cle.&.3.diſt.ca.deniq;,cũ ſi.Item
& capitulũ ipſi[9] eccł̃ię,dũmodo oẽs cõſentiãt ñ eñ puto in
eis ſufficere maiorẽ partẽ,arg.eorũ,q̃ no.ĩ.c.cũ oẽs, đ con
ſti.p Inn.& gl.puto ẽt ꝙ dẽat ĩteruenire cõſens[9], & authoritas Ep̃i iuxta ea,q̃ no.Inn.ĩ.c.cũ cõſuetudinis , đ cõſue.&
p gl.ĩ.c.2.de uer.ſig.li.6.ĩ uer. ſtatutũ.Scđò prĩcipaliter in
d duco tex.ad p̃dicta,ꝙ ad ꝯſiderãdũ,q̃ religio [d] ſit ſtrictior,
ñ dẽt ſimpłr attẽdi diſpoſitio originalis rł̃æ,ſed ẽt ſtatuta
ordinis,q̃ duriorẽ viuẽdi modũ inducũt,vt hic,& ĩ.d.ca.1. 8
6 de ſtatu.mo.li. 6. Et hæc faciũt ad fratres p̃dicatores , q̃ ex
rł̃a ñ ſunt mẽdicãtes:ſđ poſtea ex cõſtitutione ordinis ab-

dicarunt a ſe ꝓpria, & fecerũt ſe mendicantes . vñ habito reſpectu ad rł̃am poſſent intrare ad religionẽ ſancti Bñdicti:
ñ autẽ ſic habito reſpectu ad conſtitutiones.[e] Itẽ dic,q̃đ dẽt cõſiderari auſteritas
religionis reſpectu obſeruantiæ de præſenti & ñ reſpectu inſtitutionis antiquę.
vñ ñ p̃t q̃s de religione in ſe laxiori intrare ad arctiorẽ reſpectu antiquę inſtitutiõis.Sed đ p̃ſenti illa auſteritas non ſeruat̃:q̃a ñ vr̃ ductus ſpiritu dei,ſed aduerſarii,ut in.c.ſanè , & ibi per In. de reg.&
hoc no. q̃a multi errãt,& ſępe uidi ſerua
7 ri ꝯriũ,& malè.† Venio ad gl.& oppo.đ.
c.de priore.j.e.&.c.licet in corrigẽdis,đ
offi.or.vbi in cã correctionis ñ appellat̃.
Sol.dicit gl.fi.ꝙ iſtud fallit, cũ exceditur a
mod[9] ĩ corrigẽdo,ut in ꝯriis. Reddit aũt
in fi.rõnẽ rł̃ę,quare ñ appellat̃ : q̃a fit ad
pœnitẽtiã,& ex̃ formã iudicii. hoc idem
b ſentiunt Tan.& Vin.dicentes ꝙ ſi ꝓcederet ĩ forma iudicii,poſſet monach[9] , ſicut
& cleric[9] appellare;& ſic uidẽt̃ iſti ſentire differẽtiã inter clericũ,& monachũ reſpectu proceſſus extraiudicialis. Inn.verò
dicit,ꝙ hodie ñ vr̃ differẽtia inter regulares & alios,& inter correctionẽ & aliũ
c ꝓceſſũ,cũ ſemp liceãt appellare, ſi ſuperior excedat;ꝙ idem ẽ,ac ſi grauet. d.c.licet,đ accu.c.inq̃ſitionis.Oli aũt poterat
d eſſe differẽtia:q̃a clerici ſæpi[9] audiebant̃
appellãtes:rł̃ares aũt rari[9].Preterea ꝯ diſciplinã ñ appellabant, niſi grauarent̃.In
aliis audiebãt̃ appellãtes,licet ñ grauarẽtur & poſſet hodie ſm cũ p̃cedens dictũ
hr̃e locũ poſt ſnĩam ꝯ rł̃ares l.tã, ſm ip
e ſorũ rł̃am.nã tũc ñ deferret iudex tali appellationi;& idẽ dicit ĩ corrigẽdis exceſſib[9] regulariũ ſubditorũ.s̃.đ offi.ord.c.irrefragabili.§.1.Hoſt.dicit, ꝙ q̃cq̃d dicat
Inn.multi ſunt caſus.ĩ q̃b[9] grauat̃ ſecularis cleric[9],& in eiſdẽ ñ grauat̃ regularis.
vñ dicit hodie & olim magnã differẽtiã
eſſe inter correctionẽ regulariũ & ſecularĩu clericorũ.j.eo.ca.cũ ſpeciali,de accu.
c.qualiter.2.§.ſi.de ſimo.c.p tuas.§.fin.&
idẽ Gui.in Spe.e.ti.§.ĩ q̃b[9], uer.11.Sed p
iſtud dictũ Hoſ.nõ tollit̃ opi.Inn.vñ dico
ꝙ reſpũ facultatis appellãdi nulla eſt hodie dr̃ia inter ſeculares & rł̃ares,q̃a ẽt ſeculares hodie nõ appellãt ex̃ iudiciũ, uel
ĩ iudicio añ ſnĩam , niſi p̃textu grauaminis,q̃đ exprimet̃ tenẽt̃,ut ĩ.c.ut debit[9] honor.j.e.& c.1.e.ti.li.6.& idẽ ẽ ĩ religioſis,
ut s̃.dictũ ẽ.Fatẽdũ tñ ẽ,ꝙ facili[9] p̃ grauari p̃t ĩ ordine,p cedẽdi & ĩ aliis religios
q̃ ſecularis,ut ĩ iurib[9] all.p Ho. ſed p hoc
non tollit̃ s̃.dicta cõcluſio. oportet.n. in
utriſq; grauamẽ ſubeſſe:ſđ oli poterat eẽ
dr̃ia, q̃a oĩs applł̃o , q̃ nõ erat manifeſtè
friuola,deferebat cãm ad ſupiorẽ.2.q.6.
c.ad Romanã,no.ĩ p̃al.c.ut debit[9].ſed rł̃ares non audiebant̃ appellantes, niſi excederet̃ modus in corrigẽdo.j.e.c.cũ ſpãli.
Poſt ſnĩam uero diffinitiuã idem p̃t dici.
8 †Nã ſi ſnĩa eſt notoriè iure fulcita,nõ dẽt
admitti applł̃o tã in religioſis, q̃ in ſecularib[9],ut in.c.Romana.§.ſi ãt poſt ſnĩam,

a In fauorem abbatis. Adde quod ibi poſui.

SEB. SAPIA.

b Bonã gl. Cõtra illã glo.in.d.c.q̃đ oẽs,cõſuluit Old. in con.96.inci.nũ quid monachum, de cuius ueritate diſputãt hic Feli. & Deci.

c Quod poſsit. Adde uidendum Ol. conſi.96.

SEBA. SAPI.

d Vide Car. in con 19.incip. ꝓ elucidatione, & Lapũ alleg.62.inc.Frã. & allegatio. 130. 5.inci. pro dubii propoſiti, in pri.

e Ad conſtitutiones. Adde Cal.cõ. 13.de reg. & uide Lapũ allega. 62.

ZACHARI.
b Exprimere cām. Adde Lā. đ Oria. in. c. quoniam ɔ̄ falſam. §. inter. đ app.nu. 39.uer. ſatis ſupra uiſū eſt,& ibi remiſſi. in apo.Bened.ua de in uer. exprimatur.ſ̄.de ꝓba.
b Exceditur mod⁹. Adde Ro. conſi. 351.& Cal.conſi. 20. de reg.
c Cauſa condemnationis.Adde pro hoc ꝙ dicit Ale. conſil. 104.1.lib. ꝙ literę remiſſoriæ condēnatiōis ſūt nullæ,niſi oīa ſpecificētur ī ſupplicatione, q̄ potuiſſent mouere principem ad nō cōcedēdū,đ quo per Oldra.conſi. 22.in fin.
SEBA. SAPI.
d Deſeritur appellatio. Vide Bart. uerō.in cautela. 194.inc.ubi quis poteſt. Mathe.in nota.21.inci.no. practicā. & hoc itelligit Fel. hic procedere, qñ pēdēte termino iterū appellaretur, quia prima appellatione deſerta ñ iuuaretur ex ſecūda,allegat. do. đ Rot.in ti. de appel.deci.23.in antiquis, ſed ɔ̄rium ſentit Cal. in diſputatione inci.a diffinitiua ſenté. co.pe. quā refert & ſeq̄.ī Fe. in. c. capitulum, colū. 4.uer. amplia fallentiam iſtam ſupra de reſcri.

.j̄.eo.ti.li.6. facit.c.cū ſit Romana.j̄. eo.
Sec⁹ aūt ē,vbi poſſet cōpetere excuſatio,
uel poſſet habere locū,nō ꝓbatū ꝓbabo
&c.ut in.c.cū Ioānes,de fide inſtr. &. l. ꝑ
hāc,C.de tēp.appel.Illorū eñ iurium rō
pariter uēdicat ſibi locū in ſecularibus,
& religioſis.Vltimò ſcias, qđ Inn.poſuit
hic unū notabile dictū, dicēs ꝙ ſi q̄s appelat in cā correctiōis,ēt poſt ſñiam , nō
ualēt lr̃ę impetratę in cā applłonis,licet
faciāt mētionē đ appellatiōe, niſi faciāt
mētionē đ cā cōdēnatiōis;alle.cap.dilectus fili⁹ Abbas,de reſcri.& ca.ſuꝑ eo,de
coha;cleri.& mu.ſed illa iura hoc aptè ñ
ꝓbāt;q̄a ñ loquūt in cā applłonis; ſđ cū
q̄s priuat⁹ ex cā ꝑ ſuū ſuperiorem impetrat lr̃as in forma cōmuni ſuꝑ ſua reſtitutiōe,ſubiiciēdo cām ſuę priuationis:ſed
ubi fuit poſt diffinitiuā appellatū,ē maius dubiū:
9 † Quia rłr cū appellat a diffini
a tiua,ñ ē neceſſe exprimere cām:[a] ſed ſufficit dicere appello ab iniqua ſñia,ut.l.1.
in fi.cū.l.ſeq.ff.eo.ti.no.gl.in.c. cū in eccleſia. j̄. eo. ſed nihilomin⁹ placet mihi
opi.Inno.q̄ tñ defendo alia rōne,uidelicet cū ꝓcedit ad correctionē, interdicitur appellatio rłr:ſed admittitur in caſu
ſpeciali, .ſ.cum in cōrrigēdo excedit mo
b d⁹,[b] vt ī.c.licet in corrigēdis,đ offi.ordi.
&.j̄.e.c.de priore,&,c.reprehēſibilis.Cū
ergo ius reſiſtat tali appellationi niſi certo in caſu,oportet,ꝙ ille caſus exprimat,
ut appareat appellatū in caſu conceſſo, ſicut obſeruat,cū appellat ab executore,ut
dixi plenè.ſ̄.ti.ꝓxi.ī.c.ꝙ ad conſultationē.& ideo in impetratione literarū dēt
c fieri mētio de cā cōdēmnationis:[c] q̄a ea
expreſſa forſan papa lr̃as denegaſſet, niſi
vidiſſet cām rationabilē appellādi , ar.
in.c.poſtulaſti,de reſcrip. Ex his dico, ꝙ
ſiue ad correctionē ꝓcedat ex̄ iudiciū,ſiue in iudicio:ſiue appellet ante ſñiam,ſiue poſt;neceſſe ē ut exprimat in appellatione cā appellādi, puta q̄a excedit modū: & in impetratione literarū oportet,
ꝙ ēt exprimat cā cōdēmnationis & hęc
bñ notabis. Annectit ēt Inn.aliā differētiā inter ꝓceſſum in cā correctionis , &
alia cā . Nā ɔ̄ correctionem ñ p̄t allegari
alia p̄ſcriptio:ſec⁹ in aliis cauſis . Dic tu
clarius,q̄a ſicut ɔ̄ uiſitationē ñ p̄t allegari aliqua p̄ſcriptio actiuè, ſed paſſiuè ſic,
iuxta ea q̄ habent ī.c.cū ex officii,&.c.cū
ñ liceat , đ p̄ſcrip. ita nec ɔ̄ correctionē.
nā uiſitatio fit ꝑꝑ correctionem.de aliis
uero qualiter p̄ſcriptiōe tollāt,dic vt plenè dixi in.c.cū contingat,đ foro compe.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi non proſequitur appellationem in termino ſibi dato,cenſetur primæ ſententiæ acquieuiſſe.*
2 *Appellans habet annum ad proſequendam & finiendam appellationem,& ex cauſa biennium.7.*
Iudex licet poſſit breuiare terminos, tamen non tenetur.
3 *Appellatio cenſetur deſerta non ſolum per lapſum termini iuris ſed etiam hominis.4.*
4 *Appellatio an ſit deſerta per lapſum termini hominis adeo ut remaneat firma ſententia diffinitiua,a qua fuit appellatum?*
5 *Iudex delegatus poteſt terminum appellanti præfigere ad proſequendam appellationem.*
6 *Terminus ad proſequendam appellationem non poteſt præfigi appellanti per appellatum:ſed appellans ſibiipſi poteſt præfigere.*
7 *Terminus ad iter accipiendum,uel ad ſe præſentandum quomodo & qualiter detur tam a iure,quam a iudice,uel ab ipſo appellante, ſiue appellatio fuerit iudicialis,ſiue extraiudicialis.*
8 *Termino ad proſequendam appellationem quomodo ſatisfiat.*
Terminus ad arripiendum iter quando appellatur in curia, non debet dari.
9 *Præſentare ſe tunc proprie quis dicitur,quando exhibet ſe conſpectui alterius.*
10 *Appellans qui in termino comparuit coram iudice , a quo forte cum inhibitoriis,non poteſt aſtringi regulariter ad proſequendam appellationem , niſi in termino iuris.*
11 *Appellans debet intra terminum facere fidem de præſentatione, alias iudex,a quo,mandabit executioni ſententiam, quam tulit credens appellationem eſſe deſertam.*
12 *Iudex,ad quē,an & quo caſu poſſit abbreuiare terminū datū a iudice,a quo.*
Iud.appellationis penden. dilatione data a iudice , a quo,non eſt iudex.
13 *Appellans , qui licèt impetrauerit iudices,tamen in termino non ſe præſentauit,an nihilominus poſſit coram iudicibus impetratis appellationē proſequi?*
14 *Appellatione deſerta poteſt iudex , a quo , executioni mandare ſententiam ſuām abſque alia citatione.*

CAP. IIII.

1 PErſonas. † Si appellaus intra terminum,
a iudice,a quo appellauit, uel a ſe
ipſo ſtatutum appellationem non proſequitur,
ſententiæ uel iudicio illius ſtare compellitur.h.
d. uel ſumma aliter ſic. Poteſt appellans ſuæ appellationi
terminum breuiorem termino iuris ſtatuere.eo autem nimis prolixum ſtatuēte,vel nullū, p̄t iudex ſtatuere cōpetētē,intra quē ſi ñ ſatisfaciat,deſerta eſt appellatio.h.d. cum
principio ſequētis.c.Diuidit ī duas partes, prout ſunt duo
dicta.Secunda,ibi;*ſi autē*. Caſus lr̃alis. Aliquis appellauit,
& appellationi ſuæ nimis prolixum terminū ſtatuit.iudex
debet ei aſſignare terminum,intra quem ſedem apo. conuenienter poſſit adire , & ſi ad terminum illum appellationem ſuam non fuerit proſecutus, ex tunc cōpellit appellantem ſtare iudicio ſuo ſuper his, quę in quęſtionem uertuntur;& ſi competentē terminū præfixerit, & appellationem
ad illum non fuerit proſecutus , ſimili modo compellat il-
2 lum Ber.† No.primò,ꝙ licet a iure detur appellanti annus
ad proſequendam & finiendam appellationem,vt in cle.ſicut,e.ti.p̄t tamen appellans ſibi præiudicando reſtringere
terminū iuris reſpectu ꝓſequutionis,& ſtatuere ſibi terminum breuiorē , ut hic,&.j̄.c.ꝓxi.cū ſi.& idem poteſt facere
iudex,ut hic,& in.c.j̄.proxi.Non tamen iudex tenetur hoc
facere,licet poſſit, ut in.c.ad hæc.3 .infra eod.& uide quod
ibi dicam. Not. quod ſi appellans nullum terminum ſibi
præfigit,uel nimis prolixum, poteſt iudex ſibi dare competentem;& iudicabitur competens & conueniens ſecundum
diſtantiā uiarum ſuarum, & qualitatem cāæ & naturam &
qualitatē termini ſtatuēdi.No.3 .ex tex.duplicem terminū
qui appellanti ſtatui poteſt . nam quandoq; ſtatuitur ad
proſequendum : & quandoq; ad ſe præſentandum . nunquid autem ad alium effectum poſſit terminus ſtatui , di-
3 cam infra latè. † Not. ultimo non cauillando literam, qđ
d ſicut deſeritur appellatio [d] propter lapſum termini iuris,
ut in cle.ſi appellationem , e.ti.& ca.proxi: ita per lapſum
termini hominis.nam terminus hominis ſuccedit loco termini iuris. Oppo. primo de ſuperfluitate literę. nam
idem repetit in ſecundo dicto , quod dixerat in primo.
Sol.dic ſecundum doc. quod tres differentię poſſunt colligi inter primum dictum,& ſecundum. Prima differentia
eſt , quia in prima parte loquitur de termino ſtatuto ad
ſe pręſentandum . in ſecunda de termino præfixo ad proſequendum . Secunda differentia, quia in prima parte loquitur de termino per iudicem abbreuiato . in ſecunda,
quando appellans ſtatuit terminum congruentem . Tertia , quia principium loquitur in appellatione interpoſita ante ſententiam . finis uero in appellatione interpo-
4 ſita poſt ſententiam. † Et hoc ultimum facit ad quæſtionem , an per lapſum termini hominis , non expectato

ꝑcō lapſu termini iuris remaneat rata ſñia diffinitiua, a
qua fuit appellatū?Ad qđ q̄dā dixerūt (ut refert Inn.) ꝙ ñ,
exponētes tex.in fi.ibi:*ſñiæ*.i.iuriſdōni.dicebāt.n. iſti, ꝙ nūquā manet rata ſñia diffinitiua, donec ſit lapſus termin⁹ iuris.Alii uerò dñt oppoſitū,ꝙ utroq; termino elapſo.ſ.iuris,
uel hoīs rata manet ſñia;& hoc uř uerius ſm Inn.& ꝓfectò
iudicio meo tex. clariſſimus eſt hic literā nō cauillādo , ut
patet ibi::*ex tunc ſñiæ tuæ.&c.*Vñ pōdero illud uerbū, ex tūc
ꝙ refert ad lapſum termini hoīs.nec ualet illa expoſitio,ut
dicat ſñiæ.i.iuriſdōni ſuę:q̄a. ſ̄. p̄ſumerat de appellāte ante
ſñiam. Ad idē adduco bo.tex.in c.licet.j̄.de ſen.excō.li.6.&
ita tenet Fed.cōſ.27.& do.de Ro.deci.89.alias.209.Illud tñ
uerū eſt,ꝙ ēt poſt lapſum utriuſq; termini,ſi talis eſt cā, in
qua iudex pōt ſupplere ex officio ſuo,& inq̄rere , de quo dicēdū eſt,ut leg.& no.in c.cōſtitutus.j̄.e.& ex p̄dictis no. iudicē poſſe terminū ſtatuere appellāti tā ab interlocutoria,
5 ſeu grauamine,q̄ a diffinitiua. † Venio ad gl.& prima facilis eſt,circa quā q̄ro,an iudex delegatus poſſit hūc terminū
a appellāti p̄figere?[a] Sol.dico ꝙ ſic;ad qđ alleg.tex.ſ̄.eo.c.ad
6 aures.† Scđò q̄ro,nūq̄d appellatus ualeat talē terminū p̄figere,ſicut pōt appellās & iudex?Sol.dic ꝙ nō:q̄a hoc nō reperit iure cautū,in eo maximè q̄a imponeret legē aduerſario ſuo;qđ nō eſt cōcedēdū:ſed appellās pōt hoc,q̄a ipſe imponit legē ſibiipſi p̄iudicādo , reſtringendo terminū iuris.
hinc eſt,ꝙ ſi ſtatuit ſibi terminū nimis ꝓlixū,pōt iudex illū
reſtringere,ut hic;& in hāc partē uñr tādē inclinare do. de
Ro.deci.209.alle.Idē Io.An.poſt Spe. & quoſdā alios in c.
1.j̄.e.ti.li.6.Quidā tñ tenuerūt ɔ̄riū:ſed primū eſt uerius,&
7 cōiter obſeruat † Gl.2..diuidit in duas partes.In prima ponit duas ſpecis termini.nā q̄dā ſtatuit ab hoīe, & hoc duplr
ſm eā,aut ad ſe p̄ñtandū iudici,aut ad iter arripiēdū.q̄dam
ſtatuit a lege,& iſte eſt annus,& ex iuſta cā biēniū. Aduerte
latius . nā q̄ñq; appellat ex̄ iudiciū a grauamine illato , uel
cōminato ſeu p̄parato.q̄ñq; in iudicio,& hoc duplr,q̄a aliqñ añ ſñiā:aliqñ poſt,& ī oīb. p̄dictis uniforme eſt tp̄s a iure p̄fixū reſpectu ꝓſecutiōis & finis.Nā appellāti in iudicio
uel ex̄ ius dat ī cōfuſo ann⁹,& ex cā biēniū,ad ꝓſequēdā, &
finiēdā appellationē,ut cle.ſicut,e.ti.differūt tñ ī hoc:q̄a in
applōne exiudiciali tp̄s currit a die illati grauaminis.In iudiciali uerò a die interpoſitiōis ipſi⁹ appellatiōis,ut ī d.cle.
ſicut.A iudice uerò appellāti uario mō termin⁹ p̄figit, ñ tñ
excedēdo terminū iuris,ſed illud reſtringēdo,ut ibi dat a iure ann⁹ ad ꝓſequēdū & finiēdū, p̄t iudex ad lites abbreuiandas & fraudib.obuiādū (cū plerūq; appellet cā differēdi negotiū) de termino iuris cape certā ptē, & illā aſſignare ad
uariū effectū.Nā q̄ñq; terminū ſtatuit ad iter arripiēdū.j̄.e.
c.ꝑuenit.Q̄ñq; ad ꝓſequēdū ut hic ,& in c.cū cām, de re iu.
& c.ex ꝑte,de reſcri.& j̄.e.c.ad hæc 3 . Q̄ñq; ad ſe iudici, ad
quē,p̄ñtādū, & ad aliū certū terminū ad faciēdā fidē ipſi iudici,à quo,đ p̄ñtatiōe ſeu ꝓcuratiōe appellatiōis.Q̄ñq; ad
applōnē finiēdā.Primo caſu,qñ termin⁹ p̄figit ad iter arripiēdū,clarū eſt ſatisfactū eſſe termino,ſi intra illū appellās
iter arripuerit ad applonē ꝓſequēdā,ut in c.1.de ele.li.6.in
prin.q̄a uerba ibi nihil aliud īportāt,a q̄b ñ eſt recedēdū,ex
quo aliud ñ cōſtat de mēte,ut ī l.ñ alr,ff.de le.3 .& in c.fi.de
8 uer.ſig.† Scđo caſu,qñ p̄figit ad ꝓſequēdū,iura uř innuere
b ut ſufficiat qualitercūq; ꝓſeq,[b] ut iter arripiēdo ad ſedē aplicā.ſ̄.ti.ꝓxi.c.cū cā.Itē ꝑ īpetratiōis actū,ut ſ̄.de reſcr. c.
ex ꝑte,& c.dilectus.2 .tenet Spe.ī ti.de ap.§.nunc breuiter ,
uer.itē q̄d ſi ꝑs,& do.de Ro.deci.119.qđ tñ limitāt, qñ terminus ſtatuit ꝑ hoīnē ex̄ curiā . ſi aūt fuerit talis terminus
ſtatutus ī curia,ñ ē illi ſatisfactū ꝑ ſolā itineris arreptionē,
ſed req̄rit maior diligētia in ꝓſequēdo:ut puta ꝙ adeat ipſum cācellariū,uel locū tenētē,ꝙ ſi neutrū hēre p̄t, ꝓteſtet,
hoc dictū licet apto iure ñ ꝓbet:tñ ſatis mihi placet: q̄a nō
eſt ueriſimile,ꝙ cū in eod.loco ſit iudex,ad quē, uideat ī ta
termino cogitatū de ſola itineris arreptiōe:q̄a fruſtratorius eſſet talis termin⁹,qđ nō eſt ſentiēdū,ſed dēt ītelligi in
caſu,quo utilitatē afferre poſſit,arg.in l.
1.in fi.ff.ad muni.& l.qđ labeo, de Carb.
ēdic.facit qđ legi.& no. in c.cū in iure ꝑitus,de ele.cū ſimi . Tertio caſu,qñ ſtatuit
termin⁹ ad ſe iudici p̄ñtādū, & tūc ñ ſufficit iter arripe:ſed oportet ꝙ ſe exhibeat cōſpectui aplico,& ſi eū hēre ñ p̄t, ꝓteſtet in ualuis palatii,ut moris eſt; qđ tenēt do.de Ro.deci.149.p̄al.& qualr dēat
ſe p̄ñtare,uide ꝑ Io. An.in c.q̄uis, de ele.
li.6.† Et ꝓ hoc facit,q̄a ille dř propriè ſe
p̄ñtare,q̄ exhibet ſe cōſpectui alterius,ut
no.in cle.dudū,de ſepul.in gl.in uer.p̄ñtari:ñ tñ tenet intra illū terminū aliter proſequi,ut no.in locis p̄all.& ꝑ do. de Ro.
& ꝑ Spe.in p̄al.locis.§.nūc breuiter, uer.
10 itē pone,p̄fix⁹ fuit.† Vbi q̄rit,pone ꝙ appellās cōparet in termino. Dicit appellatus,uel iudex ꝓſequere appellationē tuā,
nūq̄d aſtringit?& cōcludit ꝙ nō:q̄a hēt a
iure annū,ut j̄.e.c.cū ſit Romana, & c. ex
rōne,& bñficiū iuris nemini eſt auferēdū
ut in rła,indultū,de reg.iur.lib.6. Tu dic
hoc uerū,niſi ſit talis cā, ex cuius dilatione poſſet periculū imminere , de quo dic
ut leg.& no.in c.oblatæ.j̄.e. Dicit tñ notāter Spe.in loco ꝓximè alle.ꝙ appellat⁹ poterit appellāti ſe p̄ñtāti porriger̄ petitionē ſuā,in qua ſñiam pro eo latā , uel
ɔ̄ cū petit cōfirmari,& ſic indirectè cōpellet appellās proſeq, & ex his hēs bonū ef-
11 fectū huius ſtatuitiōis termini. † Quarto
c caſu,qñ fuit ſtatutus terminus [c] ad ſe p̄ñtādū,& alius ad faciendū fidē de p̄ñtatione, eſt dubiū, an poſſit iudex talē terminū ſtatuere,de quo ꝑ do.de Ro. deci. ubi
ſ̄.dñt ꝙ ſi iudici nō ſit fides de p̄ñtatione
ſeu proſecutiōe,ubi terminus fuit dat⁹ ad
proſequēdū,poterit iudex,a quo,ſñiā irreprehēſibiliter executiōi mādare: nō tñ
ꝑ hoc deſerta eſt appellatio,ex quo in ueritate fuit appellans proſecutus in termino,ſed executio ſñiæ nō reuocabit tñ finē cauſę appellationis , & ſic pēdebit ab
exitu appellatiōis. Et idē uř uelle Fed. cōſi.28.incipiēte,pūct⁹ q̄ōnis &c.do.Ant.j̄.
eo.c.ex inſinuatiōe . Dubitare tñ uř Fed.
añ iudex potuerit talē terminū p̄figere:
q̄a nō uř ſpectare ad officiū ſuū,ar.in d.c.
ex īſinuatiōe.ɔ̄cludit tñ,ꝙ p̄fixio,ex quo
non fuit ɔ̄dictū,operabit effectū p̄miſſū.
Ego puto , ꝙ a prin.pōt appellans ɔ̄dice-
d re,[d] ut nō teneatur fidē facere de p̄ñtatione ſeu proſecutione ꝑ c.ſi a iudice.j̄.e.li.
6.ubi dř, ꝙ appellās ñ tenet cōparer̄ corā
iudice,a quo, niſi ad audiēdū reuocationē grauaminis.ſed ſi ꝑs nō ɔ̄dixerit,imputabit ſibi reſpectu executiōis fiēdæ,ſi ñ fecerit fidē intra terminū,q̄a uerimilr iudex cogitaret applonē eē deſertā:ad hoc
qđ no.In.j̄.e.c.ex rōne,& qđ no.j̄.c.ꝓxi.
ſed ꝑ hoc ñ ē deſerta applo,ex quo ī ueritate ꝓſecut⁹ fuit ī termino,ut ſ̄.dixi.Quinto,& ult.caſu ſtatuit termin⁹, q̄ñq; ad applonē finiēdā,qđ an fieri poſſit & quē effectū hēat,dicēdū ē ut l.& no.ī d.c.ex inſinuatiōe.† Sđ circa p̄dicta nūc q̄rit,an iudex,ad quē,poſſit abbreuiar̄ terminū ſta

a Appellāti p̄figere Adde Feli.in c. cū Bertol.uer. dū Abbas alle.col.7.ſ̄.đ re iud.iſtū in c. cū ſit,eo.ti.cū cōc or de q̄b.ꝑ Fel. in d. ca.cùm Bertol. & Lud.Ro. licet oīno nōloquatur in his terminis ſingular.ſuo 166.inci.iudex,a quo.
SEBA. SAPI.
b Proſeq. Vide Ro. in ti.de app.deci. 13.incip. Itē ſi iudex, in nouis , & deci.40.inci.no.ſi iudex,in antiquis Old.in conſ 60.in c.ex̄ tempus.
SEB. SAPIA.
c Statutus termin⁹. Vide Rom.in ſingu. 162. inci. hoc neſciunt legiſtæ , Car.in cle.1.q. 23. de app.
SEBA. SAPI.
d Cōtradicere. Vid. Barth.uero.in cautela.87.inci. ē dubiū.ubi notat cautelam,ꝙ qñ iudex aliq̄d facit ꝑte p̄ſente, ꝙ pars , cui diſplicet , ſemper contradicat.

tutũ a iudice a quo? Spe. ponit ĩ pa. §. nũc
breuiter uer. itẽ pone, & ꝯcludit q̄ ñ. quia
pẽdẽte dilatiõe ñ ẽ iudex, ar. ĩ c. ſignificã
te. ĩ. e. C. đ dila. l. ſiue. Alii tñ tẽuerũt ꝯriũ
ut ipſe recitat; ſed ipſe reſidet in pria opi.
Ego diſtinguerẽ, q̄ aut ſubeſt cã reſtringẽ
di, puta quia ex dilatione imminet ꝑicu-
lũ aĩarũ; & poterit reſtringere, ar. opti. in
d. c. oblatæ. ĩ. e. alias ſecus, q̄a indultũ à iu
re bñficiũ nõ eſt alicui auferẽdũ, ut in d.
13 regula, indultũ. † Vlteri⁹ q̄ro, q̄d ſi appel-
lãs nõ cõparuit in termino ab hoĩe ſibi p̄
a fixo, [a] appellatus tñ intra illũ terminũ im
petrauit iudices, nũq̄d poſſit appellãs co-
rã iudicib. ab appellato impetratis appel
lationẽ ꝓſeq? Cõclude ſic, q̄ aut appellãs
fuit legitimè intra terminũ impedit⁹: &
poterit: q̄a lapſus termini nõ dẽt ſibi ob-
eſſe, ar. ĩ. e. c. ex rõne, & tenẽt do. de Ro. de
ci. 270. Aut nõ fuit impeditus: & tũc aut
reſiſtit appellatus, & nõ poterit: q̄a quan-
tũ ad eũ deſerta eſt appellatio, ut hic, & ĩ.
c. ꝓxi. nec diligẽtia appellati dẽt ſibi pro
deſſe, ex quo nõ uult amplius ꝓſeq, ar. re
gulę ex eo, de reg. iur. li. 6. ſic intellige, &
reſtringe Spe. in d. §. nũc breuiter, uer. itẽ
pone. Aut appellatus uult ꝓſeq petendo
cõfirmationẽ ſñiæ; & tũc poterit appellãs
ex ꝑſona appellati ꝓſequi, ar. in l. petẽdę
C. de tẽp. in inte. reſti. & hoc caſu intelli-
ge no. p do. de Ro. deci. 61. & ſic nulla erit
cõtrarietas inter eos, & Spe. licet ipſi ali-
ter ſentiẽt. Et idẽ p oĩa puto dicẽdum, cũ
intra terminũ iuris appellatus incœpit ꝓ
ſeq, & elapſo termino inſtat petẽdo ſñiã;
q̄d põt, ut in authen. ei qui appellat, C. de
tẽp. app. & 2. q. 6. c. ei q̄ appellat. §. appella
tore; & p hoc reſtringe intellectum cle. ſi
appellationem. ĩ. eo. tit. ut intelligatur, q̄ñ
neuter impetrauit in termino. quo caſu ñ
poſſunt etiam ambo ꝓſequi poſtea, cum
ſemel per negligẽtiã utriuſq; deſerta ſit
appellatio, ut ibi; quod bñ notabis, & ui-
de q̄d no. ĩ. eo. in c. ſępe. Gl. iſta in ſecun-
da parte quærit, an & q̄ñ poſſit terminus
ꝓueniri ab alterutra partiũ; & dic pleni⁹
14 ut legi. & no. in iurib. allegatis in ea. † Vl
timo quęro quid intendit litera ibi, *ex
tunc &c.* Sol. dicit gl. fi. q̄ poſt terminum
lapſum põt iudex procedere. ac ſi perem-
ptoriè fuiſſet citatus per c. ſępe, ĩ. eo. Sed
dic tu melius, q̄ illud c. loq̄tur de iudice,
ad quem; dic ut ibi. ſed reſpectu iudicis, a
quo, dic q̄ nõ teneẽ illũ citare p c. 2. đ do.
& cõtu. li. 6. q̄ uide p Inn. in c. ex rõne. ĩ.
eo. ubi aptè tenet, q̄ ſi appellãs nõ proſe-
quiẽ in termino, põt iudex procedere ſi-
ne alia citatione ad executionẽ ſñiæ; &
dic ut latius ibi diceẽ. dic ergo, q̄ extunc.
i. poſt lapſum terminũ p̄t iudex, ualide ꝓ-
cedere, cũ deſerta ſit appellatio, ut hic, &
ĩ. c. proxi. Hoſt. uerò accepit hoc uerbum,
tunc, magis late. exponit. n. i. ex quo cer-
tum eſt, q̄ contempſit: quia tantũ ſibi flu-
xit de tempore præfixo, & impoſſibile eſt
illum poſſe facere id, ad quod terminus
fuit pręfixus, ar. ff. de uer. obli. ſtipulatio-
nes, & t. continuus. Io. Ant. tenet cõtrariũ
per. c. reprehenſibilis. ĩ. e. ſed certe melius facit iſte tex. in di
ctiõe, *ex tunc*, quę denotat extremitatẽ temporis, & ſic cla-
re innuiẽ, q̄ poſt terminũ lapſum, & nõ ante, ualide ꝓcedat.

ZACHARIAS.
a Ab homine ſibi, p̄fixo. Adde Lanfr. de Ori. in c. q̄m ꝯtra, nu. 43. uer. tertiũ tp̃s. ſ. de ꝓba.

SVMMARIVM.

1 *Appellãs habet annum & ex cauſa biennium ad proſequendam, & finiendã appellationem ſiue iudicialem, ſiue extraiudicialem.*
2 *Biennium datur ad proſequendam & finiendã app. ex cauſa, quæ oportet quòd aut probetur, aut ſit notoria, alias non datur.*
3 *Iudex, a quo, poteſt appellanti præfigere terminum breuiorem termino iuris ad proſequendam, non autem ad finiendam appellationem, intellige cum limitatione, de qua hic. 12. 17.*
4 *Appellatio efficitur deſerta non ſolum per lapſum termini iuris, ſed etiam hominis, quo caſu prima ſententia remanet firma. 18.*
5 *Statutum faciens mentionem de app. non comprehendit app. extraiudicialem in odioſis, ſecus in fauorabilibus. 21.*
6 *Appellatione pendente in cauſa criminali ſenten. non debet mandari executioni, etiam ſi immineat pœna ultimi ſuplicij.*
In criminalibus tertius appellat inuito condemnato.
7 *In notorijs ſenten. fertur in non citatum & abſentem, quando certum eſt ſibi nullam competere defenſionem. 31. 32. ubi plenè an in notorijs requiratur citatio.*
8 *Excommunicari poteſt abſens, intellige, ut infrà. nu. 28.*
9 *Impedita in aliquo reſpectu an habeat triennium ad appellationem proſequendam & finiendam?*
10 *Termini iuris non poſſunt per iudicem breuiari, niſi in certis caſib. de quib. hic*
11 *Statutum, quòd declinans iuriſdict. ſecularem tanquam clericus, debet intra tantum tempus docere de ſuo clericatu, non ualet.*
Tempus datum ad appellandum an poſſit ex forma ſtatuti breuiari uel elongari? 14. uel etiam ab ipſo iudice in aliquo caſu. 13. 16.
15 *Animis longa uel breui dilatione data per iudicem pars poteſt appellare.*
In cõmiſſis iudicis arbitrio pars poteſt appellare, ſi iudex malè arbitratur.
17 *Iudex, ad quem, poteſt ex cauſa reſtringere terminum datum ad appellationẽ finiendam.*
19 *Appellans extraiudicialiter, auditur deſerta appellatione per niã querelæ. 22.*
Facta extraiudicialia non tranſeunt in rem iudicatam.
Etiam, eſt dictio implicatiua.
20 *Appella. extraiudicialis an & quo caſu debeat continere cauſam.*
23 *Appellatus extraiudicialiter non tenetur comparere, ſi non citetur, niſi in caſu infrà. 26.*
Citatio nulla poteſt fieri etiam per nuntios deputatos ſine ſpeciali commiſſione iudicis.
24 *Citatio poteſt fieri etiam per partem ex mandato iudicis, non creditur tamẽ parti aſſerenti ſe id facere ex iudicis mandato. 25.*
27 *Appellatio eſt interdicta in facto notorio.*
28 *Excommunicatio an & quo caſu feretur contra non citatum. 30.*
29 *Citatio poteſt fieri per familiarem iudicis ſi conſtat iudicem hoc illi mandaſſe puta oſtendendo literas iudicis.*
33 *Excõicatio nunquam fertur ab homine, niſi ratione contumaciæ.*

CAP. V.

C*Vm ſit Romana.* Appellãs ad ꝓſeq̄n
dũ hẽt annũ, & ex
cã biẽniũ, niſi iudex modereẽ, & ſi intra tp̃s ñ pro
ſeq̄ẽ, rata manet ſñia: uel redit ad primũ, ſi añ ſñiã
appellauit. hoc primò. Qui de crimine impetiẽ appellare p̄t
niſi ſit notoriũ. hoc ſecũdò. Diuidiẽ in tres ꝑtes. In pria po-
nit terminũ appellationis ꝓſequẽdę. In ſcđa pœnã ñ proſe
quẽtis, ibi: *inter quod.* Tertia, ibi: *præterea*, ꝓſeq̄ẽ, an de crimi
ne delat⁹ appellet. Caſus literalis. Aliq̄s appellauit añ ſñiã,
uł p⁹. q̄riẽ q̄tũ tp̃s dãdũ ſit ei ad appelłonẽ ꝓſequẽdã. Rñ. q̄
ſi añ ſñiã, uł poſt fuerit appellatũ, hm̃oi appellãtib. ĩdulgeẽ
annus: & ſi iuſta cã ĩteruenerit, ĩdulgeẽ biẽniũ, niſi iudex, a
quo appellaẽ, breui⁹ tp̃s duxerit ſtatuẽdũ ẽm locorũ diſtãtiã
& ꝑſonarũ, & negotii qualitatẽ. Et ſi intra illud tp̃s applło-
nẽ ñ fuerit ꝓſecut⁹, tenebit ſñia. Si p⁹ ſñiã diffinitiuã fuerit
appellatũ, & a cã ſua cecidiſſe uł, ñ ampli⁹ ſup eodẽ negotio
audieẽ appellãs. Si uerò à grauamine & añ litis ĩgreſſũ fue-
rit appellatũ, hm̃oi audieẽ appellãs q̄a canones: ẽt ex̃ iudi-
ciũ paſſĩ appellare ꝑmittũt; & tales ñ ſolẽt ꝓpriè dici appel
latiões, ſed ꝓuocatiões ad cãm. Si uerò añ ſñiã appellauerit
q̄s, cõpelli dẽt ſtare illi⁹ iudicio, ad quẽ appellauit alternati
uè, ſ. ut appellationẽ ꝓſequaẽ, aut iudicio ſuo ſtet. Si uerò il
le, qui appellat fuerit raptor, uel alienæ rei uiolẽt⁹ detẽtor,
talis appellatio facta in iudicio apud eccleſiaſticas perſonas
admittitur niſi forte notarius uel raptor, uel fornicator, exi
ſtat, ſicut ille quẽ apoſtolus abſentem, & irrequiſitum ex-
communicauit

1 cõmunicauit. Ber. † No. priò, q̄ appellãti poſt ſñiam, uel añ
p̄figiẽ à iure annus q̄ intellige quo ad ꝓſequẽdã & finiẽdã
appel. ſimul; & idẽ dic ſi appellaẽ extra iudicium, vt ꝓbaẽ in
2 cle. ſicut, e. ti. p q̄ ſatis declaraẽ iſte tex. † No. 2. q̄ ad hoc ut
a appellãti deẽ biẽniũ [a] oportet duo cõcurrere. Primò quòd
ex cã neceſſaria ñ potuerit cãm ꝓſeq & finire intra annũ.
Scđò, q̄ illa cã ſit euidẽs; ñ ergo ſtaẽ aſſertiõi ſuæ: ſed opor
3 tet q̄ ꝓbeẽ, aut q̄ ſit notoria. † Op. 3. iudicẽ, a quo, poſſe ex
b officio [b] p̄figere appellãti terminũ breuiorẽ termino iuris
ad appellationẽ ꝓſequẽdã; & reſtrĩgiẽ termin⁹ reſpectu ꝓ
ſecutiõis, ñ aũt reſpectu finis. Nã ubi habebat ĩtegrũ annũ
ad ꝓſequẽdũ & finiẽdũ. d. cle. ſicut, ita, q̄ ñ tenebaẽ ĩtra an
nũ ꝓſeq niſi ad libitũ, niſi prout habeẽ. 2. q̃. 6. ca. ei qui. §.
appellatore, & auẽ. ei q̄ appellat, C. đ tẽp. app. nũc oporte-
bit eũ ꝓſeq ĩ termino a iudice p̄fixo; & ſit hæc reſtrictio ꝓ
pter cãm, đ qua ĩ gl. & no. hoc ꝓ limitatiõe. c. p̄cedẽtis, ut ñ
ſolũ poſſit appellãs ſibi p̄figere terminũ, ſed ẽt iudex appel
lãte omnino ceſſante: hoc tñ limita, q̄ñ iudex appellationẽ
recipit ſaltẽ ad vlteriora ñ ꝓcedẽdo. ſi autẽ appellationẽ ñ
admittit ſed ad vlteriora ꝓcedit, ñ p̄t hũc terminũ p̄figere;
ita ſing. ſentit Inn. in. c. fi. de accuſ. ꝓ hoc, q̄a quo ad iudicẽ
habeẽ ꝓ ñ appellãte, argu. c. cũ q̄, de do. & contu. li. 6. & eo-
rũ q̄ dixi in. c. 3. de eo q̄ mitti. ĩ poſſeſ. † No. quartò tex. hic
4 ſatis expreſſum, maximè iuncta gl. q̄ ſicut deſeriẽ appella-
tio p lapſum termini iuris, ita p lapſum termini hoĩs; ita,
q̄ ſi iudex ẽt appellãti a diffiniti. ſtatuit terminũ menſis ad
ꝓſequẽdã appellationẽ, lapſo mẽſe appellatore ñ ꝓſequẽ
te ſñia rata manet, nec expectaẽ lapſus toti⁹ anni: q̄a termi
n⁹ p̄fixus a iudice ſuccedit loco termini iuris; & ideo quo
ad deſertionẽ operaẽ eundẽ effectũ; q̄ tenet Inn. ĩ. eo. c. ex
5 rõne, & ſ. c. ꝓxi. ubi ẽt dixi. † Not. quintò q̄ appellatio ex-
traiudicialis, ñ dr̃ ꝓpriè appellatio: ſed eſt potius q̄dã ꝓuo
catio ad cãm; & hũc tex. ſemp notabis ꝓ ſtatutis & aliis di
ſpoſitionib⁹ faciẽtib⁹ mẽtionẽ de appellatione. nã in odio
ſis nõ ueniet nomine appellationis extraiudicialis appella
tio ſecus in fauorabilibus: q̄a largo modo p̄t dici appella-
tio, ut hic, & ĩ. eo. c. bonę; facit regula, odia reſtringi, de reg.
6 iur. libro. 6. † No. in. §. *præterea*, quòd in cã criminali p̄t q̄s
appellare; quinimo pendente termino appellationis inter
ponendę non debet mandari ſententia executioni, ẽt ſi im
mineat pœna ultimi ſupplicii; de quo per Bar. in. l. qui ulti
mo ſupplicio, ff. de pœnis. Et eſt aliud ſpeciale: quia inuito
condemnato poteſt tertius appellare. l. non tantũ, ff. eodẽ;
7 no. 2. q. 6. in ſumma. † Item no. hic tex. apertiſſimũ, q̄ in fa-
cto notorio p̄t ferri ſñia ꝯ abſentẽ ñ citatũ ſi certũ eſt abſẽ
ti nullã defenſionẽ cõpetere; q̄ uide, đ quo pleni⁹ dixi in. c.
cũ olim, de re iudi. An autẽ & q̄ñ notorietas excludat quẽ
à facultate appellandi, dic ut dicã. ĩ. e. c. cũ ſpeciali. §. porrò.
8 † Vltimò no. arg. opti. iudicẽ poſſe ſubditũ abſentẽ excom
municare; q̄ ꝓbaẽ hic, intelligẽdo q̄ iſte Corinthius erat
abſens extra territoriũ: ſed poſſet intelligi, q̄ diœceſes nõ
erant olim diuiſę, ſicut hodie, iuxta no. in. c. cùm cã, de ꝓ-
ba. dictũ tñ in ſe ẽ uerũ; de quo dic ut dixi plene in. c. fi. de
9 foro cõpe. † Venio ad gl. 1. cui⁹ finẽ bñ nota in eo, q̄ dicit,
q̄ ſicut impedito intra annũ daẽ biẽniũ; ita impedito intra
ẽm annũ daẽ ann⁹ terti⁹; allega. c. ex rõne. ĩ. eo. hoc tñ dictũ
nullibi apertè ꝓbaẽ. Vñ dic, ut melius & lati⁹ dicã in. d. c.
10 ex rõne. † Gl. in uerbo, reciſius, colligit arg. ex tex. iudicem
poſſe abbreuiare inducias datas a lege, & allegat aliquas ꝯ-
cordãtias: ꝯ q̄s opponit de multis iurib⁹, & tãdẽ ſoluẽdo ꝯ-
cludit ponẽdo regulã, q̄ induciæ, q̄ dãẽ a lege uel canone,
p̄nt iuſta cã interueniente a iudice abbreuiari; & ſic ponit
c regulã affirmatiuè: excipit tñ duos caſus [c] dumtaxat. Pri-
mus in termino decẽ dierũ p̄fixo ad appellãdũ. Secundus
in quadriennio p̄fixo ad in inte. reſt. pet. Aduerte tñ: q̄a gl.
ñ reddit aliquã rõnẽ ſpecialitatis. Goff. excipit alios tres
caſus & ſit quart⁹ ẽm eũ in ſemeſtri dato ad redhibẽdũ, ff. đ
ędi. edic. l. cũ ſex. Quint⁹ in ſemeſtri p̄fixo ad cõferẽdũ bñfi
cia, de ſup. neg. p̄la. c. licet, & de conceſ.
p̄bẽd. c. fi. Sext⁹ in. 60. dieb⁹, q̄ danẽ ad ac
cuſãdũ uxorẽ iure mariti. 4. q. 4. c. null⁹.
§. aliquando: ſed ñ reddit rõnẽ diuerſita
tis, nec illa iura uidenẽ hoc ꝓbare. non
eñ loquũẽ, q̄ñ cã ſuggerẽte iudex uoluit
dilationẽ augere; uel minuere. Dyn. ĩ re
gula, indultũ, de reg. iur. li. 6. & Cyn. in. l.
1. C. đ dilat. & in auẽ. q̄ ſemel, C. q̃uo &
q̄ñ iu. uidentur ponere hanc theoricã,
q̄ terminũ datũ a lege cũ miniſterio iu-
dicis poſſit iudex ex cã abbreuiare; uel
elõgare; ſic loquuntur iura alleg. in prin.
gl. ſecus ſi daẽ a lege ſine iudicis miniſte
rio; quo caſu ꝓcedũt caſus excepti. Dici
tur aũt termin⁹ dat⁹ cũ miniſterio iudi-
cis, q̄ñ ius diſponit certũ terminũ p̄figẽ
dũ a iudice. ſine iudicis miniſterio daẽ,
q̄ñ iuſmet p ſeipſum abſq; facto iudicis
ſtatuit terminũ ad faciẽdũ aliq̄d. Ratio
ultimi dicti eſt: q̄a indultũ a iure bñficiũ
nemini ẽ auferẽdũ, ut in. d. regula, indul
tũ. Bar. plenè ꝓſeq̄ẽ in. l. 2. ff. đ re iudi. &
tãdẽ ꝯcludit indiſtinctè iudicẽ poſſe cã
cognita dilationes datas a lege augere
uel minuere; & hoc ꝓbat allegando ca-
ſus, ĩ q̄b⁹ iudex hoc facit indiſtinctè. Et
primò patet ẽm eũ in exceptionibus di-
latoriis, ad quas ꝓponẽdas ius ſine iudi
cis miniſterio ſtatuit terminum: & tñ iu
dex aſſignat aliũ terminũ reſtringendo
terminũ iuris, ut leg. & no ĩ. c. paſtoralis.
ſ. de excep. Scđò patet in tẽpore, q̄ daẽ
ad agendũ, q̄ cã cognita limitaẽ, l. Titia,
ff. de accu. & l. ſi ea, C. qui accu. ñ poſ. &
l. diffamari, C. de inge. ma. Tertiò in tp̃e
dato ad petẽdã & diffiniẽdã ĩ inte. reſt.
vt. l. intra utile, ẽm unã lect. ff. de mino. b
Quartò in tp̃e dato ad hęreditatẽ adeũ
dã, ut. l. ſi q̄s ita hęres ĩſtituaẽ, ff. đ hęr. ĩ
ſti. Quinto ĩ tp̃e dato iudicatis ĩ actiõe ꝑ
ſonali, q̄d daẽ a lege ſine iudicis miniſte
rio: q̄nimo (q̄d pl⁹ ẽ) lex ſupplet ſed iu
dex minuit, vt. l. 4. §. ſi q̄s cõdemnat⁹, ff. đ
re iud. & tñ iudex cã cognita p̄t illũ ter-
minũ abbreuiare, ut. l. 2. ff. eo. & ĩ. c. q̄ ad
cõſultationẽ. ſ. đ re iud. Ange. de Peru.
ĩ. d. l. 2. dicit opi. Bar. eſſe uerã, q̄ñ iudex
uult abbreuiare uel elõgare inducias ĩ ꝑ
tinẽtib⁹ ad iuriſdictionẽ ſuã. Sec⁹ aũt, ſi
hoc uult diſponere ĩ ꝑtinẽtib⁹ ad iuriſdi c
ctionẽ ſuperioris. ideo dicit, q̄ termin⁹.
10. dierũ ad appellãdũ, uel ann⁹ ad ꝓſe-
quẽdũ & finiẽdũ ñ p̄t diminui: q̄a hęc tã
gũt iuriſdõnẽ & poteſtatẽ ſuperioris; al
leg. gl. in auẽ. offeraẽ, C. de li. conte. q̄ fir
mat, q̄ tp̃s decẽdii ad appellandũ ñ p̄t a
iudice diminui, alle. ẽt gl. Io. An. in r̃ła, ĩ
dultũ, đ re. iu. li. 6. in fi. q̄ dicit, q̄ electo,
q̄ hẽt tres mẽſes ad petẽdũ cõfirmatio-
nẽ electiõis ſuæ, ut in. c. q̄ ſit, de ele. li. 6.
ñ p̄t ep̃s mãdare, ut cõfirmationẽ petat
intra mẽſem, q̄a ñ p̄t diminuere dilatio
nẽ datã a iure, ſi nullo alio iure cõcediẽ.
11 † Et p hoc dicit Ang. p̄fat⁹ ſtatutũ ciui-
tatis, quo caueẽ, q̄ declinans iuriſdõnẽ
poteſtatis tãq̄ cleric⁹, teneaẽ ꝓbare cle-
ricatũ corã ep̃o intra certũ tẽp⁹, ñ uale-

ANT. FRAN.
a Circa hoc, an impedimentum uni⁹ diei contingẽs in primo anno dato ad proſequẽdam appellationẽ ſit ſufficiens ad cõcedendum ẽm fatale, dicas q̄ ñ, ſi impedit⁹ ſe nimium arctauit, & potuit proſequi & expedire cãm ĩ primo anno, & non fecit ut eſt no. gl. & ibi p doc. in. c. cum in ueteri, circa fi. de ele. & habetur p Ang. & Al. in. l. 1. ff. ſi quis cau. & per gl. in. c. cupiẽtes, in. §. ceterum in uer. 8. dies, de ele. li. 6. & per Io. An. in reg. in putari, de re. iur. li. 6. in Mercu. & adde quod impedimentum non proſecutæ appellationis intra annum non probatur p unum teſtem cum iuramento in ſupplemẽtum probationis, ut eſt gl. reputata ſin. in. l. fi. §. illud, in uer. euidentiſſimis probationibus, C. de tẽ. app. ſed alia ẽ gl. ĩ l. fi. ff. q̄d met. ca.

SEBA. SAPI.
b Ex officio. uide Ro. ĩ ſin. 155. inc. iudex a quo. Feli. in. c. cũ Bertoldus col. 6. ſ. de re iud. & Fel. in. c. prælatorũ, col. 6. uerſi. ſecũdo caſu. ĩ. de accu. Rot. dec. 16. in antiquis, & in deci. 40. inc. item ſi appellatur, in ti. de appel. in nouis.

SEB. SAPIA.
c Duos caſus. Vide multa per Geor. Nattã in rep. cl. ſæpe, colũ. 28. cũ pluribus ſequen. đ ver. ſig. & uide Roman. in con. 497. inci. diligenter ꝑſcrutatis, col. 1.

4 Et adde hic qđ dicit ipſe Pa. ĩ. eo. ꝓxi. uer. & ꝑ hoc dicerẽ, ꝙ tp̃s datũ ad appellandum poſſit abbreuiari, tenet Bal. ĩ a l. præſcriptione, ĩ 9. co. C. ſi ꝯ ius uel utili. publ. idẽ tenet Bal. ĩ. l. fi. ad fin. C. cõmi. uel epiſt. & bñ eſt uerum, qđ dicit gl. ĩ. d. l. p̃ſcriptiõe, q̃ ſolum uult, ꝙ ꝑ cõſuetudinẽ põt prorogari tp̃s datũ ad appellãdũ, & ita illã gl. not. ad hoc ibi ſolus Bal. in. 6. col. & dicit ꝙ rarò alibi reperiṫ. Illã gl. ẽt ꝓ ſin. no. An. & Im. ĩ l. 2. ff. de re iud.

ZACHARI.

Adde Ant. Corſe. ſingu. ſuo. 9. in uerſi. appellatio, pro quo alleg. gl. ñ. in. l. p̃ſcriptiõe, C. ſi cõtra ius uel uti. publi. & Bald. in auṫ. ei q̃, & in auṫ. hodie, C. đ tẽpo. ap. ubi concludit, ut hic, & q̃d ꝑ iudicẽ, & partes. & de qõ. ẽt præfacta, uide Lanfr. s̃. alle. c. & §. nu. 40. 3. uer. q̃ro nũquid tp̃s, & ibi Celſ⁹ ĩ apo. ad ipſum in uerſi. ꝑ ſtatutum.

Adde, an ꝯſuetudine poſſit induci, ut nõ appelleṫ, Io. đ Ana. con. 51.

ANT. FRAN.

Circa hoc, an ꝑ ꝯſuetudinẽ poſſit induci, ut nõ poſſit appellari dicas rñ̃r, ꝙ ñ qñ appellãs eẽt grauat⁹ q̃a tunc uidereṫ tolli defenſio, q̃ inſurgit ex appellatione, qđ ñ p̃t facere ipſa ꝯſuetudo, cũ illa eẽt hoc caſu irratiõabilis, q̃ ñ teneret, q̃a de eſſe ꝯſuetudinis eſt, ꝙ ſit rõnabilis, iuxta mãm. l. de quib⁹, ff. de legi. & l. 2. C. q̃ ſit long. cõſue. & in. c. ñ. de ꝯſue. & an ꝯſuetudine poſſit induci, ꝙ poſſit appellari eo caſu, quo eẽt forſã ꝑ ſtatutũ ꝓhibita appellatio aut aliquo caſu, quo ẽt de iure nõ poſſit appellari, uiđ in. c. ſi duob⁹,

re: dicit tñ ualere ſtatutũ ciuitatis abbreuiãs terminũ p̃fixũ ad appellãdũ; alle. gl. q̃ dicit ſing. ĩ l. p̃ſcriptione, C. ſi ꝯ ius uel vti. pub. q̃ innuit valere ꝯſuetudinẽ, vt intra. 12. dies poſſit appellari; quaſi innuat ꝙ ſicut p̃t elõgare, ita breuiare [a]. Aduerte tu ad gl. ĩ dicta rr̃a, ĩdultũ, q̃ vr̃ in hoc multũ dubitaſſe. Nã primò ponit illã diſtinct. Dyn. an termin⁹ ſit datus cũ iudicis miniſterio, an ſine, ſed poſtea ponit aliã theoricã dicẽs, ꝙ ĩ dultũ a iur̃ ñ dẽt diminui, ſ. ab homine & ſine cãę cognitione, & ita p̃t ĩtelligi illa rr̃a, q̃ dicit, ꝙ cũ cãæ cognitiõe p̃t diminui; & ſic ĩ hoc accedit ad opi. Bar. Itẽ ab alio iure bñ p̃t diminui ẽt ſine cãę cognitiõe, vt ibi no. Aduerte. mihi placet, ꝙ quatenus iudex vult minuere uel elõgare terminũ in p̃iudiciũ p̃tãtis ſuperioris, nõ poſſit; text. eſt apert⁹ in. c. ex inſinuatione. ĩ. eo. & in. c. ueniẽtes, đ iureiurã. ſꝫ quaten⁹ factũ tãgit ius partis, tũc bñ p̃t; licet illud veniat retractãdũ corã ſuperiore, dũmodo ſtatuat in ꝑtinẽtib⁹ ad p̃tãtẽ ſuã; de quo vr̃ tex. hic, & s̃. eo. c. ꝑſonas. Nã ann⁹ daṫ ad ꝓſequẽdã & finiẽdã appellationẽ, vt in

12 cle. ſicut, eo. ti. † Et tñ licet iudex, a quo, ñ poſſit p̃figere terminũ reſpectu finiẽdi, vt in. d. c. ex inſinuatiõe, q̃a eẽt imponere legẽ ſuperiori, vt ĩtra certũ terminũ cãm appellõnis finiat: p̃t tñ terminũ reſtringere reſpectu ꝓſecutiõis: q̃a hoc ꝯcernit ius partis, licet ꝓſecutio dẽat fieri corã ſuperiore, vt dixi. s̃. c. ꝓxi. & ſic limitatur dictũ Ang. Itẽ apertè ꝓbat iſte tex. ĩ cũ. c. p̃ce. illã opi. Bar. ut ẽt terminũ p̃fixũ a lege ſine iudicis miniſterio poſſit iudex ex cã abbreuiare, quatenus ñ imponit legẽ ſuperiori. nã iſte terminus anni daṫ ſine miniſterio iudicis: & tñ p̃t diminui & reſtringi, ut hic. Nec ob. ſi dicaṫ hoc a lege cõcedi: q̃a iura iſta ñ loquũṫ diſpoſitiuè, ſed narratiue innuẽtia tacitè iudicis cir

13 ca hoc poteſtatẽ. † Et ꝑ hoc dicerẽ ꝙ exiſtẽte magna cã, puto ſcãdalo uel alia utilitate publica ſuadente. poterit iudex a quo, minuere terminũ. 10. dierũ p̃fixũ ad appellãdũ: q̃a ꝑ hoc ñ p̃figiṫ lex ſuperiori, imò ipſi parti, q̃ hẽt appellare. nã ſicut p̃t termin⁹ reſtrĩgi reſpectu ꝓſecutiõis, ut hic; ita & reſpectu appellatiõis ĩterponẽdæ ñ. eñ uideo ĩ hoc rõnẽ diuerſitatis

14 reſpectu poteſtatis ſuperioris. † Et ꝑ hoc dicerẽ, ꝙ licet ciuitas recognoſcẽs ſuperiorẽ ñ poſſit ex toto tollere appellationẽ, vt ĩ. c. ueniẽtes, đ iureiu. poterit tñ minuere, uel elõgare terminũ appellãdi; ad hoc facit. d. gl. ĩ p̃alle. l. p̃ſcriptiõe, & per hoc notã limito illud. c. ueniẽtes; ꝙ ẽ no

15 tãdũ & mẽti tenẽdũ. † Dico ẽt, qđ ubi iudex male arbitrareṫ ĩ reſtringẽdo uel in ampliãdo iuris terminũ ſine cã, poterit appellari: q̃a ĩ commiſſis iudicis arbitrio p̃t appellari ſi iudex male arbitraṫ vt no. gl. ĩ. c. ſuꝑ his, đ accuſat. & Bar. ĩ. l. ſi qua pœna ff. đ verb. ſign. ꝓbaṫ. ĩ. c. 1. đ dila. vbi dixi, & hoc ĩ terminis noſtris vr̃ ſatis de

16 mẽte Inn. ĩ. c. ad petitionẽ, đ accu. † Plus dicit, ꝙ ẽt, ubi ius diſpõit, ꝙ ñ deṫ minor dilatio. 30. dierũ, ꝙ nihilominus poterit iudex ex cã dilationem minuere: ſed ſi cã moderatiõis ñ ſubeſt, poterit iuſte appellari ſ̃m eũ; ꝙ bñ notabis: & hæc ſufficiũt quo ad hũc articulũ. Poteris ad mãm ampliãdã uidere no. ꝑ Inno. ĩ. d. c. ad petionẽ, [b] & ꝙ dixi ĩ. c. 1. đ dila. † Querit eadẽ

17 gl. an liceat indiſtinctè iudici reſtringere terminũ anni? ſoluẽdo refert opiniones. Nã q̃dã dixerũt, ꝙ ſic in p̃iudiciũ ipſi⁹ appellãtis; & ſic intelligebãt tex. in uer. *niſi forte iudex*: ſed ĩ p̃iudiciũ iudicis, ad quẽ, ſec⁹, ut. ĩ. eo. c. ex ĩſinuatione. Sꝫ gl. tenet ĩdiſtinctè hoc fieri ñ poſſe. Põt eñ iudex p̃figere terminũ appellãti quo ad iter arripiẽdũ, vel ſe p̃ſentãdũ iudici, ad quẽ; vel ad aliter ꝓſequẽdũ, ñ aũt reſpectu appellationis finiẽdæ; & hãc opi. tene, q̃ ſatis ꝓbaṫ ĩ. d. c. ex inſinuatione. Et ex his ſatis ꝓbaṫ, ꝙ dixi. s̃. ĩ. c. p̃cedẽti. cẽt eñ ponere manũ in cõmiſſis iudici, ad quẽ: ipſe tñ iudex, ad quẽ, poterit ex cã reſtrĩgere hũc terminũ anni, dãdo breuiores dilatiões, & cõpellẽdo partes ad ꝓſequẽdũ,

18 ut notãter ꝓbaṫ. ĩ. eo. c. oblatæ; ꝙ ĩtellige, ut ibi diceṫ. † Et not. ex hac gl. ꝙ ſnĩa manet rata ex ſolo lapſu termini hoĩs, ñ expectato fine termini iuris[a]. Deĩde iſta gl. q̃rit, q̃d ſi nõ fuit p̃fix⁹ aliq̃s termin⁹ a iudice, a quo. Itẽ quare ſtatuiṫ iſte termin⁹ reſtringẽdo terminũ iuris. Et reſpõde ut ĩ ea, q̃ ſatis clarè loq̃ṫ, & no. fi. gl. Opp. ꝯ tex. đ ſuꝑfluitate. nã ĩ uer. *ſi uero a grauamine*, diſponiṫ đ appellatiõe, q̃ ĩterponiṫ ante ſnĩam, & idẽ facit ĩ ver. *ſi ante ſnĩam.* Sol. colligi p̃t ex gl. in uer. ante litẽ ꝯteſt. iũcta gl. in uer. ante ſnĩam; ut in uer. *ſi uero*, intelligaṫ, qñ appellaṫ in iudicio ante litis ĩgreſſũ, .i. ante lit. ꝯteſ. puta ſuꝑ aliqua exceptiõe dilatoria. Nã ſ̃m canones in qualibet parte iudicii p̃t appellari, licet ſec⁹ ſ̃m leges: de quo tñ dicẽdũ, ut dicã. ĩ. eo. ĩ. c. ſuꝑ eo, uer. *ſi autẽ*. Si uero ĩtelligaṫ, qñ appellaṫ ante ſnĩam poſt lit. conteſt. Aduerte, q̃a male iudicio meo declaraṫ tex. iſte in hoc paſſu ꝑ gl. & doct. Non eñ placet mihi, ut iſte uer. *ſi uero*, intelligaṫ aliquo mõ ĩ appellatiõe extraiudiciali, qñ ſiue appellaṫ añ lit. cõteſt. ſiue poſt ex quo appellaṫ ĩ iudicio, ñ uideo aliquã differentiã citra deſertionẽ appellõnis. utroq; eñ caſu cõpelliṫ appellãs ſtare iudicio illi⁹, a quo appellauit, ar. ĩ cle. ſicut appellationẽ, e. ti. Ideo ĩtelligo iſtũ tex. ĩ uer. *intra ꝙ*, uſq; ad uer. *præterea*, ut ponat tres caſus. Primò, qñ fuit appellatũ poſt ſnĩam & tũc ex ñ ꝓſecutione in termino manet rata ſnĩa, ut hic, & s̃. c. ꝓximo. Secũd⁹ qñ fuit appellatũ ex̃ iudiciũ a grauamine, vt ĩ ver. *ſi uero a grauamine?* quo caſu licet ñ fuit appellator ꝓſecut⁹ in termino, audiṫ tñ appellãs poſt terminũ, ut vr̃ clare innuere iſte text. in eo, ꝙ uer. ille, *ſi uero*, uenit aduerſatiue ad p̃cedentia. tex. tamen nõ declarat, qũo dẽat audiri. Ego dico, ꝙ ſicut appellãti extra iudiciũ a grauamine non currit annus, niſi a die illati graua-

hoc e. ti. & an ꝑ ꝯſuetudinem poſſit tribui iuriſdictio alias ñ habẽti, uide gl. in. c. accedẽtibus q̃ dicit ꝙ ſic de exceſ. præla. & no. in. c. fi. de offic. arch. & in. c. ꝑlectis. 25. di.

b Vbi In. & cõiter cano. tenent, ꝙ in criminalibus cauſis poſſit ꝑ iudicẽ earũ tp̃s abbreuiari, & idem Spe. in ti. de accu. in. §. nunc de tꝑe, circa finẽ Bal. in. l. 2. C. ut intra certũ tẽpus qõ cri. ter. Bal. in. l. 1. C. de req. re. & in auṫ. q̃ ſemel, C. qũo & qñ iu. ubi inducit ad no. q. in authẽ. iubemus, C. de iudi. Bal. in. l. ſi ea, C. qui acc. nõ poſ. in. l. de die, ff. qui ſatiſda. cog. & in. l. 2. circa finẽ, C. qũo & qñ iud. & no. in c. præterea, extra de dila. & ꝑ do. Ant. in. c. 1. de cle. non reſi. & per Im. in. l. ſi finita, in. §. ſi plures, in. 8. col. ff. de dã. infec. limita tñ p̃dicta non procedere in papa, uel ſupremo principe, qui ẽt ſine cã & abſolute p̃nt immutare temp⁹ & oẽm dilationẽ legalẽ mere, ſeu conceſſam cum iudicis miniſterio, text. eſt in. c. ex ore, quem ibi ponderant Pe. de Anc. & Im. ĩ. de his quæ fi. a ma. parte. c. iuncto c. nulla, ſupra de conce. præben.

illati grauaminis, ut ĩ d. cle. ſicut, ita & iſte terminus, quẽ ſibi p̃figit, non currit niſi a die illati grauaminis: q̃a ſuccedit loco terminis iuris, ſ. anni, ut no. Inn. ĩ. e. ĩ c. ex rõne. deſeritur ergo applõ extraiudicialis, qñ appellãs nõ fuit ꝓſequutus applõnẽ a die illati grauaminis ĩtra terminũ iuris, uel

19 ĩtra terminũ hoĩs. † Sed nihilomin⁹ deſerta applõne auditur iſte ſuꝑ iure ſuo, ut hic, & ĩtelligo ꝑ uiã q̃relæ, nõ aũt ꝑ

a uiã applõnis. & rõ eſt, [a] quare amplius audiṫ: q̃a facta extra iudicialia nõ trãſeũt ĩ rẽ iudicatã, ut ĩ d. c. cõcertationi, eo. ti. li. 6. ꝑ uiã aũt applõnis nõ eſt ulteri⁹ audiẽdus, ut ĩ d. c. cõcertationi. Nec obſt. ſi dicaṫ, ꝙ iſte uerſi. *ſi uerò*, loquaṫ, cum appellatũ fuit ẽt ĩ iudicio, ut patet ꝑ dictionẽ, *etiam*, poſitã ĩ tex. q̃ eſt ĩplicatiua, ut no. ĩ c. 1. de cõmo. q̃a nõ ĩplicat, ut ſit eadẽ iuris diſpõ ĩ utraq;, ſed ad ĩferẽdũ ꝙ iura admittũt applõnẽ, ſiue appelleṫ ĩ iudicio, ſiue extra. Tertius caſus eſt ĩ uer. ſi aũt, ĩ quo ꝓuidet, qualitercũq; & q̃ncũq; appelletur añ ſnĩam ĩ iudicio, ſiue añ lit. cõte. ſiue poſt, cũ loquaṫ indiſtinctè, & eadẽ ſit ſemꝑ rõ. Nec obſt. uerba illa, *ante litis ingreſſum*, ẽt poſita ĩ uer. p̃ce. q̃ vñr ꝓuidere appellationi ẽt iudiciali: q̃a dico, ꝙ largè ponũṫ, ut ſit ſenſus. i. ante, q̃ ꝑtes ue-

20 niãt ad iudiciũ. † Opp. alr̃ ꝯ uer. *ſi uerò*, vr̃ eñ, ꝙ ibi non liceat paſſim appellare, imò debet ſubeſſe cã rõnabilis & exprimi, ut ĩ c. ut debit⁹, ĩ. eo. Soluit gl. ĩ uer. paſſim, ꝙ ſ̃m antiqua tꝑa nõ erat neceſſe cãm exprimere, ſed ĩdiſtinctè admittebaṫ applõ: hodie ſecus, ut in ꝯ̃rio. Aduerte, quia c. ut debitus, nõ loq̃ṫ in applõne extraiudiciali, ſed iudiciali: ſed iſte uer. *ſi uerò*, loq̃ṫ ĩ extraiudiciali, ĩ qua eſt dubiũ, an ĩ ea ſit cã exprimẽda. Hoſt. diſtinguit, ꝙ aut appellaṫ a iudice extra iudiciũ; & debẽt exprimi cauſę, uel ꝓbabiles cõiecturę. ĩ. eo. c. bonę, ad fi. & c. dilect⁹. §. q̃a uerò, eo. ti. Aut appellaṫ extra iudiciũ ab aduerſario; & tũc nulla cã req̃riṫ ſ̃m eũ, q̃ ſic dicit intelligẽdã decre. cordi, e. tit. lib. 6. & ſic cũ dicto Hoſt. trãſeũt hic cõiter doct. Sed tu uidẽ gl. ĩ c. cõſiderauim⁹, de ele. q̃ ꝑ illud. c. cordi, dicit cãm exprimẽdã; licet appelleṫ ab aduerſario, & nõ a iudice; & ꝓfectò ſatis bñ facit illud. c. in eo, ꝙ loq̃ṫ indiſtinctè: uerba tñ vñr ſonare, eũ appellaṫ a iudice in eo, ꝙ fit mẽtio de apoſtolis, & de termino a iudice p̃figẽdo. Vide tñ ibi gl. in uer. interlocutoria, ꝓpe finẽ, q̃ ponit diuerſas opi. & Io. An. in nouella. Cõcluderẽ ſic, ꝙ aut appellaṫ extra iudiciũ a iudice; & caſus eſt clarus, ut eſt tex. in d. c. cordi. Aut appellaṫ extra iudiciũ a parte; & tũc eõ caſu, quo talis appellatio neceſſitat aduerſariũ ad ꝓſecutionẽ abſq; alia citatione, cã debet exprimi; & ſic ĩtelligo. c. 1. iũcto. c. ut circa, de elec. li. 6. Aut nõ neceſſitat ad ꝓſecutionẽ abſq; alia citatione, qđ eſt regulare ĩ applõne extraiudicialiter ĩterpoſita ab aduerſario, ut no. ĩ gl. ſeq. & Inno. ĩ c. dilecti, de maio. & obe. & tũc reſpectu ualiditatis nõ req̃reṫ exp̃ſſio cauſæ, cũ ſit parui effectus, ſicut nec ĩ citationẽ, ut dixi ĩ c. p̃terea, de dila. ꝑ Bar. ĩ l. ĩter accuſatorẽ, ff. de pub. iud. ſed quo ad effectũ obtinẽdi retractationẽ attẽtatorũ oportet, ꝙ appellatio fuerit ĩterpoſita ex ueriſimili & ꝓbabili cã, ut notãter vr̃ ĩnuere. tex. ĩ c. bonæ. ĩ. eo. & dic ut

21 ibi diceṫ. † Opp. & vr̃, ꝙ ẽt extra iudiciũ interponaṫ appellatio, ut ĩ. e. c. bonæ, & s̃. de ele. c. cõſiderauim⁹, & c. auditis, cũ multis ſimi. Sol. gl. ĩ uer. nec ſolẽt, metu hui⁹ ꝯ̃rii dicit, ꝙ ꝓpriè ſumpto uocabulo appellatio ĩterponiṫ ĩ iudicio: q̃a appellatio nõ fit niſi a iudice. hinc diffiniṫ, ꝙ appellatio ꝯtinet q̃relã iniquę ſnĩæ. Impropriè uerò ẽt dr̃ appellatio illa, q̃ ĩterponiṫ extra iudiciũ; & ita p̃t intelligi hęc lr̃a, & ponit gl. duos modos exẽplificãdi hãc lr̃am, ut patet in ea; & no. gl. ꝓ his, q̃ ſupra ĩ notabilib⁹ dixi. Et idẽ ĩ effectu uoluit hic Inn. dicẽs, ꝙ licet ꝓuocationes iure appellationis ꝑ oĩa cẽſeanṫ: eſt tñ dr̃ia ſ̃m eũ: q̃a in propria & ſtricta locutione appellationis appellatio eſt illa, q̃ fit ĩ iudicio & cã iam cœpta. ꝓuocatio, q̃ fit extra iudiciũ & in cã nõ cœpta. vñ dr̃

22 ꝓuocatio ad cãm. ſ. incipiẽdã. † Secũda dr̃ia, q̃a in iudicio appellãs nõ ꝓſequẽs intra terminũ aſſignatũ nõ audiṫ amplius ſuꝑ eo, ſuꝑ quo appellauit, ut hic, & s̃. c. ꝓxi. ſecus in ꝓuocatione extra iudiciali; qđ declara, ut s̃. dixi, & uide tex. in c. cõcertationi, e tit. lib. 6. Dicit Hoſt. eſſe & alias dr̃ias, de qb⁹ remittit. ĩ. eo. c. bonæ, ubi diceṫ. Vide ẽt aliã dr̃iã, q̃ colligi põt ex not. ĩ. eo. in c. nõ ſolũ, lib. 6. in gl. fi. in uer. extraiudicialis fuit appellatio. Colligo etiã alias dr̃ias ex no. ꝑ Inn. in c. q̃a ꝑꝑ, de electio. ult. col. & in c. cũ nobis, eo. tit. in 1. col. &

23 in c. ad diſſoluẽdũ, de deſpõ. impu. † Sed quæro, nũq̃d p̃textu appellationis extra iudicialis, quę interponiṫ ꝯ aduerſariũ, teneaṫ aduerſarius corã ſuperiore cõparere? Glo. iſta not. dicit ꝙ nõ. Idem tenet Inn. in c. dilecti, de maio. & obe. probo ꝑ l. fi. C. de exhib. reis. ubi patet neminem citãdũ uerbaliter, uel ꝑſonaliter, niſi iudex prius decreuerit. ꝑ quem tex. ꝓbaṫ, ꝙ ẽt nuntius generalis deputatus ad citationes faciẽdas nequit citare ſine mãdato ſpeciali iudicis, & de hoc ibi ꝑ Bar.

24 † An aũt iudex poſſit cõmittere parti, ut citet aduerſariũ, vr̃ tex. ꝙ ſic in l. eum qui. §. ſi epiſtola, ff. de furt. & per Bar. in l. iuſtè, ff. de acq̃r. poſ. & not. in c. cũ di-

25 lect. de do. & cõtu. † An aũt ſibi ſit credendũ, ſi dicat hoc ſibi cõmiſſum a iudi-

b ce, dic ꝙ nõ, [b] ut no. Spec. in tit. de cit. §. ſequiṫ, poſt prin. Aſſumit. n. ſibi officiũ. ideo non eſt credendũ ſibi maximè in facto proprio; facit qđ not. Bar. in l. Lucius Titius, ff. de fideiuſ. Realem autẽ citationem põt facere pars q̃ñq; propria authoritate, ut ſi uideaṫ debitore ſeu criminoſum fugientem, ut l. ait p̃tor. §. ſi debitorem, ff. de his, q̃ in frau. cre. & l. nullus, C. de Iudæ. uide qđ dixi in c. 1. & c. cũ

26 nõ ab homine, de iudic. † Limita primũ dictũ glo. ꝙ pars non teneṫ comparere uirtute appellationis extraiudicialis, ſ. regulariter. Fallit, ubi a iure aliud ſtatuitur, ut in caſu c. 1. de elect. lib. 6. & ſimi. Effectũ aũt huius appellationis extraiudi-

27 cialis dicã in c. bonę. ĩ. eo. † Opp. ꝯ. §. *præterea.* vr̃ enim, ꝙ in manifeſtis ſit admittenda appellatio: q̃a ſolũ vr̃ interdicta in facto notorio, ut in c. Romana. §. ſi aũt poſt ſnĩam, eo. tit. lib. 6. Soluit glo. in uer. manifeſtus, ꝙ hic capiṫ manifeſtũ pro notorio; & no. gl. ꝙ in manifeſtis admittaṫ appellatio, adduco ad hoc tex. iũcta gl. 3. q. 5. ꝙ ſuſpecti. Et in quo differat manifeſtũ ꝓpriè ſumptũ a notorio, uide qđ no. in c. ueſtra, de coha. cle. & mulie. Et intelligo tex. iſtum, ꝙ in notoriis nõ admittiṫ appellatio, prout dicã ĩ. eo. in c. cũ ſpãli. §. porrò. † Opp. ꝯ tex. in eo, ꝙ dicit apoſtolũ excõicaſſe Corinthium abſentẽ & irrequiſitũ. vr̃ eñ, ꝙ excõicatio nõ ſit ferenda niſi cõpetẽti monitione p̃miſſa, ẽt ſi delictũ ſit notoriũ: q̃a excõicatio nõ ferṫ ab hoĩe niſi ꝓ cõtumacia, ut not. gl. in c. epiſcopi. 11. q. 3. Gl. fi. ſoluit tripliciter. primò, ꝙ apoſtolus nõ requiſiuit iſtũ abſentem citando. ſ. peremptoriè & iudicialiter, ſed bene ꝯmonuit cũ prius ad pnĩam. d. Ant. impugnat hoc dictũ gl. quia oportet, ꝙ ſpãlr̃ citeṫ

SEB. SAP.

a Ratio eſt. Vide Ang. in cõſil. 167. inci. in facto proponitur. Alex. ĩ cõſil. 59. in 3. col. in fi. in 4. uol. Raph. Cu. ĩ cõſi. 44. And. Sic. in cõſi. 44. in 3. uol.

ZACHARIA.

b Dic ꝙ nõ. Adde Bal. in l. ſi ut ꝓponis. 2. ibi ad fi. ibi gl. 2. ex parte, C. qũo & qñ iud. & oĩno in addi. ad Spe. in loco ꝑ iſtũ alleg. uer. qñque. ubi dicit parte nõ teneri ei credere, niſi ferat literas citatorias manu notarii de mandato iudicis ſubſcriptas; quo caſu credendũ eſt: ſed tñ de relatione ei credi nõ debet, ut ibi ꝑ eũ, & ꝑ Philip. in c. cũ parati. q. 7. eo. tit. & And. de But. in c. 1. s̃. de iudic. An aũt nũtio principis ſine lr̃is credatur, uide Rebu. ĩ l. ꝓhibitũ, in prin. & ibi in apoſtil. C. de iure fiſc. lib. 11.

ANT. FRAN.

Circa iſtã mãm citatiõis & cõmiſſionẽ de citãdo, uide plenã gl. ĩ c. 1. de mili. uaſſ. q̃ cõ. eſt. in ult. gl. & gl. in c de illicit. 24. q. 3. & gl. ĩ c. ſi ep̃s 3. q. 2. adde tñ ꝙ ubi nulla eſt citatio, uel q̃a non emanauiṫ, uel q̃a ñ tenet, uide plene ꝑ Inn. ĩ c. p̃terea, de dila. & ĩ c. q̃relã, de ꝓcu. & Bar. in l. ſi cũ nulla, ff. de re iudi. & in l. uir bonus, ff. iudi. ſol. & in l. ſi pater C. ne de ſtatu defuncto.

ſecūdū eū ad ſniam. Mihi nō placet dcīa ſuū:qa ſufficit,ꝙ ꝑ priores citationes,vł unicā pemptoriā appareat de ꝯtumacia excōicati. tūc.n.ſine alia citatione ad ſē tētiā audiēdā ꝑt excōicari,ut ꝓbaꝉ ī c.1. de iudi. & uide qđ ibi latè dixi. Ad idē 11.q.3.c.certū.tenet Inn. ī c.ex ꝑte,el 1. de uer.ſig.ubi dixit,ꝙ ſi plat⁹ ꝑcepit ſubdito,ꝙ faciat uel nō certū q d,qđ ſpectat ad officiū ſuū, & ille traſgredit ꝑceptū; ꝑt eū excōicare ſine alia citatiōe,vł monitione: qa iā hēt eū ī ꝯtumacia; & uide ꝑ eū ibi in ult. col.& uide formā citandi quòad excōicationē ferēdā ꝑ tex.notabilē iūcta gl.ī c.ꝯſtitutionē,de ſen. excō.li. 6.Et puto quòad tex.nr̄m poſſe ſatis hāc primā ſolutionē tolerari:qa,ex quo factū erat notoriū, nō req̄rebaꝉ cauſæ cognitio; & ſic ꝑ ꝯñs nec factū iudiciale,ut ī c.qm̄,đ fi.pſby.iō ſufficiebat illū admonere extraiudicialiter, ut ſe emēdaret; qđ cū nō fecit,potuit excōicari.Pro hoc facit c.nouit,de iud.ubi dr̄,ꝙ ſi peccator nō audit eccłiā, dēt haberi ꝑ ethnico & publicano,id eſt excōicari, ut ibi, & 2.q. 1.c.ſi peccauerit;facit qđ leg. & not. ī c. dilecto,de ſent.excō. ubi uide ꝑ doc. Se cūdo ſolō eſt,ꝙ apoſtol⁹ illū req̄ſiuit per prius; & no. hāc ſolu.facit.n.,ꝑ his,ꝙ ſuprà dixi,ut nō ſit neceſſaria citatio ad excōicatione audiēdā. † Tertia ſolu.ꝙ req̄ſiuit illū ꝑ Appollinē diſcipulū ſuum. Not.hāc ſolōne,ex qua hēs iudicē poſſe citare ꝑ familiarē ſuū;ꝑ hoc facit qđ no. ī d.c.cū dile.de do.& ꝯtu.& ꝑ Bar.ī d.l.iu ſtē,& facit tex.ī d.l.eū q.§.ſi epiſtola;qđ ī telligo, dūmō ꝯſtet iudicē illi hoc iūxiſſe. Iō pōt fieri cōmiſſio cū lr̄is iudicis;facit.c.prudētiā,ī prin.đ offi.deleg. Et hāc ſoulti.ſol.gl.ſequiꝉ hic Inn.& Tāc. †Hoſt. dicit,ꝙlicet notorius quo ad ſatisfactionē, uel reſtitutionē faciēdā abſens & irreq̄ſit⁹ poſſit ꝯdēnari:nūq̄ tñ excōicabitnisi monitione ꝑmiſſa, ut in d.c.ſacro,& hodie debet excōicari ī ſcriptis, ut in c. 1.eo.tit.li. 6. Iō cū hic loquamur de excōicatione, debet lr̄a cū ſuppletione legi. † Alii uerò dnt̄ ſm̄ eū nullū abſentē ꝯdēnādū niſi ſit ꝯtumax.3.q.9.ꝑ totū.C. quō & qñ iudex,ꝑ totū.ff. ꝙ ſnię ſine appel.reſcin.l.1. §. itē cū ex eo edicto. Vñ null⁹ quātūcūq; notori⁹ ſine citatione & monitione ꝯdēnādus eſt. Et hoc fatetur Hoſt.iuſtius & tutius: tum qa multi dnr notorii,q nō ſunt.j.e.c. ꝯſuluit: qa notorius qñq; hēt legitimas exceptiones, q̄ ſunt admittēdæ,de offi.deleg.c.ex ꝑte 2. Tū qa oīs cōdēnatio,maximè nimis accelerata,odioſa eſt ī c. cū Bertold⁹,de re iudi. †Aduerte tñ, qa ī hoc iura vñr uaria,& doct.opi.ut plenè no. ī d.c. ueſtra, de coha.cle.& mu.& ī c.ad nr̄am.3.de iureiurā. & utrobiq; dixi. Sed cōclude,ut ſemp mihi uiſum fuit,cū q̄rit̄,an ī notoriis req̄raꝉ citatio,ꝙ aut loqmur in aliis ſentētiis a cēſura eccleſiaſtica, aut ī cēſura eccleſiaſtica.Primo caſu,ſi factū eſt ita notoriū,ꝙ certū eſt abſenti defenſionem nō cōpetere, nō req̄riꝉ de neceſſitate citatio;[a] ſic intelligit c.cū olim,de re iudi.& c.bonæ, el 1. de elect. & l.2.§.ꝙ ſi de frumētaria, ff.de admini.rerū ad ciui. perti.& l.ictus fuſtiū, ff.de his q not.infa.& utrobiq; ꝑ Bar.facit tex.& ibi ꝑ Inn. ī c.quāto,de trāſlatio.epiſco. Aut dubiū eſt,an abſenti poſſit ꝯpetere aliqua excuſatio; & req̄riꝉ citatio:aliàs nō ualet ſnia;ſic intellige.c.ſi.de offi.deleg.lib.6.& Inn.ī c.tua,de coha.cler. & mu. Et ſic reducas ad cōcor. opin.ꝯrias. In ſnia uerò excōicationis ſemꝑ credo admonitionē cōpetēte debere ꝑcedere:qa(ut ſ.dixi)excōicatio fert̄ rōne cōtēptus,ut in c.2.de cōſti.lib.6. Iō oportet admonitionē debere ꝑcedere:qa primò nō cōſtat de cōtēptu. † Iō dr̄, ꝙ nūquā fert̄ excōicatio ab hoie niſi rōne cōtumaciæ, ut not. glo.in d.c. epi. 11.q.3. In aliis uerò ſnia eſt pœnæ ꝓmulgatoria. vñ, cū iam cōſtet de delicto,fruſtra fieret admonitio,cū ꝑ pœnitētiā nō deſinat eſſe nocēs, ut l.pen. ff.ui bono.rapto. excōicatio aūt eſt medicina, & fert̄, ut quis ſe corrigat, ut in c.1. de ſenten.excō. lib.6. & 11.q.3.c.audi deniq;. Debet ergo prius requiri,ut appareat,an uelit ſe emendare.

a Requiritur citatio. Tu dic,ut diſtinguendo conclu.in apoſt. ad iſtum in c. accepta,in uer.non cō petere,ſ.de reſti. ſpol.

SEB. SAPIA.

a Citatio. Vide Bal. in l. ea quæ col.9.uer.3.quæri tur, in prin. C. de accu.Moder. Taurinenſes in l. ut uim,col.2.ff.de iu ſti.& iure. d.Fran ciſ.Curt.in conſi. 10.col.3.cum ſeq & in conſi.21.co. 2. Ro. in conſil. 419.inci.in pmiſſa,col.2. Aret. in conſi. 165.inci.ſicut Ioā.dicit,col 11.

SEB. SAPIA.

No.caſum.Vide, q̄ dex hoc decidūt do. de Ro. deci. 21.inci.Item ſi ab excōicatione, in tit. de appella. in nouis,cuius meminit Peru.& Deci.hic.

SVMMARIVM

Appellatio ſuſpendit iuriſdictionem iudicis quòad illam cauſam tantum, & non quòad aliam penitus ſeparatam etiam reſpectu eiuſdem perſonæ. 1

Iudex,a quo extitit appellatum,an poſſit per appellantem in alia cauſa recuſari ut ſuſpectus? 4.5. 2

Suſpitio iudicis an poſſit de utroque iure allegari tam reſpectu delegatorum, quàm ordinariorum,tam cum expreſſione cauſæ,quàm ſine.? 4. 3

Animus ſiue bonus, ſiue malus præſumitur ex geſtis.

Iudex de imperitia uel negligentia tenetur ad intereſſe parti,licet à ſua ſententia non prouocauerit. 6

CAP. VI.

AD hæc. Si coram iudice, a quo in una cauſa appellaui, poſſum in alia conueniri, niſi eum recuſem ut ſuſpectum; & non diuiditur. Caſus literalis. Aliquis appellauit ſuper aliqua cauſa pendente appellatione conuenitur, uel accuſatur ſuper alio,quā ſuper eo,ſuper quo appellauit.quęrit̄,an teneatur ſtare ſub illo,a quo appellauit,appellatione pēdēte? Reſpōdet papa, ꝙ ſi uoluerit,pōt eum tāquā ſuſpectū recuſare.alioquin ſtare debet iudicio eius, & ꝑcipuè ſi iudex ſuus ordinarius exiſtat.B. † No. primò,ꝙ appellatio ſuſpendit iuriſdictionē iudicis in eadē cā dūtaxat, in qua eſt appellatū,non aūt quo ad aliā cām prorſus ſeparatam; & ſic not.ca ſum,[b] in quo iudicis iuriſdictio quòad quid eſt ſuſpenſa reſpectu certę perſonę,& quòad qđ remanet in ſuo eſſe;& eſt uera rō decidendi:qm̄ grauamē eſt imediata cā appellationis:qđ grauamen nō cōtingit reſpectu aliarū cauſarū; & iō nō habet ſuſpendere iuriſdictionem iudicis in aliis cauſis.

Not.ſecūdò quē poſſe cōpelli ad rn̄dēdū eodē tēpore coram diuerſis iudicibus,in diuerſis tñ cauſis. Nam in cā appellationis litigabat hic corā iudice,ad quē,& de nouo pōt accuſari,uel cōueniri corā iudice,a quo. Not.tertiò ex fi.literæ,ꝙ diſpoſitio huius.c.uēdicat ſibi locū et in delegato. Pone exēplū : cauſæ uariæ & diuerſæ fuerunt cōmiſſæ delegato,fuit prius una incepta,& ab ea appellatum. certè ea pendente pōt conueniri in aliis coram eodem:uel pendente appellatione in una finge nouam literarum impetrationem ſuper alia. † Opp. & vr̄, ꝙ prætextu pendentię cauſæ appellationis non poſſit iudicem, a quo, tanquam ſuſpectum recuſare. habet enim, ſi eum grauauit, promptum remedium appellationis, ut dicit tex. in l. una, ff.apud eum, a quo appel. Soluit glo.1.ꝙ contrarium procedit ſecundum leges, ſecundum quas iudices non ita de facili recuſantur: quod autem hic dicitur, procedit ex diſpoſitione canonica: quod tamen eſt limitandum, prout le. & not. j.cod. in c. propoſuit, ut ſ. in crimine manifeſto non poſſit iudicem recuſare prętextu appellationis pendentię. Hanc ſol.gl.

ſol.glo. quæ fuit Lau. expreſſius tenuit Gof. ꝙ aliud eſt ſm̄ leges,& aliud ſm̄ canones,qđ declarabat Hoſt. ut ſicut leges reſtringūt appellationes,ita & recuſationes.j.eo.c.ſup eo.Sed certè hæc rō nō eſt vera ſaltē in delegatis;qa illi facilius recuſanꝉ de iure ciuili,quā canonico,ut ꝓbaꝉ in.c.cū ſpāli,&.c.2.req̄ris.j.e.& in.l.aptiſſimi, C. de iudic. Nā de iure ciuili pōt indiſtinctè recuſari ēt nulla cā expreſſa: dū tñ n̄ appareat recuſatio calūnioſa,ut ī dictis iurib⁹. Secūdā lect. poſuit Io.ꝙ lex ꝯria loqꝉur in ordinario: iſta decre. in delegato,& expōit tex.ibi.*iudicis*,i.delegati,& ibi: *alioquin*, i.ſi non ſit delegatus,& ibi:*maximè*,pro tñ.Sed hęc lect.reprobaꝉ ſm̄ Io.An.j.e.c.ꝓpoſuit, quę in ordinario loquiꝉ. Itē dicit, ꝙ ſatis reprobaꝉ hic in fin. nō extorquēdo literā. Tertia lect. poniꝉ ꝑ Inn. ut poſſit iudex recuſari nō ex ſola appellationis pēdētia,ſed ex alia iuſta cā. Quarta ponit ꝑ eundē,ut ꝓcedat iſte tex. ſm̄ iura antiqua ſm̄, quę licebat ſine cā appellare,ſic ēt recuſare. Quintā lect. ponit Hoſt.ut tex. iſte intelligaꝉ appellatione pēdēte, lex uerò loquaꝉ ea finita.Sexta ponit ꝑ eūdē,ut ꝯriū ꝓcedat, qñ iudex nō recepit appellationē,ut hic,&.j.e.c.propoſuit,&.c.accepta, qñ iudex recepit & approbauit,ad hoc.j.eo.c.ſępe, &.ſ. de oſ. dele.c.paſtoralis.§.ꝑterea,& certè iſte lect.cōtinent diuinationē.Septimā lec,ponit Ioā.An.dicēs,ꝙ ſola pēdētia appellationis nō facit iudicē recuſari ut ſuſpectū. abſurdū.n. eſſet,cū ex facto meo & à nuda mea uoluntate ꝓcedit appellatio,forte ex falſa cā,& ad hunc finē interiecta, ut effugerē & īpedirē iuriſdōnē iudicis mei,iō dicit, ꝙ ſicut in aliis recuſationibus,ſic & in iſta recurreꝉ ad arbitros,corā qbus non erit mihi ſatis ꝓbare pēdētiā appellationis; imo habeo neceſſe ꝓbare ueritatē grauaminis:quo ꝓbato arbitri ꝓnuntiabūt illū ſuſpectū; & demū ad aliū finē,ſ. ad reuocationē grauaminis habeo probare idē corā iudice appellationis.nec eſt hoc nouū.ſ.de teſti.c.ueniēs.2.de reſti.ſpo.c. ſolicitē.Itē ſm̄ eū nō eſt ſatis ad recuſandū iudicē probare grauamen ex re tñ, quod appareat non fuiſſe ex mēte: ſed in cā appellationis ſufficit probare grauamen ex re,ut no. ꝑ eū.j.eo.c.ex parte.Hāc lect.Io.An.ſequiꝉ hic do. Ant.& cōiter moderniores ſequentes.Ipſe tñ d.Ant.aꝉr refert dicta Io.An. quā ipſe intellexerit iudicio meo. Dicit.n.referendo,ꝙ ad obtinendū in cā reuocationis nō ſufficit ꝓbare grauamē ex re tm̄.1.grauamē ex re ipſa;ſed oportet,ꝙ ꝓbeꝉ grauamē ex mēte,1.ꝙ ex propoſito grauauerit.ſic ēt refert & ſequiꝉ Bar.in d.l.unica.Sed pro certo Io. An.nō ſic loquitur:ſed ſolū ſuū requirere. ꝙ non appareat grauamen ex re tm̄.nō.n.requirit,ut ꝓbeꝉ ꝙ ex mēte proceſſit:ſed ꝙ nō appareat de ꝯrio,quare puto,ꝙ in dubio ꝓbato grauamine ꝑſumi dēat,ꝙ ex malo animo ꝓceſſerit.†Quia in maleſactis ꝑſumiꝉ malus animus,ut in.l.1.& qđ ibi no.ꝑ Inn.de ꝑſum. & in.l.nā ludus,ff.ad le. Aqui. Ad idē glo.notabilis in.c.cū Hadrianus.63. di.quæ dicit quē ꝑſumēdum inimicū illius quē ſalutare nō uult.Et intelligo[a] illā glo. qñ erat ſoliti ſe, ſalutare,uel unus ſalutaꝉ ab alio,& ille non uult rn̄dere: facit quod no.gl.in.c.cum ſup,de offi.dele.Et hāc ſniam expſſe reperio ſentire gl.2.q.9.c.hoc ēt,& in.c.propoſuit.j.eo. Conclude ergo,ꝙ de iure canonico non ſufficit ꝓbare appellatiōis pēdētiā ad effm̄ recuſandi iudicē, à quō, in alia cā:ſed eſt neceſſe ꝓbare grauamē nō ſolū re ipſa, ſed ēt ex ꝓpoſito.Sed in dubio dico ꝑſumēdū malū animū. ſed ſi appareret ex cōiecturis iudicē grauaſſe nō ex mēte, hoc non ſufficiet:qa ſuſpitio fundaꝉ ſup iniquo aīo, nō aūt ſup grauamine,ut no.in.d.c.cū ſuſp;& ſic intelligo Io.An.hic.†An āt hæc ꝓcedāt de iure ciuili,diſtinguo ſic:qa aut loquimur in delegato,& ꝑt recuſari [b] ēt ex nuda uolūtate,dūmō recuſatio nō appareat manifeſtè fruſtratoria,ut no.in.l.apertiſſimi.C.de iudi.&.c.cū ſpāli,pall.& ſic nō oportet,ꝙ ꝓbeꝉ ēt realitas grauaminis.Aut loqmur in ordinario, & puto ꝙ olim nō poterat recuſari maximè ex hac ſuſpitione; quia pēdebat appellatio, ꝗtuncunq; probareꝉ realitas grauaminis,ꝑ tex.illius.l.unicæ,ff.apud eū,à quō appel.quę ꝑſuppōit offenſionē; & tñ denegat recuſatiōnē reddens cām, qa pōt denuo appellare.Et ꝑt eſſe illius deciſio nis rō; qa olim ordinarius non poterat de iure ciuili recuſari,ut no.in.d.l.apertiſſimi,& bñ facit text.in.d.l.unica.Hodie uero ꝓuiſum eſt,ut poſſit peti adiūctus,nō aūt ꝑt in totū recuſari,ut in aut. ſi uerò cōtigerit,C.de iudi.no. in.d.l.aptiſſimi.quare puto, ꝙ ēt hodie de iure ciuili poterit ꝓbato grauamine mō ꝑdicto peti adiunctus,ſm̄ qđ dr̄ in pall. auꝉ. ſi uerò cōtigerit, & ſic limito illā.l. unicā;& hęc plus placent,quā qđ ibi uoluit Bar.q vr̄ velle idē fuiſſe & eſſe hodie de iure ciuili,qđ de iure canonico,ut ꝓbato grauamine ex ꝓpoſito poſſit iudex recuſari.Mouet̄,qa hoc ꝓbato;ꝓbaꝉ iniuria uerbalis ſeu realis, ꝑp quā ꝑt appellari ſm̄ opi.Pla. C.eo.l. ſi qs prouocatione. quæ appellatio ꝑp iniuriā hēt impedire iuriſdōnē iudicis in alia cā, ut.C. ſi qua cūq; ꝑdi. po.l. una, & ita ſentire refert Gul. de Cu. in. l.arbitro,ff. qui ſatiſda. cogā.Sed certè dicta ſua in hoc mihi nō placēt.Nā in.l.ſi qs prouocatiōe, deuol uiꝉ iuriſdō ſolū quòad illam cām, ut ibi no.ꝑ gl. & Barto. ſed nos loquimur hic quòad aliā cām.Nec obſtat.l.unica,C.ſi quacūq; ꝑdi.po.qa illa lex ponit caſum ſpāle,ut ibi cōiter no.& dico in.c.cū ſpāli.j.eo. uel dēt intelligi, qñ iniuria fuit allegata ā iudice extraiudicialr̄ ꝓcedēte;ſecus,ſi iudicialr̄.d.l.unica,ff.apud eū, a quo appell.& uide in arg.quod no. gl. in.c. ꝑſentium.7.q.1.† Sed iuxta ꝑdicta quæro,q d ſi appellās fuit cōtumax in appellatione ꝓſequenda,nūq d poterit uirtute illius grauaminis iudicē illū in alia cā recuſare?Sol.Tancr.Vincē.& Inn.tenēt ꝙ nō:qa ſicut talis cōtumax nō appellat,ita nec recuſat.ſ.c.ꝑxi.&.j.eo.c.ſup eo.2. qđ eſt notādū pro limitatione h⁹. c.d.Ant.dicit,ꝙ cōtumacia in nō appellādo nō repellit ſp ab appellando iuxta no.j.e.c.dilectæ. Vnde putaꝉ,ꝙ eo caſu, quo poterit appellare, nō tolleꝉ recuſatio,ſi ꝓbeꝉ grauamē;& poterit ad alium finē grauamē oſtēdere,licet nō poſſit appellationē ꝓſeq̄,ar.j.de ſen.exc.c. licet li.6.Ego puto, ꝙ indiſtinctè poterit iudicē recuſare ꝓbādo grauamē mō ꝑdicto, licet appellationē deſeruerit, quia (ut dixi) recuſatio fundatur ſuper malo aīo iudicis;ſed malus anim⁹ nō mutatur ꝑ deſertionē appellationis. Vñ licet per deſertionē ſnia trāſiuerit ī rē iudi. vt nō audiaꝉ amplius uolēs appellationē ꝓſequi;tñ bñ poterit adducere grauamē ad aliū finē,ſ. ad iniquū iudicis animū ꝓbādū,ar.c.ueniēs.2.de teſti. & d.c.licet, de ſen.exc.li.6. †Probaꝉ per ſimile. licet.n. qs à ſnia nō ꝓuocauerit; tñ poſtea poterit agere ꝯ iudicē:qa malitioſè uel ꝑ imprudentiā cōdēnauit eū, inſti. de obli.q ex quaſi deli.naſcū.in prin. Nec obſt.ſibi exceptio rei iudi.à qua nō eſt appellatū;

EBA. SAPI.

a Et itelligo.Hæc refert & ſequitur Feli.in.proœ. Gregoria.col. 5. uer. in text. ibi ſalutē & ibi ponit e con tra,ꝙ ex ſalutatione probatur remiſſio iniuriæ: & de effectu ſalutationis ponit idē Feli.in.c.cum ſup col.3.uerſic. quarta cauſa eſt de illo, qui non ſalutat.ſ.de off. delegati.

b Recuſari. Adde Alex.cōſil.180.2. lib.& an recuſatio & appellatio a pari procedāt, uide Ro.cōſ. 220.

a SEB. SAPIA. Proceſſum iudicis. Vide Bald.in auth.ſi quis ex conſenſu,col.2.uer.deinde no.C.de epi.audi. cũ allegatis per Alex. in.l.2.col.3.ff.ſi quis in ius uoc. non ierit.

b Ibi uoluit, ꝙ ad papã ẽt in terris imperii appellaẽ a iudice laico, ſi non recognoſcat ſuperiorẽ ſecundũ.d. Bar. de Bellenzinis hic in addit. de quo ẽtĩ c.licet, ſ. de for. cõp.non tñ tali iudici, ſi repertus fuerit male iudicaſſe, papa poterit imponere pœnã.glo.eſt quã dicit ibi d.Abb.ſin. in c.& ſi neceſſe, de don. inter uir. & ux.Et illud dictum Hoſt.in d.c. cũ Ioannes refert & ſequitur ibidẽ d.Ant.in.8. col.ꝑ quo alle.tex.rotũ dũ in c. expoſita, de arbi.per quem ibi ſing. dicit do. Abb.circa princi. poſt Inn.ꝙ ſi quis per cõpromiſſum factum in laicum uideat ab arbitro notorie ſe lædi, quaſi rõne cuiuſdam ſacrilegii põt de hoc reclamare corã iudice eccleſiaſtico.

ANT. FRAN. Si petatur reductio a ſententia arbitri, aut aliter ab ipſo reclamet, ad quem ſit reclamãdum, dicas ꝙ ſi hodie petat reductio a ſnĩa arbitri, in quẽ cõꝓmiſerũt clericus & laicus, ꝙ eſt petenda corã eccleſiaſtico, ut ꝑ Bar. in.l.2.C. ubi & apud quẽ pro quo uide bonum tex. in. c. expoſita, de arbi. ubi à ſnĩa lata per illuſtriſſimũ Ducẽ Venetiarũ inter epm Teruiſinũ & ciues Teruiſinos fuit appellatũ ad papam,de quo per Bar. in l. 2. C. ubi & apud quẽ,& in.l.2.ff.de appel.& ꝑ Per. de Anch. in quadam ſua diſpu. inci. cũ laicus,in.2.dubio & Bal. in.l. ꝓcipimus, C. de appel.

SEB. SAPIA.

c Papa adiri. vbi Car.ĩ.c.nouit,ubi latè Moder. ſ. de iudi.Feli.in.c.qualiter & quãdo,eo. ti.Bar.ĩ cõſi. 187. incip.dñi priores in.3.dub. Iaſ.in.l. ſi eũ.§. q iniuriarũ,.ff. ſi quis cau.

qa aliç ſunt pſonç,inter quas agit nunc iudex & pars;aliç,inter quas primò agebatur.Itẽ modo ad aliud agitur, quia ad intereſſe ad alias pçnas, & ad aliud primò.ſ.ad rem,quæ petebatur.Hoc tenuit Inno.in.c.ſacro,de ſent. excõ.& gl.in.c. paſtoralis.§.qa uero,in fi.de off.dele. & Bar.in.l.1,ff.eo.ti.facit quod ipſe no.in l.fi.ď var.& extraor.cog.Vltimò quçrit, qđ fiet de iſtis cauſis nouiter mouendis recuſato iudice?Sol.dicit gl. ꝙ iudex recuſatus delegabit eas.Tu de hoc dic, ut dixi.in c.ſi quis contra clericum, de for. compe.& plenè tangan.ĩ.eod.c.cum ſpeciali.

SVMMARIVM.

1 *Appellare põt utraque pars ab eadem ſententia, ſi utraque eſt granata,alias ſecus.* 2.

2 *Si ab eadem ſententia ambo appellant, unus ad maiorem alter ad minorem, quæ appellatio præualet?*

3 *Valet proceſſus factus corã iudice,cuius iuriſdictio poterat elidi per exceptionem,& non fuit eliſa,niſi iudex ſciuiſſet ſuam iuriſdictionem poſſe de facili elidi.* 4.14.16.18. 19.

5 *Appellari an poſſit ad papam de iniuſtitia facta per quemlibet iudicem ſecularem & imperatorem?*

Papa dicitur habere ptãtẽ temporaliũ ſaltẽ habitu: adeo, quòd deficiẽte ſuperiore ad ipſum reccurritur.

6 *Ius canonicum ſeruatur in terris eccleſiæ,ubi diſcordat a iure ciuili, ẽt in non cõcernentibus animam.*

Appellatur de iure canonico ante ſententiam à quocũq; grauamine,et omiſſo medio ſecus de iure ciuili.

7 *Statuta laicorum contra ius canonicum non ualent in terris eccleſiæ, intellige circa cõcernentia animas & fauorem eccleſiaſticum, quia talia ſtatuta in nullo loco mundi ualerent.*

8 *Appellatur de ſeculari ad eccleſiaſticum de conſuetudine,quimmo ualet conſuetudo,ut laicus conuenia tur coram eccleſiaſtico.*

9 *Citatus non tenetur comparere, quando citans non habet iuriſdictionem in eum.*

10 *Sententia lata contra abſentem per falſas allegationes præſentis non ualet.*

Litigatores non tenentur ius alterius allegare,ne pars aduerſa efficiatur inſtructior, niſi forte doloſe tacuiſſet,quia tunc non ualeret proceſſus. 17.

11 *Proceſſus factus coram iudice,ad quem,per illum,qui falſo dixerit ſe appellaſſe, uel dolo tacuerit ſe appellationi renuntiaſſe,reſcinditur.*

12 *Contumax ſi compareat, non põt ſuas exceptiones opponere, niſi illo tempore, quo potuiſſet opponere, ſi fuiſſet præſens.*

13 *Proceſſus factus contra abſentem,cui exceptio legitima competebat,an ualeat?*

15 *Litigans ſcienter coram excõmunicato tolerato non debet reportare aliquod commodum, & talis proceſſus retractatur, quatenus uenit in ſui fauorem.*

CAP. VII.

SI duobus. Superior, ad quẽ tuus aduerſarius appellat, ſi ignorat te ſuper eadẽ cã ad ſedẽ apoſtolicã
appellaſſe;te nolentẽ cõparere excõicare poterit. hoc primò. A ciuili iudice,q
non eſt de tpali iuriſdõne eccleſiæ, non
appellaẽ ad papã. hoc ſecũdò uſq; ad fi.
Vel ſumma principaliter & clarius ſic.
ſi a iudice inferiori unus appellat ad papã.hoc ſcđò uſq; ad fi. Vel ſumma principaliter & clari⁹ ſic. Si à iudice inferiori unus appellat ad
papã,alius ad inferiorẽ, teneẽ appellans ad papã cõparere
ad citationẽ iudicis inferioris ſaltẽ allegaturus appellationẽ ſuã;aľs ualebit proceſſus a minori, niſi ſciuerit appellationẽ ĩteriectã ad papã.Duo ſunt dicta,ſm ibi: *denique &c.*
Caſus liter.Duo litigabãt corã iudice ſuo,puta corã archidiacono.unus appellauit ad epm,alter ad papã; uel intellige,ꝙ litigabãt corã epo. unus appellauit ad papã, alter ad
archiepm,ille,q appellauit ad epm, uel ille q appellauit ad
epm,uel ille q appellauit ad archiepm,ad diẽ appellationis
acceſſit ad epm ꝓponẽs ſe ad eius audientiã appellaſſe, tacito de appellatiõe aduerſarii ad ſedẽ apoſtolicã interpoſita.& ille,q appellauerat ad papã;citatus fuit ab epo, uel archiep.ille cõfidẽs ď applõne ſua ad papã interpoſita nec
iuit,nec miſit aliquẽ rñſalẽ; & qa nõ uenit, fuit excõicat⁹.
q̃rit,an teneat excõicatio?Rñdet,ꝙ tenet ſnĩa in eũ ꝓ cõtumacia lata,niſi iudex ille cognouerit eũ ad ſedẽ apoſtolicã
appellaſſe.Secundo ponit alia qõ.Aliqs appellauit a ciuili
iudice añ iudiciũ,uľ poſt ad dñm papã.q̃rit, an talis applõ
ualeat?Rñdet pp,ꝙ tenet applõ in illis, q ſubſunt papç in
1 tpali iuriſdõne.In aliis uerò, q̃uis de cõſuetudine alicuius
loci teneat,de iuris tñ rigore nõ tenet.B.†No.primò,ꝙ ab
eadẽ ſnĩa pñt ambæ ptes appellare,qđ intellige, ſi utraque
pars ſentit ſe p ſnĩam pgrauari,cõcor.c.Raynuti⁹,&.c. Raynaldus,de teſta.&.ſ.de excep.c.ſignificauerũt. Excipe notabilẽ caſum.l.oẽm honorẽ,C.qñ ꝓuo.nõ eſt neceſ. & qd dicat ille tex.dixi in.d.c.ſignificauerũt,ubi plenè examinaui.
†No.ſecũdo, ꝙ ſi ab eadẽ ſnĩa diuerſi ad diuerſos appellãt,
2 appellatio interpoſita ad maiorẽ iudicẽ,elidit appellationẽ interpoſitã ad minorẽ iudicẽ, dũmõ de ea excipiaẽ corã
minore, uel alias nota ſit iudici, & hoc indubie, ſi iudex
3 maior ſit ipſe pp,quo caſu loqẽ iſte tex. †Quid aũt, ſi appellaẽ ad aliũ ſuperiorẽ citra papã?Hoſti.ſentit hic ꝙ idẽ. ponit exẽplũ in legato a latere.ſ.de of.iudi.dele.c.1.Itẽ Spe.
in tit.eo.§.nũc tractem⁹,uerſ.qd ſi à ſnĩa.Ego dico hũc tex.
ꝓcedere ĩ quolibet ſupiore,ad quẽ pt omiſſo medio appellari.Eadẽ eñ eſt decidẽdi rõ. cũ eñ una & eadẽ appellatio
tractari nõ poſſit corã diuerſis iudicib⁹, oportet ut appellatio ĩterpoſita ad maiorẽ pualeat ei,q̃ fuit ĩterpoſita ad minorẽ,ar.opti.in.c.p hoc,& qđ ibi no.de hçre.li.6.&.l.ꝯ pupillũ,ff.de re iudic.Et iõ qđ dictũ eſt in legato ꝓcedit,ſi pſupponimus ad eũ poſſe omiſſo medio appellari,de quo dicẽdũ,ut no.in.c.1.&.c.qđ trãſlationẽ, de off.leg. Si aũt eſt
talis ſupior,ad quẽ nõ pt omiſſo medio appellari, tũc pualeat appellatio interpoſita ad minorẽ, ad quẽ gradatim &
legitime fuit appellatum,de quo dicẽdũ,ut no.in.c. dilecti
a ĩ.eo.No.tertio valere ꝓceſſum iudicis,[a] cuius iuriſdõ elidi
poterat ſed p exceptionẽ nõ fuit eliſa; de quo p Inno.in.c.
ceterũ,de reſcri.†Not.quartò & tene mẽti,ꝙ ſi iudex ſcit ſe
4 non hre iuriſdictionẽ in certo caſu:uel ſcit ſe nõ debere ꝓcedere,qa,hẽt cã de facili elidibilem,nõ valet ꝓceſſus ꝯ abſentẽ,ẽt ſi ſit cõtumaciç punitiuus,ad hoc uide qđ no. Inn.
in.c.2.de dilat.facit.l.nõ vř latitare,ff.de iudi.& l.2.in fin.ſi
qs in ius uoc.ñ ier.ſecus ãt ſi iudex ignorat; qa tũc ualet ꝓceſſus,ſaltẽ quaten⁹ punit cõtumaciã,ad hoc.l.1.ff.ſi qs ius
dicẽ.ñ ob.c.ſup lřis,cũ ibi no.ď reſcr.&.l.ſi qs ex aliena,ff.
ď iudi.†No.i.§.*denique*,ꝙ grauat⁹ corã iudice ſeculari ñ pt
iniuſtitiã illã p viã appellatiõis deferre ad papã; & ad hoc
ſolet quotidie allegari iſte tex. hinc ſentit glo.no.in.c.qm,
10.diſt.ꝙ ab iperatore nõ appellaẽ ad papã. Sed tu uide ad
b limitationẽ notabile dictũ Hoſt.in.c.cũ Ioãnes,[b] de fide inſtru.ubi dicit,ꝙ deficiẽte ſuperiore ſp põt ad papã appellari.& ꝓ cõcordia allego dictũ notabile Inn.in.c.licet ſuſcepto,ď fo.cõpe.ubi dicit,ꝙ ubi non reperiẽ ſuperior de iure,
c uel de facto,pt papa adiri[c]; ꝓ hoc facit illa cõis canoniſtarũ opinio, q̃ hẽt, ut penes papã ſit ptãs temporalium ſaltẽ
habitu, de quo plenè dixi in. cap. nouit de iudi. Vnde deficiente ſuperiore uidetur, ꝙ poſſit illum habitum deducere ad

re ad actũ,ſicut illã exercet ĩ cauſis arduis ẽt ſuperiore ñ deficiẽte,vt eſt caſus not.ĩ c.ꝓ humani,de homi.lib.6. hæc tñ
puto limitãda ĩ grauib⁹& dubiis articulis,ut ſingulř vř ſentire Inn.ĩ c.cũ te,de re iud.p c.veuerabilẽ, q fil.ſint legi. &
hæc nõ tradas obliuioni;& uide q̃ dixi ĩ c.nouit, de iudi.&
6 ĩ c.fi.e.ti. †No.ẽt ſing.arg.opt. & quaſi expſſũ ĩ tex. ꝙ ĩ terris ſubiectis tpali iuriſdictioni eccleſiç debẽt ẽt ĩter laicos
a ſeruari canones & nõ leges ciuiles[a] data inter eos diſcordia;hoc ꝓbat iſte tex.hoc mõ ĩducẽdo. De iure ciuili rľr ñ
appellaẽ añ ſnĩam,ut in l.añ ſnĩç tps,C.quo.ap.nõ reci.& l.
2.ff.eo.& qđ leg.& no.ĩ.e.c.ſup eo:& tñ in terris ecclĩç põt
añ ſnĩam appellari,ut hic:qa de iure cano licet appellare ĩdiſtinctè ab oĩ grauamine,ut ĩ.e.c.interpoſita,de ap.& in c.
ſup eo,& c.ut debit⁹.ĩ.e. Præterea ꝓbat hoc iſte tex.& alr.
omiſſo medio de iure ciuili nõ appellaẽ ẽt ad principẽ.l.imꝑatores,ĩ fi.ff.e.tit.De iure uerò canonico appellaẽ ſaltẽ ad
papã omiſſo medio, ut ĩ c. ad Romanã.2.q.6.& c.cũcta per
mũdũ,& c.p uenerabilẽ.9.q.3.Et iſtud ius canonicũ ſeruaẽ
hic ĩ terris ecclĩç:qa a ciuili iudice pt appellari ad papã;de
quo uide ĩ c.licet ex ſuſcepto,de for.cõpe.& hãc ꝯclõnẽ pdi
b ctã,ut canones pualeãt ĩ terris ecclĩç ẽt inter laicos,[b] tenet
7 hic Hoſt.& ſequũẽ eũ cõiter doct. †Ex his infero ad unũ notabile dictũ,ꝙ ĩ terris ecclĩç nõ ualet ſtatutũ laicorũ ꝯ ius
canonicũ,ſicut nec ſtatuta clericorũ;de quo dic,ut pleni⁹dixi ĩ c.qđ clericis,de for.cõpe. †Vltimò no.ualere cõſuetudinẽ,ut de ſeculari iudice appelleẽ ad eccľiaſticũ: qnimo ex
8 ꝯſuetudine pt ĩtroduci,ut laic⁹poſſit cõueniri ẽt corã eccleſiaſtico;uide gl.in c.ſi cleric⁹laicũ,& c.ex trãſmiſſa,de fo.cõpe. & qđ utrobiq, dixi. Venio more ſolito ad gl. & primæ
duæ ſunt faciles.Tertia opponit ꝯ tex.vř eñ,ꝙ ẽt data ignorãtia iudicis nõ debet ualere excõicatio: qa applõ pcedẽs
ĩpedit illius uires,ut ĩ c.p tuas.ĩ.e.Itẽ p applõnẽ iſte deſiit
eſſe iudex;ergo &c. Soluit gl.ꝙ iſtud cõtingit pp cõtumaciã.debuit.n.ire &allegare priuilegiũ ſuũ.Aduerte qa gl.habet bonã mẽtẽ,ſed formaliter nõ ſoluit ꝯriũ:ſed dic formalius, ꝙ ꝯriũ loqẽ ĩ ſnĩa excõicationis lata a iudice, a quo, q̃
nõ tenet,cũ ipſi⁹iuriſdictio ſit ſuſpẽſa p applõnẽ,ut ĩ c.ſi a
iudice,& c. nõ ſolũ.ĩ.e.li.6. Hic aũt loqmur ĩ excõicatione
lata a iudice, ad quẽ, q habet iuriſdictionẽ uigore applõnis,licet illa iuriſdictio poſſit elidi & euacuari p exceptionẽ applõnis interpoſitç ad papã:ſed iſte nõ excipit;iõ eſt ſi
9 bi ĩputãdũ;& de hoc ĩ.latius. †In gl.in uer.niſi cognouerit.
Not.hãc gl.ꝙ citatus nõ teneẽ cõparere ad allegãdũ priuile
c giũ[c] ſuũ, ſi notoriũ eſt iudicẽ nõ hre iuriſdictionẽ, uel hre
elidibilẽ in cã; cõcordat gl.in cle.paſtoralis.§. Piſana,de re
iudi.& in c.ueniẽs,de accu.& 3.q.2.c.ſi eps,& ĩ. aliqd tãgã.
10 †Extra gl.opp.ꝯ pdicta & ꝯ tex.vř eñ,ꝙ excõicatio lata p
inferiorẽ iudicẽ nõ debeat tenere: qa iſte, q appellauit ad
inferiorẽ,obtinuit ſnĩam ꝯ abſentẽ doloſè tacẽdo applõnẽ interpoſitã ad papã. ergo nõ ualet ꝓceſſus ſeu ſnĩa, ut ĩ
l.ſi ptor.§.Marcellus, ff. de iudi.ubi patet,ꝙ ſnĩa lata ꝯ abſentẽ p falſas allegationes pſentis,nõ ualet. Sol.doc.multũ
inſtãt & pp difficultatem mãæ intricatè ꝓcedũt. ego prius
ſpecificè rñdebo ad ꝯriũ,ut habeaẽ clarè intellectus.c.poſtmodũ reaſſumã mãm p quatuor membra. Dico eñ ꝙ illa
l.loqẽ,qñ qs p falſas allegationes obtinuit ſnĩam ꝯ abſentem:ſed hic nullã falſitatem allegauit:ſed tm tacuit applõnem aduerſæ ptis,quã nõ tenebaẽ exprimere:qm licet impetrãs nil debeat tacere,qđ habeat mouere principem in contrariũ,ut ĩ c.poſtulaſti,de reſcrip.pars tñ nõ teneẽ in iudicio
allegare ius alterius ptis. Nã,cũ iſti ſint ĩuicem aduerſarii,
nõ teneẽ unus ꝓponere ius alterius,ut hic notabiliter ꝓbatur;tenet notãter Inn.& cõiter ſequentes;& ſic nõ põt dici
ſnĩa lata dolo pſentis.Et plus ſentit Inn.hic,ꝙ etiã ĩ principali tenuiſſet ꝓceſſus geſtus ꝯ abſentem;qđ ſatis placet:qm
applõ detulit iuriſdictionem illi iudici inferiori, licet elidibilem pp authoritatem ſuperioris, ad quem fuit etiã appellatũ ſatis ergo eſt,ꝙ nõ fuit debito tpe eliſa p cõflictũ exceptionis. Ex his paucis hř uerus & a p
tus intellectus huius.c.& optima limitatio ad illã l.ſi ptor;& uide notabilem limitationem ad iſtũ tex.quã ponit Inn. ĩ
fi.de acc.ubi dicit,ꝙ ſi iſte aduerſari⁹doloſè tacuiſſet applõnem, ñ ualuiſſet ꝓceſſus p d.l.ſi ptor.§. Marcell⁹; qđ ĩtelli-
11 ge, ut ĩ.dicã. †Hinc dixit hic Inn.& bñ,
ꝙ ubi qs acceſſit ad iudicẽ applõnis, &
falsò dixit ſe appellaſſe,vľ dolo tacuit applõni,q̃ fecerat,ſe renũtiaſſe; qa tũc ꝓceſſus ñ teneret,vľ ſaltẽ reſcinderet,vľ p
cõdõnẽ ſine cã, vľ p reſtõnẽ ĩ ĩte.ex clã
gñali, vľ p q̃relã falſi,ut d.l.ſi ptor. Et vide ad hãc qõnẽ Archidiaconũ ĩ c.Romana.§.ſi uerò.ĩ.e.li.6.& Guil.ĩ Spe.de citatio.§.1. uer.itẽ pone,& ad mãm uide Io.
An.ĩ rľa,ſciẽti,de reg.iur.li.6.ĩ Mercu.&
12 p Inn.ĩ c.2.de dilatio.†Vnũ tñ dcm tene
ſemp mẽti,qđ ponit Inn.hic,& ĩ d.c.2.dicẽs,ꝙ ſi abſenti cõpetebat exceptio ďclinatoria vľ pẽptoria,& fuit abſẽs ꝯtumaciter,ñ audiẽ illã uolẽs ꝓponere,niſi ueniat eo tpe,quo ſi fuiſſet pñs, illã poſſet
ꝓponere.Rõ ẽ,qa cõtumacia facit eũ pñtẽ,de do.& ꝯtu.c.ueritatis.ñ ergo dẽt eẽ
melioris cõdõnis ꝯtumax,q̃ obediẽs:ſed
ſi fuiſſet pñs,& debito tpe ñ excepiſſet,ñ
audireẽ ampli⁹,ut ĩ c.paſtoralis,de exce.
l.2.C.ſen.reſcin.ñ poſ. ita nec ſi fuit abſens cõtumaciter; qđ intellige, ſiue pñs
d ſciat[d] exceptionẽ cõpetere abſẽti,ſiue ñ:
qa ñ teneẽ(ut dixi)ius ſui aduerſarii allegare.nã aduerſari⁹ tacẽdo vř iuri ſuo renũtiare.Iõ dixit Inn.hic,ꝙ ſi poſt,q̃ is q
appellauit ad archiepm,ĩcepit litẽ,pſeq,
corã eo cõpareat aduerſarius, q appellauit ad papã,& cõtumaciter renuit cõparere corã archiepo, & ad ĩpediẽdũ ꝓceſſum dicat ſe appellaſſe ad papã,ñ eſt ſup
hoc audiẽdus;ſicut nec audireẽ,ſi ĩ ꝓceſſu ſemp pñs fuiſſet,& hoc tacuiſſet:qa q
abeſt cõtumaciter, ñ minor ẽ pñte,ut in
13 aut.ut oẽs obe.iud.§.ſi aũt,colla.5. †Et
reaſſumẽdo totã mãm hic & alibi tactã
cõpendioſè tñ expediẽdo cũ q̃rit,an ualeat ꝓceſſus geſtus ꝯ abſẽtẽ,cui exceptio
legitima cõpetebat,facio(ut pdixi)quatuor mẽbra. aut.n.iudex nullã ĩ ueritate
hẽbat iuriſdictionẽ ĩ illa cã.Aut hẽbat,
elidibilẽ tñ p exceptionis cõflictũ:aut iudex hẽbat iuriſdictionẽ:ſed pñti ñ cõpetebat ius agẽdi. Aut cõpetebat ius agẽdi,
ſed elidibile p exceptionẽ aduerſario cõ-
14 petẽtẽ.†Primo caſu,ſi iudex ſcit ſe iuriſdictionẽ nõ hre,nõ ualet,ꝓceſſus nec ſup
principali, nec ſuper cõtumacia, ut ſatis
hic ꝓbaẽ a ꝯrio;facit l.2.ĩ fi.ff.ſi qs ĩ ius
uoc.nõ ierit,& l.ſi ptor.§.fi.cum notatis
ibidẽ,ff.de iud.& p Inn.ĩ d.c.2.de dila.&
Io.An.ĩ d.regu.ſciẽti,de re.iur.ĩ 6.ĩ Mercu.Si uerò iudex ignorabat & tũc aut ps
pñs ẽt ignorabat defectũ iuriſdictionis:
qa ſatis erat ꝓbabilis ignorãtia;& tunc
ualet ꝓceſſus cõtumaciç punitiuus,ut ĩ l.
2.ff. ſi qs ĩ ius uoc.nõ ierit,& ĩ l.1.ff.ſi qs
ius dicẽ.nõ obtẽ. & l.ſi qs ex aliena, ff.ď
iud.& no.ĩ d.regu.ſciẽti. Sed ſup princi-

a Leges ciuiles. Adde, an in appellatione ſit ſeruandũ ius canonicũ, uel ciuile, Alex. cõſi.164.2.lib.

SEBA. SAP.

b Inter laicos. Vide Cald. in tit.de cõſti.cõſi.18.& Feli.in c.ꝙ ſup his, de ma. & obe. & ibi an ualeat ſtatutũ laicorũ ꝯtra canones in terris eccleſiæ;de quo ẽs ui de Alex. conſil. 175.col.1.inci. uiſo themate, in 2. uol. ubi tenet, ꝙ ualet.

c Ad allegãdũ ſuũ priuilegiũ. Adde iſtũ in c.prudẽtiã, col.3.ſ.de off.deleg.& ĩ c.olim, ſ. de excep. Feli.ĩ c. cũ ordinẽ,uer. ad allegandũ, col.4. ſ.de reſcrip.Lanfrã.de Oria. in c. qm cõtra falſam, nu.63.& in apoſt. Beneuadi,in uer. priuilegiũ.ſ.de ꝓba.& Cald. conſi. 102.de for. cõpe.

d Præſens ſciat. Adde ꝙ Inn.ĩ hoc fuit ſibi cõtrari⁹, qa alr dicit in c. pterea,de dila. & ita dicit Ro.cõſi. 454. ubi uide de ueritate huius dicti.

pali nõ ualet ꝓceſſus, ex quo ĩ ueritate ñ
hẽbat iuriſdictionẽ, niſi prius ꝓnũtiaſſet
ſe iudicẽ cõpetẽtẽ, ut no. Inn. ĩ d.c.2.de
dila.& Io. An.in d.rła,ſciẽti,& no.ꝑ ali-
quos ĩ d.c. 1.de reſcri. li.6.& c.ſuꝑ lřis,e.
ti.aut pars pñs ſciuit defectũ iuriſdictio-
nis,tũc dico ꝙ ĩ principali nõ ualet ꝓceſ
ſus, ex quo dat̃ ĩ iuriſdictione defect⁹,C.
ſi a nõ cõpe.iud..ꝑ totũ, & ĩ c.at ſi clerici,
de iudi. ꝑſertim qa pars ſciẽter corã illo
litigãdo vř ĩ dolo,& ſeipſã decepiſſe,ar.ĩ
d.l.ſi ꝑtor,& l.is q ſe obtulit,ff.de rei uẽ.
ſed ꝓceſſus cõtumaciȩ punitiu⁹ valet ꝑꝑ
ignorãtiã iudicis ꝓbabilẽ,quaten⁹ nõ ꝯ-
cernit cõmodũ ꝑtis, ar.hic,& ĩ l.2.ĩ fi.ff.
ſi qs ĩ ius uoc. nõ ierit.ſed quatenus ꝯcer
nit cõmodũ ꝑtis;puta ĩ miſſione ex prio,
uel ſcđo decreto:tũc ñ ualet:uel ſaltẽ ꝑꝑ
15 ſuã ſciam uenit reuocãdus. †Ad hoc qđ
no. Inn. ĩ c.2.de dila.& Io. An. ĩ c.dilect⁹.
2.de ꝓbẽ. & Cald. ĩ c.ad ꝓbãdũ,de re iu-
di.ubi not.ꝙ litigãs ſciẽter corã excõica
to tolerato ñ debet aliqđ cõmodũ repor
a tare;ᵃ vñ ꝓceſſus debet retractari, quate-
nus uenit in ſui fauorẽ. Ex ꝑdictis infert̃
ad ĩtellm̃ iſti⁹.c. ſi em̃ teneam⁹,ꝙ applło
interpoſita ad papã ipſo iure ñ impediat
iuriſdictionis trãslationẽ ĩ aliũ ſuꝑiorẽ,
ad quẽ alia pars appellauit, ſed opus eſt
exceptione;tũc dicẽdũ,ut s̃.dixi,& dicã ĩ
ſequẽti mẽbro.Si ãt tenet̃ opi.ꝙ ipſo iu-
re ĩpediat iuriſdictionẽ reſpectu inferio
ris iudicis,tũc non ualeret ꝓceſſus ſuper
prĩcipali.d. Ant. expꝑſsè ñ eligit:ſed Inn.
vř ſentire,ꝙ opus ſit exceptione;qđ mihi
plus placet:qa qlibet eſt cõpetẽs iudex ꝑ
applřonẽ. vñ,ex quo papa ex certa ſcia ñ
aduocat ad ſe cãm, ualebit ꝓceſſus corã
utroq;,niſi excipiat̃,ut ĩ ſiłib⁹ terminis vo
luit Inn. in c.cũ Martin⁹ Ferrariẽ. de ꝯſti.
16 †Venio ad ſcm̃ mẽbrũ,ſ. cũ iudex hẽbat
iuriſdictionẽ:ſed elidibilẽ ꝑ exceptionis
ꝯflictũ, in quo dico,ꝙ ſi iudex ſciebat,nõ
tenet ꝓceſſus, ut ĩ cle. paſtoralis.§.Piſa-
na,de re iudi.facit l.ñ vř latitare,ff.de iu-
di.& notãter ponit Inn. in d.c.2.de dila.
optimè facit iſte tex. a ꝯrio ſenſu ſcm̃ prȩ
miſſum intelle. Si uerò iudex ſciebat ſe
hřẽ iuriſdictionẽ,ſed ignorabat impedi-
mẽtũ,tũc, ſiue ps ignorabat,ſiue ſciebat,
tenet ꝓceſſus tã ꝯtumaciæ punitiu⁹, q̃ ſu
b per principali,ut hic. nõ.n.tenet̃ ps alle-
gare iura ꝑtis aduerſæ.ᵇ fortè.n.uoluit il
li renũtiare;& ĩ hoc caſu ĩtelligo iſtũ tex.
17 poſt Inn. †Niſi forte doloſè ſubticuiſſet
iura alteri⁹ ꝑtis:qa tũc ñ teneret ꝓceſſus
ad ſui cõmodũ,ut no.uoluit Inn. ĩ ꝑalle.
c.ſi.đ accu.& dixi s̃.Prȩdicta vñr ẽt đ mẽ
te Hoſ.q talẽ rřam poſuit dicens, ꝙ ſi iu
dex ſciat ſe nõ iudicẽ,uel nõ debere ꝓce
dere, & ꝓcedit ñ ualebit ꝓceſſus,ut hic,
& ĩ d.l.2.ff.ſi qs ĩ ius voc.nõ ierit,ĩ fi.iun
c cto eo qđ legi.& no.s̃.ti.prox.c.ad probã
dũ.Si ãt ſciatᶜ ſe eẽ iudicẽ,ignorat tñ ĩpe
dimẽtũ proceſſus ex alieno facto proue-
niẽs, debet eẽ probabilis ignorãtia excu
ſata, ar.ĩ.de cle.excõ.mi.c.apłicæ, licet ĩ
proprio facto ñ ſit probabilis ignorãtia

s̃.de reſcri.c.ab excõicato.Hȩc ãt dicit locũ hřẽ rłr.nã ĩ ca-
ſibus,ĩ qbus applřo ẽt fruſtratoria ad papã facta defert ſta-
tim negotiũ ad papã ĩ ſolidũ; null⁹ erit proceſſus archiepi,
quãtũcũq; ius ignorãtis,ſicut patere dicit ĩ caſib⁹ ſedi apłi-
cæ reſeruatis;de quo remittit ad no. ĩ c.ut debit⁹.ĩ.e.& dic
ꝙ ĩ illis nõ eſt probabilis ignorãtia; de quo uide qđ leg.&
not. ĩ c.q̃uis,de elec.li.6. †Ad tertiũ mẽbrũ,cũ iudex hẽbat
iuriſdictionẽ, ſed pñti ñ ꝯpetebat ius agẽdi; dic proceſſum
ñ ualere,ſi iudex ſciebat,ut hic.Si aũt ignorabat,tũc ex quo
ps ſciebat,ñ tenet proceſſus ꝯ abſentẽ,quatenus uenit ĩ fa-
uorẽ pñtis: qa fuit ĩ dolo agẽdo ſine actione,& ſic obtinuit
19 ſñiam ꝑ dolũ ſuũ.d.l.ſi ꝑtor.§.Marcellus, ff.de iudic. †Ad
quartũ & ultimũ, cũ iudex habebat iuriſdictionẽ, nec pñti
deficiebat ius agẽdi:ſed abſens erat tutus exceptione cõtra
actionẽ ꝑtis: & tũc ſi iudex ſciebat ĩpedimẽtũ, nõ debebat
procedere ꝑ iura & rõnes ſuꝑius alleg. Aut iudex ignora-
bat,pars aũt pñs ſciebat;& puto ualere proceſſũ ꝯtra abſen
tẽ:qa(ut s̃.dixi)nõ tenet̃ allegare iura ꝑtis aduerſȩ. forſan
n.uult illis renũtiare,ut s̃.dixi,niſi doloſè ſubticuiſſet,ut s̃.
dictũ eſt.Et ꝑ hȩc habes hãc mãm lõgè clarius declaratã,q̃
20 ꝑ alios ſcribẽtes. † Vltimò hic q̃ro,quałr debeat intelligi
iſte tex. ĩ eo,ꝙ dicit utrãq; ꝑtẽ appellaſſe ad diuerſos iudi-
ces,& ꝙ ꝑualet applřo ĩterpoſita ad papã. ſolu. dicit Inn.ꝙ
hȩc decre. habet locũ, qñ ex ſñia uterq; litigãtiũ putat ſe
grauatũ.Si.n.grauato appellãte ad archiepm̃, nõ grauatus
diceret,& ego appello ad papã, uel uolo ꝙ applřo tua agat̃
corã papa,nõ debet audiri:qa ñ appellati,ſed appellãtis eſt
eligere iudicem applřonis,nec ñ grauatus appellat,ut ĩ c.ut
debitus.ĩ.e.& ĩ l.omnem honorem, C. qñ ꝓuo.ñ eſt neceſ.
Vel ſcm̃ eũ potuiſſet hæc decret. hřẽ locũ ĩ aliis caſibus ſcm̃
antiqua iura,ſcm̃ q̃ licebat appellare ſine cã;& optimè loqt̃
iudicio meo maximè ĩ primo ĩtellectu: putat tñ d. Ant.ꝙ ſi
partes grauant̃ in diuerſis articulis,ꝙ cuiuslibet applřo de-
uoluet illũ articulũ ad iudicem ſuũ, ad quẽ fuit appellatũ;
& ſic nõ habebit tũc locũ hȩc decre.Sed qñ appellat̃ a gra-
uamine ſuꝑ eodem; ut qa petito fundo fuit reus cõdemna-
tus ĩ dimidio fundi, & qlibet ꝑꝑ hoc appellat; & tũc habet
locũ,qđ hic dř, ut una appellatio ꝑualeat, & fuit notabilis
cõſideratio;nihil tñ allegat. Ego puto procedere,qñ q̃libet
pars diſtinctè appellaret ab uno articulo ſeparato: qa tot
ſunt ſñiȩ, quot ſunt articuli l.etiã.ff.de mino. ſecus aũt,ubi
quȩlibet pars appellaret ab articulo ſeparato ſimpłr a ſen-
tentia,quatenus facit cõtra eũ,ſicut moris eſt. Nã tũc dico
hũc tex.habere locũ: quia negotiũ in iudicio deductum eſt
unitum.Vnde,ne continentia cauſȩ diuidat̃,unica debet ꝑ-
ualere appellatio,arg.in c.1.de cauſa poſ.& proprie.& l.nul
li,C.de iudi. Item quia adhuc non apparet, in quo ſit utra-
que pars læſa;& ita uidetur intelligendum iſte tex.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ſi intra biennium non potuit appellationem proſequi legitimè impeditus, reſtituitur ad alium annum. 3.*
2 *Tempus, quod datur ad appellationem proſequendam, currit a die interpoſitæ appellationis; non autem a die latæ ſententiæ.*
3 *Volumus, iſtud uerbum eſt noui iuris introductiuum.*
4 *Appellans impeditus in primo anno an indifferenter debeat habere ſecundũ ſiue impediatur facto ſuo, uel iudicis, uel appellati? uide in diſcurſu.*
5 *Inopia inducit iuſtum impedimentum ad appellationem proſequendam.*
6 *Appellans impeditus an reſtituatur ipſo iure, uel per remedium reſtitutionis?*
Appellans an reſtituatur ad tempus, quo fuit impeditus, an ad maius 9. uide in apoſtil. ĩ. in 5.q.in prin.
7 *Tempus datum ad appellandum non currit ſi partes compromiſerunt, uel etiã ſi ita ipſæ uoluerunt.*
8 *Tempus datum a iure ad appellationem proſequendam non poteſt conſenſu partium prorogari: ſed bene poteſt ſuper eo ſuperſederi; & idem dicendum eſt in termino ſtatuti, uel hominis.*
Fatalia quæ ſint, & quare dicantur?
Inſtantia non poteſt per partes prorogari.
9 *Appellans impeditus in ſecundo anno an debeat habere tertium ipſo iure, uel per remedium reſtitutionis?*

Appellans

a Reportare. Ad de do.¦de Ro. deci.228.in antiqs, de ſent. excõ. ubi dñt,ꝙ executoris excõicati collatio ualet,dũmõ ille,cui cõfert̃ ignoret excõicationẽ.
ANT. FRAN. Circa hoc, an excõicat⁹ poſſit cõferre, dicas uidendã eſſe gl.in c. decernimus, de ſen. excõ.li.6.& in c. pia,de exce.eo.li. ubi hř, a qb⁹ actibus excluditur excõicatus; de quo ꝑ Inn.& doc.in c. ũeritatis,de do.& cõtu.& uide q̃ habẽtur in c.uenerabilẽ, de elec. ubi hř, ꝙ excõicatio ita excludit excõicatũ a dignitate ſeculari,ſicut a dignitate eccleſiaſtica;& an excõicatus poſſit eẽ executor teſtamenti,uide Bal.in l.id qđ pauperibus,C. de epi.& cle.& an excõicatus repellatur ab actib⁹ extraiudicialibus, uide Inn.q dixit, ꝙ non, in c.cũ inter,đ excep.& Io. An.in c.pia,de exce.lib.6.
SEB. SAPIA.
b Partis aduerſæ. Vide Math. ĩ no. 18. incip. not. & ſentẽtia lata contra abſentem.
SEB. SAPIA.
c Si aũt ſciat.Vide Feli.in c. cȩterũ, uer.ualet proceſſus,s̃.de reſcri.Roma.in ſing.57.inci.fuit qõ Romæ

10 *Appellans impeditus ad ſe præſentandum in termino dato ab homine habebit alium terminum ſimilem primo.*
Citatus impeditus, ſi non cõparet in termino, debet cõparere quã citius poterit.
11 *Impedimentum an probetur per iuramentum?*
Probatio euidens ubi requiritur, non ſufficit probare per iuramentum.
12 *Appellans an debeat habere ſecundum annum pro quolibet impedimento ueniente in primo?*
14 *Citatio an requiratur in executione ſententiæ, ſiue ſuper adiudicatis, ſiue ſuper non adiudicatis exequatur, maximè quando appellauit, & appellationẽ proſecutus non eſt fortè impeditus? 13.*
Appellans poteſt allegare impedimentum, etiam ſi poſt appellationem deſertã ſententia ſit executioni mandanda. 13.
15 *Citatio requiritur in notorijs, ubicũque abſenti poteſt cõpetere aliqua defenſio.*
16 *Citari ſemper debet aliquis, licet habeat contra ſe præſumptionem iuris, quòd ſibi nulla competat defenſio.*
Clericus, qui habuit ſecundã eccleſiam curatam, licet prima, quam habebat, uacet ipſo iure, tamen non debet ſpoliari primã; niſi citetur.
In notorijs non requiritur citatio, quando ex præſumptione iuris & de iure abſenti non competit defenſio.

CAP. VIII.

1 EXratione. †Etiam poſt biennium auditur
appellãs, qui prius appellatio-
nem ꝓſequi non potuit.h.d.vel ſumma melius ſe
cundũ ueriorẽ intellectũ. Lapſus biẽnii nõ præiu
dicat appellãti,quominus ex cã lĩtima audiat̃ ſaltẽ ꝑ bene-
ficiũ reſti.in integ. Ponit dictum; cuius rõnem interſerit,
& hæc eſt decre.ualde famoſa ꝑꝑ ſui mãm.Caſus liter.Qui
dã clerici appellauerunt à ſñia ꝯ eos lata, quã ex iuſta cã in
tra bienniũ non fuerãt proſecuti. petebãt à papa, ꝙ adhuc
admitterent̃ ad ꝓſequendã appellationẽ, cũ intra biẽniũ
eã nõ potuerint proſeq. mãdat ꝑꝑ iudicib⁹, quatenus,ſi cõ-
ſtiterit eos ꝑꝑ ĩpotẽtiã ꝓſecutionẽ applřonis omiſiſſe,nõ
uult ꝑꝑ ꝙ ꝑꝑ hoc eis debeat præiudicium generari. Bern.
†No.1.ex tex.ſcm̃ aliquos,ꝙ tp̃s anni.ſiue biẽnii currit à die
2 ſñiȩ:ſed certè hoc nõ colligit̃ ex tex. imo potius oppoſitũ.
Nã uerbũ,à ſñia,nõ refert̃ ad biẽniũ,ſed ad appellationẽ in
terpoſitã.Et licet olim in hoc fuerũt diſceptationes,hodie
clarũ eſt,ꝙ à die appellationis interpoſitæ currit hoc tp̃s,
& non à tꝑe ſñiȩ,ut in cle. ſicut,eo. ti. No.2.ibi *per impotentiam.&c.* quod eſt uerbũ gñale,ut in c.ſciſcitatus; de reſcri.
ꝙ qualiſcũq; fuerit ĩpotẽtia, ꝑſtat tñ iuſtã cãm habẽdi ſcm̃
annũ,& ut ꝑiudiciũ nõ fiat ipſi appellãti ſaltẽ in effectu in
ſecũdo anno,& poſt hæc põdera ꝑꝑ.ĩ.dicẽda. †Vltimò no.
3 ibi,*uolumus.* ſcm̃ cõem & ueriorẽ intellectũ, ꝙ uerbũ, nolu-
mus,ᵃ inducit diſpoſitionẽ nouã; nõ ãt eſt verbũ principali
a ter declaratũ,uide pro concordia alias duas glo. notabiles,
quas mẽti tenebis,quarũ prima eſt in cle.unica,de off.uica.
in uer.uolumus,alia in cle.unica, de rerũ permu.Ex quo in
fero,ꝙ poſt lapſum ſecundi anni dẽt audiri appellãs per re
ſtitutionis bñficium in integ.& nõ ipſo iure: aliàs papa non
fuiſſet uſus uerbo, nollumus, ſed uerbo declaratiuo; quod
bñ notabis:quia facit ad multa,&.ĩ.latius dicã. Quæro;qa
tex.dicit, ꝙ impeditus ꝓſequi intra bienniũ ꝑꝑ impoten-
tiam non dẽt incurrere diſcrimen &c.de qua ĩpotẽtia intel
ligitur tex.Gl. Rñdet in prima parte, ut in ea patet, & mi-
nus ꝑfecte explicat:ſed intrat aliã qõnẽ, an data impotẽtia
in ſecũdo anno audiat̃ appellãs poſt ſcm̃ annũ ĩ ſpo iure, an
ſit opus petere bñficiũ reſtit.in integ. per illã clauſulã gña-
lẽ,ſi qua mihi iuſta cã &c. ff.ex quibus. cau.ma.per totũ? &
in hoc refert duas opi.& vř reſidere in prima, ut nõ currat
tp̃s.Sed,ut habeat̃ clarè mã huius.c.quȩ quotidiana eſt,for
mabo ex ea ſex.q.Prima,nũquid impeditus in primo anno
debeat indifferenter hřẽ ſcm̃ annũ.Secũda,nũqd impeditus
in ſcđo anno dẽat hřẽ tertiũ annũ:uel ſeruet̃ ſaltẽ illȩſus,vt
tp̃s nõ currat, uel ſit ſubueniẽdũ ꝑ bñficiũ reſtõnis.Tertia,
nũqd terminus à iure ꝑfixus ad proſequendũ dato impedi
mẽto dupliceť, ſicut duplicat̃ terminus anni à iure indulti.
Quarta,quałr ꝓbet̃ ĩpedimẽtũ,& an ſufficiat iuřm. Quĩta,
nunqd quodlibet ĩpedimentum ſufficiat, ſiue magnum, ſi-
ue paruũ ad obtinẽdũ ſcm̃ annũ,ẽt ſi fuit modici tp̃is. Se-
xta & ultima, nũqd elapſo primo anno poſſit iudex, à quo

cui non cõſtat de impedimẽto, mãdare
a executioni ſuã ſñiam appellante vlteri⁹
4 ñ citato.† Venio ad primã, an impedit⁹
b in prĩo anno dẽat habeť ſcm̃ ᵇ & in hac.
q.ꝑmitto,ꝙ qñq; qs impeditur ex facto
b ꝓprio, ſeu ex impedimẽto cõcernẽte ꝑ-
ſonã ꝓpriã;qñq; qs impedit̃ ex facto iu
dicis,qñq; ex mixto facto, ſ.ipſius appel
lãtis & appellati:qñq; ex facto appellati
tm̃:qñq; ex facto tertii. Primo caſu,qñ
impedit̃ ex facto proprio ſeu ex impedi
mẽto cõcernẽte ꝑſonã ꝓpriã, cõiter te
net̃,ut ipſo iure det̃ ſecũd⁹ ann⁹; ꝓ hoc.
c.cũ ſit.s̃.e.&.C. de tẽp.app.l.fin.cũ aut̃.
5 ei qui ibi ſignata.† Et inter cȩtera impe
c dimẽta no.in practica vnũ, qđ ponit hic
c Inn.ᶜ qñ ꝑꝑ inopiãᵈ ñ ꝑt appellationẽ
d ꝓſeq intra annũ;qđ bñ notabis ꝓ his,q
appellãt ad Romanã curiã,& ꝑꝑ inopiã
ñ pñt illã ꝓſeq intra annũ, & ſic ẽ iuſta
cã habẽdi biẽniũ,facit.c.qđ đ his,đ ſen.
excõ.Scđo caſu, qñ impedimẽtũ contin
e git ex facto iudicisᵉ,uariæ fuerunt opi.
Inn.dicit,ꝙ ſibi ñ dẽt ꝑiudicare negligẽ
tia iudicis.Bar.ĩ aut̃.itẽ ſi appellatione,
C.de tẽp.ap.ſequẽdo vnã opi.ibi per gl.
recitatã,dicit ꝙ dẽt reſtitui ĩ inte. & ſic
currit ſibi tp̃s.Ad hoc.l.ſed & ſi ꝑ ꝑtorẽ,
6 ff.ex q.cau. ma. † Dicit tñ,ꝙ ſine libello
d reſtituet̃,dicet em̃ iudex,qa facto noſtro
talis appellãs fuit impedit⁹ ip̃m reſtitui-
m⁹.gl.in.d.aut̃.primò facit differentiam
inter impedimẽtũ principis & alterius
iudicis,ut prio caſu ſeruet̃ illȩſus ip̃o iu
re,ſcđo reſtituat̃.Refert tñ alios tenere,
vt nulla ſit differẽtia inter prĩcipẽ & in
feriorẽ iudicẽ.Iac.de Bel.in aut̃.ut ſpon
ſali.lar.ſpecia.ſit ꝯct.§.hoc quoq;, tenet
mediã viã,vt non habeãt hoc caſu annũ,
ſed reſtituãt̃ ad tp̃s tm̃,quãtũ fuerit tem
pus impedimẽti, & do. Ant. vř ſeq iſtã
mediã viã,uel ſaltẽ ut ñ det̃ ſecũd⁹ ann⁹,
ſed ſeruet̃ illȩſus,& dicit ip̃e, qđ aut̃.de
his,q ingre.ad app,§.1.corrigit̃ per.d.§.
hoc quoq;,in authẽ.vt ſpon.lar.Ego eui
tãdo iuriũ correctionẽ,ut ſaluet̃ iura in
caſu ſuo dicerẽ,ꝙ aut fuit impedimentũ
ꝑ illũ principẽ,ad quem fuit appellatũ,
& ipſo iure ſeruet̃ illȩſus, ita,ꝙ tp̃s ſibi
ñ currit.vñ ñ habebit bienniũ, ſed ſi per
mille annos impediret̃ ex facto prĩcipis,
nũq̃ curreret ſibi temp⁹.Probo ꝑ.c.ex in
ſinuatione.ĩ.eo.ubi dř, *litis intacta permaneat &c.*& ꝑ aut̃.ſed lis, C. de tem. app.
Si verò impedimẽtũ ꝓceſſit ꝑ inferiorẽ
e iudicẽ,tũc credo,ꝙ dat̃ ſecũd⁹ annus ſed
poſt ſcm̃ annũ ñ habebit tertiũ,imo tem
p⁹ curret ſibi licet ĩpedito. hoc ꝓbat̃ in.
l.ſi.C.de tẽp. ap. in aut̃.đ his q ingredi.
ad appel.§.1.& hȩc ẽ differẽtia ĩ hoc in-
ter impedimentũ prĩcipis, & inferioris.
Nõ ob.tex.ĩ.§.hoc quoq;,ꝑal.qa dẽt in-
telligi,qđ in effectu ñ ꝑiudicat̃ appellã
ti ex facto iudicis, etiam ſi fuerit impedi
mẽtũ mille annorũ,& hoc ẽ tutũ tenere
7 ut euitet̃ iuriũ correctio.† Aut impedi-
mẽtũ ꝓceſſit ex mixto facto appellãtis
& appellati,utputa qa cõpromiſerũt in

SEB. SAPIA.
a Verbũ, nolum⁹. Idẽ no.Abb.in c. cũ te,co,3.s̃.de re iudi.& in.c.ſi.ĩ.q. fil. ſint legi.
b Habere ſcm̃. Ad de Iõ. de Ana.cõ. 1.Ange.conſi.39. Old.conſi.60.La. all. 307.& ibi uide, an requiratur declaratio ante, quam detur ſecũdus annus.
SEB. SAPIA.
c Inn.hoc dictum Inn. allegat Bal. ĩ.l.acceptã, colũ. pe.q.23.C.de vſu. & in.l.2.§.ſi quis in iudcio, ff.ſi qs cautio. & in cõli. 5. inci. quæritur vtrũ, ĩ.3.parte,& Car.in conſi. 87. inc.uidendum eſt de duobus, in. 4. col. & de priuilegiis paupertatis & a qbus excuſet paupertas, tradit Feli.in.c.ſi qui teſtium,col.pe.s̃.đ teſti.
d Paupertas excuſat a proſecutiõe appellatiõis, qđ ſeq tur Bal.i. l.acceptã, in pe.col.ĩ 35.q.in.fin. C.de uſu.& ſic non currunt ſibi fatalia. alle. gl. ordi quã dicit eſſe not.d°. gnã in.l.ab eo,C. de ap.Cõtrarium tamen tenuit idẽ Bal.ĩ.l.ſi. C.đ cõdi.inter, per glo. in. l. cum ita, in prin.la. 2.ff.de ꝯdi.& demõ. & ſic habes hic unum caſum, ĩ quo paupertas prodeſt, alios quamplures caſus, in qb⁹ paupertas ꝓdeſt, uide per do. Ale poſt Bar.in addi. ibi in. l. omnes, C.de anno. & tribu. lib. 10. Adde Bal.cõſ.121.3.li.
e Facto iudicis. Adde Alex.conſi. 72.3.lib. Pau. de Caſt.conſil.21.in primo impreſſis.

a Prorogare. Adde Alex.conſi. 24. 4.lib.

SEBA. SAPI.

b Illæſus. Vide latè per d.Frã. Cur. in conſi. 24. inci. ſuper eo,co. penu.

c Quam citius poterit. Tu pondera, quia prefixio temporis ad ſe præſentandũ operaꝛ eundẽ effectũ, quẽ operatur termin⁹ iuris, ut habetur in c.perſonas,ſ̃.e. & in c.cum ſit Romana, ſupra eod. Andr.Barba.

primo anno,& tp̃s nõ currit ipo iure;nõ ãt daꝛ ſcd̃us annus;ut ĩ cle;q̃ diu,e.ti.& ĩ auꝛ.ſi tñ,C.d̃ tẽp.ap.Hodie ẽ additũ, ꝙ ẽt ꝑ expſſum cõſenſum appellãtis & appellati ſine alio ꝯpromiſſo p̃t curſu tꝑis
8 ſupſederi,ut ĩ d.cle.q̃ diu.† Sed circa hoc uerſaꝛ unũ notabile dubiũ,nũqd idẽ ſit ĩ termino p̃fixo à ſtatuto,ut appellãs & ap-
a lat⁹ poſſint illũ ꝓrogare?[a] Io. An.in addi.Spe.e.ti.§.nũc breuiter,ver.iſtud autẽ ſcias,tenet ꝙ ñ poſſit ꝓrogari, ſicut nec termin⁹ triẽnii priẽ iſtãtię,ut ĩ.l.ꝓperãdũ,C.d̃ iudi.qa hoc ẽ fundatũ ſuꝑ publica utilitate;ut finis ſit litiũ,cui ꝑtes renũtiare ñ pñt,ff.d̃ le.1.l.nemo p̃t,& ĩ.c.ſi diligẽti,d̃ fo.cõp.d.Ant.dicit optĩè põderãdo.d.cle.q̃diu,ꝙ nec termin⁹ hoĩs,nec iuris cõis, vł ſtatuti ꝑ viã ꝓrogatiõis p̃t elõgari ãpliãdo uł duplicãdo,uł triplicã
9 do:qa hoc ñ repiꝛ cõceſſum; ſed ſi uolũt expſſo cõſenſu ſupſedere executioni, bñ pñt,& ĩterĩ ipo iuꝛ ñ currit tp̃s ĩ. d.cle.q̃ diu;& ſic dicit dẽre ĩtelligi Archid.2. q. 6.c.añriorũ,uer.ad hoc;qd̃ dicit notãdũ; qa limitat illã cle. & docet modũ illam practicãdi.ſed ꝯ hãc opi.adduco tex. ĩ.l.fi.C.d̃ tẽ.ap.ubi dr̃ ꝑtes ꝯuenire poſſe,ut nullũ fatale deꝛ. i.ut ñ deꝛ ĩteger annus. nã prim⁹ annus dr̃ primũ fatale à fato.i. morte;qa ſicut mors extĩguit hoĩem,ita lapſus iſtius termini extĩguit applłonẽ; qd̃ lati⁹ ꝓſeqꝛ Bal.ibi, & ꝑ illũ text.hoc tenuerũt aliq,ut ibi no.quaſi poſſint ꝑtes renũtiaꝛ iſtis terminis iuris.ſed mihi pl⁹ placet prima ſñia Io.And.& d.Ant.ut ñ poſſit ꝓrogari,ſd̃ ſupſederi ſic.Primo qa tex.in cle.expreſſe ita loquitur,dũ dicit ꝙ interim nõ currit tp̃s,ergo non loquitur in termino prorogato,quia tunc curret tp̃s.Itẽ ſequereꝛ abſurdũ, ꝙ partes poſſent prorogare illud tp̃s in mile annos, & ſic inquietaretur iudex, & reſpu. lędereꝛ,partes uexarentur litibus,& expẽſis,& materia criminibus p̃bereꝛ ex longa concertatione, qbus lex obuiare uolẽs p̃fixit certũ terminũ, iõ nõ dẽnt partes huic poſſe renũtiare.Simile in.d.l.ꝓperãdñ,&.l. nemo põt,ff.de le. 1. Facit.c.requiſiſti,& c.tua,de teſta. Sed qñ uolunt ſuperſedere,ut non currat tp̃s,& ſic abſtinere à litigiis,ceſſant omnia iſta mala,& interim poſſet ſequi cõcordia. meritò aliud dicendũ in prorogatione;aliud ut ſuperſedeaꝛ,& à litigiis interim ceſſetur.Non ob.d.l.fi.all.pro ꝯrio; quia loquitur in reſtitutione termini,& non in progogatione. Reſtõ uerò concernit pręiudicium partiũ, prorogatio p̃iudicium reip. meritò primũ permittendũ eſt partibus, & non ſ̃m. Qñq; impedimẽtũ prouenit ex facto ſoli⁹ appellati: in quo caſu etiã uarię ſunt ſententiæ.Inn.ſentit,ut tp̃s non currat, ſed potius habeat impeditus annum.Do.de Ro.deci.99.tenent ꝙ appellanti nõ currit tp̃s. Vñ dñt,ꝙ ſi appellatus interim attentauit,& oportet appellatẽ agere ſuper attentatis, & ſi egit & obtinuit.hoc tp̃s nõ cõputabit,quia impedimentũ p̃ſtitit appellatus,ut in.d.cle.q̃diu: ſecus,ſi ſuccubuit:quia ſibiipſi impedimẽtum p̃ſtitit.Nec ob,d.cle. ubi nõ currit tp̃s: quia impedimentum ſurrexit ab expreſſo communi conſenſu.d.Anto.dicit cõiter teneri,ut detur actio de dolo ꝯ aduerſarium hoc doloſe procurantem ad intereſſe, & ſi non eſt ſoluendo,reſtituetur, ſicut dicetur in ſequẽti membro, alle.glo.in auꝛ.ſed lis,C.de temp.app.& in.l.arbitrio.§.dolo,ff. de dolo. Sed certè non uideo, unde oriatur hæc cõis opi.quam ipſe allegat.nec glo.per eum allegatę hoc dicũt; ſed loquunꝛ gñałr in impedimẽto alicuius, & pñt intelligi
c in impedimento tertii.Quinimo gl.& Bar.in.d.§.dolo,potius ſentiunt oppoſitũ, ſ.ut ꝯ aduerſarium doloſum fiat reſtitutio per.l.ait p̃tor,in fi.ff. ex qui.cau. ma. Ego.n.dicerẽ in hoc dubio,ꝙ dẽat hr̃e ſ̃m annũ; qa iura loquunꝛ gñałr, ut impeditus in primo anno hẽat ſcd̃m, ſicut ĩpeditus ꝑ iudicẽ primũ hẽt ſ̃m.d.l.fi.vel ſaltẽ ſeruari dẽt illæſus, ut uoluerũt do.de Ro.nec in iure reperiꝛ ꝯriũ. Nec ob.no. ĩ.d.§. dolo procedunt.n. qñ dato ĩpedimento ius ſpecialiter non prouidet; ſed in caſu noſtro gñaliter prouideꝛ per ſecundi anni dationẽ.Qñq; impedimentum prouenit ex tertio, & tunc cõiter tenetur,vt prius deꝛ ꝯ eũ actio ad intereſſe; & ſi nõ eſt ſoluẽdo,reſtituaꝛ ꝯ aduerſarium,ut hic, & in glo. & in iuribus in ea allegatis. Et puto hanc eſſe diuerſitatis rõnẽ inter impedimentum pręſtitum ab appellato,& à tertio quia factum tertii non debet p̃iudicare appellato, qui non fuit in culpa.Iõ agiꝛ ꝯ tertium ad intereſſe,& ſñia remanet ſalua & ualida.ſed qñ ipſe appellãs p̃ſtitit cãm ſeu impedimentum,ceſſat hęc rõ & prouideꝛ,ut ſ̃.dictũ eſt. Et per hęc habes primam qõnem declaratã latè, † Venio ad ſecundã, nunqd impeditus in ſecundo anno dẽat hr̃e tertiũ, ſeu debeat cõſeruari illæſus[b] ipſo iure,ut tp̃s nõ currat,uel ſit ſub
b ueniendũ ei ꝑ bñficiũ reſtõnis?gl.hic recitat duas opi. Vna eſt,ut cõpetat reſtõ. alia ut ipſo iure impeditus ſeruetur illęſus,niſi ſit in p̃iudiciũ tertii,& in hoc reſidet, & ſeqꝛ Ho. maximè inſpecta ſimplicitate iuris canonici,de iud.c. dilecti,&.j̃.c.ad audiẽtiã.Inn.vr̃ uelle,ꝙ ultra ſ̃m fatale nec tertiũ,nec ulterius hẽbit ſine reſtõne, & tũc reſtituetur ad tm̃ tp̃s,q̃tũ fuit tp̃s impedimẽti.Et ꝙ ſit neceſſaria reſtõ,vr̃ tenere glo.in auꝛ.ei q,C.d̃ tẽ.ap.vr̃ tñ uelle,ꝙ integer annus debet reſtitui,ut.l.ſed & ſi ꝑ p̃torẽ,in prin.ff. ex q. cau.ma gl.1.in.c.cũ ſit Romana. ſ̃.e. ſentit ꝙ daꝛ tertius annus ipſo iure.Io.An.cõcordãdo dicit,ꝙ aut fuit impeditus ꝑ iudicẽ,& ſubuenitur ipſo iure. aut ꝓceſſit impedimẽtũ aliũde, & ꝓcedit opi.ꝙ deꝛ reſtõ,& ſolũ ad illud tp̃s,in quo fuit impeditus.d.An. dixit,ꝙ in caſibus, in quibus non currit ſecũdus annus ĩpedito,non currit ẽt tertius.in aliis caſibus currit,ſed daꝛ reſtõ ſ̃m tp̃s lęſiõis;& ĩ hoc multę(ut dixi) ſunt uarietates. Ego dicerẽ,ꝙ tm̃ in duob⁹ caſibus nõ currat tp̃s ſecundi anni.Primus,qñ lis erat in cõſiſtorio principis, & impedimentũ ꝓuenit ex facto ipſius principis per.d.c.ex inſignatione.j̃.e.& in auꝛ.ſed lis p̃al.Scd̃us,qñ ꝑ cõpromiſſũ uel ałs de expreſſo partiũ cõſenſu ſupſedeꝛ negotio ꝑ cle. q̃diu,p̃al.Nec iſtis caſibus dico dãdũ tertiũ annũ; ſed ꝙ tp̃s impedimenti non currit. In aliis uero caſib⁹ credo indiſtinctè tp̃s currere,& ſñiam trãſire in rẽ iudi. ꝑ lapſum biẽnii ꝓbo ꝑ.l.fi.C.de tẽ,ap.& per auꝛ.ei q,e.tit.ubi dr̃,ꝙ iuſtè ĩpedito daꝛ ſecũdus annus, poſt cuius lapſum ſñia remanet rata,& ſic aptè innuit,ꝙ ĩpedimẽtũ in ſcd̃o anno cõtingẽs non impedit trãſitũ in rẽ iud. ſed ĩpedito ſubueniꝛ ꝑ bñficiũ reſtõnis in inte.ut hic notabiliter ꝓbaꝛ in uerbo, *nolumus*,inducẽdo,ut.ſ̃. & fiet reſtõ uſq; ad tm̃ tp̃s, q̃tũ fuit tp̃s impedimẽti.hoc.n.eſt regulare,ut in cle.una,de ĩ inte.reſt. cũ ibi no.† Ad tertiam queſtionem, nunquid dato impedi-
10 mento duplicetur terminus hominis, ſicut terminus iuris? Exemplum. iudex dedit menſem ad ſe p̃ſentandum iudici, ad quem,appellãs autem fuit intra menſem impeditus,nũquid debeat habere ſ̃m mẽſem,uel quid erit?Inn.hic inſtat ſed finaliter concludit, ꝙ iſtud tempus duplicetur, & eſt communis concluſio, quia ſuccedit loco termini iuris. debet ergo eodem iure cenſeri, ut ſicut duplicatur annus, ita,& iſte terminus. Ab hac communi opin. non eſſet in iudicio recedendum. In ſcholis autem tenerem oppoſitum, quia iſte terminus datus ad ſe præſentandum,uel proſequendum eſt quaſi quędam citatio,ut pręſentet ſe iudici, ad quem:ſed natura termini citatorii eſt hęc,ut ſi non poteſt citatus comparere in termino,compareat q̃ citius poterit[c],ut probatur in c.cũ dilecti,de dolo & contum & in.c. cùm parati.j̃.e. ad idẽ tex,in ſimili in,c. cupientes.1. rñ. de elect.

SEB. SAPIA.

a Impedimẽtũ.uide Bal. ĩ l.ſcire oportet.§.ſufficit,ff.de excu.tut.Gemi. in c.cupiẽtes.§. iſuꝑ de ele.in 6.cũ multis allegatis ꝑ Ale. & Moder.in l.2.§. ꝙ dixim⁹,ff. ſi qs cautioni.& ꝑ do. An.in cõſi.1. inci. circa modũ,co. 1.

b Do.Ant.poſſet allegari, qd̃ uolunt do. de Rot. deci. 149. do.in c. ꝑſonas,ſ̃.e. pro dicto Io.An.uide ſimile in c.qd̃ ſuꝑ his,de fi.inſtr.ꝑ do. Ant. & alios,& qd̃ uoluit Bal.in l.aliqñ ff.de of.procon.& Ang.in l.inuit⁹ §. is q,ff de ꝓc.Ia.de Bel.in l.j.C. d̃ mã. prin. Andr. Barb.

c Stabiꝛ iuro. Et uide tex. contra oẽs in l.fi.§.fi. in uer. euidẽtiſsimis ꝓbatiõib.C.de tẽp. ap.ubi nõ ſufficit probatio per iuramẽtũ.And.Bar.

ANT FRAN. Qũo dẽat probari impedimẽtũ, uide Bar.in l.q cõmeatus,ff.de re mili.& an impedimẽtum ſit iuſtũ, uel dicaꝛ hoc eẽ arbitrariũ, ut l.3.§.ſi qs cau. & in c.ꝑuenit. 18. di.& no. in c. quapꝑter, in §. illud de ele.& hr̃ in ca. placuit.18.diſt. & in c quiſquis,4.q. 5.& in c. & ex literis,de integ. reſti. & in c. ex trãmiſſa,de procu.

d Et uide de hoc gl. in c.fi.in fi.de ele. in 6.plenè Ang.in auth.ei, qui circa prin.C.de tẽp. ap. Et de iſto arti.uide elegãtiſsimè ꝑ eũdẽ Ang. in cõſi. 297.inci.in dei nomine, & ſuæ matris, & uide quod pleniſsimè ſcribit Rom.poſt Bar. in l.& iõ hæſitatur, ff.de uerb. obli. ꝙ Arch.2.q.6. ĩ ſumma circa fi. ubi dicit,ꝙ propter impedimẽtũ uni⁹ diei tm̃ in primo fatali datur ipſo iure abſq; aliqua reſtitutiõe ſecũd⁹ ann⁹,ſed ſi fuerit impeditus in 2.anno ſolũ reſtituitur ad

ele.li.6.Rõ diuerſitatis eſt:qa termin⁹ anni daꝛ ad ꝓſequẽdũ & finiẽdũ:ſed iſte termin⁹ daꝛ ſolũ ad ꝓſequẽdũ,& ſic ñ ex toto ſuccedit loco termini iuris,& ꝑ ꝯñs nõ dẽt eodẽ iuꝛ cẽſeri,maximè qa ĩ termino
11 anni tractaꝛ de maiori p̃iudicio.† Quar-
a ta qõ fuit,quałr ꝓbabiꝛ ĩpedimẽtũ.[a] Spe. e.ti.§.nũc breuiter,uer.qd ergo,dicit ꝙ ꝑ iuramẽtũ ĩpediti.Io.An.ĩ addi.dicit hoc ꝓcedere,qñ appellareꝛ ad iudicẽ ualdere motũ:qa tũc difficile eſt ſecũ adducere teſtes,& ſi dareꝛ termin⁹ ad ꝓbãdũ in ꝑtib. occupareꝛ fortè mai⁹ tp̃s, q̃ eſſet tp̃s ſecũdi termini. ſi aũt loci diſtãtia ñ impedit, dẽt impedimẽtũ plenè ꝓbari ſ̃m eũ,& cũ hac opi.trãſit hic.d.Ant.[b] Sed aduerte,qa
b credo firmiter, ꝙ ẽt data diſtãtia locorũ nõ ſufficiat hoc caſu ꝓbare ĩpedimẽtũ ꝑ iuramẽtũ.rõ,qa ꝑꝑ impedimẽtũ nõ tranſiuit ſñia in rẽ iudi.ut in c.cũ ſit Romana ſ̃.e.& d.l.fi.cũ ſi.ergo cũ hic agaꝛ de maximo p̃iudicio & de abdicãdo iure iã q̃ſito appellato ꝑ deſertionẽ applłonis,dẽt im
c pedimẽtũ plenè ꝓbari, ſicut ꝓbari dẽt in quolibet facto graui,nõ obſtãte locorum diſtãtia:ſecus dic,ubi nõ agereꝛ de dando ſecũdo fatali,ſed de dãdis aliis induciis ñ ita p̃iudicialib.tũc.n.ſtabiꝛ iuramẽto[c] im
c pediti ſ̃m Fede.cõſ.109.alias.112.Põt in hoc ultimo meli⁹ dici,ut arbitrarium ſit, quałr ꝓbeꝛ ĩpedimẽtũ,et uoluit Ioã.An. poſt Archi.in c.1.de dolo & cõtu.li.6.qd̃ no.Et ꝓ p̃cedẽti dicto meo uide bo.tex.ĩ d.c.cùm ſit,ſ̃.e.& in eo;qd̃ dicit,ꝙ ex euidẽti & neceſſaria cã dẽt dari biẽniũ, ſed iuſ̃m ſolũ ñ facit cãm euidẽtẽ;facit quod no.in c.pia,de excep.li.6. † Ad quĩtã qõ-
12 nẽ, nũqd quodlibet impedimẽtũ p̃ſtitũ ĩ primo anno ſufficiat,ut deꝛ ſecũdus ann⁹ in caſib. in qb.dixi ſ̃m annũ indulgendũ? Et ſcias ꝙ Io.An.[d] tot opi.& cõfusè reci-
d tauit hic,ut ipſemet fateꝛ in addi.Spe.ĩ ti. de ap.in 2. ꝑte ſuꝑ rub. ꝙ dũ caſus dubi⁹ circa hãc mãm cõtigiſſet ĩ curia Romana nõ potuit decidi ꝑ ſcripta ſua hic.ſed cõcludẽdo breuiter ſ̃m Io.An.& d.Ant.hic aſſumo tm̃ tres caſus,uidelicet Qñq; impedimentũ fuit in 1.ꝑte anni; negligẽtia in 2.ꝑte.Qñq; e ꝯ negligẽtia in p̃ria:impedimẽtũ in ſcd̃a.Qñq; in tertiò impedimẽta fuerũt interuallata: qa qñq; fuit impeditus, qñq; negligens multis uicib. In primo caſu tene,ꝙ ſi negligentia ſequens fuit tãti tꝑis,ꝙ potuiſſet intra illud tp̃s finire appellationẽ ſuã, ñ dẽt ꝑ impedimẽtũ p̃cedẽs habere ſ̃m annũ:qa negligẽtia ſequens hẽt abſorbere illud impedimẽtũ p̃cedẽs.Quare.n.iura dederũt tm̃ tp̃s,niſi ꝙ cõſiderarũt multa impedimẽta ꝓuenire poſſe?Hoc eſt de mẽte Io.And.in loco p̃al.& ſequiꝛ hic do.Ant. & puto uerillimũ rõne p̃dicta,q cqd ſenſerit Bar.ĩ l.itẽ ſi appełło,C.de tẽ.ap.ubi uꝛ uelle,ꝙ ſi impedimentũ fuit tãti tꝑis, intra quod potuiſſet appellationem finire,debet dari ſecũdus annus;& dicit terminũ mẽſis p̃ſumptiuè ſufficere ad appełłonẽ finiẽdã, ar. ibi. ſ̃m hoc ſequereꝛ ꝙ dato ĩpedimẽto ĩ primo mẽſe,& negligẽtia ĩ 11.menſib.ſequentib.dareꝛ ſecũdus ann⁹;qd̃ uꝛ abſurdũ,& ꝓ hoc allego d.c.cũ ſit,ſ̃.eo. ubi dr̃ ex neceſſaria cã &c.Scd̃o caſu,qñ negligentia p̃ceſſit,dic ꝙ ſi tp̃s diligentię fuit tm̃,intra qd̃ potuiſſet appellationẽ finire,ĩpedimẽto ceſſante,dẽt hẽre ſ̃m annũ ñ obſtãte priori negligentia.Rõ, qa ſi impedimẽtũ nõ fuiſſet,habuiſſet effectũ ſuũ & ita ſentiũt Io.An.& do.Ant.ubi.ſ̃. ſed hoc dictum limita, niſi ſe reſtrinxiſſet ad terminũ ita arctũ,ut quodlibet ĩpedimẽtũ ſufficeret ad implẽdũ,finẽ appełłonis. nã tũc nõ puto ſubueniendũ ꝑ l.2.ff. ſi qs
e cau.qa nõ eſt ſubueniendũ ei,q ſe multũ anguſtauit.nã debuit cogitare uerisimiłr aliqua ĩpedimenta p̃futura. Vltimo caſu, qñ ĩpedimenta fuerũt interuallata,dic ꝙ ſi tãta fuerũt ĩpedimenta, ꝙ intra tp̃s negligentiæ nõ potuiſſet finire, habebit ſ̃m annũ;alias ſec⁹. Rõ diuerſitatis ex ſe patet: intellige tñ ꝙ ceſſantib. ĩpedimentis fuiſſet uerisimiłr applłonẽ ꝓſecut⁹, c & ſic ꝙ ſuã diligentiã oſtenderit intra tp̃s ĩpedimenti:qa alter ñ cõſtaret ĩpedimen
f tũ p̃ſtitiſſe cãm: uide qd̃ dixi ĩ ſimili poſt
13 Inn.in c.ex trãſmiſſa,de p̃ſcri.† In ultima q.nũqd poſt lapſum anni poſſit iudex, à quo,ſi ſibi aliter de impedimento appellationis ñ cõſtat, ſñiã executiõi mãdare appellãte ulterius nõ citato?Inn. hic concludit ꝙ mero iure[f] hoc põt qa nõ teneꝛ ad executiõis actũ partẽ citare:dicit tñ,ꝙ
g appellãs prudẽter facit, ſi cõpareat corã iudice,a quo,& doceat de impedimento; & ſi hoc non obſtãte iudex uult ꝓcedere ad ulteriora,appellet ad ſuꝑiorẽ:fateꝛ tñ ꝙ licet appellãs ñ cõpareat corã iudice a quo,allegatur⁹ ĩpedimẽtũ,ſi tñ ĩ ueritate ĩpedimẽtũ ꝓbabit,reuocabiꝛ executio ꝑ ſuꝑiorẽ.hãc cõcluſionẽ recitat Inn. & ſequũꝛ.d.de Ro.deci.349.& Hoſ.hic: q tñ dicit cautius eẽ,ut appellãs citeꝛ, ne poſt modũ p̃textu p̃tẽſiõis ĩpedimẽti reuoceꝛ
14 executio.† Et no.ex dictis In.unũ,ad qd̃ ſolet multũ allegari, ſ. ꝙ põt ſñia exequi parte ulterius nõ citata: ſed tu uide eũdẽ Inn.in c.cũ ſuꝑ,ſ̃.ti.ꝓxi. ubi dicit hoc ꝓcedere,qñ executio fit in reb.adiudicatis ꝑ ſñiam:ſecus in aliis reb.qa tũc nedũ citatio ſed qdã ſummaria cognitio p̃cedere debet ꝑ l.a diuo Pio.§.in uẽditione,ff. de re iudi. & ſic tẽpera dictũ Inn. dic, & uide plenius per Bar.in loco proxi.alleg. ubi reſpectu executionis dicit, ꝙ ſi ſñia fuit lata in quantitate, uel in genere, dẽt pars citari in executionis actu.ſi uerò ſuꝑ ſpecie:& tunc aut executio eſt fienda in alia ſpecie, puta propter defectum ſpeciei adiudicatæ;& reqriꝛ citatio, ſi uerò ĩ ſpecie adiudicata;tunc non requiriꝛ citatio, ſed quoddam p̃ceptũ de exequendo, poſt qd̃ auferetur res manu militari, ut in l.qui reſtituere,ff.de rei uend.hęc procedunt,quando fuit appellatum, uel certũ eſt ĩpedimẽtum nõ ſuffeciſſe in primo anno.In dubio. uerò crederẽ indiſtinctè citationem p̃mittendam,[g] licet ſit fiẽda

tp̃s, quo fuit impeditus. & de iſta qõne uide ẽt Pet. Cy.& Bal.in d. authẽ.ei q,& d. Ioã. An in addi.Spe.in rub.eiuſdẽ titu.de ap.& qd̃ no. Bart. de Bel.poſt Ab. in cle.1.de inte.reſt. Adde qd̃ ad ſcripta Io.An.hic alle. ſint uidẽda originaliter per Old. conſi.157.& uide Ro.conſi. 396.

e Adde Bar. l. itẽ ſi appellatio, C.de tẽ.ap.& in l. p̃ſes, C.de ap.Bart.in l. 2.§ quod dixim⁹ ff.ſi qs cau.& in l. q cõmeatus, ff. de re mili.Pa.de Ca. in cõſ.21. inci. cã deſertiõis appellatiõis &c.in 2. col. in fin.

f Mero iure. Vide Car.in cõſ. 32. inci. pro deciſione, col.fi.Feli.in c. ex parte.ſ̃. de reſcri. And.Sicul,in cõſ. 37.in 4.uol.Deciũ in cõſ.97. inci. in caſu propoſito,colũ.2.

g Præmittenda.pro dicto Inn.dico fore caſum in c.perſonas,ſ̃.e.ibi: ſine contradictiõe aliqua ſtare cõpellas ſi nõ põt cõtradicere ad qd requiritur citatio, q̃ ſit ad cõtradicẽdũ,in l.2.C. ſi per uim, uel alio mõ, cũ ſi.

15 executio in reb.adiudicatis.† Moueor, a
2 qa ubicũq; abſenti p̃t cõpetere defenſio,
ſem p reqrit̃ citatio,ẽt in notoriis,ut di-
xi.s̃.e.c.cũ ſit: ſed in caſu nr̃o p̃t cõpetere
defenſio:qa fortè appellator fuit impedi 3
tus in primo anno,ergo eſt fiẽda citatio.
Itẽ uideo,ꝙ iura ſem p exigũt citationem
& ſummariã cognitionem in executiõis
actu, qñ uериſimil̃r p̃t defenſio cõpetere
ꝑti,ut clarè colligit̃ ex.d.l.a diuo Pio,&
ex p̃dictis.ſed in caſu nr̃o p̃t defenſio ꝯpe
tere parti:ergo &c.Nec ob.ſi dicas p̃ſum-
ptionẽ eſſe ꝯ appellantem ex lapſu primi
fatalis:qa dico hãc p̃ſumptionẽ nõ ſuffi-
16 cer̃,ut ſine citatione ſpoliet̃ re ſua,ex quo
p̃t ſibi aliqua defenſio cõpetere.† Hoc ap
tiſſime ꝓbo in ſimili p c.licet ep̃s,de p̃b.
li.6.& c.ordinarii,de of.ord.e.li.in qb.iu
rib.dr̃,ꝙ licet per adeptionem ſecũdæ ec
cleſiæ curatę uacet prima ipſo iure,ut in
c.de multa,de p̃b.non tñ põt ep̃s illũ ſpo-
liare citatione prius nõ facta: quia poſſet
ſibi defenſio cõpetere,puta diſpẽſatio, uł
qd ſimile;& ſic ſunt ibi duo tex.notabil̃r
probãtes, ꝙ licet ꝯ abſentẽ ſit p̃ſumptio
iuris:nõ tñ ex hoc debet priuari poſſeſſio
ne ſua citatione nõ ꝑmiſſa. ita clariſſimè
infero ad propoſitũ,& ſic putarem, ꝙ exe
cutio nõ poſſet fieri appellatore nõ cita-
b to, b& ſi de facto fieret,deberet incõtinen
ti de facto reuocari,ar.in c.cum cauſa,de
off.deleg.& in c.conquerente,de off.ord.

S V M M A R I V M.

1 *Arripiens iter ad papam ſine aliqua fraude eximitur interim a iuriſdõne cuiuſcunque iudicis, ut contra ipſum interim non procedatur. 3.*
2 *Clauſula app remota,nõ tollit,quòd ante,quã quis citetur,nõ poſſit aliquo reſpectu iuriſdõ iudicis ſuſpẽdi*
4 *Abſens etiam cauſa reipublicę poteſt pati miſſionẽ ex primo decreto,niſi acceſſerit ad ſedem apoſtolicam.*
5 *Citari poteſt ſubditus ubiq; exiſtẽs p ſuũ ordinariũ.* 4
Citari poteſt quis extra territorium citantis.

C A P. IX.

MEminimus. Si re9 poſt citationẽ, uł notitiã literarũ iuit ad curiã delegatus in cã ꝓcedet:alias ñ,
& hoc dicit c.ſuggeſtũ.j.eo. Caſus l̃ralis.
Aliqua cã cõmiſſa eſt alicui appellatione
remota.iudex citat reũ.ille ſtatim mittit
nũtiũ ad papã ꝓ cã illa.illę uenit allegãs
ꝙ nũtiũ ſuũ pp cãm illã miſit ad papam.
q̃rit̃,an debeat in cauſa ꝓcedere, uel nõ?
Rñdet pp̃,ꝙ propterea nõ admittat, quo
minus procedat in cã ſ̃m formã iuris. ſi
uerò añ citationem iter arripuit; tunc iu
dex ꝓcedere nõ debet.hoc ultimũ hodie
nõ tenet.j.e.c.ut debitus.Bar.No.primò,
ꝙ arreptio itineris ad principẽ adeundũ
nũ ſuſpendit indiſtinctè iuriſdõnẽ dele-
1 gati etiã apoſtolici.† No.ſecũdò, ꝙ itine
rãs ex iuſta cã ad papã omni fraude ceſ-
ſante eximit̃ interim a iuriſdõne cuiuſcũ
que iudicis, ut ꝯ eũ interim minimè pro-
codat̃;cõcor.c.unicũ.j.d̃ cleri.pigrinãtib.
2 & j.dicã latı9 cũ gl.† No.tertiò;ꝙ clã, ap
pellõne remota,nõ tollit ſuſpẽſionem, q̃
fit ex itineris arreptiõe añ citationẽ, uel
notitiã literarũ.Op.ꝯ tex.in eo, ꝙ regrit
citationẽ p̃ceſſiſſe itinerationem ad hoc
ut iuriſdõ iudicis nõ ſuſpendat̃.un̄ ob.ca.
ſuggeſtũ.j.e.ubi ſufficit notitia l̃rarũ.Sol.
gl.1.fatet̃ ꝯriũ & bñ.un̄ p illũ tex.extẽdit̃
iſte.nã unũ i9 ſupplet̃ p aliud.† Sed ꝯ hoc
& ꝯ tex.opp.de c.ut debitus.j.e.ubi patet
ꝙ miſſio nũtii ad curiã nihil opat̃ quomi
nus mittẽs poſſit interim in partib.cõue-
niri.Sol.gl.dicit hodie hoc.c.eẽ correctũ
qa ad euitãdũ cõuẽtionẽ ñ ſufficit miſiſ-
ſe nũtiũ ad curiã, ſicut nec ꝓdeſt hẽre li-
teras priores, q̃ nõ ſunt iudici p̃ntatæ, ut
in d.c.ut debitus:ſed in hoc gl.nõ bñ loq
tur:qa iſtud.c. nõ loqt̃ in miſſione nũtii:
ſed ĩ eo,ꝙ ꝑſonal̃r iter arripuit,& ob hoc
fortè gl.format.q.in eo,qui nõ miſit nun
tiũ,ſed in ꝓpria ꝑſona iuit ad curiã,nun-
quid poſſit ꝯ eũ ꝓcedi in partib.ſi conue-
niat̃ corã ordinario uel delegato;& intel
lige, qñ iter arripuit añ omnẽ l̃rarũ noti
tiã, ſeu cõuẽtionẽ de eo factã; ſed in hoc
gl.ponit duas opi.Prĩò ſuã, ut pp hoc nõ
ſuſpẽdat̃ iudicis iuriſdõ.nã & ſi literas re
portet,ſibi tñ prodeſſe nõ uı̃,cũ iã eſſet p̃-
uentus,ut d.c.ut debitus.Nec ob.c.dilecti;
& c.ut noſtrũ.j.e.patet,ꝙ arreptio itine-
ris hẽt uim appellationis,qd̃ ꝓcedit, qñ
arreptio fit poſt inchoatã cãm,& dicẽdũ
ut ibi no.Scd̃ò ponit gl. opi. Tãcre. ꝯriã
dicentis,ꝙ ſi bona fide ſine fraude iuit,nõ
dẽt ꝯ eũ ꝓcedi.Et idẽ tenuit Hoſ. hic al-
legãs ẽt decretalem unicã,de cleri. pere-
gri.ſequit̃ ẽt.d.Ant.ſed tu uide d̃ hac mã
latius per Inn.in d.c.ut debitus. Ex cuius
dictis põt elici hæc cõcluſio, ꝙ itinerans
ad papã ex iuſta cauſa ſiue in fauorẽ ſuũ,
ſiue alterius, eſt ſub ꝓtectiõe apoſtolica,
ut interim ꝯ eũ nõ procedat̃ in ꝑtibus, &
defendit̃ talis ñ uirtute appellatiõis, ſed
4 per ti.de cleri.peregri.† Ex his põt rñde
ri ad l.ignorare,C.de reſti. in int.ex qua
poſſet fieri forte cõtrariũ contra p̃dicta.
Nã ibi contra abſentẽ cã reipu. qui nõ di
miſit procuratorem, procedit̃ ſaltem ad
miſſionem faciẽdã ex primo decreto, ex
quo nõ defendit̃.Dicendũ eſt ergo hoc eſ
ſe priuilegiũ indultũ itinerantib.perſona
liter ad ſedem apoſtolicã ex iuſta cã, qd̃
eſt ſem p notandũ, & hoc obtinet uigore
ti.j.de cleri.pereg. qd̃ eſt ꝑpetuo mẽti te
nendũ,& dicã in d.c.uno.Ex his etiã infe
ro,ꝙ clauſula appl̃one remota,hic appo
ſita nihil operatur ad deciſionem huius,
c.ſed factũ hic narrat̃, licet qdã ꝯtrarium
ſentiant.ſed primum tenet.Io.An.& cõi-
ter doc.ſequũt̃. † Querebat hic Ab.ultra
glo.an ordinarius poſſet ſubditum ſuum,
ubique citare?& dicit, ꝙ in queſtione fa-
cti fuit conſulta curia Romana,dum uel-
let ordinarius citare ſubditum ſuum ibi
exiſtentẽ, & latitantem. & reſponde-
runt curiales,quòd quandoque curia ſer
uauerat, quòd ibi non poſſet ordinarius
citare ſubditum: ſed hoc poſtea mutauit
quia per id multi eorũ exceſſus occulta-
bant;& ſic dicit in illo caſu fuiſſe ſeruatũ.
Ioan. And.remittit ad no.per eum in ca.
Romana.§.contrahentes,de for. compet.
lib.6.

a Poterat ẽt moueri p no. regulã, q̃ hẽt ꝙ quotieſcunque iudex aliquid facit non ex officio ſuo,ſed ad inſtãtia p̃tis,ibi ſem p de neceſſitate requiritur citatio alterius partis. un̄ ſi inhibitio p iudicẽ eccleſiaſticũ fiat iudici ſeculari,ne ꝓcedat ĩ cã, & fiat ad inſtãtiã partis, ibi requiritur, ꝙ altera quoq; pars citetur,ut in c.Romana.§.ſi uerò, & ĩ c.nõ ſolũ,ad fi.d̃ ap.in 6. ponit no. Fed.de Se.in cõſi.33.inci.factũ proponit̃ eſſe tale, debitor promiſit. & c.Pet.de Anch. in cõſ.325.inci.caſus talis eſt,poſt p̃cep tũ factũ &c. Imo.in l.4.§.cõdẽnatũ ff.de re iud. idem Io.de Imo. in ca. debitores, circa me.& ibi ipſe Ab. Pa.in 7.col.de iureiurã.& d.Lau.de Rodul. ĩ ſuo no.re ꝑto.c.cõſuluit,de uſu.in q.131.ſecus qñ iudex ex offõ ſuo procederet,uł inhiberet nõ ad inſtãtiã partis, tunc nõ requiritur citatio, ita dẽt intelligi,qd̃ uult ip̃e Ab.Pa.in c.tuã, in pe.col.s̃.de or. cog. allegãdo Inn.in c.ad noſtrã,el.2. de iureiur.& utranq; regulã ponit d.Ale.de Imo.in cõſi.233.inc.uiſis actis mihi trãſmiſſis,in 4.col. cũ aliis ibi p eũ alleg.ergo cũ in caſu nr̃o iudex nõ exequat̃ ſentẽtiã proprio officio, ſed parte petẽte & requirẽte, cũ reſpiciat priuatã utilitatẽ p regulã.l.4.§.hoc aũt iudiciũ,ff.de dã.infec. Ergo ſeqtur, ꝙ requiritur citatio ꝑtis, & cũ Pañ. hic ꝙ requiratur citatio,tenet do.Phil. de Peru. in repeti. ſup hoc ca. in 11. co.ubi colligit cõcordantias.

ANT. FRAN. Circa hoc, an in executiõe ſñiæ ſit pars citanda, uide Inn. pulchrè examinãtẽ iſtã materiam in c.ex rõne, hoc e.ti.& Pau.de Lea.in cle.quis,de for. cõp.& Bar.in ex.ua. ad repri. in gl.inci.hic eſt caſus, & in l.a diuo Pio.§.in uẽditiõe, ff.de re iudi.& per Io.An.in c.cũ ſup hoc e.ti.& an ĩ tali executiõe ſit neceſſari9 libell9, ui de Inn.in ca.1.de libel.ob.& in c.cũ in iure ꝑit9,de of. deleg.& p Bar. in l.intra dies, ff.de re iudi.& p Spe.in ti.de exec.ſen.ĩ §. nũc dicẽdũ, ĩ uer. ſed pone iudex, & in §.breuiter.& uide Arch.in c. anteriorũ,& in c. ei q appellat,§. ab executore.2.q.6.

SEB. SAPIA. b Nõ citato.Cautela tñ eſt, ꝙ ille, qui fuit miſſus in poſſeſsionẽ de facto p iudicẽ petat ſe in poſſeſsiõe confirmari, ut tradit Alex.in l.ſi finita,in prin.co.3.ff.de dã. infe.cũ allegatis p Deci.hic ĩ fi. adde eundẽ in c.cũ ceſſante,in fi.j.eo.& Feli.in c. dilectus filius,el.1 co.1.s̃, de reſcri.& ibi rñ. ad regulã, ꝙ ſpoliatus debet ante omnia reſtitui.

li.6.Ego remitto te ad ea,q̃ lõgè plenius dixi in.c.fin.d̃ fo.
cõp.ſed no.qd̃ dictũ ẽ.s̃.de Romana curia,& uide ibi.s̃.&c. b

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio ex falſa cauſa interpoſita non aſtringit iudicem, a quo, quin poſſit ad ulteriora procedere. 12.*
2 *Appellatio ſuper vno articulo quo caſu faciat ſuperſederi in tota cauſa. 3. 4. 6.*
5 *Iudex appellationis ex quo recipit appellationem emiſſam ex probabili cauſa poteſt inhibere iudici, a quo, ne procedat ſuper principali.*
Appellatione verificata annullantur omnia attentata per iudicem, a quo, poſt ipſam appellationem.
7 *Appellatio a tortura deuoluit totam cauſam ad iudicem, ad quem.*
8 *Appellatio ab una cauſa penitus ſeparata ab alia, etiam ſi ſit cauſa reconuentionis non deuoluit aliam ad iudicem, ad quem.*
9 *Appellatio ab uno articulo tunc deuoluit totam cauſam ad iudicem, ad quem quando appellans vult, alias eo tacente ſecus eſt, iudice, a quo procedente ad ulteriora.*
10 *Exceptio falſi aliquando poteſt opponi ante lit. conte. tantum. aliquando poſt ſententiam, uide hic exempla.*
11 *Appellatio ante grauamen non admittitur.*
12 *Appellans non debet ſtatim emiſſa appellatione recedere: ſed debet expectare, an iudex admittat, vel non.*
13 *Iudex ſi uiderit quod excipiens malitioſe excipiat, non debet talem exceptionẽ admittere, nec ad appellationem curare.*

C A P. X.

SVper eo. Superſedet̃ articulo,in quo appella d
latum eſt etiã ſuper principali cau
ſa,ſi ſine illo articulo expediri nõ p̃t.hoc dicit in-
hærendo literę;ſed.j.multũ reſtringet̃. Duo ſunt
dicta.ſ̃m,ibi. *ſi autem.* Prima pars communiter nõ ſummat̃
ꝓpter varietatẽ lecturarũ.ſed ſ̃m veriorẽ intellectum poſ-
1 ſumus ſic ſummare. † Non obſtante appellatione ex falſa
cauſa interpoſita poteſt iudex ad vlteriora procedere. Ca-
ſus literalis.Cauſa cõmiſſa ẽ alicui.reus aliquã exceptionẽ
obiicit in cã illa; ꝓpter q̃ exceptionẽ appellat̃. q̃ritur, vtrũ
iudex ea non obſtãte poſſit in principali ꝓcedere? Reſpon
det papa,ꝙ eidem exceptioni erit meritò ſuperſedendum.
Et ſi principalis cauſa ſine illa terminari non poſſit, ei ni-
hilominus ſu p̃ſedeat̃.In fine ponit̃ alia dubitatio. Ecce lit.
cõte.opponit reus,ꝙ p falſi ſuggeſtionẽ l̃ræ ſint impetratæ.
q̃rit̃,an hęc exceptio ſit admittẽda?Reſpon.pa.ꝙ pp hoc ñ
2 eſt differenda ſñia.Ber.† No. primò iudicem debere ſuper
ſedere in tota cã, licet appellatio interponat̃ ſup certo arti
culo;ꝙ ẽ indubitatũ,ſi cã principalis eſt ita cõnexa illi arti
culo,vt ſine eo decidi ñ poſſit.qd aũt ſi ñ eſt ita connexa.j.
ſubiiciã.Gl.1.q̃rit,qñ hẽt locũ iſte tex. Reſpõdet,ꝙ p̃t ꝓce
dere tã ante lit.conte.q̃ poſt. Exẽplũ primi, qñ opponitur 7
aliqua exceptio dilatoria probabilis; vt puta ꝙ reſcriptũ ẽ
ſubreptitiũ:uel opponitur iudicem eſſe excommunicatum,
vel quid ſimile, & a grauamine illato contingit appellari.
Exemplũ ſecũdi,qñ opponit̃ peremptoria poſt lit.conte.vt
puta pactũ de ñ petẽdo:uel cõſanguinitatis exceptio ꝯ petẽ
3 tẽ vxorẽ,uel qd ſimile.† Sed nunc quęro, quando principa
lis quæſtio terminari ñ poteſt ſine articulo appellationis,
& qñ poteſt?Sol.gl.2.&.3.ponunt exẽpla primi,vt patet in
exceptionib9 iudicialibus,d̃ qbus.3.q.11.c.prius.§. aliquã
do.Itẽ in pacto de non petendo, vt p̃ſcriptio & conſimiles.
ſed gl.non ponit exempla ſecũdi, qñ .ſ. poſſit cã terminari 8
ſine illo articulo, a quo fuit appellatũ: ſed multa exempla
poni poſſunt.Primò pone,ꝙ fuit appellatũ a condemnatio
ne expenſarũ rõne cõtumacię. nã ſine iſta poteſt expediri q̃
ſtio principalis.Itẽ pone exemplũ, ſi appellet̃ in exceptiõe
4 cõpẽſatiõis,& multis aliis ſimi.† His aũt p̃miſſis oppo. for
titer ꝯ tex.vr̃ eñ,ꝙ ſiue articulus, in quo fuit appellatũ ſit
cõnexus cã ę principali,ſiue nõ, nunq̃ poſſit iudex ꝓcedere
ad vlteriora:quia non teneor reſpondere corã iudice, qui
me grauauit.s̃.eo.c.ad hęc.Sol.gl.hic in uer.terminari,fa-
tetur contrarium.Ad iſtum tex.reſpondet, quod uacat hic
argu.a ꝯrio ſenſu.Idem hic Hoſtien. adducens illud genera
a le dictũ, nil fore innouãdum appellatiõe a pendente. j.eo.
5 c.dilectis.† Et qa iudex appellatiõis,ex quo recepit appel-
lationẽ vt emiſſam ex cã ꝓbabili,poteſt
inhibere b iudici,a quo, ne procedat in
principali.j.eo.c.Romana. §. ꝙ ſi,lib.6.
& melius facit ſ̃m Ioan.An. quia verifi-
cata appellatione omnia facta poſt illã
p iudicem, a quo, reuocant̃ p modũ nul
c litatis.j.eo.c.non ſolũ,lib.6.Idẽ c finali-
ter tenuit Inn. hic.do.Anto.poſt multa
ſentit nouũ intellectũ, ut ante inhibito-
riã,ſeu delationẽ,vel iuſtificationem ap-
pellationis poſſit iudex, a quo, ꝓcedere
ſup cã principali ñ connexa articulo ap
pellationis,nec reuocabitur ſic attẽtatũ
iuſtificata poſtea appellatiõe, quaſi iniu
ſtè ꝓceſſiſſet:ſecus, ſi ꝓceſſiſſet in cauſa
cõnexa articulo appellatiõis. hoc eñ ca
ſu ꝓcedit.c.non ſolum,p̃allega.ſ̃m eum.
6 † Et q̃q̃ hæc lec. videat̃ prima fronte de
mulcere aures;& cõuenire ſuperficiei hu
ius l̃ræ:tñ ueritate inſpecta non puto ue-
rã,& ſem p ſequutus ſum cõmunem opi.
p̃dictam,ut indiſtinctè iudex,à quo,non
poſſit ꝓcedere ſuper illa cã. d Primo ad-
duco.c.ſi a iudice,eo.tit. libr.6. ubi dr̃,ꝙ
ſi appellaui a grauamine mihi illato per
iudicem, non teneor amplius cõparere
ad citationem ſuã ĩ illa cã, niſi me citet
ad audiendã reuocationem grauaminis.
Vñ põdero exceptionem, q̃ firmat regu-
lã in nõ exceptis.32.q. 7.c. dominus. &.
in.c.2.de coniu.lepro.Ad idem ille tex.ĩ
fi.ubi dr̃, qd̃ reuocato grauamine extũc
p̃t iudex ꝓcedere ad ulteriora. ergo nõ
prius. Secundò principaliter adduco c.
eũ q,de do.& cõtu.li.6.ubi dr̃,qd̃ appel-
latione interpoſita ab interlocutoria
ſeu grauamine,non tenet̃ iudex amplius
appellantem citare, quaſi ſit contumax
ſup tota cã.ergo appellatio operatur re
ſpectu toti9 cãæ:alias dixiſſet ꝙ in ſequẽ
tibus actibus dẽt citare appellantẽ;& ꝓ
hoc facit quod ibi not.in gl.Tertio facit
illud.c.non ſolum, generaliter loquens.
† Quarto induco textũ in.l.ſi qs ꝓuoca
tione, C.eo.tit. vbi dr̃,qd̃ appellatio in-
terpoſita ſuper iniuria illata, puta a tor
tura,ſuſpendit iuriſdictionem ĩ tota cau
ſa,& eã deuoluit ad ſuperiorem.q̃ lec.ſe
quũt̃ ibi gl.Bar.& alii;& ſic articulus ap
pelationis erat ibi ſeparatus a cã princi
pali: nihilominus iuriſdictio in tota cã
deuoluit̃ ad ſuperiorẽ.Et eleganter pro
hac opin.facit.c.ſolicitudinem.j.eo.ubi
dicam;& hanc opin.ſequitur Inno.in.c.
quia p p,&.c.cũ nobis, de elec.† Sec9 tñ
dicit ibi, vbi duę cauſę ſeparatę eẽnt co
rã iudice.tunc enim, ẽt ſi una ſit conuen
tionis,alia recõuentionis, appellatio in
vna non deuoluitur in alia; & hoc ulti-
mũ uoluit hic Vin.de quo in Spec.ĩ ti.d̃
recõ.in fi.§.pe.& no.bñ hoc vltimũ,quia
limitat multa iura & maxime illã.l.ſi qs
ꝓuocatione.Vltimò adduco æquitatem
maximã.nam durũ eſt diceere illũ appel
lantem arctari ad cõparendũ in eadem
cã corã diuerſis iudicibus ꝯ. c. diſpẽdia.
reus quoq;,de reſcri.li.6.p̃t etiã adduci
alia rõ non minus fortis. Continentia

a Appellatione pẽdente.Adde, qualiter intelligatur hoc dictum Federi.conſi.204.

ZACHARI b Poteſt in hibere Dictu diſtinguendo, ut per Lanfran.de Oria.no.ĩ c.quoniã ꝯ falsã, nu.66. & 67.& ibi in apoſti. Celſi in uer.pendente, ſupra de proba.

SEBA. SAPI c Idem.circa hunc intellectum uide Ale.in conſi.89.in ci. diligenter con ſideratis, colum. 4.in.1. uolu.

d Super illa cauſa. adde,quod Feder. conſi.401.dicit,ꝙ poſtq̃ iudex appellatiõi detulit,omnis iuriſdõ tranſlata eſt in iudicẽ, ad quem, adeo,ꝙ de conſenſu partium non poſſet amplius de cauſa cognoſcere, niſi remitteretur per iudicem, ad quẽ.

vide Coua
in pract.
24 in p.

SEBA. SAPI.
a Dictum Inn. Vide Alex. in conſi. 63. incip. habita ſuper cõtẽtis, co. 3. in 1. uol. Pet. de Anch. in cõſ. 157. inci. ex narratis ĩ facto, colũ. añpe. Alex. in conſi. 17. inci. requiſit⁹ in cauſa, colũ. 3. ĩ. 1. uol. cũ allegatis, per Fel. in c. đ cætero, col. 3. ſupra de re iudi.

SEB. SAPIA.
b De minimis. Quando de minimis ratio habeatur, uiđ Iaſ. in authẽ. qui rem, col. 5. C. de ſac. ſan. ec. & in l. ſciendũ, in prin. col. 4. ff. qui ſa. cog. cũ ĩfinitis cõgeſtis ꝑ Corſ. ĩ trac. đ minimis inſerto in tracta. de regia poteſtate.
c De hoc uide opti. tex. in l. fin. ff. de app. reci. & ibi Bar. in princi. & Bal. ĩ l. nemo clericus, C. de ſum. trinita.
d Cõmuniter concludunt doc. ꝙ relinquit̃ arbitrio iudicis iſpecta ꝑſonarum qualitate ẽm glo. Bar. & doc. in authen. niſi breuiores, C. đ ſen. ex peric. reci. Barto. in l. diuus, ff. đ bo. dam. licet Bal. i. l. 2. in. 5. co. uerſi. quæro iuxta hæc, q̃ dicantur cãæ minimæ, C. đ peda. iudi. expreſſe uoluerit cauſas breuiores eſſe illas, q̃ ſunt a centum aureis infra. & hoc idem pondera uelle Bar. in l. imperium circa fin. in uer. 6. eſt in iure minima, ff. đ iuri. om. iu. ꝙ no. quia eſt ualde utile, ſi eſt uerum ad multa, cũ in cauſis breuioribus ñ requratur libell⁹, nec ſñia in ſcriptis. d. authẽ. niſi breuiores, & ĩ eis ſemiplena probatio habetur pro plena ẽm gl. Bar. & doc. in l. admonendi, ff. de iureiuran. & in ſpecie ponit do. *Mat.* in not. 2. & 3. facit quod in ſimili dicit ĩ ſpecie Albe. de Ro. in l. in bonæ fidei, in ulti. col. C. de reb. cre. quod ſi eẽt quæſtio inter duos ciues de, cc. Florenis, diceretur cauſa magna, ſed inter duos reges diceretur modica & parua, & hoc ultimũ de regib⁹ uult ẽt Bal. in l. ſđ et ſi ſuſceperit. ff. de iudi. §. 1. circa fi. Sed ꝙ ſit arbitrariũ iudici ĩſpecta qualitate ꝑſonarũ viđ Bar. ĩ authẽ. minoris. debitor, in. 2. col. cir. prin. C. q da. tut. poſ. & dicit Bar. in d. l. admonẽdi, colum. 17. circa mediũ, ꝙ licet cauſa principalis ſit magna, ſi tamen ſit ſolũ q̃ſtio de poſſeſſione, cauſa cenſetur modica & parua, & expreſſe ſequitur, d. Ant. in c. fi. de iureiurã. in. 7. colum.

ANT. FRAN.
Quæ dicat̃ eſſe cauſa magna uel parua, abſq; dubio dicas illam opi. eſſe ueram, ut iſtud relinquatur arbitrio iudicis, per gl. in l. illci. tas, in §. ueritas, ff. de offic. præſi. quæ dixit, & porcellus ruſtici dicitur oculus ruſtici, inſpecta qualitate ipſi⁹ ruſtici. & uide Ro. & Lãfranc. Oria. q plene examinat iſtũ paſſim in l. ſi conſtante in princ. ff. ſolu. matri.
Adde, quæ dicatur dos magna uel parua Bal. cõ. 258. 2. lib. & dicit Pet. de Ancha. ꝙ excuſatur tutor nõ faciens inuentarium, cum paupertas eſt ĩ pupillis, eius conſ. 203. & Rom. conſi. l. ꝙ excuſatur adminiſtrator reipu. cũ nõ exigit ꝓpter impẽſas maiores exactione.

cãæ diuidi ñ dẽt in. c. 1. de cã poſ. & proprie. l. nulli, C. de iudi. Non ergo dẽt eſſe
vn⁹ iudex vni⁹ articuli, & alius iudex to
tius cãæ. Finge eñ appellationẽ poſtea
iuſtificatã. Ecce, ꝙ cã principalis deuol-
uet̃ ad ſuperiorẽ, vt in c. vt debitus. ĩ. eo.
& ſic appareat iudicẽ, a quo, ꝓceſſiſſe tẽ
pore, quo erat in pẽdẽti, an eẽt futur⁹ iu
dex. Ad iſtũ tex. p̃t reſpõderi primo, vt di
cit hic gl. ꝙ ñ valet arg. a ꝯrio ſenſu: tum
qa reperit̃ ꝯriũ in iure, vt. ſ. dixi: tũ quia
reſultaret prauus & abſon⁹ intellect⁹ iu-
xta no. in c. publicato, de elec. nec ẽ hoc
nouũ & inuſitatũ ĩ iure; ad hoc. c. quãto,
9 de vſur. † Scđò p̃t reſpõderi, vt procedat
appellatore cõſentiente, eo aũt reſiſtẽte
ſec⁹ ẽ dicẽdum. Tertiò p̃t intelligi, qñ iu
dex arbitratur appellationẽ eſſe iniuſtã.
tũc enim ex æqtate põt ſuperſedere ĩ ar
ticulo appellationis, & procedere in cã
principali. Inn. ponit aliũ intellectũ, vt ꝓ
cedat̃ in cã principali. ſ. corã iudice cõ-
petẽti: ſed ñ placet mihi iſte intellectus,
qa diuidit cõtinentiã cãæ ꝯ. l. 1. & 2. ff. đ
qui. re. apud eũdẽ iudi. eatur, & in l. nul-
li, C. đ iudi. d. c. 1. de cã poſ. & ꝓprie. Ex
qb⁹ oĩbus concludo, ꝙ appellatio ab in
terlocutoria ſeu grauamine, ſi eſt legiti-
ma, ſuſpẽdit iuriſdictionẽ iudicis, a quo
reſpectu toti⁹ cãę, ſiue cã principalis ſit
connexa articulo appellationis ſiue ñ; ſe
10 cus reſpectu cãę ſeparatę. † Op. ꝯ ſecun-
dã partẽ. c. & vr̃, ꝙ legitima ſit appella-
tio, ſi ñ admittat̃ exceptio falſi, vt. ſ. đ re
ſcri. c. cæterũ, & c. olim; facit. de cri. fal. ꝑ
totũ. Sol. gl. fi. dupliciter. prĩo, ꝙ tex. dẽt
intelligi, cũ falſitas nudè allegat̃, ñ autẽ
exhibet̃ ꝓbatio; ideo nõ curãdũ, ar. in l.
metũ, C. ꝙ met. cau. Secũdò põt intelli-
gi in exceptiõe de falſi ſuggeſtiõe ꝓpoſi
ta poſt lit. ꝯte. Nã cũ ſit dilatoria, dẽt ꝓ
poni añ lit. cõte. & ñ poſtea. Et intellige
ẽm Io. An. & bñ, qñ opponit̃, ꝙ in reſcri
pto fuit falſũ ſuggeſtũ: ñ aũt dẽt intelli-
gi de exceptiõe falſitatis: qa illa p̃t oppo
ni ẽt poſt ſñiam. ſ. de excep. c. cũ venera-
bilis, & in c. in nr̃a, ſ. de ꝓc. & plene dixi
11 in c. licet, ſ. de ꝓb. † Extra gl. doc. ponũt
alios intellectus, & primò ẽm Ioã. And.
p̃t fieri vis in verbo, prorupit, i. ꝓcul ru-
pit, ñ. ſ. excipiendo: ſed ſimpliciter dicit
appello, ne ꝓcedatis: qa falſum ẽ reſcri-
ptũ. talis appellatio ẽ fruſtratoria: qa nõ
grauabat̃ ex eo ſolo, ꝙ exceptio ſibi cõ-
petebat: ſed tũc demũ, cũ ꝑ iudicẽ ñ eẽt
admiſſa. ĩ. eo. c. dilecto, vbi đ hoc, & ſ. de
teſt. c. ſignificauerunt, vbi ẽt dixi. Et alia
lec. eſt, ꝙ hęc appellatio ñ valet ꝓter ge
neralitatem ipſi⁹ q̃ impedit vim appella
tionis. multiplex. n. eſt exceptio: q̃ aliqua
impedit, aliqua nõ; debuit ergo appellãs
ſpecificare, ar. ff. de iure fiſ. l. in fraudẽ, de
elec. c. ut qs duas, li. 6. & l. p̃tor edixit, ff.
12 đ iniur. † Itẽ ñ dẽt appellãs ſtatim emiſ
ſa uoce appel. recedere: ſed ſpectare, an
iudex admittit appłonẽ, vel ñ. Alia lec.
eſt, q̃ magis Io. An. placet ut ĩtelligat̃, ꝙ
appellatio fuit ĩterpoſita ex falſa cã. huic
enim appellationi ñ tenet̃ iudex deferre
nec dẽt curare de appellatione: quoniã
ñ reuocat̃ attẽtatũ, niſi ꝓbet̃ veritas cau
13 ſæ, vt in c. ĩterpoſita. ĩ. e, ti. & hoc no. † Et
a adde vnũ no. dictũ Inn. in [a] c. poſt electio
nẽ, in fi. đ cõceſ. p̃bẽ. vbi dicit, ꝙ qñcũq;
iudex vehementer p̃ſumit ꝯ excipientẽ,
ꝙ malitioſe excipiat, ñ dẽt talẽ exceptio
nem admittere, nec de appellatione Cu
rare: quia illa non prodeſt, niſi ꝓbet̃ ue-
ritas cauſæ, ut ſupra dixi.

SVMMARIVM.

1 *Appellari poteſt a grauamine etiam illato in minimis cauſis. 2. 3. de iure canonico, ſed de iure ciuili ſecus. 5. 6.*
4 *Appellaei an poſſit a præſtatione alimentorum, uel quando iudex iuſſit rem exhiberi? uide remiſſiue.*
5 *Cauſæ minimæ dicuntur, quando ſumptus litis ſunt maiores, quàm ipſa cauſa.*
6 *Expenſæ, quando excedunt ualorem rei, ſuper qua ſunt fiendæ, non debent fieri, licet aliquis ratione officij ſit talem rem obligatus facere.*

CAP. XI.

DE appellationibus.
1 † Breue eſt & propter ſui breui
tatem non ſolet ſummari: ſed
per alia uerba poteſt ſic ſummari. Etiã
pro minoribus, ſeu leuioribus cauſis ap
pellari poteſt. h. d. Caſus literalis. A mi
nima cauſa inter duos coram iudicibus
uertente fuit appellatũ quęritur, utrum
appellatio teneat? Reſpõdet papa, in qua
libet cauſa maiori vel minori poteſt qs
2 appellare, ſi grauetur. Ber. † No. ꝙ appel
latio non eſt fundata ſuper quantitate
grauaminis, ſed ſuper iniuſtitia ſenten-
tię; & iniquitate iudicii; concor. l. 1. ff.
eo. ideo poteſt appellari etiam in mini-
mis cauſis, quia iniuſtitia & iniquitas ita
pñt accidere in minimis, ſicut ẽt in ma-
iorib⁹: & hęc ẽ rõ decidẽdi uera ad tex.
3 quã ſentit gl. hic in ſecũda parte ſui. † Et
ex hoc & ex tex. not. ꝙ qñq; curat̃ ẽt de
minimis; & hoc, qñ ratio, q̃ eſt in maiori
bus, militat ẽt in minimis, alias ſec⁹. Et
ſic p̃t reſponderi ad. c. & ſi q̃ſtiones, de ſi
mo. vbi đ minimo ñ curat̃. Itẽ in extraordi
nariis remediis rł̃r non curatur de mini
b mis; [b] ideo non datur in eis in integ. re. l.
ſcio, ff. de mino. & de re. ec. nõ alie. c. pe.
ſecus in ordinariis, ut hic, &. 14. q. fin. c.
vl. unde dicit Lau. ſe credere, ꝙ ẽt ꝓ gal
lina p̃t appellari; ꝙ not. & ꝓ eo facit in-
4 ſti. đ re. diuiſ. §. gallinarũ, cũ ſua gl. † An
c aũt poſſit appellari [c], cũ iudex decreuit
alimẽta p̃ſtari: vel qñ iuſſit rẽ exhiberi,
vide in Spe. eo. ti. §. in qb⁹, ſub uer. 8. qñ
5 res. † Gl. nr̃a diuiditur in duas partes. In
prima q̃rit, quę dicat̃ cã minima, [d], ſeu
d leuis & ponit multiplices poſitiões quas
no. & inter cęteras not. illã, qñ ſumptus
litis iudicialis excedit ualorẽ cãę đ quo.
2. q. 6. c. anteriorũ, & vide ꝑ Bar. ĩ. l. medi
terraneę, C. đ an. & tri. li. x. & ãt. niſi bre
uiores, C. đ ſẽ. ex pe. rec. Et ſĩ. dixit Bar. ĩ
d. l. medi-

d. l. mediterraneę, ꝑ illũ tex. quẽ excuſari, ſi ñ fecit id, ad qđ
faciẽdũ maior erat ſumptus, q̃ rei agẽdę utilitas. Et ſic excu
ſat̃ p̃latus, uel tutor, ſi nõ mouit cãm, qñ maior erat ſumpt⁹
iudicialis, q̃ utilitas cauſę; & idẽ dicit in ſimilib. qđ no. uide
ẽt gl. in c. fi. de re iud. lib. 6. ubi dr̃ arbitrariũ cõſiderata qua-
litate ꝑſonarũ q̃ dicat̃ magna cã; & idẽ no. in d. auth. niſi bre
uiores. Hoc tñ ualet ad aliũ effectũ, ſ. cùm q̃rit̃, q̃ dicatur ma
gna, uel parua cã. Nã reſpectu huius. c. nõ eſt curãdũ de iure
canonico, ſed de iure ciuili ſic: qa ĩ modicis ñ cauſis appellat̃
d. auth. niſi, canonizata, 2. q. 6. c. anteriorum: credo tñ, ꝙ ius
canonicũ ponit, qđ licet. Nã licitũ eſt petere iuſtitiã de quo
cũq; grauamine, ſicut in ſimili dr̃. ita iudicabis magnũ, ſicut
paruũ, de iudi. c. nouit. Nõ aũt ponit hęc decre. qd expediat.
nã nõ puto expedire uiro probatiſſimo appellare in mini-
mis negotiis, ar. ĩ c. unico, de ſyndi. expedit. n. ꝓ paruo incõ
modo a ſtrepitu iudiciorũ abſtinere, ut ibi; & ob hãc cãm a-
poſtolus ſuadet pati iniuriã & fraudẽ potius, q̃ ĩ iudicio cũ
fratre, i. cũ Chr̃iano cõtẽdere. † In 2. parte gl. q̃rit, quare de
iure canonico licet appellare ẽt ꝓ minima cã? & rñdet, ꝙ
hoc operat̃ ſubiectũ appellationis, qđ cõſiſtit ĩ iuſtitia &c.
ut ſ. in 2. no. Sed dices tu. ſi hæc eſt rõ, quare ẽt de iure ciui-
li nõ appellat̃ ꝓ cã minima? dic ꝙ illud fuit ſtatutũ de rigo
re ꝯ naturã app. ſed ſecundũ canones ꝓcedit̃ mitius: qua ra-
tione inſpecta poteſt a quocunque grauamine appellari,
ut optimè ſentit gloſſ. in leg. 1. ff. a qui. appella. non licet, in
fi. quod no.

SVMMARIVM.

1 *Appellari poteſt de iure canonico etiam ante ſententiam, ſed non de iure ciuili regulariter. 3. ubi ponuntur caſus excepti.*
Recuſari non poteſt iudex ſine cauſa rationabili.
Tempus datum ad cãm decidendam incipit a die præſentati reſcripti.
2 *Appellari poteſt de iure canonico, quandocunque pars ſentit ſe grauatam.*
3 *A datione torturæ poteſt quis appellare ante, quàm detur.*
4 *Litigator poteſt in quacunque parte iudicij petere ſe remitti ad iudicem eccleſiaſticum cum monumentis cauſæ, & hoc ex ſpeciali priuilegio eccleſiæ.*
Priuilegiũ conceſſũ eccleſiæ ꝑ imꝑatorẽ non poteſt per ipſum amplius reuocari.
5 *Inſtantia quare de iure canonico non perit?*
Appellans temerè de iure canonico non punitur, de iure ciuili ſic.
6 *Sententia in dubio intelligitur de diffinitiua.*
7 *Reſcriptũ an det iuriſdõnẽ a tp̃e datæ ipſius reſcripti, uel a tp̃e præſentatiõis?*
8 *In app. ab interlocutoria dẽt ineſſe cã & legitima, in appel. a diffinitiua ſecus.*
9 *Appellatio & recuſatio non ſemper iudicantur a pari, niſi in quibuſdam caſibus hic expreſſis.*
10 *Appellatione remota ſiue ex forma iuris communis, ſiue reſcripti an cenſeatur remota recuſatio?*
Clauſula appellatione remota an extendatur ad omnem appellationem, uel ad friuolam tantum?
11 *Dies præſentationis reſcripti an computetur in termino?*
Tunc iſta dictio denotat extremitatem temporis.
12 *Omne tempus currit de momento ad momentum regulariter, ubi aliud a iure non exprimitur. 14. niſi quis impediatur impedimento iuris. 15.*
13 *A, iſta dictio quandoque eſt excluſiua, & quandoque incluſiua.*
15 *Iudex commiſſarius ſi reperit ſe ligatum tempore, quo ſibi præſentatur reſcriptum, an tempus in reſcripto contentum currat a die præſentationis?*
16 *Iudex, cui eſt commiſſa cauſa terminanda intra breuiorem terminum termino iuris, an poſſit breuiare dilationes, & in ipſis non ſeruare ius commune ad hoc, ut in termino ſibi præfixo poſſit cauſam terminare?*
Terminus datus ad cauſam expediendam de conſenſu partium eſt cenſendus peremptorius, nec pars auditur petens terminum ad probandum; nec ab hoc appellabit, niſi fuerit in excogitato impedimento, uel de conſenſu utriuſq; partis. 20. ſed quid ſi de conſenſu unius partis? uide nu. 18.
Iudex non reſtituit quem ad ſuas defenſiones finito officio ipſius iudicis.
17 *Sententia non eſt ferenda, quando cauſa adhuc eſt dubia, licet tempus datum ad ſententiandum ſit iam in fine.*
Terminus datus ad cauſam expediendam per ſuperiorem poteſt conſenſu partiũ prorogari.
18 *Dilationes ſunt minuendæ, maximè quando cauſa eſt commiſſa breui tempore terminanda. 16.*
19 *In ſummarijs etiam cauſis non ſunt dandæ tam breues dilationes, intra quas partes non poſſint docere ius ſuum.*
21 *Reſcriptum, in quo cauſa committebatur decidenda intra tantum tempus impetratum de communi partium conſenſu, an, ſi præſentetur malitioſè per reũ incipiat currere tempus in præiudicium actoris?*

a Et ideo dixit Ang. in conſi. inci. caſus talis eſt, pronuntiatum fuit, ꝙ licet non poſſit appellari a ſententia diffinitiua lata in poſſeſſorio, tamen appellari poteſt a qualibet interlocutoria lata in ipſo poſſeſſorio ante diffinitiuam: quia grauamen illatum per dictam interlocutoriam non eſt reparabile, quòd eſt no. & hoc uoluit Inn. ſecundum eum in ca. ſignificauerũt, uer. appellaſſe, ſ. de teſti. Et adde, quòd iſto caſu, quando grauamẽ non poteſt reparari in ſyndicatu, ut ẽ in tortura, ꝙ ſi iudex iniuſtè agat inferẽdo grauamẽ, ne dũ ẽ licitũ appellare: ſed ẽt põt de facto & cũ armis ſibi reſiſti, ita pulchrè dicit Cy. in l. 1. in fi. C. uñ ui, ar. d. l. 2. ff. de app. re. Idẽ tenet Bal. in repe. illi⁹. l. 1. x. col. ĩ uer. 12. quæro, an iudici poſſit reſiſti. & idem Bal. in l. ut uim, in 7. q. ff. de iuſti. & iur. Alex. in conſi. 276. ubi ꝓpriè cõſuluit in iſto caſu, q incipit poſt redditum primũ cõſiliũ. ubi addit idem: t uere Pau. de Leaz. ĩ cõmẽ. rub. de reſ. ſpo. & uide omnino ꝑ ipſum Panor. in c. ſi quando, ſ. de off. deleg. uide quæ ſcripſi in ca. quòd ad cõſultationem in ult. no. poſt Abba. ſ. ti. proxi. Aeneas Falconius.
Adde Paul. de Ca- conſil. 22. in primò impreſſis.

ANT. FRAN.
Circa hoc, quando grauamẽ eſt irreparabile, an poſſit reſiſti per uim iudici inferẽti grauam., dicas ꝙ ſic, prout uñr tenere Inn. & Io. An. in c. cùm dilectus, de acc. ubi dñt, ꝙ grauius eſt grauamen quod infertur iniuſtè, quando non põt reparari, quã illud, quod poteſt reparari: quia tũc non poteſt reſiſti, quãuis utroque caſu, quãdo illud inferretur a ſuperiore, reſiſtentia de facto eſſet piculoſa.

SEB. SAPIA.
a Torquendum. Vide Gandi. in tractat. maleficio. ſub rubri. de quæſtio. & tormentis in 4. colum. uer. ſed quid de quæſtiõe, de facto, & Fran. Brunum in trac. de indiciis & tortura. Car. 9. in 4. col. & Ang. de Are. in tract. maleficiorũ in uerbo fama publica cir. 12. uer. aduerte tamen.

22 *Iudex, cui fuit mandatum ut intra certum tempus cauſam inſtruat, & inſtructam remittat mandanti, poteſt cauſam remittere non inſtructam: quia ex defectu partium non potuit hoc facere.*

CAP. II.

1 *SVper eo.* † Sũmat̃ ꝑ alia
uerba, qa ꝓpter
breuitatẽ ꝑ alios nõ ſolet ſum-
mari, & ſic. Secũdũ canones ap
pellat̃ ẽt añ ſñiam, ẽm leges nõ, niſi in q-
buſdã caſib. hoc primò. Appello & recuſa
tio ęqparãtur in hoc: qa ſicut in appella-
tione req̃rit̃ cã rõnabilis; ita & in recuſa
tiõe. hoc ſecũdò. ẽm uerũ intellectũ. Tp̃s
aſſignatũ iudici ad cãm decidẽdã incipit
currere a tp̃e p̃ntãtiõis reſcripti. hoc ter
tiò; & tria ſunt dicta, q̃ patẽt ꝑ. §. Caſus li
teralis. Scđũ canones & añ ſñiã & p⁹ licet
appellari. ẽm leges nõ p̃t appellari, ante
ſñiam, niſi in caſib. Itẽ ubicũq; appellatio
tollit̃; & recuſatio nõ admittit̃. Itẽ ſi cau-
ſa cõmittit̃ terminãda intra certũ tp̃s, il-
lud incipit currere, qñ iudices lr̃as reci-
2 piũt. Ber. † No. priò ex tex. duas rł̃as, unã
de iure canonico, aliã de iure ciuili. Pri-
ma ẽ, ꝙ quatuor tẽꝑib. p̃t appellari de iu
re canonico, intellige cã rõnabili ſubſiſtẽ
te. ĩ. e. c. ut debit⁹, uidelicet añ litẽ cõt. p⁹
cõteſtationẽ. tp̃e ſñiæ, & poſt ipſi⁹ ꝓmul
gationẽ; adde & qntũ tp̃s, ſ. cx̃ iudiciũ, ut
in c. cũ ſit Romana, ſ. e. uel per alia uerba
colligẽdo mẽtẽ. c. potes ſic ponere regu-
lã, ꝙ ubicũq; qs ſentit ſe ĩ iudicio p̃graua
ri, p̃t appellare de iure canonico. ex iudi-
ciũ uerò p̃t, cũ grauat̃, uel cũ ſuſpicat̃ ueri
ſimiliter grauari. ĩ. e. c. bonę, ubi plenè de
3 hoc, & in clem. ſicut appellationẽ. co. ti. †
Scđa regula eſt de iure ciuili, ꝙ añ ſñiæ
tp̃s nõ admittit̃ appellatio, quãtũcũq; ſub
ſit cã grauaminis, niſi in qbuſdã caſib. &
q ſint iſti caſus, dic breuiter, ꝙ ubicunque
grauamẽ illatũ añ ſñiam nõ p̃t reparari
in ſñia diffinitiua poſtmodũ ferẽda, ſem
ꝑ p̃t de iure ciuili appellari; puta ſi iudex
a decreuit aliquẽ torquẽdũ. [a] hoc. n. graua
mẽ torturę ñ p̃t tolli ĩ ſñia diffinitiua. l.
2. & ibi pleniſſime de hoc ꝑ Bar. ff. de ap.
reci. & l. añ ſñiæ tp̃s, C. quo. ap. ñ reci. Idẽ
dic, ubi poſt grauamẽ ñ expectat̃ diffini
tiua. & iõ ſi qs ꝓnũtiauit ſe nõ iudicẽ, ab
hac interlocutoria p̃t appellari ẽt de iu-
re ciuili: qa cũ ñ expectat̃ alia ſñia, ſi non
poſſet ab hac interlocutoria appellari,
grauamen eſſet irreuocabile. Ad hoc gl.
no. in auth. habita, C. ne fi. pro pa. & Bar.
in d. l. 2. facit quod le. & not. in ca. ſignifi-

cãtib.ſ.de of.dele. † Adde tñ ad p̃dicta ca
ſum ſin.de quo in c.qcũq;.11.q.1.& reci- 9
tat̃ ĩ c.nouit,de iud.hẽt.n.eccleſia ibi pri-
uilegiũ ſingulare ab imperatore conceſ-
ſum, ut in quacũq; parte litis poſſit liti-
gans petere ſe remitti ad iudiciũ eccleſia
ſticũ cũ munimẽtis cauſę,& q̃q̃ im͂pator
uideat̃ poſtmodum illud priuilegiũ taci-
tè reuocaſſe: tamen canoniſtæ dñt illud
eſſe irreuocabile,ut plenè not. in dicto c.
5 nouit.† Ex omnibus prędictis & ex text.
pôt elici ratio,quare de iure ciuili inſtan-
tia perit triennio, & non de iure canoni
co,iuxta no.in c.pe.de iudi.nã de iure ci
uili non admittuntur tot appellationes, b
ſicut de iure cano.plerunq;. n. periret in-
ſtantia curſu triẽnii, ſi a quolibet graua-
mine poſſet appellari. Itẽ dic, ꝙ de iure c
canonico mitius ꝓceditur,quam de iure
ciuili. ideo de iure canonico indiſtinctè
appellat̃;ita no.dicit gl.in l.1.ff.a qui.ap.
non licet, in fi.hinc dicit̃ ꝙ de iure cano.
nico non punitur temere appellans, ſed
de iure ciui.ſic.l.ab executiõe in fi.C. quo
6 ap.non reci.qđ an ſit uerũ,dicã in c.ut de
bitus.j̃.e.† No.ibi.*in prolatione ſententiæ*,iũ
ctis uerbis præcedẽtib.ꝙ appellatiõe ſen-
tentiæ intelligit̃ diffinitiua; qđ no. ꝓbat̃
hic,uide tex.iuncta gl.in c.cũ olim,de te-
a ſti.No.in §.*in cauſis*,ꝙ appellatio & recu-
ſatio a pari iudicant̃, & ubi tollitur [a] ap-
pellatio cenſet̃ ſublata recuſatio.An hoc
7 ſit uerũ indiſtincte, dicam ſuper glo. pen.
† No.in §.*ſi autem*, ꝙ in tempore prę̃fixo
iudici ad cauſam decidendam non conſi-
deratur tempus dati reſcripti: illud autẽ
prius conſideratur quò ad uim cõprehẽſi
uam reſcripti,i. ad cõſiderãdũ quid cõpre
hendat reſcriptũ,ſic intellige. c.ſi eo tpe,
de reſcr.li.6.& c.eã te,e.tit.ſed quò ad tp̃s
p̃fixũ iudici inſpicit̃ tp̃s pn̄tationis:qa du
rũ eẽt tp̃s antea currere, q̃ iudici ſit pn̄ta
tũ reſcriptũ,cũ ꝑ prius ñ poſſit iuriſdõnẽ
exercere,ut in c.paſtoralis,ſ̃.de reſcr.Præ
dicta intellige, qñ tp̃s eſt diffinitũ per nu
merũ dierũ,ſeptimanarum, menſium, uel
annorũ;ut puta ſi diceret cauſam audias,
& decidas intra duos mẽſes,uel duos an-
nos,uel decẽ dies,uel quid ſimile.Secus,ſi
limitetur ad certum diem, puta intra fe-
ſtum aſſumptionis, uel uſque ad tale tem
pus: tunc certum eſt tempus poſt datam
currere; & ſemper labi ſm̃ Io.An.& pla-
cet cõiter doct.& probatur re ipſa. Et per
hoc conſulunt doc.ut de repræſentatione
reſcripti fiat inſtrumentum, ut ſic appa-
reat, quanto tempore durat iuriſdictio.
Item ꝙ prę̃ſentans ſit cautus, ne tale re-
ſcriptum prę̃ſentet,qñ iudex eſt impedi-
tus propter abſentiam rei,uel aliã iuſtam
cãm,ne tempus inutiliter labatur.† Opp.
ꝙ nõ liceat indiſtincte appellare etiã de
iure canonico,ut in c,ut debitus.j̃.e.cuius
ↄ̃riũ innuit litera.Sol.dicit gl. 1. & bene,
tex. intelligendũ de appellatione rite, &
iuſte interpoſita.nã ſi appellat̃ ab interlo
cutoria,oportet ꝙ ſubſit & exprimat̃ cau
ſa,ut in ↄ̃rio: ſi a diffinitiua,ſatis eſt dice-
re,appello ab hac ſñia;ad hoc.l.2.ff.eo.ti.
& per gl.in c.cũ eccleſia.j̃.e.† Opp. cõtra
ſecundum dictum, & uidetur ꝙ appella-
tio & recuſatio non in omnibus ę̃quipa-
rantur,ut patet in c.ad hæc,ſ̃.eod, & cap.
propoſuit, j̃.eod.Sol.glo.pe.ſentit,ꝙ iſta c
æquiparantur ſolum quò ad formalitatẽ,
ut ſicut in una exigitur expreſſio cauſę le
gitimæ, ita & in alia; quaſi dicat, quòd
ſicut ſine cauſa non licet appellare, ita
nec recuſare: quò ad alia uerò non ę̃qui-
parantur; & hoc placet Io.Andr.& com-
muniter doc. Videmus tamen ſecundum
Ioan.An.ꝙ ab executore non appellatur,
qui tamen recuſatur, [b] ſed an hoc ultimũ
ſit uerum,dic ut dicam.j̃.e.in c.nouit.Itẽ
non appellatur a iudice, niſi grauet: qui
tamen bene recuſatur, [c] & ſi non grauet.
Prę̃terea appello a iudice, in quem con-
ſenſi:quẽ tñ non recuſo,ut in c.inſinuãte,
de of.dele.iuncto.c.cauſam,de re iud. Itẽ
notorie delinquens,qui nõ pôt appellare
forte p̃t recuſare,ut le.& no.j̃.e.in c. cùm
ſpeciali.§.1.ſed de hoc dic melius,ut dicã
j̃.eo.in c.ꝓpoſuit.Itẽ recuſat̃ officialis co
rã ordinario ſuo,ad ipſum tñ ab illo non
appellat̃,ut in c.ſi ↄ̃ unũ,in fi. de offi. dele.
lib.6.& uide ibi bonã gl.de hac materia.
Aduerte tñ,quia tex.uidetur uelle, ꝙ ubi
tollit̃ appellatio, uidet̃ ſublata etiam re-
cuſatio,& ur̃ uelle Io. An. hoc ꝓcedere,
ſiue tollatur per ius commune, exemplũ.
ſ̃.c.3.& c.cum ſit,in fi.ſiue per ſpeciale re-
ſcriptum,de reſcr.c.1.de off.deleg.c.ſuper
quę̃ſtionum, quod ego intelligo proce-
dere reſpectu modi ꝓponendi,ut ſine cau
ſa non liceat appellare, uel recuſare,ut ſ̃.
dixi. Item credo hunc tex. procedere ſe-
cundum antiqua tempora,ſecundum quę
licebat appellare indiſtincte. unde omnis
appellatio, quę non erat manifeſte friuo
la, deferebat cauſam ad ſuperiorem,ut in
c.ad romanam.2.q.6.no. in c.ut debitus,
j̃.eo.Vnde remotio appellationis facta ꝑ
ius cõmune, uel reſcriptum ę̃quiparaba-
tur reſpectu appellationis friuolę, ut ſine
iuſta cauſa non liceret appellare; quod ẽt
uoluit glo.in l.1.ff.a qui app.non licet,in
fi.& illo tempore remota appellatione cẽ
ſebatur remota recuſatio, ut hic, ut ſicut
ſine cauſa non liceret appellare,ita nec re
cuſare.Hodie aũt non puto hunc tex.pro
cedere:qa remotio appellatiõis tollit om
nẽ appellationẽ: quia in iure nõ reperi-
ſpecifice permiſſa,ut leg.& no.in c.paſto-
ralis.j̃.eo.Vnde durum eſſet dicere,ꝙ per
remotionẽ appellationis non poſſit quis
recuſare iudicẽ ex iuſta cã,licet non ſit in
iure expreſſa. non enim eſt præſumẽdum
principem uoluiſſe iſtum litigare coram
iudice ſuſpecto,ar.in c.cum inter,ſ̃.de ex-
cep.imo eſt dubiũ,an princeps poſſit tol-
lere hãc exceptionẽ recuſatiõis,ut dixi in
d.c.cùm inter,& c.ad hęc,de reſcri.Præte
rea & fortius,cùm iſta,ſ.recuſatio & appel
latio non ę̃quiparentur quò ad omnia,ut
patet ex p̃dictis, ergo remotio unius nõ
extenditur ad remotionẽ alterius in ma-
teria odioſa,

SEB. SAPIA.
a Vbi tollitur.Vide Ale.in rub.ff.de re iud.ubi moder. & Alex.in cõſi.1. incip.uiſis actis cauſę,col.2.in 2.uol. Mat.in no.94. inci.not. ꝙ ſub hoc uocabulo.An.Sicu in cõſi.31.incibene etenim,ĩ 1.col. in 3.uol. & multa ẽt uide per Feli.in rub. ſ̃. de re iudi. col.5.uer.ſcias ẽt, ꝙ appellatiõe ſententiæ,ubi latè quomõ intelligat̃ uerbũ,ſnia, ĩ ſtatuto.
b Iſta rõ,quã etiam aſſignat Panor.ipſe in d.c.pe. de iu. in 3.co.licet ſit colorata,tñ eſt fragilis, & eam reprobat Lud.Ro. in le. 2.ff.de re iudi. qa illũ reſpectum habuiſſent iura canonica nõ limitandi aliquã inſtãtiã cauſæ, qa cũ de iure c. a quocunque grauamine poſſit appellari, &c. ut hic ꝑ iſtũ tex. certũ eſt,cũ iſte reſpectus ẽt militet in cã appellatiõs,qđ corã iudice appellationis poſſet appellari a quocũq; grauamine, ſi iſte reſpectus eſſet in cõſideratione, nõ debuiſſet ergo iura canonica limitare inſtãtiã cauſę appellatiõis,& tamẽ eſt limitata,ut ſit unius anni, uel ex cã biẽnii, c. cũ ſit.ſ̃.e.& tãto pl⁹, qa in cã appellationis maius p̃iudiciũ uertit̃, & eſt no.ad examinationẽ ſcholarium.Et ꝓp ea auſus fuit ipſe Lud.Ro.ĩ cõtingẽtia facti cõſulere ↄ̃ iſtã cõem opi.q̃ tenẽt oẽs legiſtæ & cano. ĩ d. §.pe.ꝙ imo de iure cano.in foro canonico inſtãtia ſit limitata ad trienniũ, ſicut de iure ciuili, motus duplici fundamẽto, & eandẽ opi.tenet Ful.in l. ꝓperãdũ, ĩ prin.C.de iud.ut ibi ꝑ eos.Tñ a cõi ſñia nõ eſt recedẽdũ,ſ.iudicãdo, & cõſulendo,ſed diſputãdo dẽt teneri contrariũ ꝓut tenui legẽdo ꝑ multas ratiões, & fundamenta limitata inſtantia de iure canonico, ſicut de iure ciuili.
c Gl.1.in c.ſi aũt,§. ſi qs in quacunq;. 2. q. 6. intelligit iſtũ tex. inquantũ æq̃parat ap. recu. de recuſatiõe ſimplici & uaga, ſec⁹ de legitima,& per hoc pôt dari ſol. ad c.paſtoralis, & alia c.quæ uidẽtur contraria.
Adde, an ꝓcedãt a pari recuſatio, & appellatio Ro. in conſi.220.Al. cõſi.89.1.lib.

teria odioſa, qualis ẽ iſta,ar.ĩ.c.ſtatutũ,đ
elect.li.6.& facit ꝙ no.ĩ.c.tuę, đ ſpon.&
ſic intelligo iſtũ tex.puto tñ, ꝙ đ iure ci
uili reſpectu delegati remotio appella-
tionis in reſcripto extẽdat̃ ad recuſatio
nẽ: qa đ iure ciuili ñ eſt opus exprimere
cãm recuſatiõis,vt no.in.l.apertiſſimi,&.
l.cũ ſpeciali,C.đ iudi.dixi ĩ.c.ſi ↄ̃ unũ,de
offi.del. & ideo ſicut ñ licet ſine cã appel
11 lare,ita nec recuſare,ut hic;ꝙ no.† Quę-
ro circa tertiũ dictũ, an dies p̃ſentatiõis
reſcripti cõputet̃ in termino? Gl. fi.dicit
ꝙ ñ, & allegat aliquas concordãtias. In
ↄ̃riũ alle.l.cõtinu⁹ actus,ff. de uerb.obli.
&.l.1.§.qui p̃ſens.ubi patet, ꝙ poſt inter
rogationẽ ſtipulationis ſeq̃ dẽt reſpõſio
incõtinenti,.ſ.ante, q̃ ad alios act⁹ diuer d
tat̃.Ita vr̃ in ꝓpoſito dicẽdũ,ꝙ incõtinẽ
ti poſt p̃ſentationẽ literarũ dẽt tẽp⁹ cur-
rere & ñ expectari aliud tẽp⁹.Primã opi.
ꝙ ñ cõputet̃, tenent Inno.Gof.Philip.&
Hoſti.ꝓ qb⁹ facit cle.ſicut,eo.ti. & ꝙ ibi
no.in prin.mag.gl.Sed Guil. Naſo tenet
ↄ̃riũ,dicẽs tẽp⁹ receptiõis cõputari;ꝙ ꝓ
a bat ꝑ lr̃am,*ex tunc*,[a] poſitã in text.nã illa
dictio denotat extremitatẽ tẽporis, & ẽ
gl.in.c.ꝑſonas,ſ̃.e.&.c.q̃ ſit,de ele.lib.6. e
alias ſequeret̃ abſurdũ ſm̃ eũ, ꝙ remota
iuriſdictione poſſet iudex ea die ꝓcedę-
re;qa ſi ñ cõputat̃ dies inchoãdę iuriſdõ
2 nis,ergo nec dies finiẽdæ. † Et hanc opi.
dit Io.And.ueriorẽ;& facit in hoc unam
rl̃am notabilẽ,q̃ in hoc quotidie allegat̃
b ꝙ oẽ tẽp⁹ [b] currit rl̃r đ momẽto ad mo
mẽtũ,ubi aliud a iure nõ exprimit̃,& hic
ſoluit ↄ̃ria,đ qb⁹ in glo.& ſimilia.In eis
eñ ſpecifice cauet̃. & hãc opi. ſequũt̃ cõi
ter moderniores:ſed ut habeat̃ rñſio ma
gis ſpecifica ad ↄ̃ria, et in mã habeas bo
13 nã theoricã, diſtingue ſic. † Quòd qñq;
c termin⁹ p̃figit̃ ad certũ actũ cum lr̃a,[c],a,
appoſita numero dierũ, uel annorũ, uel
mẽſiũ;& tũc illa dies ñ cõputat̃ in termi-
no:qa hęc lr̃a, a, de natura ſua excludit
diẽ;cui ſpecifice apponit̃.Exẽplũ.ſi dicat̃
facies hoc intra 20.dies a die p̃ſentatio- 17
nis.uide ad hoc bonã gl.ĩ.c. ſtatutum,de
p̃b.li.6.& cle.ſicut đ ap.Qñq; lr̃a,a,appo
nit̃ determinato tẽpori,uel ſtatuit̃ tẽpus
ſimpl̃r ſine lr̃a,a,vel ſimili; & tũc rl̃r cur
rit tẽp⁹ đ momẽto ad momẽtũ vt voluit
Io.And.Exẽplũ.iura p̃figũt terminũ.10.
dierũ ad appellãdũ a tempore ſñię; quo
caſu tempus currit immediatę à tẽpore,
quo ſñia lata fuit, ut legi. & not. in. c.ꝙ 18
ad conſultationem de re iudi.& in.d.cle.
14 ſicut.† Adde ẽt ad p̃dicta gl.no. ff. de di
uer.& tẽp.p̃ſcrip.ſuper rub.q̃ dicit,ꝙ om
nia tẽpora p̃ſcriptionũ rl̃r ſunt cõtinua,
& concurrũt de momẽto ad momẽtum,
15 niſi aliud in iure caueatur. † Nunc extra
gl.q̃ro ad declarationẽ materiæ.§.fi. qđ
ſi iudex fuerit excõicat⁹ poſt datã reſcri-
pti,& ſic ligatus recipit reſcriptũ, utrum
hẽat locũ finis hui⁹ ca. ut temp⁹ currat a
die p̃ſentatiõis literarũ?Hoſt.tenet ꝙ nõ
cũ nec partes nec iudex poſſint illo tẽpo
re ꝓcedere.ſ̃.ti.ꝓxi.c. ad ꝓbãdũ ergo ñ
dẽt currere tẽp⁹, đ reſcri.c. plerũq;,đ p̃-
ſcri.c.uigilãti.ff.ad Tert.l.2.§.cõfeſtim;
& hoc cõiter tenẽt doc.ſequẽtes: ſed in
ↄ̃riũ facit ꝙ.ſ̃.dixi,oẽ tempus currere de
momẽto ad momẽtũ;ad idẽ.l.ſed ſi ꝑ p̃-
torẽ,ff.ex q.cau.maio. vbi patet,ꝙ impe
dimẽtũ iudicis ñ impedit curſũ tẽporis,
licet det̃ reſtitutio; facit ꝙ dixi ſupra eo.
in.c.ex rõne. Sed ꝓ primo dicto cõmuni
facit:qa iſtud ẽ impedimẽtũ iuris, ꝙ hẽt
impedire curſum temporis,ut in.c.qa di
uerſitatẽ,de cõceſ.p̃bẽ.&.l.1.C. đ anna.
excep.& maxime qñ impedimẽtũ p̃ceſſit
curſũ tẽporis iuxta no.ꝑ Bar.in.l.ſenat⁹,
ff.đ offi.p̃ſi.facit ꝙ dixi in.c.illud,de prę
16 ſcri.Secũdò q̃ro, pone ꝙ delegans p̃fixit
d terminũ breuiorẽ [d] termino iuris,ſcili-
cet triennio, nũqđ delegat⁹ teneatur ob
ſeruare ius cõmune in dilationibus con
cedẽdis?Sol.Inn.inſtat,& ĩ effectu cõclu
dit, ꝙ aut de cõſenſu utriuſq; partis ter-
min⁹ fuit appoſit⁹,aut ad petitionẽ alte-
ri⁹ tm̃. Prio caſu dẽt iudex ita abbreuiar̃
dilatiões, ꝙ poſſit ĩ termino ſibi prę̃fixo
cãm decidere talis eñ termin⁹ ẽ perem-
ptori⁹ reputãd⁹,& habet̃ ꝓ cõcluſione ĩ
e cã [e] vñ illo aduenięte iudex ad petitionẽ
alteri⁹ partis ſñiã dabit. Nec differet ip-
ſam dare, quãtũcũq; altera pars ↄ̃dicat,
& ad ꝓbãdũ de iure ſuo terminũ petat,
& qa ſibi denegat̃,appellet: qa hoc ipſo,
ꝙ ab initio cõſentit in termino,talis eſt
perẽptori⁹ reputãd⁹,ut.ſ̃.dixi, niſi forte
nouũ & inexcogitatũ impedimẽtũ inter
ueniat, quare ꝓbatiões ſuas nequiuerit
inducere.tũc eñ uel iure cõi, uel bñficio
reſtitutiõis in integrũ ſubuenit̃,ſicut fit ĩ
termino iuris,vt no.ſ̃.eo.in.c.ex rõne.In
tellige tñ, ꝙ vltra terminũ p̃fixũ dilatio
nes nõ dẽnt dari,nec in dicta cã ꝓcedat,
niſi đ cõſenſu partiũ hoc ꝓcedat, ut in.
c.de cauſis,de offi.dele. Et hoc ſentit hic
Inn.in alia gl.& bñ loq̃t. Intellige ergo
p̃dicta, ꝙ intra terminũ ſibi p̃fixũ poſſit
reſtitui in integrũ rõne impedimẽti,& ñ
17 ultra. † Quid ergo fiet,ſi inſtat finis ter
mini, & cã ñdũ ẽ liquida ꝓpter ꝓbabile
impedimẽtũ partis?puto ꝙ ſñiam ferre ñ
p̃t:qa graue ſatis eſt,& indecẽs in re du-
bia certam ferre ſñiam. 11. q. 3.c.graue
oportet ergo,ꝙ aut cõſenſu partiũ fiat ꝓ
rogatio ad certũ tẽp⁹ iuxta illud.c.đ cau
ſis,aut cãm remittat indeciſã ad ſuperio
rẽ;de quo uiđ no.ĩ.d.c.đ cauſis,& ꝑ Bar.
18 ĩ.l.ꝓperãdũ,C.đ iudi.† Scđo caſu, cũ ad
petitionẽ partis tm̃ termin⁹ fuit prę̃fix⁹,
tũc dixit Inn.ꝙ ad petitionẽ eiuſdẽ non
differt̃ ſñia ultra tẽp⁹ ſtatutũ: qa ſic con
ſenſiſſe vr̃:ſed alteri parti ñ p̃iudicat,quĩ
dẽat habere moderatas dilatiões ad pro
bãdũ đ iure ſuo; iudex tñ dẽt & cogit̃ di
latiões iuris diminuere. In hoc eñ vr̃ de
legãs gratiã feciſſe impetrãti ſm̃ eum;ꝙ
no.Pro hoc facit ſm̃ Hoſt.qa ſi mãdatur e
ſñia ferri intra ſex,uel intra octo mẽſes;
ñ pñt dari tot & tãtę ĩducię,quot & quã
tæ dari pñt, ſi cã poſſet durare ſaltẽ uſq;
ad tẽpus in iure ciuili ſcriptũ, .ſ. trien-

a Et pro iſta parte ego adduco id ꝙ uult Bar. in. l. 1.ff.ſi quis cau.ꝙ dies termini ñ cõputetur in termino,qñ aſſignatio termini ſimpliciter fieret, ſecus ſi ꝑ dictionẽ, hinc: puta aſſignamus terminũ hinc ad x.dies.& q̃uis nihil boni ad hoc alleget ꝓ hoc Lu. Rom. & ibi citat tex. quem reputat unicũ & ſin.in.l. placet, cum gl. in uer. abhinc,C.de ſac.ſanc.eccl.& ſequitur Imo. poſt Ra.in.l. huiuſmodi.2.ff.đ uer.obl. ſi hoc operantur iſte dictiões, hic, &,abhinc,ñ min⁹ dẽt poſſe hæc dictio,extunc, poſita in tex.
Adde de hac dictiõe, infra, &,a, ab, uſque, Oldr. conſ.49.
b SEBA. SAPI. Omne tempus. Vide Bal. in con. 372. inci. proponit in.2.parte, & multa congeſta ꝑ Alexan.in l.1.ff.ſi quis cautioni.
c Vide de hoc per Bal.& Pau.đ Ca. in.l.1.ff.ſi qs cau. cũ multis cõcor. traditis ibi per Alexã. & ibi uide per Lud.Ro.quid ſi aſſignatio termini fieret per dictionem, ſuprà, uel,ultra?
d Et quando cauſa ẽ cõmiſſa iudici decidẽda intra certum tẽpus breui⁹ termino iuris an poſſit amputare dilationes pl⁹ ſolito, & an poſſit pars, ſi ſibi ſit neceſſariũ petere ſibi aſſignari tãtã dilationẽ,quæ abſorbeat totum tẽpus delegationis,uide per Ric. Mal. in ſua diſp. quæ ĩcipit ex forma ſtatuti, plene per Io.And.in addi.Spe.§.reſtat,ĩ. 6.col.in addi.ſcil. Oldr. in ſua diſpu.uerſi. & quia per Cy. in l.1.C. qui ac. non poſ. Bart. in.l. ſi cum ipſe, ff. de excu. tut.per Bal.in.l.ſi quando, in.3.col. uer.3.quę̃ritur,C. de teſt. Imo.ĩ cle. 1.ĩ ult.col. uer.3. quid ſi peta.de reſti.ĩ ite.latiſſime & melius, q̃ per alios ꝑ Bali in.l. ſi docueris, C.de fal.do. Ant.ĩ.c.licet,in.12.colũ.de ꝓba. q̃ ponit qđ fiendum, qñ incidũt tot dies feriati, ꝙ abſorbẽt totum tempus delegatiõis.& ad hoc facit.c. ↄ̃ſultationib⁹, de offic. delega. &. c. ſi quis incognitus. 12.q. 2.& gloſ. in capi. puella.20. q. 1.& facit quod elegãter not.Bald.in.l. 1.in princ.2.co.C. đ iu.calum.alleg. Spe. in ti.de dila. §.1.uerſi.ſed nunquid currãt. Item ad hoc facit,ꝙ de diebus feriatis incidentibus no.gl. in ca.placita ſecularia.15.q 4.& gl. in.c.fi.de iud. & q̃ ibi ſcribunt do. Ant. & docto. Itẽ adde, quod not. Imol.poſt Bal.in. l.quamdiu.3.in fi. in.3.co.ff.đ acquiren.hæred. & Inn. in d. ca. de cauſis, in gl.1. de offi.de lega.
ANT. FRAN. An & quando dies termini computetur in terminum, uide i.l.1.ff. ſi quis cautio.& ĩ l.2.§. ſed ſi marit⁹,& ibi ꝑ Bar ff. de lib.agno. & ꝑ Bal.in.l.eos,in.§. fi.C.de ap.& adde quod terminus iuris poteſt ex cauſa per iudicem ꝓrogari, ut in authen.ut liceat matri & auiæ, in.§. ad hæc;& per Cy. in.l.fi.C.de adul. & in. l. petendæ, C.de ĩ integ. reſt. & in.l. ſcire oportet, in. §. conſequens, ff.de excu. tut. & de materia uide plene in ca. conſuluit,de offi. delega.
SEB. SAPIA.
e In cauſa. Vide Math. in no. 17. incipiẽ.no. quod quãdocũq;, ẽ præfixa. Alex. ĩ.l.properandum. §.& ſi

quidem, C. de iud. col. 3. reperentes. in l. admonendi, poſt Bar. ibi in 3. col. uer. quæro 1. ff. de iureiuran. & Bar. uero. ĩ caute ta. 93. inci. ſæpe cõtingit, alias in can. 66.

a Hic dicit Iaco. But. in l. 3. ff. ad l. Fal. vt refert Pau. de Ca. in d. l. ꝓperandũ, in princ. in 2. col. ꝙ ubicunq; iudex uidet aliq̃d fieri ad procraſtinationem litis, debet illud amouere etiam parte ñ petente, ne inſtantia pereat. Et dicit ſin. Bar. & eius dictum ſolet multũ commendari in l. Seius & Augerius ĩ eo. tit. ad l. Fal. ꝙ quando iudex uidet inſtantiã cãæ perire, poteſt ex officio etiã parte non petẽte procedere ad ſententiãdum ante, quã inſtãtia pareat, licet regulariter nõ debeat impartiri ſuũ officium irrequiſitus, prout referũt idẽ Paul. & Alex. in d. l. properãdũ, in pri. & ſequitur Imo. multum commendãs in c. cum cõtingat, de iureiurã. i. 10. mẽbro. in 3. q. Bal. in. l. 1. C. ut quæ deſunt aduo. par. 1. ſuppl. tamen aduerte, q̃a licet poſſit facere ſi uult: ſi tamẽ nõ faceret nõ incurreret pœnam aliquã propter lapſum inſtantiæ, quia ẽt ſi ſtatutum diſponat, ꝙ iudex teneatur diffinire cauſam intra. l. dies ſub pœna cẽtũ ducatorũ, prout eſt ĩ iſtá ciuitate, intelligitur, ſi fuit req̃ſitus a parte, quod diffiniat, alias ſi labatur inſtãtia, iudex non incurret pœnã, ita decidit ſin. do. Anto. in c. pen. extra de iudi. per regulam. l. 4. §. hoc autẽ iudiciũ, ff. de dã. infe. & ſequitur ſimpliciter Alexã. in d. l. properandũ, ſed idẽ tenet Pau. de Caſt. ibi in 2. col. ubi dicit, quod raro ui-

niũ. nã & tũc dẽt iudex dilatiões reſtrin
ſtringere. Hinc dicit lex, ꝙ nemo p̃t inui
a to iudice cãm ꝓtelare,[a] vt. d. l. ꝓperãdũ:
& alia lex dicit, ꝙ ſemꝑ dilationũ mã eſt
19 amputãda, C. de tẽp ap. l. 2. in prin. † Ca
uẽdũ tñẽ iudici ſm Inn. ne ſic diminuat,
ꝙ oĩno ius partis pereat, q̃ de iure ſuo
nullaten⁹ intra tã breuẽ dilationẽ doce
cere p̃t, ad hoc uide bo. tex. in cle. ſæpe, đ
uer. ſig. q̃ dicit hoc p̃cauẽdũ ẽt in ſumma
riis. Eſt ẽt đ mẽte Inn. ꝙ pars q̃ ñ cõſen-
ſit in terminũ, dẽt habere dilatiões vlte-
20 riores, q̃ actor, q̃ cõſenſit. † Fateť tñ, ꝙ di
lationes datę illi reo ꝓderũt ẽt actori, vt
infra eaſdẽ poſſit de iure ſuo docere, vt.
l. petẽdi, C. de tẽp. in integ. reſti. nunq̃ tñ
vltra terminũ iudex ꝓcedet, nec dabit di
lationes, niſi hoc ꝓcedat de cõſenſu par
21 tiũ, ut dixi in p̃cedẽti mẽbro; ꝙ no. † Sed
q̃ro iuxta p̃dicta: pone ꝙ de cõſenſu par-
tiũ reſcriptũ fuit impetratũ & duplicatũ
& traditũ vtriq; parti re⁹ aũt malitioſe p̃
veniẽs p̃ſẽtauit illud ſtatim iudici, vt ſic
tẽp⁹ illicò ĩcipiat currere ĩ p̃iudiciũ acto
ris. nũq̃d ſtatim incipiet currere; an verò
expectabit p̃ſentatio fiẽda ꝑ actorẽ, cũi
ĩcũbit on⁹ ꝓbãdi? Sol. ſentit Inn. ꝙ tẽp⁹
incipit labi a prima p̃ſentatiõe. Fateť tñ,
ꝙ ſi de fraude rei conſtiterit, ẽ alteri ſub
ueniẽdũ: & ſi tẽp⁹ totũ fluxit ante ſuã p̃-
ſentationem, dẽt delegãs ſibi ſubuenire,
arg. de in integ. reſti. c. ex lr̃is, & ff. đ uer.
obli. l. ꝯtinu⁹, & ĩ. eo. c. oblatæ, & reus ex
malitia ſua erit ꝯdẽnãd⁹ in expẽſis, arg.
c. cęterũ, de reſcri. ubi actore ueniẽte in
tra terminũ cõſentiunt partes in ꝓroga
tiõe & reſtitutiõe termini, q̃ iã fluxerat,
ar. ſ. de offic. delge. c. paſtoralis in fi. ſm
eũ. Sed tu dic clari⁹ & lati⁹, ꝙ aut re⁹ p̃ue
nit actorẽ ĩ p̃ſentatiõe ñ malitioſę, nec
nimiũ p̃currit; & tũc currit tẽp⁹ a die p̃ſẽ
tatiõis ſuę, & imputãdũ eſt actori, q̃ fuit
negligẽs in ius ſuũ ꝓſequẽdo, arg. c. ob
latę. ĩ. eo. puto tñ ſubueniẽdũ actori, ſi ex
impedimẽto ꝓbabili ñ potuit citi⁹ cõpa
rere. d. c. ex lr̃is, de reſti. in inte. tñ nõ ſuc
curriť, vt iudex delegat⁹ poſſit ꝓcedere
vltra terminũ ex ſe: ſed dẽt ſibi ſuccurri
ꝑ delegãtẽ, aut ꝑ viã ꝓrogationis fiẽdę
partiũ cõſenſu, ut in. d. c. de cauſis, đ offi.
deleg. Aut re⁹ malitioſe p̃uenit: & ſi totũ
tẽp⁹ ẽ lapſũ ante cõparitionẽ actoris ita,
ꝙ iudex in nullo ꝓceſſit intra terminũ:
puto ꝙ ñ poſſit ꝓcedere poſt terminũ ẽt
in expẽſis cõdẽnãdo, vt in. d. c. de cauſis:
ſđ ſi actor cõparuit in termino, & allega
uit dolũ rei ĩ p̃ſentãdo, niſi cõſenſerit ꝓ
rogari terminũ, poterit ꝑ iudicẽ cõdẽna
ri ĩ expẽſis, ar. c. fi. & ꝙ ibi no. đ reſcri. &
ꝑ delegãtẽ poterit ſubueniri actori cir-
22 ca ꝓrogationẽ termini. † Vltimò Inno.
hic plenè tractat, q̃d ſi mandať iudici, ut
intra certũ tẽp⁹ cãm inſtruat, & extũc in
ſtructã remittat; an teneť poſt terminum
remitteť, ſi cãm ñ inſtruxit fortè ex defe
ctũ actoris, uel rei? dubiũ facit: q̃a nõ pt̃
ſpecificè adimplere mandatũ, cũ ſibi nõ
fuerit cõmiſſũ, ut cãm nudè remitteret

ſed ĩſtructã: nũc aũt deficit qualitas. Inn.
vr̃ ꝯcludere, ꝙ teneť ipſã remittere, ſicut
p̃t, & dẽt citare partes, ut cõpareãt corã
iudice delegãte: quia licet hic cõcurrãt
duo mãdata, unũ đ inſtruẽdo, & aliud đ
remiſſione: tñ ex quo iudex ñ p̃t primũ,
teneť exeq̃ ſaltẽ ſm; facit ꝙ no. gl. in. c. ꝯ-
ſtitut⁹, đ reſcri. Mihi placet hæc cõcluſio,
& allego ꝓ ea tex. in. c. Piſanis, de reſt.
ſpo. facit. c. cùm dilecti, de do. & cõtu. uiđ
ꝙ no. Inn. ĩ. c. fi. đ accu. Et hæc ſufficiãt.

SVMMARIVM.

1 *Verberans vel percutiens clericum non poteſt abſolui niſi a papa, niſi iniuria fuerit leuis.*
2 *Percutiens clericum ipſo facto incidit in excommunicationem maiorem.*
3 *Iudex ſi non admiſit appellationem, non poteſt appellanti præfigere terminum ad proſequendum.*
4 *Communicantes cum excommunicato quando incurrant minorem, aut maiorem excommunicationem.*
5 *Verberans clericum an debeat ipſo facto pronuntiari excommunicatus, an uero debeant primo recipi probationes?*
6 *A pœna iuris non poteſt appellari, ſed bene a ſententia iudicis declarantis; illum incidiſſe in pœnam iuris.*
7 *In notorijs non requiritur ſententia, ſed quædam executio, & in eis non ſeruatur iuris ordo.*
8 *Appellatio an impediat denuntiationem excommunicationis?*
9 *Verberans clericum non debet abſolui, niſi prius ſatis faciat læſo, & niſi ipſe uocetur.*

C A P. XIII.

P*Eruenit.* Cõuentus ſuꝑ
iniuria clerici,
uel ſuper adulterio appellare
p̃t, niſi ſit notorius. h. d. cum c.
ſeq. Cõmunis diuiſio: ſecunda, ibi: *frater-
nitati.* Caſus lr̃alis. Clerici conquerũtur
corã iudicibus ſe ab aliquibus uulnera-
tos, uel alias læſos eſſe: qui malefactores
dũ impetũtur ad apo. ſe. appellãt. Rñdet
papa, ſi eorũ exceſſus ñ ſit notorius, com
pellẽdi ſunt, ut intra cõueniẽs tẽpus ap-
pellationẽ interpoſitã ꝓſequãť. Si uero
exceſſus illorũ notorius fuerit, nõ obſtã
te appellatione illorũ denũtiãdi ſunt ex
cõicati; ac ut excõicati euitãndi, donec
paſſis iniuriã ſatisfaciãt, & cũ lr̃is ſui iu-
dicis apoſtolico ꝯſpectui ſe p̃ſẽtẽt. Ber.
1 † No. ex prin. iũcto fi. ꝙ incidens [b] in ex-
b cõicatiõnẽ ex ꝑcuſſione clerici ñ abſol-
uiť niſi a papa, q̃uis læſio in ꝑſonã conti
gerit ſine uulneratiõe. hoc dico notãdũ
ad limitationẽ eorũ, q̃ not. in. c. ꝑuenit,
de ſen. exc. ubi ſm opi. lect. habetur ꝙ ſi
iniuria fuit leuis, abſoluit eṗs hic habẽs
ꝙ ñ omnis iniuria ſine vulneratione di-
ciť leuis. q̃ ergo dicať leuis, vel atrox, uel
mediocris, dic ut habeť inſti. de iniur §.
atrox. ex circunſtãtiis eñ & qualitate ꝑ
2 ſonarũ hoc deprehẽdiť. † No. ſecundò, ꝙ
ꝑcutiẽs clericũ ĩcidit ipſo facto in excõi
cationẽ maiorẽ. unde ñ ſolñ eſt priuat⁹
participatione ſacramẽtorũ, ſed ẽt com
munione fideliũ, ut patet ibi: *cautius euita
re &c.* licet aliud ſenſerit Gra. & minus
bñ in. c. ad menſam. §. euidẽter. 11. q. 3.
3 & ibi bo. gl. in uer. ab ingreſſu. † Itẽ no.
ar. op. ꝙ iudex non deferẽs appellationi
ab interlocutoria. ſed ꝓcedẽs ad ulterio
ra non

dit iſtud fieri, ꝙ iudices dent ſibi iſtũ laborẽ diffiniẽdi cauſas, ſi pars non petat, & tũc tamẽ non p̃t eis negligẽtia imputari, ꝑ regulam. d. l. 4. & ita intelligi. đẽt Bal. l. 1. §. ſciẽdũ ff. de nia. cõue. ubi dicit eſſe text. & meli⁹ nõ probari alibi, ꝙ iudex tenetur, q̃ ꝑmiſit la bi inſtãtiã, prout ẽt ipſe no. in. l. nõ dubium, C. đ legi. in. 6. co. nam eſt uerũ parte requirente. idem tenet ipſemet. Ab. Panor. in. d. c. pe. in penul. colum. Adde Angel. con. 202. ubi ponit de ſtatuto dictãte, ꝙ cauſa committatur ad cõſilium ſapientis, quia dẽt ĩtelligi ꝑte petẽte

b SEBA. SAPI. Incidens. Vide Feli. in. c. porro. ĩ. đ ſen. ex. ubi dicit ꝙ ad hoc, ut inferior a papa poſſit abſoluere percutientẽ clericũ, requiritur, ꝙ hẽat cõmiſſionẽ a papa. fallit ĩ legatis, qui habent in mãdatis, & ibi ꝑ eũ poſt Abb. & an ꝑcutiens ueſtẽ clerici ſit excõmunicatus, tãgit Feli. ĩ. c. 2. co. 5. uer. limita, 1. ſupra de fo. compe.

ra nõ põt p̃figere terminũ appellãti ad appellationẽ proſe-
quẽdã. hoc ar. colligo, q̃a in principio, ubi papa dicit appel.
recipiẽdã, mãdat terminũ p̃figi. In fi. aũt, ubi dicit appella-
tionẽ nõ recipiẽdã, nullã facit mentionem de p̃fixione ter-
mini; & ſic optimè facit iſte tex. ꝓ dicto Inn. ĩ c. fi. đ accu. ubi
4 hoc tenet; qđ dixi in c. ꝑſonas. ſ. e. † Vltimò not. bonũ reme
diũ cõpeſcẽdi laicos, & inducẽdi eos ad ſatisfactionẽ ꝓ in
iuria ꝑſonali illata clerico, ut iudex eccl̃iaſtic⁹ ad q̃relã cle-
rici lęſi denũtiet illũ malefactorẽ excõicatũ, & cõpellat po
pulũ ad illũ euitãdũ: & dico, ꝙ optima erit cautela, ut iudex
tp̃e denũtiationis excõicet oẽs, q̃ ſecũ cõicauerint añ abſo-
lutionẽ. Nã timore maioris excõicationis euitabiť ab oĩ-
a bus, ubi hodie cõiter nõ euitať: q̃a cõicãtes nõ incurrũt niſi
minorẽ.[a] Et ꝙ poſſit talis ſñia ferri, uide Io. An. ĩ c. ſtatutũ,
5 de ſen. excõ. li. 6. in nouel. licet tex. ibi nõ bñ põderat⁹ videať
b prima frõte uelle ꝯriũ. † Sed circa p̃dicta & circa tex. moueo
talẽ q̃õnẽ, nũq̃d iudex[b] eccleſiaſticus poſſit denũtiare illũ ꝑ
cuſſorẽ excõicatũ, eo minimè uocato, nec aliter prius decla
rato ꝙ incidit in ſñiam iuris? dic ꝙ ubi exceſſus nõ eſt noto
rius, debet iudex illũ prius uocare, & recipere eo p̃nte ꝓba-
tiones ſuꝑ facto, & poſtea cõſtito de facto declarare illũ in
cidiſſe in ſñiam iuris. hoc ꝓbať primò notabiliter in c. cũ ſe
cũdũ leges, de here. li. 6. ubi patet, ꝙ ſi allegať quẽ incidiſſe
in ſñiam iuris, nõ debet iudex potius ꝓcedere ad executio-
nẽ, q̃ declarauerit illũ incidiſſe ĩ ſñiam iuris. Ad idẽ bo. tex.
de iure ciuili, licet nõ ita clarus, ĩ l. eius q̃ delatorẽ, ff. de iur
fiſ. & ibi ꝑ Bar. & ꝙ debeat uocare reũ quo ad mãm excõica
tionis, uide bo. gl. iũcto tex. ĩ cle. p̃nti, de cẽſi. ĩ cle. 1. de pœ-
nis, ĩ uerbo cõmodè. & ĩ cle 2. eo. tit. ĩ uerbo cõſtiterit, & in
6 c. ſacro, ĩ uerbo, cõſtiterit, de ſñia excõ. † Ab hac tñ declara
tione p̃t appellari: q̃a licet nõ poſſit appellari a pœna iuris,
ut in c. q̃a nos. ĩ. e. & l. ſi qua pœna, ff. de uer. ſig. põt tñ appel
lari a ſñia iudicis declarãtis illũ incidiſſe in pœnã iuris: q̃a
illa declaratio eſt ſñia hoĩs & nõ iuris; ad hoc uide gl. not.
in c. cupiẽtes. §. ꝙ ſi ꝑ uiginti, in uer. priuatos, de elec. lib. 6.
c quã ſemꝑ tenebis mẽti,[c] & ſi nõ appellať, tũc debet ꝓcedere
7 iudex ad denũtiationẽ & nõ prius, ut hic dr̃. † Si uerò exceſ
ſus eſt notorius, tũc nõ oportet, ꝙ hęc ſolẽnitas adhibeať:
ſed põt eũ denũtiare & facere arctius eũ euitari mõ p̃dicto,
ut eſt tex. hic; quẽ no. appellatione nõ obſtãte: q̃a notorius
criminoſus nõ audiť appellãs; facit dictũ Inn. in c. ex parte,
el 1. de uerb. ſig. ubi dr̃, ꝙ in notoriis nõ requiriť ꝓpriè ſen
tẽtia, ſed fit q̃dã iuris executio; facit qđ leg. & no. in l. ictus
fuſtiũ, ff. de his q̃ no. infa. & c. q̃m, de fil. p̃ſby. ubi tex. no. &
menti ſemꝑ tenendus dicit, ꝙ iſta notoria nõ ſunt in iudi-
cio adducenda: limita tñ ſm qđ no. in c. ueſtra, de coha. cle-
ri. & mu. ubi dixi; & p̃miſſam concluſionem apertè tenent
Hoſt. & Io. An. in c. reprehenſibilis. ĩ. eo, & ibi vr̃ tex. ſm u-
8 nũ intellectũ, quẽ ponit ibi Hoſt. † Opp. ulti. ꝯ tex vr̃ eñ, ꝙ
appellatio nunq̃ habeat impedire denũtiationẽ excõicatio
nis ꝑ c. paſtoralis. ĩ. eo. quia denũtiatio nõ ligat, & ideo ni-
hil noui facit iudex. Sol. dico ꝯriũ ꝓcedere, q̃ñ conſtat de
excõicatione, & ſequiť ab ea appellatio, ut cãm deuoluat ad
ſuperiorem. talis. n. appellatio nõ impedit denũtiationem
futuram: quia, ex quo non ſuſpendit excõicationem prius
latam, non põt ſuſpendere denũtiationem: q̃a illa neceſſa-
riò ſequiť excõicationem p̃cedentem. ſi. n. eſt excõicatus, er
go debet uitari. Sed hic loquimur, q̃ñ reuocabať in dubiũ,
utrum incidiſſet in excõicationem. quo caſu appellatio de
bet admitti, ne iſte ſine cã infameť, & ab aliis iniuſtè uiteť.
9 † Vltimò no. ex fi. literę ibi: *donec paſſis iniuriam ſatisfa-
ciant, &c.* ꝙ percutiens clericũ nõ debet abſolui ꝑ ſuperio-
rem, donec ſatisfecerit læſo; facit c. parochianos. ĩ. de ſent.
exc. ubi uide tex. cũ gl. ideo curia Romana ſeruat, q̃ñ aliquẽ
mãdat abſolui, ut prius ſatisfaciat lęſo; & credo indubitan
ter illũ lęſum uocãdũ ſuꝑ ſatisfactione ſua; & hoc eſt aper-
tè de mente gl. in c. parochianos, p̃alleg. quã no. ẽt ubi tra-
ctabitur coram quo iudice æſtimabitur hęc iniuria.

a ZACHARIAS. Non incurrunt niſi minorem. Adde quid in papa, quando ſciẽter cũ excõicato publico, & notorio cõicať? Feli. in c. nulli, col. fi. uerſi. & ꝙ papa non poſſit. ĩ. de ſenten. excom.

b SEB. SAPIA. Nũquid iudex. Vide do. Bart. ſozi. in conſi. inſerto inter conſilia dñi Fran. Curtii. nu. 20. col. 6. Roma. in conſil. 482. inci. in caſu præmiſſo. col. fi. uerſi. tertiò dico.

SVMMARIVM.

1 *Adulterium eſt de foro eccleſiaſtico non ſolum, quando agitur ad ſeparationem tori, ſed etiam quando agitur ad uindictam.*
Matrimoniũ eſt magnũ ſacramentũ in eccleſia dei.
2 *Super notorijs non eſt de facili procedendum ante, quàm conſtet, an ſit in ueritate notorium.*
Teſtes deponentes ſuper notorio & nõ reddentes cãm ſcientiæ ſufficientem, licet de cauſa non interrogentur, non probant. idem quãdo deponunt de aliquo, qđ non ita de facili percipitur iudicio intellectus.
3 *Suꝑ notorio nõ debet pati iudex, quòd fiat proceſſus.*
4 *In appellatione a diffinitiua regulariter non exprimitur cauſa.*
In notorijs quando appelletur.
Appellatio quando requirit expreſſionem cauſæ.

C A P. XIIII.

d **C***Onſuluit.* [d] Summatum
eſt. ſ. c. proxi.
& ſecunda pars ibi, *conſultati o-*
1 *ni.* † No. arg. ex tex. ꝙ iudex ec
cleſiaſticus põt procedere ꝯ laicos adul-
teria cõmittentes, licet non agať princi-
paliter ad ſeparationem tori, ſed ad uin
dictam; & hoc quia adulteri dicuntur ſa
crilegi, C. de adult. l. q̃uis, in fi. cũ matri-
monium ſit magnũ ſacramentum in ec-
cleſia dei, ut de biga. c. debitũ; & hoc te-
ne quicquid ſenſerit Io. An. in c. fi. de fo.
cõpe. li. 6. ubi dixit, ꝙ adulteriũ eſt de fo-
ro eccleſię dũtaxat, q̃ñ agiť ad ſeparatio
nem tori: ſed pro dicto meo uide alium
tex. in c. de benedicto. 32. q. 1. & in c. 1. &
qđ ibi dixi, de offi. ordi. & in c. cùm ſit, de
2 fo. cõpe. ubi plenius dixi poſt gl. † No.
ſecundò nõ eſſe de facili procedendum
ſuꝑ aliquo tãquã notorio: q̃a multa dñr
notoria, q̃ nõ ſunt, & ad hoc quotidie al
legať hæc litera; ex quo infero ad unum
no. dictũ, ꝙ ſi teſtis ſimpl̃r dicit factũ eſ-
ſe notoriũ, & al̃r cãm nõ reddit, ẽt nõ in
terrogatus a iudice, nõ ꝓbat: q̃a notoriũ
de facili nõ cõprehẽdiť ſenſu corporis,
ſed iudicio boni intellectus, adeo, ꝙ ẽt pe
riti titubãt, an & q̃ñ factũ dicať notoriũ.
c [e] vnde alibi dicit gl. no. de notorio loqui
mur, & q̃d ſit notoriũ, ignoramus. 2. q. 1.
c. manifeſta. ꝓ p̃dictis uide bonã theori-
cã Inn. in c. cũ cãm, de teſti. & Bar. in tra
cta. de teſti. ubi dñt nõ ualere dictũ te-
ſtis, q̃ñ deponit ſuꝑ eo, qđ ꝑcipiť iudicio
intellectus & nõ cũ modico diſcurſu, ſi
nõ reddit cãm dicti ſui, licet de cã nõ fue
rit interrogatus, & rõnẽ huius dicti dixi
in d. c. cùm cãm; facit etiã qđ not. Bar. de
teſte deponente ſuper fama in l. de mino
re. §. tormenta, ff. de quæſtio. & hoc no.
q̃a ſępè accidit; & uide qđ dixi in d. c. cũ
cauſam. † No. tertiò ex tex. iudicem nõ
3 debere admittere proceſſum fiẽdum ſuꝑ e
notorio propter hęc uerba generalia,
multa dicuntur notoria &c. Si enim cer
tus eſt, nõ debet de hoc curare. † Vltimò
4 opp. contra tex. uidetur enim, ꝙ hodie
nihil operetur: quia aut quis grauať, &

c Tenebis menti. Adde Ro. conſil. 482. ubi tenet, ꝙ nõ requiratur citatio, cũ quis declaratur excõicatus, cuius ꝯtrariũ tenet Fede. de Se. conſi. 109. & 118. & ꝙ appelletur a declaratione, per Ro. ſingu. ſuis folio 5.

d Vide Bal. in l. ad dictos, circa medium, C. de epiſc. audi. ubi Bal. ſin. amplius, qđ hic dr̃ nõ appellari a ſñia lata ſuꝑ delicto notorio uero: ſed ẽt ſi ſit lata ſuper notorio uehemẽtis præſumptionis; & ita dixit de mente Inn. & adde Bal. in l. addictos, C. de ap. & de hoc uide pleniſſimè ꝑ do. Ant. in repe. c. ueſtra, de coha. cle. & mu. in añp. cha. & ꝑ doc in c. Romana. §. ſinautẽ, ubi bo. tex. de ap. in 6. & ꝑ d. Alex. de Imo. in l. cõſtitutiones, ff. e. in addi. ad Bar. ubi ultra iſtum caſũ enumerat multos alios, in q̃bus non licet ap.

Caſus, in q̃bus ĩ appel. a diffinitiua req̃riť exp̃ſſio cãæ, & adde Bal. ĩ l. minorib⁹, in 4. no. C. de his q̃. ut indi. & in l. 1. C. ſi de mo. poſ. fue. appel. & ĩ l. 2. ĩ prin. C. quo. ap. non re. & ĩ l. fi. C. đ lit. cõte. ꝑ Bar. ĩ l. fi. ĩ 2. co. ff. de appel. re. & per Imo. in l. 1. §. iuſſu, ff. e. de ap. in iſtis locis reperies nõnullos caſus, in quibus, ẽt q̃ñ appellatur a diffinitiua requiritur expreſſio cauſæ.

e SEB. SAPIA. Notorium. Vide Are. in cõſil. 145. col. 7. Car. in cle. paſtoralis, in 17. not. de re iudi. & quod debeat conſtare de noto-

ꝓ ante, q̃ ſuper
notorio aliquid
diſponatur, tenet
Car. in conſi. 54.
inci. ĩ elucidatio-
ne, ĩ 3. col. & Ro.
cõſ. 42. inci. uiſis.
SEBA. SAPIA.
a Seruare. Vide Iaſ.
in l. illam, colũ. 3.
C. de colla. & do.
Fran. Cur. in cõſi.
9. incip. Tic nenſi
ſtatuto, colũ. 6. &
in conſi. 80. col. 2.
in princ. Iaſ. in l.
de quibus, colũ. 4.
in fi. cũ ſequẽti, ff.
de legibus.
b Not. dictum Cyn.
Not. ad intellectũ
l. ꝑ hãc, C. de tem.
appel. & ſimiles, q̃
dicũt, ꝙ ñ ꝓbatũ
in cauſa principa
li poteſt probari
in cauſa ãppel. &
nõn productum
in cã principali
produci poteſt in
cauſa appel. uerũ
eſt, qđ pars igno-
rabat. uel ẽt ſecun
dũ. d. Ant. de But.
in c. ad audientiã
2. de reſcri. ex a-
liã ſimili iuſta cã
puta q̃a pars fuit
impedita ꝓducere
ſeu probare in
cauſa principali,
poterit ĩ cauſa ap
pel. ſecus quando
fuit negligẽs pars
producere ĩ cauſã
principali: q̃a nõ
poterit in cã ap.
ita declarat. d. An
to. in d. l. ꝑ hanc;
quod not.
ANT. FRAN.
Vtrum diſpoſitio
l. per hanc, C. de
tẽp. appel. habeat
locũ ĩ eo, qui fuit
negligẽs in ꝓdu-
cẽdo uel ꝓbando
in cã prĩcipali, an
uerò ſolũ in eo, q.
adhibita debita
diligentia omiſit
facere ꝓbationes
dicas ꝙ habet lo
cum ſolum in eo,
qui fuit diligens,
ſed ex aliqua iuſta
cauſa non dedu-
xit iura & proba-
tiones ſuas: quia
tunc põt non de-
ducta deducere &
nõ ꝓbata ꝓbare
alias negligẽtia aſ
ſimilaret culpæ. l.
2. & ibi glo. fi. C.
arb. tute. l. ſi ſeru⁹
Stichũ, in prin. &
ibi gl. ĩ uer. in nõ
faciendo. vbi etiã
per Bar. ff. de uer.
obli. & in l. ſimo-

ſemper põt appellare, ſiue factum ſit no-
toriũ, ſiue non: aut non grauatur; & nõ p̃t
appellare, vt in c. vt debit⁹. j. e. Sol. Inn. fa-
tet ɔ̃rium: ſed Hoſt. dicit, ꝙ vbi crimẽ eſt
notoriũ, non p̃t de facili quis grauari, niſi
iudex excederet modũ. c. 3. de offi. ord. li-
cet Io. An. dicat ꝙ iura intendũt, ꝙ noto
rius ꝑ appellationem nõ euitet correctio
nem criminis: quaſi illud non cõmiſerit;
qđ facit occultus. Ego rñdeo formalius
ſaluãdo hoc. c. & ſimilia iura, q̃a in facto
occulto admittit quis appellãs à diffiniti
ua, quantũcunq; cãm non exprimat appel
lãdi: quia ſaltẽ habet locũ illud, nõ proba
tũ probabo &c. Nec regulariter cogit q̃s
in appellatione à diffinitiua exprimere
cãm appellãdi, ff. eo. l. 1. in fi. cũ ſeq. no. in
c. cũ in eccleſia. j. e. ſed in facto notorio ñ
audiet appellãs à diffinitiua, cã legitima
obfuſcante notoriũ non expreſſa, vt in c.
Romana. §. ſi ãt poſt ſniam. j. e. lib. 6. & in
hoc caſu intelligo hunc tex. & ſimilia iu-
rã, quę faciunt dr̃iam inter notoriũ & oc-
cultũ; & vide Inn. ĩ c. paſtoralis. §. p̃terea,
de offi. deleg. Ex cuius dictis elicio no. cõ
cluſionem, ꝙ vbicunq; ius ꝓhibet appel-
lãtionem, nunq̃ iudex tenet deferre appel
lationi, niſi cã legitima in ea exprimatur;
& ita limita iura, quæ dicũt, ꝙ in appella
tione a diffinitiua non eſt neceſſe cauſam
exprimere; facit quod le. & no. in ca. quod
ad conſultationem, de ſen. & re. iud.

SVMMARIVM.

1 *Per appellationem interpoſitam extra iudicium non tenetur aduerſarius ire, uel mittere nuncium ad iudicem, ad quem.*
2 *Lex uel alia diſpoſitio non exprimens cãm debet conſiderari, quòd ſit fundata in ratione naturali, & iuxta illam rationem debet interpretari.*
3 *Appellatio ad quid fuit inuenta?*
4 *Appellatio regulariter debet fieri coram iudice, à quo.*
Appellatio quando interponitur, non requirit præſentiã appellati, ſed ſufficit, quòd ſibi intimetur, nu. 6. & 7.
5 *Appellatio ſi facta ſit in abſentia iudicis, à quo, quia ad ulteriora proceſſit ignorans appellationem, ualebit proceſſus coram eo agitatus, niſi pars appellata hoc ſciuerit, & omnino litigauerit; intellige ut j. nu. 8.*
9 *Malitia probatur ex coniecturis, id eſt quòd pars aliquid fecerit malitioſè.*

CAP. XV.

SVggeſtum. Hoc c. ſummatum eſt. ſ.
e. in c. meminimus, & dic ut ibi.
cõis diuiſio. ſecunda, ibi: *uæ*. Ca
ſus literalis. Aliqui opprimuntur ab ad-
uerſariis ſuis; ꝑꝑ quod appellant: & cùm
ipſi oppreſſi & grauati iter arripiũt ad ap
pellationem proſequendam, aduerſarii il
lorum cognoſcentes appellationem inter
poſitã nec vadũt, nec mittũt ad præſentiã
papæ: ſed cũ intelligũt illos literas repor-
taſſe, appellãt & iter arripiunt ad papã, vt
ſic aduerſarios eludant. Suggeſtũ fuit dño
papę. uñ mandat, quatenus, ſi quis depre-
henſus fuerit hoc ex fraude vel malitia fa
cere, appellationi ſuæ nullatenus deferat,
& iudex in cauſa ꝓcedat: q̃a decretalis il-
la, qua iſti hoc facere præſumunt, non ad
deprimendã cuiuſcunq; iuſtitiã facta eſt,
ſed ad remouendum iniquum grauamen.
1 Bern. † Not. primò, ꝙ per appellationem
interpoſitã extra iudiciũ nõ tenet aduerſarius ire, vel mit-
tere nuntiũ ad iudicẽ, ad quẽ; quod dixi poſt gl. in c. cum ſit
Romana, ſ. eo. & hoc limita, niſi in caſibus, in quib⁹ citatio
fit à iure, vt in c. 1. de elec. lib. 6. & in cle. cauſam, eo. tit. & in
2 c. cordi, de appel. lib. 6. cũ ſi. † Not. ſecũdò, ꝙ vbicunq; ius ali
quid ſtatuit, cãm nõ exprimens, ſi poſſumus cõiecturare rõ-
nem nãlem illius diſpoſitionis, debemus ad limites illius rõ
nis ſeu cauſæ diſpoſitionẽ generalẽ reſtringere, & illã diſpo
a ſitionem ſeruare, ᵃ vt rõ nãlis interpretata militet; ad hoc
b no. dictũ Cy.ᵇ & Bal. in l. nõ dubium, C. de legi. & in l. ſcire
oportet. §. ſufficit, ff. de excuſa. tut. & ibi bo. tex. facit. c. ſcđò
reqris, in fi. j. eo. Nã in c. meminim⁹. ſ. eo. ſimpl̃r erat ſtatu-
tũ de nõ procedẽdo ɔ̃ tales itinerãtes ad pa. & hic papa ñ di
ſponẽdo de nouo: ſed rñdẽdo qđ iuris illã decretalẽ reſtrin
git ad limites rõnis, quare fuit inducta appellatio, & quare
3 illa decre. emanauit. † Vltimò no. quare fuit inuenta appel-
latio. Appellationis. n. fuit principalis cã, ut grauamẽ infli-
ctũ repararet, non ãt ad deprimendã iuſtitiã alicuius. debe
mus ergo conſiderare naturã cuiuſq; rei, & ſ̃m eam re ipſa
vti. uide tex. in l. 1. ff. eo. vbi dr̃, ꝙ ad coercendã iniquitatem
iudicis & imperitiã corrigẽdã fuit appellatio introducta;
adde & tertiã cãm, vt. ſ. captus ex propria ignorantia in pri
ma inſtantia poſſit releuari in ſecũda habet. n. in appellatio
ne locũ illud vulgare dictũ, nõ probatũ probabo: nõ oppoſi-
tũ opponã. l. per hãc, C. de temp. appel. & in c. cũ Ioãnes, de
fi. inſt. iõ ceſſante iniquitate iudicis, & eius imperitia p̃t ap-
pellari ꝑꝑ cãm p̃dictã, ut ꝓbatur in iuribus ꝓximè alle. Et
circa hui⁹. c. intellectũ dic, vt dixi. ſ. eo. in c. meminimus, & vt
6 no. j. c. vt debitus. † Quęro, nũquid appellatio ſit interponẽ
da in pręſentia iudicis? Gl. prima hic colligit arg. ꝙ nõ eſt
de neceſſitate: q̃a quis debet appellare, cũ ſcit ſe eſſe graua-
tũ. 2. q. 6. c. biduũ. Ex qua gl. no. ꝙ talis appellatio interpoſi
ta in iudicis abſentia ꝓtegit me à facto iudicis, adeò, ꝙ non
tenebit excõicatio poſt talẽ appellationẽ latã; & hoc uerũ,
dũmodo malitioſè nõ fiat. Sed in fi. gl. ur̃ ab hac opi. recede
re, dicẽs hodię nõ valere talẽ appellationẽ ꝑ. c. vt debitus, &
c. cũ ſpãli. j. e. Io. An. dicit, ꝙ hodie, q. à plurib⁹ iudicib⁹ vult
appellare, põt corã ipſis, vel maiori parte ipſorũ ſeparatim
appellare, & ſeparatim apoſtolos petere, vt in cle. ſi à iudici
b⁹, e. ti. Hoſt. vr̃ inclinare in primã opi. gl. dicẽs, ꝙ iura alle-
gata in vltima opi. nõ obſtãt. loquunt. n. de appellationib⁹
factis in iudicio, hic ãt de illo, q appellat ex̃ iudiciũ, & iter
arripuit ꝓſequẽdo; & ĩ hoc ẽt caſu ſolũ iter arreptum bona
fide excuſaret. ſ̃m eũ loqtur Hoſt. nimis gñaliter & ſuccin-
ctè. Aduerte tu latius. nã Inn. in c. dilecto. j. eo. ſentit primã
opi. ſ. ꝙ appellatio facta ẽt ĩ abſentia iudicis, à quo, eximit
appellãtẽ à iuriſdõne ipſi⁹, ar. j. e. c. paſtoralis, & 2. q. 6. c. bi-
duũ. Sed idẽ Inn. in c. ſi iuſt⁹ j. eo. tenet ultimã. ſ. appl̃onem
nõ ualere ĩ abſentia factã, ſi p̃t haberi copia, niſi iuſt⁹ met⁹
excuſet; & uide bonã gl. ĩ c. appellatio. j. eo. lib. 6. q̃ cõcludit
appellãdũ eẽ ĩ p̃ſentia iudicis, niſi ex iuſto metu. d. c. ſi iuſt⁹;
& hoc puto verius ꝑ illũ tex. & ꝑ d. c. appellatio, & 2. q. 6. ca.
biduũ. Nã (vt ibi patet) ſi haberi p̃t copia iudicis, à quo, corã
eo eſt interponẽda appellatio: alias ãt corã iudice, ad quẽ.
Et ſi neutri⁹ copiã hr̃e p̃t, appellare dẽt corã publicis ꝑſo-
nis. d. c. biduũ. no. gl. ĩ cle. 1. in uer. maiori, eo. ti. & ur̃ hoc ibi
aptiſſimè ꝓbari, & in l. 1. §. ſi quis ipſius, ff. qñ appel. ſit. & vi
de ibi gl. Itẽ aduerte, ꝙ licet reqrat ĩ appl̃one p̃ñtia iudicis,
ſi haberi p̃t: ñ tñ ſic reqrit p̃ñtia appellati: ſed ſufficit, ꝙ fiat
ſibi intimatio, vt in d. cle. cãm q̃, de elec. Conclude tñ mãm
ſic, ꝙ aut appellat à iudice; & tũc ſemꝑ eſt appellandũ in ſui
p̃ñtia, ſi haberi põt, ſiue appellet in iudicio, ſiue extra, vt in iu
ribus pręalle. & in c. cordi, e. ti. libr. 6. Si appellat ab alio ex-
tra iudicium, ſatis eſt ꝙ fiat illi intimatio ſ̃m diſpoſitionẽ
cle. cãm quę, de elec. & hoc qñ appellatio deuoluit cauſam
ad ſuperiorem, vt in caſu. c. 1. de elec. lib. 6. iuncta. d. cle. cau-
ſam. Si uerò quis appellat generaliter à grauamine, & nõ ɔ̃
certã ꝑſonã, ſerua. c. bonę. j. eo. & de hac materia vide plenè
per

pẽr Pau. de Leaz. in d. cle. cauſam, & per Spe. e. ti. §. qualiter
verſi. itẽ cautius, & ſequenti. † Pleniſſimè ꝑ Lap. alle. 49. qui
5 inter cętera quò ad mãm noſtrã dicit figẽdo pedẽ, ꝙ licet
appellatio ex iuſta cã interponatur in abſentia iudicis; non
tñ protegit appellantẽ, donec fuerit intimata iudici, & cũ
intimatione petiti apoſtoli, ubi peti debent. Fatet tñ, ꝙ ſi
non itimetur non uitiatur app. ẽt ſi ſine cã fiat in abſentia,
ſed iudex nõ poteſt procedere, donec ſibi fiat intimatio, &
ualebit proceſſus, dũmõ alias ſit rõnabilis; dicit tñ quo ad
nullitatẽ proceſſus ſufficere, ꝙ appellatio ſit intimata par-
ti: quia dolus partis procedentis corã putatiuo iudice ignõ
rante impedimentũ facit nullũ proceſſum quò ad cõmodũ
partis agitatum, ad quod facit quod in ſimili de litigatore
corã excõicato ſcienter no. Ioan. Cal. in. c. ad probandũ, de
re iud, Io. And. in. c. dilectus, 2. de p̃bẽ. & ita dicit debere in
telligi. c. ſi duobus. ſ. eo. & hęc dicta refert & ſequit. d. Ant.
in. d. c. fi. j. eo. limita tñ hoc ultimũ dictum quo ad cõmodũ
partis. nam quo ad proceſſum contumacię punitiuum ꝑꝑ
contemptum iudicis putat ſcientiã partis non obeſſe. per
d. c. ſi duobus. Aduerte diligenter ad pręd icta. nãm ex his
6 p̃ñt elici tres concluſiones notandæ, ſi ſunt ueræ. † Prima, ꝙ
a appellatioᵃ in abſentia iudicis, ẽt ſi ex iuſta cã ſit interpoſi
ta, nõ protegit appellãtẽ à iuriſdõne iudicis, à quo, donec
ſibi fuerit intimata appellatio. Secũda concluſio, ꝙ ualet
appellatio in abſentia iudicis, ẽt ſi ſine cã rõnabili ſit inter
poſita, ſed nõ habet ante intimationẽ inualidare iudicis ꝓ
ceſſum. Tertia cõcluſio, ꝙ ſcĩa partis de appellatiõe aduer
ſarii interpoſita in abſentia iudicis inducit nullitatem pro
7 ceſſus ſaltem quo ad ſui commodũ. † Circa primã cõcluſio
ego allego tex. iuncta glo. in uer. obtenta. j. eo. c. cũ parati,
ubi aliquid tangam. Item optimè facit. d. c. ſi duobus. ubi pa
tet, ꝙ ſi iudex ignorat appel. interpoſitam ad ſuperiorem,
tenet proceſſus. ergo idem dicendũ, quando ignorat ab eo
fuiſſe appellatum, & facit quod ibi dixi. ſed indubie hęc ꝓ
cedunt, qñ ſine cã rõnabili fuit appellatum in abſentia iu-
dicis, & ſic defendi põt ſecunda concluſio. Sed qñ ex rõna-
bili cã fuit ſic interpoſita, ſumus extra caſum c. ſi duobus. nã
ibi rõne contumaciæ ualet proceſſus: ſed in caſu noſtro nul
la reperitur contumacia, uel culpa in appellatione, quare
non intimauit iudici. unde ꝑꝑ rationabilitatem cauſę ſub
ſiſtentis debet pertinere ualere, ac ſi fuiſſet interpoſita in
p̃ſentia iudicis, aliàs non eſſet ſufficienter prouiſum ɔ̃ talẽ
metum iudicis, cuius ɔ̃rium innuit tex. in. c. fi. j. eod. qui eſt
no. ad hanc materiam: & ſic poteſt intelligi Inn. in. d. c. dile
ctus, ubi hoc tenuit. Ad idem facit in ar. c. 1. de conceſ. p̃bẽ.
lib. 6. ubi patet, ꝙ excõicatione lata ab ignorante priuile-
8 gium illius, quem excõicat, non ualet. † Quo ad tertiã con
cluſionem non puto, ꝙ proceſſus ſit nullus ꝑꝑ ſcientiã par
tis, ex quo appel. fuit interpoſita in abſentia ſine rõnabili
cã, quia cùm talis appellatio non ualuit, non dẽt eum defen
dere, ut. ſ. dixi. Item præſuppoſita ualiditate, p̃t eſſe, ꝙ ille
renuntiauerit, ex quo citatus per iudicem, à quo, non cõpa
ret; & pars aduerſa reperitur in dolo, quia non tenetur iura
9 partis aduerſę allegare, ut plenè dixi in d. c. ſi duobus. † In
glo. fi. in fin. intellige finem gl. ꝙ ipſo facto vr̃ malitia pro-
bata, qñ, ſ. arripuit iter poſt notitiam literarum, quod ex-
preſſius uoluit Ioan. And. & ſatis probatur per text. nã pa-
pa ſe fundat duntaxat ſuper facto narrato, & ex facto præ-
ſumitur fraus; ſimile in. v. 2. de renun. lib. 6. facit. l. dolũ, C.
de dolo. Dolus etiam probatur ex coniecturis; nec poteſt
aliter probari ex dictis iuribus.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus qui appellauit, poteſt interim celebrare diuina, ſi appareat eum legitimè appellaſſe. nu. 2.*
2 *Excommunicatio lata poſt appellationem eſt nulla.*
Excommunicatio nulla an & quo tempore eſt uitanda.
3 *Iudex delegatus an poſſit facere quem abſolui ad cautelam?*
Iudices ſiue auditores dati in curia an habeant ordinariam iuriſdictionem?
De connexis idem eſt iudicium.

CAP. XVI.

1 AD præſentiam. † Ex-
communicatus pendente cognitio-
ne appellationis abſolui poteſt
ad cautelam, & ſi apparet eum legitimè
appellaſſe, non punitur ꝓ eo quod inte-
ter in celebrauit diuina. uel ſumma alr &
ſic. Si poſt appellationem excõicatus ce-
lebrat diuina, non incurrit aliquã irregu
laritatẽ, nec ex eo uenit puniendus, ſi cõ
ſtat appellationẽ fuiſſe legitimã. Et pri-
mò ponit dationem auditorum. Secundò
actum ipſorum, ibi. *qui ad obiectionem*. Ter
tio principalem diffinitionẽ; ibi: *ideoque*.
Caſus liter. Inter archiepiſcopum Ebo
racen. & R. presbyterũ controuerſia fuit
orta occaſione cuiuſdã excõicationis in
ipſum presbyterum latę ab archiepiſco-
po. Papa commiſit cãm ipſam epõ Tuſcu
lano, & Cardinali ſanctæ Suzanę: coram
quibus proponebatur ex parte archiep̃i,
ꝙ ipſe presbyter poſt ſententiam in ſe
latam diuina officia celebrauit. Vnde pu
niri debebat, ſecundum quod iura requi
runt. Ex parte presbyteri reſpõdebatur,
quòd excommunicatio non tenebat, cũ
eſſet lata poſt appellationem legitimè
interpoſitam. unde non debebat puni-
ri, & omnia quę facta fuerunt contra ip
ſum reuocari debebant in priſtinum ſta-
tum. Iudices intellecto negotio, licet
preſbyter non eſſet excommunicatus de
iure: ſed tamen de facto, ad cautelam ip
ſum fecerunt abſolui. & ideo mandat pa
pa archiepiſcopo, quatenus de cętero
dictum presbyterum non moleſtet eo,
quòd poſt excommunicationem celebra
uit diuina, cùm excommunicatio illa fa-
cta fuerit poſt appellationem legitimã;
ſed omnia reducat ad eum ſtatũ, in quo
2 erant tempore appella. emiſſe. Ber. † No.
1. ꝙ excõicatus poſt appellationem non
tenet deſiſtere à diuinis officiis, q̃a talis
b excõicatio nulla eſt ᵇ, ut in c. per tuas, j.
de ſen. exc. Alii tamen tenentur eum uita
re ſecundũ Inn. quod tamen non eſt ſim
pliciter uerum. unde dic, ut hodie habes
text. in cap. ſolet, de ſen. exc. li. 6. ubi dr̃, ꝙ
in iudiciis pendente cognitione nullita
tis debet uitari, ſed extra iudicium nõ ẽt
3 in actibus ſpiritualibus. † Not. ſecundo
arg. ꝙ iudex delegatus poteſt facere quẽ
abſolui ad cautelã. De hoc tamen eſt du-
bium; vide per glo. in. d. c. ſolet. & ad hũc
tex. reſpondetur euitando contrarium,
quòd auditores in curia dati habent or
dinariam iuriſdictionem: quod tamẽ ab
omnibus non admittitur, ſed uide gloſſ.
& doct. in clem. auditor, de reſcri. Mihi
placet primum dictum, ut delegatus poſ
ſit: quia licet hoc ſpecifice ſibi non ſit in-
c iũctum, tamen eſt de connexis ᶜ negotio
principali, pro hoc bo. tex. in cap. pruden
tiam, §. fin. de offic. deleg. & in ſimili fa-
cit tex. in capit. in cauſis, iuncta gloſſ. de
elect. ubi datus ad eligendum poteſt po
ſtulare.

ra, ff. ſolu. ma. & ꝑ
gl. 2. in, c. quæſitũ
de pœni. & remiſ.
& adde quod ne-
gligentia dicitur
eſſe peccatũ mor-
tale, & opponitur
prudentiæ, ut per
beatum Tho. 2. 2.
q. 58. art. 1. & arti
culo. 3.
SEB. SAPIA.
a Appellatio. Vide
Ang. in conſ. 130.
inci. uiſis oibus, &
Ro. deci. 49. inci.
item ſi appellet à
diffinitiua, in no
uis. Lapum in all.
39. inci. an ualeat
appellatio.
ZACHARI.
b Nulla eſt. For-
tę hoc eſt uerum,
ſi appellauerit añ
excommunicatio
nem, quia poſt la
tam non poteſt
appellare, ut not.
glo. in. c. cupien-
tes, §. quod per ui
ginti, & ibi Gem.
de electi. libr. 6. &
Alex. in. l. Impera
tor, ff. de iure fiſc.
i. l. ſi qua, de uer.
ſign. aduerte tñ ꝙ
põt appellare à đ
claratione, quem
icidiſſet in excõi
carionẽ, licet ab
excommunicatio
ne non poſſit, ut
prædixi, ita not.
Car. in cle. 1. q. 2.
de ſeque. poſſeſ. &
fruct.
c De cõnexis. Fa-
cit gl. fi. in. l. 3. C.
ſi a non con. iud.
fu. app. ubi dicit
glo. ꝙ licet alias
iudex proprieta-
tis non poſſit de
poſſeſſiõe cogno
ſcere, uel econtra
eſt uerum, dicit,
glo. niſi alias non
poſſet de proprie
tate cognoſcere,
niſi de poſſeſſio-
ne cognoſceret,
tunc poteſt. l. 2. ff.
de iuriſ. om. iud.
Adde an delega
tus poſſit facere
quem abſolui ad
cautelam, Oldra.
conſi. 145.

SVMMARIVM.

1 Iudex, à quo, nõ habet ſuſpenſam iuriſdõnẽ, quin poſſit fauere ipſi appellatiõi interpoſitæ, uide latè. ĩ. nu.4 5.

2 Appellãs nõ cẽſetur renuntiare appellatiõi adeundo iudicẽ, a quo, ſuper innouatione poſt appellationẽ factã.

3 Poſſeſſoriũ retinendæ põt intẽtari ꝑ ſeruũ abſente dño, ſi turbatur ĩ poſſeſſione, quã detinet nomine domini.

CAP. XVII.

CVm teneamur. Si appellãs turbatur in poſſeſſione, ſuper qua fuit appellatũ, iudex, à quo põt illam poſſeſſionem ſibi reformare appellatione in ſuo ſtatu ꝑmanẽte h.d. ſcḋm cõem ĩtellectũ. Cõis diuiſio. ſecũda, ibi: *prudentiæ*. Caſus lit. Aliqs litigabat corã ordinario ſub archiepõ Cantuarien. & alicuius grauaminis ꝑtextu ad papã appellauit. ſuꝑ cã illa, de qua litigabat, pendente appellatione aliquis turbauit poſſeſſionem ipſius appellantis. quæſiuit archiepſ, utrũ liceat ei reformare poſſeſſionẽ turbatã eo ꝑtermiſſo, ſuper quo eſt appellatũ. Rñdet papa, ſi ad ipſum querela exinde ꝑuenit, ordine iudiciario id ſibi licebit, nec ꝓpterea intelligiť appella
2 tiõi renũtiare. Ber. †No. primò ſcḋm cõem intellectũ, de quo infero unũ dictũ mirabile, ꝙ in tendentib⁹ in faciliorẽ exitum cauſę appellatiõis iuriſdõ iudicis, à quo, non eſt ſuſpenſa; dũmõ abſtineat à cognitione cauſæ appellationis. Vnde põt ꝓhibere attentanda de facto, & attentata reuocare, & uide ad hoc textũ, & gl. not. in c.2. de ma. con. ꝯ inter. eccl. ubi iudex, à quo, ꝑcipit partibus, ne appellatione durante ſuper matrimonio ꝯhant de nouo matrimoniũ, facit. c. qua fronte, & quod
2 ibi no. ĩ.e. & dicã ibi latius. †No.2. ꝙ appellans adeũdo iudicẽ, à quo, nõ ſuꝑ appellatione interpoſita: ſed ſuper innouatione poſt appellationẽ nõ vr̃ renuntiare appellationi ſuæ. Ad idẽ uide bonam gloſſam in c. ſi à iudice, e. ti. lib.6. & quod not. in c.3. de eo qui mit. in poſſ. Gl.1. vr̃ ponere unũ ſimile in ſeruo, qui põt agere ut poſſeſſio turbata abſente dño reformetur, ut in l.3. C. ſi pvĩ uel alio mõ: ſed hoc ſimile eſt multũ à remotis, & ex ſuperuacuo poniť hic, qa in nullo confert ad intellectũ c. Et fortè glo. hoc uoluit in iſto ſimili; quia ſicut ſeruus rl̃r nõ põt eſſe in iudicio, ut in l. uix certis, ff. de iudic. & tñ interuenire põt ꝓ recuperatione poſſeſſionis, ita iudex, à quo; põt in his caſibus ſpãlibus & fauorabilibus ſuã iuriſdõnẽ exercere: ſed de hoc dic, ut ſtatim dicam
3 cũ glo. ſeq. †Et aduerte, qa hęc glo. ibi, ẽt turbata, vr̃ ſentire, ꝙ ſeruus poſſit agere abſente dño ẽt interdicto uti poſſidetis, ſi turbať in ea poſſeſſiõe, quã detinet nomine dñi, illa tñ lex prima hic alleg. hoc non dicit: ſed loquiť de illo, q fuit poſſeſſione priuatus, cõiter tñ hic, & ibi teneť, ꝙ ẽt agat pro turbatione uti poſ. per illam rubr. & ſuper ea no.: & per idẽtitatẽ rõnis, arg. in c.1, & .2. & c. cũ dilecta, & qđ
4 no. in c. ex parte, de reſtitu. ſpo. †Oppo. ꝯ tex. nam per appellationem nulla remanet iuriſdõ, cum transferatur ad ſuperiorem, ut in c. ut debitus, ĩ.e. ergo non poteſt poſſeſſionẽ reformare. Sol. gl.2. intrat intellectum c.: & dicit; ꝙ ꝯriũ loquitur in delegato, ſecus in ordinario, ut hic: qa illius iuriſdõ ſolũ ſuſpẽditur ſuper articulo, ſuꝑ quo fuit appellatũ. Ex hoc colligitur prima lect. ad textũ, ut ꝓcedat in ordinario, qui ex iuriſdõne generali, quam habet, põt ſe interponere, & reuocare de facto attentata per partes, uel alios in ꝑiudiciũ appellatiõis; ſecus in delegato, q non hẽt iuriſdõnem, niſi ſuper illa cã, quæ vr̃ ſuſpẽſa ꝑ appellationẽ. Pet. dixit, ꝙ ſi plures articuli cõmiſſi eſſent delegato, licet fuerit appel. in uno, adhuc remanet iudex in aliis. ſ̃.e.c. ſuꝑ eo. Et circa intellectũ cap. multũ inſiſtũt doct. ex quorũ dictis ego colligo ex ordine 7. lecturas. Prima, vt loquať in ordinario, ut. ſ̃. dixi. Secũda, qñ appellãs ĩnouauit. nã hoc caſu vr̃ renũtiaſſe appellatiõi ſuę. iõ iudex, à quo, poterit ſe interponere. ĩ.e.c. an ſit. Hęc lect. eſt uera in ſe, ſed nõ cõgruit lr̃æ: tũ qa litera loquitur, qñ in præiudicium appellantis fuit innouatio facta: tũ quia hic ſe ĩpedit iudex appellatiõe remanẽte in ſtatu ſuo. Tertia lect. ꝙ ſpoliatio fuit hic facta à tertio. unde tertius conueniť iure ordinario corã iudice, à quo, & intellige uirtute ſuæ gñalis iuriſdõnis, quã hẽt. nã ꝯ tertiũ innouãtẽ nõ proceditur ꝑ uiã attentati, ſed ordine iudiciario, uide gl. no. in c. non ſolũ. ĩ. eo. li. 6. Quid ãt in delegato reſpũ iſti⁹ tertii? vide qđ no. in c.1. de off. del. Quarta lect. ut intelligať, qñ filius ſeu amicus appellantis illius noĩe poſſidẽs fuit ſpoliatus. tũc n. per cõparitionẽ illius corã iudice, à quo, ille abſens renuntiat appellationi, ſed hęc lect. ꝓcedit reſpũ renuntiationis, ſed nõ ſatisfacit ꝯrio ex defectu iuriſdõnis iudicis, à quo. Quinta lect. ꝙ hic non loqť de iudice, à quo, ſed de archiepõ Cantuarieñ. qui hẽt priuilegiũ ſuꝑ tuẽdo iure eorũ, q appellãt ad ſe. apo. & multũ placet Hoſt. hæc lectu. mihi aũt minimè; qa iſtud c. eẽt de indubio, & đ nihilo quaſi nobis ſeruiret ꝯ. l. qđ Labeo, ff. de Car. edic. & c. cũ in iure peritus, de õff. dele. Sexta lect. ꝙ hoc operať litis pẽdẽtia. Septima lect. ꝙ fit ꝑꝑ notorietatẽ facti, rõne cuius ceſſat oĩs ſuſpitio. ĩ eo. c. ꝓpoſuit. Sed doc. cõiter vñr amplecti iſtã lect. ut rõne nouiter attentati poſſit iudex, a quo, ſe intromittere nõ attingendo articulũ appellationis. †Mihi
5 placet hæc lect. ut gñal̃r ꝓcedat tex. tã in ordinario, q̃ in delegato, ut appellatione nõ obſtante poſſit iudex, à quo, reuocare attẽtata in ꝑiudiciũ appellatiõis, licet pẽdeat cognitio appellatiõis, dũmõ ſe nõ intromittat principal̃r de articulo appellationis, hoc ꝓbať tali rõne. Iuriſdõ iudicis ordinarii uel delegati nõ extinguiť ꝑ appellationẽ ẽt quo ad illã cãm, in qua fuit appellatũ: ſed tñ ſuſpenditur, quatenus verſať cognitio iuſtitię appellatiõis, ut ĩ c. ſi à iudice. ĩ.e. ti. li.6. ubi iudex, à quo, citat appellãtẽ ad audiẽdã reuocationẽ grauaminis, & ſic citatus teneť cõparere. Ad idẽ. c. cũ ceſſante. ĩ.eo. ſicut ergo iudex hẽt exercitium iuriſdõnis in reuocando grauamine ꝑ ſe illato, ita in reuocãdo grauamine illato ꝑ aliũ, ſeu in reuocãdo attentata in ꝑiudiciũ appellatiõis. nã cũ cã ſit ad eũ redditura appellatiõe nõ iuſtificata, ĩtereſt ſua, ut nihil innoueť. Pro hoc quod leg. & no. in c.2. ſ̃.eo. & in c. qua frõte, ĩ. eo. ſcḋm unũ intellectũ. Facit no. dictũ Fede. cõſi.86. ubi dicit, ꝙ iudex, à quo, qui pronuntiauit inſtr̃m non eſſe fœneratitiũ reuocãdo inhibitoriam factã iudici ſeculari, põt poſt appellationẽ interpoſitã inhibere iudici ſeculari, ne appel. interpoſita pendente procedat. Et pro hoc alleg. textũ iſtũ: puto tñ, ꝙ ſi delegatus detulit appellationi, ꝙ non poſſit amplius ſe intromittere, qa ꝑ appellationem eſt ab eo abdicata in totũ iuriſdõ, vt in c. cum appellationibus, eo. titu. libr.6. ſecus in ordinario: qa ex generali iuriſdõne, quã habet poteſt ſe intromittere in nouiter ortis, ſecundum hoc ſaluo diſtinctionem ſeu differentiam, quã ponit iſta gloſſ. inter ordinariam & delegatũ. Simile in c. ſi quis contra clericũ, ſ̃. de foro compet. & in c. cum ſpeciali. ĩ. eod. iuncto c. iudex, de offi. deleg. lib. 6.

Appel-

SVMMARIVM.

1 Appellatio generalis reſpectu cuiuslibet grauaminis non ualet, niſi reſtringatur ad certam cauſam, nu. 3. ubi de ueritate, an habeat locum in appellatione extraiudiciali? nu.6.

2 Appellatio ab uno articulo ſuſpendit iuriſdictionem iudicis reſpectu totius cauſæ; & hoc ſi appellator uult.

4 Appellari an poſſit a futuro grauamine, & quõ in appellatione extraiudiciali?

5 In appellatione tam iudiciali, quam extraiudiciali an ſit cauſa exprimenda?

7 Libellus a quo petitur reuocatio attẽtatorum poſt appellationem, quomodo formabitur, ſiue pendente appellatione iudiciali, ſiue extraiudiciali?

8 Attentata pendente appellatione iudiciali, uel extraiudiciali, an ſint ipſo iure irrita, uel ueniant irritanda?

CAP. XVIII.

1 Conſuluit. †Generalis appellatio ſi fiat ĩ oĩbus cauſis, nõ ualet: ſi fiat in una tñ bñ ualet. Vel ſumma ſic. Generalis & uaga appellatio reſpectu cuiuſlibet grauaminis nõ ualet: ſed reſtricta ad certã cãm ſic. ſecũda pars, ibi: *ſi uerò*. Caſus literalis. Litigãtib⁹ aliquibus corã epõ & archiepõ Bononñ. una partiũ appellationẽ interpoſuit ab oĩ grauamine, qđ poſſet ſibi ꝯtingere. iudices ꝑdicti ſuꝑ huiuſmodi appellatione qd fiẽdũ eſſet papã cõſuluerũt. q dñs pa. rñdit huiuſmodi appel. nõ tenere. Si uerò ab aliquo iudice ſuꝑ oĩ grauamine, qđ ĩ una cã ſibi poſſet inferri, q̃q̃ gñalis applr̃o ſit interpoſita; appellationi tñ eius ab eodẽ iudice eſt deferen-
2 dũ. B. †Not. ꝙ reſpectu unius grauaminis põt qs appellare a iudice nõ reſpectu cuiuſlibet grauaminis futuri in eadẽ cã; & ſic vr̃ hic bonus tex. ſcḋm unũ intellr̃m ꝓ his, q̃ dixi. ſ̃.eo. in c. ſuꝑ eo, ut appellatio reſpectu unius articuli ſuſpẽdat iuriſdictionẽ iudicis quo ad totã cãm appellatore uolente.
3 †Opponiť ꝯ tex. de c.2. ſ̃.eo. ubi reprobať appellatio gñalis. Solu. gl. ꝙ hic ualet reſpectu certę cauſæ. ibi reprobatur gñalis appellatio nõ reſtricta ad certã cãm, & dic ꝙ principiũ huius c. cõcordat cũ illa decre. Secũda uerò pars limitat illũ tex. & principiũ huius capi. Diceres tu, q̃ eſt diuerſitatis rõ, quare ualet appellatio reſpectu unius cauſę tñ, licet generaliter ꝓponať, & nõ reſpectu cuiuſlibet grauaminis futuri? Sol. dico, ꝙ eſt grauamẽ ĩmediata cã appellationis, ut in c. ſuggeſtũ, ſ̃.e. & ĩ.e.c. ut debitus, & 2.q.6.c. ad Romanã. Et reſpectu cuiuſlibet cauſæ intentãdæ in futurũ nõ põt ꝑtẽdi grauamẽ de pręſenti. ergo nec appellatio põt ſic interponi: quia ubi deficit cã, ceſſat effectus, ut in c. cũ ceſſante. ĩ.e. ſed qñ reſtringiť ad certã cãm, tunc grauamẽ ꝑceſſit, ſeu ꝑtendiť de præſenti in aliquo articulo, & ꝑꝑ cõtinẽtiã & cõnexitatẽ ſeu unitatem cauſę vr̃ totã cãm quodãmodo contigiſſe. nã q aurẽ hominis tetigit, totũ hominem tetigiſſe vr̃, de pœ. di.1. c. uulgaris, & l. uulgaris, ff. de fur. meritò hęc appellatio admittẽda eſt, & ualet reſpectu unius cauſæ. Sed an hodie talis appellatio ualeat uel nõ, licet reſpectu unius
a cauſę, gl. iſta [a] in fine dicit ꝙ nõ ꝑ c. ut debitus. ĩ.e. quia neceſſe eſt ſemꝑ exprimere grauamẽ. Aduerte, quia gl. vr̃ intellexiſſe tex. iſtũ, qñ appellať generaliter reſpectu uni⁹ cauſæ, nulla appellãdi cã expreſſa, & ſentit ꝙ expreſſo grauamine admittiť ẽt iſta appellatio. Et hoc expreſſius ſentit Ioã. And. in primo intellectu, quẽ dat ad iſtũ tex. Dicit. n. ꝓcedere aliquo grauamine illato & appellatione expreſſa, ſecuta cl̃a generali, ut moris eſt. Vel ſecũdũ eũ intelligať de generali interpoſita ĩ cauſis maioribus, in qb⁹ nõ eſt neceſſe cãm exprimi. ĩ.e.c. ut debitus, in fi. Inn. uerò primò tenuit qđ gl. hic dicit, ꝙ hoc c. ſit correctũ hodie in appellatione iudi-
b ciali. *b* In extraiudiciali uerò dicit, ꝙ ualet appellatio ẽt certo grauamine nõ expreſſo, dũmõ aliqd fiat, uel dicať quare grauamẽ timeri poſſit, & grauamẽ poſtea ſubſequať: al̃r dicit nõ admittẽdã ẽt extraiudicialẽ applr̃onẽ ꝑꝑ multas ab
4 ſurditates, q̃ ſeq pñt. †Fateť tñ a futuro grauamine extraiudiciũ appellari poſſe ſic. Appello, ne graues me ſuꝑ tali facto, uel ne qs moleſtet me ſuꝑ tali poſſeſſione, ẽt ſi nulla ꝑſona exprimať ĩ illa. ſufficit eñ, ꝙ fiat ex plurib⁹ ꝯiecturis. ĩ.e.c. bonę, & factũ ſit certũ. Ego reſpectu applr̃onis extraiudicialis remitto ad no. ĩ.e. in c. cordi, lib.6. ĩ tex. & gl. ĩ d.c. bonę, ubi plenè diceť, & uide qđ dixi ĩ c.
5 cũ ſit Romana. ſ̃.e. †Et puto, ꝙ quo ad exꝑſſionẽ cauſæ nõ ſit dr̃ia inter iudicialẽ applr̃onẽ & extraiudicialẽ ꝑ d.c. cordi, & qđ ibi no. ꝑ gl. ĩ c. ꝯſiderauim⁹, đ elec. licet. n. grauamẽ nõ ſit ſemꝑ exprimẽdũ ĩ applr̃one extraiudiciali, cũ poſſit appellari a futuro grauamine, ut ĩ cle. ſicut ĩ.eo.ti. & ĩ.e.c. bonę: cã tñ appellãdi dẽt exprimi ꝑ iura ꝑallegata. vñ ꝯcludo gñaliter cũ gl. ꝙ appellatio iudicialis uel extraiudicialis ꝑtextu grauaminis interpoſita, nõ ualet, appellãdi cã non expreſſa.
6 †Et iſte tex. ĩ ſcḋa ꝑte põt intelligi dupl̃r. Primò ſecũdũ antiqua tꝑa, ſecũdũ q nõ erat neceſſe exprimere cãm. 2.q.6.c. ad Romanã: ſed ſatis erat, ꝙ applr̃o nõ apparebat manifeſtè fruſtratoria, ut no. in d.c. ut debitus. Scḋò põt intelligi ſcḋm hodierna tꝑa, ut exprimať grauamẽ illatũ ĩ uno articulo, & ſubiiciať cl̃a gñalis, videlicet & ab oĩ grauamine, qđ mihi põt inferri ĩ hac cã, ut ſentit Ioã. An. Sed puto, ꝙ hęc adiectio reſpectu cuiuſlibet grauaminis ĩ eadẽ cã nõ ſit neceſſaria: qa ſi ñ opponať applr̃o, tñ hẽt effectũ iuriſdictiõis ſuſpẽſiuũ reſpectu totius cauſæ, ut ĩ c. ſi a iudice, & c. nõ ſolũ. ĩ.e. li.6. dixi plenè. ſ̃. e. ĩ c. ſuꝑ eo; ſicut ſuꝑflua eſt illa cl̃a, qua hodie cõiter utunť appellãtes, dũ appellant a certo grauamine, exꝑſsè ſubiiciũt cl̃am gñalẽ. l. & aliis rõnibus & cauſis ſuo loco & tꝑe ꝓponẽdis. nõ. n. põt iuſtificari appellatio ab ĩterlocutoria, niſi ex cauſis ĩ ea exꝑſſis, ut ĩ cle. ĩ.eo. tit. vñ hæ clauſulę ſolẽt apponi ad maiorẽ exꝑſſionẽ: cõſulo tñ ut practica hic tradita obſerueť ꝑꝑ opi. de qbus ĩ d.c. ſuꝑ eo. nã d. Ant. ſeqť hic illã opi. Io. An. li-
7 cet aliud ſẽſerit ĩ d.c. ſuꝑ eo. †Extra gl. q̃ ro đ practica libellãdi, cũ petit reuoca-
c tio attẽtatorũ [c] poſt appel Inn. hic dicit ñ ſufficere dicere, peto reuocari oĩa attẽtata poſt app. ſed dẽt dicere poſt & ꝯ applr̃onẽ: qm̃ ñ oĩa, q̃ fiũt poſt applr̃onẽ, ſʒ illa dũtaxat, q̃ fiũt ꝯ reuocãda ſũt, ut ĩ c. cũ nobis, đ ele. & c. auditis, đ ꝑcu. Hoſt. dicit, ꝙ qcqd dicat Inn. curſus iudiciorũ admittit primũ libellũ: qa ĩtelligiť illud, & ꝯ &c. d. Ant. ꝯcordãdo dicit, ꝙ ĩ applr̃one iudiciali ꝓcedit dcm̃ Hoſ. ĩ extraiudiciali uerò ꝓcedit dcm̃ Inn. qa ĩ extraiudiciali ſolũ reuocãť attẽtata ꝯ app. ſec⁹ ĩ iudiciali. ꝓ hac dr̃ia allego Inn. ĩ c. qa ꝑꝑ, & c. cũ iter, đ elec. ubi hoc tenet. Et diuerſitatis rõ ẽ: qa applr̃o iudicialis reſpectu uni⁹ articuli ſuſpẽdit iuriſdictionẽ iudicis ĩ tota cã iõ qcqd iudex facit poſt modũ ĩ illa cã ĩ ꝑiudiciũ applr̃onis ñ ualet, ut dixi ĩ d.c. ſuꝑ eo. Sed extraiudicialis applr̃o ñ ſuſpẽdit ꝑ ãtẽ ꝯpetẽtẽ ꝑti: qa ñ teneť deſiſtere a iure ſuo, niſi fortè quaten⁹ directè obuiat applr̃oni, & ibi ꝑ eũdẽ Inn. ĩ c. ad diſſoluẽdũ, de deſpõ. ĩpu. Et hoc puto ꝓcedere, cũ q̃riť de ualitudine geſtorũ. Puto tñ ꝙ libell⁹ gñal̃r ꝯcept⁹ ĩdiſtictè ꝓcedit: qa libell⁹ recipit ĩterꝑtationẽ ſcḋm ſubiectã mãm & ſemꝑ dẽt ĩterꝑtari ĩ fauorẽ libellãtis, ẽt ĩpropriãdo uerba, ſi expediat; ad hoc tex. cũ gl. no. ĩ c. ꝯſtitut⁹, đ re. do. & ĩ l. ſi qs ĩtẽtiõe ãbigua, ff. đ iudi. &

SEBA. SAP.

a Glo. iſta. Vide Ro. deci.43. incip. itẽ ſi appelletur ĩ tit. de appel. ĩ antiquis, eo. tit. Deciũ in cõſil.2. inci. itẽ ſi appelletur ĩ nouiſſimis. Alex. in cõſi.80. inci. uiſo, col.6. in 1. uol.

b Iudiciali. An in iudicialib⁹ poſſit appellari a grauamine futuro, uide ꝑ d. Ant. in c. ſignificauerũt, in 5. co. de teſti. & in c. bonæ, in 2. col. uer. op. ꝙ ualet. ĩ.eo. Adde Ang. cõſil. 93. & Pau. de Caſt. conſi.22. in primò impreſſis. Adde, an in appellatione extraiudiciali ſit exprimẽda cã, do. đ Ro. deci. ſuis ĩ antiqs hoc eo. tit.

c Attẽtatorũ. Qualiter debeat formari libellus ſuꝑ attẽtatis applr̃one pẽdẽte, uide ꝑ d. Ant. poſt Inn. & Hoſt. in c. dilecti. 2. ĩ.e. & per Arch. 2.q.6.c. ei q. §. ſũt ẽt quorũ, & §. fi. ubi dicit, ꝙ cautũ eſt ꝓpter euitãdas oẽs difficultates, ꝙ appellãs ſeruet cõſiliũ datum per Hoſt. in d.c. dilecti, vcʒ ꝙ dicat peto retractari qc. qd poſt & ꝯ ap. in meũ ꝑiudiciũ attẽtatũ eſt. & uide oĩno qđ latè ſcripſi d. An. ĩ c. cũ nobis olim, ĩ 3. & 4. col. de elec. & uide qđ ipſe no. ĩ c. ꝑ tuas, in 2. co. uer. ex his decidiť. ĩ.e. & qđ de hoc no. ĩ c. dilecta, ĩ.1. co. de exce.

SEBA. SAPI.

c Attẽtatorũ. Vide ſozi. in cõſi.45. inci. uiſa applr̃one, co.2. in 1. parte. & ibi ponit quõ differãt applr̃o iudicialis & extraiudicialis circa reuocationẽ attẽtatorum.

qđ ibi no. Bar. ĩuocatio tñ ñ fiet niſi ad limites ꝓbõnis; facit qđ no. ĩ c. cũ ad ſedẽ, đ reſti. ſpo. 8 †Ex his ĩfert ad q. nũqd attẽtata a p⁹ app. ex̃iudicialẽ ſint ipſo iure nulla? d. Ant. allegãdo Archi. 2. q. 6. ĩ c. quoties, dicit ꝙ nõ: ſed ueniũt retractãda: ſed ĩnouata p⁹ applĩonẽ iudicialẽ sũt irrita, ſi cã appel. ẽ exp̃ſſa: aliàs sũt retractãda. Sed certè hoc dictũ nõ ẽ uerũ, nec Archi. ita loqt̃, & ꝯ hoc dictũ aptè eſt tex. ĩ c. ad audiẽtiã, & c. dilecti. ĩ. e. ubi excõicatio lata poſt app. extraiudicialẽ ẽ nulla; ad idẽ c. cũ parati, ſtatim ſequẽs iũcta glo. ĩ uer. obtẽtu applĩonis. ĩ. e. nec video rõnẽ diuerſitatis, utrũ cã appellãdi ſit iure exp̃ſſa, uel nõ. Illud. n. requirit̃, qñ eſt adiecta clã, applĩone remota, ut ĩ c. paſtoralis. ĩ. co. Iõ cõcludẽdo mãm dico ſic, ꝙ aut q̃ritur de ĩnouatione poſt appella. iudicialẽ, aut poſt extraiu. Primo caſu, ſi applĩo eſt legitima, puta ex grauamine interpoſito, oĩa ſunt nulla poſtmodũ ĩnouata, & reuocabũt̃ p uiã attẽtati; uide tex. no. cũ gl. pleniſſimè ĩ c. nõ ſolũ, eo. ti. li. 6. Scđo caſu, qñ poſt appel. ex̃iudicialẽ, ſi applĩo fuit interpoſita a iudice, nõ ualet qcqd facit iudex ꝯ appel. ut ĩ d. c. ad audiẽtiã, & d. c. dilecti. Si uerò nõ fuit appellatũ a iudice, ſed a parte, & tũc ſi applĩo fuit interpoſita ex cã ꝓbabili & ueriſimili; actus poſtea ſecutus eſt nullus; ad hoc c. 1. s̃. e. ẽm lec. quã ibi dedi. Nã ibi archiep̃s ꝓcedebat ut pars in collatione bñficiorũ; ad idẽ ĩ. eo. c. bonę, & dic latius ut ibi dicet̃ de effectu iſtius appel. extraiudicialis, uide ẽt p d. Ant. in d. c. dilecti. ĩ. co. ubi ex tex. illo colligit, ꝙ attẽtatũ poſt applĩonẽ extraiudicialẽ eſt ipſo iure nullũ: qñimo appellat̃ nõ ut a parte, ſed ut a iudice. Et ſic dixit limitãdũ qđ no. ĩ c. cõſiderauimus, de elec. ſed diſtingue cauſam appellandi, ut s̃. dixi.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatus repellitur tam a petitione iudiciali, quàm extraiudiciali.*

2 *Excõmunicationem alterius poteſt etiam tertius denuntiare & excipere.*

3 *Legatus principis ſecularis poteſt eſſe etiam prælatus, uel epiſcopus.*

4 *Nuntijs uel alijs creditur non ſolum ſi aſſerant ſe aliquem citaſſe: ſed ſi aſſerant aliqua, quæ ſint uicina & proxima ipſi citationi, nu. 12.*

5 *Præſentiam ſui facere dicitur ille, qui exhibet præſentiam ſuam corporalem, non autem per nuntium, uel epiſtolam.*

6 *Citatio ſine termino ualet; & citatus debet comparere quàm citius poterit.*

Citatus ſi ex impedimento non comparet in termino, debet comparere, quam citius poterit.

7 *Citatus ſi eſt in legatione, uel alia expeditione, an dicatur legitimè impeditus, adeo, quòd debeat potius parere illi, a quo habet legationem, quam citanti?*

Legatus papæ eſt tanquam papa.

8 *Clericus ſiue alius prælatus ſi citetur a duobus ſuperioribus uno eccleſiaſtico & alio temporali, cui debet potius parere.*

9 *Obligatio iurata quæſita alteri non poteſt etiam per papam tolli.*

10 *Papæ non eſt obediendum, quando ex tali obedientia ueriſimiliter timetur ſcandalum uel aliquod malum futurum, uel ſi præcipit contra ſtatutum uniuerſalis eccleſiæ.*

11 *Papa in dubio præſumitur moueri ex iuſta cauſa.*

12 *Cui magis credatur nuncio uel parti: uel nuncio uel notario, & quanta fidei adhibeatur iſtis nuncijs.*

13 *Confeſſio facta calore iracundiæ non ualet, niſi data perſeuerantia.*

14 *Excõicatio fulminata poſt appellationem etiam extraiudicialẽ nõ ualet. 15.*

16 *Appellatio interpoſita in abſentia iudicis an ualeat?*

17 *Obedire tenetur ſubditus ſuperiori, licet ipſe ob hoc appellauerit friuolè.*

C A P. XI.

CVm parati. Prætextu appellationis ñ debet ſubditus contẽnere ordinariũ, ita cõiter ſummatur. ſed certè hæc ſummatio eſt nimis generalis, & de nihilo ſeruit p. c. ut debitus. ĩ. e. ſumma ergo ſic. Appellatio friuola nõ excuſat inferiorẽ, quominus teneatur obedire ſuperiori, ut de cõtẽptu puniatur, niſi innocentiã ſuã aliter purget; & eſt caſus ualde no. in eo, ꝙ dixit iſtũ puniendũ. Diuiditur. nã primò ponit, qđ opponebat cardinalis ꝯ epiſcopũ. Secundò excuſationẽ epiſcopi, ibi: *cumque.* Tertiò rñſionẽ ad illa, ibi: *cardinalis.* Quartò citationẽ ep̃i, ibi: *nos uerò.* Caſus literalis. Epiſcopus zamoreñ. quaſdã petitiones p nuntiũ ſuũ fecit corã dño papa proponi: quas cũ paratus eſſet admittere. I. diaconus cardi. olim in Hiſpania legatus propoſuit contra ipſũ, ꝙ cũ ad ſynodũ ſuã eũ uocaſſet, ad eius uocationẽ cõtẽpſit accedere; ꝓpter qđ ipſum excõicauit, & ſic excõicatus ſe fecit in ep̃m cõſecrari. Cũq; I. canonicus ſancti Iacobi pro ipſo epiſcopo firmiter aſſereret, ꝙ erat tũc ĩ legatione regis, & ideo ad ipsũ uenire nõ potuit; Cardinalis allegauit econtra, ꝙ nuncius ſuus inuenit eũ in Salamãtina eccleſia & nõ in legatione regis. Iterũ nũcius ep̃i allegauit, ꝙ ab ipſo cardinali appellauerat ante ſñiam latã. Papa uerò his intellectis conſiderato, ꝙ prætextu appellationis nõ debuit contẽnere ad uocationẽ legati uenire; præcepit eidẽ epiſcopo, quatenus uel in p̃ſona propria, uel p nuntios idoneos apoſtolico conſpectui ſe p̃ſentet ſuã, ſi poterit, innocentiã oſtẽſurus. Ber. 1 † Not. primò excõicatũ repellendũ non ſolũ ab eo, qđ petit in iudicio, ut in c. intelleximus, de iud. ſed ẽt ab eo, qđ petit extra iudiciũ; facit. c. pia, de excep. lib. 6. 2 † No. ſecũdò, ꝙ ẽt tertius p̃t excipere & denũtiare excõicationẽ alterius, maximè ſi fuit excõicator, licet officium ſuũ ſit finitũ, ut hic. 3 † Not. tertiò, ꝙ prælatus ẽt ep̃s licitè acceptat legationẽ principis ſecularis; & uide bonũ tex. iuncta gl. in c. ſi ep̃s. 18. diſt. Idẽ ur̃ dicendum in delegatione, ut in c. in archiepiſcopatu, de rapto. aliquid tetigi in c. 2. de iudi. 4 † No. quartò tex. ualde no. ꝙ nuntio creditur nõ ſolũ ſuper nuda citatione: ſed ẽt ſuper his, quę ſunt uicina & proxima citationi; ut quia reperit citatũ in certo loco, ut. ĩ. latius dicã. 5 Itẽ no. † ꝙ quis exhibet pręſentiã ſuã p ſe uel p nunciũ ſeu per procuratorẽ; & ſic cõiter notant hic doct. allegantes. c. ep̃s. 18. diſt. Ego dico, ꝙ ẽm propriã ſignificationẽ uocabuli ille dr̃ ſe p̃ſentare, q exhibet p̃ſentiã ſuã corporalẽ; hoc patet ex etymologia uocabuli, ad quod uide bo. gl. quã no. in clemẽ. dudũ, de ſepul. in uerſi. pręſentari; facit quod legi. & no. ĩ c. ea noſcit̃, de his q̃ fi. à p̃la. Et hoc bñ notabis ꝓ ſtatutis & alijs diſpoſitionibus requirẽtibus p̃ſentiã alicuius ad certũ actũ. & iſte tex. põt adduci ad hãc ſñiam: qa papa hoc exp̃ſsit, ut poſsit ſe p̃ſentare p nũtios: ſecus ergo ſi ñ exp̃ſiſſet: uide tñ ꝓ p̃rio d. tex. q melius facit ĩ c. pe. de iur. cal. ſed 6 illud ꝓcedit p p ſubiectã materiã; & dic ut ibi. † Vltimò nota unũ, ad qđ quotidie ſolet allegari iſte tex. & nunquã obliuioni tradas, ꝙ citatio ſine termino [b] ualet, & debet cõparere citatus, q̃ citius p̃t, cũ quodã tñ tẽperamento. nõ. n. tenet̃ illico currere. Pro hoc. l. quod dicimus, & l. ratũ, ff. de ſolut. & uide Inn. in c. ſi. qui ma. accuſ. poſ. ubi dicit idẽ eſſe ĩ citatione generali, ut ualeat ſine termino mõ pręducto; qđ no. Ad idẽ facit c. cũ dilectus, de dolo & cõtumac. ubi dr̃, ꝙ nõ ualẽs cõparere in termino pręfixo debet cõparere poſtmodũ, q̃ citius põt. Ecce ergo, ꝙ ſecunda citatio remanet ibi ſine termino; & uide quod ibi dixi, & hoc tenent communiter canoniſtæ. uide Spec. in tit. de cita. §. ſequitur, uerſi. quid ſi non

SEB. SAPIA.

a Attentata. Vide Bal. in conſil. 113. inci. ꝓponitur, ĩ 1. parte. Old. in cõſi. 200. inci. orta mã. Cardi. in conſi. 150. inci. ſup p̃miſſo, col. 4. in fi. & hæc declara & reſtrige, ut p Iaſ. ĩ l. 1. col. 2. C. đ bo. poſ. ſecundũ tab.

b Sine termino. Et idẽ dicit Bal. ĩ l. ſub hac ꝯditione, ff. de condi. & demõ. & idẽ clarius dicit Ang. in l. ut p̃fectius, C. đ anna. exce. dicens ita tenere Spe. in titu. de cita. & de hoc uide ẽt p Ro. in l. ſi ex legati cã ff. de uer. obli. ubi dicit, ꝙ in citatione extraiudiciali nõ requirit̃ dies. & ad hoc dicit eſſe gl. fi. in uer. requirũt in cle. 1. de heret. Sed illa gl. iudicio meo nõ ꝓbat hoc, ſi referat̃ ad tex. qa loqtur, qñ citato extraiudicialiter eſt p̃fixus certus terminus a iure. quo caſu hoc fatetur ꝙ ualeret, & ita ĩtelligatur illa gl. & ẽt ꝓbãt iura p eũ alle. Sed tu magis ad ꝓpoſitũ dicas, ꝙ licet in citatione nõ apponatur hora; tñ intelligit̃ ꝙ citatus debeat cõparere hora cõſueta, ẽm Inn. in c. cũ nobis olim, de elect. quẽ refert & ſequit̃ Bal. in c. 1. in fi. 4. col. uer. q̃ro utrũ, in ti. de mili. uaſal. q con tu. e ſt. & propriè Inn. in d. c. cũ nobis, loqtur de citatione extraiudiciali. & uide circa p̃dicta & ad ea q̃ ponit hic. d. Ant. pleniſſimè Ro. in repe. rub. ff. de arbi. in 6. col. & copioſè & elegãter in l. 1. §. nũtiatio, ff. de ope. no. nun. in impreſſis nou s in 5. co.

Adde an citatio generalis arctet, Ro. conſil. 369.

SEB. SAPIA.

b Sine termino. Vide Feli. cõcludẽtẽ, ꝙ cõiter te-

netur talem citationẽ ualere, in. c. cõſuluit, col. 2. uer. no. tex. ibi. ea. hora. s̃. de of. del. uide And. Sicu. in conſi. 8. col. 15. in. 1. uol. & in cõſi. 3. col. 12. in. 2. uol. Fel. in. c. quia iudicante, in. 1. col. s̃. de reſcript.

ANT. FRAN. An ualeat citatio ſine termini p̃fixione, uide Bar. & doc. in. l. liber hõ. §. decẽ hodie, ff. de uer. ob. ubi dixit, ꝙ citatio ſine die & hora non ualet. & uide Cy. in. l. fina. C. de fer. & not. in l. aut qui aliter. §. 1. ff. quod ui aut clam, & in. l. fi. C. de iur. do. impet. & habetur in aut̃. de exhi. & introdu. re. in. §. ultimo & per Spe. in titu. de citatione, in. §. ſequitur, in uerſi. quid ſi non præfixerat. & Ioan. An. & moder. in. c. fin. de fer. ubi tenent, ꝙ ualet citatio abſq; termino in præfixione, & tenetur citare, cũ primum poteſt, tempore tamen congruo, per tex. ĩ. c. cũ dilecti, de dol. & contu & circa mãm citationis vide bonã gl. in. c. 1. de mil. uaſal. q cõtu. eſt iu vſi. feu. & gl. in c. de illicita 24. q. 3. & gl. in. c. ſi ep̃s. 3. q. 2. 235 boci, dc.

a Duobus ſuperioribus. Adde Rom. conſi. 48. ubi ponit de confederato cũ rege Angliæ & Franciæ, cui magis parere debeat.

SEBA. SAPI.

b Obediẽdũ. Quòd non ſit papæ obediẽdũ, ubi imminet pc̃m, tenet Feli. ĩ. c. ſi qñ, col. 2. s̃. de reſc. Ab. in. c. cũ teneamur. ĩ. de prębend. & Feli. in c. accepimus, col. 1. de fide inſtru.

SEBA. SAPI.

c Materia. Vide de hac materia Feli. in. c. 1. colu. 6. uer. quarta concluſio, s̃. de off. iud. & in c. propoſuiſti, in uerſi. 1. cõcluſio, s̃. de proba. & an uilis p̃ſona poſſit eſſe nuntius, tradit idẽ Fel. in c. prudẽtiã, co. fi. in uer. gl. in uerbo literatoriæ, s̃. de of. dele. uide ad hãc mãm Alex. in conſi. 2. in cipi. conſideratis his, in. 3. uol.

c Materia. An credatur nuntio dicenti ſe citaſſe, de hoc per Archid. in c. uenerabilibus. §. idem eſt, de ſenten. exc. in. 6. & uide omnino de hoc per Ang. in repe. l. ſi uacantia, in. 1. chart. C. de bo. ua. lib. 10. Et adde, ꝙ qñ creditur nuntio de citatione, ſtatur eius dicto ſine iuramento: quia cũ à principio qlibet qui creatur nuntius iuret, ꝙ fideliter exercebit ſuũ offm̃, poſtea eius relationi ſtatur ſine iur̃o ẽm Bald. in. l. 2. circa princ. C. de ſpor. Et ſcias, ꝙ ſi nuntius retulit ſe citaſſe extra territorium, quẽ non citauit, nõ põt puniri niſi in loco relationis. hoc dicit ẽt Bal. in. l. nullũ, in fi. C. de teſti. & adde, ꝙ in relatione, quam facit ipſe nũcius, nõ eſt neceſſaria p̃ñtia partiũ, ẽm ip̃m Bal. in. l. ĩ minorũ ĩ. 2. co. C. in q. cau. reſt. ĩ integ. nõ eſt neceſ. & optime facit qđ no. d. Ant. in. c. ueniens, el. 1. in princ. 3. col. de teſt. Itẽ ſcias; ꝙ qñ iudex cõmiſit parti p̃tãtem citãdi alterã partẽ, tũc nõ ſtatur uerbo citantis, hoc dixit etiã ipſe Bal. in. l. ſi ut proponis, colu. 2. circa fi. C. qũo & qñ iu. Itẽ adde, ꝙ nuntius ĩpeditus nõ põt facere relationẽ p aliũ, ſed iudex dẽt mittere ad eum aliquem, qui ſuſcipiat relationem, ita ſin. dicit idem Bal. in. c. cũ dilecti, in fi. 4. co. ſupra. de do. & cõtu. ubi ẽt plenè examinat an nuntius poſſit explicare relationẽ p aliũ, de quo vltimo ẽt uide per Bal. in l. ſi ꝓcuratorẽ. §. ſi quis mandauerit, ff. mãda. & in. c. fi. in pen. col. de do. & contu. Itẽ adde ꝙ nuntius non p̃t aliquẽ capere p̃ſonaliter, niſi ſp̃aliter habeat cõmiſſionẽ iudicis, de qua cõſtet per publicam ſcripturã, uel autenticum inſtrumentum, ita dicit idem Bald. in l. conſentaneum, in 2. col. C. qũo, & qñ iu. uide Bal. in conſ. ſuo inci. Guidotinusquidã. ubi ponit qualiter puniri debeat fieri faciẽs falſam relationem. Qualiter autẽ puniatur nuntius publicus, qui retulit falſum, uide Bal. in. c. fi. ĩ. 2. col. de dolo. & cõtu. qui ad hoc all. no. ĩ aut̃. de armis. Et utrum nuncius poſſit facere ſuam relationem die feriato, dicit idem Bal. ꝙ non in d. l. in minorum, in. 2. col. in uerſic. ſed hoc eſt dubitandum, ſed contrarium tenet Iaco. Butri. in. l. dies feſtos, C. de fer. Sed Bald. ibi dicit tutius eſſe, quòd ipſa relatio fiat die iuridica. Item adde, quòd quando iudex ĩ cauſa eligit nuntiũ, non poteſt amplius ipſum mu-

ſi nõ p̃fixi. ubi tenet qđ s̃. dixi, licet Cy. alr̃ ſenſerit in. l. fi. C. de fer. ſed tene primũ; ꝓ quo ultra p̃dicta facit. c. cupientes 1. rñ. de elect. lib. 6. 7 † Quęro pręſuppoſito ꝙ iſte ep̃s fuiſſet t p e citationis legati in legatione regia, an ex hoc fuiſſet excuſatus? ſol. gl. 2. primò arguit ꝙ ſic. ſecundò arguit in cõtrarium. tertiò ſoluendo diſtinguit, ꝙ ſi mandatum regis pręuenit mandatum cuiuſq; pręlati citra papã, obtemperandum eſt regi, dũmõ ab ipſo teneat regalia: ſecus, ſi à papa uocatur, uel à legato ipſius, qui tenet uicẽ papę. No. ex hoc ultimo, legato obediendũ tanq̃ papæ; facit quod legi. & no. in. c. ſi. 94. di. Sed aduerte, quia gl. vr̃ ꝯ iſtũ tex. nam ſi legatio regia nõ excuſaſſet ep̃m a cõparendo corã legato, fruſtra fuiſſet hic allegatum, ꝙ non erat in legatione regis. Itẽ papa in citatione dicit, ꝙ obtentu appellationis nõ decuit contẽnere legatum: ſecus ergo obtentu legationis. nã ſi legatio nõ excuſaſſet eũ, papa illã cãm con8 futaſſet, ſicut fecit in appel. † No. tñ gl. in alio in eo, ꝙ ſentit ꝙ clericus non obtinens regalia, i. bona feudalia à principe ſeculari non debet prętextu uocationis principis reſiſtere mãdato ſupioris ſui, quia clericus q̃tuncũq; ſimplex, maximè ſi eſt ſacerdos, nõ ſubiicit̃ ĩ aliquo iudici ſeculari, ut in. c. cum. non ab hoĩe, de iud. imò dignitas ſacerdotalis excedit oẽm dignitatem ſecularẽ. 96. diſ. c. duo ſunt. Et quo ad mãm gl. dicit Inn. ꝙ ſi archiepiſcopus uocat ep̃m, uel aliũ pręlatũ ad cõcilium, uel ad cãm, & rex ante uel poſt uocauit eundem, licitè põt prætermittere mandatũ archiep̃i, & ire ad regẽ, cui honor eſt deferẽdus per iura, quę primò allegat glo. qđ intelligit Hoſt. de tenẽte regalia. Sed ſi archiep̃s p̃cepit, nõ obſtãte uocatione regia dẽt corã eo cõparere qa magis eſt obediendũ ſpiritui, q̃ corpori, & uinculũ ſpũale eſt fortius, q̃ carnale. De papa dicit, ꝙ ſibi ſemp eſt obtẽperandũ relictis oĩbus, dũmõ nõ pręcipiat aliquid ꝯ deũ. Et tñ dicit Inn. ꝙ uocatus à diuerſis debet multa reuoluere. debet. n. conſiderare, an uocantes ſint pares, & qs primo uocauit. Itẽ qs eſt in maiori neceſſitate, ar. in. l. ſi quis in graui. §. ſi cũ oẽs, ff. ad Sylle. & l. ꝯ pupillum, de re iudi. Ego arbitror, ꝙ pręmiſſa dicta Inn. & Hoſt. non ſunt indiſtinctè uera. Quid. n. ſi pręlatus rõne feudi aſtringit̃ ad aliquod ſeruitiũ t p ale & perſonale, & urgẽte cã uocatur à domino ſeculari, ſuperior aũt eccleſiaſticus reuocat pro modica cã? ñ puto, ꝙ q̃tũcũq; iſte hoc intẽdat, teneat̃ p̃termittere citationẽ principis. ſatis. n. eſt, ꝙ data paritate in reliqs p̃ferat̃ ſupior eccleſiaſticus, ſecus, ubi cætera non ſunt paria, ut qa ille ſecularis primo uocauit, & eſt in maiori neceſſitate cõſtitutus. vñ uide in ſĩ'i Inn. in. c. cum iãdudũ, de p̃bẽ. ubi tractat de eo, q uocabat̃ eodẽ t p e à duobus ſupioribus a 9 eccleſiaſticis † Idẽ forte poſſet dici ĩ p̃p̃, ut ſine cã non poſſit impedire, quomin⁹ ille p̃latus teneat̃ obedire principi ſeculari ẽm iur̃m ſuũ occaſione feudi p̃ſtitũ. Non. n. p̃t p̃p̃ tollere obligationẽ iur̃alẽ q̃ſitam laico, ad hoc cle. paſtoralis. de re iud. & dictũ Inn. in. c. cum inter. P. de re10 nun. † Et adde ſing. dictũ eiuſdẽ in. c. inqſitioni, de ſent. exc. ubi dicit non eſſe obediendũ [b] papæ, ſi ex eius mãdato ueriſimiliter timet̃ ſcãdalũ, uel aliquod malum futurũ. Itẽ ſi p̃cepit ꝯ ſtatũ uniuerſalis eccleſiæ ſine cã manifeſta, ut no. idẽ Inn. in 11 c. quãto, de conſue. † Fatendũ tñ eſt, ꝙ in dubio debet citatus obedire papę, qa p̃ſumendum eſt eũ moueri cũ cã iuſta, no. in. c. quę ĩ eccleſiarũ, đ cõſti. & p legiſtas in l. fi. C. ſi ꝯ ius uel uti. pub. Ponderet ergo citatus oẽs circũſtãtias, & ea, quæ dixi. s̃. poſt Inno. & ẽm illa obediat uni, uel alteri. ubi ãt prælatus ñ teneret t p alia à rege, dicit Hoſtiẽ. ſemp obediẽdum ſu12 periori eccleſiaſtico. † Quæro etiam & reuoco in dubiũ, an nuntio ſit credẽdũ? Sol. gl. 2. primo inducit in argu. iſtũ tex. ꝙ ſic. Opponit̃ in ꝯ̃riũ de. c. prudentiam, de offi. delega. vbi vr̃ reqri lr̃a citatoria vltra nuntiũ. Demũ concludit, ꝙ nuntio publico & iurato eſt credendũ circa citatiões: in aliis ſecus; quaſi ſentiat gl. ꝙ ubi ñ. eẽt nũtius public⁹, tũc reqrit̃, ꝙ ſit literatoriè deſtinat⁹ & ſic p̃t intelligi dictũ. c. prudẽtiã. Idẽ, ꝙ iſta ſentit gl. in. c. propoſuiſti. 82. diſt. & 4. q. 3. c. placuit. §. itẽ in criminali. Hoſt. dicit ꝙ bon⁹ iudex arbitrabit̃, cui magis ſit credẽdũ, an parti, vel nũtio habito reſpectu ad cãę quãtitatẽ & p̃ſonarũ qualitatẽ. Quid. n. ſi nũti⁹ dixit ſe citaſſe ep̃m & ep̃s iurat ſe nũq̃ ab illo citatũ credem⁹ ne poti⁹ nũtio uti li p̃ſonę, q̃ ep̃o cũ iuramento? maxime qa p p oſtmodũ tanq̃ cõtumax ñ poſſet appellare; & đ hoc p Spec. & Io. An. in ti. đ cita. §. ſeqt̃, uer. ſđ nunqd crederet̃. Et ut habeat̃ mã [c] collecta, tria ſunt vidẽda. nã qñq; ẽ cõtẽtio inter partẽ & nũtiũ; qñq; inter nũciũ & notariũ, qa nũti⁹ negat ſe retuliſſe, & notarius ſcripſit. qñq; eſt cõtentio inter partem & nũtium nõ ſuper nuda citatione, ſed ſuper uerbis ꝓlatis a citato. P̃rio caſu concludit Io. And. poſt

tare, ita dicit Pa. de Caſ.in.l. teſtaméta,C.de teſt.& dicit ꝙ Bald. ad hoc ſp cōſueuerat alleg.text. in.l.in fraudem,§. quoties, in uerſi. ea q̃ manu cōmētarieſis,ff.de iure fiſci. Itē adde,ꝙ ſtatur relatiōi nūtii, an potuerit citandi habere copiam, ꝓbatur ſecūdum Bald.in l. properandū.§. ſi q̄dem circa mediū,ꝑ illū text.C. de iud. Et ſi nūtius dicat ſe citaſſe unū, & ille neget, cui magis credi debeat, uide oīno ꝑ Bal. in.l.1.§.ſi quis neget,in.12.colū.ff. quēad.teſta.aper. Adde, an credatur nūtio iurato, Pau.de Ca. conſi. 275. in primo impreſſis.Ro. conſi. 454. & Franc. de Ari.conſ.33.

a Venerabilibus. Et ibi de hoc ſcilicet an credatur nuntio referenti de uerbis citati, uide per Do.& ad de circa prædicta ꝙ ſi citatus eſt cōtumax,iudex non pōt punire eius contumaciam aū relationem nuntii de contumacia, ſecundū Bar. in l.ſi finita. §.Iulianus,de dāno inf.& uide Bart.in l.apud Iulianum, ff.ex quib.cau. in poſ.ea.& ſequitur ibi Ang.dicens,ꝙ uidit ita pluries practicari. Itē an ſtetur dicto publici nuntii deponētis ſup facto alieno, puta ſi dicat factū homicidiū à tali,uide Barto. in.l.1.§.curat carnis,in fi.ff. de of. ꝑfec.urb. Item an negatiua ꝓbetur per diſcuſſionem nuntiorum, uide per Bar.in.l. hoc iure,ī fi.ff.de uer. obl. ubi uide late d.Alex. Itē adde, ꝙ ſtatur relationi nūtiorū, q̄ dñt ꝙ diſcuſſione facta nihil repertū eſt in bonis debitoris ſm Ang. in aut.hoc ſi debitor ī.2.& 3.col.C. de

multa in loco præa l. ꝙ ſm qualitates ꝑſonarū & quātitatē ꝑiudicii iudex arbitrabiť. Nā qñq; potius crediť ſimplici aſſertioni partis,q̃ uerbo nūtii, ut puta q̄a nūtius ē vilis ꝑſona, & ꝑs ē in dignitate cōſtituta & laudabilis uitę. qñq; exiget iuſtm ꝯ aſſertionē nuntii;qñq; plenā probationē; & hęc dicta cōiter tenentur, & ſunt multū ęqua;& facit à ꝯrio: c. ad audiētiā,de ꝑſcri. Scđo caſu principali uide Cy.in.l.ſi q̄s decurio, C.de fal.& Io.An. in Spe.ti.de inſtr.edi.§.reſtat, verſi.q d ſi unus. Et cōis cōcluſio eſt hęc,ut inſpecta qualitate notarii & nūtii iudex arbitreť, cui magis ſit credēdū.nā ſi notari⁹ ē ſuſpect⁹ ex antea geſtis, & ꝯ notariū eſt aſſertio nūtii,ñ credeť notario, ſed ceſſante ꝑſumptiōe ꝯ notariū, magis credetur ſcripturę ipſius notarii,q̃ nūtio,alle.tex. opt.ī.c.qm̄ ꝯ falsā,de ꝓba.ubi pl⁹ crediť notario ſcribēti acta ſeu ſcripturæ ipſi⁹ notarii. q̃ iudici. In tertio mēbro dicit Io.An.in Spe.ī ti.de cita.§.1.in prin.ñ eſſe credēdū nūtio,ſi dicat citatū dixiſſe,ſe ñ uēturū,vł ꝙ citatus intulit ſibi iniuriā & no.hoc ultimū dictū. Moueť,q̄a nūtio ñ crediť niſi circa offm̄ ſuū,qđ uerſať circa citationē & relationē citatiōis,ñ ergo ē ſibi credendū in aliis. Nec ꝑt dici,ꝙ fuit annexa citatiōi,q̄a citatio ualet & ē ꝑfecta q̃tūcūq; citat⁹ nihil dixerit. Et ita ſimpłr trāſit hic d.An.ſed tu uiđ tex. fin. a cum gl.in.c.uenerabilib⁹ a §.ſecus, de ſentē.exc.li.6.ubi dř, ꝙ ſi in iudicio citatus ꝑ iudicē dicit ſe ñ cōpariturū, tūc cōtumacia ſua ē notoria,ſec⁹ ergo,ſi ex̃ iudiciū. h.d.& uide gl.ibi q̃ hoc firmat, & eā ſeq̄ť Bar. ī.l.ex cōſenſu,ī fi.ff.eo.ubi plus ſentit, ſ.ꝙ ſi ī actu req̄riť trina citatio,& citat⁹ dixit nūtio ſe nolle cōparere,ꝙ dēt iterū ac tertio citari; quaſi illa rñſio nō ꝑiudicet. Sed ī ꝯriū vide Inn.ī.c.ad petitioné,đ accu.vbi dicit oppoſitū ei⁹,qđ tenet Bar. ut ñ ſit neceſſe hoc caſu geminare citationē. Idē reperio ēt ſeq. d.de Ro. deci.260. Idē ſentit gl.ī.l.fi.ff. đ reſti.in integ. Ego hęc dicta ſic cōcordarē, ꝙ ſi ī iudicio dixit q̄s ſe nolle cōparere in termino, poterit iudex incontinenti contra eum tamquam contra contumacem procedere; & hoc caſu loquitur text. in d.§.ſec⁹;& vide no.dictū Inn.ī.c. Cumana,đ ele.ī additiōe. Aut ex̃ iudiciū dixit nūtio ſe nolle cōparere;& tunc credo expectādū lapſū termini: q̄a aſſertio nūtii ñ facit plenā ꝓbationē ꝑ ſupradicta; tū q̄a cōfeſſio extraiudicialis non dēt pręiudicare reſpū criminis cōtumacię,maximè q̄a potuit hoc dixiſſe ex iracundia.
13 †Et confeſſio facta calore iracundiæ, b
b non tenet,niſi in ea deť ꝑſeuerātia,ut eſt gl.no.ī.c.ex literis,de diuor. Sed ſi in termino nō cōparuit, tūc q̄a īſurgūt duę ꝑſumptiōes ꝯ abſentē, una q̃ oriť ex cōtumacia ſua,ut eſt tex.no.ī.c.nullus,de ꝑſū. Alia q̃ orta eſt ex relatione nūtii,tūc iſte duæ ꝑſumptiōes ſił iunctę. ꝓ panť,ut ille ampli⁹ nō citeť:q̄a ſatis liquet illū nolle

cōparere,& citatiōes geminanť ſolū, ut appareat đ uolūtate citati,ut no.Inn.ī c. ad petitioné,đ accu.& ꝙ dcm̄ nūc faciat ī hoc aliqualē fidē,adduco tex.exꝑſſū hic ꝯ opi.Io.An.& aliorū.hic.n.allegabať dictū nūtii,ꝙ fuerat iſte reꝑtus ī eccła Salamātina,& ñ ī legatiōe regis, & tñ hoc ñ ē đ neceſſariò comitātib⁹ citationē,ſed ē act⁹ ꝓpinquus citatiōi. Et ꝑ hoc ꝑñt ad
14 cōcordiā reduci opiniōes ꝯriæ.†Gl.ī ver. obtētu,ī ſui prī.ē facilis,poſtea opponit. vř.n.ꝙ excōicatio iſta ñ debuit teneť, q̄a ꝑceſſit applło,quā cardinalis ñ ignorauit ad hoc.ſ.e.c.ſi duob⁹,&.j.đ ſen. exc.c. ꝑ tuas.ſo.gl.ꝙ hic ñ ꝯſtabat iſtū epm appellaſſe ſaltē ex łtima cā, & in dubio magis debuit credi cardinali & nūtio ſuo,q̃ iſti epo allegāti. Itē fuit ī culpa, q̄a ſaltē debuit ire & allegaŕ priuilegiū ſuū,ſeu cām
15 quare cōparere ñ poterat. †No. plura ex hac gl.priò ꝓbat aptiſſimè iūcto tex. ꝙ excōicatio lata p⁹ applłonē extraiudicialē łtimā ē ipo iure nulla,& act⁹ geſt⁹ à iudice p⁹ applłonē extraiudicialē ñ ualet. ſi.n. applło hic fuiſſet łtima ñ ualuiſſet excōicatio,ut ī gl.& hāc gl. allegaui.ſ. c. ꝓxi.
16 ubi uide.†Scđò colligiť ex glo.ꝙ applło interpoſita ī abſentia iudicis,ſi ē ałs łtima,tenet & ualet,& ſuſpēdit iuriſdōnē iudicis in illa cā. Nā iſta applło fuerat interpoſita ī abſentia legati,ut colligiť ex tex. Sed aduerte,q̄a tex.vř req̄rere, ꝙ iudex applłonē ñ ignoret, & facit qđ not. Archi.ī.c.applło.j.e.li.6. Ego vero ñ credo req̄ri ſciam iudicis,ſed dicerē,ꝙ parti appellāti ñ ꝑt īputari, quare hoc ñ deduxit ī notitiā iudicis,& tūc tallis applło ñ tueť appellātē. Aut nō ē q̄d īputeť parti; ut q̄a citationē recepit lōge agēs, & timuit excōicationē uериſimiłr futurā,nec poterat ītra tꝑs hře copiā iudicis,à quo, vel ad quē,& tūc talis appel.facta ī ꝑſentia bonorū virorū defendit appellātē,ut ñ teneāt geſta ꝑ iudicē ꝯ eū,ad hoc no.dictū Inn.j.e.c.dilectus,ī uer. ſi de applłone innotuerit &c.cui⁹ dicta diſtigue ꝑ ſ. dicta. & uiđ qđ lati⁹ ī hoc dixi.ſ.e.c.ſuggeſtū. Nō ob.ꝑdictis:c.ſi duob⁹.ubi pōderať ignorātia iudicis;q̄a ñ loq̄ť ibi de iudice,à quo,ſed de iudice,ad quē,cuius iuriſdō ñ erat adhuc ſuſpēſa;ſed ſecus in caſu noſtro. Vlt.opp.vř.n. qđ ꝑꝑ nō debuit iſtū epm citare,ut veniret ad curiā,q̄a cardinalis oppoſuit đ excōicatiōe ꝑ uiā excep. q̃ habuit effectū ſuū eoipſo, ꝙ papa noluit admittere illius epi petitiones, ut in.c.2.de or.cog.Sol.gl.fi. ꝙ cardinalis,ñ ſimpłr excepit:imò denūtiauit dño papę cōtumaciā ſuā & excōicationē &c. ut ī gl.Et no.in hoc gl.ex qua collige, ꝙ pl⁹ oꝑať denūtiatio,q̃ exceptio.nā exceptio ſolū oꝑať effectū repulſiuū; denuntiatio uero effectū ēt procedēdi ꝯ denuntiatū. Vel dic extra gl. ꝙ ꝑꝑ hic inchoauit nouū ꝓceſſum audita cōtumacia & excōicatiōe illi⁹,ꝓbat hoc qđ no.Io.An. ī c.mādatū,đ reſc.Vlt.not.ex fi. gl. iūcto tex.ī eo.†ꝙ dixi ī ſūmario,ꝙ ꝯtēnēs adiŕ ſupe

pi g.& Bar.in. l.à diuo Pio.§. in uēditione,in.2.col. ff.de re iud. Et an iudex debeat credere relationi nūtii,uide oīno late Sali.in.l.abſentē, in.4.col.C.de accu. Item adde hic quod pulchre ſcribit Lap. in alleg. 14.in fin. 3. colu. & uide Bald. in l.1.in prin.in ult. col.in apoſt.ff.de fer.& oīno quod no.Bar.in.l.diuus 2.poſt mediū,ff.đ cuſt. re. & uide ēt Bal.in.l.2.in apo. in.e.tit.de fer. Itē an pars teneātur credere nūtio citanti dicenti ſe habere cōmiſſionem niſi oſtendat uide latiſſime ꝑ Imol.in.l. ex conſenſu.§.eū q̄,in.3. char.ff. de app. & per Do.in.d.c.uenerabilibus:§.ſecus,de ſent. excō. li.6. & an aliquo caſu poſſit citare ſine cōmiſſiōe iudicis, uide oīno per Bal. in.l. cum clerici, C.de epiſ. & cle.& d.Ant.in quodā cōſi.incip. Ieſu Chriſti,& matris eius,in fin.2. co.ubi dicit ꝙ ex hoc,ꝙ non apparet de cōmiſſione iudicis,non redditur citatio nulla. adde Bal.in.l. eadē rōne,ff. de fer. Itē adde, ꝙ in curia Romana ſufficit,ꝙ fiat citatio per curſorē papalem,licet non fiat per nuntinm proprium,ut concludunt d.de Ro.deciſi. 320. ordine meo nouiſſi.

Adde an credatur nūtio de executione, Ro. cōſ. 163.

ZACHARI.

b Calore iracundiæ Adde Lud.Boma. ſing.ſuo.510.inc. uiſo commētari. l.quicquid, circa mediū.ubi alleg. gl.per iſtum alle. pro fin.ad quod ꝑ eum hic allegať, & dixi in apo.ad iſtū.in.c.atli clerici,nu.15. in uerſi. calore iracundiæ, ſupra de iudi.

ſuperiorem ſeu obedire pręextu applłonis friuolę punienadus eſt,ſecus dic,ubi nō cōtempſit obedire,ſeu appellauit a a ſententia. licet enim denuntietur appellatio iniuſta,nō per hoc punietur. Sic intellige quæ dixi in c.ad noſtrā,ſ.e.& ſic tempera gl.in l.1.ff.a qui.app.nō licet.ubi dř, ꝙ de iure cano.nō puniť temerè appellans,de quo uide in c.ut debitus. j.e.ubi latius hoc examinabo. Hinc uſq; ad fi.libri nō recitabo.gl.ꝑ q̄ōnes & oppoſitiones,ut hactenus feci, tū ut euitē prolixitatem, cùm huius ſecundæ partis uolumen ſit nimis magnum:tum quia alias ſatis copioſè in ſcholis hunc titulum legi.unde illis reportationib.decreui eſſe contentus,& ſi quid defecerit,in additionibus ſupplebo.

SVMMARIVM.

1 *Appellari poteſt a promiſſione iurata,quando promittens ex hoc grauaretur, alias ſecus.nu.3.*
2 *Excommunicatus quando abſoluitur, iurare debet de parendo mandatis eccleſiæ,uel iudicis.*
4 *Arripiens iter ad principem cenſetur proſequi appellationem.*
5 *Iuramentum generaliter præſtitū debet intelligi ciuiliter,& reſtringi ad cauſam honeſtam & uериſimiliter excogitatam.*
6 *Terminus eſt dandus ſeu moderandus ſecundum locorum diſtantiam & perſonarum qualitatem.*

CAP. XX.

a 1 AD hæc. a† Qui iurauit ſtare mandato eccleſię, non auditur appellans cōtra iuramentum: tamen de facto grauatus. appellare poterit,hoc dicit, cum ſeq. Vel ſumma compendioſius ſic. Si mandatum factum ei, qui iurauit ſtare iudicio eccleſiæ, excedit limites iuramenti & licitę promiſſionis, appellare poterit: alias ſecus. ſecunda pars,ibi. *Id tua.* Caſus literalis. Aliqui iurant,quòd ſtabunt iudicio eccleſiæ & poſtea appellant. quęſitum fuit quid agendū ſit de iſtis? Reſpon. pa. quòd iudex debet compellere eos,ut obſeruēt iuramentum ſuum,uel quod intra.40.dies poſt appellatio-
2 nem ſuam iter arripiant ad eam proſequendam. Ber.† No. primò ex tex.ꝙ is,qui ab excōmunicatione abſoluitur,præſtat iuramentum de ſtando iudicio eccleſiæ. quandoque iurat obedire mandatis iudicis,ut in cap.ex tenore,de ſen. excommu. In effectu tamen non eſt differentia inter iſtas
b duas formas b iurandi:quia in qualibet intelligitur de mādato iſto. Ad hoc c.quintauallis,& c.ueniens,de iureiuran. Et uide glo.not.quam tene menti in d.ca.ex tenore. Et aliquid no.j.eod c.proxi.& intellige,quod dixi per iſtū text. quando quis fuit excommunicatus pro dubia offenſa ſeu pro dubia contumacia. Nam ſi manifeſta eſt offenſa ſeu cōtumacia, non debet regulariter excōmunicatio relaxari,niſi prius pręcedat integra ſatisfactio contumaciæ uel offenſę,ut in c. ex parte,el.1.j.de uerbo.ſignifi.& in c. uenerabilibus.§.ſecus,eodem titu.lib.6.& latius dicam in c. ſequen.
3 † Secundò not.quòd appellationi interpoſitæ contra iuramentum prius interpoſitum per appellantem non eſt deferendum:& hoc ubi clarum eſt appellationem obuiare iuramento:ſecus ubi dubitatur: quia tunc debet admitti appellatio; & ſic intellige alternatiuam huius ca. ſic etiam redu-
4 citur ad concordiam iſtud.c.cum ſeq. † Vltimo no.ꝙ arripiens iter eundi ad iudicem,ad quem,uidetur proſequi appellationem. Item quòd iudex,a quo, poteſt præfigere terminum ad iter arripiendum, uel ad appellationē ꝓſequendam;de quo dic ut latius dixi in c.perſonas,ſ.eo.in gl.1. in fi.& dicit Inn.quòd ſiue quis iurauerit, ſiue nō,nunquā auditur appellans,niſi grauetur,ut in d.c.ut debitus.j.e. & ſic tranſeūt cōiter doct. Sed aduerte,quia ſecundum hoc de nihilo prouideret iſte text.ideo dico,ꝙ ratio dubitandi fuit: quia iuramentum de ſtando mandatis eccleſiæ fuit generaliter præſtitum; ideo uidetur generaliter intelligendū, de
5 maio.& obedien.c.ſolitæ.† Sed ratio decidendi in ꝯriū fuit
c quia iuramenta c generaliter ꝑſtita debent intelligi ciuiliter, & reſtringi ad cām honeſtam, & uериſimiliter cogitatā,ut in c.quintauallis,& c.ueniens,de iureiu. Ideo ſi mandatum iudicis excedit fines iuramenti, pōt licitè appellari: quia iuramentū hoc caſu non urget,ut in dictis iuribus & declara.prout no.in c.ſequen. In gl.2.ibi: ñ arctatur ad hoc; intellige ꝙ nō arctatur ad iſtū terminū in aliis cauſis,ſeu in aliis
6 caſib. † Quia iudex debet moderari terminū ſm locorum diſtantiā,& perſonarum qualitatem,ut in c.cum ſit Romana ſ.e. Sed in iſto caſu iudex debebat pręfigere iſtū terminū, ex quo papa hoc uoluit moderari in iſto caſu. Vel ēt dic, ꝙ uoluit ꝑ hoc papa inferre ꝑtātē iudicialiter moderandi,niſi ſubeſſet legitima cā.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutio ab excommunicatione poteſt fieri etiā non præſtito iuramento de parendo mandatis eccleſiæ,& non ſeruata forma.*
2 *A promiſſione iurata de parendo &c. non appellatur quando mandatum non excedit debitam formā iuramenti,alias ſecus.*
3 *Abſolutus ab excōicatione reincidens in idem delictum per quod fuerat excōicatus, non reincidit ipſo facto in æxcommunicationem regulariter,ſed durius conſequitur ſecundam abſolutionem, quam primam.4.*
5 *Excommunicatus appellans ab excommunicatione, adeundo iudicem,a quo.ſuper abſolutione,an cenſeatur appellationi renuntiaſſe?*
6 *Appellans ab excommunicatione poteſt abſolui a iudice,a quo appellauit, ſi eſt ordinarius:ſi delegatus, non licet renuntiet appellationi.*
7 *Iudex,a quo non habet ſuſpenſam iuriſdictionē in his, quæ tēdunt in faciliorem exitum appellationis.*
8 *Proſequor, iſtud uerbum denotat inchoamentū quoddam,non autem actum perfectum.*
9 *Excommunicatus pro manifeſta cauſa non abſoluitur niſi prius integrè ſatisfaciat,ſi poſſibile eſt, aut præſtet cautionem de ſatisfaciendo.*
10 *Exeō.iterū pro eodem delicto, a quo primò fuerat abſolutus:non debet abſolui,niſi iterum caueat.*
11 *Præſumptio ſi eſt contra aliquem,ne ueniat cōtra iuramentum,debet ab eo exigi ſufficiens cautio.*
Iuramentū honoris regulariter eſt interdictū periuro.ſed iuramētū oneris,quod tendit ad ipſum obligandum,nō eſt ſibi īterdi.niſi dubitetur,ne deieret.

CAP. XXI.

QVæſtioni. Summa,ut ſ.c. proxi. ſecunda pars,ibi:*reſpondemus.* Caſus literalis. Aliquis excōicatus præſtitit iuramētū,ꝙ ſtabit mādato eccleſiæ;& ſic fuit abſolutus,& ante, q̃ mandatū fiat ei,appellat cā ſubterfugii,uel mādato recepto. q̄riť utrum deferendū ſit appellationi illius?rñdit papa,ꝙ nō eſt deferendū appellationi illius,q̃ iuramento illius dēat obuiare: ſed ſtatim reducēdus eſt in eādē ſnīam,donec mādatū ſuſceperit, & adimpleuerit ꝓ poſſe. Ber. Primò no.ibi: *ſicut moris eſt, &c.* ꝙ iuramentum, quod præſtatur in abſolutione ab excommunicatione de ſtādo mādatis eccleſię, poti⁹
1 fuit introductū ex morib. ſeu cōſuetudine, q̃ de iure. † Vnde facit ad illam quęſtionē,nūquid ualeat abſolutio non pręſtito iuramento? uidetur quòd ſic, cùm iuramentū pręſtetur in quadam conſue-

a Ad hæc. Vide quod per iſtū tex.dicit gl.ſing.in c.qđ bñ.6.q.4.ꝙ qui iurat ſtare ſnīæ,uel parere mādato alicuius,pōt appellare nō obſtāte tali promiſſione,uel obligatione,& ſic hēs unū no.ultra Pā. hic, ex quo infertur ſing.ꝙ licet alias ēt aū ſnīam poſſit per pactū renuntiari app.ut eſt tex.in l.fi.C.de tēp.ap.& in l.1.in fi.ff.a quib.app. nō licet,tñ iſtud procedit,qñ expſſē,& ſpecificè renūtiať app.ſec⁹ ſi ſimpłr: puta q̄a ꝓmittit cū iuro ſtare & parere ſnīæ iudicis. tūc.n.ex hoc nō intelligitur renūtiare appellationi,ut hic in d.gl. & per glo.in c.proxi. in prin. & tenet Bar. in l. ſi cōuenerit, in fi.ff. de re iudi. Adde, an appellationi poſſit renūtiari cum iuramēto,Ang.cōſ. 87.& an quis poſſit abſolui ad cautelam abſq; iuro, per Oldr.conſi. 93.

b Duas formas. Tu aduerte, quia poteſt eſſe differētia inter has formas. nam fideiuſſor datus promittens parere & ſatisfacere mandato iudicis non tenetur iudici ſucceſſori, uel in eo, ꝙ eſſet indicatum in cauſa appe.ſed quando eſſet iuramentū de parēdo mandatis eccleſię,cū iuratū uideatur ſub noīe dignitatis, uideť ꝙ poſſe eē dubiū, an teneatur de iudicatis in cā appellationis ſecundū not. in l. cum apud,ff. iudi. ſol. & ibi per Bart. & Ang.& facit cōſideratio Goſ.& Io. And.in capi. 1. ſ. de his q̃ ui. met cau. & ibi ꝑ Butr. & alios do. & ita refert hic & ſequitur.d. Phil. Fran. de peru.

Adde, an fideiuſſor de iudicio ſiſti teneať coram alio iudice, Raph. Cū conſi. 32.

c SEB. SAPIA. Iuramenta. Vide Mode. in l. fin. ff. qui ſatiſd.cogan. Bar.ī l.ſed & ſi q̄s. §.q̄ſitū.ubi mode. latè, ff.ſi quis cau. Iaſ. in l. ſi cōuenerit,co.7.ff. de iur. om.iu.Frā.Cur. in cōſi.76.inc. d.Lu & ī cō.3.co.2. inc. & ſi ſubtiliſſimè.

tudine;& ſic nō eſt de ſubſtātialib.abſolu-
tiōis.Hoſt.hic & plenius in c.cū deſideres
ſent.excō.tenet ꝯriū.Nam conſuetudo,ſi-
cut lex,ſeruāda eſt. 11.diſ.c.in his; facit.l.
de quib.ff.de legi.cōiter tñ in d.c.cū deſi-
deres,tenet ꝯriū. nā iſtud iuramētū exigi
tur ad cautelā. unñ, ſicut tenet excōicatio
non ſeruata forma,ut in c.ſacro,de ſen.ex
cō.& no.2.q.1.in ſumma, & 11.q.3.ī ſum
ma,ſic & abſolutio debet tenere nō ſerua
ta forma,ar.de pœ.di.1.c.uerbū,& c.uene-
rabilib.§.ubi aūt,de ſen.excō.li.6. ubi bo.
2 tex.† No.ſcđò principalr regulā hic ꝑoſi-
tā,ꝙ ubicūq; mādatū nō excedit debitam
formā iuramēti,nō ualet appellatio ꝯ mā
3 datū facta,† Itē no.ꝙ reincidēs [a] in deli-
a ctū,ꝓ quo priꝰ fuerat excōicatꝰ,& poſtea
abſolutꝰ, ñ reincidit ipſo facto in excōica
tionē,ſed eſt reducendus ꝑ iudicē; qđ ꝓ-
cedit,niſi in quibuſdā caſibus, in quib. ex
diſpoſitione iuris ipſo facto reincidat, &
4 uide tex.bonū in c.eos,de ſen.excō.lib. 6.
† No.ulti.ꝙ iterū excōicatus pro eodē fa-
cto durius cōſequitur abſolutionē ſecun-
dā,q̄ primā : quia eſt pręſumptio contra
5 eum,ꝙ nō ſatisfecerit primo. † In gl. 1. in
fi.quælibet ſolu. eſt bona in ſe: ſed poteſt
dici breuius & generalius,ꝙ ubicūque mā
datū excedit limites iuramēti, ſemper p̄t
appellari;& ſic p̄cedēs c.intellige; ſi ñ ex-
cedit,habet locū iſte text. Rō diuerſitatis
eſt,qa immediata cā appellatiōis eſt ipm
grauamē,ut in ca.ut debitus.j.eo.Si ceſſat
grauamē,ceſſat appllo:iudex aūt exuariis
cōiecturis ſeu ex qualitate factorū hēbit
decernere,utrū ſubſit grauamē. Et ex p̄di
ctis hēs unū intellectum,ꝙ hic nō admit-
tiī appellatio:quia obuiauit iuramēto.Se
cunda lectu.pōt intelligi ex dictis Inn. ut
intelligaī tex.qñ fuit appellatū ab excom
municatione,& appellās redit ad iudicē.
a quo,& fecit ſe abſolui pręſtito iuramen
to.demū uolebat ꝓſequi appellationem
prius interpoſitā. decidiī tali appellatio
ni nō eſſe deferēdū: qa petēdo abſolutio-
nē & p̄ſtādò iuramētū iudici,a quo,renū-
tiauit appellationi:& hoc putat uerū Inn.
niſi iſte fuiſſet ꝓteſtatus, ꝙ per hoc nō in
tēdebat renūtiare appellationi.Refert tñ
alios dicere,ꝙ nūquā iudex, a quo p̄t ab-
ſoluere ab exōicatione,niſi prius renūcie
tur appellatiōi tacite,uel expreſſè. domi.
Ant.ponit tres caſus.Primus,qñ uult ab-
ſoluere ꝑ uiā reuocationis,& tūc poſſit ñ
obſtante appellatione: ſed iſte caſus de ni
hilo ꝓuidet,qm̄,ſi reuocat excōicationē,
ratione cuius fuit appellatū, tolliī etiam
appellatio,ut in c.ſi a iudice.e.ti.lib. 6. &
in c.ut debitus.j.e.Secundus caſus,quādo
uult aſſumere cognitionē ſuꝑ iuſtitia, uł
iniuſtitia,& nō pōt,niſi renuntieī appella
tioni.Rñdeo. ſm eū,ꝙ hoc ſpectat ad iu-
dicē,ad quē.Hoc dictū mihi nō placet in-
diſtinctè:quoniā iudex,a quo,pōt duplici
ter cognoſcere de iuſtitia uel iniuſtitia ap
pellationis. Primo mō ad effectum pręiu-
iudicandi appellationi, ſeu pronuncian-
di cam iuſtam uel iniuſtam ; & hoc non

poteſt,ut in capitu. dilectus, de reſcrip. Secundo modo ad
effectum reuocādi grauamē,& iſto mō p̄t cōſentiēte appel-
latore,licet appellator nō teneaī ad hoc cōparere : p̄t tñ, ſi
uult,ſine p̄iudicio appellationis: qa hoc non eſt obuiare ap
pellationi ſuæ:imò ꝓſequiī deſideriū ſuū, ut tollaī graua-
mē,allego tex.cū gl.in c.ſi iudice,p̄all.uide Inn.in c. paſto-
ralis.§.p̄terea,de of.dele.ubi dicit iudicē,à quo, poſſe ad in
ſtructionē ſuā cognoſcere de cā appellationis.Tertiꝰ caſus
eſt,qñ quis petit abſolutionē a iudice,a quo,cā legitimādi
ꝑſonā ſuā duntaxat.Et hoc caſu p̄t fieri abſolutio ſine p̄iu-
dicio appellationis,& hūc caſum puto uerſſimū, etiā ſi nō
fiat ꝓteſtatio:qa tacitè uī proteſtari, ſi petit abſolutionē,
ut nō maneat interim in excōmunicatione.Ex omnib. p̄di-
ctis ſic ſparſis poſſu mus elicere duos articulos.† Primꝰ nū-
6 quid excommunicatus appellans ab excōicatione adeundo
iudicē,a quo,ſuꝑ abſolutione uideaī renūciare appellatiōi.
Secundus articulus,nūquid in caſu,in quo nō renūtiat,poſ-
ſit cōſequi abſolutionē [b] a iudice,a quo,& ſatis patet ſolu-
b tio ex p̄dictis,& iūge ea q̄ dixi in c.cū teneamur,ſ.e. & quę
no.in c.qua frōte.j.eo.Et cōclude clarius ſic; & primò quo
ad primū,ꝙ ſi cōparet ut ipſe iudex,a quo,reuocet graua-
mē,uel ut legitimet ꝑſonā ſuā,ne interim pēdente appella
tione ſtet in excōicatione, ꝙ nō uī renuntiare appellatio-
ni ſuæ,cùm nō faciat aliquē actum ꝯrium appellationi ſuę
ut p̄dixi.Si aūt cōparet ſuꝑ aliis articulis,uel ut ipſe cogno
ſcat de iuſtitia cauſę ad effectū ꝓnūtiādi ſuꝑ appellatione,
& ſatis uī renuntiare appellationi ſuæ,ar.in c.ſolicitudinē
j.eo.Idem puto, ubi compareat ſimpliciter corā iudice, a
quo,petendo abſolutionem,ar.c.gratū,de off.dele.niſi pro-
teſtetur,& hoc caſu intelligo dictū Inn.† Quo ad ſm arti-
culū,utrū iudex poſſit abſoluere, dico, ꝙ aut nō fuit delatū
appellationi,aut ſic:primo caſu poterit,ſiue ſit ordinarius,
ſiue delegatus:quia aut eſt renuntiatū appellationi,& cla-
rū eſt,ꝙ pōt.Idem ſi non eſt renūtiatū:quia iudex,a quo,pōt
omnia tēdentia ad faciliorem exitū cauſę appellationis ſal
uo appellationis articulo,ut no.ſ.eo.in c.cū teneamur. Nā,
& iudex,ad quem,hoc faceret ante omnia recepta cautiōe,
ut in c.per tuas,de ſen.excom. Aut detulit appellationi, &
tūc ſi eſt ordinarius,credo,ꝙ poterit propter gñalē iuriſdi
ctionē,quā habet,ad hoc c.qua fronte.j.e.ſm unum intelle
ctum,aut eſt delegatus,licet doct.ſentiant idem fauore ex-
communicationis,ut no.in d.c.qua fronte. ego tamen pu-
to oppoſitū,quia per dilationē omnis iuriſdictio eſt trāſſu
ſa in ſuperiorem,ut in c.cum appellationib.j.eo.tit.lib. 6.

Additio. In gl.2.in fi.Hoſti.dicit gl.procedere in aliis
caſib.ut abſoluēdus inter:qa hæc eſt forma
eccleſiæ in abſolutione,ſed quo ad caſum noſtrū dicit cōcer
tationē gl.nō ꝓcedere:qa,ēt ſi ille uellet p̄ſtare pignora &
fideiuſſores,nō abſolueretī,niſi prius adimpleat mādatum:
qa hoc uī requirere iſte tex. in fi. & ita trāſeunt docto. Sed
certè iſtè tex.in fi.hoc nō ꝓbat.ſolū.n.dicit.ut ꝓ poſſe priꝰ
ꝓſequaī mādatum &c.† Verbū aūt,proſeq,nō denotat actū
perfectum,ſed inchoamentū quoddā,ut plenè dixi in c.ꝑſo
nas,ſ.eo.Item uī bonus tex.in c.ſiguificauit,in fi.ſ.de off.or
di.ubi uerus cōtumax & redire uolens abſoluitur ab excōi-
catione prius incepta cā,licet,nō ꝑfecta.† Vnde cōcluderē,
ꝙ aut liquida eſt cauſa,propter quam fuit excōmunicatus,
ita, ꝙ incipit eſſe excommunicatus pro manifeſta offenſa,
& tunc non debet abſolui, niſi prius integrè ſatisfaciat per
ca.ex parte.1.j.de uerbo.ſignifi.& in c.uenerabilib.§. ſecus
de ſenten.excommu.lib.6.quod puto uerū, quando ſatisfa-
ctio in p̄nti,uel ſaltē de proximo poteſt haberi.Si aūt exige
ret longū tractū, puta quia habet conſtituere cappellā, uel
ire in ſuccurſum terræ ſanctæ,uel quid ſimile;tūc puto poſ-
ſe dici,ut ſufficiat incipere pro poſſe ipſam ſatisfactionem,
& poſtea recepta cautione de adimplendo poterit ſatisfa-
ctionē complere;& ſic poteſt intelligi iſte tex.in fin.& præ-
ſtat optimum

SEBA. SAPI.
a Reincidens. Vide Rot.ità concludē tem in deci.6. incip. ſi pronuntietur,& deci.ult.in ca. ſi excōicatus, ſub ti.de ſen. exc. in nouis,& Gemi. in c.eos.§.1. uer. qd ſi abſolutꝰ, de ſen.excō.in 6.

ZACHARIAS.
b Abſolutionē.Adde Inn.in ca.prudētiā,in pe.co. in gl.in uer.aſtrictū, ſ.de of.dele.Bal. in ſua mar.in uer. iudex,uerſi.65.& Fede.de Senis.cōſil.163.

ſtat optimū arg.ad hanc ſñīam illud.c.ſignificauit.Item q̄a
videmꝰ ſimile in eo,q abſoluiī in articulo mortis ꝓ mani-
feſta offenſa,vt nō exigaī priꝰ ſatisfactio,vt in.c.fi.de ſepul.
aliud ſimile.26.q.7.c.fi.facit optimè.c.qua fronte.j.eo.vbi
ſtatuiī ſpecialiter ꝑꝑ timorē ne decedat qs in excōmunica
tiōe.Ad ꝙ iudex dēt multū aduertere;tex.bo.eſt ī.c.epi,in
fi.11.qō.3.Itē qa excōmunicatio eſt medicina,& tm̄ fertur
rōne cōtemptus:ſed hic ñ eſt cōtemptꝰ,ex quo đ p̄ſenti ſa-
tisfacere ñ p̄t;ꝓuideaī ergo ꝑ cautionem mō p̄dicto,cū nō
dēat eccleſia claudere gremiū redeūti,vt in.c. ſuꝑ eo,de hę
10 rę.lib.6.† Vbi autē cā excōmunicationis nō eſſet adhuc li-
quidata ; & iterum reincideret in excommunicationem,
placet opinio,vt propter pręſumptionem de pręterito ag
grauetur iterum iſte ad cauēdum cum pignoribus vel fide
iuſſoribus,arg.eorum,quæ no.in.c.2.de dolo & cōtu. & in.
c.literas,de pręſump.& ſic poteſt procedere opin.Tan.ſi di
ctio,præter,ſtet ibi incluſiuè.Vnde placet mihi, ut iterum
iſte teneatur iurare,ac p̄ſtare aliam cautionem ſufficientē.
11 † Pro quo vide no.per doc.in.c.fi.de reſti.ſpol.&.c.ad repri
mendā,de off.ordi.vbi dicunt, ꝙ vbicunq; eſt pręſumptio
ꝯ aliquem de veniendo ꝯ iuramētum,debet exigi ſufficiēs
cautio:ſed hic eſt p̄ſumptio in ꝯrium,ar.c.ſcribam, de præ
ſump.& in regula,ſemel malus,de reg.iur.lib.6.

12 *Additio.* † Et pono hāc cōcluſionē reſpectu iuramē
ti,vt oē iuramentū honoris ſit rłr periuro
a interdictū [a] per iura in gl.all.Sed iurm̄ oneris,qđ tēdit ad
obligādū,eū teneī p̄ſtare ꝑiurus,ſicut alius,vt in.c.cū in ec
cleſiis,de maio.& obe.niſi ſit p̄ſumptio, ꝙ iterū deieraret.
tunc enim nunquā ſibi eſt deferendum iuramentum etiam
oneris,ut eſt tex.no.in.c.clericos,de coha. cleri.& mu.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio non ſuſpendit iuriſdictionem iudicis, a quo, niſi in cauſa, in qua fuit interpoſita, unde in alijs poteſt procedere.*
2 *Appellatio fouens aliquam iniuſtitiam, ſiue iniquitatem non eſt admittenda.*

CAP. XXII.

PRæterea. Appellās ab ordinario đ delicto
poſtea ab eo cōmiſſo puniri pōt
per ipſum ordinarium.h.d.Secunda ibi, *ducimus.*
Sed ſupple ad tex. idem eſſe de antea commiſſis,ſi
nūc de illis accuſatur,ut in.c.ad hęc,el.1.ſ.eo.&.c.ꝓpoſuit.
j.e.Caſus literalis:Aliqui appellāt ſuꝑ aliqua cauſa appel-
la.pēdente grauia cōmittūt: & dū cōueniūī ſuꝑ exceſſibꝰ il
lis,volūt ſe tueri ꝑ appellationē.q̄riī qd iuris ſit. Rñ.p̄p̄,ꝙ
appellatio illa ñ dēt eos defendere quominꝰ exceſſus eorū
1 puniantī cenſura canonica.Ber.† No.1.ꝙ appellatio ñ ſuſpē
dit iuriſdictionē iudicis,a quo, niſi in cā,in qua fuit inter-
poſita;vñ ī aliis p̄t ꝓcedere,& dic ut plenè dixi ī. c.ſuꝑ eo,
el.1.&.c.cū teneamur,ſ. co.latiꝰ explicabo mām iſtiꝰ. c.j.e.
2 in.c.propoſuit.† Scđò no. vnā regulā ex tex. ꝙ appellatiōi
fouēti aliquā iniuſtitiā & iniquitatē nunq̄ eſt deferēdū: qa
ñ p̄t appellatio operari vltra naturā ſuā, q̄ eſt, ut releuet a
grauamine,ñ ut iuſtitiā ꝑuertat,vt in.c.ſuggeſtū, & in.c.ad
noſtrā,ſ.eo.In gl.1.in.fi.vel ſm Hoſt. ſi ſunt grauia & mani
feſta,nihil operaī appellatio;ſecus,ſi nō grauia;qa tunc po
terit iudicem recuſare, dic ut melius dicetur in.c.ꝓpoſuit.
j.e.pondera,quia papa in deciſione nullam facit mentionē
de qualitate & enormitate: ſed in deteſtationem iſtorū ap
pellantium factum fuit ſic qualificatiuè narratum.

CAP. XXIII.

COnſtitutis. Qui non detulit appellationi
ſui aduerſarii, de ſua poſterio
ri circa idem cōtra eum excipere nequit.h.d.Pri-
ma pars deciſè narrat factum. Secunda dat iudi-
ces,ibi:*ideoque.* Pręmitte,ꝙ vacante iſta eccleſia cathedrali
cōuenientibus omnibus,ad quos ſpectabat iſta electio, Ar
chi.nominauit quendam conſocium eligendum in epiſco-
pum.fuit obuiatum & contradictum a reliquis,ne eligere-
tur,cum eſſet excommunicatus,ac fuit in
terpoſita appellatio, ſi ſecꝰ fieret:ſed hac
appellatione non obſtante Archi.cum q
buſdam paucis de capitulo proceſſiī ad
electionem iſtius conſocii,& appellatio-
nem interpoſuit, ne in p̄iudicium illius
electionis attentaretur aliquid. hac ſecū
da appellatione non obſtante reliqui fa
cientes maiorem partem ꝓceſſerunt ad
electionē, & quēdā aliū elegerūt. utraq;
electio deuoluta fuit ad ſedē apoſt. & pa
pa mādat,ut in litera cōtineī.No. ex prī
b cipio,ꝙ abbas [b] p̄t eſſe ꝓcurator alteriꝰ,
licet principaliter nō vertaī utilitas mo-
naſterii;uide gl.19.q.1. in. c. de pręſen-
tiū;facit tex.in c.ꝑ uenerabilem,q ñ ſint
legi.& ꝙ ibi no.ꝙ ſatis ꝓcedit coram iu-
dice eccleſiaſtico. Secūdo no.tex.ꝙ ñ eſt
deferēdū appellationi illius; qui non de
tulit appellationi aduerſarii;& intellige
qñ iſtæ appellationes reflectuntur ad idē
ſecus,ſi circa diuerſa, ſicut in ſimili limi-
taī illa rła:frāgēti fidē fides frāgaī eidē, a
vt ī.c.ꝑuenit,đ iureiurā.j.de pœnis, c.cō
ſtitutus;& ita accidit hic. Vltimò not.ꝙ
ñ valet ſcđa electio prima exiſtente nul-
la,licet ñ p̄ceſſerit denūtiatio nullitatis
hoc intellige & limita,prout no. in.c.au
ditis,ſ.de elect.vbi ꝑ doc.Gl.1. q̄rit qd ſi
non eſſet excōmunicatus, ſed ſuſpenſus?
dicit ꝙ idem.In.gl.2.in fi. dicit tex.ꝓce-
dere,ſiue fuerit ſimplex nominatio, ſiue b
electio.Nam ſi fuit nominatio,dubiū fa-
ciebat appellatio Archi. ſi fuit electio,
tunc uidebatur ſecūdam electionem nō
ualere tū ꝑꝑ primā ñ caſſatam, tū ꝑꝑ ap
lationem Arch.ſed cā decidendi in ꝯriū
fuit:quia electio prima erat nulla tāquā
facta a minori parte & contra appel.legi
timam & de excommunicato, ut dicitur
in gl. fin. Nec appellatio poteſt præſtare
impedimentum per rationem poſitam
in fi.literę: melius tamen videtur conue
nire literę,quod iſte Archi. elegit: quia
alias non poſſet dici Archid. non detu-
liſſe appellationi aliorum, prout dicitur
in fi.literæ.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio non operatur ſuſpenſionem iuriſdictionis iudicis, niſi reſpectu illius cauſæ, in qua appellatum fuit.*
2 *Suſpectus non poteſt allegari iudex, quando crimē eſt notorium,& pro ipſo eſt determinata pœna a iure, ſecus, ſi eſſet arbitraria. 5. uel eſſet notorium actus tranſeuntis. 10.*
3 *Acta facta ad unum finem non nocent uel proſunt ad alium finem.*
4 *Ratio naturalis reſtringit generalem reſponſionem legis, licet ipſa ratio non ſit in lege expreſſa.*
5 *Suſpitio iudicis ſemper poteſt allegari, licet ab eius pronunciatione poſſit appellari.*
7 *Appellari poteſt a iudice excedente modum in arbitrando pœnam.*
8 *In notorijs quis poteſt eſſe iudex in facto proprio, quādo pœna uenit terminanda a iure, ſecus, ſi ab ipſo iudice.*
9 *Poteſtas an poſſit cognoſcere de delicto commiſſo inter uel contra familiam ſuam?*

ZACHARI.
a Periuro interdictum. Adde Arch. in.c.paruuli, 22. q.5.& Ale.ī.l.2.§. qđ dicimus ff. ſi quis cau. & Lud. Ro.in.l.admonendi,poſt prin.ff.de iureiuran.

SEB. SAPIA.
b Quod abbas. Vide Abb. in. c. in noſtra,col.3. ſ.de procurato. & ī.c. ſopitæ,in.2.no.j. de cē.&.Ro.in ſingu. 274. incip. tu ſcis.

a SEBA. SAPI. Vnum. Vide quæ dicta ſunt in.c.ſuggeſtũ,ſ̃.e.circa ſm notabile Abbatis de uerbo, debet, uide per Feli. in.c.nã cõcupiſcentiam,co.2. ſupra de conſtit. & dicit Abb.in.c.1.infra de deſpon.impub. quod regulatur ſecundum ſubiectam materiam.

b No.notabile di.an in notoriis iudex recuſetur.& Adde, ꝙ idẽ dicit. dom.Ant.ĩ repe.c.ueſtra, de coha.cleri.& mu.in 86. co. & ꝑ hanc doctrinã intulit nouũ & ſingul̃r.dictum. d.Ab.ĩ.c.1. de cleri. excõmu. mi.in.c. dilect⁹, đ pœnis & illud qđ dicitur, ꝙ iudex in delictis notoriis poſſit eſſe iudex ĩ ſcõ ꝓprio, ut eſt tex.in.c.Romana, đ pœnis,ĩ. 6. & plene not.d. An.ĩ.c.dilect⁹, & ĩ.c. cũ ueniſsẽt,đ iud. intelligiẽ uerũ, niſi ꝓ illo delicto notorio deberet imponi pœna arbitraria, q̃a tunc, cum poſſet grauare ĩ arbitrãdo, nõ poterit arbitrari in cã propria, quod perpetuo tene menti. & idẽ qđ hic tenet d.An.tenẽt etiam doc.ĩ.c.1.ĩ pe.co. de off. dele. ĩ.6.& in.c.iudex,in fi.e. ti.& li. & adde ꝙ iſtud dictũ.Arch. ĩ c. q̃a ſuſpecti.3. q. 5.refert & ſeq̃t Imol.in ca.plerũque circa mediũ de offi.ordi.in.6. Adde an in notoriis iudex recuſetur vt ſuſpect⁹, Ro. conſi. 324.& in ſingu. ſuis.

ANT. FRAN. An in notoriis poſſit iudex recuſari ut ſuſpect⁹, dicas, ꝙ ꝑꝑ eaſdem cãs põt recuſari, ꝑꝑ quas põt recuſari ꝓcurator, de quib⁹ ĩ.c.1.đ procur.li.6.& no.ĩ.c. poſtremo, đ app. & adde, ꝙ iudex q̃ ẽt culpa mea ẽ mihi ſuſpect⁹, ꝑt recuſari vt ꝑInn. in.c.exhibita, de iud.gl.tñ in. c.ut debitus,de ap. uideẽ tenere ꝯ̃rium illa tñ gl. cõiter ꝑ doc.in c.ſi iuſt⁹ met⁹,de ap.reprehenditur,& habetur ꝑ Io. And.in. c.legitima,eodem tit.& in cap.ſi contra unam,de off.deleg.eodem titulo lib.6.& Bartol.in.l.qui bona.§.ſi quis iuxta,ff. de damno in fec.

c SEB. SAPIA Eſt dictũ.Et hoc dictũ multũ cõmẽdat.d.Andr. Sicul⁹ in tractatu. ꝑſtaꝑntia cardinaliũ in. 3.q̃ſtio.2.partis.col.pen.

CAP. XXIIII.

PRopoſuit. Appellans ab ordinario in vna cã, in aliis corã eo rñdere tenet: ꝑt tñ cũ recuſare vt ſuſpectũ, niſi cõueniat de crimine manifeſto, ĩ quo ñ cadit excuſatio nec ſuſpicio; vt q̃a imponit pœna iuris ſurgẽs ipſo facto.h. d.ſm intellectũ intrinſecũ. Et primò ponit conſultatio. Scđo rñſio, ibi: *ſuper quo.* Cas⁹ lr̃alis. Aliqs corã ordinario ſuo appellat ĩ aliqua cã cõuenit poſtea coram eodẽ ordinario ſuꝑ aliis cauſis, ſuꝑ qb⁹ ñ ẽ appellatũ. ille ꝓpter appe. ñ uult ſuꝑ aliis rñdere, q̃rit, qđ ſit ſeruandũ? Reſpõ. ꝑꝑ, ꝙ ꝑꝑ appel. illã ñ min⁹ tenet in aliis cauſis, ſuꝑ qb⁹ nõ ẽ appel. rñdere: verũtñ iudex, a quo appellat, ñ dẽt eũ cõpellere ad rñdẽdũ ſuꝑ aliis. q̃a ei ſuſpect⁹ ẽ, niſi ꝓ crimine adeo graui & manifeſto ꝑꝑ ꝙ ipo actu meritò ſit dãnãd⁹. Ber.

1 † Primò no. ꝙ appel. ñ operat ſuſpẽſionẽ iuriſdõnis iudicis, niſi reſpectu illius cãe, ĩ qua fuit appellatũ; ꝙ plenè tetigi ĩ.c.ſuꝑ.e.& ĩ c.ad hæc.1.ſ̃. eo.

2 † Scđò no. ꝙ ĩ crimine manifeſto ñ admittit iudicis recuſatio q̃ tũcũq; alias ſit ſuſpect⁹; ꝙ ĩtellige, qñ ꝓ illo delicto pœna ẽ a iure determinata; hoc voluit lr̃a iſta ĩ fi.& .ĩ.dicã lati⁹.

3 † In gl.2.in fi. Hęc ſolutio gl.ñ vr̃ bona: quia acta facta ad vnũ finẽ, .ſ. reſpectu appellationis, ñ dẽnt ꝓdeſſe vel nocere, cũ agitur ad aliũ finẽ, ſ. vt admittatur recuſatio arg.in.c.veniẽs,ſ̃.đ teſt.& forte ob hoc dicit Io.An.hic ñ eſſe ſpectãdũ euentũ appellatiõis: ſed eligẽdi ſunt arbitri ſuꝑ recuſatiõe, & ſi ꝓbabit grauamẽ illatũ, admittit recuſatio alias ſec⁹.& no.bñ, q̃a Io. An. hic ñ exigit, ꝙ ꝓbet grauamẽ ex mẽte. viđ ꝙ plene dixi ĩ ca. ad hæc.1. ſ̃.eo.hoc dictũ tñ multũ reſtringit iſtum tex. q̃a fundat ſe ſolũ ſuꝑ pẽdẽtia appellatiõis. Ex his verbis tex.ſimpl̃r inherẽs Goffre.ĩ ſumma ĩ ti.de iud.in.§.ex his ergo caſib⁹, dixit ſolã pẽdẽtiã appellatiõis ſufficere, dicẽs, qđ rõ iuris ẽ: q̃a iudex, a quo appellat, ſolet ꝓuocari.l.3.C.de epiſco.audiẽ.facit.l.litigatores, ff. đ arbi. & c.vt debit⁹.ĩ.e.hoc tñ dictũ Goff.cõiter ñ recipit à docto. Nã (vt dixi ĩ d.c.ad hęc.) qsq; poſſet ex nuda volũtate ſibi parare legitimã cãm recuſãdi iudicẽ: q̃a ñ haberet niſi appellationẽ interponere: ſed, ut ſatisfiat verbis lr̃ę, puto poſſe dici: ꝙ aut iudex ñ reuocat ĩ dubiũ grauamẽ; & tunc hẽat locũ iſte tex.& hoc vult iſta lr̃a, dũ dicit. *oĩno ſuſpectus ẽ &c.* Aut negat grauamẽ, & ꝑ cõſequẽs negat legitimam cãm recuſandi; & tunc eligant arbitri iuxta formã.c.cũ ſpeciali. ĩ.e. alias ſequeret abſurdũ, de quo dixi.

4 † Et ex ꝑdictis tenementi vnũ [a], qđ licitũ ẽ ꝑ rõnẽ naturalẽ reſtringere gñalem diſpoſitionẽ legis, licet rõ ñ ſit ĩ.l.expreſſa; facit ꝓ hoc tex. iũcta gl.ĩ verbo, extimam⁹ ineptũ, in aut. ut ſine ꝓhibi.ma. debi.& ꝙ dixi in.c.ſuggeſtũ,ſ̃.e.vbi vide, & ꝙ no.Bar.in.l. itẽ q̃rit.§.q impleto,ff.locati. Et q d đ verbo, ꝑtextu, & verſas, vide no.in.c.ad hęc.ĩ.e.& de verbo, dẽt, nũq d importat ſemper neceſſitatẽ, dic ꝙ ſic, niſi ſubiecta mã aliud ſuadeat vt in.c.v.de deſpõſa.impube. Ad hoc vide gl.no.q̃ ſemper tene mẽti, in cle.attẽdẽtes, de ſtatu reg.in uer.dẽt; & uide Bar.in.l.3.de pigno.ubi lati⁹ ꝓſeq̃t mãm.

5 † In gl.fi.in fi. no.ſingulariter primò, ꝙ in facto manifeſto, prout differt a notorio, poteſt iudex recuſari ex legitima cã tãq̃ ſuſpect⁹, & ſic ꝓcedit tex.multũ no.ĩ.c.ꝙ ſuſpecti.3.q.5.alle.in gl.ſec⁹ in manifeſto notorio.& dicitur manifeſtũ ñ notoriũ id, ꝙ ꝓbari ꝑt; tñ ẽ notoriũ. Inn.hic dat aliã ſo. ꝙ in crimine graui & manifeſto nõ admittit recuſatio, ut hic: ſec⁹ in manifeſto nõ graui, vt in ꝯ̃rio. Mihi vr̃ totũ oppoſitũ: q̃a facili⁹ deberet admitti recuſatio in grauib⁹, ubi agit de maiori ꝑiudicio, q̃ in leuibus ꝑ.c.vbi periculũ, de ele.li.6. Vñ tene ſolutio.gl.ſed.d.Ant.[b] hic referẽdo Arch.in.c. quia ſuſpecti, vbi hoc ponit, limitat, qñ pœna eſt impoſita & determinata a leg. Si aũt veniret imponẽda arbitrio iudicis, tũc, quãtuncũq; crimẽ ſit manifeſtũ ſeu notoriũ, admittitur recuſatio, quia poſſet nocere in arbitrando pœnã; & ẽ dictũ [c] ſatis no.licet hoc attribuat Archidiacono. ego dico ꝙ originaliter fuit Hoſt.Io.An.ſeq̃t in.c.cũ ſpeciali.ĩ. eo. ubi plenius ꝓſeq̃tur hoc, q̃ Archi.in dicto loco.

6 † Et ſi tu diceres hanc nõ eſſe legitimã cãm recuſandi: q̃a poterit appellari, ſi excedit modũ; certè non eſt bene dictũ; q̃a ſm hoc nunq̃ poſſet iudex recuſari, cũ ſemper ſubſit facultas appellandi. Nã dẽt quis euitare ſaltẽ grauamẽ de facto, & ne vexetur ĩ expẽſis, & in appellationibus ſuperfluis. ex quo eñ ſuſpect⁹ eſt, nõ vr̃ habere rectũ iudiciũ arbitrandi, ar.c.repellãtur.ĩ. de accu.& in.d.c.q̃a ſuſpecti.

7 † Et quod poſſit appellari a iudice arbitrante pœnam, uide gl.no.in. c. ſuper his, de accu. & per Bar.in.l.ſi qua pœna, ff.de verb.ſig.

8 † Et ex prædictis pone ſingularẽ limitationẽ ad dictũ Inn.in.c.ex parte.ĩ.de verb. ſig. vbi dicit, ꝙ in delicto notorio ꝑt ẽt iudex in proprio facto ꝓcedere cũ ſit potius executor legis, q̃ iudex. dẽt eñ intelligi & limitari, qñ pœna illius delicti eſt determinata in lege; ſecus, ſi eſſet arbitrio ſuo determinãda.

9 † Eodẽ mõ ꝑñt limitari dicta Bart.in.l.ſi qs fortè.§.1.ff.de pœnis. vbi ꝓſeq̃tur, an & qñ poteſtas poſſit eſſe iudex ꝯ̃ offẽdẽtẽ

10 officialẽ ſuum, uel familiam ſuam.† Item do & alium intellectum ad.d.c.quod ſuſpecti, ut procedat in notorio actus tranſeuntis, quia cùm tunc recipiantur probationes, vt no. gl.2.q.1.c.manifeſta, & eſt text.in.c.ſicut, de re iudi. poſſet iudex ſuſpect⁹ in illis recipiendis grauare partem; merito poterit recuſari ut ſuſpectus. Iſtud uerò.c.procedit in notorio facti permanentis, & ubi pœna eſt determinata a lege. hoc uidetur uelle iſta litera in fi. quod no.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus abſoluitur præſtita cautione de ſatiſfaciendo, licet creditores uel alij inſtent, quod non abſoluatur, ratio ponitur infra.nu. 5.*

2 *Iudex eccleſiaſticus poteſt ius dicere in eccleſia: iudex ſecularis non, & ſi ſecus fecerit, reddit iudicium nullum. 13.*

Contractus poſſunt fieri in eccleſia, licet contrahentes peccent.

3 *Pœna appoſita in quaſi contractu, non habet locum in contractu, nec e contra.*

4 *Statutum loquens de muliere, ut non poſſit contrahere, non extenditur, quin poſſit quaſi contrahere, & ſic hæreditatem adire.*

6 *Excommunicatus quando abſoluitur, debet pars citari, ſi ad eius inſtantiam fuit excommunicatus, alias ſecus, tamen ſi de facto fuit abſolutus ſine citatione partis, abſolutio tenet, uide in nume.7. ubi in hoc diſtinguitur.*

8 *Abſolutio a iuramento an debeat præſtari, parte aduerſa non citata?*

Abſolutio

a Allegat deciſio huius decre. & qñ debitũ eſt liq̃dũ, creditores ꝑñt impedire ſepulturã debitoris mortui, niſi ſibi ſatisfiat ab hæredib.& ita all.gl.in c.ei q.§. ſi qs ẽt auſus.2.q.6.& hoc ſm Arch. ibi, q latè diſcutit iſtũ paſſum, de quo ꝑ do. An.in c.ex parte.2. de ſepul.

b SEB. SAP. Pœna. Vide Ab.in cõſ.71.inci.quinq; dubia, conſi. 5. in 1.uol.& Alexã. in conſi. 67. incipi.uiſis, colũ. 3. in 1.uol.cum allegatis per d.Iaſ. poſt Bar.in l.ſi unus.§. pactus ne peteret, colum.7.ff. đ pac. per Alexan.& Iaſ. in l.ſi apud acta, colum.1.C. de trãſa.per Iaſ.inſti.de actio.in princ. colum. 5.

c Contrarium tenet idẽ Bar.in l.more in prin.ff. de acq. ren. hæredi. quod mulier prohibita cõtrahere ſine cõſenſu ꝓpinquorũ non poterit adire hæreditatẽ, & ſic quare contrahere quã contrarietatẽ ponit do. Mathe. de Ma.in no. 178. & ſic concord. ꝙ aut ſtatutum loq̃t ꝑ uerbũ, obligare & tunc uerũ dicit Bar.in d. l. more, aut loquit ꝑ uerbum, cõtrahere, & tũc uerũ loquitur Bart. in d. l. apud Iul. ſi eius rõnem cõſideras, ſed uerba Bartol. non patiuntur iſtam concordiã, q̃a utro q; caſu. Bar. loquitur propriè, qñ ſtatutũ prohibet cõtrahere ꝑ hoc uerbũ, cõtrahere, & opi. domin.Panor.hic poſt Barto.in d.l. ap. firmant Bald. Angel. Imola. & Rapha. Cu. & do. Alex.in l.mutum, ff.de acquir.hære. qui do. Alex. nouiſsimè, adduxit fundamẽtũ, ꝑ qđ ur̃, ꝙ poſſet rñderi ad oĩa, q̃ adduci poſſent incõtrariũ, maximè ad argu. quo utitur Lodo.in d.l.mutum, ꝙ ubi in ſtatuto ñ põt aſsignari niſi una ratio, illa hr̃ pro expreſſa, & ex idẽtitate rationis licitũ eſt arguere ad caſum omiſſũ in ſtatuto, gl.l. q̃uis, & ibi expreſſius Bald. & Paul. de Ca.C.de fideic. & Bal.i l.maximũ uitium, in 4.co.C. de li. ꝑte. cũ ſi. & ſed iſta ratio militat in quaſi cõtractu, & ſic aditione hæreditatis, ergo &c. Alexan.ubi. ſ̃. dicit ꝙ imo nõ eſt eadem ratio.& iõ ſtatuentes non ita ueriſimil̃r ſtatuiſent in quaſi cõtractu aditionis hæreditatis. nã in cõtractibus naturaliter cõtrahentes ſolent inuicem ſe decipere.l.in cauſę,2.in §.penul.ff. de minori.cum ſi. ideo itroductum eſt & ſtatutum ad iſtum finem, ſed aditio hæreditatis, cum fiat nuda uolũtate mulieris & ſic ibi nõ cadat periculum, ꝙ a cõtrahente decipiat iõ, cum nõ militet rõ, ꝑ cõſequẽs nec ſtatutum. Ad hoc reſpõdet, ꝙ imò mulier poteſt decipi, q̃a legatarii, fideicõmiſſarii, & creditores hæreditarii poſſent decipere mulierẽ falſis ꝑſuaſionibus inducendo eã ad adeũdum cõcurrente fragilitate ſex⁹ & facilitate decipiendi. ideo ratio ſtatuti etiam hoc caſu limitat, & ita dicebat. d. Iaſo. de May. dum. ſub eo audirem.l. Barbarius Philippus, de off.ꝑto. dicens, ꝙ ita cõſuleret. ꝙ iudicaret cõtra cõmunem, limitabat tamẽ niſi hæreditas eſſet lucroſa uel opulenta, ex eo, quod in iſtis terminis not. Bal. in leg 3 neque tutores, per illum textum. C. de contrahenda & committen. ſtipul. ubi dicit illum textũ multũ tenẽdũ mẽti ad ſtatuta de cõtractibus mulierũ ꝙ nõ ualeant ſine conſenſu propinquorũ nam intelligũtur de cõtractibus dãnoſis, nõ de utilibus. Idẽ tenẽt Angelus, & Imo. in dicta.l.mutum, §. 1. & ibi Paulus

9 *Abſolutio a licito iuramento alteri præſtito regulariter non poteſt fieri etiam a papa.*

10 *Excommunicatio nunquam fertur ab hoĩe niſi propter contumaciã, i. quando aliter corrigi non poteſt.*

Excommunicatio poteſt ferri ſine alia monitione, quando præceſſit contumacia.

11 *Iudex, ad quem, an eligatur ad electionem appellantis an appellati?*

12 *Priuilegiato in aliquo caſu an poſſit iuſtitia denegari?*

14 *Conſilium & conſenſus multum differunt inter ſe.*

In confirmationibus electionum an requiratur conſenſus capituli?

15 *Appellatio non admittitur in his, quæ dilationem non recipiunt, puta in rebus tempore perituris.*

11 *Iuriſdõ iudicis, a quo non ſuſpenditur in his, quæ tendunt in faciliorem exitum appellationis.*

17 *Excõicatus nõ dẽt abſolui, niſi prius ꝑſtita iuratoria cautiõe de parẽdo mãdatis eccleſiæ, et hoc regulariter.*

Miſſio ĩ poſſeſſionem non reuocatur, niſi prius præſtita cautione fideiuſſoria uel pignoratitia.

18 *Iuramentum ſiue cautio iuratoria non ſunt exigenda ab illis, qui præſumuntur deierare.*

CAP. XXV.

a 1 QVa fronte. [a] † Abſoluitur excõicatus cautiõe recepta, licet aduerſarius, uel excõicator, ne abſol

3 uat, appellet. h.d. ſm unũ intellectũ: quẽ tñ oportet limitare, qñ excõicatio ñ fuit lata ꝓ manifeſta cõtumacia, uel offenſa: q̃a tũc nõ dẽt abſolui, niſi ſatiſdatione ꝑcedẽte, ut ĩ c.ex parte.ĩ.de uer.ſig. ſed ſm aliũ intellectũ ꝑt ſic ſummari. Appellans ab excõicatiõe ꝑt petere abſolutionẽ ab excõicatore, a quo appellauit, nõ obſtãte appellatione ſua, uel app.interpoſita per aduerſariũ, ne abſoluat: ñ tñ iſte intellectus multũ cõgruit literę. Diuidit. prima pars reꝑhendit q̃rentẽ. ſecũda, ibi: *ſane,* ipſius duplici q̃õni rñdet. Caſus literalis. Archieps Cãtuarieñ. ſuꝑ qbuſdã dubiis ſuis cõſuluit dñm papã, ante, q̃ ad q̃ões rñdeat Papa, rñdet ꝙ nõ uidet qua fronte ipm cõſulat, cùm dicat iuris ordinẽ ꝑuertere. cũ ipſe nõ in eccleſia, nõ in palatio, nõ in camera ſua, ſed in camera regis ꝯ̃ i⁹ & ꝯ̃ põtificalẽ dignitatẽ electiões epõrũ cõfirmet. Poſtea deſcẽdit ad q̃ões. Prima eſt talis. aliquis fuit excõicatus uel interdictus ꝓ cõtumacia, uel alia iuſta cã. ille offert ſe ad iuſtitiã, pro quibus ſniam recepit. ps aduerſa appellat, ne abſoluat. q̃rit, an iudex ipſum abſoluere debeat? Rñ. papa, ꝙ iudex ipſum abſoluere, põt, ne in excõicatione decedat, etiã ſi appellauerit pars aduerſa, recepta primò cautiõe ſufficienti ab ipſo, ꝙ iuri parebit corã papa, ad quẽ appellauit, uel delegato ipſius. Secũda q̃õ fuit, aliquis cõquerit ſe irrationabiliter excõicatũ, uel interdictũ; nihilominus offert ſe ad iuſtitiam & petit abſolui, pars aduerſa appellat. Ad hãc q̃õnẽ idẽ rñdet, qđ in prima, ꝙ ꝑt illũ abſoluere, ẽt ſi pars aduerſa duxerit appellãdum. Ber. Primò no. ꝙ electiões ꝑñt examinari ſeu cõfirmari ĩ eccleſia, ſiue in palatio epi

2 uel in camera ſua. † Ex ꝑdictis infero ad plura. Primò, ꝙ cauſę eccleſiaſticę ꝑñt iudicial̃r tractari in eccl. Secũdò uerò infero epm poſſe ſibi eligere ſedẽ ĩ aliqua cãnedũ in eccl. ſed in palatio ſuo, uel in camera ſua, & no.tex. ꝓ cõſuetudine quorũdã locorum. Nam in aliquib. locis uicari⁹ epi reddit ius in eccleſia, in aliquib. in palatio epiſcopi, & utrunq; rectè fieri ꝑt, ut hic; quod no.& facit 2.q.2. c. preceptum, ubi bonus tex. Secus dic in iudice ſeculari. Nam eius iudicium agitatum in eccl̃ia nõ ualet, ut eſt tex. hodie ſingularis in ca. decet, de immu.ecc.li.6.in §. omnes ordinarii, & uide gl.ſingularẽ ibi, q d in ꝯ̃ctibus initis in eccleſia, & determinat ꝙ ꝯ̃ctus ualent, licet ꝯ̃hentes peccauerint: q̃a pœna retractationis illius capituli nõ dẽt extendi. Et no. illam glo. perpetuò, ꝙ ubi retractatio actus inducitur a lege in pœnã ꝯ̃facientis, tunc illa diſpoſitio dr̃ odioſa, & pœnalis, & ideo reſtringenda. Dico latius in c.2.ſ̃.de cõſti.ubi eſt bona gl.ĩ uer. diſpendiis.

3 † No.ex illa gl. ꝙ pœna [b] appoſita in quaſi contractu non extendit ad uerũ contractum. Nam in iudicio quaſi ꝯ̃himus.l.3.ff.de pecu.no.Io.An.in c. pia, de excep.lib.6.& tamen pœna nullitatis iudicii.i.quaſi ꝯ̃tractus nõ extenditur ad uerũ ꝯ̃ct. Vñ uerus contractus geſtus in eccl. tenet, ut ibi. Idem puto e ꝯ̃, ut pœna appoſita in ꝯ̃ctu uero nõ habeat locum in quaſi contractu eadẽ rõne, ne fiat extenſio pœnæ ad cauſam non omnino conſimilẽ iuxta gl.no.in c.1.de tempo.ord.lib. 6.

4 *Additio.* † Et hoc ultimũ tenet Bar. in l.more, ff. de acq. here. & l.apud Iul.ff.ex qb.cau.in poſ.eat, & ꝑ hoc dicit, ꝙ mulier ꝑt adire hered. nõ obſtãte ſtetuto, quo cau.r, ꝙ mulier nõ poſſit ꝯ̃here ſine cõſenſu duorũ cõſanguineorũ ſuorũ: q̃a ille, q adit hered. nõ ꝯ̃hit, ut in d.l.apud Iul.& uerba ſtatuti dẽnt intelligi ꝓpriè, qđ no. No. ꝙ nõ ſolũ excõicatus dẽt repelli a petitionib. ſuis, & facit ſe indignũ gr̃a ſedis apoſtolicę, ut in c. cũ parati, ſ̃.e. ſed ẽt ꝑuertẽs iuris ordinẽ, & cõtẽnẽs canonũ diſpoſitionẽ. uñ ꝑꝑ nolebat rñdere ſuꝑ cõſultatiõib. ſuis iſti archiepo q̃a uiolauerat debitũ ordinẽ iuris, & contempſerat canonũ diſpoſitionẽ confirmãdo electiones in camera regis. Itẽ no. in uer. *ſane,* ꝙ ꝑſona non ſolũ excõicatur, ſed etiã interdr̃; ad hoc.c.is cui, de ſen. excõ. li.6. Itẽ no. caſum, in quo iudex, a quo, iuriſdictionẽ ſuã exercet appellatiõe nõ obſtante, ſ. abſoluendo excõicatum. [c] unde autem hoc procedat. ĩ. dicã latius. Oppo. contra text. fortiter. uidetur, quòd nullo modo poſſit procedere hoc capitulũ. Aut enim iſte fuerat excõmunicatus ꝓ manifeſta offenſa, ſiue contumacia, & non debebat abſolui, niſi prius præſtita ſatiſfa-

ctione,& iuſta eſt ꝯdictio aduerſarii, vt ĩ c.ſolet,de ſen.exc.li.6.& c.ex parte,el 1.ĩ. de ver.ſig. Aut fuerat excõicat⁹ ꝓ offenſa, vel cõtumacia dubia; & tũc appellatio,ne abſolueret̃ eſt fruſtratoria:qa ſatis eſt hoc caſu pſtare cautionẽ,vt in d.c.ex parte.ergo appel.iſta tanq̃ fruſtratoria non debebat deuoluere cãm ad ſuperiorẽ, & ꝑ conſequẽs nõ debebat iudex recipere cautionẽ de parẽdo iuri corã iud.ad quẽ fuerat appellatũ.So.ex ſparſis dictis doct.colligo cõpẽdioſè duas lec.Prima, vt ĩtelligat̃ text.ꝙ petebat̃ abſolutio à iudice, à quo. Secũda,ꝙ petebat̃ à iudice,ad quẽ.Prima lect.ſubdiuidit̃ in duas partes . Prima, qñ aduerſarius tñ appellauit,ne abſolueret̃. Secũda, qñ excõicat⁹ prius appellauit, & poſtea petiit abſolutionẽ, & aduerſarius appellabat,ne abſolueret̃; & ſic concurrebat vtriuſque partis appellatio.Venio ad primã lect.q̃uo petebat̃ abſolutio à iudice,à quo,& aduerſari⁹ tñ appellabat.Pe. & Abb.rñdẽt ad ꝯriũ, ꝙ hic nõ fuit appellatũ ne abſolueret̃,ſed ex cã ſuꝑuenienti. vñ ꝑꝑ affinitatẽ nouiter ꝯctã inter iudicẽ & excõicatũ appellatio ſua habuit deuoluere cãm. Hæc ſol.ĩpugnat̃ ꝑ Io.An.ꝙ ſuſcipio nõ eſt ſufficiẽs cã appellãdi,ſed recuſãdi tñ,vt no.in c.accedẽs,vt li.nõ conteſt.Itẽ dico,ꝙ ex alio corruit iſta ſol.qa in tex.dr̃,ꝙ iſte appellauit,ne abſolueret̃. Secũda ſol.ſm Hoſ.ꝙ ex aliqua rõnabili cã iſte appellauit.Hęc ſolutio penitus nõ euacuat ꝯriũ: qa in lr̃a dr̃,ꝙ aduerſari⁹ appellauerat, ne abſolueret̃. Tertiã ſol.ponit Io.An.vt ꝓcedat ſm antiqua iura,ſm q̃ appellatio non expreſſa cã deuoluebat cãm ad ſuperiorẽ,nõ tñ impediebat abſolutionẽ ꝑꝑ rõnẽ lr̃æ, ne decederet in excõicatione. Hæc tertia ſolutio põt impugnari:qa lr̃a dicit,ꝙ appellauerat, ne abſolueret̃,& ſic exprimebãt cãm fruſtratoriam ꝯ ius:ſed cã manifeſtè friuola ẽt ſm antiqua iura nõ deuoluebat cãm ad ſuperiorẽ,vt no.in c.vt debit⁹.ĩ.eo.Pono duas ſolutiones.Prima,ꝙ *licet à principio ꝯdixiſſet,ne abſolueret̃*; tñ poſtea appellauit ſimpliciter vidẽs non ꝓficere;& ſic poſſet ſaluari ſolutio Io.And.Pono ſecundã meliorẽ,ꝙ hic ꝯdicebat iſti,ne abſolueretur añ ſatisfactionẽ, proponẽs fortè offenſã vl̃ cõtumaciã manifeſtã;ſed pars & iudex hoc negabãt,iõ ille appellauit.Hæc appellatio ẽt ſm hodierna tpa eſt legitima, vt a in c.ſolet,de ſen.excõ.li.6.iõ habuit deuoluere cãm ad ſuperiorẽ.Et ſi diceres,quare abſoluit iud.à quo , ex quo appellatio.
i.frõte eſt legitima?Rñdeo, ꝙ vbi appel- b latio fuit ĩteriecta nõ expreſſa cã , duplex
5 fuit rõ abſoluẽdi.† Vna,ne pẽdẽte litigio iſte decederet in excõicatione, vt in lr̃a: ſed ꝓiudet̃ parti aduerſę recipiendo cautionẽ.Secũda rõ, qa iſta abſolutio tẽdit ĩ *faciliorẽ exitum cãæ appellationis*: hanc ſñiam tenet Fed.de Se.conſ.178.Nam iudex,ad quẽ, añ oĩa ipſum abſolueret recepta cautione,vt in c.ꝑ tuas,ĩ.de ſen.excõ. Sed ſi expreſſit illã cãm,qa fuerat excõicatus ꝓ manifeſta cã;tũc vnica eſt rõ abſoluẽdi, ne decedat interim in excõicatione : qm̃ abſolutio nõ tẽdit hoc caſu in faciliorẽ exitũ.iõ ꝑiudicat appellationi, cùm ob hoc fuiſſet appellatũ,ne abſolueret̃.Ex his habes declaratã primã lect. & habes caſum,in quo iudex,à quo,abſoluit poſt appellationẽ rõnibus ꝑdictis.Venio ad ſecundã lect.quę hẽt,ꝙ excõicatus prius appellauerat ab excõicatione , & tũc petebat abſolutionẽ;& aduerſarius appellabat,ne abſolueret̃.Dic ꝙ reſpectu appellationis aduerſarii ſatis.ſ̃.mã diſcuſſa eſt:ſed reſpectu appellationis interpoſitæ ab excõicato dicit Inno.ꝙ petẽdo abſolutionẽ à iudice,à quo, tacitè renũtiauit appellationi ſuæ,niſi fuerit ꝓteſtatus: quia nõ intẽdebat renũtiare appellationi.de hoc vide qđ plenè dixi in c.qõni,ſ̃.eo.dicit tñ Inn.ꝙ ſiue ſit ordinarius,ſiue delegat⁹, ſiue detulit appellationi,ſiue nõ;ꝑt ipſum abſoluere, ſed non reddit cãm, quare. Sed dic,ꝙ duplex poſſet eſſe rõ.ſi.n.cenſetur renũciare appellationi,tũc non habet dubiũ, cũ iuriſdictio integra reuertat̃ ad eũ.In caſibus,in quibus nõ renũtiat, dic ꝙ rõ abſoluẽdi eſt duplex.Prima,ne pẽdente appellatione iſte decedat in excõicatione.Secũda,qa tendit in faciliorẽ exitũ cãę appellationis.Nã hoc faceret iudex , ad quem añ oĩa,vt ĩ c. ꝑ tuas,ꝑ:æal.de ſen.exc. Mihi tñ nõ placet dictũ ſuũ in delegato,q detulit appellationi : quia ꝑ delationẽ tota iuriſdictio eſt ab eo abdicata & trãſlata in ſuꝑiorem , ut ĩ c.cũ appellationibus,eo.ti.lib.6.nec tãta imminet neceſſitas, vt dicam⁹ nõ iudicẽ poſſe abſoluere ab excõicatione, vt eſt iſte, q detulit appellationi.Venio ad tertiã lect.ꝙ hic petebatur abſolutio à iudice,ad quẽ;& hoc innuit ſatis finis hui⁹. c.dũ dicit,ꝙ excõicator ꝯdicebat.& hoc caſu dicit Hoſ.ꝙ iudex, ad quẽ,ꝑt abſoluere poſt,q̃ examinauit cãm partibus ꝑſentibus,& nõ añ per c.Romana. §.pe.e.ti.li.6.& ita tenet̃ cõiter, & cũ eo trãſeũt doct. Sed aduerte, qa hoc nõ eſt verũ in abſolutiõe,quæ fit cũ cautione ; qa ante oĩa iudex,ad quem, talẽ abſolutionẽ impartit̃. tex.eſt apertus in d.c.ꝑ tuas:ſed ſñiam reuocare,vel denunciare nullã nõ ꝑt,niſi prius plenè cognouerit de cã ꝑſentibus partibus, & ita loquit̃.§.pe.alle. ꝑ Hoſt. Aliud eſt abſoluere cautione recepta:& aliud reuocare ſñiam,vel denũtiare eã nullã, ut ipſemet Io.And.dicit in nouel.Rõ diuerſitatis eſt,qa in abſolutione, q̃ fit cautiõe recepta,nulli parti ꝑiudicat̃,nec aliq̃d fit in effectu ꝯ ſñiam excõicatoris:ſed ꝯ,qñ *vult reuocare* tanq̃ iniuſtã,ſeu denunciare nullã,in hoc ꝑiudicat parti aduerſę, & tacitè pronunciat excõicationẽ malè ꝓceſſiſſe; qđ nõ debet poſſe facere, niſi prius de meritis appellationis cognouerit;& ꝑ hoc habes clariſſimè intellectũ huius. c.& multorũ iuriũ. ſ̃.allegatorũ . Vnũ tñ no.ꝙ do.Ant.*hic* aptè vr̃ reuocare id qđ dixi poſt eũ in c.qõni,ſ̃.eo.dicit.n.primò,ꝙ iudex,à quo,põt abſoluere ꝑ viã reuocationis.poſtea dicit hoc ſibi nõ placere: qa per hoc ceſſaret applo reuocãdo grauamẽ,& ſic nulla remaneret dubietas: qa nõ ꝑt amplius dici iudex,à quo,cũ ceſ-
6 ſat applo ; ad hoc.c.ſi à iudice,e.*ti.li.6*.† *Supra viſum eſt*,an & qñ iudex à quo,vel,ad quem, abſoluere poſſit ab excõicatione.Nũc q̃ro de.q.quotidiana, nũquid iudex teneat̃ citare a partem aduerſã ad actũ abſolutionis?Doct.cõiter tenẽt ꝙ ſic,cũ poſſit ꝑtendere intereſſe.fortè.n.expenſas,quas fecit, cõſequi dt añ abſolutionẽ,de ſen.exc.c.cũ venerabilibus.§. idẽ, li.6.vel fortè poſſit ꝑtendere offenſã manifeſtã ita,ꝙ añ abſolutionẽ b deberet aduerſarius ſatisfacere;rõne ergo ſui intereſſe vocari debet,arg.ca.inter quatuor, de maio.& obe.& 3.q.9.c.oĩa.Simile, cũ reuocat̃ miſſio in poſſeſſionẽ vt no.in c.qm̃ frequenter.§.in aliis,ut lit.non conte.Dicunt tñ doct.cõiter hic,& in c.1.de iudi.ꝙ,ſi de facto fieret abſolutio parte non uocata,tenet; & idem tenet Spec.in titu.de contu.§.fin.uer.ſed pone excommunicatus.uide etiam glo. in cap.excommunicatos.11.q.3.quę uidetur limitare dicta doctorum hic , ut pars ſit uocanda ad actum abſolutionis, quãdo iudex excõicauit ad inſtantiam partis:ſecus, ſi excõicauit ex ſuo mero officio ; & hoc dictum ſatis mihi placet:

facit

de Ca. Idẽ tenet ibi Alex.poſt Raph.Cu.in d.l.more. ſimile dicim⁹ in iudiciis.l.non iõ, C.de procur. cũ ſi.bñ facit qđ no.Ang.& Imol. in l.2.ꝑ gl.ibi.ff. de excep.facit qđ uult gl.in l.q̃cunque, C.de bonis q̃ li.quã Bald.ibi circa prin. exclamat , & dicit eſſe tenẽdã mẽti, ꝙ ꝓ utilitate filii pater ꝑt alienare bona aduẽticia filii, in quibus habet uſumfru.qđ dicit Bald.facere ad locationes rerũ eccleſiæ , q̃ poſſunt fieri pro utilitate eccleſiæ uſque ad ãnos. 29.facit qđ no.Bald.in l.contra iuris ciuilis regulas in fi.prin.ꝑ illũ tex.ff.de pac. Adde an mulier *ſtãte prædicto ſtatuto* poſſit hæreditatẽ adire,Ang. in terminis conſi. 311.

Adde hic Archidiac.in ca.qui iubente . 11.q.3 ubi dicit , ꝙ ſatisfactio nunq̃ denegatur excõicato , ut hic:ſed uenia iterdum bñ differtur, ut ibi,& in c.ſi qs aũt . 18.diſt.Item adde,ꝙ excõicat⁹ petens ſe abſolui etiã in nõ adiecta cauſa auditur, ſecundũ.d.de Ro.in antiquis. dec.85. SEBA. SAPIA.

a Citare . Vide Gemi.in c.Romanã. §.ſñias, de ſen.ex cõ. li.6. Calde. in conſ.7.inci.ã eps, in tit.de iureiu.& in conſ.1.in ti.de feriis , & Petr.de Anch.in con.199. inc. ꝑdictis . Lau. de Rodul.in trac. de uſu.q.125.

b An in abſolutione à ſententia excommunicatiõis aduerſarius ſit citãdus. & adde qđ no.d.de Ro.déci. ſua . 2.& Rom.in ſuis ſing.in litera C.notabili, quod ic.ſine citatiõe,& qđ no.d.An.in c. cùm ceſſante . ĩ.e. in 7.colũ.de hoc per Inn.in ca.prudentiã, circa fi.de

facit ꝙ ĩ ſimili no.Bar.ĩ.l.2.ff.đ eo, q in
7 ius uoca.† Sed ꝯ ꝑdicta adduco tex.notabilẽ in.c.Romana.§.ſñias,de ſen.excõ.*li.6*.vbi dicit̃, ꝙ ſñia excõicationis uel interdicti nullatenus eſt reuocãda parte ñ uocata.Et ꝑ illũ tex.arg. Io.An.ꝯ opi.ꝑdictã, vt ñ teneat abſolutio parte ñ vocata,licet hic nullã mẽtionẽ faciat đ illo. §.nec ẽt do.Ant. ſđ ſimpl̃r trãſeũt cũ ꝑdictis. Sđ reducẽdo ad ꝯcordiã multa iura diſtinguo qđ aut abſolutio fit ab ipſo excõicatore, ſiue ſuꝑiore ꝯcurrẽte cũ eo ad actũ iuriſdõnis circa excõicatũ; & tũc tenet abſolutio parte ñ vocatã;tex.ẽ maxime iũcta gl. ĩ fi.c. cũ ab eccl̃iarũ đ off. ordi.Rõ hui⁹ ẽ, qa iſta abſolutio eſt act⁹ pœnitẽtialis;iõ ad ſui eſſẽtiã ñ exigit citationẽ.Secunda rõ, ꝙ ſicut excõicatio ſine citatiõe lata tenet,vt ĩ.c.ſacro,đ ſentẽ.excõi.& no.11.q.3.ĩ.ſum. ita & abſolutio tenere dẽt forti⁹ , cũ ſit act⁹ magis fauorabilis;uide tex.cũ gl.ĩ.c.uenerabilib⁹.§.ubi aũt,de ſen.excõ.lib.6.vbi tradit̃ rl̃a gñalis,ꝙ abſolutio facta a iudice ſuo q̃tũcũq; iniuſta tenet,& ñ trades obliuioni illũ text. & in hoc caſu intellige dicta doct.hic,& ĩ c.1.Qñ q; abſolutio fit a iudice,ad quẽ deuoluit̃ iuriſdõ ſolũ uia appellationis:exẽplũ in archiepõ , q ñ hẽt iuriſdõnẽ rl̃r ĩ ſubditos ſuffraganei niſi ꝑ appellationẽ,ut ĩ.c.paſtoralis,de offi. ordi.& hoc caſu dic, ꝙ ſi ñ eſt appellatũ ad eũ,ñ valet abſolutio, niſi recipiat appelationẽ ex ꝓbabili cã emiſſã.tunc em̃ abſolutio facta ab eo tenet ẽt parte ñ vocata,licet ſit iniuſta;qa hoc caſu iudex ẽ, & ꝑ ꝯſequẽs ꝓcedũt rõnes allegatę ĩ excõicatore;ad hoc c.ꝑ tuas , & qđ ibi no. đ ſen.excõi.&. dict⁹.§. ubi aũt , q ꝓprie loq̃t̃ de iudice ad quẽ.Aut vult ſñiam excõicatiõis reuocare tanq̃ iniuſtã , vel eã denũtiare nullã;& ñ ꝑt niſi partib⁹ vocatis;& ſi aliter faceret , reuocatio uel declaratio nõ teneret;& hoc caſu intellige dictũ.§.ſñias,& Io.An.ibi.rõ eſt, qa hoc caſu ẽ quaſi diffinitiue ꝓnũtiare ſuꝑ ipa excõicatiõe,& ẽ act⁹ iudicialis,nec cõpetit ſibi poteſtas , niſi prius examinauerit
8 cãm.† Et hęc faciũt ad q̃ſtionẽ quotidia-
a nã,nũq̃d abſolutio a iuramento a ꝑſtito ſuꝑ aliquo cõtractu facta ab epõ parte ñ vocata valeat in caſib⁹ ĩ q b⁹ pars dẽat vocari?do. Ant.in.c.debitores,đ iure iur.tenet ꝙ ſic,arguẽdo ꝑ ſimile de abſolutiõe facta ab excõicatiõe parte ñ uocata. Sed ꝑ ꝑdicta ego diſtinguerẽ, ꝙ aut certũ eſt iurm̃ eſſe illicitũ ex parte recipientis , & ꝓcedit dictũ ſuũ:qa hoc caſu clarum eſt epm̃ eſſe iudicẽ ſuũ in abſoluẽdo ꝑ id,ꝙ no.Inn.d.c.debitores:ſđ ubi ꝯtract⁹,ſuꝑ quo iurm̃ fuit ꝑſtitũ in ſui ſerie nullã iniquitatẽ ꝯtinet, licet iniq̃tas allegaret̃ ꝑ partẽ;puto ꝙ ñ teneat abſolutio parte ñ
9 uocata :† Quia rl̃r epus,nec ẽt ꝑꝑ ꝑt abſoluere a licito iuro alteri ꝑſtito, vt no. Inn.ĩ.c.cũ inter,P.đ renũ.& ẽ gl.or.in.c. b q̃to,đ iureiur.& ibi plene dixi.ergo nec ẽt iudex ĩ oẽm euẽtũ;& ſic ante,q̃ cõſtet iurm̃ eẽ illicitũ,ñ ꝑt abſoluere,& ꝯſtare ñ ꝑt,niſi parte uocata,ut ĩ.c.tũ ex lr̃is,de ĩ integrũ reſt.& ĩ l.fi. C.ſi ꝑ vim vel alio mõ.vñ ꝑſuppoſito , ꝙ iura. illicitũ eẽt & receptũ,ex quo tñ ñ cõſtat,ñ tenet q̃cq̃d facit: qa ignorat id,ꝙ ẽ fundamentũ ſuę iuriſdi.ad hoc l.q̃ro,ff.đ eo q ꝓ tuto.vide notabilẽ theoricã.Bar. ĩ.l.multũ ĩter eſt,ff.đ ꝯdi.& demõ.&.l.ſi finita.§.Iulia
10 on⁹,ff.đ dã.infec.hoc no.† Opp. ꝯ tex.in. §.*ſane*,ubi dr̃,ſeu ꝑſupponit̃ quẽ poſſe excõicari ꝓ cõtumacia, uel alia cã.hoc em̃ vr̃ falſũ, cũ ab hoĩe nũq̃ ſit ferẽda excõicatio,niſi ꝑꝑ cõtumaciã; gl.ẽ not.11.q. 3.c.nemo.vbi dr̃,qđ nũq̃ dẽt qs excõicari,niſi qñ aliter corrigi nõ ꝑt.Sol. doct. aliq̃d tãgũt hic,ſed ñ clare; uide Inn.in. c.ex parte,el.1.ĩ.đ uerb. ſigni.ĩ vlti. col. Dic ad hoc clari⁹,ꝙ eo qđ ſemꝑ cõtumacia dẽt eſſe immediata cã excõicatiõis, ſiue ꝑceſſerit delictũ,ſiue nõ; dẽt pri⁹ ſẽper moneri,ut ſatisfaciat de hac cõtumacia immediata;intellige ꝯria,qñ offenſa ſeu delictũ eſt cã excõicationis,ſed non immediata.Et de hac immediata intellige illũ tex.& cõſimiles. Et adde unũ no. dictũ Inn.in.d.c. ex parte , ꝙ ubi ꝑceſſit cõtumacia ẽt extiudicialis, ꝑt ſeq excõicatio ſine alia admonitiõe ꝑ.c.certũ. 10.
11 qõ.3.& vide latius ĩ.d.c.ex parte.† Opp. ꝯ tex. ibi:*ſi maluerit aduerſarius* . vr̃ em̃,ꝙ b ñ ad appellatũ (ſicut hic innuit) ꝑtinet facultas eligẽdi iudicẽ,corã quo cã tractet̃,ſed ad appellãtẽ.2.q.6.ca. ad Romanã.So.doct.uario mõ ſoluũt hoc , ſed tu dic ut no.in.c.cordi.e.ti.li.6. ĩ gl.in ver. petierit.Itẽ opp.qđ.§.*de his*,vr̃ eſſe ſuperflu⁹:qa idẽ dicit cũ priori.dic ꝙ prim⁹.§. loq̃t cũ appellat aduerſari⁹, iſte cũ appel
12 lat excõicator.† In gl.1.ĩ fi. ꝑ hoc Hoſt. infert qđ ſi priuilegiatus excedat, ꝑt ſibi iuſtitia denegari;adducit̃.c.nuꝑ. §.fi.ĩ.đ deci.ſđ ſi ñ excedat,ſec⁹,in.c.4.de priui. in fi.& vr̃ hoc mirabile dictũ,ſed intelligo hoc mõ, qñ priuilegiatus delinquit ꝯ ſubditũ alicui⁹ iudicis,& non uult ſatiſfacere , ut poſtea ſibi petẽti iuſtitiam de alio ſubdito , uel de eodẽ poſſit iuſtitia denegari ꝑ iudicẽ niſi primò ſatisfaciat & eẽt exq̃ſit⁹ mod⁹ ꝓcedẽdi ꝯ exẽptos. Sed ñ credo ꝓcedere,qñ delictũ ipſius ñ
13 eẽt liquidum.† In gl.2. in fine,dic quod ꝯria ꝓcedunt in iudiciis ſecularib⁹,ut in capi.decet, ꝑalleg. ſed iudicia eccleſiaſtica ꝑñt in eccleſia exerceri , ut in capitu. ꝑceptũ.2.q.ſtione.2.alleg.in gloſſ.&c.
14 † In gl.in uer.ꝯ debitũ,ibi,ſine cõſilio capituli,in eo qđ gl. exigit cõſenſum capituli in confirmationib⁹ electionũ cõiter damnat̃ a doctorib⁹ , qa iura alleg in gl. ſolũ exigũt cõſiliũ & ñ conſenſũ & maxima ẽ diuerſitas inter cõſiliũ & cõſenſũ, ut in cap.1.ne ſede vacãte,li.6. & in cap. cũ in ueteri, de electioni.ubi dixi hodie qualis exigat̃ cãę cognitio in confirmationib⁹ *b* electionũ,dic ut eſt hodie tex.ĩ ca.fi.de electioni.li.6.In gl.in uer. decedat.No.ex hac glo.tres rõnes decidendi

offi. deleg. in gl. ſua , q̃ ẽ ſuꝑ uerſi. a iudice.&.d.Ant. in.c.dilectus,el.1. in uer.ad ſecundũ de reſc. & ad hoc qđ de abſolutione a iuramento no.ipſe do.Abba. Pa. poſt Innoc.& do. Anto. in.c.debitores, de iureiurã. Et qñ q̃s petit a iudice, ut declaret quẽ incidiſſe ĩ canonem , ſi quis ſuadente, an dẽat pars citari , uide do.de Ro.dec. 52. ſecundum ordinẽ meũ nouiſſ. & ꝙ ab ſolutio ab excõi. poſſit fieri parte non citata, eſt tex.in.c.olim, de reſc.quem ponderat ibi d.Anto. in prin.2.colum. uer.no. hoc apertum . Sed de hoc uide per Bal.in.l. ſi pacto quo pœnã,circa princ.C. đ pac.ubi alle.gl. in.d.c. excõmunicatos. 11. q. 3. & ꝑ.d.Ab. Panor.in c.ꝑ tuas,circa fin. uer. cõclude poſt doct.de ſen.excõ. & per Bal. in.c.1. in pe.co. 1. commento , de iudi.

a Abſolutio a iuramento . Adde Oldr. conſ.102.& 186.

SEB. SAPIA.

a Iuramento.Vide Ro.in ſin. 583. in ci.tu habes regulam , & late per Iaſ. in.l. nec quicq̃. §. ubi decretũ, col.9.ff.de offi.ꝓ cõſul, ꝙ leg.& ꝑ Ro.in conſi. 587. inc.circa propoſitam,& An.Sicu.in conſi.85. in.3.uo. &.d.Fran Curtiũ in conſi. 43.incipi. ſuper contingentia, co.penul. ubi plene.

b In confirmationib⁹ electionũ an requiratur cõſenſus ſui capituli.& de hoc per glo.in c. epm̃ ñ oportet, 61.diſt. & ꝑ doct. in.c.fin.in. 3. col. de elect. in. 6. ſed tu limita,& declara hic multũ elegãter,ut ꝑ.d.Ant. poſt doctor. in.c. cũ inter.§.1.in.2. col. de re iudic.& uide quod de hoc plene *ſcripſit do*. Bar. de bel. in.c. nouit,in. 6.qõ.de his, quæ ſi.a prælatis.

fieri a iudice, a quo. Prima rõ quia ſpecia
le eſt in ſnĩa excõ. qa ꝑꝑ periculũ timet̃,
ne decedat in excommunicatione: quia
peccatũ qñq; eſt cã accelerãdi terminos
uitæ; ſic ẽt & bonitas; & hoc ne mutetur
intellect⁹ bonorũ: intellige tñ ñ ſemper
hoc cõtingere, ſed qñq;. nã ſi dictũ gl. ge
neraliter eẽt verũ, null⁹ homo ferè rema
neret in mũdo, & vide ad intellectum gl.
pulchrũ tex. in. c. ſi ex bono de pœni. diſt.
15 4. alleg. hic in gl. † Secũda rõ decidendi,
eſt, qa in his, q̃ ñ capiũt dilationẽ nõ ad-
mittit̃ appel. vt puta, qa res eſt tẽpore pe
ritura. multa exẽpla patẽt in. l. fi. ff. đ ap.
reci. no. tu cano. iſtã glo. Tertia rõ ponit̃
hic in ver. *præterea*, q̃ eſt magis gñalis, ꝙ
ideo p̃t iudex, a quo, quia nil deperit ad
uerſario ꝑ hãc abſolutionẽ, cũ ſibi cautũ
ſit ꝑ receptiõem cautionis, & excõicato
prodeſt, ne interim vitet̃, vel moriatur.
16 † Ex hac tertia rõne nõ. ꝙ iudex, a quo,
p̃t oẽ id, ꝙ tendit in faciliorẽ exitũ cãę
appellationis. Et vide ꝙ plenè dixi in. c. 1
cũ teneamur, s̃. eo. ſed tene menti hanc
17 particulã gl. iuncto tex. † In gl. in ver. cau
tiõe, ĩ fi. No. iſtã gl. ſemper. ex qua habes
rł̃am, & vnũ caſum exceptũ a rł̃a. Et hęc
eſt rł̃a, qđ abſolutio a qualibet excõica-
a tiõe fiat cũ cautione iuratoria, [a] id eſt, ꝙ
abſoluẽd⁹ iuret ſtare mãdatis eccleſię ſu
ꝑ illa excõmunicatiõe. Caſus except⁹ eſt
ille, cũ fuit excõicat⁹: qa noluit parere iu
ri, ideſt cũ excõicatio fuit lata ꝓ cõtuma
cia iudiciali. Et licet doct. hic ſimpł̃r trã
ſeãt: tñ plenius diſtinguunt hãc mãm in.
c. ex parte. 1. j̃. de uer. ſig. vbi uide. Sđ quo
ad caſum nõ exceptũ puto gl. optimè lo-
qui. Primò cũ hic verſetur intereſſe par-
tis, & hẽat vim cuiuſdã miſſionis, vt in.
c. quoniã frequẽter. in fi. vt lit. ñ conte. ſi
cut miſſio ñ reuocatur, niſi pręſtita cau-
tione fideiuſſoria, vel pignoratitia, ut in
aut̃. ei qui iurat, C. de bo. autho. iud poſ.
& in. cap. 1. j̃. de ſequeſtra. poſſ. Ita nec ex
cõicatio dẽt relaxari niſi tali cautiõe p̃-
ſtita. Itẽ cautio de iudicio ſiſti eſt præto
ria. l. 1. ff. de p̃to. ſtipu. Et rł̃r oẽs cautio-
nes p̃toriæ debent eſſe ſufficientes, ut in.
18 d. l. 1. † Reſpectu regulę no. dictũ pulchrũ 2
ꝙ ubicũq; timet̃, ne abſoluẽd⁹ veniat ꝯ iu
ramentũ nõ ſufficit iuratoria cautio; ita b
cõiter not. doc. in. c. fi. de reſt. ſpo. & in. c.
ad reprimendam, de off. or. Adde ad p̃di
cta. c. 1. de do. & contu. li. 6. & facit gl. in.
c. quęſtioni, & quod ibi dixi ſupra eod.

ZACHARI.
a Cum cautione iuratoria. Adde, an fieri poſſit parte ñ citata, ſi pars offerat cautionẽ de ſtando iuri, uel de ſatisfaciendo parti, uide Spe. in ti. de cõt. §. nũc dicam⁹, ver. ſed põe, & uer. ſeq. & ibi quid ſi quis ſe abſẽtet vt abſolutionẽ differat, & qualiter tũc fiat abſolutio, ibi dicit. & ꝑ Inn. in. c. prudẽtiam, in pen. colũ. in gl. in uerſic. malitiam; s̃. de off. de lega.

ZACHARI.
b Monitione præmiſſa. Dic ut nota ui in apo. ad iſtũ in. c. ab excommunicato, in apo. in uer. tenet. s̃. de reſcr.

SEB. SAPIA.
c In ca. 1. de exceſ. p̃la. Vide ibi Abb. idem tenentem & in. c. 2. in prin. j̃. đ cle. exc. miniſt. & quomodo procedat tex. iſte, declarat Ro. conſi. 482. inc. in caſu p̃miſſo, colum. fin. uer. tertio dico.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio ſiue ſuſpenſio non debet ferri, niſi prius monitione præmiſſa. 2. 3. 4.*
Appellans ſi in termino ſibi præfixo nõ proſequitur appellationem, iudex, a quo, reaſſumit iuriſdictionem.
Appellans ſi neglexerit proſequi appellationem, & ipſe appellatus proſequatur, condemnatur in expenſis ipſi proſequenti. 10. uide infra. nu. 14. ubi iudex facit iſtam condemnationem.
2 *Excommunicatio non fertur ab homine niſi per contumaciam in non parendo in iudicio, uel in non ſatiſfaciendo.*
3 *Suſpenſio antè, quam feratur requirit monitionem, quando quis ſuſpenditur ob contumaciam: ſecus, ſi propter delictum. 4.*
5 *Clericus poteſt ſuſpendi ab officijs diuinis propter delictum.*
6 *Excommunicatio poteſt ferri ab homine nulla monitione præmiſſa, quando ius fulminat ipſam ipſo facto propter aliquod delictum. 7.*
8 *Excommunicatus a iure poteſt pro eodem delicto ab homine pronuntiari excõmunicatus citra aliam contumaciam, & quare?*
Pœna certo modo terminata a iure poteſt minui uel augeri per ipſum iudicẽ pro aliquo delicto.
9 *Appellari non poteſt contra ſtatuta eccleſiaſtica, nec a pœna imponenda ſecundum aliquam regulam, uel ſtatuta.*
11 *Abbas poteſt punire monachos ſuos ſine conſenſu capituli, quia ipſe ſolus habet poteſtatem inſolidum in ſuos monachos.*
12 *In notorijs quæ forma citandi obſeruantur, uide remiſſiue.*
13 *Excommunicatio lata ſine monitione tenet, fallit ut hic.*
15 *Debitor egenus tunc luit in corpore, quando reſpectu ſui id, quod uenit ſoluẽdum, eſt pœna, ſed reſpectu creditoris eſt intereſſe.*
16 *Clerici beneficiati non habentes aliquid in patrimonio, an dicãtur habere proprium?*
Proprium qui dicantur non habere ad uitandam pœnam, de qua in textu?
17 *Clerici an faciant ſuos fructus beneficiorum ſuorum? 18.*
19 *Tutor, prælatus, & quilibet alius adminiſtrator, ſi mouerunt litem iniuſtam, & ob hoc condemnentur in expenſis, debent illas ſoluere de ſuo. 22.*
20 *Clericus litigans ſi condemnetur in expenſis, an ſoluet illas de reditibus ſui beneficij, an de ſuo patrimonio?*
21 *Delictum prælati communicato conſi. cum capi. nocet eccle. præſertim in iudicio.*

CAP. XXVI.

1 R*Eprehenſibilis.* † Prælatus ſubditum ſuſpendere, vel excommunicare ñ dẽt, niſi monitione p̃miſſa: nec ſubditus ꝯ diſciplinam eccleſiaſticã appellare, maxime ſi eſt religioſus. hoc primò. Iudex, a quo, præfigit terminũ appelãti ad appellationẽ ꝓſequẽdã, intra quẽ ſi ñ ꝓſequatur iudex, a quo, reaſſumit iuriſdictionẽ. hoc ſecũdo. Appellãs verò nõ ꝓſequẽs appellationẽ ſuã cõdemnat̃ in expẽſis appellato ꝓſequẽti. hoc tertiò. Et quinq; ſunt dicta text. ſm, ibi: *nec ſubiecti*. tertiũ, ibi: *ſi uerò*. quartũ, ibi: *ſi autem*. quintũ, ibi: *præcipue*. Caſus literalis: Quia prælati nimium prõpti erant & faciles ad excommunicãdum, & ſubditi promptiores ad appellandum, uolens Lateranenſe concilium prouidere ſuper his tam ſubditis, quam prælatis, ſtatuit, quod p̃lati ſuſpenſionis vel excommunicationis ſententiam nulla tenus proferant in ſubditos, niſi canonica monitione præmiſſa, niſi forte talis ſit culpa, quę ipſo facto ſuſpenſionem uel excõmunicationẽ inducat. nec ſubiecti ꝯ diſciplinã eccleſiaſticã appellare p̃ſumãt: ſed ſi qs ꝓ ſua neceſſitate appellauerit, cõpetẽs ſibi termin⁹ p̃figat̃ ad ꝓſequẽdã appe. ꝙ ſi intra terminũ nõ fuerit ꝓſecutus, extũc ep̃s authoritate ſua vtatur. Si autẽ aliquis appellauerit, & ille, ꝯ quẽ fuerit appellatũ, venit, ille verò qui appellat uenire neglexerit, ſi propriũ habuerit in expenſis alteri ꝯdemnet̃, vt hoc ſaltẽ timore pterrit⁹ ñ facile qs appellet. In fi. dicit, ꝙ religioſi cũ fuerint ꝓ ſuis exceſſib⁹ corrigẽdi, ꝯ regularẽ diſciplinã non
2 appellent. Ber. † No. primò vnã rł̃am gñalẽ, ꝙ ſnĩa excõicationis uel ſuſpẽſionis nũq̃ eſt ferẽda ab homine niſi cano-
b nica monitione p̃miſſa [b]; & ſic elicitur illud, qđ excõicatio nunq̃ eſt ferẽda ab hoĩe, niſi pro cõtumacia, ſiue in nõ parẽdo in iudicio, ſiue in nõ ſatisfaciẽdo. 11. q. 3. c. ep̃i, & ibi gl. Hodie adde, ꝙ habet̃ in. c. 1. de ſen. excõ. li. 6. ubi idẽ diſponit̃ de interdicto eccleſiaſtico, & dẽt in ſcriptis ferri, vt ibi.
3 † Sed limita p̃dicta & tex. ſm unũ peregrinũ dictũ Inno. ꝙ
c nõ ſolet cõiter allegari in. c. 1. de exceſ. p̃la. [c] ut reſpectu ſuſpẽſiõis ꝓcedat iſte tex. requirẽs monitionem, qñ ſuſpẽſio fert̃ ꝑꝑ cõtumaciã: ſec⁹, ſi in pœnã delicti: qa tũc fruſtra fieret monitio, cũ oportet eũ luere pœnã delicti cõmiſſi. nam ſuſpẽſio ſæpe fit ꝑꝑ delictũ, ut in. c. tã lr̃is, s̃. de teſti. 5. q. 4. c. in loco: ſec⁹ in excõicatiõe: qa illa nũq̃ fert̃ ab hoĩe ꝑꝑ delictũ; & q̃ cito uult ſatisfacere, illico dẽt relaxari. 11. q. 3. c.
4 nemo, & c. illud. † Et idem, ꝙ nõ requiratur hoc caſu monitio; tenuit Inn. in. c. ad hæc qñ infra. e. ubi dicit, ꝙ excõicatio, interdictũ, & ſuſpẽſio ęquiparant̃ in multis, & p̃ſertim in hoc, ut debeat p̃cedere monitio, niſi quando ſuſpenſio fieret in pœnam delicti. Hoſti. tamen ibi hoc approbat re-

ſpectu ſuſpẽſionis fiẽdæ a canone; ſecus ſi a iudice: qa tũc re-
qrit̃ monitio ſm eũ; alle. c. ſicut, de coha. cle. & mu. Mihi placet indiſt. dictũ Inn. & ꝓ eo vr̃ tex. ĩ d. c. tã lr̃is, de teſti. ubi papa ſine monitione impoſuit pœnã ſuſpẽſionis. ergo & alii hoc facere p̃nt, de re iud. c. ĩ cauſis. Ad idẽ allego c. Romana, §. ſed nec in ſpẽ, de ſen. excõ. li. 6. ubi licet prius dixiſſet de ſuſpẽſione, excõicatione, & interdicto: poſtea tñ, dũ tractauit de offenſis ſeu culpis p̃teritis, uel p̃ntib⁹, ſolũ ꝓhibet excõicationẽ ferri ſine monitione; quaſi ſec⁹ ſenſerit de interdicto, uel ſuſpẽſione; qđ no. & ꝙ reſpectu monitionis p̃mittendę ęquiparent̃ iſte ſnĩę regulariter, uide bo. tex. in c. ſtatutum, de ſen. excõ. lib. 6.

5 *Additio* † Et no. ex illo dicto Inn. iudicẽ poſſe ĩ pœnã delicti ſuſpẽdere clericũ ab officiis diui-
6 nis. † Scđò no. principał̃r, ꝙ ubicũq; ius fulminat excõicationẽ ꝑꝑ delictũ, tũc iudex p̃t delinquẽtẽ excõicare ſine alia admonitione; & ẽ tex. apert⁹ ſm lec. Abbatis quã neſcio alibi, & ꝑꝑ hoc dicit ſe excuſaſſe quẽdã abbatẽ, q excõicauerat monachũ ſuũ ſine monitione, q exiuerat clauſtrũ ſine licẽtia, & reptũ fuit ſtatutũ ĩ monaſterio, ꝙ ob hãc cãm fulminabat excõicatiõnẽ ipſo facto. [a] † Ex hac lect. nõ. unũ ſin-
a gulare, ĩ quo hẽs excõicationẽ poſſe ferri ſine aliqua admo
7 nitione, qñ ius excõicat [b] ꝑꝑ illud delictũ, quaſi nil noui vi-
b deat̃ facere iſte iudex. † Sed ex hoc nota aliud mirabili⁹, ꝙ
8 excõicatũ a iure ꝓ certo delicto p̃t ſupior iterũ excõicare ꝓ eodẽ delicto ał̃r nõ iterato, nec ꝯtumacia ał̃r de nouo ꝯtracta, ut hic clarè colligit̃ ĩtelligẽdo illã dictionẽ, *niſi*, poſitã ĩ tex. ꝓpriè facit iſte tex. ꝙ iudex p̃t alterare, & augere pœnã a iure determinatã ꝓ certo delicto, & vr̃ tex. ĩ l. qd ergo. §. pœna grauior, ff. de his q not. ĩfa. ubi Bar. hoc tenet exp̃ſsè ex certa cã; facit. l. aut facta. §. fi. ff. de pœnis; & ꝑ hęc dicta iuris ciuilis defendo hãc lect. Abb. Hoſt. intellexit iſtũ tex. qñ iudex vult denũtiat̃ excõicatũ a iure, ut ñ reqrat̃ monitio, ſi factũ eſt notoriũ. No. ſuã lect. q̃ eſt uera ĩ ſe; dixi latiꝰ ĩ c. ꝓuenit, s̃. e. lect. Abb. magis ꝯuenit lr̃ę. Quid aũt opet̃ tũc ſcđa excõicatio, uide bo. glo. in c. ita quorũdã, de Iudæ.
9 † Not. ꝙ tertiò appell. ĩterpoſita ꝯ diſciplinã eccł̃iaſticã, i. ꝯ ſtatuta eccł̃iaſtica, nõ ualet. Itẽ ſi religioſus appellat a pœna ĩfligẽda ſm rł̃am ſuã, uel ſm ſtatuta hoĩs. nã illa ſũt eis
10 leges, ad hoc c. ad nr̃am, s̃. e. † Quartò not. ar. op. ꝙ nõ ꝓſequẽs applł̃onẽ ſuã, licet fuerit fruſtratoria, nõ punit̃ pœna extrinſeca de iure canonico: ſed fit ꝯdẽnatio expẽſarũ; ui-
11 de qđ dixi ĩ c. 2. s̃. e. & ĩ c. cũ parati. † Vltimò no. hic ar. ꝙ abbas nõ punit ſubditũ ſine cõſenſu capituli ſui: hoc tñ cõiter reprobat̃: qa ſol⁹ abbas hẽt p̃tãtẽ ĩ ſolidũ circa ſuos monachos, ut ĩ c. ad nr̃am, s̃. e. plenè no. Io. And. ĩ c. Ioãnes, de reg. uide bo. tex. ĩ c. nullã. 18. q. 2. Ad iſtũ tex. rñdet̃, ꝙ nõ loqt̃ de pœna ĩferẽda a p̃lato & capitulo, ſed de pœna ĩferẽda a p̃lato ſtatuta ꝑ p̃latũ & capł̃m: qa ſæpe ultra rł̃am religioſi faciũt ſibi ſtatuta, ut ĩ c. ad nr̃am, s̃. e. No. ſm hãc ſolł̃onẽ, ꝙ ẽt illã pœnã ſtatutã cõi cõſenſu ſolus abbas infligit. Reperio aliũ intelł̃m ad iſtũ tex. in loco extraneo, vz ĩ c. 1. de ſen. excõ. li. 6. ꝑ Ioã. An. poſt alios, ut ꝓcedat iſta lr̃a, qñ p̃latus eſt nimis ſeuer⁹ ĩ corrigẽdo; & tũc adhibeat capituli cõſenſum: ſed certè hoc eſt diuinare ad iſtũ tex. licet ſit ęquũ: nullibi tñ de iure ꝓbat̃. nã prõptũ eſt remediũ ꝯ p̃latos ſeueros. ſ. ꝑ applł̃onẽ. nã hic ſolũ tollit applł̃onẽ ꝯ rł̃ę diſciplinã: ſec⁹ aũt, ſi punit p̃lat⁹ religioſũ iniuſtè & ꝯ rł̃am: qa tũc bñ p̃t ab eo appellari ad ſuperiorẽ, ut ĩ c. ad nr̃am, & ibi dixi
12 s̃. eo. & ſatis ꝓbat̃ hic a ꝯrio. † In gl. 1. ibi: trina uel una ꝑemptoria ꝓ oĩb⁹. uide practicã ĩ c. ꝯſtitutionẽ, de ſen. excõ. lib. 6. ĩ fi. ubi ponit̃ ꝓpriè, qualis debet eẽ monitio, q̃ dẽt p̃cedere; & uide bo. gl. q̃ ponit diuerſas formas citãdi ĩ notorio; ubi res rapta eẽt p̃ñs, ſufficit una monitio; uide ꝑ Arch. 24. q. 3. c. de illicita; ꝑ doct. in c. dilecto, de ſent. excõ. lib. 6. In ead. ibi: de canonica admonitione, meli⁹ dixiſſet gl. de euãgelica monitione. nã c. nouit, alle. ĩ gl. nõ tractauit de cano
13 nica admonitione, ſed de euãgelica. † In gl. 2. ibi, tene & tñ,
d no. gl. ex qua hẽs, ꝙ excõicatio [d] ſine admonitiõe lata tenet, & idẽ no. gl. 11. q. 3. ĩ ſum. 2. q. 1. ĩ ſum. ꝓbat̃. ĩ c. ſacro, de ſent. excõ. qđ ꝓcedit ẽt ĩ delegato, ut no. Inn. ĩ c. illud, de cle. excõ. mi. & ĩ c. prudẽtiã, de offi. dele. uide gl. ĩ c. ſacro, p̃allc. Et inquãtũ gl. excipit hic duos caſus, dic ꝙ illi caſus nõ rectè excipiũt̃ a rł̃a: qa nõ loqt̃, qñ monitio p̃ceſſit: ſed uide unũ caſũ uerè exceptũ ĩ c. ita ſtatuim⁹, đ ſen. excõ. li. 6. ubi nõ tenet excõicatio lata ĩ participãtes cũ excõicato monitione ñ p̃miſſa, & ille tex. optimè ꝓbat ſnĩam tenere ĩ aliis caſib⁹, arguẽdo ꝑ locũ a ſp̃ãli, & illud c. ſtatuim⁹, eſt reſtringẽdũ; ꝓut ibi no. ꝑ Abb. & Io. An. ſic ĩtellige gl. ĩ d. c. ſacro, q̃ vr̃ ſibi ꝯriari: ſed optimè loqt̃ diſtĩguẽ-
14 do ſm p̃dicta. † In gl. ĩ uer. ſi qd ꝓpriũ, ibi. j̃. e. c. Nicolao, ubi hoc expediet̃ lati⁹, & ĩ c. ſępe. j̃. eo. ti. Sed circa tex. & circa hoc orit̃ dubiũ, qs faciet iſtã cõdẽnatio- a nẽ expẽſarũ? uide Fede. cõſi. 131. & uera ꝯcl̃o eſt, ꝙ ſi iudex, ad quẽ, ꝓnũtiet malè appellatũ, indubiè faciet cõdẽnationẽ ex pẽſarũ, c. ut debit⁹. j̃. e. Si uerò plenè nõ cognouit, ſed ꝓnũtiauit applł̃onẽ eẽ deſertã, & ſe nõ eẽ iudicẽ cõpetẽtẽ, idẽ eſt dicẽdũ: qa ex quo fuit iudex ĩ cognoſcendo, an ſua eẽt iuriſdictio, eſt ẽt iudex ĩ ac- b ceſſorio, ut cõdẽnet temerè litigãtẽ ĩ expẽſis; uide tex. no. ĩ cle. 1. de reſcrip. bonã gl. ĩ c. vlt. eo. ti. Si uerò iudex, ad quẽ, nũq̃ fuit adit⁹: ſed iudex a quo reaſſumpſit iuriſdictionẽ deſerta appellat. tũc ipſe faciet hãc cõdẽnatoriã, & aget̃ ad iſtas expẽſas nõ ſolũ officio iudicis, ſed cõdõne h⁹ decre. & hoc ultimũ vr̃ ꝓbare iſte tex. c
15 † In fi. gl. no. gl. ex qua hẽs, ꝙ ubi id qđ ẽ ſoluẽdũ, eſt pœna reſpectu ei⁹, q dẽt ſoluere: ſed reſpectu illi⁹, cui dẽt ſolui, eſt intereſſe, & tũc ꝑꝑ inopiã debẽtis ſoluere fit cõdẽnatio ĩ pœnã corporalẽ, ut hic, iũcta gl. ꝓbat̃ in c. fi. s̃. de dol. & cõtu. uide
16 Hoſt. ĩ c. fi. de reſcrip. † Sed circa p̃dicta & tex. dubitat̃, qs dicat̃ ñ hr̃e ꝓpriũ, ut ſic euitet cõdẽnationẽ expẽſarũ. doc. ponũt exẽplũ ĩ religioſis. 12. q. 1. c. nõ dicatis. Itẽ ĩ illis. q ex toto ſunt impotẽtes ad ſoluẽ-
17 dũ. † Sec⁹ dñt ĩ clerico hñte bñficiũ, licet nõ habeat patrimoniũ. dñt. n. hoc caſu & d principaliter Hoſt. ꝙ cõdẽnabit̃ & ſatiſfaciet de reditibus bñficii, dũmodo eccleſia enormiter nõ lędat̃; alle. c. ꝓuenit, de fideiuſſo. nec debet ſm eũ haberi rõ cõfuſionis & inopię ipſius delinquẽtis; quaſi uelit dicere, ꝙ nõ dimittet̃ ſibi, unde uiuat: ſed ſimpł̃r debet ſatisfieri, ꝓut hic dr̃; alle. ſił̃e ĩ ep̃o uaſallo cõmittẽte feloniã, id e eſt delictũ ꝯ dñm feudi. Nã priuat̃ ĩ uita ſua [e] illo feudo, qđ eſt de mẽſa ipſi⁹, ut ĩ c. ſi cleric⁹, uel ep̃s, de ca. Cõ. ĩ li. feu. hãc opi. ſeqt̃ d. Ant. qcqd ſenſerit Arch. ĩ c. ſtatutũ, de reſcri. li. 6. & vr̃ ſeq d. Ant. diſtinctionẽ gl. ĩ c. p̃nti, de off. ord. li. 6. ubi gl. diſtinguit, an & qñ clerici faciãt fructus ſuos, quaſi de illis, quos facit ſuos, teneat̃ ſatisfacer̃, ꝓut hic dr̃: ſec⁹ đ his, quos ñ facit ſuos, & hoc ĩ ueritate uoluit Hoſ. licet

SEBA. SAPI.
a Ipſo facto. Quid importẽt illa uerba, ipſo facto, tradit Fel. in c. Rodulph⁹, col. 22. uerſi. mox, ipſo iure, ipſo facto. s̃. de reſc. ubi dicit, ꝙ p̃dicta uerba ſunt latæ ſẽntentiæ.
b Ius excõicat. ad de Lap. alle. 73. & an religioſus excõicãs ſubiectum monitione nõ p̃miſſa incurrat irregularitatẽ, uide ꝑ eũdẽ alle. 12.
c In corrigẽdo. Facit, ꝙ qñ iudex eſt nimis ſeuer⁹ in corrigẽdo põt ꝑꝑ nimiã ſeueritatẽ, & ſęuitiã repelli ab officio; ita ſing. Bar. in l. 1. in ultimis uerbis, ff. de iure pat. ſeqt̃ d. Iaſo. ĩ addi. ad Chri. por. inſti. de his, q ſunt ſui uel alieni. in 3. addi. qđ ẽ no. Aeneas đ Falc.

SEB. SAPIA.
d Excõicatio. Vide Ro. dec. 10. ſub tit. de ſent. excõ. inci. no. ꝙ excõicatio, ĩ antiqs, & ĩ nouis, deci. 2. inci. itẽ ſi cõmittat̃, uer. ſed pone. Imo. in c. fi. col. pe. j̃. de p̃ben.
e In uita ſua. Adde Ro. conſi. 283. Oldra.

ZACHARIAS.
Adde Bal. in §. in ſup, co. 4. de proh. feu. al. ꝑ Fed. eũdẽ in l. lege, C. de leg. hære. & in c. 1. co. fi. q. mo. feu. amit. & Pau. de Caſt. cõſil. 154.

18hic nõ declaret; lati⁹ põit ĩ d.c. puenit. † Aduerte, qa ueritas hui⁹ qõnis depẽdet ab alia. Nũqd clerici faciãt fruct⁹ bñficiorũ ſuos, ut poſſint de eis diſponere ad libitũ, & teſtari.[a] Ego ſemp renui õriã ſñiam ſequẽdo Archi. ĩ loco pallẽ. & Io. d Lig. ĩ cle. gratię, de reſcri. & dicã in d.c. pue-
19nit. † Vide bo. tex. iũcta gl. ĩ l. nõ eſt ignotũ, C. de admi. tuto. ubi ſi tutor inſtituit litẽ calumnioſam, tenet ſoluere expẽſas de ſuo, & nõ de bonis pupilli, licet egerit noĩe pupilli. Id ẽ dicit glo. ſingula. in plato, quã tenebis ſemp mẽti: qa ſaltem nemo poterit illã negare, qñ eſt talis plătus, q nõ facit fructus ſuos, ut eps, uel alius platus, religioſus, & ſimiles. Aduerte tñ, quia plus uult illa gl. ut nõ ſolũ cõdẽnet ẽt, qñ inſtituit litẽ calũnioſam no mine, pprio, ſed ẽt nomine eccleſiæ ſuę.
20† Et cõclude larius & clarius pdicta ſic, q aut clerici cõdẽnant in expẽſis in cã ppria, aut in cã, quã agitarũt nomine eccleſię. Primo caſu iudubie mãdat executioni in bonis patrimonialib⁹, ſi qua habẽt, ut hic, & facit. c. de multa, de pbẽ. iũcta gl. in uer. puentus. ſi uerò nõ hñt bona patrimonialia, ſed bñficia ſic, tunc reſpectu eorũ redituũ, q debẽt cõuerti in utilitatẽ eccleſię, nõ debet executio fieri p regulã, delictũ pſonę, de reg. iur. lib. 6. & ſentit Hoſt. hic. Sed reſpectu illorũ redituũ, q debẽt cõuerti in utilitate pſonæ ipſorũ clericorũ, eſt dubiũ; & tenẽdo opi. quã ſ. tenui, credo ẽt q ad tales reditus nõ debẽt manus extẽdi; & rõ eſt, qa eccleſia tenet clericos alere ad ſui decorẽ, nec tenet ſuas cdẽnationes ſoluere. Vnde, ſi clericus nõ uenit alẽdus, nõ tenet eccleſia in aliquo cõtribuere. Debet. n. cleric⁹ participare de bonis eccleſię, quatenus indiget ad neceſſitatẽ ſui uictus, & non aliter, ut in c. eps, 10. q. 11. & 12. q. 1. c. dilectiſſimis. §. fi. cum 2. c. ſeq. & uide de hoc qd' dixi ĩ c. olim. 2. de reſt. ſpo. & ĩ d.c. puenit, de fideiuſ. ſed attẽta cõſuetudine generali, ſm quã clerici pſonaliter bñficiati[b] faciũt fructus ſuos iuxta diſtinctionẽ gl. d.c. pñti, poſſet admitti opi. Hoſt. dum mõ clerici nõ mẽdicarẽt: qa hoc redũdaret in opprobriũ eccleſię. 93. diſt. c. diaconi, & ſic indirectè puniret eccleſia; qd' fieri nõ debet, argũ regulę, delictũ, palleg.
21† Aut clerici litigarũt noĩe eccleſiæ:[c] & tũc aut collegialiter; & mãdat executioni in bonis eccleſię: qa delictũ plati cõicato cõſilio capituli nocet eccleſiæ, pſertim in iudicio, ſaltẽ ĩ hac cõdẽnatione; p quo allego caſum in c. 1. de do. & cõtu. ubi hoc pbat ẽt ĩ religioſis; facit qd' leg. & not. ĩ c. 2. de ordi. cog. & ĩ dicta gl. ĩ l.
22ſictũ. † Aut litigauit ſolus plat⁹; & tũc ipſe cõdẽnari dẽt ĩ expẽſis de ſuo, ut tex. iũcta gl. ĩ d. l. nõ eſt ignotũ, C. de admi. tut. Nõ. n. vr̃ ſibi mãdatũ, ut cãm iniuſtã pmoueat, ut l. ſi pcurator, ff. de cõdi. inde. Et idẽ eſt ĩ omni adminiſtratore gñali agitãte ſeu litigãte ſine iuſta cã, ut ibi no. dicit Bar. ſi uerò platus nõ habet, unde de ſuo ſoluat, ſatis poteſt dici quod dixi in primo membro.

Additio ſecunda. Et hęc ſufficiant quò ad hunc articulum; que not. diligenter & tene ſemper menti: quia ſunt utilia dicta.

[a] Et teſtari. Adde Bal. conſi. 384. lib. 2.

ZACHARI.

Adde, q opi. Bar. ĩ l. 1. C. de an. ciu. li. 11. quẽ ibi ſeqt̃ Iac. Reb. poſt gl. & Cel. ĩ apo. ad eũ; ẽ cõior, ubi tenẽt, q cleric⁹ ĩ tm̃ facit fruct⁹ bñficii ſuos, q illos ad hr̃des trãſmittat, licet Arch. ut hic dr̃, õriũ teneat ĩ c. con ſuetudinẽ, ĩ tit. de cleri. nõ reſi. li. 6. dũ dicit, q credit clericũ hr̃e diſpẽſatione & quo ad uſum dictorũ fructuũ, ſed ĩ morte p dat. utraq; opi. Bar. tõ. ſecuti ſũt Imo. & Ang. poſt eũ ĩ l. diuortio, ff. ſolu. mat. tenẽt glo. & doc. in c. pñti, & ibi Gemi. & Celſ. ĩ apo. de off. ord. li. 6. idẽ in c. ſtatutũ, §. aſſeſſorẽ, de reſcr. eo. li. & Hoſt. in c. 1. de pec. cler.

SEB. SAPIA.

[b] Beneficiati. An clericus teneatur de reditibus bene ficii ultra, q facere põt, latẽ tãgit. d. Alex. in l. centu rio, ff. de uulg. & pupil. Mod. in l. miles, ff. de re iud. Abb. in c. Odoardus, ſ. de ſol.

[c] Nomine eccleſiæ. Adde Ro. conſil. 369.

SEB. SAPIA.

[d] Eſt ergo. Vide ad hæc q copioſe no. d. Fel. in c. exce ptionẽ, col. 3. ſ. de exceptio. ubi ponit, qũo cognoſca tur, q ſint in mero arbitrio iudicis, & quæ non.

SVMMARIVM.

1 *Iudex, a quo, cognoſcit de cauſa, ſi appellans non proſequutus eſt in termin ſuam appellationem.*
2 *Terminus ad appellationem proſequendam poteſt dari a iudice, a quo, & eſt in arbitrio ſuo dare uel non; & ſi dat uel non dat, non grauat partes.*
3 *Iudex recuſatus poteſt cauſam alteri committere.*

CAP. XXVII.

1 AD hæc. † Iudex, a quo, nõ obſtãte appellatiõe cognoſcit de cã, ſi appellãs nõ pſequit. hoc primò. Iudex ut ſuſpectus recuſatus põt alteri cãm cõmittere. hoc ſecũdò ſecũdũ vnũ intellectũ. de hoc tñ ultimo dic, ut plenè dicã in c. cũ ſpecia li. ſ. eo. dico pleniſſimè in repe. c. ſi qs õ clericũ, de foro cõpe. duo ſunt dicta. Secũdũ, ibi: *aut ſi alterutra.* Caſus litteralis. Vertente cã inter aliquos corã iudice ordinario, una partiũ appellauit, nec appellationẽ pſequebat. Iudex conſuluit papã quid agendum eſſet. Rñ. pa. q debet appellãtẽ appellatione remota cõpellere, ut appellationẽ ſuã proſequat intra terminũ ſibi pfixum: uel ut ſtet iuri corã ipſo, hoc eſt corã ſuo iudice. In fi. dicit ſi aliqua partiũ iudicem habet ſuſpectum, te inſiſtẽte iudicẽ eligat, qui cãm dirimat.
2 Ber. † No. primò, ibi: *fas tibi ſit*, q iudici, a quo, non imponit neceſſitas pfigendi terminũ ad appellandum. Eſt ergo[d] in facultate ſua, utrũ uelit pfigere talẽ terminũ, uel eũ relinquere diſpoſitioni iuris cõis. hoc pbat illud uerbum, fas. nõ. n. importat neceſſitatẽ, ſicut nec uerbũ, põt l. ſępe, & l. generaliter, ff. de offi. pſi. & c. cõſuluit, de offi. dele. & hoc tenet Hoſt. hic, & in hoc tene mẽti iſtũ tex. Non ergo iudex grauat partẽ pfigendo, uel non pfigendo, cũ ſit in mera facultate ſua: puto tñ, q ubi eſſet ſuſpitio appellationis fruſtratorię, q iudex peccaret nõ pfigendo terminum: quia debet obuiare malitiis hominum, qui qñq; appellant, ut differant litem per annum, uel bienium; alle. tex. ſ. c. proxi. in uer. *mandamus*; facit c. peruenit, ſ. eo.
3† Secundo not. in uer. *aut ſi alterutra*, q ſi iudex excuſatus non uult contendere de iuſtitia recuſationis, non deuenitur ad electionem arbitrorum: ſed poteſt ipſe partes compellere, ut iudicem eligant, cui ipſe cõmittit uices ſuas; & iſte eſt unus intellectus huius literę. poteſt ſecundò intelligi, q debent partes eligere iudicẽ, id eſt arbitrũ, q dirimat qõnem ſuſpitionis: ſed de hoc dicendũ eſt, ut dicã in d.c. cũm ſpeciali. ſ. eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus poteſt cogi, ut faciat reſidentiam in eccleſia, ubi habet prebendam: poteſt tamen clericus a tali coactione aliquo caſu appellare. 6. 10.*
2 *Canonicus de iure communi tenetur perſonaliter reſidere, ubi habet præbendam, an autem ualeat conſuetudo, ut poſſit per aliũ ſeruire, uide remiſſiuè.*
3 *Clericus non faciens reſidentiam in ſuo beneficio ſufficit, quòd extraiudicialiter moneatur, & poſtea poteſt de facto ſpoliari beneficio.*
4 *Appellari poteſt a præcepto, ſeu monitione extraiudiciali.*
5 *Iudex, a quo, poteſt ſtatuere terminum appellanti, quando contra eum eſt præſumptio, quod calumnioſè appellauerit.*
6 *In appellatione ab interlocutoria habente uim diffinitiuæ an ſit opus inſereri cauſam? 6.*
7 *Interlocutoria habens uim diffinitiuæ an reguletur ſecundum naturam diffinitiuæ? Quædam exempla circa interlocutoriam habetem uim diffinitiua. 9.*
8 *Appellatio ab interlocutoria, quare requirit cauſæ expreſſionem.*
9
11 *Appellatur de iure ciuili ab interlocutoria, quando poſt ipſam non expectatur alia diffinitiua.*

CAP. XXIII.

PEruenit. Si canonicus ad reſidentiam monitus appellat, ſtatuit ſibi terminus ad appellationem proſequendam, & interim deſeruit beneficio p uicarium de fructibus beneficii ſuſtentandum; & ſi appellationem non proſequitur, uel reſidentiam non facit, priuatur prębenda. In primo ponit deciſa cõſultatio. ſecundò reſpõſio, ibi: *cum autem* quæ

q tria facit, quę p ſe patẽt. Caſus literalis. Eps Salisburgeñ. monuit Guil. canonicũ ſuũ, ut ĩ eccl'ia ſua reſidẽtiã faceret ille appellauit, q ſiuit eps à pp, q d ſuper hoc faceret. Mãdauit pp epo, quaten⁹ illũ moneat, ut ĩ eccl'ia reſidẽtiã faciat, uel intra terminũ cõpetẽtẽ iter arripiat cã appellationis pſequẽdę interim uero ui ces ei⁹ ĩ pdicta eccl. cõmittat alicui honeſtę pſonę, & d' bñficio illi⁹ ei puideat. q ſi alterũ iſtorũ ñ fecerit, pbẽda ipa priuet eũdẽ, & eã alii cõferat, q ibidẽ ſeruiat. B. No. 1. canonicũ poſſe cpelli ad reſidẽtiam faciendã ĩ eccleſia, & ad deſeruiendũ pſonalr̃ eccl'ię, ubi hẽt pbẽdam.
2 † Et ex hoc & ex tex. infero, q d' iure cõi ñ põt ẽt canonic⁹ p aliũ deſeruire, ad hoc c. cõquerẽte. ſ. d' cler. ñ reſi. nũqd ualeat cõſuetudo ĩ oppoſitũ, dic ut plenè no. in c. cũ oẽs, ſ. de cõſti. & maxiè uertit dubiũ nunqd ualeat cõſuetudo, ut ẽt p aliũ nõ teneat d' ſeruire, plenè dico ĩ repe. §. q ue
3 ro, in c. extirpãdæ, d' pbẽ. † Scd'o no. q ad faciẽdã reſidẽtiã ĩ bñficio nõ reqrit̃ neceſſario citatio iudicialis, ſed ſufficit monitio extraiudicialis, nec ẽt reqrit̃ ſñia priuatoria õ nolẽtẽ reſiſtere, ſed ſufficit ſpoliatio facti, facit tex. ĩ c. ex tuę, d' cle. ñ reſi. & ita cõſuluit Old. p multa iura, dicã lati⁹ ĩ d.c. ex tuæ. † Terti
4 ò no. q à pcepto ſeu à monitione extraiudiciali põt appellari, ſi ex tali pcepto pars lęditur.
5 † Itẽ no. ibi: *mandamus*, q ſi pſ.mptio ma litię ẽ õ appellãtẽ, dẽt iudex ſibi pfigere terminũ ad appellationẽ pſequẽdã, ad hoc allegaui iſtũ tex. ſ. c. px. Vlti. no. caſum, ĩ quo ĩ bñficio ponit̃ uicari⁹ tpalis. vtrũ ãt licitũ ſit clerico cõſtituere talẽ ui cariũ tpalẽ ſine authoritate ſupioris, ui de tex. ĩ c. cũ ex eo, d' cle. li. 6. & ibi p Io.
6 An. † Põt ẽt colligi ex tex. q ualet appll'o interpoſita p clericũ, ne pſonalr̃ teneatur reſidere in bñficio ſuo: qd' intellige, ſi ptẽdit iuſtã cãm ñ reſidẽdi, & ſic p ſolui õriũ de. c. relatũ. ſ. d' cleri. ñ reſidẽ. ubi ta lis appll'o ñ admittit̃. nã ibi bñficiũ erat curatũ, & pmiſerat reſidere, & nulla cã lẽtima allegabat̃ ĩ õriũ. In gl. 2. ibi: admittit̃ hic fruſtratoria appellatio. Gl. ſentit, q admittebat̃ olĩ fruſtratoria appellatio qd' pfectò nõ eſt uerũ, ſi cõſtabat eã eſſe fruſtratoriã; ut in. c. ad noſtrã, & in. c. ſuggeſtũ, ſ. e. & ĩ. c. cõſuluit. ſ. e. ſed bñ admittebat̃ olim appellatio ante ſñiam nõ expreſſa cã, q p ſeipſam erat fruſtratoria. Necob. iſte tex. qa hic ñ pſupponit̃, q illa appellatio eẽt fruſtratoria: ſed pſumebatur; & hoc iõ, qa prima frõte erat õ diſpoſitionẽ iuris, cũ de iure cõi teneret̃ reſidere ĩ bñficio; ſed qa illud ius cõe hẽt mul tas exceptiones, ut in gl. 1. iõ olim admittebat̃ iſta appellatio cã non expreſſa: qa poterat uerificari in caſib⁹ exceptis. Hodie ãt neceſſe eſt exprimere cãm rõnabilem, ut in d. c. ut debitus. ſ. e. allegato
7 in gl. † Abbas tñ nititur ſaluare hoc. c. ẽt ſm iura hodierna, qa, cum iſtud pceptũ de reſidẽdo hr̃et uim diffinitiuę, ñ erat opus exprimere cãm in appellatione,[a] nec ĩ mera diffinitiua, ut in. l. 2. ff. e. † No.
8 hoc dcm̃ Ab. ſentit. n. q interlocutoria[b] hoĩs habens uim diffinitiuę regulat̃ ſm naturã diffinitiuæ. Idẽ ſentit Spe. c. tit. §. in qb⁹. uer. ſed nũqd. Io. An. vr̃ uelle diſtinguere, utrũ talis interlocutoria pferat̃ lit. cõt. uel añ, p no. in. c. dudũ, el. 2. ſ. de ele. quaſi uelit dicere, q ſi fert̃ lit. cõt. regulat̃ ſm naturã diffinitiuę: ſi ante, ſm naturã interlocutorię. fortè fuit ipſe motus hac rõne, qa añ lit. cõt. nõ põt ferri diffinitiua, q tũcũq; p cõfeſſionẽ liqueat de cã: ſed ſit quoddã pceptũ de ſoluẽdo, nec dat̃ tñ tps ad ſoluẽdũ, ſicut dat̃ cõdẽnatis p ſñiam, not. in. d. c. dudũ. & 2. q. 1. c. nos in queſ̃. Bar. in. l. nõ fatet̃, ff. de cõfe. vr̃ uelle, q ubicũq; ſit pceptũ cã plenè ñ cognita, nũq hẽt ui diffinitiuę, uide glo. no. q hoc ſentit iũcto tex. in. c. ex parte, el. 1. ſ. de uer. ſign. d. de Ro. deciſ. 81. vr̃ diſtinguere, ut quòad effectũ reuocãdi ſortiat̃ naturã interlocutorię. unde dicit, q ſi iudex pronũtiauit appellationẽ eſſe deſertã põt illã ſñiam interlocutoriã reuocare, licet hẽat uim diffinitiuę, ſentiũt tamẽ hoc pcedere, ſi fuerit appellatũ, ſed quoad effectũ cle. appellãti, c. tit. & c. ut debitus. ſ. e. dicũt, q hẽt vi diffinitiuę, & ſic in hoc ſentiunt cũ Abbate, uide[b] p Arch. & Io. mo. in. c. cupiẽtes, de elect. li. 6. ubi ſentiunt eã hr̃e uim interlocutoriæ, & in hoc multę ſunt diuerſitates. uide Bart. in. l. qđ iuſſit. ff. de re iudi. in fi. & in. l. Titia, ff. d accuſ. Ego ĩ hoc artic. ad has opi. cõcordãdas ponerẽ hãc cõcluſionẽ, q interlocutoria hoĩs hẽns uim diffinitiuę nõ regulat̃ ex toto ut diffinitiua; nec ut interlocutoria, ſed trahit̃ qñq; ad naturã interlocutorię: qñq; ad naturam diffinitiuę, ſm qđ magis participat d' diffinitiua, uel interlocutoria. Hęc interlocutoria hominis habẽs uim diffinitiuæ eſt quoddã mediũ inter purẽ diffinitiuã & purẽ interlocutoriã. nõ. n. eſt purè diffinitiua, qa nõ iponit finem toti cauſæ: non eſt purè interlocutoria, qa non ſpectat aliã ſñiam diffinitiuã p⁹ ſe. exẽplũ: qa iudex pnũtiat ſe nõ iudicẽ cõpetẽtẽ: uel nõ eſſe rñdẽdũ libello tanq inepto, uide gl. in cl. 1. de ſeqſt. poſ. & fruc. ſi ergo hæc ſñia tenet quoddãmediũ, dẽt trahi ad naturã alterius extremorum, ſm q magis participat cũ illo extremo. Similiter in hermaphrodito. 4. q. 3. c. hermophroditus. l. qrit̃, ff. de ſta. ho. Simile ẽt de tacẽte, q tenet mediũ inter õdicere & cõſentire. vñ qñq; hr̃ p cõſentiente; qñq; p õdicẽte, ſm q magis pticipat cũ natura alterius extremorũ, ut plenè no. maxime p Dy. in regula, is qui tacet, de re. iu. li. 6. dixi in. c. nonne bñ dicim⁹, de pſum. Et ideo bonus iudex habebit diſcurrere per ſingulos actus. & cã exẽpli, ut intelligant̃ pcedẽtia, diſcurram⁹ p tres actus. nã aliter appellat̃ a diffinitiua, aliter ab interlocutoria, cũ alia ſolẽnitate fert̃ diffinitiua, cũ alia interlocutoria. Interlocu

[a] Item q in appellatione interlocutoria habẽte uim diffinitiuæ nõ ſit exprimẽda cauſa, tenet Bald. in. l. in minoribus, C. de liis, quibus ut indig. cir. medium. & Bal. in l. 3. C. qñ prouo. nõ eſt nec. & idem ſentit do. Ant. in. c. cũ ceſſãte, in 8. colum. ver. ex his decidi tur. ſ. eo. dũ dicit de appellanti, nõ habere locum in ſñia appellationis deſertæ. & p horũ limitatione uide Feder. in conſilio 182. quem refert. d. Abb. in. c. tuam, ultra med. de or. cog. & uide ibi d. Ant. in. 7. co. & ad de hic eunde in. d. c. cum ceſſante, in 5. col. ubi dicit q de interlocutoria habente uim diffinitiuæ idem iudicandum eſt, qđ d' diffinitiua. ad hoc uide qđ no. d. Ab bas poſt Cardi. in c. ad diſſoluendũ, circa prin. de deſpon. impu. Itẽ ad de hic Imol. poſt Ange. in. l. ſi fic, in prin. ff. de lega. 1. vbi dicit, q ſtatutũ loquens de mera diffinitiua ha bet locum in interlocutoria habente uim diffinitiuæ. de quo ẽt dicit haberi p Ang. in. l. ſtipulationũ aliæ, ff. de uer. obl. Et q interlocutoria hẽns uim diffinitiuæ nõ regule tur ut mera inter locutoria, ſed potius ut diffinitiua tenet Imo. in. d. l. ſtipulationũ alię, in princi. & alle. Io. An. in hoc. c. p quo uide gloſſ. in uer. ad nos, reputa tam fin. in. c. 1. de ele. i. 6. & omnino Do. ſup eo. & cum hac opi. cõcor. d. de Ro. dec. 82. in. ci. item à ſñia, quæ ſuper attentatis, & Spe. in tit. de app. §. in quib. uer. ſed nunqd hic, & Fede. in conſ. 198. in cip. caſus eſt talis lata fuit ſñia. Sed in contrarium, p imo reguletur ta lis ſñia ut mera i

terlocutoria, uide Bar. i. l. Titia, uer. nunc pro declaratione. ff. de accuſ. cum quo cõcor. Bald. & Imo. in. l. iuſte, ff. de acquir. poſ. ſed de hoc ui de p. d. Ant. in. c. ſua nobis. in fin. ſ. eo. & p Bald. in. l. conſentaneũ, in. 2. colũ. C. quo, & qñ iu. itẽ uide, quod de iſta interlocutoria habẽte uim diffinitiuæ no. gl. in. l. cũ à repulſio ne, ff. de appel. & d. Anto. in rub. de re iudi. item uide Archi. 20. diſt. in ſum. circa mediũ. vbi dicit, q appel lãs à ſñia lata ſup exceptione peremptoria nõ põt pſequi aliam cauſam, q expreſſam, cum ſit interlocutoria, & ita dicit probari in. c. dilecto, de appel.

SEB. SAPIA.

[b] Interlocutoria. Vide Car. in cõſi. 74. incipi. Titius, nunc ſunt, uer. ad quintum. Fede. de Se. in conſ. 198. in ci. caſus talis eſt, lata fuit ſententia. Roma. in con. 41. in prin., cum multis allegatis per Fel. in rub. ſupra d' re ind. col. 3. circa interlocutoriam habetem uim diffinitiuæ.

toria pt ꝑ iudicem reuocari diffinitiua
nõ. Nunc eſt dubiũ, qualiter regulabiť in
9 terlocutoria habẽs uim diffinitiuę. †Di
co.r. ẽm cõcluſionẽ ꝑmiſſam attingẽdo
a primũ actũ, ꝙ ſi interlocutoria[a] ẽ talis, q̃
finit iuriſdõnẽ iudicis, ſiue offm̃ ſuũ, in il
lá cã dẽt appellari tanq̃ à diffinitiua, pu
ta ſi ꝓnũtiauit ſe iudicẽ ñ ꝯpetẽtẽ, iuxta
no. in. c. ſignificãtib⁹, ď of. del. & ĩ auť. ha
bita, C. ne fi. ꝑ pa. ubi ꝑ glo. Nã hoc caſu
ceſſat rõ, quaŕ ius uoluit cãm exprimi in
appellatione ab interlocutoria, ut, ſ. de
bitus honor deferaŕ iudici. Nã, ex quo pt
conſeq. iuſtitiã corã iudice, nõ dẽt ab eo
recedere ꝑ applõnẽ, niſi expreſſa rõna-
bili cã, ut ĩ d. c. ut debita. Sed ẽm exẽplũ
ꝑmiſſum nulla iniuria fit iudici, cũ ꝓnũ-
tiauit ſe ñ iudicẽ. ergo dẽt trahi ad natu
rã diffinitiuæ; ſed ſi eſt talis interlocuto
ria, q̃ ñ finit offm̃ iudicis; ita, ꝙ poſſem
ab eo iuſtitiã cõſeq, tũc dẽt regulari tãq̃
interlocutoria, qa magis trahiť ad natu
rã interlocutoriæ rõne ꝓdicta. Exẽplũ, ſi
iudex ꝓnũtiauit ñ eſſe rñdẽdum libello
tanq̃ inepto. nã exprimẽdo cãm rõnabi
lẽ corã eo pt ipſe mutare ſnĩam ſuã; ut ĩ
d. c. cũ ceſsãte. Idẽ ꝑ oĩa dic quoad ẽm a
ctũ. nã ſi iſta q̃ ſi diffinitiua hẽt oẽm effe
ctũ diffinitiuę, ſeruabiť ſolẽnitas, q̃ ĩ dif
finitiua ſeruãda eſt: aĺs ſecus. Quoad ter
tium actũ. ſ. reuocationis dicã plenè ĩ. c.
cũ ceſſante. j. eo. ubi meli⁹ cadit, & ꝑ hæc
opiniones ꝯrię pñt ad cõcordiã reduci.
10 In gl. in ver. aſſignes, in fi. Ex hac gl. colli
ge duas rõnes, quare pẽdẽte applõne fit
hic illa innouatio. Prima eſt ſpãlis, ſ. in
fauorẽ eccleſiæ & cult⁹ diuini. Secũda ẽ
magis gñalis & notabilis, videlicet ꝑꝑ ꝓ
ſumptionẽ, q̃ erat ꝯ iuſtitiã appellatiõis.
nã ꝓſumebatur fruſtratoria, & doct. circa
hoc multũ inſiſtũt. Sed ut clare hẽas ma
teriã cõſidera duos caſus. Prim⁹, ſi iſte ca
nonicus ꝓtẽdebat ſe ñ dẽre reſidere ꝑſo
naliter, nõ tñ negabat quin ꝑ ſubſtitutũ.
Secũd⁹ caſus, qñ ꝓtẽdebat ſe nullo mõ te
neri ad reſidẽtiã nec ꝑ ſubſtitutũ, fortè ex
priuilegio, vel cõſuetudine. Primo caſu
nullus fauor hic cõcurrit, nec ꝓſumptio
applõnis iniuſtæ, ſed mera iuſtitia exer
ceť: qa cũ ñ negaret quin ſaltẽ ꝑ ſubſtitu
tũ dẽret deſeruire, fruſtra expectareť euẽ
tus, cuius nullus eẽt effect⁹, ut ĩ. c. cũ ꝯtin
gat, de off. del. Nec fit hoc caſu innouatio
ꝯ appellationẽ, facit ca. nobis, de ele. Se
cũdo caſu militat ꝯriũ gl. & tũc potes cõ
iũgere illas duas rõnes glo. ꝙ hic fit iſta
innouatio tũ ꝑꝑ fauorẽ cult⁹ diuini, ut nc
applõne exiſtẽte friuola priueť interim
eccleſia ſuffragio iſti⁹ tũ ꝑꝑ ꝓſumptionẽ
friuolę appellationis. Ex his hẽs caſum
notabilẽ, in quo aliqd innouať ꝯ appella
tionẽ, q̃ recipiť à iudice. Simile in. c. fi. de
eo, q mit. in poſ. cã rei ſer. & qď ibi dixi
&. c. cũ ꝑſonę, ĩ fi. ď priu. li. 6. Reſpũ uero
facultatis appellandi ď iure ciuili dic, ꝙ
trahiť ad nãm diffinitiuę, qa ñ pt ampli⁹
reuocari grauamẽ, niſi nũc appelleť iuxta
11 ea, q̃ dixi. ſ. c. ĩ. c. ſu. p. c. †Et uide ad mãm
quod no. Cal. in. c. ad diſſoluẽdũ, de deſpõ. ĩpu. & Fede. cõſi.
112. & Bar. in. l. Titia, ff. de accuſa. ubi tenẽt quod. ſ. dixi, ꝙ
ď iure ciuili pt appellari, ex quo ñ expectaŕ alia diffinitiua.
Iõ in hoc excedit naturã diffinitiuæ; ſed reſpũ ſolẽnitatis
pronũtiandi habet uim interlocutorię, qa nõ eſt neceſſe, ꝙ
cõſerueť ſolẽnitas, ď qua in. c. fi. de re iud. li. 6. Et fortè hæc
opinio ẽ uerior; qa cũ nõ decidit totã cãm principalẽ, non
eſt ſeruãda tãta ſolẽnitas, cùm nõ agatur de tãto ꝑiudicio.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio, quæ eſt manifeſte contra ius, non eſt regulariter admittenda, niſi exprimatur aliqua rationabilis cauſa.*
2 *Papa exercet iuriſdictionem in laicos etiam infideles, in concernentibus decorem chriſtianæ religionis etiam peccato ceſſante. 3.*
4 *An a diſpoſitione ſtatuti poſſit appellari?*
5 *Statuta iniqua quando fiunt, poteſt unuſquiſque contradicere, uel appellare, ſiue præcedat interreſſe, ſiue non.*
Taces in his, quæ tenetur ꝯdicere, & nõ cõtradicit, habetur ꝓ conſentiente.
6 *Officialis an teneatur dimittere officium, ſi non poteſt alicui iniuſte rei obuiare? uide remiſſiue.*

CAP. XXIX.

Conſuluit. Appellatio ꝯ canones non ad-
mittitur. uel latius ſic. A iudice
iuris diſpoſitionẽ exequẽte nõ appellatur. Secun
da, ibi: *non conuenit*. Et intellige hãc literã duob⁹
modis. Primo, ꝙ cũ eps compelleret Iudęos, ut dimitterẽt
mancipia chriſtiana in ſua libertate, cũ nõ ſit licitũ eis ẽm
iuris diſpoſitionẽ hr̃e ſeruos chriſtianos, appellabaŕ ab eo
ꝑ regẽ Frãcorũ, q. interponebat appellationẽ in fauorẽ Iu
dęorũ, à qbus fortè multa cõmoda ꝑcipiebat. Scd̃o mõ pt
intelligi, ꝙ nõ appellabat hic Rex, ſed appellabaŕ ab eo, q
tãq̃ miniſter eccleſiæ cõpellebat Iudæos, ut dimitterẽt ſer
uos chriſtianos. & utraq; lec. pt adaptari literæ, nec mutatur
iuris diſpoſitio. nã utroq; caſu appellatio erat ꝯ diſpoſitio
1 nẽ iuris, meritò ñ erat admittenda. †Not. ꝙ ubi appellatio
manifeſte eſt ꝯ ius, nõ teneť iudex ſuꝑſedere: imo dẽt ꝓce-
dere ad executionẽ iuris, hoc intellige niſi allegeť aliqua
rõnabilis cã in qua fortè illud ius gñale fallit, ut ꝓbaŕ. ſ. c.
ꝓxi. ad idẽ c. Romana, e. ti. li. 6. hoc tñ eſt uerũ; ꝙ ubicunq;
gñaliter à iure interdŕ appellatio, nõ teneť iudex ſuꝑſede
re executiõi, niſi exprimaŕ aliqua rõnabilis cã iuri cõfor-
2 mis, de quo ꝑ Inn. in. c. paſtoralis. §. ꝓterea, de of. del. †Scd̃o
no. ex tex. iũctis iuribus alleg. in gl. ꝙ papa in cõcernentib⁹
decorẽ chriſtianæ religionis ẽt pc̃tõ ceſſante pt ſtatuere in
ter laicos & infideles. nã nullũ pc̃tm̃ ineſt, ut Iudæus habeat
ſeruũ chriſtianũ: ſed dedecor & degenerat chriſtianã reli-
gionẽ, & ſic hẽt unũ caſũ notabilẽ & gñalẽ, in quo ꝓꝑ exer
cet iuriſdõnẽ inter laicos ẽt ĩfideles, & gñaliter, quã ꝓtãtẽ
b hẽt papa circa infideles[b], uide no. ꝑ Inn in. c. quod ſuꝑ his.
3 j. de uo. ubi diceť. † Vltimo no. regẽ ſecularẽ ẽt ſuꝑiorẽ nõ
recognoſcentẽ nõ poſſe in regno ſuo ſtatuere, ut Iudæi ha
beant ſeruos chriſtiano; hoc iõ, qa principes ſeculares ſub
ſunt papæ in cõcernentibus ſalutẽ animæ, uel decorẽ chri-
ſtianę religionis. 96. diſ. in. c. duo, uide tex. in. c. de homi. li.
6. In glo. fi. Et ratio ſpecialitatis eſt, quia ius neminen gra-
uat, ita nec ius exequens. 23. q. 4. c. q peccat. l. Gracchus. C.
de adul. ergo nõ põt appellari, cum immediata cauſa appel
lationis ſit grauamen iniuſtum, ut in. c. ſuggeſtum, in fi. ſ. e.
3 †Et hęc faciunt ad qõnẽ, nũquid à ſtatuto loci poſſit appel
c lari[c] Bar. ponit in repeti. l. oẽs populi, ff. de iuſti. & iur. in
ulti. q. 5. q. prin. & in. l. fi. de appel. reci. in effectu facit tria
membra, ꝙ ſi ſtatutum eſt generale effectu & uerbis, nõ pt
appellari, ſic nec à lege cõi, ut in. l. ſi qua pœna, ff. de uerb.
ſig. uide tex. de iure canonico in. c. quia nos. j. eo. ẽm uerũ
intellectum. Si uero ſtatutum ex uerbis & re eſt ꝑſonale, vt
d quia cõcernit unã perſonã[d] tm̃, tũc talis perſona põt appel-
lare, arg. in. l. 1. §. ſolent, ff. qñ app. ſit. facit optimè tex. in. c.
cum omnes, ſ. de conſti. cum ibi not. & rõ. huius dicti põt
eſſe duplex, prima, quia ſtatutum debet eſſe generale, cum
ſit quędam lex. 4. diſt. c. erit autem lex. ergo non dẽt fieri
ſtatutum in odium illius perſonæ tm̃. Ite calẽ ſtatutũ põt
dic

SEB. SAPIA.
a Si interlocutoria. Ex his ſentit Abb. ꝙ quatenus ſententia interlocutoria habet vĩ diffinitiuæ, non habet locum diſpoſitio ca. ut debitus. j. e. quod ẽt firmat ex plurib⁹ Alexã. in. l. in minoribus, col. 2. C. de his, quibus ut indi. & Are. in cõſi. 20. in c. in qõne col. 3. & in conſil. 119. incip. in præſenti conſultatione. Ange. de Are. in. l. eius qui, colu. 6. ff. de appell. reci.
b Circa infideles. Adde Oldr. cõſil. 91. & 264.
ZACHARI.
Adde Ge. in. c. mulier. §. 3. & ibi Celſum remiſſiuè in apo. ad ipſum. 2. q. 1. Fel. in. c. Iudæi, el 2. co. 2. uer. & de hac materia j. de Iudæis, & dixi. in apo. ad iſtũ. in. c. quæ in eccleſiarum, in apo. in uer. circa ĩfideles po ꝑ alios nu. 5. ſupra. de conſti.
SEB. SAPIA.
c Appellari. Vide Fel. in. c. quę in eccleſiarum, colum. 18. & in. c. cũ oẽs, col. 3. ſ. de cõſti. Iõ. de Ana. in cõſ. 81. & And. Sic. in c. nam cõcupiſcẽtiam, colũ. 5. ſ. de conſtitutio. & in conſi. 183. col. 3. uolu. 2. & in cõſil. 108. co. 3. in. 4. uolu.
d Vuam perſonam Adde Ang. conſil. 149.

dici quoddã ꝓceptũ & nõ lex. ſed a ꝓcepto iniuſto pt appel-
lari, ut ſ. c. ꝓxi. Tertiũ mẽbrũ, qñ lex uel ſtatutũ eſt gñale
quo ad uerba, ſed ĩ effectu eſt ꝑſonale; & idẽ dic, qď in ꝓxi
mo caſu eiſdẽ rõnibus. nõ. n. uerba, ſed mẽs legis ꝯſiderãda
eſt, regula fi. de reg. iur. li. 6. l. nõ dubiũ, C de legi. Optimè
facit l. 1. in fi. ff. de doli excep Et hęc uerba ſunt notãda. Ali
qd ꝑ Cy. in l. 2. C. q̃ ſit lõga ꝯſue. tñ gñaliter dicerẽ, ꝙ non
ſit fienda dr̃ia an ſtatutũ ſit generale uel ꝑſonale. ſed ſolũ an
cõtineat in ſe aliquã iniqtatẽ; & tũc poſſet appellari, & un⁹ 2
ſolus põt reſiſtere oĩbus ſtatutariis, ut in c. 1. de his q̃ fiũt a
5 maio. parte ca. 65. diſt c. 1. †Vide pulchrũ dictũ Inn. ĩ c. 1. ꝑal
lega. ubi dicit, ꝙ qñcũq; ſtatutũ iniquũ ediť, uel aliqd ini-
quũ fit in uniuerſitate, qlibet ꝓtẽdẽs intereſſe põt ꝯdicere
& appellare, & ſi nõ ꝓtẽdit intereſſe, teneť ꝯdicere ꝑꝑ iuſti
tiã, nec ſufficit tacere: aliàs inuolueret pœna & peccato cũ
aliis cõſentiẽtibus: qa ex quo eſt in uniuerſitate, teneť ma-
6 leſactis ꝯdicere. †Quid aũt ſi eſt officialis, an teneaŕ dimit-
a tere officium, ſi non poteſt aliter obuiare?[a] uide doc. in c. ad
uerſus, de immũ. eccle. ubi dicetur.

SVMMARIVM.

1 *Iudex delegatus non põt ſe intromittere in cauſa, ſi pars aduerſa ante notitiam commiſſionis miſerit ſuper dicta cauſa nuntium ad ſuperiorem.*

CAP. XXX.

Ad hæc. Idem dicit qď c. nemini. & c. ſuggeſtũ,
ſ. eo. Vel ſpãlius ſic. Qui ante citatio
nem uel notitiã literarũ miſit nũciũ ad papã, ap-
pellare põt, ne delegatus ꝓcedat: ſecus, ſi poſt. Et
vtrũ hodie miſſio nũcii aliqd opereť, dicã plenè in c. ut de-
bitus. j. eo. Per hãc remiſſionẽ c. iſtud eſt expeditũ. Caſus
literalis. Aliqua cã cõmiſſa eſt alicui appel. remota. ille, ꝯ
quem cõmiſſio facta eſt, appel. dicens ſe ꝓ eadem cã nũciũ
ſuũ ad ſe. apo. deſtinaſſe. q̃riť, an tali appellationi ſit deferẽ
dũ? Rñdet pa. ꝙ ſi cõſtiterit iudici appellãtem nũtiũ ad ſe.
apo. deſtinaſſę ante, q̃ partes eſſent citatę, uel ante, q̃ dele-
gatio cauſę ꝑueniſſet ad ipſum, debet appellationi deferri:
ſi uerò poſt citationem fuit nũcius deſtinatus, nõ teneť ap-
pellationi deferre; hoc intellige ẽm illã decretalẽ. j. eo. ut
1 debitus. B. †No. primò, ꝙ ſicut arreptio itineris ꝑſonaliter
facta ad ſedẽ apo. defendit itinerãtem, ut interim nõ ꝓce-
daŕ ꝯ eũ, ex quo ſine dolo itinerauit ad papã, ut in c. memi-
nimus, & qď ibi dixi. ſ. eo. ſic & nuncii miſſio defendebat 3
mittentem ſuper cauſa, in qua nũciũ miſerat, ut interim nõ
teneaŕ rñdere corã delegato impetrato ꝑ aduerſam par-
tem, ex quo ante notitiam literarũ nuncium miſerat: ſed
utrum hodie ſufficiat iſta allegatio, ſ. remiſi ad c. ut debit⁹.

SVMMARIVM.

1 *A nimia rigoroſitate ſuperioris licitum eſt appellare. 3.*
Subditorum intereſt habere bonum prælatum.
2 *Appellatio iuſta ſi non admittatur, iudex peccat & uenit puniendus. 7. Idem ſi iniuſtam admittat.*
4 *Prælato etiam notoriè criminoſo obedire debent ſubditi, niſi quibuſdam caſibus ſpecialibus. 5.*
5 *Contra ordinarium nõ admittitur aliqua exceptio, donec toleratur in officio.*
6 *Appellari põt a correctione ſuperioris corrigẽtis nõ ex iuſtitia, ſed ex odio.*
7 *Iudex, a quo, qui non admiſit appellationem iuſtam, qua pœna puniatur tam de iure ciuili, quàm canonico.*

CAP. XXXI.

De priore. Qui nõ detulit appellationi inter
poſitę ad papã, mittiť cũ literis or
dinarii ad curiã puniendus. Caſus literalis. Qui
dã canonicus regularis appellauit a ſuo priore,
q modũ excedebat in correctione, q fecit eũ ueſtibus uſq;
camiſiã ſpoliari. prior nõ obſtãte appel. ꝓceſſit enormiter
ꝯ illũ canonicũ. vñ cõqueſtus fuit do. papę. vñ mãdat cuidã
iudici, ut ſi ꝓfat⁹ canonicus appellauit ꝑꝑ enormitates ſui
prioris manifeſtas, q̃ reddũt ipſum notabilẽ, & ipſe nõ detu
lit appellationi, cõpellat ipſum ad apo. ſe. cũ literis uerita-
tẽ continentibus uenire ſatisfacturũ de tãto exceſſu. Ber.
1 †No. primò ẽm unũ intellm̃ ſubditũ poſſe ſuperiorem ſuũ
ꝑꝑ exceſſus manifeſtos appellare ad ſuperiorem; & iſta ap-
pellatio eſt qdã ꝓuocatio ad cãm, ut in
c. cũ ſit Romana, ſ. e. nec ſit tibi mirãdũ.
Nã ſicut ſubditus põt accuſare ꝓlatum, &
crimen ſuũ denũciare ſuperioribus. c. li-
cet Heli, de ſimo. & in c. ex parte. c. olim,
& c. ueniẽs, de accu. cũ ſi. ita & eũ ꝓuoca
re põt ad cãm. intereſt em̃ cuiuslibet ſub
diti hr̃e bonũ ꝓlatũ. 8. q. 1. c. audacter, &
2 c. qualis. †Secũdò no. ꝙ nõ deferẽs ap-
pellationi ẽt extraiudiciali puniẽdus eſt
ꝑ ſuperiorẽ. Ita crederẽ in deferente ap-
lationi friuolæ & iniuſtæ; uide tex. iũcta
gl. in c. cũ appellationibus, eo. ti. li. 6. ubi
gl. appellat hãc delationẽ iniuſtã reatũ.
& eſt rõ, qa delatio eſt quædã interlocu-
toria, quæ debet eſſe iuſta. ſi ergo appel-
latio eſt manifeſtè friuola, peccat iudex
eã admittẽdo; facit c. 1. de re iudi. lib. 6. ſi
cut peccat nõ deferẽdo applõni iuſtę, ut
hic. nã ꝯriorũ cadẽ debet eſſe diſciplina
32. di. c. hoſpitiolũ, & c. intellecto, de iu-
reiu. Tertiò no. ibi: *quæ ipſum notabilem
reddunt*, ꝙ delicta & mali mores reddunt
quẽ notabilẽ. i. infamẽ, & nota infamiæ
dignũ. ſicut. n. fama pt ſe hr̃e ad bonũ &
ad malũ. l. capitaliũ. §. famoſos, ff. de pœ-
nis, ꝑ Bar. in l. de minore. §. tormẽta, ff. ď
qõ. ita & hoc uerbũ, notabilis, adaptaŕ ad
uiros moribus & origine generoſos, &
crimine infectos: qa iſte ſe reddit notũ
aliis ex bonis operibus: alter uerò ex mo
ribus malis. c. ex parte Adæ, de teſti. In
gl. 1. ibi: modũ excedat in correctiõe &c.
põdera gl. qa ſentit unã lect. ad tex. ut in-
telligaŕ, ꝙ iſte prior corrigebat iſtũ cano
nicũ, & in corrigẽdo exceſſit modũ affli
gẽdo eũ ꝯ iuris debitũ, & ꝑꝑ hoc iſte ca-
nonicus appellauit ad papã. Hęc lec. ma-
lè pt ad tex. adaptari: qa hic nõ dŕ, ꝙ ap-
pellauit a priore ad papã, & ſic eũ ꝓuoca
3 bat ad ſuperiorẽ ꝑꝑ delicta ſua. † Sed ſi
tu uis tenere hãc lect. quæ eſt uera in ſe,
expone tex. ibi: *propter ſuas enormitates*,
ſ. cõmiſſas in affligẽdo & corrigẽdo hũc
canonicũ ꝯ regulã & iuris diſpoſitionem
& diſciplinã; & tunc no. ex tex. ꝙ ſubdi-
tus quãtũcũq; religioſus iniuſtè afflictus
& correctus a ſuperiore põt appellare ad
ſuperiorẽ ſuperioris, & ſuus ſuperior te-
neť appellationi deferre: aliàs puniť, ut
hic. Secũda lec. põt colligi ex dictis doc.
colligendo, ꝙ iſte prior cõpellebat iſtũ
canonicũ ad conſentiendũ alienationi-
bus, quas illicitè faciebat de rebus eccle.
conſanguineis & amicis ſuis. Item ad te
gendum uitia ſua eum urgebat ad iuran-
dũ. uñ iſte ſentiens ſe illis grauari appel-
lauit ad ſuperiorem. prouocatus prior
iſtũ incarcerauit, & coegit eũ renũtiare
ſuæ appellationi; ꝑꝑ qď uenit punien-
dus, ut in tex. Tertius intellectus etiã col
ligiť ex dictis doct. intelligendo, ꝙ hic
nõ ꝓceſſerat grauamen: ſed iſte canoni-
cus ꝑꝑ cauſas ꝓdictas ſeu ꝑꝑ delicta alia
iſtius prioris appellauit eum ad ſedem
apoſtolicam; & fuit hęc appellatio ex-
traiudicialis & multum hæc lect. conſo-
nat literæ, ut ſ. dixi. & q̃q̃ ſuperior ap-

a Obuiare. Adde Ro. ſing. ſuis. fol. 23. ubi an eps teneatur renunciare epatui, ſi uidet ſui cauſa ſcandalum imminere.
ZACHA.
Adde, ꝙ uoluit allegare Ro. ſing. ſuo. 799. in c. an eps, qñ ex perſona ſua, ubi dicit, ꝙ cogiť, de quo dixi in apo. ad iſtũ in c. 1. in uer. ſuo. ſ. de elect. ubi alle. hoc ſing. & in c. cõſiderauimus, nu. 3. in apo. in uer. ſcãdalum, eo. tit.
ANT. FRAN.
An eps debeat renũciare epatui, ſi uidet ex ſua ꝑſona ſcãdalũ iminere, dicã, ꝙ eps nõ ſolũ fit ex dignitate ꝓlatiõis, ſed ex bona & ſancta uita, ut in c. nõ oẽs. 2. q. 7. nã q malam uitã ducit, magis dicẽdus eſt canis impudicus, q̃ eps. 2. q. 7. c. q nec regiminis. §. qbus. c. q̃q̃. dicas tñ ꝙ eps, q renũciauit epatui, debet hr̃e ſum pt⁹ uitæ ab eccleſia, cui ꝓerat, ut in c. q̃uis. 7. q. 1. rarò ſedes epalis pt ex cã neceſſitatis mutari ẽt ad alia loca, ut ĩ c. eps. 7. q. 1. in c. 1. de priuil. & adde, ꝙ eps ꝑ ſuperiorẽ cõpelli pt ad epatũ ſuſcipiendũ, ut eſt tex. & gl. in c. añ oĩa. 40. di. & gl. ĩ c. ĩ ſcripturis. 8. q. 1. & ĩ c. q̃liter, de ele. & eſt gl. ĩ c. oĩs q geme bat. 7. q. 1. & in c. eps, ead. cau. & q. & iõ quẽadmodũ ꝑ bonum publicum poteſt compelli ad ſuſcipiendum epatũ, ita ratione ſcandali poteſt compelli illũ dimittere.

pellat⁹ nõ teneaẽ ire ad ſuperiorẽ p hãc
applõnẽ extraiudicialẽ,ut dixi ĩ c.cũ ſit
Romana,ſ̃.eo. ñ tñ dẽt ſuperior appellã
tẽ opprimere,ſeu cũ à ꝓſecutiõe applõ
nis aĩr ĩpedire ;qđ ſi fecerit,dẽt puniri,
ut hic. Quartã lect. ultra doc.colligo ex
no.p Hoſt.& Io.An.ĩ c.1.de cẽſi.lib.6.ubi
dñt,ꝙ p̃latus ẽt religioſus in mortali cõ 1
ſtitutus notorius uľ ĩfamatus,ſi ſit ĩcorri
gibilis,p̃t p ſubditũ appellari; & ſi defert 2
applõni,bñ qdẽ: ſinaũt,punieẽ,ut hic;&
reddit Hoſt. mirabilẽ causã,ꝙ correctio 4
iudicialis nõ cadit ĩ talẽ p̃latũ.3.q.7.c.iu 5
dicet.Et ex rõe iſta Hoſt.colligo lec.iſtã
in eo,ꝙ allegat iſtũ text.ꝙ prior uolebat
iſtũ corrigere:iſte uerò appellauit dicen
do eũ eẽ criminoſũ,notoriũ,uľ famoſũ;
ita,ꝙ nõ p̃t alios corrigere. & hanc lect.
4 † clari⁹ ſentit Hoſt.ĩ c.licet ĩ corrigẽdis,
đ offi.or.ubi dicit,ꝙ ſi p̃lat⁹ corrigẽs ſub
ditũ eodẽ pctõ ęquali uľ maiori notoriè
detinetur, poteſt ab eo appellari; & ita
dicit intelligendum iſtum text.& ita re- 1
citando tranſit Io. And. ibi.

Additio. † Si hæc lec.eẽt uera,mul 5
tũ eſſet notabilis,ſed ꝑfe
ctò ñ eſt uera ĩdiſtinctè ; qa antè,q̃ p̃lat⁹
priueẽ p̃latura,p̃t iuriſdictionẽ ĩ ſubditos c
exercere:nec licet ſubditos recedere à p̃-
lato qũtũcũq; notoriè criminoſo ante
priuationẽ,niſi ĩ qbuſdã caſibus ſpeciali
bus.8.q.4.c.nonne.2.q.7.c.ſacerdotes;ui
de gl.cũ multis iurib⁹ in ea allegatis. ĩ c.
cũ nõ liceat,de p̃ſcrip.& ibi dixi.Et ad c.
iudicet, rñde ꝙ ñ loquiẽ de ptãte iudicia
li exercẽda, ſed quoad meritũ uitæ & dã
nationẽ ſuã? qa p̃lat⁹ magis deliquit cor
rigẽdo aliũ & nõ ſe;ſed nihilomin⁹ corri
gere p̃t.uide Inn. in c.cũ nr̃is,de cõceſ.p̃
bẽ.& melius ĩ c.cũ uenerabilis,de excep.
ubi uoluit,ꝙ ẽt ꝯ delegatũ nõ poſsũ exci
pere de crimine: qa criminoſus nõ p̃t eẽ
iudex:ſed de ĩſamia bñ poſsũ excipere;&
6 plus uoluit in c.ſciſcitatus,de reſcri.†Vbi
a dicit, ꝙ ꝯ ordinariũ ᵃ nõ dẽt aliqua exce
ptio admitti, quãdiu toleraẽ ĩ officio;& d
uide qđ ibi dixi.dic tu ꝙ vbi ſuperior cor
rigeret ñ ex dilectione ſeu iuſtitia,ſed ex
odio;p̃t appellari; ita notãter uoluit Io.
An.poſt Hoſt.ĩ c.licet,de offi.ord.alle.c. 3
ita planè.23.q.4.Itẽ facit.quia ſñia dr̃ iu
ſta ex animo.11.q.3.c.ſi epiſcopus.§.ſi er
go;uide gl. eadem cauſa & q. in ſumma.

7 *Additio.* † In gl.fi.ĩ fi.& gñraliter,
b cũ q̃riẽ de pęna ᵇ infligẽ
da iudici nõ deferẽti appellationi legiti
mę ꝯclude capiẽdo aliqua dicta doc.hic,
Arch.ĩ c.decreto.2.q.6.ꝙ aut q̃riẽ de iu-
re canonico,aut de iure ciuili. Prĩo caſu,
ſi cã eſt criminalis dẽt deponi, ut in c.de
decreto,p̃alle.Si uerò cã eſt ciuilis,puniẽ
ut hic.nã dẽt remitti ad ſuperiorẽ puniẽ
dus;& credo ꝙ pœna erit arbitraria,arg. 4
c.de cauſis.ſ̃.de off.deleg. Si quæritur de
iure ciuili,aut eſt cã ciuilis; & habet locũ
pęna poſita ĩ gl.ut puniaẽ in 30.põdo au 5
ri;& accipiẽ põdo pro libra,ut.ff. de aur.
& argen.lega.l. inter ueſtem;& ita debet

ZACHARIAS.
a Cõtra ordinariũ. Adde Lãfr.ĩ c.qm̃ ꝯ.§.recuſationes, nu.1.uer.iudex au tẽ ordinarius, & ibi in apo.Bened. Vad.& Celſi ĩ uer. recuſari,& in uer. p̃cedẽr. & nu.5. in uer. alias cauſas, ſ̃.de probat.

SEB. SAPIA.
b De pœna. Vide Ang.Bal. & Sali.ĩ l.qm̃ iudices,C.đ ap. Bal.in l.iudici bus,eo.tit. ubi latè de hac mã,& de officiali nõ reſi- dente, an puniaẽ, tradit Alex. in l. diẽ functo, col.2. ff.de offi.aſſeſ.
b Per duos teſtes. Adde qualiter ꝓ- beẽ infamia,Alex. conſi.64.2.lib.

ZACHARI.
c Propter ſolam infamiam. Adde Ro.ſing. ſuo 506. incip. fuit à me quæſitum, an infa mia priuet.

SEBA. SAPI.
d Infamiam. An ĩfamia priuet ali- quẽ beneficio ac- quiſito.Itẽ an pri uet honoribus & dignitatibus, ui- de Feli. poſt Abb. in c.quædã, col.2. ſ̃.de iureiuran.

intelligi.l.quoniã iudices,C.de appel. alleg.ĩ gl. Si uerò eſt
cauſa criminalis,tunc debet iuſto ſupplicio puniri,ut in l.à
procõſulibus,C.eo.& ſic pœna erit arbitraria.unde poterit
arbitrari pœnã corporis afflictiuã, q̃ eſt maior, quantũcũq;
minor ſit,qualibet pecuniaria in perſona honeſta,ut in l.in
ſeruorum,ff.de pœnis,& quod no. in l.1.eo.titu.

SVMMARIVM.

1 *Infamia notoria punitur citra aliam probationem: ſecus, ſi non eſt notoria, nam tunc requirit probationem duorum teſtium.*
2 *Prælatus nõ eſt remouẽdus ẽt ob notoriã ĩfamiã.ſi parat⁹ eſt ipſã purgare,n.3.*
Infamia purgatur per iuramentũ infamati,& aliorũ de credulitate deponẽtiũ.
4 *Infamia an ſit ſufficiẽs ad ſuſpẽſionẽ epi,donec ueritas diſcutiatur?uide remiſ.*
5 *Prælatus ſiue alius ſuperior nõ tenetur ob aliquod delictũ deponere prælaturã in manibus aliquorum,niſi ſuperioris, niſi conſuetudo ſit in contrarium.*

CAP. XXXII.

Via nos. A pœna legis ẽt particulariter nõ
appellaẽ uel ſpãlius ſic.Cõtra cõſti
tutiones regulares applõ religioſum nõ defen-
dit. Caſus lr̃alis. Cõmonitione facta cuidã ab-
bati de ĩſamia ꝯ eũ orta applõnẽ ĩterpoſuit.q̃riẽ qd ſiẽdũ?
Reſpondet pa. ꝙ abbates, qui publica infamia ſunt reſperſi
aut cõuicti, ſi cõmoniti ĩ cõi caplõ renũciare noluerint, uo
cẽ nõ habeãt appellãdi. B. †No.ꝙ qñq; ĩſamia ita eſt ſpar-
1 ſa & clamoſa,ut nõ exigaẽ de ea altera ꝓbatio,ſicut dicim⁹
de notorio facti ꝑmanẽtis,ut in c.euidẽtia,de accu.2.q.1.c.
manifeſta.Si aũt ĩſamia nõ eſt ſic ſparſa & clamoſa,oportet
ꝙ ꝓbeẽ p teſtes;& ſic ĩtellige ĩ lã alternatiuã,aut cõuicti;&
c p̃t ĩſamia ꝓbari p duos teſtes,ᶜ ſicut & notoriũ; no.gl.2.q.
1.c.deus oĩpotẽs.§.fi.& ĩ c.ſi teſtes.§.itẽ ſæpe.4.q.3.& gl.iu
ris ciuilis ĩ l.3.§.q̃ argumẽta,ff.de teſti.p Bar.ĩ l.de mino-
re.§.tormẽta,ff.de qõ.facit tex.in c.3.ſ̃.de p̃ſump. ubi dixi.
Secũdò no.ꝙ applõ ꝯ diſpõnẽ ꝯſuetudinis ſeu ſtatuti par
ticularis nõ eſt admittẽda; & ſic eſt hic caſus ꝓ his, q̃ dixi
poſt Bar.ĩ c.ꝯſuluit,ſ̃.e. Nã hic erat ꝯſuetudo ſeu ſtatutũ ar-
ctãs ad cedẽdũ ꝑp ĩſamiã,ut ĩ.dicã. In gl.2.ibi: de qua pur-
gare ſe nequeũt,põdera iſtã gl. qa ex ea hr̃ unus ĩtellect⁹ ad
c.ſcãm quẽ multa ꝯria ſilẽt, ut ĩtelligaẽ, qñ iſti abbates pu-
blicè ĩſamati de delictis nõ poterãt ſe purgare:ſi aũt potuiſ
ſent ſe purgare,nõ fuiſſent cõſtricti ad cedẽdũ.ſcm hoc nul-
lũ ſpãle poneret iſta decre.in religioſis.Idẽ eſt ĩ ſecularib⁹:
qa ſi deficiẽte accuſatore ſupior ĩdicit purgationẽ ĩſama-
to,& ille ſe purgare nequit, hr̃ ꝓ ꝯuicto de illo delicto,ut ĩ
c.accedẽs.ĩ.de accu. ubi plenè dixi,& ĩ iuribus hic alle.ĩ gl.
meritò hoc caſu nõ admittiẽ applõ,qa eẽt ꝯ iuris diſpõnẽ,
ut ĩ c.cõſuluit,ſ̃.e. †Ex hac gl.no.aliud,qđ eſt ſemꝑ mẽti te
nẽdũ,ꝙ ꝑp ſolã ĩſamiãᵈ q̃tũcũq; publicã,& famoſam ñ dẽt
p̃latus ẽt religioſus remoueri a p̃latura,dũmõ de illa ſe pur
gare poſſit p ſuũ iurñ,& aliorũ de credulitate iurãtiũ, ꝓut
tradiẽ forma purgationis ĩ c. quoties.ĩ. de purga.ca. † Sed
Inn.ur̃ ſentire aliã lec.ut ſit ſpãle ĩ p̃latis religioſis, ut ex ſo
la infamia poſſint remoueri a ſuis dignitatibus, arg.ĩ c.qua
liter & qñ,2.ĩ l.fi.ĩ.de accu.ſed hæc lec. nõ ꝓbaẽ aliquo iu-
re. illud c. quaľr & qñ, credo ꝙ faciat ĩ oppoſitione: qa ibi
daẽ forma ĩquirẽdi ꝑp ĩſamiã,& dr̃ ibi,ꝙ ĩ religioſis nõ eſt
iſte ordo uſquequaq; ſeruãdus. p̃ſupponit ergo, ꝙ infamia
ꝯ religioſum p̃latũ dat facultatẽ inqrẽdi de ueritate;& ĩ in
qſitione ueritatis nõ eſt ordo iuris uſq; ad unguẽ ſeruãdus.
Nec obſt.ibi lr̃a,dũ dicit,ꝙ facilius & liberius poſſint remo
ueri &c. qa fatẽdũ eſt,ꝙ ꝓ facilioribus cauſis p̃nt remoueri
&c,tã religioſi quã ſeculares,ut ibi: nõ tñ ſufficiẽ ſola infa-
mia;pro hoc eſt tex.opti.in c.licet Heli, de ſimo. & in c.per
tuas,el 1.eo.tit. ubi quaſi ur̃ hoc expreſſum. † An aũt infa-
mia ſit ſufficiẽs ad ſuſpẽſionẽ ẽt epi,donec diſcutiatur ue-
ritas,uide Io.An.in c.1.de accu.lib.6.

Additio. † Tertia lec.colligiẽ ex dictis Hoſt. dicẽtis
hũc tex.ꝓcedere ſcm cõſuetudinẽ quorũdã
religioſorũ,ſecũdũ quã prælatus infamia reſperſus admoni
tus in capitulo teneẽ cedere adminiſtrationi;& dicit hoc eſ
ſe de conſuetudine fratrũ prędicatorũ Cartuſieñ. reſpectu
generalis

generalis ipſorum. ſicut enim generalis ex ſola electione
abſq; confirmatione adminiſtrat; ita ex ſola infamia tene-
tũr cedere,ſi hoc placet omnibus prędidẽtibus ſeu diffinito
ribus capituli,uel maiori parti ipſorum;& ſcm hoc intellige 1
ſũmariũ, ꝙ hic erat pęna legis particularis ſeu diſpoſitiõis
particularis. à qua diſpoſitione nullo modo appellaẽ, ſicut b
nec à pęna legis gñralis. Et hanc lectu.tenet Gof.& lec.hęc
ur̃ magis cõſentanea literę.nã ceſſante cõſue.ſeu ſtatuto ap
probato p ſuperiorẽ, nõ p̃t abbas ẽt in cõi capitulo cedere
p̃laturæ;ſed dẽt cedere in manibus ſuperioris,ut in c.cũ ue
nerabilis,ſ̃.de cõſue. nec p̃t p capitulũ generale ipſorũ reli
gioſorũ priuari,ut in c.ĩ ſinguli.ĩ.de ſta.reg. & ſcm hãc lect.
6 oĩa ꝯria ſilent,quæ poſſent formari ꝯ iſtũ text. † Sed oppo.
de c.admonet,& c. quod in dubiis,de renun. vbi patet,q̃ qs
non põt cedere prælaturę, niſi in manibus ſuperioris. dicit
Hoſti.ꝙ hoc c.procedit in religioſis, & ubi eſt conſuetudo:
ꝯriũ procedit in ſecularibus,& ubi non eſt cõſuetudo. ᵃ Sed
a cõtra hoc dictũ Hoſt.facit tex.in c. cũ uenerabilis,pręalleg.
ubi dãnatur talis cõſuetudo ẽt in religioſo.Credò poſſe di
ci,ꝙ illud c.loquiẽ, qñ ſine cã legitima propria authoritate
uulit dimittere p̃laturã.Iſte text.procedit,qñ ſubeſt cã infa-
mię,& qñ cedebat in cõi capitulo.Nã & ſi cõe capitulũ non
habeat totalẽ iuriſdictionẽ in particulares p̃latos;habet tñ
in aliquibus,ut in d.c.in ſingulis. In glo.fin.ibi.de triennio
in trienniũ,ſentit gl.ꝙ hoc c.loquitur de illo generali capi
tulo,de quo c.in ſingulis,pręalleg. quod nõ placet doct. qa
illud c.fuit editũ ab Inno.3.iſtud ab Alexãdro 3.qui multo
tpe pręceſſit Inno.Ideo ſcm Hoſti.loquitur de cõſuetudine 2
quorundam religioſorũ,ut ſ̃.dixi. Credo tamen,ꝙ text.de c
bet intelligi non de capitulo particulari,ſed cõi;ut quia cõ
uenit religioſis multorum monaſteriorũ. ſicut hodie uide-
mus in prędicatoribus & Cartuſiẽſibus,& ſimilibus.Demũ
glo. quęrit,quid ſi noluerit cedere?reſpondet,uide eam.

SVMMARIVM.

1 *Iudex,à quo,etiam quòd ſit delegatus,põt præfigere terminũ ad proſequendam appellationẽ;quo elapſo reaſſumit iuriſdictione,ẽt quod appellationi detulerit.* 3

CAP. XXXIII.

1 *Ad aures.* † Iudex,à quo,põt p̃figere termi-
num appellanti ad proſequẽdam
appellationem; quo lapſo reaſſumit iudex iuriſdi
ctionem. Et aduerte,quia iſtud ca.non eſt ex toto
ſuperfluum. nã loquitur in delegato, de quo non habemus
tex.ita apertũ.Et ex hoc & ex tex.no.ꝙ non ſolum ordina-
rius, ſed ẽt delegatus põt pręfigere terminũ appellanti re-
ſtringẽdo terminũ iuris ſcm diſpoſitionẽ c. cũ ſit Romana, e
ſ̃.eo.Sed circa hoc moueo notabile dubiũ, pone ꝙ delega-
tus detulit appellationi, & pręfixit terminum appellanti,
nunquid appellatore non proſequente poſſit delegatus re-
aſſumere iuriſdictionem? & ſic habet locum iſte text.etiam
ubi delegatus detulit appellationi. dubium facit c. cum ap-
pellationibus,eod.tit.lib.6.ubi dicit,quòd per delationem
abdicata eſt iuriſdictio à iudice deferente. Sed uide gloſſ.
not.in dict.c.cum appellationibus,quę determinat contra-
rium; & uide plenius per do.de Ro.deci.350.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio põt interponi per alia uerba,q̃ appello;puta ſi dixerit, ſubmitto me protectioni talis,dũmodo ſeruẽtur illa, quæ requirũtur in appellatione.3.5.6.*
2 *Solẽnitas uerborũ ſi nõ requiriẽ in aliquo actu,ſufficit ꝙ exprimaẽ effect⁹ rei.*
4 *Attentata poſt & contra appellationem extraiudicialem ſunt ipſo iure nulla.*
7 *Prælatus an poſſit eſſe iudex inter ipſum & ſubditum, dum agitur de cauſa ſubiectionis: in cauſa uerò eccleſiæ ſuæ poteſt eſſe iudex.8.*
8 *Iudex an aliquis poſſit eſſe in cauſa,quando eius commodum ſaltem in conſequentiam uenit applicandum ipſi iudici.10.*
9 *Suſpitio ſi non allegetur, procedit iudicium coram eo factum.*
10 *Iudex quando poſſit cognoſcere an ſua ſit iuriſdictio.*
11 *Iudex,à quo, poteſt cognoſcere de iuſtitia appellationis ad hoc, ut ſciat an debeat deferre, uel non.*
12 *Sententia lata ſine cauſa cognitione eſt ipſo iure nulla.*
Excommunicatio debet ferri cum cauſa cognitione: tamen lata ſine,tenet.

CAP. XXXIIII.

Ad audientiam. † Qui ſe & ſua protectioni pa-
1 pę ſubmittit,licet uerbũ,appel-
b lo ᵇ,ñ exprimat;intelligiẽ appellaſſe. Vel
ſumma melius ſic.Si precedẽte grauami
ne qs ſubmittit ſe ꝓtectioni ſuperioris,
hr̃ pro appellante, dũmõ ſeruauerit ea, q̃ b
in appellatione ſunt neceſſaria.ita limi-
ta.Primo narrat factũ.Scđò dat iudicem,
ibi:*licet autẽ*.Caſus lit. Eccleſia S. Iacobi
zamoreñ. ſubeſt eccleſię Cõpoſtellanæ.
eps.zamoreñ.multipľr moleſtabat. G.p̃-
ſbyterũ dictæ ecclię S. Iacobi zamoreñ.
ꝑp qđ idẽ p̃ſbyter ſe & eccleſiã ſuã ſub
ꝓtectiõe do.pa.ſuppoſuit.ſed p̃fatus eps c
nihilomin⁹ poſt inuocatũ ſe.apoſt.patro
ciniũ, qa forte uerbũ appellationis non
exp̃ſſit, dictũ p̃ſbyterũ excõicauit, ꝑp qđ
idẽ presbyter do.pa.fuit conqſtus.Rñdit
pa.licet p̃dict⁹ p̃ſbyter ex ſimplicitate uer
bũ appellationis ñ exp̃ſſit,tñ ex quo ſe &
ſua ſub ꝓtectiõe apoſtolica ſubiecerat, ſi
ne cãæ cognitiõe ñ debuit aliqua ſñia cõ d
dẽnari.vñ mãdat,quaten⁹ ſi cõſtiterit ita
eẽ, ſñiam,q̃ p̃dict⁹ eps tulit in eũdẽ p̃ſby
2 terũ,denũtiet nullã eſſe.B †Not.1. ꝙ ubi
c ad certũ actũ ᶜ explicãdũ nõ eſt p̃fixa ſolẽ
nitas uerborũ,ſufficit exprimere cõceptũ
& effectũ rei, licet non exprimanẽ ꝓpria
uerba illi actui cõformia, ꝓ hoc qa uerba
deſeruiũt intẽtioni,& nõ e ꝯ,uide bo.tex.
ĩ ſimili.ĩ.c.in his.ĩ.de uer.ſig.ſecus,ubi ſo
lennitas uerborũ reqriẽ.l.1.ff.de uer.ob.
3 facit.c.pe.& qđ ibi dixi de iureiu. † Scđò
d no.ꝙ ſubmiſſio ᵈ ꝓtectionis & appellatio
nis pari paſſu ambulãt, qđ intellige,qñ ĩ
ſubmiſſione exprimunẽ,ea,q̃ requirunẽ ĩ
appellatione,ut.ĩ.latius dicã. †Vlt.no.ꝙ e
attentatũ p⁹ & ꝯ appellationẽ extraiuditia-
lẽ eſt ipõ iure nullũ, đ quo pleni⁹ dixi in
c.cõſuluit.ſ̃.e.In gl.in uer.noſtræ ꝓtectio
ni,ibi,đ gñali ꝓtectiõe &c.Vel dic meli⁹
p⁹ Ho.ꝙ ꝯriũ loqẽ.cũ papa ᵉ p ſuas lr̃as re
cepit aliquos ſub ꝓtectiõe ſua, quo caſu
nõ intendit eos eximere,c.recepimus.ĩ.
de priui.hic loqẽ,qñ qs ĩ certa cã ſubmit
tit ſe ꝓtectioni apoſtolicę, & poſtea arri
puit iter ad ſedẽ apoſtolicã. tũc.n. hẽt uĩ
appellationis,ut hic. Et q̃uis Inn. multũ
inuolutè in hoc inſiſtat,an & qñ ſubmiſ-
ſio ꝓtectionis hẽat uim appellatiõis: tñ
ſcm mentẽ docto.facio iſtã cõcluſionẽ, ꝙ
ubicũq; in ſubmiſſiõe ꝓtectionis ſeruaẽ
ea, q̃ ſeruari debent in appellatione, tũc
talis ſubmiſſio habet uim appellationis:
qa nõ eſt ſiẽda uis in uerbis, ex quo ꝯſtat
de intẽtiõe,ut hic,& in.c.petitio,đ ꝓcu.
& iõ, ſi qs appellare uult añ ſñiam in iudi
cio,dẽt cãs exprimere,ut in.c. ut debitus
ĩ.e.& Apoſtolos petere,ut in c.1.e.ti.li.6
ſi hęc & ſimilia ſeruat,nõ eſt uis,an dicat
appello,uel ſubmitto me ꝓtectiõi apo-
ſtolicæ.Et idẽ dic,qñ appellaẽ extra iudi
ciũ, uel p⁹ ſñiam,ut ſp ſeruẽtur ea,q̃ ſunt
4 neceſſaria ad illã appellatioem.† Sed cir
ca hoc & ex text.dubitaẽ,nũqd idẽ ſit in

a Conſuetudo. Adde qđ Fe. cõ.105. dicit ꝙ ualet ꝯſuetudo, ꝙ ſine iuris ordine ex leuibus cauſis religioſi ui ri ex ſuis locis de adminiſtratiõib⁹ moueantur.

ZACHARI.
b Verbũ, appello. Adde Lanfran.de Oria. in. c.qm̃ ꝯ, falſam,nu.41.uer. ſequitur aliqua ui dere, & ibi ĩ apo. Bene.uadi, ſ̃.đ ꝓ bat.

SEB. SAPIA.
c Certũ actũ. Vide Bal.in.l.2.C.com moda. & in ru.C. de iure emph.ubi tradit,ꝙ in quoli bet actu cõſideraẽ effect⁹, & ꝙ diſpo ſitio poti⁹ ab effe ctu, q̃ ex uerbis ꝓ latis iudicatur.
d Vide hic p do. Phi. de Peru. & Do.in.c.cordi,in. prin.in.3.col.uer. qd ſi ſubdit⁹, eo. ti.in.6,& idem ẽ, ſi dicat, cõmitto me iuriſdictioni ſupioris ſcm Bal. ĩ aut.ſit qs litigã tiũ,circa prin. C. de epi.aud.
Adde eundem Bald conſi.308.3. lib. ubi conſuluit in facto.

SEBA. SAPI.
e Cum papa. Quid iportẽt iſta uerba recipere aliquem ſub ꝓtectione de clarat.d.An.Sicu. ĩ cõſ.1.in 4. uolu. Ange. in l.1. C.de excuſa. mu. li.10. Bar. in ꝓę.fforũ in prĩ co.4.uer. Item dr̃ hic. And. Sicu. latè in cõſ.62.uo. 4.& in cõ.11. col. 7.in 2.uol. Are.in cõſ.165.co.4.Soc. pulchrè.in cõſ.74. co.7.& Fel. in ca. poſtulaſti,co.4.ſu pra de fo. compe.

eo,q ſubmiſit ſe ptectioni alterius citra
papā?Hoſt.& cõiter doc.ꝙ ſic, ex quo il-
le eſt iudex appellationis, qđ ſatis mihi
placet:qa eſt eadē rō i alio iudice,ad quē
q̃ eſt in p̃p:p hoc facit gl.in.c.1.e.ti.li.6.
In glo.pe.p intelłu gl. opp. vr̃.n. ꝙ ēt cũ
cauſæ cognitione non potuiſſet iſte ep̃s
pcedere ꝯ appellationē; quia ſuſpēſa eſt
eius iuriſdō,ut in.c.nõ ſolũ,e.ti.li.6.Sol.
gl.(ut arbitror) metu h⁹ ꝯrii ſupplet cum
cãæ cognitione delegata à papa, quaſi p
ſe ñ potuiſſet cognoſcere, an appłło fuit
iuſta,uel iniuſta.Sed certè hæc opi. gl. li-
cet ſit uera in ſe,nõ tñ eſt uerisimilis, qa
p̃p nõ remitteret cãm appellatiõis ad iu
dicē,à quo,p eũ cognoſcēdam,ut.s̃.c.,px.
iõ extra gl.alii ſupplēt ad text.maximè.
Vel tertio dic ꝙ papa poſuit hoc uerbum
ad magis agrauandũ negotiũ. Itē narra-
uit,prout in facto contigit. Fatendũ eſt
ergo,ꝙ ēt cũ cauſę cognitiõe ñ potuiſſet
cognoſcere de iuſtitia appellationis,nec
de principali pendēte articulo appella-
tionis;ut in d.c.ſi a iudice : ſed certe hęc
gl.ponit ēt aliã rõnē,dicēs ꝙ iſte nõ po-
tuiſſet cognoſcere ēt alio reſpũ:qa nõ po
terat ſibi dicere ius,C. ne qs in ſua cã iu-
di.l.una.ſed Io. An. multũ breuiter & ob
ſcurè vr̃ approbare hãc ultimã lec. dicēs
hãc rõnē eſſe falſam, niſi referat ad pxi-
mũ dictũ gl.quaſi ſentiat iudicē nõ poſſe
cognoſcere,an ſua ſit iuriſdõ , qñ fuit ab
eo appellatũ,ut dr̃ in prin. gl. qa iſta co-
gnitio ſpectat ad iudicē, ad quē, ut hr̃ in
c.dilect⁹,de reſcri.q. d. ſecus, ſi nõ fuiſſet
appellatum, & tũc poſſit iſte ep̃s cogno-
ſcere , an ſua ſit iuriſdõ per iura genera-
lia.ſed d. Ant.intelligit rõnē gl.gñaliter,
ēt ubi nõ fuiſſet appellatũ: qa hic cõten-
debat non de nudo exercitio iuriſdõnis;
ſed de proprietate iuris , an iſte p̃sbyter
eſſet ſubiectus ep̃o, & ſic cõmodũ conſe-
cutiue uenit applicãdũ iudici.†Ex hoc di
7 cto do. Anto.nota duo. Primo,ꝙ ubi eſt
contentio inter prælatũ & ſubditũ ſuper
iure ſubiectiõis, nõ põt p̃latus eſſe iudex
qa ſuſpectus eſt, cũ multa ueniant ſibi cõ
moda applicãda rõne ſubiectionis. †Se-
8 cundo no.gñaliter, ꝙ ubi aliquod cõmo
dũ ſaltē in ꝯñiam uenit applicandũ iud i
ci,nõ poteſt in dubio cognoſcere, an ſua
ſit iuriſdõ ; uide Inn. qui vr̃ primũ dictũ
uoluiſſe in.c.venerabili, de cenſi.& in. c.
ex parte,el.1.j.de uer. ſign. & ſic trãſit d.
An.hic,& ibi attingit iſtã mãm, & maxi-
mè in.c.ſup literis,de reſc. Sed ꝯ hoc di-
ctum multũ urget tex.in.c.cũ perſonę,đ
priui.li.6.ubi ſpecificè diſponit, ꝙ ſubdi
tus allegãs exemptionē debet eã pbare
corã ep̃o,& glo.ibi apertiſſimè eſt ꝯ hãc
opinionē do.Anto.dicēdo, ꝙ ep̃s eſt ibi
iudex;tũ qa iſta cã ñ eſt ppria,ſed eccle
ſię,& in cauſa eccleſię prelatus poteſt eſ
ſe iudex.2.q.7.c.ſi quis erga; tũ qa ibi du
bitatur de iuriſdõne,ergo cognoſcet, an
ſua ſit iuriſdictio . Ad ſoluendum has
opi.primò dicerē in.c.cũ pſonę,ꝙ ibi ſit
probatio corã ep̃o de exēptione , nõ,ut

iudicet ſup ea,ſed ad inſtructionē ſuã,ut cognoſcat, an in-
terim debeat pcedere ꝯ ſubditũ,& ſic ſaluabit dictũ huius
9 glo.do.Antot.& Innoc.ſed hoc eſt ꝯ gl.illius.c. † Secundò
p̃t dici,ut intelligat,ꝙ poſſet eſſe iudex, ſalua tñ recuſatio
ne,ſicut dicimus in patre,qui põt eſſe iudex in cã filii.3.q.
7.c.infames,§.cognitores,&.l.in priuatis, ff. de iudi. & tñ
põt recuſari ut ſuſpectus,ut not.in.c.cũ cõtingat,de fo.cõp.
ita in prælato in cã eccleſię,ut dicã.j.in.c.poſtremo.Tertiò
p̃t dici & melius,ꝙ ſuperior poſſet eſſe iudex in cã exēptio
10 onis,qm̃ cã eſt eccleſię.nõ.n.hēt dñiũ iure pprio. †Sed utrũ
poterit recuſari,puto attēdēdã q̃titatē munerũ ſibi cõſecu
tiue applicãdorũ p illũ ſubditũ,& qualitatē pſonæ iudicis.
ñ.n.eſt uerisimile,ꝙ vnus ep̃s daret ſñiam iniuſtã,ſi receptu
rus ē tm̃ à ſubdito qd modicũ: ſecus,ubi eſſet magna quãti
tas,uel maximus honor īmineret ſibi,ad hoc,c. & ſi qõnes,
de ſimo.& ſic ꝯcluderē ī quolibet iudice, cui cõmodũ ſpor
a tularũ[a] eſſet applicãdũ,ut ſm̃ q̃titatē & qualitatē pſonæ iu
dicet ſuſpect⁹,uel ñ ſuſpect⁹ ī cognoſcēdo,an ſua ſit iuriſdõ
ſm̃ hãc diffinitionē ītelligerē gl.& doct.in.l.đ iure,ad mu
ni.ff.& in.l.2,ff.ſi qs in ius uo.nõ ierit,& ibi p Bar. & p ca-
noniſtas in.d.c.ſu p lr̃is.Nã gl.& Bar.indiſtinctè uoluerũt,
ut iudicet ſuſpectus pp cõmodũ ſportularũ, ſed p̃miſſa di-
11 ſtinctio eſt equior.†Vlti. ſcias iudicē,à quo , poſſe cogno-
ſcere de iuſtitia appellationis ad inſtructionē ſuã , ut ſciat
an dēat deferre,uel ne.no.Inn.ī.c.paſtoralis.§.p̃terea,đ of.
del. ſed cõditionaliter nõ p̃t cognoſcere in p̃iudiciũ appel
lationis,qa hoc ſpectat ad iudicē,ad quē,ut dixi,& ſic ītel
12 lige primũ dictũ gl.†Vlti.opp.ꝯ tex.in eo,ꝙ papa mãdat in
quiri de appellatione ad effectũ denuntiãdi ſñiam eſſe nul
lam.vr̃.n. ꝙ ſine qualibet appellatione iſta ſñia erat nulla
tanq̃ lata ſine cãę cognitione,ut in.c.eccłia ſanctę Marię,
& ibi gl.de cõſti.& in.c.tũ ex lr̃is,de in inte. reſti.& p Bar.
in.l.plată,C.de ſen. So. dic ꝙ iſte p̃sbter pſequebat illud
attētatũ p uiã appellationis iõ dēbat pbare id , qđ erat cã
ſuę intētionis,ſ.appellationē. nõ tñ ſequitur,quin attenta
tum ſit nullum. unde eo ſuccũbente in cã appellationis poſ
ſet iſte pſequi per uiam nullitatis,ut dixi.in.c.1. s̃. eo. Fa-
cit iſte tex.ad unum intellectum, quem ibi dedi,facit.c.ex-
hibita,de iudi.& quod not. in.c. ex parte Ade, de teſti. uel
dic ꝙ pcedit hoc.c.in ſñia,ſ.excommunicationis , quę li-
cet ſit ferenda cum cauſæ cognitione , ut in.c.nemo.2.q.1.
lata tamen ſine ea tenet,ut ibi,& in.c.ſacro.j.de ſen. excõ.

a Sportularum.Ad de.Franc.Are.con ſi.107.

b Iunge hic id, qđ dicit in hoc in. c. ſi.in uer.ulti. opi. & habebis. reg.cũ duabus limitatio nibus, & uide hic do. Phi. de Peru.

c Appellationi.Ad de,quod not. Ro. conſi.501.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ordinarius uel appellationis non poteſt a ſe abdicare , onus iudicandi*
2 *Appellationi poteſt renuntiari,& ad iudicem,à quo reuerti ex cõſenſu utriuſque partis,non autem unius.*
3 *Pluralitas quo caſu reſoluatur in ſingularitatem .*
4 *Renuntiari non poteſt appellationi à diffinitiua ſine conſenſu appellati , ſecus ab interlocutoria,ratio ponitur hic.*
Appellatus poteſt proſequi appellationem inuito appellante a diffinitiua , ſecus ab interlocutoria.

CAP. XXXV.

ACepta. Cauſa nõ eſt ad iudicem,a quo, remit
tenda,appellatione adhuc non iuſtifi-
cata,niſi de partium conſenſu. ſecunda pars : ibi:
non debet.Primo not.unam regulam,ad quã quo-
tidie iſte tex.alleg.ꝙ appellans non tenet redire ad iudicē,
à quo,licet iudex,ad quem,hoc pręcipiat,niſi conſtaret de
b iniuſtitia appellationis,ut in.c.ut debitus.j.eo.[b] †Secundò
1 not. quòd non eſt in facultate iudicis , ad quem , recipere
appellationem , uel ipſam renuere, ſed ſi eſt iuſta , tene-
tur eam admittere , ratio , quia iudicare eſt munus publi-
cum , cui renuntiari non poteſt.l. munerum. §. iudicandi,
ff.de mu.& ho. nec poteſt iudex quantuncunque ordina-
rius à ſe abdicare onus iudicandi.l.legatus,ff. de offi.pręſi.
2 †Vltimò not. ꝙ partes communi conſenſu poſſunt renun-
c tiare appellationi , [c] & redire ad iudicem , à quo. Nun-
quid hoc procedat , ſi iudex detulit appellationi uide
quod not. eodem titu,lib.6.in capit. cum appellationibus.
In gloſſ.

In gl.2.in fi.hac opi.ſequit Io.An. & cõiter doct. qa de hoc a
ur̃ tex.in d.c.interpoſita,alle.in gl.uñ ponit hic pro ſingula
3 ri ſm̃ Io. An.Simile in c.ut priuilegia,de priuile.† Et no. p
a ſtatutis,ut plurale[a] reſoluat in ſingulare, qñ ex pluralitate b
ſequit abſonus intellectus,uel iuri ꝯrius.Sed ſaluãdo text.
puto poſſe dici, ꝙ ptiũ cõſenſus repit ad hoc, ut liberè fiat
miſſio ad iudicē,a quo ſine alia ꝯdēnatiõe expēſarũ,ſed qñ
adeſt cõſenſus appellãtis tm̃,fit cõdēnatio expēſarũ;& hoc
caſu loquitur c.interpoſita.§.ille denique.j.e.& dic plenius
de hoc articu.ut j.dicetur.

Additio. Vel dic dãdo aliũ nouũ intellectũ , & iſte p̃t
ītelligi ī appłłone a diffinitiua,a qua ñ p̃t ap c
pellans reſilire ſine ꝯſenſu apdellati, cum ſua īterſit , ut pa-
tet in ſeq.

4 *Additio.* † Sed ꝯ hũc intellectũ cõem op.ur̃.n.ꝙ ſuffi-
ciat cõſenſus appellãtis tñ:qa ſicut actore ñ
pſequēte in pr̃ia inſtãtia p̃t reus pſeq eo inuito,ut ī c.cãm 3
de do.& cõtu.& in aut.q ſemel,C.quõ & qñ iu.Ergo idē di d
cēdũ in caſu nr̃o,ut inuito appłłore poſſit appellatus proſe
qui,maximè cũ uideat idē eſſe in appłłone a diffinitiua, ut
patet.2.q.6.c.appłone ceſſante,& ī aut.ei q,C.đ tē.ap.Sol.
p̃t dici aliud eſſe in appłłone ab interlocutoria,aliud in ap
pełłone a diffinitiua, uel a pſecutiõe prioris inſtãtię ; qm̃
in appłłone a diffinitiua p̃t appellatus p̃tēdere ītereſſe. for
te.n.uult repetere formationē ipſius ſñię,iuxta ea q̃ dixi. s̃.
ſup rub.uel hēre cõfirmationē ipſius ſñię ad maiorē autho
ritatē.Idē eſt in pceſſu prioris inſtãtię. Nã ītereſt rei cãm
ſemel decidi,ne ſæpi⁹ poſſit uexari,ar.l.diffamari,C.de in-
ge.ma.& c.cõquerēte;de of.or.ſed ī appłłone ab īterlocuto
ria nullũ itereſſe p̃t p̃tēdere appellat⁹,ſi appellãs ñ uult p-
ſeq,cũ cã redeat ad priorē iudicē,quē ipſe ſuſpectũ ñ hēt,& 4
lis citi⁹ decidet.Vltiò.op.ꝯ tex.đ c.ad reprimēdã,de of.or.
ubi excõicat⁹ appellãs remittit abſoluēd⁹ ad iudicē , a quo
dñt doc.& bñ,qđ ibi loqt in abſolutiõe fienda , in qua ap-
pellãs grauari ñ p̃t a iudice,a quo : ſed hic phibet remiſſio
cognitiõis cauſæ,in qua poſſet grauari p iudicē,a quo, cum
ſemel eũ grauauerit,ar.in rł̃a,ſemel mal⁹,de reg.iur.li.6.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, appellatione remota,poſita in commiſſione cauſæ non tollit,quin iudex poſſit ex aliqua iuſta cauſa recuſari.*
2 *Iudex tam delegatus,quã ordinarius quibus caſibus recuſari poſſit. 3.*
4 *Conſanguinitas & affinitas uſque ad quē gradum faciat iudicem ſuſpectum.*
5 *Suſpicio iudicis non põt allegari,quãdo eſt utriq; parti iã pari gradu cõiũctus.*
6 *Iudex an poſſit allegari ſuſpectus,ſi eſt conſanguineus impetrantis , tamē cauſa non eſt impetrantis,ſed alterius?*
7 *Prælatus licet poſſit eſſe iudex in cauſa eccleſiæ ſuæ,tamen poteſt allegari , ut ſuſpectus.*
8 *Suſpicionis cauſa ſi fuit allegata coram iudice , quæ coram arbitro non poteſt probari,non poteſt alia amplius allegari.*
9 *Cauſa appellationis ſi fuit una allegata & alia probata,nõ excludit appellãtē.*
10 *Affines & conſanguinei an indiſtinctè poſſint recuſari tanquam ſuſpecti.*

CAP. XXXVI.

POſtremo. Delegatus etiã cũ clauſula,appel
latiõe remota, recuſari põt ſi eſt
cõſanguine⁹ īpetrãtis , uel ſi fuit aduocatus eius
in illa cã.nõ diuidit.Caſus literalis.Dicit hic , ꝙ
ſi iudex delegatus ſit cõſanguineus impetrãtis,uel fuerit ad
uocatus in eadē cã,uel alia iuſta cã,ut ſuſpectus p̃t legitimè
recuſari,licet ſit ei cõmiſſa appłłone remota.B.†No.primò
dictũ notabile & mēti cõmēdãdũ, qđ remotio appellatio-
nis in certa cã facta nõ tollit facultatē recuſandi iudicē ex
iuſta cã.Ex quo infert,ꝙ appellatio & recuſatio nõ per oĩa
æquiparant. ad remotionem ergo appellationis nõ ſequit
remotio recuſationis ex iuſta cã;quod procedit etiã de iu-
re ciuili ſm̃ Io. An.hic,& bñ;alleg.l.unica,C.ne in una ea-
demq; cã,canonizata.2.q.6.in c.ſi aũt.§.ſi qs in quacunq; .
Ego ad hoc dictũ allego.gl.& Bar.in l.1.ff.a qui.ap. non li
cet.& uide qđ dixi in c.ſu p eo.2.s̃.eo.faciũt rõnes ibi alle-
2 gatæ,ubi uide.† Secũdò no.ꝙ cõſanguinitas b eſt ſufficiens
b cã recuſandi iudicē delegatũ ut ſuſpectũ.tene mēti hoc:qa
idē puto dicendũ in ordinario conſimili
rõne.Idē dic de affinitate , ut ſi iudex eſt
affinis alterius partis,ut no.Spe.e.ti.§.ſu
peſt,uer.qd ſi nõ eſt.Facit.l.aut affinita-
te,ff.de procu.ubi põt remoueri , ſi ꝯxit
affinitatē cũ aduerſa parte . Tradit Tan-
c cre.notabilē regulã,ꝙ oĩs cã[c] ſufficiens
ad remouēdũ procuratorē ſeu arbitrum
eſt ſufficiēs ad recuſandũ iudicē.Pro hoc
dicto facit,quia ex facili cã p̃t recuſari iu
dex,ut no.glo.in c.cum R.de of.deleg. &
l.aptiſſimi,& l.cùm ſpeciali.j.eo.† Secũ-
3 dò is,qui fuit aduocatus[d] in cã p̃t recuſa
d ri,ſi datur iudex in eadem: nec mirũ : qa
iã manifeſtauit animũ ſuũ. Item eſt affe-
ctus ad illã cãm rõne aduocationis ſuſce
ptę.nã is,q in cã cõſuluit , p̃t recuſari , ut
ſuſpectus,ſi deputatur iudex; p hoc text.
in l.prætor,ff.de iuriſ.om.iu. Vide Inn.ī
c.irrefragabili,de off.ord. & põdera tex.
dũ dicit,*in eodem negotio*.ſecus in alio ne-
gotio ſm̃ doct.& bene.Ex quo infero, ꝙ
cũ qui fuit aduocatus, uel pcurator me⁹
in una cã,poſſum impetrare in iudicem ī
alia cã ſine metu recuſationis. † In gl. 1.
4 ibi:ſuccederet ei,ur̃ gl.cõcludere , ꝙ uſq;
ad illum gradum poſſit iudex recuſari ,
uſque ad quem admittitur ſucceſſio ab
inteſtato.Sed in quantũ glo.dicit; quòd
uſq; ad ſeptimum admittitur ſucceſſio ,
licet docto. ſimpliciter tranſeant , non
credo tamen gloſſ. uirum dicere,quia ad
mittitur ſucceſſio uſque ad decimum[e]
e tam inter agnatos,quàm cognatos , tex:
eſt cum gloſſ.inſti.de ſuc.cog.in fin. Sed
quo ad principale dictum gloſſ. dicit Io.
And.conſiderandum , utrum ſit de ea-
dem domo , ſeu ſtirpe maſculina,& ſecun
dum hoc iudicabitur ſuſpectus , uel ne.
Videmus enim Tuſcia ſecundum eum ,
quòd offenſę uendicantur in omnibus ,
qui ſunt de ea domo , ſeu ſtirpe maſcu-
lina , licet excedant ſeptimum gradum ,
& ſatis uidetur dicendum , quòd in hoc
conſideretur conſuetudo regionis. nã in
aliquibus locis affectio conſanguinitatis
& affinitis extenditur,quaſi in infinitum,
in aliquibus uſque ad certum gradum .
tantum.cum ergo ratione affectionis dũ
taxat conſanguineus repellatur , debe-
mus conſiderare , an duret affectio ; in
ceſſante conſuetudine multum placet di-
ctum gloſſ.iuncto dicto Ioa. An.ut inter
agnatos,& cognatos extendat,qđ hic dr̃,
uſq; ad ſeptimũ gradũ , in quo admittit
ſucceſſio ab inteſtato:ſed ī his,q ſunt de
ſtirpe maſculina,admittit recuſatio īdiſ-

a SEB. SAP. Vt plurale.Vide ad hoc multa per Alex.in l. quartã. §.1.ff.de le.1.in l.ſi ſeruus §.ſi plurium,ff ſi. quis cautio.& latius p Fe.in c.omnes leges,in prin. 1.diſt.& Geor.Nattam,in repe.ca.q̃uis, col.46.in 4.q.de pactis,lib.6.

b Conſanguinitas.Qualis aũt requiratur ꝙ uſque ad quorũ gradum, uide Hip.de Marſi.ſin.134.in c. affinitas repellēs.dixi in apo. ad iſtũ in c.in literis,nu. 5.in uer. familiares, s̃.de teſti.

ANT. FRAN.

c Et quę ſint illæ cauſæ , ex quibus iudex poſſit recuſari,uide per Ioã. An.in c.legitima de app.lib.6.& in ca. cũ ſpeciali, de app.& quæ ſint illæ cauſæ , ex qbus poteſt remoueri procurator poſt litem.conteſtatã , hr̃ in l.poſt lit. & in l.añ litē,ff.de pcu.& in c.1.đ procu.li.6. & no.docto.in c.poſtremò de ap. & an iudex poſſit poſt cõcluſionē in cã recuſari ut ſuſpectus,uide Lap.tenētē , ꝙ nõ in c.iudex , de off.leg.lib.6.& d. Anto.in c. cũ dilectus,de cau.poſ.& proprie.

Adde an iudex affinis poſſit ut ſuſpectus recuſari : Ro.cõſi.68. & uide Cal.conſi. 7.e. titu.

SEB. SAPIA.

c Oĩs cauſa . Vide Pe.de Anc.in conſi.264.inci.ſubtiliter , & ad plenũ & Alex.in cõſi.4. inci.circa primũ, co.1.in 5.uolũ. & ꝙ ille,qui fuit aduocatus in cã.poſ ſit recuſari,tradit Are.in conſ.20.incip.in qõne, in fi.

ZACHARIAS.

Aduocatus. Adde Laufran. de Oria. in capi. quoniam contra. §. ſtatuimes,nume.1. uerſicu . item poteſt ordinarius,& ibi in apo.Cel.in uerſic. præcedētis aduocationis; & ibi aliæ cauſæ , per quas iudex recuſatur. s̃. de proba.

e Vide quod in fin. dicunt docto.in l. qui iuriſdictioni,ff.de iuriſdi.omn.iud.& dicit hic d.Barto.de Bel. aduertendum eſſe,quia fortè poſſet dici,ꝙ recuſatio non procedat niſi uſq; ad quartũ gradum. qa ſucceſſio nõ uidetur pcedere de iure canonico niſi uſq; ad illũ gradũ,gl.in c.requiſiſti, de teſta.& eſt gl.in c.1.12.q.3.q̃ dicit ꝙ prohibitio.d.l.qui iuriſdictioni , nõ extenditur niſi uſque ad quartum gradum ſecundum doc.ibi.

a Facit qđ in ſimili ſignāter dicit Bar.ī l.q teſtō.§.q̄cūq;,ff.de teſta. ī pe.co.& licet frater ñ poſsit eē teſtis p frē ſaltē ī cā criali,fallit niſi eſſet inter ipſos fratres;facit ēt quod no.in fi.p doc.in l. q iuriſdōni,ff.de iuriſ.om.iudi.ubi licet iudex nō poſſit dicere ius in cā ſuorū,fallit qñ eſſet iudex inter duos pariter cōiūctos; qa par effectio oēm ſuſpitionem tollit.l.ñ ſolū. §. denuo, & ibi not. Bar.ff.de rit. nup. gl.in c.de⁹,2. q.1. Bar.in l.ex̄neo.§. de qōe, p illū tex. quē legit ſub.l. reperi.ff. de quæſt.

b Vel qa cū altero eēt ēt cōiūct⁹ maiori cōuerſatiōe, qa tūc nō excluderet ſuſpitio, ut in fi.dicit Bal. ī l. parētes, C. đ teſt.

c An cōſanguineus in cā eccleſiæ conſanguinei poſsit recuſari,adde hic tex.& gl.in uer.& iudicē,ī c. īfames §.cognito. cir. fi. 3.q.7.& qđ no.doct.in c.cū contingat ſuper ulti. gl. de fo.cōp. Itē uide de hoc p do. Ant.in c.inſinuante,de of. deleg.& per Do.in c.iudex in 1.col.de of. de leg.in 6.

d An teneat recuſatio ex una cā,alia tm̄ corā arbitro pbata, & ad hoc bñ facit.c. abbate ſanè circa fi.de re iu.in 6. & qđ not. do.Ant.in c.cū cō tingat,in ult.col. de of.dele.& optimè tex.in cle. appellāti,đ ap. in fi. ubi recuſari p̄t iudex p̄textu ingratitudinis, ad hoc facit qđ no. d.Anto.in c.accedens, el.1. in 4.colū. ut lit.non conte.

ferēter.Nā uidemus,q ſola origo eiuſdē
loci q̄nq; p̄ſtat iuſtā cā recuſandi iudicē
ut ī c.accedēs,el.2.ſ.ut lit.nō cōt.fortius
idē dicēdū in his,q ſunt de eadem ſtirpe
maſculina.nā pp idē cognomē ſemp du
5 rat affectio inter eos.† Et p p̄dicta puto
ſane intelligēdū,qđ ſeq̄t ī ſequēti.q. Gl.
in eo, qđ dicit cōſanguineū ęquał̄r ut nō
ſuſpectū recuſari: qa par affectiōis eā ſu-
ſpitionē remouet &c.dēt intelligi,q utri
q; pti eodē ſeu pari gradu attinet.tūc.n.
a eſt par [a] affectio; & hoc clarè ſentit gl. ī
rōne ſui,& p illud uerbū,ęquał̄r,&c. ſec⁹
puto,ubi uni attineret in prīo gradu;pu-
b ta qa frater:alteri in quarto [b] uł ulterio
ri gradu.tūc.n.ñ eſt par affectio circa fra-
trē,q̄ circa aliū remotiorē,arg.in c.l̄ras,
de p̄ſumptio.& c.accedēs,el.1. in prin.ut
lit.nō cōt.Nā oēs hoīes ſunt cōſanguinei
cùm deſcenderint ab Adā,ut le. & no. in
l.ut uim,ff.de iuſti.& iu.ſed rōne pximi-
tatis præſumitur maior affectio, ut hic.

Additio. In ea.gl.ibi.ī fi. uide mul
tos caſ s iuſte recuſandi
iudicē p Io.An.in c.legitima,e.ti.li.6.di
6 cā plene in c.cū ſpāli.e.† Ex̄ gl.q̄ro, quid
c ſi iudex eſt cōſanguineus [c] impetrātis, cā
tm̄ nō eſt pprie īpetrātis,ſed eccleſię ſuę
nūq d poſſit recuſari ut ſuſpectus per ad-
uerſam partē?Egi.& Spec.q nō.ut no.in
Spe.c.ti.in §.ſupereſt,uer.q d ſi p̄lat⁹. Io.
an tenet ɔ̄riū p c.inſinuante,de off.deleg.
& illū tex.ſemp reputaui ſingularē ī hac
mā;& optime facit in ſimili.c. accedens.
2.& qđ ibi dixi.ſ.ut lit.nō conte.& illud
c.inſinuante, ſoleo allegare ad aliud di-
ctū multū notādū,q licet prælatus poſſit
eſſe iudex in cā eccleſię ſuę,2.quęſt.7.ca
pi.ſequen.titul.§.quia ergo,& quod not.
in capitu.cum perſonę, de priuile.lib. 6.
tamen recuſari poterit ut ſuſpectus.nam
ſi conſanguineus prę ſumitur ha bere af-
fectionem ad cauſam ratione ſanguinis

fortius ipſe p̄latus uł̄ habere maiorē af-
fectionē:tū quia eſt ſpōſus uel filius eccle
ſię.tū quia honor aut emolumentū cōſe-
cutiue ipſum attingit, de hoc plenius di-
co in c.cū ueniſſent,de iudi.ubi uide; fa-
7 cit iſta litera,quæ indiſtinctè loquit̄.† Vl
timò q̄ro, q d ſi allegaui unā cām ſuſpi-
tionis dūtaxat corā iudice,ſed corā arbi-
tro electo non probaui illā,ſed aliam, an
ſufficiat cā d probata?Quidā tenuerūt,q
ſic,moti ex.l.ſcio,ff.de app.ubi dr̄,q ſi in
appellatione diffinitiua expreſsi unam
cām, poſſum aliam proſequi coram iudi
ce,ad quē;licet ſecus ſit in appellatione,
ab interlocutoria,ut in cle.appellāti.e.ti.
Sed cōiter tenet̄ ɔ̄riū, quia iſta nō eſt ap-
pellatio a diffinitiua, ſed poti⁹ trahit̄ ad
nām interlocutorię.Itē iura mādāt cau-
ſam recuſationis corā iudice recuſato ex
primi ut in c.2.requiris,& c.cùm ſpāli. ī.
eod.ergo nō ſufficit allegare cām nō alle
gatā.Idē tenet Spe.& latius proſequitur
de recuſatione.§.fi.uer.ſed quid ſi unum
& hoc no.Nec obſt.ſi dicatur, de quo ſer-
uiunt iura dicentia prelatū poſſe eſſe iu
dicem i cā eccleſię ſuæ,ſi poteſt recuſari?
Reſpondeo proſunt in hoc: quia nō data
recuſatiōe ualebit ſnīa;ita intelligit tex.
iſtum in conſanguineo: quia poteſt eſſe
iudex, ſi non recuſatur. Vide ſimile in pa
tre,qui ſecundum ius poteſt eſſe iudex in
cauſa filii,ut in l.in priuatis,ff.de iudi. 3.
q.7.c.infames. §. cognitores. tamen po-
teſt recuſari ut ſuſpectus,ut in l. qui iuri-
ſdictioni,ff.de iuriſdictio. omn.iud.dixi
8 plene in c.cōtingat,de for. cōp.† An au-
tem conſanguineus ſeu affinis poſſint in-
diſtincte recuſari?Solut. dicit hic Vin. q
non: ſed debet conſiderari perſona con-
ſanguinei,quæ talis poſſet eē,q ceſſaret
ſuſpitio; ut ſi eſſet Ciſtercienſis [e] de quo
in Specu.hoc eod.tit.§.ſupereſt,uer.quid
ſi non eſt, ubi item tenet; quod ſatis pla

ANT FRAN

Circa hoc an pposita una cā ſuſpitionis,& illa deducta corā arbitro poſsit iudex recuſari ex alia cā pbata,uel deducta corā ipſo arbitro dicas q ſup exceptiōe recuſatiōis pposita dēt de neceſsitate p arbitros cognoſcētes đ ipſa cā ſuſpiciōis pronūciari,alias ñ ualeret ſententia,ut uoluit Pe.de Anch.in c.iudex,de of.dele.li.6.ubi ēt dicit Arch.q talis pronūciatio eſt interlocutoria,q alle.c.ſignificātib.de ape.dicit tm̄ q talis pronunciatio aliquo reſpectu pōt dici diffinitiua quia poſt eā nō expectatur,alle.no.in d.auth.habita,C. ne fil. p pat. & faciunt quæ habentur in c.ut debitus,& in c.interpōſita,de ap.ubi tractatur materia pronunciationis interlocutorię.

e Et ſeq̄t ſimpl̄r.d.Ale.de Imo.ī l.q iuriſdōni,ff.de iuriſ.om. iudi.ī 1. co.6.fallētia.Idē ſm d.Ant.de Bu.hic, ſi cōſanguine⁹ ſeu cōiūct⁹ eſſet homo magnæ ſanctimoniæ.nō.n.poterit recuſari ut ſuſpect⁹, qa nō eſt p̄ſumptio,q pp cōiūctionē ſanguinis iniuſtè iudicet facit qđ ſingulariter uult Hoſ.in c.finē litib.in pe.col.de do.& cōtu.q ſi litigās eſt magnæ & approbatæ fidei p ciuitatē & ſuccūbat in lite, nō p̄t in expēſis cōdēnari, qa non eſt p̄ſumptio,q tātus uir proceſsiſſet ad litigādū ſine aliqua rōnabili cā.Idē tenet Io.An.& Pe.de Anc.ibi & d.An.in 7.co.in prin.& alii cano.Ale.de Imo.in l.pperādū,ī §.ſi nautē alterutra,in 3.co.C.de iudi.& pro hoc bona gl. in c. expedit. 12.q.1.Itē facit qđ ſingu.inq̄t Io.de Imo.in c.cū R canonicus, in 2. colū de offi.deleg.q ſi eſſet religioſus ordinis Cartuſienſium, uel montis Oliueti Bononię,uel eſſet laicus notæ & approbatę fidei,dato q eſſet frater,uel cōſanguineus illius.pro quo deponit,nihil diminueretur ſibi de fide,licet alias conſanguinei uel affines ſint multū ſuſpecti,& eis multū diminuatur de fide ſm Spe.in tit.de teſte.§.1.in uer.ſed nūquid frater,facit etiā quod ſin.uult In.ī c. nup de teſt.quē refert Bal.in Bono.lec.in l.ſola,circa prin.C.de teſti.q perſonæ religioſæ, & bonę uitæ deponēti ſine iurō credit,q̄tū ad faciendū bonam,& magnā p̄ſumptionē, accedat quod ſiſt uult.Spe.in tit. de inſtr.edi.§.fi. uer. ſed q d ſi debitor q iudex ñ obſtāte renūciatiōe ptis factæ in iudicio pductiōe teſtium p̄t recipe teſtes,ſi ſi ſunt legaliſsimi & multū ſpectatæ fidei, & ibi ſequit Io.And.in add.de quo uide.d.Frā.de Are.in c.2.ī 5.co. de prob. Accedat ēt quod pulchrè multū dicit Bal. ī c.pterea, de teſti. cog.& in ca.iurauit,in 3.co. de pba.q ille q. eſt bonæ, & ſpectatæ fidei p̄t poſt apta, & didicita teſtificata teſtiū nouos teſtes pducere:qa in eo ceſſat ſuſpicio ſubornationis teſtiū. Itē poteſt corrigere dictum ſuū. Qđ eſt multum nota.ad limita.cle.1.đ teſti.cū ſimi.Et ad iſtā materiam,q excellētia perſonæ multum operetur, uide tex.no.in l.ſi a bone fidei, & qđ ibi not. Angel. ff. de rei uendi. cum concordantiis, quas latè proſequor in repetit. mea in uerſi. excellentia. Aeneas Falco.

Adde quod dicit Fran.Are.de paupere regali,conſ.13.& eo.cōſ.382. & an tabelliones conſultores,& alii qui aſsiſtunt cauſæ, poſsint ut ſuſpecti recuſari,uide Arch.cōſi.264.ubi dicit,q cauſa recuſationis relinquitur arbitrio iudicis.

ANT. FRAN. Circa hoc an ille,qui eſt excellentis & probatæ fidei poſsit poſt didicita teſtificata teſtiū producere alios teſtes ſuper eaſdē iuxta materiā. c. ſed nec, ne cle.uel mo. & c.fraternitetis, de teſti.tanquā in tali pſona ceſſet ſuſpitio fraudis,uł̄ eſſe ſatis dubiū, ex quo p̄ſupponitur,q teſtificata didicerit & inſpexerit,& credo,q hoc dictū ſic intellectū nō pcederet de iure, ſed illud forſan pcederet,qñ ſimpliciter eſſent publicatæ atteſtationes, & eſſemus incerti, an didicerit teſtificata,uel ñ,qa tunc rōne probatæ fidei ſi ipſe diceret ſe ñ didiciſſe teſtificata,poſſet procedere, q ñ p̄ſumat̄ didiciſſe. ſed qñ appareret eū didiciſſe teſtificata, tūc eſſemus in caſu certo, & iō non eſſet opus ex qualitate fidei cōiecturari,an didicerit teſtificata,quia in incertis non opus eſt coniecturis.l.ille aut ille.§.cum in uerbis,ff.de leg.3.l.continuus.§.cū ita,ff.de uer.obli.& ideo nō puto hoc dictum eſſe ſimpliciter uerum.

e SEB. SAP. Ciſtertienſis.uide quę no.d.Iaſ.in auth.iubemus,co.3.C.de repeti.l.admonendi,char.17.colum. 3. uerſicu.limita multū ſingulariter,ff.de iureiuran.Felin.in cap.cum contingat,colum.3.ſ. de reſcript.

cet. Quid

cet. Quid autem ſi expreſſe remouetur facultas recuſandi?
vide,quod dixi in.c.cum inter,de excep.&.c.ad hæc, de re-
ſcriptis, & quod no.infra eo.c.paſtoralis.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio iam lata non ſuſpenditur per appellationem.*
Appellatio non ſuſpendit id,quod concernit animam.
Præceptum factum de non intrando aliquam poſſeſsionem ſuſpenditur per appellationem.
2 *Appellatio regulariter ſuſpendit ſententiam latam,etiam ſi ſit talis,qua trahat ſecum executionem.* 5.
3 *Excommunicatio et interdictum,in quibus conueniant,et in quibus differant.*
4 *Epiſcopus non poteſt concedere,quod in eccleſia interdicta celebretur, diſtingue tamen,ut ſequitur.*
6 *Epiſcopus non poteſt ſuſpendere interdictum, quando perſona ob ſuum delictum eſt interdicta,ſecus,ſi ob delictum alterius.*

CAP. XXXVII.

AD hæc. Sententia interdicti non ſuſpenditur
per appellattionem ſequentē.Cōmu
nis diuiſio. ſcđa,ibi: *noueris.* Caſus l̄ralis. Aliqui
clerici ſunt interdicti,& appellant.de appellatio-
ne cōfiſi nō ſeruāt interdictū.q̄rit̄ q d iuris ſit?Rñdet papa,
ſicut poſt appellationē legitimā nemo p̄t excōicari,ſic cle-
rici ñ pñt declinare interdictū, cui ante appellationem ſup
1 poſiti fuerāt.Ber.† Primò no.vnum caſum,[a] in quo ęquipa
a rantur excōicatio & interdictū.ſicut eñ appellatio non ſu
ſpendit excōicationē iā latā,vt in.c.paſtoralis infra eo ubi
dicā rōnem, ita nec interdictū ſuſpendit̄ p appellationem
ſequentem; & intellige đ interdicto a diuinis officiis & ſic
a ſp̄ūalibus;ſecus ī interdicto rōne tēporaliū.Nā ſi iudex in
terdiceret mihi ingreſsū alicui⁹ poſſeſſionis, appellādo ab
eo ſuſpēdo effectū ſnīę arg.in.l.nō tm̄, ff.eo. Idē dic ī ſuſpē
ſiōe a bñficio,licet Inn.in hoc multū inſtet:ſed uiđ gl.no.q̄
tenebis mēti,ī.c.is cui,de ſen.exeō.li.6.Ex qua conclude,q
diſpoſitio hui⁹.c.uēdicat ſibi locū ī oīb⁹ ſen.cenſuræ,q̄ con
cernūt ipſā animā;& iſtę ſnīę ſunt tres,excōicatio,interdi
ctū,& ſuſpenſio,ut in.c.is cui,p̄alleg. & rōnē iſtarū ſnīarum
dicā in d.c.paſtoralis.Ex his infertur,q ſuſpēſus a pōtifica
libus,uel ab uſu palii,appellando ſuſpendit ſnīam; q ſentit
Hoſt.hic,facit q no.Inn.in.c.j. de ſen.exc.li.6.In gl.ibi:ita
& interdictū emiſſum.gl. ſimpliciter recitat ſimilitudinem
l̄re,quæ in ueritate non concludit,cū aliud ſit,quē non poſ
ſe excōicare poſt appellationē, & aliud q appellatio nō ſu
ſpendit ſnīam.nā uidem⁹,q appellatio legitima non ſuſpē
dit totaliter ſnīam futurā, qa ſuſpendit iuriſdictionē iudi
2 cis,ut patet in c.ſi a iudice,eo.ti.li. 6.† Et tm̄ appellatio ſe-
quens ſuſpendit regulariter quālibet ſnīam latam, ēt ſi ſit
talis,q̄ trahat ſecū executionē,ut in.l.furti,ff.de his qui no.
infa.no.gl.in.c.paſtoralis.ī.e.ſed ex ſeparatis nō fit bona il
3 latio,vt in.c.ſcđo,de transla.epiſco.† Vnde recti⁹ [b] legitur
b l̄ra cū ſuppletione,ut dicam⁹ ſic.ſicut qs excōicari ñ p̄t poſt
appellationē(ſupple,nec excōicat⁹ p appellationē ſuſpēde
re p̄t ſnīam iā latā)ita ſubditus interdict⁹ ñ p̄t p appellatio
nē ſuſpendere interdictū.uñ l̄ra iſta ñ aliud uult, niſi ęqpa
rare excōicationē & interdictū,& clari⁹ ęqparat tex.in.d.
c c.is cui.q habēt iſtas & multas alias cōformitates[c].Prima
eſt iſta,q̄ p̄dixi.Scđa, qa utraq; req̄rit monitionem pcedē
tem,ut ī.c.reprehēſibilis.ſ.e.& dic ut ibi dixi.Tertia,qa cō
ſtitutus in aliqua illarū incurrit irregularitatem celebran
do,vt.ī.d.ca.is cui. Quarta,qa abſolutio ī utraq; ſnīa fit re
cepto iurō đ parēdo mādatis eccleſię, ut ī.c.uenerabili.de
ſen.excō.Quinta,qa utraq; ſnīa relaxari p̄t ad cautelā, ut.
d.c.uenerabili.Sexta,qa utraq; ligat,licet iniuſta.11.q.3.c.
ſnīa,&.c.ſi qs eps,& idem dic de ſen. ſuſpenſionis a diuino
officio.Nā oēs iſtæ tres ſnīæ dicunt̄ ſnīæ cenſurę, & cōcer
nūt ipſā animam,ut in.d.c.is cui,&.q̄renti.ī.de verb.ſig.In
aliqbus tm̄ differunt,qa excōicatio fert̄ in pſonā, nō in lo
cū,ut in.c.Romana.§.in uniuerſitatem, de ſen.excōmu.li.
6.Sed interdictū p̄t ferri nedū in pſonā,ſed in locū,vt in.c.
ñ eſt uobis.ī.de ſpon.&.c.ſi.de ſen.excō.lib.6.Item excōica
tio r̄r ñ ſuſpendit̄ p inferiorem a p̄p̄,ut.ī.dicā,ſđ interdi-
ctū ſic ſm multos,ut.ī.dicam; & ſub iſtæ
4 pñt reperiri & aliæ differētię. † In eadē a
gl.in fi.ñ apparet clare,q d gl. ſentiat. nā
aliud eſt q̄rere,vtrū eps poſſit dare priui
legiū, ut celebret̄ in eccleſia interdicta:
aliud,utrum poſſit ſuſpendere effectū in
terdicti,ſm oēs primū ñ p̄t facere, qa eſt
ɔ̄ iuris diſpoſitionē ſed clarius gl.poſuit
opi.ſuā.ī.e.c.dilectis, & ibi tandē vr̄ cō-
cludere,q tenet Io.An.hic, & ſtatim pa
tebit.Circa ſm ſunt opi.& ɔſidera,q hic b
ſunt duę qōnes ęque principales.Prima
nūq d epiſco.p̄t durāte ſnīa interdicti ſu
ſpendere effectū, interdicti, ut ſic poſſit
celebrari ſine peccato? & intellige,qñ in
terdictū ē latū a ſe. nā ſi eēt a ſupiore la
tū.ñ eēt dubiū,q ñ p̄t,arg.c.paſtoralis.§.
p̄terea,de offi. ord. Scđa q̄ſtio eſt nō mi
nus ſubtilis,utrū ſuſpenſione facta,p̄ſup-
poſito q poſſit ſuſpēdere, ſuſpendat̄ effe
ctus ipſius p appellationē medio tēpore
interiectā ɔ uolūtatē ipſi⁹ ſuſpēdētis, vt
ſic duret ſuſpenſio uſq; ad finē cāæ, ſicut
ſi a principio fuiſſet lata cū ɔditione? Io.
And. hic cōcludit in effectu tria. dicit
eñ epm poſſe ſuū interdictū ſuſpendere
qa ſicut p̄t in totū tollere,argu.l.iudiciū
ſoluit̄, ff.de iudi.ita & forti⁹ p̄t illud ad
tempus ſuſpendere. Scđo cōcludit ad ſe
cūdā qōnem, q appellatio facta poſt ſu-
ſpenſionem tenebit ipſam ſententiam
in ſuſpenſo, ſicut ſi fuiſſet lata ſub con-
ditione,argum. captulo præterea, infrà
eodem. Tertiòdicit, quòd excommu-
nicatio ſuſpendi nō p̄t; quin tollat̄ ex to
to:qa cōmunicare nō debem⁹ excōmmu
nicato ante abſolutionem factā ī forma
eccleſiæ,ut ī.c.cū deſideres,de ſen.excō.
In effectu hoc idē vr̄ uelle d.An.ſed aliq
moderni multū inſiſtunt circa iſtas qō-
nes.Calde.tm̄ tenuit ɔ̄ Io.An.in.q.2.Di
cit eñ q cū iſta nō ſit noua ſnīa,appell̄o
5 nō operabit̄ ſuſpenſionem.† Io.de lig.in
quadā diſputatione tenuit, q interdictū
ñ p̄t ſuſpēdi p epm.Mouet̄, qa in iſtis ſē
tentiis cenſurę prim⁹actus ñ eſt ſeparat⁹
a ſcđo,uult dicere q ſubſtātia ſnīę cēſu
rę,q̄ eſt primus actus, nō eſt ſeparabilis
ab effectu ipſius ſnīę,q effectus eſt ſecun
dus actus, quaſi iſte ſnīę cenſuræ trahāt
ſecum executionem, & ſi executio effe-
ctus,non eſt ſeparabilis a ſubſtātia ſnīę,
ut in.d.c.is cui,& p cōſequens ñ p̄t remo
uere effectū remanente ſubſtātia, alleg. c
in ſimili.l.Titius,ff.de excu.tuto.Cardi.
tādem ſequit̄ illā opi.cōmunē, ut poſſit
ſuſpendi;pro qua facit.d.c.dilectus.§.qa
uero.hęc opinio eſſet in practica ſeruan
da,maxime poſt factū ſed añ factum alia
opi.ɔ̄ria eſſet cōſulenda, & credo de ſub
tilitate iuris illā ueriorē,& moueor hac
rōne inter cętera,maior eſt uis & pote-
ſtas appell̄onis in ſuſpendendo effectū
ſnīæ, q̄ poteſtas iudicantis poſt latam
ſnīam,probatur,quia condemnatum de
furto non p̄t facere iudex,quin ſequatur
infamia.l.non poteſt,ff.de furt.& tamen
appellatio ſuſpendit iam infamiam illa-

SEB. SAPIA

a Vnū caſum. Q̄uo cōueniāt & differant excōicatio, & interdictū,tradit Io.đ Ana.ī ru. de cleri.excō. uel Interdi.miniſtrā. col.penul. cū ſeq. Gemi.in.c.1. uer. hæc,de ſenten. ex cō.in.6.

b Vnde rectius. Tu pōdera,quia imo effectus eſt ſeparabilis ab executione,ut probatur i. l. qui ultimo, ff. đ pœnis,&.l.ſi q s filio exhæredato. §. ſi aūt oēs,ff.de iniuſto rup. teſt. uoluit gl. in. l.fi. C.ſi a ñ cōpe.iud. ergo nō p̄t eps ſuſpēdere,ergo ñ uidetur mihi bona iſta rō, quare appellatio ñ ſuſpendat.ſđ rō,qa aliæ ſnīæ dant̄ ad pœnā,ideo de facili ſuſpēditur pena. ſed iſtę duæ ſnīæ dātur ad medicinā,ut.c.1.de ſent. excō.li.6.ergo appellatio non operatur ſuū effectū. Itē iſtæ ſnīæ fiūt propter bona obediētiæ, ideo ñ tollitur ius obedientię,ut in c.cū non liceat, de p̄ſcrip. ergo nec ſuſpenditur.Item pondera aliud. appellatio ab interdicto,uel excommunicatione non eſt pprie appellatio a ſnīa appel.ſđ ē p̄ſidiū innocentiæ,ut in. c.cum ſpeciali.§. porro.ī.eo. Item quia p̄t peti abſolutio ad cautelā. Item pondera.l. Titius,ff.de excu. tuto. quia loquitur in caſu fauorabili. And. Barba.

c In quibus cōueniant & diſconueniant excommunicatio & interdictum, & uiđ iſtos caſus enumeratos per d.Ant. hic, & per Do. in. c.cum medicinalis. §. peñ.ſen.excom.in 6. & per Cald. in ſuo trac.de eccle. interdi.in.1.effectu,in.2.&. 3.q.

Adde Dom. de Rot. deci. 62. in antiquis, de ſent. excom.

a SEBA. SAPI.
Inno.opi. Inn.ſequitur Bald. in l. cum aliis, C. de curato.furio. & in l. fi. co. 2. uer. & circa hoc fuit dubiũ C. ſi a non compe ten.iud. & An.in. l. ſi unus. §. ſi cum reo, ff. de pa. & in. l. puto, ff. de poſtu. lan.
b Suſpenſione. Adde uidendum Fe. con. 208. & d. de Rot. deciſio. 434. in nouis de ſen. ex commu.
SEBA. SAPI.
c Vbi cœptũ. hoc qualiter ꝓcedat, declarat pleniſſime Fel. in. c. ex tenore, col. 7. ubi declarat. l. ubi cæptum, ff. de iudi.
ZACHARI.
d Vnam diuerſitatẽ. Adde Lanfrã. ĩ ſepe alle. c. qm cõtra. §. interlocutoriæ & appellationes, nu. 61. verſi. q̃ro utrum aliqua dr̃ia, & ibi in apo. Celſi, in uer. cã, ubi tenet ꝙ dẽt ſpecificare, ñ aũt in genere allegare ſupra d̃ proba.
e In ſcriptis. Adde q̃ requirantur in appellatiõe interlocutoriæ, plene per Ro. cõ. 401.

tã ꝑ ſñiam; ut. d. l. furti, ff. de his qui no. 6
inſa. ſed appellatio ñ p̃t ſuſpendere effe-
ctũ ſñię cenſurę; ergo minus ipſe iudex, 7
hoc. n. ñ dependet a poteſtate ſua, ſed ex
diſpoſitione iuris. Nec valet arg. Io. An. 8
p̃t tollere in totũ: ergo ſuſpendere: qm̃
tollendo in totũ agit ẽm nãm actus, nec
ius repugnat: ſed ſuſpendere effectũ vt ñ
hẽat ſecũ executionẽ, ẽ agere ꝯ nãm ip-
ſius actus ꝯ iuris diſpoſitionẽ cũ ẽm iura
trahat ſecũ executionẽ ñ ſuſpendibilem
ẽt ꝑ appellationẽ, vt ĩ. d. c. paſtoralis, &,
d. An. in. d. c. dilectis, dic ut ibi diceẽ. Et
p̃ſuppoſito, ꝙ poſſit ſuſpendi ẽm cõem
opi. Calde. & appellatio ſequẽs nõ ꝓſit,
ut teneat ſñiam in ſuſpenſo: qa ñ eſt no-
a ua ſñia, ꝙ tenet ẽt Inn.[a] in. c. cũ inter, de
cõſue. & q̃q̃ hęc opi. videaẽ multũ ꝓba-
bilis; tñ in ꝯriã opi. q̃ tenet Io. An. mul-
tũ me vrget. c. dilectis, p̃alleg. ubi aperte 2
innuitur, ꝙ ſñia interdicti in locum lata
p̃t ſuſpẽdi ꝑ ipſũ ꝓmulgãtem, & durãte
b ſuſpenſione[b] p̃t appellare ad effectũ te-
nendi illã in ſuſpẽſiõe. Nec eſt uerum, ꝙ
qdã dixerũt. ſ. ꝙ ille tex. loquaẽ in ceſſa
tiõe a diuinis, ñ ĩ ĩterdicto: qa tex. ibi ap 3
ꝓbat ꝯriũ, vt ibi patet: qa ñ potuit ferri
ſñia interdicti. Item nõ diceret ibi text.
ſñiam decernim⁹ & inanem &c. cũ ceſſa
tio ſit q d facti, ut in. c. ſi canonici, de of- 4
fic. ord. li. 6. ſed potius dixiſſet eã irratio
nabilẽ fuiſſe. & hanc opi. tenet ibi Io. de
Lig. & Inn. ĩ. c. ut priuilegia. ĩ. d̃ priui. Et
ꝙ ſuſpendaẽ ꝑ appellationẽ, facit: qa ſi-
cut teneẽ in ſuſpenſo qñ a principio fuit
effectus ſuſpenſus. ĩ. eo. c. p̃terea, ita & ſi
ex poſtfacto ſuſpendaẽ. & quo ad primũ
dictũ facit: qa hęc ſñia cẽſurę ligat & du
rat ad placitũ proferentis, merito, cũ de 5
pendeat ab eius poteſtate, poterit ẽt effe
ctus ſuſpendi; ſecus, ſi non dependeret a c
poteſtate ſua; quo caſu locũ hẽt arg. ꝙ ſu
6 pra feci de. l. ñ p̃t, ff. de fur. † Circa inter
dictũ uerò latũ in ꝑſonã communiter tẽ
neẽ nõ poſſe ſuſpendi. rõ diuerſitatis eſt,
qa locus interdictus nõ peccauit, meri-
tò nulla rõ repugnat, ſi ſuſpendiẽ ẽm illã
opi. ſed qñ interdicta eſt ꝑſona, tũc cum
ꝑſona deliq̃rit, & ñ ſit emẽdata; nõ p̃t eẽ
ĩ eccleſia & ex̃ eccleſiã: ſecus dic, vbi ꝑſo
na eſſet interdicta ꝑꝑ delictum alterius:
qa tũc, ſicut p̃t ſuſpendi interdictũ latum
in locum, ita in ꝑſonã; dictum eſt nota-
bile Inn. in. c. ut priuilegia, prealleg.

SUMMARIUM.

1 *Iudex appellationis uidens appellationem friuolam ẽt iniuſtam debet appellantem remittere ad iudicem a quo.*
2 *Archiepiſcopus non ſe intromittit in ſubditos ſui ſuffraganei, niſi per uiam appellationis.*
3 *Appellatione friuola apparente, iudex, a quo, reaſſumit iuriſdictionem etiam reſpectu executionis ſententia latæ.*
4 *Legati nati dicuntur illi, qui habent legationis officium uigore dignitatis, cui legationis officium indultum eſt ex priuilegio apoſtolico.*
5 *Iudicium cœptum coram uno iudice non poteſt finiri coram alio etiam ſi ſit legatus.*
Inter ordinarium loci & legatum locus eſt præuentioni.
6 *In appellatione a diffinitiua non requiritur expreſſio cauſæ, ſed in appellatione ab interlocutoria ſic.*
7 *Appellatio ab interlocutoria an ſit ferenda in ſcriptis?*
Scriptura continens appellationem ſufficit, quod præſentetur iudici abſque eo quod legatur.
8 *Sententia, a qua fuit appellatum, ſi confirmetur per iudicem, ad quem, poteſt ab utroque executioni mandari: limita tamen ut hic dicitur.*

CAP. XXXVIII.

CVm in eccleſia. † Iudex appellationis re
mittit appellantem &
cãm ad priorẽ iudicẽ niſi ſibi cõſtiterit a grauami
ne, vel iniuſta ſñia fuiſſe appellatũ. primò narrat
factũ. ſcd̃ò prouidet, ibi: *unde*. Caſus lr̃alis. Quidam clerici
de ualle Linconienſis epi uolẽtes ipſius iudicium declina-
re, vt ſub archiep̃o litigarent, ſine rõnabili cã euitabãt epm
ſuũ appellãdo ad archiepiſ. ſignificatũ fuit hoc d. Papæ, unde
mãdauit ipſi archiep̃o, quatenus, ſi aliqñ contigerit aliquẽ
de clericis a p̃dicto epiſco. appellare ad ipſum vt non prius
eorũ appellationem admittat, q̃ ei cõſtiterit eã interpoſitã
fuiſſe uel ab iniuſto grauamine, uel ab iniuſta condennatio
ne: alioquin remittat illos ad epiſco. ſuũ. Bern. † Primò no.
ex iſto tex. archiepi. nõ debere ſe intromittere de cauſis ſub
ditorum ſui ſuffraganei, niſi per appel. deuoluantur ad eũ;
concordat. c. paſtoralis, s̃. de offi. ord. Secũdò no. ꝙ ẽt ẽm il
la tẽpora non debebat iudex, ad quem, admittere appella-
nẽ fruſtratoriam, vbi appareret manifeſte fruſtratoria ẽm
Goffr. de quo in. c. vt debitus. ĩ. eo. † Vltimò no. bo. art. ex
text. iuncta gl. antepe. ꝙ appellatione exiſtente friuola iu-
dex, a quo, reaſſumit iuriſdictionem etiam reſpectu execu-
tionis ſñię latæ; de quo in. c. paſtoralis. §. quia uero, de offi.
deleg. † In gl. 1. in fi. ſed ꝯ fine gl. & tex. opp. Nã archiepiſ.
Cãtuarienſis eſt legatus natus: qm̃ officiũ legationis eſt in
dultum illi dignitati ex priuilegio apoſtolico, ut quicunq;
ſit archiepiſ. Cãtuarienſis, ſit ẽt legatus, ut ĩ. c. 1. de offi. leg.
ſed legatus p̃t adiri ꝑ uiã q̃relæ citra appellationem, ergo
poterat iſte adiri iuxta no. in. d. c. 1. de offi. legati. Sol. Ioã.
An. ꝙ licet poſſit adiri legat⁹ ꝑ uiã q̃relæ; non tñ ꝑ uiã ap-
pellatiõis fruſtratoriæ, qa appellatio fruſtratoria nõ deuol
uit cãm, in. c. cũ appellationibus, eo. ti. li. 6. Simile in papa,
q adiẽ ꝑ uiã querelæ, & ꝑ fruſtratoriã appellationẽ. † Vel
ſolue melius, qd̃ etiã ꝑ uiã q̃relę non poterat legatus hic
adiri, cũ cã eẽt cœpta corã ordinario loci. Nã ubi cœptũ[c] ẽ
iudiciũ, ibi dẽt finẽ accipere. l. ubi cœptũ. ff. de iud. Item qa
inter legatũ & ordinariũ loci locus eſt p̃uẽtioni, ut in. c. ſi a
ſede, de p̃ben. li. 6. & de materia hmõi diceẽ in. c. ult. ĩ. de cõ
fir. uti. uel inuti. In gl. 2. in fi. ꝯ gl. facit, qa tẽpore hui⁹. c. nõ-
dum emanauerat. c. ut debit⁹, ꝙ eſt. c. ubi ſpecifice diſponiẽ
de nouo, ut ñ ualeat appellatio ab interlocutoria cã nõ ex-
preſſa. Dicit hic Inn. ꝙ iſta decretalis p̃ſaguit ius nouum;
ſed hoc ñ eſt ſoluere ꝯriũ. vñ dicit, ꝙ hic ñ dr̃, ꝙ cã nõ dẽat
exprimi in appellatione; ſed ꝙ iudex, ad quẽ, ñ dẽat admit-
tere appellationẽ cũ effectu niſi prius conſtaret eã fuiſſe in
terpoſitã a grauamine. Poſſum eñ dicere coram iudice, ad
quẽ, me fuiſſe grauatũ ꝑ iudicẽ, a quo, licet illud grauamen
ñ expreſſeri corã eo. Hęc ergo lr̃a ſolũ inſtruit iudicem, ad
6 quem. † In gl. in uer. iniuſta. No. hãc gl. cũ p̃ce. ex qua habes
d unã diuerſitatẽ[d] ĩter appellationẽ a diffinitiua & ab inter
locutoria, ut ĩ diffinitiua ñ ſit neceſſe exprimeẽ cãm: ſec⁹, ſi
appellaẽ ab ĩterlocutoria. rõ diuerſitatis colligiẽ ex his, q̃
7 no. ĩ. c. ut debit⁹. ĩ. e. ꝓ dicto hui⁹ gl. vr̃ text. in. l. 2. ff. e. † An
e aũt ſit neceſſe, ut appelleẽ ĩ ſcriptis,[e] maxime ab interlocu
toria, uide tex. & gl. ĩ. c. 1. e. ti. li. 6. Et p̃ſuppoſito, ꝙ ſit neceſ
ſe appellari ĩ ſcriptis, ſatis eſt porrigere iudici ſcripturã ap
pellationẽ cõtinẽtẽ abſq; eo, qd̃ legaẽ ĩ p̃ſẽtia ſua: uid̃ tex.
bonũ & notabilẽ faciẽtẽ ad multa in. c. appellõ, eo. ti. li. 6.
8 † In gl. ĩ uer. alioquin, ĩ fi. no. iſtã gl. iũcto tex. qa optime fa
cit ꝓ illa opi. ut iudex, a quo, exequaẽ ſñiã cõfirmatã: ſd̃ ſu
ſtinẽdo illã opi. quaſi cõem, q̃ hẽt, vt uterq; poſſit, iuxta no.
in. c. p̃terea, hic alleg. p̃t dici tex. iſtũ ꝓcedere, qñ appella-
tio non

tio ñ admittiẽ ꝑ iudicẽ, ad quẽ, tãq̃ manifeſtè fruſtratoria;
ꝓ hoc tex. ibi: *nõ ante appellationẽ admittas.* & ſic loq̃ẽ, qñ nõ
cõfirmauit ſñiã, ſi aũt admiſiſſet appellationẽ & ꝯfirmaſſet
eãdẽ ſñiã, poſſet hẽre locũ opi. cõis; & ẽ bona limitatio ad
illã mãm. uel dic ꝙ iſte tex. optimè facit ꝓ opi. q̃ hẽt, ꝙ iu-
dex, a quo, exeq̃ẽ, ſi nihil fuit aditũ in cã appellatiõis, ſed
purè ex priorib. actis fuit cõfirmata: qa tũc cõſtat, ꝙ nõ fuit
appellatũ ab iniuſta ꝓuocatiõe, quo caſu remittiẽ executio
ad priorẽ iudicẽ, ut hic clarè ꝓbaẽ; qd̃ eſt bñ notãdũ. Et de
hac mã uide plenè in d. §. qa uerò, & ꝑ Bar. in l. tale pactũ.
§. q prouocauit. ff. de pact. & in l. a diuo Pio, ff. de re iudi.

SUMMARIUM.

1 *Appellatio ſi ſit deſerta, non impedit, quin poſſit iterũ appellare pars, ſi grauetur. 2. uide. ĩ. nu. 4. & 6. ubi ponitur quidam caſus in materia in ſimili.*
3 *Per appellationem legitimam eximitur appellans a iuriſditione iudicis, a quo quo ad illam cauſam tantum.*
5 *Dictio præſertim, & maximè important idem eſſe in caſu contrario.*
7 *Appellans ſi deſerat appellationem, uel ei renunciet, & quo caſu debeat a iudice, a quo, amplius citari.*
8 *Appellare non licet tertiò ſuper eodem articulo, ſiue a diffinitiua, ſiue ab interlocutoria ſecus a diuerſis articulis, licet in eadem cauſa, ubi quotieſcunque grauatur, toties poteſt appellari. 9.*

CAP. XXXIX.

1 **DIrectæ.** † Si appellãs, qui nõ proſequiẽ, re-
dit ad iudicẽ, a quo, & iterũ grauaẽ;
nõ obſtãte prima deſertiõe p̃t iterũ appellare; &
eſt caſus notabilis. Cõis diuiſio. ſecũda, ibi; *reſpon
demus.* Caſus literalis. Quędã cã matrimonialis tractabaẽ
corã ordinario, in qua uir impedimẽtũ cõſanguinitatis op
poſuit mulier ad ſedẽ apoſto. appellauit, iudex ſtatuit ter-
minũ appellãti. mulier illa nõ fuit ꝓſecuta appellationẽ in
termino; & ea renũciãte appellatiõi iudex in cã ꝓcedẽs re
cepit teſtes de cõſanguinitate: tãdẽ mulier iterũ appellauit
petiit iudex, utrũ dẽat ad ſñiam ꝓcedere? Rñdet p̃p̃, licet in
cõcilio Lateranñ. ſit ſtatutũ, ut cũ aliqs appellat, & intra ter-
minũ ſibi p̃fixũ appellationẽ ſuã nõ fuerit ꝓſecutus, iudex
authoritate ſua liberè poſſit uti; tñ qa iterũ appellauit, qd̃
ſibi licuit in eadẽ cã, a iuriſdictione illius fuit exẽptus, p̃ſer
tim cũ hic ageret ad ſeparationẽ matrimonii, qd̃ eſt res fa-
2 uorabilis. Ber. † No. primò, ꝙ ſi appellãs deſerit appellatio
nẽ ſuã, & incipit ꝓſeq corã iudice, a quo, ur̃ adeo oẽm pri-
mã cõtumaciã (ſi qua erat) purgaſſe, ut ſi iterũ grauaẽ, ite-
rũ audiaẽ appellãs. nõ. n. p̃t excludi p̃textu cõtumaciae, cũ
eã purgauerit cõparẽdo corã iudice. Scd̃ò no. ꝙ qs qñq; re
nũciat ei, qd̃ nõ hẽt. nã iſta mulier poſt deſertionẽ appella
tionis illi renũciauit. dic tñ, ꝙ iſta nõ eſt uera renũciatio:
qa priuatio p̃ſupponit habitũ. c. ad ſoluẽdũ, de deſpõ. impu
be. l. decẽ, ff. de uer. obl. 1. q. 7. c. Daibertũ. ſed iſta renũcia-
uit, ut clarificaret iudicẽ de purgatiõe cõtumacię, ſeu ꝙ no
lebat amplius inſtare in prima appellatione: uel dic (ut ſen
tit gl. 1) ꝙ renũciauit appellõi ꝓſequẽdo cãm corã iudice
a quo & ſic loq̃ẽ de tacita renũtiatione. s̃. de off. dele. c. gra-
tũ. Itẽ not. ibi; *liberè poſſit uti,* ꝙ ptãs[a] liberè data alicui ad
certũ actũ reſtringiẽ ad terminũ iuris, ut ꝑ hoc ñ faciat ali
3 cui iniuſtitiã. † No. bonũ tex. ibi: *exemptam,* ꝙ ꝑ appellatio-
nẽ legitimã appellãs eximiẽ a ptãte & iuriſdõne iudicis, a
quo; ĩtellige quo ad illã cãm. s̃. e. c. ꝓpoſuit, & c. ad hæc. Ad
idẽ quo ad primũ facit. c. ſi a iudice, e. ti. li. 6. & c. ſuꝑ qõnũ,
in fi. de off. deleg. Vltimò no. fauẽdũ ei, q ſtat ꝓ cã fauora-
bili; facit. c. fi. de re iudi. † Cõtra tex. opp. de c. ꝑſonas, s̃. co.
ubi dr̃ ꝙ nõ ꝓſequens appellationẽ ſuam compelliẽ parere
iudicio iudicis, a quo, appellatione remota; & ſic ur̃, quòd
amplius nõ audiẽ appellãs. Sol. aliq dñt hũt tex. ꝓcedere fa
uore matrimonii, ut ĩ fi. literę: ſed hęc ſolu. nõ eſt bona: qa
p̃p̃ fundat ſe nõ ſuꝑ matrimonio, ſed ſuꝑ aliis iurib. dicen- 7
tib. ꝙ licet iterũ appellare, ut patet, ibi: *cũ ſecũdũ iura &c.* Il
la ergo ẽ cã finalis decidẽdi: id aũt qd̃ dr̃ de matrimonio
5 fuit cã impulſiua & coadiutiua. † Hoc ẽt colligiẽ ex dictio-
ne, p̃ſertim, q̃ ẽm propriũ ſignificatũ importaẽ idẽ in caſu ꝯ
rio, ſicut illa dictio, maximè, ut no. ĩ c. au
ditis, de elec. & c. ꝑ tuas, de ſimo. cũ ſimi.
Secũdò uerò ſoluũt alii. ꝙ c. ꝑſonas, lo-
quiẽ, qñ deſerẽs appellationẽ uult recu-
ſare illã eãdem. hoc ꝓcedit, qñ ex nouo
grauamine de nouo appellat. Hęc ſol. eſt
uera in ſe: ſed eſt indubitata & nõ multũ
congruit c. ꝑſonas, cum gñaliter dicatur
ibi appellatiõe remota &c. Tertia eſt no
tabilis ſolu. Io. And. & quorũdã antiquo
rũ dicẽtiũ, ꝙ aut deſerẽs appellationẽ ꝑ
ſeuerat in cõtumacia ſua & nõ audiẽ am-
plius appellãs: qa cõtumax nõ appellat.
2. q. 6. c. ei q appellat. §. ſunt ẽt quorũ. aut
deſerta appellatione reaſſumit cãm corã
iudice, a quo; & ſi iterũ grauaẽ, p̃t denuo
appellare: quia nihil eſt hoc caſu appella
tionẽ impediẽs. Io. Ca. dicit, ꝙ ſiue reaſ-
ſumpſerit cãm, ſiue nõ ſemꝑ dẽt appellãs
ſecũdò audiri, niſi prima appellatio ſit fri
uola manifeſtè. h. d. probari in clem. una
de dol. & cõtu. plenè illã legẽdo: ſed cer
te opi. Io. An. & aliorũ ur̃ uerior. non eñ
excluditur a ſecunda appellatiõe p̃textu
primę, ſed ꝑꝑ cõtumaciã nouiter comiſ-
ſam poſt deſertionẽ primæ appellationis
& cle. una p̃all. dẽt intelligi, qñ grauamẽ
in iniuſtitia cõtingit pẽdẽte prima appel
latione. Nã tũc, niſi prima appellatio ſit
friuola manifeſtè, põt iterũ appellare, li-
cet, nõ reaſſumpſerit cãm corã iudice, a
quo, qa pẽdẽtia appellationis excuſat eũ
a cõtumacia. ſed qñ prĩa appellatio fuit
manifeſte friuola, nõ excuſaẽ a cõtuma-
cia; ita, ꝙ uere ponderãdo rationẽ illius
cle. facit potius ꝓ parte iſta, licet ad cor-
ticem faciat pro Calderino. † Ex prædi-
ctis hẽs duos caſus deciſos. Vnus eſt, ꝙ
ſi pẽdẽte appellatiõe cõtingit grauamen
ẽm, p̃t denuo appellari, licet cãm nõ reaſ-
ſumpſerit, & qd̃ õpeẽ tũc ſcd̃a appellatio
dic ut ibi no. Secũdus caſus, qñ deſerta ap
pellatiõe cõtigit grauamen, & diſtingue
ꝓut. s̃. dixi ẽm Io. An. Terti⁹ caſus eſt ma
gis dubius, qñ grauamẽ ẽm cõtingit pen
dẽte prima appellatiõe; ſed ea deſerta ap
pellauit a ſecũdo grauamine, exiſtens tñ
intra tp̃s apppellãdi. d. Ant. dicit ſe cre-
dere appellationẽ iſtã ñ admittẽdã, qua
ſi tunc detegaẽ cõtumacia ipſi⁹. puto di-
ctũ ſuũ ꝓcedere, qñ iudex, a quo, feciſſet
aliquẽ actũ poſt deſertã appellõnẽ iſto
abſente & ĩ cõtumacia ꝑſeuerãte: ſed ubi
poſt deſertionẽ iudex nõ ꝓceſſit in cã, ñ
uideo rationem, quare non poſſit appel-
lari a grauamine inflicto pendente ap-
pellatione, cum tunc defenderẽ a cõtu-
macia uirtute appellationis, nec ſequiẽ
non fuit proſecutus, ergo fuit contumax,
qa ſępe homines deſerũt multis ex cau-
ſis appellationẽ legitimã. Hinc eſt quòd
tex. in clemen. una, de dolo & contu. de-
fendit appellantẽ a cõtumacia, niſi mani
feſte appellatio fuerit friuola. † Not. ex
omnibus prędictis, ꝙ iudex, a quo, tene-
tur citare appellãtẽ ab eo etiã poſt deſer
tionem appellationis, quod etiam tenet
Ioan. And. in c. 2. de dolo & contu. lib. 6.

a Ptãs. De hoc uide quod habetur folio ꝓximè ſequẽ. ſtatim in princ.

SEB. SAP. Poteſtas. Vide multa allegata per Feli.in c.1.co.17.uer. fallit octauò,ſ̃.de cõſt.& de uerbo,liberè,uide d.Iaſ.in l.1.C.de ſacr.ſan.ecc.& Deci.in c.q̃ ĩ eccleſiarũ,co.1.ſ̃.de cõſti.& ĩ c.qõni,ſ̃.e.

a Et adde quod dicit do.Ant.in c.1.in prin.in 3.col.de reſcri. ubi dicit,ꝙ habẽs priuilegiũ ut poſsit liberè appellare,poterit tertiò appellare,ad hoc,ut priuilegiũ aliq̃d operetur ultra ius commune, ſed nõ poterit appellare quartò.

Adde qualiter intelligatur, eundẽ Abba.conſi.52.

ANT. FRAN. Circa hoc, an qui habet priuilegiũ, ut libere poſsit appellare,poſsit appellare ultra tertiam uicem, & ſic quartò, mihi placet deciſio hic fcã qa ſatis eſt, quòd per hoc priuilegium ſit conceſſa tm̃ tertia prouocatio et non ultra, ut priuilegiũ aliq̃d operetur,quia non licet de iure cõmuni tertiò ꝓuocare, ut in titu. C. ne lice. tertiò prouo. & ſic per hoc priuilegium cõcedit̃ ſibi libera appel.ſatis opa bitur hoc priuilegiũ ultra ius cõe. l.ſi qñ,ff.de le.1. c. ſi papa, de priuil. li.6.uerbum enim liberè excludit omnẽ diſpẽſationẽ ut eſt gl.& ibi do. Car. illã no.ĩ cle. ſi.de ætate & qua. intelligitur.n. liberè.i.ſine contra dictiõe, & aliquo iuris impedimento, ut per gl.ĩ cle. dudũ, de ſepul. & in c.1.de ſup.neg. p̃la.in 6.& not.Archidia.in c.1.de reg.eo.li.& in cap.cum archieps,de off.ord.in 6.intelligitur etiam, ꝙ poſsit appellare ſine ſuperioris authoritate, ut eſt gl.in cl.2.in §.penul.& ibi etiam per do.Car.de iure patron.hoc enim operabitur hoc priuilegium contra diſpoſitionem iuris communis,ut ſine alicuius contradictione,ſine iuris impedimento,ſine authoritate ſuperioris poſsit tertiò appellare; ꝙ alias de iure cõi non poſſet;de quo etiam per Alexan.in l.ſi mihi, & Titio,ff. de uerbor.obliga.

Optimè uĩ probari per illũ tex.ubi dĩ, ꝙ niſi ſponte renũtiauerit appellationi, nõ tenet̃ eũ iudex amplius citare; quaſi uideat̃ ſemꝑ ꝑdurare in ꝓpoſito ſuo ñ cõparẽdi corã iudice,a quo,& uide in hoc, qđ plenius dixi poſt gl.in c.cũ cãm,đ re iudi.Ex his ſume bonã cautelã,ut nõ ꝓſequẽs appellationẽ ĩ termino uadat ad iudicẽ,a quo:& de facto renũtiet appellationi,& dicat ſe uelle ꝓſequi corã e. tũc eñ tenebit̃ cũ ad actus ulteriores citare, ſm̃ p̃dicta intellige gl.fi.in c.ꝑſonas,ſ̃.e. q̃ min⁹ bñ loqt̃.† In gl.ĩ uerbo appellare. Not.bene gl.ex qua collige, ꝙ ſuꝑ eodẽ articulo p̃t bis appellari,nõ aũt tertiò,ſiue ſit appellatũ a diffinitiua,ſiue ab interlocutoria.& no.in eo, qđ dicit de interlocutoria,ut ſequat̃ in hoc nãm diffinitiuę.Scđò no.ꝙ iura dicẽtia nõ licere tertiò [a] appellare ꝓcedũt,qñ qs uult tertiò ꝓuocare ſuꝑ eodẽ articulo:ſecus in articulis diuerſi.uñ,ſi milies qs grauat̃ in cã ſuꝑ diuerſis articulis,milies poſſet appellare,& duas appellões ſucceſſiuè facere ſuꝑ quodlibet articulo.& qđ dictũ eſt,ꝙ nõ licet in eodẽ tertiò appellare, intellige ſm̃ Ioa.And. & bene in eadem perſona:qa,ex quo qs bis appellauit, & ſemꝑ ſuccubuit,eſt præſumptio ꝯ eum;ideo nõ auditur tertiò [b] appellãs,ſed alteri parti bene licet alias duas appellatiões facere, & ſic erũt quatuor appellatiões.Exẽplũ, bis appellaui a ſñia lata ꝯ me,ulterius iudex reprobauit ſñiam,p̃t altera ꝑs ſemel & ẽt ſcđo appellare.qa ꝯ eum, qui ſemꝑ obtinuit,nõ eſt orta p̃ſumptio iniuſtitiæ hoc ſatis placet,facit in ſimili. ſ̃. de teſti. c.licet dilectus, ubi tractat̃ de ꝓbatione teſtium.uide ad p̃dicta plenè ꝑ Spe.e. ti. §.quoties, ꝑ totum & quod habet̃ in cle. una,de ſententia,& re iud.

b SEB. SAP. Tertiò. Quomodo illud intelligatur, declarat Alex. in conſi.70.inci.in cauſa & lite,in 2.uolu.& Deci.in conſi.49.incip. præſtantiſsime,col.1.

b Et idem dicit Bart.in l.1.C.ne lice.3.pro.eſt uerum,niſi per tertiam ſententiam inferretur nouum grauamen.

c In materia huius decre. uide omnino quam plurimas quęſtiones, quas ponit Bal.in repe.c.commiſſa,circa fi.de elec.in 6. Itẽ pro intellectu huius decre. uide omnino,quod eleganter ſcribit do. Ant. in c.licet,in penul.col.uer.2.per iſtam decre.de uoto, & uoti re. Itẽ adde, quòd in cauſa ciuili iudex in ſententia poſſet opponere pœnam,ſi non fuerit ſatisfactum iudicatis intra terminum.quæſtio eſt utilis & quotidiana,de qua per Spe.in titu.de ſenten.§.1.uerſic. ſed nunquid iudex qui præcepit,& per Ioan.Andr.in c.Raynaldus, ad fin.ibi etiam Inn.de teſta.ad quos in hac qõne remittit Angel.in le. debitoribus,in fin.ff.de re iudi.& de dictione,niſi,poſita hic in tex. uide hic per do.Ant.in 4.colum.& Bald.in ſua marga.Inn.in litera eñ in uerbo,ſententia.q.25.& per Do.in capitu.1.circa princip.de reg.iu.& ꝑ gl.in c.1.64.diſ.& late ꝑ Io.An.in addi.Spe.de ſpon.§.1. in addi.magna.& per gl ĩ l.2.C.q accu.nõ poſ.& ibi Sali.ĩ ult. co. & ꝑ eũdem poſt gl.in l.nõ ignorat,in 1.col.c.2.qui acc.& ꝑ do. ĩ c.ſtatutũ,§.cũ uerò,in 8.co.de reſc.in 6.& in c.ad decimas,in 5.no.de reſti.ſpo.in 6.& ꝑ Do.in c.non licet.23.diſ.& in c. conſtitutio, circa princi de elec. in 6.& per gl.in uer. attulerit,in l.2.§. in diem,ff, ꝓ empt. & per do.in c.1.28. diſtin. & in ca. conſilium, eadem diſ.in c.ſi laicus,in 2.no.31.diſtin.& in c.nemo, in 3.no.44. diſt.& in c.bonorum, in 1.no.47.diſt.Item de iſta dictiõe,niſi,uide ẽt ꝑ Arch. in c.1.de cõſti. in 6.& plenè per Dy. in regul.peccatũ, in 6. & pleniſsimè per Pet.de Anch.in repe.regulæ peccati uenia, li. 6.circa princ.& ꝑ do.Ant.& do. Abba.Panor. in c. ex parte,in ulti.col. de ſpon.& in c.cõſultationib. de offic.deleg.ſuꝑ glo. fi. & uide per glo. & ibi pleniſsimè, per Bart. in l.ſi eũ §.qui iniuriarum, ff.ſi quis cau. & ꝑ Bal. in l. actione, C.de tranſ.& uide Arch.in c.placuit 13.q.2. ubi dicit, ꝙ dictio, niſi propriè ſumpta ponitur exceptiuè, ſed aliquãdo ponitur cauſa exempli, ut in illo.ca. & uide latè per Archi. in capit.non eſt permiſſum. 15. q. 3. ubi diſtinguit, an adiungatur orationi affirmatiuæ & tunc negat, an negatiuæ,& tunc affirmat,& ponit quam plura ſignificata illius dictionis.& uide etiam per do.Phil.de Peru.hic in 3.not.Item no.ex text.ibi uidetur autem nobis,per hoc uerbum,uidetur,reſpondetur de iure,concordat.cap.1.ſ̃.de iudi.l.ſeruus,in fi.ff.de uerbo.ſignificat.Hinc ſumpta occaſione domin. Anton. hic notat plura uerba, quibus papa decidit conſultationes. & adde quod condit papa ius pręceptiuum per uerbum, ſufficit;tex.eſt in cap.conſuluiſti, de celeb.miſ.& etiam per uerbum,cenſemus,tex.eſt in clem.1. de conceſ.præben.Et per uerbum conuenit,ut eſt tex.in cap.iurgantium,de re iu.quandoque per uerbum,conſultius eſſe credimus,tex.eſt in capit.3 loco,de præben.& adde hic.do.Ant.in cap.Oſius,& eſt.cap.2. elec.ubi dicit, ꝙ iudex uel conſultor reſpondens per uerbum arbitror,uidetur reſpondere de iure.& idem dicit Do.in cap.1.in 1.colum.uer.quòd per uerbum,uidetur.10.diſtin.& quòd ualeat ſententia per uerbum,uidetur eſt caſus in l.quid tamen.§.ſi arbiter, ff. de arbitris,& in lege diui fratres.§.penul.ff.de libe.cauſa,& de uerbo uidetur, poſito hic per do.Anto.eſt tex.in c.de cætero,de homi. & in dicto.§. ſi arbiter. & eodem modo conſulens poteſt determinare conſilium per uerbum,uidetur mihi.tenet etiam Do.in cap.1. in 4.no.31.diſtin. Similiter doctor conſulens uel legens poteſt reſpondere de iure per uerbum, teneo ſecundũ domi. in capitulo, teneo, in prima nota. 30.diſtinctio.& in capitulo fina.in 2.not.45.diſtinctio.& de uerbo, credimus,uide Domi.in capitu.quod ad nos,in 3. no.47.diſtin.

Adde de hac dictione,niſi,uidendum Alex.conſi.83.lib.1.

S V M M A R I V M.

1 *Sñia excõicationis ſub conditione lata ſuſpenditur, ſi ante aduẽtũ cõditionis fuerit ab ipſa appellatum. 3.*

2 *Sent.excom.poteſt ferri ſub conditione,ſed an pro delictis futuris? uide hic tactum.*

4 *Excommunicatio lata contra debitorem,ſi non ſoluerit intra menſem, & creditor prorogauerit ad aliũ menſem,intra quem non fuit ſibi ſatisfactum,an dicta excommunicatio liget?*

5 *Sent.excom.conditionalis ualet,& tenet,licet eius effectus ſuſpendatur.*

6 *Obligatio bonorũ ſi ſit facta primò uni ſub conditione, & poſtea alteri purè, ueniente conditione præfertur prima.*

7 *Retrotractio quo tempore & ad quod tp̃s fieri poſsit.*

8 *A ſententijs latis ſub cõditione an app. ante. x. dies à die promulgationis,an a die euenientis conditionis?*

9 *Verba generalia reſtringuntur & reducuntur ad terminos iuris communis.*

10 *Sñia ſiue interlocutoria ſiue diffinitiua an & quo caſu poſsit ferri ſub conditione?*

11 *Excommunicatio lata hoc modo, excommunico te ex nunc,ſi intra talem terminum hoc non feceris,ſuſpenditur per appellationem.*

12 *Excõ. põt ferri in abſentẽ hoc mõ, ſi non ſatisfeceris intra menſem, cognoſcas te eſſe excommunicatum.*

13 *Excommunicatio magis regulatur a mente proferentis,quam a conceptione uerborum.*

15 *Senten.excomm.potius ſapit naturam interlocutoriæ, quàm diffinitiuæ.*

15 *Excõ.lata hoc modo,excõico te,ſi hoc facias, an liget poſt factum,uel quando uult facere?*

CAP. XL.

1 c P*Rӕterea.* [c] † Subti. deciſio. & multũ allegabilis. h.d. Sentẽtia excõmunicationis, ſuſpẽſionis,uel interdicti lata ſub conditione ſuſpendit̃,ſi ante cõditionis euẽtũ fuerit appellatum.h. d. inherendo uerbis literæ, ut ſic ſatisfiat cuilibet lectu. Primò ponit̃ conſultatio. Secũdò rñſio,ibi:*uidetur autẽ*. Caſus literalis.Iudex ita protulit ſñiam: niſi intra 20 dies ſatisfeceris Titio, cognoſcas te ſuſpẽſum,uel interdictũ,uel excõicatũ ille ꝯ quẽ ſñia lata eſt,medio tẽpore appel-

lauit.

lauit,nec ad diẽ p̃fixũ ſatisfecit. q̃rit̃,vtrũ ille ſit excõicat⁹, an ñ ꝑꝑ appellationẽ añ terminũ ĩterpoſitã? Reſpõdit p̃p̃,

2 qđ appl̃o hmõi ſñiam impedit & ſuſpẽdit. Ber.† No. ſententiã [a] excõicationis ferri poſſe ſub ꝯditiõe ſuſpẽſiua & ñ ſolũ ꝓ delicto ſeu cõtumacia iudiciali,ſđ ẽt ꝓ ĩtereſſe ꝓximi vt qa nõ vult ſatisfacere illi, vt tenet̃:hodie aũt vt hæc ſñia excõicatiõis ꝯditiõalis ſit iuſta,dẽt p̃cedere mera culpa,aut offenſa,vt in.c.Romana.§.caueãt, đ ſen.excõ.li.6.licet ſec⁹ ſit ĩ ſtatuto,vt ibi no.

3 † Scđo no.ꝙ licet excõicatio,ſeu ſñia cẽſuræ purè lata ñ ſuſpẽdat̃ ꝑ appellationẽ ſequẽtẽ,ut in. c.paſtoralis.ĩ.eo.& ĩ.c.is q,đ ſent.excõ.li.6.Sec⁹ tñ ẽ in excõicatiõe ſeu ſñia cẽſurę lata ſub ꝯditiõe ſuſpenſiua:qa illa bñ ſuſpẽdit̃ ꝑ appellationẽ ſequẽtẽ, vt hic.Rõ ẽ,qa añ ꝯditiõis euẽtũ hęc ſñia ñ iniecit vires ſuas. Tertiò eo.ꝙ euẽt⁹ cõditiõis ñ trahit̃ retro ĩ ſñia excõicationis ad idẽ ꝓlationis ipſi⁹,đ quo.ĩ.dicet̃.In gl.1.in fi. Et dĩ qs ſatisfacere creditori,qualitercũq; volũtati illius ſatisfit.vñ licet ñ ſoluat debitũ,ſđ dat ſibi pignora vel fideiuſſores, ex quo creditor cõtẽtat̃; dĩ ſibi ſatisfactũ eſſe,vt in.l.ſi rẽ alienã.§.oĩs, ff.de pign.act.alle.ĩ gl.Et no.ꝙ hoc ẽt hẽt locũ in p̃ceptis iudicũ

4 đ quo ꝑ Arch.ĩ.c.2.đ vſur.li.6.† Et cadit hic una notabilis & quotidiana q̃ſtio,q̃ ponũt doc.ſuꝑ tex. Iudex tulit excõi-

b cationẽ [b] in certũ debitorẽ,ſi nõ ſatisfaceret creditori ſuo intra mẽſem.demũ creditor ꝓrogauit illũ terminũ debitori,& ſic ñ ſatisfecit ſibi aliter intra mẽſem:dubitat̃,nũq̃d inciderit ĩ excõmunicationẽ?Inn.ponit duas opi.vna ẽ, vt ñ ſit excõmunicat⁹: qa creditor p̃t terminũ debitori ſuo ꝓrogare.l.1.ff.ſi qs cau.facit.c.cũ dilecti,đ do.& contu.&.c.de cauſis,đ of.del. vĩ ergo ꝓrogatio facta ĩ oĩb⁹ appẽditiis et acceſſoriis ſuis;& ſic ñ ĩcurrit ĩterũ excõicationẽ,arg.ĩ reg. acceſſoriũ,đ reg.iu.li. 6. Sed ſi ĩ termino ꝓrogato ñ ſoluit creditori,tũc incidit in excõicationẽ,arg. in.l.ſed ſi manente,ff.de preca.Inn.ipſe vĩ inhęrere opi.ꝯriæ, & idem Hoſt. qa hoc ñ depẽdet a facultate partis.licet eñ poſſit ꝓrogare terminũ reſpectu ſolutiõis:ñ tñ p̃t reſpectu excõicatiõis cũ ergo hic verſet̃ factũ alteri⁹,.ſ. iudicis,dẽt illi⁹ cõſenſus interuenire,vt in.l.Labeo,in fi.ff.de arbit.l.itẽ q̃ritur.§.qui impleto,ff.loca.do.An.ante factũ dicit tenendam iſtam ſecundã opi.quia tutior eſt:ſed poſt factum prima opi. vĩ verior quia iudex uidetur fulminaſſe ſñiam in fauorem partis,& ſic dato partis cõſenſu excludit̃ cõtumacia.hãc opin. primã puto veriſſimã. Adduco optimũ ſimile.Iuramentum parti p̃ſtitũ principaliter dirigit̃ in deum; ita,ꝙ de⁹ recipit principaliter obligationẽ,vt in ca.debitores, de iureiur.& tñ pars p̃t illud iuramẽtũ remittere vel obligationẽ differre,vt eſt tex.in.c.1.de iureiu.& in.c.2.de ſpõſa. & ibi ꝑ doc. Et eſt rõ, qa cũ de⁹ recipiat obligationẽ in fauorẽ partis, remittẽte parte remittit & de⁹. Ita in ꝓpoſito iudex excõmunicat in fauorẽ partis,ſi pars vult differe terminũ,ẽt iudex vĩ differre velle,cum nil aliud agat iudex, niſi vt partes ad cõcordiã reducat.l.1.ff.đ no. oper. nũtia. facit ꝙ.ſ̃.dixi

5 poſt gl.† In gl.2.ibi & ita ſuſpẽdat̃ ſñia,q̃ nõdũ tenet;dic ꝙ imò tenet,licet effect⁹ ſñiæ ſit ſuſpẽſus in euentũ cõditiõis nã ſi ñ teneret, ñ recõualeſceret ꝯditiõe adueniẽte ꝑ reg.ñ firmat̃,de reg.iu.li.6.uide in cõtractu cõditiõali ſimile. nã ibi ſpes ẽ in obligatiõe,ita,ꝙ trãſmittit̃ ẽt in hæredẽ,licet adhuc nõ extiterit cõditio,inſt.de ver.obl.§.ex cõditiõali.

6 ita dicẽdũ in iudicio,cũ ibi quaſi ꝯhat̃.l.3.ff.đ pecu.† In ea

c gl.ibi l.potior.Illa.l.p̃t [c] induci in ꝯriũ hoc mõ. ibi eñ dĩ, ꝙ ſi obligo tibi oĩa bona mea ſub cõditione;demũ añ conditionis euẽtũ obligo alteri purè,ſi poſtmodũ extat conditio;prim⁹ creditor ẽ potior:qa euẽt⁹ cõditionis trahit̃ retro ad diẽ ꝯct⁹,& ꝑinde eſt, ac ſi tm̃ purè tibi obligaſſẽ bona mea.Ita vĩ dicẽdũ in ꝓpoſito, qđ adueniẽte conditiõe, .ſ.ſolutione nõ facta intra terminũ,dẽat trahi retro, & ꝑinde ſit iudicandũ,ac ſi excõmunicatio fuiſſet tunc pure lata; & ſic appellatio medio tẽpore nõ dẽt impedire uires ſñię, arg.c.paſtoralis.ĩ.eo.ſicut ſecũda obligatio pure facta non impedit uires primę adueniente conditione.d.l.potior,ff.q po.in pig.ha.cuius ꝯriũ innuit iſta lr̃a.Io.An.poſt Hoſti.ſoluit hoc mõ,ꝙ ꝯriũ loqt̃ ĩ obligatiõe cõditionali iudiciali, q̃ qdẽ obligatio eſt neceſſaria,cũ iudiciũ reddat̃ in inuitũ.c. intelleximus,de iudi.l. inter ſtipulãtẽ.§. 1.ff.đ ver.obli.Et põdera, ꝙ ꝑ hãc rõnẽ ſentiũt ipſi, qđ rĩr in ſentẽtiis tẽp⁹ cõditiõis extãtis nõ trahit̃ ad diẽ ꝓmulgatę ſñię;cui⁹ ꝯriũ ſentiũt in.q.ꝓxi.ubi dicet̃. Sed clare ſoluẽdo ꝯriũ poſſumus dicere

7 †,qđ retrotract⁹ ſit,qñ reperitur id,ad ꝙ dẽt fieri retrotractio:ſed hoc nõ reperit̃, cũ ipſa ſñia ſit ſuſpẽſa ꝑ appellationis interiectionem,& quaſi extincta. l. 1. ff.ad Turpil.ca.veniẽtes, đ iureiuran. cũ ſimi. Vide bonũ ſimile in.c.q̃uis,de reſcrip.li. 6.ſec⁹ aũt ẽ in.d.l.potior:qa ibi ſcđa obligatio ñ potuit ſuſpẽdere primã ex mera uolũtate illi⁹ ꝓcedẽtẽ,nec ſpeciei obligationis p̃iudicare, ut in.d.§.ex conditionali,& ꝓ hoc uiđ ꝙ no.Bar.in.l.ſi qs pro emptore,ff.de uſuca.ubi dicit, ꝙ ad hoc,ut fiat ꝑ ſucceſſorẽ retrotractio, ut .ſ. act⁹ fingat̃ geſt⁹ priori tẽpore,oportet ꝙ concurrãt duo extrema habilia, .ſ.extremũ,a quo,& extremũ,ad ꝙ.Extremũ, a quo,appellat̃ illud temp⁹,in quo extat conditio.Extremũ,ad ꝙ,eſt illud tẽpus, in quo ſñia lata fuit ſub cõditione;& dĩ, ad ꝙ qa ꝑ illud tẽpus fit relatio ꝑfectior qa de primo tempore, ꝙ dẽt eſſe habile, [a] hoc habes in.l.bonorũ,ff.rẽ ratam habe. ubi patet, ꝙ ratihabitio dẽt fieri eo tempore,quo qs potuiſſet actum per ſe gerere;ad quod vide bonam gl. in cap. quam [b] ſit,de elec.li.6.De ſecundo tempore uiđ in.l.neceſſario.§.quod ſi pendente, ff.de pericu.& commo.rei uendi.ubi patet,ꝙ uenditione facta ſub cõditione nõ trahitur a tẽpore extantis conditionis ad tẽpus uẽditionis,ſi interim antè,q̃ extaret ꝯditio,res vẽdita ẽ reperta: qa defecerit extremũ ad ꝙ.Ita dicẽdũ in ꝓpoſito. hic tñ deficit extremũ,a quo,qa tunc tẽpore extantis conditionis nõ potuiſſet iudex ferre excõmunicationẽ obſtante appellatiõe;& ſic obſt.dict.l.bonorũ. Itẽ deficit extremũ,ad ꝙ cũ ſit extinctum,uel ſuſpẽſum ꝑ appellationẽ,ut in dict.l. neceſſario, & ſic non p̃t habere locũ illa fictio, ſed in caſu dict. l. potior, extrema ſunt habilia nec potuit ille alteri pure obligare bõa ſua,cũ pr̃ia obligatio eẽt ĩ pẽdẽti.

8 *Additio.* † In ead.gl.ibi: appellandum eſt ante diẽ cõditionis;põdera bene iſtam practicam gl.uult enim denotare diuerſitatem inter ſentẽtiã excommunicationis conditionalẽ,& alias ſñias conditionales, vt in excõmunicatione licitũ ſit appellare uſq; ad aduẽtũ cõditiõis,quanq̃ lapſum ſit decendiũ a tempore ꝓmulgatiõis, ſed in aliis ſententiis currit tẽp⁹ decendii incõtinẽti a tẽpore ꝓmulgatiõis.Et aduerte, qa iſtud argumentũ eſt multũ ſubtile, & docto.diuiſerunt ſe in tres ſñias. Prima eſt

ANT. FRAN. De hac dictione, niſi, & ei⁹ natura dicas, ꝙ ſi dictionẽ niſi p̃cedit oratio negatiua, ſẽꝑ priuat ſiue negat ita Bar.& Bal.ĩ.l. actiõe, C.đ trã.& no.d.Car.ĩ cle. 1. ĩ.3.no. đ uſu. & ẽ tex.ĩ rl̃a,peccatũ de regu.iu.li.6.& ꝑ Alex.ĩ.l.1.đ of. ei⁹, cui mã ẽ iu.ĩ. 6. co. pleni⁹ ꝑ eũ ĩ.l.ſi eũ,ĩ.§.fi. ff.ſi qs cau.& in leg.ſi deicõmiſſa .in.§. ſic fideicõmiſſũ, ff.de le.5.& ꝑ eundẽ Ale.in.cõſ.87. ĩ.1.parte.qñq; tñ facit conditionẽ, qñ nõ poſt ponit̃ oratiõi negatiuæ ut ꝑ Bar.in.l.diu⁹ ff.de pe. hære. qñque etiã ſtat exceptiue vt ꝑ Bal.ĩ.l. qui ſe patris,in.1. co.C.uñ.li.aliquãdo etiã ponit̃ proquamuis,ut in.c.a nobis,in fi.iuncta gl.de teſti.

SEB. SAPIA. Sẽtẽtiã. Vide Lapũ declarãtẽ hũc tex.circa hoc propoſitũ in alle.72. ĩ.c.p̃lat⁹ regular.

Excõicationem. Vtrũ excõicat⁹,ſi nõ ſoluerit intra mẽſẽ,incurrat excõicationem,ſi ñ ſoluerit.qa aduerſarius ſibi terminũ prorogauit,& adde hic dom.Anto.in. 5.co.uer.lata ſñia &c. & qđ no.idem do.Ant. in.c.quãto,in fi.đ iureiur. & de iſta qõne viđ omnino Bal.in repe.c.cõmiſſa.in uer. circa han materiam de elec. in.6.

SEB. SAPIA. Excõicationem Vide Bald.Imol. & Moder. in. l.1. §. & poſt opis,ff. de ope. no. num. Car.ĩ cle. 1.§.nos itaque,col.fi.uer. ſexto quęro de iureiur.

SEB. SAPIA. Illa lex poteſt. Circa intellectũ illius.l.potior,vide Bar.in.l. quoties, in princi.ff. de noua.Iaſon.in l.ſi is q ꝓ emptore charta.11.col. 1.ff.de uſuc.

SEB. SAPIA. Mediū tp̄s. Quō medium capiat̄, declarat Bal. in l. qui ſella. §. fi. in fi. ff. de ſerui. ruſti. prædio. Bar. in l. 3. in prin. ff. de fur. Areti. in l. 3. in uer. inter medias, ff. de libe. & poſtu.

b Intota. Vide ſup̄ hoc omnino Bal. in ſua marg. Inn. in ulti. §. uer. ſniā. q. 25. Item adde aliū caſum, in quo ultra. 10. dies a tp̄e ſniæ, uel ſciētiæ appellat̄, quem ponit do. Ant. in c. cū ſup̄, in. 19. co. uerſi. 2. quando nō appellatur, ſ. de re iud.

c Secundam opi. Et idem dicit do. Ant. hic & Bal. in. c. commiſſa circa fi. uer ſed pōe ab excōicatione, de ele. in 6. et hoc limitat eē uerū, qñ executio ſine pœna præcepti ē ſub alia re, q̄ ſit lata ſniā, prout erat ſup̄ pecunia & pęna erat excōicatio. ſec⁹ eēt, ſi eēt đ eadē re: puta ſi ñ ſolueris. x. intra mēſē, te ꝯdēno in q̄nquagīta, q̄a ab iſto p̄cepto ñ poſſet appellāri niſi intra. x. dies. q̄ ē ſi. limitatio, ſi ē uera.

d Sub cōditione. An & qñ ſniā poſſit ferri ſub cōditiōe, uide oīno p̄ Bart. poſt gl. in. l. cū iudex, C de. ſē. ubi dicit q̄ ſic, ſi fuerit lata ſub ꝯditiōe extrinſeca ut puta ſi nauis ex Aſia uenerit. ſc̄d ſi fuerit lata ſub conditiōe intrinſeca, ut puta, condēno te, ſi actor p̄babit, ē ipſo iure nulla niſi cōditio ueniret ſtatim implenda. Sed contra hoc videtur caſus in. c. olim, el. 1. in fi. de reſti. ſpo. ſed hoc ult. dictum Bar. de conditiōe intrinſeca limita, niſi iudex faceret hoc ex cā, ut q̄a periret inſtātia quia tunc indiſtīcte ualeret ſniā, ſm̄ Bal. ſing. in. l. 1. in pe. co. in pri. C. đ accu. ñ poſ. Et de iſto arg. qñ ualet ſniā ſub conditione lata, uide ēt p̄ Bar. ī. l. & ſi cōditionalis, ff. đ autho. tu. Bar. & alios ī. l. a diuo pio. §. ī uēditiōe, ff. de re iud. & đ hoc an ualeat ſniā lata ſub iſta cōditiōe, ſi actor uel re⁹ p̄bauerit, uel iurauerit, uid̄ p̄ Bar. & Bal. ī. d. l. cū iudex, & no. Bar. & alii ī. l. ait pręt or. §. ſi iudex, ubi aliquas qōnes ponūt ad hoc, ff. đ re iu. latè p̄ Bal. in. l. admonēdi, ff. de iureiu. Spe. plene ī ti. de ſen. §. ſpēs, in uer. q̄d ſi iudex, & ibidē Io. An. in addi. inc. habeo qōnē ſolēniter diſputatam &c. & in eo. ti. §. inſerta, in uer. ecce iudex. An. & Imo. in. l. q̄ Romæ. §. Augeri⁹, ff. de uerbo. ob. Pau. de Ca. in. l. cōtinu⁹, in prin. eo. ti. do. Ant. in. c. cum uenerabilis, de excep. & in. c. conſtitutus, & in. c. cum uenerabilis, de reli. do. & in. c. 1. de re iudicata. Itē an ualeat ſub cōditiōe reſolutiua, vt cōdemno te, niſi feceris, uid̄ p̄ Ioā. An. in addi. Spe. d. §. ſpēs, cui⁹ dicta refert Imol. in. l. iudex poſtquā, ff. de re iud. prout ale. hic d. Fran. de Are. & d. Bar. de Bellenzi. q̄bus addo ipſum Panor. in ca. lr̄is, circa mediū dicētem, q̄ ñ. ſ. de. offi. deleg. & q̄ ualeat ſub conditione iuramēti, id eſt ſi iuratum fuerit, eſt tex. in. l. generaliter. §. 1. C. đ reb⁹ credit. Item adde gl. & Bar. in. l. obligationum fere. §. conditio, ff. de act. & obliga.

Adde quando ualeat ſententia lata ſub conditione, Alexan. conſ. 167. Pau. de Caſt. con. 315. in primo impreſſis.

ANT. FRAN. An ſententia lata ſub conditione ualeat, dicas primo, q̄ lata ſub cōditione impoſſibili nō ualet. uide p̄ Alexā. in. l. impoſſibilis, ff. de uerbo obli. & per eundē poſt Ang. in. l. qui Romæ, in. §. Augeri⁹, ff. eo. ti. vbi ponit quid de ſniā, abſoluto te, ſi iuraueris, uel condemno, ſi p̄baueris. & uide eūdē Ang. in l. non quemadmodum, ff. de iudi. & uide Inno. in. c. in præſentia, đ renū. & quid de ſententia lata ſub cōditiōe de p̄terito, uide gl. & Bar. in. l. a diuo Pio. §. in uenditione, ff. de re iu. & per Alex. in. d. l. 2. in. §. biduum, p̄a. & an ſētentia corporalis poſſit ferri ſub ꝯdi. contra abſentem, uide Car. in cle. 2. in 1. op. đ re iudi. & q̄d de ſniā lata ſub cōditiōe intrinſeca uel extrinſeca ultra hęc dicta dicas, q̄ ualet ſub conditiōe intrinſeca, niſi talis cōditio intrinſeca *ſit de futuro*, quæ incōtinēti ñ poſſit impleri, q̄a tunc non ualet, uide Inn. in. c. G. perpetu⁹, de fid. inſtr. ubi ponit exemplum de hoc. & uide per Bal. in. l. 2. C. ut. li pend. ubi refert Inno. in loco præal. & uide Pau. de Ca. in conſi. 15. incipien. pro clariori. examinatione.

Et adde q̄ qñ ſniā fert̄ ſub cōditione, ſi p̄batū ē, dēt intelligi, ſi eſt plene p̄batū, ñ ſi ē ſemiplenè; ita Bal. in. l. pe. in. 2. col. in uer. q̄ro, de qua p̄batione, C. de ſen. q̄ ſine cer. quāti' p̄fe. & uide Bar. in. l. ait p̄tor. §. cū index, in ult. co. ff. de re iud. & Bal. in. c. q̄ ad conſultationē, in. 2. & 3. col. de re iudi. & uide omnino Alex. in. d. §. cum iudex in ulti. col. cum multis concordantiis ibi ſignatis per eum.

ſniā Goffr. & Roffre. ut nulla ſit differētia inter has ſniās, & q̄ tēp⁹ ad appellandū currit ab euentu conditionis: q̄a ante ſniām nō ligat; & ſic tūc incipit pars grauari; ideo ſatis eſt appellare intra decendiū a tēpore euēt⁹ cōditiōis. Nec obſtat. l. una. §. biduū, ff. qñ appellā. ſit. canonizata. 2. queſt. 6. capi. biduū: q̄a ibi non dr̄, q̄ ſit neceſſariū appellare a tēpore ſniæ: ſed q̄ ē vtile. Secunda fuit opinio Barth. Brixien. in quadā q̄ſtione, & AEgi. & Tācre. & Vincen. dicentium, q̄ tēpus decendii ad appellandum etiam in excommunicationis ſniā currit a tēpore promulgationis, & non a tempore conditionis extantis dicunt hoc expreſſū in ca. q̄ ad conſultationē, đ re iudicata; & ē opin. directè primę ꝯria. adducūt ēt iſtū text. dū dicit, q̄ medio tempore fuerit appellatū & tempus fuit viginti dierū; & ſic appellabat añ decendiū, vel in decendio, q̄ eſt mediū tēpus. Tertia fuit opinio Inn. Hoſtiē. & Ioā. An. gloſſatoris noſtri, & Ioā. mona. in. c. q̄cūq;, de ſen. excomunica. li. 6. & fere omniū ſequētiū, q̄ diſtingūt inter ſniām excōmunicatiōis & alias ſniās conditionales, vt in ſniā excommunicationis licitum ſit appellare q̄ñcūq; ante euentū cōditionis; poſtea ñ licet quo ad effectū ſuſpēdendi licet poſſit intra decēdiū quo ad deuoluendū negotiū ad ſuperiorē; iuxta no. p̄ gl. in. c. ad reprimendū, đ offi. ordi. In aliis uero ſententiis cōditionalib⁹ currit tēpus a die p̄mulgationis; ita, q̄đ intra decendiū ſemp̄ poterit appellari, etiā ſi extiterit ꝯditio. Reddūt hāc rōnem diuerſitatis, & principaliter Inn. & multū īſtat. Io. An. eā approbādo q̄a in ſniā excōicationis euēt⁹ cōditiōis ñ trahit̄ retro ad diē: alias ſequęret̄, q̄đ interim deberet vitari, & q̄đ eēt excommunicat⁹, ſi poſtmodū extaret conditio. meritò cū ipſa ſniā trahat̄ ad diē ꝯditionis extātis ex tūc incipit litigare; & pōt vſq; ad illud tēp⁹ appellari, quaſi uſq; ad illud tēp⁹ ñ videat̄ lata ſniā: ſđ in aliis ſētētiis euent⁹ cōditiōis trahit̄ retro, & ſic vr̄ cōdennat⁹ tūc; ideo currit tēpus a die p̄mulgationis. Hinc ēt videm⁹ q̄ in aliis ſententiis p̄t appellari poſt ꝯditiōis euētū ſi eſt intra decendiū quo ad effectū deuoluendi & ſuſpendendi: ſđ in in ſniā excōicatiōis non poteſt appellari poſt conditionis euentū quo ad ſuſpendendū, vt. ſ. dixi. & p̄ hac op. tertia adducit Io. An. iſtā lr̄am reuoluendo eā ꝯ ſc̄đam op. Nā hic dr̄, q̄ medio tēpore fuit appellatum. Sed qualitercūq; cōputet̄ illud tēp⁹. 20. dierū. ſemp̄ mediū tēp⁹ ^a reperit̄ poſt decēdiū. nā mediū dr̄, q̄ æqualiter diſtat ab extremis diuidēdo tēp⁹. 20. dierū in tres partes, prima pars dicet̄ mediū temp⁹, & ſic ī tota ^b ſc̄đa parte p̄t appellari q̄ etiā erit poſt decēdiū, ſiue dicam⁹ mediū oē, id q̄ ē inter primū & vltimū diē, tūc etiā poſt decendiū appel. interponat̄. Et q̄uis hæc opi. cōis multū ſit colorata, diſputatiuè crederē ſc̄đā opi. ^c veriorē. Moueor q̄a incōtinēti, cū iudex p̄fert talē ſniām me grauat, ſi ñ tenor ſoluere, uel ſi nō debeo excōicari; ergo poſſū & debeo incōtinēti appellare intra decendiū. p̄ hoc ē iſte tex. q̄ appellat illā ſniām, licet adhuc ñ ligauit. Ad idē c. Romana §. caueāt p̄alle. vbi p̄hibet̄ talis excō. ferri ſub cōditione ^d niſi p̄cedēte mora, culpa, vel offenſa ergo talis ſniā grauat añ euētū cōditionis: al̄s fruſtra p̄hibet̄ ibi. tertio moueor q̄a aut talis ſniā ī iudicio lata grauat aut ñ. Si ñ grauat añ euētū cōditionis ergo ñ dēt poſſe appellari p̄. c. vt debit⁹. j. e. cui⁹ ꝯriū ap̄tè vult iſta lr̄a ſi grauat, ergo dēt ap. intra decēdiū a tēpore grauaminis, vt ī. d. c. q̄ ad cōſultationē. Nec ob. motiua Io. An. de his verbis medio tēpore &c. tū q̄a iſta verba ñ ponūt̄ *diſpoſitiuè hic*, ſed narratiue. † Itē q̄a cū ſint verba gñalia, debēt reſtringi, vt reducant̄ ad terminos iuris cōis, ar. c. cū dilect⁹ đ cōſu. & c. cām đ reſcr. & ſic dēt intelligi medio tēpore ita tñ, q̄ decēdiū nō ſit elapſum: uel medio tēpore, id ē ī medietate tēporis & ſic decima die. Ex p̄dictis oīb⁹ conclude, q̄ a qualibet ſniā q̄ātūcūq; cōditionali currit tēp⁹ decēdii ad appellādū a tēpore p̄mulgatiōis ad. d. §. biduū, dicētē hoc eſſe vtile, dic q̄ poti⁹ facit p̄ iſta op. q̄a ſi ñ eſſet op⁹ appellare, niſi poſt euētū ꝯditiōis, ñ eēt vtile appellare pri⁹ imò diſpēdioſū cū forte cōditio ñ ſit exitura. ſc̄đ iō dixit vtile: q̄a poſſibile ē q̄ ꝯditio ñ extabit et ſic appl̄lo ñ erit neceſſaria; poſſibile ē q̄ extabit, & iō utile eſt appellare a tēpore ſniē intellige hoc vltimū cōditiōe caſuali: q̄a illa p̄t extare & nō extare, puta ſi nauis venerit ex Aſia te ꝯdēno ī ꝯditiōe aut poteſtatiua ſicut iſta đ qua ī tex: oīno eſt utile & neceſſariū appellare ītra decēdiū cū oīno ſit extitura ꝯditio, eo volēte ſatiſfacere † Sđ ꝯ p̄dicta & text. facit, q̄a ſniā

(margin numbers 9 and 10 beside "riorē; iuxta no. p̄ gl. in. c. ad reprimendū" and "ſ. dixi. & p̄ hac op. tertia adducit Io. An.")

non debet

SEB. SAPIA. a Conditione. Vide Feli. in c. cū cōtingat, col. 3. uer. quid de ſniā, abſoluo te. ſ. de of. dele. ubi tangit, an ualeat ſentētia lata ſub condi. ſi iuraueris.

b No. hāc. Et circa hoc uide gl. ī c. Salonitanæ. 63. diſ. & in c. a nobis. de ſē. exc. de q̄ōne hui⁹ gl. in terminis uide p̄ Bal. in repe. c. cōmiſſa, uer. 10. q̄rit̄, de ele. in 6. in ult. col. & de hac q. in terminis cū Bar. Brixi. vr̄ concludere Archi. in c. ſi q̄s de p̄uincia, 23. q. 2. ſed poſtea ſubiūgit, q̄ expreſſè vr̄ ꝯdicere. c. ut animarum, §. 1. de conſt. in 6. ſed de. q. in terminis uide p̄ Lap. alle. 129. in pe. col. ubi concludit, q̄ nō ligat: ſed Fel. in cōſi. ſuo incip. q̄m ubi fundamētū nō eſt, ultra mediū, q̄đ eſt 92. ī ordine meo, concludit cū opi. huius gl. Itē de q̄ſtione huius gl. uide Lap. alle 43. in 2. col.

Adde Fede. cōſil. 197.

SEBA. SAPI. c Nūquid. Nūq̄d aūt excōicatus, & abſolutus ſub conditione, uel ad tēpus elapſo tp̄e, reincidat in excōicationē, ponit Feli. in c. ad reprimēdā, col. 2. ſ. de offi. ordi.

SEBA. SAPI. d Si iudex. Vide ad hāc q. Bal. in l. Arethuſa, in 1. co. uer. itē no. arg. ff. de ſta. homi. & ibi Alb. de Roſa. ponit plures q̄ōnes. uide etiā Pau. de Caſt. in l. ſi filiuſfa. §. diui. 2. col. 3. uer. itē opponit, ff. de leg. 1.

nō dēt ferri ſub ꝯdōne^a in d. §. biduū. Sol. diſtinguēdū eſt: aut loq̄mur ī īterlocutoria, aut ī diffinitiua. Interlocutoria licitè p̄t ferri ſub ꝯdōne. l. a diuo Pio. §. in uēditione, ubi no. ff. de re iudi. In diffinitiua uerò aut ē ꝯdō ītrīſeca & cohærēs negotio, de quo agit̄; & p̄t licitè ferri ſub ꝯdōne; puta ꝯdēno ad 10. ſi actor iurauerit, l. cū iudex, & ibi no. C. de ſen. l. gñal̄r, C. đ iurciur. & hoc caſu intellige iſtū tex. Nā hęc ꝯdō erat ītrinſeca & neceſſaria ad actū excōicatiōis, ſ. niſi ſatisfaceret, &c. Si uerō ē ꝯdō extrīſeca; puta q̄a nullā cōformitatē hēt cū ſubiecta mā; & illa nō dēt poni ī ſniā; ſic ītellige. d. §. biduū: ſi tñ fert̄ tenet, & op⁹ ē appl̄lone, ut ibi: q̄a ē ꝯ ius bx p̄tis. In fi. gl. fi. No. hāc ^b ulti. opi. gl. cui⁹ ꝯriū tenet Arch. ī c. 2. de ꝯſt. lib. 6. Sed uide pleniſſimè de hac q. p̄ Io. An. ī reg. cū ſūt, de reg. iur. li. 6. ī Mercu. ubi vr̄ ꝯcludere cū iſta gl. Et no. q̄a facit hæc deciſio p̄ his, q̄ dixi. ſ. defendēdo primā opi. Nā ſi hæc ꝯdōnalis ſniā ñ inieciſſet hoc uīculū, tolleret̄ ex toto & īpediret̄ ei⁹ effect⁹ p̄ trāſ-
11 lationē dñii. Extra glo. q̄ro, † q̄d ſi iudex dixiſſet ī ſniā, ſi ñ ſatisfeceris ītra talē terminū, te ex nūc excōico; nūq̄d p̄ appl̄lonē ſuſpēdat̄ hæc ſniā? Quidā q̄ ñ; & ſic reſtrīgūt illā lr̄am Inn. & cōiter do. tenēt ꝯriū, & bñ, ut nō ſit dr̄ia, an dicat: excōico te exnūc, p̄ut extūc: ſeu dicat, te excōico extūc. ſemp̄. n. idē reſultat. effect⁹. n. nūq̄ ligat, niſi ī euētū ꝯdōnis. hoc vr̄ p̄bari in ſīti ī cle. unica, de cōceſ. p̄b. & uide ibi gl. ī uer. exnūc. Nā ſniā horū uerborū hæc ē: excōico te exnūc, ideſt ex nūc decerno, q̄ ſi ñ ſatisfeceris ī termino, ſis tūc excōica-
12 t⁹; & hoc no. Vlteri⁹ q̄rit̄, † nūq̄d ^c ferat̄ ex- c cōicatio ipſo facto, ſi iudex *ſcribat* lr̄as abſenti ſub iſta forma: ſi Titio nō ſatisfeceris ītra mēſem, cogno ſcas te eē excōicatū? Aegi. tenet q̄ nō; & idē tenet Guil. Naſo, q̄ tenuit, q̄ oportet ut ore ſuo iudex p̄ferat ſniām: aliàs ñ erit excōicat⁹; ſicut & alię ſniē ñ ligāt, niſi iudex eas p̄ferat ore ſuo, ut ī c. fi. de re iud. li. 6. C. de ſen. ex pi. reci. l. 1. Itē ex alio capite dicit Gof. illā nō eē excōicatiōis ſniām: q̄a ſūt uerba narratiua. Nec obſt. iſte tex. ibi: *cognoſcas, &c.* Intelligit. n. ipſe cū ſuppletione, ut q̄a dixit, te excōico, & excōicatū te eē cognoſcas. p̄fectò hæc ē extorſio. Aegi. uerò p̄ p̄rio īducebat tex. ibi: *protuleris ſententiā, &c.* ſec⁹ ergo, ſi ī ſcriptis illa uerba tm̄ p̄tulerit, & lr̄as aduerſario deſtinauit; & cōiter tenet̄ oppoſitū. Pro p̄rio vr̄ bo. tex. quē tenebis mēti. 3. q. 4. c. null⁹. ubi īnuit̄ ſup̄iorē poſſe excōicare p̄ lr̄as ſuas abſq; eo, q̄ ore ſuo ſniām p̄ferat; facit c. quāto 2. q. 5. iūcta gl. ubi abſol̄o fit p̄ lr̄as: multū tñ obſtare vr̄ tex. ñ allegat⁹ p̄ doc. ī c. 1. de ſen. excō. li. 6. ubi p̄hibet̄ p̄lat⁹ ferre excōicatiōis ſniām, niſi ī ſcriptis p̄ferat; & pōdero uerbū, p̄ferat. Sed ſaluādo opi. p̄cedētē. ſm̄ practicā hodiernā poſſumus dicere, q̄ ſatis p̄fert ī ſcriptis redigēdo eā ī lr̄is ſuis, & mittēdo eā ad aduerſariū, ar. ī c. appl̄lo, e. ti. li. 6. & reſpectu ſecūdi, vc3 q̄ illa ſunt uerba narratiua, ſeu enūciatiua, *te excōicatum cognoſcas, &c.* dic q̄ ſatis apparet de mēte p̄ferētis, q̄ uolebat eū excōicare, ex quo aſſūpſit mām ex-
13 cōicatione dignā. † Et excōicatio magis regulat̄ a mēte p̄ferētis, q̄ a ꝯceptiōe uerborū, ī c. 1. de iud. & q̄đ ibi no. de hoc hēs tex. ī c. pen. j. de ſen. excō. in ordine p̄rio. Nō ergo refert ſm̄ doc. an iudex dicat, p̄cipio tibi ſub pœna excōicationis, q̄ īcurras ipſo facto: uel dicat: ſi ñ ſatisfeceris, excōico te: vl̄ te excōicatū cognoſcas, &c. c
14 † Nec ob. p̄dictis, q̄đ dixi de ſniā diffinitiua: q̄a excōicatio ñ eſt p̄priè ſniā, ut no. ī c. 2. de cōſt. li. 6. & poti⁹ trahit̄ ad nām īterlocutorię, q̄ diffinitiuæ, ut no. ī c. uenera-
15 bilib⁹, e. ti. li. 6. Quęro, † q̄d ſi iudex ^d dicat, excōico te ſi appellaueris; an ſtatim, d cū appellat, ſit excōicat⁹, ut ſic uideat̄ excōicatio p̄ceſſiſſe appl̄lonē, an e ꝯ, ſ. appellatio uideat̄ p̄cedere excōicationē? & idē p̄t q̄ri ī ſiſib⁹ terminis; puta ſi iudex dicat, excōico te, ſi elegeris; ^e an ſit excōicat⁹ p⁹ e electionē, & ſic electio nō uideat̄ facta ab excōicato: aut e ꝯ? Sol. Inn. hic multū inſtat referēdo uarias opi. Quidā dixerūt excōicationē ñ ligare niſi poſt actū cōſūmatū: q̄a hoc ē de nā diſpōnis cōdōnalis l. hęc ꝯdō, ff. de cōd. & demō. Itē al̄r dicēdo vr̄ excōicatio lata ſine aliquo fc̄tō p̄cedēte. Alii diſtīxerūt modū & cōceptionē uerborū. Aut. n. iudex dicit, excōico te, ſi appellas, vel ſi eligas; & ītelligit̄ excōicat⁹ ſtatim, cū parat ſe ad appellādū ſeu eligēdū; ita, q̄ ſtatim, cū incipit eligere, uel appellare, īcidit in excōicationē. Aut iudex dicit: excōico te, ſi elegeris, uel appellaueris; & tūc nō ligat̄, niſi poſt actū p̄fectū: q̄a hęc uerba ex p̄prio ſignificatu req̄rūt actū cōſūmatū, ut eſt pulcher tex. ī l. ſi q̄s ſtipulat⁹ ſit. §. Stichū, ff. de uerb. ob. Aut dicit, excōico te, ſi appellas ſi eligas; & tūc ſec⁹. ſed Inn. dicit ſequēdā ītētionē excōicatoris ī his. ſi. n. ītēdebat ſtatim excōicare, erit añ actū cōſūmatū excōicat⁹: ſec⁹, ſi hoc nō ītēdebat. In dubio uerò tenet, q̄ ſtatim ſit ī ipſa p̄latione uerborū excōicat⁹. ſtatim. n. fuit cōtumax & inobediēs, & gladi⁹ dñi. ſ. excōicatio ē penetrabilior, q̄ hoīs factū; quaſi dicat utrūq; cōcurrere ī tp̄e: ſed excōicatio tāq̄ penetrabilior p̄cedit, & lati⁹ ipſe hoc p̄ſeq̄t̄. Sed ꝯriū tenet Hoſt. in ſum. de re iud. §. qualis, & ſub. §. pura, & d. Ant. hic: q̄a ille, q̄ parat ſe ad eligēdū uel appellādū ñ eligit, nec appellat: ſed uult eligere, uel appellare. Itē q̄a oportet, ut purificet̄ diſpō cōdōnalis. l. 2. ff. de cōdi. & demō. Ego puto hoc ultimū p̄cedere, attēta p̄pria ſignificatione uerborū. nō. n. dr̄ q̄s eligere, uel appellare niſi poſt actū p̄fectū. d. l. ſi q̄s ſtipulat⁹, niſi quo ad pœnā īcurrēdā, ut in c. cū in cūctis, de elect. iūcto. c. p̄petuę, eo. tit. lib. 6. & facit q̄đ no. Io. And. ī reg. in pœnis, de reg. iur. lib. 6. in Mercu. Sed propter p̄ſumptā mētē excōicatoris puto in caſu noſtro ſequēdā opi. Inn. Moueor, q̄a q̄libet præſumitur gerere actū

c Si elegeris Et de hoc aliquid per Bal. in c. cōmiſſa, circa fi. uer. ulti. q̄rit̄ de elect. in 6. & uide do. Ant. poſt doct. in c. ex ore ſedētis. 8. & 9. col. đ his q̄ fi. a ma. par. ca. & q̄ ſit excōicatus, tenet Bal. in l. Arethuſa, in 2. col. ff. de ſtat. hominū. & alle. Inn. hic: & de iſta q̄ōne uide ī terminis p̄ Imo. in l. ſi poſt mortē, in prin. ff. de leg. 1. ubi all. Inno. hic, ſed nō firmat. ſed tu de iſta q̄ō. in terminis uide per Arch. in c. qui bona. §. ſi ergo in 8. col. 17. q. 1. ubi firmat, q̄ erit excōicatus ſtatim, cū parat ſe ad eligēdū, & tūc electio erit nulla: & ſec⁹ dicit eē in actibus tēporalib⁹, & alle. ēt doctrinam Inn. hic. item uide Bal. in l. 1. in 6. co. C. ſi rector proui. item ad hoc uide opti. q̄ō. de capitaneo, q̄ ponit Bar. poſt Iac. But. in l. ſi quis id, q̄đ, ante mediū, ff. de iuriſ. om. iud. cū cui⁹ dicto cōcor. Iac. Bu. in ſl. traditionib⁹, C. de pa. de qua ēt ponit Bar. in l. ſi filius fa. §. diui, el. 1. circa ult. co. de lega. 1. p̄ Ang. & Im. in l. inter ſtipulantem. §. ſacram, de uerb. obl.

Adde, qñ ualeat ſentētia ſub cōditione Alex. cōſil. 147. Pau. de Caſt. conſil. 315. in primo impreſſis.

a SEBA. SAPI. Verba. Vide Alex.in l.3.ubi Moder.C.de li. pte. & Geor.Natã.in repe.cle.ſæpe,in prin.in 1.not.de uerb.ſig. & plura p d.Fran.Cur.conſil.9.inci.Ticienſi ſtatuto,col.6.

b Ad idẽ.& alibi egregiè dicit tex.in c.ſedulo.38.diſt. ita eſt ppõnẽda ſnĩa uerbis, ut pponit anim⁹ corpori, & alibi Bal. multũ egregiè in c.mãdatũ, in 1. co.de reſcri.dicit, q mẽs ẽ radix uerborũ,&eius ſubſtãtia prima,& cor ẽ iperator linguæ,& hẽt eã ſicut mancipiũ ſub ſua iuriſdictione:& q lingua cedit cordi. & q ſub iugo mẽtis uerba cõſiſtũt tãq̃ ſub ſuo pprio originali. & c. q̃ uerba ſunt ualde pulchra & in conſiliis allegabilia.

ANT. FRAN. An & qñ uerba ſint poti⁹ attẽdẽda q̃ mẽs,uide q̃ hñr. ĩ l.nõ aliter, ff.de leg.3.uide Spec.in tit.d̄ ĩſtru.edi. i §. reſtat uidere,ĩ uerſi. q̄d ſi ĩ aliquo: dicas tñ,q ex uerbis cõprehẽdimus mẽtẽ:q̄a ſunt earũ, quas in mẽte gerim⁹,paſſionũ notæ. l.Labeo,&ibi Bal. ff.d̄ ſupel.le. p uerba.n.declarat̃ animus & cõſenſus,ut in c.tuæ,de ſpõ.qñ aũt uerba eẽnt dubia,& eſſem⁹ ĩ ɔ̃ctib⁹ eẽt faciẽda ĩterp̃tatio ɔ̃ pferẽtẽ. l. ueterib⁹,ff. d̄ pact. dicas tñ q uerba ɔtrahẽtiũ debẽt ĩterp̃tari ſemp,ut act⁹ ualeat.l.ſi ĩſulã,de p̃ſcri. uer.l.ſi uno, ĩ prin.& ĩ l.ſi olei, ff.loca.& hr̃ ĩ c.cõſtitut⁹, de rel i.do. & uide p Alex.plenè in cõſi.42.in 4. parte conſilio.

SEB. SAPIA.
e Vbi una. Vide d.Iaſ.poſt alios in l.1.co.1.cũ ſeq.C. de li.prętè. & ĩ l.ſi idẽ cũ eodẽ, §.fi.d̄ iuriſ.om. iu. & Alex.ĩ cõſi.213. inci. uiſis & opportunè digeſtis,in 2. uol. & in cõſil.48. inci. ſup citatione,in 1.uol.

d Vtrunq;. Et uide c.1.& c. authoritate,de conceſ.præbẽ.lib.6. ubi ẽt in cauſis bñficialibus eſt licitũ allegare leges, ſi non reperitur contrarium per canones.

meliori modo,quo p̃t, ut ualeat.l.3.ff.de mili.teſta.ſed ſi p̃ſumeremus excõmunicationem debere ſequi actum appellationis, non ualeret excõicatio : quia per appellationem ſuſpenderet̃ iuriſdictio, ut in c.per tuas, de ſen. excõ. & hic. ergo in dubio præſumendum eſt, q iudex uoluit ligare ante actum perfectum, ſ.ſtatim, cum incipit ɔ̃ facere. ſicut enim ſtatim propter inobedientiam cadit a conſpectu dei ; ita ſtatim incidit in excõicationem, quę eſt ſeparatio a gratia diuina. Idem ur̃ in alio actu dicendum ; puta in electione. cum enim iudex excõicet in odium actus; ergo in dubio debemus pręſumere, q uoluerit ligare ſtatim, ut ſic meliori modo,quo fieri poteſt, actus inualidetur; & hę rationes uidentur mihi efficaciſſimę pro iſta opi.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, appellatione remota, poſita in uno articulo ex pluribus in eodem reſcripto delegatis concernit omnes articulos, & nu.4. & 10.*

Cauſa ſuſpitionis eſt proponenda coram iudice, qui allegatur ſuſpectus: ſed eſt probanda coram illis, qui de tali ſuſpitione habent cognoſcere.

2 *Verba alicuius diſpoſitionis ſunt amplianda, vel reſtringenda ſecundum mentem ipſius : quæ mens eſt conſideranda ex ratione expreſſa, uel quæ coniecturari poteſt.*

3 *Clauſula, appellatione remota, inducta fuit, ne per fruſtratorias appellationes iuſtitia uioletur.*

4 *Clauſula poſita in una diſpoſitione concernit totam illam diſpoſitionem, quando ſubeſt ratio ; uide plenè infra, nu.10.*

Iura licitè deducuntur in argumentum, & hoc, quando apertè non probant intentum allegantis.

5 *Proceſſus factus coram iudice recuſato non ualet ante, quam diſcutiatur ſuper exceptione recuſationis.*

6 *Cauſa ſuſpitionis ſi non fuit coram iudice oppoſita, non poterunt arbitri ſuper ea cognoſcere.*

7 *Arbitri, qui habent cognoſcere de ſuſpitione iudicis, debent eligi, quòd non ſint de loco iudicis, nec multum remoti, & ſufficit unus, & nu.12.*

8 *Ratio naturalis poteſt allegari ad deciſiones cauſarũ.*

9 *Princeps nõ põt tollere, quin poſſit iudex recuſari.*

11 *Clauſula poſita in uno articulo non refertur ad alios habentes ſpeciales clauſulas.*

13 *Iudex an & quando poſſit cognoſcere de exceptione oppoſita contra eius perſonam?*

14 *Arbitri, qui cognoſcunt ſuper cauſa ſuſpicionis ipſius iudicis, nõ poſſunt ſuper cauſa principali cognoſcere.*

15 *Iudex ſi fuerit remotus tanquam ſuſpectus, quis cognoſcet de cauſa, in qua ipſe a principio erat iudex?*

16 *Suſpitio iudicis & eius cauſa ſi non poteſt ſine magno ſcandalo allegari, ſtatur iuramento partis allegantis ipſum ſuſpectum, attenta prius qualitate perſonæ, quæ habet hoc iurare.*

17 *A ſententia arbitrorum pronuntiantium ſuper ſuſpicione an poſſit appellari ?*

CAP. XLI.

SEcundo requiris.

1 †Si per reſcriptum committantur plures articuli connexi, & in uno remoueatur appellatio, intelligitur remota etiam in aliis. hoc primò. Cauſa ſuſpicionis proponenda eſt coram iudice, qui recuſatur,& probanda coram arbitris ; hoc ſecundò. Diuiditur principaliter in duas partes, ſicut duo ſunt dicta. Secundum, ibi: *tertio.* Caſus literalis. In una commiſſione plures articuli continentur. in uno tantum articulo appellatio inhibetur . appellatur ſuper aliis articulis . quęritur, an teneat appellatio? reſpondet papa q ſecundum beatum Gregorium uerba deſeruiunt intentioni; & hæc eſt intentio papę, ut in omnibus, quæ in cõmiſſione ponuntur, iuſtitia fiat; & ideo appellatio in omnibus intelligitur interdicta. nec refert, an appellatio inhibeatur a principio, medio,uel fine : quia utriuſque iuris argumenta docent ea, quę ponuntur in principio, ad medium, & finem: & quæ in medio, ad finem , atque principium ſępe referuntur. Tandem ponit aliam quęſtionem . aliquis proponit ſe habere iudicem ſuſpectum. quæritur, an cauſam ſuſpitionis allegare teneatur & probare? reſpondet papa,q cauſam ſuſpitionis allegare tenetur , & partes eligere debent arbitros non multum remotos, qui de ſuſpitione cognoſcant ; quod ſi non fecerint, iudex partes ad hoc compellat. & ſi intra terminum competentem a iudice aſſignandum probata non fuerit, iudex ex tunc in cauſa procedat: ſed ſi ſuſpitio fuerit probata iudex in cauſa non procedat: quia ſuſpecti,inimi-
2 ci, iudices eſſe non debent. Ber. †No. 1. quòd uerba [a] cu-
a iuſcunque diſpoſitionis ſunt amplianda, uel reſtringenda ſecundum mentem diſponentis: quę quidem mens colligitur ex ratione expreſſa in diſpoſitione; ad hoc qd̄ no. in reg. fi. de reg.iu.lib.6. Idem ſi non ſit expreſſa, dummodo poſſit rationabiliter coniecturari & indubitanter, quę potuit mouere diſponentem,ut hic in fi. & facit qd̄ no.in l.tale pactum,ff. de pact.& qd̄ no.Cy. in l.non dubium, C.de leg.& Bal.in l.maximum uitium,C.de libe. præte.

Additio. Siue ergo dictum ſit generale, ſiue ſpeciale, ſemper reſtringitur, uel ampliatur ſecundum intentionem diſponentis , ut hic plenè proba.
b Ad idem [b] bonus tex. in c. intelligentia. ĩ. de uerbo. ſignifi. & in l. cùm pater.§.dulciſſimis, & ibi per Barto. ff. de leg. 2. & in l. pater.§. fundum, ff. de leg. 3. Secundò no. quòd uerba data ſunt ad exprimendam intentionem ; ideo dicitur, quòd uerba ſunt notæ paſſionum animæ , id eſt ſigna intentionum animę ; pro
3 hoc c. is autem. 22. q. 2. †No. 3. intentionem apponentis clauſulam, appellatione remota, ſeu remotis appellationibus in aliqua cauſa . non enim intendit defenſionem tollere : ſed potius iuſtitiam conſeruare, quę ſępe uiolatur per appellationes fruſtratorias ; & quid operetur hodie hęc clauſula, dicam in c. paſtoralis.ĩ.
c eod. † Item no. & tene menti, quòd ubi in una [c] diſpoſitione continente plures articulos adiicitur aliqua clauſula , illa referenda eſt ad totam diſpoſitionem , ſi non ſubeſt ratio , quare magis debeat concernere unum articulum , quàm alium , in quacunque parte clauſula illa ponatur : de hoc tamen latius dicam cum glo. 2. No. ultimò ibi : *utriuſque iuris argumenta, &c.* quia licitum eſt in eodem facto allegare poſitionem utriuſque iuris. licet ergo ius canonicum prouideat, nihilominus ſi ius
d ciuile cum eo concurrit , licitè utrunque [d] ius allegatur ; ſic tempera. glo. dict. c. ſi in adiutorium. Item ex eo. uerſi. not. quòd licitè iura deducuntur in argumentum . unde quoties allegamus argumentum ex tali capitulo , uel lege ; q debet ſic allegari , quando illud ius apertè non probat intentum allegantis . ubi uerò apertè probaret non deberemus dicere argumentum , ſed prout habetur in tali lege, uel capitulo.nam dr̃ argm̃ , quaſi argutè & ſubtiliter inuentũ . ceſſat enim ſubtilitas,ubi caſus eſt expreſſus,ad hoc.c. forus.ĩ. de
5 ver.ſig.& qd̄ Io.An.in.no.c.1.ſ̃.d̄ pac.†No.ibi: *tunc demum, &c.*

&c. arg.opti.q proceſſus iudicis nõ ualet ſup principali,nõ diſcuſſa pri⁹ exceptiõe recuſationis ɔ̃ eũ ppoſita . ante.n.ñ p̃t iuriſdõne uti,ut hic,qd̄ facit p gl. q̃ hoc tenuit.2. q. 6.c. quoties,& ɔ̃ Inn.in.c.cũ ſpãli.ĩ.e. ſed dic;ut ibi dicet̃. in.§. *tertio.* no.modũ pcedendi,cũ iudex recuſat̃.nã dẽt ſuſpicionis cã corã eo allegari,& arbitri p ptes eligi,corã q̄bus eſt pbãda cã ſuſpicionis.Et ex hoc not.vnã dr̃iam inter ius canonicũ & ciuile.nã de iure ciuili non eliguntur arbitri, cũ recuſat̃ delegatus,nec eſt neceſſe pbari ſuſpitionis cãm, ut l.cũ ſpecialis,&.l.apertisſimi, C.de iudi. ſecus de iure canonico,ut hic,&.in.c.iudex,de off.dele.lib.6. alia dr̃ia patebit
6 cũ gl.fi.ĩ.e.Itẽ pondera illud uerbũ, corã eodem. qd̄ uerbũ repetit̃ in.c.cũ ſpãli.1.rñſo.ĩ.e.ex quo infertur, q nõ ſufficit pbare corã arbitris cãm ſuſpitionis corã iudice non ppoſitã,qd̄ tenet Io.An.ſ̃.e.c. poſtremo, & Spec.in tit.de recu §.fi.ver.quid ſi unam. Simile in cle.appellanti,eo. tit.

7 *Additio* †Item not.ibi *in aliquos non ualdè remotos,* q recuſans iudicẽ ut ſuſpectũ ñ tenet̃ arbitros eligere in eodẽ loco:ſed p̃t nominare alibi exiſtẽtes, dũmõ ñ ſint ualde remoti,& dñr valde remoti; ſcd̃m docto.q diſtãt ultra duas dietas,argu.c.nõnulli,d̄ reſc uel hodie ultra vnã dietã,ar.c.ſtatutũ,e.ti.li.6.& hoc tene mẽti. Nã ſæpe iudex eſt ita potẽs in loco , maximè ſi eſt p̃latus loci, q recuſans
8 ñ hẽt idoneos arbitros in loco.†Vltimò not.ibi.*ipſa nãque ratio dictat &c.* q licitè in deciſionibus cãrũ allegat̃ rõ nã-
a lis, [a] uide gl.1.diſt.in.c.cõſuetudo, & opti.tex.in.l.ſcire.§. ſufficit,ff.de excu.tutor. ubi allegat̃ naturalis iuſtitia, facit iſta litera p dicto Cy.& aliorũ in.l.nõ dubiũ, C. de leg.& cõſideratio naturalis,q̃ potuit mouer̃ iurislatorẽ. †Et facit
9 opt.tex.iſte, ut remediũ recuſationis ñ poſſit ĩ reſcripto tolli ẽt p principẽ,d̄ quo uide qd̄ no.gl.ĩ.c.ſi aũt.§. ſi q̄s ĩ quacũq;.2.q.6.Et qd̄ dixi.ſ̃.e.c.ſup eo,&.c.cũ ĩter, d̄ exce. &.c. ad hoc,d̄ reſc.†In gl.2.ibi ſed plures articulos cõtinet, &c.
10 No.ex hac ſo.q cl̃a qualificatiua appoſita ĩter diuerſa negotia nõ qualificat oĩa,ſed tm̃ refert̃ ad p̃cedẽtia, & in hac materia pñt examinari duę q̄õnes difficiles . Prima, nũq̄d clauſula appoſita in aliqua diſpoſitione cõcernat oĩa tã p̃cedẽtia,quã ſequentia.Secunda, q̄d de aliqua qualitate appoſita ĩ aliqua diſpoſitõe,nũq̄d cõcernat oĩa.d̄ hac q. vide plene p Bar.in.l.p̃tor.ff.ui bo.rap.de p̃cedẽti p eudẽ in.l.talis ſcriptura,ff.de leg.1.uide.Spe.in ti.de inſtr.edi.§. nũc uero aliqua,uer.itẽ excipe,& in ti.de diſpu.& alle.§. poſt hoc,in prin.& cõcludẽdo aliqua de cl̃a inquãtũ attingit ppoſitũ noſtrũ,dicendũ eſt ut colligit̃ ex prędictis,q aut ſunt diuerſa negotia in eadẽ diſpoſitiõe cõtẽta,tũc clauſula cõcernit dũtaxat p̃cedẽtia,maximè qñ ẽ odioſa,ſicut iſta cl̃a,appl̃ōne remota,ut pbat̃ in.c.inq̄ſitioni.ĩ.eo. Aut unicũ eſt negotiũ hẽns plures articulos:& tũc ſi clauſula, apponat̃ in cõtextu alicuius articuli,tũc cõcernit illũ articulũ tm̃; q̄a. tũc ẽ ps articuli,ut pbat̃ ĩ.l.3.§.filius,ff.d̄ lib.& poſtu. & dr̃ poni in cõtextu,qñ nõ ponit̃ ĩ principio,uel in fine articuli , ſed intra illũ articulũ,puta cõmitto tibi cãm inter Titiũ & Sẽproniũ ſup tali re,& primò uideas de ſpoliatione,& facias appellatione remota reſtõnẽ fieri. Secũdò des adminiſtratorẽ,&c.illa.n.cl̃a ẽ poſita ĩ ɔ̃textu illi⁹ articuli, & ſic ẽ ps illi⁹,ñ ergo dẽt ɔcernere alios articulos.Si uero cl̃a ponat̃ in principio,uel in fine articuli,tũc ſi alii articuli hẽnt ſuas cl̃as & determinatiões;tũc illa ñ extẽdit̃ ad alios; iſte ẽ ppri⁹ caſus.c.cũ dilecti,d̄ don.& opti.facit tex.ĩ.l.ſi q̄s legata ff.d̄ cõd.& dem.ubi dr̃,q q̄dã fecit multa legata purè.demũ dixit,q uolebat illa ſolui annua,bima, trima die.1. una ps ſolueret̃ ĩ prĩo.anno:ſecũda ps in ſecũdo: tertia ĩ tertio anno.in fine fecit legatũ impuberi,cui uult p̃ſtari,cũ p̃uenerit ad pubertatẽ,q̃rebat̃,nũq̄d ei effecto puberi eẽt ſoluẽdũ legatũ in tres ptes ſicut & alia p̃miſſa? cõcludit̃ ibi q non:q̄a illud legatũ factũ ĩpuberi hẽbat ſuã determinationẽ,uidelicet cũ puenerit ad pubertatẽ. Illa ergo cl̃a,q ſoluerent̃ oĩa ñ refert̃ ad illud legatũ hẽns determinationẽ ſuã,qd̄ no.Si uerò articuli ñ hẽnt ſuã determinationẽ , tũc ſi ex relatione ad alios articulos ſurgit abſurditas, tũc ñ dẽt fieri relatio ad hoc cle.ne in agro. §.cæterũ,iũcta gl.d̄ ſtatu reg.Si uero nulla ſurgit abſurditas tũc dẽt concernere oĩa,ſi oĩno nõ p̃t reddi rõ , quare magis dẽat cõcernere unũ articulũ, q̃ alios, de hoc ẽ caſus hic. ubi p̃p̃ fundat ſe ſup idẽtitate rõnis,ut fiat iſta relatio ad cętera, ad mãm uide bonũ tex.cũ gl.in.c.apoſtolus.32.q.7.In ea.gl. in fi. Aduerte,q̄a vr̃ uelle hæc gl.in fi.q hæc cl̃a,appel.remo. hodie nil opat̃,& idẽ tenet̃ à multis.Sd̄ tu dic & melius,q ẽt hodie opat̃ multos effectus,p no.in.c.paſtoralis,&.c.ſut debitus.ĩ.e.ubi dicet̃. In.gl. in uerbo ſuſpitionis,[b] ibi:dãda eſt in ſcriptis.Glo.uerũ dicit,ſed ñ pbat̃ p iura, q̃ allegat, ut di-
b co i illo.c.qm̃ ɔ̃.ſed pbat̃ in.l.aptiſſimi, C.de iud.uide ibi gl. q̃ ponit practicã in cõfectiõe libelli recuſatorii.In eadẽ glo. ibi:ſcd̃m leges p̃t ppõi uſq; ad uigĩti dies, &c.Nõ credo in hoc eſſe diuerſitatẽ ĩter ius canonicũ & ciuile.ſed iõ auth.offeratur,facit mẽtionẽ d̄ uiginti dieb⁹:q̄a uiginti dies dant̃ ad d̄liberãdũ & rñdẽdũ libello, vñ intra vigĩti dies dẽt iudicẽ recuſare,quaſi poſtea nõ liceat, cũ facta ſit cõteſtatio p rñſionẽ ad libellũ. Sed dubiũ ẽ,nũq̄d p aliquẽ actũ poſitũ citra litis cõt.ſit p̃cluſa uia reſuſandi iudicẽ? de quo p Bar.in.l.q̄dã cõſulebat, ff.de re iudi.p gl.& doc.in.c.inter monaſteriũ,ſ̃.d̄ re iud.vbi dixi.In fi.glo.Ex fi.h⁹ gl.potes colligere rõnẽ,quare hęc gl.ĩ prin. dicit iſtam decr.loqui in delegato,cũ ſpãle ſit in ordinaria.nã ſcd̃m opi.gl.delegatus recuſatus nõ cõmittit,ut hic in fi. ſed ordinarius p̃t alteri cãm cõmittere,vel eã ad ſupiorẽ remittere.No.q gl.dicit ordinariũ hoc poſſe ẽt ptib⁹ inuitis . an ãt hoc indiſtinctè ſit uerũ , dicã plenè in d.c. cũ ſpãli.aliq̄d attingã.ĩ.in gl.pen.& in delegato hodie ſerua tex.c.iudex, de of. del li.6.†In gl.in uer.in aliquos,ibi;in arbitrũ vel arbitros,&c.No.gl.[c] q̃ dicit arbitrũ in ſingulari,ut nõ ſit de ſuba, ut arbi-
12 tri eligẽdi ſup ſuſpitiõe ſint plures, uide
c Spe.in ti.de recuſa.§.effectus,uer.ſed nũ q̄d una ps.ubi dicit,q ubi ptes nõ pñt cõuenire in unũ,tũc eligendi ſunt plures; alias ſufficit unus , quod ſatis placet , quia ſatis eſt iudici , q partes ad concordiam reducant̃, ut in. l.1. ff. de noui ope.nũtia. †In gl.ĩ uer.dẽnt cogi, in fin. Hæc glo.diuerſificat caſus : ſed nõ ponit uerã rõnẽ diuerſitatis.Io.An.dicit, q iu-
13 dex magis afficit̃ in hac exceptione,quã ubi pponit̃ defectus iuriſdõnis: ſed non reddit rõnem,quare uera rõ eſt quia ita timetur in incidenti,ſicuti in principali. nã queadmodũ timeo, ne iudex inimic⁹ grauet me in principali,ita poſſum timere ſup exceptiõe recuſationis. nã de facili pnũtiaret ſe iudicẽ, ut poſſet mihi nocere arg.c.q ſuſpecti.3.q.5. & hãc rõ-

Ratio naturalis.
a Facit ẽt.l.fi. C.de tranſa.ubi eſt tex. q in his,in quib⁹ ius nõ inuenit̃ expreſſum, ſcd̃m æquitatem & rationẽ naturalẽ decidendum eſt.& uid̄ ad hoc ipſum Abb. Pan.& quę ibi addidi in c.ſuggeſtũ in prin. ſupra eo.

SEB. SAPIA.
a Ratio naturalis. uide Fede, i.c.tuanos,col.2. cũ ſeq. ſ̃.d̄ iureiu.& Iaſ. in l.quoties,co.6. C.de rei uẽdi. ubi dicit,q iudex ita debet moueri ex ratione naturali, ſicut ex lege.uide eundem in. l. illã, C.de coll.

b Suſpitionis.No. hãc gl.quæ docet modum & practicam quãdo iudex recuſetur ut ſuſpectus.

c No.gl. Pro quo alle. caſum in terminis in.l. cũ ſpecialis,C.d̄ iud.dñ dicit arbitrũ uel arbitros, & ita ſequuntur hic doct. & facit.c.ad hæc, ſupra ed.

nẽ ſentit Inn.in.c.prudẽtiã, de of.!dele.
Itẽ adde aliã rõnẽ qa iudex cõiter ex re
uocatione ſolet ꝓuocari,arg.c.ut debit⁹
ĩ.e.&.l.litigatores,ff.đ arbi.vñ timeẽ,ne
ꝓuocat⁹ noceat.d.c.qđ ſuſpecti. In aliis
caſib⁹,qñ reſcriptũ eẽt ſubreptitiũ,uł di
co me ñ ꝯxiſſe in loco ñ eſt eadẽ rõ. Sed
gñaliter an & qñ poſſit iudex cognoſce
re de exceptione propoſita ꝯ eũ, dic ut ĩ
c.cũ ſuꝑ abbatia,đ of.del.& ĩ.c. ſuꝑ lr̃is,
de reſcr.ꝑ Legiſtas maxime per Bart. in
l.2.ſi qs ĩ ius uocat⁹ ñ ierit ĩ.l.qdã cõſu-
lebat,ff.đ re iu.In glo.in uer.terminũ,in
ſi.Vr̃ hæc gl.uelle ꝙ c.ſuſpitionis, hodie
corrigaẽ per.c.lt̃ima,eo.ti.li.6. qđ cõiter
ñ admittiẽ.loqẽ.n.in diuerſis caſib⁹.c.ſu
ſpitionis loqẽ ĩ termino ꝑfigẽdo ptib⁹
ad ſuſpitionẽ ꝓbãdã,q ſtatuẽdus eſt per
arbitros.c.lt̃ima,loqẽ ĩ termĩo ꝑfigẽdo
arbitris ad cãm decidẽdã, q ꝑfigi pt̃ à iu
dice recuſato, cũ arbiter ñ poſſit ſibiipſi
ꝑfigere terminũ hoc caſu,& no.in.d.c.le
14 gitima.†In gl.pe.in fi.No.ex iſta gl. ꝙ đ
iure ciuili [a] nõ eſt neceſſe ꝓbare cãm ſu-
ſpitionis ĩ delegato. Sed hic pt̃ dubitari
nũqd iſti arbitri poſſint poſtmodũ co-
gnoſcere de cã principali? dicit Hoſt. ꝙ
ſic,& nitiẽ adducere.l.apertiſſimi, ꝑalle.
Fateẽ tñ,ꝙ hęc ſua opi. ñ recipiẽ cõiter,
nec approbaẽ ꝑ curiã.doc.hic cõiter hoc
dictũ Hoſt.nõ admittũt.Itẽ gl.& Archi.
2.q.7.ĩ.c.ſi qs in quacũq;. nã iſti arbitri
ſolũ eligũẽ ſuꝑ cã ſuſpitionis, & ꝑ pro-
15 nuntiationẽ functi ſunt offõ eorũ.. †Sed
aduerte,qa pt̃ de alio dubitari, nunquid
ſuſpitione ꝓbata dẽnt eligi alii arbitri
ad cãm decidẽdã,ſicut fit de iure ciuili in
l.cũ ſpãlis,C.de iudi. ubi recuſat⁹ ñ dele
gat,ſed cõpellit ptes ut arbitros eligant
qui dñr arbitri iuris,& ab eis appellaẽ ut
ibi.Credo hoc ñ hr̃e locũ. Primò ꝑ tex.
dũ dicit, *ſuperſedeat*.& ſic ñ cõpellit ꝑtes
ad electionẽ arbitrorũ. Scđo ꝑ tex.c.iu
dex,ꝑall.ubi dr̃,ꝙ deſinit eſſe iudex poſt
pronuntiationẽ ſuꝑ recuſatione,& ſic ñ
poſſet ſeruari de iure canonico tenor d.
l.cũ ſpãli,cũ ibi ex toto nõ deſinat eſſe iu
dex;imò habet exequi ſnĩam arbitrorũ.
An ãt & qñ delegatus recuſat⁹ poſſit cõ
mittere de iure canonico,hr̃ in c. iudex,
ꝑalleg. In ordinario qđ fiẽdũ eſt poſt ꝓ
nũtiationẽ,dicã in.d.c.cũ ſpãli.ĩ.co. Ex
16 tra glo.quęritur†quid ſi hẽt iudicem ſu
ſpectũ & non põt cãm ſuſpitionis expri
mere ſine ſcandalo, puta qa ꝑs recuſans
eſt riualis iudicis? dñt aliqui;ꝙ nõ teneẽ
exprimere cãm:ſed ſtandum eſt iur̃o ſu-
per lt̃imitate cauſę.Doct. cõiter hoc nõ
admittunt.nã uidemus, ꝙ uolens agere
iniuriarũ teneẽ ſpecificare cãm q̃tũcũ q;
ſit turpis.l.p̃tor edixit,ff.de iniuriis. ſed
illa.l.loquitur,qñ agiẽ de graui p̃iudicio
ptis,ſed hic de modico p̃iudicio, & qua
ſi de nullo,p̃ſertim eo conſiderato, ꝙ de
iure ciuili admittiẽ recuſatio cã non ꝓ-
bata, nec ſpecificè allegata. unde ualde
ęquum putarem, ut ſteẽ iur̃o ſuo, habito
reſpectu ad qualitatem ꝑſonę, ꝑ id qđ
in ſimili no.in c.Nicolao,ĩ.e. licet hoc iure nõ ꝓbetur, ſed
rõ naturalis dictat,& opti.facit in ar.c. ſtatutum.§.cum ue
17 ro de reſcripti.li.6.†Nunquid aũt arbitri habeant pronun-
b tiare ſuꝑ ſuſpitione,& utrum poſſit ab eis appellari, [b] dic ut
in.d.c.legitima,& in.c.ab arbitris,de offi.deleg.li.6. Quis
proprie dicatur riualis,uel improprie, uide text.iuncta gl.
in.c.horrendus.32.q.5.

a De iure ciuili. No.differẽtias inter ius canonicũ & ciuile, de quibus uide Io. And. in c.legitima, de appel. in 6. in nouel. & idẽ tenent doct.in.l.apertiſſimi,C.de iudi.
ZACHARIAS. Adde Lanfrã. de Oria in.c. quoniã ꝯ falſam, nu.2. & 3. uerſi.eſt & ſnĩa communis legiſtarum ſupra de proba.
b Adpellari. Adde tex.ualde no.ꝙ ſic & ꝑ Bar.ibi in l.fin.C. de iud. & ibi Moder. etiam not.
SEBA. SAPI.
c Si appellans. Vide đ iſto caſu Mateſil.in not.28. in cip.nota ꝙ actor, & Bal.in.c.ex parte Adæ,col.6. uer. itẽ ſcias, ꝙ ille q non defert. ſ̃. de teſti.Ange.in.l.fi. C.de tempo.appe.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio illius non admittitur, qui appellationem aduerſarij non admiſit, & nume.2,&.3.ubi plene.*
2 *Auxilium legis fruſtra inuocat,qui in legem committit, intellige,ut.ĩ. nu.5.*
4 *Iniuriantes ſe adinuicem non cõpenſant,imo alter alterum accuſat.*
6 *Obligatio ſi non fuit per unam ex partibus adimpleta, altera non tenetur et adimplere,intellige quando una iſtarum obligationum eſt reſpectiua ad alteram,alias ,ſi ſunt ſeparatæ, ſecus.*
7 *Exceptio ſpoliationis excludit appellantem ſecus exceptio attentati.*
Excommunicatus appellat iudicialiter,ſed extraiudicialiter non.
8 *Dictiones,incontinenti,ſtatim,mox, & ſimiles,ubi non habent determinationem temporis à iure communi,recipiunt interuallum arbitrio iudicis.*

CAP. XLII.

1 AN ſit defferendum. †Habet duos in-
tellectus.ſm pri-
mum poteſt ſummari dupliciter. primò ſic. Ap-
pellationi ſuę renũtiat,qui poſt eã aliquid in ip-
ſius præiudiciũ innouauit.uel ſic.Nõ teneẽ iudex, uel aduer
ſari⁹ deferre appellatiõi,cui ñ detulit appellãs Secũdũ aliũ
intellectũ.non eſt deferendũ appellationi illius, qui appel
lationi aduerſarii nõ detulit. Secũda pars,ibi;*reſpondemus.*
Caſus liter.Aliquis paratus erat ſpoliare aliquẽ re ſua.ille
appellauit,ne aliquã ſibi iniuriã faceret uel grauamẽ. non
obſtante illa appellatiõe ſpoliauit illũ. ſpoliatus traxit ſuũ
ſpoliatorẽ in cãm paratus ꝓbare incontinẽti ſuã ſpoliatio
nem. ille ſpoliator appellauit.q̃ritur, an eius appellationi
ſit deferẽdũ?rñdet papa,ꝙ cũ in eo ſit puniẽdus,in quo pec
cauit,appellationi illius ñ eſt deferendũ, quia applĩoni de
2 ferre neglexit. Ber.†No. ſm utrunq; intelĩm duos caſus in
c quibus tollitur appellatio. Primus,ſi appellans [c] nõ detulit
appellationi proprie:ſed aliquid innouauit in preiudicium
aduerſarii.Secundus caſus, qñ non detulit appellationi ad-
uerſarii.tunc enim ſua appellatio tollitur. an tollatur indi
ſtincte,& an poſſit reduci ad priſtinũ ſtatũ reſtituto atten-
tato.ĩ.dicã.Ex quo inferẽ,ꝙ peccans ꝯ unã legẽ,non pt̃ con
ſequi beneficiũ illius legis,qa fruſtra legis auxiliũ inuocat,
&.c.ĩ.de uſur.c.qa fruſtra.Itẽ no ex ſi.ꝙ appellatio dicitur
bñficiũ,ex quo infertur,ꝙ cl̃a,appella.remo.eſt oneroſa,&
ſic meritò reſtringẽda,facit:ĩ.e.tit.c.inquiſitioni.Quæro đ
intellectu literę,nũquid applĩo indiſtincte tollatur ꝑ inno
uationẽ factam poſt ipſam appellationem? Sol. ut dixi,hoc
c.habet duos intellectus. Primus eſt, ꝙ una appellatio hic
interceſſit,ſ. illius, q ſpoliauit aduerſariũ poſt appellatio-
nem ſuam,& iſte intellectus in ſe eſt planus, & pt̃ ſm doc.
practicari in iudicio & extra iudiciũ, quia non deferendo
appellationi ſuę iudex nec aduerſarius nõ tenetur deferre.
3 †Sed circa hunc intellectum oritur dubium, nunquid iſta
appellatio prorſus tollatur per innouationem appellan-
tis,an uero ſufficiat reſtituere attentatum,& demum ꝓſeq
ipſam appellationẽ? dom. Anto. putat, ꝙ indiſtinctè non
tollatur: ſed quod facit ſibi p̃iudicium ante reſtitutionem
attentati.Ego putarem oppoſitũ per iſtã literam, dum di-
cit puniendũ iſtũ in eo,in quo deliquit. nõ.n.eſſet pœna, ſi
ſufficeret reſtituere attentatũ, cũ ad illi⁹ reſtitutionẽ mul-
tis remediis iuris compelli poſſit. Secundò obſt. litera in
ſi.ibi;*ſe reddit beneficio appellatiõis indignũ*.ñ.n.dicit, ꝙ red-
dit ſe indignũ ꝓſecutiõe, ſed appellatione,ergo appellatio
prorſus eſt ſublata.ur̃.n. innouando receſiſſe ab appellatio-
ne,& cõtẽpſiſſe bñficiũ iuris ſibi authoritate ꝓpria ꝓuidẽ-
do,arg.in.l.fi.C.de pac.cõuẽ.ſuꝑ dot.&c.& corũ,q̃ no. gl.
in.c.

ZACHARIAS.
a Cõpenſatio. Adde iſtũ ĩ c. dilecti filij, circa fi. ſ̃.de excep.& ĩ c.olim, uer.hoc dicit Spe. col.2. ſ̃. de reſcri. de quo plenè ꝑ Feli.in ꝑal.c.dilecti, ubi cõcordat do. in 5.col.uer. prouocat⁹ delinquẽs.
b Incontinẽti. De ſignificatiõe iſti⁹ dictionis,incontinẽti,mox, illico, & ſimiliũ, uide ẽt ꝑ gl. ĩ l.3.§.eũ igitur, ff. de ui & ui arma. ꝑ Bal.ĩ l.petẽs,& in l.bonæ fidei, C. de pac. & tex.in l.fi.C.de iudi. quẽ Bald.Sali. & alij no.ꝙ illud dr̃ illico fieri, qđ fit intra triduũ.ſimile in uerbo,incontinenti, qđ ẽt triduũ iportat. l. fi.C. đ erro.aduo. & diuerſimodè ſecũdũ diuerſas materias accipi debẽt. & uide ꝑ do. Alex.Imo. in l.hi qui,C. de cõue. fi. debi. li.10.ĩ add. ad Bart.gl. Bar.& do. in l.j.ff. ſi cer. pe. de natura aũt iſtius dictiõis & ſimiliũ eſt ꝓpriè iportare cãm ĩmediatam.hinc dicit gl.ſing. q̃ ſequunẽ ibi Bal. & Ang.in authẽ.de ſce. nup. in prin.ꝙ qñ lex ĩ ponit pęnã ꝑ iſtã dictionẽ,mox, cẽſet pęna impoſita ipſo iure, & nõ expectatur ſnĩa.uide do.Abb. & qđ ibi dixi ĩ c.j.in uer.& no.hãc gl.C.đmu. pet.Aeneas Falco. Adde de prędictis dictionibus Alex. cõſ.77.3.li. Cald. cõſ.5.de uer.ſign.
ANT. FRAN. De dictione, incõtinẽti,& ſimilib⁹, de qbus hic fit mẽtio,uide Spe.ĩ tit. de appel.ĩ §.6. circa prin. & Bal.ĩ l. 2.C. de edict.diui Adri. tol. ubi dicit,ꝙ aliqñ ponit pro qnq; diebus: aliqñ pro decẽ, aliqñ pro trib⁹,ali qñ pro duob⁹ mẽſibus ſm ſubiectã materiã. Alex. ĩ l. 3.ĩ §.eũ igit,ff. de ui & ui ar. ubi dicit hoc eſſe relinquẽdũ arbitrio iudicis. & uide Bar. in l. ſi ita, ĩ §.j.ff. de noua.ĩ l.j.ff. de ſol. & Bal. ĩ l.j C. de ope.lib.ubi dicũt, ꝙ ĩtelligitur ꝑ tẽpus parũ ante, uł parũ poſt.& uide ẽt q̃ habẽtur in l.lecta,in uer.dicebam,ff.ſi cer.peta. Et adde, ꝙ intelliẽ gitur ẽt illud fieri incõtinenti añ quã partes diuertãt ad actus extraneos.l. qđ ait lex. §. ꝙ ait lex,ff. de adult.l. cum antiquitas, & ibi per Bal. C. de teſta.& dicebat Bal.ĩ l. petẽs, in antepe. col. C.de pac.ꝙ ille actus dr̃ factus icõtinẽti, qñ fit eodẽ loco & corã eiſdẽ teſtibus;qđ ẽt uoluit ipſe Bal. in l. pen. in §. mulier, circa fin.ff.ſol.matri. & uide omnino Ang.in l.ſi uẽtri, in §.ſi.ff.đ priuil.credi.& Ro.in l.j.§. j.ff. de uerb. obliga. ubi dñt,ꝙ pactũ de retrouendẽdo dr̃ eſſe appoſitũ incontinenti, ꝓut arbitrabitur iudex; qđ eſt not. ad materiã.c. illo uos, de pigno. & c. ad noſtram, de emp.& uendi.
SEBA. SAPI.
c Boni iudicis. uide latè ꝑ Alex. in l.j.§. qui p̃ſens, ff. de uerb.obliga.& quot modis ſumatur dictio,incõtinenti, tradit Feli. in c.prętera,col. pen.uerſ.in gl.fin. ĩ ſi. ſ̃. de teſt.cog. poſt Abb. ibi col. ult.ubi dicit, ꝙ relinquiẽ arbitrio iudicis, ut hic.

in c.non ſolũ,eo.ti.li.6.melius facit tex.ĩ
ſimili in c.eũ q, de do.& ꝯtu.lib.6. Secũ
dus intellectus principalis eſt, ꝙ hic in-
6 terceſſerũt duę appellationes.Primò ap-
pellauit reus, & poſtmodũ actor eũ ſpo-
liauit;& tunc expone literam,ibi: *poſt ap
pellationem legitimè interpoſitam*, ſ. ꝑ ipſum
reũ ſpoliatũ. pro hoc facit,qa nõ eſt ueri
ſimile, ꝙ reus narrãs appellationem ad-
uerſarii dixiſſet eam legitimè interpoſi-
tã.Iſte intellectus habet multas difficul-
7 tates.nam dicit Inno. & poſt eum Hoſt.
ꝙ in iudicio practicari non põt:ſed pro-
cedit in appellatione extraiudiciali. do.
An. dixit ſe non uidere cauſam reſtrin-
gẽdi hoc ad extraiudicialia tm̃; vñ pra-
cticari poterit ẽt in iudicio.Sed aduerte,
quia difficile eſt nunc perſcrutari,utrum
appellatio iſtius ĩnouãtis indiſtinctè tol
laẽ tam in eadẽ, q̃ in alia cã. do. Ant. di-
cit, ꝙ ſi iſte ſpoliatus deducit attẽtatũ ꝑ
uiã exceptionis, tunc excludit aduerſariũ
ab omni appellatione tam in eadem cã,
q̃ in alia, quemadmodum exceptio ſpo-
liationis obſtat agenti in quacũq; cã, in
c.fi.de ord.cog. Ita & hæc exceptio atten
tati poſt appellationem: ſed ſi attentatũ
8 nõ deduciẽ ꝑ uiã exceptionis, ſed ꝑ uiam
agendi,ut ille puniaẽ ꝑꝑ illã nouitatem;
tunc tenet, ꝙ tollaẽ prima appellatio ẽt
b legitima in eadẽ cã:ſecus in alia cã. Hoc
ul.ſentit Io. An.ſuper gl.ſi. Iſte intellect⁹
mihi nõ placet, quia delictũ unius partis
c non debet p̃ſtare impunitatẽ delicto al-
terius partis. nam ſm hũc intelĩm ſeque
reẽ, ꝙ iudex uel pars poſſet me grauare ĩ
alio articulo,& eſſet mihi p̃cluſa uia ap-
pellãdi, & ſic multa ſcandala orirenẽ; qđ
non eſt dicendũ, arg.l.æquiſſimum,ff.de
4 uſuf. †Ad hoc qđ no.Spec.in tit.de accu.
§.1.uer.quid ſi te uocaui.ubi dicit,ꝙ ſi di
xi tibi conuitiũ:& tu mihi; nõ fit cõpẽſa-
a tio: [a] ſed quilibet de iniuria ſibi illata a-
gere põt. Idẽ Inn.in c.intelleximus.ĩ.de
adulte.ubi plenè ꝑ eum.placet ergo mihi
intellectus Spe.eo.ti.§.ſi.uer.itẽ ꝙ appel
lãs. ubi dicit, ꝙ iſtud c. & c.conſtitutis.ſ̃.
eo.& c.bonę,de elect.cũ ſi.habẽt locũ,qñ
ſecũda appellatio uenit ad defendẽdũ at-
tentatũ poſt appellationẽ aduerſarii; ut
puta,ſpoliaui te poſt appellationẽ tuã,&
interpono appellationẽ, ne aliquid inno
ueẽ; certè non obſtãte hac appellatione
põt iudex procedere ꝯ iſtũ ſuꝑ huiuſmo-
di ĩnouato. Procedunt ergo iſta iura, qñ
iſtæ duæ appellationes reflectunẽ circa
idẽ: ſecus, ſi circa diuerſa. tunc.n.puniaẽ
iſte, inquãtũ nõ detulit appellationi ad-
uerſarii: & ſua appellatio aliàs legitima
5 admittaẽ. †Ad hoc facit dictũ Inn.in c.in
telleximus,de adult.ubi dicit, ꝙ illa regu
la,fruſtra legis auxiliũ inuocat,&c.habet
locũ,qñ circa idẽ in legẽ cõmiſit, d.c. in-
telleximus. Et ꝓ hoc intellectu ego alle-
go textũ apertũ & notabilẽ.ĩ.c. in c.dile
ctus.ubi ꝓbaẽ,ꝙ licet decanus nõ detuliſ
ſet appellationi epi,licet legitimæ:eps tñ
debuit deferre appellationi decani ſuper
alio articulo interpoſitę; adeo, ꝙ excõi-
catio lata poſt appellationẽ decani ꝑ epi
ſcopum non tenuit; qđ ibi dicam latius.

Additio. Sic diſtinguimus† in ſimi
li, qñ concurrunt duæ o-
bligationes, ut ſi una obligatio reſpecti-
uaẽ ad aliam, uno non ſeruãte,alius ſer-
uare nõ teneẽ: ſecus,ubi obligationes eſ-
ſent prorſus ſeparatæ,ut plenè no. in c.cõ
ſtitutus.ĩ. de pœnis, & in c. ꝑuenit, de iu-
reiur.ꝑ Cy.in l.cũ ꝓponas,C.de pact. &
7 l.2.C.q̃ ſit lon.cõſue. †Nec placet illa ſi-
militudo.d.An.ut exceptio attentati ex-
cludat appellãtẽ in omni cã,ſicut exclu-
dit exceptio ſpoliationis: qm̃ exceptio
ſpoliationis nõ obſtat ꝓſequenti appel
lationẽ:qa potius iſte dr̃ ſe defendere, q̃
agere,ut expreſſè tenet Inn.ĩ c.2. đ ord.
cog. ꝑalle. ꝓ hoc,qa ꝓſequẽs appellatio
nẽ nõ excludiẽ ꝑ exceptionẽ excõicatio-
nis,qđ plus eſt,ut in c.cũ inter,& in c.ſi.đ
exce. niſi eſſet appellatio merè extraiudi
cialis,iuxta no.ꝑ Io.And.in c.pia,de ex-
cep.li.6. qa talis appellatio eſt ad cãm ꝓ
uocatio: ſed ſecus, ubi appellatio nõ eſt
talis:qa tũc eſt defenſio aduerſus ſtimu-
lũ ſnĩę,uel grauaminis illati;& ꝑ hoc ha-
8 bes clarè intelĩm huius c. † Gl.in uer.in
cõtinẽti,ibi:põt cõmitti arbitrio iudicis.
No. bñ hoc dictũ ꝓ ſignificatu iſtius di-
b ctionis,icõtinẽti,[b] & aliarũ ſiñiũ,ut mox,
illico, &c. ubi.n.nõ hñt certã determina
tionẽ a iure, recipiũt interuallũ ſm arbi
c triũ boni iudicis;[c] facit c.de cauſis,de of-
fi.deleg.tenet Bar.ĩ l.1.ff.de uer.obl.uide
gl.ĩ c.qa ꝑꝑ, ſ̃.de elec.& 20.q.2.c.ſi ĩ qua
libet. Sed quo ad caſum nr̃m gl. recedit
ab opi. Ala. dicẽtis idẽ eſſe,ſi incõtinẽti
hæc exceptio nõ ꝓbeẽ:qa nulla rõ urget
arctãdi facultatẽ ꝓbãdi.Hoſt.dicit,ꝙ in
tra 15.dies hoc habebit ꝓbare, arg.c.fre
quẽs,de reſt.ſpo.li.6. ubi daẽ termin⁹ 15.
dierũ ad probãdũ exceptionẽ ſpoliatio-
nis.Hoc nõ placet Io. An. qa ibi excipiẽ
de ſpoliatione & ĩ uim dilatoriæ. hic aũt
agiẽ ſuꝑ ipſo attẽtato;& ſic ſum⁹ extra ca
ſũ illi⁹.c.vr̃ ergo approbare opi.gl.D.An
to.diſtinguit, ꝙ ſi attẽtatũ deduciẽ dila-
toriè ad effectũ repellẽdi appellãtẽ, niſi
pri⁹ reſtituaẽ attẽtatũ; tũc ꝓcedit opi.Ho
ſti. Si uerò deduciẽ ꝑemptoriè,ut priueẽ
iſte bñficio appellãdi,tũc ꝓcedat opi.gl.
putat tñ ipſe,ꝙ nũq̃ ex toto tolliẽ appel-
latio,ut ſ̃.dixi.Mihi placet opi.gl.ꝙ(ut ſ̃.
dixi)ſemꝑ tolliẽ hęc applĩo.Et ad tex.dũ
dicit, *incontinenti,&c* dic ꝙ narrat factũ:
qa aduerſari⁹ ſic dicebat: nõ aũt ponit iu-
ris miniſteriũ. In gl.ſi.ibi: qđ ſemel pu-
nitus eſt,Io. And.hic poſt doct.antiquos
dicit,ꝙ ꝑ iura,q̃ hic allegaẽ in gl.punieẽ
tm̃ in una appellatione in eadẽ cã; unde
ſi ſecũdò grauatur in eadem cã, poterit
appellare:ſed dic clarius,ut ſ̃.dixi.

SVMMARIVM.

1 *Executor non recuſatur,nec ab eo appellatur, niſi modum exceſſerit in exequendo.*
2 *A iudice ſuſpecto non poteſt recedi per appellationem, niſi cũ nõ acceptauerit recuſationem, quã fecit de eo.*

3 Clauſula, appella. remo. non excludit, quin iudex poſ-
ſit remoueri ex legitima cauſa.
4 Cardinalis ſi fuit deputatus iudex, nõ põt recuſari.
5 Papa mãdãs aliq̃ ſnĩam ferri, an cẽſeatur ipſe ferre?
6 Executor an & quando poſſit recuſari.
7 Executor deputatus per papam in beneficialibus, an
& quo caſu poſſit recuſari.
8 Excep. ſpoliationis an retractet executionẽ ſentẽtiæ?
9 Spoliatus non poteſt cum effectu ad iudicium uocari,
niſi primò reſtituatur.
Exceptio ſpoliationis obſtat petenti, uel imploranti
officium iudicis contra tertium.
Excõicatus non poteſt petere executionem ſententiæ,
& ſi petat, obſtat ſibi exceptio ſpoliationis.
10 Exceptio nullitatis, quæ incontinenti poteſt probari,
obſtat executioni ſententiæ.

SEB. SAPIAe

a De dæmone. Vide ad hoc multa cõgeſta ꝑ Deci. in c. nouit, in 1. col. ĩ 1. not. ſ. de iudi.

b Declaratoria. De hoc eſt tex. opti. & ibi glo. ordinaria in §. fi. ĩ auth. ḋ fi. ante. do. inſtr. na. quã alle. Bal. in l. nõ dubiũ, ubi ẽt de hoc eſt tex. no. C. de legi. unde dicit Io. An. in c. fi. ḋ uer. ſig. in 6. in nouel. ꝙ declaratio ſe hẽt in plus, q̃ cõſtitutio: q̃a declaratio reſpicit p̃terita & futura: conſtitutio ſolũ futura. adde Bal. in l. leges & conſtitutiones, in 1. & ult. col. C. de leg. Bar. plene alle. multos tex. ad hoc in l. q̃ẽs populi, ff. de iuſti. & iure 2. q. 5. q. prin. 2. col. illi⁹ 2. q̃õ.

c Colligit. Sequit do. Phi. de Peru. hic remittẽdo ſe de hoc articulo ad not. ꝑ ipſum in c. poſtremò, ſ. eo.

SEB. SAPIA.

d Sed nũquid. De hac mã uide Feli. in c. de cætero, ſ. de re iud. & in c. fi. ſ. ḋ p̃ſump. & in c. qḋ ad cõſultatiõnẽ, col. 13. ſ. de re iud. ubi tangit q̃ñ ab executore poſſit appellari.

e Moueor. Et idem tenet Inn. hoc intelligẽs uerũ, q̃ñ ſpoliatio interuenit poſt ſentẽtiã: q̃a ſecus, ſi añ, cum ſit exceptio dilatoria. uñ imputat̃ ſpoliato, ſi eã non oppoſuit añ litẽ cõteſt. & idẽ etiã tenet hic do. Phil. de Peru.

CAP. XLIII.

1 NOuit ille qui. † Habet duos in-
tellectus, ſcḋm primũ hoc inten-
dit. Merus executor nõ recuſa-
tur, nec ab eo appellatur, niſi modũ exce
dat, maximè ſi eſt dat⁹ cũ clauſula, appel
la. remo. h. d. ſcḋm aliũ ĩtellc̃m hoc intẽdit.
A iudice ſuſpecto ñ recedit̃ ꝑ applõnẽ,
niſi modũ excedat. Secũda pars, ibi: de ſu
ſpitionis. Pro intellectu præmitte, ꝙ ꝑꝑ di
ſcordiã olim uertentẽ inter regẽ Frãciæ
& regẽ Angliç papa mãdauit cuidã lega
to, q̃ erat ĩ partibus Frãciç, ut totã terrã
regis ſupponeret interdicto. ɔ̄ interdictũ
poſtea promulgatũ rex Frãciæ allegabat
tria. Primò ꝙ ille legat⁹ t̃pe publicatiõis
erat ex̃ legationẽ ſuã. ad hoc r̃ñdet̃ ĩ c. no
uit, de offic. dele. Secũdò opponebat, ꝙ is
ab ipſo legato appellauerat. Tertiò ꝙ ip-
ſũ habebat ſuſpectũ. ad iſta duo r̃ñdetur
hic. No. pricipiũ, ex quo habes, deo nihil
a eſſe occultũ. q̃d de dęmone: [a] uide de nã
dęmonũ pulchrũ tex. Ang. 26. q. 4. c. ſciẽ-
dũ. Secũdò not. differentiã eẽ ĩter edere,
publicare, & dictare, ſeu exequi. Nã pro-
priè ille dr̃ edere cõſtitutionẽ, uł ſnĩam,
q̃ fuit author. Publicare dr̃ ille, qui publi
cat ſnĩam ab alio editã; & ſic nota, ꝙ iſte,
q̃ publicat ſeu declarat, nõ dr̃ aliquid no
ui facere; ad hoc. l. heredes palã, ff. de te-
ſta. hinc dr̃, ꝙ cõſtitutio antiqui iuris de
b claratoria [b] extẽdit̃ ad p̃terita, ut not. in
c. cũ tu, de uſur. & plenè in c. fi. de conſti.
Dictare dr̃ ille, q̃ dictat diſpoſitionẽ po-
nẽdo uerba cõformia & aperta: nõ tñ eſt
author diſpoſitiõis, ut ĩ l. dictãtibus, C.
de teſta. Executor eſt ille q̃ purè exequit̃
factũ ab alio geſtũ, l. executorẽ, C. de exe.
rei iudi. & hoc no. ꝑꝑ ſtatuta faciẽtia mẽ
2 tionẽ de his uocabulis. † No. ult. ꝙ à iu-
dice ſuſpecto nõ põt recedi ꝑ applõnẽ.
Rõ, q̃a immediata cã appellandi eſt ipſũ
grauamen, ut in c. ut debitus. ſ. e. ſed is, q̃
eſt mihi ſuſpectus, me non grauat: debeo
ergo eũ recuſare; & ſi recuſationẽ nõ ac-
ceptauerit, tũc poſſũ ab eo appellare: q̃m̃
grauat me in non recipiẽdo recuſationẽ
legitimã; ꝓbat̃ in c. ſuper q̃õnũ, in fi. ſ. de
3 off. deleg. Itẽ no. ſubtilr̃, † ꝙ iudex datus
cũ cl̃a, app. re. p̃t ex legitima cã recuſari;
cõcor. c. poſtremò, & qḋ ibi dixi. ſ. eo. &
pleni⁹. tetigi ĩ c. ſuꝑ eo, 2. ſ. e. & uide bo.
4 gl. in c. ſi ãt. §. ſi q̃s ĩ quacũq; 2. q. 7. † Vlti.

doc. colligũt ar. ꝙ cardinalis deputatus iudex nõ p̃t recuſa
c ri: ſed ñ uideo, quõ hoc colligat̃ ex tex. imò poti⁹ colligit̃ [c]
ɔ̄riũ, dũ dicit, ꝙ ſi iſte fuit ſuſpect⁹, nõ debebat ab eo recedi
5 applõnis uia. † In gl. 1. in fi. Hoſt. dicit, ꝙ cardinalis legatus
ſnĩam ꝓmulgauit ex mãdato papç, ut in c. nouit, de off. leg.
papa dr̃ hoc edidiſſe ex quadã iuris ĩterpretatione: q̃a ipſe
vr̃ facere, ex quo mãdauit hoc faciẽdũ; tex. bo. ĩ c. mulieres, ḋ
ſen. exc. Io. An. dicit ĩ hoc nõ ĩſtãdũ: q̃a papa edidit, ut hic
dr̃. Et ad c. nouit, p̃alleg. r̃ñdet, ꝙ illa ſũt uerba regis, nõ pa-
pæ. Sed ĩ ɔ̄riũ alle. c. 1. ḋ poſtu. p̃la. ubi eadẽ mã ponit̃, & pa
pa vr̃ aſſerere cardinalẽ ſnĩam ꝓmulgaſſe. Põt dici, ꝙ ẽt o-
pi. Hoſt. eſt ĩ ſe uera. nã reſpectu applõnis, uel recuſatiõis
ñ dr̃ q̃s facere, ſi exeq̃t̃ mãdatũ ſuꝑioris; uide tex. cũ gl. ĩ c.
cũ aliq̃b⁹, de reſcri. li. 6. no. Inn. ĩ c. ex ꝑte, el 1. ſ. ḋ uer. ſig. In
gl. fi. ĩ fi. Ex iſta gl. colligũt̃ iſti duo ĩtellect⁹, de q̃b⁹ p̃miſi. Pri
m⁹ eſt, ꝙ iſte legat⁹ tãq̃ mer⁹ executor ñ p̃t recuſari; ſicut nec
ab eo poterat appellari. hũc ĩtellc̃m no. & facit ꝓ eo tex. ĩ fi.
dũ põderat, ꝙ ñ ꝓprio motu ꝓceſſit iſte legat⁹, ſed p̃cepto
ap̃lico. Scḋs ĩtellc̃s eſt, ꝙ rex Frãciç ñ fuit audit⁹ ꝑꝑ ineptũ
modũ ꝓcedẽdi: q̃a ſi hẽbat legatũ ſuſpectũ, ñ debebat illico
appellare ſed recuſationẽ corã eo ꝓponere, & eã ñ admiſ-
ſa appellare; ꝓ hoc facit tex. ibi. propter appellationem interpo-
ſitã &c. quaſi dicat, ꝙ applõ hic ñ fuit legitima. Sed prim⁹
6 ĩtellc̃s magis vr̃ cõuenire huic lr̃ę ꝑꝑ finẽ. c. † Sed nũq̃d hoc
d ſit verũ ĩdiſtinctè, ut executor nõ poſſit recuſari, diſtingue,
ꝙ aut eſt executor mixtus, id eſt hñs iuriſdictionẽ; & tũc re
cuſari p̃t, cũ poſſit grauare; & ſic p̃t ĩtelligi c. ſuꝑ q̃õnũ. §. cũ
aũt, de offi. deleg. ſcḋm unũ ĩtellc̃m. Aut eſt executor mer⁹, nul
lã. ſ. hñs ĩ actu iuriſdictionẽ: & tũc aut eſt deputat⁹ ad certũ
articulũ; ita, ꝙ nõ p̃t excedere, q̃n notoriè cõſtet; & nõ põt
recuſari; & ſic ĩtellige iſtũ tex. ad hoc qḋ not. Inn. ĩ c. ex par
te, el 1. ſ. de uer. ſig. ubi dicit iudicẽ poſſe ulciſci notoriã in
iuriã ſibi illatã: q̃a poti⁹ eſt executor iuris, q̃ iudex. Aut eſt,
executor dat⁹, & deputat⁹ ad certũ actũ, ĩ quo p̃t occultè gra
uare ꝑtẽ; puta ut recipiat dicta teſtiũ: uel ut audiat aliq̃d &
referat; & p̃t recuſari: q̃a poſſet grauare ꝑtẽ occultè ĩ iferẽ
do, ut no. Io. An. poſt Hoſt. ĩ c. paſtoralis. §. p̃terea, ḋ off. de-
leg. In caſu. n. nr̃o. ñ poterat legat⁹ grauare ꝑtẽ, q̃ñ notoriè
cõſtaret, ꝙ haberet certũ mãdatũ & limitatũ, nec haberet ꝓ
cedere iudicialiter: ſed tm̃ ſubiicere terrã regis interdicto;
7 meritò recuſari ñ poterat, arg. opti. ĩ c. ꝓpoſuit, ſ. e. † Hęc fa
ciũt ad q̃õnẽ quotidianã, nũq̃d executor deputat⁹ ꝑ papã ĩ
bñficialib⁹ poſſit tãq̃ ſuſpectus recuſari ab alia ꝑte? Arch. 2.
q. 6. c. ei q̃ appellat. §. ſũt ẽt quorũ, uer. ab executiõe, tenet ꝙ
nõ. Do. Ant. diſtĩguit, ꝙ aut aſſũpſit ꝑtes iudicis; & p̃t recu
ſari. nec credo ɔ̄riũ ſẽſiſſe Arch. ad hoc qḋ no. ĩ d. §. p̃terea.
Aut fuit deputat⁹ ad dãdã poſſeſſionẽ bñficii; & tũc nõ p̃t re
cuſari ſcḋm eũ: ſecus, ſi ad aliũ articu ũ. Aduerte, ꝙ ex uerbis
iſtis ñ hẽres aliq̃ ꝑfectã doctrinã; iõ dic pleni⁹, ut ſ. dixi. nec
vr̃ verũ ĩdiſtinctè, ꝙ ſi deputat̃ ad dãdã poſſeſſionẽ, ꝙ non
poſſit recuſari: q̃a nõ p̃t executor poſſeſſionẽ dare aduerſa
rio, poſſeſſore nõ citato, ut no. idẽ Inn. ĩ c. cũ olim, de priui
leg. & ĩ c. 1. de ɔceſ. p̃b. li. 6. facit c. licet ep̃s, de p̃b. eo. li. & l.
fi. C. ſi ꝑ uim uel alio mõ. cũ ergo poſſit grauare circa exce-
ptiones ꝓponẽdas ꝑ poſſeſſorẽ, meritò poterit tãq̃ ſuſpe-
ct⁹ recuſari. Cõclude ergo (ut p̃dixi) ꝙ q̃ñ deputat̃ ad certũ
miniſteriũ, ĩ quo nõ p̃t grauare, q̃n clarè ɔſtet; tũc nõ pote-
9 rit recuſari: aliàs ſec⁹. † Scias ultimò, ꝙ Inn. ual de ĩpertinẽ
ter tractauit hic, an ꝑ exceptionẽ ſpoliationis debeat retra
ctari executio ſnĩç; & dicit ſe credere ꝙ nõ. ſed Hoſti. dicit
hãc exceptionẽ obſtare ĩ ſpoliato, q̃ ñ eſt ſoluẽdo, ꝑ c. oli,
2. de reſti. ſpo. ſed Io. And. dicit illud ꝓuenire ex inopia, q̃
ſufficit ſine ſpoliatiõe: ſed tu uide qḋ dixi ĩ d. c. olim. 2. ſed
quo ad caſũ nr̃m credo exceptionẽ ſpoliationis factæ a pe-
9 tẽte executionẽ obſtare. † Moueor [e] priò, q̃a ſpoliat⁹ nõ põt
e ad iudiciũ cũ effectu uocari obſtãte ſpoliationis exceptiõe,
niſi plenè prius reſtituat̃, ut in c. nullus. 2. q. 2. & 3. q. 1. c. 2.
Secundò facit dictũ Inno. in c. 2. de ordi. cog. vbi dicit, ꝙ ɔ̄
petentem

petentem ſeu implorãtẽ iudicis offm̃ ɔ̄ tertium obſtat ſpo
liationis exceptio. Tertio facit, ꝙ ſicut excõicationis exce-
p̃tio obſtat petenti executionem ſententiæ, ut in c. pia, de
except. li. 6. ita dẽt obſtare exceptio ſpoliationis, cũ hæc ex
10 ceptio ſit multũ fauorabilis, ut in. c. fi. de ordi. cog. † Quartò
adduco theoricam Ioã. de Lig. in cle. 1. de re iudi. in illa. q.
an exceptio nullitatis obſtet petenti executionem, & con-
cludit ꝙ aut in continenti p̃t probari, & differtur executio
ad hoc. l. iudicati, C. ſi ex fal. inſtru. Aut nõ p̃t incontinenti
probari, ſed exigit lõgiorẽ tractatũ ad ſuam liquidationẽ
q̃ exigat ſummaria cognitio executionis, & tũc nõ obſtat;
ad hoc qḋ in ſimili hr̃ in. l. fi. C. de ordi. cog. ſed hodie eſt
prouiſum, ut intra breue t̃ps, ſ. intra quindecim dies dẽat
ꝓbari ſpoliationis exceptio, ut in c. frequẽs, ḋ reſt. ſpo. li. 6.
ergo fortius dẽt in caſu noſtro in odiũ ſpoliationis & in fa
uorẽ ſpoliati admitti hæc excep. ar. cle. 1. ḋ cã. poſ. & ꝓpr.

SVMMARIVM.

1 Terminus datus ad proſequendam appellationem, quæ per iudicem fuit admiſ
ſa uel à parte recepta, obtinet uim peremptorij, adeo, ut etiam in appellatũ
uel appellãtẽ abſentẽ procedatur, ac ſi eſſet perẽptorie citatus, & nu. 6. & 9.
2 Contumacia procuratoris ante litem conteſtatam nocet domino, quia ipſe de
bet reficere expenſas. poſt litem uero conteſtatam nocet ipſi.
Procurator debet citari poſt litem conteſtatam, & non dominus.
3 Poſitionibus iuris ſcripti non eſt reſpondendum, ſecus iuris non ſcripti, ut
eſt conſuetudo.
4 Contumax uel in citatione hominis, uel in citatione iuris poteſt ſe excuſare
ex aliqua legitima cauſa.
5 Lis, iſtud nomen, quando ponitur in aliqua diſpoſitione, poteſt uerificari non
ſolum in contentione iudiciali, ſed etiam extraiudiciali.
7 Citari debet pars etiam, ubi uertitur quæſtio iuris.
8 Facilis probatio dicitur illa, quæ fit per inſtrumentum, uel teſtes præſentes,
uel confeſſionem partis.
9 Appellatus debet citari corã iudice, ad quem ſi appellatio non fuit admiſſa à
iudice à quo, uel approbata à parte, alias ſecus, & nu. 1. & 6. intellige quòd
non debet citari quando fuit approbata, à parte ſecus ſi fuit admiſſa a iudice
& nume. 12.
10 Appellatio ſi eſt deſerta tam per appellatum, quam per appellantem, iudex ad
quem, non poteſt amplius ſe impedire, ſecus, ſi per appellantem tantum appel
lato uolente proſequi.
Renuntiari non poteſt, quin ſententia tranſeat in rem iudicatam.
11 Appellatus ſi impetrauit literas in termino, & uelit appellationem proſequi,
poteſt etiam appellans dicere, ego uolo proſequi, niſi appellatus uellit renuntia
re illis literis, & appellationem non proſequi.
13 Terminus datus à iudice ad appellationẽ proſequendam habet uim peremptó-
rij neutro proſequente appellationem, quia deſerta poterit iudex procedere ẽt
ſine citatione.
14 Appellatio ſi præceſſit ſententiam etiam excõicationis, ſi poſtea deſeratur, non
confirmat ipſam ſententiam, ſecus, ſi appellatio ſequatur ſententiam.
15 Snĩa cenſuræ ꝑ appellationem non ſuſpenditur, ſed ſnĩa depoſitionis ſic.
16 Appellatio ſuſpendit ſnĩam ſuſpenſionis, quando eſt lata in pœnã alicuius.
17 Iudex tenetur in ſindicatu de peritia, ẽt ſi pars appellauerit & deſeruerit.
18 Terminus hominis ſuccedit loco termini iuris, non autem computatur in ter-
mino iuris.
19 Iudex appellationis an pronuntiabit ſuper expenſis, & quando?
20 Appellatio ſi malitioſè non admittatur uel approbetur a iudice, uel parte, nihilo
minus habet uigorem ſuum, tamen oportet, quod appellatus citetur.
21 Terminus anni datus à iure ad proſequendam appellationem non eſt perem
ptorius, licet appellatio approbetur à parte.
22 Iudex, à quo præfigendo terminum ad appellationem proſequendam non cenſẽ
tur per hoc deferre appellationi.
23 Iudex appellationis poteſt condemnare in expenſis factis non ſolum in ſecun-
do iudicio, ſed in primo. item poteſt reuocare condemnationem expenſarum
factam a primo iudice, addere, & detrahere ſententia prima.
24 Iudex poteſt ex ſuo officio condemnare partem in expenſis factis non ſolũ poſt
ſed etiam ante litem conteſtatam.
25 Cõdẽnatio expenſarũ ẽt reſpũ unius articuli p̃t reſeruari in fine cãæ & n. 26.
A condemnatione expenſarũ non poteſt appellari, quando pars non appella-
uit ab illa pronuntiatione ſuper qua uel ob quam fit talis condemnatio expen
ſarum, niſi iudex excederet modum in taxando.
26 Condemnatio expenſarum poſt diffinitiuã non poſt fieri niſi per totam illam
diem, ſed poſt interlocutoriam poteſt reſeruari uſque ad finem cauſæ.

CAP. XLIIII.

1 SAEpe contingit. † Si appellatio recipi
tur à iudice, uel ap-
probat̃ à parte, terminus ad eã ꝓſequẽdã p̃fixus
obtinet uicẽ perẽptorii, ut in abſentem procedat̃
ac ſi peremptorie fuiſſet citatus, nec talis
terminus p̃ueniri poterit ab aliqua par-
tiũ. h. d. Diuidit̃. Primo ponit conſtõnis
cãm. Scḋò ſtatuit, ibi: præſenti. in qua ſex
facit. Primo ſtatuit, ut appellatione rece
pta terminus hẽat uicẽ perẽptorii. Scḋò
ibi: quod ſi forſitan, q̃d ſi ĩterpoſita prouo
catio nõ fuerit recepta. Tertio, ibi: ſaluis:
ſaluat q̃õnes diſponẽtes ſuꝑ d̃ſertiõe ap
plõnis. Quarto ibi: quicquid, declarat pri
mũ dictũ h⁹ cõſtõnis. Quinto, ibi: ſi quis,
punit p̃ueniẽtẽ terminũ hoĩs. Sexto, ibi:
hoc ãt, conſtõnẽ determinat. Caſus liter.
Aliqui appellant ad ſedẽ apoſtolicã: ſed
ꝑꝑ defectũ alterius partis nõ ꝓſequẽtis
appellationẽ interpoſitã nec ꝑ ſe, nec ꝑ
aliũ, ut forte ex malitia ꝓcuratoris mã-
datũ occultantis, lites q̃ de facili p̃nt ter
minari remaneãt indeciſę, quia ſi ſit q̃õ
iuris, illa poſſit citius experiri, cũ ꝓbatio
nes ibi nõ ſunt neceſſarię. & ſi eſſet q̃õ fa
cti de leui poſſit ꝑtibus p̃ſentibus cõpro
bari. vñ, licet ſuꝑ hoc olim ſtatutũ fuerit
in Lateran. cõcilio, ut in quocũq; nego-
tio quis appellauerit, & ille q̃ appellatus
fuit uenit, appellante minimè cõparente
appellãs debet appellato cõdẽnari in ex
penſis; ſed q̃a ꝑꝑ hoc lites nihilominus ꝓ
rogabant̃, ſtatuit Inn. 3. ut ſi hmõi applõ
uł à iudice recepta uel à ꝑte fuerit appro
bata, iudex terminũ ſtatuat appellãti, ita
ut ſi intra terminũ applõnẽ nõ fuerit ꝓ
ſecutus, eo lapſo perẽptorii edicti uires
obtineat terminus aſſignatus, ut ex tunc
in abſentẽ perinde procedatur, ac ſi pe-
rẽptoriè uocat⁹ fuiſſet ad iudicium. ꝙ ſi
applõ ĩterpoſita, malitioſe, recepta, uel
approbata non fuerit, nihilominus uigo
rem ſuũ obtineat, cùm apparuerit legiti
mè prouocatum, ſaluis conſtitutionibus
ꝓmulgatis de appellatiõib⁹ poſt ſnĩam:
q̃a tũc illis nõ proſequẽtibus appellatio
nes ſuas poſt terminũ appellationi proſe
quẽdę p̃fixũ rata manet ſnĩa, quæ fuit ap
pellatione ſuſpenſa. ueruntñ q̃cq̃d poſſit
proponi ɔ̄ citationẽ perẽptoriã ab abſen
te ad ſui defenſionẽ, & illud idẽ ꝓponi
poſſit aduerſus huiuſmodi appellatio-
nem. in fine dicit ſi quis pręuenerit ter
minum appellationis, & ueritate taci-
ta literas impetrauerit, careat impetra-
tis, & in expenſis parti alteri condemna
2 bitur. Ber. † Nota primo ibi. ex malitia
reſponſalis &c quia ſi citatur dominus, &
ipſe mittit procuratorem, qui non com-
pareat ſeu occultat mandatum, con-
demnabitur dominus in expenſis tan-
quam contumax; ſecus dic, ſi procurator
fuiſſet contumax poſt litis conteſtatio-
nem, quia tunc ipſe cõdemnabitur, ut in
leg. unica, ff. ſi quis ius dicen. nõ obtẽ. §.
procurator, & hoc intellige, ſi fuit citat⁹
procurator; q̃ fuit litẽ conteſtatus, ſecus,
ſi fuit citatus dominus, quia tunc nemo
erit condemnandus, q̃a debuit citari pro
curator, q̃ fuerat in iudicio, de quo uide
quod not. Bar. in. l. 1. C. de ſent. & interl.
om. iud. & in. l. mutari. in fin. ff. de ꝓcu. &

a Materia Et uide omnino Bal. in auth. hodie, in. 2. colum. C. eo..
b Vnde non. Quis ſit *effectus*, ꝙ cā dicatur eſſe in curia, uide hic d. Ant. in. 12. col. uerſi. effectus aũt, & in. c. ueniens, in pen. col. de renun.
c Impetrandũ. Et intellige hoc in omni cauſa appellationis, ēt ſi cā nō ſit bñficialis. nā cauſæ bñficiales de ſui natura ſunt tractādæ in curia, ut ī cle. cām de ele. & ī. c. 1. eo. ti. de ele. li. 6. itē ītellige iſtū tex. ď ꝑte appellata ſm In. hic, qa approbatio ꝑtis appellātis ñ ſufficeret, qa dēt eſſe in facultate appellātis, ꝙ ea deuoluat ad curiā & ꝑ quæ uerba, ſeu qñ dicat iudex deferre appellatiōi, uide hic Imol. & ſing. determinationē Bald. in repe. l. edita, C. ď edē. ī penu. char. in princ. ubi dicit, ꝙ ſi iudex dicat admitto uel deferro, ſi & in q̄tū ď iure teneor & nō aliter, ꝙ tūc iudex cēſetur detuliſſe, ſicut de iure erat, uel nō erat deferēdū, ꝑ qua ďterminatione conſuluit ēt Ang. cōſ. 183. inci. ī cā accuſationis, col. 4. qď no. In aliis uero terminis de uirtute ꝓdictæ clauſulę, ſi & inquantū de iure teneor, uide ꝑ do. in. l. ſi quādo, de legat. 1.
ANT. FRAN. Si iudex admittit non admittenda etiam adiecta iſta clauſula, ſi & ī quantum, talis admiſſio nihil operatur, & hr̄ ꝓ non facta, ita Bar. in l. ſi qñ, in ſi. princ. & ibi Io. de Imol. ff. de legat. 1. & uide Bar. in. l. ambitioſa, ī uer. q̄ro qd ſi in reſormatione, ff. de decr. ab ord. faciē. & in. l. ille à quo ī. §. ſi de teſtamēto, in uerſi. q̄ro qd opeř, ff. ad Trebel. & uide Ro. in conſi. 56. & not. doc. in. c. ꝯſtitutus, de appel. & uide Bal. in. l. genealiter, in. §. ſed & iuramento, in. 1. col. de re. credi. ubi dicit, ꝙ iſta cl'a facit, ꝙ ea q̄ fuerunt admiſſa ſi & inquantum, dicantur eſſe de actis, & hr̄ in. c. ꝑſentium, de teſti. & de huiuſmodi clauſula vide Bal. in. l. 1. i ul. co. C. qūo & qñ iu. vbi dicit, ꝙ debet exponi de iure & non de facto.
d SEB. SAP. Quæſtio iuris. Vide Bar. & Moder. in. l. preſcriptione, C. ſi contra ius uel uti. publ. ubi dicit, ꝙ poſitioni iuris nō eſt reſpōdendū, qñ eſt ius ſcriptū, ſecus, ſi eſt ius conſuetudinariū, de quo uide Lanfran. de Oria, in. c. qm̄ ꝯ falſam, in uer. rñſiones, in. 2. col. ī. de proba. & do. Fran. Cur. in tract. poſitionum. in. 13. breuiloquio.
f Poſitioni iuris. Et ꝙ non debeat fieri poſitio iuris, tenet gl. in leg. ñ fateť, ff. de confeſ. imò plus ibi dicit Bar. circa ſi. illius. l. ꝙ ſi fiat poſitio iuris ꝯ ius, & aduerſarius reſpondeat cōfitendo, illa ꝯfeſſio ei nō ꝑiudicat. Itē adde omnino hic, quod ſin. dicit Ang. in. d. l. nō fatetur, in ſi. ubi dicit, ꝙ bene ꝑt fieri poſitio æquitatis ſeu iuris æq, & hoc dicit eē de mēte. l. 2. ff. de iu. & fa. igno. & eſt no. ad deducēdū in practica in mā ſpāli, uel corā arbitratorib⁹, ī qbus ſeruatur æqtas, ut fiat poſitio æquitatis ꝯ rigorē iuris ſcripti. Et ꝙ nō ſit rñdendū poſitioni iuris, tenet ēt Ang. in. l. 1. in ſi. 1. col. C. de confe. idē tenet Dñi. 19. diſt. in ſum. circa ſi. & ad hoc alle gl. in. c. 1. ī. ſi. 3. q. 6. de quo vide late in. l. ornamētorū, ff. de au. & ar. le. & Old. in cōſ. 243. & ꝑ d. Phil. de Peru. hic in. 2. co. & latè hic per do. Anto. in. 2. col. cum ſeq.
ANT. FRAN. Circa iſtā materiam poſitionum uide ꝑ Spe. in tit. de teſte, in. §. nūc uidēdū, in uerſ. ſed pone ago, & ibi ꝑ Bal. in addi. & per eundē Spec. in tit. ď poſi. i. §. 3. i uer. fiunt quoq; ubi dicit ꝙ poſſunt fieri tam ab actore, quā à reo. ſed pri⁹ dñt fieri ab actore, niſi iudex ex cā ſtatuat utrique parti terminū ad ponēdū & probādū, qď ēt uoluit Spe. in e. ti. de poſi. in. §. 3. uerſ. hoc quoq; & hr̄ ꝑ Ale. in l. ſi nō fuerit, ff. ď iureiu.
Et adde, ꝙ poſitioni iuris rſr nō eſt rñdēdum, ita Bald. in. l. 2. §. qď obſeruari, C. ď iu. calū. in. 7. colū. & not. Bar. ī. l. nō fatetur, in ſi. 1. co. ff. de confeſ. & uide gl. & Bar. ī. l. 1. ī. 2. col ad fin. C. de cōfeſ. ubi dixit, ꝙ ſi tali poſitioni rñderet, rñſio nō releuaret ponentem & uide Old. in cō. 243. & iſtud intellige uerū, qñ poſitio eēt de iure ſcripto, ſecus, ſi eſſet de iure non ſcripto, puta de conſuetudine, qa tūc tali poſitioni eſſet rñdēdū, ita Bal. in rub. C. quę ſit lōg. ꝯſue. ad ſi. & Bar. idem uoluit in. d. l. non fatetur, de confeſ. ubi ēt dixit, ꝙ poſitioni iuris municipalis, uel extrauagātis dēt reſponderi, & dēt probari, ſi negetur, ita Bar. in. l. ꝑſcriptione, C. ſi ꝯ ius uel uti. pub. in ul. col. & in. l. de quibus, ff. de legi. & quæ dicat eſſe poſitio iuris, uide Bal. in. d. §. qď obſeruari, in ult. col. & in addi. Spe. in tit. de poſi. in uer. ubi poſitio. & uide Pa. de Ca. in. l. eū quē temere, in. §. 1. ff. de iudi. & gl. in. c. 2. de cōfeſ. in. 6. & Bal. in. l. cū uirū, in. 1. no. C. de fideic. ubi dixit, ꝙ poſitiōi de ꝑſumptione iuris dēt rñderi. & uide do. de Rot. in deci. 108. in nouis. ubi dñt, ꝙ ſi fiat poſitio iuris, & illa admittatur, uel ſup illa recipiantur teſtes, ualet talis teſtium depoſitio, qď eſt not. Vide omnino hic dom. Phil. de Peru. in. 4. col. ubi. in caſu iſto tenet contra glo. & Panor.
SEB. SAPIA. Pars citari. Contrarium ſentit Bal. in. l. poſtq̄ liti, col. 3. C. de pact. & in. c. cum inter uos. ſ. de conſue. & l. imperator, col. 1. in ſi. uerſi. item poſito, ff. de ſtatu homī. Peť. de Ancha. in conſi. 162. incipien. uiſis, col. 2.

de hac mā[a] dic, ut plene no. ī. c. 1. ut lit. ñ cōt. & ꝑmiſſa uoluit Inn. hic. Scďo no. ꝙ ſi applr̃o recipiať à iudice, uel approbeť a ꝑte, tūc cā applr̃onis eſt ī curia, uñ nō[b] ſufficit tūc mittere ꝓcuratorē ad īpetrādū[c] lr̃as, ſed oportet ꝙ ſit ꝓcurator ad totā cām applr̃onis pertractādā. Tertio
7 no. ꝙ ñ delatio iudicis, uel reprobatio ꝑtis ñ īpedit uires appellatiōis, ſed tūc cā nō dr̄ in curia, & ita ītellige uerſi. *quod ſi forſitan*. & de hoc. ĩ. pleni⁹. † Itē no. ꝙ qō iuris[d] nō indiget ꝓbōne, & per hoc infertur, ꝙ poſitioni iuris[e] non eſt rñdēdū, qa quod non eſt probabile, ñ eſt punibile, ď quo uide gl. in. c. ſi. de confeſ. li. 6. ꝑ gl. & doc. in. l. 2. de iura. calū. Hoc tñ intellige, qñ ius ē ſcriptū: ſec⁹, ſi ñ eſſet ſcriptū, uel eſſet conſuetudo de quo dicēdū ut plene no. Bar. in. d. l. 2. & de mā in Spe. in tit. de poſi. §. poſtremo. uerſ. 2. Itē no. uer. *saluis* ꝙ licet poſſit ꝓcedi ꝯ appellātē nō cōparētē in terīo, nihilominus ſi appellat⁹ nō uult ꝓſeq, applr̃o eſt deſerta, & declara ut ĩ. latius diceť. † No. in uer. *quicquid*, ꝙ
4 id quod allegari ꝑt ad excuſandū cōtumaciā reſpū citationis hoīs, allegari ꝑt reſpū citationis iuris. No. in uer. *ſi quis*, ꝙ terminus ꝑfix⁹ a iudice, à quo, ad applr̃onē ꝓſequēdā īpedit ēt appellātē, ut ante lapſum terminū ꝓſeq nō poſſit. Vltimo not. ꝙ iſta cōſtō hēt locū tā in appellationibus iudicialibus, q̄ extraiudicialib. & expone literā in ſi. ibi; *in litibus*. i. in appellationibus interpoſitis extra iudiciū, & ibi, *iudiciis*, i. appellationibus interpoſitis in iudicio. Ex quo infertur, † ꝙ uerbū
5 litis uerificať ēt in cōuētione extraiudiciali, ꝓbať in. c. forus. ĩ. de uer. ſig. Et hęc no. ꝑꝑ ſtatuta facientia mētionē de litigātibus, ſeu de litibus. In gl. 1. in ſi. Idē dicit Inn. in appellato. & dic ꝙ iō fortè gl. expoſuit de appel. quia hæc conſtitutio in prin. refert ſe ad. c. reprehenſibilis, ſ. e. ubi tm̃ diſponitur de appellante, & nō comparente. Sed. dic; ꝙ ibi appellans nō cōparēs puniebatur in expēſis, quia uexauit appellatū in ueniēdo, ſed appellatus non puniebať uigore illius cōſtōnis, niſi prius fuiſſet citatus. nā appellatio ñ erat
6 in curia añ iſtā cōſtōnē. † Hodie aūt ſi appellatio recipiť a iudice, uel approbať à parte, tunc ꝯ appellatū abſentē procediť. unde effectus huius cōſtōnis hēt locū in ūtroq;. hoc apertiſſime uoluit gl. in uer. abſentē, licet gl. in uer. qui appellauerit aliud dixerit in appellato, & min⁹ bñ, ut
7 ibi diceť. † In gl. in uerſi. iuris qō, in ſi. Ex hac glo. iuncto tex. nota, ꝙ ēt ubi eſt qō iuris, debet pars citari.[f] & rō eſt, quia forte abſenti cōpetit aliqua defenſio tēdēs ad offuſcationē illius iuris, uel forte allegabat conſuetudinē in oppoſitū, uel qd ſimile. Vide in ſimili bonā glo. in. c. 1. de offi. del. li. 6. & qď dixi in c. cū ſit Romana, ſ. eo. & credo tex. ꝓcedere ēt in alio iudice inferiore citra papā, qa licet ꝑſumať oīa hr̄e in ſcrinio pectoris ſui, tñ id qď eſt iuris, nō ſubiicitur probōni facti. ſed iō tex. dicit; *apud nos, &c.* quia ſæpe ſuper intellectu alicuius iuris ſunt opi. de quibus inferior ꝑt multū dubitare, ut in c. literas, ſ. de reſti. ſpo. & in. c. capellanus de fer. Sed hęc oīa ceſſan. in principe, cū de nouo poſſit legem condere, & antiqua ſunt clariſſima apud eū. † In glo. in
8 uerſi. facti qō, in ſi. No. gl. iūcto tex. ꝓ ſtatutis diſponētibus ſuꝑ facili ꝓbōne habēda. nā facilis ē ꝓbō, quæ fit per inſtrā, uel per teſtes ꝑſentes, uel ꝑ confeſſionē partium, & uide quod not. in. c. cū ad ſe-
9 dem de reſti. ſpo. † In gl. in uer. aliqs appellauerit, ibi ſecus eſt de appellato, &c. Hæc gl. vr̄ ſentire primò, ꝙ diſpoſitio h⁹ c. nō hēt locum in appellato: & ꝙ appellatus dēt citari, ut ſentit ibi, prius citato &c. ſed ꝯriū eſt uerū, quia hęc cōſtō prouidit tam ꝯ appellantem, quā ꝯ appellatum; ut patet ibi: *in abſentem perinde procedatur*. Et hoc apertiſſime uoluit gloſſ. in uer. abſentem, & hoc idē probať in uer. *ſi quis autem*. ubi generaliter diſponit, ſed dictū gl. ꝑt ꝓcedere, ſi appellatio nō eēt recepta à iudice, nec approbata à ꝑte tūc. n. appellatus ñ teneť ire, niſi citeť. In ea. gl. ibi: *& no quod qui appellat*, hęc gl. uſq; ad ſi. pōit tenorē illi⁹. c. i. e. ti. li. 6. Sed aduerte, qa illud c. primū ſolū requirit conſenſum appellati, ut cā ſit in curia. Sed

tex. hic uř uelle, ut ſufficiat delatio iudicis: ſed cōclude ſic, qď quātū ad deuoluēdū articulū applr̃onis ſufficit delatio iudicis, uľ ꝓbatio ꝑtis ꝑ iſtū tex. q loqť alternatiuè, ſď quo ad hoc, ut appellās teneať deferre oīa munimēta cāæ, ut omiſſo articulo applr̃onis poſſit ꝓcedi in principali ñ ſufficit delatio iudicis: ſed reqriť cōſenſus appellati. Et an reqratur cōſenſus appellātis, ut ꝓcedať omiſſo artic. applr̃onis, dic ut no. ibi Io. An. poſt Inn. ubi cōcludit ꝙ ñ. De hac mā uide dños de Ro. deci. 98. alias. 209. ubi in effectu uolunt, qď ꝑmiſi, & alleg. Inn. in c. interpoſita, ĩ. e. In gl. in uer. *obti-*
10 *neat*. in ſi. Sed ꝯ hāc gl. & ꝯ tex. fortiter ſic ꝑpponiť. ſi appellās nō fuit ꝓſecutus ī terīo; ergo applr̃o fuit deſerta, ſiue ſit appellatū a diffinitiua, ſiue ab interlocutoria, ut in ca. ꝑſonas, & c. cū ſit Romana, ſ. e. ergo iudex, ad quē, nō ꝑt ampli⁹ ſe impedire, ut in dictis iurib. cuius ꝯriū innuit iſta litera. Sol. multa poſſent dici; breuiter cōcludēdo dic, ꝙ ſi appellās & appellatus nō ꝓſequunť in terīo, hēnt locū ꝯria; adeo ꝙ ſi poſt terminū uellēt ꝓſeq applr̃onē, nō min⁹ cenſebiť ſnī in trāſiuiſſe in rē iudicatā: qa ꝑtes nō ꝑñt huic trāſitui in rē iudicatā renūtiare: uide tex. in cle. ſi applr̃onē, e. tit. & ibi gl. 2. Si aūt appellās nō ꝓſequereť in terīo, appellato ꝓſequēte, tūc quo ad appellātē deſerta ē applr̃o, & appellat⁹ hēt facultatē ꝯprobādi deſertionē, uel petēdi, ut ꝓcedať ī cā applr̃onis. ut qa uult petere cōfirmationē, ſeu reformationē ſnīę & cōdēnationē expēſarū, & in hoc caſu ꝓpriè loqť tex. iſte, maximè dū refert ſe ad c. repħēſibilis, ſ. e. qď loqť de appellato ꝓſequēte. Et aduerte, qa ſi eſt appellatum ab interlocutoria, ſatis dr̄ appellatus ꝓſeq, ſi cōparuit ī termino, maximè ſi lr̃as in terīo impetrauit, qď uoluit Fe. cō. 130. de hoc dico caſum eſſe hic. Nā hic ſolū cōparuit appellatus in termino: & nihilominus dr̄, ꝙ poſt terminū ꝑt ꝓcedi ꝯ abſentē. Et idē dico. ſi fuit a diffinitiua appellatum, ex quo cōparuit in termino hoīs, ut hic. poterit. n. poſtea finire appellationē in terīo iuris nō tñ reputo utile appellato ꝓcedere & ꝓſeq appellationē. ſed meli⁹ eſt approbare deſertionē, ne exponat ſe ꝑiculo ꝯrię ſnīę, q̄ poſſet reportare in cā appellationis, & expēſas poterit cōſeq corā iudice, a quo, ut dixi in. c. repħēſibilis, *prius* allegato. † Vide no. di-
11 ctū Spe. e. ti. §. nūc uidēdū, uer. ſed pone. ubi dicit, ꝙ ſi appellatus impetrauit literas in termino, & appellās poſtea cōparēs uelit appellationē ꝓſeq, ꝑt appellatus ꝯdicere, & renūtiare literis ſuis: qa quo ad appellātē appellatio fuit deſerta: ſi tñ uellet abſolutus ꝓſeq, audieť ēt appellās, ar. l. petēdæ, C. de tēp. in inte. reſt. & eorū, q̄ dixi. ſ. e. ti. in rub. Si āt appellās cōpareret in termino, & appellatus nō, tūc caſus ē clarus poterit. n. appellās petere, ut ꝓcedať in cā appelr̃ōis ꝯ appellatū, ac ſi perēptoriè fuiſſet citatus, ut hic: ſed difficilius eſt, ſi iudex ꝓnūtiat bñ appellatū, nūqd poterit ꝓcedere in principali ſine alia citatione? de hoc dicā. ĩ. ſuꝑ gl. in uer. ac ſi perēptoriè, & uide ad mām dños de Ro. deci. 62. In gl. in uer. *ac ſi perēptoriè*, ibi: *ut ſi lis nō eſt conteſtata, &c.* Aduerte qa (ut dicit Io. An. & bñ) quo ad decidēdū articulū applr̃onis nō eſt neceſſe, an ſit lis cōteſt. uel ñ: qa ſine noua cōteſtatione ꝑt decidi articulus app. ſiue ſit appellatū ab interlocutoria, ut in c. interpoſita. ĩ. e. ſiue a diffinitiua, ut ĩ. e. c. ꝑ tuas: ſed cōſideratio gl. hēt locū ī ꝓceſſu ſuꝑ negotio principali; ut ſi iudex prius ꝓnūtiauit bñ appellatū, poſtmodū ꝯ abſentē ꝓcederet, ꝓut dr̄ in prin. gl. Sed dicit Ioā. An. & credo ꝙ bñ, nouā citationē reqri ad hoc, ut poſſit ꝓcedi ſuꝑ prin. niſi in caſu. c. 1. de ele. 6. & c. cordi, e. ti. li. 6. & tota uis qōnis depēdet ab intellectu illorū uerborū; ibi. *ac ſi perēptoriè uocatus, &c.* Nā ſi ꝑfixio termini hēt uim ꝑemptorii quo ad articulū appellationis & cām principalē tūc bñ diceret gl. Sed certè de mēte literę nō eſt niſi citare reſpectu articuli appellationis, cū tm̃ hic loquať de articulo appellatiōis. Hoc uř ēt ꝓbari in d. c. cordi, arguendo ꝑ locū a ſpāli. An aūt in caſu illius. c. reqrať citatio ſuꝑ principali, Io An. ſentit hic ꝙ nō, ſed dic. ut plenè no. ꝑ do. de Ro. deciſi. 119. & ut no. in d. c. cordi; qď hic omitto qa eſſet legere illud. c. In ea. gl. ibi. *iudex poteſt facere gratiā, &c.* No. bñ iſtā gl. ꝓ limitatiōe notabili ad c. cōſuluit, de of. dele. ꝙ iudex poſſit facere grām cōtumaci, & expectare in ſequētē diē, niſi ius ſit acqſitū ꝑti; puta qa ꝑ nō cōparitionē ī termino deſerta eſt appellatio, qď bñ notabis. In gl. in uerbo, *ſaluis*. in ſi. pondera bñ hāc glo. nā uř uelle ponere dr̄iā reſpectu deſertionis inter applr̃onē interpoſitā a diffinitiua, & ab interlocutoria: ſed ñ inſtādo in uerbis dic nullā in hoc eē dr̄iā. Nā, ſi neuter ꝓſequiť applr̃onē in terīo hoīs, ubi ꝑfixus eſt, uel in terīo iuris, ubi terminus, hoīs ñ fuit ꝑfixus; q̄libet appellatio eſt deſerta, ut ꝓbať ī c. ꝑſonas, & c. cū ſit Roma. ſ. e. ſed altero in terīo ꝓſequēte ñ eſt deſerta applr̃o ēt poſt terminū, ut ſ. dixi: ſed fortè gl. ſentit, ꝙ hæc cōſtitō ñ hēt locū in appellatiōe interpoſita a diffinitiua. do. Ant. dicit, ꝙ nō uidet cām reſtringēdi, cū tex. loquať īdiſtinctè
12 & no. bñ hoc dictū d. Ant. † Sed uiď Spe. e. ti. §. quaťr, uer. porrò; ubi lati⁹ attingit hūc articulū. Et uř tādē cōcludere, ꝙ delatio iudicis nihil opať in app. a diffinitiua: qa ñ ꝑt iudex nō deferre ꝑ. c. ñ ſolū. e. ti. li. 6. ſed ſi appellatio approbať a parte, tūc ſentit, ꝙ ꝑfixio termini hēt uim perēptorii; & hoc dictū eſt ualde no. & ęquū. ſed difficultas eſt, quare hic ꝑꝑ tm̃ ſaluauit cōſtitōnes loquētes de applr̃onib. interpoſitis a diffinitiua, cū eadē ſit rō ī applr̃onib. interpoſitis ab īterlocutoria, ut inducať deſertio ex ñ ꝓſecutiōe? Credo ꝙ uer. *ſaluis*. ꝓpriè habuit reſpectū ad ꝓceſſū q oīno ē futur⁹ ſuꝑ prīcipali, ſed ī appel. a diffinitiua nō eſt neceſſe, ut ꝓcedat ad ulteriora, ſi appellat⁹ uult cōtētari deſertiōe applr̃onis. † Nūqd aūt iſte terīus hēt uicē ꝑēptorii reſpectu iudicis, a quo neutro proſequente appellationem glo. fina. in cap. perſonas, ſ. eod. titul. ſentit, quòd ſic, & etiam Hoſ. ſed non puto hoc eſſe de mente literæ per principium huius c. ubi fit prouiſio reſpectu iudicis, ad quem fateor tamen ꝙ iudex, a quo poterit procedere appellatione deſerta etiā ſine noua citatione, non per hoc, cap. ſed per alia iura, ut in c. directę, & quod ibi dixi. ſ. eo. & per id quod leg. & no. in ca. qui de do. & contu. lib. 6. dixi plenè in c. cum cauſa, de re iudi. ubi uide. † In gl. in uer. ſententia, ibi. *ſed hoc non eſt uerum in ſent. excom. &c.* dicit Io. An. hoc procedere, quādo appellatio ſequitur ſententiā. tūc enim bene eſt diuerſitas inter ſententiam excommunicationis, & alias ſententias quia effectus aliarum ſententiarum bene ſuſpenditur per appellationē, ut in l. furti, ff. de his qui no. infa. hic alľ. & hic in tex. nr̃o. ſed effectus excōicationis nō ſuſpendiť, ut in c. paſtoralis, ĩ. e. ſed ubi appellatio ꝑceſſit ſnīam non eſt dr̄ia inter excōmunicationē, & alias ſententias, quaſi uelit dicere, ꝙ ſnīa, q̄ ſequiť appellationē legitimā, ñ cōualeſcit ꝑ deſertionem applr̃onis, uide tex. no. ī c. licet[a] de ſen. exc. li. 6. & q̄uis ille tex. loquať ī excōicatiōe, idē tñ ē ī aliis ſnīis, ut hēs ibi gl. ordi. q̄ ſēꝑ tenebis mēti; ꝓbať rōne. ſi applr̃o fuit legitima

a No. ad ampliationē. c. licet, de ſent. excō. ꝙ nō ſolum ſnīa cenſuræ, ſď ēt alia iudicialis lata poſt appellationē ē nulla; iō ñ ratificať, licet appellatio ſit deſerta. & idē dicit do. Ant. hic, & ī c. cū ueniſſent, in 6. co. de eo qui mit. in poſ. & uide Bal. in c. cùm olim, in 1. colū. de do. & cōtuma. ubi dicit, ꝙ poſt lapſa fatalia appellādi nō ꝑt qs ꝓſeq nullitatē attētatorū, & all. Arch. 8. q. 3. c. quod autē, quē etiā alleg. hic iſte do. de Ro. deciſio. 357. ī ordine meo nouiſſimo.

a SEB. SAPIA. Extra. Vide alle. per Alex. in l. 4. §. fi. de dam.inf. & per And. Sicu. in c.paſtoralis.§. qa verò. ſ.de off. dele.& in cōſ. 72. in quarto uolum. ubi plura.

b Appellationem. Deſerens appellationem nihilominus poteſt agere contra iudicē, vt puniatur:quia fecit litē ſuam, uel qa detulit appellationi.Idē poſſet ſi nō appellaſſet, & ſic ſentētia tranſiſſet in rem iudi, quia poterit agere contra iudicē ſecundū gl. quam ſic ibi intelligunt doc.in c. paſtoralis. §. quia verò, in fin. gl.mag. de offi. dele. & adde quod de iſta doctrina.Io.An.meminit Petr.de Ancha.in c.j.in fi.de re iudi. in vj. & idem quod hic dicic,tenet Bal.in l. fin.C. de re iudic. in verſic.quæro ſi ferūt, & alleg.gl. in d.c. paſtoralis, & idē dicit Inn. in c.ſacro,in glo. ſua q̄ eſt ſup uerſ. reuoca.de ſenten. excō.& uide Bar. in diſputa. ſua in c.à ſnīa iudicis q. p imperitiā iudicauit. & aliud, q̄ ēt quādo ſentētia tranſiuit in rē iudica.ita q̄ nō pōt appellari: tamē ille, contra quē eſt lata,poterit petere reſtōnē in inte. ex claufula generali,ſi qua mihi, &c. iſtud fuit dictū Hoſt. quem ſequūtur ibi cōiter docto. excepto do.Abb.in cap.ſignificantibus, de purg. uul. & adde q̄ iſtud idē qd̄ hic dicit,tenet An. in l.4.§. in eum,ff.de dā.infe.& all.Inn. in c.ſape,de ap. & idē Bar.in ſua diſpu.q̄ icipit a ſnīa iudicis,q per imperitiā iudicauit, & Bal.in l. obſeruare,§. proficiſci, in 28.q.ff.de of.pcō.& Bal.in c.1.d̄ pace iura.fir.& ſequitur Ro.pdicta

habuit ſuſpēdere iuriſdōnē iudicis, ut ī c.ſi a iudice,e.ti.li.6.adeo,q̄ appellās dr̄ facere ſe exēptū quo ad illā cām a iuriſdōne iudicis,a quo,ut dicit tex.no.ī c.direcțę,ſ.e.ergo ſnīa uel ali⁹ act⁹ ſequēs appllōnē legitimā eſt null⁹;ad hoc.c.nō ſolū,e.ti.li.6.ergo p deſertionē appllōnis n̄ cōualeſcit,ut rl̄a,nō firmat̄,de reg.iur. li. 6. Pōt ergo deſerēs appllōnē allegar̄ nullitatē actus, ad cuius pbationē poterit doceri de pēdēita appelłonis.Et idē dicēdū, ſi appellās renūtiet appellatiōi ſuæ,ut act⁹ geſt⁹ pēdēte appellatiōe legitima ſit null⁹.Idē uolūt dn̄i de Ro.deci. 126.& uide Arch.8.q.4.ī ſumma.ubi aūt appellatio ſeq̄t ſnīam. meritò p deſertionē trahit̄ retro effect⁹ ſnīæ: qa ſnīa a prin.fuit ualida;& tn̄ ei⁹ effectus fuit ſuſpēſus p appelłonē;deſerta ergo appellatiōe,qa ceſſauit cā ſuſpēdēs, remanet ſnīa in priori ſtatu.In ea.gl.ibi: *Sed pone aliquē epm depoſitum &c.* No.iſtā glo.uſq; ad finē;& idē in effectu tenet gl.8.q.4. in

15 ſūma,& cōiter approbat̄ a doc.† Ex qb. gl.no.priò,q̄ ſnīa depoſitiōis ſuſpendit̄ p appllōnē ſequētē.Et aduerte,licet nemo pōderet.nā uideret̄ dicēdū ɔ̄riū, cū depoſitio ab ordine cōtineat in ſe ſuſpēſionē,qa depoſitio eſt pꝑetua remotio ab altero miniſterio:ſuſpēſio ad tp̄s,ut ī c.at ſi clerici, de iud. ſed ſuſpēſionis ſnīa n̄ ſuſpēdit̄ p appllōnē ſequētē, ut ī c. is cui,de ſen.excō.lib.6.forti⁹ idē dicēdum in ſententia depoſitionis. Sed ſaluando iſtas gl.poſſumus ſic dicere,q̄ ſpāle ē in trib.ſnīis cēſuræ,ut nō ſuſpēdāt̄ p appellationē ſequētē,ut ī c.is cui.pal. facit c.q̄rēti,de uer.ſig.hoc iō;qa ſnīę cēſurę ſunt medicinales, & ueniūt principl̄r ad corrigēdū aliquē,ut in c.1.de ſen.exc.li. 6.un̄ ne p̄textu friuolæ appelłonis īpediret̄ correctio, fuit inducta illa ſpālitas ī eis,ſed ſnīa depōnis n̄ eſt ſnīa cēſurę, ut patet in d.c.q̄rēti.nā ibi īponit̄ in pœnā maximā,ut ī c.tuæ,de pœnis.un̄ cū ſit res grauiſſimi p̄iudicii, & ceſſet rō pāl. dēt

16 ſuſpēdi p appllōnē,ſicut cæterę ſnīæ. † Ex quo poſſet attent ri unū nouū dictū, q̄ ſi ſuſpēſio infligit̄ alicui in pœnā, qd̄ fieri p̄t iuxta no. p Inn.in c.1.de exceſ.p̄la.in c.ad hæc quoniā,ſ.e. dixi ī c.rep̄hēſibilis,ſ.e.q̄ tūc talis ſnīa ſuſpēdat̄ p appelłonē ſequētē.n̄.n.p̄t tūc dici medicina.Vid̄ ſit̄e:quoniā iura cōiter diſponūt ut ſuſpēſio ab offō n̄ fiat ſine monitione p̄cedēte,ut ī c.1.de ſen.excō.li.6.& ī pal. c.rep̄ſenſibilis:& tn̄ ubi infligit̄ in pœnā nō eſt neceſſaria monitio,ut no. Inn. in locis pāl.& ſic poſſit limitari dictū. c. is cui.Sed ò principal̄r no. bonā limitationē ad l.furti,ff.de his q not. infa. q̄ licet appellationē nō pſequēs retro efficiat̄ infamis,ſi ſnīa infamabat: actus tn̄ geſti medio tpe rōne publici officii nō retra-

a ctāt̄;facit l.Barbarius Phil.cū mā ſua,d̄

17 of.p̄tor.†Exª gl. q̄ro,nūqd n̄ pſequēs ap

b pellationē ^b poſſit agere ɔ̄ iudicē, q̄ iniq;,ſiue p īperitiā cōdēnauit eū?uī̄ q̄ nō,

qa n̄ pſequēdō renūtiauit appllōni, & p ɔn̄s ur̄ purgaſſe oē uitiū ſnīę,& renūtiaſſe appllōni cū acceſſoriis,ar.c. ſolicitudinē,j.e.ɔ̄riū tenēt hic cōiter doc. qa ex quo hēbat iſte duas uias:unā p appellationē,aliā agēdi ɔ̄ iudicē,inſti.de obl. q̄ ex qua.delic.naſcū.ī prī.renūtiādo vni n̄ ur̄ renūtiaſſe alteri;allegāt. l. ɔ̄ maiores,C.de inof.teſt.uide bo.tex. ī ſimili.ī c.ex tuarū,de autho.& uſu palii,& l.ſi domus,ff.de ſer.ur.p̄d.uide In.& Io.An. in c.ſacro,de ſen.excō.ubi idem uolūt,q̄ ſi fuit appellatū bis,n̄ licuit tertiò appellare,ut no.gl.in c.paſtor.§.qa uerò,ſ.d̄ of. dele.Iſta.n.eſt alia uia agēdi.iō n̄ ob. exceptio.l.cū q̄rit̄,ff.de exce.rei iud.Itē dicit Bar.ī l.1.ff. de ap.& in l.fi.ff.de ua.& exor.cog.ubi ēt tractat,qd de arbitratore,cōſiliario,& ſimilib. & de his ultimis uide qd̄ dixi ī c.qa iudicāte,de p̄ſcri.& ī Spe.de req̄ſi.cōſilii.§.1.uer.cōſiliari. &c. Idē dicit Io. An.hic,ſi uult agere ad pœnā:iudex n̄ detulit appllōni legitīe iuxta no.ī c.de priore,ſ. e. nā poterit agere nō obſtāte deſertiōe appllōnis.† In gl.ī

18 uer.*careat*,ī fi.Io.An.& cōiter doc.ſeqntes reprobāt gl. dicētes & bn̄ iſtū terminū hois cōputādū in termino anni,q indulget̄ a iure. Nā termin⁹ hoīs ſuccedit ī loco termini iuris.Hic ē, q̄ lapſo hoīs termino deſerta ē applłō, nec expectat̄ lapſus termini iuris,ut in c.pſonas,ſ. e. Sed aduerte,qa ɔ̄ hāc gl.puto eē caſum exp̄ſſū,ī c.cū ſit Roma.ſ.e.ubi dicit text. q̄ iudex ex cā p̄t abbreuiare terminū iuris;ergo cōputat̄ ī anno;al̄s n̄ eēt abbreuiatio,ſed elōgatio.Itē qa termin⁹p̄figit̄ ī odiū appellatoris,ut ī c.puenit,ſ.e.Sd̄ ſi cōputaret̄ ī anno,cederet ſibi ad cōmodū,ɔ c.& ſi neceſſe.j̄.de dote poſt diuor.

19 reſt.† In gl.pe.ibi. *punitur inexpenſis.* uide Fed.cōſ.157.ubi dicit q̄ pœna ɔtumaciæ in hoc caſu eſt duplex.nā pcederet ɔ̄ abſentē,ut hic in uer.pn̄ti,& ēt ɔdēnabitur in expēſis tāq̄ cōtumax. Aduerte ex hoc,qd̄ ſentit, q̄ ubicūq; p̄t pcedi ɔ̄ abſentē cōtumacē,p̄t fieri ēt cōdēnatio ex pēſarū;qd̄ n̄ ur̄ uerū indiſtinctè:qa ɔdēnatio ^c expēſarū fit rōne intereſſe ptis,

c l.ſancimus,C.de iud.ſed nullū intereſſe. p̄t ps pn̄s p̄tēdere,ſi pcedat̄ ɔ̄ abſentem ergo nō dēt hr̄e locū cōdēnatio expēſarū:ſed poterit fieri cōdēnatio expēſarū in fi.cāę;qa uictus uictori,&c.Vide pro hac mā gl.no.in c.1.de ele.li.6.in fin. & ibi p Io.An.in nouel.dicā plenè in c. fi. de do.& cōtu.iō reuertēdo ad tex.nr̄um dicerē,q̄ ſi pn̄s facit pcedi in cā ɔ̄ abſentē n̄ hēbit locū cōdēnatio expēſarū,niſi

20 in fi.cāę,ſi obtinebit in cā aplłonis.† Ex gl.q̄rit̄ p declaratiōe tex.qd intēdit lr̄a ī uer.*quod ſi*.ubi dr̄, q̄ ſi puocatio malitioſè non ſit recepta, uel reprobata, nihilominus debet habere uigorem. Sol. quidam intelligunt,q̄ habuit uigorē,ac ſi fuiſſet recepta,uel approbata,ne malitia iudicis,uel ptis noceat appellāti,ſed hæc opi.cōiter n̄ tenet̄. cōis intellect⁹ &

etiam

oēs quottas allegādo.in d.l.4. §. j in eū,in uer. q̄ licet pars nō appellauerit a ſentētiā iudicis. ita dicit Bal.in l. itē ſi res, in fi.prin.ff.de ap, & in l.fi.in princ. in ult.col.ff.quod q̄ſq; iur.& Ang.in l.ſi filiusfa.ff.d̄ iu di.& Imo.in ca.fi. de empt.& uen. & Bal.& Ang.in d.l. 1.in prin.ff. quod quiſq; iur. Item d̄ q̄ōne hic poſita p d.Ant. uide p Bal. in c.fi.in uer.ſcias tn̄,ti.quo tēp. miles inueſ.pe.de.uide ēt p Ang.in cōſi.ſuo 186.qd̄ incipit, nūc uidēdum. in ult. co.& ad p̄dicta bn̄ facit qd̄ no.Bar.poſt gl. in l.1.in prin.in 2.cōlū.uer.q̄ro an imputetur,ff.qd̄ q̄ſq; iur.ubi dicit,q̄ licet pars nō appellauerit a ſentētia, in qua iudex ſtatuit ius iniquū, p hoc non ſequitur, q̄n iudex teneatur hoc eodē iure iniquo uti contra ſe, Itē adde,q̄ qn̄ dicit diſpoſitiō, q̄ omnino dēat ſtari ſentētiæ alicui⁹ ſiue ſit æqua, ſiue iniqua,tn̄ ſi iudex inique p dolū pnūtiat ɔ̄ eū,p̄t agi de dolo,& ad hoc eſt tex. cum gloſſ. ſua in l. ſi propter iudicium. §. plan.ff.ſi men.fal. mo. di. & uide ad idē Bal.in le. cum duobus.§.fi.ff.pro ſocio.

SEB. SAPIA. Cōdēnatio.Quòd poni poſsint expēſæ in hoc caſu nō rōne intereſſe,ſed in pœnā cōtumaciæ,tenet Bal.in l. ſancimus, in 4. q. poſt Spe.in tit.de expē.§.ſi ān litem conteſtatam,uerſ. quid ſi talis.

a SEB. SAPI. Vtrū iudex. Vidde Abb.& Pet.de Anch.ī.c. finē litib⁹.ſ.de dolo & cōtu. Bal.poſt Bar.in.l.fi.C. qn̄ prouo. nō eſt neceſ.

b Nā gl. Cū qua tenet.d.An. ibi,& Bar. ī.l.4.§.hoc autē iudiciū,ī. 5.q. ff.d̄ dā.infec.Spe.in ti.d̄ off.i.§.d̄ ſeruit,in uer.poſt litē. cū uer.ſeq. & late defendit.d.Ale.Imo.ī.l.pperādū.§.ſin āt alterutra,C.d̄ iudi. de iud.& late Imol.ī.l.fi.ī pe.col.ff.d̄ re iud.Io.An.& Imo.ī.c. auditis,d̄ pcu.nūqd aūt iudex,q p̄t ex offō cōdēnare ī expēſis n̄ petitis, ſi nō cōdemnet,teneatur parti,dic q̄ n̄,ita tenēt Cy.& Bar.in. d.l.pperādū.§.ſinautē alterutrā,C.d̄ iu.qa dato q̄ poſſit,tn̄ n̄ tenetur impartiri officium,ſi non petatur,per reg.l.4.§.hoc autem iudicium ff. de dan. infecto. & ideo cautela ē, q̄ petāt̄ ſecūdū formā ibi per eos traditā, & cū eis tenent Ang.& magiscōiter alii. Io.An.ī addi.Spe. ī ti.de expē.§. ſin autem, ſuper uer. 1.& Dy.& Bar. in d.§.hoc autē iudiciū,& gl.fi.ī c.fi. de reſcrip.& tenēdo hāc partem adde illud,qd̄ dicit Bal.ī. d.§. ſinautē alterutra, q̄ ſuffiiceret petitio implicita uel generalis, puta pero ſentētiā p me ferri, qa tūc uideor petiiſſe, q̄ ferat̄ ſnīā tā ſup principali, q̄ ſup acceſſoriis,& ſic ſuper expēſis,ar.l.fi. C. de an.exce.qd̄ dictum ſeq̄t & reputat tenēdū menti Pau.d̄ Caſt.& ibi ſeq̄t ſimpliciter do.Alex. de Imo. Inn.Et ipſum refert & ſimpl̄r ſeq̄tur Pau.d̄ C.i. l. ſancim⁹,C.d̄ iud.

c Veniūt iure. Quo iure petantur expenſe, uide hic.d. An.in.4.col. uerſ. fi.& ī.c.ex parte,ī fi.uer.no.q̄ cā de reſcri.& ui d̄ Inn. in.c.calūniā,ī fi.d̄ penis ubi dicit,q̄ expenſæ petuntur actione ī factū.Et quo iure petātur expenſæ ɔ̄ calumnioſū accuſatorē vide per Sali.in l. q crimen, in.6.colū.ver.nūc aliqua C. q accuſ. n̄ pn̄t. Et q̄ expēſæ non pn̄t peti iure actionis, vr̄ firmare.d.An.in.c.unico,in ulti. col.de plus peti.

ANT. FRAN. Quo iure petantur expēſæ & qua actiōe dicas & qn̄ que petunt̄ cōdictiōe ex. l. eū quē temere, ff.d̄ iudi. uel cōdictione ex l.nō ignorat,C.d̄ fr.& li.expē.qn̄q; actiōe in factū d̄ ſcēdēte ex edi. p̄toris,de bo.auth. iud.poſſ.uel d̄ eo qui mitt.ī poſ.cā rei ſer. qn̄q; ēt officio iudicis, de quo uide Spe.in ti.de dolo,ī.§.fi.ī uer.uerum,& ī ti. de off.iud.in.§.7. circa finem.

Et add̄ q̄ qn̄ p ſtatutū uict⁹ uictori cōdēnaret̄ ī expēſis, pōſſēt ēt peti ɔdictiōe ex ſtatuto,ut p Bar.ī. l.n̄ ſolū,ff. d̄ rei uēd.

d Idē tenet Sal. in l. pperandū.§.ſin aūt alterutra,C.d̄ iu. q dicit eē tex. ualē peregrinū ī auth. de execu. in pri.ubi dat egitimū modū iudici prouidendi circa expēſas, q̄ ante litē conteſt. p̄ceſſerūt,tn̄ tu aduerte, q̄ ī illo tex. n̄ poteſt fieri fūdamētū, qa ille tex.ibi ī ſpē n̄ declarat, q̄ iudex pcedat, ſi expenſæ petitæ non ſint.iſtā opi. tenet ēt Cy. in.l. ſancimus, in.8.q. & ibidem Bald. per illum text.C.

ēt ver⁹ ē,q̄ ſi appellatio recipit̄ a iudice, vel approbat̄ a pte, p̄fixio termini habet uicē perēptorii,ut in uer. *p̄ſenti*. Si uerò malitioſè n̄ recipit̄ a iudice, vel a parte, habebit nihilomin⁹ uigorē quo ad retractationē attētatorū: qm̄ appellatio legitima ſuſpēdit iuriſdōnē iudicis, retractabit̄ ergo qcqd geſſerit poſt appllōnē, ſi receperit vel n̄,vt ī.c.n̄ ſolū,eo.ti.li.6.Sd̄ n̄ hēt uigorē,ut termini p̄fixio hēat vicē perēptorii;vn̄ n̄ tenet̄ appellat⁹ cōparere

21 niſi citet̄, p hoc.c.p tuas.j̄.e.† Scd̄ò q̄rit̄, nūqd ſi termin⁹ ab hoīe n̄ fuit p̄fix⁹,hēat locū iſte tex.ī termino iuris,ut ſic termin⁹ anni hēat uicē pemptorii? q dā q̄ nō. Hoſt.tenet iſtū tex. pcedere indiſtīcte cū indiſtīcte loquat̄.Io.An.ſeq̄t primā opi. Mouet̄,qa termi⁹ hoīs p̄figit̄ ad appellōnē īchoādā,meritò hēt uicē pemptorii, vt pcedat̄ ī cā.termin⁹ iuris.ſ.anni p̄figit̄ b ad appellationē pſequēdā & finiēdā,vt ī cle.ſicut,e.ti.iō n̄ p̄t hr̄e vicē pemptorii c quaſi ſentiat, qd̄ poſt lapſū illi⁹ termini iuris n̄ ē loc⁹ pſecutioni cū rata maneat ſnīa.d.Ant.dicit q̄ p̄t hr̄e locū ī termino iuris ī caſib⁹ ī qb⁹ p̄t pcedi poſt terminū iuris,& obſcure loq̄t,ſd̄ uult dicere, q̄ ſi altera pars cōparuit in termino iuris qa d tūc p̄t pſeq poſt terminū, hēbit ille termin⁹ vicē pemptorii;ſd̄ n̄ credo hoc pcedere,qa iſte tex.uult, q̄ pcedat poſt terminū,ergo ſequeret̄, q̄ appellās uel appellat⁹ poſſit differre cām uſq; ad ultimū diē anni, qd̄ ē falſū. nā ſi ē appellās, dēt pſeq tali tpe,q̄ poſsit finire ītra annū,ut ī.d.cle.ſicut,& ī.d. aut̄.ei q̄ ſi aūt ē appellat⁹, opportet, q̄ cōpareat ſaltē p mēſē an̄ finē āni,ut in.d.aut̄.ei q.& 2.q. 6.c.ei q §.appellator.ergo iſte tex.n̄ hēt locū ī terio iuris. Ad idē adduco tex.hic e expreſſū ī ver. *ſi q̄s autē*.ubi dr̄,q̄ neutra partiū p̄t p̄uenire iſtū terminū ergo loq̄t de termino hoīs : qa ī termino iuris pōt appellās pſeq,qn̄ uult,ut ī.c.oblatæ. j̄.e.

22 & ī.d.aut̄.ei q.† An iudex p̄figēdo termi f minū ad appellationē pſequēdā uideat̄ appellatiōi deferre,ut ſic p̄fixio talis termini hēat uicē pemptorii, put hic dr̄, ut ſic n̄ exigat̄ alia receptio appellatiōis dic q̄ n̄,vt pbat̄ ī.c.oblatæ,.j̄.eo. ubi delatio & termini p̄fixio ponūt̄ vt diuerſa. Ad idem bn̄ facit iſte tex.ubi d̄ utroq; fit mētio pricipaliter; & ſic ſola p̄fixio termini n̄ operat̄ delationē;& hoc tenet gl. ord.ī.c.cū appellatiōib⁹.j̄.e.ti.li. 6.vbi ēt p doc.& ar.2.q.6.c.ei q , .§.appellatore,

23 &.d.d̄ Ro.de.99.al̄s.219.† Tertio hic q̄rit̄,de qb⁹ expēſis p̄t iudex, ad quē, cōdēnationē facere?uid̄ plene hic p Inn.Concluſio ſua ē hęc,q̄ nedū p̄t cōdennare in expenſis factis poſt appellationē:ſed etiā in expēſis factis poſt ſnīam, & ēt an̄ ſnīā in cā principali:rō.qa iudex, ad quē, ſuc

cedit loco iudicis,a quo. ergo ſicut p̄t addere & detrahere primę ſnīę,ut ī. c.Raynu.&.c.Raynal.de teſt.eo.mō p̄t ɔdemnare ī oīb⁹ expēſis,ſi iudex,a quo,min⁹ bn̄ p̄termiſit.Itē, ſi p̄t reuocare cōdēnationē expēſarū factā p iudicē,a quo, ita & ſupplere,ubi ille min⁹ bn̄ p̄termiſit. Et not. bn̄ hoc dictū in alio,vt officiū iudicis,ad quē, n̄ uerſet̄ ſimpl̄r in pnuntiādo male uel bn̄ appellatū:ſd̄ p̄t diſtinguere & reformare ſnīam in aliqb⁹ addēdo uel mi

24 nuēdo vid̄ qd̄ dixi ſup rubrica.† Vltimò a q̄rit Inn.vtrū iudex^a ex officio ſuo poſſit cōdemnare,ēt in expenſis factis ante lit. cōteſt.cōcludit q̄ ſic un̄, queādmodū p̄t ex offio ſuo mulctare partē an̄ lit.conte. l.una, ff. ſi qs ius dicē.nō obtē. eodē mō p̄t ex officio cōdēnare ī expēſis factis an̄ lit.cōteſt.licet nō fuerint petitæ p partē, b & notabis ſp hoc dictū.nā glo.^b tenuit ɔ̄riū in.c.fi.de do.& cōtu. dicēdo q̄ expēc ſę factæ an̄ lit.cōte. ueniunt iure ^c actionis,& n̄ offō iudicis:qa ea q̄ fiūt ante lit. ɔt. nō ptinēt ad officiū iudicis. iō cōcludit,q̄ niſi nominatim petant̄ in libello; n̄ p̄t iudex cōdemnationē facere p l. ediles.§.item ſciendū ff.d̄ ædi.edi.Sed tene d primū dictū Inn. ^d qa ea,q̄ fiunt poſt lit. cōteſt. p maxime ptinent ad officium iu e dicis.Ita intellige. §.itē ſciendū,n̄ tn̄ ſeq̄t,quin & ea q̄ an̄ fiūt,ptineāt ad officiū iudicis.nā (vt.ſ.dixi) ex officio ſuo mulctat cōtumacem,& mulcta indicit̄ ex mē e ro o fficio iudicis,ut no.Bar.ī.l.2.ff. ſi qs ī ius voc.n̄ ierit.& multa alia explicat ex

25 officio an̄ lit.cōteſta.† Vltimō q̄rit̄; pone q̄ iudex pnunti auerit ſup aliqua exceptione,& n̄ cōdemnauit partem in expenſis, nūqd poſſit poſtmodū uſq; ad finē cōdēnare in illis expenſis?Inno. ^e dicit hic notabiliter, q̄ ſic:qa ſp durat officiū iudicis ēt p totū diē latæ ſnīę diffinitiuę,ut in.c.cū appellationib⁹,eo.ti.li.6. imò pl⁹ dicit Inn. quod ſi pars n̄ appella f uit ^f a pnuntiatione ſup exceptiōe, non poterit poſt decēdiū appellare ab illa cōdemnatione expenſarū;qa cōdemnatio iſta eſt executio illius pnuntiationis.vn̄ nō appellādo ur̄ acquieuiſſe illi interlocutoriæ, niſi iudex excederet modū in taxatione vel niſi pars poſſet pbare,quod pbabiliter illā exceptionē propoſuit, arg.l qui ſolidū.§.etiā,ff.de leg. 2. & in.

26 c.j̄.in fin.de elect.li.6.† Not.ſemper hoc dictū,ex quo habes unā bonā limitationē ad.l.terminato, C.de fru.& lit.expē. & ad authen.de iudi.§.oportet, & ad no. in.c.1.ut lite nō cōteſt. p do.Ant.in fi.ut poſt ſnīā diffinitiuā n̄ poſſit iudex cōdēnare in expenſis niſi p illā diem, ſecus in interlocutoria.tūc.n.p̄t uſq; ad finē cāę. Rō diuerſitatis eſt, qa p diffinitiuam expirat officium iudicis,merito nō p̄t poſt

SEB. SAPIA. Inn.Vide Bar.referentē Inn. in l. terminato, in. 2. colū.C.d̄ fruct.& li.exp. refert Iaſ. in l.pperādum.§. ſinautē alterutra, colū.9.uer ſecundo quero, C.d̄ iudi. ubi limita ut per eum.

f Appellauit. Si lata fuit interlocutoria,a qua n̄ fuit appellatum tēpore debito, & poſt ea lapſis 10.dieb⁹ feratur ſnīa, ſup expenſis illi⁹ interlocutoriæ, nō poterit appellari niſi mod⁹ excedatur.Et adde quod iſtud dictū Inno. allg.& ſeq̄t Rom. in ſuis ſin.& dicit quod q neſciret iſtud dictū in curia Romana,reputaretur groſs⁹, & pro hoc optime facit qd̄ no.dom. Anto.in.c.quintauallis,in prin. in 4. col. de iureiur. & in.c.paſtoralis in.4.co.j̄.eodem.

modũ habere rõnẽ de acceſſoriis: ſed ꝑ
interlocutoriã nõ expirat officiũ ſuũ.iõ,
&c.Vide ſimile in.c.q̃renti,de of.deleg.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione deſerta ex negligentia partis iudex aliquo caſu poteſt ex ſuo officio inquirere de meritis ꝑꝑ quæ fuerat appellatũ, & hoc quãdo iudicis officium exuberat,ſec⁹ ſi cõcerneret merũ cõmodũ priuatũ. 3.*
2 *Accuſator ſi ceſſauerit ab accuſatione,poteſt iudex ex ſuo officio inquirere.*
4 *Facilitas quæ conſideratur in uno caſu, præſumitur in alio ſimili,niſi probetur contrarium.*
5 *Argumentum a ſimili procedit, licet non in omnibus detur ſimilitudo.*
6 *Compromiſſum quod fit in aliquem de eligendo, dẽnt omnes de collegio approbare,et in ipſum conſentire.*
7 *Collegiati non poſſunt cõmittere uotum ſuũ alicui,niſi ſit de collegio,quãdo alij opponunt,quia intereſt collegij,ne eius ſecreta pateant forinſecus, alias ſi alij non opponunt, poteſt uotum extra non committi.*
8 *Uniuerſitas uel collegiũ p̃t regulariter ſtatuere, ut nõ ualeat actus,niſi habeatur omniũ cõſenſus,itẽ ꝙ ualeat actus gerẽdus a pluribus de uniuerſitate.*
9 *Iudex ad euitandum ſcandalum poteſt ſe intromittere,ubi non habet iuriſdictionem.*
10 *Iudex,a quo poteſt ſe intromittere ad facíliorem exitum appellationis, ex officio tamen ſuo,uidelicet ut hoc ab eo geſtum teneat,non autem quod pars teneatur ſuæ citationi parere,ita collegi ex hoc. 11.*
12 *Cardinali etiam legato non creditur in præiudicium partium de iure cõi,niſi ſit conſuetudo in contrariũ.*
13 *Electus an & quando & in cuius manibus poſſit renuntiare iuri ſuo. 14.*
15 *Electio ſecunda an & quando ualeat, prima non caſſata.*

CAP. XLV.

COnſtitutus. Si appellans in cã
electionis intra tp̃s legitimum
ñ ꝓſeq̃t, nõ ꝑ hoc p̃iudicat̃ co
gnitioni faciendę officio iudicis ſuꝑ im
pedimentis electi.vel ſumma generalius
& notabilius ſic. Appellatione deſerta ꝑ
negligẽtiã appellãtis p̃t iudex ex officio
ꝓcedere in caſib⁹,in qb⁹ eius officiũ exu
berat;& eſt caſus valde not.Diuidit̃.Primò
ponit̃ partis narratio.Secũdo,ibi:*intellecto*,papę
motiuũ,& iudicũ datio.Caſus lr̃alis.
Vacãte decanatu Claremõ quidã canonici
contulerunt poteſtatẽ eligẽdi in ep̃m,& qdã
ñ hoc acto in illa tranſlatione, ꝙ ep̃s ñ
ꝓcederet ad electionẽ ſine aliis. dũ eſſent
in tractatu electiõis. canonici appellauerũt,
ne aliq̃s eligeret in decanũ ſine aſſenſu
omniũ. ep̃s cũ q̃buſdã aliis cõtulit decanatũ
archidiacono eiuſdẽ eccl̃iæ; & pars alia aliũ
elegit. Quidã cardinalis legat⁹ apoſt. ſedis
ꝑ partes illas iter faciens examinationẽ
electionis illi⁹ cõmiſit duobus abbatib⁹,
ut cãm iſtructã ad ſedẽ apoſ.remitterẽt.
facta examinatione card. tranſmiſit illã
ad ſedẽ apoſt.Partibus poſtmodũ ĩ p̃ſentia
pa.conſtitutis. Archi.p̃dict⁹ prædicta oĩa
allegauit petens electionem de ſe factam
confirmari. Ex parte aduerſa reſpõſum fuit,ꝙ
ñ erat cõfirmãda,ſed infirmãda:q̃a facta fuit
poſt appellationem, & ꝯ formã ep̃o traditã,&
qđ Archi. ſpõte renũtiauerat facto ep̃i.ad
hoc fuit ꝓ Arch.
allegatũ,ꝙ illi nõ erãt vlterius audiendi,cũ appellationem
ſuã.1.annũ nõ fuerãt ꝓſecuti.Dominus pa.his & aliis audi
tis intellexit ꝑ aſſertionẽ Cardi.p̃dicti,ꝙ ſub ea forma fue
rat appellatũ,ne ſine aſſenſu omniũ ꝓcederet̃ in electiõe đ
cani, & ꝙ appellationẽ intra annũ nõ fuerãt ꝓſecuti, nec
allegauerũt cãm, ꝑꝑ q̃ eẽt eis bieniũ cõcedendũ: quia ſicut
intra annũ miſerũt bis nũtiũ, ita potuerunt mittere ꝓcura
torem, veruñtñ ne uideat̃. do. pa. ꝑemptorias exceptiones
ex eorũ parte ꝓpoſitas ſub ſilentio p̃terire, mãdat iudicib⁹
quatenus,ſi cõſtiterit Arch.ſponte renũtiaſſe facto ep̃i, ex
quo facto nitit̃, vel ſi cõſtiterit ipſum ep̃m ꝓceſſiſſe ad ele
ctionem ipſius Arch.cõtemptis p̃dictis canonicis,ſine q̃bus
ad electionem ꝓcedere nõ ualebat ſcḋm ſibi traditã poteſta
tem;eidem Arch.ſuꝑ decanatu ſilentiũ imponãt. alioquin
nominationem,ſiue electionem đ alio factã,& q̃cq̃d fuerit
1 ſecutũ ex ipſa denũtiẽt irritũ & inane. Ber. † Primò not.&
tene mẽti,ꝙ dixi in ſcđo ſummario, qđ deſerta appellatio
ne ex negligentia appellantis nõ ceſſat officiũ iudicis, quo
min⁹ poſſit ꝓcedere,& inq̃rere de meritis eorum ꝑꝑ q̃ fue
rat appellatũ: ſed hoc intellige,ubi iudex ex officio ſuo po
tuiſſet aliter ꝓcedere,ſicut ex cã electiõis: quia negligẽtia
partis ñ dẽt nocere officio iudicis ex quo.n.duo ſunt mo
di ꝓcedẽdi,uno ſublato remanet alius, ꝑ hoc.cap.ex tuarũ
2 de autho.& uſu pal.&.c. accedẽs.ĩ.đ accuſa. † Sic uidemus
ĩ ſiꝉi in inſtãtia prĩcipali,qđ deficiẽte accuſatore iudex ꝓce
dit ex officio ad utilitatẽ reipublicę,ut ĩ.c.crimina.ĩ.đ col
lu.deteg.facit optimè.l.q̃uis,C.đ adult.vide aliud ſiꝉe in.c.
ſi fortè,iũcta gl.de ele.li.6.& bonũ tex.in.c.cũ nobis,&.c.cũ
3 dilecti,đ ele.† Sec⁹ dic,ubi eẽt talis cã,in qua ñ exuberaret
officiũ iudicis; ut puta cõcernẽs merũ cõmodũ priuatũ:q̃a
tunc iudex nõ dẽt ſe impedire,actore uel appellatore ceſſã
te,iuxta notata ĩ.c.ad noſtrã,el.2. đ iureiu. uide bo.text.cũ
ibi no in.l.4.§.hoc aũt iudiciũ,ff.đ dam.infect.&.l.ad perẽ
ptoriũ,& qđ ibi ꝑ Bar.no.ff.đ iudi.Scđò no. & tene menti
iſtũ tex. ꝙ licet legat⁹ etiã cardinalis ñ poſſit ſe intromitte
re de appellatione interpoſita ad papã ĩ ipſi⁹ appellãtis p̃iu
diciũ,p̃t tñ ſe ingerere extraiudicialiter,ut cãm inſtructam re
4 mittat ad papam:de hoc.ĩ.plenius. † Tertio not.& eſt tex.
iſte bñ notãdus in alio, ꝙ vbi duo ſunt patria expedibilia,
ſi ꝓbat̃ unũ fuiſſe geſtũ,p̃ſumit̃ potentia expediendi aliud,
licet illa ñ ſint omnino ſimilia.Nã p̃p̃ arguit hic đ miſſio
ne nũtii ad miſſionẽ ꝓcuratoris, ut queadmodũ potuerũt
iſti mittere nũtiũ, ita p̃ſumit̃ potuiſſe mittere ꝓcuratorẽ:
tñ ut dicit Io.An.& bñ,q̃a facilius reperit̃ nũtius,q̃ ꝓcura
tor,& q̃a ꝑ talia loca tranſit nũtius, ꝑ q̃ nõ poſſet trãſire ꝓ
curator:ſed prima fronte ſtat prĩa p̃ſumptio, & idẽ ꝓbat̃ ĩ.
4 c.cũ dilecti,de do.& cõtu.† Ex hoc infert̃ ad unũ dictũ nota
a biliſſimũ,ꝙ ꝓcedit argu.a ſiꝉi,licet illud ñ ſit oĩno ſiꝉe;[a] fa
cit ꝙ no.Io.An.in.c.ñ p̃t,de p̃bẽ.li.6.in nouel.facit tex.in.
c.cũ dilecta,de confir.util. Sed modus deſtruendi hoc argu
mentũ eſt ꝓbare diſſimilitudinẽ in illo actu,ad quẽ fit col
latio.vñ,ſi iſti ꝓbaſſent inter fuiſſe tutũ nũtio & ñ ꝓcurato
ri, ꝓculdubio ceſſaſſet iſta p̃ſumptio;ad hoc ꝙ no.in.c.tran
ſlato,de cõſt.& in.l.ñ pñt ff.de legi. Not.quarto unã partẽ
capituli poſſe uota ſua ĩ aliũ etiã forinſecũ a collegio com
6 promittere.† Sed ꝯ hoc oppo.de.c.q̃a ꝑꝑ,de ele. vbi leg.&
no.qđ ad hoc vt valeat cõpromiſſũ ſuꝑ electione,oportet,
b vt nemo diſſentiat[b] in.c.cãm q̃,de elect.Item nõ p̃t q̃s com
mittere uotũ ſuũ,niſi ſit impeditus,nec tunc,niſi ei q̃ eſt de
collegio,ut.d.c.q̃a ꝑꝑ.Sol.dicit Inn.licet ſpecifice nõ attin
gat hęc ꝯria,qđ ꝯrium ꝓcedit hodie;ſed olim poterat fieri
qđ hic dr̃;& ſic ſentit ꝙ ĩ hoc iſtud.c.ſit correctũ.Pe. aliter
dicit ꝙ ꝯriũ ꝓcedit ĩ his electionib⁹. in qb⁹ eſt ſeruãda illa
forma illius.c.quia propter,ſ.quando per mortem pręla
ti eccleſia remanet viduata.do.Ant.diſtinguit,ꝙ aut minor
pars ſeu maior uult facere compromiſſum etiam in præiu
dicium non conſentientium,& non poteſt ut in.d.c.q̃a pro
pter,& not.in.d.c. ſcriptum, eod.titu. Aut vult conſtituere
procuratorem,

SEBA. SAPI.
a Omnino ſimile.ui de Abb. & alios.ĩ c.tranſlato,ſupra de conſtit. & nunquid allegans ſimile debeat probare ſimilitudinẽ in eo, in quo res conueniunt,an uero aduerſario incumbat onus probandi diſſimilitudinem, ut tollat fundamẽtum a ſimili, non reperio ab aliquo tactũ. ego tetigi in repe.l.ꝙ Nerua,ĩ.1.no. ff.depoſi.cõſiderando,an ea q̃ allegãtur pro ſiꝉibus, habeant plures differẽtias, an uero plures cõuenientias,q̃a primo caſu incũbit onus probandi aſſerẽti ſiꝉitudinẽ,in ſecũdo caſu incumbit neganti, ut ibi late probant.
ZACHARI.
b Nemo diſſentiat. Solus.n. contradicens impediret illud,ut dixi ĩ apo. ad iſtum in. c.in cauſis, nu. 3.ĩ uer. omnibus,ſupra đ elect. & no.Card. Manda.in ſuo tractã.de elec. parte. 2.c.lix.fo.8.& ibi in apoſ. in uerſi. ſpecialiter.

ꝓcuratorẽ,& ſic nõ tãgẽdo aliorũ p̃iudiciũ, & tũc eſt ſer
uãda forma.c.q̃a ꝑꝑ,nõ p̃t,niſi ꝓut ĩi dr̃.Sed ſi ñ eſt ſuãda
forma illius,c.põt procedere dictũ Pet.& qđ ibi dr̃.Aduer
te latius.nã reſpectu cõpromiſſi arctãtis alios nõ cõſentien
tes uerũ eſt,ꝙ omnes dẽnt cõſentire:q̃a tractat̃ hoc caſu de
p̃iudicio iuris ſingulorũ;ut priuẽt̃ facultate uocis dãdę. Iõ
ñ ſufficit maior pars.hoc puto uerũ nedũ in actu electiõis,
ſed in oĩb.actib.uniuerſitatis ꝑ rõnẽ p̃dictã,& ꝑ ea, q̃ not.
in c.q̃a propter,& in c.ſcriptũ,de ele.& ita pluries in uariis
actib.allegaui in cõcilio Senenſi gñali.Sed quo ad facultatẽ
cõſtituẽdi ꝓcuratorẽ credo, ꝙ ſpeciale ſit in qualibet ele
ctione,ut nõ impeditus nequeat cõmitteri alteri uices ſuas
aliis maximè ꝯdicentib.ꝑ c.q̃a ꝑꝑ.§.illud,p̃alle.& facit rõ.
c.is cui.de of.deleg.li.6.c.cũ in eccleſiis,de p̃b.eo.lib.Sed in
aliis actib.poterit nõ impeditus cõmittere:quia hoc nõ re
7 perit̃ prohibitũ.† Nunquid aũt poſſit cõmittere extraneo,
ut forinſeco a collegio,credo ꝙ non ꝯdicente uniuerſitate
qualiſcunq; ſit actus gerẽdus: q̃a intereſt uniuerſitatis, ne
eius ſecreta pateant forinſecus; qđ ſentit Io.An.in r̃la, qđ
alicui,de reg.iur.li.6.in Merc.& ſic intellige tex.c.pe. de e
le.e.li.In gl.in uerbo.*præter aſſenſum omniũ*, ibi, *non ualuiſſet
appellatio*,dic ſcḋm doc.ꝙ imò ualuiſſet,ſi in cõpromiſſo fuit
actũ,ut ep̃s ñ eligeret niſi habito oĩm cõſenſu;& hoc iudi
cio meo uĩ ꝓbare tex. iſte prope finẽ in uer. *uel prædictum
8 ep̃m,&c.*† Ex quo notabis bñ,ꝙ iſti de uniuerſitate pñt ſta
tuere,ut nõ ualeat actus niſi habeat̃ omniũ cõſenſus, nec eſt
ꝯ ius cõe,ex quo a prin.hoc uoluerũt oẽs;hoc ꝓcedit, niſi ĩ
actu eſſet a iure ꝓdita certa forma,ut ualeat actus a maiori
ꝑte,&c.ut in c.quia propter, de ele.uel niſi propter iſtã re
formationẽ impediret̃ utilitas eccleſiæ.Quid.n.ſi nũq̃ poſ
ſent oẽs eſſe cõcordes,& inſtat neceſſitas, uel utilitas eccle
ſię?tũc putarẽ actũ ualere a maiori ꝑte,ar.c.1.de his q̃ fiunt
a maio.ꝑte.c.facit qđ leg.& no.ĩ c.cũ oẽs,de cõſti.ſic e ꝯ p̃t
uniuerſitas ſtatuere,ut ualeat actus gerẽdus a plurib.de uni
uerſitate,licet nõ faciat maiorẽ ꝑtẽ totius uniuerſitatis,ſđ
ſint plures ꝑtiũ cõparatiõe minoris;uide gl.quã ſemꝑ tene
bis mẽti in c.ſi cui,de ele.li.6.alias aũt nõ ualet,q̃dq̃d faciũt
plures de uniuerſitate, niſi cõſtituãt maiorẽ ꝑtẽ toti⁹ uni
uerſitatis;& eſt tex.no.in c.cũ eccleſia,el.1.s̃.de ele. hoc iõ,
q̃a nõ repit̃ hic uniuerſitas, ex quo nõ eſt maior ꝑs totius
uniuerſitatis.l.qđ maior.ff.ad muni.& ĩ c.1.de his q̃ fi.a ma
io.ꝑte.c.In gl.in uer.*delegauit*,in fi. dãt & alię plures ſol. ꝑ
doc.inter cętera dicit Inn.ꝙ ubi negat̃ fuiſſe appellatũ, uĩ
appl̃lonẽ deuoluiſſe negotiũ,p̃t inferior de hoc cognoſce
re.Sed hæc ſol.licet ſit uera ĩ ſe & notabilis, & faciat qđ ip
ſe no.in c.paſtor.§.p̃terea,de of.dele.nõ tñ cõgruit huic li
terę:q̃a hic inferior cognoſcebat ut cãm magis inſtructã re
9 mitteret:nõ aũt ut uideret,an ſua eſſet iuriſdõ.† Hoſt.dicit,
a ꝙ hic imminebat ſcãdalũ;[a] iõ potuit legatus ſe intromit
tere,l.ęquiſſimũ,ff.de uſufruct.No.hãc ſol.in practica: ſed
nõ cõgruit literæ; q̃a nõ allegat cãm ſcãdali, ſed facilioris
10 inſtructionis.† Do.Ant.dicit inferiorẽ ſe poſſe intromitte
re ad effectũ,de quo hic,cũ hoc tendat ad faciliorẽ exitum
cãæ appl̃lonis ꝑ ea q̃ no.in c.2.de matri.ꝯ.inter.eccl.alleg.
Spe.de of.leg.§.nũc oſtẽdendũ,uer.33.Nõ credo hoc proce
dere in quolibet inferiore maximè a iudice, a quo fuerit
appellatũ ꝑ tex.aꝑtũ in c.ſi a iudice,eo.ti.li.6.ubi dr̃,ꝙ ap
pellãs nõ tenet̃ cõparere ad citationẽ iudicis,a quo,niſi ſo
lũ ad audiendã reuocationẽ grauaminis.ergo nõ tenet̃ cõ
parere,ſi citat,ut cãm magis inſtructã remittat ad ſuperio
rẽ:ſed hoc puto eſſe ſpeciale in legato đ latere,ut dicit hic
Gof.tũ q̃a legat⁹ rep̃ſentat ꝑſonã papæ: tũ quia ex quo eſt
Cardinalis & ſic de collegio ipſius papæ,p̃t ſe intromittere
ad hũc finẽ,ut cãm magis inſtructẽ remittat ad papã,ita ꝓ
priè loq̃t̃ Spe.ubi.s̃.licet.d.Ant.eum alleget gñaliter, uide
11 circa hoc multa tacta ꝑ Spe.ibi,& hæc notabis.† Nec obſt.
motiuũ do.Ant.fateor.n.ꝙ inferior p̃t ſe impedire de ꝯcer
nẽtib.faciliorẽ exitũ cãę appellatiõis, qñ uult ꝓhibere de
nouo attẽtãda,ut in c.cũ teneamur, s̃. e.
& in c.2.qđ ipſe allegat:uel qñ ꝑtes non
ꝯdicũt,ſecus aũt,ubi appellãs ꝯdiceret,
& nihil de nouo attẽtat,ut in d.c.ſi a iu
12 dice.† Sed ex̃ gl.opponit.tex.alio mõ.uĩ
enim,ꝙ aſſertioni iſtius legati ñ erat ſtã
dũ in p̃iudiciũ partiũ,ut in c. cũ a nobis,
de teſt.Hoſt.hic primò ſoluit, ꝙ ꝑtes ac
quieuerũt relatiõi legati:uel hoc eſt ſp̃a
b le in legato *b* de latere ex ꝯſuetudine ge
nerali,ut credat̃ relationi illi⁹:ſed de iu
re cõi ſecus eſt;ut ꝓnũtiauit p̃p̃ Clemẽs,
ut refert Spe.in ti.de teſte,in §.1.uer.ſed
nunquid aduocatus.Ego allego gl.no. ĩ
c.ſicut.ĩ.de ſen.excõ.q̃ uult,ꝙ de iure nõ
credit̃ legato ẽt cardinali in p̃iudicium
ꝑtiũ.ceſſante ergo cõſuetudine tene pri
mã ſol.& no.hoc cõe dictũ doc. ĩ illa gl.
13 † In gl.in uerbo,*renunciaſſe*,ibi:*quod ei li
cuit*.ꝯ hoc oppo.de ſi.admonet,& ca. qđ
in dubiis, de renun. ubi nõ renuntiat q̃s
beneficio niſi in manib. ſuperioris. Sol.
Hoſt.ꝙ electus in diſcordia,etiam ſi cõ
ſenſerit & ſit appellatũ ad ſuperiorem,
poteſt renuntiare iuri, ex quo non ha
bet ius pacificum: ſecus, ubi conſenſiſ
14 ſet,& nulla diſcordia ſubeſſet.† No. pri
mum dictum:ſed intelligerem ſecũdum
not.per gloſſ.in dicto capit.quod in du
biis.aliquid in clemen.gratię,de reſcri
pti.& gloſſ.in cap.ſi electio,de electi.lib.
6.quæ eſt multum notabilis,& generali
ter tractat, an & quando poſſit electus
15 renuntiare iuri ſuo;dic ut ibi.† In glo.ſi.
in fi.de hac materia,an & quãdo ualeat
ſecunda electio, prima non caſſata, dic
ut no.in cap.conſideramus,& in c.audi
tis,de elect. An minor pars cõtenta in
electiõe prima poſſit ꝓcedere ad ſecun
dã,ſicut fecerunt iſti, dic ut plenè no. in
c.bonæ,& in c.quia propter,de electio.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus timens, ne patronus præſentet aliquem non idoneum eccleſiæ ad præces fortè aliquorum, poteſt ipſum adiuuare ut bonum & utilem præſent.*
2 *Conſcientia debet eſſe informata iudicio rationis & ſecundum deum,alias non excuſaret.*
3 *Epiſcopus & quilibet adminiſtrator non ſolum debet eſſe idoneus,ſed utilis.*
4 *Sholaris notoriè peritus tranſit ſine examinatiõe, uel ſaltem modica pro forma.*
Notus poteſt promoueri ſine examinatione.
5 *Poſſeſſio in beneficialib. transfertur per inueſtituram factam poſt electionem & confirmationem.*
6 *Electus & confirmatus debet conſequi poſſeſſionem, non obſtantee ap. uel electione de alio extraiudicialiter facta.*
7 *Electores,qui eligunt idoneum,an uulnerent conſcientiam eorum,ſi poſſunt idoneiorem eligere?*
Peccatum non incurrit,qui operatur bonum & potuit optimum operari.
8 *Habens duas uoces,unam iure proprio, aliam tãquã procurator,non p̃t unam uni dare,& aliam alteri, & ſi ſecus fecerit,non tenet.*
9 *Prælatus impeditus adminiſtrare ꝑꝑ ſenectutem remouetur,& ei datur coadiutor.*
10 *An & quando ſit eligendus potius in p̃laturã doctus diues,an potens,& quãdo electio facta de aliquo iſtorum caſſetur tanquã non expediens eccleſiæ? 11.*
12 *Diuitiæ an & quãdo poſſunt poſſideri ſine peccato.*
13 *Cauſa ſi exprimatur una ex multis,quæ ſit friuola, aliæ præſumuntur friuola.*

a Scandalum.ſi iſte intellectus eſſet uerus, redderet iſtã decre. multũ ſingul.ſđ diuinat,iõ intellect⁹,quẽ ponit do.Ant. hic ẽ amicus literę ſecũdũ d. Bar. de Bel. hic in addi. ad d. Anto.
b In legato. Vide de hoc.d.Ant.hic In 2.co.uer.op. ꝙ nõ ſtetur,& c.qui dicit̃,ꝙ nõ ſt at̃ aſſertiõi cardinalis legati,licet aliter đ cõſuetudine obſeruet̃, ſed de hoc uide ꝑ eũdẽ,& qđ ibi poſt iſtũ ad di di, in c.quoniam contra,in 28.col. de probatio.

14 *Confirmatio electionis an & quando habeat uim dif ſinitiuæ ſententiæ.*
15 *Agenti poſſeſſorio adipiſcendæ in beneficialibus obſtat exceptio defectus proprietatis, ſi incontinēti poteſt probari, & alia, de quibus hic.*

C A P. XLVI.

CONſtitutis. Appellatio
frustratoria 3
poſſeſſionē cōfirmati ñ impe
dit. ita cōiter ſummaſ. Sed ſe
cúdū hāc ſummationē hęc decretalis eſ
ſet de in dubio. ideo ſummo ſic. Contra
electū uel cōfirmatū nullū aliud ius ſpe-
ctātē nō admittiſ regulariter exceptio,
uel appellatio, maximè fruſtratoria ad 4
impediendū electionis & cōfirmationis
effectū. ſed poſſeſſiōe habita poterit ac
cuſari, uel denūtiari. & ſm hoc eſt caſus 4
notabilis. Diuidiſ: primò narrat factū. ſe
cundò diffinit, ibi: *nos ergo* tertiò prote-
ſtatur, ibi. *ſi quid.* Caſus literalis. Vacāte 5
præpoſitura ſancti Saluatoris, die ſtatu-
ta ad celebrandū electionē eps Metenſis
abiurauit canonicos illos ꝑ patrē & fi-
liū & ſpiritū ſanctū, ut ſm Deū unū eli
gerent de duob. in quos partes uideban
tur cōuenisſe, quē magis utilē & idoneū
eccleſiæ reputarēt. poſt hoc decanus cū 7
qbuſdā nominauit ꝑpoſitū cātorē Me- b
tenſem cātor ſancti Saluatoris cū qbuſ-
dā aliis cōcorditer cācellariū Metēſem
elegerūt in ꝑpoſitū. eius electionē tanq̃
a maiori & ſaniori parte capituli Metē-
ſis eps confirmauit. & cum uellet ei dare
inueſtiturā, decanus appellauit ad ſedē
apo. ꝯ ipſum impotētiā allegādo, dicēs
illū cācellariū impotentē in partib. illis
in quib. bona ꝑpoſiturę cōſiſtūt, addens
ꝙ alia, ſibi opponeret in pñtia papæ, quę
in pñtia iudicis ſuſpecti noluit explica-
re. demū cā iſta ad ſedē apoſt. eſt delata
decanus ꝓ parte ſua in pñtia papę hæc
& alia propoſuit d. papæ examinato ne-
gotio conſtitit euidēter app. cām corā
epo expreſſam rationabilē nō fuiſſe, &
aliā nō expreſſit, q̃uis dixerit ꝙ expri-
meret corā papa. unde ipſe ſtatuit, ut ꝑ
ea quę dicta fuerunt, cōfirmationis effe
ctus nō debeat impediri, poſt, quā uerò 8
pacificā poſſeſſionē ipſius ꝑpoſituræ ha
buerit, ſi cōtra ipm aliquid ꝓponere uo
luerit; non in modū exceptionis, ſed in
modū denūtiationis, uel accuſationis,
licentiā hēat proponēdi. Ber. Not. prio
ſuperiorē poſſe ꝑ abiurationē aſtringe
re electores, ut eligāt ſm deū & cōſcien
tiā magis idoneū & utilē eccleſiæ, & hęc
abiuratio [a] eſt loco iuramenti, ut in glo.
2. quā tene mēti; & idē Arch. ſecūda qō
ne quinta. cap. ſi quis. † Ex hoc infero ad
unā notabilē theoricā, ꝙ ubi eps timet
ꝙ patroni non pñtent utiliorē eccleſię
propter preces aliorū dilectionē carna-
lē, ꝙ poſſit eos cōſtringere iuramento,
uel hac abiuratiōe ut pñtent magis ido-
neū & utilē. Ex quo enim de iure ad hoc
tenenſ, ut ĩ. dicā, ergo pōt ſuperior in-
terponere partes ſuas. † Secūdò not. ꝙ
quis debet eligere ſm deū & iuſtā cōſciē c
tiā; ergo nō ſufficit ſeq purā. cōſciētiā, niſi illa ſit ĩformata
ſm deū. Vñ alibi dicit tex. no. quē tene mēti: nō dēt putari
cōſciētiæ deeſſe iudiciū rōnis. uñ peccat ille, q ſeqſ cōſcien
tiā ſuā nō informatā ſm deū, licet credat bñ facere, ut in c.
nō ſolū, ubi tex. de reg. lib. 6. Nā peccat iſte ꝑ ignorātiā, &
ſic nō excuſaſ maximè circa ea, q̃ ſunt dei. 38. di. c. qui ea, de
pœ. diſ. 2. c. ſciendū. † Tertiò. no. ꝙ eligēdus in ꝑlatū ñ ſolū
dēt eſſe in ſe idoneus, ſed etiā utilis eccleſię. Et iō alibi dr
ꝙ eps nō dēt eſſe cuſtos chartarū, nec ſolū attēdere ſtudio
literarū, ſed etiā aliis exteriorib. ut in c. in canonib. 16. q. 1.
facit. 39. diſ. c. Petrus, ubi ſimplicitas repellit a promotiōe.
Itē no. ꝙ canonici tenenſ eligere magis idoneū. nō ergo ſa
tis ē, ꝙ ſit idone⁹, dūmō reperiaſ idoneior, qđ an ſit uerū in
diſtinctè, dicā in gl. 3. † Itē no. ꝙ not⁹ pt ꝓmoueri ſine exa
minatione. hēt. n. teſtimoniū totius populi, uide bo. tex. ĩ c.
nullus. 24. diſ. facit iſte tex. ut ſcholaris notoriè peritus trā
ſeat ſine examinatiōe, uel ſaltē modica ꝓ forma. † Itē not.
ꝙ ꝑ inueſtiturā factā poſt electionē & cōfirmationē trāsfer
tur poſſeſsio; de hoc plenè no. ĩ c. trāſmiſſam, de ele. & in c.
2. de cōſue. † Vltiò no. ꝙ elect⁹ & cōfirmat⁹ ñ obſtāte elec.
uel appellōne extiudiciali, dēt cōſeq poſſeſsionē. nā excep-
tio ñ eſt hoc caſu ꝓportionabilis petitioni poſſeſsiōis, qa
petens poſſeſsionē petiſ qd facti: ſed exceptio opponiſ iuri
qđ dicā latius. ĩ. cū gl. fi. Alia nō colligo, qa examinabūt. ĩ.
In gl. 3. ex qua hēs duas cōcluſiōes. Prima, ꝙ doctior & ſciē
tior eſt eligend⁹. Scđa, ꝙ licet nō eligaſ doctior & ſciētior
tenet electio, dūmō ſit facta de idoneo, & de hoc uide ple-
nè gl. 8. q. 1. ĩ c. licet ergo. † Sed dubitaſ, nūqd eligētes [b] uul
nerēt cōſcientiā ſuā eligēdo idoneū, ex quo potuerūt elige
re idoneiorē? do. Ant. hic in quodā notabili ꝙ ſic: nihil tñ
allegat ꝑter iſtū tex. Tu uide gl. hoc diſputātē ĩ d. c. licet er
go, q refert uarias opi. Finaliter cōcludit ꝯriū. ſicut. n. agēs
bonū nō peccat, ſi pt facere magis bonū, ita eligentes ido-
neū nō peccāt, ſi potuerūt eligere idoneiorē. Alii ꝯ, ut ibi
no. Arch. ubi dicit, ꝙ in uolūtariis ꝓcedit illa op. gl. ſed in
neceſſariis oportet eligere meliorē, ut ĩ d. c. licet ergo. Hoc
idē repio ſenſiſſe Fe. cōſi. 90. ubi dicit, ꝙ eligentes ñ ſaluāt
cōſcientiā ſuā, ſi potuerūt eligere meliorē. In hac mā ſic di
ſtinguerem cōphendēdo utrāq; cōcluſionē gl. ꝙ aut à prin
cipio fuit appellatum, ne fieret electio niſi de idoneiori, &
tūc puto ꝙ ſi in eodē collegio repiſ idoneior, nō ualet ele-
ctio facta de idoneo, cū de iure teneanſ eligere idoneiorē,
ut in d. c. licet ergo, & in c. dilecti, de ele. & iuſta fuit cā ap-
pellādi, uel ſaltē talis electio retractabiſ ꝑ ſupiorē in cā ap
pellationis; qđ ſentit gl. in d. c. licet ergo. Aut ñ fuit appel-
latū; & tūc tenet electio facta de idoneo, arg. in c. cū nobis,
& c. cū dilecti, de ele. facit tex. cū gl. ĩ c. cū terra, e. ti. Sed eli-
gētes peccāt nō eligēdo idoneiorē ꝑ iura ſupius allegata,
qa tenēſ eccleſię cōſulere meliori mō, quo pñt. † Pro hoc
optimè facit tex. iūcta gl. in uerbo, nihil, in c. pen. de elec. li.
6. ubi dr, ꝙ q habet duas uoces, unā iure proprio, aliā tanq̃
procurator, nō poteſt unam uocem dare uni; aliā alteri, &
ſi aliter facit, nihil ualet, & eſt ratio quia eadem cōſcientia
qua teneſ eligere meliorē etiā iure proprio, dēt eligere tā
quā procurator. Si ergo ſatis eſſet eligere idoneū poſſet qs
diuidere illas uoces ĩ duos idoneos, ſed qa hēt eligere ido-
neiorē, illę uoces nō ſunt ſeparabiles; no. hoc, qa hēs uerā
rōnē decidēdi ad illū textū: qa ibi nō reddiſ. Et intellige ꝑ
dicta, qñ in eodem collegio reperiſ idoneior: alias autē nō
teneret eligere idoneiorem de alio collegio; qa honeſtius
eſt, ut idoneus eligaſ de eodem collegio, quàm ꝙ fiat tran-
ſitus ad idoneiorē alterius collegii; ꝓ hoc facit tex. in c. nul
lus eps. 61. diſt. & quod leg. & no. in c. inter canonicos. ꝑal-
leg. ſ. de elec. & cū ꝑdictorum limitatione puto intelligen-
das glo. & Bar. in leg. cùm quidā, ff. de legatis primo. ubi cō
cludit, ꝙ habēs electionē tanquam bonus uir ſatis eſt, ut eli
gat idoneū, licet poſſit eligere idoneiorem. Dico enim hoc
ꝓcedere quo ad ualiditatem electionis, cōſcientia [c] tñ non
ſaluatur,

a Abiuratio. Vide tex. in c. fraternitatis. ĩ. de frigid. & malef. ibi ſub periculo animarū, &c. quē ibi ponderat d. Ant. Item adde hic Arch. 22. q. 5. in ſumma, ubi dicit ꝙ uerū iuramē. eſt, ſi quis ſe aſſerit dicere ueritatē in piculo aiæ ſuę, ut in c. fraternitatis, ita dicit tenere Inn. & Hoſt. in c. & ſi Chriſtus, de iureiuran.

SEB. SAPIA.

b Eligentes. Vide Abba. in c. 3. ubi glo. in uerbo, qui maiorib. ĩ. de iure patro. cū pluribus allegatis per And. Siculū in cōſi 19. incip. illud afferam in mediū, co. 12. in 1. uolu.

c Conſcientia. Videtu hic Imo. & do. Phil. de pu. ĩ 2. co. ubi probat per. 1. col. ꝙ electio facta de idoneo ſit ualida in foro iudiciali. licet alius idoneior potuiſſet eligi, dummō ſit electus a maiori parte, & appellatio in cōtrariū non uidetur legitima. & ius canonicū inquātū diſponit ĩ foro iudiciali, ſemꝑ tēdit in ſalutē animæ, ut patet in c. cū contingat, de iureiur. uñ inferſ, ꝙ ſi electio facta de idoneo ē ualida in foro iudiciali, licet potuiſſet eligi ali⁹ idoneior, eodē, & ſimili mō dicēdū eſt in foro cōſcienciæ, qa ius canonicū nunquā iniicit alicui laqueū. 27. q. 1. c. đ uiduis, nec ſcienter defendit aliquē in peccato, c. literas, de reſtit. ſpol. ſi enim eligeret nō idoneū, induceret peccatum nec ius canonicū a ualidaret tunc electionē, ſicut facit 1 c. qa pp, & c. cum in cūctis, de ele. & hic tex. ergo eligētes non peccant. l. Gracchus, C. de adult. Et ex his fa

cit unā ꝯcluſionē, ꝙ de iure canonico, qñ factū ē certū, & de eo cōſtat oē id, qđ ē licitū & ꝑmiſſū in foro iudiciali cenſeſ licitū & ꝑmiſſum ĩ foro conſcientię, alias i⁹ canonicū iniiceret laqueū, & peccarent exercentes actum authoritate canonis, quod non eſt dicendum, ut ibi latius per eum.

ANT. FRAN. Circa hoc an ſufficiat eligere idoneū, ēt ſi reperiatur magis idone⁹ credo uerū eē, qđ iſte dicit. Et adde ꝙ idoneus ad bñficiū diciſ q libet, q ſcit bene legere bene conſtruere, & bene cātare, ut eſt glo. q̃ Car. ibi no. in cle. 1. de cō ceſ. ꝑben. & adde ꝙ idone⁹ dicitur eē ille, quē papa elegit ꝓ idoneo, ut per Car. ubi. ſ. ubi dicit, ꝙ reputare nō idoneum quē papa reputauit idoneum eſſet ſacrilegiū. 17. q. 4. in. c. ſi quis ſuadente diabolo. §. qui autē, & dixit Bal. in. l. precib⁹, in. 8. col. C. de impu. & aliis ſubſtitu. ꝙ ille dr idoneus, quem uirtus probat. & alibi dixit tex. in. l. qui ſatiſdare, & eſt. l. 3. in. §. fi. de fideiuſſo. quod ille dicitur idone⁹, quem approbatis, cuius intereſt.

ſaluaſ, cū ſp in ſaluāda ꝯſciētia, & ĩ elee-
moſyna impēdenda dēt eligere iuſtiorē
cęteris parib⁹; đ quo viđ bo. tex. ĩ. c. ñ ſa-
tis. 86. diſt. & gl. optimā. 42. diſ. c. quieſca
m⁹; & ꝑdicta cōcluſio vr đ mente Dy. in.
9 d. l. cū qdā, ꝙ no. † In gl. ĩ uer. *impotentiā*,
ibi: *ꝑueniens ex nimia ſenectute*, no. gl. & eſt
tex. ĩ. c. Archidiaconū Florētinū. 85. diſ.
ꝙ ſenect⁹ impediēs adminiſtrationē re-
pellit quē a ꝓmotiōe. Nūqd autē repel-
lat ꝓmotū? de ſeculari ñ ē dubiū, ꝙ nō re
pellit: ſed dēt ſibi dari coadiutor, ꝓ hoc.
ĩ. de cle. ægro. ꝑ totū. ſed in ꝑlato religio
ſo ē magis dubiū; đ quo vide ꝑ Io. An. in.
c. fi. de ſupplen. negat. ꝑla. innouel. ubi te
10 net: idē eſſe in religioſo, licet qdā ꝯ † In
eadem gl. ibi: *ſed nūqd eſt habenda rō, &c.*
No. gl. vſq; ad fi. maxime in eo ꝙ dicit ꝙ
data in reliqs paritate inter eligēdos ꝑfe
rend⁹ eſt ditior ſeu potentior, ut melius
ꝯſulaſ ecclię ꝑ potētiā ſeu diuitias iſti⁹.
Nō. n. daſ ſibi bñficiū ſeu ꝑlatura, vt inde
viuat, ſed vt bñ regat, & bñ diſpenſet; uñ
alibi dr. *qui epiſcopatū deſiderat, bonū opus
deſiderat.* no. qđ dicit op⁹; idē eſt ꝙ appe-
tere ſolicitudines & labores vñ principa
liter, ubi uerſaſ on⁹, *ibi ĩ cōſequentiā* eſt
honor, & participat de fructib⁹ ĩ cōſequē
11 tiā cū ĩdiget. 10. q. 2. c. eps. † Ex quo ad q.
gl. dicit Hoſti. ꝯſiderādā qualitatē & ſitū
eccleſiæ, ut ſi eccleſia indiget potētia uel
diuitiis, tunc potētia ꝑferet ſcientiæ, ar-
gum. bonū in. c. officiū, de elect. ubi uero
a ñ indiget potētia, ſciētia [a] ꝑferſ potētię,
arg. c. cū cām, de elec. Si uerò indiget di-
uitiis, ut qa eſt onerata debitis, tunc diui
tiæ ꝑferenſ potētiæ & ſcientiæ, argumē.
10. q. 2. c. ea. n. §. hoc ius porrectū ceſſan
tib⁹ aūt ꝑdictis cōſiderōib⁹, vt puta qa ec
cleſia ñ indiget potentia. uel diuitiis, tūc
licet ꝑdicta gradū adiiciant, ñ tñ ꝑꝑ hoc
reprobabiſ electio facta đ eo, q ñ ē diues
uel potēs, ex quo alias eſt idone⁹ & pōde
ra bñ hoc dictū Hoſt. qa tacite ſentit, ꝙ
ubi eccleſia indiget uiro potēti, ut puta
qa hēt poſſeſſiōes circa inimicos, uel ĩdi
get diuitiis, tūc electio facta de ñ potenti
uel nō diuite eſt retractāda: qđ ſatis mi
hi placet, qa licet in ſe iſte ſit idone⁹ ñ tñ
eſt utilis eccleſię; & ꝑlat⁹ nō ſolū dēt eſſe
idone⁹ in ſe, ſđ etiā utilis eccleſię, ut hic
in tex. ꝙ no. nūquid autē ꝑſumaſ ꝓ potē
tia ſeu nobilitate, uide glo. in. c. illud, 40.
diſt. uide aliā gl. in ꝯriū ĩ. c. quoniā uet⁹.
24. q. 1. ĩ verbo inuidia q̃ narrat ꝙ cū duo
eligerēt, fuit oppoſitū ꝑ alterā partem đ
impotentia alteri⁹ replicatū extitit, ꝙ Pe
tro piſcatori fabri filio ſucceſſorē q̃rim⁹,
ñ Auguſto. i. cū ipe dēat ſuccedere ñ ĩpe
ratori, ubi cōſideraſ ſplēdor dom⁹: ſed in
adminiſtratiōe eccleſiaſtica, in qua ꝑfuit
Petr⁹, q fuit piſcator, & fili⁹ fabri, ñ eſt cu
rādū de nobilitate, ꝓ hoc ca. uenerabili,
ĩ. đ ꝑbēd. ubi bon⁹ tex. Sed intellige ſm ꝑ
12 dicta, niſi eccleſia ĩdigeat potētia. † Et ꝓ
diuitib⁹, an & qñ poſſit diuitias poſſide
re ſine peccato, uide bonum tex. in. c. hæc
aūt ſcripſim⁹. 30. diſ. & bonā gl. ĩ. c. cleri-
cus. 21. q. 1. In gl. ĩ uerbo, *rōnabilē*, ibi: *nō
fuit iuſta cā appellādi*, limita iſtā gl. ſm ea,
q̃ dixi ĩ ꝑce. gl. In gl. ĩ uer. *aliā.* Ex gl. iſta
colligūſ tres ſolutiōes. Prima, ꝙ ſpāle ē
ĩ electiōe, vt appellās ĩ ea poſſit proſequi
cām in appellatiōe ñ expſsā. ſđ certe iſta
ſolu. ñ ꝓcedit maxime hodie ꝑ. c. ut cir-
ca, đ elect. li. 6. & cle. cōſtōnē, e. ti. nec ob
iura allegata ĩ gl. qa (ut dicit Hoſt.) licèt
poſſit iudex ex officio ꝓcedere, ñ tñ dēt
pars audiri, ut appellās, ꝑ hoc tex. in fi.
ĩ. c. ꝑced. & c. cū dilecti, ſ. đ ele. in fi. Scđa
ſol. eſt iſti ꝯria, ut ñ admittatur uolendo
aliā ꝓſeq ꝑ iſtū text. & iſta ſol. eſt uera,
& ꝓbaſ ĩ tex. dū pōderat, ꝙ tūc aliā ñ ex
preſſit. Tertia ſol. ꝙ iſte repelliſ ꝓpter ꝑ-
ſumptionē ortā ꝯ eū: qa cā expreſſa erat
12 irrōnabilis. † No. bñ hāc ultimam ſol. ad
aliū effectū, ꝙ ubi qs ĩ ſnīa, uel applōne
exprimit unā cām, & ſubiicit ꝙ ē ex mul
tis aliis cauſis, &c. ꝙ ſi expreſſa cā ē irrō
nabilis, ꝑſumiſ ēt, ꝙ ñ expreſſę cōprehen
ſæ ſub clauſula gñali ſint ēt irrōnabiles,
facit in arg. c. ſi forte, de elec. li. 6. & reſpe
ctu ſnīæ uide, qđ plene dixi in. c. ſicut, de
re iud. † Sđ ꝯ ꝑdicta opp. cōfirmatio ele-
14 ctionis hēt uim diffinitiuæ ſnīæ. ergo ſi-
cut ĩ diffinitiua ñ teneor exprimere oēs
cās in appelōne. l. Seio, ff. eo. uide gl. in.
c. cū cā. ĩ. c. ita: & ĩ appellatiōe a confirma
tione, ergo poterat iſte ꝓſeq cām ñ ex
preſsā. Sol. dicit Inn. ꝯriū ꝓcedere, qñ cō
firmatio fit oblato libello lit. cōt. & alio
iudiciario ordīe obſeruato, ſec⁹ āt, qñ fit a
cū ſūmaria cāæ cognitiōe, qa tūc nō hēt
uim diffinitiuę. Io. An. dicit poſſe dici, ꝙ
cū hodie ſit ſeruāda ĩ cōfirmatione ſolē
nitas. c. fi. đ elec. li. 6. ſꝑ cōfirmatio hēt vī
diffinitiuæ. Certe ñ bñ loquiſ, & ipſemet
aliud ſentit in. c. auaritiæ, đ elect. li. 6. in
nouel. Nā diſtinguēdū ē. Aut eñi ñ ſeruaſ
ſolēnitas illi⁹. c. fi. & ñ ualet cōfirmatio,
aut ſeruaſ, & tunc ſi confirmatio fit cōpa
rēte ꝯdictore ĩ iudicio & iudice iudicia
liter cōfirmāte, tūc eſt diffinitiua. Si autē
null⁹ ꝯdictor apparet, & ſuperior confir
mat cū ſummaria cognitione, tūc illi⁹ cō
firmatio ñ hēt uī diffinitiuæ: qa ē act⁹ ex
ĩudicialis. hæc no. qa ualēt ad multa, nec
ſolēt recitari hic. In gl. fi. gl. multa ꝯria ſi
mul inculcat & formalitet ñ ſoluit. Et ꝓ
intellectu. glo. formo quatuor ꝯria, q̃ eli
ciunſ ex ea. Primo obſtat rła, cui damus
actionem, fortius exceptionē, ut in. l. inūi
tus. §. cui dam⁹, ff. đ re iud. hic alleg. & in
rła, ad agēdū, đ re. iu. li. 6. ſđ ꝯ iſtū electū
& cōfirmatū pt agi; ergo forti⁹ excipi. Se
cūdo ob. c. tātis Daniel, 81. diſt. & c. oīpo
tēs. ĩ. đ acc. ubi patet, ꝙ pēdēte accuſatio
ne alicu⁹ ñ dēt ꝓmoueri ad bñficiū, ſed
hic pēdēbat cōtrouerſia: ergo &c. Tertio
obſt. c. ſuꝑ his. ĩ. de accu. ubi excipiſ ꝯ ele
ctū & cōfirmatū. Quarto pt adduci ꝓ &
ꝯ ca. accedens, eo. ti. ubi excipiſ ꝯ ꝓuiſum
de crīe famoſo: & ſic exceptio eſt ꝓpor-
tionabilis petitiōi poſſeſſionis. Sed in ꝯ
riū facit iſte tex. ĩ eo, ꝙ rła non admitti-
tur exceptio. Ad primum argumen. glo.

SEB. SAPIA.

a Scientia. Adde dictum Ioan. monachi ĩ. c. cum ex eo, de elec. in. 6. ꝙ eccleſia maxime indiget uiris literatis, non aſinis ferratis, refert Felin. in. c. ſi quādo, col. 5. uerſi. de inferioribus, ſupra de reſcri.

a Ex parte tua. Pro intellectu huius decr. uide q̃ ſcribit Bar. elegãter i l. ſi ante ſniam, ante mediũ, uerſi. ſecũdo pricipaliter q̃ro, ff. de ap. re. & do. Phi. de peru. hic.

b ZACHARI. Quod loc⁹ debet eſſe tutus. Adde Fel. in. c. cũ cordi, in uer. ad gl. ꝫ. de reſc. & in. c. olim, in pri. ꝫ. d̃ excep. & pleniſſ. ꝑ Old. conſi. 43.

SEB. SAPIA. b Quod locus. Vide quod ex hoc not. Ang. & Alex. in l. cũ res, in. 1. col. ff. de le. 1. ubi dicũt, ꝙ q. promiſit, poſſe cõueniri vbicũque inuentus fuerit, nõ tamẽ poterit cõueniri in loco non tuto. vide i ſimili, ꝙ ſcribit Ro. in conſi. 352. inc. quæritur primo, col. penul.

c Dilectus filius. Et uide ẽt Bald. in. l. peremptorias, in. 4. col. ubi refert Archid. 3. q. 9. c. hortamur, & uide no. Bal. in. l. cũ tabulis, i fi. ff. d̃ his, quibus ut indig.

d In gl. 1. Et in quãtum gl. i fi. uult, ꝙ ad locũ non tutũ nõ teneatur qs cõparere, ẽt ſi ſibi mittatur lr̃e d̃ ſaluo cõductu, an iudex poſſit dare ſaluũ conductũ citato, uide Bar. ꝙ ſic in. l. is q re⁹, ff. de publi. iud. & not. in. c. uenientes, ꝫ. d̃ iureiur. uid̃ oino de hoc ꝑ do. Phi. de Peru. in fi.

ANT. FRAN. Ad hoc, q̃d hic d̃r de ſaluo cõductu dicas ꝙ ſaluuſ cõductus nõ ſufficit, ubi ẽ iuſtus timor pſonæ, imo dicet̃ ſtult⁹ eẽ, q. tali ſaluo conductui fidit. c. accedens, el. 2. ut lit. ñ cõteſta. & ibi hoc ẽt tenet d. Ab. ubi dicit, ꝙ ſalu⁹ conductus nõ arctat citatũ ad comparendũ ad locum non tutum.

Et adde, ꝙ ſaluuſ conductus poteſt fieri ſolũ a principe, uel a repræſentãte principẽ, p ut eẽt imperator, ſiue capitane⁹ belli, ut not. Bart. & Bal. i. l. q̃ſtionũ, in. 2. opp. ff. d̃ pa. & ibi p Alex. i. 1. col. ubi alleg. plures concor. & uide ad hoc ẽt Bal. in ti. de pace. Cõſtan. in. §. imperialis, in. 1. co. in fin. in uſi. feu.

Et adde, ꝙ ſaluuſconductus de eundo libere & ſecurè intelligitur ẽt de mittẽdo nũtiuũ ſuũ ita etiam uoluit Bar. i fi. & Bal. i. 2. no. in auth. habita, C. ne fil. p pa. ubi etiã dicũt ꝙ habẽs ſaluũ cõductũ de eundo intelligitur etiã habere p redeundo. & uid̃ Alex. in hoc in con. 46. in. 2. parte cõſil. & tenet. d. Abb. i. c. qa diuerſitatẽ, de cõceſ. præben. tamen glo. de hoc u̾r dubitaſſe in auth. d̃ man. prin. in §. neque de quo etiam habetur i. c. inter alia d̃ immu. ecc. & per Bar. in. l. 1. in. §. ſi fuit, ff. d̃ do.

Et adde etiã, ꝙ ſaluuſcõductus ñ debet ſeruari delinquentibus in loco ſalui conductus. ut eſt glo. in authen. de man. prin. in. 1. gl. in. §. neq; & uide Bar. in. l. illicitas, in. §. ne potentiores, in fi. ff. de of. pſi. & idem uoluit Bal. in. c. 1. §. item ſacramẽta, in ult. colum. de pa. iu. fir. ubi dicit, ꝙ ſi concedens ſaluũcõductum etiam iuraſſet illud obſeruare, non tenetur illi delinquẽti de nouo ſeruare, & ita alias uidi ſeruatum in iſta ciuitate Paduæ in quodam bannito, cui fuerat datus ſaluuſcõduct⁹ & cũ uenisset ad iſtã ciuitatẽ, & nouo deliqt expẽdendo falſas monetas, & ñ ſeruato ſibi ſaluo conductu, fuit ſuſpenſus.

in prin. r̃ndet, ꝙ hic ponit̃ ſpeciale pp̃ pſumptionẽ ortã ꝫ iſtũ. Sꝫ i fi. gl. reſpõdet formali⁹, ꝙ iſte elect⁹ & ꝯfirmat⁹ poſt, q̃ habuit poſſeſſionẽ corporalẽ ꝙ papa ſibi mãdat trahi, ꝯſecutus fuit plenũ ius, & ſic nihil reſtabat petere; meritò ñ debet admitti exceptio, q̃ ẽ actiõis excluſio: ſꝫ i. c. ſup hic, reſtabat ꝯſecratio, vel bñdictio & ſic reſpectu illi⁹ iuris de futuro poterit excipi. Sꝫ aduerte, qa licet docto. ñ ponderẽt. tñ gl. ñ recte loq̃t. Nã illud, q̃ quo q̃rit̃, ẽ quare pp̃ noluit exceptionẽ admitti añ, q̃ traderet̃ ſibi poſſeſſ. ſed uoluit, vt añ oĩa iſte cõſequeret̃ effectũ cõfirmationis. Inn. hic dicit quẽ cõiter ſequũt̃ doct. ꝙ cũ excep. ſit actiõis, uel intẽtiõis excluſio, & ipſe iã p cõfirmationẽ ꝯſecut⁹ erat ſuã itẽtionẽ, ꝙ habebat plenũ ius; iõ nõ obſtitit ſibi exceptio: qa ñ ſupereſt aliqd, cui opponat̃. & ſi diceres, ꝙ hic pẽdebat appello, & ſic petebat iſte confirmationẽ ſuę cõfirmatiõis, ſeu ſuę electiõis & ſic petebat aliqd iuris. Reſpondet ipe, ꝙ ſi iſte fuiſſet admiſſus ad excipiendũ, renũtiaſſet appellatiõi, nec ſimul poterat admitti ad appellãdũ, & excipiẽdũ. Sꝫ hæc ſol. mihi ñ ſatisfacit: qa pp̃ pri⁹ pnuntiauit ſup illegitimitate appellõis, & poſtmodũ dixit exceptionẽ ñ admittẽdã: ſed ꝙ añ oĩa cõſequeret̃ poſſeſſionem. Et circa hoc Inn. inſtat, ſꝫ non rectè iudicio meo ſoluit ꝯriũ, & maxime in eo, q̃d ſentit, ꝙ poſſeſſio uenit cõſecutiue ad ius obtẽtũ d̃ pterito, qa nouiſſimè cõſideraui, ꝙ cõe dictũ doc. ñ pcedit; quoniã licet elect⁹ & cõfirmat⁹ ſit plenũ ius cõſecut⁹ in bñficio qñ nõ reſtat aliqd iuris, tñ ad petẽdã poſſeſſionẽ, q. nũq̃ habuit, cõpetit actio, ſine qua nemo experit̃, ut l. ſi pupilli. §. ulti. ff. de negot. geſt. & actio eſt ius pſequẽdi i iudicio, q̃d ſibi debet̃, vt inſtit. de acti. in prin. & not. in. c. dilecti, d̃ iud. ergo ꝫ hãc actionẽ pponibilis ẽ exceptio. nam ẽm theoricã p doct. notatã i. c. accedẽs, de accuſa. Agẽs p poſſeſſione bñficii adipiſcẽdi intentat iterdictũ adipiſcẽdæ poſſeſſiõis, ſicut intẽtat hæres, vel bonorũ, ꝙ ẽ effect⁹ domin⁹ rerũ hęreditariũ, & agit p poſſeſſiõe adipiſcẽda, ut no. in. c. paſtoralis d̃ cau. poſ. & pprie. † Sed certũ ẽ, ꝙ ꝫ intẽtãtẽ hoc interdictũ ẽt i bñficialib⁹ multæ exceptiões admittũt̃. nã admittit̃ exceptio defect⁹ pprietatis, ſi incontinẽti offert̃ pbatio, ut no. gl. i. c. lr̃as, d̃ reſti. ſpol. facit tex. in. l. 3. §. ibidẽ, ff. ad exhibẽ. Itẽ obſtat exceptio criminis cũ infamia, ut. in. d. c. accedẽs. Itẽ obſtat, ſi negat̃ fundamẽtũ iuris ptenſi; ut qa d̃r collatores, uel electores ñ habuiſſe ius eligendi, uel cõferendi, vt le. & no. in. c. cũ olim, d̃ cau poſ. & pprie. & in. c. cũ oli, de dolo & cõtu. ñ ẽ uerũ, ꝙ hic repellat̃ exceptio: qa ñ eſt aliqd cui opponat̃. quare puto, ꝙ vera rõ decidẽdi fuit iſta. Agens p poſſeſſione adipiſcẽda intentat iterdictũ poſſeſſoriũ. vñ r̃r nõ admittit̃ exceptio concernẽs defectũ pprietatis, niſi in caſib⁹ ſuperi⁹ exceptis. R̃r ergo phibetur exceptio ante adeptã poſſeſſionẽ: qa ñ inſtat p iure pſequẽdo: ſed papa hic nullã exceptionẽ fecit: qa erat pſumptio ꝫ iſtũ friuole appellãtẽ, ꝙ exciperet malitioſe cã differendi poſſeſſionẽ illi⁹, ar. bo. in. c. ſi forte, de elc. li. 6. & ſic pñt ſaluari aliẽ ſolutiones traditę in gl & ſic habes itellectũ ad. c. accedẽs. Itẽ dic, ꝙ iõ pp̃ gñaliter excluſit iſtũ, qa ñ exceptio aliq̃ d̃ exceptionib⁹ priuilegiatis, q̃ pñt oppõni ꝫ electũ & cõfirmatũ. Reſtat ſoluere ꝯriũ de c. tãtis, ad q̃d dicẽdũ eſt, ꝙ ibi ante pmotionẽ fuit accuſatus, ſed iſte fuerat pmotus ante omnẽ accuſationẽ & appellationẽ. Et gñaliter cum q̃rit̃ q̃ poſſint opponi ꝫ electũ & cõfirmatũ, cũ ſolũ petit poſſeſſionẽ, uide ꝙ dixi. in. c. accedẽs, d̃ accu. & in. c. cũ olim, de cau. poſ. & proprieta.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula ap. re. non excludit, quin citatus poſſit appellare, ſi locus non eſſet tutus tam ſibi quam illis, quos ducit ſecum, ut procuratores & ſimiles. 1. 5.*

3 *Citatus ad locũ non tutũ ſemper poteſt appellare, licet in prima, uel ſecunda citatione non appellauerit. 8.*

4 *Licet a principio grauatus nõ appellauerit; tum ſi illud grauamen reciteratur, ſemper poterit appellare.*

5 *Locus citationis debet eſſe tutus non ſolum principali, ſed etiam procuratori.*

6 *Appellans ab aliquo grauamine, puta quia eſt citatus ad locum non tutum, uel ab alio ſimili, an poſſit incontinenti hoc facere, uel prius probare exceptionẽ, & poſtea appellare?*

7 *Citatus allegãs locum non tutum debet hoc probare, niſi notorie talis locus non ſit tutus.*

CAP. XLVII.

a 1 E*X parte tua.* [a] † Appellari pt̃, ſi loc⁹ ñ tutus partibus aſſignat̃; ẽt ſi ſit ſcriptũ appellatione remota. deciſa cõſultatio, & r̃ſio, ibi; *præſenti.* Caſus literalis. Si iudex citet aliquẽ ad locũ, ad quẽ ñ pt̃ ire ſecure, ppoſita exceptiõe de loco ſuſpecto libere poterit appellare, licet appellatio in lr̃is ſit inhibita, niſi iudex locũ ſecurũ ei duxerit aſſignãdũ. Ber. No. unũ caſũ, i quo licite appellat̃, nõ obſtãte illa clauſula gñali, appellatiõe remota; facit ad ea, q̃ habẽt i. c. paſtoralis, in princ. ꝫ. eo. † No. ibi: *citatus tu uel tui, &c.* ꝙ locus [b] iudicii exercendi non ſolũ dẽt eſſe tut⁹ dño, ſed et his, q interueniunt p eo, ut ſunt pcuratores, aduocati, & ſimiles, de hoc. ꝫ. lati⁹. Itẽ no. ibi: *quoties &c.* ꝙ quoties qs citat̃ ad locũ non tutũ, ſp pt̃ appellare, licet in pria uel ſecũda uice ñ appellauerit, et rõ eſt, qa grauamẽ toties iterat̃, quoties citat̃ ad locũ ñ tutũ; iõ ſp a nouo grauamine pt̃ appellari. Vide no. p do. i ſifi in. c. dilect⁹ filius [c], ꝫ. d̃ reſcri. † Ex hoc not. ꝙ licet a principio grauatus nõ appellauerit, tamen ſi illud idem grauamen itterarentur, poterit appellare, facit quod no. glo. in. c. ſępe, de uer. ſigni. in fina. † In gloſ. 1. [d] ibi: *& omnes ſui, &c.* Not. glo. & tenementi; quod locus iudicii exercendi debet eſſe ſecurus omnibus, qui ſunt uenturi ad iudicium in fauorem partium, uide bo. tex. cũ gl. in. c. ſiue de coniugi. 33. q. 2. alle. in glo. & per hoc puto ſolui unam queſtionem doctorũ hic, nunquid ſufficiat locũ eſſe tutũ pcuratori, licet nõ ſit tut⁹ dño? Inn. u̾r velle ꝙ ſic: qa pt̃ mittere pcuratorẽ. Hoſt. tenet oppoſitũ, cõcludẽs nõ ſufficere locũ eſſe tutũ ipſi dño, niſi et ſit tut⁹ pcuratori: nec cõ, ſi eſt tut⁹ pcuratori, & nõ dño. Rõ ẽm eũ. nã ſi ſibi & nõ pcuratori eſt tut⁹, priuabit̃ iſte facultate ſibi cõceſſa a iure, ut poſſit in cã pcuratorẽ cõſtituere. l. 1. ff. de pcu. Experimur. n. eſſe ad maximũ cõmodũ p pcuratorẽ maximè inſtructũ cãm pmouere: itẽ e ꝯ, ſi locus eſt tut⁹ pcuratori, & nõ ſibi, ſequeret̃ ꝙ in cã ardua cõpellerent̃ cõſtituere pcuratorẽ ꝫ. c. q̃rela, ꝫ. de proc. Et hęc opin. mihi placet, & cõiter approbat̃, & ſatis iudicio meo eſt tex. hic cũ gl. & i d. c. ſiue, de cõiugii. † Sed extra gl. q̃rit̃ de ſubtili q̃one, nunqd

6 a citatus [a] ad locũ nõ tutũ poſſit incõtinenti appellare, an teneat̃ pponere corã iudice exceptionem loci non tuti, & nũqd ſi ſit pponenda exceptio, debeat ibi pbari ueritas corã iudice? Et attẽde, qa hęc qõ nõ ſolũ practicat̃ in terminis c. noſtri, ſed generaliter in omni grauamine. Nã poſſet q̃ri generaliter, ut habeat maiorẽ utilitatẽ, nũq̃d ſe grauatum ſentiẽs in iudicio poſſit imediatè appellare; an uerò teneat̃ prius pponere exceptionẽ ꝫ grauamẽ; puta dicẽdo nõ teneor cõparere: qa locus nõ eſt mihi tutus? In hoc uarię ſunt opi. ex dictis antiquorũ & modernorũ multa reuoluendo collegi. 8. opiniones. Prima eſt opi. Inn. q tenuit exceptionẽ nõ eſſe neceſſariã, dicit eñ, ꝙ pars nõ tenet̃ petere aſſignationẽ loci tuti: ſed pt̃ appellare, niſi iudex ultro aſſignet locũ tutũ. Scd̃a fuit opi. Hoſt. q tenuit exceptionẽ pri⁹ pponẽdã, & iudice nolẽte admittere, tũc fore appellãdũ; adducit ſtylũ curiæ, ẽm quẽ d̃r in lr̃is appellationis: qa talis iudex diligẽter & humiliter requiſit⁹ noluit locũ tutũ aſſignare &c. iõ appellauit, &c. & hãc opi. tenuit Archi. in c. uenerabilib, in §. & hoc ipſum, de ſent. excõ. lib. 6. & dicit eſſe caſum. ſed Io. mon. in c. cõcertationi, eo. tit. l. de appella. li. 6. tenet cũ Inn. Tertia fuit opi. quorũdã, ut refert hic Boatinus, diſtinguẽtiũ, ꝙ aut iudex intẽdebat grauare, uel uerisimiliter ſcire debebat; & pt̃ incõtinẽti appellare: aut pbabiliter ignorabat; & eſt op⁹ pponere exceptionẽ; & ſic reducebãt iſti ad ꝯcordiã Inn. & Hoſt. Quarta fuit opi. Io. An. q. vr̃ pbare pcẽdẽtẽ diſtinctionẽ: qñ ẽm eũ grauamẽ pt̃ cõtingere duob⁹ modis, re ipſa tm̃: Itẽ re & mẽte, ut qa iudex intẽdebat ẽt grauare: ſed ad iuſtificãdã applõnẽ ſufficit probare grauamẽ re ipſa, licet iudex nõ intẽderet grauare; alleg. c. cũ in cã. ꝫ. eo. & c. dilecto, de teſtib. c. 3. de no. oper. nũ. cũ ſi. Et idẽ uoluit Io. An. in c. ad hæc, ſi. l. 5. eo. & Hoſt. hic doc. & i d. c. ad hæc, trãſeãt cũ Io. An. i hoc pambulo, ut ſufficiat iuſtificare applõnẽ ex grauamine re ipſa, ceſſante mẽte iudicis: tñ reperio Cal. hic multũ breuiter hoc elegãter limitaſſe, qñ iudex credebat nõ grauare ex iuris ignorantia, ita, ꝙ illa credulitas ſua erat improbabilis; & ſic loquũt oĩa iura allegata p Io. An. ſecus aũt, ubi iudex pbabiliter non credebat grauare. tũc. n. nõ ſufficit pbare grauamẽ ad iuſtificãdũ applõnẽ; q̃d mihi multũ placet. Et licet nihil alleget, ego allego duas rões pro hoc dicto. Primò in applõne a grauamine diſputat̃ de iniquitate iudicis, ut dicit tex. i c. interpoſita, in §. ſi. ꝫ. e. & ſic ex iniquitate ipſi⁹ appellatio iuſtificabit̃: ſed nõ pt̃ dici iniquus, ſi pbabiliter non credebat grauare: qa tũc nõ facit iniuſtitiã, ut in c. for⁹, de uer. ſig. ſed imputãdũ eſt parti, ꝙ nõ informauit iudicẽ. Scd̃o adduco c. ut debit⁹. ꝫ. e. ubi d̃r, ꝙ ut debit⁹ honor deferat̃ iudici, nõ debet ab eo recedi abſq; cã rõnabili expreſſa corã eo: ſed certẽ honor nõ defert̃ iudici, ſi recedit̃ ab eo p applõnẽ ſine aliqua culpa ſua; & hoc bñ notabis ſic incidẽter dictũ. Sed i principali q̃one dicit Io. An. ſequẽdo p̃miſſam rõnẽ ſuam opi. Hoſt. uerã de æquitate: ſed opi. Inn. eſt uerior inſpecto mero iure; quaſi uelit dicere, ꝙ ex quo grauat ſaltẽ re ipſa, pt̃ incõtinẽti appellare. † Sed ab hac opi. u̾r poſtmodũ recedere: qa iudex nõ tenet̃ credere allegãti locũ nõ tutũ, niſi ille hoc pbet: & ſi ualeret appellatio, abdicaret̃ ab eo iuriſdictio ſua ſine cã rõnabili. Vñ cõcludit in hac ſcd̃a opi. ſua, ꝙ oportet excipere corã iudice, niſi loc⁹ ſit ſibi adeo periculoſus, ut neq; p ſe, neq; p aliũ poſſit tutè ire ad exceptionẽ pponẽdã: tũc. n. poſſet pcedere opi. Inn. q̃q̃ i ueritate Inn. expreſſẽ nõ dicat illũ nõ teneri ad excipiẽdũ, & pbãdũ locũ, ſ. nõ tutũ: ſed ſolũ dicit, ꝙ nõ tenet̃ petere locũ tutũ. Vel niſi ẽm Io. An. loc⁹ eſſet notoriè nõ tut⁹. nã tũc ẽt ñ tenet̃ excipere, ut i cle. paſtoralis. §. Piſana, de re iudica. Quinta fuit opi. Gof. diſtiguẽtis, ꝙ ſi grauamẽ nõ ꝯcernit principalr̃ pſonã iudicis, debet corã eo excipi, & ẽt pbari: ſi ãt ꝯcernit pſonã iudicis, tũc debet corã eo excipi, ſed nõ pbari: qa ſatis eſt, ſi ipſe eſt cert⁹ de facto ſuo; & hãc opi. tenuit Arch. in d. c. ſiue de cõiugii. Sextã opi. ponit d. Ant. ut corã iudice, a quo, non ſit neceſſe pbare grauamẽ, ſed niſi ipſe eſſet parat⁹ recipere pbationes: qa tũc effectualiter ñ grauat ante, q̃ pbationes ſpernat. Sed i alia parte hic d̃r, ꝙ citat⁹ ad locũ nõ tutũ pt̃ icõtinẽti appellare: qa imediatè grauat̃, & hoc u̾r ꝫ pcedens dictũ ſuũ. Sed fortè uoluit intelligere pcedẽs dictũ i alio grauamine ꝯtingẽte in pceſſu: ſec⁹ aũt i grauamine illato in ipſa citatione, & qñ tutè nõ pt̃ ad iudicẽ accedere: ſed tũc hæc opi. reincidit in ſecũdã opi. Io. An. Septimã opi. ponit Cal. i addi. dicẽs, ꝙ ſi grauamẽ pcedit ex mero facto iudicis, tũc pt̃ icõtinẽti appellare, ut i d. c. 1. de dila. Sec⁹ aũt, ubi cõtingit aliũde; puta qa criminoſus pducit i teſtẽ. tũc. n. op⁹ eſt excipere. b Pro hoc pt̃ allegari. c. ex parte, de teſti. & i caſu noſtro ſentit, ꝙ imediatè pt̃ appellari: qa incõtinenti grauat̃, & grauamen pcedit ex facto iudicis: qa ex ſua citatione. hoc ultimũ nõ u̾r uerũ, & eſt ꝫ ea, q̃ ꝫ. dixi ſcd̃m eũ. nã iudex pt̃ hoc caſu pbabiliter ignorare grauamen; ergo nõ iuſtificat̃ appellatio, niſi pponat̃ exceptio, ſi tutè pponi pt̃. Octauã opi. poſuit d. Car. ut ſi factũ eſt dubiũ, debeat excipi añ appellationem: ſec⁹, ſi grauamen eſt manifeſtũ, ut in d. §. Piſana. Et adde ad mãm no. p Pau. de Lea. in cle. qa ꝯtingit, de re. do. Hęc ſunt, q ſatis ordinatè collegi ex uariis dictis doctorũ. Sed p hoc nõ habemus aliquã firmã theoricã. quare puto p opinionũ cõcordãtia ſic poſſe diſtingui. aut grauamen pcedit ex mero facto iudicis, ita, ꝙ ipſe ſcit, uel ſcire debet grauamen intuliſſe; & tũc imediatè pt̃ appellari⁹ abſq; alia exceptione, uel petitione reuocatiõis grauaminis; p hoc tex. i c. 1. de dila. & ibi p Cald. facit c. ſi a iudice. ꝫ. eo. ti. li. 6. pbat rõne. imediata cã applõnis eſt grauamen, in c. ut debit⁹. ꝫ. eo. ergo ſatis eſt grauamen pceſſiſſe. Aut nõ pceſſit grauamen ex mero facto iudicis, ita, ꝙ pbabiliter ignorare pt̃ grauamen iflictũ; & tũc ſi tutè pt̃ corã eo excipi, & grauamẽ pbari, tenet̃ pars hoc facere añ appellationem: qa iudex nõ tenet̃ ſibi credere i piudiciũ alterius partis, uel iuriſdictiõis ſuę, ut in c. ex parte Adę, palle. exẽplũ, ſi pducit falſum inſtrumentũ, uel crimino-

SEBA. SAPI. a Nunquid citat⁹. Vide de hac qõe Cardi. in cle. 1. in prin. q. 33. de foro cõpe. Bal. in l. 2. uer. ſecundo q̃rit̃, C. de epiſ. aud. Rotã ſub tit. de reſt. ſpo. deciſ. 4. inci. no. ꝙ ubi dicit, in antiquis. Pau. de Ca. in cõſi. 25. inci. ſup primo, i 3. col. ſecũdũ antiquã impreſſionẽ. Alex. poſt Imo. in l. d̃ ætate, ff. ad Trebel.

b Pot appellari. Et ita tenet Ioã. And. hic, & in hoc oẽs ꝯcordãt: imò uideret̃, ꝙ tũc proceſſus ſit null⁹ ipſo iure, ex quo iudex nõ ignorauit impedimẽtũ, ut c. ſi duob⁹, ꝫ. e. & l. q̃ſitũ, & ibi Bar. ff. de re iudi.

a Vtrũq;. Et ſequit Imol.ĩ l.de ætate, ff. ad Trebell. diſtinguẽdo, an cauſa ſit leuis, uel grauis ita, ꝙ debuerit mittere procuratorẽ, uel nõ. & in hoc reſidet Ange. in ſua diſput. inci. Bonoñ. ſuæ ciuitatis bannitus, in 3. dubio, & ibi latiꝰ per eum, & ꝑ do. Phili.de Peru. hic in 6.eo.

SEB. SAPIA.

b Notorium. Nunquid autẽ citatus ad locũ non tutũ teneat̃ mittere ꝓcuratorẽ, latè tradit do. Feli. in c. accedens.2. col.3. uer. tertia concluſio, ut lite non cõteſt. & ad hãc materiã uide ẽt per Feli. in c. cõſuluit, in 1. col. ſ̃. de offi. delega.

c Inno. Et ſequuntur ibi do. Ant. & Imol. hic. Et ex hoc & ex tex. not. ꝑ Io. And. & alios doct. in d.c.2. habes notabilẽ differẽtiã inter ſuſpitionẽ rõne loci, & ratiõe iudicis: quia quãtuncunq; iudex ſit notoriè ſuſpectus, tamẽ notoriũ non releuat ab onere proponendi, ſed tenetur comparere, & allegãre de ſuſpitionẽ iudicis, ẽt notoriè ſuſpecti ſm doc. in d.c.2. & tenet Paul. de Leaza. in cle. paſtoralis, & in cle. quia contingit, de reli. do. licet gl. & Archi. uelit contrarium 2. queſtio.6. c. quoties, el 1. ꝙ ſtatim poſſit recedere appellans, & malè. & ratio differentiæ eſt: quia eo ipſo, ꝙ quis citatur ad locũ non tutum, grauatur: ſecus, ſi citatur coram iudice notoriè ſuſpecto: quia poſſet facere iuſtitiã. hinc eſt, quòd filius poſſet eẽ iudex in cauſa patris, niſi recuſaretur, ut no. in c. poſtremò, ſuprà eo. & ita etiam tenet hic Imol. in fi. ꝙ̃ no. Ex his collige aliam differentiã;

ſos teſtes. nã iudex hoc ꝓbabiliter ignorat, nec tenet̃ credere excipiẽti, niſi probet exceptionẽ. d.c. ex pte Adæ. l. Luciꝰ, ff. de his, q no. ĩſa. Aut nõ pt ſecurè ꝓponere hãc exceptionẽ, ſeu probationẽ facere; & tũc pt ĩmediatè appellare. excuſat̃ eñ ꝑ ꝑ iuſtũ timorẽ a propoſitione exceptionis, & ipſiꝰ probatione, ar. c. fi. j. e. de hoc puto tex. hic. Nã hic dr̃, ꝙ uocatꝰ ad locũ nõ tutũ põt liberè appellare. nõ. n. habet libertatẽ appellandi, ſi teneret̃ ire ad locũ nõ tutũ ad excipiẽdũ, & probãdũ ipm grauamẽ; pro hoc qđ no. in uer. *liberè*, in c. licet eps, de pb. lib. 6. in nouel. & ĩ c. de multa, de pb. & ſic intelligerẽ tex. ĩ c. uenerabilibꝰ. §. & hoc ipſum cũ ſeq. de ſẽtẽ. excõ. lib. 6. nã ibi excuſat̃ ille, q nõ ꝓbauit locũ nõ tutũ corã iudice, a quo: qa ſecurè accedere nõ põt, ut dicit tex. & ſic
a bñ põderãdo illũ textũ, elegãter probat utrũq; *a* mẽbrũ meę diſtinctionis, ut ſi ſecurè põt probare grauamẽ, qđ probabiliter iudex ignorat, debet corã eo probare añ appellationẽ: ſecus, ubi tutè probare nõ põt ꝑ ꝑ periculũ imminẽs in mora
2 trahẽda. † Vnũ tñ p̃ cęteris tenebis men-
b ti, ꝙ ubicũq; notoriũ *b* eſt locũ nõ eſſe tutũ, nedũ põt incõtinenti appellari: ſed ẽt põt pars citata appellationem omittere, & de citatione nihil curare: qa, ex quo citatio eſt notoriè iniuſta, nõ arctat citatũ, ut elegãter probat̃ in d. §. Piſana, iun-
c cta gl. Et adde pulchrũ dictũ Inn.[c] in c.2. de dila. ubi dicit, ꝙ quoties citatio cõtinet ĩ ſe notoriã iniuſtitiã; puta ut ueniat ad rñdẽdũ ſeruo, uel aliàs eſt notoriè iniuſta, licet iniuſtitia nõ ſit deſcripta in citatione; talis citatio nõ arctat citatũ; ꝓ hoc dicto allego bonũ tex. ĩ c. bonę, el 2. ſ̃. de electio. maximè iũcta gl. fi. ibi: *& hoc caſu notorietas.* excuſat ẽt ab onere ꝓponẽdi: qa ex quo nõ tenet̃ uenire, ergo nec ꝓponere: ſecus, ubi pars eſſet p̃ſens in iudicio, & grauat̃ notoriè in ꝓceſſu: quia tũc nõ excuſat̃, quominus ꝓponat grauamen ſaltem in appellatione; & ſic intellige notata in cle. appellanti, eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Appellare licitum eſt parti aſſerenti procuratorem aduerſarij non habere mandatum ſi talis ſua exceptio non admittitur.*
2 *Procurator potest conſtitui per literas priuatas autentico ſigillo conſtituentis ſigillatas.*
3 *Sigillum alicuius dicitur autenticum ſaltem in pertinentibus ad factum illius, cuius eſt.*
4 *Pluribus ſigillis poteſt quis uti ad diuerſos actus.*
Sigillare quis poteſt cum alieno ſigillo etiam in rebus eccleſiaſticis.
5 *Appellans ex pluribus cauſis copulatiuè deductis non grauatur onere probandi omnes, niſi una ueniat ut qualitas ad alias.*
6 *Cauſa, ob quam appellatur, debet eſſe iuſta, & quòd uera probetur.*
7 *Citare non poteſt iudex, quem per nuntium priuatum ſine literis dando ſibi aliquod ſignum ſuum.*
8 *Capitulum poteſt agere contra prælatum abſque eo, quòd ſibi detur actor.*
Capitulum æquiparatur minori quo ad reſtitutionem in integrum.
Reſtitutio in integrum datur prælato & capitulo, ſi in contrahendo fuerint decepti.

CAP. XLVIII.

1 *Significauit.* † Licitè appellat reus, ſi nõ audit̃ excipiens ꝓcuratorem actoris non hr̃e ſufficiens mãdatũ: uel ſe prius cõuentũ ꝑ alias lr̃as, de qbus nõ fit mentio in ſecũdis. h. d. quò ad titulũ. Prima pars ponit q̃relã appellãtis. Secũda dat iudices, ibi: *quo circa.* Caſus lr̃alis. Defuncto magiſtro hoſpitalis Eboracenſis, fratres ipſiꝰ hoſpitalis elegerũt. B. p̃ſbyterũ in rectorẽ ſiue magiſtrũ ipſiꝰ hoſpitalis. ille ad quẽ cõfirmatio ꝑtinebat dictũ. B. electũ p̃fecit ibidẽ. poſtmodũ uerò decanꝰ & capitulũ Eboraceñ. dicentes ꝙ ad ipſos hoſpitalis ordinatio ꝑtinebat, impetrauerunt lr̃as ſuꝑ hoc ad quoſdã iudices, & citauerũt tã archiepm, quã dictũ magiſtrũ: in quorũ p̃ſentia cõparuit procurator capituli cũ lr̃is ꝓcurationis ſigillatis ſigillo capituli, in quo cõtinebat̃ ſigillũ capituli ad citationes tm̃, cũ aliud capitulũ illud hr̃e noſcat̃. magiſter hoſpitalis excipiendo ꝓpoſuit, ꝙ occaſione illarũ literarũ ꝓcurator taliter cõſtitutꝰ nõ debebat ad cãm admitti. & inſuꝑ adiũxit, ꝙ authoritate quarũdã literarũ ab aliis obtentarũ prius cõuentus fuit ſuꝑ eodem negotio; de qbus ſub poſterioribꝰ literis mentio nõ fiebat. quare corã eis nõ debebat, nec poterat ꝑ illas lr̃as ꝯueniri. iudices huiuſmodi exceptiones admittere noluerũt. quare ad ſedem apo. appellauit. uñ mãdat papa, ſi cõſtiterit ꝑ ꝑ p̃dictas exceptiones, uel alterã earũ fuiſſe ad ſe appellatũ; qcq̃d factũ fuit poſt appellationẽ huiuſmodi debeat in irritũ reuocari, & poſtmodũ iudices in
2 cãm ꝓcedãt. B. † No. primò quẽ poſſe cõſtitui ꝓcuratorẽ ꝑ literas priuatas cõſtituentis; dũmodo habeãt ſigillũ conſtituentis autẽticũ; & pro hoc uide bo. tex. in cle. 1. de ꝓcu. & ꝙ hoc intelligat̃ de literis priuatis, ꝓbat̃ ex eo: qa ſi literę fuiſſent publicę, feciſſent ꝑ ſe fidẽ de ſyndicatu licet ſigillũ nõ eſſet autenticũ: uel eſſet fractũ, ſeu deperditũ, ut notabiliter dicit Inn. in c. inter dilectos, de fide in-
3 ſtru. † Secundò no. ꝙ ſigillũ capituli dr̃ autenticũ ſaltẽ in ꝑtinẽtibus ad factũ ca-
c pitulĩ;[c] de quo not. Inn. in c.1. & 2. de fide inſtru. & aliquid notat̃ in c. poſt ceſſio-
4 nẽ, de ꝓba. † Tertiò no. quem poſſe hr̃e plura ſigilla deſtinata ad diuerſos actus: & ꝙ ſigillũ deſtinatũ ad certũ uſum ſeu actũ nõ factũ non faciet fidẽ in alio actu, ut hic notabiliter ꝓbat̃: quia utendũ eſt qualibet re ad uſum ſeu actũ deſtinatũ, ut in cle. quia contingit, de reli. domi. & in c. ad nr̃am, & in c. ſuggeſtũ, ſ̃. e. hoc puto ꝓcedere, niſi dicat̃, ꝙ ſigillũ ſolitũ nõ habebat̃ prę manibꝰ; ideo fuit ſigillatũ alio
d ſigillo. *d* Nã tũc putarẽ hoc ſigillũ facere fidẽ ad aliũ actũ, ſicut pt ſigillari cũ alieno ſigillo, ut in l. ſi unus, C. de teſta. facit c. cũ iter, ſ̃. de re iudi. ubi ex cã qs ſubſcribit ſe inſtr̃o ꝑ aliũ. Et hoc ultimũ dicunt doct.

qa litigãdo ſcienter corã iudice ſuſpecto cenſetur qs renuntiare exceptiõi ſuſpitionis ex illa, ut in c. inſinuante, de offi. de leg. non ſic in cõparendo & litigãdo in loco nõ tuto, ut hic & dictũ eſt ſuprà.

SEB. SAPIA.

c Ad factum capituli. De hac materia uide latè per Deciũ ĩ c. poſt ceſſionẽ, ſ̃. de proba. per Fely. in c.2. ſ̃. de fide inſtru. & in c. quod ſuꝑ his, col.2. eo. tit.

ANT. FRAN.

d An liceat ſigillare alieno ſigillo; uide tex. in §. poſſunt, iſti. de teſta. & per Bart. in l. ſi procuratorem, in uerſi.2. põt approbari. ff. de procur. & ꝑ Pet. de Peru. in trac. ſocie. ĩ 11. parte, in 28. col. & uide Bal. in l. fi. C. đ iure delibe. ubi cõcludũt omnes, quẽ poſſe alieno ſigillo ſigillare. ex qua ſigillatiõe inducit̃ approbatio actus; & prędicta uera intellige, prout ẽt hic dicitur, ſi cõmittatur: aliàs nõ: ad quòd etiam uide Bal. in l.1. in 1. col. ad fi. C. pro ſo. quod ẽt procedit in rebus eccleſiaſticis, arg. text. in c. cũ inter, de re iudi. & prædicta intellige uera, ſi ſigillãs ñ habeat proprium ſigillum, ut plenè per Spe. in titu. de inſtru. edi. in §. reſtat, in uerſ. illud, & ĩ tit. de proba. in §. uidendum, in uerſ. & no. & habetur per Inno. in c.2. de fi. inſtru. & in d. uer. & not. dicit etiam Spec. idem, quod hic dicitur, & qđ uoluit Bar. in l. ad teſtiũ, hic alleg. ꝙ debet fieri expreſſa mẽtio de ſigillante, ꝙ ſigillat alieno ſigillo; de quo etiam per Ioã. And. in c.2. de fid. inſtru.

doct. ẽt procedere in rebus eccleſiaſticis, vt ex cauſa poſſit ẽt ſigillari cũ alieno ſigillo, ſicut fit de iure ciuili, quod not. facit ĩ ar. dictũ. c. cũm inter. Itẽ no. ꝙ cõſtitutus ad ꝓcurãdũ facta vniuerſitatis põt appellari actor: qñq; appellatur ſyndicus, qñq; œconomꝰ, vide gl. in. l. ii. ff. quod cuiuſq; vniuerſi. No. ẽt gl. ii. q. vii. c. ſi qs erga. appellat̃ qñq; ꝓcurator; qa
5 nõ eſt vis in nomine, vt in c. petitio, vbi caſus, de ꝓcu. † Vltimò no. ꝙ appellãs ex pluribꝰ cauſis copulatiuè deductis nõ grauat̃ onere ꝓbãdi oẽs cauſas; ſed ſufficit ꝓbare alterã ꝓ ſe ſufficiẽtẽ, niſi vna veniat vt qualitas ad aliam, quod declara, vt dixi, in c. licet, de ꝓba. & ꝑ Bar. in l. diuus, ff. de re
6 iudi. † Sed op. ꝯ tex. in fi. videt̃ ꝙ nõ ſufficiat ꝓbare appellatũ fuiſſe ex cã iuſta, niſi ꝓbet̃ ipſius cauſæ veritas, vt in c. interpoſita. j. e. Sol. ſm Inn. ſupplẽdum eſt ad literã ibi, fuiſſe appellatũ, & ẽt ſubſit veritas cãrũ allegatarũ; & qualiter de-
7 beat ꝓbari veritas, dicet̃ in d. c. interpoſita. † In glo. 1. in fi. no. ſingulariter finẽ gl. ex quo ĩfert̃, ꝙ iudex põt citare quẽ ꝑ nũtiũ priuatũ ſine literis dãdo ſibi aliquod ſignũ ſuũ, vt ſic viſo ſigno adhibeat̃ fides nũtio; quẽadmodũ hic mittebat̃ ſigillũ capituli cũ nũtio priuato, vt crederet̃ ipm eẽ miſſum ꝑ capitulũ; & hoc ſm intellectũ vltimũ huius gloſ. Ex hoc intellectu ĩfert d. Ant. ad id, quod fit quotidie. nã mit-
a tit̃ nũtius [a] cũ aliquo ſigno mittẽtis; puta annullo vel cultello ad aliq̃d recipiẽdũ de domo, vl' amico, vt ſic viſo ſigno fides adhibeat̃ nũtio ĩ referẽdo. ſatis. n. excuſat̃ is, q vigore illius ſigni aliq̃d tradidit nũtio: hoc tñ limitat̃, niſi ꝑſona, q̃ portat ſignũ, veriſimiliter potuerit illud ſubtrahere, ar. q̃ eorũ, no. in. l. vna, C. de La. li. tol. in c. eccleſia, el. 2. ſ̃. vt lite pen. Itẽ limitat̃, qñ mittẽs erat ſolitꝰ talia ſigna mittere, nihil allegãdo. Sed ad primũ dictũ bene facit text. in l. ſi quis vxori, in. §. apud Labeonẽ, ff. de fur. & expreſſius ibi Bar. dicẽs, ꝙ ſi bidellus tradidit librũ portãti ſignũ ſcholaris, cui veriſimiliter debuit credere excuſat̃, licet nũtius infideliter egerit: ſed limitarẽ hoc ĩ his, q̃ ſũt leuis præiudicii. nã ĩ grauibꝰ nõ crederẽ illũ excuſandũ, ar. in c. literas, de p̃ſump. & eorũ q̃ no. Inno. in c. qa veriſimile, e. tit. Et hoc idẽ dicit̃ ſẽtire Bar. in d. §. itẽ apud Labeonẽ. dicit. n. bidellũ excuſari, ſi veriſimiliter debuit ille credere. Ad idẽ vide quod ĩ ſimili ĩ deferẽte literas credẽtiæ voluit Bar. in l. Lucius Titius, ff. de fideiuſ. & quod dixi in c. fraternitati, de cle. nõ reſi. Itẽ credo ſufficere, ꝙ hæc ſit cõſuetudo in loco, licet nõ ꝓbetur mittẽtẽ cõſueuiſſe ſigna mittere, & ꝙ in his debet attendi cõſuetudo loci & nõ vnius tm̃, ex quo nõ cõſtat de ꝯria cõſuetudine iſtius, ar. ĩ l. quod ſi nollit. §. qa aſſidua, ff. de ędi. edic. & eorũ q̃ no. Bar. in l. nemo, ff. de duo. reis, & hæc not. Prædicta limita, qñ qs tradit rẽ ipſius, cuius noĩe fuit petita: ſecus aũt, ſi tradẽs erat obligatus ĩ genere. nã tũc ſi recipiẽs infideliter egerit, cũ nõ eſſet miſſus à creditore, nõ liberat̃ ipſe debitor tradẽs: ſed debet agere ꝯ illũ, q infideliter egit, vt eſt tex. no. in d. §. apud Labeonẽ, quãtũcũq; dederit ſignũ, vt ibi. & eſt rõ, qa res ꝑit dño, vt l. argẽtũ, ff. cõm.
8 † In gl. 2. in fi. de hac materia, vtrũ p̃latꝰ poſſit agere, vel cõ-
b ueniri ſine authoritate capituli, vl' e ꝯ dic vt plenè no. in c. edoceri, de reſcrip. ſed nõ placet mihi dictũ gl.[b] ꝙ capitulo volẽti agere ꝯ p̃latũ debeat neceſſariò dari actor authoritate iudicis: qa hoc nullibi ꝓbat̃. regulariter qlibet vniuerſitas põt cõſtituere actorẽ ſeu ſyndicũ. l. 1. ff. quod cuiuſq; vni. nec valet argñ gl. ꝙ capitulũ ęquiparet̃ minori. nã licet ęquaret̃, vt ei ſubueniat̃ ꝯ lęſionẽ; ñ tñ quò ad hoc, qn poſſit liberè ſuꝑ iuribus ꝯ p̃latũ eẽ in iudicio, pro hoc iſte tex. & c. cũ eccleſia vulterana, ſ̃ de ele. tolle. inſtãtiã ꝯ arg. gl. nã p̃latus & capitulũ ꝯhẽdo pñt petere reſtitutionem, ſicut minor, vt in c. 1. & 2. de ĩ integ. reſtitu. li. vi. & tñ nemo negat, qn platꝰ & capitulũ poſſint agere ſine actore dãdo à iudice. Et hãc ꝯriã opinionẽ tenuit Ioan. glo. 5. q. 3. in c. fi. licet referat Alanũ, cuius opi. fuit iſtius gl. tenuiſſe ꝯriũ ſed Io. ſeqtur ibi Archi. & Cõpo. & multi alii in d. c. edoceri, de reſcriptis, vbi plenius dixi, licet gl. ibi, & qdã alii teneant id, quod gl. hic. Sed pro opi. quã tenui, facit tex. ĩ c. dilectorũ, de teſt. cog. & c. cũ olim de cau. poſ. & ꝓprie. & c. cũ ſuꝑ abbatia, ĩ prin. de offi. dele. & d. c. cũ eccleſia vulterana, & c. dilecti. j. eod. In qbꝰ patet capitulũ litigaſſe ꝯ ꝓpriũ p̃latũ, & nõ legitur fuiſſe datũ curatorẽ capitulo. In gl. pen. ĩ fine. De materia dic, vt plenè not. ꝑ gl. & doc. in c. 2. de reſcrip. & aliq̃d dixi in c. licet, de ꝓba. In gl. fi. in fine. hoc dictũ gl. procedit reſpectu primę exceptionis: qa ſi ꝓbatur prima exceptio dũtaxat, cã abdicat̃ à primis iudicibus, & conſolidat̃ in iſtis ſecũdis, vt in c. vt debitꝰ. j. eodẽ. ſed ſi ſecũda exceptio fuiſſet ꝓbata, videlicet ꝙ cã erat mota corã prioribꝰ iudicibus, tũc iuſtificata appellatiõe debẽt iſti tertii iudices remittere cãm ad priores, ad hoc qđ no. ſ̃ de excep. in c. ſignificauerũt.

SVMMARIVM.

1 *Actor ſi non declarat rem petitam in libello, licitè ab hoc grauamine appellatur.*

CAP. XLIX.

1 *Significantibus.* † Licitè appellat reꝰ, ſi nõ audit̃ petẽs declarari rẽ petitã in libello. Secũda pars, ibi: *quocirca.* Hoc c. eſt de verbo ad verbũ in tit. de libel. obla. in ca. ſignificãtibus. Nec obſt. ar. de ſuꝑfluitate: qa ponit̃ hic ad aliũ effectũ, q̃ ibi. ponit̃ .n. ibi ad oſtendẽdũ, ꝙ res petẽda debet taliter in libello declarari, vt oĩs ambiguitas ceſſet. hic verò replicat̃ ad oſtendendũ, ꝙ ſi iudex nõ facit libellũ declarari, licitè ab eo appellat̃. Nota ex hoc modũ bonũ ad excuſãdũ doctorẽ de ſuꝑfluitate, vt ſi idẽ replicat ad varios effectus, &
c lege [c] iſtud c. prout legitur in d. c. ſignificantibus, de libelli oblatione.

SVMMARIVM.

1 *Iudex, à quo, non poteſt ſtatuere terminum ad finiendam appellationem: & ſi ſtatuerit, intelligitur ſtatuiſſe ad ſe præſentandum. 2. 4.*
3 *Terminus non currit propter impedimentum proueniens ex facto principis.*
5 *Notorium inducitur etiam per inſpectionẽ actorum.*
6 *Iudex poteſt procedere parte abſente, quando certum eſt pacti non competere aliud iūs, niſi illud, quod iudex habet in manibus.*

CAP. L.

1 *Ex inſinuatione.* † Iudex, à quo, nõ põt ſtatuere terminũ ad finiẽdã appllõnẽ qđ ſi fecerit, itelligit̃ ſtatuiſſe ad ſe p̃ſentãdũ[d] hoc
d dicit ſm intellectũ gl. quæ cõiter tenet̃: uel ſumma ſic. Si iudex, à quo, p̃fixit terminũ ad ꝓſequendã appellationẽ & ad redeundũ a ꝓſecutione, nõ ualet terminꝰ reſpectu redeundi: ſed bene ualet reſpũ ꝓſecutionis, adeo, ꝙ à neutra partium p̃uenĩri pt. Prĩo ponit q̃relã appellãtis. Scđo dat iudicẽ, ibi: *quia vero.* Caſus liter. Inter priorem & canonicos S. Barbaræ ex una parte, & V. camerarium de Tangar ex altera ſuper quodã manerio corã ordinario qõ uertebatur. dictus. V. ad ſedẽ apoſtolicam appellauit. iudex, q cãm eius uidebat̃ fouere ꝓ eo, ꝙ qdã clericus cõmẽ-

SEB. SAPIA.

a Mittitur nũtius. Vide Bal. in. l. ſi is cui, uer. quæro nũ qd, C. de fur. Ang. in. l. 1. ff. de eo, per quem fac. erit.

b Dicit hic dom. Bar. de Bellen. ꝙ hoc dictũ gl. procedit de iure ciuili, de iure autem canonico dicit ꝙ quilibet de per ſe conſtituet procuratorem, ad hoc alleg. etiã gl. quã alle. hic iſte §. qõ. ȝ. in. c. fi. in gl. magna circa mediũ. dicit ẽt ꝙ practicã huius gl. cõmẽdat. d. Ant. in. ca. edoceri, de reſc. tñ dicit d. Ant. ſine ea recte fieri poſſe, ſiue agãt nomine ꝓprio, ſiue eccleſiæ, quia tũc ſolũ capitulũ cẽſetur habere adminiſtrationem.

c Et hic per d. Philip. de Peru.

SEBA. SAPIA.

d Et lege. Quibus modis excuſetur ſuperfluitas, tradit Feli. in. c. ſoliꝰ, co. fi. ſupra de mai. & obe. & in prooe. Gregoria. col. fi. & d. Franc. Cur. in conſi. 78. inci. domina Franciſca, co. 7.

Adde ꝙ ubicunque lex, uel ſtatutum præcipit aliquẽ actum ſucceſſiuum fieri intra certum terminũ, itelligitur terminus datus ad inchoandum non ad finiendum, ita determinant do. per illum textum in c. propter, el. 1. in prin. 17. diſt.

a
b De hoc uide per Imo. & plenè per doct. in c. poſtremo. ſ. eo.
Et Bal. in d. auth. ad hæc, C. de uſu. co. 4. ubi pro hoc dicto alleg. ēt tex. in. l. quæ ſententia, C. de pæn. no. ēt ex hoc dicto Inn. hic, ꝙ intā tū ex actis iudicii reſultat notoriū iuris, ꝙ iudex pōt ex his, quę ſibi cōſtāt ex actis, ex ſuo offō ſupplere ad utilitatem partis, & ita ēt dixit Inno. in c. ꝑ tuas, in fi. ſupra đ teſti. ſequiť Inno. hic alle. Ange. in l. ſi. unus, §. pactus ne peteret, ff. de pac. circa fi & facit glo. in c. bonæ ſupra. de poſtu. ꝑla. & ī. c. euidētia. j. de accu. Et ſcias ꝙ quantum ad deciſionē cauſę nūq̃ ex actis & ꝓbōnibus reſultat notorium iuris, nec dicitur liquere de cā, niſi qñ eſſet in ipſa cauſa concluſum, ut eſt gl. fin. in uer. liquere; ubi ipſemet Ab. Pano. & Imo. ita tenēt ī c. ſignificauerunt, ſupra de teſtibus.
ANT. FRAN.
Dicas circa hoc cōcluſionē eſſe uerā, ꝙ nō dř liquere đ cā, niſi poſtq̃ eſt in cā cōcluſū, per gl. in c. ſignificauerunt, de teſti. & uide Alexan. de Imo. plene de hoc loquētē ultra hic alleg. in l. 1. ff. de no. oper. nun. in apoſt.
Et adde, ꝙ ubi agitur de liquidatione inſtrumētorū illa debet fieri parte citata, ut ꝑ Bald. in l. 3. C. de exec. rei iu. & per Barto. in l. 3. in. 3. q. princ. C. de pig. & adde etiā, ꝙ liquidatio cauſę, uł alicuius actus pōt fieri per cōiūctionem duorū inſtrumentorū, ut in l. ſin. & ibi per Bal. C. de fal. cau. adie. lega.
SEB. SAPIA.
b Acta. Vide Feli. in c. cum olim, ſupra de re iudic. & in ca. accedens. 1. co. 4. uer. & inquātum dicunť, ſupra ut li. non cōt. & ī c. afferte, co. 3. uer ſi. ſecundus caſus. ſupra. de præſum. & multa allegata per. An. Sicul. in conſi. 38. inci. præclare ſcripſit, in. 2 uol. Ro. in conſil. 227. inc. ſpecialis.

ſalis ſuus dicti camerarii fuerat aduocatē talē terīum ſibi ſtatuit, ut uſq; ad feſtū purificationis B. Marię Virginis utraq; ꝑs ab appllonis ꝓſecutione eſſet reuerſa interim uero dict⁹ camerarius ꝑueniēs nūtiū prioris, nec expectauit uſq; ad ltīmū terminum, īpetrauit lr̄as, & receſſit prior hoc intelligēs ſignificauit hoc dño papę. ſuꝑ hoc ſcribit p̄p dicēs, ꝙ ille iudex nō potuit ei legē īponere, ſ. ut teneret cām ītra p̄dictū tp̄s expedire, imo abſq; dāno moræ intacta permaneat, quouſq; cām faciat expedire: qa fraus, & dolus alicui patrocinari nō dēnt, mādat p̄p, quatenus, ſi eſt ita, ptib⁹ ꝯuocatis audiat cām. B. †No. 1. ꝙ iudex, à quo, p̄t p̄figere terminū appellāti ad ꝓſequēdā appellationē, licet ipſe appellās nullū terminū ſibi p̄fixerit: ñ tñ p̄figit terminū ad finiēda appllonē: qa eſſet īponere legē ſuꝑiori. Nūquid āt hoc poſſit facere iudex, ad quē, dicā in c. oblatæ. j. e. †Scđo no. ꝙ īpedimētum ſurgēs ex facto principis īpedit curſum termini p̄fixi ad appllonē finiēdā: undę non dať ſecūdus annus, ſed īpediť curſus tꝑis, ꝓbať, ibi; *ut acta permaneat &c.* & ibi: *abſq; damno moræ.* qđ de alio iudice dixi plene in c. ex rōne. ſ. e. ꝑ q̃ decido aliqua tacta hic ꝑ doc. †No. ſm cōem intellm, ꝙ terminus pręfixus ad appellationē finiendā hř pro termino p̄fixo ad appllonē proſequendā. & eſt rō, qa terminus p̄fixus ad finiēdā appllonē includit in ſe terminū ad ꝓſequēdū, ut in cle. 1. e. ti. Vñ, ſi nō ualet reſpū finis, ualet reſpū ꝓſecutionis, arg. opti. ī. c. unico, đ deſpō. īpu. li. 6. ubi dř, ꝙ ſi inhabiles ætate ad ꝯhēdū matrimoniū exprimūt uerba apta ad ꝯhēdū matrimoniū iuris interpretatione ſunt ſpōſalia de futuro, ex quo ſunt habiles ad ꝯhēdū ipſa ſponſalia, & iſta eſt uera rō decidēdi ſm lec. gl. In glo. 1. in fi. primā opi. tenuit gl. 3. q. 5. in c. accuſatores. Inn. hic tenet opi. gl. ut nō ſit ſufficiēs cā ad recuſandū[a] iudicē, & hoc placet, & vř probari in illo c. 1. de of iud. nō ob. iſte tex. qm̄ hic iudex fuit recuſatus. Itē hic de facto fauebat nimiū alteri parti, & hoc reſpū poſſet recuſari: ſec⁹, ubi iudex incedit ꝑ rectā uiā nō enim eſt uериſimile, ꝙ uelit moueri ꝑ cōmēſalē ſuū, ex quo nullū intereſſe p̄tēdit, niſi qa eſt aduocat⁹. In gl. pe. in fi. Ex iſta gl. hēs duos intellectus ad tex. Primus, ut intelligatur lr̄a in termino p̄fixo a lege, ſ. anno: ſed iſte intellectus non placet glo. qa non teneť, nec dēt qs expectare finem termini anni: qa per lapſum illius termini applło eſt deſerta. Vnde gl. tranſeūdo ad ſecūdā lec. dicit, ꝙ dēt intelligi de termino p̄fixo à iudice ad applłoné proſequēdā, qué terminū neutra pars ꝑuenire p̄t, ut in c. ſæpe, in fi. ſ. e. & c. oblatę. j. eo. & licet alia fuerit iudicis intentio, tñ ꝑ illā regulā, ſi ñ ualet qđ ago &c. ualet p̄fixio termini reſpū ꝓſecutionis h⁹, cuius reſpū poterat ualere, & nō reſpū finiēdi; qa eſſet imponere legē ſuperiori, ad quē appellatur, qđ fieri nō p̄t, ut hic in tex. ſed Inn. ſequēdo primū intellectū dicit, ꝙ terminus p̄fixus à iudice hř, ac ſi non fuiſſet p̄fixus: qa nō poterat terminū ad finiēdū ſtatuere, & ſic partes fuerūt relictæ in termino iuris, & dř hic camerarius ꝑueniſſe nūtiū aduerſæ ꝑtis, nec expectaſſe ad terminū ltīmū, quē debuit differre uſq; ad ultimū mēſem anni; qđ quia nō fecit literæ annullātur. Io. An. dicit hoc dictū ꝓcedere, ſi iſte camerarius fuiſſet appellatus: ſed ipſe erat appellās, & ſic poterat intra terminū iuris ꝓſequi qñcūq;, & hęc eſt bona impugnatio. Nā appellāti p̄figiť termin⁹ anni à lege ad ꝓſequēdū & finiēdū, ut ī cle. ſicut, e. ti. Iō p̄t ꝓſeq qñcūq;. nō ſic eſt in appellato, q cū ipſe nō īpugnet ſñiam ſuā, nō p̄t ꝓſeq qñcūq; intra terminū iuris: ſed dūtaxat in vltīo mēſe anni appellatore ñ ꝓſequēte. 2. q. 6. c. ei q appellat. §. appellatore ceſſante, & auť. ei q, C. de tēp. app. Vel dic, ꝙ ex alio hæc lec. Inn. ñ ꝓcędit: qa ēt appellat⁹ p̄t ꝓſeq qñcūq; intra terminū iuris, dūmō in ꝓſecutionis actu faciat citari appellātē, ſecus āt, ſi uellet ꝓcedere ſine citatione. ſed ſolū ut ꝑquirať ſi appellans eſt in curia, ut uoluit Bar. in auť. ei q appellat, C. de tē. app. ꝑ l. fi. §. illud, e. ti. ergo potuiſſet iſte camerari⁹ ēt ſi fuiſſet appellatus, īpetrare intra terminū iuris qñcūq; dūmō poſtea ī ꝓceſſu faceret citari aduerſariū. vř ēt ꝓbari in c. bonæ. j. de cōfir. util. uel inu. nā ibi literæ īpetratę per appellatū ꝑueniēdo appellātē dñr ſubreptitiæ, qa nō fecerūt mētionē de appellatione; & uide qđ dicā ibi ergo oportet neceſſariò intelligere literā iſtā de termino hoīs, q ꝑueniri ñ p̄t ēt ab appellāte, & corrobora hūc intellm, prout ſ. dixi in no. & eſt ſatis uer⁹ in ſe. Sed do aliū intellectū inherēdo ſecūdo ſummario, ꝙ termin⁹ hic fuit p̄fixus ad ꝓſequēdā appellationē, ſ. reſpū īpetrationis literarū, & ad redeundū à ꝓſecutione: ſed nō ualuit terminus, quatenus arctabat ad redeūdū, qa ē īponere legē ſuperiori, ut det literas intra terminū p̄fixū à iudice, à quo, uel cām finiat: ſed valuit reſpū ꝓſecutionis finiendę. nā ubi utile eſt ſeparabile ab inutili, utile, non vitiať ꝑꝑ inutile, ut in regula, utilis de re. iu. li. 6. Remāſit ergo hic terminus reſpū ꝓſecutiōis & iō ñ potuit appellās īpetrař lr̄as hūc terminū ꝑueniēdo, & hoc uoluit lr̄a dū dicit. *a proſecutione appellationis &c.* Patet ēt ex alio, qa ſi p̄fixiſſet terminū ad finiēdū in curia, nō īpetraſſent ꝑtes lr̄as extra curiā, cū tñ q̄libet earū hoc fecerit. hic intellect⁹ ē clarus, & nullū patiť ſcrupulū, & hēs dictū nouū, qa licet iudex, a quo, poſſit p̄figere terminū ad ꝓſequēdū, ñ tñ ad redeūdū cū lr̄is īpetratis, qa eſſet īponere legē ſuꝑiori. Sed dices ex̃ gl. ex quo iudex iſte uidebať fauere camerario, quare appellauit ab eo? Itē quare iudex ſibi p̄fixerit terminū ita arctū? Sol. dicit Hoſt. hoc fuiſſe fraudulēter cōfectū, ut hřet iſte mām īpetrandi lr̄as ad iudices remotiores, ut ſic ꝑs aduerſa tædio affecta cōpelleref cedere. Itē iudex minabiť, ꝙ niſi utraq; ꝑs eſſet reuerſa in terīo, ſe nō auditurū amplius ipſas ꝑtes, & hoc faciebat, ut iſte camerari⁹, q erat re⁹, remaneret in poſſeſſiōe ſua, poſſent p̄ſumi & aliæ cāæ ī qb⁹ nō eſt ſtādū. In gl. fi. in fi. Sed ꝯ hoc opponiť, vř ꝙ iudices priores hēant cognoſcere de ſubreptione primarū literarū, ut in c. ſuꝑ lr̄is de reſcr. Sol. dicit Inn. hoc ꝓceciſſe ex gr̄a. † Vel ſm eū notorium erat ex inſpectione actorum, qa iſte camerarius ꝑuenerat terminum, & ſic ꝙ lr̄æ ñ ualebāt, iō potuit p̄p abſente, ipſa ꝑte dare ſecundas lr̄as. Nota hoc dictum, ꝙ ñ ſolū ſñia, ſed ēt acta[b] iudicii inducunt notorium, quod limita, ut dixi in c. cum olim. j. de uer. ſign. ubi bo. tex. pro hoc dicto Inn. †Itē no. ꝙ ubi totum ius partiū eſt redactum in ſcriptis, p̄t iudex ꝓcedere ēt abſente parte tāquā ſuꝑ notorio, qđ ſꝑ no. quod iō ꝓcedit, qa certum eſt hoc caſu abſenti aliud ius ñ cōperere, ꝓ hoc bo. tex. in. l. 2. ff. ad admini. rerum ad ciui. ꝑtinē. q ſic debet intelligi. & bo. tex. in ca. cùm olim, de re iudi. & quod ibi dixi,

dixi: iſte tamen intellectus non congruit huic literę, q̃ mandat ſub conditione, ſi ita eſt &c. Nam ſi fuiſſet notorium, dixiſſet: quia liquidè conſtat &c. prout facit in d. c. cùm olim; pleniſſimè de materia. c. quotuplex ſit terminus, qui poteſt præfigi a iudice, plenè dixi in c. perſonas, ſ. eo. ubi uide.

SVMMARIVM.

1 *Appellans extraiudicialiter, ne moleſtetur in poſſeſſione ſua, ſi poſtea fuerit ſpoliatus, reſtituitur in ſtatum, in quo erat tempore appellationis emiſſæ.*
2 *Patronus alicuius eccleſiæ ipſa uacante poteſt percipere omnes fructus, & ipſos uel ſucceſſori reſeruare, uel in utilitatem eccleſiæ conuertere.*
3 *Abbas poteſt acquirere poſſeſſionem per monachum.*
4 *Appellare poteſt quis pluries ſuper eodem articulo, uel grauamine.* 23.
5 *Appellatio extraiudicialis ex probabilibus cauſis facta adeo deuoluit cauſam ad ſuperiorem, ut omnia poſtea contra eam attentata reuocentur.* 22.
6 *Remedium attentati non ſolum datur contra ſpoliantem, ſed etiam contra illum qui ſucceſſerit ſpolianti.* 18.
7 *Differentiæ inter appellationem extraiudicialem, & iudicialem.*
8 *Appellatio non continet in ſe appellationem extraiudicialem in odioſis.*
9 *Apoſtoli qui ſint tam dimiſſorij, reſutatorij, quàm reuerentiales?*
10 *Excommunicatus an appellabit extraiudicialiter?*
11 *Cuſtodia eccleſiæ uacantis ad quem ſpectat de iure communi.*
12 *Capitulum ſuccedit ſede uacante.*
13 *Sede uacante ſi collatio pertinet ad prælatum poteſt capitulum eccleſiam alicui commendare, donec ei prouideatur de rectore.* 14.
15 *Poſſeſſio an probetur per ſolutionem penſionis, uel cenſus?*
16 *Officium iudicis datur contra quemlibet poſſeſſorem ex naturali æquitate.*
17 *Interdictum, unde ui, & uia attentati differunt in multis, ut hic.*
In interdicto, unde ui. ſeruatur ordo iudiciarius etiam contra contumacem: ſecus, ſi agitur uia attentati.
19 *In interdicto, unde ui, debent probari ſpoliatio & poſſeſſio*
Quando agitur uia attentati, ſatis eſt quòd probetur poſſeſſio tempore appellationis.
20 *Agenti interdicto, unde ui, obſtat exceptio alterius ſpoliationis.*
Contra remedium attentati non obſtat exceptio ſpoliationis: quia talis reuocatio fit ex mero iudicis officio.
21 *Quando agitur interdicto, unde ui, in beneficialibus, oportet colorare & iuſtificare poſſeſſionem.*
Quando agitur remedio attentati etiam in beneficialibus non oportet iuſtificare poſſeſſionem.
22 *Appellans, ne quis moleſtetur in poſſeſſione ſua, ſi poſtea fuerit ſpoliatus ab ea, an & quando reuocet attentata poſt ipſam appellationem.*

CAP. LI.

a BOnæ memoriæ. [a]Pōt intelligi plurib⁹ modis, ut j. patebit: ſed inhærēdo uerbis lr̄æ, ut mos gerať cuiq; lecturę, ſummať generalius ſic. 1 † Qui extra iudiciū appellat ex uериſimilib⁹ & ꝓbabilib⁹ cauſis, ne ī poſſeſſione moleſteť, ſi poſtea ſpoliať, reſtituiť añ oīa in ſtatū, in quo erat tēpore appllonis emiſſę. h. d. Prima pars ponit allegationes appellātis. Secūda, *ibi: procurator appellati.* In tertia pronūtiat, ibi: *præmiſſis.* Caſus lr̄alis. Mortuo. O. de camera rectore eccleſię de Fan. abb. ſancti Auguſtini Cātuarień primò ꝑ quoſdā monachos, poſtmodū ꝑ ipm̄ poſſeſſionē eiuſdē eccleſiæ, quā ad ſe ꝑtinere aſſerebat, ingreſſus, ad pap. pluries 8 uocē app. emiſit, ne qs eū ſuꝑ poſſeſſione ipſi⁹ eccleſię moleſtaret: f & cū poſtmodū p̄dictā eccleſiā pacificè poſſediſſet, quidā laici ipm̄ abbatē, & monachos ꝑ uiolētiā de poſſeſſione eiecerūt. quā eccleſiā archidiacon⁹ Cātuarień. cœpit poſtmodū poſſidere. vñ abbas & monachi dictā poſſeſſionē petierūt ſibi reſtitui cū fructib⁹ inde ꝑceptis lit. cōte. inter monachos & Archi. teſtes fuerūt hinc inde ꝓducti. demū cā delata eſt ad papā, corā quo p̄dicta ex parte abbatis fuerūt ꝓpoſita. Procurator Archi. ꝓpoſuit ex aduerſo, ꝙ defuncta ꝑſona illi⁹ eccleſiæ Archi. tm̄ dať eius cuſtodia: imò Archi. q ꝓ tꝑe fuerūt tā de iure cōi, q̃ dę cōſuetudine gñali tā in illa eccleſia, q̃ in aliis eiuſdē diœceſis illo iure ſemꝑ uſi fuerūt: & ille. O. noīe ipſius Archi. eādē eccleſiā poſſidebat, q ei ꝓcurationē unā, & quinq; ſolidos annis ſingulis exhibebat. His & aliis diligēter auditis. d. pa p̄dictos abbatē & monachos in eū ſtatū reducēdos decernit, in quo erāt tꝑe appellationis factę ex uериſimilib⁹. & ꝓbabilib⁹ cauſis, ſaluo iure ꝓprietatis utriuſq; partis, cū fructib⁹ medii tēporis aſ- 2 ſignādis eiſdem. B. Primò no. ex iſto tex. ſm unū intellm, † ꝙ patronus eccleſiaſticus alicuius eccleſiæ debet hře cuſtodiam ipſius eccleſiæ uacantis ꝑcipiende a omnes fructus reſeruādos ſucceſſori ſeu cōuertendos in utilitatē eccleſię; ad hoc alleg. iſtū tex. Inn. in c. unico. j. ut eccl. benefi. ſine diminu. cōſe. & ſentiūt doc. hic, 3 & j. latius dicā. †Secūdò no. abbatē poſſe poſſeſſionem aliquā acquirere ꝑ monachos, quēadmodū dñs acquirit poſſeſ- 4 ſionem ꝑ ſeruū. l. 1. ff. de acqui. poſ. † Tertiò not. ibi. *pluries uocem appellationis emiſit &c.* ꝙ ſuꝑ eodem articulo pōt quis ge- b minare pluries appellationē; *b* nūqd aūt aliquid operať ſecūda uel tertia, dic ut j. 5 dicā. † Vlterius no. ꝙ licet appellatio extra iudiciū ſit quędā ꝓuocatio ad cām, ut in c. cū ſit Romana, ſ. e. tñ ſi interponatur ex uериſimilibus & ꝓbabilibus cauſis, adeò deuoluit negotiū ad ſuperiorem, ut oīa poſtmodū attentata ꝯ eā reuocenť ꝑ uiā attentati, nec admittunť exceptiones cōcernentes defectū proprietatis, ut j. la- 6 tius dicā. † Not. ꝙ uia attentati[c] nō ſolū c cōpetit ꝯ primū attentātem, ſed ēt ꝯ tertium, qui ſucceſſit in re attētata. nam Archi. hic nō ſpoliauit, & tñ conueniť prætextu appellationis; de quo j. latius dicā. c 7 † Vltimò not. ꝙ appellatio extraiudicialis iuſtificať ex uериſimilibus & ꝓbabilibus cauſis, licet ſecus ſit in appellatione iudiciali. Vnde ſcire debes, ꝙ multę dif- d ferentiæ[d] notanť hic inter appellationem extraiudicialem & iudicialem, per quas aperiť multū nā appellationis extraiudi- e cialis. Prima dr̄ia[e] eſt, quā pręmiſi. Nā in iudicio cā appellandi debet eſſe uera, ut in c. ut debitus, & c. interpoſita. j. e. ſed extra iudiciū ſatis eſt, ꝙ cā ſit uериſimilis & probabilis; ut puta uериſimiliter timui grauari in poſſeſſione alicuius rei, licet adhuc nō ſim grauatus; nihilominus extra iudiciū poſſum appellare, ut hic, & in cle. ſicut, eo. tit. Hanc credo rōnē diuerſitatis: quia iniuria fit iudici, ſi recediť ab eo in iudicio ſine uera cā, ut in c. ut debitus, ꝑalle. ſed extra iudiciū nulli fit iniuria: imò interponiť ad defenſionē iuris ꝓprii; ſatis ergo eſt eū habere uериſimilem cām appellādi. †Secūda dr̄ia eſt in noīe.[f] nam appellatio propriè dř in iudicio: ꝓuocatio dř extra iudicium, ut in c. cū ſit Romana, ſ. eo. & hęc bñ no. ut in diſpoſitionibus odioſis nō cōprehendať appellatio extraiudicialis ſub nomine appellationis. Tertia dr̄ia: oblatio probationis exceptionis obiectę iuſtificat appellationē iudicialē, licet nō probeť ueritas exceptionis, ut eſt tex. no. in c. interpoſita. j. eo. nō aūt iuſtificat appellationē extraiudicialē: qa nō eſt ibi iudex, q recipiat ꝓbationes tuas; vnde pōt dicere pars: ego nolo ꝓbationes tuas recipere: ſed uolo uti iure meo. Idē no. Inn. & alii doc. in c. cū inter canonicos, & c. quaꝑꝑ, de ele. & in c. ad diſſoluendū, de deſpō. impu. qđ ꝓcedit, ēt ſi interponať a iudice ꝓcedente in iuribus ſuis tāq̃ pars, ut no. in iuribus ꝑalle. Quarta dr̄ia eſt in traditione apoſtolorum. nā in udicio omnino apoſtoli

a Ex fi. hui⁹ decre. not. ꝙ ſicut in poſſeſſorio recuperādæ ueniūt fructus medio tꝑe ꝑcepti, c. grauis, ſ. de reſti. ſpol. ita ueniūt fruct⁹, qñ īnouata & attētata reuocātur, ut hic in fine. ibi: aſſignādos, & ſic ſm Bal. hic, portādos ad domum ſpoliati expēſis ipſius ſpoliātis & innouantis; qđ not.
ZACHARIAS.
b Pluries appellatione. Adde, q̃ appellatio ſit illo caſu ſequēda, an prima, uel ultima, uide q. in terminis ꝑ Lāfr. de cri. in c. qm̄ ꝯ. §. interlō. & app. nu. 42. uer. q̃ritur, q̃ appellatio ſit ſequēda, ſ. de ꝓba.
SEBA. SAP.
c Via attētati. de remedio attētati ī qb⁹ ꝓuideat, latè tāgit Old. in cōſi. 199. incip. ꝑ fundamēto. in prin. & Card. in cōſil. 10. inci. in themate pręmiſſo; & Rot. ī tit. de reſti. ſpo. deci. 2. inci. item fuit dubitatum.
d No. dr̄ias inter appellationē iudicialē. & extraiudicialē. & de his per Pe. de Anch. in c. cōcertationi, đ appel. li. 6. Itē uide d. Ant. poſt Inno. & doc. ī c. cū ſit Romana, in 2. co. uer. qñ appellationes, ſ. e. tit. ubi dñt, ꝙ appellationes iudiciales & extraiudiciales ferè omnibus cōueniunt.
SEB. SAPIA.
e Prima dr̄ia. de hac prima dr̄ia uide Fel. in c. 1. co. 1. ſ. eo. ubi plura.
SEB. SAPIA.
f In nomine. Vide Car. in cle. ſicut, in prin. đ appel. Lap. alleg. 39. inci. an ualeat, col. 1.

ſunt tradēdi: ſed extra iudiciū nō ſic tra-
dūr īdiſtinctè: qa ſæpe nō eſt,q illos tra-
dat;de quo dic, ut p gl.no.ī c.1.eo.ti.li.6.
9 † Quinta dr̄ia eſt ī qualitate ipſorū apo-
ſtolorū.nā ī iudicio dicūr apoſtoli dimiſ
ſorii, ſeu refutatorii, uel reuerētiales; &
dicūr apoſtoli lrę,ī qb⁹ iudex,a quo,nar-
rat,quare detulit,uel quare nō detulit ap
pellationi:& ſi detulit,dicūr apl̄i dimiſſo
rii:qa cū illis lr̄is mittit ptē ad ſupiorē:
ſi nō detulit dicūr refutatorii. qn̄q; d̄fert
pp reuerētiā ſupioris; & tūc appellār re
uerētiales. ſi aūt dār extra iudiciū,puta a
iudice, a quo,appellar,uel a parte,tūc di-
cūr ſimpl̄r extraiudiciales,uel ꝯuētiona-
les, ſeu teſtimoniales. Sexta dr̄ia , qa ex
iudiciū admittir applo gn̄alis & incerta
reſpectu pſonarū,ſeu grauaminis, ut hic:
ſed ī iudicio debet eſſe certa & ſpālis,ut ī
c.ut debit⁹.j.e.& dic,ut dixi ī c.ꝯſuluit,s̄.
eo. Septima dr̄ia eſt ſ̄m aliquos, q iter
arreptū ad ſuperiorē hr̄ p applōne ex
iudiciū,nō ſic ī iudicio ſ̄m aliquos;dic ut
10 plenè dicer.j.c. pxi. †Octaua dr̄ia,q ex
cōicatus appellat in iudicio c.cū inter.s̄.
de excep. ſed nō extra iudiciū:qa eſſet im
pugnare aduerſariū qd̄ nō licet excōica-
to.d.c.cū inter Hoſt. hoc impugnat: qm̄
(ut hic patet) interponir qn̄q; ad defen-
ſionē, ne moleſter ī poſſeſſione ſua; & in
hoc fuit Inn. ſibi ꝯrius,utrū excōicat⁹ poſ
ſit appellare extra iudiciū. Tu ꝯcorda,ut
no.Io. An.ī c.pia,de excep.li.6.in nouel-
la. Nona dr̄ia.nā applo extra iudiciū in
terponir rōne cauſę de futuro: qa timet
grauari: ſed in iudicio rōne p̄teritæ cau-
ſę, ut in c. ut debit⁹.j. eo. Decima dr̄ia,
qa in appellatione iudiciali terminus an
ni currit a die illati grauaminis, ut ī cle.
ſicut, eo. ti. Vndecima dr̄ia reſpectu ſu-
ſpēſionis.nā appellatio iudicialis ſuſpen
dit iuriſdictionē iudicis,a quo,in totum
quò ad illā cām, ut plenè dixim⁹ in c.ſup
eo,s̄. eo. ſed extra iudiciū nō ſuſpēdit fa-
ctū de p̄terito,nec ēt id qd̄ eſt oino cōſe-
cutiuū ad ius explicitū de p̄terito,ut in c.
cōſtitut⁹,s̄.e.& hoc no. Duodecima dif-
a ferētia reſpectu reuocatiōis attētatorū.[a]
nā ī iudicio reuocanr oīa attētata,ut ī c.
nō ſolū,e.ti.li.6. ſed extra iudiciū n̄ reuo
cār,niſi ea q̄ geſta ſunt ꝯ applōnē, ut ī c.
cū nobis,& qd̄ ibi no.s̄.de elec. Tertiade
cima dr̄ia reſpectu tēporis p̄fixi ad appel
lādū.Nā in iudicio appellādū eſt intra de
cēdiū,ut c.qd̄ ad cōſultationē,de re iudi.
ſed extra iudiciū ēt poſt decēdiū appella
ri pōt:hoc tn̄ eſt falſum p c.cōcertationi,
eo.ti.lib.6. dic ut ibi. licet.n.audiar poſt
decēdiū p uiā q̄relę, ut ī d.c.cōcertatiōi:
qa facta extraiudicialia nō trāſeūt ī rē iu
dicatā;n̄ tn̄ audir p uiā applōnis,ut ibi.
Pōt addi.14. dr̄ia,quā ponit gl.ī c.nō ſo-
lū,p̄al le. vc3 ut attētata poſt applōnē iu
dicialē reuocenr indiſtinctè p uiā attēta
ti, id eſt nullitatis. Sed attētata poſt ap-
pellationē extraiudicialē pēdēt ex futu-
ro euētu, ad hoc c. cōſiderauimus,& c.cū
inter canonicos, de ele. ita loqr illa glo.

SEB. SAPIA.
a Attētatorū.Circa hanc dr̄iā uide do.Bar. Soci. ī cōſil.45.col.2 uerſi. circa hāc, & co.5. uer.octaua dubitatio.
ZACHARI.
b In collatione bn̄ficiorū. Adde iſtū in c.cū uos, nu.2. & qd̄ ibi poſui in apoſt.ad ipſum in uer. cōferēdæ, s̄.d̄ offi.ord. & in c.uerū,nu.11. in uer.ptinētia ad ep̄m.s̄. de fo.compe.
SEB. SAPIA.
b Bn̄ficiorū. Vide Gami.in c.1.in 15. q.de maio. & obedi. lib.6.& Fed.in tracta.pmuta. benefi.q.38.

ſed fortè uult dicere,q ī applōne extraiudiciali eſt neceſſe p
bari pri⁹ ueritatē cauſæ an̄,q̄ reuocer attētatū; & iſte ē pul
cher paſſus. lati⁹.n.expediā ip̄m cū gl. fi. Cōueniūt aūt ap-
pellatio iudicialis & extraiudicialis gn̄alr̄ ī duob⁹. nā q̄li-
bet debet fieri ī ſcriptis, put le. & no.ī c.1.e.ti.li.6. ſcd̄ò,ut
quēadmodū īnouata ꝯ applōnē iudicialē reuocār, ita īno
uata ꝯ applōnē extraiudicialē,ut hic; & hoc no. In gl.hic
ī fi.Ex iſta gl.potes colligere duas rōnes,quare iſte abbas in
trauit poſſeſſionē iſti⁹ eccleſię uacātis:ſed iſtæ ſolones glo.
diuinār.ſed p̄ſuppoſito,q ſint ueræ,debuit abbas eas expri-
mere ī applōne: aliàs nō dicerer applo ei⁹ uerīſimilis.Ex-
tra gl.potes intelligere iſtū tex.pleni⁹ ītelligēdo,q iſte ab-
bas dicebat ſe eſſe patronū iſti⁹ eccleſiæ;& ſic q ad eū ptine
bat cuſtodia eccleſię uacātis;qd̄ an ſit uerū, dicā in ſequēti
11 gl. †In gl.2.No.hāc gl.ꝯcludit eū,q cuſtodia eccl̄iæ uacā-
tis n̄ ſpectat de iure cōi ad Arch.ſed ad quēlibet ep̄m ī diœ
ceſi ſua.Vn̄ ītelligo gl.q ſpectat ad Archi.nō tāq̄ ad metro
politanū: ſed tāq̄ ad diœceſanū,ſ.reſpectu diœceſis ſuæ. Et
ut habeas plenè hāc mām ī uno loco expeditā diſtinguo ul
tra alios ſic. Aut q̄rir d̄ cuſtodia eccleſię cathedralis:aut ec
cleſię īferioris.Prio caſu,ſi habet eccl̄ia œconomū gn̄alē,ip
ſe hēbit cuſtodiā.12.q.2.c.illud,no.ī c.cū uos,de offi.ord.ſi
nō habet œconomū,tūc capl̄m ipſi⁹ eccleſię hēbit cuſtodiā.
12.q.2.c.nō licet alicui.ſi nō hēt canonicos de facto,vl̄ ſint
negligētes,ſuccedit archiep̄s,ut ī c.fi.de ſupp.neg.p̄la.li.6.
Scd̄o caſu,cū q̄rir de eccl̄ia īferiori,dic q aut eſt collegiata,
aut nō:prio caſu collegiū ſuccedit ī adminiſtratione,ut no.
Io.de Lig.poſt alios ī cle.ne ī agro,de ſta.reg.& Inn.in d.c.
uno,ut eccle.bn̄fi.ſine diminu.cōfe.ſed ī ꝯriū vr̄ tex. ī c.ea q̄
j.de ſta.reg.ubi dr̄,q remoto abbate dād⁹ eſt monaſterio ad
miniſtrator idone⁹; & dn̄t ibi doct. q deputabir p ep̄m, &
idē Io.An.ī c.2.de teſta.li.6. Sed in ꝯriū p pria opi. adduco
bo.tex.ī d.cle.ne ī agro.§.abbate. Sed reduci pn̄t ad cōcor-
diā. put dico ī d.c.ea q̄,q aut p̄lat⁹ eccleſię collegiatæ eſt re
mot⁹ pp malā adminiſtrationē caplo tacēte; & tūc nō ſuc-
cedit capl̄m: qa eſt mala p̄ſumptio ꝯ eos; & ita pprie loqr
tex.ī d.c.ea q̄; ad qd̄ uide gl.no.ī l. qm̄ 2.C. de app.q̄ p illū
tex.arguit,q ſubditi debēt reſiſtere p̄lato malè agēti; facit
12 2.q.7.c.Paul⁹. Aut uacat alio mō;&tūc pcedit alia opi.†No
tabis duo ex p̄dictis.Primò,q ſicut capl̄m eccleſiæ cathedra
lis ſuccedit p̄lato ſuo uacāte ſede;ita & capl̄m eccleſię infe-
rioris,ut ī d.§.abbate,cū ſi. Et uide in hoc,qd̄ no Inn.ī c.cū
dilect⁹, de ꝯſue.Scd̄ò notabis illū caſum exceptū.Si uerò ec
cleſia nō eſt collegiata, ſed hēt ſolū p̄ronū rectorē;& tūc ſi
habet p̄ronū eccleſiaſticū, ipſe habebit cuſtodiā, ar. hic ſ̄m
p̄miſſum intellm̄,& tenet Inn. ubi s̄.bn̄ facit c. cū & plātare
j.de priui. Nā patron⁹ eccleſiaſtic⁹ petit rōnē adminiſtratio
nis de tēporalib⁹,ut ibi, forti⁹ ergo ipſe cuſtodire habet tpe
uacatiōis.Si uerò nō habet p̄ronū ſaltē eccleſiaſticū, tūc gl.
hic dicit,q ſpectat ad diœceſanū.idē ſentit Inn.d.c.uno: &
rn̄det ad c.ſi in plebib⁹.63. diſt.hic allegatū p ꝯrio, q loqr
de iure ſpāli,licet aliud ſentiat hic.Tu dic melius,ut habes
gl.ſing.quā cōiter ſequūr ibi doc. q is habet cuſtodiā eccle
ſiæ uacātis,q habet īſtitutionē illi⁹ eccleſiæ; ita no.gl.ī c.cū
uos,de offi.ordi.& eſt ſatis rōnabile,ut ex quo hēt ꝯferre ti
tulū,habeat cuſtodire eccleſiā uacātē. notabis hęc ppetnò.
13 †Vacāte uerò ſede,ubi collatio ptinet ad p̄latū, poterit ca-
pitulū illā eccleſiā cōmēdare alicui, donec fuerit ſibi puiſū
de rectore;ita ſing.not.ī c.uno,ne ſede uac.lib.6.in nouella.
14 †Notabis ſemp hoc dictū, ex quo habes,q licet capl̄m non
b ſuccedat in collatione bn̄ficiorū[b] ſpectātiū ad p̄latū,ut ī d.c.
unico:pōt tn̄ illas eccleſias cōmēdare,& œconomū ponerr,
donec p ſuperiorem fuerit puiſum;& p hoc habes pleniſſi
mè hūc articulū expeditū. †In gl.in uerbo,*noīe Archidiaconi*,ī fi.Sed ꝯ tex.p̄ſuppoſita opi.gl. p uera opponir. Nā ſi iſte
archidiacon⁹ poſſidebat, nō poterat iſte abbas p̄tendere ſe
expoliatū:qa uim ui repellere licet,ī c.olī,el 1. d̄ reſti. ſpo.
nec vr̄ tūc,q appellatio abbatis fuerit pbabilis.Sol.intelli-
ge,q

ge,q iſta applo nō fuit pbata.nā ſi cōſtitiſſet,q archi. tūc
poſſideret,n̄ habuiſſet locū deciſio h⁹.c. p ſupradicta. ſic p̄t
ſolui aliud ꝯriū in eo,q Archi.allegabat hic cōſuetudinē.
eā.n.nō pbabat:& p̄ſuppoſito q pbaſſet,illa ꝯcernit pprie
tatē,& n̄ poſſeſſionē,vn̄ ſatis erat,q abbas incūbebat poſ
ſeſſioni tpe applōnis emiſſæ, de quo pleni⁹ dicer ſup gl.fi.
15 in gl.ſup uer.*unam procurationem*,in fi.ſed gl.nō rn̄det ad.c.
cū ueniſſent,s̄.de reſti.ſpo.ubi pbar, q ſi pcipio pēſionē ex
aliq̄ re,uideor illā poſſidere.Itē no.ī.l.q̄uis.§.1.ff.d̄ acq.
poſ.alle.in gl.dic de hoc,ut plenè dixi ī.d.c.cū ueniſſent.il
le tex.intelligir, qn̄ p̄cedēte tiulo lrīmo ad trāſferēdū do
miniū ſoluir pēſio de cōſenſu ſupioris. tūc.n.interueuit q̄
dā ficta traditio:ſecus,ubi ſimplr̄ pbar ſolo pēſiōis, ſeu cē
ſus.qa cū multis ex cauſis poſſit ſolui pēſio , ſeu cēſus,talis
ſolutio indeterminata nō īprobat poſſeſſionē rei, nec ſu-
biectionē.Pro hoc c.accepimus,de priui.c.q̄to, de cēſi. Nā
probō dubia & gn̄alis nō cōcludit qd determinatū, ut in.c.
in pn̄tia,de pba.qd̄ eſt ꝯ Bal.in.l.ſolēt,ff.de off. pcō.ubi di
cit,q ſi una eccleſia ſoluerit cēſum p magno tpe,p̄ſumir il
li ſubiecta.hoc.n.nō pcedit,ut p̄dixi.& uide qd̄ dixi in ca.
fin.de cā poſ.& pprie.In gl.in uer.*in eū ſtatum*, in fi.pōdera
bn̄ gl.q̄ ſentit duos intellus ad iſtū text. Primus, q hic fuit
actū ꝯ archidiaconū interdicto , vn̄ ui , eo q fortè ſpoliari
mādauerat,uel ſpoliationē illorū laicorū ratā habuerat.Se
cūdus intellect⁹,q agebar offō iudicis uirtute applōnis,&
iō potuit agi ꝯ tertiū.ſ. archidiaconū, licet nō ſpoliauerit,
vel ſpoliationē ratā habuerit. Sed cōtra vtrūq; intellectū
opponir fortiter ſic nā prim⁹ ītellectus diuinat,nec fuit pro
batum,q archid.mādaſſet ſpoliari &c. Itē nō cōgruit iſti
lr̄erę, in qua p̄p fundat ſe ſup applōne emiſſa ex pbabili
& uoriſimili cā. Cōtra ſ̄m intellectū facit, q applo fuit in-
terpoſita,ne qs moleſtaret eū in poſſeſſione:ſed iſte archi-
diaconus nō moleſtauit eū in poſſeſſiōe: ſed p laicos facta
fuit ſpoliatio,ergo virtute appellationis nō poterat agi ꝯ
iſtū tertiū.So.In.hic dicit,q ſicut oīa,q̄ dolo uel malè fiūt
à ptibus lite pēdēte,dēnt offō iudicis reuocari in ſtatū pri
ſtinū.s̄. ut lit.pē. p totū,& uide bo.glo. de mō reuocādi in
cl.2.e.ti.ita dicit ipſe innouata applōne pendente, & pti-
nent ad offm̄ iudicis , ut reducātur in ſtatū priſtinū. ff. nil.
inn.app.īterpo. p totū,j.e.c.dilectus. Ad idē.l.ędiles.§.idē
ſciēdū,ff.de ædil.edic.& ī quadā alia gl.rectius ſoluit ꝯriū
q nō ſolū facit ꝯ applōnē ille,q ſpoliat;ſed ēt ille,q tenet
16 rē ſpoliatā ꝯ volūtatē appellātis qd̄ no. †Hūc intellectū vr̄
ēt ſentire Hoſt. hic , dicēs q offō iudicis p̄t agi ꝯ quēlibet
poſſeſſorē ex naturali ęq̄tate,ut.2.q.1.c.in primis. Hinc ē,
q ſi res mea puenit ad te,quoquo mō poſſum agere iudicis
offō,vt illā rē mihi reſtituas,vt in.l.ſi me & Titiū, ff.ſi cer.
pe.maxime hoc pcedit d̄ ęq̄tate canonica ſ̄m eū,ar.c. dile
cti,de iudi.Ad mām uide no. p Io.mo.in.c.cupiētes,de ele.
li.6.uide bo.gl.in.c.nō ſolū, de app.eo.li.& cōclude breui-
ter & clare hāc mām. Aut.n. p̄ceſſit appellatio gn̄alis reſpū
pſonarū,ut hic, & tūc p̄t agi ꝯ quēlibet poſſeſſorē , qa q̄ſq;
tenēdo rē inuaſā in p̄iudiciū appellātis dr̄ cōmittere ꝯ ap
pellationē,ut hic no. pbar.Aut appellatio fuit gn̄alis , ſed
ſpālis reſpū. ſ.certe pſonę, & tūc , ſi tertius aliq̄d innouat
cū parte appellata,agir ēt ꝯ tertiū p uiā attētati,ar.in.c. cū
Martinus Ferrariē.in fi.de cōſti.& in.l.chirographis,& qd̄
ibi no.ff.de admini.tut.Aut tertius innouat p ſe,& non cū
pte appellata,& tūc dēt agi ꝯ iſtū, & nō p uiā attētati , ſed
ordine iudiciario:fatēdū eſt tn̄,q poterit agi offō iudicis,
prout dicit Hoſt.ſed nō p uiā attētati.Ita ſalua & cōcorda
dictū Hoſt.hic,& gl.in.c nō ſolū,e.ti.li.6.q̄ vr̄ uelle ꝯriū . &
magna eſt dr̄ia vtrū agar p uiā attētati,an dēat agi ordine
iudiciario.Prio caſu nō ſeruar ordo iuris,vn̄ nō eſt neceſſe
libellū offerre,uel litē cōteſtari,ſeu aliū iudiciariū ordinē
ſeruare,ſed ſicut de facto pceſſit innouatio, ita de facto iu
dex faceret reuocationē,ut no.glo.in d.cle.2 .ſecus ubi dēt
pcedere ordine iudiciario.unde ꝯ tertiū, qui nihil egit cū

parte appellata,nō p̄t agi p uiā attētati;
ſed ſicut ꝯ quēlibet ſpoliatorē,ꝯ quē agi
tur ſ̄m iuris ordinē,ut in.c. cōſultationi
bus,de off.dele.qa ex quo nō fuit ꝯ eū ap
pellatū,nō p̄t dici,q aliq̄d attētauerit li
te uel appellatiōe pēdēte. Et ex his hēs
17 uerū intellectū.c. †Alius āt intellectus q
ageretur interdicto,un̄ vi, n̄ pcedit quo
ad tex noſtrū,fatēdū tn̄ eſt , q abbas po-
tuiſſet experiri interdicto , vn̄ ui, ex quo
fuerat ſpoliatus,p̄ſuppoſito q archi. ſpo
liaſſet &c. ſed nō eſt multū utile . multæ
n.ſunt dr̄iæ,an agar uia attētati, an p in
terdictū,vn̄ ui. Nā ſi agir interdicto , vn̄
ui, oportet ſeruare ordinē iudiciariū ēt
ꝯ cōtumacē,ut in in.c.accedēs.el.1. ut li.
nō cōt.&.in.c.cōſultationibus, p̄al. ſecus
ſi agir uia attētati,ut in d.cle.2.no.†Alia
18 dr̄ia,q p īteedictū,unde ui, n̄ p̄t agi ꝯ ter
tiū,ut i.c.cū ad ſedē de reſti.ſpo. ſed uir-
tute appellationis agir ꝯ tertium , diſtin
guēdo tn̄,ut p̄dixi.Tertia dr̄ia.in interdi
cto dēo pbare ſpoliationē & poſſeſſionē:
ut in.d.c.cōſultationib⁹: ſed p uiā attēta
ti ſatis eſt pbare poſſeſſionē tpe appella
tionis,& q nunc poſſeſſio eſt penes ſe,ut
20 hic. † Quarta dr̄ia eſt qa agēti īterdicto
obſtat exceptio alteri⁹ ſpoliationis,ut in
c.fi.&.c.2.de ord.cogni.Sed ꝯ remedium
attentati nō.ob.exceptio ſpoliatiōis , qa
illa reuocatio fit ex mero iudicis offō,ut
no.gl.in cle.2 .p̄al.no.ēt Inn.in.c.2.de or.
cog. † Quinta dr̄ia eſt. nā ī īterdicto ſ̄m
cōm opin.oportet iuſtificare & colorare
poſſeſſionē in bn̄ficialibus,ut no.de cau.
poſ.& propri.& dixi plene ī lr̄is,de reſti.
ſpo.ubi tn̄ teneo ꝯriū.cōi opi.hēt qd̄ p̄di
xi, ſed in reuocatiōe uia attētati n̄ opor
tet colorar poſſeſſionē,ita ſolēniter dn̄t
d.de Ro.deci.14.alias.19.Rō,qa plus fuit
exceſſum hic, qm̄ attentās in p̄iudiciū li-
ſeu appellatiōis læſit iudicē,partē,& ius.
Itē qa fit reuocatio ex mero iudicis offō
Ex his attētatis cōcurrētib⁹ iſtis duabus
uiis tutius eſt intētare remediū appella-
tionis,q̄ agere interdicto , put fecit iſte
abbas,iō utilius eſt, cū qs timet ſpoliari
appellationē emittere, ut ſic hēat poſtea
22 iſtud facile remediū attētati.†In gl.fi.ibi
licet non ſit uera uel neceſſaria. No.bn̄ glo.
& intellige, ut.s̄.dixi: qm̄ dixi hoc proce
dere ī appellatiōe extraiudiciali . & dn̄t
q̄dā,q licet ſufficiat,q à principio fuerit
uerīſimilis:tn̄ poſtea, qn̄ agir ad reuoca-
tionē attētatorū,dēt pbari q ſit vera,ad
hoc.c.cū inter canonicos, in fi.de ele.uid̄
qd̄ no.d.de R.deciſione.364.& Io.mo.in
c.cupiētes,p̄al.& tenet d. An.hic ꝯ hoc tn̄
multū facit iſte tex.qa iſte abbas nō pba
uit illā cām tūc uerīſimilē eſſe uerā. Dēs
n.ſcire,q duo ſunt intellectus ad iſtud ver
bū ppoſitū in tex.*verīſimilibus & probabilibus cauſis*.Inno.ponit cām uerīſimilē,q̄
à iure approbar:qa ſic eſt de iure.Exēplū.
dico me eſſe patronū eccleſiaſticū , & ſic
ad me ſpectare cuſtodiā eccleſię &c. pba
bilē cām dicit illā,q̄ eſt in ſe iuſta, ut pu-
ta appello,ne qs moleſtet me in poſſeſſio

ne mea. Hoſ. ãt vr̃ intelligere illã cãm eſ
ſe veriſimilẽ, q̃ veriſimilr̃, & certis iudi-
ciis timebat, puta Archi. fuit minat⁹ ab-
bati de ſpoliãdo eũ. hęc. n. eſt ueriſimilis
cã appellãdi. pbabilẽ cãm appellat rõna
bilẽ vñ. nũc ad ꝓpoſitũ, cũ pp̃ hic ſolũ ſe
fundat ſup cã ueriſil̃i, & ñ ſup uera ẽt re-
ſpũ reuocatiõis attẽtatorũ, ñ vr̃ illud di-
ctũ uerũ, ꝙ dẽat pbari ueritas cãæ, ſed ĩ
ꝯriũ facit. d. c. cũ inter. Itẽ ſequeret, ꝙ ſi
appello, nevẽdas rẽ meã, ꝙ ñ ualeat uẽdi
tio ꝯ applõnẽ ꝯ. l. ſi fundũ, C. đ rei vẽd.
& multa ĩ hoc pñt dici. Sed colligẽdo di
cta Inn. cui⁹ dicta ẽt vr̃ ſeq d. Ant. dicẽdũ
ẽ, ꝙ qñq; qs appellat ex ueriſimili cã tñ:
qñq; ex ueriſimili, & pbabili: qñq; ex p-
babili cã tñ. Si appellatio interponit ex
iudiciũ ex veriſil̃i cã tñ. i. q̃ à iure appro
bat, & tũc talis applõ ñ hẽt ĩpedire poſ-
ſeſſionẽ alterius. vñ ſi archi. hic fuiſſet in
poſſeſſiõe, ñ valuiſſet applõ abbatis ĩgre
diẽtis poſſeſſionẽ de facto, dicẽdo, ꝙ cẽt
patron⁹, ar. ĩ d. l. ſi fundũ. ſi uero appellat
ex ueriſimili & pbabili cã, tũc añ oĩa dẽt
fieri reuocatio attẽtatorũ, nec admittũt
exceptiones ſup defectu pprietatis añ, q̃
fiat reſtõ, ut hic notabiliter pbat, & puto
a ꝙ ſufficit pbare cãm[a] pbabilẽ eſſe verã,
ſ. ꝙ erat in poſſeſſione tpe appellationis,
licet nõ pbet illã cãm ueriſimilr̃ eſſe ve-
rã, uñ ille abbas ñ pbauit hic ſe eẽ patro
nũ. Et ad. c. cũ inter canonicos, & ſiĺia pt
rñ deri, ꝙ ibi ñ pbat, ſeu ñ cõſtabat, ꝙ il
la cã allegata eẽt uera: ſed hic erat vera,
qa erat in poſſeſſiõe. Tertio caſu, qñ fuit
appellatũ ex pbabili cã tñ. Exẽplũ appel
lo, ne qs me moleſtet in poſſeſſiõe, ĩ qua
ſum, &c. Nullã. n. cãm ueriſimilẽ. i. a iure
approbatã allego, ſed rõnabilẽ cãm tñ.
hoc caſu, ſi ius cõe fundat intẽtionẽ inno
uantis, ñ fit reuocatio, niſi prius iuſtificet
poſſeſſio ex titulo ſm In. qđ no. & p hoc
facit, qa idẽ videm⁹ in interdicto, vñ ui,
ex quo ius cõe eſt ꝯ appellantẽ & fundat
intẽtionẽ appellati, ut eſt tex. in. c. ad de
cimas, đ reſt. ſpo. li. 6. Itẽ dñt d. de Ro. de
ci. pal. ſi ius cõe eſt ꝯ appellãtẽ, licet non
fũdet ĩtẽtionẽ appellati, qa ñ dẽt via pti
bus aperiri, ut fiat reſtõ ꝯ ius cõe. Lapus
in. d. c. ad decimas, tenet ꝯriũ. dicit. n. ꝙ ĩ
hac uia attẽtati nõ dẽmus hr̃e reſpm̃, an
ius cõe ſit ꝯ appellãtẽ, qa reuocatio dẽt
fieri ex puro iudicis offõ, ut. s. dixi. Et eſt
bonũ motiuũ; & bona limitatio ad d. c.
ad decimas. Et hoc dictũ Lapi placet do.
Ant. ſi iudex ex offõ uult reſtituere, quaſi
ſec⁹ ſit ad petitionẽ partis appellãtis. Sđ
multũ mihi placet dictũ Lapi indiſtinctè
ex quo ñ ſolũ ps q̃ eſt lęſa, ſed reuerẽtia
iudicis, ad quẽ fuit appellatũ, añ oĩa fiat
ſibi reſtõ ex quo notoriè ñ cõſtat de defe
ctu iuris appellãtis. Nã poſſibile ẽ, ꝙ hẽ-
at aliquã cãm iuſtã poſſidẽdi ꝯ ius cõe,
ad hoc. c. licet eps, de pbẽ. li. 6. & qđ dixi
in. c. in lr̃is, pal. Et not. qa in hoc vltimo
mẽbro ſufficit pbare cãm pbabilẽ ad ef
fectũ reuocãdi attentata, nõ eſt ergo ne-
ceſſe pbare, ꝙ illa cã ſit a iure approbata,

SEB. SAPI.
a Probare cãm. vide Fel. late in. c. 1. col. 1. uer. dum dicit ſignanter ſupra. eo. ubi dicit, ꝙ in appellatiõe iudicial iſola oblatio pbõnis cãę ſtificata appellatione, ſed in extra iudiciali oportet ꝙ ſit cã uera, & ibi nunquid ſufficiat probare cauſam probabilẽ ad reuocandum attentata.

SEB. SAPIA.
b Emiſit. De horũ ueritate, uide Ro. in conſi. 41. incip. in præſenti conſultatione. late p Alex. in. l. ſi procurator, §. ſi dñs, ff. de ope. no. nunti. vbi moder.

SEBA. SAPI.
c Appello. vide Abba. in conſil. 223. inci. illud de iure quæritur, col. pe. ubi dicit. ꝙ facta ſunt fortiora ad declarãdũ uoluntatẽ, q̃ uerba, quæ ſæpe proferuntur contra mentẽ proferentis, refert d. Iaſ. in. l. de qbus col. 8. in. 4. not. ff. de legi. & in. l. reprehendẽda, C. đ inſti. & ſubſti. ſub condi. factis.

ZACHARIAS.
c Verbum, appello. Adde, quod notaui in apoſt. ad iſtum in. c. ad audientiam, nu. 1. in apoſt. uerſi. uerbũ, appello, ſupra, eo. col. 1.

licet eã expreſſerit, qđ facit ad pdicta. Et ex his hẽs in ſum
mã, qualiter ſit pcedẽdũ ad reuocationẽ eorũ, q̃ attẽtãtur
23 poſt appellationẽ extraiudicialẽ. † Vltimò opp. ꝯ tex. in eo
b ꝙ iſte pluries uocẽ appellationis emiſit[b] vr̃ eñ, ꝙ ſecũda fue
rit ſupflua, cũ p primã ſit cõſultũ appellãti, ar. in. l. q bis, ff.
de ver. obl. So. Hoſ. & Gõf. vñr ĩtelligere, ꝙ unica fuit appel
latio, ſed iteratio fit in uerbo ad maiorẽ exaggerationẽ, ſi
cut in ſimili hr̃. 3 1. q. 2. c. Lotharius. Abbas uero vr̃ intelli-
gere tex. in geminata appellatione, & dicit; ꝙ ſecũda pt eſ-
ſe utilis pp tps appellationis pſequẽdę, ꝙ licet lapſum eẽt
reſpũ primę, poſſet durare reſpũ ſecundę, uel ſi nõ fuit debi
to mõ facta prima, poterit ſe iuuare ex ſecũda ltĩmo mõ in
terpoſita, & vr̃ hoc placere Io. An. q p hoc dicit, ꝙ gemina
tio appellationis ñ inducit receſſum a prima, ut no. j. eo. c.
dilecto. Tu cõcordãdo dic, ꝙ aut qs geminat uerbũ, appel-
lo, pluries eodẽ tpe, & pcedat primũ dictũ, aut diuerſo tpe
in caſu appellãdi, vel eodẽ tpe, tñ ſolẽniter repetiit appel
lationẽ, & tũc pcedit ſm dictũ. Et ad mãm uide, qđ legi: &
no in cle. una, de do. & contu. & j. d. c. dilecto, ubi oĩno uiđ.

SVMMARIVM.

1 *Arripere iter ad principem habet uim appellationis, ſi ſeruantur ea, quæ ſeruari debent in appellatione. 5. 6.*
2 *Actus geſtus a iudice poſt appellationem extraiudicialem eſt ipſo iure nullus.*
Excõicatio lata poſt appellationẽ iudicialẽ uel extraiudicialẽ eſt ipſo iure nulla.
3 *Capl̃m litigãdo cum ſuo plato non tenetur conſtituere actorẽ ſeu ſyndicum.*
4 *Ad ſubſtantiam appellationis non eſt neceſſe exprimere uerbum, appello, ſed ſufficit æquipollens.*
Plus eſt aliquid explicare facto, quàm uerbo.
7 *Appellatio extraiudicialis non poteſt fieri niſi ad illum ſuperiorem, qui pot eſt adiri per uiam querelæ.*

C A P. LII.

1 Dilecti filij. † Si ꝯ ſuperiorẽ ſuũ qs itinerat
ad papã hr̃ pro appellante, ita, ꝙ
excõicatio poſtea in eũ lata nõ tenet, uel aliter &
ſic. Itineris arreptio habet uim appellationis, ſi
ſeruantur ea, quæ ſeruari debent in appellatione. hoc dicit
ſm unũ intrinſecum intellectũ. c. Prima pars ponit quere-
lam. Secunda dat iudices, ibi. *cum autem.* Caſus lit. Inter ar-
chiepm Cantaureum, & monachos Cantuarieñ. eccleſię ſu
per capella de Lamede ꝯtrouerſia uertebat. monachi p cã
illa miſerunt ad ſedem apoſt. duos monachos. I. & H. quos
duos dict⁹ archieps poſt iter arreptũ excõicauit. illi cõqſti
fuerũt dño papæ. cũ autẽ pl⁹ ſit ad ſe. apo. facto appellare, q̃
uerbo, & illi ad. ſed. apoſt. pp cãm illã ueniẽtes intelligãt
puocaſſe ad eam; mandat papa qbuſdã, quatenus, ſi eſt, ita
dictos. I. & H. denuntient excommunicationis uinculo, nõ
2 teneri. B. † No. primò ex iſto tex. caſum apertũ, quẽ tenebis
menti, quod actus geſtus a iudice poſt appellationem ex-
traiudicialem ab eo interpoſitã ipſo iure eſt null⁹. Ex quo
no. quod ſicut non tenet excommunicatio lata poſt appel
lationem iudicialẽ, ita neq; poſt appellationẽ extraiudi-
cialem, ut hic timens ergo iniuſte excommunicari a ſupe-
riore habet promptum remedium ex hoc capitulo, ut ap-
pellet etiam extra iudicium, & ſuſpẽdit iuriſdictionem iu
3 dicis; & uide quod dixi in. c. conſuluit, ſupra. eo. † Secundò
no. hic bonum argu. pro his, quæ dixi contra gl. in. c. ſignifi
cauit, ſupra eod. quod capitulum agens contra epiſcopum
pro iuribus capituli non tenetur petere actorem ſeu ſyndi
cum: ſed poteſt a ſe actorem ſeu ſyndicum cõſtituere, & cũ
prælato litigare. Nam iſte prior & monachi conſtituunt ca
pitulum illius eccleſiæ Cantuarien. cathedralis, q̃ eſt mo-
nachorum, & archiepiſcopus eſt ibi loco epiſcopi & abba-
4 tis, de quo plene dixi in ca. cauſam. de iudi. † Tertio not.
quod plus eſt aliquid explicare facto, quam uerbo, & quod
ad ſubſtantiam appellationis non eſt neceſſe exprimere
c uerbum; appello[c]: ſed ſatis eſt dicere: uel facere ali-
quid æquipollens huic uerbo, appello; quod nota facit
quod

qđ dixi. s. e. in c. ad audiẽtiã. Hic unica eſt gl. quã not. quia
tria facit gl. primò allegat iura, q̃ pbant, ꝙ plus ſit aliqd fa
cto facere, q̃ uerbo; ꝙ ſic allegat cõcordãtias ad text. noſtrũ
uſq; ad uer. *ſed non eſt ita.* Abinde uſq; ad finẽ format duas
qõnes, licet eas immiſceat. prima qõ nõ ſeruando ordinem
gl. ſit iſta. Nũquid indiſtinctè arreptio itineris ad ſuperiorẽ
habeat uim applõnis. Scđa, nũquid diſpoſitio huius. c. ha-
5 beat locũ, ſi iter arripit ad aliũ ſupiorẽ citra papã. † Quo-
ad primã qõnem gl. allegat multa ꝯria, q̃ pfectè nõ ſoluit.
doc. etiã inſtãt, & credo eos habuiſſe bonũ intellectũ, ſed
nõ clare explicant. Conclude breuiter, ꝙ arreptio itineris
ad ſupiorem habet uim applõnis, ſi ſeruãt ea, q̃ ſeruari de
bent in applõne, & ideo ſicut appellãs ex iudiciũ uel in iu-
dicio añ ſñiam tenetur exprimere cãs in ſcriptis, & petere
apoſtolos, ita & iſte, qui uult arripere iter, debet oĩa hęc
ſeruar, ut puta dicet ſuperiori. Dñe epiſcope uos grauaſtis
me in tali articulo, & in tali, nõlo litigare amplius corã uo
bis; ſed uolo ire ad papã, & peto apoſtolos. tũc. n. licet non
exprimat uerbũ, appello, itinerando ad papã habetur p ap-
pellãte: qa nõ refert quid ex ęquipollentib. fiat, ut in c. licet
ex quadã, s. de teſti. l. fideicõmiſſa. §. ſi cui, ff. de leg. 3. Idem
dic, qñ appellat a diffinitiua, uel extra iudiciũ, ut ſeruet ea,
q̃ iura in talib. mãdãt obſeruari, ſicut dixi in ſubmiſſiõe p-
tectionis, ut in c. ad audientiã, s. eo. alias autẽ nõ habebit p
appellante, & credo ꝙ capitulũ planè pcedebat olim ſecũ
dũ antiqua iura, ſm q̃ non erat neceſſe exprimere cãm ap-
pellãdi. ſed ſufficiebat dicere tantũmõ, appello: ita ſufficie-
bat dicere iudici, ꝙ uolebat iter arripere ad ſupiorẽ. Si aũt
talia nõ ſeruat, poterit alio remedio defendi, ſ. p tit. de cle-
ri. peregri. ut dixi in c. meminimus, s. eo. Sed ꝯ hũc intelle-
a ctum & tex. oppo. Iſti nũtii non appellauerũt uerbo, aut fa-
1 cto, cũ cã eſſet inter archiepm & capitulũ, ergo debuit tene
re ſñiã ꝯ illos lata, cum in eis ceſſat ratio literę. Sol. credo
ꝙ gl. metu huius ꝯrii hic incidẽter dixit, ꝙ iſti nuntii erant
de monachis illius eccleſię, & ſi erant de appellantibus. Si
autem uis tenere, ꝙ non erant de monachis; dic ꝙ ex quo
iuerunt pro appellantib. erant ſub protectione papę, ut in
c. 1. de cler. peregri. Et ad hunc effectum alle. Inno. illud ca.
j. eo. ut debitus, dicens ꝙ non ſolũ uenientes pſonaliter ad
papã ſunt ſub protectione papę: ſed ẽt nuntii uenientes p
aliis gaudẽt hac immunitate. Et hunc intellectum no. ſing.
vt excõicatio ẽt ſit nulla ꝯ itinerãtes ex iuſta cã ad papã la
ta, & tunc dic, ꝙ appellatio monachorũ ponderat hic ad re
ferendũ, ꝙ ex iuſta cã iſti acceſſerũt ad papã. † Et ex his infe
6 ro ad ſolutionẽ ſecũdę qõnis, in qua Hoſ. & doct. ſequentes
uident uelle, ſi adit ſupior, q poterat adiri p uiã qrelæ, tunc
itineris arreptio ad eum habet uim applõnis; ſecus ſi non
poterat adiri p uiã querelę, ut eſt archips reſpectu ſubdito
rũ ſui ſuffraganei, de of. ord. c. paſtoralis. Hoc dictum intel
ligo uerũ in applõne extraiudiciali: qa illa eſt q̃dã puoca
tio ad cãm, ut in c. cũ ſit Romana, s. e. meritò oportet, ꝙ ſit
talis iudex, qui poſſit adiri p uiã qrelę. nõ puto hoc dictum
pcedere, qñ iter arripit a iudice pcedẽte iudici aliter: qa cũ 2
tũc arreptio itineris ſit idẽ, qđ applõ, ut dixi, hẽbit de uo- b
7 luere cãm ad ſupiorẽ, ſicut app. uocalis iudicialis. † Ex pdi
ctis no. unũ ſemp, ꝙ extra iudiciũ non poſſum appellare,
niſi ad illũ ſuperiorẽ, quẽ poſſum adire p uiã querelę citra
cõmunẽ appellationẽ. quoniã (ut dixi) illa appellatio ex
iudicialis eſt quędã querimonia & puocatio ad cauſam.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, app. remota, tollit omnem appellationem, quę a iure expreſſè non indulgetur. 3.*
2 *Clauſula quantuncunque odioſa poſita in reſcripto debet aliquid operari.*
Statuta quantuncunq; odioſa ſunt interpretanda, ut aliquid operentur ultra ius commune.
4 *Clauſula, app. remota poteſt apponi a papa, uel ab imperatore, & aliquando a iudice inferiore; & ab omnibus, qui de iure uel de facto non recognoſcunt ſuperiorem. 5.*
6 *Statutum tollens appellationem a ſententia, de qua ſententia intelligatur.*
7 *Legatus de latere non poteſt tollere appellationem.*
8 *Clauſula, appel. remota etiam hodie operatur effectus multos.*
9 *Clauſula, app. remota operatur hunc effectum, quòd per appellationem interpoſitam non ſuſpenditur iuriſdõ iudicis, a quo. 12. niſi fortè iudex, ad quem, inhibuerit. 6.*
Excommunicatio tenet lata poſt appellationem, quando cauſa eſt commiſſa appellatione remota.
10 *Iudex a quo, non deferens appellationi, licet aliàs puniatur, tamen quando cauſa eſt commiſſa app. remota, non punietur. 13.*
11 *Attentata poſt appellationem, quando cauſa erat cõmiſſa app. remo. non ſunt nulla, licet poſſint reuocari per uiam querelæ. 15.*
12 *Appellatio ſi ſit ſublata uel per ſtatutum, uel ex conuentione partium, uel quocunque modo, citra tamen reſcriptum, an operetur, quod etiam tollatur ita, quòd non poſſint attentata reuocari per uiam querelæ?*
13 *In his, quæ relinquuntur conſcientiæ alicuius, nõ poteſt appellari: tamen iniuſtè grauatus poterit recurrere ad principem.*
14 *Appellatio quæ dicatur illa, quæ dicitur expreſsè a iure repprobata?*
Clauſula, ap. remo. non tollit, quin notoriè grauatus poſſit appellare.
16 *Cauſa quando committitur app. remo. poterit quilibet ſuperior adiri per uiam querelæ, qui tenetur ex debito iuſtitiæ grauamen reuocare, aliàs ab eo appellabitur. 17.*
17 *Diſpoſitionem cogatur iudex concedere, ſi ſubeſt cauſa legitima concedendi.*

C A P. LIII.

a Paſtoralis.[a] † Per clau-
1 ſulam, appel
lationi remota inhibetur om-
nis appellatio, quę a iure non
indulgetur expreſſè. hoc intendit uſ-
que ad §. *uerum*. Primò ponitur con-
ſultatio. Secundò reſponſio, ibi: *re-
ſpondemus*. Caſus literalis. Papa man-
dat alicui, ut pcedat in cauſa remota,
appellatione, quærebatur, utrum appel
latio fruſtratoria tantum intelligitur in
hibita? papa conſiderans quòd per appel
lationem fruſtratoriam negotium impe
diri non debeat, etiam ſi non fuit inhi-
bita, reſpon. quòd quęlibet prouocatio
intelligitur remoueri, quę expreſſè non
indulgetur a iure: ſed ſi appellãs fuit gra
uatus iniuſtè, grauamen per ſuperiorem
poterit emendari. Ber. Not. primò, ꝙ ẽt
ſm antiqua tempora app. patenter fru-
ſtratoria non impediebat negotii diffi-
nitionem de quo infra latius dicetur, ut
2 in ca. ut debitus, infrà eodem. † Secun-
b dò not. quòd clauſula odioſa[b] in reſcri-
pto appoſita ita debet intelligi, ut ali-
quid operetur, licet generaliter intel-
ligendo poſſit reduci ad terminos iu-
ris communis: ſed, ut uerba aliquid o-
perentur, non debent ita late intelligi,
ut nil operentur. Hæc enim clauſula,
appellatio. remota. in ſe eſt odioſa, &
poſſet intelligi de appellatio. fruſtra-
toria, ſed quia ſecundum hunc intelle-
ctum hæc clauſula nihil operaretur, de-
bet etiam intelligi de appell. alias pba-
bili, & hęc no. ſemper. Nam facit, quòd ſi
ſtatutum municipale latè intelligendo
nihil operaretur nõ debet aſſumi ille la-

a Limita ſing. iſtũ tex. ut p do. Ant. poſt Inn. in c. paſtoralis. §. ſi. de off. ſi. dele. & uide oĩnõ, qđ no. Do. p⁹ La. in c. Romana. §. ſi aũt, in ſi. đ appel. li. 6. & uiđ plura q̃ de iſta clauſula app. remo. ſcribit Bal. in l. 3. C. đ app. & iſte. s. ĩ ru. & qđ plene ſcribit do. Ant. in ca. ut debitus. j. eo.

SEB. SAPIA.
b Odioſa. Vide Bal. in rub. s. de reſcript. co. 2. & ad hãc regulã, ꝙ uerba debent aliqd opari, uide Iaſ. ĩ l. ſi. ĩ 3. no. ff. ſi certũ pet. & qũo pcedat, ui de Ale. in cõſi. 33. inci. uiſo themate in 1. uol. & Fel. in c. ſoletæ, co. 5. s. đ maio. & obe. & Are. ĩ l. ſi qs cũ aliter, in ulti. col. in prin. ff. de uer. ob. & Iaſ. in l. iuſtitia, co. 2. ff. de iu. & iu. & pulchrè p Rimi nal. Ferrarię. in l. 1. col. 16. ff. de off. eius cui man. eſt iuriſdi.

tus intellectus:ſed ita ītelligi ñ uiolādo
uerba, ut aliqd opeȓ ultra terminos iu-
ris cōis;facit qđ notat Bar.in l.3.§.ꝓtor
ait,ff.de dā.infe.& qđ dixi in c.cām, de
dol.& cōtu.Et adde ad ꝑdicta unā ſolē-
nē limitationē,ꝙ ubi diſpoſitio eēt ꝓr-
ſus inutilis,intelligēdo uerba, ut iacent,
debent uerba impropriari, ut diſpoſitio
teneat,etiā ſi ſit odioſa & pœnalis, ut ſin
gulariter ꝓbat tex.in c.ſi ſñiam,in fi. de
ſen.excō.lib.6. facit. l. ſi ſtipulatus fuero
ꝑ te,ff.de uer.obl.ubi extēdiȓ ſtipľo., ne
effectu careat.Ad idē uide bo.tex.in l.ſti
pulatio iſta §.ſed ſi ſeruus,& l.poſſidere
eo.ti.& Bal.in c.1.de ca.qui.cu.uē.col. x.
& Arch.14.q.1.c.1.† Tertio no.ꝙ remo
tio appellationis nō tollit ꝓrſus faculta
tē appellādi.uñ poterit ſuꝑior illā ap-
pellationē recipere,& grauamē emēda-
re;ꝓ hoc intellectu facit tex.ibi. *ſed ſi ap-
pellās,&c.* Alii dñt,ꝙ grauamē reuocabi
tur ꝑ uiā ꝗrelę:ſed primus intellectꝰ ma
gis cōgruit literę,ut j̃. latius ſubiiciam.
† Sed añ,ꝗ attingamus mām.c.1.ꝗritur,
qs poſſit in reſcripto appellationē tolle
re?doc.hic cōiter dñ, ꝙ ſolus papa. qa
inferior nō ꝑt tollere ius alteriꝰ;ad hoc.
c.ſuper qōnum,de of.dele. Intellige hęc
dicta doc.quò ad ea,ꝗ ſpectant ad iuriſ-
dictionē eccleſiaſticā. nam in temporali
bus imperator poteſt appellationē tolle
re,in l.1.ff.a qi ib.app.nō licet.& uide ad
ꝑdicta unā mirabilem limitationē, quā
ponit gl.in l.ſi.C.de ſen.& inter.om.iud.
ꝙ ſolus princeps poſſit remouere appel-
lationē a diffinitiua.ſed reſpectu inter-
locutorię hoc poterit facere iudex infe-
rior cōmitendo alteri cām. moueȓ illa
gl.ꝑ tex.illius.l.quā gl.ſequiȓ Bar. & ibi
facit de ea magnū feſtū.ſed ipſe Bar. in l.
1.ꝑall.gl.illā reſtringit ad appellationē
fruſtratoriā,cōcludēs ꝙ inferior nō pōt
appellationē legitimā ēt ab interlocuto
ria tollere:qa hoc eſſet tollere ius ſupe-
rioris,ad quē appellaȓ,qđ nō ꝑt inferior
facere.pro hoc bonus tex.in c.ueniēs, de
iureiur. Adde aliā rōnē.nā;cū ipſe iudex
cognoſcēdo ꝑ ſe ñ poſſet nō deferre ap
pellationi legitimę,ut dixi in c.de prio-
re,ſ̃.eo.ergo nec alii cām cōmittēdo re-
mouere eā.Sed quia ſm hūc intellectum
nihil operareȓ diſpoſitio illius.l.ſin quæ
tñ edita uȓ cum magna ſolennitate, dice
rem,ꝙ uideaȓ remota omnis appellatio,
cui iſte cām cōmittens poterat nō defer
re;ut puta in caſu dubii,uel qñ a iure in-
hibeȓ aliqua applľo:ſed allegatur aliqua
cā obſuſcās illā diſpoſitionē iuris. Item
ubi remoueȓ applľo,& tñ ꝑ ſe eſt proba-
bilis,licet iudex non teneaȓ deferre, pōt
tñ,ſi uult,ut hic ſin.no.Abb. quē ſequun
tur doct.qđ no.perpetuò.in his ergo, &
ſimilib. caſibus tā rōne interlocutoriæ,
ꝗ ratione diffinitiuæ poterit iſta remo-
tio appellationis facta per inferiorē ali-
quid operari;& ſic poteſt intelligi illa.l.
ſi.generaliter,prout loquitur,& credo at
5 tigiſſe ueritatē.† Item limita prędicta,ꝙ
inferior a principe nō pōt appellationē
tollere,niſi ſit talis,ꝙ de facto non reco-
gnoſcat ſuꝑiorē,ut rex Frāciæ,& alii ple
riq;,& ꝗdā ciuitates Italiæ.Nā utunȓ iuri
bus principis reſtituendo famæ in legiti-
mando & ſimilibus. Hoc uoluit Bart. &
bene in d.l.facit quod no. Inn. in c. cùm
te,de re iud.& in c.cum P.tabellio,de fi-
de inſtr.Nam utrobiq; uult,ꝙ iſti inferio
res ab imperatore non recognoſcentes
6 eum in ſuꝑiorem utunȓ iurib. principis.
† Itē adde aliā limitationē, ꝙ ubicunq;
ꝑ ſtatutū remouetur appellatio a ſñia a-
licuius officialis,puta poteſtatis,intelli-
gitur ſolū remota appellatio a diffiniti-
ua,nō autē ab interlocutoria:qa appella
tione ſententię intelligiȓ de diffinitiua,
ut no.gl.in c.cū olim,de teſti.facit tex.in
c.uenientes,ꝑall. ſed ſtatu.debet intelligi
ſtricto mō,in c.in nr̃a,de iniur.l.3. ff. de
neg.geſt. ergo debet intelligi in ſtrictio-
ri ſignificatu ſuo,& optimè probaȓ in ſi-
mili in c. cū dilectus, de cōſue. facit. l. 2.
C.de noxa.acti.ſecus aūt, ubi ſimpľr ca-
uereȓ ſtatuto,ut a ꝑtāte nō poſſit appella
ri.nā tūc intelligiȓ de qualibet ſñia, ſeu
ꝑcepto,arg. in l.1.C.de off.ꝑfec.ꝑto.. ita
cōſuluit Bal. & puto hoc idem ꝓcedere
in quacūq; diſpoſitione remoueaȓ appel
latio:quoniā quatenus remouet appella
tionē,eſt odioſa,& ꝑ ꝯñs reſtringēda. ut
7 in c.1.& 2.de filiis preſby. lib. 6. † Nūqd
aūt legatus de latere poſſit tollere appel
a lationē,dic ꝙ nō [a] nec ēt aliā clauſulam
apponere ꝯ diſpoſitionē iuris cōis maxi
b mè in detrimentū partis; [b] uide glo.no.
in c.ſi.de hęre.lib.6. uide tñ qđ dixi in c.
c ſi.de tranſact.nec ualeret ſtatutum [c] infe-
rioris a papa,ut a ſñia etiam interlocuto
ria non poſſit appellari iuxta no.ꝑ Ioān.
And.in c.ſi.eo.tit.li.6.Putarem tamē, ꝙ
cōmittēdo alteri poſſit remouere appel
lationē,prout ſuprà dixi de iure ciuili re
ſpectu inferioris a principe.In gloſ. 1. in
fin.Super hoc principio ſunt duæ gl. dun
taxat.Sed expediendo gloſſ.& doct. for-
mo quinque quæſtiones. Prima quę-
ſtio, nunquid clauſula, appellatione re-
mota hodie aliquid operetur. Secunda
quęſtio,ꝑſuppoſito ꝙ opereȓ reſpectu ap
pellatiōis a iure nō receptę,ꝗriȓ,ꝗ appel
latio a iure expſsè indulgeȓ? & ſic ſcias,
qñ poſſit appellari,non obſt. illa clauſu-
la.Tertia quæſtio.hic dȓ,ꝙ licet ſit remo
ta appella.tñ grauamē illatum poterit ꝑ
ſuꝑiorem emendari,qualiter emēdabiȓ,
utrū ꝑ uiā ꝗrelæ,an per uiā appellatiōis?
Quarta,utrum hoc,qđ ſuprà dixi, pro-
cedat in quolibet ſuperiore citra papam
ut poſſit emendare grauamen nō obſt.re
motione appellationis? Quinta quæ-
ſtio eſt,quia text.in ſi.dicit, quòd *graua-
men poterit emendari per ſuperiorem*, nun-
quid ſuperior ad hoc teneatur, an uerò
ſit in libera diſpoſitione ſua? Quò ad
primam.q.glo.hic & ſequens;& in d.c.ut
debitus, & communiter, ubi attingit
hunc articulum, ſentit quòd hodie ni-
hil ope-

Et idē dicit in ca.
1.de reſcri. & ſal.
in l.ſi C.đ iur.om.
iud. ubi ēt idē di-
cit de Cardi.& ad
hæc facit text.ī l.
1.ff.a q.app.nō li.
& do.Anto.hic in
5.col.& iſtud idē
dicit Bal.ī l.2.uer
ſi. ſed nūqd, C. de
app.niſi in priuile
gio papæ hoc ex-
pſsè cōtineretur,
imò plus dicit, ꝙ
ēt ſi in priuilegio
ſuo cōtineretur,ꝙ
a ſuis ſñiis nō poſ
ſit appellari, ñ po
terit alii cōmitte
re cām app. qa in
priuilegio uȓ ele-
cta induſtria ꝑſo-
næ.Facit qđ ponit
Lāfrā.in repe.cle.
ſæpe,de uer.ſig.in
3.euidētiali,ubi di
cit, ꝙ licet legatꝰ
de latere ñ reſcri-
bat cum clauſula,
ſimpliciter, & de
plano,tñ ſecꝰ ē qñ
ſpecialiter fuerit
ſibi cōceſſū,& di-
cit, ꝙ eſt noua ſua
limitatio. Aene.
de Falc.

b SEB. SAPIA.
In detrimētū par-
tis. Vide latè ꝑ Fe
de.de Se.ī cōſ.200
īci.ꝙ ꝑmutatio,&
ꝑ Ro.in cōſ 27.in
ci.uiſo ꝑūcto. Pa.
de Ca.in cōſ. 225.
inc. ſuꝑ primo du
bio,circa ſin.Et ꝙ
legatus nō poſſit
aliqd facere ꝯ ius
cōe,tenet Iaſ. in l.
oēs populi, col. 3.
in repe.uer.no. tñ
diligēter,ff. de iu
ſti.& iure.

c Et utrū ꝑ ſtatutū
poſſit inhiberi ap
pellō, uide hic ꝑ
d.Ant.in 4.co.& ꝑ
Bal.in l.ſi.C.de ſen
te.& inter.om.iu.
circa ſi.& in l.ſi ap
plľonē,C. eo. per
Bar.in l. ex hoc iu
re,& in l.oēs popu
li,ff.đ iu. iur.&
uide per d.Ant. &
iſtū in c.ueniēs, &
ibi no. Bald. in 2.
co.de iureiur.& ꝑ
Alb.i 2.ꝑte ſtatu-
torū.q. 192.& Bal
in l.pe.ff.de acqua
plu.arcē.& in l.cū
de cōſuetudine,ff.
de legib.& in rep.
§. ius aūt ciuile.
inſtit.de iur.natu.
gē.& ciui.in 8.co.
& adde hic Bal. in
l.ꝑſcriptiōe, in 8.
col.C.ſi ꝯ ius, uel
uti.pu.uer.nūc ue
nio ad exēpla. ubi
dicit,ꝙ licet ſtatu
tū ñ poſſit tollere
appellationē, pōt
tñ modificaȓ.& ꝙ
nō ualeat ſtatutū,
ut nō poſſit appel
lari tenet Bal.in l.
cū anteriorib. §.
illud,C.de tēp.ap.
& utrū de iure ca-
nonico ualeat ſta-
tutū, ut nō poſſit
appellari ab inter
locutoria,plenèdi
ſputat Io.And. in
c.ſi.de ap.lib.6. &
de ſtatuto diſpo-
nente ꝙ nō poſſit
appellari ab inter
locutoria,uideple
nè ꝑ Pe.dē Anc.in
in repe.ca.canonū
ſtatuta de cōſti.in
3.prin.ꝗſito in 13.
col.illius ꝗſiti, &
Bal. in ſua marga
rita Inn.in uer.le-
gatus,in 3.qō.ubi
ēt pōit, an ualeat
ſtatutū legati, ꝙ
ab interlocutoria
poſſit appellari ī
uoce, de quo per
Bal.in l. program
ma. C. comi. uel
epiſt.

ANT. FRAN.
Vtrū appellatio
poſſit tolli ꝑ ſta-
tutū ultra hic all.
uide Bar.in l.is cu
ius,ff.de aquaplu.
ar.& Ale. de Imo.
in l. oēs. populi,
hic alle.in 5.co.&
in l.ambitioſa, in
x.co.ff.de decr.ab
ord.fa.& uide An
ge.in l.ſi.§. illud,
circa ſi. C. de tēp.
ap.& Bal.in l.1.in
1.col.in ſi.C. ꝗ ſit
lō.cōſue. & an poſ
ſit tolli ꝑ cōſuetu
dinē, uide Io. An.
in addi.Spe.in ti.
de ap.in §.nūc tra
ctemus, in addi. ꝗ
inci. Martinus de
Fano. & uide Ro.
in rub. de arbi. in
27.col.& Bal.in l.
neceſſariū, ff. đ o-
ri. iuris. ubi dicit
ualere ſtatutū con
cedēs arbitriū, ap
pellatione uel re-
ductione remota.

hil operaȓ remotio appellatiōis per. c.ut debitꝰ.j̃.e.vbi om-
nis appellatio a iure recipiȓ ſi appelleȓ ex cā ꝓbabili. Hanc
opi.multi ſeruant;& uide ad mām.Spe.eo.ti.§. ī qbus,ver.
ego dico.Sed Hoſti.Io.An.& cōiter mod.ſequētes tenent
ꝯriū,& meliꝰ.Et inter cętera vide tres rōnes optimas. Pri-
ma.c.ut debitus.loqȓ de appellatione ab interlocutoria et
hoc.c. loquiȓ indiſtinctè.nō eſt ergo ueriſimile, ꝙ ex toto
corrigeret hunc tex.Scđa rō melior. illud.c. ñ loqȓ in iudi
ce ꝓcedēte cū clauſula,appellatione remota,ſed gñaliter:
iſtud verò.c.ſpecialiter diſponit qñ remouetur appellatio;
vñ potiꝰ illud.c.eſt limitandū ꝑ iſtud,ꝗ e ꝯ:qa generi ꝑ ſpe-
ciē derogaȓ,& nō e ꝯ,ut in reg.generi, de reg.iur.li.6. Ter-
tia cōſideratio colligiȓ ex.c.inqſitiōi.j̃.e nā illud.c.emana
uit poſt c.ut debitus,& decidit caſum dubiū,qñ remota eſt
appellatio ī reſcripto;ꝙ ñ feciſſet,nec emanaſſet,ſi ꝑ illud.
c.ut debitꝰ,hæc clauſula eſſet fruſtratoria.Cōcludēdū ergo
ſt;ꝙ hoc c.ꝓcedit ēt hodie ī terminis ſuis,& multi effectꝰ
huiꝰ clauſulę no.ī.d.c.ut debitꝰ. Tres uerò effectꝰ notabiles
ꝑñt hic colligi ex dictis doct. † Primus [a], ꝙ ubi ꝓcediȓ ap.
9 remota,ñ teneȓ iudex a quo,appellaȓ, appellatiō. deferre;
a vñ talis applľo nō ſuſpēdit iuriſdōnē iudicis,a quo appella
tur.ꝑt ergo añ,ꝗ appellatio recipiaȓ a ſuperiore,ſuā ſñiam
mādare executioni,vt colligiȓ in.c.paſtoralis,in.§.ꝑterea,đ
offi.dele.Et ꝑ iſtū tex.tolliȓ opi.Bar.ī l.1.ꝑalleg.ubi dicit,
ꝙ qñ in reſcripto ſimpľr remoueȓ appellatio,intelligitur đ
fruſtratoria:ſecꝰ,ſi remouereȓ a diffinitiua. Nam in.d.§.ꝑte
rea,dicta clauſula operatur effectū ſuū etiā reſpectu appella
tiōis a diffinitiua,quātūcūq; ſit ꝓbabilis,niſi ſuꝑior ex cer
ta ſciētia illā appellationē recipiat,vt ibi habeȓ, & ideo ꝑ-
dicta ꝓcedūt,ut no.dicit hic Abb.quē ſequūȓ doc. ꝙ iudex
datꝰ cū clauſula,appellatiōe remota,ꝑt excōicare ꝓbabili-
ter appellātem ab eo, ex quo applľo expreſſe a iure non ap
probaȓ:qa ñ habuit ſuſpendere iuriſdōnē iudicis, vt hic;&
ex hoc notabis vnū caſū ualde ſpecialē,in quo tenet excōi-
10 catio lata poſt appellationē ꝓbabilē.† Secundus effectꝰ hu
ius clauſulę eſt,qa iudex nō deferens huic appellatiōi quā
tūcūq; ꝓbabili ñ punieȓ,ex quo a iure nō indulgeȓ expreſſe
qa hoc fecit authoritate iuris,ergo ñ peccauit.23.q.4.c qui
11 peccat,&.l.Grachꝰ,C.đ adul.† Tertiꝰ effectꝰ reſpectu reuo
cationis attētatorū poſt appelľonē. nā taliter attētata nō
reuocabūȓ ꝑ viā attētati,id ē nullitatis:qm̄, ex quo ñ erat
ſuſpēſa iuriſdō iudicis ꝑ talē applľonem, tenuerūt geſta,li
cet ꝑ ſuperiorē poſſint reuocari potius ꝑ uiā ꝗrelæ, ꝗ ꝑ viā
nullitatis.Sed dubiū eſt circa deuolutionē negotii, nunqd
deuoluaȓ negotiū ad ſuꝑiorē ꝑ appellationē? đ quo.j̃. dicā
12 ī.3.dubio.† Et aduerte,qa.d.An.vȓ limitare iſtū text.& oīa
ꝑdicta,qñ applľo eſt remota ī reſcripto. Si aūt remouetur
b applľo priuilegio ꝑſonæ,uel ſtatuto,ubi ſtatuentes [b] potue
c rūt hoc facere,uel ex cōuentiōe [c] partiū,uel ex contumacia
ñ cōparētis,uel qa deſerta eſt appellatio,tūc ſm eū remota
d ē applľo quòad omnē effectū; [d] quaſi ſentiat, ꝙ tunc graua
mē nō reuocabiȓ ꝑ ſuperiorē,ſed oīs applľo interdȓ;alleg.
iura gñalia.Sed reſpectu ſtatuti,uel reſpectu ꝑſonę priuile
giatę nō uideo rōnē differētię.Sicut em̄ audiȓ appellās ſal
tē ꝑ uiā ꝗrelæ,ut remoueaȓ iniuſtū grauamē,nō apparet rō
quare ñ ſit idē,cū ſtatutū ꝓhibet applľonē. Nā intentio re
mouentis applľonē nō eſt alia,niſi ut iuſtitia cōſequaȓ effe
ctū,ut in.c.ſcđo reqris, ſ̃.e.& qñ princeps priuilegiat ꝑſo-
nā,ut ab ea nō poſſit appellari;hoc facit, qa ꝑſumit de uir-
tutibus illiꝰ ꝑſonæ priuilegiatæ,ut non ſit aliter ꝓceſſura,
ꝗ ſm ꝙ iura ꝑmittūt, ut dicit tex.no.in.l.1.C.de ſen.ꝑfe.ꝑ
to.ſi ergo illa ꝑſona priuilegiata aliter ꝓcedit, ꝗ dēat, nul
13 la rō ſuadet;ꝙ ſuperior nō dēat grauamen reuocare. † Pro
hoc uiđ gl.no.in.cle.1.de iure pa.in uer.oneramꝰ ꝗ dicit,ꝙ
in his,ꝗ relinquūȓ cōſciētiæ iudicis,nō ꝑt appellari,ut etiā
no.in.c.ſtatutū.§.aſſeſſorē,de reſcrip.li.6.tñ iniuſtè graua-
tus poterit appellare ad ſuꝑiorem,nō autē ꝙ iudex;a quo,
teneaȓ deferre,ſed quoad hoc, ut ſuꝑior poſſit examinare
appellationem, & reuocare grauamē,ꝙ
no.ꝑpetuò;& ita debet iſte tex.intelligi,
14 vt.j̃.dicam in tertio dubio. † Ad ſcđā
qōnem,ꝗ appellatio dȓ expreſſe a iure ap
ꝓbata? Sol.gl. intelligit,qñ ius expſſe in
dulget appellationē eo caſu, quo remo-
ta eſt appellatio, & nimis reſtringit iſtū
tex. Sed Hoſ.(cum quo tranſeunt cōiter
doc.) dicit, ꝙ oīs appel. expreſſe a iure
approbata vȓ ꝑmiſſa,licet iura ñ loquāȓ,
qñ applľo eſt remota.Exēplū ī.c. ſignifi
cauit,&.c.Rodulphꝰ,de reſcrip. cum ſi.&
hoc dictū ſatis placet qa ex quo iura per
mittūt appellare, grauamen vȓ notoriū,
& ꝑ cōſequēs nihil dēt operari remotio
appellationis,ar.c.2.reqris,ſ̃.e.& ꝓ hoc
uide gl.no.iūcto tex.quē ſꝑ tenebis mē-
ti,in.c.ex cōqueſtiōe, de reſt.ſpo.ꝗ dicit
ꝙ grauatꝰ notoriè ꝑt appellare, licet in
15 reſcripto remota ſit appellatio.† In ter-
tia qōne., utrū grauamē in caſu huius.c.
reuocetur ꝑ ſuperiorē ꝑ uiā ꝗrelæ, an ꝑ
uiā appellatiōis;hic ſunt opi. ſed opinio
magis cōis uȓ,ꝙ ꝑ uiā appellatiōis ; & ꝓ
hoc tex.hic,dum dicit; *ſed ſi appellans fue
rit grauatu* ;& ſic clare pręſupponit, ꝙ ꝑ
uiā appellationis audietur. Sed dices tu,
qđ opabiȓ ergo clauſula,ſi ꝑ ꝑ grauamē
ꝑt appellari?rñdeo, ꝙ hęc appellatio nō
operabiȓ reſpectu iudicis,a quo: ſđ reſpe
ctu iudicis,ad quē,ut ſic deuoluat nego-
tiū ad cū; & ita ſentit illa gl.no.in.d.cle.
unica,& intellige de grauamine, ꝓpter
ꝙ fuit appellatū. nā alia attentata poſt-
modū iuridice nō reuocabūtur ꝑ uiā at-
tētati,ut dixi,ſed ꝑ uiā ꝗrelæ, cū iudicis
iuriſdictio nō eſſet ſuſpenſa. Et no.hunc
intellectū, qa idē dicerem qñ ſtatutum
remouet appellationem ,ut prędixi.
16 † Ad quartā ꝗſtionem, nunquid habeat
locum in quolibet ſuperiore citra papā?
Sunt opinio.ſed Io.An.uȓ uelle,vt idem
ſit,qñ inferior procedebat appellatio.re
mota uirtute iuris cōmunis. exemplū,in
cā hęreſis quilibet ordinarius procedit
appel.remota,ut in.c.inqſitiōis; đ hære.
lib.6.Condemnatus de hęreſi ꝑtendens
ſñiam iniuſtā poterit appellare ab epō
ꝯdemnāte ad archiepm̄, ut archiepſ exa
minet negotiū vtrū iniuſte fuerit cōdem
natus de hęreſi, hæc tñ appellatio nō ſu
ſpendit iuriſdictionē iudicis a quo,niſi a
tempore a quo ſuperiore receperit appel
lationem, & miſerit inhibitoriam iudi-
ci,a quo, ꝓ hoc uide bonū tex.cū gl.in.c.
Romana.§.ſi aūt,e.ti.li.6. Superior autē
habebit examinare,vtrum iſte appellaue
rit in caſu a iure cōceſſo uel ne & fuerit
grauatus, &c. & hoc ſemꝑ notandum.
17 † Ad ultimum dubium, utrum ſuperior
teneatur grauamen reuocare,an ſit ī ſua
facultate tm̄?quidā,ꝙ teneȓ, quia alias ñ
eſt bonus iudex, niſi faciat iuſtitiam, ut
in.c.forus.j̃.de uerborum ſignificatio.&
ſic ſupplet tex.& exponit,ibi: *poterit*, id-
eſt debebit. Alii contra, cōmuniter tene
tur,quod ſuperior ad hoc teneatur ; & ſi
non admittit,ꝑt ab eo appellari,ꝙ mihi

SEBA. SAPI.
a Primus. Vide ꝑ
d. Vitalē đ Gabi-
nis in tract. clau-
ſularum. col.15.
uer.clauſula, ap-
pellatione remo-
ta.

b SEBA. SAPI.
Vbi ſtatuentes.
Vide de iſto caſu
per Decium in
conſil. 49.in ulti.
col.& quæ ſcribit
Paul. đ Ca.in.l.ſi.
C.đ edi.diui Adr.
col.& i.l.ſi qs, C.
de preci.impe.or.
c Qñ ex cōuētione
partium eſt appo
ſita clauſula, app.
re. ex nulla cauſa
poterit appellari
licet alias, quan-
do iudex eſſet da-
tus de conſenſu
partiū abſq; dicta
clauſula, poſſint
partes appellare,
l.ex cōſenſu,ff.eo.
& hoc fuit no.di-
ctum Bal.in l.2.ad
ſi.C.e.quod tene-
menti. & de hoc
art.uide ꝑ eūdem
Bal.ī c.ut debitus,
infra e. co.2.limi
tantem,niſi iudex
eſſet in dolo,uel la
ta culpa : quia tūc
poterit appellare
nō ob.ꝙ clauſula,
ap.re.fuerit de cō
ſenſu partiū appo
ſita alias ſecus.Io.
de Imo.tñ impu-
gnat hoc dictū.d.
Anto.Panormi.&
Bal.in.l.1.§.inter
dum, ff.a qui.ap.
non li.in.24. col.
d Facit quod uo-
luit An.in.l. eos,
C.eo.dicēs, ꝙ qñ
ſtatutum prohi-
bet ap. uel recur-
ſum, intelligitur
ſublatus omnis
modus & omnis
regreſſus contra
ſententiam.

ſatis placet. Nam uideo, quod etiam in a
dispenſatione fienda cogitur iudex ꝑ ſu- 1
periorem, ſi ſubeſt cauſa legitima diſpen
ſandi, ut no. in c. conſtitueretur, &. c. do
mino ſancto. l. diſt. fortius in caſu no-
ſtro, ubi agitur de iuſtitia miniſtranda.
Nam (ut dixi) intentio apponẽtis clau
ſulam fuit principaliter, ut iuſtitia con-
ſequatur effectum: ſed ſi iniuſte grauat̃,
ceſſat ratio & mens apponentis clauſu-
lam, & maxime, quia defenſio eſt de iure
naturali, vt in cle. paſtoralis, de re iudi.
& ꝑ hoc habes expeditũ iſtud principiũ.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus licet appellauerit, nihilominus poteſt denuntiari, & beneficij reditibus ſpoliari. 6. uide late infra. nu. 17.*
2 *Appellatio legitima eximit appellantem quoad illam cauſam a iuriſdictione iudicis, a quo*
Appellatio non ſuſpendit iuriſdictionem iudicis, a quo, circa futura, quæ dependent a præteritus.
Lex noua uel ſtatutum quando concernat futura & quando non.
3 *Excommunicatus etiam non denuntiatus eſt uitandus ab illis, qui ſciunt ipſum excommunicatum.*
4 *Conſtitutio antiqui iuris declaratoria extenditur ad præterita.*
5 *Denuntiatio excommunicationis neceſſario non probat denuntiatum eſſe excommunicatum.*
7 *Excommunicatio quare non ſuſpenditur per appellationem.*
8 *Supplicatio habet eũdem effectũ, quem habet appellatio.*
9 *Appellatio ſuſpendit ſententiam, licet trahat ſecum executionem.*
10 *A ſententia ultimi ſupplicij an appelletur, & ad quem effectum?*
11 *Appellatio legitima ſuſpendit etiam ſententiam interlocutoriam.*
Sententia ſi ſuſpenſionis benecij dependet ex futuro euentu, & ſapit naturam interlocutoriæ.
12 *Peccatum eſt cauſa, quod quis ſeparetur a gratia dei.*
Ad peccatum uel periculum animæ uitandum tutior uia eligenda eſt, licet uideatur durior.
13 *Appellatione pendente non præſumitur pro ſententia, licet ſit ſententia excommunicationis.*
14 *Eacommunicatio lata poſt appellationem an ſit in ſuſpenſo in euentum appellationis?*
Appellatio friuola non ſuſpendit iuriſdictionem iudicis.
Quicquid eſt certum natura, eſt certum lege.
15 *Geſta per excommunicatum in medio tempore, quo appellauit, & ſic dum eſt in ſuſpenſo, an ualeant?*
Non eſt differentia inter publicum excommunicatũ et occultum, niſi in his; quæ geruntur ratione publici officij.
Collatio beneficij facta excommunicato, qui putabatur abſolutus, non ualet.
16 *Excommunicato non debet prouideri de neceſſitatibus, nec ei fieri eleemoſyna niſi fame periret.*
Clericus depoſitus etiam emendatus non recuperat primum ſtatum, ſibi tamen prouidetur de aliquibus temporalibus per eccleſiam, ne mendicet.
18 *Excommunicatis interdicitur poteſtas adminiſtrandi etiam in temporalibus.*
19 *Excommunicati non æquiparantur in omnibus nec deportatis, nec relegatis, ſed eſt potius quædam ſpecies de per ſe.*
Excommunicatus in uno loco cenſetur excommunicatus in omnibus locis.
20 *Conſtitutio pœnalis non concernens exercitium perſonæ, uel bona, non extenditur extra territorium.*
21 *Suſpenſus a beneficio in uno loco an poſsit extra illud territorium obtinere beneficium?*
22 *Excommunicatus priuatus fructibus ſui beneficij non recuperabit illos, ſi fuerit abſolutus, ſed conuertentur in utilitatem eccleſiæ.*
23 *Denuntiare aliquem fore excommunicatum an quilibet iudex poſsit?*

SEBA. SAPI.
a Verum quia. Vide, quod ꝑ iſtum text. determinat Rom. in con. 482. inci. in caſu pmiſſo, in ſecundo dubio.

b SEBA. SAPI.
Ille q denũtiat. Ad declarationẽ & examinationem huius regu. uide Feli. i. c. ſuper quæſtionũ, in prin. ſ. de offi. deleg. & in c. licet cauſã, col. 10. ſ. de ꝓba. & Mod. in. l. & quia, ff. de iuriſ. om. iud. & late And. Sicu. in conſi. 18. inci. clementiſſimi, co. 10. in. 1. uolu.

ZACHARIA.
c Habet eundem effectum. Adde Spec. in tit. de appel. §. 4. & 5. qđ indiſtincte nõ eſt uerum, ut per glo. & doct. in c. lr̃is, in gl. in ver. ſupplicauit, & maxime ꝑ Inn. ſ. de reſt. in integ. Iac. But. in authẽ. quæ ſupplicatio, & ibi ẽt Bald. C. de preci. imper. off. & i. c. anterioris. 2. q. 6.

Verum quia. a † Licet excõicat⁹ ab excõicatione appellet, nihilominꝰ denũtiari p̃t, ac bñficii reditibus ſpoliari. priò cõſultatio ſcđo rñſio, ibi: *nos itaque*. Caſus lr̃alis.
Aliqs appellauit a iudice ſuo ſuꝑ aliquo certo articulo, &
ſic ad tp̃s exẽpt⁹ a iudice ſuo ꝑ appel. quãtũ ad cãm illã ſuꝑ
hoc ponit̃ talis q̃ſtio. Iudex excõicauit aliquem ille appella
uit a ſñĩa tãq̃ iniuſta, & ĩ eo caſu appellauit, ĩ quo ualuiſſet
appel. ſi añ excõicationẽ facta fuiſſet. q̃rit̃, utrũ iudex poſſit
ipsũ denũtiare excõicatũ ñ ob. illa ap. & vr̃ ꝙ ñ poſſit eo, ꝙ
ꝑ ap. interpoſitã uideat̃ excõicatoris iuriſdõ dormitaſſe, et
ſic exẽpt⁹ eſt ab eo q̃tũ ad cãm illã. Itẽ q̃rit̃, utrũ excõicatis
poſſint ad tp̃s ſubtrahi eccleſiaſtica bñficia? Ad primã q̃õnẽ
rñdet p̃p̃, ꝙ excõicatio trahit ſecũ executionẽ, & excõicat⁹
amplius ñ ligat̃ ꝑ denũtiationẽ; & ideo p̃t iudex ip̃m excõi
catũ denũtiare, ut ab aliis euitet̃. Ad ẽm rñdet, ꝙ ꝓuentus
eccleſiaſtici merito ſubtrahũt̃ cui cõio eccl'ię denegat̃. Ber.
2 † No. prio ex iſto tex. unũ effectũ ap. lr̃imæ eximit eñ appel
lãtẽ quoad illã cãm a p̃tãte iudicis, a quo; ad hoc. c. ſi a iudi
ce, et. c. ñ ſolũ, e. ti. li. 6. & iſte ẽ effect⁹ iuriſdõnis ſuſpẽſiõis.
Iſte tñ effect⁹ ñ uſquequaq; ꝓcedit, cũ appellat̃ ab excõica
tiõis ſñĩa. ñ eñ operat̃ plenã ſuſpenſionẽ. licet eñ ſuſpẽdat
iuriſdõnẽ iudicis reſpũ act⁹ oĩno futuri: ñ tñ ſuſpẽdit ip̃am
ſñĩam, nec actũ futurũ oĩno acceſſoriũ ad ipsã Et ex hoc &
ex tex. not. unũ ſolenne dictũ, ꝙ ubicũq; applĩo ñ ſuſpendit
actũ iã geſtũ đ p̃terito, ſimiliter ñ ſuſpẽdit actũ gerendũ, ſi
oĩno ille actus eſt acceſſori⁹ & cõſecutori⁹ ad actũ geſtũ nõ
ſuſpensũ ꝑ appel. Rõ, qa rõne cõnexitatis attribuit̃ poti⁹ p̃
teritis, q̃ futuris. Et ex hoc infert̃ ad aliud notabile dictũ &
quotidianũ, ꝙ licet lex noua nõ cõcernat p̃terita, ſđ futura
dũtaxat, ut ĩ. c. ſi. đ ꝯſti. ñ tñ ꝯcernit illa futura, q̃ hñt oĩmo
dã depẽdẽtiã a p̃teritis, ꝓ hoc uiđ tex. iũcta gl. in cle. ut hi
q, de ęta. & qua. & in cle. 1. de teſt. ſecus aũt, ubi act⁹ futur⁹
ñ ẽ ita acceſſori⁹ ad actũ đ p̃terito, licet hẽat cũ eo aliquã
cõformitatem; & iſte eſt uerus intellect⁹. c. cũ tu. ĩ. de uſur.
† Vlterius no. ꝙ excõicat⁹ dẽt denuntiari in publico, vt ab
3 aliis euitet̃. An aũt debeo euitare excõicatũ ñ denũtiatũ, di
cẽdũ ẽ ꝙ ſic, ex quo ñ ẽ occult⁹ excõicat⁹, ꝓbo prio ꝑ ar. hu
ius tex. nã excõicatio trahit ſecũ executionẽ, nec ꝑ denũtia
tionẽ ampli⁹ ligat̃, cũ ergo iniecit plenũ uicnlũ citra denũ
tiationẽ ñ debeo expectare denũtiationem: qa illa fit ꝑꝑ
ignorãtes; uiđ bo. tex. cũ gl. ĩ. c. cũ ñ ab hoĩe. ĩ. đ sẽ. excõ. &
ꝙ ibi dixi. † No. ꝙ ille, q denũtiat b, uel declarat, ñ dr̃ aliqd
4 đ nouo diſpõere; ad hoc. l. hęredes palã, ff. đ teſta. ex quo ĩ-
b fert̃, ꝙ ꝯſtitutio antiq iuris declaratoria extẽdit̃ ad p̃terita
vt no. ĩ. d. c. cũ tu, & plene ĩ. d. c. ſi. † Vlteri⁹ no. & tene mẽti
5 bo. ar. ex iſto tex. ꝙ denũtiatio excõicatiõis neceſſario ñ ꝓ
bat đnũtiatũ eẽ excõicatũ: qa ꝑ denũtiationẽ qs ñ ligat̃, &
denũtiatio p̃t eẽ ĩiuſta, uiđ bo. tex. cũ gl. ĩ. c. licet, đ sẽ. exc.
li. 6. † Vltimo no. & tene mẽti: qa ñ ẽ alibi ita expreſs⁹ tex.
6 ꝙ excõicato dẽnt ſubtrahi redit⁹ ſui bñficii ẽt ſi dicat̃ excõi
catio ĩiuſta. dẽ t. n. ſpectari euẽtus cãę. ex quo. n. iterĩ dene-
gat̃ ſibi cõio eccl'ię, denegãda ẽ oĩs cõmoditas ꝓueniẽs ab
eccleſia, di. ĩ. lati⁹ cũ gl. ſi. † In gl. in uer. *executionem*, not. bñ
7 hãc gl. uſq; ad ſi. ad quã quotidie fit remiſſio, cũ q̃rit̃, quare
appellatio ñ ſuſpẽdit excõicationẽ. Ex hac glo. colliguntur
quatuor rõnes, Prima fuit Petri Hyſpani gloſſatoris antiq
aſſerẽtis, ꝙ cũ iſta excõicatio ſit ſñĩa sũmi põtificis, qa deus
in ueritate ligat, & ñ hõ. 11. q. 3. c. nemo. queadmodũ ñ ap-
pellat̃ a ſñĩa principis maxiẽ ad effectũ ſuſpẽdẽdi eã, ita nec
ab excõicatione. † Hãc rõnẽ ĩpugnat Hoſt. qa & ſi nõ appel
8 lat̃, tñ ſupplicat̃, & ſupplicatio hẽt eũdẽ effectũ c iuxta no. in
c c. tũ ex lr̃is, &. c. ſciſcitata, &. c. ex lr̃is, de reſti. in integ. facit
l. una, C. đ ſen. p̃fe. p̃to. iũcta aut̃. q̃ ſupplicatio, C. đ p̃ci. ĩpe.
of. Adde & aliã rõnẽ meliorẽ ad ĩpugnãdũ. nã rõ Petri Hy
ſpani nõ concludit excõicationẽ iniuſtã; qa ibi deus nõ li-
gat, ut in. c. cũ ęterni, de re iudi. li. 6. & ĩ. c. a nobis. ĩ. e. ti. &
tñ iſte loq̃t̃, qñ excõicatio dr̃ minus rõnabiliter ꝓmulgata.

Secunda

Secunda rõ, ſeu ſolutio fuit Lau. ẽt antiqui glo. vt homo cre
ſcat ꝑ meritũ parẽdo ſñĩæ cenſuræ ẽt iniquæ, & ut magis ti
meatur diſciplina eccleſiaſtica. hæc rõ uera eſt, ſed nõ proba
tur iure. Tertia fuit ſol. Ioã. ꝙ hoc procedit ex cõſtitutione
eccleſiæ, nõ ex nã excõicationis, & emanauit conſtitutio, ut
magis timeatur cenſura eccleſiaſtica. Iſta ſol. incidit cũ p̃ce
denti. nã idẽ uult in effectu, qđ p̃cedens, & eadẽ ĩpugnatiõe
repellit̃: & tñ tenendo eã ceſſat oẽ ꝯriũ. nã in multis caſibus
appellatio eſt à iure interdicta. Quarta ſolu. eſt Ber. dicẽtis
nullã differentiã eſſe in effectu inter excõicationẽ, & alias
ſñĩas. Nã ſñĩa qualiſcũq; ſit, nõ ſuſpẽdit̃ ꝑ app. ſed tñ ipſius
effectus & executio, q̃ eſt de futuro: ſed excõicatio incõtinẽ
ti hẽt uires ſuas, & nullã aliã executionẽ expectat; meritò
9 non ſuſpendit̃. † Sed certè hæc ſol. nõ eſt bona. nã ſñĩa lata
ſuꝑ furto trahit ſecũ incõtinenti & immediate executionẽ
reſpectu infamię ita, ꝙ nulla alia executio expectatur reſpe-
ctu infamiæ: & tñ ſuſpẽdit̃ ꝑ ap. ſequentẽ, ut ꝓbat̃ in l. furti,
ff. de his q not. infa. Idẽ vr̃ in qualibet ſñĩa abſolutoria, quę
nullã executionẽ expectat. Itẽ ꝯ gl. facit tex. apertiſſimus in
l. 2. ff. de pœnis. ubi dr̃, ꝙ appellãs nõdum ur̃ cõdemnatus; ur̃
ergo, ꝙ applĩo nedũ extinguat ſeu ſuſpendat ipſum pronun-
tiatũ, ſed ẽt executionẽ ipſi⁹. Extra gl. dant̃ & aliæ ſol. Quin
ta eſt, qa ſñĩa excõicationis eſt medicina. fert̃. n. ñ ut homo
dãnetur: ſed ut corrigat̃, ut in c. 1. de ſen. exc lib. 6. Sed in me
dicinalibus attendẽda eſt uolũtas medici, nõ aũt infirmi, ut
in c. & q emendat 45. diſt. Debemus ergo attendere ad uolũ
tatem iudicis, nõ ad uoluntatẽ appellantis. Hanc rõnẽ impu
gnat Hoſt. non eñ procedit, cũ medicus eſt impeditus, ut in
c. ad aures, de ęta. & qual. facit. l. illicitas. §. ſicuti, ff. de off. p̃-
ſi. unde hæc rõ nõ ꝓcedit in ſñĩa iuſta. Sexta fuit opi. Hoſt.
ꝙ aliæ ſñĩę ligãt ſenſibilia ſeu ĩſenſibilia irrationabilia: ſed
excõicatio ligat animã, ut in c. ſi qs p̃sbyterorũ, de reb. eccl.
non alie. unde, ſicut anima interius latius uidet & contẽpla
tur longè abſentia, ita facilius ipſa anima apprehenditur ꝑ
ſñĩam: ſed hæc rõ nõ concludit, quare nõ ſuſpendat̃ ꝑ appel
la. unde cõcludere ur̃, ꝙ cito debet cõprehendere, & habere
effectũ ſuũ. Ponit Hoſti. & ſeptimã ſol. Excõicatio ligat ani
mã & fert̃ ꝓ peccato mortali. 11. q. 3. c. nullus. applĩo uerò
nõ p̃t ſuſpẽdere effectũ indulctũ ꝑ peccatũ iſti⁹; quaſi dicat,
ꝙ ex quo iſte iã ſeparatus eſt à gr̃a dei, nõ põt app. ſua ip̃m
reſtituere: aliàs eſſet defenſio iniquitatis. Hęc rõ non eſt bo
na. nos loquimur in ap. iniuſta, & qñ p̃tendit̃ iniuſta cã ex-
cõicãdi. quo caſu iſte negat ſe excõicatũ ſeu ſeparatũ à gr̃a
dei, & tñ p̃tendit uinculũ hoĩs: qa debet poſſe ſuſpẽdere. nã
appellatio fuit introducta ꝑꝑ imperitiã & iniuſtitiam iudi
cis coercendã, ut in l. 1. in ſi. ff. eo. & facit. c. ſuggeſtũ. ſ. eo. cũ
ergo iſte appellãs prætẽdat imperitiã, uel iniuſtitiã iudicis
excõicantis; ergo debet ſuſpendere illã ſñĩam, & uinculũ ho
minis. Octauã ſol. ponit hic do. Anto. ꝙ rõ ſpecialitatis in
excõicatione eſt: qa dependet à poteſtate clauiũ, & in eã tol
lẽdo requirit̃ certa forma, ut ĩ, c. à nobis, de ſen. exc. Cũ ergo
appellãs ñ habeat hãc clauiũ poteſtatẽ, ñ ualet ſuſpẽdere eã
ꝑ ap. ſuã: ſed aliæ ſñĩæ tranſcurrũt ꝑ actus priuatos, & cõcer
nũt iſta alia, q̃ nõ depẽdent à p̃tãte clauiũ. Hæc ſo. fuit mihi
uiſa qñq; uera: ſed poſt modũ ꝯſideraui, ꝙ in ueritate nõ hẽt
bonã & ſufficiẽtẽ rõnẽ ſpecialitatis; qđ ꝓbo apertiſſimè. nã
infamia, q̃ ĩprimit̃ ex ſñĩa lata ſuꝑ furto, ñ p̃t aboleri à p̃tãte
priuati: ſed ſolus princeps eam abolere põt. l. 1. §. de qua, ff.
de poſtu. no. in c. cum I. & A. ſ. de re iudi. & tñ priuata perſo
na appellãdo ab iſta ſñĩa ꝯdẽnatoria ſuſpẽdit infamiã iã ad
eſſe ꝓductã, ut ĩ d. l. furti. hoc ideo, qa ñ eſt ipſe appellans, q
hoc facit, ſed prĩceps q dedit robur applĩoni; ita ĩ caſu nr̃o,
queadmodũ p̃p̃ p̃t in totũ, & ad tp̃s tollere excõicationẽ, ita
poterat dare robur applĩoni; ꝓ hoc uide tex. iũcta gl. not. in
cle. una, de ĩmu. ecc. & ibi ſine q̃ libet ap. p̃p̃ tollit excõicatio
nẽ; ad idẽ cle. ſi sũm⁹, đ ſen. exc. † Nona ſol. colligit̃ ex gl. ĩ l.
ſi. C. ſi à ñ ꝯpe. iudi. q̃ dicit, ꝙ queadmodũ à ſñĩa ultimi ſup
plicii p̃t appellari, vt ĩ l. q vltio, ff. đ pęnis; ita & à ſñĩa excõi

catiõis. Sed illud dictũ ẽ ꝯ tex. iſtũ, & c. is
cui, đ sẽ. exc. li. 6. niſi fortè gl. illa ĩtellexe
rit, ꝙ poſsit appellari ad effectũ ſuſpẽdẽ-
di. nã quò ad primũ effectũ appellari p̃t,
ut hẽs hic tex. & uide bo. gl. circa hoc ĩ c.
ad reprimẽdã, de of ord. ſed tũc ñ ẽ bona
ꝯparatio, q̃ facit de ſñĩa ultimi ſupplicii;
qa illa ſuſpẽdit̃. Decĩa ſol. ponit̃ ꝑ dñm
meũ do. Car. dicẽtẽ, ꝙ excõicatio potius
trahit̃ ad naturã interlocutoriæ, q̃ diffi-
nitiuę, ut no. doct. in c. ꝑ tuas, de ſen. ex-
cõ. & c. uenerabilib. e. ti. li. 6. Sed interlo-
cutoria ñ ſuſpẽdit̃ ꝑ applĩonẽ ſequentẽ:
ſed pẽdet ex futuro euẽtu, ut in d. c. nõ ſo
11 lũ. † Hęc ſol. cũ reuerẽtia, nõ ꝓcedit a qa
a ſi applĩo eſt legitima, immediate ſuſpen
dit̃, licet quò ad nos dependet ex futuro
euẽtu, ut ĩ c. ſi a iudice, eo. ti. li. 6. Hinc di-
cit gl. in c. is cui, de ſen. excõ. li. 6. ſñĩa ſu-
ſpẽſiõis a bñficio ſuſpẽdit̃ ꝑ appellonem
ſequẽtẽ; & tñ illa interlocutoria eſt, uel
trahitur ad naturã interlocutoriæ. Vnde
cimã ẽt ſol. poſſumus colligere ex dictis
Bar. ĩ d. l. q ultimo, dicẽtis, ꝙ ex nã excõi
catiõis hoc ꝓcedit; qa ẽ medicinalis: ſed
alr̃ nõ declarat, & eſt hoc ꝯ ſecũdã & ter
tiã ſol. nã illę ſolutiões uolũt, ꝙ ſit ex cõ a
ſtitutiõe eccleſiæ; nõ ex nã excõicatiõis.
Cogitaui poſſe dari duodecimã rõnẽ ſa-
tis ꝑſuaſiuã, & minores patit̃ calũnias, vt
dicat̃ hoc ꝓceder̃ ex nã ipſius excõicatio
nis. Itẽ in qualibet ſñĩa cẽſurę, ut in d. c.
is cui. Rõ. nã excõicatio iuſta nõ põt quo
quõ ꝑ applĩonẽ ſuſpẽdi: qa illa infligit̃ ꝑꝑ
peccatũ, qđ ligat animã ĩdiſſolubiter, ni-
ſi ſubſequat̃ ꝯpetẽs ſatisfactio. nã peccatũ
ñ dimittit̃ niſi fiat correctio, ut ĩ rl'a, p ec
cati uenia, & in rl'a, peccatũ, đ reg. iur. li.
6. & in c. cũ tu, de uſur. † Nã cũ ꝑ peccatũ
ſit ſeparatus a gr̃a dei, 11. q. 3. c. audi deni
q;, nõ p̃t iſte ꝑ actũ poſitiuũ ſeu a iure po
ſitiuo inductũ reſtituere ſe gr̃ę dei, niſi
aliter ſe corrigat & emẽdet, & ĩ dubio de
bem⁹ p̃ſumere excõicationẽ iuſtã, qa ubi
uertit̃ ꝑiculũ aĩæ, tutior uia eſt amplectẽ
da, licet uideat̃ durior; ut in c. iuuenis, de
ſpõſ. no. gl. ĩ c. unico de ſcrutinio, ut ĩ or-
di. fac. Tutius eſt ergo excõicationẽ tene
re iuſtã eẽ & ñ ſuſpẽdi: qa nullũ ꝑiculũ ẽ
hoc caſu, cũ poſſit ſibi prouidere petẽdo
abſolutionẽ, & p̃ſtãdo cautionẽ de parẽ
do iuri, ut in c. ꝑ tuas, de ſen. exc. ĩ alio eſ
ſet ꝑiculũ, qa poſſet ſe immiſere iniuſtè,
& dãnabit̃r ſacr̃is eccl'ię, & cõioni hoĩm
p̃tẽdendo eã iniuſtã, ubi in ueritate eſſet
13 iuſta. † Et licet fortiter poſſe opponi ꝯ
hanc meã ſolutionẽ đ notabili dicto ĩn
no. in c. bonę, de elect. & in c. cũ ſuper de
off. deleg. ubi ſingulariter dicit, ꝙ ſi quis
appellat, ĩ. decẽdiũ a ſñĩa excõicatiõis, ñ
p̃ſumit̃ ꝓ excõicatiõe, ſicut nec pro aliis
ſñĩis, ſed ſtatim pro ea incumbit onus ꝓ
bandi eius inſtantiam ergo non debet p̃
ſumi iuſta, ſi intra decẽdiũ appellat̃, qđ
uidetur contra rationem meam. Ad hoc
reſpondeo, ꝙ in hoc caſu ut onus probã
di incumbat aduerſario, nullũ periculũ
imminet excõicato, ex quo gerit ſe iterĩ

ZACHARIAS.
a Nõ procedit. No. Bar. in le. ſi minoris, col. 2. uerſi. ſed iſta oppoſitio. ff. de admi. tuto. Idẽ in l. eos. §. nec temere, & ibi Bald. col. 1. C. de app.

a Addueas hic Inn. & d. Phil. de Per. in 3.col.
SEB. SAPIA.
b Laborare. Vide quō hoc procedat Car. declarantē in cle. & hi q.§. 1. in 20.q.ď ęta. & qua. & ad hoc qď Abb. hic dicit de eo, q̄ ē in neceſsitate, faciūt no. ꝑ Ale. in l. q̄uis, ff. ſoln. mat.
c De ſuſpenſo, uide glo. & doc. in c apoſtolice, ſ. de ex ce.
d Vtrū excōicat⁹ ſit ipſo iure priuatus reditib. bñficiorū uel bñficii, uide ꝑ do. Ant. in 10. col. uer. op. ꝙ ñ ſubtrahaĩ reditus, &c. & adde qď no. Bal. in §. finit, in fi. inſti. ď uſuf. ubi dicit, ꝙ ꝑ excōicationē finiĩ uſufr. & uide q̄ ſuꝑ hoc latè ſcribit. d. Car. in repe. uer. ꝑpēdim⁹ ultra mediu, uer. nūq̄d excōicat⁹ ſit priuatus, de ſen. ex. & qď elegātiſsimè & ſatis ſuccīctè tradit Do. in c. ꝑterea, in 2. col. 23. diſtin.
ANT. FRAN.
Adde, ꝙ excōicat⁹ ipſo fctō remouetur à caōnia, ut no. uolu. Inn. in c. nuꝑ, de ſen. exc. & adde ēt, ꝙ excōicat⁹ nō pōt impetrare beneficiū eccleſiaſticū, ut in c. poſtulaſti, de cler. ex. mi. & habetur ꝑ d. Car. in cle. 1. i §. 1. de rel. do. & per do. de Ro. in deci. 149. inci. no. ꝙ admittitur, ī antiq̄s; qď dñt eē uerū in excōicato à lege, ñ ab hoīe. & uide ēt deci. 173. ubi dñt, ꝙ excōicat⁹ nō p̄t optare ꝑ no. i c. referente, de pb. & q̄ ſint ꝑmiſſa excōicato, uel ꝓhibita, uid'q̄ hñr & no. i c. intelleximꝰ, ď iur.
SEBA. SAP.
e Deportato. Vide Bal. in c. j. 4. col. in primo cõn. ēto, ſ. de iud. ubi reputat glo. in d. §. media, eſſe ſingularē, de qua uide Alex. in l. Gallus. §. & q̄d ſi tñ, col. 3. in gl. in uerſ. & in his, ff. de libe. & poſthu.

pro excōmunicato. ideo trahitur ad naturā aliarū ſententiarū; ſed ī articulo noſtro ꝑiculū immineret: q̄a poſſet ꝑtendere ſnīam iniuſtā, ubi aliàs eēt iuſta; & ſic dānabiliter ſe īmiſceret ſacris eccleſiæ; pro hoc facit dictū c. ꝑ tuas. ubi dř, ꝙ añ oīa, b ne uideaĩ cōtēnere cenſurā eccleſiaſticā, debet petere abſolutionē. Cogitaui nūc poſſe dari & aliā ſolutionē, ſeu rōnē. Appellatio ueritate inſpecta non extinguit ſnīam, ſed eā ſuſpēdit, ut in c. uenīētes, de iureiur. & c. paſtoralis. §. ꝑterea, de off. de lega. adeò ut eā nō ſuſpēdat quòad oēs effectus excōicationis, ut dixi ī c. fi. ſ. de eo qui mit. in poſ. cau. rei ſer. ſed effectus excōicationis ñ eſt ſeparabilis ab ipſa ſnīa. nō. n. p̄t dari ipſa excōicatio, q̄n demus effectus ipſi⁹: ſicut ergo appellatio nō ſuſpēdit ſeu extinguit ipm primū actū, ſeu ipſā ſnīam; ita nec ſuſpēdere p̄t effectū ipſius, cū nō ſit ſeparabilis à primo actu; & ꝑdicta no. In gl. in uerbo, *ſecū trahat*, in fi. hęc gl. duo tāgit. Primò, nunquid excōicatio c lata poſt appllõnē ſit in ſuſpēſo in euentū appllõnis. Secūdò, nūquid geſta ꝑ iſtū
14 excōicatū medio tpe teneāt. † Quoad primū cōclude poſt Hoſt. aliqua addēdo, q̄a d gl. formaliter ñ ſoluit, ꝙ aut notoriū eſt appllõnē nō tenere, tūc certiſſimū eſt excōicationē incōtinenti ligare: q̄a appllõ friuola non ſuſpendit iuriſdictionē iudicis, ut in c. cū appllõnibus, & ī c. nō ſolū, eo. tit. li. 6. Aut certū eſt appllõnē eſſe ualidā; & tūc certū eſt excōicationē ñ ligare, ut in c. dilecti, ſ. eo. Aut dubitatur; & tunc quòad nos depēdet à futuro euētu; q̄a, ſi cōſtabit appllõnē fuiſſe legitimā, ēt cōſtabit excōicationē nō tenere: ſed ueritate īſpecta excōicatio ſemꝑ & ſtatim tenuit, uł fuit nulla: q̄a certū ē naturæ, utrū appllõ ſit legitima, uel nō: ideo, q̄a certū eſt naturæ, eſt certū legi, ut in l. ſi př, ff. de ſol. & ſic nunq̄ excōicatio, uł eius effect⁹ ſtabit in ſuſpēſo, licet nos poſſimus dubitare de ualiditate ante exitū appllõnis; & uide ad ꝑdicta bo. text. ī c. licet, de ſen.
15 excō. lib. 6. † Ad ſm dubiū, nūquid ualeāt geſta ī medio tpe, cōclude ꝑ tria mēbra. Quędā geri poſſunt ꝑ excōicatū rōne publici officii; & iſta tenēt, ex quo putabāĩ nō excōicatus uigore appellationis ꝓcedentis, licet ueritas ſe haberet in ɔ̄riū, ut in c. ad ꝓbandū, de re iud. & ar. ī l. Barbarius Philippus, ff. de offi. ꝓto. Quędā geri poſſunt cū excōicato, ſeu ꝑ eū nō rōne publici officii: ſed cōcernūt utilitatē ipſius, uel alteri⁹; & ſi tūc eſt talis act⁹, q̄ in ſe eſt interdictus excōicato, ñ ualebit, licet putareĩ nō excōicatus; ad hoc c. cū dilectus, de cōſue. ubi Inn. ponit unū dictū ſemper mēti tenēdū, ꝙ nō eſt differētia inter publicū excōicatū & occultū, niſi ī his q̄ geruntĩ rōne publici officii. Idē Io. An. in c. 1. de reſcr. lib. 6 Ex quo infero ɔ̄ gl. hic, ꝙ collatio beneficii facta excōicato, q̄ putabatur abſolutus, nō ualet; & uide a in terminis nr̄is gl. fi. in c. ſolet de ſen. exc. li. 6. e q̄ limita ſm ꝑdicta. Quædā ſunt, q̄ nō cōcernūt pęnā cōtēptus, ut eſt irregularitas; & iſta nō afficiūt excōicatū: q̄a nō contēpſit, & ꝑ conſequēs nō eſt puniendus pęna contēptus, in c. ad apoſtolicę. j. de cleri. exc. mi. facit c. ut animarū, de cōſt. lib. 6. & ꝑ hoc habes gl. clarè expeditā.
16 † In gl. fi. ibi. *publica egeſtate debent laborare* b Adde hic fi. gl. in uer. *ego credo*. ubi glo. ſoluendo iſtā quęſtionem concludit nō eſſe prouidendū excōicato in aliquo, niſi fame ꝑiret; & no. bene gl. q̄ uř ſequi Io. An. reddendo rōnem diuerſitatis inter excōicatū, & depoſitū: quia excōicatus pōt ſibi prouidere ſcilicet petendo abſolutionem: ſed depoſitus nō hēt ita remediū: q̄a cū depoſitus fuerit ꝑꝑ crimen, quātuncunq; ſit emendatus, non recuperat primum ſtatum; meritò ſibi diſpenſatiuè prouidet eccleſia de aliquibus temporalibus ne cogaĩ mēdicare in opprobriū cleri. uide bo. tex. cū glo. in c. ſtudeat. l. diſt. & ꝓ cōcluſiōe gl. uide gl. in c. q̄a ſæpe, de ele. li. 6. & ī c. eps. 7. q. 1. & 1. q. 2. quā pio, & ſatis placet hęc opi. gl. Et ꝑ rōnē ſupradictā puto limitādā gl. no. q̄ dicit ꝓuidēdū ſuſpēſo a bñficio, ne cogaĩ mēdicare, ut no. in c. cū uinto niēſis, de ele. intelligo. n. gl. q̄ñ ſuſpēſio eſt facta ꝑꝑ crimen: ſed ſi ꝑꝑ cōtumaciā, nō puto ſibi in aliquo ſubueniendū, cū poſſit ſibi ꝓuidere ſatiſfaciēdo. nā ſæpe hoīes de cibo ſecuri iuſtitiā negligūt. 5. q. 5. c. nō oīs. Ex his pōt inferri ad deciſionē q̄ōnis. Nūq̄d excōicato ſit fiēda eleemoſina. c nā, ſi famæ ꝑiret, tūc ſubueniēdū eſt ſibi ꝑ illud, qď hř hic in fi. glo.
17 & 1 i. q. 3. c. q̄ñ multos: ſecus, ubi ñ eſt tāta neceſſitas. † In gl. ibi. *niſi in ſnīa hoc exprimatur*. No. bñ gl. q̄ ſentit, ꝙ excōicato d nō ſubtrahūĩ reditus bñficii, niſi hoc ſit expreſſum in ſnīa ſicut dicimus ī relegato: pōt tñ iudex hoc exprimere, ſi uult & cū hac opi, trāſeūt doct. uſq; ad tps Io. An. incluſiuè, ſ. in iſto c. nā nihil ſcribūt, ſed ꝑtereūt; ita, ꝙ licet gl. ñ impugnēt eā tñ nō cōfirmāt; uñ alibi aliud ſentiūt, ut j. dicā. d. Ant. tenet hic ɔ̄ gl. uidelicet, ꝙ licet ī ſnīa iudex nō expſſerit: nihilominus ſubtrahēdi ſunt excōicato reditus bñficii: q̄a priuaĩ cōiōe eccleſię. Itē ſi hic fuiſſet lata ſnīa reſpectu ſubtractionis fructuū, illa fuiſſet ſuſpēſa ꝑ appellationē ſequētē, cuius ɔ̄riū innuiĩ hic: nullā tñ authoritatē adducit: ſed ego allego plurimas: uide tex. iūcta gl. 32. diſ. c. ꝑter, & Inn. in c. qualiter & q̄ñ, el. 2. de accu. ꝓpe finē, & Spe. in tit. de ſuſpē. & inter. in fi. ubi recitat idē tenuiſſe Vinc. in ca. quoties, de ſimo. & Hoſt. in ſum. de ſen. excō. §. q̄d eius effect⁹, ī uer. itē ꝙ nullū. Et miror de iſta opi. gl. cū ipſamet ſentiat ɔ̄riū ī prin. dū dicit, ꝙ *qui extra eccleſiā eſt: nihil pōt poſſidere noīe eccleſiæ*. hæc rō militat, ēt ſi in ſnīa, nihil fuerit dictū. hoc ēt aptiſſimè ꝓbaĩ hic nō impropriādo literā. Nā ſolū hic fuit appellatū a ſnīa excōicatiōis: & dř, ꝙ ex quo nō ſuſpēdiĩ ꝑ appllõnē, ñ dēt ſuſpēdi actus oīno acceſſorius ad ipſam excōicationē, ut eſt diminutio & ſubtractio redituū. ſi. n. ſubtractio redituū nō ſequereĩ neceſſariò ex ſnīa excōicationis: ſed oporteret exprimere in ſnīa; tūc ꝑ appellationē ſequētē ſuſpēdereĩ: q̄a tūc tot eſſent ſnīæ, quot ſunt articuli. l. ēt. ff. ď mino. Quāquā ergo appllõ nō ſuſpēdat excōicationē ꝑꝑ naturā ſuā: ſuſpēdet tñ ſnīam reſpectu ſubtractionis fructuū, ut hēs bo. gl. in c. is cui, de ſen. excō. lib. 6. Sed q̄a ſubtractio fructuū oīno ſeq̄ĩ excōicationē: iō nō ſuſpēdiĩ ꝑ appellationem, ut
18 hic. † Ad unū tñ aduerte, q̄a ſentit hic d. Ant. ꝙ adminiſtratio tpaliū nō ſubtrahiĩ excōicato, licet nullā cōmoditatem dēat hēre & cōſeq: ſed nihil allegat, hoc mihi nō placet: q̄a cū excōicato interdicaĩ cōio, interdicitur ſibi ptās adminiſtrādi etiā temporaliter; pro hoc uide tex. in c. ueritatis, in fi. de do. & cōtu. Itē excōicatus eſt ſuſpēſus ab offō, & ꝑ ɔ̄ns a bñficio. ſed ſuſpēſus a bñficio ñ dēt ſe ingerere adminiſtrōni ipſius ut in c. 1. de elect. lib. 6. ergo &c. quare puto, ꝙ bñficio excōicati deputabiĩ œconomus per ſuꝑiorē, aut uicarius tpalis iuxta ea, q̄ habēĩ ī ſiři ī c. ꝑuenit, ſ. e. ti. & ī c. cū ex eo, de ele. li. 6. & ī c. fi. j. de ſta. re. Et īq̄tū gl. dicit, ꝙ excōicat⁹ ęq̄paraĩ relegato, no. eā, & alibi dicit gl. iuris ciuilis īſti. de ca. dim. §. media, ꝙ ęq̄paraĩ deportato. e Sď ſiřitudo ꝓcedat in aliq̄b. ñ tñ ꝓcedit in oīb. Nā ꝓpriè nō æq̄paratur relegato nec deportato,

nec deportato: q̄a p̄t q̄s relegari reſpectu certi loci, vt. ff. de inter. & releg. l. relegatorū. Sed excōicatus reſpectu unius eccleſię ē neceſſario excōicatus quoad oēs eccleſias, vt in. c. curę. 11. q. 3. Itē relegato ñ denegaĩ cōmunio hominum, nec ſacrorū: ſec⁹ ī excōicato. ñ ēt eq̄paraĩ ꝓprie deportato q̄a deportat⁹ ꝑdit ciuilē libertatē, & oīa q̄ ſunt iuris ciuilis, ut. l. q̄dā, ff. de pœnis. ſed excōicat⁹ iſta ñ ꝑdit oīno, imò p̄t donare ſm cōmunē opi. & teſtari de bonis ſuis, vt not. ꝑ gl. & Io. An. in. c. decernim⁹, de ſen. exc. li. 6. & vid' qď no. in. c. ueritatis, ꝑał. & uide plene ꝑ Ang. de Peru. in quadā ſua diſputa. q̄ incipit, duo adinuicē litigātes, in prin. vbi cōcludit, ꝙ excōicati ſunt ſpēs hominū dānatorū ꝑ ſe; ita ꝙ proprie ñ ęq̄paraĩ relegatis, nec deportatis, ſed in his, in q̄bus hēt cōformitatē cū relegatis, cēſebiĩ iure relegatorū: ī his uero, in q̄b⁹ hēt cōformitatē cū deportatis, cēſebiĩ iure deportatorū; & uide plene ibi ď mā ꝑ Ang. & ꝑ Bal. in. l. 2. C. de hære. inſti. & utrobiq; plene de iſtis bānis, & eorum effe
20 ctu aliquid per Bar. in. l. amiſſione, ff. de capi. di. † In ea glo. ibi. *ſed prius dictum prævalet*, ſ. ꝙ ſiue ſit ſuſpēſus ab officio ex cā irrogāte infamiā, ſiue nō, ſꝑ erit ſuſpenſus quoad oēs alios ēt ex̄ territoriū ſuſpendētis. hāc opi. ſeq̄ĩ Io. An. reddēs rōnem diuerſitatis inter hūc caſū & l. ex ea, ff. ď poſtu. allegatā in gl. ꝓ ɔ̄rio, q̄a ſuſpēſio ab officio cōtingit ꝑꝑ ordinem; vnde, ex quo ordo eſt ſuſpenſus, nō p̄t alicubi miniſtrare diuina, ſed in. l. ex ea, ibi fit interdictū, ut nō poſſit q̄s poſtulare, nec tale interdictū cōcernit cām concernentem alienū territoriū. nā ex peritia ꝓcedit poſtulatio, q̄ non interdř in alieno territorio, & eſt ille text. ualde notabilis ad multa alia; & diſpoſitio pœnalis cōcernēs exercitiū ꝑſonæ uel bona non extendit uires ſuas ex̄ territoriū ius dicentis.
21 † No. gl. quatenus dicit illud eſſe in ſuſpenſo a beneficio, vt poſſit alibi obtinere beneficiū. In hoc tñ articulo. d. Ant. diſtinguit, ꝙ aut hęc ſuſpēſio. ſ. a beneficio fit ab homine, aut a iure. Primo caſu, ſi iudex intēdebat inhabilitare iſtum ad oīa beneficia, ſnīa porrigit effectū ſuū ēt ex̄ territoriū iudicis, licet executio dēat fieri ꝑ iudicē territorii ꝑ ea, q̄ habēĩ in. c. poſtulaſti, ſ. de fo. cōpe. Si vero ſimpłr ītendebat ſuſpēdere a beneficiis, q̄ habebat ī territorio, tūc ꝓcedit gl arg. in. d. l. ex ea, & in. c. fi. in fi. de conſt. li. 6. Scďo caſu cū ſuſpenſio ferĩ a iure, aut fit ex cā ɔcernēte certā eccleſiā; & tūc ſuſpēſio operaĩ ſolū reſpectu beneficiorū illi⁹ eccleſię, hoc ꝓbaĩ in. c. cū ī cūctis, ī fi. de elec. iuncto. c. ſi cōpromiſſarius, e. ti. li. 6. Aut fit ſimpłr ex cā gñali; & tūc hēt locum reſpectu omniū bñficiorū; & hoc ſatis placet, & ꝓbaĩ ꝑ rōnes dicti. c. ſi cōpromiſſari⁹. In ea gl. ibi: *an iuſte, uel iniuſte fuit excōicatus*. No. ſolutionē gl. q̄a ſatis uera eſt, & idē gl. ī. c. clericus uictū. 91. diſt. uide quod no. gl. in cle. ut hi qui, ď ęta. & qua
22 lita. † Quid aūt fiet de illis reditib⁹, ſi iuſte fuit excōicatus? dic ꝙ dēnt cōuerti in utilitatē eccleſię, nō aūt dabūĩ huic excōicato, licet ſit abſolut⁹, ut no. in iurib⁹ ꝑal. facit in ſiři.
23 c. ꝑſenti, de off. ord. li. 6. † Ex̄ gl. q̄ro, an q̄libet iudex poſſit denūtiare iſtū excōicatū appellatione nō obſtāte? Sol. Inn. hic cōcludit, ꝙ ordinari⁹ iſti⁹ excōicati p̄t, ēt ſi nō fuit ipſe, q̄ ſnīam tulit, ar. 11. q. 3. c. curę, & ī. c. 1. de treu. & pac. ſecus dicit in delegato, ſi appellatio ab eo interpoſita eſt a ſuperiore recepta, ar. in. c. paſtoralis. §. ꝑterea, de offi. dele. Not. hoc dictū· ſed hūc ultimū articulū expedias lati⁹ & clarius ſic. Aut añ denūtiationē fuit appellatū ab iſto delegato cui appellatiōi ipſe detulit & nō poterit eū denūtiare: tū q̄a nō remāſit iudex ꝑ dilationē, ut ī. c. cū appellationibus, e. ti. li. 6. tū q̄a ſua nō intereſt, ut iſte uiteĩ, cū nō ſit iudex ſu⁹. Aut nō detulit appellationi, & tūc aut fuit appellatio recepta a ſuꝑiore: & nō p̄t denūtiare; q̄a ꝑ hāc receptionē reuocatur prorſus iuriſdō ab eo, ut in. d. §. ꝑterea: Aut nondū fuit recepta; & credo ꝙ poſſit: q̄a ſua intereſt iſtū euitari, ut citi⁹ reſipiſcat, & ſibi obediat, & ut mulcta ſua hēat effectū, ar. c. ad aures, ſ. eo. ubi delegatus pręfigit terminū appellanti ad appellationē ꝓſequendā, vt citius reaſſumat iuriſdōnē. Sed reſpectu ordinarii q̄ritur, q̄d ſi ante denuntiationem iudex, ad quem, pręcipit, ut illum denuntiet? dicit Inno. ꝙ ſibi eſt obtemperandum, nec audietur pars contraria appellans, quia ſua non intereſt, cum ante exitum appellationis ñ teneatur illi ſatisfacere, niſi dicas, ꝙ fuit excommunicatus pro manifeſta offenſa. Nam tunc ſua intereſt appellare, quia in manifeſta offenſa appellatio non tenuit. ſupra eo. c. conſuluit. & c. ad hoc, & c. cū ſit Romana, & quia pendente quęſtione iuriſdictionis, ſcilicet quia dicitur appellationem non tenere, non poteſt iudex, ad quem, ſe intromittere de principali; quod placet, & uide infra eod. c. Romana, lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Iudex, a quo fuit appellatum, poteſt contumacem excommunicare, no obſtante eius friuola appellatione.*
2 *Poſt appellatione reuocantur illa tantū, quæ fuerunt innouata in præiudicium appellantis.*
3 *Archiepiſcopus ſe poteſt impedire in factis notorijs inter ſubditos ſuffraganei.*
4 *Appellationi renunciatur ſi appellans poſtea comparuerit coram iudice, a quo, uel coram alio iudice, ad quem non fuit appellatum, qui eſt ſuperior iudice, a quo, niſi proteſtetur quod non intendit appellationi renuntiare, ſed quid ſi non fecerit hanc proteſtationem? uide nu. 9.*
5 *Proteſtatio an & quando tollatur per contrarium actum. 8.*
6 *Archiepiſcopus non cognoſcit inter ſubditos ſuffraganei, niſi per uiam appellationis.*
7 *Iudex non poteſt cognoſcere, an ſua ſit iuriſdictio, quando propter hoc poſſet iudicari ſuſpectus.*
10 *Appellationi an et quado ceſeatur quis renuntiare ex eo quod poſt illatum grauamen pars grauata aliquid fecit coram iudice, puta producendo teſtes & ſimilia.*

CAP. LIIII.

S*Olicitudinem.* Si excommunicatus ab epo poſt, quàm appellauit ad papā, hanc cauſam defert ſimpłr ad metropolitanū, appellatiōi renūciat, & archieps cām audiet, ſed ſi ꝓteſtareĩ ɔ̄riū, archieps ñ cognoſcet, ꝙ ſi fecerit p̄t eps appellare, niſi notoriū ſit excōicationē ñ tenere. Vel ſumma ſic: Si appellans ad ſuperiorē cōparet corā iudice iferiori ſuꝑ cōcernētib⁹ ipſā appellationē, ipſi appellatiōi renūtiare uř, ſi aūt ꝓteſtet, ꝙ ꝑ hoc nō intēdit renūtiare appellatiōi, tanq̄ ɔ̄ria allegans nō eſt audiendus, niſi notoriū ſit actū illū eſſe iniuſtū, ſuꝑ cui⁹ emēdatiōe adiuit inferiorē, & eſt bonus caſus. Cōmunis diuiſio. ſcďa, ibi. *nos igitur*. Caſus lřalis. Duo litigabāt corā epo ſuo alter corū appellauit ad ſe. apo. eps appellātē reputās cōtumacē excōicauit eūdē ipe corā metropolitāo ſuo petiit ſibi iuſtitiā fieri de epo, q̄ poſt appellationē legitimā excōicauit eūdē, & pettit ſe reſtitui in priſtinū ſtatū, in quo fuerat tēpore appellatiōis, denūciare videlicet abſolutū, ꝓteſtans ꝙ appellatiōi nō renuntiabat, ſed ꝓſeq̄ uolebat eandem Primo loquiĩ, utrum metropolitanus cognoſcere ualeat de huiuſmodi quæſtione, & ſi archiepiſcopus illum appellaſſe legitime

SEB. SAPIA.
a Abſolutus. Vide quæ ſcribit Alex. in.l.ſi finita.§.ele ganter,ff. đ dã.in fec.Ro.in.conſil. 402.inci. pro habenda iuſtitia.
b Circa hoc not. Vide hic.d. Phil. de Peru.etiam in. 3.nota.
c Hãc regulam, ꝙ appellãs adeundo iudicẽ,a quo, cenſetur renuntiare appellatiõi, limita ſex no. modis, quos uiđ hic late per do.Philip. de Peru.
SEB. SAPIA.
c Appellatiõi . Vide late per Feli. in.c.cum.M.ferrarien. col. 25. uer. ſcias tñ unum,ſupra de conſtit. & mod.in.l.non ſolũ.§.morte, ff.de oper. no. nuntia.
d Allegans contraria non eſt audẽdus,concordat. l. 1.C.de furt.& ibi per doct.
ZACHARI.
e An ſua ſit iuriſdictio. Adde nõ minus abunde, quã elegãter.An.Corſet.ſing. ſuo.149. in uer.iuriſdictio ibi an & quando cognoſcat iudex an ſua ſit iuriſdictio.

inuenerit.Iterũ q̃rit̃, utrũ ipm denuntia
re valeat abſolutũ.Tertiò q̃ſitũ fuit, vtrũ
ſi eps appellauerit ab archiepo,ne illum
abſoluat, appellatiõi ſit hmõi deferẽdũ.
Ad hoc rñdet pp,ꝙ ſicut metropolitan⁹
ñ valet oĩno cognoſcere đ appellõne fa
cta ad papã,ita ñ pt cognoſcere de his,q̃
poſt appllõnẽ fuerũt innouata, dũmodo
nõ poſſit cognoſci đ illis, niſi de appllo
ne pariter cognoſcat̃;uel đ his,q̃ cãm cõti
gũt appellatiõis : & tũc ſi metropolitan⁹
vellet de his q̃ cãm cõtingũt,cognoſcere
eps poſſet appellare; & ſic ſoluit tertia q̃
ſtio:qa ad officiũ illi⁹,q de appellatione
cognoſcit,ptinet corrigere,q̃ poſt appel
lationẽ fuerũt innouata.Soluit poſtmodũ ſm ariculũ.Si ergo notoriũ eẽt,ꝙ mã
datũ epi fuit iniuſtũ, cui ñ tenebat̃ ſubdi
tus obedire, & ita p cõſequẽtiã appareat
illũ iuſte appellaſſe;pt archieps authori-
tate metropolitani declarare ſubditũ ir-
rõnabiliter fuiſſe excõicatũ.Vltimò verã
dat ſolõnẽ ad primã qõnẽ,dicẽs.Cũ aũt
excõicatus,q appellauerit iuxta pſcriptã
formã,corã archiepo ꝯ epm deponit qõ
nẽ, metropolitanus pt cognoſcere de huiuſmodi qõne,cũ ipſe p hoc tacitè renun
tiare appellationi videat̃;ſed ſi verbo,vel
facto pteſtat̃ ſe uelle pſeq appellationẽ
tãq̃ aduerſa petens & ſibi ꝯrius nõ eſt au
1 diẽd⁹.Ber.† No.1.iudicẽ, a quo appellat̃
reſpectu grauaminis,poſſe excõicare ap-
pellantẽ tanq̃ cõtumacẽ,ſi ptẽdit applo
nẽ fuiſſe friuolã.rõ, qa appello friuola ñ
tuet̃ appellãtẽ,ut ĩ.c.cũ appellationibus,
e.ti.li.6.ergo pt reputari cõtumax & ua-
liditas excõicatiõis quo ad nos pẽdet ex
futuro euẽtu: p hoc ꝙ dixi in.c. pcedẽti;
vide tex.in fiñ in.c.2. de dolo & cõtu.li.
6.Et ex illo tex.ẽt & ex nr̃o collige duas
practicas pcedẽdi ꝯ appellãtẽ ab inter-
locutoria fruſtratorie,nã pt iudex illum
cõtumacẽ mulctare,ut hic.Itẽ pt ad ulte
riora pcedere,ſi cãæ ſtatus patit̃,vt ĩ.d.c.
Scđò principal̃r not. ꝙ quẽadmodũ põt
qs denũtiari excõicatus,ut euitet̃.s̃.c. p-
a xi.ita pt denũtiari abſolutus[a] & nõ liga
tus,ut ñ euitet̃,& hoc eſt bonũ remediũ,
qñ qs iniuſte reputat̃ excõicat⁹vel crimi
noſus,ut denũtiet̃ p iudicem mõ pdicto.
Tertio no. unã bonã rl̃am hic,ꝙ iſerior
b a iudice[b],ad quẽ ẽ appellatũ ñ pt cogno
ſcere nec de applõne , nec de innouatis
poſt applõnẽ,ſi cõtingũt articulũ appel
latiõis ẽt ad petitionẽ appellãtis,niſi ue
lit renũtiare applõni ſuę,uel niſi attẽta
tũ notoriè ſit iniuſtũ,ar ĩ.c.cũ teneamur
2 s̃.e.& ſic pt ĩtelligi uer.iſte.*ſi uero*. † Not.
ibi.*corrigeræ q̃ cõtra ipſã &c.*ꝙ nõ oĩa innouata poſt appella
tionẽ ſunt reuocãda p iudicẽ,ad quẽ,ſed dũtaxat ea, q̃ con
3 cernunt piudiciũ ipſius appellantis. † No. in ver.*ſi uero noto
rii* ,ꝙ in facto notorio archieps pt ſe impedire inter ſubdi
tos ſui ſuffraganei;vide bonũ tex.in.c.Romana.§.notoria,
4 de cenſ.li.6.† Vltimo no.unã rl̃am ſatis bonã & notãdam,
c ꝙ ſicut renuntiat̃ appellationi[c] per cõparitionẽ corã iudi
ce,a quo ut in.c.gratũ,de off.dele.ita p cõparitionẽ coram
alio iudice,ad quẽ nõ fuit appellatũ , qui eſt ſuperior iudi-
ce,a quo,niſi ꝯriũ pteſtet̃. Vltimo not.unã bo.limitationẽ

ad aliud uulgatũ pteſtatio tollit̃ p ꝯriũ factũ . Id eñ pce-
dit,qñ ꝯriũ factũ explicat̃ ita, ꝙ nõ eſt q a principio repel
lat pteſtãtẽ,ſi aũt uult aliqd attentare ꝯriũ pteſtationi,de
bet ſuperior illũ nõ admittere tanq̃ ſibi ꝯriũ.Et no.ex hoc
d & ex tex.ꝙ allegãs[d] ꝯria nõ eſt audiẽd⁹.l.ubi repugnantia,
5 ff.de reg.iu.† Sed ꝯ pdicta & ꝯ tex.op.ur̃ eñ, ꝙ ſi iſte appel
lans renũtiaret appellatiõi,ñ p hoc poſſet archieps cogno
ſcere,cũ hic eſſet cõtentio inter ſubditos ſuffraganei,inter
quos citra remediũ appellatiõis ñ pt archieps rl̃r aliqd diffinire,ut in.c.paſtoralis,đ of.or.Nec.ob.ſi dicat̃, ꝙ hic ſolũ
petebat̃,ut pnũtiaret excõicationẽ ñ tenere : qa ẽt hoc nõ
pt facere,ex quo lata ab epo, altero agẽte,vt pbat̃ in. c.ue-
nerabilib⁹,poſt prin.de ſen.excõ.li.6. Sol. ꝯriũ eſt difficile;
ſed pt dici,ꝙ deferendo hãc cãm ſimpl̃r ad archiepm vr̃ re
nũtiare appellationi interiectę ad papam , & eã deferre ad
epm ita,ꝙ archieps cognoſceret p uiã appellatiõis,& nõ p
uiã q̃relę,& ſic res ualeat meliori mõ , quo ualere poterit,
ar.s̃.eo.c.ex inſinuatiõe;& no.hoc dictũ.In gl.1.Et p intel
lectu gl.op.nã vr̃ iſta lr̃a diuerſa,& ſibi ꝯria.nã cũ fuiſſet q̃ſi
tũ, utrũ archieps poſſet denũtiare iſtũ appellãtẽ nõ ligatũ,
pp uario mõ reſpõdet.Primò dicit , ꝙ metropolitan⁹ nõ pt
cognoſcere đ appellatiõe interpoſita ad papã.Scđo dicit,ꝙ
eps excõicator pt appellare.Tertio in ver.*ſi uero* dicit ꝙ me
tropolitan⁹ pt denũtiare illũ nõ ligatũ,& aliud ur̃ dicere ĩ
uer.*cum autẽ*.Sol.metu hui⁹ ꝯrii gloſſator intellexit , ꝙ hic
fuerũt tres qõnes.Prĩa qõ vtrũ archieps poſſit cognoſcere đ
appellõne interpoſita ad papã?Scđa qõ, utrũ archieps poſ-
ſit ſaltẽ denũtiare appellãtẽ ñ ligatũ?hoc voluit glo.in uer.
notorium. Tertia qõ,utrũ eps excõicator poſſit appellare , ſi
metropolitan⁹đ appellatiõe ĩterpoſita ad papã uult cogno
ſcere & hoc uoluit gl.ĩ uer.*in quo* Vltimo ĩ uer. *cum autẽ*,pp
reduxit oĩa ĩ unũ,& dicit qd iuris,& hoc voluit gl.ĩ ver.*cum
autẽ*.ita ꝙ iſtę quatuor gl.ſunt ſimul expediẽdę.d. An.dicit
ꝙ duę fuerũt qõnes.Ego puto, ꝙ tm̃ una fuit cõſultatio,ut
clare colligit̃ ex prin.c.uidelicet utrũ archieps poſſit denũ
tiare iſtũ excõicatũ poſt appellationẽ ñ eſſe ligatũ? Sed ad
euidẽtiã ſolutiõis pp pmittit oĩa,q̃ ſunt ĩ tex.& ſic plana ẽ.
lr̃a.In gl.1.in fi.hoc ꝯriũ nõ uenit ꝯ pcedẽtia,ſed ꝯ text.nã
quẽadmodũ appellatione nõ obſtãte potuit in.c.pcedẽti p
nũtiare ſupior illũ ligatũ,ſita dẽt hoc facere hic applõne
nõ obſtãte, maxime cũ ageret̃ hic đ re magis fauorabili,.ſ.
ut denũtiaret̃ hic nõ ligat⁹.Gl.ñ ſoluit,ſed uera ſol.ẽ,ꝙ hic
ñ poterat archieps decernere de validitate vel inualiditate
viculi, niſi pariter cognouiſſet đ iuſtitia applõnis ĩterpoſi
tæ ad papã.Vñ,cũ ñ poſſet principale, nec acceſſoriũ in.c.p
cedẽti ex ſimplici denũtiatiõe ñ cognoſcebat de iuſtitia ap
pellatiõis cãę,ſed tm̃ faciebat actũ ꝯſecutiuũ ad excõicatio
6 nẽ iã latã nihil de nouo attẽtãdo.† In gl.ĩ verbo,*eps poſſet*,
ibi:*qa ſi appellatio eſt aliqua &c* glo.ñ ſoluit formaliter ꝯriũ.
Io.And. melius ſoluit dicens , quod licet excipiat cãæ cognitionem ſpectare ad ſuperiorem , ad quem fuit appellatum,non tamen fatetur per hoc appellationem legitimam
eſſe.Item & ſecundo epiſcopus erat hic reus, merito audi-
tur contraria allegans,ut nota . in regula,nullus pluribus,
7 de regul. iur. libro ſexto .Prima ſol.plusplacet. † Et in fin.
gl.hæc glo. iudicio meo non reddit ſufficientem rationem
diuerſitatis.nam idem eſt,cum excipitur coram iudice ſtan
te ueritate exceptionis ; puta ſi dico quod non contraxi in
territorio tuo . nam ueritate preſuppoſita , tu non es iu-
dex meus:tamen in dubio potes de hoc cognoſcere . Ioan.
Andrea dicit,quod ſi iudex,a quo,cognoſceret , nullum eſ-
ſet officium iudicis,ad quem;& hoc quaſi in effectu uoluit.
d.Ant.dicens iudicem poſſe cognoſcere , an ſua ſit iuriſdi-
e ctio ,[e] niſi ius transferat iuriſdictionem cognoſcendi in
alium,ſicut facit in cauſa appellationis . Sed iſtæ ſolutiones non ſatisfaciunt quæſito, ſed repetunt ipſum. quare de
hoc cum querimus , quare ius tranſtulit illam poteſtatem cognoſcendi in alium , & ſic non fecit in aliis
caſibus,

caſibus,in quibus dubitatur de iuriſdictione;ego puto hanc
eſſe uerã ſolutionẽ,ſcilicet qa in cã appellatiõis agit̃ de ini
quitate iudicis coercẽda,uel ĩperitia emendãda,ut in c.in-
terpoſita.j.e. & in l.1.ff.de app. unde ſuſpectus eſſet iudex ĩ
cognoſcẽdo:qa nunq̃ iudicaret ſe iniquũ, uel imperitũ,me
ritò tanq̃ ſuſpectus repellitur à ptãte cognoſcendi;facit.3.
q.5.c.ꝙ ſuſpecti,& gl.no.in c.ſtatutũ,in prin. de reſcri.li.6.
q̃ ſingulariter dicit, ꝙ ſi iudex aſſumit defenſionẽ & diſpu-
tationẽ cũ parte ſup iuriſdictiõe ſua,reddit ſe ſuſpectũ,ar.ĩ
l.q oĩa,ff.de procu.& ſic nõ poterit cognoſcere,an ſua iuriſ
dictio ſit;intelligo gl.illã,qñ iudex audit cauſã ĩter partes:
qa tũc debet dimittere diſputationẽ partibus , & iudicare,
an ſua ſit iuriſdictio.no.bene hanc practicã. Sed ſi iudex p
cederet p inquiſitionẽ,tũc poſſet dubitari , utrũ poſſet co-
gnoſcere,an ſua ſit iuriſdictio,cũ tunc ſit loco partis & iudi
cis; & credo,ꝙ poſſit,ex quo nõ agit̃ de aliquo eius cõmo-
do : neq; põt dici ſuſpectus, ſi defendat iuriſdictionẽ ſuã,cũ
ad hoc teneat̃, ex quo tenet locũ partis , licet aliud teneat
d.An.ſub dubio tñ forte,in c.ſu p literis, de reſcrip. ſed qđ
dixi uerius puto . Et ad pdicta ꝯ illã opinionẽ,ſq̃ vr̃ tenere
do.Ant.iudicio meo vr̃ tex.iũcta gl.q̃ ſemper tenebis mẽti
in c.cũ perſonę,de priui.li.6. ubi eps procedebat ex officio
ſuo,& parte negante aſſerebat ſe iudicẽ;& nihilominus co
gnoſcit,an ſua ſit iuriſdictio,ut ibi gl.hoc apertiſſimè tenet
ſequẽdo intellectũ ſuũ;& de intellectu illius.c.dixi in c.ad
audientiã,s̃.e.In gl.in uerbo,*declarare*, ibi:*ſed non credo*.Ad
a uerte.qa hęc gl.vr̃ ꝯ tex. nã ſi in caſu notorii[a] archieps pt
pronuntiare ſubditũ irrationabiliter fuiſſe excõicatũ , & p
cõſequens pronuntiat ſñiam epi iniuſtã fuiſſe, & applõnẽ
fuiſſe legitimã. Et ideo dicit Hoſt.& bñ,ꝙ dictũ gl. proce-
dit,ubi factũ non eſſet notoriũ: ſed data notorietate pt fieri
hęc denũciatio.nõ eñ p hoc prẹiudicatur applõni:qa nõ
pronuntiauit ut cognitor,ſed ex iudiciũ tanq̃ ſimplex denũ
tiator;& ſic nõ obſt.ꝯriũ gl. In gl.fi. ibi.j. *de reg.* ſed gl.non
ſoluit nec hoc ꝯriũ,nec ſequentia:ſed tu uide bo.gl. in regu
la,nullus pluribus,de reg.iu.lib.6.& in c.diſciplina.45.diſt.
8 ubi no.an & qñ qs poſſit pponere ꝯria. † In ead.gl.ibi.*facta eſt litis conteſtatio &c.* hoc idẽ argumentũ gl. faciũt Vin.
Hoſtieñ.& Phil.ſed(ut dicit Io. An.& bene)potius litera p
bat ꝯriũ.Nã,ſi hic nõ interceſſiſſet proteſtatio, fuiſſet renũ
tiatũ applõni : ſed proteſtatio eã ſaluabit;& ſic ualuit hic
b proteſtatio ꝯria facto.Sed tu dic, *b* ut dixi.s̃. in notabilib⁹,
ꝙ ubi factũ ꝯ proteſtationẽ explicat̃,tunc tollit̃ pteſtatio p
ꝯriũ factũ:ſecus,ſi factũ ꝯriũ à principio nõ admittit̃:qa tũc
ex ſolo attentatu non tollit̃ pteſtatio,& ſuperior ab initio
non debet repellere uolentẽ agere actũ ꝯriũ proteſtationi
ſuę,ut hic eſt caſus no.in fi.licet alii aliter intelligãt,& mi-
nus bene.De materia proteſtationis uide plenè per doct.in
c.cũ M.Ferrarien.de conſti.& per Ioã.Mo.cuius dicta refert
Io.And.in regula,in generali,de regu.iu.lib.6.in Mercu.&
aliquid in c. Cumana,de ele.p Bar.in l.nõ ſolũ.§.morte,ff.
de no.ope.nun.& de qõne gl.an ſit facta litis cõteſtatio,dic
c ut plenè[c] dixi in c.unico,de li.cõteſt.& in c.cũ M.de cõſtit.
9 †.Extra gl. q̃rit̃,utrũ p cõparitionẽ corã archiepo ceſſante
proteſtatione renuntiet iſte appellationi ẽt reſpectu aduer
ſarii? Inn. hic ꝙ nõ : ſed tm̃ reſpectu iudicis, ex quo princi-
paliter nõ deducebat cãm appellationis corã iſto archiepi-
ſcopo ; pro hoc facit ſm Hoſt. qa cùm perſonę ſint diuer-
ſę, renuntiatio quo ad unam perſonã nõ operat̃ quo ad a-
liam , arg. in l.ſi unus.§.ante oĩa,ff.de pact.& l.cùm q̃rit̃,cũ
duabus ſeq.ff.de excep.rei iudi. Sed ipſe Hoſt. tenet ꝯrium,
ut pp cõnexitatem uideat̃ renunciaſſe appellationi ẽt quo
ad aduerſarium.d.An. nitit̃ ſaluare dictũ Inn. quia articu-
lus attentati eſt ſeparabilis a cã principali. Sed ego puto di
ctũ Hoſt.eſſe uerius. Et moueor, qa unica fuit hic appella-
tio,& potius cõcernebat partẽ,q̃ iudicẽ, ex quo litigiũ erat
inter partes. nec vr̃ iudex appellare,ſed pars aduerſa; iõ iu-
dex neceſſariò nõ citatur in cã appellationis, ut eſt tex.in c.

venerabilib⁹,poſt prin. de ſen.excõ. li.6.
unde cùm tex.hic in fine dicat , ꝙ uident̃
appellationi renuntiare , debet intelligi
de applõne ẽt reſpectu partis. Itẽ ſi ar-
ticulus attentati eſſet hic ſeparabilis ab
appellatione, ꝯ partem nõ propoſuiſſet
iſte ꝯria. ſed fuiſſet hic auditus,ut ſic p-
teſtatio operaret̃ reſpectu partis: petitio
uerò, quã faciebat, reſpectu iudicis ; ad
hoc tex. not.in c. uenerabilibus.§. ſed ſi
excõicatus , poſt prin.de ſen.excõ.lib.6.
ſed hoc eſt falſum, ut patet in fin. literę.
Itẽ hoc expreſsè colligit̃ in uer. *nos igitur*. ubi dicit tex. ꝙ ſicut inferior nõ põt
cognoſcere de appellatione interpoſita
ad papã, ita nec de ĩnouatis poſt appella
10 tionẽ. † Vlterius aduerte ad unũ ſingula
re dictũ,qđ ponit Inn.dicens,ꝙ ſi poſt in
d flictũ grauamẽ *d* pars grauata aliqd agat
coram iudice , puta producendo teſtes ;
põt nihilominus intra decẽdiũ a tẽpore
illati grauaminis appellare : qa ius dat
grauato decẽdiũ, ut intra illud tẽpus de
liberare ualeat, utrũ ſibi expediat appel-
lare;iõ ea,q̃ agit medio tẽpore ẽt cũ iu-
dice, nõ piudicabũt appellationi inter-
ponẽdæ : ſed tu uide gl.Io.An.in c.fi.eo.
tit.lib. 6. d.de Ro.deci.2.alle.288.Con-
clude ſic,ꝙ aut pars grauata ſponte actũ
facit corã iudice ; & vr̃ renunciare facul-
tati appellãdi,ar.eorũ, q̃ habent̃ in c.inſi
nuante,de offi.dele. maximè qñ id,qđ fa
cit eſt executiuũ grauaminis pcedentis ,
ut in l.ad ſolutionẽ, C.de re iudi.& in c.
ꝙ ad cõſultationẽ,eo.ti.Aut ſponte non
egit,ſed iudex pfixit ſibi terminũ ad cer-
tũ quid faciendũ , tunc licet illud faciat,
non p hoc renuntiat facultati appellan-
di rõne grauaminis pteriti : quia ex quo
non appellauit, tenet̃ interim parere iu-
dici; non tñ debet facere actum executi-
uũ grauaminis præteriti, ut in d.c.qđ ad
conſultationem. pro utroq; membro di
ſtinctionis facit c.ab arbitris,de offi. de-
leg.lib. 6. ubi ſubuenit̃ ei, qui neceſſitate
ductus aliquid facit. Et uide ad hunc ar-
ticulum qđ plenè dixi in c. qđ ad con-
ſultationem,s̃.ti.proxi.

SVMMARIUM.

1 *Per appellationem legitimè interpoſitam tota cauſa deuoluitur ad iudicem, ad quem.*
2 *Clericus poteſt, donec ſatisfecerit de delicto, teneri in uinculis per ſuum ſuperiorem ; & ſi opus eſt , poteſt torqueri.*
3 *Prælatus inferior citra epiſcopũ põt habere iuriſdictionem in clericos, etiam propri o epiſcopo excluſo.*
4 *Subditus ab alio iniuſtè detentus põt a domino repeti.*
Creditor non poteſt repetere debitorem ſuum ab alio detentum.
5 *Dominus an poſſit agere pro iniuria, furto, uel turbatione illatis ſubditis uel colonis? uide remiſſiuè.*
6 *Appellare non poteſt unus pro alio in ciuilibus regulariter, niſi eius interſit.*
7 *Appellans & appellatus ſi habent iudices diuerſos ſuperiores, ad quem appellabitur. 9. tam in appellatione extraiudiciali, quam iudiciali.*
9 *Archiepiſcopus efficitur iudex ſubditorum ſuffraganei per appellationem, ſcilicet quando appellatur ab ipſo epiſcopo, non autem ab alio.*
10 *Excommunicatus non deſinit eſſe excommunicatus , niſi fuerit abſolutus.*
11 *Appellatus ſi non detulerit appellationi aduerſarij ,*

Et ſic dr̃ mãdatũ epi cõtinere notoriã iniuſtitiã, qñ nõ poſſet impleri abſq; pctõ,uel periculo pſonæ, aut qñ mandaret aliqd,qđ notoriè ñ ptinet ad eius officiũ; de quo in c. ad aures,s̃.de tẽp. or.& ibi no.qbus mandatis ſit obediẽdũ & qbus nõ.
b Et idẽ tenent d. Anto. & Imo.hic ſm d.Phil.de Peru. hic in ult.col. dicit hũc tex.probare cõtrariũ ſm intell̃m Io. And. ueriorẽ, ſ. ꝙ pteſtatio hæc nõ reijciat , niſi iudex appellet:uñ ſi non repellit̃ proteſtatio, iuuat pteſtantẽ, licet ſit cõtraria facto ; & qđ hic tex. procedit ĩ iudicialib⁹, ſingulariter probãs ꝙ ualet proteſtatio cõtraria facto & iuuat proteſtantẽ,quouſq; reijciatur,all. pro hac pte no. p Io. An.in c.fi. eo.ti.lib.6. & multa alia, ut hic per eum.
c Et adde, q̃ addit hic d.Phi. de Peru.in pe.col.
SEBA. SAPI.
d Inflictum grauamen. Qñ tẽpus decẽ dierũ,q dantur ad appellãdũ,non currat,tangit latè Fel.in c. qđ ad cõſultationẽ,co.15. uer.poſtremò circurſum,s̃.de re iudic.

& ipſe in alio articulo licet in eadem cauſa appellauerit, talis appellatio defendit appellantem etiam reſpectu aduerſarij.

12 *Iudex, a quo ſi ſemel detulit appellationi, non poteſt ulterius cauſam reaſſumere in ſe: quia iuriſdictio eſt transfuſa in ſuperiorem.*

13 *Attentata contra appellationem legitimè interpoſitā reuocantur ante omnia non ſolum, ſi fuerit appella. a iudice, ſed ēt ab aduerſario extraiudicialiter. 14.*

15 *Excommunicatus iniuſtè non eſt uitandus. 6.*

16 *Sola denuntiatio excōmunicationis non probat quem eſſe excommunicatum.*

17 *Interdici poteſt citans per prælatum inferiore me p iſco po ex conſuetudine.*

Ea quæ ſunt meri imperij & ſupremæ poteſtatis, poſſunt præſcribi per inferiorem.

18 *Inter ceſſationem a diuinis, & ſententiam interdicti magna eſt differentia.*

Irregularitatem incurrit ſacerdos etiam forenſis ſi celebrat in loco interdicto.

19 *Irregularitatem non incurrit ille, qui celebrat in ciuitate, ubi ceſſatur a diuinis.*

20 *Irregularitatem nunquam quis incurrit, niſi in caſibus a iure expreſſis.*

21 *Illa quæ conſiſtunt in facto, non ſuſpenduntur per appellationem: ſed opus eſt contrario facto.*

22 *Senten. interdicti poteſt ſuſpendi ab ipſo interdicente.*

23 *Sentē. excōicationis nō ſuſpēditur niſi per ſolū papam.*

Excōicatio non plus ligat, quam ipſum peccatum propter quod fulminatur quo ad eccleſiam triumphantem, ſed quòad militantem ſic.

24 *Appellatio minus legitima non ſuſpendit iuriſdictionem iudicis, niſi ei detulerit.*

CAP. LV.

1 Dilectis. †Per appellationem
legitimè interpoſi-
tā principale cū acceſſoriis ad
iudicem appellationis deferī,
& inīę excōicationis & interdicti poſt ap
pellationem latę nō tenent. h. d. Primò
ponit̄ partis narratio. Secūdo diffinitio,
ibi: *quia uerò.* Caſus literalis. Eps Alti-
ſiodorenſis quædā p̄sbyterū domus dei, ī
2 qua diſpenſationem plenariam obtinere
dignoſcit̄, detineri faciebat in uinculis
eo, ꝙ bona quædam ipſius eccleſię, q̄ fur-
tiuè ſubtraxerat reſtituere denegabat:
a pp qđ ēt fuerat ab eodem ep̄o excōicatio
b nis uinculo īnodatus. Decanus Altiſiodo
renſis dicens eccleſiam ipſam & dictū p̄-
ſbyterū ad ſuā iuriſdictionem ſpectare,
monuit ep̄m, ut ei dictū p̄sbyterum reſti
3 tueret. ep̄s timēs, ne decanus aliqd in ſui
p̄iudiciū attentaret, ad metropolitanā ſe
dem appellauit. Sed decanus appellatio
ni nō deferēs protulit interdictū, ut ep̄o
in ciuitate p̄ſente a diuinis in eccleſia Al
tiſiodorēſi ceſſaret̄. Poſt hoc in termino
appellationi p̄fixo partes cōparuerunt
in p̄ſentia officialis archiep̄i Senonē. de
canus allegauit, ꝙ appellationi ep̄i ideo
nō duxerat deferendū: quia p̄sbyter ad-
huc in uinculis tenebat̄ qñ ad ſe. apo. ap-
pellauit. officialis nō obſtāte appellatio-
ne irritū nūtiauit interdictū poſt appel-
4 lationem ep̄i a decano promulgatū. Poſt
hoc, quia decanus impediebat diuinū of-
ficiū in eccleſia celebrari, ep̄s ipſum ex-
cōicauit, & p archiep̄m ſuū fecit excōica
tū nuntiari: ſed canonici Senoñ. decanū
non uitabant. Super his orta q̄one inter
ep̄m & decanum procuratores utriuſq;
partis ad ſe. apo. acceſſerunt. Hæc & alia
coram dño papa propoſita fuerunt. Papa
examinato negotio intellexit, ꝙ ep̄s di-
uerſos modos expreſſit, ſ̄m quos para-
tus fuit iuſtitiā exhibere decano ſuper ca
ptione presbyteri, appellās ad metropo-
litanū. decanus poſtea non potuit ferre
ſnīam interdicti; & ideo papa ſnīam il-
lam decernit irritam & inanē poſt appel
lationem legitimè promulgatam eo non
obſtante, ꝙ decanus ad excuſationē ſuā
quaſi uariando p̄poſuit, ꝙ antè, q̄ ep̄s ap
pellaſſet, tulit ſnīam interdicti, cuius effe
ctū ad tempus duxerat ſuſpendendū, cum
interim, ſi hoc uerum fuiſſet, appellatio-
ne interpoſita procedere non debuit ad
ſnīam exequendam. proceſſum officialis
pronuntiauit temerariū, qui poſt appella
tionem a decano interpoſitam, decreuit
ſnīam interdicti irritā & inanē: quia ap-
pellatione ad ſe. apo. interpoſita nihil de
buit īnouari. Præterea, licet ſnīa excōica
tionis epiſcopi promulgata in decanum
prima facie uidebat̄ rectè lata, cùm p of-
ficialem prohibitū eſſet, ne ſeruaret̄ in ec
cleſia interdictū, & decanus diuinū offi-
cium impediebat. ſ. prohibendo, ne cele-
braret̄ in eccleſia: tñ quia p appellationē
a decano interpoſitam ad papam, cui offi
cialis duxerat deferendum apoſtolos cō
cedendo, non ſolū principale negotium:
ſed ēt acceſſoria deferebant̄ ad ſe. apo.
ſnīam ep̄i latam poſt appellationem de
cernit papa irritam & inanē. In fine licet
archiep̄s decanum denunciauerit euitan
dum; tñ canonicos Senoneñ qui ſaniori
ducti conſilio cōicauerunt eidem, incul-
pabiles iudicauit, qui potius uoluerūt de
ferre appellationi factæ ad papam, q̄ de-
nuntiationi factę ab ep̄o. B. †No. 1. cleri
cum poſſe detineri in uinculis per ſupe-
riorem ſuū, donec ſatisfiat de delicto, li-
cet actum ſit ciuiliter: & etiam ſi opus eſ-
ſet,[a] poſſet ob hanc cām torqueri;[b] & u-
trūq; p̄bat̄ in c. 1. de depo. facit c. ſi cleri-
cos. j. de ſen. excō. li. 6. Quid aūt, ſi ageret̄
ciuiliter, nunquid pro debito poſſit deti-
neri? not. in c. 2. j. de pig. & ibi dicam.
†No. 2. ꝙ p̄latus inferior citra ep̄m pōt
de iure ſpeciali hr̄e iuriſdictionem etiā
in criminalibus in clericos diœceſis, etiā
ep̄o excluſo, ita ut non ſit locus p̄uentio
ni. Pro hoc facit c. irrefragabili. §. exceſ-
ſus, ſ̄. de offic. ordi. nā epiſc. hic p̄uenerat
iſtū decanū in captura presbyteri; & nihi
lominus decanus illū repetebat tanq̄ ſpe
ctantē ad iuriſditionē ſuā. an hoc poſſit
induci reſpectu certę partis] diœceſis, ut
excluſo ep̄o hēat inferior iuriſdic. plena
riā, ē qō notabilis, q̄ plenè tāgo ī c. cū cō
tingat, de fo. ꝯpe. ubi uide Io. An. ī c. ſi ep̄s
de off. ord. li. 6. in nouella. † Tertiò no. &
tene mēti, ꝙ iudex eccleſiaſtic⁹ p̄t repete
re ſubditū ſuū ab alio iniuſtè detētū. iter
eſt. n. ſua, ne uiolet̄ eius iuriſdictio, ut poſ
ſit ſubditus ſibi & eccl'ię ſuę debita ſerui
tia īpēdere; ſic & poteſtas repetit ſubditū
ſuū, ut poſſit munera p̄ſonalia ſubire. l. de
iure, ff. ad munic. & uiđ tex. cū gl. ī l. 1. §. p
hanc

catio, C. de præti. imp. offer. & in l. fi. §. ſed ſi cum Seio, ff. ſi cer. pet. & in l. ignorare, in fi. C. de re mil. & l. 1. in ult. col. poſt gl. ibi, C. de p̄hi. ſeq. pecu. & ibidē dicit, ꝙ cōtra contumaces pōt quis uti miſſione ī poſſeſſionem, & ſequeſtratione rerum, & aliis remediis ſimul, donec ſatiſfiat; & idem tenet An. in l. nemo carcerem, in prin. C. đ exac. tri. li. 10. no. Ang. in l. qui reſtituere, ff. de rei uē.

ANT. FRAN.

An carcerat⁹ poſſit citari. Dicas, ꝙ qñ citat̄, debet eſſe caut⁹, ut mittat nuntium ad iudicē, q nūtiet iudici carcerationē ſuā: qa tunc proceſſus poſtea factus erit nullus, ut p Pau. de Ca. poſt Bar. in l. 2. in §. 2. ff. ſi qs cau. & ibi etiam p Alex. in ult. col: in uer. quid de carcerato. & uide Bar. ī l. is q reus, in ult. col. ff. de pub. iu. & Alex. in l. 2. in 2. col. ubi alle. multas concordātias, ff. de in ius uoc. & uide ēt Pau. đ Ca. in l. q̄ſitum, in 2. col. ff. de re iud. & de hoc an poſſit citari ad domum ſolitę habitationis, & ualeat proceſſus contra eum ſic citatum, uide gl. & Bal. in l. 2 C. ex q. cau. ma. ubi dicit, ꝙ ſi citet̄ ad carcerem, non arctat̄ uenire: tñ ualet proceſſus ſ̄m eum factus contra ipſum carceratū, licet concedat̄ ſibi reſtitutio. & iō bona eſt cautela, de qua ſupra dixi, & an carcerat⁹ citatus, ut p̄ſonaliter cōpareat, poſſit mittere procuratorem, dicas ꝙ ſic, ſi pōt eum facile recipere, uide Bar. in d. l. is qui reus, & Pau. de Ca. in l. 2. ff. de in ius uoc. & Alex. in d. l. quæſitum, ff. de re iudic. & in l. q in carcerem, ff. q̄ me. cau.

SEBA. SAPI.

a Si opus eſſet. Qñ clericus poſſit torqueri, tradit Abb. in c. cùm in q̄one, de re. iu. in 6. Io. đ Ana. in c. 1. col. 5. de cleri. percuſſo. And. Sic. in c. ſi cōſtiterit, col. 3. j. de accu. Fel. in c. ueniens, col. 2. de teſti. & in c. uniuerſitatis. j. de ſen. tē. excō. Marſi. Boноni. in ſing. 55. incip. aduertas ad unum. Alex. in l. multis, in apoſt. ff. de quæſtio.

b Idem no. Bal. & d. Philip. de Peru. hic in primo no. & ex hoc & ex tex. no. ꝙ ſi aliquis ſit in carcere, tñ pōt ꝯ eū procedi & excōicari; pro quo. l. 2. ff. ex qui. cau. ma. ubi eſt gl. fin. ꝙ ille, q detinet̄ in carcere, pōt citari ad domum ſolitæ habitationis, & ualet p̄ceſſus ꝯ eū, ſ̄m Bal. ibi. & licet ſibi ſubueniat̄, & reſtituat̄, cū parere nō potuit, ut ibi dr̄; non tñ dimittitur reus a carcere pendente ap. tex. eſt hic ſ̄m Bal. & ad intelligētiam p̄dictorum uide Bar. & Ang. in l. 1. ff. de in ius uoc. & facit ſ̄m d. Phil. de Peru. hic in 1. co. qa carceratus nō liberat̄ a debito, & pōt ꝯ eum procedi p alia iuris remedia, & eius bona capi & uendi, ut p Bar. in l. conſentaneum, C. qūo & qñ iud. col. ult. & in l. qui legati, C. ut in poſſeſ. leg. qūo ergo poſſet expediri p̄ceſſus contra carceratum, ſi citatio de eo facta foret nulla, ut hic lati⁹ per ipſum d. Phil. hoc ultimū diligēter nota ad practicam, ꝙ ſi pars intentauerit unū remediū executiuū, pōt adhuc aliud & aliud intentare, donec actualiter ſatisfiat, ita uoluerunt Bar. & Bal. ubi ſ̄. & Bal. & d. Phil. hic, & Bal. in authē. quæ ſuppli-

hāc, ff. de rei uēd. ſic dñs repetit aſcriptitiū ſuū, ut ī c. 2. j. de
Iudæ. creditor verò ñ p̄t repetere debitorē ſuū ab alio detē
tū ſ̄m Inn. & bñ: qa creditor nō hēt ius ī p̄ſonā debitoris: ſe
c⁹ ī ſup̄iorib⁹ dicēdū eſt, de quo uide gl. op. in. c. autoritate,
đ priui. li. 6. & q̄dā pulchra tāgunt̄ hic p Inn. gl. tñ ī. d. c. au
thoritate, poſuit concluſiue dicta Inn. hic. iō illa omittò.
5 †Tractat. n. an dñs poſſit agere p iniuria, uel furto facto ſub
ditis uel colonis. & qd ſi turbat̄: & an poſſit itētare aľs actio
nes eis cōpetētes, & uide de hoc Io. An. & Arch. ī. c. ad apo
ſtolicæ, đ re iu. li. 6. p Arch. 2. q. 1. c. ī primis. uide bo. tex. ī. c.
licet, maximè ī fi. đ p̄b. Guil. đ zezē. ī cle. ſi dñm, de reli. &
vene. ſan. & d. đ Ro. deci. 385, & vñr. p̄dicti cōiter cōfirmare
dicta In. hic. †No. quartò dictū ſatis notādū ſup̄iorē poſſe
appellare nedū p ſe, ſed ēt p ſubditis ſuis, ut pat et, ibi: *ſe ac
ſuos &c.* qđ p̄ceſſit ſ̄m Inn. qñ ſup̄ior p̄t p̄tendere aliqđ in
tereſſe reſpū ſubditorū. intererat. n. hic ep̄i interdictū non
poni ēt reſpū ſubditorū: qa curare dēt, ut pp̄ls ñ patiat̄ de-
fectū in diuinis, & ut corroboret̄ in fide], ne ſanguis ſubdi-
torū de ſuis manib⁹ requirat̄. ſ̄. de of. or. c. irrefragabili, &
in. c. interpoſita. 20. q. 1. c. regēda: aľs rľr nō appellat qs p
alio in ciuilib⁹. Nā rľa in appellatiōe ē, ut ñ audiat̄ is cuius
nō intereſt. 2. q. 6. c. non ſolēt, & in. c. cū inter R. ſ̄. de elect.
7 †Quintò no. aliud pulchrū & ſingulare dictū, nec memini,
ꝙ alibi p̄bet̄, & ſolet ad hoc adduci iſte text. uidelicet ꝙ ſi
appellās ex̄ iudiciū & appellatus hēt diuerſos iudices, p̄t ap
pellās ſe ſubiicere p̄tectioni ſui iudicis, & ad illū appella-
a re, & talis appellatio tuebit̄ ipſum appellātē, ut hic. Hic. n.
ep̄s hēbat archiep̄m iudicē ordinariū, ſed archiep̄s ñ erat
iudex decani: qa metropolitan⁹ ñ ē iudex ſubditorū ſui ſuf-
fraganei, ſed ſi ep̄s uult cōuenire ſubditū, ſunt aſſumēdi ar-
8 bitri. 11. q. 1. c. ſi cleric⁹, no. ī. d. c. irrefragabili. †Et ſi diceres
p applľonē archiep̄s efficit̄ iudex ſubditorū ep̄i, ut ī. d. c pa
ſtoralis, dico illud p̄cedere, qñ appellat̄ ab ipſo ep̄o, qa tūc
archiep̄s tanq̄ ſup̄ior hēt corrigere factū ep̄i: ſed hic nō ap
pellat̄ ab ep̄o: ſed ipſe ep̄s appellabit ſubditū ſuū ad archi-
ep̄m, & applľo ex̄iudicialis eſt q̄dā p̄uocatio ſeu cōuētio,
ut ī. c. cū ſit Rōana. ſ̄. e. †Op. ꝯ tex. & notabilia hic collecta
đ. c. ſi clericos, đ ſen. exc. li. 6. vr̄. n. ꝙ ñ potuit ep̄s appellare
decanū ad archiep̄m rōne p̄dicta. Sol. ꝯriū eſt difficile: ſed
p̄t ſic rñderi, ꝙ aut ep̄s, uel alius appellās ex̄ iudiciū uult tra
here appellatū ad iudicē p̄priū appellātis, ut faciat ſibi iu-
ſtitiā de appellato, & ñ p̄t ſed dēt tūc appellare ad iudicē
appellati, cū ſit q̄dā cōuētio, ut, ſ̄. dixi, & dēt actor ſeq forū
rei, de fo. cōpe. c. cū ſit. & hoc caſu hēt locū ꝯriū. Aut appel
lās appellat, ne turbet̄ in iure ſuo, ita, ꝙ in ueritate eſt reus,
& tūc p̄t ſe ſubmittere p̄tectioni ſui iudicis, & ad eū appel
lare ex̄ iudiciū, ut hic, eſt caſus ualde notabilis. Rō eſt, qa cū
ſit reus originalr & re ipſa, p̄t illā cām deducere ad iudicē
ſuū, ſicut fecit re⁹, qñ uult cōuenire actorē ſup exceptione
ſibi ꝯpetēti. Nā trahit actorē ad iudicē ſuū, ut poti⁹ iſpiciat̄
nā cāæ, q̄ actus p̄uocationis ad iudiciū, ut plenè dico in. c. ſi
qs ꝯ clericū, de fo. cōp. allegādo p hoc ultimo multas cōcor
dātias. Ex his hēs nouā inſtructionē, ad quē ſit appellādū
extra iudiciū, qñ actor & reus ſunt diuerſi fori, nec alias in
ueſtigaui. In iudicio uerò ſp eſt appellādū ad ſup̄iorē tribu
nalis, à quo appellat̄, ut in, c. Romana. §. dēt, & qđ ibi n. e. ti.
10 li. 6. †Sexto no. ꝙ īterdictū p̄t ferri ſub certo mō ita, ut eo
exiſtēte hēat interdictū uires ſuas, mō uerò ceſſante ceſſat
effectus interdicti. vñ decan⁹ hic ſubiecit eccleſiā īterdicto,
q̄diu ep̄s eſſet p̄ſens in ciuitate, & ſic ep̄o p̄nte hēbit effectū
eo abſente ſuſpēdit̄ effect⁹: ſec⁹ vr̄ ī excōicatione: qa ſemel
excōicatus nunq̄ deſinit eſſe excōicatus ēt deficiēte mō ſeu
cōditione, niſi prius abſoluat̄, & id qđ dixi de īterdicto, hēt
locū in ſuſpēſione, uide ad utrūq; bonū textū cū glo. not. in
11 cle. 1. de decimis; & Inn. in. c. cū bonæ, de ęta. & quali. †No.
ſeptimo vnū aliud dictum, quod nō credo alibi ita bñ p̄ba-
ri, neq; audiui alias ad hoc iſtum textū allegari, ꝙ q̄uis nō
detulerit qs appellationi aduerſarii, nihilominus, ſi iſte
poſtmodū appellat in alio articulo ēt in
eadē cā, talis applľo defendit appellātē
ēt reſpū aduerſarii, cuius appellatiōi no
luit iſte đferre, & ſingulr iſte tex. probat
opinionē, quā tenui in. c. an ſit deferēdū
ſ̄. e. ꝯ opi. Io. An. & d. An. nec allegaui ibi
tex. iſtū; hic. n. (ut apte colligit̄ ex tex.)
dēcan⁹ ñ detulit lt̄imæ applľoni ep̄i, & tñ
appellatio ſua poſtmodū interpoſita in
alio articulo eiuſdē cāę nedū defendit
ip̄m appellātē reſpū officialis, a quo ap-
pellat̄, & q detulit applľoni ſuę: ſed reſpū
ep̄i, q applľonē ſuā ñ approbauit, & intm̄
ualuit applľo decani, ut īpediret ualidi-
tatē excōicati. latę p ep̄m, & ſic ep̄s tene
bit̄ hic deferre appellationi decani inter
poſitę in alio articulo eiuſdē cāę, licet
decanus nō detuliſſet prius appellatio-
ni ep̄i. & hoc ſp not. quia facio de hoc di
cto maximū feſtū. Octauo not. ꝙ ſnīa in-
terdicti p̄t ſuſpēdi p iudicē interdicētē,
& ꝙ applľo tp̄e ſuſpenſionis interpoſita
operat̄ dilationē ſuſpēſionis in euētū ap
pellationis, & vr̄ hic caſus expreſſus in
ver. *non obſtante*, p opi. Io. An. in. c. ad hęc
12 ſ̄. e. ti. &. j. e. aliqd dicā. †No. in uer. *officia
lis*, ꝙ iudex[a] ſemel deferēs applľoni non
p̄t amplius pęnitere, & reaſſumere in ſe
cām: qa iuriſdō eſt trāsfuſa in ſuperiorē,
ut in. c. cū applľonibus, e. ti. li. 6. uñ nō ua
let proceſſus ēt alias lt̄imè factus p iſtū
iudicē, q detulit applľoni. No. ꝯñr, ꝙ tur
13 bās diuinū offm̄ p̄t excōicari. †Itē no. ꝙ
ubi appellatio extraiudicialis īterponit̄
ex probabili & veriſiľi cā, ſ. à iure appro
bata, reuocant̄ oīa in ꝯriū poſtmodū at-
tētata, licet aľs nō p̄bet̄ ueritas cauſæ, ut
hic eſt text. notabilis, & plenè examinat
Inn. Nā p̄p ñ mādauit prius inquiri, utrū
iſte p̄sby. ſpectaret ad iuriſdōnē decani
vel ep̄i: ſed īmediatè p̄nūtiauit īterdictū
nullū tāq̄ īterpoſitū p⁹ appellationē lt̄ī
14 mā, qđ bñ no. †Itē no. aliud pulcherimū
dictū, ꝙ attētatū p⁹ appellati. ex̄iudicialē
eſt nullū nō ſolū, qñ appellat̄ ex̄ iudiciū
ab aliquo vt a iudice, ſed ēt qñ appellat̄
ab aliquo ut a p̄te, q̄ poſſit attentare ali
qd in iniuriā appellātis, qđ de directo ē
ꝯ no. per d. Ant. in. c. cōſuluit, ſ̄. e. & ibi di
xi. nā hic ep̄s appellauit à decano nō tāq̄
à iudice ſuo, cū eſſet ſibi ſubditus: ſed ap-
pellauit ab eo, ne p̄textu cōſuetudinis,
iniuſtę ſubiiceret eccleſiā interdicto, &
uigore appellationis interdictū iudicat̄
15 hic irritū. † Vltimò no. ex fine literę, ꝙ
denūtiationi ſuperioris denūtiantis ali-
quē excōicatū & uitādū nō eſt obtēperā
dū, ſi p̄babiliter cōſtat ueritatē eſſe ī ꝯriū
ut puta qa fuit excōicatus poſt appella-
16 tionē legitimā. † Ex quo no. duo. primo
ꝙ ſola denūtiatio excōicationis nō pro
bat quē eē excōicatū, ut hic, & ꝙ nō te-
neant̄ ſubditi obtēperare p̄lato denūtiā-
ti excōicatū poſt appellationē uitandū,
uide d. de Ro. deci. 256. hodie uide ꝙ hr̄
17 in. c. ſolet, in fi. de ſen. ex. li. 6. †In glo. 2.
ibi. *ciuitatem uel eccleſiam &c.* Nota be-
ne hanc gloſſam, ex qua habes, ꝙ inferio

SEB. SAPIA.

Quòd iudex. Quādo hoc procedat, uide Alex. l. quod iuſſit, co. pen. ff. de re iudi. & in cōſi. 70. incip. uidetur prima facie. col. 3. in. 3. uo. Feli. in c. qualiter & quādo. 1, co. 7. uer. fallit. 4. j. de accu.

a Pro intellectu huius decre. uide Arch. in c. multū ſtupeo. 3. q. 6. ubi alle. Inno. hic & uide hic Bald. qui no. ex tex. arg. ꝙ ſi tabellioni auferatur uſus ſigni, quo utitur in inſtrũs, non poſſet de cætero uti tabellionatus officio. pōt enim auferri per ſuperiorem uſus ſigilli & ſigni, ut hic tex. & de ſigillo uide no. in. c. ſignificaſti. ſ. e. Itē no. ex tex. ibi. irritam & inanem, ꝙ poſt, quam papa aliquam cauſam ad ſe reuocauit, quicquid poſtea fit, eſt ipſo iure nullum, & ita decerni & declarari debet, & hoc ꝑꝑ uirtutem geminationis horum verborū irritā & inanem, prout in ſimili dicit ſolus Bar. in. l. non dubium, in, 2. col. in. 6. not. C. de legi. ꝙ iſtæ dictiones caſſum & inutile ſimul iūctę ſignificant, ꝙ ipſo iure, & hoc ꝑꝑ uirtutē geminationis. vide tex. iuncta gl. 1. parua in aut. caſſa & irrita, C. đ ſa. ſan. ec. fortius & ſingularius uoluit Bal. in ti. de pact. cō. ī. 12 col. & in uer. in irritū deducātur, ꝙ licet regula ſit, ꝙ quando lex utitur uerbo futuri temporis, nunq̄ intelligatur ipſo iure, ſed requiritur ſententia, gl. eſt in. l. in criminali, C. de iu. om. iu. & in. l. iubemus. nulli, §. ſanè, el. 2. vbi Bar. & alii, C. de ſac. ſan. ec. qñ. ll. geminatæ uterētur uerbo futuri tēporis, ut quia diceret, ut ī illo textu annullentur & in irritum deducantur, certe intelligerentur ipſo iure, & nō per ſentētiā. iſtud dicit Bald. probari ibi, ubi non requiritur aliqua ſētentia, qđ multū diligenter no. Itē no. limitationem ad. l. in bello. §. factæ, ff. de. ca. cū ſi. ꝙ licet, quæ facta

ri ꝓlato citra epm̄ pt ex cōſuetudine ꝯpetere ptās interdicēdi nedū eccleſiā maiorē, ſed totā ciuitatē. Hoſt. tenet hic ꝯ̃riū reſpū ciuitatis, adducit no. ī. c. cū cōtigat đ fo. cōp. ubi tractauit, nūqđ ca, q̄ ſunt meri īperii & ſupremæ ptātis, pñt ꝑſcribi ꝑ inferiorē, & qa Hoſ. ibi tenuit, ꝙ nō, iō hic ponit opi. iſtā ꝯ̃riā; ſed qa (ut ibi dico) cōis opi. legiſtarū & canoniſtarū eſt ī ꝯ̃riū, facit qđ no. Io. And. in. d. c. ſi eps, &
18 mihi hoc dictū gl. placet. † Alii ītelligūt hūc tex. ut loquaꝭ in ceſſatiōe à diuinis. Nā dr̃ia eſt inter ceſſationē a diuinis, & ſnīam interdicti. Nā ceſſatio a diuinis ē qđ facti. nō. n. aliud ē, q̄ ſuſpēdere organa miniſtrorū, ut ibi nō celebrēt. Snīa uero īterdicti eſt qđ iuris, vñ ſupponit ille locus īterdicto, ita, ꝙ ibi celebrās q̄tūcūq; forēſis incurret irregularitatē, qa celebrat in loco interdicto, ut ī. c. is q de ſen. exc. li. 6. ſecus aūt, qñ clerici deliberāt īducere ceſſationē: qa tūc celebrās ibi nō efficiꝭ irregulari tanq̄ ñ celebrās ī loco īterdicto. hoc noſtāter uoluerūt, doc. in
19 c. irrefragabili, ꝑal. & hic. † Dubiū tñ remanet, qđ ſi ceſſatio à diuinis eſt gñalis, puta reſpū totius ciuitatis, nūqđ ibi celebrās efficiaꝭ irregularis? Io. An. tāgēs in c. ſi canonici, đ off. or. li. 6. cōcludit ꝙ ſic qa talis ceſſatio gñalis ęqparaꝭ interdicto ꝑ cle. 1. đ ſen. exc. ſed d. Ant. dicit hic (ſub dubio fortè) ꝙ ex toto ñ ꝓcedit illa æqparatio, & hoc veriꝰ putarē, ꝙ clebrās in ceſſatiōe gñali ñ efficiaꝭ irregularis.
20 † Rl̃a ē, ꝙ nūq̄ qs īcurrat irregularitatē, niſi ī caſibꝰ a iure exꝑſſis, ut ī d. c. is q: ſed iure nō caueꝭ niſi de celebratione ī loco interdicto. Nec ob. illa cle. 1. q̄ facit ęqparationē tm̄ in illo caſu: & pœnæ nō dēnt extēdi, ut ī rl̃a, odia, & rl̃a, ī pęnis, de re. iu. li. 6. Mihi tñ plꝰ placet, ut hoc. c. loquaꝭ in uero īterdicto, ꝑ tex. ī uer. *quia uero*, vbi īterponūꝭ verba papę, & ſ. ꝑ ꝑꝑ appellauit ſnīam īterdicti. Itē ceſſatio à diuinis eſt qđ facti, iō ñ cadit illud verbū, *irritā*, poſitū ī tex. & illud uērbū, *inanē*, &c, Itē appellatio hic habuit ſuſpēdere interdictū, qđ nō faceret ī ceſſatione, cū illa ſit qđ facti.
21 † Ea. n. q̄ ꝯſiſtūt ī facto, ñ ſuſpēdūt, ꝑ appellationē, ſed opꝰ ē ꝯ̃rio facto, ar. in rl̃a. 1. ī. de re. iu. & ī. l. nihil tā nāle, ff. đ re. iur. In gl. 3. in fi. aduerte, ꝙ hoc dictū ē ꝯ̃ deciſionē. c. nā ſi uerū eēt dictū gl. appellatio epi nō fuiſſet ltīma, cuius ꝯ̃riū hic dr̃. Sed dic, ꝙ gl. uoluit ponere rōnē, q̄ potuit mouere iſtū decanū ad ñ deferendū appellatiōi epi: qa adhuc tenebat ꝑſbyterū in vīculis. Rō decidēdi in ꝯ̃riū ſumiꝭ ex gl. ī uerbo, *diuerſos*, nā licet eſſet notoriū epm̄ detinere ꝑſbyterū; ñ tñ erat notoriū, ꝙ iniuſte eū detineret, iō hēbat ius
22 cōe ꝓ ſe. † In gl. in uerbo, *ſuſpendendū*, ī fi. Hec gl. multū intricate ꝓcedit, & iō dubitauit de deciſione, qōnis, & nō fuit auſa firmare pedes, & idē fecit in. c. ad hęc, ſ. eo. Et de mā dic, ut plene dictū fuit tñ iſte tex. (ut. ſ. dixi) multū vrgeꝭ me ad tenēdū opi. Io. An. in d. c. ad hæc, ubi dixi, ꝙ ſnīa interdicti pt ſuſpēdi ab ipſo iter-

dicēte, & ꝙ appellatio medio tꝑe interpoſita differt ſuſpēſionē in euētū appellationis. Et q̄q̄ Io. Cal. ibi teneat ꝯ̃riū in hoc ultīo, & placebat mihi ſua opi. ibi. tñ iſte text. (ut dixi) multū urget in ver. *non obſtante*. illa. n. ſunt uerba papę ꝯfundētis decanū allegātē ſuſpēſionē & excuſationē ſuā, & dicit Io. đ Lig. hic eē caſum, nec loqꝭ de ceſſatiōe a diuinis (ut qdā uolūt) ſed de uero īterdicto, ut colligiꝭ ex ver.
23 *quia uero*. † No. tñ gl. ī fi. ꝙ īferior citra papā ñ pt ſuſpēdere ſnīam excōicatiōis, ſđ ꝑꝑ ſic, ſed intelligo ꝓcedere in ꝑꝑ reſpū eorū, q̄ inſunt ſnīę excōicationis de iur poſitiuo, quo ad ea uidelicet, q̄ cōcernūt illā eccleſiā militātē, ñ āt quo ad ea q̄ cōcernūt eccleſiā triūphātē, ad hoc c. à nobis, đ ſen. exc. & uide gl. ſin. ī. c. quodcūq; 24. q. 1. q̄ dicit iudicē eccleſiaſticū nullā uim ptātis exercere ferēdo ſnīam cēſurę quo ad eccleſiā triūphātē, qa ſi qs deliqt īmediatè excōicatꝰ eſt quo ad deū. ſi nō deliqt, nō pt ſeparari a gr̃a dei ꝑ ſnīam iudicis, ut in. c. cū æterni, đ re iud. li 6. In glo. in uer. *deferendum*. ī fi. gl. male refert factū. nā ſi officialis prius nūtiaſſet interdictū nullū, ualuiſſet, ꝓceſſus; ſed prius detulit appellatiōi, & poſtea ꝓnūtiauit, qđ facere nō potuit, cùm ꝑ dilationē eſſet ab eo abdicata iuriſdō, ut ī. d. c. cū appel
24 lationibꝰ. † In gl. pen. in fi. Io. An. & cōiter doc. ſequētes dñt; ꝙ licet appellatio decani fuiſſet minus ltīma, tñ, ex quo iudex detulit illi, nō debuit ꝓcedi ꝯ̃ ipm̄ ꝑ. d. c. cū appellationibus. Hæc rō mihi ñ placet: qm̄ licet delatio iudicis minus ltīma habeat ligare manꝰ ipſius iudicis deferēti, nō tñ potuit ligare manus epi, q nō detulit. Si ergo appellatio decani fuiſſet minus ltīma, ualuiſſet excōicatio lata ꝑ epm̄, ut in. c. licet, de ſen. exc. lib. 6. Ideo placet mihi dictū glo. ꝙ appellatio decani fuit alias ltīma. nā ſm̄ iſta tempora q̄libet appellatio deferebat cām ad ſuperiorē, ex quo nō erat manifeſtè, friuola, ut no. in. c. paſtoralis, ſ. eo. Glo. fi. fuit declarata in uno notabili.

SVMMARIVM.

1 *Per reuocationem alicuius negotij ad ſedem apoſtolicā ligantur manus iudicis inferioris, adeo, ut poſtea nil ualide in eadem cauſa tentare poſſit.*
2 *Cauſam ſeu negotium an & quando uideatur ſuperior ad ſe reuocare.*
Epiſcopus pōt ad ſe reuocare cauſas vertentes coram eius uicario.
3 *Iuriſdō iudicis magis ſuſpenditur per reuocationem cauſæ, quam facit ſuperior, quàm per appellationem.*
4 *Appellatio non annullat actum de futuro omnino acceſſorium ad præteritum.*
5 *Papa ſi reſeruauit ſibi prouiſionem alicuius abbatiæ, & ante talem reſeruationem aliquis erat electus & confirmatus, non cenſetur uelle derogare iuri iſtius electi.*

CAP. LVI.

a VT noſtrum. [a] Hoc c. legiꝭ uariis modis, & ut cuilibet lecturę ſatisfiat, ita generaliter ſummatur. Poſtquàm papa aliquam cauſam

ſunt, non poſſunt tolli, ꝙ nō ſint facta, qa hoc ſolum priuaꝭ deꝰ, tamen poteſt induci ad effectum iuris, ꝙ facta habeantur pro infectis, facit l. nō dubium, C. de leg. clem. 1. in uer. ipſo iure de hære. & ad idem. gl. fi. in uer. ꝑ infectis, in cle. 1. de immu. ec. nā pōt fieri reuocatio actus geſti, ſic ex tūc habeaꝭ pro infecto etiam quo ad effectus retro cauſatos, in tātum, ꝙ excōicatus etiam abſolutione non egeaꝭ.
ANT. FRAN.
An facta poſſint haberi pro infectis ſaltem quo ad effectum iuris dicas, ꝙ illud eſt ex iuris fictione, ut ius fingat illud non eſſe factū. qđ eſt factum; ſed ſecundū ueritatē, ꝙ nō ſit factū illud, eſt impoſſibile ēt reſpectu Dei, qui priuatur tali ptāte, etiā ſi ipſe deus uellet, ut optimè declarat. Bald. in l. fi. C. de legi. & uide d. Car. optimè declarātem ī. cle. 1. de immu. ec. ubi dicit, ꝙ Deus non poteſt facere prętērita nō fuiſſe facta quo ad ueritatem, & uide Bea. Thom. in. 1. parte ſummæ quæſtio. 25. arti. 3. & artic. 4.

Et de uerbis geminatis, de quibꝰ hic fit mentio, plura eſſent dicenda, ſed hæc pauca ſufficiant, ſcilicet ꝙ geminatio cōfeſſionis etiam extra iudicialis probat conrra cōſitētē. l. cum ſcimus, & ibi per Bar. C. de agri & cenſi. lib. 11. & per Ale. plene in. l. publia, ff. depo. & uide Pau. de Caſ. in. conſi. 172. ubi ponit đ huiuſmo. uerbis geminatis. & ideo dicimus, ꝙ geminatio pacti nudi etiam de iure ciuili parit actionē. l. 1. §. pe. ff đ cōſt. pec. & habetur in. §. de conſtituta, inſtitu. de

cām ad ſe reuocat, nō ualet ꝓceſſus poſtea ꝑ minorē iudicē factꝰ; ſicut nō ualeret, ſi fuiſſet ab eo legitimè appellatū. Pri
1 mò ponit dictū. Secūdò rōnē dicti, ibi: *cum plus*. † No. 1. ꝙ ꝑ reuocationē alicuiꝰ negotii ad ſedē apo. ligāꝭ manꝰ iudicis inferioris adeò, ut nihil ualidè ī eadē cā attētare poſſit. Et
a idē eſt ſm̄ do c. ī alio ſupiore [a] citra papā, dū mō hēat ptātē ad ſe reuocādi tale negotiū. Pro hoc l. iudiciū ſoluiꝭ, ff. de
2 iud. & c. ſuꝑ qōnū, de offi. dele. † An aūt ſupior videaꝭ ad ſe negotiū reuocare, ſi ſuꝑ illo aſſumit cognitionē īter ꝑtes, uel ex offō, uide qđ no. Inn. ī c. cū M. Ferrarieñ. de ꝯſtit. Et ex hoc īfero, ꝙ ſi epiſc. ad ſe reuocat aliqđ negotiū attētatū corā uicario ſuo, nō ualet poſtmodū qcqđ facit vicariꝰ ī illa cā. pt. n. epiſc. īterdicere uicario ſuo, ne de aliquo negotio ſuo ſe ītromittat, ut not. Inn. ī c. Romana. ī. e. ti. li. 6. Nā cū epiſco. poſſit ex toto reuocare vicariū ad libitū. iuxta no. in cle. & ſi principalis, đ reſcr. ꝑ. fortiꝰ poterit īterdicere cognitionē certi negotii, ar. c. paſtoralis. §. itē cū totū, de offi. de
3 le. & ī l. q̄ đ tota, ff. đ rei uēd. & hoc no. qa ſæpe accidit. † Secūdò no. ꝙ reuocatio negotii ꝑ ſupiorē facta magis opaꝭ ī īficiēdo & ſuſpēdēdo iuriſdic. iudicis īferioris, q̄ faciat appellatio. Rō eſt, qa applł̃o ꝯſiſtit ī iure. Vñ, niſi ſit legitima, nō ſuſpēdit iuriſdi. iudicis, ut ī c. cū applł̃onibꝰ, e. ti. ī 6. ſed reuocatio cōſiſtit ī fcō; & ſiue iuſta ſit, ſiue iniuſta, ex quo fit ꝑ ſupiorē, ſuſpēdiꝭ iuriſdictio īferioris, ut ī d. l. iudiciū ſol
4 uiꝭ. † Op. ꝯ̃ tex. ut habeaꝭ uerꝰ intellectꝰ. c. vr̃ cm̄, ꝙ nō obſtāte illa reuocatione ualuerit traditio ſigilli illi clerico fcā: qm̄, ex quo ꝓceſſerat collatio dignita. uel officii iuxta ea q̄ notāt ī c. ut nr̃m, ī. ut eccl bñ. ſine dimi. cōſ. hæc traditio ſigilli fuit q̄dā executio collationis iā factę. vñ queadmodū applł̃o nō ſuſpēdit actū iā factū, ita futurū oīno acceſſoriū & executiuū ad actū de ꝑterito ꝑ applł̃onē nō ſuſpēſum, ut ī c. cōſtitutꝰ, & c. paſtoralis, ſ. e. ita ꝑ hāc reuocationē nō debuit īpediri traditio ſigilli, ex quo ueniebat acceſſoriè ad collationē priꝰ factā, q̄ nō ſuſpēdiꝭ ꝑ hāc reuocationē negotii ad curiā. So. ꝯ̃riū eſt difficile, & uario mō ſoluiꝭ, maximè ꝑ Inn. Sed recitabo tres intell̃s ſeu ſol̃ones, q̄ vñr ueriores mihi. Prima ſo. ꝙ ī ꝯ̃riis ꝯſtabat de electione, & cōfirmatione, ſeu de executione. iō ꝑ appella. ſequētē nō ſuſpēdiꝭ actꝰ oīno acceſſoriꝰ ad actū iā explicatū: ſed ī caſu nr̃o nō cōſtabat de collatione facta priꝰ, licet allegareꝭ ꝑ aduerſam ꝑtē, ut colligiꝭ ex d. c. ut nr̃m; & hęc ſol̃o multū mihi placet, & optimè facit in ar. c. ꝑuenit, ſ. e. ubi patet, ꝙ qa nō cōſtat de excōicatione, ſuſpēdiꝭ ipſiꝰ executio ꝑ applł̃onē, & q̄tūcūq; ēt excōicatio ꝑ aduerſam partē allegeꝭ. Ex quo. n. nō cōſtat de principali, nō pōt dici ualere acceſſoriū attētatū ī ꝑiudiciū reuocationis, cū hoc acceſſoriū nō hēat ꝑ ſe ſubſiſtētiā ſine principali. iō ñ debuit attētari poſt reuocationē negocii. Ex hoc hēs unā bonā limitationē ad ꝯ̃ria ſuperiꝰ allegata. Secūda ſo. ꝙ traditio ſigilli hic hēbat aliqđ iuris annexū. nā ꝑ hāc traditionē trāſferebaꝭ ptās cācellario exercēdi officiū iudicis: ſed ī ꝯ̃riis illud cōſecutiuū erat puri facti. hæc ſo. indiſtinctè mihi nō placet: qa ſi papa aduocat ad ſe aliqđ negotiū ignorās illud priꝰ inchoatū ꝑ īferiorē, nō vr̃
5 uelle īpedire actū cōſecutiuū, ēt ſi habeat ius annexū. † iuxta no. ꝑ gl. no. quā tene mēti ī c. ſi eo tꝑe, de elec. li. 6. q̄ multū notāter dicit, ꝙ ſi papa reſeruat ſibi ꝓuiſionē alicuius abbatiæ, & añ reſeruationē aliqs fuerat electꝰ & cōfirmatꝰ, nō vr̃ uelle papa īpedire & reſeruare ſibi bñdictionē abbatis, cū ueniat acceſſoriè ad actū nō expletū ꝑ inferiorē añ reſeruationē papę, niſi ex cōiecturis aliud ꝯſtaret de ītētiōe papæ. Etiā poſſet dici, ꝙ hic ex cōiecturis ſatis cōſtabat papā uoluiſſe negotiū oīmodè ad ſe reuocare ꝑꝑ ſuſpitionē, q̄ cōceperat ꝯ̃ inferiorē ex collatione clādeſtinè facta ex uaria rñſione īferioris, ut colligiꝭ ī d. c. ut nr̃m, ubi inuenies ꝑ gl. caſum extēſum ī iſta decr. No. bñ iſtā gl. q̄ nō ſolet hic allegari, & multū limitat mām huiꝰ. c. Tertia ſol. ēt eſt Inn. & dicit, ꝙ ſpāle eſt ī reuocatione facta ꝑ papā ex certa ſciētia, ex quo ad ſe aduocat certū negotiū, vcꝫ qcqđ poſtmodū attentaꝭ ꝑ īferiorē reſpectu actꝰ cōſecutiui ad actū de ꝑterito; & iō lr̃a hic dicit, ꝙ plus operaꝭ aduocatio apoſtolica, q̄ applł̃o; & no. hāc ſo. qa multū limitat ꝯ̃ria. ſ. allegata. ſed ego intelligerē ſm̄ ea, q̄ dixi ī ꝓcedenti ſolutione; & ꝑ hęc habes tres intellectus ad iſtū tex. Primus placet mihi plus cæteris; & iſtę no. gl. ſunt faciles.

SVMMARIVM.

1 *Nomē iudicis, a quo fuit appellatū, nō eſt neceſſe apponere in literis, quæ impetrantur in cauſa appella.*
2 *Non uidetur delatum appellationi ex eo, quòd iudex, a quo, præfixit terminum.*
3 *Appellatio ſi fuit benignè recepta, & hoc conſtat in actis; cenſetur eidem fuiſſe delatum.*
4 *Appellatus poteſt literas impetrare, licet ipſe in aliquo non appellauerit, & debet facere mentionem de appellatione aduerſæ partis.*
5 *Appellans uel appellatus, quibus non fuit terminus ſtatutus, an poſſint quandoque intra terminum iuris proſequi appellationem, & quando requiratur partis citatio?* 10.
6 *Iudex, a quo, poteſt reſtringere terminum ad proſecutionem appellationis: ſed iudex, ad quem, non.*
7 *Terminus iuris ad proſequendam appellationem non poteſt reſtringi per appellatum: ſed per appellantem uel iudicem, a quo, ſic.*
8 *Literæ ſecundæ non facientes mentionem de prioribus non legitimè impetratis ualent; & idem eſt in reſcripto.*
Argumentum a contrario ſenſu fortiſſimū eſt in iure.
9 *Prorogari tunc aliquid dicitur, quando tempus, quod eſt prorogandum, non eſt finitum: alias dicitur noua conceſſio, non autem prorogatio.*
10 *Appellatus an & quando poſſit proſequi appellationē appellante negligente.*
11 *Appellans ſi habet probationes in remotis partibus, poteſt petere dilationes, quæ ſunt concedendæ.*
12 *An terminum hominis, ſiue iuris poſſit appellatus uel appellans præuenire?*
Terminus hominis datur ad proſequendam appellationem: ſed terminus iuris datur & ad proſequendam, & ad finiendam.

CAP. LVII.

OBlatæ. Si terminum appellationis proſequendæ ſtatutum ab hoīe altera pars ꝑuenit hoc tacito, lr̃as impetrando, lr̃æ nō ualēt: ſed terminū iuris ēt appellatus ꝑuenire pōt, dūmodo nimiū nō ꝑcurrat: & ubi ex dilatione īminet periculū, etiā neutra parte ꝓſequente pōt iudex, ad quē, ſupplere partes cōpellēdo ad proſecutionē. h. d. Cōis diuiſio: ſecunda, ibi: *licet igitur*, q̄ diſtinguit, & ſm̄ mēbrū diſtinctionis ꝓſequiꝭ, ibi: *ſi uerò*. In tertia inſtruit iudicē, ibi: *ſuperior*. In quarta ibi: *ex his*, cōcludit ad caſum ꝓpoſitum. Caſus lr̃alis. Inter eccleſiā de Sābro. ex una parte, & eccleſiā de Riuo Corneclario ex alia corā delegatis iudicibus qō uertebaꝭ. lata fuit ſententia pro eccleſia de Sambro. a ſententia fuit ad ſe. apo. appellatū ex parte eccleſiæ de Riuo Corneclario, nec ad ꝓſecutionem appellationis fuit terminus aſſignatus. Plebanus de Sambro. ſuper obſeruāda ſnīa, ſicut rationabiliter lata erat, lr̃as a ſede apo. impetrauit. pars altera poſtmodū ſuꝑ ſentē

uuu 3

actio. & per Bald. & Ange. in l. fi. C. ad l. Falc. & ꝑ Do. in c. per tuas, de arbi. & per do. Ant. de But. in c. cū contingat, de iure iu. & ponit Alexā. in l. iuriſgētiū. §. ſed cū nulla, ff. de pac. & de geminatione appellationis, de qua hic fit mētio, uide etiā ꝑ Bar. & Alex. in l. cū procurator, in §. 1. in fi. ff. de oper. no. nun. & adde, ꝙ geminatū reſcriptū principis emanatū circa idē, tantū ualet, quantum ſi eſſet appoſita clauſula motus ꝓprii; ita Bal. not. in l. nec dānoſa, C. de ꝑci. impe. offe. & adde ēt ꝙ geminatio uerborū enuntiatiuorū inducit diſpoſitionē, ut plenè ꝑ Alex. l. ex hac ſcriptura, ff. de donatio. & ultra adde, ꝙ geminata cōditio, adiecta legato, qđ qs ſibi aſcribit ꝓpria manu ī teſtō alicuius, excuſat ſcribētē a pœna l. diuus. §. fi. & ibi ꝑ Bar. ff. đ fal. qđ eſt no. ad limitationē eorū, q̄ habenꝭ in tit. C. de his, qui ſibi in teſta. aſcri.
SEB. SAPIA.
a In alio ſuperiore. Vide Bal. in c. 1. §. ad hæc, uer. ex ꝑmiſſis, de pace iur. firm. ubi dicit hunc tex. ad hoc ſing. ad qđ ēt uide Ro. in cōſi. 335. in cip. circa primum, co. 2. uer. cęterum.

tia īfirmāda ad alios iudices lr̄as īpetrā-
uit, nulla de priorib⁹ in poſteriorib⁹ lr̄is
habita mētione. dubitabat̄, utrū priores
iudices, uel poſteriores de qōne illa co-
gnoſcere debeāt. Cōſult⁹ papa rn̄det. q̄-
uis appellāti legitimè a ſn̄ia indulgeat̄
ann⁹ a lege, & ex iuſta cā biēniū: tn̄ hmōi
terminus pōt reſtringi nō ſolū a iudice, a
quo appellat̄, uerūetiā ab appellāte. cū iō
ꝯſtitutū ſit, nō ut termin⁹ ipſe p̄ueniri nō
poſſit: ſed ne ualeat ꝓrogari, diſtiguit pa
pa, ī quo caſu lr̄ę īpetrent̄. Et qdē ſi cert⁹
termin⁹ p̄figit̄ ab appellāte, uel a iudice
appellationis ꝓſequēdę, ſi appellās taci
tè de illo termino lr̄as īpetrauit, hmōi li
terę tāq̄ ueritate tacita īpetratæ nō ua-
lēt. ſi uerò nō ſit aliqs termin⁹ ab appel-
lāte uel iudice p̄fix⁹, pars appellata intra
terminū ꝯſtitutū a lege poterit cōmiſſio
nis lr̄as īpetrare, dūmō nimiū n̄ feſtinet,
ut appellātē ī cōmiſſiōe ſupplātet; & ea-
rū auctoritate poterit iudex ī applr̄onis
cā ꝓcedere; ita, ꝙ ſi appellās uoluerit ī cā
applr̄onis ꝓcedere, oportebit eū agere
ſub iudice ſic obtēto, niſi poſſit eū legiti
mè recuſare. qđ ſi appellās agere noluе-
rit, appellat⁹ nihilomin⁹ poterit ꝓſeq cām
ipſam, maximè ſi ſentiat ſibi ex dilatiōe
īminere grauamē. & ſi iudex applr̄onis
uiderit ex dilatiōe ꝑiculū īminere, pote
rit & debet de cā cognoſcere neutro etiā
ꝓſequēte ap. ut ꝑiculū euitet̄; puta ſi ap-
pellet̄ a ſn̄ia ſup ꝯfirmatiōe alicui⁹ electio
nis, & utraq; pars uelit ēt ad annū differ
re ꝓſecutionē applr̄onis, pōt utiq;, imo
debet tūc ſuperior iudex, ad quē fuerat
appellatū, ꝓuidè terminū moderari, ne
gregi dn̄ico diu deſit cura paſtoris. his
ergo ꝯſideratis rn̄ſum eſt qōni iſtorū iu-
dicū, vcʒ ꝙ ꝑ poſteriores nō derogatur
priorib⁹ lr̄is legitimè impetratis, ꝑ quas
poterūt primi iudices ꝓcedere ad infir-
1 mādā ſn̄iam p̄uia rōne. B. †No. primò,
ibi: *cùm quidā iudices &c.* ꝙ ī īpetratione
lr̄arū ī cā appel. nō eſt neceſſe facere mē
tionē de nominib⁹ iudicū, a qb⁹ fuit appel
latū: ſed ſatis eſt dicere ī gn̄e, ꝙ iudices,
qb⁹ fuit cā cōmiſſa, tulerūt ſn̄iam. Hāc o-
pin. tenuit Vber. antiquus doctor, ut hic
2 recitat Io. An. qđ no. ī practica. †Secūdò
no. arg. bonū, ꝙ ex p̄fixione termini fa-
cta ꝑ iudicē, a quo, nō vr̄ delatū applr̄o-
ni. nā iſta ponunt̄ hic ut diuerſa. dr̄. n. in
tex. ꝙ nō fuit termin⁹ p̄fix⁹, nec applr̄oni
delatū. Pro hoc uide qđ not. ī c. cū appel
lationib⁹, eo. ti. li. 6. & ī c. ſępe, s̄. eo. & ibi
3 dixi. †Quid aūt ſi ī dictis actis dr̄, ꝙ iu-
a dex benignè recepit[a] applr̄onē, an ꝑ hoc
ꝓbet̄ dilatio? uide ī Spe. e. ti. §. nūc dica-
mus in fi. & ꝯcludit ꝙ nō vr̄ detuliſſe: tn̄
dicit, ꝙ Clemēti placebat ꝯ̄riū; ſatis etiā
mihi placet ꝑ c. ſæpe, s̄. eo. ſit ergo iudex
4 caut⁹ ī rn̄dēdo. †Tertiò no. appellatū poſ
ſe lr̄as impetrare ī cā app. licet ipſe ī ali-
quo nō appellauerit. Et no. practicā lr̄as
īpetrādi ꝑ appellatū. Nā debet īpetrare
ſup ꝯfirmatione ſuæ ſn̄ię: debet tn̄ facere
mētionem de applr̄one aduerſæ partis:

aliàs lr̄æ eſſent ſubreptitiæ, ut no. ī gl. Appellās uerò debet
lr̄as impetrare ſup reuocatione ſn̄iæ, ut colligit̄ hic ex tex.
Quartò no. plures regulas ī mā appellationis. Prima, ꝙ ſi
termin⁹ fuit p̄fix⁹ a iudice, a quo, uel ab appellāte, neutra ꝑs
b p̄t p̄uenire hūc terminū hoc tacito lr̄as īpetrādo.[b] †Secūda
5 regula, ꝙ ubi termin⁹ nō fuit p̄fix⁹, p̄t appellās qn̄cūq; appel
lationē ꝓſequi, & lr̄as īpetrare, dūmō ſit intra terminū iu-
ris, nec fuerit legitimè p̄uēt⁹ ꝑ appellatū, ut hic. appellatus
uerò nō pōt qn̄cūq; ꝓſeq: ſed oportet, ꝙ nimiū nō p̄currat.
facit iſte tex. multū ꝯ̄ opi. Bar. in aut̄. ei q, C. de tēp. appe. ubi
dicit, ꝙ appellatus p̄t qn̄cūq; ꝓſequi, dūmō faciat citare ap
pellātē, ar. l. fi. C. de tēp. ap. ſecus dicit, qn̄ vult ꝓſequi ſine
alia citatione: qa tūc debet differre uſq; ad ultimū mēſē; &
ita ītelligit illā aut̄. ei q, canonizatā quo ad ꝓpoſitū. 2. q. 6.
c. ei q. §. appellatore. nā hic ī tex. noſtro appellatus ſolū īpe
trauit lr̄as intra terminū iuris, nec aliter ꝓſequebat̄, & dr̄
ꝙ nō debet nimiū p̄currere in impetrādo; de hoc aliqd ī.
Tertia regula, ꝙ appellās pōt ꝓſequi appellationē ſuā co-
rā iudicibus impetratis ꝑ appellatū ſup cōfirmatione ſen-
tētiæ. Ex quo infert̄, ꝙ literæ impetratæ ſup cōfirmatione
extēdunt̄ ēt ad infirmationē ſn̄ię, ſi iudex uiderit illā infir
mādā. Quarta regula, ꝙ appellāte nō proſequēte pōt appel
6 latus appellationē proſequi; cōcordat d. aut̄. ei q. †Quinta
& ultima regula, ꝙ iudex, ad quē, pōt moderari iuris termi
nū, & ſic cōpellere partes ad ꝓſecutionē appellationis, ſi ex
dilatione īminet periculū reipublicę. A ꝯ̄rio no. ꝙ ubi tm̄
uerſat̄ utilitas priuata, nō pōt iudex, ad quē, moderari ter-
minū, & ſic cōpellere ꝑtes ad ꝓſecutionē applr̄onis: ſec⁹ eſt
ī iudice, a quo: qa ſemꝑ ipſe p̄t reſtringere terminū iuris re
ſpectu ꝓſecutionis applr̄onis, ut hic, & in c. ꝑſonas, & c. cū
ſit, s̄. e. & puto hāc eē rōnē diuerſitatis: qa iudici, a quo, fit p̄
iudiciū ꝑ applr̄onē. Nā ſæpe appellat̄ fruſtratoriè cā diffe-
rēdi negotiū, meritò pōt appellationi terminū p̄figere, ut
fraudibus obuiet̄, ut not. gl. in d. c. cū ſit: ſed iudici, ad quē,
nullū fit p̄iudiciū. iō, niſi cōmodū publicū expoſcat, nō pōt
terminū iuris reſtringere, arg. regulæ indultū a iure, de reg.
7 iur. li. 6. †No. ibi: *a prouocāte, uerum etiam a iudice*, bo. tex. ꝙ
terminus iuris nō pōt reſtringi ꝑ appellatū, ſed dūtaxat ꝑ
appellātē, uel ꝑ iudicē. Et ad hoc doc. pōderāt iſtū tex. uide
qđ no. Spe. eo. ti. §. qualiter, circa fi. & tenēt do. de Rot. deci.
8 199. †Vltimò not. in fi. c. ibi: *legitimè impetratis*, bonū argu. a
c cōtrario ſenſu, ꝙ ſecūdę[c] ualent nō facientes mentionē de
prioribus, dūmodo priores ſint nō legitimè impetratę. de
literis ergo ſubreptitiis nō eſt neceſſe in ſecūdis facere men
tionē, quod not. & uide gl. expreſſam in c. ex tenore, de re-
ſcrip. & in c. cū noſtris, de cōceſ. pręben. & in c. ſuggeſtū, de
iure pat. qđ ꝓcedit ēt in beneficialibus, ut no. in p̄alleg. glo.
& hoc bene notabis in practica, & multū elegāter facit iſte
tex. ut dixi. Innuit. n. ꝑ illud uerbū, legitimè, referēdo ibi ad
id, qđ. s̄. dixerat, *dummodo nimium non præcurat, &c.* ꝙ ſi ap-
pellat⁹ nimiū p̄curriſſet impetrādo literas priores, ualerēt
literæ poſteriores impetratæ ꝑ appellātē, licet non faciant
mētionē de prioribus: quia nō fuerūt legitimè impetratę;
& argumentum a ꝯ̄rio ſenſu eſt fortiſſimum in iure, ut in c.
cū apoſtolica. ī. de his quæ fiūt a præla. & in. l. cū p̄tor. ff. de
9 iudi. 25. diſt. c. qualis. †In gloſſa, in uerbo, *prorogari*, ibi:
niſi ex iuſta cauſa. Dicit Ioā. And. ꝙ ca. ex ratione, allegatū
in gl. nō probat, ꝙ ex iuſta cauſa prorogetur terminus iuris.
ibi enim parcitur ei, qui intra tēpus legitimū nō potuit ap-
pellationem proſequi. Dicclarius, ꝙ ibi ex noua conceſ-
ſione datur ſecundus annus, non autem fit prorogatio pri-
mi anni. nam prorogare idem eſt, quod extēdere, ut in c. P.
& G. de off. dele. ſed ꝑ lapſum primi anni nihil remanet. er
go non prorogatur primus annus: ſed propter impedimen
tum conceditur de nouo ſcđs annus. Et uide circa hoc qđ
plenè dixi in d. c. ex rōne. In gl. in uerbo, *pars appellata*, ibi:
cum in eius fauorem annus concedatur &c not. bene hāc gl. iū-
d cto tex. ꝙ pōt appellās[d] quādocūq; appellationē ꝓſequi ēt
literas

a Quid autem ſi iudex dixerit, reuerenter recipio appellationē, an uideatur deferre appellationi? uide latè per do. in c. 1. §. 1. de appella. li. 6. SEB. SAPIA.

b Impetrando. Nūquid īpetratio literarum obtēta finito termino ualeat, ponit Federi. de Sen. in conſilio 28. incip. punctus quæſtionis, circa finem. SEBA. SAPI.

c Secūdæ literæ. an de literis nullis ſit facienda mentio, latè ponit Feli. in cap. ex tenore, co. 2. uer. de reſtripto nullo, uel elidibili, s̄. đ reſcrip. Ro. in conſil. 483. inc. dubitatur, col. pe. & Cald. in titu. de reſcri. conſi. 14. SEBA. SAPI.

d Appellans. Ad hāc gl. uide Iaſ. in l. ubi pactū, colū. ult. C. de trāſactio. & Bal. in conſilio 116. in 2. col. in 4. parte, ubi dicit eſſe ſingularem.

literas īpetrādo. appellatus uero nō p̄t nimiū p̄currēdo, &
ſic vr̄ ꝙ n̄ eſt in optiōe appellati ꝓſeq appellati. qn̄cūq; nō
10 ergo dēt nimiū p̄currere. †Sed circa hoc dubitat̄, qn̄ dr̄ ap-
pellat⁹ nimiū p̄currere? Sol. in hoc ſunt tres opi. Prima opi.
ꝙ ſit arbitrariū, cū n̄ reꝑiatur iure deciſum. s̄. đ of. dele. c. de
cauſis. Scđa opi. ut ītelligat̄, qn̄ nō expectat̄ appellatus uſq;
ad ultimū mēſem anni, quaſi uelit iſti hūc terminū determi
nādū ꝑ aut̄. ei q, C. đ tēp. app. canonizatā. 2. q. 6. c. ei q. §. ap
pellatore. ubi dr̄, ꝙ appellatore nō ꝓſequēte p̄t appellatus
ſe offerre in ulti. mēſe anni, & appe. ꝓſeq. Ius. n. vr̄ arbitra
ri, ut ex ꝑte appellati, q nihil de nouo ꝓducturus eſt, poſſit
cām expedire ītra mēſē. Tertia opi. ꝙ reſpū ꝓſecutiōis hēat
locū illa aut̄. ſed reſpū īpetratiōis lr̄arū ſit arbitrariū, cū lr̄æ
ſint īpetrādæ an̄ ultimū mēſē, & ſic intelligat̄ iſte tex. reſpū
īpetratiōis lr̄arū. Io. An. cū quo vn̄r trāſire doc. ſequētes, te
net ſimpl̄r primā opi. ꝙ ſit arbitrariū, & cōſiderāda ſunt in
arbitratu cōdō ꝑſonę, qualitas cauſæ, & loci diſtātia, ar. in
c. cū ſit Romana. s̄. e. Sed aduerte, qa (ut. s̄. dixi) Bar. ī d. aut̄.
ei q vr̄ tenet̄ nouā opi. ī hac mā. dicit. n. vt s̄. dixi) ꝙ appella
t⁹ p̄t qn̄cūq; ꝓſeq faciēdo ad cām citari appellātē. Ad hoc
adducit l. fi. §. illud, C. đ tē. app. ſed ſi uult ꝓſeq ſine alia ci
tatiōe, tūc dēt differre uſq; ad ultimū mēſē anni: qa vr̄ ap-
pellās cām hr̄e ꝓ derelicta, & ſic ītelligit. d. aut̄. ei q. Sed ꝑ
fecto (ut. s̄. dixi.) huic opi. fortiter obuiat iſte tex. hic. n. ap-
pellat⁹ uolebat ꝓſeq ſine noua citatiōe: ſed prius lr̄as īpe-
trauit, & tādē dr̄, ꝙ ēt lr̄as īpetrare nō p̄t nimiū p̄currēdo,
qa vr̄ uelle ſupplātare appellātē, cui a iure datus eſt annus.
Itē ſi ceſſarēt iura, inſtat iudicio meo rō naturalis. nā cū ap
pellās tēdat ad īfirmationē ſn̄ię, & poſſit multa de nouo
ꝓbare, ut ī. c. cū Io. de fid. inſt. & in. l. ꝑ hāc, C. de tēp. app. &
fortè hēt ad lōginquas ꝑtes ꝓficiſci ꝓ munimētis cāę, du-
rū eſt dicere appellatū poſſe eū cōpellere qn̄cūq; ad ꝓſecu
tionē appellatiōis. Nā (ut dr̄ hic in gl.) iſte annus prīcipal̄r
dat̄ appellāti, qa ipſe agit, & appellat⁹ ſe defendit, ergo nō
dēt poſſe appellatus iuris bn̄ficiū decurtare. Pro hoc qđ. s̄.
dixi. licet. n. appellās poſſet abbreuiare terminū iuris reſpū
ꝓſecutiōis, nō tn̄ hoc p̄t appellatus, qa nō tractat̄ de fauo-
re ſuo; & hęc eſt bona rō. Cōcludas ergo, ꝙ reſpū īpetratio
nis lr̄arū ſit arbitrariū. qn̄ dr̄ appellatus nimiū p̄currere. nā
fortè habet portare literas ad longinquas partes, quan-
doq; ad propinquas ideo ſuccedet bonī iudicis arbitriū, &
in hoc inhęreo primę opinioni, quā ſeqt̄ Io. An. ſed reſpū
ꝓſecutionis poſtmodū fiēdæ corā iudicibus nō placet illa
opi. ut ſit arbitrariū, ſed expectabit uſq; ad ultimū mēſem:
qa ius arbitrat̄ quālibet cām appellationis q̄tūcūq; arduā
poſſe decidi intra mēſē ex ꝑte appellati, cū ipſe n̄ expectet
aliud niſi cōfirmationē ſn̄ię, ut in d. aut̄. ei q. Vel dic & me
lius ſaluādo dictū Bar. ꝙ appellat⁹ n̄ p̄t nimiū p̄ueniēdo li-
teras īpetrare: qa (ut dr̄ in lr̄a) vr̄ feciſſe cā ſupplātādi aduer
ſariū, ut ſic hēat iudicē ſibi gratū, qđ eſſe nō dēt; cū iudex n̄
ſit deputādus ad inſtātiā unius ꝑtis tm̄, ſed utriuſq;, ut. l. ob
ſeruādū, ff. đ iudi. & no. in. c. cū. R. de offi. dele. †Sed in ꝓſe-
11 cutiōe app. nulla eſt ſupplātatio, cū. ſ. habeat ꝓbōnes in re-
motis ꝑtibus, poſſit ad hoc petere dilationes, & pro hoc p̄t
adduci hæc lr̄a hoc mō. nā hic dr̄, ꝙ hic īpetrauit lr̄as nimiū
p̄currēdo, ergo nō p̄currēdo p̄t qn̄cūq; appel. ꝓſeq. ergo nō
tenet̄ expectare ad ultimū mēſē. bn̄. n. iſte tex. ſciuiſſet hoc
dicere, ſi hoc uoluiſſet. ſcđo facit hęc litera ꝑ locū a ſpāli. ſi
enim denegat̄ ſola īpetratio iudicis nimiū p̄ueniēdo: ſecus
vr̄ ſi uult ꝓſeq corā iudice, ad quē, quē ipſe appellās elegit.
Tertio facit litera, ibi, *maxime ſi ex dilatione &c.* q̄ aperte
ſentit, ꝙ non tenet̄ expectare uſque ad ulti. menſem anni.
12 †Vltimò q̄rit̄, quę eſt rō diuerſitatis inter terminū hoīs, &
terminū iuris, ut termin⁹ hoīs p̄ueniri nō poſſit ēt ꝑ appel
lantē, & terminus iuris ſic, uarię reddunt̄ rōnes. plus placet
mihi opi. Io. An. dicētis, ꝙ terminus hominis dat̄ ad ꝓſe-
quēdā appellationē, ut in. c. cū ſit Romana, s̄. e. terminus iu
ris dat̄ ad ꝓſequēdā & finiēdā, ut in cl. ſicut, eo. ti. Nō ergo

dēt diferri iſto caſu ꝓſecutio uſq; ad finē
termini iuris. qa tūc n̄ poſſet finis hr̄i, ītra
terminū iuris: ſed quia primus terminus
dat̄ ad ꝓſequendū tm̄, utraq; ꝑs dēt expe
ctare terminū al̄s uideret̄ quædā ſupplā
tatio. Quęro, qa litera tm̄ exēplificat in
cā electionis, ut iudex, ad quē, poſſit ter-
minū reſtringere, qd in aliis cauſis? Sol.
dic ꝙ ea q̄ dn̄r cā exēpli, nō habēt diſpo-
ſitionē reſtringere. vn̄ pōdera, ꝙ hoc di-
ctū eſt gn̄ale; uidelicet ubicūq; uiderit ex
dilatiōe ꝑiculū imminere, & iō dicit Io.
An. hūc tex. ꝓcedere, ubicūq; de re publi
ca litigat̄ uel de prouiſione eccleſiarū, uel
de ſalute animæ, ar. s̄. de elec. c. cū nobis
olim. Idē dicit Goff. ſi agit̄ de matrimo-
nio carnali, & in aliis, q̄ cauſę celeritatē
deſiderant, ff. de dā. infect. l. 1. & C. de fer.
l. 1. Et no. hoc ultimū. qa ſatis mihi pla-
cet, arg. opt. in. c. licet, de fer. & c. fi. de iu
di. & quod ibi not.

SVMMARIVM.

1 *In cauſa appellationis non poſſunt opponi exceptiones, quæ erāt opponendæ in prima inſtātia ante lit. cont.*
2 *Litis conteſtatio fit ēt in cā appellationis; de quo uide plenè. īfrà. n. ſeq. 3. ubi ponitur an requiratur libellus.*
4 *Contra contumacem quō proceditur. uide remiſſiuè.*
5 *Exceptiones quando producuntur, nō requiritur, quòd lis conteſtetur.*
6 *In cauſa appellationis quis habet probare appellans, an appellatus?*
7 *Actore non probante reus abſoluitur, quando. ſ. actor habuit dilationes ad probandum: aliàs ſecus.*
8 *Iudex quotieſcunque procedit contra abſentem, debet pro ipſo ex officio ſupplere.*
9 *Conteſtatio litis an requiratur, quando agitur ſuper nullitate ſententiæ, uel an requiratur libellus?*
10 *In notoriis non requiritur litis conteſtatio.*
11 *Litis conteſtatio requiritur, quando aliquis petit reſtitutionem in integrum.*
Vbi non eſt neceſſaria litis conteſtatio, non requiritur libellus.

CAP. LVIII.

PEr tuas. Altera parte cō-
tumaciter abſen
te pōt iudex appellationis etiā
principale negotiū diffinire, ſi
poſt litē conteſt. fuerit appellatū. Diuiſio
ocmmunis. ſcđa ibi: *nos igitur.* Caſus lite
ralis. Appellatū eſt a ſn̄ia diffinitiua, uel
ſaltē poſt publicationē teſtiū. q̄rit̄ an illi,
q de appellatiōe cognoſcūt, pn̄t cām ſibi
cōmiſſā terminare, ſi altera ꝑtiū eorū ſe
cōſpectui noluerit p̄ſētare? Rn̄. Pa. ꝙ cū
lis fuerit corā primis iudicib. cōteſt. pote
rūt iudic. deleg. cū eis de meritis cāę cō-
ſtiterit negotiū termīare, ſi altera pars ci
tata ꝑ cōtumaciā ſe abſentet. Ber. † Not.
1 primò bonū ar. ex iſto tex. ꝙ ꝑ ſn̄iam dif
finitiuā tollit̄ effectus litis factæ in prima
inſtātia an̄ lit. cōteſt. & ꝓ hoc facit text.
in l. ita demū. C. de ꝓcu. ubi tex. ſatis no-
tabilis vr̄ innuere, ꝙ ī cā appellatiōis nō
pōt opponi exceptio dilatoria ꝯ̄ ꝑſonam
ꝓcuratoris, ex quo nō fuit oppoſita ī pri-
ma inſtātia an̄ lit. cōt. Ex quo ēt infert̄,
qđ dixi, ꝙ ſn̄ia diffinitiua nō tollit, effe
ctū ꝓductū ꝑ cōteſtationē litis, & ī hoc
tene mēti gn̄aliter iſtū tex. & illū, qa fa
ciūt ad multa. Scđò no. ibi: *corā primis iudicibus.* nā ex hac rōne literæ ē inferēdū

SEB. SAPIA.
a Vtraque pars. Vide regulam,quam ponit Bald.in auṫ. qua in prouincia, col.1.uerſi.ex prædictis ĩfero,C.ubi de crim.agi. op.& in.l.incerti, colu. pe.C.de interdi.& in.l. ſi quis in prĩ. C.fini.regundo.
ZACHARI.
b Si utraque pars eſt præſens . Adde Ang.ĩ.l.fi.§. illud C.de temp. appel. Math.Math.ſingu. 66.incip.no.quòd in cauſa appellaṫ. Et Lanfr. de Ori. in:c.qm̃ cõtra,nu. 74.uerſi. quæritur utrum in ap.& ibi in apo.Celſiin uerſi.utraque pars eſt ꝑſens.ſ.de proba.
SEBA. SAPI.
c In cauſa nullitatis. Vide Bal.in.l. tale pactum, in.§. qui prouocauit,q. 14.ff.de pact.& in l.1.in ſi.C.de ord. ind..& Rot. in tit. de lit.cõteſt.deci: 5.in nouis.Philip. de Peruſi.in.c.dilecto,in.12.q.1.ĩ. e.

ut diſpoſitio huius.c.védicet ſibi locũ qñ
cũq; fuerit appellatũ poſt cõteſtationẽ li
tis.vñ nõ ſolũ ꝓcedit,qñ appellaṫ pᵒ de-
poſitiones teſtiũ publicatas: ſed ẽt qñcũ
q; ex quo lis erat cõteſt.corã primis iu-
dicibus.nã rõ legis reſtrĩgiṫ ꝑ exẽplũ po
ſitũ in lege;imo ãpliat legẽ ad oẽm caſũ,
in quo hẽt locũ rõ legis.l.cũ pater.§.dul-
ciſſimis,ff.de leg.2.facit.c.1.ĩ. ne cle. uel
2 mon.& rña ſi.đ rc.iu.li.6.†Tertiò no.ibi;
ſe per contumaciã abſentantẽ.ar.a ꝯrio ſenſu
a ꝙ ſi utraq; pars[a] eſt præſens,[b] dẽt fieri li.
b cõt.in cã appe. ꝓ hoc adduco tex. apertũ
in.c.Raynaldus,uer.*dilectus*.ubi bo. gl.ĩ.
de teſt.ubi fuit facta lit.cõt.in appellatio
ne interpoſita a diffinitiua,&.ĩ.dicã latiꝰ
3 †In gl.in uer.*liquebit*. ibi: *ſi iudici non li-
quet de cauſa &c.* Aduerte,qa gl. obſcurè
ꝓcedit immiſcẽdo ꝓceſſum fiẽdũ tã ſuꝑ
appellatione,quã ſuꝑ principali appel.iu
ſtificata.Iõ,ut hẽas clariſſimè mẽtẽ gl.&
mãm,diſtingue,ꝙ aut fuit app. ab ĩterlo
cutoria,aut à diffinitiua . Prio caſu quo
ad diffiniẽdũ art.app.an iuſte,uel iniuſtè
fuerit app.nõ ẽ neceſſaria lit.cõte.ẽt ſi in
prima inſtãtia nõ fuerit lis cõt. quia agiṫ
hoc caſu de iniquitate iud.tex.eſt in.c.in
terpoſita.§.ſanè.ĩ.e.Nec eſt neceſſe,ꝙ li-
queat,uel nõ liqueat de meritis cãæ prin
cipalis, nec daṫ hoc caſu poſſeſſio ꝑſenti
ꝯ abſentẽ,cũ ad hoc nõ ſit fundata iuriſ-
dõ iud.ad quẽ,ſuꝑ caſu principali. Abſen
tia ergo unius ꝑtis nõ ĩpedit diffinitio-
nẽ articuli app.ab ĩterlocutoria,ſiue fue
rit lis cõte.ſiue nõ:ſed ſi iudex,ad quẽ,ꝓ
nũtiauerit app. eſſe lĩmam, tũc cũ ſuccedat loco iudicis , a
quo,ſuꝑ principali diffiniendo.ut in.c.ſeq.in fi.ꝓcedit ꝯ ab
ſentẽ cõtumaciter ſuꝑ principali, ẽm quod diſtinguiṫ hic ĩ
4 gl.in prin.& in hoc caſu intellige principiũ huius gl. †Et ui
de gl.plenioré de mõ ꝓcedẽdi ꝯ abſentẽ in.c.prout,de do.
& cõtu.& in.l.conſentaneũ, C.qũo & qñ iudex. Si uero fuit
appel.a diffinitiua; & tũc dicit gl. hic ſimpľr iudicẽ debere
ꝓcedere ad cõfirmãdã uel infirmãdã ſñiam : ſed nõ aperit,
utrũ conteſtatio ſit fiẽda.Iõ cõclude,ꝙ aut utraq; pars eſt ꝑ
ſens,& dẽt fieri cõte.litis,ut hic a cõtrario ſenſu,&.d.c.Ray
naldus.Si uerò altera pars eſt abſens ꝑ cõtumaciã,põt ꝓce
di ad diffinitiuã ſiue lit.cõt. ex quo cõte.fuit facta in prima
inſtãtia,ut hic,& idẽ uolũt dñi de Ro.deci.11.aľs.10.& ibi
plene per eos.Idẽ ẽt ſentit Spe.in ti.de lit.cõte.§.nũc dicẽ
dũ.ubi dicit,ꝙ cũ appellaṫ ab interlocutoria; nõ eſt neceſſe
ꝓducere libellũ,&ſic ꝑ ꝯñs litẽ cõteſtari,ſecus dicit,cũ ap-
pellaṫ a diffinitiua,& ita dicit curiã practicare. Sed Io.An.
in d.c.Raynaldus uoluit totũ oppoſitũ,ut ĩ appellatione ab
interlocutoria ſit neceſſe utraq; parte ꝑſente libellũ offer-
re,& litẽ cõteſtari:ſecus dicit in appellatione a diffinitiua,
& ſic ſentit ꝙ arg. hic a ꝯrio ſenſu nõ ꝓcedit. Reddit rõnẽ
diuerſitatis: qa app. ab interlocutoria eſt nouus articulus:
ſed app.a diffinitiua tm̃ replicat id, qđ geſtũ eſt . Sed certe
hoc dictũ Io An.vř ꝯ d.c.dilectus.ubi fuit facta cõt.in appel
latione a diffinitiua.Itẽ rõ ſua nõ ꝓcedit:qa licet appel.ab
interlocutoria ſit nouus artic.tñ cẽſeṫ quoddã incidẽs, uel
emergens. †Sed in exceptione nõ fit cõteſtatio litis , ut in
5 c.prudẽtiã.§.ubi no.de offi.dele.ſed in appe.a diffinitiua ñ
pure replicatur,quod actũ fuit quia in prima inſtantia pe-
tebaṫ res,uel quod perſona cõdẽnareṫ: ſed in cã appellatio
nis diſputatur de ualiditate ſententię.1. de his , quę noui
ter pñt addi,vt in. c. cũ Ioãnes , de fide inſtru. merito data
ꝑſentia utriuſq; partis dẽt libellus offerri,& lis conteſtari.

ſed ubi altera pars contumaciter eſt abſens, poteſt procedi
ſine lit.cõte.hic, quia largo modo cõteſtatio prius facta pt
referri ad articulũ,de quo nunc agitur.Et per hoc habes,nũ
quid in appellatione interpoſita ab interlocutoria,uel dif-
6 finitiua ſit neceſſe libellũ offerre,& litẽ cõteſtari. †Cui aũt
incũbit onus probãdi in appellationis cã,uide ꝑ Io. An.in
c.in pñtia,de renũ.clarius ꝑ Bar.in.l.hi qui ad ciuilia, C.e.
ubi diſtinguit, ꝙ aut altera tm̃ pars proſequiṫ alia parte cõ
tumace:aut utraq, pars eſt pręſens.Primo caſu ille,q proſe
quitur,hẽt probare iuſtitiã,uel iniuſtitiã ſñię,ꝑ. l.amplio-
rẽ,C.e.ti.&. in auṫ.de his,qui ingre.ad app.§.illud quoq; di
cit tñ;ꝙ ꝓbat actor reo abſoluto aliquid fuiſſe probatũ,ꝑꝑ
qđ debuit iudex cõdẽnare,& nõ abſoluere. reus uero cõdẽ
natus ꝓbat iniuſtitiã ſñię ex actis,ut in c.cũ ad ſedẽ,de rę-
ſti.ſpo.no.Io.An.in loco ꝑal.poterit ẽt fieri ꝓbatio de no-
uo iuxta no.in.c.cũ Ioãnes,de fide inſtr.Si vero utraq; pars
eſt pñs,tũc,qđã eſt probatio,q fit ꝑ modũ negationis;ut qa
dicit reꝰ ſe nõ fuiſſe citatũ , uel ſñiam fuiſſe latã ſine cauſę
cognitione,ut quia nõ fuit ſtatutus terminus ad ꝓbãdũ , et
tũc is,q appellat,hẽt ꝓbare,& ꝓbaṫ indirectè per inſpectio
nẽ actorũ.iudex.n.inſpiciet acta.ut.l.is apud quẽ,C.đ edẽ.
Aut q̃riṫ de ꝓbõne,q fit directe per teſtes,uel inſtřa, & tũc
probabit ille,q hẽbat ꝓbare ĩ prima cã. nã ꝑ appellationẽ
oĩa remanent in priori ſtatu,ut in.d.l.hi q ad ciuilia, & ſic
limita dicta Io. An.in.d.c.in pñtia, & ꝓbaṫ mõ ꝑdicto aut
inducẽdo probões de nouo,aut ꝓducẽdo acta primę cãę
ſi putat ꝑ illam ſufficiẽter probatũ.In eadẽ gl.ibi.*illa regula
locum habet cum ambo ſunt præſentes,&c.* Idem not. in.c. ꝓut
7 de dolo & cõtu.& in.c.decernimꝰ.3.q.9.Dic melius, ꝙ†aut
actor recipit oẽs dilationes lĩmas,& nihil ꝓbauit,tunc ha
bet locũ illa regula actore nõ probãte,qa vř defeciſſe in ꝓ
bationibus.Aut nõ habuit oẽs dilationes:qa fecit ſe a prin
cipio cõtumacẽ; & tũc nõ hẽt locũ illa regu.qa nõ dř defe-
ciſſe,ſed ꝓbare noluiſſe,ita no.Bar.in.l.ꝓperandũ.§.& ſi q-
8 dẽ,C.de iudi.dico plenius.in d.c.prout. †In gl.fi. tene hãc
vlt.opi.q magis eſt cõis. Nã,ex quo iudex ꝓcedit ꝯ abſentẽ,
ſupplet defectũ illiꝰ,iura illiꝰ inq̃rẽdo,ut in.c.2.de arbi.li.6
Iõ,ſi reperit ſñiam iniuſtã, dẽt eã infirmare,& uide text. &
Bar.in.l.ampliorẽ,C.eo.ti.& in.l.properãdũ.§.ſinaũt reus,
C.de iudi.& poſuit Bar.regulã ĩ.d.l. ampliorẽ, ꝙ nedũ ĩ cã
appľonis,ſed ubicũq; iudex ꝓcedit ꝯ abſentẽ, ſupplet pro
illo ex offõ. Itẽ ẽt latius firmauit in.l.4. §. hoc aũt iudiciũ,
ff.đ dã.infec.ſed tu.uide id,qđ dixi ĩ.c.bonæ,de poſtu.ꝑla.
ſ.reſpũ cõdẽnatiõis expenſarũ. reſpũ abſentis dic,ut plene
no.in.c.calũniã.ĩ.de pęnis.& iõ nõ eſt multũ tutũ appella-
to ꝓſeq appľonem appellatore ñ ꝓſequẽte,ne retractetur
ſñia ſua, q trãſiſſet in rem iudicatã ꝑ deſertionem appella-
9 tionis.†Vltimo extra gl.q̃ro,an in cã nullitatis [c] ſñię ſit lis
c cõteſtanda?d.Ant.in recollectis notatis ꝑ Bar.in.l. cũ q̃re-
baṫ,ff.de re iudi.Spec.in ti.de li.cõt.§.qñ aũt,uer. qđ de cã,
ꝑ.d.de Ro.dec.334.cõcludit in effectu ꝑ tria mẽbra.Aut.n.
deduciṫ nullitas per uiã exceptionis : & non eſt neceſſaria
conteſtatio , imo ſufficit , ꝙ ſummarie procedatur, facit.l.
3.§.ibidem,ff.ad exhi.ego allego,quod no.in.c. prudentiã
§.ſexta,de offic. deleg. Aut deducitur in cauſa appellatio-
nis,quod fieri poteſt, ut.l. Carmelia, ff. de iure pat. & in-
fra.eo.capit.dilecto, & diſtinguendũ eſt prout diſtinguitur
in cauſa appellationis. Aut deducitur principaliter ꝑ uiam
10 actionis ſeu iudicis officium implorando : †Et tunc,ſi nul-
litas eſt notoria , non exigitur conteſtatio, ar.in.c.qm̃,de
fil.presbyte . Aut non eſt notoria, & tunc exigitur conte-
ſtatio per not.de offi.iudi.cap.2.& c.ſuſcitata, de in integ.
reſt.& per Ioan.And.in.c.fi.de app.& per gl.in clem cùm a
repulſione, eod. titu. habet enim illa conteſtatio litis uim
diffinitiuæ.ſed ipſe .domni.Anto. hoc limitat, qñ petitur
parte pręſente.abſente autem parte dicit ſe credere conte-
ſtationem non exigi,ex quo nihil petitur a parte, ſed a iudi
ce.ꝑ.c.qm̃.§.ſunt & alii, ut lit.nõ cõte.& auth. ſi oẽs, C.ſi
minor

minor ab hære. ſe abſti.ſed ego ſequor primum dictum in-
diſtinctè:qa ex quo præiudicium concernit certam perſo-
1 nam,eſt fienda conteſtatio.† Sicut obſeruatur in petitione
reſtitutionis in integrum,quę explicaṫ ex iudicis officio,ut
leg.& no.ĩ d.c.2.de of.iudi.ſecꝰ,ſi officiũ iudicis nõ implo-
raretur contra certam perſonam.quo caſu procedit. d. au-
then.ſi oẽs,& facit quod ipſemet.do. Anto. notauit in cap.
tuæ,ut lit.non conteſta.ubi uide . Et ex prędictis potes in-
ſtrui,an in hac cauſa nullitatis requiratur libellus ; de quo
uide per Spe.in titu.de libe.concep. §. nunc dicendum , in
fi.uer.quid ſi ſententia,& conclude,quòd ubi non eſt neceſ-
a ſaria litis conteſt.non requiritur libellus: [a] dicit tamen d.
Ant.hic,quòd ubi petitur nullitas coram eodem iudice , q
tulit ſententiàm,non exigitur ſententia,nec litis conteſta.
licet agatur directè ſuper nullitate;& dicit hoc tenere Spe.
in titu.de ſenten.prola.§.iuxta,uer.quid ergo ſi appellans:
ſed certè iudicio meo hoc non dicit Spe. ſed ſolum uoluit,
ꝙ ſi ſententia eſt nulla , poteſt ordinarius abſque alia con-
teſtatione , & libello aliam ſententiam: ferre; & hoc ideo,
qa uitium nullitatis ſolum concernebat ſñiam,ſecus dic,qñ
principaliter uult decernere ſententiã nullam : quia in iſta
cauſa non proceſſit tela iudicii:ideo &c.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ante ſententiam debet exprimere cauſam rationabilem,& eandem probare,etiam ſi ſit notoria.*
Notoria licet excuſent ab onere probandi , tamen non releuant ab onere proponendi .
2 *In appellatione a diffinitiua non requiritur expreſſio cauſæ, & ſi fuit non expreſſa,poteſt alia probari ; ſecus in utroque caſu in appellatione ante diffinitiuam .*
3 *De iure canonico ſemper poteſt appellari , ſecus de iure ciuili .*
4 *Iuriſdictio delegata poteſt præueniri per ordinarium antè, quàm literæ delegationis præſententur.*
5 *Cauſa,quare appellatur ab interlocutoria,eſt proponenda coram iudice,a quo, ſed iuſtificanda coram iudice,ad quem,ut colligitur.infra,nu.6. 8.*
6 *Appellans friuolè condemnatur in expenſis per iudicem ad quem.*
Iudex impetratus per reſcriptum ſubreptitium cognoſcet ſuper ualiditate reſcripti,quòd ſi inuenerit ſubreptitium,condẽnabit impetrãtem in expenſis .
7 *Sententia, qua condemnauit iudex aliquem friuolè appellantem mãdatur executioni a iudice,a quo.*
Iudex,ad quem,ſuccedit in loco iudicis,a quo,iuſtificata cauſa appellationis, & procedet ſuper cauſa principali.ſicut fuiſſet proceſſurus iudex,a quo.
9 *Cauſæ maiores , de quibus uide remiſſiuè, ſunt deferendæ ad deciſionem ſedis apoſtolicæ.nu.27.*
In cauſis maiorib.ualet appellatio ad papã interpoſita ſine expreſſione cauſæ.
10 *Præſcriptio an & quando interrumpatur per litis conteſtationem.*
11 *In mala fide non conſtituitur præſcribens per interpellationem extraiudicialẽ, uel per actum in iudicio nullo geſtum.*
12 *Partes poſſunt prorogare iuriſdictionem alicuius iudicis ex ſola litis conteſtatione,& ſic ex tacito conſenſu,nec requiritur expreſſus .*
13 *Clauſula,appellatione remota,operatur hodie,ſicut olim, nec contra eam reperitur aliquid innouatum.*
14 *Clauſula,appellatione remota,quos effectus operetur ?*
15 *Literæ ſecundæ nunquam reuocant primas,niſi in ſecundis fiat expreſſa mentio de omni notabili clauſula poſita in primis literis.*
16 *Caſus,in quo appellatio a iure recipitur.*
17 *Attentata poſt appellationem reuocantur per remedium attentati , niſi cauſa eſſet commiſſa ap.remota.*
18 *Nuncius ſi fuerit miſſus ad ſuperiorem,an operetur aliquos effectus ?*
19 *Accedens ad papam an ſit tutus,quòd interim cauſa nõ moueatur in partibus contra eum ?*
Miſſio ex primo decreto poteſt fieri contra abſentem etiam cauſa reipublicæ , ſi non ſit qui eum defendat.
20 *Reſcriptum delegatorium eſt ſubreptitium,ſi in eo non fit mentio , quòd cauſa erat cœpta coram ordinario etiam per ſolam citationem .*
21 *Delegata iuriſdictio poteſt præueniri per ordinarium ante præſentationem literarum .*
22 *In reſcriptis ad lites an attendatur tempus datæ,an tempus præſentationis?*
In pluribus ordinarijs locus eſt præuentioni , quæ inducitur per ſolam citationem.
23 *Reſcripta principis ſunt perpetua,& nõ tolluntur niſi per aliud reſcriptum .*
24 *Idoneus non dicitur ille,qui aliqua exceptione ſubmoueri poteſt.*
25 *Conſtitutio generalis non extenditur ad ea,quibus ſpecialiter per alias leges eſt prouiſum.13.*
26 *Clauſula,non obſtante,an deroget alicui conſtitutioni ſpeciali ?*
27 *Iudex,a quo,non deferens appellationi,uel deferens appellationi friuolæ,uenit puniendus.*
28 *Conſilium peritorum an teneatur iudex perquirere in decidendis cauſis ?*
Iudex poteſt leges interpretari quo ad cauſas per eum decidendas ?
29 *Iudex poteſt iudicare contra communem opinionem ſi uiderit illam notoriè falſam,uel poſſe conuinci pluribus rationibus.*
30 *Iudex,a quo,debet deferre appellationi, quando dubitat,an cauſa appellandi ſit legitima,uel non .*
31 *Appellatio ad quemcunque ſuperiorem debet portari in ſcriptis.*
32 *Iudex põt allegari ſuſpectus , quamuis ſuſpitio prouenerit culpa illius,qui allegat ipſum ſuſpectum .*
Iudex,a quo,non poteſt allegari ſuſpectus per appellantẽ,niſi poſſet probare iudicẽ fuiſſe ſibi comminatum.
Metus excuſat aliquem,licet prouenerit culpa ſua.
33 *Temerè appellans condemnatur in expenſis.*
Pœnæ iuris ciuilis an habeant locum de iure canonico, quod in ſimili caſu ſtatuit alias pœnas?
34 *Iudex,cui eſt commiſſa cauſa appellationis in uno articulo,illo finito poteſt cognoſcere de cauſa principali,limita ut hic per apoſtil.*
35 *Iudex,ad quẽ,põt de conſenſu partium, uel ſolius appellati cognoſcere prius de negotio principali, quam de articulo,ſuper quo fuit appellatum.*
36 *Per rationem naturalem ſolam poſſunt iura limitari,& etiam regulæ.*
37 *Duæ ſunt cauſæ,quæ ad ſe.apoſt.ſunt referendæ .*
38 *Cauſa appellationis ab interlocutoria debet exprimi in ſpecie,& non ſufficit in genere.*
An ſufficiat in app.ab interlocutoria exprimere unam cauſam in ſpecie,& alias in genere, uide remiſſiuè.
An teneat appellatio dicendo ſimpliciter , appello, & non dixit ad quem.

CAP. LIX.

b VT *debitus.* [b] Notabile, & famoſum cap.habens multa noua dicta utrunque ius limitantia . & hoc dicit in ſumma . Appellans ante ſententiam tenetur exprimere cauſam rationabilem coram ipſo iudice, a quo ; nec admittitur exceptio , quòd prius miſerat nuncium ad ſedem apoſtolicam , uel quòd literas impetrauerat , quæ nondum ſunt iudici pręſentate, hoc dicit ſimpliciter inherendo uerbis literæ . Nam hęc uerba uario modo intelliguntur, ut infrà , dicetur . Diuiditur principaliter in tres partes . In prima ponitur duplex conſtitutionis cauſa . In ſecunda conſtitutio , ibi : *ſtatuimus* . In tertia quędam proteſtatio , ibi: *ſaluis* . Caſus literalis . Quia frequenter malitioſe appellabatur , & in grauamen alterius partis & in derogationem iudicis , uoluit concilium, ut iudicibus honor debitus deferatur , & conſulatur litigatoribus ſuper laboribus , & expenſis . ſtatuit ergo papa , ut ſi quis coram idoneo iudice conuenerit aduerſarium ſuum , ille ad ſuperiorem , ante ſententiam non appellet abſque cauſa rationabili allegata coram iudice , a quo appellare intendit : ſed coram illo iuſtitiã ſuam proſequatur , non obſtante , ſi dixerit,quòd ad ſuperiorem pro cauſa nuntium deſtinauerit,aut literas impetrauerit ab eodẽ , quæ nondum fuerunt iudici delegato aſſignatæ. ſi uerò putauerit appellãdũ ex cauſa rationabili,corã eodem

a Sed tu de hoc.uide opi.glo. in c ſi q s in quacũq; , in uer.cõteſtationẽ , 2.q.6.& ꝑ Bart.in l.1.§.fi.circa prin. ff.de app.ubi concludit,ꝙ nõ eſt neceſſarius nouus libellus,& idẽ dicit Ang.in l eos.§.ſi-naũt,C.de app.dicit tñ ꝙ cõiter ad cautelã obſeruaṫ ꝯriũ. Qualiter autẽ formari debeat libellus ſuꝑ attẽtatis appľone pẽdẽte,uide d.An. poſt doc.in c.cõſuluit, el.2.in 2.co.ſ.e.titu.& omnino , qđ ibi notaui .
b Hãc decre.ſolẽniter cõmẽtati ſunt Pau.de Lea.& do. Fhi.de Pe. & adde ꝙ hæc dictio , ut poniṫ hic cauſatiuè, licet eius propria ſignificatio accipiaṫ modaľr, ut eſt gl.ord. in c. uerũ,de cõdi.ap. ĩ gl.2.in fi.đ qua dictione uide in l.cũ tale.§.Titius,ff.de cõdi.& demõ.& ꝑ Bar.in l.q abſenti §.1.ff.de acq.poſ. hæc dictio, ꝓtali qñ poniṫ cãtiuè, đ cuius ſignificatione uide Bar.ĩ uerbo.ꝓut, in ex uag ad reprimen.
ANT. FRAN.
De hac dictiõe,ut & ꝓut,uide Spe. ĩ ti.de diſpu.& alle. in §.fi.in uer.nunquid iudex , & an ſit dictio modalis ultra dicta Bar.in l.1.in 7.colũ.ff.de cõdi.& demõ.uiđ ẽt Bar.ĩ l.q b.diebus,ĩ §.Termiliꝰ. eo.tĩ.& Bal. ĩ auṫ. cui relictũ, in ult. col.C.de ĩ dic.ui. tol.& uide ẽt Bal. in rub.C. de his q̃ ſub mõ. & adde ꝙ qñq; poniṫ ꝓ ſicut & qñq; pro,ꝙ ut ꝑ Bar.in l.fi.in 1.colũ.ff.de eo , quod cer.loco,& uiđ d. Car.in cle.2.đ eta. & qualit.& uide q̃ habent in c. prout de do.& contu.

d SEB. SAPI. Iuncta gl. Illā gl. in d. cle. appellāti, exornat ampliā do & limitādo Feli. in c. cū ordinē, col. 7. uer. ad gl. in cle. appellāti.
b Quando appellatur à diffinitiua, nō eſt neceſſe exprimere cauſā. ad de, gl. fi. in c. cū cauſā. ꝭ. e. & excipe caſum ſing. ubi fertur diffinitiua ſuꝑ electione epi. uide tex. ī c. q̃uis, iuncta gl. in uer. ꝓbabili, de elect in 6. ubi eſt tex. ſin gu. iūcta gl. i uerſ. in ſcriptis, ꝙ à ſententia diffinitiua ſtatī eſt appellādū in ſcriptis, q̃ glo. alle. d. Ant. hic, in ulti. col. licet contrariū ꝓcedat regulariter, ut not. gl. in c. j. eo. tit. in 6. Aliū caſum, excipe, ubi appellatur à diffinitiua lata ſuꝑ notorio crimine per cōfeſſionē: qm̄ tunc cauſa eſt exprimenda. uide gl. fin. in c. Romana, §. ſi aūt, uer. mādet. ꝭ. e. tit. ī 6. quā gl. alle. & cōmendat Ang. in l. 2. circa prin. C. quo. ap. nō reci. faciūt no. ī c. cū ſpāli. §. porrò. ꝭ. e. tertiꝰ caſus eſt, qñ cā eſt commiſſa appellatiōe remota: qm̄ tunc poterit appellari, dummodo exprimatur cā appellationis, vt dicit hic d. An. in 9. effectu clauſulæ. app. remota. & Petr. de Anch. in d. c. Romana, in 5. col. in duobus locis illiꝰ col. đ appel. Quartus caſus, in quo ī appellatiōe à diffinitiua exprimenda cā eſt, qñ tertiꝰ cōparens ꝓ ſuo intereſſe appellat à diffinitiua ſententia; ita dicit not. Bart. in l. à ſnia, ꝑ illū tex. ff. e. & idē Inn. in c. cū ſuꝑ, đ re iudi. vbi bo. tex. Et utrū in appellatiōe ab interlocutoria habēte uim diffinitiuæ ſit exprimēda cā, uide ꝑ do. Anto. & iſtū in c. ꝑuenit, ꝭ. e. & ꝑ Bal. in l. minoribus, C. de his q. ut indig. & ibi o no uide, q̃ latè de iſta cā in appellatione exprimēda ſcribit idē Bal. in c. fi. de ope. no. nū. Itē adde, ꝙ qñ appellatur ab executiōe ſentētię, dēt exprimi & ſpecificari cā in ap. ſm̄ Bal. in l. ab executione, in 2. col. C. quorū appel. nō re. Itē adde omnino, qđ dicit do. Ant. in c. qđ ad cōſultationē, in 2. col. de re iudi. itē adde, ꝙ ēt in ꝑcepto iudicis, qđ facit ex̄ iudiciū in ſpectantibus ad officiū ſuū, eſt neceſſe exprimere cauſā; ita firmat do. Ant. in c. ad aures, de tēp. or. itē ex doctrina Bar. in d. l. à ſentētia, in prin. & ex dictis do. Ant. & doc. in d. c. qđ ad conſultationē, in 7. col. de re iud. inferebat do. Fran. de Are. in uoce legēs ſingularē doctrinā & cōcluſionē, ꝙ ubicunq; permittitur appellatio exorbitās & contra regulas iuris cōis, ibi debet exprimi cauſa in appellatiōe à diffinitiua. Itē adde, ꝙ qñ appellat ab īterlocutoria, nō ſufficit appellare una die, & exprimere cauſam alia die; ſed debēt oia fieri uno cōtextu; ita determiat Bal. in l. 2. circa finē, C. de epiſcopa. audiē. & ad hoc alle. Inno. & Io. An. c. ut circa, de ele. in 6. itē adde, & ſi appel. ab interlocutoria copulatiuè exprimit duas cās in appellatione, quarū quælibet ꝑ ſe ſufficit appellāti ad uictoriā cauſę, ſufficit alteram probare. Ad hoc eſt tex. elegantiſſimus in c. ſignificāte. ꝭ. eod. pro quo bene facit, qđ tradit in c. 3. de reſc. Et quare in appellatione ab interlocutoria eſt exprimēda cauſa, in appella. à diffini. nō uide per do. Ant. in c. ex ꝑte Adæ, in j. co. đ teſtr. itē adde ꝙ ualet priuilegiū, ut poſſit liberè appellaꝛ ab interlocuto. ſine cauſa & ſine ſcriptis; ita notan. dicit domi. Anto. in c. j. in prin. 3. col. de reſcrip.

SEBA. SAPI. Quòd iudex. Vide latè per dom. And. Sicu. in cōſi. l. inci. illud afferā in medio, colū. 4. in 1. uolu.

iudice illā exponat, talē uʒ, q̃ ſi foret pro
bata legitīa reputareꝛ; poſtmodū ſuꝑior
de applłone cognoſcat; & ſi cōſtiterit mi
nꝰ rōnabilr appellatū, eū remittat ad illū
iudicē, a quo appellauit, & in expēſis al-
teri ꝑti cōdēnet eūdē: ſi uerò applło legi
6 tima fuerit, ī cā ꝓcedat, ſaluis cōſtitōnib.
c de maiorib. cauſis ad ſedē apoſt. deferen
dis. Ber. No. ex princ. ꝙ honor debitꝰ eſt
iudicib. deferēdꝰ. Ex quo infert, ꝙ iudicaꝛ
ē honor. Ad idē tex. notabilis ī l. cui mu
neris, de mu. & hono. ubi dr̄, ꝙ ſi alicui cō
cediꝛ muneris publici uacatio. nō uꝛ con
ceſſum, ne fiat magiſtratꝰ: qa ꝑtinet potiꝰ
ad honorē, q̃ ad munera publica. Alibi
7 dr̄, ꝙ ē onus, ut in c. paſto. ī prin. ꝭ. de of.
dele. ibi. *exonerare*. ſed uide gl. ī c. ſi ↄ unū,
de of. dele. li. 6. q̃ dicit, ꝙ eſt honor & vnꝰ
facit l. munerū. §. iudicādi. ff. đ mu. & ho.
credo, ꝙ ī qualibet dignitate principalr
uerſeꝛ onus, & ad explēdū onus & munus
publicū deferꝛ dignitas, ut ī d. §. iudicādi,
& ī c. q epopatū. 7. q. 1. ſed rōne eorū, q̃ mi
8 niſtrat, debeꝛ ſibi honor. Et ita intelligo
iſtū tex. & alia iura, q̃ uidēꝛ innuere ho-
norē eē hr̄e ꝑlaturā, uel offm̄ iudicandi;
& uiđ Arch. q hoc ſentit in d. c. q epatū.
Not. ſecūdò ſuꝑiorē debere cōſulere par
tib. ex officio ſuꝑ laborib. & expēſis uitā-
dis. † Tertiò no. unā rłam notabilē & no
9 uā in mā applłonis, ut nō ualeat applło
interpoſita añ ſnīam, niſi expreſſa cā rō-
nabili, q̃ ſi eſſet ꝓbata, deberet legitima
reputari. hoc ꝓcedit, etiā ſi cā eſſet noto
ria: qa licet notorietas excuſet, ſeu rele-
uet ab onere ꝓbādi: nō tñ releuat ab one
re ꝓponēdi, ut eſt hodie pulcher text. in
a cle. appellāti, iūcta gl.[a] ꝭ. e. † Ex hoc colli
2 ge unā diuerſitatē in applłone interpo-
nēda ab interlocutoria & diffinitiua. nā
in applłone interponēda a diffinitiua ñ
eſt neceſſe exprimere cām[b] rōnabilē, ut
b in l. ſcio, ff. e. ti. & ſi exprimit unā cām, ꝑt
poſtea proſequi aliā, ut ibi ꝓbateꝛ. ſecus
in ap. interponēda añ ſnām. nā neceſſe ē
exprimere cām, nec pōt poſtea ꝓſeq aliā
tūc nō expreſſam, ut in d. cle. appellanti.
3 † Quartò no. unā aliā regulā de iure ca-
nonico, ꝙ añ ſnīam ſemꝑ ꝑt appellari cā
rōnabili expoſcēte: ſecus de iure ciuili,
ut in c. ſuꝑ eo. ꝭ. e. & ibi dixi. † No. ulteriꝰ
4 ſm̄ cōmunē intellectū, ꝙ iuriſdictio de-
legata pōt pręueniri ꝑ ordinariū, dūmō
literę delegatorię nōdum ſit ꝑñtatæ; ex
quo hēs, ꝙ citatus corā ordinario nō ꝑt
dicere, ꝙ ꝑꝑ cōmiſit cām illā alteri impu
teꝛ. n. ſibi, ſi prius literas ñ ꝑñtauit; & hoc
ꝓcedit ſm̄ doct. ēt ſi fuerit impeditus in
ꝑñtādo: qa litera iſta loquiꝛ indiſtinctè,
& potuit emanare in fauorē ordinarię iu
riſdictionis, niſi fuerit impeditus per ad-
uerſariū, q poſtmodū ipſum ꝑuenit corā
ordinario ſm̄ Vin. quē ſequunꝛ cōmuni-
doc. † Vlterius no. ꝙ cā app. dēt exprimi
corā iudice, a quo, & ſic appellatio eſt in
terponēda corā ipſo iudice. Quid aūt ſi ñ
ꝑt ipſius ꝑñtia haberi; doc. dñt appellan-
dū corā idoneis ꝑſonis, ar. c. fi. ꝭ. e. Sđ tu
dic melius & pleniꝰ, ut dixi ī c. ſuggeſtū, ꝭ.
eo. † Itē not. ꝙ iudex,[c] ad quē, hēt ꝑtātē
ↄdēnādi appellātē irrōnabiliter in expē-
ſis. licet ergo appel. minꝰ legitima ñ defe
rat iudici iuriſdictionē ſuꝑ principali: de
fert tñ ſuꝑ ipſo incidēti, ut ꝓnunciet ſuꝑ
articulo applłonis, & cōdēnet ī expēſis,
ſicut in ſiſi iudex impetratus ꝑ ſubreptio
nē ꝓnūciat ſuꝑ ualiditate reſcripti, & cō
dēnat īpetrātē in expēſis; & eſt bo. text. ī
cle. 1. de reſcri. † Quis aūt habebit exequi
iſtā ſnīam condēnationis expēſarū, dicit
Spe. ꝙ iudex, à quo, cum ad eū fiat remiſ
ſio, ut no. ī tit. đ ſen. exc. §. 2. uer. qd ergo.
Et ſi iudex appel. omiſit hāc ↄdēnationē
expēſarū, iudex à quo, reſeruabit eā ī fine
litis, & iſtū ſuccūbētē cōdēnabit ī oībus
expēſis, ut no. Spe. ī ti. đ expē. §. nūc uidē
dū, uer. ſed qd ſi iudex. † No. ꝙ iuſtificata
applłone ab īterlocutoria iudex, ad quē,
ſuccedit loco iudicis, à quo, & ꝓcedit in
cā principali, ſicut fuiſſet ꝓceſſurꝰ iudex,
à quo; & iuſtificaꝛ applło, ſi ꝓbaꝛ ueritas
exceptiōs ꝓbabilis corā iudice, a quo, ꝓ-
poſita, vt ī c. īterpoſita, ꝭ. eo. ubi plenè di-
ceꝛ de hoc. † Vltiò no. ī uer. *ſaluis*, ꝙ ī ma
iorībꝰ cauſis ñ ↄpelliꝛ qs litigare corā iu
dice īferiori: qa illæ ex nā ipſarū ſūt defe
rēdę ad ſedē apo. & q̃ dicāꝛ maiores cau
ſę, uide qđ leg. & not. ī c. maiores. ꝭ. de ba
ptiſ. & hoc notabile colligiꝛ ſm̄ unū ītel-
lectā referēdo uer. *ſaluis*, ad id, qđ fuerat
dictū ī prīcipio, ut corā iudice īteriori ꝓ
ſequaꝛ qs cām uſq; ad finē. Sed ſm̄ alium
ītellectū, ſm̄ quē ille uer. *ſaluis*, referꝛ ad
id qđ. ꝭ. fuit dictū, ut abſq; cā rōnabili ex
ꝑſſa ñ ↄpellaꝛ &c. No. ꝙ ī cauſis maioribꝰ
ualet applło ad papā, lʒ nō exprimaꝛ cā:
nā ipa maioritas cāæ ē cā ſufficiēs ad ip
ſā deferēdā ad ſuꝑiorē; & uterq; ītellectꝰ
10 eſt bonꝰ ī ſe: ſed primus melior. † In gl. 2.
in fi. Idē no. gl. ī d. l. ſi ꝑr̄, & ī c. ex tuarū, đ
purg. ca. in c. illud, de ꝑſcrip. ut. ſ. interru-
ptio ꝑſcriptiōis ñ inducaꝛ ꝑ ↄteſtationē c
litis corā nō ſuo iudice habitā; & cū hac
opi. trāſit Io. An. ſed do. Ant. diſtiguit, ꝙ
aut ē talis ꝑſcriptio, q̃ ſolū īterrūpiꝛ ꝑ li.
ↄteſt. & ñ ꝑ actū citeriorē, tūc ꝓcedit cō
cluſio gl. Aut eſt talis ꝑſcriptio, q̃ īterrū-
piꝛ ꝑ aduētū malæ fidei: & tūc aut ex tali
actu cōſtituiꝛ in mala fide; & interrūpiꝛ ꝑ
ſcriptio; aliàs ſecus: qa hic conſideraꝛ po
11 tius factū, q̃ iuris effectus. † Aduerte hic
opi. do. Ant. poſſe procedere, ubi uerè ſu-
peruenīſſet mala fides: ſed per actum con
teſtantis præſumitur mala fides, quæ qui
dem pręſumptio ſurgit ex actu iudiciali:
ſed cū hic nō tenuerit huiuſmodi actus,
cellat

ceſſat iuris ꝑſumptio: qa ceſſāte cā ceſſat effectꝰ, vt ī. c. ꝓxi.
ñ em̄ dēt plus operari actus geſtus corā iudice nō ſuo, cuiꝰ
iuriſdō ꝓrogari nō ꝑt, q̃ actus ex̄iudicialis, iuxta plene no.
in. c. at ſi clerici, de iudi. Sed denūciatio ex̄iudicialis nō ↄſti
tuit quē in mala fide, vt in. l. ſi fundū, C. đ rei vē. & ꝑ archi.
16. q. 3. c. dilecto. §. ꝑt, & no. in. c. ſi diligēti, đ ꝑſcri ergo nec
ꝑ iſtū actū in iudicio nullo geſtum. Et ad mām ꝑſcript. in
a terrūpēdę ꝑ ↄteſtationē, vel citationē dic, ut pleniꝰ[a] no. ī.
c. illud, de ꝑſcri. & ꝑ Bar. ī. l. nāliter, ff. de uſuc. vel dic ſaluā
do opi. d. Ant. ꝙ aut tale qd expreſſit corā iudice incōpetē
ti, qđ informare debuit cōſciētiā aduerſarii & tunc induciꝛ
īterruptio ñ artificio iuris, uel uirtute ↄteſtatiōis, cū ſit nul
la, ſed ꝑ ſuꝑueniētiā malęfidei, q̃ ↄſiſtit ī facto, arg. l. qđ te, ī
fi. ff. ſi cer. pe. & ī. c. inqſitiōi, đ ſen. excō. Nā & īformatio ex̄
iudicialis ſufficit ad malā fidē imprimēdam; ad hoc ꝙ not.
Bar. in ex̄uag. ad reprimē. in ver. ad nūciationē, ī fi. & ī. l. ac-
cuſaturꝰ, ff. de adult. & ꝑ dicta ſua ibi limita gl. iſtā in aliis:
ſecꝰ aūt, ſi tm̄ fieret petitio ex̄iudicialiter, vel coram iudice
ita & taliter, ꝙ veriſimiliter ñ habuiſſet cāre malā fidē; quo
caſu ꝓcedit illa opi. & hoc credo voluiſſe d. An. in eo, ꝙ di
xit interrūpi ꝑſcriptionē, ſi ex illo actu cōſtitueret ī mala fi
b de;[b] alias ſecꝰ. dēt. n. diſtingui, vt prædixi; & uide ad mām ꝙ
12 dixi ī. c. illud, đ ꝑſcrip. † Et intelligo, qñ litis cōteſtatio fuit
facta corā iudice nō ſuo ignorāter: vel qñ erat talis iudex,
cuiꝰ iuriſdō poterat ꝓrogari ꝑ cōſenſum partiū: alias cōte
ſtādo lite vidēꝛ partes ꝓrogare iuriſdōnē, & ualet ↄteſta-
tio: qa ſm̄ verā opi. ad ꝓrogādū iuriſdōnē ñ reqriꝛ expreſ
ſus cōſenſus partiū; ſed ſufficit tacitꝰ, vt no. ꝑ Inn. ī. c. ad pe
titionē. ꝭ. đ acc. & ꝑ Bar. in. l. 1. &. 2. ff. đ iud. & dixi plenè ī.
13 c. ſignificaſti, ꝭ. đ foro cōpe. vbi vide. † In gl. ī ver. *ante ſnīam*,
ibi: *de appel. poſt ſnīam nihil ſtatuit &c.* pōdera hoc dictū gl. ↄ-
cludit. n. hāc cōſtitutionē nihil đ nouo īducere reſpectu ap
plłonis interponēdæ a diffinitiua. hoc facit ↄ opi. ſuā ī ult.
q. huiꝰ gl. ī qua tractat, vtrū hodie remotio applłonis in iu
re, vel ī reſcripto poſita aliqd opereꝛ gl. reprobādo opi. Io.
And. ↄcludit, ꝙ ñ: qa ꝑ iſtā ↄſtitutionē ſemꝑ ꝑt appellari,
vbi qs grauaꝛ: ſđ ſi ñ grauaꝛ, ñ ꝑt appellari. hāc opi. glo. re-
nuerūt antiq adeò, vt curia (vt audio) ſequaꝛ hāc opi. glo.
vt no. Hoſt. in ſum. eo. §. qd ſit eiꝰ officiū. Sed ipſe Hoſt. Io.
An. & cōiter oēs moderniores ſequētes tenēt ↄ ſnīam, q̃ ꝓ
fecto vꝛ mihi veriſſima, ut ꝑ iſtā ↄſtitutionē nihil innoueꝛ
uirtute illiꝰ clauſulæ, applłone remota. Primò ꝑ rōnē huiꝰ
gl dū dicit, ꝙ nihil diſpoſuit hæc ↄſtitutio đ applłone īter
ponēda a diffinitiua. & tūc clariſſimū eſt, ꝙ ſm̄ iura antiq̃
hęc clauſula, applłone remota, operabiꝛ aliqd reſpectu ap
plłonis a diffinitiua, vt ꝓbaꝛ ī. c. paſtoralis. §. ꝑterea, đ offi.
deleg. Itē ſcđò cōfundiꝛ opi. gl. ꝑ aliā rōnē, q̃ ipſamet alle-
gat ī medio ſui, dū dicit, ꝙ lex noua ñ eſt referenda ad eas
ſpēs, ī qbꝰ ſpecialiter ꝓuiſū ē ꝑ iura antiqua, ut ī. l. ſanctio
legū, ff. đ pœnis. Sed ī caſu. c. paſtoralis, ꝭ. e. ꝓuiſum ē ſpecia
liter circa uirtutē illiꝰ clauſulę; ergo hæc ↄſtitutio noua lo
quēs gñaliter ñ faciēs mētionē đ illa clauſula ñ dēt referri
ad eas cās, ī qbꝰ ſpecificè remota eſt applło, ꝑſertim ut euī
teꝛ iuriū correctio. ob q̃ cām iura relaxāda nō ſunt, imò re
ſtringēda, neq; dēꝛ verba iuris capere illū largū intellectū,
quē als poſſēt habere, ſi induceret iuriū correctio. Pro hoc
bō. tex. ī. c. cū dilectꝰ, đ cōſue. & ī. c. 1. &. 2. de fil. ꝑſby. li. 6. &
ꝙ no. ī l. ñ ē nouū, & l. nā & poſteriores, ff. de legi. Nā prom
ꝑtū ē iura iurib. cōcordare, ut in. c. cū expediat, de ele. li. 6.
Itē & tertiò, ubi una cōſtitutio loqꝛ ī ſpē, alia ī genere, ſpēi
ꝑ genꝰ ñ derogaꝛ: ſed potiꝰ e ↄ, ſiue ſpēs ſequaꝛ, ſiue ꝑcedat,
ut legiꝛ & notaꝛ in. l. rła, generi, đ reg. iur. li. 6. Sed iſta con
ſtitutio loqꝛ in genere ñ faciēdo mētionē, qñ ſpecificè eſt
remota applło, &. c. paſtoralis, loqꝛ ſolū in ea ſpē, qñ eſt re
mota applło; ergo hoc. c. ñ dēt derogare illi: ſed potius e ↄ.
maxime qa abſq; derogatione iuriū antiquorū hoc. c. oꝑaꝛ
maximū effectū quo ad utrunq; ius, ut nūq̃ admittatur ap-
pellatio ante ſententiam, niſi expreſſa cā rationabili, ubi
alias poterat appellare abſq; expreſſio-
ne cauſę iuxta no. in. c. paſtoralis, preal-
lega. &. 2. q. 6. c. ad Romanā. Itē tenēdo
opinio. gl. multa iura de appellatiōis re
motione loquentia corrigerentur, ut ī.
c. ſecundò requiris. ꝭ. eod. &. c. 1. ꝭ. de re-
ſcrip. d. §. ꝑterea, &. c. inquiſitiōi. ꝭ. eo. cū
multis ſimilibus. Et multū urget ꝓ iſta
parte illud. c. inquiſitioni, cum emanauerit
poſt hanc conſtitutionē; vnde fruſtra
emanaſſet, ſi uirtus huiꝰ clauſulæ prorſus
fuiſſet ſublata ꝑ iſtud. c. Itē nō fuiſſet po
ſitū illud. c. in hac compilatione: qa reſe
catis ſuperfluis &c. ut diciꝛ in prooemio.
Conclude ergo qđ ſicut olim illa clauſu
la operabaꝛ, ita & hodie nō obſtāte ī ali
quo iſta cōſtitutiōe. multū facit pro hac
parte theorica Bar. ī extrauagā. ad repri
mendū, circa concordiam iuris ſpecialis
cū generali, cū ſemper vnū ius ſuppleaꝛ
per aliud, argum̄. eorum, quę not. in au-
thē. offeraꝛ, C. de lit. cōteſta. &. l. ſciēdū,
ff. qui ſatiſda. cog. Cōcludit. n. ꝙ authen.
offeraꝛ, generaliter loquens ſuꝑ ſatiſda
tione præſtāda limitaꝛ ꝑ dictam. l. ſcien
4 dū, licet gl. ibi dubitet. † Quos autē effe
ctus opereꝛ iſta remotio appellationis,
aliqd tetigi ī. c. paſtoralis, ꝑalleg. ubi re
miſi ad plenius notanda hic; ubi docto.
multos effectꝰ enumerāt. Et quia mā eſt
c quotidiana, ꝓſequar oēs effectꝰ.[c] Primꝰ
eſt, ut non admittaꝛ appellatio, niſi in ca
ſibus a iure approbatis; ꝙ declara, ut di-
xi in. d. c. paſtoralis. Secundus effectꝰ col
ligitur ex. c. ſuper quęſtionū. §. ſi uero, de
officio delega. Tertius effectꝰ eſt, ut ſecū
dę lr̄æ non reuocent priores etiam fa-
cientes mentionē de illis, niſi faciāt mē
tionē de clauſula, appellatiōe remota, in
prioribus poſita. Ad hoc ꝙ leg. & no. in.
c. ex cōqueſtione, ꝭ. de reſtitu. ſpoliato.
Not. hunc effectū. nam ex hoc poſſumus
arguere gñaliter, quod nunquā ſecundę
literæ reuocant priores, niſi faciāt ſpeci
ficā mentionem nō ſolum de lr̄is priori
bꝰ, ſed đ qualibet notabili clauſula appo
ſita in prioribꝰ, argumen. in ca. ſecūdo, đ
dolo & cōtuma. ī. c. poſtulaſti đ reſcript.
& in d. c. ex conqueſtione. Quartus effe-
ctus & notabilis eſt, vt iudex, a quo, ñ ob-
ſtante applłone poſſit ſuā ſnīam manda
re executiōi, niſi prius appellatio ex cer
ta ſciētia recipiaꝛ a principe, ut īn. d. §. ſi
uerò: alias ceſſante clauſula nō poteſt iu
dex ſuā ſnīam diffinitiuā executiōi man
dare poſt appellationem, vt in d. c. non
ſolū, e. ti. li. 6. Quintus effectꝰ, ꝙ ubi iu-
dex nō deferēs appellationi probabili ve
nit puniēdꝰ. 2. q. 6. c. decreto; dixi plenè ī
c. đ priore, ꝭ. e. virtute huiꝰ clauſulę iudex
non deferēs minimè punietur: qa nō pec
cat, q authoritate legis ſeu principis pec
15 cat. l. Gracchus, C. de adul. & 23. q. 4. c. q
peccat. † Sextus effectꝰ colligiꝛ ex. c. 1. de
reſcri. Septimus habetur in ca. 2. de mu.
petitio. Octauus colligiꝛ ex capitul. ſuꝑ
quæſtionum. §. porrò, de offic. delegat.
Illū tñ effectū non operaꝛ propriè clau-

a Et hic per do. Philip. de Peru. in. 6. col. faciētē in hac materia quatuor. concluſiones.

SEBA. SAPI.

b In mala fide. Vide Abb. in cō. 19. uer. ad huius caſus, circa fina. in. 2. uolu. ubi idem firmat.

c Not. plures effectꝰ clauſulæ, appel. remo. & alium effectum huius clauſulę uide ꝑ d. An. in c. 2. 1. col. de his q̃ ſin. a ma. par. capi. ubi dicit, ꝙ qñ in reſcripto ē appoſita clauſula, app. remota, appellatio ñ iuſtificatur per oblationē iuxta. c. interpoſita. ꝭ. e. aliū effectū uide ꝑ Bald. in. l. 2. poſt princ. C. de appel. qa ſi dicta clauſula apponitur ī iudicio poſſeſſorio, tunc operatur, ut nullatenꝰ appelleꝛ ēt, ubi alias appellareꝛ in aliquo caſu ſpāli. ampliat. n. naturā poſſeſſorii, & remouet obſtaculum, ut ſic aliquid opetur. aliū effectū opatur ſm̄ eundem Bal. in ti. de conſue. recti feud. in. §. qbuſdā, ꝙ ille, q ipetrauit cū dicta clauſula, ñ ꝑt inuito aduerſario renūciare dictę clauſulę, & uelle ꝙ poſſit appellari idē addđ đ hac clauſ. app. remo. uerbū no. Bal. ī. l. 1. ff. đ off. ꝑfe. ꝑt. & Bar. ī. l. oēs populi, ff. de iuſti. & iu. ul. q. i. 6. q. prin. & Alexā. de Imol. in addi. Bar. in. l. 1. in §. īterdictū, ff. q. b. appel. ñ licet, & d. Phi. de Peruſ. in c. paſtoralis, ꝭ. eo. ubi ponit. 5. & 7. effectꝰ quos operatur iſta clau. app. remo. de iure cāonico & poſtea qd de iure ciuili, & ui de Ang. in. l. ſi. C. đ ſen. & inter. om. iudi. in fine.

SEBA. SAPI.

d Effectus. Effectus. clauſulæ, appellatiōe remota, ēt pouit do. Vitalis de Gābanis in tracta. clauſularū, co. 15. uerſi. clauſula, appellatiōe remota.

ſula, appellatiõe remota; & dic plene ut
16 ibi no. † Non⁹ effect⁹,qđ vbi alias appel
latio operat̃ ſuſpenſionẽ iuriſdictionis
iudicis, a quo,uirtute hui⁹ clauſulę ꝑdit
applĩo iſtũ effectũ,vt in.d.§.ſi uerò.dicit
tñ hic d. An.ꝙ ſi appellans a diffinitiua
dicit ſe appellare: qa vult ꝓbare ñ ꝓba
tũ,ꝙ admittat̃ iſta applĩo,clauſula ñ ob
ſtãte:qa iſte caſus ẽ a iure approbatus vt a
in.c.cũ Ioãnes,đ fide inſtru.&.C. đ tẽp.
ap.l.ꝑ hãc;& ſic p̃t reduci ad terminos.c.
paſtoralis,s̃.e. Dubito,an hoc dictum ſit
verũ.nã ſm̃ hoc poſſet inferri,ꝙ ex quali
bet ꝓbabili cã poſſet appellari añ ſñiã:
qa iſtud. c. admittit q̃libet applĩonẽ ex
ꝓbabili cã añ ſñiã:qđ tñ ñ eſt uerũ,ut p̃
dixi:qa loq̃t,qñ ĩ cã ñ ẽ remota applĩo.
Idẽ dicerẽ ad.l.ꝑ hãc,& ad.c.cũ Ioãnes,
Nã parũ operaret̃ hæc clauſula reſpectu
diffinitiuæ:qa q̃ſq; appellans diceret , ſe
velle ꝓbare ñ ꝓbatũ;ꝙ vř eſſe ɔ̃ mẽtẽ di
17 cti.§.ſi verò q loq̃t indiſtinctè.† Decim⁹
effectus notabilis p̃t colligi ex his,q̃ dixi
poſt Hoſt.in.d.c.paſtoralis, qđ ubi alias
attentata poſt applĩonẽ a diffinitiua re
uocãt̃ añ oĩa ꝑ uiã attẽtati,.i. nullitatis,
ea q̃ attẽtabũt̃ pẽdẽte iſta clauſula ñ re-
uocabũt̃ ꝑ uiã attẽtati:qa tenuerunt me
ro iure, ex quo iuriſdõ ñ erat ſuſpenſa ꝑ
applĩonẽ: ſđ reuocabunt̃ ꝑ uiã q̃relæ ex
officio iudicis;de quo pleni⁹dixi ĩ.d.c pa
ſtoralis . Ex his habes plene mãm huius
18 clauſulę.† In gl.in uer.*ſi dicat* , ibi : *& ſic*
correcta ſunt illa iura.vult ergo gl.qđ iura
loquẽtia đ miſſiõe nũtii ſint hodie cor-
recta,& ĩ hoc multũ inſtant doct. maxĩe
Inn.ɔclude,ꝙ olim miſſio nũtii poterat
hr̃e tres.effect⁹.Prim⁹ ẽ in ſuſpẽdẽdo iu
riſdõnẽ iudicis, vt nõ inchoaret ꝓceſſũ
ɔ̃ eũ,q nũtiũ miſit ad prĩcipẽ,donec redi
ret nũti⁹ ĩformaturus iudicẽ đ uolũtate
prĩcipis ; & in hoc iſta iura antiqua ſunt
correcta ꝑ iſtũ tex.& in hoc caſu ꝓcedit
opin.gl.Secũd⁹ effect⁹ : qa miſſio nuntii
operabat̃ qñq; appellationẽ, ut ĩ ca.dile
ct⁹,s̃.e.ti.& hodie ille effect⁹ ñ ẽ correct⁹
ñ.n.intẽdit hoc c. tollere applĩonẽ legi
timã.Qñ aũt miſſio nũtii hẽt uim appel
latiõis,inſtat hic Inn.clare tetigi in.d.c.
19 dilecti,& dic ut ibi.† Terti⁹ effect⁹ colli-
git̃ ex.c.unico.ȷ̃.de cleri.peregr. nã acce
dens ad papã ex ꝓbabili cã eſt ſub ei⁹ ꝓ
tectiõe,ut ĩterĩ cã ñ moueat̃ in partib⁹ ɔ̃
eũ;& hoc ꝓcedit ſm̃ Inn.hic & bene, qñ
qs arripit iter in ꝓpria ꝑſona;ſec⁹ aũt,ſi
mittit nũtiũ. tũc cm̃ licet nũti⁹ ſit ſub ꝓ
tectione apoſtolica ñ tñ eũ trãſmittens.
Sed multum dubito de hoc gñali dicto
Inn. vtrũ accedẽs ad papã ſit ĩterim ſub
ꝓtectione ſua, ut ſilere dẽat oĩs ꝓceſſus
inchoat⁹ ɔ̃ eũ in partibus.rõnẽ dubitãdi
mihi p̃ſtat tex.no.in.l.ignorare,C.de re
ſti.mino.ubi patet, ꝙ ẽt ɔ̃ abſentẽ cã rei
publi.ꝓcedit̃ ſaltẽ ad miſſionẽ in poſſeſ
ſeſſionẽ ſi non eſt q defendat eũdẽ.ergo
fortius p̃t ꝓcedi ɔ̃ iſtum,q ex priuata cã
iuit ad principẽ ñ dimittẽdo ꝓcuratorẽ b
in partib⁹.uñ ſatis crederẽ;ꝙ iſte ꝓceſ-
ſus parũ pręiudicaturus non debebat ſilere rõnc huius arre
ptionis itineris ad principem;ſed alius proceſſus p̃iudicia-
lis dẽt ſilere,& fortius,ſi đ facto ſpoliaret̃,vt obtineat reſti
tutionẽ ɔditiõe illi⁹.c.unici; & poterit eſſe maxima differẽ
tia,utrũ intentet conditionẽ illi⁹.c.an interdictũ,vñ ui,ſi-
cut in ſiľi dixi in.c.bõę,s̃.eo.Et iſte terti⁹ effectus hodie nõ
20 eſt prorſus ſublat⁹:ſed diſtinguendũ eſt,ut.s̃.† In eadem gl.
ibi:*ſed iuriſdictio ordinaria iã cœpta &c.*no. bñ gl.iſtam:quia
eſt valde notabilis.Ex qua habes,ꝙ reſcriptũ a delegatoriũ
ñ faciens mẽtionẽ de cã prius cœpta corã ordinario ẽt per
ſolã citationẽ eſt ſubreptitiũ; & ꝓ hoc adduco bon.text.in
ſimili in.c.inter monaſteriũ,s̃.ti.ꝓx.ubi patet,ꝙ ſecũdę lrę
nõ ſolũ debent facere mẽtione de prioribus, ſed ẽt de pro-
ceſſu geſto corã priorib⁹ iudicibus.Idẽ & forti⁹ dicẽdũ eſt,
ꝙ facere debent mẽtionem de proceſſu inchoato corã or-
dinario,ar in.l.ubi cęptũ,ff.de iudi. nõ em̃ eſt uériſimile,ꝙ
21 princeps uelit in dubio illi legi pręiudicare.Et in fi.hęc gl.
concludit in effectu hoc.c.habere locũ tã in ordinario,q̃ in
delegato: uel ꝙ delegata iuriſdictio poſſit p̃ueniri ꝑ ordi-
nariũ ante p̃ſentationẽ literarũ. Itẽ ꝑ aliud reſcriptũ dele
22 gatoriũ ſecundo loco impetratũ.† Vnde cõcludit glo.ꝙ iu
ra antiqua diſponentia,ut in reſcriptis ad lites ſtetur datæ
ſint hodie correcta ꝑ iſtũ tex.& qđ lr̃æ primo p̃ſentatę p̃ua
lere debent:ſed gl.ȷ̃.in uerbo,*aſſignatæ* , hoc magis reſtrin-
git,ut non ſufficiant primò p̃ſentatæ,ſed illæ præualebũt,ſi
ſint primæ,uel ſecũdæ,ꝑ quas primò deuentum eſt ad cita-
tionem.& ad text.q fundat ſe ſuꝑ aſſignatione, gl.ſuppler,
maximè;& mouet̃ ad hoc dicendũ ꝑ id,ꝙ iura diſponũt in
plurib⁹ ordinariis;ita, qđ inter eos ſit loc⁹ p̃uẽtioni ꝑ cita
tionẽ dũtaxat.s̃.de foro cõpe.c.pe.& q̃uis opi. gl. fuerit cõ
munis tẽpore ſuo,& multũ inualuerit, ut audio,in Roma-
na curia:tñ inſpecta ueritate hæc opi.eſt euidẽter falſa.nã
ꝑ ſuppletionẽ ñ debem⁹inducere iuriũ correctionẽ,ſed po
tius euitare,ut in gl.c.cupiẽtes.§.ꝙ ſi ꝑ uiginti,đ elect.li.6.
nec ẽt ꝑ ſimilitudinẽ rõnis,ut no.Bar.in aut̃.quas actiões,
C.de ſacroſan.eccl. cũ ergo iura ſpecificè diſponãt ĩ iudici
bus delegatis,ut ſtem⁹ datę lr̃a rũ,ñ debem⁹ ꝑ idẽtitatẽ rõ-
nis,ſeu ꝑ ſimilitudinẽ ordinariorũ illa iura corrigere. Itẽ
uiđ rõnẽ apertiſſimã in oppoſitũ.nã in ordinariis iõ expe
ctat̃ p̃uẽtio ꝑ citationẽ qa ſunt pares ĩ iuriſdõne merito lo
c⁹ dẽt eẽ p̃uẽtiõi,vt in.c.pe.de reſcript.li.6. ſed in pluribus
delegatis diuerſo tꝑe impetratis ñ ẽ eadem rõ, qñ lr̃e ſunt
ſubreptitię:qa ſi p̃p̃ ſciuiſſet đ priorib⁹,ñ ɔceſſiſſet ſecũdas,
vt ĩ.c.ceterũ,đ reſcr.iõ cũ iura vtriuſq; partis ñ ſint paria,ñ
dẽt eẽ loc⁹ p̃uẽtiõi.Vide ſiľe ĩ reſcriptis impetratis ad bñfi
cia,ut ĩ.c.tibi q,đ reſcr.li.6.& faciũt aliæ rõnes,quas.ȷ̃.alle
gabo.Ex̃ gl.reperiũt̃ tres opi.nã Ho.& Vic. ĩtellexerũt hũc
tex.ĩ ordinario,& ñ ĩ delegato,ut cõuẽt⁹ corã ordinario ñ
poſſit excipere đ lr̃is pri⁹ impetratis:ſec⁹ aũt ĩ cõuẽtu corã
ſcđo delegato,ꝑ iura ãtiqua:aľs ſi dicerem⁹oppoſitũ,ſeque
ret̃ abſurdũ,ꝙ prim⁹ ĩpetrãs,q fortè ĩ nulla culpa đprehen
dit̃ priuaret̃ iure ſuo,& fruſtraret̃ laborib⁹ & expenſis ſine
cã ɔ̃.c.ſatis ꝑuerſũ.56.d1.& rľã,ſine culpa, đ reg. iu.li. 6.li
cet aliud dicat̃ ĩ ordinario fauore ordinarię iuriſdõnis; ꝓ
hoc adducũt fi.lrę in uer.*ſaluis*.Nulla.n.cã ẽ ita grauis , q̃ ñ
poſſet tractari corã delegato papę;ergo ille uer. nõ ꝓcedit
niſi ĩ ordinariis.Scđa opi.eorũ ẽ,ut intelligat̃ lr̃a ẽt in de-
legato,ſed dẽt reduci ad terminos iuris antiq.ſ.qñ primus
impetrãs dolo uel negligẽtia uti poſtpoſuit lr̃is ſuis intra
annũ.tũc.n.ñ p̃t excipere ɔ̃ ſm̃ ĩpetrãtẽ,vt ĩ.c.plerũq; & in.
c.ſi aũt ,đ reſcri.ſed certe hoc caſu quo ad hoc nihil noui in
ducit iſte tex.Tertiũ ĩtellectũ poſuit Gof. multũ põderãdo
verba lr̃e.dicit.n.hãc lr̃am ꝓcedere,qñ hñs priores lr̃as ex
cipit corã delegato,uľ ordĩario đ ſcđis lr̃is:quas tñ adhuc
ñ p̃ñtauit iudici đlegato,ſec⁹ ãt,ſi pri⁹p̃ñtaret,& poſtmodũ
iret ad excipiẽdũ.tũc.n.audiret̃ ſua exce.& ꝓ hoc ĩtelľu bñ
facit iſte tex.ĩ uer.*priuſq̃ fuerint delegato aſſignatæ:dicit* tñ ſe
eẽ ſolũ ĩ hac opi.Sđ d.An.hãc opi.multũ ãplectit̃,licet nihil

inducat de

SEBA. SAPI.
a Reſcriptum. uide Paul.de Caſt.in.l. fi.C.ut lit.pendẽ. & Iaſo.ĩ. l.2.col. 2.eo.ti.& Fel.ĩ.c. ſuper literis, col. 9. uer.ſexta reg.đ pendentia litis ſupra de reſcriptis.
b Et hunc intellectum ad iſtũ tex. credit uerisſimũ d.Bar. đ Bele.hic in addi.do.Anto. mouetur ex iſtis uerbis in tex.poſitis prius; q̃ &c. q̃ uidentur velle qđ poſt , quã fuerint p̃ſentatæ, poterit opponi contra ſecũdas, licet ſecundæ iã pri⁹fuiſſent p̃ſentatæ.Itẽ adde hoc quod no. do. Ant.ĩ.c.ſane,el.1. in fi.pe.col.đ off. dele. ubi dicit, ꝙ iſta. decre. ẽt hẽt locum in literis paribus in data. & hunc intellectũ ponit hic etiam do. Anto. in. 16. col.uerſ.ſi aũt oppoſuerit &c. quẽ dicit fuiſſet Gof. in hoc. c. & nota uerba ipſi⁹d.Ant. contra cano. qui quotidie allegantes iſtũ tex.dicũt, quod in reſcri.ad litẽ attendatur in diſtincte tempus præſentationis.

inducat de nouo.Io.An.ſimpľr recitat.Sed rñdẽdo ad opi.
Hoſ.inq̃tũ inducebat uer.*ſaluis*.uř ĩpugnare opi. Ho. dicit
n.ꝙ põderatio ſua ꝓcederet,ſi diceret̃ hoc c.loq̃ tm̃ ĩ dele-
gato;quaſi uelit dicere,ꝙ cũ loquat̃ ĩ ordinario & ĩ delega
to,p̃t ꝓcedere illa ꝓteſtatio in uer. *ſaluis.* reſpectu ordina-
rii,& ĩ recitãdo.opi.Gof.ultĩo loco uř trãſire cũ opi. ſua. &
ſm̃ hũc intellectũ Gof.poſſet ꝓcedere c.ad petitionẽ, de ac
cu.ꝙ lr̃æ fuerãt ibi pri⁹ p̃ñtatæ, q̃ ordinari⁹ ĩchoaſſet ꝓceſ-
ſum ɔ̃ ĩpetrãtẽ.uel dic ꝙ loq̃t ĩ cã criminali,q̃ principaľr cõ
mittit̃ ĩ fauorẽ publicũ.uñ taciturnitas ꝑtis ñ p̃t p̃iudicare
cõmiſſiõi pri⁹ factę ꝑ principẽ ĩ fauorẽ publicũ, ar.in c.ſtu-
duiſti,s̃.de of.dele.Itẽ eoipſo, ꝙ princeps ex certa ſcĩa com
mittit cãm certis iudicib.uř eã eripe a manib.ordinarii,ar
gu.c.ut nr̃m.s̃.e.& eorũ q̃ no.Inn.ĩ c.cũ.M.Ferrarieñ. de cõ- a
ſti.hæc opi.Gof.multũ placet mihi ĩ ordinario,ut ẽt ꝑ ordi
nariũ ñ poſſit p̃ueniri ĩpetrãs,ſi añ exceptionẽ ſuas lr̃as p̃ñ
tat iudici delegato,& reddit ſe paratũ rñdere corã eo. Mo
ueor,†qa reſcripta prĩcipis ſunt ꝑpetua,& nũq̃ tollunt̃ durã
te actiõe,niſi ꝑ aliud reſcriptũ,ut eſt tex.ĩ l.falſo , C. de di-
uer.re.ergo iſtud c. ĩq̃tũ tollit reſcriptũ ĩpetratũ ſcđò , dẽt
ĩtelligi ſtrictè,u; qñ ñ uult rñdere corã ordinario,nec ſuas
lr̃as p̃ñtare,& ꝑ iſtũ tex.lĩta illã.l.falſò:ſed reſpectu iudicis
delegati crederẽ,ꝙ iura antiqua ñ ſint immutata; moueor
multis rõnib.† Prĩo qa tex.in prin.loq̃t de cõuẽto corã iu
dice idoneo:ſed iudex ĩpetrat⁹ ꝑ ſcđas lr̃as ſubreptitias,nõ
p̃t dici idone⁹.nã ille ẽ idone⁹ , q nulla exceptiõe repelli p̃t
ut ẽ tex.iũcta gl.ĩ c. 1.de teſti.facit qđ no.ĩ c.1.de cõſang.&
affi.adduco tex.no.ĩ ſiľi ĩ l.ſi dari ſtipuler,ff.de uer.obl. ubi
dř,ꝙ id qđ exceptiõe repelli p̃t,hr̃ q̃ ſi ꝓ nullo.† Scđò mo-
ueor,qa cõſtitõ gñalis ñ dẽt referri ad illa negotia,qb.ſpã-
ľr.ꝑ alias leges ꝓuiſum ẽ,ut in l.ſanctio legũ, ff. de pœnis,
ſed multa iura ſpecificè ꝓuidẽt ſuꝑ ualiditate primi reſcri-
pti ɔ̃ ſm̃,ut ĩ d.c.cęterũ,cũ multis ſimilib.ergo ẽt ɔſtitõ gñã
liter loquẽs ñ dẽt extẽdi ad ſm̃ delegatũ ĩpetratũ ꝑ ſubre-
ptionẽ,maximè,cũ correctiõe tãtorũ iuriũ. † Pro hoc facit
optimũ dictũ Bar.ſ.in ex̃uag.ad reprimendũ, in uer.legib.
ubi plus dicit,ꝙ ſi in 2.l.gñaľr apponit̃ clauſula,nõ obſtãte
quacũq; lege,nihilomin⁹ ñ corrigit legẽ ſpãlẽ:ſed dẽt lĩta-
ri ſm̃ illã,& ꝓuidebit lex noua in ſpecieb.nõ ꝓuiſis,niſi di
ceret̃ in l.gñali nõ obſtãte quacũq; lege,q̃ in totũ uel ĩ ꝑtẽ
huic legi poſſit eſſe ɔ̃ria , qđ ſingľr notab is ꝑꝑ ſtatuta , &
ꝓprie in ſtatuto loq̃t ibi Bar.& adducit.d l.ſciẽdũ , cũ aut̃.
offerat̃.cũ ergo illud.c.nõ faciat ſpecifice mẽtionẽ de dele-
gato ꝑ lr̃as ſubreptitias:ſed loquat̃ gñaľr,ĩtelligat̃ de oĩ iu-
dice tã ordinario,q̃ delegato;ita, tñ ꝙ nõ tollãt̃ iura ſpeci
fice diſponẽtia de ſecũdo delegato obtẽto ꝑ ſubreptionẽ.
Tertiò facit id,qđ dixi ĩ p̃cedẽti articulo,ut iura reſtringãt̃
ne inducat̃ iuriũ correctio.legitima cã reſtringẽdi legẽ , &
ſtatuta ẽ,qñ qs puniret̃,ſeu priuaret̃ iure ſuo ſine legitima
cã,& alius capet lucrũ ſine iuſta cã,ut ꝓbat̃ in l. ut grada-
tim,ff.de mune.& hono.& in l.2.C.de noxa.& eſt theorica
Bar.in l.oẽs populi,ff.de iuſti. & iure. Sed in caſu nr̃o ſi lr̃a
intelligeret̃ de ſcđò delegato impetrato ꝑ lr̃as ſubreptitias
priuaret̃ primus ĩpetrãs ſine cã legitima,& ſecũdus ĩpetrãs
ex improbitate ſua & ꝑ ſubreptionẽ ɔſequeret̃ cõmodũ,qđ
nõ ẽ dicẽdũ.Vltimò adduco iſtũ uer.*ſaluis.* ſm̃ qđ adduxit
Hoſ.Nec ob.rñſio Io.An. qa ſm̃ illã iſta exceptio poſita in
uer.*ſaluis*.ñ ꝓprie fieret a p̃cedẽtib.ergo ꝑ improprietatio-
nẽ nõ dẽmus inducere correctionẽ iuriũ, ut dixi. Cõclude
ergo tex.ꝓcedere in oĩ iudici ordinario & delegato,dũmõ
ſit alias idoneus,ut corrigãt̃ iura antiqua,inquãtũ fieri p̃t.
In gl.in uer.*ex rõnabili cã*,ibi:*ſñiabit iudex ſecundum quod ſibi*
*uidetur,&c.*gl.nõ declarat, in quo iudice hoc ꝓcedat. Ad-
uerte latius,ꝙ in cã appelĩonis cõcurrũt quatuor ꝑſonæ,ſ.
appellãs,appellatus,iudex,a quo,iudex,ad quẽ,& q̃ſq; illo
rũ ſm̃ qđ tãgit eũ, hẽt iudicare & diſcernere,an cã applĩo-
nis ſit ꝓbabilis. Appellãs.n.hẽt hoc ȷ̃.ſe diſcutere,ne teme-
re Appellet.Appellat⁹ diſcutiet,an appelĩonẽ dẽat recipe,
27 ut ĩ c.interpoſita.ȷ̃.e.& c.ſępe.s̃.e.†Iudex
a quo,quo ad effectũ deferẽdi.nã ſi ñ de-
fert legitimæ applĩoni,uenit puniẽd⁹, ut
in c.de priore, s̃.e.& ĩ l. quoniã iudices ,
e.ſi defert applĩoni friuolę,ẽt puniri dẽt
2.q.6.c.ei q.§.ſi qs.uide gl.ĩ c.cũ applĩo-
nib.e.ti.li.6.q̃ dicit talẽ iudicẽ cõmittere
reatũ,& hoc tene q̃cq̃d ſenſerit d.An.Iu
dex,ad quẽ,hẽt finaľr iudiciaľa deſcerne
re & ſñiare an applĩo ſit legitima,& ſi mi
n⁹ bñ ꝓnũciauit, poterit ab eo ſcđò ap-
pellari,ut ĩ c.ſñia.ȷ̃.e.& de hoc uide Spe.
e.ti.§.nũc dicam⁹,uer.1.† In ea.gl.ibi: *ha*
a *bita tñ collatione ſapientum.*No.a gl. ꝙ iu-
dex ĩ dubio p̃t cõferr̃ cũ ꝑitis iuris.Sđ nũ
qd teneat̃,uide Spe.ĩ locis p̃al.q dicit, ꝙ
ſi iudex nõ uult deferre applĩoni , p̃t ap-
pellãs ſibi ſupplicare, ut hẽat conſiliũ cũ
ꝑitis;& ſi denegauerit,p̃t legitimè appel
lare:qa uř eũ in hoc grauarc; & hãc opi.
ſeq̃t do.Ant.hic. Sed aduerte , qa Spec.
ibi refert opi.Vin.ɔ̃riã, ut iudex poſſit ſe
q ſimpľr iudiciũ ſuũ;& illa opi.plus mihi
placet:qa ñ repio iure cautũ,ut iudex ad
hoc ad ſtringat̃: imò poti⁹ iura innuũt ɔ̃
riũ,ut in l.qualẽ,ff.de arbi.& in c.ad no-
ſtrã,de cõſue.facit qđ no.Inn.in c.cũ ſpã
li.ȷ̃.e.ubi notãter dicit quẽlibet iudicem
poſſe leges interp̃tari cãm ꝑ eũ decidẽdã
ad idẽ l.unica,C.de ꝓfe.q in urbe Con-
29 ſtantino.li.12. † Et adde ſingulare dictũ
Io.An.ſemꝑ mẽti tenendũ in c.1. de con
ſtit.s̃.in fi.ubi dicit iudicẽ b poſſe iudica-
re ɔ̃ opi.cõmunẽ doct. dũmõ illa cõis o-
pi.ſit notoriè falſa, uel poſſit cõuinci plu
ribus rõnib.qđ iudex boni ingenii pote
rit arbitrari † In eadẽ gl.ibi: *in tali dubio*
30 *deferat appellationi.*No.gl. ꝙ , ubi dubitat̃
de legitimate cãę appellandi,iudex pro-
pter reuerẽtiã ſuperiòris debet appella-
tioni deferre:& idẽ no.Ioã.And.in c.ſi a
iudice,eo.tit.li.6.& uide Inn.in c. paſto-
ralis.§.p̃terea,de of. dele.† In fi.glo.not.
31 gl.nã relata ad tex.uř uelle , ꝙ appellans
añ ſñiam ad quẽcunq; ſuperiorẽ etiam ci
tra papã tenet̃ hodie appellare in ſcrip-
tis per c.1.eo.tit. lib. 6..& ſic ſentit illud
c. nõ inducere in hoc ſpãlitatẽ ĩ papa,de
31 quo dic,ut ibi notat̃. † In glo. in uerb. *ſi*
minus:ex culpa propria proceſſit. Not. bene
hãc gl.q̃ ſentit,ꝙ ſi iudex eſt ſuſpectus ꝑti
ex propria culpa partis,nõ p̃t recuſari,ut
ſpectus,& hoc uř ſentire Io.An. dũ alleg.
l.itaq; fullo,ff.de fur.ubi dř,ꝙ ex impro-
bitate ſua nemo dẽt actionẽ cõſequi : ſed
do.Ant.hoc dictũ impugnat : qa non eſt
curãdũ,unde proceſſerit ſuſpitio,dũmo-
do alias legitime ſit parti ſuſpectus ; &
hoc uerius credo; nec credo ꝙ gl. & Ioã.
And.ſenſerũt ɔ̃riũ,ſed ꝓcedunt dicta ſeo
rum habito reſpectu ad caſum ca. quãdo
ſolum allegat ſuſpitionẽ;quia irrationa
biliter appellauit ab eo , & pro hoc facit
qđ dixi in c.ſecũdò reqris,s̃.eo.ubi poſt
oẽs doc.dixi partẽ poſſe recuſare iudicẽ,
ſi habet eũ ſuſpectum: quia eſt corriualis
iudicis,& ſic ſuſpitio orta eſt ex facto ꝑ-
tis,& ex illicita cã.Ad idem in ſimili. Ie.

a Et ad iſtã gl. uide ẽt.d.Ant.in c.1.de cõſti. in 7. col. & Ang.in conſ. 181. cõcludẽtẽ contra ipſum do. Ant.
SEBA. SAPI. Iudicẽ. Vide Ioã. de Ana.in ca.tua , in 5.col.ȷ̃. de uſuris.ubi dicit,ꝙ opi.unius p̃fert opiniõi cõi,qñ fulcitur opinionib. rõnabilib. uide Deci.in cõſ.23.co.ulti.uer.nõ obſtat,ſi dicat̃,& Iaſ.in l.ut uim,co.pe.ff.de iuſti.& iure. & Feli. in c.1.col.pe.s̃.de conſti.

a Adde,ꝙ illud, qđ dicit hic gl. iudicẽ appellatiõis ab interlocutoria cognoſcere de toto negotio principali,q. ꝓnũciat bene appellatũ eſt uerũ niſi iudex,ad quẽ, malè pronũciaſſet ĩ caſu ualđ dubio ꝑ papã nõ deciſo, qa tũc,licet iudex ad quẽ, pronũciet bñ appellatũ, ñ tñ deuoluit ad eũ cognitio ſuper negotio pricipali. hoc fuit ſin. dictũ Ab. antiq. in c.dilecto de teſti.quẽ refert & ſeqtur ibi. do. Ant.in 2.co. qđ ꝑpetuò tene menti, qa ualde ſin. lĩtat hãc mãm. Scđò limita ẽt alr,ut ꝑd. Ant.ĩ d.c. dilecto, ĩ 2.col.tertiò lĩta ut ſin.ꝑ d.Ant. in d.c.dilecto. ubi oĩno uide d.Bart.de Bel. quartò lĩta, hoc uerũ, qñ appellatur a iudice ordinario,ſed ſi ꝯ ſñiã arbitri peteret reſt.ĩ inte.corã ordinario, licet ꝯcederet iudex reſtitutionẽ in integrũ, tñ ſuꝑ principali negotio, qđ uẽtilatur corã arbitro,non poterit iudicare, ſi aliud deductũ fuerit,ita eleganter determinat d.Ant.ĩ c.cã.ĩ 3.co.de reſt.in inte. Quintò limita hoc ñ procedere, qñ appellatur rõe certæ exceptionis ſuꝑ incõpetẽtia iuriſdonis,qa tũc licet iudex appellatiõis pronũtiet bñ appellatũ,ñ tñ deuoluitur ad eũ cognitio negotii principalis, qa ſic appellãs cõſequeret dãnũ, qđ eſt cõtra ĩtẽtũ ſuũ,ad hoc ẽ caſus ſin. & nouus in c.oli,in fi.maximè iũcta ibi gl.in fi.de exce. qđ tene menti, & hæc apte, & clariſsimè firmat d. Ant p⁹ Pet. & Abb.antiquũ in d.c.oli,in ult. co. An aũt iudex appll'onis ab interlocutoria poſsit cognoſcere de cã principali ex pro

nec timorẽ,ff.qđ me.cau.ubi patet,ꝙ excuſat qs ab his,q̃ geſſit ꝑ metũ, licet culpa ſua dederit cãm metui;facit qđ no.ĩ c. ueniẽs.ĩ.de ſpõſa.Conclude ergo, ꝙ iſta ſola cã,de qua in tex.nõ eſt ſufficiens cã ad recuſandũ iudicẽ: qa iudex diſcretus nõ ꝓuocat ex appll'one:ſed ſi poſſet probare iudicẽ fuiſſe cõminatũ appellanti, tũc ſatis poterit recuſari,arg.in c. ſeq.& hoc no. † 33 In gl.in uer. *expenſis*, in fi. dicit Io.An.poſt doc.antiquos,ꝙ calumnioſè appellãs ultra cõdẽnationẽ expẽſarum cõdẽnabit ĩ qnquaginta libris auri,ut in l.ab executiõe,C.quo.ap.nõ re.& in criminali cã ꝑdita lite notat infamia, ut in l.a ꝓcõſulib.C.eo.& ita trãſeũt moderniores recitãdo.Aduerte bñ ad practicã. nã ex hoc ſentiũt doc.ꝙ de iure cano. habẽt locũ ipſę, pœne legales;& facit.quia nõ reperit ꝯtriũ diſpoſitũ de iure canonico.ſed ꝯtriũ tenui in c.2.ſ̃.eo.ubi papa tñ redarguit illũ temere appellãtẽ. Itẽ facit.c.reprehenſibilis,& illud.ca. ubi ſimplr ꝑp mãdat appellãtẽ temere cõdẽnari in expenſis: limita tñ ſm ea, q̃ dixi in c.cũ parati,ſ̃.e.Hãc opi.uidelicet, ꝙ non ꝓcedãt illæ pœnæ canonicè, reperio tenuiſſe gl.iuris ciuilis in l.1.ff.a quib.appel.nõ licet.ſentit Cy.in l.eos,C.e.ti.nouiſſimè repi.Spe.hoc idẽ apte ſentire in d.§.nũc dicamus,uer.1.qđ bñ no. Et uide in ſimili bo.gl.in c.1.& ibi ꝑ In. de reb⁹ eccl.nõ alie.li.6.nã iura ciuilia uario mõ diſponũt ſuꝑ alienatiõe rei eccleſiaſticæ,ut in l.iubemus,& aut.hoc ius porrectũ,C.de ſac.ſan.eccl.ſed qa iura canonica introduxerũt certã formã ñ ita difficilẽ,ſicut ius ciuile,ut 12.q.2.c.ſine exceptiõe,ſtamus iuri canonico, & nõ ciuili,nec ſupplet ius canonicũ ꝑ ciuile, ita
34 in propoſito.† In gl.ᵃ pen.in fi.Sed q̃rit,
a nũquid idẽ ſit ĩ delegato ᵇ ad cãm appel
b lationis,ut finito articulo appellationis ab interlocutoria poſsit cognoſcere de cã principali ſpecialr ſibi nõ delegata? gl.2.q.6.c.ei q,in fi.tenet ꝙ ſic. Et idem Hoſt.& Inn.hic alle.c.Raynuti⁹.ĩ.de teſta. Vin.tenet ꝯtriũ,niſi aliud hẽat forma reſcripti.Io. An. dicit aduertenda uerba reſcripti.Fede.cõſi.72.ſeqt opi.Vin. do. Ant.ſequit primã, r.c.prudẽtiã.in fi. de of.deleg.& hæc opi.ur cõis & uerior. nã cã principalis uen.t acceſſoriè ad cãm appellatiõis,ar.hic cõm.ſſo ergo principali ur cõmiſſum oẽ cõſecutiuum,maximè ne ꝑtes hẽant ire ꝑ diuerſos iudices, & bñ facit tex.in d.c.prudẽtiã. † Extra gl. quero de qõne notabili, nũqd indiſtinctè iudex,ad quẽ, hẽat cognoſcere prius de articulo appellationis? Inn.& cõiter doct.ſequẽtes dñt,ꝙ non: ſed ꝑt appellatus petere,ut omiſſo articulo appll'onis cognoſcat de principali ꝑ iudicẽ,ad quẽ ꝑ c.1.co.ti.lib.6. Et q̃q̃ illud c. uideatur loqui in appll'one interpoſita ad papam idẽ tñ dñt doct.eadem ratione in appellatione interpoſita ad quencunq; ſuperiorem,dũmõ poſſit adiri per uiam que

relæ,ut eſt legatus papę,ut in c.1.de offi. dele.Sed in aliis ſuꝑiorib.q nõ pñt adiri ꝑ uiã querelæ,ut in archiepõ reſpectu ſubditorũ epi,nõ hẽt locũ illud dictum; ad hoc c. Romana,eo.ti.li.6.niſi iudex a quo,detulerit appellationi. qa tunc hoc ꝓcedit in quolibet ſuꝑiore.nã ꝑ dilationẽ fuit trãsfuſa iuriſdictio in ſuperiorẽ, ut in d.c.cũ appellationib.Nec obſt. tex. in d c.1.in eo,ꝙ dicit de conſenſu ꝑtium &c.dẽt.n.ſuppleri,i. de cõſenſu appellantiũ.imò plus dicit Cõpo.in c.1.de ele. ut ẽt inuito appellatore poſsit appellatus hoc petere,qa in hoc uerſat tñ fauor appellãtis, ut prius cognoſcat de articulo appellatiõis,nec hẽt appellãs, de quo cõquerat,cũ ꝑ appellationẽ expectat iudiciũ iudicis,ad quẽ;ita,ꝙ ꝑt ſibi dici,qđ q̃ris,intus habes,ut not.in c. ſuꝑ qõnũ. §. porrò,de of.deleg.Idẽ ſentit gl.in d.c.1. ut hẽat locũ in quolibet ſuꝑiore,qui põt adiri ꝑ uiã querelæ.d.Car.tenet oppoſitũ,ut ſolũ hẽat locũ in papa: qa licet legatus potuiſſet adiri in principio ꝑ uiã querelæ:tñ,ex quo cã eſt cœpta corã iudice inferiori,nõ dẽt ab eo cã euelli,niſi prius appareat appellationẽ eſſe illegitimã,ar.in l.ubi cœptũ,ff.de iudi.Sed prima opi.plus mihi placet. nã l ubi cœptũ hẽt locũ parte reſiſtente. nã ſi partes nolunt ꝓſequi corã illo iudice,non poſſunt ꝑ iudicẽ cõpelli ex quo cã eſt priuata argu.in cle.q̃diu,eo.tit.in c.oblatæ,ſ̃.eo.& in l.4.§.hoc aũt iudiciũ,ff.de dã.infe. ſolũ.n.debet iudex intendere, ut partes cõcordent.l.1.ff.de no.oper.nun. non ergo
36 põt excipere, ꝙ cã fuit prius cępta corã
c eo.† Et ex his no.ꝙ ꝑ rõnẽ naturalem ᶜ poſſumus reſtringere uerba legis. nã illud.c.1.loqt de cõſenſu ꝑtiũ,& tñ reſtringit ad cõſensũ appellati tñ: qa appellãs nõ hẽt,de quo cõquerat, dũmodo prius reuocet grauamẽ,ꝑ ꝙ qđ fuit appellatum & hoc notabis,facit qđ not. idẽ Io. An. in d.c.1.& uide bo. gl. in ſimili in aut. ut ſine prohi.ma.debi.§.1.in uer.extimam⁹ q̃ dicit ineptũ eſſe nõ fallere regulã ꝑ rõnẽ nãlẽ,ad idẽ optimè facit.l.ſcire oportet.§.ſufficit.de exc. tut.ubi allegat iuſtitia nãlis ad limitationẽ iuriũ ꝓcedẽtiũ,
37 & ẽt eſt tex.in c.2.reqris,in fi.ſ̃.eo. † Gl. fi.dicit,ꝙ duę ſunt cãæ, q̃ ad ſedẽ apoſt. ſunt referẽdę;dic ut no.in c.maiores,de bap.& dr in c.qđ trãſlationẽ,ſ̃.de of. le.
38 ubi uide ꝑ doc & ibi pleniſsimè dixi. † Vlteri⁹ ex gl.q̃rit,an ſufficiat exprimere cãm ĩ genere,uꝫ appello, qa me grauaſtis.Sol.dic ꝙ nõ: ſed dẽt exprimere cãs grauaminis noĩatimᵈ & ſpãlr,ut ſatis ꝓbat hic ex mẽte literæ,& clari⁹ hodie in cle.appellãti,e.ti.An aũt ſufficiat exprimere unã cãm,& gñaliter alias cãs, quę colligũt ex actis,uide ꝑ Pau.in d.cle.appellãti,& ꝑ Do.de Ro.deci. 7. Quæ aũt requirant in appll'one añ ſñiam, uide ꝑ Arc.2.q.6.c.nõ ita. ubi multa enumerat uide latius per Ioan. An.poſt Hoſtien. ĩ.
39 eodem.in cap. dilecto. † Vltimò quero, quid

rogatiõe partium añ,q̃ pronũciet bñ appellatũ,dic ꝙ ñ ita firmat do. Ant. in c.pe.in 12.col. de of.dele. Itẽ adde,ꝙ ĩ bñficialib. q̃libet appellatiõ ſiue a diffinitiua, ſiue ab iterlocutoria deuoluit incõtinẽti negotiũ principale, qđ ñ eſt in aliis cauſis, ita firma: Im.poſt gl.fi. in c.1.in ult.co. đ app.qđ tñ intellige uerũ.qñ appellatur ad papã ſm formã c.1.de app. in 6. & quod not. Do.in c.cupiẽtes. §.1.in 1.col.de ele.in 6.& an diſpõ iſta ẽt hẽat locũ de iure ciuili,uide latè ꝑ Bar.in l.ei⁹ q, in 6.q.ff.de ap.reci.ubi ur cõcludere,ꝙ ſic. itẽ adde oĩno gl.2.q.6. in c.ei qui.§.fi.

b Et uide Pa.de Lea. hic ad fi.& ꝑ Imo. in l.iudex poſtea, q̃ ff. de re iudi. cũ cõcor.& do. in c. 1.§.poſt hoc,circa prin.de ap.lib. 6.& gl.in c.2. reqris,§.1.ſ̃.eo. ti.& de iſta qõne, uide op.tex.in c. olim, in fi.de excep. ubi text.uidetur probare,quòd nõ,ſed in contrarium uidetur tex. in c. ex parte,el.2.in fi. & in ca. ſignificantibus,in fi.ſ̃.eodem ſed iſta contrarietas ſoluitur ex diſtinctione d. Ant. hic.

SEB. SAPIA.

c Rationem naturalem. Vide Iaſo. in lege quoties,in 7. limita. C. de rei uendicat. ubi dicit, quòd dictũ naturale ita dẽt mouere iudicem, ſicut lex, & uide Abbat.in capitul. ſuggeſtum,& quæ ibi ſcripta ſunt; ſ̃. eodem. & in capitu.propoſuit colum.2.ſ̃.eo.

d Cum appellatur ab interlocutoria debet ſpecifice exprimi cauſa appellationis, licet cauſa cauſæ, non ſit exprimenda,ut hic per domin. Anton. in 5. colum. & per eun-

dem in.c.ex parte,in pe.col.ſ̃.e.& ꝑ An.l.1.ff.de libe.& poſt.Bal.in l.minoribus, C.de his q.b.vt iud.qa ubicũq; eſt aliqd exprimẽdũ ex forma,nõ ſufficit ꝙ exprimat ꝑ relationẽ,ut dicit do.An.in.c.ab excõicato,in.6.col.de reſcri per tex.ſing. in.c.cleric⁹ de iureiu.& idẽ etiam do. Anto.in.c.accedens. 1.in.4.col. ut lite non conteſta.

teſt.& gl.& doct.in.l.ſi mulier,C.de iure dot.& in l.2.ff.đ donatio.& ibi ꝑ Bar.gl.3.in.l.athletæ.ff.de excu.tuto.gl.in.l.1.circa princi.C.de la.liber.tol.in uer. imaginem,& gl.3.in.c.gñalr. 16.q.1.gl.3.in.c.duo ſunt.14.qõ.1.& gl.fi.in.c.abbate.ĩ.de uer.ſig.Quæ aũt dicat cã ipulſiua, & q̃ finalis uiđ ꝑ Bar.ĩ extrauagã.ad repri.in uerſi. ne ex eorũ,ĩ prin.& gl.fi.ĩ. d.l.2.ff.đ donatio.q̃ uult ꝙ in ꝯtractib⁹, & ſic qñ cã inſerit ab hoĩe, in dubio nũq̃ præſumitur finalis,ſed potius ĩpulſiua.facit qđ hr in.l.cũ te,C.đ pact.inter emptorẽ & uẽdi.Si uero cã apponatur ĩ iure, uel ſtatuto in narratione,uel in ꝓœmio legis,tũc in dubio oĩs cã appoſita ĩ lege ꝓſumit finalis uel ĩpulſiua ita voluit alia gl.ord.& ſin. in.l.cũ tale.§.falſam cãm,ff.đ condi.& demon. ſeqtur Bal.ibi hoc tñ ultimum limita, ut ſin.ꝑ Io. An.ĩ. c.penul.đ immu. eccl. in.6. & ſeqt ibi Gemi.niſi ꝯſtitutio largius poſtea loquat in diſpoſitiõe, q̃ ĩ narratiõe, ſeu q̃ fuerit cã in narratione expſſa, tunc.n. cã appoſita ĩ narratione legis ꝓſumitur potius impulſiua, quã finalis,ex quo largi⁹ poſtea ĩpa conſtitutio diſpoſuit, qđ tene menti.

d Imo etiã arbiter ꝑt ſuã interlocutoriã reuocare.l. dicere.§.fin. cum le.ſe. ff. de arbi.

ANT. FRAN.

Dicas circa hoc, an arbiter poſſit interlocutoriã reuocare,ꝙ abſque dubio dicẽdũ eſt ꝙ ſic, qa cũ arbitria ſint redacta ad inſtar iudiciorũ,ut i.l.1.ff.đ arbit.abſq; dubio ſi cũ iudex ꝑt reuocare,ut ĩ.l.qđ iuſſit,ff.đ re iud. ita etiã & arbiter poterit reuocare.

SEB. SAPIA.

e Sanũ cõſiliũ. Viđ tex.& ꝙ ibi not. d.Ant.& Imo.in. c.ab excõicato,ſ̃. de reſcrip. cum multis allegatis ꝑ Felin.in. c.qualiter & qñ, colũ.4.uer.tertio not. infra de accu.

SEB. SAPIA.

Nominatim. An ſufficiat exprimere cãm grauaminis gñaliter & ꝑ relationẽ ad acta, late tradit Deci⁹ in.c.cõſuluit,col. 1.&.2. ſupra eod.

a Adde hic Arch. in.c.ãteriorũ,uer. illo uidelicet. 2. q.6.ubi dicit ꝙ ſi qs dicat ſimplr, appello, ĩtelligit appellaſſe ad proximũ ſuꝑiorẽ, nõ ad papã,& ita dicit ſentire Bart. Brix. ĩ ſuis q̃ſtionib⁹.q. icip.item eſto ꝙ aliqs &c. & ꝙ ualeat appellatio, cũ,dr appelo ad iudicẽ cõpetẽtẽ tenet Bal.ĩ.l. cũ ꝓponas, circa fi.C.de bo.autho. iud. poſ. ad hoc ꝙ no.ibi gl.ſuper quo uiđ Arch.in. c.ſi delegatus, ad fi.apparat⁹ đ offi. delega.ĩ.6.& uide hic.d. Ant.in.19. col. circa prin.ꝙ appll'one ſuꝑioris in dubio ĩtelligitur đ ꝓximo et de hoc per Pe. de Anc.c.Romanã,ĩ. x.col. đ appel.li. 6.& glo. fin.q̃ ibi no.& ſeqt Bal.in. d.l cũ ꝓponas,de quo ꝑ Bar.in.l.1. §.ſi qs in appel. ff.eo.& ã ſit neceſſe exprimere perſonã iudicis, ad quẽ appellat, uel ſufficiat exprimere nomẽ tribunalis, vide ꝑ Do. in c.neq; illũ.17.di.

SEBA. SAPI.

b Ceſſare. Quando ualeat argumẽtũ a ceſſante rõne uide remiſſiue per Alex.in.l. 1.in.2. col.ff.ſol.mat. & uide Feli.ĩ. c.quæ in eccleſiarũ,col. 11.ver.ſcđa declaratio, ſ̃.de cõſti.

c Ceſſante cauſa ceſſat effectus.cõcordat.c.magnæ. ĩ.đ uoto,&.l.gñaliter,C. de epi.& cle.& đ hoc uiđ ĩ §.affinitatis,inſtitu.de nup. & gl.ĩ ver.adimãtur, in. §.2.inſtit.de mil.

qd ſi appellans ᵃ dicit ſimplr, appello,& non dicit ad quem? dicit Io.An.quod debet intelligi de proximo.Et idem dicit, ſi dixit,appello ad maiorem,& remittit ad Spe.de appel.§ nunc tractemus, uer. quid ſi quis,& ſe. Hęc in dubio puto uera de iure ciuili; ſecundum qđ appellari non poteſt etiam ad imperatorem omiſſo medio.l.imperatores, ff.e.ſed de iure canonico, ſecundum quod poteſt appellari ad papam & ad legatum omiſſo medio, poteſt ſatis probabiliter dubitari, cum talis generalitas pariat obſcuritatem,uide quod dixi in.c.2.ſupra.e.

SVMMARIVM.

1. *Iudex,a quo eſt appellatum.ſi reuocauit grauamen,poteſt ſuper cauſa principali procedere, niſi detulerit appellationi, quo caſu non poteſt reuocare. nu.15.*
2. *Cauſa ceſſante an & quando ceſſet effectus.*
3. *Interlocutoria põt reuocari per illum, qui eã tulit,tã ſi eſt ordinarius,quam delegatus,etiam ſi ab ea fuerit appellatum.*
5. *A grauamine uerbali,quod in futurum poſſet præiudicare poteſt appellari,uide infra.nu.8.*
6. *Conſilium ſiue propoſitum mutare in melius, ſapientem decet.*
7. *Libere,iſta dictio denotat,quod non exigatur alterius conſenſus.*
8. *Iudex an poſſit recuſari ſuſpectus ex aliquo uerbo,ꝙ protulit minatorie?*
Inimicus præſumitur aliquis, ſi aliquando non ſalutat
9. *Interlocutoria an tranſeat in rem iudicatam tam reſpectu partis,quam reſpectu iudicis? nu.7.*
10. *Interlocutoria poteſt per iudicem, qui tulit, reuocari regulariter fallit in caſibus, de quibus hic.*
11. *Interlocutoria habens uim diffinitiuæ non poteſt amplius reuocari, uel ſi per eam finiatur officium iudicis,nu.12.intelige ut ibi.*
13. *Interlocutoria nõ poteſt amplius reuocari, ſi fuerit ab ea bis appellatum, & ſemper fuerit confirmata.*
14. *Interlocutoria non reuocatur, ſi eſt lata ex conſenſu partium.*
15. *Interlocutoria non reuocatur.ſi iudex, qui tulit,detulit appellationi.*
16. *Interlocutoria an reuocetur.ſi ab ea fuerit appellatũ, & iudici,qui tulit.fuit inhibitum?*
17. *Interlocutoria poteſt per iudicem reuocari uſque ad diffinitiuam ex officio ſuo, ſed ad petitionem partis uſque ad decem dies.*
18. *In reuocatione interlocutoriæ an debeat iudex, qui tulit,adhibere cauſæ cognitionem, uel partis conſenſum?*
19. *Iudex non poteſt accuſari ſuſpectus, ſi grauamen, quod intulit,poſtea reuocauit.*
20. *Mentiri eſt peccatum mortale.*

CAP. LX.

1 CVm ceſſante. † Si iudex, a quo eſt appellatũ a grauamine;illud reuocat, ꝑt ĩ principali cã ꝓcedere.h.d.Diuidit. nã principiũ & finis ponũt publicã cõſtitutionis cãm.mediũ ponit cõſtitutionẽ, ibi: *ſtatuimus*. Caſus lr̃alis.Si iudex delegatus, vel ordinarius aliqd cõminãdo, uel ẽt interloquẽdo ꝓtulerit, quo executiõi mãdato alter litigãtiũ grauaret, ſi a tali cõminatione uel interlocutiõe fuerit appellatũ, & iudex ſa

no uſus conſilio illud reuocauerit,liberè in cã ꝓcedat ñ obſtãte appellatiõe a tali cõminatione,uel interlocutiõe,dummodo non ſit ex alia legitima cã ſuſpectus,ne friuolis occaſionibus negotium retardet: qa ceſſante cã ceſſare dẽt effe-
2 ctus.Bernard.† Nota primo illud, ad ꝙ quotidie allegat, ꝙ grauamẽ ẽ cã immediata appellationis,ut in.c. ut debitus,ſ̃. e. ceſſante ergo grauamine ꝑ reuocationem dẽt ipſi⁹ effectus,.ſ.appellatio,ceſſa
b reᵇ, & intellige principiũ,qñ ceſſat ᶜ cã
c finalis,ſecus,ſi ceſſat cã impulſiua, vt in. c.ex parte,de cõuerſi. cõiugat. uide bon. gl.in.c.poſt tranſlationẽ,ſ̃.de renuncia. Item intellige, qñ.ſ.cã finalis eſt unica:ſi autem duę ſunt cãę finales alicuius effectus ſeu conſtitutionis,quarũ q̃libet per ſe ſufficit ad illum effectũ producẽdum, licet tunc ceſſet una cauſa, non tamen ꝑ hoc ceſſat effectus,ut eſt tex.inſt.de nup. §.affinitatis,ſecus dic,vbi quęlibet cã diſtributiuè non ſufficit ad effectum illum producendũ,ſed ſimul conſideratę. tunc enim ſi ceſſat una cauſa, debet ceſſare effectu⁹ ad hoc adduco bon. textũ in c.qm frequenter.§.porrò,iuncto.§.ſi autem.ſ̃. ut lit.non conteſta.nam in.§.porrò, proceditur ꝯ abſentem lit.non conteſt. duabus de cauſis.Prima in fauorem cõiugis expectantis, de cuius fornicatione timetur.Secunda in odium contumacis: & ſi ceſſat altera cã puta odiũ cõtumacię,ceſſat diſpoſitio,ut in.d.§.ſi aũt.hęc no. qa limitant illum.§.affinitatis, & iſtũ text.
3 † Secũdo no.ꝙ tã ordinarius, q̃ delega-
d tus ᵈ ꝑt ſuã interlocutoriam reuocare;ꝙ no.pro exſtentione.l.quod iuſſit,ff.de re iudic.illa.n.lex loqt in ordinario,hæc ꝯſtitutio procedit & diſponit etiam in de
4 legato. † Tertio not. aliã extenſionẽ ad illã.l.ꝙ iuſſit,ut poſſit iudex ſuam interlocutoriam reuocare, ẽt ſi fuit ab ea appellatum,& pẽdeat appellatio. † Itẽ no.
5 & aliud notabile dictum,ꝙ alibi non ita bene probatur, quod non ſolum a grauamine iã inflicto ꝑt in iudicio appellari, ſed ẽt a comminatione facta iniuſte per iudicẽ, licet cõminatio de ꝑſenti non intulerit grauamen, ſed in executiõe timetur grauamen.Ex quo habes,ꝙ a uerbali grauamine de ꝑſenti & reali đ futuro ꝑt in iudicio appellari: ſecus, vbi grauamẽ & re & ſpe eẽt đ futuro, qa tũc ñ poſſet in iudicio appellari,ſed extra iudiciũ ſic, uide no.in cle.ſicut,e.ti.& in.c.dilecto.ĩ. e.&.ĩ.c.bonę,ſ̃.e.de hoc.ĩ. latius ſuꝑ gl.
6 † No.ibi: *ſano uſus conſilio &c.* quod dicit
e ſanũ cõſiliũ,ᵉ ſi qs reuocat,ꝙ male fecit. ñ enĩ dẽt notari đ incõſtãtia, ſed potius commẽdãdus eſt de ſapiẽtia. unde alibi dicit tex. Magnę ſapiẽtię ẽ hoĩem reuocare,qđ male locut⁹ ẽ.22.q.4.c.magnę,

7 & in.c.qualr & qñ,el.1.ĩ.de accu. †Not.
ibi: *liberè*,&c.ꝙ in reuocatiõe interlocu-
torię & cãę reaſſumptiõe ñ exigit̃ ꝯſenſ⁹
partiũ.nã hoc verbũ,liberè,de ſui nã non
exigit alteri⁹ cõſenſũ iuxta no.ĩ.c.đ mul
ta.ĩ.de p̃ben.&.c.licet eṗs,e.ti.li. 6.& fa-
cit hæc notabilis cõſideratio ad. ĩ. dicen
8 da.†In gl.ibi: *ꝙ tamẽ nõ ẽ uerum.* Aduerte,
ꝙ hæc deciſio vr̃ ꝯ tex.q p̃ſuppõit appella
tionẽ interpoſitã à cõminatiõe adeo iu-
dicis iuriſdictionẽ ſuſpendiſſe,vt non va
leat iudex iuridice ĩ cã ꝓcedere,niſi pri⁹
deſiſtat, ſeu grauamẽ reuocet.Inn.ponit
hic duas opi.Prima, ut text. intelligat̃ in
cõminatiõe executiua grauaminis iam il
lati. Exẽplũ:p̃cepit iudex ſub pœna excõi
catiõis , vt certũ qđ faceret pars.tũc.n.p̃t
appellari ꝑꝑ grauamen iã inflictũ,& ꝑꝑ
executionẽ cõminationis;ſec⁹ aũt,ubi iu
dex ſimpl̃r cõminat̃ ſe ꝓtẽ lęſurũ : qa ta-
lis met⁹ van⁹ eſt & nõ iuſt⁹,cũ ſit inſtãs đ
p̃ſenti.l.1.&.l.met⁹.§.1.&.l.2. ff. ꝙ met⁹
cã.Poſtmodũ ponit ſcđã opi.recedendo
a priori,ꝙ ẽt a ſimplici cõminatione poſ
ſit appellari,ſi iudex cõminat̃ in his & de
his,q̃ ſpectãt ad iuriſdictionẽ ſuã;& ꝯriũ
intelligit ĩ his potẽtib⁹, q nullã iuriſdõ
nẽ obtinẽt.Hoſt. tenet hãc primã opi.la
tius tñ diſtinguit. Aut.n.ſm eũ iudex læ
dit partẽ, ſeu metũ illi infert ex̃ iudiciũ;
& eſt loc⁹ recuſationi: qa iſta ſolẽt cauſa
re inimicitiã,& ſuſpectus põt recuſari,ut
3.q 5. c.ꝙ ſuſpecti,& ꝓ hoc vide gl.in c.
cũ ſuper abbatia,de off.del. & ꝓbatur ibi
in parte deciſa.vide aliã gl.in c.cũ Adria
nus.62. di.q̃ dicit,ꝙ ſi qs nõ ſalutat aliũ,
pręſumitur eius inimicus,& ſic põt recu-
ſari vt ſuſpect⁹;forti⁹ ergo dicẽdũ ẽ, vbi
fuit cõminat⁹ de ledendo . Si uero partẽ
læſit in iudicio , uel cõminat⁹ eſt iniuſte,
tũc appellari p̃t,ut hic ; ſecus , ſi iuridice
cõminat⁹ fuit;& ita intellige ꝯria hic al-
legata in gl.nã in.l.in perẽptorio, & in.
c.tũ ex lr̃is, iudex fuit cõminat⁹ de proce
dẽdo ad ulteriora,ſi pars nõ cõparuerit.
Ex his colligit̃ id,ꝙ.ſ.dixi in notabilib⁹.
nã ex cõminatiõe grauamẽ ẽ đ p̃ſenti re
ſpectu ſpei.vñ ñ p̃t dici ꝙ hoc grauamẽ ſit
oĩno futurũ.hoc ẽt uult Pau.đ Lea. in.d.
clemẽ.In eadem gl. ſicut ibi: *ſed certe eodẽ
mõ,quo appellãs,&c.* Aduerte qa gl.forma
liter ñ reſpõdet ad ꝯriũ.nã multiplicare
incõueniẽs nõ ẽ ſoluere . Põt ergo ad ꝯ-
riũ reſpõderi dupliciter.Primò,ꝙ hoc fa
cit iudex bñficio hui⁹ cõſtitutiõis,& hu-
ius ꝓuiſiõis duæ ſunt cãę,quarũ una ẽ in
prin.c.alia in fi.Scđò p̃t dici, ꝙ ñ tractat̃
hic đ p̃iudicio appellãtis , cũ hẽat inten
tionẽ ſuã ꝑ reuocationem grauaminis.
9 † In eadẽ glo.ibi: *non tamen quo ad iudicẽ.*
No.iſtã gl nã quotidie allegat̃, ꝙ inter-
locutoria ñ trãſit ĩ rẽ iudicatã quoad iu
dicẽ ꝑ lapſum.10.dierũ.Et vr̃ gl.uelle iu
dicẽ qñcũq; poſſe ſuã interlocutoriã re-
uocare.ſed ad petitionẽ partis nõ p̃t niſi
uſq; ad decẽdiũ. An hoc ſit uerũ indiſtin
ctè,ut poſt decẽdiũ pars nõ audiatur,viđ
omnino per Spec. in tit.eo.§.reſtat,uer.

etiam not.& circa hæc multa hic ſcribuntur & per gloſ. &
doct.ĩ.d.l.ꝙ iuſſit, quorũ effectũ cõpẽdioſè reduco ad tria
mẽbra.Primũ nũqđ iudex poſſit indifferẽter ſuã interlocu
toriã reuocare.Scđò vſq; ad ꝙ temp⁹, p̃ſuppoſito ꝙ poſſit.
Tertiò nũqđ dẽat adhibere cãæ cognitionẽ, uel partis con
10 ſenſũ ad hoc,ut poſſit reuocare. † Quò ad primũ fac rl̃am
a [a] affirmatiuã, ut iudex poſſit ſuã interlocutoriã reuocare,
ſiue ꝯcernat ordinatoria iudicii,vt ĩ.l.diẽ ꝓferre, ff.đ arbi.
ſiue ꝯcernat deciſionẽ,arg.hic,& in.d.l.ꝙ iuſſit;facit.c.fi.ĩ.
e.ti.li.6.nã iudex,ad quẽ,p̃t,ut ibi,& hic tanq̃ ſurrogat⁹ in
locũ primi iudicis;ergo forti⁹ p̃t iſte durãte iuriſdõne ſua.
Aliud eſt in diffinitiua.nã rl̃r illã nõ reuocat ẽt añ lapſum
decẽdii,ut in.l.iudex,ff.đ re iudi.& in.c.ĩ lr̃is,ſ. de offi. de-
leg.& huius diuerſitatis duplex eſt rõ prima, qa ꝑ diffiniti
uã functus ẽ iudex officio ſuo,iõ nõ põt ſe amplius impedi
re in illa cã,ut in dictis iurib.ſecus in interlocutoria.in ca.
q̃renti,de offi.delega.Secũda rõ , diffinitiua fert̃ cũ maiori
11 maturitate q̃ interlocutoria,iõ difficilius reuocatur. † Hęc
b regula fallit in plurib⁹ caſibus [b]. Primò , qñ interlocutoria
c hẽt uim diffinitiuæ.tũc enim ſm oẽs ñ reuocat̃. [c] ꝑ iudicẽ.
12 † Scđo,qñ finit̃ iuriſdõ iudicis , ut no.in.c.ſignificãtib⁹,de
offi.dele.Exẽplũ:ſi ꝓnũciauit ſe ñ iudicẽ.& rõ horũ duorũ
caſuũ eſt ea,q̃ dixi đ diffinitiua:qa functus ẽ officio ſuo,de
quo ñ expectat̃ alia ſñia:hoc tñ limita niſi fuerit appellatũ
nã tũc cũ ꝑ appl̃onẽ ſit ſuſpẽſa ĩterlocutoria & ꝑ ꝯſequẽs
ñ p̃t dici ꝙ ſit finita iuriſdõ ſua p̃t illã reuocare ſic no.dicũt
dñi đ Rot.deci.83.uiđ ꝑ Ioã.moñ.ĩ rl̃a,ĩ gñali,đ reg.iu.in
13 6.† Terti⁹ caſus,ſi ab interlocutoria fuerit bis appellatũ,&
ſemꝑ cõfirmata:ſic notabiliter dicit gl.ĩ cle.fi.ĩ.e.ti. & ibi
Pau.idẽ,licet Bar.ꝯ;ſed prima opi.vr̃ ꝓbabilior;qa reuoca
tio haberet in ſe notoriã iniuſtitiã, q̃ reddit ſñiam nullã,
14 dixi in.d.c.inter cętera,đ re iudi.† Quart⁹ caſus ſi fuit lata
de conſenſu partiũ.tũc.n.ñ ſufficit alterius conſenſus;arg.
15 c.ſignificante.ĩ.e.ti. † Quint⁹ caſus,ſi iudex detulit appella
tioni:qa tũc iuriſdõ ẽ trãsfuſa in ſuperiorẽ, ut ĩ.c.cũ appel
lationib⁹,e.ti.li.6.Sext⁹ caſus , ſi aliter finita iuriſdõne de-
uoluit ĩ aliũ iudicẽ; ut ſi noluit iudex tradere apoſtolos in
tra tẽp⁹ legitimũ,ut in.c.ut ſuꝑ,&.c.ab eo,e.ti.li.6.& iſti ca
ſus ſatis pñt teneri & practicari: ſed excipiũt alii cas⁹ ſatis
16 dubitabiles.† Septim⁹ in ordine,ſi iudex,ad quẽ,recepta ap
pl̃one inhibuit iudici,a quo,ne ꝓcederet in cã.hoc uoluit
Hoſt.hic & allegat.c.Romana.§.ſi uerò.ĩ.e.ti.li.6.đ hoc ſa
tis dubito:qa licet iudex ſtãte inhibitiõe in principali non
poſſit ꝓcedere,ñ tñ ſeq̃t, quĩ poſſit reuocare grauamẽ illa
tũ.nã inhibitio principaliter tẽdit ad tuẽdũ appellãtẽ , ne
grauet̃,ñ aũt ut a grauamine ñ poſſit releuari. Vide ſil̃e.ap
pl̃o legitima ſuſpẽdit iuriſdõnẽ iudicis ĩ principali;ñ tñ ſu
ſpẽdit reſpectu reuocatiõis a grauamine vt ĩ ca.ſi a iudice,
eo.ti.li.6 niſi uelis dicere ſaluãdo Hoſt.hoc ꝓcedere,ne iu
dici,ad quẽ illudat̃,ſicut in ſil̃i dicim⁹ in poſtulãtib⁹ , vt nõ
reuocẽt poſtulationẽ poſt p̃ſentationẽ factã ſuꝑiori, ne ſi-
bi illudat̃,ut ĩ.c bonę,el ſcđo.ſ.de poſtu.pla. Octau⁹ caſus,
ſi iudex,ad quẽ,commiſit cãm appl̃onis;ponit Spe.in ti.de
excep.§.uiſus,ver.ſed pone.Et ibi addit nouum caſum , qñ
facta eſt citatio in cã appellatiõis, ut tũc ñ poſſit iudex gra
uamen reuocare,cũ iuriſdõ ſit ab eo abdicata & trãsfuſa in
ſuꝑiorẽ,ſed dubito đ his caſib⁹ rõnib⁹ p̃dictis.nã iure aper
te ñ ꝓbãt̃,& hoc.c.loquit̃ indiſtinctè, & militant his caſi-
bus rõnes poſitæ hic in prin.& in fi.c.niſi uelis dicere (ut p̃
dixi) ne illudat̃ ſuperior , maxima tñ eſt authoritas Spec.
Ex his habes declaratũ primũ mẽbrũ hui⁹ regulę & caſuũ
17 exceptorũ. † Venio ad ſm uſq; ad ꝙ tempus [d] poſſit iudex
d reuocare in caſibus,in qbus ſibi ꝑmittit̃ reuocatio. Cõclu
de breuiter , ꝙ ad petitionem partis lęſæ non p̃t niſi intra
decendium,ut hic in gl.& probatur in.c.cum dilectus,ſ.de
ele.&.c.ſignificauerunt, de teſt.ſed iudex ex officio ſuo põt
reuocare uſq; ad ſñiam diffinitiuã , quia tãto tẽpore durat
eius iuriſdõ in principali ; & hoc uoluit glo. in effectu hic,
& Bar.

SEB. SAPIA.
a Regulam . Hanc materiã pleniſſimè explicat Feli. in c.qualiter & qñ 1.col.4.in gl. 1.infra de accu. Mod. in. d. l. qđ iuſſit, ff.de re iudica.
ZACHARI.
a Pluribus caſibus. Adde uidere prædictos caſus per Lanf.de Ori.in.c. qñ cõtra.§. interlocutorię, nu.19. uer. fallit tamẽ & ibi ĩ apo.ſ.đ ꝓb. ꝑ Feli. in rub.ſ.đ re iud.1.col.
SEBA. SAPI.
b Pluribus caſibus. Vide Are. in cõſi. 20. inci. in qõne, & in conſi.106.in cip.in præſenti dubitatiõe, & in cõ. 109.inci. in p̃ſenti dubitatione.
c Et iõ dicit bardi. in.l.Titia,in fi. ff. de acc. quod interlocutoria poſtq̃ non ſperatur alia diffinitiua,tranſit in rem iudic.licet nõ alia interlocutoria , & uide de hoc Do.in. c.fi.in 9.col. de elect.in 6.poſt gloſ.ibi,in uerbo,inanes.
ZACHARIA.
d Vſq; ad ꝙ tp̃s. Conclude ut hic, & per Ang.in.l.1. C. ſen. reſc. non poſ.Salic.in l. bonæ fidei,C.de reb. cre. & Innocen. in.c.ad conſultationem,de re iud. & ratio diuerſitatis poteſt eſſe, qa ex quo partes nõ petũt illã reuocari.ĩ.decendiũ, uidẽt illã approbare. quo ad iudicẽ uero ſecus , quia nunq̃ tranſit in rẽ iudicatam quo ad eum, ut plene no. Alex.in l. ab arbitro,ff.qui ſatiſda. cog. quod eſt uerũ , niſi fuerit bis cõfirmatũ,ut not. Bar.in alle.l.ab arbitro.

& Bar.in d.l.quod iuſſit,& facit in ar.c.fi.præal.ĩ.e.li.6.ĩdu
18 cendo,ut ſ.induxi.†In ultimo mẽbro ſunt uariæ ſñię, ſed
breuiter inſtat Inn.hic,quem ẽt ſequitur Abbas,& tenet ꝙ
ante lapſum decendii non exigitur cõſenſus partis,ſed poſt
lapſum decendii ſic,cũ trãſiuerit in rem iu.in fauorẽ ipſius
niſi fuerit appellatũ.Sed ꝯriũ ſentit Inn.in c.ſacro,de ſent.
exc.ſed concorda,ut ualeat reuocatio,niſi appelletur , & ſic
intellige dictum hic,ꝙ non põt reuocari poſt decendium,
quominus poſſit appellari.Io.An.tenet,ꝙ ex cã poſſit ſꝑ re
uocari,ſine cã uero non, ualebit tamen reuocatio, niſi ap-
pelletur,ſed in add.Spe.in titu.de ſen.prola.§.ſpecies,uer.
a eſt quoque melius concludit dicens , ꝙ ſi interlocutoria [a]
fuit lata ſine cãæ cognitione poterit eodẽ mõ reuocari,ar.
in reg.1.infra.de re.iu.ſed ſi cum cauſæ cognitione, tunc in
reuocatione dẽt pars uocari & cã cognita reuocari, & hoc
uoluit Inn.in c.quærelã,de elec.& eſt de mente Bar. in d.l.
quod iuſſit,& intellige qñ ad ualiditatẽ ſui exigebat cauſæ
cognitionẽ. Conclude ergo,ꝙ ſine cã non põt reuocari ci-
tra appellationis timorem,ſed ſi ſubeſt cã,dẽt adhiberi cãæ
cognitio parte uocata,ſi illa interlocutoria fuit lata cũ cau
ſæ cognitione,ar.in reg.1.de.reg.iu. Addit tñ Bar.in d.l.qđ
iuſſit,ꝙ ubi ſñia interlocutoria eſt executioni mandata, nõ
põt reuocari,niſi partibus conſentientibus, uel cã cognita,
& hoc eſt quod uoluit gl.hic in uer.*ſed uerum eſt*;quę dicit,
ꝙ re integra põt reuocari,quaſi ſecus,ſi nõ eſt integra, quia
eſt executioni mandata,& per hæc habes hanc mãm in ſe
19 difficilem compendioſè declaratam.† In eadẽ gl.ibi, *& ſic
canon non poſſet ſibi &c.* hoc dictũ gl. impugnat Io. An. non
tñ apparet rõ,quare canon non poſſet iſti iuriſdõnẽ reſti-
tuere.Vnde conclude,ꝙ licet iudex fateat̃ ſe erraſſe,uel ma
lè fuiſſe interlocutũ,nihilominus reuocando grauamẽ re-
aſſumit bñficio huius conſtitutionis iuriſdõnem. No.bene
hoc dictũ Io.An.ex quo põt inferri , ꝙ licet iudex fateatur
grauaſſe,ex quo tñ grauamen reuocat,nõ põt ab eo ob hãc
20 cãm appellari,nec recuſari.† In ea glo.ibi, *non credo te gra-
uaſſe.* hęc gl.docet mentiri.nã ſi iudex in ueritate grauauit,
& grauare credebat,nõ dẽt in reuocatione dicere,ꝙ nõ cre
debat ipſum grauare,quia mentiendo peccat ; ut in c. ſuper
eo.ĩ.de uſur.22.q.5.c.iuramenti. Poterit ergo iudex uti
alijs uerbis duplicibus ad ſaluandum decorẽ ſuũ iuxta no.
in c.qualiter & quando,el 1.ĩ.de ac.& in fin.gl.hoc ar.non
colligit̃ ex tex.qa per appl̃onẽ nõ extinguitur iuriſdõ, ſed
tantum ſuſpenditur,ut in c.ueniens,de iureiu.cum ſimili.

SVMMARIVM.

1 *Iudex delegatus,qui recuſatur,utetur ſua iuriſdictione,ſi cauſa recuſationis nõ eſt legitima,de qua cognoſcent arbitri ad hoc eligendi.ſi uerò fuerit pronuntiata legitima, remittet cauſam ad ſuperiorem, 4. uide infra nu.11. & 13. ubi habetur,an debeat alteri committere de conſenſu recuſatoris.*
2 *Iudex non poteſt recuſari de iure canonico,niſi ex cauſa allegata & probata,ſecus de iure ciuili.*
3 *Arbitri iuris regulariter non eliguntur niſi in caſibus a iure expreſſis.*
5 *Archieṗs cognoſcit ĩter ſubditos ſui ſuffragãei, quando ẽ recuſatus a partibus.*
6 *Suſpitio iudicis non allegatur per uiam appellationis,ſed per uiam recuſationis.*
7 *Iudex poteſt allegari ſuſpectus ex multis cauſis,quæ iure non exprimuntur,quæ arbitrio iudicis de hoc cognoſcentis relinquuntur.*
Interpretatio iudicis aliquorum iurium facit ius quoad cãm corã eo uertentẽ, ſed interpretatio imperatoris facit ius quo ad omnes.
8 *Interpretatio alicuius iuris dubij debet fieri per ipſum principem.*
9 *Sententia quomodo dicatur contra ius litigatoris,uel contra ius ſcriptum.*
10 *Sententia lata contra ius ſcriptum eſt ipſo iure nulla,ſcilicet quando ius eſt clarum,ſecus, ſi dubium.*
12 *Proceſſus initus per iudicem recuſatum an teneat citra aliquã appellationẽ?*
14 *Citatio nõ arctat citatum,quando iudex potuit ſcire,quòd competebat ſibi exceptio legitima non comparendi.*
Cauſa recuſationis iudicis debet coram eo allegari,ſed probari coram arbitris, ſed ſi cauſa eſt euidenter fruſtratoria,iudex debet ſpernere, & ad ulteriora ꝓcedere.idẽ ſi ẽ notoriè iuſta,qa nõ dẽt ãplius remitti cognitiõi arbitrorũ.

CAP. LXI.

C*Vm ſpeciali.* Prouidet cõciliumꝯ fruſtra 3
torias, appellationes & re
cuſationes in utriſq; tradens formam , qualiter
iuſtè fiant , & quomodo , in eis procedendum 4

ſit,& eſt cap.multum allegabile & quo-
tidianũ.põt ſpeciali⁹ hoc pri.ſic ſumma-
1 ri.†Volẽs iudicẽ recuſare dẽt coram eo
ſuſpitionis cãm ꝓbabilẽ ꝓponere,& eã
corã arbitris cõiter eligẽdis ꝓbare,qua
non ꝓbata ſua iuriſdõne iudex utitur in
principali,ea uerò probata remittit ne-
gotiũ ad ſuꝑiorẽ uel cãm cõmittit de re
cuſatoris cõſenſu.h.d.Primò recitat an-
tiquã cõſtitutionẽ.Scđò promulgat no
uã,ibi,*ſtatuimus*,ibi primò ponit̃ una cõ
ſtitutio.ſcđò alia ibi,*porrò*. Tertiò ꝓte-
ſtat̃,ibi.*cæterum*. Caſus literalis. Per illã
cõſtitutionẽ,ſacro approbãte cõcilio.ĩ.
de ſen.ex.ꝓuiſum fuit,ne p̃lati aliquẽ ex
cõicarẽt niſi cõpetẽti monitiõe p̃miſſa.
ꝑ q̃ cõſtitutionẽ ꝓuidit cõciliũ ſubditis.
ꝑ iſtã uult prouidere p̃latis, ne ſubditus
cõmonit⁹ fruſtratoriè recuſatiõis uel ap
pl̃onis obtẽtu declinare poſſit monẽtis
examẽ.ſtatuit,ut ſi qs allegauerit ſe iudi
cẽ habere ſuſpectũ;corã illo cãm iuſtę re
cuſatiõis aſſignet , & ipſe cũ aduerſario,
ul̃ ſi aduerſarius nõ hẽat,cũ iudice arbi-
tros cõiter eligat,aut ſi nõ poterũt cõcor
dare,uterq; ſuũ arbitrũ eligat,q đ ſuſpi-
tiõis cã cognoſcat, & ſi cõcordare neq-
uerit,aduocẽt tertiũ,ut qđ duo decernũt
obtineat firmitatẽ& authoritate hui⁹ de
creti ſciãt ad hoc teneri ĩ uirtute obediẽ
tiæ ſub obteſtatiõe diuini iudicii.cã uerò
ſuſpitiõis legitĩa corã ipſis ĩtra terminũ
a iudice p̃figẽdũ nõ ꝓbata,iudex ĩ cã ꝓ-
cedat,ſed ſi cã ſuſpitiõis ꝓbet̃,iudex re-
cuſatus negotium committat perſonæ
idoneæ de aſſenſu recuſatoris , ne illum
ualeat poſtea recuſare, uel ſi magis uide
rit expedire ad ſuperiorem negotium re
2 mittat.†Not.primò ex iſto tex. iudicem
non poſſe de iure canonico ſine iuſta
cauſa aſſignata & probata recuſari.opor
tet enim,ut cauſa iuſtæ ſuſpitionis aſſi-
gnetur coram iudice recuſato,& poſtmo
dum probetur coram arbitris eligen-
dis,ut hic,& in c.2.requiris ſupra eo. ſe-
cus eſt de iure ciuili. non eſt enim neceſ
ſe cauſam probare,ut leg.& no. in l.cum
ſpeciali,& l.apertiſſimi, C. de iudi. not.
glo.in l.quia poterat, ff. ad treb. & in l.
item ſuſpectus, ff. de procur. Eſt & alia
differentia inter ius canonicum & ciui-
le,quia ſecundum ius canonicum poteſt
iudex ordinarius in totum recuſari; etiã
ſi ſit epiſcopus,ut in c.ſi quis contra cleri
cum,de fo.compe.ſecus de iure ciuili, qa
ex toto non recuſatur,ſed datur ſibi ad-
iunctus,ut in auth.ſi uerò contigerit, C.
de iud.no.in d.l.apertiſſimi,niſi in caſu
l.unicæ,C. ſi quacunque prædi. po. uide
tamen circa hoc ſingularem limitatio-
nem,quam poſuit Bar.in l. una, ff. apud eũ, a quo app.q̃ li
mita & declara, pro ut dixi in c.ad hæc,ſ. eo.Secundò not.
ꝙ cauſa ſuſpitiõis probatur corã arbitris.hoc limita ſm ea
quę habentur in c.ſi ꝯ unũ,de off.dele.6.†Et no.unũ caſum,
in quo eligunt̃ arbitri iuris,rl̃r uerò ñ eligunt̃ ex neceſſita
te,niſi ĩ caſib⁹ à iure expreſſis,ut not.doct.in c.pia,de exce.
li.6.Idẽ puto in caſib⁹ ſil̃ib⁹ exp̃ſſis,ut coll̃r ex gl.ĩ c.ſtatu-
tũ,de reſcri.lib.6.poſt prin.† Tertiò no. ꝙ ꝓbata ſuſpitio-

SEBA. SAPI.
a Interlocutoria. Vide Alex. in l.ſi pacto , quo pęnã. poſt Bal.ibi ĩ pri. C.de pac. & Alex. in l.1.§. nũciatio. ff.de ope.no. nun. & Ro.in cõſi.220. inci. circa primũ, in princ.nunquid aũt ĩterlocutoria mandata executioni poſſit reuocari ſine cauſæ cognitiõe,uide Iaſ. in l. ſi opus,col.2.ff.de ope.no.nun.Felin. in rub. ſupra de re iud.col.9.uer.non obſtat glo.

ne arbitri nõ cognoſcũt de cauſa prĩcipa-
li: ſed iudex recuſatus negotiũ trãſmittit
ad ſuꝑiorẽ,vel cõmittit alteri cũ cõſenſu
recuſatoris.& r̃ſpectu cõmiſſionis quòad
đlegatũ reſtrĩge, ſeu limita ſm qđ habet
ĩ c.iudex,de off.dele.li.6.& hoc eſt ꝯ Ho-
5 ſti,in c.2.requiris,s̃.eo. † Vltimò no.vnũ
caſum,in quo archieṗs põt cognoſcere in
ter ſubditos ſuffragãei ſui citra remediũ
appellationis, ſ.qñ eṗs iuſtè recuſatus re
mittit ad eũ negotiũ.nã ꝑ iuſtã recuſatio
nem tollit iſtud remediũ. ſicut ĩ ſimili ha
6 bet ĩ c.ſi is cui,de offi.dele.li.6. † Quæro,
an à iudice ſuſpecto ordinario , uel dele-
gato poſſit recedi ꝑ appel.Sol. dicit Inn.
ſe credere ꝙ ñ,cũ hẽat ſuſpitio remediũ.ſ.
recuſatiõnis. Itẽ qa licet ſit ſuſpectus,nõ
tñ ſeqt ꝙ grauat;ergo non põt appellari,
cũ grauamẽ ſit ĩmediata cã appellatiõis ,
s̃.e.c.vt debitus;& ego hoc hẽo ꝓ ĩdubita
to ꝑ c.ꝓpoſuit, & c.ad hæc,s̃.eo. Nec ob.
iſte tex. ĩ eo,qđ ĩuuit,cõmonitũ hr̃e utrũ
que remediũ, qa hoc nõ ĩtelligit ex eadẽ
cã,ſed ex diuerſis,ſ.vt recuſet ꝑꝑ ſuſpitio
nẽ,& appellet ꝑꝑ grauamen,& eodẽ mõ
dẽt ĩtelligi tex.ĩ c.quoties eṗi.2.q.6.licet
gl.aliter ibi ſentiat. Si tñ iudex non uult
admittere legitimã recuſationem,põt ab
eo appellari,ut ĩ c. ſuꝑ qõnũ,in fi. de off.
7 dele. † In gl.in uerbo,*iuſtæ ſuſpitionis*, ibi?
quia non eſt iure expreſſa. Not.gl.ex qua col
lige iudicẽ poſſe recuſari ex cã in iure nõ
expreſſa.nã cauſę iuſtę ſuſpitiõis nõ ſunt
oẽs in iure exꝑſſæ: qa nõ pñt de facili oẽs
exprimi,ar.in l.nõ pñt,ff.de legi.ſed arbi-
ter ſeu iudex arbitrabit eã iuſtã uel iniu-
ſtã ſm alias cãs ĩ iure expreſſas, ut puta ſi
cã nũc ꝓpoſita ẽ efficatior,uel ſimiles cãæ
ĩ iure expreſſæ.Nã de ſimilibus ad ſimilia
ꝓcedẽdũ eſt,ut ĩ d.l.nõ pñt,& ĩ c.cũ dile-
cta.j̃.ti.ꝓxi. Nec ob.ſi dicat ſolũ principẽ
hr̃e poteſtatẽ iura ĩterpretãdi,ut ĩ c. ĩter,
de ſentẽ.excõ. & ĩ l.fi.C.de legi. qa illud
ꝓcedit ſm Inn.& bene in gñali interpre-
tatione,ꝗ facit ius quòad oẽs : ſecus ĩ ſpe
ciali.nã iudex quòad cãm corã eo uerten
tẽ põt iura ĩterpretari:nõ tñ ſua ĩterpreta
tio facit ius quòad aľs cãs; qđ no.idẽ no.
d.Ant.ĩ c.cũ uenißent,de iudi.ĩ prin.Et ꝑ
hoc põt allegari tex.ĩ l.unica,C.đ ꝓfeſ.q
ĩ urbe Cõ. li.12. ubi datur doctoribꝰ ꝑtãs
iura interpretãdi, ut ĩ auth. iuſiurãdũ qđ
præſta. ab his. ubi iudex iurat ſm æqtatẽ
iudicare, ſm qđ ſibi viſum fuerit iuſtũ, de
quo ꝑ Inn.in c.1.de cõſti. & ꝑ gl.3.q.7.c.
iudicet , ꝗ dicit iudicẽ poſſe iudicare ſm
opi.ſuã & non ſm uoluntatẽ,uide de hac
interpretatione in c.1. in gl. de poſt. ṗla.
8 † Poſſet ẽt dici,ꝙ ubi dubitatio eſt maxi-
ma de facili nõ decidibilis per idẽtitatẽ
rõnis,ꝙ tũc ſoli prĩcipi quòad illã cãm in
terpretatio reſeruet , ad hoc dictũ.c.ĩter,
& qđ legi.& no. ĩ c.cùm uenißent,s̃.de iu
9 dic.†Et ſi iudex ꝓnũtiat cãm nõ iuſtã,ubi
eſt iuſta,tenet ſnĩa ſm Inn. unde opus eſt
appellatione,qa eſt ꝯ ius litigatoris & nõ
ꝯ *ius ſcriptũ*,ex quo illa cã nõ eſt ſpecificè
in iure expreſſa, licet ſit iuſta ex idẽtitate
10 rationis. † Et not.bene hoc dictũ Inn.ex
quo habes bonã limitationẽ ad iura dicẽ
tia ſnĩam latã ꝯ ius expreſſum eſſe nullã ,
ut in c.1.cũ ibi no.de re iudi. ꝓcedũt.n.iu
ra illa,qñ ius illud eſt clarũ & expreſſum :
a ſecus,ſi ſnĩa poſſet dici lata [a] ꝯ ius ex idẽti
tate rõnis: qa tũc dr̃ potius lata ꝯ ius liti
gatoris. & pone exẽplũ,qñ cã ſuſpitionis
põt eſſe dubia,ut qa allegat iudicẽ eſſe cõ
patrẽ alterius partis,uel partiũ. nã poſſet
dubitari,ar.c.poſtremò,s̃.e.ſed ĩ his arbi-
trabit iudex ſm morẽ regionis. nã ĩ qbuſ
dã locis hæc cognatio ſpũalis cauſat ma-
ximã amicitiã:ĩ aliqbus nõ tantã,facit qđ
ĩ ſimili dixi ĩ cõiunctis cognatiõe carnali
ĩ d.c.poſtremò,& hoc uoluit Io.And.hic.
Idẽ dicẽdũ ĩ ſimilibꝰ. Et 12.legitimas cãs
recuſãdi iudicẽ uiđ ꝑ Io.An.ĩ c.legitima,
b e.ti.li.6.in nouel.uide [b] gl.ĩ c.cãm,& c.cũ
ſuper,de off.dele. In gl.ĩ uer.*cum iudex*,ibi
in ordinario,vr̃ gl.hic,& j̃.in uerbo,*recuſato
rum*,uelle hãc cõſtitutionẽ reſtringere ad
ordinariũ: ſed certè nõ apparet cã reſtrin
gendi,nec ualet iſta cõſideratio gl.cum iu
dex delegatus poſſit uigore cõmiſſionis
ſibi factæ ex offõ ꝓcedere, ut ĩ c.fi. de off.
dele.& tũc ſi recuſat tanq̃ ſuſpectus,pote-
rit cũ recuſator arbitros eligere,ut hic dr̃.
In gl.ĩ uerb.*aduocent tertium*,ibi : *prætor co
gere debet &c.* No.ex iſta gl.ſequenti,ꝙ di
ſpoſitũ ĩ arbitris uoluntariis ꝓcedit in ar
bitris iuris reſpectu cõpulſionis fiẽdæ per
ordinarium loci,ut cõcordẽt ĩ unã ſnĩam,
uel tertium aduocẽt.Ex quo infert,ꝙ ſi ex
forma ſtatuti cõſanguinei cõpellunt com
promittere,& ipſi cõpromiſerunt ĩ duos,
q nõ cõcordãt,poterunt cõpelli ꝑ poteſta
tẽ loci ad concordãdum, uel aduocãdum
tertiũ,bene facit hoc.c.ubi eis ĩiungit ſub
uirtute obediẽtiæ,ut hoc faciant.In gl.in
uerb.*terminum*,ibi : *quæ corrigit decre.illã,ſu
ſpitionis*.hæc gl. ſꝑ errauit in hoc articulo.
ideo ab oĩbus reprehendit cõiter.nã.c.ſu-
ſpitionis,non corrigit ꝑ c.legitima,ſed li
mitat,qa loqt ĩ alio caſu,uidelicet ĩ termi
no ṗfigendo recuſatori ad recuſationẽ ꝓ
bãdã:hunc terminum hñt ṗfigere arbitri,
ut ĩ d.c.ſuſpitionis.ſed.c.legitima,loqt de
termino ṗfigẽdo arbitris ad cãm ſuſpitio
nis decidẽdã,& hunc terminum ṗfiget iu-
dex recuſatus,ut hic.In gl.in uer. *de recuſa
toris*,ibi : *quod nõ põt facere delegatus*. dic ꝙ
imò delegatus põt cõmittere cãm de con
ſenſu recuſatoris añ ſnĩam latã ſuꝑ recu-
ſatione,ut ꝓbat in c. iudex, ṗall. & ſic iſte
tex.põt ꝓcedere ẽt in delegato, ut s̃.dixi.
11 † Et in fi.gl.hæc gl.cõcludit,ut in optione
iudicis recuſati ſit cãm remittere ad ſupe
riorem,ſed ſi uult alteri delegare,dẽt hr̃e
cõſenſum recuſatoris & ẽt actoris ſm gl.
Io.An.vr̃ ſeq hũc ultimũ intellectũ,& ĩtel
ligit,vt illa clauſula referat ad cõmiſſionẽ
fiẽdã, nõ aũt ad ꝑſonã,cui fiẽda eſt cõmiſ
ſio,quaſi uelit dicere,ꝙ cõſenſus recuſato
ris nõ eſt neceſſarius reſpectu perſonæ,cui
fiẽda eſt cõmiſſio:ſed ſufficit,ꝙ conſẽtiat
cõmiſſioni fiẽdæ,& fortè hoc dixit,ut re-
ſtringat illã abſurditatẽ, ꝗ ſeqret ſm opi.
gl.Aduer-

SEB. SAPIA.

a Dici lata. Vide Feli.in c. 1. col. 1. s̃.de re iud.ubi tãgit, an ſnĩa lata contra rõnem legis ſit nulla. ubi tenet, ꝙ ſit nulla. nunquid autem ualeat contra ſimile legis,uide Bal.tenentẽ ꝙ ſic.in l.2. col.2. C. qñ ꝓuo. non eſt neceſſe, & Ab.ĩ d.c.1.uer. quid autem ſi eſt lata contra ſimile.

b Vide etiã gl. no. in c.cũ ſuper abbatia,de offi.dele. ꝗ dicit, ꝙ eſt iuſta cã recuſandi iudicem, ſi in alia cauſa mecum litigat, & idem do.Ant.in c.accedens , & in c.cãm,de of. dele. uide etiã glo.plenã in c.poſtremò, s̃.eo.& gl.in c.accedens, el.2 & ibi canon. ut lit. non conte. & multas cauſas enumerat Spe.in tit. de offi. dele.in §.ſupereſt. & uide ꝑ totum illũ.§. cum alijs cõcor. alleg. per d. Alex.d. quia poterat, ff.ad Treb. & in locis præal.magis cõiter concludit,ꝙ illæ ſunt iuſtæ cãæ,que reperiuntur a iure poſitæ,& hoc habet expeditum tractatũ aliæ reliquunt arbitrio iudicis , an ſint iuſtæ cãæ , ut hic per gl. & in d.c. poſtremò, in prin.s̃.e. Et aduerte ad aliquas cauſas, ꝗ nõ ponũtur in cõibus locis, prout eſt illa, quã ponit Bal.in loco peregrino in l.fi. C. de hære. inſti. in 6. col. in fi.in 16. q.ubi ſingulariter inquit , ꝙ ſi cauſa eſt ſubtilis in iure, & cõmittatur doctori groſſo,ẽ iuſta cã, ꝓpter quã põt recuſari ut ſuſpectus.aliã ponit ẽt ipſe Bal.in l.1.per illũ tex. ff. de his q ſunt ſui vel alie. iu. videlicet ſi aliquis ẽ nimiũ ſeuerus.Aliã poſuit ẽt Bal. nec habeo aliũ cõcor.in d.c. de cauſis,de of.dele. in 8. co. Si factiões ſeu partialitates uigilãt in ciuitate uel loco,& cauſa cõmittatur uni,qui ſit de una parte, & pars ſit de alia, eſt iuſta cauſa recuſandi. an autem doctor cẽſeatur ſuſpectus in cã ſui ſcholaris ꝓpter hoc ſolũ, ꝙ eũ audiat,determinat ſingulariter idem Bal.ꝙ nõ in authe. habita , in 9.col.C.ne fil.pro patre.imò de iure cõi doctor eſt iudex ordinariꝰ ſuorũ ſcolarũ , ut eſt tex.in d.authẽ.habita.Idẽ tenet ipſe Ab.Pan.in c.cũ.R.canonicus,s̃.de offi.dele.& ibi uide Imo.& d.And. Barb: in 5. col. & nũquid cõpaternitas ſit iuſta cauſa ſuſpitionis , uide omnino multum no.per.d.Ant.in c, paſtoralis , s̃. eo. Itẽ adde , ꝙ quando eſt homo ĩgratus & immemor beneficiorum , eſt iuſta cauſa recuſãdi,ut probat text. no.in §.ſancimus, in auth. de exibẽ. reis.Cano. in d.c. poſtremò , s̃. eo. qđ eſt no.pro notabili & ſingulari effectu obligationis antidoralis;& ad materiã. l. ex hoc iure, ff.de iuſti.& iure.

gl.Aduerte,in delegato hodie clarũ ẽ qd
tenendũ ꝑ c.iudex,ṗal. ſed tota uis eſt in
ordinario ; & ur̃ uelle hic.d.Ant.ꝙ añ ꝓ
nũtiationẽ poſſit cõmittere cãm ẽt inui
to recuſatore,ſed poſt ꝓnũtiationẽ non:
qa ꝓnũtiatio ĩficit iuriſdictionẽ iudicis.
Sed certè iſte ĩtellectus nõ põt adaptari
ad iſtũ tex.q loqt,cũ ꝓbata ẽ ſuſpitionis
recuſatio,& reqrit cõſensũ recuſatoris ĩ
cõmiſſione fiẽda,& clariſſimè in delega
to. Hæc opi.d.Ant.nõ ſic ꝓcedit,ut in c.
iudex , ṗal. Ego hũc articulũ pleniſſimè
examino in c.ſi qs cõtra clericũ,de fo.cõ
pe.dic.ut ibi plenè dixi.ubi pono intelle
ctũ,ꝙ iſta clauſula,de recuſatoris cõſen- b
ſu,quatenus refert ad ordinariũ,ſtat po-
tius cõſultiuè,ut euitet infinitas recuſan
di cãs,ꝗ neceſſitatiuè,qm̃ nullibi ꝓbatur
qn ordinarius ſuſpectus nõ poſſit cõmit
tere cãm alteri non ſuſpecto etiã inuitis
partibus:imò potiꝰ ꝓbat cõtra, ut in l.ṗ
tor,ff.de iuriſ.om.iud.uidet caſus ad lite
ra.in c.ſi quis cõtra clericum, nũc ṗal.nã
ſecũdum ſubiectã materiã uerba,ꝗ ex ſui
natura ſunt præceptiua, exponunt cõſul-
tiuè , ut eſt tex.ĩ materia noſtra iũcta gl.
in c.quæſtionũ.§.cũ aũt de offi.dele. & ꝓ c
ſequere pleniſſime hũc ĩtellectũ, ut dico
in d.c.ſi qs ꝯ clericum. Sed,ſi uis tenere
cõem intellectũ doct. ut dicta clauſula
ſtet hic neceſſatiuè , & ꝙ limitet oĩa iu-
ra de hac mã loquẽtia; dicerẽ ꝙ ꝓpoſi-
ta recuſatione nõ poſſit ẽt ordinariꝰ cõ
mittere alteri cãm ſine conſenſu recuſa
toris:qm̃,ex quo iudex ẽ parti ſuſpectus
reſpectu cognoſcẽdi , ṗt ṗtẽdi ſuſpectus
reſpectu ẽt delegãdi: qa poſſet delegare
alicui magis ſuſpecto:q tñ nõ poſſet ꝓ-
bari ſuſpectus,ut experiẽtia ſæpe docet :
ideo ius iſtud reqſiuit cõſensũ recuſato-
ris,nec ĩtelligo, ꝙ neceſſitet ad cõmittẽ
dũ ad libitũ recuſatoris: ſed ut nõ poſſit
cõmittere ſine cõſenſu recuſatoris, ſicut
dr̃ in delegato ĩ d.c.iudex. nec exigo cõ
ſensũ alteriꝰ ꝑtis, ꝓut exigit gl. qa nõ ui
deo,ꝙ ĩ delegatiõe ſit neceſſarius cõſen-
ſus ꝑtis,cùm qlibet ordinariꝰ heãt à iur 13
facultatẽ cãm delegãdi, ut ĩ l.unica,C.q
ꝓ ſua iuriſdictione,& ĩ c. litigãtes,đ of.
ord. li.6. ſed cõſenſus recuſatoris exigit
ꝑꝑ ſuſpitionẽ,de qua s̃.dixi. hinc eſt, ꝙ
tex. in d.c.iudex,fecit mẽtionẽ dũtaxat
de ſolo recuſatoris conſenſu ; & ſm hoc
põt hæc clauſula referri ẽt ad ꝑſonã, cui 14
fiẽda eſt cõmiſſio, nec ſeqt aliqua abſur
ditas,cũ iudex ad hoc teneat,ut s̃.dixi;&
hæc eſt opi.æqua : qa ualde ꝑiculoſũ eſt
corã ſuſpecto iudice litigare.3.q.5. c. ꝙ
ſuſpecti,& ex facili cã iudex recuſatur,ut
12 leg.& no.ĩ c.cũ.I.de of.dele. †Ex gl.qro
a de notabili qõne, nũqd ꝓceſſus [a] initus
ꝑ iudicẽ recuſatũ citra aliquã appellatio
nẽ teneat? Inn.hic multũ ĩſtat: tandẽ cõ
cludit,ꝙ non meminit ſe legiſſe,quomi-
nus ꝓceſſus nõ teneat,niſi fuerit appella
tũ;ad hoc.c.ſuꝑ qõnũ,ĩ fi.de off.dele. Ex
quo ſentit,ꝙ uolẽs ĩfringere ꝓceſſũ iudi 15
cis ſuſpecti dẽt ab eo appellare,ſi nõ ad- d
mittit exceptionem iuſtæ recuſationis .
Hoſt.dicit,ꝙ meminit ſe audiuiſſe cõtra
riũ ab eodẽ Inno .ſed fortè audiuit uoce
uiua. nã in lectura ſua nõ reperit niſi per
idẽtitatẽ rõnis , ut colligit ex dictis ſuis
ĩ c.cęterũ,de reſcri.d.Ant. vr̃ hic ſimpľr
trãſire cum dicto Inn.ut ꝓceſſus teneat.
Ego alias hunc arti.diſputaui;& ĩcipit di
ſputatio, Duo clericali ordine &c. & ibi
collige uarias opi.ſparſas ĩ diuerſis locis.
nã quidã tenuerũt cũ Inn. & d.Ant. & d.
Car.hic & Ant.de Peru.ĩ l.qa poterat,ff.
ad Treb. Sed ꝯriã opi.ꝙ ꝓceſſus non te-
neat,tenet gl.2.q.6.c.quoties, & ĩ d.c.qa
ſuſpectis,& Bar.[b] ĩ d.l.qa poterat,ꝑ l.uni
cã.C.ſi qua præ. po.Pe.de Anc. in d.c.iu-
dex,de of.dele.& Hoſti.hic,& ĩ d.c.legiti
ma. Tertia prĩcipalis fuit opi. Lapi.ĩ d.c.
iudex , q dicit ualiditatẽ ꝓceſſus pẽdere
ex futuro euẽtu; & ſi ꝓnũtiabit in recuſa
tione ꝯ recuſatorẽ,apparebit ꝓceſſum ua
luiſſe : ſi ꝓnũtiabit ꝯ iudicẽ, ꝓceſſus erit
nullus; ſicut ĩ ſimili dicimus ĩ attẽtatis ꝑ
iudicẽ,à quo,poſt appellationẽ ab ĩterlo
cutoria,ut ĩ c.nõ ſolũ,li.6.de appel.Quar
ta fuit opi.quorundã modernorũ diſtin-
guentiũ inter ius canonicũ [c] & ciuile ut
ſm ius canonicum ꝓcedat opi.Inn. & ſe
quaciũ : ſed ſm ius ciuile ꝓcedat opi.gl.
& Bar.& aliorũ.rõ diuerſitatis,qa ſm ius
canonicũ nõ ſufficit ꝓponere recuſatio-
nẽ,ſed oportet ꝙ ꝓbet.iõ añ probationẽ
ſaltẽ dẽt ualiditas ꝓceſſus ex futuro euẽ
tu pẽdere ſm illã op.Lap. ſed qa de iure
ciuili ſufficit ꝓponere,ut ĩ d.l.aptiſſimi,
inficit adeo iuriſdictio,ut nullo mõ ꝓceſ
ſus deãt tenere,ut ĩ d.l.aptiſſimi,& l.cum
ſpãli,C.de iudi.multa argumenta pñt al
legari ꝓ & ꝯ, ꝗ uidere poteris in diſputa
tione,ꝗ cã breuitatis omitto : ſed in deci
ſione tenui hãc opi. vcʒ ut diſtĩguamus,
utrũ recuſator ñ cõparauerit ãplius corã c
iudice recuſato,licet citatus fuerit prĩci-
palis:an uerò ꝯparuerit,& fuerit ṗſens in
ꝓceſſu,ut primo mẽbro proceſſus ſit nul
lus:ſcđo uerò teneat mero iure ſm ẽt ius
13 ciuile. †Rõ primi membri eſt: qa ex ſola
ꝓpoſitione recuſationis ĩficit adeo iudi-
cis iuriſdictio , ut ẽt cõmittere nõ poſſit
ſine conſenſu recuſatoris,nec ꝓcedere in
prĩcipali,niſi prius diſcutiat articulus re-
cuſatiõis,ut ꝓbat hic & ĩ d.c.iudex,& d.c.
legitima,& c.ſuſpitiõis, & s̃.eo .c.ſcđò re
14 qris. †Nec ob.citatio: qa illa tanq̃ teme
raria nõ hẽt arctare citatũ:qm̃ ubicũq; iu
dici notũ ẽ abſenti exceptionẽ cõpetere ,
ſua citatio nõ tenet,nec vr̃ abſens fruſtra
toriè abeſſe,ut ꝓbat ĩ l.nõ ur̃,ff.de iud.ui
de Inn.ĩ c.2.đ dila.facit.c.ſi duobꝰ, s̃.e.ti.
Itẽ talis ꝓceſſus ẽ attẽtatꝰ ꝯ iuris ordinẽ, d
cũ prius debuiſſet ꝓnũtiare ſuꝑ recuſatio
ne;ergo nõ tenet,ut ĩ l.prolatã,C.de ſen.
Sed ĩ ſcđò mẽbro ꝓceſſus tenet: qa vr̃ ꝓs
patiendo iudicẽ ꝓcedere ad ulteriora re
nuntiare exceptioni recuſationis,ut ĩ ſili
ꝓbat ĩ c.ex ꝑte.j̃.e.& ꝑ Bar.ĩ l.a ꝓceden-
15 te,C.de dila.plenius ꝓſequere,ut dico in
d dicta diſputatione. † Quæro, [d] qd habet

xxx 2 facere

SEB. SAPIA.

a Nunquid proceſſus. Vide Gem. in c.iudex, de off.de leg. in 6. Alex. in l. quia poterat,ff. ad Treb. practicũ Pap.in forma decli.iuris,in uer.iudicẽ ſuſpectũ. Alexan. in cõſi. 99.in cip. diligẽter conſideratis, in 1.uo.

b Et pro iſta opi. Et ſic pro Bar. uidet mihi caſus ſecũdũ intell. gl.1.ĩ c.cũ ſuꝑ,de off.de le.Sed cõtra Bart. tenet Imo. ĩ.c.inſinũate,de off.dele. ſequẽdo Inn. hic. ſed uide Barto.& Bal.in l.1.C.ſi qua ṗ.po. & Imo.latè in l.quidã cõſulebat,ff.de re iud.& ꝑ Spe.ĩ.ti.de recu. iud.§ qđ aũt , ĩ fi. ubi tenet cũ Inn. hic;& cũ opi.Bar. ꝙ nõ teneat ꝓceſſꝰ , uidetur tenere Pe.de An.poſt Io. An.& Hoſti. in.c. legitima,đ appel. in 6.ĩ 2.col.ubi dicit , ꝙ appellatio & recuſatio fraternizãt , & ſicut nõ debet aliqd innouari pẽdẽte appellatio.ſic nec pẽdẽte recuſatione , & ſicut non tenet excõmuicatio lata poſt appellationẽ,ſic ñ tenet lata poſt recuſationẽ. ꝓ qua opi. facit ẽt qđ no. do. Ant. in rub. huius tit. ubi dicit,ꝙ appellatio & recuſatio æquiparãtur quo ad iuriſdictionẽ ĩ ſuperiorẽ trãsferẽdã,& ab inferiori auferẽdã:ſed proceſſus factus poſt appellationẽ eſt nullꝰ,ergo &c. Itẽ adde gl. in ca.qm̃ cõtra falsã, ĩ uer. recuſationes, s̃.de ꝓb. quã dicit ibi. d.Ant.eẽ no. ꝓ dicto Inn.hic , & eã ẽt ad hoc ibi. no. d. Ab. Pa. & uide de hoc. d. Ant. in c.accedẽs,el.1.in ꝑe.notabili , & in eo.c.3.in 4.col. ut lit.nõ cõte. ubi dicit illũ tex.eſſe argumẽtum,ꝙ ualet ꝓceſſus iudicis factꝰ poſt recuſationem , ſi nõ appellatur,& alle.Inn. hic adde Old.conſi.167. & uide ad iſtam.q.optimum tex.in.l. nõ diſtinguemus.§.cũ qdã, ff. de arbi. & Ant. in cõſi. 117. & uide ꝗ latè ſcribit. d.Ant.in c. paſtoralis,in prin.in.5. col.uer.ꝑ hoc infertur quartò , de reſcri. Et pro ꝑte, quòd proceſſus ſit nullus,uide tex.in d.l.1.C.ſi qua prępo.& ibi Bal. hũc paſſum plenè & elegãter examinãtẽ in 2. con. & ꝙ proceſſus ſit nullus,tenet Bal.in c. olim,in.2.colũ.de exce. & facit tex. in c. ſuꝑ qõnũ. §. fi.de off. dele. quã op.tenent hic do. Car. Ang. & Imo. in.l.quia poterat, ff. ad Treb.& An. ĩ l.apertiſsimi,C. de iudi. de qua.q. uide oĩno Bal.hic & in cap. ſuſpitionis,in 2.col. uerſi. qro nũquid op.de off.delega.

ANT. FRAN.

c De hoc , an proceſſus factꝰ a iudice recuſato poſt appellationẽ ab eo interpoſitã ualeat,uide per Ale. plenè in l.quia poterat , ff. ad Tre. ubi alle. multas cõcor & ibi etiã pleniſsime ſcripſi. Ita tenet Imo.in l.quidã,ff.de re iudi.& Ro.in l.quia poterat,ff.ad Tre. & in quodã conſi. ſuo inci.ſcir. primũ cõſultationis articu.uer. quò ad ſecundũ , & iſtã dicit fuiſſe diſt. d. Mar. de Ma.in ca. ĩſinuãte,de off.dele.ſed ꝙ proceſſus ſit nullus indiſti. firmat Salic.per illũ tex.in aut.offe. C.de lit.conte. de quo uide etiã per Do.in.c. quoties . 2.q.6.

SEBA. SAPI.

d Quæro. Nũquid aũt teneat iurare de calũnia, tradit Fel.ĩ.c.2. co .2.ue. itẽ ꝑ iſtũ tex·dicit Bal. s̃ de probati.

SEBA. SAPI.
a Sola cõfeſſio. Vide Ang. in cõſ. 10. inci. in cã ꝑdicta, col. 3. ubi dicit, ꝙ notoriũ ex cõfeſſione iudiciali dr̃ notoriũ iuris, & ꝙ ex confeſſione reſultet notoriũ, tenet Bal. in l. pro perandũ, in princ. circa fi. C. de iudi.
ZACHAR.
b Contrariũ tñ cõmuniter. Adde Ludo. Rom. ſin. 166. ĩc. ſi iudex, à quo, & Matth. Math. ſing. 21. ĩc. no. pra cticam, ubi plene de hoc dicitur.
ZACHAR.
c Per ſententiam. Adde Lud. Rom. ſing. ſuo 621. inc. De iure ciuili eſt regula.
d Et Bar. in l. cõſtitutiões, ff. e. de appel. & Bal. in l. in minoribus, cir. prin. C. de his qb⁹ ut indig. ubi dicit, ꝙ qñ appellat̃ à confeſſione, dẽt ex primi cã in appellatione. & uide melius, q̃ alibi, ꝑ do. Ant. in repe. c. vr̃a, d̃ coha. cle. & mu. & ibidẽ dicit, ꝙ fictè cõfeſſus ab illa ſua ficta cõfeſſione põt appellare, vt ẽt dicit Cyn. ĩ l. 2. §. ꝙ ſi actor, C. de iura. calum. quẽ refert & ſeqt̃ Pet. de Anch. in c. 2. in 4. col. de confeſ. in 6. Itẽ adde hic Archi. in c. q. cũq; 2. q. 6. ubi dicit, ꝙ Iaco. & Bal. dicebãt, ꝙ cõfeſſ⁹ nõ põt appellare; q̃a indignũ ẽ, qđ qs ſua uoce &c. ut in c. ꝑ tuas, de ꝓba. in l. gñaliter, C. de nõ nu. pecu. ſed remittit ad hic not. & in d. c. Romana. §. ſi aũt. Itẽ limita prædicta ex his, q̃ no. d. Ant. in c. propoſuit, in fi. s̃. e. poſt Archi. 2. q. 5. in c. ꝙ ſuſpecti. Itẽ uide de hoc qđ latè ſcribit Do. in d. §. ſi aũt. & an confeſſus ĩ cã criminali poſſit petere ſibi aſſignari terminũ ad faciendũ ſuam defenſam ita, ꝙ iudex ei petẽti teneat̃ illud aſſigna

facere uolens iudicẽ recuſare⁹ dic ẽm In
no. ſufficere, ut corã eo ꝓponat probabi
lẽ ſuſpitionis cãm: nõ ãt tenetur offerre
ꝓbationes corã eo, cũ probatio ſit fiẽda
corã arbitris; nec tenet̃ petere, ut arbitri
eligant̃: ſed iſtud eſt officiũ iudicis, ut ꝓ
bat̃ in c. 2. requiris, s̃. eo. Dicũt tñ doc. ꝙ
ſi cauſa recuſationis eſt fruſtratoria eui-
denter, non tenetur iudex uenire ad ele a
ctionẽ arbitrorũ: ſed dẽt hanc exceptio
nẽ ſpernere, ar. s̃. de offi. iudi. c. 1. & ſic &
in caſu conuerſo nõ eſt neceſſe arbitros
eligere, qñ cauſa rõnabilis eſt in iure, &
in facto notorio, arg. in c. accedẽs, ut lit. 2
nõ cõteſt. qđ no. An aũt in delicto noto
rio ſit loc⁹ recuſatiõi, uide qđ dixi ĩ c. ꝓ
poſuit, s̃. e. ꝑ q̃ decido tacta hic ꝑ docto.

SVMMARIVM.

1 *In notorijs non admittitur appellatio.*
Cauſa allegata ad reprobandum iudicẽ, uel ad appellandũ ab eo: ſi nõ fuit probata, uel ſi eã pars nõ proſequatur, poteſt iudex ad ulteriora procedere.
2 *Iudex, à quo, pt ꝑfigere terminũ ad apppellationẽ proſequendam, ſiue ex officio ſiue ad partis inſtantiam.*
A dilationibus breuibus poteſt pars appellare.
A correctione ſuperiorum ut prælatorũ & ſimiliũ nõ poteſt appellari, niſi exceſſerint modũ in corrigendo.
4 *Notorium cauſatur ex atteſtationibus factis, ſi contra eas nil oppoſitum ſit.*
5 *Confeſſus tam in criminalibus, quam in ciuilibus an poſſit appellare?*
6 *In appellatione contra ius requiritur expreſſio cauſæ.*
7 *Hæres an poſſit appellare, ſi fuit actum contra eũ ex confeſſione defuncti?*
Cõfeſſio defuncti, quòd extorſerat certã ſummã, præiudicat hæredi; adeo, quòd probata rapina & quãtitate hæres cogetur ſoluere abſque alio ordine iudiciario.
8 *Iudex, à quo, qui procedit ex officio, & ab eo fuit appellatum, debet citari per iudicem, ad quem; alias proceſſus eſſet nullus: ſed an idem ſit, quando proceſſit ad inſtantiam partis, uide hic.*
9 *Pro ſñia iudicis, à qua fuit appellatũ, an ꝑſumatur?*

1 PORRO. † Sũma, ut in princi
pio, uel ſic. In noto
riis non admittit̃ applł'o. in du
biis cã ꝓbabilis corã iudice eſt
exprimẽda, q̃ debeat legitima reputari:
q̃ ſi nõ proſequit̃, iudex, à quo, in cã ꝓce
dat. Itẽ ſi proſequit̃, & non probat. hæc
aũt cõſtitutio nõ extendit̃ ad regulares.
primò dicit, qd in notoriis. ſecundo qd
in dubiis, ibi⁹ *exceſſus quoq;*. tertiò ꝓteſtat̃
4 in fi. ibi, *cæterum*. Caſus literalis. Si ſubdi
c tus cõmonit⁹ à ꝑlato appellauerit, ſi ei⁹
exceſſus euidẽtia rei, uł ipſius cõfeſſiõe,
uel alio mõ legitimo fuerit manifeſtus,
applł'oni nõ deferat̃, cũ applł'onis reme-
5 diũ nõ fuerit inſtitutũ ad defenſionẽ ini
quitatis, ſed ad ꝑſidiũ innocẽtiæ. ſi uerò
dubius ſit exceſſus, appellãs cãm ꝓbabi-
lẽ applł'onis corã iudice proponat talẽ,
q̃ ſi eẽt ꝓbata, legitima foret; & tũc ſi ap
pellãs habuerit aduerſariũ, intra termi-
nũ a iudice moderandũ ẽm locorũ diſtã
tiã & tꝑis qualitatẽ & nãm negocii ap-
pł'onis cãm ꝓſequat̃: q̃ ſi nõ fuerit proſe
quutus, ex tũc ñ obſtãte applł'one iudex
ĩ cã ꝓcedat. ſi uerò nullũ habuerit aduer
ſariũ, tũc iudex ex officio ſuo ꝓcedat; ſu
perior applł'onis cã corã eo probata ſuũ
officiũ exequat̃. ſed ſi appellãs ĩ ꝓbatiõe
applł'onis defecerit ad eũ, a quo appella

uit, remittat̃. Hãc cõſtitutionẽ & illã, ſa
cro approbãte, ñ uult cõciliũ ad regula-
res extendi ꝯ ſuas obſeruãtias ſpãles. B.
No. 1. ꝙ ſola cõfeſſio impedit applł'onis
interpoſitionem quòad hoc, ut iudex, a
quo, nõ teneat̃ illi deferre. hoc ꝓbat al-
ternatiua, uel, poſita ĩ text. & eſt ꝯſimilis
tex. in c. Romana. §. ſi aũt, e. tit. ĩ 6. & hoc
a j̃. latius cũ gl. Scđ ò not. ꝙ ſola cõfeſſio a
inducit notoriũ; ad hoc c. fin. j̃. de coha.
cle. & mulie. qđ intellige, niſi ꝓbabiliter
excuſet̃, ut legi. & no. in c. cũ dilecti. j̃. de
accu. facit. l. cũ fideicõmiſſum, ff. de ꝯfeſ.
2 † No. tertiò, ibi: *ſi habuerit aduerſarium*
&c. ꝙ ſi iudex ex officio ꝓcedẽs ñ pt ꝑfi
gere terminũ ad applł'onẽ ꝓſequendã:
qm̃ tex. uł hoc ꝑmittere, cũ ꝓcedit ad ĩ-
b ſtãtiã. Cõtrariũ tñ cõiter [b] tenẽt doct. ꝓ
bat̃ in c. ꝑuenit, s̃. eo. Iõ quãtũ ad hoc nõ
eſt fiẽda diuerſitas, utrũ procedat ex offi
cio, uł ad inſtantiã. nã ſemꝑ militat rõ,
q̃ no. ĩ c. cũ ſit Romana, s̃. eo. Et ſi iudex
ſtatuit terminũ nimis breuẽ, dicit nota-
biliter Hoſti. ꝙ ab iſto nouo grauamine
poterit ſecũdò appellare; qđ placet, arg.
3 cle. unicæ, de do. & cõtu. † Vltimò no. ꝙ
regulares, q̃ corrigunt̃ ꝑ ſuperiores ẽm
inſtitutiões ordinis ſeu regulæ, ñ poſſũt
ſuperiorẽ recuſare ut ſuſpectũ, nec ẽt ab
eo appellare: q̃a hæc correctio fit ad ip-
ſius ſalutẽ & de plano ſine iudiciorũ ſtre
pitu: dicit tñ Inn. ꝙ ſi ꝑlat⁹ excederet mo
dũ ĩ corrigẽdo, ꝙ poſſit ſubditus appel-
lare; qđ ſatis placet, ut in c. reꝑhẽſibilis,
s̃. e. plenè tetigi ĩ c. 3. s̃. e. Hoſt. diſtinguit
inter proceſſum iudicialẽ & regularẽ, ut
ſi ſuperior ꝓcedit iudicialiter ꝯ religio
ſum, poſſit religioſus recuſare, & appel-
lare ex iuſta cã, licet cã ita plenè nõ exa
minet̃, ſicut ſi eſſet ſecularis. Sed tu pon
dera hãc literã in fi. q̃ ſolũ prohibet has
cõſtitutiões extẽdi ad regulares, qñ ꝑ ex
tẽſionẽ ſeu obſeruationẽ fieret ꝯ ſpãles
obſeruãtias iſtorũ religioſorũ, & ſic qñ
ꝓcedit̃ ꝯ oẽs ẽm regulã. Si ergo ſuꝑior
excedat fines regulę, ñ ꝓhiberet iſte tex.
hãc ꝯſtitutionẽ obſeruãdã ẽt in religio
ſis: uiđ tñ qđ dixi ĩ d. c. 3. † In gl. ĩ uerbo,
cõfeſſione, ibi. *puta per ſententiã.* [c] Idẽ dicit
Hoſti. ꝑ teſtes ꝓductos, ꝯ quos nihil op
ponit̃; qđ ſatis placet, ex quo habes, ꝙ at
teſtatiões inducũt notoriũ, ſi ꝯ eas nihil
opponit̃; uide tex. & qđ ibi dixi ĩ c. cũ o-
li. j̃. de uer. ſig. † Et ĩ fi. gl. hæc gl. uł uelle,
ut ĩ criminalib⁹ ꝯfeſſus poſſit appellare.
ad iſtũ tex. rñdet, ꝙ agebat̃ ad correctio
nẽ & ex̃ ordinẽ. ſed ꝓfectò hoc nõ colli
git̃ ex lr̃a, cũ interpoſitio applł'onis exi-
gat alꝭ iuris obſeruãtias. Itẽ q̃cq̃d ſit de
iſto tex. habem⁹ aliũ tex. gñaliter idẽ di
ſponẽtẽ, ſ. ut ſola ꝯfeſſio ĩpediat ut ĩ ꝑal.
c. Romana, §. ſi ãt; & de mã uide ĩ Spe. e.
ti. §. in qb⁹, circa prin. & ꝑ Io. An. ĩ uer.
ſed nũq̃d, & uiđ bon. gl. ĩ d. §. ſi ãt d. Ant.
hic diſtĩguit, ꝙ ſi ẽ ꝯuictus & cõfeſſus, ñ
audit̃ appellãs neq; ĩ criminali, neq; ĩ ci
uili, vt legi. & no. ĩ l. 2. & ĩ l. abſtinẽdũ, C.
d quorũ appella. ñ reci. & ꝑ gl. & Bar. [d] in
l. creditor.

re, Bal. no. dicit ꝙ non in l. à procedente, in fin. C. de dila. ſed dictũ Bal. nõ obſeruatur in practica ẽm dom. Bar. de Bellẽzinis hic in addi. Et an cõfeſſus in criminalibus poſſit appellare, uide Bal. in l. 2. in uer. item no. C. quo. appel. la. non reci. Aene. Falco.
ANT. FRAN.
Verum confeſſus poſſit appellare, dicas ꝙ confeſſus delictũ notorium nõ auditur appellans. l. obſeruare, in §. ꝓficiſci, ubi ꝑ Bal. in 12. q. ff. de off. procõ. & le. & in l. addictos, in 1. col. C. de epi. aud. & habetur per gl. & Bar. in l. nõ tantũ, ff. de appell. & uide Bal. in l. 1. in fi. C. de lit. conte. Et adde etiam, ꝙ cõfeſſus, ꝯ quẽ sũt indicia, nõ appellat, ut ꝑ Bal. in l. fi. §. neceſſitatem, C. de bo. quæ lib. ĩ 5. co. ubi ad hoc alle. c. Romana. §. ſi ãt, de app. lib. 6. Et adde etiã, ꝙ cõfeſſus & cõuictus de crimine nõ appellat. l. 2. & ibi ꝑ Bald. in 2. colũ. C. quorũ ap. nõ reci. qđ intellige uerũ, ẽt ſi crimen nõ ſit cõſummatum, ſed ſolũ attentatũ ẽm Bal. & doc. ibi; qđ ꝓcedit niſi ſit cõfeſſus per procuratorẽ; ut ibi etiã ꝑ Pau. de Caſ. poſt Bald. uel niſi eſſet cõfeſſus poſt ſententiam ẽm gl. in uerbo, propria, in fi. & ibi per Bart. in l. cõſtitutiões, in 4. q. ff. de app. & uide ẽt Bart. in l. creditor, in §. iuſſus, in 2. q. ff. de app. reci.

a l. creditor. §. iuſſus, ff. de appel. Si uerò eſt tm̃ cõfeſſus, [a] tũc
dicit, ꝙ de iure ciuili audit̃ appellans; qđ ſentiũt gl. & Bar.
in d. §. iuſſus: ſed de iure canonico iudex, à quo, nõ tenet̃ de
ferre, niſi excuſet̃ cõfeſſione, ut hic. Iudex tñ, ad quem, pote
rit recipere illã appellationẽ, & examinare, utrũ fuerit legi
tima cã appellandi. Sed aduerte, q̃a iſte tex. nõ loquit̃ in ci-
uili, ſed in criminali; nec puto, ꝙ in hoc ſit diuerſitas inter
ius canonicũ & ciuile. Vñ dicerẽ ſic, ꝙ ubi cõcurrũt tria, de
qbus in d. l. 2. canonizata 2. q. 6. c. ei q. §. ſunt ẽt quorũ, ſ. ꝙ
b fuerit ꝓpria uoce cõfeſſus, & ſic nõ ꝑ ꝓcuratorẽ, [b] nec for-
midine tormentorũ. Itẽ ꝙ fuerit teſtibus cõuictus & argu-
mẽtis ſuperatus, ex toto excludit̃ applł'o, ita, ut ẽt iudex, ad
quẽ, non debeat eã admittere: q̃a uł interpoſita cã ſubterfu
gii; & ſic pt intelligi tex. in d. l. 2. dũ requirit oĩa illa tria. Si
uerò fuit tm̃ cõfeſſus; & tũc ſi nullã cãm exprimit in appel-
latione cõfeſſionis factæ obſuſcatiuã, credo ꝙ neutro iure
iudex, à quo, tenet̃ appellationi deferre: tũ q̃a cõfeſſio ali-
ter nõ excuſata inducit notoriũ, ut s̃. dixi, & in notoriis nõ
admittit̃ applł'o: tũ q̃a gñaliter ex diſpoſitione utriuſq; iu-
ris nõ audit̃ qs ꝯ id, qđ dilucidè cõfeſſus eſt, ut ĩ l. gñaliter,
C. de nõ nu. pecu. & in c. ꝑ tuas, de proba. & iſte rõnes mili
tãt tã in cã ciuili, q̃ criminali, & tã de iure canonico, q̃ ciui
6 li; tex. uł expreſſus in d. §. ſi aũt. † Et ſi diceres, ꝙ in appella-
tione a diffinitiua nõ eſt neceſſe cãm exprimere, ut no. ĩ d.
c. qđ ad cõſultationẽ, s̃. de re iudica. & s̃. eo. c. cũ in eccleſia,
dico illud ꝓcedere, qñ applł'o nõ eſt ꝯ ius. nã tũc nõ admit-
tit̃, niſi exprimat̃ cã rõnabilis, ut no. Inn. in c. paſtoralis. §. ꝑ
terea, s̃. de offi. delega. & in Spe. in tit. de execu. ſen. §. nũc di
cendũ, uer. ſed nũquid iudex: tñ iudex, ad quẽ, poterit appel
lationẽ recipere & examinare, utrũ habuerit legitimã cãm
appellandi, & impedire executionẽ a tꝑe, a quo incœperit
cognoſcere utrũ appellatio ſit admittenda, ut uł uelle tex.
in d. §. ſi aũt. Si aũt appellãs allegat ꝓbabilẽ cãm excuſãdo
cõfeſſionẽ ꝓpriã, ẽt iudex, à quo, dẽt appellationi deferre,
ar. in c. cũ dilecti, ꝑal. facit optimè. l. fi. C. de erro. aduo. q̃ ſic
pt intelligi; & ẽm hoc intelligerẽ & reducerẽ ad cõcordiã
7 utrũq; ius, & ſatis fuit de mente gl. in d. §. ſi aũt. † Sed quæ
c ro, an hæres [c] poterit appellare, ſi fuit actũ ꝯ eũ ex cõfeſſio-
ne defuncti? dic ꝙ nõ, niſi ꝑtendat iuſtã cãm grauaminis; de
quo uide notabilẽ q̃õnẽ, q̃ ponit Io. An. poſt Nico. de Ma-
tarel. in ti. de appella. §. in qbus, uer. ſed nũquid, de eo q̃ ue
niens ad mortẽ cõfeſſus fuit ordinario ſe habuiſſe mille ꝑ
rapinã. & ꝓmiſit reſtituere illa his, qbus debebãt̃ ad mãda
tũ ordinarii. demũ eo defuncto cõparuit q̃dã petens centũ
occaſione rapinæ ꝑ defunctũ factæ. ordinarius aũt receptis
indiciis & argumẽtis & delatò iuramẽto petitori declara-
uit centũ ſibi deberi, & mãdauit hæredi ut ſolueret. hæres
uerò appellauit: q̃a ſine libello & lit. cõteſta. & plena ꝓba-
tione proceſſit. Cõcludit ſoluẽdo, ꝙ nõ eſt admittenda ap
pellatio: q̃a ñ requirebat̃ ordo iuris, ex quo cõſtabat de cer
ta quãtitate ꝑ confeſſionẽ defuncti; unde ſolũ exigit̃ decla
ratio creditoris & quãtitatis. Et no. ꝙ in hoc nõ exigit̃ ple
na ꝓbatio; facit qđ legi. & not. in c. cũ in diœceſi, de uſu. &
8 & uide ꝑ Fede. conſ. 101. & hoc no. bene. † In glo. in uerbo,
corã ſuperiore, in fi. no. bene gl. & quaſi ꝓ hac gl. induco tex.
apertũ, ſi bñ põderet̃, ĩ c. uenerabilibus, poſt prin. de ſen. exc.
lib. 6. Et de hac mã plene ꝑ Inn. hic, & ĩ c. de cætero, de trã
ſac. & in c. in nr̃a, de procu. & ꝑ gl. in c. ſacro, de ſen. excõ. &
ꝑ Hoſt. hic, q̃ ĩ effectu uult idẽ, qđ gl. hic, niſi agat̃ ad pœnã
iudici imponendã. tunc. n. ſemꝑ uocandus eſt iudex, ſiue ꝓ
ceſſerit ad inſtantiã, ſiue ex officio, cũ agat̃ de ſuo ꝑiudicio,
& in ꝑiudiciũ abſentis nihil eſt innouãdũ, de cau. poſ. & ꝓ-
prie. c. 1. & c. inter quatuor, de ma. & obe. 3. q. 9. c. caueãt, &
c. oĩa, & expreſſius in d. c. uenerabilibus, in uer. *ſed ſi excõicatus.* Itẽ ubi proceſſit ad inſtantiã, nec agit̃ ad puniendũ iu-
dicẽ, põt iudex aſſiſtere in proceſſu, licet neceſſariò non ſit
uocandus: q̃a q̃dã ꝑſumptio orit̃ ꝯ eũ ex̃ retractationẽ ſuæ
ſñiæ; facit. l. ſi ſuſpecta, ff. de inoffi. teſtamen. & l. a ſñia, ff. de

appella. & quod legi. & no. in d. c. uenera
bilibus, ꝑ text. d. l. a ſñia, & ꝑ ea q̃ dixi in
c. cũm ſuꝑ, de re iudi. dico ꝙ hoc caſu po
terit ẽt iudex appellare a retractatione
ſñiæ; & ꝙ iudex poſſit hoc caſu aſſiſtere,
tenet ẽt hic do. Ant. Et adde ad prędicta
unũ dictũ Fede. cõſ. 254. ubi tenet proceſ
d ſum [d] eſſe nullũ, ſi iudex, q̃ ꝓceſſit ex offi
cio, nõ fuit citatus ꝑ iudicẽ, ad quẽ; alle-
gat Inno. in c. pen. de re iudi. qđ ſatis pla
cet: q̃a eſt loco aduerſarii. Ad hoc tex. s̃.
in princ. c. ubi in recuſationis actu eligit
arbitros cũ recuſatore, ſi nõ habet alium
9 aduerſariũ † In glo. in uerbo, *defecerit*, in
fi. de hac materia, an ꝑſumatur ꝓ ſñia iu
dicis, dic ut plenè no. in c. qm̃, alleg. ĩ gl.
& in c. in prę̃ſentia, de renun. ad iſtũ tex.
dic ꝙ loquit̃ de appellãte ab interlocuto
ria, q̃ probare debet cãm eſſe legitimam
& uerã, ut in c. interpoſita. j̃. eo. c. ut debi
tus, s̃. eo. & ſi deficit in hoc probando de
bet remitti ad iudicẽ, a quo, ut hic, & in
iuribus prælle. In gl. penul. ibi: *& illam.*
j̃ *de ſen. excõ. ſacro.* põdera bene gl. uult. n.
ꝙ diſpoſitio c. ſacro, nõ eſt neceſſariò ſer
uanda in religioſis ꝯ ſuas obſeruãtias ſpe
ciales, & uidetur gl intelligere text. in §.
cæterum, ut loquatur de iſta cõſtitutione.
c c. ſacro. Et fortè gl. ideo facit mẽtionem
de c. ſacro: quia text. in princ. c. hic dum
recitat ius antiquum, tacitè facit mẽtio-
nẽ đ illo. c. ſacro; hoc bñ notabis. Et cre-
do dictũ procedere, ubi regula ſeu inſti-
tutio religioſorum daret certum modũ,
ſeu ordinem in excommunicãdo religio
ſum, ut ſatis ſit ſeruare illũ ordinẽ regu-
læ, ſeu conſtitutiones ipſorum religioſo
rũ; quod multũ bene notabis. Inno. uerò
ponit alium intellectum ad finem huius
literæ, ut intelligatur de his duabus con
ſtitutionibus hic contentis. Nam in effe-
ctu duæ cõſtitutiones hic continent̃. una
uerſatur circa modũ recuſãdi iudicẽ. alia
circa modũ appellationem interponẽdi.
Secunda incipit in hoc. §. *porrò*; & iſte in
tellectus magis uidetur literæ conſenta-
neus per illa uerba: *has duas conſtitutiones* d
&c. debet enim fieri relatio ad ꝓxima.

SVMMARIVM.

1 *Litis conteſtatio non requirit ſolennem interrogationem, aut reſponſionem: imò poteſt conteſtari per reſponſionem aduocati, ſi reus ipſam approbat.*
2 *Confeſſio aduocati præiudicat clientulo, niſi illam reuocet.*
Confeſſio aduocati poteſt reuocari per clientem etiam non probato errore: ſed confeſſio propria uel procuratoris non poteſt reuocari, niſi probato errore.
3 *Confeſſio erroneæ, quæ præiudicat non ſolum circa merita cauſæ ſed circa proceſſum, poteſt reuocari; pone exemplum infra nu. 6.*
4 *Delegatus principis pot alteri ſubdelegare uices ſuas, qui non poterit in alium ſubdelegare ad uitandam infinitatem.*
Delegatus inferioris an poſſit ſubdelegare?
5 *Appellare licitum eſt a grauamine, licet iudex nõ intenderet grauare.*
7 *Confeſſio aduocati poteſt reuocari intra tres dies per clientem ſuum & quando.*
8 *Confeſſionem erroneam tam propriam, quam aduocati an & quando quis poſſit reuocare, docto uel non docto de errore, uel uſque ad quod tempus.*

SEB. SAPIA.
a Confeſſus. Vide tamẽ Are. in cõſi. 147. incipi. uiſa cõſultatione, col. 2. & 3. ubi latè, qñ confeſſio etiam ficta poſſit reuocari, de quo etiam ꝑ Car. in conſ. 101. inci. in cã appellationis, & Raph. Comẽ. in cõſ. 105. inci. caſus talis ẽ, circa medium, & Mod. in l. 2. C. qui teſta. fac. poſſ.
b Per ꝓcuratorẽ. Sentit d. Ab. hic, ꝙ inq̃ſitus ĩ cã criminali poſſit cõfiteri delictũ ꝑ ꝓcuratorẽ; qđ nõ ꝓcedit idiſtinctè: q̃a ĩ cauſis capitalibus req̃rit cõfeſſio ꝓpria ipſius iq̃ſiti; tex. eſt ĩ l. 2. C. quorũ ap. nõ re. quem ad hoc ibi not. Bal. apud fi. & ibi do. Andre. Barba. Aeneas de Fal.
c A cõfeſſione defuncti hęres appellare nõ poteſt; de hoc, ꝑ Bald. in l. 1. C. ne ex deli. defun. in 7. col. uer. ĩterdũ. & adde hic illud, quod dr̃, ꝙ cõfeſſio defuncti ꝑiudicat hęredi, habet locũ in cõfeſſione uera, non ficta, ut dicit Bar. ĩ l. eius q̃ delatorẽ, ff. de iure fiſc. & eandẽ q. uide hic ꝑ d. Ant. in col. 2. & in terminis per eundem in repe. c. ur̃a, ĩ pe. charta, de coha. cle. & mu.
SEBA. SAPI.
d Proceſſum. Vide Ro. in cõſi. 344. in ci. ex ꝓpoſito thematẽ, in 2. dubio, Bal. ĩ l. ſancimus, in 12. quęſtione, in fi. C. de iud. & ĩ c. 1. col. 4. uerſi. de iudice, de mil. uaſal. qui contumax eſt, in uſi. feudorũ.

9 *Litis conteſtatio non inducitur per obiectionem ſolam exceptionum peremptoriarum.*

10 *Iudex an poſſit delegare cauſam poſt litem conteſtatam?*

Procurator poteſt ſubſtituere alium procuratorem poſt litem conteſtatam.

Receptio teſtium an ſit articulus iuriſdictionalis, an uerò nudum miniſterium?

11 *Excommunicatio quomodo intelligitur, quòd non trãſit in tertiam perſonam?*

Participans cũ excõicato incurrit in minorẽ tantũ, ꝑ quam ſolum priuatur à perceptione ſacramentorũ.

Participans cũ illo, qui participauit cum excommunicato, nullam incurrit excommunicationem.

12 *Delegatus inferioris a principe ad uniuerſitatem cauſarum poteſt delegare.*

13 *Delegati ad uniuerſitatem cauſarum poteſt unus ſine alio cauſam inchoare, & finire.*

14 *Cauſa expreſſa in appellatione à grauamine, illa tantum debet probari & non alia.*

15 *Appellans à certo grauamine ſubijciendo & ab omni alio grauamine, uel appellans ab omnibus grauaminibus &c. non obtinebit: quia debet ſpecialiter exprimere.*

16 *Ex pluribus cauſis copulatiuè expreſſis in appellatione ſufficit unam probare.*

CAP. LXII.

Cum cauſam. Si iudex cõfeſſionẽ aduocati eadẽ die reuocatã pro litis cõteſtatione uelit habere, uel ꝓceſſum à ſubdelegato ſubdelegati factum ratificat, licitè appellat̃. In prima ponit̃ narratio appellantis. In ſecunda iudicis datio, ibi: *mandamus*. Caſus literalis. Inter abbatẽ & cõuentũ de ualle ſancti Io. ex parte una, & priorẽ & cõuentũ de nouo loco ex altera ſuꝑ quadã eccleſia de Holiſeth qõ uertebat̃, q̃ cõmiſſa fuit iudicibus delegatis. iudices uices ſuas qbuſdã iudicibus cõmiſerũt. ſed cũ coram iſtis ſubdelegatis petiit ꝓcurator prioris & canonicorũ inducias ad ꝓponendas exceptiões dilatorias, aduocatus ipſius ductus errore ĩterrogatus rñdit, ꝙ eccleſia de nouo loco eccleſiam, de qua qõ erat 40. annis poſſederat pacificè & amplius: ſed procurator cõfeſſionẽ aduocati reuocauit eadẽ die, cũ ipſius confeſſio ſuæ petitiõi ɔ̃ria uidebat̃, ne illa cõfeſſio aliqđ ſibi poſſit præiudiciũ generare eo, ꝙ exceptiões dilatoriæ ante lit. cõte. ſunt ꝓponẽdæ iudices delegati credẽtes ꝑ hãc cõfeſſionẽ lit. cõte. fuiſſe teſtes quoſdã partis alterius receperũt; qb⁹ receptis examinationẽ quorũdã teſtiũ cõmiſerũt alijs, q̃ receperunt quoſdã teſtes monachorũ. iudices delegati talem receptionẽ approbarũt, cũ de iure ñ ualeret. ꝓpter q̃ grauamina ꝓcurator canonicorũ ad ſedẽ apo. appellauit. cã fuit delegata ĩ partibus, & datus auditor: corã quo procurator canonicorũ p̄dicta oĩa ꝓpoſuit petẽs ꝓceſſum p̄dictorũ iudicũ irritũ nũtiari. ps altera ĩſtãter petebat̃ ꝓceſſum p̄dictorũ iudicũ approbari, & cauſã ipſam, q̃ multo tp̄e durauerat, terminari. Papa his & alijs intellectis, qa ſibi nõ cõſtitit de p̄dictis, mãdat qbuſdã iudicib⁹, quatenus, ſi dicti prior & canonici legitimè ꝓbauerint, ꝙ per procuratorẽ ipſorũ aduocati rñſio eadẽ die extitit reuocatã, & ꝑ cõſequẽs apparet, ꝙ lis cõte. nõ fuit: uel ſi cõſtiterit, ꝙ iudices delegati approbauerint teſtes receptos à ſubdelegatis ſubdelegatorũ ſuorũ, cũ delegatus ab alio, q̃ a prĩcipe cãm alij delegare ñ poſſit, ꝙ qcq̃d factũ ẽ poſt appllonẽ p̄dictã, denũtiet irritũ & inane, dũmodo hæc in appllonis cã fuerint exp̄ſſa. Ber.

1 † No. priò ar. ex iſto tex. ꝙ ad lit. cõte. nõ reqrit̃ ſolẽnis interrogatio iudicis, aut actoris: ſed ſufficit ſola rñſio ad libellũ, ẽt ſi facta ſit ꝑ aduocatũ reo approbãte; facit ad ea q̃ dixi ĩ c. unico, de lit. cõte. ɔ̃ cõem opi. legiſtarũ. Nã aduocatus hic ꝓpriè rñdit ad libellũ. Nã iudex ñ interrogaſſet aduocatũ aĩo lit. cõt. & uide plenius qđ dixi ĩ c. unico p̄dicto.

2 † Scđò no. ꝙ confeſſio aduocati [a] p̄iudicat
a cliẽtulo, niſi illã tanq̃ erroneã reuocet. Et not. ꝙ in reuocatiõe huius cõfeſſionis aduocati nõ eſt neceſſe ꝓbare alr̃ er-
b rorẽ, [b] ſecus in reuocatione cõfeſſionis propriæ, uel ꝓcuratoris: qa tũc eſt neceſſe ꝓbare errorẽ, ut ĩ c. fi. ſ. de ɔfeſ. l. error, C. de iu. & fac. igno. & eſt rõ, qa aduocatus ñ hẽt mãdatũ ad cõfitendũ. iõ ſufficit nuda reuocatio partis; & hoc tenuit Hoſt. hic, & ſatis ꝓbat̃ ꝑ iſtũ tex. qđ ſemꝑ no.

3 † No. ulterius, ꝙ cõfeſſio p̄t p̄textu erroris [c] reuocari nõ ſolũ, qñ p̄-
c iudicat ad merita cãę, ſed ẽt qñ obeſt ꝓceſſui; ut qa nõ põt obſtãte cõfeſſione exceptiões dilatorias amplius ꝓponere.

4 † Itẽ no. ꝙ ſolus delegatus prĩcipis p̄t alteri cãm delegare. Delegatus ãt ĩferioris a prĩcipe nõ p̄t uices ſuas alteri delegare: qa poſſet eẽ ꝓceſſus ĩfinitus, & qſq; recuſaret onus iudicãdi. Nunqd ãt delegatus inferioris poſſit ſubdelegare, ſi
d hoc ſibi fuit indultũ cõmiſſione, [d] uide gl. no. in c. ſi cui, de offi. dele. li. 6. ubi ꝑ Io. And. & limita hũc tex. ꝑ illã gl.

5 † Itẽ no. ibi: *credentes, &c.* ꝙ a grauamine a iudice inflicto appellari p̄t, licet iudex aggrauare nõ intenderet; & intellige, qñ iudex errabat in iure, & ꝓbat iſte tex. opi. de qua ĩ c. ex parte, & c. ad hæc. ſ. e. ꝙ grauamẽ re ipſa, licet ex mẽte nõ proceſſerit, p̄bet iuſtã appellãdi cãm; & in hoc tene menti iſtũ tex. plenius dixi in d. c. ex parte.

6 † Opp. ɔ̃ tex. uř em̃, ꝙ reuocatio ɔfeſſiõis fuerit ecclę nociua, cũ ꝑ cõfeſſionẽ dicebat̃ eccleſiã, p̄ſcripſiſſe ſpatio. 40. anno. Sol. dñt, ꝙ cõfeſſio ñ reuocabat̃ hic p̄textu taliter cõfeſſati, ſed quaten⁹ p̄iudicabat ad ꝓceſsũ. Nã data illi⁹ ualiditate excludebat̃ prior a facultate ꝓponẽdi dilatorias. Vñ hæc ɔfeſſio fuit erronea: uł qa aduocat⁹ errauit in iure putãdo dilatorias poſſe ꝓponi ẽt poſt litẽ cõteſtatã: uel in facto errauit, credẽs fortè priori ñ cõpetere exceptiões dilatorias. uñ p̄textu hui⁹ erroris & p̄iudicij p̄dicti prior hãc cõfeſſionẽ aduocati reuocauit: qm̃ erat ɔ̃ria intẽtioni & petitiõi ſuę. ɔ̃ria. n. ſũt, ſ. litẽ cõteſtari, & terminũ ad dilatorias ꝓponẽdas petere.

7 † In gl. ĩ uerbo, *eodem die*, ibi: *in caſu iſto uidetur*. No. gl. iſtã uſq; ad finẽ, q̃ licet nõ reddat rõnẽ ſpecialitatis, tñ rectè loquit̃, & ex ea habes optimã limitationẽ ad l. ſi. C. de errore aduo. ut ɔfeſſio aduocati poſſit reuocari uſq; ad triduũ, ſicut ibi dř, qñ. ſ. cõfeſſio p̄iudicat ad merita cãæ: ſed ubi cõfeſſio aduocati p̄iudicat ad ꝓceſsũ; ut qa inducit cõteſtationẽ litis, & ſic p̄cludit uiã dilatorijs ꝓponẽdis, oportet ꝙ pars reuocet illã cõfeſſionẽ ante q̃ faciat aliqd, qđ ſoleat fieri poſt litẽ cõteſtatã. vñ, ſi eadẽ die certificatus de cõfeſſione aduocati ꝓducit teſtes, uel aliqd aliud, qđ ſolitũ eſt fieri poſt litẽ cõteſtatã, uř ipſo facto confeſſionẽ aduocati approbaſſe, cùm plus ſit facto aliquid approbare, quam uerbo, ut in c. dilecti. ſ. eod.

8 † Et gñaliter cõprehendendo omnia iura poſita in gl. recitando mentẽ doctorũ diſtingue ſic, ꝙ aut qs uult reuocare cõfeſſionẽ propriã prętextu erroris; & oportet ꝙ probet errorẽ, & licitũ eſt reuocare uſq; ad ſñiam; & ſic loquit̃ c. fi. & l. error, alleg. in gl. hoc intellige, qñ uult reuocare ex inter-
e uallo. ſi. n. incontinenti, nõ eſt neceſſe ꝓbare errorem; [e] ad hoc c. p̄terea, de teſt. cog. & gl. not. in c. fi. de cõfeſ. & 32. qõ. 1. c. apud, & ꝑ do. de Rõ. deci. 57. & uide qđ plenè dixi in d. c. fin. de cõfeſ. & dic ut ibi. aut uult reuocare cõfeſſionẽ aduocati, & ſic p̄iudicat ad ꝓceſſum; dic, ut ſtatim dixi. Si uero pręiudicat ad merita cauſæ, debet eã reuocare intra tri-
duum

a Et de hoc uide q̃ plurima ꝑ Bal. in c. fin. de confeſ. & Bar. hic, & d. Phi. de Peru. in 4. not. SEBA. SAPI.

b Errorem. Vide Iaſo. in d. l. error, uerſic. 4. limita, & And. Siculũ ĩ cõſi. 6. co. 10. in j. uolu. ZACHAR.

c Prætextu erroris. Adde Lanf. de Oria. in c. qm̃ ɔ̃, in prin. nu. 18. uerſic. capio gl. ĩ uer. cõfeſſiões, & in §. cõfeſſiões, in prin. & utrobiq; in apoſt. Cel. & Bened. Va. ſ. de probatio. ZACHARI.

d In cõmiſſiõe. ad de qđ no. ĩ apoſt. ad iſtũ in c. ſuper qõnũ, nu. 9. ĩ apo. in uer. ſubdelegare. ubi enumero alios, q̃ quis ab inferiore a principe delegent, ſubdelegare tñ poſſunt. ſ. de offi. dele. & pro prio mẽbro. ſ. ꝙ tales ſubdelegati ſubdelegare non poſſint, uide quod not. ẽt in apoſt. ad eum in c. ſi uerò, nu. 16. in uer. poteſtatem ſubdelegãdi, e. ti. SEBA. SAPI.

e Probare errorẽ. Vide Ro. in l. ſi uerò. §. de uiro, ff. ſo. matri. Bal. in l. edi. char. ultima, uerſ. ſæpe accidit, C. de edẽ. & in l. j. col. pen. C. de furtis.

a duum, [a] ut in d. l. 3. poſt triduũ uerò nõ põt, niſi uelit docere de errore. Nã ſicut docendo de errore põt reuocare confeſſionẽ propriã uſq; ad ſñiam, fortius hoc poterit in confeſſione aduocati; & ſic põt intelligi gl. 35. q. 9. c. loci. §. his ita, q̃ uult ɔfeſſionẽ aduocati poſſe reuocari uſq; ad ſñiam; intelligũt doctores de errore, alias uſq; ad triduũ. fortè rõ diuerſitatis eſt: qa cõfeſſio aduocati, cũ ĩ hoc nõ habeat mãdatũ, nõ debet p̄iudicare cliẽtulo, niſi illã approbet, & iura p̄ſupponũt clientulũ approbare, ſi eã ſcit & nõ reuocat ĩtra triduũ. Si aũt clientulus exp̄ſſè approbaret cõfeſſionẽ aduocati, idẽ dicendũ eſt in ea, qđ in cõfeſſione ꝓpria: qa oĩa nr̃a facimus &c. ut in c. ſi apoſtolicę, de p̄bẽn. lib. 6. uide per Spec. in tit. de cõfeſſis. §. poſtremò, uer. idẽ ſi fit ꝑ aduocatũ.

9 † In gl. in uer. *lit. conteſt.* in fi. de hoc dic, ut plenè le. & no. in c. 2. de lit. cõteſt. li. 6. ad iſtum tex. ut ceſſet oĩs obiectio, põt ſuppleri, ꝙ aduocatus dixerat petita ꝑ aduerſam partẽ fieri nõ debere: qa prior poſſederat illã eccleſiã ꝑ 40. annos &c.
b aliàs aũt ꝑ obiectũ exceptionis ꝑemptoriæ [b] aliter reſpondendo ad libellũ non inducitur litis cõteſtatio, ut in d. c. 2.

10 † In gl. in uerbo, *delegatus*, ibi: *diſtinguendo ante litẽ conteſtatã, uel poſt &c.* imò plus dico, ꝙ tex. iſte apertiſſimè damnat illã opi. Nã receptio teſtiũ fit poſt litẽ conteſtatam, ut in c. qm̃, ſ. ut lite nõ conte. & ſic ſubdelegatio fuit hic facta poſt conteſtationẽ litis, & nihilominus papa mandat ex hoc ſolo capite proceſſum denuntiari irritũ. Nã loquitur hic papa alternatiuè, ad cuius ueritatẽ ſufficit alterã partẽ eſſe uerã, ut in c. inter cæteras, de reſcri. Nec obſt. rõ gl. de procuratore ſubſtituente poſt litẽ conteſta. qa (ut dicunt doctores) fortius operat̃ litis conteſta. in ꝓcuratore, q̃ in iudice. qa procurator cõteſtando uř quaſi contrahere. l. 3. ff. de peculio. ideo efficitur dominus inſtantiæ: ſed cũ iudice nõ cõtrahit̃. habet em̃ ſe iudex in cõteſtatione ut patiens: ꝓcurator aũt ut agẽs. Ad c. cũ Bertholdus, rñdet hic Ioã. And. & originaliter eſt dictũ Inno. in c. illo, ꝙ articulũ nõ iuriſdictionalẽ põt delegatus inferioris ſubdelegare; puta ſi apꝓbauit teſtẽ ꝓducendũ, & examinauit capitula, ſuꝑ qbus dẽt interrogari; tũc hãc receptionẽ alteri cõmittere põt; ita loquit̃ iſte tex. qđ notabis. Idẽ ſentit gl. pe. in authẽ. ut defun. ſeu fune. Articulũ uerò iuriſdictionalẽ non põt ſubdelegare, ut eſt receptio teſtiũ, nõ approbatis prius ipſius teſtibus, ſeu capitulis nõ examinatis; pro hoc qđ legi. & no. ĩ cle. unica, de offi. deleg. & ex his habes, an & qñ articulus receptionis teſtiũ dicat̃ iuriſdictionalis, uel nudũ miniſteriũ; & hũc
11 articulũ plenius examinaui in d. c. cũ Bertholdus. † In eadẽ gl. ibi: *quæ non tranſit in tertiã perſonã &c.* Pro ĩtellectu horũ uerborũ Io. And. remittit ad c. pe. 19. diſt. ubi gl. dicit excõicationẽ nõ trãſire in tertiã ꝑſonã: qa cõicans excõicato non incidit in excõicationẽ eandẽ, ſed tñ in minorẽ iuxta no. in c. ſi celebrat, de cle. excõ. min. niſi cõicauerit excõicato in crimine, ꝓ quo fuit excõicatus, ut in c. ſi cõcubinę, de ſen. excõ. & ſic appellat̃ tertia ꝑſona q̃libet ꝑſona ab excõicato. Ego darẽ aliũ intellectũ, q̃ clarè colligit̃ ex c. qm̃ multos. 11. q. 3. ꝙ ideo dř excõicatio nõ trãſire ĩ tertiã ꝑſonã; qa cõicãs ei, q̃ cõicat excõicato, in nullã excõicationẽ ĩcidit: qa ille nõ eſt priuatus cõione hominũ, ſed participatione ſacramentorũ tñ, ut in d. c. ſi celebrat. uñ rectè appellat̃ tertia ꝑſona reſpectu ſcđę, q̃ cõicauit excõicato; & not. gl.
12 iſtã ſic dupliciter intellectã. † Et in fi. glo. no. gl. ꝑpetuò, ex qua habes ſingularẽ limitationẽ ad iura dicentia delegatũ inferioris a principe nõ poſſe ſubdelegare. non. n. ꝓcedũt illa iura in delegato ad uniuerſitatem cauſarũ. Et pone exẽplũ in officiali foraneo epi, q̃ cõſtituit̃ in certa parte diœceſis. Nã ille hẽt iuriſdictionẽ delegatã, nõ ordinariã, ut not. gl. in cle. & ſi principalis, de reſcr. & in c. Romana. ĩ. e. tit. li. 6. Et hẽt iſte uniuerſitatẽ cauſarũ delegatã: qa delegant̃ ſibi oẽs cãæ, q̃ poſſent oriri in illo loco. Quidã tñ tenuerunt oppoſitũ, ar. in l. & qa, ff. de iuriſdi. om. iudi. ubi dř, ꝙ habẽs iuriſdictionẽ nõ iure ꝓprio ſubdelegare nõ põt. Sed dictũ huius gl. cõiter approbat̃, & ẽ ſatis ęquũ.

13 † Et uide Bart. in l. Põponius, ff. de re iudi. ubi ponit aliã ſingularẽ limitationẽ ĩ iſtis delegatis ad uniuerſitatẽ cauſarũ; ut ſi ſint plures, poſſit un⁹ abſente alio cãm inchoare & finire; ſicut dicimus in pluribus ordinarijs. l. unica, ff. de offi. procon. dic ut plenè leg. & no. in c. prudentiã, de offi. deleg. ubi dixi diffusè, & ibi remitto.

14 † In glo. [c] fi. ibi: *ſuper hoc ita* indiſtinctè
c no. glo. uſq; ad fi. q̃ quotidie allegat̃. & in quantũ dicit, ꝙ appellãs à grauamine nõ põt aliã cãm, quã expreſſam ꝓſequi; eſt hodie tex. magis clarus in cle. appellanti,
15 eo. tit. † Circa iſtũ tex. & iſtã gl. format̃ notabilis qõ. Quid ſi appellans dixit ſeu expreſſit certũ grauamẽ ſubijciẽdo clauſulam gñalem, uidelicet & ab oĩ alio grauamine, qđ colligi põt ex actis? Vel quid ſi nullã cãm expreſſit, ſed generaliter dixit, appello ab oĩbus grauaminibus mihi illatis, q̃ ex actis colligi poſſunt, nũquid ualeat talis appellatio, ut poſſit appellationẽ iuſtificare ẽt ex cã expreſſè nõ deducta? Quidã ꝙ ſic in d. cle. appellanti; facit in argumentũ, c. qui ad agendũ, de ꝓc. lib. 6. do. de Ro. deci. 8. plenè proſequuntur, & finaliter tenent oppoſitũ, ut non liceat ſic uagari cũ iactura aduerſarij. Hæc opi. plus placet mihi; facit d. cle. appellanti, in uerbo, *nominatim*, & l. p̄tor edixit, de iniur. & dic ut plenè no. in loco p̄al. Et dicit hic Io. An. ꝙ ex pluribus cauſis in appellatione expreſſis curia non exprimit hodie niſi unam; qđ dicit Io. An. rationabile, qñ cãæ ſe non cõpatiuntur; aliàs ſecus, ut hic, & ſ. eo. c. ſignificauit, cum ſi. de quo uide in Spec. de appellatione, §. de officio, in prin. pe. colũ. & uerſic. ſi autem. & dicit hic Boati. ꝙ exp̄ſſo uno ſolo grauamine ex his, ꝑꝑ quę appellaui, nõ potero iuſtificare appellationẽ meã ẽt ex alijs, ꝓpter q̃ appellaui: dicit tñ, qđ ſuꝑ quolibet grauamine curia bñ daret reſcriptũ ſingulare, ad eoſdẽ tñ iudices. Sint ergo appellantes prouiſi, ut nullã falſam cãm exprimãt, uel quã ꝓbare nõ poſſunt, ne fortè illa ſola exprimat̃ in reſcripto cõ-
16 miſſionis. † Nã ad hæc uitia cõprimẽda emanauit p̄dicta cõſuetudo, ſeu ſtylus curię. de iure nõ ꝓcedit, qđ hic dř, qnimo pluribus cauſis exp̄ſſis copulatiuè ĩ appellatione ſufficit ꝓbare unã, ut in c. exhibita, de iudi. & in c. iamdudũ cũ, de præben.

ZACHAR.

a Intra triduũ. adde Bal. in addi. ad Spe. in tit. de confeſ. col. 3. uer. *confeſſio aduocati*, & Paul. de Caſt. cõſ. 31. per l. 1. C. de errore aduo. Quod eſt uerum, ſi ſit facta noĩe ſui clientuli, ut not. *iſte* in c. olim. ĩ. de cenſi.

b Et ita dicit glo. in d. c. 2. Bal. uerò hic aliter dicit, ꝙ per obiectũ exceptionis ꝑemptoriæ nõ inducitur lit. cõteſt. d. c. 2. ẽ uerũ, niſi ultra ꝓceſſerit, puta ſi offerret ſe probaturũ, uel teſtes producturũ: quia tũc ĩduceret̃ lit. cõte. ita ſit text. hic ꝙ ſecundũ ipsũ alibi non reperitur.

c Iſta gl. eſt menti tenenda: quia eſt melior, quæ ſit in iure, ꝙ in appellatiõe à diffinitiua nõ eſt neceſſariò inſerẽda cã grauaminis in appellatione, ſed ĩ appellatiõe ab interlocutoria ſic; & eſt tunc neceſſe, ꝙ iuſtificetur ex cãis ĩ appellatiõe inſertis, ut in c. ut debitus, ſ. eod. ſm̃ do. Phil. de Peru. & adde hic, quæ addidi. in d. c. ut debitus, in princ. q̃ etiam bene hic caderent.

SVMMARIVM.

1 *Appellans debet exprimere coram iudice, ad quem, quòd propter tale grauamen appellauit.*
2 *Appellari à futuro grauamine non poteſt.*
3 *Executor ad beneficia, ſi non admittit exceptiones legitimas, licitè ab eo appellatur, ſiue aſſumpſerit partes iudicis, ſiue non.*
4 *Appellatio poteſt iuſtificari ex confeſſione appellati.*
5 *Subreptio uitiat reſcriptum ad beneficia, uel literas ipſo iure.*
6 *Appellans à ſententia nulla nõ obtinebit probando ſimpliciter nullitatem, niſi iuſtificet appellationem probando eam legitimè interpoſitam: poterit tamen proſequi nullitatem coram iudice ſuo.*

7 *Appellans an poſſit in ſimul proſequi nullitatem ſententiæ, & eius iniuſtitiam?*
8 *A ſententia nulla poteſt appellari.*
Arbitramentum ſi petatur corrigi, uel reduci ad arbitrium boni uiri, poterit ille bonus uir pronuntiare ipſum nullum, ſi reperiet nullum, licet hoc non ſit petitum.
9 *Succumbens in appellatione an poſſit poſtea agere de nullitate?*
10 *Ea quæ incidenter ueniunt, ſi plenè non expediuntur, non obſtant, cum poſtea agitur principaliter.*
11 *Si exceptiones non admittuntur tacitè uel expreſſè, poteſt appellari.*
Exceptiones cenſentur reprobatæ, ſi iudex proceſſerit ad ulteriora.
12 *Appellans ſecunda uel tertia uice an cenſeatur à priori appellatione recedere?*
Dicens pluries, appello, an cenſeatur ſemel, uel pluries appellare?
13 *Appellanti uiua uoce, ſaluo beneficio appellandi in ſcriptis, an currat tempus à die appellationis uiua uoce, uel in ſcriptis?*

C A P. LXIII.

1 Dilecto. † Non ſufficit appel-
lanti docere, ꝙ exce
ptionem legitimam & ueram
oppoſuit,& appellauit,niſi do-
ceat ꝓpter exceptionẽ nõ admiſſam ap-
pellaſſe; & eſt caſus notabilis & quotidia
nus. Prima pars ponit factum coram au-
ditore narratũ.Secunda cõmittit cãm,&
præmittit, quare,ibi:*quoniam*. Caſus lite-
ralis.D.presbyter obtinuit literas a do-
mino papa ſuper receptione ſua in Sala-
mantina eccleſia ad quoſdã executores;
coram quibus fuit ex parte capituli Sala
mantini propoſitum, ꝙ cũ in Salamanti
na eccleſia certus eſſet canonicorum nu-
merus iuramẽto firmatus, de quo in lite
ris directis ad eos mentio nõ fiebat: non
debebant ꝑ eas ꝓcedere contra capitulũ
Salamantinũ;ne ſecus facerent,ad ſedem
apoſtolicam appellauit . Sed executores
huius appellatione contẽpta tulerũt ex-
cõicationis ſententiã in epm & Salamã
tinum capitulũ. unde tã procurator capi
tuli,q̃ dictus ſacerdos ad ſedem apoſtoli
cam acceſſerunt.coram auditore cõceſſo
ꝑdicta oĩa ex parte capituli allegata fue-
runt.unde petebat procurator capituli ꝑ
dictã ſñĩam irritam nũtiari, & compeſci
presbyterũ a moleſtatione. ſacerdos co-
rã auditore cõfeſſus fuit, ꝙ in eccleſia Sa
lamantina certus erat canonicorũ nume
rus inſtitutus: ſed quia licet ꝑ confeſſio-
nẽ pſbyteri conſtiterit Salamantinã ec-
cleſiã certum canonicorum numerum ha
buiſſe iuramento firmatũ, & hmõi exce-
ptionẽ corã executoribus fuiſſe propoſi-
tã,& ꝙ appellatũ extitit ab eiſdẽ: tamen
q̃a nõ conſtitit papę,ꝙ propter hmõi ex
ceptionẽ nõ admiſſam, uel aliã legitimã
fuerit appellatum , mandat papa quibuſ-
dã iudicibus,quatenus,ſi conſtiterit exce
ptionẽ præfatam de certo canonicorum
numero iuramento firmato,uel alias ex-
ceptiones legitimas fuiſſe propoſitas co-
ram executoribus prædictis , nec admiſ-
ſas , & ideo partem capituli appellaſſe ;
proceſſum ipſorum executorum denun
tiẽt irritum & inanem. Ber. Not.primò,

ibi : *contra ipſos procedere &c.* quòd in beneficialibus poteſt
exceptio peremptoria opponi ad proceſſum,quando eſt ta
lis exceptio,quæ pariter concernit gratiam & literas gra-
tioſas;& eſt ratio,quia,quatenus cõcernit literas, poteſt di
ci dilatoria : quia negat iuriſdictionem tributam per illas
literas,& per conſequens poteſt de hoc opponi ante litem
conteſtatam,ſicut dicitur in qualibet declinatoria ; de quo
2 dic,ut plenè no.in c.conſtitutus,de reſcript. † Not.ſecũdò,
a ꝙ in iudicio [a] non põt app.a grauamine futuro ẽt ſub con-
ditione,ut ſi me grauaueris, appello. debet enim prius ex-
pectari grauamẽ, & poſtmodũ appellari, ut hic clarius per
3 Inn.& in c.ſignificauerunt,ſ̃.de teſt.†No.tertiò,ꝙ ſi execu-
tor deputatus ad beneficia nõ admittit exce. legitimã,lici-
tè ab eo appellat̃,ſiue executor aſſumpſerit partes iudicis,ſi
ue nõ;optimè ad hoc facit iſte tex.& c.accepimus,de æta.&
quali.& de mã dic,ut plenè no.ĩ c.fi.de præſum. & in clem.
4 unica,de offi.deleg. † Itẽ not.ibi : *per confeſſionem presbyteri &c.* ꝙ ueritas cauſę appellationis põt probari ꝑ confeſſio-
nẽ appellati duntaxat. Oppo.ɔ̃ fi.c.uŕ enim,ꝙ ſi ẽt nõ pro-
betur appellatum fuiſſe ob exceptionẽ repulſam,ꝙ nihilo-
minus proceſſus executoris debeat denuntiari irritus: qm̃,
ex quo iſte presbyter fatebatur literas ſuas fuiſſe ſurrepti-
5 tias,proceſſus executorum fuit nullus. † Quia literæ ſubre
ptitiæ ad beneficia ſunt ipſo iure nullæ,ut cõiter tenetur in
c.ad audientiã,el 2 .de reſcrip.probatur in c.1.& 2. de fi.pre
sby.lib.6.ergo,cũ in his beneficialibus exuberet multũ offi
ciũ iudicis,debebat papa pronuntiare ꝓceſſum irritũ, ẽt ſi
applło formaliter non fuiſſet interpoſita,ut in c. cũ dilecti,
de elect.Hoſt.ponit tres ſolutiones.Prima,ꝙ hic uacat ar-
gumentũ a ɔ̃rio ſenſu.Secunda,ꝙ ꝓcurator capituli ſe obli
gauit ad probandũ formalitatẽ appellationis. unde mos ei
gerendus fuit,id eſt ſatisfaciendũ fuit deſiderio ſuo l.circa,
ff.de ꝓbatio.& in c.1.de reſtitu.ſpol. Tertia ſolutio,quòd
hoc proceſſit ex prouiſione papę,argumẽ.in c.cũ pridẽ, de
pact.Iſtæ ſolutiones diuinant, & prima ineptè negat argu-
6 mentũ a ɔ̃rio ſenſu. †Ideo Io.And.ponit bonam ſolutionẽ
dicens,ꝙ ex quo appellationẽ proſequebatur, debuit eã iu
ſtificare probando ipſius formalitatẽ.ideo nõ obtinebit in
cauſa appellationis probando nullitatẽ;q̃đ ſemꝑ notabis;
facit c.exhibita,& q̃đ ibi dixi.ſ̃. de iudi. Habes enim ſemꝑ
notare,ꝙ appellans a ſñĩa nulla non obtinet in cã appella-
tionis probando nullitatẽ ſñĩæ,niſi iuſtificet appellationẽ
probando eam legitimè fuiſſe interpoſitam. Fatendũ eſt ta
men(ut infra dicã latius)ꝙ ſuccũbens ĩ cauſa appellationis
ex defectu ipſius appellationis poterit poſtea coram iudice
ſuo proſequi nullitatẽ;tex.eſt cũ gl.in c.licet, de ſñĩa excõi
cationis,lib.6.& dixi in c.ſępe,ſ̃.eodem, & cõfirmat Ioan.
Andr.in addi.Spec.in titul.de ſent.pro la.§.iuxta,uerſi.ſed
nunquid libellus,& ibi ẽt dicit, ꝙ de nullitate debet agi co
ram iudice competenti, & nõ coram iudice appellationis.
Et idem uidetur ſentire dñs Antonius hic,& Paul. de Lea-
za.in clem.ſi appellationẽ,eod.tit.Sed Ioan.de Lig. ibi ꝓ-
pe finẽ,in ult.col.ubi latius tractat hãc materiam, uidetur
aliter ſentire,& expreſſius Bart.in l.ſi expreſſim,ff.eod.ubi
firmat,quòd ſi agitur, ut iudex iterum pronuntiet propter
nullitatem ſententię,debet agere corã primo iudice, argu
men.l.4.C.de accuſationibus : q̃a cauſa nullitatis tũc uenit
incidenter. Aut uolo principaliter inſtare ſuꝑ nullitate,ut
quia peto eam pronuntiari nullam;& tũc poſſum agere co
ram primo iudice,& corã ſuperiore per l.abſentem , C. de
accuſatio. & quemadmodum cauſa appellationis deuoluit
totã cauſam,ut poſſit ſuꝑior ſñĩam reformare, ut in c.Ray
nutius,de teſta.ita & cauſa nullitatis ſecundum eum; quod
dicit bene notandum,& allegat Innocen.in c. cùm contin-
gat,de offic.deleg.& hoc ſatis mihi placet. Nam hęc cauſa
nullitatis eſt ſpecies cuiuſdam prouocationis, argu.in l.nõ
diſtiguemus.§.cũ q̃dã,ff.de arbi.nec iniuria fit prio iudici,
7 ex quo cã fuit iã agitata corã eo. †Et hæc faciũt ad q̃õnem
quotidianam,

SEB. SAPIA.
a In iudicio. Qñ à futuro grauamine appellari poſſit, tangit Feli. in c.ſignificauerũt, ĩ 3. colũ.ſ̃. de teſt. uer.ſed cõtra iſta. Peruſi.in c.ut debitus , in 2. char. uerſi. 2. quæritur, ſ̃.eod.

a quotidianã,nũq̃d poſſit appellãs [a] ſimul
ꝓſequi nullitatẽ ſñiæ, & eius iniuſtitiã,
uel proſequi tm̃ ſuꝑ applłone nullitatẽ
ſñiæ,uel ꝓceſſus?Inn.qui ſꝑ ad hanc ma
teriã allegat per canoniſtas & legiſtas,
ponit duas opi.Quidã dixerũt, ꝙ ſuꝑ ap
plłone nũq̃ poſſit appellãs ꝓſequi nulli-
tatẽ,qm̃, ex quo innititur applłoni , dẽt
probare ſñĩam iniuſtã , non aũt nullam,
quaſi applło ñ operet̃ reſpũ ſñĩæ nullæ ,
quia non reperit q̃d ſuſpendat.Alii ɔ̃,&
hęc opi.ſibi plus placet.& non inſtando
in uerbis Inn.& doc.hic, q̃ poteris uide-
re,maximè ad mãm.uide Bart.in l.ſi ex-
preſſim,ff.e. ubi pleniſſimè ꝓſeq̃tur hãc
mãm,& in l.1.C.qñ prouo.non eſt neceſ.
Concludendo cõem ſñĩam doc. & uerã
diſtingue ſic, ꝙ aut fuit appellatum ante
ſñĩam , & ñ ſufficit probare nullitatem
actus per cãm in applłone non expreſſã,
quia appellans añ ſñĩam hẽt iuſtificare
applłonem ſuam ex cã duntaxat expreſ-
ſa,ut in cle.appellanti,eo.ti.dixi ſ̃.c.ꝓx.
Aut fuit appellatũ poſt ſñĩam ſimpłr nõ
faciendo mentionẽ de nullitate ſñiæ , &
tunc ſi probat nullitatẽ ex quacunq; cã
ẽt ñ expreſſa,dẽt obtinere, dũmõ forma
liter appellauerit, ſecus, ſi applło deficit
in forma, q̃a tunc ñ obtineret pronũtia-
tionẽ ſuꝑ nullitate,ut ẽ hic tex aptus ſe
cundũ lec.Io.An. de qua ſ̃. Rõ ꝑdictorũ
ẽ,q̃a applło hẽt plures effectus. nam ſu-
ſpendit iuriſdõnẽ iudicis, & pronuntia-
tũ,ut ĩ c.ueniẽtes,de iureiu.l.1.ad Turp.
Itẽ deuoluit cãm ad ſuperiorẽ, ut in c. ſi
a iudice,e.ti.li.6.uñ licet poſſit appellari
a ſñĩa nulla ꝑtextu priorum duorũ effe-
ctuũ,q̃a q̃đ ñ eſt,ſuſpendi non ꝑt,ut in c.
ad diſſoluẽdũ,de deſpõ.impub.operatur
tñ reſpũ ultimi effectus , ſ. deuolutionis
b [b] cãæ ad ſuperiorẽ.† Iõ cũ rectè appellet̃
8 a ſñĩa nulla,ſi iudex [c] reperit eã nullam,
c ꝑt ſuper nullitate pronuntiare,& ꝙ poſ-
ſit a tali ſñĩa appellari facit iſte tex. & l.
ſi expreſſim,pręal.& l.quędã;ff.fam.her.
& in l.Carmelia Pia,ff.de iur.pa. & uide
ad hoc notabile dictũ Arch.ĩ c.a iudicib.
2.q.2.ubi dicit,ꝙ ſi petiit corrigi arbitra
mẽtũ,& reduci ad arbitriũ boni uiri,ſi iu
dex reperit nullũ,puta q̃a latũ a ſeruo,uł

excõicato,ꝑt ꝓnuntiare illud nullũ , q̃đ
uo.& ſequit̃ hic do.Ant.recitãdo. Qñq;
appellans uult proſequi utranq; uiam ſi
mul,ut q̃a dicit,dico ſñĩã nullã, & ſi qua
eſt,ab eo appello,tunc dubitatur, utrum
poſſit hanc applłonem proſequi ꝑꝑ in-
certitudinẽ & cõtrarietatẽ, cõiter tenet̃
per canoniſtas & legiſtas ꝙ talis applło
d [d] interponi poſſit,ut no.Ho.hic,& cõiter
ſequentes,& gl.& Bar.in locis præal. nõ
n. iſtæ uię ſunt ɔ̃riæ reſpectu ultimi effe-
ctus applłonis,quia reſpectu nullitatis&
reſpectu iniuſtitię ꝑt cã ad ſuperiorẽ de
duci.unde licet reſpectu primi effectus,
ſeu ſecundi poſſint concurrere , quia , ſi
ſñia non eſt nulla,ſuſpẽditur per applło
nẽ,ſi eſt nulla, non ꝑt ſuſpendi , reſpectu
tñ effectus deuolutionis pñt, dẽt tñ ap-
pellans alternatiuè proponere & proſe-
qui,ut ſ̃.dixi,& eſt utile ſic appellare ſal
tẽ,ut uitentur opiniones,q̃ uerſant̃, utrũ
a ſñĩa nulla poſſit ſimpłr appellari. & ſi
conſtiterit de nullitate,iudex pronuntia
bit ſuper ea duntaxat, & non ſuꝑ applło
ne,quia applło fuit interpoſita condõna
liter.f.ſi ſñia eſſet aliqua , poterit tñ iu-
dex,ſi uoluerit pronuntiare applłonem
fruſtra interpoſitã fuiſſe . Si uerò iudex
reperit eã aliquã,ſed iniquã,pronũtiabit
ſicut in cã applłonis ſimpłr interpoſitæ.
9 Sed circa ꝑdicta dubitatur,nunquid ſuc-
e cumbens [e] in applłone poſſit poſtmodũ
agere de nullitate ſñię ; ſeu proceſſus?in
hoc gl.& doc.ſunt contrarii,& no. maxi
mè in d.l.ſi expreſſim,& d.l.1.Sed diſt in
gue poſt Bar.in utroq; loco,ꝙ aut nulli-
tas fuit deducta principaliter in cã ap-
plłonis,puta quia fuit appellatũ mõ præ
dicto,uel appellans in cã applłonis ſim-
pliciter interpoſitę proſecutus eſt nulli
tatẽ principaliter,& non poterit ampliꝰ
de nullitate agere, ex quo in cã applło-
nis ſuccubuit,arg.in l.2.C.ſi ex fal. inſtr.
& eorum,quę no.gl.in c.licet, de proba.
Aut ñ fuit deducta nullitas in cã applło
nis mõ prædicto,& tunc licet fuerit pro
nuntiatum,malè appellatũ , poterit ſuc-
cũbens poſtmodũ coram iudice cõpeten
ti agere de nullitate,& ẽ bonus tex.ĩ cle.
1.de re iudi. Nec ob. ſi dicatur, ꝙ nulli-

a De hoc e pulchrè per Lap.alleg.98.

SEBA. SAP. Appellans Vide in hac materia ſingulare dictum Sali.in l.unica,C.ſi de momen.poſſeſ.fue.ap.ubi dicit,ꝙ in oĩbꝰ cauſis,ĩ quibus ñ ꝑt appellari,ſed dici de nullitate de per ſe, ſi q̃s ſimul iungens dicat,dico ſñĩam nullã,& ſi q̃na eſt,appello,nihil facit, q̃đ dictũ reputat mirabile.d.Iaſ.in l.1. col.4.in prin.uer. iſtæ duæ rłæ, ff. đ iuſti.& iur.tamen illud dictũ reprobat ibi, ut per eũ.

b De hoc per Lapũ alleg.107. & uide tres effectus appellationis a ſententia, quos ponunt d.de Ro.dec. 347. in ordine meo nouiſſimo.

c Vtrum iudex appellationis, q̃ reperit ſñĩam nullã, poſſit eam retractare ex capite nullitatis , uide per Imo.in cle. 1. đ re iud. in 2. col. uer. quæro tertiò.& uide per do.Ant. & iſtũ ĩ c. exhibita, de iud. & per Pet. de Anch. in c.1.in pe.col.uerſi. circa iſtã applłonẽ, eo. ti.li.6.& per Ang. qui tenet, ꝙ ſic in l.eos,in prin.& in l. nominationes, C.eo. quid autem e contra,an iudex aditus ſuper nullitate poſſit pronũtiare ſuper iniuſtitia? uide do. Ant. poſt Inn.in c.cum cõtingat, & quod ibi not. de off.delega.Itẽ adde hic caſum in quo perpetuò dici põt de nullitate ſentẽtiæ per ſecundã confirmationẽ ſm̃ d. de Ro.in antiquis deci.143. Item adde, ꝙ iudex appellatiõis cognoſcit de nullitate ſecundum do.de Ro. in antiquis dec. 115. & uide Bal.in c. 1. in 2.col. de re iu. Item an expreſſa una cauſa ſufficiat probare aliã , per do.Ant.in d.c.cum contingat,in ult col. de off.deleg.Item an ordo & ſolennitas iudicialis obſeruari debeat in cauſa nullitatis,uide latè per iſtum in c.inter cæteras,de re iudi.Adde etiam,ꝙ iudex aditus ſuper nullitate poteſt pronuntiare ſuper reſti.in integ. caſus eſt nouus,quẽ ad hoc legendo ſing.in uoce ponderabat d.Fran. de Are. in c. cũ Bertholdus,ſ̃.de re iud.q̃d eɔ̃?Vide Bar.in l. Carmelia Pia, de iu.pa.Itẽ an in cã nullitatis ꝓcedi poſſit li.non cont.uide ꝑ Old. in conſi.12.& ꝑ d.Ant.in c.per tuas,de app.Itẽ an iudex ordinarius, qui tullit ſñĩam nullã,ſi uult iterũ iudicare, dẽat prius pronuntiare ſuper nullitate prioris ſñię,uide per Bar.in l.cũ quærebatur,ff.de re iud.& in l.ſi ut proponis,C.q̃uo & q̃ñ iud.& l.fi.C.de ſen.quæ ſi.cer. quã.profẽ.Itẽ an excõicatus poſſit proſequi nullitatem, uide per d. Ant.in c.ſignificauerunt,in pe.col.de excep.Itẽ adde,ꝙ ſñĩa,quæ eſt nulla,poteſt declarari nulla parte abſente. hoc eſt dictum do. Abb. & antiqui in c.cãm,de reſcr.quem refert & commendat ibi do. Ant.in uer.no.hic Abb.Itẽ adde,ꝙ licet ſit remota applło,nõ poterit dici de nullitate,ita no.do.Ant.& doc.in c.inter cæteras , circa prin. de re iu.pro quibus eſt caſus in c.licet,in fi.de ſen.excom.li.6.

Adde hic,ꝙ licet appellare a ſñia nulla. Et materiam nullitatis, q̃ hic examinat.d.Ant.uide latè per Bar. in l.ſi expreſſim, ff.eo. ubi multa dicit ĩ hac materia, & in l.1. in princ.ulti.col. C.quando prouo. non eſt ne. per d. Ant.in d.c.exhibita.ſupra de iud.

ANT. FRAN. Circa hoc,an nullitas ſñiæ poſſit proponi ſimul cũ appellatione, & e contra,& poſſint ſimul in eodem libello accumulari, uide Bal.in l.edita,in 30.col.C. de eden.& uide omnino Card. in cle. 1. in 10.q. de re iud. & eodem mõ nunq̃d nullitas, & in integrũ reſtitutio poſſit accumulari,uide Bal.in loco præal.& do.de Ro.in deci. 119. ĩcip.licet,in no. & an nullitas tacitè ueniat in appellatione,uide Bal. in addi.Spe.in ti. de ap.in uer. dies, & in uer.ſtatutũ dicit ꝙ ſententia. & habetur per Bart. in l.fi.ff.de iu. pa. & in l.quędam,ff. fa. herci. & per eũdem Bart. in l. 1. C. quando prouo, non eſt ne.ubi dicit hoc eſſe uerũ incidẽter, & ideo poteſt iudex appellationum pro parte confirmare ſententiam , & pro parte declarare illam nullam , ut plenè đclarat Barto.in d.l.quædam & uide Alex.in l. 1.ff.de fer. ubi dicit, ꝙ nullitas ſententiæ propoſita in libello,in quo petitur ſententia reformari, poteſt proſequi per iudicem , de quo etiã per Alex.in l.ſi expreſſim,ff.de appella.

d An procedat talis appellatio dico ſñĩam nullã,& ſi qua eſt, appello,& ꝙ ꝓcedat,ut ſit utilis cautela,tenet Arch.in c.ſtatutis, in fi.2. q.1.& ita dicit tenere Bar.Brix.in ſua q.bñ.inci. q̃ro,ſi appellatur a ſñĩa,de qua uide oĩno pulchrè per Lap.alleg.108. Alia tñ circa hoc datur cautela,quã tradit.d.Ant.poſt.Io.An.in c.1.& ibi no. de iud. & ꝙ ualet appellatio,de qua hic,tenet ẽt Bar.in l.1.§.libellũ. ff. eo. circa mediũ,& Imo.poſt d.Ant.in cle.1.in 3.col.ff.de exc.tut.ubi dicit ẽt e conuerſo ſin.ꝙ procedit talis appellatio , dico ſñĩam nullã iniuſtã,& ſi aliquo caſu appareret iuſta ex cã,dico eã nullã ex peruerſione ordinis iudicii,& ibi ponit q̃ plures alias ſimiles q. ad materiam,quas oĩno uide,& de q.poſita ẽt hic per Ant. uide in terminis per Bal.in c.cauſam,in ult.col.de reſcrip.

e SEBA. SAPI. Succumbens.Vide Raph.Comen.in conſi.44. inci.ab arbitrali ſententia.col.2.

* SEBA. SAPI. Nullitas. Nunquid nullitas ueniat incidēter, uide Iaſ.in d.l.1.in prin.col.4.ff.de iuſt.& iu.& Alex. i cōſi.2.inci. cōſide ratis his,col.pe.in 3.uol.& Raph.Come.in conſi.36.inci.,pponitur.

b ZACHA. Secunda uice,uel tertia. Adde Lanf.de Ori.in c.qm cōtra.§.interlocutoriæ & appellationes,nu.42.uer. quæritur, quæ appellatio, & ibi q̄ eſt ſequēda,an prima,an uerò ultia, ʒ.de probat.

SEBA. SAPI. Vel tertia. Vide Ale.in l.ſi ,pcurator.§.ſi dñs, ff.de ope.no.nun. & vide cautelā ad impediendū, ne quis appellet, niſi ſemel p do. Barth. uero. in cau. 194. incip.ubi quis pt.

c Et ibi uide plenè per Ang.& q non uideatur receſſum a prima per ſecūdam appellationē dicit d. Barto. de Bel. ſibi uideri eſſe caſum in clem. 1. in ſecundo reſponſo.de re iudi. & quod hic tenet Arch. in c.biduū, uerſic. ſi aduerſarius.2.q.

d Vide hic Bald. qui no.ex hoc tex. q procurator debet habere ſufficiens mandatum ad cauſam, alias dominus,qui mittit procur.cū minus ſufficiēti mādato, eoipſo cenſetur contumax, & ita ad hoc allegatur iſte tex. paria enim ſunt nō comparere,uel cōparere per procuratorem minus ſufficientem.& iō dixit no.Bal. in l. ſi.C.de ædi.act. in 4.col. quod ſi ſtatutum diceret, q non ualeat proceſſus niſi producto inſtrumento mandati procurationis, intelligitur demādato ſufficienti.

ANT. FRAN. An procurator debeat eſſe ſufficiens ad hoc, ut dominus excuſetur a contumacia, dicas, quòd non dicitur quis procurator ante præſentationem mandati.cap. his, qui, de procurat. lib. 6. & eſt ordinaria glo. in cle. 1.eodem titu. de procura. in 1. in uer.ſed quid,el 2.

tas a uenit incidenter in cā appl'onis,
10 ut ʒ.dixi in prin.†Quia (ut dicit Bar. & bñ)ea q incidenter ueniunt, & plenè nō expediuntur,ñ obſtāt cū poſt agit prīcipaliter,p hoc.c.ueniēs,ʒ.de teſti.el 2. & qđ no.in c.ſi.& c.2.de ord.cog.hoc intellige,niſi fuiſſet ,pnunciatū,male appellatū,& bñ iudicatū.nā tūc opus eēt ab iſta ſnīa appellare,ut no.Io.de Lig.in d.c.ſi. appl'onē,in ult.col.facit qđ no.Inno.in
11 c.ſup lřis,de reſcri.†Opp.uř.n.q licet iudex ñ repellat exceptionē, ex quo tñ eſt legitima,& eā ñ admittit, appellari pōt ut ʒ.eo.c.ex parte. Sol.conſidera tres caſus.Primus,qñ iudex expreſſe repellit exceptionē legitimā,& tūc indubie appellari pt,ut hic,& ʒ.de teſti.c. ex pte Adæ, cū ſi. Scđus caſus, cū expreſſe ñ repellit, ſed tacite ,pcedendo ad ulteriora,& tūc idē,q tacite repellit,ut in d.c.ex pte, & no.Bar.in l.a ,pcedente,C.de dila.& Io. An.hic,& ʒ.eo.c.ex parte. Tertius caſus, qñ nec expreſſe repellit, nec tacite ,pcedēdo ad ulteriora,& tūc ſi illico appellatur,ñ ualet appl'o,cū iudex adhuc ñ grauauerit,ut hic, ,pſertim cū ,pponit exceptionē,& appellat,ſi fuerit ꝯ factū.Nam uř tūc a futuro grauamine appellatū; qđ ñ licet i iudicio,ut i c.ut debitus.ſupra e. Sed ſi iudex malitioſe ſupſedet cā uexādi excipiētē,tūc remediū eſt,ut excipiēs, tertiò requirat humiliter iudicē;ut exceptionē recipiat;qđ ſi ñ fecerit,poterit appellare,q ſatis tūc grauat,ut in c.1.,ď ſup.negli.prel. Et hoc expreſſe tenet Io. An.hic,& Ho.ſ.e.in c.interpoſita.† Vlti
12 mò Inn.hic qrit,an appellās i iudicio, uř ex iudiciū ſcđa uice,uel tertia b uideatur recedere ab appl'one,& priorē ſnīā cōfirmare?& ꝯcludit finaliter,q ñ,qa ſp inſtat,ut p appl'onē defendatur. Sed an ualeat ſcđa appl'o, uide qđ ſcripſi in c. bonæ,ſupra e.in addi.& concludes ſic,q aut appellauit ſcđo a nouo grauamine,& ualet utraq; appl'o,caſus eſt in cle. uni. de do.& cōtu.& dic ut ibi no. in gl. Aut appellauit pluries ab eodē grauamine, & tunc ſi pluries in eodē inſtanti expreſſit uerbū,appello,unica eſt appl'o pluries uociferata,ſic pt intelligi ſupra.e.c.bōę, & 3 1.q.2.c.Lotharius. Aut ex interuallo,& tūc aut appellauit ſimpl'r, aut ſub ꝯditione.Primo caſu ſunt opi.Nā Bar. in l.cū ,pcurator,ff.de ope.no.nun.tenet,q ſcđa appl'o nihil operat,qa p primā fuit iā ſuſpēſa ſnīa, & iudicis iuriſdō. ꝯtrium ſentit Io.And.poſt Abb. in d.c.bonę,& Gaſ.in c.directę,ſupra e.ſed d.Ant.n bñ firmat pedes, ſed ſatis mihi placet dictū Bar.ſi prima appl'o tenuit, q a prima fuit cā deuoluta ad ſupiorē.hinc ē,q immediate currit tēpus ,pſequēdi & finiendi appl'onē,ut in cl.ſicut.ʒ.e.ti.& ſuſpenſa fuit iuriſdō,ut in c.ſi a iudice,& c.ñ ſolū,e.ti.li.6.uñ ñ uideo,ſup quo intereſſe fundet iſta ſcđa appl'o,ar.in l.q bis, ff.de uer.obl.Nec ob.ſi dicat,qđ dixit abbas eē utile, q cōputet tēpus a ſcđa app.qa ñ uideo,quo appellās poſſit hoc facere ñ geminato grauamine.Nā ſi uult renuntiare primæ appl'oni tranſibit ſnīa in rē iud.Si āt ñ renuntiat,ſcđa nihil pōt o,pari,qa ñ eſt ad qđ referat,ar.in c.ad diſſoluēdū, de deſpō.impub.& l.decē,ff.de uer.obl. Prædicta intellige, niſi uelit ad aliū appellare,nā tūc ſcđa appl'o pt operari effectū cauſæ tranſlatiuū,ad hoc alle.tex.cū gl.& Bar. in l. ſi quis libellos,c C.e.†Scđo caſu,cū fuit appellatū ſub condi
13 tione,puta,appello uiua uoce,ſaluo iure appellādi in ſcriptis,& tunc Bar.in d.c.cū ,pcurator,dicit,q iſta uerba habere pñt duplicē ſenſum.Primò,q uult ita ualere,niſi appellauerit in ſcriptis,& tunc ſi appellat in ſcriptis, unica eſt appl'o iſta,q nunc interponit in ſcriptis,qa prima fuit interpoſita ſub cōdōne ſcđę.Scđō pt intelligi,i.ſaluo iure redigendi iſtā in ſcriptis,& tunc fingitur prima appl'o nunc in ſcriptis redacta, & uř iſte ultimus intelłus magis placere Bar.do.Ant.ſentit,q in hoc dubio,qđ iſte intenderit,debemus hře reſpūm ad ſcripturā.nā ſi repetit in ſcđa ſcriptura diē primę,cenſet prima appl'o nunc redacta in ſcriptis. Si habet diem ſm tēpus nouę ſcripturę,oritur noua appellatio,& uidetur bona conſideratio,ut in hoc dubio recurramus ad coniecturas,arg.in l.Neſennius,ff.de neg.geſt.

SVMMARIVM.

1 *Primò nominatus præſumitur magis dilectus.*
Milites cœleſtis militiæ ſunt digniores militibus ſeculi.
2 *Appellatio ſi eſt deuoluta in curiam,eſt ibi proſequenda , nec ſufficit appellanti uel appellato mittere procuratorem,ut petat dari iudices partibus. 5.*
Appellatio dicitur deuoluta in curiam,quando eſt acceptata a parte & approbata a iudice. 5.uide latius infra nu.6.
3 *Monaſterium condemnatur in expenſis ex contumacia abbatis & capituli.*
Delictum prælati nocet eccleſiæ quò ad condemnationem expenſarum,ſecus delictum tutoris.
Monachus proſequendo cauſam propriam & contumax non condemnatur in expenſis,quia nihil habet,ſed conſidera quomodo monachus poteſt proſequi cauſam propriam.
4 *Appellans poteſt proſequi appellationem appellatore non proſequente, qui condemnabitur in expenſis ipſi appellato.*
6 *Appellatio an & quando ſit tractanda in curia.*
7 *Præfixio termini ad appellationem proſequēdā operatur effectus, de quibus hic.*
8 *Contumax nō condemnatur in expenſis ex contumacia,quando fuit proceſſum contra eum abſentem.*
9 *Cauſa appellationis ſi in curia dubitatur an ibi ſit decidenda uel non procurator partis miſſus ad impetrandum literas,ut decidatur in partibus, cenſetur habere mandatum ad defendendum,quod eſt in partibus decidenda.*

CAP. LXIIII.

d Nicolao. d Appellans terminū appellationi pfigit,ſi mittit procuratorē ad impetrādū & ꝯdicendum tñ,& appl'o fuit recepta a iudice,uel approbata a parte;aduerſario legitime proſequenti condemnatur in expenſis. hoc dicit ſm cōem itellectū,licet gl.aliud ſenſerit.Diuiditur. Primò ponit dationē auditoris,& petitionem appellati. Secundo iudices, ibi:mandamus.Caſus literalis. Abbas & conuentus monaſterii ſanctę Marię litigabant cū Nicolao milite ſup quibuſdā ꝗōnibus.monachi appellauerunt ad ſedem apoſtolicā, & appellationi ſuę terminum præfixerunt. propter quod tam miles , quàm procurator monachorum ad curiam acceſſerunt. datus fuit eis auditor,in cuius præſentia propoſuit idem miles,q cum procurator monachorum non niſi ad impetrandum & contradicendum fuerit conſtitutus, ſufficientem ad cauſam tractandam non miſerant, eo ipſam perſonaliter ,pſequēte.unde petebat eos ſibi condēnari in expenſis tanq̄ cōtumaces.uñ mādat pa.quibuſdā,quatenus ſi cōſtiterit abbatem & monachos appl'oni ſuę terminum præfixiſſe;quia ſufficientē procuratorē ad proſequēdā cau ſam

& adde q appellatione procuratoris uenit procurator legitimus & legitimē conſtitutus.l.ædiles.§.,pcuratoris , ff. de ædil.edic. & uide Bald.in l.fin.C.de ędil.edi.in 5.col. & glo.& Bal.in l. 1.C. etiā per procur.cau.agi po.& ideo ſi quiſmittit procuratorē non legitimū,nō euitat contumaciā , quia paria ſūt aliquid non facere , uel minus legitimè facere. l. quoties,ff. qui ſatiſd. cog.

a Habes glo. plenè in c. mandato, de præb. lib. 6. & per Bart.in l. nec ordo,ff.de ſol.uide bo. text.& ibi gl.& Bart.i l.quoties,ff.de uſufruc. & gl.2.in c.ſedes, de reſcri.& gl. ſi. in c.dilect9, de cā poſſ. & proprie. tex.& gl.inſtit.de iure natu. gen. & ciui.in ſi. Et reſultat ex hoc no.eſſectus, q ſi teſtator reliquerit Titio, & Seio duos equos , q electio ē Titii , qa pſumit magis dilectus , Bar.i l.q, duos, ff. de leg.1.uide tex. i l.Publius. §. Titia.ubi Bart.ff. de cōd. & dem. & ad hoc nīđ d.Curtiū in cōſ.75. uer. ſed præmiſſis nō ob. & Alexā. omnino in conſi.112. in 5. uol.limita tamen nō procedere, qñ q̄s nominaretur in opprobrium quo caſu magis idignus primò nominatur ſm Abb. in c. auaritię, in ult.no.de preben. uide multas corcordantias , quas poſui in meo repertorio,i uerbo, primò nominat9, Aene.Falco.

ANT. FRAN. Vtrum ex priori nominatione pſumatur maior dilectio nominati , dicas q primò nominatus i electione & aliis actib9 debet preferri.l.ſi q̄s heres,ff.ex q̄b. cau.maio.l.ſi non

ſam eundē ñ miſerint,ipſo milite cā pſonaliter ,pſequēte monachos cōdēnēt ad reſtituēdas expēſas a tpe app.factas mili
1 ti memorato.Ber.†No.primò militē pſerēdū in honorib9 monacho.hoc uř colligi in ordine lřæ.nā hic miles in ,platione uerborū pmittitur monacho.ualet.n. hoc arg.ex ordine lřæ,ut habes gl.a ſatis no.in c.quorundā,de ele.li.6.in uerbo,pdicatorū,q dicit,q ubicūq; ſit mētio de fratrib9 pdicatorib9 b & minoribus,ſp ex ordine lřæ pmittūt pdicatores , qa eorū ordo fuit antiquior,uide tex.17.di.c.pe. & ſeq.& fortè hoc ,pceſſit eo tpe , quo monachi ñ erāt clerici.16.q.1.c.gñaliter. nā puto ſacerdotē pferēdū militi in honorib9,c qa eſt miles cęleſtis prīæ & dei. 11.q.1.c.chriſtian9.23.q.8.c.rephenſibile.ille uerò ē miles ſeculi,ſpūalia āt ſunt digniora tēporalib9,ut i c.ſolitæ, de ma. & obe.& ſacerdotes pp excellētiā dignitatis & officii in deorū numero cōputantur.uñ ſcribit in antiqua lege,Diis ñ detrahes,i.ſacerdotib9.& alibi: Nolite tangere chriſtos meos.uide bo.tex.in c.cum ex iniuncto.ʒ.de hære.96.di.c. duo ſunt.
2 †Scđō no.q ubicūq; cā ex ſui nā ē in curia Romana,p appl'onē legitimā ñ ſufficit appellāti ſeu appellato mittere ,pcuratorē ad impetrandū iudicē i ptib9,ſed oportet mittere ,pcuratorē ad appl'onē ibi ,pſequendā.Et dř cā eē i curia, ſi appl'o ē recepta a pte,uel approbata a iu
3 dice,ut ʒ.latius dicā.† Itē no.& tene mēti,q ex cōtumacia abbatis & cōuetus cōdēnat monaſteriū i expēſis.Nā cū ipſi nihil ,pprii hēant,oportet hāc cōdēnationē expēſarū exeq i bonis monaſterii. Ex quo infero,q c.rephēſibilis,ʒ.e. qđ uř ñ uelle cōdēnari i expēſis ,ppriū ñ habēte dēt intelligi, qñ ,pſequit cām ſuā, ita, q nō agit noīe monaſterii,aſs ſit cōdēnatio,ut hic ,pbat.Ex quo ēt īfero, q delictū plati piudicat eccſiæ,quò ad cōdēnationē expēſarū , licet ſec9 uideat i tutor, ut in l.ñ ē,C.de admi.tu.Et fortè idē eēt in plato ſeculari habēte, uñ ſolueret, ar. eo'q no.gl.in c. de multa, de pb.& in d.l.
4 ñ ē.†Vltimò no.q appellatore ñ proſequente legitimè appl'onē pt appellatus ,pſeq & obtinere a iudice,ad quē cōdemnatione expēſarū factarū a tpe appl'ōis emiſſæ.Et ſic hēs,q iudex, ad quē cōdēnat in expēſis et appellatore ñ cōparēte.
5 †In gl.1.ī ſi.hęc gl.ī effectu hoc intendit q ſi pfixus fuit terminus ad appl'onē ,pſequēdā a iudice,uel ab appellāte, cā appl'onis ex hoc ſolo ē in curia Romana tractāda,adeo , p ñ ſufficiat appellatori mittere ,pcuratorē ad ipetrādū iudicē i ,ptib9,ſi appellat9 uult ,pſeq in curia , & ,p hoc intellu uř tex.quò ad corticē hic, & hūc itelłū ſequutus fuit abbas hic. Sed Ho.Vin.& Io.An.cōiter doc. ſequentes dñt ſolā pfixionē termini ñ ſufficere, ut cā dicat eē i curia,ſed oportet,q appl'o ſit recepta a iudice , uel approbata a pte; ſic loqt tex.in c.interpoſita.ʒ.e.§.1.& in c.ſępe,ʒ.e.hūc tex.intelligūt, qñ ap. fuit recepta a iudice , uel approbata a parte, & iſte intellus plus mihi placet.Nā ex ,pſecutione pſonali facta ,p militē appellatū pſumēdū eſt illū militē recepiſſe , ſeu approbaſſe appl'onē ipſius abbatis.Item adduco tex.in c.oblatę, & in c. ex iſinuatione,ʒ.e.ubi patet,q ñ obſtāte pfixione termini ſatis ē mittere ,pcuratorē ad līteras ipetrādū,nec apparet aliqua rō urgēs,quare ſola pfixio termini hēat cām deuoluere ad curiā.Iſta.n.pfixio termini ab hoīe ne facta ſuccedit loco termini iuris,ut in c.cā ſit Romana,ʒ.e. & dixi i c. ex rōne,ʒ.e.Sicut ergo ſola pfixio termini iuris ñ deuoluit cām ipſo facto ad curiā,ita nec pfixio termini hoīs , cū ſit rogatū dēat ſapere nām illius,in cuius locū ſurrogat,ut in c.eccſia,ʒ.ut li.penden.
6 † Et ut plenè habeat mā iſtius c. & clare liqueat,qñ cā appl'onis ſit tractanda in curia,diſtiguo ſic poſt Cal. q aut fuit appellatū ab ſnīam,aut poſt. Primo caſu,ſi appl'o fuit recepta a iudice, uř approbata a pte,& termin9 fuit pfixus ad applonē ,pſequendā,tūc indubie cā appl'onis eſt in curia;ita,ut teneat appellās ibi ,pſeq appellato uolēte,ut in c.interpoſita. ʒ.e.& hic,& in d.c.ſæpe,& ſi appellat9 uoluerit, & petierit dēt appellās cōparere cū oībus munimētis ad cām principalē ſpectātibus,de quo dicēdū,ut in c.1.ʒ. e. li.6.& facit qđ dixi in c.ut debitus,ʒ.eo. ſi uerò appl'o fuit recepta a iudice,uř ap,pbata a parte,ſed termin9 ñ fuit pfixus; tūc ē maius dubiū, nūquid cā ſit i curia, & uř q nō p iſtū tex.& p d.c.ſæpe. ſed ſatis teneri pt,q ſit in curia per d.c. interpoſita,ꝯrio. ubi ſolū ponderatur, an appl'o fuerit recepta , & nihil de pfixione termini dř.hanc partē ſentit Cal. Si uerò appl'o non fuit recepta a iudice, uel a parte,nec pfixus fuit termin9 ad applonē ,pſequendā,indubie tunc cā non dř in curia.unde ſufficit appellatori mittere procuratorem ad lřas impetrandū ēt inuito appellato , ut in d.c. interpoſita. Si uero terminus fuit pfixus , & appl'o non fuit recepta , tunc caſus eſt dubius per iſtum tex.& dictā gl.Cōſopi.hēt,ut cā ex hoc non dicatur eſſe in curia , & plenius hūc caſum expediui.ʒ.ad unū tñ aduerte , & ſp tene menti,quod uoluit do. de Ro. de cōſio.28. Dñt.n.q ubi cā non eſt de ſua nā in curia tractanda,ſi tñ appellans iurat ſe non credere,q habebit iuſtitię cōplementū in partibus ex aliqua iuſta cā, tunc tractabitur in curia ēt inuito appellato,arg.opti.in c.ſtatutū,in uer. uel ſalte,de reſcr.li.6.facit.c.ut circa, de ele. e. li.& hoc quò ad primū membrum. Si uerò fuit appellatum a diffinitiua, tūc uult Card.ſeu Cald.,q ſi appellatio fuit recepta a iudice,uel approbata a parte, eodē modo eſt in curia,ſicut ſupra dixi in appellatione ab interlocutoria. Sed ego dubito quo ad approbationem factam per iudicem. non enim uidetur, quòd

lex,i §.1. & ibi p Bal.ff.de here. inſti.l.quoties,ff.de uſufruc. & hř per Bal.in l.pen.ff. de uerb.ſig.& in l.1. in 12.q.C.de hære. inſti.& in l. 1. C.de edi. diui Adria. tol. & uide tex.in c.ſi Chriſto pater,de cōſe. di. 2.qui dicit,q primo nominatus pſumitur maior.& dicit Bal. in rub. C.ſi quis omiſ.cā teſt.q primò nominatus præſumitur magis dilect9. & alibi dixit Bal. in authē.hoc amplius,in pe co. C. de fideicō.q primò nominatus debet magis honorari.& uide Bar.poſt glo.in l. cū ita.§. fideicōmiſſum,ff. de leg.2. & in l.ſi cognatis,de re.du.q prius nominatus debet admitti ad legatum.

Et adde, q quando duo nominantur in contractu,primò nominatus cēſetur ut principalis,& alter ut fideiuſſor,niſi contractus fieret ſup re unius tantum,ut Bal.i d.auth. hoc amplius, C.de fideicom.

b SEBA. SAPI. Prædicatoribus. Qui digniores ſint,an fratres prædicatores,an minores, tradit latè Feli.in rubr.ʒ. de maio.& obe.col. 3.& ibi ēt de militibus , qualiter debeant præcedere,& quo ex ordine quis probetur dignior,tāgit late Fel.in c.cum dilecta,col.2.uer.ordo ſcripturæ, ʒ. de reſcrip.

c ZACHAR. In honoribus.In priuilegiis uerò æquus arātur,ita no.gl.Bar.& doc. in l.miles, i prin. ff.de re iud.& idē Bar.in l.miles. §. mulier.ff. de teſt. mil.

a Preparatoria. Adde hic do.Phi. de Peru. in 4. col. & 4. quæſtio. ubi ſubdit hoc eſſe notandum ad ſtatuta ꝺ̃ cõpromiſſis, q̃a licet ad cõpromittendũ requiratur ſpeciale mãdatũ, c. ꝑ tuas, ſupra de arb. tñ ſimplex ꝓcurator ad lites, ſi reuocaretur ĩ dubium, an cauſa ſit compromittẽda, uel non, poterit hunc articulũ defendere

b Sua nobis. Vide quod per iſtũ tex. determinat Do. 20 di. in ſum. cir. prin.

SEB. SAPIA.

c Tutoris. Vide Bal. & Alex. in l. ſi ex legati cã, ff. de uer. obli. & ibi q̃d ſeruetur de cõſuetudine.

d Papa. Vtrum laicus poſſit eſſe delegatus papæ inter laicos ĩ cauſa merè ciuili, uide tu ꝺ̃ hoc ẽt per Io. An. in c. ſtatutũ. §. 1. ĩ nouel. de reſcript. in 6.

ANT. FRAN.

An laicus poſſit eſſe delegatus ẽt cum clerico in cã ſpũali, uide Hoſt. ĩ ſum. de off. dele. ĩ §. 2. ĩ uer. ſed q̃d ſi delegatꝰ, ubi dicit ꝙ nõ. & vide d. Ant. in c. decernimus, de iudi. tamẽ hoc ñ credo uerũ, q̃ñ papa delegaret cãm ex certa ſcientia, q̃a laicꝰ ex priuilegio papæ põt ẽt beneficia conferre, ut ĩ c. Adrianus, & in c. ſe. 63. diſt. & adde, ꝙ laicus in caſu neceſſitatis põt ẽt iniungere pęnitẽtiã, ut eſt gl. ĩ c. 1. 16. q. 1. per c. 2. de cõſe. diſt. 4. & adde ꝙ laicus non põt cognoſcere ꝺ̃ cauſis ſpũalibus principaliter uel incidẽter, ut plenè per Spe. in tit. de re cõ uen. in §. 1. 2. & 3. & in tit. de ſen. in §. 4. uer. p.

SEB. SAPIA.

e Dubitari. De hac q. uide plura per Alex. in conſi. 77. inci. in cauſa & lite, col. 3. in 2. uol.

receptio appl̃onis a diffinitiua per iudi
cem facta hẽat aliquid operari, cum r̃r
ipſe non poſſit deferre, ut in c. nõ ſolũ, e.
ti. li. 6. ſed ſecus ab interlocutoria, ut ibi,
& in c. cũ appl̃onibus, e. ti. Sed approba
tio facta per partẽ bñ faciet cãm eſſe in
curia, & ita ur̃ tenere Spe. eo ti. §. quali-
ter, uer. porrò. Si ãt appl̃o non eſt rece-
pta ſeu approbata, ſed terminus eſt tm̃
prefixus, uult gl. hoc, ꝙ dicatur cã eſſe in
curia, ſed tene contrariũ per ſupradicta.
7 † Et ſi diceres, q̃d operaꝛ̃ præfixio termi
ni? Reſp. ꝙ hẽt plures effectus citra iſtũ.
nã p̃t præueniri per alterã partiũ, ut in c.
oblatę, ſ̃. e. Itẽ excludit pręſumptionem
malitię, quę eſt ꝯ appellantẽ, no. gl. in c.
cum ſit Romana, ſ̃. eo. Itẽ facit, ut poſſit
appellator cõdẽnari in expenſis ſine alia
citatione, ut hic, ſi ñ cõparet. Et attende,
ꝙ hęc cõdẽnatio expenſarũ hẽt locũ, q̃ñ
appellatꝰ non inſtat, ut procedatur ad ul
teriora. Nã ſi procediꝛ̃ in curia eo inſtan
te ꝯ appellatorẽ abſentem iuxta ea, quæ
habentur in c. ſępè, & c. ꝑ tuas, ſ̃. e. ñ con
dẽnaretur appellator in expenſis contu-
macię, ut ſentit Cal. & bñ. Et no. hoc di
8 ctũ. † Ex quo habes, ꝙ ubi proceditur ꝯ ab
ſentem contumacẽ, ñ eſt contumax con
dẽnandus in expenſis, ſed dẽt expectari
finis iudicii. nihil allegat Cal. tu uide Io.
An. in c. 1. de ele. li. 6. in nouèl. ubi ſic li-
mitat gl. ſuã, q̃ uidebatur ibi ꝯrium dice
re. Primũ dictũ eſt uerius. nã nõ põt dici
fruſtra feciſſe expẽſas, ex quo proceditur
ꝯ abſentẽ, & hoc no. & habes clarè mate
riã iſtam expeditam, alię gl ſunt faciles,
9 † Vltimò hic q̃ritur, pone ꝙ in curia nõ
reuocetur ĩ dubiũ, an cã appl̃onis ſit ibi
dẽ retractanda & decidenda, nunq̃d ꝓ-
curator partis, qui uenit ſolũ ad ĩpetran
dũ & ꝯdicendũ cũ mandato, poſſit hunc
articulũ defendere? Spe. in ti. de proc. §.
ut ãt. uer. ſed pone ecce, dicit ꝙ ſic, & ſic
dicit fuiſſe obtentũ in curia, q̃d ſatis mi-
hi placet, adduco ad hoc. l. ad legatũ, &
l. ad rẽ mobilẽ, ff. de proc. ĩ qbꝰ. ll. patet,
ꝙ mãdatũ extẽdiꝛ̃ ad ea, q̃ ſunt prępara
2 toria [a] mandati, & uide bonã glo. in c. cũ
el 1. de of. dele. & in c. in cauſis, de elect.

SVMMARIVM.

1 *Iudicium quando concipiatur in perſonam ſolius tutoris, & quando in perſonam pupilli.*
2 *Appellari põt immediatè ad papã a iudice ſeculari, quando locus eſt etiam ſubiectus papæ in temporalibus.*
3 *Sententia lata ſuper impotentia appellandi eſt interlocutoria, habens uim diffinitiuæ.*
4 *Papa an committat cauſas temporales clericorum uel laicorum ipſis laicis, & ſic an laicus poſſit eſſe delegatus papæ?*
5 *Statutum loquens de actu iterato uerificatur in geminatione actus.*
6 *Propria ſignificatio uerborum reſtringitur ſecundum naturam ſubiectæ materiæ.*
7 *Appellare licet milleſies a diuerſis grauaminibus etiam in eadem cauſa.*
8 *Appellans & appellatus ſi omnes obtinuerunt, quia ſententia fuit & confirmata & infirmata, pro quo ipſa ſententia mandabitur executioni.*
9 *Appellans proferendo uerbum, appello: pluries ſine interuallo, cenſetur tantum ſemel appellare, & erit unica appellatio.*
10 *Appellans iterum intra tempus decendij an cenſeatur a prima appellatione recedere?*
11 *Excommunicatus poteſt iterum excommunicari, ſed quid operabitur ſecunda excommunicatio, uide remiſſiuè.*
12 *Appellans uiua uoce, ſaluo beneficio appellandi in ſcriptis, qui poſtea intra 10. dies appellat in ſcriptis, an computabitur tempus a prima appellatione, an a ſecunda?*

CAP. LXV.

b SVanobis [b] Ab eadẽ ſnĩa ab eodẽ tertiò ap
pellare non licet. Primò ponit q̃-
relã appellati. Scd̃o ſnĩam auditoris, ibi, *cumque*
Tertiò inhibitionẽ factã iudicibus appellatio-
nis, ibi, *nos*. Caſus literalis. Inter. R. tutorẽ filiorũ quondã.
B. ciuis Tuſcañ. ex una parte, & F. pro ſe, & P. tutore quõdã
filii. B. ex altera ſuꝑ quadã ſumma pecunię corã iudice Tu
ſcano qõ uertebatur. idẽ iudex pro eodẽ R. diffinitiuam tu
lit ſnĩam, a qua pars altera appellauit, quę bis per iudices
delegatos fuit cõfirmata, & iterũ tertiò fuit appellatum &
cõfeſſio facta tandẽ ad papã delata eſt qõ, ac auditor ſuper
hoc datus interlocutus fuit partẽ alteram ñ potuiſſe tertiò
appellare. Mandat papa tertiò iudici appl̃onis, ꝙ in cã illa
1 ulterius non procedat. Ber. † No. primò iudiciũ poſſe conci
c pi in ꝑſonã ſolius tutoris. [c] tutorio noĩe poſſet ẽt concipi
ꝯ pupillũ, maiorẽ tñ ſeptennio cũ authoritate tutoris, de
quo diſtinguendũ eſt, ut leg. & no. in l. 1. C. de admin. tuto.
2 † Scd̃o no. ꝙ a iudice ſeculari põt immediatè ad papã ap-
pellari inter laicos, q̃ñ locus iudicis eſt de tẽporali iuriſdõ
3 ne eccl̃ię, ut in c. ſi duobns, in fi. ſ̃. e. † Tertiò not. ꝙ ſnĩa lata
ſuper impotẽtia appellandi dr̃ interlocutoria, ut patet, ibi,
interlocutus fuerit &c. Non. n. dici põt diffinitiua, quia non
eſt lata ſuper meritis cã ę, habet tñ uim diffinitiuę, ut not.
do. de Ro. deci. 83. & quid importet hr̃e uim diffinitiuę, ui-
4 de plenè quod dixi in c. ꝓuenit. ſ̃. eo. † Vltimò no. ꝙ inter lai
cos põt cã cõmitti per Papã perſonis laicis, ut patet, ibi, *Pe
trus & eius collegæ &c.* nihil. n. dr̃, ꝙ fuerint clerici. ſicut cõi
ter obſeruatur, q̃ñ cã eis committitur. Et aduerte, quia in
ordinario inferiori citra papam hoc non hẽt dubium, cum
poſſit ẽt cãs tales clericorum laico cõmittere iuxta no. in
c. decernimus, ſ̃. de iu. & 11. q. 1. c. te quidẽ, ſed dubiũ maxi-
d mũ eſt in papa [d] non ꝑꝑ defectũ ptãtis, ſed uoluntatis, per
id, quod hodie hr̃ in c. ſtatutũ, de reſcri. li. 6. ubi dr̃, ꝙ per ſe-
dẽ apo. cã ſolũ cõmittẽda eſt clericis habẽtibus dignitatẽ
ſeu canonicatũ in eccleſiis cathedralibus &c. ut ibi dr̃. Vñ
e põt dubitari, [e] nunquid diſpõ illius. c. habeat locũ, cũ cã tẽ-
poralis eſt inter laicos, & dicit Io. An. ꝙ uellet in hoc edo
ceri Nã iſtud. c. facit, ꝙ poſſit cõmittere laicis. Itẽ poſſet cõ
tingere, ꝙ cã eẽt criminalis, q̃ ẽt papa ſpãliter committere
põt, ut in c. ſi. ne cle. uel mo. li. 6. quę tñ cã non põt clericis
cõmitti, ut ĩ c. ſnĩam. j̃. ne cle. uel mo. & in c. in archiepiſco
patu, de rapt. ergo. c. ſtatutũ, ñ p̃t indiſtincte intelligi, cum
hic cã criminalis ñ poſſit clericis cõmitti. In ꝯriũ facit gñã
lis diſpõ illius. c. nulla exceptione facta. 19. di. c. ſi Romano
rũ, de maio. & obe. c. ſolitę. Nec ob. iſtud c. quia tꝑe ipſius
nondũ emanauerat illud. c ſtatutũ. Cõcludit Io. An. tenen
dũ id, q̃d curia ſeruat, & ſic dubitauit decidere de iure. d.
Ant. dicit ęquus eẽ tenere hoc. c. ĩ hoc ñ eẽ correctũ. Aduer
te rõ. c. ſtatutũ, militat ẽt, cũ cã ẽ inter laicos. Nã prĩcipalis
rõ illius. c. ẽ decor ſedis apoſtolicę. nã q̃dã ignominia ẽ &
dedecus quoddã priuatã ꝑſonã maximè vilẽ teneꝛ̃ locũ pa
pę, vt ibi in gl ergo dẽt eẽ eadẽ iuris diſpõ, maximè cum il
lud c. gñaliter loquitur. Nec ob. ꝙ dr̃ de cauſis criminalibꝰ,
quia illud intelligitur exceptũ rõne impotentiæ. nã lex dẽt
eẽ poſſibilis & cõueniens ꝑſonis &c. 4. di. c. erit ãt lex. Sed
ex alio reſpectu placet mihi prima opi. q̃a clerici maximè
in dignitate poſiti nõ dẽnt occupari ĩ cauſis tẽporalib. ma
ximè laicorũ, ar. bo. ĩ d. c. te q̃dẽ, & ĩ c. reꝑhenſibile. 12. q. 8
5 Et hoc not. † In glo. 1. ibi, duas res. Not. gloſſ. pro ſtatutis
permit-

a Iterari. Ad hoc facit l. fideicõmiſſa. §. ſi quis decẽ, ff. de le. 3. Et hæc faciunt ad q. quę ſæpe de facto euenit, q̃ñ arbitro daꝛ̃ poteſtas prorogandi cõpromiſſum ſemel & iterũ. nõ. n. intelligitur in infinitũ, ſed pro duabus uicibus tantum ſcḋm Bal. hic in fi. qui ſubdit no. ꝙ arbiter nõ poterit prorogare ad lõgum tẽpus; quaſi hoc nõ uideatur ꝑ partes cogitatũ, ar. l. finita, in princ. ff. de dam. infec. & idẽ Bal. ĩ l. 1. C. ut in poſſ. le. dicẽs, ꝙ arbiter non poterit prorogare ultra tres mẽſes. ſed uide de hoc ſing. doctrinã eiuſdem Bal. in c. ſi. de conſue. ubi uult, ꝙ ꝓrogatio ñ debeat eẽ maior, q̃ terminus primus ipſius cõpromiſſi; facit c. 2. 5. q. 2. ubi ſecũdus terminus non dẽt eẽ maior primo, & q̃d not. I-mo. ĩ c. nõnulli. ſ̃. de reſcr. ĩ fi. prin. faciunt ẽt no. ĩ l. 3. ff. de eo q̃d cer. lo. de illa clauſula, ubicunq; loccorum, q̃ referꝛ̃ ad ſimilia expſſis. Ad idem c. ſedes, ſ̃. de reſcrip. cũ ibi no. & ꝑ Bal. in c. 1. apud quẽ uel quos cõtrouerſia feu. ubi uoluit, quòd illa clauſula, ſemel, bis, & pluries, debeat regulari ſcḋm ſimilitudinẽ p̃cedẽtiũ, & ſubdit ẽt Bal. in d. c. ſi. ĩ 10. col. ꝙ illa clauſula, ꝙ arbiter poſſit prorogare terminũ toties, quoties ſibi uidebiꝛ̃, ſemel, bis, decies, pluries, ne res tendat in infinitum, nõ põt prorogare vltra duas uices, aut tres ad ſummum; & idẽ dicit Bal. hic, & ĩ c. præſentata, in pe. col. de teſti. & ĩ c. olĩ, ex literis, in 2. co. de reſcrip. de quo ẽt uide per eundẽ Bal. ĩ c. 1. q̃b. mo. feu. amit. in quadã additione magna, q̃ multi libri nõ habẽt. uide Ludo. Ro. in rubr. de arbit. & in repet. l. 2. ff. ꝺ̃ re iudica. in penult. char. in uerſ. ſed ꝓ maiori declaratione, & ĩ l. ſi finita, in prin. ff. de dam. infec. Alex. Imo. in cõſ. 212. incip. uiſo cõſilio aliàs per me reddito, in 2. col. q̃d eſt bene notã. ad practicam de quo etiã per doctores in l. & ſi poſt tres, ff. ſi q̃s cauti. & ꝑ Bart. ĩ l. ſi gemina arbor. ff. arbor. furtim cæſa, & ibi de dictione, pluries, quot uices importat, & ꝑ Ang. ĩ l. 1. §. pe. ff. de cuſt. reo. q̃ñ aliquis ꝓmiſit repreſentare aliquẽ toties, quoties opus erit; de quo etiam per Io. de Imo. in l. ſi finita, ff. de dam. infec.

a ꝓmittẽtibus aliq̃d iterari, [a] uł ꝓuniẽtibꝰ
facientẽ aliq̃d iterũ. hẽt. n. locũ ſtatutũ in
geminãte actũ. Sed aduerte, q̃a gl. ĩ ſequẽ
tibus ur̃ ĩnuere ꝯriũ, & ur̃ ſibi ꝯria, dũ ex-
ponit, iterũ. i. quoties opus erit. Saluãdo
gl. dic, ꝙ ꝓpriũ ſignificatũ iſtiꝰ dictiõis ẽ,
ut notet actũ geminatũ; ſed q̃ñq; ex nã a-
ctꝰ, cui adiiciꝛ̃, exponiꝛ̃, ꝓut ſequiꝛ̃ ĩ gl. &
ita loq̃ꝛ̃. l. ueluti, ff. de edẽ. ĩ gl. alleg. Nã e-
ditio inſtr̃i p̃t ex cã iterũ peti; & ĩtelligiꝛ̃,
quoties opus erit: q̃a hoc hẽt nã negotii,
ut pluries poſſit peti editio inſtr̃i, ſi opꝰ ẽ.
nã uerba ĩpropriãꝛ̃ ſcḋm nãm ſubiectę ma
teriæ. 11. q. 3. c. rogo, cũ gl. & text. cũ gl. in
proœ. decreti, ibi: *oĩa quæcunq; uultis, ut fa-
6 ciãt uobis hoĩes*, i. debetis uelle. † In gl. 2. ibi:
ſed dic quoties, i. ſecundò &c. No. gl. ſcḋm hũc
intellectũ ꝓ his, q̃ dixi in p̃cedẽti gl. ꝙ ꝓ
pria ſignificatio uerbi eſt reſtringẽda ſcḋm
nãm ſubiectæ materiæ: q̃a prõptũ eſt iura
iuribꝰ cõcordare, ut ĩ c. cũ expediat, ꝺ̃ ele.
li. 6. & ſic euãgeliſtæ ſæpe reducunꝛ̃ ad cõ
cordiã, ut leg. & no. ĩ c. nihil. j̃. de uer. ſig.
7 † Vel dic & ar̃, ꝙ illud. c. quoties, intelli-
giꝛ̃ ꝓpriè; ſed uerificaꝛ̃ ĩ diuerſis grauami
nibꝰ. nã ſi milleſies q̃s grauareꝛ̃ ĩ eadẽ cã,
b toties appellare p̃t, [b] ut ĩ c. directę, & q̃d
ibi not. ſ̃. eo. hoc. c. loq̃ꝛ̃, q̃ñ ſuꝑ eodẽ fuit
bis appellatũ ꝑ eandẽ ꝑtẽ, & bis ſnĩa fuit
cõfirmata: q̃a tũc ñ l3 tertiò appellare, tũ
ut euiteꝛ̃ ĩfinitas: tũ ꝑꝑ ꝑ̃ſumptionẽ iniu-
ſtitiæ, q̃ orta ẽ ꝯ appellãtẽ, ex quo toties
ſuccubuit. & hoc, ut ñ liceat tertiò appel-
lare ab eodẽ articulo, ꝓcedit ẽt ĩ ſẽtẽtiis
q̃ ñ trãſeũt ĩ rẽ iudicatã. l3. n. ĩ illis poſſit
de nouo cã ĩchoari: ñ tñ tertiò appellari.
gl. ẽ ſingularis ĩ c. fraternitatis. j̃. ꝺ̃ frig. &
malefi. q̃ ſẽꝑ tene mẽti; ſicut ĩ ſili dicimꝰ,
ꝙ ñ l3 ĩ iſtis cãis appellare poſt decẽdiũ,
licet poſſit ꝑ uiã q̃relę agi, ut ẽ gl. not. ĩ c.
ad reprimẽdã, de of. or. Itẽ ĩtelligo tex. ut
nõ liceat tertiò appellare reſpectu eiuſdẽ
ꝑtis. nã q̃libet pars p̃t bis appellare; & ſic
p̃nt ĩ cã ſuꝑ eodẽ artic. ĩterponi quatuor
appl̃ones, ut no. Io. An. ĩ c. directæ, ſ̃. e. &
Spe. e. ti. §. quoties, & Bar. ĩ l. una, C ut ñ li
ce. ĩ una eadẽq; cã tertiò ꝓuocare, q̃d ĩtel
ligit, ſiue ĩterpollatĩ habuit ꝑs duas ſnĩas
ꝓ ſe, ſiue ꝯ ſe. exẽplũ. appellaui a ſnĩa lata
ꝯ me. ſnĩa fuit cõfirmata. iterũ appellaui.
ſnĩa fuit ĩfirmata. tu potes appellare; & ſic
tertiò. & ſi ſnĩa ferꝛ̃ ꝯ te, poteris iterũ ap-
pellare. nã hoc caſu q̃ſq; ſcḋm habuit ſuc-
ceſſiuè duas appl̃ones. q̃ñq; hoc ꝯtingit
ĩterpollatĩ; ut q̃a ego ſemel appellaui, &
obtinui ſnĩam ꝓ me. tu iterũ appellaſti, &
fuit ſnĩa ꝓ te lata. poſſũ tertiò appellare;
& ſi fuerit ꝓ me lata, poteris quartò appel
lare. ulteriꝰ ñ ẽ licitũ cuiq; nr̃m appellaꝛ̃:
8 q̃a quiſq; habuit duas appl̃ones. † Sed du
biũ ẽ, ꝓ quo mãdabiꝛ̃ ſnĩa executioni, ex
quo bis appellauit, & bis obtinuit, & ñ l3
quĩtò appellare? Primo ur̃, ꝙ debeat obti
nere is, q̃ habuit primã ſnĩam: q̃a ꝑ̃ſũptio
ẽ ꝓ eo, ex quo bis fuit cõfirmata. In ꝯriũ
facit, ꝙ alter, q̃ ultimo obtinuit Spe. in d.
§. quoties, ĩ prin. relinq̃t hoc diſputatiõi.
Io. An. ĩ addi. dicit hodie dicẽdũ, ut habeꝛ̃
ĩ cle. 1. de re iu. Ex qua colligiꝛ̃ actorẽ de
bere obtinere, q̃ habuit tres ſnĩas ꝓ ſe; &
9 & dic ut ibi plenè no. † Et in fi. gl. no. gl. iũ
cto. d. c. Lothariꝰ, ꝙ geminatio appl̃onis,
ſeu multiplicatio ſine ĩteruallo ſcã hẽt ui
uniꝰ appl̃onis, & ñ recedit a iure ſuo plu
ries emittẽdo uerbũ, appello. hoc. n. ur̃ fa
cere ex cordis abũdãtia; ad hoc. c. bonę, ſ̃.
10 e. ubi ẽt ꝓbaꝛ̃; facit ĩ ſili ĩ cle. 1. e. tit. † Sed
c pulchrũ & difficile eſt dubiũ ĩ geminẽte [c]
appl̃onẽ ex ĩteruallo, intra tꝑs tñ decẽ-
dii. nũq̃d ꝑ ſcd̃am appl̃onẽ uideaꝛ̃ receſ-
ſũ a pr̃ia, & ſic nunq̃d poſſit ꝓſeq̃ ſecũdã?
q̃a fortè expedit ſibi cã magis ꝓſeq̃. fortè
. n. fatale primę appl̃onis eſt lapſũ, & eſt
intra tꝑs ſcd̃ę appl̃onis Bar. ĩ l. cũ ꝓcura
tor, ff. de no. ope. nun. tenet ſcd̃am appl̃o
nẽ ñ ualere: q̃a ꝑ primã ꝓnũtiatũ ẽ extin
ctũ ſeu ſuſpẽſũ. l. 1. ad Turpil. c. ueniẽtes,
de iureiu. ergo ſcd̃a nihil p̃t opari. Cõtra
riũ ſentiũt doc. nr̃i ĩ d. c. bonę, & d. Ant. in
c. dilecto, ſ̃. e. & dicit Gaſ. de Cal. in c. dire
ctæ, ſ̃. e. in q̃one facti defendiſſe ꝯriũ eius,
q̃d tenet Bar. alle. gl. 2. q. 6. c. biduũ, & d. c.
directę; ſed illud nihil facit; q̃a loq̃ꝛ̃ in di
uerſis grauaminibus. Adduciꝛ̃ tñ rõ. p̃t. n.
appellãs renũtiare appl̃oni ſuæ alterã in
terponẽdo, ex quo tẽdit ĩ eiꝰ fauorẽ; facit
2. q. 6. c. ei q. §. ſi q̃s libellos, & C. e. l. ſi q̃s
11 libellos. † Nec obſt. q̃d dicit ſuſpẽſũ ñ poſ
ſe amplius ſuſpẽdi; q̃a ĩ no ꝯriũ ẽ uerũ, ut
patet ĩ excõicato; q̃a p̃t iterũ excõicari; &
q̃d opeꝛ̃ ſcd̃a, no. ĩ c. ita quorũdã. j̃. de Iu
dæ. & uide de hoc ĩ c. capl̃m, iũcta gl, de re
ſcri. puto, ꝙ aut uult ſcd̃o appellaꝛ̃ ad aliũ
iudicẽ; & u3 appl̃o, & cẽſeꝛ̃ renũtiare pri
mæ; ꝺ̃ hoc ur̃ mihi casꝰ iũcta gl. ĩ d. l. ſi q̃s
libellos, canonizata ubi. ſ̃. & hæc ſcd̃a o-
ꝑaꝛ̃ reſpectu trãsferẽdę iuriſdictiõis ꝺ̃ u-
no ĩ aliũ. uñ l3 ñ opeꝛ̃ effectũ ſuſpẽſiuũ, o-
ꝑaꝛ̃ tñ trãſlatiuũ, q̃d ei l3 iuris autorita-
te, ne iuſtæ plenitudinis humanitas dene
geꝛ̃, ut dicit tex. in d. l. ſi quis libellos. Aut
vult geminaꝛ̃ appl̃onẽ ad eũdẽ; & tenerẽ
opi. Bar. q̃a ñ uideo, ꝙ ſcd̃a appl̃o poſſit
opari nec effectũ ſuſpẽſiuũ, nec deuolu ti-
uũ, ſeu trãſlatiuũ. nã ex pr̃ia appl̃one ꝓ-
nũtiatũ ẽ ſuſpẽſũ, & cã ẽ deuoluta ad ſu-
ꝑiorẽ iudicẽ. ergo ſcd̃a ad eũdẽ ñ u3, ma
ximè q̃a tꝑe ĩterpoſitiõis ipſiꝰ ñ p̃t appel
lãs p̃tẽdere ĩtereſſe. Iõ appl̃o ñ u3; q̃a fũ
daꝛ̃ ſuꝑ ĩtereẽ. 2. q. 6. c. ñ ſolẽt, & ſ̃. de ele.
12 c. cũ ĩter. † Quid aũt, ſi prio appellauit cũ
hac ꝓteſtatione, ſaluo iure ĩ ſcriptis appellãdi, nũq̃d ſi ſcd̃o
appellat in ſcriptis intra decẽdiũ, cõputabiꝛ̃ tꝑs a prima ap
pellatione, uel a ſcd̃a? uide Bar. in d. l. cum procurator, & ali
quid tetigit Ant. in d. c. dilecto, & ibi examinaui nuperrimè
hanc materiam in additione; dic ut ibi dixi.

ANT. FRAN.

Circa hoc, quod hic dr̃ de uerbo, pluries, & pluries, dicas, ꝙ uerificatur in duobus; & ſi dicatur, pluries & pluries, geminatè, uerificaꝛ̃ ĩ quatuor uicibꝰ, ut declarat Bart. in l. ſi gemina arbor, ff. arb. fu. cæ. & habetur per An. Are. in trac. maleſi. in gl. in uerſi. pluribus, & ꝑ Alex. de Imo. in d. l. ſi gemina arbor, & ꝑd. Abb. poſt gloſ. in c. ad noſtram, de rebus eccle. non alie. Et adde, ꝙ q̃ñque uerificatur in tribus, q̃ñq; in quatuor ſcḋm ſubiectã materiã. l. cogi. §. item Metianus, ff. ad Trebel. & uide Bald. in c. 1. in §. quod antẽ, de no. feu. & Ange. in §. & q̃d ſæpe, in autẽ. de triẽ. & ſemiſ. & Archi. in c. 2. de fil. præsby. lib. 6. Et de uerbo, ubicunq;, de quo hic fit mẽtio, uide in l. ubicũq;, ff. de in terro. act. ꝙ ẽt intelligiꝛ̃, quoties opus fuerit, euitãdo tñ infinitatẽ; & uide Bal. ĩ l. Lucius, ff. de ſer. ruſti. prędi.

SEBA. SAPI.

b Appellare põt. Vide Alex. ĩ cõſi. 70. incip. in cauſa & lite, in 2. uol. & Deci. in cõſil. 49. inci. ꝑ̃ſtantiſſime doctor, in 1. col. & ibi declarat, ꝙ ſi ſtatuto caueret, ꝙ nõ poſſit appellari niſi ſemel, quomodo illud dẽt intelligi.

SEBA. SAPI.

c Geminante. Vide d. Barth. Vero. in cautela. 194. inci. ubi quis p̃t, ubi tradit cautelã ad impediẽdũ, ne q̃s pluries appellet.

a Dilecti. Itē adde, ꝙ ubi papa uel imperator cōmittit cauſā ſimpliciter, uī̃ appellationem admiſiſſe, nō obſtāte, ꝙ tertiò nō poſſit aliàs appellare ſm do. Anto. de But. hic, & expſſius 10. de Imo. & d. Alex. in cōſil. 219. incip. in cā & lite uertente corā reuerendo &c. in 2. colū. qđ teneas cordi: qa pōt quotidie contingere. nā ſemꝑ opponiẗ, ꝙ reſcriptū ē obreptitiū, & cōtra ius. ideo nō ualet: qa de iure cōi nō p̄t tertiò appellari. pōt ſuſtineri, ꝙ imò ualeret ꝑ hoc dictū d. Ant. & Imo. hic: qa eo ipſo ꝙ princeps cōcedit reſcriptū intelligiẗ diſpēſare, & appellationem admiſiſſe. bene facit qđ ſingulariter inquit Ang. in l. libertus aduerſus, ꝑ illū tex. ff. đ in ius uoc. ꝙ princeps cōcedēdo reſcriptū delegatoriū ſupplicanti uidetur ſupplicantē habilē facere ad agēdū; bene facit tex. in l. 1. & quod ibi Bal. C. de preci. impe. offe.

ANT. FRAN. Cira hoc de principe cōcedente reſcriptum ſimpliciter, an uideaẗ habilitare inhabilē, ſi impetrās forſan erat inhabilis ad impetrādū; dicas primò, ꝙ reſcriptū dr̄ illud, quod cōceditur ſm ius cōe; & ſi cōcedereẗ ꝯ ius cōe, nō dicereẗ reſcriptū, ſed priuilegiū, ut eſt gl. ī uer. noſcaẗ, in c. 1. de cōſti. li. 6. & qūo differāt reſcriptū & priuilegiū, uide Bar. ī l. p̄ſcriptione, C. ſi cōtra ius uel uti. publi. ī 2. col. & per eūdē Bar. in l. fi. ī 1. col. ff. de cōſti. prin. & uide Spe. in tit. de reſcri. preſenta. in prin. & in §. 1. Et adde, ꝙ reſcripti uerba ēt enuntiatiua plenè probāt, qn̄ cōcernunt factū ꝓpriū reſcribentis, & ſup ipſis uerbis reſcribēs ſe fundat, ut in cle. j. & ibi ꝑ gl. & doc. de proba. & no. in c. ſi papa, de priuile. lib. 6. Et adde, ꝙ reſcriptū accipit uires ex itellectu reſcribentis, ut no. Bal. ſuper marga. ſup Inno. in uer. reſcriptum, in uer. fin. Adde ēt, ꝙ reſcriptū eſt cōe utriq; parti, ut ꝑ Spec. in tit. de reſcri. præſenta. in prin. & in §. 1. & de forma reſcripti cōfirmatorii cū clauſula ex certa ſciētia, uide eundē Spec. in tit. de reſcri. p̄ſēta. in §. rōne formæ, in uerſ. ſeqẗ uidere. & uide eundē Spe. in ti. de inquiſi. in §. 1. in uer. qđ ſi in litera. ubi dicit, ꝙ reſcriptū ſemꝑ debet ita interpretari, ut reducatur ad ius cōe, inquantū fieri pōt. & ad id quod dr̄, ꝙ princeps cōcedēdo reſcriptū ihabili uī̃ illū habilitare, dicas illud eē uerū, qn̄ princeps cōcedens reſcriptū haberet notitiam de inhabilitate impetrantis, aut reſcriberet cū clauſula motus ꝓprii, uel ex certa ſciētia; aliàs nō uidereẗ eū habilitare, ꝑ ea, q̄ habentur in l. ſcripta, C. de p̄ci. impe. offe. & in l. fin. C. ſi ꝯ ius uel uti. publ. imò reſcriptum aliter impetratū dicereẗ eſſe ſubreptitiū, & nō iuuaret impetrantē ꝑ ea q̄ habētur in c. ſuper literis, de reſcrip.

SEBA. SAPI. b Vicarij ſui. Vide Ro. in ſin. 75. inci. cōceſſum eſt epo.

SEBA. SAPI. c Ad uicariū. Vide Rot. deci. ult. in tit. de offi. uica. in nouis. Feli. in c. ſi qs ꝯ clericū, poſt Abb. ibi, colū. 11. uer. Sed circa p̄dicta. ſ. de foro cōpe. & Ro. in ſing. 458. incipi. tu habes titulum.

SVMMARIVM.

1 *De appellationibus interpoſitis ad archiepiſcopum iure metropolitico poteſt eius uicarius cognoſcere: quia idem eſt tribunal.*

2 *Libellus ſuper appellatione debet concludere ſententias latas poſt & contra appellationem legitimam declarari irritas & inanes.* 5.

3 *In abſentia delegati ab epiſcopo an poſſit appellari ad eius uicarium?*

Iuriſdictio uicarij eſt ſuſpenſa, ſuſpenſo uel excōmunicato epiſcopo.

4 *Procurator generalis p̄t inhibere ꝓcuratori ſpāli aliquid ex cā ueriſimili nō cogitata ꝑ dominum.*

6 *Appellari non poteſt ſecundum utrunque ius omiſſo medio regulariter.*

7 *Appellari pōt omiſſo medio, ſi prius nō opponatur ꝑ partē aduerſam.* 9. *pōt tamē pars opponere etiā poſt 10. dies quo caſu ſentētia remanebit rata.* 8.

10 *A ſubdelegato appellatur ad primum delegātem, niſi primus delegans fuerit papa; quo caſu ad ipſum non appellatur.* 11.

11 *Ad papam poteſt appellari omiſſo medio, niſi appelletur à ſubdelegato delegati papa; quo caſu ad ipſum delegantem appellatur.*

12 *Ad legatum papa appellatur omiſſis medijs in eius legatione.* 19.

13 *Ad archiepiſcopū appellatur ab ep̄o, niſi archiep̄s litiget coram epiſcopo cum ſubdito ipſius epiſcopi. Archiep̄s aliquādo litigat coram ſuo ſuffraganeo.*

14 *Epiſcopus conuenit ſubditos ſuos corā arbitris iuris, à quibus appellatur ad papam.*

15 *Appellatur omiſſo medio, quādo mediū eſt inhabile; puta quia eſt in excōicatione, uel hæreſi &c.*

16 *Appellari nō pōt à uicario epiſcopi ad ipſum epiſcopum, licet cōſuetudo ſit in contrariū, quæ non ualet, niſi uicarius cognoſcat tanquā delegatus epiſcopi; quo caſu appellatur ad ipſum epiſcopū.* 18.

17 *A ſnīa lata per capitulū & ep̄m appellatur ad ipſum ep̄m, quādo ep̄s fuit ibi non tanquā p̄latus, ſed tanquā canonicus: ſecus, ſi fuiſſet tāquā ep̄s.*

18 *Epiſcopus poteſt delegare cauſam ſuo uicario; quo caſu pōt ad ipſum appellari: ſed ſi malitioſè hoc facit epiſcopus, excōmunicabitur ꝑ ſuperiorem.*

CAP. LXVI.

a Dilecti. [a] De ſubdito, uel delegato ep̄i ad archiep̄m appellare non licet, uel gn̄ali⁹ ſic. Applı̄o omiſſo medio a iudice interpoſita cauſam non deuoluit, exceptione oppoſita. h. d ſecundū cōem intellectū. Primò ponit quærelam appellantis: cui ſecūdo dat iudicem, ibi: *quo circa.* Caſus literalis. Inter conuentū & priorē de lacu rubeo, & F. militē corā magiſtr. A. ex delegatione ordinarii qō uertebatur. idē miles ad Bituricēn. archiep̄m appellauit. tandē partes comparuerūt in præſentia officialis archiep̄i Bituricēn. corā quo ex parte prioris & conuētus fuit excipiēdo propoſitum, ꝙ cum omiſſo diœceſis ep̄o fuiſſet ad archiep̄m appellatū, ad quem gradatim debuit appellari, in cā procedere nō debebat: ſed qa officialis hāc exceptionē admittere denegauit, prior ad ſedē apo. appellauit: ſed officialis nō obſt. app. tulit ſnīam ſuſpēſionis & interdicti in priorē & cōuētū p̄dictos. Mādat papa quibuſdā iudicibus, quatenus ſententias illas poſt hmōi appellationem promulgatas denuntiēt nullas eſſe. B.

1 † No. primò, ꝙ de appellationibus interpoſitis ad archiep̄m iure metropolitico pōt eius officialis ſeu uicarius cognoſcere; hoc qa idem eſt tribunal archiep̄i & uicarii ſui, [b] ut in c. Romana. ſ. e. li. 6. Idē ꝓbaẗ in c. dilectus, ſ. e.

2 † Secūdò no. ex tex. practicā libellādi in cā appellatiōis, ut petat ſnīas latas poſt & ꝯ appellationē legitimā denuntiari irritas & inanes.

3 † Sed circa primū notabile q̄ro de q̄ſtione hic nō tacta ꝑ doc. nūqd a delegato ep̄i poſſit appellari ad uicariū [c] ipſi⁹ ep̄i, an uerò ſit neceſſe, ut formaliter ad ipſum ep̄m appelleẗ? & uī̃ primò ꝙ nō, ar. c. ſtuduiſti, de off. leg. ubi patet, ꝙ legatus gn̄alis papæ nō impedit ſe de cā alteri ſpāliter delegata; ergo idē dicēdū đ uicario ep̄i. nā ep̄s cām alteri delegādo uī̃ eā erripere a iuriſdictione ſui uicarii; qđ p̄t, ar. in l. iudiciū ſoluiẗ, ff. de iudi. & ꝑ Inn. in c. Romana, p̄alle. ubi notanter dicit ep̄m poſſe inhibere uicario ſuo, ne de certa cā cognoſcat. Nā quēadmodū p̄t ep̄s ex libito ſuū uicariū ex toto remouere, ut no. gl. ī cle. & ſi principalis, de reſcri. & no. in cle. fi. de ꝓcu. ita & forti⁹ p̄t cognitionē certæ cauſę interdicere, ar. ī l. q de tota, ff. de rei uē. & ī c. paſtoralis. §. itē cū totū, de off. dele. In ꝯriū facit: qa idē ē ep̄i & uicarii ꝯſiſtoriū, ut ī c. 2. de ꝯſue. li. 6. & ī d. c. Romana, & vt patet hic, cognoſcit uicari⁹ de applı̄one ad archiep̄m iterpoſita: qa ipſe archiep̄s uī̃ cognoſcere miniſterio uicarii ſui, cū iuriſdictio uicarii ſui ñ ſit ſeparata a iuriſdictiōe ep̄i, ſed eſt ꝑs iuriſdictiōis ep̄i. uñ ſuſpēſo uī̃ excōicato ep̄o ſuſpēſa ē iuriſdictio uicarii, ut leg. & no. ī c. 1. de offi. uica. lib. 6. Itē lꝫ ꝑ delegationē ſit ab eo remota cognitio p̄ricipalis cāę: ñ tñ eſt remota cognitio cāæ applı̄onis; & ex ſeparatis ñ fit illatio, ut ī c. 2. de trāſla. epiſc. & ī l. neq; natales, C. đ ꝓba. In hoc puto ſic dicēdū, ꝙ aut ep̄s eſt p̄ſens, puta ī diœceſi, uī̃ loco ꝓpiquo; tūc dēt appellari ad ep̄m, ñ ad uicariu. Aut abſēs ī loco remoto, tūc poterit appellari ad ip̄m uicariū. Ad hāc diſtictionē adduco tex. & ibi no. ꝑ Io. An. ī c. ſi ꝯ unū, de offi. dele. li. 6. ubi patet, ꝙ ſi recuſaẗ delegat⁹ ep̄i, dēt ꝓbari ſuſpitio corā ipſo ep̄o, & ñ corā uicario ſuo, niſi (ut ibi dicit Io. An.) ep̄s ſit in remotis. nā cū in cā illa ſpāli delegatus ſit maior uicario ſuo, ut in d. c. ſtuduiſti, ñ ē rōni ꝯſōnū, ut iſte uicari⁹ corrigat errorē illi⁹: ſed ex cā p̄dicta hoc poterit.

4 † Adduco ſcđ ò. l. ſi hoiem, ualde notabilē, ff. mādati. ubi dr̄ gn̄alē ꝓcuratorē poſſe ex cā uериſı̄li ñ cogitata ꝑ dñm ihibere ſpāli ꝓcuratori, ne negotiū attētet: ſec⁹, vbi ñ ē talis cā, & ꝑ illā. l. not. ſolēniter limitaẗ c. ſtuduiſti, p̄alle. ut legat⁹ papæ in ꝓuincia poſſit ex cā nouiter orta, ſeu uerisimilr ñ ꝯſiderata ꝑ papā tꝑe delegationis ihibere delegato ſpāli, ne ꝓcedat in cā ſibi ſpāliter delegata, & ꝑ illā. l. audio Bar. tenuiſſe poſſe ep̄m ex tali cā ſtatutū ſeu diſpoſitionē facere ꝯ legē, ex quo talis cā ſubeſt, q̄ ſi legiſlator conſideraſſet, aut legē illā ñ ꝯdidiſſet, aut facultatē diſponēdi ꝯriū p̄buiſſet. Et uiđ qđ no. Bal. ī l. oēs ppl̄i, ff. de iuſti. & iur. & hoc ē ſinglr̄ notandū ad mām. c. at ſi clerici. §. de adulteriis,

a Practicas. Qualiter formari debeat libellus ſuper reuocatione attētatorū appellatione pēdēte, adde. d. Ant. hic in uer. quęro primò de practica libelli, &c. & ī c. cōſuluit, ī 2. co. ſ. e. & quod ibi no. de hoc.

b Legitima. Et iſtā formā tanq̄ tutiorem ſeruandam eſſe dicit Archi. 2. q. 6. in c. ei qui. §. fi. qui incipit, ab eo autem. ſed poſſet reſponderi, quòd ipſi ſcribentes loquuntur in caſu, quando appellatur omiſſo medio ad aliū, qui alias communiter in aliis cauſis erat iudex litigantium, ita refert hic. d. Bar. de Bellen. in add. ad d. Ant. & uide hic per do. Phil. de pe. in 5. col.

ANT. FRAN. Coram quo, & ad quem debeat appellari, dicas ꝙ appellatio debet fieri de inferiore ad ſuperiorē, & illa debet interponi coram iudice, a quo, ſi eius copia haberi poteſt, uel coram iudice, ad quem, ſi copia iudicis, a quo, non pōt haberi, uel corā honeſtis perſonis, ut ꝑ Archi. in c. applı̄o, đ ap. li. 6. & per Bald. in l. apertiſſimi, C. de iud. & in add. Spe. in ti. de ap. ī §. 1. in uer. appellatio debet interponi, & in cle. 1. in prin. de re iudic. & per Bar. ī l. 1. §. ſi quis in 3. col. ff. de ap. & per Alex. ī l. 1. in §. dies, ff. qn̄ ap. ſit. ubi etiā dicit appel. poſſe ad ſe. apo. omiſſo medio, quia papa dicitur eſſe ordinarius totius orbis, ut in c. cuncta per mundū. & in c. per principalem. 9. q. 3. & ideo reſpectu appellationis, q̄ interponitur ad papam, non uidetur eſſe curandum de medio.

c Exponiẗ. caſus, in quibus pōt appellari omiſſo medio & no. ēt Bart. in auth. habita, C. ne fil. pro pa. Item ad patriarchas priuilegiatos appellari poteſt omiſſo medio, text. eſt ſecūdū unā lec. in c. antiqua, de priui. & gl. in c. renouātes. 22. diſt. & ad hoc, ꝙ ad patriarchā Cōſtantinop. poſſit appellari omiſſo medio, eſt bo. tex. & ibi apertè Arch. in c. ſi clericus, in fi. 11. q. 1. & idem etiā dicit Arch. ī §. anteriorū, uer. illo uidelicet. 2. q. 6. ubi etiā dicit idē de patriarcha Alexādriñ. & Alleg. no. ī d. c. renouantes. ponit etiam Archi. in d. uer. illo uidelicet, quatuor ex illis caſibus, in quibus appellari p̄t omiſſo medio, quos ēt poſuit hic. d. Ant. Itē formo tibi unā reg. notabi. in iſta materia, qubicunque a iudice ſeculari p̄t appellari ad iudicē eccleſiaſticum, poterit ad eum appellari omiſſo medio: ad hoc allego caſum ſingularē, quē nouum ad hoc pōdero in c. ſi duobus, in fi. ſ. e. quod no. quia eſt magna limitatio ad l. imperatores, ff. eo. Sed fortè poſſet reſpōderi ad tex. ī d. c. ſi duobus, ꝙ ibi cōſuetudo non dictabat, ut appellaretur ad papā tanq̄ ad ſupremam perſonā. Itē limita in ſcholarib⁹, qui in quolibet grauamine omiſſo medio p̄nt appellare etiā de iure ciuili, authē. habita, C. ne fil. pro pat. & ibi Bal. in 3. co. & d. Alex. Imo. in l. 1. §. ſi qs in prin. ff. eo. & hoc idē dicit ēt. d. Abb. in diſputatione ſua, q̄ incipit Gadulphus, ī 28. co. alle. Bal. ī d. auẗ. habita.

d Oppoſitū. Valet ap. omiſſo medio, ſi nō opponatur ī caſib⁹, in quibus nō pōt app. omiſſo medio, & ita ēt ſingulariter colligitur ex dictis Inn. in c. cū Bertoldus, quē refert & ſequitur ibi. d. An. ī 5. col. & ceteri ſcribētes, de re iu. & eſt caſus, quē ibi ad hoc multū ponderat iſte in c. referēte, de p̄ęb. & d. An. hic in 2. co. & gl. hic, & qđ ibi no.

adulteriis, de iudi. Et uide qđ not. do. de Ro. deci. 104. & qđ dico in d. §. de adulteriis, al̄s ē ī deci. 355.

5 † Scđo q̄ro ꝓ declaratione ſcđi notabilis, nūqd ī cā applı̄onis dēat ſic purè libell⁹ ꝯcipi, ut ſnīæ latæ poſt applı̄onē reuocētur in irritū? Inn. hic multū iſtat ponēdo uarias practicas. [a] Nā qñq; petiẗ reuocari, quicqd eſt geſtū poſt applı̄onē, ſeu ut ꝓceſſus poſt applı̄onē denuntieẗ irritus, ut in c. dilecto, ſ. e. qñq; petitur, ut applı̄o pronuntieẗ legitima, [b] & hoc ſolū pōt ſufficere ſm Inn. Nā reuocatio attētatorū uenit acceſſoriè. nam ſi applı̄o pronūtieẗ legitīa, patet ꝑ cōſequens geſta poſtmodū eē irrita, ut ī c. ſi a iudice, & in c. nō ſolū, eo. ti. li. 6. Cautū tñ eſt ſm Ho. ut adiiciaẗ ad maiorē expreſſionē, ut denuntieẗ irritū, qcqd geſtū fuit poſt & ꝯ applı̄onē, & hęc ē bona practica, ut euitet cōflictū opinionū, ut ſic nō reſtringat ſe libellās ad aliqd ſpāle, ſed gn̄aliter ad oia poſtmodū attētata &c.

6 † In gl. 1. ibi, *dicas quòd gradatim eſt appellandum &c.* Ex hac prima par. gl. q̄ durat uſq; ad uer. *de appellationibus interponendis, &c* collige unā regulā, & quatuor caſus exceptos. regula ponit negatiue, ut omiſſis mediis ſeu iudicibus immediatis non poſſit rl̄ariter appellari ad ſuꝑiorē mediatū tā de iure canonico, ut hic, & in c. Romana, p̄al. q̄ de iure ciuili. 2. q. 6. c. anteriorū, & ī l. imperatores, ff. de appel.

7 † Excipiẗ [c] primò caſus, qn̄ nō fuit oppoſitū [d] ꝑ partē aduerſam, & no. bñ hūc caſū, qa de hoc nō hr̄ alicubi tex. adeo ꝙ Arch. in c. ſi delegatus, de off. dele. li. 6. dixerit Inn. & Ho. tenuiſſe ꝯriū in c. referēte, alleg. ī gl. Sed ut dicit Io. An. hic, nō colligiẗ ex dictis illorū ibi, & Hoſt. hic, & cōiter doc. ſequunẗ iſtā gl. ut quēadmodū tacit⁹ [e] cōſenſus inducēdo cōſuetudinem poſſit hoc opari, ut dicā in caſu ſequenti, ita & tacit⁹ cōſenſus in nō excipiendo. Et ꝓ hoc, qa rl̄ariter qđ pōt facere cōſuetudo, pōt opari pactū tacitū ſeu exp̄ſſū, licet nō ꝑ oīa, iuxta no. ꝑ Bar. in l. oēs popl̄i, ff. de iuſt. & iu. Itē facit iſtę tex. in ar. ubi papa fundat ſe ſuꝑ applı̄one, & ſic fuit opus excipe, & appellare.

8 † Sed circa iſtū caſum ego formo oppoſitionē ſatis fortē de. l. 1. ff. e. ubi dr̄, ꝙ ſi ꝑ errorē fuit appellatū ad maiorē iudicē, dictus error nō nocet, ſec⁹, ſi ad minorē. uī̃ ergo uelle, ꝙ ex certa ſcīa nō ualet applı̄o omiſſo medio. Ad hoc ꝯtrariū rñdeo ſic, ꝙ error nō nocet, ſ ut iuriſdictio ſit deuoluta ad iudicē debitū, ac ſi ad eū fuiſſet appellatū; ut ibi ſentit Bar. Nō ergo negat, quin parte nō excipiēte valeat ꝓceſſ⁹ corā iudice maiori. Et ex hoc inferẗ, ꝙ ſi ſciēter appellauit omiſſo medio, & hæc applı̄o aduenit ī notitiā appellati poſt decēdiū, ꝙ eo excipiente ſnīa remanet rata, qa illa applı̄o nō ualet obſtāte exceptiōe, ſec⁹ āt, ſi ſic appellaſſet iuſto erroꝛ̄ ductus, qa tūc applı̄o deuoluit cām ad ſuperiorē iudicē debitū, uī̃ intellige đ iure ciuili, qa ius ciuile magis abhorret applı̄onē gradatim nō factā, q̄ ius canonicū, ut patet in l. iperatores, ff. eo. ubi imperator nō uult, ꝙ ad eū ēt appelleẗ omiſſo medio, facit. 2. q. 6. c. anteriorū.

9 † Scđs caſus except⁹, ſi cōſuetudo [f] fouet talem applı̄onē, omiſſo medio iterpoſitā, & đ hoc

10 caſu hodie eſt bo. tex. ī d. c. Romana. † Terti⁹ caſus, ſi legatus ēt ad uniuerſitatē cārū ſubdelegauit unā cām alteri in totū. nam tūc appellaẗ ad primū delegātē. Et idē intellige in delegato ad unā cām tm̄ eandē cām ꝓrius ſubdelegāte, ut ī c. ſuꝑ qōnū. §. porrò, de off. dele. & in l. 1. ff. qs & a quo ap. Et no. hoc ꝑ itellc̄u illius. l. & maximè no. gl. inq̄tū loqẗ ēt ī delegato ad uniuerſitatē cārū, ut nō cēſeaẗ quaſi ordinari⁹ in applı̄one iterponēda a ſubdelegato, licet cēſēaẗ quaſi ordinari⁹ in eo, ꝙ ſubdelega

11 uit, no. in c. cū cām, ſ. e. † Quart⁹ caſus exceptus ē in papa. ad eū. n. appellari pōt omiſſo medio, uī̃ mediis, 2. q. 6. c. ad Romana. Fallit, ſi appelleẗ a ſubdelegato delegati papæ, q. ſubdelegat nō in totū, qa cū delegatus papæ repſētet pſonā ipſius papæ, nō dēt appellari ad ip̄m papā, ſed ad ip̄m

12 delegātē, ut in d. c. ſuꝑ qōnū. §. porrò. † Extra gl. excipe unū caſū in legato papæ. Nā ſm cōem opi. ad eū pōt appellari omiſſis mediis [g] ī ei⁹ legatiōe, ar. c. 1. de off. leg. & ita uoluit Io. An. ī c. qđ trāſlationē, de of. le. & ibi dixi, tenet gl. in c. 2 de cōſu. li. 6. &

13 uide gl. .q. 6. ī c. 3. † Sextus caſus, ſi archiep̄s cōuenit ſubditū ep̄i corā ep̄o. tunc. n. ñ dēt ad eū appellari, ne ſit iudex ī cā ſua.

14 † Septim⁹ caſus, ſi ep̄s litigauit corā arbitris ꝯ ſubditū ſuū, ſicut fieri dēt. 1. q. 1. c. ſi cleric⁹. nā tūc appellaẗ ad papā ab illis arbitris, ut no. gl. in c. ab arbitris, de of. dele. li. 6. qs poſſit dici hūc caſū non rectè excipi, qa illi ſẗ arbitri iuris; & ſic ſuꝑior immediatè ē papa, ut ī d. c. ab arbitris; & notabis hūc caſū, qa illa gl. nō eſt alibi. Octauus caſus notabilis ē, qn̄ cōcurrit iuriſdictio mediata & imediata. Exēplū. ſi appelletur a ſubdito ep̄i. nā ſubditus ep̄i nō facit gradū cū ep̄o, ſed ambo concurrunt, ad

SEBA. SAPI. e Tacitus. Hanc rationē ēt in terminis ita deducit Cal. in cōſ. 1. in ti. de app. Vide Ro. deci. 387. inci. itē ſi tres, & Abb. in c. referente. infra de præben.

SEBA. SAPI. f Cōſuetudo. Vide Io. de Ana. in conſi. 51. inci. in cauſa illorū de Mōticulo, in fi. Abb. in rub. ſ. eo. ubi Deci. latè.

f Conſuetudo. An ualeat cōſuetudo, ꝙ poſſit appellari omiſſo medio, uide hic do. Ant. in ult. col. & gl. magnā in c. non putamus, de cōſuet. in 6. Et adde, ꝙ nō ſolū ualet conſuetudo, ꝙ appelletur a ſubditis ad ſuperiorē omiſſo medio, ſed ſm eum ualet conſuetudo, ꝙ appelletur a non ſubditis ad ſuperiorem omiſſo medio, caſus eſt in c. ſi duobus, in fi. ſ. e. nec ob. ꝙ ibi appellatur ad papam, qui poteſt adiri omiſſo medio, quia reſpōdeo, ꝙ ibi appellabatur, de iure ciuili, quo iure non appellatur omiſſo medio etiam ad principem, ut l. imperatores, ff. eo.

g ZACHA. Omiſſis mediis. Dic, tu, ꝙ hic caſ⁹ nō ē de iure cānonico

ſingularis, cùm eo
dē iure poſsit o-
miſſo medio ab ī-
feriore ad ſupe-
riorē appellari,ut
eſt glo. no.in c. ſi
duobus, iſto tit.&
no. plenè Lanfrā.
in c.qm̄ contra.§.
ſtatuimus , nu.70.
uerſic. quæro quo
ordine ſit appellā
dū , & ibi in apo.
Cel.in uer.ad ſupe
riorē,ſ.de proba.
SEBA. SAPI.
a Vicario. Nūquid
aūt recuſato uica-
rio tāquàm ſuſpe
cto , recuſari etiā
poſsit epiſcopus,
uide do.Iaſo.tenē
tē ꝙ ſic in l. aper-
tiſſimi , col.3. C.
de iudi.ſed in con
trarium uidetur
tex.in c. ſi contra
unum.ſ.de offi.de
lega.
b Ex parte.M.Mate-
riā huius decre.ui
de latiſsimè & for
tè melius , quàm
alibi examinatā p
Bal.in §.nos autē,
inſti.de Atti.tu.
c Per tranſitum.Vi-
de d. Anto. hic in
4. col. uer.quæro,
qd ſi trāſierit &c.
Et adde , ꝙ idē eſt
ſi ſecundò non nu
bat,ſed turpē uitā
ducat mater, ut di
cit Spe. ſing.in ti.
de tu. §.nunc dicē
dum, uer.itē exci-
pitur cōtra matrē
& ibi immediatè
ponit, quid dicē-
dū , ſi ipſa cōtra-
hit ſpōſalia de p̄-
ſenti abſque copu
la ? Et pro primo
de turpi uita uide
opinio.text.& ibi
Bar.in l.his ſolis,
C.de reuo.do. Itē
adde hic,ꝙ ſi ma-
ter,quæ amiſit tu-
telam filiorū pro-
pter tranſitū ad ſe
cūda uota,deſinat
habere ſecundum
maritū , fortè qa
ille maritus mo-
riatur,poterit ma
ter recuperare tu-
telā filiorū prius
amiſſam,ita dicit
glo.no.in l.adeò,
in prin. in uer.pri
ſtinā, ff. de acqui.
re.do.quam tñ nū
quam potui repe-
rire. Sed in cōtra-
rium facit , quod
not.glo.in c.1.de
cle. coniuga.li.6.
ſed pro intellectu
materiæ uide,quę

hoc gl.notabilis in c.cum ab eccl̄iarū,& ī 4
c.paſtoralis,de off.or.unde hoc caſu ap-
pellatuř ad illū ſuperiorē,& ad ip̄m ep̄m,
prout uoluerit appellans , & hoc uř uelle.
Io. An.poſt Arch.in c.Romana,e.ti. li. 6.
15 in uerbo omiſſis. † Nonus caſus genera-
lis,ubi mediū eſt quoquo mō ſublatū, pu-
ta quia iudex immediatè ē hæreticus, uel
excōicatus,uř ſuſpēſus, ad hoc.c. ſi is cui,
& qđ ibi no.de off.dele.li.6.limita tñ ſm
no.in c.ſi quis cōtra clericū, de fo. comp.
ſ reſpectu iudicis recuſāti, qui ſubdelega- b
16 uit.† In ea gl.ibi,*et idem credo &c.*hæc par
ticula gl.hodie ē reprobata ī c.2.de cōſu.
li.6.ubi hř,ꝙ non ualet conſuetudo , ut a
uicario ep̄i appelletur ad ipſum ep̄m.Et ſi
diceres,quare conſuetudo ualet,ut poſſit
appellari omiſſo medio.Pro ſolutione vi
de gl.in d.c.2.nā,ꝙ appelletur de vicario
ad ep̄m,eſt ꝯ ſubſtantialia appl̄lonis, ſed
ꝙ appelletur omiſſo medio nō eſt de ſub
ſtantialibus,ſed de circunſtātibus, & dic,
ut ibi latius hř.Nec obſtāt iura gl. alle.in
ꝯrium.nā in l.1.§.ſolent, appellatur ad p̄
ſidē,q nō interfuit in ordine tanq̄ iudex,
ut no.Inn.in c.irrefragabili, de off. ordi.
17 † Et hodie uide bo.tex.in c. a collatiōe.ſ.
e.ti.li.6.ubi patet, ꝙ nō appellař a capitu
lo & ep̄o ad ip̄m ep̄m,ſi ep̄s interfuit capi
tulo ut p̄latus , ſecus, ſi interfuit in capi-
tulo ut canonicus , & ſic pōt appellari ab
eodē ad eundē aliter cōſideratū,& ſic rñ-
detur ad §.ſolent,& c.multis.17. diſt. ſed
ep̄s reſpectu uicarii ſui ſemper eſt idem.
18 † In ea gl.*qui non erat de curia diœceſis epiſco
pi.*Dicit Io.An.& bene,ꝙ fruſtra glo.hoc
a pōderat. nā & ſi uicario [a] ſuo ep̄s delegat
unā cām, appellabiř tñ ad ipſum, ex quo
nō cognouit ut uicarius . Et ex hoc habes
bonā practicā euitandi certo caſu appl̄lo
nē.Itē habes,ꝙ ep̄s , uel alius ordinarius
pōt cām delegare uicario ſuo,& ſi in frau
dē hoc fieret,poſſet excōicari p ſuperio-
rē.Et in hoc uide p Spe.e.ti.§.nūc tracte
mus.uer.ſed ſm præmiſſa , & quod no. in
c.ſu p qōnū,de of.dele.Et intellige,ꝙ eui-
tet appl̄lonē interponendā ad ſu p̄iorem
immediatū ep̄i,non aūt ad papā, cū ad eū
omiſſis omnibus mediis poſſit appellari,
19 ut ſ.dixi.† Et ſolū hæc rl̄a reperitur hře
fallentiam in delegato papæ ſubdelegāte
nō in totū,ut in d.c.ſu p qōnū,§.porrò, &
tūc nō ad papā,ſed ad ip̄m delegantē ap
pelletur,cū ī eo rep̄ſenteř p̄ſona papę, ut
ibi no.q̄ rō ceſſat in aliis delegantib⁹. uñ
a delegato legati pōt appellari ad papam
omiſſo legato delegāte,et in c.cū Bertol
d⁹,de re iu.ubi dixi.Itē a delegato ep̄i po
terit appellari ad legatū papæ,quia cōcur
rit cum ipſo,ut ſupra dixi,& hoc no.

SVMMARIVM.

1 *Tutor poteſt conueniri finita tutela de caſibus inchoatis durante tutela,niſi adminiſtratio ſit tranſlata in curatorem,uel alium.*
2 *Exceptiones cenſetur iudex non admittere procedēdo ad ulteriora.*
Si iudex non admittat tacitè uel expreſſè exceptiones, licitè ab eo appellatur.
3 *Iudex non admittendo uel reſpuendo exceptiones propoſitas, an & quo caſu poſſit ab ipſo appellari?*
4 *Tutela quotuplex ſit & eius exempla?*
5 *Mater non poteſt eſſe tutrix filiorum, niſi renuntiauerit ſecundis nuptiis,& uelleiano.*
6 *Tutor nō cōficiendo inuētariū redditur ſuſpectus licet ſit conſuetudo in contrariū,ualet tamen adminiſtratio.*
7 *Inuētarii confectionē pōt remittere iudex ex cā,puta ſi expediat pupillo,ne ſecreta ſui patrimonii reuelētur.*
8 *Perſonæ religioſæ an poſſint eſſe tutores?*
9 *Mater relicta tutrix teſtamentaria debet ſeruare ſolennitates,de quibus in auth.matri,& auiæ.*
10 *Mater non ſolum poteſt eſſe tutrix filiorum,ſed etiā curatrix,idem in auia.*

CAP. LXVII.

EX parte. M. [b] Si is, qui
deſiit eē tu
tor,noīe pupilli cōuenit īuit⁹
poterit appellare.In prima po
nitur appellantis q̄rela. In ſcđa dat iudi-
ces,ibi.*ideoque mandamus.*Caſus literalis.
Quedā mulier noīe filiorū ſuorū impetra
uit lr̄as ꝯ quādā aliā mulierē M.noīe filio
rū eiuſdē ſu p qbuſdā terris ad quoſdā iu
dices delegatos,corā quibus dicta M.exci
piendo ꝓpoſuit,ꝙ cū res,de qb⁹ in iudi-
cio litigabař,& p̄dicti filii ſub ptāte ac tu
tela ipſi⁹ nō eēnt,cū iā ad ſcđa uota trāſiſ
ſet,ſu p his rñdere nullaten⁹ tenebař eidē
noīe filiorū ſuorū,quorum deſierat eē tu
trix,& qa iudices hāc exceptionē non ad
mittebāt,ſed rñdere cōpellebāt eādē,ipſa
ad ſedē apo.appellauit. uñ mandat papa,
quaten⁹,ſi ē ita,reuocato in irritū , qcqd
poſt appl̄lonē iudices inuenerīt attētatū,
audiāt poſtmodū hincinde ꝓpoſita. Ber.
1 † Not.primò.ꝙ tutor al̄s mater pōt rōne
tutelæ hře filios in ptāte, & ꝙ pupillus ē d
ſub ptāte tutoris,ꝓ hoc tex.ibi,*ſub poteſta
te ac tutela &c.*Hoc ēt ꝓbař ex diffinitio-
ne tutelæ.Eſt.n. uis & ptās in capite libe-
ro cōſtituta ad tuēdū eū,q p p ętatē ſe ip-
ſe defendere nequit iure ciuili inducta ac
pmiſſa,ita hř in l.1.ff.de tutel.& inſt. eo.
in prin.ſecus dic in curatore. nā curator
datur bonis,& ñ p̄ſonæ,& iō ñ hēt mino
rē in ptāte,ut in l.in copulādis,C.đ nup.
c Scđò no.ꝙ p trāſitū [c] ad ſcđa uota extin-
guiř tutela materna ipſo facto.Tertiò no.
eū,q deſinit eē tutor, nō poſſe conueniri
ampli⁹ noīe pupilli,qđ intellige pricipiā
do negotiū de nouo, ſec⁹ in cauſis inchoa
tis.Nā licet expiret tutela p aduētū puber
tatis,nihilomin⁹ tenet tutor cām princi-
piatā ꝓſeq,niſi adminiſtratio ſit trāslata
in curatorē,ut ī l una,C.ut cau. poſt pu-
2 ber.tutor adſit.† No. ibi , *exceptio neglecta
&c.*ꝙ ſi iudex ꝓcedit ad ulteriora exce-
ptiōe neglecta, licet expreſsè eā nō repule
rit,p̄t ab eo appellari,& ſic līta.c.dilecto.
ſ.e.ubi dř,ꝙ appellādū ē demū exceptiōe
oppoſita reiecta.ſufficit.n.ꝙ ipſo facto re
iiciař,ſ.ꝓcedēdo ad ulteriora,& ſic colli-
giř cōſiliū Vber. ꝯriū, q cōſulebat iudici,
ut ñ ꝓnūtiaret ſu p exceptiōe uolēdo eui
tare appl̄lonē;qđ nō ꝓcedit,ut hic.Et idē
tenet Io.An.in c.dilecto,prælle. & Bar.
in l. a procedente, C. de dila. quod not.
3 † Quid autem,ſi iudex [d] non procedit ad
d ulteriora , ſed ſuperſedet fortè cauſa ue-
xandi excipientem , quem ſæpè fortè ci-
tat ad audiendam deliberationem ſuam?
uide

amplisſimè ſcribit
Bal.in §.nos autē,
inſtit. de Atti.tu.
ubi reperies infini
tas quæſtiones in
hac materia. itē il
lud , quod dixi de
amiſſione tutelæ
ob turpem uitā, li
cet nō tranſeat ad
ſecūda uota, tenet
expreſsè Bar. poſt
gl. in l.ſi quis ſub
cōditione , ī prin.
8.col.ff.de teſt.tu.
ubi ad hoc dicit
ibi tenere gl.in au
then. hoc ſacramē
tum,C.quādo mu.
tu. offi. fungi.po.
Itē circa id, quod
dixi,an mater per
contractum ſpon-
ſaliorum amittat
tutelam , uide per
Bal. in d.§.nos au
tē, in 14.col. Item
pro eo, quod dixi
de ducente turpē
uitam,facit quod
no. Ang. in l.cum
quędam puella,in
prin.ff.de iur.om.
iudic.ubi dicit,ꝙ
uidua ducens uitā
luxurioſam nō re
tinet domicilium
mariti.
SEBA. SAPI.
d Si iudex. Vide Fe-
li. latè in c.ſub or
ta, ſ.de re iudi.&
Rom.in cōſi.220.
incipi. circa pri-
mū, col.pen. & ꝙ
ubi iudex tertiò
requiſitus nō pro
nunciat,poſsit ap
pellari,tradit Fel.
in c. ex literis, ſ.
de cōſti. & Ro. in
conſi.427. inci.in
propoſito caſu,co
lum.2.

SEBA. SAPI.
a Si mater. Quæ
requirant ad hoc,
ꝙ mater poſſit eſ-
ſe tutrix,& hře ad
miniſtrationē tra
dit Ang.in conſil.
50.inci.in thema-
te,in prin.
ZACHAR.
b Nunqd epi. Ad-
de,ꝙ ego puto ꝙ
poſſit ep̄s eſſe tu-
tor,ſed nō admini
ſtrare,ꝙ dř tutor
honorarius, id eſt
ob honorē pupil-
li datus, quatenus
ī maiori reueren-
tia habeař;ita no.
Bar. in l.iure nr̄o.
§.1.ff.de teſta. tu-
tel.& ī l.qđ ſi for-
tè.§.ſunt q̄dā,ī 1.
q.ff.de ſolu.quē.§.
legit.in l. uerò ꝓ-
curatori,eo.tit.
SEB. SAPIA.
c Filio. Vide ad
hoc pulchrā limi
tationē,quā tradit
Pau. de Caſt.in l.
Claudius,in fi.ff.đ
acq.hære. ubi po-
nit de matrona ru
ſtica, q̄ ignorabat
ſe teneri ad peten
dū tutorē,an excu
ſetur?
d Ad Tertu. Ad
idē uide text. ī l.
oēm.§.fi.C.ad Ter
tul. & hoc credo
uerū, ēt ſi mulier
nō trāſeat ad ſecū
da uota , ſed ēt ſi
turpē uitā ducit ñ
petito tutore filio
ſuo,p tex. in l.his
ſolis,in fi.C.de re
uo.do.adde tñ ꝙ
mater ꝓdiga non
priuař ſucceſſione
filii p p tutorē nō
petitū ſm Ang.ī l.
Fulcini⁹,§. adeo.
ff.ex q.b.cau.ī poſ.
eař.& ī l.is cui bo
nis,ff.de uer.obli.
Itē fallit,qñ mř eſ
ſet minor.25. an.
qa tūc nō p̄dit ſuc
ceſſionē;tex.eſt ī l.
2.C.ſi aduer. deli.
& iſtud ēt hēt lo-
cū,qñ ī t p̄e mortis
mariti erat mi-
nor, ſed poſt ea in
tra uel poſt annū
eſt effecta maior ;
qa tūc nūq̄ īdiſti-
ctè amittit ſucceſ
ſionē;& eſt ueritas
& cōis ſnīa p glo.
not.in l.minori-
bus,C.de his q.ut
indi. in gl.in uer.
rñdetur, ibi: ſed
qd; qđ bñ no. &
ita ēt tenet Bal.in
auř. captiui, C. de

uide Io. An. ī d.c.dilecto. ubi notāter cō
cludit,ꝙ ſi iudex tertiò humiliter req̄ſit⁹
ñ ꝓnūtiat ſu p ea , poterit ex hoc graua-
mine appellari, ar.ī c.1.de ſup.negli.p̄la.
4 † In gl.ibi: *præfertur omnibus tutoribus legi-
timis & datiuis &c.* Pro ītellectu h⁹gl. ut
pur⁹canoniſta ītelligat, ſciēdū ē quò ad
ꝓpoſitū nr̄m,ꝙ q̄dā eſt tutela teſtamēta
ria, ut illa, q̄ deferř p p̄tē ī teſtō. Quædā 6
eſt quaſi teſtamētaria ꝯfirmata, ut puta ſi
př ī teſtō đdit tutorē filio iā emācipato,
ſeu ñ exiſtēti ī ptāte ſua,puta qa erat fili⁹
nālis tm̄.Iſta.n.dř quaſi teſtamētaria cō-
firmata: qa tali filio ī ptāte ñ exñti ñ pōt
př tutorē dare: ſed dat⁹ p eū ꝯfirmař p ſu
piorē; & iō appellař mō p̄dicto : de quo
tñ pleni⁹ dicēdū eſt,ut no.ī rub. de cōfir. 7
tut.ſeu cura.ff. & C.Quędā tutela dř le-
gitima,ut illa,q̄ deferř ꝓximiori,ut īſt.đ
leg.agn.tu. §.1. & dř legitima, qa deferř
a lege. Quędā ē tutela datiua, q̄ ſic nūcu
pař;qa dař a iudice ī defectu aliarū tutela
rū;& iſtę tutelæ deferūř ſucceſſiuè ſm or
dinē ſupraſcriptū. nā teſtamētaria p̄ferř
oīb⁹aliis, ut quādiu ſpes eſt de teſtamēta
ria;puta qa př dedit ſub ꝯdōne,ñ fit trāſi-
t⁹ad legitimā,ut ī l.ſi q s ſub cōdōne,ff.đ 8
teſt.tute.& ibi pleniſſimè examinař p gl. b
& Bar. ꝓ hac mā uide ī auř. mr̄i & auię,
C.qñ mu.tu.off.fungi po.alle.ī gl.In đfe 9
ctū verò teſtamētarię ſuccedit ſcđa,ſ.qua
ſi teſtamētaria. Tertiò ī defectū vtriuſq;
ſuccedit legitima, ī cui⁹defectū ſuccedit
poſtmodū datiua.hoc ꝓbař ex ordine ru
bricarū iuris ciuilis.Priò.n.tractat de te-
ſtamētaria. Scđò de cōfirmādo tutore.
Tertiò de tutela legitima. Quartò de da
tiua,ut ī rub.de tuto.& cura.datis ab his.
Ex hoc arguiř, ꝙ ualeat argm̄ ab ordine
rub.ad hoc qđ no.ī ꝓœ.fforū. His p̄ſup-
poſitis ſciēdū eſt, ꝙ mulier t p̄e fforū nō
poterat eſſe de iure cōi tutrix:poterat tñ
īpetrare a iudice ſpāli bñficio.l.fi.ff.đ cu.
bo.dā. poſtmodū iuř codicis fuit amplia
ta hęc facultas,ut hř ī gl.nouiſſimè de iu
re autēticorū fuit ſtatutū, ut liceret mr̄i
& auię agnoſcere tutelā filiorū ſeu nepo
tū;ita, ut p̄ferař legitimis ſeu datiuis,ut ī c
auř. mr̄i & auię. Et ita tñ, ut añ oīa duo
obſeruarēř.Priò,ut renūtiaret ſcđis nu-
ptiis.Scđò,vt renūtiaret bñficio velleia-
5 ni,ut d.auř.mr̄i,& auię,& ī gl. † Dubitař,
a qd ſi mř [a] adminiſtrauit tutelā abſq; eo,
ꝙ renūtiaret ſcđis nuptiis & uelleiano ?
hæc mā tractař p Bar. & alios ī d. auř. & d
fuerūt qdā ī opinione,ꝙ eorū omiſſio ñ 10
uitiaret aſſūptionē tutelę:qa omiſſio mo e
dicæ ſolēnitatis ñ uitiat actū,vt ī l.1.ff.đ
uē.īſpi.Bar.ibi tenet ꝯriā ſnīā,q̄ ſatis pla
cet.nā rl̄r omiſſio ſolēnitatis vitiat actū,
vt ī c.qa p p,de elec.& ī l.ſi un⁹, C.đ teſt.
Sed ſolēnitas renūtiatiōis p̄dictę ñ p̄t di
ci modica.nā ſi mř hēt ꝯſiliū &opinionē
nubēdi, ꝯſumeret de facili ſubſtātiā filio
rū amore ſcđi mariti,ut ī l.lex q̄ tutores,
C.đ admi.tu.Sicut.n.mr̄ maritata ñ eſt
apta ad tutelā p p ſuſpitionē,ita nec mr̄
ñ deponēs affectionē nubēdi.ita dicēdū

ē reſpectu uelleiani.Nā cū mr̄ hēt priui
legiū a uelleiano īductū , ut ñ obligeř ef
fectuař ꝓ alienis debitis;ſi mr̄ nō renū
tiaret huic priuilegio, poſſet ſe eo iuuare
ī p̄iudiciū filiorū.nā ſi ñ exegit đbitores
pupillorū,obligař ip̄a;& ſic teneř ꝓ alie-
nis debitis. vñ, ut nō poſſit ſe iuuare,dēt
huic priuilegio renūtiare;& ſic ñ p̄t dici,
ꝙ modic⁹ſit effect⁹hui⁹ ſolēnitatis. † An
aūt teneat adminiſtratio,ſi ñ ꝯfecerit īuē
tariū,plenè no.Bar.ī l.tutor q reptoriū,
ff.đ admi.tut.ubi poſt multa tenet ꝙ ſic,
licet tutor ex hoc poſſit tāq̄ ſuſpect⁹re-
moueri. Vnū tñ not.ī practica,ꝙ ubi cō-
ſuetudo ſubeſt de nō ꝯficiēdo īuētariū p
tutorē,ualeret talis cōſuetudo,arg.ī l.de
qb⁹, ff.de legi.tenet Bar.ī d.l.tutor. † Et
īter cętera ponit aliū caſū ſpālē & nota
bilē , vcʒ ut iudex poſſit ex cā remittere
tutori cōfectionē īuētarii, ut ſi expediat
pupillo,ne ſecreta p̄rimonii reuelēř,arg.
ī l.2.C.de ali. pupil. p̄ſtā. Nūqd aūt hæc
tutela mr̄na dicař legitima, an datiua,di
ſputař in d.auř.mr̄i & auiæ;& placet opi.
Bar.ꝙ ſit legitima,tñ uolūtaria:qa mř ñ
cōpelliř,ſi nō uult,ut d. auř. mr̄i & auię.
† Nūqd ep̄i [b] & clerici īferiores,ac religio
ſi poſſint eē tutores,cū ſit offm̄ piū; uide
tex.cū gl. notabili,quā tene mēti ī c.p ue
nit.86.di. † Vlteri⁹dubitař de qōne quo e
tidiana. Nūqd mř poſſit dari tutrix ī te-
ſtō p̄rno uel ſola, uel cū aliis. Hoſti.latè
ꝓſeqř hic:qa qō cōtigit ſibi de facto,& p
legiſtas poniř ī d. auř. mr̄i & auiæ,& ali-
qd ī d.l.ſi q s ſub cōdōne. Et licet multæ
ſint opiniones , cōis tñ opi. canoniſtarū
& legiſtarū eſt,ut hodie deputari poſſit ;
qm̄ olim ñ poterat:qa ī legitima olim ñ
poterat eſſe tutrix.vñ cū hodie ſit īdultū
mr̄i & auię,dēt ceſſare illa ꝓhibitio.nā ſi
ñ p̄t eē legitima, forti⁹nec teſtamētaria.
Aduertēdū tñ,ꝙ ñ p oīa ſortiř nām teſta
mētarię. nā tutela ī teſtō ſibi decreta eſt
ī ſuſpēſo,donec ſeruauerit ſolēnitatē cō
tētā ī d.auř.mr̄i & auię.nā ſolēnitas dēt
p̄cedere actū. In ea.gl.ibi: *ſoluta eſt tute-
la.* Aduertēdū , ꝙ ſi mř ñ petierit tutorē
dari filio [c] cōfeſtim ītra annū,cū poterit,
priuař iure ſuccedēdi ipſi pupillo,ſi deceſ
ſerit ī pupillari ætate:ſec⁹,ſi deceſſerit fa
ct⁹pubes. Idē eſt ī quolibet alio, q poſſet
ſuccedere īpuberi ab īteſtato,ut ī l.2.§.cō
feſtim,ff.ad Tertul.& ī l. mr̄es, C.e.ti.&
ī l.ſciāt,C.de legi.hęre.uide bo.tex.īſtit.
ad Tertul. [d] ī fi. † Quæro,nūqd qđ dř hic
oī tutela, locū hēat ī cura, [e] ut mř uel auia
poſſit deputari curatrix filio?Spe.ī ti.de
cura.§. cū aūt, uer.ſed nūqd, tenet ꝙ ſic,
& idē gl.ī p̄alleg.auř.mr̄i & auię;& dicit
ibi Bar.hoc cōiter teneri. idē gl.ī l.ſcire,
ff.de tut.& cura.da.ab his.Extra gl.oppo
niř ꝯ finē c. ī eo ꝙ papa mādat iſtis iudi-
cib⁹ cāæ appl̄lonis,ꝙ cām audiēt hīc īde
iuſtificata appl̄lone . vř em̄ , ꝙ debuiſſet
mādare, ut ꝓrſus deſiſterēt a cognitiōe,
ex quo iſta nobilis ꝓbabat deſiiſſe ſe eē
tutricē,arg.c.cū oli,ſ.de excep.Sol.nō in
telligas tex.ꝙ iudices debeāt cognoſcere
yyy

epi.& cler.ubi di-
cit, ꝙ ita conſul-
uit poſt Spec. qui
idem tenet in lo-
co p eū ibi allega
to. Idē etiā tenet
Bal. in l.qui ꝯ, C.
de inceſt.nupt. &
in l.precibus,in 5.
6.& 7.col.C.de im
pu. & ali. ſubſti.
Bal.& Sali.in l.2.
C.ſi aduer.deli. &
idē tenent Ful. &
Alex.in d.l. mino
ribus.& dicit Ful.
ꝙ de facto conſul
uit,& quotidianū
eſt. & ita cōſuluit
Lud.Ro.in conſil.
278. inci. uiſa the
matis narratione
&c.de quo ēt uide
Pau.& no. Alex.in
l.ſciēdū.§.ſi. p il-
lū tex.ff. q ſatiſd.
cog.& Fulg.in l.1.
C.ex q.b.cau.in in
teg. reſti. & iſta ē
ueritas, & ita pra
cticatur, qcqd te-
neat Pau. in d. l.
minoribus.
ZACHAR.
e Habeat locū in
cura. Ego dicerē
ꝙ ſic, p rationem
Bar. in auř.mino-
ris, poſt gl.in uer.
uenio ad ſe. gl.C.
qui da.tu.poſſ.

inter iſtā quondam tutricē & aliam mulierē reſcripti impetratricē, ſed inter pupillos & iſtā tutricē. nā, ex quo cā fuit ſemel delegata, noluit papa, puidere iſti impetranti de iudicib⁹ delegatis. Noluit aūt cām remittere ad priores iudices, ut nō grauarēt pupillos, ſicut grauauerunt matrem; vnde erat ſuſpitio ꝯ eos orta.

SVMMARIVM.

Copia relationum uel conſultationum, quas remittit iudex ad ſuperiorem, eſt danda parti publicata uel alter autentica; uide latè; quando ſit danda talis copia in nu. 2.

Partes, quando non concordant in puncto, iudex refert negotium ſuperiori, uel ad conſilium ſapientis. 2

Iudex, quando habet mittere cauſam ad conſilium ſapientis, non debet facere punctum ex ſe: quia tunc nulla adhibetur fides: ſed debet interuenire conſenſus partiū, quæ ſi nolunt conſentire, ſerua ut ſ. nu. 3.

Partes ſi conſentiunt relationibus & conſultationibus, quæ mittuntur ad principem, an aliquo caſu poſſint appel.

A ſententia lata ſecundum conſilium ſapientis, in quem partes conſenſerunt, poteſt appellari.

Teſtes licet approbentur à parte, quæ ipſos producit; tamen eorum dicta poſſunt per ipſam partem reprobari: quia approbauit perſonas & non dicta.

CAP. LXVIII.

INtimaſti.[a] Exemplum relationis debet partibus edi antē, q̄ fiat relatio, uel ſumma clarius ſic. Si iudex de iure dubitās uult cōſulere ſuperiorē, debet cōſultationes corā partibus edere: aliàs eius uerbis cōſultationis fides nō adhibetur; facit hoc c. ad tertiā partē rubricę. Et ꝓ itellectu pmitte, q licet ex multis cauſis papa impugnaret relationē factā ꝑ iudices, inter alia adiecit iſtā cām, de qua in tex. iō dicit tex. *præterea &c.* Caſus lrālis. Papa mādat inquiſitionē fieri ꝯ quoſcūq; hoſpitalarios. fcā inqſitione inqſitores, ignorātib⁹ hoſpitalariis, trāſmiſerūt relationem ad do. pa. nulla eis facta copia de inqſitionis pceſſu, dicit papa, q nō rectè pceſſerūt, cū ſm leges, quoties iudex dicit ſe uelle referre negotiū ad ſuperiorē, tūc tenetur dare litigatorib⁹ apud acta exēplū ꝯſultationis. Ber. Primò no. ex tex. q ex iuſta cā pōt iudex iferior deciſionē negotii differre, & principē de iure ꝯſultare; nec pt d̄ hoc ꝑs cōqueri, dūmō malitioſe n̄ fiat: qa ei⁹ ꝓpriè eſt iura iterptari, cui⁹ eſt ꝯdere i c iter. ꝯ. de ſen. excō. & i l. fi. C. de legi. Secūdò not. ibi: *legitimas ſanctiones &c.* q i mā relationis ſeu cōſultationis ſtādū eſt diſpōni iuris ciuilis, ex quo canonib⁹ nō ꝯdicit; & idē eſt de aliis materiis, ut i c. 1. & 2. de no. ope. nū. †Vltimò, ibi: *conſultationis exemplum.* No. q copia cōſultatiōis fiēdę dēt edi ptib⁹; & fic iſta editio, ut partes poſſint ꝯdicere dubio formato ꝑ iudicē, ſi ueritatē occultaret, uel mēdacia iſereret; & dēt hæc copia tradi ſm doct. publicata manu notarii, uel duorū uirorū, ſeu roborata ſigillo autētico, ut nihil poſſit imutari, arg. c. qm̄ ꝯ, de ꝓba. In gl. ibi: *ſi uerò uult euitare onus iudicandi &c.* imò tūc iudex acriter punit. nā efficit iſa mis & punit i 3 o. li. auri; d̄ quo dicēdū ē, 1 3 4 5

ut h̄r i d. l. fi. C. de legi. dicit tn̄ Hoſt. q il la pœna nō ſeruabit i foro canonico, ut i c. 1. de re iud. li. 6. ita trāſeūt doc. Hæc oꝑ. itāq; ęqua ſeruāda eēt i cōſultis: ſed mero iure poſſet dici ꝯriū: q. a. c. 1. nō loqt in mā relationis: ſed gn̄aliter i faciēte aliqd ꝯ iuſtitiā & ꝯ cōſciētiā. vn̄, cū ſit diſpō gn̄alis, debet referri ad ſpēs nō ꝓuiſas, ut i l. ſancim⁹, C. de pœnis: uel ſaltē cōcurret utraq; pœna. nā illa eſt ſpālis & de facili remou. bilis, arg. i l. quoties, ff. d̄ act. & ob. †Et in fi. gl. ut hāc mām clarè habeas, ſcire debes, q multis ex cauſis iudex refert negotiū ſupiori: qnq; ex nā ipſi⁹ cauſæ: qa eſt reſeruata ſupiori, ut in c. maiores, de bap. & i c. ut debit⁹, ſ. e. & in hac relatione nō h̄et locū diſpō hui⁹ tex. qa cā relinquit auditorio principis. Qn̄q; fit relatio uirtute delegationis iā factę; ut qa princeps delegauit cām cognoſcēdā & iſtruēdā & inſtructā remittēdā ad eū: uel ſimpl'r cōmiſit, ut itra certū tēpus cā remitteret iſtructa, uł nō iſtructa; & nō habet locū i hoc diſpō hui⁹. c. qa totus pceſſus remittit ad ſuperiorē, nec ſtatur uerbis iudicis, niſi quaten⁹ cōſtat ex actis, ut c. qm̄. ſ. de ꝓba. Qn̄q; fit relatio ſupiori cā cōſulēdi eū de aliquo dubio i iure; & hoc caſu loqt ꝓpriè iſte tex. & materia, l. 1. 2. & 3. C. de rela. nam hoc caſu nō remittit tot⁹ pceſſus ad pricipē, ne fatiget: ſed ſolū elicit ex actis pūct⁹ dubi⁹, & qa iudex poſſet pūctū n̄ bn̄ formare, nō ſtat relationi ſeu ſuis uerbis cōſultatiuis, niſi copiā dederit ptib⁹, ut ſic de cōſenſu partiū pūct⁹ fuerit format⁹. Et i hoc cōſidera, q qnq; fit cōſultatio pricipi ptib⁹ cōſentiētib⁹, ſeu ſaltē nō ꝯdicētib⁹: qnq; altera parte ꝯdicēte & appellāte: qnq; altera parte abſente ꝑ ꝯtumaciā, uel ēt ſine cōtumacia. Primo caſu, ex quo ptes nō ꝯdixerūt cōſultatiōi formate ꝑ iudicē; nō pñt ampli⁹ ꝯdicere, ut i l. 1. §. qſitū, ff. de app. Et ꝑ illū tex. ponit Bar. ibi pulchrū dictū, q ſi iudex aliqd dixerit pñte pte & nō ꝯdicēte, nō pōt ampli⁹ ꝯdicere. vł. n. cōſentire; facit qd̄ in ſi nō ille. Inn. i c. ex parte decani, d̄ reſcri. iō utile eſt, ut in actis ſemp ſcribat̄ parte pñte & nō ꝯdicēte. Si uerò fuit facta relatio parte ꝯdicēte,[c] nō facit fidē, niſi aliter pbet̄ ex actis, ut i d. l. 1. & 2. ar. hic, & i l. 1. §. qſitū, ff. e. Idē dic, qn̄ altera parte abſente ꝑ cōtumaciā uel nō, fuit facta relatio. nā nō debet credi uerbis iudicis, niſi quatenus cōſtat ꝑ acta, ut in d. c. qm̄ ꝯ. †Qd̄ ergo erit remediū, ſi ptes nō cōcordāt in formatione pūcti? Et dicēdū eſt, q iudex[d] poterit ptes cōpellere ad cōcordiā; & ſi noluerint, poterit interloq factū ſic ſe h̄re, ꝓut ipſe format; & niſi appellet, ſtabit iterlocutorię ſuę, ut i l. fi. C. de rela. †Et hæc ſunt notāda in ſiſi materia, qn̄ iudex h̄et cōſulere iuriſperitū ex neceſſitate ſtatuti, ut fides n̄ adhibeat̄ pūcto formato ꝑ iudicē, niſi iteruenerit cōſenſus ptiū mō pdicto, ut no. i d. l. 1. †Sed eſt dubiū, nūqd poſſit appellari per alteram

alio loco; & utrūq; horū ēt dicit Bar. in d. l. in uēditione. §. 1.

ANT. FRAN.

Circa iſtā materiā de conſultore eligēdo dicas, q debet eligi a partibusvel a iudice, qn̄ partes diſcordāt in eligendo, ut ꝑ Dy. Ray. & Bar. in l. 1. in §. itē ꝑtor, quē Bar. legit. in §. ex hoc reſcripto, ff. d̄ uēt. inſpi. & idē ēt nolüit Bar. in l. in uēditione, in §. fi. ff. de bo. au. iu. poſ. & Spe. in tit. de requiſi. cōſi. in uer. ſcias igit, & h̄r ꝑ Bar. in l. iuſiurādū & ad pecunias, §. ſi de qualitate, ff. de iureiur. & in l. duo iudices, ad fi. ff. de re iud. & ꝑ Alex. de Imo. in l. de die, in prin. ff. ſatiſ. cog. & ſi partes eſſent diuerſi fori, iudex utriuſq; fori eligit, ut ꝑ Bar. in l. iuriſperitos, in §. 1. in lect. Nico. de Neap. ff. de excu. tut. & de materia cōſilii requirēdi i, cā ex forma ſtatuti, aut alio modo, uide ꝑ Bar. in l. 1. in §. ſi plures, ff. d̄ exer. act. & ꝑ doc. cano. maximè no uiſſimos & mod. i. c. ſi pro debilitate, de offi. deleg.

a Intimaſti. Adde i materia relationis gl. i. & ibi do. An. in c. cām, el 2. de teſti. Et qd̄ ſit ꝓpriè relatio, ponit gl. in l. 2. C. de leg. & uide ēt qd̄ no. in hac materia. d. de Rot. deciſio. 72. ſm ordinē meū nouiſ. & qd̄ plenè ſcribit d. Ant. poſt Inn. i. c. ſup eo, el 2. i an tepe. col. uer. circa pmiſſa, in e. ti. Et dicit d. An. hic in 5. col. q qn̄ cā eſt cōmiſſa intra certū tēpus, iudex nō pōt referre in tra illud tempus, quātūcūq; ipſe ſit impeditus cognoſcere; & idē dicit Do. in c. cōmiſſa, in prin. de elect. in 6. ubi oīno uide.

SEB. SAPI.

b Contradicentibus. Ex his colligit cautelā Bartho. uero. i caute. 87. incip. ē dubiū, q pars contra q̄ iudex aliquid dicit, debeat contra dicere.

c Contradicente. Et utrum iudex in relatione debeat dicere, qn̄ partes cōtradixerūt, uide hic ꝑ d. Ant. in uerſi. 3. qro an debeat iudex, & do. Ant. in c. paſtoralis, in prin. in pe. col. de reſcrip. ubi dicit, q relatio irreuocabilis debet fieri de cōſenſu partium.

SEBA. SAPI.

d Quòd iudex. Vide ad hoc plura ꝑ Feli. in rub. ſ. de treuga & pace, co. 3. uer. fallit. 6.

d Quòd iudex. Et idem dicit hic d. Ant. in 2. col. in fi. & Bar. & Bal. in l. iuſiurādū, & ad pecunias. §. ſi de qualitate, ff. de iureiur. & uide ēt Bal. in l. de die, ff. q ſa tiſd. cog. & idē dicit Ang. in l. in uēditione. §. 1. ff. de bo. au. iu. poſ. ubi ētvltra hoc dicit, q ſi partes diſcordāt i eligēdo ꝯſultores i cā, electio ſpectat ad iudicē, & all. Spe. in ti. de req. cōſilii. §. 1. uerſi. ſi exigit & uno

rū partiū? Gl. vł uelle hic in fi. q nō ē locus applſoni, ex quo partes ſemel approbauerūt pūctū formatū ꝑ iudicē. dic melius, ut colligit ex no. in d. §. qſitū, q quatuor actus interueniūt pñt in hac mā. Primus pronūtiatio iudicis de cōſultatione faciēda, & ab iſta nō appellat̄: qa nō grauat, ut. ſ. dixi. Scd's actus eſt ipſa formatio cōſultationis, & ab iſto actu a principio pt appellari, ſi iudex uerū nō exprimit, ut in. d. l. 1. Sed ſi partes cōſenſerunt, nō pñt ꝯdicere ante ſn̄iam. Tertius actus eſt rn̄ſio principis, a qua nō appellat̄, qa facit ius inter partes. l. 1. ff. de conſti. prin. & in. §. ſed qd̄ principi placuit, inſti. de iure nat. gē. & ciui. Quartus actus eſt ipſa ſn̄ia diffinitiua, quā iudex profert ſecundū rn̄ſionem principis, & ab iſta pt appellari per tex. in d. §. queſitū. nā poterit probari in cā appellationis, q pūctus nō fuit bene formatus, & q per errorē cōſenſerit. Itē poterit cām inſtruere ex nouis actis. nā habet locū, nō probatū probabo per l. per hāc. C. de tēp. app. & in. c. cū Ioānes, de fi. inſtru. † Ex his no. unū pulchrū, & quotidianū dictū, q licet ptes[a] ꝯſenſerint, ut iudex ferret ſn̄iam ſm cōſiliū alicuius periti, & conſenſerunt pūcto formato ꝑ iudicē, nihilominus a ſn̄ia lata ſm cōſiliū ſapientis[b] poterit appellari ꝑ rōnes ſupradictas. Itē qa non conſenſerunt in iuriſperitū tāq; in arbitrū, uel arbitratorē, ſed ut in uirū ſciētificū. In ſimili uidemus, q a iudice obtēto de cōſenſu partiū pōt appellari, ut in. c. cām, de re iudi. & in. l. ex conſenſu, ff. de appel. Ita in propoſito ſic ēt uidemus in teſtibus. nā licet pducēdo teſtē approbet ipſius pſonā. 4. q. 3. c. ſi teſtes. §. ſi qs teſtibus, nihilominus pñt poſtea reprobari dicta, ut no. in. c. pſentium, ſ. de teſti. & hāc concluſionē firmat Bar. i. d. §. qſitū, & uide latius ad mām circa cōſiliū ſapiētis, qd̄ ipſe, no. i. l. 1. §. ſi plures, ff. de exer. act. & qd̄ dixi i. c. ſi ꝓ debilitate, d̄ of. del. & hęc ſufficiāt ad mām. 4

SVMMARIVM.

1 *Ius molendinorum furni, & ſimilium quō & quando aliquibus competat.*

2 *Clerici non poſſunt eſſe tebernarij, uel ſimiles, ſed bene poſſunt habere ius, ut ſimilia non exerceantur niſi in locis eorum.*

3 *Lite pendente non debet reus ſpoliari, uel prohiberi uti iure ſuo alias à lege non improbato, licet illud ius ſit contra intentionem actoris.*

4 *Dilatio data ex partium conſenſu non poteſt altera parte inuita reuocari. 7.*

5 *Ex pluribus cauſis copulatiuè deductis in appellatione ſufficit unam probare.*

6 *Officium iudicis an poſſit implorari ante lit. conte.*

7 *Dilationes data an poſſint reuocari ſine cauſa cognitione, uel quando?*

Interlocutoria data ex conſenſu partium non poteſt per ipſum iudicem, qui tulit, amplius reuocari. 4.

8 *Diſpenſatio facta per epiſcopum alicui ſcholari per ſententiam fauore ſtudij non poteſt ſine cauſa reuocari.*

9 *Dilatione uel termino pendente poteſt iudex ſtatuere alium terminum, uel dilationem ad alium actum ſucceſſiuè explicādum eidem parti uel alteri, quia non tendit in præiudicium prima dilationis.* 3

10 *An iudex poſſit eodem tēpore dare diuerſas dilationes ad diuerſos actus?*

11 *Terminus alterius anni datur appellatori impedito et iam ex facto tertij, ſi nō poteſt agere contra tertium ad intereſſe.*

CAP. LXIX.

SIgnificante. Si ante lit. cōte. circa principale negotiū iudex aliqd innouat: uel diē aſſignatā ſine cā preuenit, licitè appellatur, & ſi procurator datus ad impetrandū ſuper appellatione non ſeruauit formā mādati, audit appellans ēt poſt annū. Primò ponit̄ appellātis narratio. In ſecunda cauſę cūmiſſio, ibi; *ideoque*, Caſus lit. Decanus & capitulum Magdun. ipetrauerūt lrās ꝯ epm Aurelien. ad quoſdā iudices, ſuper eo videlicet qa dicebat capitulum carnifices non debere vendere carnes alibi, q̄ in ſtalis decani & capituli Magdun. ſuper quo iure eps moleſtabat capitulū pdictum. partib⁹ in pñtia iudicis cōſtitutis datus fuit terminus de aſſenſu partium ad litigandū ſuper ipſo negotio, pendente dilatione petebant decanus & capitulum implorādo iudicis offm̄, ut cū eps poſt citationem carnes uendi feciſſet in ſtallis aliis, qd̄ ꝑ ipm epm factū erat, in ſtatum priſtinū reuocarent. Ex parte epi fuit propoſitū, q cū lis nō fuerit cōteſt. ſuper negotio principali, locum iudicis imploratio non habebat. adiiciebat inſup, q cū de cōſenſu partiū ad litigandū 4 5

terminus certus datus eſſet, & quantum ad diem illam ſolutū fuiſſet iudicium eo rundem, iudices diem datū nō poterant puenire, niſi id fieret de conſenſu partiū, nec audire partem aduerſum in tali ipſo ratione. Et qa ſup his nō audiebāt eūdē, ad ſe. apo. appellauit dictus epiſ. intra annū nuntiū ſuū ad appellationē pſequendā deſtinauit, qui tn̄ nuntius, ut creditur circumuentus ꝯ inhibitionē ipſius epi ſuper hoc ad quoſdā iudices ſibi certa rōne ſuſpectos lrās impetrauit, ſed dictus eps noluit uti literis ſic obtentis, & ſic annus elapſus fuit. vn̄ hæc omnia ſignificauit d. papæ petens ab ipſo non obſtante lapſu anni ſe ad proſecutionem appellationis admitti. unde mandat papa iudicibus, quatenus, ſi de huiuſmodi ꝓhibitione, & de appellatione ex cauſis premiſſis uel alterā earū conſtiterit, reuocent in priſtinum ſtatum quicquid poſt hmōi appellationē fuerit attentatum, & pcedāt in negotio iuxta priorū cōtinentiā lrārū. Ber. †Not. primo ex tex. q pōt alicui in certo loco ius competere, ut alibi q̄ in locis ſuis uictualia nō uendātur, & idē dic in furno, molendino[c] & ſimilibus, ut poſſit ex conſuetudine, uel priuilegio cōpetere hoc ius in illo loco, & potuit induci conſuetudo, ſi alibi uolebāt hoc exercere, & inhibiti acquieuerunt prohibitioni per tps legitimum ad pręſcriptionem complendam, ad hoc quod not. Cyn. in, l. 2. alias 1. C. quę ſit lon. conſue. facit. l. ſi qs diuturno, ff. ſi ſer. uend. †No. q ēt in clericis & eccleſi. pt hoc ius competere, licet ipſi non poſſint per ſe exercere offm̄ carnificum uel tabernariorum, ut in cle. dioceſani, de ui & hone. cle. †Secundo principaliter not. q lite pendente non debet reus prohiberi uti iure ſuo non improbato a lege, licet illud ius ſit ꝯ intentionem actoris, ſeu iuris deducti i iudicium, facit c. 1. ſ. ut lit. pen. & quaſi per totum. †Tertiò not. q dilatio data de partium cōſenſu non poteſt ſine cā reuocari altera pte inuita. Et probat iſte tex. id, quod dixi in c. cum ceſſante, ſ. eo. ut interlocutoria lata de conſenſu partium non poſſit reuocari altera parte inuita, intellige niſi ſub ſit cā. Vlterius no. q impedimentum pro curatoris ꝯ mandatum pſtitum pbet iuſtam cauſam appellatori cōſequendi ſm annum. †Vltimo not. q appellans ex pluribus cauſis copulatiuè deductis iuſtificat appellationem[c] cauſarum alteram approbando, & ſic facit, q deducens plura copulatiuè in libello non uideat̄ ſe obligare

a Partes. An à ſn̄ia lata ſm conſiliū ſapiētis pt appellari, & idem dicit Bar. in. l. ex cōſenſu, in prin. ff. d̄ ap. & Bal. in. l. litigatoribus, i fi. C. de ap. Ang. in. l. ſi conuenerit, in fi. ff. de re iudi. & ꝑ Ia. de Aret. in ſuo. de cōſ. ſapiētis. & adde q ēt poterit dici nulla; de quo uide oīno eundē d. Ab. Panor. & quod ibi addidi in c. cum uenerabilis, in pe. col. de excep.

ZACHARIAS.

b Sapientis. Adde ad hoc ꝓpoſitum, q ſi conſuetudine ſtatuto. uel partiū conſenſu cōſiliū ſapientis ad referendam ſn̄iam requirat̄, q iudici nō credit dicēti ſe tuliſſe illā ſecūdū eius conſiliū, niſi in ſn̄ia ſe ſubſcripſerint ſapientes, qui conſilium adhibuerunt, eritq; tunc nulla ſn̄ia defectu ſolēnitatis non adhibitæ, ita multū ſingulariter no. Bar. in. l. 1. C. ne li. in una eadēq; cā tertio prouoca. Qd̄ dictū refert & illud multū extollēdo ſeqt̄ Lanfran. de Oria. in. c. quoniā ꝯ, de ꝓba. ſed non memini loci, cui ad de Pet. de Ancha. in. c. canonū ſtatuta, uer. ſimilem. q. ponit Io. And. ſu prā de conſti.

ANT. FRAN.

Circa hoc an cōſultor teneatur ſe ſubſcribere ſn̄iæ latæ d̄ ſuo cōſilio qn̄ ē electus i ſapiētē & conſultorē, dicas q ipe dēt in conſilio cōcludere aliquē eē cōdēnādū, uel abſoluēdū, & iudex ē ille, q ex forma ſtatuti, uel ex cōſuetudine h̄et pnūciat̄ ſm cōſiliū ſapientis. & iō tūc nō d̄r ipſe cōſultor condēnare uel abſoluere. ſed eſt ipe iudex, ut ꝑ Bar. in. l. 1. cir. me. C. ſi adu. li. & hoc caſu ſi puto q ipe h̄eat neceſſe ſe ſubſcribere, q ipe nō iudicat, ſed ipe iudicat ſed ipe iudicat idē Bal. ibi i uer. itē ē ar. d̄ quo ēt ꝑ Bal. & Ang. i. l. 1. i. §. ſi qs ita, & ibi per Ale. ff. de uer. ob. ubi alle. infinitas concor.

SEB. SAPIA.

c Molēdino. Vide Abb. i. c. abbate ſācti Syluani, cc. 2. ꝯ. d̄ uerbo ſig. & Iaſ. late i repe. l. quomin⁹, col. 8. uer. 3. prīcipaliter, ff. d̄ flumi. Bar. uero. i tract. ſerui. urba. pdio. ſub rubrica d̄ furno, i. 2. q. & late ꝑ d. Ia. de S. Geor. in inueſtitura ſua feudali in uerbo. cū molēdin⁹ colū. 2

a No.glo.No.ex gl. & ex tex.bonā regulam, ꝙ dilatione pēdēte iudicis officiū conqeſcit adeo,qđ illud qđ fieret ꝑ iudicē dilatiōe pēdēte eēt ipſo iure nullum ſm Bal.hic,& in.l.ſiue pars, C. de dila.& ĩ.l. pe.cir.fi.C.de arbi.in tātum, ꝙ geſta dilatiōe pendente nō poſſent de expreſſo ꝯſēſu partiū ratificari, licet partes añ factū poſſent renūtiare dilatiōi,tñ poſt factū cōſenſus partiū nihil operat̃ ſm eundem Bal. ĩ.d.l.pe.q. limitat iſtā regulā glo.& idē Bal.ĩ.d.l.ſiue pars, niſi iudex primo reuocaret ipſam dilationē, tunc.n.pōt ꝓcedere ad ulteriora ñ expectato termino. Itē limita ſm eundē Bal.in.c.2.de dil. niſi iudex uelit exercer̃ actū ad ipſius dilationis executionem; qa tūc ñ cōqeſcit officiū ipſi⁹ iudicis. tertio limita ſm Imol.hic; niſi iudex aliquid faciat ĩ fauorē eius, cui data fuit dilatio,qa tūc nō conquieſcit officiū ipſius iudicis,alle.l.ſi qs ita hæres inſtituatur, ff.de hære.iſt.qđ no.quarto limita ſm Bar.& doct.ĩ.l. a filia.§.alūno,ff.ad Trebel. niſi ſit finita cā dilationis. tūc.n.bene ualeret ꝓceſſus dilatione pendente.

ANT. FRAN.

Quæ ſunt facta quæ pendente dilatione poſſunt cōſenſu partium ratificari, dicas ꝙ regulariter pendēte dilatione nihil poteſt innouari, ut in.l. ſiue pars, hic alle.qđ intellige uerū,niſi detur noua dilatio,q̃ tñ dēt aſſignari pendente prima, niſi forſan cauſa dilationis eſſet finita, ut in.l.a filia, in.§.alumno, ff. ad Treb. & niſi ēt eēt reuocata dilatio

ad quālibet partē copulatiuę probādā;
ſed ſatis eſt ꝓbare id,ꝙ ſufficit ad victo-
riā;de quo uide qđ dixi ĩ.c.licet: đ ꝓba.
& ꝑ Bar.in.l.diu⁹,ff.de re iud.In gl.1.ĩ fi.
ex hac gl.colligunt̃ duo ĩtellect⁹ ad text.
Prim⁹ eſt, ꝙ ep̄us erat in iſta poſſeſſione
faciēdi vēdi carnes in locis ſuis, & ſic ha-
bēdi ius macelli;& forte ꝯcurrebat cū ca
pitulo ĩtra illā villā Magduñ.ſed capitu-
lū dicebat hoc ius macelli ꝑtinere dūta-
xat ad capitulū & ſu ꝑ hoc iure agebat̃;et
hęc lec.ſatis clara ē.Nā rō decidēdi fuit:
quia lite pēdēte ſuꝑ hoc iure ñ debebat
ep̄us ꝓhiberi ſua poſſeſſione vti:nā ſi po
tuiſſet ĩ hoc iudicis officiū ĩplorari, fuiſ-
ſet pri⁹ executiōi ſnīa mādata,q̃ lata.Sed 7
ſm hūc intellectū verbū,p̃ſertim, poſitū a
in tex.ſtat ꝓprie.nā idē fuiſſet, ſi lis fuiſ-
ſet cōteſt. qm̄ debebat expectari ſnīa dif
finitiua. ñ.n. dr̃ reus aliquid innouare in
p̃iudiciū litis,ſi vtit̃ poſſeſſiōe ſua; imo ſi
bi fieret innouatio,ſi ꝓhiberet̃ ea vti vt ĩ
c.1.vt lit.pē.no.gl.ĩ.c.ñ ſolū,e.tit.li.6.Et
iō gl.ſequēs ſupplet ad tex.maxĩē:ſđ cer
te illa ſuppletio ñ ē ex toto neceſſaria ꝑ
tex.q vtit̃ verbo,p̃ſertim: ſed pōt dici,ꝙ
ſuppletio gl.ꝓcedit reſpectu totius tēpo
ris pēdētię litis:qa ñ dēt aliqd innouari
ĩ p̃iudiciū poſſeſſoris.ex hoc habes clariſ
ſimè primā lec.& rōnē decidēdi, & quar̃
6 licuit ep̄o ob hāc cām appellare. † Scđus
intellect⁹ ē, ꝙ capitulū erat hic quaſi poſ
ſeſſor in iſta quaſi poſſeſſiōe, & agebat ꝯ
ep̄m forte inquietātē, & agebat forte ne
gatoria negādo hoc ius cōpetere ep̄o vel
forte cōfeſſoria dicēdo hoc ius macelli
ſoli capitulo competere. Et rō decidēdi b
fuit ſm gl. qa ñ poterat ĩplorari iudicis
officiū lite ñ cōteſt. & tūc ñ oportet ſup
plere ad tex.verbū,maxime.Sed aduerte,
qa gl.ñ aperit hic, quare lite ñ cōte. hoc
officiū iudicis ñ poterat implorari ꝯ in-
quietātē & innouāte circa poſſeſſionem
actoris.ſđ gl.j.ſuꝑ verbo,*ſuꝑ his*, vr̃ pone 8
re duas rōnes.Prima ē,ꝙ ſpāle ē in dele-
gatis,cū adhuc poſſint recuſari añ litē cō
teſta. ñ dēt eis licere officium impartiri
circa principale,cū adhuc ñ ſit firmata ip
ſorū iuriſdō.Scđō gl.dicit,ꝙ officiū iudi
cis principaliter p̃t implorari añ lit. con
te.qa ſuccedit loco actionis, ſeu deſeruit
actiōi intētatæ; iō dēt pri⁹ lis cōteſtari, 9
ſec⁹ vbi officiū iudicis incidēter ĩplora
ret̃:qa tūc ñ ē neceſſaria litis cōteſt.& ſic
rñdeo ad.c.2.s̃.đ of. iud.Multi reprobāt
hūc intellectū,& p̃ſertim d. Ant.ñ placet
dicēti,ꝙ ex quo capitulū erat ĩ hac poſſeſ c
ſione,bñ poterat ĩplorari iudicis officiū,
vt nil ibi innouaret̃ in p̃iudiciū poſſeſſo-
ris.ego vero credo;ꝙ hæc lect. ſcđa ſatis
iuridice ſuſtineri p̃t intelligēdo, ꝓut fir-
miſſimè credo ĩ facto ꝯtigiſſe, ꝙ hic ep̄s 10
negabat capitulū eē ĩ hac poſſeſſiōe, & ſi
bi hoc ius cōpetere, & đ hoc erat ꝯtētio.
iō lite pē. ſuꝑ his ñ debebat ep̄s ꝓhiberi
vti hac facultate a iure ñ improbata. Vñ
ñ erat licitū iudicib⁹ ſuꝑ hoc aliqd ĩterlo
qui lite ñ cōte.ar.c.ꝯſultationib⁹.s̃.đ off.

dele.& hic;uiđ.tex.optim.iūcta gl.fi. ĩ.c.
2.de ĩ iteg.reſti.vltra mediū. & tunc non
oportet ſupplere,maxĩe,ad lr̃am.ſđ dicē
dū ē,ꝙ lite ñ cōteſt.ñ erat licitū iudicib⁹
ſuꝑ hac poſſeſſione ſe interponere,cū de
ea eēt cōtētio:ſed poſt litē cōteſt.ex quo
agit̃ đ poſſeſſiōe & ꝓprietate,p̃t ĩterloq,
ſi pri⁹ cōſtat đ poſſeſſiōe; ad hoc c.cū ue-
niſſent.j.đ inſti. & ſic ex his habet̃ clare
ſcđs ĩtellect⁹.fatēdū tñ eēt,ꝙ vbi cōſtitiſ
ſet đ poſſeſſiōe actoris,nec de ea eēt cō-
tentio,ꝙ licite p̃t ēt delegat⁹ ſuū officiū b
lite cōteſt.impartiri,& reuocare oĩa attē
tata ĩ p̃iudiciū actoris; ꝓ quo uide tex.cū
gl.in cle 2.ut lite pen.& ꝑ hoc p̃nt deci-
7 di multa hic confuſe tacta ꝑ doc. † In gl.
a in uer.*ꝓuenire*,in fi.No. gl.[a] iūcto text.&
circa mām iſtā doc.inſtāt uaria referēdo
ſed cōcluderē ſic clare mām, qđ aut dila
tio fuit data ſine cāæ cognitiōe ex iudi-
cis officio;& p̃t eodē mō ſine cāę cogni
tiōe reuocari,ut ĩ.l.diē ꝓferre,ff.đ arbi. c
facit ꝙ dixi in.c.cū ceſſante,s̃.e.& ꝙ not.
Bar.ĩ l.ꝙ iuſſit,ff.đ re iud.& Inn.ĩ.c.que
relā,de elect.ſi uero fuit data cum cāę co
gnitiōe,tunc aut interuenit cōſenſus par
tiū:& tunc reuocari nō p̃t altera parte in
uita cā legitima nō apparente;& de hoc
eſt bon⁹ tex.hic,quē adduxi in.d.c.cū ceſ
ſante,ad probādū ꝙ interlocutoria data
de cōſenſu partium ñ p̃t reuocari altera
parte inuita cā legitima nō apparēte quā
no.aut ñ interuenit cōſenſus partiū, ſed
iudex ex officio ſuo dilationem p̃fixit; &
tūc ſi ceſſat cā dilationis, p̃t illam reuo-
care;ad hoc tex.no.in arg.ĩ.l.a filia,ff.ad
b Treb.Exemplū; ſtatuit iudex [b] terminū.
10.dierū parti abſenti,q̃ forte erat ĩ villa
ad cōparendum ipſe reuerſus eſt intra.5.
dies;certe poterit illa dilatio. 10. dierū
reuocari:quia ceſſat cauſa illius termini.
Si uero cā ñ ceſſat:& tūc ñ dēt iudex ſine
cā aliquid attētare in p̃iudiciū dilatio-
8 nis,arg.ĩ.l.ſiue pars, C.de dila.† Et uide
ad p̃dicta gl.no.in.c.cū ex eo,de ele. li.6.
in uer.ad ſeptēnium; q̃ cōcludit, ꝙ ſi ep̄s
diſpenſauit fauore ſtudii cū aliquo ad ſe
ptennium, non poteſt ſine cauſa euidēti
diſpēſationē reuocare;ꝙ no.& circa ceſ
ſationē cāę uide,ꝙ no.Bar.in l.Luti⁹, ff.
de leg.2.&.l.2.C. de dila. & ea q̃ dixi in.
9 d.c.cum ceſſante.† Poteſt tamen penden
te una dilatione ſtatuere terminum ad
alium actum ſucceſſiue explicandum ei-
dē parti,uel alteri:qa hic nō eſt p̃iudiciū
dilationis,ut ſentit hic Calde.& bene,&
c Bar.[c] ĩ.l.2.ff.de re iud.Idē dic,ſi aliqd in
nouet̃.nā poſſet iudex occurrere,dilatio
ne nō obſtāte,qa nō p̃iudicat dilationi:
ſed impartit officium ſuū circa alia, pro
hoc.c.qua frōte,&.c.cū teneamur, s̃.eo.
10 † Nunqd autem poſſit iudex dare ſimul
duas dilationes ad diuerſos act⁹,vıđ per
Specu.ĩ ti.de dila.§.1.uer.deliberatorie
& ſeq.bo.gl.in clemen.ſæpe, in uer.poſt
dationē,de uer.ſig. Et dic, qđ ubi ſcđus
act⁹ dependet a priori;ita, ꝙ alterationē
recipit ab effectu prioris act⁹, non p̃t iu
dex ad

conſenſu partiū, ut per glo.& Bal. in.d.l.ſiue pars,et alias multas dilationes & declarationes ad.d.l.ſiue pars,uide per Io. Berta.de fir. ĩ ſuo repertorio ĩ uer. dilatione pendēte nihil eſt in nouandum.

SEBA. SAPI.

Statuit iudex.Vide Bar.hoc idem tenentem in. l. ſi quis hæres.2.ff.đ acqui.hær.in.l.liberto.§.fi. in fin. ff.de ann.leg. in. l.2.in fin.ff. de re iudi.quod declara, ut per Car. in cle.1.in.10.q. de ui.& hone. cleri. Et Bar.& Bal. in. l.fi.C. qui admit. &.d.Anto.in.c.2. de dila. & ſic habes unam limitationem ad reg.ꝙ pendente dilatione iudicis officiū cōquieſcit, eſt uerum niſi ſuper alio, quam ſuper quo fuit primo data dilatio, qa ſuper alio articulo non conquieſcit offm̄ iudicis, & ſic pendente illa dilatione ualeret proceſſus, ita Bal.in.l.ſiue pars in princip. C. de dilatio.

a Idem tenet Imo. hic,col.6.qa i his, q̃ de nouo emergūt, pōt iudex ſe ĩ tromittere ēt pendente dilatione. & ideo Bal.poſt Cy. in d.l. ſiue pars limitat p̃dictā regu. hui⁹gl.in uer.ꝓuenire, niſi ſuſpitio emerſerit poſt datā dilationem: qa tūc nō conquieſcit offm̄ iudicis.& iō pēdēte dilatiōe ſuſpect⁹ de fuga poterit capi; ꝓ quo ē gl.fin.in l.q̄ſitū,ff.de pig.

b Et idem Bal. in l. ſiue pars, C.de dila.nec dr̃ iſto caſu ĩnouari applr̃one pēdēte, ex quo ſimul aſſignant̃ plures ſucceſſiuè dilationes,ut ꝑ Inn.in c.cōſuluit, de off. dele.& Bal.in l.ꝓperādū,circa prin. C.de iud.& Bar.in l.2.in fi. de re iudi. hinc dicit glo. no.in l.1.C.de ſuc.edi.ꝙ intra tēpora primi qñq; interrogant̃ ſequentes. & dixit Bar.in l.q̃ diu,ff.de acq.r.hære. ꝙ infra tēpora aſſignata uni qñque datur dilatio alteri.

c Vide oĩno ad materiā hui⁹.c. ĩ pri. qđ no.Inn.& d.Anto.in c.cū iter canonicos,de cle.in 6.& in c.ad diſſoluēdū,de deſpō.impu.& d. Abb.Pan. in c.ult.de p̃ſum. Et adde hic gl.no. in uer.potuerit,in c.olim,de excep.q̃ dicit,ꝙ ſi iudex,a quo, eſſet cert⁹de ueritate exceptionis, ꝑꝑ quā nō ad miſſam appellatū eſt;nō cōpellet̃ appellans corā iudice,ad quē,appellationis ueritatē ꝓbare, licet corā iudice,a quo, ſe obtulerit ꝓbaturū, q̃ ibi ſequit̃ d.Anc.q̃ tene mēti:quia eſt ſin. limitatio ad iſtū tex. facit in ſimili in c.ſi duob⁹, in fi.1.rñ. s̃.eo. & uide oĩno qđ no. Ang. in l.ſi appel. C.de app.ubi alle. Inn.in c. paſtoralis,in gl.uer.nō uideri,de off.dele.& no. in d.c. olim,

dex ad diuerſos act⁹ duas dilatiōes p̃fige 6
re ſimul:ſec⁹,ubi act⁹ſūt oĩno diuerſi.Po
ne exēplū: uult iudex p̃figer̃ terminū p̃ti b
ad poſitiōes faciēdas,puta 10.dierū,& a-
liā dilationem 10.dierū,ex nūc p̃figit ad
ꝓbādū ĩtētionē ſuā; certè hoc ñ dēt po-
ſe fieri.nā fortè oēs poſitiōes erūt ꝯfeſſaſ 1
tę ꝑ p̃tē aduerſā, & ſic fruſtra daret̃ ſecū c
da dilatio.Itē fortè oēs negabūt̃,& ſic du
riori ꝓbōne afficiet̃; expectād⁹ē ergo fi-
nis poſitiōis:ſec⁹,ut dixi,qñ act⁹ſūt diuer
ſi,ut puta p̃figo tibi terĩnū 10.dierū ad ꝓ
ducēdū teſtes,& extūc p̃figo 5. dies ad ꝓ
ducēdū ĩſtr̃a. nil.n.ꝓhibet hos terĩos ac
a cumulare[a]ſit̃;& hæc no. In gl.ĩ uer. *ſuper*
his,ĩ fi.đclara hāc gl.quo ad ꝓpoſitū nr̃m
ꝑ ea q̃ dixi.s̃.ĩ gl.3.al̃s 1.ubi eā expediui;
& gnal̃r ad mām uide c.2.de off.iudi. In
gl.fi.ibi: *non poſſet eos recuſare, &c.* No.gl.
& idē no.gl.ĩ c.cū oli.s̃. đ cau.poſ.& pro-
11 prie.& uide qđ ibi no.†In gl.ibi:*fortè non* 2
erant ſoluendo &c. Hoſt.dicit,ꝙ ex quo ꝓ
curator exceſſit fines mādati,ĩ nullo ha-
buit p̃iudicare dño;iō ñ tenebat̃ dñs pri⁹
agere ꝯ ꝓcura. Aduerte.hoc dcm̄ Hoſt. ꝓ
cedit reſpectu effect⁹ĩpetratiōis. illa eñ
tāq̃ attētata ꝯ mādatū nō p̃iudicāt dño,
ut ĩ iurib⁹al̃r. ĩ gl.ſed hic agit̃ đ alio p̃iu
dicio:qa appellator ñ fuit ꝓſecut⁹ĩtra an
nū.vñ quēadmodū qlibet terti⁹ĩpediēs p̃
iudicat appellatori, ut pri⁹ſaltē agat ꝯ ĩ-
pediētē ad ĩtereſſe iuxta not. ĩ c.ex rōne,
s̃.e. ita vr̃ dicēdū ĩ ꝓcuratore ĩpedimētū
p̃ſtāte ꝯ formā mādati,cū ĩ hoc ñ ſit ꝓcu
rator.& iō fortè dixit gl.ꝙ nō erat ſoluē
do,& notabis hāc gl. pro intell̃u iuriū,q̃
tribuūt ſm annū ĩpedito. nā ſi ĩpedit̃ ſcō
tertii ñ dat̃ ſcđs ann⁹:ſed agit̃ ꝯ tertiū ad
ĩtereſſe,ſi ē ſoluēdo: al̃s reſtituit̃, ut hic.
Et ſic p̃t ſaluari gl.uel dic,ꝙ ꝯriū gl.pro-
cedit qñ terti⁹fuit ĩ dolo:ſed ipe procura
tor credebat̃ circūuēt⁹:qa fortè falsò fue 3
rūt datę ſibi lr̃ę reuocatorię illi⁹inhibi- d
tiōis;& ex his hēs mām.c.ĩtrĩſecā expedi
tā.Extra gl.opp.ꝯ tex.C.de monop.ꝑ to
tū.nā nō licet ꝯuenire,ut certis ꝑſonis li
ceat uēdere uictualia,& ꝙalios ñ ĩſtruāt,
ut ibi.Solue ſm Inn.cā fraudādi nō eſt li
citū ſic cōuenire:ſed bñ ex priuilegio,ſeu 4
cōſuetudine hoc pōt licere,ut hic. uel ꝯ-
riū procedit reſpectu ꝑſonarū ſeu rerū,
ſec⁹reſpectu loci, id eſt ut ĩ certo loco uē
dat̃:prima tñ ſolu.eſt ſecurior, ut licet ĩ-
pugnet̃ pactū tāq̃ captioſum: nō tñ ĩpu-
gnat̃ priuilegiū,ſeu conſuetudo;qđ not.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa,propter quam fuit appellatum,debet coram iudice, ad quem,iuſtificari.*

2 *Appellatio nō iuſtificatur ex hoc, quòd nō admiſit iudex,a quo,exceptionē:ſed oportet,quòd probet illā exceptionem eſſe ueram.4.7.fallit.j.nu.5.ubi non ſemper oblatio probationis iuſtificat appellationem.*

Iudex non admittendo exceptionem partis non dicitur iltam grauare:fortè quia putabat illam falſam; unde debet expectari, donec probetur ueritas.

Exceptiones modici præiudicij poſſunt ex leui præſumptione per iudicem repelli;ſi uero ſunt magni p̃iudicij, non debent repelli ſine uehemēti præſumptione.

3 *Exceptiones & earū ꝓbationes ſi nō ſint admiſſæ per iudicem,præbent legitimam cauſam appellandi.4.*

6 *Notoria non debet iudex pati deduci in iudicium.*

CAP. LXX.

b INterpoſita. Capitulū *b* famoſum & multū allegabile; & hoc dicit principiū uſq; ad §.eidem.
1 †Ad iuſtificādā [c] applr̃onē ex cā interpo
c ſitā probare oportet cauſę ueritatē co-
rā iudice,ad quē, niſi fuerit corā iudice,
a quo, oblata probatio & reiecta.h.d.ſin
gulariter. Caſus literalis. Aliquis corā
iudice cōſtitutus cā probabili aſſignata,
ꝑꝑ quā nō tenebat̃ rñdere:quia iudex eā
nō admiſit,appellauit.q̃rit̃ utrū corā iu-
dice app.ſufficit hoc probare,ꝙ cām pro
babilē allegauit corā iudice,a quo appel
lauit, nec fuit admiſſus? Rñdet papa, ꝙ
hoc nō ſufficit, ſi cām illā ſuā nō doceat
eſſe uerā,niſi corā inferiore obtulit ſe ꝓ
baturū, & nō fuiſſet admiſſus, & ꝑꝑ hoc
2 appel. B. † Nota primò ꝙ ex reiectione
exceptionis legitimæ nō iuſtificat̃ appel
latio, niſi corā iudice, ad quē,probet̃ il-
lā exceptionē eſſe uerā. ex quo infero iu
dicē nō grauare partē ex eo ſolo,ꝙ exce
ptionē probabilē nō admiſit. nā potuit
moueri putādo fortè illā eſſe falſam. iō,
vt p̃ſumat̃ grauamē,debet expectari,do-
nec probet̃ ueritas ipſius.Et ex hoc infe-
ro ad aliud notabile dictū, ꝙ in faculta-
te iudicis eſt exceptiones dilatorias uel
ꝑemptorias admittere, uel repellere,nec
ex ſola admiſſione, uel reiectione infert̃
grauamē applr̃onis iuſtificatiuū; & uide
circa hoc Inn.in c.poſt elect.de cōceſ. p̃-
bē.prope finē. ubi dat bonā theoricā iu-
dici dicēs, ꝙ ſi exceptio eſt modici p̃iudi
cii,pōt eā ex leui p̃ſumptione repellere.
Si uerò eſt magni p̃iudicii, ut puta exce-
ptio de nō petēdo,uel p̃ſcriptionis; non
debet moueri ſine p̃ſumptione uehemen
3 ti;qđ no. †Vltimò[d]nota,ꝙ probationis
d oblatio,& repulſio exceptionis propoſi-
tę iuſtificat ipſo facto applr̃onē a iudice
interponēdā;ita,ꝙ ſufficit corā iudice,
ad quē probare exceptionē legitimā in-
terpoſitā,& ipſi⁹probationē oblatā, & ꝙ
iudex exceptionē & probationē repule-
4 rit. †Sed q̃ro de rōne decidēdi ad utrūq;
dictū iſtius principii,vꝫ quare ſolū exce
ptionis legitimę repulſio non iuſtificat
appellationē,& probationis oblatio ſic?
dic colligēdo mētē gl.& doc.cā imedia
tè appellationis eſt ipſum grauamē, in c.
ut debitus,s̃.e. Sed ex ſola reiectione ex-
ceptionis probabilis neceſſariò nō ĩfert̃
grauamē: qa cū iudex habeat cōpeſcere
malitias litigātiū,ut ĩ c.finē litib⁹ de do
lo & cōtu.facit.l. qdā eſtimauerunt, ff. ſi
cer. pe. potuit moueri ex iuſta cā ad illā
excep.repellēdā.nā ſępe exceptio ĩ ſe eſt
legitima, & tñ eſt falſa, puta exceptio ꝯ.
actorē,ꝙ eſt excōic.& tñ ĩ ueritate ñ ē ex
cō.ſed excipit̃ cā differēdi iudiciū&vexā
di aduerſariū;iō ex ſola reiectiōe neceſſa
riò ñ ꝓbat̃ grauamē:ſꝫ ſi corā iudice,ad
quē, ꝓbet̃ poſtmodū ueritas ipſius exce-
ptiōis;tūc ap ꝑet iudicē grauaſſe, & malè

de excep.Item an diſpoſitio huius.c.in princi.habeat locum in appellatione extraiudiciali,dic ꝙ non ſecūdum Inn.in c.uenerabili,circa fi.1.col.de cenſi.& per Inn.& d.Anto.in d.c.cum inter canonicos. & idē dicit Inn.in c.1.ĩ 2.col.de his quæ fi.a ma.parte ca. ubi idē latius examinando concludit d.An.in prin.in 9.co. & qđ ibi no. idē tripliciter limita iſtam decre. in prin.& ꝑ d.An. in c.1.in 1.co.uer.not.ulterius,đ his quæ fi.a ma.parte ca. Item pro intellectu & ampliatione huius decre.uide omnino d. An. in c.in noſtra, in prin.2.co.uer. no. ꝙ exceptiones,de proc.& adde,qđ ſi. ſcribit Domi.poſt Inn.in c. poſt electionem,in 11.co. đ conceſ.præben. Item adde, ꝙ illud,qđ dicit iſte tex.in prin. eſt uerum, niſi de exceptionis ueritate,q̃ per iudicem fuit reiecta, conſtaret notoriè per cōfeſſionem partis aduerſæ:quia tunc licet cām proponēs obtulerit ſe probaturum incontinēti; tñ ex ſola propoſitione dicetur iuſtificata appellatio,adeo, ꝙ nō erit neceſſe probare corā iudice appellatiōis;ad hoc eſt gl.ſin.in d.c.olim,in uerb.potuerit,circa fi.de excep. ut s̃.dixi.

Intellige iſtum tex. de probatione, quæ incontinēti offertur,etiā cū aliqua dilatione, ſed non longiori: quia tunc ſatis dicitur incontinenti offerri;ita determinat. d. Abb.in c. literas, de reſt. ſpo.per illum tex. circa fi. quem ad hoc dicit in iure eſſe ſingularem.

SEB. SAPIA.

Vltimò.uide Feli.in c.1.col.1.s̃.e. dū ponit differentiā inter appell-

iudicialē, & extra
iudicialē; uide ēt
Abb.in cōſi.64.in
ci. uenio ad pri
mū,co.pe.in 1.uo.
SEBA. SAPI.
a Oblatio. Vide
Gemi. in c.nō ſo-
lū.§.illa uerò,uer.
q̄ro,quare attēta-
ta,de app.i 6.Rot.
in ti.de appel.de-
ci.43.in nouis.Fe-
li.in d. c.1.col.1.
s̄.eo.
b Ob'atio Vtrum
ad iuſtificādā ap-
pellationē p obla
tionē ꝓbationis
ſufficiat uerbalis
oblatio, an uerò
req̄raē realis; & đ
hoc p d.Ant.in c.
ex parte Adæ, de
teſti.in 29.co. q̄d
aūt in aliis caſib⁹,
in qb⁹req̄ritur o-
blatio,an ſufficiat
uerbalis, an uerò
req̄ratur realis;
uidè multū latè p
Imo. in l. ſi ſeru⁹
cōis, in prin.ff.de
uul.& pup.glo.in
c.qm̄ frequēter.§.
in aliis,ut lit.non
cōte.in uer.negle-
xerit.gl.& Bar. in
l.acceptā, C.de u-
ſu.& Bart.in l.pe.
C.de diſ.pig.& in
l.p̄tor.§. ſi q̄s pa-
ratus, de ope. no.
nū.& latiſſimè p
Imo.poſt Ang. in
l.ſi mora.in 1.& 2.
col.ff. ſol.ma. &
uide tex. in l.fun-
dus Lutii, & ibi
Bar. ff. de reſcin.
uē. & Bar. in l.cū
ſeruus, ff.de cōdi.
& demō. & unā li
mitationē,quā po
nit Bal.in auē.dos
data, C.de do.añ
nup. & dic,ꝙ ubi
lex exigit ꝓbatio
nē eſſe incōtinēti
paratā, ſufficit ꝙ
fiat oblatio uer-
balis tm̄, dūmodo
realis poſtea bre-
ui tp̄e ſit exhiben-
da; ad hoc eſt tex.
ſing. & unicus in
iure canonico,
quē ad hoc pōde-
rabat do. Fran.de
Are. in uoce legēs
in c.lr̄as,uerſus fi.
de reſti. ſpo.
ANT. FRAN.
Circa hoc q̄đ dr̄
de oblatione rea-
li,uel uerbali,di-
cas,ꝙ oblatio uer
balis ſola nō ſuffi
cit ad cōſequēdā
actionē,ut not.in
l.ſi a te compara-

motū fuiſſe ad reiectionē:ſed q̄n excipiēs
obtulit ſe ꝓbaturū icōtinēti, nō p̄t iudex
n̄ admittēs aliquā excuſationē hr̄e, ꝙ n̄
grauauerit: qa p̄ſumpta malitia ꝯ exci-
piētē purgaē ex oblata ꝓbōne icōtinēti.
nā i mora modici tp̄is n̄ ē piculū.l.ſi de-
bitori,ff. de iudic. uñ, cū iudex reiecerit
oblatā ꝓbōnē, oñdit ipſo facto iniq̄tatē
ſuā ꝯ excipiētē. iō ſufficit hoc ſolū ꝓba-
re ad iuſtificationē applr̄onis, dato ꝙ n̄
ꝓbeē ueritas cāæ:qa ſine ueritate grauā-
5 mē illatū eſt. †Sed q̄ro ꝑ declaratione p̄
dictorū & tex. nūq̄d idifferēter ꝓbōnis
oblatio hēat iuſtificare applr̄onē? dic ꝙ
nō: ſed rl̄r hoc ꝓcedit. Fallit primò i ap
pellatione extraiudiciali,q̄ interponiē a
p̄te,uel a iudice ꝓcedēte tāq̄ p̄te. rō eſt:
qa nō teneē pars recipere ꝓbōnes alteri⁹
p̄tis,cū nō ſit iudex. hoc ſentit Inn.hic,&
i c.cū iter canonicos,& i c.qa p p,de ele.
& i c.ad diſſoluēdū,đ deſpō.ipu.ꝓbaē rō
ne. nā oblatio ꝓbōnis iuſtificat ex eo ap
pellationē: qa detegit iniq̄tatē iudicis i
nolēdo recipere iuxta officiū ſuū probō
nē exceptionis legitimæ. ſed hęc rō ceſ-
ſat i parte, cū nō hēat ad hoc officiū. nō
em̄ p̄t eē iudex i cā propria.4. q.4.c.1. &
C.ne q̄s i ſua cau.i rubro & nig. Secūdò
fallit,ubi appellaē i abſentia iudicis,cū e-
ius p̄ntia haberi nō p̄t, iuxta eā q̄ dixi i c.
ſuggeſtū,s̄.e.nā cū ſit iudex,q̄ recipit pro
bōnē oblatā, ridiculū eſſet dicere, ꝙ ta-
lis oblatio iuſtificet applr̄onē. Item hoc
fuit idūctū ex iniq̄tate iudicis probōnem
oblatā ſpernētis; q̄ rō ceſſat,cū iudex eſt
6 abſens;& hoc ſēſerūt doc.hic & bñ.†Ter
tiò fallit ſm̄ Io.An.& cōiter ſequētes,q̄n
offerē probatio ꝯ rei euidētiā, ut ſi uolo
ꝓbare Titiū uiuere,de quo notoriè con
ſtat in loco,ꝙ eſt mortu⁹;facit c.euiden-
tia.j.đ accu. Nā notoria nō dēt iudex pa
ti ad iudiciū deduci, ut i c.qm̄, s̄.de fil.p̄-
sby. Hæc.n. euidētia rei cōfundit p̄ſum-
ptionē ꝓbationis oblatæ;iō erit neceſſe
ad iuſtificādā applr̄onē, ꝙ ꝓbeē ueritas
ipſius rei. Fallit & quartò, q̄n offerē pro
batio tp̄e, quo iudex nō neceſſitaē ad eā
recipiēdā; & de hoc ultimo dic,ut plenè
not.in c.ex p̄te Adæ,de teſti. Vnū tñ te-
a ne mēti,ꝙ oblatio [a] ꝓbationis iuſtificat
applr̄onē quò ad deuolutionē cauſæ dū-
taxat; nō aūt ut exceptio habeaē ꝓbata i
p̄iudiciū partis aduerſę. qa iniq̄tas iudi-
cis nō debet nocere parti. nemo.n.debet
alterius odio p̄grauari, ut i reg.nō debet,
de reg.iur.li.6.& hoc cōiter uoluerūt do
cto hic;& uide gl.in c.ex p̄te Adæ,p̄alle.
& pleni⁹ibi dixi, & vr̄ đ hoc ibi caſus ſm̄
7 unū intelr̄m. † Vltimò ſcias,ꝙ in dubio
b uertiē,qualis debeat eē iſta oblatio [b] pro-
bationis ad iuſtificādā applr̄onē; & duę
reperiunē opi. Vna, ut ſufficiat uerbalis;
ut puta ſi dicat pars, ego offero me pro-
baturū hāc exceptionē iuxta id, q̄đ hr̄ in
l.ſi is a quo,ff.ut i poſ.le.hodie cōſtat,ho
die agaē,ut ibi; & hāc opi.fouet Hoſt. &
pro eo facit hęc lr̄a,dū ſimpl̄r dicit, *ſe offe
rens probaturum &c.* Secūda opi.eſt Ioā.

And. exigit em̄ ipſe realē oblationē pro
bationis; ut puta ꝙ ſecū hēat teſtes,uel i
ſtrumēta, & ea offerat iudici. Si.n.iudex
tūc ſpernit, & ob hoc appellaē,iuſtificata
eſt applr̄o hoc ſolo probato; & iſtū tex.
exponit, *offerens ſe probaturum &c.* id eſt
probationes offerēs. moueē, qa ex ꝯria
opi. ſeq̄ē abſurditas. nā facilè eſſet falſo
excipiēti probōnē uerbaliter offerre.Itē
qa uerbalis oblatio nil noui inducit, cū
i qualibet exceptione tacitè inſit obla-
tio probōnis, cū q̄libet excipiens teneaē
probare ſuā exceptionē,ut i l.1.ff.de ex-
cep.& i l.i exceptionib⁹,ff.de proba.no.i
cle.ſi.de reſcr.d.Ant.hāc opi.nō ſeq̄ē:ſed
dicit ſufficere, ut excipiēs ſe offerat pro-
baturū icōtinēti:quia p hoc ſatis purgaē
malitia p̄ſūpta ꝯexcipiētē;ad hoc c.lr̄as,
de reſt.ſpo. & i c.exhibita,de iudi. facit i
arg.l.q̄đ dicim⁹,& i l.ratū,ff.đ ſol.& hāc
p̄tē ſemp tenui.& dr̄ uelle probare icōti
nēti, ex quo n̄ expoſcit dilationes lōgio
res:ſed petit terminū breuiſſimū,ut pro-
baē i d.c.lr̄as, & p hoc tolliē motiuū Io.
And. Nā rl̄r excipiēs nō teneē probare i
cōtinēti.nec ēt procedit aliud motiuum
ſuū,ꝙ falſo poſſit offerri probō:quia po-
terit timere cōdēnationē expēſarū.vñ n̄
ē ueriſil̄e, ꝙ offerret ſe icōtinēti proba-
turū,uel dato modico iteruallo, niſi cre
deret ſe ueraciter poſſe probare;& đ hoc
eſt tex.opti. i d.c.lr̄as. ubi purgaē p̄ſūpta
malitia excipiētis p talē oblationē pro-
bōnis uerbal̄r fcām,& tūc expōe iſtū tex.
ibi: *niſi hoc ſe offerens probaturum incontinen
ti*, ſ.citra breuiſſimā dilationē.In gl.2.ibi:
cum cauſam. Sol. hoc ꝯriū,ut ibi no.& p
gl.i c.oli,s̄. de exce. probaē.n.illa excep.
ex iſpectione reſcripti delegatorii; ad c.
ut debit⁹, dic ꝙ illud.c. nō ꝓbat ꝯriū.nā
ꝓbabilitas cāæ icludit ibi ueritatē ipſi⁹
cāę. Itē declaraē ille tex. p iſtū, ar.i l.nō
p̄nt,& i l.nā & poſteriores,ff.de legi. Et
ad c.dilecto,dic ꝙ ibi fuit ꝓbata veritas
exceptionis p cōfeſſionē partis aduerſę.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio dicitur eſſe delata in curia,ſi ipſam appro
bauerit pars appellata, aut iudex admiſerit, & ip-
ſam in curia tenetur proſequi appellans, & nu.3 li
cet terminus ad eā proſequēdā nō ſit p̄fixus,et nu.2.*
4 *Appellans an poſſit inuito appellato cauſam proſequi
in curia.*

Eidē quoq; Si applr̄o n̄
fuit r̄cepta
a iudice, uel approbata a p̄te,
ſufficit appellāti mittere ꝓcu
ratorē ad ipetrādū, & ꝯdicēdū,licet pars
appellata ſit parata i curia ꝓſeq.h.d.uſq;
ad §.ille deniq;.Cas⁹lr̄alis.Ecce aliq̄s ap
pellauit legitimè.dr̄ hic, ꝙ ſi applr̄o n̄ re
cipiaē a iudice,nec ab aduerſario appro-
beē,licitū ē appellāti ꝓſeq cām p ꝓcura
torē ꝯſtitutū ad ipetrādū & ꝯdicēdū tm̄,
licet p̄s aduerſa p ſe, vel ꝓcuratorē ido-
neū apud ſedē apoſt.iudiciū recip̄e ſit pa
1 rata.B. † No. primò, ꝙ ſola approbatio
applr̄onis p iudicē, uel p̄tē appellatā fa-
cta facit cauſam eſſe i curia, ut appellato
proſequente

uit,& ibi p Bar.C.
de peri.& cōmo.
rei uēdi. Et adde
ꝙ oblatio cū cōſi
gnatione ēt ab ex
traneo facta libe-
rat debitorē ipſo
iure, ut p Bar. in
l.ſolutionē, & in
l.q̄ decē, & ibi p
Alex.ff.de ſol. Ad
de tñ, ꝙ oblatio
uerbalis impedit
diſtractionem pi-
gnorū.l. ſi prius,
C.de diſtr. pig. &
oblatio cū conſi-
gnatione debiti li
berat debitorē, &
impedit curſum
uſurarū, diſſoluit
ius pignoris &
trāsfert periculū
in creditorem.l.ſi
creditori,& l. ex
p̄dio,C.de uſu.di-
cas tñ ꝙ oblatio
rei debitæ ad hoc,
ut liberet a peri-
culo, & ab interi-
tu debet fieri con
gruo loco & tp̄e,
ut in l.illud,& ibi
p gl.de peri.& cō
mo.rei uēdi.l.fi.&
ibi p Bal. C.de cō
di.inſer.& p Alex.
in l.qui Romę,cir
ca prin. ff. de uer.
ob..& reliqua cir-
ca iſtā materiā ui-
deas plene p Bar.
Bal. & doc.in l.ac
ceptā, hic all. ad-
das tñ unū, q̄đ pu
to ualde notabi-
le,ꝙ oblatio lega
ti facta p hęredē
legatario nō pro
deſt hæredi ad fru
ctus lucrandos:
quia omnino ſunt
reſtituēdi legata-
rio ēt ſi legatari⁹
fuerit in mora re
cipiēdi legatū, ut
no.uoluit Bal. in
l.1.in 2.col. C.de
uſu. & fru.le.& hu
i⁹dicti puto rōnē
eſſe:quia dñiū rei
legatæ trāſit in le
gatariū a die mor
a tis teſtatoris.l. a
Titio,ff.de furt.

ꝓſequēte p̄ſonaliter,ſeu p ꝓcuratorem teneaē appellator
ipſam appellationē in curia proſeq, & ex hoc duo infero.
2 Primò†ꝙ ſola approbatio facit cām eſſe in curia, ut ibi tra
cteē,licet terminus nō fuerit p̄fixus p iudicē,ſeu partē ad ap
pellationē ꝓſequēdā,& ꝓbat iſte tex.id quod dixi in c.Ni
3 colao,s̄.e.& limitat.c.ſæpe.s̄.e.†Secūdò no.ꝙ ſola approba
tio p̄tis appellatæ ſufficit,ut cā tracteē in curia, licet iudex
appellationē nō receperit. Eſt ergo in optione appellantis,
qualiter & ad quē uelit appellare: ſed in optione appellati
eſt, an uelit cām tractare in curia. Et hodie adde caſum in
4 c.1.e.ti.li.6.& aliq̄d tetigi i.c.ut debitus,s̄.e. †Sed circa tex.
dubitaē, nūq̄d poſſit appellator iuito appellato cām ꝓſeq
in curia?Inn.vr̄ ſentire ꝙ ſic.& hoc mihi placet.nā iſte tex.
nō dicit appellantē hoc n̄ poſſe: ſed dicit, ꝙ permittiē ſibi
ipetrare lr̄as, ſi ſua appellatio nō fuerit recepta, p̄t ergo nō
uti hac ꝑmiſſione in fauorē ſuū facta,ar.in l.q̄cq̄d,ff. de iu
di.& in.c.conſuluit, de of. deleg. Ex quo.n.appellatū eſt ad
papā, nihil repugnat appellatorē ꝓſeq cām ſuā apud ſedē
apo.nec appellatus p̄t ꝯdicere, qa iudiciū reddiē in inuitū,
ut in.c.intelleximus,de iudi.& in.l.inter ſtipulātē,§. ſi Sti-
chum,ff.de uer. obl.Sed q̄n appellator nō uult in curia ꝓſe
qui,nō p̄t appellatus niſi de ſeipſo cōqueri,quare ſi uolebat
in curia ꝓſeq,nō receperit prius appellationē, & hanc ma
teriam huius.§.proſequere plenius ut dixi in.d.c.Nicolao.

SVMMARIVM.

1 *Appellans poteſt ante inchoatam appellationem remittere cauſam ad iudicem
à quo,inuito appellato,cui tamen condemnabitur in expenſis factis in illa ap
pellatione.ſecus poſt inchoatam appellationem, & nu.2.& 3.*
4 *Appellans an & quando poſſit appellationi renuntiare inuito appellato.*
5 *Sententia ſi fuit lata pro me, in qua uictus non fuit condemnatus in expenſis
& ipſe appellauerit,non poſſum ego appellare ratione expenſarum, ſed ſuper
appellatione partis poſſum petere refectionem ſententiæ quo ad expenſas.*

a
1 *Ille denique* [a]†Ante ichoatā ꝓſecutionē
appellationis appellans p̄t, ſi
uult,inuito appellato petere, ut remittaē ad iudi
cē,à quo:ſed cōdēnabitur in expēſis factis p par-
tē aduerſam in illa appellatione.Caſus lit.Aliquis appella
uit ad ſuperiorē.corā illo, ad quē appellauit, petit remitti
ad eū,à quo appellauit, p̄s altera ꝯdicit. quæriē an dēat re-
mitti?& dr̄,ꝙ dēt remitti nō obſtāte ꝯdictiōe alterius par-
tis: ſed debet cōdēnari in expenſis l̄tinis aduerſario, quas
2 eū p p hoc feciſſe conſtiterit.B. †Not.primò appellatorem
poſſe re integra ſuę appelr̄oni inuito appellato renūtiare,
ad hoc.l.ſi q̄s libellos,C.e.ti.canonizata.2.q.6.c. ei qui.§.
ſi quis.re uerò integra nō exiſtente nō p̄t in p̄iudiciū appel
lati appellationi renūtiare: qa appellatio hoc caſu eſt effe-
3 cta cōis,& de hoc.j.lati⁹. †Scd̄ò no. ꝙ poſtq̄ appellationis
cā eſt alteri p ſupiorē delegata,nō licet appellatori appel-
4 lationi renuntiare inuito appellato. † Sed ꝯ hoc & ꝯ text.
oppon.nā ſola delegatio applr̄onis nō facit rē deſinere eſſe
integrā,cū nil uideatur adhuc geſtum cum appellato, ergo
dēt cōpetere facultas illi renuntiādi.Io.An.fateē ꝯrium,&
ad iſtū tex.ſupplet, maximè, uel ideo ſm̄ cū fecit mentionē
de delegatione, qa tūc fieret remiſſio p iudicē delegatum,
qa coram eo dēt fieri petitio remiſſionis,ex quo cā eſt ſibi
delegata,ſed idē Io.An.in addi.Spe.e.ti.§.in qb⁹,uer.34.re
fert Gui.de Suza.in.l.ampliorē,C.e.tenuiſſe appellatorem
poſſe cā nondū cœpta renūtiare appellationi ſuę p d.l.ſi q̄s
libellos,ſed ea cœpta nō p̄t in prę iudiciū appellati, eo inui
to & facit tex.in d.l.ampliorē.§.ſancimus. legiſtę ēt tenēt
in d.l.ſi q̄s libellos, ꝙ ad incōmodū appellati nō p̄t appella
tor ſuæ appellationi renūtiare,& circa hoc multa ſcribunē.
Sed ut clare hēas articulos,diſtinguerē ſic,ꝙ aut fuit appel
latū añ ſn̄iam diffinitiuam, aut poſt. Primo caſu,ſi iudex,a
quo,detulit appellationi, nō eſt amplius fas appellatori ap
b pellationi ſuę renūtiare [b]: qa tota iuriſdō quo ad illā cām
trāslata eſt p delationē ad ſupiorē, ut in.c. cū appellatio-
nibus,e.ti.li.6. unde ēt cōi conſēnſu nō p̄nt appellās & ap-
pellatus redire ad priorē iudicē, ita no.& plenè ꝓſequunē

& cōcludūt d.de Ro.dec.255.licet gl. de a
hoc uacillauerit.in d.c.cū applr̄onibus.Si
uerò n̄ fuit delatū appellationi, & tunc ſi
res eſt integra,p̄t appellator ēt appellato
inuito renūtiare appellationi ſuę, ut hic
& in d.l.ſi quis libellos. ſi uerò res nō eſt
integra,aut appellatus nunq̄ approbauit
appellationem,& puto ꝙ poſſit appella-
tor renuntiare: qa nō p̄t appellatus ſe iu
uare ex eo,q̄đ ſp impugnauit,ut in re.ex
eo,de reg.iu.li.6. Si uero appellatus rece
pit,& res nō eſt integra, tūc ſatis puto ꝓ
cedere illā opi.Gui. qa p inchoationem
cauſæ appellationis eſt effecta ipſa appel
latio cōis,ad hoc q̄đ not.in c.ex cōq̄ōne,
de reſt.ſpo.facit.d.c.Nicolao,&.d.§. ſan-
cimus. Vel dic & melius hoc poſſe proce
dere in appellatione,à diffinitiua. nā tūc
p̄t p̄tendere intereſſe p p confirmationē
ſn̄iæ,quā uult hr̄e.Sed in appellatione ab
interlocutoria nō uideo q̄đ intereſſe p̄t
p̄tēdere appellat⁹, cū cā ſit remittēda ad
iudicē,à quo,ut in c. debitus,s̄.eo.& hoc
cōſeq̄ē nūc ex renūtiatione appellatiōis.
Vñ p̄t ei dici, q̄đ q̄ris, intus hēs,& facit
q̄đ no.hic gl.in uer. ꝯdictione. Secundo
membro principali,cùm fuit appellatum
a ſententia diffinitiua,diſtingue, aut res
nō eſt integra,& non p̄t inuito appellato
renuntiare appellans appellationi per ſu
pradicta.Aut res eſt integra,& tunc ſi p p
appellationē appellatoris fuit excluſus
appellatus a facultate appellandi, nō pōt
appellans renuntiare appellationi ſuæ ad
incommodum appellati.nā iuris bñficio
ſeu diſpoſitione eſt appellatio hoc caſu
cōis,& ſic poſſunt intelligi dicta legiſtarū
5 in d.l.ſi quis libellos. †Pone exēplū in.l.
omnem honorem,C.q̄n prouo.nō eſt ne
ceſ.& declaraui illam.l.poſt gl.in.c.ſigni
ficauerunt, s̄. de excep. nā ſi ſn̄ia fuit lata
ꝓ me, nō tñ fuiſti mihi condemnatus in
expēſis,& tu appellaſti: non poſſum ego
appellare ex ſola omiſſione cōdēnatio-
nis expenſarū: ſed ſuper appellatione tua
poſſum petere refectionē ſententiæ quo b
ad expēſas,ut i.d. l.oēm honorē.hoc em̄
caſu,ſi tu poſſes me inuito renūtiare ap-
pellationi,lex(ut ita dixerim)decepiſſet
me,qa obtentu appellationis tuę ſubtra-
xit mihi facultatem appellandi,ne tot ap
pellationes geminarentur, & tibi daret
facultatem renuntiandi appellationi
tuę,q̄đ eſſe nō dēt. Sed ſi appellatio tua
non ſubtraxit mihi facultatē appellandi,
poſſum renuntiare re integra te inuito:
qa ex quo applr̄o non eſt effecta cōis per
aliquem actum geſtum in cā appellatio-
nis,nō potes tu principaliter ꝓſeq appel
lationem me uolente renūtiare,ut in. d.
l.ſi quis libellos,facit cle.ſi appellationē
eo.tit.& uide quod no.Archi.2.q.6.in c.
ei qui §.ſi quis libellos,& Io. An.poſt eū
in capit.1.eo.titulo.lib.6. plenè p Hoſti.
in c.fi.de crim.fal.poſſet tñ appellatus im
petrare literas ſuper cōfirmatione ſentē
tiæ,ſeu petere per ſuperiorem ſententiā
pro ſe latam confirmari; ut in capit.ob-

Ille deniq;. do.
Abb.in.c.dilectus
el.3.de præb.intel
ligit iſtum text.
dum loquitur de
condēnatione ex
penſarum,q̄n ap-
pellās remittitur
ad priorem iudi-
cem,ut intelligaē
q̄n appellatio fuiſ
ſet iniuſta, ſecus
dicit,ſi fuiſſet iu-
ſta.adde hic Ang.
in.l. ſi quis libel-
los,C.e. ubi dicit
ꝙ renuntians ap
pellationi ſemp
debet condemna
ri in expenſis, &
alle.Inn.in.ca. ex
parte,de reſcri.&
adde q̄đ no. Bal.
in. l. omnem ho-
norem,uer.mō er
go nunquid,C.q̄n
prouo.non eſt ne.
ubi ponit, an ap-
pellans poſſit re-
nuntiare appella
tioni inuito ap-
pellato. uide do.
Ant.in.d.c.ex par
te,in ult. colum.
& q̄đ ibi not. de
reſcript. Adde, ꝙ
diſpoſitio huius.
§.nō habet locū,
q̄n iudex, à quo,
detulit applr̄oni
ſi alias non eſt iu
dex in ordinario
ꝑmanens ita ele-
ganter diſputan-
do decidunt do.
de Ro.deciſ. 358.
in.2.col. in ordi-
ne meo nouiſſi-
mo per tex. in.c.
cùm appellatio-
nibus friuolis,de
appel.in.6.
SEB. SAPIA.
b Renuntiare. Q̄n
appellationi in-
terpoſitæ uel in-
terponēdæ poſſit
renuntiari,tradit
Feli.in c.ex parte
2.co.2.uer.ſed de
iſto articulo,s̄.đ
reſcri. Bald. in. l.
poſtquam li. col.
6.uer.3.q̄ritur,C.
de pact. in. l. per
hanc,C. de temp.
app.Ang. in con-
ſi 187.incip.A. &
B.contradixerūt.
& in conſi.ſeq.De
ci.in conſi.60.co
lum.1.

late,& capil. per tuas, ſuprà eod. & uide circa petitionẽ confirmationis ſententiæ quod dixi in.c.ea quę,ſ̃.de re iudi.

S V M M A R I V M.

1 *Grauamen,ob quod fuit appellatum,diſcutitur coram iudice,ad quẽ,ẽt parte contumace, & lite non cont. etiam in prima inſtantia,& nu. 2.*

3 *Appellans non debet citari, quando fuit datus terminus ad proſequendum.*

Appellans non debet citari per appellatũ, qñ ipſe uult proſequi appellationẽ in ultimo menſe termini, ſed ſatis eſt,quòd requiratur in curia.

4 *Iudex,a quo,non eſt citandus in diſcuſſione appellationis.*

1 SAne. † Articulus appellationis interpoſitę à grauamine diſcutiẽ ꝑ iudicem ad quẽ, parte abſente ꝑ cõtu- 2 maciã,ẽt lite nõ cõt. in appellatione uel principali. Caſus lit. Aliquis appellauit à grauamine,corã iudice appel. paratus eſt,ꝓbaẽ grauamẽ ꝑꝑ qđ duxerat appellãdum pars aduerſa citata cõtumaciter ſe abſentat.q̃riẽ, quid ſit iudici faciendũ? rñdet papa,ꝙ iudex p̃t ſuꝑ hoc procedere.lit.nõ cont.licet litis cõteſt. nõdũ facta fuerit in art.appellationis,uel in ip̃o negotio principali, q̃a cùm in caſu illo iniquitas prioris iudicis arguaẽ principaliter,nõ eſt rigor iuris reqrẽdus, ex quo 3 cã ꝑplexitatis poſſit ſeq.B.†No.1. ꝙ appellatio ab interlocutoria p̃t diſcuti & finiri ſine conteſtatione litis aduerſario 4 cõtumace[a] q̃d ãt de cã appellatiõis a diffinitiua,uide quod dixi in.c.ꝑ tuas, ſ̃.eo. Not.2.ꝙ lit.cõt. reqriẽ ex iuris rigore, q 5 q̃dẽ rigor nõ dẽt hoc caſu obſeruari. Vlti.not.ꝙ in appellatione ab interlocutoria nil petitur a parte, ſed tñ redarguiẽ b iniquitas iudicis.agitur eñ de facto ſuo, & ut iuriſdõ deuoluaẽ ab eo ad ſuperiorẽ.† Sed pro declaratione tex. queritur, qualiter pars conſtituaẽ in cõtumacia in cã appellationis, ut ſic ſit locus proceſſui lite nõ cõt.prout hic dr̃? Sol.doct.intelligunt(& bñ) ꝙ cõtumax eſt pars,ſiue fuit citata ab homine,ſiue a lege,vt in.c.1.de elect.lib.6.ſiue ex p̃fixione termini ad appellationẽ ꝓſequendã iuxta diſpoſitionem.c.ſepe,ſ̃.e.Et inter cetera ponit hic Hoſt.bonũ dictũ, ꝙ abſente appellatore potuit appellatus in ultimo menſe anni ꝓſequi appellationẽ iuxta id,qđ hr̃.2.q.6.c.ei q.§.appellatore,& nõ erit neceſſe facere appellatorẽ citari in partibus perſonaliter:ſed ſatis eſt, ꝙ reqraẽ in curia. nã,ſi oporteret eũ citari pſonaliter,fortè ꝑꝑ uiarum diſtantiã totus ille menſis laberet. vñ iura dñt ſolũ appellatorem hoc caſu requirendum, nõ dñt citandũ, ad hoc auẽ.ei q,C.de tẽp.app. & d.c. appellatore,& hoc idem tenuit Bart. ibi; uide qđ dixi.ſ̃.e.c.oblatæ.†In gl.fi.ĩ fi. Ex hac 4 glo.iuncto tex.no.ꝙ,ubi iudex tulit ĩterlocutoriã ſnĩam in fauorẽ alterius ꝑtis, nõ eſt ipſe iudex neceſſario citandus in diſcuſſione appellationis. Nã (ut hic patet) ſufficit ſola contumacia appellati, ut procedatur ad finiendum articulum appellationis, pro hoc. c. uenerabilibus, de ſenten.excommu. libr.6. dixi plenius in c. cum ſpeciali. §.porro,in glo.in uer.coram,ſ̃. eod.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula,appellatione remota poſita,uel alia clauſula in medio literarum,refertur & ad præcedentia & ad ſequentia,nu. 3.4. & 5.*

2 *Clauſula,appellatione remota,operatur hodie effectum ſuum,ſicut & olim.*

C A P. LXXI.

1 INquiſitioni. † Clauſula appellatione remota in medio literarũ poſita reſpicit p̃miſſa,quibus annectitur, non ſequentia,niſi repetatur in fine literarum, & hoc ſi negotia ſunt ſeparata.nõ diuidiẽ. Caſus lit. loco.Cùm plura negotia in una cõmiſſione ponũtur minime ſe contingẽtia,& clauſula illa,appellatiõe,remota poniẽ in medio lr̃arũ,reſpicit tñ p̃cedẽtia,niſi in fine cõmiſſiõis cl̃a illa reitere- 2 rẽt.B.†No.primò,ꝙ cl̃a,appellatione remota,in reſcripto principis appoſita ẽt hodie operaẽ effectũ ſuũ. nã cũ iſtud c.emanauerit poſt.c.ut debitus,ſ̃.e.nõ p̃t dici,ꝙ corrigaẽ ꝑ illud.c.& ſic falſa eſt opi.gl ibi,& ſequaciũ uolẽtiũ hãc clauſulã hodie nil oꝑari ꝑ illud, c. ut debitus. Adde al̃s rõnes, quas poſui in.d.c.ut debitus.& in c.paſtoralis, e.ti.Nec ob. ſi dicaẽ,ꝙ cã exẽpli fecit mentionẽ de iſta clauſula,q̃a non adduxiſſet nos ꝑ hoc ad iſtũ errorẽ, cũ ſine cõmemoratiõe ipſius ſuffeciſſet dicere,quoties cl̃a in medio poniẽ, ẽt habuiſſemus diſpoſitionẽ magis gñalem. Poſuit ergo ſerioſè exẽplũ in remotione appellationis,ut hr̃emus maiorẽ claritatẽ tã reſpũ huius clauſulę, q̃ reſpũ aliarũ clauſularum. 3 †Ex hoc & ex tex.no.& tene mẽti,ꝙ ubicunque in eadẽ diſpoſitione annectunẽ plura negotia ſeparata, cl̃a in medio eorũ poſita nõ cõcernit totã diſpoſitionẽ,ſed dũtaxat p̃ce- 4 dentia ꝙ ualet ad ſtatutũ & cõſimiles diſpoſitiones. †Vltino.ꝙ rl̃r cl̃a,ſeu qualitas ĩ fine diſpoſitiõis poſita ñ reſtringiẽ ad immediate p̃cedentia,ſed cõcernit oĩa in diſpoſitio- 5 ne cõtẽta,dic ut dicã cũ gl.fi.†In gl.fi.Hoſt.hic,& Io. And. poſt eũ dicit,ꝙ nõ p̃t in hoc dari certa doctrina: ſed ẽm diuerſitatẽ caſuũ fiat diuerſa relatio. Qñq; id,quod poniẽ in principio,cõcernit oĩa ſequẽtia,[b] & idẽ de eo,quod poniẽ in medio,ut in.c.2. requiris,ſ̃.eo. Qñq; cl̃a ſolũ concernit p̃cedentia,ut hic.Qñq; dictũ in principio intelligitur repetitũ in fine,ut in c.paſtoralis, hic alle. Tu uide ꝙ clarius & plenius dixi in.d. c.ſecũdò reqris,tã reſpũ effectus clauſulę q̃ alicuius qualitatis adiectæ in aliqua diſpoſitione, an concernat omnia p̃cedentia & ſequentia,uide ꝑ Bar.in.l.p̃tor, &.l.2.ff.ui bo.rapt.& in.l.talis ſcriptura, ff. de leg.1. & per Spe.in ti.de inſtr.edi.§.nunc ãt uidendũ,uerſ.itẽ excipe, & gl. in.c.caue.28.q.1.& in cle.2.de hære. & in.c.ſtatutũ, de reſcrip.lib.6.Et pone exemplũ in uno negotio concernente plures articulos ꝑ id,quod hr̃ in.c.cũ dilectus,de reſcrip. In pluribus uero negotiis pone exemplum per c.cùm ueniſſent,ſ̃.de teſti.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio unius prodeſt alteri, ſi communi iure iuuentur, & ſit eadem cauſa defenſionis, & nu. 3. & ſeq.*

2 *Sententia lata tam in cauſa principali, quàm appellationis, an & quando proſit,uel noceat alteri.*

3 *Sententia lata ſuper re indiuidua nocet, uel prodeſt alteri indiuiduum habenti, & nu. 4.*

5 *Si unus ex pluribus condemnatus appellet alijs ſcientibus & tacentibus; ſi ipſe non proſequitur appellationem, poſſunt reliqui proſequi.*

C A P. LXXII.

1 VNa ſententia † Breue eſt, uel ſumma per alia uerba ſic. Appel. unius prodeſt alteri, ſi communi iure iuuentur, & idem ſit negotiũ,& eadẽ defenſionis cã, & ſint eadem ſentẽtia condẽnati: alias ſecus(hoc dicit. Cas[9] literalis.

a Contumace. ſed ſi pars eſſet pñs, d̃beret lis conteſtari,ita ꝓbatur hoc tex. à cõtrario ſenſu,& gl.1.in fi. ad quã aduerte,dũ alle.§.ſexta, q̃a ibi probatur contrarium,ſ.ꝙ in exceptionibus dilatoriis ſeu perẽptoriis nõ ſit neceſſario lis cõteſtanda & ita doc.ibi, uñ in hoc gl. non vr̃ bene loqui, licet Io.And. hic aliud uelit per no.in.d.§.ſexta.ſed ibi loquitur, quãdo opponiẽ exceptio in cauſa princpali, ſed hic loquitur in cã appellatiõis in qua neceſſario debet ferri ſnĩa c. ut debit[9],ſ̃.eo.uñ teneo,ꝙ ſit neceſſaria litis cõteſtatio partibus p̃ſentib[9],qđ procedit, ſiue lis ſit cõteſtata in cã principali,ſiue non ſecundũ Io.d̃ Imo.hic. & adde, ꝙ cã appellationis regulaẽ ſecundũ naturam cauſæ principalis. uñ, ſi in cã prĩcipali nõ erat neceſſario lis conteſtãda, idem erit in cauſa appellationis,& ſi cã prĩcipalis erat ſummaria,ita cẽſetur cauſa appellatiõis ita ſin.di cit Ang. in,l.1.ff.eũ q app. in pro.defen. per iſtũ text. bñ facit glo.in.c.illud,12. diſt.quod not.

SEB. SAPIA.

b Sequentia. Vide quę late ſcibunt Iaſ. & alii in. l. ſi idem cum eodem §.fi.ff.de iuri.om. iud.& in.l.1.C.de libe.præte.& Pau. de Caſt. in.l.pen. ubi do.Sozi.ff.de re. dub.

ralis. Plures ſuꝑ aliqua cã cõi couẽti ſunt,unus illorũ appellauit,& obtinuit.q̃riẽ,an uictoria ipſius cæteris ꝓſit? rñdet p̃p̃,ꝙ uictoria illius iure cõi cęteris ꝓdeſt, ſi cõi iure iuuẽẽ 2 & idẽ ſit negotiũ,& eadẽ ſit cã defenſiõis.Ber.†No.1.ex tex. plura reqſita ad hoc,ut ſnĩa lata in fauorẽ uni[9] ꝓſit alteri. Primò.n.reqriẽ,ꝙ una ſnĩa fuerint cõdẽnati,nã ſi ñ fuiſſẽt correi,ſeu ambo in iudicio,ſnĩa lata ꝯ unũ rl̃r nõ ꝓdeſt ſeu nocet alteri,licet eodẽ iure iuuẽẽ,ut ĩ c.interrogatũ,2.q.5. & in l.denũtiaſſe,ff.de adul.uide gl.ĩ c.dilecto,ĩ.de p̃b.Facit reg.res inter alios acta aliis nocere ul̃ ꝓdeſſe nõ dẽt, ut in 5 c.inter dilectos,de fi.inſtr.& C.res inter alios acta, ꝑ totũ. Et qđ dixi unã ſnĩã reqri,idẽ dic,ſi plures fuerũt ſnĩę, eadẽ tñ fuit ꝓbatio,ut ꝓbaẽ ĩ l.ſi q ſeparatim,ff.e.& ibi ꝑ Bar.Secũdò reqriẽ,ꝙ ſnĩa fuerit lata ĩ cã app.ſecus in ſnĩa latã ĩ cã a principali.illa.n.nõ nocet alteri rl̃r, nec ꝓdeſt[a] ꝑ ea q̃ ſupius dixi;pleni[9] tñ uide hũc articulũ,ſ.ꝙ cã principali, &c. ꝑ Io.Cal.in c.dilectus.ĩ.de ſimo.ꝑ Cyn.in l.res, C. res ĩter 3 alios acta.† Et eſt rõ diuerſitatis ĩter cãm prĩcipalẽ & cãm appel̃lõis.nã in cã appl̃lonis diſputaẽ de ualiditate, uel iualiditate ſnĩæ.q̃ q̃dẽ ſnĩa dẽt eſſe indiuidua,& ꝓ parte ualere,& ꝓ parte nõ,ex quo fuit lata ꝯ plures eodẽ iure fungentes.uñ ꝓinde iudicãdũ eſt, quẽadmodũ in ſnĩa lata ſuꝑ indiuiduo ſeu re indiuiſibili.nã in tali re indiuiſibili ſnĩa lata in fauorẽ unius ꝓdeſt alteri eodẽ iure fungẽti,licet nõ fuerit in iudicio,ut in l.ſi cõem,ff.quẽadmo.ſer.amit.& meli[9] quo ad ſnĩã in l.loci corpus.§.ſi fundus,§.ſi ſerui.uẽdi.q̃ q̃dẽ rõ nõ militat in cã principali,ubi agiẽ de re diuiſibili,q̃a tũc ſnĩa hẽt ſuũ effectũ reſpectu illius,ꝯ quẽ lata fuit:uñ rl̃r 4 nõ extẽdiẽ ad aliũ.Tertio reqriẽ,† an cõi iure iſti iuuẽẽ. nã ſi ille,q obtinuit iuueẽ iure ſp̃ali,puta fauore ætatis, ſeu fauore eccl̃iæ,uictoria iſtius obtẽ a de iure ſp̃ali nõ ꝓdeſt alteri,licet cõcurrãt oĩa alia in hoc c.cõtẽta.Rõ,q̃a bñficium pſonale nõ cõicaẽ alteri,ſed ſequiẽ ꝑſonã,ut in reg.in priuilegiũ perſonale,de reg.iur.li.6.,ꝓbaẽ in l.unica,C.ſi ĩ cõi cau.reſti.in integ.poſtu.niſi agereẽ de re indiuiſibili, q̃a tũc fauor ſp̃alis porrigereẽ ad aliũ,alias ſibi nõ ꝓdeſſet,ut in d. l.ſi cõem.hoc caſu in multis bñficiũ ętatis uni[9] extẽdiẽ ad aliũ habentẽ idẽ ius,ut plenius no.in d.l.unica.Quartò requiriẽ,ꝙ idẽ ſit negotiũ:ſecus aũt ſi negotiũ eſſet diuerſum ut ſi fuerũt plures tutores cõdẽnati ex diuerſis negotiis, & unus appellauit,eius uictoria nõ ꝓdeſt alteri.ceſſat n.rõ ſupradicta,ꝑꝑ diuerſitatẽ nõ p̃t dici unicã eſſe ſnĩam,ar.l. ẽt, ff.de mino.Quintò requiriẽ,ꝙ eadẽ ſit defenſionis cã.pone exẽplũ,ut in gl.fi.& aliud magis clarũ.plures fuerũt fideiuſſores unius nõ renũtiãtes bñficio,auẽ. p̃nte, de fideiuſ. ſed ut prius cõueniaẽ principalis,fuerũt oẽs cõdẽnati.unus appellauit,& obtinuit,ut prius habereẽ recurſus ꝯ principalẽ, & hęc ſnĩa proderit aliis cõfideiuſſorib.q̃a eadẽ eſt omniũ defenſionis cã,ſecus,ubi eſſet diuerſa,ut in gl. fi. Iſta quinq; colligunẽ ex iſto tex.Ex̃ tex.daẽ ſextũ requiſitũ,ſ. ut agatur ſuꝑ re incorporali,& hoc uoluit gl 1.& fu t hæc opin. Azo. in d.l.ſi q,ff.de app.qui dicebat aliud eſſe in re corporali diuiſibili,motus,quia ſp̃ale eſt in re incorporali indiuiſibili, ut ſnĩa unius proſit alteri.l.loci corpus,§.ſi fundus,ff. ſi ſer. uẽdi.& in d.l.ſi cõem.Aliud ergo debet eſſe in re corporali diuiſibili,ut eſt uſusfructus.Nã cũ cęterę ſeruitutes ſint indiuiſibiles,uſusfructus diuidi p̃t ut in l.1.ad fi.ff.ad leg.Fal. Sed hoc dictũ cõiter nõ recipiẽ ꝑ doc.ut no.in d.l.ſi q. Nã ſi diſp̃õ huius c.habet locũ in re corporali diuiſibili, forti[9] in re incorporali,licet indiuiſibili, maxime q̃a in uſufructu habet locũ ius accreſcẽdi.hoc ergo ſextũ neceſſario nõ requiriẽ Septimò requiriẽ iuxta ordinẽ,ꝙ alter,q nõ appellauit,tacuerit ita,ꝙ ſnĩam expreſſe non approbauerit.nam ſi approbauerit expreſſe ſnĩam,quantũ ad eũ uictoria appellantis nõ prodeſt ſibi: quia quãtũ ad eum ſnĩa facit ius, ad hoc.c.cùm ſuper;in rõne ſui.ſ̃.ti.proxi.& in l.nõ tãtum, ff. eo.per locum a ſp̃ali,ut no.Bar.in d.l.ſi qui.Octauò requiriẽ,ꝙ iſte ſciuerit correũ appellaſſe, nam ſi ignorauerit, & tacuerit,ur̃ ſnĩam approbaſſe, quantum in eo eſt,& ſic tranſiuit in rem iudica. ꝑ lapſum decendii quantum ad eum. Ad hoc.c.cum ſuper de re iudic.probatur ẽt ſecundum unum intellectum in l.3.ff.eo. Si aũt ſciuerit correum appellaſſe, uideẽ tunc approbaſſe illam appellationẽ quo ad ſe,nec põt dici ꝙ tacitè illam ratificauerit: quia ſciebat ſe tutum appellatione alterius ex diſpoſitione iuris.†Et hęc faciunt ad q̃õnẽ.pone, ꝙ unus ex pluribus cõdemnatis appellat aliis ſcientibus & tacentib.lapſo decendio fecit compoſitionẽ cum actore.nunquid alii, qui nõ appellauerunt, poterunt proſequi hanc appellationem? nam illa compoſitio nõ prodeſt aliis,quia eſt quid pſonale.le.1. C.de tranſactio.de hoc uide in Spe.eod. tit.§.1.uerſi. ſed quid ſi ille. ubi concludit,ꝙ alii poterunt proſequi;quia beneficio iuris appellatio unius cõicatur reliquis,arg. hic. unde non potuit in p̃iudicium aliorũ appellationi renuntiare, ſicut in ſimili dixi in ca.interpoſita. §. ille deniq;,ſ̃.eo.& facit c.cùm ſuper,& quod ibi plenè dixi.ſ̃.de re iudic.& per hoc ha a bes ſuccincte & clariſſime expeditam totam materiam huius capitu. & diſtingue glo.per ſupradicta.

S V M M A R I V M.

1 *Non appellãs ꝑꝑ metũ hẽtur pro appellãte ſi metus eſt iuſtus,etiam quòd ſua culpa prouenerit.*

2 *Non ualens appellare propter metum debet proteſtare ad declarãdũ animum ipſius, uidelicet quod omiſit appellare per metum,non autem per negligentiam.*

3 *Appellans in præſentia bonorum uirorum,fortè quia non poteſt habere copiam iudicis,ſufficit quòd appellet coram bono uiro,in præſentia tamen teſtiũ, nec ſufficeret notarius cum teſtibus.*

Practica appellandi coram bonis uiris,& nu. 5.

4 *Metus qualiter probetur, quòd quis propter ipſum non poſſit appellare tam reſpectu iudicis, quàm aduerſarij, quàm ſtatuti.*

C A P. LXXIII.

SI iuſtus. Iuſtus metus excuſat,adeo,ꝙ nõ appellans habetur pro appellante, ſi fuerit proteſtatus, & appellationis cauſas duxerit exprimendas. Primò ponitur thema. Secundò deciſio,ibi: *ad appellationis*. Tertio moderatio,ibi: *dummodo*. Caſus literalis. Aliquis cõdẽnatus eſt ꝑ ſentẽtiã diffinitiuã uel ẽt interlocutoria ꝯ eum lata eſt, ante ſnĩam ille non audet appellare, quæritur,quid ſit faciendum? rñdet papa, ſi iuſtus metus excuſat illũ,ita,ꝙ appellare ñ poſſit, hoc ipſo ad appellationis bñficiũ cõuolaſſe reputaẽ, dũmodo intra decem dies exprimat cãs appellatiõis coram iudice,a quo,appellare uolebat,ſi eius copiã habere non poteſt, in præſentia bonorũ uirorũ idẽ faciat ſuꝑ hoc proteſtatione p̃miſſa, ꝙ iuſto metu appellare nõ audet,& tũc nõ currunt tẽpora,intra,quę debuit appellare.Ber. † No.primò, ꝙ ut metus excuſet appellationẽ interponen b dã,oportet ꝙ ſit iuſtus,[b] i.nõ uanus,ſed

SEBA. SAPI.

a Nec ꝓdeſt. Vide q̃ ſcribit copioſè, d.Sozi.ĩ cõſ. 132. inc.iſignis doctor in 2.col.in 1. pte.

SEB. SAPIA.

Si iuſtus. qualis metus eſſe debet, declarat Aug. Ar. in §.quadrupli,in inſtit.de act. Pau. de Caſt.& Ia.in l. cùm aliq̃s,C.d̃ iu. deli.& in l interpoſitas, C.de trãſac.& ad propoſitũ uide Feli. in c. eccleſiæ ſanct. Marię,col.35.uer.13. q̃rò,ſ̃.de cõſt.ubi ꝙ ſi iudex conſueuit malè tractare cõſanguineos eorũ,q appellant ab ip̃o, iſte erit iuſt[9] metus quo ad excuſandum non appellantem.

ꝓbabilis,ut legi.& no.in ſiñ ĩ c.pe. de in e
inte.reſt.& in l.1.ff.qđ me.cau.ñ tñ req-
rit ſm Hoſt.ut ſit iuſtus,i. ꝙ ꝑs nõ dede-
rit cãm metui.nã idẽ,ſi fuiſſet cã metus,
a all. l.iſti qdẽ,ff.qđ me.ca.ſed all. melio
rẽ tex.ĩ l.nec timorẽ,e.ti.& c. ueniẽs, &
2 qđ ibi no.j̃.de ſpõſ.& hoc ult.no.† Scđò
no.ꝙ ñ ualẽs appellare ꝑꝑ metũ dẽt pro
teſtari,& ſic ꝓteſtatio ẽ neceſſaria ad de
clarãdũ animũ ipſiꝰ ut uideaẽ omiſiſſe ꝑꝑ
3 metũ,& ñ ꝑ negligẽtiã.† No.3.ꝙ in defe
ctũ iudicis dẽt appellari in pñtia bonorũ
b uirorũ,& utrũ b ſufficiat unꝰ uir,aut dẽãt
eẽ plures,uide Lap.in all.40.& Spe.ti. de
2.decr.§.nũc de effectu,uer. nũqd & ĩ ti.
de inſtru.edi.ĩ §.nũc uerò uerſ. Itẽ pone.
Et cõcluſio eſt,ut ſufficiat unꝰ dũmõ fiat
in pñtia teſtiũ,nõ ãt notariꝰ & teſtes ſuf-
ficerẽt,facit qđ no.gl.ĩ c.ut circa, de ele.
li.6.& hæc no.ĩ pratica. Et intelligũt ali
q,ut d.Card.ut neceſſe ſit applõnẽ cõfi-
cere,ac ſi eſſet ĩterponẽda corã iudice, &
priꝰ ꝓteſtari corã bono uiro, ꝙ libenter
appellaſſet ĩ pñtia iudicis,ſi potuiſſet hẽ
re cõmodè ipſiꝰ copiã,ſeu pñtiã,ſed qa ñ
f p̃t appellat corã eo,& petit apoſtolos,&
dẽt legere poſtmodũ tenorẽ totiꝰ appel
latiõis,quã ĩterpoſuiſſet corã iudice.Ego
5 puto hãc practicã fore bonã, ſed ñ ſemꝑ
neceſſariã. Arbitror.n.ꝓcedeẽ eã, qñ ceſ
ſat metus,& ñ p̃t hẽri ĩ pñtia iudicis,tũc
n.dẽt appellari in pñtia bonorũ uirorũ,
ar.in c.paſto.in fi.de of.or.dixi in c. ſug-
geſtũ,s̃.e.ſed qñ metꝰ excuſat,nõ puto ne
ceſſariũ,ut appelleẽ.Nã iſte tex. ſolũ req
rit,ut ꝓteſteẽ, & cãs ap.exprimat,& ex
hoc reputaẽ appellaſſe,ergo nõ ẽ neceſſe
formaſr appellare,ꝓ hoc,qa ſufficit hoc
ꝓteſtari corã ipſo iudice, a quo ñ audet
appellare;ergo ñ dẽt ĩtelligi tex.ut ꝓte-
ſtatio formaſr ñ cõtineat appellationẽ,
qa de nihilo ſeruiret iſte tex.qñ fit in pñ
4 tia iudicis.† In gl.1.ibi:*& niſi illud prote-
ſtetur,&c.* ñ tñ intelligas,ꝙ ſola proteſta
tio ꝓbet metũ.nã eſſet ɔ̃ l.metũ,C.quod
me.cau.ubi dr̃,ꝙ ñ ꝓteſtatione, ſed facti
atrocitate ꝓbaẽ metꝰ.Quaſr aũt ꝓbetur
d metꝰ d aduertẽdũ,qñq; qs ñ audet appe.
ꝑꝑ metũ iudicis,qñq; ꝑꝑ metũ ꝑtis ad-
uerſæ.qñq; ꝑ ꝑ.l. municipalẽ hoc ꝓhibẽ
tẽ.Primo caſu ꝓbabiẽ metꝰ,ſi iudex exp̃ſ
sẽ fuerit ſibi minatꝰ, ꝙ peſſimè tractaret
eũ,ſi ꝓcederet ad applõnẽ,& intellige;
ſi talis erat iudex,de quo poterat timeri
facit qđ no.gl.in c. cũ ſuꝑ abbatia,de of.
dele.uel ſi iudex erat ſolitꝰ malè tractare
appellãtes ab eo. ut qa plures incarcera-
uerat ob hã cãm.Nũqd ãt ſufficiat ꝓbaẽ
ꝙ ſemel male tractauit appellãtes ab eo,
dic ꝙ ñ:qa unicꝰ actꝰ hoĩs ñ ꝓbat cõſue-
tudinẽ,ſed ſaltẽ exigiẽ binꝰ actꝰ,ut no.di
cit Arch.12.diſt.c.illud,ꝓ hoc,c.ita nos.
25.q.2.& l.3.C.de epiſ.audi.facit.l. quis
ſit fugitiuꝰ,ff.de ędili edi.uide ꝑ Bar. ĩ l.
de pupillo.§.ſi qs ipſi p̃tori,ff.de no. oꝑ.
ñũ. Et in hoc aduerte. nã qñq; qs timet a
5 iudice appellare, ñ tñ timet corã eo ꝓte
ſtari,& p̃t ſuari ordo hꝰ lr̃æ, ut fiat ꝓte-
e ſtatio corã iudice e ſi eius pñtia cõmode
hẽri p̃t.nã qñq; iudex magis ꝓuocaẽ ex
ipſa ap.cũ ꝑ eã recedaẽ ab eo, q̃ ꝑ ꝓteſta
tionẽ, cũ ea nõ obſtãte nihilominꝰ paret
ipſi iudici,& maximè qñ ꝓteſtans utitur
uerbis gñalib.dicẽdo,grauaſtis me ĩ tali
& tali caſu,libẽter appellarẽ,ſi auderem.
Hęc.n.ſimplex ꝓteſtatio ſufficit (ut arbi
tror) ut ñ uideaẽ cõſenſiſſe grauaminib.
iudicis,dũmõ poſtea tꝑe debito ꝓbet iu-
ſtũ metũ.Si uerò timet appellare,& ẽt ꝓ
teſtari corã iudice,tunc poterit ꝓteſtari
corã ꝑſonis idoneis,& hẽbit locũ ſecũda
ꝑs alternatiuæ hꝰ lr̃ę.nã nõ hẽt copiã iu
dicis ꝑꝑ ipſiꝰ metũ;& hoc ſatis ſentit Io.
An.licet explicite nõ loquaẽ.Secũdo ca-
ſu cũ timet aduerſariũ, poterit ꝓteſtatio
nẽ facere ſm ordinẽ literæ,& ꝓbabit me
tũ modis p̃dictis.Idẽ dicit in tertio caſu,
qñ timet apppellare ꝑꝑ legẽ municipa-
lẽ.No.hoc ult. ꝙ ſępe nõ audet qs trahe
re aduerſariũ corã iudice cõpetẽti,ꝓpter
legẽ municipalẽ,q̃ eſt in loco. ꝓcedeẽ. n.
tũc,ꝓut dr̃ hic in gl.fi.Idẽ dicit Inn. ĩ ap
plõne interponẽda,ut illã nõ releuet, ſi
f fiat ĩ abſentia f iud.dũmõ ipſiꝰ copia poſ
ſit hẽri,& uide qđ plene dixi s̃.e.c. ſugge
ſtũ,in fi.& q̃libet iſtarũ ſolutionũ p̃t tole
5 rari.† No.ult.rationẽ in practica,& facit
pro his quę s̃.dixi,ut non teneatur appel
lationẽ formaliter interponere.ſed ſatis
eſt proteſtari,ꝙ appellare non audet pro
pter metum,facit l.2. C. de his, qui per
me. iudi.Vel ſol.quartò extra glo. ut in-
telligatur text. de cauſis, quare appella-
tionem non interponit, & hoc uoluit
Bartol.in dict.l.2. alii aliter, ſed prędi-
cta ſufficiunt.

a Cã metus.Licet alias dicamꝰ,ꝙ metus cã nõ excuſat, qñ ſui culpa qs in incidit in metũ.l. ſi mulier.§.1.ff.qđ me.cau.& regu.im putari,de re iu. li. 6. ubi de hoc uide gl.not. & facit ad hoc,an ille,qui dedit cãm metui, excuſeẽ, ſi poſtea nõ audet appellare, qđ no.gl. & ibi d. Ant.& d. Ab.ĩ n c. ut debitꝰ,s̃.eod.& qđ ibi no.pꝰ Abb.

b Dẽt ꝓteſtari. Et hoc corã publicis ꝑſonis.In qua ꝓteſtatione exprimaẽ cã, qua re ñ audet appellare corã iudice,a quo, ut per Bar.Soc.cõſ.45.in ci.uiſa app. & per totũ cõſ. uol.1. & Ale.cõſ.2.qđ ẽ ſm maiorẽ cõputatio nẽ cõſ.144.li.2.de quo ꝑ Lãf. ĩ c. qm̃ cõtra.§. interloc. & app·nu.71.uer. facit, ad hoc qđ hr̃,& ibi q̃ interuenire dẽant ad hoc ut appellatio,hoc caſu ꝑ ꝓteſtationẽ teneat,& ibi ĩ apo. Ben.Vad.& Cel.s̃. de prob.

c Et utrũ. Adde qđ no.d.Ant.in c.paſtoralis.§. p̃terea, ĩ ult.co. de of. or. & dixit hic not. Bal.nõ referre, an iſti boni uiri ſint laici,uel clerici,ꝑ no.ĩ l.ĩ ꝓmittẽdo ĩ prin.ff.de iu. do. SEBA. SAPI.

d Probeẽ metꝰ Vide Alex.ĩ l.ſi cũ dotẽ. §.e.aũt tꝑe,col. 6. ff.ſol.mat.& ĩ l.de pupil. §. ſi qs ipſi p̃tori,ff.de oꝑ.no. nũtia.col.7.

e Corã iudice a quo & ſi eius copia haberi nõ p̃t corã iudice,ad quẽ ſi eius copia hẽri p̃t, alſ appellatio aliter ĩterpoſita eẽt nulla,ſm Imo. hic,& In.Pañ.ĩ d.c. ſuggeſtũ,s̃.e.qđ ẽ no. ꝙ priò ẽ appellandũ corã iudice, ad quẽ, ſi eius copia hẽri p̃t, & ſi eius copia hẽri nõ p̃t, in pñtia honeſtorũ uirorũ, idẽ faciat appellans,ſed Spe.e.tit.in §. nũc dicamus,ad fi.uoluit cõtrariũ,ꝙ ap pellatio ñ reddiẽ nulla ex eo,ꝙ ñ fit in pñtia iudicis ad quẽ appellaẽ,ſi ſaltẽ interpoſita fuit coram honeſtis uiris,& ita Bal.ĩ additio.Spe.e.ti.col. 12.in uerſ. applõ dẽt iterponi,& ita ẽt fuit đ mẽte eiuſdẽ Bal.in l.aptiſſimi,in prin. C. de iudi.dicẽtis,ꝙ uerbũ, p̃t nõ iportat oĩno neceſſitatẽ, & hæc ꝑs uẽ æqor l.quoties,ff. đ uer. obl.de reb.dub. & de reg.iu.& c. abbate,j. de uer. ſig.

f Abſentia. De hoc an appellari poſſit in abſentia iudicis, uide hic. d. Ant.col. 5.uer.q̃ro an in abſentia iudicis,&c. & adde, qđ no.Bal.in l. aptiſſimi,C.de iudi. & uide gl.& Mod. in c.appellatio,de ap.in 6.Et adde,ꝙ ẽt his caſib. quib. p̃t appellari in abſentia iudicis,ſi appellaẽ in abſentia iudicis,appellatio ſola non iuſtificat appellationem ſm formã c. interpoſita,s̃.e. ita no. determinat Inno.in d.c.interpoſita.Itẽ adde,qđ queadmodũ in appellatiõibus iudicialib.dẽt appellari corã illis,q grauauerũt, ſi fieri p̃t,ita ẽt in extraiudicialibus, ita not.Imo. poſt gl.1.in cle.1. in 3. col.de app.ita dicit Inn.in c.cũ olim.de do. & cõt. ꝓut ibi refert Bal d.ꝙ corã iudice ẽ appellandũ,ſi eius hẽri põt copia,de quo ꝑ d.de Ro.de ci. 151. in ordine nouiſſimo.

De clericis peregrinantibus. Rubri.

Rubrũ,ſiue rubrica eſt aliqñ gñalior nigro, & nõ reſtringiẽ ꝑ nigrũ.Cõtinuaẽ hæc rub.ad p̃cedẽtẽ hoc ordine.nã. s̃.uiſum eſt de appellãtibus,ſed quia peregrinãtes in multis gaudẽt priuilegio appellãtiũ, meritò ſubiiciẽ hæc rubri. de peregrinantib.Et põdera qa in rub. ſolũ fit mẽtio de ꝑegrinãtib.ſed ĩ nigro reſtringiẽ ad ꝑegrinãtes ad ſedẽ apo.& ſic qñq; nigrum ſtrictius ꝓuidet, q̃ rubrũ,qa rubrum tantũ loquiẽ de ꝑegrinantib.ſed ex̃ cõiter intelligiẽ etiã in aliis accedentib.ad ſedẽ apo.alia cã,q̃ peregrinationis duntaxat,ut j̃.latius dicam,& ex hoc no.ꝙ nigrũ non debet ſemper reſtringi ad rubrũ,ſimile no.per gl.rub.C.etiã ob chirogr.pecu.& probaẽ in rub.de of.de.leg. li.6.iuncto.c. ſi ſuper gratia,& c.1.& fi.eo.ti.li. 6. Nam ibi in rub. ſolum fit mẽtio de delegatis, & etiã nigrum tractat non ſolum de delegatis,ſed etiã de conſeruatorib.& executorib.datis ad bñficia,& hoc,qa illi in multis hẽnt ſimilitudinẽ cum delegatis,ut ibi notatur.

SVMMARIVM.

1 *Peregrinantes ad ſedem apoſt. uel ad limina apoſtolorum non poſſunt interim in partibus in aliquo moleſtari,nu. 2.intellige ut infrà,nu.4.*

3 *Clerici gaudent in multis priuilegio eccleſiaſtico in rebus patrimonialib.*

5 *Nuncij accedentes pro alijs ad ſedem apoſt. gaudent, ne interim in partibus non moleſtentur.*

Peregrinantes

6 *Peregrinantes ad ſedem apoſtolicam,quomodo gaudeant priuilegio,ne interim moleſtentur in partibus: & an contra ipſos & in eorum præiudicium poſſit fieri miſſio ex primo decreto?*

7 *Peregrinantes etiam ex cauſa uoluntaria gaudent priuilegio iſtius capituli. In interdicto,unde ui,licet alias debeat probari,quod ſpoliatus poſſidebat, & quòd fuerit ſpoliatus: tamen quando intentatur a peregrinantibus ſufficit probare,quod tempore itineris arrepti ille poſſidebat,& quod nunc reperitur penes alium.*

8 *Peregrinantes ſiue nuntij accedentes ad ſedem apoſto.non poſſunt excommunicari,nec contra eos aliquo modo procedi,& ſi ſecus agatur, nullum erit.*

9 *Clerici an poſſunt peregrinari ſine licentia ſuorum prælatorum,ſiue ob deuotionem,ſiue ad proſequendam appellationem?*

CAP. VNICVM.

Conquerente. Hoc dicit in ſumma. pere-
grinantes ad papam maxi-
me clerici cum omnibus rebus ſuis debẽt eſſe ſub
protectione apoſtolica ſecuri.uel ſic & melius cõ
prehendendo quemlibet intellectum. Cõtra peregrinãtẽ,
ſeu proficiſcentem ad ſedem apoſtolicam nõ eſt aliquid in
nouandum.Primò ponitur querela. Secundò prouiſio,ibi:
*licet.*Caſus literalis. Quidam presbyter.I.nomine,dum uel
let ire ad curiã domini papæ cauſa peregrinationis,res ſuas
& eccleſiæ ſuę non poſuit ſub protectiõe domini papæ.poſt
iter arreptum quidam aduerſarii res ſuas & eccleſiæ abſtu-
lerunt,unde ille cõqueſtus fuit domino papę dicit papa, ꝙ
licet ille presbyter non poſuerit res ſuas & eccleſię ſub ꝓ-
tectione ipſius:tamen hi,qui ad ipſum accedunt,cum rebus
ſuis ſub apoſtolica protectione debẽt eſſe ſecuri; vñ mãdat
quibuſdam, quatenus quicquid eidem presbytero poſt iter
irreptum ad papam, ſubtractum eſt uel ablatũ, faciant ſibi
1 reſtitui.Ber.† No primò.ibi: *res ſuas, & eccleſiæ ſuæ &c.* ꝙ
tempore etiam antiquo presbyteri poſſidebant bona patri
monialia ultra res eccleſiæ,& plus probat iſta lr̃a,ꝙ nedum
licitè tenent iſta temporalia cum eccleſiis:ſed ẽt gaudẽt in
eis priuilegio tributo rebus eccleſiaſticis ſaltem in multis:
& uide tex.in capi.ſi clericus laicũ,de foro compe.& capi.ſi
2 militer.16.q.1.& per totum ti.j̃.de cenſi.†No.ſecundò,ibi:
quando ad nos acceſſit &c. ꝙ remediũ huius cap. non dẽt re
ſtringi ad peregrinantes cauſa uiſitandi limina apoſtolorũ
ſeu urbẽ Romanã ꝑꝑ ſanctorũ merita, ſed ẽt hẽt locum in
accedẽtibus ad ipſum ſummũ põtificẽ, ut patet ex illo uer.
3 *ad nos.*q.j̃.geminaẽ.† Tertio no. ꝙ queadmodũ appellãtes
ſunt ſub ꝓtectione ſuperioris,ita & peregrinantes,& latius
prouidet hoc remediũ,q̃ remediũ appellatiõis, qa appella
tio ſolũ tueẽ reſpectu articuli appellationis,ut in capi. pro
poſuit,& in capit.ad hæc,s̃.ti.proxi.ſed remediũ huius.c.ꝓ
uidet in omi cauſa;& quis ſit eius effectus ſpecificus,ſtatim
dicam cum gl.2.In gl.ſecunda,ibi:*cauſa peregrinationis*.Põde
ra hic uerba gl. nam uidentur reſtringere tex.ad proficiſcẽ
tes ad ſedẽ apoſtolicã cã peregrinationis duntaxat,ꝙ non
vr̃ indiſtincte uerũ,ut.s̃.dixi.Et ut habeas totã materiã tit.
duo ſunt examinanda. Primo in quibus peregrinantibus
hẽat locum remediũ huius tit.Secundò quis ſit effectus hu
ius titu.cum ꝑ alia iura ſatis ſit prouiſum ɔ̃ ſpoliantes ſeu
rapientes bona aliorũ.Nã p̃t agi interdicto, unde ui. itẽ ui
bonorũ raptorũ,& aliis remediis contẽtis in cap.paſtora-
4 lis,de cau.poſ.& proprie.† Quo ad primũ ſunt opi.nã Ab-
bas ſentit cũ opi.gl.ut ſolũ hẽat locũ in his,qui publice aſ-
ſumunt ſigna peregrinatiõis,ut baculũ, & peram & ſimilia,
& ſtant tempore debito in peregrinationibus. Inno.intelle
xit magis large,ut procedat in quolibet accedente ad papã
ex cã neceſſaria;ut puta pro appellatione ꝓſequẽda,vel ut
releuetur ab alia oppreſſione,uel ex alia conſimili.2.q.6.c.
omnis oppreſſus,cum tribus.c.ſeq.& in.c fi.đ dila. & de fo.
compe.c.ulti.Hoſtien.intellexit magis large. ut ꝓcedat in
quolibet accedente ex quacunque cã ad ſedem apoſtolicã;
5 ita tranſeunt doc.hic cum iſtis opinionibus.† Aduerte,qa
Inn.magis ꝓlixe tractauit intellectũ huius ti.in.c.ut debi-
tus.s̃.ti.ꝓxi.vbi ſenſit, ꝙ accedentes ex quacunque cã pro-
babili gaudent priuilegio huius ti.& adeo,qđ ẽt nũtii acce
dentes pro aliis gaudent hoc priuilegio;
ꝓ hoc.c.dilecti,s̃.tit.ꝓxi.puto quod opi.
Hoſtien.poſſit procedere, ſi ex remedio
huius ti. prouideatur tantum cõtra attẽ
tantem de facto, ut ea quacunque cauſa
accedens ad ſedẽ apoſto. poſſit recupera
re de facto ſibi ablata remedio huius. c.
pro hoc facit lr̃a iſta,q̃ non mandat inq-
ri de cã neceſſaria, uel probabili accedẽ
di ad ſedẽ apoſto. Sed ſi tenemus aliam
opi.ut prouideat iſte ti.etiam contra fa-
ctum iudicis poſſumꝰ tenere opi. Inn.ĩ.
d.c.ut debitus,ut reqratur ꝓbabilis cau-
ſa itinerandi. nam non uidetur ęquum,
ut accedens ex cauſa prorſus uoluntaria
habeat ſuſpendere iuriſdictionem iudi-
6 cis.† Quo ad ſecundum, ſcilicet quem ef
fectum ꝓducat remedium huius tit.dic,
quòd etiam ſunt opin. nam abbas uideẽ
ſentire,ut ꝓuideat ſolum contra atten-
tata de facto.ea enim, quæ ſunt attẽtata
in iudicio non debent reuocari remedio
huius ti.arg.in.c.audita,de reſti.ſpo. uel
ſi de fructibus beneficii peregrinãtis fuit
ꝓuiſum uicario,qui ſeruit loco abſentis
hoc enim non eſt reuocandum,arg.c.per
uenit,el.2.ſupra titu.ꝓxi.& ſubdit unum
uerbum notabile,quod contra iſtos pere
grinantes poteſt procedi in eorũ abſen-
tia,prout no.in cap. conſultationibus,đ
officio delegat.& ſentit,quod poteſt ꝓ-
cedi ad miſſionem in poſſeſſionem,ſi nõ
defendãtur in partibus;quod not.& hoc
tenui aperte in.d.c.ut debitus, & induxi.
l.ignorare,C.de reſtitu.mili. vbi fit miſ-
ſio contra abſentem cauſa reipublicæ, ſi
non defendatur. debuit enim dimittere
procuratorem in partibus;fortius debet
procedi poſſe ad hunc actum miſſionis
contra accedentes ad curiam, maxime
ex cauſa uoluntaria.Hoſtien. enim ma-
gis large intelligit.dicit enim poſſe attẽ
tari,ut contra peregrinantem ad papam
non procedatur per ordinarium iudicẽ,
uel delegatum, niſi priꝰ fuiſſet facta prę-
uentio,arg.c.pe.de fo.compe. uel ſecũdũ
Io.And.prouidet iſte tit.ut ex faciliori-
bus probationibus iſte peregrinans au-
diatur; & ſic tranſeunt doct.cõmuniter.
7 † Dicerẽ tñ ſm meliorẽ & ſubtiliorẽ lr̃ę
intellectũ,ꝙ iſte tex.ꝓcedit in quolibet
accedente ad papam etiam ex cauſa uo-
luntaria,prout apertiſſime & doctiſſime
ſentit Hoſtien.& per hoc non ſuſpendiẽ
offĩn iudicis,qa fuit in culpa nõ dimittẽ
do ꝓcuratorem. Quid autem operabiẽ,
& qualem ſenſum p̃ſtabit, & ꝓducet tũc
iſte tex.dico,ꝙ ꝓducit nouũ remedium.
nam,ubi alias intentando interdictum,
unde ui,in his habuiſſet ꝓbare ſpoliatio
nem ab ipſo nouo poſſeſſore factam, in-
tentando remedium huius ti.ſufficit ꝓ-
bare,quod tempore arrepti itineris, &
eo tempore,quo progreſſus eſt,ipſe poſ-
ſidebat talem rem, quę nũc reperiẽ pe
nes tertium; & ex hoc capite obtinebit.
Vnde pondera,quod uerba huius.c.ſunt
compoſita imperſonaliter, ut patet ibi:

a ZACHARI. proceſſus. Non tenet proceſſus, niſi forte eſſet per ꝓcuratorē legitime defenſi, alias ſecus, cū pſumātur abſentes ēt ex iuſta cā abſentiæ, ita no. Spec. in ti. de reſt. in integ. §. 1. uer. ſed qđ de mercatore, bon⁹ ē tex. ī. c. ſup cōſultatiōib⁹, ſ. đ of. del. & ibi docto.
b Prælatorum. Vide per do. Anto. in. c. ſcripturæ infra de uoto.
SEB. SAPIA.
c Peregrinationis. Videtur tamen, ꝙ idē eēt in caſu ſuperiori, qđ ī caſu iſto; qa in iſto caſu eſt cā neceſſaria, in illo ē cauſa probabilis, & cā probabilis & neceſſaria equiparātur, ut no. gl. in. l. filiuſfa. §. fi. cū. l. ſe. ff. de proc. not. Modern. in. l. 1. in pri. in gl. in uerb. ꝓficiſcatur, ff. de offi. eius, cui mandata. eſt iuriſd. ubi dicūt ꝙ ſicut licet iudici delegare cās meri & mixti imperii pp abſentiā neceſſatiā, ita & ꝓpter abſentiā probabilem.
SEBA. SAPI.
d Pſſidere. Idem dicit Gemi. in. c. cōmiſſa de el. li. 6. & in conſi. 68. incipien. formantur, col. 3. & idem no. d. Anto. de Bu. in c. cum inter, in. 4. no. de renū. & in cle. gratiæ, in. 13. q. de reſcrip.
e Lite pendente. Dicitur aūt pendere & rē & actionē effectā eē litigioſam per ſolā citationē, ita inductū fuit hoc iure per cle. 2. ut lit. pēde.
ZACHARI.
f Adminiſtrādi. Ad de Card. in Cle. 1. §. 2. no. 10. de iure iu. Cal. conſi. 164. Paul. de Caſt. cō. 152. & Ale. conſi. 130. uol. 4.
SEBA. SAPI.
f Adminiſtrandi. Vide Baldum in. l. priuatorum, C. de iuriſ. om. iudi. & in authentic. habita, col. 12. uer. dicto de ſcholaribus, C. ne fil. pro pa. & in l. Caius, ff. de excu. tu. & Ol, in con. 146. incip. factum tale eſt.

quicquid poſt iter arreptum &c. & ſic nō reqrit, ꝙ reus ꝯuēt⁹ arripuerit; ſed ſatis ē, ꝙ peregrināti res illa fuit ſubtracta, ſeu ablata. Si uerò uolum⁹ tenere opi. Inno. vt ꝓcedat in accedēte ad papā ex cā neceſſaria, vel ſaltē ꝓbabili, poterit teneri illa opi. Hoſt. vt ꝓuideat ēt aduerſus iudicē inferiorē, ut reuocet qcqd fecerit ꝯ peregrinātē poſt iter arreptū, ſaltē id ꝙ ē grauis pīudicii. Et hoc apte uult Inn. in. d. c. vt debitus. vbi dicit, ꝙ ꝯ accedentes ad ſe. apo. ex cā ꝓbabili, etiam ſi ſint nuntii aliorum, non eſt procedendum.
8 † Quid ſi fuerit ꝓceſſū? dicit ꝙ nō tenet
a ꝓceſſus;[a] all. c. dilecti, el. 1. ſ. ti. ꝓx. ꝙ ſatis hic ꝓbaẗ ſm vnū intellectū; quinimo ꝓbaẗ, ꝙ ēt excōicatio ꝯ tales ꝓficiſcētes
9 ñ valeret; ꝙ not. † An aūt clerici poſſint peregrinari ſine licētia ſuorū prelato-
b rū[b]? So. dicit Hoſt. ꝙ aut uolunt accedere cā mere peregrinationis, vt pp deuotionē; & ñ licet ſine authoritate ſuperioris, ut in. c. ñ oportet, de conſe. di. 5. ēt ſi ſint, epi, ut in. c. magne, de uoto. Aut nō
c cā peregrinatiōis,[c] ſed ꝓ appellatiōe ꝓſequēda, uel ꝓ uitāda oppreſſiōe; & tūc pñt ire ad papā, ñ ad aliū ſuperiorē ēt īuito plato eorū, 2. q. 6. oīs oppreſſus, & tribus. c. ſeq. de honeſtate tñ dēnt petere licētiam; ꝙ ſatis placet, arg. c. licet, de reg. Aut volunt accedere & peregrinari pro utilitate eorū tm̃ ſine cā neceſſaria, & tūc tenet, ꝙ ſit op⁹ habeř authoritatē ſui plati, uel dñi pape, ī auť. de ſanct. epiſco. §. interdicimus. ꝙ no. ꝑ hoc habetur clare materia huius titu.

De cōfirmatione utili uel inutili. Rubrica.

Hæc ru. cōtinuatur hoc ordine ſupra uiſum eſt de ſuſpenſione ſententiæ, ſeu iuriſdictionis iudicis, quæ fit remedio appellationis, ſeu peregrinationis, ſed quia ſententia ſeu proceſſus iudicialis quandoq; confirmatur per ſuperiorem, & poſſet dubitari de ualiditate & inualiditate confirmationis, merito ſubiicitur hæc rub. de confir. uti. uel inuti.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio facta per papam ſuper aliqua re non poteſt per inferiorem infirmari, & nu. 4. niſi fuerit ſubreptitia, uel facta ſuper re litigioſa, & nu. 3. & . 8.*
2 *Pacifice non dicitur quis rem poſſidere, ſuper qua eſt mota ſibi quæſtio.*
5 *Litigioſa non efficitur proprietas, ſi queſtio eſt ſuper poſſeſſione mota.*
6 *Confirmatio ſuperioris an & quando tribuat ius confirmato.*
Confirmatio in forma communi quomodo dicatur.
7 *Clauſula ſupplentes de plenitudine poteſtatis omnem defectum, an faciat de inualido ualidum?*
8 *Confirmatio papæ an & quando operetur, quod res confirmata non poſſit amplius infirmari.*
9 *Notorium dicitur illud, quod conſtat ex tenore bullarum Papæ.*
10 *Confirmatio facta alicui ſuper aliqua recuperatur tantum, ut non poſſit infirmari res illa reſpectu præteritorum, ſecus reſpectu eorum, quæ de nouo poſſunt oriri, uide infra eo. cap. ad noſtram, nu. 6. in fi.*
11 *Priuilegium non extenditur ad ius incogitatum.*
12 *Sententia nulla, uel alij actus non poſſunt confirmari, maxime inuita aliqua partium.*
13 *Confirmatio alicuius rei, puta legitimationis, uel poſſeſſionis, non poteſt peti, niſi primo ſuper his moleſtetur.*
14 *Princeps confirmando non poteſt ſupplere defectum conſenſus deficientis in re confirmata, niſi talis res penderet a mera facultate ſua.*

C A P. I.

1 SI quis. Hoc dicit. † de re ſcienter confirmata ꝑ papā inferior iudex cognoſcere ñ pt, niſi cōfirmatio non tenuerit, ut qa ſubreptitia, vel de re litigioſa. h. d. iſtud ca. cū ſeq. Secūda pars, ibi: *ſed ſi*. Caſus lr̃al. Aliquis mouet qōnē ꝯ aliquē ſup re aliqua reus lite pēdēte īpetrauit a ſede apo. ꝯfirmationē rei litigioſæ. q̄ſitū fuit, an ꝑ hoc iudex ſupſedere dēat cāe cognitioni? rñdet, ꝙ ea ñ obſtāte de cā cognoſcere dēat, & ea fine debito terminare. ſed ſi rē pacificè poſſidebat, qñ cōfirmationē obtinuit, nō licet iudici poſtea đ qōne ſuborta cognoſcere, uel diffinire ſine mādato apoſtolicæ ſedis, & in. c. ſeq. dr̃ de cōfirmationibus apoſtolicæ ſedis nō licet alicui iudicař, niſi ad hoc hēat mādatū, aut certū ſit q ꝑ fal-
2 ſam ſuggeſtionē ſint ellicite. Ber. † No. 1. ꝙ confirmatio facta de re litigioſa eſt ipſo iure nulla, uñ ea nō obſtāte pt ipſe iudex inferior ꝓcedere ad ulteriora tā in cognoſcendo, q̄ in decidēdo. Et intellige, qñ in confirmatione nō fuit facta mētio de litigio. nā ſi fuit facta mentio, arripitur illa cā
3 ab inferiori iudice, ut hic in fi. tex. † Secūdo no. ꝙ ñ dr̃ quis
d rem pacificè poſſidere[d] ſi ſuper ea mouetur ſibi qō, facit ꝙ
4 no. in. c. cōmiſſa, de elec. li. 6. † No. 3. unū notabilē effectum cōfirmationis facte per Romanū pōtificē, intellige ex certa ſciētia. nā pcludit man⁹ ordinariorū, ut ampli⁹ non poſſint cognoſcere ſuper re cōfirmata, uel ualiditate ipſi⁹ confirmationis, ſimile in. c. cū ueniſſent, de iudi. & de hoc. ī. in
5 gl. fi. latius dicā. † In gl. 1. ibi: *non facit rem litigioſam*. Hec glo. pt habere duos intellect⁹. Prim⁹, ꝙ qō mota ſup poſſeſſiōe nō facit rē litigioſā, ideſt ꝓprietatē ipſius rei, & tūc gl. bñ loqẗ. ex quo. n. nō moueẗ qō de ꝓprietate, nō pt dici ipſam effici litigioſam, & iō poterit alienari ꝓprietas ipſi⁹ rei ſine uitio litigioſi, arg. in auť. litigioſa, C. de litig. alle. in gl. Secūdo pt gl. intelligi, ꝙ ipſa poſſeſſio nō efficitur litigioſa, ex quo nō agiẗ de dñio, ꝓut reqrit auť. palleg. Cōtrariū hui⁹ tenet hic. d. An. & credo, ꝙ bñ: qa licet ñ agaẗ de dñio rei, agiẗ tñ de dominio poſſeſſionis, & iō nō licet trāſferre
e poſſeſſionē ī aliū lite pēdēte,[e] & notabis iſtā gl. cū pdictis.
6 † In gl. 2. ī fi. Pro declaratiōe gl. & māe dēs ſcire, ꝙ cōfirmatio qñq; tribuit multū noui iuris, ut cōfirmatio electionis
f facta ꝑ ſuperiorē. nā tribuit poteſtatē adminiſtrādi,[f] ut ī. c. trāſmiſſā, & ī. c. qualiter, de ele. Qñq; nullū ius tribuit, ut ē ꝯfirmatio cuiuſq; rei facta ꝑ papā in forma cōi: ſed ſolet īpetrari ad cautelā, ne uideaẗ ſine ſciētia papæ ꝓcedere, ut magis timeaẗ; & dr̃ facta ī forma cōi, qñ fit cōditiōaliter, ñ cognito đ cā; ut cōfirmam⁹ tibi poſſeſſionē, q̄ iuſte poſſides uel ꝑ ſimilia uerba, ſeu ꝑ ſimilē formā; & đ hac cōfirmatione uide tex. cū gl. ī. c. qa diuerſitatē. ī. đ cōceſ. pbē. Quædā ꝯfirmatio uet⁹ ius cōfirmat & cōſolidat; vñ qñ fit cōfirmatio ex certa ſcientia. & dr̃ ex certa ſciētiā, qñ totū negotiū fuit pape reſeruatū, & ipſe poſtmodū ꝯfirmauit, maximè apponēdo clauſulā, ex certa ſciētia, & hæc cōfirmatio operatur plus uel min⁹ ſm ſubiectum diſpoſitum. nam ſi iuſte poſſidebat, operabitur, ut inferior non poſſit amplius de, illa re cognoſcere, ſcilicet utrum iuſte poſſideat uel ne, ut hic, & in. c. ſeq. Item facit rem maioris authoritatis. 11.
7 diſt. c. quis neſciat. † Quandoq; operatur maiorem effectum: nam, ſi iſte iuſte non poſidebat, incipit iuſtè poſſidere. unde ſolet papa apponere clauſulam, ſupplentes de plenitudine ptātis oēm defectum &c. & ſic inualidum facit ualidū, ut ī c. 1. de trāſac. 3. q. 6. hec qppe; adde qđ dicā
8 in gl. ſeq. † In gl. in uer. *exorta*, ibi; *ſed certè non eſt uerum*. Hæc impugnatio cōcernit primū mēbrū diſtinctionis Vin. & nō ſm, ut patet ex ſequētib. Et ut habeas clarè totā mām glo. diſtingue ſic. Aut cōfirmatio fuit facta in forma cōi, ut dixi ī pcedēti gl. & tūc nō pcludet uiā iudicib. ordinariis cognoſcēdi de ualiditate iuris cōfirmati: ſeu de iure cōpetēti ei, q obtinuit cōfirmationē: qa talis cōfirmatio parum aut nihil opaẗ, ut ſ. dixi. de tali cōfirmatiōe non loqẗ iſte tex. nec c. ſe-
b quēs. Aut cōfirmatio *a* fuit facta ex certa ſcia: & tūc, ſi eſt ſubreptitia, puta qa fuit obtēta ſup re litigioſa, nō habita mētiōe de litigio, uel alio mō peccat in ſubreptiōe, & dicendū eſt idē. nō. n. ualet talis cōfirmatio, ut hic in c. ſeq. & hoc intellige qñ notoriè cōſtat de uitio ſubreptiōis: puta ut dicit
9 Inn. ī c. ſeq. qa ꝑs cōfiteẗ, uel cōſtat ex tenore bulle † Et no. hoc dictū, ꝙ id, qđ cōſtat ex tenore literarū pape, dr̃ notoriū, & ita loqẗ tex. in c. ſeq. dū dicit. *aut certum ſit, &c.* Si uerò eſt ꝓbabilis dubitatio ſup ſubreptiōe, nō pt inferior ſup hoc cognoſcere, quēadmodū nō pt cognoſcere gñaliter de priuilegiis pape, ex quo inſurgit ꝓbabilis dubitatio, ut eſt tex. in c. cū ueniſſent, ſ. de iudi. ſecus dic, ubi dubiū eſſet le-
10 ue, ut ibi no. † Si uerò cōfirmatio nō eſt ſubreptitia, nō pōt inferior cognoſcere de ualiditate cōfirmati. uñ reſpectu pteritorū pcluſa eſt uia inferiorib. ſed reſpectu eorū, q đ nouo orta ſunt; ut puta ſi accuſaẗ đ crimine, pp qđ priuari mereẗ iure cōfirmatio, ñ eſt inferiorib. iudicib. ſublata ptās, ut no.
11 dixit iſta gl. quā tenebis mēti, & ꝓbatur rōne. Primò † qa cōfirmatio ſeu priuilegiū nō extēdiẗ ad ius nō cogitatū; ad hoc qđ in ſimili leg. & no. in c. cū inter. P. de renū. & in c. ſuggeſtū, de deci. Itē ſi diceremus oppoſitū, ſequereẗ ꝙ cōfirmatio pſtaret exēptionē reſpectu ordinariorū, qđ nō eſt dicēdū, cū tātū pp uelit ſibi cōfirmare ius reſpectu iuris obtēti
12 de pterito. † Sed ex gl. qriẗ nūqd poſſit peti cōfirmatio ſnīe aliqua intra decēdiū nō fuit appellatū. Inn. inſtat, & prīo arguit ꝙ nō: qa ſi ſnīa tenuit, trāſiuit in rē iudicatā, & facit i⁹ inter ꝑtes, licet fuiſſet iniuſta, ut in c. cū inter, de re iudi. & l. ingenuū, ff. de ſta. ho. & ſic fruſtra fieret confirmatio. Aut ſnīa erat nulla, & idē dicēdū eſt, qa qđ nullū eſt, confirmari nō pt, ut in c. auditis, ſ. de ele. cū ſimi. Itē poſſeſſori non eſt ꝑdita actio, ut ī c. examinata, ſ. de iud. & iſti. de act. p⁹ prin. Sed his nō obſtātib. Inn. hic tenet oppoſitū dicēs, ꝙ ꝯfirmatio multū poterit opari. nā ſi ſnīa erat nulla, & cōfirmaẗ poſtea iudicialiter cū cāæ cognitiōe, efficiẗ ualida: qa ſecunda ſnīa, q eſt ꝯ ius ꝑtis, trāſit in rē iudicatā, ſi ab ea nō appella-
b tur; nec poterit poſtmodū obiici exceptio nullitatis,[b] ſi prima ſnīa petiẗ mādari executiōi, & cū hac cōcluſiōe Inn. trāſeunt doc. hic. Sed aduerte, qa idē Inn. in c. ſeq. aſſumit gñaliter mām, qa actus iuriſgētiū, ſeu iuris ciuilis & canonici pñt peti cōfirmari; & ibi concludit, ꝙ actus iuris ciuilis, & canonici pñt peti cōfirmari etiā ꝯdicente ꝑte citata. Exemplū de ciuilib. in l. adoptio, & ī l. nā ita, ff. de adop. facit tex. in c. bonæ. ī. eo. Exēplū de canonicis, qñ petiẗ electio confirmari: uel aliud ius canonicū: ſed actus iuriſgentiū, ut ſunt ꝯctus, puta uenditio, locatio, & ſimiles, non pñt peti confirmari inuita altera parte, nec cogiẗ altera pars in iudicio reſpondere: qa iſti actus depēdent a mero cōſenſu ꝑtiū: ideo iudex nō hēt ſe impedire, niſi uellet confirmare ꝑtib. cōſentientib. Hoſt. dicit ſe nō capere hanc ſubtilitatē Inn. Nam ꝯctus a principio ſunt uoluntarii: tñ ex poſt facto neceſſe eſt eos obſeruari, ut in l. ſicut. C. de act. & obli. & in reg. ꝙ ſemel placuit, de reg. iur. li. 6. & iō nō uř dřia ex poſt facto in-
13 ter actus ciuiles, ſeu canonicos, & actus iuriſgentiū. † Sed attendēdum eſt, qđ Inn. in c. ſeq. dicit plus ſibi placere, qđ no. in c. cām. ī. q filii ſint legi. & ibi uř tenere oppoſitū eorū, q no. hic & in c. ſeq. dicēs, quē nō poſſe petere pronuntiari ſe eſſe legitimū, uel matrimoniū ualidū, uel qd ſimile, niſi de hoc moueaẗ q̄ſtio ſibi principaliter, uel diffameẗ iuxta. l. diffamari, C. de inge. manu. uel incidēter hoc petat in iudicio ut puta qa agit de hereditate, & opponiẗ defectus nataliū, tūc pp ꝯdictionē bene poterit petere ſe ꝓnūtiari legitimū. Cōcluſio ergo eſt, ꝙ ex quo qs eſt in poſſeſ-
c ſione uel quaſi alicuius iuris, uel rei non pt petere cōfirmationē[c] ab inferiori, ſed a principe pt. Et hāc opin. tene niſi in caſib. ſ. exceptis. & ꝑ hoc dico limitandum hoc dictū Inn. hic, ut ſi lapſum ſit decendiū. ita, ꝙ nō eſt locus applłoni, nō pt peti cōfirmatio ſnīæ ab inferiori, ſed a principe ſic. facit qđ leg. & no. ī cle. ſi applłonē, de app. hoc tñ intellige, ꝓut plenè di-
14 ſtinxi. in c. 4. ſ. de re iud. ubi uide. † Nunqd aūt princeps in ꝯfirmatione poſſit ſupplere defectū iuris nālis, puta defectū cōſenſus, ſenſit Inn. in c. ſeq. ꝙ nō, niſi ſit ta-
a lis actus, q pēdeat a mera facultate principis, ut puta ꝯctus ſup rebus eccleſiaſticis. nā q̄tūcunq; ſit nullus ex defectu conſenſus, puta qa capitulū nō conſenſit, pt pp cōfirmare; facit ad hoc c. ꝓpoſuit, de cōceſ. pb. & qđ no. in c. cōſtitutus, de reſc. & in c. uenietes, de iureiu. & in c. cūcta ꝑ mundū, & in c. ꝑ principalē. 9. q. 3. Et per
b hoc hēs expeditā mām huius c. & ſeq. nā ut mā eſſet collecta, maximè quia dicta hæc limitanẗ ꝑ no. in cap. ſeq. ideo uolui contexere hic totā mām utriuſq;. ca. ſed forte hac rōne. gl. nihil ſcripſit ſup c. ſeq. qđ nō accidit in alio. c. huius cōpilatiōis.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio ſnīæ, a qua fuit appellatum, obtenta tacito de appellatione eſt ſubreptitia.*
2 *Literæ ſecundæ ualent, licet non faciant mentionem de primis literis, ſi illæ, uel erant nullæ, uel exceptione elidibiles.*
3 *Literæ ſecūdæ nō tollūt primas, de quib. facta eſt generalis mētio, ſed requiritur quòd ſiat ſpecialis.*
4 *Confirmatio in forma communi quomodo ſiat?*
5 *Vbicunque plures lecturæ poſſunt elici ex uno textu, illa eſt amplectanda, quæ magis conuenit rubricæ, ubi eſt poſitus ille tex.*

C A P. III.

1 BOnæ. † Literæ cōfirmationis ſuper ſententia, a qua erat appellatum, non ualent, ſi appellatus malitioſe pūenit appellantem, alias pendēt, donec
c de appel. cognoſcaẗ. Poteſt legi & aliis modis, ut patebit ex. ī. dicendis, ſed non inſiſto, qa non continet utilitatē magnā. Et primo poniẗ conſultatio. Secundò reſponſio bimembris, ibi: *reſpondemus* ſm mēbrum, ibi: *uerum*. Caſus literalis. Lata fuit ſnīa diffinitiua ꝓ eccleſia ꝯ aduerſarium eccleſie. ille intra decē dies appellauit. iudices nihilominus mādauerūt ſententiā executiōi. appellās lr̃as impetrauit de reuocāda ſnīa. ecclia, ꝓ qua lata erat ſnīa caute pueniēs appellantē literas cōfirmationis ſnīe ꝓmulgate impetrauit, in qb. de applłone facta nulla mētio habebaẗ. ideo q̄ſitū fuit, q litere pualerent? rñdet pp ꝙ literæ poſteriores dēnt priorib. pīudiciū gñare, & iudices dēẗ cognoſcere de app. nō obſtāte ꝯfirmatiōe obtēta ueritate tacita ſup re litigioſa. Sđ ſi diceret ī lr̃is applłonis ſcđò impetratis ueritati & iuſtitie pīudicātib. uř ēt ſub alia

SEBA SAPI.
a Cōfirmatio. Quid opereẗ cōfirmatio ex certa ſcia, tradit Feli. in c. 2. co. 18. in uer. leges in ſertæ, ſ. de reſcri. Ale. in conſi. 125. inci. uiſo ti. co. fi. in 2. uol.
b Nullitatis. Et dicit hic. d. Bart. de Bel. in addi. ad. d. Ant. ꝙ hoc dictū Inn. intelligi dēt de confirmatione ſnīe nulle aliter, q̄ ꝑ uiā appellationis, ſecus, qñ prima ſnīa nulla fuit cōfirmata ꝑ iudicē appellationis, qa tūc q̄tūcūq; ñ appelleẗ a ſecūda, poterit dici đ nullitate utriuſq; ad. impediēdā executionē ſnīe, tex. eſt in cle. 1. de re iud. & ꝑ illū textū iudicio ſuo nō bene dicit. d. Ant. hic ī fi. in uerſ. habetur ꝓ ualida, ex quo nō reperiẗ appellatum &c.
c Confirmationem. Et an ille, qui hēt ius in beneficio, ſi timet cōtradictionē, poſsit petere, ut ꝓnūtietur ſe fuiſſe canonicè inſtitutū, uide hic per d. Ant. in ulti. col. in princ. ubi dicit, ꝙ ſic, & facit optimè ad hoc gloſ. in l. ſi cōtēdat, ff. de fideiuſ. & qđ no. d. An. in c. ſināt, cir. fi. de reſci. dēt tñ facere ad hoc citari ꝑtē aduerſam, ꝓut no. d. Ant. ī. e. ti. c. uenerabilis, in prin. ulti. col.

a Plures lectu.Qñ l. uel decr. ſiue text. p̃t hẽre plures lec. illa eſt uerior, & approbari dẽt, q̃ magis cõuenit & adaptat̃ rub. & ſic ex rub.p̃t argui ꝓ elicienda ueriori lect. & adde gl. 2. in c. cum monaſte riũ,ſ̃.de ele.& ibi habet̃ maximè ꝑ Io.An & gl.ĩ uer. repetit,in le. fi.in prin.& ibi Bar. ff. de cõdi.indebi. & gl.fi.cir.fi.in l.ius emphyteotici, & ibi Bart. ad fi. de fun.pa.li.12.facit l.imperatores, ff. de in diẽ adiec.ac cedit gl.ualde no. in l.1.C.ne li. ter. ꝓuo.in gl.3.ĩ uer. ꝓuocare, q̃ nota. uult, ꝙ ſi uerba te xt. ſunt dubia, ꝙ declarẽtur ꝑ rub. & ſm̃ illã intelli gat̃, & illã gl. no. ibi Bald.in 3.col. & dicit eſſe ualde no.ꝑ rub.ſtatuto rũ.idẽ ẽt Bal.in l. fi.ꝑ illũ tex.ff. de hære.inſti. & not. Ang.in aut̃.de in ceſ.nup. in prin.
SEBA. SAPI.
Plures lec. Vide Alex.in l.1. col.3. ubi Mod.ff. ſi cer. pe.& in cõſi. 179. inci.maturè dige. col.2.in 2. uol. & in cõſ.13.inci.cir ca primum,col.5. in 3.uolu.

formã uerborũ,dũmõ de literis cõfirma
tiõis nihil exp̃ſsè diceret̃:rñdet p̃p̃,ꝙ tũc
tãdiu lr̃æ cõfirmatiõis ſuũ dẽt hẽre uigo
rẽ,donec de iniqua ſnĩa pleniꝰ cognoſca
tur ꝑ ſecũdas lr̃as,& in ſuſpẽſo ꝯfirmatio
a remanebit.Ber.† No.priò, ꝙ qñ priores
literę ſunt nullę,uel ſaltẽ exceptiõe eli-
dibiles,nõ eſt neceſſe ĩ ſecũdis facere mẽ
tionẽ de priorib.ualẽt.n.hic poſteriores
lr̃æ ĩpetratę ꝑ appellãtẽ nullã facientes
mẽtionẽ de priorib. ĩpetratis ꝑ appella-
tũ;& hoc iõ,qa primę ſunt nullæ,uel ſal-
tẽ pñt annullari ꝑ exceptionẽ, uide bo.
tex.cũ gl.ĩ c.ex tenore,de reſcr.& ĩ c. ſug
geſtũ,de iu.pat.& in c.cũ nr̃is,de ꝯcẽſ.p̃b.
& innuũt iſtæ ulti.gl.idẽ eſſe in literis im
petratis ad bñficia,qđ no.Scđò no.ꝙ ap-
pellãs p̃t lr̃as impetrare,qñcũq; uult,nec
p̃t p̃ueniri nimis ꝑ appellatũ; de hoc dic
ut l.& no.in c.oblatę,& c.ſæpe,ſ̃. de app.
& qa mã fuit in toto illo ti.ſatis diſcuſſa,
iõ nõ inſiſto hic in tãgentib. mãm appel
lationis:ſed qcqd hic dr̃,eſt reducẽdũ ad
mãm ibi cõtẽtã.In gl.2.in fi.Hæc gl.ſen-
tit primũ intellectũ,de quo.ĩ.ĩ gl.fi.& in
tellige iſtã gl.& ſeq.ſm̃ ea, q̃ dicã in glo.
fi. In gl.fi.in fi.Ex hac gl.colligunt doct.
duas lect.ad iſtũ tex.q̃ uidẽt̃ ſibi ꝯ̃triari iũ
cto prin.cũ uer.*uerum*. nã in prin. ſimpl̃r
innuit priores literas impetratas per ap-
pellatũ eſſe nullas,ſed in uerſi.*uerum*, in-
nuit eas eſſe in pẽdenti,ſeu ꝙ debẽt lite-
rę ſuũ hẽre uigorẽ, donec de iniqua ſnĩa
cognoſcat̃.prima lec.eſt,ut principiũ in-
telligat̃,qñ appellatus impetrauit literas
ad iudices delegatos ſuꝑ ꝯfirmatiõe ſuæ
ſnĩæ,ſed nõ ualuerũt,qa nimis p̃uenit ap
pellãtẽ iuxta ea,q̃ habẽt̃ in c.oblatæ, ſu-
pra de app.uerſ.*uerum*,intelligit̃, qñ im-
petrauit tẽpeſtiuè,i.nimis nõ p̃ueniẽdo.
tũc eñ ualẽt priores,& iudices ꝑ eas da-
ti dẽnt cognoſcere de ualiditate ſnĩæ, ñ
obſtãte ꝙ in ſecũdis impetratis ꝑ appel-
lãtẽ ſit facta mẽtio gñalis de prioribus.
3 † Nã gñalis mẽtio nõ tollit priores lite-
ras:ſed oportet,ꝙ fiat ſpãlis,ut in c. 2.de
do.& cõtu.Et ſm̃ hunc intellectũ adde
ret iſte tex.ad d.c. oblatę, ut lr̃ę priores
impetratę debito tp̃e ꝑ appellatũ pręua
leant ſecundis impetrãdis per appellãtẽ,
etiã,ſi ĩ ſecũdis fiat mẽtio gñalis de prio
rib.ut puta ꝑ illa uerba.nullis literis ue-
ritati & iuſtitię &c & ſm̃ hoc clarus eſt
intellectus.c.ſed nõ placet:qa nõ conue-
nit rubricę.nã ſi utręq; literæ fuiſſent im
petratę ad iudices,facerent potius ad tit.
de app.ſed qa hic tractat̃ de cõfirmatio-
ne,dẽt tex.intelligi ſm̃ aliũ intellectũ,ui
delicet ꝙ primũ reſcriptũ ĩpetratũ ꝑ ap
4 pellatũ fuit purè cõfirmatoriũ ſnĩæ,† Ita
ꝙ papa confirmauit ſnĩam in forma cõi,
ſcilicet ſicut iuſte lata erat,nec mãdabat̃
aliqua cognitio iudicib. ſed literę ꝑ ap-
pellãtẽ impetratę erãt ſolę iudiciales,&
dubitabat̃ q̃ p̃ualerent. nã uidebatur, ꝙ
ex quo ſnĩa erat cõfirmata ꝑ papã,ꝙ non
poterãt iudices impetrati ꝑ appellãtem
cognoſcere de uiribus ſnĩę, ex quo lr̃ę ñ
faciebãt expreſſam mẽtionẽ de reſcripto cõfirmatorio.Sed
hoc nõ obſtãte papa decidit diſtinguẽdo, ꝙ ſi primũ reſcri
ptũ nõ faciebat mentionẽ de applõne,eſt nullũ, poſtmodũ
in uer.*uerum*, mutat caſum,ſ.qñ reſcriptũ faciebat mentio-
nẽ de applõne: ſed ſecũdę literę habebãt illã clauſulã gñà
lẽ,nõ obſtãtib.literis &c.Hęc.n.mentio gñalis non habuit
euacuare cõfirmationẽ legitimo mõ factã in mõ cõi,nec cõ
firmatio,ex quo erat facta in forma cõi,hẽbat p̃cludere uiã
cognoſcẽdi de iniquitate ſnĩæ,ut dixi ſ̃.c.1. Ideo reſcriptũ
cõfirmatoriũ in hoc caſu habet interim ſuũ uigorẽ:ſed nihi
lominus per ſecundas literas proceditur ſuꝑ cognitiõe ap-
pellationis & ſi ſnĩa retractabit̃,reſcriptum cõfirmatorium
remanet nullũ:quia fuit factum in forma communi, ſ. ſicut
iuſte lata erat.ſi uerò ſnĩa cõfirmabit̃,habebit ſuũ effectum
& ita declarãdo ſecũdã lec.gl.ur̃ ueriſſima. Nec inſiſto am
plius in aliis lecturis,q̃ ſunt modicę utilitatis.Nam (ut di-
xi in c.2.) cõfirmatio facta in forma communi de modico
5 ſeruit.† Notabis tamen ſemper iſtam gl.ad alium effectũ,ꝙ
a ubicũq; plures lecturę ª pñt elici ex uno tex.illa amplecten
da eſt,q̃ conuenit rubricę;& ſic debemus ſemper interpre-
tari textum,ut conueniat titulo,ſub quo ſituatus eſt. Not.
unum modum arguendi a ſituatione rubricę; uide ſimilem
glo.in c.tibi qui, de reſcrip.lib.6.& in c.ſi ſuꝑ gratia,de of.
deleg.e.li.& in c.unico,ſ̃.tit.proxi.in gl.2.

SVMMARIVM.

1 *Innouatio priuilegij operatur tãtùm conſeruationem iuris,ſi quod competebat.*
2 *Priuilegiũ unũ tantũ habere eſt periculoſum,& quare,& quod remedium.*
3 *Sigillum epiſcoporum & abbatum eſt autenticum,de alijs uerò aliorum inferiorum uide remiſsiuè.*
4 *Tranſumptio alicuius ſcripturæ poteſt delegari alicui,qui fideliter & ſolennem tranſumptionem faciat.*
5 *In reuocatione priuilegiorum poteſt pars,cuius intereſt,contradicere.*
6 *Ex identitate rationis extenditur non ſolum diſpoſitio,ſed etiam caſus excep.*
7 *Abſentes ſunt uocandi ad capitulum non ſolum in caſib.exceptis,ſed etiam in non exceptis,in quibus militat eadem uel maior ratio.*
8 *Taxatiua dictio non excludit caſus ſimiles in materia fauorabili & pia.*
9 *Inſtrumenta ſiue priuilegia poſſunt ſcribi & publicari tam in charta pergameni,quam bombacina?*
10 *Quaſi, iſta dictio de ſui natura non eſt expreſſiua ueritatis,licet aliquãdo ſie propter ſubiectam materiam.*
11 *Contra exemptum & immediate ſubiectum papæ præſcribitur ſpacio quadraginta annorum,ſed quatenus præſcriptio poſſet præiudicare papæ, requiritur ſpatiũ centum annorum.*
12 *Præſcriptio centum annorum requiritur non ſolum aduerſus res ipſius Romanæ eccleſiæ.ſed etiam aduerſus res,quas facit liberas ipſa Romana eccleſia.*
Vſucapio triennalis non habet locum in rebus mobilibus Romanæ eccleſiæ, & an idem ſit in inferioribus eccleſijs?
13 *Præſcriptio centenaria an poſſit per teſtes probari?*
14 *Libellus aut ſententia quomodo formantur,quando prælatus uendicaret aliquã eccleſiam?*
15 *Succumbens in cauſa poteſt cogi ad lacerandum, uel corrumpendum inſtrumenta.ſuper quibus ſe fundabat.*
Si penes aliquem ſunt aliqua inſtrumenta ſibi inutilia,ſed alteri præiudicialia, poteſt cogi ad illa laceranda.
16 *Priuilegium,quod legi non poteſt propter uetuſtatem uel conſumptionem, non debet renouari,ſecus,ſi legitur,ſed cum difficultate.*
17 *Mulier non poteſt regulariter eſſe procuratrix,aut arbitrix,aut iud.*
Mulier poteſt habere iuriſdictionem, quando ſucceſsit in aliquo regno, uel comitatu.
Mulier regulariter non eſt procuratrix ad iudicia,ſed ad negotia ſic, de quo tamen uide remiſsiuè.
18 *Abbates & alij religioſi an poſſint eſſe procuratores?*
19 *Papa & imperator poſſunt eſſe iudices in cauſa propria.*
20 *Literæ commiſſarij in cauſa ſibi commiſſa non plenè probant,licet faciant adminiculum.*
21 *In cauſis ſummarijs & parui præiudicij non requiritur litis conteſtatio.*
22 *Exceptio non requirens altiorem indaginem impedit actum,qui de ſui natura exigit celeritatem:ſecus,ſi requirit altiorem indaginem.*
Et quæ dicatur requirere altiorem indaginem.
23 *Litis conteſtatio non requiritur, quando agitur ſuper renouatione uel tranſumptione inſtrumenti.*
24 *Cauſa ſummaria quæ dicatur.*
25 *In renouatione priuilegij an debeat pars citari?*

CAP.

CAP. IIII.

1 CVm dilecta.† Innouatio priuilegii nouũ
ius ñ tribuit, nec antiquũ cõ
firmat;ſed ſi ꝙ cõpetebat,ꝯſeruat. Vel breuiꝰ ſic.
Renouatio priuilegii ñ inducit confirmationẽ iu
ris in eo cõtẽti.Diuidit̃ in ſeptẽ partes. Primo ponit̃ ſoro
rũ petitio,& papę cõmiſſio.In ſcđa,ibi:*nos autem*, inqſitorũ
relatio,& canonicorũ obiectio.In.3.ibi:*unde*,iudicũ datio,
& ab ipſis applõ.In quarta,ibi:*nuper*, ſororum iterata peti
tio & earũ ꝯ̃dictio.In quĩta ibi:*nos igitur*,papę ĩterlocutio,
& priuilegii innouatio.In ſexta,ibi:*quia uero*, p̃p̃ abbatiſſã
cõſtituit ꝓcuratricẽ.In ſeptima,ibi:*nolentes*, cõmittit prĩci
pale diffiniẽdũ Caſus lr̃alis.Abbatiſſa & moniales cuiuſdã
mõaſterii uolebãt priuilegia ſua innouare.vñ, cũ ꝓꝑ viarũ
diſcrimina ñ poſſent illa p̃ſentare dño papæ,ſupplicauerũt
eidẽ,quatenꝰ aliqbꝰ ꝑſonis diſcretis mãdaret,ut eorũ teno
rẽ inſpicerẽt diligẽter,& ipſa ſub ſigillis ſuis ad ſe.apo. de-
ſtinarẽt.vñ p̃p̃ ſcripſit qbuſdã epiſco.& abbatibꝰ, ut illa pri
uilegia ĩſpicerẽt diligẽter, & tenorẽ ipſorũ ſub ſigillis ſuis
ſibi fideliter deſtinarẽt;ꝙ factũ fuit. Papa uiſo tenore priui
legiorũ,dũ vellet illa priuilegia facere innouari, qdã cano-
nici ꝓpoſuerũt id fieri ñ debere,cũ Hildeſemẽſis eccleſia ĩ
poſſeſſione ſubiectiõis ipſiꝰ monaſterii ꝑ cẽtũ annos & am
pliꝰ extitiſſet.vñ ipſe tũc priuilegia noluit innouare, ſed q-
buſdã mãdat,ut ad locũ idoneũ accedẽtes uocatis, q fuerit
vocãdi, inqrerẽt veritatẽ,a qbꝰ pars hildeſemẽſis eccleſię
ad ſe.apo.appellauit,vñ poſtmodum abbatiſſa p̃dicta petiit
iteratò dicta priuilegia innouari. Ex aduerſo fuit petitũ,vt
cãm ipſam dñs p̃p̃ cõmitteret aliqbꝰq teſtes reciperẽt quos
ꝯ̃ priuilegia monaſterii,& ad ꝓbandũ p̃ſcriptionẽ legitimã
ꝓducere intẽdebãt.Dñs p̃p̃ cõſiderãs,ꝙ iure ciuili cautũ ẽ,
vt qñ periculũ teſtiũ timet̃, ẽt lite ñ cõte.teſtes ualetudina
rii & alii,đ qbꝰ ex aliqua rõnabili cã timet̃, recipiant̃;eadẽ
ęqtate ꝓuocatꝰ priuilegia illa quaſi nimia vetuſtate cõſum
pta fecit innouari:ita tñ, ꝙ ꝑ talẽ innouationem nullũ ius
monaſterio acqrat̃ đ nouo,ſđ antiquũ ꝯſeruet̃. Sed qa p̃di
ctũ monaſteriũ ad ius & ꝓprietatẽ eccleſia Romanę ꝑ pri-
uilegiũ p̃deceſſorũ ſuorũ noſcit̃ ꝑtinere,abbatiſſã p̃dictam
noĩe Romanę eccleſię ꝯſtituit ꝓcuratricẽ, vt cũ aduerſꝰ iu
ra Romanæ eccleſię tñ cẽtenaria currat p̃ſcriptio, ſuꝑ his
& aliis ꝓcuret,q̃ in iudicio ſunt ꝓcurãda.Ne ergo de ſtatu
monaſterii diutiꝰ dubitet̃,mãdat iudici,quatenꝰ recipiat te
ſtes,quos Hildeſemẽſis eccleſia induxerit ad ꝓbãdam p̃ſcri
ptionẽ, uel ad interruptionẽ oſtẽdẽdã cœnobiũ duxerit ꝓ
ducendos:& ſi p̃ſcriptio legitima probata fuerit, adiudicet
ſubiectionẽ ipſiꝰ monaſterii ep̃o p̃dicto, cũ ꝯſtet ipſum in
ſua diœceſi cõſtitutũ,corrũpẽdo priuilegiũ innouatum,niſi
ex aduerſo ꝓbata fuerit ĩterruptio,q̃ ſi ꝓbata fuerit,ep̃o ſi
ꝑ hoc ſilẽtiũ imponat̃,& ꝓnũtiet monaſteriũ ꝑpetua liber
2 tate gaudere,priuilegio innouato reſignãdo eidẽ.B.† No.
primò,ibi:*ꝓꝑ uiarum*, qđ ꝑiculoſũ eẽt habẽti vnũ priuilegiũ
dũtaxat illud deferre ad loca remota.nã eo ꝑdito vel con-
ſumpto ꝑdit̃ in effectu ius in eo cõtentũ.ſ̃.de reſt. ſpolia.c.
ſæpe.iõ tutũ ẽ,ut ſolenniter tranſcribat̃,arg.in.l.unũ teſta-
mentũ,ff.de teſta.& ſic ꝑdito originali,vel cõſumpto poſſit
3 fieri ꝓbatio ꝑ trãſumptũ.ſ̃.de fid.inſtr. c.pẽ.& ulti.† Scđo
no.ibi:*ſub ſigillis ſuis*.qđ ſigillũ ep̃orũ & abbatũ ẽ autẽticũ.
Quid de aliis p̃latis inferioribꝰ & capitulis eccleſiarũ ma
xime cathedraliũ,uide ꝙ no.In.ĩ.c.2.de fi.inſt. facit qđ no.
4 in.c.poſt ceſſionẽ,de ꝓb.in.c.ſi canonici,đ off.or. li.6.† Itẽ
nota,qđ inqſitio tenoris alicuius ſcripturæ,ſeu indagatio
ueritatis & falſitatis eſt delegabilis. poſſet ergo ep̃us, uel
alius ſuꝑior cõmittere inqſitionẽ alicuius ſcripturę, & ad
rñſionẽ inqſitoris ſolẽnẽ trãſũptionẽ illiꝰ facere, licet ipſe
5 originale ñ ualuerit,quẽadmõdũ hic p̃p̃ fecit. † Itẽ no.ꝙ ꝑ
ꝯ̃dictionẽ illius cuius intereſt priuilegiũ ñ ualere,impedit̃
ipſius priuilegii renouatio, donec cã ꝯ̃dictionis diſcuſſa fue
rit.Ex quo infert̃ quẽ poſſe p̃tẽdere intereſſe, ut priuilegiũ
ſeu inſtrumentũ alterius non renouet̃;& a
intereſſe p̃t uerſari in eo,ꝙ vexari timet
ex documẽtis nõ legitimis. Et ex hoc &
ex tex.no. ꝙ priuilegia ſublata ꝑ præſcri
ptionẽ,vel q̃ pñt elidi exceptiõe, ñ dẽnt
renouari:qa in futurũ pñt p̃ſtare mãm li
6 tigii.† Itẽ no.& tene ſemꝑ menti, qđ ne
dũ diſpoſitio ſimplex trahitur ad alium
caſum ex identitate rõnis,ſed ẽt caſus ex
a ceptus ª a regula, ᵇ nã papa hic caſum ex
b ceptum in.c.qm̃,vt li.ñ cõte. vt teſtes re-
cipi poſſint,ñ ſeruata iuris ſolẽnitate,tra
hit ex idẽtitate rõnis ad innouationem
priuilegii;& ſic eſt hic caſus ꝓ notatis ꝑ
7 gl.in.l.1.C.đ cõdi.ind.† Et ꝑ hoc credo,
ꝙ licet in iure reperiant̃ tres caſus exce-
pti dũtaxat,in qbꝰ abſentes debẽt vocari
ad capitulũ;de qbꝰ ꝑ gl.in.c.2.de teſti.li.
6.ꝙ vocãdi erunt ĩ aliis caſibus cõſimili-
bꝰ,uel arduioribꝰ;facit ꝙ no.In.in.c.2.de
noui ope.nũ.& gl.ĩ.c.1.ĩ.đ his q̃ fi.a ma.
par.c. & ꝑ hoc limita id qđ dr̃ exceptio-
nẽ firmare rl̃am in non exceptis,ut in.c.
dñs.32.q.7.& ẽ bo.tex.in c.2.in fine.ĩ.đ
cõiu.lepro.ꝓcedit.n. vt reſtringatur rl̃a
8 ad caſus nõ cõſimiles exceptis.† Et uide
ad p̃dicta notabile dictũ Bar.poſt gl.in.l.
ſerui,ff.de vſu.ubi ꝯcludit,qđ ſi exceptio
eſt facta ꝑ dictionẽ taxatiuã:nihilominꝰ
extẽdit̃ ad aliũ caſum, ſi ĩ alia parte iuris
reperit̃ exceptꝰ,ut ibi not.& vr̃ ꝓbari ĩ.c.
qm̃,in prin.iũcta gl.ut lit.ñ cõte.Si autẽ
ſpecifice alibi nõ excipit̃,& tũc ꝑ identi-
tatem rõnis extẽditur ĩ mã fauorabili &
pia,vt ſentiat gl.no.ĩ.l.illud,C.đ ſac.ſan.
eccl.in ver.*alicuius*: ſecꝰ in mã reſtringibi
li,ut no.in.l.1.C.de patri.qui fi.di.& hoc
9 no.† No.ibi:*nõ ĩ ꝑgameno &c.* ꝙ priuile-
giũ p̃t ſcribi nõ ſolũ ĩ ꝑgameno, ſed ẽt ĩ
papyro;& uiđ no.ꝑ Spe.ĩ.ti.de inſtr.edi.
§.poſtremò,ver.itẽ ꝙ ẽ ſcriptũ ĩ papyro.
vbi dicit,ꝙ inſtr̃m p̃t eſſe publicũ in papy
ro.Et dicit Hoſt. ꝙ licet hęc mã ſit peri-
culoſior, ẽ tñ tutior:qa ñ p̃t ita fieri abra
ſio,ſeu alia falſitas in papyro,ſicut in per
gameno hodie tñ đ ſtylo curię reſcripta
fiũt ĩ charta pecorina,ut no.Spe.đ reſcr.
pñta.§.1.igit̃.uer.& qm̃.ubi dicit Io. An.
ꝙ notãter dicit,pecorina, & ñ pecudina,
qa in plꝰ ſe hẽt pecꝰ pecoris,q̃ pecus pecu
dis.Nã pecꝰ pecudis ſumit̃ ꝓ iſtis anima
libꝰ paruis,q̃ ſunt ad uſum hoĩs: ſed pecꝰ
pecoris ꝓ animalibus magnis. uñ cõpre
hẽdit boues,equos,& ſimilia. Et hoc ad
denotãdũ, qđ ẽt in iſtis ſcribũt̃ qñq; pri
uilegia & ꝓceſſꝰ:qdã tñ dicũt,ꝙ priuile-
ñ erat hic in charta bõbacina ſcriptũ, ſđ
in quadã mã ꝯfecta ex quadã herba, quę
vulgariter : ppellat̃ pauera, & cũ glutino
quodã efficiebat̃ apta ad recipiẽdum ſcri
pturam,p̃dicta tñ đ iure ꝓcedũt;facit qđ
no.gl.&Bar.ĩ.l.cũ tabulas,ff.đ fur.hodie
tamẽ notarii p̃ſtant iur̃m de publicãdis
inſtrumentis in charta pecorina, ſeu in
pergameno;de quo dicendum, ut no.in.
10 c.ſicut.ĩ.ne cle.uel mo.† No.ibi:*quaſi iam
nimia uetuſtate &c.* quod dictio, quaſi,nõ
eſt veritatis aſſertiua,ſed impropriatiua,

a Nota diligenter, quod iura limitatoria & ponentia fallẽtias extendũtur ex identitate rationis. & adde hic eundẽ Panor. in.c. ad audiẽtiã, in.1.no.ĩ.de cler. nõ reſidẽ.pulchre loquẽtẽ hic, & ẽt notantem ad hoc hũc tex. in.§. nos igitur & ſic habes hic tex.meliorem đ iure per Bar.in l.ſi cõſtante,in.9, q. prie partis prĩ. ĩ.1.co.ff.ſolu.ma. ubi idẽ uult, qđ ĩ iuribus limitatoriis ſit licita extẽſio ex idẽtitate rationis,licet. d.Ale. ibi in 6. co.conet̃ oſtendere, ꝙ iſte tex.ĩ hoc uer. nos igit̃,ñ ꝓbet,& male põderet̃ ꝑ iſtũ. Et uiđ multa exẽpla, quod taxatiua ñ excludat caſus ſimiles, quos ponit aureus doc. d.Ia.ĩ. l.1. in prĩ. in pe.col.ff.đ offi.eius, cui eſt mãda.iuriſdic.ubi inter alia,ꝙ non excludit, qñ inducere legis,uel ſtatuti correctio, de quo ꝑ Alex.ĩ. l.1. C.de bon. poſſeſ. contra tabu. Aeneas de Falc.
ANT. FRAN.
An ex identitate rõnis extendãtur iura limitatoria, dicas de hoc late uidendũ eſſe per Rom.poſt alios ĩ l ſi uero,ĩ.§.de uiro, in repe.ubi ponit materiã extenſionis, ff.ſol.mat. & per Salic. Pau. de Ca.in.l.ſi ſerui ueſtri,C.de noxa.
SEB. SAPIA.
b A regula. Vide multa per Fe. ĩ.c. qm̃ frequenter,in prin.ſ̃.ut lit.ñ cõte.per And. Sicu. ĩ.c.curauit,co.pe. ſ̃.de ꝓba. & Ale. tenentem contra Abb. hic ĩ.l.conſtante,in prin.colum.6.ff.ſolu. matri.

SEBA. SAPI.
a Libertatis. multa circa hęc accumulat Fel. in.c.ad audiētiā, co. antep. circa finem, uerſi. ultimo facias regulam, ſupra de præſcr. & Alex. in con. 169. inc. uiſo themate, in. 1. col. in. 2. uolu.
b No. ad declarationem authe. quas actiones, in fin. C. de ſacroſan. eccl.
c Et tex. in. l. ſed & ſi quis. §. parui, ff. de inſti. act. & tex. in. l. denique. §. ſi cui mandauero, uer. ſi mater, ff. mā da. & ī. l. 3. §. 1. ff. đ neg. geſt. & idē dicit Io. An. in additio. Spe. in titu. de proc. §. 1. circa princ. Et adde, qđ ēt ad actū, q fit in judicio, dūmodo ſit actus uoluntariæ iuriſdictiōis, mulier poteſt cōſtitui ꝓcuratrix, text. eſt ſing. in. l. 1. §. fi. C. de manu miſ.
ZACHARI.
d Illa dicitur ſummaria. Adde pleniſſime p Lanf. đ Ori. in cle. ſæpe, uer. aggrediar & paulo ante in pri. dictę Cle. & ibi ī apo. Cel. in uerſi. clauſulæ, de uerb. ſign.

& denotat diminutionē quādam. Qn̄q;
ſm ſubiectā mām exprimit veritatem, vt
habet ī euāgelio Io. quaſi vnigeniti a pa
tre &c. vid̄ bon. text. cū gl. ī. c. ꝓut, de do.
11 & cōtu.† No. ī uer. *quia uero*, optimū ar. ꝗ
ꝯ exēptū & immediate papę ſubiectū pt
p̄ſcribi ſpatio. 40. annorū, quaten⁹ p̄iudi
cat ipſi priuilegiato: ſđ quaten⁹ p̄iudicat
papę, reqrit ſpatiū cētū anno. ſi. n. potuiſ
ſet abbatiſſa deducere ius papę ī iudiciū,
n̄ fuiſſet op⁹, vt ꝯſtitueret ꝓcuratrix pa-
pę ad deducēdū ius ſuū in iudicium, & te
nebis in hoc menti iſtum text. q̄a multū
bn̄ facit ſaltē in ar. & uiđ ꝗ no. gl. ī ſimi
li in. c. 2. de cape. mo. & in. c. ad audiētiā,
đ p̄ſcr. & ī. c. uolum⁹. 16. q. 4. ubi ſunt tres
bonę gl. ad mām: uide tn̄ oīno, q̄ dixi in.
d. c. ad audiētiā.† Itē not. ibi: *poſſeſſiones*
12 *& iura &c.* ꝗ eccl. Romana gaudet p̄ſcri
ptiōe cētū anno. nō ſolū in reb⁹ priuatis
ipſi⁹ Romanæ eccle. ſed ēt ī oīb⁹ iuribus
& poſſeſſionib⁹, q̄ cōpetunt rōne liberta
a tis [a] datæ. Et ſentiūt doc. hic ex iſta gn̄a
litate uerborum hoc ꝓcedere tā in reb⁹
mobilib⁹, q̄ immobilibus corporalib⁹, &
incorporalibus, ꝗ bn̄ notabis. Ex hoc. n.
infert̄ qđ vſucapio triēnalis in rebus mo
b bilib⁹ n̄ hēt locū ꝯ eccle. Roma. [b] Nunqd
aūt in eccl. inferioribus hēat locū uſuca
pio prędicta, plene no. in. c. 1. de in inte.
13 re.† Vlteri⁹ no. ibi: *teſtes recipia &c.* tex.
c apertū, ꝗ p̄ſcr. cētenaria [c] pt ꝓbari ꝑ te
ſtes; cuius ꝯriū ſentit gl. in. c. cū nobis, s̄.
14 đ p̄ſcr. & dic, ut ibi dixi.† Itē no. ibi: *ſubie
ctionem adiudices &c.* modū ſeu practicā
libellādi ſeu ſn̄iandi, cū ep̄s uēdicat aliq̄
15 eccl. ut ſubiectā.† Vltimò no. & tene mē
ti, ibi: *corrumpendo &c.* ꝗ poſt, q̄ qs ſuccu
buit in cā, dēnt oīa priuilegia ſeu inſtr̄a
decisioni ꝯria lacerari & corrūpi, ne in
futurū poſſint p̄ſtare mām diſcordiæ. Ex
quo ēt infert̄, qđ ſi penes te ſint aliqua in
ſtrumenta tibi inutilia & iuri meo quo
ad tenorē ꝯria, poſſū petere, ut corrūpāt̄
& lacerent̄; facit ꝓ hoc. c. accedēs, el. 1. ut
li. nō cōte. & a ſil'i ſeu a ꝯrio. l. ſicut, C. de
lib. cau. & c. eccleſia, s̄. ut lit. pē. & l. diſſo-
16 lutæ, C. đ cōdi. ex le.† In gl. 1. ibi. *ideo non
poterāt uidere &c.* ſed hoc vr̄ ꝯ factum pa
pę, cū papa hic diſtulerit innouationem
ad ꝯdictionē partis aduerſę. ergo oporteret dicere, ꝗ aliqđ
intereſſe p̄tēdere pt pars aduerſa; & dic qđ ſatis ſua ītereſt;
qm̄ ꝯſumpto originali nō timet ſibi litē moueri in futurū:
ſecus, ſi fieret innouatio. Hinc eſt, ꝗ ꝑꝑ hoc intereſſe in fine
literæ mandat̄ hoc priuilegiū corrūpi. ergo ſua intereſt, ne
innouet̄: q̄a melius eſt ante tp̄s occurrere, & c. l. fi. C. in qui.
cau. in inte. reſt. nō eſt ne. & qđ no. in. c. 1. de in integ. reſt. &
17 de iureiu. c. quemadmodum.† In gl. in verb. *duximus*, in fin.
dic, ꝗ ꝯria ꝓcedunt, quando non poſſunt legi propter uetu
ſtatem ſeu conſumptionem aliter ſuperuenientem, ſed ubi
legi poſſunt, licet cū difficultate, fit innouatio, prout hic di
citur. In gl. in uerb. *procuratricem*, ibi: *ſimiliter & iudex*, nō in
telligas principium gl. indiſtinctè. nam regula eſt in contra
rium, ut neq; ꝓcuratrix, neq; arbitratrix, ſeu arbiter, neq;
iudex pt eē mulier. iſta. n. ſunt officia uirilia, ut ī. c. infamis.
§. tria. 3. q. 7. & not. plene in. c. ſciſcitat⁹, s̄. de reſcr. ſed iura,
q̄ allegat gl. ponūt caſus ſpeciales, .ſ. qn̄ mulier hēt iuriſdō
nē: q̄a ſucceſſit ī aliqua dignitate; ut puta ī comitatu, uel re

gno. Et ītellige, ꝗ mulier n̄ pt eē rl'r ꝓcuratrix ad iudicia.
Nā ad negotia bn̄ pt ꝯſtitui, ut no. ī. l. ait p̄tor, ff. đ neg. geſt.
Et caſus, in qb⁹ pt mulier eſſe ꝓcuratrix, uide ꝑ Specu. ī tit.
de ꝓcur. §. 1. in prin. Et ultima ſol. gl. hic poſita quātum ad
18 tex. noſtrū vr̄ verior.† De abbate vero, & aliis religioſis nū
q̄d poſſint eſſe ꝓcuratores, vide bonā gl. ī. c. đ p̄ſentiū. 16.
q. 1. ꝑ Inn. in. c. cū. I. & A. s̄. de re iudi. & tex. ī. c. 2. s̄. de poſtu.
& ī cle. religioſus, đ ꝓcura. Et no. in fin. gl. tres modos ꝓce
dēdi cū papa vult mouere q̄ōnē ꝯ ſubditū; & *primi duo mo*
19 *di* ſunt honeſtiores.† Et in quātū gl. dicit papā poſſe iudi-
care ī cā eccle. ſentit, ꝗ ī cā patrimoniali n̄ poſſit eē iudex:
qđ tn̄ n̄ ē uerū. Nā et imperator iudicat in cā ſua, ff. đ his, q̄
in teſt. delē. l. ꝓxime, & in. l. & hoc Tyberi⁹, đ hęre. inſtit. vi
20 de in hoc, qđ ſatis plene dixi ī. c. cū ueniſſent, s̄. de iud.† Ex
tra gl. primo op. ꝯ tex. ur̄. n. qđ lr̄is iſti⁹ legati n̄ erat fides
adhibenda, cū ſibi cā fuiſſet cōmiſſa. Sol. doc. fatent̄ ꝯriū, &
dicūt ꝗ lr̄ę ipſi⁹ adminiculabāt̄: n̄ aūt plene ꝓbabāt. Ex quo
no. qđ lr̄æ legati ī cā ſibi cōmiſſa faciūt adminiculū: plene
tn̄ n̄ ꝓbāt in alteri⁹ p̄iudiciū; uide bo. gl. in. c. ſicut, de ſentē.
21 exc.† Scđò op. vr̄. n. qđ ꝓceſſus iſte nō ualuerit, cū nō p̄ceſ-
ſerit litis ꝯteſt. ut in. c. unico, de lit. conteſt. Solutio multi-
plex. q̄dā intelligūt hic litē nō fuiſſe ꝯteſtatam. Alii, qđ ſpe
ciale ē, cū agit̄ đ libertate eccleſię. Alii (ut no. Inn.) dicūt,
qđ cū agit̄ de innouatiōe priuilegii, ſeu alterius ſcripturæ,
nō eſt neceſſaria lit. ꝯt. qđ uerbū no. Hoſtien. tn̄ reqrit cōte
ſtationē lit. & dicit, qđ ob hāc cām fuit hic appellatū a prio
rib⁹ iudicibus, & petebat̄, ut uiris diſcretis cā cōmitteret̄. d.
Ant. ſimpl'r vr̄ tenere, ꝗ cū hęc cā ſit ſūmaria & modici p̄iu
dicii, nō eſt neceſſaria li. cōte. & ſic vr̄ ſeq opi. Inn. q̄ mihi
ſatis placet, arg. in aut̄. niſi breuiores, C. đ ſen. ex peri. reci.
22 & eorū q̄ no. in. c. 1. de libel. obl.† Dic ēt, qđ ſi ꝯ petētē inno
uationē opponit̄ exceptio nō reqrēs altiorē indaginē, pri⁹
diſcutiet̄ exceptio, quā fiat īnouatio, ut ſatis colligit̄ ex prī
cipio capituli. Sed ſi exceptio reqreret lōgū tractū, tunc nō
impedit̄ innouatio, ut notāter ēt colligit̄ hic in ver.: *nos igi
tur*. Nā hic patet, qđ ſi exceptio a primordio facilis ꝑꝑ ap-
pellationes, uel aliā cām efficit̄ difficilis & lōgęua, ea non
obſtāte ꝓcedit̄ ad innouationē. paria ergo ſunt, qđ a prin
pio exceptio exigat lōgū tractū, uel ꝗ ex poſtfacto efficiat̄
23 difficilis ꝑꝑ diſputationē, ſeu appellationē.† Sed ꝯ id, ꝗ
eſt ſupra dictum litem conteſta. non requiri, cum agitur ſu
per renouatiōe ſeu trāſumptiōe inſtrumenti, facit iſte text.
in uer. *nos igitur*. ubi vr̄ innui, qđ tūc nō requiritur conteſta
tio, quando imminet periculū ſuꝑ conſumptione ſicut ob
ſeruatur in receptione teſtium. Sed hoc nō obſtāte teneo
24 primū, ſ. qđ hęc cā ſit ſummaria.† Per rl'am, q̄ poſt Dy. po-
nit Bar. in ex̄uagā. ad reprimen. in ver. ſummarie; & ſeqtur
Ioā. de Lig. licet n̄ alleg. Bar. in cle. ſæpe, de uer. ſigni. ubicū
que. n. uerſatur cauſa, ſuper qua ſententia lata non infert
magnum pręiudicium, ſeu totaliter non decidit, quin poſ-
ſit, in alio iudicio grauamen reparari, illa dicitur ſumma-
d ria [d]; ad hoc. l. 3. §. ibidem, & quod ibi not. ff. ad exhiben. &
uide latius in locis præalleg. Ad hunc text. reſpondeo,
quod procedit ſimilitudo hoc modo. ſicut enim teſtes, qui
non poſſunt aliter recipi lite non conteſtata recipiuntur
inſtante neceſſitate; ita renouatio priuilegii, quę non de-
bet fieri, niſi diſcutiatur prius exceptio illius, cuius inter
eſt, ut innuitur hic in uerſic. *nos autem*. cum ſe poteſt fieri
imminente periculo, cum exceptionis diſcuſſio exigit lon
25 gum tractum, ut hic, & in. d. uerſi. *nos igitur*.† Sed quæro,
an innouatio priuilegii parte abſente, & non contumace
facta ualeat? Innocen. uidetur uelle, quod ſic, dummodo
nuncietur parti intra annum, uel conueniatur, arg. in. c.
quoniam ſupra ut lit. non conte. Si autem pars eſt præ-
ſens, debet citari, quia facilius ipſa indagabit & percipiet
falſitatem, cuius intereſt, quam iudex, uel notarius, dicit
tamen Hoſti. quod ſi petitur innouatio in curia, non eſt
neceſſe ipſam partem abſentem citare, cum habeat tran-
ſire per

ſire ꝑ manus pluriū, qui ſunt in hoc bn̄ edocti, arg. ī l. om-
niū, C. de teſta. dicit tn̄, ꝗ ſi pars eſt præſens, deberet citari,
a uel ſi de proximo ſperet̄ aduentus. [a] Ego de hoc remitto [b] ad
b plenius no. in c. ſignificauit, & in c. Albericus, de teſti. unde
crederē, ꝗ niſi ſit periculū in expectādo partē citādā, nō de
bet ꝓcedi ad īnouationē ſine citatione. Et īnouatio aliter
facta nō ualet, niſi ille faceret, q de nouo poſſet cōcedere; ꝓ
bat̄ in c. ſignificauit, iūcto. c. q̄m, poſt prin. ut lit. non cōteſt.
Nā ſi in repetitione teſtiū eſt hoc obſeruādū, fortius in īno
uatione priuilegii, cū ſit maius periculū. nā ſi originale erat
uitioſum, nulla defenſio cōpetit amplius parti aduerſę, cum
uitium non poterit perpendi in tranſumpto; puta quia fal-
ſitas erat in bulla, uel filio: uel quia charta prius fuerat ra-
ſa, & poſtea reſcripta, iuxta ea quę habentur in c. licet, de
cri. falſi; dixi plenè in d. c. Albericus.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi non poſſunt adminiſtrare temporalia etiam ex confirmatione papæ: quia cenſetur aut ſubreptitia, aut nulla; uide ī. nu. 6. ubi ſi confirmantur certa ſententia papæ, non poterunt remoueri: in alijs uerò remanent ſub obedientea ſuperioris; uide in c. proxi. nu. 4.*
2 *Regulares quicquid acquirunt eſt monaſterij, & nil ſibi appropriant. 5.*
3 *Literæ emanatæ de curia præter ſolitum ſtylum curiæ præſumuntur ſubreptitiæ, aut nullæ.*
4 *Regularis licet poſſit eſſe canonicus eccleſiæ cathedralis; tamen canonicus eccleſiæ ſecularis eſſe non poteſt.*
7 *Papa ſi contulit alicui regulari prioratum in loco, ubi abbas ponebat & remouebat ad nutum; an poterit ipſe abbas & iſtum, qui habet collationem a papa, remouere?*
[illegible] *Papa concurrit in collatione beneficiorum cum omnibus ordinarijs.*
Abbas non poteſt conſtituere monachum in priorem alicuius loci.
10 *Abbas non obligatur monacho etiam cum iuramento.*
11 *Abbas poteſt remouere priorem, etiam quòd priores in illo loco fuerunt per præteritum perpetui.*
Conſuetudo non inducitur ex actibus meræ facultatis.
12 *Regularis remotus ab aliqua dignitate ſine cauſa an habeat aliquod remediū, uide remiſſiuè.*

CAP. V.

1 AD noſtram audientiam. †Nō ualet cōfir
matio, quā religioſus impetrauit a papa ſuꝑ tem
porali adminiſtratione, ſeu prioratu, ſi tacuit re-
gulā. ſi uerò expreſſit, reſcriptū p̄ſumit̄ falſum: quia papa nō
cōſueuit cōcedere. h. d. cū ſeq. Cōis diuiſio. ſecūda, ibi: *quia
igitur*. Caſus literalis. Quidā canonici regulares Neuma-
ſenſis eccleſiæ impetrabāt lr̄as confirmationis ſuꝑ admini-
ſtratiōib⁹ ſuis, tacito ꝗ eſſent regulares. ſignificatū fuit hoc
dn̄o papę ex parte p̄poſiti illorū regulariū. Dicit papa, ꝗ re
gularibus ꝑſonis apoſtolica ſedes aliqua nō cōſueuit confir
mare: unde mādat quibuſdā, quatenus cōfirmationes a p̄di
ctis regularib⁹ taliter impetratas denūtiēt irritas & inanes.
Ber. No. primò, ꝗ regulares exiſtētes in eccleſiis cathedra
lib⁹ dn̄r canonici. nā iſta eccleſia Neumaſenſis eſt cathedra-
lis & regularis, ut refert Io. An. & ſatis colligit̄ ex textu. po
teſt tn̄ intelligi, ꝗ erāt regulares canonici, ut ſunt iſti de or
dine ſancti Auguſtini. Nā q̄dā reperiunt̄ mēdicātes, & non
ſunt canonici. Quidā uerò nō ſunt mēdicātes; & iſti dn̄r ca
nonici. Pōt intelligi in monachis eccleſiæ cathedralis. Nam
pn̄t appellari canonici, ut habes tex. iūcta gl. in c. 2. 58. diſt.
2 & uide circa hoc qđ plenè dixi in c. cām, s̄. de iudi. †Secūdò
no. ꝗ regularib⁹ nō eſt aliqd ꝑſonaliter cōfirmādū: q̄a non
pn̄t ſibi aliqd appropriare; ſed totū eſt monaſterii, quocūq;
ſe uertāt, & qualitercunq; acquirāt. 18. q. 1. c. uno, ea. cā &
3 q̄ō. 2. c. abbates. †Tertiò not. ibi: *non conſueuit &c.* ꝗ lr̄ę ema
c nātes de curia p̄ter ſolitū curſum & ſtylū [c] curię p̄ſumūt̄ ſub
reptitiæ, & qn̄q; falſæ, qn̄. ſ. nihil ſupprimit̄: ſed fit conceſſio
deuians ab omni honeſtate & ſtylo curię, ut in c. ſeq. & ibi
4 dicet̄. †Vltimò not. ꝗ nō ſolū regulares alicuius monaſte-
rii, ſed ēt ſi ſint canonici eccle. cathedra. nō pn̄t tenere ad-
miniſtrationes perpetuò: nō tn̄ ex hoc intelligas, ꝗ regula-
ris poſſit eſſe canonicus in eccl. ſeculari: quia eſſet ꝯ. c. ſuꝑ
eo, de regula. & uide bo. gl. in c. quorūdā. 24. diſt. ſed intelli

ge, ꝗ eſt ibi canonicus, qn̄ eccl. cathedra.
eſt regularis modo p̄dicto. In gl. ibi: *ſci
licet tacita ueritate &c.* aduerte, licet di-
ctum principii huius gl. ſit in ſe uerum;
nō tn̄ eſt bona expoſitio ad illud uerbū,
perſonaliter, poſitū in tex. Nam ſenſus il
lius uerbi eſt, ꝗ perſonaliter non con-
ſueuit ſedes apo. regularibus aliqd con
firmare, ita, ut ipſę perſonæ ſingulares
habeant nomine ꝓprio: ſed realiter bn̄
conſueuit confirmare dādo. ſ. priui' egiū
5 ipſi rei. ſ. monaſterio, uel collegio. † Rō
diuerſitatis eſt, quia collegium eſt capax
in cōi, ſed particulares perſonę non: q̄a
a ſe abdicauerūt omnia, & poſuerūt prio
rem ſupra caput ipſorum loco dei, ut in
c. ſi religioſus, de elect. li. 6. 12. q. 1. c. non
6 dicatis. † Et ut habeas clarè mām huius
c. & ſequentis, eſt primò uidendū, q̄ fuit
rō decidendi in iſto tex. Sol. pōt colligi
ex p̄dictis, & adhuc clarius dic. Aut enim
iſti adminiſtratores erant temporales;
ut quia poterāt remoueri ad nutum ſupe
rioris, ut in c. cum ad monaſterium, uer-
ſi. nec alicui. ī. de ſta. regu. Aut erant per
petui iuxta id, qđ habet̄ in c. 2. eo. ti. &
utroq; caſu diſſoluebat̄ bonum obedien
tiæ occaſione huius confirmationis. Nā
cū aliàs poterant remoueri ad nutum ab
batis, uel ſaltem ex facili cā, qn̄ erant per
petui; uigore confirmationis non poſ-
ſent remoueri ad nutum ſuperioris; &
ſic quodāmodo ꝑ hanc cōfirmationem
erigebant ſe ꝯ bonum obediētiæ, & hoc
ius tenendi appropriabant ſibi perſona-
liter. Et ex his & ex notatis in c. ſeq. no.
ꝗ ſi ex certa ſcientia papæ confirmet̄ reli
gioſo aliqua adminiſtratio, q̄ de ſe erat
tēporalis: quia poterat remoueri ad nu-
tū abbatis, nō poterit deinceps remoue-
ri ſine licētia papę. vn̄, ubi primò erat o-
bediētiari⁹ abbatis, nūc uigore ꝯfirmatio c
nis efficit̄ obediētiari⁹ papæ; uide Inn. in
c. niſi. ī. de p̄bē. & Do. ī c. cū īter, R. s̄. đ e-
lect. & ī cle. q̄a regulares, de ſup. negli. p̄
la. nō tn̄ ītelligas, ꝗ ꝑ hāc ꝯfirmationem
eximat̄ regularis a iuriſdictiōe ſui ſupio
ris: ſed ī oīb⁹ ius cōpetēs ſupiori remanet
illęſum, p̄terq̄ vt nō poſſit cognoſcere, vl'
tollere ius cōfirmatū, ut in c. .& 2. s̄. e. ni
ſi ex nouo delicto, ut hēt gl. no. ī d. c. 1. ui
de Fede. de Sen. cōſi. 255. vn̄ pt iſte ī ma-
nib⁹ ſupioris renūciare, ꝑmutare, & alia c
facere, q̄ ad ſuperiorē ꝑtinēt. hæc proce
dūt ī cōfirmatione facta ex certa ſciētia.
7 †Sed dubitat̄, quid dicēdū in collatione?
d & eſt q̄ō ſatis quotidiana. Pone ꝗ papa [d]
cōtulit regulari aliquē prioratū, q de ſe
nō erat perpetuus, ſed abbas ponebat ibi d
priorē, & remouebat ad nutū iuxta ea, q̄
hn̄r in p̄all. c. cū ad monaſteriū. nunqd
abbas pōt iſtū remouere ad nutum, ſicut
potuiſſet, ſi ipſemet contuliſſet? Aduer-

a SEBA. SAPI. Aduentus. Vide Alex. in aut̄. ſi quis in aliquo. C. de eden. Abb. in c. ex parte. 1. in 3. no. infrà de priui. & Feli. in d. c. Albericus, in princ. s̄. de teſti.
b Et uide d. Ant in c. 1. s̄. ti. prox. in uer. quæro qualiter, & de hoc omnino ꝑ Arch. in c. cōtra morē, in 1. col. c. diſt. ubi dicit, ꝗ ſi fiat īnouatio priuilegii ꝑ illum, qui non conceſſit, reqrit̄ citatio ꝑ ſolēne & generale edictū; ſed ſi fieret ꝑ illū, q cōceſſit, nō reqritur citatio, niſi dicat̄ ſuſpectū, uel de ipſo referat̄ q̄ō; & alle. Hoſt. & Inn. in d. c. Albericus, de teſti. & ꝗ ualeat innouatio priuilegii facta et nō uocatis partib⁹, tenet d. Ant. ī c. uenerabilis, ī prin. ī ul. co. ī. e. ſecus dices eſſe in confirmatione. & uide de hac q. in terminis ꝑ d. Abb. in c. ex parte, el primo circa prin. ī. de priuileg.
ANT. FRAN.
Circa īnouationē priuilegii, an debeat pars citari, & qualiter fieri debeat, uide q̄ hn̄r in c. inter dilectos, de fi. iſtru. & Spec. in tit. de offic. iud. in §. 5. ī uer. ſed q̄ritur, & in uer. illud aūt ī fi. Et adde, ꝗ pendente appellatione, uel ēt relatione nō debet fieri īnouatio, ut ꝑ Specu. in ti. de reg. in §. 5. in princ. & in §. appellatione pēdente, in uerſi. 22.
ZACHAR.
c Prȩter ſolitum curſum & ſtylū. Adde iſtum s̄. in proœ. Greg. nu. 1. & ibi poſui ī apo. poſt alios remiſſiuè in apo. in uer. de ſtylo. eundē in c. cū dilecta, nu. 2. in apoſt. mea in uer. ſtylus curiæ, s̄. de reſcrip.
SEB. SAPIA.
c Et ſtylum. Vide Rom. in cōſi. 377. incip. quæſtio eſt, & Feli. in c. 2. col. 6. uerſi. ſtylus curiæ, s̄. de reſcrip.
SEB. SAPIA.
d Quòd papa. Vide Cardi. in cle. 1. col. 1. uer. ꝑmiſſa, de ſupplen. negli. prælato. Gemi. in

te ad duos caſus. Nã quãdoq; papa cõtu
lit ex negligẽtia abbatis;& tũc nõ altera
tur nã beneficii.unde ſicut primò poterat
remoueri ad nutũ, ita & nũc interueniẽ-
te collatione papę: quia ex quo contulit
iure deuoluto, non vr̃ uoluiſſe alterare
nãm beneficii; de quo uide tex.cum glo.
no.in d.cle.qa regulares, ubi hoc tenent
cõiter doct. Secũdus caſus dubius eſt,qñ
papa contulit ceſſante omni negligentia
ſuperioris; & in hoc ſunt opin. Archi.6.
q.1.c.ſi monachus,ſentit ꝙ nõ,& idem in
a c.p̃ſenti,[a] de offic.ord.li.6. Sed aliud ſen
tit Collectarius in c.ꝑ tuas,de ma.& ob.
facit qđ no. in d. cle. quia regulares. In
hoc diſtinguerẽ,ꝙ aut illud papa contu-
lit expreſsè,ut quoad uixerit,debeat poſ
ſidere; & tunc ſine cã non põt remoueri
ꝑ ſuũ ſuperiorem; de hoc vr̃ tex. in d.c.
cũ inter R. & ſic intellige no.ibi ꝑ doct.
Aut ſimpl̃r contulit; & puto,ꝙ poſſit re
8 moueri,ſicut prius ꝑ ſuperiorem. † Quia
cũ papa concurrat in collatione benefi-
ciorũ cum omnibus ordinariis,ut in c.2.
de p̃ben.lib.6. non vr̃ ſimpl̃r conferendo
uoluiſſe alterare nãm beneficii, & regula
rem remouibilem facere perpetuum, ar.
hic,& in c.ſe.& in dubio hoc debemus te
nere tanq̃ congruens bono obedientię.
9 † Sed quia uiſum eſt.s̃.de uiribus colla-
tionis factę per papã, nunc quærit̃, quid
ſi proprius ſuperior, puta abbas, contu-
lit regulari prioratũ, ſeu aliã adminiſtra
tionem,quouſq; uixerit poſſidendã;nun
quid hoc non obſtãte poſſit hũc regula-
rem ad libitũ remouere?& ſępe hęc uide
bis in facto. Conclude ꝙ ſic. nam ſi gere
bat in animo, ꝙ eum remouere non poſ
ſit; illicita fuit conceſſio,& ꝯ ius,ut in d.
c.cum ad monaſterium,in §.nec alicui.j̃.
de ſtatu reg. Item quemadmodũ dñs nõ
põt obligari ſeruo, ut in l. interpoſitas,
10 C. de tranſ. † Ita nec abbas ſuo mona-
cho. Ad idem ca.manifeſtum.34.q.5.ubi
dr̃, ꝙ licet uxor uiſerit uotum cum con-
ſenſu mariti: non tñ põt eo inuito illud
perſonaliter perſoluere; & uide ad p̃di-
cta.q. quã ponit Io. And.in reg.non eſt
obligatoriũ, de re.iur.li.6. in Mercu. Ex
cuius dictis poſſet inferri ex identitate
rationis ad qõnem noſtrã, ꝙ ẽt ſi abbas
iuraſſet, nihilominus ualebit remotio.
Et hanc cõcluſionem reperi poſtmodum
tenuiſſe Fede.de Sen.cõſil.134. aliàs 33.
11 Inn.in c.inſinuante,qui cle.uel uo. †Sed
quęro, quid ſi nõ eſt memoria in ꝯrium,
ꝙ nunq̃ fuerit talis prior per ſuperiorẽ
remotus; nunquid ex hoc ſit inducta cõ
ſuetudo, ut remoueri non poſſit ad nutũ
abbatis? puto ꝙ non: quia aut ſuperior
nunq̃ remouit; & non poſſet dici indu-
cta conſuetudo: quia ex actibus merę fa-
cultatis non inducit̃ conſuetudo, ſeu ex
non uſu non habente in ſe actũ tacitũ iu
ris diſpoſitioni ꝯriũ, ut no.in c.Ioãnes,
de cleri.cõiuga.& ꝑ Cy.in l.2.C. quę ſit
lõga cõſuetu. Aut ſuperior uoluit illũ re-
mouere ſeu p̃deceſſorem ſuũ; & ꝑꝑ potẽ
tiam illius non habuit effectum; & non põt dici inducta cõ
ſuetudo,cum ſit ꝯ bonum obedientię, arg.c.cum nõ liceat,
de p̃ſcri.& in c.cum inter uos,de conſuetu. Et hoc ualet ẽt
pro iſtis p̃ceptoribus ſancti Antonii, qui regulares ſunt, &
ꝑ eorum abbatem p̃ficiuntur eorum pręceptoriis. poſſunt
12 enim de iure cõi remoueri ad nutum abbatis. † Nunquid
autem poſſit iſte regularis omni cauſa ceſſante remotus im
plorare officium ſuperioris abbatis, ut ſine cauſa nõ remo-
ueat̃,uide qđ no.Ioã.And.in c.cũ ſingula,de p̃bẽ.li.6. in no
uella.Inn.& alii poſt eum in c.inſinuante.j̃.qui.cler.uel uo.

S V M M A R I V M.

2 *Monachus uel alter religioſus non poteſt per ſuperiorem poni in aliqua admi-
niſtratione,quoad uixerit: imò papa non ſolet concedere,niſi hoc faciat ex cer
ta ſcientia.4.uide.j̃.c.proxi.nu.5.*
2 *Literæ præter ſolitum ſtylum curiæ impetratæ præſumuntur falſæ, niſi fuerit
poſitum ex certa ſcientia,& portantes huiuſmodi literas præſumuntur falſa-
rij.4.*
3 *Crimen falſi ſolet puniri ex ſola præſumptione.*
5 *Limitatio ad iſtud c.*
5 Ex *certa ſcientia principis aliquid eſſe factum,quomodo probetur, & cui in-
cumbat onus probandi.*

C A P. VI.

PORRECTA. Summa ut s̃.c.proxi. cõis diuiſio.
Secunda,ibi: *cum igitur.* Caſus lite
ralis. Quidam regulares, q̃ prioratibus pręſunt,
impetrabant literas confirmationis ſuper priora
tibus ſuis,quo ad uixerint,poſſidendis.peruenit hoc ad pa-
pã.dicit papa,ꝙ non credit huiuſmodi literas a ſua cancel-
laria emanaſſe; vnde mãdat illos,q̃ huiuſmodi literas oſten
derũt,in q̃bus adminiſtrationes prioratuũ confirmant̃ puni
ri tanq̃ falſarios. Si uero non fiat mentio de religione ipſo
rũ,illas denuntiet nõ ualere tanq̃ ueritate tacita impetra-
1 tas. B. †Not. primò ibi: *quo ad uixerint &c.* ꝙ papa non ſo
let,nec intendit cõfirmare religioſis prioratus ſeu alias ad-
miniſtrationes quo ad uixerint poſſidẽdas, ne diſſoluat̃ bo
nũ obediẽtię,ſi nõ poſſent remoueri ad nutũ ſuperioris.Ex
hoc infero, ꝙ nec ẽt abbas hoc debet facere; & ſi fecerit,nõ
b ualet cõceſſio,quominus poſſit remoueri,ut latius[b] dixi.s̃.c.
2 ꝓxi. †Nota ſecundò,ꝙ ubi literę ẽt gratioſæ emanant a cu
ria p̃ter ſolitũ curſum literarũ,niſi euidenter pateant,ꝙ ex
certa ſciẽtia papæ emanauerũt;p̃ſum ũt falsò fabricatæ, nec
eſt eis obtemperãdũ:ſed ſaltẽ expectãda eſt ſecũda iuſſio pa
pæ, & ubi multũ deuiarent ab honeſtate, pñt puniri delato
res tanq̃ auctores falſitatis,ut hic eſt tex.not.& uide gl.no.
iuncto tex.in c.cãm.1.s̃.de teſti.puto tñ,ꝙ hodie multũ pur
gat̃ hæc p̃ſumptio falſitatis ex bullę papalis appoſitione; fa
3 cit qđ no.Inn.in c.ex parte,de fi.inſtr. †Vlt.no.hic caſum,
c in quo punit̃ q̃s de crimine falſi ex ſola p̃ſumptione.[c] Not.
hic ꝓ his,q̃ no.Inn.in c. q̃a uerisimile, s̃.de p̃ſump. & ad ea
q̃ dixi in c.3.loco, s̃.de ꝓba. In gl. in uer. *confirmatur*, ibi:
aliquando perpetui ſunt. gl.iſta vr̃ dicere ꝯriũ, ibi: *quia regu-
lariter uerum eſt &c.* ſed reducenda eſt ad concordiam ꝑ ea,
q̃ habent̃ in c.2. de ſta.regu.iuncto c. cùm ad monaſteriũ.§.
4 nec alicui,eo.ti. †Et in fi.gl.no.gl. Nam limitat multũ iſtũ
tex.& bñ,ut p̃ſumant̃ iſti delatores literarũ falsò eas fabri-
caſſe,qñ nõ apparet clarè de certa ſciẽtia papę.Si aũt cõſta
ret de certa ſcrẽtia, tũc ualet cõfirmatio, & operat̃ effectũ,
ut nõ poſſit remoueri ꝑ ſuũ abbatẽ ſine ſpãli mãdato apo-
ſtolico. Intellige tñ gl.niſi ex ſuꝑueniẽte delicto,ut eſt glo.
notabilis in c.1.s̃.e.ꝑ hãc.n.cõfirmationẽ nõ eripit̃ iſte a po
teſtate ſui ſuperioris:ſed ĩ oĩbꝰ remanet ſibi ſubiectꝰ,ut priꝰ,
niſi ĩ hoc,ut nõ poſſit remoueri ad libitũ, & ut nullꝰ citra pa
pã poſſit cognoſcere de iure cõfirmato, ſeu de iuribꝰ ipſiꝰ cõ
firmationis,ut in c.1.p̃all.dic,ut ibi dixi; tetigi plenè.s̃.c.ꝓ
xi.& reſtringe dicta doct.hic dicẽtiũ,ꝙ ꝑ hãc cõfirmationẽ
ex certa ſciẽtia factã iſte erit obediẽtiarius papæ,q̃ priꝰ erat
obediẽtiarius abbatis. nõ.n.intelligas,ꝙ nõ teneat̃ in aliis
obedire ſuo abbati;facit c.ꝑ tuas,& qđ ibi no.đ maio.& ob.

Qualiter

e.præſenti, col.2. de offi.ordi. li.6. Lapũ allega.9. inci.diſputat,col.1. & in allega.17. in ci.diſputat Bal.in c.illud, in fi. s̃. de ma.& obe.

a Et ibi latiſſimè vr̃ ꝑ doct.in 2.co. & ꝑ do.de Ro.de ci.3. in antiquis.

b Et adde Do.in c. p̃ſenti,de offi. ordi in 6.in 2.col.

ZACHAR.

c Ex ſola p̃ſumptione,qđ eſt uerũ, niſi accuſatus de falſo hęret ẽt p̃ſumptionẽ ꝓ ſe: q̃a tunc nõ puniret,ut no.Bal. plenè ĩ l. fi. 5.q. C.de edi.di.Adr.tol.

SEBA. SAPI.

c Præſumptione. Vide Io. de Ana. in rub.de cri. fal. col.fi. & Alex. in cõſi.77.inci.in cã accuſationis, col. pe.in 1.uol.

5 †Qualiter aũt cõſtabit de certa ſcientia,
dicit Io.An.hic,ꝙ ſi facit in literis men-
tionem de hac decretali,ſatis uidetur ex 5
certa ſcĩa confirmaſſe,ar.in.c.vno,de ex-
ceſ.p̃la.li.6.& in.c.nonnulli,& qđ ibi no.
a s̃. de reſcri. uel ſi emanat ſecũda iuſſio,[a]
ar.in aut̃.de mã.prin.§.deinde. In dubio
tñ onus probandi certã ſcientiã incũbit
impetrãti,cũ p̃ſumptio ſit ꝯ eum ſm Inn.
facit.c.ut noſtrũ,ut eccl.benefi.ſine dimi.
confe.&.l.ſiue,C.de prob. & uide ad hãc
mãm,quod ſatis plenè dixi ĩ. c. p̃cedẽti.

S V M M A R I V M.

1 *Laudum latum contra formam iuris,uel compromiſſi
ẽt cõfirmatum per papam in forma cõi eſt nullum.*
2 *Sententia arbitri contra ius eſt nulla.*
3 *Cõfirmatio papæ facta in forma cõi nil operatur.n.6.*
4 *Actus nullus uel ſnĩa eo caſu, quo poteſt per partes
confirmari,ualebit tantum ut pactum.*
5 *Confirmatio papæ quando præſumatur facta ex certa
ſcientia.*
6 *Confirmare non præſumitur papa,ea,quæ ſunt contra
ius alio non expreſſo.*

C A P. VII.

1 EXAMINATA. †Sententia
ſeu laudũ ꝯ
formã iuris, uel cõpromiſſi la-
tum per arbitros,licet per papã
in forma cõi fuerit cõfirmatũ, nõ tenet.
primò ponit cã decreti.ſecũdo decernit,
ibi;*unde.* Caſus lit.Inter nobilẽ Mattheũ
& quoſdã alios milites de Cãpania uer-
tebat̃ qõ ſuꝑ iure pat.eccleſiæ ſancti An-
geli,đ qua ſub certa forma cõpromiſſum
fuit in uicedo. Sabiñ.q̃ tulit arbitriũ ſuꝑ
q.p̃dicta,qđ ab utraq; parte fuit approba
tum & cõfirmatio obtenta fuit in forma
cõi à.C.pa.tandẽ orta qõne, ſuꝑ ipſo ar
bitrio delata eſt cã ad do.pa.Inn.ipſe di-
ligẽter examinato negotio inuenit arbi
triũ promulgatũ fuiſſe ꝯ formam iuris &
cõpromiſſi. uñ ipſe arbitriũ illud decer-
nit irritũ & inane nõ ob.cõfirmatiõe.C.
2 papæ,q̃ confirmauerat illud, ſicut ꝓuide
b latũ erat,& ab utraq; parte receptũ. Ber.
c †No.arbitrũ arctari ad ſequendã formã
iuris.[b] vñ ſicut non ualet ſnĩa[c] ꝯ ius,ita
3 nec laudum arbitri.nã arbitria ſunt reda
cta ad inſtar iudiciorum.l.1. ff. de arbit.
†Not.2.ꝙ ubi in confirmatione papę nõ
inſerit̃ tenor cõfirmatę rei: ſed apponit̃
illa clauſula,ſicut prouidè factum eſt &c.
4 hęc cõfirmatio dr̃ facta in forma cõi, uñ
nõ ualidat actum in ſe nullũ:q̃a illa clau-
ſula ſtat conditionaliter. †Itẽ no. ibi.*ab
utraque parte receptum &c.* ꝙ partes non
poſſunt emologare,ſeu approbare arbi-
triũ nullũ, & ſic conſenſus partiũ nõ põt
purgare uitiũ nullitatis. ex hoc poſſet ar
gui, ꝙ licet ſnĩa nulla recipiat̃ & cõprobe
tur per partes,per hoc tñ nullitatis vitiũ
non purgat̃ ẽt intercedente confirmatio
ne papæ in forma cõi, ita uĩ ꝓbare text.
iſte. Sed ego intelligo, qñ tollere uitiũ
nullitatis non dependet à conſenſu par-
tiũ, ſicut hic potuit eſſe in iure patr. Sed
ubi uitiũ nullitatis cõcernit merũ fauorẽ
partiũ, dico ꝙ partes ſciẽter approbãdo
tenent̃ ad obſeruationẽ ſaltẽ ex ui pacti,
ſed nõ ex ui ſnĩæ, ſeu laudi: tex.eſt no.iũ
cta gl.& dictis doc.ĩ.l.2.C. cõia utriuſq;
iudi.ſic intellige gl.& doc.in.c.ſignifica-
5 ſti,de fo.cõp.& hęc no.†Opp.ꝯ literã.nã
vr̃,ꝙ inter laicos nõ poterat eſſe cõtẽtio
ſuꝑ eccleſia,cũ nõ poſſint illã licitè poſſi
dere,ut in.c.cãm.s̃.de p̃ſc. & in c.eccleſia
de cõſtit.& in.c.Meſſana,de ele. So.dic, c
ꝙ hic erat cõtẽtio ſuper eccleſia.i.ſuper
iure patr.ipſius eccleſię.loquitur enim đ
facto.c.examinata,s̃. de iudi. No.ex hoc
d & ex text.laicos[d] poſſe compromittere
qõnẽ iuris pat.hic.n. fuit cõpromiſſum ĩ
uicedominũ Sabineñ. Et dr̃ vicedñs, Sa-
bineñ.uicarius ep̃i Sabineñ. nã ep̃s Sabi
neſis eſt cardinalis,ſicut & Hoſt.& multi d
alii,qui cũ hẽnt aſſiſtere papę, tenẽt ĩ eo
rũ ep̃atibus uicariũ in ſpũalibus & tp̃ali
bus & uulgariter dr̃ vicedñs. In gl.fi.ibi:
*arg.contra.j̃.c.prox.*gl.nõ ſoluit ꝯriũ.Sol.
colligit̃.j̃.c.ꝓx.gl.pe.ꝙ illud.c. intelligit̃
quando confirmatio fuit facta ex certa
ſcĩa.tũc.n.dico,ꝙ dictio,ſicut,nõ ſtat cõ-
ditionaliter,ſed cauſaliter,ſ. pro q̃a. red
dit.n. rõnem confirmationis, ut puta ſi
enarrato tenore cõfirmatiõis ſubiungit,
cõfirmamus p̃dictã cõpoſitionẽ, ſicut ꝓ-
uide facta fuit,dẽt exponi,ſicut, ꝓ q̃a.nã
ex quo princeps eſt plene informatus de
facto,non debet intelligi,ꝙ velit cõdõna
liter loqui, cũ habeat oĩa iura in ſcrinio
pectoris ſui,ut in.c.1.de cõſti.libr.6. ſed
qñ ſimpl̃r confirmat aliter nõ inſtructus
de iure confirmato,uerba illa debent pro
priè intelligi. ſ.cõdõnal̃r,quia papa p̃ſu
mit̃ ignorare ea,q̃ in facto cõſiſtũt, ut in
d.c.1.de conſti. Iungendo ergo not.in c.
ſeq. per Abbatem & Ioan. And. conclu-
de,ꝙ aut papa confirmat ſimpliciter nul
la clauſula appoſita,nec tenore iuris con
firmati expreſſo,& vr̃ confirmare ex cer
ta ſcientia.Nam uerbum,confirmo, alio
non expreſſo ex ſui natura importat, ut
rem faciat firmam,ad hoc.c. cũ inter di-
lectos,de fi. inſtru. Hoc limitarẽ uerum,
quando confirmatio non eſt cõtra ius.
6 †Nam in dubio non debet referri,ut con
cedat contra ius alio non expreſſo, arg.
eorum,quę not.in.c.nonnulli,de reſcri.
& in c.unico,de exceſ. prela. lib.6. Si ue
rò ſit confirmatio appoſita illa clauſula
conſueta, ſicut ſine prauitate &c. aliter
non expreſſo tenore confirmati,illa con
firmatio dicitur in forma communi: q̃a
illa uerba ſtant conditionaliter ſecun-
dum proprium ſignificatũ, & de hoc eſt
caſus hic. Si uero exprimitur tenor rei
confirmatæ,uel papa diceret, ꝙ ex certa
ſcientia cõfirmat, tunc dicitur facta con
firmatio ex certa ſcientia,& uerba illius
clauſulę non ſtant conditionaliter per
rationem prędictam, & de hoc eſt caſus
hic, & ratio diuerſitatis colligitur ex
prędictis.

S V M M A R I V M.

1 *Confirmatio ex certa ſcientia quid operetur.*
2 *Princeps præſumitur confirmare ex certa ſcientia,
quando inſerit tenorem rei confirmatæ.*
3 *Confirmatio principis, quando requiritur ex uolun-*

a Geminatio reſcripti habet uĩ clauſulæ,ex certa ſcientia,& facit conſtare ex certa ſcientia.Et adde d.Ant. hic in 1. colu. & in.c.quæ in eccleſiarum,in pe.co.đ conſti. & de hac clauſula, ex certa ſcientia, uide plene per Bal.in.l.impetrata,C. ſen. reſcin.non poſ. & d. Abb.in cle.2.de reſcrip.

ANT. FRAN.

An geminatio reſcripti habeat uĩ clauſulæ, ex certa ſcientia. dicas ꝙ non ſolum habet uim clauſulæ, ex certa ſcientia, ſed habet etiam uim clauſulæ motus ꝓprii,& tollit oẽm ſubreptitionẽ, ut no.uoluit Bald.in l.nec damnoſa, C. de p̃ci impe.offer. nec mirũ, q̃a etiã geminatio uerborum enunciatiuorũ,quæ alias ſimpliciter ꝓlata nõ diſponunt,ut in.l. ex his uerbis,C.de teſt.mili. inducũt diſpoſitionẽ, l. ex hac ſcriptura, & ibi ꝑ Alexan.ff.de dona.ſic.etiam geminata interpellatio impedit purgationẽ moræ,ut in l.optimam, C. de contrahẽ. & commit.ſtip.& not.in c.potuit, de locat. Sic etiam geminatũ pactum nudum qđ alias ſimpliciter factum non ꝓducit actionem de iure ciuili.l. iuris gentium.§. ſed cũ nulla.ff. de pac. & in.l.legem, C. eo. tit.tñ ſi ſit geminatũ, producit actionem.l.1.in.§.pe.ff. de conſti.pe.& in. §.de cõſtituta, inſti.de act. & habet̃ per Bald.& Ange. in.l.fi.C,ad.l.Falc. & no.do. Ant. de Bu.in.c.cũ contingat, de iureiur.& not.doc.in. c. per tuas,de arbi.

ZACHARI.

b Formam iuris. Ego limitarẽ, niſi in arbitro, cui eſt credita poteſtas, ut poſſit arbitrari ſm conſcientiam, & per Bal,in l. certũ,C.uñ cog.& Lã frã.de Oria.in ſuo tract.pe arbit. parte.7.q.14. colu. 3. Ro.in rubr.ff.eod. tit.in.3. col.

SEBA. SAPI.

c Snĩa. Quid ſi arbiter ferat ſententiam contra ius litigatoris, an ſit nulla, tangit Fel. in.c.cauſam,col.4. uer. obſtat fortiter,s̃.de re iudi.

SEB. SAPIA.

d Laicos. An debeat fieri compromiſſum ĩ clericos, an uero poſſit fieri etiam in laicos, tangit Gemi.in.c. 1.§.in cæteris,co. 1.de cler.coniug. in.6.& Moder.late in c. quanto, ĩ. de iudi.

a Si in cõfirmatio
ne per papam ſit i
ſertus tenor rei, dr̄
facta confirmatio
ex certa ſcia, etiã
ſi in ea ſit inſerta
clauſula, ſicut ſine
&c. & idẽ d. Anto.
hic in ult. colũ. &
d. Bar. de Bel. in ad
di. multũ exclamãs
& formaliter di-
cẽs tene menti ſin-
gulariter, quia eſt
peregrinũ, & nor.
perpetuo iſtud ſo-
lemniſſimũ dictũ
pro limitatiõe, c.
qa diuerſitatem,
cum his quæ habẽ
tur, de conceſ. pb.
SEB. SAPIA.
a Confirmatę. Vi-
de ad hoc multa
congeſta p Fel. in
c. cũ inter, co. 1. cũ
tribus ſequentib⁹
ſ. de exc. p. & ali-
qua ponit, i. c. nõ-
nulli, in princ. co.
13. in quarta fallẽ
tia, uer. 2. ꝗ iſtam
quartam fallentiã
ſ. de reſcri.
ZACHARI.
b Dictio, ſicut, ſtat
caſualiter. Adde
qualiter ponatur
iſta dictio per iſtũ
in. c. quia. 5. nu. 6.
& ibi poſui i apo.
meis in uer. dictio
ſicut, ſ. de iudi.
ANT. FRAN.
De hac dictione
ſicut, quõ, & quali
ter ponatur, uel cã
liter, uel ſimilitu-
dinarie, uide Bal.
Sal. & Pau. de Caſ.
in. l. edita, C. de
eden. & uide per
Bar. in conſ. ſuo in
cip. teſtator lega-
uit, & no. docto. in
c. prout, de dol. &
cont.
c De materia hu-
ius gl. uide pleniſ
ſime per Io. Ca. &
d. Ant. iu cõmẽ. c.
poſt ceſſionem, d̄
proba. & aliquid
per eundem d. An.
in. c. ex inſinuatio
ne, ſ. de reſcr. & p
gl. & doc. in. c. 1. ſ.
de fi. inſtru. & per
glo. 19. di. c. ſi Ro
manorum, & in. c.
ut uet. rum. 9. diſt.
& gl. in. c. cum in
iure peritus, de of
fi. dele. & idem qđ
hęc gl. dicit Arch.
in c. præſentium,
circa princ. 7. q. 1.
& uide plene glo.
in. c. cõtra morem
100. di. & in c. Ab
bate. j. de uer. ſig.

tate partis in aliquo actu, intelligitur de confirmatio
ne ex certa ſcientia, non autem de illa facta in for-
ma communi.
4 *Sicut, iſta dictio aliquando ſtat cauſaliter, & aliquã*
do conditionaliter.
5 *Papa ſolus poteſt componere ſuper decimis minuẽdis.*

CAP. VIII.

1 VEnerabilis. †In confir-
matione ex
certa ſcientia dictio, ſicut, po-
nit cauſatiuè, nec nocet, ſi uer-
bum confirmationis pcedit tenorem cõ
firmati. h. d. Cõis diuiſio. ſecunda, ibi:
mandamus. Caſus literalis. Inter archie-
piſcopum Nicoſien. & ſuffraganeos eius
ex una parte, & regem & barones & alios
nobiles regni Cypri ſuper quibuſdã deci 5
mis qõ orta fuit. ſed mediante Albano
epõ tũc legato inter eos amicabilis cõ-
poſitio interuenit, hoc adiecto in cõpo-
ſitione, ꝙ quàm cito per ſe. ap. fuerit con c
firmata, ſtatim dẽat executioni mãdari.
poſtmodũ papa illam confirmauit, & ad
maiorem ſecuritatem tenor compoſitio
nis inſertus fuit in ipſa confirmatione. ip
ſi tñ nobiles ipſam cõpoſitionẽ ſeruare
nolebant; ſummentes occaſionẽ ex eo ui
delicet, ꝙ uerbũ cõfirmationis ſm̃ ſtylũ
eccleſiæ Romanę pręcedit tenorẽ com-
poſitionis, i. in literis cõfirmationis pre
miſit papa uerba illa, cõpoſitionẽ factam
per legatũ confirmamus, ſicut ſine praui-
tate prouide facta eſt, & ex eo uidelicet
eã ſeruare nolebant: qa cl'a illa cõſueta, ſi
cut ſine prauitate facta eſt; in literis cõ-
firmationis cõtineť, cũ per hoc nõ uide-
batur ſimpliciter confirmata, ſed ſub con
ditione, uidelicet ſi iuſte lata eſſet, pp
quod archiepiſcopus & ſuffraganei eius
ſignificauerunt hoc do. papę. vñ ipſe mã-
dat prędictis nobilibus, quatenus, ſi pdi
cta vera ſunt, cõpoſitionem illam adim-
2 plere procurent. B. †No. primò, ꝙ ubi ex
a primitur tenor rei confirmatę[a], alio non
expreſſo. vĩ princeps confirmare ex certa
ſcientia, ẽt ſi in literis confirmationis ſit
appoſita illa clauſula, ſicut ſine praui-
3 tate &c. †Secundò not. ꝙ ubi inter partes
componentes expreſſe fuit actũ, ut nõ ua
leat nõ intercedente cõfirmatione prin-
cipis, debet intelligi de confirmatione
obtinenda ex certa ſcientia, non aũt de
confirmatione obtinẽda in forma com-
muni, & hęc potuit eſſe rõ dubitãdi hic.
Nã fortè dicebãt iſti homines Cypri, ꝙ
nõ erat adimpleta condõ p illã cõfirma-
tionem factam cũ illa clauſula, quaſi illa
clauſula faceret cõfirmationem cõdõna-
lẽ: ſed hoc non habuit obſtare, qa tenor
compoſitionis erat inſertus in cõfirma-
tione, & dic ut plene dixi in c. præcedẽti
4 ubi declaratur mã huius. c. †No. ultimò,
ibi *per clauſulam conſuetã &c.* ꝙ illa clau-
ſula, ſicut ſine prauitate, đ ſtylo curiæ po
nitur in oĩbus confirmationibus ſiue ex
certa ſcientia, ſiue in forma communi fa
ctis, ſed ubi confirmatio fit ex certa ſcien
b tia, tunc dictio, ſicut, ſtat cãliter[b] pro qa
in forma cõi ſtat conditionaliter. Rõnẽ
diuerſitatis dixi in. c. pręcedenti. In glo.
1. in fi. & intelligit Inno. ꝙ cõpoſitio hic
interuenit ſuper tempore, loco, & perſo-
nis, quibus decimę eſſent ſoluendæ, non
autem ſuper quantitate diminuenda. &
dicit. Io. And. ꝙ ſuper quantitate dimi-
nuenda potuit interuenire compoſitio,
ideo expectabatur confirmatio papæ. un
de, ſi tenemus intellectum Inn. ſatis pro-
cedit dictum Gof. hic, qui dicit, ꝙ ſi lega-
tus uoluiſſet confirmare, ſatis conuali-
daſſet illam cõpoſitionem, ſed ſi tenere-
mus pręcedentem intellectum, tunc lega
tus non potuiſſet, ſed neceſſaria erat au-
thoritas papę iuxta not. in. c. à nobis, de
5 d eci. †Nota bene hoc dictũ, ꝙ nullus ci-
tra papam pt ualide componere, ſeu com
poſitionem confirmare ſuper quantitate
decimæ diminuenda. In glo. 2. ibi: *ſed nun*
c *quid neceſſarium &c.* No. bene glo.[c] uſque
ad fin. ex qua limitatur aut. ſi quis in ali-
quo documento, C. de eden. & c. 1. de fi.
inſtr. Et intelligunt doct. ꝙ facit fidem,
quò ad inſerta ibi, etiam ſi eſſent contra
ius cõe. quia papa uidetur diſpenſaſſe ſic
confirmando. ex certa ſcientia. Intelli-
gunt tamen, quando confirmatio fuit
facta partibus inſtantibus, uel de conſen
ſu ipſarum. alias enim non faceret fidem
de tenore compoſitionis. Ego limitarẽ
ſm̃ ea, quę leguntur & notan. in cle. 1. de
proba. In glo. pen. in fi. declara iſtam gl.
prout dixi in. c. præcedenti.

SUMMARIUM.

1 *Legatus ẽt de latere non pt concedere eccleſiam ali-*
cui in præiudiciũ iuriũ, quę debẽtur diœceſano loci.
Legatus etiam cardinalis non poteſt eximere aliquã
eccleſiam à iuriſdictione ſui ordinarij.
Princeps ſolus pt alterius iura tollere & diminuere.
Legatus non pt committere cauſam cognoſcendã ſim
pliciter & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicij.
2 *Legatus de latere non poteſt aliquid facere, quod ten*
dat ad uiolationem iuris communis.
3 *Patriarcha eſt ſupra archiepiſcopos in prouincijs ſibi*
decretis.
4 *Legatus de latere an poſſit authoritate ſuæ legationis*
unire eccleſias, uel unam alteri concedere?
5 *Legatus in legatione ſua concurrit cũ quolibet ordina*
rio, quicunque ſit uel epiſcopus, uel abbas. &c.
6 *Legatus de latere non poteſt eccleſiam ſecularem face*
re religioſam.
7 *Epiſcopus cum capitulo habet maiorem authoritatem*
in ſua diœceſi reſpectu alienationem rei eccleſiaſticæ
quã habeat legatus ſolus, etiam cũ epõ ſine capitulo.
Legatus non pt alienare rem ſpectantem ad Romanũ
pontificem, nec ſupprimere aliquam dignitatẽ ĩ eccl.
8 *Legatus, qui non eſt legatus de latere, non habet colla*
tionem beneficiorum, legatus uero de latere ſic in ali
quibus eccleſiis.
9 *Certa ſcientia papæ colligitur, quando confirmat ali*
quam rem, cuius tenorem inſerit in confirmatione.
10 *Papa an poſſit priuare aliquem epiſcopum ſuo epiſco*
patu ſine cauſa?
11 *Papa non poteſt obligationem iure diuino contractam*
ſine cauſa diſſoluere.
12 *Papa omnia poteſt claue non errante.*
Papa non poteſt ſine cauſa epiſcopo inuito diœceſim
ſuã in duas diuidere, & duos ponere epiſcopos.
13 *Papa non poteſt cauſa ceſſante transferre epiſcopum*
inuitum de uno epãtu in alium, ſed cũ cauſa poteſt.
Epiſcopus debet priuari epiſcopatu ſuo ex eo, quòd
populus de hoc epiſcopo ſcandalizatur, ſed de-
bet

& d. Ant. in. c. 1. de
fi. inſtr. in pe. col.
uer. ad ſm̃ an ad-
hibeatur, & adde
elegans. d. Bald. &
Ang. in. l. ſciendũ,
de uer. obl. ubi di
cunt, ꝙ ſi petitur
executio inſtrumẽ
ti cõtra fideiuſſo-
rem, nõ pt petere
fideiuſſor, ꝙ pro-
ducatur iſtrm̃ pri-
cipalis debiti, dũ
modo in hoc in-
ſtrumẽto clare cõ
tineatur, ꝙ ipſe fi-
deiuſſit pro tali đ-
bitore in tanta ꝗ
titate, & ita dicit
Ang. in aut. ut ſpõ-
lar. §. & hoc inſu-
per, & Bal. in aut.
ſi quis in aliquo, ĩ
2. col. C. de edẽ. &
Flo. in. l. ab ea par
te, ff. de proba. &
facit. l. ſi donatio,
& qđ ibi not. Bal.
C. de do. & quod
no. idem Bal. in. l.
inciuile, ff. de leg.
qđ tamen fallit, ni
ſi fideiuſſor in exe
cutione peteret ſi
bi cedi actiones p
creditorem cõtra
debitorem princi
palem, quia tunc
cogitur producere
re inſtrumentum
principalis debiti:
ut dicit ſing. Bal.
in. l. nomen. ff. de
here. uel act. uen.
Itẽ uide Do. in c.
1. in princ. 4. colu.
uer. quæro an lite
ra exemplata, de
ſen. exco. in. 6. itẽ
de materia etiam
uide per Bar. in. d.
aut. ſi quis in ali-
quo, in ult. col. uer
ſi. uenio ad aliam
materiam. & uide
quod no. d. Ant. in
c. nonnulli, in. §. 1.
in. 2. co. de reſcri.
ubi ponit ſingula
re uerbum, & qđ
not. glo. & Ange.
iu. d. l. ſi donatio.

a Adde hic Archid.
in c. de eccleſiaſti-
cis. 25. q. 2. ubi di-
cit, ꝙ licet legatus
de latere poſſit cõ
ferre eccleſias ua-
cãtes in uitis pa-
tronis clericis, &
nõ laicis, nõ pt tñ
in totũ eximere, &
tollere iura aliorũ
& ita dicit tenere
Vincẽ. Gof. in hac
decre.
b Et gl. in uer. mãda
mus, in clem. ſæpe,
de uerb. ſign.
ZACHARIAS.
Adde qđ notaui ĩ
apoſt. ad iſtum, in
c. niſi, in uer. ordi-
nẽ iuris. nu. 4. ſ. de
of. deleg. & in c. of
ficii, nu. 16. in uer.
ſimpliciter, ſ. de
ele.
SEB. SAPIA.
c Legatũ. hoc refert
& ſequit. d. Iaſ. in
repe. l. oẽs populi,
col. 3. uer. no. tñ di
ligẽter, ff. de iuſti.
& iur. ubi refert
gl. in d. c. fi. eẽ ſin-
gularẽ ſm̃ Imo. Sđ
allegat cõcordãtẽ
ut ibi per eum.
d Vñ legatus etiã de
latere nõ poterit
remouere appella
tionẽ, ſed ſol⁹ prin
ceps põt cõmitte-
re cãm appellatio
ne remota, ut dicit
idẽ Ab. Pan. ĩ c. ſu
p qſtronũ, in 1. co.
e ſ. de off. deleg.
Vide p Imo. ĩ cle.
nẽ in agro, in x. co
lũ. de ſta. mona.

bet ei papa prouidere de bono cambio.
14 *Princeps non poteſt priuare ſuum ſubditum re ſua ſi-*
ne cauſa.

CAP. IX.

SVa nobis. Collatio ec-
cleſiæ alteri
facta p legatũ & p papã cõfir-
mata ius diœceſani nõ lædit.
Cõis diuiſio. ſecũda, ibi: *cum igitur.* Caſus
literalis. Quidã Cardinalis legatus apo- f
ſtolicæ ſedis in partib. Cõſtãtinopolita-
nis cõtulit quædã monaſteria qbuſdã a-
liis eccleſiis in tpalib. & ſpũalib. ſup illis
collatiõib. ꝯfirmatio apoſtolicę ſedis ob
tẽta fuit in forma cõi, iſti plati, quorũ ec
cleſię aliis collatæ fuerãt, ſumẽtes occa-
ſionẽ ex collationib. pdicti legati & ꝯfir-
mationib. ap'licæ ſedis patriarchæ Cõſtã
tinopolitano obedire recuſant, & eidẽ in
patriarchalib. iurib. rñdere. uñ patriar-
cha Cõſtãtinopolitan⁹ cõqſtus fuit dño
papę: ſup hoc ſcribit pp uniuerſis platis
diœceſis Cõſtãtinopolitanę dicẽs, ꝙ ip-
ſe nõ uult iura, q̃ diœceſanis debenť, per
hmõi collatiões ſeu ẽt cõfirmatiões mi-
nui ſiue lędi. uñ mãdat platis pdictis qua
tenus nõ obſtãte hmõi occaſione friuola
ipſi patriarchæ obediẽtiã & reuerẽtiam
exhibere pcurẽt, & ei de ſuis iuſtitiis in-
1 tegrè. rñdere. Ber. † Not. primò legatũ ẽt
de latere nõ poſſe cõcedere eccleſię, uel
a clerico aliquã eccleſiã[a] in piudiciũ iuriũ
q̃ debẽt diœceſano loci. Ex quo infero le
gatũ ẽt Cardinalẽ nõ poſſe eximere ali- 5
quã eccleſiã a iuriſdõne ſui ordinarii. Nã
ſolius principis eſt alterius iura tollere,
& minuere, ut no. in c. cõſtitutus. j. de re-
ligio. do. & p Spe. in ti. de leg. §. nũc oſten
b dẽdũ, uer. 57. & uide gl.[b] no. in c. fi. de hæ g
c re. li. 6. q̃ dicit legatũ[c] nõ poſſe cõmitte-
re cãm cognoſcẽdã ſimplr̃ & de plano ſi
ne ſtrepitu & figura iudicii: qa nõ pt ius
2 uiolare, maximè ĩ aliorũ piudiciũ. † No.
bñ illã gl. nõ ſolũ in caſu, quo loquiť, ſed
d ut ex ea ſumas rl'am[d] circa oĩa, q̃ tẽdunt
ad uiolationẽ iuris cõis, & in piudiciũ a-
liorũ, ut hæc ſint legato ẽt de latere inter
3 dicta. † No. ibi: *diœceſanis, &c.* ꝙ patriar-
cha dẽt hẽre ſuã diœceſim; & diœceſanus 6
appellať, ſicut qlibet epſ rõne ſuę diœce-
ſis. Nã diœceſis idẽ eſt, ꝙ ptitio curię. ſđ
dr̄ poſtmodũ hẽre puincias ſub ſe quãtũ
ad iuriſdõnẽ patriarchatus. nã eſt ſupra
archiepõs in puinciis ſibi decretis; de
quo in c. antiqua. j. de priui. Et quẽadmo
dũ ſe hẽt archiepſ ad epõs ſuffraganeos 7
ſuos, ita ſe hẽt patriarcha ad archiepõs
ſubiectos, uide. c. 1. 99. diſt. Not. tertiò ex
fi. literę ꝙ ſubditi dẽnt ſuo ſuperiori re-
uerẽtiã & obediẽtiã, ac ĩtegrè đ iuſtitiis
ſuis ſibi rñdere. ultra ergo reuerẽtiam &
obedientiã habent ſupiorẽ qdaã iura in
ſubditos, ut ſunt eo, quæ numeranť in c.
4 conquerẽte, ſ. de off. ord. † Sed circa in-
tellectũ ca. qro, ſ. de quæſtione quotidia-
na, nunqd legatus papę maximè de late-
e re poſſit unire[e] eccleſias aliquas ſuę le-
gatiõis authoritate, ſeu unã alteri ꝯcede
re, uel ſubiicere, ſicut epſ, ut ĩ c. ſicut uni f
re. j. de exceſ. pla. Quęſtio iſta ẽ ſatis du-
bia, & cõmouit ſpiritus fere omnium do
cto. Hoſt. hic ſentit ꝙ nõ, ad hoc adducit
iſtũ tex. Inn. poſuit duas opiniões. Prima
ꝙ hoc nõ poſſit in piudicium diœceſani:
unio tñ ualebit in piudiciũ eccleſię uni-
tæ. poterit. n. eccleſia, cui facta ẽ unio ſeu
cõceſſio, exigere rõnẽ de tẽporalib. eccle
ſię[f] unitę; illã qñq; uiſitare nõ piudican-
do iuri diœceſani, & ex cã iuriſdictionem
exercere; ſed nihilominus diœceſan⁹ ute
tur iure ſuo; & ſic loquiť iſte text. Ponit
ſecũdã opinionẽ, q̃ ſibi pl⁹ placet, ut nul-
lo mõ poſſit legatus hoc cõcedere, ſeu
unire. Nã ſi ualuiſſet iſta cõceſſio, đ qua
in litera, uerba cõceſſionis importabant
plenã exẽptionẽ: qa contulit iſte legatus
in ſpiritualib. & tẽporalib. & Spe in ti. de
leg. in d. §. nũc oſtẽdẽdũ, uer. 5. tenet ſub
dubio tñ, forte, legatũ poſſe unire duas ec
cleſias, dũmõ prẹiudiciũ nõ inferať iuri-
bus diœceſis, ut prout intẽdebat hic iſte
legatus, & quaſi ſentit primã opinionem
Inn. ſed Io. An. ibi. in addit. hoc tenet ſine
dubio, forte, dicẽs hũc legatũ poſſe unire
eccleſiã ſpectantẽ ad collationẽ epi etiã
menſæ epiſcopi, ſeu eccleſiæ cathedrali.
hãc opinionẽ ſequuti ſunt do. de Ro. de-
ci. 11. alias. 118. in no. Ad iſtũ tex. rñdet,
ꝙ hæc unio ſeu collatio fuit facta, exem-
ptis, & ſic magnũ piudiciũ irrogabať diœ
ceſano loci: ſecus, ubi unio fieret eccleſię
5 ſubiectæ. † Pro hac opi. facit bonũ dictũ
& no. Spe. in d. §. nunc oſtẽdẽdũ, uer. pre
miſſo, & ſequẽ. ubi dicit legatum in lega
tione ſua cõcurrere cũ quolibet ordina-
rio ſuę legatiõis, ſiue ille ſit archiepſ, ſiue
g epſ, ſiue abbas,[g] ſiue qcũq; alius; ita, ꝙ
qcqd iſti pñt in iuriſdictionib. tã de iure
cõi, q̃ ex conſuetudine, poterit legatus ꝗ
opinio. Fede. de Se. conſi. 195. ubi uideť
cõcludere, ꝙ nulla, uel modica eſt pote-
ſtas legati in alteratione ſtatus eccleſia-
rũ. nõ. n. ſm̃ eũ poteſt eccleſiã unire alte-
rũ in ppetuũ piudiciũ iuris ordinarii, ut
hic. Si eñ ualeret unio, priuareť ordina-
rius in ppetuũ iure cõferẽdi illã eccleſiã.
6 † Nec etiã põt ſm̃ eũ eccleſiã ſecularẽ fa-
cere religioſam ſecũdum terminos. c. ad
audiẽtiã, de eccl. ędi. nec pt pſtare autho
ritatẽ plebanis ſeu platis eccleſiarũ col-
legiatarũ inuitis canonicis illarũ eccle-
ſiarũ illas eccleſias pmutãdi, ar. in c. pen.
de off. dele. li. 6. nec ob. ſecũdũ eũ, ꝙ epſ
7 hoc põt, nõ. n. ſequiť, ergo legatus. † Nã
epſ alienat rẽ eccleſiæ, tñ cũ cõſenſu capi
tuli, qđ nõ põt facere legatus ſm̃ Archi.
12. q. 2. c. ſine exceptione. nec pt epſ alie-
nationẽ facere cũ authoritate legati ſine
conſenſu capituli ſui per c. paſtoralis, de
his q̃ fi. a pla. & not. hęc. Et adde dictum
Spe. in d. §. nunc oſtendendũ, in uer. pe. &
Bar. in l. phibere, in uerſi. plane, ff. quod
ui aut clam. ubi dñt legatum nõ poſſe a-
lienare rẽ ſpectãtem ad Romanũ pontifi
cem. Idem uidetur de temporalib. eccle-
ſiarum. Pro hac ultima opini. facit aliud

f Vñ, ſi una eccleſia
uniť alteri, pote-
rit una res uẽdi p
debito alterius, &
ſic una puidere ne
ceſſitatib. alteri⁹,
ita dixit Bald. in
auť. hoc ius porre-
ctũ, in ult. co. C. de
de ſac. ſan. eccl. al-
le. Inn. ĩ c. paſtora-
lis, de priui. qđ ẽt
ſequũť Imo. & Mo
der. ĩ l. 1. §. ſi cohæ
redẽ, ff. ad l. Falc.
ZACHARIAS.
g Siue abbas. Ego pu
to iſtud dẽre intel
ligi de legato de
latere p ea, q̃ not.
Bar. in l. fi. ff. de of
fi. procõ. & leg. &
Inn. in c. uolentes,
ſ. de off. leg. & no.
iſte in c. ſicut, ſ. de
exceſ. præla.

pulchũ dictũ Spe.de of.leg.§. nũc tracte
mus,uer.pe.ubi dicit legatũ nõ poſſe ſup
primere aliquã dignitatẽ a in eccl'ia : qa
hoc eſt ſolius papę,ut in c.cũ acceſſiſſent
& qđ ibi no.de cõſti.nec ẽt fructus digni
tatis epõ ad tps cõcedere iuxta ea q̃ ha-
bent in c.ſi pp tua debita,de reſcri. li. 6.
Primã opi.ꝙ legatus poſſit ſine pıudicio
ordinarii,ſequit do.Car.& dicit ſe uidiſ
ſe cõſiliũ collegii Papiẽſis illud cõcluſiſ-
ſe.d.Ant. ſimpl'r hic trãſit recitando , &
8 ultimò trãſit cũ ſecũda opi.Inn, & aliud
uř ſentire in d.c.ſicut unire. † Quæſtio b
(ut dixi) ſatis dubia eſt.dicerẽ ſic , ꝙ aut
eſt legatus nõ de latere;& nõ poſſit.cùm
n.nõ poſſit cõferre bñficia, ut in c. 1. de
of.leg.lib.6.ita nec unire, cũ maius pıu-
diciũ inferat epõ ex unione,quã ex uni-
ca collatiõe.Si uerò eſt legatus Cardina
lis;& tũc eccleſias collegia unire,uel ſu-
biicere nõ poterit p dictũ c.pe.de of.leg.
li.6.ubi gñaliter interdicit ſibi ptãs con
ferẽdi , uel aliter diſponẽdi de hmõi ec-
cleſiis.aut ſunt eccleſię nõ collegiatæ;&
tũc prima fronte uř,ꝙ nõ poſſit: qa lega
tus Cardinalis hẽt collationẽ bñficiorũ
nõ iure legationis : qa legatio ad hoc ſe
nõ extendit , ſed in quãdã pıogatiuã ex
ſpãli priuilegio c ut dicit tex.ĩ d.c.1.hęc
ergo ptãs tãquã extraordinaria & ſupe-
rinducta dẽt reſtringi,ut arguit gl. ſing.
in cle.2.de off.ord.licet ergo poſſit con
ferre iure ſpãli : nõ tñ dẽt poſſe unir pp
pıudiciũ, qđ circa ius cõferẽdi irrogatur
in ppetuũ diœceſano. Sed pro alia opin.
facit iſte tex.in ar.nã papa hic non dãnat
collationẽ factã eccleſiis:ſed dicit, ꝙ pp
hanc collationẽ nõ dẽt diminui,uel lędi
ius diœceſis. uř ergo gl. loq iuxta termi-
nos. c.2.ĩ.đ relig.do.Nã ibi patet,ꝙ ſi pp
eccleſiã unius diœceſis unit eccl'iæ alte-
rius diœceſis: nõ tñ pp hoc pıudicat iuri
bus diœceſis eccleſię unitæ,ita poſſumus
dicere hic.licet.n.collatio uel unio fiat ec
cleſiæ exẽptę,nõ dẽt p hoc minui ius pri-
mi diœceſani reſpectu reuerẽtię &c.non
ualuit ergo iſta collatio quo ad pıudiciũ
iuriũ diœceſani.Itẽ facit , qa collatio eſt
q̃dã donatio,ſeu liberalitas ſaltẽ cui do-
nat,ut in c.relatũ,& qđ ibi no.ĩ.de pb.&
in c.fi.ĩ.de off.uica.in 6.ſed unio fit ĩ me
rũ fauorẽ eccleſiarũ,& aliqñ eſt neceſſa-
ria.x.q.3.c.unio in cle.ne in agro,de ſtat.
re.cũ ergo legatus hẽat ordinariã iuriſdi
ctionẽ in loco,ut in c.2.de of.leg.li.6.uř,
ꝙ poſſit pıuidere neceſſitatib.& utilitati
bus eccleſiarũ.& hęc rõ infert,ut idem ſit
in legato ñ Cardinali: tñ in eo magis du
bitãdũ eſſet.Prima opi.uř ęqor , ſed iſta
uerior de iuris ſubtilitate;& pdicta ita ex
tẽsè dixi , ut ex his capias bonã doctrinã
circa ptãtem iſtorum legatorum, de qua
9 iura prouident nimis gñaliter . † In glo.
fin.uult ergo gloſſ.iſta,quòd iſte tex. in-
telligatur in cõfirmatione facta in forma
cõi;ita cõiter tranſeunt docto . Contra
hoc facit theorica tradita in c.examina-
ta, ſuprà eod.Nam ibi exprimit tenor re;

cõfirmatę,& illa cõfirmatio dř ex certa ſcia papę facta. hic
papã cõfirmauit collationẽ factã &c.ergo nõ dẽt dici in for
ma cõi.Itẽ hic papa nõ fundat ſe ſup hac allegatiõe,ſed ſim
pliciter dicit,ꝙ p collationẽ & cõfirmationẽ nõ dẽnt mi-
nui iura diœceſani.uñ intelligerẽ,ꝙ cõfirmatio fuit ex cer-
ta ſciẽtia, ſed nõ ſe extẽdebat ad pıudicãdũ iurib. diœceſis.
ſed ad cõfirmãdas collationes reſpectu ipſarũ eccleſiarum.
Nã & ipſemet papa unire; nõ tñ intẽdit pıudicare iuribus
diœceſis eccleſię unitę,ut in c.2.ĩ.de reli.do.ita nec p con-
firmationẽ.hẽbit ergo ualiditatẽ iſta collatio,ſeu cõceſſio
in tẽporalib.& in ſpiritualib.ſine tñ pıudicio diœceſanorũ.
exẽplũ optimũ in d.c.2.In gl.fi.ibi : *imò remanet ius ſaluum,*
&c. Põdera gl.ſentit. n. ultimam opin.ſ.recitatã,ut ualeat
conceſſio facta p legatum,ſine tñ pręiudicio iurium epiſco
10 pi.† In eadẽ glo.ibi : *nec honorẽ meum reputo.* hęc glo. ſeu ra-
tio decidẽdi facit ad quæſtionẽ, de qua ſolet eſſe conten-
tio inter ſcholaſticos.Vtrũ papa poſſit deponere unũ epm,
ſine cã.d Et uř ꝙ ſic per glo.in c.per principalẽ,9.3.quæ di-
cit , quòd quemadmodum princeps poteſt priuare ſubditũ
re ſua,ut in l.bene a Zenone,C.de quadri.pręſcri.ita & pa-
pa unum epm : ſed omnes epos non poſſet , quia eſſet con-
tra uniuerſalẽ ſtatum eccleſiæ.debet ergo intelligi, ut poſ-
ſit ſine cã propter exceptionẽ,quam facit . Item papa habet
plenã poteſtatẽ in eccleſia militãte, & omnes recipiunt di
gnitatẽ ab eo 22.diſt.c.1.& 2.& maximè hoc uidetur uerũ
quia epatus uidetur de iure poſitiuo.nã olim tẽpore Chri-
ſti nõ erãt pprie epiſcopi:ſed propter ſchiſma apoſtoli con
gregato cõcilio preſbyterorũ ſtatuerunt,ut ordinarent epi,
qui eſſent ſuper alios.nam unus uolebat pręferri alio , di-
cẽs ſe eſſe meliorẽ.qa fuerat baptizatus a Paulo:alius quia
fuerat baptizatus a Petro, & ſic erat inter eos ſchiſma . ad
quę ſedãda ſtatutũ fuit inter apoſtolos & alios,ut ex pſby-
teris eligerent aliqui,qui uocarent epi , quibus alii obedi-
rẽt,de quo uide bo.text.in c.olim.95.diſt.& qđ ibi no.Ar-
chi.ergo uř,ꝙ papa poſſit epiſcopum remouere,ar.in ca.ſi-
gnificaſti,de cle.in c.ad honorẽ,de autho.& uſu palii . Sed
his nõ obſtãtib.conclude ſic , ꝙ aut nulla prorſus cã ſubeſt
in remouẽdo,ita,ꝙ nec utilitas publica ſuadet,& tũc nõ pt
quia quẽadmodũ in contrahendo coniugio ſpirituali req-
rit cõſenſus promouẽdi,ut in c.cũ inter canonicos,de elec.
in c.fi.de trãsla. epi. ita & fortius in diſſo luendo : qa nihil
tã nãle eſt,quã ꝙ unũquodq; diſſoluat eodem uinculo,quo
ligatũ eſt,ut in c.1.de reg.iur.& in l.nil tã naturale,ff.e.op-
time facit l.1.& 2.C.qñ ab emp.liceat diſce.Itẽ cõiugiũ ſpi
rituale facilius ɔ̃hitur,quã diſſoluat,ut in c.inter corpora-
lia,de trãsla.epiſco.ſed nõ poteſt contrahi ſine cõſenſu p-
mouẽdi,ut ſ.dixi.ergo nec diſſolui. Itẽ ſicut deus reſerua-
uit ſibi diſſolutionẽ cõiugii carnalis; ita pręſumẽdũ eſt , ꝙ
reſeruauit ſibi diſſolutionẽ coniugii ſpiritualis , cùm illud
ſit dignius,ita dicit tex.in d.c.inter corporalia . & qñ papa
illud diſſoluit deponẽdo uel trãsferendo epm,hoc facit po
tius diuina ptãte,quã humana:qa quos deus cõiũxit homo
11 nõ ſeparet;ita dicit tex.in d.c.inter corporalia. † Sed papa
nõ põt òbligationẽ iure diuino ɔ̃ctam ſine cã diſſoluere.25.
q.1.c.ſunt quidã . ergo nõ põt hoc coniugiũ ſine cã diſſol-
uere. Vide & aliã ſubtilẽ rationem,quam puto ueriſſimam.
Chriſtus nõ tribuit poteſtatẽ ſoli Petro,ſed omnib.apoſto
lis,ſed Petro tanquã principi;dũ ſibi ſpecificè dixit . Paſce
oues meas,ut pbatur in c.in nouo.21.diſt.& in c. ita domi
nus.19. diſt. Omnib. enim apoſtolis dicit. Accipite ſpiritũ
ſanctũ,& quorũ remiſeritis peccata , remittẽt eis &c. ut in
euãgelio.ſed Petrũ cõſtituit principẽ apoſtolorũ dicendo,
ut pdixi . Paſce oues meas. uñ ſi uellet epm remouere ſine
cã;nõ diceret paſcere,ſed potius necare.Epi enim ſucceſſe
rũt in locũ apoſtolorũ,ut no.in d.c.in nouo,& 12.q.1.c.ui-
dentes. Vñ quẽadmodũ non potuiſſet Petrus ſine cauſa ali
quem remouere ab apoſtolatu ſuo,ita nec papa aliquẽ epi-
12 ſcopũ.† Manet enim poteſtas,ſeu ſententia , Petri dũ uere
iudicat,

a ZACHARIAS. Aliquã dignitatẽ. Adde melius eundẽ Spe. in palle.ca. de of.leg.§.8. uer. ſed quid,& ſeq.ibi i terminis.for.hãc quæſt.

b SEBA SAPI. Quæſtio, de hac queſtione uide per Feder. de Senis in conſi.195.inci. reuerẽdus i Chriſto pater, & Imol. in cle.ne in agro , in gl.in uerbo, ordinarios, in fi.đ ſtamona.

c ZACHARIAS. Ex ſpeciali priuilegio.Adde in quãtũ iſte ſentit legatũ hẽre ius cõferẽdi beneficia ex ſpeciali priuilegio ñ aũt iure legatiõis, ſi capiamus hoc dictũ de legato de latere,uř malè loq ; qa quãuis nõ habeat ſpecialẽ commiſsionem, põt tñ cõferre beneficia ẽt reſeruata epiſcopo prouinciæ, ut ut no.Gem.& Cel. in apo. ad ipm in c.1. ubi etiã Bart. Cæp.de off.leg. li.6.Car.in cle.1.qõ.10.de off. deleg.& in cle.2.q3.de off. ordi.Si uerò dicamus iſtum loqui in alio legato , q̃ de latere, puta nato,uel nuncio,aut curſore,tunc procedit eius dictum, ut no.Card.in c.1. & 2.in 2.quæ.poſt gloſſ.de off.leg. lib.6.

d SEB. SAPIA. Sine cauſa. Vide. Abb. in diſputat. ſua inci.eps & quidam rector, in primo dubio,col.10. uer.uenio ad ſecũdũ. Car. in conſil. 142.inci. uř dicendũ.Gemi.in conſi. 53.inci. Gregori9 duodecimus, col. 2.in prin.

iudicat & clauis non errat, in.c. manet.
23.q.1.facit quod no.Inn.infra đ uoto.
c.quod ſuper his . Et uide ad prædictam
conclusionem authoritatem gl.10.diſt.
c.1.ubi glo. ualde notabiliter dicit papã
nõ poſſe ſine cauſa epiſcopo inuito diœ
ceſim diuidere in duos epiſcopatus; alle b
gat bo.tex.in.c.multis.16.q.1.ergo for-
tius non poteſt eum remouere ſine cau-
ſa . uide ad hoc authoritatem cuiuſdam
doct.diſputantis, & Io.And. confirman
tis in regula,quod ob gratiam , de regu.
iur.lib.6.in Merc ubi quęſtio tractatur.
13 † Nunquid papa poſſit transferre epi-
ſcopum inuitum de uno epiſcopatu ad
alium,ſeu ad aliam dignitatem,conclu-
ſio eſt,quod omni cauſa ceſſante non po
teſt: quia in diſſolutione coniugii requi
ritur conſenſus ſponſi.ſed ſi ſubeſſet cau
ſa publicam utilitatem concernens , li-
cet epiſcopus non eſſet in culpa (exem-
plum,populus proſequitur epiſcopum ſi
ne cauſa iuſta , & magis indureſcit cor
hominum contra eccleſiam,tunc poteſt
papa & uicarius dei,ut totum corpus ec
cleſię ſit ſanum,illud membrum pręcide
dere : ſed debet ſibi dare bonum cam-
bium , a ex quo ſine culpa ſua fit remo-
tio,vt no.dicit Inn.in.c.niſi,de renun.Et
ſecundum hanc limitationem intellige
gl.in.d.c.per principalem. 9. q.3.poteſt
enim papa epiſcopum deponere ſine
cauſa,ſ.ſurgente ex facto epiſcopi ſecus,

ſi ceſſat omnis cauſa; & quod hoc fuerit
de mente illius gl.uide & pondera ſimi-
4 lia quę pręmittit . † Dicit enim princi-
pem priuare poſſe ſubditum re ſua . de-
bet enim intelligi;quando ſubeſt aliqua
cauſa;puta propter fauorem reipub. Nã
ſine cauſa non poteſt b.no.Inn in.c.quæ
in eccleſiarum,de conſti. & docto. iuris
ciuilis.C.ſi contra ius uel uti.publi.l.fin.
nam propter bonum publicum conſer-
uandum quiſq; debet ſeipſum expone-
re, maxime in fauorem animarum , pro
quibus ſaluandis deus aperiat intellectũ
ſtudentium in hac compilatione ad ho
norem ipſius.Amen.

Commentarium Panormitani. I. V. D. in tertiam ſecundi. Decretalium partem. Finis.

a Facit quod ſin.dicit Bal.p unã gl.ibi:in.c.1.§.ad hoc, ĩ.6.co.de pa. iura.fir.ꝙ ſi papa contulit mihi aliquod beneficiũ, deinde de plenitudine poteſtatis uelit mihi illud auferre,& concedere alteri,ꝙ nõ poteſt, niſi mihi prius prouideat de æque bono beneficio.

ZACHARI. Adde in propriis terminis hui9 qõ.Eũd.Rom.ſing. 879.incip. an epiſcopus. ubi alleg. ſin.Inn.hic alleg. ad utrũq; effectũ. ſ. quod cogatur renuntiare epiſcopatui per papam, & quod ei debebat æqua compenſatio dari;de quo uide quod not.in apoſtil. ad iſtum in.c. conſiderauimus,in apoſtil.in uer.ſcãdalum,nu. 3. ſupra de ele. & in.c.1.nu.9. i verſuo,eod.titu.

ANT. FRAN. Circa hoc , an papa poſſit mihi auferre beneficium, quod mihi contulit,de plenitudine poteſtatis, niſi aliud æque bonũ tribuat , dicas, ꝙ papa in ſpiritualibus habet plenam poteſtatem, non in temporalibus, ut dixit Bal. in. l.2. in.6. q.C. đ ſer.& aqua imo dicit habere pleniſſimam poteſtatem beneficiorũ, adeo, ut poſſit etiam ſine cauſa auferre beneficiũ beneficiato, ut dixit.d.Car.in cle. 1.ut lit. pen.per.c.principalem.9.q.3.& per ea quæ habentur in.c.1.10.di.& in.c. omnis.12.q.1.& tenet Inno. in. c.niſi cum pridem , de pac.tamen non debet auferre ſine cauſa ius alicui, licet poſſit, ſi uellet,ut uoluit etiam do.Car.in cle.1 §. in ceſſationibus,de ſen.excom.pro quo facit,quod uoluit Bar.in.l.fi. C.ſi contra ius uel uti.publi.ubi dixit, quod nunquam potuit intrare in caput ſuum , quod dederit iſtam poteſtatem papæ , uel imperatori, ut poſſet mihi auferre rem meam , uel beneficium ſine cauſa , tamen communis ſententia Bald.Sali. Paul.& communiter ſcriben.in.d.l.fi.eſt,ꝙ ſi aufert mihi ius meum, uel rẽ meã ex certa ſcientia, præſumatur facere cum cauſa, adeo , quod non poteſt ulterius queri, quare illud fecerit , quia non habet ſuperiorem in hoc ſeculo.Dicunt tamen, quod ſi hoc faceret ſine cauſa priuando me re mea & iure meo, quod erit obligatus quantum ad deum, & in nouiſſimo iudicio erit rediturus rationem apud diſtrictum iudicem, & hoc modo forſan poteſt intelligi quod uolut Baldus in loco hic alleg. Dicens , quod debet illi , a quo beneficium aufert , prouidere de alio beneficio.

ZACHARI. Non poteſt. Adde quod nota in apoſtila ad iſtum in cap. admonet , numero decimo tertio in apoſtila in uerſi. ſubſiſtente cauſa ſupra de renuntiatione.